

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

+ *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.

+ *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.

+ *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.

+ *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertati di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da `http://books.google.com`

30

5137
hist. E. 6 p. 4233

105400
Antoine Possevin
Annes de Thou (Jacques-Auguste) 1553-1617
Alsace p. 216

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

105400

IHS

ANTON. POSSEVINI MANTVANI SOCIET. IESV APPARATVS SACER

Ad

Scriptores Veteris & noui Testamenti.
Eorum interpretes, Synodos & Patres Latinos ac Græcos.
Horum Versiones.
Theologos Scholasticos quiq; contra hereticos egerunt.
Chronographos & Historiographos Ecclesiasticos.
Eos qui casus Conscientiæ explicarunt.
Alios qui Canonicum Ius sunt interpretati.
Poetas Sacros.
Libros pios. quocunq; idiomate conscriptos.

Postrema hac editione quæ nunc primũ in Germania prodijt ab ipso Auctore recognitus; a mendis pluribus expurgatus; Appendicibus tribus quæ in fine Venetæ editionis continebantur suis locis oportunè insertis; auctus, atque in DVOS TOMOS distributus.

In quibus plus minus octies mille Auctores partim indicantur, partim expenduntur.
Ad calcem operis additi sunt Catalogi M.S. Græc. et latin. duor. alior. access. locupletati.

COLONIÆ AGRIPPINÆ
Apud IOANNEM GIMNICVM
sub Monocerote
ANNO M.DC.VIII.
Cum gratia & Priuileg.
S. Cæs. Maiestatis.

BIBLIOTH. PU

S. AMBROSIVS ... HIERONIMVS.

Petrus Isselburgh. Sculpsit. Col.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

Digitized by Google

BIBLIOTHÈQUE DE LA VILLE
LYON
1895

Digitized by Google

CLAVDIO AQVAVIVAE
PRAEPOSITO GENERALI
SOCIETATIS IESV.

ANTONIVS POSSEVINVS EIVSDEM SOCIETATIS

DRODIT in lucem Apparatus hic Sacer, teſtis eorum, qui ab Orbe condito Veritatem fidei atque pietatis ſcriptione plurimi, ſanguine item plerique ſimul conſignarunt. Et prodit eo tempore, quo non ſolùm Patres antiqui ſimili nobis argumento præiucentes, Virorum Illuſtrium, atque Eccleſiæ Luminarium (vt eorum verbis vtar) agmina cunctis propoſuerunt; verùm etiam Pontifices Maximi, Synodi, Reges, Reſpublicæ, & vnà cum S. R. E Cardinalibus nobiliſſimi alij, Bibliothecas inſignes aut inſtaurarunt, aut inſtituerunt. Nimirum, vt in ijs, tanquam è naufragio, ſiue è piratarum manibus ereptam ditiſſimam ingeniorum ſuppellectilem tutò collocarent.

Sanè, quam olim innumeris mentibus D. Prouidentia cogitationem propagandæ Religionis iniecerat, eandem cum alijs, tùm pro captu noſtro etiam nobis, te potiſſimum hortante, iniecit, vt Scriptorum nomina, labores, loca vbiubi eſſent, ſiue editorum, ſiue adhuc deliteſcentium, quin & fraudes hæreticorum, qui eos verſionibus, aut deprauationibus obſcurauerant, vno in Opere, quaſi in ſpeculo, ita indicarentur, vt eadem opera Orbi alteri ignoto antea, nunc noto, & cuius tibi, ſicut alijs Religioſarum familiarum Præpoſitis Generalibus, non minima pars ſub Chriſti Vicario concredita eſt, quaſi micantia ſydera illuceſcerent. Id autem Mundo ſeneſcente eò fieret accuratius, quò vberiùs vndique à filijs tuis, fratribus meis, vberrimè verò ab ijſdem reliquis ordinibus ſuppeditata ſunt mihi ſubſidia, quibus operoſum hunc laborem vnà cum vita, ſeptuageſimum iam natus annum, Deo iuuante, poſſim abſoluere. Et ſperandum eſt Sapientiam Dei; iudicio ipſius extremo appropinquante, hoc quoque labore pleniùs iuſtificatum iri, quòd qui mundana, cœleſtiaque tradidit diſputationi hominum, non tam voluit, vt mentes humanæ ſublata exercendi cauſa, inde ne torpeſcerent, quã vt eorum innumeræ ſurgerent in Iudicio, quæ tot ſudoribus partam veritatem omnibus ſeſe patefeciſſe aſſererent. Interea verò, dum ab impiis, vrgente Satana, Eccleſiæ Catholicæ lis intenditur, formulæ ipſæ iuris noſtri vario idiomate conſcriptæ, quaſi plurimis linguis iterum magnalia Dei loquentes, è fidis Archiuis haberentur ad manus: præter quàm quòd expedit (quemadmodum monuit Auguſtinus) vt Hæretici in caſtris Catholicorum non vnum, aut alterum eſſe videant, ſed multos, qui cum eis congredi valeant. Et certè poſita ob oculos tot caſtra Dei, quæ in propugnanda Fide collaborarunt, faciunt hodieque, vt omnes fateantur plures eſſe nobiſcum quàm cùm fidei hoſtibus: quippe, qui ſolo noſtrorum Ducum aſpectu, quem Siſinnius, ſiue

Eccl. 3.

Augu. lib. 1. De Trinitate c. 3. & li. cont. mendacium c. 6.

Digitized by Google

alius quis Theodosio Imperatori tamquam solidissimum propugnaculum aduersus Arianos proposuit, illico desperata victoria manus dederunt.

Atqui, cum censoria Ecclesiæ spongia totos hosce annos non defuerit labibus illis eluendis, quas plerique maleuoli, vel minus in linguis versati Patrum Operibus insperserant, eadem vnde petenda sint ostendere, censent omnes probi, magnum operæ pretium fore. Videlicet ipsis quoque Patribus optatissimum aliquando fuit, vt suis libris recènsendis aliqui insudarent; sicuti Gregorius Naziãzenus, Hieronymus, Augustinus, & reliqui de suis scriptis cupiebant. Inter alios autem, qui ex hac ad cœlestem vitam migrarunt, non defuit, qui vel è cœlo apparuerit nempe Leo primus Pontifex Maximus, Eulogio Pont. gratias agens, qui suæ ad Flauianum Epistolæ sensum aperuisset, atque ora hæreticorum obstruxisset. *Scito autem frater* (dixit) *quia non mihi tantum vestrum laborem Diuinum, studiumq; contulistis, sed etiam supremo culmini Apostolorum Petro, & ipsi præ omnibus, qui prædicatur Veritas, qui est Christus Dominus Deus noster.* Quod si reliquias corporum eorum, quorum spiritus iam Deo fruuntur, venerantes, ac thecis preciosis imponentes, omnium oculis exponimus ad eorum memoriam reuocandam, virtutes imitandas, & opem implorandam, quidni honore afficiantur reliquiæ mentium, quas nobis in libris reliquerunt? Quidni loca pluribus indicentur, vbi eæ legitimæ asseruantur? Et quidem cum in hanc libros cõscribendi aream plerique etiam è nostris descenderint, qui (potissimum hisce duobus & viginti annis, quibus vniuersam Societatem nostram Diuinitus tibi demandatã administrasti) quoquò versum sua scripta, concessu Ecclesiæ, euulgarunt, confido fore, vt qui sub tuo nomine, tamquam sub ipso Duce nostro recensiti sunt in hoc Apparatu milites tui, siue adhuc superstites, siue ad meliores sedes sublati nouo gaudio perfundantur; tibi verò, cui debebatur omninò hic labor, ex eius interdum aspectu, (licet presso tanta aliarum rerum mole) memoria excitetur, vt sanctissimis sacrificijs tuis aliquis hinc vbique fructus ad maiorem Dei gloriam capiatur. Deus te, optime Pater, ad labores ingentes (sed & ad maiora præmia) vocatum, cœlestibus denique coronis ditet, vbi tempus huius vitæ expleueris, quam diutissimam tibi omnes expetimus.

Sophro. in Prato Spirituali, c. 148.

Digitized by Google

CLAVDIVS AQVAVIVA, SOCIETATIS IESV PRÆPOSITVS GENERALIS.

CVM Sacrum hunc Apparatum ad Scriptores Ecclesiasticos à P. Ant. Possevino Societatis nostræ Theologo compositum, quattuor eiusdem Societatis Theologi, quibus id commisimus, recognouerint, ac in lucem edi posse probauerint, facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ijs, ad quos pertinebit, ita videbitur. In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Romæ 10. Augusti 1602.

Claudius Aquauiua.

Locus Sigilli.

Digitized by Google

TYPOGRAPHVS LECTORI
SALVTEM.

DEsideratam iam diu & ab Auctore ipso recognitam, emendatam, expurgatam & locupletatam APPARATVS SACRI *editionem (in qua plus minus octies mille Auctores partem indicantur, partim expenduntur) Lector amice accipe, eaq; ad honorem Dei Opt. Max. & augmentum Ecclesiæ vtere ac fruere tuo commodo. Eum tribus tomis ante hac editum, nunc autem in duos tomos distribui, nimirum vt minoribus impensis, maioreque commoditate duabus ligaturis compingi curares, quæ alioquin vel nimis crassam vel nimis tenuem adeoque indebitam & insolitam tuisti libri molem haberent; Correctum, expurgatum & superadditum est in hac editione nostra, quicquid ipse Auctor in fine tertij tomi Venetæ editionis vel emendari vel expurgari, aut corrigi, vel etiam superaddi voluerat. Appendices duas tomi primi, duasq; alias secundi, item & tertij quæ Veneta editione continebantur suis locis oportunè pro consilio & voluntate Auctoris inserui; In fine Primi Tomi inuenies superadditam nouam quandam nunquam ante hac editam Appendicem scriptorum plurimorum, eorumq; imprimis, qui post vltimam editionem superioribus nundinis excusi fuere. Verum cum labor typographorum manum scriptoris præueniisset, iamq; eorum quorum prima & capitalis est litera I. nomina excusa fuissent, fieri non potuit vt ea sicut reliquæ aliarum literarum suis locis adderentur. Idem accidit cum nouis quibusdam correctionibus quas idem Autor serius transmiserat. Ad Catalog. MS. Cod. Græcè & Latinè, accesserunt & alij duo, ante hac non editi. Si quid ergo Lector benevole, hac editione à me tibi præstitum sit, quo tuam tuorumq; salutem promouere possis gratissimum mihi illud fueris. Vale.*

Digitized by Google

SCRIPTORES, ET BIBLIOTHECAE, ATQVE IN PRIMIS ROMANVS INDEX LIBRORVM PROHIBITORUM Clementis VIII. Pontific. Maxim. iussu editus:

Vnde materia Operis huius est desumpta, vel occasio capta ad eam limandam, praeter Auctores, quorum in hoc Apparatu fit mentio.

ALphonsus Castrius.
Andreas Schotus.
Antonius Augustinus Archiepiscopus Tarraconensis, cuius Bibliotheca Catalogus fuit in Hispania excusus.
Antonius de Conceptione, siue dictus Senensis, (licet esset Lusitanus) de Biblioth. Ord. Prad.
Arnobius Bostius Carmelita de Illustribus viris sui, & Cartusiani Ordinis.
Arnoldus Pontacius Episcopus Vasatensis.
Arnoldus Vuion de Scriptoribus Benedictini Ordinis variarum Congregationum, Casinensis, Cluniacensis, & aliarum.
Auctor in Bibliotheca Selecta.
Aurelius Cassiodorus.

BIbliothecarum insigniorum tum libri, tum earum catalogi, quales fuere.
Augustana Vindelicorum.
Augustiniana Cremonensis.
Bauarica Monachiensis.
Bessarionis Cardinalis, quae est apud Venetos.
Bibliotheca Neapolitana dicta Carbonaria.
Cardinalium insigniores Bibliotheca, Gulielmi Sirleti, quae nunc est Ascanij Columnae: Sfortiae: Montis Alti: Ioiosae, qui è tribus Bibliothecis, quarum vna fuit Pithaei, suam confecit vberem, ac celebrem.
Constantinopolitana aliqua apud nobiles Graecos.
Gallica Regia Fontis belli, & altera quam Parisiis instituit Regina mater Caroli IX. & aliae eorum, qui egerunt de Iis, qui vel Gallicè, vel Latinè scripserunt.
Heidelbergensis Palatina hinc inde locupletata Graecis & Latinis Auctoribus, ablegatis tamen à me Auctoribus haereticis.
Ioannis Vincentij Pinelli.
Italica librorum piorum Italicè scriptorum excusa.
Medicaea, tam quae apud D. Marci, quàm quae apud D. Laurentij edem, Florentiae.
Pathmos Insula, in qua Graecorum Monachorum est Monasterium. Catalogum enim eorum librorum m.s. mihi communicauit Reuerendiss. Aloysius Lullinus Episcopus Bellunensis.
Philippi Regis II. Catholici Bibliotheca apud Scoriacum in Hispania.
Rutenorum, siue Moscorum Bibliotheca.
Sicula, siue Monasterij Archimandritatus S. Saluatoris, Messanae, vbi sunt plures manuscripti Graeci libri, quorum Catalogum iubente, & mittente Antonium Franciscum Pio IV. Pontif. Max. ann. 1563. & ipse Pontifex assecutus est, ac nos deinceps ex eo nanciscipotuimus.
E Sinarum regno.
Vaticana, Romae, celeberrima.
Veneta Sancti Marci.
Vrbini, & Pisaurensis Serenissimi eius Ducis.
At & Alphonsus Ciaconus Ord. Prad. ostendit mihi vberem suam Bibliothecam manuscriptam, quã tunc non edidit, sed in qua ipsa duntaxat Auctorum nomina, & librorum praenotationes erant: neq; enim id consilij inierat, vt de pluribus iudicium ferret, quod nos Diuina, et praestantium virorum ope facere conati sumus.

CAesar Card. Baronius, cuius Duodecim integri Annalium Tomi, & posteriores (quare & auctiores) Notae ad Martyrologium perlectae sunt.
Christophori Plantini Catalogus Librorum, quos emisit.
Cornelius Callidius, quamuis melior Miraeus. Vide in verbo, Cornelius Calidius in hoc Apparatu.

ENchiridion Neapolitanum ad expurgandos libros.
Epiphanius.
Eusebius Caesariensis.
Expurgati libri iuxta Regulas Indicis Romani.

FErdinandus Castillus, qui Dominicani Ordinis Centurias scripsit.
Franc. Gonzagae Epist. Mant. Historia Seraphica.
Franciscus Feu-ardentius.
Fronto Ducaeus.
Franciscus Suarez.
Franciscus Turrianus.

GAbriel Prateolus de sectis haereticorum.
Gabriel Vasquez.
Gennadius.
Gilbertus Genebrardus.
Gregorius de Valentia.
Gulielmus Eisingrenius.

Henricus

Digitized by Google

HEnricus de Gandauo.
Henricus Villot, qui de Franciscani Ordinis Scriptoribus librum edidit, prænotatum, Athenæ.
Hieronymus, qui Catalogum scripsit Auctorum Ecclesiasticorum, cum Sophronio, qui eum vertit in Græcam linguam.
Hieronymus Zieglerus de Viris illustribus.
Honorius Augustodunensis.
Hugo de S. Victore.

IAcobus Billius libris obseruationum sacrarum in Græcis Patribus, siue in eorum versionibus.
Iacobus Gretserus.
Iacobus Pamelius in Tertullianum, Cyprianum, & libro de Ecclesiasticis Scriptoribus.
Iosephus Pamphilus Episcopus Signinus de Scriptoribus Augustiniani Ord. Eremitanorum.
Iacobus de Plebe de Scriptoribus Ord. Seruorum.
Ioannes Garsonius de Scriptoribus Dominicani Ordinis.
Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes Hesius Amsfordiensis.
Ioannes Mechlinensis.
Ioannes de Nigra Valle de Scriptoribus Ordinis Canonicorum Regularium.
Ioannes Tritemius.
Isidorus.

LEander Albertus de Viris illustribus Ord. Prædicatorum.

MAgistrorum Sacri Palatij Expurgationes, siue censuræ variorum Auctorum.
Margarinus Bignæus in Bibliotheca Patrum ab eodem recognita, & secundò Parisiis edita.
Marianus Victorius Reatinus Episcopus in Opera D. Hieronymi.
Melchior Canus de locis communibus.
Michael Hittorpius.
Michael Medina de Recta in Deum fide.
Michael Pocciantius de Scriptoribus Florentinis.
Miræus de Belgicis Scriptoribus.
Monimenta Ordin. Prad. quæ extant Mediolani, in cœnobio Gratiarum, eiusdem Ordinis, sex voluminibus.

NIcolaus Eymericus.

ONuphrius Pannuinius Chronico Ecclesiastico, & alijs suis operibus.

PEtrus Rodulphus Tossiniacensis de Franciscani Ordinis Scriptoribus.
Philippus Nouariensis de Auctoribus Ord. Canonicorum Regularium.
Photius qui Græcam Bibliothecam scripsit, quæ primo Græcè Augustæ cum notis ad eam excusa est: & ex qua, quæcumque ad nostrum Apparatum pertinent, ea in ipsum contulimus versa è codice Græco.

RObertus Card. Bellarmin. Tomis IV. Controuersiarum postremæ editionis, auctioribus.

SIgebertus.
Sixti Senensis Bibliotheca Sancta, quæ fermè vniuersa expensa est.
Suffridus Petrus de Phrisiæ Scriptoribus, & Notæ ipsius ad Catalogos Hieronymi, Gennadij, Isidori Honorij, Henrici de Gandauo.
Suidas Historicus, qui & totus recognitus, vbi de Religione agit, & eius versio facta ab Hæretico collata cum contextu Græco, atq; emendata.

Iam vero Conradi Gesneri, Iosiæ Simleri, Conradi Lycosthenis, Io. Iacobi Frisij, Balæi, & Anglorum quorundã Bibliothecæ, siue Appendices ita perlectæ sunt, vt simul collatæ cum sanioribus Auctoribus, omnia reiecerimus, quæ inseruerant ex hæreticis, & damnatis Scriptoribus, Reliqua verò, siqua acceperant à Catholicis, ita retinuerimus, vt addito inprimis vel Academiarum Cathõlicarum, vel certè probatissimorum Scriptorum, Sedis Apostolicæ iudicio, nostra hæc nunc inoffenso pede decurri possint.

Videat autem candidus Lector Libtum Iacobi Gretseri Theologi Societatis Iesu de iure prohibendi, expurgandi, & abolendi libros hæreticos, & noxios. Qui perutilis liber cum hoc nostrum Opus iam esset excusum, Ingolstadij editus ab eo ad nos missus fuit.

REGV-

Digitized by Google

REGVLAE EX ROMANO CLEMENTIS VIII. SVMMI PONT.

Indice Librorum Prohibitorum.

REGVLA II.

HAERESIARCHARVM libri, tam eorum, qui post prædictum annum hæreses inuenerunt, vel suscitârunt, quàm qui hæreticorum capita aut duces sunt vel fuerunt, quales sunt Lutherus, Zuuinglius, Caluinus, Balthasar Pacimontanus, Schuuenckfeldius, & his similes cuiuscunque nominis, tituli, aut argumenti existant, omninò prohibentur.

Aliorum autem hæreticorũ libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omninò damnantur.

Qui verò de Religione non tractant, à Theologis Catholicis, iussu Episcoporum & Inquisitorum examinati & approbati permittuntur.

Libri etiam Catholicè conscripti, tam ab illis qui posteà in hæresim lapsi sunt, tam ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremium rediêre, approbati à Facultate Theologica alicuius Vniuersitatis Catholicę, vel ab Inquisitione generali, permitti poterunt.

REGVLA V.

Libri illi, qui Hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Concordantiæ, Apophtegmata, Similitudines, Indices, & huiusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis Episcopi & Inquisitoris vnà cum Theologorum Catholicorum consilio sublatis, aut emendatis permittantur.

REGVLA VII.

Libri, qui res lasciuas, seu obscœnas ex professo tractant, narrant, aut docent, cùm non solùm fidei, sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facilè corrumpi solent, ratio habenda sit, omninò prohibentur, & qui eos habuerint, seuerè ab Episcopis puniantur.

Antiqui verò ab Ethnicis conscripti propter sermonis elegantiam & proprietatem permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

Libri quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæresim, seu impietatem, diuinationem, seu superstitionem spectant, à Catholicis Theologis Inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt.

Idem iudicium sit de prologis, summarijs seu adnotationibus, quæ à damnatis auctoribus, libris non damnatis appositæ sunt, sed post hac non nisi emendati excudantur.

Digitized by Google

DE CORRECTIONE LIBRORVM EX INDICE CLEMENTIS VIII. PONT. MAX.

§. I. HABEANT Episcopi, & Inquisitores coniunctim facultatem, quoscunque libros iuxta præscriptum huius Indicis expurgandi, etiam in locis exemptis, vbi verò nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum verò expurgatio non nisi viris eruditione & pietate insignibus committatur, ijque sunt tres, nisi fortè considerato genere libri, aut eruditione eorum, qui ad id deligentur, plures vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis & folijs manu illius, vel illorum, qui expurgauerint, subscripta reddatur eisdem Episcopis & Inquisitoribus, vt præfertur; qui si emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. II. Qui negotium susceperit corrigendi atq; expurgandi, circumspicere omnia, & attentè notare debet, non solùm quæ in cursu operis manifestè se offerunt, sed si qua in scholijs, in summarijs, in marginibus, in Indicibus librorum, in præfationibus, in epistolis dedicatorijs, tanquam in insidijs delitescunt.

Quæ autem correctione atque expurgatione indigent, ferè hæc sunt, quæ sequuntur:

Propositiones hæreticæ, erroneæ, hæresim sapientes, scandalosæ, piarum aurium offensiuæ, temerariæ, & schismaticæ, seditiosæ, blasphemæ.

Quæ contra sacramentorum ritus, & cæremonias, contraque receptum vsum, & consuetudinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nouitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ legentium animos, à recto, Catholicoque sensu, ad nefarias opiniones, adducere possunt.

Verba sacræ Scripturæ non fideliter prolata, vel è prauis hæreticorum versionibus deprompta, nisi fortè afferentur, ad eosdè hæreticos impugnandos, & proprijs telis iugulandos, & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ sacræ, quæcunque ad profanum vsum impiè accommodantur, tum quæ ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum Patrum, atque Doctorum vnanimi sententia.

Itemque epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum, deleantur.

Ad hæc reijciuntur omnia, quæ superstitiones, sortilegia, ac diuinationes sapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ, humani arbitrij libertatem subijcium, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & Principum detrahunt; bonisque moribus & Christianæ disciplinæ, sunt contraria, expungantur.

Expurgandæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & iurisdictionem ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis tyrannicam politiam fouent, & quam falsò vocant rationem status, ab Euangelica, & Christiana religione abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas ledunt, & violant.

Facetiæ etiam, aut dicteria, in perniciem, aut præiudicium famæ, & existimationis aliorum iactata, repudientur.

Denique lasciua, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscenæ imagines, prædictis libris expurgandis impressæ, aut depictæ extent, etiam in literis grandiusculis, quas initio librorum, vel capitum imprimi mos est: huius generis omnia, penitus obliterentur.

§. III. In libris autem Catholicorum recentiorum, qui post annum Christianæ salutis 1515. conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, sin minus, omninò deleatur.

§. IV. In libris autem Catholicorum veterum, nihil mutare fas sit, nisi vbi aut fraude Hæreticorum, aut Typographi incuria manifestus error irrepserit.

Si quid autem maioris momenti, & animaduersione dignum occurrerit, liceat in nouis editionibus, vel ad margines, vel in scholijs adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina, locisque collatis eiusdem auctoris sententia difficilior illustrari, ac mens eius planius explicari posset.

§. V. Postquam Codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi & Inquisitoris impressus, qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia iuxta formam in Codice traditam, eos corrigere, atque purgare.

Digitized by Google

INDEX AVCTORVM, QVI PARTIM EXPENDVNTVR, PARTIM INDICANTVR IN HOC PRIMO VOLVMINE.

A.

ABACVCH.
Abacuch alter.
Abagarus.
Abailardus.
Abbas Panormitanus.
Abbas Vercellensis.
Abbo Gallus.
Abbonis Floriacensis.
Abdelmessia.
Abdias. Abdias alter.
Abecedarium.
Abgarus.
Abraham Patriarcha.
Abrahami.
Abraham Bzouius.
Abraham.
Absalon Abbas.
Abulensis.
Acacius.
Acacius alter.
Acacius Amidæ.
Acacius Beræensis.
Acacius alius.
Acacius Episcopus.
Accas Hagalstudensis.
Accitanum concilium.
Achelnotus.
Achias Silonites.
Achilius Seuerus.
Achilles Statius.
Accoltus Florentinus.
Acrostichis Sibylla.
Acta Apostolorum.
Actius Sincerus.
Acto Monachus.
Actus.
Adalberto Germanus.
Adalbertus Confessor.
Adam primus homo.
Adam Ordinis Prædicat.
Adam Montaltus.
Adam ordinis Præmonstrat.
Adam vetus Historicus.
Adam Syncerus.
Adamanus Scotus.
Adamantius.
Adamas.
Adami Senioris.
Adamus Abbas.
Adamus Anglus.
Adamus Eston.
Adamus de Euethan.
Adamus Fumanus.
Adamus Godam.
Adamus Hemlingtonus.
Adamus Kuchenmeister.
Adamus de Marsico.
Adamus Muremuthensis.
Adamus de Persenia.
Adamus Sasbouth.
Adamus Senior.
Adamus Saxelingam.
Adamus Tannerus.
Adamus de S. Victore.
Adamus VVernerus.
Adamus VVodeham.
Adamus VValasser.
Addo Propheta.
Adeladelingus Frisius.
Adelbandus.
Adeboldus.
Adelbertus.
Adelmanus.
Adelinus.
Adelphus Episcopus.
Adelphus alter.
Adelphus Monachus.
Adeoboldus.
Adeodatus.
Adilredus.
Adilualdus.
Ado.
Adernaldus Gallus.
Adrianus de Amboise.
Adrianus Cardinalis.
Adrianus Finus.
Adrianus Gemellus.
Adrianus Græcus.
Adrianus Hecquetius.
Adrianus Monachus.
Adrianus Papa I.
Adrianus Papa VI.
Adrianus Rex.
Adrianus Traiectensis.
Adrianus Venetus.
Adrianus Vuilaert.
Adrumentinum concilium.
Aduentius Metensis Episcopus.
Aedelmus.
Aedhelmus.
Aegelnotus.
Aegidius Assisias.
Aegidius Bellamera.
Aegidius Cailleau.
Aegidius Cardinalis.
Aegidius Carlerius.
Aegidius Columnius.
Aegidius Hispanus.
Aegidius Fabri.
Aegidius Gulielmus.
Aegidius Luniacus.
Aegidius Luscinus.
Aegidius de Roma.
Aegidius Schondonius.
Aegidius Moncurtius.
Aegidius Topiarius.
Aegidius Zamora.
Aegistus Frisius.
Aegyptiorum Ritus & Euang.
Aethiopum Ecclesiæ ritus.
Aeneas Falconius.
Aeneas Gazæus.
Aeneas Iason.
Aeneas Syluius.
Aetherianus.
Afra Martyr.
Africanæ res gestæ.
Africanum concilium.
Africanorum concilium.
Africanorum concilium.
Africanum concilium.
Africanum concilium.
Africanum concilium.
Africanum concilium.
Africanum concilium.
Africanum concilium.
Africanus Scriptor.
Africani & Orig. Epistola.
Agapetus Diaconus.
Agapetus Papa.
Agapeti Decreta.
Agapij martyrium.
Agatha martyr.
Agathense concilium.
Agathias.
Agathius Guidacensis.
Agathius Guidacerius.
Agatho Pontifex.
Agenda Ecclesiastica.
Aggæus Propheta.
Aggæus martyr.
Agilbertus Germanus.
Agnellus Episcopus.
Agnes Assisinas.
Agobardus.
Agrippa Castor.

Digitized by Google

Agrippinense Concilium.
Agur Iudæus.
Aidanus Scotus.
Aimarus.
Ailredus.
Aithardus.
Aimonius.
Alalphus.
Alanus Copus.
Alanus Anglus.
Alanus Insulensis.
Alanus de Lymna.
Alanus Varenius.
Alanus ab Rupe.
Alardus Amstelredamius.
Albanus à Rupe.
Albericus Monachus.
Albericus Roxiatus.
Albertanus à Ora.
Albertinus Ord. Min.
Albertus Abbas.
Albertus.
Albertus, siue Albericus.
Albertus Brixiensis.
Albertus Castellanus.
Albertus Comes.
Albertus Crantius.
Albertus Draga.
Albertus è Drepano.
Albertus Durerus.
Albertus Eybe.
Albertus Ferrarius.
Albertus Gallus.
Albertus Germanus Monachus.
Albertus Germanus.
Albertus Hero.
Albertus Hungerus.
Albertus Laski.
Albertus Magnus.
Albertus Marchesius.
Albertus Monachus.
Albertus Nouicampianus.
Albertus Patauinus.
Albertus alter Patauinus.
Albertus alius Patauinus.
Albertus Patriarcha.
Albertus Pighius.
Albertus Pius.
Albertus Pisanus.
Albertus Ord. Predicat.
Albertus à Rickmersdorp.
Albertus è Saxonia.
Albertus Sartianus.
Albertus Sigebergensis.
Albertus Sportingius.
Albertus Stadiensis Abbas.
Albertus Suhouius.
Albertus Vidmanstadius.
Albertus Visocius.
Albio.
Albenus.
Alcantara.
Alchimus.
Alcuinus.
Alcyson Episcopus.
Adelbrandinus Caualcantes.
Aldelmus.
Alcander.
Alensis.
Alexander Alensis.
Alexander Pesantius.
Alexander Papa III.
Alexander Pontif. Max.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Alemanus.
Alexander Anglus.
Alexander Anglus Monachus.
Alexander Archirota.
Alexander Ariostus.
Alexander Prior Generalis Augustinianus.
Alexander Augustinianus.
Alexander Bonanut.
Alexander Brassicanus.
Alexander Campegius.
Alexander Episcopus.
Alexander Cararius.
Alexander Carerius.
Alexander Celestinus.
Alexander Anglus Episcopus.
Alexander à Clipido.
Alexander Anglus.
Alexander Hallensis.
Alexander Heckman.
Alexander Hessus.
Alexander Imola.
Alexander Monachus.
Alexander Monachus Græcus.
Alexander V. Pontifex.
Alexander è S. Elphidio.
Alexander Tartaginus.
Alexander Turrianus.
Alexander Villadeus.
Alexander Setonus.
Alexandrinum Concilium.
Alexandrinum concilium alterũ.
Alexandrina Synodus.
Alexandrina Synodus altera.
Alexandrina Synodus alia.
Alexius Bonanus Venetus.
Alexius Comnenus.
Alexius Hugo.
Alexius Porrus.
Alexius Salamanca.
Alexius Stradella.
Alfredus Magnus.
Alfredus Beuerlacensis.
Alfredus Episcopus.
Alphonsus.
Algarius Episcopus.
Algerus Belga.
Algurius Episcopus.
Aliphat Anglus.
Allegoriarum liber.
Allegoria.
Alligarius.
Almannus.
Almannus Grammaticus.
Aloysius Cornelius.
Aloysius Froes.
Aloysius Conzaga.
Aloysius Granatensis.
Aloysius Lippomanus.
Aloysius Martianus.
Aloysius Molinus.
Aloysius Richeomius.
Alphabetum.
Alphanus Salernitanus.
Alphanus Hispanus.
Alphius Matthiolus.
Alphonsus Aluarus.
Alphonsus Rex.
Alphonsus Auendanus.
Alphonsus Buccosius.
Alphonsus Bonhominis.
Alphonsus Bonosius.
Alphonsus Casarubius.
Alphonsus à Castro Zamora.
Alphonsus Ciaco.
Alphonsus Contreras.
Alphonsus Cordubensis.
Alphonsus Herrera.
Alphonsus Hispalensis Episc.
Alphonsus Horeda.
Alphonsus Hispanus.
Alphonsus Molina.
Alphonsus ab Oroseo.
Alphonsus à Marchio.
Alphonsus Palsotus.
Alphonsus Pisanus.
Alphonsus Polus.
Alphonsus Ricius.
Alphonsus Salmeron.
Alphonsus Sanctius.
Alphonsus Ord. Minorum.
Alphonsus Toletanus.
Alphonsus à Torres.
Alphonsus Tostatus.
Alphonsus Vallisoletanus.
Alphonsus Vargas.
Alphonsus à vera Cruce.
Alphonsus Villagutus.
Alphonsus Villagut.
Alphonsus Villegas.
Alphonsus Virnesius.
Alphredus Magnus.
Alredus Rhicuallis.

Digitized by Google

Althelmus.
Aluardus Cadurcensis.
Aluarus Gometius.
Aluarus Illustris.
Aluerus Monterus.
Aluarus Pelorgus.
Aloysius Marsilius.
Aluinus schola Snecana.
Alulphus.
Alypius.
Alypius Carmaniola.
Amabilis.
Amadeus Ord. Minor.
Amalarius Fortunatus.
Amalricus.
Amandus Burdigalensis.
Amandus Vangion.
Amandus Belga.
Amantinus d' Valle.
Amatus Lusitanus.
Amator.
Amatus Monachus.
Ambrosius Alexandrinus.
Ambrosius Ambrosij.
Ambrosius Ansbertus.
Ambrosius à Vinea.
Ambrosius Beltramus.
Ambrosius Calepinus.
Ambrosius Camaldulensis.
Ambrosius Catharinus.
Ambrosius Coranus.
Ambrosius Ferrarius.
Ambrosius Florentinus.
Ambrosius Frigenius.
Ambrosius Eremita.
Ambrosius Neapolitanus.
Ambrosius Pelargus.
Ambrosius Primus.
Ambrosius Quistellius.
Ambrosius Spiera.
Ambrosius d' Vignate.
Amedeus.
Amedeus Episcopus.
Amelarius.
Amerina Synodus.
Ammianus Marcellinus.
Ammon Aegyptius.
Ammon Monachus.
Aminonius vir desertus.
Ammonius alter.
Ammonius Poëta.
Amnonius Floriacensis.
Amoenus.
Amos.
Amphibalus Deuanius.
Amphilochius Iconij.
Anacephalaeosis Bibliorum.
Anachoreta.
Anacletus Graecus.
Anagraphe.
Ananias.
Anastasia martyr.
Anastasius Abbas.
Anastasius Papa.
Anastasius Papa.
Anastasius Patriarcha.
Anastasius Sinaita.
Anastasius alter.
Anastasius Germonius.
Anastasius Monachus.
Anastasius Monachus Nicanus.
Anastasius Romanus Monachus.
Anastasius Romanus.
Anastasius Monachus.
Anastasius Patriarcha.
Anathematismi Concilij Romani.
Anathematismi Gregorij Nicani.
Anatolius.
Anatolius Episcopus.
Anatolius Alexandrinus.
Anatolius Episcopus Cõstantinop.
Anaunenses Martyres.
Annas Burgensis.
Ancyranum Concilium.
Andelmus.
Andoenus.
Andoenus è Rocca.
Andreae Apostoli acta.
Andreas Barbatius.
Andreas Bilius.
Andreas Caesarea Cappad. Episc.
Andreas Capella.
Andreas à Castro.
Andreas Chartophylax.
Andreas è Comitibus.
Andreas Episcopus Creta.
Andreas Corsinus.
Andreas Crorquetius.
Andreas Eborensis.
Andreas Endaemonianus.
Andreas Fabritius.
Andreas Frusius.
Andreas Gallus.
Andreas Gallaus.
Andreas Germanus.
Andreas Gouterius.
Andreas Hierosolymitanus.
Andreas Hispanus.
Andreas Iurgeuicius.
Andreas Lernander.
Andreas è Mandrisio.
Andreas Masius.
Andreas Megarensis Episcopus.
Andreas S. Michaelis.
Andreas Miedzybosz.
Andreas Nicolai Vngrus.
Andreas Monachus.
Andreas è Nouo castro.
Andreas Nauagerius.
Andreas d' Olmos Hispanus.
Andreas Patritius Nicedius.
Andreas Placus.
Andreas Resendius.
Andreas Richlicius.
Andreas Rodius.
Andreas Scotus.
Andreas Soto.
Andreas Theuetus Gallus.
Andreas de Traiecto.
Andreas Vega Hispanus.
Andreas Venetus.
Andreas Victorellus.
Andreae historia.
Andronicianus auctor Graecus.
Angela de Fulginio.
Angelica Summa.
Angelicus Bonticius Venetus.
Angelicus Grimaldi.
Andreas Scouares.
Angelicus Saxo.
Angelorum Hierarchia.
Angelomus Gallus.
Angelus Aretinus.
Angelus siue Anguli.
Angelus Bellabuccus.
Angelus Brunsuicensis.
Angelus Camers.
Angelus Caninius.
Angelus Capreolus.
Angelus Castilionaus.
Angelus è Cingulo.
Angelus è Clauasio.
Angelus Coradellus.
Angelus Ferrus.
Angelus Florentinus.
Angelus Tignosius.
Angelus Gaucius.
Angelus Grillus.
Angelus Maria.
Angelus del Pas.
Angelus Piertinus.
Angelus Pria.
Angelus Roccha.
Angelus Sangrinus.
Angelus Saluettus.
Angelus Saxo.
Angelus Tancredus.
Angli Catholici.
Anglicana persecutionis historia.
Anglicanum Concilium.
Anglorum Collegium.
Aniani epistola.
Anianus quidam.
Anianus Flander.
Angesilus.
Anania.
Anibaldus.

Digitized by Google

Anitius Hisp. Episcopus.
Anitius Boetius.
Ansius Abbas.
Anna vxor Niceph.
Anna Pferingerin.
Annales Ecclesiastici.
Annibalis Rocchi.
Annibal Firmanus.
Annibal Rosselius.
Annibaldus Ceccanus.
Annonis Vita.
Annonius Monachus.
Annonymi epistola.
Anonymus Monachus.
Anonymorum auctores.
Anonymus Scholiastes.
Anonymus.
Anonymus Episcopus.
Anonymus siue incertus auctor.
Anonymus auctor Appendicis ad historiam Francorum.
Anonymus Poëta.
Anonymus alter.
Anonymus alius.
Anonymus alius.
Anonymus in Bibl. Vaticana.
Anonymus d' S. Alberto.
Ansbertus.
Anscharius.
Ansegius.
Anselmus Anelburgensis.
Anselmus Cantuariensis.
Anselmus Laudunensis.
Anselmus Legiensis.
Anselmus Lucensis.
Anselmus Mantuanus.
Anselmus Rhemensis.
Anselmus Steckelius.
Alselmus Vicentimus.
Ansegisus Abbas.
Anso Belga.
Anthelmus.
Antherus Graecus.
Antidota Euangelica.
Antidotarius.
Antimachus Helipolitanus.
Antiochena Synodus.
Antiochena Synodi.
Antiochenum I. Concilium.
Antiochena Synodus alia.
Antiochena Synodus alia.
Antiochena Synodus alia.
Antiochena Synodus alia.
Antiocheni viri Catholici.
Antiochi Monachi.
Antiochus Episcopus.
Antipater Bostrensis.
Antisiodorense Concilium.
Antonij Episcopi epistola.
Antonius Episcopus.
Antonius Florentinus Archiepisc.
Antonius Aegyptius.
Antonius alter.
Antonius alius.
Antonius alius.
Antonius Agellius.
Antonius Aquinas.
Antonius Aretinus.
Antonius Andreae Franciscanus.
Antonius Assisias.
Antonius Astensis.
Antonius Atriensis.
Antonius Auerara.
Antonius Augustinus.
Antonius Bitontinus.
Antonius Bonfinius.
Antonius Bruichius.
Antonius è Butrio.
Antonius Caracciolus.
Antonius Carafa.
Antonius Carceris.
Antonius Catalonus.
Antonius d' Conceptione.
Antonius Cope.
Antonius Cordubensis.
Antonius de Cucharo.
Antonius Cucchus.
Antonius Delphinus.
Antonius Demochares.
Antonius Dulciatus.
Antonius è Fantis.
Antonius Florebellus.
Antonius Folcarius.
Antonius Gallonius.
Antonius Gama.
Antonius Geraldinus.
Antonius Gislandus.
Antonius Grassellus.
Antonius Guerefius.
Antonius Gueuara.
Antonius alter.
Antonius Hermetius.
Antonius Hieronymus.
Antonius Houeus.
Antonius Honcala.
Antonius Ianuensis.
Antonius Ioannus.
Antonius Lucensis.
Antonius Lupeus.
Antonius Manchettus.
Antonius Marinarius.
Antonius à Mare Genuensis.
Antonius Maria Visdomini.
Antonius Maria Gratianus.
Antonius Massa.
Antonius Massanus.
Antonius à Matelica.
Antonius Medices.
Antonius Melissa.
Antonius Melius.
Antonius Mizaldus.
Antonius Monachus.
Antonius Monchiacensis.
Antonius Monelianus.
Antonius Natta.
Antonius Nebrissensis.
Antonius d' Nomis.
Antonius Parmensis.
Antonius d' Padua.
Antonius Paganus.
Antonius Pantusa.
Antonius Peregrinus.
Antonius Philotheus.
Antonius Philopatris.
Antonius Poltius.
Antonius Polus.
Antonius Pizzamanus.
Antonius Posseuinus.
Antonius Puccius.
Antonius Rampegolus.
Antonius alius.
Antonius Rauderfis.
Antonius Riciardus.
Antonius Riccius.
Antonius Rosellus.
Antonius Scaynus.
Antonius Senensis.
Antonius Surianus.
Antonius Syretus.
Antonius Thomasinus.
Antonius Trombetta.
Antonius du Vall.
Antonius Valentinus.
Antonius Vercellensis.
Antonius Vinciguerra.
Antonius Vlyssipponensis.
Aonius Palearius.
Aphraates Monachus.
Aphremius Syrus.
Aphricanus Historicus.
Apiarius.
Apion.
Apocalypsis.
Apocalypsis altera.
Apocryphi Scriptores.
Apollinaris.
Apollinarius Hierapolyta.
Apollinarius alter.
Apollonius Pamus.
Apollinarius vrbis Romae Senator.
Apollonius.
Apollonius Tyaneus.
Apologeticus Gregorij Nazianz.
Apologeticus ad Germanos.
Apologeticus pro defunctis.
Apologi Creaturarum.
Apologia Athanasij.

Digitized by Google

Apologiæ variorum Scriptorum.
Apophtegmata aliqua.
Aponius.
Appion.
Aprigius Hispanus.
Apostolorum Acta.
Apostolorum nomina.
Apostolorum primum concilium.
Apostolorum Symbolum.
Apostolorum Missa.
Apostolorum alia scripta.
Aquila Rabbinus.
Aquileiense Concilium.
Aquileiensis Synodus.
Aquisgranense concilium.
Aquilius Seuerus.
Aquilini Vita.
Aquinus Ord. Pradicator.
Arabianus.
Arabica Synodus.
Arabici Canones.
Aragonense concilium.
Arasius.
Arator.
Arausicanum concilium.
Arausicanum concilium aliud.
Arausicanum concilium aliud.
Arausicanum concilium aliud.
Arbertus.
Arbogastus.
Arcadij Imp. epistola.
Archangelus Burgognonensis.
Archangelus è Lonato.
Archangelus Neapolitanus.
Archangelus Rubeus.
Archangelus Puteus.
Archelaus Episcopus Mesopotamiæ.
Archidiaconus.
Arcuulphus.
Arelatense concilium.
Arelatense concilium aliud.
Arelatense Archiuum.
Arethas.
Arias Montanus.
Aribo Moguntinus.
Ariminense Concilium Generale.
Aristæus.
Aristides Philosophus.
Aristobulus Antiquior.
Aristobulus Iunior.
Arlottus.
Armacanus.
Armandus Beluisius.
Armeniæ Concilium.
Armenorum errores.
Arnaldus Albertinus.
Arnobius.
Arnobius alter.
Arnoldus.
Arnoldus Abbas.
Arnoldus d' Austria.
Arnoldus Albertinus.
Arnoldus Badeti.
Arnoldus Bissalius.
Arnoldus Bostius.
Arnoldus d' Busco.
Arnoldus Carnotensis.
Arnoldus Chaperon.
Arnoldus Corbeiensis.
Arnoldus Gandauensis.
Arnoldus Gerhardus.
Arnoldus Haldrenius.
Arnoldus Hornerus.
Arnoldus Abbas.
Arnoldus Mermannius.
Arnoldus Pontacus.
Arnoldus Postenburch.
Arnoldus Rayardi.
Arnoldus Sorbinus.
Arnodus è Supercasa.
Arnoldus Vesalienſis.
Arnoldus è Vetza.
Arnoldus Vuion.
Arnoldus ab Tscha.
Arnolfus Comes.
Arnonis Sermones.
Arnulphus Gallus.
Arnulphus Episcopus.
Arnulphus Rœus.
Arnulphus Sanctus.
Arnulphus Monachus.
Arsenius Belga.
Arsenius Diaconus.
Artemius.
Arturus Philo.
Aruernense Concilium.
Asaph.
Asaph.
Ascanius Martinengus.
Ascanius Valentinus.
Ascentius Aquitanus.
Ascetica.
Asclepiodotius.
Asclepius Afer.
Asianus Sardensis.
Assertio breuis.
Assuerus.
Astathius martyr.
Asterius Scythopolitanus.
Astesanus Astensis.
Athanasius Alexandrinus Episc.
Athanasius alter Ancyræ Episc.
Athanasius Balodius.
Athanasius Patriarcha.
Athanasius Nemetum.
Athenagoras
Athenodorus.
Athenogenes.
Atticus Episc. Constantinopolit.
Atthus.
Attularius.
Aubertus Miræus.
Auctor innominatus.
Auctor Quæstionum.
Auctus Florentinus.
Audebertus Macereus.
Audentius Episcopus.
Audoenus.
Auenionense Concilium.
Augerius Gislenus.
Augustana Synodus.
Augustanum Concilium.
Augustinus Alueldensis.
Augustinus Anconas.
Augustinus Ariminensis.
Augustinus Asculanus.
Augustinus è Biella.
Augustinus Bontempus.
Augustinus Clericus.
Augustinus Dathus.
Augustinus Dado Frisius.
Augustinus Doctus.
Augustinus Eugubinus.
Augustini Ferentilli.
Augustinus Fiuizanensis.
Augustinus Florentinus.
Augustinus è Florentia.
Augustinus Fogiadenus.
Augustinus Hipponensis.
Augustinus Hunnæus.
Augustinus Iustinianus.
Augustinus Manfredus.
Augustinus Milius.
Augustinus Moreschinius.
Augustinus Musæus.
Augustinus Nebiensis.
Augustinus Papiensis.
Augustanus Philippus.
Augustinus Righinus.
Augustinus Romanus.
Augustinus Salernitanus.
Augustinus Steuchus.
Augustinus Viuus.
Auila.
Auitus Viennensis.
Auitus presbyter.
Aumonius.
Aurelianense Concilium I. & II.
Aurelianensis V. Synodus.
Aurelianus.
Aurelius Augustinus.
Aurelius Brandolinus.
Aurelius Episcopus.
Aurelius Cassiodorus.
Aurelius Clemens.
Aurelius Prudentius.

Digitized by Google

Aurelius Iuris Pontif. Professor.
Ausonius.
Austregisilius.
Autbertus Abbas.
Auxentius.
Auxilius.
Aymarus.

B.

Bacchylus Corinthi Episcopus.
Bacciarius.
Bacchomius.
Bacherius.
Bachiarius.
Bagaiense Concilium generale.
Balaam.
Baldricus.
Balduinus.
Baldus.
Balthasar Brabantinus.
Balthasar Etzelius.
Balthasar Gomezius.
Balthasar Hertingius.
Balthasar Praspergius.
Balthasar è S. Ioanne.
Balthasar Rius.
Balthasar Sorionius.
Balthasar Verlinus.
Bambergensis Synodus.
Bandomina.
Banchinus.
Bankinus.
Baptista de S. Blasio.
Baptista Hispaniolus.
Baptista Ferrariensis.
Baptista Fulgosius.
Baptista Prima.
Baptista Vernacia sanctimonialis
Baptista Platina.
Baptista Rhegiensis Episcopus.
Baptista de Salis.
Baptista Trouamala.
Barbara Sancta.
Barcinonense Concilium.
Bardesanes Syrus.
Barense Concilium.
Bargæus.
Bargius.
Barlaamus Episcopus.
Barnabas Apostolus.
Barnabas Brissonij.
Barnabas Riccobonus.
Bartholomæus Albici.
Bartholomæus Angeli.
Bartholomæus Angelus.
Bartholomæus Annulus.
Bartholomæus Apostolus.
Bartholomæus Arignus.
Bartholomæus Arnoldus.
Bartholomæus de Bolsenech.
Bartholomæus Bononiensis.
Bartholomæus Brixianus.
Bartholomæus Botta.
Bartholomæus Camerarius.
Bartholomæus Caranza.
Bartholomæus Cartusianus.
Bartholomæus Cassanæus.
Bartholomæus è Castello.
Bartholomæus de Chaimis.
Bartholomæus Cepolla.
Bartholomæus Colonienſis.
Bartholomæus Fabius.
Bartholomæus Ferrarienſis.
Bartholomæus Fumus.
Bartholomæus Georgius.
Bartholomæus Glauuyle.
Bartholomæus Iscanus.
Bartholomæus Kleindienst.
Bartholomæus Latomus.
Bartholomæus Ledesma.
Bartholomæus Mariscotus.
Bartholomæus de Martyribus.
Bartholomæus à Medina.
Bartholomæus Metuna.
Bartholomæus Osa.
Bartholomæus Cartusianus.
Bartholomæus Paruus.
Bartholomæus Platina.
Bartholomæus è Paternione.
Bartholomæus Picenus.
Bartholomæus Pisanus.
Bartholomæus Riccius.
Bartholomæus Rimbertinus.
Bartholomæus à Riparia.
Bartholomæus Roquacallius.
Bartholomæus de Spina.
Bartholomæus Sibylla.
Bartholomæus Torres.
Bartholomæus Tridentinus.
Bartholomæus Valuerdus.
Bartholomæus Veronenſis.
Bartholomæus Vgolinus.
Bartholomæus Vrbeuetanus.
Bartholomæus Vrbinas Episcopus.
Bartholomæus Vrsinus.
Bartholomæus de Vsingen.
Bartholomæus Zucchius.
Baruch Canonicus.
Baruch Propheta.
Bascalcus Erfordienſis.
Basileense Concilium.
Basilius Magnus.
Basilius Ancyranus Episcopus.
Basilius Cæsarienſis.
Basilius Cappadox.
Basilius Cilix.
Basilius Gradi Ragusæus.
Basilius Episcopus Irenopolis.
Basilius Imperator.
Basilius & Isaacius.
Basilius Monachus.
Basilius Thessalonicenſis.
Basilius è Ripa.
Basilius S. Sabæ Abbas.
Basilius Episcopus Seleuciæ.
Basilius Zanchius.
Bassacius Abbas.
Bassianus.
Batherius.
Bauarica Synodus.
Bauo.
Beatus.
Becus.
Beda Venerabilis.
Beda alter.
Bellator.
Bellinus.
Belisarius Poeta.
Bellouacense Concilium.
Beltramus Pogius.
Belirandus.
Bencius Longobardus.
Benedictus Abbas Casinenſis.
Benedictus Anglus.
Benedictus Aretinus.
Benedictus Arias Montanus.
Benedictus Astenſis.
Benedictus Barenſis.
Benedictus Biscopius.
Benedictus Blancuiinus.
Benedictus Bonosus.
Benedictus Bonsignorius.
Benedictus Bouius.
Benedictus è Burgo Petri.
Benedictus Canophilus.
Benedictus Capra.
Benedictus Cumanus.
Benedictus Cringrandus.
Benedictus à S. Germano.
Benedictus Guidius.
Benedictus de Hallis.
Benedictus Herbestus.
Benedictus Icenius.
Benedictus Luchinus.
Benedicti I. Decreta.
Benedictus Nonus.
Benedictus Papa.
Benedict. Papa huius nominis xij.
Benedictus Pauli.
Benedictus Pererius.
Benedictus Poscatinus.
Benedictus Sangallus.
Benedictus Stendel.
Benedictus Toracredus.
Benedictus Vernerius.
Benedictus Veronenſis.

Digitized by Google

Benedictus de Villa.
Benedictus Vrbeuetanus.
Benedictus de Vua.
Beneuentanum concilium.
Beneuentanũ concilium generale.
Beniaminus Beauport.
Benignus.
Benno Pseudo Cardinalis.
Benno alter.
Beno.
Bentiuenga de Bentiuengis.
Berradi Bononiensis.
Bercholdus Nochbergerus.
Berchorius.
Berengarius Turonensis.
Berengarius Abbas.
Berengarius Card.
Berengarius alter.
Berengossius Abbas.
Berlinus Episcopus.
Bermundus Chouerrouius.
Bernardinus Aquilanus.
Bernardinus Balbanus.
Bernardinus de Bessa.
Bernardinus d' Bonauoglia.
Bernardinus de Bustis.
Bernardinus Caruaialus.
Bernardinus Comensis.
Bernardinus Feltrensis.
Bernardinus Florentinus.
Bernardinus Gadolus.
Bernardinus Grillus.
Bernardinus Iustinianus.
Bernardinus Landuccius.
Bernardinus Rosiniolus.
Bernardinus Scardanius.
Bernardinus Senensis.
Bernardinus Tomitanus.
Bernardinus Abbas.
Bernardinus de Ambasia,
Bernardinus Angrianus.
Bernardus Andreas Tolosanus.
Bernardinus Aquilanus.
Bernardus Arnoldi.
Bernardus de Asta.
Bernardus Augustinianus.
Bernardus de Bessa.
Bernardus è S.Blasio.
Bernardus Breitembachius.
Bernardus Bonioannis.
Bernardus Monachus.
Bernardus Burgundus.
Bernardus quidam.
Bernardus de Busco.
Bernardus Cartusianus.
Bernardus Cassinensis.
Bernardus Claremontanus.
Bernardus Monachus Cluniacensis.
Bernardus Comensis.
Bernardus Corbeiensis.
Bernardus Compostellanus.
Bernardus Episcopus.
Bernardus Card.
Bernardus è Franchouen.
Bernardus Guidonis.
Bernardus Hildessemensis.
Bernardus Hispanus.
Bernardus Iustinianus.
Bernardus Lignicius.
Bernardus Lucemburgensis.
Bernardus Messanensis.
Bernardus Morlauensis.
Bernardus Nouocomensis.
Bernardus Oliuerius.
Bernardus Olerius.
Bernardus Parentinus.
Bernardus Placentinus.
Bernardus Pascasius.
Bernardus Porrus.
Bernardus Pugalis.
Bernardus d' Roma.
Bennardus Sauonensis.
Bernardus Saxo.
Bernardus Teutonicus.
Bernardus de Trillia.
Bernardus è Turre nobili.
Bernardus Vallis vmbrosa.
Bernardus alter.
Bernardus de Castro S.Vincentij.
Bernardus Vltraiectensis.
Bernardus Vngertius.
Bernardus Zane.
N Bernensis.
Berno.
Bernoldus.
Berosus Chaldaus.
Berta.
Bertharius.
Bertholdus.
Bertoldus de Maisberch.
Bertoldus Ratisponensis.
Bertramus Gallus.
Bertramus Episcopus Thefelicensis.
Bertramus Fetzalem.
Bertrandus Canonicus Reg.S.Victoris.
Bertrandus de Deacio.
Bertrandus Hispanus.
Bertrandus Lageris.
Bertrandus Mediolanensis.
Bertrandus Parayte.
Bertrandus Pastoris.
Bertrandus Teutonicus.
Bertrandus de Trilla.
Bertulfus confessor.
Beryllus.
Bessarion Card.
Biblia.
Bibliotheca.
Biga Salutis.
Bilibaldus.
Bindus.
Bisacenum concilium.
Bituntina Synodus.
Bituricense concilium.
Blasius Andernarius.
Blasius Viegas.
Blosius.
Boetius Epo.
Boetius alter.
Boetius Patritius Romanus.
Bombologninus.
Bonaguida de Aretio.
Bonauentura Asinus.
Bonauentura Blancus.
Bonauentura Brixianus.
Bonauentura Brocardus.
Bonauentura è Callio.
Bonauentura à Cineribus.
Bonauentura Fidanza.
Bonauentura Gonzaga.
Bonauentura Patauinus.
Bonauentura Belga.
Bonetus.
Bonifacius Anglus.
Bonifacius Papa I.
Bonifacius Papa II.
Bonifacius Papa IV.
Bonifacius Papa V.
Bonifacius Papa VIII.
Bonifacius de Cecca.
Bonifacius Cremonensis.
Bonifacius Episcopus.
Bonifacius Ferrarius.
Bonifacius Gallus.
Bonifacius Londinensis.
Bonifacius Symoneta.
Bonifacius Vitalinus.
Bonifacius VVanefridus.
Bonioannes de Mestana.
Bononis Vita.
Bonsemblantes Patauinus.
Bonsignorius Caciaguerra.
Borgia.
Borromaus.
Bornasius.
Bossus.
Bostonus Buriensis.
Brabianus.
Bracharense Concilium.
Bracharense concilium secundum & tertium.
Brando Monachus Dunensis.
Brandolinus.
Braulo.

Digitized by Google

Brendanus.
Biennacensis Synodus.
Brestensis Synodus.
Breuiaria.
Bridfertus.
Bridus.
Brigida Laginensis.
Brigitta Sancta.
Brinkius.
Brinkelius Minorita.
Britannicum concilium.
Brithvvaldus.
Brito.
Britto Poeta.
Brocardus.
Brunettus.
Bruno.
Bruno Archiepiscopus.
Bruno Germanus.
Bruno ab Aurach.
Bruno Episcopus Herbipolensis.
Bruno Episcopus Signinus.
Bruno de Vualterhusen.
Brunus.
Brussanus.
Brusselus.
Brugga.
Bugianus.
Buconius.
Burchardus Dorcestrius.
Burchardus Episcopus VVormaciensis.
Burdigalense Concilium.
Byterius.

C.

Cabala.
Cabasilas.
Cabilonense concilium.
Cacciaguerra.
Caducanus.
Cæcilij.
Cæcilius Cyprianus.
Cæcilius alter.
Cæcilius quidam.
Cælestinus.
Cælius Sedulius.
Cælij Pannonij collectanea.
Cæremoniale.
Cæsaraugustanum Concilium I. II. & III.
Cæsar Baronius Card.
Cæsar Bottonus.
Cæsar Calderarius.
Cæsar Franciottus.
Cæsar Euolus.
Cæsar Lancea.
Cæsar Raus.
Cæsarij Episcopi.
Cæsar Delphinus.
Cæsar Lambertinus.
Cæsar Petri Michaelis.
Cæsarius Arelatensis.
Cæsarius alter.
Cæsarius Gregorij.
Cæsarius Heisterbachcensis.
Cæsarius Monachus.
Caietanus.
Caius Batius.
Caius Macedo.
Caius Episcopus.
Caius Papa.
Caius Marius Victorinus.
Calendarium Gregorianum.
Calendarium Romanum.
Calistus Secundus.
Calistus Neapolitanus.
Calistus Placentinus.
Calnensis Synodus.
Calogerus Iacobus.
Camaldulensium historiæ.
Camilli Cautij scholia.
Camillus Cæsareus.
Camillus Peregrinus.
Camillus Campegius.
Candelabrum Aureum.
Candidus.
Candidus alter.
Cangyth.
Canones Apostolorum.
Canones Ecclesiastici.
Canones Pœnitentiales.
Canonici Lateranenses.
Canonici Regulares.
Canonicum ius.
Canus.
Capistranus.
Capoleo Guelfucus.
Cappido Saurienſis.
Capreolus Carthaginensis.
Capuanum concilium.
Carbo.
Cardinalium dignitas.
Carisiacense concilium.
Carmelitanæ familiæ historia.
Carolus Blandeus.
Carolus Billæus Siculus.
Carolus Borromæus Cardin.
Carolus Bouillus.
Carolus Bourgueuillæus.
Carolus Caluus.
Carolus Capellius.
Carolus Fernandus.
Carolus Gallus.
Carolus Guillardus.
Carolus Lotaringus.
Carolus à Lotaringia.
Carolus Magnus.
Carolus Quartus.
Carolus Molinæus, qui omninò proscriptus est à S. Dei Ecclesia.
Carolus Seuinus.
Carolus Sigonius.
Carpentoractense concilium.
Carthaginiensis Synodus.
Carthaginense Nationale concil.
Carthaginense aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concil. generale.
Carthaginense prouin. concilium.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginense concilium aliud.
Carthaginensis Synodus alia.
Cartusianus Ordo.
Casalius Lusitanus.
Cassianus.
Cassiodorus.
Casterdonus.
Castor Durantis.
Castrucius.
Cataldinus.
Catalogi Illustrium virorum.
Cataneius.
Catecheses.
Catechesis, seu Instructio.
Catecheses Cyrilli Hierosolymitani.
Catechismus Magnus.
Catechismus Paruus.
Catechismus ex Decreto concilij Tridentini.
Catechismus idem.
Catechismi Catholici cõpendium.
Catechismus Emundi Augerij. Vide autem de Catechis. Achillis Galiardi in verbo, Achilles.
Catechismus Petri Canisij.
Catechismus Sonnij.
Catena Græca in Iob.
Catena Græca in Euangeliorum corpus.
Catena explanationum in Epistolas Pauli.
Catenæ aliæ in Genesim.
Catina Syrus.
Catharina Senensis.
Catharina Anglorum Regina.
Catharina de Bononia.
Catholicæ Ecclesiæ diuina officia.

Digitized by Google

Cedrenus simplex.
Cedrenus Historicus.
Celenis in Africa concilium habitum.
Celestinus.
Celestinus.
Celsus Mancinus.
Censura Ecclesiæ Orientalis.
Ceolfridus Abbas.
Cerealis Episcopus.
Chalcedonensis quarta Generalis Synodus.
Chaldaica Bibliorum editio.
Chaldeorum Sapientia.
Cham filij Noe.
Cherubinus Florentinus.
Cherubinus Gerardacius.
Cherubinus Spoletanus.
Childebertus.
Chilianus Apostolus Franconiæ.
Chilianus Leib.
Chilpericus.
Chorach.
Choricius Sophista.
Chozai.
Chrisolanus Mediolanensis.
Chrisaoras.
CHRISTI Domini, &c. Vita.
Christianus.
Christianus Adrichomius.
Christianus Agricola.
Christianus Gallus.
Christianorum Principum litera.
Christianus Fonseca.
Christianus Honsius.
Christianus Lycius.
Christodulus Monachus.
Christophorus Bandellus.
Christophori Brunonis Soliloquium.
Christophorus Iordanus.
Christophorus Broerus.
Christophorus Castrius.
Christophorus Clauius.
Christophorus Donimus. vide inf.
Christophorus Hebrardus.
Christophorus Longolius.
Christophorus Marcellus.
Christophorus Martinionus.
Christophorus Madridius.
Christophorus Morenus.
Christophorus Nolmabensis.
Christophorus Patauinus.
Christophorus Persona.
Christophorus Pisaurensis.
Christophorus Raspergerus.
Christophorus Rosinianus.
Christophorus Ruitius.
Christophorus à Sacrobosco.
Christophorus Sylvestranus.
Christophorus Varsenicius.
Christophorus Varus.
Christophorus Veberus.
Christophorus Verucchinus.
Christus Dominus.
Chromatius.
Chronica.
Chrysippus Hierosolymitanus.
Chrysogonus vir sanctus.
Chrysostomus Constantinopolitanus.
Chrysostomus Iauellus.
Chrysostomus Zanchius.
Cicardus Abbas.
Ciricus.
Cirtense Concilium.
Clarebaldus Atrebatensis.
Claromontanum Concilium.
Clarus Boncarsius.
Clarus Florentinus.
Claudianus Mamertus.
Claudius Antisiodorensis.
Claudius Clasitana Vrbis.
Claudius Clemens.
Claudius Cussordius.
Claudius Espencæus.
Claudius Guillaudus.
Claudius Lysias.
Claudius Marius Victor.
Claudius Medulla.
Claudius à Monte Martyrum.
Claudius Prior.
Claudius Rota.
Claudius Secartus.
Claudius Sanctius.
Claudius Scotus.
Claudius Seisellus Sabaudus.
Claudius Spineus.
Claudius Taurinensis Episcopus.
Claudius Vadanus.
Claudius Viexmontius.
Clemens Atheniensis.
Clemens Arauæus Ragusæus.
Clemens Dolera Monelianus.
Clemens Florentinus.
Clemens Lanthonensis.
Clemens Mercator.
Clemens VIII. Pont. Maximus.
Clemens Primus.
Clemens IV. Pont. Max.
Clemens V.
Clemens VI. Gallus.
Clemens Spalentia.
Clementinarum Breuiarium.
Cleri Pisani epistola.
Clupiacense concilium.
Cœlestinus Pont. Max.
Cœlestinus alius Pont. Max.
L. Cælius Lactantius Firmianus.
Cælius Sedulius.
Cælius Panonius Cognatus.
Collectanea incerti Auctoris.
Colonienses cleri secundarij.
Colonienses enchiridion.
Colonienses Ecclesia, & Synodi statuta.
Colucius Pierius Florentinus.
Columbanus Scotus.
Columbanus Vranius.
Cometius Hispanus.
Commodianus.
Commonitorium.
Compendiense Concilium.
Compostellanum Concilium.
Computus Ecclesiasticus.
Computus Magnus.
Conantius Episcopus.
Concertatio fidei Catholicæ.
Concilia ab Apostolis cœpta.
Concordata nationis Germanicæ.
Concordantia discordantium tẽporum.
Concordiæ librum.
Confessio Ambrosiana.
Confessio Augustiniana.
Confessio Gregoriana.
Confessio Hieronymiana.
Confluentanum Concilium.
Congellus Scotus Abbas.
Conon.
Conradus Censius.
Conradus Abbas Benedictinus.
Conradus Abbas Mildeuiensis.
Conradus Alpendorp.
Conradus ex Altreia oppido.
Conradus Astensis, Ordin. Prædicatorum.
Conradus alter.
Conradus Bauariæ Dux.
Conradus Baro de Zimbern.
Conradus Brunus.
Conradus Monachus.
Conradus Schendim.
Conradus Clingius.
Conradus Coellin.
Conradus Dalmatiæ Dux.
Conradus Distelius.
Conradus Episcopus.
Conradus Hailpronensis.
Conradus Halberstatensis.
Conradus Hirsaugiensis.
Conradus Hensel.
Conradus Klingius.
Conradus Koellinus.
Conradus Schontorius.
Conradus à Lichtenauu.
Conradus Monachus.

Digitized by Google

Conradus de Monte puellarum.
Conradus à Mure.
Conradus Osterreicher.
Conradus Secundus.
Conradus de Rondemberg.
Conradus è Saxonia.
Conradus Germanus.
Conradus III.
Conradus Ruffus.
Conradus Summerhaut.
Conradus Tregarius.
Conradus S. Vlderici.
Conradus Vetter.
Conradus è Zabernia.
Conradus Vuimpina à Fagis.
Consilium Cardinalium.
Constantiense Concilium.
Constantinus Fontius.
Constantinus Harmenopulus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitanũ Concilium.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitanum Cõcilium.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana II. Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitana III. Synodus
Constantinopolitana Synodus.
Constantinopolitanum Cõcilium.
Constantinopolitanum Conciliabulum.
Constantinopolitanum Conciliabulum.
Constantinopolitanum Cõcilium.
Constantinopolitana IV. Synodus.
Cõstantinopolitanæ Ecclesiæ vnio.
Constantinopolitana VI. Synodus.
Constantinus Applanus.
Constantinus Hierotius.
Constantinus Fabriensis.
Constantinus Magnus Imperator
Constantinus Manasses.
Constantinus presbyter.
Constantinus Psellus.
Constantinus Vrbeuetanus Episc.
Constantius Pasolinus.
Constantius Rusconus.
Constantius Sarnanus Vmber.
Constitutiones Facultatis Parisiensis.
Cordubense Concilium.
Cornelius Bellanda.
Cornelius Callidius.
Cornelius Castellucius.
Cornelij Centurionis sancti Acta.
Cornelij Croci Ecclesia.
Cornelius Dontherius.
Cornelius Gemma.
Cornelij Eselsbergeri collatio.
Cornelius Iansenius.
Cornelius Lonsæus Callidus.
Cornelius Mutius.
Cornelius Mussus.
Cornelius Romanæ Vrbis Episcop.
Cornelius Schonæus.
Cornelius Schultingius.
Cornelius Snekis Frisius.
Cosimi Agnelli admonitio.
Cosmas Damianus.
Cosimus Fauilla.
Cosimus Philiarchus.
Cosmas Festinus.
Cosmas Hierosolymita.
Cosmæ Indicoplensis Prolegomena.
Cosmus Oricellarius.
Coyacense Concilium.
Credo Caluiniſquarum.
Crescens vir sanctus.
Crescentius Aesinus Ricens.
Cresconius Episcopus.
Crisolanus, vide Chrisolanus.
Crodegangus Episcopus.
Crotoldus vir sanctus.
Cruciata.
Crucius Lusitanus.
Crusius.
Crux.
Cubertus.
Cuigo Gallus.
Cuerus Episcopus.
Cusanus.
Cuthbertus Anglus.
Cuthbertus Giruicius.
Cuthbertus Tostallus.
Cumbertus Lindesius.
Cyprianus Benetus.
Cyprianus Carthaginensis.
Cyprianus Monachus Cassinensis.
Cyprianus Monachus Cistertienſ.
Cyprianus Verardus.
Cyprianus Veronensis.
Cyprianus Episcopus Hispanus.
Cypriacus Lucius.
Cypriacus Strotius.
Cyrillus Alexandrinus.
Cyrillus alius Carmelita.
Cyrillus Francus.
Cyrillus Hierosolymitanus.
Cyrillus discipulus Io. Silentiarij.
Cyrus Alexandrinus.
Cyrus Panopolita.

D.

Dacius.
Dacrianus.
Dado.
Dæmones.
Damascius.
Damascenus.
Damasus.
Damianus Crassus.
Damianus Diaz.
Damianus à Goes.
Damianus alter.
Damianus à Ligno.
Damianus Maraffus.
Damianus Roscius.
Daniel Propheta.
Daniel Agricola.
Daniel Aretinus.
Daniel Barbarus.
Daniel Malonius.
Daniel è Prato.
Daniel Salhauius.
Daniel Venatorius.
Daniel Ventanus.
Dantes Aligerius.
Dauid Propheta, Rex.
Dauid Augustanus.
Dauid Boys.
Dauid Cambellanus.
Dauid Henra.
Dauid Meneuiensis.
Dauid Morlinus.
Dauid Obinge.
Dauid Ordinis Minorum.
Decisiones Canonicæ.
Decius Ausonius.
Decius, hoc est Philippus Decius.
Decretales Epistolæ.
Decretale, & Decretum.
Decretum Iuonis.
Defensio Scripturæ sacræ.
Defensor.
Demetrius Chomaterius.
Demetrius Episcopus Alexandrinus.
Demetrius Cydonius.
Demetrius Gemistus.
Demetrius Rex.
Desiderius, qui, Italicè, Desiderosus.
Demophilus.
Desiderius Abbas.
Desiderius Episcopus.
Desiderius Erasmus.
Desiderius, qui & Dauserius.
Desiderius Parodius.

DEVS.

Deuteronomium.
Deuteroses.

Digitized by Google

Dexter.
Diadochus.
Diamperiense Concilium.
Didacus ab Alaba.
Didacus Aluarez.
Didacus d' Angues.
Didacus Couarruuias.
Didacus Deza.
Didacus Dieft.
Didacus Horozquius.
Didacus Nauarrus.
Didacus Payua.
Didacus d' Rosario.
Didacus Stella.
Didacus Stunica.
Didacus Tapia.
Didacus Valades.
Didacus Vega.
Didacus Ximenius.
Didymus Alexandrinus.
Diegerus.
Diegus Deza.
Diemo.
Dinaldutius.
Dinamius.
Dingolungense Concilium.
Dinus.
Diodorus Tarsensis.
Diœcesum visitandarum ratio.
Dionysius Abbas.
Dionysius Alexandrinus Episcopus.
Dionysius Areopagita.
Dionysius è Burgo Sancti Sepulchri.
Dionysius Cartusianus.
Dionysius Cistercienfis.
Dionysius Collensis.
Dionysius Episcopus Corinthi.
Dionysius Exiguus.
Dionysius Faucherius.
Dionysius Peronetus.
Dionysius Pontifex Max.
Dionysius Richel.
Dionysius è Sigillo.
Dionysius Soulechat.
Dionysius Talmerahnius.
Dionysius Vasquez.
Diospoletanum concilium.
Directorium, siue Castigatorium concubinariorum.
Directorium Ioannis Polanci.
Directorium Horarum Canonicarum, & Exercitatorij Vitæ spiritualis.
Discipuli Sermones.
Disputatio Ingolstadiensis Academia.
Disputationes aliarum Academiarum de variis dogmatibus cõtra hæreticos.
Disquisitiones Magicæ.
Dithmarus.
Diuinatio quæsit per Astra.
Diurnale Romanum.
Dlagoschus.
Doctrina veteris Ecclesiæ de septẽ Sacramentis.
Doctrina de septem Sacramentis tradita Armenis.
Dodechinus, alijs, Dodekindus.
Dominicus Asulanus.
Dominicus Balthanasius.
Domimicus Bannes.
Dominicus Bolanus.
Dominicus Bouentura.
Dominicus Buchius.
Dominicus Bugella.
Dominicus Butthius.
Dominicus Cartusianus.
Dominicus è Gastendulo.
Dominicus de Custodia.
Dominicus Catalonus.
Dominicus Catalius.
Dominicus Caualia.
Dominicus Doctus.
Dominicus de Dominicis.
Dominicus è S. Geminiano.
Dominicus è S. Georgio.
Dominicus Graminca.
Dominicus Guidi Mellinus.
Dominicus Grenia.
Dominicus Guzmannus.
Dominicus Iacobatius.
Dominicus Ioannis.
Dominicus Lapatius.
Dominicus Leo.
Dominicus Lopez.
Dominicus Mancinus.
Dominicus Mendoza.
Dominicus Mortarius.
Dominicus Nanus.
Dominicus à Pace.
Dominicus Pantaleo.
Dominicus Petri, Nardus.
Dominicus Sergentius.
Dominicus Sinazza.
Dominicus Soto.
Dominicus Tempesta.
Dominicus Tolosanus.
Dominicus Topiarius.
Dominicus Veglensis.
Donatistarum Concilium.
Donatistarum schismaticorum altera Synodus.
Donatus, à quo Donatiani in Africa.
Donatus è S. Agatha.
Donnus Dueil.
Donatus Diaconus.
Donatus Marra.
Donatus Veronensis.
Dorotheus Archimandrita.
Dorotheus Tyri Episcopus.
Dorotheus alius apud Photium.
Dracontius.
Drepanius Florus.
Driedo.
Drogo Belga.
Drogo Laudunensis.
Dubraua.
Dudechinus.
Dunstanus.
Durandus Campanus.
Durandellus.
Durandus à S. Porciano.
Durienfe Concilium.

E.

Eadburga.
Eademerus.
Eadmundus Albon.
Eadmundus Gryma.
Eadmundus Richius.
Eadmundus Stouttou.
Ealredus Rhieuallensis.
Eastus.
Eberhardus Billicus.
Eberhardus Maynardus.
Ebervvinus.
Ebrulphus.
Ecclesia militans.
Ecclesiastica Historia.
Ecclesiasticarum Dictionum Syluula.
Ecloge Bullarum, & Motus proprionum Pontificum Maximorum.
Eckardus.
Echeberius.
Eckebertus.
Eckardus.
Edgarus.
Eduardus Tertius Anglorum Rex.
Eduardus alius Anglorum Rex.
Edmundus Monachus.
Edmundus Campianus.
Edmundus Augerius.
Eduardus Risthonus.
Efrem.
Egbertus Eboracensis Episcopus.
Egbertus Frisius.
Egbertus Lindisfarnensis.
Egbertus Monachus.

Egbertus Anglus.
Egesippus.
Egesippi alij.
Egelnotus.
Egidius Carlerius.
Egidius Richardus.
Egiluuardus.
Eghinardus, siue
Eghinardus.
Egippius.
Egnatius.
Eguinus.
Einaldus.
Einardus.
Einardus alius.
Einico.
Elbotus.
Elchutus.
Elemon.
Eleonora Archiducissa Austriæ.
Elericus Anglus.
Eleusius.
Eleutherius Pontifex Maximus.
Eleutherius.
Elias Cretensis.
Elibertinum, siue Eliberitanum concilium.
Eligius.
Eligius alter.
Elisabetha Abbatissa.
Elisabetha Schonaugiensis.
Elphegus.
Elias Reusnerus.
Elmerus Cantuariensis.
Eluanus.
Eman Ezraita.
Emanuel à Costa.
Emanuel Almadæ.
Emanuel Mediolanensis.
Emanuel Palæologus.
Emanuel Rodericus.
Emanuel Sà.
Emanuel Vega.
Emericus.
Emeritense concilium.
Emicho.
Emondus Monachus.
Emundus Augerius.
Emundus Campianus, vide, Edmundus.
Enchiriades.
Enchiridion stinerantium.
Enchiridion Christianarum Meditationum.
Engelbertus.
Engelbertus alter.
Engerelbertus.
Engilenhemensis Synodus.
Ennodius.
Enoch.
Epaunense Concilium.
Ephesinum Concilium.
Ephesinum alterum concilium.
Ephesinum aliud non legitimum, sed dictum Prædatorium.
Ephræm.
Ephræm alter.
Ephræmus alius.
Epimenides.
Epiphanius Cypri Salaminæ episcopus.
Epiphanius Scholasticus.
Epiri Veteris Synodus.
Erasmus, vide in verbo, Desiderius Erasmus.
Erchempertus.
Erhardus Monachus.
Ericus.
Erckenbaldus.
Erfordiense Concilium.
Ermenoldus.
Ermenricus.
Erminus.
Ernaldus.
Ernestus.
Ernulphus.
Ertmannus.
Erucus Brito.
Esaias Abbas.
Esaias Patauinus.
Esaias Propheta.
Esdras.
Esther.
Ethardus.
Ethelredus.
Etheluuodus.
Etheluuolphus.
Euagrius Antiochiæ episcopus.
Euagrius Diaconus.
Euagrius Ponticus.
Euagrius Scholasticus.
Euagrius alius.
Euangelium Christi Domini, & eius œconomia.
Euangelium secundùm Hebræos, vel Syros.
Euangelia Dominicalia per totũ annum.
Euangelista Marcellinus, Iterum.
Euantius.
Ebulius.
Eucherius.
Eudocia.
Eudoxius.
Euerardus Billius.
Euerbinus.
Euerelmus.
Eugenius Carthaginiensis Episcopus.
Eugenius IV.
Eugenius Spellius.
Eugipius.
Eugipius alter.
Eugippus alius, Abbas.
Eulalius Carthaginiensis Episcopus.
Eulalius Cynopoleus Episcopus.
Eulogius Episcopus Alexandrinus.
S. Eulogius Cordubensis.
Eulonius.
Eunomius.
Euodius Antiochiæ Episcopus.
Euodius Episcopus alter
Euodius Episcopus Ticinensis.
Euphrosinus Lapinus.
Eupropius.
Eusebia Abbatissa.
Eusebius Alexandrinus.
Eusebius Cæsariensis.
Eusebius Cæcus.
Eusebius Cremonensis.
Eusebius Emissenus.
Eusebius Episcopus Mediolanensis.
Eusebius Sardus.
Eusebius Priolus.
Eusebius Valentinus Mutinensis.
Eusebius Episcopus Vercellensis.
Eustachius Bononiensis.
Eustachius Bonauentura.
Eustachius Richerius.
Eustachius Honorius.
Eustasius.
Eustathius Antiochenus Episcopus.
Eustathius Berythi episcopus.
Eustathius Pamphilius.
Eustathius Sebastenus episcopus.
Eustathius Thessalonicensis episcopus.
Eustratius.
Euthalius Diaconus.
Euthalius Rhodius.
Euthymius Zigabenus.
Euticius Cordes.
Euticius Abbas.
Extrandus.
Eutropius Monachus.
Eutropius episcopus Valentinus.
Eutropius presbyter.
Eutropius episcopus Arausicanus.
Eutropius historiographus.
Eutychius Bonauentura.

Digitized by Google

Euzoius.
Examen Theologicum.
Exercitium Christiana pietatis.
Ezechias Rex.
Ezechiel Propheta.
Ezechiel alter.
Ezra.

F.

Fabianus Pontifex Max.
Fabianus Clauarius.
Fabianus Cretensis.
Fabianus Quadrantinus.
Fabius Beneuolentius.
Fabius Gliscentius.
Fabius Incarnatus.
Fabius Paulinus.
Fabricius Tuscus.
Facinus Astensis.
Facula Sacerdotum.
Facundus Hermianensis.
Falconeus Thautanus.
Fasciculus Temporum.
Fastidius.
Faustinus apud Cyprianum.
Faustinus presbyter.
Faustinus Tassus.
Faustus Casinensis Monachus.
Faustus ex Abbate Lirinensi Episcopus Rhegiensis.
Faustus apud Cyprianum.
Faustus Manichæus.
Faustus à Temida.
Federicus Lotaringus.
Fredericus Metius.
Federicus Fulgiensis episc.
Fredericus Peregrinus.
Federicus Petrutius.
Federicus Staphylus.
Federicus Venetus.
Felicianus Episcopus Arebatensis.
Felicianus Ninguarda.
Felicianus Capito, siue Capitonus.
Felinus Sandeus.
Felix Mylensis.
Felix Manichæus.
Felix Papa III.
Felix è Castro Franco.
Felix Fabri.
Felix Iustus.
Felix Crolandiensis.
Felix Passarus.
Felix Perrettus.
Felix Pratensis.
Felix Vrgelitanus.
Felix Renda.
Ferdinandus Cordubensis.
Ferdinandus Cortesius.
Ferdinandus Dauila.
Fernandus Diaconus.
Ferdinandus Gonzaga.
Ferdinandus de las Infantas.
Ferdinandus Martinez.
Ferdinandus de Pineda.
Ferdinandus Velloſillus.
Ferdinandus Diaconus.
Ferius Hilpericus.
Ferreolus episcopus.
Ferreus.
Feus.
Figuerola.
Finanus.
Finus Hadrianus.
Firmianus.
Firminus.
Flaccianus.
Flaccus Albinus.
Flaccus Nobilius.
Flaualdus.
Flauianus Antiochenus episc.
Flauianus Constantinop. episc.
Flauius Constantinus Magnus.
Flauius Gulielmus.
Flauius Ioſephus.
Flodoardus.
Florentinum concilium.
Florentina Synodus.
Florentinus Batauus, alijs Florentius.
Florentinus Burgoinus.
Florentinus Leidanus.
Florentinus Carthusianus.
Florentinus Vvingerinensis.
Florianus Nannius.
Florianus Trefferus.
Florus Magister.
Florimundus Gallus.
Fabadius.
Facundus.
Folchardus Doroberuensis.
Folchardus Belga.
Folkerus.
Folquinus.
Foresterius.
Fortalitium fidei.
Fortanerius.
Fortunatianus.
Fortunatus.
Fortunatus Italus.
Fortunatus Episcopus Pictauiensis.
Fotinus.
Franciscani Ordinis Scriptores.
Franciscanorum Compendium, Speculum, & alia.
Franciscinus.
Franciscus de Abbatibus.
Franciscus Agricola.
Franciscus Albertinus.
Franciscus Ampullus.
Franciscus Aretinus.
Franciscus ab Aquaputrida.
Franciscus Argentinus.
Franciscus Arias.
Franciscus Arias Hispanus.
Franciscus Arola.
Franciscus Asculanus.
Franciscus Assisias.
Franciscus de Baccone.
Franciscus Balduinus.
Franciscus Bartolus Assisias.
Franciscus Balearius.
Franciscus Bellefore stius.
Franciscus Bencius.
Franciscus Bobadilla.
Franciscus Bonadus.
Franciscus Bonaldus.
Franciscus Borgia.
Franciscus Boria, siue à Guerra.
Franciscus Bozzius.
Franciscus Brunancius.
Franciscus Breuius.
Franciscus Cameranus.
Franciscus Campius, siue de Campos.
Franciscus è Candia.
Franciscus Capito.
Franciscus Castellanus.
Franciscus Castilonius, siue Castalion.
Franciscus de Christo.
Franciscus Columna.
Franciscus Contarenus.
Franciscus Cordubensis.
Franciscus Costerus.
Franciscus Dauila.
Franciscus Diedus.
Franciscus Didacus Stella.
Franciscus Dionysius.
Franciscus Duarenus.
Franciscus Fabritius.
Franciscus Ferrariensis, Ord. Minorum.
Franciscus Ferrariensis Ord. Praedicat.
Franciscus Feuardentius.
Franciscus Florentinus.
Franciscus Forerius.
Franciscus Gallus.
Franciscus Galuanus.
Franciscus Garzæus.
Franciscus Garzias.
Franciscus Georgius.

Franciſcus Gonzaga.
Franciſcus Gothalſius.
Franciſcus Gothus.
Franciſcus Gratianus de Garzatoribus.
Franciſcus Gratianus Genuenſis.
Franciſcus Guſmannus.
Franciſcus Haraus.
Franciſcus Horantius.
Franciſcus Ioannetius.
Franciſcus Iordanus.
Franciſcus Knialus, ſiue Knialdus.
Franciſcus Krauendonus.
Franciſcus Lucas.
Franciſcus Lychetus.
Franciſcus Maceratenſis.
Franciſcus Mayronis.
Franciſcus Malet.
Franciſcus Maninconius.
Franciſcus de Marchia.
Franciſcus Maria Pugnetus.
Franciſcus Martialis.
Franciſcus Martinius.
Franciſcus Maurolicus.
Franciſcus Maurus è Monte Grunario.
Franciſcus Maurus Gipſellas.
Franciſcus Mellinus.
Franciſcus Merula.
Franciſcus Meſſana.
Franciſcus moneta.
Franciſcus Montanus.
Franciſcus Nerlius.
Franciſcus Nicolai.
Franciſcus Niconitius.
Franciſcus Noncaius.
Franciſcus Noritonenſis.
Franciſcus Nouarienſis.
Franciſcus à Noua Curia.
Franciſcus Noua Ciuitatis.
Franciſcus Hortitius.
Franciſcus Oſſunna.
Franciſcus Paduanus.
Franciſcus Panicarola.
Franciſcus Panoſatus.
Franciſcus Patauus.
Franciſcus Patricius Senenſis.
Franciſcus Pauinus.
Franciſcus de Paula.
Franciſcus Pauli.
Franciſcus Pegna.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Philelphus.
Franciſcus Picardus.
Franciſcus Picens.
Franciſcus Pytheus.
Franciſcus Pius.
Franciſcus Plateus.
Franciſcus Pogius.
Franciſcus Polingranus.
Franciſcus Polyntius.
Franciſcus Poniſſonius.
Franciſcus Porrinus.
Franciſcus Prædicator.
Franciſcus Pratenſis.
Franciſcus Puteanus.
Franciſcus Quelain.
Franciſcus Radeus Andrada.
Franciſcus Ragatius.
Franciſcus Regis.
Franciſcus Remondus.
Franciſcus Ribera.
Franciſcus Ricardotus.
Franciſcus de Ripa.
Franciſcus Romæus.
Franciſcus Ros.
Franciſcus Rota.
Franciſcus Rubeus.
Franciſcus Rueus.
Franciſcus Ruizius.
Franciſcus Rumeus.
Franciſcus Samarinus.
Franciſcus è S. Simone.
Franciſcus Sarmentus.
Franciſcus Sauouenſis.
Franciſcus Scilacenſis Epiſcopus.
Franciſcus Scuderus.
Franciſcus Sedilphus.
Franciſcus Silueſtrius.
Franciſcus Sixtus.
Franciſcus Sonnius.
Franciſcus Spinetus.
Franciſcus Squillacenſis epiſc.
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Surianus.
Franciſcus Thomæ.
Franciſcus Titelmannus.
Franciſcus Tolenſis.
Franciſcus Toletus Card.
Franciſcus alius è Toleto.
Franciſcus Turrianus.
Franciſcus Valeſius Rex.
Franciſcus Valleſius.
Franciſcus Vargas.
Franciſcus Vatablus.
Franciſcus Venetus.
Franciſcus Verberus.
Franciſcus Veruot.
Franciſcus Vicedominus.
Franciſcus Victoria.
Franciſcus Vviller.
Franciſcus Xauerus.
Franciſcus Ximenius.
Franciſcus Yuannes.
Franciſcus Zabarella.
Franciſcus Zambertus.
Franciſcus Zamora.
Franciſcus Zephyrus.
Franciſcus Zichemius.
Franciſcus Zichettus.
Franciſcus Zinus.
Franciſcus Zumel.
Franco Belga.
Francofordienſis Synodus.
Franco Scholaſticus.
Freculphus.
Freminus Çapitis.
Fretellus.
Fridegodus.
Fridelinus.
Fridericus Barthicus.
Fridericus Nauſea.
Fridericus Staphylus.
Fridericus Vvagni.
Frodoardus.
Fronto Ducæus.
Fructuoſus.
Frutolphus.
Fulbertus Carnotenſis epiſcopus.
Fulbertus Monachus.
Fulconus Bonus.
Fulgentius epiſcopus.
Fulgentius Ferrandus Diaconus.
Fulquinus Abbas Lobienſis.
Fuluius Androtius.
Fuluius Cardulus.

G.

Gabriel Alexandrinus Patriarcha.
Gabriel Anconitanus.
Gabriel Archangelus.
Gabriel Aſtetes.
Gabriel Baienus.
Gabriel Barleta.
Gabriel Biel.
Gabriel Biſciola.
Gabriela Borbonia.
Gabriel Brebia.
Gabriel Brunus.
Gabriel Buratellus.
Gabriel Condolmerus.
Gabriel Garofolus.
Gabriel Flamma.
Gabriel Inchinus.
Gabriel Palæotus Card.
Gabriel Paſculus.
Gabriel Prateolus.
Gabriel Putherbæus.
Gabriel à Quemada.
Gabriel Saconayus.
Gabriel Spoletanus.
Gabriel Vaſquez.

Digitized by Google

Gabriel Viacenſis.
Gabriel de Vvach.
Gad Propheta.
Gaius, cuius meminit diuus Paulus.
Gaius alter.
Galfridus Aleycuant.
Galfridus Clareuallenſis.
Galfridus Grandefelt.
Galfridus Hardebus.
Galfridus Linge, ſiue Lynge.
Galfridus Monumethenſis.
Galfridus Vvaterton.
Gallicana Synodus, an. 429.
Gallicana Synodus Rhemis, anno 514.
Gallicanum Concilium, quod & Tyrannicum eſt dictum, anno 685.
Gallus Abbas, qui Vvalafridus.
Gallus Albas Aula Regia.
Gallus Scotus Anglus.
Galo Cardinalis.
Galterus Diſcus.
Galterus Ingulenſis.
Galterus Senonenſis Archiepiſcopus.
Galuanus Flamma.
Galuagnus Beneuentanus I. C.
Galuanus Pataunus.
Gangrenſe Concilium.
Ganfredus Antiſiodorenſis.
Garganus Senenſis.
Garicus.
Garſias Ciſnerus.
Garſias di Ciſneros alter.
Garſias alius.
Garzias Galarſa.
Garzias Hiſpanus.
Garzias Loaiſa.
Gaſpar Ammonius.
Gaſpar Aſtetes.
Gaſpar Berus.
Gaſpar Bonnincurtius.
Gaſpar Caballinas, fictum nomen.
Gaſpar Cardillus.
Gaſpar Caſalius.
Gaſpar Contarenus Cardinalis.
Gaſpar Dietmanus.
Gaſpar Francus.
Gaſpar Fraſius.
Gaſpar Graſarus.
Gaſpar Hip.
Gaſpar Porrus.
Gaſpar Loarcas.
Gaſpar Macer.
Gaſpar Melius.
Gaſpar Northuſius.
Gaſpar Querhamerus.
Gaſpar Romanicius.
Gaſpar Sanchez.
Gaſpar à S. Simone.
Gaſpar Saſgerus.
Gaſpar Scoppus.
Gaſpar Stephanus.
Gaſpar Vlenbergius.
Gaſparinus Borrus.
Gaudentius Brixianus.
Gaufredus Bouſardus.
Gaufredus Antiſiodorenſis, ſed puto legendum Galfredus.
Gaufridus Abbas alta Tumba.
Gaufridus Aſaphenſis epiſcopus.
Gebhardus.
Gelaſius Gaſarea Paleſtinæ Epiſcopus.
Gelaſius primus Pontifex Maximus.
Gelaſius II. Pontifex Max.
Geminianus.
Geminus.
Geneſius.
Geneſius Minutius.
Geneſius Roſcius.
Gennadius Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Gennadius Maſſilienſis presbyter.
Gennadius Scholarius.
Gentianus Hervetus.
Gentiliacenſe Concilium.
Gentilis Cingulanus.
Gentilis è Monte Florum.
Geolfridus Anglus.
Geolfridus Billius.
Geofridus Beaglerius.
Geofridus Boſſardus.
Georgius Alexandrinus.
Georgius Arrardus.
Georgius, ſiue Gerardus Ada.
Georgius Barth.
Georgius Benignus.
Geotgius Bartholdus.
Georgius Bocquetus.
Georgius Brunus.
Georgius Bullocus.
Georgius Butius.
Georgius Cabillaus.
Georgius Carmariota.
Georgius Caſcanus.
Georgius Chumnus.
Georgius Cheroboſcibus.
Georgius Conſtantinus.
Georgius Diaconus cognomento Piſis.
Georgius Eberhardus.
Georgius Ederus.
Georgius Gemmyngen.
Georgius Germanus Abbas Altaichenſis.
Georgius Gothardus.
Georgius Halbinus.
Georgius Hamartolus.
Georgius Hellin.
Georgius Lautherius.
Georgius Laderus.
Georgius Lilius.
Georgius Mayer.
Georgius Mediolanenſis.
Georgius Metropolita.
Georgius Rauennatinus.
Georgius Molitoris.
Georgius Methinenſis.
Georgius Monachus.
Georgius Nicolaſius.
Georgius Pachimerius.
Geórgius è Pera.
Georgius Piſis.
Georgius Scherer.
Georgius Scholarius.
Georgius Slauus, ſiue dictus de Eſclauonia.
Georgius Steubius.
Georgius Sturmius.
Georgius Theander.
Georgius Trapezuntius.
Georgius Vallus.
Georgius Venetus.
Georgius Zigabenus.
Gerardus.
Gerardus Abbas.
Gerardus Bergomenſis.
Gerardus Bononienſis.
Gerardus Blancus.
Gerardus è Brianſone.
Gerardus Buſdragus.
Gerardus Carthuſianus.
Gerardus Caſtrius.
Gerardus Colonienſis.
Gerardus è Cuſſaco, gallus.
Gerardus Dauentrienſis.
Gerardus Domarus.
Gerardus Elten.
Gerardus Frachetus.
Gerardus Habbius.
Gerardus Haucinus.
Gerardus Hutingius.
Gerardus Ianſenius.
Gerardus Leodienſis.
Gerardus Lorichius.
Gerardus Magnus.
Gerardus Mathiſius.
Gerardus Mindenſis.
Gerardus Monachus S. Quintini.
Gerardus de Monte.

Digitized by Google

Gerardus Moringus.
Gerardus alter Moringus.
Gerardus à Nazaret.
Gerardus Odonis.
Gerardus Riedesfordiensis.
Gerardus Rudolphus.
Gerardus Sagredo.
Gerardus Saonensis.
Gerardus Senensis.
Gerardus Siletus.
Gerardus Stredamus.
Gerardus Veluyk, qui Gerardus Vvilichius.
Gerardus Verausst.
Gerardus Vossius.
Gerardus Zutphanienſis.
Gerbertus.
Gerinus.
Germanus Brixius.
Germanus Constantinopolitanus.
Germanus Ordinis Minorum.
Germanus alius.
Germanus Patriarcha Constantinopolitanus.
Germanus Monachus Richenbacensis.
Germanus Vecchius.
Gertruda Abbatissa.
Geruasius Cistercienſis.
Geruasius Ricibaldus.
Geruasius Tornacensis.
Geruasius Tilgerienſis.
Gerundense Concilium.
Gerundensis episcopus.
Gesta collationis Carthagine habitæ.
Gilbertus Anglus.
Gilbertus Crab.
Gilbertus Gallus.
Gilbertus Filholius.
Gilbertus Folioth.
Gilbertus Genebrardus.
Gilbertus de Hollandia.
Gilbertus Magnus.
Gilbertus Nicolai.
Gilbertus Parisiensis.
Gilbertus Porretanus.
Gilbertus de Selphingam.
Gilbertus, qui Sylvester II. Pont. Max.
Gilbertus Tornacensis.
Gilbertus Vrgalius Carmelita.
Gilbertus Vvestmonaster. Abbas.
Gildas Albanius.
Gildas Sapiens.
Gildas alius.
Gilo Gallus.
Giselbertus Anglus.
Giselbertus alius.
Gisla & Ritruda Ang. mulieres.
Glossa in Biblia.
Glossa magna in Genesim.
Glossa Canonici Iuris.
Glossa quinq; librorum Decretalium.
Glossa sexti libri Decretalium, & Clementinarum.
Glycas.
Gobelinus.
Goccelinus Bertinianus.
Godfridus Candelarius.
Godfridus Cornubiensis.
Godefridus Adriel.
Godefridus Tilmannus.
Godefridus Viterbiensis.
Godefridus Candelarius.
Godefridus presbyter.
Godescalcus Colonienſis.
Godescalcus Hollen, vide Gorscalcus.
Godescalcus Meschеldius.
Godscalcus Rosemundus.
Godescalcus Sacellanus Henrici III. Imp.
Godscalcus Gallus.
Godvvinus.
Goffredus.
Golphilus.
Golscherus.
Gombandus Vligius.
Gometius Hispanus.
Gomesanus Hispanus.
Gondisaluus è Cerda.
Gonsaluus de Illescas.
Gonsaluus, siue Gondisaluus Vlyssipponenſis.
Gonsaluus, siue Gonzales Ponce de Leon.
Gordianus Romanus.
Gorscalcus Hollens.
Gorzelinus Belga.
Gosvvinus Hex Anglus.
Gotefridus Benedictinus.
Gotfridus è Fontibus.
Gothardus Montenus.
Gothardus Schyrenſis Comes.
Graduale Romanum de Tempore, ac de Sanctis.
Graci, qui Græcos iuuarunt suis scriptis, aut iuuare conati sunt.
Gregentius.
Gramimea.
Gratiadeus, siue Ioannes Baptista.
Gratianus Compilator Iuris Pontificij.
Gratianus Brixianus.
Gregentius aduersus Iudæos deest.
Gratianus Florentinus.
Gregoras, siue Nicephorus Gregoras.
Gregorius Acindymus.
Gregorius Antiochenus.
Gregorius Alexandrinus Italus.
Gregorius Antiochenus episcopus.
Gregorius Aretinus.
Gregorius Ariminensis.
Gregorius Armeniæ Præsul.
Gregorius Baticus.
Gregorius Breitkopff.
Gregorius è Brilingtona.
Gregorius Britannicus.
Gregorius Cæsarienſis Episcopus.
Gregorius Cassinensis Monachus.
Gregorius Capucinus.
Gregorius Cemareus.
Gregorius Commandinus.
Gregorius Constantinopolitanus Archiepiscopus.
Gregorius Corinthi episcopus.
Gregorius Cortesius Card.
Gregorius Cyprius.
Gregorius Metochita.
Gregorius Eluangius.
Gregorius Emisenus, sed perperam ita dictus.
Gregorij Florentij F.
Gregorius Haloander.
Gregorius Laodicenſis.
Gregorius Magnus Pontifex Maximus.
Gregorius Martinus.
Gregorius Metropolita.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Neocæsarienſis.
Gregorius Niceta.
Georgius Nicomed. Metropolita.
Georgius IX. Pont. Max.
Georgius Nunnius.
Gregorius Nyssenus.
Gregorius Olympiadas.
Gregorius Palamas.
Gregorius Picca.
Gregorius Polydorus.
Gregorius presbyter.
Gregorius Primaticius.
Gregorius Reischyus.
Gregorius Rhagusæus.
Gregorius Sayrus.
Gregorius Secundus Pontif. Maximus.
Gregorius Tertius Pontifex Maximus.

Digitized by Google

Gregorius Septimus Pont. Max.
Gregorius Sondereiter.
Gregorius XIII. Pontifex Maximus.
Gregorius XIV. Pont. Max.
Gregorius Turonenſis epiſcopus.
Gregorius de Valentia.
Griffinus Cambrius.
Grigentinus.
Grillus Alexandrinus.
Grimoaldus Abbas.
Griphon Belga.
Groſtheadus.
Grundemanus.
Gualferius.
Gualdenſis.
Gualhardus de Rupe.
Gualſcherus Bedergevvorth.
Gualterus Albanenſis Monachus.
Gualterus Anglus.
Gualterus Bederychvvorth, quē puto eundem eſſe cum Gualſchero de quo ſuprà.
Gualterus Brugenſis.
Gualterus Burlæus.
Gualterus Caſtilionæus.
Gualterus Catton, ſiue Gatthon.
Gualterus Conſtantinus.
Gualterus Conuentrienſis.
Gualterus Daniel.
Gualterus Dyſſe.
Gualterus Emmygforde.
Gualterus Heſton.
Gualterus Hunte.
Gualterus Hylton.
Gualterus Iorſius.
Gualterus Pictauienſis Epiſcopus.
Gualterus Recluſus.
Gualterus Vvibornius.
Gualterus Vinterbonius.
Guericus Abbas Igniacenſis.
Guernerus, ſiue Vernerus Cartuſianus.
Guiardus Epiſcopus Cameracenſis.
Guibertus Briſtollenſis Abbas.
Guibertus Tornacenſis.
Guibertus Gemblacenſis.
Guiſchardus Leſſard.
Guido Abbas Auellani.
Guido Abbas expugnator hæreſeos Berengariana.
Guido Antonius Adimarius.
Guido Archidiaconus, qui eſt ſequens.
Guido Aretinus.
Guido Baiſius, ſiue Baipho.
Guido è Brianſone.
Guido Abbas S. Dionyſij.
Guido Cameracenſis.
Guido V. Prior Generalis Cartuſia.
Guido Caſinenſis monachus.
Guido è Cenodio.
Guido Concordienſis epiſcopus.
Guido Ebroicenſis.
Guido Fabricius Boderianus.
Guido Ferrarienſis.
Guido Flonochetus.
Guido Fulginas.
Guido Gallus.
Guido Genetius.
Guido Heremitanus.
Guido Iuuenalis.
Guido de Marchia.
Guido è Monte Rochen.
Guido Papa.
Guido de Paigipſio.
Guido Perpinianus.
Guido Pomyreſius.
Guido Rauennas.
Guigo.
Guikardus Abbas ſancti Trudonus.
Guilhermus de Conchis.
Guillibertus Tornacenſis.
Guiſius Card.
Guitmundus, ſiue Guimundus.
Gulielmus.
Gulielmus Abbas ſancti Theoderici.
Gulielmus Alebaſter Anglus.
Gulielmus de Agrifolio.
Gulielmus Alanus Card.
Gulielmus Albanenſis.
Gulielmus de Alexandria.
Gulielmus Almoinus.
Gulielmus Alottus, ſiue Allolus.
Gulielmus Atton, ſiue de Altono.
Gulielmus de Alnevvick.
Gulielmus Anconitanus.
Gulielmus Anglus Benedictinus.
Gulielmus Anglus, ſiue Anglicus, Ordinis Prad.
Gulielmus Anglus Monachus Rameſeya.
Gulielmus, ſiue Fl. Vvilhelmus.
Gulielmus Antiſiodorenſis epiſcopus.
Gulielmus Aquiſgranenſis.
Gulielmus Aruernus, ſed dictus Pariſienſis.
Gulielmus Aſſomlevilla.
Gulielmus de Athono.
Gulielmus Auguſtinianus.
Gulielmus Badby.
Gulielmus Baldeſanus.
Gulielmus Barclaius.
Gulielmus Batthonienſis.
Gulielmus Bechius.
Gulielmus Beeckley.
Gulielmus Bernardus.
Gulielmus Berthon.
Gulielmus Bethus.
Gulielmus Beuufus.
Gulielmus Bibancius.
Gulielmus Bibliothecarius, ſed cognomento Malmes.
Gulielmus Bigotius.
Gulielmus Blakeney.
Gulielmus Boituinus.
Gulielmus de Bongeuilla.
Gulielmus Bont.
Gulielmus Brabantius.
Gulielmus Breton.
Gulielmus Briconetus.
Gulielmus Buthler.
Gulielmus Byntre.
Gulielmus Caliſfordienſis.
Gulielmus Cantuarienſis.
Gulielmus Caſſadorus.
Gulielmus Catton.
Gulielmus Caxton.
Gulielmus Celdonenſis.
Gulielmus Celeuſma.
Gulielmus Centuerus.
Gulielmus Chieburgus.
Gulielmus de Conchis.
Gulielmus Chubbes.
Gulielmus Clareuallenſis.
Gulielmus Cockforte.
Gulielmus Conuentre.
Gulielmus Cremonenſis.
Gulielmus Cuneas, ſiue de Cuneo.
Gulielmus Curſolus.
Gulielmus Damaſus.
Gulielmus Dandus.
Gulielmus de Viellavilla.
Gulielmus de Lamara.
Gulielmus Duranti.
Gulielmus Egumonde.
Gulielmus Eiſingrenius.
Gulielmus Elphinſton.
Gulielmus Eſthius.
Gulielmus Falcarius.
Gulielmus Farinerius.
Gulielmus Flete.
Gulielmus Foluyle.
Gulielmus Fontanus.
Gulielmus Forleon.
Gulielmus Francus.
Gulielmus Fulginas.
Gulielmus Galion.
Gulielmus Gallicus.

Digitized by Google

Gulielmus Gallus Tyri Episcopus.
Gulielmus Gallus Monachus sancti Dionysij.
Gulielmus Garronis.
Gulielmus Gatadegus.
Gulielmus Gazeus.
Gulielmus Gemeticensis.
Gulielmus à Gendt.
Gulielmus Germanus Monachus S. Emerandi.
Gulielmus Geynesburg.
Gulielmus Ghillingham.
Gulielmus Gotyngham.
Gulielmus Gregorius.
Gulielmus Grena.
Gulielmus Guarronis.
Gulielmus Haffligemensis.
Gulielmus Humerus.
Gulielmus Hansbergerus.
Gulielmus Harsyk.
Gulielmus Herbet.
Gulielmus Heruye.
Gulielmus Hilacensis.
Gulielmus Hirsaugiensis.
Gulielmus Hothun.
Gulielmus Humerius.
Gulielmus Huet.
Gulielmus Houpellandus.
Gulielmus Ionconus.
Gulielmus Iordanus.
Gulielmus Iuæus.
Gulielmus de Iuuera.
Gulielmus Kayothus.
Gulielmus Kynghesam.
Gulielmus Lamarensis.
Gulielmus Lanthonienſis.
Gulielmus Lemster.
Gulielmus Leycestre.
Gulielmus Linconiensis.
Gulielmus Lindanus.
Gulielmus Lugdunensis.
Gulielmus Lyssiæ.
Gulielmus Malmesburiensis.
Gulielmus Mandagoti.
Gulielmus Mansfelde.
Gulielmus de Mara Ordin. Minorum.
Gulielmus de Mara alius.
Gulielmus Masset.
Gulielmus de Melitona.
Gulielmus Mennens.
Gulielmus Moguntinus Archiepiscopus.
Gulielmus Monachus.
Gulielmus è monte Laudino.
Gulielmus Naason.
Gulielmus Nannius.
Gulielmus Northfelde.
Gulielmus Norton.
Gulielmus Nothus Rex Angliæ.
Gulielmus Okam.
Gulielmus Odo.
Gulielmus de Oodo.
Gulielmus de Oppenbach.
Gulielmus Ord. Minor.
Gulielmus Paganherus.
Gulielmus de Pagula.
Gulielmus Papicus.
Gulielmus Parisiensis.
Gulielmus Parisiensis alter.
Gulielmus Paruus, le Petit.
Gulielmus Pepinus.
Gulielmus Peralt.
Gulielmus Petri Godiuus.
Gulielmus Petroburgensis.
Gulielmus Rodyngensis.
Gulielmus Rameseÿ.
Gulielmus Reginaldus.
Gulielmus Rhieuallensis.
Gulielmus Riestou.
Gulielmus Risbroueche.
Gulielmus Rishanger.
Gulielmus Rodanus, siue Rodoanus.
Gulielmus Romanus.
Gulielmus Rotthuel.
Gulielmus Rouillius.
Gulielmus de Rubeone.
Gulielmus Rusbruske, qui est idē, qui Gulielmus Risbroueke, suprà.
Gulielmus Safontius.
Gulielmus de Samuco.
Gulielchus Senescarchus.
Gulielmus de S. Fide.
Gulielmus de Savvliaco.
Gulielmus Sengham.
Gulielmus Shirburne.
Gulielmus Shirvvode.
Gulielmus Slade.
Gulielmus de Solanga.
Gulielmus Speculator.
Gulielmus Stapylart.
Gulielmus Stephanides.
Gulielmus Stranefeldus.
Gulielmus Stubes.
Gulielmus Sudberÿ.
Gulielmus Sudre.
Gulielmus Surflet.
Gulielmus Suthampton.
Gulielmus Talisforde.
Gulielmus Torney.
Gulielmus Tornacensis.
Gulielmus Tripolitanus.
Gulielmus Tyrius.
Gulielmus Varro.
Gulielmus Vellius.
Gulielmus Veldius, siue de Vvelde Geldrensis.
Gulielmus Vvetley.
Gulielmus Vvodeforde.
Gulphilas Gothorum Episc. Vide Golphilas.
Gulielmus Vorilonius.
Gundisaluus de la Cerda.
Gundisaluus de Villadiego.
Guntzo.
Guntherus Belga Ligurinus.
Guntherus Monachus.
Gutierus Trenis.

H.

Habakuk.
Haccados.
Hadrianus Hadriani filius.
Hadriani Isagoge.
Hadrianus.
Hadrianus Amaltea.
Hadrianus Card.
Hadrianus Finus.
Hadrianus cognom. Florent.
Hadrianus Gemellus.
Hadrianus Hecquet.
Hadrianus Iungius.
Hadrianus Lametius.
Hadrianus Primus.
Hadrianus Quartus.
Hadrianus Venetus.
Heretici.
Haggæus.
Haicarius.
Haimo.
Hakkados Rabbi Iudæus.
Hakkados Rabbi alius.
Halitgarius.
Hamraldus Romanus.
Hamularius Fortunatus.
Hamulus Lugdunensis.
Hanco Forteman Frisius.
Hannibal Firmanus.
Hannibal Rosselius.
Hannibaldus Romanus.
Hanringus Sifridi.
Harmenopulus.
Hartmannus Scedel.
Hartmannus Germanus.
Hayuicus.
Hatto Germanus.
Haymo.
Haymo Anglicus.
Haymo Cantuariensis.
Haymo è Faueresehino.
Haymo Floriacensis.
Haymo Fuldensis.
Haymo Germanus.

Digitized by Google

Haymo Hirſaugienſis.
Haymo quidam Hom. in Euang.
Hebraica linguæ Dictionarium.
Hector Boetius Scotus.
Hector Pintus Luſitanus.
Hecquetius Atrebatenſis.
Hedda Anglus Monachus.
Hedius Stefanus Anglus.
Hedericus Italus.
Heduenſe Concilium.
Hegeſippus.
Heimericus.
Heidenricus Hallenſis.
Heldad, & Medad.
Heldibertus Cantiæ Rex.
Helena Flauia Auguſta.
Helena Vtinenſis.
Helgaldus.
Helias Capreolus.
Helias Cretenſis Archiepiſc.
Helias Hannibaldus.
Helias de S. Heredio Gallus.
Helias monachus S. Trinit.
Helias Thesbites Propheta.
Helinandus Gallus.
Heliodorus presbyter.
Helladius.
Heliodorus alter Antiochia.
Heliſabetha Abbatiſſa.
Helladij.
Helmandus.
Helmanus Theutonicus.
Helmeſius.
Helmoldus Canonicus Butzo.
Helpericus Germanus.
Helpis vxor Boetij.
Heluidius Auxentij diſcipulus.
Henoc ſeptimus ab Adam.
Henricus de Andernaco Germ.
Henricus Angliæ primus huius nominis Rex.
Henricus Antheus Sacerdos.
Henricus de Aquila Germ.
Henricus Aquileus.
Henricus de Arena.
Henricus Ariminenſis.
Henricus Arnoldi.
Henricus Beoericus.
Henricus Benedictinus.
Henricus Bituricenſis.
Henricus Blyſſemius Belga.
Henricus Bonicolli.
Henricus Botaus.
Henricus Boic I.V.C. Brito.
Henricus Boik Germanus.
Henricus de Boyo.
Henricus Boych Merſeburg.
Henricus Brabantinus.
Henricus Bracton Anglus.
Henricus Breitenavv Abbas.
Henricus Brundshavv.
Henricus Bruxellenſis.
Henricus Bury.
Henricus Buſchey.
Henricus Caniſius.
Henricus Card. Oſtienſis.
Henricus Caſtela.
Henricus Comes à Calvve.
Henricus Conſueldius.
Henricus Conſtantienſis.
Henricus Coſterius.
Henricus Cremonenſis.
Henricus Crixtede Anglus.
Henricus Cuickius.
Henricus Delendorpius.
Henricus Dorſius.
Henricus de Eimbeck.
Henricus de Erfordia.
Henricus de Eſſerburne.
Henricus Euta.
Henricus Euticus Franco Orientalis.
Henricus Fabritius.
Henricus Ferrarienſis.
Henricus Friſo Cartuſianus.
Henricus Gallus monachus.
Henricus Gandauenſis.
Henricus de Gauda.
Henricus de Geilnenhauſen.
Henricus Gorickem.
Henricus Grauius.
Henricus Gulpen Abbas.
Henricus Hachenburgenſis.
Henricus Harcheleius.
Henricus de Harena.
Henricus Harphius.
Henricus de Haſſia.
Henricus alter de Haſſia.
Henricus Hazer.
Henricus Helmeſius.
Henricus Henriquez.
Henricus Horneby Anglus.
Henricus de Huecta.
Henricus Huntingronenſis.
Henricus Iacobinus.
Henricus Inſtitoris.
Henricus Iſnenſis.
Henricus de Kalkar.
Henricus Kalteiſen.
Henricus Comes à Kalvve.
Henricus à Klingenberg.
Henricus Kiſpenningius.
Henricus de Langenſtein.
Henricus Longen Cartuſianus.
Henricus Lubecenſis.
Henricus Marionovvenſis.
Henricus Maurox.
Henricus Merburg.
Henricus à Monte Iardino.
Henricus Mortheymenſis.
Henricus VIII. Angliæ Rex.
Henricus Oxonienſis.
Henricus Oyta.
Henricus de Palma.
Henricus Parker Carmelita.
Henricus Penneterius.
Henricus Pepinus.
Henricus Petri.
Henricus de Piro.
Henricus Piſtor.
Henricus de Plano.
Henricus Plantagenes.
Henricus Potinus.
Henricus cognomento Prudens.
Henricus Regius.
Henricus Sachſius.
Henricus Saltercyenſis.
Henricus Sedulius.
Henricus à Segusio.
Henricus Siluius.
Henricus Standitius.
Henricus Stero Altahenſis.
Henricus Suſo.
Henricus Teutones.
Henricus Thaborita.
Henricus vita Ooſthouij.
Henricus de Vrimaria.
Henricus Vverlices.
Henricus Vvillot.
Henricus Vvithyngen.
Henrici à Zuuifaltach.
Hepidanni Monachi.
Heraclianus Epiſcopus Chalcedonis.
Heraclides.
Heraclitus ſub Conrado.
Herbenus Monachus.
Herbertus, vide Herebertus.
Herculanus.
Hercules Vincemala.
Hercules Vtinus.
Herebertus de Hoſcham.
Herebertus Loſinga.
Herenus de Boyo.
Heribertus Archiepiſcopus Colonienſis.
Heribertus Roſvveidus.
Herigerus Abbas Lobienſis.
Herman.
Hermannus Auguſtanus.
Hermannus Bruchen.
Hermannus de Campo.
Hermannus Contractus.
Hermannus Doceomienſis.
Hermannus Eremitarum.
Hermannus, aliàs Hermandus.
Hermannus Germanus.

Digitized by Google

Hermannus de Neezenburgh.
Hermannus Petra de Sutdorp.
Hermannus de Schildis.
Hermannus Schoten.
Hermannus Taruiſinus.
Hermannus Zitardus.
Hermas, vide ſup. Hermam.
Hermelandus vir Sanctus.
Hermes Hauruaert.
Hermes Triſmegiſtus.
Hermias Philoſophus.
Hermias Sozomenus.
Hermolaus Barbarus.
Herophila, quæ Sibylla Erithrea.
Heroldus.
Herrandus, qui eſt Stephanus monachus.
Herueus Natalis.
Heſychius.
Heſychius autem Hieroſolym.
Hexapla.
Heymericus de Campo.
Hidelphonſus Archiepiſcopus Toletanus.
Hierax Aegyptius.
Hieremias.
Hierocles.
Hieronymus Albanus Card.
Hieronymus vnus è quatuor primarijs eccleſiæ Doct.
Hieronymus Albertucius.
Hieronymus Almonacrius.
Hieronymus ab Angeſto.
Hieronymus Armellinus.
Hieronymus Auguſtus.
Hieronymus Balbanus.
Hieronymus Balbus.
Hieronymus Bardus.
Hieronymus de Bononia.
Hieronymus Bolſec.
Hieronymus Briſigellenſis.
Hieronymus Capunianus.
Hieronymus Cataneus.
Hieronymus Donatus.
Hieronymus Empſerus.
Hieronymus Faletus.
Hieronymus Fazelus.
Hieronymus Ferrarienſis.
Hieronymus Ferrarius.
Hieronymus de Sancta fide.
Hieronymus Florentinus.
Hieronymus Foroliuienſis.
Hieronymus Frocaſtorius.
Hieronymus Franciſcinus.
Hieronymus Gabrielius.
Hieronymus Gadius.
Hieronymus Gigas.
Hieronymus Guadalupenſis.
Hieronymus Ioannnus.
Hieronymus Ioannis.
Hieronymus Laurentius.
Hieronymus Leopolytanus.
Hieronymus Leamas.
Hieronymus Lauretus.
Hieronymus de Luca.
Hieronymus Lucenſis.
Hieronymus Manfredus.
Hieronymus Marafiniotus.
Hieronymus Maripetrus.
Hieronymus Menius.
Hieronymus Mercurius Rom.
Hieronymus Monopolitanus.
Hieronymus Mutius.
Hieronymus Natalis.
Hieronymi Neapolitani.
Hieronymus Niger Foſſanenſis.
Hieronymus ab Oleaſtro.
Hieronymus Oſorius.
Hieronymus Panormitanus.
Hieronymas Paphus Saxolens.
Hieronymus Papienſis.
Hieronymus Patauinus.
Hieronymus Pauli.
Hieronymus Picenus.
Hieronymus Pirerius.
Hieronymus Piſtorienſis.
Hieronymus Platus.
Hieronymus à Politio.
Hieronymus Pollinus.
Hieronymus Politus.
Hieronymus Pouodonius.
Hieronymus Pradus.
Hieronymus Pragenſis.
Hieronymus Ragazonius.
Hieronymus Regius.
Hieronymus Roman; Hiſpan.
Hieronymus Romanus.
Hieronymus Rott.
Hieronymus de la Rua.
Hieronymus Rubeus.
Hieronymus à Sancta fide.
Hieronymus Sauonarola.
Hieronymus Seripandus.
Hieronymus Sirimus.
Hieronymus à Sorbo.
Hieronymus Stridonenſis.
Hieronymus Teutonicus.
Hieronymus Torrenſis.
Hieronymus Triuiſanus.
Hieronymus Valenius.
Hieronymus Vida.
Hieronymus Vielmius.
Hieronymus Zannettinus.
Hieronymus Zieglerus.
Hieroſolymæ Scriptores.
Hieroſolymitana Synodus.
Hieroſolymitani Senatus.
Hieroſolymitanum excidium.
Hieroſolymitanorum hiſtoria.
Hierotheus.
Hilarion Genuenſis.
Hilarion Monachus.
Hilarion alter.
Hilarius Arelatenſis.
Hilarius Pictauorum Epiſcopus.
Hilarius alter.
Hilarius Pont. Max.
Hilbertus Gallus.
Hilbertus Abbas.
Hildebrardus Goffredus.
Hildegardis.
Hildephonſus Mendoza.
Hildephonſus Toloſanus.
Hildericus Monachus.
Hilduinus Abbas.
Hilduinus Taſſo.
Hillinus Monachus.
Hincmarus.
Hippolytus Caracciolus.
Hippolytus Chizzola.
Hippolytus Florentinus.
Hippolytus Marſilius.
Hippolytus Martyr.
Hippolytus Pantocius.
Hippolytus Portuenſis.
Hippolytus quidam ſcriptor.
Hippolytus Thebanus.
Hiſpalenſe Concilium.
Hiſpana Synodus.
Hiram Tyriorum Rex.
Hirenæus.
Hoiedas Mendoza.
Holcot Rob Anglus.
Holen.
Honoſrius Florentinus.
Honoratus.
Honoratus Arelatenſis.
Honoratus Epiſcopus.
Honoratus Maſſilienſis
Honorius Auguſtodunenſis.
Honorius Pont. Max.
Honorius primus PP.
Honorius Fortunatus.
Honorius Monachus.
Honuſrius.
Horantius.
Horatius Diola.
Horatius Luth.
Horatius Pancirola.
Horatius Torſellinus.
Horæ Dominicæ.
Horæ beatiſs. Virginis Mariæ.
Horæ Canonicæ.
Hormiſda Pontifex Max.
Hortenſianus.

Digitized by Google

Hortiz Hispanus.
Hortulus animæ.
Hoseas.
Hubaldus Monachus.
Huberti Sylua Candida.
Hubertus de Casali.
Hubertus Leonardus.
Hubertus Lombardus.
Hubertus Rudolphus.
Hubertus Scuteputeus.
Hucarius.
Hucbaldus.
Hugarius.
Hugbaldus.
Hugo Anglus.
Hugo Argentoratensis.
Hugo Bilionensis.
Hugo Carensis.
Hugo Carnotensis.
Hugo Castronouensis.
Hugo Corbeiensis.
Hugo Dinensis.
Hugo de Ductona.
Hugo Eterianus.
Hugo Farsitus.
Hugo Floresiensis.
Hugo Foliet anus.
Hugo Floriacensis.
Hugo Gallus.
Hugo Hubertinus.
Hugo Lingoniensis.
Hugo de Marcestria.
Hugo Narbonensis.
Hugo à Palma.
Hugo Pancera.
Hugo de Prato florido.
Hugo Selestadianus.
Hugo Victorinus.
Hugo Vyrlei.
Hugo Vvhyte Anglus.
Hugolinus Ferrariensis.
Hugolinus Martellus.
Hugolinus Generalis Ord. Diui Augustini.
Hugolinus Patriarcha Constantinopolitanus.
Hugolinus Verrinus.
Hugonius è Prato florido.
Humbertus Romanus.
Humbertus Pruliacensis Abbas.
Humbertus Monachus.
Humbertus Sylua candida.
Humeridus Neckton.
Humalus Episcopus.
Hugarius.
Hugbaldus Gallus.
Hugo Cardus Monachus.
Hugo Eterius.
Hugo Floriacensis.

I.

Iacob Patriarcha.
Iacobus Card.
Iacobinus Malafossa.
Iacobus Achonensis episcopus.
Iacobus Aegidij.
Iacobus Alexandrinus.
Iacobus Alitiensis.
Iacobus Almain.
Iacobus Altauilla.
Iacobus de Anglia.
Iacobus Anglicus.
Iacobus Antonius Martha.
Iacobus Apostolus.
Iacobus Archiepiscopus.
Iacobus Aquinas.
Iacobus Asculanus.
Iacobus Astensis.
Iacobus de Astudillo.
Iacobus Augubaris.
Iacobus Aurimontius.
Iacobus è S. Andrea.
Iacobus Attauantius.
Iacobus Bayus.
Iacobus de Beluisio.
Iacobus Beneuentanus.
Iacobus Billius.
Iacobus Bosius.
Iacobus Bourleus.
Iacobus Brutus.
Iacobus Bruxellensis.
Iacobus Cælius.
Iacobus Caluus.
Iacobus Cæsa.
Iacobus Castellanus.
Iacobus Catalanus.
Iacobus de Certaldo.
Iacobus è Cezolis.
Iacobus Chimarrhetus.
Iacobus Christopolitanus.
Iacobus Columna.
Iacobus Couthonus.
Iacobus Damhauderius.
Iacobus Dauy.
Iacobus Erfordiensis.
Iacobus Eisengrenius.
Iacobus Faber.
Iacobus Feldius.
Iacobus Ferram.
Iacobus Feuctius.
Iacobus Florentinus.
Iacobus Florentinus alius.
Iacobus Fornerius.
Iacobus Gandus.
Iacobus è S. Geminiano.
Iacobus Genuensis, Episcopus.
Iacobus Girardus.
Iacobus Gorsicus.

Iacobus Graffius.
Iacobus Gretserus.
Iacobus de Gruytode.
Iacobus Guallius.
Iacobus Hieronimus.
Iacobus Hochstratus.
Iacobus Hungarus.
Iacobus de S. Iacobo.
Iacobus Ianssonius.
Iacobus Iunterbuck.
Iacobus Kaauius.
Iacobus Kuchauius.
Iacobus Kerastithus.
Iacobus Laingæus.
Iacobus Latomus.
Iacobus Latomus iunior.
Iacobus Laudosilæus.
Iacobus Lauezolus.
Iacobus Lausannensis.
Iacobus Laudensis.
Iacobus Lebetius.
Iacobus Ledesma.
Iacobus è Lende.
Iacobus à Leocato.
Iacobus à Logenhagen.
Iacobus Lopes.
Iacobus Magnus.
Iacobus Marines.
Iacobus Massa.
Iacobus Mauritius.
Iacobus Mazonius.
Iacobus Merlinus.
Iacobus è Meuania.
Iacobus Mildendorpius
Iacobus Monachus.
Iacobus Monachus alius.
Iacobus Myllerus.
Iacobus Naclantus.
Iacobus Neapolitanus.
Iacobus Noguera.
Iacobus Odo.
Iacobus Oliua.
Iacobus Orrhoita.
Iacobus Osana.
Iacobus Pamelius.
Iacobus Panischotius.
Iacobus de Paradiso.
Iacobus Passauantius.
Iacobus à Payua.
Iacobus Perez.
Iacobus Perronius.
Iacobus Perusinus.
Iacobus Philippus.
Iacobus Philippus alter.
Iacobus Picolhominæus.
Iacobus Pictauiensis.
Iacobus de Plebe.
Iacobus Pontanus.
Iacobus presbyter.

Digitized by Google

Iacobus Rabus.
Iacobus Raymundi.
Iacobus Regienſis.
Iacobus Roſſius.
Iacobus Ruffus.
Iacobus Sadoletus.
Iacobus Sanazarius.
Iacobus Sapiens.
Iacobus Sarugius.
Iacobus Sbrozzius.
Iacobus Schepperus.
Iacobus Scalza Vrbeuetanus.
Iacobus Seuertius.
Iacobus Senenſis.
Iacobus Simanca.
Iacobus Soldius.
Iacobus à Spinello.
Iacobus Sprenger.
Iacobus Stralen.
Iacobus Strotius.
Iacobus Suarez.
Iacobus Suedericus.
Iacobus Suzatus.
Iacobus è Teramo.
Iacobus Textor.
Iacobus è Theſſalonica.
Iacobus Traiectanus.
Iacobus Tribeſcus.
Iacobus à Triſanto.
Iacobus è Varagine.
Iacobus Veldius.
Iacobus Viecius.
Iacobus Viterbienſis.
Iacobus è Vitriaco.
Iacobus Viuarius.
Iacobus Vngarellus.
Iacobus Vvimphelingus.
Iacobus de Voragine.
Iacobus Zenus Venetus.
Iacobus Zinidolus.
Iacobus Zonus.
Iacoponus Tudertinus.
Iamnes, & Mambres Magorum.
Iannotius Manettus.
Ianſenius.
Ianus Pintius.
Ianus à Suola eques.
Ianus Vitalis.
Iarichus Friſius.
Iaſon Granæus.
Iaſon Theſſalonicenſis.
Iba Epiſcopus Edeſſæ.
Iſceſius.
Idacius Clarus.
Idacius Hachoze.
Idithum Cantor.
Idiota.
Idſardus Grauius.
Iegolinus Vrbeuetanus.
Iehu Propheta.
Iehu Rex Iſrahel.
Ieremias.
Ieremias alter.
Ieremias Buchius.
Ieſsius vir Sanctus.
Ieſus Chriſtus D. & S.
Ieſus filius Syrach.
Ignatius.
Ignatius Diaconus.
Ignatius Squarcialupus.
Ignatius alter Monachus.
Ildephonſus.
Ildefonſus Giron.
Ilduinus Abbas.
Ilerdenſe Concilium.
Illyricana Synodus.
Illyricarum Eccl. Epiſt.
Iludolphus è Suchem.
Ina Rex Sanctus.
Incertus Auctor.
Incerti.
Incognitus Auctor.
Index Biblicus.
Index librorum prohibitorum.
Indulgentiæ.
Indulphus Anglus.
Informatio breuis.
Inguelheimenſe Concilium.
Innocentius Albanus.
Innocentius Secundus Pontifex Max.
Innocentius Tertius, Pontifex Max.
Innocentius Quartus, Pontifex Max.
Innocentius Quintus, Pontifex Max.
Innocentius Sextus, Pontifex Max.
Innocentius Septimus, Pontifex Max.
Innocentius Octauus, Pontifex Max.
Innocentius Nonus, Pontif. Max.
Innominati Auctoris.
Inſinuatio.
Ioachimus Abbas.
Ioachimus alter Abbas.
Ioachimus Hopperus.
Ioachimus Mtryclanus.
Ioachimus Perionius.
Ioannes ab Abbatis Villa.
Ioannes Acton.
Ioannes Adelphus.
Ioannes Adgilli.
Ioannes Aegeates.
Ioannes Aegidius.
Ioannes Albertus.
Ioannes Alcot.
Ioannes Alerius.
Ioannes Algrinus.
Ioannes Alkoch.
Ioannes Alteſtaig.
Ioannes Amundisham.
Ioannes Ananiæ.
Ioannes Anconitanus.
Ioannes Audeuer.
Ioannes Andreas Bononienſis.
Ioannes Andreas Epiſcopus.
Ioannes Andreas Florentinus.
Ioannes Andreas Lilius.
Ioannes Anglicus.
Ioannes alius Anglicus.
Ioannes Anglus.
Ioannes Annius.
Ioannes Antiochenus.
Ioannes Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ioannes Antonius Campanus.
Ioannes Antonius Canetius.
Ioannes Antonius Delphinus.
Ioannes Antonius Fauentinus.
Ioannes Antonius è Sancto Georgio.
Ioannes Antonius Pantuſa.
Ioannes Antonius Pipero.
Ioannes Antonius Viperanus.
Ioannes Apoſtolus.
Ioannes Aquilani.
Ioannes de Aquaueteri.
Ioannes Aquipontanus.
Ioannes Arboreus.
Ioannes Arca, Sardus.
Ioannes Archicantor.
Ioannes Aretinus.
Ioannes Argentinenſis Epiſcopus.
Ioannes Argomanes.
Ioannes Arquerius.
Ioannes à Royas.
Ioannes Arundineus.
Ioannes Auguſtinus.
Ioannes Auila.
Ioannes Antonius.
Ioannes Ausbach.
Ioannes Azorius.
Ioannes de Baccone.
Ioannes Sancti Bacconis Abbas.
Ioannes Balbus.
Ioannes Balgiacenſis.
Ioannes Baliſtarius.
Ioannes Bancherius.
Ioannes Baptiſta Antonucius.
Ioannes Baptiſta Arrigus.
Ioannes Baptiſta Burgos.

Digitized by Google

Ioannes Baptista Caffardus.
Ioannes Baptista Confettius.
Ioannes Baptista Corradus.
Ioannes Baptista Cremensis.
Ioannes Baptista Crispus.
Ioannes Baptista Desbois.
Ioannes Baptista Dominicus.
Ioannes Baptista Ficklerus.
Ioannes Baptista Folengius.
Ioannes Baptista Guarinus.
Ioannes Baptista Lupus.
Ioannes Baptista Possevinus.
Ioannes Baptista Pacianus.
Ioannes Baptista Hispaniolus.
Ioannes Baptista Rubeus.
Ioannes Baptista Signius.
Ioannes Baptista Velatus.
Ioannes Barnyngham.
Ioannes Baruyck.
Ioannes Basadonna.
Ioannes Basileensis.
Ioannes Bassolius.
Ioannes Baston.
Ioannes Bate.
Ioannes Batmanson.
Ioannes Battaudus.
Ioannes Beccius.
Ioannes Beccus.
Ioannes Bechofen.
Ioannes Bectz.
Ioannes de Beka.
Ioannes Bekenaue.
Ioannes Bekton.
Ioannes de Bele.
Ioannes Belethus.
Ioannes Belga.
Ioannes Benedictus.
Ioannes Benedictus alius.
Ioannes Benedictus Moncettus.
Ioannes Benius.
Ioannes Beonardus.
Ioannes Berberius.
Ioannes Bernardinus.
Ioannes Bernardus Diaz.
Ioannes Bernardus Felicianus.
Ioannes Bernardus Fortis.
Ioannes Bernardus Gualandus.
Ioannes Bernegam.
Ioannes Berolis.
Ioannes Bernardi.
Ioannes Bertachinus.
Ioannes Berteli.
Ioannes Bertramus.
Ioannes Bessianus.
Ioannes Betsius.
Ioannes Bestori.
Ioannes Beuerlacius.
Ioannes Biclarensis.
Ioannes Billius.

Ioannes Bisuntini.
Ioannes Blomendal.
Ioannes Blondus.
Ioannes Bloxham.
Ioannes Bobadilla.
Ioannes Bokingam.
Ioannes Bolasius Gallus.
Ioannes Bonderius.
Ioannes Bonlise.
Ioannes Bonifacius.
Ioannes à Bononia.
Ioannes Bordatus.
Ioannes Boringhi.
Ioannes Boscatellus.
Ioannes Boschaus.
Ioannes Bossinensis.
Ioannes Boterus.
Ioannes Bothlesam.
Ioannes Boudinius.
Ioannes Bauonis.
Ioannes Braderius.
Ioannes Brame.
Ioannes Brammart.
Ioannes Bressaer.
Ioannes Briaert.
Ioannes Brichallus.
Ioannes Briselotus.
Ioannes è Brittenheim.
Ioannes Bromyardus.
Ioannes Brugman.
Ioannes Bruncaldal.
Ioannes Brunellus.
Ioannes Bruneus.
Ioannes Brunnerus.
Ioannes Bruxellensis.
Ioannes à Bruyno.
Ioannes Buisonius.
Ioannes Bunderius.
Ioannes Burchardus.
Ioannes Burgensis.
Ioannes Bury.
Ioannes Buscoducensis.
Ioannes Busaus.
Ioannes Buteo.
Ioannes Cacheng.
Ioannes Casaraugustanus.
Ioannes Calèca Graecus.
Ioannes Calderinus.
Ioannes è Caluisiano.
Ioannes de Cambia.
Ioannes Camers.
Ioannes Campen.
Ioannes Campensis.
Ioannes Campensicen.
Ioannes Campolus.
Ioannes Camscon.
Ioannes è Cambico.
Ioannes Canonicus.
Ioannes V. Cantacuzenus.

Ioannes idem Cantacuzenus.
Ioannes Cantalicij.
Ioannes Capetius.
Ioannes Capgraue.
Ioannes Capistranus.
Ioannes Caprauilla.
Ioannes Capreolus.
Ioannes Caraffa.
Ioannes è Carcassona.
Ioannes Carnotensis.
Ioannes Carolus Bouius.
Ioannes Caroli Florentinus.
Ioannes Carpathius.
Ioannes Carpentarius.
Ioannes Cartonius.
Ioannes Cartusiani Ord.
Ioannes Cassianus Eremita.
Ioannes Casa.
Ioannes è Casali.
Ioannes Castellanus.
Ioannes Castellensis.
Ioannes Catardus.
Ioannes Caualcantius.
Ioannes è Caulibus.
Ioannes de Cauris.
Ioannes Cerameus.
Ioannes Chapeauuille.
Ioannes Chappuis.
Ioannes Chartophylax.
Ioannes Chelmeston.
Ioannes è Chinueto.
Ioannes Christophorsonus.
Ioannes Christophorus.
Ioannes Chrysoras.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Chrysostomus Abbas.
Ioannes Chrysostomus à visitatione.
Ioannes Chrysostomus Zanchus.
Ioannes è Ciminetho.
Ioannes è Clarauo.
Ioannes Clerici.
Ioannes Climachus.
Ioannes Clipston.
Ioannes Cochlaus.
Ioannes Cognatus.
Ioannes Coletus.
Ioannes Cellegus.
Ioannes Colonensis.
Ioannes Colton.
Ioannes Columberius.
Ioannes Columbinus.
Ioannes Columna.
Ioannes è Combis.
Ioannes Comes.
Ioannes è Comitibus.
Ioannes Comus.
Ioannes Concilij Gallus.
Ioannes è Condeto.

Ioannes

Ioannes Consiliarius.
Ioannes Consobrinus.
Ioannes Constantinopolitanus.
Ioannes Contractus.
Ioannes Corasius.
Ioannes Cornubiensis.
Ioannes Costerius.
Ioannes Couillonius.
Ioannes Crassus.
Ioannes Creselij.
Ioannes de Cresy.
Ioannes è Cruce.
Ioannes Curiensis.
Ioannes Curopalata.
Ioannes Dadraus.
Ioannes Dalton.
Ioannes Damascenus.
Ioannes Datus.
Ioannes è Dauentria.
Ioannes Dauid.
Ioannes de Debu.
Ioannes Delphinus.
Ioannes Delphinus Episcopus.
Ioannes à S. Demetrio.
Ioannes Dencok Saxo.
Ioannes à Deo.
Ioannes de Deo.
Ioannes Diaconus.
Ioannes Diatonus Hispanus.
Ioannes Dibbarola.
Ioannes Dietenbergius.
Ioannes Diophylas.
Ioannes Docæus.
Ioannes Dominici.
Ioannes Dominicus Candela.
Ioannes Dorpen.
Ioannes Douetus.
Ioannes Driborch.
Ioannes Driconus.
Ioannes Driedo.
Ioannes Drusius.
Ioannes Dubrauius.
Ioannes Dumbleton.
Ioannes Degue.
Ioannes Dumæus.
Ioannes Duns.
Ioannes Duracluſius.
Ioannes Duræus.
Ioannes è Duren.
Ioannes è Dusseldorp.
Ioannes Eckius.
Ioannes Eckdebergensis.
Ioannes Edæus.
Ioannes Engerdus.
Ioannes Eremita.
Ioannes de Erfordia.
Ioannes Ergon.
Ioannes Erigimus.
Ioannes Ernesti.
Ioannes Erudimus.
Ioannes Esculanus.
Ioannes Euangelista.
Ioannes Euangelista Monilius.
Ioannes Euangelista Veronensis.
Ioannes Eueriſden.
Ioannes Faber.
Ioannes Faber Heilbrunen.
Ioannes Fabrianensis.
Ioannes Fabrica.
Ioannes Falchembergius.
Ioannes Fanensis.
Ioannes Fauentinus.
Ioannes de Faucona.
Ioannes Fedantiola.
Ioannes Felix.
Ioannes Fernandus.
Ioannes Ferrariensis.
Ioannes Feri.
Ioannes de S. Fide.
Ioannes Filesacus.
Ioannes Fisherus.
Ioannes Flasborienſis.
Ioannes Flete.
Ioannes Florentinus.
Ioannes Folsham.
Ioannes Fontana.
Ioannes de Fonte.
Ioannes è Forda.
Ioannes Foreſtus.
Ioannes Fontanus.
Ioannes Forsanus.
Ioannes Fouleri.
Ioannes è Francfordia.
Ioannes Francioigia.
Ioannes Franciſcus Bonhomius.
Ioannes Franciſcus Brixianus.
Ioannes Franciſcus Carrara.
Ioannes Franciſcus Faernus.
Ioannes Franciſcus Leony.
Ioannes Franciſcus Lombardus.
Ioannes Franciſcus è S. Franciſco.
Ioannes Franciſcus Paſqualidus.
Ioannes Franciſcus Pauinus.
Ioannes Franciſcus Picus.
Ioannes Franciſcus Quintianus.
Ioannes Franciſcus Pagius.
Ioannes è Friburgo.
Ioannes Fridericus.
Ioannes Fribitoris.
Ioannes Froſſardus.
Ioannes Frumentarius.
Ioannes Fucer.
Ioannes Fust.
Ioannes Gagnæus.
Ioannes Gmilkir.
Ioannes Galensis.
Ioannes Gallus.
Ioannes Garetius.
Ioannes Garia.
Ioannes Garo.
Ioannes Garzonius.
Ioannes Gaona.
Ioannes Gascoyne.
Ioannes de Gauda.
Ioannes Gaufredus.
Ioannes Gattuer.
Ioannes Geiler.
Ioannes è S. Geminiano.
Ioannes Geneſius.
Ioannes Geneſius Sepulueda.
Ioannes Genuensis.
Ioannes è S. Giorgio.
Ioannes Gerbrandus.
Ioannes Germanus.
Ioannes Gerſon.
Ioannes Gerundensis.
Ioannes Gibbonus.
Ioannes Gillotus.
Ioannes Giuuanus.
Ioannes Gluel.
Ioannes Glodſton.
Ioannes Godfridus.
Ioannes Golaranus.
Ioannes Golein.
Ioannes Gazales.
Ioannes Goodvvyck.
Ioannes Gothus.
Ioannes Grammaticus.
Ioannes Grandisonus.
Ioannes Granenduneck.
Ioannes Granuer.
Ioannes Graya.
Ioannes Grillus.
Ioannes Gritsch.
Ioannes Grodecius.
Ioannes Gropperus.
Ioannes Groſſus.
Ioannes Gualensis.
Ioannes Gualensis alius.
Ioannes Gualla.
Ioannes Guent.
Ioannes Guidottus.
Ioannes Guldener.
Ioannes Guntherus.
Ioannes Guideti.
Ioannes Hagen de Indagine.
Ioannes Haius, Sootus.
Ioannes Halgrinus.
Ioannes Harding.
Ioannes Harley.
Ioannes Haſſelensis.
Ioannes Haſſembergius.
Ioannes de la Hay.
Ioannes Hayton.
Ioannes Henlin.
Ioannes Henrici.

Digitized by Google

Ioannes Henricus.
Ioannes Hentenius.
Ioannes Herbertus.
Ioannes Herduch.
Ioannes Herold.
Ioannes Hesſels.
Ioannes Hickeley.
Ioannes Hieroſolymitanus.
Ioannes Hildesbemenſis.
Ioannes Hilton.
Ioannes de Hiſdinio.
Ioannes Hiſpanus.
Ioannes Hocſtratus.
Ioannes Hofmanus.
Ioannes Hofmeiſterus.
Ioannes Holthuſius.
Ioannes Horneby.
Ioannes Houuden.
Ioannes Hougthon.
Ioannes Hudalricus.
Ioannes Hugonis.
Ioannes Hulſout.
Ioannes de Hyda.
Ioannes Hylton.
Ioannes Iacobus Bilia.
Ioannes Iacobus Gabianus.
Ioannes Iacobus Melillus.
Ioannes Iacobus Rhabus.
Ioannes de Ianua.
Ioannes Ieſu Maria.
Ioannes de Imenhuſen.
Ioannes de Imola.
Ioannes de Indagine.
Ioannes Ioannis.
Ioannes à S. Ioſeph.
Ioannes Ioliaban.
Ioannes Ionuilliꝰ.
Ioannes de Iſdinio.
Ioannes Italus.
Ioannes Iuſtus.
Ioannes Kelnet.
Ioannes Kekkius.
Ioannes Kenyngale.
Ioannes Keſſelerus.
Ioannes Kniſphontus.
Ioannes Kraſelius.
Ioannes Kraneman.
Ioannes Kynyngham.
Ioannes Kyſen.
Ioannes Lagienus.
Ioannes Lamptenus.
Ioannes Lana.
Ioannes Landiſpergius.
Ioannes Langdene.
Ioannes Langer.
Ioannes Langham.
Ioannes Langbecrucius.
Ioannes Langtonus.
Ioannes de Lansben.
Ioannes Lanſpergius.
Ioannes de Lapide.
Ioannes Lathbery.
Ioannes Lauardinus.
Ioannes è B. Laurentio.
Ioannes Leiſentritius.
Ioannes Lenſæus.
Ioannes Leo.
Ioannes Leonardus.
Ioannes è Leouardia.
Ioannes Leſſæus.
Ioannes Leuita.
Ioannes Licianenſis.
Ioannes è Ligmano.
Ioannes Liuineius.
Ioannes Lombarienſis.
Ioannes Longinus.
Ioannes Lopez.
Ioannes Lopez alius.
Ioannes Lopis.
Ioannes Lorinus.
Ioannes à Louanio.
Ioannes Louey.
Ioannes Louue.
Ioannes Lucas.
Ioannes Lucerna.
Ioannes Lucidus.
Ioannes Ludouicus Vivaldus.
Ioannes Ludoicus Viues.
Ioannes Lupus.
Ioannes è Lutria.
Ioannes Luterellus.
Ioannes Lyllesbull.
Ioannes Machabæus.
Ioannes Magdalena.
Ioannes Magiſter.
Ioannes Mabuenus.
Ioannes Magnus.
Ioannes Maierius.
Ioannes Maibroſius.
Ioannes Maior.
Ioannes Maioris.
Ioannes Maire.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes de Malinis.
Ioannes Mapellus.
Ioannes Marcheley.
Ioannes Marchinellus.
Ioannes Mare.
Ioannes Maria Capella.
Ioannes Maria Cardanus.
Ioannes Maria Florentinus.
Ioannes Maria Polutianus.
Ioannes Maria Riminaldus.
Ioannes Maria Syputinus.
Ioannes Maria Taliaferrus.
Ioannes Maria Tarſia.
Ioannes Maria Toloſanus.
Ioannes Maria Verratus.
Ioannes Mariana.
Ioannes Marius.
Ioannes Maro.
Ioannes Martialis.
Ioannes Matthæus.
Ioannes Maubenus.
Ioannes Muginus.
Ioannes Maxentius.
Ioannes Mechlinienſis.
Ioannes Meder.
Ioannes Medina.
Ioannes Meneſius.
Ioannes Menſingus.
Ioannes Merdigius.
Ioannes Metropolita.
Ioannes Michael.
Ioannes Michael Pariſienſis.
Ioannes Minturnus.
Ioannes Miranda.
Ioannes Miſnenſis Epiſc.
Ioannes Mobedanus.
Ioannes Molanus.
Ioannes Monachus.
Ioannes alter Monachus.
Ioannes Monachus alter.
Ioannes Monachus Abbas.
Ioannes Monſenus.
Ioannes Montanus.
Ioannes Montanus Gallus.
Ioannes de Monte.
Ioannes de Monte Marlo.
Ioannes Montinienſis.
Ioannes Montolonius.
Ioannes Moriſotus.
Ioannes Morlandinus.
Ioannes Moſchus.
Ioannes Mulhuſinus.
Ioannes Multon.
Ioannes Murmellius.
Ioannes de Muro.
Ioannes Mylbach.
Ioannes Mylis.
Ioannes Myluerton.
Ioannes Naß.
Ioannes Nauclerus.
Ioannes Neapolitanus.
Ioannes Neouillæus.
Ioannes Neuizanus.
Ioannes è Nibach.
Ioannes Nicænus.
Ioannes Nicolaus.
Ioannes Nicolaus alius.
Ioannes Nider.
Ioannes Niuicellenſis.
Ioannes Nobilis.
Ioannes Noblet.
Ioannes Nopelius.
Ioannes de Noto.
Ioannes Nouarienſis.

Digitized by Google

Ioannes Nuſcenſis.
Ioannes Nouiomagus.
Ioannes Octauus Pont. Max.
Ioannes Olaus Magnus.
Ioannes Olney.
Ioannes Opicus.
Ioannes Opſopæus.
Ioannes Oranus.
Ioannes Orthius.
Ioannes Oſorius.
Ioannes de Ouando.
Ioannes Ouinhelus.
Ioannes Palæologus.
Ioannes Paleonydorus.
Ioannes Paliz.
Ioannes Palmer.
Ioannes Palomar.
Ioannes Papa.
Ioannes Papiſſa.
Ioannes Pariſienſis.
Ioannes Parmenſis.
Ioannes Paſchal.
Ioannes Paſchaſius.
Ioannes à Paſtura.
Ioannes Paulinus.
Ioannes Paulus Berlendus.
Ioannes Paulus Germanus.
Ioannes Paulus Lancellottus.
Ioannes Paulus Palanterius.
Ioannes Paulus Vvindeck.
Ioannes Pekam.
Ioannes Polecyus.
Ioannes Pelletarius.
Ioannes Pellicanus.
Ioannes Perellius.
Ioannes Perrinus.
Ioannes Peruſinus.
Ioannes Petrus Chizzola.
Ioannes Petrus Craſſus.
Ioannes Petrus Ferrarius.
Ioannes Petrus Gutierez.
Ioannes Petrus Iuſſanus.
Ioannes Petrus Maffæus.
Ioannes de Perſico.
Ioannes Percivallius.
Ioannes Pezibram.
Ioannes Pfefferkorn.
Ioannes Pfeffer.
Ioannes Phernandus.
Ioannes Philippus Lilius.
Ioannes Philippus alius.
Ioannes Philoponus.
Ioannes Picardus.
Ioannes Picus.
Ioannes Picus alter.
Ioannes de Pineda.
Ioannes alter de Pineda.
Ioannes Pinus.
Ioannes Piſtorius.

Ioannes de Pizzano.
Ioannes Placentinus.
Ioannes Plaeth.
Ioannes Plantagenes.
Ioannes de Podio.
Ioannes Polancus.
Ioannes Pole. Ioannes Poleſtede.
Ioannes Politus.
Ioannes Polomar.
Ioannes Pont. Romanus.
Ioannes Pont. Max.
Ioannes Porthaſius.
Ioannes Potken.
Ioannes Pouuel.
Ioannes quidam.
Ioannes Pungens aſinum.
Ioannes Pyſienſis.
Ioannes Quinquarborens.
Ioannes Quintinus.
Ioannes Rada.
Ioannes Raguſæus.
Ioannes Raimundus.
Ioannes Raitu.
Ioannes Raſch.
Ioannes Raſtallus.
Ioannes Raulinus.
Ioannes Rebellus.
Ioannes Redaldus.
Ioannes Redmannus.
Ioannes Regius.
Ioannes de Regno Gallus.
Ioannes de Rennamara.
Ioannes Repingale.
Ioannes Reuchlinus.
Ioannes Reynardus.
Ioannes de Ribas.
Ioannes Richardi.
Ioannes Ricutius.
Ioannes Rideuall.
Ioannes Rigardus.
Ioannes Rioche.
Ioannes è Ripa.
Ioannes Rochus.
Ioannes Rode.
Ioannes Rodyton.
Ioannes Roffenſis.
Ioannes S.R.E. Diaconus.
Ioannes Romberch.
Ioannes Roſoynus.
Ioannes Royardus.
Ioannes à Royas.
Ioannes Rubus.
Ioannes Rufus.
Ioannes de Rupe ſciſſa.
Ioannes Rupellenſis.
Ioannes Rusbrochius.
Ioannes Sabinenſis.
Ioannes Sacranius.
Ioannes Salhauſen.

Ioannes Salon.
Ioannes de Sancta fide.
Ioannes Sapiens.
Ioannes Saracenus.
Ioannes Saresberienſis.
Ioannes Saxo. Ioannes Saxonius.
Ioannes Scaleus.
Ioannes Scandeberi.
Ioannes Scandellandus.
Ioannes Schadlandt.
Ioannes Scharbius.
Ioannes Scholotanus.
Ioannes Schonerus.
Ioannes de Schonouen.
Ioannes Schoonhouius.
Ioannes Schueigerus.
Ioannes Scotus.
Ioannes Scotus, alter.
Ioannes Scythopolita.
Ioannes Segobienſis.
Ioannes Segura.
Ioannes Sharpe.
Ioannes Sichardus.
Ioannes Simonis.
Ioannes Sloley.
Ioannes Soarez.
Ioannes Somer.
Ioannes Somereton.
Ioannes Sonnemani.
Ioannes Soreth.
Ioannes Soteallus.
Ioannes Souule.
Ioannes Spanheimenſis.
Ioannes Sporre.
Ioannes Spyna.
Ioannes Stafford.
Ioannes Stamler.
Ioannes Stambery.
Ioannes Standitius.
Ioannes Staphilcus.
Ioannes Stauratius.
Ioannes Steindorff.
Ioannes Stella.
Ioannes Stephanus Chizzola.
Ioannes Stephanus Durantus.
Ioannes de Sternageſtem.
Ioannes Stobæus.
Ioannes Stockes.
Ioannes Stouue.
Ioannes Stringarius.
Ioannes Subdiaconus.
Ioannes Sulmenenſis.
Ioannes è Sumaraga.
Ioannes Suttonus.
Ioannes Sunaſham.
Ioannes Syluius.
Ioannes Tabienſis.
Ioannes Tacesfale.
Ioannes Taliaferrus.

Digitized by Google

Ioannes Talpinus.
Ioannes è Tambacho.
Ioannes Tanetes.
Ioannes Tauernerius.
Ioannes Taulerus.
Ioannes de Teneramunda.
Ioannes Tetzelius.
Ioannes Teutonicus.
Ioannes Teutonicus alius.
Ioannes Thanetes.
Ioannes Thierry.
Ioannes Thorpe.
Ioannes Tilius.
Ioannes Tiptandus.
Ioannes Tomson.
Ioannes Tonneys.
Ioannes Tonsus.
Ioannes è Trenio.
Ioannes Tritemius.
Ioannes Trullus.
Ioannes de Turrecremata.
Ioannes Tybertinus.
Ioannes Tylnei.
Ioannes de Tynmouth.
Ioannes Tyssyncton.
Ioannes Tythlesbale.
Ioannes Vacquerius.
Ioannes Valeis.
Ioannes Vallo.
Ioannes Vdalricus Zasius.
Ioannes Venetus.
Ioannes Verepæus.
Ioannes de Vernone.
Ioannes Verbellayus.
Ioannes Verratus.
Ioannes Vestfali.
Ioannes è Veteri aqua.
Ioannes Vetus Gallus.
Ioannes à Via.
Ioannes S. Victoris.
Ioannes Vigerius.
Ioannes Vigesimus secundus.
Ioannes Viguerius.
Ioannes de Villa.
Ioannes de Villalpandus.
Ioannes Virdunensis.
Ioannes de Vischis.
Ioannes de Vineta.
Ioannes Vitalis.
Ioannes Vitaldus.
Ioannes Vitoduranus.
Ioannes Vlatus.
Ioannes de Vltricuria.
Ioannes Volricus.
Ioannes Vrsinus.
Ioannes Vualdeby.
Ioannes Vualtendorpius.
Ioannes Vualsingam.

Ioannes Vuaynflete.
Ioannes de Vuerdena.
Ioannes Vuellis.
Ioannes Vuichingam.
Ioannes Vuilton.
Ioannes Vuinchelsen.
Ioannes Vuitlich.
Ioannes Volfgangus.
Ioannes Vonstein.
Ioannes Vurotham.
Ioannes Vyckam.
Ioannes Vyricus.
Ioannes Xiphilinus.
Ioannes Yorke.
Ioannes Youngres.
Ioannes Zacharias.
Ioannes Zonaras.
Iob.
Iocelinus Brachelone.
Iodocus Badius.
Iodocus Bevsselius.
Iodocus Clichtoueus.
Iodocus Coccius.
Iodocus Damhouderius.
Iodocus Gallus.
Iodocus Hessus.
Iodocus Lorichius.
Iodocus à Meggen.
Iodocus Rauestenius.
Ioel Propheta.
Ionas Abbas.
Ionas Aurelianensis Episcopus.
Ionas Scotus.
Ionas Propheta.
Ionathas Hebræus.
Ionathas alter.
Iordanus.
Iordanus de Saxonia.
Iosephus.
Iosephus Aueta.
Iosephus Acosta.
Iosephus Angles.
Iosephus Antiochenus.
Iosephus Bergomas.
Iosephus Confessor.
Iosephus Cresuellus.
Iosephus Falconius.
Iosephus Gaucherius.
Iosephus Pamphilus.
Iosephus Stephanus.
Iosephus Thessalonicensis.
Iosephus Zarlinus.
Iosephus, id est, Flauius Iosephus.
Iosephus Iudæus.
Iosephus Iudæus alius.
Iosephus Steuanus.
Iosue Liber.
Iouita Rapicius.
Irenæus Brasauelus.

Irenæus Lugdunensis.
Isaac.
Isaac Abbas.
Isaac Abbas alius.
Isaac Anachoreta.
Isaac Monachus.
Isaac alius Pater.
Isaac Syrus.
Isaias Abbas.
Isaias Cracouiensis.
Isaias Patauinus.
Isaias Propheta.
Isidorus Aletrinatium Episcopus.
Isidorus Alexandrinus.
Isidorus Asturicensis.
Isidorus Clarius.
Isidorus Cordubensis.
Isidorus Hispalensis.
Isidorus Mercator.
Isidorus Isolanus.
Isidorus Montacutus.
Isidorus Mosconius.
Isidorus Pelusiota.
Isidorus Thessalonicæ Episcopus.
Isidorus Valseranus.
Iso Monachus.
Isota Nouarola.
Istella in Genesim.
Isuardus.
Isychius Presbyter.
Ithacius.
Iudæi.
Iudas historiographus.
Iudas Iscariotis.
Iudas Machabæus.
Iudicum Liber.
Iudith Liber.
Iulianus Archiepiscopus.
Iulianus Britannus.
Iulianus Brixiensis.
Iulianus Cardinalis S. Angeli.
Iulianus Cassianus.
Iulianus Celanensis Episcopus.
Iulianus Fresneau.
Iulianus Pomerius.
Iulianus Salentinus.
Iulianus Taboetius.
Iulianus Teutonicus.
Iulius Africanus.
Iulius Cæsar Albicantius.
Iulius Cæsar Capacius.
Iulius Cæsar Scaliger.
Iulius Cæsar Valentinus.
Iulius Caluus.
Iulius Corrigiensis.
Iulius Fatus.
Iulius Firmicus.
Iulius Fulcus.
Iulius Gabrielius.

Digitized by Google

Iulius Hilario.
Iulius Papa.
Iulius Pflug.
Iulius Pogianus.
Iulius Rogerius.
Iulius Sirenius.
Iunilius Episcopus.
Iuo Carnotensis Episcopus.
Iuo Abbas.
Ius Canonicum.
Iusti, siue Iustorum liber.
Iustificatio.
Iustinianus Imperator Romanus.
Iustinianus de Hispania.
Iustinianus Episcopus Siciliæ.
Iustinus Martyr.
Iustinus Tiberiensis.
Iustus Argentoratensis.
Iustus Baronius.
Iustus Caluinus Gallus.
Iustus Ordinis Prædicatorum.
Iustus Lipsius.
Iustus Orgelitanæ Ecclesiæ Episcopus.
Iustus Tiberiensis.
Iustus Toletanus Episc.
Iuuenalis Hierosolymitanus.
Iuuencus Presbyter.

K.

KABALA.
Kambertus Primatitius.
Kareuus Anglus.
Kebeius Corinius.
Keisbergius.
Kennethus Rex Scotorum.
Kenulphus Rex Merciorum.
Kilianus.
Kilianus Leib.
Kilianus Scotus Monachus.
Koeleth.

Atque hucusque perueniunt Primi huius Tomi Scriptores, sequens verò Tomus ad reliquas literas spectans, qui cum hoc primo Tomo coniungi, siue separatim compingi poterit.

INDEX AVCTORVM APPENDICIS TOMI PRIMI QVI INCIPIVNT A LITERA A; ET eruntsuis locis inserendi in alijs Editionibus.

A.

ABBO Gallus.
Abdias.
Abecedarium.
Abrincense Concilium.
Acacius.
Achilles Galiardus.
Adrianus Traiectensis.
Adrianus Venetus.
Aegidius Topiarius.
Aeneas Gazæus.
Aetherianus.
Agapetus Diaconus.
Agur Iudæus.
Albertus Monachus.
Albertus Pius.
Alberti Nouicampij.
Albertus Pighius.
Albertus Suhouius.
Albertus Magnus.
Alcander.
Alchimus.
Alcimus.
Aldobrandinus.
Alexander Ariostus.
Alexander Barkeley.
Alexander Cantuariensis.
Alexander Carerius.
Alexander de Lentria.
Alexander Neckam.
Alexander Nauius.
Alexander Olibertus.
Alexander Pontifex.
Alexander III. Pontifex.
Alexander Vvendock.
Alexius Patriarcha.
Algerus.
Algurius.
Almantius.
Aloysius Gonzaga.
Aloysius Richeomius.
Alphabetum Ossunæ.
Alphonsus Aluarus.
Alphonsus Cabrera.
Alphonsus Ciaconius.
Alphonsus Palæotus.
Alphonsus Tostatus.
Alphonsus Vvillagne.
Althelmus.
Amadei.
Amandus Prior.
Ambrosius Spiera.
Ambrosius de Vignate.
Ambrosius de Vinea.
Ammonius.
Ammonius Floriacensis.
Amphilochius.
Anachoretarum Apophtegmata.
Anastasius Nicænus.
Anastasius Papa.
Anastasius Platus.
Anastasius Romanus.
Anastasius Sinaita.
Andreas Marchinanensis.
Andreas Masius.
Andreas Barbatius.
Andreas Barbatias.
Andreas Bauria.
Andreas de Besetis.
Andreas Bilius.
Andreas Frusius.
Andreas Hierosolymitanus.
Andreas de Nouo castro.
Andreas Patritius.
Andreas Placus.
Andreas Theueti.
Andreas Vega.
Andreas Soto Hispanus.
Andreas Taxander.
Andreas Victorius.
Angela Virgo.
Angelus Aretinus.
Anglicanum Concilium.
Antiochenum Concilium.
Antiochus Monachus.
Antonius Aegyptius.
Antonius Agellius.
Antonius Aueraria.
Antonius Augustinus.
Antonius Bitonton.
Antonius Bonfinius.
Antonius Bosius.
Antonius Burgensis.

Digitized by Google

Antonius Fidei.
Antonius Florebellus.
Antonius Franciſcus.
Antonius Gauana.
Antonius Geraldinus.
Antonius alter.
Antonius Hulſtius.
Antonius à Konigſtein.
Antonius Magnus.
Antonius Meliſſa.
Antonius Monchiacenus.
Antonius Panthera.
Antonius Parmenſis.
Antonius Pelargi.
Antonius Philopatris.
Apollinaris.
Aponius. Arator.
Arnoldus Anedelius.
Arnoldus Budericus.
Arnoldus à Buſco.
Arnoldus Rufus.
Arnoldus Santius.
Arnoldus à Tungris.
Arnulfus.
Aſianus Sardicenſis.
Aquarius.
Aquiſgranenſis Synodus.
Aubertus Miraus.
Auguſtinus Iuſtinianus.
Aurelius Prudentius.
Auxilius.
Aymarus Falconeus.
Azo à Ramengis.

B.

BALDRICVS Archiepiſc. Balduinus Archiepiſcopus.
Balthaſar de Lypſia.
Balthaſar Pacecus.
Baptiſta Panatius.
Bartholomæus Carthuſianus.
Bartholomæus Riccius.
S. Baſilius.
Baſilius Seleucia.
Bellouacenſe Concilium.
Benedictus Arias Montanus.
Beneuentanum Concilium.
Berengoſius Abbas.
Bernardinus Bonæuoglia.
Bernardinus Iuſtinianus.
Bernardus Abbas Clareuallenſis.
Bernardus Breidenbachius.
Bernardus Dorhoff.
Bernardus Vltraiectenſis.
Bibliotheca Patrum.
Blemmides.
Blondus Flauius.
Boethius.
S. Bonauentura.
Brando.
Brito Monachus.
Brocardus Hieroſolym.
Bruno Cartuſianus.

C.

CAESAR Card. Baronius. Cæſar Delphinus.
Cæſarius Arelatenſis.
Camalduſenſium Ordo.
Carnotenſe Concilium.
Carolus Bouillus.
Ceperani Concilium.
Chryſoſtomus Epiſcopus.
Chriſtianus.
Chriſtophorus Longolius.
Chriſtophorus Turranus.
Chromatius.
Claromontanum.
Claromontenſe Concilium.
Claudianus Mamertus.
Claudius Monachus.
Claudius Seiſellus.
Colon. Agrippinæ Concilium.
Colucius Pierus.
Concilia.
Conganus Abbas.
Conſtantinopoli Concilium.
Conſtantinopol. Synodus.
Conradus Alpendorp.
Conradus Arnsbergi filius.
Conradus Monachus.
Conradus à Mure.
Conradus de Rondeberg.
Conradus Sumerhaut.
Conradus è Zabernia.
Cornelius Muſius.

D.

DAMASI Pontificis Carm. Daniel.
Dauid Meneuienſ. Britannus.
Dauid Morgauuis.
Dauid Ord. Minorum.
Decretum.
Didacus Murillus.
Didacus Ortiz.
Didacus Stella.
Didymus Alexandrinus.
Dimas Sardus.
Dionyſius Abbas.
Dionyſius Epiſcopus Alexandr.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Cartuſianus.
Dionyſius Papa.
Dionyſius à Richel.
Dominicus Baudæus.
Domitius Platus.
Dorotheus Archimandrita.
Dorotheus Tyrj.
Dracontius.
Drepanius Florus.

E.

EBORACENSE Concilium. S. Eleutherius Epiſcopus.
Eligius Gallus.
Emanuel Sà.
Erfordienſe Concilium.
Euagrius.
Euagrius Ponticus.
Eudocia.
Eugenius IV. Pontifex.
Exempla.

F.

FAVSTVS Regienſis. Fauſtinus presbyter.
Ferdinandus Borgiorno.
Ferdinandus Rebelius.
Fleardus.
Florus Magiſter.
Flori.
Formoſus Papa.
Franciſcus Georgius.
Franciſcus Arias.
S. Franciſcus.
Franciſcus Bonaldus.
Franciſcus Braciolinus.
Franciſcus Coſterus.
Franciſcus Ioletus.
Franciſcus Feuardentius.
Franciſcus Monchius.
Franciſcus Ribera.
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Titelmannus.
Franco Abbas.

G.

GABRIEL Chapuys. Gabriel Prateolus.
Gaitingtoni.
Gallicana Concilia.
Garzias Galarza.
Gaſpar Sillingardus.
Gaudentius Epiſcopus.
Gelaſius.
Gennadius Scholarius.
Georgius Piſides.
Gerhardus Lemouicenſis.
Gerhardus Magnus.
Germanus Confeſſor.
Gertruda.
Gilbertus Porretanus.
Gilbertus Genebrardus.
Gildas Sapiens.
Goſuinus Boſſutus.
Goſuinus Hexius.

Digitized by Google

Gotſelinus.
Græcorum Liturgia.
Gregentius.
S. Gregorius Iliberitanus.
Gregorius Maſtrillus.
Gregorius Nyſſenus.
Gregorius Neocæſarienſis.
Gregorius Palamas.
Gregorius Sayrus.
Gregorius de Valentia.
Groſſolanus.
Guaſtalienſe Concilium.
Guibertus Martinus.
Guibertus Turonenſis.
Guitmundus.
Guilelmus de Baldenſel.
Guntherus Ligorinus.

H.

HAITCARIVS.
Henricus Bonicolli.
Hariulfus Abbas.
Henricus Caniſius.
Henricus Gorromius.
Henricus Summalius.
Herigerus.
Hermannus.
Hermannus Auguſtanus.
Hermas.
Hermias.
Heſychius.
Hybernenſe Concilium.
Hieronymus Magagnatus.
Hieronymus Pradus.
Hieronymus.
Hieronymus Natalis.
S. Hieronymus Stridonenſis.
Hieroſol. Concilia tria.
Hieroſolymæ Scriptores.
Hugo Etherianus.
Hugo Etherianus alter.
Humbertus Monachus.

I.

IACOBVS Apoſtolus.
Iacobus Coriacius.
Iacobus Aluarez.
Iacobus Gretſerus.
Iacobus Pontanus.
Iacobus Tigæus.
Iacobus Vitriacus.
Idacius Clarus.
S. Ignatius Epiſcopus.
S. Ildephonſus.
Ioannes Abbas.
Ioannes ab Angelis.
Ioannes Auila.
Ioannes Azor.
Ioannes Baptiſta Villalpandus.
Ioannes Bonifacius.
Ioannes Bonus.
Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes Ferdinandus.
Ioannes Hieroſolymitanus.
Ioannes Ludouicus ab Hagen.
Ioannes Maior.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes Maria.
Ioannes Mariana.
Ioannes Maxentius.
Ioannes Maria Capella.
Ioannes Medina.
Ioannes Oſorius.
Ioannis Pontificis Epiſtola.
Ioannes Scotus.
Ioannes de Turrecremata.
Ioannes Valentinus Piſtorius.
Ionas Aurelianenſis.
Ioſephus Phauorinus.
Iſaac Syrus.
Iulius Africanus.
Iulianus Archiepiſcopus.
S. Iulianus Archiepiſcopus.
Iulius Firmicus Maternus.
Iulius Mazzaonus.
Iunilius.
Iuonis Epiſcopus.

K.

S. Koniochus.

Finis Appendicis Auctorum Tomi primi.

APPARATVS

Ad Scriptores, qui non ſunt Eccleſiaſtici, extant in Bibliotheca Selecta eiuſdem Auctoris, in cuius Bibliothecæ poſtrema præter Romanam, Editione Veneta & Colonienſ. (quæ quidem ſunt auctiores & diſtinctiores) agitur de Ratione Studiorum

Ad

Philoſophiam veram, ad Platonicam, ad Peripateticam.
Iuriſprudentiam.
Medicinam.
Mathematicas Diſciplinas. Vbi & de Muſica, de Architectura, de Geographia.
Hiſtoricos omnium gentium.
Poeticen. Vbi & de Pictura.
Artem Oratoriam. Vbi & de ratione concionandi, ac Epiſtolas ad omnium hominum genera conſcribendi, cum Appendice de Miſcellaneis quibuſdam Scriptoribus.

APPA-

Digitized by Google

APPARATVS SACRI CONDENDI CAVSÆ,

Vnde Neceſſitas, Vtilitas, & Vſus.

LECTORI.

QVOD ſapienter monuit Auguſtinus, vt, Codicibus emendandis, inprimis inuigilaret ſolertia eorum, qui Scripturas Diuinas noſſe deſiderant, & vt emendatis non emendati cederent, id nos præter alias cauſſas adduxit, vt pleraque de hoc genere ageremus in BIBLIOTHECA SELECTA, quã in lucem, è Typographia Vaticana primò, poſtea aũt Ven. & Colon. emiſimus. At quoniã illa ſatis excreuerat ob ſingularũ diſciplinarũ methodos, & libros ſelectiores, qui in ipſa vel indicãtur, vel expenduntur; ideò huic APPARATVI SACRO, in quo pleraq; planius & plenius excutienda erãt, quanta, Deo iuuãte, potuimus opera nos totos addiximus. Interea verò ædificij huius (vt ita dixerim) mores effecit, vt differremus editionẽ: cui etiã emiſſio Indicis librorũ ab Eccleſia, & à CLEMENTE VIII. Pont. Max. prohibitorum fuit expectanda, quæ huic matureſcenti propemodùm partui, quaſi perita obſtetrix adeſſet. Porrò non hæc ſolùm, verùm etiam complures aliæ nos cauſæ impulerunt, vt hoc, Deo aſpirante, moliremur: quas huc afferre operæ pretium erit, nam ex ijs negotij huius Neceſſitas, Vtilitas, & Vſus eadem opera conſtabunt.

Lib. 2. de doctri. Chriſt. cap. 14.

Romæ 1593.

Eccleſiæ Spiritus, in aſſeruandis, & indicandis ſanioribus codicibus.

SANE acta Dei Spiritu Eccleſia nunquam intermiſit ſtudium, quo illibatum Fidei, ac Doctrinæ Catholicæ Depoſitum ſeruaretur; quamobrem à tempore Apoſtolorum (in Pontificijs præcipuè Bibliothecis) ſaniorum cuſtodia Codicum, atque notitia extitit: prauorum autem vſus ſublatus, aut indicata eos expurgandi ratio. Quæ cauſa fuit, cur ſæpè ex Oriente, & aliundè ad Romanum Archiuum Patres confugerent, quotieſcunque aliquid alibi corruptum ſuſpicabãtur. Quin & hæc cura primos illos Anteſignanos ſollicitos habuit, vt poſteros conteſtarentur, ne qua labes ſuis ſcriptis aſpergeretur. *Conteſtor enim* (inquit Ioannes Euangeliſta) *omni audienti verba Prophetiæ libri huius: ſi quis apposuerit ad hæc, apponet Deus ſuper illum plagas ſcriptas in libro iſto. Et ſi quis diminuerit de verbis libri Prophetiæ huius, auferet Deus partem eius de libro vitæ, & de Ciuitate ſancta, & de his, quæ ſcripta ſunt in libro iſto. dicit, qui teſtimonium perhibet iſtorum.* At & Irenæus martyr Polycarpi martyris diſcipulus, (qui Polycarpus à Ioanne Euangeliſta fuit Smyrnæ ordinatus Epiſcopus) in fine Commentarij ſui περὶ τῶν ἑτεροδόξων. *Adiuro te* (ait) *qui tranſcribis librum iſtum, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & per glorioſum eius aduentum, quo iudicaturus eſt viuos, & mortuos, vt conferas poſtquam tranſcripſeris, & emendes illum ad exemplar, vnde ſcripſiſti, diligentiſſimè: hanc quoque obteſtationem ſimiliter transferas, vt inueniſti in exemplari.* Atqui Nicæna prima Synodo ſuggerente à Conſtantino Magno decretum fuerat, vt tanti negotij ratio haberetur: Quod cùm ſuborientibus hæreſibus, ij, quibus demandatum fuerat, præſtare non potuiſſent, Monachi ſucceſſerunt, qui in ſolitudine ſua hæc literarum, & librorum ſubſidia commodis Eccleſiæ conſeruârunt. Itaque D. Benedictus ſui Ordinis primus Inſtitutor, & penè Parens omnium Monachorum in Occidente, cauit, vt ſucceſſores ſui Scriptorum illuſtrium monumenta cuſtodirent, quibus Eccleſia carere non poſſet: quę deinceps cura in alios quoque Religioſos Ordines ita peruaſit, vt quantacunque ab Ethnicis, vel ab Hæreticis procella oboriretur, bonę tamen artes, & optimi Orthodoxorum labores haud penitùs interirent.

Apoc. 22.

Hiero. in lib. de vit. Illuſtr.

D. Hieronymum, eodem, quo Eccleſia, Spiritu actum, de Viris Illuſtribus reliquiſſe Catalogum.

HANC viam Eccleſiæ inſiſtens Hieronymus hortatu Dextri amici ſui, Catalogo de Illuſtribus eiuſdem Eccleſiæ Scriptoribus eos omnes complexus es, quos de doctrina Eccleſiaſtica mãdaſſe aliquid poſteritati compererat; nimirùm, à Chriſto Domino annũciato gentibus ad ſuam vſq; ætatem, hoc eſt ad annum Domini 410. Quod quidem opus adeò placuit Græcis, vt hiſce rogantibus Sophronius Hieronymi familiaris illud in Græcam linguã, è Latina conuerterit. Porrò Hieronymus hunc laborẽ ſe libenter ſuſcepiſſe dicit, & imitatũ Græcos atq; Latinos, & adiutũ ab hiſtorię Eccleſiaſt. Euſebij libris, & vt perfidi religionis Chriſtianę hoſtes obmutеſcerẽt. *Fecerunt quidem* (inquit) *hoc idem apud Græcos Hermippus Peripateticus, Antigonus, Cariſtius, Satyrus doctus vir, & longè omnium doctiſſ. Ariſtoxenus Muſicus. Apud Latinos aũt Varro, Santra, Nepos, Hyginus, & ad cuius nos exemplũ vis prouocare, Tranquillus.* At paulò poſt ſubdit: *Itaq; Dominum Ieſum Chriſtũ precor, vt quod Cicero tuus, qui in arce Romanæ eloquentiæ ſtetit, non eſt facere dedignatus in Bruto, Oratorum Latinæ linguæ texens Catalogũ, id ego in Eccleſiæ eius Scriptoribus enumerandis dignè cohortatione tua impleam.* Deniq; poſt pauca concludit in hæc verba epiſtolam ad Dextrum: *Diſcant igitur Celſus, Porphyrius, Iulianus, rabidi aduerſus Chriſtum canes.*

Vſque ad 14. Theodoſij Imp. annum. Præfat. ad Dextrum.

NOTA.

Diſcant

Discant eorum sectatores, qui putant Ecclesiam nullos Philosophos, & eloquentes, nullos habuisse Doctores, quantæ, & quales viri eam fundauerint, ornauerint; & desinant fidem nostram rusticæ tantùm simplicitatis arguere, suamq; potiùs imperitiam agnoscant. Quæ quidem & nos multò magis aduersus hæreticos, & alios quoscunq; possumus dicere, qui post tot secula, ante quæ Hieronymus Scriptores illos digessit in ordinem, cõspicimus in hoc APPARATV, tanquã in castris Dei innumeros propè (& sanè omnes vnius fidei) non tam scriptis, quàm sanguine Christianam Religionem esse testatos. Cæterùm Hieronymus (quod & suo loco attingemus) cùm in Catalogo non videatur Dionysij Areopagitæ mentionem fecisse; cùm item Eusebij Cæsarienſis praua tacuerit dogmata; cùm de quibusdam Canonicis Scripturis, quæ nondum apud vniuersam Ecclesiam obtinuerant auctoritatem, suspicionem rudioribus ingerere possit; cùm denique de Ambrosij Operibus sua ætate viuentis iudicium subtrahat, de Origene verò, tanquam nulli errori addicto, nihil attingat; hæreticos autem quosdã paucos reliquis adnumeret Orthodoxis (sed quos tamè alibi improbauit) ideò nobis fusiùs fuit de omnibus dicendum. Quod autem pro ratione illius æui nondum ita statui potuerat, id nos, quibus filia temporis veritas per tot Synodos, & Scriptores clarius illuxit, addidimus. Atqui Hieronymus, cùm Eusebium alibi scripserit hæresi Ariana fuisse infectum, & Origenis Operum Catalogum in Epistola ad Paulam texuerit; & verò, quibus armis expugnãdi sint ijdem, quorum meminit, hæretici, satis alibi indicauerit, hoc in APPARATV erat mõstrandum. Quæ res etiam Gennadium mouit, vt suo quosdam Scriptores Catalogo adtexeret, quos Hieronymus omiserat. Videlicet ad hunc non omnes Scriptores peruenerant, tum quia, vt ipse fatetur, erat in Orbis angulo; tum etiam, quoniam post clades à nominis Christiani hostibus, & ab hæreticis illatas, Bibliothecæ Christianorum pleræque, aut omninò interierant; aut si quid inde fuit sublatum, id vel mancum, & mutilum, vel occultum diutius manſit.

Isidorum Pelusiotam, id ipsum, quod Hieronymus fecit, (sed alia ratione) curasse, quod & alter alij curârunt.

SED &, vt Scriptorum eiusmodi vsus sit in promptu, eorumq; numerus augeretur, Trifi pro alijs innumeris exempla demonstrant. Nam, primò, si quis à publico vsu libros apud se reconditos auertisset, non deerant, qui eum ad sanitatem reuocabant. Isidorus enim Pelusiota vir sanctus quendam librorum congestorem monuit his verbis: *Plurimos (vt audio) libros emisti, atq; opinione es locuples, eorum lectionem ignorans; atque id faciens, quod ij, qui frumentum comprimunt. Quare aut opibus tuis vtere, aut ingenium eruditionem ne læde, nimirùm hic quoque Comicos sales colligens (dum librorum corruptor, aut librorum sepulchrum, aut tinearum altor appellaris) atq; coram Deo accusationem, vt qui ingens vtilitatis talentum occultans, quod ab alijs concreditum est, & elaboratum, à te autem improbè defossum.* Ambrosius autẽ ille, qui primò Marcionites, deinde ab Origene correctus (non ille qui Episcopus fuit Mediolanensis) Ecclesiæ Diaconus, & confessionis Dominicæ gloria insignis fuit, Origeni suppeditatis sumptibus, & Amanuensibus ad infinita (vt inquit Hieronymus) volumina dictanda stimulos addidit. At tertium exemplum esto Sereniſſimorum vtriusque Bauariæ Ducum, qui cùm Monachij florentiſſimam Bibliothecam collegerint, non satis habuerunt, vt doctis omnibus pateret, sed & nouiſſimè Catalogum Græcorum m.ss. Codicum, qui in ea asseruantur, excusum emiserunt in lucẽ, additis his verbis digniſſimis, tam Catholicis Ecclesiæ luminibus. QVISQVIS CATHOLICA FIDE PRAEDITVS, PRODESSE VOLES REIPVB. LITERARIAE, HOS M.S. CODICES CONFERENDI, INTERPRETANDI, EDENDI COPIA TIBI ESTO, SI DE IIS SINE NOXA RESTITVENDIS CAVERIS. Ne igitur & nos eruditionem læderemus, aut redderemus Deo rationem, eorum, quæ per annos multos, varijs oblatis occasionibus nobis obtigere, quas in Idea Selectæ Bibliothecæ exposuimus; cùm etiam ab optimis, & doctiſſimis viris, & adeò ab ipsa Apostolica Sede stimuli non defuerint, ac suppeditati sint sumptus ad librorum supellectilem variam comparandã, iamdiu est, cùm annuentibus Maioribus nostris, atque inprimis Deo aspirante, hunc APPARATVM decreuimus condere, quo, quidquid vidissemus in varijs Prouincijs, aut collegissemus, id liberali, hoc est, Christiano animo bonis omnibus communicaremus.

Hieronymus in Catalogo.

Ab alijs Catalogos de Viris Illustribus scriptos easdem ob causas, at quibus in locis supplendi essent, fuisse omninò curandum.

PORRO *Gennadius, Isidorus Iunior Hispalensis Episcopus, Photius, Notgerus, Honorius, Sigebertus, Suidas, Ioannes Tritemius*, qui & istos, ac *Prosperum, & Ricardum de Bury, & Philippum Ribotum*, atq; alios suo Catalogo condendo, quasi socios adhibuit, deniq; *Sixtus Senensis, Gulielmus Eisingrenius*, & reliqui, qui vel de suæ gentis, vel de suorum Ordinum Religiosorum illustribus gestis, & scriptis laborârunt, pleraque egregiè præstiterunt; sed quæ tamen, neq; in vnum librum congesta essent, vt haberentur ad manus, neq; prius cum antiquis codicibus sanioribus manuscriptis pleraque collata fuissent, neq; verò plurimos insignes Scriptores complecterentur, qui delitescebant, neq; adeò illos, quibus Sanctæ Apostolicæ Sedis, & Ecclesiæ lima necessaria fuit. De quibus quidem, quantum, Deo dante, potuimus, si quis perlegerit, quæ suis cuiusque locis in hoc APPATV scripsimus, facilè ipsius condendi Vtilitas, & Vsus constabunt.

Et profectò plures ijs, quas attulimus, permoti rationibus Catalogos, siue Bibliothecas suas scripserunt. At & ob alias causas hæc ætas, & inundantium hæresum torrens fecêre, vt huic APPARATVI quasi cuidam aggeri extruendo manum admoueremus.

Catholicis, si non omnibus, certè plurimis, non est ignotum, Diuina potiſſimùm Volu-

Digitized by Google

lumina ab hostibus fidei, innumeris penè mendis contaminata fuisse, vt prohibenda fuerit eorum lectio. Nouissimè autem præstantissimorum virorum summa diligentia fuisse recognitam editionem *Septuaginta Interpretum* Græcam, & alteram earum factam Latinam, vulgatam item etiam atque etiam examinatam prodijsse è Vaticana Typographia Pont. Max. emaculatas.

Si qua verò alia editio, aut versio alicuius esset legenda, monstratum fuisse à Sancta ipsa Sede Apostolica, in qua vna residet Veritas, quibus id legibus esset faciendum. Quæ quidem omnia indicanda fuêre in hoc APPARATV, quæve ad ea intelligenda essent firmiora præsidia, vnde vnicuique esset facilè seligere, quinam emendatiores codices essent versandi. In Indice Clem. VIII. Pont. Max.

Quin & Biblia Sacra cum Glossa ordinaria primùm quidem à Strabo. Fuldensi collecta, nunc verò nouis Patrum Græcorum, & Latinorum explicationibus locupletata, annotatis etiam ijs, quæ confusè antea citabantur, locis, ac postilla Nicolai Lyrani, adnotationibus Pauli Burgensis, ac Matthiæ Thorin gi recognitis, ac in ordinem emendatiorem digestis Franciscus Feuardentius ordinis Minorum, Ioannes Dadræus, & Iacobus Cueillyus, Scholæ Parisiensis Theologi, Lutetiæ ediderunt. Qui labor, vt fuit omnium grauissimus, ita huic seculo fuit accommodatus, accommodatior futurus, si per tumultus bellicos res ad integram emendationem, vt ipsi præfati sunt, perducere potuisset.

Cæterùm hæretici, atq; Schismatici, vrgente Satana, cùm veritatem fidei Orthodoxę de medio tollere decreuissent, Patribus quoque varia damna, & iniurias connixi sunt inferre.

Prima fuit. Abiectio, & accusatio omnium antiquarum versionum.

Secunda. Imminutio librorum Sacræ Scripturæ.

Tertia. Anabaptistarum iactatio: quasi, dormitante Domino, qui nunquam dormit, neq; dormitat, totum Diuinæ Scripturæ corpus (si DEO placet) fuisset corruptum; præcipuè verò in Euangelicis, & Apostolicis scriptis.

Quarta. Auctus falsò à priscis hæreticis numerus sacrorum librorum sub nomine diuinorum Auctorũ, cuiusmodi erant *Proto — Euangelium Iacobi: Euangelium Nazaræorum: Euangelium Nicodemi: Epistola Pauli ad Laodicenses: Esaiæ visiones*; & alia quæ hæretici huius seculi typis excuderunt. Ita *Hebraicum Matthei Euangelium, Pauli Epistola ad Hebræos, Tobiæ, Iudith, Machabæorum* volumina longè diuersa à nostra editione vulgata, quæ *Munsterus* partim à se versa, partim conficta prelo subiecit.

Quinta. Adulterini pro legitimis fœtus suppositi, sub nomine *Philonis Iudæi in Genesim.* Sub nomine *Iustini Martyris Quæstionum liber ad Gentes.* Sub nomine *Athanasij, Quæstiones ad Antiochum.* Sub nomine *Origenis, Paraphrasis in Iob.* Sub nomine *Arnobij Rhetoris, Commentaria in Psalmos.* Sub nomine *Eusebij Emisseni; Homiliæ in Euangelia.* Sub nomine *Ambrosij, Commentarius in Apocalypsin, & alia.* Sub nomine *Hieronymi, Commentaria in Prouerbia, & Lamentationes Ieremiæ.* Sub nomine *Eucherij, in Geneseos, & Regum historiam.* Sub nomine *Iunilij Afri in Hexaemeron*; quæ quidem nemo interioribus literis Theologiæ tinctus ijs attribuet, cùm iam in eiusmodi scriptis liquidò cernantur fragmenta, & integræ paginæ, atque (vt ita dicam) centones è Moralibus Gregorij Magni operibus, qui post illos vixit. *Sexdecim autem Origenis Tractatus in Leuiticum sub Cyrilli nomine ab Henagio excusos* ecquis Cyrillo tribuerit, cùm in ijs passim dogmata aliena à fide Catholica occurrãt; nimirùm, *Animas ante mundum creatas, atque ob sua flagitia detrusas in corpora, tanquam in vincula: Inferorum supplicia finem aliquando habitura: Dæmones post certa tempora ad amissam felicitatem restituendos*: & alia permulta, quæ toto pectore Cyrillus oppugnat.

Sexta. Ijdem libri (vt fieret fucus imperitis, questus Bibliopolis) sub duobus vel tribus titulis euulgati.

Septima. Reuocata ab hæreticis in dubium, quæ Patres vnanimi consensu scripsêre.

Octaua. Patrum antiquorum nomina, vel recentiorum Catholicorum, vel ipsis hæreticis Auctoribus ascripta. Qualia fuêre *Theophylacti collectiones in Paulum. Rabani in Threnos Hieremiæ sub splendidioribus Athanasij, & Hieronymi nominibus.* Quin & scriptionum affinitate decepti Ruffinus *Enchiridion Xysti Pithagorici, Xysto Pontifici tribuit, & Eusebij Pamphili pro Origene Apologiam Pamphylo martyri Origenis studioso. Erasmus Commentarios Arnobij Presbyteri in Psalterium, Arnobio Rhetori.* Ita quidam librum *Thomæ Anglici, D. Thomæ Angelico Doctori.* Nec defuêre alij, qui asseruerint Epistolam illam, *quam ad Demetriadem Virginem scripsit Iulianus Celanensis Episcopus Pelagiana labe infectus*, idcirco tributam Hieronymo, quòd hic quoque scripserit ad eãdem Virginem argumento non dissimili; sed hi errore, cùm hæretici dolosè id fecerint; Nimirùm Pneumatomachi veteres hæretici *libellum Tertulliani iam malè sentientis de Fide Sanctiss. Trinitatis sub Martyris Cypriani nomine ediderunt*, quemadmodum inquit in Apologetico Ruffinus. Et Origenes *in Epistola ad amicos Alexandrinos doluit ab impijs Disputationes aduersus Ecclesiæ Catholicæ fidem præscriptas* spargi ad piorum hominum inuidiam contra se conflandam. At Leo I. huius nominis Romanus Pontifex *conquestus est cum Marcione Imperatore, ab hæreticis depranatas fuisse Epistolas suas, vt se insimularent Nestorianæ impietatis.* Sic autem hæreticos imitati, qui hac ætate hæreses, & astum reuocârunt ab Inferis, in eorum hæsere vestigijs. Nam Collectiones, siue *Collectanea Bartholomei Vrbinatis Episcopi* in vtrumque Testamentum ante ducentos annos excerpta sibi vendicauit nescio quis *Ioannes Gasthius hæreticus*, qui nonnulla eius Operis loca variè detruncata, atque mutilatim recisa (vt verbis Sixti Senensis vtar) ad hæreses Lutheranas detorsit. Oecolampadius verò contra diuinam Eucharistiam sub nomine *Bertrami Presbyteri* de corpore & sanguine librum scripsit ad Carolum Magnum. Carolostadius commentum suum aduersus cultores imaginum sub nomine *Caroli Magni, de cultu Imaginum* ad sextam Synodum in Oriente congregatã. Caluinus aliud sub nomine *Alcuini præceptoris Caroli Magni* ad eundem Carolum Magnum. *Henricus Bullingerus* librum aduersus visibilẽ Christi Ecclesiam *sub nomine Athanasij, de vera, & pura Ecclesia.* Bucerus *aduersus merita bonorum operum sub nomine Ioannis Roffensis Episcopi, de misericordia Dei. Liber autem sub nomine Gregorij Nysseni contra Peregrinationes, & Epistola sub nomine S. Vdalrici ad Nicolaum Papam, & sexcenta alia quæ ab hæreticis prodierunt.*

Digitized by Google

Nona. Notationes, Censuræ, & alia falsissima inserta Operibus Patrum, omissis interim, quæ nam fuerint ijsdem Patribus scribendi occasiones, affectus, loca, personæ, tempora; numve disputandi, an increpandi caussa, vel num ea exponerent, antequam definita fuissent in Synodis, id quod Patres summa modestia præstiterunt. Qua quidem modestia plerique omnes Catholici, atq; adeò Theologi Scholastici insigniores ita scripserunt, vt parati fuerint iudicio Ecclesiæ in omnibus acquiescere; ante autem Ecclesiæ definitionem nunquam ausi sint fratres suos damnare, nec qui secus sensissent, pro hæreticis habere.

At certè, vt huc digrediar, non solùm mirandum est, verùm etiam magnis laudibus extollendum, quanta animorum demissione, ac consensione Patres ipsi, ijs in rebus, de quibus aliquando dissenserãt, inuicem, quasi perpetuo sancito fœdere, coniungebantur, vbi à prima Sede, vel à legitimis Synodis aliquid statuebatur. Quin & retractandis suis scriptis ingenuè inuigilabant, & aliorum operam ijsdem recensendis peroptabant, quod Gregorium Nazianzenum, Hieronymum, & Augustinum fecisse ostendimus. Id quod ab hæreticis tam inter sese semper dissectis nunquam factum vidimus; cùm & sua ipsorum mendacia sine vlla fronte tueantur, & celeberrima, & antiquissima Concilia Lutherus, & alij blasphemauerint. Quod cùm verissimum sit, quanto horruêre magis hæretici communem omnium Patrum consensum, tanto hunc amplexi sunt alacrius Ecclesiæ filij, qui communionem Sanctorum crelentes, Symbolum fidei, tanquam arram salutis æternæ, vsque ad ipsam effusionem sanguinis in omnibus sartum tectum conseruârunt.

Decima. Abolita, aut concremata Iuris Pontificij, & Scholasticæ Theologiæ volumina ab ijsdem hæreticis.

Vndecima. Versiones tam Diuinæ Scripturæ, quàm Patrum Græcorum falsatę, ac pro veris vbique disseminatæ. Et hæc quidem ab hæreticis penè omnia: cùm altera ex parte Catholici nonnunquam nomina sua libris, quos ipsi scripserunt, non adscripserint, siue propter animi demissionem, hoc est humilitatem, quemadmodum *Auctor de Cardinalibus* CHRISTI *virtutibus ad Cornelium Papam*, quem librum falsò tribuerunt Cypriano; siue ad iudicium aliorum explorandum, sicut Gregorius Nazianzenus in Prętatione libri de fide de se ipso asserit; siue ad vtilitatem eorum à quibus sua legi cupiebant, ne despecti, aut parum grati nominis titulo existimationem operum eleuarent, quod Hieronymus fecisse Paulum scribit Epistola ad Hebræos; quæ scilicet caussa fuit cur illam alij Barnabæ, alij Clementi ascribunt; siue ad vitandam proprij nominis inuidiam, odium, pericula; siue in gratiam rudium, ne quid in alijs Operibus maioris momenti suæ auctoritati derogarent. sic enim Saluianus Massilienſis episcopus Paræneticos libros sub nomine *Episcopi ad Ecclesiam toto orbe diffusam*; Vincentius Lyrinensis aureum Opusculũ sub nomine *Peregrini* emisit: seu denique ad exercendum ingenium, quemadmodum scriptas aliqui credunt fuisse Epistolas sub nomine Pauli *ad Senecam*; Senecæ *ad Paulum*. Dialogum *Augustini, & Orosij in Genesim*; apud Ethnicos verò Epistolas Phalaridis, & Bruti; & qui paucos ante annos sub Ciceronis nomine prodijt libellus de Consolatione ad Filiam.

His igitur rationibus permoti, editionem huius APPARATVS SACRI curauimus, sperantes, si quid adhuc vitæ nobis concesserit Dominus IESVS, fore, vt plurimi huic labori, plurium, qui ad nostras manus haud peruenerunt, Scriptorum nomina, Argumenta, loca vbi prodierunt, nobis mittant, vel ijdem ipsi fideliter huc adtexant. Quare illos in Dei nomine obsecramus, ne quę aliqua labe aspersum nostris laboribus inferant; In omnibus autem ad Sanctæ Apostolicæ Sedis iudicium, tanquam ad Cynosuram semper inspiciant. Interea verò, quoniam nobis propositum fuit non simplicem Scriptorum Catalogum texere, aut Appendices tantùm, vel Supplementa colligere; sed & sub Sanctæ Catholicæ Romanæ Ecclesiæ ductu, cautiones, & meliores editiones, quin & plerunque iudicium præstãtiorum Academiarum, & Theologorum interlerere, ideò in antiquis Patribus, & (si Græci fuêre) in aliquorum quoque versionibus, id præstare studuimus. Itaque non tam est attendenda Alphabeti series, secundùm quam Opus digessimus, quàm quicquid in celebrioribus Scriptoribus obseruandum, aut in pleriſque alijs cauendum esse ostendimus.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

ANTO-

Digitized by Google

ANTONII POSSEVINI SOCIETATIS IESV APPARATVS SACER.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

A B

ABACVCH, quem ſeptuaginta Interpretes ſine aſpiratione ſcribunt Ambacum ἀμβακοὺμ, alij verò cum aſpiratione, *Habacuch*, Hebræis eſt *Chauakkuk*, hoc eſt, *amabilis*, vt Hieronymus tradit, ſiue *luctator*, quòd in certamen, & luctam cum Deo congreſſus diſputat cum eo de proſperitate impiorum.

Is è tribu Simeon, natus in agro Bezochar, Diuino actus ſpiritu, Prophetiam edidit, quæ tribus capitibus comprehenſa extat in Biblijs inter minores Prophetas. Dixit enim ei Dominus. *Scribe viſum, & explana eum ſuper tabulas, vt percurrat, qui legerit eum.* Incipit autem. *Onus quod vidit Abacuch.* quoniam dura prædixit Regno Chaldæorum; quamuis etiam ſimul Chriſti Domini aduentum prænunciauerit. Vixit tempore Babylonicæ captiuitatis; ante cuius finem biennio, diem obiens, fuit perhonorificè in agro ſuo ſepultus, Anno, ſi Sixto Senenſi credimus, ab orbe condito 1416. Et quidem duos Abacuch Prophetas fuiſſe; alterum, qui hanc prophetiam texuit; alterum, qui detulit prandium ad Danielem; valdè probabile eſſe oſtendit Franciſcus Ribera noſtræ Societatis Theologus præludio 2. in Expoſitione duodecim Prophetarum. Vitam eius ſcripſit Epiphanius, vti & aliorum Prophetarum; ſed & nonnihil Dorotheus ille, qui falsò exiſtimatus eſt fuiſſe Tyri Epiſcopus (vti ſuo loco dicemus) in Synopſi. Quin & eius oſſa vnà cum oſsibus Michææ Prophetæ inuenta fuiſſe in Palæſtina, Theodoſio ſeniore Imper. ſcribit Sozomenus lib. 6. c. vlt.

Abacuch. 2. c.

Bibl. Sanctè lib. 1.

Scripſerunt in eum Interpretes vniuerſæ Scripturæ Sanctæ, de quibus in verbo Biblia. Quique duodecim ipſos minores Prophetas potiſsimũ expoſuere; Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, Remigius, Gulielmus Melitonenſis, Guido Cartuſianus, Albertus Magnus, Alexander Halenſis, Stephanus Anglus, Benedictus Arias Montanus, Franciſcus Ribera, Franciſcus à Meſſana in duodecim Prophetas breui Paraphraſi, Paulus à Palatio, & alij.

Separatim autem Cyrillus, Theophylactus, Victor Pitabionenſis, Leo Caſtrius, Antonius Gueuara, & alij. Porrò partitionem huius prophetiæ vide in Oeconomiæ Biblicæ Tabulis Georgij Ederi, tab. 231.

De his omnibus vide in APPARATV hoc, ſuis quemque locis.

Et Græcarum verſionum diuerſitatem à verſione LXX. atque interdum, explanationem inſpice in Græcis ſcholijs, quæ perutiles vnicuique capiti huius Prophetiæ, ſicuti & aliorũ Prophetarum ſunt adiunctæ in editione Græca verſionis LXX. quæ Sixti V. Pont. Max. iuſſu prodijt Romæ in lucem emendata, Anno 1587. è Typographia Vaticana.

Oratio ad S. Abacuch Prophetam.

Vtinam verò, ô PROPHETA *ſancte, qui tanquam Antеſignanus præis huic operi, ſicut (ſiue tu, ſiue alter fueris) ab Angelo delatus cum prandio fuiſti in Chaldæam ad Danielem clauſum in lacu leonum, ità* DEO *aſpirante, vnà cum eodem Angelo iſthinc, vbi lucem omnem inhabitas, lumen in cor meum mole tanti operis preſſum inferas: meq; tu, qui Sereniſsimos* B. VIRGINIS *oculos ſemper intueris, ſiſtas ad eius ſanctiſsimos pedes, vt ab æterna Sapientia eius filio gratiam, & vires, vel ego, vel certè alij, qui digni fuerint, conſequamur huic* APPARATVI *conficiendo. Dicamus denig; ipſi. Domine, Opus tuum in extremo die-*

Digitized by Google

im noſtrorum Viuificaſti; Percuſſiſti Diuino tuo verbo, & tot Sanctorum laboribus, capita de domibus impiorum; Denudaſti fundamenta eorum vſq; ad collum; Maledixiſti ſcriptis hæreticis, impijs, obſcœnis. Nos autem in Domino gaudebimus, & exultabimus in IESV *noſtro. Amen.*

ABACVCH autem alterum apocryphum recenſet in Synopſi Athanaſius, indicans ni fallor) prophetiam quandam abſconditam, cuius etiam meminit Epiphanius in vita Habacuch; aut fortè hiſtoriam, quam Abacuch, nõ is, qui inter duodecim Prophetas ponitur, ſed alter ex tribu Leui, filius Iuda ſcripſit de Daniele Sacerdote filio Adde. Vide lib. in Danielis Prophetæ Appendice Sixti Senenſis 2. lib. Bibliothecæ Sanctæ, & eundem, quem diximus Franciſcum Riberam in 2. præludio in Expoſitione 12. Prophetarum.

ABAGARVS, quem alij Augarum, alij Abagarum, ſiue etiam Agabarum ſcribunt, Edeſſæ Syriæ ciuitatis Regulus, Epiſtolam Saluatori noſtro ſcripſit, quæ vna cũ reſponſione eiuſdem Domini Ieſu extat apud Euſebium lib. 1. c. 13. hiſt. Eccleſiaſt. Quas, etſi Gelaſius Papa diſt. 15. recenſet inter apocrypha, quaſi non hagiographa, non tamen Eccleſia vt inquit Cæſar Card. Baronius) omninò proſcribit, ſicut nec complures alios libros, quos proximè recenſuit. Eas verò abſque vlla dubitatione ab antiquioribus fuiſſe receptas comprobat de Epiſtola Darij Comitis ad Auguſtinum, S. Ephremo, Theodoro Studita, & alijs. Tide Baronij Annalium Tom. 1. ſub ann. 31. à Chriſto nato; quidque rũ ipſe, cum ante illũ de imagine Chriſti à Domino ad Abagarum miſſa Sixtus Senenſis ex antiquis monimentis deprompſit. Extat autem de hac hiſtoria Romæ in Bibliotheca Vaticana ſcriptum Græcum hac inſcriptione. *Περὶ τῆς εἰς Ἄγαρον ἀχειροποιήτου εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἐξ Ἐδέσσης μετακομιδείσης πρὸς τὸν πανευδαίμονα, καὶ βασιλίδα ταύτην πόλεων.* id eſt, *De non manufacta ad Agarum imagine Chriſti Dei noſtri, & ex Edeſſa tranſlata ad felicißimam hanc, & Virginum Reginam.* Porrò ſciendum omnes Edeſſenæ prouinciæ, ſiue Reges, ſiue Principes nominatos fuiſſe Abagaros; & Bardeſanem clariſsimum quondam virum, ſed poſtea hæreticum (de quo nos ſuo loco) auditorem fuiſſe cuiuſdam Abagari Edeſſæ Principis viri optimi. Sed hic Abagarus vixit anno Domini 175. cuius & meminerunt Epiphan. hær. 6. & Iulius Capitolinus in Antonino Pio.

ABAILARDI errores S. Bernard. epiſt. 188. & 190. & Innoc. III. epiſt. 194. Thom. Wald. lib. 1. c. 10. oſtendunt, & impugnant. Vide, in verbo, Petrus Abailardus, vbi de eius erroribus.

ABBAS Panormitanus. Vide, in verbo, Nicolaus Tudeſchius.

ABBAS Vercellenſis in Dionyſium Areopag. Vide, in verbo, Thomas Abbas Sancti Andreæ Vercellenſis.

ABBO Gallus Abbas Floriacenſis, qui anno Domini 1003. viuebat, ſcripſit vitam Eadmundi martyris, libris duobus. In Calculum Victorij lib. vnico. De motibus ſtellarum alium. Rudimenta puerilia.

ABBONIS Floriacenſis Opus Epiſtolarum, quòd nondum prodijt in lucem, citat Papyrius Maſſonius Annal. Francorum, lib. 3.

ABDELMESSIAE Legati Patriarchæ Alexandrini, qui Gabriel nominabatur, Legatio ad Clem. VIII. Pont. Maxim. & Profeſsio fidei extant ad finem ſexti Tomi Annal. Baronij Card.

ABDIAS, quem LXX. Obdiu, Hebræi Occadiam, hoc eſt cultorem Dei, nominant, vnus è duodecim minoribus Prophetis, Prophetiam, quæ vno continetur capite, tempore Amos prophetauit, cuius initium eſt, *Viſio Abdiæ.* Hic, teſte in eius vitã Epiphanio, natus in Sichera, quæ eſt in agro Ieththacmar, cum poſtea Ochoziæ Regis Iſraël, Quinquagenarius, ſeu Semicenturio eſſet, poſt duos alios Quinquagenarios igne abſumptos miſſus ad Heliam præhendendum, aula relicta, huic adhæſit: viſionẽ quidẽ ſuam pronunciauit contra Idumæam, & fines eius. A Chaldæis enim, & Gentibus Iſraël fuerat magnis calamitatibus affectus. *Perſonat* (inquit Hieronymus) *contra Edom, ſanguineum, terrenum q; hominem, fratris quoq; Iacob ſemper æmulum haſta percutit ſpiritali. Vbi verò inuectus eſt contra Idumæos, promittit filijs Iacob Tribus Iuda durationem perpetuam, & Ieſu Chriſti Saluatoris præſentiam in monte Sion.* Cæterum Abdiam, arbitratur idẽ Hieronymus, virum fuiſſe illum, qui, vt in tertio libro Regum cap. 18. legitur, temporibus Achab, & Iezabelis centũ prophetas in ſpeluncis abditos pauit. Vixit circa annum ab orbe cõdito termilleſimum ſexageſimum. Erat autem eius ſepulchrum in Samaria, vbi item Eliſæus, ac D. Ioan. Baptiſta humati ſunt.

Scripſerunt in Abdiam interpretes vniuerſæ Diuinæ Scripturæ. De quibus in verbo Biblia, Hugo item Victorinus, de quo ſuo loco.

Scholion autem variæ lectionis Græcum ad hoc caput quàm breuiſsimum extat in Editione Græca LXX. Sixto V. Pont. Max. Romæ edita.

Digitized by Google

ABDIAS verò alter, quem Apostolorum discipulum, & Babylonis Episcopum, atque Vitarum illorum scriptorem faciunt Iacobus Archiepiscopus Genuensis, & Petrus Episcopus Equilinus in lib. 9. Catalogi Sanctorum, incertum an legitimus extet. Sixtus autem Senensis lib. 2. Biblioth. Sanctæ, cum ab ijs scriptum sit Vitas Apostolorum ab Eutropio Abdiæ discipulo ex Hebræo in Græcum, & à Iulio Africano in Latinum fuisse conuersas, prudenter opinatur, Iulium non Latinè, sed Græcè scripsisse. Quin, & ait. *Nuper ex Germania sub titulo huius Abdiæ prodiere libri decem, de historia certaminis Apostolici, Operini typis excusi, quos vt fide indignos, Paulus Papa IIII. inter scripta à se damnata reiecit.* Lib. Annuarum solemnitatum.

ABECEDARIVM spirituale Ossunnæ. Vide, in verbo, Ossunna.

ABGARVS. Vide Abagarus, suprà.

ABRAHAM Patriarcha, & Parens Patriarcharum, è Chaldæis ortus, & si nullum librum conscripsit, scribendorũ tamen librorum semina reliquit, cum quingentos annos ante Moysem natus AEgyptios docuerit Arithmeticam, & Astrologiam, eam, quæ sine labe doceri potest. Quin, & rationẽ rectè viuendi ijs ostendit, vti ex Nicolao Damasceno Iosephus, ex Iosepho autem tradidit Eusebius de Præpar. Euang. lib. 2. c. 4.

At et, vt Suidas habet, sacras literas repperit, & eam linguam excogitauit, cuius Hebræi periti fuerunt, vt eius discipuli, & posteri. Vnde etiam Græcorum literæ originem duxerunt: quamuis Græci opinionis errore aliter hac de re scripserint. Testimonio est appellatio Alpha primæ, & Principis literæ nomen ab Aleph Hebraico sortitæ, nomine beato, primo, & immortali.

Scripsere de Abrahamo Interpretes vniuersæ Scripturæ sanctæ, Philo Iudæus, Antiqui Patres, præsertim Ambrosius: nostro autem æuo Aloysius Lippomanus Catena in Genesim: & Benedictus Pererius in eandem.

ABRAHAMI verò nomine Apocalypsim à Sethianis hæreticis confictam Epiphanius in Panario, Origenes hom. 35. in Lucam, merito reiecerunt, vti, & librum, qui eidem Abrahamo tribuebatur, cuius est inscriptio apud Hebræos, IEZIRA hoc est de creatione, *quem* (inquit Sixtus Senensis) *non parum literati asignant Rabbi Akibæ.* Lib. 2. Bibl. Sanctæ.

ABRAHAMI Bzouij Ordinis Prædicatorum Poloni, Thesaurus laudum Sanctissimæ Deiparæ super Canticum, *Salue Regina*, quadraginta Concionibus, Venetijs apud Minimam Societatem ann. 1598. item Flores Euangeliorum editi ibidem.

ABRAHAM, & Patritius SS. Patres, Sermones Asceticos Isaaci Syri Græcè reddiderunt. Extant in Vaticana Bibliotheca.

ABSOLON Abbas monasterij Sprinkirsbatensis, sermones reliquit diebus festis habitos, quos Gymnicus Coloniæ Agrippinæ excudit ann. 1534.

ABVLENSIS. Vide, in verbo, Alphonsus Tostatus.

AC

ACACIVS, quoniam à Hieronymo in Catalogo Scriptorum adnumeratur, hic etiam ponitur; sed ne quis de eo secus iudicet, quàm quod res habet, addendum est hic, nulla ratione eum inter Scriptores Ecclesiasticos esse censendum, quippe qui fuit hæreticus, quod quidem eo in loco Hieronymus, & nostra ætate Gulielmus Eysingrenius in suo, quem vocat, omnium Orthodoxæ Matris Ecclesiæ Doctorum Catalogo tacuerunt. Sed Sixtus Senensis non reticuit. Acacius igitur successit in Episcopatu Eusebio Cæsariensi, qui æquè, ac ille fuit Arianus. Scripsit autem in diuersos Diuinæ Scripturæ locos, Selectarum Quæstionum volumen: ex quo non pauca fragmenta extant in Catena Græca explanationum in Genesim. Et quidem mentionem huius operis fecit Hieronymus in Epistola ad Minerium, & Alexandrum. Vixit autem anno Domini 350. Eius verò Acta scribuntur in lib. 5. Historiæ Tripartitæ; sed perlegendi Annales Cæsaris Card. Baronij, tertio tomo, vbi de illo fusius non vno in loco. Nam Acacium, & Ecclesiam Hierosolyrum turbasse, & contra Athanasium insurrexisse, & conatum esse vbique, atque adeo in Concilio Ariminensi, abolere Concilium primum Nicænum, & Acacianorum hæreticorum, qui teterrimi fuere Ariani, fuisse parentem, ac ducem, planè constat. Hieronymus autem in Catalogo hæc, quæ sequuntur, duntaxat de illo. *Acacius, quem quia luscus erat μονόφθαλμον nuncupabant, Cæsariensis Ecclesiæ in Palæstina Episcopus, elaborauit in Ecclesiasten decem & septem volumina, & συμμίκτων ζητημάτων, sex, & multos præterea diuersosq; Tractatus composuit. In tantum autem sub Constantio Imperatore claruit, vt in Liberij locum Roma Felicem Arianum Episcopum constitueret.* Quod autem in Catalogo Hieronymi additum fuerit, Felicem Papam fuisse *Arianum*, id omninò est expungendum. Rectè enim Lypsius ille, qui Theologus, adnotauit Anno Domini 350. Trit.

Digitized by Google

in manuscriptis cod. suis, vti & in Sophronio Græco nō haberi *Arianum*, cui consentit (ait Petrus Suffridus) ex nostris Cod. Gemblacensis, & Viridis vallis. Neque enim vnquā Felix fuit Arianus. Quare, & hæc ipsa vox *Arianum*, expungenda est è Catalogo Honorij, qui idē ex corrupto codice Hieronymi exceperat. Cæterùm de Felice suo loco erit dicendū.

Acacij porrò epistola ad Cyrillum habetur inter Epistolas Cyrilli num. 15.

ACACIVS verò alter, qui presbyter, & Martyr cum septem mulieribꝰ Sebastæ in Armenia diris simè pro fide Christiana passus est anno 312. sub Præside Hierenarcho diuersus est ab illo impio Acacio, de quo locuti sumus. Quin & in honorē huius alterius Acacij Martyris extructum fuisse Templum à Constantino Magno, quemadmodū item alterum Pacis, Sapientiæ alterum extruxerat, testes sunt antiqui Historiographi. Vidē Baronium 3. Tomo Annalium. Suidas verò alterius Acacij Archiepiscopi Constantinopolitani meminit, qui vixit sub Leone Imp. sed cuius nulla scripta extant, quòd viderim.

ACACIVS Amidæ Episcopus, qui charitate debellauit Persas, ornamenta Ecclesiæ distrahens, vt hostes redimeret, alius fuit à memoratis. Vixit anno 420. Theodosio Imper. Socrates lib. 7. c. 21.

ACACIVS Beræensis Episcopus fuit hæreticus. Scripsit contra Cyrillum, & Mennonem ad Theodorum Imperatorem, vti & antea accusauerat Ioan. Chrysostomum. Vide Tom. 5. Baronij sub annum 430. & 431.

ACACIVS autem alius Melitenus cognomento, & in Concilio Ephesino clarus, in quo orationem habuit spiritus plenam, cuius verba extant in Actis eiusdem Synodi inversione Peltani, diuersus est ab Acacio Beræensi. Sed & Acacius alius, qui Episcopus Constantinopolitanus, plura patrauit aduersus Romanam Sedem, de quo Suidas, & Baronius Tom. 6. Annalium, & contra quem egerat Simplicius, & Felix Pont. Max. ille est, qui obijt anno 488. nec dignum aliquid reliquit, quod hic inseratur.

ACCAS Hagulstadensis Episcopus librū de Passionibus Sanctorum, & alterum, quod prænotauit, *Officiarium Ecclesiæ*, atque Epistolam ad Bedam pro illustrandis Scripturis, emisit in lucem. Vixit ann. 714.

ACCITANVM, siue Occitanum Concilium in Hispania, Iaccæ, olim *Osca* dicta, celebratum ann. 1060. Nicolai II. Pont. Max. anno secundo, de Ecclesiastica disciplina restituenda. Vide Baron. Card. Annales, Tom. 11. sub finem eiusdem anni.

ACHELNOTVS Cantuariensis Episcopus, qui floruit ann. 1038. lib. duos scripsit, alterum in laudem Beatiss. Virginis, alterum Epistolarum ad varios.

ACHIAS Silonites Propheta, quem Hebræi nominant Achya Asceloni, de quo 2. Paralip. 9. scripsit librum de rebus à Salomone gestis. Vixit autē in Silo, ibique diem obijt. Vide Sixt. Sen. lib. 2. Bibl. Sanctæ.

ACHILIVS Seuerus Hispanus, sub Valentiniano, edidit volumen quasi Hodeporicum, vitæ suæ statum continens, tam carmine, quàm soluta oratione, quod inscripsit Catastrophen. Honor. Catal.

ACHILLES Galiardus Patauinus Theologus Societatis Iesu, edidit hortante B. Carolo Card. Borromæo tituli S. Praxedis Catechismum succi plenum, licet breuem, ac quidem Italico idiomate, qui Mediolani fuit excusus.

Iam verò incipiet sudare sub prelo Opus ipsius de Disciplina Hominis interioris: quod septem Sectionibus ita distinctum est, vt complectatur.

Prima. Iustificationem à peccato.

Secunda. Tentationem, atque militiam iustorum.

Tertia. Progressum in gratia.

Quarta. Habituum malorum extirpationem.

Quinta. Mortificationem passionum. Quæ quidem omnia spectant ad Vitam, quæ dicitur Purgatiua.

Sexta. Virtutum cunctarum tam generatim, quam singillatim tractationem, quæ ad viam illuminatiuam refertur.

Septima. Viam, quæ vocatur vnitiua, & mystica.

ACHILLIS Statij nō illius antiqui, qui Græcè de Leucippe, & Clitophonte scripsit, sed, & Lusitani, & huius nostri æui eruditi viri Oratio obedientialis ad Gregorium XIII. nomine Sebastiani primi huius nominis Lusitaniæ Regis, Romæ apud hæredes Antonij Bladi 1574. Porrò in humanioribus quædam doctè scripsit, & edidit.

ACCOLDVS Florentinus Ord. Præd. qui præter alias Arabicam linguam calluit, librum satis grandem aduersus perfidiam Saracenorum scripsit: addidit modum disputandi contra infideles. Claruit circa annum 1260. vt refert Iacobus è Suzato.

Digitized by Google

ACROSTICHIS Sibyllæ Eritreæ. Vide, in verbo, Sibylla.

ACTA Apostolorum, Synodorum, Martyrum, Pontificum, & aliorum. Vide, in verbo, Apostoli. & in verbo, Synodus; & in verbo, Concilium, & in verbo, vniuscuiusque Concilij pro ratione locorum, vbi fuere habita.

ACTII Synceri Sannazarij Poëtæ extat liber de Partu Virginis, dignus qui, vt reliqui, prælegatur ab omnibus, & adeo prælegatur in Scholis. Vide in sectione secunda nostræ Bibl. Selectæ, vbi de Poëtica profana collata cum sacra.

ACTO monachus Casinensis, Constantini Africani discipulus, & S. Agnetis Imperatricis Sacellanus, ea, quæ Constantinus è diuersis linguis transtulerat, limato sermone in Latinum vertit.

ACTON Radulphus, Anglus, scripsit Sermones in Epistolas, & Euangelia. Extat Oxoniæ in Biblioth. antiqui collegij Lincolnienſis. vol. 48. & 49. in Bibl. item Cantabrigiæ. In Biblioth. D. Petri, vol. 3.

ACTVS siue Acta Andreæ, Ioannis, Pauli, & Teclæ, Petri, Pilati, Thomæ, & aliorum. Vide, in verbo vniuscuiusque horum in hoc Apparatu.

A D

ADALBERO Germanus, Comes à Diligen, Monachus, & Abbas Eluuangensis duodecimus, congregationis Luxouiensis, scripsit vitam S. Hariolphi primi Abbatis Eluuangensis, obijt anno 922. Arn. At cum Gulielmus Eisingrenus scribat eum floruisse anno 902. inquit fuisse præsulem Augustanæ Ecclesiæ, Ludouici III. Imper. & D. Vdalrici successoris, præceptorem, antistitemque sanctissimum: ipsum autem Hariolphum, cuius vitam scripsit, fuisse item Episcopum Lingonienſem.

ADALBERTVS Confessor, & Martyr, etsi, quòd sciam, libros haud scripsit, vberem tamen doctrinam opere, & factis reliquit. Vide de eo Martyrologium Rom. cum Baronio: Molanum in additionibus ad Vsuardum, & in Indiculo Sanctorũ Belgij hac die. Felicem item, qui pro vno duos facit, vnũ Edibaldum, alterum Adalbertum nominans; sed hos duos vnum, & eundem fuisse ex Actis Adalberti apud Molanũ constat. Res eius gestas à monachis Medelocensibus, iussu Egberti Treuirensis Episcopi conscriptas anno 990. adfert Surius Tom. 3. Quas item collegit monachus quidã Egmundæ, vt refert Molanus. De eodẽ agunt Tritemius de Viris Illustribus Ordinis S. Benedicti lib. 3. cap. 294. & Petrus Cratepolius de Episcopis Germaniæ. Ex librariorum autem potius, quàm ex Tritemij errore accidisse hoc credit Arnoldus Vuion; libro enim quarto de Viris illustribus Ord. S. Benedicti, vbi de Adalberto Magdeburgensi, & cap. 224. vbi de Ruthenensi agit, semper monachum S. Maximini scribit, quamuis erret in nomine Archiepiscopatus, vt scripserat idẽ Arnoldus annotatione ad eundem, vbi de Archiepiscopis Rugorum lib. 2. Nam quos ipse diuersos credidit, Arnoldus vnum, & eundẽ fuisse putat, tum ratione temporum, tum etiam nominũ tam proprij, quàm Cœnobij. Quibus perpensis, & verò historicorum scriptis inuicem collatis, diuersos esse nequaquam esse existimat. Quid verò Bugianum impulerit, vt eum Albanum nominaret, nescitur; quare autem monachum monasterij S. Albani crediderit, & martyrij insuper gloria coronatũ, illud forte est factum, quod Libutius, qui S. Adalbertum in Archiepiscopatu Rugorum anteceſsit, monachus S. Albani fuisse scribatur; istud verò opinatus sit deceptus æquiuocatione alterius Adalberti, qui à Prutenis occisus est, vel certè ex ærumnis, & persequutionibus interijt, quas ipse Adalbertus passus est, sicut in eius Actis legitur. Interim monet Arnoldus, vt Bugiani scripta cautè legantur, cum in citandis Historicorũ auctoritatibus licentius se gerat. Auctores autem, qui de Adalberti prędicatione agunt, sunt Regino lib. 2. Tritemius de Viris Illustr. Ord. S. Benedicti, lib. 4. c. 144. Crantius in Saxonia sua, lib. 4. c. 14. & 17. & alij. vide verò Martyrologium Rom. 23. April. quæue ad illud notat Baronius, & Surium Tom. 2. & Acta eiusdem S. Adalberti, quæ Tom. 5. antiquæ lectionis inseruit Henricus Canisius Ingolstadij edito anno 1604. Et quidem hæc Acta sunt eadem, quæ in Codice m. s. Monasterij S. Ceciliæ trans tyberim extant in vrbe, quæ in Tom. Annalium decimo citat, & probat idem Baronius. Quin & plura de eodem Adalberto in Breuiario Polonico in Epistola Petri Damiani de renunciando Episcopatu. Et in Actis S. Stephani Regis Hungariæ Sigebertus in Chronico ann. 994. ac præter alios Martinus Chromerus De rebus Polonicis lib. 3. qui eum martyrio occubuisse refert ann. 997.

Bugianus in quo cauendus.

ADAM primus Homo, Dei manu formatus, ad imaginem, & similitudinem opificis, & conditoris effectus, & habitatione Paradisi honoratus. Hic iure primus Sapiens appellatur, vt primo conditũ simulacrum, & imago picta Diuinitus, vtque omnium gratiarum plenus, & omnes animi corporisq; sensus puros, & inuiolatos circumferens; Radij enim

Digitized by Google

quidam, vt ita dicam, ex eius animo effulgentes, diuinisque cogitationibus, & actionibus referti, sagaciter, citraque errorem peculiarem, cuiusque rei naturam penetrabant, vt qui non ab hominibus probatus fuerit, quorum iudicio sæpè labascunt, sed ab Auctore vniuersi Deo, cuius omnis cognitio, omne iudicium rectum est, prius quàm notiones moueantur ab animo quasi parturiente, & tandem pariente tales cogitationes. Nam, vt scriptura testatur, cum Deus omnia iumenta, bestias, serpentes, & volucres fecisset, adduxit ea ad Adamum, vt is videret, quomodo nominanda essent, eaque sunt earũ nomina, quæ Adamus eis imposuit. Neque verò hic primogeniti hominis subsitit excellens dignitas, sed, & seminum, stirpium que discrimine, radicum, & herbarum vires, & quæ defensionis, ac medicinæ causa cuiuis animati natura tribuit, distinxit, & explicauit. Huius inuentũ sunt artes, & literæ, huius sunt scientiæ tam disertæ, quàm mutæ, huius sunt vaticinationes, sacrificia, lustrationes, leges, & instituta, huius sunt omnia inuenta, omnes doctrinæ, & quicquid ad vitam degendam vtile est, & necessarium. Suidas.

ADAE autem conflctã olim à Gnosticis hæreticis Reuelationem Epiph. in 1. Panarij reijcit, sic Augustinus contra Faustum scribens testatur, Manichæos eidẽ Adæ affinxisse librum de Genealogia Adæ. Quem librum Gelasius dist. 15. inter damnatos numerat.

ADAE item falso ascriptus liber Chrysopœiæ, quàm vulgo vocant Alchimiam. Vide, Martinum Delrium Disput. Magicarum, lib. 1. c. 5. q. 1.

ADAM Ord. Prædicatorum scripsit in Mag. Sent. claruit an. 1355. vti refert Antonius de Conceptione. qui cognomen, patriam, & reliqua ipsius Adami non ponit.

Ioseph. Pamphilius. ADAM Montaltus Genuensis Augustinianus edidit cõtra Turcas inflammatoria carmina, quæ Romæ corã Sixto IIII. & Cardinalium collegio recitauit. Eius quoque extat in Orthograph. Ioannis Aretini procemiũ Philippo Arelatensi Archiepiscopo dicatum.

ADAM Ordinis Præmonstratensis Parisiensis professor an. 1518. Parisijs edidit librũ qui Beatist. Dei Genetricis inscribitur, vbi de ordine, & habitu, & professione religiosorum Præmonstratensium. De tripertito item Tabernaculo Moysis. De Tabernaculo Christi. De Tabernaculo Spiritus sancti. De Triplici genere contemplationis. Parisijs apud AEgidium Gouermont.

ADAM Syncerus (vt vocat Baron. Card.) Chronographus temp. Benedicti VII. qui ann. 984. euectus est ad Pontificatum.

ADAM vetus historicus, historias scripsit, in quibus & vitã B. Ansgarij Apost. Suecorũ.

ADAMANVS Scotus, Coludius, monachus, & Abbas monast. Insulæ Huensis in Scotia, quod S. Columbanus cõstruxit, Cõgregationis Benchorensis, floruit an. 690. scripsitque. De locis terræ Sanctæ, lib. vnum. De Paschate Epistolas.
De vita S. Columbæ (fortasis Columbani) monachi, & Confess. lib. 1. cuius initium est *B. Patris N. Christo suffragante vitam describturus.* Extat ad S. Gislenum, Arnold. & ante illum Tritemius, quia non omnia eius scripta cognouerat. Scio autem Adamannũ vocari quoque à quibusdã *Adamandum*, inter quos Baronius Card. Codex autẽ m. s. Rebdorfensis, vt monuit Henricus Canisius, vbique vocat *Adamnanum, vel Adomnanum.* Porrò quòd dixi *Columbam*, fortasse dicendum, *Columbanum*, idcirco dixi, quòd alterutro nomine apud quosdam appellatus fuit. certè Beda in Historia de Gestis Anglorum, lib. 3. c. 4. & 25. eundem nominat *Columbanum*; *Columbam* verò in Epit. an. 565. quo anno ex Hybernia se contulit in Britanniam. Cęterùm Adamanni Acta de S. Columbano extant in Tom. 5. antiquæ Lectionis Henrici Canisij, cuius vigilantia prodierunt in lucem, Ingolstadij an. 1604. hac inscriptione: *S. Adamanni Scoti libri tres De S. Columba Scoto Presbytero, & Confessore, qui circa ann. Domini 565. floruit. nunc primum editi ex membranis m. s. Monasterij VVindbergensis in Bauaria.*

ADAMANTIVS. Vide, in verbo, Origenes.

ADAMAS Florentinus Augustinianus claruit in Concilio Tridentino, vbi habuit orationem, fungens oratoris officio nomine septem Pagorum Helueticorum Catholicorum. Hic cum in Vrbe iussu Gregorij XIII. Pont. Maxim. emendaret Thalmud Hebræorum, eiusque Glossæ annotationes, & interpretationes omnes, obijt an. 1581.

ADAMI Senioris monachi ordinis Cisterciensis Strenna, seu Conciones capitulares impressæ Parisijs apud Matthæum Dauidem 1558.

ADAMVS Abbas de Persenna (inquit Tritemius) siue potius de Persenia, Ord. Benedictinorum, vir in Diuinis scripturis iugi exercitatione doctus, & veterum lectione diues, atque in literarum secularium scientia eruditus, declarandis Homilijs celeberrimi nominis, scripsit Sermones ad Fratres. Item de Sanctis, & varijs argumentis. Fertur etiam quosdam Sacræ Scripturæ explicuisse Tractatus. Vide, in verbo, Allegoriæ.

ADAMVS Anglus, Ord. Cistertiensis, Theologus scripsit ad Gualterũ Priorem, & ad

Digitized by Google

Fratres D. Andreæ in Scotia Dialogum inter Rationem, & Animam, siue *Soliloquiū ad animæ instructionem*: Librum item pro Ordine Monastico ad Simonem Cantuariensem. Alterum, inscriptum *Defensorium exemptorum*. Epistolas ad diuersos. Viuebat ann. 1368.

ADAMVS Eston, Anglus, Ordinis Diui Benedicti, Nordouici, qui & Theologus Oxonienſis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, scripsit

De communicatione idiomatum.
De Potestate Ecclesiæ.
De electione Pont. Max.
Defensorium Ecclesiæ.
De perfectione spiritualis Vitæ.
De modo conferendi beneficia.
De forma procedendi contra hæreticos.
Opus vitæ contra hæreticos.
Dialogum Regis, & Episcopi.
De veritate Catholica, Græcè.
Librum de sua calamitate.
Meteororum Aristotelis libros è Græco in Latinum transtulit.
Quin & vt linguarum erat valde peritus Hebraicè, scripsit
De Alphabeto Iudæorum.
Postillam Hebraicam.
Expositionem Leuitici. Viuebat ann. 1390.

ADAMVS de Euetham, Anglus, Ord. Cistetriēsis, scripsit Exhortationem ad Moniales Glastouenses. De miraculo Sanctiss. Eucharistiæ Sermones. Epistolas. Viuebat an. 1160.

ADAMNS Fumanus Veronensis. D. Basilij Magni Ascetica magna, & parua Latinè reddidit. Quam versionem nostra ætate Gryphius excudit.

ADAMVS Godam Anglus ordinit Minorum scripsit in Magistrum sententiarū. Quę Commentaria m. ss. peruetusto in Codice Patres nostræ societatis umerunt. Extabāt in nostri Collegij, siue Domus Louanienſis Bibliotheca. Determinationum item librum. Huius verò auctoritate sæpe nititur Tartaretus. vide lib. 2. senten. dist. 3. quæst. 1. pag. 127. Floruit anno 1320. At in libros quatuor sententiarum, qui Commentarij ab eo sunt lucubrati, editi sunt Parisijs apud Ioannem Grauium anno 1512.

ADAMVS Hemlingtonus Anglus, Ordinis Carmelitarum scripsit Librum Sacrarum Concionum. Alterum, Quæstionum Ordinariarum. Alium, de Actu Parisiensi. Viuebat ann. 1420.

ADAMVS Kuchenmeister à Gomberg, scripsit Elenchum Quæstionum sacrorū Ordinum candidatis apud Moguntiam promouendorum. Quem Franciscus Behem excudit Moguntiæ ann. 1544.

ADAMVS de Mariſco Anglus, ordinis Franciscani, quem oberndition̄e appellarunt Doctorem Illustrem, habuit collegam studiorum fere cælestem D. Antonium, quem vocant Patauinum licet esset Lusitanus. Scripsit autem,

Commentarium in Canticum canticorum.
In quatuor lib. sent. Magistri.
Paraphrases in D. Dionysium Areopagitā.
Elucidarium scripturæ.

Lectiones Theologiæ. Claruit anno 1260.

ADAMVS Muremuthensis Anglus, atque olim Canonicus Londinensis in Aede D. Pauli, reliquit Chronicon, Alterum 40. Alterum 60. annorum, cui Romana, & Gallica admiscuit. Sed neutrum vidi, vt non libens illum possim proponere legendum. Vixisse quidem ferunt eum ann. 1380. vt procul ab his turbationibus hæresum abfuerit, quibus Ecclesia conflictatur.

ADAMVS de Persenia. Vide supra in verbo, Adamus Abbas de Persenna.

ADAMVS Sasbouth, quē alij Sasboldū nominant, Delphis Batauiæ oppido natus, ordinis Franciscanorum, Louanienſis Academiæ professor Theologus scripsit in Isaiam Propheram, eiq; commentario præfixit Tractatum De Scripturarum sensibus. In Epistolas item D. Pauli ad Romanos. ad Galatas. ad Philippenses. ad Ephesios. ad Colossenses. In posteriorem Petri. In duas ad Timothæum. In Epist. ad Titum. In Epist. ad Hebræos. In Epist. Iudę. Et hæc edita sunt apud Ioannem Birckmannum, Coloniæ anno 1568. Item Homilias & in illud Leuit. *Eritis mihi sancti*. Et in illud, *Memento homo quia pulvis es*:

In illud Ioēlis, *Conuertimini ad me*.
In festum Circumcisionis Domini.
In Illud, *Mihi absit gloriari*.
In Dominicas tertiam, & quartam Aduentus.
In diem Regum.
In Purificationem.
Duas de Natiuitate Domini.
Vnam in diem Animarum.

In diem Annunciationis, & assumptionis Beatissimæ Virginis.

In Dominicas Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ. 1. 2. & 4. Quadragesimæ, & Dominicam Passionis.

Vnam de timore in die S. Catharinæ ad Philosophiæ Candidatos.

Orationem Quodlibeticam demonstrantem Ecclesiam Christi veram.

Orationem funebrem in mortem Tilmanni Collegij Pōtificij, præsidem Academiæ Lo-

Digitized by Google

uanienſis. Viuebat anno 1540. Eius ſepulchro in Capitulo Cœnobij Louanienſis adſcriptum eſt à Cornelio Muſſio Delphio hoc Epithaphium.

ADAMVS nomen, Batauia mea Patria Delphi
Progenios Sasbouth non inhonora fuit.
Traiectum Latias, & Græcas tradidit artes.
Louanium Hebræas addidit, atque ſacras.
Quas vt proferrem (culpa eſt ſepelire talentum
Et Domino vſuras non ſoluiſſe ſuas)
Commoda viſa mihi Franciſci ſemita: at illum,
Dum ſequor, in mediis curſibus eripior.

ADAMVS Saxlingham, Ord. Carmelitarum, in Tractu Nordouolgiano, edidit librũ Concionum; Latinarum Alterum autem Diſputationum. Viuebat ann. 1350.

ADAMVS Tannerus Soc. Ieſu. Germanus Relationem compendiariam edidit, De Initio, Proceſſu, & Fine Colloquij Ratisbonenſis inter Theologos Catholicos, & Miniſtros Palatinos, Saxonicos, Vittembergicos oppoſitam vanis rumoribus, qui de hac ipſa re, ſtudio hæreticorum, paſsim in vulgus ſparſi ſunt. Monachij 1602. Examen item Narrationis Hunnianę De colloquio Ratisbonenſi. Apologeticũ aduerſus Hunnium pro præfatione; Protocollo in editione Monacenſi, præfixa. Apologetica contra ANTITANNERUM ab Hunnio publicatum apud ALBINUM Moguntiæ ann. 1603. ACCESSIT in fine APPENDIX ad Lectorem, De morte Hunnij. Porrò relatio eiuſdem Tanneri, de qua diximus, verſa quoque in linguam Germanicam prodijt in lucem.

ADAMVS Vualaſſer, Germanus, qui hac ętate noſtra laborauit in Vinea Domini, edidit hæc, quæ ſequuntur. Clypeum Catholicæ fidei aduerſus ſectas, & hæreſes noſtri ſeculi, Dilingæ excuſum. Libellum pro ægris, ac moribundis, ibid.
Gregorij Magni Dialogorum verſionem in Germanicam linguam, ibid. 1471.
Galeam Salutis, qua agitur, quænã ſit vera, & ſaluifica Fides, Germanicè Ingolſtadij 1572.
Libellum de coniugio cæleſtis Regis emendatum.
De Fraternitate Pſalmorum, & Roſarij Beatiſs. Virginis, Dilingæ ann. 1572.
Vitam Chriſti Domini, & Beatiſs. Virginis ibid.
Speculum Spiritualis, & ciuilis modeſtiæ, Germanicè, Ingolſtadij ann. 1572.
De Sacroſanctæ Miſſæ forma, verbis, ceremonijs.
Aureum Pſalterium D. Bonauenturæ Germanicè redditum.
Scholam laicorum ſpiritualem nempe quid à Chriſtiano ſit credendum.
Verſionẽ Precati. Liturgi. Simonis Verrepæi in linguã Germanicã, quæ Dilingæ prodijt.
Eiuſdem opera renouatum, auctum emendatum libellum veterem de armis ſpiritualis, & ſecularis Equitis, Germanicè, Ingolſtadij apud Dauidem Sartorium, ann. 1578.

ADAMVS de S. Victore Gallus Canonicus Pariſienſis Antiphonas, & ſequentias Miſſæ quaſdam reliquit. Vixit anno 1192. Eiſingrenus.

ADAMVS Vvernerus è Thamar Franconiæ oriundus, & Germanus, volumen edidit de Laudibus S. ANNÆ matris Beatiſſimæ Virginis: Carmina item ad Io. Tritemium, & Epiſtolas multas. Viuebat anno 1494. Tritem.

ADAMVS Vvodeham Guillelmi Okami diſcipulus ordinis Minorum ſcripſit,

Sententias Oxonienſis Concilij.
De foro Pœnitentialium fratrum.
Commentarium in Canticum Canticorum.
Poſtillam in Euchariſticum.
Contra Richardum Vvetherſere.
In textum ſententiarum Magiſtri.

Determinationes vndecim. Obijt anno 1358. hæc Henricus Villot Belga, qui nec Patriã, nec rliud de eo commemorat. Suſpicor hunc eſſe eundem ipſum, qui Adamus Godham de quo ſupra, ſuo loco.

ADDO Propheta vnus ex eorum numero, quorum ſcripta iniuria temporum interierunt Athanaſius in Synopſi.

ADELADELINGVS Friſius Comes additus in miſsione Indica Ioanni presbytero, cũ eo manſit, & inter primores eius primo loco habitus, ſedes habuit ampliſsimas, ac portui nomen dedit in regione Abyſſinorum, qui ab eo hodieque Adel appellatur. Hic teſte Cappido, & Sterkemburgio ſcripſit, De monſtris Indiæ. De moribus, & de religiõe Indorũ. Floruit Carolo Magno Imp. circa an. 792. Suffridus Petrus in li. de Friſiæ Scriptorib.

ADELBANDVS, ſeu Adeboldus Friſius, monachus Benedictinus Lobienſis vir doctus S. Auſrido ex hac vita ſublato, Epiſcopus (vt ait Tritemius) Traiectenſis, ac in Epiſcopatu rebus præclarè geſtis (vt eius acta teſtantur (deceſsit ex hac vita anno milleſimo vigeſimo ſeptimo, ſui verò Epiſcopatus vndecimo. Scripſit vitam S. Henrici Imperatoris, quæ habetur apud Surium To. 1. Item de laude S. Crucis, ac de laude Beatiſsimæ Virginis. Præterea de S. Martino, Cantum nocturnum, ac triumphum ipſius. De Danis Turoniam inuadere conantibus. Et alia quædã, tum metro, tũ ſoluta oratione. At Tritemius non viderat iſta omnia ſcripta quorũ meminit deniq; Arnoldus Vuion in ſuo libro Ligni vitæ.

Trit. lib. 4. 219.

Codex

Codex utem Gemblacensis, & Viridis Vallis, pro Lobiensi, quod habet Sigebertus in catalogo, habent Leodienſi; ſic, & codex Affligienſis. Louanij verò excuſus eſt vna cũ alijs eiuſdem argumenti libellis apud Petrum Phaleſium. Suffridus Petrus.

ADEBOLDVS. Vide, in verbo, Adelbandus.

ADELBERTVS. Vide, in verbo, Adrevaldus.

ADELMANVS ſiue Adelmannus Grammaticus (qui Sigeberto eſt Almannus) Leodiẽſis, Epiſcopus Brixinenſis Fulperti Carnotenſis Antiſtitis quondam auditor. Scripſit ad Berengarium olim apud Fulpertum condiſcipulum ſuum, tunc errare, & praue ſentire incipientem, valde prolixè, & amice eum corripiens,
De corpore, & ſanguine Domini, libr. 1. Incipit, *Collectaneum te voco.*
Epiſtolarum ad diuerſos, librum vnum. Alia inſuper tam metro quàm ſoluta oratione. Vtiliſsimam autem (inquit Bellarminus) eſſe eam Epiſtolam, quam Berengario miſit. Extat in Tom. 3. Bib. SS. Patrum Bignæi ſecundæ editionis.

ADELMVS (quem Cæſar Cardinalis Baronius vocat Aldelmum. 3. To. Anna. alij verò Aedelmum, & nonnulli Anthelmum, quin etiam Aehdelmum) Abbas Scotorum iubente Synodo gentis ſuę, ſcripſit librum aduerſus errorem Britonum, quòd vel Paſcha non ſuo tempore celebrarent, vel pleraque agerent alia contraria paci, & eccleſiaſticę conſuetudini. Quamobrem pluris adduxit ad Catholicam Eccleſiam; ſcripſit ad libtum de Virginitate, quem imitatus Sedulium, geminato opere, ideſt ſoluta oratione, ac carmine compoſuit. Sigeb. in catal. Tritemius autem de alio (opinor) loquitur quamuis Suffrido Petro idem eſſe videatur cum eo, de quo cap. 66. egit Sigebertus, & Tritemius quidem ſic ait.
Adelmus Epiſcopus imitatus Symphroſium, qui per proſopopeiam qualitates ſingularũ
" rerum ſcripſit, librum ænigmatum metricè exprimens, & ipſe qualitatis rerum ænigma-
" tum librum mille verſibus conſummauit; ſicut ipſe in capitalibus literis prologi ſui præ-
" monſtrat; *Adelmus cecinit millenis verſibus Odas.*

Extant Adelmi opera in Bibliotheca SS. Patrum Bignæi. Aenigmata verò Baſileæ excuſa anno 1557. At Eiſingrenus inquit. Adelmus Bladuinus Epiſc. Occidentalium Saxo-
" nũ, ex Abbate Benedictino, iubente gentis ſuæ Synodo, ſcripſit aduerſus errorem Brito-
" nũ inſigne volumen de celebratione Paſchæ. Aliud item de Virginum laude contra Bri-
" tannos. De Virginitate ad Ethelburgam. Libellum. Alium de charitate mutua, & admo-
" nitione fraterna, & alium cui Polyantheæ hoc eſt de floribus vtriuſque teſtamenti titulũ fecit. Homilias verò ad populum plures, Hymnos item, & Odas confecit. Sed vide infra in verbo, Aldelmus, quæ de hoc ipſo Adelmo ſcribit Beda venerabilis. Vide infra in verbo *Althelmus.* Ann. 709.

ADELPHIVS Epiſcopus à Thasbalte in Africa, vna cum S. Cyprian, & alijs Epiſcopis ſcripſit Epiſtolam Felici presbytero, & plebibus conſiſtentibus ad Legionem, & Aſturicæ: eſt autem ea Epiſtola ſexageſimaoctaua in editione Antuerpienſi anno 1589. cum Iacobi Pamelij Annotationibus. Vide ibidem Pamelium in Annot. primæ eiuſdem Epiſt.

ADELPHIVS autem alter hęreſiarcha fuit cuius mentionem facit Baronius in Annalibus anno 247.

ADELPHVS monachus, & Abbas ord. S. Benedicti, ſcripſit ſermones ad Fratres lib. 1. Contra Saracenos lib. 1. Tritem. Vixit anno 1169.

ADEOBALDVS è Lodienſi Benedictinæ profeſsionis monacho Epiſcopus Vltraiectenſis S. Henrici II. Bauari Imperatoris conſiliarius, ſcripſit in laudem S. Crucis, & Beatiſs. Virginis; Vitam quoque S. Henrici. Eiſingren. Vixit anno 1027.

ADEODATVS Senenſis Diuinarum rerum peritus, quas diu in publico Senenſi Gymnaſio profeſſus eſt, edidit orationes duas: vnam, quam habuit Tridenti in die Cinerum coram Patribus Concilij in Pontificatu Iulij Tertij. Alteram de reformandis, inſtaurandis, & conſeruandis Cœnobijs, in Germania, quam habuit Viennæ in aula Regia coram Ferdinando Romanorum Rege. Ioſeph. Pamphilius.

ADILREDVS Abbas cuiuſdam monaſterij ordinis Ciſtercienſis, claruit circa annum Domini 1200. Scripſit Speculum caritatis li. 1. In Lucam Homil. 1. *Cum eſſet annorum.* Trit. Gandauenſis in catal. Arn. extat inter opera D. Bernardi.

ADILVALDVS, vide hic infra, Adrevaldus.

ADO Viennenſis Archiepiſcopus, Breuiarium Chronicorum ab origine Mundi ad ſua vſque tempora, ad annum videlicet ſalutis noſtræ 1353. conſcripſit. Extat Tomo 7. Bibl. SS. PP. edit. 2. Quæ verò in Adone notat Cæſar Card. Baron. de actis S. Ignatij mart. vide Tom. 2 Annal. anno 44. & Tom. 3. ann. 314.

Digitized by Google

ADREVALDVS Gallus, qui & Adelbertus, & Albertus monachus Cœnobij Floriacẽsis propè Aureliam scripsit historiam miraculorum, quæ ostensa sunt in Gallijs S. Benedicti Casinensis meritis, ab eius corporis translatione à monte Casino ad Cœnobium Floriacense, vsque ad tempus Odonis Regis Francorum, anno Domini 890. Pro Adelbertus Albertus, legit Petrus Suffridus, Sigeb. in catal. Arnold. Vion. in Ligno vitæ. Tritem.

ADRIANVS Adriani F. qui Belgico idiomate, scripsit de Virginitate. Vide in verbo, Hadrianus Hadriani F. vbi reliqua eius opera indicantur.

ADRIANVS d' Amboise Parisiensis Theologus, & ciuis, Gallico carmine Tragœdiã inscriptam Holophernam ex Iudith historia edidit. Parisijs, apud Angelerium 1580.

ADRIANVS Barlandus Institutionem Christiani hominis Aphorismis digessit, quæ Lugduni edita est apud Theobaldum Paganum ann. 1543. adiuncta Hermanno Schoten Hesso, qui librum de Vita honesta, siue virtutis scripserat.

ADRIANI Cardinalis de vera philosophia libr. 4. ex quatuor ecclesiæ Doctoribus Augustino, Hieronymo, Ambrosio, & Gregorio conscripti varia eruditione, & multa pietate referti, excusi Coloniæ apud Melch.

ADRIANI Fini Ferrariensis liber contra Iudæos, flagellũ prænotatus, & Italice scriptus, atque perutilis, editus autem Venetijs, anno 1537. apud Petrum Nicolinum è Sabio.

ADRIANVS Gemellus, siue Lumel Theologus, & magnus Archidiaconus Lauduni in Morinis, aliqua S. Augustini opuscula è Latina in Gallicam linguam conuertit; scripsit Gallicè de statu Viduitatis, de modo Deum orandi. De vita S. Monicæ matris S. Augustini. Parisijs apud Ioannem Paruum. Rhetoricam item Gulielmi Episcopi Parisiensis ab se Gallicè conuersam emisit in lucem.

ADRIANVS Græcus auctor Isagogen Sacræ scripturæ vtilem Græcè scripsit. Photius in sua Græca Bibl. pag. 1. Et hæc anno 1602. Græcè prædijt Augustæ Vindelicorum ex Bauarico & altero codice manuscript.

ADRIANVS Hecquetius Atrebatensis Belga Carmelitanus Theologus edidit librum Gallicè de Institutione Parœciarum, quo continentur familiares conciones totius anni Dominicales Euangeliorum, & Epistolarum: Parisijs apud Bonum 1572. Eiusdem Peripetasma argumentorum insignium. Louanij 1565.

ADRIANVS monachus, & Abbas cõgreg. Casinensis (aliàs Sanctæ Iustinæ (vt vocãt) de Padua) scripsit Paraphrasticam expositionem, seu translationem in Psalmos, quæ incipit. *Accipe mi Christiane Lector:* & Epistolas duas, quæ extant vna cum expositione sua m. s. apud Angelum à Carpenedulo, Monachum Cæsennatem. Arnold.

ADRIANVS Papa primus Epistolarum Gregorij primi Pont. Max. vtiliora quæque decerpẽs, tredecim libros ad duos redegit; scripsit etiam ad Imperatores Leonem iuniorem, & Constantinum eius filium pro venerandis imaginibus Domini & Sanctorũ eius; item ad Carolum Imp. librum Apostolicæ auctoritatis, arguens errorem eorum, qui infirmare conabantur quædam capita, quæ secunda Nicæna Synodus promulgauerat ex auctoritate trecentorum quinquaginta Episcoporum, qui hæresim execrãdam aduersus imagines Domini, & Sanctorum eius anathematizauerat. sic Sigebertus in catalogo. At & ipse extat liber in tertio Tomo Conciliorum, quo Carolo Magno libros falsò attributos (qui quidem ab aliquo hæretico conscripti fuerunt) refelli accuratè.

ADRIANVS Papa Sextus in quartum Sententiarum, apud Nicolaum Saultier, Parisijs anno 1528. excusus est.

ADRIANI autem Regis Meditationum, siue Declamationum Græcarum quarundã meminit Photius alibi hoc est pag. 149. in sua Bibl. quas quoniam scribit fuisse diuersi generis, nescio an quidquam habuerint, quod ad pietatem attineret: neq; enim Photius indicat earum argumentum, quod tamen in plerisque alijs facit.

ADRIANVS Traiectensis, siue vt vocant, de Traiecto edidit explanationem Magist. Sent.

ADRIANVS Venetus, Ord. Prædicatorum Episcopus Iustinopolitanus, quæ Ciuitas vulgò dicitur, *Caput Istriæ*, scripsit Tractatum de inquirendis hæreticis. De Sacramento item Eucharistię aduersus Caluinianos, & contra Matthæum Gribaldum ann. 1559. Franciscus Sansouinus.

ADRIANI Veneti Dominicani, & Metaphysices professoris Patauini Tractatus de arte inquirendi hæreticos. Venetijs apud Ant. Gardanum 1542.

ADRIANI Vvilaert Musici sex vocum Motetti, vt vocant. Venetijs apud Antonium Gardanum anno 1542.

Digitized by Google

ADRVMENTINVM Conc. Adrumenti in Africa anno Domini 394. decimo autem Siricij Papæ, missaque ad eum Legatio ab Aurelio Episc. Carthaginensi. Quæ autem ibi decreta fuerint haud apparet, quòd diuersorum Conciliorum Canones in vnum collecti, simul sub vno titulo Concilij Africani habeantur admixti, Baron. quarto Tom. Annal. sub eundem annum.

ADVENTIVS Metensis Episcopus Nicolao Papæ anno 863. prolixam suæ fidei confessionem, ac dignam lectu misit, quæ cum diu in vetustissimo Codice Treuirensi latuisset, accepta à Baronio, fuit inserta To. 10. Annal. sicut & Nicolai Papæ responsio ad illũ. Alteram item Epistolam misit eidem Nicolao Pont. excusans se ob ægritudinem, se non posse Romam proficisci ad Concilium, quod iterum parabat Pont. aduersus Lotharium Regem in materia Vxoris ab eo repudiatæ: & aliam eidem Pont. de Arsenio Legato Pontificio in exilium misso, & aliam pro Lothario Rege.

A E

AEDELMVS. Vide, in verbo, Adelmus.

AEDHELMVS. Vide, in verbo, Adelmus.

AEGELNOTVS, siue Aethelnotus Anglus, monachus in Anglia creatus est anno Domini 1030. Abbas, sedit annos 8. obijt anno 1038. die 3. Kal. Nouemb. Scripsit inter cætera In laudem Beatissimæ Virginis, libr. 1. & Epistolarum lib. 1. Tritem. libr. 3. cap. 247. & alij.

AEGIDIVS quidem Cardinalis transtulisse Psalterium dicitur. At mihi ignotus.

AEGIDIVS Assisias, ordinis Minorum, inter primos, qui Beato Francisco adhæserunt tertius, apud Radulphum, quæ scripsit, hæc recensentur. Vide lib. 1. hist. Seraphicę Frãciſci Gõz: fol. 63. 64. 65. 66. & Henr. Villot.

De Consilijs animarum.	De Timore.
De Fide.	De Oratione.
De Dilectione.	De Verbis bonis, & non bonis.
De Humilitate.	De Perseuerantia.
De Patientia.	De Religione.
De Contemptu mundi.	De Obedientia.
De Castitate.	De Contemplatione.
De Tentatione.	De via salutis, & perfectionis.
De Pœnitentia.	De spirituali cautela, & eius cõsideratione.

De scientia vtili, & inutili, & de Verbi Dei Prædicatoribus.

Post quinquaginta, & duos annos, quibus in ordine Frãciscano vitam egit integram, obijt anno 1282.

AEGIDIVS Bellamera de Beneficiorum permutatione extat inter Tractatus nouissimè editos, Tomo 15. par. 1. pag. 190.

AEGIDIVS Cailleau, Ord. Minorum, scripsit Catalogum viduarum tam Veteris, quã Noui Testamenti. Vertit è Latino in Gallicum sermonem Epistolas quam D. Basilij, & S. Hieronymi. Viuebat ann. 1543.

AEGIDIVS Carlerius, Decanus Ecclesiæ Cameracẽsis, Orationem plenam succi scripsit, qua in Concil. Basileensi respondit per quadriduum ad Articulum secundum Boemorum, De corrigendis peccatis publicis, quem proposuit Nicolaus Taborita. Ea edita est nouissimè Ingolstadij apud Andream Angermarium in Tomo tertio antique Lectionis, ab Henrico Canisio V. C. ann. 1603. cui duę aliæ eiusdem Orationes adiungendæ sunt in quarto Tomo eiusdem antiquæ Lectionis. Qui nunc sudat sub prælo ibidem. Extat eadem oratio tomo 4. Conciliorum generalium cum notis Seuerini Binij Coloniæ editorum. Ex Abb. Trit. Paulo Æmil. Amb. Coriolano, siue Cotano, Onufr. Panuinio, Iordane è Saxonia, Ioseph Pamph. Angelo Rochen se.

AEGIDIVS Columnius nobilis Romanus, discipulus D. Thomæ Aquinatis, pro quo tam quam magistro Defensorium scripsit; cum sententiarum libros Parisijs exposuisset, Augustinianæ familiæ Generalis creatus anno 1292. Philippo Pulchro Gallorum Regi pergratus, quo iubente, libros de Regimine Principum conscripsit, & coram quo à Rhemensibus sacris regresso, luculentam orationem habuit, quæ extat in Historia Pauli Aemilij, de Regum Francorum gestis, à Bonifacio VIII. Pont. Max. Archiepiscopus Bituricensis, & Aquitaniæ primas creatus Card. S. R. E. cœtui denique adscriptus est, sed moriens non est euulgatus.

Hic ob mirum in eruenda veritate ingenium FVNDATISSIMI, nomen assecutus, & ab Hieronymo Scripando Cardinali eiusdẽ familiæ Viro doctissimo PRORA, & Puppi

Theo-

Digitized by Google

Theologorum appellatus, cuius doctrinam plerique Illustres viri, ac præcipuè Iacobus Viterbiensis, eiusdem instituti, Archiepiscopus Neapolitanus, secuti sunt, cum tanto esset ingenio, tenacisque memoriæ vnam cum generis claritate animi demissionem ita coniunxit, vt etiam in alienis opinionibus refutandis nil appareat tẽperatius. Quin cum in scriptis suis Diui Thomæ præceptoris sui aliquid minus sibi arrideret, id supra captũ suum esse ingenuè scribit, ac Doctorem ipsum, suppresso nomine, VIRVM magnum, siue præstantem vocat. Scripsit, quæ vel ad nos peruenerunt, vel alicubi asseruãtur, libros, quorum catalogus est sequens.

IN THEOLOGICIS.

In gratiam Bonifacij Papæ VIII. ob controuersiam renunciationis Pontificatus Cælestini.

De Renunciatione Papæ lib. 1. Incipit, *Non ei placebit vecordia sua.*

In gratiam Philippi primogeniti, & hæredis Philippi Regis Francorum, De Regimine Principum libr. 3. *Ex Regia, & sanctissima prosapia;* Quo 6. libris omnem philosophiam moralem complexus est.

Hexaemeron, siue de Mundo sex diebus condito lib. 2. Incipit, *Quoniam de operibus sex diebus intendimus librum.*

Super Canticum Canticorum, Vnde viginti Lectiones. *Sonet vox.*

In Epist. Pauli ad Rom. Lectiones tredecim. *Henoch placuit Deo.*

In Epistolas ad Corinthios lib. 2. Extant Romæ in Bibliotheca Vaticana.

In omnes Epistolas Pauli eum scripsisse tradit Ioannes Tritemius.

In Epist. Canonicas incepta commentaria citat Ambrosius Coranus.

In Euang. item Ioannis, lib. 2. vt idem refert.

In totum Canonem Bibliæ, & sufficientiam librorum Sacræ Scripturæ, lib. 2.

In Boetium de Philosophica consolatione expositio extabat Parisijs in Bibliotheca ordinis Augustinianorum.

De Laudibus diuinæ sapientiæ libr. 1. qui incipit. *inter multas, & varias occupationes.*

In illud Canonicę Ioannis: *Omne quod est in Mundo.* lib. 1. quem citant Ambrosius Coranus, & Iacobus Bergomensis.

Contra expositionem Petri Ioannis de Narbona super Apocalypsim iubente Bonifacio Papa, liber vnus.

In Ius Canonicum de summa Trinitate, & fide Catholica. Firmiter, & super Decretalem. Cum Marta. De celebratione Missarum lib. 2.

De ecclesiastica potestate lib. 3. vt referunt Ambrosius Coranus, & Iac. Bergomensis, & Trit.

De excellentia summi Pontificatus, liber inscriptus in Indice librorũ, qui extant Veronæ in Bibliotheca ord. Augustinianorum.

Contra exemptos libr. 1. Incipit verò, *Augustinus de Ciuitate Dei ait: Sic Deus administrauit.*

De gratiarum actione, ad Bonifacium VIII. lib. 1.

Defensorium contra impugnantes Thomam Aquinatem. Incipit. *Quare detraxisti.*

Contra Hæreticos libr. quem *Torrens flumen* prænotauit.

De erroribus Philosophorum lib. 1. quem citat Dionysius Cartus. in epist. ad Galat. cap. 2.

Quomodo Reges, & Principes possunt possessiones & bona regni peculiaria ecclesijs elargiri, lib. 1. Incipit. *Vertebatur in dubium.*

De defectu, & deuiatione malorum culpæ, & peccatorum à verbo, libr. 1. *Placuit nobis.*

De diuina influentia in Beatos lib. 1. *Dignatus est Venerabilis Pater.*

De corpore Christi Theoremata 50. *Quia inter cætera Ecclesiæ Sacramenta.* Liber autem hic perutilis est ad rectè sentiendum de Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, & ad enotandas in Philosophia quæstiones, quæ videntur in tanto mysterio ingenijs quorundam facessere negocium.

De Charactere lib. 1. occasione cuiusdam clerici.

De Prædestinatione, Præscientia, Paradiso & Inferno libr. 1. *Post distinctionem.*

De Prædestinatione librum alium notat Tritemius. *Nobili militi Domino.*

De Rationibus seminalibus libr. 1. cuius meminit circa finem lect. 15. in Epist. ad Rom.

De Peccato originali libr. 1. *Ego cum sim pulvis.* In huius autem libri capitalibus literis

verbo-

Digitized by Google

verborum ſuum prodit nomen, quod eſt ipſis literis copulatis AEGIDIVS.

De diſtinctione articulorum fidei lib.1. *Queſtiuiſti de articulorum fidei.*

Iſagoge, ſiue Introductio Chriſtianæ fidei ad Regem Armeniæ, iubente Bonifacio Papa. Extat Romæ in Bibliotheca Vaticana.

De Arca Noe lib.1. *Quoniam in Decretali.*

Quæſtiones ſeptem Pariſijs diſputatæ, De reſurrectione mortuorum. *Vtrum ſit poſsibilis reſurrectio mortuorum.*

Quæſtiones tredecim, De eſſe, & eſſentia, ſeu de primo principio.

Quæſtiones, De menſura Angelorum *Quæſtio eſt de menſura Angelorum.*

Quæſtiones, De cognitione Angelorum. *Vtrum Angelus intelligat ſe ipſum per eſſentiam ſuam.*

Quæſtiones, De Compenſatione Angelorum. *Vtrum Angeli ſint compoſiti ex genere, & differentia.* Quarum meminit Quodlibeto 5.q.14.Incipit. *Argumentor in contrarium.*

Quæſtiones, De motu Angelorum. *Vtrum Angeli moueant corpora ſuperiora.* Quarum etiã meminit quæſt.3.de menſura Angelorum.

Quæſtiones, De loco Angelorum. Quæ vna cum illis de motu, & compoſitione Angelorum extant Bononiæ in Bibliotheca Auguſtinianorum S. Iacobi.

De ſubiecto Theologiæ lib.1. *Quærendo, & diſputando inueſtigare intendimus.*

De gradibus formarum, lib. 3. *Dixiſti Domine Ieſu Chriſte Dei virtus.*

In Primum Sententiarum, lib.1. *Candor eſt enim lucis aternæ.*

In Secundum Sententiarum, lib.2. *Petente Roberto Siciliæ Rege.*

At cum in ſecundum Sententiarum librum Opus ingens, & doctrina infertum ediditſet, idque iniuria temporum, annos ferè centum poſt primam editionem iacuiſſet innumeris penè mendis ſic ſcatens, nulla vt ferè libri columna eſſet, in qua verſus aliquot, & nonnunquam circiter viginti integri, deſiderarentur, effectũ eſt opera Angeli Rocchenſis Auguſtiniani Theologi, vt anno 1581.ex officina Franciſci Ziletti Venetijs emẽdatus, quoad eius fieri potuit, iterum prodiret in lucem, duabus partibus, ſeu Tomis comprehenſus; additis ab eodem Angelo, præter ſummas citationes, notationes, ſcholia, concluſiones, reſolutiões, quintuplici Indice, & Auctoris vita, vnà cum præcipuis Philoſophorum erroribus ab Aegidio (vt Rocchenſis opinatus eſt) collectis, de quibus tamen quid contra ſentiendum ſit, diximus in Bibliotheca noſtra Selecta, vbi de Ariſtotelis philoſophia egimus. Sect.2.

In Tertium Sententiarum lib.1.titulo de incarnatione Verbi. *Exiui à Patre, & veni in mundum.* Sed huius non extant niſi diſtinctiones 12. quæ Romæ in Bibliotheca Vaticana aſſeruantur, cum pleriſq; alijs huius Auctoris manuſcriptis tractatibus, & voluminibus. Reliquę autem, quę in hoc tertio Magiſtri libro tractari ſolent, queſtiones deſiderantur. Nam Auctor ipſe aut negocijs impeditus, aut morte præreptus, non potuit inchoatum librum abſoluere; niſi tamen, quæ hic deſunt, aliorum culpa interciderint; ſed, vt res habeat, dolendum eſt profectò, opus hoc integrum non ſupereſſe.

In Quartum Sententiarum Aegidium etiam ſcripſiſſe narrant Tritemius, & Iac. Bergomenſis.

Quodlibeta ſex. *Vt quæſtiones propoſitæ in noſtro.*

Sermones ſolennes ad clerum citat Ioannes è Saxonia.

Sermones alios, & Epiſtolas notat Tritemius.

Orationis in die Coronationis Philippi Regis Paulus Aemilius meminit initio libri octaui de Rebus geſtis Francorum.

Compendium Theologicæ veritatis, quod Tritemius, & Iacobus Bergomenſis notãt, extabat Romæ in Bibliotheca Achillis Statij Luſitani m. s. Auctore Alexandro de Hales ordinis Minorum. Eam verò Bibliothecam legauit Statuis Clericis Regularibus Congregationis S. Pauli Decollati, qui vulgo appellantur Barnabitæ.

In Orationem autem Dominicam, & Salutationem Angelicam commẽtarij, & libellus de corpore Chriſti, ſunt Aegidij titulo tenus: in ijs enim pleraque ſunt (ait Ioſephus Pamphilius) conſperſa, vt Lectori videantur ab Aegidio editi, cum re vera nó ſint ipſius.

IN PHILOSOPHICIS.

De gradibus formarum accidentalium. lib.1. *Dilecto ſibi in Chriſto.*

De intentionibus in medio lib.1. *Vtrum lux ſit realiter.*

De differentia Ethicæ, Politicæ, & Rhetoricæ ad fratrem Oliueriũ ord. Prædicatorum.

Digitized by Google

De medio Demonstrationis, lib. 1. *Quaritur quid sit medium.*
Vtrum sit dare plura principia simpliciter prima.
De materia Cœli contra Auerroem, lib. 1. *Quæstio est vtrum in cælo sit materia vel sit corpus simplex, vt posuit Commentator.*
De purificatione intellectus possibilis, lib. 1. *Quia etiam sunt nonnulli.*
De esse, & essentia Theoremata viginti duo. *Omnia esse, vel est purum per se.*
In librum de bona fortuna commentarius. *Quidam ordinauit in idem bonam fortunam.*
Super librum, De caussis commentarius. *Sereno animo seriosè compatiens.*
De formatione humani corporis in vtero matris, libr. 1. *Quia ex cognitione principiorum in quolibet scientia.*
In librum Arist. de Physionomia commentarius asseruatur in Cœnobio Sancti Augustini in Sancto Genesio oppido Piceni.
In artem veterem. } Comment. vt asserit Ambrosius Coranus.
In libros Priorum Arist. }
In Topica Arist. comment. citat Augustinus Nyphus Suessanus.
In libros Elenchorum commentaria rogante Philippo filio Comitis Belgij.
In libros Posteriorum Arist. commentaria egregia. *Flagitante viro ex Anglorum gente Illustri Stephano Maulai.*
In libros Rhetoricorum Arist. comment. *Quia qualis est vnusquisque.*
Super octo libros Physicorum Arist. expositio. *Naturalis scientia est aliqua scientiarum speculatiuarum.*
In lib. de generatione, & corrupt. Arist. comment. cum Quæstionibus in eundem de Anima.
In libros Aristotelis De anima commentaria petente Iacobo Rothomagensi Canonico è Romanorum Illustri familia.
In parua naturalia Arist. commentaria scripsisse Aegidium tradit Ambrosius Coranus.
In libros Ethicorum commentaria, vt idem tradit Ambrosius.
In libros Politicorum comment. vt testatur Iordanus è Saxonia in libro, quem prænotauit *Vitas Fratrum.*
In lib. duodecim Metaphysicorum egregia eius commentaria citat Ambrosius Coranus.
In eosdem libros Metaphysicorum Quæstiones. *Circa istam scientiam primo queritur, Vtrum Metaphysica sit finis, vel beatitudo ipsius hominis.*

AEGIDIVS Hispanus ordinis Minorum edidit Sermones Sanctorũ, quorum initium est *Philosophia est humanarum, & diuinarum rerum speculatio.*

AEGIDIVS Fabri Carmelita Theologus honestis parentibus Bruxellis natus, quæ ciuitas est Belgij in Brabantia, plurimis charus, cuius consilijs vsus Maximilianus Imperator in Carmelitarum Cœnobium sat multa beneficia contulit, scripsit in Magistrum Sententiarum commentaria. item in Euangelia, & in Epistolas S. Pauli Sermones per annum tam de Tempore, quàm de Sanctis. Orationes, & Collationes varias, & alia nónulla. Hęc præter Trithemium Petrus Lucius Carmelita: qui & subdit eum obijsse anno 1506. & Bruxellis sepultum. Meminit eius Ludouicus Guiciardinus Florentinus nobilis scriptor in descriptione ciuitatis Bruxellensis, & Cornelius Callidius Canonicus Gaudanus libro de Scriptoribus Illustr. Quin & Gulielmus Eisingrenius, duorum aliorum (vt opinor) facit mentionem, alterius, qui floruit anno 1537. alterius qui vixit 1452.

AEGIDIVS Gulielmus Missalius Aquilanus, ordinis Minorum libros Ioannis Scoti in articulos secuit, & contraxit.

AEGIDIVS Luniacus, siue (vt vocant) è Lugnaco Doctor Parisiensis ord. Minorũ floruit tempore Consalui Generalis, & Doctoris subtilis. Hunc autem calamo fuisse ocioso non est simile verò inquit Henricus Villot. At quid scripserit, nondum innotuit.

AEGIDIVS Luscinus, Ord. Pręd. scripsit librum De immediata Dei visione. Duos item de vnitate formarum. Viuebat ann. 1270. Ant. Senensis.

AEGIDIVS de Roma, vide in verbo, Aegidius Columnius.

AEGIDIVS Schondonius Belga scripsit librum quem prænotauit Sica contra calumnias Hollandorum de subornato sicario. Antuerpiæ apud Trognesium.

AEGIDII Moncurtij Siculi Typus omnium scientiarum, & præsertim Theologiæ Scholasticæ, in quo omnia, quæ ad Christianam Philosophiam sunt necessaria continentur, editus est Lugduni apud Ioannem Vyriotum 1591.

AEGIDII Topiarij enarratio Methodica Euangeliorum, & Epistolarum de Tępore, & Sanctis, è tabulis Laurentij Villauincentij concinnata Parisijs 1565. Eiusdem Homiliæ.

Digitized by Google

Quadrageſimales in Euangelia, & Epiſtolis à tabulis Iacobi Veldij collectæ Pariſijs 1567. & Antuerpiæ apud Plantinum 1573. Vide, in verbo, Dominicus Topiarius.

AEGIDIVS Zamora Hiſpanus ord. Minorum edidit Summam de caſibus.

AEGISTHVS Friſius vnus fuit è ſeptuagintaduo diſcipulis Domini, quem D. Petrus in Friſiam, & Saxoniam miſit ad prædicandum Verbum Dei, ſicuti Varnerus Roleuinck refert in Opere de laude antiquæ Saxoniæ, addens, eum in ijs regionibus, licet vix vllo cum fructu verſatum, martyrio tamen fuiſſe coronatum: reliquias verò ipſius ad ſuam vſque ætatem, hoc eſt ad annum vſque Chriſti 1500. Bardeuici ſumma cum pietate fuiſſe aſſeruatas. Cappidus autem Staurienſis addit, eum Verrito, ac Molorigo Romæ à D. Petro conuerſis, & in patriam redeuntibus adiunctum fuiſſe Friſiæ primum Apoſtolum, & ab eo poſtea ſeminaria Chriſtianæ religionis in Friſia permanſiſſe vſque ad tempora Caroli Magni, qua de re fuſius egit Suffridus Petrus in Legatis Verrito, & Malorigo in Opere de Ducibus, & Comitibus. Itemque in hiſtoria eccleſiaſtica Friſia, & in libro de Friſiæ Scriptoribus. Scripſit autem, vt Cappidus citat, Itinerariũ vitæ ſuæ; Albertus verò Crantius cap. 1. lib. 1. Metropol. hiſtoriam eius attingit.

AEGYPTIORVM antiquam doctrinam, & libros Clemens lib. 5. & 6. Stromatum, Euſebius Cęſarienſis, Diodorus, Diogenes Laertius, Iamblichus, Philo Iudęus innuunt. Vide Pierium in libro de Hieroglyphicis, & Mercurium Trimegiſtum, de quo nos in hoc opere noſtro in verbo, Mercurius Trimegiſtus. Sixtum item Senenſem lib. 2. Bibliothecæ Sanctæ, in Verbo, Aegyptiorum ſapientia.

AEGYPTIORVM Euangelium, vel ſecundum Aegyptios in vſu fuit apud Valentinianos hæreticos. Clemens autem Alexandrinus Stromatum libro tertio diluit, quæ ex hoc opere Iulius Caſianus, atque alij ſectatores Valentini ad confirmandos errores ſuos affe rebant. Vide Epiph. lib. 2. Panarij.

AENEAS Falconius, ſiue de Falconibus, è Manliano oppido inter Sabinos, egit de Reſeruatis Papæ Legatis. extat inter Tractatus nouiſſimè editos. Venet. Tomo quintodecimo, fol. 248. par. 2.

AENEAE Gazæi Platonici Philoſophi Chriſtiani, qui floruit temporibus Zenonis, & Anaſtaſij Imper. extat Theophraſtus, ſiue de animarum immortalitate, & corporum reſurrectione Dialogus, ab Ambroſio Camaldulenſi primo verſus, & primo datus è typis Baſileæ anno 1516. ac deinceps ac alijs alibi euulgatus. Extat Tom. 9. Bibl. SS. PP. Bignæi: edit. 2.

AENEAS Iaſon ordinis Minorum ſcripſit in Nouum Teſtamentum.

AENEAS Syluius, qui poſtea Pius Pont. Max. huius nominis Secundus, natione Tuſcus, patria Senenſis. cuius ſcripta non ſine naturali eloquentiæ neruo hæc extant.

De miſerijs curialium, lib. 1.	*Stultos eſſe qui Regibus.*
De educatione liberorum, lib. 1.	*Omnibus qui ad virtutis.*
Solutio quæſtionum, lib. 1.	*Aderat nuper Cæſarea.*
De duobus amantibus, lib. 1.	*Vrbem Senas, vnde tibi.*
Contra Thaboritas, libr. 1.	*Quamuis apud Boemos.*
Ad Nicolaum de Cuſa, lib. 1.	*Venit ad me hac ipſa.*
De fide ad Turcam, lib. 1.	*Scripturi ad te aliqua.*
De Profectione in Turcas, libr. 1.	*Ezechielis Prophetæ.*
Ad Epiſcopum Cracouienſem, lib. 1.	*Heraldus Alphonſi.*
De ortu, & hiſtoria Boemorum, lib. 1.	*Interitura eſſe quæque.*
Præcepta Rhetoricæ, lib. 1.	*Bene eſſet vir Illuſtris.*
Europa, ad Antonium Card. lib. 1.	*Podagrantem me nuper.*
Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1.	*Non coegit me neceſſitas.*
De clade Conſtantinopolitana Oratio, li. 1.	*Conſtantinopolitana clades.*
De clade vniuerſalis eccleſiæ, lib. 1.	*Inuitus quidem.*
In conuentu Mantuano Oratio.	*Cum bellum hodie aduerſum.*
Ad Calixtum Papam Oratio.	*Solent plerique omnes.*
Coram cœtu cardinalium Oratio, lib. 1.	*Moyſes vir Dei.*
De rebus à ſe geſtis, lib. 1.	*Orationes variæ.*
De concilio Baſilienſi, lib. 1.	De præſentia Dei, lib. 1.
De ortu Nili fluminis, lib. 1.	Dialogus contra Turcas, lib. 1.
De fato, lib. 1.	Hiſtoriarum Opus imperfectum, lib. 1.
De ſtudio venandi, lib. 1.	De Grammatica, lib. 1.

Epigrammata plura, & quædam alia. Inter tot autem occupationes, etiam poſtremo,

Historiam orbis Geographiæ inceperat.

Idem scripsit Decadum Blondi Epitomen, qua omnis ab inclinato Romanorum imperio historia, quæ cæpit penè anno Christi 407. per centum, & amplius annos, miro cõpendio citra obscuritatem complectitur.

Item familiarium Epistolarum Opus, in quadruplici vitæ eius statu transmissarum, primo cum esset Imperialis (vt vocant) Secretarius, deinde Episcopus, postea cardinalis Senensis, postremo iam Pontifex Maximus.

Collegit autem has Epistolas quidam Nicolaus de Vville, Lateranensis Palatij, aulæque Imperialis consistorij comes, qui singulis epistolis præfixit argumentum. Sunt autẽ 431. Epistolæ, quibus acta Regum & Principum describuntur, aliæ familiares, & amicæ, nonnullæ commendatitiæ, & aliæ variæ, siue quibus, aut gratias agit, aut gratulatur. Sed, & in his extat libellus ipsius de educatione liberorum ad Ladislaum Vngariæ, & Boemiæ Regem.

Item dum esset card. S. Sabinę, historiam Boemicam à principio gentis vsq; ad Georgium Podiebratium Ladislai Regis successorem Alphonso Regi Aragonum dicatam: quẽ librum scripsit prope annum Domini 1457. quo adhuc regnabat in Boemia Georgius Podiebratius, aduersus quem propter Husitarum sectam, quam susceperat, decreuerat agere Pij successor Paulus Papa II. Extat item eiusdem Asiæ, atque Europæ descriptio, veterum simul, ac recentium res memoratu dignas complectens, præcipuè quæ sub Friderico III. apud Europæos christiani cum Turcis, Prutenis, Soldano, & cæteris hostibus fidei, tum etiam inter sese vario bellorum euentu commiserunt. Io. autem Antonius campanus, Episcopus Aretinus Aeneæ Syluij, hoc est Pij II. vitam conscripsit.

Porrò Bellarminus card. To. 1. controuersiarum, lib. 2. de Rom. Pont. cap. 17. probat varijs exemplis verum non esse, quod Aeneas Syluius scripserat in Epistola ad Martinũ Mayer, nempè ante concilium Nicænum ad Romanam Ecclesiam *paruum* (vt ille ait) *respectum habitum fuisse*. Quod verò hæretici historiam Basilienſis concilij ab Aenea Syluio cõscriptam excudi procurauerint tanquam sibi fauentem, propter damnatum Eugenium, cum reuera plurimum illis noceat; vide eiusdem Bellar. To. 1. controu. 4. lib. 3. *De Ecclesia militante.*

Cæterum in Actis Aeneæ Syluij prohibentur, quæ ipse in Bulla Retractationis damnauit. Vide Indicem librorum prohibitorum iussu clem. VIII. Pont. Max. editum.

Nos verò in apparatu nostro ad omnium gentium historiam edito Romæ anno 1593. Venetijs autem separatim, sed auctiore, anno 1597. 1598. & 1602. hæc diximus, quæ quidem huc inferenda sunt, *Pij II. Pont. Max. Commentarij rerum memorabilium, quæ temporibus suis contigerunt à Ioanne Gobellino iamdiu scripti, & à Francisco Picolomineo Archiepiscopo Senensi ex vetusto exemplari recogniti, ac Gregorio XIII. Pont. Max. dicati, eiusdem item Pij, (dum esset Cardinalis) responsio ad Martinum Mayer pro defensione sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Romæ ex Typographia Dominici Basæ 1584. adiectis epistolis, & alijs quibusdam, quæ eorundem commentariorum intelligentiæ commodant. Extat idem liber manuscriptus sub nomine Commentariorum Pij II. qui sunt ijdem, quos postea edidit Ioannes Gobellinus (quippe qui eorum auctor fuerit) Romæ tandem, vt diximus, editi.*

Ante manuscriptos autem, quos ego vidi Senis, tum apud Archiepiscopum Senensem, tum apud Hippolytũ Augustinũ, iudiciũ præfixũ est Ioannis Antonij Campani Episcopi Aprutini, quod ille tulit de operibus Pij II. Pont. Max. scribens Iacobo Cardinali Papiensi. Commendat autem Pium secundum ab eloquentia, à rebus gestis, à legationibus, & à dignitatibus, quas obtinuit summis, aut à peregrinationibus ingentibus, vt etiam quidam alluſisse nomini eius rectè videantur, qui, pro Pio πάνδοξον εἰς τὰ πάντα, dicentes, innuerint eum tanquam ad omnia totum, nullius rei mancum, cuncta vnum perficientem, quæ multi ne cogitari quidem potuissent. In manuscriptis autem istis Commentarijs plura sunt, quàm in ijs, qui editi sunt Romæ, fortasse quod existimatum sit aliqua esse reticenda, quæ minus erant temporibus commoda.

Extabant autem eiusdem Aeneæ Epistolæ plures m. ss. nondum editæ in Bibl. card. Sirleti, quæ nunc est Ascanij card. columnæ.

AETHERIANVS scripsit de hæresibus

AETHIOPVM Ecclesiæ Ritus Louanij prodierunt apud Hugonem cornuels anno 1550. Vide in verbo, Damianus à Goes, atque vbi egimus de Africæ Scriptoribus.

AETHIOPVM Missa, qua communiter vtuntur. Item Ordo Benedictionis puerperę, secundum vsum Aethiopum. Item Ordo Baptismi secundum vsum Aethiopum. Item Ordo Mysteriorum, siue administrationis Sacramenti confirmationis. Biblioth. Sanctorum Patrum, Tom. 6. editione secunda.

Digitized by Google

A F

AFRAE martyris Vindelicorum, Acta, & martyrium accuratè Marcus Velserus Patricius & Dnumuir Augustanus edidit. Vide eius libros ab Aldo Pauli filio Venetijs cusos de Originæ Augustæ, ac de Vindelicis; ad quorum finem ea S. Afræ acta adiunxit. Passa est sub Diocletiano; nam altera eiusdem nominis martyr passa est sub Adriano Imp.

AFRICANAE res gestæ ann. 404. To. 5. Annal. vbi Baronius Card. habet: *Quod rursus ad Africana Ecclesiæ res gestas.* Vide quæ tum in verbo, Concilium vltimum Carthaginense, tum in verbo, Felix Manichæus scripsimus.

AFRICANI Concilij Decreta sub Celestino Papa cõfirmata fuere à Leone IIII. Pont. Max. Non autem Epistolæ. Bellarm. To. 1. controuer. 3. lib. 4. de Rom. Pont. cap. 7.

AFRICANORVM Conciliorũ Bizaceni, Vzecensis, siue Vuicensis, & Suppletani mẽtio fit in Actis S. Fulgentij Ruspensis Episc. quæ extant apud Surium die prima Ianuarij.

AFRICANORVM trium Conciliorum Synodalis Epistola in Lateranensi Concilio habita sub Martino primo, extat, quam & Baronius Card. inseruit To. 8. suorum Annal. sub annum 646. pag. 374. primæ editionis Rom.

AFRICANVM Concilium nonaginta Episcoporum, ducentesimo quadragesimosecundo anno Christi, coactum est aduersus Priuatum Lambesitanum veterem hæreticum, quem itẽ damnarunt Donatus, qui tum Ecclesiæ Carthaginẽsi præerat, & Fabianus Pont. Max. Cyprianus item huius Concilij meminit; cùm in Epist. quinquagesimaquinta inquit ad Cornelium Pont. Max. *Per Felicianum autem significaui tibi frater, venisse Carthaginem Priuatum veterem hæreticum in Lambesitana Colonia ante multos ferè annos ob multa, & varia delicta, nonaginta Episcoporum sententia condemnatum.* Vide Iacobum Pamelium in Notis ad Cyprianum. Not. 55. in Epistola 55. Quod autem Baronij Annales habent Labesitanam, fortè typographiæ fuit incuria, quamquam m. ss. aliqui codices ita quoque habeant; sed Pamelius soluit nodum.

AFRICANVM Concilium quadraginta duorum Episcoporum habitum est anno ducentesimo quinquagesimoquinto. Cypria. Epist. 55. Eorundem verò Episcoporum extat Synodica Epistola ad Cornelium Romanum Pontificem missa, qua narratur, & quid actum sit in ea Synodo, & causa cur lapsis pœnitentibus de iiunctis, vel iniungendis pœnitentijs tribuerent indulgentiam. Cypr. Epist. 54. Vide Iacobum Pamelium in Notis ad eandem Epist. Baronium in 2. Tom. Annalium, sub annum 255.

AFRICANVM Concilium à Cypriano coactum anno ducentesimo quinquagesimoseptimo, ad componendas res Ecclesiæ, ad quod Africæ Episcopi conuenerunt. Vide Cypriani Epistolas sexagesimamquintam, & sexagesimamsextam, Notasque Pamelij ad ipsas Baronium item tertio Tomo, Annum, quo Concilium fuit coactum, quem non inuenerat Pamelius, apponentem.

AFRICANVM Concilium, ducentesimo quinquagesimooctauo Domini anno coactum à Cypriano, vbi, & alij Antistites conuenerunt *aduersus Basilidem & Martialem* libellis idololatriæ, (vt scribit Cyprianus) commaculatos, & nefandorum facinorum conscientia vinctos, Episcopatum immeritò gerentes. Cyprianus Epist. 8. quã quidem sub Stephano Pontif. Maximo, vnà cum alijs Episcopis scripsit Felici presbytero, & alijs, qui erant in Hispanijs.

AFRICANVM Concilium aliud anno Domini 258. *De rebaptizandis hæreticis*, cui Cyprianus interfuit, fuit reprobatum; & illum quidem errorem Cyprianus, vel mutauit ante mortem, vt Epist. 48. ad Vincentium scribit Augustinus vel ipso sanguine sui martyrij eluit, Cyprianus Epist. 76. Pamel. in Notis ad eam. Alterum item Africanum Concilium Episcoporum septuaginta, & vnius, de eadem re, de qua Cypr. Epist. 73. & Concilij huius Synodica Epistola ad Stephanum Papam. Vide Hieronymũ aduersus Luciferianos. Tertium quoque Africanum Concilium in eadem causa, in quo conuenere octogintasẽptẽ Episcopi. Vide Baron. Annal. To. 2. ann. Domini 258. Vide, in verbo, Cypr.

AFRICANVM Concilium 214. Episcoporum à Sede Apostolica approbatum, & à toto orbe receptum, S. Prosper in chronico. In eo Conc. inter alia decretũ in primis, Gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum non solum ad cognoscendam, verum etiam ad faciendam iustitiam nos per actus singulos adiuuare, ita vt sine illa nihil veræ, sanctæq; pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus.

AFRICANVM Concilium Schismaticorum ducentorum septuaginta Episcoporum anno trecentesimooctauo. Cuius concilij memoria prorsus abolita fuit, & meminit sat liquido S. Augustinus Epist. ad Vincentium 48. ex Tichonio.

AFRICANI, & Origenis Epistolæ ἀμφαίαι de historia Susannæ è Bibliotheca Andreę Scotti

Scotti Antuerpiensis Societatis Iesu, cum fragmento de Susanna Io. Chrysostomi ex Augustano Codice, Græcè m.s. prodierunt Augustæ Vindelicorum an. 1602. vna cum Adriani Isagoge ad Diuinam Scripturam.

AFRICANVS scriptor antiquus, & eruditus. Vide, in verbo, Iulius Africanus.

A G

AGAPETVS Diaconus magnę (vt habeat inscriptio) & Sacrosanctæ Dei Ecclesiæ, scripsit Parenæticas, hoc est admonitorias sententias septuaginta, valde morales ac pias, ad Iustinianum Imperatorem: Hæ spectant inprimis ad Principes. Inter eas autem prima, & quadragesima septima sic habet. *Honore quolibet sublimiorem cum habeas dignitatem, ô Imperator, honora supra omnes, qui hoc te dignatus est, Deum quoniam iuxta similitudinem cælestis Regni tradidit tibi sceptrum terrena potestatis, vt homines edoceres iusti custodiam, & eorum, qui aduersus ipsam rabiunt, insectareris latratum: tum ipsius obtemperando legibus, tum subditos tibi regendo pro iure.*

Tutissimam arbitrare salutis tuæ custodiam, nulla quemquam ex subditis afficere iniuria. Qui enim offendit neminem, suspicioni habet neminem. Quod si nulla quemquam afficere iniuria tutelam conciliat, lõge beneficijs collatis magis id præstabit. Nam vt tutelam exhibet, ita caritatem non prodit.

Hæc autem volui huc inserere, vt nonnihil degustato huius viri spiritu, ij, qui curam habent docendorum Principum, intelligant, quanto fructuosius breuissima hæc capita, & spiritu percipi, & memoriæ mandari deberent, potius, quam longa Ethnicorũ aliquot scripta, quæ vix ad aliud prosunt, quàm ad suspiciendum Ethnicismum. Porrò editæ olim fuerunt Basileæ apud Frobenium, primò seorsim Græcè, deinde cũ Latina interpretatione.

AGAPETVS Diaconus Constantinopolitanæ Ecclesiæ scripsit Expositionem Capitũ Admonitorium. Extat in Tom. 2. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2.

AGAPETI Papæ, qui ann. 535. gessit Pontificatum, Epistola ad Anthimum inscripta, qua hæresis Eutichianæ illum redarguit, non vacat impostura suspicione. Etenim hæc simulata ab Anthimo, nequaquam detecta, atque damnata fuere, antequam sequenti anno, hoc est 536. se contulit Pontifex Constantinopolim. Vide Baron. Anna. Tom. 7. sub primum Agapeti annum.

AGAPETI autem Decreta, quæ citantur in Tomis conciliorum, & AGAPITI cuius meminit Matthæus Palmerius in Chronicis, quem ait fuisse Pontificem 56. & anno vno præfuisse, ac profectum Constantinopolim ad Iustinianum Imper. ibi diem obijsse propè annum 538. Quin & AGAPITI, Diaconi, qui circa annum 25. sub Decio Imp. martyriũ subijt, ac cuius mentio fit apud Hermannum Cõtractum: aliorum item AGAPITORVM martyrum, Aureliano, Diocletiano, Valeriano Impp. sat esto, hic nunc citasse nomina.

De AGAPETO autem Pont. Max. vide Raphaelem Volaterranum in Antropologia, vbi Pontificum historiam texuit.

AGAPII martyrium, vna cum eius fratre, qui fuere filij Astathij martyris, extat & apud Simeonem Metaphrasten, & m.s. in Bibl. Vaticana.

AGATHAE autem martyris in Sicilia, sub Decio, & AGATHODORI, & AGATHONICES martyris Pergami, & AGATHONIS mulieris cõfessionis Thessalonicæ sub Diocletiano, & AGATHOPI comitis S. Ignatij, atque alterius AGATHOPI Diaconi Thessalonicæ sub Maximino meminere partim Simeon Metaphrastes in die prima Aprilis, partim Cassander Beneficiarius, deinde qui Martyrologia scripsere, præsertim Baronius tã in Martyrologio, quàm in To. 2. Annalium.

Agda. AGATHENSE Concilium, quod Agathæ, quæ ciuitas est in Gallia Narbonensi, celebratum est anno quingentesimo sexto, permittente Alarico Vuisigothorum Rege, licet hæretico: Adfuere huic Synodo triginta quinque Episcopi, viri sanctitate, ac doctrina illustres; quamuis tantum vnde triginta nominati habeantur. Præfuit S. Cæsarius Episcopus Arelatensis, de quo apud Surium die 27. Augusti. Actum est autem De collapsa Ecclesiastica disciplina restituenda, De verbo Dei audiendo, De Quadragesimali ieiunio obseruando, De lapsis, & Arianis, si redirent ad cor, quomodo recipiendi. Baron. To. 6. Annal. sub ann. 406.

AGATHIAE locus emendandus de annis Cosrhois Regis Persarum lib. 2. vide Baronium initio anni 570. in 7. Tom.

AGATHIVS Guidiacensis Regius professor, scripsit in vigesimum quartum Ps. Dauidis, & in Canticum Canticorum ann. 1540.

AGATHIVS Guidacerius. Vide in verbo, Agathius Guidiacensis.

AGATHONIS Pont. Max. Epistolã sexta Synodus totam recepit Actione 4. Agatho

autem

autem in eadem Epistola nō vult negare (quod prauè hæretici detorquent) opera Christi esse opera Personæ, & quidem vnius, atque eiusdem personæ, sed docet nō esse in Christo vnum tantum opus iuxta vnam personam operantis, sed esse duo opera iuxta duas naturas, per quas persona vna operatur. Opera enim multiplicantur ad multiplicationem principij, sicut etiam in Trinitate tres sunt, qui operantur, & tamen vnum est eorū opus, quoniam vnum est principium formale, videlicet vna natura. Vide Bellar. Card. aduersus Stancarum Tom. 1. controuers. 2. De Christo Mediatore, c. 2. ad finem.

AGENDA Ecclesiastica continens formam, sacramenta in Ecclesia dispensandi secundum vsum Coloniensem, edita sunt apud Theod. Baum. 1568. Coloniæ.

AGGAEVS, qui ab alijs scribitur Haggæus à septuaginta verò Ἀγγαίας, ab Hebręis autem Chagg, iuuenis ad prophetiæ munus vocatus, & re, & nomine festiuus, prophetauit in fine captiuitatis ad Zorobabel, & Iesum filium Iosedech, ac deinde ad totum populum, qui erat in Iuda, & Hierusalem. Quibus præcepit, vt ædificarent Templum Domini. Occasionem huius Prophetiæ, vide in secundo libro Paralipomenon. Hic autem, vt oculis structuram Templi Hierusalem vidit, ita primus omnium cecinit *Alleluia*: Ibique postea vitam finiuit, & propè sacerdotes cum honore humatus est. Moritur (inquit Sixtus Senensis) anno quinquagesimo post reditum è Babylone, & ab orbe condito ter millesimo quadringentesimo sexagesimonono. Vide Epiphanium de eius vita breuiter scribentem.

Scripserunt in Aggæum Interpretes vniuersæ Scripturæ Sanctæ. Interpretes peculiares duodecim Prophetarum Minorum, de quibus supra locuti sumus in verbo, Abacuck. Quicunque item ad Iudæos euincendos edidere volumina, in quibus Aggæi prophetiam de maiore Templi Christiani futura gloria, quàm quæ erat Templi Iudaici, prædictam rectissimè exposuerunt. Vide nostram Bibliothecam Selectam, vbi de ratione confutandi, & conuertendi Iudæos. Alij itē in Aggæum, qui fuerunt Ioan. Eckius, Georgius Vicelius, Calistus Placentinus. Partitionem huius prophetiæ, vide in Edero, tab. 234.

In editione autem Septuaginta quæ prodijt Sisto V. Pont. Max. Scholia vix quidquā notant, sed animaduertendū est, quod in Scholio secundi capitis erat ex lapsu typographiæ excusum μίαν σμένος, vbi legendum est, μίαν μεμιασμένος. Ac quod paulò post legitur πονηρὰ, vbi legendum est πονηρα τῶν.

AGGAEI martyris sub Diocletiano anno 303. vide quæ Baron. 2. Tom. Annalium.

AGILBERTVS Germanus monachus, & Prior Cœnobij SS. Vdalrici, & Afræ Augustanæ, quique fuit congregationis Bursfeldensis, scripsit, Maximiliano I. Cæsare, vitam, & miracula S. Simperti Episcopi Augustæ.

AGNELLVS Episcopus, vt habetur in Tritemij additionibus, epistolam misit ad Arminium De ratione fidei, in qua præcipuè refutat hæresim Arianam, de Patris, & Filij consubstantiali, & coæua natura. Eius epistolæ initium est: *Frater Martinus exegit literas ad tuam caritatem mittendas, &c.* Vixit anno Domini 505. Extat in secunda editione Biblioth. SS. PP. Margarini Bignæi.

AGNELLI Episcopi Rauennatensis ad Arminium De ratione Fidei, Epistola. Tom. 3. Biblioth. SS. PP. edit. 2.

AGNES Assisinas, virgo germana S. Claræ monialis ord. Minorum, scripsit aliqua pia. Epistolam autem ipsius ad Claram, & ad collegium sororum adscripsit suo catalogo Henr. Villot. Belga. Vixit anno 1220.

S. AGOBARDVS Episcopus Lugdunensis, patria Gallus, Leidradi Norici, doctique Viri successor in Episcopatu Lugdunensi, temporibus Ludouici Pij Cæsaris, Regisque Francorum, eiusque exauctorationi apud Suessiones Belgicæ secundæ populos in Monasterio S. Medardi præfuit, anno, vt ipse scribit 833.

Scripsit contra Felicem Vrgelitanum Episcopum, vt & Paulinus Aquileiensis, & alter incerti nominis, sed vir doctissimus, qui septem contra eundem libros conscripsit, quos manuscriptos Papirius Massonus se nuper legisse, atque admiratū fuisse testatur ea in Præfatione, quam ad Sanctam Lugdunensem Ecclesiam Operibus Agobardi præfixit. Quæ quidem Opera cum octingentos annos in tenebris delituissent eiusdē Papirij Massoni I. C. opera prolati sunt. Parisijs apud Dionysium Duuallium, sub Pegasa an. 1605. Accesserunt binæ Epistolæ Leidradi non antea excusæ. Porrò Opera Agobardi hæc sunt:

Aduersus Dogma Felicis.	Adalardo, Vualæ, & Helisacharo.
De insolentia Iudæorum.	Nibridio.
De Iudaicis superstitionibus.	Ad Hilduinum, & Vualam contra præ-

ceptum impium Mancipiorum Iudaicorum.
De quorundam illusione signorum.
Ad Manfredum procerem Palatij. Deploratoria de Iniustitijs.
Ad clericos, & monachos Lugdunenses.
De modo Regiminis Ecclesiastici.
De Picturis, & Imaginibus, lib. 1.
De dispensatione, ministerio, & ordine totius rei Ecclesiasticæ contra sacrilegos, siue simoniacos.
De veteri ritu canendi Psalmos in Ecclesia.
De quibusdam næuorum, & errorũ castigationibus, & emendationibus in Antiphonario.
De Diuinis sententijs, cum breuissimis Annotationibus contra damnabilem opinionem putantium Diuini Iudicij veritatem igne, vel aquis, vel conflictu armorum posse patefieri.
Ad Imperatorem de Duello.
De Priuilegio, & iure Sacerdotum.
Contra insulam vulgi opinionem.
De grandine, & tonitruis.
Fridegiso Abbati.
De sedandis cordis affectibus, & apprimè de tota Ethica Christiana.
De Pace.
De Antichristo.
De Inferis.
De Persecutionibus.
Sermo de Trinitate, & seperatim.
De secunda persona.
De ipsius vnitate cum Ecclesia.
De meritis Operum.
De Antichristo.
De diuisione Imp. Gallicani inter hæredes L. Imp. Agobardi flebilis Epistola.
De comparatione vtriusque Regiminis Ecclesiasticis, & Politici, & in quibus Ecclesiæ dignitas præfulgeat Imperiorum Maiestati.
Publica L. Imp. coram amplissimo Episcoporum conuentu pœnitentia, Agobardo præside.
De Spe, & Timore.

AGRIPPA cognomento Castor (inquit Hieronymus in catalogo) vir valdè doctus, aduersum vigintiquatuor Basilidis hæretici volumina, quæ in Euangelium confecerat, fortissimè disseruit, prodens eius vniuersa mysteria, & Prophetas, enumerans Barcabam, & Marcob, & ad terrorem audientium, alia quædam Barbara nomina figurans, & Deum eius maximum Abraxas, qui quasi annum continens iuxta Græcorum numerum supputetur. Mortuus est autẽ Basilides, à quo Gnostici in Alexandria temporibus Adriani, qua tempestate, & Chochibus Dux Iudaicæ factionis, Christianos varijs supplicijs enecauit. Cæterùm quod hic dicitur *cognomento Castor*, ita, & Sophronius, quare nihil mutamus. Codex Gemblacensis habet cognomento Pastoris, *Barcaban, & Marcob.* Codex m.s. Martiniacensis habet *Barchaban, & Barchob.* Codex viridis vallis habet *Barchaban, & Barchobeth.* cũ quo consentit, & Cod. Gembl. Cod. Sigebergens. m.s. habet *Barchaban, & Barcob.* Nos nihil mutamus, cum lectionem vulgatam Sophronius interpretatione sua confirmet *Cochibus.* Sophronius item & m.ss. Codices Mart. & Virid. Vall. habent *Cochabos.* Gembl. habet *Exoalochebas.* Sigebertus habet *Chochebas.* Sub Adriano autem claruit, inquit Honorius, in catal. quod & Hieronymus in suo.

ino Domini 130. Sixautẽ 160.

ffiidus Peis.

AGRIPPINENSE Concilium, quod Tritemius in Maximino apud Surium Tom. 6. die 18. Nouembris ait celebratum fuisse anno Domini 375. Baronius Card. Tom. 3. Annalium euincit fuisse anno 346. Porrò Concilium illud, quod post Consulatum Amantij, & Albini 4. idus Maias fuisse dicitur, vt constat è 1. Tomo Conciliorum aduersus Euphratem Coloniæ Agrippinæ ciuitatis Episcopum, Christi Domini, (vt aiebant) negantem Diuinitatem, atque hoc nomine à Sede Episcopali depositum, vt ne laica quidẽ communione à Valentino Episcopo Arelatensi dignus haberetur, impostura suspicione valdè laborare idem Baronius asserit, quod, & nos credimus. Euphratem enim sequenti anno patet, è Sardicensi Synodo vna cum Vincentio Episcopo Capriano, perhonorifica functum legationẽ ad Constantinum Imper. qui Antiochiæ commorabatur, vt, quos ipse eiecerat, permitteret in suas sedes reuerti. Quod, & Sanctus Athanasius ad solitariam vitam agentes, & Theodoretus, lib. 2. cap. 9. & 10. testantur. Porrò nec Appendix Agrippinensi Concilio adtexta de legatione ob Hunnorum depopulationẽ imminentem à Seruatio, hoc eodem anno, & quidem mox post idem Concilium, susceptа Romam ad limina Apostolorum probatur. Hanc enim multo post hæc tempore contigisse idem Baronius monstrat. Ac qui ibidem nominantur Exuperius Episcopus Tolosanus, planè liquet hunc vixisse imperantibus Theodosio, & filijs.

AGVR Iudæus, filius Iake, (de quo Prouerb. 30.) prophetiam enunciauit hortantibus amicis Ithial, & Vchal, paræneticam, de duobus à Deo expetendis. De quatuor generibus

homi-

hominum pessimorum. De quatuor minimis animantibus sapientia præditis. De quatuor animalibus benè medentibus. Vide Hieronym. siue potius Bedam in Comment. Prouerbiorum, & Nicolaum de Lyra, & Sixtum Senensem in Bibl. Sancta, lib. 2. in verbo, Agur.

A I

AIDANVS Scotus vir Sanctus, & monachus Cœnobij Huij, siue Huensis in Hibernia, Archiepiscopus Landisfarnensis Ecclesiæ Creatus, & consecratus anno Christi Domini 635. eoque munere functus annis decem, & septem, atque ad sanctorum numerum aggregatus anno 651. pridie Kal. Septembris. Beda, lib. 3. cap. 14. & 16. & in Epitome, & Tritemius, lib. 4. cap. 136. & Matthæus VVestmonst. in Flor. Hist. scripsit in scripturas commentaria, & Homilias.

AIMARVS. Vide, in verbo, Aymarus.

AILREDVS. } Vide, in verbo, Allegoriæ.
AITHARDVS. }

AIMOINVS, siue Annonius, vel Ammonius, seu Halmoneus, & Haimonus Gallus, monachus Cœnobij, & congregationis Floriacensis, qui floruit anno 990. scripsit

De inuentione, siue translatione S. Vincentij Leuitæ, & martyris, librum qui extat m.s. Laubijs.

De miraculis S. Benedicti, lib. 1. De miraculis S. Germani Episcopi, lib. 1.

De origine, & gestis Francorum, lib. 5. excusos Parisijs anno 1514. item Lugduni, & Parisijs 1567. item sub nomine Anonymi monachi Benedictini Coloniæ 1562. à c. 58. lib. 4. ad finem vsque eiusdem libri, id est, ab anno 741. ad 829.

A L

ALALPHVS, siue Alulphus Belga Neruius Tornacensis, monachus Benedictinus ex Operibus Gregorij collegit, Opus exceptionum in nouum Testamentum, quod inscribitur Gregorianum, excusum Parisijs.

ALANI Copi Angli Syntaxis historiæ Euangelicæ, in qua res Domini nostri Iesu Christi eo ordine quo gestæ fuerunt, narrantur. Louanij 1572. Eiusdem contra Summi Pontificatus oppugnatorea, sunt editi auctiores, & castigatiores libri Antuerpiæ apud Plantinum 1573. sciendum est autem, qui ab Alano emissi sunt Latinè sex Dialogorum Libri, eosdem à Nicolao Harpersfeldo Anglo Sacerdote vincto in Anglia conscriptos Anglicè fuisse, pro fide Catholica. Atqui quod pertinet ad Historiam Alani Euangelicam, ea iterum recognita prodijt hac inscriptione: *Historiæ Euangelicæ Vnitas, seu singularia Vitæ Christi, eo ordine quo gesta fuerunt recensita, & ipsis quatuor Euangelistarum verbis contexta, auctore D. Alano Copio Duaci, apud Viduam, & Heredes Belleri, anno 1603.*

ALANVS Anglus monachus, & Abbas monasterij Tenkesbyriæ in Anglia congregationis Cluniacensis, qui vixit circa annũ 1200. scripsit, De vita S. Thomæ Archiepiscopi, & martyris.

ALANVS Insulensis, quæ Ciuitas est in Belgio, Doctor Vniuersalis appellatus, scripsit,

In quatuor libros Sententiarum.	De arte Prædicandi.
Oculum Sacræ Scripturæ.	De naturis animalium.
De Doctrina.	Epistolarum librum ad diuersos.
In quinque libros Moysi.	Quodlibeta.
In Cantica Canticorum.	De sex alis Cherubim.
De pœnitentia ad Bituricenses.	Summam virtutum, & vitiorum.
De æquiuocis mysticis.	A Phœbo Phœbe.
De planctu naturæ.	Anticlaudianum.
De parabolis.	Sermones plures.

Feruntur item (ait Tritemius) in multos Bibliorum libros Commentaria, præcipuè in Prophetas, in Euangelium, & in Apostolum. At Henricus de Gandauo non affert omnia, quæ Tritemius; in Parisiensi verò Academia docuit. Vixit Alberto Imp. 1300.

ALANVS de Lymna, seu Lynna, qui Carmelita & Anglus, se totum Christo addixit, scripsit De vario scripturæ sensu. Moralia Bibliorum, lib. 2. Sermones notabiles, lib. 2. Elucidarium scripturæ, lib. 1. Scriptorum Britanniæ Indices. Vixit anno 1420. Petr. Lucius Carmelit.

ALANVS Varenius Dialogos scripsisse legitur, De amore, De luce, De Harmoniæ elementis, De rerũ, præcipuè Diuinarum, Vnitate, De Diuina magnitudine, De Pulchritudine,

Digitized by Google

tudine, De septem Virtutibus, De oppositis monstris, De Amicitia, præcipue Diuina, De rerum Trinitate, qui liber Parisijs prodijt in lucem. At mihi est ignotus hic Auctor, qualis fuerit.

ALANVS de Rupe, siue Rupensis, Germanus, ord. Prædic. cultor Beatissimæ Virginis, scripsit in Canticum Canticorum, sic, vt singula Salomonis verba ad Christũ Dominum, & ad Beatissimam Virginem inuicem colloquentes appositè aptauerit. De miraculis Rosarij. De fraternitate eiusdem Rosarij, ac sermonum plures libros reliquit. Mortuus in Cœnobio suo Zuollensi an. 1464. At Antonius de Conceptione, scribit eum claruisse anno 1472. quem item Albanum, non Alarium, (vt quidam) neque Alanum (vt habet Tritemius) nominat. Compendium autem Psalterij B. Virginis scripsisse ait idem Tritemius, quem & in peruigilio Assumptionis B. Virginis obijsse inquit anno 1475. Sixto IIII. Pont. Max. & Federico III. Imper.

ALARDI AEmstelredami Selectæ similitudines, siue collationes è Biblijs, & Patribus, tribus Tomis. Venetijs 1574. & Paraseue ad Sacrosanctam Sinaxim Coloniæ 1532.

ALBANVS de Rupe. Vide hic supra, Alanus.

ALBERICVS monachus Cœnobij Casinensis, & Cardinalis, librũ aduersus Berengarium de corpore Domini Patrum sanctorum testimonijs roboratum, edidit, quo eius omnes assertiones omnino euertit, vt tãti Sacramẽti Defensor dici promeruerit. Scripsit alia; Quorum hæc sunt præcipua.

De Virginitate S. Mariæ, lib. 1. De electione Romani Pontificis, lib. 1. Conti a Henricum Imperatorem, lib. vnum. De Musica Dialogum. De diuersis Dictaminibus, & Salutationibus librum. De Dialectica librum. Passiones SS. Modesti, & Cæsarij. De Visione sua librum; reperitur autem hic m.s. apud Timotheum monachum S. Placidi Messanæ. De vita S. Dominici Abbatis. De vita S. Scholasticæ virginis. Quæ vita extabat m.s apud Arnoldum Vionem Benedictinum, sicuti, & m.s. Homilia de eadem; quæ incipit: *Audistis fratres carissimi.* Hymnos item, & De Paschate. De Ascensione. De S. Cruce. De die Iudicij. De pœnis inferni. De Assumptione B. Mariæ tres Sermones. De S. Paulo. De S. Apollinare. De S. Scholastica, de qua, & versus nonnullos edidit. De monachis ad Petrum Hostiensem Episcopum. Epistolarum quoque ad diuersos librum. Floruit an. 1056. & quod excurrit. Leo Hostiensis in Chronico Casinensi, lib. 3. cap. 33. Petrus Diaconus de Viris Illustr. Montis Casini, c. 21. & alij recentiores, & Arnoldus Vion in Ligno Vitæ. Extat autem Alberici monachi trium Fontium Chronicon ab initio Mundi vsque ad annum Christi 626. m.s. in Biblioth. Sancti Galli in Heluetia.

ALBERICVS Roxiatus Bergomensis I. V. D. scripsit in Sextum Decretalium, & præter alia in Codicem, in ff. nouum, & vetus, & Infortiatum, & Instituta, & in Comedias Dantis. Floruit anno 1340. Ludouico Imp. Trit.

ALBERTANVS de Ora S. Agathæ, dũ in custodia Cremonæ asseruaretur, fuisset autem præfectus Arcis Ganadi, Friderico Imp. Brixiam obsidente, scripsit librũ de Doctrina dicendi, & tacendi, deque virtutibus diligendis, & vitijs fugiendis. Quem librum vidi m.s. in quarta parte folij pergameni in Bibliotheca Card. Grimani, quam Canonicis Regularibus ord. S. Saluatoris reliquit Venetijs apud D. Antonij ædem. Vixit anno 1208.

ALBERTINVS Mantuanus, Ord. Augustiniani, scripsit librũ de Corpore Christi Domini. Alterum autẽ Lectionum Scripturarum. Viuebat anno 1400. Iacobus Bergom.

ALBERTINVS ord. Minorum, cuius neque cognomen, nec Patria, neque annus quo floruit memorantur, scripsit Quadragesimale, & de Sanctis. Henr. Villot. Belga.

ALBERTVS Abbas Stadiensis. Vide in verbo, Albertus Stadiensis Abbas.

ALBERTVS. Vide, in verbo, Adreualdus.

ALBERTVS siue Albericus. Vide in verbo, Drogo Laurunensis.

ALBERTVS Brixiensis D. Thomæ discipulus, & præter iuris vtriusque peritiam Theologus, sanctitatem morum scientiæ adiungens, ita, vt miraculis claruisse scribatur, cui S. Augustinus fertur apparuisse dicens, Thomas mihi par est in gloria, virginali pollens munditia. Scripsit Summam de casibus Conscientiæ. Alteram item de Sacerdotum institutione, in quatuor partitam libros, quæ Mediolani in Cœnobio Dominicanorum, ac Toleti apud S. Petrum Martyrem antiquis characteribus exarata extabat. Sermones item varios. Floruit anno 1285. superstes vsque ad annum 1314. quidquid secus Tritemius, & alij (loquentes forsan de alio) scripsere, dum multo tempore post eum claruisse inquiunt.

ALBERTVS Castellanus Venetus ord. Præd. scripsit de Rosario Beatiss. Virginis, & de virtutibus moralibus; Chronicon item, & Catalogum virorum Illustrium sui ordinis

atque

atque expurgauit Catalogum Sanctorum Petri de Natalibus, anno 1501. Franc. Sanſ.

ALBERTVS Comes ab Hobenberg primo Herpipolenſis, deinde Friſingenſis Epiſcopus, vitas Sanctorum Chiliani, Colonati, atque Tornati ſcripſit. obijt Friſingæ in Bauaria, an. 1359.

ALBERTVS Crantius ſcripſit hiſtoriam Eccleſiaſticam, quam Metropolim vocat, & de gentibus Septentrionalibus; & orditur à Caroli Magni temporibus vſque ad annum 1504. ſed purganda, quæ Francofurti eſt edita. Vide in Indice Clem. VIII. Pont. Max.

ALBERTVM Dragam, ſiue Draconem, Brixienſem, Carmelitam, Bononienſis Cœnobij Priorem, ac Theologiæ profeſſorẽ eruditiſsimũ, è fido relatu ſe didiciſſe ait Petrus Lucius Carmelita. Scripſit multa, præter Conciones in tempus Quadrageſimæ, quę adhuc premebat. Viuebat autem Bononiæ anno Domini 1592. Non eſt autem hic ille Albertus Drai, qui inter hæreticos primæ claſsis proſcribitur in Indice Clem. VIII. Pont. Max.

ALBERTVS è Drepano Carmelita, Prior Siciliæ Prouincialis, vir (vt fertur) in Diuinis ſcripturis doctiſsimus, vita quoque integer, qui etiam miraculis, dum viueret, erat potens, plura dicitur ſcripſiſſe, quæ cum non venerint ad manus meas, ſat fuerit eum indicaſſe, vt ſtudioſi illa perquirant. Obijt Meſſanæ in Sicilia, anno Domini 1292. ſeptimo Nonas Auguſt. Tritemius, & Petrus Lucius Carmelita. Alius autem eſt hic Albertus ab illo Patriarcha Hieroſolymitano, qui Carmelitis viuendi regulã ex Baſilij, aliorumque placitis præſcripſit. Non enim ille Carmelita fuit, ſed fautor, & Carmelitarum defenſor. Cęterum Alberti Carmelitæ meminit eruditus vir Hermannus Schedelius in ſua temporum hiſtoria hiſce verbis: *Effulſit quoq; Sanctus Albertus è Drepano Carmelita Siculus, vir meritis, ſignis, doctrinaq; clarus, & totius perfectionis exemplar.*

ALBERTVS Durerus percelebris Pictor, & Sculptor, elegantiſsimis ligneis figuris inciſam Domini noſtri Ieſu Chriſti Paſsionem emiſit anno Domini 1603. apud Bellerum, Antuerpiæ.

ALBERTVS Eybe, ſiue de Eybe Bambergſiſis Eccleſiæ Canonicus, qui fuit à ſecretis Pij II. Pont. Max. conſcripſit vno volumine librum prænotatum. Margaritam Poëticam. Alterum de Re vxoria. Orationes complures. Epiſtolas item ad diuerſos, lib. 1. Floruit Pio Pontifice huius nominis Secundo, & Federico III. Imp. anno 1460.

ALBERTVS Ferrarius, ſiue (vt vocant) de Ferrarijs, Placentinus, ſcripſit de horis Canonicis. Item de celebratione Miſſarum. In primum caput Tertij Decretalium. Qui incipit, *Presbyter*, Porro extat liber de horis Canonicis inter Tractatus nouiſsimè editos Venetijs Tomo 15. par. 2. fol. 559.

ALBERTVS Gallus monachus Metenſis, congregationis Cluniacenſis, ſcripſit hiſtoriam de Geſtis ſui temporis, breuem, ſed vtilem. Sigeb. in catal. Trit. anno 1030.

ALBERTVS Germanus monachus, & Abbas monaſterij Stadenſis, deindè relicta Abbatia, Franciſcanus, qui floruit an. 1250. reliquit, dum eſſet Abbas, Chronicon à condito orbe vſque ad annũ 1256. quod primò prodijt Helmeſtadij anno 1587. opera hæreticorum cum ſcholijs, & annotationibus in margine ab hæretico: quare catholici præcaueant.

ALBERTVS Germanus Sigebergenſis monaſterij apud Coloniam Agrippinam monachus ſcripſit gloſſas in vetus, & nouum Teſtamentum.

ALBERTI Heronis Snecani Friſij, De prouidentia Dei, libri quinque, Coloniæ 1580

ALBERTVS Hungerus Profeſſor, & Procancellarius Ingolſtadienſis in Bauaria V.C. ſcripſit:

1 De fide & infidelitate.
2 De peccato in genere.
3 De peccatis aduerſus Lutheri, Caluini aliorumque Nouatorum errores.
4 De fine hominis vltimo ſeu ipſa beatitudine.
5 De veritate tranſubſtantiationis in Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramento.
6 De Communione ſub vna ſpecie.
7 De publicis precib. & ſupplicationib.
8 De Magia.
9 De medio Eccleſiæ contra veteres, & nouos extremiſtas.
10 De Chriſti deſcenſu ad inferos, & adſcenſu in cœlos.
11 De peccato originali cum Annotationibus.

Diſputationes Philoſophia.

1 De principijs rerum naturalium.
2 De elementis cum annotationibus.
3 De Cœlo.
4 Ad proœmium Ariſtotelis de Anima.
5 Aduerſus nouos, & veteres errores de anima.

Orationes.

1 De prima & pręſtantiſsima philoſophia.
2 De prouidentia Diuina.
3 De Epicureæ philoſophiæ & Lutheranæ Theologiæ conuenientia ac ſimilitudine.

Digitized by Google

4 De fide & religione Magni Athanasij.
5 De Alberto Bauariæ Duce Oratio funebris.
6 Oratio in funere D. Martini Eisingrenij procancellarij Ingolstadiensis.
7 Oratio in funere D. Caspari Franci professoris Ingolstadiensis, & Parochi ad S. Mauritium.

Thesaurus Christianarum precationum ex adytis præstantissimorum vatum, præsertim veterum. Supradicta omnia Opuscula Ingolstadij sunt excusa.

Orationes variæ in publicis promotionum Actibus habitæ, suo, vt sperandum, prodibunt tempore, vt & sequentia. 1. Quæstiones singulares ex Sanctis Patribus. 2. Definitiones Theologiæ. 3. De cautè loquendo in Theologicis. 4. De apparitionibus filij Dei in veteri testamento. 5. De regulis intelligendi Sacram Scripturam contra Illyricum, & Symmistas. 6. Contra traducem & alios errores de anima. 7. Harmonia Veteris, & Noui Testamenti.

ALBERTI Laski Palatini Siradiensis proceris Poloni, epistola ad hæreticos in Polonia ministros, Altera item cum Censura doctissimi viri de Ministris ad eundem Palatinum. Dilingæ 1571.

ALBERTVS cognomine, ob virtutes, & doctrinam insignem (non ob familiam) MAGNVS, quamquam è parentibus quoque illustribus sit natus, nimirum ex Regulis Bolstatensibus in Sueuia in agro Lauingensi (siue Laugingensi) ad Danubium, cum in ordinem Dominicanorum ingressus, pietati, ac literarum studijs operam dedisset, Parisijs autem, & Coloniæ Agrippinæ complures docuisset, inter quos fuit D. Thomas Aquinas, Vrbano IIII. & Rodulpho Imp. eum cogentibus, Episcopatui Ratisbonensi præfectus, vbi hunc aliquandiu sanctè administrasset, ad consueta studia, & humilia pietatis officia suspirans, ea deposita administratione, redijt ad sui ordinis fratres, vbi legens, scribens, docens, anno ætatis suæ (vt post alios scribit Sixtus Senensis) octogesimoprimo: sed (vt inquit Eisingrenius) octogesimoseptimo, cui, vt, Germano, ac qui eius sepulturam Coloniæ potuit inspicere, fides maior videtur adhibenda, diem obijt anno 1208. scripsit autem hæc, quæ sequuntur.

Summam Theologiæ, quam non perfecit. lib.4.
Super Sententias, lib.4.
De homine, lib.1.
De vita spiritali, lib.1.
In officium Missæ, lib.1.
De corpore Christi, lib.1.
De eodem triginta duos Sermones, lib.1.
De muliere forti, lib.1.
In libros Dionisij Areopagitæ, lib.5.
De multiplici timore, lib.1.
De laudibus Sanctæ Mariæ, lib.1.
Defensorium Mendicantium, lib.1.
De formatione hominis, lib.1.
In Orationem Dominicam, lib.1.
De reparatione lapsi, lib.1.
De adhærendo Deo, lib.1.
De quatuor coæuis, lib.1.
De Bono, lib.1.
De partu hominis, lib.1.
De origine animæ, lib.1.
De arte prædicandi, lib.1.
In quinque libros Moysis, lib.5.
In Iosue, lib.1.
In Iudicum, lib.1.
In Ruth, lib.1.
In Regum, lib.4.
In Paralippomenon, lib.2.
In Esdram, & Neemiam, lib.3.
In Iudith, lib.1.
In Tobiam, lib.1.
In Hester, lib.1.
In Prouerbia, lib.1.
In Canticum Canticorum, lib.1.
In Ecclesiasticum, lib.1.
In Ecclesiasten, lib.1.
In Librum Sapientiæ, lib.1.
In Iob, lib.1.
In Esaiam, lib.1.
In Ezechielem, lib.1.
In Hieremiam, lib.1.
In duodecim prophetas minores, lib.12.
In Euangelium Matthæi, lib.1.
In Euangelium Marci, lib.1.
In Euangelium Lucæ, lib.1. Hi verò cõmentarij in Lucam, quos scripsit in Castro Stauff, adhuc Reginoburgij ostenduntur apud patres Dominicani ordinis.
In Euangelium Ioannis, lib.1.
In Epistolas Pauli, lib.14.
In Apocalypsim, lib.1.
Sermones de Tempore, lib.1.
Sermones de Sanctis, lib.1.
De animalibus, lib.20.
Orationum super Sententias, lib.1.
De differẽtia spiritus, & animæ, lib.1.
Paradisum animæ, lib.1.
Orationum super Euangelia, lib.1.
De Diuinatione, & Prophetia, lib.1.
Diuersarum quæstionum, lib.1.
De causis elementorum, lib.1.
De intellectu, & intelligibili, lib.1.
De vita, & morte, lib.1.

Digitized by Google

Summa Philosophiæ, lib.1.
Quæstiones contra Auerroistas, lib.1.
Philosophiam Moralem, lib.16.
De Oeconomica, lib.4.
De Arithmetica, lib.1.
De Musica, lib.1.
De natura locorum, lib.1.
De moribus animalium, lib.1.
De iuuentute, & senectute, lib.1.
De plantis, & vegetabilibus, lib.1.
De vnitate intellectus, lib.3.
De vnitate formæ, lib.1.
De Monastica, lib.5.
De Politica, lib.8.
De Geometria, lib.1.
De Astronomia, lib.1.
De Sphæra lib.1.
Speculum Astronomiæ, lib.1.
De natura Deorum, lib.1.
De duodecim Alphabetis, lib.1.
De Somnijs, lib.1.
De Prædicamentis, lib.1.
De Definitionibus, lib.1.
De Grammatica, lib.1.
De Medicina, lib.1.
De Agricultura, lib.1.
De Nauigatione, lib.1.
In Physica Aristotelis, lib.8.
De generatione, & corruptione, lib.2.
De Anima, lib.1.
De somno, & vigilia, lib.1.
De Perspectiua, lib.1.
De Astris, lib.1.
De Mineralibus, lib.1.
De secretis naturæ, lib.1.
De Magistris eligendis, lib.1.
De Vniuersalibus, lib.1.
De sex principijs, lib.1.
De Causis, lib.1.
De Rhetorica, lib.1.
De Lanificio, lib.1.
De Aratura, lib.1.
De Metaphysica, lib.13.
De Cœlo, & Mundo, lib.4.
De scientia Meteororum, lib.4.
De nutrimento, & nutribilibus, lib.1.
Quæstiones quindecim, lib.1.
In li. Arist. com. claruit Parisijs an. 1257. Trit.

Commentarios autem in duodecim Prophetas minores Quentelius typographus excudit Coloniæ: in quatuor autem Euangelia Haganoæ editi fuerunt, an. 1504.

Libellus de secretis mulierum, Venetijs prodijt cum commentario, an. 1508.

Extat, & libellus de Causis (qui videtur alius ab illo, qui de causis elementorum inscribitur) quasi Epitome (vt aiunt nonnulli) totius Philosophiæ. At in sententias Petri Lombardi libri duo tantum duobus Tomis seorsum impressi erant, cum reliqui duo inueniri non potuissent.

Omnia verò opera excusa, tum Theologica, tum Philosophica, Lugduni in officinis typographorum olim extabant in quinque tomos distincta. Plurimi autem libelli seorsim excusi reperiuntur; vti opusculum de Natura locorum, Commentarij in parua naturalia, De rebus metallicis lib. quinque, editi Argentorati 1541. In his autem, duo priores de lapidibus, & gemmis differunt, reliqui de metallis propriè dictis; quare quinque libri sunt de mineralibus, siue fossilibus, non vnus tantum, vt Trit. habet. At de animalibus libri viginti sex separatim Venetijs olim editi sunt apud hæredes Octauiani Scoti, an. 1519. Tritemius autem (nisi lapsus fuerit in numero) viginti solum libros numerat. Liber autem de adhærendo Deo, Italicè quoque prodijt apud Fulginates, an. 1563.

Paradisus item Florentiæ Italicè anno 1556. Latinè verò tum hic, tum de virtutibus, ac de adhærendo Deo, Antuerpiæ 1565. atque Coloniæ, anno 1578. Et eiusdem Enchiridion de veris, perfectisque virtutibus, Ingolstadij apud VVolfangum Ederum an. 1587. Sed & an. 1587. Venetijs ex typographia Ioan. Baptistæ Somaschi, Compendium Theologiæ. Veritatis eiusdem Alberti Magni Septem libris digestum cum centenario codice, Alberti nomine, sub Serenissimo Duce Venetiarum, insignito collatum, & expurgatum prodijt vnà cum vtilibus scholijs per Seraphinum Caponium è Porrecta, Theologum Dominicanum. Qui autem liber de Mirabilibus tributus est Alberto Magno, vanitate (inquit Martinus Delrius) ac superstitione refertus est, magnique illius Doctoris nō est fœtus legitimus. Vide, in verbo, Martinus Delrius. *Porrò cum scripsisset librum prænotatum Paradisus Animæ, siue de Virtutibus, editus est vnà cum Anselmo Cantuariensi de quatuor decim Animæ, ac Corporis dotibus, siue beatitudinibus, Antuerpiæ apud Ioan. Moretum an. 1602.*

ALBERTVS Marchesius, ex AEmilia prouincia, quæ Romandiola dicitur, in oppido Cotiniola natus, edidit Colloquium morale. Henr. Villot.

ALBERTVS Monachus, Vitas Pontificum scripsit.

ALBERTVS Metensis Benedictinus Gallus, Summam historiæ ab initio mundi, vsque ad annum Christi 1038. deduxit. Viuebat Conrado minore imperante. Trit.

ALBERTVS Monachus Lobiensis, & postea Gemblacensis monasterij Abbas congregationis Cluniacensis, præceptor S. Burchardi aliàs Brochardi Episcopi VVormaciensis

cientis scripsit Vitas Sanctorũ plurium, libro vno. Cantus in honorem Sanctorum Sigeb. in catal. In Gemblacensi autẽ m.s. Codice, vti & in Affliginiensi, Suffridus Petrus obseruauit pro Alberto, extare Olbertum. Hunc autẽ Albertum floruisse anno 880. Othone Imp. huius nominis Secundo, inquit Trit. At alij in milleſimum annum referunt.

ALBERTI Nouicampiani de corruptissimis huius seculi moribus oratio. Lugduni 12. apud Alexandrum de Marsilijs 1527.

Albertus Patauinus Augustinianus Theologus, AEgidij Romani alumnus Parisijs, vbi libros sacros magno, & frequenti confessu exponebat, annos quadraginta sex natus animam egit, ibidemque in Ecclesia S. Augustini sepultus est. Is in Diuinis scripturis valde eruditus, scripsit In Genesim, lib. 1. In Exodum, lib. 1. In Leuiticum, lib. 1. In Numeros, lib. 1. In Deuteronomium, lib. 1. In quatuor Euangelia, lib. 4. In Epistolas Pauli, lib. 14. In Magistrum Sententiarum, lib. 4. Sermones Dominicales, lib. 1. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. Sermones per Quadrageſimam, lib. 1. Sermones ad Clerum, lib. 1. Quæ omnia asseruantur Patauij in Cœnobio, quod dicitur Heremitanorum, manuscripta. At ob eius doctrinæ præstantiam, postea in Patauino Prætorio super fores ad septentrionalem plagam marmorea statua cohonestatus est. quæ hodieque extat. Floruit anno Domini 1300. Trit.

ALBERTVS alter Patauinus monachus, & Prior montis Vinearum Patauij congregationis Cluniacensis, ann. 1230. Scripsit Vitam B. Beatricis Atestinæ Gemmulæ sanctimonialis, & S. Aldegundis sanctimonialis quæ vixit an. 700. Vitam item Sancti Amandi Episcopi, Arn.

ALBERTVS alius Patauinus cognomento Nouellus, Augustinianus, antea Hebræus, deinde Christianus, atque Hebræorum seueriſsimus reprehensor, aduersus eosdem de Messiæ aduentu plura conscripsit, quæ m. ss. Patauij in Bibliotheca Augustinianorum custodiuntur. Iosephus Pamphilus.

ALBERTVS Patriarcha Hierosolymitanus, qui (vt Tritemius inquit) monachis Carmelitis adhuc in Terra Sancta degentibus Regulam (vt antea diximus) tradidit, quam illi iam in Europa constituti per Apostolicam Sedem recensitam, atque approbatam vbique profitentur, scripsit Innocentio Papæ III. mandante, luculento, & veraci sermone (ait Tritemius) statum Terræ Sanctæ, ac Regulam Carmelitarum. Vixit anno 1300.

ALBERTVS Pighius natus Campis Transisalanæ ditionis, oppido ad meridionalem Oceani sinum, dũ Louanij in Theologica palæstra adolescens versatur, scripsit ad Leonem X. Pont. Max. *De Ratione Paschalis celebrationis, deq; Restitutione Kalendarij*, censura ab eius Academiæ Doctoribus postulata. *Apologiam* deinde aduersus Marci Beneuentani Astronomiam, quæ Alphonsi Regis, ac recentiorum de motu octaui orbis positionem deprauarat. *AEquinoctiorum* item *Solstitiorumq; inuentionem*, & alia in Mathematicis non pauca edidit. Post è Louaniensi Doctor Theologus Coloniæ in Vbijs renunciatus, præter varia aduersus Lutherum, Melanchthonem, Bucerum, & Caluinum conscripta, cum ampla ad S. Ioannem Baptistam Vltraiecti Præpositura cohonestatus fuisset, ibidem senex diem clausit extremum anno 1562. 4. Kalend. Ianuarij, Apologia aduersus Martini Buceri calumnias nondum absoluta. Scripsit igitur, vt omnia distinctè subijciamus.

Assertionem Hierarchiæ Ecclesiasticæ. Item componendorum dissidiorum, & sarciendæ in religione Concordiæ Rationem, Coloniæ prodijt anno 1572.

De Missa aduersus Lutheranos. De libero arbitrio contra Caluinum.

De Controuersijs in Comitijs Ratisbonensibus, quæ cum libro de componendis dissidijs fuere quoque editæ olim Coloniæ Agrippinæ, anno 1542.

Quin & ad eam diximus Apologiam aduersus nouam Marci Beneuentani Astronomiam, quæ positionem Alphonsinam, ac recentiorum omnium de motu octaui Orbis detorserat, & secum pugnantem fecerat. Adiecit breuem, atque luculentam enarrationem Alphonsinæ positionis, quæ è Parisiensibus prelis prodijt.

At sciendũ est, eundẽ Pighium de catholica Ecclesia alioquin benemeritum, in nonnullis quæstionibus, è lectione librorũ Caluini miserè seductum (quemadmodũ ante Robertum Card. Bellarminum, Ruardus Tapperus vir doctissimus adnotauit) circumspectè esse legendũ, atque adeo expurgandum. Is enim inter alia in quinto libro de libero arbitrio contra communẽ Theologorum consensum; aduersus item Decreta Conciliorũ generalium Viennensis sub Clem. V. Pont. Max. in Gallia celebrati, & Trident. Sessione 6. cuius mentem Catechismus eiusdẽ Concilij in Tractatu de Sacramento Baptismi declarauit, negauit habitũ aliquem supernaturalem à Deo nobis infundi, quo anima exornetur, & perficiatur, atque iusta, Deoque grata, & accepta reddatur. Vide Roberti Card.

Bellar-

Digitized by Google

Bellarmini Tom. 3. de controuersijs, lib. 1. cap. 3. vbi docet gratiam gratum facientem esse qualitatem per modum habitus in homine permanentem.

Præterea, nō tantum Pighius, sed, & Auctores Antididagmatis Colonienses, formalem causam iustificationis duplicem esse dixerunt, id est, iustitiam nostram inhærentem, & Christi Domini iustitiam imputatam. Verum enimuerò Ecclesiæ Catholicæ sententia de causa formali iustificationis, aliter explicatur à Trident. Synodo Sess. 6. cap. 7. *Vnica* enim inquit, *formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ, & nō modo reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus.*

Quin Pighius in prima controuersia de peccato originis, & Ambrosius Catharinus in Opusculo de Lapsu hominis, & de peccato originali, cap. 6. falsum, & hæreticum dixere in eo, quòd peccatum originis nihil esse aliud dixerunt, nisi primam Adæ transgressionem actualem, & nihil esse in paruulis vnicuique proprium, & inhærens, quod habeat veram peccati rationem. Extat enim apertissima Concilij Tridentini definitio in 5. Sessione, vbi quatuor sententiæ leguntur, de peccato originis, quæ sunt quatuor argumenta contra Piphij, & Catharini doctrinam. Vide Bellar. lib. 2. de iustificatione. c. 1.

Præterea Pighius lib. 6. c. 1. de Eccles. Hierarchia falsum asseruit, dicens Conciliorum generalium conuocationem esse inuentum Magni Constantini. Non enim hoc ipse per se excogitauit, sed sacerdotū sententiam secutus est. Vide Bellarmin. fusius de hoc agentem, lib. 1. de Concilijs, cap. 13. Tom. 1. controuers. 4.

ALBERTI Pij Carporum Comitis responsio ad Erasmi Roterodami expostulationem, edita Parisijs 1529.

ALBERTVS Pisanus Hetruscus, quem Arnoldus Vuion Germanum vocat, lib. 2. Ligni Vitæ, cap. 62. postquam Benedictinus Abbas fuit Stadiensis monasterij, ad Franciscanum ordinem ob paupertatis amorem se adiunxit, post Prouincialatum Hungariæ, Boëmiæ, Thusciæ, & vtriusque Marchiæ, à Patribus Romæ, anno 1236. congregatis, Minister Generalis totius Ordinis (licet absens) renunciatus est, & à Gregorio IX. confirmatus, qui vnicè illum dilexit. Tribuit illi idem Arnoldus Chronicon à condito orbe vsque ad annum 1256. nunc primum excusum Helmestadij anno 1587. cum scholijs, & annotationibus hæretici cuiusdam. Quod admonuisse oportuit, tum, vt cautius legatur, tū vt non cuiuis eius lectionem licere omnes intelligant. Scripsisse autem illum Annales quoque sui temporis in Saxonia alijs placet. Henr. Villot.

ALBERTVS ord. Prædicatorum Colonienſis, domus eiusdē ordinis Lector, scripsit Postillam in Lucam, & alia; Henricus autem de Gandauo de eo inquit. *Et vt salua pace eius dictum sit, sicut à quibusdam dicitur, dum subtilitatem secularis Philosophiæ nimis sequitur, splendorem aliquantulum Theologiæ puritatis obnubilat.* Anno Domini 1280. Trit.

ALBERTVS de Bickmersdorp Saxo, Episcopus Halberstatensis tricesimusprimus in ordine, Doctor Parisiensis, scripsit in quatuor libros Sent. In multos Aristotelis libros: Exposuit varias Diuinæ Scripturæ Quæstiones. Ab Vrbano V. Pont. Max. cum Episcopus Halberstatensis fuisset creatus, anno 1365. præfuit annos vigintiquatuor. Sepultus in maiori æde, ibidem. In Catal.

ALBERTVS è Saxonia, Theologus Augustinianus, cum esset in Philosophia Peripatetica, & Mathesi eruditus, reliquit cōmentaria ad tabulas Alphonsi Regis, quæ pertinent ad iudicia Astronomiæ. Incipiunt autem *Tempus est mensura motus.* Archetypum verò sua manu conscriptum, anno 1031. asseruatur Bononiæ in Bibliotheca S. Dominici, scripsit Quæstiones in libros Arist. De Physico auditu; De generatione, & corruptione, & De Anima, quæ extant Bononiæ in Bibliotheca Augustinianorum S. Iacobi. Ioseph. Pamphilus.

ALBERTVS Sartianus Mediolanensis Ord. Minorum, celebris sui æui concionator, quique operam suam Eugenio IIII. Pont. Max. in Concilio Florentino, atque in Legatione Hierosolymitana nauauit (nimirum, vt acta Sultani cognosceret) scripsit librum Epistolarū Græca miscens Latinis, isque in oppido Capistrano asseruatur. Tractatum de corpore Christi ad Patres ordinis. Alterum de Pœnitentia. Apologiam aduersus oblocutores martyrum. Complures Epistolas ad Summum Pontificem, & ad varios Principes, & viros doctos. Mediolani obijt die Assumptæ in cœlum Beatis. Virginis, anno 1450.

ALBERTVS Sigebergensis Benedictinus, commentaria in vtrumque Testamentum scripsit. Vixit anno 1450. Eisingrenius.

ALBERTVS Sperlingius, scripsit De maiestate, & præsentia corporis Domini aduersus Iacobum Smidelinum. Ingolstadij 1565.

ALBERTVS Stadiensis Abbas Chronicon scripsit, cui deinceps hoc nostro æuo Reinerus Renecius Germanus hæreticus adnotationes tum margini, tum contextui adiecit,

Digitized by Google

quæ sapiunt, vel (vt rectius dicam) olent hæresim. Arnoldus autem Vuion corrigens, & delens, quæ emendatione digna iudicauit, librum ad Vrbem misit, quem expectamus.

ALBERTVS Suhouius Germanus, Osnaburgensis Decanus, reliquit Commentarium an. 1445. in Hymnum, *Laudа Sion Saluatorem.* Alterum in Hymnum, *Aue maris Stella.* Extabant manuscripti in varijs Bibliothecis Germaniæ. At nescio an vspiam è prælis prodierint.

ALBERTVS Vidmanstadius Ferdinandi Imp. Cancellarius, qui primus Testamenti nouum Syriacum edi curauit, probat efficacibus argumentis Euangelium S. Matthæi, & Epistolam S. Pauli ad Hebræos Syriaca lingua fuisse conscriptam. Id quod itè facit Guido Fabritius, cuius extat Latina interpretatio noui Testamenti Syriaci in Regijs Biblijs. Vide Bellarm. Card. libr. 1. de Verbo Dei, c. 4. vbi agit de editione Syriaca. Cæterum præter illos duos libros totum nouum Testamentum è Græco in Syriacum fuit versum (vt ipsi Syri arbitrantur) à S. Marco Euangelista, quod tamen non credit Bellarm. ibid.

ALBERTVS Visocius, siue VVisoski, Polonus nobilis, & Canonicus Posnanienſis scripsit pro Libris De Purgatorio, Cardinalis Bellarmini defensionem à Rhetoribus Posnanienſibus aduersus Rabulam VVitebergensem, & Lituanū Ministrum susceptam, Orationes quatuor, & totidem colloquia continentem. Posnaniæ anno 1602.

ALBIONIS, quæ dicuntur esse demonstrationes instrumenti nobilissimi in Astronomia, esse putantur Albonis Floriacensis. Vide, in verbo, Abbo.

ALBINVS, siue Alcuinus in septem Psalmos pœnitentiales. Item in 118. Psalmum, & in Canticum Canticorum Parisijs 1568. Vide, in verbo, Alcuinus paulo infra.

ALBO Floriacensis, monasterij Abbas Benedictinus in Aquitania ob verbum Dei martyr, scripsit in calculum Victorij, & Additiones ad eundem. Vixit anno 950. Othone primo Imper.

ALBO Floriacensis Abbas, scripsit Epitomen de vitis Romanorum Pontiff. ex Anastasij Bibliothecarij historia. Is vnà cum Luitprando Ticinensi Diacono de eodem argumento, ex eadem Historia, primò prodijt ex m.s. Codicibus membraneis descriptus Moguntiæ anno 1602. apud Albinum. Vide autem in verbo, Abbo.

ALCANTARA Hispanus Ordinis S. Francisci de meditatione & oratione edidit libellum aureum anno 1607. Coloniæ apud Ioannem Crith.

ALCHIMVS siue Alcimus Auitus vir sanctus, qui fuit frater Apollinaris Episcopi Viennensis & tertius à S. Mamerto Viennensis Episcopus, cuius vitam Ado, Gennadius, & alij scripserunt, Dialogos aduersus Arianam factionem, quæ Africam omnem cum Sardinia Insula, & magnam Galliæ, atque Italiæ partem occupauerat, Latinè, vt reliqua, conscripsit, & libellos duos aduersus Nestorianos, Eutychianos, Sabellianos. Et cum Faustus & Abbate Lirinensis monasterij apud Rhegium Galliæ Episcopus factus, in Pelagij errorem (vt Ado Viennensis refert) lapsus esset, asserens liberi arbitrij illuminationem, ac virtutem, nō à Christo, sed à natura esse, cōtra hunc errorē librum edidit. Epistolarum item libros nouem ad Imperatores, Reges, populos, & alios. Libellum quoque de subitanea Pœnitentia. Homiliarum libros plures, & poëmata varia, è quibus sequentia tantum supersunt Opuscula, reliquis ab Arianis, alijsque hæreticis, contra quos scripserat, asportatis: quorum insaniam, & furorem sæpè expertus, plerumque illorum insidijs ad mortem vsque & exilium fuit appetitus. Nam ea ætate Imperatorum, Regum, Principumque animos ferè occupauerant hæretici. Valebat autem Alchimus, & scribendi, & extemporanea dicendi, declamandique facultate egregiè. Perunt nonnulli, longè plures extare tanti viri lucubrationes apud Pictauos, & Genuenses. Quales hi sunt.

Liber Primus, de Initio mundi, & primorum parentum creatione. Secundus, de Primorum parentum transgressione. Tertius, de Parentum primorum è Paradiso expulsione, & de sententia Domini. Quartus, de Diluuio Mundi. Quintus, de Transitu Maris rubri. Sextus, de castitatis laude, ad Fuscinam sororem.

Hi autem omnes metricè scripti sunt; soluta verò oratione, Homilia extat. De prima festi Rogationum institutione ad populum Viennensem. Addit Eisingrenius librum de Peccato originali: & alterum de Virginitate ad Fuscinam sororem, qui debet is esse, de quo supra, & vixisse eum anno 500. testatur. At 401. dicit Ado Viennens. Errorem putauerim in numeri descriptione, aut deprauato codice. Nam an. 491. siue 492. vixit. Sixtus verò ait sub Zenone Imperatore, qui, & addit hæc verba. *Dicuntur eius libri sex heroico versu conscripti in Genesim, & Exodum extare* Viennæ ciuitatis Austriæ, *in Bibliotheca VVolfgangi Lazij.* Porrò Baronius inquit Tom. 5. Annal. suorum, ab Alcimo Auito editum fuisse catalogū librorū Canonicorum. Sanè in Tomo 1. Epistolarum Decretalium Epistola extat ipsius

Digitized by Google

ad Hormisdam Papam inter Epistolas Hormisdæ. Quemadmodum Poëmatum de Genesi libri quinque, & Epistola, quam diximus, Consolatoria ad Fuscinam sororem, habentur in Tomo 8. Biblioth. Sanctorum Patrum edit. 2.

ALCVINVS, qui, & Sigeberto Albinus, alijs autem cum prænomine Flaccus (vt notat Suffridus Petrus) ab alijs Leuita, & Anglus Eboracensis, primò in Cœnobio S. Petri Londini, ac Bedæ Venerabilis discipulus, & Ordinis S. Benedicti congregationis Giribennę Fuldensis, deinde à Carolo Magno Rege in Galliam euocatus, vbi docuit Haymonem, & Rabanum monachos, qui deinceps fuêre Episcopi, atque Vsuardum itidem monachum, viros celebres, opera ipsius Caroli Abbas Cœnobij S. Martini apud Turonenses, doctrinæ, & sanctitatis vberrima reliquit hæc non infœcunda semina.

Interpolatæ expositionis ex Patrum sententijs in Genesim breuem commentarium forma Dialogistica, qui prodijt Parisijs in Tomo 7. Biblioth. SS. Patrum Bignæi.

In quindecim cantica graduum, id est, à Psalmo 119. vsque ad 133. Morales Notationes.

In Ps. 118. & in septem Ps. Pœnitentiales.

In Canticum Canticorum, lib. 5.

In Ecclesiasten, lib. 1.

In Ioannem Euangelistam, lib. 7.

In omnes Pauli epistolas, lib. 14.

In Apocalypsim, lib. 1.

De vita Sancti Vedasti Episcopi, lib. 1. Vide Tom. 1. Surij mense Febr.

De vita Sancti Richarij Abbatis, lib. 1. Tom. 2. Surij, 26. Aprilis.

De vita S. VVilbrodi Episcopi, metro, & prosa, lib. 2. Prosam autem adfert Surius Tomo 6. die 7. Nouemb. Metricum autem alicubi extare m.s. audiui.

Ad Eulaliam Virginem de Natura, & Immortalitate animæ, lib. 1.

Prognosticon de futuro sæculo, lib. 1.

Ad Quæstiones Frigidisi, lib. 1.

Ad Guidonem, de virtutibus, & vitijs librũ.

Cõfessionẽ fidei, siue doctrinã de Deo, lib. 1.

De Sancta Trinitate, lib. 3.

De adoptione filiorum Dei.

De Ecclesiasticis dogmatibus librum.

Speculum paruulorum, lib. 1.

Quæstionum in Genesim, lib. 1.

De nominum Dei proprietate, lib. 1.

Dialogum ad discipulos librum.

De septem artibus liberalibus librum.

Enchiridion in quosdam Psalmos, lib. 2.

De benedictionibus Patriarcharum, lib. 1.

Sententiarum, lib. 1.

Epistolarum ad diuersos, lib. 1.

Rhetoricæ autem, ac Dialecticæ eius Institutiones, Politicæ quoque cum scholijs Matthæi Galeni excusæ sunt Duaci, anno 1568.

Quin etiam, tum hæc, tum reliqua penè omnia edita sunt Parisijs, atque Coloniæ Agrippinæ.

Porrò Alcuinus in ordinem redegit, Carolo Magno iubente, Patrum Homilias in Euangelia, quæ per annum publicè in templis leguntur: videlicet Augustini 48. Hieronymi 6. Ambrosij 10. Hilarij 1. Fulgentij 2. Origenis 4. Maximini 17. Chrisostomi 12. Seuerianì 1. Leonis 21. Gregorij 36. Bedæ 48. & Isidori 1. Reliquæ verò, quæ nunc eius Homiliario leguntur, adiectæ sunt à Laurentio Surio Cartusiano. Excusum autẽ est hoc Homiliarium Coloniæ apud Maternum Cholinum, anno 1517. & anno 1539. ibid. Item 1569. & Parisijs anno 1535. Cæterum S. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino, vrgente, Missas votiuas per hebdomadam decantandas composuit, sicque compositas, vnicuique feriæ suam attribuit. Quarum prima fuit quæ hodieque ab Ecclesia recitatur, cuius initium est. *Benedicta sit Sancta Trinitas, atq; indiuisa Vnitas.* Quæ causa fuit, cur de eadem Sanctissima Trinitate, & fide catholica tres libros doctissimos conscripserit, qui eius Homiliario adtexti sunt; è quibus integrum deinceps nocturnum, ac diurnum officium Ecclesiasticum illius diei collectum, sancta Romana comprobauit Ecclesia: & ab eadẽ iussum, vt in solennitate Sanctissimæ Trinitatis perpetuo vsui esset: quod & in reliquis ferijs factum est. Nimirum, vt Missæ celebrarentur, nempè feria 4. de Caritate, feria 5. de Angelis, feria 6. de Cruce, Sabbatho de Beatissima Virgine; quamuis deinceps institutum sit, vt feria prima, id est Dominica, proprio Missæ officio Ecclesia vteretur. At ea, quæ Sanctissimæ Trinitatis festi esset propria, eadem die celebraretur, quæ dies non multo post à Ludouico Pio Imper. (concedente Rom. Pont. Greg. IIII.) Alcuini exemplo instituta est, secunda verò feria diceretur de Angelis. Tertia pro peccatis. Quarta pro pace. Quinta pro tribulatione. Sexta, & Sabbatho, vt sup. Et hæc quidem è Gulielmo Durando in Rationali Diuinorum officiorum. Veruntamen Iacobus Pamelius ad tertium, qui est eiusdem Alcuini, Sacramentorum librum, qui excusus est Coloniæ cum Antiphonario Sancti Gregorij, anno 1571. aliter has Missas distribuit.

Sed & aliæ vndecim Missæ ab Alcuino, quas Ecclesia comprobauit cernuntur ibidem. Claruit Tritemio, anno Domini 770. qui non Sacerdos, sed Diaconus tantum,

Digitized by Google

Turonis in Domino obdormiuit, die 14. Kalend. Iunij.

Quod autem in Chronico Canonicorum Regularium Alcuinus dicatur Gallus, & præceptor Caroli Magni, inde fieri potuit, quòd in Gallia diu vixerit, quod eum de multis docuerit, quodque Parisiensis Academię fuerit Auctor, siue Director: Porrò in secunda editione Bibl. SS. PP. Bignæi habentur sub nomine Albini Flacci Alcuini Turonensis Abbatis, ad Signulphũ presbyterũ in Genesim Quæstiones. In Ecclesiasten ad Oniam sacerdotem, & ad Candidum presbyterum, atque ad Nathanaëlem Diaconum commentaria. Ad Oduinum presbyterum, De Baptismi cerimonijs Epistola. De ratione Septuagesimæ, Sexagesimæ, & Quinquagesimæ, ad Carolum Magnum Galliarum Imperatorem, Epistola. De Diuinis officijs liber. Ad Eulaliam Virginem, De animæ ratione. Epistola de Vitutibus ad Guidonem Comitem. De octo vitijs principalibus liber. De S. Trinitate ad Fredericum Quæstiones 28. De fide S. Trinitatis libri tres, ad Carolum Magnum scripti, & missi anno Domini 770. His autem adtexitur Caroli Magni Galliarum Imperatoris ad Alcuinum Abbatem, De ratione Sexagesimæ, Epistola.

ALCVINVS, siue Flaccus Alcuinus præter illa, quorum meminimus plures Adriano Pont. Max. Regi Edilredo, Ducibus, Archiepiscopis, Episcopis, Monachis, & alijs Epistolas scripsit, quæ denique prodierunt opera Henrici Canisij V. C. in primo Tomo antiquæ lectionis. Ingolstadij an. 1601. Cæterum anno etiam 1604. recusus est hac prænotatione, *Thesaurus homiliarum, seu Concionum ab Alcuino Flacco iussu Caroli Magni primum eruttus, tandem verò religiosiss. F. Laur. Surij opera in totius anni Epistolas concionibus auctus, & repurgatus. Coloniæ apud Cholinum.* Sed & Epistola Alcuini de confessione peccatorum, ad pueros S. Martini extat m.s. in Biblioth. S. Galli in Heluetia. Quæ tamen ab Henrico Canisio edita est in Tom. 5. antiquæ Lectionis, sicuti & ipsius Alcuini Dialectica, & Grammatica.

Anno 1385. ALCYSON Episcopus Nicopolitanus in Illyrico, insignis Orthodoxus, ad quem monachi è Palæstina scripserunt epistolam, quã Euagrius suæ inseruit historiæ, lib. 3. c. 31.

ALDEBRANDINVS Caualcantes Florentinus ordinis S. Augustini Eremitarum, scripsit Sermones Quadragesimales, qui Florentiæ in Bibliotheca S. Spiritus asseruantur, quorum initium est. *Conuertimini ad me.* Constat autẽ eum alia edidisse, quamuis interierint; nam ad finem eorum sermonum dicit: *Si vis plus loqui de Epistola, vel de Euangelio, quære inter sermones Dominicales. Require etiam de hac materia inter sermones historiales.* Atqui sermones quoque festiuos composuit, quorum primus incipit, *Venite post me.* Floruit anno 1385. Hæc Michaël Pocciantius, & Iosephus Pamphilus. At ego Aldobrandini cuiusdam Commentarium in Apocalysim m.s. vidi Venetijs in Bibliotheca, quam Grimanus Cardinalis reliquit insignem Canonicis Regularibus ord. Saluatoris, apud ædem D. Antonij.

Vide Baronij Annal. sub annũ 699. vbi item de Sergio Papa. Vide infra. Althelmi scriptorum mouumẽta.

ALDELMVS Cæsari Baronio Card. est Sigeberto Adelmus, Bignæo autem in Bibl. SS. PP. secunda editione Adelmus, cuius, ibidem in Tom. 3. Epistola extat, siue liber ad Hyldilicham Iustinam, & ceteras Virgines, De laudibus Virginitatis. At Beda sic ait: Althelmus, cum esset adhuc presbyter, & Abbas monasterij, quod Maildui vrbem nominant, scripsit, iubente Synodo, suæ gentis librum egregium aduersus errorem Britonum, quo vel Pascha non suo tempore celebrant, vel alia perplura Ecclesiasticæ castitati, & paci contraria gerunt; multosque eorum, qui Occidentalibus Saxonibus subditi erant, Britones ad Catholicam Dominicæ Paschæ celebrationem huius lectione perduxit. Scripsit & de Virginitate librum eximium, quem in exemplum Sedulij geminato opere, & versibus hexametris, & prosa composuit. Scripsit & alia nonnulla, vtpote vir vndecunque doctissimus. Nam & sermone nitidus, & scripturarum (vt dixi) tam liberalium, quam Ecclesiasticarum erat eruditione mirandus. hucusque Beda. Sub annum Domini 699. Sergij Papæ. Vide supra, in verbo, Adelmus, vbi de Aldelmo quædam, qui est hic ipse Adelmus.

ALEANDER, vide in verbo, Hieronymus Aleander Card. scripsit Grammaticam ad literas Græcas, Epistolas varias, in quibus de rebus item Ecclesiasticis agit.

ALENSIS. Vide, in verbo, Alexander Halensis.

ALEXANDER Alensis. Vide, in verbo, Alexander Halensis.

ALEXANDER Pesantius Romanus in vniuersam D. Thomæ summã Theologicam Commentaria & Disputationes edidit an. 1606. Venetijs apud Societatem.

ALEXANDER huius nominis Papa III. Epistolas Decretales sui temporis in vnum codicem redactas Consulta Alexandri voluit nominari.

ALEXANDER Pont. Max. ab Onufrio Petrus Philargi, siue alijs Philareti, vocatus, sicut moriens dixit, quamuis, quoniã in Creta diu vixit, dictus sit Cretensis, siue de Candia, scripsit Sermones varios. Quodlibeta quædam; Item elegantes commentarios, in

Digitized by Google

quatuor lib. Sent. & alia. Bononiæ autem ann. 1410. Nonis Maij, decessit, qui apud ordinē Minorum marmoreo tumulo est conditus. Quin etiam idem ipse, scripsit epist. ad Hugonem Eterianum. Quæ extat in Bibl. PP. Bignæi To. 9. in editione secunda. Anno 1409.

ALEXANDER Episcopus Alexādrinus, quem Athanasius vsque ad mortem aduersus Arianam hæresim intrepidè (vel in ipsa decrepita ætate) depugnasse scribit in prima oratione cōtra Arianos, reliquit septuaginta Epistolas Encyclicas, hoc est Orbiculares; siue per circuitum, vt Epiphanius tradidit, hæresi 69. Eius autem, quam dedit ad Syluestrum Summum Pont. (& si hæc omnino interijt) extat memoria in Liberij Papæ Epistola ad Constantium Imper. quam vide in Bibl. SS. PP. Periere item reliquæ omnes præter duas, quarum altera est apud Socratem lib. 1. c. 3. Altera apud Theodoretum lib. 1. c. 4. At licet apud Theodoretum huius Epistolæ inscriptio sit ad Alexandrum Episcopum Constantinopolitanum, Baronius tamen Card. Tom. 3. Annal. sub annum 318. docet inscriptionē illam fuisse superadditam, nec esse posse germanam Theodoreti. Quippe neque vni, sed pluribus Episcopis scriptam fuisse constat ex ipsamet Epistola. Neque verò adhuc Constantinopolis dicebatur ipsa Ciuitas, sed Byzantium.

Quod autem in hac Epistola quædam verba sint, quæ doctis quoque facessiuêre negotium, nimirum in Græco codice illa μὴ τὰς τῇ ὑποστάσει δύο φύσεις μίαν εἶναι σαφήνιζων hoc est, *neque duas secundum hypostasim naturas vnam esse docens*, reuocādum est ad memoriam id, quod ante hunc Apparatum in præfatione ad Lectorem innuimus, de Verbis aliquot Patrum orthodoxorum. quæ hoc tempore minus cōmodè dici possent, quæve tunc liberius proferebantur, cum nulla generalis Synodus ipsa elimasset. Quippe Alexander verè Orthodoxus ante Nicænam synodum extendit per tropum Dualitatem personarum ad naturā, vt Dualitas illa, quæ erat propria personarum, tribueretur etiam naturæ, non tamen sumptæ absolutè, sed (vt cum scholis loquar) modificatè secundum hypostasim. Quæ tropica extensio, licet tunc reprehendenda non fuerit in tam Catholico Patre, cuius mens aliunde constat, tamen, ad euitandum periculum, non fuit deinceps vsurpata ab Ecclesia. Iam verò quidquid sit de Epiphanio Scholastico, qui Latinè illam vertit, vide in verbo, Cassiodorus, & in verbo, Epiphanius Scholasticus. Quod autem in fine eius epistolæ nominet Diaconos Achillam, Euzoium, Aithalem, Lucium, Sarmatam, videtur error irrepsisse. Nam in literis Arij, & sociorum, ij quoque recensentur tamquam presbyteri; & in Epistola Alexandri ad Syluestrum Romanum Pontificem non vnus, sed plures presbyteri indicantur Arij sectatores. Obseruatio de Patribus. NOTA.

ALEXANDER ab Alexandria ordinis Minorum Barchinone Doctoratus adeptus insignia è Ministro Genuæ sextus Generalis ann. 1313. Clem. Pont. Max. delectus scripsit,

In Magistrum Sententiarum.
Postillam, quæ incipit, *Annunciabo tibi.*
In Euangelium Ioannis, & in Epistolas Pauli.
In Ecclesiasticum.
In Esaiam, & Tobiam.
Quæstiones Quodlibeticas.
Tractatum de Vsuris.

In Metaphysica, quæ quidem cum nomine Alexandri Halensis, circūferantur, nos in Apparatu nostro ad Aristotelis philosophiam in Elencho interpretum Metaphysices, diximus aliorum sententiam. Quæstionum variarum librum. In lib. de Anima, & in alios Aristot. Claruit Henrico Imp. VII. obijt ann. 1314. sepultus apud Aram cœli, Romæ.

ALEXANDER Alemanus Saxo, ord. Minorum, qui dictus est Doctor ILLIBATVS, scripsit quædam è reuelationibus hoc est, Apocalypsi S. Io. Euang. In quatuor lib. Sententiarum. Quoniam verò tempore vixerit, apud Henricum Vuillot Belgam, qui eius meminit, silentium est.

ALEXANDER Anglus, qui Summam, siue Destructorium vitiorum scripsit. Vide, in verbo, Alexander Halensis, ad finem.

ALEXANDER Anglus monachus Cantuariensis congregationis cluniacensis, qui floruit ann. 1120. scripsit, De dictis S. Anselmi cantuariensis Archiepiscopi librum. Arnold.

ALEXANDER Archirota Neapolitanus ord. montis Oliueti, ann. 1580. Florentiæ è typographia Sermartellij est euulgatus.

ALEXANDER Ariostus ord. Minorum duobus Opusculis nobis profuit; altero, cui Enchiridion, siue Minorica nomē est, De animarum curanda salute: casus enim omnes, qui in eo studio plerumque emergunt, compendio complectitur. Altero in eo totus est, vt conuincat iure distinctos Minores ab alijs, licet eiusdem instituti fratribus. At neque cuias fuerit, nec quo tempore vixerit, tradidere Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus, neque Henricus Vuillot nec Petrus Rodulphus Tossiniacensis, qui eius meminerūt: ille in Seraphica historia, hic in catalogis suorum scriptorum. Porrò apud Philippum

Digitized by Google

Pintium editus est Venetijs anno 1513.

Anno 1325. ALEXANDER Prior Generalis Augustinianus creatur Archiepiscopus Rauennę. Qui cum esset humanis, & diuinis literis imbutus, scripsit iubēte Ioanne XXII. Pont. Max. Opus duobus libris distinctum, De iurisdictione Imperij, & auctoritate Summi Pontificis. Extat Lugduni excusum apud Claudium Giboletum, ann. 1498.

De Paupertate Euangelica. De Ecclesiastica vnitate. In li. Priorum Arist. Commentaria. In libros Topicorum Arist. & alia multa, quæ Bononię in Bibliotheca Augustinianorum asseruātur. Liber autem de Potestate Ecclesiastica ad Ioannem Papam, Romæ quoq; custoditur in Bibliotheca Vaticana pulchris characteribus, & in monasterio S. Augustini alia mānuscripta.

Ioseph. Pamphilus.

ALEXANDER Augustinianus Prior generalis à Pio II. S. R. E. Cardinalis renunciatus est, ann. 1460. Qui solitus erat dicere. *Difficilius, sed laudabilius esse, hominem fieri bonum, quam doctum, vtiloremq́, sibi, & alijs, esse moribus præstantem, quam doctrina excellentem.* Scripsit De Christi ortu, sermones 100. De cœna cum Apostolis facta. De peccato in Spiritum sanctum. Obijt Tybure, & Romæ sepultus est: In sacello autem, quod domi ædificauerat, sepulchrum extrui curauit clam in Scrinij speciem, ita vt facile aperiri posset. Intus imago erat depicta Card. mortui iacentis, eo habitu oris, & vestium, quibus ipse erat, inscriptumq́; in interiori latere sepulchri. *In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua.* Pictor eo mortuo cōfessus est se iureiurando adactum, ne cui hoc patefaceret. Aperiebat, Scrinium, vt postea cognitum est, quoties oraret, eamq́; imaginem speculabatur. Interrogatus initio morbi, quo in loco vellet sepeliri; *Animam,* inquit, *iampridem Deo voui, nunc corpus Pio relinquo: vbi is volet, me sepelitote.* Interrogatus, quid vellet mandari suis: *Nihil,* inquit, *nisi vt boni sint, rectęq́, viuant.* Instante morte suis Religiosis ei dicentibus, ne quid timeret. *Quid,* inquit, *ego timeā, qui ad nuptias eo?* Hæc Ioseph Pamphilus.

ALEXANDER Bonanus Panormitanus scripsit Quadragesimale, quē inscripsit Portū Panormitanum, ann. 1574.

ALEXANDER Brassicanus præfationem scripsit in Saluianum, De vero iudicio Dei.

ALEXANDER Campegius Bononiæ natus è nobili familia, & ciusdem ciuitatis Episcopus, ac demū cardinalis, librum, De auctoritate Romani Pontificis, & alterum, de cōcilijs reliquit. Eisingrenius.

ALEXANDER Episcopus Cappadociæ, cum desiderio Sanctorum locorum Hierosolymam pergeret; & Narcissus Episcopus eiusdē Vrbis iam senex regeret Ecclesiam, Narcisso, ac multis clericis eius reuelatum est, altera die mane ingressurum Episcopum, qui adiutor sacerdotalis cathedræ esse deberet. Itaque re completa, vt prædicta fuerat, cunctis in Palestina Episcopis in vnū congregatis, adnitente quoque ipso, vel maximè, Narcisso; Hierosolymitanæ Ecclesiæ cum eo susceptit administrationem. Hic in fine Epistolæ ad Antinoitas de pace Ecclesiæ ait: *Salutat vos Narcissus, qui ante me hic tenuit Episcopalem locum, & nunc mecum eundē orationibus regit, annos natus circiter centū sedecim, & vos mecū precatur, vt vnum, idemq́, sapiatis.* Scripsit, & aliam ad Antiochenos per Clementem presbyterum Alexandriæ, necnon ad Origenem, & pro Origine contra Demetrium, quod iuxta testimonium Demetrij eum presbyterum constituerit. sed & aliæ eius ad diuersos feruntur Epistolæ. Septima autem persecutione sub Decio, quo tempore Babylas Antiochiæ passus est, ductus cæsaream, & clausus in carcerem, ob confessionem christi martyrio coronatur. Hæc Hieronymus in catalogo. Porrò Antinoitæ, quorum suprà fit mentio, fuere incolæ Antinoiæ, quæ ciuitas Aegypti fuit, quæ item dicta est postea Adrianopolis, quoniā ab Adriano Imp. condita est. Euseb. lib. 4. c. 7. hist.

ALEXANDER Cararius Patauinus, librum edidit De Spōsalibus, & Matrimonijs, qui extat inter Tractatus Venetijs postremò editos Tom. 9. fol. 61.

ALEXANDER Carerius Patauinus Iurisconsultus, emisit librum, De Potestate Romani Pontificis aduersus falsos, quos ille vocat, Impios Politicos. Patauij apud Franciscum Bolzetam, ann. 1599.

ALEXANDER Celestinus, monachus, & Abbas ordinis S. Benedicti, scripsit de gestis Rogerij Siciliæ Regis, cuius fuit æqualis, historiarum libros sex.

ALEXANDER Anglus, Episcopus Cestrienſis, Psalterium Dauidis exposuit, sermones plures ad populum habitos scripsit, ann. 1238. Eisingrenus.

ALEXANDER de Clipido, scripsit De auctoritate Ecclesiæ. *Sed vide in verbo Alexander è Sancto Elpidio.*

ALEXANDER Anglus, Essebiensis monachus, carmine excellens, & prosa anno Domini circiter 1360. protulit in lucē, De sacris diebus li. 1. Epitomen Britannicæ historię,

Digitized by Google

lib.1.De Vita S.Bertellini eremitæ,De vita S.Lunguni, siue Lungari eremitæ carminum librum,Epistolarum ad diuersos librum.Eisingr. Arnold.

ALEXANDER Halensis,quem abs se non lectum,neque visum Henricus è Gandauo Galensem,alij de Hales vocant,SS.Thomæ,& Bonauenturæ præceptor, ex oppido Halensi, quod est in Anglia, Ordinis minorum, Innocentij IIII. iussu totius Theologiæ Summam conscripsit, ea methodo, quam antea nemo vmquam attigerat. Eam autem Summam Alex.IIII.Pont.diplomate,ac septuaginta Virorum Ecclesiasticorum Syngraphis comprobauit. Quam post alias editiones Franciscus Franciscius Senensis Venetijs excudit anno 1575.recognitam,& quintuplici Indice auctam. Porrò idem Halensis vtrũque Testamentum varijs hincinde annotationibus, velut stellulis illustrauit,Operi, nomine indito, Postilla super tota Biblia. Quin,& mihi dum viueret, cardinalis Sarnanus ostendit Tomos quatuor manuscriptos eiusdem Alexandri Halensis in D.Marcum,& in D.Lucam, in omnes Epistolas D.Pauli, quos optabat in lucem emitti. Scripsit, & Summam virtutum eaque in lucem postremò prodijt an.1509.In Pentateuchum Moysi.comment.in Iosue. In Iudicum librum. In lib.4. Regum. In Psalmos item commentaria luculenta, falso Hugoni à S.Theodorico ascripta, quæ Venetijs, ann. 1496. excusa sunt à Gregorio de Gregorijs. Annotationes in duodecim Prophetas minores. De commẽtarijs verò in Metaphysica Aristotelis,quæ Venetijs apud Simonem Gallinianum,an.1572. sub eius nomine fuerunt excusa, vide in verbo, Alexander ab Alexandria. Declarationem regulæ Minorum. De concordia item iuris humani, atque Diuini. Sed & Eisingrenius addit ab eodem Halensi expositos quatuor Magistri libros , qui quidem Lugduni 1515. typis subiecti prodierunt. Vitam item B. Thomæ Cantuariensis, atq; Richardi Angliæ Regis, Deque factis Mahometi Volumen , ac Sermones ad populum habitos,atque adeo in Epistolas omnes D. Pauli ferunt eum scripsisse.Obijt Parisijs ann.1245.vt Petrus Rodulphus Tosiniatensis in sua Historia Seraphica tradit,qui & eius laudes est persecutus. Alexandri præterea Angli Theologi, (vt habet inscriptio)vetustissimi Summam,siue Destructorium Vitiorum, edidit Venetijs Damianus Zenarius, anno 1582. Porrò ad huius Auctoris, qui merito dictus est *Irrefragabilis*,doctrinam solidè percipiendam pertilis est Summula Resolutionum eiusdem, quam Prosper Vrbinas acri vir iudicio in ordinem & compendium redegit. Vide in verbo, Prosper Vrbinas.

ALEXANDER Heckam Anglus maioré Bibliorum partem exposuit. Vixit an.1220. Eisingrenus.

ALEXANDER Hessus de Christi Incarnatione libros quatuor scripsit,Eisingrenus. Anno 1474.

ALEXALDER Imola. Vide infra in verbo,Alexander Tartaginus è Foro Cornelij.

ALEXANDER monachus,& Abbas secundus Monasterij S. Saluatoris Aquisincti, congreg.Cluniacensis,anno Domini circiter 1100.prædecessoris sui gesta scripsit, nimirum De vita Beati Gosuini Abbatis, lib.1.qui asseruantur m. s. Aquisincti. Arn.

ALEXANDER monachus Græcus Oratiõnem vberem Græcè scripsit, De Inuentiõe S.Crucis,quæ prodijt denique in lucem tum Græcè, tum Latinè versa ab Andrea Scotto Societatis nostræ Viro pererudito , tum Notis illustrata à Iacobo Gretsero Theologo Societatis nostræ, Ingolstadij ex typographia Adami Sartorij,ann.1600.Extat autem m. s. in Bauarica Bibliotheca,& in Crypta Ferrata prope Tusculũ Latij Ciuitatem Vrbi vicinam,& alibi.Huius autem Alexandri, cum neque Patriæ, nec cognominis, neque æui, quo vixerit,mentio vlla extet,quòd hactenus rescire potuerim; satis modo fuerit,nosse, eum à Glyca. p.4. citari: In codice autem Cryptæ Ferratæ haberi hanc inscriptionem. *Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ λόγος ἱστορικὸς περὶ εὑρέσεως τιμίου σταυροῦ πρός τινας ὁσίους πατέρας προτραπέντος ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ ἐστὶ θεολογία ἀληθὴς, καὶ περὶ θείας οἰκονομίας ἀπλανὴς ὁμολογία, καὶ ἐγκώμιον εἰς τὸ τίμιον σταυρόν.* hoc est. *Alexandri monachi historica De inuentione veneranda crucis ad quosdam Sanctos Patres,quorum cohortatione ad scribendum excesserat,in qua est Theologia vera,& de Diuina dispensatione syncera confessio,& Encomium in venerandam crucem.*

Ceterum cum varias diuersorum codicum lectiones afferat idem Gretserus,è quibus hanc Orationem absolutiorem cõfecit, viderit illas cordatus Lector in eiusdem ad eam Notis,secundo Tomo de Cruce.

Quòd autem dubitari possit,multa,quæ in hac oratione leguntur, haberi in Chronico Iulij Pollucis,quod m.s.in Bibliotheca Bauarica seruatur , quodq; breui euulgandum expectamus,idem,cum ipso Gretsero dixerim,aut à Iulio Alexandrum fuisse expilatum aut Iulium ab Alexandro,aut ab vtroque tertium,quoniam non modo sententijs,verum etiam verbis passim conueniunt.

Ne quis autem putet è nonnullis Alexandri verbis, eum non rectè sensisse de Proces-

sione

sione Spiritus sancti, quoniã non meminerit Filij à quo quidem, sicut à Patre procedit, vtrumque ab Alexandro fuisse intellectum diserta ipsius comprobant verba, asserentis Filium habere omnia, quæ Pater habet, præter ἀγεννησίαν, hoc est innascibilitatem, & id, quo Pater est Pater. At tu Lector vide planius hæc in notis Gretseri ad hunc locum.

ALEXANDRI Quinti Pont. Max. ad Magistrum Hugonem Etherianum, Epistola To. 9. Bibl. SS. PP. edit. 2.

ALEXANDER è Sancto Elpidio, quod Oppidum est in Vmbria, Romanæ Ecclesiæ ditione, quem puto errore siue Amanuensium, siue alio fuisse scriptum, *De Clipido*, Generalis D. Augustini Eremitarum Magister, scripsit De Ecclesiastica potestate. De Ecclesiastica paupertate. De Ecclesiastica vnitate, præter Commentarios, quos in libros Priorum, & Topicorum Aristotelis reliquit. Vixit ann. 1330. Ambros. Coriolanus.

ALEXANDER Tartaginus è Foro Cornelij, hoc est Imolensis I. V. C. scripsit In Sextũ Decretalium. In Clementinas. In Codicem. Super Digestum vetus, & nouum, & Infortiatum. Floruit Sixto IIII. Pont. Max. anno Domini 1470.

At idem Alexander Tartaginus, dictus de Imola, cum perutilis sit, fuit tamen inquinatus annotationibus Caroli Molinæi, quas (licet prohibitas) cum non pauci vel legerẽt, vel ne ipso Alexandro priuarentur, ægrè dimitterẽt, Thomas Manricus, Apostolici Sacri
anno 1570. Palatij Magister, Pij V. Pont. sanctæ memoriæ iussu, quæ delenda essent, adhibitis doctis Viris obseruauit, & in lucem edidit, vt quisque ijs deletis tuta conscientia posset retinere. Obseruata autem hæc sunt in editione Lugdunensi, ann. 1556.

EX LIBRO PRIMO

Tollantur Epistolæ Caroli Molinæi quatuor folijs contentæ.

Ibi, *Liber Primus Consiliorum, &c.* tolle hæc, *Opera Caroli Molinæi Iureconsulti Parisiensis, cum eiusdẽ C.M. annotationibus analyticis.*

Cons. 4. fol. 9. col. 2. ver. *iuramenti*, ad medium, tollantur duo verba, *veritas vt.*

Cons. 8. fol. 11. col. 2. ver. *fuerunt*, tollatur integra additio, à dicto verbo, *fuerunt*, vsque ad literas. *C. M.*

Cons. eod. fol. eod. col. 3. ver. *correcta*, tollatur tota additio, ab eodem ver. vsque ad illud, *exemptos fuisse. C.M.*

Cons. 27. fol. 28. col. 3. ver. *producto*, tolle quatuor lineas, à ver. *& male*, vsque ad illud, *seruamus.*

Cons. eod. fol. 29. col. 2. ver. *salutis*, tolle duodecim lineas, à ver. *vbi iuste*, vsque ad illas literas *C.M.* Ibid. in ver. *tertio ratione*, à ver. *sed omnes*, vsque ad literas *C.M.* tolle vndecim lineas. Ibidem paulo inferius ver. *actus*, tolle quinque lineas.

Ibid. col. 3. quatuor lineas, à ver. *valebit*, vsque ad illud, *nu. 3.*

Cons. 42. fol. 40. col. 2. ver. *iuramentum*, tolle quinque lineas ab eodem ver. vsq; ad illud, *num. 4.*

Cons. eod. fol. 41. col. 2. ver. *alias*, tolle septem lineas ab eod. ver. vsque ad illud, *§. lxxvi.*

Cons. 59. fol. 54. col. 2. ver. *instrumento*, tolle 25. lineas, ab eod. vers. vsq; ad illud, *consi. C.M.*

Cons. & fol. eisdem col. 3. ver. *non valet*, tolle omnes additiones sequentes ab eod. ver. *non valet*, vsq; ad illud, *quæ ad eum spectant, C.M.* scilicet lineas 32.

Cons. 79. fol. 68. col. 3. ver. *forum*, tolle lineas 24. ab eod. verbo, vsq; ad illud, *lxxv. C.M.*

Cons. 85. fol. 33. col. 2. ver. *ipso iure*, tolle septem lineas, à ver. *sed est falsum*, vsq; ad illud, *C.M.*

Cons. 97. fol. 82. col. 2. ver. *nec etiam*, dele quatuor lineas, à ver. *sed errant*, vsq; ad illud, *C.M.*

Cons. 125. fol. 104. col. 2. ver. *seruandum*, tolle septem lineas ab eodem vers. vsque ad illud, *consi. C.M.*

EX LIBRO SECVNDO

Tollatur Epistola Molinæi, & ibi, *Liber Secundus, &c.* tollantur decem lineæ à ver. *Opera Caroli*, vsq; ad illud, *accommodatis.*

Cons. 1. fol. 2. col. 3. ver. *dispensari*, tolle sex lineas à ver. *sed tunc*, vsq; ad illud, *mendacii. C.M.* Ibidem ver. *spectat*, tolle tres lineas. Ibidem ver. *non peccat*, in fine, tolle illa verba, *secus in Diuinis, & quoad Deum.*

Cons. 3. fol. 4. col. 2. ver. *tollit*, auser quinque lineas à ver. *sed sunt ineptiæ*, vsq; ad illud, *C.M.*

Cons. 11. fol. 12. col. 3. ver. *iuramento*, tolle illa verba in fine, *verum est vt etiam.*

Cons. 12. fol. 13. col. 3. ver. *factum*, tolle septem lineas.

Cons.

Conſ.37.fol.28.col.2.ver.*Paulus*, tolle quinque lineas, vſque ad illud, *C.M.*
Conſ.38.fol.eod.col.4.tollatur tota Epitome incipiens, *Si mulier*, vſq; ad illud. *C.M.*
Conſ.65.fol.46.col.3.ver.*laicum*, tolle illud, *ſed hoc friuolum eſt.*
Conſ.91.fol.63.col.3.ver.*ſaperet*, tolle quatuor lineas.
Conſ.119.fol.83.col.2.ver.*vſurarum*, tolle 13. lineas ab eod. verbo, vſque ad illud, *C.M.*
Conſ.121.fol.84.col.3.ver. *contrariam*, tolle 24. lineas, à ver. *quod mihi videtur*, vſq; ad illud, *ſuperſtitio. C.M.*
Conſ.eod.in fi.fol.85.col.2.ver.*religione*, tolle 18. lineas ab eod. ver. vſque ad *C.M.* ibidem ver. *capacem*, dele tres lineas.
Conſ.139.fol.97.col.2.ver. *vſufructus*, tollantur quinque lineæ. Ibidem col. 3. ver. *valere*, tolle ſex lineas.
Conſ.157.fol.116.col.2.ver. *validatur*, tolle tres lineas. Ibid.col.3.ver. *Iuramenti*, item tres lineas, & paulo infra ver. *Iuramentum*, ſeptem lineas. à verſ. *ſed dicendum*, vſque ad *C. M.*
Conſ.163.fol.113.col.3.ver. *pium*, tolle tres lineas ab eod ver. vſque ad illud, *vbi dixi.*
Conſ.178.fol.123.col.3.ver.*non valet*, tolle vndecim lineas ab eod. ver. vſque ad *C. M.*
Conſ.205. fol.144.col. 3. ver. *iuratum*, tolle 19. lin. ab eod. ver. vſque ad *C. M.*
Conſ.209.fol.147.col.2.ver.*per ea*, tolle 15. lin. ab eod. ver. vſque ad illud, *gl. fin.* Ibid. col. 3. ver. *Epiſcopi*, 13. lin. ab eod. verbo, vſque ad illud, *Sempronius. C.M.*
Conſ.211. fol.156.col.2. deleantur omnes additiones à verbo *excludit*, vſque ad illud. *vt ſæpe dixi*, ſcilicet 15. lineæ. Ibid. col.3. ver. *habilitatio*, deleantur vndecim lineæ vltimæ, à ver. *quam limitationem*, vſque ad illud, *pub. C.M.*

EX LIBRO TERTIO

Tollatur Præfatio, & ibi, *Liber Tertius*, tollantur octo lineæ à ver. *Opera Caroli*, vſque ad illud, *margini accommodatis.*
Conſ.1.fol.3.col.2.ver.*non valet*, tollantur tres lineæ.
Conſ.4.fol.6.col.2.ver.*probet*, tres lineæ.
Conſ.6.fol.7.col.3.ver.*profanis*, in medio, auferantur hæc omnia, *Hodie non curamus de his formis.*
Conſ.9.fol.11.col.2.ver.*prælatura*, auferantur quinque lineę à ver. *ſed hæc non obſeruatur*, vſque ad illud, *ſollennitatem.*
Conſ.13.fol.14.col.2.ver.*concludo*, in medio, corrigatur, ver. *Sectam*, & mutetur in *Religionem*, vt conſtet ſenſus.
Conſ.17.fol.18.col.3.ver.*medio*, in prima linea auferantur hæc, *quæ habuit ortum ab errore Canoniſtarum.*
Conſ.20.fol.20.col. 2. ver.*obſtet*, tollantur tres lineæ.
Conſ.21. fol.21.col.3. ver.*alio*, quinque lineæ à ver.*ad ineptias*, vſq; ad illud, *C.M.*
Conſ.29.fol.27.col.2.ver. *reliquiſſe*, in fine, tollantur duæ lineæ à ver. *quod faciunt*, vſq; ad illud, *exultauit*,
Conſ.38.fol.34.col.3.à ver.*Deum*, omnia quæ ſequuntur vſq; ad illud, *dixi. C.M.*
Conſ.63.fol.46.col.2.à ver.*competentem*, vſq; ad illud, *Præfa.glo.*
Conſ.80.fol.58.col.2.ver.*tempus*, tollantur decem lineæ, ab eod.ver. vſq; ad illud, *iiij. C.M.*
Conſ.81.fol.60.col.2.ver..*iuramento*, tollantur ſex lineæ, vſque ad illud, *nu. 13.*

EX LIBRO QVARTO

Tollatur Præfatio Molinæi, & ibi, *Liber Quartus*, tollantur octo lineæ à ver. *Opera Caroli*, vſq; ad illud, *accommodatis.*
Conſ.6.fol.6.col.2.ver.*duplex*, tollantur lineæ 20. à ver. *ſed poſtea*, vſq; ad illud, *auxiliũ. C.M.*
Conſ.17.fol.13.col.3.ver.*Eccleſia*, decem lineæ. ab eod.ver. vſque ad illud, *gl. vij.*
Conſ.55.fol.38.col.2.ver.*non poſſunt*, tollantur decem lineæ à ver. *quod notat*, vſq; ad illud, *fundamentum incluſiuè*, & relinquatur additio ſic, ver. *non poſſunt, c. ſi ſacerdos*, & reliqua, quę ibi ſequuntur.
Conſ.56.fol.39.col.2.ver.*veritas*, deleantur lineæ 28. à ver. *videat otioſus*, vſque ad finem additionis, ſcilicet *Ioan. xiiij.*
Conſ.eod.fol.39.col.3. dele hæc verba, *quia contra ius Diuinum.*
Conſ.60.fol.42.col.2. deleantur omnes additiones à principio vſq; ad finem per totam col. ſcilicet lineæ 55.

Digitized by Google

Conſ.74.fol.49.col.3.ver.*habitu*, dele hæc, *prolixè, & ſuperſtitioſè diſtinguat.C.M.*
Conſ.eod.fol.50.col.3.ver.*potuit*, dele quatuor lineas à ver. *ſed veritas*, vſq; ad illud, *teneat.*
In Themate Conſ.81.fol.56.col.2.ver.*peiora*, deleantur quatuor lineæ ab eodem ver: vſque ad illud, *recentem.*
Conſ.96.fol.63.col.2.ver. *commodatarius*, decem lineæ à ver. *ſed poſteaquàm*, vſq; ad illud, *titulo haberi.*
Conſ.100.fol.65.col.2.ver.*his tamen*, in medio, tolle hæc, *quoniam tales ſecundum Apoſtolum. 1. Timoth.6.viatico contenti eſſe debent.*
Conſ.105.fol.66.col.3.ver.*per ea*, tollantur omnes additiones à principio, vſque ad finẽ, per totam col.ſcilicet lin.22.
Conſ.112.fol.70.col.3.ver. *Ferrariæ*, tolle 14.lineas à ver.*ſed falſum eſt*, vſque ad C.M.
Conſ.119.fol.75.col.2.ver, *iuris*, dele lineas 28.à ver.*ſed moræ*, vſque ad illud, C.M.Ibid.col. 3.ver.*trium*, dele à principio vſque ad illud, C.M.
Conſ.121.fol.67.col.2.ver.*dominium*, tolle quatuor lineas.
Conſ.125.fol.81.col.3.ver.*ſicut*, tolle octo lineas ab eod. ver.vſque ad C.M.
Conſ.126.fol.82.col.3.ver.*non peccat*, tolle 14.lineas ab eod.ver.vſque ad C. M.

EX LIBRO QVINTO

Tollatur Præfatio Molinæi,& ibi, *Liber Quintus*, ſex lineæ à verſ. *Opera Caroli*, vſq; ad illud, *accommodatis.*
Conſ.1. fol. 3.col. 2. à ver. *conſtantia*, auferantur lineæ 24. vſq; ad illud, *ſubſcribente*, C.M.
Conſ.3.fol.6.col.2.ver. *integrum*, lin.15.ab eod.ver.vſque ad illud, *§.lxviij.*
Conſ.5.fol.7.col.2. ver.*Canonico*, quatuor lineæ ab eod.ver.vſque ad illud, *nu.72.*
Conſ.24.fol,24.col. 3. ver. *Sylueſtro*, tollantur lineæ 42. à principio vſque ad illud, *negat.* C.M.
Conſ.52.fol.44.col.3.ver.*Italica*, tolle ſex lineas.
Conſ.69.fol.50.col.3.ver.*præſumuntur*, aufer duas lineas vltimas.
Conſ.72.fol.56.col.3.ver.*reſpondit*, tolle lineas octo à ver.*licet Alex.* vſque ad C. M.
Conſ.80.fol.62.col.2.ver.*arbitrator*, dele ſex vltimas lineas à ver.*quod non abs re.*
Conſ.eod.fol.63.col.2.ver.*iuramentum*, dele tres lineas, vſque ad illud. *Conſ.28.*
Conſ.92.fol.73.col.2.ver.*præſentata*, tollatur tota additio, quæ occupat integram columnam,& videtur facta in odium prouiſionum Rom.Pontificis.Scilicet ab eod.ver. vſq; ad illud, *texere videatur.C. M.*
Conſ.102.fol.77.col.3.ver.*inciſum*, in fine tollantur octo lineæ à verbo, *& etiam limitatio*, vſque ad C.M.
Conſ.121.fol.88.col.3.ver.*concludit*, tolle nouem lineas à ver.*Lauren.* vſque ad C.M.
Conſ.131.fol.93.col.3. ver. *commune*, tolle ſex lineas à ver. *Phil. Melanchr.* vſque ad illud, *& bene.*
Conſ.133.fol.96.col.2.ver.*iurauerit*, tolle quinque lineas à ver.*ſed eſt falſum*, vſq; ad illud, *contractus.*
Conſ.180.fol.128.col.2.ver.*iurauerit*, aufer lin. 49. ab eod.ver.vſq; ad illud, *§. txxij.* C. M. & ibidem, ſequente additione, ver. *tempore*, tolle ſeptem lineas à ver. vſque ad illud, *hominibus, &c.*C.M.
Conſ.187.fol132.col.3.ver. *leges*, aufer lineas 15.ab eodem. ver. vſque ad illud, *hominibus, &c.* C.M.

EX LIBRO SEXTO

Tollatur Præfatio Molinæi,& ibi, *Liber Sextus*, ſeptem lineæ, à ver. *Opera Caroli*, vſq; ad illud, *accommodatis.*
Conſ.6.fol.4.col.3.ver.*Senenſes*, tollatur tota additio, vſque ad illud, *inuexiſſe.C.M.*& ibi. ver.*infideles*, tollantur hæc, *exceptis paucis Theologaſtris adulatoribus Papæ.*
Conſ.8.fol.6.col.2.ver.*vſurarum*, tollantur vltimæ vndecim lineæ à ver. *videtur Alex.*
Conſ.14.fol.10.col.2.ver.*Iuramentum*, quinque lineæ.
Conſ.54.fol.23.col.3.ver. *venditoris*, auferatur tota additio, ferè per integram columnam, vſque ad illud, *C.de vſuris.C.M.*quia hic in materia vſurarum ſpecialiter fuit hæreticus.
Conſ.78.fol.31.col. . .ver.*Italica*, tollantur octo lineæ vltimæ, à ver. *vnicum remedium*, vſque ad C.M.

Conſ.

Digitized by Google

Conſ.83.fol.34.col.2.ver. *iu amento*, tres lineæ.
Conſ.87.fol.36.col.2. ver.*ludo*,auferantur 72.lineæ,ab eod.ver. vſque ad illud, *prout deficit. C.M.*
Conſ.93.fol.42.col.3.ver.*differentia*, in medio tollãtur quindecim lineæ à ver.*præfata differentia*, vſq; ad illud, *vt tenet*.Ibid.ver.*Eccleſiæ*, tollatur tota additio ab eod.ver. vſque ad illud, *atheos eſſe.C. M.*
Conſ.152fol.73.col.3.ver.*iuramento*, tollantur tres lineæ.
Conſ.160.fol.78.col.3.ver.*ſynodalis*, ſeptem lineæ.
Conſ.185. fol.49. col.3.ver.*iuramentum*,tolle hæc,*ſed non eſt verum nec practicatur, C.M.*
Conſ.206.fol.111.col.3.ver.*diſtributio*,tolle lineas 34.à ver. *& ad hoc poſſunt*, vſque ad illud, *poteſt.C.M.*
Conſ.209.fol.114.col.2.ver.*pœnam*,tolle hæc, *vbi contrarium tenuit,C.M.*
Conſ.219.fol.122.col.2.ver. *longo in fine*, tolle ſex lineas, à ver.*ſed in locis*, vſq; ad illud,*conſilia.C.M.*
Conſ.233.fol.131.col.3.ver.*blaſphemare*, tolle lineas 24. à verbo, *verbi gratia*, vſq; ad illud, *noſtris.C.M.*
Conſ.239.fol.136.col.2.ver. *Epiſcopum*,deleatur tota additio,vſque ad illud, *col.4.C.M.*

EX LIBRO SEPTIMO

Tollatur Præfatio Molinæi,& ibi,*Liber Septimus*,ſex lineæ,à ver.*Opera Caroli*,vſq; ad illud, *accommodatus.*
Conſ.13.fol.10.col.3.ver.*pecuniaria*,tollatur tota additio magna,vſq; ad illud, *C.M.*
Conſ.29.fol.21.col.3.ver.*in rem*, tollantur ſeptem lineæ.
Conſ.51.fol.34.col.3.ver.*Sigiſmundus*,dele hæc,*cui Pontifices inhiabant.*
Conſ.63.fol.43.col.2.ver. *imo*,tollantur tres lineæ.
Conſ.89.fol.56.col.3.ver.*iuramentum*,15.lineæ ab eod.verbo, vſque ad illud, *ſuſtineri,C.M.*
Conſ.100.fol.62.col.3.ver.*fructibus*,quinque lineæ vltimæ à ver.*Phil.Melancht.*
Conſ.101.fol.63.col.2.ver.*Dei*, quindecim lineæ à ver.*atqui non eſt hominis*,vſque ad illud, *ſuper omnes Eccleſias*,quod eſt in ver.*liberam*,proximè ſequẽti.Et in eod. ver. *liberam*,in fi. decem lineæ à ver.*quæ ſunt falſa*,vſq; ad illud,*iuſta cauſa,C.M.*
Conſ.116.fol.73.col.2.ver.*Suffraganeus*,tolle lineas 41.ab eod.ver. vſque ad illud, *beneficium*,C. M.
Conſ.119.fol.74.col.3.ver.*iuramentum*,quatuor lineas,vſque ad *C. M.*Ibidem ver.*iuramentum*, nouem lineas à ver.*ſed ego dico*, vſque ad *C.M.*
Conſ.130.fol.83.col.2.ver.*promiſit*, dele omnes additiones, quæ ſequũtur per totam eandem columnam,& ſequentem,vſq; ad illud,*manifeſtari incipit,C.M.*
conſ.145.fol.91.col.2.à ver.*corporali*, tollatur tota additio, quæ occupat integram colũnam vſq; ad illud, *immunitas,C.M.*
conſ.146.fol.92.col.2.ver.*valuiſſe*,tolle 14. lineas à ver. *ſed veritas*,vſque ad illud,*practicamus.C.M.*
conſ.149.fol.94.col.3.ver.*etiam*,tolle 16.lineas, ab eod.ver.vſque ad illud, *nu. 1. C.M.*
conſ.150.fol.95.col.ver. *valet*, octo lineas à ver.*Alex.*vſque ad *C.M.*
conſ.180.fol.114.col.2.ver.*noſtrum*,24.lineas ab eod.ver.vſq; ad illud,*depoſitum, C. M.*
conſ.210.fol.130.col.2.ver.*licita*, tolle ſex lineas ab eod.ver. vſque ad illud, *vſur.C.M.*
conſ.213.fol.131.col.2.ver. *abſolutio*,& ver. *validitas*,tolle 28. lineas,vſque ad illnd,*ius dicere. C.M.*

ALEXANDER Turrianus cremenſis canonicus congregationis Lateranenſis, Epiſcopus Sithienſis,De Fulgenti radio Hierarchiæ eccleſiaſticæ extat editus.

ALEXANDRI à Turre canonici Reg.de Eccleſiaſtica Hierarchia libri decem in quibus hæreticorum calumniæ contra S.R.E.profligantur. Apud Societ.Venetam an.1604.

De Almaricianorum hæreſibus,& concremationebreuis narratio.Tom.4.Bibl.Sanctorum Patrum,edit.2.

ALEXANDER Villadeus,ſiue de Villa Dei,patria Dolenſis, ſiue vt Tritemio placet Normannus Gallus,ord.Minorum,ſcripſitActa Apoſtolorum Leoninis Hexametris verſibus.Vtriuſque verò Teſtamenti corpus duodecim millibus verſibus Hexametris ſupra ducentos in compẽdium redegit,ita vt cuiuſlibet capitis Summam qualibet dictione exprimeret. Librum de computo Eccleſiaſtico. De ſphæra. De arte numerandi.Doctrinale puerorũ.Terſiora verò illius opera reddidit Hubertus Suſannçus Poeta Gallus multis

Digitized by Google

expunctis, nec paucis additis. Vixit an. 1240.

ALEXANDRVM autem Setonum Scotum, quem Eisingrenius citat, eiusque scripta commemorat, credo vir optimus non legerat; Nam & ipse (quod deinceps fecit Ecclesia) illum è suo libro eraſisset. Sanè tamquam Apostatam; (eum nempe qui ann. 1541. scripsit) inter auctores primæ classis proscribit Index Romanus, qui Clemente VIII. Pont. Max. prodijt.

ALEXANDRINVM Concilium ab Athanasio celebratum est, auctore, vt creditur, Liberio Pont. Max. ad restituendam collapsam disciplinam Ecclesiasticam; actum est quoque de recipiendis lapsis Episcopis, & alijs; ac Quæstio agitata est. De Sanctiss. Trinitatis hypostasibus, siue personis. Vide Baron. Tom. 4. sub ann. 362.

ALEXANDRINI Concilij Epistola cum duodecim anathematismis scriptis à Cyrillo, fuit recepta, & approbata in Synodo Ephesina, & Chalcedonensi, vt ibidem constat. Vide in verbo, Anathematismi.

ALEXANDRINA Synodus aduersus errores Origenis sub Theophilo, quæ, & synodicam ad Anastasium Pont. Max. Romam misit de erroribus condemnatis, ann. Domini 399. Vide Hieron. Epist. 78.

ALEXANDRINA Synodus alia anno Domini 430. Celestini autem Papæ VII. à Cyrillo Alexandrino Episcopo acceptis litteris à Celestino cõgregata est de negocio Nestorij Synodalisque ad eum Epistola est data. Eam cum Anathematismis Romani Concilij eadem de re à Celestino habiti Baronius inseruit To. 5. suorum Anna. sub eundem annũ.

ALEXANDRINA Synodus orthodoxorum anno Domini 453. (vel circiter) congregata à Proterio Alexandrino Episcopo, in qua actum, vt ad catholicam communicationem, qui hactenus ob hæresim Eutychianam separati fuissent, catholica oblata professione redirent.

ALEXIVS Bolanus Venetus ord. Seruorum, scripsit De Aduentu Domini, & Commentaria in D. Pauli Epistolas. Viuebat ann. 1423.

ALEXIVS Comnenus Græcorum Imp. Rescriptum reliquit De Donarijs, & rebus sacris, quod Auream Bullam inscripsit, in qua inter cetera extant hæc verba. *Quare in posterũ tam sibi, tum post se futuris Christiani Dogmatis Principibus* AVREA *hac Bulla legem non minus obseruandã imponit, quãsi à Deo ipso dictaretur. Ne quis* POST HAC SACRA TEMERE CONTRECTET, *etiam si vel Cadmea necessitas vrgeat, ne manus impuras sacris rebus injiciat, ne profana ex Diuinis clenodia fiant, dum in publicos vsus circumferuntur: cumq; inter Deum, & homines sit interstitij loco positum, quod nullus, si modo pius fuerit, trangredietur: Homines quidem rebus nostris vtemur fruemur; Deo autem sarta tecta manebunt quacunq; illi consecrata fuerint, nec illa manibus vel audacissimis contingent. Quod si quis, Domine Deus, in posterum manus sacris, & Diuinis clenodijs, vtensilibus, & vasis, quæ sacris olim, & venerãdis Ecclesijs tuis dicata, vel in posterum dicanda fuerint, injicere audeat, is ne lumine in die visitationis tuæ fruatur, ne Sol illi matutinus illucescat, nec tuo hic auxilio, nec tua isthic Diuina protectione gaudeat: sed vbiq; despectus à te desertusq; iaceat. Porrò hoc Rescriptum anno Imperij sui secundo promulgauit, qui incidit in seculum duodecimum.* Extat in secunda editione Bibl. PP. Bignæi.

ALEXIVS Hugo Brixianus monachus Benedictinus congregationis Casinensis S. Iustinæ, qui floruit anno 1530. scripsit De solitudine Dialogum, excusum Venetijs anno 1545.

ALEXIVS Porrus, Romanus Theologus, Ord. Carmelitani, qui sancto inquisitionis Officio nauauit operam, & exorcistæ munere Venetijs diu est functus, varia Italicè edidit, quæ pietatem spirant, & eruditionem sapiunt.

Conceptum Scripturalem ad illam Salomonis sententiam Eccles. 1. *Vanitas vanitatem & omnia vanitas.* Parmæ apud Erasmum Viottum ann. 1594.

Lectionem Spiritualem in 48. carmen Petrarchæ. Parmæ apud Erasmum Viottum 1594.

Orationem in laudem S. Hiacinthi Poloni, Ordi. Præd. Placentiæ apud Ioan. Basacium. 1594.

Orationem de Purgatorio, & suffragijs mortuorum in Anniuersario generali Confratrũ Sodalitatis Sanctiss. Crucifixi. Parmæ apud Erasmum Viottum an. 1594.

Responsio ad Quæsita quatuor de S. Paulo Apostolo. Primum. quo tempore, & quomodo conuersus est. Num in ipsa conuersione, an postea fuit raptus ad tertium Cœlum. Num tertium cœlum intelligendum sit illud, quod Veneri tribuitur, aut aliud, iuxta Astrologos. Quænam fuerint arcana illa, quæ se vidisse D. Paulus scripsit. Quid illud sit, quod sibi datum fuisse inquit, nempe stimulum carnis post raptum ad tertium cœlum. Cremonæ apud Barucinum Zannium an. 1595.

Vas veritatis, quo duodecim dubia soluuntur De origine, Natiuitate, Vita, Operibus,

Morte Antichristi, Venetijs apud Petrum Dusinellum, & Hieronymum Porrum, an. 1597.

Tractatum, siue (vt vocat) Discursum aduersus Astrologos iudiciarios, siue Diuinatores. Venetijs apud Io. Ant. Rampazettum an. 1597.

Orationem in laudem Academiæ Venetæ, Venetijs apud Petrum Dusinellum an. 1597.

De signis, & prodigijs admirandis in morte Christi Domini nostri, ibidē apud eundem anno 1598.

Discursum in laudem Rosæ purpureæ Pratorum, quæ est oculus, & pompa hortorum, & Gemma iuuentutis. Romæ apud Gulielmum Faciottum an. 1599.

Antidotarium aduersus Dæmones. Venetijs apud Robertum Meiettum, an. 1599.

Tractatum de Sibyllis.

Compendium Rhetoricæ ex insignioribus Oratoribus Græcis, & Latinis.

Tractatum in Hymnum, *Aue maris Stella.*

ALEXIVS Salamanca Zamore ciuitatis Hispanię natus, tribus Dialogis de Christi Domini Repub. egit. Lugduni autem an. 1556. prodierunt.

ALEXIVS Stradella Augustinianus, patria Fiuizanēsis, dictus est de Genua, vbi ordinē professus est, inter Italicos concionatores hoc æuo præcipuus, nonnulla laborum suorū monumenta reliquit: E quibus excusæ sunt Conciones duobus voluminibus. Dialogi tres, & vnus de miseria humana, alter de Diuino amore, & tertius de Gloria Paradisi. Hic à Greg. XIII. Pont. Max. Episcopus Nepesinus Sutrinus renunciatus est, cum esset ordinis sui procurator. Deinde ab eodem Pont. Nuncius ad Carolum Archiducem Austriæ destinatus: At cum illhuc iret, in itinere febri correptus, & è vita apud suos decessit, 27. Aug. 1580.

ALFREDVS Magnus Anglorum Rex, Pauli Orosij libros septem, Gregorij Dialogos libros quatuor, Gesta Anglorum Bedæ libris quinque, Et Psalterium Dauidicum, in Anglicam transtulit linguam. Eisingrenius. Anno 901.

ALFREDVS Beuerlacensis Anglus, Ecclesiæ Anglicanæ, & controuersiarum Religionis in Britannorum Ecclesijs natarum, historiam singulorum Regum Vitis inseruit. Eisingr. Anno 1087.

ALFREDVS ex monacho Corbeiensi Hildesheimensis Episcopus quartus, vt Ecclesia sua incrementa caperet, Synodales constitutiones, ex iure, & Patrum decretis sumptas in suæ diœceseos vsum congessit. Eisingr. Anno 846.

ALPHONSVS. Vide, in verbo, Alphonsus.

ALGARIVS Episcopus Cameracensis, scripsit ad Eubonem Rhemorum Episcopum librum Pœnitentialem secundum decreta Canonum. hic verò in codicibus Gemblacensi & viridis vallis vocatur *Alligarius.* Sigeb. in cat. Suffridus Petrus.

ALGERVS Belga scholasticus primò Leodiensis, deinde monachus monasterij, & cōgregationis Cluniacensis, qui sub S. Petro Maioricio Abbate mortuus est, cum monasticis vestibus à S. Patre Hugone fuisset indutus, scripsit doctissimè, De sacramento altaris, libros tres, qui excusi sunt Coloniæ, an. 1535. Louanij autem vna cum Lanfranco, & alijs, ann. 1561. & Parisijs in Bibliotheca SS. Patrum Margarini Bignæi, anno 1576. Item De gratia, & libero arbitrio, lib. 1. De misericordia, & iustitia, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1.

Claruit autem ab an. 1050. & qui excurrunt. Ceterum Tritemius libr. de scriptoribus Ecclesiæ, ac de Viris illustribus ordinis S. Benedicti, lib. 2. c. 90. & nonnulli alij, qui eum sequuntur, dicunt Algerum monachum fuisse Corbiensem in Saxonia. At eos falli monstratur cum ex titulo libri ipsius Algeri qui excusus est Louanij ann. 1561. in quo vocatur *Monachus Cluniacensis*, tum etiam ex Auctore Chronici Cluniacensis, qui apud Arnoldum Vuion est m.s. qui ita habet: *Tempore S. Hugonis, vsq; ad Petrum Cluniacensem, vixerunt Religiosi religiosè Heselon, Theselinus, & Algerus in hoc Cluniacensi monasterio, qui fuerant Canonici in Ecclesia Leodiensi magni suis temporibus magistri:* Et paullo post. *Algerus verò (vt idem Petrus Cluniacensis in libro miraculorum suorum, scribit) erat, vt de B. Iob dicitur, vir simplex, & rectus, & recedēs à malo; cui sæpè Dæmones insistebant, & ipsum in monasterio perturbabant: Vnde præfato Abbati suo sæpè conquerebatur, sicut latius hæc continentur in 17. capitulo miraculorum eius. Hic ab ipsa infantia, totum se litterarum studio tradens sub clarissimis viris, quorum scientia, & honestate morum tunc temporis Leodiensis fulgebat Ecclesia, & Francia illustrabatur, nobiliter floruit, adeo vt nulla ei Christianæ fidei regula credatur incognita. Hic post obitum Frederici Episcopi Leodiensis cum rebus abundaret, & firmo corpore, & integris sensibus plurimum valeret, ordinatis rebus suis, nudum Christum, nudus sequens, arctiorem, & ideo feliciorem vitā sub S. Benedicti regula aggressus est in Cluniacensi cœnobio, non sine magno sanctæ conuersationis, & doctrinæ*

prædonio. Deinceps operibus eius indicatis inquit. *Hic erat subtilis ingenio, facundus eloquio, in proposito stabilis, & quod omnibus his præcipuius existimabatur, erat tam fide, quàm Doctrina Catholicus. Hic etiam senex, presbyter ordinatus est, & ferè per decem annos religiosè conuersatus, bonam, quàm, & in clericatu duxerat vitam, fœlici obitu terminauit.* Hæc ille. Corrigendus ergo est Tritem. quique eum sequuntur, vt rectè monet Arn. Vvion. Quoniam verò ipsemet Algerus paucis lineis initio sui operis perstrinxit, quidquid tribus libris deinceps egit, propterea eas huc inserere operæ precium fuit. Sic autem habet: *Quia sancti De corpore, & sanguine Domini variè scribentes, aliquando de Vniuerso Christo, capite scilicet; & membris aliquando non de Vniuerso, sed vel de capite, vel de membris loquuntur, aliquando cum sacramento, aliquando sine sacramento simplicibus (vt de re ineffabili, non intellecta) errores, plus autem, quàm oportet, sapere volentibus gignuntur hæreses; adeo vt simplices, nisi perfectius instructi, errando pereunt, plus quam oportet sapientes nisi correcti fuerint, docendo, & defendendo, quod nesciunt, se, & alios perdant: Alij enim, quod de membris dicitur, capiti adscribunt; Alij, quod de capite, membris imponunt; & de vtroq; ; vel alterutro tam confusa sentiunt, vt vel caput nimis humilient, vel membra nimis glorificent: & sic nec quod verum, nec quod dignum est, vtrinq; diiudicent: Nec solum de veritate Corporis Christi, sed & de Sacramento ipsius varij errores, variéq; proueniunt hæreses. Alij enim panem, & vinum non mutatum, sed solum Sacramentum, sicut aquam Baptismatis, vel Oleum Chrismatis, Corpus Christi non verè sed figuratè vocari dicunt: sicut, cum dicitur: Accipe vestem candidam, quam proferas ante Tribunal Christi, nec tamen, ipsam, sed ab ipsa significatam. Alij autem dicunt panem, non solum Sacramentum, sed in pane Christum, quasi impanatum; sicut Deum in carne personaliter incarnatum: Alij autem panem & vinum in carnem, & sanguinem mutari, sed non Christi, sed cuiuslibet filij hominis sancti, & Deo accepti, vt compleatur, quod Christus dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis: Alij autem gratiæ Dei derogantes, dicunt, sacerdotis malis meritis ita inuocationem Diuini nominis annullari, vt eorum indigna consecratione non debeat panis in Christi carnem conuerti: Alij verò mutari quidem in carnem Christi, sed malis meritis sumentium non permanere carnem Christi, sed iterum reuerti in purum Sacramentum panis, & vini: Alij, quod est deterius, dicunt per comestionem in fœdæ digestionis conuerti corruptionem. Quia ergo tot hæreses, & si quæ sunt alia. De Sacramento Corporis, & sanguinis Christi, pullulant, de veritate, & virtute ipsius, adspirante Diuina gratia, quantò fidelius potero, absoluam; non humana quidam ratione, quæ ad hoc non suppetit, sed ipsius Christi, sanctorumq; testimonijs, quibus Ecclesia roborata consistit, à quibus, quo firmius veram obtinet fidem, eo certius æternam assequitur salutem.* Hæc Algerus.

Indoluit autem Margarinus Bignæus in sua PP. Bibl. à typographis Algerum cum prænomine, siue titulo Sancti, vel Diui fuisse excusum, qui, & si magnis, vt supradictum est, virtutibus polluit, non tamen sanctorum Canoni fuit adscriptus.

At cum Algerus lib. 2. cap. 8. sententiam hanc citat ex Augustino. *Nec caro sine sanguine, nec sanguinis sine carne iure communicatur,* non est Augustini sententia, sed Paschalij li. de Corpore Domini, c. 19. Quo in loco Paschasius non loquitur de speciebus Sacramenti, sed de re contenta; Docet autem non posse suam carnèm exanguem, neque sanguinem, nisi cum suo corpore; & illum non iure communicare, qui sentit vnum accipi sine altero. Eodem sensu dixit idem Paschasius, cap. 17. *Non recte caro Christi sine Diuinitate sumitur, nec Diuinitas sine carne præstatur.*

ALGVRIVS Episcopus Rhemensis Ebboni Rhemensi scripsit librum Pœnitentiale iuxta Canonum Decreta. Sigeb. de Viris Illustrib. c. 123. Hic autem, vt opinor, est Algarius de quo supra.

ALIPHAT Anglus Gregorij Ariminensis auditor edidit in primum Sententiarum, Volumen egregium, quod extare solebat Parisijs in Bibl. Augustinianorum.

ALLEGORIARVM. Vide, in verbo, Hieronymus Lauretus.

ALLEGORIAE simul, & Tropologiæ in locos vtriusque Testamenti selectiores depromptæ, & in ordinem digestæ è monumentis vnius & triginta Auctorum.

Adami de Perseuia.	Galfridi.	Ordinis Tusculani.
Ailredi.	Gilleberti.	Petri Cantoris.
Aithardi.	Gregorij.	Petri Rauennatis.
Balduini.	Gulielmi de Caillloe.	Petri Damiani.
Bernardi.	Gulielmi de S. Theod.	Petri Longobardi.
Brunonis.	Hildeberti.	Radulphi.
Canticæ sine titulo.	Hugonis de S. Victore.	Richardi de S. Victore.
Cassiani.	Hugonis de Foilleto.	Sellonis.
Drogonis.	Isaaci.	Stephani Cantuariensis.
Ernaldi.	Odonis de Morim.	Vuerrici.

Ottomari Luscinij. Quibus addita est Epitome venerabilis Bedæ presbyteri de schematibus

tibus & tropis. Secunda autem editio huius operis, quæ Parisijs prodijt apud Niuellium an. 1574. est plenior, & absolutior, quam prima. Nam prima ante annos triginta edita est typis, & recognitione Iodoci Badij; hæc autem, Opera Godefridi Tilmanni Cartusiæ Parisiensis monachi, qui AUCTORIS nomen alijs triginta subscripsit, nempe Ottomarum Luscinium præfixitq; lectu dignam Præfationem de vero vsu Allegoriarum.

ALLIGARIVS Vide, in verbo, Algarius.

ALMANNVS Gallus monachus Altuillarensis cœnobij congregationis, Luxouiensis, qui floruit an. 890. composuit exemplo Hieremiæ Prophetę quadruplici Alphabeto, monasteri sui, & totius Galliæ desolationem à Normannis factam, libro vnico. Trite.

Vitam S. Vinardi Episcopi. Vitam S. Syndulphi Episcopi li. 1. Translationem eiusdē.

Vitam S. Helenæ Augustæ quæ extat m. s. vt refert Molanus. Translationem eiusdem Sanctæ Helenæ ex Vrbe Roma, ad Cœnobium Altuillarense.

ALMANNVS Grammaticus è clerico Leodiensi, Episcopus Brixiensis, scripsit ad Berengarium Turonensem Epistolam arguens eum, quòd se diuulserit ab vnitate catholicæ Ecclesiæ, dogmatizando, & verbis, & scriptis, quod corpus, & sanguis Christi, quod quotidie in vniuersa terra in altari immolatur, non sit verum corpus Christi, nec verus sanguis Christi, sed figura, & similitudo corporis, & sanguinis Christi. Scripsit de eadem re Epistolam ad Paulum Metensem primicerium, monens eum, vti & ipse Berengarium communem amicum suum reuocaret ab hac praua intentione. Hæc Sigeb. in catal. Tritemius autem hunc vocat Adelmannum.

ALOYSIVS Cornelius, Patricius Venetus, qui prope centenarius vixit, depulsa item ex sobrietate, qua grandis natu laborabat, podagra, Libellum de vita sobria, præter alterū de Lacunis Venetiarum edidit, an. 1545. cuius libelli mentionem hic facimus, quod sterne re posit viam ad multas virtutes, & ad pietatem.

ALOYSII Froes Epistolæ de rebus Religionis Iaponicis, & Sinensibus annorum 1583. & 1584. excusæ Italicè, anno salutis 1586. Venetijs apud Iolitos; & aliæ posteriorum annorum editæ Patauij, anno 1599. apud Franciscum Bolzettam.

ALOYSIVS Gonzaga, marchio Castelionis, & aliarum ARCIUM, quæ sitæ sunt inter Mantuanum, & Brixianum AGRUM, cum à puero sese pietati sedulo addixisset, studijsque literarum operam daret, superstitem Parentem summis apud Deum conatibus adegit, vt valedicere posset Mundo. Quod cum esset cōsecutus, dedisset autem Societati nostræ nomen, studijsq; Theologiæ operam nauasset, sanctissimè in ea viuens, admodum florente ætate mortis diem, & horam prænuncians, obijt; demum miraculis non paucis per eum editis, Beatique nomen etiam per Paulum V. Pont. Max. consecutus, optimam de se memoriam, & exemplum reliquit. Extant illius duæ Meditationes vberes de ANGELIS in secunda Parte Meditationū præcipuorum Mysteriorum vitæ, & Passionis D. N. Iesu Christi è Patribus, & pijs alijs AUCTORIBUS collectarum, & adeo maiore ex parte confectarum à Vincentio Bruno Soc. nostræ, quæ sæpe sunt euulgatæ tū apud Iolitos Venetijs an. 1595. tum alibi in Italia, atq; Germania. Scripsit item aliam De virtute humilitatis meditationem: sed neq; hæ sub ipsius nomine prodierunt, qui nihil minus cogitabat. Expectamus verò auidè Vitæ illius narrationem insignem, & veram.

ALOYSIVS Granatensis. Vide in verbo, Ludouicus Granatensis.

ALOYSII Lippomani Patricij Veneti, qui postea Veronensis Episcopus fuit, CATENA extat in Genesim, ex Latinis, & Græcis AUCTORIBUS contexta, interpositis interdum, & ipsius Aloysij doctis notationibus.

Latini autem AUCTORES hi sunt.

Zeno Episcopus Veronensis.	Rabanus.	Isidorus Episc. Hispalensis.
Hilarius.	Nicolaus Papa.	Iunilius.
Ambrosius.	Bernardus.	Beda.
Hieronymus.	Hugo de S. Victore.	Strabus.
Augustinus.	Rupertus.	Alcuinus, qui & ALBINUS.
Eucherius.	Gratianus.	Ordinaria Glossa.
Leo Papa.	Magister Sententiarum.	Interlinearis Glossa.
Prosper AQUITANUS Episc.	Bonauentura.	Caietanus.
Gregorius Papa.	Thomas AQUINAS.	Glossa, siue ipsi catenę auctor

Auctores verò, qui Græcè scripserunt.

Philo Hebræus.	Hieropolita.	Hippolytus.
Melito Episc. Sardicensis.	Irenæus.	Theodorus.
APPOLLINARIUS Episcopus	Origenes.	Eusebius Cæsarienſis.

Digitized by Google

Eustathius Antiochenus.	Apollinarius alter.	dequo tamẽ vide suo loco,
Eusebius Emissenus.	Ephræm.	in verbo, Theodorus Mo-
Acacius.	Basilius.	psuhestiæ.
Serapion.	Gregorius Nazianzenus.	Ioan. Chrysostomus.
Didymus.	Cyrillus.	Cassianus.
Ioannes Damascenus.	Gregorius Nyssænus.	Isidorus Pelusiota.
Seuerianus Gaballorum.	Epiphanius.	Isidorus Abbas.
Theodoretus.	Diodorus.	Græcus incertus Auctor, siue
Gennadius.	Theophilus Episc. Alexand.	Anonymus.
Philo Episcopus.	Theodorus Mopsuhestiæ,	Glossa Græca.

Et ordine quidem decentissimo (sicuti etiam Sixtus Senensis obseruauit) Catenam hanc ipse è Patribus sibi inuicem secundum temporum seriem succedentibus cõtexuit, interiectis de suo, annotationibus. In primis autem præposuit Patrum explanationes ad intelligẽdos obscuros literæ sensus, allatis in medium Hebraicis, Græcisq; exemplaribus, vna cum Chaldaica editione. Deinde, sub vnius mysticæ explanationis nomine, collegit quæcunque pertinent ad reliquos tres Diuinæ scripturæ sensus, Allegoricum, Tropologicum, Anagogicum, omissis digressionibus eorumdem Patrum.

Quoniam verò cupere aliquis posset in tanto opere citationes ipsorum locorum, qui extant apud eosdem Auctores, è quibus Catena confecta est, propterea Catenæ Auctor legendus est initio sui operis, vbi quædam Lectori prænotanda scripsit: quippe præmonet, quo modo rectè accipienda sint, si qua ex aliquo Patre occurrerint paullò duriora: Sanè verò, citauit vbique non solum Auctorum nomina, è quibus sententias, & verba expositionis collegit, sed & libros quoque, & librorum capita fideliter adiecit, quibusdam exceptis, quorum sententias desumpsit è Catena Græca Bibliothecæ Vaticanæ, in qua, omissis librorum titulis, Dicta veterum, propositis tantum nominibus, leguntur.

Ea verò Catena in Genesim Parisijs est primo edita, anno supra 1546. in Officina Caroli Guillardi.

Atqui confecit alteram Catenam in Exodum, quæ ann. 1550. Parisijs prodijt collectã è Græcis, Dionysio Areopagita, Irenæo Episcopo Lugdunensi, Antonio Abbate Athanasio, Irenæo Antiocheno, Euthymio Zigabeno, Dionysio altero, Seuero Antiocheno Episcopo, Seuero altero, Oecumenio, & è sexta Synodo. E Latinis autem Cypriano, Maximo Episcopo Taurinensi, Esychio, Gilberto, Xisto Papa, Hillebertо Hollando, Guerrico Abbate Igniacensi.

Item Catenam in Psalmos, cuius Tomus primus in decem primos Psalmos non ita pridem eo iam demortuo editus, sed & in alios Psalmos excerpta ex Auctoribus Ecclesiasticis plus minus septuaginta, tum Græcis, tum Latinis. Prodijt Romæ è Typographia Populi Romani.

Præterea collegit Vitas sanctorum octo Tomis comprehensas, quæ Venetijs prodierunt, an. 1556. quarum maxima pars inserta fuit operibus Laurentij Surij Cartusiani.

Sermones Sanctorum totius anni. Scripsit in Symbolum, aut quid simile, & Sermones. Angelus autem Roccha testatur se vidisse ab eodem Aloysio Lippomano collectam Catenam in Leuiticum, quæ adhuc latet. Ac quidem promiserat se in vniuersam scripturam sanctam, eodem modo laboraturum, quod præstare non potuisse videtur. Obijt an. 1559. Constitutiones Synodales. Sed & Italice librum euulgauit prænotatum, *Confirmatio dogmatum omnium Catholicorum*, qui prolatus est in lucem an. 1555. Venetijs ad signum Spei. Floruit an. 1545. & in Synodo Tridentina clarissimus.

ALOYSIVS Marlianus, Mediolanensis, qui fuit Episcopus, scripsit contra Lutherum, ann. 1536. Eisingrenius.

ALOYSIVS Molinus nobilis Venetus, primo Archiepiscopus Iadertinus, deinceps Episcopus Taruisinus, edidit Constitutiones, & Decreta Synodalia hinc inde ex concilio Prouinciali Aquileiensi primo, atque ex Synodis Diocœsanis ante à suis Præcessoribus, atque ab se ipso collectis, & vsque ad annum 1601. promulgatis. Quæ Decreta optimo ordine distributa sunt, vt eorum pars Prima, quæ est de fide, totius Christiani ædificij fundamento ad Patrem, & perfecta Diuinarum personarum Trinitate principium, referuntur: Altera verò, cum potissimum in recta Sacramẽtorum administratione versetur, Christo benedicto eorundem Sacramentorũ Auctori, tribuantur. Tertia denique, cum in ea de bono Ecclesiæ regimine agatur, Spiritui sancto dicetur. Taruisij apud Euangelistam Deuchinum ann. 1604. Obijt anno eodem non sine bonorum omnium dolore.

ALOYSII Richeomij Galli, Theologi, qui viuit, Liber prænotatus Auxiliũ Animæ.

Digitized by Google

Alij item De Imaginum veneratione. Epistolæ quoque ad Henricum IIII. Galliæ Regem siue Apologiæ perelegãtes pro Societate Iesu, Gallicè omnia, Burdigalæ,& Tolosæ edita. Epistola verò vna etiam Italicè versa, & venetijs excusa. Præter hæc edidit Burdigalæ apud Simonem Millangium, librum à se conscriptum,ac prænotatum: *Votum Gloriosæ Virgini Mariæ, Matri Dei, pro Sereniß. Delphino Henrici IIII. Christianissimo Galliæ Regis Filio*: In quo de peregrinationibus, deque alijs eiusmodi operibus pijs agit. Omnia Gallicè ac nitidè.

ALPHABETVM exemplare Vincentij Ferini. Vide, in verbo, Vincentius Ferinus.

ALPHANVS Salernitanus, primo monachus Casinensis, deinde postulatione Gisulfi Principis, Abbas monasterij S. Benedicti Salerni, & postremo eiusdem ciuitatis primus Archiepiscopus (non autem Sipontinus, vt non rectè annotauit Tritemius lib. 4. c. 110.) scientiæ lumine cum sanctitate coniuncto ad miraculũ præditus fuit. Renunciatus autem videtur fuisse Archiepiscopus propè annum 1056. Opera verò, posteris reliquit.

De vnione Verbi Dei, & hominis.
De vnione corporis, & animæ.
De quatuor humoribus corporis.
De passione S. Christinæ virg. & mart.
Epitaphiorum, Hymnorum,& Carminum, lib.
Ex his extant Casini, m.ss. in pluteo 8. ad sinistram.
De S. Sabina Versus, & Hymni tres.
De S. Mauro Hymni duo.
De S. Matthæo.
De S. Fortunato, & socijs.
De S. Nicolao.
Ad Attonem Episcopum Theatinum, Carmen.
Ad Gisulphum Principem, Carmen.
Epistolæ septem ad diuersos, Carmine.
Oratio eiusdem Metrica.
Epitaphia septem.

Passio Martyrum duodecim Beneuentanorum, Quæ extant apud Aloysium Lippomanum Tom. 4. & Tom. 7. Surij, die 1. Septembris. Citat & Petrus Diaconus, cap. 19. Hymnos de S. Christina. De S. Benedicto duos: & alios in laudem monachorum,& monasterij. Horum nonnulli excusi sunt in 3. Tomo Poëmatum Prosperi Martinengij, Romæ, an. 1589. Obijt Salerni, vbi sepultus est mense Maio, & inter sanctos relatus, inquit Arnoldus Vuion.

ALPHANVS Hispanus ord. Minorum, Ioan. Scoti Auditor, edidit magnum, & insigne volumen de Planctu Ecclesiæ, quo Ecclesiasticos arguit. Alterum item, quod inscripsit, *Speculum Regum*. Cuius initium est, *In nomine Domini nostri Iesu*. Item in quatuor lib. Sententiarum, & Apologiam. Floruit anno 1320. Trit.

ALPHIVS Matthiolus Siculus Carmelita Ord. sui Generalis Procurator præter lectiones Theologicas, & Philosophicas, Conciones Quadragesimales, Orationes varias, & lucubrationes in Metaphysicam,& alia scripsit, Hæc Petrus Lucius Carmelita.

ALPHONSI Aluari, siue Aluarez Guerrerij Consiliarij Regij, Thesaurus Christianæ Religionis, & Speculum sacrorum Summorum Pontificum, Impp. & Episcoporum. Coloniæ 1581.

ALPHONSVS Rex Castellæ, & Legionis, scripsit Astronomicas Tabulas, quæ quoniam Ecclesiastico quoque Officio inseruiunt,hic ponuntur. Vixit anno 1270.

ALPHONSI Auendani Beneuentani commentarius in Psalm. 118. Venetijs apud hæredes Melchioris Sessæ 1587.

ALPHONSI Buccosij controuersiæ Miscellaneæ vniuersam ferè Sacram Theologiam (vt præfert inscriptio) complectentes, omnesque Philosophorum opiniones, quæ circa artes,& speculatiuas disciplinas versantur, Venetijs apud Felicem Valgrisium 1590.

ALPHONSVS Bonhominis, ord. Prædicatorum, Hispanus, ex Arabica lingua in Latinam transtulit Epistolam Rabbi Samuelis Iudæi, missam ad Rabbi Isaac, qua, ex Prophetarum dictis, Christũ Iesum verũ Messiam venisse, passumque, ac mortuum esse, & resurrexisse, atque ad cœlos ascendisse, secundusque eius aduentus monstratur. Eisingrenus. Anno 1336.

ALPHONSIVS Bonosius disputationes Catholicas, in quibus præcipuè Græcorum quorundam opiniones orthodoxæ fidei aduersæ reijciuntur, emisit Bononiæ apud Societ. annò 1607.

ALPHONSVS Casarubius, siue è Casarubios, Hispanus, scripsit compendium priuilegiorum fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium. Quod secundo est editum, ac (vt aiunt) reformatum secundum Decreta sacri Concilij Tridentini,& aliorũ Summorum Pontificum, qui à Clemente VII. vsque ad Clementem VIII. fuere; per Hieronymum à Sorbo Prædicatorem ordinis Capucinorum eiusdem ordinis, locupletatum; additis Annotationibus F. Antonij è Corduba. Brixiæ apud Societatem Brixiensem 1590.

Vide Card. Bellar. Tom. 1. controuerſ. 4. lib. 3. de Eccleſ. c. 4. & lib. 3. de Gratia, & libero arbit. 4. Tom. 3. controu. primæ editionis: & lib. 2. de Imaginibus, c. 6.

ALPHONSVS à Caſtro Zamoræ natus, ord. Minorum, prouinciæ S. Iacobi, ſcripſit aduerſus hæreſes libros quatuordecim, & de iuſta hæreticorum punitione, De poteſtate legis pœnalis. Homilias 24. habitas ad populum Salmanticenſem in conuentu fratrum Minorum. In Pſalm. 31. *Beati quorum.* Homil. 25. In Pſalm. 50. *Miſerere mei Deus*, ad eundem populum habitas.

Hæc verò omnia duobus Tomis comprehenſa Franciſcus Feuardentius eiuſdem ordinis, ac Pariſienſis Theologus, emitti curauit elegantibus typis cum Appendice, ad libros contra hæreſes, in tres libros diſtributa, quibus quadraginta hæreſes ab eodem Alphonſo, vel prætermiſſæ, vel ab eius obitu natæ, & deprehenſæ refelluntur. Quæ omnia excuſa ſunt Pariſijs apud Michaëlem Sonnium, anno 1578. Floruit Alphonſus circa annum 1550. & vltra. Nam, & ſuum aduerſus hæreſes librum dicauit Philippo II. Regi Hiſpaniarum, an. 1556. vti & alterum volumen, De iuſta hæreticorum punitione, dicauerat Carolo V. Imp. Philippi Regis Patri, an. 1547. Porrò Andreas de Olmos Alphonſum à Caſtro contra hæreſes Hiſpanico metro tranſtulit.

ALPHONSVS Ciaco, ſiue Ciaconus, Hiſpanus, Biacenſis, & ordinis Prædicatorum, Romæ edidit Apologiam pro hiſtoria Traiani, quem precibus S. Gregorij ex Inferno aiunt quidam in cœlum aſcendiſſe; quam tamen Apologiam, vti & hiſtoriam, validis refutat argumentis Robertus Cardinalis Bellarminus Tom. 1. Controuerſ. 6. lib. 2. de Purgatorio, cap. 8. Porrò, & Melchior Canus, lib. 11. de Sanctis c. 2. antea eandem improbauerat hiſtoriam, vti confictam. Idem autem Alphonſus alterum edidit librum De ſignis S. Crucis, quæ in diuerſis olim orbis regionibus, & nouiſsimè an. 1591. in Gallia, & Anglia diuinitus apparuit: Addidit explicationem, quæ prodijt Romæ, anno 1592. Quin & emiſerat librum de S. Hieronymi Cardinalitia dignitate, Romæ, anno 1591. Sed vide quæ Baron. Card. in Annalibus de hoc ſcribit, vbi agit fuſius de Hieronymo.

ALPHONSVS Cuntreras, ord. Minorum, orationem Theologis Trident. Concilij adnumeratus, habuit Pio IIII. Pont. Max. de Reformatione Eccleſiæ.

ALPHONSVS Cordubenſis, ſiue (vt aiunt) à Corduba, Hiſpaniæ Beticæ, Auguſtinianus, vir doctus, cum Pariſijs Doctoratus inſignia ſuſcepiſſet, Salmanticæ viam, quæ dicitur Nominalium, introduxit, ibique multis annis, docens, rexit cathedram Gregorij Ariminenſis doctrinæ celebritate inſtitutam: ſcripſit Tractatus in Logicam, & Commentarios edidit in lib. Ariſtotelis Ethicorum, Oeconomicorum, & Politicorum. Deceſsit tandem in Ciuitate Abulenſi, anno 1542. Ioſeph Pamphil.

Anno 1550. ALPHONSVS Herrera, ord. Prædicatorum, Caroli V. Cæſaris Concionator, aduerſus Lutherum ſcripſit. Eiſingrenus.

ALPHONSVS Hiſpalenſis Epiſcopus, Auguſtinianus: Quatuor libros Sententiarum Petri Lombardi expoſuit. Viuebat anno 1339.

ALPHONSVS Hoieda de Mendoza Carmonenſis, de Beneficiorum incompatibilitate, extat inter Tractatus nouiſsimè editos. Tom. 15. par. 1. fol. 112.

ALPHONSVS Mantuæ Carpentanorũ in Hiſpania, quæ Madritum dicitur, natus, ordinis Minorum, edidit Methodum inſeruiendi Deo. Speculum illuſtrium Virorum. Memoriale autẽ Vitæ Chriſti Domini auxit ſeptem Meditationibus, quas hebdomadæ diebus aptauit. Has hiſtoriographus Regius Gabriel Chappuys Turingus, Gallicè reddidit, quæ proſtrabant apud Guillelmum chaudiere, Pariſijs anno 1587. Sed, & ipſa Methodus ſcripta Hiſpanicè verſa à Ioanne Hentenio vna cum Speculo illuſtrium virorũ eiuſdem Auctoris, & Interpretis prodijt in lucem Ingolſtadij apud Dauidem Sartorium 1578.

ALPHONSVS Mendoza Hiſpanus, Ord. Auguſtiniani, Theologus, in Academia Salmanticenſi Scoti Cathedræ præfecti, ſcripſit Controuerſias Theologicas, & Relectionem Theologicam De Regno, ac Domino Chriſti. Quæ edita in Hiſpanijs, recuſa ſunt Coloniæ Agrippinæ in Officina Birckmannica, an. 1603. legat ſtudioſus Epiſtolam eius vberem dedicatoriam, qua librum inſcribit Garſiæ Loayſiæ Philippi III. Hiſpaniarum Principis Magiſtro, & morum moderatori, & ab eleemoſynis Philippi II. Regis.

ALPHONSVS Molina, ord. Minorum ex oppido Scalona quæ propè Toleto abeſt, in nouam Hiſpaniam à parentibus puer abductus, occultiores elementorum obſeruationes Mexicani ſermonis ob ætatis teneritudinem, ita breui percalluit, atque ita expeditè loquutus eſt, vt PP. Franciſcani ipſo interprete, qui illuc appulere, vterentur. Ilaxcallæ informandæ iuuentuti operam dedit: nam ſexcentos fermè pueros à ſe delectos primis elementis, & Grammaticæ rudimentis, ſimul item Chriſtianis initijs imbuit. Mexicano autẽ idiomate, quod memoria valens cito eſt conſecutus, Conciones Euangelicas digeſſit, quæ & poſtea conuerſæ ſunt in ſermonem Guatemalicum, quẽ annos natus 72. perdi-

dicit.

Digitized by Google

dicit. Is autem, cum vbi per ætatem licuit, ad eos se adiunxisset, Mexicanis totos quinquaginta annos, vberrima cum messe, concionando addixit. Post quos, vt ad eandem messem excolendam eo venturis vita etiam functus interpretem ageret, nō pauca condidit, quæ, & typis omnia mandata fuisse, testati sunt literis ad Franciscum Gonzagam tunc Generalem ordinis, nunc Episcopum Mantuæ, Indorum incolæ Franciscani. Dictauit igitur artem perdiscendæ linguæ Mexicanæ. Eiusdem idiomatis difficillimi Vocabularium siue Dictionarium. Maiorem item, & minorem doctrinam Christianam, siue Catechismum. Confessionale duplex, maius, & minus. Is anno ætatis suæ 88. cum septuaginta ex his D. Francisco tribuisset. Indis autem ad fidem adducendis quinquaginta impendisset, ieiunijs, castigationibus ac varijs mortificationibus corpus confeciſſet. Post diuturnum morbum, in quo se continenter ad cœlestem Patriam comparabat, in Cœnobio Mexicano quieuit in Domino. Anno 1584. Martij 18. die non sine ingenti sanctitatis opinionis. Eius vita scripta est in quarto libro historicæ Seraphicæ Francisci Gonzagæ, Episcopi Mantuani ad titulum Prouinciæ S. Euangelij, fol. 1242.

ALPHONSVS ab Oroſco Hiſpanus, & Auguſtinianus, quique à concionibus, & confeſsionibus fuit Philippi II. Regis Catholici, librum Hiſpanicè edidit prænotatum, *Examen conſcientiæ*. Quod Italicum fecit Timotheus Nofreſcius è Balneo, monachus Camaldulenſis, & Venetijs emiſerunt Dominicus, & Ioan. Baptiſta Guerra, fratres typographi, an. 1581. Opus ſanè, vt mole non exiguum, ſic & inſigne, & ad captum multorum. Quin, & librum, quem *Bonum certamen* inſcripſit (ait Ioſephus Pamphilus) quod Salmanticæ excuſum eſt. Sermone autem patrio ſcripſit hiſtoriam de S. Auguſtino, de S. Monica eius matre, de S. Nicolao, & alijs eius ordinis.

ALPHONSVS de Marcho finiuit Formalitates, quas iuxta Doctrinam Angelici Doctoris D. Thomæ Aquinatis compilarat R. P. Magiſter Aquarius, &c. Neapoli apud Societ. an. 1607.

ALPHONSVS Palæotō Archiepiſcopus II. Bononienſis explicauit admirandā hiſtoriam de Ieſu Chriſti ſtygmatibus S. Syndoni impreſsis.

ALPHONSI Piſani, Societatis Ieſu, liber De Abſtinentia, & Continentia, vel de Apoſtolico Cœlibatu, Ieiunio, & ciborum delectu, Coloniæ 1579. emiſſus eſt. Eiuſdem Canones, & Acta primi OEcumenici Concilij Nicæni cum Sanctorum Patrum teſtimonijs è varijs Græcorum, Latinorum, atque Arabum monimentis collecta extant. Dilingæ verò excuſa ſunt an. 1572. & Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni 1581. ac deinceps an. 1585. in editione Conciliorum à Nicolino typographo Veneto. Eiuſdem Theſes de origine ſacræ Scripturæ 1565. Obijt in Polonia plenus dierum; & meriti, cum prælectionibus Theologiæ plures annos in Germania, & Polonia impendiſſet.

ALPHONSVS Polus (ſiue à Polo) Theologus, & Canonicus Conchenſis in Hiſpania ſcripſit aduerſus Sacerdotes concubinarios. Is excuſus eſt Venetijs apud Petrum Lichtenſtein, an. 1529.

ALPHONSI Ricij Ord. Præd. Eruditiones Chriſtianæ religionis è ſacris Doctoribus excerptæ ad Annam Francorum Reginam, & Britonum Duciſſam: Eiuſdem Quæſtio, Num meritum proſperè agentis maius ſit, quàm aduerſa patientis. Pariſijs apud Ioan. Paruum.

ALPHONSVS Salmeron Toletanus vnus è decem, quorum opera ſub ductu B. Ignatij Loiolæ Societas Ieſu inſtituta eſt. Is magnis dotibus à Deo ornatus, Theologus item ac concionator inſignis, cum varias pro ſancta Apoſtolica Sede prouincias obijſſet, atque in Synodo Tridentina à Pio IV. Summo Pontifice miſſus, Theologi officio functus fuiſſet, reliquit poſteris hæc ſuæ pietatis, & doctrinæ monimenta.

Primum librum prænotatum de Prolegomenis in Euangelia, in quibus multa ad vetus quoque Teſtamentum pertinent, vt Introductio ad vniuerſam ſcripturam dici merito poſsit, de ipſius enim dignitate, de Canonicis libris, verſione ſeptuaginta, ſenſu literali, tropis, idiotiſmis, & alijs agit eruditè. Porrò Prolegomena ſunt 43. quorum poſtremum oſtendit ſeptuaginta hebdomadas annorum à Daniele Propheta prædictas in quarto poſt Chriſti Domini anno verè, ac præcisè impletas fuiſſe. Daniel Propheta.

Secundum, De ijs, quæ Euangelia tradunt Verbum æternum apud Patrem egiſſe, antequam hominem indueret.

Tertium, AEterni verbi ingreſſum in Mundum per incorporationem, cum reliquis, quæ ad eius infantiam, & pueritiam ſpectant myſterijs.

Quartum, Quintum, Sextum, Septimum, Octauum, Quibus progreſſus Filij Dei in Euangelio prædicando, atque confirmando explanatur.

Nonum,

Digitized by Google

Nonum, Quo ablutionem pedum discipulorum, Sacrosanctæ Eucharistiæ institutionem, Sermonem Domini in cœna explicatè tradit.

Decimum, Quo Passionis Dominicæ historia à quatuor Euangelistis scripta luculenter euoluitur.

Vndecimum, Quo agitur de Christi Domini Resurrectione, Apparitionibus, Ascensione in cœlum.

Duodecimum, De Spiritus sancti missione in discipulos: Apostolorum varijs linguis, prædicatione: Ecclesiæ ex Iudæis in Hierusalem congregatæ Institutione, Progressu, Amplificatione: Apostolorum præterea in mundum Vniuersum cum Prouinciarum diuisione, Dispersione, vt Ecclesiam è Gentibus colligerent, Euangelij doctrina irrigarent, miraculorumque virtutibus, atque ministrorum ad Verbi Dei dissemination em, & Sacramentorum administrationem, legitima vocatione, necessariaque constitutione confirmarent. Quamobrem liber Actuum Apostolicorum simul exponitur.

Præter hæc scripsit nouem Commentariorum libros in Apostolicas, & Canonicas omnes Epistolas, & in Apocalypsim, in quatuor tomos distributos. Quæ omnia excusa sunt tum in Hispania, tum Coloniæ in Germania, apud Antonium Hierat & Ioan. Gymnicum, an. 1604. Vitam autem Alphonsi Salmeronis scripsit Petrus Ribadeneira Societatis Iesu.

ALPHONSVS Sanctius Theologus Societatis Iesu, Hispanus, Latinas, per totum annum Conciones edidit primo in Hispanijs, postea Coloniæ.

ALPHONSVS Toletanus scripsit in primum Sententiarum, isque Venetijs editus est à Paganino è Paganinis, an. 1490.

ALPHONSVS de Torres Ecclesiæ Malacitanæ Decanus, Institutionem Sacerdotum è Diuinis literis, & veterum Patrum disciplina collegit, quæ prodijt Romæ impressa typis Aloysij Zannetti anno Dom. 1595. Ingolstad. verò anno Dom. 1604. apud Andream Angermarium. Scripsit autem pium, atque eruditum librum de Diuinis officijs, quem manu ipsius scriptum seruat Alphonsus fratris eius filius, magno Ecclesiasticorum hominum bono edendum, nam etsi ferunt, morte præuentum anno Domini 1604. non potuisse postremam eius partem absoluere, ingentem tamen lucem illi argumento affert. Habuit & plures sermones patria lingua, vt Decanus, ad Capitulum & Canonicos Ecclesiæ, & ad sacras Virgines moniales Carmelitanas, quas nominant discalciatas, vt vt omnes pietatem, prudentiam, ac doctrinam spirant, ita optandum est, vt emittantur in lucem.

ALPHONSVS Tostatus Hispanus ex oppido Madrigali propemodum puer Salmanticæ liberalibus disciplinis operā dedit. In collegium S. Bartholomæi ad Laurum adscitus, sacris ordinibus primo initiatus, deinde creatus Episcopus Abulensis, cum duo & viginti annos expleuisset, scientias, disciplinasque penè omnes est assecutus, vt præter Philosophiam, & Theologiam, Pontificium que, & Cæsareum ius, in Græca, Hebraicaque lingua, in Mathematicis item, atque Geographia, sed, & in historijs excelluerit. Vir memoria mirabili, peracri in rebus publicis explicandis iudicio, & (quod caput est) magna sanctitate, quam ieiunijs, vigilijs, orationibus, admodum souit, & auxit; Virgo natus, virgo quoque (vt constans est fama) decesit. Quamobrem quia in Ecclesia humatus est, ibidem eximia veneratione colitur. Quadraginta duntaxat annos vixit, quibus, & Salmanticæ publicè docuit, triplici stipendio conductus è publico, id quod siue antea, siue post illum nemini contigit: Regis Consiliarius, Hispaniarum que maior Referendarius: deinde Episcopatus quoque munere fungens, tot, ac tanta duodeuiginti annorum spatio scripsit, quot ne attente quidem perlegere aliquis possit. Sacrarum literarum minutissima quæque: Nouum autem testamentum admirandis Commentarijs explicuit. Hæc verò cum iam bis edita fuissent, eaque iam non extarent venalia, quod & quadringenta corpora (vt aiunt) voluminum suorum, dum ex Hispanijs aduehrentur, in mari demersa sunt, tandem Deo laboribus eorum consulente, quibus sua dona in id impertitur, recusa sunt; Venetijs anno 1596. à Ioan. Baptista Sessa, & eius fratre Bernardo, multo quàm antea emendatius, & fauente Deo excudentur Coloniæ. Quorum catalogus est sequens, eorum videlicet, qui hactenus prodierunt in lucem.

In Genesim, liber.	In Iosue, libri duo.
In Exodum, liber.	In Iudicum, & Ruth, liber.
In Leuiticum, liber.	In primum lib. Regum, liber.
In librum Numerorum, libri duo.	In secundum Regum, liber.
In Deuteronomium, liber.	In tertium lib. Regum, liber.

In quar-

Digitized by Google

In quartum Regum, liber. libri duo.
In primum, & secundú Paralipomenon, In Matthæum, lib. septem.

Opuscula verò.

Defensorium trium conclusionum.
Libellus de Sanctissima Trinitate.
Libellus contra Sacerdotes publicos concubinarios.
Liber de quinque figuratis Paradoxis.
Libellus de Verbis illis. *Ecce Virgo concipiet.*
Libellus de statu Animarum post mortem.
Libellus de optima Politia.

At Opuscula, quæ hactenus inuenta non sunt, ita prænotabantur.

Libellus de quinque legibus, in quo disseruit de Natura Mosis, Gentilium, Mahometis, & de Christianorum legibus.
Libellus de Origine, & Distinct. Iurisdictionum.
Libellus de Præscriptionibus.
Libellus de Potestate Papæ.
Libellus de Reformatione Ecclesiæ.
Libellus de Indulgentijs.
Libellus de muliere Saracena, quæ ad ritum Iudaicum accessit.
Liber de situ, seu descriptione Terræ Sanctæ.
De fatis Medeæ.
Libellus de Concilijs generalibus.
De Monarchia.
De errore Kalendarij.
Tractatus contra Iudæos.

Impugnatorium contra errores Corani, quem vulgo Alcoranum vocant, in quo agit de falsa Turcarum beatitudine.

Commentaria in libros Chronicorum Eusebij, quæ passim citat in commentarijs in Genesim, in quo præsertim de supputatione, ac diuisione temporum, ferunt autem hunc librum patria lingua scripsisse.

De errore, & benedictione Isaac.
Liber Sermonum in ferijs Quadragesimalibus.
Liber Sermonum de tempore.
Sermones de Sanctis.

Liber de amore, & amicitia ad Reginam Castellæ, diuisus in duas partes: Partes autem in capita; in quo præcipuè agit, in quo conferant beatis, & an conueniant eis amici vtiliter, vel delectabiliter, aut honestè. Et an pauci, vel multi. Et quomodo fœlix se habet ad amicos. Et qualiter Amici inter se habere debent.

Cæterum Antuerpiæ apud Martinum Nutium, anno 1551. eiusdem Tostati Quatuordecim Quæstiones sunt editæ Idiomate Hispanico; quarum quatuor vniuersam penè Scripturam Sacram in compendium redegit: reliquis verò decem agit de stirpe, ac successione Deorum Gentilium. Claruit anno 1440. Eugenio IIII. Pont. Max. Franciscus autem Fontanus in Oppido Brena, quod est in Hispania, natus, Canonicus Complutensis Indicem edidit in Opera Tostati ex quo duobus ingentibus libris adnotauit, quæ in ijsdem ad Sacram Scripturam, aliaúe spectant.

Atqui Petrus Ximenes Tostati discipulus, isque tum Hispanus, tum Episcopus Caurensis Conatus in compendium redigere Magistri sui Commentaria in Matthæum; vastum tamen opus, necesse fuit, vt proderet, quod viginti supra mille folijs minutis typis excusum est. Id quod, & in alijs Tostati operibus alij attentantes, magno licet studio breuitatis, grandes tamen libros inde conflare coacti sunt. *Scio autem quibusdam non omninò probari, quòd in Opusculo de Sanctissima Trinitate scripserit mysterium Sanctiß. Trinitatis in nouo duntaxat Testamento haberi explicatum. At non propterea credendum est, virum cordatum; atq; doctißimum eleuare voluisse testimonia, quæ è Vetere Testamento desumimus contra Iudæos de eadem Sanctiß. Trinitate.*

ALPHONSVS Vallisoletanus hoc est (vt vulgo vocant) è Valledolid, librum scripsit de Prælijs Domini, vt puto, Hispanicè: Nam ad manus meas haud peruenit.

ALPHONSVS Vargas Toletanus ord. Augustiniani primò Episcopus Vssamanus, deinde Archiepiscopus Hispalensis, Parisijs frequentibus auditoribus Philosophiam, & Theologiam prope decennium professus, edidit Commentaria in primũ Sententiarum, & in lib. Aristot. De Anima, quæ fuêre Venetijs, an. 1566. & alibi excusa. Decessit Hispali, anno salutis 1559.

ALPHONSVS à vera Cruce emisit Speculum coniugatorum Mediolani apud Pacificum Pontium, anno 1599.

ALPHONSVS Villagutus Neapolitanus, Campanus, monachus, & prior monasterij S. Seuerini congregationis Casinensis siue S. Iustinæ, scripsit Practicã Canonicam criminalem, quæ prodijt Bergomi, anno 1585. & 1586. & Francofurti 1588. De vsuris Tractatum diuisum in Quæstiones 35. Venetijs anno 1589. euulgatum. Item vulgari idiomate

librum

librum prænotatum Guida è Theſoro de tribulati, hoc eſt Ducem, & Theſaurum tribulatorum. Venetijs anno 1587. quo adhuc erat ſuperſtes.

ALPHONSVS Villagut qui forſan eſt idem, qui ſupra, Neapolitanus ord. S. Benedicti Abbas S. Benigni edidit Venetijs apud Damianum Zenarium, ann. 1601. Conſultationes Deciſiuas, tam in Pontificio, quàm Cæſareo iure in praxi tractatos, & anno 1602. Maius volumen, Prænotatum, De Extenſione legum tam in genere, quàm in ſpecie, perutile Theoricis, & Practicis in vtroque foro.

ALPHONSVS Villegas Hiſpanus librum prænotatum Flos Sanctorum Hiſpanicè ſcriptũ protulit in lucem. Cuius prima pars Italicè verſa prodijt Venetijs an. 1592. apud Guerræos Typographos; ſecunda verò deinceps apud Ioan. Baptiſtam Ciottum. Omnino verò in vtramque eſſent nonnulla ad veritatem hiſtoriæ accuratius recognoſcenda, cum ceteroquin Auctoris pietas, & labor ſit magnopere commendandus, ſed poſtea cum eiuſdem argumenti labor abſolutior à Petro Ribadeneyra noſtro Hiſpanicè, qui & Italicè factus eſt, emiſſus ſit in lucem, habent pij, vbi animas tutius excolant. At ipſe Alphonſus Villegas Scripſit quoque Sermones in Euangelia Dominicalia (vt vocant) totius anni. In ferias Quadrageſimæ, & in Feſta præcipua Hiſpaniæ. Quos & Quartam Partem *Floris ſanctorum* inſcripſit. Italicè autem hæc reddita ſunt à Gratia Maria Gratio, Senenſi, ac Venetijs excuſa.

Anno 1541. ALPHONSVS Viruesius Canarienſis Epiſcopus edidit libros aduerſus Lutherana dogmata, quæ Philippus Melanchton conatus fuerat defendere. Eiſingrenus. Porrò hæ ſunt Philippicæ diſputationes viginti aduerſus Lutherana dogmata, quæ Colonia prodierunt anno 1542.

ALPHREDVS Magnus Anglorum Rex, præter Viſiſaxonum leges, & Regum varios euentus, Dicta ſapientum, & ſales, collectiones Chronicorum, atque Acta Magiſtratuum ſuorum ſcripſit Manuale Meditationum. Vertit autẽ in linguam Anglicam Harmeſtam, libros ſeptem Pauli Oroſij; & libros quatuor Dialogorũ Gregorij Magni: Geſta Anglorum Bedæ libris quinque contenta: Boëtium de Conſolatione: Pſalterium Dauidis: Melmicinas alijs Melmutinas leges. Floruit anno Domini 901. Hic verò non videtur eſſe is, qui Anglicus, & cognomento Philoſophus ſcripſit De Vita cordis librum, De Muſica, alium, in Boëtium de Conſolatione lib. 5. In Ariſtotelem De Vegetabilibus, librum. In Meteora eiuſdem libros 4. De Educatione accipitrum, librum, De rerum naturis alium. Nam hunc vixiſſe ſcribunt ann. 1270. cum alter, vt diximus, floruerit ann. 901. ſed cum etiam Anglico illi Philoſopho aſcribantur Commentarij in Boëtium, vti & Alphredo Regi; Alium autem Alphredum Beuerlacenſem Anglicum fuiſſe memorent, qui librum Hiſtoriarum, & alterum De naturis rerum ſcripſerit, ſed qui vixerit circa ann. 1587. fit, vt ſubdubitem, tres iſtos vnum, & eundem fuiſſe, mendum autem irrepſiſſe in numerum annorum, vnde ex eodem nomine tres Auctores fecerint. Sed iudicium eſto eorum, qui hæc rectius, quàm nos perpendent.

Quin etiam Alphredum Malmesburienſis Cænobij Abbatem ſcripſiſſe De Naturis rerum librum, ac de rebus Cænobij ſui alterum, qui quidem vixerit an. 990. Alphredum autẽ Oſuuij Regis ex concubina filium, & Regem Nortumbrorum extitiſſe, qui obierit ann. 705. quique ſcripſerit Epiſtolarum libros ad Colmannum, & alios, ad Hildam Abbatiſſam, & ad Adamannum Coludium.

ALREDVS Rhieuallis, Anglus, monachus Ciſtercienſis, qui propè annum 1164. viuebat, ſcripſit in Eſaiam, hoc eſt *Super onus Babylonis*. Homilias quoque 33. De Spirituali amicitia, Vitas Eduardi, & Dauidis Regum, & Margaritæ Reginæ. De Natura Animæ. De Dotibus eiuſdem. Librum item Epiſtolarum.

B. ALTHELMI ænigmata, ex Bibliotheca D. Laurentij, Leodienſis, deprompſit Martinus Delrius inſignis noſter Theologus, & Moguntini ab hinc biennium, ſed mendoſiſsimè, excuderunt. In eadem autem Bibliotheca eſt m.s. exemplar eiuſdem S. Viri, Operis *De laude Virginitatis* carmine Hexametro deſcriptum, cuius in eo, quod manibus teritur eiuſdem tituli proſaico libro, mentio fit. Libri autem ipſius poſtea prodierunt in lucem, qui habentur in Tomo 5. Antiquæ lectionis, Henrici Caniſij, edito Ingolſtadij an. 1604. hac inſcriptione: *S. Althelmi Schireburnenſis apud Occidentales Saxones Epiſcopi Libri duo Carmine deſcripti: Primus De Laude Virginum: Alter De octo principalibus vitijs, nunc primum ex membranis m.s. celeberrimi Monaſterij S. Galli, editi.* At vide quæ idem Caniſius in Præloquio ad hos Libros ſcripſit, digna eius eruditione. Quin & huc faciunt, quę de Adelmo ſcripſimus, qui idem eſt cum hoc Althelmo.

ALTINENSE Concilium ab Epiſcopis eius Prouinciæ habitum eſt anno 802. Præ-

fuit

fuit Paulinus Patriarcha Foroiulienſis, ſiue Aquileienſis, à quo extat Epiſtola ad Carolum Magnum Synodalis. Cauſa huius celebrandi fuiſſe viſa eſt, quod Gradenſis Epiſcopus è Turri præcipitatus eſt. Vide Cardin. Baronij Tomum 10. ſub eundem annum.

ALVARDVS Cadurcenſis, quæ Ciuitas eſt in Tractatu Toloſate in Gallia, Ord. Prædicatorum, ſcripſit Poſtillam in Apocalypſim. In Pſalmos Pœnitentiales. De officio Defunctorum. Sermones ad clericos. Nicolaus Bertrandus.

ALVARVS Gometius, ſiue *Gomez* Hiſpanus, Res à Franciſco Ximenio Aiſnerio Archiepiſcopo Toletano libris octo conſcripſit, dignos qui legantur. Vide Apparatum noſtrum ad Hiſtorias, vbi de Hiſtoricis Hiſpanicis. At & idem Aluarus Prouerbia Salomonis reddidit carminibus.

ALVARI Illuſtris Viri Epiſtola ad Eulogium, & huius ad illum Reſponſio extant in Tom. 9. ſecundæ editionis Bibl. SS. PP. Bignæi.

ALVARVS Monterus Luſitanus Vlyſiponenſis Auguſtinianus, cum Chriſtianæ pietati, & Sacrarum literarū ſtudijs, totum ſe addixiſſet, inſignibus ſuæ ſanctitatis indicijs ex hac vita deceſsit. Eius Vita extat ſermone Hiſpanico ſcripta.

ALVARVS Pelargus, Ord. Minorum, De Planctu Eccleſiæ librum edidit Vlmæ in Sueuia, an. 1474. Quin & ibidem eiuſdem Summa eodem anno prodijt.

ALVYSIVS Marſilius Italus, Ordin. Auguſtiniani, librum Sermonum reliquit. Alterum variorum Commentariorum. Viuebat an. 1380. D. Antoninus in Chronicis.

ALVINVS Scholæ Snecanæ in Friſia aliquandiu Rector, Compendium Hiſtoriæ Friſonicæ ab exordio gentis vſque ad Carolum Magnum ſcripſit. Floruit anno 1400. Vide Suffridum Petrum Decade 8. num. 3.

ALVLPHVS. Vide, in verbo, Alalphus.

ALYPIVS ſcripſit vitam S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, de quo ſuo loco. *Eiuſdem, ac D. Auguſtini Epiſtola num. 106. inter D. Auguſtini Epiſtolas. Eorundem Epiſtola ad Iulianam Demetriadis Virginis matrem num. 143. Eorundem, & Fortunati Epiſtola ad Generoſam num. 165.*

ALYPIVS Carmaniola Taurinenſis Auguſtiniani Ordinis, ſcripſit Sermonum duo volumina in Euangelia, & Epiſtolas totius anni. Ioſephus Pamphilus.

A M

AMABILIS inter Aruernos miræ ſanctitatis, vt Gregorius inquit Turonenſis de Gloria Confeſſorum, cap. 33. fuit Vici Ricomagienſis presbyter, qui virtutibus magnis pollens, ſerpentibus dicitur ſæpè imperaſſe. Vixit anno 480. Vita porrò ipſius defectum librorum ſupplet, quorum neſcio an vllum ſcripſerit. Baron. in eundem annum.

AMADEVS ordinis Minorum, ſiue AMATOR, ſiue IOANNES Meneſius è nobili Comitum Villæ Regiæ familia Reuelationes quaſdam ſcripſit: Quarum meminit Petrus Caniſius è noſtris Theologus in opere ſuo Mariano, quaſque ipſe m.ss. Lugduni, quadraginta ante annos, apud Dominicanos legi. Vixit Paulo II. Pont. Max. ac ſucceſſore eius Sixto IIII. Pont. Max. obijt anno 1482.

AMALARII FORTVNATI Epiſcopi Treuerenſis ad Ludouicum Pium Imp. extant de Eccleſiaſtico officio libelli quatuor: & liber De ordine Antiphonarij. Hunc autem eſſe nō dubito, quem Honorius Auguſtodunenſis Libro de Luminaribus Eccleſiæ, Amelarium Metenſem Epiſcopum, ait, ſcripſiſſe quatuor libros de Diuinis officijs. Sigebertus autem libro de Viris Illuſtribus cap. 87. Attularium, Amularium, Amilarium, vel Hamularium, pro m.ss. Codicum varietate appellat, dicitque breui primum libello, de Eccleſiaſticis officijs egiſſe, poſtea verò, cum de eodem argumento ad Ludouicum Imperatorem ſcriberet, ordinem, & cauſas eorum, quatuor libris planius digeſsiſſe, atque adeò compoſuiſſe De Miſſæ myſterijs librum. Floruit anno 840. qui & illa accuratiſsimè ſcripſit. Cæterùm Amalario de Eccleſiæ officijs, cap. 21. nō aſſentitur Baronius Card. vbi eximauit tempore perſecutionis Eccleſiæ, ſonitu lignorum (vt fit, hodieque, tribus vltimis diebus maioris hebdomadæ) ad ſynaxim vocari ſolitos Chriſtianos. *Eius enim* (inquit Baronius) *rei vſus cum nullum prorſus vetus reperiatur monumentum, nec ratio ipſa patitur, vt cum hæc illi ſecretius agenda curarent, tanto lignorum ſtrepitu omnium Gentilium aures, & oculos in ſe conuerterent.* Vide Tom. 1. Annal. Baron. ſub annum 58. Extat verò Tom. 6. Bibl. SS. PP. edit. 2.

AMALRICVS, ex VViſſemburgenſi Benedictinę profeſsionis, ad Montana Voſagi monacho, Nemetum Vrbis Spiræ Epiſcopus libros plures compoſuit, quos in hunc diem in Spirenſium Bibliotheca aſſeruari non ambigo, è quorum numero Opus lectu dignum

in Pentateuchum; aliud item in Pauli Epist. Venetijs extare legimus. Vixit anno 890. Hæc Eisingren.

AMANDVS Burdegalensis Episcopus, conseruator fuit scriptorum S. Paulini, quod quidem Paulinus ipse in Epistola ad Amandum testatur.

AMANDVS Vangionum Antistes, aduersus Arianos scripsit. Eisingrenus.

AMANDVS Belga è Zierixensi oppido Zelandiæ, ord. Minorum, ab ineunte Mundo, ad annum 1534. è probatis auctoribus distinctum Chronicon concinnauit, quod eodem, quo ex hac vita migrauit, anno 1534. apud Simonem Cocum Antuerpiæ lucem primum aspexit; præterea.

De quadraginta Mansionibus.
Spiritualis militiæ duodecim Horas, lib. 1.
Commentarios in Genesim, lib. 1.
In Ecclesiasten.
In Iob.
De LXX. hebdomadibus Danielis Prophetæ.
De S. Annæ coniugio, lib. 1.
Dominicæ Passionis, librum.
De Resurrectione, & Ascensione, librum.
Conciones.

Composuit lectu digna de Sophi Rege Persarum hoste Turcarum. Extabat in Bibliotheca Louanensi PP. ordinis Minorum.

AMANTINVS de Valle Tolosanus, ord. Minorum, lib. primum Scoti elucidauit. Henr. Villot. At cuiusnam argumenti, non addit.

AMATI LVSITANI Centuriæ prohibitæ sunt in Romano Indice librorum prohibitorum, donec expurgentur.

AMATOR. Vide, in verbo, Amadeus. ord. Minorum.

AMATVS Monachus monasterij Casinensis, ac deinceps Episcopus (incertæ tamen Sedis) scriptor sui temporis non contemnendus. Vixit an. 1070. vt inquit Leo Ostiensis, in Chronico Casinensi, lib. 3. cap. 34. & alibi. Scripsit autē ad Gregorium VII. Papam.

De gestis Apostolorum Petri, & Pauli carmine, lib. 4.
De laude eiusdem Pontificis, lib. 1.
De Duodecim lapidibus, lib. 1.
De Ciuitate Cœlesti Hierusalem, lib. 1.
Historiam Normannorum, lib. 8.

Agit autem de eodem Amato Senonensi Petrus Cratepolius, vbi de Episcopis Germaniæ. Sed deceptum fuisse inquit Arnoldus Vuion *in æquinoco*, cum dicit *eum assumptum è Monasterio S. Mauritij ad Episcopatum:* non enim hic, sed alter Amatus noscitur fuisse monachus S. Mauritij Agaunensis, ac deinde S. Romarici, Abbas. Irrepserunt item apud eundem Cratepolium duo nō contemnendi errores, librariorum potius incuria, quàm eius vitio, sed facilè ij emendabuntur, si pro *Theodosio* Rege, *Theodoricus*, & pro *Episcopo Sedunensi, Senonensis* reponantur.

AMBROSIVS ALEXANDRINVS *presbyter, auditor Didymi, scripsit aduersus Apollinarium Volumen multorum versuum De dogmatibus, & vt ad me nuper quodam narrante perlatum est, Commentaria in Iob, qui vsq; hodiè supereſt.* Hieron. in catal. *claruit Theodosio, & Arcadio Impp. an. 400.*

AMBROSIVS AMBROSII F. quē pater Patricius Romanus, Galliarū Præfectus, in Gallijs genuit, è Frangipaniorum familia, vt placet Landino, vixit Valentiniano, Gratiano, & Theodosio Impp. Is è Præfectura Lyguriæ, atque AEmyliæ factus Episcopus Mediolanensis (licet inuitus) omni Catholicæ religionis officio Ecclesiæ Dei profuit. Nos in eius scriptis proponendis eam rationē sequemur, quę ijsdē tum æstimandis, tū ad vsum rectè adhibendis videtur esse commodior. Vita enim primò, deinde alia quædam prænoscenda sunt ijs, qui ad horum Christiani orbis luminum scripta inoffenso pede cupiunt accedere.

Scriptores vitæ Ambrosij.

Præter illos, qui antiquitus Græcè de Ambrosio suis historijs nonnulla Insperserunt, Socrates, Sozomenus, & Theodoretus, Vitam eius Paulinus, Baptista Mantuanus Carmelita, Ioannes Costerius ordinis D. Augustini Canonicus, Cæsar Cardinalis Baronius præcipui Viri scripserunt.

Et PAVLINVS quidem, qui Amanuensis fuit ipsius Ambrosij, alius est à Paulino Episcopo Nolano, atque ab altero illo, quem Gennadius in catalogo de Viris illustrib⁹ citat. In PAVLINO autem huius vitæ Scriptore, cum pleraque probentur, idque in primis, quod testis fuit oculatus, syncereque, quod nouit, literis mandauit, tria tamen desiderantur. Plenior gestorum Ambrosij narratio. Chronographia. Operum Ambrosij Index. Priora enim duo fortasse Græcis occasionē præbuerunt errandi, dum scribunt persecutionem à Iustina excitatam aduersus Ambrosium fuisse, priusquam Gratianus ex hac vita tolleretur: Sic enim Sozomenus, atque Nicephorus. Quin & idem Sozomenus, & So-

Vide Tom. 4. Baron. Card. Annal. & Tom. 3. sub

crates

crates supersunt, legationes Ambrosij ad Maximum Tyrannum, ante obitū Gratiani referentis. Atqui & Gregorius Turonensis inter Latinos arguitur, quòd tradit Ambrosium decessisse è viuis ante S. Martinum. Iam verò, si Paulinus Indicem operum Ambrosij, huic vitæ adiecisset, quod quidem Possidius fecit in Augustini vita, cautioni, & solatio complurium fuisset. Spurij enim, seu suppositij fœtus fuissent celerius agniti: Quique legitimi desiderari iampridem cœpti sunt, potuissent aliundè citius conquiri; Argumentum autem Operum eorundem, vel ex vna ipsa inscriptione perceptum, addere potuisset præstantibus alijs Viris stimulum ad alia eiusmodi in Ecclesiæ bonum scribenda. annū Dom. 361. Et in notis ad Martyrologium, die 4. April. & 11. Nouembris.

Baptista verò Mantuanus Carmelita sexaginta plus minus versibus Ambrosij gesta insigniora breuiter, at appositè attigit. Lib. 4. Fastorum.

Ioannes autem Costerius in Gallia, cum, quantam potuit operam, Ambrosij scriptis restituendis addixisset, vitam quoque ipsius adtexuit, facili, & vbere stylo conscriptam, quæ ignículos pietatis in animis legentium, erga Ambrosium, excitet. At, cū hunc scribat natum esse Romæ, seriemque gestorum Ambrosij ad Chronographiæ rationem exactiorem, nó cogitauerit sibi esse omnino sequendam, eum autem subdat mortuum esse anno 900. supra 300. catalogum quidem Operum Ambrosij adiecit, & auxit: veruntamen lampadem hanc adhuc magis illustrandam alteri nesciens tradidit.

Is est CAESAR Cardinalis Baronius, qui duplici labore vitam Ambrosij nobis ob oculos posuit. Primum enim hortatu Felicis Cardinalis è Monte alto, qui postea renunciatus est Pont. Maxim. & Sixtus V. vocatus; deinde Annalium scriptione, ad quos vult euulgatam antea à se Ambrosij Vitam in Romana editione, conformari, cum diuersum aliquid in ea inuenitur, quòd posteriores (inquit) cogitationes esse soleant meliores. Sanè verò, quod præter alia, Baronius scripsit in Ambrosij Vita, Iustinam à Valentiniano, suffragantibus Legibus à se conditis, contra ius Romanum, & Christianum, viuente adhuc coniuge Seuera, ductam fuisse in vxorem, (quæ quidem historia, (si historia sit) apud plerosque fermè omnes è Socrate inualuit) id postea mutauit Tomo Annalium quarto, conatus explodere Socratis scriptum, tamquam commentum. De Chronographia item illud obseruandum præter reliqua; Ambrosium in Vita, quam Baronius accuratè contexuit, obijsse anno Domini 402. At cum in Annalibus euincat Ambrosium delectum fuisse Episcopum, anno 374. Acta verò Mediolanensis Ecclesiæ asserant, eum in Episcopatu viginti duos annos, & aliquid amplius vixisse, fit, vt anno 396. aut circiter, ex hac vita migrauerit. Socrat. lib. 4. c. 26.

Doctrina quanam, & vnde in Ambrosio.

At quoniam, quemadmodum Medici præstantiam cognoscens ægrotus, auidè illum accersit, eiusque præceptis lubens optemperat, sic qui veterum Patrum doctrinā norunt, illos sedulò versant, & inde verè Ambrosiam gustant; ideò Ambrosij sapientia pręcognita, atque vnde in castum illud pectus illapsa fuit, intelligendum est ijs, qui tanti Patris volumina vtilissimè perlegere cupiunt.

Et ea quidem humanitus primò, deinde & Diuinitus fluxit. Nobilissimo adolescenti, vt indoles optima, sic cultura multiplex non defuit. Ingens illa, quòd Patris administratio Galliarum, aspectus Optimatum, & Procerum, maximi momenti res, quas vel puer identidem audiebat, præcepta parentum, eius mentem mirificè, ac continenter illustrabant: Accessit liberalium artium institutio, quibus diligenter fuit excultus: Linguæ item Græcæ notitia, in qua excelluit: Quare & qui Platonis potissimum philosophiam hauserat, habuit deinceps è Græcis Auctoribus, & Patribus, vnde ipsam vel expugnaret, vel tanquam ad arcem adduceret, hoc est ancillam ad Theologiam. Maturiore ætate Romanam Vrbem, atque Rempublicam expertus, atque ex ea ad partem oneris adscitus, (vt diximus) in Lyguria, & AEmilia, habuit, vbi limaret ingenium, mores nosceret alienos, causas perdifficiles explicaret, in populis ex hæresi Ariana fluctuantibus clauum intrepidus quasi nauclerus regeret, Dogmata illa perhorrescens, veritatem diligentius quæreret, ac denique his probationibus in virum perfectum euaderet, à Deo Opt. Max. in cuius manu sunt momenta, & tempora, Episcopus cœlesti potius quam humana voce, idque officij omni conatu detrectans, deligeretur. Cui dubium non est, quin vnde electio, inde item directio in doctrina, vita, negotijs cum Impp. & Imperatrice Ariana, quæ illum magnopere exercuit, suppeditata sit. Is autem, vt à Damaso Pont. Simplicianum virum singularem, & in rebus ecclesiasticis optimè versatum, est assecutus, qui Ambrosio semper adfuit, ac deinceps in Episcopatu successit, sic Origenis, & aliorum Græ-

Digitized by Google

corum Patrum, quorum nomen in Ecclesia erat præclarius, Libros die noctesque euoluere, atque acri iudicio probum ab improbo aurum secernens, puramque doctrinam è Basilio, cuius fuit amicissimus, licet nunquã ab eo visus, haurire, atque in alios perrexit voce, ac scriptis effundere: Quamobrem nunquàm è cancellis Orthodoxæ fidei excesit. Sed & cum Christo Augustinum peperit, ex hoc vno disci potest, qualis doctrina fuerit Ambrosij, quiúe fructus ex eius lectione percipi queat, si, quod Augustinus fecit, qui toti præluxit Ecclesiæ, suumque Magistrum agnouit, ac non semel celebrauit Ambros. nos itidem, quibus tam angusta res est, ad istum fontem, siue thesaurum accurrimus. Cæterùm è vita ipsius, quam August. petenti scripsit Paulinus, grauissima cœlestis doctrinæ testimonia sunt, quòd ei Apostolus Paulus apparuerit, Angelus concionante verba subministrauerit, Augures, ac Dæmones iniuriam inferre conantes arcuerit, dictanti Spiritus sanctus illuxerit. *Ante paucos dies* (inquit Paulinus,) *quàm lectulo detineretur, cum quadragesimum tertium psalmum dictaret, me excipiente, & vidente, subito in modum scuti breuis, ignis caput eius cooperuit, atq; paulatim per os ipsius, tanquam in domum habitator ingressus est, post quod facta est facies sicut nix. Postea verò reuersus est vultus eius ad speciem suam. Quod cum fieret, stupore percussus obrigui, nec potui scribere, quæ ab illo dicebantur, nisi postquam visio ipsa transibat. Dicebat eo tempore testimonium Scripturæ Diuinæ, quod ego optimè retinebam. Nam scribendi, vel dictandi ipso die finem fecit; sed quidem ipsum psalmum explere non potuit. Ego verò id quod visum à me fuerat, honorabili viro Casto Diacono, sub cuius cura degebam, statim retuli.*

Denique doctrinam Ambrosij comprobant, quæ in ipso emicuerunt, Auaritiæ fuga, & odium, Castitas corporis, Animi demissio, atque humilitas. Quæúe in Ecclesia semper extitit cura seruandi, vel in pristinum nitorem restituendi eius scripta, atque adeò conquirendi, sicubi, quæ interciderant, delitescerent, atque inuenta emitterentur in lucem. Sed & ipsius Ecclesiæ consensus, quæ illũ inter quatuor Primarias Latinos Doctores antiquos statuit.

Auaritiæ fugam, cum eius vox, & calamus, tùm facta testantur. Delectus Episcopus, nil habuit prius, quàm vt omnibus sese bonis paternis exueret, vt nudus nudum sequeretur Episcopum animarum nostrarum. Quid verò de bonis Ecclesiæ statueret, cum & sacra vasa ad redimendos captiuos liberaliter promenda doceret, sat constat.

Castitatem, libri de Virginitate ad sororem suam Marcellinam: Et è Mundi remotioribus regionibus, atque ex ipsa Mauritania, multarum Virginum aduentus Mediolanum, vt à Sancto viro, velamine sacro ornarentur. Diuina enim sapienria libenter vtitur ad ministris, qui ijsdem donis præditi sint, quæ vult conferre in alios.

Humilitatem, cum de Officijs scribens ait. *Homines discunt prius, quàm doceant, & ab alio accipiunt, quod alijs tradant. Quod ne ipsum quidem mihi accidit. Ego enim raptus de tribunalibus, atq; administrationis insulis ad sacerdotium, docere vos cœpi, quod ipse non didici. Itaq; factum est, vt prius docere inciperem, quàm discere. Discendum igitur mihi simul, & docendum est, quoniam non vacaui antea discere.* Sed & cum alibi magno se affici desiderio ostenderet, sua vt scripta recenserentur, cum alijs de causis, tùm *quòd* (inquit) *non debeo molestè ferre, si cum de Apostolicis, & Euangelicis, Dominicisq; verbis plerisq; multas quæstiones serant, etiam in meis scriptis reperiant, de quo disputandum putent:* Satis indicauit, quàm altè cordi suo hæreret radix istius humilitatis. Et factum est quidem procedentibus temporibus, vt non sine Dei voluntate, desiderio viri huius satisfacerent plurimi (quorum minimus ego sum) in recognoscendis, & promulgandis eius Operibus, ijsque tanto magis extollendis, quanto ipse se humilius deprimebat. Certè in opere sex dierum, si quid de Paradiso ad rem minimè scripsit, ingenuè postea retractauit. Sabino enim eidem scribens, fassus est, se nondum fuisse veteranum sacerdotem, cum allegoricè de Paradiso terrestri, ac si terrenus haud fuisset, ageret, quamuis etiam in hoc propendisse videatur.

Epist. 8. ad Sabinum.

Ambrosij genus dicendi, interpretandive, Quale.

Porrò Augustinus Elocutionis Ambrosianæ pulchra promens exempla, docet, eum de humilibus submisè, de mediocribus temperatè, de magnis sublimiter agere. Varium sanè in illo genus interpretandi pro rerum varietate, quod & ad mysticos sensus facilè vergit: at vbique fœcundum, licet plerumque concisum, sed & argutum, ac sæpè floridum, & elaboratum. Vt verò historicam substernit intelligentiam, sic vbi literalem sensum omittit, nec ipsam detorquet durius, nec facilè confugit ad remotas, siue peregrinas allegorias. Extat Gratiani Epistola ad Ambrosium, & huius ad illum Responsio, vna cum Libris, quos de Fide, & Spiritu sancto Imperatoris mandato conscripsit. In his omnibus si paulò attentius Lector obseruet, videbit, qua eloquentia, pietate, perspicacitate-

Lib. 4. de Doctr. Christ.

mens,

mens illa percurrat per ſpatia illa (ſi dicere ita fas ſit) Diuinitatis immenſa, nuſquam verò hæreat, nuſquam à cœpto tramite declinet, nuſquam quaſi feſſus viator ſubſiſtat. Libris de Virginitate ad Marcellinam, nil cultius. In Pſalmis Dauidis explicandis, eius Lyram, & Plectrum videtur mutuatus.

Obſeruauit autem Sixtus Senenſis in ſcriptis Ambroſij, ad Diuinæ Scripturæ explanationem ſpectantibus, vt, ea in quatuor diſtributa ſunt Ordines, nempè, In Libros, In Commentaria, In Tractatus, In Epiſtolas, ſic in Libris, in quibus crebrò thematicè Expoſitionis methodum ad imitationem Philonis amplectitur, eum prætermiſſa continuitate hiſtorici contextus, interruptum Explanationis ordinem ſequi, & capita hiſtoriarum ſummatim perſtringentem, varijs, ſeparatiſque diuerſorum argumentorum, & titulorum voluminibus eadem exponere. Lib. 4. Bibl. Sanctæ.

Id addendum, quotieſcunque ſe occaſio dat obiurgandi crimina, eum paterna ſpirantem viſcera, lenitate potius animi lapſos erigere, quam virga cenſoria perterrefacere. Quam ob rem, & qui ex eius lectione ſanari, ſiue ſua, ſiue aliena vulnera exoptant, accedant ad ſuauem ignem hunc, & caleſcent plus ſatis. Auguſtinus certè fatetur ſe acutis ſagittis de manu potentis Ambroſij confoſſum, & mori coactum fuiſſe impietati. Auguſt. lib. 5. & lib. 6. Confeſſ. cap. 4.

De Ambroſij Scriptis cur Hieronymus ſuſpenderit iudicium.

At cur Hieronymus in Catalogo ſcripſerit hæc verba. *Ambroſius Mediolanenſis Epiſcopus, vſq; in præſentem diem ſcribit: De quo, quia ſupereſt, meum iudicium ſubtraham, ne in alterutram partem, aut adulatio in me reprehendatur, aut veritas.* Ea cauſa viſa eſt Baronio, quòd è ſecretario Iudicum, (vt verbis vtar ipſius) ad Sacrarium è veſtigio tranſlatus, haud mirum, ſi alterius interdum pennis ad volatum indigeret, quod è Græcis ſciret eum ſumpſiſſe plurima, quemadmodum idem Hieronymus ait in Præfatione ad Didymum de Spiritu ſancto: Epiſtola verò ad Pammachium, & Marcellam, omnes penè Ambroſij libros, vt ſapiunt Philonem, Apollinarium, vtrumque Gregorium, atque Baſilium, ſic potiſsimum Origenis ſermonibus omnes penè eius libros eſſe refertos: quare & longè meliorem (ſicut & ipſe Origenes Ambroſio viſus eſt) in veteri, quàm in nouo Teſtamento apparere. Anno 380.

Ego verò (quod & petita à Hieronymo venia dictum ſit) crediderim, nihil adulationi datum iri, aut veritati ſubtractum, ſi magna Diuinæ Prouidentiæ diſpoſitione factum putemus, quòd Ambroſius vir genere, ac magiſtratu inſignis, Romanæ autem linguæ apprimè ſciens, orbi iam Chriſtiano non ignotus, Græcorum diuitias Patrum inter primos Latinæ puritatis Patres, in Occidentem ex Oriente intulerit. Et quidem ita ſenſim intulerit, vt quorundam Auctorum nomina premens, opes autem exponens, inſinuaret in animos, quod futurum erat ſubſidio, ſileret, quod gignere poſſet diſsidium, cum in Oriente pleraſque de religione excitas fuiſſe lites Occidens noſſet. Quòd ſi ij, qui Græcas literas callent, conferant Ambroſium cum Baſilio, & alijs, vnde ſua deprompſit, intelligent, quàm eſſet optandum, vt reliqua Ambroſij, quæ interierunt (præſertim in Eſaiam) reuiuiſcerent, quandoquidem ille docere poteſt, quo nitore, & qua ſynceritate Græcæ Patrum ſententiæ ſint exprimendæ.

Sed neque Hieronymus alibi ſuum iudicium ſubtraxit de Ambroſio, quidquid Ruffinus aliter perſuadere voluit, homo, cui nec integra in omnibus fides adhibenda ſit, vti ſuo loco dicetur. Hieronymus enim ad Euſtochium Epiſt. 22. magnopere laudat commentarios, quos ille ſcripſit ad Marcellinam Sororem: atque in Chronico vndecimi anni Valentiniani, *Ambroſio* (inquit) *conſtituto Epiſcopo, omnis ad fidem rectam Italia conuertitur.* quòd non eo ſolum nomine verum eſt, vt alicui placuit, quoniam qui Ariana labe erat infectus Epiſcopatus Mediolanenſis, cæteris Epiſcopatibus iam expurgatis, liberatus eſt, verum etiam quòd ipſorum Imppaulæ, in quibus peſtis illa graſſabatur, extincta penè eſt vniuerſa conatibus, & ſcriptis Ambroſij, ac Deo inprimis aſpirante, cum & vnica die in Aquileienſi Synodo prorſus illã confoderit. Iam Auguſtinus eum Euangelicum Diſputatorem, ac venerandum, & ſuum Doctorem nominat. Nicolaus Papa, Epiſt. 6. ad Photium Conſtantinopolitanum, appellat clariſsimam, & ſplendidiſsimam lucernã Eccleſiæ, qui ex Catechumeno, Diuino præſagio, ad Epiſcopalem, per continuos gradus, promotus fuerit dignitatem. Marcellinus in Chronico vocat Epiſcopum ſanctum, Arcem fidei, Oratorem Catholicum: vt mittam ſexcenta alia veterum non tam Encomia, quam grauiſsima teſtimonia. Lib. 1. cont. Iulian. Pelag. Tom. 7.

Certè miraculum (ait Card. Baronius) *illud fuit ingens, vt qui necdum fuit Chriſtianus ad docendũ alios Epiſcopus creatus eſt; hoc ipſo anno, ſecundo iam in cathedra expleto, & menſe vno cum dimidio, tot, tantaq; de fide, moribus, & Eccleſiæ inſtitutis, Eccleſiaſtica elucubrauerit monumenta:* Baron. 4. Tom. Annalium, ſub ann. 377.

Libros de Virginibus vocat Bellar. verè aureos.

nenta: Quippe qui anno superiore Commentarios in Lucam pereruditos scripserit, hoc verò anno, de Virginibus luculentam elaborauerit Tractationem; vt re vera appareat, non nisi Diuino eum afflatum spiritu, hæc adeò magna, tantaq; copia præstare valuisse.

Ambrosij scripta quænam interierint, aut nondum sunt inuenta.

Tritemius in Catalogo indicat vndecim fuisse libros ab Ambrosio scriptos in Dauidis Psalmos, quos tamen ipse non viderit. Et librum de Iudicijs, quem Vincentius quoque Belluacensis citat de quadraginta duabus mansionibus. Sed fides horum esto apud illos, donec aliud appareat.

Aug. lib. 4. ad Bonif. c. 2. Et lib. 2. contra Iulian. Pelag.

Scripsit sanè Ambrosius in Esaiam, quod ipse testatur ijs verbis in Lucam. *Quid sit autem in Hierusalem sisti Domino, dicerem, nisi in Esaiæ Commentarijs antè dixissem.* Sed & Augustinus non semel citat commentarios Ambrosij in Esaiam.

Commentarij aduersus nonnullos imperitissimos, (vt vocat Augustinus) qui de Platonis libris Dominum profecisse iactarunt meminit Augustinus Epist. 34. ad Paulinum versus finem, & lib. 2. contra Iulianum Pelagianum, c. 7. & lib. 2. Retract.

Elucidationes, & Homiliæ in Sapientiam Salomonis. De quibus Cassiodorus, lib. 1. Instit. Diuinarum, cap. 3. & 5.

Expositio (vt idem inquit Cassiodorus) in omnes Pauli Epistolas. Quod quidē opus tempore ipsius Cassiodori desiderari cœptum est. Et in eius locum suppositus alterius in easdem Epistolas Pauli commentarius, sub Ambrosij nomine.

Sermo de iudicio Salomonis, qui à Cassiodoro memoratur.

Catechismus ad Fritigildem Reginam Marcomannorum, cuius meminit Paulinus in sua Vita.

Institutio puerilis ætatis ad Pansophium, quem, Dei gratia, reuocauit à mortuis.

Matthæi versio in Latinum; quam testatur ipsemet Ambrosius se fecisse, cap. 7. lib. 3. de Spiritu sancto.

Libri verò alij de Spiritu sancto num omnes exciderint, vide ad finem nostræ Adnotationis ad quartum Tomum operum D. Ambrosij.

Lib. 2. contra Iulianum.

Citatur autem ab Augustino Liber de Sacramento Regenerationis, siue de Philosophia, qui non est idem cum libris de Sacramentis, in quibus agitur de Baptismo, quoniam in his verba allata ab Augustino non extant.

Operum Ambrosij quæ extant, vel ei adscripta sunt, post alias postrema Editio, & Distributio.

Quod mirandum est, & in quo Diuina Prouidentia, vt in reliquis omnibus, laudanda, id in Ambrosio, & cæteris Patribus eluxit; vt cum tot bellorum, atque hæresum procellis agitata fuerit Christiana Respublica, noua steterit semper in Ecclesia piorum sollicitudo, vt labores illorum vel ab interitu, vel à calumnijs vindicarentur: ipsi verò (cum maximè impij aduersus veritatem insurgentes reuocarent ab inferis pestilentia Hæresiarcharum dogmata) quasi reuiuiscerent; quæue cælitus arma acceperant, eadem rursus collucentia, tamquam è tutissimo Armario ad nouos vsus depromerent. Sanè Ambrosij codices varij in plerisque Bibliothecis, Ordinum præcipuè Religiosorum, manuscripti asseruabantur. Doctrinam ipsius, Theologi: omnibus seculis sartam tectam tenuerunt. Si qui nouatores falsa pro veris, aut futiles suas coniecturas, sub eius nomine vendiarunt, ilico à catholicis, & doctis Viris repressi sunt. Cum autem hoc æuo omnium pœnè hæresum colluuies exundasset, Ambrosium verò, vti & reliquos Patres sperassent hæretici posse demergi, ecce quanta se exeruit diligentia Virorum, qui sæpè illum ediderunt, & nouis laboribus emendatum Ecclesiæ restituerunt.

Aldina iam ante multos annos prodierat editio: subsecutæ sunt aliæ tum in Germania, tum in Gallijs, anno autem 1569. Parisijs ex typographia Gulielmi Merlini, Sebastiani Niuellij, Michaëlæ Guillardæ, ea, quam Ioannes Costerius, & Ioannes Gillotius Viri optimi emiserunt ad vetustiora exemplaria emendatam, perquisitis vndique codicibus, ac præcipuè ex Parisiensibus Bibliothecis, Victoriana, quę libris exquisitissimis instructa est, & Dionysiana, in quod Monasterium & Francorum Reges veterum scripta vndique summo studio comportari, ac Monachi asseruare curauerant, vt in eo solios Ambrosij viginti, & amplius volumina inuenta sint. Iam Petrus Nannius Alemarianus, Scholia in quædā Ambrosij Opera ediderat, cum & hęc, & varias Lectiones è multorū disidentibus

antiquis

Digitized by Google

antiquis voluminibus,& ex Germanica editione atque adeo obseruatas a Manutio Ioannes Gillotius attexi Parisiensi editioni,quam diximus, curauit. Denique Felix è Monte Alto,Cardinalis,qui postea renunciatus est Pont.Max.& Sixtus huius nominis V. vocatus,cum ante Pontificatum tres Ambrosij tomos in vrbe cudi emendatiores, reliquos in Pontificatu cudi curasset,Parisiensis item Typographi tres illos primos ediderunt, reliquos deinceps sua opera castigatos emittentes,quandoquidem Romana integra editio, propter varias Pontificis Maximi occupationes fiebat longior.Nos igitur Romanam hãc editionem secuti,quæ in vnoquoque Tomo continentur: Quæúe de aliquibus libris dicenda sunt, huc adiunximus.

Primus Tomus,qui Romæ est editus Anno 1580. apud Dominicum Basam.

Quæ ad Lib.Geneseos spectãt vsq; ad c.49.
De Operibus sex dierum.
De Paradiso.
De Abel,& Cain.
De Abraham Patriarcha,& alijs.
De Bono mortis.
De Fuga seculi.
De Benedictionibus Patriarcharum.
De Dignitate conditionis humanæ.
De Arbore interdicta.
De Noë,& Arca.
De Isaac,& Anima.
De Iacob,& vita æterna.
De Ioseph.Patriarcha.

ANNOTATIONES { In Exodi, cap.8.16.24.30.32. / In Leuitici,cap.10.12.26. / In Numerorum,c.33.

Tractatus de quadraginta duabus mansionibus Filiorum Israel.

ANNOTATIONES { In cap.22.Deuteronomij. / In cap.11.Libri secundi Regũ sub titulo prioris, Apologiæ Dauid. / In caput 12.

Apologiæ posterioris Dauid,lib.1.
In lib.3.Regum,de Elia,& ieiunio.
De ieiunio Eliæ in eadem capita.
De Nabuthe Iezrealita in cap. 21. libr. 3. Regum.
ANNOT. in cap.6. lib.4.Regum.

Obseruationes, siue Annotationes aliæ in Primum hunc Tomum.

Extant in alijs editionibus tres Ambrosij Epistolæ in varios Geneseos locos, quæ in hunc Tomum insertæ sunt. Prima est ad Horuntianum. Quæ incipit, *Diuisionem.* Agitur enim in ea.De diuisione sex dierum. Secunda ad eundem. De homine post bestias producto. Incipit, *Moueri te.* Tertia de Paradiso ad Sabinum. Cuius initium, *Lecto Hexaemero.*

Quæ libro primo de Noë,& Arca,ca. 4. videtur fuisse Ambrosij sententia; Gigantes, qui præcessere Diluuium,fuisse ex Angelorum,& mulierum concubitu procreatos, Sixtus Senensis exponit, ipsum per Angelos intellexisse non spirituales,& cœlestes substantias, sed viros illustres, & vnius Dei cultores è progenie sancta Seth descendentes ; qui quoniã vsque in eam diem permanserant in fide,ac cultu Dei,Moyses eos,Bene Elohim, idest, Filios Dei; Septuaginta verò Interpretes τοὺς ἀγγέλους θεοῦ, hoc est, Angelos Dei vocarunt. Lib.5.Bibl. sanctæ Annot.77.

At & quidnam sentiendum sit in lib.1.de Abrahamo,c.4.vbi videtur innui concubitum cum Agar fuisse adulterium,quodq; adulterium tẽporibus Abrahæ nõ fuerit illicitum,vide in eundem Sixtum.

Norandum est id quod Sixtus in quarto libro suæ Bibliothecæ obseruauit. Distributionem horum Scriptorum in Hexaemeron,in libros,& capita, non prodijsse ab Ambrosio, quamquam & Beda in Opusculo de temporibus,& Iunilius (aut quicũque est auctor) in præfatione in Hexaemeron in Librorum nomine eos citant. Neq; enim libri sunt, sed Sermones ad populum habiti,& ab Auditoribus excepti,quod & eorum inscriptiones in vetustissimis codicibus indicant,& Præfatiunculæ ipse demonstrant ad præparandos animos Auditorũ:Perorationes item in Doxologijs desinentes, contra Ambrosij consuetudinem,qui nullum è suis libris sic finire consueuit.Sed & ea verba (subdit Sixtus) quæ habentur circa medium quinti Sermonis,siue li.5.c.12.euidentius arguunt hęc Ambrosij pro concione dixisse,& inter dicẽdum,simulato memoriæ lapsu, parumper de industria tacuisse,ad Basilij Magni in eodem loco imitationem. Annot.94.libro 5.Bibl.S. Videibidem Sixtum.

Digitized by Google

De posteriore Apologia Dauid, etsi videtur incertum, cuiusnam fuerit Auctoris ob styli diuersitatem, quodq; solùm allegoricè Dauidis adulterium exponens, videatur tamen negare verum id fuisse adulterium, quod quidem in priore Apologia fatetur; Gillotius nihilo minus testatur, omnes codices, quotquot vetustos nactus fuerat, quos fuisse plures diximus, præferre titulum Beati Ambrosij Episcopi Mediolanensis: De diuersitate styli ait, modestissimos Patres gratiarum dotibus instructissimos pro qualitate personarum, & varietate argumentorum, aut temporum, stylũ attollere, vel demittere potuisse. Ego verò vix, assequi possum, cur Ambrosius iterum Apologiam pro Dauide texuerit, pro quo scripserat primam, & quidem vberem, atque in qua pleraq; secundæ Apologiæ sunt: ni pro ratione temporum eandem materiam varijs sermonibus sumens, ad captum quorundam, ita occasione ferente, se attemperauerit: præterquàm quòd vt non semel de interpellatione Dauid egit, è varijs Psalmis eandem sumens materiæ occasionem, ita etiam idem de Apologia præstare potuit.

Tomus Secundus anno 1581. Romæ apud Dominicum Basam continet.

In Librum Tobiæ, siue aduersus fœnoris, fœneratorisq; prauitatem, lib. 1.
In Librum Iob, siue de interpellatione S. Iob, libros duos.
In eiusdem Libri, caput septimum Sermonem.
In Librum Psalmorum, Argumentum.
In Psalmum primum, 21. 34. 36. 37. 38. 39. 40. 41. siue de interpellatione S. Dauid.
In Psalmum 42. siue de interpellatione S. Dauid.
In Psalmum 43. 45. 47. 48. 50. siue de Apologia Dauid.
In Psalmum 61. 62. siue de interpellatione Dauid.
In Psalmum 104. 109. 117. In Psalmum 118. Enarrationes viginti duæ ad Hebraici Alphabeti veritatem.
In Librum Prouerbiorum, siue de Salomone, liber.
In idem caput Fragmentum enarrationis.
In cap. 31. Prouerbiorum, seu de muliere forti Enarrationem. } Hæc duo non fuerunt antea excusa.
In caput quartum libri Ecclesiastes, Exhortatio ad Clericos.
In Libri Ecclesiastici caput tertium Sermonem. Et in cap. 52. Enarrationem.
In Hieremiæ caput decimumseptimum, Enarrationem.
In Danielis cap. decimumtertium, Sermones duos.
In Ionæ Prophetæ cap. 3. & 4. Enarrationes duas.
In Michæam Prophetam obseruationes duas.
In Aggæi cap. primum, & secundum, Obseruationem.
In Malachiæ caput primum, Sermonem.

Obseruatio in Secundum Tomum.

Nonnulla, quæ sunt in hòc 2. Tomo nec Tritemio, nec Sixto Senensi innotuerant. De interpellatione Dauid dubitandum non est, quin liber sit Ambrosij, cum in omnibus vetustis exemplaribus testetur Gillotius, quorum vnum tam multæ est antiquitatis, vt iurare possis ætate Ambrosij fuisse scriptum, inueniatur descriptus statim post primum illum de Interpellatione S. Iob. Hunc enim præfert titulum.

Tertio Tomo contenta, qui ante omnes fuit in primis Romæ editus Anno 1579. apud Dominicum Basam.

Commentaria in Euangelia S. Lucæ in Decem libros distributa.
In Epistolas omnes D. Pauli. In eam tamen, quæ ad Hebræos inscripta est, desideratur Commentarij finis.

Obseruatio in Tertium Tomum.

Alij Commentaria in Lucam in vndecim libros diuiserunt. Sed ne Ambrosius quidem ea diuisit in Libros. Quicquid vel Augustinus, lib. 1. contra Cœlestium, & Pelagium c. 43. sextum, & decimum Ambrosij commentariorum illorum Librum, & Sexta Synod.

Digitized by Google

Act.10.è sexto lib.Commentariorum eorundem in Lucam auctoritatem citent, Fuere enim(quod & Sixtus Senensis obseruauit)perpetua continuationis serie exarata.

De Commentarijs autem hisce, ne quem fallat, quòd à Ruffino scriptum fuit, Hieronymum haud magnopere illa æstimasse, primo non is fuit Ruffinus, cui(vt alibi diximus) integra fides adhibenda sit. Deinde (si id verum sit)dicimus, potuisse Hieronymum alijs vel occupationibus, vel Lectionibus distentum minus perpendere, quæ in Ambrosij cómentarijs obiter legerat. fit enim hoc, & ipsis in nobis, vt cum secundæ cogitationes sint meliores, secundæ ité lectiones, & meditationes solidiora iudicia pariant. E tribus itaq; iudicium de his Commentarijs rectius feret perspicax Lector. Primò ex attenta ipsorum lectione: quæ quibus vnum ipsum Ambrosij Proemium paucis, (sed planè) indicat quoniam ille actus spiritu scripserit, quàmue presso pede incedat, quosue requirat Lectores. *Itaque*(inquit) *si quis in hac sacratarum disputationum certamina veniens, exuat se vita huius expositæ ad errorem solicitudine, & nudus malitiæ, athleta pietatis, oleo spiritali velut quædam animæ membra perfusus, suscipiat certamina veritatis, haud dubiè perpetua promerebitur sacratarum præmia coronarum. Bonorum enim laborum nobilis fructus est: & quanto plura certamina, tantò præcellentior corona.* Hæc ille. Ruffinus in uectiuarum, lib.2.

Deinde ex acerrimo Augustini iudicio; Denique ex alijs plerisque omnibus, qui eundem de Ambrosio per tot, quæ consecuta sunt, secula, sensum habuerunt. Certè Acca Cãtabrigiensis vnus erit pro multis, qui ita scripsit. *Sunt quædam in expositione B. Ambrosij in Lucam tam diserta simul, & excelsa, (quod tuam quoq; sanctitatem vidisse nõ ambigo,) vt à doctoribus solum intelligi queant: A rudibus verò, fastidiosisue Lectoribus(quales in præsenti æuo plures inuenies)præ difficultate assequendi ea, quæ diserta sunt, vel capiendi, quæ alta, ne quæredi quidem, quæ quasi celsiora, nec quasi se fortiora, putentur esse scrutanda. Nec parum dedit iudicij doctissimus Pater Augustinus, qui ad Paulinam Dei famulam, de videndo Deo scribens, non alijs magis, quàm ex hoc opere sumptis B. Ambrosij testimonijs vtendum putauit, & ea pariter non solùm ponenda simpliciter, sed etiam exponenda iudicauit, adeo, vt ex paucissimis memorati Tractatoris sententiolis, non paruum volumen retractando confecerit. Quædam tamẽ S. Ambrosius in hoc Opere indiscussa præterijt, quæ illi, quasi summæ eruditionis viro plana, nec quæsitu digna videbantur.* Hactenus Acca. Epist.ad Ven. Bedam.

Ad commentaria verò ista, sunt quoque suis locis adscisendi septem eiusdem Ambrosij Sermones, qui in Tomo Quinto huius Romanæ editionis extant: sed in alijs editionibus aliquibus sunt inter Sermones eiusdem. Nempè

In Lucæ c.6. De curatione manus aridę è D. Basilij Oratione penè ad verbũ sumptus.
Alter in 12.ca.Lucæ. De homine, cuius ager fructus vberes tulit.
Tertius, in cap.13. De grano Sinapis.
Quartus, in idem caput. De fermento.
Quintus, in cap.17. De fulgure ab Oriente in Occidentem emicante.
Sextus, in cap.23. De Latrone.
Septimus. De negatione Petri.

De Commentarijs in Epistolas Pauli.

Iam verò Commentarios in Epistolas Pauli non esse Ambrosij, hosce, qui dati sunt prelo, sed interijsse, persuasum est ferè doctoribus. Et quamuis Sixtus Senẽsis ita tribuat Ambrosio, vt asserat simul, eos breues quidẽ esse in verbis, sed sententiarum põdere graues, probabilius est tamen, quod cum alijs affert Card.Bellarm. Sic verò hic ait: *Auctor Cõmentariorum in Epistolas Pauli, quæ S. Ambrosio tribuuntur, vt à viris doctis non creditur fuisse S. Ambrosius, ita æqualis sine dubio Ambrosij fuit. Vixit enim Damasi Papæ tempore, vt ipse testatur in Commentario capitis tertij prioris epistolæ ad Timotheũ.* Quin & Ioan. Maldonatus. *Ambrosius* (inquit) *in plerisque Græcos sequitur: Non est auctor Commentarij in Epistolam ad Romanos, ad Corinthios, ad Galatas; memoria lapsus cum Augustino, cum Iacobum quem in montem Thabor cum Petro, & Ioanne assumpsit, existimauit fratrem Domini fuisse: cum Euangelista fratrem illum Ioannis, Zebedæi filium fuisse dicant.* Bella.Car. de Amiss.gratię, & statu peccati, ca.5. To.3. siue nunc 4. Et alibi, lib.4. de Iustificat. cap.8. Cap.17. Mat.

Atqui & idem Maldonatus Commentarium illum in Epistolam ad Romanos fuisse potius Remigij censet, quàm Ambrosij. Sanè ipsi credendum puto, eũdem istius Cómentarij esse Auctorem, qui librum scripsit de Quæstionibus Veteris, & noui Testamenti, Augustino olim, sed falsò ascriptum. Qua de re, vide in Censura, quam Augustini operibus adtexui. In ca.3. Ioan. versu 5. post medium.

Ceterum, tanto minus videntur Ambrosij, quod & in Epistolam ad Romanos videtur alicubi sapere Pelagianismum, qui tamen forsan ab hæreticis, vt eorum mos est, fuit postea inspersus. Et in c.7. & 8. prioris Epistolæ ad Corinthios dicitur, non ita virum cõstringi lege matrimonij, quemadmodum vxorem. Quod quidem ab omnibus Theologis improbatur.

Quarto Tomo contenta. Qui Romæ prodijt Anno 1583. ex officina Dominici Baſæ.

De Officijs, libri tres.
Tractatus in Symbolum Apoſtolicum.
De Fide ad Gratianum Auguſtum, Libri quinque.
De Spiritu ſancto ad eundem Gratianũ Auguſtum, libri tres.
De Filij Diuinitate, & Conſubſtantialitate contra Arianos, liber vnus.
De myſterio Paſchæ, Libellus.
De Paſchalis celebritatis Ratiõe, Enarratio.
De Satyri fratris obitu, liber vnus.
De fide Reſurrectionis, liber vnus.
De Initiandis, liber vnus.
De Sacramentis, libri ſex.
De Sacerdotum dignitate, liber vnus.
De Pœnitẽtia contra Nouatianos, libri duo.
De Virginis Inſtitutione, liber vnus.
Hortationis ad Virginitatem, Tractatus.
De Virginis forma viuendi, ad Virginem de uotam, Tractatus.
De Virginis lapſu ad Virginem lapſam, Tractatus.
De Virginibus ad Marcellinam Sororem, libri tres.
De Viduis, liber vnus.
De Vocatione omnium gentium, libri duo.

Obſeruatio in Quartum Tomum.

Libri de Officijs pleni ſunt Chriſtianæ prudẽtiæ, atque eruditionis. Succus in eis ſpirans acre iudicium, quod dijudicãdis hominum cauſsis acuerat, & ſimul profundam pietatem ſapiens, quam Diuinitus electus Epiſcopus ab alto imbiberat. Quot periodi, tot ſententiæ, ac gemmæ ſunt. Vtinam, quoniam ab Ambroſio initio ſui Epiſcopatus cõſcripti ſunt ad componendos Clericorum mores, prælegerentur in omnibus Seminarijs Clericorum. Id viuens curauit effici Carolus Borromæus Sanctæ Praxedis Cardinalis, Vir, & Sanctus, & Sanctum ſuum Præceſſorem imitatus. Quin & Laicis adoleſcentibus collati cum libris ciceronis de Officijs vberrimum fructum afferrent. Certè, cum Ambroſius de ijs in tertij Libri fine ſententiam ſuam pronunciauerit, eiuſdem quaſi de cœlo loquentis audienda vox eſt. Sic autem inquit: *Hæc apud vos depoſui filij, quæ cuſtodiatis in animis veſtris: quæ vtrum aliquid profectus habeant, vos probabitis. Interim copiam multam exemplorũ afferunt. Nam prope omnia maiorum exempla plurima quoque dicta his tribus inclusa libris tenentur: Vt, etſi ſermo nihil deferat gratiæ, ſeries tamen vetuſtatis quodam compendio expreſſa, plurimum inſtructionis conferat.* Hæc Ambroſius.

Videat Lect. 9. & 10. caput primi libri de Officijs San. Ambroſij.

Duos libellos de Fide ad Gratianũ fuiſſe ab Ambroſio ſcriptos aduerſus fidei hoſtes, è vita Ambroſij ſatis conſtat: Qui quoniam ab hæreticis carpebantur, tres item alij eodẽ argumento fuere ab ipſo conſcripti.

Vidé Card. Baron. in vitã Ambroſij.

Arnoldus autem Vuion Benedictinus monachus, de quo ſæpè diximus, ſignificauit mihi, ab Ambroſio duos alios de Spiritu ſancto Libros aduerſus Macedonium fuiſſe cõpoſitos, quos manuſcriptos Hieronymus Benedictinus S. Iuſtinæ monachus tradidit Achilli Statio Luſitano, addens argumenta, quibus probabat eſſe legitimos Ambroſij fœtus. Quin & eiuſdem Ambroſij eidem Achilli Statio ab ipſomet monacho Hieronymo traditas fuiſſe quinque alias Epiſtolas manuſcriptas audio. Quas & in Cœnobio S. Iuſtinę extare adhuc, creditur. Hæc verò omnia num excuſa ſint, an verò ex parte ſint eadem cũ ijs, quæ prodierunt in lucem, non poſſum aſſerere alijs occupationibus in hac tanta Apparatus mole pluſquam ſatis diſtentus. Erit & aliorum ſuam huc conferre operam.

In Idea Apparatus Sacri, & alibi.

Ambroſij libri de Sacramentis ſunt verè Ambroſij, tum quoniam ante annos quingẽtos citantur à Lantfranco, Guitmundo, & alijs, tum quia ſunt eiuſdem ſtyli, atq; ſimilitudinis cum ijs, quos ſcripſit de initiandis myſterijs: Idem cum reliquis penè omnibus ſentit etiam card. Bellarminus.

Tractatus ad Virginem lapſam dubitatum eſt, an ſit Ambroſij: Nam vt mittam nunc ſtylum, & dictionem, cap. 8. habet hæc verba. *Inhære pœnitentiæ vſque ad extremum vitæ, nec tibi præſumas ab humano die poſſe vèniam dari; quia decipit te, qui hoc tibi policeri voluerit. Quæ enim propriè in Dominum peccaſti, ab illo ſolo quære remedium.* Porrò tota hæc ſententia eſt planè Nouatiana, contra quam diſputat ipſemet Ambroſius in duobus libris de Pœnitentia. Fateor autem plura in reliquis capitibus huius Tractatus eſſe, quæ ſtimulum peccantibus addere poſsint, vt reſipiſcant, quæve cunctis vſui eſſe queant, ſi Orthodoxè proponantur.

Libri de Virginibus ad Marcellinã, vniuerſi ſunt aurei, & melliti. Qua verò pietate, ac

cultu

cultu ferebatur Ambrosius erga omnes Sanctos, atque in primis erga Beatissimam Virginem Dei Matrem, liquido commonstrant. Quod quidem vbicunque se dat occasio, facit. Desinerent esse hæretici, qui è nobis exierunt, si gestis Sanctorum colligendis, ac perpẽdendis eodem Ambrosij spiritu ducerentur.

Libros de vocatione Gentium, maximè probabile non esse Ambrosij. Gillotius testatur in tanta veterum codicum multitudine, qui vndique Parisijs corrogati sunt, nullũ exemplar fuisse repertum, nec librorum de vocatione Gentium, nec alterius, qui in veteribus Editionibus eodem tomo, titulo hoc notatur: *De Fide contra Arianos*. Quem, & Ioan. Costerius probauit non esse Ambrosij ex Epistola Augustini ad Fortunatianum, quæ est centesima vndecima; vbi quædam citantur ex eo libro non Ambrosij, sed Gregorij Nazianzeni nomine: Vnde colligi potest (inquit) à D. Ambrosio Latinum factum fuisse, & sic inter Ambrosianas lucubrationes receptum. Nam quæ afferũtur à Theodoreto in Polymorpho ex Ambrosij libro de Fide, ea desumpta sunt non ex hoc libello de fide contra Arianos, sed ex libris de Fide ad Gratianum.

Præterea, in capite septimo, libri primi de Vocatione gentium, & capite octauo libri secundi mẽtio fit Pelagianorum, qui sub extremam Hieronymi ætatem sunt exorti. Ambrosium autem ante Hieronymum diem obijsse planum est. Costerius primus, quem & alij cordati viri secuti sunt, monuit, se ex multorum veterum exemplarium obseruatione deprehendisse, illos esse Prosperi Aquitanici, insignis sanè Doctoris.

Tomo Quinto contenta, qui Romæ prodijt Anno 1585. apud Dominicum Basam.

Sermones de Tempõre.
Conciones pro varijs actionibus.
Sermones de Sanctis per annum.
Epistolarum, libri octo.
Precatio prima præparans ad Missam.
Precatio secunda ad idem.
Hymni trigintaquatuor diuersis temporib. concinendi.

Opuscula item Ambrosio adscripta, quæ non sunt eius.

Cõmentaria in Apycalypsim Beati Ioannis.
De vitiorum virtutumq; conflictu Liber ad Simplicianum.
Expositio Fidei, siue Symboli Nicæni explicatio contra Arium, & Photinum, cum notis Vuilhelmi Damasi Lindani Episcopi Ruræmundensis.
De Spiritu Sancto Libellus, siue fragmentum.
De Concordia Matthæi, & Lucæ in genealogia Christi describenda Tractatus.
De Pœnitentia liber.
Ad pœnitentiam agendam exhortatio.
De Origine, & moribus Brachmanorum Tractatus.
Expositio in canticum canticorũ è libris B. Ambrosij excerpta ab Antonio Demochare.

Obseruatio in Quintum Tomum.

Quod ad Sermones attinet, in veteribus editionibus haud dubium, quin Sermones, 9. 37. 72. non erant Ambrosij: Extabant autem inter Sermones quoque Augustini. Sermo item de S. Eusebio Vercellensi, qui erat 69. Et Sermo 73. de S. Cypriano, habentur inter Sermones D. Maximi, eam fortè ob caussam, quòd Maximus Ambrosium sit imitatus. Sermones porrò 3. 14. 31. 32. 44. 47. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 56. 57. 58. 60. 61. 62. 66. 77. 78. & 82. ad verbum sunt in Sermonibus Maximi. Et verò, Maximi potius esse, quàm Ambrosij videntur. Cuiuscunque tamen sint, vterque antiquus, & sanctus est. Præterea, Sermo trigesimusquartus, in quo agitur de ieiunio Quadragesimæ, vix putatur esse Ambrosij. Ambrosij enim ætate Mediolani seruabatur mos Græcorum de non ieiunando in die Sabbathi.

At in eo Sermone reprehenditur Quinquagesima, quam loco Quadragesimæ introduxerant aliqui, nempè addentes vnam hebdomadam Quadragesimæ, vt detractis Sabbathis, & Dominicis, quibus non ieiunabatur, idem dierum numerus rediret, ideſt quadraginta, quibus ieiunatur, cum quatuor dies sex hebdomadas præcedant, quibus incipit ieiunari. Bell. Car. li. 2. cap. 15. de bonis operibus in particulari

Sermonem etiam 92. in veteri editione merito redarguũt docti Viri, in quibus est etiã Baronius Cardin. In eo autem Sermone narratur Augustinum sæpè fatigasse, ac coar- In vita Ambrosij.

Digitized by Google

ctasse Ambrosium, vt viribus destitutum compulerit ad Diuinam opem implorandam, qua ab Augustini captionibus liber euaderet. Sed secus res habet, quemadmodum liquet è quinto, & sexto libro Confessionum ipsius Augustini, quos supra citauimus.

Baron. Card. Tom. 4.

Sermo autem qui Ambrosij nomine fertur de Baptismo S. Augustini, ne apicem quidem habet Ambrosij.

De Sermone verò, in Purificatione Beatissimæ Virginis habito. Vide, quod in obseruatione Sexti Tomi, infra.

In Oratione autem Ambrosij habita in funere Theodosij, vbi videtur fuisse eius sententia, Constantinum baptizatum fuisse in vltimis constitutum: quomodo rectè intelligendus sit; lege tertium Annalium Tomum Baronij Card. sub annum 324.

De Epistolis.

Epistolæ in hac editione sunt optimè pro rerum varietate, quæ scribuntur in illis distinctæ. Et quidem omnes solidum illud pectus Ambrosij pietatis, & prudentiæ plenum sapiunt.

In vetere autem Editione, quæ erat Epistola octogesima secunda nō poterat esse Ambrosij. In ea namque mentio fit Venetiarum, quę ciuitas post Ambrosij mortem cœpta est ædificari; nimirum, annō Domini 420.

Epistolam ad Demetriadem, quæ in ea editiōe erat 84. aliqui vt alienissimam ab Ambrosio reijciunt. Ioannes autem Costerius asserit se ex multorum exemplarium obseruatione deprehendisse, illam esse Prosperi Aquitanici: Quam tamen Nannius in Scholijs credit esse Ambrosij, sed stylo dilutiore cōscriptam propter puellare ingenium, ad quod se voluerit attemperare.

In editione autem Parisiensi, quæ prodijt anno 1569. adtextæ sunt ad totius Operis finem, Epistolæ aliquot Philosophorum D. Ambrosio interprete, Gilberti cognati Nozereni opera iam olim cum alijs Laconicis multorum Epistolis collectæ. Deinde item aliæ duæ, quæ quoniam neq; tunc iudicatæ sunt Ambrosij (licet sub eius nomine in exemplari Parisiensi S. Germani ad Pratum Scholasticorum inuentæ sunt) ideo neque in Romana editione locatæ fuerunt.

De Hymnis.

Quem verò Hymnum Ambrosius dicitur composuisse, qui ad primam recitatur ab Ecclesia, cum Bellarminus Card. conijcit fuisse ab Ambrosio factum pro exortu diei. Postea verò Ecclesiam officio Primæ inseruisse. Ambrosij enim tempore Prima illa Hora non recitabatur, cum Ioannes Cassianus scribat suo tempore fuisse institutam, libr. 3. de Instit. Cœnob. cap. 4.

Qui item Hymnus incipit, *Deus creator omnium*, agnoscitur ab Augustino, li. 9. Confess. c. 12. qui aliquot eius versus afferens veridicos appellat, & commendat. Vide & Augustinum, lib. 6. de Musica, c. 2. & 9.

Vexilla Regis prodeunt, Qui Hymnus concinitur Dominica Passionis, & Palmarum, tribuitur à nonnullis *Theodulpho*, ab alijs *Fortunato*, ab aliquibus, *Sedulio*.

De Opusculis Ambrosio adscriptis.

Opuscula, quæ ad calcem quinti Tomi adiecta sunt, ascripta quidem Ambrosio, sed interdum sub nomine Hieronymi, vel Augustini, vel Leonis, vel Bedæ emissa è typis, nō sunt Ambrosij.

Apud Vascosanum, Lutetiæ, an. 1548.

Apocalypsis D. Ioannis expositionem sub nomine Beati Ambrosij Episcopi Cuthebertus Tonstallus Dunelmensis Episcopus anno 1548. à se inuentam, dum varias Bibliothecas excuteret, quasi thesaurum pro sua pietate euulgari curauit. Adiecit rationes, quibus iudicabat esse Ambrosij legitimum fœtum. Primam, ex eodem titulo tam initio, quā in fine Operis. Secundam, quòd nemini vel Græcorum, vel Latinorum, quorum in Apocalypsim commentationes hactenus in lucem prodierunt, non modo non cedit, sed longè superare videtur. Tertiam, quòd tum styli similitudine, tum industria sedula referat Ambrosium Mediolanēsem Episcopum, qui, dum germanum sensum eruere sedulò pergit, digredi non solet, sed semper in id, quod agit, incumbit. Quartam, quòd nemo in Ecclesia Dei Ambrosius præter Mediolanensem Episcopum appellatus sit Beatus. Quòd

si quem

Quòd si quem moueat locus, qui in hoc Commentario habetur Gregorium Magnũ Pontificem Romanum verbis, & sensu penè referens, non magnopere moueri quempiam debere existimat: cum Gregorius Ambrosij commentarios forte legens studuerit ab illis nec verbis, nec sensu dissentire, vt sæpe solent (ait) posteri per prata maiorum transeuntes flosculum aliquem inde carpere.

At certè quidquid horum sit, negari non potest & styli diuersitas, & minus pressa quã Ambrosij solet esse explanatio. Addo in tanta reuelatione Io. Euangelistæ, futurum, vt ingenium Ambrosij altius euolasset, si per cœlestem istam Apocalypsim alas expandisset. Tituli verò appositio tam ad principium, quam ad finem, eo maiorem ingerit suspicionem, nempe additam illam inscriptionem, vt libro auctoritas conciliaretur; vel certè, si quis vellet aliquid carpere, nomine conspecto Ambrosij, se contineret. Quin cum Ambrosij Episcopi, (non autem Mediolanensis) mentio fiat, religione aliqua potuit permoueri aliquis forte & nomine, & dignitate Episcopus, ne iram D. numinis in se cõcitaret, si falsum adiecisset Episcopi sancti titulum.

Sed, vtut hæc sint, sanè non potest esse Ambrosij. Decimo enim septimo capite, cum Auctor interpretetur verba illa. *Et decem cornua, quæ vidisti, &c. cap. 11. Apocalypseos*; Longobardos occupasse Italiam dicit. At certum est multo post tempore, quàm vixit Ambrosius, eos Romanum inuasisse Imperium.

Virtutum, & vitiorum conflictus inter Augustini opera, quæ extant, in nono ipsius Tomo ponitur; sed vberior quàm hic. Et quidem alij tribuũt hunc libellum Augustino, alij Leoni Papæ (quod tamen credibile non est) alij Gregorio Magno Papæ.

Libellus de fidei expositione fuit alicuius Epitome excerpta è primo libro Ambrosij de Fide ad Gratianum. Eam sub Ambrosij nomine Romam misit Vvillhelmus Lindanus inuentam in Belgio, & ex antiquissimo exemplari descriptam: Addidit Epistolam, & notas ad idem fragmentum, quæ in Romana hac editione extant.

Libellus de Spiritusancto repertus olim in Bibliotheca S. Dionysij propè Parisios, ac deinceps tribus Ambrosij libris de Spiritusancto adiunctus à Typographis, nõ est ipsius, quod satis ostendit dictionis diuersitas, & styli. Sed & alij libri Ambrosij de Spiritusancto distincti sunt in capita, hic perpetuus est: in alijs præfatione vtitur, huic deest præfatio. Et in fine huius libri ait, se breuiter de Diuinitate Spiritusancti dixisse: at in tribus copiosè disserit. Quin & alia vtitur versione, cum Scripturæ Sanctæ profert testimonia. Accedit, quod in hoc libello scribitur. *Vnde tractum est per omnes facere Orientales Ecclesias, & nonnullas Occidentales, vt in oblationibus sacrificiorum, quæ Deo Patri offerentur vna cum Sacerdotis voce populus vtatur, ideſt. Sanctus, Sanctus, Sanctus, quod Christi institutum esse dicunt historici.* Dignissimus tamen lectu est, ac perantiquus.

Idem sentit Gillotius.

Pro ministrãtibus illis Domino, habet. Deseruientibus illis Domino, Act. 13.

Tractatur de Cõcordia Matthæi, & Lucæ super Genealogia Christi, cũ in duobus perueustis exemplaribus inuentus fuisset, Altero S. Victoris, altero S. Dionysij Parisijs adiectus olim fuit à Gillotio Parisiensi editioni 1569. Ac quidem putabat ille non abhorrere cum materia, neque stylo ab Ambrosio: sed secus visus est alijs.

Liber vnicus de Pœnitentia non est Ambrosij; qui duos tantũ de Pœnitentia scripsisse legitur in Psalmum 37. eosque aduersus Nouatianos, quorum in hoc nulla fit mẽtio. Styli quoque licet elaborati, modus, & asperitas quædam indicat, fuisse Africanum Scriptorẽ. Quod & comprobatur apertius, cũ in extremo hoc libello hæc verba sint Auctoris. *Nulla capiaris obliuione Victoris.* Gennadius in catalogo Scriptorum illustrium, ac post illum Tritemius meminere Victoris Cartennæ Episcopi in Mauritania, qui librum vnum de Pœnitentia conscripsit. Verba quædã, quibus Africani delectantur, adhuc magis persuadent Auctorem fuisse Africanum; vt quod remissam peccatorum dicat pro remissione. Porrò & alia scripsit Victor ille Cartennæ Episcopus, vt Triteminius notat, quẽ claruisse dicit sub Martiano Imp. an. 450. Sanè post mortem Ambrosij, quinquaginta, minimum, annos.

Tractatus Brachmanorum, siue Brachmanum, in cuius fine aliqua desiderari videntur, abest omnino à stylo, grauitate, atq; instituto Ambrosij. Quæ verò nostra ætate Hieronymus Osorius, & nostri, qui Indicam illam Christi vineam excolunt, de ijsdem scripserunt, facile vnicuique monstrabunt, & quod iudicium ferendum sit de hac historia, licet non eadem sint tempora, aut status rerum, quando ille conscriptus est.

Expositionem in Canticum Canticorum non quidẽ ipse Ambrosius confecit. Sed quia eo libro mirum in modum delectatus est, vt in eius operibus cernitur, primò quidem ea fuerat excerpta à Costerio, ac Louanij edita ann. 1558. sed postea ab Antonio Democharе Theologo Sorbonico, ex multis partibus, veluti membris in vnũ corpus digesta omnia, quæ ad interpretationem cuiusque loci pertinere videbantur.

Digitized by Google

Contenta Tomo Sexto, qui Romæ editus est Anno 1587. apud Dominicum Basam.

Post literas Priuilegij Sixti V. Pont. Max. Epistola ad Lectorem de Stylo, & Distinctione operum Ambrosij.

Sermo de Purificatione S. Mariæ Virginis, num quam antea excusus, &, dum alia Ambrosij opera in Vrbe edita essent, Romam missus è vetustissimo exemplari m. s. monasterij Messanensis S. Placidi. Additum est Scholion, quo eius festi celebritas fuisse antiquissima docetur, quicquid Iustinianus Imp. postea præceperit, vt præcipuo cultu, Constantinopoli quoque terræmotibus quatefacta, & grassante pestilentia, ad iram Diuini numinis auertendam celebraretur. Nicephor.

Vita Ambrosij à Cæsare Card. Baronio collecta.

Vita eiusdem à Paulino Presbytero conscripta.

Index locorum Sacræ Scripturæ, quos Ambrosius libris suis passim explicuit.

Index alter Verborum, & Rerum.

Notationes ex Petri Nannij, & aliorum Scholijs, selectæ ad huius editionis vsum accommodatæ.

Districha, quæ descripta sunt in Basilica S. Ambrosij Mediolanensis Episcopi. Vide in Tom. 8. Bibl. SS. Patrum. Editionis secundæ Parisiensis, Bignæi,

Quæ verò post istas omnes editiones prodijt Ambrosiana Confessio, hoc est Dogmatum, & Doctrinæ ipsius per capita, & Methodum digesta collectio, perutilis quidem est, vti suo loco dicetur.

AMBROSIVS Ansbertus, siue Autbertus Gallus, monachus Benedictinus, qui floruit anno Domini 890. Arnoldo Imp. scripsit in Canticum Canticorum. In Psalterium, lib. 1. In Apocalypsim, & hic excusus est Coloniæ Agrippinæ, an. 1536. De Cupiditate. Epistolarum ad diuersos, librum. At Sigebertus ita scribit de illo. Ambrosius Autbertus scripsit librum de Cupiditate: scripsit etiam libros decem, super Apocalypsim, & alia nonnulla. Veruntamen m. s. codex vterque habet *Ambrosius Autbertus*, vt & Affliginiensis, & Gemblacensis. Tritemius autem habet *Ansbertus. Ansertus* autem legitur in Card. Bellarm. qui & eum vixisse decima ætate scribit. At nos Venetijs manuscriptũ vidimus in Bibliotheca, quam Germanus Card. legauit Canonicis Regularibus Ordinis Sancti Saluatoris, apud Aedem D. Antonij. Sigeb. in cat. An. Domini 899. Trit. Hæc Suffridus Petrus.

AMBROSIVS à Vinea. Vide, in verbo, Ambrosius Vignate.

AMBROSIVS Beltramus Venetus, Augustinianus, de Voto paupertatis, & de proprio non habendo in Religione, Venetijs apud Andream Muschium 1581.

AMBROSIVS Calepinus Bergomensis Augustiniani ord. Opus magno labore è plurimis propè auctoribus collectum De Vocabulorum, ac Præpositionum notitia euulgauit initio seculi 1500. Videtur autem alia quædam scripsisse: Nam vbi *Venetiarum* meminit, *De huius* (inquit) *Ciuitatis laude, quoniam apud Iacobi Philippi Chronicon à nobis latè gestum est, duximus omittendum.* De quo etiam in libro qui inscribitur *Supplementum Chronicorum*; idem Iacobus Philippus ita refert, *Ambrosius Calepinus conterraneus, & coetaneus meus, meiq; instituti professor, cuius consuetudinis suauitate iugiter fruor, his temporibus nobiscum dulciter cohabitans, innumerorum Doctorum elucubrationes sua industria magno labore Opus pergrande, atq; insignissimum de Vocabulorum omnium notitia solerti indagatione collegit, illudq; imprimi curauit. Obijt Bergomi valde senex ann. 1510. & in Ecclesia S. Augustini sepultus iacet.*

Porro liber, qui iam passim *Calepinus* dicitur, sæpissimè passim excusus, & fausto progressu nouis semper additionibus auctus, in multo maiorem molem excreuit: quippe qui iam cum vocibus octo idiomatum variorum, atque ex Thesauro Latinæ linguæ mirificè ditatus est.

AMBROSIVS dictus *Camaldulensis è Porticu* Oppidulo non procul Florentia, quamobrem & appellatus *Florentinus*, ordinis Camaldulensium Generalis Abbas, cuius vitam posteris mandauit Augustinus Florentinus Camaldulensis, quique ab Eugenio IIII. Orator missus est ad Consilium Basileense, scripsit Tractatum de Spiritusancto contra Græcos, negantes Spiritumsanctum à Filio procedere. Tractatum item de Sacramento admirabili corporis Christi. Orationes habitas ad Patres Concilij. Quarum præcipuam dixit Ferrariæ Græco idiomate, coram Emanuele Imperatore, cæteriſque Orientatibus Episcopis, atque proceribus. Extant Epistolarum ipsius libri sexdecim, eleganti stylo cõscripti, quartum Archetypon Florentiæ in Bibliotheca S. Marci asseruatur, & initium est,

Assectus

Digitized by Google

Affectus sum singulari voluptate. Item libros duos earum rerum, quas gesit Generalis Abbas. Chronicon item Montis Cassini. Vitam S. Eugeniæ Virginis. Vitam SS. Patri, & Hiacinthi: E Græco autem conuertit in linguam Latinam, librum de Virginitate scriptum à Basilio. Vitam Ioannis Chrysostomi à Palladio conscriptam. Libros Ioannis ad Stagirium monachum. Homilias eiusdem Ioannis in Matthæum. Libros decem, & octo eiusdem Ioannis diuersi argumenti. Vitas monachorum, & Gregorij Nazianzeni. Vitas SS. Patrum Aegypti, libros quatuor Dionysij Areopagitæ; Diogenem Laertium de vitis Philosophorum, ad Cosimum Medicem. Ephræm Syri Diaconi aliqua ad eundem Cosimum, & incipit, *Dilectissimi.* Climachum Ioannis Scholastici, in quo agitur de Vita, & Perfectione Monastica; obijt anno Domini 1490. apud Camaldulensem Eremum triginta millibus passibus Florentia distantem. In eius laudem quædam annotauit Petrus Benedictinus in Historia Monastica, & Paulus Iouius in Elogijs. Vide Michaelis Pocciantij ordinis Seruorum catalogum scriptorum Florentinorum: Et in verbo, Augustinus Florentinus Camaldulensis, in hoc Apparatu.

AMBROSIVS Catharinus Politus, Senensis, Dominicani ordinis, Archiepiscopus Compsæ floruit potissimum, quo tempore Synodus Tridentina habebatur. Vir acris ingenij, atque iudicij; nisi quòd (vt homines sumus) ipse rerum vsus, agitataq; à diuersis superioris huius seculi controuersiæ de Theologicis quæstionibus fecerunt, vt pleraque illius haud omnino probarentur. Quæ, si ipse ellet superstes, haud dubium, quin, & ipse pro sua erga catholicam Ecclesiam obseruantia, & fide improbaret. Scripsit autem libros quinque aduersus Martinum Lutherum, qui anno Domini 1521. Florentiæ editi sunt. Eiusdem porrò libri quatuor excusationis eodem anno prodierunt; è quibus libris iudicium de persona, & doctrina Martini Lutheri, Franciscus Behem Moguntiæ euulgauit anno Domini 1548. Item contra Dogmata quædam Thomæ Cardinalis Caietani. Parisijs apud Colinæum. Sed, & ipsius libri de Residentia Episcoporum, & de Anni correctione Venetijs emissi sunt apud Gabrielem Iolitum, anno Domini 1547. Præterea, Sixtus Senensis, in quinto, sexto, & septimo libris suæ Bibliothecæ Sanctæ, excutit pleraq; Ambrosij Catharini, præsertim, quæ in libris Annotationum aduersus scripta eiusdem Caietani Catharinus emiserat. Vide inter alias Annotationem Sixti numero 157. lib. 5. Bibl. S. Qui & ostendit eum non rectè Caietanum notasse in Gen. 18. in eo quod legitur *Abraham in valle Mambræ tres vidisse, & vnum adorasse.* Vide eiusdem Sixti Annotationem centesimam, lib. 5. Bibl. S. Atqui Ambrosius Catharinus in Gen. 3. tradidit Moysem, vna cum corpore viuentem fuisse translatum in Paradisum voluptatis, vt ibi vsque ad consummationem sæculi viueret cum Enoch, Helia, Ioanne. Idem confirmat in cap. 2. Gen. Secutus est autem hanc opinionem Io. Arboreus, libr. 11. Theosophiæ, & antea Hilarius can. 20. in Matthæum, sensitque hoc ipsum Ambrosius, vt cerni potest in Annot. 61. libr. 5. Bibl. S. Sixti, & Annot. 91. lib. 6. Reclamant verò Hebraicæ scripturæ veritas, atq; omnes ferme Ecclesiastici scriptores. Vide Bened. Pererium in Genesim. At, & si Catharinus cum hæreticis non sensit, certitudinem fidei (de qua scripsit) de propria gratia necessariam esse ad iustificationem, neque hac fide, qua homo credit, se iustum esse, & multo minus hac sola fide hominem iustificari, tamen asserit, posse hominem fidelem habere certitudinem fidei de sua gratia. Proinde sententia eius longe distat ab hæresi Lutheranorum, tametsi erronea non immerito iudicari solet. Vide Card. Bellarm. c. 3. 4. 5. 8. 9. 10. de Iustificatione, lib. 3. assertiones eiusdem Catharini, & Apologiam contra Dominicum à Soto diligenter expendentem, ac pleraque Catharini refutantem, quę prænoscenda sunt ei, qui sine periculo, Catharini libros velit euoluere. De intentione autem ministri in Sacramentis, in quonam deflexerit à veritate Catharinus (nisi quod in fine Opusculi sui, quod hac de re scripsit, se subiecit Apostolicæ Sedi, & Concilio) Vide eundem Card. Bellarm. lib. 1. de Sacramentis in genere, c. 27. & c. 28. vltra medium. Verum in Opusculo de Imaginibus, cum docet, Deum in Decalogo prohibuisse imagines simpliciter, sed illud præceptum fuisse positiuum, & temporale: nam propterea existimat ipse Deum iussisse fieri imagines Cherubim, vt indicaret imagines non esse malas per se, sed solũ malas, quia prohibitas, & etiam ne præiudicaretur Testamento nouo, in quo permittendæ erãt imagines; hæc opinio firmis rationibus oppugnatur, & reprobatur ab eodem Car. Bellar. li. 2. de Imaginibus Sanctorum, c. 7. vltra medium. Scripsit aũt Catharinus in Epistolas Pauli, & quędam alia Opuscula, quæ Romæ edita fuere Paulo, siue item Iulio III. Pont. Max. sed cum inter illa extent Quæstiones duæ de Verbis, quibus Christus sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum confecit, eas proscripsit, atque prohibuit Sedes Apostolica. Vide Indicem librorum prohibitorum à clemente VIII. Papa emissum. Libros autem de Prædestina-

ſtinatione,& alia quædam vidi ipſius Auctoris,cum etiam ann.1581.Senis,quæ patria fuit Catharini,vt diximus,impreſſum fuerit ipſius Opuſculum De Cœlibatu, aduerſus impium(vt habet inſcriptio)Eraſmum.

AMBROSIVS Coranus,quem alij *Coriolanum* ſiue *Choriolanum*,vocant,Auguſtiniani ordin.vir in ſcripturis ſanctis, & bonis artibus verſatus; Romæ obijt Prior Generalis, anno 1485.Ediderat autem viuens docta Opuſcula,nempè.

De Regimine Reipublicæ,lib.
De Sphæra virginis,lib.
De Immortalitate animæ,lib.
De Inuentione artium,lib.
De dignitate Sacerdotij,lib.
De modo orandi,lib.
De Idea,lib.
De veritate fidei Chriſtianæ,lib.
De proprietatibus Angelorum, lib.
De ſcientia,& ſapientia Chriſti Domini,li.
De eſſentia Dei, lib.
De Conceptione B.Virg.Mariæ,lib.
De Ineffabili verbo Dei,lib.
De Circumciſione Chriſti,lib.
De vita & laudibus Diui Auguſtini, lib.
De viris illuſt.ord.S.Auguſtini,lib.
De vita B.Chriſtinæ Spoletanæ.
Defenſorium ord.S.Auguſtini.
In primum Sententiarum.
Et in lib. Poſteriorum Ariſt.
In Artem veterem.
In Tractatum de Sphæra.

De laudibus Vrbis Romæ. Sermonum Duo volumina, diuerſarum materierum, quos coram Pontificibus Max.ſacroque Cardinalium cœtu habuit.

AMBROSIVS Ferrarius Mediolanenſis monachus Benedictinus, è Græco in Latinũ vertit Origenis Commentarios in Ioannem; quam verſionem edidit Venetijs anno Domini 1552. Andreas Spinellus.

AMBROSIVS Florentinus,qui ab inſigni pietate HOMO DEI appellabatur, in S.Auguſtini familiam ingreſſus,compoſuit Sermones Quadrageſimales. Et incipiunt: *Nolite fieri.* Ij in Bibliotheca monaſterij S.Spiritus Florentiæ aſſeruantur.claruit an. 1456.vt referunt Michael Pocciantius ord.Seruorum,in catal.Scriptorum Florentinorum, & Ioſeph Pamphilius in catal.Scriptorum ſui ordinis.

AMBROSIVS Frigenius è Baſſiano celebri Oppido Tractus Vicentini, Auguſtiniani autem ord.edidit Hetruſca lingua, Vitam, & Miracula Sancti Nicolai de Tolentino. Viuebat noſtra ætate.

AMBROSII Eremitæ Sermones Quadrageſimales, Venetijs apud Octau.Scotum,an. 1523.

AMBROSIVS primum Marcionites,deinde ab Origene correctus, Eccleſiæ Diaconus,& confeſſionis Dominicæ gloria inſignis fuit, cui pro Theoctiſto presbytero liber Origenis de Martyrio ſcribitur. Huius induſtria,ſumptu,& inſtantia, Origenes infinita dictauit volumina; ſed,& ipſe,quippe vt vir nobilis, non inelegantis ingenij fuit, ſicut eius ad Origenem Epiſtolæ indicio ſunt.Obijt ante mortem Origenis: & in hoc à plerisque reprehenditur,quod vir locuples, amici ſui ſenis,& pauperis moriens non recordatus ſit. Hieron.in catal.Vixit anno Domini 230.Trit.

AMBROSIVS Neapolitanus Auguſtinianus,Epiſcopus Samoſenſis, & Mantuanæ Eccleſiæ Suffraganius,Theologus,& concionator,ſcripſit

De Mundi genitura,vbi ſex dierum opera explanantur: Incipit, *Geſtiens ego vermis.*
Annotationes in librum de cauſſis,ad Vrbini Ducem. Incipiunt,*Homerus.*
De Fato,aduerſus Petrum Pomponatium,ad Clem. VIII.Pont.Max.Incipit,*Quod meas ante litteras ad te dederim.*
Contra aſſertores mortalitatis animæ,ad Sigiſmundum Gonzagam S.R.E.Card.Incipit: *Cum omnis opera, ac ſtudium conferatur.*
De vera,& catholica fide, conflictationes contra Lutherum,ad Ioannem Matthæum Gibertum Epiſcopum Veronenſem.Incipiunt, *Si hactenus ad tuas litteras.*
De non abroganda Miſſa contra Lutherum.Incipit: *Quàm me iuuat.* Quadrageſimale.
Sermones per Aduentum vſque ad Epiphaniam,ad Federicum Gonzagam.Incipiunt:*Qui triumphales arcus, aut columnas.*
Conciones in Salutationem Angelicam,& Canticum Beatæ Mariæ Virginis. Incipiunt: *Duo mihi creditores.*
De Tribus Magdalenis,& de vnica Magdalena. Et alia. Quæ omnia Mantuæ aſſeruantur in Bibliotheca S.Agnetis,vbi obijt ſat ſenex,ſuperiore ſeculo:

AMBROSIVS Pelargus Niddanus,ord. Prædicatorum, ſcripſit aduerſus Ioan. Oecolampadium,pro Miſſæ Sacrificio.E Græco in Latinum vertit Io.Chryſoſtomi Liturgiã, Cui verſioni adiecit Doxologiam tam Græcè,quàm Latinè;quæ,& in Miſſa, & in precib.

Matu-

Digitized by Google

Martinus vsui fuit antiquis. Nicœnum item Symbolum conuertit: omnia ad exemplar D. Symeonis, quod apud Belgicam Treuerim extat peruetustum, cum breuibus eiusdem Ambrosij Notationibus. Omnia verò Vormaciæ in Germania sunt excusa, an. 1341. Coloniæ autem è Typographia Gymnici prodierunt eiusdem Opuscula, quæ sunt:

Aduersus Anabaptistarum errores, lib. vnus. Refutatio consilij Oecolampadiani de differendo paruulorum Baptismo. Liber aduersus Iconomachos, siue in eos, qui bellum mouent contra Sanctorum imagines. Liber An fas sit in Anabaptistas, adeoq; in alios hæreticos pœna capitis animaduertere. Confutatio Misoliturgi de Sacrificio Missæ.

Ambrosivs Quistellius Patauinus, Augustiniani ord. Procurator, & in Italia, absente Hieronymo Seripando, Vicarius Generalis, obijt an. 1549. Edidit Opus aduersus Philosophos, eos scilicet, qui asserunt Diuinam Scripturam nequaquam posse percipi, nisi ab ijs, qui bonam vitæ partem in Aristotelis, & aliorum Philosophorum lectione cõtriuerint. Venetijs apud Stephanum Sabium, an. Domini 1537. Prẽterea scripsit Libellum de modo prædicandi Euangelium. Item Tractatum de controuersia inter Doctores Ecclesiasticos de Vnica, siue tribus Marijs. Composuit quoque quatuor libros Commentariorum in Magistrum Sententiarum. Item Lectiones in omnes Diui Pauli Epistolas, & Sermones varios. Edidit in libros Aristotelis de Generatione, & Corruptione docta Commentaria: quæ omnia Romæ seruantur in Archiuo ordinis Augustinianorum, sicut testatur Ioseph Pamphilus.

Ambrosivs Spiera, siue Spera, Taruisinus, quem alij Carmelitam fuisse scribunt, sed ordinis Seruorum extitisse constat; quippe qui etiam in Romana Curia sui ordinis fuit Procurator Generalis, vir sua ætate insignis, quique S. Bernardinum Senensem est allocutus, nouum pẽnè genus Quadrãgesimalis, De Floribus sapientiæ edidit, Venetijs anno 1485. Vnumquemque nimirum Sermonem in tres partes distributum, triplici veritate comprobans, nisi cum ob conclusionum aliquarum euidentiam, id effici simplici medio sit satis. Quoniam verò pleraque in eo digna sunt lectu, ideo, argumenta singulorum Sermonum huc adtexuimus; ea verò sunt:

De conscientia, & synderesi: ac de quibusdam partibus animæ.
De Oratione generatim, & speciatim.
De Diuina gratia.
De Virginis gloriosæ nobilissima nuncupatione, rutilatione, & dotatione.
De sapientia, & scientia.
De generali iudicio.
De Timore.
De vera pœnitentia.
De sancta fide.
De Sacramentis vtriusque legis.
De Virginis gloriosæ singulari, & nobili Maternitate, Amabilitate ardenti, & Qualitate excellenti.
De Prædestinatione.
De libero arbitrio.
De honore, & dignitate Sacerdotum.
De voluntate, & dignitate, qualitate, & cõfirmitate.
De Remuneratione bonorum, & malorum.
De sancta Charitate.
De Gloriosæ Virginis Marię nobili conditione, perfecta participatione, & reciproca retributione.
De sanctæ Confessionis obligatione, conditione, & fructificatione.
De Confessione audientium, conditione, & obligatione, & pœnitentium obseruatione.
De correctione fraterna.
De conditionibus filiorum.
De sanctificatione.
De Iudæis, & alijs & infidelibus.
De Virginis gloriosæ dulci susceptiõe, mirifica descriptione, & debita similatione.
De Diuina misericordia.
De honore, & dignitate Ecclesiarum.
De temerario iudicio.
De flagellis Dei, & vtilitate eorum.
De Morte, & eius horribilitate.
De amore, & eius effectibus.
Quomodo Virgo Gloriosa sit lux Mundi, & Empyrei Cœli, quoad animã, & quoad corpus.
De Christi Iesu Perfectione, Incontaminatione, & Conditione.
De Indulgẽtijs.
De abusionibus Christianorum.
De actibus, & operibus humanis per se, vel per respectum ad voluntatem.
De Maria Magdalena.
De consilij opportunitate, peruersitate, & imperturbabilitate.
De Virginis Gloriosæ clarificatione, lucidatione, & perlustratione.
De gloria, & triumpho Iesu Christi.
De animæ creatione, custodia, & honoratione.
De Eucharistię singulari notabilitate, figurabilitate, & mirabili ostensibilitate.
De forma & materia Eucharistiæ.
Quomodo debeat Sacerdos hoc sacrum ministrare, & susciplens se præparare, &

Digitized by Google

conseruare. De Passione Christi.

Quin & Sermones de Tempore Aduentus scripsit, excusos postea Venetijs. At quę Commentaria in Magistrum Sententiarum cõscripserat, ea extant manuscripta apud Paulũ Taruisinum Theologum eiusdem ord. Seruorum, Taruisij.

AMBROSIVS Autbertus. Vide Ambrosius Ansbertus, vbi supra.

AMBROSIVS de Vignate, scripsit de Vsuris, & in c. 2. Tertij Decretalium, Rubricam de Parochijs, ac de hæresi, & hic quidem liber extat inter Tractatus nouissimè Venetijs editos, Tom. 2. par. 2. Ille autem de Vsuris, To. 7. fol. 50.

AMEDEI siue Amodei Raptus octo extabant in Bibl. Card. Sirleti, quæ nunc est apud Ascanium Card. Columnam.

AMEDEVS Episcopus Lausannæ, scripsit de Maria Virgine Matre homilias octo: Eæ fuerunt excusæ Basileæ, cum nondum hæreseos veneno contaminata prorsus fuisset illa ciuitas an. Domini 1517.

AMELARIVS. Vide, in verbo, Amalarius.

AMERINA Synodus. Vide, in verbo, Antonius Maria Gratianus.

AMMIANVS Marcellinus, & si inter Ecclesiasticos scriptores cẽsendus nõ est, quod, & obscurare facta Christianorũ solitus sit, & pleraque suis scriptis interserere, quæ prorsus Ecclesiæ aduersantur locatur tamen hic, vt, qui veritati, & ipsi Ecclesiæ cõsultum volunt, sciant, in quibus lapsus sit, atque hac ratione intelligant, quomodo aduersarijs fidei catholicæ occurri possit, & ipsi adeo veri historici vindicandi sint ab Ammiani, siue mẽdacijs, siue calumnijs.

Sanè Ammianum de Constantij vltima voluntate, quem sibi Iulianum substitisse scribit, arguit erroris Baronius Card. 3. Tomo Annalium, sub annum 361. ex Gregorij Nazianzeni Oratione in laudem Athanasij: quodque de Iouiano electo in locum Iuliani Apostatæ non rectè sentiat; quin, & illi extarum inspectionem falsò tribuat; in Gratianũ autem sit parum æquus, denique ab Epiphanio corrigitur in libello de Ponderibus, & Mensuris, cum dicit Valentinianum iuniorem obijsse Coss. Tatiano, & Symmacho, quẽ constat obijsse, Arcadio, & Ruffino Coss.

Præterea perperam ab Ammiano, atque ab alijs recensetur tempus suppliciorum Iuliani Comitis Orientis, & Felicis Comitis sacrarum largitionum, Diuinitus irrogatorũ: cum ex sententia Io. Chrysostimi ea spectantis Antiochiæ constet ante translationem sacrorum Babylæ ossium, & conflagrationem accidisse.

Quod autem extat in Ammiano de Inuentione capitis Io. Baptistæ, nulla ratione est Ammiani, sed assutoris cuiusdam, vel consarcinatoris. Vide quartum Tom. Card. Baronij. Nos de Ammiano in Apparatu nostro ad Historicos reliqua, quæ ad eum pertinebãt, sumus persecuti.

AMMON, Aegyptius nil scripsit, quòd sciam: interfuit tamen Concilio 22. Episcoporum Constantinopoli, cui præfuit Io. Chrysostomus. Vide Card. Baron. quinto To. Annal. sub annum 400.

AMMON, siue Ammonas, egregiæ sanctitatis monachus, atq; Abbas, qui tempore Cõstantini Magni vixit, cuius animam deferri in cœlum S. Antonius conspexit, vt in eius vita tęstatur Athanasius, in montibus Nitriæ quieuit, cum prima nuptiarum nocte propositis sponsæ Virginitatis commodis, meritis, ac prẽmijs, totos decem, & octo annos in ijsdem cõmorantes ædibus Virgines in summa castitate permanserint. Quibus iam transactis, illa consentiente, ipse Eremum petijt, vbi sanctissimè vixit. Vide plura in Palladij historia Lausiaca, c. 8. & apud Socratem, lib. 1. c. 18. & Sozom. lib. 1. c. 14.

Reliquit decem & nouem capita Parænetica, siue cohortatoria, quæ mss. codicibus Græcis Ephræm adiuncta erant, quæúe Gerardus Vossius Latina facta adiecit secundo Tomo Ephræm à se versi. Et sunt verè cœlestia.

Hier. in cata. & Honorius de Luminaribus Ecclesiæ. Euseb. libr. 6. Hist. Eccles. cap. 13. Suidas.

AMMONIVS vir disertus, & valde eruditus in Philosophia, Alexandriæ clarus habitus est; qui inter multa ingenij sui & præclara monumenta, etiam de consonantia Moysi, & Iesu elegans opus composuit, & Euangelicos Canones excogitauit, quos postea secutus est Eusebius Cæsariẽsis. Hunc autem falsò accusat Porphyrius, quasi è Christiano Ethnicus fuerit, cum constet eum vsque ad extremam vitam Christianum perseueraſſe. Porrò eum, non solùm Hieronymus, verum etiam Eusebius Euangelicos Canones inuenisse est auctor. Quod dictum velim, vt Victoris Capuani, cuius scripta extant in Bibliotheca SS. PP. collecta à Bignæo, error facile deprehendatur, qui Opus hoc Ammonij, *De Canonibus Euangelicis* putauit esse potius *Tatiani Syri*, quàm Ammonij Alexandrini. Sed, & qui Theophilo Antiochenæ Ecclesiæ Episcopo illud tribuerunt, falsi sunt ex verbis

Hic-

Digitized by Google

Hieronymi in Homilia de Villico iniquitatis id suspicati. Nos suo loco de Tatiano agemus ex Eusebij historia Ecclesiastica, lib. 6. cap. 27. & alijs. Interea qui plura de Ammonio nosse velit, legat secundum Card. Baronij Tomum, sub an. Dom. 174. Neque verò hic est Ammonius ille presbyter Alexandrinus, quem vnà cum Petro Episcopo Alexandrino, Fausto, & Didio, martyrium subijsse scribit Eusebius, lib. 8. cap. 25. Quod quidem contigit an. Domini 310. Nec item alter ille, qui monachus summè continens cum Athanasio Romam anno 340. profectus ac deinceps à Theophilo Alexandriuo Episcopo renunciandus Episcopus, cum Euagrio aurem sibi præcidit, ne (vt putabat ipse de se) eligeretur indignus.

Cæterum Ammonium, de quo agimus, è Græco Latinum fecit Ottomaris Luscinius: Cuius Ammonij labor, & Euangelij series in octoginta quatuor capita distributus, sicut, & vniuscuiusque Euangelistæ Euangelium, Matthæi in 355. Marci in 235. Lucæ in 343. Ioannis in 232. continet, quæcunque primo, secundo, & tertio anno Prædicationis Domini gesta sunt; breuiter quidem, at ita distinctè, vt qui attentè vel eum prælegerit, vel post Euangelia prælecta percurrerit, magno sibi fore præsidio intelligat tum ad rerum memoriam conseruandam, tum ad harmoniam Euangeliorum siue percipiendam, siue ex Beaulxamis, & Iansenij, atque Ioannis Maldonati Commentarijs in eadem Euangelia, complendam. Ceruicornus autè Typographus, Ammonij hos Canones Coloniæ Agrippinæ excudit, anno Domini 1532. Is autem claruit Alexandro Mammeæ filio, anno 230. vt refert Trit. Extat Tom. 7. Biblioth. SS. PP. edit. 2.

AMMONIVS, quem in Passiones Apostolorum scripsisse, & olim editum Coloniæ fuisse aliqui scribunt, ad manus meas haud peruenit. Quare, & mihi ignotus.

AMMONIVS poeta cecinit coram Theodosio iuniore Imp. Victoriam aduersus Gainam, indeque magnam est laudem consecutus. Socr. lib. 6. cap. 6.

AMMONIVS Floriacensis Benedictinus monachus Gallus ad Romualdum monachũ De miraculis S. Benedicti, & alia scripsit. Vixit anno Domini 990. Tritemius. Claruit Othone III. Imper.

AMOENVS habetur auctor Enchiridij vtriusque Testamenti Prudentio ascripti: eius enim nomen in codice antiquo Argentoratensi prænotatum fuisse Ioannes Sichardus testatus est, ad finem Scholiorum in Prudentium. Extat autem in Tom. 8. Bibl. SS. PP. Bignæi, tum Enchiridion, tum eiusdem Amœni Acrostichis in Leontium Ecclesiæ suæ Burdegalensi redditum.

ANASTASIVS Abbas scripsit contra Iudæos: qui nouissimè tertio Tomo antiquæ Lectionis adtextus est ab Henrico Canisio V. C. Ingolstadij apud Andream Angermarium anno 1603.

AMOS, id est, *portans*, quem alij scribunt, *Hamos*, ex Thecue Oppido, de tribu Zabulon, vt Epiphanius inquit, sed vt Hieronymus, sex millibus passuum ad meridianam plagam distans à sancta Bethleem in tribu Iuda de grege caprarum, & ruborũ mora vellens, sumptus à Deo, non quidem pater Esaiæ (quamquam, & ille fuerit Propheta) sed is, quem misit Dominus prophetatum in Samariam, cœpit id facere sub Ozia Rege; cum idem exorsus esset Esaias, aut paulò ante illum. Prophetauit sub Ieroboamo primus contra decem Tribus, quem cum Amasias sacerdos frequenter plagis afflixisset, huius filius Ozias vecte per tempora transfixit: ille autem semiuiuus in Patriam adductus post aliquot dies dolore vulneris expirauit. Scripsit Prophetiam suam nouem capitibus comprehensam. Eius partitionem vide in Edéri OEconomia, tab. 226.

Scripsere in eum, qui in vniuersa Biblia. Qui item in duodecim Prophetas minores. Emanuel item Sà in suis Notationibus. Varias autem aliquas lectiones editionum Græcarum vide in Biblijs septuaginta Interpretum Græcè editis Romæ sub Sixto V. sed & si quis Hieronymi Sauonarolæ conciones in Amos Italicas legerit, meminerit, eam præter quasdam alias quæ sunt, duodecim esse prohibitam, quæ incipit: *Audite hoc verbum vaccæ pingues.*

AMPHIBALVS Deuanius Britannius Theologus insignis, scripsisse fertur aduersus Gentilium errores, & librum Homiliarum in Euangelia.

AMPHILOCHIVS Iconij, Basilio, Gregorio Nazianzeno, Gregorio Nissæno, Hieronymo cognitus, atque probatus, quin, & subscriptor testamenti Gregorij Nazianzeni, vti & à Theodosio Imp. laudatus edicto, commendatur à Hieronymo, tum Epistola 84. tum in catalogo Ecclesiasticorum scriptorum. Illa sanè, cum scribens ad Magnum, inquit: *Cappadocumq; Basilij, atq; Gregorij, & Amphilochij, qui omnes in tantum Philosophorum doctrinis atq; sententijs suos referciunt libros, vt nescias, quid in illis primum admirari debeas, eruditionem seculi,*

an scientiam scripturarum. In catalogo autem, cum ait: *Amphilochius Iconij Episcopus nuper mihi librum legit de Spiritu sancto, quòd Deus, & quòd adorandus, quodq; omnipotens sit.*

Eum scripsisse alia, fidem faciunt, & quæ extant, & quæ Theodoretus in suis Dialogis Polymorphi ex ipso citat. Extant item Carmen ad Seleucum de libris sacris, & Græca Homilia m.s. in occursum, εἰς τὴν ὑπαπάντην Domini nostri Iesu Christi in Bibliotheca Augustana, num. 61. in fragmentis Mensis Martij, Aprilis, Maij, quo in Codice post alios auctores, decimus est Amphilochius. Citantur verò Homiliæ. Vna in illud Matthæi, c. 26. *Transeat à me calix iste.* Vna de Peccatrice, quæ Domini pedes vnxit, è cap. 7. Lucæ. Vna in illud Ioannis, cap. 5. *Non potest filius à se ipso facere quicquam.* Vna in illud aliud Ioannis, cap. 14. *Pater maior me est.* Deinde, & in illud alia. *Qui sermonem meum audit, & me audit.*

Quin & audio asseruari Constantinopoli in Bibliotheca Principis Emanuelis Eugenij m. s. Græcè librum eiusdem Amphilochij contra impium Dioscorum pro Sancta, & OEcumenica secunda Synodo, & pro pientissimo Imp. Theodosio Magno.

Deinde extat eius Liber contra Iudæos, & Arianos, & Pneumatomachos, siue Macedonianos.

Amphilochium verò Honorius vocat Amphilogium, deprauatè, Sigebertus ait scripsisse vitam Basilij Magni, quem Tritemius ait vixisse, anno 590. Sed error est in numero, scribendum enim est anno 390. Ad eundem etiam Basilius Magnus scripsit librum de Spiritu sancto. hęc Petrus Pantinus Tiletanus, qui Amphilochij huius, qui fuit Episcopus Iconij, edidit primum Græcè, & Latinè Sermonem in sanctum Sabbathi diem, Antuerpiæ apud Ioachimum Trognæsium, anno 1598.

Vitam autem Basilij, quæ edita est, non posse esse Amphilochij illius, sub cuius nomine circumfertur, Glicas quarta suorum Annalium parte nos docuit; Basilius enim Episcopi munere tunc non fungebatur, cum sagitta Iulianus Apostata traiectus est, quem Basilij Episcopi precibus interemptum supposititius ille Amphilochius scribit: neque tum Libanius erat in castris Iuliani, è cuius literis nouimus eum Antiochiæ substitisse: Nec ipse Libanius è castris aufugit 7. die, postquam Iulianus interijt, ad Basilium, à quo scriptor ille (qualis, qualis) commentus est Libanium baptismo fuisse initiatum; Nam & Libanij literæ post Iuliani mortem ad Basilium scriptæ, secus omnino habent: & testatur ipsius Libanij mors viri effœminati, & flaccidi, quem valdè senem ex hac vita migrasse, Socrates lib. 3. cap. 19. scribit, quemque instar Protei diuersos animi vultus mutare solitum nō modo Socrates ipse refert, verum etiam Eunapius Sardianus. Accedit, quòd spurius ille Amphilochius facit Basilium prius esse mortuum, quàm creatum Episcopum, si vera Chronographiæ ratio attendatur: Id quod Baronius Card. quarto Annalium tomo, sub annum Domini 369. obseruauit. Plura tamen in eadem vita cum veritate cohærent, nimirum quæ à duobus Gregorijs Nazianzeno, & Nissæno, ex Ephræmo, atque ex Helladio, quisquis fuerit ille scriptor, hausit. Sed & in 4. Annal. Tom. idem Card. Baronius varijs in locis agit de gestis huius Amphilochij. Quòd verò diximus ab Amphilochio extare carmen ad Seleucum de libris Sacris, siue quinam D. scripturæ sint legendi, habetur quoúe in Tomo 8. Bibl. SS. PP. edit. 2.

AMPLEXOR. Vide, in verbo, Antidotarius.

A N

ANACEPHALEOSIS Bibliorum. Vide, in verbo, Antonius Assisias.

ANACHORETARVM AEgyptiorum Apophtegmata, lib. 18. comprehensa (vt putant nonnulli) B. Hieronymo; vel (vt alij verius) Pelagio S. R. E. Diacono, interprete: ex vetustis m.ss. codicibus Cartusiæ Montis Dei. Tom. 4. col. 1333. De eorundem SS. Patrum vita, & doctrina, libri quatuor. Ioanne S. R. E. Subdiacono, interprete, Tom. 9. col. 1448. extant in Bibl. SS. PP. Bignæi, secundæ editionis.

Horum autem Opusculorum, & Interpretum meminit Sigebertus libro de Viris Illustribus, cap. 116. & 117. & huc fortè pertinent plurimæ Sanctorum AEgyptiorū Patrum interrogationes, & responsiones, quas idē Sigebertus ait Martinum Episcopum transtulisse per manus Paschasij Diaconi, in Dumiensi Cœnobio, cap. 118. eiusdem libri.

ANACLETVS natione Græcus, anno Domini 103. Suffectus Clementi, electus est Pont. Max. quem Pontificatum annos nouem, menses tres, dies decem sanctissimè gestū insigni martyrio sub Traiano compleuit, imitatus Petrum Apostolum, à quo presbyter fuerat ordinatus. Leguntur eius nomine Epistolæ tres, quas hæretici pati non possunt,

præci-

Digitized by Google

præcipuè postremam, qua trium Patriarchalium, nominisque Patriarcharum mentio fit. Sic liber de Romanis Pont. Indices Vaticani. Martyrologia. Vide, Franciscum Turrianum de Epistolis Pontificijs, & Card. Baronium, Tom. 2. Annalium, sub annũ Dom. 103. Anacleto autem succesit Euaristus. Cæterùm, Eisingrenus falsus est, qui eum sub Domitiano obijsse scribit, quique vnius Epistolæ tantum meminit: volumen autem Decretorum grande fuisse conscriptũ asserens, fortè intelligit Decretum quoddam cum aliorum Pontif. Decretis olim Coloniæ excusum. Cæterum mirum videri nõ debet, propter nominis similitudinem à veteribus quibusdam è duobus Anacletis, qui Petro successerunt, vnum esse factum, cum constet apud Græcos passim confundi Nouatum cum Nouatiano; cum tamen certissimum sit Nouatum Carthaginensem, Nouatianum Romanum presbyterum fuisse; & Eusebius, ac Nicephorus Constantinopolitanus in Chronicis ex Marcello & Marcellino vnum fecerint, cum duos fuisse certum omnino sit, & exploratum. Vide Card. Bellar. Tom. 1. Controu. 3. lib. 2. de Rom. Pont. c. 5. ad finem.

ANAGRAPHE De origine Cartusiani ordinis versibus hexametris descripta in minore claustro Cartusiæ Parisiensis Parisijs quarto apud Sebast. Niuelliũ prodijt in lucem.

ANANIAS, qui B. Paulum Apostolum baptizauit, Damascenorum Episcopus fuit, si vera sunt, quæ Dorothæus Tyri Episcopi in Synopsi reliquit.

ANASTASIAE Martyris, non senioris, quæ anno Domini 262. passa est sub Valeriano, extant Epistolæ duæ ad Chrysogonum plenæ Spiritus sancti; itemque Chrysogoni responsiones duæ ad ipsam. Vide Suidam in verbo, Chrysogonus. At Græcus codex maiorem, quam Latina versio ab hæretico facta, gratiam habet, quippe qui Diuinæ Scripturæ sententias non iuxta vulgatam editionem verterit. De illa verò Martyrologia legenda. Passa est in Palmaria Insula, anno 303. Dioclet. & Max. Impp. Vide 2. Tom. Cardin. Baronij sub eum annum.

ANASTASIVS Abbas, & Bibliothecarius Apostolicus, scripsit Præfationẽ ad Adrianum Pont. Max. qua reddit rationem, cur habita sit Octaua Synodus, & cur Octaua dicatur. Præterea, vertit in Latinum è Græco vitam Ioannis Eleemosynarij: vnam Dionysij Areopagitæ Hierarchiam: Synodum septimam vniuersalem: Vitas aliorum SS. Patrum: scripsit autem vitas Pontificum à D. Petro vsque ad Nicolaum I. sed & Adriani II. ac Stephani VI. Quæ omnes è Bibliotheca V. C. Marci Velseri prodierunt in lucem Moguntiæ apud Albinum, anno 1602. quo hæc scribimus. Adiunctæ sunt autem huic operi Lectiones variæ partim è Codicibus m.s. Vaticanæ Bibliothecæ, partim è Tomis Conciliorum, atque ex Annalibus Cæs. Card. Baronij. Vixit Trit. an. 860.

ANASTASIVS Corchelet Carmelita Doctor Theologus Parisiensis aduersus dissertationem mentiti Idoli Hallensis anonymi cuiusdam hæretici pro Iusto Lipsio edidit tractatum, quem inscripsit Palestrita Honoris D. Hallensis pro Iusto Lipsio, &c. Antuerpiæ apud Ioannem Baptistam Vrintium, anno 1607.

ANASTASIVS Papa qui Syricio succesit, fortis Catholicæ fidei vindex, idemque laudatissimus Pontifex, hæreses Origenis, & Origenistas domuit: scripsit Epistolas ad vniuersas Ecclesias de damnatis erroribus Origenis: Item ad Chromatium Aquileiæ Episcopum: Ad Venerium quoque Mediolanensem Episcopum: Ruffinum vocauit Romam, quem & damnauit: Auctor fuit Carthaginiensis Concilij, Africanæque Ecclesiæ pacem, & vnionem procurauit. Scripsit Hierosolymitano Episcopo de Ruffini damnatione: Res eius gestas vide in Hieronymo Epist. 16. In libro quoque de Romanis Pont. in Marcellini Chronico. Anno autem 402. Summus hic Pontifex diem obijt.

Quod autem Decretum circumfertur nomine Anastasij Papæ, cuius est exordium: *Sanè Thessalonicenses Episcopi, &c.* non fuit Anastasij, sed Hormisdæ; fit enim in eo mentio Timothei Episcopi Constantinopolitani, & Dioscori iunioris Episcopi Alexandrini. Quare miratur Baronius Card. Tom. 6. Annalium, sub annum 498. emendatores libri Decretorum Romanorum Pontif. hoc præterijsse.

ANASTASIVS Patriarcha Antiochenus, qui & dictus est *Sinaita*, & cuius honorificè meminit sexta Synodus, Græcè scripsit libellos:

De rectis dogmatibus quinque.
De incircumscripta Dei essentia.
De Diuina dispensatione Incarnationis.
De Passione, & impassibilitate Christi.
De Resurrectione.

Extant m.s. in Vaticana Biblioth.

Hæc autem fecit Latina Godefridus Tilmannus, Cartusiæ Parisiensis monachus; quæ tum alibi, tum verò denique edita sunt Parisijs.

Scripsit præterea, Anagogicarum contemplationũ in D. Officij Hexaemeron ad Theophilum, lib. 11.

Extat item ex eiusdem Sermone de Sancta Communione Fragmentum. Vide Bibl. SS. Patrum, secunda editione Parisiensi.

Deinde

Deinde συντακτήριον Sermonem de coordinatione, siue disciplina ad Antiochenos, cum audiuisset, Iustinianum velle se relegare. Qui Sermo est valdè commendandus, tum ob elegantem verborum concinnitatem, ac sententiarum, & Sanctorum dictorũ vberem copiam; tum ob perutilem historiam. Sed enim, Deo melius quiddam prouidente, liber ille tunc editus in lucem non est. Iustinianus enim cum condixisset, se in exilium relegaturum Anastasium vna cum Sacerdotibus ipsius, inuisibili plaga percussus, finem imposuit vitæ, cum imperasset octo, & triginta annos, menses octo.

Euagr. lib. 4. cap. 39. pen. & vlt. deinde verò cap. 1. lib. 5. Niceph. lib. 18. c. 26.

Cæterùm qui Anastasij virtutes habere cognitas cupit, legat Euagrium; & Nicephorum, qui sic scribit: *Antiochiæ grauis tumultus fuit, quo exorto, Hebræi rursum aduersus Christianos, per res nouas insurrexerunt. In ea seditione Iudæi superiores fuêre. Ingentem namq; Christianorum multitudinem aut ferro conciderunt, aut igne, quem in ædes eorum coniecerant. Illi enim & Ciuitatis eius Antistitem Anastasium, Gregorij successorem, è throno suo deturbatum, funeq; pedibus alligato, per Vrbem tractum, fœda morte affecerunt; Pudendas namq; naturæ partes inter trahendum ense excisas, in os eius iniecere. Postea verò illũ perinde, atq; holocaustum quoddã igni tradidere; Virum sapientia, & virtute præclarum, primariumq; dogmatũ Ecclesiæ Doctorem. Quippe qui lucubrationes multas eidẽ reliquerit. Huius liber est, cui nomen ὁδηγὸς, hoc est viæ dux, & Ecclesiæ dogmatum finitiones; aliaq; præterea multa. Item in 6. Psalm. librum in ingressu Ieiuniorum, editum. Ego verò Orationem etiam eius quandam legi ad Antiochenos in introitu suo scriptam: & pacificatoriam alteram, quam trigesimotertio anno in thronum suum postliminio reuersus, composuit, Mauritio Imperium obtinente, quem etiam in eo scripto, quòd ab exilio reuocatus sit, laudibus effert. Huic Anastasio, propterea quòd in Sinai monte philosophatus sit, & sensum ibi carnis domuerit, Sinaita nomen inditum est.* Hæc Nicephorus.

In Augustana verò Bibliotheca, num. 66. extant Anastasij Sinaitæ cap. 24. & eiusdem Opus de Fide orthodoxa ex ss. literis, & patribus collectum. Quod nescio an sit idem, quod de rectis dogmatibus inscribitur. *Cæterùm Anastasij Quæstionum, Responsionumq; sacrarum libri Græcè m. s. extant in quarta parte folij in Cæsarea Bibliotheca Vienna Austriæ. & Explicatio ieunij: & Expositio in Psalm. 13. Eiusdem loci de Fide. In Hexaemeron vnà cum Maximi Quæstionibus, & Homilia de sacra Synaxi.*

ANASTASII quoque Sinaitæ extat in Bauarica Bibliotheca, integra eademque vberrima, atque pulcherrima Oratio de Sacra Synaxi, cuius duntaxat in Tom. 1. Bibl. Sanctorum Patrum perbreue extat fragmentum. Habetur item eiusdẽ ibid. Homilia in 6. Psal. Quæ vtraque erat Opera Iacobi Gretseri Theologi Societatis nostræ; inserta fuit tertio Tomo antiquæ Lectionis, tam Græcè, quàm Latinè ab Henrico Canisio Viro Clariss. Atqui in Augustana Bibliotheca inuentus est eiusdem Anastasij Sinaitæ liber, qui ὁδηγὸς inscribitur, Opus sanè eruditissimum, cuius toties meminit Turrianus noster: etsi ipse in Proœmio in Clementis Constitutiones ὁδηγὸν videtur appellare illũ librum variarum Quæstionum, qui Tom. 1. Biblioth. Sanctorum Patrum initio statim post Iunilium collocatur, & Anastasio Nicæno tribuitur, Gentiano interprete, sed vt liber ille ὁδηγὸς inscriptus fuerit, quod ignoro, cum Græcum exemplar haud viderim, certè non est ὁδηγὸς Anastasij Sinaitæ; nihil enim eorum, quæ Turrianus citat in illo proœmio reperitur in ὁδηγῷ isto altero, sed omnia sunt in Quæstionibus illis Anastasij Nicæni. Extat quoque in Tom. 1. Biblioth. SS. PP. edit. 2.

ANASTASIVS alter Antiochiæ Episcopus, Anastasij Sinaitæ in Episcopatu successor, vita, & doctrina venerandus, edidit in Hexaemeron duodecim Græcos Sermones allegorijs ornatos, qui Venetijs in Bibliotheca S. Marci asseruantur. Claruit an. Dom. 610.

ANASTASII verò alterius, Patriarchæ Antiocheni, & martyris; compendiaria Orthodoxæ fidei explicatio, S. Anastasio priori Patriarchę Antiocheno, & Cyrillo Alexandrino inscripta, extat in Tom. 4. col. 1097. Bibl. SS. PP. Bignæi, in 2. editione.

Anno Dom. 630. Sigebert. in catal.

Hunc autem esse putant, quem Sigebertus ait ex Latino Græcum fecisse S. Gregorij Magni librum pastoralem, & tam egregium Opus Orientalibus Ecclesijs procurasse; libro de Viris illustribus, cap. 42.

ANASTASIVS Germonius, Archidiaconus Taurinensis, edidit, libros de Immunitatibus Ecclesiasticis, ac indultis Cardinalium; Sessiones item pomeridianas pro lingua Latina, Paratitla, siue Summulas ad quinque libros Decretalium, & Animaduersionum libros duos ad Ius Cæsareum, & Pontificium. Hic autẽ cum Augustæ Taurinorum publicè Canones esset interpretatus, demum, dum hæc scriberemus, erat Orator apud Clementem VIII. Pontificem Maxim. pro Sereniss. Vrbini Duce, & vtriusque Romanæ Signaturæ Referendarius.

ANASTASIVS monachus Casinensis, & Card. Bibliothecarius, Stephano II. Pont. Max. qui viuebat anno 754. scripsit (quam vidit Arnoldus Vuion) Historiam de transla-

tione

Digitized by Google

tione partis Reliquiarum S. Benedicti, & Sororis eius Scholasticæ. Incipit, *Beatissimus Pater Benedictus.* Hæc extant Casini, & item apud eundem Arnoldum.

ANASTASIVS Episcopus Nicænus, Græcè scripsit Responsionem ad Orthodoxorum aliquorum interrogationes de diuersis capitibus Ecclesiasticis; quam Gentianus Heruetus in Latinum vertit: cuius initium est; *Quodnam est signum perfecti Christiani?* Respondet autem sic: *Recta fides, & pia opera: Christianus enim est vera domus Christi, constans ex bonis operibus, & pijs dogmatibus.* Porrò multa interpretatur è Diuinis Scripturis, & ex Patribus, quę digna sunt lectu. Videnda est autem Præfatio ipsius Gentiani Heruetei, quæ Parisijs prodijt: quæ quidē non extat in Bibliotheca Margarini, vbi tamen Responsio eiusdē Anastasij inserta est: Quin & legendum, quod in septimo seculo idem Margarinus adiecit, cum ostendit hunc Anastasium posteriorem quibusdam alijs fuisse, atque adeò sexta Synodo, quæ plus vno seculo fuit posterior Constantinopolitana quinta, cui adfuit Stephanus Episcopus Nicææ.

ANASTASIVS Romanus monachus, & Abbas ordinis S. Benedicti congreg. Specuensis presbyter Cardinalis tituli S. Marcelli, & Bibliothecarius Gregorio IIII. Pont. Max. sed anno 850. in Synodo Romana, à Leone Papa IIII. exautoratus, quòd Ecclesiam suam contra Canonum decreta, per annos quinque deseruisset, vir quidem perdoctus ingenij sui monimenta reliquit, continuationem Historiæ Pontificiæ Damasi Papæ ab eius obitu vsque ad Adrianum Papam, huius nominis II. Transtulit è Græco in Latinum Sermonem vitas Sanctorum Ioannis Eleëmosynarij, Demetrij martyris, & aliorum Patrum, vnam Dionysij hierarchiam: Septimam Synodum, & alia.

ANASTASIVS Romanus, Apostolicæ Bibliothecæ instaurator, Græcæ linguæ, & Latinæ peritus, iubente Nicolao I. cuius fuit Bibliothecarius, transtulit è Græco in Latinū Ioannis Eleëmosynarij vitam, Dionysij hierarchiam, vitasque multorū patrum; scripsit historiam Ecclesiasticam, & Summorum Sanctorum Pontificum. Claruit anno 860.

ANASTASII monachi S. Montis extant in Bibliotheca Vaticana capita aliqua.

Item ANASTASII Abbatis contra Iudæos.

ANASTASIVS Patriarcha Theopolitanus, & Cyrillus Alexandrinus, scripsere Compendiariam Orthodoxæ fidei explicationem, quæ Latinè versa extat in Bibl. SS. Patrum Bignæi. Ea verò scripta est ex interrogante, ac respondente. Incipit, *Heus tu, cuiusnam es Religionis.* Eiusdē Narratio Actorū in Persida habetur m.s. Græcè in Augustana Bibl. nu. 66.

ANATHEMATISMI Concilij Romani, Damaso Pont. Max. aduersus varias hæreses. Vide Romanum eius temporis Concilium. Theodoretus eos Anathematismos recitat lib. 5. 11. ex Epistola ad Paulinum Thessalonicensem.

ANATHEMATISMI Gregorij Nazianzeni contra Apollinarem. Vide, in verbo, Gregorius Nazianzenus.

ANATOLIVS genere Alexandrinus, qui floruit anno 283. quique primò electus quidem Episcopus à Theotecno Cesareæ Palestinarum Episcopo, vt sibi succederet, verum tamen postea Laodicensis Episcopus, vir insignis, & eruditus, scripsit libros, in quibus quæ de Paschate ab alijs antea decreta fuissent, explanauit; ex quibus aliqua digna lectu recenset Eusebius, cap. vlt. lib. 7. hist. Ecclesiasticæ, qui & addit, ab eodem Anatolio relictas fuisse institutiones in Arithmeticam decem libris explicatas. Alia item eius Opera extitisse, quæ exempla ocij præclarè in sacris literis ab eo collocati, & multæ in eisdē exercitationis perspicua dabant argumenta. Sermones eius tres de morte Græcos m.ss. alicubi extare relatum est mihi. Eisingrenus autem vndè hauserit, quod inuectus sit contra Manichæos nescio. Hieronymus quidem sic de illo: *Anatolius Alexandrinus Laodicea Syria Episcopus sub Probo, & Caro Impp. floruit, miræ doctrinæ vir fuit in Arithmetica, Geometria, Astronomia, Grammatica, Rhetorica, Dialectica, cuius ingenij magnitudinem de volumine, quod super Pascha composuit, & decem libris de Arithmetica institutionibus intelligere possumus.* Hieron. in catal.

ANATOLIVS Alexandrinus, reliquit librum doctrinarum plenum vitæ (vt habet inscriptio) inter libros aliquot Arabicos, atque Syriacos, qui à tempore Gregorij XI. Pont. Max. dicebantur sub terram defossi, & postea oblati sunt venales Illustriss. Herbipolensi Episcopo.

ANATOLIVS, qui pro S. Flauiano subrogatus fuit Episcopus Constantinopolitanus, professionem fidei misit ad S. Leonem Pont. Max. anno Domini 451. à quo gratulatorias literas accepit. Vide Leonis Epist. 40. Extat autem Anatolij Epistola ad Leonem Augustum ab eo scripta, anno 457. inter Epistolarum Virorum illustrium pro Concilio Chalcedonense Card. Baronius eam inseruit Annalium suorum Tom. 6. sub annum 457. Cæterùm Anatolius, qui mortuus est anno 458. non semel reprehensus à S. Leone Papa,

nec

Digitized by Google

nec per portam ingressus ad eam dignitatem, sed Dioscori hæretici patrocinio hæreticos autem fouens, licet catholicus videri voluit, Gennadium habuit successorem. Vide eundem Card. Baron. Tom. 6. sub annum 458.

ANAVNENSIVM martyrum Acta, Sisinnij, Martyrij, Alexandri, qui pro Christo interfecti sunt anno Domini 400. extant. Vide sub eundem annum, Epistolam Vigilij Episcopi Tridentini emaculatam ab eodem Baronio Card. & insertam ibidem in suorum Annal. Tom. 5.

ANNAS Burgensis, qui olim in Academia Aurelianensi in Gallijs professus est Iurisprudentiam, deinde in Parisiensi Senatu Senator, hæresi infectus, articulos suarum hæresum Senatui obtulit, qui illum supplicio mortis dignum affecit. At cum hæretici non pœnam, sed martyrium fuisse scriptitassent, & ipsius articulos disseminassent, Felicianus Ninguarda rem totam, vti habuit, aperuit, de qua vide in verbo, Felicianus Ninguarda.

ANCYRANVM Concilium, anno 314. coactum à Vitali Episcopo Antiocheno fuit Ancyræ, quæ ciuitas opportuno in loco erat sita, ad quam facilius conuenire possent, tamquam ad centrum, minoris Asiæ Episcopi, Cappadoces, Pontici, Armeni, Cilices, & Syri. Interfuere duodeuiginti insignes Episcopi. Extant 24. Canones ipsius, ijdemque è Græco conuersi, triplicis editionis, quarum Primam à Dionysio Exiguo translatam habet Cresconiana collectio. Secunda est incerti Auctoris. Tertia Gentiani Herueti. Ex ea verò, quæ Dionysij Exigui est, Baronius Card. in tertium Annalium Tomum, Canones illos inseruit; deque ijs, qua solet, diligentia, & iudicio disseruit. Vide sub annum 314. Qui & alterius Ancyrani Concilij, anno 357. celebrati Ancyræ Galatiæ ciuitatis aduersus Arianos, & Semiarianos meminit ex Hilario de Synodis, vbi agit de Sirmiensi: & ex Epiphanio, Hæresi 73.

ANDHELMVS, de laudibus virginitatis librum edidit ad quasdam Germaniæ virgines. Is autem videtur fuisse Osburgensis. Vide omnino in verbo, Adelmus.

ANDOENVS, sed puto, rectius, AVDOENVS, qui & Dado, Episcopus Rotomagensis, Gallus, scripsit ad Rupertum Episcopum Parisiensem, vitam S. Eligij Episcopi Nouiomensis, libris tribus, & alia quædam. Trit. claruit anno 660.

Anno 1361. ANDOINVS è Rocca Gallus Abbas Cluniacensis Cardinalis S. Marcelli Sermones diebus festis habitos scripsit. Eisingrenus.

ANDREAE Apostoli Acta Nexocharidas, & Leonidas Philosophi sunt ementiti: Innocentius in Epist. ad Exuperium. Gelasius Pont. distinct. 15. reprobauit. Philastrius in catalogo hæreseon, c. 48. & Augustinus in libro de fide contra Manichæos figmenta fuisse Manichæorum scribunt. Id quod satis monstratur ex eo, quod scribit Eusebius Cæsariensis in tertio Ecclesiasticæ historiæ lib. cap. 15.

Bellar. Card. lib. 2. de Euchar. Liber autem Passionis S. Andreæ Apostoli scriptus ab eius discipulis, qui passioni interfuerunt, omnino est legitimus, tum quòd nulli, quòd sciam hactenus in quæstionem eum vocarunt, tum quoniam nihil continet, quod nouitatem sapiat, & quia genus passionis S. Andreæ, & illa eius verba, *Salue sancta Crux*, in tota Ecclesia celeberrima, sunt ex hoc libro sine dubio sumpta, ac denique quoniam Ioannes à Louanio in sua censura de passionibus Sanctorum, quæ extat in Martyrologio Molani, librum hunc omnino censet esse legendum. Quod ipsum censuit vir grauissimus Aloysius Lippomanus, qui ex probatis auctoribus Vitas Sanctorum collegit. Quin & in Breuiario Rom. nuper recognito, suum locum habet passio S. Andreæ ex hoc libro.

ANDREAS Barbatius Siculus, egit de præstantia Cardinalium. Extat inter Tractatus nouissimè Venetijs editos. Tomo 13. par. 2. fol. 63. & de Cardinalibus Legatis à Latere. Tomo 13. pag. 2. fol. 131.

ANDREAS Bilius Mediolanensis, ord. Augustin. scripsit qui Mediolani in Bibliotheca Augustinianorum S. Marci extat, hoc est, Pro suscipienda in Boemos expeditione, ad Iordanum Vrsinum Cardinalem, Librum qui incipit: *Nihil puto inane pro hac mea curâ.*

Panisscolaria ad Alphonsum Regem Aragonum aduersus Schisma Benedicti, lib. 1. *Nullo pacto adduci possum.*

De Concordia, & meritis Ordinum super generali indulto Alexandri Papæ V. ad Reginaldum Rhemensem Archiepiscopum, lib. 2. *Multum patet.*

De disciplina ordinis admonitionem habitam in Capitulo Bononiensi. *Neminem puto.*

Admonitionem ad Manfredum Vercellensem ord. Præd. lib. *Nolo aut tu, aut quisquam.*

Ad Barcinonenses De litera H. in nomine I H S. Incipit, *Omnes, vt existimo.*

De concessione, & translatione B. Monicæ matris B. Augustini, Sermo. *Gaudeo mihi quoq;*

De ordinis Augustinianorum propagatione ad F. Ludouicum, lib. *Non sanè videtur.*

De paec,

Digitized by Google

De pace,& victoria Rom. Eccleſiæ,ad Nicolaum Bononienſem ord.Ciſtercienſis,Card. lib.3. *Non poſſum pater optimè.*

De Amore,& magnitudine Crucis ad eundem Nicolaum Bononienſem Cardinalem. *Vbi te inueniam Deus meus?*

Commentarium hiſtoricum, de Detrimento fidei Orientis,ſiue de Origine Turcarum, ad Ioannem Cardinalem, & Epiſcopum Rothomagenſem. *Factus ſum.*

De non neceſſario mortis metu, lib.1. & Hiſtoriarum Mediolanenſium, lib.1.

De inſtitutis diſcipulis ex doctrina Fratris Bernardini de Senis, Ordinis Minorum, lib. 2. *Forſan, quidem ego nequaquam.*

In primum Sententiarum. *Quoniam in hoc proœmio.*

Expoſitiones in quatuor Euangelia, lib. 4.

In Hexaemeron, ſiue de Mundo ſex diebus condito. *Principium hoc immenſi Voluminis.*

Sermonum diuerſarum materiarum, lib.3.

Dominicale, & Feſtorum aliorum, lib.2.

Annotationes in Euangelia Quadrageſimæ. *Quantum ſim hoc opere.* Vertit quoque è Græco in Latinũ Ariſtotelis libros octo Phyſicorum, lib.tres De Anima,decem Ethicorum.

Hiſtoriarum Longobardorum, lib.1.

Querelæ Pacis, lib.1. *Etiam iam ne me.*

De pace cum Philippo Duce Mediolanenſium componenda, ad Alphonſum Regem Aragonum, lib.1. *Si vt plerique, hoc præſertim.*

Exordia ſuper practica Rhetorices, lib.3.

Orationum, & Epiſtolarum, libros duos.

Grammatices, ſiue de octo partibus Orationis, lib.8.

De arte dicendi, lib. tres.

Expoſitionem Vniuerſalium Porphyrij; & in lib. Perihermenias Ariſtot.

Commentaria in tres libros Ariſtot. de Anima.

In libros de Cœlo, & Mundo.

Quæſtiones in tres libros de Anima.

Quæſtiones in octo lib. Phyſicorum. *Omnis hic labor meus.*

Quæſtiones Metaphyſicorum, lib.12. *Auctoritas ſanè plurima eſt Ariſtotelis.*

Ferunt autem virum hunc tenacis adeò fuiſſe memoriæ, vt quidquid bis,vel ter legiſſet, memoriæ illico mandaret. Qui tandem Senis Hetruriæ ciuitate valdè ſenex beato fine quieuit, & in æde D. Auguſtini ſepultus eſt.

ANDREAS Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus, qui vixit poſt D. Baſilium Magnum, quem ſæpè nominat;ſcripſit in S. Ioan. Euangeliſtæ Apocalypſim Græca Commentaria, à Theodoro Peltano noſtro primum (quod ſciam) in Latinum verſa. Extant etiam in 1. Tomo Biblioth. SS. Patrum Bignæi, ſecunda editione Pariſienſi. Separatim verò anno 1584.Ingolſtadij ipſemet Peltanus viuens edi apud Sartorium curauit.Extant Græcè quidem m.ss. & habentur in varijs Bibliothecis,Bauarica,Conſtantinopolitana,& Auguſtana, num.72. Vir fuit eruditus,& Orthodoxus,niſi quòd,cum eorum opinioni fauere videatur, qui Sanctos ante communem Carnis Reſurrectionem admitti negabant, id dandum eſt potius ei ætati, in qua huiuſmodi doctrina in controuerſiam vocabatur, & apud multos nondum fuerat ſatis excuſſa, quam tamen tueri non licet. Ex his verò Commentarijs, Aretas Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus compendiariam Explanationem colligit, quàm Maximus Florentinus monachus Latinam fecit è Græca. Ea olim ab Eiſingrenio Typographo Baſileæ prodijt, anno 1553. Extare autem eandem in Danielis Prophetæ viſiones Conſtantinopoli m.s. audio.

ANDREAS Capella Valentinus, Cartuſianus, Cartuſiæ Scalæ Dei in Hiſpanijs Prior, deinde Epiſcopus Vrgelenſis, commentaria in Ieremiam Prophetam emiſit, quibus Latina Vulgata Editio exponitur, atque cum Hebraico fonte, & ſeptuaginta Interpretum editione & Paraphraſi Caldaica confertur. Porrò in citanda ſeptuaginta Interpretũ editione, ſecutum ſe eſſe dicit exemplar Bibliothecæ Regiæ, quod conuenit cum Complutenſi, quamuis non ignoraret diuerſum eſſe ab eo, quod ſecutus eſt D. Hieronymus. Agnoſcit autẽ Paraphraſim Chaldaicam,quę in eodem Regio exemplari extat indignam, cui fides habeatur, cum in alijs Sacræ Scripturæ libris, præterquam in Pentateucho corrupta ſit, & fabulis, meriſque Talmudiſtarum nugis conſperſa; quam ob rem, etiam in Complutenſibus Biblijs conſulto omiſſa eſt. Porrò, Commentaria hæc in quarta parte folij edita ſunt in eadem Cartuſia Scalæ Dei in Hiſpanijs,ab Huberto Gotardo, an.1586. Edidit quoque Manuale Exercitiorum Spiritualium: & Meditationes breues quidem,

Digitized by Google

ſed ſucci plenas, in Euangelia quadrageſimalia & totius anni, lingua Hiſpanica: per Antonium Dulcken Carthuſ. in Latinam linguam conuerſa. Item Commentariolum in paſsionem Domini, ac Lanſpergij Cartuſiani librum ad fidelem animam è Latino Hiſpanicum fecit. Viuit hoc ipſo anno 1602.

ANDREAS è Caſtro, ſiue Caſtrius, Burgis Hiſpaniæ natus, ord. Minorum, mira facilitate Mexicanam, atque Matlazingicam linguam perdidicit, quibus inſtructus, ſingulis Dominicis, ac ſacris feriis, tertio, diuerſoque idiomate, diſcretisque lingua & regione populis confluentibus, Hiſpanica nimirum, Matlazingica, & Mexicana lingua concionaretur. Dictionarium, artem perdiſcendis illis linguis continens, digeſsit, Catechiſmos vulgari ſermone edidit. Conciones ad populum poſteris commodas Matlazingica lingua plures compoſuit. Moritur anno 1577. Tubulcani.

ANDREAE Chartophylacis Encomium in S. Martyrem Phocam Thaumaturgum. Eiuſdem Iambi *in Annunciationem.* εἰς εὐαγγελισμὸν. Vna, & altera epiſtola, quarum inſcriptio mutila. m.s. in Auguſtana Bibl. num. 121.

ANDREAS è Comitibus Signiæ, Cardinalis, de Partu Virginis volumen ſcripſit. Vixit autem an. 1295. Eiſingren.

ANDREAE Epiſcopi Cretæ. Extant, Sermo in Lazarum quatriduanum. Εἰς τὰ Βάια. Et in Diuinâ Domini Reſurrectionem; & Homilia in Annunciationẽ Mariæ. εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν Græcè, m.s. in Bibl. Auguſtana, num. 66. qui fortè eſt eiuſdem, cuius paulò antea mentionẽ fecimus, hoc eſt, Andreæ Chartophylacis. Quin & ibidem, num. 60. vita S. Andreæ (fortè) Cretenſis Epiſcopi fine mutila, itemque vno & altero loco. Charta 8. m.s. ſed & ſolutio in omnes interpretationes Diuinæ ſcripturæ Græcè manuſcript. Conſtantinopoli in Biblioth. Conſtantini Barini. Vide, infra in verbo, Andreas Hieroſolymitanus.

ANDREAS Corſinus vir ſanctus, antequam naſceretur, Deo, & Beatiſsimæ Virgini dicatus à Parentibus, quintodecimo ætatis anno ordini Carmelitarum donatus eſt. Tandem Diuina reuelatione cogente, Eccleſiæ Feſulanæ curam, & Epiſcopatum ſuſcepit, quem annis plus minus duodecim ſanctè adminiſtrauit. Cæterùm, poſt plura ab eodem conſcripta, (quæ tamen Petrus Lucius reticet, ſed forſan à Carmelitanis aliquando in lucem eruentur) anno 1323. tertiodecimo die poſt Chriſtum natum, migrauit in cœlum, anno ætatis ſuæ 71. in vita, & poſt mortem miraculis clarus, cuius corpus magna piorũ veneratione aſſeruatur in Florentino Cœnobio, ſinguloque ſeptennio, ſiue quinquennio totius cleri, & populi frequentia die ſuæ depoſitionis conſpiciendum exhibetur. Vitam eius edidere Franciſcus Cataneus Diacettus, Nobilis Florentinus, ac Feſulanus Epiſcopus, & Gabriel Flamma Venetus, è Canonico Regulari Clodienſis Epiſcopus.

ANDREAS Crorquetius, Antonij filius, Belga, Duacenſis, monachus, & Prior monaſterij Haſnonienſis, ord. S. Benedicti, congregationis Cluniacenſis, & Theologus promotus Duaci, vna cum Gulielmo Alano Anglo, qui poſtea Cardinalis, ſcripſit Catecheſes Chriſtianos, Duaci editas 1575. apud Ludouicum Vindium, & Lugduni 1593. Paraphraſes, ſiue Conciones in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales Gallicè, habitas Valencenis ad Populum, excuſas itẽ Duaci apud Ioan. Bogardum. Obijt Valencenis in Belgio, an. 1580.

ANDREAS Eborenſis, Luſitanus, Librum exemplorum memorabilium, tàm Ethnicorum, quàm Chriſtianorum, è varijs ſcriptoribus in proprios titulos redegit; recuſus eſt paucos ante annos Venetijs, an. 1585. à Societate Vnitorum. At cum liber hic eo nomine ad hunc Apparatum ſpectare videatur, quod pleraque petat ex hiſtoria, vel Sacra, vel Eccleſiaſtica, quodque non ſolùm ad humanas quaſdam, verum etiam ad Chriſtianas virtutes ſtimulos addat, dubitaui tamẽ aliquando, num ab ipſo Andrea Eborenſi ea fuiſſent inſerta, quibus, vel aliquorum hæreticorum peruicacia, ſub Patientiæ, vel aliquorũ Pontificum Maximorum acta, ſub Odij, vel aliorum, ſub Gloriæ cupiditatis titulis, leguntur. Et erit forſan, cum hæc facilè ab ijs, ad quos ex officio pertinet, elidantur, quemadmodum & alia nonnulla, quæ potius Sabellico, vndè petita ſunt, quàm ipſi Eborenſi, Viro alioquin pio, ſint tribuenda; quale illud ſub titulo De Infantia, & pueritia inſigni, vbi è Sabellico legitur. *Tanta fuit in fœmina indoles, tanta fatorum vis omni indole potentior.* Sed nos quid de hoc vſu verborum ad *fatum* pertinentium in hiſtoricis dicendum erat, fuſius egimus in noſtro ad humanam hiſtoriam Apparatu, vbi de Cæſaris commentarijs, ac de Guicciardino locuti ſumus. Vide Bibliothecam Selectam.

ANDREAS Eudæmonianus, Cretenſis Patria Canea, Theol. Societ. Ieſu ſcripſit Librum, quem prænotauit. Caſtigatio eorum, quæ aduerſus Roberti Card. Bellar. Controuerſias ſcripſit Lambertus Danęus Caluiniſta. Ingolſtadij apud Andream Angermarium, anno 1605.

Digitized by Google

ANDREAE Fabritij, Leodij, Harmoniæ, quæ nulla est confessionis Augustanæ, cum doctrina Euangelica consensum declarans, liber Coloniæ apud Maternum Cholinum 1573. & 1587. ibid. Eiusdem Ieroboam rebellans. Tragœdia, è sacra Regum & Paralipomenon Historia. Successus, & miserandos fructus earum defectionum, & schismatum, quæ nostris temporibus in religione emerserunt, in prospectum sub illustri quodam typo adducens. Ingolstadij 1585.

ANDREAS Frusius Theologus Societatis Iesu, librum Epigrammatum piorum, quibus etiam acutè perstrinxit hæreticos. Sed & Romæ apud Antonium Bladum, anno 1514. emisit Theologicas Assertiones collectas ex interpretatione libri Geneseos, quem Romæ in Collegio Societatis Iesu exposuit. Præterea librum de copia verborum, & rerum præcepta vna cum exemplis, dilucido, & breui carmine, vt facilius, & iucundius ediscì, ac memoriæ quoque firmius possent inhærere. Romæ 1556. & alibi.

ANDREAS Gallus, ordinis Prædicatorum, scripsit in quatuor libros Regum Scholasticam postillam: cuius auctoritatem Lyranus in decimo capite, primi Regum, in medium allatam, refellit.

ANDREAS Gallæus cum vberem materiarum, quæ in Ludouici Granatæ Concionibus continentur, Indicem concinnasset, eundem auctiorem, atque emendatiorem emisit secunda editione ex Officina Plantiniana Antuerpiæ, an. 1603.

ANDREAS Germanus monachus, & Abbas monasterij extra Bambergam, congregationis Brusfeldensis, anno circiter 1500. Scripsit vitam Sancti Othonis Episcopi Apostoli Pomeranorum.

ANDREAS Gouterius ord. Minorum, Barçhinone, De Christi, & Apostolorũ paupertate scripsit. Henricus Vuillot. Sed & Oratio eius de Cruce extat in Tom. 2. de Cruce, à Iacobo Gretzero nostro, euulgato.

ANDREAE Hierosolymitani, quem puto fuisse eundem, qui Cretensis Episcopus, à Marco Hoppero versum è Græco habemus vberem Sermonem in Annunciationem Beatissimæ Virginis, ac Salutationem, ex priore capite Lucæ Euangelistæ. Is verò claruit Iustino II. Imper anno Dom. 550. Extat in Biblioth. SS. Patrum. 2. Tom. Bignæi. Quin & habentur complures eiusdem Auctoris Sermones in Sanctorum vitas ex Symeone Metaphraste, & Aloysio Lippomano, à Laurentio Surio collecti.

ANDREAS Hispanus, monachus ord. S. Benedicti, Episcopus primum Megarensis, deinde Ciuitatensis, mox Aiacensis, postremo Cardinalis, ac Pœnitentiarius, & Decretorum Doctor, vt ipse de se fatetur in Opusculo De forma, & modo confitendi, Antidotario animæ Nicolai Abbatis de Bogardis præfixo, quod & confirmatur à Ioanne Tritemio De Viris Illustribus, ord. S. Benedicti, lib. 2. c. 136. & lib. 4. c. 43. Extat eius liber de decimis in Tom. 15. Tractatuum. par. 2. fol. 142.

ANDREAS Hispanus, Romanæ pœnitentiariæ Pœnitentiarius, scripsit de Modo confitendi peccata Sacerdoti. Is verò liber Norimbergæ fuit editus an. 1508. apud Hieronymum Holsel cum nondum hæresi Germania fuisset infecta.

ANDREAS Iurgeuicius, Canonicus Vilnensis in Lituania, quæ spectat ad Poloniæ Regnum scripsit Latinè egregia Opuscula, nempè, Bellum V. Euangelij, in quo contra Laruatam Harmoniam Geneuensium, & fucatum consensum Sendomirienses indicat apertè Catholicam veritatem. Coloniæ apud Henricum Falchenburgium, anno Domini 1595. scripsit item aduersus Andream Volanum hæreticum in Lituania. Et responsionem ad quinquaginta Quæstiones Caluinistarum. Adiecit postremò Librum, quem inscripsit: Quinti Euangelij professores antiquissimi, nobilissimi, NVLLVS, NEMO, qui in Ecclesia Mathematica, fugitiua, latitante, incognita, & inuisibili Protestantium, vsque ad Lutherum, Zuuinglium, & Caluinum latuerunt, è tenebris eruti per ipsum Andream Iurgeuicium. Vilnæ apud Danielem Lancicium. Anno Domini 1599.

ANDREAS Lernander, Anglus, monachus, & Abbas Rameſiensis congregationis Cluniacensis, qui floruit paulò ante annum 1200. scripsit librum De vita, & actibus S. Iuonis Persarum Episcopi in Anglia sepulti, post eius translationem, per Ailuuinum Comitem Ostroanglorum. Arnold.

ANDREAS è Mandrisio, Ord. Seruorum, scripsit Dilucidationem in vigintiquinque Dauidicos Psalmos.

ANDREAS Masius in Iosue excusus, an. 1574. Antuerpiæ, in Indice Romano prohibitorum Librorum prohibetur, donec sit expurgatus. Hispani quædam in suo Expurgatorio Indice adnotarunt; Nos de illo aliquid attigimus in Bibliotheca nostra Selecta, lib. 2. cap. 8. Quin & Leo Castrius, præfatione in Esaiam, & Disputatione de Versione

Digitized by Google

Septuaginta Interpretum notat in Matio nonnulla; quem cæteroquin virum doctum, probum, atque eruditum fuisse constat.

ANDREAE Megarensis Episcopi Tractatus de Græcis errantibus, & eorũ erroribus. m.s. in Biblioth. Card. Sirleti: quàm postea Ascanius Card. Columna, suæ adiunxit, sed & in eandem extabat ipsius Andreæ Gubernaculum Conciliorum transmissum ad Basileense Concilium.

ANDREAS Sancti Michaëlis Bambergæ Benedictinus, Abbas, Germanus, Magnum Opus Canonizatorũ (vt aiunt) ex ordine D. Benedicti Pontificum, Archiepiscoporum, Antistitum, Abbatum & Abbatissarum, cum singulorum rebus gestis scripsit. Historiam item, & vitam S. Othonis Episcopi quatuor libris. De Conceptione virginali B. Mariæ Deiparæ. Vixit anno 1483. Eisingr.

ANDREAS Miedzybosz edidit Responsionem ad breuem cuiusdam de Ecclesia & ministris demonstrationem Coloniæ apud Ioannem Crith, an. 1607.

ANDREAS Nicolai Vngarus, ordinis Minorum, scripsit in Genesim, floruitque circa annum 1474. Henricus Vuillot.

ANDREAS monachus Vallisumbrosæ Vir Sanctus scripsit De gestis S. Ioannis Gualberti sui (vt vocat) Magistri, lib. 1.

ANDREAS è Nouocastro Lotaringus, ordinis Minorum, qui dictus est, *Ingeniosissimus*, scripsit in quatuor libros Sententiarum. Ea commentaria excusa sunt apud Ioannem Gratium Parisijs.

ANDREAE Nauagerij nobilis Veneti, extant pia Carmina.

ANDREAS de Olmos Hispanus, ord. Minorum cum ad Indiam Occidentalem missus tres ibi, & quadraginta annos Euangelium Christi populis illis prædicasset, Mexicana, Totonaca, Tepuaca, Vexteca linguis, quas optimè callebat, ad Chichimicas quoque, qui sunt efferatissimi profectus, varia nobis reliquit, è quibus hæc extant.

Alphonsus à Castro aduersus hæreses è Latina in Hispanicam linguam metro conuersus.
Libellus de extremo iudicio perutilis Indica lingua ab eo conscriptus.
Ars addiscendi linguam Mexicanam, cum eiusdem linguæ Dictionario.
Docta quædam problemata.
Tractatus de Sacramentis.
Tractatus de Sacrilegijs.
Libellus septem Sermones eadem Mexicana lingua.
Ars addiscendi linguam Vastecam, cum eiusdem linguæ Dictionario.
Tractatus de septem peccatis mortalibus.
Doctrina Christiana.
Modus confitendi Vastecano sermone.

Ars addiscendi Totonacum Idioma cum Vocabulario eiusdẽ Totonaci idiomatis; Quæ omnia extant ijs in regionibus obuia. Floruit Carolo V. Imperante, ac sanctitate & prophetico spiritu insignis diem obijt in Tamprico Indiæ Oppido.

Henricus Villot.

ANDREAE Patricij Nidecij, qui postea fuit Episcopus in Liuonia, post hanc à Mosco Polonis restitutam, Parallela Ecclesiæ Catholicæ cum hæreticorum Synagogis, vel causæ quibus permoti quidam desertis sectis hæreticorum ad Ecclesiæ communionẽ redierunt. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1577. Eiusdem de tumultibus Gedanensibus Stephano Batoreo Poloniæ Rege: ac postremò liber perelegans De Ecclesia, Cracouiæ apud Adamum editus.

ANDREAS Placus scripsit difficiliorum Græcarum, Hebræarum, & aliarum peregrinarum dictionum, quæ in sacris literis habentur, interpretationem, siue Dictionarium.

ANDREAE Resendij Lusitani Opera historica, & Poëtica sacra in 8. Coloniæ.

ANDREAE Richlicij, liber prænotatus *Paulus Apostolus, & Iudas Iscariotes proditor in Academia Herbipolensi in Theologicam disputationem adducti: VVirceburgi hoc est Herbipoli, quæ est Franconiæ Metropolis, an. 1592.*

ANDREAE Rhodi Archiepiscopi Apologia demonstratiua à scriptis B. Thomæ ad Bessarionem Card. Nicænum, de Diuina essentia, & operatione. Eundem Andreæam ferunt scripsisse de Processione Spiritus sancti.

ANDREAS Schottus Societatis Iesu libros quatuor, de vita Francisci Borgiæ Societatis Iesu Præpositi generalis à B. Ignatio III. scripsit Latinè: Qui quidem primò Romæ prodierunt in lucem è prelo Aloysij Zanetti, anno 1596. Quam vitam Hispanicè Petrus Ribadeneyra eiusdem Societatis fusius conscripserat, & in Hispania emiserat in lucem. In qua cernuntur expressa sanctitatis, & pietatis optima vestigia. E', quibus Viri quique principes, nobiles item aulici, sed & potissimum, qui Mundo, Carni, Satanæ, nuncium remiserunt, ingens capere possunt emolumentum. Eiusdem Andreæ Schotti, in Sexti

Digitized by Google

Aurelij Victoris Historiæ Romanæ Breuiarium Notæ, Antuerpiæ 1580. sed & alia molitur, cum adhuc viuat.

ANDREAE Scouares Tractatus aduersus Græcos De processione Spiritus sancti. De Animabus Defunctorum. De Azimo, & fermentato. De obedientia Ecclesiæ Romanæ. m.s. extabat in Biblioth. Card. Sirleti, quæ nunc est Columnia.

ANDREAS Soto, Hispanus, Ord. S. Francisci Hispanicè Tractatum edidit, prænotatum, *Contemplatio Crucifixi, & consideratio Christi super Cruce, ac de doloribus, quos B. Virgo passa est ad pedes Crucis.* Porrò hic Tractatus verè pius, & vtilis Italicè redditus à Raphaële Fabrica Sacerdote Societatis Iesu excusus est Venetijs anno 1603. apud Baretium ad insigne Beatiss. Virginis.

ANDREAS Theuetus Gallus, Gallicè edidit commentaria de Viris illustribus, in quibus quoniam nō omittit Scriptores aliquos Ecclesiasticos, ideò hic suum quoque habet locum, sed legendus circumspectè.

ANDREAS de Traiecto, Teutonicus, monachus Cœnobij nostri (ait Tritemius) *Spanheimensis*, Ord. S. Benedicti, scripsit tam soluta Oratione, quàm Carmine.

Librum Soliloquiorum hominis ad Deum.
De profectu virtutum.
De abstinentia carnium.
De vsu floccorum.
Epistolas ad diuersos.
Collationes varias.
Carmina, & Rhytmos, obijt 1466. Tritemius.

ANDREAS Vega Hispanus, ord. Minorum, qui Salmanticæ Theologiam professus, inter reliquos Tridentinæ Synodi Theologos, quindecim libros de Iustificatione, cum Quæstionibus quindecim de Gratia, Fide, Operibus, & Meritis emisit in lucem. Vide Bellar. Card. lib. 5. de Iustificatione, c. 19.

ANDREAS Venetus, ord. Seruorum, Theologus, & Doctor Parisiensis à Senatu Veneto ad Basileense Concilium fuit allegatus, qui quoniam insigni memoria pollebat, Liber apertus omnium sententiarum dicebatur. Edidit autem librum, qui Campus Florum prænotatur; Alterum itē in Genesim, & alia, tum in Aristotelis Physica, tum quibus continentur Orationes, quas habuit. Vide Chronicon ord. Seruorum.

ANDREAS Victorellus, Bassanensis, Sacerdos, atque Theologus, scripsit Annotationes, & Additiones ad Francisci Card. Toleti Librum de Conscientiæ casibus, siue de Sacerdotum Institutione. Quæ Coloniæ apud Ioannem Gymnicum prodierunt ann. 1605. Quo & subijcit prælo Tractatum, quem de Angelis prænotauit, vir pius, & doctus.

ANDREAE historia Periegetica, & eiusdem Hymni. Græcè m.ss. in Augustana Bibl. num. 121. Quis autem fuerit Andreas iste, incertum. Sanè peregrinationem describit, qua Epheso Hierosolymam proficiscens, Terram (vt vocant) Sanctam à Turcis occupatam inuiserit, ac rursus Ephesum redierit.

ANDRONICIANI Auctoris Græci meminit Photius in sua Bibliotheca, cuius se perlegisse inquit duos breues Sermones aduersus Eunomianos. Qui amator Philosophiæ, Christianus autem cultu fuit. Quemúe magna in procemijs polliceri idem ait Photius, at non talia præstare in progressu, præsertim in secundo Sermone.

ANGELAE de Fulgineo libellus spiritualis doctrinæ, ac multiplicium visionum, & consolationum diuinarum. Venetijs apud Ioan. de Sabio 1522.

ANGELICA Summa. Vide infra in verbo, Angelus è Clauasio.

ANGELICVS Bonricius Venetus, congreg. S. Saluatoris, anno 1577. emisit in lucem commentaria in Euangelia Matthæi, & Ioannis, & in Epistolas Pauli. Præter illa, quæ appellauit Paraphrastica in tres lib. Aristot. de Anima.

ANGELICVS Grimaldi è Grisaco, Gallus, Vrbani V. Pontificis Nepos, Card. S. Petri ad Vincula. Antiphonas, sacra responsa quædam reliquit. Vixit anno 1365. Eisingr.

ANGELICVS Saxo Germanus, Canonē Diuini Missæ sacrificij exposuit: Sermones plures Moguntiæ in Metropolitana ad populum habitos scripsit. Vixit an. 1465. Eisingr.

ANGELORVM Hierarchiam expressisse se Ignatius inquit Epist. ad Trallianos.

ANGELOMVS Gallus monachus, Ord. D. Benedicti, congregationis Lexouiensis, vir in Diuinis scripturis nobile sortitus ingenium, iussu Drogonis Episcopi Metensis, filij Caroli Magni Imp. collegit è commentarijs veterum Patrum Opus in quatuor Libros Regum. Stromaton libros totidem. Quorum initium. *Vigintiduas.* Item ad Lotharium Imp. Ludouici Imp. filium Stromaticam explanationem in Cantica eiusdem generis: Incipit, *Priusquam Augustale decus*, Claruit anno Domini 830. Sigebert. Tritem. Sixt. Senensis, Arnoldus. Porrò in lib. Regum excusum est Opus Coloniæ, an. 1530. & Romæ anno 1565. In Canticum verò Canticorum. Coloniæ 1530. Quin & Eisingrenus mentionem facit operis de Diuinis officijs, quod scripserit Angelomus iussu Drogonis.

Digitized by Google

ANGELVS Aretinus ab hæredibus Iacobi Iuntæ Lugduni fuit editus, anno 1555. De maleficijs, cum additionibus Augustini Ariminensis, Hieronymi Cuchalonij, Bernardini Landriani, Alberti è Grandeno, Bonifacij Vitalini, Pauli Grillandi, Baldi Perilij, Iacobi de Arena, qui itidem de Maleficijs egerunt.

ANGELVS, siue Angeli (de quibus, & qui Diuinâ exposuere scripturam, & qui Theologiam tractauere Scholasticam, post Dionysium Areopagitam, & Ignarium, vt omnibus est notum, scripserunt) nominatim tres appellati sunt Michaël. Gabriel. Raphael. At, qui plures alios nominarunt, siue in quibusdam Litanijs, quæ editæ circumferebantur siue alibi, meminerint verborum S. Bonifacij Germaniæ Apostoli aduersus Aldebertum (alij codices habent Adlabertum) hæreticum scribentis. *Ex octo istis Angelis* (quos videlicet enumerabat Aldebertus, inter quos erat *Vriel*) *vnus tantum est S. Michael.* Reliqui sunt *potius Dæmones.* Ita quoque Concilium Romanum sub Zacharia, vbi omnes eius Concilij Patres idem asseruere dicentes: *Non plusquam trium Angelorum nomina agnoscimus, Michaëlem, Gabrielem, Raphaëlem, cætera sunt Dæmonum, quos ipse Aldebertus ad præstandum sibi auxilium, inuocauit.* Vide Nicolaum Serarium nostræ Societatis in Tobiam, hoc vberius tractantem, & post illum, Martinum Delrium, & hunc Societatis nostræ Disquisitionum Magicarum lib. 1. cap. 1. q. 1. ad finem. Quod verò de *Vriele* legitur in quarto libro Esdræ, iam ille liber non recipitur ab Ecclesia inter Canonicos.

ANGELVS Bellabuccus Mediolanensis, ord. Augustiniani viridarium Sacræ scripturæ, Venetijs anno 1519. & alibi euulgauit.

ANGELVS Brunsuicensis, quem vulgo Germani magistrum Engelinum vocitabant, Erphordiensis Gymnasi Doctor, scripsit in Canonē Missæ. & Sermones varios. Quæstiones disputatas. obijt Argentorati in Cœnobio pœnitentium. Frederico III. Imp. 1481.

ANGELVS Camers Augustinianus Theologus edidit Lecturas in Magistrum Sententiarum Senis, & Bononiæ habitas. Annotationes in omnes D. Pauli Epistolas, & Sermones ad populum. Quæ omnia custodiuntur in Bibliothecis S. Marci, Mediolani, & S. Spiritus, Florentiæ. Pauli Epistolæ.

ANGELVS Caninius Anglarensis edidit anno 1602. Disquisitiones in libros aliquot Noui Testamenti obscuriores ex Hebraicæ, Syriacæ, Arabicæ & AEthiopicæ linguarum originibus. Antuerpiæ cum Quinquagena Ant. Nebricensis.

ANGELVS Capreolus Carmelita Brixiensis edidit iustæ magnitudinis volumen, in septem Rubricas digestum, Confessarijs, & animarum curam gerentibus vtile. Agit enim de varijs casibus, qui ad officium Episcoporum, Religiosorum, Parochorum, & ad reuocandos à peccato fœneratores pertinent. Extat excusum Brixiæ, apud Ioan. Antonium Brixianum, anno 1511.

ANGELVS Castilionæus Carmelita, nobilis Genuensis, & Theologus, hortatu Gabrielis Cardinalis Palæotti, Homelias per totum annum conscripsit, quæ deinde B. Carolo Cardin. Borromæo procurante, typis traditæ sunt studio Francisci Adorni Societatis Iesu, eiusdem Angeli, Nepotis. Alia quoque spectantia ad Quadragesimæ Sermones scripsisse fertur vnà cum libro De Animaduersione adhibenda in legendis scriptoribus antiquis, quem morte præuentus, anno Domini 1584. prelo tradere non potuit.

ANGELVS è Cingulo Anconitanæ Marchiæ, siue Picæni, Oppido, Clarenus etiam dictus à monte quodam Claro, quē incoluit, ordinis Minorum, & Simonis à Casia præceptor, celebris item concionator, Ioannem Climachum, & Macarij Dialogum, & quædam Ioannis Chrysostomi latinitate donauit. Claruit Cœlestino Pontifice Maximo, & Astulpho Romanorum Imperatore. Migrauit è vita anno 1294. In quodam Regni Neapolitani Cœnobio.

ANGELVS è Clauasio Lygur, ord. Minorum, Summam, quæ dicitur Angelica, scripsit, quæ edita est Venetijs, & Lugduni; Claruit Sixto IIII. Pont. Max. propè annū 1490. Iacobus autem Vngarellus addidit eidem Summæ abs se recognitæ additiones. Quæ plenior, & emendatior prodijt Venetijs anno 1569. & 1578. apud Iacobum Sansouinum, & apud Zoppinos, an. 1582.

ANGELVS Coradellus Carmelita Brixianus, Academiæ Parisiensis, & Bononiensis Theologiæ Doctor præter eruditas in Diuinas scripturas lucubrationes, etiam de Logica Tractatum typis mandauit. Floruit anno 1530. Fuit, dum viueret Vicarius Generalis, congreg. Carmelitarum Mantuanæ.

ANGELVS Ferrus, Venetus, ord. Augustiniani, scripsit De Cœlibatu. De Residentia Episcoporum. De auctoritate Pontificis. Orationum libros duos. In Euangelia totius

anni.

Digitized by Google

anni. Claruit in Concilio Tridentino, Pio IIII. Pont. Max. coram quo Dominica tertia Quadrageſimæ Orationem habuit.

ANGELVS Florentinus Vallisvmbroſiæ monachus, qui vitam Eremiticam duxit inter cætera Epiſtolam admonitionum ſalutarium plenam, ſcripſit Italicè ad matronas Florentinas, cuius initium eſt. *Angelo peccatore Anachorita.* Floruit ann. 1496. Michael. Pocciantius.

ANGELVS Franciſcus Tignoſius, Ord. Seruorum, Theologus duodecim ab ſe Mediolani habitas lectiones edidit Italicè, quas inſcripſit *Regium Diadema duodecim lapidũ pretioſorum*, quo Canticum *Salue Regina* expoſuit, dicatum Sereniſs. Reginæ Cœli. Mediolani apud Auguſtinum Tradatum ann. 1603.

ANGELVS Gaucius Maceratenſis Canonicus, Diſcurſus (vt ille vocat) ſpirituales Italicè edidit Maceratæ apud Sebaſtianum Marcellinum 1598. quos Sereniſs. Bonæ Chriſtianæ Lotaringæ vxori magni Ducis Hetruriæ dicauit.

ANGELVS Grillus Genuenſis, Lygur, monachus Cœnobij S. Catharinæ Genuæ, cõgregationis Caſſinenſis, aliàs S. Iuſtinæ de Padua, ſcripſit Italico carmine Rythmos ſpirituales, qui ſunt excuſi Bergomi, ann. 1591.

ANGELVS Maria Munturſius alias Munſorſius Florentinus, Theologus, ord. Seruorum, ſcripſit in Magiſtrum Sententiarum commentarium Florentiæ excuſum. Viuebat anno 1588.

ANGELVS Maria Torſanus, Ariminẽſis, ord. Seru. ſcripſit in Prouerbia S. Scripturę.

ANGELVS del Pas Perpinianenſis, ord. Minorum, ſcripſit Opus in Symbolum Apoſtolicum, in libris quatuordecim digeſtum, duobus nimirum Tomis ſatis grandibus, ſed perutilibus diuiſum, nonnullas item in Euangelium Matthæi, Lucæ, Marci, & Ioannis Euangeliſtarum, Expoſitiones in Scholaſticam Theologiam. Primus autem Tomus, quem vidimus, editus eſt Romæ in Typographia Vaticana, anno 1596. quo ipſe viuebat. Quem perlegiſſe, ſpero, neminem pœnitebit: nam & ſtylus elegans, & eccleſiaſticus, ac cum plurima afferat, non tamen laxus, ſed preſſus, & Patrum teſtimonijs abſque tædio legentium diues.

ANGELVS Pientinus è Conſiniano, Ditionis Senenſis Oppido in Hetruria, ord. Prędicatorum, quinque libris, an. 1596. editus aduerſus ſectam Mahometanorũ doctè, & accuratè ſcripſit. Antea verò, De ſacro Iubilæo libros quatuor. Qui Romæ prodierunt an. 1577. Venetijs ann. 1603. apud Soc. Venetam.

ANGELVS Pria, ſeu Petra, Genuenſis, Lygur, monachus S. Benigni, congregationis Caſſinenſis, ſcripſit Italicè ad eruditionem computiſtarum, & Cellerariorum (quæ quadantenus pertinet ad eccleſiaſticos, præcipuè Regulares) De modo ſe gerendi in ſcribendis libris Cellerariorum, ideſt *Inderizzo de gli Economi, ô ſia ordinatiſſima inſtruttione da regolatamente formare qualunque ſcrittura in vn libro doppio*, qui excuſus eſt Mantuæ, anno 1586. apud Franciſcum Oſannam. Obijt Caſſini, anno 1590. menſe Iulio. Arnold.

ANGELVS Roccha Camers, quæ ciuitas eſt Pontificiæ Ditionis in Picæno, ord. S. Auguſtini Bibliothecam Apoſtolicam Vaticanam à Sixto Pont. Max. in ſplendidiorem, ac commodiorem locum tranſlatam Latinè conſcripſit, deſcribens plura, quæ in ea ſunt, ac tamquam ob oculos ponens; cum & ea occaſione de variarum artium, ac ſcientiarũ argumentis arduis, & ſcitu dignis agat. Liber hic è Typographia Vaticana prodijt in lucẽ, an. 1591. cum proximè ſuperiore anno, alteram Italico ſcripſiſſet idiomate Mutius Panſa Romæ, de quo vide ſuo loco. Scripſit item idem ANGELVS Roccha, Expoſitionem Orationis Dominicæ, collectam è celebrioribus antiquis, & recentioribus, quam edidit Romæ apud Gulielmum Facciotum 1594. Deinde Bibliothecam ex præcipuis tantum quibuſdam, & grauioribus Theologis conflatam quos Scripturales vocat, edita eſt autem Romæ 1594. apud Dominicum Baſam.

ANGELVS Sangrinus monachus Benedictinus, quiq; obijt Caſſini, an. Domini 1593. ætatis ſuæ 93. aſſumpti autem Religioſi habitus 74. & ibidem ſepultus eſt, ſcripſit,

De ineffabili Ieſu nomine. Carmen heroicum.
In ſeptem Ieſu Chriſti nouiſsima verba.
Meditationes item ſeptem eodẽ carmine.
De miſericordia, amore, & bonitate Dei erga peccatorem.
De ſpe peccatoris in Deum.
Speculum peccatoris.
Paræneſes ſex in hebdomadam ſanctam.
De nominibus Ieſu.
De contemptu diuitiarum, & vanitate humanæ vitæ, eodem genere carminis.
De Ieſu pietate, & amore in peccatorem: Elegias duodecim.
Triumphum Diuini amoris.
In Natiuitatem Domini, & in omnes alias

Digitized by Google

eiusdem festiuitates, carmen Sapphicum.
Epicædium in mortem Domini.
De Iesu beneficijs erga hominem.
De laudibus B. Mariæ Virginis vario carmi nis genere, lib. 1.
Hymnorum diuerso metro de Sanctis, li. 2.
De Passione Domini: Elegias duodecim.
Vitam S. Benedicti, carmine heroico, excusam Romæ 1587.
In Psalterium Paraphasim diuerso carminis genere, quæ excusa est Venetijs, anno 1540.
Aureas sententias è Dauidis Psalmis excerptas, carmine elegiaco.
Vitas SS. Benedicti, Mauri, Placidi, & Ioan. Baptistæ, carmine heroico.
Vitam alteram eiusdem S. P. Benedicti, carmine Sapphico, & soluta oratione, quæ moralem expositionem continet.
Psalterium Gloriosæ Virginis Mariæ, carmine Sapphico.
Vitam S. Gulielmi Anachoretæ, versu Sapphico.
De martyrio monachi, carmine.
Tractatum quadraginta horarum, excusum Florentiæ, ann. 1587. & Tridenti, atque alibi.
Sermonum, Homiliarum, & Dialogorum soluta oratione, lib. 1. & alia multa scripsisse fertur. Arnold.

Quin etiam scripsit Vitam S. Potiti Martyris, sapphico versu, libr. 1. Vitam S. Vuilhelmi Politiani, Anachoritæ, eodem versu sapphico, lib. 1. Vitam Beati Ioannis Appuli, Bisontini monachi Cassinensis, versu sapphico, lib. 1. De S. Patribus Cauensibus, carmen Heroicum.
De vita, & Obitu Pauli Pici Papiensis monachi Casinensis Heroicum.
De nonnullis Cœnobij Montis Regalis rebus componendis, Dialogum, inter locutorib. B. Virgine Maria, & Rege Gulielmo.
Caroli V. Imp. laudes, Heroico versu.
De dirimendo inter Turcas fœdere ad Henricum II. Gallorum Regẽ lachrymabile Phaleucium. Quæ & alia plura asseruantur. m. ss. apud RR. PP. Theatinos Venetijs.

Angelvs Saluettus, Senensis Theologus, & Generalis, ord. Minorum scripsit Tractatum de Iudicio, & Antichristo, qui incipit: *Tribus modis homines docentur, exemplo, magisterio, & flagello.* Senis, sub annum 1423. moritur.

Angelvs Saxo Brunsuicensis, scripsit in Canonem Missæ, li. 1. Sermones varios, li. 1. Quæstiones diuersas, lib. 1. & quædam alia. Claruit ann. Domini. 1480. Trit.

Angelvs Tancredus, Aretinus, Hetruscus, ord. Minorum, miracula S. Francisci scripsit, propè annum 1246. Obijt Assisij, & in eiusdem S. Francisci æde nõ procul ab eius sepulchro humatus est.

Angli Catholici, qui nostra ætate præcipui scriptores fuerunt aduersus hæreticos, inter alios hi sunt.

Ioannes Fischerus.
Thomas Morus.
Cutbertus Tonstallus.
Thomas Andingus.
Nicolaus Sanderus.
Nicolaus Harpesfeldus.
Ioannes Youngus.
Gulielmus Cardinalis Alanus.
Alanus Copus.
Thomas Stapletonus.
Ioannes Rastallus.
Ioannes Martialis.
Richardus Bristous.
Gregorius Martinus.
Rubertus Personius.
Edmundus Campianus martyr.
Collegium Anglorum Duacenum.
Gulielmus Reginaldus.
Robertus Personius.

Qui verò libri prodierunt prænotati nomine Dictiuni Veridici, & Antonij Philopatris, ij fuerunt Thomæ Stapletoni. Horum autem singulorum labores, vide, in verbo ipsorum, in suis quemque locis huius Apparatus.

Anglicanae persecutionis libellus emissus est Romæ è Typographia Georgij Ferrarij, ann. 1582. quo libello explicantur afflictiones, quas Angli Catholici ob catholicam fidem sunt passi, & adeo hodieq; patiuntur. Vide in verbo, Concertatio fidei.

Anglicvm Concilium Generale, ann. 1070. à S. Dunstano Cantuariensi Archiepiscopo, aduersus incontinentiam clericorum, celebratum est auctoritate Ioan. XIII. Pont. Max. Vide Acta S. Osuualdi Episcopi Vuigornien sis apud Laurentium Surium die 15. Octob. Tom. 5. & Matth. Vuestmonast. Flor. histor. sub eundem annum, & Cæs. Baron. Car. Annal. Tom. 10.

Anglicanvm Concilium totius Anglicæ regionis, præside Lanfranco Doroberneusis Ecclesiæ Archiepiscopo, totiusque Britanniæ Insulæ primate, ann. Domini. 1075. Gregorij autem VII. Pont. Max. tertio. Vide sub eundem annum Baronij Card. Annaliũ Tomum vndecimum.

Digitized by Google

ANGLICANVM Concilium Generale in cauſſa Vrbani Papæ, quem Anſelmus, vt legitimum Pontificem receperat, Rex vero inhæſerat potius Guiberto ſchiſmatico & hæretico. Vide Cæſ. Baronij Card. Annal. Tomum vndecimum ſub ann. 1095. Vrbani autē ſecundi Pont. Max. octauum.

ANGLORVM Collegium Duacenum, Rhemis ante commorans, nouum Ieſu Chriſti Teſtamentum in Anglicanā linguam conuertit, additis perdocta præfatiōne de iuſtiſſimis cauſis eius verſionis, & notis quibus hæreſes iugulantur.

ANIANI Epiſtola ad Euangelum presbyterum, extat ad finem 6. Tomi operum Bedę venerabilis.

ANIANVS quidem è Græco Latinas fecit octo primas Homilias S. Ioannis Chryſoſtomi in Matthæum. Crediderim ego hunc Anianum eſſe eum, de quo Sigebertus in Catalogo ita ſcriptum reliquit: *Anianus vir ſpectabilis, iubente Alarico Rege, volumen vnum de legibus Theodoſij Imp. edidit: & monente Orontio Epiſcopo, librum 10. Chryſoſtomi in Matthæum è Græco in Latinū tranſtulit. Vixiſſe autem illum ait Sigebertus, ann. 400.*

ANIANVS Flander Caſletenſis, monachus S. Vuinori Bergenſis, in Belgio, & Abbas monaſterij S. Petri Oudeburgenſis congregationis Cluniacenſis, vir doctus, & pius, vt eius monimenta, & inſtauratio Aedis Benedictinorum prodiderunt, quam ipſis Kal. Maij an. 1457. per Gulielmum Epiſcopum Sareptanum, Ioannis Epiſcopi Tornacenſis Suffraganeum præſentibus Abbatibus octo, & alijs Eccleſiæ dignis viris cōſecrari curauit, grani de volumen compoſuit, quod res geſtas à mundo condito vſque ad ſua tempora breuiter complectens, prænotatur Chronicon vniuerſale. Extabat in Bibliotheca Benedictinorū m. s. in membranis, & ſcitiſſimis picturis ornatum; ſed depopulantibus omnia, & ipſum monaſterium, an. 1578. hæreticis, fuit aſportatum, aut abſumptum. Arnold.

ANGESILVS. Vide, in verbo, Anſegiſus.

ANANIA de natura Dæmonum. Vide de illo Martinum Delrium Tomis tribus Diſquiſitionum Magicarum, is autem vocatur Laurentius. Quare, & vide in verbo Laurētius Anania.

ANIBALDVS, Ordinis Prædicatorum, & Card. Vide in verbo, Hanibaldus.

ANICIVS Hiſpaniarum Epiſcopus, ſcripſit aduerſus Priſcilliani dogma, & maleficiorum eius artes librum. Hic autē Vrſacio Epiſcopo, ob necem eiuſdem Vrſacij, cuius accuſatores extiterant, Eccleſiæ communione priuatus, exilio condemnatur. Iſidor.

ANITIVS Boëtius, Manlius Seuerinus, Torquatus, vir doctiſsimus, atque innocentiſſimus, Patricius, & Conſul Romanus, ſcripſit de contemptu mūdi Philoſophicum Opus. Extant verò alia ipſius plura, de quibus vide, in verbo, Boetius.

ANISIVS quidam Abbas, ſcripſit Tragœdiam, & alia multa carmina, vt ferunt.

ANNA vxor Nicephori Meliſſeni, filia Irenes & Alexij Imperatoris Græcorum, Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, & controuerſiarum Religionis in Orientalibus Eccleſijs notarum hiſtoriam, quam Alexidem vocauit, libris quindecim complexa eſt.

ANNA Pferingerin, Germana, ſanctimonialis, & Abbatiſſa ſecunda monaſterij Neuburgenſis, electa ann. 1444. ſcripſit vitam S. Hilarij Epiſcopi Germanica lingua, ad Ludouicum Bauariæ Ducem. Obijt. anno Domini 1451. Arnold.

ANNALES Eccleſiaſtici, Vide, in verbo, Cæſar Baron.

ANNIBALIS Rocchi I. V. D. Tractatus Viſitationū, ad Breue Greg. XIII. Pont. Max. De viſitādis Ciuitatibus, & Diœceſibus Patauina, & Vicentina. Veronæ 1590. apud Hieronymum Diſcipulum. Vide etiam in verbo, Hannibal.

ANNIBAL Firmanus, ſcripſit De modo rectè educandi filios. Venetijs 1564. & de Tranquillitate animi, ſiue iucunditate. Italicè Peruſij apud Laurentium Pegulum, anno 1574.

ANNIBAL Roſſelius, Vide in verbo, Hannibal Roſſelius, & in verbo, Mercurius Triſmegiſtus.

ANNIBALDVS Ceccanus Romanus, ex Archiepiſcopo Neapolitano, Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus vitas BB. Apoſtolorum Petri, & Pauli heroico verſu conſcripſit. Claruit an. 1327. Eilingrenus.

ANNONIS Viri ſancti, & Archiepiſcopi Vita apud Surium Tom. 6. die 4. Decembris à Monacho Sigebergenſi prope Coloniam Agrippinam conſcripta.

ANNONIVS monachus Benedictinus De Regum, proceruмque Francorum origine, de geſtis etiam Eccleſiæ vſque ad Philippum Auguſtum, lib. 5. viuebat ann. 829. editus eſt olim Pariſijs apud Aſcenſium, ſed & alibi deinceps.

ANNOYMI Catholici Epiſtola, qua ſolatur Prædicantes legentes ſortē Hunnij ob rē

infeli-

Digitized by Google

infeliciter, & mendaciter ab ipso Ratisbonæ gestam, cum glosis Ordinarijs Anonymi. Ingolstadij apud Eliam Vvillerum an. 1602.

ANONYMI cuiusdam Monachi, De casibus continuatio extat m.s. in Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia.

ANONYMORVM Auctorum vt nomina, sic tempora plerumque incerta sunt. Vide, in verbo, Anonymus.

ANONYMVS Scholiastes Origenis.

ANONYMVS. Vide, in verbo, Aimonius.

ANONYMVS citatur à Photio, qui scripserit contra Iudæos, & Tessarescædecatitas, qui sancti Paschatis festum non celebrabant, primo secundum Hebræos mense: librum aut em hunc siue Sermonem idem Photius inquit esse pressum, in quo nil superfluat, & ornatum. Οὗτος μὴν ὁ λόγος (ait) σύντονος, καὶ ἀπερίττος, καὶ κομπῶ μετέχων. Quid autem ipse senserit Auctor Anonymus de Paschate, subdit: quidque è Metrodoro quodam de eodem recitet, vide Photium, in verbo, Anonymus.

ANONYMVS quidam Episcopus, is, qui vitã S. Boniti Episcopi scripsisse fertur, post Episcopatum aliquot annis dignè administratum, ad portum quietis se recipiens, monachi habitum suscepit. Surius in vita S. Boniti. Tom. 1.

ANONYMVS, siue incertus Auctor, De expetenda magis animi sanitate, quam corporis, & de vitandis sortilegis, extabat in Bibliotheca Cardin. Sirleti, quæ modo est Ascanij Card. Columnæ.

ANONYMVS Auctor Appendicis ad Historiam Francorum Gregorij Turonensis ad historiæ suæ finem post Clotarium, *Chilperico mortuo* (inquit) *Theodoritum Regem statuerunt, qui nunc Solij Regalis obtinuit locum.* Et aliquanto post, vbi Saracenorum à Carolo Martello profligatorũ meminit, *Curricula* (inquit) *annorum à passione Domini reperiuntur 735.* Vide Bibl. SS. Patrum Bignæi, editione secunda.

ANONYMVS Poëta, scripsit de Bebiani Baptismo, & vxoris eius obitu carmen. Anonymus item (incertum an idem ipse sit) qui superior, quique hymnos de Christi Domini mysterijs scripsit. Extat vterque in Bibl. SS. Patrum Bignæi. Tom. 8. in secunda Parisiensi editione.

ANONYMI Auctoris De Lirinensis monasterij excidio fragmentum, cuius initio adiectum est breue de illis historiæ temporibus, Scholion Margarini Bignæi in To. 7. Bibl. SS. Patrum in secunda editione Parisiensi.

ANONYMI (perantiqui tamen scriptoris) in S. Dorothei doctrinas Præfatio extat in quinto Tomo Bibl. SS. Patrum Bignæi, editione secunda. Item Epistola cuiusdam ipsius discipuli, qua vita, & laus eiusdem Dorothæi continetur. Item Epistolæ, siue potius Epistolarum septem fragmenta, & alia Epistola ad imbecillorem quendam fratrem; varia cogitantem de administrante, quæ ad vsum ipsius pertinebant. Extant in Biblio. SS. Patrum, Tom. 2. Bignæi, editione secunda Parisiensi. In S. autem Dorothæi doctrinas extat Præfatio, & Epistola cuiusdam eius discipuli, qua describitur vita ipsius Anonymi quem diximus esse perantiquum scriptorem, Bignæi Bibl. SS. Patrum, secunda Parisiensi editione, Tom. 5.

ANONYMVS alius cuius Βιβλίον ἀνεπίγραφον, περιέχον λόγους, καὶ μονῳδίας, καὶ τινὰ ῥήματα ἐκκλησιαστικὰ. hoc est. *Liber sine Auctoris inscriptione continens Sermones, & Nænias, siue Orationes funebres varias, & quædam verba Ecclesiastica.* In Bibliotheca Vaticana m. s. qui est forsan idem cum sequenti.

ANONYMI in Bibliotheca Vaticana extat liber. m. s. Græcus, cõtinẽs *Sermones, & hortamenta, siue admonitiones Ecclesiasticas.* Inscriptio Græca Libri est. Βιβλίον ἀνώνυμον ἔχον λόγους, καὶ παραγγέλματα ἐκκλησιαστικὰ. Item, siue ipsius, siue alterius, cuius titulus: Ἕτερα κεφάλαια ἀνώνυμα. idest, *Altera capita Auctoris, cui nomen deest.* Alius item, cuius inscriptio: Ἀνωνύμου περὶ τῆς ἐν σαρκὶ οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. hoc est, *Anonymi de Incarnatione Domini nostri Iesu Christi.*

Alius hoc titulo: Βιβλίον ἀνωνύμου περιέχον ἐν αὐτῷ ὁμιλίας πλείους, ὡς ἐμὲ δὲ ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. hoc est. *Liber Anonymi continens Homilias, & vt quidem videtur, expositio* S. Ioan. Chrysostomi in Euangelium secundum Ioannem.

Alius. Λόγος παραινετικὸς ἀνώνυμος. *Sermo Paraneticus.* Anonymi.

Alius. Βιβλίον ἀνώνυμον περιέχον ἐν αὐτῷ πολλὰς, καὶ διαφόρους ὑποθέσεις ἐκκλησιαστικὰς μεγάλων, καὶ θεσπεσίων ἁγίων; Πρὸς τούτοις ἐπιστολὴ τοῦ Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. hoc est. *Liber Anonymus cõtinens plura, & varia argumenta Ecclesiastica magnorum, & insignium Sanctorum. Ad hæc Epistola Theophylacti Episcopi Bulgariæ.*

ANSBER-

Digitized by Google

ANONYMVS de S. Alberto in Tom. 5. antiquæ lect. Henrici Canisij.

ANSBERTVS in Apocalypsim prodijt Coloniæ, ann. 1536. Vide, in verbo, *Ambrosius Autbertus:* is autem, & Haymo non rectè legerunt in Apoc. cap. 9. *Labadon*, quod Græcè est Ἀπολλύων, quodque Latinè designat *Exterminans*.

ANSCHARIVS Frisius natus Vardenæ, quæ Ciuitas est Frisiæ, quam progressu temporis inundatio maris oppressit, & abstulit, Vltrà iecti in Schola S. Gregorij Episcopi, qui S. Bonifacij martyris successor fuit, literarum, & pietatis fundamenta iecit, inde Corbeiam Saxoniæ petijt Religionis monasticę ergo, vnde ob insignem, eruditionē, ac pietatē, & zelum erga Diuini verbi propagationem, tandem primus Episcopus Bremensis est cōstitutus. Scripsit ille, quæ interciderunt, ac latent. Sed Albertus Krantius citat eius Epistolas plures. Item libellū, Psalmorum summam paucis includentem, Vixit sub Francorum Rege Ludouico Pio, circa ann. 806. Hæc Suffridus Petrus, lib. de Frisiæ Scriptoribus.

ANSEGISVS, siue Angesilus (quibusdam Gallus) monachus, & Abbas Laubiensis, seu Lobiēsis Cœnobij, Benedictinus, in Hannonia, Egiloni datur successor, an. 871. à Ioanne Papa VIII. ob peritiam rerum Ecclesiasticarum, & secularium. Primatum autem Galliæ, & Germaniæ accepit, anno 872. quæ dignitas per manus tradita, ad successores suos in hodiernum vsque diem peruenit, obijt anno 878. susceptæ verò dignitatis octauo. Sic Trit. lib. 4. c. 86. & Democharcs, ac Bellaforestus, scripsit autem Impp. Carolo Magno, & Ludouico eius filio mandantibus, Statuta Ecclesiastica, libris duobus, & Leges mundanas libris totidem. Qui omnes libri editi Parisijs, cum Benedicto Leuita (additis quoque nonnullis Caroli Calui Imperatoris, & aliorum Regum Statutis) anno 1588. prodierunt in lucem.

ANSELMI (sed incertum cuius) Correctiones, ordinis celebrandi Concilij, quæ forsan idem sunt cum gubernaculo, quod diximus extitisse, in Bibl. Card. Sirleti, quæ modo est apud Ascanium Card. Columnam.

ANSELMVS, Auelburgensis Episcopus, in Marchia ad Auelū non procul ab Albi fluuio Germaniæ, vitas aliquot Sanctorum complexus est, Epistolas quoque plures scripsit. Floruit ann. 1146. Eisingrenus.

ANSELMVS Cantuariensis, in Anglia Archiepiscopus, ex Abbate Becensi in Normānia, Cœnobij ordinis Benedictini, qui Vrbano II. Pont. & Henrico III. Imp. claruit Tritemio, anno Domini 1080. (vel 1601, vt placet D. Antonino; vel 1058. vt scribit Raphael Volaterranus, quamuis & tunc floruisse potuit) Lantfranci Cantuariensis Archiepiscopi discipulus ingentibus Dei donis, doctrinaque & sanctitate ornatus, varia scripta, magno eorum bono reliquit, qui ea voluerint attentè perlegere. Ad quam Lectionem ea facilius allici poterunt, si intellexerint, ea non solum esse ferè breuissima, sed & tāti succi plena, vt vir inter alios productus Antonius Democharcs Theologus Sorbonicus Epist. præfixa Anselmi opusculis, quæ data an. 1544. edita est 1550. Parisijs, scripto sit testatus, in ANSELMI istius breuibus Opusculis penè omnia firmis rationibus demonstrari, quæ Petrus Lombardus Magister Sententiarum, in quatuor plenis voluminibus, multis Sanctorum Doctorum auctoritatibus postea confirmauit. Porrò vitam Anselmi Edinerus Anglus conscripsit.

Scripta verò ipsius alij partiti sunt in tres Tomos: Primum in nonnulla Euangeliorum loca. Secundum in commentaria in Epistolas Pauli, in Apocalypsim, & Cātica. Tertium in varia Opuscula, & Epistolas. At num hæc partitio vera sit, eiusq; Auctoris, qui nō hæc omnia scripsit, paullo post liquebit. Sanè hæc editio Coloniæ Agrippinæ, anno Domini 1573. apud Maternum Cholinum prodijt.

Sixtus autem Senensis ait eum scripsisse in Heptateuchum, hoc est in priora septē Diuinæ scripturę volumina, libros septem.

In Hexaemeron librum vnum, quem Tritemius citat.

In Canticum Canticorum, librum vnum, qui incipit. *In initijs librorum, causſa dicenda sunt.*

In varios Euangeliorum locos Homilias plures.

In Paulum Apostolum Commētarios, quorum initium est. *De Epistolis Pauli:* licet, inquiat, in vetustis Exemplaribus inueniantur ascripti Heruæo monacho.

Sanè Sixtus omisit Opuscula, cuius consilium fuit tantummodo afferre Exegematicos Diuinæ scripturæ Auctores. At certè dubitandum est, num ea in Heptateuchum, & in Hexaemeron scripta extent, quæ nondum, quod sciam, apparuerint. In Canticum verò Canticorum commentarius tribuitur Anselmo Laudunensi, qui Anselmi Cantuariensis fuit æqualis, sicque nomine *Laudunensis* prodijt Parisijs, anno 1550. ex Officina Ponceti le Preux.

Digitized by Google

Tritemius autem Catalogum alium affert, quamuis asserat Anselmum penè infinita scripsisse Opuscula. is verò Catalogus est, qui sequitur:

Contra gentes cur Deus homo, lib. 2.	*Sape, & studiosè à multis.*
De Incarnatione Verbi contra Iudæos, lib.	*Domino, & Patri vniuersæ.*
De Conceptu Virginali, lib.	*Cum in omnibus religiosa.*
Prosologion, lib.	*Eia nunc homuncio.*
Monologion, lib.	*Si quis vnam naturam.*
De Spiritusancto contra Græcos.	*Negator à Gracis, quod Spiritussanctus.*
De casu Diaboli, lib.	*Illud Apostoli. Quid habes.*
De diuersitate Sacramentorum, lib.	*Domino, & amico Vualram.*
De fermento, & azimo, lib.	*Anselmus seruus.*
De voluntate Dei, lib.	*Humana ratio.*
De libero arbitrio, lib.	*Cum liberum arbitrium.*
De Gratia, & libero arbitrio, lib.	*De tribus illis Quæstio.*
Dialogus de Veritate, lib.	*Quoniam Deum veritatem esse.*
De similitudinibus, lib.	*Voluntas tripliciter.*
De mensuratione Crucis, lib.	*Quoniam iubente filio tuo.*
Meditationes, lib.	*Domine Deus meus.*
Meditationes de Passione Domini, lib.	*Anima Christiana,*
Stimulus amoris, lib.	*Iesum Nazarenum.*
Pro insipiente, lib.	*Dubitanti vtrum sit.*
Contra insipientem, lib.	*Quoniam non me.*
De miseria hominis, lib.	*Terret me vita mea.*
De membris Deo attributis, lib.	*Vbicunq; Sacra scriptura.*
De Sacramentis, & Officijs Diuinis, lib. 2.	*Celebratio Missæ.*
Prouerbia, hoc est, de domo cõscientiæ, li.	*Domus hæc, in qua.*
In Assumptione S. Mariæ, lib.	*Intrauit Iesus.*
Ad Guilhelmum Hirsaugiensem Epist. 1.	*Ex quo vestra probitas.*
Epistolarum ad diuersos, lib.	*Seruus seruorum Dei.*
De Sancta Trinitate, lib.	De octo beatitudinibus, lib.
In Canticum Canticorum, lib.	In Hexaemeron, lib.
De pace, & concordia, lib.	Ad Lantfrancum Archiepiscopum, lib.
De beata vita, lib.	De Grammatico, lib.
De beata sufficientia, lib.	De S. Ioan. Baptista, lib.
De laudibus Sanctæ Mariæ, lib.	De peccato originali, lib.
De bona occupatione, lib.	Sermones etiam nonnullos.

At ex quadraginta & vno Opusculis, quorum à Tritemio fit mentio, Parisiensis editio, de qua paullo antea diximus, non continet nisi vigintisex; nimirum, nec Tritemius omnia illa, de quibus scripsit, viderat: neque ipsius Anselmi censentur esse aliqua. Et quorũ Opusculorum initia non adnotauit Tritemius, ea necdum omninò excusa esse credo.

Sciendum autem Homiliam, quæ inscripta est. In Assumptionẽ S. Mariæ, alibi inscribi, *Homilia Euangelij secundum Lucam. Intrauit Iesus.* Quæ verò de laudibus S. Mariæ, verisimile est eandem esse, quam Democharis vocat: *De excellentia Glorioſissimæ Virginis Mariæ.* Tritemius verò non numerauit libros duos. *De Imagine Mundi,* nec Dialogum *De Passione Domini,* qui iã excusi sunt: credo ita, quòd putauerit libros *De Imagine Mundi,* Honorio Incluso esse tribuendos, quemadmodum ille quoque tribuit.

Anselmi porrò Homilia extat inter eas, quas Alcuinus collegit. Sed & Antonius Democharis, qui egregiã nauauit operam in repurgandis mendis, quibus ob incuriam Amanuensium, vel propter codices ab alijs deprauatos scripta Anselmi scatebãt, in alium ordinem sex & viginti, quæ diximus, Anselmi Opuscula hoc modo digessit.

Monologion hoc est Soliloquium.	De conceptu virginali, & peccato originali
Prosologion, id est, alloquium.	De processione Spiritussancti.
Pro insipiente.	De fermento, & azimo.
Contra insipientem.	De diuersitate Sacramentorum.
De Incarnatione Verbi.	De similitudinibus, lib.
Cur Deus homo.	De voluntate Dei, lib.
De veritate.	De concordia prescientia, & prædestinationis, nec non gratiæ Dei cum libero arbitrio, lib.
De libero arbitrio.	
De casu Diaboli.	

Digitized by Google

De miseria hominis, lib.
De vestimentis, & membris, & actibus Deo attributis, lib.
De mensuratione Crucis.
De Meditatione redemptionis generis humani, lib.
De Passione Domini, Dialogus vnus.
Speculum Euangelici Sermonis, siue Stimulus amoris.
Homilia Euang. secundum Lucam. *Intrauit Iesus.*
De excellétia glorioſiſſimæ Virg. Mariæ, li.
Epiſtolarum, lib.
De Imagine Dei, lib. duo.

Obſeruatio.

Præter hęc in veteribus editionibus nonnulli librum de veſtimẽtis, & membris Deo attributis inſeruerunt operum Hieronymi Tomo quarto, hac inſcriptione. *De ijs, quæ Deo in Scripturis ſanctis attribuuntur.* vbi & multa fuſius initio tractantur. Quidam verò Auguſtini librorum Tomo quarto, prænotatum. *De eſſentia Diuinitatis*, ac tam initio, quàm ad finem copioſiorem.

Ad vigintiautem, & ſex Opuſcula, que in editione Pariſienſi, ann. 1550. continentur, Antonius Dernochares ſummam vniuſcuiuſque quàm breuiſſimè ſcripſit Ioanni Hangeſtæo Nouiodunenſi Epiſcopo. Nec mentionem vllam commentariorum, ſiue in Canticũ Canticorum, & in Epiſtolas Pauli, ſiue in alios ſacros codices facit.

Nos addimus non Anſelmo, ſed Heruæo, quem putant ante ducentos quinquaginta annos vixiſſe, vetuſta exemplaria, & doctos viros, inter quos fuit Simon Fontanus Senonenſis, vir acri iudicij, adſcribere commentarios in Epiſtolas Pauli, in quibus nihil fermè reprehendendum, tota verò interpretãdi ratio diuitijs ſpiritus abundans, ſummopere laudanda ſit Dictio, & breuitas, ſed ſenſibus fœcunda, quoniam non prorſus eſt Anſelmo diſſimilis, fecit, vt eiuſdem eſſe exiſtimaretur. Nomen autem Anſelmi Laudunenſis, vt huius commentaria in Canticum Canticorum, Anſelmo Cantuarienſi tribuerentur. Canticũ Canticorum.

Porrò qui librum de myſterijs Eccleſiæ extitiſſe Anſelmi Cantuarienſis ſcriptum, vti & alterum de origine animæ, & alium de Conceptione Beatiſsimæ Virginis, tradidere, ij quidem facere aliquam fidẽ poſſent, quoniam Angli de Anglicanis, ſeu de propinquis Normannis Autoribus certius aliquid noſſe potuerunt; veruntamen quoniam ex albo Catholicorum ſcriptorum proſcripti ſunt, ad hũc Apparatum non accerſuntur: niſi vt noſtra repetantur, ij verò, vt commeriti ſunt, explodantur. Io. Balæus in vita Thomæ Cãtuariẽſis, ſed Balæus ipſe prohibitus eſt.

Quod autem in commentarijs Anſelmi in 27. cap. Matthæi legitur, ſe certa ratione comperiſſe, Chriſtum Luna quartadecima eſſe occiſum, & Luna tertiadecima præter ordinem Diuinæ legis celebraſſe ſuum Paſcha, dubium (inquit Card. Bellarminus) eſſe non poteſt, quin totuiſte locus ab aliquo Græcorum fautore fuerit inſertus in libro S. Anſelmi, & quidem parum prudenter. Anſelmus enim apertiſſimè contrarium docet in commentario cap. 26 in illa verba. *Prima autem die Azimorum.* vbi dicit, quartadecima die comediſſe agnum: quintadecima die fuiſſe crucifixum. Vide Bellarm. li. 4. de Sacramento Euchariſtiæ, c. 9. To. 2.

In commentarijs verò Epiſtolæ ad Romanos, cap. 5. ſcriptum eſt, Charitatem diffuſam in cordibus noſtris, qua Deum & proximum diligimus, nõ eſſe donum aliquod Spiritus ſancti in nobis creatum, ſed ipſam Spiritus ſancti perſonam habitantem in nobis, quam ſententiam cutus eſt Petrus Lombardus. 1. Sent. diſt. 17. At huic opinioni aduerſantur vnanimi conſenſu, omnes fermè Scholaſtici Theologi, docentes Spiritũ ſanctum illabi quidem animis noſtris ſecundùm Subſtantiam Deitatis ſuæ, vel hypoſtaſim perſonæ ſuę: attamen loco interuallo diſcerni à charitatis dono, quo in amorem Dei, & proximi accendimur. Quin, nullo modo defendi poteſt, præſertim poſt Concilium Tridentinum ſententia illa, quòd Charitas ſit tantum ipſe Spiritus ſanctus. Diximus hoſce commentarios adiudicari Heruæo monacho.

Cæterum quod primò has enarrationes in Pauli Epiſtolas à Renato Caſtanæo è ſitu, & ſqualore eruitas, in lucem Coloniæ euulgatas hactenùs à multis creditum eſt, nõ ita habet. Primò enim prodiêre anno 1533. in Gallia apud *Poncetum le Preux*, atque Epiſcopo Pictauienſi dicatæ, cum annis fermè quadringentis, & quinquaginta latuiſſent.

Prætereà Anſelmi Cantuarienſis Liber, *Cur Deus homo*, Græcè ſcriptus extat in Bibliotheca Vaticana, hac inſcriptione. Τῦ μακαρίυ ἀνσελμυ Καντουαρίυ ἀρχιεπίσκοπυ λόγοι, διὰ τί θεὸς ἄνθρωπος. Οὐ δόκει.

Qui verò alias editiones Anſelmi noſſe cupiant, ij ſciant Coloniæ quidem tribus diſtinctas Tomis (vti dimus) prodijſſe, an. 1573. ſed & quaſdam ibidem ſeparatim, an. 1533. In Euangelia verò commentaria Venetijs ann. 1568. In Epiſtolas autem Pauli ibidem,

ann.1549. Meditationes deinceps ibidem ann.1553. Et opuscula Venetijs an.1568. Ea quæ de excellentia glorioſiſsimæ Virg. Mariæ: deque ſimilitudinibus ſcripſit idem Anſelmus, ſtudio Henrici Sommalij Societ. Ieſu presbyteri ſeparatim excuſa ſunt Duaci apud Petrum Bellarum anno 1605. Coloniæ apud Ioannem Hunthemium.

ANSELMVS Cantuarienſis, librum de quatuordecim animæ, atq; corporis dotibus, ſiue beatitudinibus: nondum antea editum ſcripſit, qui denique prodijt Opera Henrici Sommalij Societatis Ieſu, Antuerpiæ apud Io. Moretum an. 1602. vnà cum Alberti Magni Paradiſo Animæ, ſiue de Virtutibus.

ANSELMVS Laudunenſis Scholaſticus, nouo expoſitionis genere vtriuſque teſtamẽti ſcripturas (vt habet Appendix ad catalogum Henrici de Gandauo, gloſſa interlineari, & marginali de Patrum ſcriptis collecta, illuſtrauit, elucidauit. At Sixtus Senenſis ita ſcribit, *Anſelmus Laudunenſis Gallus, cognomento Scholaſticus in Diuinis Scripturis, & Sacrorum Doctorum voluminibus iugi ſtudio eruditus, & in omnibus diſciplinis non mediocriter inſtructus, ingenio acutus, eloquio preſſus, & Laconica cuiuſdam breuitatis imitator, nouo, & inuſitato explanationis modo vtriuſque Teſtamenti libros ex breuiſſimis quibuſdam Patrum Annotatiunculis expoſuit, quas minutiſſimis characteribus deſcriptas inter ipſas ſcripturarum lineas maioribus literis exaratas, nõ minus curioſa, quàm vtili induſtria artificioſiſſimè coaptauit: eumq; laborem ad differentiam Gloſſæ Strabenſis, quæ in marginibus ſacrorum codicum deſcribi ſolet, Gloſſam interlinearem appellauit. Claruit Henrico IIII. Imp. an. 1110.* At Tritemius addit eum ſcripſiſſe etiam *in Pſalterium Dauidis*

ANSELMVS Legienſis, ſiue Leodienſis Clericus, ſcripſit Geſta Epiſcoporum Leodienſium; vbi & vitam Guatonis Epiſcopi ſibi notam, anno Domini 1050. Trit. & Sigebertus.

ANSELMVS Lucenſis. Vide in verbo, Anſelmus Mantuanus.

ANSELMVS Mantuanus, Lucenſis Epiſcopus, ac deinceps amore Diuinæ contemplationis, & amicis ignorantibus, monachus Cœnobij S. Benedicti in agro Mantuano, non longè poſt à Gregorio Papa VII. qui eius opera maximè vtebatur, coactus ad ſedem quidem ſuam redijt, ſed tamen habitum monaſticum ſub veſte Epiſcopali gerens, in eodem etiam ſepeliri voluit, an. Domini 1086. die. 18. Martij. Vita eius m.s. extat in monaſterio S. Benedicti Mantuani, vide Cronicon, de origine ex actis Comitiſſæ Mathildæ, c. 5. à Benedicto Luchino monacho Italicè ſcriptum, & Mantuæ editum, an. 1597.

Scripſit aduerſus Guibertum Antipapam pro Romano Pont. *Apologeticum Domini Papæ.*
In lamentationes Hieremię, non autem in Hieremiam totum, vt quidam putarunt, lib. 1.
In Pſalmos vſque ad illum locum, *Benediximus vobis in nomine Domini*, rogau Mathildæ Duciſſæ, ſed moriens inchoatum opus reliquit.
Epiſtolarum ad diuerſos, librum.
Extant in Bibliotheca S. Senedicti Mantuani m.ss. ſequẽtia opera ipſi ascripta, videlicet:
Meditatio in Orationem Dominicam: Incipit, *O immenſa clementia:* columnis octo in mẽbranis prægrandibus.
Alia in eandem cuius initium, *Poſſunt autem omnia ſupradicta aliter explicari.*
Alia in eandem. *Poſſumus, & ſupradictas petitiones exponere.*
In Salutationem Angelicam meditatio. *Aue Maria.*
In Salue Regina, Meditatio maximè pia, columnis octo, hoc exordio *Ad ſalutandam Beatam Virginem:* quæ quidem meditatio S. Bernardo tribuitur in editone Veneta, anno 1568. in 4. Tom. 2. operum eius, fol. 435. at vtrum rectè, viderit cordatus lector.

Sunt autem apud Arnoldum Vuion, m.ss. alij duo libelli Anſelmo aſcripti, in quorũ primo, agitur de Geſtis Domini noſtri Ieſu Chriſti rythmicè. Incipit, *Deſere iam anima lectũ ſoporis. Languor, torpor, vanitas, excludantur foris.* In ſecundo verò, etiam de ijſdem Domini noſtri Geſtis diſſeritur, ſacra tamen Paſſio potiſſimum explicatur. Incipit, *Ieſu Chriſti celeri miſeratione, & Mariæ Virginis interceſſione.*

Fertur & eſſe Anſelmi pia illa Oratiuncula: *Domine Deus ſi feci, vt ſem reus tuus.* De duobus autem Anſelmis, quos citat Sixt. Sen. in Bibl. Sancta, Arnoldus Vion in notis ad diem 18. Martij ſic ſcripſit: Anſelmi, de quo Martyrologium Rom. cum Baronio, Galeſinius, & Tabulæ Eccleſiæ Mantuanæ, hac die felici in Ephemeride Anſelmi quidem meminit, ſed eundem cum Anſelmo Cantuarienſi Archiepiſcopo confunditin quo videtur corrigendus. Iſtius vitam ab eius contemporaneo grauiter conſcriptam, habemus in noſtro Cœnobio S. Benedicti de Padolyrone in agro Mantuano manuſcriptam, quæ ſic incipit: *Deuotis quorundam precibus inſtanter cogimur, vt vitam ſanctiſſimi patris noſtri Lucenſis Epiſcopi D. Anſelmi, quam præſentes vidimus, & pariter à commorantibus fideliter accepimus compendioſo explicemus labore. Arctioris vitæ ſtudio inflammatus, Epiſcopatu relicto, vitam Monaſticam in eodem S. Benedicti Cenobio pro-*

Digitized by Google

bio professus est; vt clarè satis ostendit vitæ ipsius Auctor his verbis: *Disponit ergo Orationis causa Sanctorum aliqua visitare limina, & nescientibus, qui cum ipso erant, parentibus, ac fidelibus, fit subito monachus Regulæ S. Benedicti subiectus: Repositus verò à S. Gregorio VII. suæ Sedi, nunquam habitum monasticum deserere voluit, sed eundem sub habitu Episcopali celans, ad finem vsq; vitæ retinuit.* Reseruatur item liber miraculorum eius post mortem, quorum 29. à B. (sic enim se appellat) peccatore Capellano eius: reliqua 30. à reuerentioribus, sicut ipsi viderunt, aut audierunt à fidelibus descripta sunt. Agunt de eodem Sigebertus de Illust. Eccles. Script. c. 162. Tritemius de Scriptoribus Ecclesiast. & Sixtus Senensis, li. 4. Bibliothecæ sanctæ: in hoc tamen mendosus, quod duos Anselmos, vnum Lucensem, alterum Mantuanum Episcopos, pro vno constituat, & Opera vnius, duobus adscribat, quod quam à veritate sit alienum, ex hoc liquet, quod nullus in toto Episcoporum Mantuanorum Catalogo reperitur, qui Anselmus vocetur, eo præcipuè tempore, quo floruisse iste ab eo notatur; Mathildis scilicet Illustrissimæ Ducissæ: Tunc enim non Anselmus, sed Vbaldus Mantuanam tenuit Sedē, cuius hortatu, & iussu istius S. Anselmi vitam fuisse scriptam ab Auctore refertur. Restituendus ergo est suæ integritati Sixtus. Omnia verò, quæ Anselmo illi Mantuano adscribit de annis mortis, & Episcopatus, huic nostro Anselmo attribuenda sunt. Porrò corpus viri huius sancti in D. Petri maiore æde quiescit Mantuæ, quod integrū cernitur, vt dormientem potius, quam mortuum diceres. Immortalitatis stola indutus est an. 1086. Episcopatus sui 13. Indict. 52. ann. 9. Sed & de eodem agit Bartholdus in Appendice ad Cōtractum, ad annum 1086. & ea ipsa die eum obijsse testatur. Hæc Arnold. Sixti Senensis locus notatus.

ANSELMVS Rhemensis, Gallus, Benedictinus monachus, itinerarium S. Leonis Papæ IX. ex Vrbe in Germaniam, & in Gallias, scripsit, in quo, ea quæ in Synodis gessit varijs in locis commemorat, cum etiam Diuinam sibi virtutem fuisse cooperatam asserat aduersus Frisingensem Episcopum, qui cum in Synodo contumaciter aduersus auctoritatem Apostolicam ageret, repentè in omnium conspectu obmutuit. Claruit ann. 1050. Sigebertus, Ttitemius, Eisingrenius, Arnold.

ANSELMI Steckelij Equitis Enchiridion Quadragesimale precationum diariarum è Thomæ Beauxamis Carmelitæ Homilijs in Euangelia, quæ singulis Quadragesimæ diebus legūtur. Monachij 1581. Eiusdem precationes meditationem sacrosanctæ Cœnæ Domini Passionis, ac Resurrectionis Dominicæ continentes, & in singulos vniuscuiusque hebdomadis dies diuisæ, excerptæ ex Homilijs Paschalibus eiusdem Beauxamis, quæ & excusæ fuerunt Monachij eodem anno. Sed insequente ibidem. Eiusdē Precationes Psalmorum Dauidis contextui, & numero respondentes, cum antea, hoc est an. 1577. eadem in ciuitate euulgasset libellum prænotatum. De animi facinoribus prauis cohorrescentis angustia, & vicissim optimè sibi consci libertate.

ANSELMVS Vicentinus, ord. Augustiniani, in Martinum Lutherum librum Venetijs edidit, De Indulgentijs, alijsq; Christianis propositionibus.

ANGISIVS Abbas, Lobiensis, in librum promiscuè congessit, quæ in celebratis tempore Caroli Magni in Gallia Synodis fuerant constituta; quo quidem libro cētum & sexaginta octo capita continentur.

ANSO, Belga, monachus, & Abbas monasterij Laubiensis, congregationis (vt vocant) Gallicanæ Floriacensis, renunciatus, ann. 776. scripsit ad Theodulphum prædecessorem suum librum, de vita S. Vrsmari Episcopi. Arnold.

ANTHELMVS. Vide, in verbo, Adelmus.

ANTHERVS Græcus Pont. Max. qui annos quinque, ac paullo plus sedit, quique fuit martyr, reliquit Rescriptum ad Episcopos Beticæ, & Toletanæ Prouinciæ. *Tom. 1. Concil.* Per Notarios autem res Martyrum accuratè descripsit, & in ærarium Ecclesiæ reposuit. E' quo fonte hausta ferè sunt, quæ hodie de martyribus gesta nouimus. *Georgius Vuicelius in Rom. Pont. Epitome. 1. Gilbert. Genebrardus, li. 3. Chronogr.* moritur an. Dom. 239.

ANTIDOTA Euangelica contra horum temporum hæreses, vide in verbo, Thomas Stapletonus, & in verbo, Hæreses, siue hæretici.

ANTIDOTARIVS animæ per Amplexorem recognitus Parisijs 1552.

ANTIMACHVS Heliopolitanus, Aegyptius, Cotmopæiam, ideſt ortum siue conditionem mundi versibus Heroicis 3780. descript. Suidas. Exaemerō:

ANTIOCHENA Synodus, siue Concilium Apostolorum ad sedandas controuersias illhic exortas fuisse habitum probat ex Pamphili martyris auctoritate Franciscus Turrianus noster, qui & Pamphili fragmentum recitat, & Canones illos in compendium redactos recenset. Vide, præter Turrianum aduersus Magdeburgenses, li. 1. c. 25. Baron. Car. 2. Tomum annalium, sub annum 102.

ANTIOCHENA Synodus coacta ab Orientalibus, anno Domini 255. aduersus Schisma Donatiani, ad quem è Cappadocia, Asia, Syria, Aegypto, fuere vocati Episcopi. Vide Dionysium Alexandrinum in Epist. de Pœnitentia ad eos, qui erant in Aegypto.

ANTIOCHENAE Synodi duæ contra Paulum Samosatenum, Prior anno Dom. 265. Posterior, ann. 272. Vide Euseb. lib. septimo, cap. 23. & 24. & Baronij Cardin. Annalium Tom. 2.

ANTIOCHENVM I. Concilium generale 345. Episcoporum aduersus fidem catholicam ab Arianis coactum, reprobatum est, & damnatum. At summa Conciliorum, & alij, hoc ipsum pseudoconcilium Antiochenum, an. 345. vt diximus, contra fidem catholicam coactum, & ideo reprobatum, confundunt cum alijs: sex enim fuere Antiochena Cōcilia. Vide Bellar. Card. To. 1. controu. 4. lib. 1. de Concilijs c. 6.

ANTIOCHENA Synodus, an. 360. cura Constantij Imp. ad exauctorandum Meletiū, & substituendum Euzoium, habita fuit ab hæreticis, quare neque hæc fuit catholica. Vide Athanasium de Synodis. Hieronymum in Chronico. Sozomenum li. 4. c. 28. Baronij Card. Tom. 3. Annalium.

ANTIOCHENA Synodus, anno Dom. 363. sub Liberio Pont. cui interfuere 27. Episcopi, coacta est à Meletio Orthodoxorum Episcopo Antiochiæ. Approbarunt vnanimes Nicænam confessionem. Extat Epist. Synodalis ipsius Concilij ad Iouianum Imp. Vide Hier. in Chronico. In quo Baronius restituit textum ita. *Synodus Antiochiæ à Meletio, & suis facta in qua Homiusio, & Homeusio reiecto medium inter hæc Homousion receperunt.*

ANTIOCHENA Synodus, ann. Dom. 378. sub Damaso Papa, cui interfuit Cregorius Nyssænus frater Basilij, qui iam è vita decesserat. Vide Card. Baron. Tom. 4. Annalium in eundem annum.

ANTIOCHENA Synodus, à Io. Antiocheno, de libris Theodori Mopsuesteni habita. Vide Card. Baron. To. 5. sub annum 435.

ANTIOCHENI viri Catholici, & in fide orthodoxa constantis extat vaticinium de morte Iuliani Apostatæ apud Theodoretum. Is enim Iulianus Ludimagistrum, vt nostrā religionem, quasi per iocum irrideret, sciscitatus, quid rerum gereret fabri filius? ille Diuina impletus gratia prædixit quod erat paullò post euenturum. *Nam huius* (dixit) *vniuersitatis opifex Deus, quem tu per risum fabri filium nominas, Iuliano loculum fabricatur.*

Theod. lib. 3. c. 18.

Anno Domini 363.

ANTIOCHI monachi quondam in Lauræ Cœnobio S. Sabæ, deinde Abbatis ad Eustachiū Athalinæ domus, Ancyræ, quæ est Galatiæ metropolis, monachū, PANDECTES diuinitus inspiratæ, Godofrido Tilmanno Cartusiæ Parisiensis monacho interprete, cū eiusdem Tilmanni in suum nunc Antiochum nuncupatoriæ Prefationis fragmento. Pādectes autem hic in 63. Sermones distinctus complectitur Expositiones diuersorum Patrum in Decalogum vna cum reprobationibus omnium hæreseon, quæ aduersus Decalogum emerserant: Eiusdem autem Antiochi exomologesis; vbi cum hæc verba profert. *Salutis nostræ spem, nempe crucem Christi, tradidisti fidei aduersarijs* fidem facit accidisse id Heraclio imperante. Quod esto dictum, quoniam Sixto Senensi nondum innotuerat, quonam tempore Antiochus claruisset. Extant in To. 2. Bibl. SS. Patrum Bignæi editionis secundę Parisiensis, & m. s. Græcè in Bibl. Vaticana. Quin & Auctor hic Antiochus Laurę Græcus, iunctus erat cum Prato Spirituali m. s. Græcè, & quidem Constantinopoli allato, quod postea ad Baronium Card. missum est. Ex quo Antiocho Nicolaus Serarius exscripsit fragmentum, quod in SS. PP. Bibliotheca Parisiensi deest, idque ad Frontonem Ducæum nostrum misit.

ANTIOCHVS Episcopus Vrbis Ptolemaidos, vir ingenij rari, eruditionis, & eloquētiæ summę, vt verbis Sixti Senensis vtar, cui Anianus perantiquus Io. Chrysostomi interpres plausibilem dicendi pompam ascribit, inter alia in cap. Ioan. IX. de illuminatione cæci nati luculentam orationem, ac de compunctione, timoris Dei, & humilitatis plenā scripsit. Claruit sub Theodosio, & Arcadiō Augg. ann. Dom. 390. Sixt. Sen. At Gennadius multo antea, ita de illo scriptum reliquit. *Antiochus Episcopus scripsit aduersus auaritiam vnum, & longum volumen:* & in curatione cæci *qui à Saluatore illuminatus est Homiliam composuit, compunctione timoris Dei, & humilitas plenam, moritur Arcadij Imperatoris tempore.* Quin & Tritemius huic scriptori plura opera tribuit, & quod hic vnum longum volumen dicitur, in duos libros diducit. Porrò, Antiochi Theologi antiqui Conciones Græcè extabant Florentiæ in Bibliotheca Medicea.

ATIPATER Bostrensis Episcopus, qui Græcè Refutationem composuit Apologiæ pro Origene ab Eusebio conscriptæ, edidit homilias plures, inter quas vnam in Matthæi caput nonum, De Muliere sanguinis fluxu laborante, cuius initium est: *Quod Iudæorum vocatio-*

vocationem.citatur in secunda Synodo Nicæna. Act. 4. Ita Sixtus Senensis: qui tamen haud fecit mentionem homiliæ ipsius Antipatri in Annunciationem Beatiss. Virginis. Quæ cũ alibi m.s. tum in Bibliotheca Augustana extat, num. 66. Extare item audio eiusdem Sermonem in Natiuitatem Domini.

ANTISIODORENSE Concilium Diœcesanum, cui prę fuit Aunacharius eiusdẽ ciuitatis Episcopus solus cum Abbatibus, & presbyteris eiusdem diœceseos, in quo plura, quę statuta fuerant in Matisconensi Concilio secundo, cui idẽ Aunacharius interfuit, & sexto loco subscripsit, pariter repetita esse reperiuntur. Canones in eo sanciti 45. spectantes ad Ecclesiasticam disciplinam, & monasticam obseruantiam retinendã. Vide his Car. Baron. Annalium Tom. 8. pag. 14. sub an. 590. Dubia item quædam de aliquo illorum Canone enodantem.

ANTONINI Episcopi Cõstantinæ ciuitatis Epistola ad Arcadium in Vandalica persecutione hortatoria ad martyriũ, & pulcherrima, extat in To. 3. Bibl. Sanctorum Patrũ, secundæ editionis Parisiensis, & apud Card. Baron. To. 5. sub annum 437. inde excerpta. Vixit anno 437.

ANTONINVS Episcopus, qui Epistolam scripsit ad Arcadium, vt habet Margarini Bignæi editio; apud Gennadium autem nominatur Honoratus. Vide Bibl. Sanctorum Patrum.

ANTONINVS Florentinus Nicolai, & Thomasinæ F. Ord. Prædic. & Patriæ suæ Archiepiscopus à Clem. VII. Pont. Max. in numerum Sanctorum relatus est, vir sanctitate, & doctrina insignis. Quæ Nicolaus V. Pont. Max. admirans: *Non minus* (dixit) *ego Archiepiscopum Florentinorũ Sanctorum Catalogo adhuc viuũ adscribendum putarem, quàm Bernardinum mortuũ.* Is autem Antoninus ob suas virtutes apud Romanos Pontifices, Calixtum III. Pium II. & Nicolaum Quintum, sæpe Legationis Reipublic. Florentinæ munere functus est.

Obijt priuilegio festi Christi Domini ascendẽtis ad Cœlum, 5. Nonas Maij, an. 1459. iterans illud Psalmi: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse vellet de laqueo pedes meos.*

Scripsit plura, & quidem cum laude, vti cum labore, ii tum argumentum, tum seculi illius minus limati statum cogitemus: quæ multis præbuere occasionem sua scripta ditãdi, & ex eius laboribus illustrandi.

Ex ijs verò, qui fructum vberiorem capere velit, tria primò in rem conferat. Vnum, vt vitam ipsius perlegat antequam eius operibus manum admoueat. Ea extat in eius Canonizatione, quam vide ante ipsius Chronicon editum postremò Lugduni. Alterum, vt norit vnde illud Chronicon cõflauit: ac simul, hinc hauriat quid eius Summa, & reliqua scripta contineant. Tertium, vt saniores editiones sibi legendas proponat.

Ac quidem, quod ad Chronicon ipsius attinet, desideratum est diu, vt emendatũ prodiret in lucem, cum pleraq; vir ille sanctus collegisset, sanè quidem è probatis auctoribus, sed & ex ijs, qui superibus proximis seculis non ita circumspectè Auctores quosque versauerant: Quamobrem & Antoninus non pauca corriuauerat in suos labores, quæ sine dubio, si apud nos viueret, modo elimaret; & cum in cœlis beatissima luce fruatur, haud dubium, quin percupiat sua recognosci, & puriora, quàm olim erant, tractari.

Annotationibus ea illustrauit ante annos plus minus viginti tres è nostris Petrus Maturus Aruernus Gallus, cum Lugduni in Gallia, Philippus Tingius Typographus vellet recudere, quod & magno legentium bono præstitit. At Veneti quoque Typographi idẽ Chronicon Lugduni recusum, suis typis cum ijsdem Petri Maturi annotationibus subiecerũt. Quamobrem minus offenso pede editionis istæ decurri possunt, omissis antiquioribus, vel Lugdunensibus, vel alijs, vbi antea prodierant.

Porrò opus ipsum Chronici in tres partes distributum, quarum Prima, continet res gestas ab ipso Mundi exordio vsque ad Syluestrum Pont. Max. Secunda à S. Syluestro, vsque ad Innocentium IIII. hoc est ad annum Domini 1313. Tertia, ab Innocentio IIII. vsque ad Pium II. hoc est ad annum 1459.

Scopus operis, quemadmodum Auctor in suo Proœmio indicat, est, vt ex ijs, quæ narrantur in historijs, homines discant in Mundo rectè versari, ac proinde sperantes à Domino beatitudinem, hanc denique consequantur. Collectum est autem, vt idem ipse asserit è sequentibus Scriptoribus.

Moysi & reliquis Veteris, & Noui Testamenti Auctoribus.
Gestis, & dictis Summorum Pontificum à Gratiano excerptis.
Alijs Patribus.
Eusebij Cæsariensis Historia Ecclesiastica: quam Ruffinus è Græco in Latinum vertit,

eque duobus Ruffini libris eidem adiectis.
Ex Eusebij Chronico à Hieronymo conuerso in Latinum eque supplemento Hieronymi vsque ad tempus sui.
E' Paulo Orosio.
Ex Augustino de Ciuitate Dei, cum declaratione Thomæ Anglici.
E' Iosephi libris Antiquitatum Iudaicarum.
E' Gregorij Magni Dialogis.

Et quidem hi antiqui, præter Suetonium, & alios veteres Historicos, vnde etiam suũ opus struxit. At & vsus est alijs vel recentioribus, vel minus rationem Chronographiæ habentibus, vel qui non ita accuratè delibauerant veriores historias. Quales fuere Helinandus in compilatione historiarũ, Petrus Comestor in sua historia Scholastica, Vincentius in Speculo historiali, & Ioannes Columnius, siue de Columna, vterq; ord. Prædicatorum Annalium Scriptores, quales nos hoc seculo fumus consecuti, Onuphrium, Genebrardum, Card. Bellarminum, atq; Baronium, & alios, nemo non videt, quàm auidè istorum semitam triuisset. Incipit verò Chronicon, *Loquar propositiones ab initio.*

Scripsit aũt præter Chronicon Summam Theologiæ, quæ etsi olim Norimbergæ, dũ in Catholica religione Germania erat labij vnius, an. 1485. ac deinceps alibi excusa fuit, postrema tamen, quæ Venetijs, anno 1591. apud Iuntas prodijt, hoc amplius habet, quod aucta est Decisionibus Tridentinæ Synodi ad Matrimonij Sacramentum spectantibus, necnon Euaristi Papæ Decretis, ac nouis Annotationibus. Quin & tertiæ parti accesit summa omnium meteriarum prædicabilium per totum annum, tam de Tempore, quam de Sanctis.

Agitur quidem in hac Summa.

In Prima parte.

De Animæ genere, ac nobilitate.
De eius infusione in corpus.
De eius potẽtijs, quæ extrinsecus operãtur.
De intellectu, & voluntate.
De Passionibus animæ.
De causis peccati.
De peccato, & nocumento eius.
De septemplici genere legum. Initium est, *Quam magnificata sunt opera tua Domine.*

In Secunda.

De septem vitijs in specie, deq; ramis eorũ, ac in primis de Superbia.
De Simonia.
De restitutionibus.
De iuramento, & periurio.
De voto, & transgressione voti.
De infidelitate, atq; eius generibus. Incipit, *Confregisti capita Draconis.*

In Tertia.

De officio cuiuscunque hominis, cuiuscunque extiterit conditionis.
De omni arte, atq; vsu viuendi, quod Opus prænotauit, *De statibus hominum.*
De censuris, & excommunicatione.
De septem Ecclesiæ Sacramentis. Incipit, *Astitit Regina.*

In Quarta.

De septem virtutib. Cardinalibus, & Theologicis.
De gratia Spiritussancti in genere.
De septem eius amplissimis donis. His adiecit quadraginta sex Sermones in laudem Beatiss. Virginis. Incipit, *Benedictionẽ dabit legislator.*
De eruditione Confessorum.
Sermones de Tempore, & de Sanctis.

At quod dicitur de eruditione Confessorum, idem est, quod Tritemius nominat *Instructorium Confessorum*, cuius initium est. *Defecerunt scrutantes.* Ea sub nomine Summæ Confessionalis edita est Venetijs, an. 1572. cum Indice præcipuas operis huius materias continente.

Scripsit item de censura Ecclesiastica, & Trialogum in historiam duorum discupulorum euntium in Emaus, in quo inuicem in habitu viatoris cuncta declarãtur, quæ de Vita, Morte, Resurrectione Christi Domini prædicta sunt. Incipit, *Incipiens à Moyse.*

Michael Pociantius, ord. Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum asserit horum omnium librorum Archetypon asseruari in Bibliotheca S. Marci Florentiæ.

Sixtus Senensis, inquit, Antoninum in primum Lucæ caput conflasse de Annunciatione, Salutatione Angelica, Cantico Mariæ, vastę prolixitatis volumen, Scholastica methodo, & stylo dispositum, quod postea vltimæ parti suæ Summæ ad texuit.

Hieron. in Catal.

ANTONIVS Aegyptius (vt scripsit Hieronymus) monachus, cuius vitam Athanasius Alexandrinæ vrbis Episcopus, insigni volumine prosequutus est; misit Aegyptiacè ad diuersa monasteria, Apostolici sensus, sermonisq; Epistolas septem, quę in Græcam linguã translatæ sunt; quarum præcipua est ad Arsenoitas. Floruit sub Constantiuo, & eius filijs regnantibus. Vixit annos. 105. Tritemius autem sit ait: *Antonius monachus, & Abbas, natione Aegyptius, vir sanctissimus, eremiq; cultor insignis, cuius laudum præconia orbis vniuersus personat, multis*

religio-

religiosæ, & beatæ vitæ normam præbuit. Qui etsi literas nō didicerat, in Diuinis tamen scripturis adeò fuit eruditus, vt nullus Doctorū se ei præferre præsumeret. Habebat memoriā prò libris, intellectū & sensum prò literis, gratiam pro studio lectionis. Dictauit AEgyptiaco Sermone ad diuersa Cœnobia Apostolici sensus Epistolas septem. Scripsit quoq; (subdit Tritemius, sed fallitur) *celebre Opus duorum librorum, quod Melissa, id est Apicula, nominatur. Claruit multis coruscans miraculis sub Constantino, & anno 358. obyt.*

Tritemij error.

Porrò vitā Antonij ab Athanasio Græcè scriptā Euagr. & Hieron. in Latinū verterunt: quē Hieronymum, quoniā non solū sententias sententijs reddidit, vt quidā existimauit, verū etiam, quia integrioré emisit, propterea scripsisse ipsum vitā Antonij, ait Gelasius.

Hier. in Euagrio, & epist. 101. Gelas. distinct. de lib. Authenticis, & Apocryphis.

Antonij enim AEgyptij Magni adhuc superstitis cū Athanasius vitā scriberet, factū est, vt eorū, quæ subsecuta sunt, prætermissa sint aliqua, vt & Antonij obitus, incertū sit, num adtextus sit deinceps ab Athanasio; quē Romam attulisse res ab Antonio gestas ante biennium eius mortis, nempè à Iulio Pont. Max. vocatū, Hieron. narrat; ac proinde haud mirandū, si hic in vita Pauli narret, quæ Athanas. omisit de Dæmone in hyppocentauri specie, de congressu Antonij cū Paulo, de coruo panē afferente, de pallio, quod Antonio largitus fuerat Athanasius, & si qua eiusmodi sint alia. Quam verò Epist. Anton. ad Balcium (alij *Balacium*) scripsit Arianis mirificè fauentē, quique sub Nestorio Prefecto Alexandro, cū esset Dux AEgypti virgines monachosq; verberabat in publico, de ea quidē agit Athanasius alibi, in Epist. ad solitariā vitā agentes, sed in vita Antonij fusius; & nōnihil diuersè, quod fortasse (inquit Card. Baron.) accidit vitio librariorū. Quæ autē Anton. responderit Cōstantino Imp. qui eū per literas salutauerat, extant in eadē Antonij vita, ab Athanasio scripta. Cæterùm Antonij Aegyptij Magni ad Arsenoitas fratres Epist. septē, Symphoriano Camperio interprete; inueniūtur in 3. To. secundæ editionis. Paris. Bibl. SS. PP. Bignæi. Quàm verò vtilis Antonij Vitę lectio fuerit August. & alijs, norunt, q. Aug. Vitā, siue libros eius Confessiōnū perlegerūt: vtinā verò sępè reliqui eos nō deponāt è manib.

ANTONIVS alter S. Seuerini sanctus discipulus fuit, qui etsi nulla, quòd sciam, scripta reliquit, tantarum tamen virtutum exempla tradidit, vt hodieque in Lirinensi cœnobio, vbi post Eremiticam vitam sanctissimè viuens, beato fine quieuit, eius corpus adhuc miraculis celebre ibidem asseruetur, diesque eius natalis à monachis Benedictinus eodem in Cœnobio quotannis peragatur. Obijt an. 488. Ennodius agit de eo.

ANTONIVS autem alius vir sanctus, qui de Padua dictus. Vide, in verbo, Antonius Vlyssipponensis.

ANTONIVS denique & alius celebris inter veteres, qui Melissa vocatus. Vide infra, in verbo, Antonius Melissa.

ANTONIVS Agelllus presbyter Regularis, qui postea Episcop. Acernensis in Regno Neapolitano edidit Romæ, anno 1589. Commentarium in Lamentationes Hieremiæ ex auctoribus Græcis collectum: & Romæ editum, apud Franciscum Zanettum.

ANTONIVS Aquinas, seu de Aquino, hac nostrā ætate vir, vt clarissimæ familiæ, & memoria S. Thomæ clarior, de Ecclesia autem optimè meritus, magno labore Decretales Epistolas Romanorum Pont. collegit, ijsque Auctarium addendum ab illo expectabatur. Viuebat superiore seculo exeunte.

ANTONIVS Aretinus Doctor Parisiensis, ord. Minorum, scripsit in quatuor libros Sententiarum, & sermones varios ad populum. Quo tempore autem vixerit, non scribit Henricus Vuillot, neque Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus, qui tamen eius meminerunt.

ANTONIVS Andreæ Franciscanus ex Aragonia Prouincia, ac Ioannis Scoti Doctoris subtilis discipulus, scripsit in quatuor Sententiarum libros, opus valdè doctum: quod cum diu latuisset, Constantius Card. Sarnanus eiusdem ordinis, è tenebris iam erutum, atque expolitum, & locupletibus Indicibus, atque ad marginem annotationibus illustratum emisit Venetijs apud Damianum Zenarium, an. 1578. Addidit idem Sarnanus, Annotationes spectantes ad opus creationis, De ijs in quibus D. Thomas, Scotus, & Auerroes consentiunt, vel dissentiunt, de quo Opere vide, in verbo, Constantius Sarnanus.

ANTONIVS Asisias, ord. Minorum, Bibliorum Anacephalæosim propriæ vtilitati studens cū sibi expressisset, ad alios quoque transmisit. Vixit an. 1466. Henricus Villot.

ANTONIVS Astensis, ord. Augustiniani, scripsit in primum Sententiarum, volumen grande, quod Mediolani in Bibliotheca S. Marci m. s. asseruatur cum alijs sui ord. Auctoribus. Vixit an. 1395. Ioseph Pamphilus.

ANTONIVS Atriensis, quæ Ciuitas est in Brutijs, ord. Minorum, scripsit de beneficijs Christi. Eiusdem quoque extat editum Exercitium spirituale. Venetijs 1564.

ANTONIVS Aueraria, Carmelitani ord. quinquaginta Sermones reliquit De virtu-

Digitized by Google

tibus Theologicis; qui fuerunt excusi Mediolani apud Gotardum Pontium, ann. 1509. quemadmodum mihi scripsit Hieronymus Rubeus Rauennas V. C. apud quem extant.

ANTONIVS Augustinus, Hispanus, Episcopus Ilerdensis,& Vir eruditione, sapientia, optimis moribus insignis edidit, in quibus elaborauerat sedulo, Iuris Pontificij Epitomes primum Tomum: Deque emendatione Gratiani, hoc in quarta parte folij, illud in folio excusa Tarracone an. 1587. Bibliothecam, ibidem in quarto. Dialogum De Numismatibus quarto, ibidem, Constitutionum Codicis Iustiniani Collectionem. Ilerdæ an. 1567. in octaua parte folij.

ANTONII Augustini Hispani Episcopi Ilerdensis, præter alia complura, extant Notæ ad Canones Pœnitentiales, quæ Venetijs sunt excusæ, apud Felicem Valgrisium, anno 1584. & Decretalium collectiones antiquæ editæ Ilerdæ, anno 1576. sed legenda ipsius Ant. Augustini, Epist. dedicatoria ad Gregorium XIII. Pont. Max.

ANTONII Bitontini Sermones in Epistolas Quadragesimales Lugduni in Gallia editi, an. 1496. à Ioanne Hertzog.

ANTONIVS Bonfinius, cuius in Apparatu ad historiam humanam meminimus, cum præter historias Vngaricas commentaria de Pudicitia scripserit, prohibitus est in Indice Romano, in eo, quod ad eadem commentaria pertinet.

ANTONIVS Bruichius, siue *Broikuui*, quæ vox latinè reddi potest, *Paludopascuus*, à Koningstein, ord. Minorum, & apud Nouiomagum (vt vocant) Guardianus, collegit breue Monotessaron è quatuor Euangelijs, quod concionatoribus, memoriæ iuuandæ gratia, valdè conducit. Coloniæ editum primò ab Euchario 1539. Deinde ibidem in Typographia Petri Quentelij, an. 1542. præterea item an. 1550. scripsit item in quatuor Euangelia enarrationes, & in Pauli aliquot Epistolas. Obijt an. 1541.

Euangelia.

Paulus Apostolus.

ANTONIVS è Butrio Bononiensis, scripsit in Decretales, libros quinque. In Clementinas librum. Repertorium item iuris Canonici. Alterum quoque iuris Ciuilis. Consiliorum volumen. Claruisse Sigismundo Imp. an. 1417. scribit Trit. At præter alios, Abbatem Panormitanum habuit discipulum, de quo, vide in verbo. Nicolaus Tudeschius: cum autem Antonius è Butrio sæpè alibi fuisset excusus, anno denique 1578. fuit elegantibus typis recusus, Venetijs apud Iuntas.

ANTONIVS Caracciolus Amalphitanus è Regno Neapolitano, Abbas S. Victoris Parisijs scripsit Gallicè Speculum veræ religionis, quod & Parisijs prodijt, apud Simonem Colinæum 1544.

ANTONIVS Carafa Cardinalis S. R. E. Bibliothecarius adscitis viris doctissimis restituit editionem Septuaginta, ac præfuit emendationi vulgatæ Bibliorum. Antea verò emiserat Theodoreti interpretationé in omnes Dauidis Psalmos è Græco à se Latinam factam. Quod & præstitit in Catena explicationum veterum Sanctorum Patrum in omnia tam Veteris, quàm Noui Testamenti cantica. Quæ excusa sunt Patauij, an. 1565.

ANTONIVS Carceris, Paticei Hispani aduersus hæresiarchas Orationes quatuor ad Reginã Galliæ, & ad Regni proceres Orationes duæ, atque ad Principes Germaniæ vna. Ad Populum item Germanum Oratio vna, Romæ 1570. excusæ.

ANTONIVS Catalanus Albigensis, Epistolam Gallicè, scripsit, De veritate corporis & sanguinis Christi in sanctissimo Sacramento ad Dominos, & Syndicos Geneuenses. Parisijs an. 1556. apud Petrum Gualterum.

ANTONIVS de Conceptione, antea dictus, deinde in ordinem Prædicatorum cooptatus, atque ob pium affectum erga *B. Catharinam Senensem*, Senensis appellatus, licet natione esset Lusitanus, & patria Vimanarensis, diœceseos Bracharensis, Theologus, edidit in summam D. Thomæ loca, siue testimonia Patrum, & quæcunque alia citabat D. Thomas, non adnotatis locis: quem in laborem tres annos, & dimidium impendit.

Quando item D. Thomas in eadem Summa suam connectens doctrinam inquit, *vt supra dictum est*, vel *infra dicetur* in margine indicauit loca.

Quæ duo antea ab erudito alio Patre magna ex parte attentata ipse ad exitum, exactiusque perduxit. Et hæc Antuerpiæ primò cusa apud Plantinum, an. 1569. quæ postea & ibidem partibus D. Thomæ addita, recusa sunt ab eodem Plantino, an. 1575. Quin & eædem marginales indicationes appositæ sunt partibus D. Thomæ Romæ excusis. Sed cum in Plantinianis editionibus quædam defuissent, nimirum Epistola de quibusdam obseruandis in lectione illius Summæ, & aliæ nonnullæ lucubrationes, hæ omnes adiectæ sunt editioni Summæ D. Thomæ cum Caietani Cardinalis commentarijs Lugduni excusæ an. 1575. Auctoris nulla facta mentione.

At quod idé Antonius in Summa D. Thomæ præstiterat, idipsum præstitit in Quæstio-

nibus

nibus disputatis, ac De veritate, & in alijs, quæ sunt his annexæ. Quæ quidem Antuerpiæ excudit Petrus Bellerus, anno 1571. quæ item Romanis codicibus Diui Thomæ additæ fuerunt.

In Catena aurea D. Thomæ cum plerisque m.ss. exemplaribus collata, & emendata, & eiusmodi ad marginem indicationib⁹ illustrata cum idem feciſſet, excepit editionem Plantinus, vt proderet in lucem, vti factum est.

Commentarium D. Thomæ in Genesim, numquam antea editum emisit in lucem Antuerpiæ, apud Bellerum Stelsij generum, ac non ita multo post Lugduni, & Parisijs recusum.

Rogatus autem à Francisco Giraldio Regis Lusitaniæ Legato, vt Homilias, siue Meditationes, quas Henricus Cardinalis Lusitaniæ tum Infans, postea Rex, ad sui spiritus solatium piè scripserat, Latinas faceret, id fecit, quæ coniunctæ cum Tractatu Humberti de tribus essentialibus votis Religionis Louanij prodierunt in lucem anno 1575. è prelo Seruatij Sascheni.

Chronicon sui ordinis, & Catalogum Scriptorum eiusdem, siue Bibliothecam, vt ille prænotauit, edidit, quæ postea Parisijs emissa est à Sebastiano Niuellio, anno 1585. In quam cum (vt fit) operariorum aut incuria, aut nimia celeritate, errores plures irrepsere, qui corrigendi è duabus postremis paginis adiectis ad operis calcem.

Atqui an. 1584. cogitabat euulgare non antea excusum D. Thomæ Commentarium, quem reperit in Insula de Flerim, in Cœnobio ord. Minorum. Commentarius autem ipse est in libros Machabæorum.

Idem facere habebat in animo de septemdecim Sermonibus ad monachos Cæsarij Arelatensis Episcopi, quos apud Patres Carbonarios D. Augustini Neapoli in Bibliotheca, quæ olim fuerat Cardinalis Seripandi, inuenit.

Promittebat etiam tunc Opus Theologicum, de varijs Quæstionibus ad fidē spectantibus, & Alterum de Quintuplici statu hominis: aliud quoque de Comparatione virtutum, & vitiorum.

Ex idiomate autem Lusitano fecit Latinas, vitam Ioanna filiæ Regum Lusitaniæ. Alphonsi huius nominis V. Elisabethæ vxoris Alphonsi, quæ deinceps in sanctimonialium Dominicani ordinis cœtum ingressa est. Petri Gundissalui, & alterius Gundissalui de Amarantho. B. Petri Conuersi; quas coniunxit cum vita S. AEgydij Sanctternensis. Hæc verò num hactenus prodierint; & num generale Chronicon, quod moliebatur, potuerit absoluere, nondum resciui.

ANTONIVS Cope, vir equestris, ad Angliæ Reginam Catharinam elucidationes in viginti Psalmos Dauidicos Britannicè, scripsit 1549.

ANTONIVS Cordubensis, ord. Minorum, scripsit in regulam S. Francisci, & compendium priuilegiorum fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium attexuit: librum item edidit quadraginta & vnius quæstionum, quo de Indulgentijs, Scholasticè egit, Ingolstadij recusum, post Hispanicam editionem, anno 1593.

ANTONIVS de Cucharo è Prouincia Campaniæ in Regno Neapolitano, ord. Minorum & Episcopus Acernanus, siue Acernensis, non procul Neapoli, edidit librum de Beatissimæ Virginis Conceptione, an. 1506.

ANTONIVS Cucchus, Iurisconsultus eximius, an. 1579. Ex officina Bartoli Typographi euulgauit Ticini, hoc est, *Papiæ*, Institutionum maiorum, siue Pandectarum Iuris Canonici Pentateuchum primum: cuius hæc habet titulos.

Liber Primus.

De iure Canonico.
De constitutionibus Conciliorum.
De constitutionibus in vniuersum.
De Rescriptis.
De Breuibus, & Bullis Apostolicis.
De Priuilegijs.
De mandatis Apostolicis.
De stylo.
De consuetudine.

Liber Secundus.

De ordinibus clericorum.
De Pontifice Maximo.
De Concilio Oecumenico, & generali.
De Cardinalibus.
De Legatis Apostolicis.
De Episcopis, & Patriarchis.
De Vicarijs Episcoporum.
De officio, & potestate Capituli Ecclesiæ Cathedralis.
De Archidiacono.
De Præposito.
De Primicerio, seu Cantore.
De Canonicis.
De Presbytero.
De Parocho.

De

Digitized by Google

De Diacono, Archidiacono, Subdiacono, & ordinibus maioribus.

Liber Tertius.

De Regularibus.
De Monialibus.
De Abbate, Priore, Custode, siue Guardiano.
De Commendatarijs.
De OEconomis.
De alijs personis nulli ordini ascriptis.
De priuilegijs clericorum.
De vita, & honestate clericorum. Vide ibi Epitomen pulchrâ in Titulum primum, in quo agitur, quot modis Religiosum statum aliquis deserat.

Liber Quartus.

De electione.
De postulatione prælatorum.
De potestate electi.
De confirmatione, & confirmati potestate.
De consecratione Episcopi, ac Monialium, & de benedictione Abbatis.
De pallio, eiusque auctoritate, & vsu.
De translatione Episcopi, & aliorum inferiorum.
De visitatione per Prælatos facienda.
De Procurationibus.
De Synodo prouinciali, & Diœcesana.
De potestate ordinandi, & literas commendatitias dandi ad ordines.
Qui promoueri ad ordines non possint.
De temporibus ordinationum.

Liber Quintus.

De septē Ecclesiæ Sacramentis vniuersim.
De Baptismo.
De Confirmatione.
De Pœnitentia.
De Eucharistia.
De Missa.
De Horis Canonicis.
De Sacramento ordinis.
De Extrema vnctione.
De Sponsalibus.
De Matrimonio.
De impedimentis Matrimonij.
De gradibus cognationis, & affinitatis.
De cognatione Legali.

ANTONIVS Delphini è Casali maiore, Franciscanus, edidit commentarios in Euangelium Ioan. & in Epist. Pauli ad Hebræos. Romæ apud Bartholomæum Crassum 1587.

ANTONIVS Demochares Ressonæus Theologus Sorbonicus, restituit varia Anselmi Cantuarienſis opera, de quibus nos in voce, Anselmus Cantuarienſis.

De altero Antonio Demochare, vide in verbo, Anton. Monchiacenus Demochares.

ANTONIVS Dulciatus, Florentinus, Augustinianus, vir acuti ingenij, scripsit Computum Solis, & Lunæ cum ea, quæ ad clericos spectat Astronomiæ ratione: quod AEgydio Priori Generali dicauit, & Romæ in archiuo ordinis asseruatur m.s. Huic autē Dulciato Opus suum de Computatione annorum Domini inscripsit Ioannes Maria Lucidus Dominicanus quod Florentiæ prodijt apud Stephanum Papiensem, anno 1514. Claruit autem ipse anno 1512. Ioseph Pamphilus, & Michael Pocciantius.

ANTONIVS è Fantis Taruisinus, ord. Minorum, edidit Opus, prænotatum, *Mare Magnum Scoticæ subtilitatis.* Henr. Villot.

ANTONIVS Florebellus Mutinensis, scripsit vitam Iacobi Sadoleti, quæ cum eius Epistolis, Lugduni, prodijt ex officina Gryphij. At eiusdem Florebelli Liber De auctoritate Ecclesiæ, excusus est in Italia.

ANTONIVS Folcarius, Societatis Iesu, ex oppido S. Spiritus, quod in comitatu Niceæ situm, pertinet, ad Ducis Sabaudiæ ditionem, scripsit Italicè vitam Eleonoræ Archiducissæ Austriæ, ac Ducissæ Mantuæ. Quæ mulier Serenissima exemplum fuit illustræ virginum, coniugatarum, & viduarum. Eius autem vitæ lectio perutilis est omnibus, quam primò edidit Franciscus Osanna Mantuæ, ipse autem Folcarius, obijt anno 1601. Mantuæ, cum innocentem vitam egisset, ac proximis vtilem.

ANTONIVS Gallonius Romanus, Congregationis Oratorij, quæ Romæ fuit instituta, presbyter, librum scripsit, quo potissimum instrumenta, & modi, quibus Christi martyres olim torquebantur, tabellis expressa proposuit. Liber ipse inscribitur *De SS. martyrum cruciatibus,* quem antea Italicum, postea latinum, & quidem, auctum emisit. Is verò editus Romæ in typographia eiusdē Congregationis Oratorij apud S. Mariam in Vallicella, an. 1594. Quo cum libro admodum pio, si quis iunxerit lectionem duorū aliorum operum, nimirū Iusti Lipsij, & Iacobi Gretzeri è nostra Societate, De Cruce, vberem in hoc genere notitiam antiquitatis ad intelligendos Annales, & Martyrologium Ecclesiæ habebit. At si eodem penè tempore decurrentur Acta martyrum, quæ hoc seculo ab infidelibus in Indijs noui Orbis contigere: quæue in Anglia, Belgio, cęterisque Europæ Prouincijs per hęreticos acciderunt, noua ad pietatem fiet accessio. De quibus quidem Actis, cum ij, qui Indicam historiam, & Epistolas, tum reliqui scripserunt, nimirū Sanderus, libris de Schismate Anglicano, deque visibili Ecclesiæ Monarchia, Surius Commentario

rerum

rerum in Orbe suo tempore gestarum, Hieronymus Pollinus, ord. Prædicatorum, de quo suo loco, Thomas Bozius, lib. 11. & 12. primi Tomi de Signis Ecclesiæ; Theatrum crudelitatum Hæreticorum nostri Temporis, Trophæa Ecclesiæ Anglicanæ, exemplar literarum è Germania missarum, in quo Angelus quidam Catholicus respondet Protestanti amico petenti eius sententiam, de edicto quodam Londini, tum promulgato. Libellus de persecutione Anglicana. Generatim verò cuncta Martyrologia, sed præcipuè Romanum, cum notis Cæsaris Card. Baronij.

Porrò Antonius idem Gallonius ediderat antea, hoc est, an. 1591. Romæ apud Ascanium, & Hieronymum Don Angelum, Historiam SS. Virginum, Italicè cum Notis ad eam. Vitas item aliquot breues SS. Martyrum, præsertim Papiæ, & Mauri militum Romanorum.

Iam verò hoc anno 1602. Moguntiæ è typographia Bathasaris Lippij prodijt ab eodem Gallonio, vita B. Philippi Nerij Florentini, fundatoris Congregationis Oratorij. Quineriam scripsit Apologeticum librum pro assertis in Annalibus Ecclesiæ Card. Baronij *De* monachatu S. Gregorij Papæ aduersus Constantinum Bellotum monachũ Cassinatem. Cui accessit Responsio de ijsdem ad alium eiusdem Ordinis monachum. Romæ ex Typographia Vaticana an. 1604. Porrò Gallonius probat in primis, S. Gregorium Papam ante quingentesimum octogesimum primum annum monasticam Vitam non esse professum. Deinde S. Gregorium non fuisse monachum Benedictinum, sed alterius Ordinis. *Porrò de SS. Martyrum cruciatibus, editus est etiam typis aneis Coloniæ apud Gymnicum, in 8. anno 1602.*

ANTONIVS Gama, De Sacramentis præstandis vltimo supplicio damnatis. Vlyssipponæ apud Bladium 1559.

ANTONIVS Geraldinus, scripsit De Regum Hispaniæ rebus gestis vario carminum genere. Fastos quoque Elegiaco Sermone. Heroum Hymnos Lyricis versibus. Martyrum gesta, & sacra mystica heroico carmine, vt de se ipso testatur. Eius oratio habita Romæ, an. 1486. in obsequio canonicè exhibito, nomine Ferdinandi Regis, & Elisabethæ Reginæ Hispaniæ Innocent. VIII. Pont. Max. Romæ edita fuit. *Scripsit quoq; duodecim Eclogis Bucolica sacra, in quarum primis nouem Vitam Christi Domini, in reliquis verò Missionem Spiritus sancti, Iudicium extremum, & beatam Vitam describit.*

ANTONIVS Gislandus è Iaueno, quod oppidum est in Subalpinis, ord. Prædicatorum, & Inquisitor hæreticæ prauitatis, scripsit opus decem millium Quæstiuncularum in Euangelia totius anni. Incipit, *Reuer. Domino Ioanni.* Claruit anno Dom. 1490. Quod autem inscriptum est, *Opus in Euangelia totius anni, secundum vsum Romanæ Curiæ*, excusum est Venetijs, anno 1574. Alia verò inscriptione, hoc est, *Opus Aureum in Euangelium*, annis 1585. & 1606. ex vnitorum societate ibidem.

ANTONIVS Grassellus Venetus, & presbyter Ecclesiæ S. Apollinaris, edidit librum De recuperanda Gratia. Alterum, quem inscripsit, Exercitium spirituale, anno 1474. Venetijs. Meminit huius, Franciscus Sansouinus, in suo opere de Vrbe Veneta.

ANTONIVS Guerescus Procencalis, ord. Minorum, Summulam de Sacramento pœnitentiæ emisit. Viuebat anno 1590.

ANTONIVS Gueuara, (non ille, qui fuit Episcopus Mendonensis) primo Iurisprudentiæ, mox militiæ operam dedit, denique Aulicus Catholici Regis Philippi II. sacerdos, ac postremo aulicæ vitæ pertæsus, secedens in solitudinem, vt Deo, & sibi vacaret cum Diuinæ scripturæ studijs sese totum addixisset, de vulgatæ Latinæ editionis auctoritate, & de sanctæ Synodi Tridentinæ ad illam Decreto, iusto se volumine disputasse; & in primũ caput Geneseos literalem expositionem contexuisse, atque in Dauidicos Psalmos, breues quasdam Annotatiunculas scripsisse testatur: Postremò in Prophetam Habacuck Commentarios iuxta historicam intelligentiam scripsit elegantes, pios, eruditos, Mantuæ Carpentanorum in Hispania apud Viduam Alphonsi Gomez, an. 1585. Ac deinceps Augustæ Vindelicorum apud Eliam Vuillerum anno 1603.

Vulgata editio. Genesis. Psalmi.

ANTONIVS alter, & ipse cognomento Gueuara, Alauæ, quæ est ciuitas in Hispania, ord. Minorum, & Episcopus Mendonensis (Mondognetum vulgo nominant) Concionator, Chronographus, & à Consilijs Caroli V. Imperatoris, edidit lingua Hispanica, librũ prænotatum, *Montem Caluariæ*, in eo Passionẽ Domini exponens. Coloniæ apud Ioannem Crith, an. 1607. Vitam quoque Marci Aurelij Imperatoris, quam *Horologium Principum* inscripsit. Libros Epistolarum, quæ item Gallicæ, Germanicæ, Italicæ fuerunt excusæ. Addidit Opuscula duo, quorũ altero vitã Aulicorũ docet esse contemnendam: altero ruralẽ Aulicæ anteponit. Claruit an. 1540. Porrò Venetijs Italicè Hæredes Vincentij Valgrisij

Sixt. Senens. Henr. Vuillot.

Epistо-

Digitized by Google

Epistolas, anno 1575. Horologium autem Principum Franciscus Portonarius, anno 1560. vti Montem Caluarium emendatum iuxta censuram, Vincentius Valgrisius, anno 1567. Oratorium autem Religiosorum emendatum iuxta censuram, Gabriel Iolitus, an. 1565. Monita verò gratiosorum hoc est *Auiso de fauoriti*, & Doctrinam Aulicorum Cominus Tridinensis, anno 1562. ediderunt. Sanè & prodijt eiusdem Antonij Gueuaræ Hispanicè scriptus Libellus, & prænotatus Despertador de Cortisanos, id est: *Expergefactor, siue Excitator Aulicorum*. Antuerpiæ ex Officina Plantiniana, an. 1605.

ANTONIVS Halonus Romanus de vita & rebus gestis B. P. Philippi Nerij Florentini Congregationis Oratorij Fundatoris. Moguntiæ apud Steinium, an. 1606.

ANTONII Hermetij, Speculum perfectionis. Antuerpiæ 1547. Duaci, anno 1606.

ANTONIVS Hieronymus de Mayer ab se conscriptam Carmine Iambico Cœnam Dominicam emisit Louanij, an. 1603.

ANTONIVS Houæus, Abbas Echternacensis, scripsit librum De statu, & conditione nostri temporis, excusum Coloniæ Agrippinæ 1565.

ANTONIVS Honcala Hispanus, patria Languensis, Canonicus Ecclesiæ Abulensis, piè doctus, docta Commentaria in Genesim emisit anno Domini 1558.

ANTONIVS Ianuensis, ord. S. Augustini, scripsit librum, quem prænotauit *Compendium figurarum moralium*. Interfuit Constantiensi Concilio, Sigismundo Imp. 1418.

ANTONIVS Ioannis Aquiuani tractatus de schismate historicus. Duaci apud Mart. Nutium an. 1603.

ANTONIVS Keerbeuij Louanienſis colloquium cum Caluinista in itinere Spirensi an. 1602. habitum, editum est Moguntiæ apud Albinum, eodem anno.

ANTONII Lanquier viri religiosi, & monachi *Synopsis* ad piam concionem habendam Orthodoxis, in magnis illis Sacrosanctæ Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis Dominicæ festiuis diebus. Parisijs apud Michaëlem Sonnium 1578.

ANTONIVS Lucensis Hetruscus, ordinis Minorum, edidit Quadragesimale. *Frater Gonzaga.*

ANTONIVS Lupius (puto Lusitanus) cuius habetur mentio in vita Hieronymi Osorij, Bellum, quo Mauri Mazaganum in Africa oppidum obsederunt, & mysterium crucis, carmine eleganter descripsit.

ANTONIVS Manchettus Aureos flores Doctorum in septem Tractatus distinctos edidit, an. 1597. Venetijs apud Georgium Angelerium.

ANTONIVS Marinarius Appulus, & Carmelita sui Generalis Procurator, *De Constantia Iesu Christi, & Prophetarum* libros tres edidit sat rectè dispositos, Parisijs an. 1541.

ANTONIVS à Mare Genuensis, ord. Minorum, digestam à se totius Theologiæ Summam commodam literarum Diuinarum candidatis emisit. Henricus Villot.

ANTONII Mariæ Visdomini, siue Vicedomini, liber de Otio, & Sibyllis. Adiecti sunt varij elegi versus. Bononiæ 1500.

ANTONIVS Maria Gratianus è Burgo S. Sepulchri, renunciatus à Clemente VIII. Pont. Max. Episcopus Amerinus quæ ciuitas est in Pontificia ditione, cum triginta annos antea nulla fuisset in eo Episcopatu habita Synodus, Synodum ipse habuit, in qua omnem morum, atque Ecclesiasticarum rerum rationem, potissimum ex Tridentini Concilij præscriptis condidit, atque constituit. Ea Synodus Diœcesana fuit anno 1595. quæ iusto volumine prodijt in lucem, Venetijs anno 1597. apud Antonium Rampazetum. Cum verò conscripta latinè, atque eleganter omnia penè complectatur, quæ ad Episcopalem administrationem pertinent, addidit Italico idiomate constitutiones spectantes ad sanctimoniales. Vitas item Sanctorum Amerinæ Ecclesiæ patronorum abs se Latinè scriptas. S. Firminæ virginis, & martyris. Sancti Olimpiadis martyris, qui fuerat Consul. S. Secundi martyris. S. Hymerij Episcopi, & Confessoris.

ANTONIVS Massa Gallesius, Ciuis Romanus præter varia quæ scripsit in Ius Ciuile, Tractatum edidit ad formulam Cameralis obligationis. Alterum de vsuris. Allegationes pro Abbatibus ex Congreg. Casinensi quæ prodiere Venetijs an. 1562. Sermonem de Annatis, qui Romæ fuit excusus an. 1579. Viuebat nostra ætate.

ANTONIVS Massanus aduersus Græcorum errores, extabat in Bibliotheca Card. Sirleti, quam deinceps Ascanius Card. Columna est assecutus.

ANTONIVS à Matelica, ord. Minorum Picens (licet Henricus Vuillot eum putet Bituntinum) Postillam ad omnes lectiones Veteris, & Noui Testamenti, quæ in sacris Liturgijs recitantur, è Lyrano contexuit, additis de suo Quæstiunculis: Sermones item Dominicales, qui anno 1495. Argentorati prodierunt. Et Commentarios in libros quatuor

Magistri

Digitized by Google

Magistri Sententiarum Nicolao V. Pont. Max. dicatos. Summam casuum Conscientiæ.

ANTONII Medices, Florentini Franciscani, Annotationes ad Biblia, extant in Bibliotheca sanctæ Crucis Florentiæ. Vixit anno Domini 1490.

ANTONIVS Melissa Abbas, (non ille *Magnus AEgyptius*) eruditus, & pius, duos libros Græcè scripsit, Sermonum siue locorum communium, ad virtutes, & ad vitia spectantium qui & latinè versi sunt; sed quoniam ea versio ab hominibus in fide Catholica non sanis facta est, restituti sunt plerisque locis ad Græcorum autographorum fidem, & commentariolis illustrati à Frontone Ducæo Societatis Iesu. Extant in Tom. 4. Bibliothecæ Sanctorum Patrum Bignæi, secundæ editionis: qui in prima erant incautè ascripti Antonio Magno AEgyptio. Sed &, cum ex omnibus, qui contra Iconomachos certarunt, vix vnum Damascenum, eumque semel, antiquiores autem penè omnes, eosque sæpius citet, putat rectè Bignæus ante reliquorum tempora vixisse, atque scripsisse.

Congesti autem sunt è sententijs Auctorum, præcipuè, Theologorum sententijs in locos communes distributis: præter illa, quæ desumpta sunt ex vtroque Testamento.

Philonis, & Ioseph.	Synesij.	Photij Patriarchæ.
Clementis, & Dionysij.	Cyrilli.	Firmi.
Ignatij, Irenæi, & Iustini mart.	Theodoreti, & Euagrij.	Maximini.
Gregorij Thaumaturgi.	Nili.	Dorothei.
Athanasij, & Constantini Imp.	Ioannis Climachi.	Ioan. Damasceni.
Basilij, & eius Fr. Gregorij Nyssæni.	Marci.	Theotimi.
	Timothei.	Aliorum denique gentilium Philosophorum, ac Poëtarum.
Theophili.	Simeonis.	
Serapionis.	Isidori Pelusiotæ.	

Porrò in hoc ANTONII Melissæ monachi opere Iacobus Billius, pleraque restituit, quæ ad rem Theologicam pertinent. Cap. enim 1. verba hæc, *Tecto pulsa sub die, &c.* falsò tribuuntur Gregorio Thaumaturgo: sunt enim Nazianzeni. Cap. 2. hæc Gregorij verba confusè leguntur, *Qui diuersum, quàm nos, &c.* Sic enim legi debent: *Qui diuersum, quàm nos sentiunt, eos assumamus quidem, ac quoad fieri potest, curemus: eos verò, qui incurabiles sunt, ceu veritatis luem auersemur.* Cap. 3. in Basilio, post hæc verba, iuxta Prophetæ orationem, *qui dicit,* adde, *Confige timore tuo carnes meas.* Cap. 5. in Theologo, lege, *Multis in ipso littore nauis demersa est.* πολλοῖς enim ad nauigantes refertur, nõ ad ὁρμοὺς. Versus est Tetrastichorum Gregorij. Cap. 8. in Basilio, scribe in Græco, ὁι περὶ τὸν τ̃ Βίον πραγτέων. Locus est apud Basilium Homil. in princip. Prouerb. Cap. 16. aliter verti debuit locus ille Gregorij, qui est in magno Apolog. θᾶττον ἂν τις ὀλίγης κακίας μεταλάβοι πλουσίως, ἢ βαθείας ἀρετὴν μικρὸν. Sic nempè, *Citius quispiam exiguum vitium abundè perceperit, quàm amplissimam virtutem exiguè.* eod. cap. in Theologo, irrepsit error in Græco. Nam pro ἢ φρὶξ παραῤῥαμῦσα (quod Gesnerus vertit, *aut frigidus aër transiliens*) scribi debet ἢ ψῖξ, id est, *aut mica transuersim in fauces incidens.* Locus est in Orat. de sanct. Baptist. Sed & hic quoque malim, *vtcunq; de imagine,* scilicet Diuina, *glorietur,* quàm vt Gesnerus, *vtcunq; turgeat sua specie.* Quamquã illud longè grauius, quòd πολὺς πλυσάσας reddit, *fluuius inundans,* cum potius vertendũ esset, *immoderata perpotatio.* Et in fine, pro, *venenum assumptum,* malim *venenosum repertum.* eod. cap. hi versus, *Nihil boni inter homines,* Gregorij Nazianzeni sunt, non Nyssæni. Cap. 17. in Chrysostomo arbitror delenda hæc verba, τὸ φίλων, ὃ πευομένων. Neque enim ad sensum quicquã faciunt, imò nec posterius vocabulum vllã habet significationem. Cap. 27. in Theologo, pro χρεὶς τὸν χρεώστ̃, repone χρεὶς τὸν χρεώστ̃ην. Et sic in Latino, pro, *Christo debitor esse malis,* substitue, *Christum debitorem habere malis.* Locus est in Tetrastichis, vbi de beneficentia erga pauperes agit. Cap. 32. in Theologo, mutila sunt Græca, sed restituentur, si pro ἐξεμέθα, legamus ἐξεμεθήσεται, & in versione Latina post hæc verba, *à tineis consumentur,* subnectamus, *aut,* vt scripturæ verbo vtar, *euomentur.* Hoc enim verbum habetur in libro Iob, cap. 13. quod quidem exponens Nicetas apud Nazianzenum, ait, *scripturam hac dictione vti, quòd quemadmodũ is, qui noxium aliquem cibum euomit, probos etiam vna eijcit, sic qui iniquis rationibus facultates suas auget, plerunq; non tantum iniustè parta amittit, sed ea quoq; quæ iusto nomine possidebat.* Cap. 33. dum Gregorij verba corrigere studet Gesnerus, ea peruertit. Nam dum πένητα legere mauult, quàm πένης; eam nobis sententiam exhibet, quæ ab auctoris sensu alienissima est. Sic enim Græca habent: οὐδὲν τῷ θεῷ μέγα, ὃ μὴ καὶ πένης δίδωσι. id est, *Nil apud Deum magni æstimatur, quod non pauper quoq; dare queat.* Quibus verbis hoc vult, nullum munus Deo gratius offerri posse, quàm præstantissimas quasque virtutes, quas non minus à pauperibus, quàm à copiosis hominibus accipere potest. Cap. 38. in Basilio, vertit interpres ὁ τῇ σαρκὶ προσδέμενος τὸ πνεῦμα καταγωνίζεται (sic enim legendum, non καταγωρίζεται) *qui carnem auget, spiritum impedit.* Ego sic: *Qui se*

Lib. 1. obseruat. Sacrar. c. 4. & 5. eiusdẽ Iac. Billij ad calcem Epistolarum Isidori Pelusiotæ Parisijs impressarũ, anno 1585.

carni adiungit, spiritum expugnat. Cap. 39. in Theologo vitiosè legitur, τί γὰρ σὺ κάμνεις ἀπαγγῶν. Emendat autem Gesnerus ἀπαγγῶν, & ad eam emendationem versionem suam accommodat. Reddit enim. *Quid & tu laboras fastidio cibi?* At in Græco legendum ἀπεπτῶν. *Quid & tu crudelitate laboras? &c.* Cap. 42. in Basilio putat interpres vitium inesse in voce ἀκυσίως, mauultque θαυμασίως. Sed nulla causa est, quamobrem peruulgata lectio exulet. Nam & in Homil. in S. Iulittam, vndè hic locus sumptus est, eodē modo legitur, nisi quòd particula coniunctiua antecedit. Hoc enim dicit Basilius, *Gratias Deo esse habendas, qui nos etiam inuitos ab assiduis laboribus beneficio somni recreat.* Cap. 51. in Theologo nihil est mutili, quemadmodū suspicatur interpres. Hoc enim duntaxat vitij inest, quòd hæc verba, ὧν γὰρ τὰς ἐπαίνους οἶδε τούτων σαφῶς, καὶ τὰς ἐπιδόσεις, nō distinguuntur ab antecedentibus: cum tamē illæ, quæ præcedunt, sint Basilij, quę autē sequuntur, sint Gregorij in initio Basilianæ orationis: quę quia non transtulit Gesnerus, eius vicem geremus, ac sic reddemus: *Quarum enim rerū laudes, earum quoq; incrementa noui.* Cap. 57. in Theologo, *Decebat nos nec applaudere nec flecti passionibus.* Quo loco frustra applausum est ab interprete, qui minimè animaduertit mendū in sedisse in verbo Græco μακαρίζεσθαι, pro quo μαλακίζεσθαι legendū hoc est *mollitie atq; ignauia laborare.* Hanc enim lectionē omnia Gregorij exemplaria agnoscunt, non illā adulterinam, ac suppositiam. Cap. 61. in Theologo, Græca, quæ corrupta putat interpres, sic leguntur in Orat. ad ciues Nazianzen. timore perculsos. δεινὸν ἀπιέναι καπανῦσαι τῇ σωιεχείᾳ τῆς συγγνώμης. id est, *graue, ac periculosum est principum benignitatē ignoscendi assiduitate exhaurire, atq; absumere.* Cap. 62. in Theologo, *Noli inuidere præclarum aliquid facienti, quamuis illū tibi inuidū esse persuasus sis, ac ideò succenseas.* Quo loco longè tū à verbis, tū à sensu Gregorij aberrat interprēs. Sic enim Græca habent: μὴ φθόνησης τῷ καθορθοῦντι, ὁ φθονηθείς, καὶ φθονεῖσθαι ποιήσεις, καὶ ὑφὰ τοῦ κατειχθείς. *Ne inuideas ei, qui rectè, atq; ex virtute aliquid agit, tu cui inuisum est:* scilicet à diabolo, *quiq; adductus es, vt crederes tibi inuideri, ob idq; corruisti.* Persuasit enim diabolus homini, nō alia de causa interdictum ipsi fuisse ne scientiæ arborem attingeret, quàm quòd Deus ipsius fœlicitati inuideret. Cap. 64. hunc Theologi versiculum, κρείττων λογισμὸς πράξεων ἢ χρημάτων, vertit Gesnerus: *Ratio melior est actionibus aut pecunijs:* absurdo sensu. Hoc enim his verbis significat Gregorius, *melius esse probarum actionum numerum subducere, quàm pecuniarum:* hoc est, *præstantiores esse virtutum, quàm pecuniarum opes.* Cap. 66. *Timores non inutiles, &c.* Hæc sententia non Basilij est, sed Nazianzeni in Epist. ad Cæsarium fratrem. Cap. 70. in principio mutila sunt Græca: Sic autē integra erunt, μήτε τὸ ἀλγεῖν ἀπαραμύθητον ἢ, &c. Suntque verba Nazianzeni. Cap. 73. *Sufficit enim eis vel vnus oppositus.* Malim, *Satis enim superq; est vel vnus aduersarius,* id est diabolus.

Porrò quod ad secundum Melissæ librum attinet, cap. seq. subditur. Et in hoc quoque libro Ribittus interpres, dum Gesneri iudicio contentus, in obscurioribus locis ad fontes ipsos recurrere, atque Auctores, vnde sententiæ collectæ sunt, consulere recusat, interdum Græca parum fideliter, & commodè reddit. Cap. 1. in Theologo, *Hoc est viri innatam vim cognoscentis.* Lege in Græco τὸ συγγυιές, vt Iambus expleatur. Hic porrò τὸ συγγυιές, *cognationem eam significat, quæ vnicuiq; cum singulis mortalibus intercedit.* Cap. 3. hæc verba, *Nullus Episcopi munere fungens, &c.* Basilij sunt, non Theologi. Vbi etiam fallitur interpres, qui ἐν πλαϊκῷ vertit, *in oratione populi.* Vertendum enim potius erat, *cùm adhuc inter laicos censeretur.* Basilius etenim ab obtrectatoribus hoc nomine in crimen vocabatur, quòd ad Apollinarium quondam scripsisset. Quam calumniam ille Epist. 73. diluens, negat sibi vitio verti debere, quòd aliquando, cùm adhuc laicus esset, ad eum nondū fide lapsum literas de rebus nihil ad fidem pertinentibus dedisset. Cap. 4. in Basilio, *tribuum præfectis.* Scribe, *ambitiosis,* φιλαρχούντων. In Theologo, *vnusquisq; in quo ordine vocatus est, maneat, etiamsi fuerit maioris æstimationis.* Corruptè est in Græco ἀξίας pro ἄξιος. id est, *Tametsi maiore dignus sit.* Cap. 5. in fin. sic exple lacunam, *Occidit autem facilè, & scorpius, & pastinaca.* Versus est ex Tetrastichis. Cap. 19. in Theologo: *& id erit gratia dignum maiori.* καὶ χάρις ἔσται τῇ νίκῃ πλέων. Legendum tamen, καὶ χαιρήσει πλέον. id est, *magis oblectabitur.* Sic enim codices omnes Gregorij habent in Orat. de seipso. cùm ex agro in vrbem redijsset. Cap. 26. in Basilio. *Extremæ inmanitatis est subsidia vitæ quærere ab eo, cui necessaria vitæ desunt, &c.* In quibus verbis à Græcorū verborum sententia procul recedit interpres. Sic enim habent, πολλῷ ὑπερβολὴ ἀπανθρωπίας ἔχει τὸν μὴ τὰ ἀναγκαῖα ἐν δαπάνοις ἔχοντα ζητεῖν δάνεισμα (hanc enim vocem addo ex Basilio, in Homil. in reliq. Psal. 14.) εἰς παραμυθίαν τοῦ βίου. id est, *Sanè incredibilis cuiusdam inhumanitatis est, eum quidem, qui rerum ad vitam necessarium penuria laborat, mutuum petere.* Cap. 28. in Basil. *Qui se fœneribus subiectum reddit, quorum possessionem non tenet.* Hic litera vna in Græco omissa sententiā corrumpit. Sic enim legitur, ὁ γὰρ τόκοις ἑαυτὸν ὑπεύθυνον καθιστὰς, ὧν πλουτίου οὐκ ὑφίσατο, cùm πλουτίου legendum constet ex Basilio in ead. Homil. hoc est, *Is qui fœneratitijs pe-*

cunijs

pecunijs se obstrinxit, quas persoluere nequit. Cap. 33. in Prouerb. Ἔξιν εἰς τείλας scribe ἐξείλας. Cap. 34. in Theologo, *Mulieres insipientissimæ pulchritudine sua carentes ad pecunias cõfugiunt.* Vna litera deprauata hunc locũ fœdè maculauit. Pro χρήσματα enim perspicuè legi debet χρώματα, vt sit sensus: *Mulieres stultissima natiua pulchritudine carentes ad pigmenta confugiunt.* Locus est in Orat. funeb. de laud. patr. Paulò post: *Asperi sunt dracones, aspides maleficæ: sed mulieris asperitas acerbior quàm ferarum.* Hæc quoque Gregorij sunt, non Chrysostomi, sed prorsus ineptè reddita. Græca sunt huiusmodi.

Δεινὸν δράκοντες, καὶ κακοῦργον ἀσπίδες,
Διπλῆ γυναικὸς δεινότης ἐν θηρίοις.

Horrendi, inquit, *dracones: versuta aspides. Duplex inter feras est vis mulieris.* Hoc est, vt planius explicem, *Mulier draconum sæuitiem cum aspidum fraude ac versutia copulauit.* Cap. 38. in Athanasio, *Traduntur sæpè, &c.* Hæc Gregorij sunt in Orat. Athanasiana. Cap. 43. in Theologo, *Qui seipsi à mundo separant, & solitudinem amplectuntur, Deo viuunt, omnium maximè qui corpore aluntur.* Vnius literæ detrimentum sensui nonnihil officit. Scribitur enim, πάντων μᾶλλον τρεφομένων ἐν σώματι, cum scribi debeat στρεφομένων id est, *qui in corpore versantur.* Et aliquanto inferius: *Philosophari quanto est maius, tanto etiam difficilius, quod non multi facere conantur, &c.* Hæc postrema verba non satis exprimunt Græca, καὶ ὐ πολλῶν τὸ ἐγχείρημα. id est, *nec huiusmodi conatus, atq; institutum est cuiuslibet.* Loquitur de vita Monastica, atque omnibus virtutis numeris absoluta. Sumptusque est hic locus ex Orat. de Cæsario fratre. Cap. 46. *Quantum est malum.* Lege in Græco ὅμοιον, non ὅσον. Et paulò post, *Infirma ingenia languida sunt, difficiliaq; ad se commouendum: & in neutram partem insigniter inclinant otiosorum momenta.* Quæ vltima verba fœdum in modum deprauata sunt, οἱ τὰ τῶν ἀρκούντων κινήματα. Ex quibus verbis, vt sensum eliciat Gesnerus, iugulat ἀρκούντων legit ἀργούντων. Sed huic sanando vulneri parũ apta est hæc medicina. Quare certius remedium ex ipso Gregorio petendum est, apud quem in Orat. de moderand. disput. tum in excusis, tum in manuscriptis codicib. ita hæc leguntur, οἷα τὰ τῶν ναρκούντων κινήματα. id est, *Velut hominũ torpore laborantiũ incessus.* Cap. 55. in Theologo, *Vnusquisq; nostrum aliquid debet, & Christus multa facit nomina.* Hoc loco articulus Græcus cum nomine suo confusus, Gesnerum, atque interpretem Ribittum ita turbauit, vt summa cum iniuria vocabulum illud sede sua eiecerint, eique χριστὸς subrogarint. Quam quidẽ emendationem, si emendatio potius ea, quàm deprauatio dicenda sit, quid est cur admittamus, cum prior lectio perbelle quadret, ac cum omnib⁹ Gregorij codicibus consentiat? in quibus sic legitur. ἕκαστος ἡμῶν ἐστὶν ἐν ἐπιτιμίοις (quæ allusio est ad 8. cap. Eccles.) καὶ ὁ χρὼς πολλὰ φέρει τὰ ὀφλήματα. id est, *Vnusquisq; nostrũ pœnæ obnoxius est, ac terra* (scilicet ex qua orti sumus) *multa secum debita trahit.* Est autem hic locus in Orat. ad ciues Nazianzen. Paulò post Gesnerus, vt laborãti Iambo medeatur, pro ὀφείλεσι συμπαθὴς, reponit ὀφείλεις ἐμπαθὴς. Legendum tamen est, ὀφλεσι συμπαθὴς, vt est in Gregorij Tetrastichis. Et infra in his verbis; Et sæpè numero mentionem facio, sic corrigenda sunt Græca, καὶ τὸ συγγνώμον πολλάκις μέγα πρὸς σωτηρίαν, αἰδοῖ καθεῖργον τὸν ἀδικήσαντα, καὶ μεῖζον εἰς φίλτρον ἐκ φόβου, τὴν ἀσφαλεστέραν εὔνοιαν. id est, *Ignoscendi facilitas magno persæpè ad salutem adiumento est, vt quæ eum, qui iniuriam intulit, pudore reprimat, atq; ex metu ad amorẽ, quæ certior beneuolentia est, traducat.* Cap. 56. in Theologo, *AEq; vitiosum est immoderatum obsequium, & condemnatio omni venia semota.* In Græco pro ἄφεσις, vnica litera mutata ἄνεσις legendum, id est, *Indulgentia ac noxæ condonatio.* Non longè hinc, in Chrysostomo. *Quid potest esse iniuriarum recordatione deterius, quæ humanitatẽ promptam reuocat?* G. ἐνενεχθεῖσαν. id est, *instar sententiæ cuiusdam prolatam.* Loquitur de seruo illo, cuius erga conseruum crudelitate factum est, vt Dominus in Euangelio benignitatẽ suam, debitæque pecuniæ remissionem reuocarit. Cap. 68. in Theologo, *Qui ingenio sunt bellicoso, &c.* Mutila hoc loco non sunt Græca; vt censet interpres: tametsi quædam sunt verba ex Orat. 1. de Pace, sic restituenda: τὸ ἀντικειμένης μερίδος ὅσοι πολεμικοὶ τὸν τρόπον, καὶ τὸ εὐδόκιμον τῷ κατ' ὀθνείων θηρώμενοι. id est. *Aduersariæ partis* (hoc est diaboli) *sunt ij omnes, qui contentiosis sunt moribus, quiq; nouitate famam aucupantur.* Cap. 73. Politici opus, &c. Hæc verba Gregorij sunt in Orat. funeb. patr. non Basilij. Cap. 74. in Basilio, pulchra est sententia, sed in alienissimum, imò planè contrarium sensum ab interprete detorta: Græca enim sunt huiusmodi: ὅτι θεραπευόμενα τὰ ὑπερήφανα ἤδη ἑαυτῶν ὑπεροπτικώτερα πέφυκε γίνεσθαι. Quæ quidem ita Latina fecit Ribittus: *Mores hominis superbi, si verè sanati fuerint, solent esse sui despicientiores.* Sic autem vertenda sunt: *Sani homines superbi atq; insolentes, cum coluntur, & obseruantur, maiorem inde arrogantiam concipere solent.* His autem verbis vtitur Epist. 10. ad Euseb. Samosat. Cap. 84. in Theologo, *Bonos remunerator, &c.* Sic hæc lege.

Bonos remunerare, malos contemne.

Imò etiã hęc illis abs te gratia fiat, vt ne quid patiantur. Hic enim versus deest in Græco.

Bibliothèque de la Ville LYON 1895

Digitized by Google

Καὶ τοῖς τοιούτοις ὦ μὴ δοῦναι παθεῖν χάρις.

.t in quarto versu, pro τῷ πραέϊ, repone τῷ μάκρο θύμῳ, ex Gregor. in Tetrastich. Cap. 89. n Theologo: *Videndum, ne mali serui simus, &c.* Miror equidem, quid tam sæpè in mentem eniat Gesnero Græca immutare, atque in scirpo nodum quærere. Quid enim planius is verbis esse potest, μὴ γενώμεθα δοῦλοι κακοὶ, ἀγαθοῦντι μὲν ἐξομολογούμενοι τῷ δεσπότῃ, παθοῦντι δὲ μὴ προσιθέμενοι, hoc est, *Ne simus improbi serui, confitentes quidem Domino cum benefacit obis, eidem autē castiganti minimè nos adiungentes.* Et tamen hic quoque Gesnerus in loco tam lano salebras sibi fingit, ac pro προσιθέμενοι, quod in omnibus codicibus habetur, emendat προσχθέμενοι, eumque Ribittus interpres sequitur. Cap. 94. in Basil. sic corrige Græca προχάρειν, εἰς τὸ μᾶλλον καταβλαβῆν τὰ ἁμαρτίας. Sic enim legendum esse apparet ex Orat. 23. Opusculi moralis à Simeone Metaphrasta excerpti. Cap. 95. in Basilio, *Quasi ad alterum undum migrantes per meditationem.* In Græco ἀσκήσεως legendum, non σχέσεως. Cap. vlt. pulher & grauis locus est aduersus eos, qui non nisi festis, ac solemnibus diebus ad Euchaistiam accedunt. Sed inest vitium in Græco, quod dū tollere nititur Gesnerus, eiusmodi ententiam nobis obtrudit, quæ cum Chrysostomi mente nullo modo cohærere potest. Quod quò magis lectori perspicuum fiat, Græca hic ascribam. ἀγαθὸν τὸ ἅπαξ (scilicet προτίνειν ἀπαλλάττειν τῶν ἐγκλημάτων ἡμᾶς ἀναξίως προσιώμεθα, αὐτὸ δὴ τοῦτο μειζόνως καταδικάζει, ὅτι ἅπαξ προσιόντες, οὐδὲ ὅτε καθαρῶς προσιέμεθα. Vbi certè quin aliquid vitij hęreat, dubitabit nemo, qui quidem iudicio sit præditus. Quonam autem pacto depelli illud debeat, mihi nullo modo cum Gesnero conuenit, qui ita se extricat, vt pro ἀναξίως duobus vocabulis ἂν ἀξίως legat. Atque ad eam emendationem Ribittus translationem suam accommodans, Authoris verba mirum in modum torquet. Sic enim vertit: *Nam vt semel in anno licet cum dignitate accedere, non liberat nos à peccatis, ita hoc ipsum magis condemnat, quòd semel tantum accedentes, ne tum quidem purè id faciamus.* At nihil facilius est, quàm hunc locum restituere. Vnica enim particula ἂν ante ἀναξίως collocata, totum id munus expleuerit. Sic enim erit sensus: *Non enim semel tantum ad Eucharistiam accedere, crimine nos liberat, siquidē indignè accedamus: Quin potius istud ipsum magis condemnat, quòd semel accedentes, ne tum quidem purè sanctéq; id facimus, sed negligenter ac defunctoriè.* Hunc esse verum ac germanū huius loci sensum, neminem tam peruicacis ingenij fore puto, qui non facilè assentiatur.

ANTONIVS Melius Cremonensis Augustiniani ord. Theologus Parisiensis, scripsit libellum, cui nomen est, *Scala Paradisi.* Deinde Tractatum De vero, & legitimo intellectu priuilegiorum: Librum prænotatum, lectio prima, & breuis Introductio, quasi prima elementa præbens iuuenibus, qui Iuri Canonico studere incipiunt. Quæ omnia excusa sunt. Decessit Cremæ. Hæc Ioseph Pamphilus.

ANTONIVS Mizaldus, Naturalis Magiæ librum scripsit, de quo vir verè doctus, & pius Martinus Delrius Theologus, Societatis Iesu, lib. Disquisitionum Magicarum, primo, c. 3. inquit, *non habeo, quod dicam, quia nondum legi, suspicor, quod facit in centurijs memorabilium superstitiosè illum à naturalibus non se creuisse.*

ANTONIVS monachus AEgyptius. Vide, in verbo, Antonius AEgyptius.

ANTONIVS Monchiacenus Demochares, Theologus Parisiensis scripsit, & edidit Assertionem de veritate Christi, nec non Corporis, & Sanguinis eius in Missæ Sacrificio, aduersus hæreticos, Parisijs 1570. Catholicam, & Historicam propugnationē Christianæ Religionis, Institutionisque Domini nostri Iesu Christi, & Apostolicæ traditionis aduersus Misoliturgorum blasphemias, ac nouorum huius temporis sectariorū impostoras, præcipuè Ioan. Caluini, & suorum contra sacram Missam. Parisijs an. 1562.

ANTONII Monelianus Lygur, ord. Minorum edidit Opus, quod inscripsit, *Sursum corda,* & commentarios in Mysticam S. Dionysij Theologiam, anno 1522. Bononiæ apud Hieronymum Benedictum.

ANTONIVS Natta. Vide, in verbo, Marcus Antonius Natta.

ANTONIVS Nebrissensis edidit explicationem quinquaginta locorum Scripturæ. Bellar. Card. Tom. 5. controuers. 2. lib. 3. de Incarnatione, cap. 15.

ANTONIVS de Nomis è Marciala, Thuscus, Augustiniani ord. Theologus, è libris Augustini quædam capita totius penè Sanctæ scripturæ tractationem continentia collegit, quæ prænotauit, *Flores Doctoris S. Patris Augustini.* Extat in Bibliotheca S. Spiritus Florentiæ, vbi ipse decessit anno 1438. eum sæpè Oratoris munere functum fuisse pro Republ. Florentina apud Summos Pont. & Principes alios, scribit Michael Pocciantius.

ANTONIVS Parmensis, ord. Camaldulensium, & Prior Generalis, scripsit Sermones de Tempore, ac de Sanctis, & Quadragesimale. Viuebat an. 1420. & interfuit Concilio Constantiensi, Sigismundo Imp.

Digitized by Google

ANTONIVS de Padua. Vide, in verbo, Antonius Vlyſipponenſis.

ANTONIVS Paganus Venetus, ord. Minorum, qui an. 1586. viuebat Vincentiæ, Venetijs emiſit in lucem, ex officina Guerræorum, atque Zalterij, an. 1570.

Tractatum de Ordine, Iuriſdictione, ac Reſidentia Epiſcoporum, non omiſsis, quæ à Synodo Tridentina fuerunt eo de argumento decreta.

Diſcurſum (vt Italicè vocant) de Pœnitentia.
De lege Canonica.
Pia Carmina idiomate Italico.
} Ibidem, & eodem anno.

Regulas Sodalitatis, ſiue (vt aiunt) confraternitatis S. Crucis, an. 5187. apud Dominicum Nicolinum, Venetijs eadem lingua.

Breuem Summam Triumphorum Militantium, pro perfecta reformatione interioris Hominis, ibidem, & eodem anno, ex officina Ioan. Variſci, & Paganini. In qua agitur de cognitione perfectarum virtutum Chriſtianarum, quæ vitijs, & peccatis aduerſantur; De beneficijs, quæ & hic in terris, & in cœlis earũ Amantibus à Virtutibus conferuntur; De rationibus, quibus Deo iuuante, eas facilè conſequi poſsimus, quibus Deo ſimiles efficimur, vnicuique verò materiæ ſubſternitur doctrina S. Bonauenturæ, & Caſsiani. Sponſalia item Animæ cum Chriſto. Italicè. Venetijs apud Francilcum Ziletum, an. 1585.

ANTONII Pantuſæ extant Opuſcula Theologica.

ANTONIVS Peregrinus Venetus, Epiſtolam Pij II. Pont. Max. ad Mahometem Turcarum Imp. è Latina fecit Italicam: Qua lingua De vita ſolitaria duos edidit libros Pio V. Pont. Max. dicatos. Vnum, de Contemptu Mortis. Dialogum prænotatum, *Gratianus*. Tractarum De Mundo. De Signis Naturæ in homine. De Signis, & Imaginibus Zodiaci. Viuebat an. 1553.

ANTONII Philothei Compilatio Decretorum, & Canonum Tridentini Concilij, ſex libris pro ſerie materiarum diſtincta. Venetijs, an. 1569.

ANTONIVS Philopatris. Vide, in verbo, Thomas Stapletonus.

ANTONIVS Poltius (ſiue Polte) monachus, De felicitate Cœli. Italicè, Peruſij, anno 1575.

ANTONIVS Polus Franciſci Filius, Venetus ſcripſit Elucidarium poteſtatis Pontificiæ præter Nouum veritatis lumen in Ariſtot. animæ rationalis, & elucidationem in procemium Phyſicorum Ariſtotelis Digreſsionem de circulo lacteo pro Ariſtotele an. 1575. Franciſc. Sanſouinus.

ANTONIVS Pizzamanus Venetus, Epiſcopus Feltrenſis, præter id, quod emiſit in lucem, De intellectu, & intelligibili, ac de Dimenſionibus interminatis, ſcripſit De quærenda Solitudine, ac de vitæ ſolitariæ periculis.

ANTONII Poſſeuini, Tom. I. APPARATVS Sacri, quem Tomum reliqui ſubſequentur.

Ad
- Scriptores Veteris, & Noui teſtamenti.
- Eorum Interpretes.
- Synodos, & Patres Latinos, ac Græcos.
- Horum verſiones.
- Theologos Scholaſticos, quique contra Hæreticos egerunt.
- Eos, qui caſus Conſcientiæ explicarunt.
- Alios, qui Ius Canonicum ſunt interpretati.
- Chronographos, & Hiſtoriographos Eccleſiaſticos.
- Poëtas Sacros.
- Libros pios quocunque idiomate conſcriptos.

Venetijs, apud Societatem Venetam 1602. & auctus Colon. apud Ioan. Gymn. 1608.

Bibliotheca Selecta, de ratione ſtudiorum ad omnes diſciplinas, & ad ſalutem cunctarum gentium procurandam.

In Prima autem Sectione continentur ſequentia poſt Ideam Operis.

Lib. 1. Studiorum finis, Media, impedimenta: vbi de publicis Academijs, & Libris, ſiue De cultura ingeniorum.
2 Diuina Hiſtoria, ſiue Theologia poſitiua, ſiue De ſtudio ſacræ Scripturæ.
3 Theologia Scholaſtica, & Practica, ſiue de caſibus Conſcientiæ; vbi & de Græcorum Methodis, ac de Summa S. Thomæ.
4 Theologia Catechetica, ad domeſticos fidei inſtituendos. Vbi primò de Pueris, &

Digitized by Google

eorum Scholis, ac Catechiſmi tradendi ratione. Deinde de Clericis, & eorũ Seminarijs. Demum.

5 De Seminarijs Ordinum regularium, etiam Militarium: vbi de illorum Nouitiatibus, & inſtitutis: ac de Diſciplina quoque militari. De ſodalitatibus Scholaſticorum, & aliorum, qui nõ ſunt Regulares. De Principum filijs, qui vel ſecularem, vel Eccleſiaſticam vitam ſunt acturi. De alijs qui negotia pietatis, & pacis procurant nomine Principum Eccleſiaſticorum, & reliquorum. (ſequuntur.

6 Ratio amanter agendi cum Græcis, Rutenis, ſeu Moſcis, & alijs, qui ritus Græcorum

7 Ratio agendi cum Hæreticis variarum ſectarum.

8 De Atheiſmis Lutheri, Melanchthonis, Caluini, Beſæ, Vbiquetariorum, Anabaptiſtarum, Puritanorum, Arianorum, & aliorum fidei hoſtium.

9 Ratio agendi cum Iudæis, Saracenis, & Agarenis, ſiue Mahometanis, & Sinenſibus.

10 Ratio agendi cum reliquis gentibus, præcipuè Indis noui Terrarum Orbis, Sinenſibus, & Iaponijs.

In Secunda verò Sectione.

11 De Philoſophia generatim, mox de Platonica, deinde de Ariſtotelica, & eius interpretibus.

12 De Iuriſprudentia.

13 De Medicina generatim, mox de Hippocrate Choo, & Galeno.

14 De Mathematicis, vbi item de Architectura ad Religioſos præſertim ſpectante, deque Coſmographia, & Geographia.

15 De Humana Hiſtoria.

16 De Poëſi, & Pictura Ethnica, & fabuloſa collatis cum vera, honeſta, & ſacra.

17 De Cicerone collato cum Ethnicis, & ſacris Auctoribus: cuius occaſione agitur de ratione conſcribendi Epiſtolas, & de arte dicendi etiam Eccleſiaſtica.

18 Librorum, qui Miſcellanea, ſiue Dictionaria quoque, & Apparatus diuerſarum materiarum continent, Indicatio. Elenchi autem inſignium aliquot Auctorum ferè in vnaquaque facultate ſunt ad calcem omnium librorum adiuncti.

Canonici verò iuris tractatio APPARATVI Sacro adtexta eſt; quòd cum Canones è Patribus, Pontificibus, Synodis vim ſuam acceperint, æquum erat, vt inter ipſos, tanquam riui propè fontes locum haberent. Vide autem in eodem Apparatu, in verbo, Ius Canonicum.

Hæc autem Bibliotheca Selecta, primo edita eſt in Typographia Vaticana Summi Pont. Romæ; deinde varij ipſius libri, varijs in locis excuſi fuere ſeparatim.

Primus qui eſt de cultura Ingeniorum Italicè verſus, & Vicentiæ excuſus apud Georgium Græcum 1598.

Methodus Chriſtiana ad Iuriſprudentiam, Romæ apud Dominicum Baſam, an. 1593.

Apparatus ad Philoſophiam, Vicentiæ apud Georgium Græcum, anno 1599. ſed qui recognitus, editus eſt auctior Lugduni, an. 1602. apud Ioannem Pillehottam.

Tractatio de Medicina, Mantuæ apud Franciſcum Oſannam, an. 1600.

Apparatus ad humanam omnem hiſtoriam, Græcoſque & Latinos, atque alijs idiomatibus conſcriptos, Romæ primo, deinde Venetijs, ſecundo Latinè, tertio Italicè, quarto autè auctior, quarta parte, & emendatior, apud Ioan. Baptiſtam Ciottum, recuſus 1602.

Poëtica, Lugduni recuſa, apud Ioan. Pillehottam 1595.

Cicero collatus cum Ethnicis, & ſacris Oratoribus, Patauij apud Paulum Meiettum, & Coloniæ Agrippinæ, anno 1593.

Atheiſmi autem Hæreticorum, Vilnæ in Lituania, an. 1585. & Poſnaniæ in Polonia, & & Romæ, & Coloniæ Agrippinæ 1586. ac denique Venetijs in Bibliothecæ Selectæ poſtrema editione, anni 1602.

Cæterùm totius Bibl. Selectæ recognitæ ab Auctore, atque auctæ poſtrema editio Veneta apud Altobellum Salicatium, reliquis editionibus eſt præponenda. quæ & Coloniæ excuſa.

Eiuſdem Auctoris.

NOTAE Diuini Verbi, & Apoſtolicæ Eccleſiæ fides, ac facies, è quatuor primis OEcumenicis Synodis, ex quibus demonſtrantur.

Primo. Fraudes prouocantium ad ſolum Dei verbum ſcriptum.

Secundo. Atheiſmi Hæreticorum huius ſæculi.

Tertio. Errores aduerſantium Kalendario emendato.

Quarto. Vaſricies peruertentium Canones, & abutentium nomine SS. Patrũm, ac Principum in re fidei, aduerſus reſponſum cuiuſdam Dauidis Chytræi. Poſnaniæ in maiore Polonia, Typis Ioan. Volrabij 1586.

Com-

Digitized by Google

Commentarij Moscouiæ iussu Gregorij XIII. Pont. Max. conscripti, quibus agitur, & de religione, & de Liuonia Regno Polonię restituta, vna cum pace composita inter Regē Poloniæ, & magnum Moscouiæ Ducem. Liber hic primo editus Vilnę in Lituania, anno 1586. Deinde Coloniæ Agrippinæ 1586. apud Arnoldum Milium, cum Notis Diuini verbi, qui & ab eodem recusus est an. 1595. Parisijs autem, & Antuerpiæ apud Plantinum. Deinde in linguam Italicam versi, & emendatè excusi, Mantuæ apūd Franciscum Osannam, cum qui antea Ferrariæ in lucē prodijssent, fuerint ab Auctore explosi, quoniam ea editio scatebat erroribus.

Miles Christianus, qui nunc auctior recuditur. Qui liber anno 1569. Romæ cusus est, cum Pius V. Pont. Max. subsidium militū Carolo IX. in Gallias aduersus hæreticos, & classi Christianæ aduersus Turcas misit, quo tempore hæretici ad Moncoturcium, Turcę ad Insulas Echinadas cæsi sunt ad internecionem: is verò liber tūc distributus militibus, deinde recusus est, Maceratæ 1576. & alibi.

De Sanctiss. Sacrificio Missæ à tempore Apostolorum celebrato, & celebrando vsque ad consummationem seculi, Italicè, Lugduni in Gallia, primò, apud Michaelem Iouium, an. 1563. mox in Anglicam ex Italica linguam conuersо, & excuso in Belgio, ann. 1564. Ferrariæ autem Italicè iterum apud Mammarellum, an. 1595. ac denique Mantuæ apud Franciscum Osannam, ann. 1597.

Responsio Italica Petro Vireto, & tribus alijs Hæreticis, qui varios libros biennij spatio Geneuæ excusos scripserant aduersus Tractatum S. Sacrificij Missæ, eiusdem Anton. Posseuini. Ea verò responsio Auenione è typographia Petri Rubei prodijt anno 1564.

Iudicium de quatuor Scriptoribus, mandato Innoc. IX. Pont. Max. Romæ editum apud Dominicum Basam, anno 1592. deinde annō 1594. recusum apud Ioan. Baptistam Buysson.

Primus autem eorum Scriptorum, siue Auctorum fuit Philippus Nua, qui librum prænotatum Gallicè (*Discours Politiques, & Militaires*, hoc est Discursus Politicos, & Militares, nos *Theoremata*) è prelis Geneuensibus emiserat.

Secundus, Ioannes Bodinus, qui Methodum historiæ, libros de Republica, & de Dæmonomania ediderat Latinè, qui & Gallicè, & Italicè, præsertim qui de Republica, & de Demonomania prodierant.

Tertius, Philippus Mornæus *Du Plessis*, De veritate fidei Christianæ.

Quartus, Nicolaus Machiauellus, & allus, qui licet contra eum scripserat, miscult tamen hæreses cum veritate, eique titulus, *Antimachiauellus*.

Epistola vberrima ad Stephanum Batoreum, Poloniæ Regem, aduersus Andream Volanum Lituanum hæreticum, primo Ingolstadij, anno 1583. postea Coloniæ, & Mantuæ edita.

Epistola de rebus Sueticis, Liuonicis, Moscouiticis, Polonicis, Transyluanicis, ad Serenis. Eleonoram Austriacam Archiducissam Austriæ, Ducissam Mantuę, ibidem apud Franciscum Osannam, an. 1580. Brixiæ apud Marchettum, atque alibi edita.

Vita, & mors eiusdem Eleonoræ, Mantuæ in fūnere ipsius recitata. & ibidem, ac Romæ, & Brixiæ excusa.

Vita, & mors Ludouici Gonzagæ Ducis Niuernensis, Mantuæ recitata, & ibidem edita.

Sermo habitus in prouinciali Synodo Aquileiensi prima, celebrata Vtini, vbi vndecim Episcopi, & frequentes alij Ecclesiastici, ac Proceres conuenerunt, Mantuæ apud Frāciscum Osannum 1597.

Caussæ & remedia pestilentiæ ab Episcopo Mantuano edi curatæ tum Mantuæ, tum Florentiæ apud Iuntas 1577. legenda tamen simul, quæ Bernardinus de Bustis in Serm. de hoc argumento, & quæ B. Cardin. Borromæus, in fine sex Conciliorum prouincialiū Mediolani excusorum, anno 1596. & quæ in Archiepiscopali Gabr. Cardin. Palæotti, pag. 421.

Explicatio breuis Euangeliorum totius anni sub nomine Nicolai Gallerij, Coloniæ Latinè, & Italicè, Brixiæ excusa.

Responsio Regi Septentrionali, qui in fide Catholica voluit instrui. Ingolstadij Latinè 1583. Pragæ autem è Latino in Boemicum idioma conuersa à Baltassare Boemo, Socic. Iesu, & Pragæ emissa in lucem.

ANTONIVS Puccius Florentinus Card. tit. SS. Quatuor Coronatorum, pœnitentiarius maior scripsit in verba Cōsecrationis Eucharistiæ è quatuor Euangelistis desumpta,

Digitized by Google

Homilias quatuordecim eruditas,& pias. Incipiunt, *Cum sit cuiq; natura tributum.* Claruit anno Domini.1548.

ANTONIVS Rampegolus(siue vt aiunt,de Rampegolis)Augustiniani ord.librum edidit,quem *Bibliæ Figuras* inscripsit quemúe,vt incautè plerique adolescentiores concionatores versarũt,sic mirum videri potest,doctos alioquin, & cordatos Theologos haud antea obuiam iuisse ei malo,quod inde prodire poterat, dum minimè emendatus in manus omnium veniret. Et eum quidem Sixtus Senensis rude vocat Opusculum, quod Auctor scripsit ad Ordinis sui Scholasticos in Neapolitano cœnobio. At in quo nam ruditas illa se proderet, non attigit. Quin ad didit in eo penè omnes sacras historias trito eloquio moraliter exponi,singulasq; ad singulas morales virtutes accommodari. Initium operis est. *Religiosis viris in Christo.* Ceterum,vt aliquam in Concilio Constantiensi operam hauauit aduersus Husitas Sigismundo Imp. an. Dom.1418.sic minus culto illo quo,nec tam ab reliquis hæreticis,qui postea exorti sunt,oppugnato,Errores,à quibus periculum imminebat,attentius non sunt obseruati. Quare Rampegoli lapsus reseruati in hæc tempora,vt liber ille,nisi exqurgatus,prohibitus sit à Cle.VIII.Pont.Max.in Indice vlt.Rom.librorum prohibitorum.

Quod autem modo generatim de eo dicendum est,haud dubium,quin multi orrores graues ab Ecclesia proscripti in eo comperiantur: tollenda verò sint nonnulla desumpta è Magistro historiæ Scholasticæ, absurda illa quidem,ac potius fabulas, quàm historias sapientia.Plura item,quæ aliter in Biblijs habentur, quam quomodo Rampelogus posuit. Quin & Diuina scriptura parum syncerè, nonnumquam autem malè citata,& sine adnotatione locorum ipsius. Apocrypha quoque, qualia afferebantur è tertio libro Esdræ, atque ex Epistolis Cyrilli Hierosolymitani ad D. Augustinum de morte S. Hieronymi: Quæ omnia; quæ certe sunt plurima; aut emendanda, vel expungenda sunt, ne quis tyro concionator posthac amplius tamquam certa, & explorata populo proponat. Atqui & sententiæ Doctorum ex Patribus allatæ conferendæ sunt cum ipsorum exemplaribus, siue operibus: quamuis neque omnes, quas ille citat, inueniantur. De Solæcismis, ac barbarismis plurimis, phrasibusque obscuris, quæ in eo sunt, nil dicerem, nisi hęc etiam materiam sacram haud decerent. Quod si hisce mendis expurgatus sit, nõ mediocre commodum ex eiusmodi Opusculo existeret: quamuis(vt dicam quod sentiam) fortasse præstaret alterum de nouo condere, quam tot cicatricibus obsitum illud recudere.

ANTONIVS alius è Rampigolis Neapolitanus heremita Repertorium Bibliorũ scripsit ad seriem Alphabeti.

ANTONIVS Raudensis,Mediolanensis,ord.Minorum Theologus, Lactantium Firmianum emisit emendatiorem.Henricus Villot.

ANTONIVS Riciardus Brixianus,cõmentaria symbolica edidit,Venetijs apud Franciscum Franciscium Senensem,ann. 1590.in duos Tomos distributa, quibus explicantur (vt præfert operis prænotatio)arcana ad mysticam, naturalem,& occultam rerum significationem attinentia; Quæ nempe de abstrusiore omnium prima Adamica lingua, tũ de antiquissima Aegyptiorum,ceterarũq; gentium Orphia philosophia:tum ex veteri Mosaica,& Prophetica,nec non cœlesti noua Christiana Apostolica, & Sanctorum Patrum Euangelica Theologia disserere conatus est.

Porrò totius Operis huius,cum ipse in proloquio ad Lectorem, causas, fructum, seriem, & rationem duplicis Indicis tradat,id quidem,nisi aliud obstet, inde hauriendum erit, priusquam aliquis ad vsum libri manum admoueat.

Quod vero spectat ad nonnullos Auctores siue profanos, siue Christianos, vnde sua deprompsit,sed quibus legendis modum Ecclesia præscripsit, cum & aliquos eorũ prohibuerit,quorum ille auctoritate vtitur In Allegorijs, & sensibus mysticis explicandis, cordatus lector è tanta supellectile videat,qua ratione sint secernenda tutiora ab alijs.

ANTONII Riccij Italicus,Sermo(Ragionamento)Consolatorius,Venetijs 1564.Porro Antonius hic è Nouellaria Oppido inter Rhegium Lepidi & Mantuam Carmelita Theologus De modo se bene præparandi ad mortem,& contra humanum sensum, & de consolatione sui etiam in eodem, ad Octauium Farnesium Parmæ, atque Placentiæ Ducem. Ferrariæ anno Domini 1565. apud Valentem Panizzam Ducalem Typographum Italicè emisit. Liber est perutilis, & vberrimus,in quo de varijs argumentis Opuscula.

ANTONIVS Rosellus Etruscus,vir nobilis,& eruditsu,scripsit librum,in quo prẽter alia egit, De potestate Pontificis Maximi, & Imperatoris. Sed sciendum, in eo reperiri,

quę

Digitized by Google

quæ egeant lima. Martinus certè Nauarrus ab Azpilcueta *in Relectione Cap. Nouit. de Iudicijs. Notabili tertio*, docet, illum haud rectè feciſſe, qui Imperatorem Papæ præpoſuiſſe videri poſſet, niſi quod alibi dixerit Papam ſimpliciter maiorem eſſe Imperatore, ſed excuſari non poteſt (ait) cum fuſius ſcribit Chriſto Saluatori noſtro nullam fuiſſe poteſtatem ſecularem, atq; ideo Petro nullam mandaſſe, quòd quidem diſertè idem Nauarrus cõfutat *numero octauo eiuſdem Notabilis tertij*. Corrigendũ eſt itẽ, quod illemet Antonius ſcripſit, his verbis: *Imperij iura fuiſſe populo Romano, antequam Chriſtus eſſet*. Chriſtus enim extitit ab æterno, ratione ſuppoſiti, & ſecundæ perſonæ Sanctiſsimæ Trinitatis; ſed credendum eſt, illum intellexiſſe, antequam Chriſtus Dominus cœpiſſet eſſe homo. Errauit porrò, cum *eodem in libro columna 24*. cenſuit Pilatum habuiſſe ordinariam iuriſdictionem, atque legitimam poteſtatem iudicandi Chriſtum. Cumque *fol. 12. col. 3*. iterum dixit, *Pilatum Tiberij Cæſaris Præſidem, poteſtatem habuiſſe coactiuam ſupra Chriſtum*, tum quia inferior non habet poteſtatem in ſuperiorem, tum quia (*vt ait S. Thomas libro de regimine Principum, lib. 3. c. 8.*) concludit Octauianum Auguſtum Chriſti vices geſsiſſe in temporalibus, licet ipſe id non intelligeret, ſicut & Cayphas prophetauit, non intelligens ſe id facere. Porrò idem Roſellus, Tritemio, vixit ann. Domini 1467.

Antonii Scayni presbyteri, paraphraſis in omnes S. Pauli Epiſtolas cum Annotationibus. Venetijs 1589. ſed & pleraque alia ſcripſit in Ariſtotelem Patauij nouiſsimè. edita.

Antoninvs Senenſis, ordin. Prædic. Vide, in verbo, Ant. de Conceptione.

Antonivs Surianus nobilis Venetus, & Patriarcha Venetiarum, ord. Cartuſiani, librum reliquit de interiori informatione: & alterum de vita contemplatiua. Alium itẽ, de Solitudine.

Antonivs Syretus, ſiue Syrectus, Prouinciæ Turoniæ, ord. Minorum, *ad Scholaſticã Theologiam* Iſagogicas formalitates prædocuit, quæ Pariſijs, priuſquam è Philoſophorum claſſe emergant, præleguntur. Editę ſunt autem Pariſijs apud Io. Bouium, ann. 1588. Venetijs apud Societatem an. 1606.

Antonivs Thomaſinus, vitam S. Didaci carmine Italico abs ſe celebratam, edidit Veronæ apud Hieron. Diſcipulum, an. 1594.

Antonivs Trombetta Patauinus, ordin. Minorum, Archiepiſcopus Athenarum, & Epiſcopus Vrbinas, ſcripſit formalitates è doctrina Scoti. Quæſtiones itẽ in Metaphyſica Ariſt. ac de futuris contingentibus. Viuebat anno 1442.

Antonivs du Val. Gallus Speculum Caluiniſtarum, & munitionem Chriſtianorũ (Gallicè *Armeure*) Pariſijs emiſit an. 1559. ex officina Cheſneau, cum antea apud hũc ipſum typographum ann. 1567. ediditſſet contradictiones quæ extant in libris Caluini, Lutheri, & aliorum Nouatorum, vna cum interrogationibus, & reſponſionibus aduerſus Caluini librum de Prædeſtinatione. Quin & Catechiſmum, ſiue compendium fidei catholicæ ex operibus Lindani, & aliorum collectum protulit in lucem.

Antonivs Valentinus, ord. Minorum, lib. 1. Sententiarum Petri Lombardi Scholijs illuſtrauit Henr. Villot.

Antonivs Vercellẽſis, ordin. Minorum, Quadrageſimali erudito, de duodecim myſterijs Chriſtianæ fidei, alijſque conſcriptis libellis, inter viros doctos munerari meruit. Lugduni proſtabant, anno Domini 1504. ſed & fuerat excuſus ipſe liber de 12. mirabilibus Chriſtianæ fidei excellentijs, Venetijs apud Gregorium de Gregorijs, ann. 1492.

Antonii Vinciguerræ Satyræ duæ. Prima contra falſum, & imperitum iudicium. Secunda aduerſus vitia capitalia. Item de cælibatu, continentia, & virginitate. Venetijs apud Io. Antonium Sabium 1527.

Antonivs Vlyſsipponenſis Luſitanus, ordin. Minorum, S. Franciſci diſcipulus, ſanctitate, miraculis, & doctrina clarus, ac quem Gregorius IX. Pontif. Maxi. arcam teſtamenti vocauit, ſcripſit Sermones de Tempore, & de Sanctis. Claruit eodem Pontifice Maxim. circa annũ Domini 1230. in cuius honorem humati corporis ingens templum Patauij extructum eſt, quamobrem, & Sanctus Antonius de Padua appellatur.

A O

Aonii Palearij Verulani ſcripta, & libri editi cum nondum accuratè fuiſſent expẽſi,

rerum

ɛrum autem plauſibilium ſpeciem aliquam habere videretur, fuerunt à Iacobo Sadole-
ɔ in Epiſtola eius operibus præfixa, commendati. Ea commendatione (bona alioquin
ıente, facta) ne quis fallatur, ſciat eundem Aonium deinceps à ſancta Sede Apoſtolica
roſcriptum, & inter primæ claſſis prohibitos libros in Romano Indice, adnumeratũ,

A P

APHRAATES monachus, qui an. Domini 370. in Oriente floruit; vita, doctrina, qua æreſes intrepidus oppugnauit, & miraculis, ſatis, factorum, ſi non ſcriptorum aliquid, oſteritati reliquit. Eius vitam Theodoretus, in hiſtoria, quæ vocatur Philotheus, ſcripſit, atque aliqua in hiſt. Vide eiuſdem lib. 4. c. 23. & 24.

APHREMIVS Syrus, ſuper omnes libros Noui, & Veteris Teſtaméti diſtinctè, ac fuè inter libros aliquot Arabicos, atque Syriacos, qui à tempore Gregorij XI. Pont. Max. licebantur ſub terram defoſſi, & poſtea oblati ſunt venales Illuſtriſs. Epiſcopo Herbipoenſi fortè autem hic dici debet *Ephrem.*

APHRICANVS Hiſtoricus perantiquus. Vide, in verbo, Iulius Africanus.

APHRICANA. Vide, in verbo, Africanum Concilium, & in verbo, Carthaginenſe Concilium.

APIARII, qui anno 419. in Synodo Carthaginenſi in presbyterio relictus eſt, Confeſſio vltronea ingẽtium ſuorum criminum extat in Epiſtola patrum concilij Carthaginenſis ad Celeſtinum Bonifacij ſucceſſorem. Vide item res in eo Conc. geſtas.

APION Græcæ facundiæ profeſſor, & ſacrarum literarum amator, ſub Seuero Imp. ſcripſit in Hexaemeron Tractatus ſex eruditos, ſed in nonnullis à fidei regula recedentes. Vide in verbo, Appion.

APOCALYPSIS. Vide, in verbo, Ioannes Euangeliſta.

APOCALYPSIS, ſiue, quæ Beatiſsimæ Virgini, ſiue altera quæ Andreæ Apoſtolo aſcribitur ſunt apocryphę.

APOCRYPHI Scriptores magno priſcorum Patrum ſtudio vel notati, vel proſcripti ſunt, ne quis falſa pro veris, incerta pro certis hauriret, atque in Catholicorum damnum ıbuteretur. De Scriptoribus igitur iſtius generis, præter illa, quæ in Præfatione ad Lectorem indicauimus, quoniam è Bibliothecæ noſtræ Selectæ editione poſtrema, quæ Ve ıetijs prodijt, exemimus, quæ in Romana de hac reſcripſeramus, vt hic, tãquam in proɔrio loco ponerentur, ideo inde hæc habe. Cum apochryphos libros dicimus, non tam ɛa intelligimus ſcripta, quæ cum obſcuri auctoris, & ambiguæ eſſent auctoritatis, ſacris ıliquãdo voluminibus fuerunt intermixta quàm ea pręſertim, quę poſt Dominum aſcẽdentem in cœlum fuere ab incertis, atque adeo interdum ab hæreticis nomine Apoſtolorum, & piorum Theologorum euulgata.

Prioris generis ſunt Eſdræ, lib. quartus. Machabæorum, lib tertius, & quartus. At de his, & alijs egit præter alios Sixtus Senenſis, Sect. 3. primi lib. Bibliothecæ ſanctæ.

Secundi generis ſunt, qualia Gelaſius Pont. Max. edixit eſſe cauenda, cuius hæc verba ſunt. *Geſta, Sanctorum martyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus confeſsionũ triumphis irradiant, quis iſta eſſe Catholicorum dubitet, & maiora eos in agonibus fuiſſe perpeſſos, nec ſuis viribus, ſed gratia Dei, & adiutorio vniuerſa toleraſſe? ſed ideo ſecundum antiquam conſuetudinem ſingulari cautela in Sancta Romana Eccleſia non leguntur, quia & eorum, qui conſcripſere, nomina penitus ignorantur, & ab infidelibus, aut idiotis ſuperflua, aut minus apta, quam rei ordo fuerint ſcripta eſſe putantur; ſicut cuiuſdam Quirici & Iulitæ, ſicut Georgij, aliorumq́, huiuſmodi paſsiones, quæ ab hæreticis perhibentur conſcriptæ. Propter quod, vt dictum eſt, ne vel leuis ſubſannandi oriretur occaſio, in Sancta Romana Eccleſia non leguntur.*

Nos tamen cum prædicta Eccleſia omnes martyres, & eorum glorioſos agones, qui Deo magis quã hominibus noti ſunt, omni deuotione veneramur. Item vitæ Patrum Pauli, Antonij, Hilarionis, & omniũ Eremitarum, quas tamen vir beatiſsimus ſcripſit Hieronymus cum omni honore ſuſcipimus. Item Actus Beati Sylueſtri Apoſtolicæ Sedis præſulis, licet eius, qui conſcripſit nomen ignoremus, à multis tamen in Vrbe Roma Catholicis legi cognouimus, & pro antiquo vſu multæ hoc imitantur Eccleſiæ. Item ſcripta de Inuentione Sãctæ Crucis dominicæ, & alia ſcripta de inuentione capitis B. Ioannis Baptiſtæ, nouella quidem reuelationes ſunt, & nonnulli eas Catholci legunt, ſed cum hæc ad Catholicorum manus peruenerint B. Pauli Apoſtoli ſententia præcedat, omnia probate, quod bonum eſt tenete. Hactenus Gelaſius.

Quin & idem Gelaſius reiecit Itinerarij Clementis libros octo. Acta Andreæ, Philippi, Petri, Thomæ nominibus falſo edita; librum de Infantia Saluatoris; Alterum ité de

eiuſdem

eiusdem Natiuitate; librum Pastoris; Acta Teclæ, & Pauli, quæ Epiphanius vsurpat interdum, reuelationem Pauli: librum, qui Mariæ transitus inscribitur; libellos de pœnitentia Adæ Origenis, Cypriani; Epistolam Iesu ad Abagarum; Historiam demum Eusebij Pamphili, in qua refellenda (ait Canus) Gelasius magna prudentia vsus est. Nã quod Rhenanus dixit, verba hęc postrema Gelasij non esse, sed esse potius ab asino quodam adiecta, hoc insolenter, imperiteq; dixit. Rationes cur Rhenanus errauerit, curque Gelasius Eusebij historiam dixerit apocrypham, persecutus est Canus vndecimo libro, qui est de historiæ humanæ auctoritate, c. 6. propè finem.

Et verò hoc seculo Cæs. Baron. Card. & reliqui plura de scriptis huiusmodi apocryphis, monuere, quæ si breuissimè huc adijcere velimus, non erit, quòd in ijs volutandis libris studiosi veritatis laborent.

Sanè Tertullianus, *Si qua* (ait) *Pauli perperam scripta legunt exemplum Teclæ ad licentiam mulierum docendi, tingendiq; defendunt sciant in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans conuictum, atq; confessum id se amore Pauli fecisse, loco excidisse*; hic ille. Inscriptus autem erat hic liber, *Periodi Pauli, & Teclæ*, continens, & baptizati *Leonis* fabulam, vt Hieronymus testatur, qui & ad Lætam de institutione filiæ scribens, *Caueat*, inquit, *omnia apocrypha, & si quando ea, non ad dogmatum veritatem, sed ad signorum reuerentiam legere voluerit, sciat non eorum esse, quorum titulis prænotantur.*

Ceterum & in Synopsi Athanasius, & ante illum Clemens Alexandrinus, li. Stromatum 2. 3. 6. 7. & Origenes in lib. Periarchon, ac de hæresibus Philaster, eiusmodi apocrypha damnarunt. Hæc enim, atque eius generis alia, certum est ab hæreticis fuisse excogitata, ab Ebione in primis, qui falsa Apostolorum acta commentus fuerat, atque circuitus Petri corruperat, Pauliq; acta referta mẽdacijs introduxerat, vti Epiphanius in Pan. hær. 20. 30. & 47. tradit; vbi & scripsit, à Gnosticis portentosum librum fuisse conscriptum de Sancta Dei genetrice Maria, & ab Encratitis productos esse in mediũ ad suam ipsorum hæresim stabiliendam Actus Andreæ, Ioannis, Thomæ, ac eiusmodi reliqua. Quod ipsum Manichæos fecisse, ac nomine Apostolorum falsas conscripsisse historias, Auctores sunt Augustinus, lib. de fide contra Manich. & alibi. Cyrillus Hierosolymitanus. Philaster, & alij. At Priscillianistas & ipsos innuisse alios Apostolorum Actus affirmat Orosius, ep. ad August. de errorib. Priscill. Vide autem Calum in Dial. disput. Leonem, & alios.

Sed & sexta Synodus. *Quæ*, inquit, *à veritatis hostibus falsa conficta sunt Martyrii historia, vt Dei martyres ignominia afficerent, & qui eas audituri essent ad infidelitatem deducerent, in Ecclesia non publicari iubemus, sed eas igni tradi: qui autem eas admittunt, vel tanquam veris his mentem adhibent; hos anathematizamus.*

Quin & Græci Episcopi auctoritatem secuti eiusdem Synodi, accuratè, dũ visebant Ecclesias, de conscriptis martyrum Vitis inquirebant. Quare & Theodorus Balsamon (cuius tamen omnia scripta suo egent examine) de Nicolao Muzalo Episcopo scribit, *cum ille vitam sanctæ Parasceues, quam quodam Callicratiæ vico colebatur, à quodam vicano ineptè, ac indoctè, & sanctæ angelicæ viuendi ratione indignè compositam inuenisset, eam igni mandari iussit, & Diacono illi Basilio mandauit Deo gratiam, & acceptam eius vitam conscribere.* In Cano. 63. Synodi.

Olent porrò pleraque similia apocrypha aut quæstuosam hominũ impostura (quod scripsit Canus) aut Hæreticorum fœtum, quod dicit Gelasius. In eo autẽ errore cum sæculis minus eruditis Mundus versaretur, Gratianus quoq; impegit, vt librorũ deceptus indicibus, crederet omnia quæ Hieronymi, & Augustini nominibus inscripta erant, Hieronymi, & Augustini verè etiam esse. Sic Hieronymi nomine vulgus circumferebat, cum pauciss imas tamen Patrum Vitas ille scripserit, quæ etiam hoc loco ferè à Pontifice referũtur. Gelasij itaq; testimonio error retunditur eorum, qui harum rerum auctorem Hieronymum peruulgarunt. Huius generis etiam est scriptum illud De Natiuitate Sãctæ Mariæ ad Chromatium & Heliodorum Episcopos. Sed hæc Marianus Victorius Episcopus Reatinus recognitis abs se Hieronymi libris, satis accuratè prẽter alios plures obseruauit, quod in verbo, Hieronymus Stridonensis, erit fusius attingendum.

Postremò id adiecerim, circunspectissimè agendum esse, quotiescunque in nouas eiusmodi historias (si historiæ dicendæ sint) aut quæ dicuntur Reuelationes, inciderimus. Multa enim non tam pro spirituali Ecclesiæ ędificatione, quam pro hominũ affectu promuntur, quæ hæreticus subsannandi, cordatis dubitandi, pijs lacrymandi occasionẽ præbent. Itaque & qui res exaggerant, nec Sanctorum, vel Sanctarum Vitas scribunt qua syncerit ate decet, ij maximè incommodant Ecclesiæ: vtiq; miraculis & exemplis faciunt, ne fides, quæ ijs debetur, adhibeatur.

Reliqua huius generis cerni poterunt in Melchioris Cani libr. vndecimo Locorum com-

Digitized by Google

communium; in Roberto Card. Bellarmino; in Sixti Senensis Bibliotheca Sancta; in Tomo potissimum primo Annal. Cæsaris Card. Baronij, in hoc nostro Apparatu, & varijs in locis.

APOLLINARIS. Vide, in verbo, Sidonius Apollinaris. Qui quidem cum scripserit Scholia in Psalmos iuxta editionem septuaginta, licet commendetur à quibusdam, est tamen circumspectè legendus.

APPOLLINARIVS Hierapolita, qui fuit Historiographus, & Hierapolis, quæ ciuitas erat in Asia, Episcopus, scripsit Græcis de Religione, siue de recto Cultu, & Veritate. Floruit Imp. M. Antonino Vero. Dignus pretio Vir, & dictione æstimabili vtens. Dicuntur autem ipsius alia quoque extare commentaria veneranda, in quæ non incidimus. Ita Photius in Græca sua Bibliotheca. At Hieronymus in Catalogo sic habet. *Apollinarius Asiæ Hierapolitanus Episcopus sub Imp. M. Antonio Vero floruit, cui & signe volumen pro fide Christianorum dedit. Extant eius, & alij quinque aduersum gentes libri, & de Veritate duo; & aduersum Cataphrygas tunc primum exortos cum Priscilla, & Maximilla insanis vatibus, incipiente Montano.* Sophronius item qui Hieronymi catalogum, vertit in Græcum, & editio vulgata, habent *Appollinarius*: quem alij scribunt, *Appollinaris*. Codex Gemblacensis m. s. in Belgio habet *Apollinaris; & de Veritate, duo*. Codex m. s. Sigebergensis habet, *Libri tres de Veritate, duo aduersus*. vt obseruauit Suffridus Petrus. Vide verò, quæ de eodem Apollinario, siue Apollinari Eusebius li. 5. c. quintodecimo, aduersus Montanum.

APOLLINARIVS, siue Apollinaris Laodicenus tam Pater, quàm filius, eodem hoc nomine appellati, vt constat è Sixto Senensi, qui alterem, hoc est Patrum, *Antiquiorem*, alterum, hoc est Filium, *Iuniorem*, vocat. Verùm Hieronymus in catalogo nomẽ *Patris* subticuit, nec de alterutro quidquam in eo indicat, vnde errores ipsius, siue vtriusque intelligi possint. Sic autem inquit: *Apollinarius Laodicenus Syriæ Episcopus, Patre presbytero magis Grammaticis in adolescentia operam dedit, & postea in sanctas Scripturas innumerabilia scribens sub Theodosio Imperatore obijt. Extant eius aduersus Porphyrium triginta libri, qui inter cetera eius opera, vel maximè probantur.* Idem, atque adhuc paucioribus verbis inquit Honorius in suo catalogo, quem Hieronymus *Apollinarium*, appellat *Apollinarem*, quemadmodum & codex Gemblacensis habet. Ac tamen, vt ad Hieronymum redeam, is, quod in catalogo non fecit, alibi præstitit: qui in Apologia contra Ruffinum, & in Epistolis 65. & 152. scribit conatum eũ fuisse Diuinorum librorum translationes omnes in vnum assuere, quod tamen opus à Hieronymo probatum non est. Addit, se APPOLLINARIS in Prophetas, & in Matthæũ Cõmentarios ita legisse, vt delectu habito è stercore aurum seligeret. Certè Basilius, & reliqui APOLLINAREM, dum adhuc suos errores haud deprompserat, in honore habebant, sed deinceps agnitus, atque à Damaso in Concilio Romano, vti & postea in Antiocheno, dãnatus, factus est in opprobrium catholicis omnibus. Quare & à Basilio Epistola 74. arguitur, quòd nimia facilitate scribendi vteretur, cum secundum Ecclesiasten in multiloquio non desit error: quòd item ad Theologiam spectantia non è Scripturæ probationibus, sed ex humanis argumentis astrueret, quod scripserit de Resurrectione quædam fabulosè, immò Iudaicè, quòd improbè senserit de Incarnatiõe Domini. Anathematismos autem aduersus eum, à Romano Concilio, à Greg. Nazianzeno, atque à Theodoreto, vide in verbo, Romanum Concilium.

Theod. lib. 4. fabularũ hæreticarum.

Atqui Vincentius Lirinensis de eo accidisse ait, vt quem populi quasi arietem gregis sequebantur, eum deinceps, vt Lupum, fugere cœperint. Quę eo magis necessaria scitu cẽsuimus, quod adhuc quædam illius extant, qui Polemianos, & Apollinaristas hæreticos sui sectatores reliquit, à quibus turbatus est Oriens; & si qui Philostorgij de illo historiã, aut quæ Sixtus Senensis affert, legerint, præcaueant, quod cauendum est. Ac Suidas quidem vbi de illo pauca enunciauit, Philostorgij verba subdit, quæ sic habent. *Apollinaris, ex Laodicea Syria, temporibus Constantini, & Iuliani Parabata vsque ad Theodosium Maiorem, æqualis Gregorij, & Basilij Cappadocum illorum admirabilium. Fuit autem notus vtrique, & Libaneo Sophistæ, & alijs. Hic non modo Grammaticus, & Poëta dexter, sed multo magis etiam in Philosophia fuit exercitatus, & orator insignis. Saluta Oratione contra Impium Porphyrium, scripsit libros 30. & versibus heroicis totam Hebræorum scripturam persecutus est. Epistolas item scripsit, & multos in sacram Scripturam commentarios.* Appollinaris etiam Philostorgius in sua historia mentionẽ fecit hoc modo: *Apollinaris* (inquit) *ijs temporibus Laodicea Syriæ florebat, & Basilius Cæsarea Cappadocia, & Gregorius Nazianzeni, qui eiusdẽ Cappadocia locus est. Hi tres viri tũ Homousion cõtra Heterousion defendebant, longo interuallo superiores ijs omnibus, qui & prius, & post ad meã vsq; ætatẽ causam eandẽ egerunt, vt puer præijs iudicaretur Athanasius: Nã & in profanis hi literis maximos progressus, & sacra Scriptura lectione, ex promptaq; memoria magnum habebant vsum, præsertim Apollinaris, qui & Hebræam linguam intelligeret: Atq; etiã*

Suidas, & Philostorgius quid de Apollinari.

quilibet

quilibet eorum in genere plurimum stylo valebat, Apollinarus scribendis commentarijs longè præstabat; Basilius in genere demonstratiuo erat splendidissimus, Gregorij autem cum vtroq; comparata oratio, altiorem tenebat locum. Nam & Apollinari dicendo vberior, & Basilio grauior erat. Cum autem tanta essent, & dicendi, & scribendi præditi facultate, ijs etiam fuere moribus, quibus oculi multitudinis maximè allicerentur. Itaq; & aspectu, & oratione, & scriptis passim editis in suam sententiam, & familiaritatem pertrahebant omnes, qui vlla ratione pertrahi commodè poterant. Hæc de ijs obiter Philostorgius Arianus scripsit. Sed Sixtus Senensis in hunc modum: *Apollinarius antiquior, in Laodicena Syriæ Ecclesia presbyterij dignitatem adeptus, Græcarum literarum Doctor, & Grammaticæ artis professor, genere fuit Alexandrinus. hic primum Berythi docuit, deinde Laodiceam migrauit: ibiq; vxore ducta, filium Apollinarium habuit, eiusdem postea Ecclesiæ Episcopum: cumq; multis annis vixit, sacra Communione interdictus à Theodoro Laodiceno Episcopo, & à Gregorio eius successore, vel quod cum his nollet conuenire, qui filium Dei Homousion, & non Homiusion docerent, vel quòd Epiphanio Sophistæ, cuius erat nomen Christianis suspectum, & Episcopis odiosum nimia familiaritate iunctus esset. Cum igitur Iulianus Apostata legem tulisset, qua Christianis omnes Græcas disciplinas, & institutiones vetabat, affirmans non decere, eos ab his doctrinis vtilitatem capere, quas ipsi profabulis traducerent, & quas inde petitis armis oppugnarent, Apollinarius vniuersum ferè vetus, ac nouum testamentum varijs carminum generibus elegantissimè reddidit, vt pueri, pro Græcis disciplinis illa discentes, & Græca lingua, & carminum peritiam consequerentur. Feruntur autem sacra ipsius poemata nominatim fuisse talia.*

Ab exordio mundi vsq; ad regnum Saulis, heroici carminis libri vigintiquatuor, singuli singulis vigintiquatuor alphabeti literis inscripti, secundum Homericam consuetudinem.

A morte Saulis vsque ad finem Veteris Testamenti, variarum historiarum libri viginti, partim Lyrico metro ad formam Pindari, partim in morem Comœdiarum Menandri, & Tragœdiarum Euripidis elaborati.

Encyclicarum lectionum, hoc est, earum, quæ per anni circulum ex vtroq; Testamento in Ecclesia leguntur, libri duo, omni carminum varietate dispositi.

Paraphraseos in Psalterium liber vnus, quæ nuper hexametro versu impressa sic incipit,

Ὁ λβιος, ὃς πεπόρευται ἀυσεβέων ἐνὶ βουλῇ, hoc est.

Felix, qui non adijt impiorum Concilium.

His poematibus vsi sunt Christiani in locum Homeri, & aliorum Poëtarum, donec Iouinianus, Augustus legem statuit, vt Christiani literis gentium imbuerentur, quo facilius gentilium errores expugnarent, aduersus ipsos ipsorum armis vtentes. Sozomenus, li. 5. historiæ, de Apollinaris laborib. iudiciũ ita protulit *Appollinarius paruo tẽpore lucubrationes cõposuit, numero, virtute, conscriptione, Charactere & dispositione antiquis Græcis valde pares, & nisi vetustate homines honorarent, & quæ sunt in vsu, grata crederet (vt ego reor) æqualia Veteribus Apollinaris Opuscula decreuissent.* Vixit an. Do. 360. Sequitur verò Sixtus. *Apollinarius Iunior Laodicena Ecclesiæ in Syria diuinarum scripturarum Lector, & postea Episcopus, Apollinarij Senioris eiusdem Ecclesiæ presbyteri filius, ab ineunte ætate Oratorijs artibus, quarum postea professor fuit, nobilissimè imbutus est ab Epiphanio clarissimo eius sæculi Sophista: ob cuius etiam intimam consuetudinem consortio fidelium diu interdictus fuit à duobus Ecclesiæ suæ prædecessoribus Episcopis, Theodoro videlicet, & Gregorio. Sed cum Iulianus Imperator Græcarum literarum studia Christianis inhibuisset; ille, relicto Epiphanio, se totum sacris literis addixit; in quibus cum & acumine ingenij, & assidua exercitatione breui tempore plurimum profeciisset, Euangelica primum, & Apostolica dogmata ad formam Dialogorum iuxta Platonis exemplum apud Græcos redegit, hac arte Imperatoris astum eludens; deinde maiora aggressus, tantam edidit pro Christiana fide voluminum multitudinem, vt rectè de eo D. Basilius dixerit, Apollinarium repleuisse libris suis vniuersum Orbem terrarum.* Hieronymus verò eius in diuinis litteris discipulus, testatur eum scripsisse in omnes ferè sanctos libros non aspernanda quidem commentaria, sed tanta breuitate perstricta, vt magis quasdam expositionum notulas, quàm expositiones ipsas annotauerit. Sic enim ait: *Exposuit omnia, vt vniuersa transcurrat, & punctis quibusdam, atq; interuallis, imò compendijs, grandis via spatia præteruolet, vt non tam commẽtarios, quàm indices, capitulorum collegisse videatur; vnde ob nimiam breuitatem, sensus magis tangentem, quàm explicantem, Lectorem ad perfectam intelligentiam ducere non potuit: quòd & ipse agnoscens, cum iam senior esset, rogantibus amicis Commentarios dedit in aliquot Prophetas aliquanto fusiores ab his, quos iuuenis in eosdem Prophetas perstrinxerat.*

Scripsit quoque aduersus insanum Porphyrium libros triginta, cæteris eius Operib. omnium iudicio superiores, inter quos grande volumen, hoc est vigesimum sextum librum composuit pro defensione libris Danielis: aduersus quem Porphyrius duodecimũ librum de quindecim libris, contra Sanctas Christianas Scripturas à se editis, conscripserat. Secutus est autem in expositionibus suis, aliquando Symmachi versionem, aliquãdo vero editionem quandam ex omnibus editionibus à se ipso conflatam: de qua Hieronymus in secundo contra Ruffinum libro, APOLLINARIVS, inquit, *bono quidem animo, sed*

Digitized by Google

non secundum scientiam de omnium translationibus in vnum vestimentum pannos assuere conatus est, & consequentiam scriptura non ex regula veritatis, sed ex suo iudicio texere. & iterum in commentarijs duodecimi Capituli Ecclesiasticis, LAODICENVS, ait, *Symmachi interpretationem secutus, nec Iudaus placere potest, nec Christianis, dum & ab Hebrais procul est, & Septuaginta interpretationem sequi dedignatur.* Accusatus est etiam Apollinarius à multis non cõtemnendi nominis scriptoribus, quod in errore fuerit Millenariorum, quòd in Trinitate introduxerit *magnum, maius, maximum,* spiritum scilicet appellans *magnum,* filium *maiorem,* patrem verò *maximũ:* Quod item de Christi Incarnatione non rectè senserit, existimans eum carnem attulisse de cœlo, & rationali anima caruisse, supplente Diuinitate rationalis partis officium. Sed, cum plerique grauissimi auctores, inter quos Theophilus Alexandrinus Episcopus, eius nomini maximè infensus, referant illum Arianos, Eunomianos, Origenistas, multasque alias hæreticorum sectas multis voluminibus euertisse, credibile est (inquit Sixtus Senensis) has hæreses à discipulis suis excogitatas; qui, vt eis fidem conciliarent, magistro impo fuerunt, quod ipsi (vt Epiphanius in tertio Panarij libro testis est) neque ab ipso didicerant, neque audierant. Vixit sub Gratiano Augusto anno Domini 380.

APPOLLONIVS Painus Bononiensis, ord. Seruorum, præter munera, quibus functus est in administranda sua Prouincia, insignis concionator, edidit Italicè Sermones *Ragionamenti* scripturales in Canticum Ezechiæ, qui Venetijs prodierunt in lucem apud Ioan. Baptistam Ciotum, an. 1601. At & prę manibus habet librum, quem prænotauit Academiã Animalium, per seriem Alphabeti, De virtutibus, & vitijs. Animalium enim naturas, siue instinctus ita notat, vt vniuscuiusq; ingenium (vt ita dicam) aptet eidem, de quo agit, argumento. Idq; cum è Philosophis, atque alijs eiusmodi scriptoribus faciat, tum præcipuè è Diuinis scripturis comprobat.

APOLLINARIVS Romanæ Vrbis Senator, sub Commodo Principe à seruo Seuero proditus, quòd Christianus esset, *impetrato,* vt rationem fidei suæ redderet, insigne Volumen composuit, quod in Senatu legit, & nihilominus sententia Senatus pro Christo, capite truncatus est, veteri apud eos obtinente lege, absque negatione nõ dimitti Christianos, qui semel ad eorum Iudicium pertracti essent. Hæc Hieron. in Catal. quæ & Honorius, sed breuius. Vixit an. Domini 190. vt habet Tritemius, sed vt habet Baro. Car. mortuus est ann. 189.

Ceterum, quod Hieronymus habet, *imperato,* Sophronius vertit ἐπιτατίῳ. Lipsius ex Hildesemensi m. s. cod. legit *impetrato,* cui consentiunt cod. m. s. Gemblacensis, & Martinensis, eamque lectionem Tertullianus probat, ex quo Hieronymus hanc historiam videtur esse mutuatus. Suffridus Petrus.

APOLLONIVS (ait Hieron in Catal.) vir disertissimus scripsit aduersus Montanum, Priscillam, & Maximillam insigne, & longum Volumen, in quo asserit Montanum, & insanas vates eius periisse suspẽdio, & multa alia, in quibus de Priscilla, & Maximilla refert, dicens: *Si negant eos accepisse munera, confiteantur non esse Prophetas, qui accipiunt: & mille hoc testib. approbabo: Sed & ex alijs fructibus probantur Prophetæ. Dic mihi, crinẽ fucat Prophetes? stybio oculos linit Prophetes? vestibus & gemmis ornatur? Prophetes tabula ludit, & tesseris? Propheta fœnus accipit? Respõdeant, vtrum hoc fieri liceat an non, meum est probare, quod fecerint.* Dicit in eodem libro quadragesimum esse annum, vsque ad tempus, quo ipse scribebat librum, ex quo hæresis Cataphrygarum habuerit exordium: Tertullianus sex Voluminibus aduersus Ecclesiam editis, quæ scripsit περὶ ἐκστάσεως, septimum propriè aduersus Apollonium elaborauit, in quo omnia, quæ ille arguit, conatur defendere. Floruit autem Apollonius sub Commodo, Seueroq; Principibus. *Ita* (sed breuius) *Honorius in Catalogo.* Vide To. 2. Baronij Card. sub an. 189.

APOLLONIVS Tyaneus non hic ponitur, quasi fuerit Christianus, aut aliquid boni scripserit, sed vt qui in eius vitam à Philostrato conscriptam inciderit, declinet venenũ hominis Ethnici perfidi, & quo Diabolus connixus est vti ad nomẽ Christi Domini eximendum ex hominum cordibus. Vide Bibliothecam nostram selectam. Apparatum itẽ nostrum ad historias Venetijs editum, ac Baronij Card. 1. & 2. To. Annal.

APOLOGETICVS Gregorij Nazianzeni de fuga sua. Vide in Verbo, Gregor. Nazianzenus.

APOLOGETICVS ad Germanos. Vide, in verbo, Villhelmus Lindanus, siue Gulielmus Lindanus.

APOLOGETICVS pro defunctis. Vide, in verbo, P. Bacherus.

APOLOGI Creaturarum Antuerpiæ excusi sumptib. Ioan. Keerbergij, an. 1592. ignoti sunt mihi cuius nã sint Auctoris, aut quales; siue quò collineẽt, morale (puto) aliqd sapiũt.

APOLO-

APOLOGIA Athanasij pro fuga sua. Vide, in verbo, Athanasius.

APOLOGIAE variorum Scriptorum videndæ in verbo ipsorum auctorum, quorum singuli sunt positi suo loco huius Apparatus; quales sunt Apologia Tertulliani, pro Origene, in verbo, Tertullianus. Iustini Martyris, pro Christianis, in verbo, Iustinus Eusebij, siue Pamphili pro Origene, in verbo, Eusebius. Ruffini pro eodem Origene, & eius dogmatibus, in verbo, Origenes. Nam & ibi illius ex Photij Bibliotheca mentio fiet. Cõstantini Imp. pro fide Catholica, in verbo, Constantinus. Ita Arnobij Apollinaris Hierapolitani Episcopi, Apollonij Senatoris, Athenagoræ, Melitonis, Minutij Felicis, Quadrati Episcopi Athenarum, Hieronymi contra Ruffinum. Recentiorum item omnium, siue qui ordines Religiosos defenderunt, siue catholicam Religionem, siue quælibet alia ad Ecclesiam, spiritualiaq; munera, spectantia, in verbo eorum, qui eas scripsere, vel illorum pro quibus laborem eiusmodi susceperunt. Sicuti & Apologia de reditibus Ecclesiasticis in verbo, Martinus ab Azpilcueta Nauarrus. Et Apologiæ Socie. Iesu, in verbo, Societas Iesu.

APOPHTEGMATA aliqua SS. Antiquorum Patrum, Antonij, Arsenij, Geruntij, Abbatis Io. Colobij, Abbatis Pastoris, Ammæ Sarræ Abbatissæ, S. Benedicti, vide ad calcem Secundi Tomi operum Ephræm in Latinum conuersi à Gerardo Vossio, & Romæ editi ann. 1593. Quin & edita sunt hac inscriptione Apophthegmata Sacra insigniora ex Sacra Scriptura & Patrum scriptis collecta. Apud Soc. Venetam, in fol. an. 1603.

APONIVS, vir in sacris literis disertissimus, scripsit in Canticum Canticorum, iuxta septuaginta editionem ad Armenium presbyterum, libros sex, in quibus allegorico sensu Christi & Ecclesiæ nuptias exactè describit. Quos Lucas, Abbas Montis S. Cornelij in epitomen contraxit. Sed & Angelomus Monachus, in Stromatis Canticorum, à se editis, locos plurimos ex his decerpsit, non dissimulato auctoris nomine. Operis initium est, *Magno quidem illo beatitudinis exemplo.* Claruit sub Ludouico Imper. anno salutis nostræ 810. Sixt. Senensis.

APPION, sub Seuero Principe, in Hexaemeron tractatus fecit Hieron. in Cata. Honorius autem in suo, vocat *Appium*, vixit ann. Dom. 200. Sixtus autem Senensis scribit vnico P. *Apionem.*

APRIGIVS Hispanus, Pacensis Ciuitatis in Hispania Episcopus, in sæcularibus doctus, & eloquens, & sanctarum scripturarum suo sæculo peritus, edidit sub Iustiniano Augusto circiter annum Domini 530. in Canticum Canticorum, & in Apocalypsim Cõmentarios. Claruit temporibus Theodi principis Gothorum. Tritemius hunc vocat *Aprigium*: quem alij *Apiugum*: & floruisse, ait, tempore Theodoti Regis Gothorum, sub Iustiniano magno. Honorius vocat *Aprigum*. Excusus codex, *Aprugium*: Pro *Tendi*, idem habet, *Theodi*. Sigesbergensis codex habet, *Teudi*.

APOSTOLORVM Acta. Vide, in verbo, Lucas Euangelista.

APOSTOLORVM nomina, & Vitas compendiarias Dorotheus Episcopus Tyri in sua Synopsi: de quo tamen Dorotheo vide, in verbo, Dorotheus, & in verbo, Abdias.

APOSTOLORVM primum Concilium, Canones in eo editos, Epistolam Synodicã, Constitutiones, quas vocant, Apostolicas, Lucas in Actis, Clemens in octo libris Constitutionum Apostolicarum, plerique alij Patres, & Synodi commemorarunt. Nostra ætate viri insignes, varia de ijs obseruarunt, vel qui mandato Grego. XIII. Pont. Max. Decreta Gratiani emendarunt, vel Franciscus Turrianus noster, tum aduersus Magdeburgenses, lib. 1. c. 15. tum vbi laborauit pro Canonibus Apostolorum, & vbi Scholia cum præfatione, Clementis constitutionibus Apostolicis adtexuit. Sed de Turriano nonnihil etiam videbis in verbo, *Clemens Romanus.* Accessere præter alios Robertus Bellarminus, & Cæsar Baronius Card. Hic autem Tomo Annalium primo, sub anno 51. Acta Apostolorum, in quibus agitur de ipso Concilio, declarat; sed & Tomo Annalium secundo, sub anno 102. de ijsdem Canonibus disserit, versionem à Dionysio Exiguo, quem Cassiodorus maximè commendat, è Græco Latinam factam, numerum canonum tantum quinquaginta, demonstrant. Sanè verò codicis canonum Apostolicorum mentio fit à Nicolao Papa, Cap. *Si Romanorum, dist. 19.* Et ab eodem Nicolao ibidem, & à Leone IIII. cap. de libellis, dist. 20. maximè auctoritatis esse dicitur, quoniam canonibus in illo contentis, Romani Pontifices in magnis causis dijudicandis vterentur. Huius verò codicis canonum exemplar testantur emendatores illi Decretorum Gratiani extare in Bibliotheca Vaticana, & eũdem codicem esse editum Moguntiæ, an. 1525. quod ex collatione cum alio exemplo videntur probare. Ceterum inter priuatos collectores, qui multo plura congerere studuerũt, perantiquus est Isidorus, cuius collectio protenditur canonibus Apostolorum vsque ad

Digitized by Google

concilium Hiſpaleſe ſecundum, habeturq; in duobus codicibus Vaticanæ Bibliothecæ: & in vno monaſterij Dominicani Sanctæ Mariæ ſupra Mineruam. Atqui, quod Gelaſij cenſura in Concilio Romano de libris apocryphis habet, librum Canonum Apoſtolorum adnumerari inter apocrypha, inde fortaſſe accidit, inquit Baronius Card. quod abſque Clementis nomine plerumque inſcripti reperirentur. Ac licet in Græcis codicibus eo modo, quo diximus, titulus Clementis eſſet inſcriptus, tamen quòd certa ratio, ac perſpicua demonſtratio efferri nõ poteſt, eos abipſis Apoſtolis eſſe ſtatutos, Dionyſius Exiguus rogatus non à Stephano Papa, vt opinatus eſt Sixtus, ſed vt habet Caſſiodorus, à Stephano Epiſcopo Salonitano, eiuſmodi operi præpoſuit inſcriptionem hanc. *Incipiũt Eccleſiaſticæ regulæ Sanctorum Apoſtolorum prolatæ per Clementem Eccleſiæ Romanæ Pontificem: quæ ex Græcis exemplaribus in ordine primo ponuntur, quibus quamplurimi quidem facilem conſenſum non præbuerũt, & tamen poſtea quædam conſtituta Pontificum ex ipſis Canonibus aſſumpta videntur.* Hæc Dionyſius apud Creſconianam collectionem. Habet autem eadem verba idem auctor in ipſa Epiſtola ad Stephanum Epiſcopum Salonitanum ſcripta, quam editioni ipſorum Canonum Apoſtolicorum præfixit: mirandum vt non ſit, ſi Gelaſius, qui eadem fermè vixit ætate, eundem commẽtarium notet apocryphum: ſiquidem, ſi in omnibus certum, exploratúq; eſſet, & ipſa omnia ab Apoſtolis fuiſſe ſtatuta, planè inter agiographa, interque ipſos canonicos Diuinæ Scripturæ libros recenſenda fuiſſent, quòd inconſultè nimis feciſſe reprehenditur Damaſcenus, dum libros canonicos recẽſens poſt librum Apocalypſis, mox ſubdit. *Canones deniq; Sanctorum Apoſtolorum per Clementem concinnati.* At Bellarminus Card. *Non ſine cauſa* (inquit) *Gelaſius* diſt. 15. Can. *Sancta Romana Eccleſia, poſuit propter aliquos, vel corruptos, vel additos ab Hæreticis.* Epiphanius autem in hæreſi Audianorum ait: *Apoſtolicas Conſtitutiones quidem non ab omnibus recipi*, ac tamen addit, *in eis nihil niſi verum, & ſanum contineri.*

To. 2. Annal. ſub ann. 102.

Caſſiodor. de Diuina lect. 1.

Damaſc. libr. 4. de fide Orthod. c. 18.

Qui verò Apoſtolorum Canones, dicuntur ſextæ Synodi, non ſunt verè Sextæ Synodi, ſed cuiuſdam alterius Concilij poſtea celebrati, quod Summus Pont. Sergius, qui tũc ſedebat, non ſolum non approbauit, ſed etiam reprobauit, vt patet ex Beda in lib. de ſex ætatibus, in Iuſtiniano. Vide fuſiùs Bellarm. Card. lib. 1. de verbo Dei, ca. 20. To. 1. & vbi nos de ipſa Synodo agimus in hoc Apparatu.

APOSTOLORVM porrò Symbolũ extat, quòd vniuerſa recitat Eccleſia, de quo Ruffinus in expoſitione Symboli apud Cyprianum. Vide item To. 3. Ann. Card. Baronij.

APOSTOLORVM autem Miſſam cum omnibus cerimonijs, ſiue ritibus, quibus eo tẽpore vtebantur, inuicem eſſe aiunt m. s. duobus foliis comprehenſam, in monte Sancto Granatæ, & cum alijs operibus, ſiue ſecunda parte libri de Prouidentia Dei, miſſa eſt nouiſſimè ad Clementem IX. Pont. Max. ex Hiſpanijs. De qua quid ſentiendum ſit, tempus indicabit.

Sed & Apoſtolorum ACTA, m. s. etiã in lingua Armenica extabant in Bibliotheca Car. Sirleti, quæ nunc eſt Aſcanij Card. Columnæ.

APOSTOLORVM, item in alia ſcripta, quæ quidem Apocrypha cum ſint, Actus, Doctrinam, Euangelium, quod inſcribitur ſecũdum duodecim Apoſtolos, ſortes, vitas, quæ ſub Abdiæ nomine prodiere, reuelationes; Item qui dicũtur Apoſtoli Magni, & Apoſtolicus liber, qui à Marcione Hæretico collectus eſt è teſtimonijs Epiſtolarum Pauli, adulteratis, & mutilatis multis; atque Apoſtolorum Itineraria quædam fidẽ habeant, aut quænam reijcienda ſint, vide Leonem Papam IX. contra epiſt. Niceti Abbatis, & antea Epiphanium in 3. libro Panarij, Ruffinum in Præfatione expoſitionis in Symbolum Apoſtolorum, Gelaſium, diſt. 15. Iſidorum in Decretis diſtin. 16. Auguſtinum in libro de Fide contra Manichæos, Hieronymum in lib. de viris Illuſtrib. & lib. 3. aduerſus Pelagianos, Oroſium in epiſt. ad Auguſtinum, quintam Actionem, ſecundi Concilij Nicæni, Concilium Braccarenſe Canone 17. Iacobum Archiepiſcopum Genuenſem in libro annuarum ſollemnitatum, Petrum Epiſcopum Equilinum, lib. 9. Catalogi Sanctorum, Caium Origenis diſcipulum, in Dialogo Diſputationum ſuarum: de quibus omnibus agit Sixtus Senenſis, ſecundo libro Bibliothecæ ſuæ ſanctæ in verbo, Apoſtoli. At & deinceps ſedulo in hoc ipſum incubuit Cæſ. Car. Baron. primo Annalium ſuorum Tom. ſub annum 44. Nam hi duo AUCTORES, Sixtus, & Baronius pene erunt pro omnibus, ne quis fruſtra alibi conterat tempus.

A Q

AQVILA, Rabbi Akibæ diſcipulus (vt inquit Sixtus Senenſis) ſecundus Diuinorum voluminum ſiue Bibliorum Græcus interpres, curioſus, & non omnino rectè diligens,

natio-

natione Ponticus, patria Synopæus, vir vtriusque Matheseos peritus, & ob id Hadriano Augusto charus, à quo etiam cõstitutus est præfectus operum ad extruendam vrbem Hierosolymam, à Tito dirutam, hic, inquam, cùm illa instaurata. Discipuli Apostolorum in ea Euangelium prædicarẽt, in Christum credidit, & baptizatus est. Sed, cùm nimium Genethliacis intentus, quotidie geniturarum positiones inspecto nascentium horoscopo, designaret, atque ob id à Patribus increpatus non desisteret, sed potius sese eis contumeliosè opponeret, ab ijsdem de Ecclesia pulsus est: quàm ille ignominiam vltra quam dici potest grauiter ferens, abnegato Christianismo, proselytus efficitur, & apud Iudæos circunciditur, breuique edoctus Hebræorum linguam, interpretatus est Græcè Diuinas scripturas de verbo ad verbum, irruens in Septuaginta duorum Interpretum translationem, vt nonnulla testimonia de Christo in scripturis prolata, & ab eis translata aliter ederet, sicque acceptam confusionem vlciscereturꝰ. Eius editio, vt Hieronymus in principio Hebraicarum Quæstionum, & Seuerionus Gabalensis Episcopus in exordio Hexaemeron annotarunt, hoc habebit initium: Ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν ἀόρατον καὶ ἀκατασκεύαστον, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου hoc est: *In capitulo, vel, in summa fecit Deus cœlum, & terram: terra verò erat inanitas, & nihil.*

Vixit, vt Epiphanius scribit, sub Hadriano Augusto ann. Domini 120. vt autem Hieron. in tertio Commentario Esaiæ autumat, multis annis ante vltimam captiuitatem Iudaicam.

AQVILEIENSE Concilium, an. 431 vbi 32. Episcopi virtute sublimes, inter quos S. Ambrosius ex Africana Ecclesia Catholica Legati 2. Felix, & Numidius: ex Gallijs Narbonensi, Viennensi, & Lugdunensi Legati 3. & alij. Fuit eius Synodi vnica tantum Actio vna die à prima hora vsque ad Horam septimam aduersus Palladium, & Secundianum hæreticos, in qua Anathema dixerunt omnibus secundum Arium sentientib. Vide Baro. Car. To. 4. sub annum 430. sed & in verbo, Ambrosius, in hoc Apparatu.

AQVILEIENSIS Synodus Prouincialis nostro tempore; cui præfuit Franciscus Barbarus Patriarcha Aquileiensis. Vndecim verò Episcopi interfuere, clerus item multus. Actum est de præcipuis rebus Synodi Tridentinæ conferendis in vsum. Exitumque faustum habuit, quod ipsi vidimus.

AQVISGRANENSE Concilium Leone Papa III. celebratum Carolo Magno procurante, num de processione Spiritus sancti canenda esset illa additio in Ecclesijs FILIOQVE ad Symbolum Nicænum, siue Constantinopolitanum. Vide Smaragdi ad Carolum Epistolam, in qua ipsa acta inseruntur hac prænotatione. *Ratio, quæ habita est de Symbolo fidei in Secretario B. Petri inter Dominum Leonem Sanctiss. & Coeuangelicum Papam Vrbis Romæ, & Bernardum, atque Iesse Episcopos, siue Addhardum Abbate missos Domini Caroli Imperatoris per indictionem secũdam.* Quæ acta à Frontone Ducæo Societatis nostræ ex Codice scripto Antonij Augustini Episcopi Hispani desumpta, suis Annalibus intexuit Car. Baronius, 9. Tom. sub annum 862.

AQVILIVS Seuerus, (vt Hier. in Cat. habet) in Hispania, de genere illius Seueri, ad quẽ Lactantij duo Epistolarum scribuntur libri, composuit volumen, quasi ὁδοιπορικὸν totius suæ vitæ statum continẽs, tàm prosa, quam versibus, quod vocauit κατασρῶμα, siue πάραν, & sub Valentiniano Principe, obijt. vixit ann. 370. Eum autem vocat Honorius *Achilium*, cui consentit cod. m. s. Viridis Vallis. Reliqui nostri habent, *Acilium*, vt ex suis adnotauit Lypsius.

AQVILINI Viri sancti Galli, & Episcopi Ebroicensis Vita, scripta ad Audoenũ Episcopum. extat in Surij To. 5. ad diem 19. Octobris.

AQVINVS, ord. Prædic. quoniam præter quædam Mathematica, nascitur, an quidquã de rebus sacris scripserit, hic vix habere potest locum.

A R

ARABIANVS, quædam Opuscula ad Christianum dogma pertinentia edidit. *Honorius in Catal.*

ARABICA Synodus aduersus Berylum Bostrorum Episcopum coacta est an. Dom. 229. qui cum peregrinam, atque alienam à fide doctrinam in Ecclesiam introducere tentasset, à Synodo illa damnatus, tandem opera Origenis resipuit. Eusebius lib. 6. c. vigesimosexto.

ARABICI Canones nuper Latinè redditi, fide certa nutant. Car. Baron. Ann. Tom. 3.

ARAGONENSE Concilium septimo Kal. Iunij ann. 1062. Alexandri autem secundi

Digitized by Google

Pont. Max. 2. celebratum est apud S. Ioannem Rupensem, sub Ramiro Rege, multis cõuocatis Episcopis. Extat id tantum, vt Aragonij Episcopi sumerentur ex Monasterio S. Ioannis, quod antea per Regem Sancium fuerat institutum. Vide Hieronymi Blacæ Commentaria rerum Aragonensium, quæ incipiunt: *Residente glorioso Principe Ramiro.*

ARASIVS quidam, quem Sanctum appellant, Responsiones ad oppositas sibi Quæstiones reliquit, quæ Græcè m.s. extant in Cæs. Bibl. Viennæ Austriæ.

ARATOR, S.R.E. Cardinalis Subdiaconus, poeta insignis, sub Iustiniano Imperatore, an. Dom. 540. scripsit Apostolicæ Historiæ libros duos: in quibus hexametro versu cecinit quæcunque Lucas Euangelista in Actibus Apostolorum soluta Oratione narrauit, intermixtis Operi suo allegoriarum floribus; quos Beda Venerabilis presbyter in vnum colligens, commentarios suos in ACTUS APOSTOLORUM, eorum elegantia exornauit. Horũ librorum volumen cum Arator ipse Vigilio Papæ ante confessionem S. Petri, 7. Idus Aprilis in corona multorum Episcoporum obtulisset, id ipsum clara voce coram omnib. recitare à Pontifice iussus est. Sed cum iam horæ tempus præterijsset, Vigilius Papa codicem Surgentio primicerio in scrinio locãdum tradidit, vt eius lectionem per ocium absolueret, obnixè efflagitantibus omnibus, vt liber publicè coram omnibus de integro legeretur: annuente igitur Pontifice, intra Ecclesiam S. Petri ad vincula in magna doctissimorum frequentia, ipso Aratore distinctis verbis recitante, ambo libri, quatuor vicibus sunt auditi, cum vno die vnius tantum libri dimidium vix legi posset, ob assiduas repetitiones, quas auditores faustis, crebrisque acclamationibus edebant. Operis initium est, *Vt scelerum Iudæa fuit polluta cruore.* Extat in Bibliotheca SS. PP. Bignæi. Vixit anno 540. Trit.

ARAVSICANVM Concilium habens Canones quatuor. Vide in To. 7. Operum Augustini, editionis Louanienſium, in Appendice, in Dispositione Partis posterioris.

ARAVSICAMVM Concilium, an. Dom. 440. sub Leone I. Pont. de Ecclesiastica disciplina restituenda, deq; modo recipiendorum diuersi generis Hæreticorum, atque vt nullus conuentus sine alterius futuri conuentus denunciatione solueretur: vndetriginta verò sunt Sanciti Canones. Præfuit Hilarius Arelatensis, & alij celebres Episcopi, Arausica porrò Ciuitas in Gallia Narbonensi nõ procul Auenione. Vide de hac Synodo Baroniũ Card. Tom. 6. egregiè differentem, vti & de sequenti.

ARAVSICANVM Concilium, an. 441. anno 2. Leonis eiusdem Papæ. Interfuere quindecim Episcopi. Actum est de Disciplina Ecclesiastica, & de recipiendis variorum generum pœnitentibus.

ARAVSICANVM posterius Concilium, anno Domini 463. sub Hilaro Papa, non sub Leone, vt quidam opinati sunt. cui præfuit Cæsarius Arelatensis Episcopus. Vide Card. Baron. To. 6. Annal. sub annum 463. Vide item Gabrielem Vasquez To. 1. in primam par. S. Thomæ Disput. 12. num. 7. & Disput. 91. num. 76. contra Semipelagianos. Vide in Appendice Baronij card. ad 10. Tomum, vbi corrigit quod de illo antea scripserat.

ARBERTVS, qui ab alijs Bernardus vocatur, monachus, & Abbas cuiusdã monasterij (cuius non fit mentio) in Gallia, scripsit Vitã S. Glodesindis Abbatissę, quæ extat in To. 4. Surij 25. Iulij.

ARBOGASTVS Argentorati Episcopus, natione Scotus, Dagoberto Francorum Regi à Secretis, atque Concilijs in D. Pauli Epist. scripsit. Vixit anno 643.

ARCADII Imper. Epistolæ ad Innocentium Pont. Max. quem precatur, vt sibi ignoscat, quod Theophili Alexandrini Episcopi, & Acacij, atque aliorum suasu deceptus in Io. Chrysostomum desæuierit, extant in To. 5. Annal. Baronij sub an. Dom. 407. sextum autem Innocẽtij Papæ. Ibi item pulcherrima extat Epistola Honorij Imp. qui Arcadio Fratri ista sic exprobrat, vt denique, nisi ex hac vita migrasset Arcadius, & aliqua incessissent impedimenta, ei bellum fuisset illaturus.

ARCHANGELVS Burgognonensis. Vide, in verbo, Cabala.

ARCHANGELVS è Lonato, monachus S. Euphemiæ, Brixiæ, congreg. Casinensis, aliàs. S. Iustinæ, qui hodieq; viuit, composuit sacras cantiones, tum in Natiuitate Domini, tum in hebdomada sancta decantari solitas; quæ excusæ sunt Venetijs apud Riccardum Amadinum, an. 1585.

ARCHANGELVS Neapolitanus monachus S. Trinitatis Cauę, cõgreg. Casinensis, aliàs S. Iustinæ, de Padua, scripsit historiam monasterij Cauensis (quæ est in monasterio Cauensi m.s.) sed adhuc tamen imperfectam. Arnol. Vuion.

ARCHANGELVS Rubeus Cremonensis, & Canonicus Regularis, edidit Venetijs è prelo Nicolai Misserini, ann. 1601. Distinctiones vna cum suis fundamentis, in primum

Digitized by Google

sententiarum librum, quibus accuratè explicat in eo contenta. Stylus pressus, at perspicuus, ac pro ratione scholarum, satis elegans. Porrò & concionatoribus vtilis, sed qui, priusquam prima hæc editio legatur, errata, quæ inter cudendum irrepserunt, quæue ante Proœmium extant, sint percurrenda, quod & illemet bis Lectorem præmonet, vt fiat. Cæterùm in secundum librum, Sententiarum eiusdem Magistri commentarium, quemadmodum fecit in primum, expectamus, quem vidi absolutum. Nam an. 1603. apud Societatem Venetam subiectus erat prælo apud Societatem Venetam.

ARCHANGELVS Puteus à Burgo nouo, ordinis Minorum, Aloysij Putei totius ordinis Generalis, frater Germanus, nominis Iesu vim, & dignitatem Italicè scripsit. Addidit autem Apologiam Hebraicarum literarum. Henricus Villot.

ARCHELAVS Episcopus Mesopotamiæ librum disputationis suæ, quam habuit aduersum Manichæum exeunte è Perside, Syro Sermone composuit, qui translatus in Græcum habebatur à multis. Clarùit sub Imperatore Probo, qui Aureliano Tacito successerat. Vixit anno Domini 280.

ARCHIDIACONVS. Vide, in verbo. Guido à Baijs.

ARCVVLPHVS Galliarum Episcopus librum de Locis Terræ (vt vocant) Sanctæ, seu Palæstinæ scripsit vtilissimum, vt inquit Beda, lib. 5. cap. 16. hist. Angl. qui eundem commentarium in compendium redegit, atque euulgauit. Porrò is ipse Arcuulphus Palæstinam inuiserat, & rediens in Galliam, tempestate delatus in Angliam per Adamnatum, obtulit Alfrido Regi memoratum librum.

ARELATENSE Concilium manifesto errore librariorum (in Tomo Conciliorum primo, Colonienſis editionis) mutilum ponitur absque aliqua nota subscriptionis Episcoporum, qui ei interfuerant. Contra verò nomina Episcoporum, qui eidem Synodo interfuerunt, adscripta sunt ei, quæ dicitur secunda Synodus Arelatensis, quam celebratam post Concilium Nicænum, ac deinceps à Donatistis deprauatam, & truncatam fuisse constat, Card. Baron. Tom. 3. Annal.

ARELATENSE Concilium tertium sub anno Domini 473. in quo actum est de Ecclesiastica disciplina seruanda in ordinandis Ecclesiæ ministris, & alia quædam decreta sunt. Vide Tom. 1. Conciliorum. Præfuit Cæsarius Episcopus Arelatensis. Quomodo autem hoc fieri potuit, consule Baronium Tom. 6. sub annum eundem 473. cum nó hoc anno verè, sed postea coactum fuisse dicendum necessariò sit. Cæsarius enim necdum Episcopus erat, sed Abbas Monasterij Arelatensis.

ARELATENSE Concilium. Vide in eadem Appendice eiusdem Card. ad decimum Tomum.

ARELATENSE Archiuum quasnam Pontificum Romanorum Epistolas, Hormisdæ, Ioannis, Agapeti, Vigilij, Pelagij, Zosimi, Leonis, Hilari, Felicis, Gelasij, Symmachi subministrauerit Cæsari Card. Baronio, veritate (vt illemet testatur) constantes, fide synceras, integras, verè legitimas, atque germanas, venerandaque antiquitate decoras, vide earum exempla integra posita ab eodem Card. Baron. in Appendice ex prætermissis ad calcem 7. Tomi suorum Annalium, in prima editione.

ARETHAS, Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, collegit breuem quandam explicationem in Apocalypsim; quam ex commentarijs Diuinitus institutis Andreæ Archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ (vt diximus supra) in ordinem redegit. Eius initium est: *Sciendum, quòd vniuersum, &c.* Porrò Ioannes Hentenius Hieronyminianus, Latinũ fecit è Græco hunc librum.

ARIAS Montanus. Vide, in verbo, Benedictus Arias Montanus.

ARLBO Moguntinus Archiepiscopus 19. post S. Bonifacium martyrem, vir diuinæ legis studio clarus, quo mandante Synodus Prouincialis apud Selgestadium in Germania sub Conrado Iuniore Augusto collecta est, scripsit librũ in 15. Psalm. graduum. Claruit sub Conrado Imperatore Iuniore, anno Domini 1031. At Aribo hic præter id, quod habet Sixtus, ad Abbatem Bennonem prolixam scripsit Epistolam. Obijt anno 1031. Moguntiæ sepultus. Eisingrenius.

ARIMINENSE Generale Concilium Episcoporum 600. sub Constantio, an. 263. vt notat Hieronymus in Chronico, in quo sublata est de Symbolo vox ὁμοούσιος, reprobatũ est. Vide Augustinum, lib. 3. contra Maximinum, cap. 24. Hieronymum contra Luciferianos. Ambrosium, Epist. 32. Ruffinum, lib. 10. cap. 21. Socratem, lib. 2. cap. 29. Basilium, Epist. 52. ad Athanasium. Hoc autem Concilium, licet habuerit 600. Episcopos partim Græcos, partim Latinos, tamen quia Romanus Episcopus, hoc est Summus Pontifex dissensit, semper habitum est erroneum. Contra, Concilium secundum 150. Episco-

Digitized by Google

porum Græcorum, & in quo nullus fuit Latinorum, quod à Pontifice Damaso confirmatum fuit, à quo Ariminense fuerat reprobatum, semper habitum est in honore. Videmus igitur à Sede Petri Conciliorum firmitatem esse. Vide Card. Bellar. Tom. 1. controuers. 2. lib. 2. de Christo, cap. 28. & Card. Baronium, Tom. 4. in annum 365.

ARISTAEAS siue Aristæus, Historiam ad Philocratem fratrem suum, scripsit de Septuaginta Interpretibus Scripturæ sacræ: Quæ incipit: *Cum per magni semper fecerit, &c.* Cæterùm Aristæi librum de editione Septuaginta Interpretum, non esse eum, qui hodieque extat, sed ab Hebræis confictum, scripsere Ludouicus Viues, & Leo Castrius. At Bellarminus Card. affirmat esse veri Aristæi: Nam omnia (inquit) quæ Iosephus, Tertullianus, Eusebius, & Hieronymus ex Aristæo proferunt, in hoc nostro, qui nunc extat, ad verbum inuenimus. At, inquiunt, Epiphanius Aristæum legit, & citat, & tamen meminit cellularum; quod non faceret, si in ipso vero Aristæi libro excluderentur cellulæ; Nescio quid Leo Castrus velit conficere ex hoc testimonio Epiphanij; vel enim vult concludere tempore Epiphanij, librum Aristæi integrum fuisse, & postea esse corruptum; & tunc manifestè refellitur ex Iosepho, & Eusebio, qui ante Epiphanium scripserunt, & tamen in Aristæo cellulas non inuenerunt: vel vult, ante Epiphanij tempora nondum fuisse inuentum verum librum Aristæi, sed tunc primum esse repertum; & hoc etiam dici nõ potest: nam Hieronymus, qui simul cum Epiphanio, & etiam post Epiphanium vixit, disertè affirmat, ex Aristæo non probari, sed refutari cellulas. Hæc Card. Bellarminus. At & postea Margarinus Bignæus. Non iniuria (inquit) miratur D. Peronius, in obseruationibus in S. Iustini Paræneſim ad Gentes, quinam venerit in mentem Ludouico Viui ad cap. 42. lib. 18. de Ciuitate Dei, S. Augustini, suspicari librum hunc non ab Aristæa, sed ab aliquo recentiore Scriptore compositum; Nam præter superiores Patres; ipse etiam D. Hieronymus in Præf. in Pentateuchum, & in Apologia prima contra Ruffinum, Philo Iudæus, & Zonaras Annalium Tom. 1. partim tacito, partim expresso Auctoris nomine, multa ex hoc libro citant. Hanc verò historiam Aristeæ nõ esse; vel repertam, & editam aliam Aristeæ Historiam, vel certè aliquo argumento nemo adhuc demonstrauit. Vide secundam editionem. Bibl. SS. PP. Bignæi.

ARISTIDES Athenienſis Philosophus eloquentissimus (inquit in catal. Hieronymus) & sub pristino habitu discipulus Christi, volumen nostri dogmatis rationem continens, eodem tempore, quo & Quadratus, Hadriano Principi dedit, id est, Apologeticum pro Christianis, quod vsque hodie perseuerans apud Philologos ingenij eius iudicium est. Floruit Tritemio, anno Domini 120.

ARISTOBVLVS Antiquior (habet Sixtus Senensis) natione Iudæus, ex Paneade Phœniciæ vrbe, quæ Cæsarea Palestinæ, vel Philippi dicitur, Agathobuli Iudæi viri sapientissimi, qui & ipse in Pentateuchũ scripsit, discipulus, vir singulari doctrina, & sanctitate celebris, vnus ex illis Septuaginta Senioribus fuit, qui ab Eleazaro Hierosolymitano Pontifice missi sunt ad Ptolemæum Philadelphum secundum regẽ AEgypti, vt Hebraicos diuinæ legis libros in Græcam linguam transferrent, multaque ex traditionib⁹ Moysis proponenti regi, percontantique responderent. Is ergo edidit in Pentateuchum Græco Sermone ad Ptolemæum Philadelphum Quæstionum libros quinque, quorum Anatolius Laodicenus Episcopus mentionem fecit in libro de Paschate, ex quo Eusebius in septimo Eccles. historiæ longum testimonium profert Aristobuli verba complectens. Claruit Olimpiade 124. hoc est, anno ante Christi aduentum 350.

ARISTOBVLVS Iunior, gente Hebræus, de genere Sacerdotum, Ptolemæi Philometoris sexti regis AEgypti præceptor, professione philosophus, secta Peripateticus, sed ante omnia sanctarum scripturarum eruditione à teneris annis imbutus, scripsit Græco diuersoque eloquio ad Ptolemæum Philometorem regem, discipulum suum, in Pentateuchum Moysis commentarios, doctrina, & eloquentia præstantissimos; in quib⁹ ostendit, vniuersam Peripateticam philosophiam fuisse ex lege Mosaica haustam. Meminit horum Clemens in quinto libro Stromatum, & Eusebius in octauo De præparatione Euangelica, & in Chronico. Extat ad hunc Aristobulum Epistola in principio secundi libri Machabæorũ præfixa, quam Senatus & populus Hierosolymitanus ad ipsum transmisit in hæc verba: *Populus, qui est in Hierosolymis, & in Iudæa, Senatusq; & Iudas Aristobulo magistro Ptolemæi regis, qui est de genere Christianorũ Sacerdotũ, & his, qui in AEgypto sunt, Iudæis Salutem, & Sanitatem. De magnis, &c.* Claruit sub eodem Ptolemæo Philometore Olympiade 151. hoc est anno ante Christum natum 215.

Euseb. lib. 8. de præparat. Euang. & in Chronico.

ARIOTTVS natione Thuscus è Prato Oriundus, ordinis Minorum, ex prouinciali Thusciæ, Generalis, scripsit Concordantias vtriusque testamenti, quibus, vt sibi inuicem

amborum

amborum respondent testimonia, demonstrat; quæque passim Auctoris suppresso nomine omnium teruntur articulis, è Bibliorum corpore elicuit. Sermones autem diuersi argumenti adiecit. Vixit sub Adolpho Imperatore, an. 1290. obijt vt (fama est) Lutetiæ. Sixtus, Henr. Villot. Eisingrenius.

ARMACANVS, qui summam contra Armenos, & alia scripsit, quæ cautè legenda sunt. Vide in verbo, Richardus Radulphus Archiepiscopus Armacani. Et in verbo, Rogerius Chonnoc, qui aduersus illum scripsit.

ARMANDVS Beluisus, siue de Bellouisu Dominicanus, cuius extat opus difficilium terminorũ tam Philosophiæ, quàm Theologiæ, scripsit in Psalmos Scholasticam postillam, ac Meditationes, & preces, quæ an. 1593. Moguntiæ prodierunt auctiores, atque recognitæ opera Ioan. Henrici Behem.

ARMENIAE Concilium Episcoporum nobile celebratum est an. Domini 435. Sixti autem Papæ IIII. cui Acacius Melitenus Episcopus, cum Rabula Edessẽo Episcopo interfuit, vterque Catholicus. In eo Concilio, stabilita fide Catholica, & cognitis Theodori Mopsuesteni scriptis, inuentisque impijs à tramite Orthodoxæ fidei abhorrentibus, ne ipsi soli eos damnasse viderentur, sed vniuersa Ecclesia Orientalis; ad id peragendum legationẽ ex Synodo direxerunt ad Proclum Constantinopolitanum Episcopum. Baron. Card. Tom. 5. sub eundem annum, ex Theodor. Collect. Bibl. SS. Patrum Tom. 2. & ex Liberato Diacon. in Breuiario, c. 10. in Tom. 2. Conciliorum. Ac tamen, vide, in verbo, LIBERATVS, cuius historiam hac de re mendacem probat Baronius, in eo quod attinet ad laudes Theodori Mopsuesteni. Vide, in verbo, Acacius.

ARMENORVM errores aperuerunt, atque confutarunt præcipui Patres Ephesinæ Synodi, Græci item, atque Latini, qui de Christi Domini incarnatione scripserunt. Quod & strenuè fecerunt Scholastici Theologi. Quin & Richardus Radulphus, qui dictus est Armacanus, hoc præstitit vnde viginti libris, quos aduersus Armenorum errores conscripsit: Qui auctor licet in quibusdam cautè sit legendus, quemadmodum monuimus, vbi de illo egimus, pleraque tamen affert, quæ huc potissimum faciunt. Sanè verò Nestorij hæresim post Alphonsum à Castro, atque alios, diserte, ac breuiter explicuit Card. Bellarminus, & confutauit tertio libro de Incarnatione cap. 5. & 6. Tomi primi controuersiarum, sed antiquitus S. Nicon, de quo, vide, in verbo, Nicon. & Diamperianum Concilium, de quo item in verbo, Diamperianum, & in verbo, Ephesinum, & in verbo, Nestorius.

ARNALDVS Albertinus Maioricensis, Episcopus Pacensis, De agnoscendis assertionibus Catholicis, & Hæreticis extat inter Tractatus nouissimè editos Venetijs, Tom. 9. parte 2. fol. 520.

ARNOBIVS, vt D. inquit Hieronymus, sub Diocletiano Principe, Siccæ apud Africam, florentissimè Rhetoricam docuit, scripsitque aduersus Gentes, quæ vulgò extant volumina; septem nempè libros aduersus Gentes, quemadmodum totidem discipulus eius Lactantius, emisit. At Tritemius præter librum de Rhetorica Institutione librum etiam in Psalterium quasi eiusdẽ Arnobij recensuit, cuius tamen Hieronymus nõ meminit: Nam qui breuissimi in omnes Psalmos Commentarij iuxta tropicum, & allegoricum sensum, sub Arnobij nomine, ab Erasmo Rotherodamo olim prodiere, ad Laurentiũ & Rusticum Episcopos conscripti, neque Sixto Senensi, neque alijs probantur: etenim præter ipsum stylum dissimilem alteri, quo vsus est in septem libris aduersus Gentes, ea videtur euincere ratio, quæ ex Psalmi 109. expositione colligitur; in qua nominatim Photinus refellitur Ebionitarum hæreseos instaurator. Neque enim Arnobius, qui Lactantium adhuc iuuenem, sub Diocletiano Principe, hoc est circa annum Domini ducentesimum nonagesimum, discipulum habuit, Photini hæresim audire potuit, qui (vt ex quinto libro historiæ tripartitæ, & ex Hieronymo tam in Catalogo, quàm in Chronicis, colligitur) impietatem sui dogmatis docere cœpit anno Domini 358. hoc est anno trigesimo post interfectum Crispum Cæsarem, Constantini Magni filium, cuius adolescentiam Lactantius Firmianus in extrema senectute præceptor instituit. Ad hoc accedit etiam coniectura, meo quidem iudicio non improbanda, quòd in explicatione Psalmi centesimi octaui, & centesimi decimi septimi, oppugnat ceu hæreticam, illorum sententiam, qui profitentur, Deum ab æterno alios prædestinasse ad benedictionem, alios reprobasse ad maledictionem. Constat autem ex duabus Epistolis Prosperi, & Hilarij, ad Augustinum, hanc assertionem sub ipsis Augustini temporibus agitari amplius cœptam, quam Augustinus de æterna prædestinatorum, & reprobatorum discretione à Deo facta doctissimè, (licet ab omnibus haud intellectam, neque receptam) docuit. Apparet

In catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, & in Epist. ad Magnum.

tamen

tamen hoc Opus, cuiuscunque sit (nam Hieronymus inter Arnobiana monumenta non enumerat) peruetustum esse: vtitur enim Beda presbyter in commentarijs Psalmorum, eius testimonijs, Arnobij titulo prænotatis. Et si quid suspicionibus & coniecturis tribuendum est, conijcere possumus, Auctorem ipsius, qui sese in expositione Psalmi 105. inter Sacerdotes collocat, fuisse Afrum, & Augustini ætate in Africa vixisse, atque Opus suum nuncupasse Laurentio, & Rustico Afris Episcopis, quorum nomina in Præfatione eiusdem operis ponuntur: nam & in Concilio Carthaginiensi vna cum Augustino interfuisse Rusticum quendam in Africa Episcopum, & Laurentium Icositanum Episcopum, Prouinciæ Mauritaniæ Legatum. Et in his commentarijs extant voces aliquæ Augustini temporibus vbique apud Afros vsitatæ, quemadmodum in expositione Psalmi 131. vbi legitur: *Super ipsum autem Christum floriet sanctificatio mea:* quam dictionem, *Floriet,* Augustinus ætate sua in ore populorum fuisse scribit lib. 2. de Doctrina Christiana, cap. 13. quo in loco de vitijs sermonis disserens, inquit: *Illud etiam, quod iam auferre non possumus de ore cantantium populorum, super ipsum floriet sanctificatio mea, nihil profectò sententiæ detrahit: auditor tamen peritior mallet hoc corrigi, vt non, Floriet, sed, Florebit, diceretur: nec quidquam impedit correctionem, nisi consuetudo cantantium.* Et in explicatione Psalmi 138. explicans illud, *Non est occultatum os meum à te:* ait: *Siquidem tibi occultum non est os meum, id est, ossum meum:* quam vocem apud suos vulgò fuisse corruptam affirmat Augustinus in enarratione eiusdē Psalmi, inquiens; *Os suum dicit quod vulgò dicitur ossum, & Latinè os dicitur: sed nos potius ossum dicamus: melius est enim, vt nos reprehendant Grammatici, quam non intelligant populi.*

Feruntur sub nomine Arnobij Afri Annotatiunculæ quædam mysticæ non magni momenti in varios, sed paucos Euangeliorum locos: quarum initium est: *In principio erat Verbum,* Coloniæ à Quentelio impressæ; de quibus suum cuique iudicium integrum relinquitur.

Iam verò Arnobij stylus (inquit Hieronymus ad Paulinum) inæqualis est, ac nimius, & absque operis sui partitione confusus: qui quidem cum adhuc ethnicus ad Christi fidem occultis inspirationibus vrgeretur, ab Episcopis Africæ Baptismi Sacramentum petijt: cumque illum reiecissent, veriti quin illuderet Christianæ religioni, quam eatenus oppugnauerat, obtulit eis in argumentum synceritatis suæ, tanquam fidei obsides, præstantes illos, quos habemus libros, quos quum Ioannes Baptista Sigicellus, qui postea Episcopus Fauentinus à Pio IIII. Pont. Maxim. factus est, correxisset ac restituisset, Germani aliqui auersi à Catholica Fide, non tam sanarunt, quam immutarunt pro libito; vt vix antiquæ lectionis vestigium pluribus in locis reliquerint. Quod incommodum cum Petrus Ciaconus Hispanus, vir eruditus animaduertisset, præclaris correctionibus illustratum Arnobium iamiam erat emissurus, nisi morte fuisset ereptus. Hos labores Pontifex Maximus, additis aliorum Doctorum hominum emendationibus, iussit à Fuluio Vrsino examinari, atque conferri. Itaque in textum, seriemque recepit, quæ multorum iudicio probata, & (vt ipse inquit) sine vlla controuersia, vera sunt visa: Quæ autem non ita certa videbantur, ea suis distincta numeris, in oris paginarum, notandas cum curasset, adiunctis si quæ erant ad firmandas coniecturas, Notis, Arnobius Romæ editus est, quam fieri potuit emendatissimus.

De Dialogo Minucij Fœlicis.

Quoniam verò errore aliquorum factum est, vt ad septem libros Arnobij, octauus eius nomine adiungeretur, sciendum est, MINVCIVM Fœlicem, causidicum Romani fori, librum hunc (vt Hieronymus scripsit) edidisse, cui titulus *Octauius* erat, vti & alterum contra Mathematicos; *si tamen inscriptio* (inquit Hieronymus) *non mentitur:* de quo etiam idem Pater subdit hæc verba: *Quid Gentilium scripturarum* (Minucius Fœlix) *dimisit intactum?*

Porrò & huius Minucij meminit Lactantius, & legenti opusculum ipsum patet; Dialogum esse Christiani, & Ethnici disputantium, & *Octauium* inscriptum fuisse ab Octauio, qui in eo partes agit: Auctorem verò eius, Romæ fuisse Causidicum, constat: quod initio statim habetur, cum ait: *Nam negotij, & visendi mei gratia, Romam contenderat, &c.* Et post, *Sanè ad vindemiam, feriæ curam iudiciariam relaxauerant.* Sed illud maximè omnium id ita esse conuincit, quòd cum Lactantius Firmianus lib. 1. cap. 11. sic scribat: *Minutius Fœlix in eo libro, qui Octauius inscribitur, sic argumentatus est: Saturnum, cum fugatus esset à filio, in Italiamq; venisset, Cœli filium dictum; quòd soleamus eos, quorum virtutem miremur; aut qui repentino aduenerint, de cœlo cecidisse dicere: Terra autem, &c.* In hoc autem Dialogo Minucius ipse Fœlix, libri Auctor, iudicis, seu arbitri partes sustinet; Cæcilius natalis Ethnici, Octauius Christiani. Porrò quod pertinet ad libros sex Arnobij aduersus Gentes, is prodijt cum Notis Godiscalci Stuechij Heusdani Antuerpiæ: apud

Trognæ-

Digitized by Google

Trognæsium,& Coloniæ apud Bernardum Gualterum anno 1604. Paritijs autem editio aucta cum Desiderij Heraldi Animaduersionibus, 1605.

ARNOBIVS autem alter, qui conflictum catholicum cum Serapione de Deo trino, & vno; De Duabus in Christo substantijs in vnitate personæ, De Gratiæ, & liberi arbitrij concordia, in duos libros distributum scripsit: Non est Arnobius ille, qui Diocletiano Imp. septem libros aduersus Gentes edidit, quoniam forma dicendi omnino diuersa: & (quod maius) reprehensi Ariani, Photiniani, Nestoriani; laudati verò Augustinus, Ambrosius, Cyrillus, Alexandrinus, Damasus, & Leo, alium esse hunc auctorem produnt. Hunc verò Franciscus Feuardentius credit eum esse, qui breues in Psalmos reliquit commentarios; quoniam hoc persuadent eadem breuitas, acies animi, stylus neglectus, loca eodem sensu, ac penè verbis reddita, eædemque confutatæ hæreses, temporis denique ratio conuenientissima, ac Leonis Summi Pont. ætas, qua scriptum fuisse non difficilè deprehenditur. Accedit Alcuini Caroli Magni præceptoris testimonium in Epist. ad Flauium Merium. Et lib. 6. contra Felicem Vrgelitanum. Quin & ante Alcuinum idem à nonnullis ita aduersus Arianos citatur D. Augustini nomine. *Augustinus in altercatione Arnobij, & Serapionis.* è quibus manifestum est, ad illud, quod diximus sæculum pertinere. Hæc igitur idem Feuardentius, qui primus omnium hoc opus è manuscripto, quod in vetere Bibliotheca ordinis sui extabat, edidit Coloniæ, an. 1096. Annotationibusque illustrauit,& secundæ suæ editioni D. Irenæi martyris adtexuit. Vide, in verbo, Irenæus.

ARNOLDVS, vt Tritemius habet, est Ernaldus, Henrico de Gandauo.

ARNOLDVS Abbas Bonæ vallis. Vide, in verbo, Arnoldus Carnotensis.

ARNOLDVS de Austria, ord. Carmelitani, cœnobij Viennensis in eadem Austria, scripsit in Sent. lib. 4. & Serm. Claruit 1400. Trit.

ARNOLDI Albertini Maioricensis, Episcopi Pacensis, Tractatus de agnoscendis assertionibus Catholicis,& hæreticis, omnibus iùs Cæsareum, Pontificium,& sacrã Theologiam profitentibus vtilis. Venetijs ad candentis Salamandræ insigne 1571.

ARNOLDI Badeti, ord. Præd. Prouinciæ Tolosanæ prioris, reformati sui cœnobij Burdigalensis, *Margarita sacræ Scripturæ, prauitatis hæreticæ destructrix.* Lugduni apud Petrum de S. Lucia, anno 1536.

ARNOLDVS Bissalius Carmelita, Episcopus Galtelienſis, scripsit Sermones Dominicales; Incipit, *In medio Carmeli pascentur Basan.* Trit.

ARNOLDVS Bostius Carmelita, Teutonicus, cœnobij Gandauensis in Belgio, scripsit librum quidem soluta oratione, & carmine intermixtis, De Dei genitricis Patronatu Carmelitici ordinis. De illustribus item viris ordinis sui, lib. 1. De illustribus viris, ordinis Cartusiani, lib. 1. De purissima Conceptione Dei Genitricis, & Virginis Mariæ contra Vincentium Nouo Castro, lib. 1. De quatuor Nouissimis, lib. 1. Sermones quoque varios, & Epistolas plures, Carmina item nonnulla argumenti varij reliquit. *Viuebat;* inquit Trit. *Gandaui, componens alia, & multos studia literarum prouocans,* ætate eiusdem Tritemij. At plura, quæ passim in Belgio circumferuntur, emisit, quorum tamen inscriptio latuit Petrum Lucium Carmelitanum, cum de eo scriberet. Cæterum honorificam eius viri mentionem faciunt æquales eius temporis Iacobus Philippi, ord. S. Augustini in Supplemento Chronici, Marcus Guazzonius, Ludouicus Guicciardinus in descriptione Gandaui,& alij. Viuebat Maximiliano Imp. 1495.

ARNOLDVS de Busco, ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini, scripsit De viris Illustribus ordinis sui,& monasterij VVindesthimensis. Epistolam quoque prolixam de modo proficiendi in Religione, ac de origine deuotionis modernæ, & reformationis ordinis sui librum. Vixit an. 1470. Frederico III. Imp.

ARNOLDVS Carnotensis, Abbas Bonæ vallis, S. Bernardi discipulus,& ad quem ipse Bernardus familiares literas misit, scripsit De septem verbis Domini in Cruce; Incipit, *Vltima Christi verba, &c.* In præfatione autem sic inquit: *Cum propius accesseris, & infuderit se tibi illuminans sensum tuum Diuina radijs veritatis, intelliges, & videbis in scintilla incendium, & in stilla reperies pelagus, & in lecyto olei, vnde creditori reddas debitum, & tibi affatim suppeditabit inconsumptibilem cibum. Ante tamen exordium attendamus, quisnam ille sit, qui se clamat derelictum: Nonne ipse, qui latroni promittit, & donat Paradisum?* & quæ sequuntur. Extat in Bibl. SS. Patrum Tom. 6. De laudibus B. Virginis, cuius initium est, *Si linguis hominum loquar & Angelorum, nihil dignè, nihil propriè de sanctæ, ac perpetuæ Virginis Matris Christi Mariæ gloria eloqui potero, &c.* Extat autem & hic in eadem Biblioth. SS. Patrum Vitam S. Bernardi. Virorum illustrium gesta. Epistolas quasdam. Vixit an. 1190. Arnoldo Vioni, sed Tritemio 1160.

Digitized by Google

ARNOLDVS Chaperon Gallica Carmina edidit Rothomagi, in honorem Beatissimæ Virginis.

ARNOLDVS Corbeiensis Saxo, ord. S. Benedicti, Prouerbia Salomonis Heroico versu cecinit. Viuebat anno. 1030.

ARNOLDVS Gandauensis (*Ganthois*) Abbas, in ciuitate Duacensi Collegium studiosis in ea Academia instituit. Obijt autem in cœnobio suo, pridie Kalend. Maij, an. Domini 1582. Cuius in funere insignem habuit orationem Thomas Stapletonus Theologus, quæ prodijt è prælo Duacensi, apud Ioan. Bogardum.

ARNOLDI Gerardi Laurentiani Belgæ, De fide Catholica liber, Coloniæ apud Maternum Cholinum 1556.

ARNOLDVS Haldrenius Vesaliensis Canonicus maioris AEdis Colonensis, vir sanctimonia vitæ, ac notitia Diuinæ scripturæ, linguarũ quoque trium, Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ peritia, non minus carmine, quam soluta oratione potens, libellum De decem præceptis Decalogi edidit; Incipit, *Si vis ad vitã ingredi.* Quin & scripsit de modo confitendi, ac de veneratione martyrum, vt inquit Eisingrenius: sed & eiusdem Vesalensis locorum communium Religionis Christianæ Partitiones, Coloniæ anno 1568. prodierunt in lucem. Viuebat anno Domini 1530.

ARNOLDVS Horneus, (*siue de Horne*) Episcopus Leodiensis Gallicè scripsit Articulos tractatus pacis inter Deum, & homines. Parisijs apud Petrum Gualterium, an. 1558. Libertatem conscientiosam (vt ille Gallico verbo exprimit) Tabernariorum. Parisijs apud Busetum 1555. Antidotum (*La contrepoison*) quinquaginta duorum Psalmorum Clementis Maroti, quod ipse nominat Cantiones. (*Chansons.*) Parisijs apud Petrum Gualterium 1560. & 1562. Lamentationem nostræ matris Ecclesiæ. Parisijs. Certamen (*Le combat*) fidelis Papistæ peregrini Romani aduersus Apostatam Antipapistam, vna cum descriptione ciuitatis Dei obsessæ ab hæreticis Rothomagi.

ARNOLDVS Abbas Lubecensis scripsit Supplementum ad historiam Slauorum Helmoldi presbyteri, excusam Francofurti, an. 1556. & iterum ibidem an. 1581. sed vtrumque cauendum, quod in Scholijs, & Annotationibus ad marginem, & alijs adiunctis, plura indignissima lectu addita sunt ab hæreticis.

ARNOLDVS Mermannius, Belga, Alostanus, Prouinciæ inferioris Germaniæ, Theologiæ in cœnobio Louanensi professor, ord. Minorum, edidit Theatrum conuersionis gentium totius orbis, siue Chronologiam de vocatione omnium populorum. Antuerpiæ apud Plantinum 1572. Extat etiam eiusdẽ Louanij excusa an. 1564. De fugienda consuetudine Hæreticorum, Oratio parænetica ad Catholicos, quam sui totius ordinis Ministro Generali dicauit. Scripsit Exomologesi sacerdoti facienda, an. 1564. Libros tres de Rogationibus; & Peregrinationibus, & Hymnis, & solemnibus supplicationibus cum lucernis, & de omni Religionum panoplia. Louanij 1568. De sancta quoque Cruce, eiusque religiosa adoratione librum impressum Louanij, sed sine ordine conscriptum; vt enim quæque occurrebant, sic pius vir excepta scribebat, quod & obseruauit Iacobus Gretserus in suis egregijs de cruce laboribus. Eiusdem *Dauus perduellis*, siue rerum publicarum perturbator. Louanij anno 1568.

ARNOLDVS Pontacus Vasatensis in Aquitania Galliæ Episcopus, vir magnis dotibus, & multa doctrina præditus Chronographiam à Christo nato vsque ad nostra tempora, confecit, quam deinceps auctam suæ Genebrardus inseruit, denique verò Chronicon Eusebij emendauit & edidit. Burdigalæ an. 1605. quo & diem obijt; quos autem libros in D. Scripturam ediderit, vide in eius Epistola ad Gilb. Genebrardum, quæ præfixa Chronologiæ vtriusque editæ an. 1580. & posterioribus temporibus, vertit enim quædam ex Rabbinis in minores Prophetas.

ARNOLDI Postenburch Embricensis, Tractatus de Panoplia Christiani militis, è sacris scripturis deprompta, & alter de Oratione, Coloniæ apud Petrum Horst 1573.

ARNOLDVS Royardi, Archiepiscopus Salernitanus, ord. Minorum, scripsit librum Distinctionum, & De Arca ad Robertum Siciliæ Regem, Henr. Villot.

ARNOLDVS Sorbinus Vasco, olim Parochus Ecclesiæ sanctæ Fidei apud Vascones, deinde Theologus in Ecclesia Metropolitana Tolosæ, cõcionator deinceps Caroli IX. Galliæ Regis, Episcopus denique Niuernensis, an. 1578. scripsit Gallicè, Homelias in Decalogum, quæ Parisijs editæ sunt apud Gulielmum Chaudiere, an. 1570. Signa (*Marques*) Ecclesiæ, quæ Parisijs 1567. E' Latina verò in Gallicam linguam vertit Historiam Albingensium, quæ apud eundem Typographum, anno 1569. Lætitiam item Galliæ ob fœlicem victoriam aduersus hæreticos, & rebelles inter Coniacum, & Castrum nouum. Parisijs,

Digitized by Google

sijs, an. 1569. Compendium vitæ Caroli IX. Galliæ Regis. Ibidem, an. 1574. Pleraſque orationes funebres de obitu Caroli IX. De Claudia Duciſſa Lotharingiæ, filia Henrici II. De Coſimo Medice magno Etruciæ Duce, De Memorantio Comiteſtabili duas. De Domino Maugrini Paulo de Cauſſade. De Antonio Leuy Comite Kaylus. Quæ omnia Pariſijs edita ſunt Gallicè apud eundem Chaudiere. De monſtris, quæ à temporibus D. Auguſtini, vſque ad noſtra apparuerunt, & de ijs, quæ procedente tempore miſerè acciderunt. Pariſijs apud Hieronymum Marneuium, & Gulielmum Cauellat 1570.

ARNOLDVS è Supercaſa, monachus S. Seueri è Roſtunio, ſcripſit libellum, cui titulus, *Piſtolet portans ignem inextinguibilem contra Geneuenſes Hæreticos*. Toloſæ apud Iacobum Colomerium 1558.

ARNOLDVS Veſalienſis, Epitomen ſingularum Diſtinctionum in quatuor libros Sententiarum, emiſit Pariſijs ex officina AEgydij Gorbini, an. 1575.

ARNOLDVS è Vetza Cadurcenſis, Vaſco, Gallus, Ioannis XXI. Papæ, ſororis filius, Cardinalis S. Euſtachij, in locum Iacobi è Vetza Cardinalis fratris ſui, paulò ante mortui creatus, in laudem B. Mariæ Virginis ſcripſit. Vixit anno 1317. Eiſingren.

ARNOLDVS Vuion Duacenſis Belga, monachus ord. D. Benedicti Operoſum, & valdè pium Opus contexuit, quod prænotauit LIGNVM VITAE, ORNAMENTVM, ET DECVS ECCLESIAE: In quo vniuerſi ordinis ſui, in præcipuas varias familias diſtincti initia, progreſſus, & viri doctrina, ſanctitate, dignitate clari, & fructus, qui ex ijs in vniuerſo Chriſtiano orbe percepti ſunt, indicantur ac ſi ſuperuixiſſet, recognouiſſet vtique Opus ſuum quod, Lignum Vitæ, inſcripſit.

Qua occaſione in primis vitam D. Benedicti, & originem Principum Auſtriacorum ex Anicia familia, è qua natus eſt ipſemet D. Benedictus, comprobare cónixus eſt, quanquam ſecus alij ſentiunt. Vide autem Apologeticum Antonij Gallonij ad Monachum Caſsinatem, vbi de Arnoldi Ligno vitæ, deque familia D. Benedicti ſuam & Card. Baronij ſententiam promit.

Habet autem præ manib⁹ Chronologiam Septuaginta Interpretum, quæ cum magnopere videatur diſcordare à Chronographia vulgatæ editionis Latinæ Bibliorum, viſus eſt ſibi (quod mihi ſcripſit) cœleſti potius, quàm humano lumine conſecutus, vt poſsit appoſitè vtraque conciliari ex duplici mentione, quæ fit in eis, Natiuitatis hominum, quos ſcriptura Diuina commemorat. Alterius nempè, quæ carnalis de qua agitur in vulgata editione; Alterius autem, quæ ſpiritualis, quæ texitur apud Septuaginta Interpretes. Sicque putatis temporibus, vtramque conuenire teſtatur.

Sed & eidem Chronologiæ, Chronicon ab Orbe condito vſque ad hæc tempora adiunxit.

Cæterùm collegit, & recognouit omnia opera Platinæ, quæ properant ad lucem, vir ſanè, vt pereruditus, ac verè religioſus, ſic pro ſancta Dei Eccleſia indefeſſus. Sed & hæc erunt recenſenda à Romanis cenſoribus.

ARNOLDVS ab Yſcha Belga, ord. Minorum, quinque Sermones Germanicè edidit. Quonam modo in Chriſtum Dominum ſalubriter credendum ſit, an. 1593.

ARNOLFVS Comes à Cham, & Vochburg. De SS. Emerano, & VVolfgango. Vide in verbo, Henricus Caniſius. Extat autem in Tom. 3. antiquæ lectionis, qui Ingolſtadij prodijt an. 1603, apud Angermarium.

ARNONIS Sermones m.s. extant in Cæſ. Biblioth. Viennæ Auſtriæ. At Arnonis Salisburgenſis Archiepiſcopi tempore Caroli Magni Annotatio, ſiue Index eorum, quæ Eccleſiæ Salisburgenſi tradita ſunt à Theodone, à Theodberto, ab Hucberto, ab Ottilone, à Taſsilone Ducibus Bauariæ, & ab alijs nobilibus Boiaricis extat in Tom. 3. Antiquæ lectionis edito ab Henrico Caniſio Ingolſtadij an. 1603.

ARNVLPHVS Gallus, monachus monaſterij Cluniacenſis, ſcripſit Epiſtolas elegantes, quæ excuſæ ſunt in 10. libro Epiſtolarum Petri Abbatis Cluniacenſis, cuius temporibus vixit, anno Domini 1230.

ARNVLPHI Epiſcopi, vitam compoſuiſſe fertur Beda, quæ reperitur in tertio operum eius Tomo; ſed incerti eſſe Auctoris apparet, non ſolum ex Card. Baronio in Notis ad diem eius Anniuerſarium, verum etiam ex alijs, & adeò ex Auctoris ipſius verbis: fatetur enim ſe interfuiſſe cum alijs monachis, & fratribus, morti S. Arnulphi, quæ contigit an. 640. ſecundum Baronium, vel 641. vti placet Franciſco Roſiereo. At tunc Bedam nondum fuiſſe natum ex hiſtorijs liquet, obijt enim anno 734.

ARNVLPHVS Ruzæus I. C. Aurelianenſis, de mandatis Apoſtolicis, & ſublimi Archipræſulum ſtatu, & conditione, Pariſijs an. 1542. Item de iure Regaliæ.

Digitized by Google

ARNVLPHVS Sanctus. Vide, in verbo, Paulus monachus Casinensis.

ARNVLPHVS Monachus (forte quem Arnoldus Benedictinum ait fuisse) excipiens de Prouerbijs Salomonis conuenientiores sententias, & literam, & allegoriam metrico lepore scripsit, & digessit. Vixit an. 1050. Trit. Sigeb. in catal.

ARSENIVS Belga, Leodiensis, monachus S. Pauli Romæ, & Abbas S. Mariæ (vt dicunt) de Florentia, obijt Romæ. Scripsit Epistolam ad Ioan. de Turrecremata Cardinalem, an. 1442. pro commendatione Regulæ S. Benedicti, quæ excusa, & præfixa est commentarijs in Regulam eiusdem Turrecrematæ.

ARSENII Diaconi missi à Damaso Pont. Præceptoris Arcadio filio Imperatoris Theodosij, vita apud Metaphrasten, die 8. Maij, & apud Surium 19. Iulij, licet habeat de duobus filijs Theodosij, tamen de Honorio constat, hoc tempore hunc nondũ in lucem editũ fuisse, quem Placilla Augusta peperit anno sequenti, Ricomere, & Clearcho Consulibus. Aliquis autem, quòd duos sciret fuisse Theodosio liberos, adiecit Honorium. Vide Card. Baron. Tom. 4. sub anno 383.

ARTEMII, qui militans in exercitu Constantini Imp. vidit Crucem, quæ in cœlo apparens habebat hæc verba ἐν τούτῳ νίκα hoc est. *In hoc vince*, Acta, extant legitima, & syncera apud Metaphrasten, die 20. Octobris.

ARTVRVS Philo, edidit Parisijs anno 1530. Speculum Curatorum, & Tractatum de mysterio Missæ.

ARVERNENSE Concilium, anno Dom. 541. Vigilij autem Papæ, secundo. Theodoberti Francorum Regis, vigesimoseptimo. Interfuere quindecim Episcopi, quorum quidam ingenti sanctitate claruerunt. Præfuit etiam S. Gallus Episcopus Aruernensis. Actum aduersus eius temporis Regum licentiam, pro arbitrio concedentium petentibus bona Ecclesiastica.

A S

ASAPH, filius Barachiæ, princeps cantorum sonantium cymbalis æneis, ac laudantium Dominum, & ministrantium in conspectu Arcæ, composuit Psalmos 78. 79. 80. 81. 82. 83.

ASAPH, siue Asaphus Scotus, monachus, & Abbas monasterij S. Kentigerni Glasgoensis Episcopi, cuius vitam descripsit; ac deinde eius loci, qui ex illius nomine denominationem S. Asaph accepit, primus Episcopus, circiter annum Domini 560. cum multos in viam salutis adduxisset, clarus miraculis, migrauit ad Dominum Kalend. Maij, scripsit

De vita S. Kentingerni Episcopi, lib. De ordinatione suæ Ecclesiæ, lib. Arnold.

ASCANIVS Martinengus, Brixiensis, Canonicus Regularis congregationis Lateranensis, & Abbas, edidit Glossam magnam in primum caput Hexaemeron, quæ duobus Tomis comprehensa est & excusa, vir nobilis ingenij, & magnæ eruditionis, quique suæ congregationi Generalis cum laude præfuit: sed mors inchoatum ingens Opus non permisit absoluere. Excusa est Patauij in Canonica D. Ioannis Præcursoris à Laurentio Pasquato Patauino Typographo.

ASCANIVS Valentinus, Sacellum Gregorianum in maiori AEde D. Petri, quæ est Romæ ad Vaticanum, ex ipso Sacelli opere augusto, quale à Gregorio XIII. Pont. Max. inter alia opera insignia extructum est, carmine heroico, quod perdignum est lectu, descripsit. Id verò, cum Romæ, aut etiam alibi; tũ Ingolstadij, in Germania apud VVolfangum Ederum editum est, anno 1584.

ASBENSIVS Aquitanus, ord. Minorum, Postillam scripsit in Apocalypsim, & in 4. 4. lib. Sent. Item Sermones eruditos. Henricus Villot.

ASCETICA. Vide, in verbo, Basilius.

ASCLEPIODOTVS (ait Suidas) *à puero acutissimus, & eruditissimus æqualium habebatur, neq; vnquam inquirere causas miraculorum tam naturæ, quàm artis opificiorum desistebat, & cum à puero vsq; ad senectutem ingenio valeret, plurima sacris contulit ingenij sui inuenta, & rationes tum statuis ornandis, tum hymnis quibusdam adijciens: hæc grati animi ergò pauca pro multis reddendo, à me scripta sint.*

ASCLEPIVS Afer, in Baensi tractu, & in Vico non gradi, Episcopus, scripsit aduersum Arianos, & Gennadij tempore aduersum Donatistas scribere dicebatur. In docendo autem ex tempore grandi opinione celebrabatur. Hæc fermè Gennadius in Catalogo. Notandum autem pro Baensi, in alijs codicibus *Vagensi*, alijs *Gabaensi* legi. Viuebat Theo-

dosio

dolio iuniore Imp. anno Domini 440. Tritemius autem addit eum etiam scripsisse Homelias innumeras ad populum.

ASIANVS Sardiensis, Episcop. Antonino Imp. Apologeticum pro Christianis à se scriptum tradidit an. 173. Euseb.

ASSERTIO breuis sancti Missæ sacrificij è SS. Patribus cõtra impium Franciſci Stancari Scriptum, Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni.

ASSVERVS, quem Græci *Artaxerxem*, Iosephus *Cyrum* Xerxis filium fuisse tradunt, scripsisse dicitur quoddam factum in Commentarijs, vt in c. 12. Esther habetur. At pro ἔγραψε, ἐκράτησε intelligendum videtur: videlicet, quòd iusserit scribi.

Duarum verò Epistolarum auctor alterius, quàm Aman suo nomine ad tollendos è medio Iudæos, ad vniuersas Prouincias mitti iussit, alterius, quàm ipse de Iudæorum liberatione, scripsit. Ea extat in 13. cap. libri Esther. Vide Iosephum lib. 11. Antiquitatum, c. 6. Et huius quidem Epistolæ apud D. Thomam initio commentariorum in Canonicas Epistolas allegorica expositio satis luculenta legitur.

ASTATHIVS martyr, vide, in verbo, Agapius.

ASTERIVS Amasenus Episcopus, scripsit Græcè De Pœnitentia. Et in D. Lucæ Euangelij c. 16. De diuite, & Lazaro Sermonem, qui in sexta, secundæ Synodi Nicænæ actione citatur. Photius autem in sua Bibliotheca quinque Sermonum eiusdem meminit.

ASTERIVS Scythopolitanus, quartus, è Græcis Psalmorum omnium explanator, Arianæ factionis sectator; quem ego huic Apparatui non intexerem, nisi id prior Hieronymus in suo Catalogo fecisset; multa regnante Constantio Augusto volumina in sacras Scripturas composuit; quę à suæ partis hominibus studiosissimè legebantur. Extant commentariorum eius in Psalterium fragmenta in Catena Græca Psalmorum, prępositio eius nomine. Edidit autem breues quoque commentariolos in quatuor Euangelia, & in omnes Epistolas Pauli.

ASTESANVS Astensis, (quæ ciuitas in Subalpinis, Asta, siue Hasta olim Colonia dicta, sesquidiei, aut bidui iter Mediolano distat) Summam de Conscientiæ Casibus, octo libris conscripsit, quæ primò fuit edita Venetijs apud Leonardum Vilt, an. 1480. Viuebat an. 1330. Ludouico Imp.

A T

ATHANASIVS Alexandriæ Episcopus, multas Arianorum passus insidias (vt in Catalo Scriptorum illustrium habet Hieronymus) ad Constantem Galliarum Puincipem fugit; vnde reuersus cum literis, & rursum post mortem eius fugatus, vsque ad Iouiani Imperium latuit; à quo recepta Ecclesia sub Valente moritur. Huius autem scripta qui velit altius degustare, expedit, vt quod de Ambrosio Episcopo Mediolanensi supra diximus, idem de Athanasio prænoscat: nimirum in quænam tempora inciderit; vnde ad Ecclesiam tutandam vocatus, quid egerit, scripserit, perpessus sit; Quidúe aut in eius legitimis scriptis, aut in alijs incertis obseruatum sit, tamquam vel suppositijs, vel dubijs: denique quænam editio, & versio è Græco in Latinum prodierit emendatior.

Et quidem is fuit Ecclesiæ vniuersæ status, quo tempore natus est, ac vixit, vt ingentibus futuris tempestatibus ex Arianorum, & Macedonianorum hæresibus, parandi essent à D. Prouidentia viri, tamquam impauidi naucleri, qui Catholicæ fidei naufragium non permitterent sequi. Istorum igitur, vti & Nicæni primi Concilij præcipua pars fuit Athanasius, cuius omnino vita prælegenda est ab eo, qui eius scripta cum fructu cupit euoluere.

Vitam porrò ipsius luculenta oratione celebrauit Gregorius Nazianzenus. Postremæ item Parisiensi editioni, quæ prodijt ex typis Niuellij (vt dicetur inferius) adiecta est vita eiusdem Athanasij à diuersis conscripta.

At Cæsar Cardinalis Baronius in tertio, & quarto Annalium Tomo passim de illo agit, nec fermè omittit quidquam, quod ad eius labores, persecutiones, exilia, solitudines, scripta, pertinet; in quibus sanè Diuinæ sapientiæ vis elucet, virum vnum protegentis, ac tamquam Columnam Ecclesiæ sustentandæ admouentis aduersus omnes hæreticos, atque adeò contra ipsos Impp. qui eum vel interimere, vel deprimere frustra connixi sunt. Id quod ipsemet Athanasius vbere Epistola ad solitariam vitam agentes, ob oculos ponit, quamobrem & illam perlegisse neminem pœnitebit.

Digitized by Google

Doctrina vnde, & qualis Athanasij.

Anno Domini 311. Ruffin. lib. 1. c. 4. Sozom. lib. 2. c. 16.

Id verò constat, Athanasium adhuc puerum, dum vna cum pueris alijs ad littus maris luderet, ab ijsque Episcopus dictus, catechumenos ritè baptizasset, ab Alexandro Episcopo Alexandrino, qui casu superuenit, accitum ad se, disciplinis, vt imbueretur, ita curatum fuisse, vt postea in Episcopatu ei succederet. Duodennis penè extitisse creditur, cum ad Alexandrum accessit, qui deinceps eo scriba, & commensali, vti & clerico ingenio, & morum maturitate ætatem superante, in Ecclesia vsus, fecit, vt ad eam frugem perueniret, vt plus minus annos natus 24. Episcopus ipsi sufficeretur. Hic igitur nõ solum Theologica altè percepit, verũ etiam Iuris scientiam optimè calluit, quamobrem Seuerus, lib. 2. hist. suæ nominat eum *Iurisconsultum*. Accessit continens cum Hæreticis concertatio, scriptioque; ac dũ in exilio, in eremo, & in latebris diu delitesceret, perennis ac liquidior veritatis contemplatio, atque defensio; vt taceam quid ei lucis afferre potuerint Synodi Nicænæ tot insignes athletæ, cum quibus sua conferebat, Iulius Pont. Max. ad quem vocatus se contulit, absolutio tertia in Sardicensi Concilio, Actitata sui causa apud Constantem, & Constantium Impp. Consuetudo cum Antonio Magno, cæterisque Anachoretis sanctissimis viris, perpetuaque in summis difficultatibus Alexandrinæ Ecclesiæ procurata vsque ad mortem, siue sui præsentis, siue absentis, administratio. Præterea, insignis animi demissio, quæ magnum habet momentum ad sapientiam Diuinitus hauriendam: nam & tantus vir à Serapione Episcopo Thmueos emendari sua scripta cupiebat: Et scribens ad solitariam vitam agentes, rogat eas vt nullum exemplar eius scripti edant, vel sibi ipsis describant, sed cõtenti sint, vt probi trapezitæ sola lectione: non enim (inquit) tutum est ad posteros peruenire nostra ista scripta, quæ, vt balbutientes, & indocti confecimus. Ac tamen Gregorius Nazianzenus, atque Basilius ex Athanasio tanquam è fonte fluuios sui Sermonis effudisse dicuntur à Photio; Et Symbolum ipsius ab Ecclesia cantari solitum Apostolicam auctoritatem sapit: & in Prato spirituali, cap. 40. apud Sophronium extat Cosmæ monachi Sancti de scriptis Athanasij præclarum Elogium. *Cum*, ait, *inueneris aliquid ex Opusculis S. Athanasij, nec habueris chartas ad scribendum, in vestimentis tuis scribe illud.*

Scriptorum Athanasij dictio qualis.

Qui autem Græcarum literarũ est gnarus, facilius intelliget, quinam stylus sit Athanasij; cumque turbantibus omnia hæreticis, necesse fuerit significantia verba, & quasi noua nomina in summo Sanctissimæ Trinitatis mysterio proferre, Athanasij elocutionem, synceram illam sanè, & nullo ornatu, qui non sit rei consentaneus, fucatã animaduertet. De eius Epistolis Photius inquit. λβ. pag. 8. in Bibl. ad Tarasium. Ἀνεγνώσθησαν Ἀθανασίου ὑπομνηματικοὶ διάφοροι, ἐν αἷς ἐμφέρονται, καὶ αἱ τοῦ γενομηνιμένου, αὐτῷ φυγῆς, ὥσπερ ἀπολογίαν πεποιημέναι, κομψῶς τε, καὶ λαμπρῶς, καὶ ἔτι σαφῶς σωτεθειμέναι, καὶ ὃ πλεῖστον μὴ χαρίεντος ἀπέχουσαι, ἡδονῆ (aliàs ἡδονῆ) τ' ἐπεῖσθαι ἀπολογίας. hoc est. *Recognitæ fuerunt Athanasij Epistolæ variæ, in quibus feruntur & illæ, quæ factæ illius fugæ, tamquam Apologiam continent, scitè, splendidè, & adeò perspicuè compositæ: quin & vigent arte ad suadendũ idoneæ, & gratia; nec abest voluptas in eadem Apologia.* Sed & alibi idem Photius, cum se legisse scribit Magni Athanasij Commentarium in Ecclesiasten, & in Canticum Canticorum, *perspicuum quidem illum esse* fatetur, *sicuti semper est, verum ad eam gratiam, atq; pulchritudinem haud peruenisse, quæ in Epistolis, & Apologia, atq; alijs huc spectãtibus cernitur.* Ego verò crediderim alterutrum: siue ab Athanasio commentaria illa non fuisse scripta: quippe quæ neque extent (quòd sciam) neque Hieronymus in catalogo eorum mentionem fecerit; quamuis hic ob breuitatem se plures illius libros omisisse asserat: siue (si fuerint eius legitimi fœtus,) ipsum Athanasium noluisse eam dicendi vim in ijs exerere, quæ à munere interpretis debet esse aliena; præsertim cum sacræ Scripturæ contextus simpliciter exponitur, nõ autem simul ad populũm permouendum adhibetur, quod Chrysostomus, atque alij fecere. Cæterùm adhuc ipse Photius cum de Athanasij quinque libris aduersus Arium scripsit, graue de illius stylo, genereque dicendi fert testimonium: nimirum, *eum esse clarum, vt assolet in omnibus, nil habere superuacanei, & simplicem quidem, ac candidum, verum, simul acutum, atq; profundum, & argumentationibus omnino solidum, quodq; ipsius in his naturale est, tantum esse, vt sit mirabile: Logicis autem Methodis neq; nudè, ac quemadmodum pueri è dictionibus, quiq; initio discunt, faciunt, ostentantes iuuenile honoris studium; sed philosophicè simul, atq; magnificè animi conceptionibus solis, atq; his rectè efformatis vsum fuisse, testimonijsq; scripturarum, & demonstrationibus constanter, atq; inuictè esse communitum. Ac in summa sufficere hunc librum contra omnem Arianum apparatum, atq; conatum.* Quin

ἀπέριττος. ἀφελὴς. δριμὺς. βαθὺς. σύντονος.

λδ'. κθ'μ'. pag. 168.

& (subdit) *si quis Gregorium Theologum, ac Diuinum Basilium dixerit, ex hoc libro tanquam è fonte haurientes, effundere pulchros illos, atq; perlucidos suarum orationum aduersus istum errorem fluuios, sanè, non aberrabit à vero.* Hæc Photius, quæ nos è Græco exemplari castigatiore Photij Bibliotheca Augustæ Vindelicorum edita vertimus: cum quæ Sixtus, aut alij aliundè nõ è Græcis codicibus, vt opinor attulerint, minus ad Græcum exemplar respexisse videantur, aut sanè in quibusdam mutila fuerint.

Iam verò, qui Latinam Petri Nannij Alcmariani versionem Athanasij euoluent, id etiam (licet non eo prorsus gustu) intelligent. Qua in versione quæ ad trium Tomorum opera tantum peruenit, cum vir ille doctus laborauerit, laudandus quidem est valde: sed & esset optandum, vt scripturæ auctoritates ad veritatem vulgatæ editionis versæ fuissent; nonnulla verò cum Græcis exemplaribus collata diligentius (à Theologis præcipuè Scholasticis,) ipsissimis (vt vocant) terminis enunciarentur, quos Ecclesia Occidentis vsu iam tritos admisit; ipse autem Nannius minus æstimasset Erasmum, cuius errores, præter alios in fide, aperuit multos, & graues in Patrum Græcorum versionibus Iacobus Billius Prunæus, quemadmodũ suis in locis huius nostri Apparatus satis liquet; ne quid dicam aliud de Erasmo, qui à reliqua Athanasij versione fortasse non tam abstinuit, quòd (vt quidam ait) prolixus esset in Epistolis synodorum recitandis, aut quod quædã essent suppositititiæ, quàm quod de sanctissima Trinitate minus rectè sentiret: id quod denique ostendit, cum Nouis Arianis viam suis scriptis strauerit: de quo & Bellarminus Card. & nos in Refutatione aduersus Chytræum. Vide in verbo, Desiderius Erasmus.

Scripta Athanasij pro legitimis habita.

Extat verò Symbolum, quòd ab omnibus, appellatur Athanasij, quodque ab Ecclesia Catholica receptum, recitatur vbique. Hoc autem Romam à Pont. Max. Iulio huius nominis I. vocatus, vt iudicaretur, cum eum Eusebiani vndique persequerentur, & scripsit, ac tanquam Catholicæ suæ fidei professionem publicè edidit: quod cum Actis Nicenæ Synodi in Archiuo Romano diu asseruatum, tandem post multa annorum curricula tradi meruit Ecclesiæ recitandum. Incipit autem. *Quicunq; vult saluus esse.* Aliud est autem ab altero illo Athanasij scripto, quod inscriptum est: *Expositio fidei,* quodque in primo operum eiusdem Tomo habetur. Meminit autem Symboli ipsius Augustinus in Psalm. 120. super illud: *Per diem sol non vret te, neq; Luna per noctem:* vbi citat integrum versum eius Symboli, nec desunt alibi loca, quæ eiusdem verbis, atque sententijs conspersa cernuntur. Ac quamquã in vniuerso penè Christiano orbe id fuerit admissum, à Græcis tamen ijs, qui sese à Romana præciderunt Ecclesia, pars illa truncata est, qua Spiritũ sanctũ à Patre, & Filio procedere asseritur; eo falso prætextu, quòd superaddita (vt dixerunt) fuerit nuper à Latinis; cum liqueat, ante annos nõgentos septuaginta, vt ita se nunc habet, legi solitum; quod & constat ex primo capite Toletani quarti Concilij, & ex testimonio Apostolicæ sedis Legatorum ad Græcos Gregorio IX. Rom. Pont. ex illa ipsa fidei definitione, quæ in Vaticana, & Sfortiana Bibliothecis habentur in Vrbe; atque ex Decreto Eugenij ad Armenos in Concilio Florentino. Scio autem alios sensisse non Romæ, sed apud Treuiros in puteo, vbi latitauit Athanasius, hoc symbolum fuisse scriptum, quod & ipsa monstrat inscriptio, quæ hodieque in eodem Puteo legitur, vt forte probabile sit sanctissimæ Trinitatis propugnatorem vbicunque poterat, hymnum illum scripsisse, cantasse, disseminasse. Scripsere verò in hoc Symbolum, vel de ijs, quæ ad illud pertinent, quicunque siue Arianos ex professo confutarunt antiqui Patres, Theologique deinceps Scholastici omnes, siue Nearianos nostri temporis cum Bellarminus Card. & alij, tum Gilbertus Genebrardus librum elegantem, (de quo tamen suo loco agendum est) nosque aliquid, vbi de Atheismis hæreticorum egimus, Gennadijque scriptum de Processione Spiritus sancti in formã Catechismi è Patribus Græcis redegimus. Quin & Petrus Clenclerus vir doctus Herbipoli Disputationes lectu valdè dignas de Symbolo Athanasij paucos ante annos edidit: cum & ipsam fidei Athanasij definitionem, quæ extat in Bibliotheca Vaticana, vt diximus, Vossius Belga è Græco Latinam à se factam è Romano prelo euulgauerit. Sed & Gregorius de Valentia (non is, qui Societatis nostræ Theologus multa edidit, vti suo loco dicemus,) scripsit appositè (sermone licet minus culto) in diem Symbolum; Quod & eleganter, atque eruditè præstitit Nicolaus Serarius noster, de quo suo loco diximus. Præterea, reliqui Theologi omnes dici possunt scripsisse in Symbolum Athanasij, cum Magistrum Sent. siue D. Thomam sunt interpretati; ita quoque SS. Augustinus, Hilarius, & alij, qui de sanctiss. Trinitate scripserunt.

NOTA.

Baron. Card. Annal. To. 3. sub an. 340.

Digitized by Google

Primi Tomi.

Præter Symbolum Athanasij extant in primo Operum Tomo, eorum, qui postremò sunt editi.
Contra idola Oratio.
De Incarnatione Verbi Dei, eiusque corporali ad nos aduentu.
Ad Epictetum Episcopum Corinthiorum Epistola aduersus illum, & còntra hæreticos.
Expositio fidei.
Liberij Romani Pont. Epistola ad Athanasium, & Athanasij ad eum Responsio.
Epistola ad Antiochenos.
De æterna substantia Filij, & Spiritus sancti cum Deo contra gregales Sabellij Oratio.
Oratio, qua docet vnum esse Christum.
Ad Adelphium fratrem, & confessorem contra Arianos Oratio.
Contra Arianos, Orationes quatuor.
Contra Arianos, in hoc Dictum. *Ex Deo Deus est Verbum.*
In hoc Dictum. *Omnia mihi tradita sunt à Patre.*
Compendium è superioribus descriptum contra eos, qui de Spiritu sancto rectè non loquebantur.

Secundi Tomi.

Athanasij ad Imperatorem Constantium Apologia. Apologia de fuga sua.
Epistola ad vbique Orthodoxos, cum per Arianos persecutio fieret.
De sententia Dionysij Alexandrini Episcopi aduersus Arianos.
Quòd Nicæna Synodus, animaduersa Eusebij calliditate, congruis, & pijs verbis super Ariana hæresi exposuerit.
NOTA. Contra Arianos Apologia secunda. In qua obseruauit Card. Baronius Tom. Annalium 3. librariorum vitio factum fuisse, vt inscriptiones Epistolarum Concilij Sardicensis mutatæ sint, nempè *circularis*, sub titulo eius, quæ MISSA est *ad AEgyptios*; & quæ *ad AEgyptios* sub titulo, *circularis*, hoc est, encyclicæ.
Ad Serapionem fratrem Epistola.
Ad omnes vbique solitariam vitam agentes, & in fide fundatos Epistola vberrima, in qua contextus est corrigendus, vbi pro *Gregorio Georgij nomen* sæpè ponitur.
De Synodis Arimini, & Seleuciæ celebratis Epistola; In qua dubitandum non est, quin quæ habetur inscriptio hæc; *Edita est Catholica fides in præsentia Domini nostri, religiosissimi, præclariq; Victoris Regis Constantij Augusti, AEterni, Coss. Clariss. viri Eusebio, & Hypatio, Arimini 11. Kalend. Iunias.* restituenda sit necessario ita, vt legatur eam esse Syrmij editã coram Constantio; Arimini verò recitatam dicta die, atque consulibus.
Ad Iouianum Augustum de fide Epistola. Error autem manifestus est in ijs codicibus, in quibus legitur scriptam esse hanc Epistolam ad Iouinianum, cum omnino ad Iouianum legi debet. Scripta est autem ab Athanasio, anno Domini 363. cum eam Iouianus petijsset.
Ad Dracontium, Episcopatum fugientem, Epistola.
NOTA. Ad Episcopos in Africa, Epistola; vbi textus è libro siue Epistola de Synodis conijcitur esse deprauatus, vbi ait ducentos partium Catholicarum conueniisse Ariminum, quo men trecenti earum conuenere.
De his autem omnibus, quæ in primo, & secundo Tomo habentur, nemo fermè dubitat, quin sint Athanasij.

Tertij Tomi.

De Incarnatione Verbi. De Natura humana susceptа. De Incarnatione Christi.
De salutari aduentu Christi contra Apollinarium, siue Apollinarem.
Contra omnes hæreses Sermo. Ad Maximum Philosophum Oratio.
In illud. *Profecti in pagum, qui ex aduerso est, inuenietis pullum.*
In Passionem Saluatoris.
NOTA. Ad Marcellinum de interpretatione Psalmorum. Porrò Isagogicus hic libellus de titulis, Psalmorum à Cassiodoro in Prologo, & calce commentariorum in Psalmos commemoratur, qui & eum vocat *Sermonem magnificum.* Opusculum autem hoc ab Angelo

etiam

Digitized by Google

etiam Politiano in Larinum è Græco fuit versum, & à Capnione (vt fertur) locupletatum.

De Virginitate, siue de meditatione.

Testimonia ex sacra Scriptura de naturali communione similis essentiæ inter Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum.

Ad omnes vbique per Aegyptum, & Syriam, & Phæniciam, & Arabiam fratres.

Refutatio contra hypocrisim Meletij.

De Sanctissima Deipara Virgine Maria.

In Passionem, & Crucem Domini.

Ad Serapionem Episcopũ Thmeos, Epistola. De quo Serapione, vide, in verbo, Serapio.

In illud. *Quicunq; dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei.*

Disputatio in Nicæno Concilio contra Arium. Homilia de Semente.

Declaratio Leuitici de diuersa eiusdem rei nomenclatura. in ca. Leuit. 9. Incipit Sermo. *En tibi in isto loco.* Hactenùs Nannius vertit è Græco.

Quarti Tomi.

De varijs Quæstionibus Scripturæ sanctæ ad Antiochum libellus. Sixtus autem Senẽsis non putat hunc esse Athanasij, sed à studioso quopiam è varijs Patribus collectũ, quippe qui in questione quarta Theologiam mysticam Diui Dionysij citet, Athanasij sæculo (vt ipse opinatur Sixtus) ignotam: & in Quæstione 23. Athanasium ipsum, & ab eo dissentit. Ego verò nisi hoc postremum esset validius argumentũ, ipsaque dictio saperet magis Athanasium, & alia non essent validiora argumenta, quæ librum nõ esse Athanasij euincunt, non adeo commouerer superiore Sixti argumento. In Origene enim cernũtur quædam, quæ haud improbabilem fidem faciunt, Dionysij scripta eo tempore innotuisse. Quã de re egimus in verbo, Dionysius Areopagita. Porrò argumenta alia illa sunt, quod in quibusdam exemplaribus feruntur quæstiones 162. in quibusdam solum 46. & in harũ quæst. quarta citatur Epiphanius in opere inscripto, *Panarius*, & quæst. 8. Gregorius Nissænus in lib. de Homine, tanquam antiqui Auctores. Dicitur enim *Sanctus Pater noster Epiphanius.* Constat autem Athanasium illos præcessisse; quin & inde constat ψευδεπίγραφον esse, quod Chrysostomus, Scala Ioannis, Maximus, Nicephorus, & alij in illo citãtur. Extat m.s. Græcè, Num. 77. in Augustana Bibliotheca. Ioannes autem Capnio vertit hunc librum ad Antiochum, & adiecit olim quasdam ad eum annotationes, quæ tamen cum postremis editionibus non extant. Tractatus de definitionibus. Disputatio contrà Arium Laodiceæ habita. Ad Monachos exhortatio. De Passione imaginis Domini nostri Iesu Christi libellus, qui etsi dubium esse potest, num sit opus Magni Athanasij, tamen certũ est eum esse antiquissimi Auctoris, quandoquidem citatur tamquam antiquissima historia in septima Synodo, Actio 4. Vide Bellarm. Card. li. 2. de Imaginibus Sanctorum, To. 1. controu. 7.

Ad Marcum Papam Epistola, & Marci Rescriptum. Quæ sine dubio non sunt Athanasij. Quoniam pacto quæso (inquit Baronius Card. tertio Annalium Tomo, sub annũ Domini 336.) sub dictis Consulibus potuit Athanasius Alexandria ad Marcum scripsisse, qui iam exul hoc anno agebat in Gallijs? & quænam sub Constantino grassatio Arianorum contigit in Aegypto, cum non Marci tempore, sed multo post, quando Cõstantius Georgium in locum Athanasij subrogauit, passa sic Ecclesia Alexandrina violentam Arianorũ vastationem? Sed & quoniam pacto Marcus potuit decimo Kal. Nouembris scripsisse ad Athanasium, cum hoc ipso anno Nonis Octobris reperiatur esse defunctus? Eum quidẽ Pont. non nisi octo menses sedisse Hieronymus testatur in Chronico. Cum autem eas citet Marianus Scotus, & pariter contendat, nõ nisi octo mensibus sedisse Marcum, quonã modo fieri potuit, eam datam esse ab ipso Marco Epistolam, si iam ante ipse ex humana vita desierat? Quicquid sit, vnum, eundemq; esse putamus auctorem, qui has concinnauit litteras, cum eo, qui finxit Epistolam illam Bonifacij Papæ ad Eulalium Episcopum Alexandrinum de restituta communione Ecclesiæ Africanæ; de qua consule, quę in Notis ad Romanum Martyrologium idem Card. Baron. scripsit. Ad Serapionem de Spiritu sancto Epistolæ duæ. De vnica Deitate Trinitatis, li. 7. Synopsis totius sacræ Scripturæ Noui, & Veteris Testamenti: quam Sixtus, & alij putant esse Athanasij. Et hi quidem quatuor Operum Tomi vno in volumine comprehensi, editi sunt Basileæ. an. 1564. Inter quos cur nõ inserta fuerit vita Antonij Magni ab Athanasio conscripta, mirum est; nisi quòd iam in ea ciuitate hæresis inualuerat, quæ ista lumina ferre non potest.

Digitized by Google

At subsecutæ sunt editiones Operum Athanasij, prima an. 1572. secunda an. 1581. Parijs apud Sebastianum Niuellium virum Catholicum, apud quos est 5. Tomus.

Quinti Tomi.

Vita D. Athanasij Episcopi Alexandrini à varijs Auctoribus conscripta.
Vita S. Antonij Abbatis ab Athanasio Episcopo Alexandrino scripta: quam eam esse, quã nos habemus, & cuius meminit Hieron. in Catalogo, facile probat Cardin. Bellarminus aduersus Magdeburgenses Centuriatores, tum ex Patribus, tum ex antiquis historicis. Lib. de Monachis. Tom. 1. controu. 5. Cur verò quædam de Antonio Magno Hieronymus scripserit, quæ Athanasius non attigit. Vide, in verbo, Antonius Aegyptius, in hoc nostro Apparatu. De Sanctissima Trinitate Dialogi quinque. Ad Ammonem monachum Epistola.

Sed & post hasce duas Parisienses editiones prodierunt in lucem, Ingolstadij quidem apud Dauidem Sartorium, an. 1582. recentior Oratio de fide, ac religione Athanasij Alexandrini ab Alberto Hungero versa. Antuerpiæ verò apud Ioachimum Trognesium, an. 1598. S. Athanasij Episcopi Alexandrini in sanctum Parasceues diem Sermo primum editus Græcè, & Latinè, Petro Pantino Tiletano interprete.

Quin & Hieronymus in Catalago, inquit: *Feruntur eius aduersus gentes duo libri. Et contra Valentem, & Vrsacium, vnus. De virginitate, ac de persecutionibus Arianorum plurimi, & de Psalmorum titulis, & historia Antonij vitã continens, & ἑορταστικὴ Epistola, & multa alia, quæ enumerare longum est.*

Citatur à D. Thoma Aquinate in libro aduersus errores Græcorum, *Athanasius in Theca, siue volumine super Ioannem.*

Tritemius addit, Athanasium scripsisse ad Luciferum Episcopum, librum vnum. At credo, voluisse indicare Athanasium litteras misisse ad Luciferum Calaritanum Episcopum, & Apostolicæ Sedis Legatum, qui intrepido pectore Ecclesiæ fidem tutatus est, atque aduersus Constantium Imp. scripsit, & inter suos labores librum edidit, quem prænotauit, *Moriendum esse pro Filio Dei.* Vide tertium Annalium Tomum Car. Baronij sub an. Domini 356.

Sed neque verum apparuit, quod idem Tritemius putauit ab Athanasio scriptũ fuisse commentarium in omnes Epistolas Pauli, qui quidem primis in editionibus illis Athanasij ante annum 1532. à typographis insertus fuit. Nam & postea animaduersum est Theophylacti potius Bulgariæ Episcopi, fuisse, quàm Athanasij eum esse commentarium, qui à Christophoro Persena Latinus est factus, ac proinde Ceruicornus Coloniæ typographus, an. 1532. illum inter Athanasij opera non edidit, licet Lutetiæ an. 1520. Argentinæ, siue Argentorati apud Knoboulchum an. 1522. Basileę apud Frobenium 1527. prodierãt in lucem. Eisingrenus autem & alij meminere Lexici Græci, Athanasij, quod extare dixerũt, Venetijs in Bibliotheca SS. Ioannis, & Pauli.

Iam in Bibliotheca Vaticana volumen m.s. Athanasij Græcum habetur hac inscriptione. Βιβλίον ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας Ἀθανασίου τῦ μεγάλου περιέχον λογους λ̃β̃.

Alij inquiunt, Constantinopoli haberi Orationes Dialecticas Græcè m. ss. aduersus Arium, quibus coram Constantino Magno disseruit in prima vniuersali Synodo Nicæna. Præterea Orationes eiusdem Panegyricas, siue Conciones in duodecim festa Dominicalia deinde in aliquos Sanctos, quorum festa celebrantur initio Septembris: hoc est Demetrij, Myroblitæ martyris, S. Apostoli Philippi, Eusebij Pamphili, & aliorum. At hæc non modo incerta, sed & contra veritatem. Eusebius autẽ Pamphili fuit Arianus, ipsique Athanasio perinfensus, neque vnquam pro sancto habitus. De Demetrio item dispiciendum est; Nam in Notis ad Martyrologium, nullius *Miroblitæ* meminit Baronius Cardin.

Denique, nescio (inquit Card. Bellarminus, lib. 2. de verbo Dei, c. 5. To. 1.) quo errore factum sit, vt cum Athanasius, & Epiphanius disertis verbis scribant Symmachum sub Seuero, Theodotionem sub Commodo Marci filio scripturas interpretatos esse, neque dubium vllum esse possit, quin Commodus Seuerum præcesserit; tamen ijdẽ auctores Symmachum priorem, posteriorem Theodotionem faciant.

Iam verò, qui Athanasio ascriptus est à Glyca Siculo recentiore historico, *Sermo de Assumptione Beatissimæ Virginis*, non posse ipsius Athanasij esse à Card. Baron. To. Annalium primo ostenditur. *Nam* (inquit) *cum ibi auctor multus sint in cõputando Nestorij dogmate, de quo tũc*

esset

esset controuersia, plane alius ab Athanasio esse conuincitur. Si enim ea ab Athanasio scripta essent, Cyrillus eiusdem Ecclesiæ Episcopus, & alij Patres, qui Ephesino Concilio aduersus Nestorium interfuere, & cuncta quæ à sanctis Patribus scripta essent volumina, vt illius hæresim impugnarent, euoluerunt, *nequaquam adeo labor assent: sed nullo negocio, quid de incarnatione Verbi sentiendum esset, illa vna tanti Patris edita Homilia, occlusissent ora omnium blasphemantium.* Vide Annales ibidem, sub annum 48. pa. 356. primæ editionis.

Ceterum de operibus Athanasij Græcis, & Latinis, vna cum Nicæna Synodo Græca, & Latina Vittembergæ, editis ann. 1597. ab ijs, qui sunt extra catholicæ Ecclesiæ castra, erit aliquid dicendum, in verbo, Nicæna Synodus huius Apparatus.

Veruntamen in Bauarica Bibliotheca extant m. ss. Opera Athanasij Græcè.

De Incarnatione, & S. Trinitate. Initium. *Οἱ κακοτέχνως τὰς θείας γραφὰς βουλόμενοι νοεῖν*, id est, *Qui dolosè Diuinas Scripturas volunt intelligere.*

Oratio contra Gentiles, siue idola.

De Incarnatione Verbi, & eius in corpore ad nos Aduentu,

Disputatio contra Arium in Nicæno Concilio. Vide Baron. an. Dom. 325. num. 51.

Orationes, quæ extant Latinè. Prima in codice inscribitur, Epistola Encyclica ad Episcopos Aegypti, & Libyæ contra Arianos.

Epistola ad omnes Orthodoxos, persecutione ab hæreticis excitata.

Epistola ad Serapionem de Spiritu sancto. *Litera tuæ affectionis mihi datæ sunt in Eremo.*

Ad eosdem contra illos, qui dicunt Filium esse creaturam.

In dictum illud Euangelij: *Quicunque dixerit verbum contra Filium hominis.*

Vniuersalis Epistola ad omnes per Aegyptum, Syriam, Phœnicem, & Arabiam Orthodoxos Episcopos.

Testimonia sacræ Scripturæ de æqualitate Patris, & Filij cum Spiritu.

Ad Antiochum De varijs Scripturæ quæstionibus.

Refutatio hypocriseos Meletij.

Oratio contra Apollinarum.

Ad Marcellinum in Psalmos.

Epistola ad Epicletum episcopũ Corinthi.

De Incarnatiõe Christi cõtra Apollinariũ.

Symbolum Orthodoxæ fidei.

Atqui cum indicauerimus Græcè m. s. huius Patris Codices, qui in alijs quibusdam Bibliothecis asseruãtur (hoc enim ad calcem vniuersi huius Sacri Apparatus præstitimus) tum eiusdem Opera, quotcunq; èatenus inuenire potuere, prodierunt an. 1600. ex Officina Commelinlana Græcè quidem cusa ex integriore Basileensis Bibliothecæ codice, quem catholici ante Lutheranam & catuinianam hæresim in ea ciuitate reliquerant. Sed & addita Interpretatio, seu Versio Petri Nannij Alcmariani (de quo paullò anteà locuti sumus) & aliorum, vbi illa desiderabatur: vt sanè hæc editio cæteris sit auctior, quàm quæ anteà alibi in lucem sunt datæ.

Catalogus autem Editionis istius librorum, qui in priore Tomo continentur, est sequens. Nimirum alio ordine, quàm qui à Parisiensibus est editus.

Oratio contra gentes.
Oratio de incarnatione Verbi.
Disputatio contra Arium in concilio Nicæno.
contra Arianos Orationes quinque.
Prima.
Secunda.
Tertia.
Quarta.
Quinta.
In illud dictum, omnia tradita sunt mihi à Patre.
Epistola ad Adelphium Fratrem.
Epistola ad Maximum Philosophum.
Oratio contra eos qui dicunt Filium creaturam esse.
Epistola ad Serapionem contra eos, qui dicunt Spiritum sanctum esse creaturam.
Testimonia in Sacra scriptura de naturali communione similis essentiæ inter Patrem, Filium, & Spiritum sanctum.
Expositio fidei.
Liberij Rom. ad Athanasium Epist.
Athanasij responsum.
Epistola de fide ad Iouinianum.
Narratio de concilio Nicæno.
Epistola de Sententia Diony. Alexandrini.
Epistola catholica.
Refutatio hypocriseos Meletij Eusebij, & Pauli Samosatensis.
Epistola ad Antiochenses.
Epistola ad Epictetum.
De Incarnatione Verbi Dei.
De natura humana susceptа.
De Incarnatione christi contra Apollinarium.
Oratio contra Apollinarium.
Oratio contra gregales Sabellij.

Digitized by Google

Oratio quod vnus sit christus.
Epist. ad Serapionem de morte Arij.
Apologia ad Imp. constantium.
Apologia 1. de fuga sua.
Apologia 11.
Epistola ad omnes vbique solitariam vitã agentes.
Epistola de Synodis Arimini,& Seleucæ.
Epistola ad Africanos.
Epistola ad omnes vbique Orthodoxos.
Epistola ad Ioan.& Antiochum.
Epistola ad Palladium.
Epistola ad Dracontium.
Epistola ad Marcellinum de interpretat. Psalmorum.
De Sabbathis,& circumcisione.
In illud: *Quicumq; dixerit verbum contra filium hominis.*
In illud: *Profecti in pagum,&c.*
In Passionem Domini Nostri Iesu christi.
De Sanctissima Deipara Virgine.
De Virginitate.
Homilia de Semente.
Oratio contra omnes hæreses.
Protestatio Populi Alexandrini.

*In posteriore autem Tomo continentur. Quorum quæ nunc primum edita, stellula * hac sunt signata.*

* Oratio in Ascensionem christi.
* Oratio de Melchisedecho.
* De passione imaginis Domini nostri Iesu Christi duplex Græcè tantum.
Cui subiungitur idem Opusculum Latinè tantum.
Ad Serapionem Epist. de Spiritusancto.
* Ad eundem de Spiritusancto alia Epistola.
* Contra Arianos.
* Colloquium Arianorum primum habitũ Antiochiæ cum Iouiano Imp.
colloquium eorundem secundum.
* Colloquium eorundem tertium.
* colloquium adhuc aliud eorundem.
De Incarnatione.
* Symbolum Athanasij.
Epistola Iouiani Imperatoris ad Athanasium.
* Athanasij responsum.
Epist. Athanasij ad Amm. fragmentum Epi. 39. festalis.
Epist. Athanasij ad Ruffinianum.
Epist. Eusebij cęsarienſis ad eos, qui in eius sunt diœcesi.
Definitiones quædam.
Synopsis Sacræ scripturæ.
* Dialogi quinque de Trinitate, quorum secundus magna accessione auctus est.
* Dialogi alij cum varijs quibusdam contra diuersas hæreses Opusculis, quorum omnium Index extat.
* Quæstiones ad Antiochum, duplo quàm hactenus auctiores.
Dicta, & interpretationes parabolarũ Sancti Euangelij.
Quæstiones aliæ anonymæ.

Hactenus Græcolatina: sequuntur quæ Græcè haberi non potuerunt.

Disputatio D. Athanasij cum Ario Laodiceæ habita.
D. Vnita Deitate Trinitatis, lib. 7. ad Theophilum.
Ad Monachus exhortatio.
Epist. Athanasij,& Aegyptiorum Episcopõrum ad Marcum Papam Rom.
Marci Papæ rescriptum.
Vita Sancti Antonij à Diuo Athanasio conscripta.

Hactenus Athanasij Opera. His accesserunt.

* D. Gregorij Nazianzeni oratio in Sanctũ Athanasium Græcolatina.
* Vita D. Athanasij Græcolat. incerto Auct.
Vita eiusdem ex Simeone Metaphraste.
Vita eiusdem ex Historia Sanctorum Aloysij Lipomanni Veronensis Episcopi.

ATHANASIVS alter Ancyræ Episcopus, qui Concilio Antiocheno sub Iouiano interfuit, sicuti & Concilio Tyanensi, mortuus est superstite adhuc Basilio Magno, qui Epistolam 67. consolatoriam scripsit de eius obito, vocans eum *columnam & stabilimentum Ecclesiæ.* Vide Sozomenum, lib. 6. c. 12. Et probabile est multas saltem scripsisse Epistolas, dum publicam christi Domini, atque Ecclesiæ ageret causam; at exciderunt; nisi alicubi adhuc delitescant.

ATHANASIVS Balodius, Patriarcha Antiochenus, in Vetus, & Nouum Testamentum, inter libros aliquos Arabicos, atque Syriacos, qui à tempore Gregorij XI. Pontif. Max.

Digitized by Google

Max. dicebantur sub terrâ defossi, & postea oblati sunt venales illustris. Episcopo Herbipolensi.

ATHANASIVS Patriarcha Constantinopolitanus, scripsit Græcè Epistolas octo De necessaria Episcoporum residentia, varijs Episcopis, quæ Latinè extant in secunda editione Bibl. SS. PP. Bignæi Tom. 3.

ATHANASIVS Nemetum vrbis Spiræ Antistes, vir sanctus, à sacris Dagoberti Regis Francorum, qui plures finitimos populos ad fidem conuertit, multa volumina tũ ad confirmationem nostri dogmatis, tum ad confutationem Arianæ perfidiæ confecit. Vixit an. Dom. 612. Eisingrenus.

ATHENAGORAS Athenienſis Philosophus, & Christianus, legatione pro Christianis, quo vbique vexabantur, suscepta, M. Aurelio Antonino, & Aurelio Commodo Apologiam pro Christianis obtulit, anno Domini 179. cum autem eandem (inquit Baronius) præseferat inscriptionem, quæ à S. Hieronymo tribuitur Iustino Martyri Apologia, dicente, *alium librum* ab eo datum successoribus eiusdem Antonini Pij, Marco Antonino Vero, & Lucio Aurelio Commodo: vehemens permouit multos suspicio, vt credant eiusmodi, de qua est sermo, Apologiam eodem titulo præsignatam, esse Iustini, eo quòd ad Marcum, & Lucium data nulla alia reperiri videretur: sed quam diximus, & ex Eusebio perspicuè monstratur ad eosdem Principes esse datam, errore factum est, non vt ad illos, sed ad Senatum Romanum legeretur inscripta; reuera tamen ad Marcum, Aureliũ & Luciũ Verum, eũdemque & Commodum dictum, scripta. Sed longe fuisse diuersum Lucium Verum Antonini fratrem, Commodum etiam cognominatum, qui cum eo regnauit vsq; ad annum nonum, à Lucio Commodo filio eiusdem Antonini, qui anno decimosexto eiusdem à parte in collegam Imperij est assumptus, certum est, vt nihil penitus sit, quòd Apologia M. Antonino, & L. Commodo data, Iustino, qui longe ante martyrio finem viuendi fecerat, adscribi possit. Ea ergo germano auctori suo tribuenda est; nempe (vt præsefert vetus inscriptio) *Athenagoræ*. Est. n. hic illius operis titulus: *Athenagoræ Atheniensis Philosophi Christiani Apologia, vel Legatio pro Christianis*. Cuius nomen fortasse, ea de causa antiquioribus parum innotuit, quòd nomine Iustini eiusdem tituli commentarius apud nonnullos, vt est apud Hieronymum, haberetur inscriptus. Egregium portò commentarium De mortuorum Resurrectione, quam irridebant Gentiles, idem Athenagoras scripsit, qui item Græcè editus est Lugduni ann. 1581. cum extaret Bononiæ m. s. Græcè in Bibl. S. Saluatoris, & iam antea an. 1541. Parisijs excusus fuisset apud Vuechelum Græcè & Latinè: sed & Basileæ ab Henrico Petri vtraque lingua, interprete Petro Nannio, prodierat in lucem. At Apologiam pro Christianis, è Græco transtulit in Latinum, & Commentarijs illustrauit Suffridus Petrus Leouardiensis Frisius adiectis castigationibus. Coloniæ apud Arnoldum Birckmannum ann. 1567. Suffridus autem Catholicus est, non Gesnerus, qui eam item verterat. Græcè autem Lugduni editus est Athenagoras de Resurrectione mortuorum, an. 1589. extant & Apologia, & Commentarius de Resurrectione in To. 9. Bibl. SS. PP. Bignæi secundo editæ. Quin etiam Tom. Annalium secundo Card. Baronius sub an. 179. versus finem, inseruit partem Apologiæ Latinæ eiusdẽ Athenagoræ, quæ tanto liquidius intelligetur, quanto inde cernetur, quinam rerum Christianorum status eo tempore fuerit.

ATHENODORVM Athenienſem philosophum, quem scripsere fuisse præceptorem Dionysij Areopagitæ, conscripsisse autem opus, quod διαφορὰ, inscripsit, non vidi. Athenodori quidem meminit Eusebius lib. 6. c. 23. qui cum Theodoro, qui postea Gregorius Thaumaturgus est appellatus, ad Origenem dicendi gratia venientes, Diuinæ Philosophiæ, & doctrinæ Christianæ amorem sensim hauserunt; ij autem vixere an. Dom. 233. & quod super est. Vide in verbo, Greg. Neocæsarienſis Episcopus, siue Thaumaturgus.

ATHENOGENES insigni eruditione, & martyrij gloria celebris, scripsit Hymnum de quo Basilius ad Amphilochium c. 29. de Spiritu sancto sic inquit: *Quòd si quis etiam nouit Hymnum Athenogenis, quem tanquam Aggressorium discipulis suis reliquit, festinans iam ad perfectionem, quæ sit per ignem, is nouit & martyrum sententiam de Spiritu*. Nimirum (ait Card. Baronius) quod Athenogenis hymno, vna cum patre ei filio prædicaretur, quoque Spiritus sancti Diuinitas. Porro licèt Athenogenis martyrij natalis dies in tabulis Ecclesiasticis adscriptus habeatur, nempe Ianuarij decima octaua die, tamen quo tempore martyrium subierit, non liquet.

ATTICVS Episcopus Cõstantinopolitanus scripsit ad Cyrillum Epistolas duas, quæ habentur in Nicephoro lib. 4. c. 26. Eæ pertinebant ad restituendum in album Episcoporum Io. Chrysostomum. Scripsit etiam alia. Vniuersam autem historiam Baronius sub

anno

nno 412. Tomo quarto suorum Annalium inseruit. In qua illud de Cyrillo Alexandrino, qui infensus Chrysostomo primum, deinde visione exterritus ad cor redijt, dignum est, quod legatur ad B. Virginis quoque patrocinium in omnibus rebus procurandum. Scripsit item ad Reginas Arcadij Imperatoris filias de Fide, & Virginitate librum, in quo præueniens, Nestorianum dogma impugnat, vt in Catalogo inquit Gennadius. Tritemius autem inquit vixisse anno Domini 420. qui ait extare Epistolam eiusdem, & alia non pauca. Sed alij scripsere, Tritemium aliquando scribere libros aliquos extare, non quòd extent, sed quod apud veteres extabant, è quorum libris sæpe sua transcribit ad verbum, nullam à quo sumpserit Auctoris mentionem faciens. Porrò meminit planius Suidas Attici: cuius & mores, & humanam quandam prudentiam, & conciones cùm commemorat, cordatis viris qualis nam fuerit, satis indicat, post Arsacium verò, qui defuncto Chrysostomo Ecclesiam Constantinopolitanam rexerat, Episcopus eiusdem ciuitatis est factus.

ATTHVS Hispanus vir Sanctus, Verbi Dei concionator insignis Generalis Abbas, ord. Benedictini creatus anno 1034. præfuit annis 19. mensibus quatuor, diebus 22. sed aliquot annos ante mortẽ creatus Pistorij Episcopus, obijt miraculis clarus an. 1053. die 22. Maij, sepultus Pistorij in Aede sacra S. Ioannis Rotundi. Inde autem post 154. annos sublatus die 12. Iunij incorruptus inuentus est scripsit inter alia. De translatione capitis S. Iacobi Apostoli ex Hispania ad suam Ecclesiam; lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Et hæc quidem Arnoldus Vion, sed valde dubito, quin quod de Attho Hispano scripsit, de Aucto Florentino intelligendum sit: id quod paullò post ex sequentibus liquebit.

ATTVLARIVS monachus breuem libellum de Ecclesiasticis officijs scripsit. Postea scribens de eadem re ad Ludouicum Imperatorem; ordinem, & causas Ecclesiasticorum officiorum quatuor libris distinctius digessit, & de mysterijs Missæ librum vnum edidit. Hæc Sigebertus in Catalogo. At obseruandum est in Codice m.s. Viridis vallis, haberi in contextu *Attularius*, & adnotatum inter lineas *Amularius*, codex autẽ Martinianus habet *Annilarius*. Tritemius *Hamularius*: Gemblacensis cod. habet *Amularius*, vt & Affligiensis.

A V

AVBERTVS Miræus, Canonicus Antuerpiensis, Elogia illustrium Belgij scriptorum, qui Ecclesiam Dei propugnarunt, & disciplinas illustrarunt, edidit Antuerpiæ apud Bellerum an. 1602. emissurus breui secundam centuriam, & alia, quemadmodum is ipse mihi nouissimè scripsit.

AVCTOR innominatus scripsit: Quomodo procedatur contra Apostatas. Vide in Tractatuum Tom. 2. par. 2. fol. 408. De forma autem procedendi contra inquisitos hæreseos, ibidem, fol. 41.

AVCTOR Quæstionum veteris, & noui Testamenti falsò ascriptus Augustino. Vide, in verbo, Augustinus, vbi de libris ipsius.

AVCTVS Florentinus Instituti Vallis vmbrosæ monachus, suæ congregationis Generalis Abbas, scripsit Epistolarum librum vnum. De translatione capitis Iacobi Apostoli, cuius industria idem caput Pistorium allatum est, librum vnum. obijt autem in eadem ciuitate 1147. ipsiusque corpus, in Cathedrali Ecclesia reconditum est, quod denique intactum, an. 1337. compertum in locum angustiorem prope Valuas eiusdem Basilicæ translatum fuit, vbi adhuc miraculis claret. Eius gesta scripsit Bernardus eiusdem instituti monachus qui testatur eundem optimum Pastorem vitas Sãctorum Ioannis Gualberti eiusdem congregationis Institutoris, & Bernardi Vberti Cardinalis conscripsisse. Vide Michaelem Pocciantium in Catal. Scriptorum Florentinorum.

AVDEBERTVS Macereus Theologus Parisiensis, libros Tertulliani De Corona militis, & De Præscriptione aduersus hæreticos Gallicè vertit, Prodiere Parisijs apud Vascosanum, an. 1562. & 1563. Viuebat anno 1563.

AVDENTIVS Episcopus Hispanus, scripsit aduersus Manichæos, Sabellianos, & Arianos, ac potissimum contra Photinianos, qui vocabantur Bonosiani, librum prænotatum De fide aduersus omnes hæreticos, quo ostendit antiquitatem filij Dei coæternam Patri fuisse; Neque verò initium Deitatis à Deo Patre accepisse, cum de Beata Virgine homo, Deo fabricante, conceptus, & natus est. Ceterum à Bonoso Bonosiani hæretici denominati sunt. Vide Gelasium in Concilio Roman. c. Sancta Romana Ecclesia. Gennad. in

Catal.

Digitized by Google

Catal. Viuebat an.390. Trit. Baro. Card. de eo sub an.389. Tom. 4. Annal.

AVDOENVS, qui & Dado Episcopus Rothomagẽsis, scripsit (vt Sigeberti verbis vtar) ad Robertum Parisiorum Episcopum vitam Eligij Nouiomensis Episcopi duobus libris, explicans miracula, quæ in vita, vel post mortem eius gesta sunt; per eũ tertio libro Rhetoricè, & Commaticè totam vitam eius recapitulans. Erat autem apud Tritemium perperam scriptus *Andoemus*, sed in Bibliothecis est *Audoenus*. Claruit an. Dom. 660. Eiusdem Audoeni Rothomagensis Episcopi De vita Sancti Remigij, liber vnus extat manuscripta in Bibliotheca Monasterij S. Galli in Heluetia.

AVENIONENSE Concilium, an. Dom. 1080. octauo autem Gregorij VII. Pont. Max. in quo S. Hugo Episcopus Gratianopolitanus creatus est. Vide Tom. 11. Annalium Baronij Card. sub eundem annum.

AVGERIVS Gislenus Busbequius, quæ apud Belgas est familia nobilis, natus Cominij, salutare (vt audio) consilium Turcico bello imminente edidit. Obijsse an. 1592. accepi, sed vbi liber prodierit, nondum resciui.

AVGVSTANA Synodus, cum antea nunquam data fuisset in lucem, denique opera Henrici Canisij ex m s. Codice insignis Monasterij Vueingartensis, quinto Tomo antiquæ lectionis prope eius finem adiuncta est. Qui Tomus Ingolstadij prodijt an. 1604. ipsa autem Synodus habita est an. 952. de Disciplina Ecclesiastica statuenda.

AVGVSTANVM, Cõcilium Augustæ Vindelicorum, (vt plerique putant) celebratũ à Sancto Bonifacio sub annum 740. monitis optimis refertum, & Canones in eo sanciti extant in 9. Tom. Card. Baron. sub eundem annum.

AVGVSTINVS Alueldensis, ord. Minorum, scripsit Malagma aduersus Ioannem Lonicerum, & Martinum Lutherum. De confessione Sacramentali, librum in Germania excusum. Pro Missa contra Lutherum. De Apostolica Sede, quòd sit de iure diuino. De vtraque specie Sacramenti Eucharistiæ. De matrimonio. Explicationem Cantici ab Hermanno Contracto compositi, quod Salue Regina nuncupatur. Henricus Villot.

AVGVSTINVS Anconas, siue de Ancona. Vide infra Augustinus Triumphus.

AVGVSTINVS Ariminensis, de Maleficijs. Vide, in verbo, Angelus Aretinus.

AVGVSTINVS Asculanus (nominant de Asculo) Augustinianus, scripsit in lib. Sent. In Genesim. De Euangelijs Dominicalibus, ad discipulos suos in Gymnasio Patauino degentes. In libros item Ethicorum Aristolelis. Quæ omnia asseruantur Bononiæ, & Patauij in Bibliothecis eiusdem ordinis; atque adeo Florentiæ præsertim in Bibliothecis fratrum Seruorum, & Minorum. Vixit an. 1385.

AVGVSTINVS è Biella Augustinianus, scripsit librum prænotatum, Exempla virtutum, & vitiorum, qui adhuc sine auctoris nomine circumfertur. Hunc enim composuisse aiunt Prosam Defunctorum, quæ incipit: *Dies illa*, sed fuit auctor istius Humbertus Burgundus Quintus Magister Generalis Fratrum Prædicatorum. Floruit autem ille an. Do. 1486. Ioseph Pamphilus.

AVGVSTINVS Bontempus, Attrebas, Belga, monachus Laubiensis, congregationis Bursfeldensis, qui nostra vixit ætate, scripsit carmine, vitas S. Vrsmari Abbatis, & Episcopi, & aliorum sex Abbatum sui Cœnobij, & alia nonnulla, quæ asseruantur Laubijs m. s s. audio tamen iam excusas esse in Belgio. Arnold. Vuion.

AVGVSTINVS Clericus. Vide, in verbo, Augustinus Rhemensis.

AVGVSTINVS Dathus Senensis, Orator, & Philosophus, plura scripsit, quæ Senis Etruriæ nobili ciuitate fuerunt excusa an. Dom. 1503. Quæ etsi magna ex parte ad philologiam pertinent, pleraq; tamen ad Christianam pietatem, atque ad Religionem spectant. Quorum hæc sunt præcipua.

Tractatus decem de immortalitate Animorum. Quam scriptionem quoniam senex inchoauerat, absoluere omnino haud potuit. Itaque in ijs manca quædam, & mutila sunt, sed quæ non indigna sunt lectu.

Præfatio publica in D. Hieronymi libros aduersus Iouinianum hæreticum.

Inuocatio Dei in principio alicuius libri explanandi, præcipuè lasciui.

De suis ipsius cognitione.

Tres Orationes de Laudibus Virtutis, quarum secunda est imperfecta: quæ inter alias diuersorum argumentorum, numeratur quadragesima prima.

De hominis Dignitate, atque præstantia. De recto hominis fine.

Ad discipulos, quod animus est colendus, vt ager.

Ad discipulos de rerum humanarum statu. Et hæc quidẽ in primo libro, siue Tomo, præter alia, quæ attinent ad studia humaniora.

Iam vero in secundo libro extant orationes Theologicæ, ac de laudibus Sanctorum. Oratio prima, De laudibus S. Hieronymi. Secunda, De Passione Domini. 3.4.5.6.7.15.16. De laudibus D. Bernardini Senensis. S. Catharinæ Senensis. S. Callisti martyris. S. Andreæ Apostoli. Sanctissimæ Eucharistiæ. 8.9.10.11. Orationes in celebritate Epiphaniæ: cum dies festi totius anni conuocato in templum Christiano populo indicantur. 12. de laudibus Beatiss. Virginis Mariæ. 13. De Assumptione Beatissimæ Virginis coram Pont. Max. 14. De Saluatoris aduentu coram eodem. 17.18.19.20.21.22.23. Oratiunculæ ad Deum in honorē D. Bernardini Senensis. 24. Oratio, qua optimum esse asserit, vt totius vel Verbi, vel Operis, & à Deo nobis origo sumatur, & in Deum consummatio referatur. 25. Inuocatio ad Deum in principio alicuius operis faciendi. 26. Laudes Diuorum Augustini, Nicolai, Margaritæ, Theodoræ.

In libro Epistolarum ipsius quædam sunt siue consolatoriæ de immatura morte cuiusdam, siue de Philosophorum inter se dissidio, ac verò de constantia, & vtilitate sacrarum Scripturarum, siue quales esse debeant Rerumpublicarum Rectores, & Principes, siue quibus (& hæ sunt 16.17. & 18. declarantur verba Psalterij. *Lauabo inter innocentes manus meas.* Et illa. *Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac.*

In libro secundo Stromatum est Tractatus de septem Virtutibus, Fide, Spe, Charitate, Prudentia, Iustitia, Fortitudine, Temperantia.

AVGVSTINVS Dado Frisius, Canonicus ad S. Leonardum, Opera D. Augustini primus à tineis ac blattis vindicare, & in lucem eruere cœpit. Vtque opus hoc maiori cum fructu in publicum prodiret in singula Opuscula parabat argumenta, & censuras summa cum diligētia, nec minori iudicio cum in sacris literis exercitatissimus esset. Sed, vt sunt res humanæ, editioni, quam adornauerat, ipse præesse non potuit: eodem enim anno quo opus prelo subijciendum erat, hoc est anno 1501. peste absumptus fuit; Opus nihilominus excusum ex officina Amerbachij prodijt 1504. Vixit auctor circa annum 1500. hæc Suffridus Petrus, libro de Frisiæ scriptoribus.

AVGVSTINI Docti (familiæ Patauinæ est cognomen) Threnus Religionis neglectę, ad Ladislaum Pannoniæ, Bohemiæque Regem, carmine conscriptus extabat.

AVGVSTINVS Eugubinus. Vide in verbo, Augustinus Steuchus. Sed & haud incommodum fuerit legere, quid de ipso sentiat Ioannes Bapt. Crispus De Philosophis cautè legendis.

AVGVSTINI Ferentilli, Compendium Catechismi Tridentini. Venetijs 1570. Ad insigne Salamandræ.

AVGVSTINVS Fiuizanensis Augustinianus, Sermones varios scripsit. Ioseph Pamph.

AVGVSTINVS Florentinus Camaldulensis monachus, edidit historiarum Camaldulensium libros tres è typographia Sermartelliana Florentiæ, an. 1575. quo & viuebat; sed & in hisce libris aliorum quoque religiosorum ordinum, & adeo militarium mentio fit; ad finē verò addita est vita Ambrosij Camaldulensis Generalis, & interpretis Græci. Sed & idem Augustinus scripsit vitam, & miracula Sanctorum Christi confessorum Iusti, & Clementis, ad Volaterranum Magistrum. Præfationis autem initium est. *Falso quæritur de Diuina Dispensatione.*

AVGVSTINVS è Florentia, Ord. Seruorum procurator, & Diuini verbi præco insignis floruit anno 1517. & eleganti stylo habitas in Collegio Apostolico edidit Orationes. Chronic. ordinis Seruorum.

AVGVSTINVS Fogiadenus Cremonensis, Augustinianus, scripsit inter alia doctas expositiones in Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum. Quæ extant Ferrariæ in Bibliotheca monasterij Augustinianorum S. Andreæ, vbi vitam egit, atque obijt. Ioseph Pamphilus.

AVGVSTINVS Hipponensis Episcopus. Vide, in verbo, Aurelius Augustinus, inf.

AVGVSTINVS Hunnæus Theologus, & Regius in Academia Louanienſi professor, edidit Catechismum Catholicum vnico Schemate comprehensum, & recognitum, & in libelli formam redactum, apud Plantinum, Antuerpiæ an. 1567. deinde ibidem apud eundem 1570. De Sacramentis Ecclesiæ Axiomata, quibus D. Thomæ Aquinatis, & Ecclesiæ Doctrinam, De Sacramentis explanat, ibidem apud eundem, anno 1570. Quæ postea Summæ S. Thomæ Aquinatis ann. 1585. ibidem ab eodem Plantino fuerunt adiuncta, notatis locis, vbi præcipuæ materiæ à S. Thoma in Summa explicantur: Sed & Dialecticam perutilem euulgauit.

AVGVSTINVS Iustinianus. Vide, in verbo, Augustinus Nebiēsis Episcopus, paullo inf.

AVGV-

Digitized by Google

AVGVSTINVS Manfredus Mantuanus, è Cõgreg. S. Saluatoris, edidit Epitomen Ordinis Canonicorum commentarijs abs se illustratam, & Apologiam contra calumniatores suæ Congregationis.

AVGVSTINVS Milius Cœdicus, ordinis Minorum, montem Aluerniæ Etrusco sermone descripsit.

AVGVSTINVS Moreschinius, ord. Augustiniani Etruscus, è ciuitate Montalcino Ordinis sui Gymnasiorum moderator, ex D. Augustini fontibus aduersus nostri temporis hæreticos, scripsit De Purgatorio. De cultu & inuocatione Sanctorum, & eorum Reliquijs, ac de Imaginibus venerandis. De Orationibus, Eleemosynis, & Sacrificio pro defunctis. De Patientia, lib. 1. De itineribus ad æternitatem, lib. 1. Quæ omnia Neapoli fuerunt excusa. Decessit Mediolani. Ioseph Pamph.

AVGVSTINVS Musæus Taruisinus Augustiniani ord. edidit Tractatum de Distinctionibus ad mentem Aegidij Romani, & Apologiam in sui defensionem. Ioseph Pamphilus.

AVGVSTINVS Nebiensis (quę ciuitas est in Corsica, siue in Cyrno insula) Episcopus, patria Genuensis, ex illustri Iustinianorum familia, Ordinis S. Dominici, nouo & ingẽti ausu primus omnium, Vetus, & nouum Testamẽtum quinque præcipuis linguis Hebręa, Ghaldæa, Græca, Latina, & Arabica in vnum corpus, OCTAPLA inscriptũ, ita redegit, vt in singulis paginis octo columnas disponeret; in quibus omnes prædictæ linguæ, proprijs characteribus expressæ, totidem lineis, totidemq; verbis sibi respondentes, vno eodemq; aspectu cernerentur, hoc videlicet ordine.

In Prima columella præposuit Hebræam editionem.
In Secunda. Latinam interpretationem, respondentem Hebreæ de verbo ad verbum.
In Tertia. Latinam communem, & vulgatam editionem.
In Quarta. Græcam.
In Quinta. Arabicam.
In Sexta. Thargum, hoc est paraphrasim Chaldaicam, sermone quidem Chaldæo, sed literis Hebraicis scriptam.
In Septima. Translationem Latinam Chaldaicæ respondentem.
In Octaua. Scholiola, vel Annotatiunculas quasdam breuissimas per interualla sparsas, & interciſas, quibus potissimum Iudæorum errores redarguit.

Huius tam præclari operis ego duo tantum volumina videre merui, videlicet ex veteri Testamento, ad Leonem X. Pont. Max. in totum Psalterium Octaplũ typis excusum: cuius initium est: *Scio patet benignissime,* & ex nouo Testamẽto, in vniuersa quatuor Euangelia Octaplum, ipsa auctoris manu atramento minioq; descriptum: cuius initium est, *Fructum salutiferum, magnumq; vtilitatis incrementum.* Floruit sub Leone X. Pont. Max. Romæ in Concilio Lateranensi clarus; At maritima tempestate absumptus decessit ex hac vita an. 1530. dum in Corsicam ad Ecclesiæ suæ administrationem nauigaret. Et hæc quidem fermè Sixtus Senensis. Veruntamen idem Augustinus Iustinianus in Præfatione ad Octaplum Psalterij ad Leonem X. Pont. Max. inquit: *An verò noster hic labor fructum aliquem sit pariturus in Catholica matre, cui ipse dignè præsides, libuit periculum facere, hoc Dauidico Psalterio, quod ex toto opere delibamus tuo dicatum nomini.*

AVGVSTINVS Papiensis; de ordine Canonicorum Regularium, editus est ann. 1500. Florentiæ apud Bartholomæum Florentinum.

AVGVSTANVS Philippus Florentinus Theologus, Orationes nouem habuit coram Iulio II. & Leone X. Pontt. Maxx.

AVGVSTINVS Righinus Ferrariensis, ordin. Minorum, ab Hercule primo Ferrariæ Duce ex Duodecim quos ille voto promiserat in Franciscanam familiam inducere, annos natus vix decem, promotus, breui, ad religionis munera, atque in primis ad Saxoniæ, Hibernię, Romaniæ, terræ Sanctæ, Orientis, Bononiæ administrationem vocatus, totius tandem in Italia Commissarius ord. sui scripsit, Sermones de Aduentu Domini vsque ad feriam Paschatis tertiam: Incipiunt, *Sicut Dormientes, &c.* Editi sunt Venetijs apud Horatium de Gobis, anno 1581. Vixit nonagenarius, & obijt an. 1583.

AVGVSTINVS Romanus siue (vt aiunt) de Roma, Augustinianus, & Episcopus Nazianzenus, & Cæsennas, ex hac vita decessit an. 1445. illustribus suæ sanctitatis relictis indicijs; scripsit verò In Primum Sent. Volumen grande, quod deinde in compendium redegit Gulielmus Becchius Florentinus. In omnes D. Pauli Epistolas, lib. 14. In Epist. Canonicas, lib. 7. & in Apocalypsim Ioannis. Quæ tria opera vidi ipse m. ss. apud Eremitanos Patauij, sed dubito, quin sint Augustini de Ancona, de quo supra. De peccato originali.

Digitized by Google

De potestate Papæ. De libero arbitrio. De Sacramento Vnitatis Christi, & Ecclesiæ. De charitate Christi erga electos. De perfecta iustitia militantis Ecclesiæ. De meritis Christi. De Sacerdotio Christi, & electorum. In libros Ethicorum Aristotelis, atque alia multa. Eius corpus in oppido Prato nó procul Florentia distante, in templo S. Augustini cum veneratione asseruatur.

AVGVSTINVS Salernitanus Episcopus Caprecnsis, deinde Enariensis designatus, cóplura opuscula carmine composuit potissimum in Deiparæ Virginis laudem. Chronic. ord. Seruorum.

AVGVSTINVS Steuchus Eugubinus, siue Iguinus, quæ eius Patria est insignis in Vmbria, Canonicus Regularis, congregationis S. Saluatoris, Episcopus Kisami, Sedis Apostolicæ Bibliothecarius Florult an. 1540. pleraque posteritati reliquit, quæ denique omnia in tres Tomos distincta prodierunt ex Veneto prelo apud Dominicum Nicolinum, an. Dom. 1591. *In Primo Tomo hæc sunt.* Cosmopeia, vel de mundano Opificio: siue expositio trium capitum Geneseos, in quibus Moses agit de Creatione Mundi.

De rebus incorporeis, & inuisibilibus.

Veteris Testamenti ad Hebraicam veritatem Recognitio, siue in Pentateuchum Annotationes.

In librum Iob enarrationes. An vulgata editio sit D. Hieronymi.

Cui primo Tomo præfixa est Auctoris vita perdigna cognitu: Ad calcem autem primi Tomi emendata lectio omnium operum.

In Secundo autem Tomo. In Psalmos pars prima, qui est primus Psalmorum liber iuxta diuisionem Hebræorum, qui continet hæc argumenta.

De Rege Messia. Creatione Mundi. Generis humani conditione. & de Spe cœlesti.

Adiectæ sunt aliquot Explanationes nobilium Psalmorum eiusdem planè argumenti.

In tomo deniq; tertio. Libri decem de Perenni Philosophia, qui satis laudari non possunt.

De Mundi exitio, quod est vltimum caput de Perenni Philosophia.

De nomine Patriæ. *Eugubium.*

Contra Laurentium Vallam, *De falsa donatione Constantini*, libro duo.

De restituenda nauigatione Tiberis Oratio.

Pro Religione Christiana aduersus Lutheranos, libri tres.

Dilutio illatorum sibi criminum sub titulo responsionis.

Et antea quidem Enarrationes in Iob Venetijs editæ fuerant apud Cominum de Tridino an. 1568. ac pleraque alia fere omnia Parisijs apud Michaelem Sonnium, an. 1578. vti & à Sebastiano Gryphio Lugdunensi, Lugduni, à Manutijs Bononiæ, à Germanis typographis in Germania fuerunt euulgata.

Obseruata sunt tamen aliqua in eius Operibus, quæ, vt erat vir maximè ingenuus, non semel testatus est, se paratum esse eadem, si male sentiret, refellere. Qualia sunt.

In Cosmopeia. In Annotationibus in Pentateuchum, quod cœlum empyreum non esset creatum, sed coæternum Deo.

In c. 2. Genes. Item cum scribit, ex Adami lapsu genus humanum in mortem animæ, non corporis incurrisse, ac fuisse homines morituros, quamuis non peccassent. Addit tamen se, hoc, si forte contra fidem sit omnino damnare, ac retractare. Quem errorem, & alij, vti & Sixt. Senensis, & Car. Bellarm. oppugnant. Vide To. 3. eiusdem Bellarmini controuersiam primam, libro de Gratia primi hominis. c. 8.

Cum autem asseruisset, terrestrem Paradisum post primi hominis lapsum penitus desijsse, atque Henoch, & Eliam non esse in eo Paradiso, non videtur esse reprehendendus. probabilior enim hæc videtur esse sentẽtia, quam Benedictus Pererius noster suis in Genesim commentarijs validis comprobat argumentis: quidquid Sixtus Senensis hanc sententiam impugnet: cum iustius priorem illam alteram de morte corporis, etiam si primi parentes non peccassent, confutauerit, quæ sine dubio aduersatur tum Patribus, ac Diuo Augustino, tum Concilio Africano.

Porrò Steuchi hæc verba sunt. *Hæc dico non ignorans, grauissimos, sanctissimosq; viros, aliter sentire: Quæ si parum Christiana sunt, retracto, promptèq; refello.*

Insignis Virtus, Patiẽtia, Studium, labor Augustini Steuchi. At mirum est, quonam modo Augustinus Steuchus ex satis honestis parẽtibus ortus, sed tam egenis, vt vix haberent vbi pedem ponerent in suo, & sustentandæ vitæ caussa eam parcè, ac duriter agens, ferreoq; pectine dies, ac noctes lanam carpens, sibi vitã quæritaret, in tantum nihilominus virum euaderet. Quin & cum deformi esset corpore, atq; ab omnibus maximo odio haberetur, pugnis, & calcibus eiectus è paupere casa, siue potiꝰ è gurgustio sub dio quauis tempestate somnum capere cogebatur. quod vitæ genus vsque

ad

Digitized by Google

ad duos & viginti ætatis annos æquissimo animo tulit. Deinde in ordinem S. Saluatoris cooptatus cum ludibrio pene omnib. esset, nec assequi posset libros, & lucernam, ad quã noctu lucubraretur, summa animi contentione cuncta superauit. Quamobrem de multa nocte è lecto surgens, & stragulis contectus in templum descendens ad huius Lychnum, septennio integro, omne literarum genus vorauit. Et quidem eius virtus, atque discendi desiderium viris religiosis sui ordinis nota esse cœperat, quare conuerso in admirationẽ ludibrio, cauebant, ne tantus vir nimio studiose conficeret. Is verò pergebat occultè agere, quod agebat. Linguas Latinam, Græcam, Hebraicam, Arabicam, Syriacam, scientias omnes, Philosophiam in primis; & Theologiam perdidicit, vnde ad præclara Ecclesiæ munera, siue ad Episcopatum in Insula Creta, vbi cum optimo nomine vixit, siue Romę apud Pontif. Maxi. qui eum inde reuocauit, siue in Synodo Tridentina indicta operam suam vsque ad mortem posuit. Vir æterna dignus memoria, & Italiæ verum ornamentum.

Vitam porrò ipsius, vnde pauca hæc deprompsimus, scripsit Ambrosius Morandus Bononiensis olim prior Generalis Canonicorum Regularium congregationis S. Saluatoris.

AVGVSTINVS Ticinensis Canonicus, congregationis Lateranensis, qui viuebat an. 1520. scripsit Elucidarium Christianarum Religionum, siue Religiosorum ordinum; in quo fusius de ordine Augustinianorum, deque D. Augustini vita, moribus, doctrina, ex Possidio, & alijs; quodque qui nunc Augustiniani, siue Eremitani dicuntur, fuerint multo posteriores Canonicis Regularibus. Vide Bullam Io. XXII. Ipsum autem Elucidariũ, cum eodem Diplomate prodijt Brixiæ apud Angelum Britannicum, anno 1511. vna cum eodem Augustino Ticinensi. Quin etiam explanationem Regulæ Diui Augustini, scripsit sicuti & Compendium Speculi Crucis. Expositionem in Psalm. *Deus in nomine tuo saluum me fac*, per modum orationis. Vitam B. Monicæ. De docta ignorantia. Chronicon magnum.

AVGVSTINVS Triumphus Anconitanus, ordinis Augustiniani, cum anno Domini 1243. Innocentio. IIII. Pont. Max. natus, ac deinceps liberalibus disciplinis eruditus, Mũdo valedixisset, in Eremitanorum S. Augustini familiam fuit cooptatus. Hic vna cum Aegidio Columna Romano eiusdem ordinis, Lutetiam Parisiorum ad audiẽdos DD. Thomam Aquinatem, & Bonauenturã Balneoregiensem missus, ad veræ doctrinæ, pietatisq; apicem peruenit. Quamobrem & patriam, & genus suum nobilitate Clarum, & Augustinianorum ordinem, atque Ecclesiam illustrauit; Carolo autem Secundo Neapolitanorũ Regi, & eius filio Roberto percharus, & à consilijs cum fuisset, cœnobia ordinis sui non pauca eorum auctoritate, in magna Græcia, hoc est in Calabria, excitauit: Denique cum totam vitam pietati, scriptionique; librorum dedisset, octogesimoquinto ætatis suę anno, sanctè decessit ex hac vita, vt etiam Beatum plerique illum appellauerint. Iurisconsulti autem, atq; Theologi honorificam eius Scriptorum facientes mentionem ostendũt, quo in loco habendus sit, Ioannes Andreæ, S. Antonius, Turrecremata, Felinus, Decius, & alij. Quin etiam qui hoc seculo floruere, Martinus Nauarrus, Didacus Couarruuias, Melchior Canus, ac reliqui huiusmodi: cum Ioannes Tritemius, Raphael Volaterranus, Sixt. Senensis, Hieronymus Seripandus, Iosephus Pamphilus Episcopus Signinus, & ceteri, eiusdem, aut operum, aut pietatis memoriam reliquerint. Porrò quæ extant Opera vel edita, vel manuscripta in Bibliotheca Vaticana, siue alibi, hæc sunt:

In Ezechielem.
In Matthæum.
In Marcum.
In Ioannem.
In Acta Apostolorum.
Iterum in Acta Apostolorũ Catena Patrũ.
In omnes Epistolas Pauli, lib. 14.
Iterum in omnes Epistolas Pauli Catena.
In Apocalysim.
In primum caput Lucæ super *Missus est*: & super *Aue Maria*, & super Canticum *Magnificat*.
De introitu Terræ promissionis.
De Cantico spirituali, siue de decem chordis.
Sermones Dominicales ad Clerum, & ad eundem Sermones de Sanctis. Hi autem Sermones omnes extant Romæ m. ss. in Bibl. D. Augustini.
Milleloquiũ è scriptis D. Augustini, quod superueniente morte reliquit inchoatũ: Quodq; deinceps Bartholomęus Episcopus Vrbinas perfecit, quare & huic ascriptum est.
In Quatuor libros Sententiarum.
De Amore Spiritus sancti.
De Spiritu sancto contra Græcos.
De prædestinatione, & præscientia.
De libero arbitrio.
De Resurrectione mortuorum.

Digitized by Google

De consolatione animarum beatarum.
De potestate Ecclesiastica.
De potestate Collegij, mortuo Papa.
De potestate Prælatorum.
De thesauro Ecclesiæ.
Quodlibeta Parisijs disputata.
Contra Diuinatores, & Somniatores.
Tabula, siue Index in Moralia S. Gregorij, cum alijs suis libris, & Tractatibus. Qui sunt Mediolani in Bibl. Augustinianorũ S. Marci.
De ortu Romani Imperij.
De Sacerdotio, & Regno, ac de donatione Constantini.
Super facto Templariorum.
De prædicatione generis, & speciei.
Destructio totius arboris Porphyrij.
De cognitione, & potentijs animæ.
Expositio, & Quæst. in lib. Priorum Arist.
Commentatio in libros Posteriorum.
Commentatio super duodecim libros Metaphysicorum.
Eiusdem Summa de potestate Ecclesiastica edita an. Dom. 1584. Romæ.

Deinde & in Canticum Deiparæ Virginis Mariæ commentarius, ab Angelo Rocca Augustiniano emissus est in lucem Romæ, anno 1599.

Præterea in Salutationem, & Annunciationem Angelicam Deiparæ commentarius, ab eodem Angelo Rocca Camerte Romæ, anno Domini 1592. editus.

Omnia verò Augustini Triumphi Opera ciuium Anconitanorum sumptibus ex Archetypis descripta in magnis, & pulcherrimis voluminibus, Romæ in Bibliotheca Vaticana: Bononiæ item fermè omnia in Bibliotheca S. Dominici, asseruantur.

AVGVSTINVS Valerius Patricius Venetus, Veronæ Episcopus, & S. R. E. Cardinalis, vitam Caroli Borromæi Cardin. tituli S. Praxedis, Archiepiscopi Mediolani, item Opuscula duo, quæ inscribuntur Episcopus, & Cardinalis, Latinè scripsit, edita sunt apud Hieronymum Discipulum veronæ ann. 1586, stylus, & materia lectu perdigna.

Quæstio item de fugiendis honoribus ad Fredericum Card. Borromæum extat m. s. Pisauri in Bibliotheca Seneris. Ducis Vrbini.

Eiusdem libri tres de Rhetorica Ecclesiastica Coloniæ, Parisijs, Romæ editi, atque perutiles. In ijs verò, qui editi sunt Parisijs anno 1576. Synopsis addita, cum quibusdam prælectionibus, quibus omnis eius Rhetoricæ explicandæ ratio traditur. Plura verò alia scripsit etiam de Reipub. administrandæ ratione, & quædam insignia Opuscula, quæ nõdum prodierunt in lucem, at mihi fuere ostensa ab eodem Cardinali, sed & in Bibliotheca SS. PP. Tom. 2. extat eius nuncupatoria Epistola ad Sixtum V. Pont. Max. præfixa Sermonibus Sancti Zenonis Veronensis. Præterea, lib. 2. de recta Philosophãdi ratione, quo tempore Venetijs philosophiam profitebatur. Item præfationes ab eodem tempore habitas partim publicè, partim priuatim. Addidit opuscula. Vnum, qua ratione sit in Aristotele versandum. Alterum, qui mores in Veneto ciue requirantur. Tertium, Quibus in artibus adolescens Venetus debeat excellere. Quartum, De commentarijs conficiendis memoriæ causa. Editus hic liber Veronæ anno 1577. apud Sebastianum, & Ioannem fratres à Donnis, sed & edidit librum de Forma Episcopi. Alterum de pernicioſis falsæ prudentiæ regulis. Item de regula variæ prudentiæ. De institutione Monialium. De institutione Virginum, viduarum, & coniugum. Vitas Sanctorum Episcoporum Veronensium. Orationes, & alia multa. Viuit plusquam Septuagenarius in Senatu Cardinalium.

Qui tandem, postquam hæc, quæ indicauimus, in prima Apparatus nostri editione, Indicem suorum omnium Opusculorum nobis rogantibus tradidit. Is verò est sequens.

Index Opusculorum Augustini Valerij Card. Veronæ.

Oratio in Funere Lazari Bonamici, eius Præceptoris.
Oratio in Funere Petri Landi Ducis Venetiarum.
Oratio in Funere Marci Antonij Triuisani Ducis Venetiarum.
Oratio in Funere Francisci Donati Ducis Venetiarum.
Has Orationes conscripsit exercendi ingenij, & acuendi styli causa Patauij, anno ætatis octodecimo.
Epistola Consolatoria ad M. Antonium Genuam in obitu eius filij, anno ætatis 20.
Libellus inscriptus Petrus Franciscus Contarenus Patriarcha, anno ætatis 25.
Somnium ad Marinum Grimanum ad imitationem Somnij Ciceronis, anno ætatis vigesimoquinto.
Itinerarium post reditum Romam, vbi fuerat cum Auunculo Legato à Republica missus ad obedientiam præstandam Paulo Quarto Summo Pontifici.

Libel-

Digitized by Google

Libellus ad Leonardum Donatum inscriptus: *Quâ ratione in Aristotele esset versandum.*
Libellus contra barbariem.
Panegyricus Reipublicæ Venetæ ad Aloysium Contarenum, anno ætatis 25. Senator Venetus.
Libellus inscriptus De studijs in quibus Venetus adolescens potissimum deberet versari ad Aloysium Contarenum.
Libellus de moribus, qui in Veneto laudantur, ad Bernardum Zane.
Libellus de scribendis Epistolis ad Gasparum Contarenum.
Libellus hortatorius ad Iustinianum Contarenum.
Opusculum de Ratione studiorum ad Laurentium Priolum.
Libellus de Tempore. Libellus de Loco.
Meditatiunculæ quædam annò ætatis 28.
Præfationes nonnullæ habitæ in Gymnasio Veneto cùm delectus fuit à Senatu ad Philosophiam nobilibus adolescentibus explicandam.
De Recta philosophandi ratione, libri duo.
De conficiendis Commentarijs ad Aloysium Contarenum.
25 De ambitione Dialogus ad Ioannem Grittum.
26 Epistola in laudem libri Hieronymi Osorij de iustitia. editâ.
Libellus quo probat refelli posse argumenta quibus Aristoteles probat Mundum esse æternum.
Libellus de amicorum immortalitate.
Libellus Hortatorius ad Nicolaum Barbadicum, vt more maiorum Venetijs causas ageret.
Libellus ad eundem de Consolatione in fratris morte.
Opusculum ad Iulium Guidam, in quo Iuris Ciuilis, & Canonici studium Philosophiæ studijs præfert.
De Consolatione in quocunque casu. Opus non absolutum.
Dialogus de fugiendis honoribus ad Bernardum Naugerium Auunculum.
Conuiuium noctium Vaticanarum. Romæ.
De vtilitate, quæ ab illis, qui Romæ viuunt percipi potest, ad Carolum Cardinalem Borromæum.
Epistola Consolatoria ad eundem in obitu eius fratris.
Translatio in Latinum libelli S. Basilij de Virginitate, non absolutum, an. 1562.
39 De Consolatione Ecclesiæ.
Sermones quamplurimi Italico Sermone habiti Veronæ in Congregationibus, in Synodis, in visitationibus, ad Moniales, &c.
Sermones ad populum ex suggestu in Ecclesia Cathedrali.
De Disciplina Acolythorum, libri duo. editi.
Opusculum de Legatione ad Aloysium Contarenum.
Libellus ad Nicolaum Thomissum Polonum, quatenus cum Hæreticis esset versandum.
Vita Cardinalis Naugerij Auunculi ad Ioannem Aloysium eius Fratrem.
De Rhetorica Ecclesiastica, libri tres. editi.
Prælectiones tres ad Rhetoricam. editæ.
Libellus de nefario ausu in Cardinalem Borromæum.
49 Episcopus ad Cardinalem Borromæum. editus.
50 Homiliæ plusquam centum in Euangelia secundum ritum Ambrosianum.
Libellus de amissa Nicosia ad Philippum Mocenicum Archiepiscopum.
Cardinalis ad Cardinalem Caraffam.
Libellus in quo complexus est omnia, quæ acciderunt Veronæ tempore pestilentiæ editus an. 1575.
Liber de statu earum, quæ Virginitatem custodiunt, ad Donatam sororem delle Dismesse.
Ad Dominam Lauram delle Maritate. } Libri Italica lingua.
Ad Dominam Andrianam delle Vedoue. }
Liber de statu Monialium ad Moniales Veronenses Italica lingua.
Liber de conscribenda Historia ad Aloysium Contarenum equitem Italica lingua.
60 Libellus ad Nicolaum Barbadicum, qua ratione Bayli munus pro Republica Veneta Byzantij obeundum sibi esset.

Digitized by Google

Libellus inscriptus Memoriale, ad Aloysium Contarenum equitem, Italica lingua.
Libellus ad Iacobum Surianum Congregationis Theatinorum, in quo ostendit rationibus quamplurimis Religiosorum vitam Senatoriæ vitæ præferendam esse. Italica lingua.
Epistolæ nonnullæ hortatoriæ ad Iacobum Foscarenum, totius Dalmatiæ Præfectum, Italica lingua.
Epistolæ aliæ, vel potius libelli ad eundem Præfectum Insulæ Cretæ.
Liber inscriptus, cur Constitutiones non ediderit. editus.
Epistolæ pastorales Italica lingua initio visitationum Dalmatiæ, Istriæ, Venetiarum, Patauij, & Vincentiæ.
Constitutiones ad vsum Prouinciæ Dalmatiæ.
Aliæ ad vsum Istriæ. } editæ.
Liber Paræneticus Constitutionum Venetarum.

70 Opus magnum in nouemdecim libros distinctum seu Historia de rebus gestis Venetorum, de adulterinæ Prudentiæ regulis vitandis, siue de Politica prudentia cum Christiana pietate coniungenda ex veterum potissimum historijs ad fratris, & sororis filios.

71 Homiliæ quadraginta, & quatuor amplius, in Passione Domini.
Libellus de Episcopis Veronensibus.
Concio de onere Cardinalatus habita ad Veronensem populum in Ecclesia Cathedrali die Sanctorum Innocentium, quo biretum rubrum insigne Card. ei allatum est.
Literæ quamplurimæ ad Cardinales, Episcopos, Principes, Venetos Senatores, & alios quamplurimos.
Homiliæ in Passione Domini auctæ.
Vita Cardinalis Sanctæ Praxedis. edita.
De occupationibus Diacono Cardinali dignis, ad Federicum Card. Borromæum.
De consolatione Ecclesiæ ad Ascanium Card. Columnam, libri sex.
Opusculum ad Federicum Card. Borromæum, quatenus fugiendi sint honores.

80 De vtilitate capienda ex corporali ægritudine ad Card. Sfortiam.
Opusculum de cautione adhibenda in edendis libris ad Syluium Antonianum postea Cardinalem.
Opusculum de inuestigandis remedijs tentationum Pastoralium ad Nicolaum Sfondratum Card. Cremonæ, qui postea fuit Pont. Max. Greg. XIIII.
Somnium in Conclaui quando creatus fuit Vrbanus VII. Pont. Max.
De vtilitate capienda ex Conclaui.
Somnium de Carolo Card. S. Praxedis.
Libellus Italica lingua ad Albertum Episcopum Famagustanum, & Coadiutorem Veronæ, qui inscribitur, Instruttione.
Somnium in ædibus S. Praxedis ad Federicum Card. Borromæum.
De benedictione Agnorum Dei ad Gregorium XIIII. Pont. Max.
Libellus Consolatorius ad eundem Gregorium XIIII. Pont. Max.

90 De postremo Sermone Gregorij XIIII. Pont. Max. ad Cardinales habito.
Dialogus de lætitia Christiana.
Soliloquium in Conclaui, in quo creatus fuit Clemens VIII. Pont. Max.
Commentarius Visitationis Clem. VIII. Pontificis Maximi.

94 An aliquid addi posse videatur libro de Sacri Consistorij consultationibus à Cardinale Palæoto conscripto.

95. De senectute recreanda ad eundem Card. Palæotum.
Quòd oporteat semper orare præsertim pro Romano Pont. Christi Vicario.
De senectute Mundi.
De vtilitate ex dono lachrymarum.
De comparanda, & tuenda boni Principis existimatione ad Ducem Vrbinatem.
De occultis Dei beneficijs.
Qua ratione monendi sint detrahentes Reip. Venetæ.
De cautionibus adhibendis his temporibus à Clericis in disputando.
Cauendum esse, ne quispiam sibi ipsi nimium credat ad Federicum Cardinalem Borromæum.
De cauta imitatione Sanctorum Episcoporum ad eundem.
Libellus Consolatorius ad eundem de obitu matris.

Digitized by Google

De memorabili die 17. Septemb. an. 1595. ad eundem.
De Paterna Charitate Clementis VIII. Summi Pontificis erga ampliſsimum Galliæ Regnum.
Hiſtoria anni Iubilæi 1600. Apologia ad Veronenſes.
Homiliæ centum ad vſum Parochorũ Mediolanenſium, ſed duodecim tantum repertæ.
Homilia in feſto S. Martini. Homilia in feſto S. Andreæ.
Homilia in feſto S. Antonini. Homilia in feſto S. Ceciliæ.
Homilia in feſto S. Romani. Homilia in Baptiſmo S. Ambroſij.
Homilia in feſto S. Clementis. Homilia in feſto S. Nicolai.
Homilia in nocte Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Homilia in Aurora Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Homilia in Dominica 4. poſt Epiphaniam.
122. Homilia in Dominica 5. poſt Epiphaniam.
123. De eximia Clem. VIII. humanitate, & indicijs plurimis paterni amoris erga Rempublicam Venetam, ad Bernardum Valerium.
Quod cum animi tranquillitate in vocatione in qua vocatus eſt, manendum eſt, ad Auguſtinum Valerium fratris filium.
De reuerentia, & obedientia erga Romanum Pont. Chriſti Vicarium.
Dialogi decemnouem dierum Canicularium habiti in Aula magna S. Marci, Romæ.

AVGVSTINVS Viuus (ſiue de Viuo) Neapolitanus, & ordinis Auguſtiniani, librum edidit Italicè, qui *Studium veræ Sapientiæ* inſcriptus eſt. Quo vnuſquiſque monetur, quonam modo ſe gerere debeat viuens ſiue ſanus, ſiue ægrotus, & moriens: vt ſanus rectè viuat; ægrotus autem, vt ſit patiens; moriens vt vincat rabidos Dæmonum inſultus. Volumen porrò hoc ſat iuſtæ magnitudinis dignum eſt quod & attentè legatur, & in rem conferatur. Excudebat Sebaſtianus Martellinus, an. 1585. Maceratæ in Piceno.

AVILA. Vide, in verbo, Ioan. Auila Hiſpanus.

AVITVS Viennenſis Epiſcopus. Vide, Alchimus Auitus, ſupra. Sed & Auitus alius inter præclaros rhetores nominatur à Sidonio Apollinari lib. 8. Epiſt. 11. ad Lupum.

AVITVS presbyter, ait Gennadius de Viris illuſtribus, c. 47. *Homo Hiſpanus genere, Luciani presbyteri ſcripturam in Latinum tranſtulit ſermonem.* Quinam verò fuerit Auitus iſte, inquit Baronius Card. Tom. 5. Annal. ſub an. 415. num alter duorum, qui malè audit in Epiſtola Oroſij ad Auguſtinum, quem, vt hæreticum Origeniſtam Oroſius ipſe vitaſſet omnino, haud penitus dixerim. Vide ibidem Auiti eiuſdem Epiſtolam ad Balchonium Epiſcopum Bracharenſem. Sciendum eſt autẽ hunc Scriptorem ab Honorio inter Gennadianos non agnoſci.

AVMONIVS Monachus Floriacenſis hiſtoriam miraculorum S. Benedicti ab Adre- Anno Dom.
ualdo inchoatam perfecit, perducens eam à tempore Odonis Regis, vſque ad tempus Ro- 990. Trit.
berti Regis Francorum. Scripſit etiam hiſtoriam Francorum, & ſitũ Galliarum diſtinxit. Hæc Sigebertus in Catalogo. Sed Trit. hunc vocat Ammonium.

AVRELIANENSE Concilium in Gallia monitu S. Remigij à Clodoueo Rege ſub annum Domini 502. Symmacho Pont. Max. coactum eſt. Interfuere antiſtites Viri Sancti plerique, inter quos Gildardus Rothomagenſis, Lupus Sueſsionenſis, & alij. Actum eſt de Eccleſijs, & clericis Arianis, deque bonis Eccleſiæ à Clodoueo datis, deque alijs. Vide inter alios Card. Baronij Annal. Tom. 6. ſub eundem annum.

AVRELIANENSE Concilium ſecundum, an. Domini 536. interfuere Epiſcopi triginta, licet per Vicarios ſuos nonnulli, anno 22. Childeberti Francorum Regis. Extant eius Canones 22. Vide Greg. Turon. lib. 10. cap. 31.

AVRELIANENSIS quinta Synodus, an. Dom. 552. Vigilij Pont. Max. 13. Childeberti Francorum Regis 38. in ea 23. Canones ſanciti, occaſione trium capitulorum celebrata. Interfuit Aurelianus Arelatenſis Epiſcopus, ille nimirum, qui ad Vigilium Papam agentem Conſtantinopoli legationem miſit.

AVRELIANENSE Concilium anno 1017. ſexto autem Benedicti Papæ VIII. quo in Concilio Epiſcoporum induſtria, & Roberti Regis Francorum vigilantia, extincta eſt hæreſis Manichæa, quam Heribertus & Liſoius duo Hereſiarchæ, genere, ac ſcientia valentiores, in Clero ſuſcitauerant, qui denique cum alijs vndecim combuſti ſunt ibidem. Vide Glabrum lib. 3. cap. 8. & Baronij Cardin. Tomum vndecimum ſub eundem annum.

AVRELIANVS Eccleſiæ Rhèmenſis clericus, qui claruit (vt habet Tritemius) an. 900. Arnoldo Imp. Scripſit ad Bernardum Archicantorem (forte tum Præcentorem) poſte-

Digitized by Google

Episcopum, de regulis modulationum, quas tonos, vel tenores vocant; & de ipsarũ vocabulis librum; cuius inscripto est: *Tonarius regularis.* Scripsisse item alia quædam dicitur à Tritemio, sed quænam fuerint, non affert.

AVRELIVS Augustinus, Tagastæ natus, Hipponæ Episcopus natione Afer, Hæreticorum malleus, multa scripsit: quæ pleraque omnia in præfatione Retractationũ suarum diuisit in Epistolas, Tractatus, & libros. Floruit anno Dom. 420. vt ipse testatur Epistola 80. ad Hesychium, ait enim, *A Natiuitate Domini hodiè computantur anni fermè 420.* Idem colligi potest ex eius Epistolis ad Hieronymum, & Innocentium Papam, quorum æqualis fuit, licet decennium post Hieronymum superuixerit. Obijt an. 433. vt habet Prosper in Chronicis.

Quoniam verò admirabili ingenio præditus, & omnibus liberalibus disciplinis excultus, in Diuinis autem scripturis sic eruditus fuit, vt non semper ab omnibus rectè intellectus sit, quòd etiam sublimitate sublimium rerum adeò reconditus videatur, vt Hieronymus haud veritus sit, eum aliquando obscurissimum Scripturarum expositorem appellare, ideo, vt constet tanti Auctoris vsus, expendenda breuiter, atque perspicuè sunt eius operũ Doctrina, Stilus, Partitio, Censura illegitimorum, expurgatio Ludouici Viuis in lib. de ciuitate Dei, assecutio eius sensuum: Qua in re agetur in primis De varijs temporibus scriptionis illius, deque multorum laboribus in eo illustrando, siue item vertendo in Græcam, Gallicam, Italicam linguas. Demum hæc omnia sequentur illius Operũ aptatio varijs locis vtriusque Testamenti, & cautio de alijs ipsius editionibus antiquioribus.

Doctrina Augustini vnde, & qualis. Cap. 1.

Permotum fuisse Spiritu Dei Augustinum ad scribendum, vita ipsius, quæ omnino prælegenda est, ac summa animi demissio, atque modestia planissimè monstrarunt. Qualis verò eius Doctrina fuerit, Diuinum signum, testimonia Synodorum Generalium, & Patrum, lucubrationes Theologorum in eius Opera, & vtilitas, quæ ad vniuersam manauit Ecclesiam abundè testantur.

Vitam scripsere Possidius ex ijs quæ vidit, & audiuit ab eodẽ Augustino, addens eius operum Indicem, sed non prorsus omnium. Nostra ætate, præter alios Iosephus Pamphilius Episcopus Signinus, accuratè, & ante illum Ambrosius Coranus, ac pleraque copiosè Card. Baronius, Tomo 5. Annalium. Quæ verò conscripta est vita à Possidio, ea præfixa est Indicibus Operum Augustini in editione Parisiensi Sebastiani Niuellij, an. 1586.

Demissio animi, atque modestia primò cernitur in libris Confessionum, *quos humilitatis sanctæ memor* (ait Possidius) *iam nullam fallens, sed laudem non suam, sed sui Domini de propria liberatione, ac munere quærens, noluit, vt de se quisq; crederet, vel putaret, supra quàm se esse nouerat:* Cernitur item in libris Retractationum, quos vt scriberet, iam Septuaginta duos annos natus rogauit populum, vt sibi liceret adlegere Eradium (sicuti fecit) in Episcopatu administrando: futurum enim dixit, vt *hoc ocium haberet magnum negotium,* relegendis nimirum, atque emendandis suis scriptis, vt purgata posteritati relinqueret. Sed & quæ tum ad finem libri, De bono perseuerantiæ; tum alibi de se ipso testatus est, indicant Spiritum sanctum eius Doctrinæ adfuisse, qui requiescit super humilem, & super trementem verba sua, quemadmodum de eius Præceptore Ambrosio diximus supra. Augustinus igitur sic inquit: *Qui legunt hæc si intelligunt, agant Deo gratias. Qui autem non intelligunt, orent, vt eorum ille sit Doctor interior, à cuius facie est scientia, & intellectus: Qui verò errare me existimant, etiam atq; etiam ea, quæ dicta sunt, considerent, ne fortassis ipsi errent. Ego autem cum per eos, qui meos labores legunt, non solum doctior, verum etiam emendatior fio, propitium mihi Deum agnosco, & hoc per Ecclesiæ Doctores magis expecto, si & in ipsorum manus veniunt, dignentur nosse, quæ scribo.* Quin & idem ipse semel in rebus dubijs scripsit, se non audere rem determinare, quæ in nullo Concilio generali definita non esset, lib. 2. contra Parmenianum c. 13. & lib. 7. de Baptismo, cap. 53.

Accedit ad hæc omnia, quòd cum primum conuersus est ad Deum, ita de relinquendo seculo cogitauit, vt transmittens in Africam, vẽdens omnia, & dans pauperibus, Mundo vale dixerit, paupertatem, castitatemque coluerit, monasterium autem instituerit, in quo cum socijs Euangelicæ perfectioni operam dedit. Quam quidem vitæ rationem si hæretici iniuissent, siue initam haud deseruissent, nunquam in tantum corruissent baratrum impietatis.

Diuino autem miraculo tribuitur, quòd scripta illius fuerint asseruata, cum anno post eius mortẽ concremata Hipponensi ciuitate à furentibus Vandalis, ijsque Arianis,

ipsa

Digitized by Google

ipsa eius Hipponensis Bibliotheca illæsa permanserit: adeò capillus non perit de capite Sanctorum.

Synodi, & Patres. Florentina enim dixit: *Augustinum illustrissimum Latinorum Doctorum Quinta Synodus consecrauit.* Vide eius septimã Actionem. Sed & postrema Tridentina quanti fecerit pluribus in dogmatibus ipsam Augustini doctrinam, ingenuus, & doctus quilibet vtramque inuicem conferens intelliget.

At Hieronymus scripsit se dilexisse *habitantem in Augustino Dominum Saluatorem,* quem Augustinum Catholici conditorem antiquæ rursum fidei venerarentur, atque suspicerent. Hieron. epist. 25. ad August. in Tomo 2. operum eiusdem August.

Paulinus Episcopus Nolanus *Sal Terræ, & lucernam dignè supra candelabrum Ecclesiæ positam, & Apem Dei,* ad August. epist. 31. & 37.

Cœlestinus Pont. *inter magistros, optimos à suis semper prædecessoribus habitum.* Epistola ad quosdam Galliæ Episcopos. Tom. 2. Concil.

Prosper Episcopus Regiensis, præter alia, *præciputam eum fuit temporis portionem Domini sacerdotum.* Epist. de gratia, & libero arbitrio ad Ruffinum.

Hilarius Episcopus Arelatensis *Excellentissimum Doctorem, defensorem fidei, in Diuina meditatione semper assiduum, metu mortis intrepidum, destructorem sacrilegorum, atq; victorem hæreticorum.* Epist. ad Aratum Diaconum.

Gregorius Magnus *ad comparationem Siliginis Augustini non esse quærendum suum furfurem.* ex registro lib. 8. Epist.

Cassiodorus *Egregium literarum omnium magistrum, & (quod in vbertate rarum est) cautissimum disputatorem, fontem purissimum, nulla fece pollutum, totum Catholicum, totum Orthodoxum, radiantem superni luminis claritate.* In Prologo super Psalt.

Beda omnium *Doctorem eximium Ecclesiarum,* lib. de sex ætatibus mundi.

Bernardus *validissimum malleum hæreticorum.* Serm. 80. super Cant.

Rupertus Abbas Tuitiensis *Columnam, & firmamentum veritatis,* lib. 7. de operibus Spiritus sancti, cap. 19.

De laboribus autem aliorum in eo illustrando passim in hac Tractatione, sed præcipue versus finem huius Tractationis agitur.

Stilus Augustini. Cap. 2.

In Tractatibus Sixtus Senensis ait) *Stilus Augustini est aliquanto parcior, & apertior, magisq; accommodatus ad allegoricas, & morales explanationes: in quibus Augustinus propter aures imperitæ multitudinis sæpè se vsq; ad barbarismum demittit; illud frequenter dictum in ore habens, Malo, vt me reprehendant Grammatici, quàm non intelligant populi; eligens magis in barbarismis, etiam damnantibus Grammaticis intelligi, quàm in mea disertudine auditores deserere, sed tamen in pleriśq; operibus disertus, elegans, & acutus est. Vtitur autem in cunctis explanationibus translatione Diuinæ scripturæ suorum temporum, quæ Italica dicebatur: hanc enim ipse in secundo de Doctrina Christiana, tam verborum fidelitate, quàm sententiarum perspicuitate cæteris præfert Latinorum editionibus.*

Partitio Librorum. Cap. 3.

Partitio autem eius Librorum variata est hactenus pro varietate eorum, qui Augustini libros ex varijs typographijs emiserunt. Neque enim in eosdem Tomos iidem semper fuerunt redacti. Quin etiam, quæ siue censuræ, siue notæ, vel commentaria ab aliquibus inserta erant, hæc postea vel à Patribus Ecclesiæ Catholicæ, vel à priuatis aliquot Theologis meritò sublata sunt. Et quidem Sixtus Senensis lib. 4. suæ Bibliothecæ diligens fuit tum in partiendis Augustini operibus, tum etiam in quibusdam adnotandis, quæ digna obseruatione videbantur: sed multo antea decessit ex hac vita, quàm cernere potuerit labores à doctissimis viris in hoc Diuino Auctore susceptos.

Anno enim superioris seculi 71. opera Theologorum Louanienſium, factum est, vt eadem Augustini opera per eosdem castigata prodirent ex officina Christophori Plantini typographi in lucem; deinde verò Parisijs octogesimo sexto, cum additione nonnullarum aliarum homiliarum ederentur. Hæc autem opera à Plantino edita omnibus prioribus editionibus esse præferenda censuit Ioannes Molanus Louanienſis: Primò, quia ex vetustissimis manuscriptis exemplaribus innumeri, fœdique errores per singulos Tomos sunt emendati, appositа etiam ad vniuscuiusque Tomi calcem sua castigatione: Secundò, quia quæcunque in his Tomis erant indoctæ aut censuræ, aut annota-

tiones

tiones (vt nihil amplius dicatur) eæ ab hac editione absunt: Tertio, quia singulis libris Retractio ipsius S. Augustini est præmissa; aut, vbi ea deest, breuis censura multorum Theologorum iudicio confirmata. Quæ autem certo Augustini non esse sunt deprehensa, ea in sui Tomi Appendicem sunt reposita, præfixis censuris, quæ per Theologos aliquot Louanienses sunt discussæ, & approbatæ.

Porrò idem Molanus initio operum D. Augustini, ante vitam ipsius à Possidio Calamensi Episcopo scriptam, Præfatione ad Christianum Lectorem, de huius editionis ratione breuiter scribit, vt intelligatur ex variarum Bibliothecarum exemplaribus plusquam ducentis manuscriptis, quæ Thomas Gozæus Bellemontanus conquisiuerat, per varios Theologos, ijsdem inter se conferendis, has emendationes esse desumptas: præterquàm quòd castigationes ipsæ in Appendicibus sunt adiectæ varijs Augustini Tomis, quemadmodum in editionibus Louaniensi, & Parisiensi postrema cerni potest.

Sectio librorum omnium D. Augustini, qui extant, in decem Tomos à Louanienſibus facta. Cap. 4.

In qua obseruandum.
- * Denotare Libros omnes, qui in Appendicem reiecti sunt.
- Δ Denotare Libros quosdam desiderari qui hodie apud nos non putantur extare: quare duplex constituta est series in septimo Tomo, in quo reiecti sunt, potisimũ qui desiderantur.
- † Denotare Aliquid esse transpositum, idque suo loco reponendum.

Primi Tomi contenta.

Retractationum, lib.2.
Confessionum, lib. 13.
Grammatica, lib.1.
Dialectices principia capitibus decem.
Categoriæ decem.
Rhetorices principia.
Δ Principia: Geometriæ. Arithmetices. Philosophiæ.
De Musica, lib. 6.
Contra Academicos, lib.3.
De ordine, lib.2.
De vita beata, liber.
Soliloquiorum, lib.2.
De Magistro, liber.
De animæ immortalitate, lib.
De quantitate animæ, lib.
De libero arbitrio, lib.3.
De vera Religione, lib.
De moribus Ecclesiæ Catholicæ, lib.
De moribus Manichæorum, lib.
De Genesi contra Manichæos, lib.2.
De Regula S. Augustini.

APPENDIX.

* Regulæ clericis traditæ fragmentum.
* Regula secunda.
* De vita Eremitica ad sororem, lib.

Secundi Tomi contenta.

Epistolarũ volumen cõtinens Epist. nu. 271
Appendix continens Epist. vndeuiginti.

Tertij Tomi contenta.

De Doctrina Christiana, lib.4.
Locutionum, lib.7.
De Fide, & Symbolo, lib.
Enchiridion ad Laurentium.
De Trinitate, lib.15.
De Genesi ad literam imperfectus, lib.
De Genesi ad literam, lib.12.
De agone Christiano, lib.
De opere Monachorum, lib.
† De spiritu & litera, lib.

In 7. Tom. reponendus, ordine 23. par.2.

De diuinatione Dæmonum, lib.
Speculum ex vtroque Testamento.

APPENDIX.

* De definitionibus Orthodoxæ fidei, lib.
* De fide ad Petrum, seu Regula veræ fidei.
* De mirabilibus Sacræ scripturæ, lib.3.
* De spiritu & anima, lib.
Quæstiunculæ de Trinitate.
* Interrogatio de benedictionibus Iacob.
* D. Prosperi Aquitanici Sententiæ, num. 388.

Quarti Tomi contenta.

De mendacio ad Consentium, lib.
Contra mendacium ad eundem, lib.
De fide, & operibus lib.
Quæstionum 655. de Diuinis, lib.7.
Quæstionum 98. Euangelicarum, lib.2.
Quæstionum 17. Euangelicarum secundum Matthæum.
De consensu Euangelistarum, lib.4.
Octogintatrium Quæstionum, lib.
De diuersis Quæstionibus Questiones septẽ, lib.2.
De octo Dulcitij Quæstionibus, lib.
De cura pro mortuis gerenda, lib.
De catechizandis rudibus, lib.
De continentia, lib.
De patientia, lib.
De bono viduitatis, lib.

De

De Sermone Domini in monte, lib. 2.
Expositionis Epist. ad Rom. inchoatæ, lib.
Expositionis quarundam propositionum ex Epist. ad Romanos, lib.
Expositionis Epist. Pauli ad Galatas, lib.
Annotationum in Iob, lib.

APPENDIX.

* Vigintiunius Sententiarum, lib.
* Sexagintaquinque Quæstionum Dialogus.
* Quæstionum Veteris, & Noui Testamenti, lib.
De Incarnatione Verbi, lib. 2.
De Trinitate, & vnitate Dei, lib.
De essentia Diuinitatis, lib.
* De fide rerum inuisibilium, lib.
De substantia dilectionis, lib.
De vera & falsa pœnitentia, lib.
De salutaribus documentis, lib.
De amicitia, lib.

Quinti Tomi contenta.

De Ciuitate Dei contra Paganos, lib. 22.

APPENDIX.

* Castigationes.
* Ioannis Ludouici Viuis Commentaria.

Sexti Tomi contenta.

De hæresibus ad Quoduulteum, lib.
De quinque hæresibus oratio.
Concio ad Catechumenos.
Oratio aduersus Iudæos.
De vtilitate credendi, ad Honoratum, lib.
Contra Epistolam Manichæi *Fundamentum* dictam.
De duabus animab⁹ contra Manichæos, lib.
Contra Fortunatum Manichæum, lib.
Contra Adimantũ Manichæi discipulum, lib.
Aduersus Faustum Manichæum, lib. 33.
De actis cum Felice Manichæo, lib. 2.
Contra Secundinum Manichæum, lib.
De natura boni contra Manichæos, lib.
De fide, seu de vnitate Trinitatis contra Manichæos, lib.
Contra aduersarium legis, & prophetarum, lib. 2.
Contra Priscillianistas, & Origenistas, lib.
Sermo Arianorum distinctus, numeris 40.
Contra Sermonem Arianorum, lib.
Contra Maximum Arianorum Episcop. lib. 3.
De vnitate Trinitatis contra Felicianum, lib.
De Bono coniugali cõtra Iouinianum, lib.
De S. Virginitate, lib.
De adulterinis coniugijs ad Pollentium, lib. 2.
De Epicureis, & Stoicis Tractatus.
In illud: *Ego sum, qui sum*, Tractatus.

APPENDIX.

De altercatione Ecclesiæ & Synagogæ, lib.

Septimi Tomi contenta.

Prioris partis dispositio.

Δ Psalmus contra partem Donati.
Δ Contra Epistolam Donati, lib.
Δ Contra partem Donati, lib. 2. & contra Hilarium, lib.
Contra Epistolam Parmeniani, lib. 3.
De Baptismo contra Donatistas, lib. 7.
De vnico Baptismo contra Petilianum, lib.
Δ Contra quod attulit Centurius, lib.
Contra literas Petiliani, lib. 3.
De vnitate Ecclesiæ contra Petiliani Epistolam, lib.
Contra Cresconium Grammaticum, lib. 4.
Δ Probationum, & testimoniorum contra Donatistas, lib.
Δ Contra nescio quem Donatistam, lib.
Δ Admonitio Donatistarum de Maximianistis, lib.
Δ De Maximianistis contra Donatistas, lib.
Breuiculus collationũ cum Donatistis: Collatio dierum 3.
Epistolæ nomine Cirtensis Concilij ad Donatistas post collationem.
Post collationem ad Donatistas, lib.
Δ Ad Emeritum, lib.
Sermo de Emerito ad plebem Cæsariensis Ecclesiæ.
De gestis cum eodem Emerito, lib.
† De correctione Donatistarum ad Bonifacium. Vide Tom. 2. pag. 79.
Contra Epistolas Gaudentij, lib. 3.

APPENDIX.

* Contra Fulgentium Donatistam, lib.

Posterioris partis dispositio.

De peccatorum meritis & remissione, lib. 3.
De spiritu & litera, lib.
De Natura & Gratia contra Pelagianos.
Δ De gestis Pelagij, lib.
De gratia Christi & peccato originali contra Pelagium, lib. 2.
De nuptijs & concupiscentia ad Valerium, lib. 2.
Contra Iulianum Pelagianum, lib. 6.
Contra duas Epist. Pelagianorum, lib. 4.
De anima, & eius origine, lib. 4.
De perfectione Iustitiæ contra Cœlestium, lib.
De gratia & libero arbitrio, lib.
Ad Valentinum, & ipsius Monachos Epistolæ duæ.
De correctione, & gratia, lib.

Digitized by Google

Ad Augustinum Prosperi & Hilarij Epistolæ.
De prædestinatione Sanctorum, lib.
De dono perseuerantiæ, lib.

APPENDIX.

* Prosperi Regiensis Episcopi, Responsionum, lib. 4.
* Cœlestini Pontificis Rom. pro Augustino Epistola.
* Concilium Arausicanum, habens Canones quatuor.
* Hypognosticon, lib. 6.
* De prædestinatione, & gratia, lib.
* De prædestinatione Dei, lib.

Octaui Tomi.

Expositio in libros Psalmorum.

Noni Tomi contenta.

In Euangelium Ioannis Expositio, Tractatus 124.
In Epistolam Ioannis Expositiones, nu. 10.
De decem chordis, lib.
De pastoribus liber seu Sermo.
De Ouibus Tractatus seu Sermo.
De Symbolo fidei ad Catechumenos, lib. 4.

Tractatus quatuordecim de diuersis.

De disciplina Christiana.
De Cantico nouo.
De cultura agri Domini, siue de feria 4.
De Cataclysmo.
De tempore Barbarico.
De quatuor virtutibus charitatis.
De laudibus Charitatis.
De honestate mulierum.
De conuenientia decem plagarum, & decem præceptorum.
De vtilitate ieiunij.
De vrbis excidio.
De pugna animæ. Tom. 10. pag. 61.
De vtilitate pœnitentiæ.
Psalterium Matri compositum.
Meditationum, liber.

APPENDIX.

* In Apocalypsim Ioannis Homiliæ, num. 18.
* De diligendo Deo, seu Meditationum, lib.
* Soliloquiorum, lib.
* Manuale, lib.

Tractatus vigesimus quartus.

De triplici habitaculo.
De scalis Paradisi.
De duodecim abusionibus.
De contritione cordis.
De cognitione veræ vitæ.
De speculo, lib.
De vita Christiana.
De Assumptione B. Mariæ virginis.
De contemptu Mundi.
De vanitate seculi.
De obedientia, & humilitate.
De bono disciplinæ.
De visitatione infirmorũ Tractatus septem.
De visitandis infirmis.
De consolatione mortuorum.
De eisdem.
De sobrietate, & castitate.
De speculo peccatoris.
De conflictu vitiorum, & virtutum.
De rectitudine Catholicæ conuersationis.
De creatione primi hominis.
De arbore scientiæ boni & mali.
De Antichristo.
Super Magnificat.

Decimi Tomi contenta.

Sermones de Verbis Domini, num. 64.
Sermones de Verbis Apostoli, num. 35.
Homiliæ, num. 150.
Homiliæ de Tempore, num. 256.
Homiliæ de Sanctis, num. 51.
Sermones à Parisiensibus additi, num. 17.
Sermonum de diuersis, partes duæ, num. 138.
Fragmenta quædam operum D. Augustini, num. 27.

APPENDIX.

* De reuelationibus Stephani protomart.
* Appendix Sermonum, de diuersis.
* Sermones ad fratres in Eremo.

Sciendum est autem, Indiculum librorum S. Augustini editum à Possideo, fuisse à Louaniensibus vitæ ipsius Augustini initio adiectum; deinde verò tripertitũ Indicem magna diligentia additum, Quorum Primus in tres Sectiones diuiditur: siquidem.

I. Librorum omnium nomina, capitaque iuxta seriem decem Tomorum, vnacum suis Appendicibus (*stellula notatis) continet.

II. Eosdem libros, ac eorum capita, seriemque ordine Alphabetico complectitur.

III. Rursus librorum nomina, initiaque titulorum capitumque omnium argumenta dilucidè narrat.

Secundus rerum ac sententiarum, verborum ac nominum omnium, præter communem etiam Alphabeticum ordinem, singularem & compendiariam quiduis inueniendi viam demonstrat: necnon & propriorum nominum nomenclaturam continet.

Tertius etiam in tres diuiditur Sectiones: nam

Digitized by Google

I. Sacrarum scripturarum loca citata, ad formã Veteris, & Noui Testamenti disposita, tenet.

II. Scripturarum inter se pugnantium loca aliquot conciliata, eodem librorum ordine seruato proponit.

III. Scripturarum, quibus Ecclesia Dominicis, & festiuis ac alijs quibusdam certis per annum diebus, ad formã Romani Missalis, ac Breuiarij iam castigati, explanationum loca complectitur.

Denique Index quartus additus est eorum, quæ ab Augustino insignius scripta sunt, ordine literario fideliter digestus.

Etsi autem ab ijsdem Louanienſibus, atque item ex Sixto Senensi pleraque diligenter adnotata sunt, placet tamen addere Roberti Bellarmini Card. Censuram, quam ipse tum ex ijsdem, tum ex proprijs studijs perspicaci sedulitate scriptam mihi tradidit. Ea verò sic habet.

Altera operum D. Augustini censura ex Card. Bellarmino. Cap. 5.

In Primo Tomo. Ex tribus Regulis, postrema est omnino Augustini, sed scripta fœminis, non viris: nam habetur inter Epistolas, Epist. 109. & eius meminit Possidius in Indiculo. *Sanctimonialibus* (inquit) *obiurgationem & Regulam, &c.* Reliquæ duæ Regulæ nõ videntur Augustini.

Liber de vita Eremitica, ambigo, an sit Augustini, cum nec in Retractationibus, nec in Indiculo reperiatur.

In Secundo Tomo. Epistola Augustini ad Cyrillum, & Epistola Cyrilli ad Augustinum, non possunt esse eorum auctorum; nam loquuntur ambæ de obitu D. Hieronymi, qui tamen obijt satis diu post Cyrillum, vt patet ex libro de Viris illustribus, vbi Hieronymus meminit Cyrilli, & dicit, eum post multas vexationes, ad extremũ octo annos quiete in Episcopatu vixisse. Præterea idem Auctor in ipsa Epistola de miraculis D. Hieronymi, dicit, hæreticum esse, qui putat, Christum habuisse duas voluntates, & D. Hieronymum credidisse, Christum nõ habere nisi vnam voluntatem: Ex quo patet Auctorem huius operis, non solum impostorem, sed & hæreticum fuisse; præsertim cum in sexta Synodo, Act. 17. ab Agathone citetur Cyrillus iste, ad probandum, Christum duas habuisse voluntates.

Epistolæ item 16. Augustini ad Bonifacium, & Bonifacij ad Augustinum, nempè 182. 183. &c. non videntur Augustini: nam earum nec in Retractationibus, nec in Indiculo fit mentio: non tamen est euidens, non esse Augustini.

Reliquarum omnium meminit vel ipse Augustinus in Retractationibus, vel Possidius in Indiculo; exceptis nouem, nempe 69. 81. 85. 127. 128. 135. 145. 162. & 202. tamen & stylus clamat, has etiam esse Augustini, & nec Erasmus, nec alius, quod sciam, oppositum censet.

In Tertio Tomo. Speculum tribuitur Augustino à Possidio, non solùm in Indiculo, sed etiam in vita Augustini: tametsi sciolus fortasse aliquis mutauit textum Scripturæ, vt pro eo, quem Augustinus posuerat, posuerit ipse eum, quem nostra translatio habet.

Liber de benedictionibus Patriarcharum non videtur Augustini, sed alicuius studiosi, qui eum collegit ex Hieronymi traditionibus Hebraicis in Genesim.

Liber Sententiarum; sine dubio est Prosperi, collectus tamen ferè ex Augustino: neque solùm prosa, sed etiam carmine hunc librum composuit, vt patet in eius operibus.

Liber de Fide ad Petrum, videtur esse Fulgentij: nam & Bertramus hæreticus, qui circa annum Domini 1050. extitit, in libro de corpore & sanguine Domini, hunc librum tribuit Fulgentio: & Chronicon Honorij Fulgentium scripsisse dicit Regulas veræ fidei. Adde, quòd Petrus Diaconus in libello Fulgentij de Incarnatione & Gratia Christi, dicitur eum consuluisse: Quocirca credibile est, Fulgentium hoc libro ei satisfeciſſe. Adde etiam, quòd in eo libro de Incarnatione, & Gratia, Fulgentius loquitur conformiter huic libro De fide ad Petrum; præsertim in illa sententia de tormentis paruulorum, qui sine baptismate morerentur.

Libri de mirabilibus Sacræ scripturæ, non sunt Augustini, parumque valent, vt ait D. Thomas 3. par. q. 45. art. 3. ad 2.

Liber de Ecclesiasticis dogmatibus, videtur esse Gennadij. Nam Algerus, qui floruit circa annum Domini 110. Libro primo de corpore & sanguine Domini, cap. 22. citat sub nomine Gennadij, cap. 53. libri de Ecclesiasticis dogmatibus. Præterea Magister Senten-

Digitized by Google

tiarum, distinct.8.lib.2.& D.Thomas. Quod lib.12. art.11. & in Catena in primum caput Matthæi, tribuunt hoc Opus Gennadio. Platina in Symmacho idē habet: nisi quod Gennadium vocat Episcopum Massilienſem; quod tamen nusquam aliàs legitur. Gennadium autem fuisse ex illa factione Gallorum, contra quam scribunt Prosper & Hilarius, & contra quam congregatum est Concilium Arausicanum secundum, vel inde colligi potest, quòd Cassianum laudat, reprehendit Prosperum, Ruffinum præponit D. Hieronymo, laudat librum Fausti de Gratia, qua saluamur, quem constat non esse sanum. Ex quo dubium adhuc supereſt, an eiusdem Gennadij sit hoc Opus: nam totus hic liber collectus est ferè ex Concilio Arausicano secundo, & ex Epistolis Innocentij, Zosimi, Cœlestini, & Augustini contra Pelagianos.

Liber de Spiritu & Anima nō est Augustini, sed alicuius multò recentioris: nam c.37. citat Boëtium, qui an. Dom. 521. iussu Theodorici necatus fuit. Sæpè etiam citat Aristotelem, & 48. capite, multa citat ex libro Gennadij de Ecclesiasticis Dogmatibus.

Liber Quæstiuncularum de Trinitate, videtur collectus ex libris de Trinitate. Sitne verò Augustini, an non, incertum est: parum tamen refert, quia liber est parui momenti.

In Quarto Tomo. Liber Quæst. in Matth. est certò Augustini: nam habetur in Indic. Possidij.

Liber vigintiunius Sententiarum, &

Liber Sexagintaquinque Quæstionum, non sunt Augustini: nam nec Augustinus in Retractationibus, nec Possidius in Indiculo, nec Beda, eorum operum meminerunt, nec aliquid habent graue, & dignum tanto viro.

Liber Quæstionum Veteris & Noui Testamenti, non est Augustini, sed hæretici alicuius: Nam quæst.2. dicit, Mundum factum propter præsumptionem Diaboli: Quæst.13. dicit, multos Sodomitarum non esse reos; nec esse, vnde sibi ignosci precentur, & à gehenna liberos: Quæst.21. docet, mulierem non esse creatam ad imaginem Dei: Quæst.43. dicit, Iepte nullū habere testimonium iustitiæ; cum habeat tam apertum Heb. 11. Quæst. 80. dicit, nec filios Dei nec filios Diaboli, homines nasci. Quæst.109. dicit, Melchisedech esse Spiritum sanctum, & esse Sacerdotem, sed non summum: vnde obiter reprehendit Canonem Missæ: *Non est* (inquit) *summus, vt in oblatione præsumunt Antistites.* Sed ex stercore aurum colligentes, obseruanda hic Canonis sacri antiquitas. Hunc librum ex proposito videtur reprehendere D. Hieronymus in Epist. ad Euagrium: vbi dicit, Auctorem eiusdem operis, in quo asserit, Melchisedech esse Spiritum sanctum, esse imperitum scientia, & sermone, & non recipiendum. Quæst.103. dicit, Adam nō habuisse Spiritum sanctum, contra omnes veteres. Alia multa passim inuenies falsa, & cum Augustini doctrina pugnantia. Adde, quòd quæst.44. apertè dicit, ab excidio Hierusalem vsque ad sua tempora exactos annos circiter 300. cum tamen Augustinus lib.18. de Ciuitate Dei, c.54. dicat, ab aduentu Spiritus sancti, vsque ad sua tempora, exactos annos 400. id est, ab excidio Hierusalem annos circiter 360. nisi fortasse Augustinus inter scriptionem huius libri, & illos de Ciuitate Dei, totos sexaginta annos interposuit. Quæres, cuius Auctoris Opus hoc videatur? Respondeo, omnino videri eius, cuius sunt Commentaria in Epist. Pauli, quæ sub nomine Ambrosij circunferuntur: Quod vt intelligas, confer quæst.7. cū Commentario illo in 6. caput ad Ephesios, & quæst.13. cum Commentario in quintum ad Romanos; & quæst. 18. cum Commentario in 9. ad Romanos; *Non est volentis, neq; currentis, &c,* & quæst.21. cum Commenmentario in primæ ad Corinthios 6. & 11. & quæst.23. cum Commentario in septimum ad Romanos, & quæst. 113. cum Commentario in primum ad Ephesios, & in tertium eiusdem, & in primum ad Colossenses, & quæst.47. cum Commentario in primæ ad Corinthios secundum, & quæst. 74. cum Commentario in 2. ad Corinth.5. & quæst. 96. vbi dicit Pascha non dici à transitu, cum Commentario in 1. ad Corinth.5. cum tamen Ambrosius libro de Cain & Abel, cap.8. oppositum habeat. Confer item quæst. 99. cum Commentario in 1. ad Corinth.10. & quæst. 102. cum Commentario in 11. ad Romanos, & in 2. ad Timoth. 2. & quæst. 108. cum Commentario in 3. ad Philippenses: & quæst.109. & 125. cum Commentario in 8. ad Romanos, & quæst.112. cum Commentario in illud, *Video aliam legem, &c.* & quæst. 113. in fine, cum Commentario in 2. ad Thessal.2. & quæst. 114. cum Commentario in 3. ad Ephes. & quæst.115. cum Commentario ad Ephes. 2. Ex his constat, Auctores horum duorum operum esse omnino eiusdē sententiæ, & doctrinæ. Constat item vixisse eodem tempore: nam hic vixit anno 300. ab excidio Hierosolymæ, & ille (si tamen est alius) vixit tempore Damasi, vt patet ex Commentario in 2. ad Timoth. 2. Damasus verò circa illa tempora vixit. Cuius igitur est hoc Opus? Augustinus lib. 4. contra duas Epist. Pelagianorum, cap. 4. citat

verba

Digitized by Google

verba quædam tamquam S. Hilarij interpretantis illud: *In quo omnes peccauerunt:* Quæ verba in 5. caput ad Romanos in hoc Commentario inueniuntur. Sed tamen nec S. Hilarij possunt esse hæc Opera: multum enim distat eius doctrina ab his Operibus; Ac primum aliter exponit ipse Genealogiam Ioseph in 1. cap. Matth. quàm hic Auctor in quæst. 62. Aliter etiam ille in cap. 1. Matthæi ostendit numerum generationum, quàm hic in quæst. 85. Fortasse igitur vtrumque Opus est Hilarij Diaconi Vrbis Romæ, cuius meminit Hieronymus in Dialogo contra Luciferianos; contra quem Hilarium scripsit Decretum vnum Siricius Damasi successor. Hæc est opinio Joannis à Louanio. Porrò

Libri de Incarnatione Verbi. De Trinitate & Vnitate Dei.
De essentia Diuina. De fide rerum inuisibilium.
De substantia dilectionis. De salutaribus documentis.

De Amicitia, non videtur Augustini: cuius satis probabile argumentum est, quòd nec sint in Retractationibus, nec in Indiculo Possidij, nec sapiant phrasim Augustini.

Libri De continentia. De patientia.

De bono viduitatis, licet Erasmus reclamat, verisimè sunt Augustini. Id patet, primum, quia omnes sunt in Indiculo Possidij; Deinde, quia citantur à Beda tamquam Augustini in illud ad Romanos 8. *Si spiritu facta carnis, &c.* Citat 5. caput libri de continentia, & aliàs sæpè. Librum autem de bono viduitatis sæpissimè citat, vt in 2. cap. 1. ad Corinth. & in 7. eiusdem, & in 4. ad Philippenses, & in 5. primæ ad Timoth. Denique quia Erasmus nullum adducit validum argumentum.

Liber de vera & falsa pœnitentia, non est Augustini: Quod multis probari posset: sed illud sufficiat, quòd cap. 12. adducit sententiam Augustini ex Sermone 41. Quinquaginta Homiliarum, & ab ea dissentit. Adde, quòd neque hoc Opus est in Retractationibus, aut in Indiculo.

In Sexto Tomo. Libellus de hæresibus ad Quoduultdeum, est verè Augustini: nam & habetur in Indiculo, & citatur à D. Gregorio Papa libro Epistolarum 6. Epistola 179. quamuis duæ vltimæ hæreses, Nestoriana, & Eutychiana, ab aliquo alio adiectæ sunt: nam ipse Augustinus in hoc ipso Opere testatur, hæresum omnium recentissimam esse Pelagianam. Præterea, hæresis Nestoriana orta est anno 431. Eutychiana verò an. 449. Diuus autem Augustinus, obijt an. 433. vt diximus.

Libellus de quinque hæresibus, est Augustini, licet Erasmo non videatur: nam & est in Indiculo, & citatur à Beda in primum caput ad Romanos.

Concio ad Catechumenos, Augustini non esse videtur Ioanni à Louanio.

Oratio contra Iudæos est Augustini: nam est in Indiculo, & citatur à Beda ad Rom. 11. & ad Hebr. 7.

Dialogus altercationis Ecclesiæ, & Synagogæ, non videtur Augustini: nam nec sapit phrasim Augustini, nec habet ab aliquo bono auctore testimonium.

Liber de fide contra Manichæos, à nemine reprehenditur, & videtur planè esse Augustini. Sed mirum est profectò, non esse in Retractationibus, nec in Indiculo.

Libri contra Maximinum Arianum, Augustini sunt: nam & in Indiculo sunt, & citantur à Beda in c. 8. ad Rom. Et præterea 20. cap. lib. 3. citatur in sexta Synodo, Act. 4.

Liber de Vnitate Trinitatis, ad Optatum, contra Felicianum, Augustini est; quidquid dicat Erasmus: nam & est in Indiculo & citatur à Beda in primum caput primæ ad Cor.

Tractatus de Stoicis, & Epicureis non videtur Augustini: tamen res est incerta.

Tractatus in illud, *Ego sum qui sum, &c.* Augustini est, etiamsi aliter Erasmo videatur: nam & Beda eum citat in c. caput 1: ad Cor. & Lanfrancus ait (vt dicitur à nonnullis) huius Tractatus meminisse Possidium, sed ego nihil tale apud Possidium inuenire potui.

In Septimo Tomo. Liber contra Fulgentium Donatistam, incertum est an sit Augustini, cum non habeat aliquod testimonium ab aliquo auctore graui.

Liber de Prædestinatione & gratia, non videtur Augustini: nam nec à Possidio, nec à Beda citatur, & simul discrepat à doctrina Augustini: immò videtur sapere opinionem Cassiani: nam cap. 9. tribuit libero arbitrio soli, eligere bonum præcedente vocatione. Item c. 11. tribuit Deo velle, quia vocat, & illuminat; at homini conatum. Præterea dicit, quòd primò Deus vocat; secundò homo aperit, & dilatatos; tertiò Deus illud implet. c. 12. objcit argumentum Pelagij, & non soluit, nisi sicut Cassianus soluisset, cap. 15. ad difficillimam quæstionem ita respondet, vt in Nabuchodonosor pœnitente ponat initium bonæ voluntatis, & Deo tribuat perfectionem. Vt omittam, quòd c. 16. dicit, hominem etiamsi non peccauisset, iuste à Deo damnari potuisse, contra Augustinum in Epistola ad Paulinam, & lib. 2. de peccatorum meritis & remissione, c. 16. & contra Concilium Arausicanum.

Digitized by Google

Libellus de prædestinatione Dei, non est Augustini: nam in fine concludit, prædestinationem esse ex prouisione operum; quod è diametro pugnat cum doctrina Augustini: Præterea non est in Retractationibus, nec in Indiculo.

Responsio ad articulos falsò sibi impositos, Prosperi est, & habetur inter eius Opera.

Libri hypognosticon, vt eruditi, & Catholici sunt, ita Augustini non sunt: nam nec sunt in Indiculo, nec stylum habent Augustini.

Liber de perfectione iustitiæ, non solum est in Indiculo, sed etiam sæpè citatur à Beda, & à Prospero in fine contra Collatorem.

In Nono Tomo. Liber de Speculo apertè non est Augustini: nam cap. 3. citat versus Boëtij, & cap. 27. negat Spiritum sanctum procedere à Filio: cuius oppositum constanter docet Augustinus.

Liber de conflictu virtutum, & vitiorum tribuitur etiam Leoni: sed nec Augustini est, nec Leonis: nã in fine commendat Regulam S. Benedicti, qui vtroque posterior fuit. Videtur qui eum scripsit fuisse Mediolanensis, vel certè Mediolani scripsisse.

Liber de Antichristo, non est Augustini: nam mentionem facit Imperij translati à Græcis ad Gallos, seu Germanos; quod contigit an. Dom. 800. Tribuitur hic liber à nonnullis Rabano Mauro; nec improbabiliter.

Reliqui, qui subijciuntur, dubium non est, quin sint Augustini, cum & sint in Indiculo, & à Beda citentur: De alijs incertum est, an sint Augustini: neque enim potest satis euidenter probari, esse, & non esse.

Expositio in Euangelium Ioannis. Indiculum & Leo Epist. 97.	De Pastoribus. Indiculum.
	De Ouibus. Indic.
Expositio in Epistolam Ioannis. Indic.	De disciplina Christiana. Indic.
De pœnitentiæ medicina. Beda.	De vrbis excidio. Beda. 1. Cor. 10.
De vtilitate pœnitentiæ. Indic.	De decem chordis. Beda in 5. cap. ad Ephes.
De laudibus charitatis. Beda 1. Cor. 13.	De creatione primi hominis. Indic.

In Decimo Tomo. Ex Homelijs de Verbis Domini, solum sequentes non numerantur in Indiculo Possidij. 3. 14. 18. 19. 20. 22. 25. 28. 29. 34. 37. 38. 41. 47. 49. 50. 52. 54. 56. 57. 58. De quibus nihil certi habeo: reliquæ procul dubio sunt Augustini.

Ex Homilijs de Verbis Apostoli, solum sequentes non numerantur in Indiculo. 1. 10. 15. 24. 25. 26. 27. 32. 33. 34. 35.

Ex Homilijs quinquaginta, solum quæ subijciuntur, inueni in Indiculo Possidij. 10. 11. 28. 32. 34. 45. & 50. De reliquis ambiguum est: tametsi credibile est, vel omnes, vel maiorem partem esse Augustini.

Sermones noui nuper editi, omnes videntur esse Augustini: nam vel sunt in Indiculo, vel citantur à Beda. De reliquis vix posset aliquid certò sciri.

Obseruandum postremò, solum tria Opera adiudicata fuisse Augustino, licet nõ sint in Retractationibus, nec in Indiculo: nempè de vita eremitica ad sororem, De fide contra Manichæos, & contra Fulgentium Donatistam.

Ratio intelligendi Augustinum. Cap. 6.

Iam de modo intelligendi Diuinum hunc Auctorem, quemadmodum lectio eius vitæ à Possidio scriptæ, vtilis erit, vt diximus, quia ratio temporum, & status Ecclesiæ, quibus sua edidit scripta, continentur; sic vtilissimum erit, quod ipse in lectione Opusculorum suorum voluit obseruari: nempè varietatem, & ordinem quadruplicem temporum, quibus ea scribi contigit: Alia enim scripsit cum esset Catechumenus, secularium literarum inflatus consuetudine: Alia cum primum esset baptizatus, & adhuc in sacris literis rudis, ac tyro: Alia factus presbyter exarauit, erudita magis, & docta: Alia demum ad Episcopatum assumptus, longè omnium eruditissima. Hanc temporum distinctionem idcirco Augustinus censuit obseruandam, vt ex eius consideratione aduerterent Lectores, quomodo ipse, discentium more, paulatim scribendo profecerit; sicque facilius ignoscerent, si quid erratum in prioribus eius scriptis inuenirent, & ad vltimas eius lucubrationes, tamquam ad eruditiora, firmioraque Auctoris decreta confugerent.

Præstat item prælegere libros duos Retractationum à se conscriptos, quibus & insignem modestiam, & cautionem ostendit, ne qui sua scripta legerint, in aliquos errores impingant, quos ipse pro humana infirmitate, suis antea scriptis inseruerat, vel adolescentior, vel nondum baptizatus, aut nondum Sacerdos.

Sed sanè tamquam rectissima norma erit, si legendis aut ad hæreses confutandas, aut

ad pie-

ad pietatem imbibendam, Augustini Operibus adhibeatur Hieronymi Torrensis Theologi Socie. Iesu, Confessio Augustiniana, Theologicè disposita: Hic enim ex ipsis Augustini Operibus in locos communes Doctrinam ipsius, & verba, mirabili diligentia, & iudicio redegit. De qua Confessione, vide, in verbo, Hieronymus Torrensis.

Quod verò pertinet vel ad Censuras Erasmi, vel ad Commentaria Ludouici Viuis, in libros de Ciuitate Dei conscripta, hæc modo satis sint, quæ dicantur. Primò quidé, Erasmum ab Ecclesia Catholica non sine caussa prohibitũ fuisse; quòd, etsi aliquando ob multam lectionem aliqua notauerit; ea tamen pronunciasse, vel tali fastu, vel non citatis ijs, ex quibus illa recipiebat; vel etiam, quod pleraque omnia erroribus asperserat, sic vt hæresibus fenestram patefaceret, merito esse reijciẽda: Id quod, vbi de eius scriptis egimus, ad huc planius fecimus; Vide, in verbo, Erasmus.

De Ludouico autem Viue, si hactenus vixisset, non dubito, quin seipsum correxisset, siue in laudibus, quibus eo tempore videbatur Erasmus extolli, siue in Commentarijs in libros de Ciuitate Dei: Nam & propterea Theologi Louanienses, præter Prologos ipsius Viuis quosdam, quibus & antiquos commentarios eorum librorum irridebat, & Erasmum extollebat, sustulerunt etiam quod lib. primo, c. 21. Annotatione prima, scriptũ reliquerat, vbi redarguebat omne, quod contra Christianos geritur, bellum: & libro primo, cap. 27. Annotatione prima, vbi asserebat, neminem olim sacro Baptisterio admotũ fuisse, nisi adulta iam ætate, & li. 16. c. 34. vbi Hieronymum damnat quasi nuptias abominetur, & c. 22. vbi de Epistola B. Pauli Apostoli ad Hebræos, loquitur, & lib. 15. c. 22. Annotatione 9. quæ dicit de dilectione inimicorum; & vbi aiebat; *Ideo frustra mali sacrificant*: Præter alia pleraque, quæ conferentibus eadem commentaria, occurrent. Sanè item Ioãnes à Louanio De cultu Sanctorũ reprehendit quod Viues inconsideratè li. 8. c. 27. de Ciuitate Dei, scripsit: *Nullum videri siue discrimen inter quorundam opinionem de Sanctis, & Gentilium de suis Dijs.* Sed & Nauarrus initio libri de Regularibus, meritò Viuem incusat, quòd in libri tertij cap. 15. de Ciuitate Dei scribens, de Canonicis Regularibus loquatur imprudentius.

Id denique certum est, magni momenti fore, ad sensum D. Augustini percipiendum in varijs & contrarijs hæresibus, quas ipse confutabat; si quis tum Synodos, quibus ille interfuit, tum D. Thomæ Summam, & alia scripta, in quibus Augustini sententiam plerumque secutus est, ad manum habuerit.

Alij Auctores, qui libros, siue Commentaria ex Augustini operibus conficientes, viam ad eius sensum assequendum, aut ad illius Doctrinam propugnandam strauerunt Cap. 7.

At & alij non defuere tam veteres, quàm hac nostra ætate, qui Augustino propugnando, vel eius sensui assequendo perutilem operam præstitere.

Cum in Gallias scripta Augustini aduersus Pelagianos importata fuissent, nonnulli qui Pelagio adhærebãt, inter quos erat Ioãnes Cassianus presbyter Ecclesiæ Massilienſis, cognomento *Collator*, ea carpere cœperunt. Sed vna cum Cœlestino Pontifice Maximo, qui ad Episcopos Galliarum Epistolas scripsit, patrocinium veritatis, & doctrinæ Augustini susceperunt Prosper Regiensis Episcopus, & Hilarius Arelatẽsis. Adeo non desistit Deus suo præsidio communire eos, qui suam causam agũt: sed & Gelasius Papa libros Augustini approbault. Vide Celestini Epi. 8.

Quin & idem Prosper è sacris Augustini dictis duos contexuit libros: Alterum Epigrammaton carmine elegiaco, quem distinxit in nonaginta duo capita: Alterum maiore capitum numero, soluta oratione; Quod inscripsit, *Opus Sententiarum Augustini*: Quodq; pro libro Sententiarum Prosperi in Decretis Canonicis sæpe citatur.

Petrus item Abbas Tripolitanæ Prouinciæ (vti refert Cassiodorus de Diu. Lect. c. 8.) S. Pauli Epistolas exemplis Opusculorum Augustini subnotauit, *vt per os* (inquit) *alienũ, sui cordis declararet arcanum: Quæ ita singulis locis aptauit appositè, vt hoc magis studio Augustini credas esse perfectam.*

Eugipius presbyter ad Probam Virginem sacram ex Operibus Augustini quæstiones, atque sententias varias decerpens, atque in vnum corpus aptè conflans, easdem trecentis, & triginta octo capitibus disposuit. Quod testatur Cassiodorus de Diuinis Lectionibus, c. 22. Circũfertur autem hodie titulo D. Eugipij, (*seu Eugyptij Abbatis Africani*) Thesaurorum Tomi 2. D. Augustini operibus ad Probam Virginem.

Honorius autem Augustodunensis Ecclesiæ presbyter, & Scholasticus, ex Opusculis

Auguſtini ſcripſit librum vnum Dialogorum.

Petrus Lombardus, qui Magiſter Sententiarum eſt dictus, vniuerſam Theologiam ex auctoritatibus Auguſtini digeſſit in ordinem; quem Magiſtrũ Sententiarũ innumeri-pene Intepretes, ſicuti Auguſtini doctrinam vbique propagarunt.

D. Thomas Aquinas meritò poteſt nominari alter Auguſtinus, cum adhuc ſolidius, atque in meliorem ordinẽ Doctrinam Auguſtini redegerit: Quam quidem Summam, & pleræque celebriores Academiæ, & viri admodum inſignes exponentes tractant, & docent: vt poſt tot ſecula viuat, doceat, & illuſtret Eccleſiam, atque Hæreticos expugnet vnus homo Auguſtinus, dum interea cœleſti gloria in dies auctiore perfruitur. Laus Deo. Amen.

Ad noſtra tempora, vt deſcendamus, Bartholomæus Auguſtinianus, qui & Vrbinas Epiſcopus, ſingula Auguſtini dicta, qua potuit diligẽtia in ſeriem Alphabeticam retulit, idque ab alio inchoatum, prænotauit *Milleloquium Auguſtini*: De quo vide nonnulla in verbo, Bartholomæus Epiſcopus Vrbinas.

Auguſtinus Ticinenſis De Auguſtini vita, moribus, Doctrina, & in Regulam Auguſtini ſcripſit. Vide, in verbo, Auguſtinus Ticinenſis.

Antonius de Nomis (vt vocant) Marciallenſis monachus Auguſtinianus è libris Auguſtini capita omnem ferè literarum Diuinarum tractationem continentia digeſſit, quę & inſcripſit, *Flores Doctoris S. Patris Auguſtini.*

Auguſtinus item Triumphus Milleloquium Auguſtini incœperat, quod vt diximus, Bartholomæus Vrbinas Epiſcopus abſoluit.

Ioannes Schuuaygerus Collegij ad B. Virginem Francofurti Scholaſticus, libros Cõfeſſionum Auguſtini tredecim in Epitomen redegit, quos apud Maternum Cholinum emiſit Coloniæ, an. 1569.

At paucos ante annos Iacobus Tribeſcus Brixianus, Canonicus Regularis Lateranenſis, edidit Venetijs, anno nimirum 1583. Reſponſiones perbreues ad mille Quæſita in omni fere facultate ex omnibus D. Auguſtini libris excerpta.

Sed & numquam ſatis laudata Louanienſium Theologorum opera, libri omnes Auguſtini ſunt accuratiſſimè expenſi, atque editi.

In primo Tomo corrigendo Martinus Baccius Tiletanus, qui poſtea fuit Aloſtenſis Paſtor.

In Epiſtolis, Iacobus Baius Melunenſis Collegij Sabaudiæ Louanij præſes operam poſuit.

In additamento Epiſtolarum Auguſtini ex Vrbe tranſmiſſo Ioannes Grauius, Louanienſis, & Societatis noſtræ facerdos.

In tertio Tomo, Henricus Cuyckius Culemburgenſis Profeſſor Ethices, Louanij.

In quarto Tomo, Embertus Eueraerds Arendoncanus, Paſtor Eccleſiæ D. Iacobi, celebris concionator.

In quinto Tomo, qui continet libros de Ciuitate Dei, explanando, paullo antiquiores quidem aliqui, inter quos Triuetius; Nam de Ludouico Viue iam eſt dictum, qui emendatione, & expurgatione indigebat.

De emendando denique ex alijs ſanioribus Codicibus, ipſo Auguſtini eorundem librorum contextu de Ciuitate Dei Louanienſes Theologi, inter quos Petrus Coretus Athenſis, qui deinceps fuit Paſtor, & profeſſor Criſpinienſis.

In ſexto Tomo, Chriſtophorus Broide Arienſis, qui paulo poſt ad Arienſis Eccleſiæ Decanatum eſt vocatus.

In ſeptimo Tomo, qui mendis ſcatebat: Henricus Grauius, Louanienſis, Regius Profeſſor, ſumma cum cura, atque induſtria.

In octauo Tomo, Claudius Porta Bapalmenſis, qui poſtea Bianchiæ Paſtorem, & Canonicum egit.

In nono Tomo, Guillelmus Eſtius. Gorconius.

Et hi omnes à facultate Theologica Louanienſi publicum eruditionis ſuæ teſtimonium habebant.

In decimo Tomo, Regulares Martiniani; in quem Tomum iampridem apud eos Martinus Lipſius Bruxellenſis, eiuſque diſcipuli Ioannes Coſterius, & Ioannes Vilmerius Louanienſes magni laboris impenſam egerant.

Quin, & Ioannes Vilmerius varios in editionem hanc Auguſtini à Louanienſibus procuratam, contulit à ſe repertos Auguſtini ſermones, multos etiam antea non editos, ex Cambronæ codicibus ſtudiosè tranſcripſit.

Ioan-

Digitized by Google

Ioannes Molanus, Augustini libris Retractationem ipsius, aut si ea deerat, breuem, cēsuram multorum Theologorum sententia confirmatam præmisit. Quæ verò manifestè deprehensa constabat Augustini non esse, ea præmissis censuris in Appendice sui Tomi reponenda censuit.

Adhibita est doctissimi Theologi Ioannis Heselij in nouem Tomos, & Martini Lipsij in Tomum decimum, quæ magno fuit vsui, censura manuscripta.

Molano autem additi socij, & adiutores fuere à Collegio Doctorum Theologorum Louanienſium Henricus Grauius, & Laurentius Vuestèrhouius.

Ceterum in alijs antiquioribus editionibus, quæ vel præfixæ erant Epistolæ, vel adiectæ ad marginem Notæ, vel deprauati (præsertim Frobeniani) Indices, expurgationes ex Indicibus expurgatorijs Hispano, & Louanienſi, sunt sequentes, quas hic apponimus, vt facile ab omnibus, quibus est cordi salus propria, haberi possint ad manum, hisq; vtantur ad expurgandas antiquas Augustini editiones per homines fidos, atque peritos.

Eucharistiam non esse sacrificium, sed sacrificij memoriam. *tom.6.col.37.S.B. Augustinus tale quid non dicit.*

Eucharistia paruulis necessaria. *to.7.col.566.A. quia D. Augustinus id nō dicit: sed accommodat paruulis locum Ioannis: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem.*

Fides, non opera, iustos ab iniustis discernit. *tom.7.col.902.B. Loquitur de fide Catholica, ponendo eam operibus sine fide factis.*

Fides sola iustificat. *tom.2.col.815.D.*

Imaginum vsus prohibitus. *tom.3.col.907. Non dicit hoc: sed citat tantum locum Exod.20. Non facies tibi sculptile.*

Imagines ex desiderio morientium cœptæ constitui. *tom.6.col.398.*

Iusti sumus sola fide. *tom.4.col.1015.A. Docet neminem iustificari sine fide.*

Iustos ab iniustis fides discernit, non opera. *Hoc hic iterum repeto, quia etiam in hac litera habetur repetitum in Indice.*

Liberum arbitrium non habet diabolus. *tom.2.col.496.D.*

Machabæorum liber apocryphus. *tom.3.col.752.D. Augustinus id non dicit.*

Matrimonium omnibus concessum, qui continere non volunt. *tom.3.col.226. Dicit istud Augustinus: sed excepit eos expressè, qui votum emiserunt.*

Mortuos non statim ad sanctorum locum deferri: sed in requie diem Domini expectare. *tom.8.col.281.C.*

Mortuis nullam curam de viuis. *tom.4.col.890.D.*

Non opera, sed fides iustos ab iniustis decernit. *idem habetur in hac litera repetitum in indice, ideoq; ego id quoq; describendo duxi repetendum.*

Opera etsi non iustificent, sunt tamen ad salutem necessaria. *tom.4.colu.599.B.C. Augustinus hoc non dicit: sed tantum excludit merita iustificationis.*

Opera nostra nos non saluare, *tom.3.col.1049.*

Petrus non simulauit, sed verè in errore fuit Iudæorum. *tom.2.col.81.A. hoc in Indice huius postremæ & auctioris editionis non potuit inueniri.*

Peccata venialia damnant. *tom.2.col.507.*

Peccata per Baptismum omnia dimittuntur, quæ post illum perpetrantur. *tom.2.col.225.*

Sanctorum legendas esse apocryphas. *tom.4.col.113. loquitur tantum de legenda S. Thomæ.*

Sanctorum inuocationem præcauit Ioannes. *tom.9.col.581.D.*

Sancti mortui post hanc vitam subuenire non possunt. *tom.4.col.352. Dicit damnatis subuenire non posse.*

Versiones aliquot librorum Augustini in Græcam, Gallicam, & Italicam linguam. Deinde & Latinæ editionis. Cap. 8.

At & laborasse ij in Augustino illustrando dici possunt, qui vel libros ipsius verterūt in alias linguas; vel aliquid pro illius Doctrina tuenda ediderunt: vel locos aliquos facilius explanarunt: vel Claues Scripturales ex eodem, vti fecit Angelus Roccha, elicuerūt, vel denique aliud insigne de eius vita, operumq; ordine (vt Ioseph Pamphilus Signinus Episcopus fecit) euulgarunt.

Et Maximus quidem Planudes monachus vertit è Latina in Græcā linguā libros quindecim Augustini de Sanctissima Trinitate. Demetrius autem Cydones capita aliquot ex eisdem sermonibus. Quæ Græcæ versiones Romæ extant in Bibliotheca Vaticana. Quin & eundem Demetrium transtulisse Enchiridion Augustini tradunt. Sed & Possidius,

super-

Digitized by Google

superstite ipso Augustino, scriptum reliquit, *per multos, & in multis salubris Fidei, Spei, Charitatis Ecclesiæ innotescente doctrina, non solum per omnes Africanas partes, verum etiam in Transmarinis, & per libros editos, atq; in Græcum sermonem translatos, ab illo vno homine, & per illum multis, fauente Deo, multa innotescere meruisse.* Gentianus verò Heruetus hac nostra ætate in linguam Gallicam libros de Ciuitate Dei conuertit, atque edidit, suasu Ioannis Maldonati; qui dum publicè Theologiam Parisijs profiteretur, in frequentissimo Auditorum consessu huiusmodi versionem (si quis ei se accingeret) tamquam vtilissimam proposuit.

Iulius Mazzinus Brixiensis libros tredecim Confessionum Italicos eleganter factos Romæ emisit in lucem apud Iacobum Lunam è typographia Medicæa.

At etiam Italicè prodierunt Tractatus de Augustini Regula, Venetijs ann. 1564. Meditationes item, & Soliloquia eius nomine, & Manuale, ibid. an. 1572.

Sed quoniam aliqui nãcisci cupiẽt separatas ab alijs Augustini libris, ὁperum aliquot meliores editiones, quæ etiam facilè in itinere circunferri queant, propterea sciant.

Libros tredecim Confessionum Antuerpiæ editos an. 1567. sequenti verò anno ibidẽ minore forma: nẽpe in sextodecimo, vt vocant. Turoni item in Gallia, apud Claudium Michaelem, an. 1588.

Libros item tres de libero arbitrio in Enchiridij formam redactos: ac de Prædestinatione, & Gratia librum vnum Coloniæ apud Theodorum Baum, anno 1568.

De spiritu autem, & litera ad Marcellinum, De natura, & gratia, De fide, & operibus, Antuerpiæ apud Ioannem Gymnicum, an. 1568. R. P. Henrici Sommalij Societ. Iesu presb. operâ i dem excusi sunt Duaci apud Petrum Bellerum an. 1607.

Meditationes, Soliloquia, Manuale, Dilingæ in Germania apud Sebaldum Meyer, an. 1571. Sermones autem aliquos cum Indiculo Possidij, ibid. an. 1564.

Paucorum aliquot locorum Augustini recta explanatio è Card. Bellarmino, & è Sixto Senensi, & alijs. Vnde ipsius Augustini defensio in alijs plerisque colligi possit. Cap. 9.

AVGVSTINVS autem cum scripsit libros ad Simplicianum, adhuc iuuenis erat, neq; multa inuenerat in difficillima quæstione de prædestinatione, quę postea maiori diligẽtia inuestigauit, & reperit. Itaque cum incidisset in illa verba ad Rom. 9. *Vt secundum electionem propositum Dei maneret*, & non posset intelligere, quomodo Deus eligeret, si nulla esset disparitas in rebus eligendis, suspicatus est mutandam esse interpunctionem, & Apostolum nolle dicere, *vt secundum electionem propositum Dei maneret, ideo non ex operibus, sed ex vocante dictum esse, maior seruiet minori:* sed velle dicere, *Iacob, & Esau nihil boni, aut mali egisse, vt inde secundum electionem propositum Dei maneret.* Ex qua mutatione interpunctionis collegit *non propositum Dei secundum electionem manere, sed contra, electionem manere secundum propositũ Dei.* Sed postea intellexit hanc expositionem esse violentam, & extortam, & non fuisse necessarium redigi ad has angustias, cum dici potuisset *Deum diligendo, vel eligendo facere disparitatem.* Sic enim ait in Epist. 105. ad Sixtum, & in Epist. 106. ad Paulinum. In quibus locis sapienter dicit Bellarminus, cap. 15. lib. 2. de Gratia, & libero arbitrio. Tomo tertio. *Quã aliter sapiat Augustinus senex, quam Augustinus iuuenis.* Nam senex scripsit ad Sixtum, & Paulinum; iuuenis ad Simplicianum. Ac tamen legi poterit, quid etiam de istis ad Simplicianum libris scripsit Gabriel Vasquez Tom. 1. in primam par. S. Thomæ, vbi & ipse agit doctè de Prædestinatione.

Præterea Augustinus, quamuis incertam crediderit esse originem animarum, & in li. 10 de Genesi, cap. 23. scripserit opinionem, quæ asserit *propaginem animarum niti fortioribus argumentis, quàm sententias cateras,* tamen in Epist. 157. ad Optatum, quam scripsit multo posterius, apertissimè refellit eam sententiam. Itaque (inquit) *Illi qui propaginem animæ inconsiderata temeritate defendunt.* Et in eadem Epistola loquens de sententia Tertulliani, sit ait: *Quo quid peruersius dici potest?* Vide Card. Bellarm. lib. 4. de Amissione gratię, & statu peccati, cap. 11.

Adde, quòd Epistolam ad Hieronymum (ait in eodem loco idem Card. Bellar. ca. 11. versus finem) de Origine animarum, scripsit Augustinus posterius quàm libros de Genesi, & Epistolam ad Optatum adhuc posterius, & post vtramq; scripsit li. 4. de Origine animæ, iam valde senex, vt ex lib. 2. Retractationum intelligi potest.

In his autem scriptis semper magis, ac magis inuenitur recessisse à sententia de propagine, & accessisse ad sententiam de creatione Animarum.

Obseruandum est item eodem tempore Augustinũ scripsisse librum de Correptiõe,

& Gra-

Digitized by Google

& Gratia,ac librum de Gratia,& libero arbitrio,& Epistolam 46.Omnia enim hæc scripta sunt ad Valentinum occasione quorũdam eius monachorum,qui gratiam Dei sic defendebant, vt liberum arbitrium denegarent; quamobrem cum Hæretici,siue Caluinus, aliquid affert ex aliquo eorum librorum,vndeCatholicam sententiam destruat dicendũ id est,quod Card.Bellarminus scribit contra Caluinum inquiens: *Quomodo credibile est Augustinum in libro de Correptione,& Gratia ad Valentinum scripto destruere voluisse, quæ scripserat eodẽ ferè tempore,& eadem occasione ad eundem Valentinum?* Vide librum quintum, cap.17. de Gratia,& libero arbitrio eiusdem Card.Bellarmini.

Ad Augustinum item intelligendum,vti & ad ceteros Patres, magni refert, si non tãtum quod vno in loco de eadem re,sed quod pluribus in libris,& locis scripsit.

Verbi gratia Augustinus, cuius tempore quæstio est orta de peccato originali(vt ipse testatur,lib.3.de Peccatorum meritis,& remissione,cap.5.6.7.)controuersiam de peccato originis copiosissimè disputauit in libro vnico de peccato originali cõtra Pelagium, in duobus ad Valerium de nuptijs, & concupiscentia; in tribus ad Marcellinum de peccatorum meritis & remisione ; in quatuor ad Bonifacium contra duas Epistolas Pelagianorum; in sex ad Claudium aduersus Iulianum; & in alijs libris, & Epistolis suis frequentissimè.

Quin & Doctrinæ Augustini solidè intelligendæ prodest admodum, legisse quæ S. Prosper cum alibi,tum quæ ad obiectiones Vincentianas 10.11.12.13.14.15. & 16. scripsit. Vide Cardin. Bellarm.libr.secundo, de amissione gratiæ, & statu peccatorum, cap.17. Tom.3.

Augustini autem ignoscendum esse, in ijs verbis, *Sic eum volo manere. Io. 12.* imperitiæ, & simplici credulitati,ait Erasmus,qui etsi vir fuit Sanctus,integer,& acuto præditus ingenio, *fuit tamen* (ait) *credulus,& linguarum destitutus præsidio,sine quibus Diuinæ scripturæ, vt par est, tractari non possunt.* His addit, *quod serò venerit ad Christianismum,& mox iuuenis ad Episcopale munus raptus sit, vt docendo discere cogeretur quod doceret, & scribendo disceret, quod scriberet, ac proinde mirandum non esse,sicubi non assequitur quod affectat.* Sed sanè insolenter,& ignoranter Erasmus Augustinum lapsum esse ex ignorantia linguæ Græcæ iactat,quasi tam expers Græcæ fuerit linguæ, vt Euangelium Io. Græcum legens nequiuerit discernere. At qui eius multa scripta testantur non omnino Græcas literas ignorasse, libro 1. Confess. Grammaticam Græcam se adhuc puerum didicisse,& Homeri carmina in ludo literario ceciniſse. Sententias item aliquas Chrysostomi Græcæ integritati restituit: septemq; locutionum Veteris testamenti volumina scripsit,in quibus sacras locutiones ad Græcam fidem emendauit. Prædicamenta Aristotelis in Latinum vertit. Vide Sixti Annot.220. libr. 8. Bibl. Sanctæ.

Augustini verò,& Gregorij Magni verba, quibus videntur damnatorum supplicijs addicere infantes S. Thomas mitigat in Quæstionibus disputatis in qu. de pœna peccati Originalis artic.2.contra quam Gregorius Ariminensis in 2.Sent.dist.31.qu.3.qui censet ea verba secundum rigiditatem illam,esse intelligenda. Vide etiam Sixtum Senensem,li. 5.Bibl.sanctæ.annot.137.

Augustinus item quo modo exponendus in eo,quod dixit in versiculum Psal. 36. *Adhuc pusillum,& non erit peccator,* cum videatur innuere animas Sanctorum ante resurrectionem in cœlo non futuras. Vide Annot.Sixti Senen.lib.5.annot.169. & 365.lib.sexti Bibl. S.Augustinus porrò nõ dubitauit de gloria animarum ante iudicium,sed de loco gloriæ, & de gradibus,siue de quantitate,siue de consummatione gloriæ ante iudicium.

Augustinus librum de correptione & gratia senex scripsit.Bellarm.Card.lib.2.de remissione gratiæ,& statu peccati,cap.6.

Augustinus tres libros de libero arbitrio scripsit, ea potissimum de causa, vt ostenderet Deum non esse causam peccati.Idem Card.Bellarm.libr. 2.de amissione gratiæ, & statu peccati,c.13.

Duo Petiliani fuere,contra quos scripsit Augustinus,alter Cirtensis Episcopus, vt licet videre in exordio primi libri aduersus Cresconium.Alter Constantinensis Episcopus, qui de vnico baptismo librum edidit aduersus quem eodem nomine, & argumento ipse Augustinus Commentarium scripsit.Sed putatur irrepsisse error in titulum commẽtariorum contra litteras Petiliani,vt loco *Constantinianensis,* sit positus *Cirtensis:* nam in primi libri exordio *Constantinianensis* Episcopus inscriptus reperitur. Erat autem Constantina Ciuitas in Numidia,de qua idem Augustinus,lib.2.cont.lit.Petil.ca.99. Vide Card. Baron.Tom.5.Annal.

Porrò corrigendum esse eiusdem Augustini contextũ,li.9.confess.c.11.vt loco trige-

simi-

Digitized by Google

simitertij, ponēdus sit annus trigesimusquintus, idq; ex alijs eiusdem Augustini locis obseruauit Cęs. Car. Baron. To. 4. pag. 573. primæ editionis, sicuti etiam corrigendus est; vbi ait Concilium *Cauernense* celebratum à 43. Patribus ex alio eiusdem Augustini loco in Ps. 36. vbi recitātur litteræ Synodales eiusdem Concilij, leguntur subscripti quinquaginta tres. Vide Card. Baron. To. 4. pag. 694. eiusdem primæ editionis.

Monet autem rectè Ioan. Pistorius Nidanus, qui & Theologus, & generalis per Episcopatum Constantiensem in spiritualibus Vicarius, scripsit in hæc verba Ioanni Pappa ministro hæretico. *Accedes* (inquit) *ad Christi Ecclesiam explicatam in S. Augustini de vnitate Ecclesiæ libro: qui vnus Augustanæ Confessioni iugulum incidit, & Lutheranismum totum euertit funditus.*

Meministi quemadmodum tum statim prædicerem, quod omnibus Scriptoribus vsuuenit idem contigisse Augustino: vt diuersis locis, quia rem eandem non eadem attentione tractauit, nec priorem semper explicationem adhibuit: quod illum facere breuitas sermonis, & occupationum multitudo, & res ista ætate in omnium animis contestata perspicuitas sæpe non sinebat: iam minutis, & in eius lectione nō exercitatis viris pugnare, & dissidere secum videatur: præsertim cum interspersa hinc inde in varijs libris sententia vel à contextu orationis abiunguntur, vel non satis omnibus momentis considerantur.

Itaq; continuo promisi, planum me facturum, nullam penè vnquam sancto viro excidisse contrariam vocem, quam non ipse ante mortem correxerit, vel corrigi non cupiuerit: Et causam, cur non omnia primo aspectu congruere, vel Sancti Viri de religione sententia in dissimilitudine, & varietate posita esse existimantur, consistere totam in hebetudine, & malitia eorum qui Sanctum Virum legunt, eoq; monui, si vir honestus, & literatus haberi velles, vt non in paucis verbis, nec in sono externo, nec in vno semper loco hæreres; perpenderes magis quid in continuata, & à principio libri vel capitis ad finem profusa Oratione, & quid in omnibus libris primis, medijs, postremis significasset, aut quo animum retulisset suum vir sanctus. Si quid obscurum, vel difficultate implicatum occurreret, iussi, vt ex cæteris Sancti Viri libris, vbi sentet iam suam maiori perspicuitate illuminasset, tanquam ex fontibus, haurires intelligentiam, & numquam in istam te fatuitatem dares, vt contrariam vnam in S. Augustino esse sententiam, quam ipse non explicauerit, crederes; nec vllum vmquam ex S. Augustino in librum tuum apponeres testimonium, quod non accuratè in omnibus Augustini libris perspexisses, & in conscientia tua ad eam sententiam, ad quam adscriberes, serio valere iudicares.

Aptatio librorum Augustini vtriq; Testamento. Cap. 10.

Primò vniuersæ Diuinæ Scripturæ *Libri quatuor de Doctrina Christiana*; in quibus docet, quales esse debeat Scripturæ Sanctæ expositor; traditque præcepta legendi, intelligendi, interpretandique Sacras literas, ostendens quarum linguarum, artiumque præsidio, & quorum auctorum lectione, quibusue regulis opus habeat, qui scripturarum sensa inquirit: & quos enarrandi, exponendiq; modos habere oporteat sacrorum voluminum Explanatorem. Vtrique item Testamento *Disputationum libri triginta sex aduersus hæreticos Vetus Testamentum blasphemantes, & nouum falsi criminantes.* E quibus vnus *contra Adimantum Manichæi discipulum: triginta tres contra Faustum Manichæorum Episcopum:* reliqui duo contrà *innominatum Manichæum*, qui prænotatur: *Contra aduersarium legis & prophetarum.*

Vtrique etiam Testamento *Quæstionum libri tres*, quorum initium est: *Aduersus eos, qui negant.* Quibus addi potest. *Opus octoginta Quæstionum inscriptum*, & quod inscribitur, *Speculum Scripturarum.*

Veteri Testamento.

In Pentatheucū, *Adnotationum libri septem*: qui ideo *Locutionum* titulo prænotantur, quia in his locutionibus idiotismi, & phrases scripturæ, quæ passim occurrunt in septem primis antiqui Testamenti libris, adnotantur. Item *Quæstionum super eadem volumina libri alij septem*: Quorum initium est: *Cum Scripturas sanctas.*

GENESI.

In tria Geneseos capita, idest ab initio libri vsq; ad eiectionem primorum Parentū è paradiso, continuatæ expositionis, li. 15. videlicet, De Genesi iuxta allegoriam aduersus Manichæos li. 2. De Genesi ad literam imperfectè, li. 1. De Genesi ad literam li. 12. In primum etiam Geneseos caput extant libri tres, libris quæ Confessionem insertiq; sunt inter eos vndecimus, duodecimus, & tertiusdecimus, Quæstionum de Genesi:

Item

Item Locutionum, Liber Primus.
In Geneſim Sermo vnus, qui eſt inter Sermones de Tempore 133.
In Gen. 6. De Cataclyſmo, & arca Noë Sermo vnus, qui eſt de Tempore 69.
In Gen. 12. De Abraham, Sermo vnus, qui eſt de Tempore 51.
In Gen. 15. De vacca trienne, Sermo de Tempore 70.
In Gen. 22. De tentatione Abrahæ, Sermo de Tempore 72.
In Gen. 22. De immolatione Iſaac, Sermones duo, qui ſunt de Temp. 71. & 73.
In Gen. 25. De conceptu Rebeccæ, Sermo de Tempore 68.
In Gen. 28. De ſcala Iacob, Sermo de Tempore 79.
In Gen. 37. De ſomno Ioſeph, Sermo de Tempore 81.
In Gen. 39. De Ioſeph, & eius domina, Sermo de Tempore 83.
In Gen. 42. De Iacob, quem latuit Ioſephum in Aegypto eſſe, Sermo de Tempore 82.

EXODO.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber Secundus.
In Exo. 1. De morte Ioſeph, & multiplicatione filiorũ Iſraël, Sermo qui eſt de Temp. 84.
In Exo. 1. De paleis Aegyptiorum, Sermo de Tempore 85.
In Exo. 2. De natiuitate Moſis, Sermo de Tempore 86.
In Exo. 3. De Apparatione Domini in rubo, Sermo vnus, qui eſt ex additis ad 10. To. 18.
In Exo. 4. De induratione Pharaonis, Sermo de Tempore 88.
In Exo. 7. De decem plagis Aegypti, Sermo de Tempore 87.
In Exo. 14. De Pharaone, Sermo de Tempore 89.
In Exo. 15. De itinere trium dierum, Sermo de Tempore 90.
In Exo. 15. De aqua amara, & manna, Sermo de Tempore 91.
In Exo. 17. De Raphidim, & de Petra percuſſa, & Amalech. Sermo de Tempore 93.
In Exo. 32. De filijs Iſraël, Sermo de Tempore 97.

LEVITICO.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber tertius.

NVMERIS.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber quartus.
In Num. 13. De exploratoribus, & botro, Sermo de Tempore 100.
In Num. 14. De populo mortuo in deſerto, Sermo de Tempore 102.
In Num. 16. De thuribulis, Sermo de Tempore 98.
In Num. 17. De virga Aron, Sermo de Tempore 99.
In Num. 21. De ſerpente æneo, Sermo de Tempore 101.
In Num. 22. De Balaam, Sermo de Tempore 103.

DEVTERONOMIO.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber quintus.

IOSVE.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber ſextus.
In Ioſue 1. Quòd iuſto Dei iudicio filij Iſraël terram repromiſſionis acceperint, Sermo de Tempore 105.
In Ioſue 6. De Raab, & ſubuerſione Hiericho, Sermo de Tempore 106.

LIB. IVDICVM.

Quæſtionum, & Locutionum, Liber ſeptimus.
In Iud. 6. De Gedeone, Sermo de Tempore 108.
In Iud. 14. De Samſone, Sermo de Tempore 107.

LIBRIS REGVM.

In libro de Ciuitate Dei, 17. c. 4. dum inter alia de Regum temporibus loquitur, Canticũ

Digitized by Google

Annæ exposuit. Scripsit etiam librum ad Simplicianum Mediolanensem Episcopum de solutione quinque Quæstionum ex libris Regum, videlicet:

In 1. Reg. 10. De Spiritu Domini insiliente in Saulem.
In 1. Reg. 15. De Pœnitentia Dei, quòd Saulem constituerit Regem.
In 1. Reg. 28. De Samuele per Pythonissam ab inferis reuocato.
In 2. Reg. 7. De Dauide intrante, & sedente ante Dominum.
In 3. Reg. 17. De Helia expostulante cum Deo, quod filium viduæ occiderit.
In 3. Reg. 22. De spiritu mendacij, per quem deceptus est Achab Rex. Scripsit item in varios locos Regum Sermones decem. Hi autem sunt.
In 1. Reg. 17. De Dauide & Goliath, Sermo de Tempore 196.
In eundem. De Dauidis monomachia Sermo, qui est in lib. 50. Homiliarum primus.
In 3. Reg. 3. De Salomonis erga duas meretrices iudicio; Sermo de Tempore 200.
In 3. Reg. 17. De Helia, & Vidua Sareptana, Sermo de Tempore 201.
In 4. Reg. 2. De Heliseo à pueris illuso, Sermones duo, qui sunt de Temp. 204. & 206.
In 4. Reg. 5. De Naaman Syro, Sermo de Tempore 207.
In 4. Reg. 6. De Heliseo, & Securi in gurgitem lapsa, Sermo de Tempore 210.
In eundem. De fame Samariæ, Sermo de Tempore 211.

IN TOBIAM.

In Tobiam Sermo vnus de tempore 226.
In Tobiæ 4. Caput super id. *Eleemosyna à morte liberat.* Homil. 47.

IVDITH.

In Iudith Sermones duo, qui sunt de Tempore 228. & 229.

IOB.

Liber, cui titulus est. Adnotationes in Iob.

PSALTERIO.

In Psalterium continuatæ, & integræ expositionis Tractatus, siue enarrationes 205. quas partim presbyter, partim Episcopus vsque ad exitum vitæ pro concione enarrauit.
Extant præter hos Tractatus, alij quoque Sermones in varios Psalmorũ versiculos, ideſt.
In Psal. 9. super id, *Tibi derelictus est pauper,* Sermo de Tempore 120.
In Psal. 16. super id, *Sustine Dominum, viriliter age,* Sermo inter 50. Homil. 11.
In totum Psalmum 21. ad Honoratum Epistola, quæ est num. 120.
In Psal. 33. super id, *Quis est homo, qui vult vitam,* Sermo, qui est in 50. Homil. primus.
In Psal. 40. De principio eiusdem Psalmi, Sermo qui est inter 50. Homil.
In Psal. 45. super id, *Vacate & videte, quia ego sum Deus,* Sermo de Tempore 251.
In Psal. 49. super id, *Deus manifestè veniet,* Sermones duo, vnus de Tempore 220. alter 20. in lib. 50. Homil.
In eundem Psal. De illo, *Sedens aduersus fratrem,* Sermo, qui est inter 50. Hom. secundus.
In Psal. 67. super id, *Sicut deficit fumus,* Sermo de Tempore 109.
In Psal. 83. super id, *Cor meum, & caro mea,* Sermo inter 50. Hom. 37.
In Psal. 94. super id, *Venite adoremus,* Sermo, qui est de verbis Apostoli vndecimus.
In Psal. 97. super id, *Cantate, & psallite in cithara,* Sermo de Tempore 222.
In Psal. 117. De primo psalmi versiculo, Sermo inter 50. Homi. 36.
In eundem Psal. super, *Hæc dies, quàm fecit Dominus,* Sermo de Tempore 136.
In Psal. 118. super id, *Bonitatem & disciplinam, & scientiam.* Sermo inter 50. Homil. 4.
In eundem Psal. super id, *Gressus meos dirige.* Sermo de verbis Apostoli 22.

LIB. PROVERB.

In Prouerb. 13. Super id, *Sunt, qui se diuites putant.* Sermo de Tempore 212.
In Prouerb. 31. De muliere forti. Sermo 2. de Tempore 217. & 218.

LIB. SAPIENTIAE.

In Sap. 7. *Splendor est lucis æternæ.* Sermo de Tempore 190

Digitized by Google

In Eccl.5.De eo. *Ne tardas conuerti ad Deum.* Homil.13.
In Eccl.31 De eo quod scriptum est, *Beatus vir, qui post aurum non abijt.* Hom.9.

ESAIAE.

In Esa.11.super id, *Requiescet super eum spiritus Domini.* Sermo de Sanctis 7.
In Esa.53.super id, *Ascendet sicut virgultum coram eo,* Sermo inter 50.Hom.36.
In Esa.58.super id, *Clama ne cesses,* Sermo inter 57.Hom.7.
In Esa.58.super id, *Frange esurienti panem,* Sermo inter 50.Hom.17.

EZECHIELI.

In Ezech.34.Libri duo, alter de pastoribus, in quo prior pars huius capitis exponitur: alter de ouibus, in quo pars posterior explicatur.

DANIELI.

In Dan.3.de tribus pueris, Sermo de Tempore 240.
In Dan.13.De Susanna, Sermo.2.qui sunt de Tempore 118.242.Historiam autem Susannę exponit tract.36.in Euangelium Ioannis.

AGGAEO.

In Aggæi 2.De eo scripto, *Meum est aurum, & meum est argentum,* Hom.30.

Nouo Testamento.

In quatuor Euangelia: De concordia Euangelistarum, lib.4.
Quæstionum Euangelicarum.lib.2.

MATTHAEO.

In Matthæum extat liber, De Sermone Domini in monte 5.6.& 7.capitibus.
Liber Quæstionum Euangelicarum secundum Matthæum, quas Possidius, Adnotationes in Matthæum nominat.
In Matthæum, De Aduentu Magorum, & de cœde infantium, Sermones de Sanctis 9.10.
In Matthæi 3.super, *Ego debeo à te baptizari,* Sermo de verbis Domini 63.
In Matthæi 4.super, *Pœnitentiam agite,* Sermo de verbis Domini primus.
In Matthæi 5. De Beatitudine pauperum, Sermo vnus, qui est ex additis 10.tom.14.
In idem super, *Audistis, Quia dictum est antiquis,* Sermo de Tempore 59.
In idem super, *Diligite inimicos vestros,* Sermo de Tempore 170.
In idem super, *Luceat lux vestra,* Sermo de verbis Domini 2.
In idem super, *Qui dixerit fratri tuo Racha.* Sermo de verbis Domini 4.
In Matth.6.super, *Nesciat sinestra tua.* Sermo de Tempore 10.
In idem de Oratione Dominica, Serm.tres, qui sunt de Tẽp.126.182.(& inter Hõ.50.)42.
In Matth.7.super, *Qui fecerit, & docuerit,* Sermo de verbis Domini 3.
In idem super, *Petite, & accipietis.* Sermo de verbis Domini 5.
In idem super, *Nolite iudicare, & non iudicabimini,* Sermo de Tempore 202.
In idem, De parabola zizaniorum; Sermo de Sanctis 36.
In Matth.8.De puero Centurionis, Sermo de verbis Domini 6.
In idem super, *Domine sequar te, quocunque ieris,* Sermo de verbis Domini 7.
In Matth.11.super, *Confiteor tibi Pater,* Sermo de verbis Domini 8.
In idem super, *Venite ad me omnes,* Sermo de verbis Domini 9.
In idem super, *Inter natos mulierum,* Sermo de 50.Homi.44.
In Matth.12.De verbo in Spiritum sanctum, Sermo de verbis Domini 12.
In Matth.14.De Petro ambulante super aquas, Sermones 2.qui sunt de verbis Do.13.14.
In Matth.15.De Cananæa, Sermo de Tempore 74.
In Matth.17.De Dæmonio, Sermo de Tempore 230.
In Matth.18.De Correptione fratrum, Sermones duo, qui sunt de verbis Dom.15.16.
In Matth.19. *Si vis ad vitam ingredi,* Sermo 2.de Tempore 205.de verbis Domini 17.
In idem super, *Si vis perfectus esse,* Sermo de Tempore 233.
In Matth.20.De duobus cæcis, Sermones duo de Temp.52.de verbis Domini 18.

Digitized by Google

In Matth.22. De tributo Cæsaris, Sermo de verbis Domini 19.
In idem super, *Diliges proximum*, Sermo inter 50. Hom.38.
In idem super, *Cuius filium dicunt esse Christum*, Sermones duo, de Temp.234.235.
In Matth.24. super, *Væ prægnantibus*, Sermo de verbis Domini 30.
In idem super, *De die illa nemo scit*, Sermo de verbis Domini 21.
In Matth.25. De decem Virginibus, Sermones duo de verbis Domini 22. 23. & in libr. 83. Quæstionum, quæst.59.
In idem super, *Venite benedicti patris mei*, Sermo de Sanctis 38.

MARCO.

In Marco 8. De turba famelica sequente Christum, Sermo de Tempore 209.
In Marco 16. De duobus discipulis, quib. Christus in alia effigie apparuit, Ser. de Tep.146
In idem. De vndecim discipulis recumbentibus, Sermo de additis ad 10. tom. 5.

LVCAE.

In Luc.1. super. *Missus est Gabriel*, Sermo de Sanctis 18.
In Luc.2. super, *Fili, quid fecisti nobis sic*, Sermo secundus ex additis ad 10. tom.
In Luc.6. super, *Remittite, & remittetur*, Sermo ex 50. Homil.29.
In Luc.7. De muliere & peccatrice, Sermo ex 50. Hom.23.
In Luc.10. super, *Qui vos spernit, me spernit*, Sermo de verbo Domini 24.
In idem, de Maria, & Martha, Serm. de verb. Domini 26.27.
In idem, De eo, qui incidit in latrones, Sermo de verb. Domini 37.
In Luc.11. super, *Domine doce nos orare*, Sermo de verbo Domini 28. qui integrè descriptus est ex c.4. libri quinti, De Sacramentis D. Ambrosij.
In idem super, *Qui ex vobis habet amicum*, Sermo de verbis Domini 29.
In idem, De Pharisæis, Sermo de verbis Domini 30.
In idem, De diuite agrum vberem habente, Sermo ex 50. Hom.58.
In idem 13. De ficulnea, Sermo de verb. Domini 31.
In idem, *Si pauci sunt qui saluantur*, Sermo de verbis Domini 32.
In idem. De grano Sinapis, Sermo de Sanctis 34.
In Luc.14. De cœna magna, Sermo de verbis Domini 33.
In Luc.15. De filio prodigo, Sermo de verbis Domini 34.
In Luc.16. De mammona iniquitatis, Sermo de verbo Domini 35.
In idem. De diuite & Lazaro, Sermo de verbis Domini 25.
In Luc.17. De Iudice iniquo, Sermo de verbis Domini 36.
In Luc.22. super illo, *Capillus de capite vestro*. Sermo ex 50. Hom.14.
In Luc.23. De Cruce, & Latrone, Sermo de Tempore 130.
In Luc.24. De discipulis euntibus in Emaus, Sermo de Tempore 140.
In idem, De Iesu stante in medio discipulorum, Sermo quartus ex additis, tom.10.

IOANNI.

In Ioannis Euangelium Tractatus 124. continuatæ expositionis ab initio Euangelij vsq; ad finem.
In Ioan.1. super, *In principio erat Verbum*, Sermones duo qui sunt de Tempore 134. & de verbis Domini 38.
In idem super, *In mundo erat*. Sermo de verbis Domini 39.
In idem, *Cum esset ad ficum*, Sermo de verbis Domini 40.
In Ioan.2. De aqua in vinum conuersa, Sermones duo, qui sunt de verbis Domini 41. & de Tempore 41.
In Ioan.5. De languido, Sermo de verbis Domini 42.
In idem super, *Si ego testimonium perhibeo de me*, Sermo de verbis Domini 48.
In idem super, *Sicut pater suscitat mortuos*, Sermo.2. de verbis Dom.44. & de 50. Hom.22.
In idem super, *Scrutamini scripturas*, Sermo de verbis Domini 45.
In idem super, *Venit hora, & nunc est, quando mortui*, Sermo de verbis Domini 64.
In idem super, *Qui manducat meam carnem*, Sermo de verbis Domini 46.
In Ioan.8. De adultera, Sermo de verbis Domini 47.
In idem super, *Si manseritis in Sermone meo*, Sermo de verbis Domini 48.

Digitized by Google

In Ioan. 9. De cæco nato, Sermo de 50. Hom. 43.
In Ioan. 10. De pastore, & mercenario, & fure, Sermo de verbis Domini 49.
In idem, De bono pastore, Sermo de verbis Domini 50.
In idem super, *Ego & Pater vnum sumus*, Sermo de verbis Domini 51.
In Ioan. 11. De Lazaro Serm. 2. de verbis Domin. 32. & de Tempore 104.
In idem super, *Qui credit in me, credit in eum*, Sermo de verbis Domini 53.
In Io. 12. super, *Qui amat animam suam*, Sermo de 50. Hom. 37.
In Io. 14. super, *Ego sum via*, Sermo. 3. de verbis Dom. 54. 55. & inter 50. Hom. 34.
In idem super, *Quæ ego loquor, à me ipso non loquor*, Sermo de verbis Domini 56.
In idem super, *Pacem meam do vobis*, Sermones 3. de verbis Domini 57. de Tempore 167. & in additis decimo Tomo, vltimus.
In idem super, *Non turbetur cor vestrum*, Sermo de verbis Domini 58.
In Ioan. 15. super, *Surgit à cœna*, Sermo de Tempore 127.
In idem super, *Ego sum vitis*, Sermo de verbis Domini 59.
In Ioan. 16. super, *Expedit vobis, vt ego vadam*, Sermo de verbis Domini 60.
In idem super, *Arguet mundum de peccato, de iustitia, & de iudicio*, Sermo de verbis Dom. 61.
In Io. 19. De Ioseph rogante Pilatum, Sermo de Tempore 132.
In idem, De Sepulchro Domini, Sermo de Tempore 133.
In Ioan. 20. De Magdalena flente ad monumentum, Sermo de Tempore 152.
In Ioan. 21. De manifestatione Christi ad mare Tyberiadis, Sermo de Tempore 148.
In idem, vbi Dominus oues suas Petro commédat, siue super, *Petre amas me*, Sermo de verbis Domini 62.
In idem super, *Diligis me plus his*. Sermo de Sanctis 24.

ACTIBVS APOSTOLORVM.

De Lectione Actuum Apostolorum, vbi Epicurei & Stoici Philosophi cum Apostolo Paulo contulerunt de testimonijs, extat in Tom. 6. sub finem.
In Actis 3. De ascensu Petri, & Ioan. in templum, Sermo de verbis Apost. 29.
In Act. 4. super, *Nemo quicquam possidebat proprium*, Sermo de verbis Apost. 27.
In Act. 9. De conuersione Pauli, Sermo de Sanctis 14.
In Act. 10. De excessu mentis in Petro, Sermo de Sanctis 45.

EPISTOLAE AD ROM.

In Epist. ad Rom. lib. 2. vnus interpollatæ expositionis varios sparsim eius Epist. locos, alter continuatæ expositionis, sub titulo inchoatæ expositionis, tom. 4. sub finem.
Ad Simplicianum ex eadem. Quæstiones aliquot.
In 7. ad Rom. super id, *Cum essemus in carne*, Sermo de verbis Apost. 4.
In idem super, *Lex peccatum operatur*, Sermo de verbis Apost. 5.
In idem super, *Igitur ipse ego seruio*, Sermo de verbis Apost. 6.
In idem super, *Non quod volo bonum*, Sermo. 2. de Tempore 43. 45.
In idem. *Condelector legi Dei*, Sermo de Tempore 47.
In 8. ad Rom. *Si Deus pro nobis, quis contra nos*, Sermo de verbis Apost. 16.
In idem super, *Humanum dico propter infirmitatem*, Sermo de verbis Apost. 17.
In idem super, *Spe salui facti sumus*, Sermo de verbis Apost. 25.
In 9. ad Rom. super, *Miserebor cui voluero*, Sermo de verbis Apost. 22.
In idem super, *Cuius vult miseretur*, De prædestinatione, & gratia, lib. 1. tom. 7.
In idem super, *Nam & Rebecca*, vsque ad illud, *Nisi Dominus Sabaoth*. Quæst. 1. de causa electionis, & reprobationis ad Simplicianum.

EPIST. AD CORINTH.

In 1. Corinth. 6. super, *Nescitis quia corpora vestra*, Sermo de verbis Apost. 18.
In 1. Cor. 7. super, *His qui sunt in coniugio præcipio non ego, sed Dominus*, lib. 2. ad Pollentium de incompetentibus nuptijs, siue de adulterinis coniugijs. tom. 6. sub finem.
In 1. Cor. 9. super, *Non sic pugno, quasi aërem verberans*, Sermo de verbis Apost. 21.
In 1. Cor. 12. Quomodo nos exemplo membrorum diligere debeamus. Se. inter 50. Ho. 15.
In 2. Cor. 3. super, *Litera occidit, Spiritus viuificat*, De spiritu, & litera ad Marcellinum, libr. 1. tom. 3.

Digitized by Google

In 2.Cor.5.super, *Oportet nos manifestari ante tribunal Dei*, Sermo. 2. qui sunt de verbis Apostoli 19.& 20.
In idem super, *Legatione fungimur pro Christo*, Sermo 30.Hom. 49.

EPIST. AD GALATAS.

In Epist. ad Galatas *Continuata, & succincta expositionis*, lib.1.
In 2.ad Gal.De Petro,& Paulo reprehenso.Epist.2.ad Hieron.
In 3.ad Gal.super, *Si data est lex, quæ posit iustificare*.Sermo de verbis Apost. 13.
In 5.ad Gal.super, *Spiritu ambulate*,Sermo de verbis Apost.3.
In 6.ad Gal. super, *Alter alterius onera portate*, Sermones duo de verbis Apost.22.24.
In idem super, *Mihi absit gloriari, nisi in Cruce*, Sermo quintusdecimus, qui est ex additis. Decimo Tomo.

EPIST. AD EPHES.

In 3.ad Ephes.super, *Vt positis comprehendere quæ sit latitudo*, Sermo tertius inter 50. Hom.
In idem super, *Potero non infirmari*, Sermo de verbis Apost.7.
In 4.Ephes.*Super*, *Deponentes malitiam*, Sermo de Tempore 221.
In 5.ad Ephes.super, *Videte quomodo cautè ambuletis*, Sermo de verbis Apost.26.
In 6.ad Ephes.super, *Pax fratribus, & charitas*, Sermo 17. inter 50.Hom.

EPIST. AD PHILIP.

In 3.ad Phil.super, *Non sumus circuncisi*, Sermo de verbis Apost.5.
In idem super, *Secundum iustitiam, quæ ex lege est*. Sermo de Tempore 221.

EPIST. AD THESSALONIC.

In prima ad Thess.3.super, *Qui non vult operari, non manducet*. De opere monachorum ad Aurelium Cathaginiensem Episcopum liber, in quo differitur num monachi negligentes ex Pauli præcepto ad laborem cogendi sint.
In 1.ad Thess.4.super, *Nolo vos contristari de dormientibus*, Sermo 34.de verbis Domini.

EPIST. AD TIMOTH.

In 1.ad Tim.1.super, *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus*. Sermones, qui sunt de verbis Apostoli 8.9.10.
In 1.ad Tim.6.*Quod radix omnium malorum sit cupiditas*, Sermo octauus inter 50. Hom.
In 2.ad Tim.4.super, *Prædica verbum, insta opportunè*. Sermo quintus inter 50.Hom.

EPIST. B. IACOBI.

In Iacobi 2.super, *Qui offenderit in vno*, ad Hieronymum Epistola prima, quæ est inter Epistolas eius.29.
In Iac.5.super, *Nolite iurare*, Sermo de verbis Apost.30.
In idem super, *Confitemini alterutrum*.Sermo duodecimus de 50.Hom.12.

EPIST. B. PETRI.

In 1.Petri 2.super, *Deposita omni malitia*, Sermo vigesimus inter 50.Hom.
In 1.Petri 3.De Christo prædicante spiritibus, *qui erant in carcere*, ad Euodium Epist.1. quæ est 99.
In 2.Petri.1. De voce allata de cœlo, Sermo vigesimus, de verbis Apost.

EPIST. B. IOANNIS.

In Epist.1.Ioan.à principio videlicet vsque ad dimidium vltimi capitis, Tractatus decem.
In 2.Ioannis 1.super, *Si dixerimus, quia peccatum non habemus*.Sermo trigesimus primus, de verbis Apost.31.
In 2.Io. 4.De non credendo omni spiritui, Sermo trigesimus secundus, de verbis Apost.

APOCALYPSI.

Multa ex Apocalypsi explicat à c.7.vsque ad 17.lib.20. de Ciuitate Dei.

Digitized by Google

AVRELIVS Brandolinus cognomento Lippus Florentinus, Ord. Augustiniani, scripsit Paradoxa Christiana. De Humanæ vitæ conditione, & toleranda corporis ægritudine ad Matthiam Coruinum Hungariæ Regem. De ratione scribendi, lib. 3. In quibus Rhetoricæ præcepta à dicendi ratione ad rationem scribendi transfert. De legibus librum. Carmina de morte Platinæ, quæ in fine Operũ ipsius Platinæ leguntur. Historias Sanctorum multas, & Historias omnes Veteris Testamenti. Librum, quo carmine Heroico Nouum & Vetus Testamentum complexus est. Ad omnes Epistolas Pauli Commentarios. Orationes itẽ multas, præsertim De Passione Domini ad Innocentium VIII. Pont. Maximum, & alia. Romæ diem obijt anno 1498. Extant ad ipsum quædam Pogij Epistolæ in eius laudem.

AVRELIVS Episcopus Carthaginiensis, an. 401. præfuit Generali Concilio Carthaginiensi, nomine Anastasij Papæ; Deinceps Concilio Mileuitano, anno 402. scripsit ex Concilio Diospolitano Epistolam de erroribus Pelagij ad Episcopos Prouinciæ Bisacenæ, an. 415. Porrò Aurelij Carthaginiensis Episcopi, Epistola ad Damasum Papam, quam Isidorus Mercator in collectionis suæ exordio ponit, est commentitia. Vide Baron. Card. Tom. 4. sub annum 374.

AVRELIVS Cassiodorus. Vide, in verbo, Cassiodorus.

AVRELIVS Clemens. Vide, in verbo, Aurelius Prudentius.

AVRELIVS Prudentius, Clemens, Hispanus, Cæsaraugustæ natus, Christianus, vbi ætas deferbuit, pietatem magis coluit, seseque rebus sacris scribendis addicens, floruit Valentiniani secundi, & Theodosij Magni, ac filiorum eius Arcadij, atque Honorij temporibus. Vitam eius scripsit Aldus Manutius Pauli Pater, quæ veteribus Prudentij editionibus in Germania præfixa fuit. At à Catholicis typographis Antuerpiæ Christophoro Plantino, Coloniæ Arnoldi Mylij sumptibus recusa eius Poëmata sunt cum Theodori Pulmanni Grassemburgij, & Victoris Giselini emendationibus, & Notis, atque adeò Giselini Commentario.

Scio autem Ioannem Sichardum in Psychomachiam, Cathemerinon, hoc est Diurnarum rerum Opus, Peristephanon, Apotheosim; Erasmum in Hymnos de Natali pueri Iesu, & Epiphania Domini, Iacobum Spiegelium in Hymnos ad omnes Horas de miraculis Christi adnotationes scripsisse. Veruntamen Giselini labor est præferendus: cumque Erasmus, in tam multis à fidei semita deflexerit, ne proponendus quidẽ est studiosis, vbi veritatem pronunciauit. Sed de illo quidem, suo loco planius agemus.

Iam ad Prudentium quod attinet, vt alliciantur Christiana ingenia ad Poëmata digna versanda, & ad argumenta, quæ sapiant humanam mentem, tractanda, hæc sunt quæ scripsit.

Præfatiunculæ duæ. Fidei, & idololatriæ pugna.
Pudicitiæ, & libidinis pugna. Patientiæ, & iræ congressus.
Superbiæ, & humilitatis pugna. Luxuriæ, & sobrietatis pugna.
Auaritiæ, & largitatis. Concordiæ, & discordiæ pugna.
Cuncta hexametro carmine, præter præfatiunculam, quæ Senarijs constat.
Liber Cathemerinon. Sunt autem Odæ è vario genere metri à matutino ad vespertinum crepusculum. Præfatio. Hymnus ad galli cantum Matutinus, ante cibum, post cibum. Ad incensum cerei Paschalis. Ante somnum. Ieiunantium. Post ieiunium. Omni hora. In exequijs Defunctorum. Octauo Kalend. Ianuarias. Epiphaniæ.
Liber Peri Stephanon, siue de coronis, hoc est de Coronatis martyrio: qui vario genere metri constat. De Eulalia Virgine. De S. Vincentio martyre.
Hymnus in honorẽ Sanctorum martyrum Hemiterij, & Cheledonij Calaguritanorum.
De duodeuiginti martyribus Cæsaraugustanis. De D. Laurentio.
De Fructuoso Episcopo Tarraconensi, & Augurio, & Eulogio martyribus.
De Quirino martyre, & Episcopo Siscianæ Ecclesiæ.
Locus vbi martyres passi sunt, quod Baptisterium appellatur.
Passio Cassiani martyris, in foro Corneliano. Romani martyris supplicium.
De Passione Hippolyti martyris ad Valerianum Episcopum.
Petri, & Pauli Apostolorum Passio. De Agnete Virgine.
De Cypriano martyre, & Episcopo Carthaginiensi.
Apotheosis, hoc est de Consecratione siue relatione inter Sanctos, carmine hexametro, præter hymnum primum, qui senarios, & dimetros iambicos alternis habet.
In infideles hymnus. Contra hæresim, quæ Patrem passum affirmat.
Contra Vnionitas, hoc est, Sabellianos hæreticos.

Digitized by Google

Aduersus Phantasmaticos, qui Christum negant verum hominis corpus habuisse. Aduersus Iudæos. De natura Animæ. De resurrectione carnis humanæ.

Hamartigenia, hoc est. De Origine peccatorum (quidquid Tritemius separet.) Præfatio quidem Senarijs constat: sed heroico carmine ipsum Opus est scriptum. Ad Operis calcem extat Argumentum; De integritate visionis animæ, deinde Peroratio. Porrò agitur contra Marcionem hæresiarcham, qui duos Deos ponens, Alterum veteris Testamenti, malum; Alterum noui bonum; animosque à bono, corpora à malo esse creata, pugnare hæc inuicem dicebat detorquens illud Apostoli: *Caro concupiscit aduersus spiritum, &c.*

Contra Symmachum libri duo, qui carmine hexametro, at Præfatio Asclepiadæis versibus. Quo Opere de Dijs ethnicorum absurdissima referens, crucis denique potentiam opponit. Secundo libro ad singulas Symmachi sententias respondet. Est autem ante hoc opus Symmachi relatio ad Valentinianum, Theodosium, Arcadium Augustos, pro veteri Deorum cultu, eaque perbreuis. Aduersus autem istum Symmachum virum potentem, atque eloquentem scripsit oratione soluta Ambrosius, qui eodem tempore viuebat: vt qui Prudentium, & Ambrosium simul legerit, Christiani vim ingenij liquidius sit cogniturus, ac Deum glorificaturus. Quin & eædem rationes ethnicis Indis, & alijs, hodieque euincendis, percommodæ sunt futuræ, aptatæ nimirum istorum erroribus ac tenebris dispellendis.

Enchiridion Noui, & Veteris Testamenti, quod Græcè Διπτύχιον, hoc est, *Duplicem cibum vocant.* Quod opus à Gennadio ascribitur Prudentio, licet minus cultum, quàm alia. Quin & Gennadius eidem tribuit Hexaemeron. De Mundi fabrica, vsque ad primi hominis conditionem. Cæterum, si quæ occurrerint syllabæ in quantitate peccantes, condonandũ est Poëtæ sacro, cuius argumentum, & pleraque eleganter, atque argutè dicta, eluit (si qua sit) maculam syllabarum. Viuebat an. 380. Trit. Gratiano Imp. Cæterùm cùm pleraque Prudentij extent in Tomo 8. Biblioth. SS. PP. edit. 2. cumque antea Commentarij ad quædam ipsius Opera emissa fuissent Antuerpiæ, ab Anton. Nebrissensi conscripta, audiuimus Vberti Gifanij haud contemnendas Notas, & Indicem ad Prudentium manuscriptas apud eius Filium Pragæ asseruari, cum eius Parens ineunte Augusto anno 1604. Catholicè (contra quàm alij suspicati fuerant) obierit, & quidem Sacramentis omnibus præmunitus.

AVREOLVS Iuris Pontificij in Academia Tolosana professor, scripsit additiones ad Commentaria Gulielmi de Monte Laudino in sexto Decretalium.

AVSONIVS vir Consularis Paulinum, qui dictus est Nolanus, Burdegalæ in Gallijs, dum publicè profiteretur, Rhetoricis atque poëticis instituit facultatibus. Auson. idem Epist. 20. & Paulin. Epist. 39. fuit autem Ausonius Christianus, nam & carmine Diuinum precatur numen, & Paschalia festa celebrat, & puer à Christianis sacris virginib⁹ suis materteris AEmilia, Hilaria, & Cataphronia fuit educatus, de quibus item honorificè scribit in Parentalibus, Epigrammate 6. & 26. sed cum de Dijs, & amatorijs rebus plura scripserit, visus est aliquibus potius ethnicus, quàm Christianus. Adeò ista canere sapit ethnicismum, ac Deo ingratum est. Obiecit item (quod Mundi sectatores faciunt) Paulino, quod ex atrabile valedixerit mundo, nesciens, vt carnalis, quid diceret. *Porrò Ausonij Burdigalensis Viri Consularis omnia, quæ in Veteribus Bibliothecis inuenta sunt Opera. Item Pontij Paulini & Symmachi litera ad Ausonium, Ciceronis, Sulpitij, & aliorum Carmina nonnulla tertio edita per Eliam VVinetum, Iosephum, & alios, adiuncto Chronico rerum Burdigalensium Gabrielis Lurbei, Burdigalæ an. 1599. apud Gulielmum Chaudiere.*

AVSTREGISILI viri sancti Bituricensis Episcopi, qui obijt anno Domini 611. Acta extant apud Surium die 20. Maij.

AVTBERTVS, siue Authpertus Abbas 17. Ord. Benedictini, creatus die 26. Octobris an. 834. Præfuit annis duobus, mensibus 3. diebus 25. Obijt 10. Kalend. Martij an. 837. & Casini sepultus est, scripsit

De Purificatione S. Mariæ Virg. Serm. 1. qui excusus est in Homiliario Alcuini, sed diuersus est ab illo, qui m.s. extat apud Arnoldum Vuionem.

De S. Matthia Apostolo, Serm. 1.

De Assumptione S. Mariæ, Serm. 1. *Adest nobis dilectissimi.*

De Natiuitate eiusdem, siue sermo communis in eius festiuitatibus. *Celebritas hodierna.*

Porrò Authpertus iste in Bibliotheca Philosophica, & alibi à nonnullis appellatur *Rupertus*, quem inquiunt vixisse an. 1040. sed duplex hic lapsus est, nimirum in nomine, & in annorum numero. Quippe in Casinentium Abbatum Catalogo nullus *Rupertus* inuenitur. Et verò an. 1040. Richerius Abbas Monasterio præerat.

AVXEN-

Digitized by Google

AVXENTIVS vir sanctus, & Anachoreta, & Abbas, & miraculorum gratia insignis, tempore Marciani Imp. & Concilij Chalcedonensis floruit. Eius acta, & rectæ fidei confessionem Laurentius Surius ponit die 14. Februar. Vide Baronij Card. Annal. Tom. 6. sub an. 451.

AVXILIVS scripsit Dialogum in persona Infensoris, & Defensoris, *Diuinis* (ait Sigebertus) *& Canonicis exemplis munitum contra intestinam discordiam Romanæ Ecclesiæ*, scilicet De ordinationibus, exordinationibus, & superordinationibus. Viuebat anno 900. & quod excurrit.

A Y

AYMARVS Falconeus Thautanus Præceptor domus D. Antonij Barriducis, historiam Antonianam in Quadripartitum Compendium conscripsit. Impressum Lugduni apud Theobaldum Paganum 1534.

B A

BACCHYLVS Corinthi Episcopus sub Seuero Principe clarus De Pascha ex omnium, qui in Achaia erant, Episcoporum sententia, elegantem librum scripsit: Hieron. in Catal. vixit an. Dom. 200.

BACCIARIVS, qui Gennadio, *Bachiarius*, edidit librum de Fide aduersus susceptam à se peregrinatione pro integritate seruanda. Epistolam item vberem de recipiendis lapsis ad Ianuarium. Quæ extat in Biblioth. SS. PP. & alteram de fine Salomonis, vt meminit Fulbertus Carnotensis Epist. 64. Vixit temporibus Augustini. Codices in Belgio m.ss. Martinienses, habet *Bacharius*, Gemblacensis autem, & viridis vallis, *Bachiarius*: Honorius de Luminaribus Ecclesiæ, *Bachianus*. Quod verò Gennadij Catalogus habet eum scripsisse aduersus *Querulos*, codex viridis vallis legit, aduersus *Cerellos*. Tom. 3. Suffridus Petrus.

BACHERIVS. Vide in verbo, clangor Tubæ pœnitentiæ.

BACHIARIVS. Vide hic supra, Bacciarius.

BACHOMIVS. Vide, in verbo, Pachomius.

BAGAIENSE Concilium in Bagai ciuitate Africæ à Donatistis habitum, nō fuit Catholicum, nec proinde legitimum; conuenere duæ factiones eorundem hæreticorum Maximianistæ, & Primianistæ sic dicti à duobus Pseudoepiscopis Maximiano, & Primiano Carthaginiensibus creatis in schismate. Extitit an. Dom. 394. Decimo Siricij Papæ. Vide Augustinum in Psal. 36. Card. Baron. Tom. 4.

BALAAM filius Beor libros Diuinationum creditur posteris reliquisse, de quibus Origenes Homil. 13. in Numeros. Et Auctor operis imperfecti in c. 2. Matthæi. Interpretes scripturæ Diuinæ in Numeros, & in Apocalypsim legendi, ac præcipuè in hanc Theologi nostræ Societatis, Franciscus Ribera, & Blasius Viegas Lusitanus. Num. 11. & 24. Apoc. 2.

BALDRICVS Archiepiscopus Dolensis in Armorica Britannia scripsit Vitam D. Samsonis, lib. 1. Historiam Hierosolymitanam, lib. 1.

BALDVINVS Archiepiscopus Cantuariensis Opus de Eucharistia doctum, & peracutum reliquit. Videtur contra reliquias Berengarij contendisse stylo. Extat in Collegio nostro Louaniensi, charactere eleganti in membranis, m.s.

BALDVINVS Deuonius Ordinis Cistercienses, Episcopus VVigornensis, & postea Cantuariensis Archiepiscopus, scripsit

De Corpore, & Sanguine Domini, lib. 1.	De amore, lib. 1.
De Sacramentis Ecclesiæ, lib. 1.	Super historijs regum, lib. 4.
De orthodoxis dogmatibus, lib. 1.	Contra Henricum VVintonienſem, lib. 1.
De sectis hæreticorum, lib. 1.	Commendationem virginitatis, lib. 1.
Commendationem fidei, lib. 1.	Carmen deuotionis, lib. 1.
De vnitate charitatis, lib. 1.	De Cruce, lib. 1.
De Sacerdotio Ioannis Hircani, lib. 1.	De Angelorum nuncio, lib. 1.
Super eruditione Gyraldi, lib. 1.	Mythologiæ, lib. 1.
Sermones 33. lib. 1.	Epistolarum, lib. 1.

Hic Ricardum Angliæ regem in Syriam secutus, anno salutis nostræ 1190. Tyri obijt, vbi & sepultus est.

BAL-

Digitized by Google

BALDVINVS Parochus Padebornenſis, ſcripſit hiſtoriam vniuerſalem ab orbe condito vſque ad an. 1418.

BALDVS Vbaldus Peruſinus præter illa, quæ ſcripſit in Corpus Ciuile, edidit volumen in librũ Decretalium. In familiam S. Franciſci ingreſſus, obijt an. Dom. 1400. Eius (vt vocant) lecturæ fuerunt an. 1572. Venetijs accuratius excuſæ.

BALTHASAR, Brabantinus, Ordinis Prędicatorum in Cœnobio Antuerpienſi, multa (vt tantum non ſuſpendium) paſſus ab hæreticis, è quorum manibus Diuina ope fuit ereptus, ſcripſit Homilias De filio prodigo, & alia. Viuebat anno 1577. vir facundus, doctus, & hæreticorum hoſtis acerrimus.

BALTHASAR ſic fuit appellatus Daniel (vt ait Suidas) ob honorem explicationis rerum Arcanarum. Vide, in verbo, Daniel.

BALTHASAR Etzelius Societatis noſtræ; quique, dũ hæc ſcribimus, Hebræam linguam docet Moguntiæ in Collegio eiuſdem Societatis, Latinas fecit è Syriaca lingua, Epiſtolam S. Petri ſecundam: Duas poſteriores S. Ioannis: Epiſtolam S. Iudæ: & Apocalypſim: quæ omnia deerant in Syriaco nouo Teſtamento ſiue Cæſareo, quod Viennæ in Auſtria, ſiue Regio, quod Antuerpiæ erat. Quæ quidem nos à Maronitis accepimus ex Orientalium Codicibus, in quibus extant.

BALTHASAR Gomezius Toletanus Baro Terræ Lercaræ ſcripſit Tractatum de poteſtate in ſeipſum. Panorm. apud Societ. an. 1607.

BALTHASAR Hertingius Germanus, edidit Inſtitutionem baptizandi iuxta ritum S. R. E. & iuuandi moribundos; ac celebrandi officia poſt eorum mortem. Venetijs anno 1569. Auguſtæ Taurinorum 1589. Aſſertiones de Euangelico ſacerdotio, Herbipoli in Franconia 1589. Doctrinam Baptiſmi Catholicam redactam in Tabulam. Brixiæ anno 1596.

BALTHASAR Praſpergius Merſpurgenſis, ſcripſit de Muſica chorali librum, regulis multis ac exemplis varijs refertum, & excuſum Baſileæ an. 1500.

BALTHASAR è Sancto Ioanne, Ordinis Prædicatorum, Luſitanus, ſcripſit vitam S. AEgydij, qui fuit & ipſe Dominicani Ordinis: quique in Sancterenſi cœnobio Prædicatorum aſſeruatur, additum eſt ei vitæ Officium eiuſdem Beati. At in ipſo huius vitæ ſcriptore Antonius Senenſis Luſitanus putat eſſe mendum cum AEgydij obitum referat ad annum Dom. 1379. *quia* (inquit) *hic Beatus ad primum non ad ſecundum ſæculum noſtri Ordinis pertinet.*

BALTHASAR Sorionius Ordinis Prædicatorum, Theologus, & natione Hiſpanus, ſcripſit

Librum in Beatiſsimæ Virginis laudem, prænotatum, *Mariale*, editum Derthuſæ, quæ Cataloniæ eſt ciuitas in Hiſpania. Sermones de Sanctis ſat copioſos, & eruditos.

Homilias decem in Pſalm. 44. dicatas Duci Calabriæ.

Librum contra ſeptem blaſphemias inſcriptum *Ilerdenſi Epiſcopo*, & Barchinone excuſum. 1522.

De viris Illuſtribus Ord. Prædic. Prouinciæ Aragoniæ, quem citat Vincentius Iuſtinianus in vita D. Vincentij. Viuebat an. 1546.

BALTHASAR Verlinus Teutonicus Ord. Prædicatorum, Colmarienſis (& Colmaria quidem, quæ eſt propè Argentoratum, altera eſt ab ea, quæ eſt in Gothia) vir doctus, ſcripſit Appendicem ſecundam ad Tritemium, *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, excuſam anno Dom. 1546. quo tempore floruit.

BAMBERGENSIS Synodus habita an. 1011. Domini, tertio autem Sergij IIII. Papæ, in qua ſedatæ ſunt controuerſiæ inter Epiſcopos. Vide Ditmarũ lib. 6. pag. 74. & Baron. Card. ſub eundem annum 1011.

BANCHINVS Londinenſis Auguſtinianus, Oxonij olim primarius Theologiæ profeſſor, librum contra poſitiones VViclefi; Alterum, Determinationum variarum; Sermones ad populum reliquit.

BANKINVS Londinenſis, Anglus, ſcripſit contra poſitiones VViclefi, lib. 1. Determinationes varias, lib. 1. Sermones multos ad plebem. Viuebat an. 1382.

BANDOMINA Galla ſanctimonialis S. Crucis viuens Pictauij anno circiter 580. vitam S. Radegũdis Reginæ ſcripſit, quæ extat apud Surium, Tom. 4. ad diem 13. Auguſti.

BAPTISTA cognomine, *Hiſpaniolus*, ciuitate Mantuanus, quæ eſt in Gallia Ciſalpina (altera enim Carpentanorum, quę eſt in Hiſpania, Madritũ vulgo dicitur) inſignis Theologus, & Poëta verè pius, edidit Opera, quæ habet poſtrema editio Antuerpienſis à Laurentio Cupero recognita, & in quatuor Tomos diſtributa. Hæc autem continet.

Digitized by Google

Tomus Primus.

Psalmos septem, Bononiæ, pestilentia grassante, an. Dom. 1482. emissos in lucem.
Apologeticum in laudem Poëseos.
De horum temporũ calamitatibus, siue de septem peccatis capitalibus, lib. 3.
Bucolicon, seu Eclogas adolescentiæ decẽ contra Poëtas impudicè scribentes.
Epigrammatum librum ad Falconem.
Carmen de morte contemnenda.
Consolationem in morte Collæ Asculani.
Næniam in obitum Petri Nebularij Carmelitæ.
Carmen de morte Friderici Hispanioli.
De morte Ioannis Soreth Galli Generalis sui Ordinis.
Querimoniam de morte Alexandri Cortesij.
Consolationem de morte filij Ioan. Sebadini.
Exhortationem ad Reges, & Principes Christianos, vt arma sumantur contra infideles.
Vter præstantior, orator, an Poëta.
De susceptο Magisterio Theologico.
Carmen contra amorem.
De natura amoris carmen iuuenile.
De vita B. Basilij, lib. 2.
De vita B. Nicolai de Tolentino, lib. 3.
De bello Veneto, lib. 1.
Exhortationem ad Insubres, lib. 1.
Agelariorum, lib. 6.
Ad Consaluum Ferrandum Agelarium.
De Cupidine marmoreo dormiente, carmen.

Tomus Secundus.

Parthenices prima. Quæ Mariana nuncupatur, lib. 3. Ad Beatissimam Virginẽ Mariam: Votum post febrim acerrimam.
Ad eandem Virginem pro extinguenda pestilentia, Orationem.
Parthenices secunda. Quæ Catharina dicitur, lib. 3.
Parthenices tertia. B. Margaritæ Agonis, lib. 1.
Parthenices quarta. B. Agathæ Agonis, lib. 1.
Parthenices quinta. B. Luciæ Agonis, lib. 1.
Parthenices sexta. B. Apolloniæ Agonis, lib. 1.
Parthenices septima. B. Cæciliæ Agonis, lib. 1.
De vita B. Dionysij Areopagitæ, lib. 3.
De vita B. Georgij, lib. 1.
De vita B. Ludouici Morbioli Bononiensis, lib. 1.
In laudem B. Ioannis Baptistæ, carmen.
In B. Albertum Carmelitam Siculum, carmen.
Fastorum libros 12. secundum duodecim anni menses digestos.
Vitæ suæ Epitomen ad posteritatem.

Tomus Tertius.

Ad Alphonsum Proregem Hispaniæ de victoria ad Granatam, lib. 6.
Trophæum Gonzagæ pro Gallorum ex Italia expulsione, lib. 5.
Carmen Panegyricum in Robertum Sanseuerinatem.
De fortuna Francisci Gonzagæ, carmen.
Somnium Romanum, eleganti carmine.
Carmen Panegyricum in Brixiam.
De Villa Ioannis Baptistæ Refrigerij.
De Quercu Iulia, carmen.
Syluarum, lib. 4.

Tomus Quartus.

Contra detractores Dialogum.
Contra calumniatores Epistolam.
Ptolemæi Hispanioli Baptistæ Mant. Fratris contra Detractores suorũ operum Apologiam.
Eiusdem de licentijs antiquorum Poëtarum Corollarium.
Tractatus de parte corporis Beatissimæ Virginis Mariæ, in qua conceptus est Christi. Redemptoris Mundi, Matris.
Ecclesiæ Lauretanæ Historiam.
De varijs interpretationib⁹ Sacrę scripturæ.
Apologiam pro Ordine Carmelitarum.
Ioannis Tritemij Spanheimensis Abbatis librum de laudibus Ordin. Carmelitarum.
Eiusdem de viris illustribus eiusdem Ord.
Baptistæ Mantuani de patientia, lib. 3.
Eiusdem de vita beata Dialogum, cui adtextus est Augustini Dathi Senensis de vita beata libellus.

Porrò

Porrò natus est Baptista Mantuanus, Nicolao V. Pont. Max. an. 1448. vt ipse testatur in Epitome suæ vitæ, obijt an. 1516. cessit sponte post triennium Generalatui Carmelitanorum. Eius integrum corpus extat Mantuæ apud Carmelitanos. Scripsere in eius libros commentaria Muro, Brantius, Ascensius quæ Parisijs edita sunt an. 1513. De illo autem perhonorificum reddidere testimonium Ioannes Picus Mirandulanus, Ioannes Iouianus Pontanus, Beroaldus, Ioannes Tritemius, Petrus Lucius, Petrus Canisius noster, Cæsar Cardinalis Baronius, & plerique alij.

Cæterùm Petrus Lucius Carmelita, qui de Scriptoribus sui Ordinis librum edidit, fatetur se nunquam recordari vidisse excusa, quæ Tritemius inquit à Baptista fuisse conscripta. Nimirum, De ortu, & diuersitate Religionum, lib. 1. Apologiam pro fratre Petro, lib. 3. Introductorium subtilis Scoti, lib. 1. Orationes elegantes, & varias, lib. 1. Epistolas ad diuersos penè innumerabiles.

Baptista Ferrariensis, Carmelita, scripsit historiam à Christi Natiuitate vsque ad nostra tempora, quam *Floridam* prænotauit. Chronicon quoque sui ordinis, lib. 1. De ruina Romani Imp. lib. 1. Chronicon Ferrariensium, lib. 1. De monte Syna, lib. 1. Sermones varios, lib. 3. Vitam Macthildis, lib. 3. Epigrammata diuerso genere metri. Conuertit è Græco in Latinum complures sermones B. Ioan. Chrysostomi.

At Petrus Lucius Carmelita inquit fuisse hunc virum eruditissimum, & Theologiæ professorem egregium, cognomento *Panetium*. Pleraque verò (si non omnia) eius Opera extare typis excusa; se tamen haud vidisse aliud, quàm Opus sermonum Bononiæ impressum à Benedicto Calcographo an. 1506.

Baptista Fulgosus, quem Raphaël Volaterranus *Baptistinum Fregosum* nominat, Perini Genuensis olim Ducis filius, Genuæ Dux fuit; cum autem hic vir, alioquin armis præstans, se totum literarum studijs addixisset, Valerium Maximum imitatus, è centum, & quadraginta Auctoribus de dictis, & gestis memorabilib⁹ ordine excerptis, Opus composuit, quod filio Petro ad formandos eius mores inscripsit: titulos, & capita rerũ ex Valerio quidẽ mutuatus; at exempla, verioraque Gesta, quas aut Valerius omiserat, aut quæ post eius mortem acciderant, suis collectaneis intexens. Id autem cum lingua scripsisset Italica, in Latinum vertit Camillus Gilinnus. Nos huc illud adtexuimus, quod exempla pleraque è Scriptoribus Ecclesiasticis petita, possint huius Apparatus argumento aptari.

Baptista prima Galentij Malatestæ Pisauri Flaminiæ, Principis filia, & Guidoni Montisfeltrensi Vrbinatum Comiti matrimonio iuncta, cum viris doctissimis sæpè cum laude disceptans, De humana quoque fragilitate, ac de vera Religione Latinè, ac luculenter, Orationem item ad Martinum Pontificem Maximum, de ius Pontificatu ab omnibus optato scripsit.

Baptista Vernacia Genuensis, Ord. Canonicorum Regularium Sanctimonialis decessit ex hac vita an. Dom. 1587. sanctitatem spirans, quam in hac vita egregiè coluerat. Diuino afflatu, quemadmodum non ipsa solum, sed & eius libri testantur, varia scripsit de Oratione, rebusque spiritualibus, quæ post primam editionem, iam cum ipsa diem obijsset, Venetijs recusa fuere an. Dom. 1588. apud hæredes Francisci Ziletti in tres Tomos distributa, & quidem Italicè conscripta. Quartus autem, qui promittebatur, denique Veronæ prodijt vna cum eius vita, an. 1602.

In Primo Tomo.

De vnione animæ cum Deo, vbi copiosè, ac sublimibus sensibus Dominica oratio exponitur, *Pater noster*. Matth. 6.
De cognitione Dei, in illud Ioannis 17. *Hæc est vita æterna.*
De cœlestibus gaudijs in illud Matth. 25. *Intra in gaudium Domini tui.*
Appendix de modo obtinendorum cœlestium gaudiorum.

In Secundo Tomo.

De Oratione in illud Lucæ 18. *Oportet semper orare.* Duodecim spiritualia Cantica.
Gaudia, & planctus spirituales in illud Apostoli ad Rom. cap. 12. *Gaudete cum gaudentibus.*
De osculo Diuino in illud Cantici Canticorum 1. *Osculetur me osculo oris sui.*
De vita eorum admirabili, qui mortui sunt mundo, in illud ad Colos. 3. *Mortui enim estis.*
De perpetua vnione cum Deo in illud Ioan. 15. *Manete in me, & ego in vobis.*

Digitized by Google

In Tertio Tomo.

De varijs contemplationibus. Tractatus de vita spirituali. Quadraginta sex dubia cum responsionibus Calixti Placentini Ordinis Canonicorum Regularium (non autem Desiderij Nigronij, sicut in Operis initio fuerat scriptum) quas quoque ad marginem exponit Gaspar Placentinus: Et verò expositio hæc à Lectore non est omittenda.

Porrò post Operis, & primi Tomi dedicatoriam, liquet ex altera Epistola Virginis sanctimonialis, & ex alijs testibus fide dignis, cœlestis quædam doctrina ipsius Baptistæ Vernaciæ. Nos pauca de multis, vt deinceps, quibus præmonitionibus sint tutius legenda ipsius scripta, intelligatur.

Ac quidem Theodosius Placentinus Canonicorũ Regularium Lateranensium Rector Generalis, postquam asseruit, se viris pijs ac doctis sui ordinis, dedisse examinanda illius Virginis Opera, *Ego quoq;* (inquit) *vt de ijs, quæ vidi, quid sentiam, dicam, planè fateor me tantum in eis inuenisse cum verborum, ac sententiarum copiam, perspicuitatem, ac profunditatem, tum verò maximè latentis in ijs spiritus energiam, atq; efficaciam, vt ea planè non dubitem à Spiritu sancto processisse: Noui enim iamdudum Virginis antiquissimæ humilitatem profundissimam, flagrantissimam charitatem, & omnifarias virtutes.* Hæc ille.

Quin & priusquam ederentur, eadem scripta à Carolo à Basilica Petri, tunc Clerico Regulari ordinis S. Pauli Decollati, deinde Episcopo Nouariensi, atque à duobus Theologis nostris Francisco Adorno, & Achille Galiardo, demum, & à tribus alijs Dominicani ordinis præstantibus viris Nicolao Antonio Inquisitore, Paulo Manara Priore, ac Lectore, AEgidio Placentino Lectore Theologo, quin & à Gaspare Placentino Canonico Regulari Lateranense, recognita, & comprobata fuerunt. Quæ idcirco huc adiecimus, ne quis hos virginis libros minimi faciat, cum sublimem Theologiam, & charitatem erga Christum Dominum non sapiant solum, sed in animos pios etiam instillent. Quòd si antequam legantur, cordatus lector prælegerit, quæ idem Gaspar Placentinus initio totius Operis præmonuit, non erit cur hæreat in ijs seu verbis, siue sententijs, quæ possent injicere scrupulum, nisi loca cum locis, sensus cum sensibus ipsius Virginis haud integrè collata fuissent.

Quod item proderit percurrendis sine offensa Ioan. Tauleri, Rusbrocchij, Henrici Harphij, Sufonis, & aliorũ huiusmodi pleriſque sententijs; qui Theologiæ contemplatiuæ operam dederunt: quemadmodum, vbi de illis Auctoribus egimus, liquidius intelligetur.

In quarto Tomo.

Vita ipsius Virginis Baptistæ Vernaciæ. Epistola ipsius de vita Parentum suorum.
Altera de sua ipsius vita. Quatuor Cantica de Beneficijs à Deo acceptis.
De congregatione in Diuinum vnum, in ea verba, *Congrega nos de nationibus.*
Colloquia Diuina. De fœdere animæ cum Deo.
Pium fœdus aliquarum sororum tempore carnis priuij. Epistolæ ad diuersos.
Desiderium sponsæ, in ea verba, *Quis mihi det te fratrem meum?*
De resuscitatis cum Christo, in ea verba, *Si consurrexistis cum Christo.*

Hic autem quartus Tomus, & ipse, Italicè Veronæ est editus apud Angelum Tamum, an. Domini 1602.

BAPTISTA Platina, quẽ ferè semper aliqui nominant Bartholomæum, Cremonensis Italus, Apostolicus quondã scriptor, Sixti IIII. Pont. Max. familiaris, ac Bibliothecæ Vaticanæ præfectus, edidit De gestis Romanorum Pontificum. De naturis rerum, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Et quædam alia, inquit Tritemius, qui & illum floruisse ait an. Domini 1481.

Feruntur ipsius De honesta voluptate, & valetudine libri decem ad B. Cardinalem Rouerellan. excusi Coloniæ apud Ceruicornum, an. Domini 1537. sed & an. 1574. apud Maternum Cholinum ibidem prodierunt.

Præterea Historiæ de vitis Pontificum. Quibus Onuphrius Panuuinius Annotationes adiecit, vna cum vitis reliquorum Pontificum vsque ad Greg. XIII.

Accessit, eodem Auctore, Romanorum Pontificum Chronicon longè quam antea emendatius, & locupletius.

Deinde Onuphrij de Ritu sepeliendi mortuos apud veteres Christianos, & cæmeterijs eorundem. Quod tamen iterum S. R. E. cura recensetur, vt postrema editio sit cæteris anteponenda, & interpretatio multarum vocum Ecclesiasticarum, quæ obscuræ, vel

Digitized by Google

barbaræ videntur. De Stationibus vrbis Romæ.
Sed præter Platinæ historiam de Pontificibus, extant eiusdem.
De falso, & vero bono Dialogi 3. ad Sixtum IIII. Pont. Max.
Contra amores Dialogus 1. ad Ludouicum Stellam Mantuanum.
De vera nobilitate Dialogus 1. cum Ioanne Vrsino Tranensi Episcopo.
De optimo ciue Dialogi 2. cum Laurentio Medice, & Cosimo.
Panegyricus in Bessarionem Patriarcham Constantinopolitanum Card. Nicænum.
Oratio ad Paulum II. Pont. Max. De pace Italiæ componenda, & de bello Turcis inferendo. Historia Rerum Mantuanarum, & Gonzagæ familiæ sex libris conscripta, quã Ioan. Oporinus dudũ pollicitus erat emittere: sed nunquam prodijt. Et tamen hæc extat m.s. apud Serenis. Mantuæ Ducem.

BAPTISTAE Rhegiensis Episcopi opera Viennæ Austriæ fuisse excusa audiui, sed non vidi. Ea sunt. De flenda Cruce, carmen elegiacum. De morte, carmen. De B. Virgine. Commendationis animæ in extremis, elegia. Epistola Pilati Galli De nece Domini ad Claudium Imper. Lentuli Epistola ad Senatum Romanum, de statura, & lineamentis Iesu Christi. Sed de Lentuli Epistola, incertum mihi, vnde prodijt. Pilati quidem Epistola extat apud Egesippum in sua Anacephaleosi de Morte, & Resurrectione Christi, cui (si qua adhibenda fides) ait Baronius Card. primo Tomo, loco Claudij Tiberius ponendus est.

BAPTISTA è S. Blasio Patauinus professor publicus insignis in Patria sua, præter illa, quæ scripsit de Priuilegijs dotalibus, & de correlatiuis, ac Quæstiones de Arbitris, edidit item in primam Rubricam Decretal. Viuebat Sixto IIII. Pontifice Maximo, an. Domini 1480.

BAPTISTA Salius, siue de Salis, Lygur, prouinciæ Genuensis, Ordinis Minorum Summam Casuum Conscientiæ scripsit, quæ ab Auctore nomen sortita, *Baptistiniana* vulgo appellatur, floruit Frederico III. & Maximiliano eiusdem filio Imperatoribus, anno 1494.

BAPTISTA Trouamala, Ord. Minorum scripsit, Summam Casuum Conscientiæ, quam vocant *Rosellam*, quæ non semel excusa est Argentorati, an. Dom. 1516. Floruit Louanij anno 1483.

BARBARAE Sanctæ, Virginis & martyris, Officium & Missale proprium, procurante Gulielmo Gonzaga Serenissimo Duce Mantuæ, qui & insignem Aedem, ac Collegium Sacerdotum, cum Abbatibus, ac Sacerdotibus in eius honorem extruxit; editum est Mantuæ apud Franciscum Osannam sicuti & Rubricæ, an. 1583.

BARCINONENSE Concilium, an. Dom. 549. celebratum est Barcinone in Hispania. Interfuere Episcopi duodecim. Extant Canones quatuor. Duo aduersus Simoniacos. Vnus contra laicorum ordinationes haud ritè factas. Vnus de Virginibus, qui cum virginitatem promisissent, retrò volebant respicere. Vide Gregorium Magnum Epistola 120. Indictione secunda. Garsias autem Loaisa in collectione Conciliorum Hispanicorum inquit, Barcinonense primum est in Codice Hispalensi tantum. Adieci Eram 578. De Concilio autẽ alio Barcinonensi ait, fuisse id coactũ ferè era 578. Interfuere octo Episcopi. Sanciti autem Canones decem, cum & aliud anno 14. Regis Reccaredi, Era 637. fuerit ibidem celebratum.

BARDESANES Syrus magni olim vir nominis, sed qui postea non stetit in fide Catholica, Eusebium lib. 6. cap. 8. de præparatione Euangelica, & lib. 4. de historia Ecclesiastica: Hieronymum in Catalogo: Epiphanium hæresi 56. mouit, vt eorum, quæ scripsit, ac deinde lapsuum eius in hæresim meminerint. Is autem librum perutilem aduersus eos edidit, qui Fatum asserebant, cuius fragmentum ibidem, (vbi supra) Eusebius posuit. Et quidem liber ille è Syriaco Græcus est factus, quem *clarissimum, & fortissimum*, siue (vt alij codices habent) *florentissimum* Hieronymus nominat. Scripsit autem contra Marcionis æmulos, & alias hæreses penè omnes. At demum, vt Epiphanius inquit, *factus instar pulcherrimæ nauis, in quam incomparabile onus imponitur, & quæ iuxta ripas portus fracta est, & totum mercimonium perdidit, & alijs, qui nauim conscenderunt mortem induxit, corruptus est enim per Valentinianos.* Obseruauit Card. Baronius apud Augustinum agentem de hæresibus, hæc verba de Bardesane legi. *Addens de suo, vt Fato adscriberet conuersationes hominum.* Quæ verba non esse Augustini constat, tum quod veritati non quadrant, cum Bardesanes accuratissimè aduersus Fatum scripsit, tum quòd in omnibus Augustini exemplaribus non inueniuntur.

Ad Marcum Aurelium Antoninum Imp.

Tom. 2. Annal. sub an. 175.

BARENSE Concilium Bari in Apulia ab ipso Vrbano II. sui Pontificatus anno decimo,

decimo, anno autem Domini 1097. celebratum est, vt Græcos componeret, ne Hierosolymitanam expeditionem impedirent.

BARGAEVS. Vide in verbo, Angelus Bargæus.

BARGIVS. Vide, in verbo, Iacobinus Malafossa.

BARLAAMI Episcopi Gyracensis Epistolæ aliquot ad amicos in Græcia, de Processione Sancti Spiritus ex Patre, & Filio, contra Græcos. Eiusdem Ethica secundum Stoicorum placita. Extant manuscripta in Bibliotheca celebris Monasterij Sancti Galli in Heluetia.

BARNABAS Cyprius (ait Hieronymus in Catalogo) *qui & Ioseph Leuites cum Paulo gentium Apostolus ordinatus, vnam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem Epistolam composuit, quæ inter apocryphas legitur. Hic postea propter Ioannem discipulum, qui & Marcus vocabatur, separatus à Paulo, nihilominus Euangelicæ prædicationis iniunctum sibi opus exercuit.*

Is sanè è septuaginta discipulis vnus, vti Eusebius, lib. 2. cap. 1. Epiphanius lib. 1. cap. 21. & antea Lucæ Acta satis indicarunt, à Gamaliele vna cum Saulo, & Stephano literis imbutus, transtulisse dicitur ex Hebræo in Græcum, Matthæi Euangelium, vt refert Theodorus Lector in secundo libro Collectaneorum.

Epistolæ verò, quam scripsisse à Hieronymo dicitur cum Clemens in Stromatibus, Origenes in tertio libro Periarchon meminerint, fragmenta quædam cerni in ipso Clemente Alexandrino asserit Sixtus Senensis. Euangelium autem, quod sub Barnabæ nomine circunferebatur, non fuit illius, quamobrem meritò à Gelasio distinctione 15. inter apocrypha numeratur. Non item, quæ verè Pauli est ad Hebræos, ea Barnabæ fuit Epistola, licet id Tertullianus, & aliqui eum secuti tradiderunt. Nec Barnabæ Acta nomine Marci scripta, nec pleraque, in Recognitionibus Clementis, quæ post alios Cæsar Card. Baronius primo Annalium libro mendacij arguit, atque euincit. Quin & minus probabile est, quod ex Alexandro Græco Metaphrastes ait, Barnabam primum Romæ prædicasse Euangelium. Petrus enim vinculis solutus, quibus ab Agrippa Hierosolymis vinctus erat, inde recedens, anno secundo Claudij (quod apud omnes constat) Romam aduenit, cum tamen Paulus, & Barnabas (vt extat in Lucæ Actis cap. 12. & 13.) non nisi post Agrippæ Herodis obitum, qui contigit, vt Iosephus scribit Antiq. lib. 19. cap. 7. & de bello Iud. lib. 2. cap. 10.) anno quarto eiusdem Claudij, Antiochiæ sacris initiati, ad prædicandum Euangelium sunt allegati. Metaph. 11. Iunij.

BARNABAS Riccobonus, Abbas Oliuetanus, scripsit Disputationes tres de suprema omnium natura Diuina. De felicitate. De sententiarum communicatione, & variarum opinionum cognitione. Hæ sunt excusæ nostra ætate Patauij apud Laurentium Pasquatum, anno Domini 1593.

BARTHOLOMAEVS Albici, siue Albicij (vt habet Tosiniacensis) Pisanus, ord. Minorum, scripsit Opus conformitatum, quod idem Tosiniacensis scribit extare inter triginta ingentia volumina eiusdem Auctoris. De laudibus item Sanctorum, & Beatis. Virginis. De verbis Domini. De conscientiæ casibus. Librum conformitatum Beatisimæ Virginis cum Christo. Quadragesimale. Floruit anno 1380.

BARTHOLOMAEVS Angeli, siue ab Angelo Neapolitanus, Ordinis Prædicatorum edidit Italicè, Consolationem pœnitentium. Quo libro agit de Indulgentijs. De oratione. De confessione, & alijs. Libellum de Rosario Beatisimæ Virginis. Quæ sunt excusa Neapoli anno 1575. & Venetijs an. 1583. Documentum quoque (Ricordo) benè moriendi ibidem, & eodem anno. Præterea Thesaurum Mendicantium, quo agit De ortu ordinum Mendicantium, deque eorum Auctoribus, ac dignitate. Confessionale per Dialogi modum inter Episcopum, & examinandum. Sed incertum, num hi duo libri prodierint in lucem. Viuebat an. 1577.

BARTHOLOMAEVS Anglicus cognomento *Grannuyse*, quem nescio cur Tosiniacensis dicat Burgundum, Ordinis Minorum, scripsit Sermones varios. Libros item vndeuiginti, De proprietatibus rerum, qui an. 1488. (vt placet alijs, vt verò habet Tosiniacensis in historia Seraphica, an. 1491.) excusi fuêre Argentorati. In quorum primo agit de Deo, ac de ijs, quæ de Deo dicuntur. In secundo. De Angelis bonis, & malis. In tertio. De proprietatibus animæ rationalis. In quarto. De proprietatibus substantiæ corporeæ, & quæ sequuntur de rebus alijs creatis. Scripsisse quoque Chronicon de Sanctis, & Postillas scripturarum, subdit Henricus Villo. & claruisse, an. 1460.

BARTHOLOMAEVS Annulus (Anneau) Gallus vertit in Gallicam linguam, idque carmine, Paræneſim, siue Hortationem Eucherij Episcopi Lugdunensis scriptam ad Valerianum. Addidit Notas ad eam, quæ excusa est Lugduni 1552. apud Matthiam Bonhom-

Digitized by Google

me. Et Bartholomæus hic ille est, qui edidit pictam Poësim, in qua variæ icones cum suis Epigrammatibus, quales Alciati Emblemata. Quod Opus ab eo Latinè scriptum, in linguam quoque Gallicam transtulit.

Euseb. hist. lib.5.cap.10. Hieron.de script. Eccl.

BARTHOLOMAEVS Apostolus, non scripsit Euangelium, sed scriptum à Matthæo, & descriptum secum detulisse, ad Indos profecturum, atque illis reliquisse scribitur ab Eusebio, atque Hieronymo. Propterea Gelasius dist.15. Euangelium Bartholomæo ascriptum cum cæteris scriptis apocryphis notauit.

BARTHOLOMAEVS Arnigius, scripsit Italicè librum prænotatum *Decem Vigilia De emendatis moribus humanæ vitæ*, quibus non solum agitur, quibus viuitur coram hominibus, & Deo, verum etiam acerrimè ea vitia arguuntur, per quæ homines deflectunt à recto itinere veræ Gloriæ, & gratia ciuilis corrumpitur. Brixiæ apud Franciscum & Petrum Mariam fratres Marchettos anno 1577. Taruisij apud Societatem Venetam, anno 1603.

BARTHOLOMAEVS Arnoldus Vsingensis, præter Tabulas quasdam omnem Logicam breuiter (licet parum Latinè) continentes, atque epitomen Physicæ edita Basileæ, anno 1507. & 1511. Scripsit contra Coniugium Sacerdotum. Ac de inuocatione Sanctorum, & de tribus necessarijs ad vitam æternam virtutibus, Gratia, Fide, Operibus; de falsis item prophetis aduersus Anabaptistas; Responsionem ad Ioannem Cusamerum.

BARTHOLOMAEVS Bolsenech, Ord. Prædicatorum, Magister sacri Palatij scripsit in quatuor libros, Magistri Sentent. librum item de Viro completo, quo multa Theologica continentur. Claruit circa an.1312.

BARTHOLOMAEVS Bononiensis scripsit Tractatum de Verbis illis Domini: *Ego sum lux Mundi.*

BARTHOLOMAEVS Bononiensis, Ord. Prædicatorum scripsit, Postillam in Lucæ Euangelium, quæ incipit. *Facias quatuor circulos.* Item in omnes Epistolas Canonicas, initium est *Iosue sexto præcepit Dominus.* Sixt. Senensis.

BARTHOLOMAEVS Botta, Sacerdos & Præpositus S. Pantaleonis Papiensis scripsit carmine hexametro & pentametro Psalmos Dauidis, & Commentarijs vberibus explicuit. Venetijs apud Franciscum Zilettum 1581. Sed & Ticini editum eodem anno legi.

BARTHOLOMAEVS Brixianus Iuris canonici professor, scripsit Repertorium Decreti, lib.3. Disputationes Decretalium, lib.5. Epistolarum, lib.1. Chronicon Italiæ, lib. 1. Viuebat clarus Friderico Imp. secundo, an.1240.

BARTHOLOMAEI Camerarij, de Ieiunio, Oratione, & Eleëmosina, Dialogi quatuor Lutetiæ, an.1556.

BARTHOLOMAEVS Caranza è Miranda, Hispanus, & Dominicani ordinis, quique Regens (vt vocant) in collegio S. Gregorij eiusdem Ordinis in Valle Oletana, & postea Archiepiscopus Toletanus, edidit controuersiam, De necessaria residentia Pastorum explicatam Tridenti; quæ excusa est Metis. Summam item omnium Conciliorum, & Pontificum à Petro vsque ad Paulum III. Qui liber prodijt Venetijs ad signum Spei 1546. Mortuus est Romæ, an.1575. scripserat autem Catechismum, qui in Romano Indice prohibitus est. Quin & alicubi lapsus est in ipsa Conciliorum Summa. Sic enim initio septimæ Synodi vocat eam tertiam Ephesinam Synodum, quam antiqui omnes nominant Constantinopolitanam; eam nempè quæ coacta est sub Leone Isauro; quæ quidem merito reprobata fuit. Vide, in verbo, Constantinopolitanum Concilium sub Leone Isauro. Id patet ex isto ipso Concilio, quod insertum legitur in septima Synodo, Actione 6. Causa erroris videtur fuisse (ait Bellarminus Card.) quia isti profanæ Synodo præsedit Theodosius Episcopus Ephesinus: sed & Idem Caranza errauit, cum asseruit, in Can. 82. sextæ Synodi, prohiberi imaginem Christi in forma agni, & Spiritus sancti in forma columbæ. At Concilium non prohibet istiusmodi imagines, sed anteponit illis tantũ imagines Christi in forma humana. Vide fusius Bellarm. Card. Tom.1. controuers.7. lib.2. de imaginibus Sanctorum, cap.8.

BARTHOLOMAEVS Cartusianus, Prior domus Bethleem in Ruræmunda oppido Geldriæ, natione Teutonicus, scripsit Exercitationis, lib.1. Summam vitiorum, lib.1. De abstinentia carnium, lib. 1. De [illegible]tionibus fratrum, lib. 1. De iuramento, lib.1. De iudicijs temerarijs, lib.1. De voto, lib. Vixit an.1446. Trit. Eisingr. autem 1438. quod quidem vtrumque verum esse potuit.

BARTHOLOMAEVS Cassaneus Burgundus ad Aquas Sextias in Senatu Curiæ præses edidit Catalogum Gloriæ Mundi Venetijs anno Domini 1592. apud Vincentium Valgrisium.

BAR-

Digitized by Google

BARTHOLOMAEVS è Castello, vir religiosus edidit Italice librum De vnione animæ cum Deo, is liber prodijt Perusij an. 1538.

BARTHOLOMAEVS de Chaimis (siue Chaumis) Mediolanensis Ordinis Minorum, Interrogatorium, siue Confessionale in quatuor membra partitum conscripsit. Initium huius: *Cum ars artium, &c.* Venetijs an. 1486. Francisc. Gonzaga in Hist. Seraphica.

BARTHOLOMAEVS Colonienſis Teutonicus scripsit Carmine, & soluta Oratione quædam, quæ nescio an Ecclesiasticum sapiant. Tritemius, qui eum vixisse suæ ætate scribit, nimirum anno Dom. 1494. vidisse se inquit Opusculum illius De laudibus Philosophiæ, Syluam carminum libro vno, *Cur Plutoni aurum*, De secta Diogenis, lib. 1. *Quisquis aut Cynica*. Epistolam mythologicam, Dialogum item eius nomine impressum, cuius titulum non indicat.

BARTHOLOMAEI Fabij Regij in Senatu Parisiensi consiliarij, & Inquisitionũ Præsidis Energumenicus, eiusdem Alexicacus, Parisijs 1571.

BARTHOLOMAEI Ferrariensis Dominicani libri sex De Christo Iesu abscondito pro solennitate corporis eiusdem Domini nostri, prohibiti sunt, donec expurgentur. Vide Indicem librorum prohibitorum sub Clem. VIII. Pont. Max.

BARTHOLOMAEI Fumi, Villaurensis Placentini, Ord. Prædic. & hæreticæ prauitatis Inquisitoris *Summa Aurea Armilla* nuncupata, casus ad animarum salutem attinentes breuiter & dilucide complectens, sæpè edita, & Lugduni, & Antuerpiæ apud Petrum Bellerum 1590. & Venetijs 1578.

BARTHOLOMAEVS Georgius, librum de Terra Sancta reliquit, qui Romæ prodijt, anno 1566.

BARTHOLOMAEVS Georgius Hungarus peregrinus scripsit de afflictione captiuorum, & sub Turcæ tributo viuentium. Liber excusus fuit Antuerpiæ.

BARTHOLOMAEVS Glauuyle è nobili Comitum Sudouolgiorum genere, Franciscanus præter satis grande Opus, De rerum proprietatibus in duodeuiginti libros distinctum, ac librum de rerum accidentibus, Chronicon reliquit de Sanctis, de Mundo autem ac cœlestibus, librum. Postillas quoque Scripturarum, & Sermones varios. Viuebat anno 1360. Qui & *Bartholomæus Anglicus* nominatur: de quo vide in verbo, Bartholomæus Anglicus.

BARTHOLOMAEVS Iscanus, Anglus, Exceſtrienſis Episcopus, scripsit

Ad Balduinum Cistercienſem Abbatem.	De prædestinatione, librum.
Dialogum contra Iudæos, lib. 1.	De libero arbitrio, librum.
Sermones eruditos, libro altero.	De pœnitentia, librum.
De morte D. Tomæ Archiepiscopi Homil.	Epistolarum ad diuersos, librum.

Viuebat an. Dom. 1180. Ad hunc autem Ioannes Saresburius Carnotensis Episcopus scripsit.

BARTHOLOMAEI Kleindienſt, exhortatio Catholica, & Euangelica Germanos, qua docet quomodo se pij gerant in controuersijs religionis, ne ab vlla secta seducantur. Dillingæ, an. 1569. Germanicè.

BARTHOLOMAEVS Latomus Arlunensis, Regius Professor Lutetiæ, De Ecclesiæ & Episcoporum communione, auctoritate, atque potestate, contra Bucerum: Refutationem item calumniarum Buceri edidit. Vide Eisingr.

BARTHOLOMAEVS Ledesma Dominicanus Theologus, & primariæ Theologorum cathedræ Mexici apud noui Occidentalis Orbis Indos moderator, deinde Episcopus Guaxaquensis scripsit Librum, quem prænotauit Summarium ad Christianam religionem, ac pietatem spectat, Salmanticæ apud hæredes Matthiæ Gastij, an. 1585.

BARTHOLOMAEVS Mariscottus, oratione edidit vberem de vtilitate Concilij Tridentini, Fauentiæ in Diœcesana Synodo habitam, quæ excusa est Florentiæ, an. 1565.

BARTHOLOMAEVS de Martyribus Lusitanus, & Dominicani Ord. deinde & Archiepiscopus, & Primas Bracharensis, quod munus, vt testatur Ludouicus Granatensis, è maiorum suorũ imperio, Ecclesiastica censura adactus recusare non potuit, viginti fermè annos in cœnobio Victorienſi Theologiæ cathedram moderatus, emitti permisit, ipso eodem Ludouico Granatensi vrgente, Compendium spiritualis doctrinæ, ex varijs Sanctorum Patrum libris magna ex parte collectum. Quod postremo recudit Parisijs Gulielmus Calderius anno 1601. Quo de libro, quando ipsum Granatensis iudicium extat, superuacaneum est, vt afferam meum. Ille igitur de Auctore ipsius Compendij sic inquit. *Inter varias Pastoralis officij sui curas, nunquam Rachelis suæ amplexum deseruit, sed diem Pastoralis officij curis, noctem, Deo offerebat. Quo tempore quidquid de mystica Theologia à summis viris, hoc est*

Digitized by Google

Dionysio, Bernardo, Bonauentura, Gersone, scriptum est, studiosè legens, has gemmas super aurum, & topazion pretiosas nobis ministrauit. Quibus ego legendis tantopere delectatus sum, vt verè affirmare possim, me nihil hactenus in vita legisse, quod acriores pijs hominibus stimulos ad cœlestis philosophiæ amorem adderet, maioremq; lucem ijs, qui huic studio dediti sunt, præferret. Hæc Granatensis. Scripsit etiam librum, quem inscripsit *Stimulum Pastorum* è patribus contextum, perutilem omnibus qui animas regunt. Is primo Vlyssippone, deinde Parisijs an. 1583. excusus est, cum & antea Romæ an. 1572. prodijsset. Catechismum itē Lusitano idiomate, quem rudiores Parochi intelligerent, & populū docerent. Expositiones porrò in Psalmos difficiliores. At, num duos hosce libros euulgauerit, nescio, scriptos quidem, atque absolutos ab eo fuisse testatur Antonius Senensis Lusitanus in sua Bibliotheca. Viuebat an. 1584.

BARTHOLOMAEI à Medina, siue Metimnensis, Hispani, Ord. Prædic. primariæ Theologorum Cathedræ apud Salmanticenses præfecti, expositio in primam secundæ Angelici Doct. D. Thomæ Aquinatis, Venetijs 1580. Eiusdem expositio in tertiam D. Thomæ partem, vsque ad q. 60. complectens tertium librum Sententiarum, Venetijs 1582. & ibidem an. 1602. apud Societ. Venetam editio tertia Expositionis in primam secundæ D. Thom. prodijt.

BARTHOLOMAEVS Metuna, Metensis, Prouinciæ S. Antonij, Ordinis Minorum, reliquit De vita B. Virginis lingua Hetrusca libellum. Et de Christi humanitate. Scripsit quoque in gratiam impuberum, qui in triuialibus scholis erudiuntur, Opusculum. Prodijt autem Venetijs an. 1588. apud Petrum Fachinettum.

BARTHOLOMAEVS Osa, Bergomensis Historiam Pontificum, & Romanorum Imperatorum 16. libris exposuit. Vixit an. 1340.

BARTHOLOMAEVS Paruus, Ord. Prædic. Postillam in Lucam scripsit, quæ incipit: *Oblatio iusti impinguat altare.* Sixtus Senensis.

BARTHOLOMAEVS Platina. Vide, in verbo, Baptista Platina.

BARTHOLOMAEVS è Paternione, Siculus, monachus S. Nicolai de Arenis, Catanęæ, Congregationis Casinensis, alias sanctæ Iustinæ de Padua, & eiusdem Congregationis Prior, scripsit Italico carmine, de vita S. Agathæ Virginis & martyris, lib. 1. Excusum Venetijs. Latino autem Sermone, Commentaria in Apocalypsim, & Chronicon monasterij sui, quæ ibidem asseruantur m.s. obijt an. 1593.

BARTHOLOMAEVS Picenus, Richardi confutationem Mahometi è Latino in Græcum conuersam rursus Latinitate donauit.

BARTHOLOMAEVS Pisanus, Ordinis Prædic. edidit Summam, quæ vocatur *Pisana*, quam auctor prænotauit *Summam Magistruciam*. Angelus Clauasius fatetur se omnes conscientiæ casus, ex ea, in suam Summam transtulisse. Viuebat Pisanus 1338. Trit.

BARTHOLOMAEVS alter Pisanus, dictus *de Pisis*, Ord. Minorum Conuentualium scripsit librum, quem prænotauit, *Conformitatum vitæ B. ac Seraphici P. Francisci ad vitam Iesu Christi Domini nostri.* Qui cum olim prodijsset in lucem, deinde recognitus, emendatus, atque auctior fuit recusus opera Jeremiæ Buchij Vtinensis eiusdem Ord. an. 1590. Bononiæ apud Alexandrum Benatium, cui Operi addita est perbreuis historia clarorum eiusdem Ord. Virorum. Viuebat autem Bartholomæus Pisanus an. 1399. & quod excurrit. Nam eodem anno 2. die Augusti, in Capitulo generali Assisijs celebrato ab Henrico Generali Ministro, cæterisque Ministris, & Diffinitoribus approbationem, & facultatem obtinuit hoc Opus euulgandi.

Præcipuarum autem materiarum, quas prosecutus est in Opere suo Bartholomæus Pisanus, quæ quidem Concionatoribus vberem dicendi præbent occasionem, sequentia ex illo capita hic tibi quam breuissimè indicantur.

De singulis actibus vitæ Christi. De singulis actibus vitæ B. F. De decem figuris competentibus B. F. De incarnatione Verbi. De Epiphania Domini. De virtute patientiæ. De insidijs vitæ Christi factis. Discursus de Amatoribus huius seculi, vbi sunt. De Diaboli tentatione. De electione duodecim Apostolorum. De laudibus Apostolorum. De legibus Christicolis in Euangelio datis. De rebus, & malis, quæ in hoc mundo reperiuntur. Discursus notabilis super his, quæ Christus docebat. De locutione Christi. De miraculis Christi. De amore Christi ad genus humanum. De Christi Transfiguratione. De diuitijs, & earum affectibus. De paupertate, & eius affectu. De gradibus humilitatis. De lumine gloriæ. De scientia Christi. De his, quæ Christus prophetauit. De nomine Iesu. De Nuptijs. De Oratione. De Misericordia, & pietate. De Commendatione, & laudibus multorum. De Sacramentis veteris, ac nouæ legis. De Mysterio Crucis. De Christi morte. De Limbo. De Christi sepultura. De Christi Resurrectione. De Christi Ascensione.

BAR-

Digitized by Google

BARTHOLOMEVS Riccius Caſtroficardenſis in Piceno, Socie. Ieſu, ſcripſit Italicè Tractatum de oratione, qui primò emiſſus eſt inſcio Firmi ciuitatis Archiepiſcopalis Piceni: deinde Romę prodijt auctior; ſed ſecũda editio ab eo recognita pręponěda eſt alijs. Is aũt Tractatus deinceps Latinè redditꝰ, emiſſus eſt Colonię Agrippinę 1602. apud Cõradũ Butgeniũ. Bartholomæus Salutius ordin. F. minorũ de Obſeruãtia edidit libellũ, cuiꝰ iſta eſt inſcriptio: *Lux animæ ad perfectionẽ anhelantis.* Coloniæ apud Ioannem Crith 1606.

BARTHOLOMAEVS Rimbertinus Florentinus Epiſcopus Ceronenſis, librũ de ſenſilibus delicijs paradiſi, è Tractatu Ioan. Tambaci deſumptum edidit Pariſijs apud Iodocum Badium an. 1514.

BARTHOLOMAEVS de Riparia, Toloſæ Dominicanus, Epiſcopus Baionenſis, ſcripſit in Magiſt. Sententiarum, lib. 4.

BARTHOLOMAEVS Roquacallius, filius Comitis Roquacalij vigeſimus ſecundus Magiſter generalis Carmelitarum, & Epiſcopus Maſſilienſis, ſcripſit lecturam ſententiarum, lib. 4. Conciones item ad Clerum, lib. 1. Vixit an. 1433.

BARTHOLOMAEVS de Spina, ſiue Spinæus, Piſanus, Magiſter ſacri Palitij, Ord. Prędᵈ. vir magni ingenij dotibus prædituꝰ, qui Ferrariæ interfuit diſceptationi Tho. Card. Caietani, & Ioan. Pici Mirandulani, quo in congreſſu nobiliſſimo, & confeſſu frequentiſſimo decoratus eſt Doctorali Pileo à Ioachimo Turriano Veneto Magiſtro Generali ſui ordinis ſcripſit, Tractatum ſiue volumen, quod prænotauit Tutela veritatis de animæ Immortalitate, contra Petrum Pomponatium Mantuanũ. Volumen alterum, in quo hæc habentur. Propugnaculum Ariſtotelis de immortalitate animæ. Flagellum in tres libros Apologiæ eiuſdem Petri, eodem argumento. Quæſtiones de Ordine ſacro. Quod quidẽ volumen Venetijs prodijt anno 1519. Volumen item aliud in quo extant Quæſtiones tres de Deo, aduerſus Caietanum. Quæſtiones quatuor de perſonalitate. De primis operibus Angelorum articuli quinque. Quæſtio de formatione Animæ intellectiuæ. Tractatus de vniuerſali corruptione generis humani. Tractatus de Conceptione B. Virginis, contra Caietanum. Quæſtio de præſumptuoſo appetitu Epiſcopatus. Quæſtio de Simoniaca redemptione vexationis Eccleſiæ. Quæſtio de forma Baptiſmi. Quæſtio de neutra intentione baptizati. Quæſtio de neceſſitate Baptiſmi paruulorum. Quæſtio de forma conſecrationis Sanguinis Ghriſti, Venetijs an. 1535. à Stephano Sabio dicatum Marino Grimano Card. & Patriarchæ Aquileiæ. In quarto autem volumine, Tractatus de Strigibus. Alter de neceſſitate Confeſſionis ante ſacram Communionem. Alius de coniugio in gradibus Diuino iure prohibitis. Tractatus de diſpenſatione cõiugij cum vxore relicta fratris defuncti. Declaratio poteſtatis Eccleſiæ ſuper gradus prohibitos. Quædam dubia reſoluta in materia Simoniæ. Caſus vnius vſurarij deciſio, quando ſcilicet ſocius in ſe ſuſcepit onus exactionis, & refuſionis ex ſuo faciendæ Cameræ, ante terminum Salariũ exigens, ad ratam refuſionis factæ ex pacto à ſocijs in termino. Caſus matrimonialis deciſio, quando contrahens cum eo, qui infectus eſt Gallico morbo contra voluntatem propalatã, vel etiã non propalatã, eſt à tali matrimonio ſoluta. Quæſtio de præſtantia Alexãdri ſuper Salomone in poteſtate, & affluẽtia diuitiarũ. Venetijs apud eundẽ Sabiũ, eodẽ an.

BARTHOLOMAEI Sybillæ Monopolitani, Ordin. Prædic. Speculum peregrinarum quæſtionum, In quo de Animabus, de Cœlo, de Purgatorio, de Inferno, de Angelis bonis, & malis deque alijs rebus agitur, Venetijs an. 1575. ſed & anno 1582. ibidem apud Ioan. Bertanum, varijs cum additionibus Raphaelis Maffæi Veneti Ordinis Seruorum. Viuebat anno Dom. 1534. Cum etiam idem Opus prodijſſet Lugduni ann. 1521. apud Iacobum Myt. Martinus autem noſter Delrius, eum aduerſus imagines Magorum fictitias citat, li. 1. c. 3. q. 1. Diſquiſitionum Magicarum, quem & laudat.

BARTHOLOMAEI Torres Epiſcopi Canarienſis Commentaria in decem & ſeptem Quæſtiones primæ partis S. Thomæ Aquinatis, De ineffabili Trinitatis myſterio, vbi expenduntur triginta tres diſtinctiones primi libri Magiſtri Sententiarum, Venetijs 1588.

BARTHOLOMAEVS Tridentinus hiſtoricus, ſcripſit Vitas Sanctorum, lib. 1.

BARTHOLOMAEI Valuerdi, Ignis purgatorius poſt hanc vitam ex Latinis Patribus Orthodoxis, & alijs aſſertus, Venetijs 1590.

BARTHOLOMAEVS Veronenſis, monachus, & Abbas monaſterij S. Nicolai de Littore Venetiarum, congregationis ſanctæ Iuſtinæ de Padua tunc incipientis, ſcripſit circa annum Domini 1440. ab ædificatione monaſterij ſui vſque ad ſua tempora elaboratum opus, quod prænotauit Chronicon monaſterij S. Nicolai de Littore, cuius initium eſt *Mirabilis Deus in S. ſuo Benedicto.* Aſſeruatur m. s. in Archiuo eiuſdem monaſterij.

BARTHOLOMAEI Vgolini è Monteſcutulo I. C. De ſacramentis nouæ legis, Tabulę

Digitized by Google

Arimini 1587. Explicatio in Bullam Cœnæ Domini, Venetijs anno 1602.

BARTHOLOMAEI Vgolini Respõsum ad tractatum septem Theologorum pro causa Veneta scribentium, per quod eorum rationes & conclusiones refelluntur, editum est an. 1606. Moguntiæ apud Albinum.

BARTHOLOMAEVS Vrbeuetanus, Ord. Augustiniani, Gratianus Florentinus, Christophorus Bononiensis, Lucas de Offida, & Boethius Tolentinus, Theologi præstantes, & in Academijs Augustiniani Ordinis per Italiam (vt vocant) Regentes anno 1420. suas lectiones ediderunt, vt in multis membranis in bibliothecis eiusdem ordinis repertis annotatum inuenit Ioseph Pamphilus, qui hoc testatus est.

BARTHOLOMAEVS Vrbinas ciuis, & Episcopus Augustiniani Ordinis, & Augustini Triumphi (quem vocant) de Ancona, alumnus, cum Lutetiæ Parisiorum, atque Bononiæ studijs disciplinarum, & Theologiæ operam dedisset, scripsit Milleloquium Ambrosij, & alterum Augustini. Opus de Bello spirituali. Tractatum aduersus errores, qui emerserunt tempore Ludouici Ducis Bauariæ. Incipit autem: *Domine labia mea aperies.* Qui quidem Tractatus in Archiuo Augustinianorum Romæ asseruabatur. Redegit in compẽdiũ, librum de Regimine Principum ab Aegydio Romano editum. Euangelia Quadrag. exposuit: Tractatus de quatuor donis composuit;

Huius meminit precipuè Io. Andreæ I.C. & Decretalium interpres. Tritemius ait vixisse an. Dom. 1410. Ioseph Pamphilus perhonorificè de eo scripsit. Quod & fecit Sixtus Senensis, qui ad ea, quæ reliqui de illo attigerant, inquit, *Bartholomæus, &c. vir planè doctus, & memoriæ singularis, atq; omnia ferè D. Augustini volumina memoria tenens, contexuit è variis sententijs, ac locis D. Augustini Opus ingens duobus Tomis distinctum in Explanationem totius Diuinæ Scripturæ. Quod Opus nuper Ioannes quidem Gastius, deleto veri Auctoris nomine, & in eius locum proprio nomine in volumine præposito, sibi satis impudenter vsurpauit, & quod grauius est, transpositis, detruncatis, ac detortis quibusdam eiusdem Operis locis ad Lutheranorum hæresim, vtilissimum, ac pessimum Catholici Auctoris labore contaminauit, & hæreseos suspicione notauit.* Claruit an. Dom. 1410. Clementi Papæ V. apprimè charus. Hæc Sixtus Senensis.

BARTHOLOMAEVS Vrsinus Romanus, Ord. Minorũ, Quadragesimale edidit, quod Franciscus Gonzaga eiusdem ordinis olim Generalis, & modo Episcopus Mantuanus perutile esse scripsit in sua Historia Seraphica.

BARTHOLOMAEVS Vsingen Germanus Augustiniani Ord. in Lutheranam hæresim scripsit, De falsis prophetis tam in persona, quam in doctrina vitandis à fidelibus. De prædicatione Euangelij, quibus scilicet conformiter Euangelium debeat prædicari. De cœlibatu Sacerdotum nouæ legis: Respondit item ad Sermonem Langij de Matrimonio Sacerdotali, quẽ habuit in nuptijs impijs, siue potius incesto, Culsameri sacerdotis. Quæ omnia excusa sunt Erphordiæ in Germania, an 1525.

BARTHOLOMAEVS Zucchius nobilis Modoetiensis (& Modoetia oppidum est insigne in ditione Mediolanensi, vulgò *Monza*) libellum Meditationum spiritualium De Passione, & morte Domini, vna cum pia oratione ad latus Christi Domini, Italico idiomate conscriptum emisit Venetijs ex prelo Io. Baptistæ Ciotti, ann. 1601. Libellum inquã mole exiguum, sed & argumento, quo nullum potest esse præclarius, & iudicio magnum; quo dilucidè, ac presè proponuntur, quæ mens excitata potest sanctè concipere sibi salutaria.

Ceterum idem Zucchius libros Hieronymi Plati è Societate nostra, de Bono Statu Religionis: Quemadmodum, & nostri Horatij Torsellini Lauretanam Historiam, Italicè reddidit.

BARVCH librum esse Canonicum contra quam sensit inter Catholicos Io. Driedo, lib. 1. De Scripturis, & dogmatibus Ecclesiasticis probant & Sixtus Senensis, li. 8. Bibliothecæ Sanctæ, & Card. Bellar. lib. 1. de Verbo Dei, c. 8. To. 1. Veteres passim citant hunc libru sub nomine Hieremiæ, quoniã Baruch scriba & discipulus fuit Hieremię, vt patet ex libro Hieremiæ c. 36. quæ causa fuit, cur Cõcilia antiqua, & Patres non posuerint Baruch nominatim in Canone, quia nimirum hunc librum partem iudicarunt Hieremiæ vaticiniorum, & ita Patres aliquot citant varia loca Baruch sub nomine Hieremiæ.

Ceterum de eo sic scribit Sixtus Senensis primo libro suæ Bibliothecæ Sanctæ. *Baruch id est, Benedictus, propheta, Neeriæ filius, Maasiæ nepos, Sedechiæ pronepos, Sedei abnepos, Ieremiæ prophetæ discipulus, & scriba, cum post euersam vrbem ex Aegypto, quo cum Ieremia fuerat auunculus, venisset Babylonem, scripsit Hebraico Sermone librum propheticum, in quo calamitatem Chaldaica captiuitatis, & eiusdem causas, incredulitatem scilicet, & ingrati populi Iudaici animum defleuit intermistis vaticinijs de felici Iudæorum in patriam reditu, de pollicitatione Testamenti Noui, & de Aduentu filij*

Dei

Digitized by Google

Dei in carnem; quem librum, cum ipse audiente ac flente vniuerso populo, qui erat Babylone captiuus, corã Rege Ieconia, & optimatibus eius legisset, placuit omnibus, vt liber vna cum pecunijs Hierosolymam, siue potius ad ruinas iam incẽsæ Hierosolymæ mitteretur ad Ioachim filium Helchiæ, & ad cæteros Sacerdotes, qui de reliquijs captiuitatis in vrbe supererant, vt pro salute populi captiui, & pro incolumitate Nabuchodonosor regis Deum precarentur. Liber editus lectus, & missus fuit Hierosolymam anno quinto Hierosolymitanæ deuastationis, & Babylonicæ captiuitatis mense primo, septima die mensis, quem concilia Florentinum, & Tridentinum in Catalogo Canonico enumerant. Cyrillus item Hierosolymorum Episcopus, ante mille ac ducentos annos eundem inter scripta Diuina irrefragabilis auctoritatis recenset, Oratione, ex ijs, quæ inter eius Catecheses habetur, quarta. Hilarius libro quarto de Trinit. citat huius libri testimonia sub nomine Hieremiæ, quod & alij veterum facere solent, id scilicet, quod discipuli est, magistro tribuentes. Partitionem huius prophetiæ simul cum Epist. Ieremiæ, tribus breuissimis Tabulis proponit Ederus in sua Oeconomia.

Scripsere in Baruch. Qui in Hieremiam Prophetam. Vide, in verbo, Hieremias.

Ceterum quod ad varias lectiones Græcæ editionis 70. pertinet, vide pauca quædam in eiusdem editione, quæ Romæ prodijt Six. V. Pont. Max.

BASILEVS Erfordiensis, Ord. Præd. Theologus, Librum pium, & eruditũ ad Virgines Deo dicatas scripsit. Viuebat ann. 1420. PP. Mon. Ord.

BASILEENSE Concilium inchoatum an. 1431. & cõtinuatum Basileæ, ac deinde Lausannæ vsque ad annum 1449. quo tempore cessit Nicolao V. Pont. tam Concilium, quam Felix V. Papa in Schismate ab ipso Concilio creatus. Vide acta Concilij, & ei annexã Bullam Nicolai V. Huius Concilij nihil est ratum, & probatum, nisi quædam dispositiones circa beneficia Ecclesiastica, quas (pacis, & vnitatis gratia) Nicolaus Papa approbauit. Cõcilium verò ipsum reprobatur in vlt. Concilio Lateranensi, Sess. 11. Bellarm. Card. libr. 1. de Concilijs, cap. 7. ad finem. Ceterum Basileensis Concilij breuem, sed verissimam historiam idem, præter alios, Bellarminus perstrinxit Tomo 2. postremæ editionis, lib. 3. de Ecclesia militante cap. 6. ea verò sic habet: *Basileense Concilium initio quidem fuisse legitimum; nam & Legatus aderat Romani Pontificis, & Episcopi plurimi; at quo tempore Eugenium deposuit, & Felicem elegit, non fuit Concilium Ecclesiæ, sed Conciliabulum Schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis. Sic enim appellatur in Concilio Lateranensi vltimo, Sess. 11. & proinde Eugenius semper fuit verus Pontifex, & mendacium est apertissimum Calumi, qui dicit, hoc Concilium vsq; ad finem perduraſſe in eadem auctoritate, & dignitate.* NOTA.

Nam inprimis, quo tempore Concilium in Pontificem sententiam pronuntiare ausum est, non erat in Cõcilio Legatus Pontificis, & Episcopi præcipui omnes discesserant, sed Cardinalis quidam Arelatensis assumpserat sibi munus præsidendi, & quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodum ingentem multitudinem presbyterorum, ita vt contra omnem formam antiquorum Conciliorum, non Episcoporum sed presbyterorum Synodus esset.

Deinde eodem tempore agebatur Florentiæ Concilium alterum, in quo præsidebat Summus Pontifex, & cum eo sedebant Episcopi Latini, & Græci sine comparatione plures, quàm essent Basileenses, & vna cum Episcopis aderat Imperator Græcorum, & Legatus Imperatoris Latinorum; vt nullo modo dubitari posset, vtrum ex duobus esset verum Concilium Ecclesiæ generale.

Tertio, Deus quoq; sententiam suam dicere volens, tam horribili peste Basileam tunc affligebat, vt maior pars eorum Patrum, qui ibi erant, vel extincti, vel secedere coacti fuerint. Quæ omnia refert Aeneas Syluius in historia Concilij Basileensis, cui ipse interfuit, & quam ediderunt nuper hæretici Basileenses, tãquam sibi fauentem, propter damnatum Eugenium, cum reuera illis plurimum noceat. Adde quod Concilium Basileense Lausannæ continuatum, subiecit se Nicolao, vt patet ex Epistola Nicolai V. Porrò Basileensi Concilio facem accenderunt publicata ab Henrico Canisio in tertio Tomo Antiquæ lectionis Io. Ragusini Oratio, in qua per octo dies eodem in Concilio respondit in Articulum primum Boemorum De communione sub vtraque specie propositum à Ioan. Rochyzana Hussita: Aegydij quoque Carlerij Decani Cameracensis, Oratio, qua in eodem Concilio respõdit per quatuor dies ad art. 2. Boemorũ De corrigendis peccatis publicis, quos proposuit Nicolaus Taborita. Et disputatio Capituli Ecclesiæ Pragensis cum Rochyzana, & Hussiticis controuersijs habita per dies quinque anno 1465. coram Gytzicone Rege Bohemiæ. In quarto autem Tomo promisit Henric. Canisius se foras daturum Orationem Ioannis Palomar, quod & præstitit. Quæ omnia si perlegantur, intelliget quilibet, cui cor sapiat, quàm firmis fundamentis caussa Catholicæ fidei etiam ibidem fuit defensa. Extant Tomo 4. Conciliorum generalium editione, quæ autore Seuerino Binio prodijt Coloniæ apud Ioannem Gymnicum, & Antonium Hierat anno Domini 1606.

Digitized by Google

BASILIVS Magnus(quem hic non tam Alphabeti serie, quam dignitate primum inter alios Basilios locamus) Cæsariæ Cappadocum,quæ olim,vt inquit Suidas,Masaca vocabatur,Episcopus,natus est in Helenoponto,Ponti oppido, è nobilibus parentibus Basilio,qui deinceps delectus est Episcopus,& Emmelia, quæ Græcè *concinnitatem* designat, vti Gregorius Nazianzenus etiam notat. Auum habuit martyrem. Fratres duos Episcopos,& hosce insignes,Gregorium Nyssæ, Petrum Sebastæ,duas sorores,quæ seculo valedixerunt , alios item fratres. Neque verum est, quod Sixtus Senensis scribit,eum fuisse arctissima familiaritate cum Io.Chrysostomo iunctum,cum hic multo iunior fuerit, ac libros,quos de Sacerdotio scripsit ad Basilium, nõ ad Basilium magnum,sed ad alterũ(insignem & illum quidem Episcopum)miserit,quod in Io.Chrysostomo ostendemus.

Greg.in Monodia Basilj, quæ est oratio 20.

Porrò cum persecutionis Ecclesiæ tempore natus sit Basilius vitamq; & sanctissimè, & in agmine tentationum(vt idem ait Nazianzenus)traduxerit,plurima perpessus ab Imperatoribus,ab Hæreticis,à Catholicis item, quin etiam à Iuliano Apostata destinatus ad necem,vti adexilium à Valente,sed & à seipso multa passus,dum virtutes omnes coleret, disciplinis omnibus & sacris literis etiam ab infantia imbueretur,in Eremo viueret,paupertatem,& virginitatem summo studio esset amplexus, morbos corporis semper haberet comites,Ecclesiæ non tam suæ,quam omnium, vel cum ægrotus, sollicitudinem haberet,Diuinam scientiam,& pietatem spirare nunquam desisteret, cum aliquando exclamans ea verba pronunciasset, *Gratias ago tibi Pater, ô conditor hominum tuorum, quòd nos etiã inuitos rectè fingis,& per externum hominem internum purgas, & per aduersa ad beatu finem nos perducis.* denique moriens clausit hanc vitam,Domini verbis,dicẽs: *In manus tuas commendo Spiritum meum.*Et Euolauit ad cœlum,Gratiano imperante.

Ibidẽ vt supr. Greg. Naz. Epi.ad Atha. 4.8.51. Theodo.Cyrensis Epist. c.19.li.4. Basil.Epi.ad Occidẽtales 61.69.70. Grego.Naz. Epist. ad Basil.20. Et in fine Orat. funebris, siue Monodicæ in eum.

Nos quod de Ambrosio,Athanasio,Augustino, fecimus,id de Basilio accurate faciendum censuimus,eò magis,quod non solum,& Auctores,qui eius vitam conscripsere , & Doctrina,& Dictio,& legitimi eius fœtus,& scripta,cum supposititijs,verum etiam editiones, ac versiones variæ nobis,& conferendæ cum codicibus Græcis, & perpendendæ fuerint,conquirendum autem,sicubi aliqua laterent m.s.Basilij,vt excitari possent ingenia Catholicorum ad eadem in lucem & Græcè,& Latinè proferenda, cum sine vlla amplificationis nota,præstantissimus, & vtilissimus Pater,& Scriptor hic fuerit.

De vita Basilij quinam scripsere. Cap. I.

Gregorius Nazianzenus,qui cum Basilio continenter fermè,& Athenis,& in Eremo, & in Episcopatibus coniunctissimè vixit,illustrem in Demonstratiuo genere post suum ex Vrbe Constantinopolitana in Patriam reditum,orationem ad Basilij sepulchrum habuit.Quę etsi,primò illam inspicientibus,videri longior possit,legendi tamen patientiá compensabit fructus vberrimus,qui ex ea capietur.Quod & nos experti sumus.

Porrò cum aliqua profana gentilium huic Orationi Gregorius admiscuisset,Iacobus Billius sapienter CL. viro qui hoc obijciebat, respondit temporis, quo hæc Gregorius dixit, rationem ab eo habitam fuisse,quippe & Athenis, & in plerisque alijs Græciæ Vrbibus,sceleratos,& impuros falsorum Deorum cultus cum oculis vsurpasset,libẽter oblata occasione in eos stylum strinxisse,quod qui hac tempestate faceret, aut ineptiæ, aut vanitatis notam non effugeret.

Vide,in verbo, Amphilochius, in hoc Apparatu.

Sed & idem Gregorius Epitaphium, siue Carmen funebre in Basilij laudem scripsit. Quam verò Basilij vitam ab Amphilochio fuisse conscriptam & alij, & Sixtus Senensis scripserunt, ea non fuit Amphilochij, quod vbi de Amphilochio locuti sumus, ostendimus. Quamobrem ea legenda non est, nisi adhibitis cautionibus, quas ibidem attulimus.

Damasc.ora. 1.de imagin.

Helladium quoque Basilij discipulum, res gestas sui Præceptoris scripto mandasse, auctor est Damascenus: sed eæ non extant,quòd hactenus sciam.

Baptista Carmelita Mantuanus heroica aliquot carmina de Basilij Vita, & virtutibus cecinit.

Cæsar Card.Baronius & ipse pleraque passim Tomo suorum Annalium diligenter intexuit,quæ ad gesta Basilij pertinent.

Iudicium de Basilij Doctrina,& scriptis. Cap. II.

Porrò egregios Basiliũ elaborasse libros, & de Spiritu sancto volumen, & in Hexaemeron Homilias nouem, & ἀσκητικον, & breues , varioque Tractatus Hieronymus

testatus

testatus est; at præterea nullum alium de ijs iudicium tulit, neque adeo alios se vidisse Basilij libros indicauit.

Reliqui plerique omnes doctrinam, & eloquentiam Basilij suspexere. Sed vnus pro omnibus sit nobis Gregorius Nazianzenus, qui etiam Hieronymi sui discipuli futuram breuitatem antea suppleuerat sequentibus verbis, quæ lecturo Basilij scripta, lectu sunt dignissima. Is igitur sic: *Cum Hexaemeron illius in manus sumo, atq; in ore habeo, cum Creatore coniungor, ac creationis rationes cognosco, Creatoremq; magis admiror, ac suspicio, quàm prius solebam, cum solo aspectu magistro vterer. Cum libros eos, quibus hæreticorum scripta confutat, lego, Sodomiticum ignem cerno, quo improbæ, ac scelerata linguæ in cinerem rediguntur, aut Chalanæ turrim, vt malè constructam, ita recte interruptam, atq; deletam. Cum ea, quæ de Spiritu sancto scripsit, euoluo, Deum, quem habeo, nãcisci or, veritatem libero, & fidenti animo prædico, illius videlicet Theologiæ, atq; contemplationi insistens. Cum alias eius enarrationes perlego, quas ijs, qui hebetiori ingenio sunt, explicat trifariam in solidis cordis sui tabulis describens, eò adducor, vt non in externo literæ cortice pedem figam, nec verborum tantum superficiem spectem, sed vlterius progrediar, atq; ex profundo in profundum transeam, abyssum per abyssum inuocans, ac per lumen inueniens, quousque tandem ad summum verticem peruenero. Cum martyrum encomia lego, corpus contemno, & cum ijs, qui laudibus efferuntur, animo versor, atq; ad certamen excitor. Cum orationes eas, quas de moribus, ac bene viuendi ratione scripsit, in manus accipio, animo, & corpore purgor, templumq; Dei capax efficior, atque instrumentum musicum à Spiritu pulsatum, Diuinamq; gloriam, & potentiam canens. Per eas corrigor, & concinnor, atque Diuina quadam immutatione alius ex alio efficior.* Hæc Nazianzenus. Qui cum alia subdidisset, quibus rationem in scribendo à Basilio adhibitam pro ratione aut temporis, aut Hæreticorum, cum quibus decertabat, explicuit, addidit, *Basilium in scribendo de Spiritu sancto calamum quasi ex Spiritus pyxide mouisse.*

Esa. 70. Interpr. ea est Turris Babel.

At cum Ambrosius Mediolanensis Episcopus eandem, quam Gregorius iste viam institisset, vt veritatem libero, & fidenti animo & ipse prædicaret, Basilij Theologiæ inhærens, Ephrem autem vir sanctus, præter alia, quæ agnoscit in Basilio, hæc de illo, ad illũ conuersus, pronunciauerit *Instar Petri prædicasti, instar Pauli docuisti, instar Thomæ Filium Dei cõfessus es, instar Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis de rebus Diuinis disseruisti:* atque adeo Gregorius Nissænus Basilij frater super Basilij dexteram viderit insidentem columbam, eidem cõcionãti, Sermonem suggerentem, Basilius verò ipse omnem operam semper dedisset, vt quã purissima vita Verbum Dei intelligeret, ac tractaret, nemo non de cœlesti eius doctrina dubitauerit, quin auidissimè sit & legenda, & hauriendа. Quod si vsus gignit eruditionẽ, ac perpetua cum hostibus concertatio acuit ingenium, quanta fuerit eruditio, & acumen illius, qui in palæstra aduersus hæreticos semper stetit, ac Satanę omnes astutias noscens, eas inuictus aperuit, & vicit?

Dictio Basilij qualis. Cap. III.

Scio autem non defuisse nostra ætate, qui Græcam linguam callentes, mirantes Basilij stylum, eum appellauerint Christianum Demosthenem, stylum autem gemmeum ipsius dixerint. At qui in media Græcia nati erant, siue ipsi Ethnici, siue etiam Christiani, (quamuis in omnibus haud Orthodoxi) potuere adhuc melius cœlestem eius eloquentiã agnoscere. Quamobrem Libanius præter alia multa, ori Basilij scribit inesse eloquentiæ fontes, quorum riuuli quosuis superent latices. Sed & Gregorius Nazianzenus Beseleelis sapientis artificis Sermonum, ac dogmatum Spiritum in eodem Basilio testatur, quem & veritatis scintillã, & Solem alibi sine vlla assentationis nota nominat. Photius aũt inquit: Ἀνεγνώσθη Βασιλείου τοῦ θεοσεβοῦς εἰς τὴν ἑξαήμερον, ἄριστος δὲ ἐν πᾶσι τοῖς αὐτοῦ λόγοις ὁ μέγας Βασίλειος. Λέξει τε γὰρ καθαρᾷ καὶ εὐσήμῳ, καὶ κυρίᾳ, καὶ ὅλως πολιτικῇ, καὶ πανηγυρικῇ δεινὸς, εἴ τις ἄλλος, χρήσασθαι. νοημάτων τε τάξει, καὶ καθαρότητι φράσεως, ἀλλὰ δεινὸς δεύτερος εἶναι, πιθανότητος, καὶ γλυκύτητος, καὶ γλαφυρότητος ἑρμηνείας, καὶ μέσον τοῦ λόγου, καὶ ὥσπερ ἐξαυτοῦ χεόμενον. Καὶ τὸ πιθανὸν δὲ ἐστὶ τοῦτον ἔχειν διὰ τὸ μηδὲν ἐκ προοιμίου ὡς εἰ τὰς πολιτικοῦ λόγου τὰς αὐτὰς λόγους ἐπιδείξειν μαίεσθαι, ἔπειτα ζητοῦντα μελετᾶν, μηδὲ τοῦ εἰς τὸ συντελοῦν τῶν δηλονότι νόμων ἄπειρος ὑπάρχων, καὶ δεινὸς αὐτὸν ἑτέρου δικάζειν, οἷμαι, ἔτε Πλάτωνος, ἔτε Δημοσθένους. οἷς εἰ παλαιοὶ ἐν δίκῃ τρίβειν προτρέπονται, εἰς τὸ πολιτικὸν τῆς πανηγυρικὸν ῥᾴστης γλυκέως. hoc est, *Diuini etiam Basilij in Hexaemeron Homiliæ perlectæ à me sunt. Omnino in omnibus suis Orationibus magnus Basilius est præstantissimus. Nã dictio ipsius est; & pura & propria, & animi sensa exprimens optimè, & in vniuersum conueniens, & apta, si cuiusquam alterius, vt ad Orationes, quæ in populi cœtu, & ciuium Concilijs habentur, transferatur. Primus certè, vel nemini secundus, quòd sciam, est in sententiarum & puritate, & ordine: studiosus autem orationis ad persuadendum accommodatæ, & suauis, & splendidæ, & ita Sermone fluens, vt profluat instar riuuli, qui ex ipso suo fonte emanat:*

Et profectò eousque in persuadendo, diuturno vsu progressus est, vt si quis ipsius Orationes ad exemplar alicuius orationis publicè habendæ sibi proponat, & ipsas fuerit diligenter meditatus, modo planè regularum illarum, quæ ad id videlicet conducunt, penitus expers non sit, vt equidem sentio, nullo prorsus alio magistro egere videatur, neq; adeo Platone ipso, aut Demosthene, quorum scripta Rhetores antiqui euoluere eos hortantur, qui volunt summi Oratores tam in ciuium Concilijs, quam in populi conuentib. euadere. Hæc Photius, qui & de Basilij libris moralibus, Epistolis, duobus libris Asceticorum abs se lectis, idem alibi iudicium in eadem fert Biblioth.

NOTA. Accertè, vt hoc obiter ipse addam, quoniam elegantissima Basilij dictio Latinis auribus vix potest innotescere, propterea si in gymnasijs adolescentum libri, siue Homiliæ in Hexacmeron Basilij Græcè exponerentur, miros excitarent in adolescentum animis igniculos ad veritatem, ac pietatem: cumq; plurima inde eruditione imbuerentur, non facilè dixerim, quanta iucunditate ipsius Attici sermonis ex vno Basilio perfunderétur.

Græca Basilij scripta, quænam extent siue in lucem edita, siue non edita. Quidq; in deprauatis eorum aliquibus cauendum. Cap. IIII.

Id autem sciendum, licet Hieronymus in Catalogo de Scriptorib. Ecclesiasticis pauca Basilij enumeret scripta, multo plura tamen illum conscripsisse; quæ cum nondũ prela, & typographiæ existerent, haud ita facile passim haberi poterant ad manus. Cassiodorus certè in Præfatione libri Institutionum Diuinarum lectionum, Basiliũ inter eos Scriptores ponit, qui à principio vsque ad finem Diuinam scripturam exposuere.

Duas verò Græcas Operum Basilij editiones præter Aldinam præcipuè euoluimus. Alteram, quæ ann. Dom. 1532. Basileæ ex officina Frobeniana, alteram, quæ ann. 1535. apud Stephanum Sabium, emissa est Venetijs:

In Basileensi sunt Homiliæ 11. in Hexaemeron, adnumeratis duabus de quibus diximus, Gregorij Nyssæni. Homiliæ 15. in Psalmos. Homiliæ aliæ variæ 29. De Spiritu sancto ad Amphilochium, lib. 1. Epistolæ Basilij, & Gregorij Nazianzeni 180.

In Veneta Sabij, præter alia sunt, quæ aduersus Eunomium scripsit. Sed & postea Basileenses Græcè item ediderunt Basilium cam libris contra ipsum Eunomium.

In hos autem codices siue prelis suppositos, siue manuscriptos, etsi nõ in omnes quoniam è falsatis exemplaribus varij irrepserunt errores, quorum exemplarium adhuc in Veneta Sancti Marci Bibliotheca, aliqua asseruantur, ideò nonnulli necessariò inserendi sunt huic loco, licet hoc ipsum in libro sexto nostræ Bibliothecæ Selectæ fecimus, vbi actum est de iuuandis Græcis.

Tertiò igitur Sermone, seu libro aduersus Eunomium, conati sunt aliqui, Spiritui sancto aliam, quàm Patri, & Filio naturam tribuere. Codex tum excusus sic habet. Τίς γὰρ ἀνάγκη, ἐν τῷ ἀξιώματι, καὶ τῇ τάξει τρίτον ὑπάρχει τὸ πνεῦμα, τρίτον εἶναι αὐτὸ καὶ τῇ φύσει; ἀξιώματι μὲν δευτερεύειν τῶ υἱῶ πῶς ἂν ἴσωσιν (ἴσως) ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος. Φύσει δὲ τῇ τρίτῃ χρῆσθαι τὴν ἁγίων γραφῶν δεδιδάγμεθα, οὔτε ἐκ τῶν προηγουμένων κατὰ τὸ ἀκόλουθον διωατὸν συλλογίσασθαι. At illud (ἴσως) inseruit aliquis Trinitatis osor, vt sententiam Basilij faceret dubiam. Neq; enim illud (ἴσως) cohæret cum ijs verbis, & assueratione, quam Basilius ipse affert ibidem. Nec in versione Latina Georgij Trapezuntij viri eruditi, & Græci extat. Hic enim sic: *Cur enim necesse est, si dignitate, ac ordine tertius est Spiritus, natura quoq; ipsum tertium esse? Dignitate namq; ipsum secundum esse à filio, tradit pietatis ratio. Natura verò tertia, vti nec à Diuinis scripturis docti sumus, nec ex prædictis possibile est consequenter colligi.*

Paullo post fraudulẽter quoque interposita illa verba sunt, ἵν' ὅλως καὶ συγχωρήσωμεν, Sic enim editus illemet Venetijs codex habet, οὔτω δ' ἂν λοιπόν τι καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ἅγιον εἰ καὶ ὑποβέβηκε τὸν υἱὸν τῇ τε τάξει, καὶ τῷ ἀξιώματι (ἵν' ὅλως καὶ συγχωρήσαμεν) οὐκέτ' ἂν εἰκότως ὡς ἀλλοτρίας ὑπάρχων φύσεως, καὶ τὸ ἀκόλουθον ἐκεῖθεν ἦν ἄλλον. At neq; illud cohæret neq; extat in versione Trapezuntij. Qui quidẽ sic habet: *Ita videlicet & Spiritus sanctus, etsi dignitate, & ordine secundus à Filio est, non tamen verisimiliter alienæ ipsum esse naturæ inde consequetur.*

Deinceps & illud dolosè adiectum, ὡς λέγουσιν. codex enim sic editus deprauatus est, vt ancipitem certissimi dogmatis faceret sensum. οὔτω δ' ἂν λοιπόν τι καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἰ καὶ ἀξιώματι, καὶ τάξει ὑποβέβηκεν, ὡς λέγουσιν. Mox item vox, quæ sequitur, Φησὶ, eandem fraudem sapit. Ita enim cuderunt. παρειλήφαμεν γὰρ αὐτὸ (φησὶ) τρίτον ἀπὸ πατρὸς, καὶ υἱῶ ἀριθμούμενον, αὐτῶ τῶ κυρίῳ ἐν τῇ πρὸς τὸ σωτηρίῳ βαπτίσματος πρὸς τοὺς δεδοκότως τὴν τάξιν, ἐν οἷς εἶπε. πορευθέντες βαπτίζετε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Et Trapezũtius igitur rectè hoc quoq; ex non falsato codice vertit. Sic inquiens; *profecto & Spiritus sanctus dignitate quidem ordinis tertius est. Accepimus enim ipsum tertium à Patre, & Filio numeratum, cum ipse Dominus in traditione*

salutaris

Digitized by Google

... baptismi ordinem tradiderit, his verbis. Euntes baptizate in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ...

Videre igitur, quisquis acutius inspicit in rei propositæ scopum, quantum è paucissimarum dictionum subdola interpositione fieri naufragium possit in re omnium summa. Vniuersæ enim Diuinitatis negotio est (ostendit idem Basilius libro contra Sabellianos, Arium & Anomæos) si quis æquali honore non affecerit Spiritum sanctum, atque afficit Patrem, & Filium. ὥς φησι (inquit) μὴ τιμῶν τὸ πνεῦμα, οὐ τιμᾷ τὸν υἱὸν, καὶ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα. οὕτως ἄρα ἡ περὶ οὗ τι τῶν πιστευομένων ἀγνωμοσύνη, ὅλης ἐστὶ τῆς θεότητος ἄρνησις.

Ceterum præter sexcenta alia Basilij loca huc spectantia, Gregorij Nazianzeni testimonium de illo, hoc de dogmate, fraudem deprauantium Basilij codicem planissimè aperit. Sic enim Gregorius in Monodia, siue Oratione, quæ vicesima est numero, in funere Basilij. *Tum verò in suis ad me Sermonibus apertius id demonstrauit (neque enim quicquam vnquam, cum de his rebus mecum colloqueretur, animo tectum, occultumque habuit) non simpliciter affirmans, sed quod antea ipsi perrarò acciderat, sibi rem omnium maximè horrendam imprecatus, nempe vt ab ipso Spiritu excideret, nisi cum Patre, & Filio Spiritum vt consubstantialem, & honore parem veneraretur.*

Addo locum illum Basilij, lib. 3. aduersus Eunomium in Concilio Florentino dixisse Græcos corruptum fuisse, ac non haberi nisi in quibusdam codicibus. At Latini responderunt Græcum codicem potius esse ab ipsis corruptum, & exhibuerunt codicem antiquissimum scriptum ante sexcentos annos, vbi erant omnia, quæ ad veritatem hanc pertinent, præterquam quod è consequentibus patet id quod diximus. Sanè in Græco textu Basileæ edito an. 1551. habetur hæc verba sine voce illa ἴσως. ἀξιώματι μὴν γὰρ δυσεπιτρεύειν τὴν ὑπὸ παραδόσιν ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος.

Catalogus m.ss. Operum Basilij, quæ sunt in varijs Bibliothecis præsertim in Vaticana. Cap. V.

In Vaticana quidem Pont. Max. Bibl. extant his inscriptionibus varia Basilij varijs in voluminibus, siue seiunctis libris.
Epistolæ, & Sermones varij.
Ascetica. Ethica.
In Esaiam Prophetam plura exemplaria.
Homiliæ variæ.
Epistola ad Greg. Theol.
De vera incorruptione in virginitate.
Epistolæ mutuæ Basilij, & Libanij.
Sermo adhortatorius ad Baptismum.
Homilię aliæ 44. & varij Sermones contra Arianos.
In Hexaemeron.
In Psalmos aliquot.
In Christi Domini Natiuitatem.
Adhortatoria ad sacrum Baptismum.
De Ieiunio.
Sermo contra ebrios.
Sermo contra iracundos.
De Eucharistia.
De Inuidia.
In S. martyrem Iulittam.
In Quadraginta martyres.
Encomium in S. Barlaam.
Homilia in sextum Psalmum.
In quadragesimum Psalmum.
Contra fœneratores.
In alios Psalmos aliquos.
Quòd Deus non est caussa malorum.
In illud, Attende tibi ipsi.
In illud Lucæ, contra Diuites.
Ad Diuites.
Initium Prouerbiorum.
Homilia recitata in Laicis.
De illo. *In principio erat Verbum.*
Homilia in peste.
Homilia de humilitate.

Basilij scripta in Augustana Vindelicorum Bibliotheca. Cap. VI.

Sermones Græci m.s. quadraginta sex locati, num. 14. Trecentæ & quadraginta octo Epistolæ. Num. 16. Aliquot verò decadas non traditarum prelis adornauit alius elaborator Augustæ. Contra Eunomium ἀντιῤῥητικοι. Et de Spiritu sancto ad Amphilochium. Num. 15. Hom. de Nuncio vitæ remittendo, deque perfectione. Num. 68. Quænam verò item alia, & eorum Græcè, vel nondum edita. Quæue illarum sint inscriptiones: ad calcem totius Apparatus Sacri erunt cum aliquibus alijs Catalogis insignium Bibliothecarum adiuncti.

Digitized by Google

Basilij opera, quæ Græcè extant manuscripta in insigni Bibliotheca Siciliæ. Cap. VII.

At præter hæc extant alterum insignium Bibliothecarum Indices, siue Catalogi, in quorum altero, qui Pio IIII. Pont. Max. iubente confectus est anno 1563. Messanæ in Sicilia, opera Ioannis Cerdon Ducis Medinæ Cœli, in Archimandridatu S. Saluatoris, librorum Græcorum manuscriptorum hæc inscriptio cernitur. Basilij Magni Dialogi trecenti, & quindecim. Eiusdem pœnæ irrogatæ Sacerdotibus delinquentibus. Eiusdem exercitatoriæ Constitutiones ad eos, qui in Monasterijs viuunt; partim Dialogis conscriptę, partim per Epistolas traditæ, in folio. In altero autem Catalogo. Liber Diuinorum dogmatum, & præceptorum Gregorij Theologi, Gregorij Nissæni, Basilij Magni, Athanasij, Damasceni, Chrysostomi, & aliorum aduersus Philosophos Græcos. At in alios D. Basilij Magni Archiepiscopi Cæsariensis in Psalmos expositio à primo Psalmo vsque ad centesimum quartumdecimum interpollata; & Sermones aliquot de diuersis rebus, vbi sunt duo de Eucharistia. Opus corruptum in principio, & mutilum in fine. Sermo item m.s. eiusdem Basilij in Transfigurationem Domini. Et Homiliæ in Psalmos diuersos, Opus corrosum. Item liber hac inscriptione. D. Amphilochij Episcopi Iconij copiosa historia, de vita, & miraculis D. Basilij Magni. Alius item quo Basilij Sermones continentur. Quorum primus est Prologus, & Præfatio exercitatoriarum descriptionum. Præterea Moralia, Dialogi, & Epistolæ. Homilia quoque Basilij Magni adhortantis ad sacrum Baptisma.

Basilij manuscripta Græcè in Bauarica Bibliotheca Monachiensi. Cap. VIII.

Verum enimverò ingens penu nobilium librorum, qui sunt in Bauarica Bibliotheca, habet item plures libros Basilij m.s. ex ijs quos commemorauimus. In Esaiam Prophetam tres varios codices. De incorrupta virginitate non semel. Ascetica initio mutilata. Historiam Mystagogicam, & Ecclesiasticam, hoc est mystica Altaris, & Sacerdotalium ornamentorum expositionem. De instituenda iuuentute. Præterea Argumenta, & Summaria, & expositiones breues in Psalmos, & inscriptiones Psalmorum ex Eusebio Nissæno, Athanasio, Basilio, Marcellino, & alijs. Cæterum, ad finẽ huius Apparatus, verij Catalogi erunt, vt diximus, qui subinde è varijs Bibliothecis insignioribus procurantur.

De quibusdam operibus, deq; alijs Basilio ascriptis cautio. Cap. IX.

Iam verò illud, quod ad decimam, atque vndecimam Homilias pertinet, quæ quidem alijs nouem in Hexaemeron Basilij fuerant adiunctę, cę nequaquam Basilij legitimi sunt fœtus: ac tamen Gregorio Nysseno eius fratri ascriptæ sunt, cuius styli, atque tractationis non exigua est à Basilio diuersitas. At quod spectat ad eiusdem Basilij Quæstiones compendio explicatas, haud certò constat eas esse Basilij Magni, an potiùs Eustachij Sebasteni, cuius multi, & graues errores damnantur à Concilio Gangrensi. Eustachio namque isti tributum à pluribus fuisse hunc librum, testes sunt Sozomenus lib. 3. cap. 15. & Nicephorus lib. 9. cap. 16. & lib. 13. cap. 9.

Cæterum quod Basilius in prima, & in secũda Homilia in Hexaemeron visus sit cum Origene, atque alijs quibusdam Patribus (etiam Latinis) credidisse, creatos fuisse ante hũc Mundum Angelos, ac Mundum ipsum inuisibilem; primo quidem hæc Acacius Cæsariensis in libro Selectarum quæstionum, Diodorus Tharsensis in primum cap. Geneseos, & Theodoretus Cyrensis Episcopus in tertiam Geneseos quæstionem, adhibita quadam cautione, confutarunt. Deinde Synodus Lateranensis sub Innocentio III. anno 1215. visa est sequentibus verbis reprobasse illis verbis. *Creator omnium inuisibilium, & visibilium, spiritualiuã, & corporalium sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis vtramque de nihilo condidit creaturam, spiritualem, & corporalem, Angelicam videlicet, & Mundanam.* Sed quomodo hoc sit intelligendum, viderit Lector S. Thomam, & Caietanum Card. exponentes primam Decretalem eiusdem Concilij. Cùm autem apud antiquos Auctores constet Leontium Cæsareæ in Cappadocia Episcopum interfuisse Nicæno Concilio, cui & subscriptus reperitur in calce, putatur S. Basilius (quod humanum est) memoria lapsus, cum Leontij successorem Hermogenem sedisse ait cum Patribꝰ in Nicæno Concilio, sic dicens: *Hermogenes ex diametro hostis erat Arij improbatæ opinionis, quemadmodum notum est ex fide, quã primum ab illo viro pronun-*

tiata

Digitized by Google

ciata est. Et hæc quidem verba in Epistola Basilij 82. cū in septuagesima idem Basilius nominet eundem Hermogenem Episcopum Cæsareæ Cappadociæ ciuitatis. Vide Card. Baron. To. 3. Annalium sub annum 325.

Latina Basilij versio à variis. Editiones item diuersæ, ac quenam tum melior, tum auctior. Cap. X.

At Basilij Magni opera, à pluribus & versa, & excusa sunt. idq; tum à Catholicis, tum ab Hæreticis. In quo Diuinæ sapientiæ vis intelligi maximè potest, tum quod inimici nostri Patrem hunc vertentes, atque sæpè cudentes, iudices (velint, nolint) sunt aduersus semetipsos, qui iam mentiri non possint Ecclesiam Catholicam eadem fide, Sacramentis, Ritibus, Potestate, Traditionibus, Votis, Monachismo stetisse, quibus hodieque cōstat: tum etiam, quòd Patrum labores nunquam pereunt, quibus apud nos sicuti apud Deum charitate, atque orationibus sartam, tectam orthodoxam nostram religionem tuentur, non minus quàm fecerunt, dum hic fuere superstites. Delectus tamen habendus est vti editionum, ita interpretum, qui Basilium è Græco, siue item è Syriaco idiomate in Latinum verterunt.

Et quidem Interpretes Catholici, qui Basilij non omnia, sed quædam inter sese partientes, hoc præstitere, sunt, qui ad manus meas hactenus peruenerunt, sequentes.

D. Ambrosius, de quo vide in verbo, Ambrosius Ambrosij F.

Dionysius Exiguus Romanus transtulit Hexaemeron Basilij in Latinam linguam, sed cum non plenè satisfaceret, Godefridus Tilmannus monachus Cartusianus, id colluxatum (vt ipsemet inquit) ac mutilum suæ natiuæ integritati restituit.

Et Ruffinus antiquitus verterat Ascetica Basilij, sed non integrè, nec versione respōdente contextus continuationi; sed hinc inde è Basilij præsertim fusioribus, atque item ex contractioribus si hæ Basilij sint.

Io. Argyropylus Bizantinus & ipse Basilij Hexaemeron vertit: sed duas postremas homilias à nonnullis Gregorio Nissæno attributas omisit. Quas tamē Ioachimus Perionius cum reliquis vertit. Sed cum in huius versione desideratum sit; vt Græcum sensum magis assequeretur, nos, quæ huc pertinent, ad calcem huius Tractationis adiecimus.

Reliqui sunt Raphael Volaterranus, Ambrosius Camaldulēsis, Georgius Trapezuntius, Petrus Franciscus Zinus, Gulielmus Budæus (quamquam hic vnicam, sed longam Epist. Basilij de vita in solitudine agenda ad Greg. Nazianzenum, tantummodo vertit) Iac. Mycræus, Gentianus Heruetus, qui Canones Basilij commentarijs Balsamonis Antiocheni Patriarchæ explicatos, Andreas Masius, qui è vetustissimo codice Syriaca lingua, & charactere scripto, precationem Basilij, qua solebat sacra facturus, vti apud Deum, transtulit in Latinum. Et hæc quidem versio extat in Bibl. SS. PP. secundæ editionis Parisiensis. Tom. 6. sicuti in To. 4. eiusdem Bibl. insertus est Dialogus Basilij, & Gregorij Theologi de inuisibili Dei essentia. Stanislaus item Iouius, (quem puto esse Catholicum, neq; enim in Indice notatur prohibitorum librorum) vigintiquatuor Basilij orationes interpretatus est. Incerti porro aliqui, & anonymi; vti habet editio Antuerpiensis apud Nutium, an. 1568. Et Alex. quidem Braslicanus in præfatione ad lib. Saluiani de verò iudicio Dei se habuisse scribit Basilij Hexaemeron integrum, ac multò copiosius, quam vel ab Argyropylo, vel ab Eustachio ad Syncleticam Germanam fuerit in Latinam linguam cōuersum. Sed & Petrus Galesinius, promiserat B. Carolo Cardin. S. Prax. in dedicatione Salulani, & aliorum 4. Auctorum veterum, se versurum è Græco Greg. Nazian. & Basiliū, verum dum plura parturiebat, non potuit (opinor) tam multa parere. Nescio verò an in suis scriptis, quæ Card. Borromæo iuniori legauit, sit aliquid istarum versionum. Iam editiones quoque Catholicorum duæ præcipuè fuerunt, quæ nobis postremo Basilium auctiorem, & emendatiorem tradiderunt, Philippus Nutius Antuerpiæ, an. 1569. Sebastianus Niuellius Parisijs, an. 1571. Quæ verò continentur in ijs, catalogus insertus capiti postremo indicat.

Sanè verò Basilij Opera, & Ceremoniale Syrochaldaica quoque extare audio: cum & Italicè quædam Basilij orationes sint versæ.

Obseruata in versione Homiliarum Basilij Magni, & Gregorij Nyssæni, facta à Ioachimo Perionio. Cap. XI.

Libenter, ne dicam, & necessariò contuli Ioachimi Perionij versionem Homiliarum

Digitized by Google

Magni Basilij, cum contextu Græco, vt qui Patres antiquos euoluunt, intelligant, quanto-pere expediret, vt Græcæ linguæ vsus in Scholis reuiuisceret (id, quod in Bibl. Selecta nō vno in loco asseruimus) ac vt, qui eam linguam non callent, versiones certè meliores agnoscerent, & adeo, si possent, procurarent, vt tantorum virorum, quorum Basilius dici potest antesignanus, lumina splendidè omnibus illucescerent.

Ioachimus igitur Perionius vir alioqui doctus, & Catholicus, sed, & sui styli tenacior, & minus aliquando Græcæ (Atticę præsertim) linguę vim assecutus, vereor quin magis auertat, quam alliciat Lectorem Basilij, ad hunc degustandum: cum interea mihi Ioannis Argyropyli versio in Hexaemeron magis probetur.

Initio igitur primæ, siue Homiliæ, siue, vt ille vocat, Orationis in Hexaemeron, cum planius potuisset interpretari, quæ ad pręparandum animum ad eam lectionem spectant, potuisset item magis pro dignitate Auctoris, atque D. Scripturæ (addo & pro captu, & fructu legentium) si vulgata Bibliorum translatione vsus fuisset, eandem fermè passim omisit vertendi rationem, cum scripturæ verba transtulit. E duobus autem, vel tribus Basilij periodis hoc liquebit.

Loquens Basilius de Moysi, ait εἵλετο συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρὸς καιρὸν ἔχειν ἁμαρτίας ἀπολαυσιν Perionius autem sic. *Maluit cum Dei populo opprimi, quàm peccati, quæ ad tempus durat, voluptate perfrui.* Io. verò Argyropylus ita. *Prælegit calamitates, ærumnasq; cum Dei populo experiri, quàm vt temporaria voluptate perfruitus se obnixum redderet peccato.* At scriptura, vnde hoc Basilius sumpsit, habet. *Magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere iucunditatem.* Paulò infra, de eodem Moyse Basilius loquens: εἰδε θεὸν, ὡς ἀνθρώπῳ ἰδεῖν δυνατόν. μᾶλλον δὲ ὡς ἐδεν νῦν τῶν ἄλλων ὑπῆρξε, καὶ τῶν μαρτυρίαν αὐτὴν, τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίου ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὑπνῳ λαλήσω αὐτῷ οὐτως ὡς ὁ θεράπων μου Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστὸς ὄζι, στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἴδει, καὶ ἐδὲν αἰνιγμάτων. Perionius sic. *Vidit Deum, vt cum cernere homo potest, atq; adeo, quemadmodum contingit adhuc nemini, vel Deo ipso teste. Si fuerit Propheta vester Domini, aspectu ei notus ero, & per quietem cum eo loquar, non ita est seruus meus Moyses, qui in tota domo mea fidelis est, os ad os loquar ei eo, in specie, & non in anigmate.* At Argyropylus propius scripturæ ita. *Deum vidit, quoad videre potest homo, verius quantum mortalium nemini concessum est videre, id comprobante Dei testimonio dicētis: Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, & per somnium alloquar, eum, At non sic, vt seruus meus Moyses, qui in tota domo mea fidelis est, ore ad os loquar ei in visione, & non per anigmata.* Sed & Diuina Scriptura, quamuis Basilius ex 70. (nec omnia verba) afferat, habet in vulgata nostra editione Latina. *Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquor ad illum. At non talis seruus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est: ore enim ad os loquar ei: & palam, & non per anigmata, & figuras Dominum videt.* Ceterum in verborum, aut sensuum vi assequenda Perionius poterat præstare aliquid melius.

In eadē prima Oratione, vbi Græcè legitur. νῦν γὰρ συμπτώσεσιν ἀλλήλοις τῶν ἀμερῶν σωμάτων, νῦν δὲ μετὰ συγκεκυμβίας τὰς γωνίας, καὶ τὰς φθυρὰς ὑπηνίκας, καὶ ὅλη τῶν διαφερόντων σωμάτων πλοὴ ἰσχυροτέραν τῶν ἀτόμων ἀντεμπλοκὴν τῆς διαμονῆς πλοὴ αἰτίαν παρέχειν. Perionius vertit.

Nunc enim complexionibus, concursionibusq; individuorum corporum inter se, nunc declinationibus ortus, interitusq; rerum consequi. Et in corporibus maioribus atomorum è regione inhæsione, quæ sit fortior, causam stabilitatis afferre. Sed rectius videtur, si vertatur. *Nunc concursione, nunc concretione atomorum res oriri, atq; interire. Et in corporibus fortioribus, validiorum atomorum connexionem præbere causam firmitatis.* Septem lineis infra. τίνα δὴ τάξις; ἀρχὴν πρώτην ἐπέθηκεν, ἵνα μὴ ἄναρχον αὐτὸν οἰηθῶσι τινες; Perionius. *Principium primum præclara adhibuit descriptio, vt ne, &c.* At vertendum cum interrogatione, sic. *Quam præclarus ordo à primo principium posuit? vtne, &c.* sequ. pag. Προαναφώνησις τῶν δοκιμωτέρων δογμάτων, καὶ ἀφὶ τῆς τοῦ κόσμου μεταποιήσεως, ἃ νῦν ὀλίγα καὶ πλὴ στοιχείωσιν τῆς θεοπνεύστου διδασκαλίας παραδιδόμενα. Perionius. *Prædicta est Decretorum, quæ de extinctione antecessit, at de Mundi mutatione, quæ modo breuiter Elementis à Deo insita doctrina tradita sunt. Nos autem sic. Prædictio hæc est dogmatum extinguēda, immutandaq; vniuersitatis, quæ nunc ex prima Diuinitus inspirata doctrina traduntur.*

In eadem Oratione prima Perionius ita vertit. *Erat quædam huius Mundi ortū antiqua forma præstantissimis naturis dignissima.* At κατάστασις potius constitutionem designat, & ὑπερκόσμια, quę ibi habetur, *id quod supra Mundum est.* Rectius igitur sic. *Erat quædam huius Mundi ortu antiquior constitutio naturis, quæ supra Mundum sunt dignissima.*

In eandem, ἢ τάχα δι' ὃ ἀκαριαῖον, καὶ ἀχρόνου τῆς δημιουργίας. Perionius. *aut fortasse propter molitionem, qua caruit tempore, dictum est.* IN PRINCIPIO. *Nos, vel fortasse quia ipse affectio per exigua fuit, & sine tempore, dictum est, &c.*

Paulò infelius, quod Basilius habet. ἀθρόως, καὶ ἐν ὀλίγῳ. Perionius vertit. *Summatim & in*

exiguo

exiguo momento. Cum potius dicendū esset, *statim, simul, confestim.* Nā hæc omnia vult, ἀθρόως.

Duabus lineis, vel tribus post. κῆ νοῶ ἐνέργειαν. vertit *animi actionem.* Cum debuisset vertere. *Mentis actionem.*

Post mediū ipsius primæ Orationis ἀλλ' εἶπεν ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν οὐκ ἐνήργησεν, οὐδὲ ὑπέστησεν, ἀλλὰ ἐποίησεν. Perionius, sed dixit. *In principio fecit, non egit, non constituit, sed fecit.* Sanè exprimendus erat Basilij sensus planius, ἐνήργησεν enim *actionem ostendit, nihil post se relinquentem,* ὑπέστησεν. autem *aggressionem* quandam declarat hoc loco.

Non valdè procul à fine. Perionius habet, *particepsq; terræ propter locum è regione oppositæ.* Sic enim vertit vocem illam Basilij ἀντιτυπίαν. verbi vis, atque notio propriè est *duritiem seu vim resistendi.*

In tertiā oratione Perionius vertit, perspicuè, & artificiosè hæc orationis figura sumpta est. At Basilius loco illius, *perspicuè,* habet, σοφῶς, hoc est *sapienter.* puta exemplar Græcū Perionij, habuisse. σαφῶς. loco σοφῶς.

In eadem Perionius. Sed vt hæc profana *Barbaris* missa faciamus. Græcis est τοῖς ἔξω. ijs, qui sunt extrà, ideſt, *externis.* In eadem item orat. post vnā pag. Perionius vertit ἀντίτυπον, καὶ σκληρὸν *contrariam, & priuantem naturam,* cum debuisset vertere *obsistentem, & duram.*

In eadē duab. magnis paginis ante finē. Græcus Cod. habet, ὡς μηδὲν δόξαι τῆς ὑδρῶν ἀπαναλίσκειν τὸν ἥλιον. Perionius habet. *Nullum calorem videri à Sole dissipari.* Cum debuisset dicere. *Nullum humorem videri à sole dissipari.*

Paucis lineis post. ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου δαπάνης. Perionius vertit. *Propterea quod Sol vndis alatur.* Cum debuisset vertere, propter *Solis consumptionem.* Sol enim maris vapores, siue humorē consumit, vt ideo fluuij in illud influi dicti sint ab aliquibus.

Paucis lineis post. Perionius vertit. *Terra ab ea constantia, quæ in illis est,* At Græcus Codex habet. τὴν τάξιας, ideſt, *ordinis,* siue *ordine,* non autem *constantia.*

Paulò pluribus versibus post, Perionius vertit, *barbarorum,* quod vertendum erat, *exterorum.* Basilius enim habet. τῆς ἔξω θεν. Sibi enim in eiusmodi vocibus vir sapiens, & Sanctus temperabat, nisi aliquando necesse fuisset eas exprimere.

Duobus, vel tribus versibus post, Perionius vertit, *reprehendendis opinionibus.* Sed Græcè est. ψευδέσι, vt vertendum sit, *mendacijs.*

Vno versu post, Perionius. *Spectare repugnantias?* Græcè est, πολέμου. hoc est belli: Tredecim versibus post, in Oratione quarta Perionius, habet *distinctio curru.* Græcè est. ἅρματα μεταζευγνύντες. hoc est. *Succedentibus inuicem curribus.*

In eadē 4. Oratione post vnam pag. Græcè est ἐπειδὰν δέ τινος παραοῦς λάβητας, εὐθὺς ὁρμήσαντος τῆ προάγοντος, τὸ συνεχὲς αὖπω τῷ βάσιν τῆ κινηθέντος ὑπολαμβάνει. Perionius autem. *Postea verò quàm declinationem aliquam adepta est, statim impetum impellentis, id quod ei adiunctum est, vestigia eius rei, quæ agitata est, consequitur.* Cum vertendum fuisset. *impetum præcurrentis ea, quæ cū priore haret.* Illa verò vox. *rei,* demenda.

Mox Perionius, *semper id, quod impellit, elabitur,* At τὸ προάγον hoc loco, non quod *impellit,* sed quod *præcurrit,* significat.

Duobus versibus post, Perionius quam *superiora.* Græcè est, τὰ νῶτα, hoc est terga, pagina post, Perionius. *repressio, cohibitoq; impetu,* Cum vertendum fuisset. *Inspumans dissipato impetu.* Græcè enim est, εἰς ἄφρον διαλύσασα τῷ ὁρμῷ.

Altera pagina post, Perionius. *Et si exiguæ sunt quædam colluuiones.* Sed rectius. *Et si sunt quædam coitiones aquarum.* Græcè enim est, συγκάσεις.

Alia penè pagina post, Perionius vertit *Adriaticum,* quod vertendum erat *Tyrrhenum.* pagina cum dimidia ante finem, Græcè est, οἷον ἡ γῆ ξηρὰ οὖσα, καὶ ψυχρὰ ἐνοῦται μὲν τῷ ὑδατικῷ τῷ πρὸς συγγένειαν τῆς ψυχρότητος, ἐνοῦται δὲ διὰ τοῦ ὑδατος τῷ ἀέρι. Perionius vertit. *Veluti vt terram, quæ sicca est, & frigida, frigoris cognatio cum aëre aquam coniungit, & copulat: quoniam his aqua interiecta, quasi duarum impressione, cum vtraq; qualitate adiacenti cum terra frigore, & cum aëris humore copulatur.* At pace Perionij, Basilij sensus, & verba hoc habēt. *Veluti terra quæ sicca est, & frigida, frigoris cognatione cū aqua coniungitur, per aquam cū aëre copulatur, quoniam inter vtrumq; elementum media aqua interiecta vtraq; qualitate, quasi vtraq; manu vtrumq; connectit elementum.* Sic enim habet Græcus codex. καὶ οὕτως γίνεται κύκλος, καὶ χορὸς ἐν ἁρμόνιος συμφωνοῦντων, πάντων, καὶ συνεχομένων ἀλλήλοις ὅθεν κυρίως αὐτοῖς ἡ παρηγορία τῆς στοιχείων ἐφήρμοσται.

Mox infra, καὶ συστοιχοῦντα ἀλλήλων. Perionius. *Conueniunt omnia.* Græca tamen verba melius rem exprimunt. Quasi diceres *ordine quodam inter se aptantur.*

Paucis versibus post, Perionius. *Sed quasi pacificis quibusdam verticibus eam collidit.* Græcè est. εἰρηνικῆς τισιν ὥσπλοκῆς καταπάζεται. hoc est. *Pacificis quibusdam amplexibus eam salutat.*

Semipagina, post, Perionius, *Nautas,* quod Græcè est, ναυτιλλομένων. Rectius *nauigantes.*

Digitized by Google

Prope finem, Perionius. *Concentus quasi cuiusdam vnde ad littus accommodatæ.* Græcè est, ὃν ἦ συμμιγὴς ἦχος ἠόνι προσφερομένη. hoc est. *Commistus sonus quasi cuiusdam vnde ad littus delatæ.*

In quinta oratiõe, Perionius, post p. 1. vertit *allium*, at omisit ille crocum κρόκον. At fortasſis in suo codice habuit tantum modo σκόρυδον. Ceterum sani codices habent, ὅτε ἄγχω σις, ὁτὲ μὴν θη, ὁ κρόκος ὁ σκόεδον, ὁ βούβωμον, ἔδ' ἄλλα μυρία γένη φυτῶν ἀσπερματίζοντα φαίνεται.

Paulò post. Τὰ συγχωρεῖ τοῖς καταβληθεῖσιν ἀποβλαστάνει. Perionius. *Eiusdem generis cum ijs, quæ orta sunt.* Vertendum, *iacta sunt.*

Paucis versib. post. κατασταφυλωμένος ὑπὸ τρυφῆς. Perionius. *Diffluit delicijs.* Potius *adipatus.*

Initio sequentis paginæ. πᾶσαν τὴν κατ' αὐτὸν σκηνὴν ἐξαπίνης ἀποχυμώσας. Perionius. *Eũ omni suppellectili repente spoliat.* Vertendum potius. *De repente omnem eius scenam nudat.*

Paucos post versus. Perionius. *Vt frutices.* Græcè habet, φρυγανικὰ. *Virgulta.*

Infra. ὡς μὴ εὐδιάρπαστον εἶναι τοῖς ἀσυρμολόγοις. Perionius. *Vt ne facile surripi posset.* Omisit autem siue ille, siue qui typographiæ, aut eiusdem versionis descriptioni operam dabãt vocem illam, ἀσυρμολόγοις hoc est *à frugilegis.* Sic enim Gaza ἀσυρμολόγους. auiculas quasdam interpretatus est.

In cad. pag. Basilius. τῇ προβολῇ τῶν ἀνθρωπικῶν, οἷον ἀκίσι τὰς ἐκ τῶν μικρῶν ζώων ἀφίστησι βλάβας. Quod quidem ita vertendum est, *Proiectione aristarum, quasi telu, iniurias minorum animalium arcet.* Perionius autem, è libro Ciceronis de Senectute verba integrè, non autem ex Basilio accepit, quæ sunt hæc. *Præterea contra auium minorum morsus, & iniurias muniuit vallo aristarũ.*

Sequente pag. Perionius. *Ex improbi disciplina.* Græcè habet. πονηρῶ, ideſt, *Dæmonis.*

Sequ. iterum pag. πυρὸν συγκομίζομεν. Perion. *Nigrum hordeum metamus?* At πυρὸς. est triticũ exustum.

Paulo post, Τὰ εὔκαρπα φρίσσοντα τοῖς λήϊοις. Perionius. *Spicæ flauescentes.* Cum vertendum sit. Agri vndantes segetibus.

Post pa. alteram Basil. ἀεὶ θαλλὸν ἔχων περὶ σεαυτὸν τὴν εἰς πίστεως σωτηρίαν. Perionius *Semper studiosè saluti tuæ, quæ fide constat, consulas.* Vertendum esset autem, *quæ fide viget.*

Mox Perionius. *Ita enim teporem sempiternum plantæ imitabere.* At Græcè sic. οὕτω γὰρ τὸ ἀεὶ θαλὲς τῶν φυτῶν μιμήσῃ hoc est. *Sic enim viriditatem sempiternam plantæ imitabere.* Sequitur Basil. καὶ τὸ πολύκαρπον δὲ αὐτῶν ζηλώσεις. Quod Perionius vertit. *Vberes q; tuos fructus diliges.* Cum vertẽdum sit. *Illius q; vberes fructus æmulabere.* Post quæ verba Basilius habet ἄφθονον τὴν ἐλεημοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ παρεχόμενος. Perionius, (aut typographus) omisit vocem illam ἄφθονον. Sensus autem est. *Si affluentem eleemosynam indigentibus omni tempore largiaris.*

Mox, Τὰ μὲν ἔγκαρπα. Τὰ δὲ ἱερύσιμα. Perionius. *Alia frugifera, alia infrugifera.* At ἱερύσιμα. Ligna sunt tectis concinna.

Paulò post. οἷον θεμελίους τινὰς ἀναλογοῦντας τῷ βάρει τῆς ἀνωθεν ὑποτιθείσης τῆς φύσεως. Perionius. *Ac speciem fundamentorum gerant eorum grauitati, & ponderi, quæ ex natura subiecta in cælum feruntur.* Cum sit vertendum. *Et quasi quædam sint fundamenta earum partium, quæ in sublime ferũtur, subiecta.*

Post quatuordecim circiter versus. Perionius. *Earum Cortex ad radicem.* At quod Græcè est στέλεχος, non est cortex, sed *truncus.*

Paulò post. τῆς ψυχῆς ὑπομέλειας. Perion. Virtutis auspicijs Cum vertendum sit. *Virtutis studio.*

Post duas paginas. Peronij versio habet. *Et in ijs arboribus minuerentur.* Cum dicendũ sit, *numerentur.* Qui potuit error esse typographiæ.

Orat. vj. post primam pag. Perionius. *Expulit homicida cum eum suis illecebris in seruitutem redegisset.* Clarius si dicatur: *Cum hominem.* Seq. pag. *Sculptores.* At Græcè τορευταὶ *tornatores.*

Post duas p. Perion. *Serenitatẽ denũciat.* Græcè habet. σταθερὰν εὐδίαν. *Stabilem serenitatem.*

Paulò post. Quod Perionius habet. *Vniuersalis etiam huius dissolutionis.* Græcè melius, *Vniuersitatis huius dissoluendæ.*

Post medium ipsius Orationis vj. *Nec falcem comparet.* Græcè δηλάμυος δρεπάνῳ. *acuens falcem.*

Mox Perio. *Isto ẽt modo Christiani de sua spe, quã magnam habẽt, decident.* Græce, αἱ δὲ μεγάλαι χριστιανῶν ἐλπίδες φρόδοι ἡμῖν ὄιχησαι. Hoc est, *Magnæ item Christianorum spes erunt nobis inanes.*

Pagina proxima Perion. *Semina & fruges ad maturitatem compellit.* Deest, quod est Græcè καὶ τὴν αὔξησιν *& ad incrementum.*

Duabus pa. circa finem eiusdẽ Orat. vj. *Aspectus ipse crasso aëre dissipatus, & imbecillus factus.* Sic Perion. Qui loco illius vocis *imbecillus*, vertere debebat, *exilis.* Græcè enim ὑξίτηλος. Paulò post. *& infinitis partibus inanius.* Puto esse lapsum typographiæ. illud enim *inanius* dicẽdum est, *maius.* Græcè habet. ἀπειροπλασίων τῶ φαινομένῳ.

Digitized by Google

Paulò post, Perionius. *Nocturnas tenebras.* Græcè, τ νυκτὸς τὴν κατήφειαν. hoc est, *Noctis tristitiam.*

Pag. seq. Perion. *Aëris impulsiones Lunæ mutationes imitantur.* Græcè, τὰ πάθη *Impressiones.*

Paulò post, Perion. *Lunæ magnitudinem, ac differentiam.* Sed Græcè habet. διάστημα. quod non significat differentiam, *sed spacium, & interuallum.*

ORAT. VII. post pag. vnam. Perion. *Ac imperium quidem paucis verbis, aut potius nullis comprehensum est.* Græca autem verba melius sic. *Ac imperij quidem vix pauca, immò verò ne vix quidem.* ἡμῖν φωνὴ τ προστάγματος μικρὰ, μᾶλλον δ' οὐδὲ φωνὴ, ἀλλὰ ῥοπὴ μόνον, καὶ ὁρμὴ τ θελήματος, τὸ δ' ἐν τῷ προστάγματι διάνοιαν πολύχουν τοσαύτην ἐστὶν, ὅσαι αἱ τῶν ἰχθύων διαφορὰς καὶ κοινότητες.

Mox Perionius. *Multiplex autem imperij sententia.* Græce, πολύχουν τ διανοίας. *Sententia fœcunditas, & vbertas.*

Post semipagina Perionius. *Quæ Silicum duritia teguntur.* Græcè, ὀστρακόδερμα. *Quæ ostrea cea appellantur.*

Non multo post Perion. *Catulos suos etiam tum tenellos.* Græcè, διαπλονθέντας perterritos.

Post paginam, Perion. *Ita valido operculo.* Græcè, ἑρκίῳ. *Septo.* Habet enim Basilius. ἀρραγεῖ γὰρ ἑρκίῳ τ σαρκὸς ἡ φύσις κατισφιλλίζε.

Paulò post Perionius. *Ego autem nolo, te eam parandarum opum rationem, & industriam, quæ cancrorum est propria, imitari, vt à proximorum iniuria te abstineas.* Cum tamen contrario modo vertendum sit è Græco contextu. Nempè sic: *Volo te rationem, & industriam cancrorum imitari, sed ab aliena iniuria abstinere.*

Semipagina post. *Domos, & agros coniungimus.* Rectius. *Domos cum domibus agros cum agris coniungimus.*

Paulò post Perionius. *Cum enim tempus conceptus venit.* Fortè ambiguitas literarum fefellit Perionium. Legit enim κόπους. cum Græcè sit κίνησις, hoc est *motus, impetus, siue profectio.*

Pagina post, Perionius. (siue fuerit error Typographiæ) *Quæ enim regum thesauri capiunt.* Græcè, ὑπερθυμοῦσι. *Cupiunt.*

ORAT. VIII. Semipagina post initium, Perionius. *Præteritarum acris viget recordatio.* Dicendum est. *Præteritarum rerum acris viget recordatio.*

Mox Perionius. *Interrens autem animi, & qui corpora gubernent.* Vertendum. *Anima,* nam animus verè est hominis, loquitur autem Basilius de brutis.

Pagina integra post, Perionius. Nunquam feros mores possunt deponere. Græcè, συνεχῆ τ χειρὸς ἐνόχλησιν οὐκ ὑφίστα. *Contingentis manus importunitatem non ferunt.*

Paulò post, Perionius. *In pauone species, & decor.* Græcè, φιλόκαλον. Pulchritudinis, seu formæ studium.

Paulò post, Perionius. *Deterrimum quemq; magistratui præficeret,* dicendum est, Præfecit. προΐστα, vel præficere solet. Dixerat autem Basilius à populo imperito id fieri, ἀκεισίᾳ τ δήμου, quod quidem Perionius vertit rigidius, dicens: *Qui nihil valet iudicio:* quare & Argyropylus, *imperitia populi* melius vertit.

Tribus versibus inf. Perionius. *Ad multitudinis imperitæ mores transferuntur.* Græcè, ὡς τὰ πολλὰ, γίνονται. Hoc est, *Vt sæpenumero fiunt:* Nam Perionium fugit certa sententia verborum Græcorum; quam tamen assecutus est Argyropylus, cum illud, ὡς τὰ πολλὰ, interpretatur, *plerumq;.*

Paulò post, Perionius. *Coactum ad accommodatam, suamq; conformationem.* Cum vertendum esset, *Concoctum, ad suam conformationem.* Græcè enim habet, συμπεφθὲν πρὸς τὴν οἰκείαν σύστασιν, καὶ ἡδονὴν ἐπανέρχεται.

Paulò post, Perionius. *Opus sit aliorum causa comparatum.* Loquitur de apibus, de quibus Basilius ait. Prouidentia esse factum, ne vna perpetua camera fieret, ne grauitate humor delaberetur. Argyropylus igitur melius, qui vertit: *Deinde tempore concoctum, ad suam propriam crassitudinem, suauitatemq; redit.*

Non multo post, Perionius. *Vt geometriæ inuentæ prudentissimæ apis opus sit aliorum causa comparatum.* Græcè, πῶς τὰ τ γεωμετρίας εὑρέματα, πάρεργα ὄντι τ σοφωτάτης μελίσσης. Sanè neque hic Perionius assecutus est sententiã Græcæ dictionis: Quare Argyropylus rectè. *Animaduerte quæso vt ea, quæ à dimetiendi facultate comparata sunt obiter, πάρεργα. Et quasi negligenter à sapientissima ape fiunt.* Decem versibus post, Perionius. *Quod autem Ibes faciunt.* Græcè, πελαργὰ Ciconiæ. Ibid. Perionius. σωφέστως λογικῆς. *Prudentia humana.* Argyropylus melius. *Prudentia, & ratione,* Siue dixeris, *prudentia cum ratione.*

Mox Perionius. *Cum volant, eas quasi armati quidam cornices stipant.* Græcè, κορώνας. quas alij coruum, alij fulicam, alij cornicem, alij mergum interpretantur.

Semipagina post. *Halcyon auis est, quæ mare accolit.* Ita Perion. Græcè θαλάττιον ὄρνεον. hoc

Digitized by Google

est, *auis maritima, id est, in mari degens.* Alcedonem vertit Argyropylus mari maximoperè gaudentem.

Tantundem post, Perionius. *Ventis mare terrã alluit.* Græcè, ἀνέμοις ἡ θάλασσα τὴν γῆν προσ-ράσσεται. Argyropylus. *Procellis exagitatum alluitur ad littora vastum mare.* Rectius autem, προσ-ράσσεται, significat, allidit, vt fit, quando pluribus, & vehementibus ventis Mare Terram allidit.

Pagina post, Perion. *In media autem Solis luce restinguitur.* Græcè, ἀμαυροῦται *Obscuratur, siue debilitatur.* Semipagina post, propè finem, Perionius. *At cum eorum, quæ dicta sunt, magnitudinem considero.* Græcè, πλῆθος. *multitudinem:* non μέγεθος.

ORAT. IX. Semipagina post initium. Perionius. *Sua quisq; refellerunt.* Græcè, τὰ ἀλλήλων. *alterum alteri.* Loquitur de multiplici dissidio philosophorum, qui de Mundo differuere, cum quisque suam sententiam comprobans, alienam reprobauit.

Mox Perionius. *Nutuq; coniuncta.* Græcè, κινηθεῖσα. *Impulsa, siue concitata.* Mox idem. *Dum finem suum consequantur.* Græcè, αὐτὸ καταντήσει. hoc est. *Dum ad finem ipsum perueniant.*

Ibid. idem. *Nam & equum equi successione efficit.* Rectius. *Nam & equum equi successorem efficit.*

Penè, pag. post, Perionius. *Animus autem vnus est eorum, quæ ratione carent.* Græcè, μία ψυχὴ τῶν ἀλόγων. *Vna est anima brutorum, hoc est, vnius naturæ.*

Tantundem post. Perionius. *Oues hyeme instante pastu se continentes infarciunt.* Græcè, λάβρως. *Largè, siue largiter.* Crediderim typographiæ errore factum, vt *continentes,* pro *continenter* cuderetur. Argyropylus, rectè, *copiosius.*

Semipagina post. Perionius. *Sui enim ore, quod in medijs fructibus est, verberat.* Græcè, ταῖς αὐτῶν χηλαῖς. *Suis forficulis.* Loquitur de formica.

Mox Perionius. *Numquam imber ex nubibus.* Græcè, ἀμέλει. Quod ipse non vertit. Dicendum est itaque. *Profectò, nunquam ex nubibus imber delabi videri potest, quamdiu frumentum ex formicarum cauernis prolatum est.*

Quasi pagina post, Perionius. *Contentusq; est* (agnus) *fœminis matribus, quæ macilentæ sunt si eas nanciscatur, etiam si, &c.* Græcè, μητρώαις θηλαῖς, hoc est, *maternis papillis.* Vertendum igitur, *Contentusq; est maternis papillis, & si macilentæ sunt, quamuis mammas graues, plenasq; percurrerit.*

Tertia fermè pagina post, Perion. *Quod Leo eum timeat.* Dicendum. *Quòd elephantus eum timeat.*

In fine, Perionius. *Gulæ irritamentis.* Græcè, καρυκευμάτων. *Ciborum condimentis.*

In ORAT. X. & XI. quoniam à tribus interpretibus versæ sunt, nimirum à Petro Francisco Zino, à Ioachimo Perionio, à Godefrido Tilmanno Cartusiensi (mitto enim modo VVolfgangi Musculi versionem, quoniam hic extra Catholicam Ecclesiam fuit) ex earum versionum collatione, facilè cordatis Lectoribus patebit, & quis aptior fuit interpres. Et in Perionio quidem similes nõnulli sunt nçui, quales in versione superiorum Orationum indicauimus. At Tilmannus vtramque hanc orationem pro loco sparsim diffudit paraphrasticè, vt vtraque prodiret explicatior. Sed quia Zinus fecit, quæue vnà cum operibus alijs Gregorij Nyssæni edita est an. 1573. ab eodem Niuellio Parisijs, hanc etiam legendam iudico, quæ ficubi à contextu Græco videtur abesse, id non videtur tanti, vt à recta Auctoris intelligentia longè discedat.

Porrò in eadem Oratione X. Perionius initio. *Non obliuione instituti mei.* Græcè, ἀγνωμοσύνῃ δ' προαιρέσεως. *Non voluntatis culpa sponte susceptæ.*

Mox Perion. *Et ex terra eduntur attingunt, tradiderimus.* Græcè, διδαχθέντας. *Didicerimus.*

Mox Perionius. *In lucem proferre.* Græcè, φωτισθῶμεν. *illuminari.*

Pag. post Perionius. *Initium ortus nostri, vera Diuinitas est.* Græcè, θεολογία. *Theologia.*

Duabus fermè paginis post, Perionius. *Primum nobis datus est ferarum principatus.* Græcè, ἀπωτάτω μέρος. *Eorum, quæ sede à nobis disiunctæ sunt.*

Mox Perionius. *In pristinum statum mutauit?* Græcè, εὐκοσμίαν. *rectum ordinem.*

Sex lineis post, Perionius. *Cur non præsis piscibus?* Græcè, κητῶν. *immanibus piscibus.*

Mox bis Perionius. *Retia,* quod Græcè, ἄκιστροι. *hami.*

Tribus lineis post, Perionius. *Vrnas,* quod Græcè, *vtres.*

Mox, Vrnarum natura leuis est. Græcè, ἀνωφερὴς, *Vtrium natura superna petit.*

Semipagina post, Perionius. *Sæpè puer visus est arundinem arundini subijcere,* deest verbum, quod habetur in Codice Græco, ἀδολεσχῶν. *nugis studens.*

Mox Perionius. *Manu auem capere.* Græcè, μικρᾷ προσψαύσει.

Semipagina post, Perionius. *Progredimurq; ad secundum ætatis septenarium numerum, iam debemus eodem modo in omni parte vitæ nostræ, in septenarios numeros ætatem partiri.* Græcè autem

sic.

sic. ὃ γὰρ ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ τρεφόμεθα, καὶ λαμβάνει ἡμᾶς μεθηλικίωσις ἐπὶ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα τῷ ἐτῶν ἀριθμῷ, οὐκ ὀφείλομεν ὁμοίως ἐν παντὶ μέρει τῆς ζωῆς τῆς ἡμετέρας, κατ' ἑβδομάδας μεθηλικιοῦσθαι. Quare vertendum sic, *mutamur, ætate in altero annorum septenario, non autem in reliqua etiam vitæ semper annorum hebdomadas mutari nos oportet.*

Mox Perionius. Deinceps est puerorum ætas, Græcè, ἡ δευτέρα, *quæ secunda est.*

Paucis lineis post, Perionius. *Quod leue est, & mutabile.* Græcè, κοῦφον, καὶ εὐκίνητον. *agilitatem, leuitatem,* sic enim hoc loco recipiendum est.

Post sesquipaginam, Perionius. *Num interuenit remissio effectorū.* Græcè, ἀτονία. Vt sit. *Num interuenit infirmitas effectorū.*

Paulò post, Perion. *An effectorū potentia remissa est?* Græcè, ἠτόνησε. planius igitur vertendum est. *infirmata est.*

Paulò post, Perionius. *In primis rerum molitione hoc nobis datum est, vt ad Dei simulachrum effectissimus. Voluntate autem, iudicioq; à nobis efficitur, vt ad Dei similitudinem simus.* At planius, & rectius vertendum est. *Ad suam similitudinem fecit nos Deus, potestate, cum largitus est liberum arbitrium, ad imaginem nos ipsi nos reducimus.* Sic, & quæ sequuntur, ad hunc sensum collineant. Græcus enim codex habet. ἐνεργείᾳ δὲ ἑαυτοῖς ἐπάγομεν.

Plusquam pagina post, Perionius. *Vidi ego mulierem, quæ clamores præclaros surripiebat.* Græcè, καλὰς κλέμματα. præclara furta.

Plus semipagina post, Perionius. *Qui verò propensus est ad libidinem.* Græcè, πρὸς ὕβριν. Vt vertendum sit. *Incensus ad inferēdam iniuriam.* Quare, & Basilius subdit, *nonne est scorpius?* Mox; *Et qui clam ad propulsandam iniuriam rapitur.* Rectius, *ad vindictam rapitur.*

Mox, Qui mulierosus est. Græcè, φιλυρμῶν.

In xi. Oratione, penè nil aliud est obseruatum; quam quod κλέμματα, vertit *bellaria,* cum dicere debuisset *cupedia.*

Obseruata item in Versione Georgij Trapezuntij in Basilij libris aduersus Eunomium. Cap. XII.

Sed & studiosis pergratum fore ad Dei gloriam speramus; si non solum nostra verum etiam aliena huc adtexamus, eorū præsertim, qui & in Theologia, & Græcæ linguæ peritia eminuerunt. Inter quos Iacobus Billius Prunæus (de quo plura suo loco) palmam facilè tulit, qui & partem Irenæi Græci, & Gregor. Nazianzenum, & Isidorum Pelusiotam, & Ioan. Damascenū accuratè, ac verè Latinos fecit. Qui cum alias Basilij versiones, atque alios Codices Græcos cum sanioribus contulisset, aut emendasset, orsus ab illa Georgij Trapezuntij ad libros Basilij aduersus Eunomium hæc habet pag. 647. lin. 5. post hęc verba τὰς γὰρ ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς. Addo, πάντας, pag. 648. vers. 4. lego δυσχερῶς ἔχειν. & vers. seq. pro τὸφθ. legendum esse φόβῳ, constat ex præcedentibus Eunomij verbis, vers. 18. pro ὁμῶς, legit Trapezuntius ἔτος, quæ vera est lectio. Neque enim ὁμῶς quicquam, quod ei respondeat, habet, vers. 34. αἰχισθῆ legit, nō ἀνεπαισχύντῳ vtraque tamen lectio probabilem sensum habet, vers. 43. προσίρηται cū eo lego, quemadmodum, & 48. πίστεως, non ὑπάτους pag. 649. vers. 3. προσαγορεύεται. vers. 6. post ἀληθείας addo, τοῖς ἐχθροῖς ἀληθείας vers. 32. cum ἀγλυκήτος, & γεγένηται scribatur, atque hanc lectionem, & hic, & inf. sequatur Trapezunt. atque adeò passim in his libris τὴν ἀγλυκησίαν vrgeat Eunomius, videndum est num versu quoque 28. ἀγένητος & γεγλυκῆσθαι scribi debeat. Illud certè existimo, vel toto hoc loco huiusmodi vocabula per simplex, γ, scribēda esse. Vt Eunomij verbis respōdeant, vel certè in verbis Eunomij huiusmodi voces per duplex, γ, scribi debere, ne à priorib⁹ posteriora dissentiant; vers. 34. pro ὁμῶς, legit Trapezunt. πρῶτον. Et rectè; sequitur enim ἔπειτα. pag. 650. vers. 19. ex Trapezuntij versione, atque adeò ex ipso sensu liquet, hic aliquid deesse, sic autē fortasse locus expleri queat. ὃν ὥσπερ οὖν τινὸς λαβόμενος ἐκ τοῦ καθ' ὑφαρπαγὴν, εἰς τὸ κατασκευάζειν ἤρκεται τὴν ἀγένητον εἶναι τὴν θεότητα τῶν ὅλων. Hoc est, vt vertit Trapezuntius: iste autem ex eo, quod vi rapuit, ad affirmandū procedit, quod inuisibilitas Dei substantia sit. vers. 39. post τόγε, repetit Trapezuntius has voces, οὐκ ἔστι. pag. 651. vers. 13. ταυτὸν lego. vers. 34. ἀσύμβατα. vers. seq. θεῷ. pag. 652. vers. 6. pro ἐνεργείαν, ἀληθείαν legit Trapezunt. Neutra tamen lectio improbanda, vers. 17. post. δυνάμεις legisse videtur Trapezuntius, κειμένοις, vt etiā vers. 21. post φύσιν, προσόντων. At contra vers. 27. hanc vocem νύσσει non agnoscit. pag. 653. vers. 23. post τῷ addit Trapezuntius περὶ τῶν θεῶν, sed de suo, vt opinor, quamquam minus incommodè hunc locum vertit, quam quidam Ecclesiæ hostis. Nam cum Græca sic habeant εἰ γὰρ ἡ οὐσία ἐν τοῖς μὴ οὖσι, σχολὴ γ' ἂν ἄλλο τι τῷ λεγομένων. Sic tamē vertit: Nam si essentia interea ponatur, quæ non sunt, quicquid præterea dixeris, vanum & inane fuerit. Atqui potius ita vertendum fuerat. Nam si essentia in eorum, quæ non sunt numero, ponenda est, multo

minus

minus quicquam aliud ex ijs, quæ dicuntur erit. Hac enim ratione Eunomij errorem refellit Basilius, qui ἀγεννησίαν οὐσίας rationẽ habere, atque à Deo ipsammet essentiam significare contendebat. Nam postquam ostendit ἀγεννησίαν ἀφαιρετικὸν, potius quam θετικὸν vocabulum esse ostendit, ita disputat. Si ἀγεννησία idem est quod οὐσία, sanè cum ἀγεννησία τοῦ μὴ προσὸν τῷ θεῷ sit, οὐσία quoque eandem rationem habitura est: quod si inter ea, quæ Deo nõ insunt, essentiam quis ponendam censuerit, quid tandem ex omnib⁹ quæ Deo attribuuntur, esse dicendum erit cum essentia ipsa ei non insit? vers. 27. post εἰ addo ex Trapezuntij τὸ ἀγέννητον. pag. 654. lege ποιᾷ pag. 657. vocem hanc ἐκαίετο veteris interpretationis deleo, ibid. vers. vlt. in his verbis, ἵνα τῆς ἀσεβείας ἐν τοῖς πράγμασι γυμνωθείσης, &c. à veteri translatione Græca non nihil discrepant. Sic enim illa habet, vt impietate in rebus versata, cum ad personas progressio fiat, &c. Quocirca nõ dubito quin Trapezuntius, pro γυμνωθείσης legerit γυμναθείσης. Quæ quidem lectio proculdubio mihi rectior, ac syncerior videtur γυμνάζειν enim τὸν λόγον frequens est apud Theologos Græcos, ac præsertim apud Chrisost. locutio, pro τῷ λόγῳ ἐν ἀγωνίζεσθαι, vel ἐμφιλοχωρεῖν. Vult autẽ hoc loco Basilius, Eunomium, in ingeniti ac geniti vocibus impietatem suam veteratoriè exercere, ac longa oratione astruere, quæ postea à rebus ad nomina migrans, nihil iam, quod ab Orthodoxa fide abhorreat, dicere videatur. pag. 656. vers. 35. expungo αὐτὴ. Veteris Interpretis auctoritate, quemadmodũ, & seq. pag. vers. 7. κατὰ τὸν λόγον pag. 658. 17. Videtur legisse Trapezuntius, προλαμβάνει pag. 659. vers. 9. ἀσυμφωνίας lego, cum eod. & 26. ὑμετέραν. pag. 661. vers. 4. lego μεταῤῥυθμίζοντας. pag. 662. 41. lego κατὰ ὑποκείσθω, & 47. διὰ σκαλεὶς. pag. 663. vers. 3. ποτὲ ἂν ἐκεῖνον. 48. γνώσεως pag. 664. vers. 25. τὸ μὴ εἶναι 27. deleo καὶ 34. pro αἰτίᾳ legit Trapezunt. ἐν αὐτῇ pag. 665. vers. 21. συλλογισμῷ. 24. γνώσεως. vers. 35. hæc verba δι' αὐτῶν vsq; ad ἔτι γὰρ à Trap. nõ agnoscuntur. vers. 38. lego ὅτε οὐκ ἰῶ, & 45. τῇ ζωῇ. At verò linea pen. quod quidam in his verbis εἰ ἢ aliquid deesse putant planè opinione sua falluntur. Etenim propter impietatem hæc verba reticuit, μὴ ἰῶ ea videlicet figura, quã Græci ἀποσιώπησιν vocant. pag. 666. vers. 22. cum Trap. lego ἀκουῶ ὕστερον πρὸς γενέσθαι. Sunt enim Basilij verba: & ibidẽ submoueo τοῦ. At vers. 37. in his verbis, καὶ αὐτὴ τοῦ ἐρωτωμένων τούτων, ἀπὸ τῶν γραφῶν ὡς ἐν ἀπολείποντας, τῷ ἑφ' ἑκάτερα ὑπόληψιν ὀπτικινδύνων ἐχόντων. Procliue quidẽ est mendũ animaduertere (quis enim nõ prima fronte videat γραφῶν cum ἐχόντων nullo modo iungi posse?) at illud tollere, non perinde procliue est. Tentatum id quidẽ est à quodã fidei Catholicæ infestissimo hoste, sed frustra. Sic enim se hunc locum in integrum restituturũ putauit, si pro γραφῶν, γραπτῶν reposuisset. Ego verò cum hoc loco ad veterem interpretationem, tanquã ad sacram anchoram confugissem, ac Græca hæc verba ἀπὸ τῶν γραφῶν ὡς ἐν ἀπολείποντας ita à Trapezunt. reddita fuisse, comperissem, quæ nihil ab insolubilibus desunt, statim animaduertit pro γραφῶν, quod apertissimè vitiosum est, vnica litera mutata χείρων reponendũ esse. Sunt enim Griphi, perplexi atque ænigmatici sermones: quique in varios sensus accipi possunt, quales hoc loco Eunomij sermones esse ait Basilius. Hanc huius loci genuinã esse lectionem, neminem veritatis potius, quam altercationis amantem, fore puto, qui non mihi facilè concessurus sit, vers. 41. pro τὸ εἶναι τὸ ἀρχέτυπον videtur legisse Trapez. καὶ τοῦτον τῷ ἀρχετύπῳ clariore (meo quidem iudicio) sensu. vers. 48. deleo δὴ, & vers. pen. ἐστὶ pag. 667. vers. 1. ἀποκρ. vers. 13. post αἰώνιον addo ἔννοιαν. ex vet. interpret. & 44. pro ᾧδε, lego ποιεῖ & 48. post ὥστε, addo ὁ. pag. 668. ver. 32. legit Trapez. ἐπειδὴ μόνος τῇ ἀγεννήτῳ. 40. πᾶν ὄνομα. 46. ἄλλως τε. vers. pen. hæc verba τῇ κτίσματος nõ habet vetus interpretatio. pag. 669. vers. 16. lego ὑμᾶς. vers. 34. χρῖσιανοῖς. pag. 670. vers. 32. δέξασθε. vers. 39. ἀπαλείψομεν. pag. 671. vers. 32. ἢ τοῦτον. vers. 47. lic lege ἢ τὸ γεννητὸν, τὸ γεννητὸν δηλονότι. pag. 672. vers. pen. τῷ εἶδει vel γένει. pag. 673. vers. 34. fortasse pro ἀθροίσουσι legendũ ἀθροίσουσι. pag. 674. vers. 30. Hæc verba, παράλογον ἂν εἴη non agnoscit Trapezuntius. Ac sanè redundare mihi videtur. Vult enim Basilius, Eunomianos inficiari nullo modo posse, quin vera sint, quę prius dixit. Alioqui enim inquit magno emptũ vellem, vt hanc blasphemiam inficiari possent. vers. 38. post τῆς addo τοῦ πράγματος. ex vet. Interpret. pag. 675. vers. 35. lego cum Trapez. ἀλλὰ ποιεῖ μοὶ τοῦτο. vers. 43. χρῖσ ἀνεῦμα λέγοντος. vers. 47. διαφερόντως. non agnoscit Trapez. pag. 679. vers. vlt. lego, εἰ ὁ υἱὸς οὐκ ἁπλῶς. pag. 680. vers. 9. εἰρήσεται. pag. 681. vers. 26. ὁμοούσια οὖν πάντα τὰ γεννήματα pag. 683. vers. 5. pro ἐλάττονα. vet. Interpretis authoritate reponendũ ἀλλὰ. Et post. ἀδιαίρετον. vers. 26. ἐπεὶ. ibid. αὐτὸς γὰρ. vers. seq. ἀπαραλλάκτως. vers. 29. δι' ἄλλως. pag. 685. vers. 25. ἐπεὶ τὸ πιστεύειν, atque eodem loco impius quidam interpres malè vertit πρὸ αὐτοῦ post ipsum. pag. 678. vers. 2. ὀφειλόμενον, quod quidem vocabulum impersonaliter accipitur hoc loco, vt θεὸν pag. 690. vers. 42. hæc verba, ἀλλ' ἱκανῶς προσειρήσεται non videtur habuisse liber ille, quo Trapezuntius vsus est. vers. vlt. mutila Græca sunt, sic ex vet. interpret. explenda. ἀπεσὼν τῆς θείας ὁμοιώσεως, καὶ τοῖς κτυπήσιν ἀσωτίαις παρασυμβληθείς, καὶ ὁμοιωθεὶς αὐτοῖς.

pag.

pag. 692. vers. lego ταύτῃ τίνων. vers. 29. περιφρονῶν, vel καταφρονῶν. vers. seq. Videtur in superlatiuo Trapezunt. legisse μωρότατα. vers. 38. lego ἀνεῖλεν. vers. 41. λαλεμένων. pag. 694. vers. 8. ἰδία. non agnoscit Trapezun. vers. seq. ἄξιον lego. vers. 12. δίδοιπας. pag. 694. vers. 13. ὃ ἔτι. vers. 28. Trapezun. legisse videtur ὁ γὰρ δεῖ κτίσματος ἐνεργείαν θεὸς δοξάζεται. vers. 64. pro εἴτε τίς repono εἴπε τίς. pag. 695. vers. 9. post ἡμῶν θεὸς addo υἱὸς. Et ibid. lego ἀνόμοι ὑπαρχῶν. vers. 15. καὶ μάλιστα τὰ μὴ πίστεως πᾶσι φανερά, non vt vulgo ἀπιστίας. vers. seq. hæc verba in Trapezuntij versione non habentur. καὶ τὸν εἰς αὐτὸν μέλλοντων ἐλπίζειν. quæ tamen haud quaquam submouenda censeo, vers. 35. legendum videtur ὑπόστασις. pag. 696. vers. 10. κατ' ἰδιότητα. Atque hæc sanè sunt, in quibus, etsi leuiuscula quædam fortasse nõnullis videbuntur: nihil tamen leue est, quod non rudioribus, quorum etiam rationem in hoc scripti genere habendam esse puto, negotium interdum facessere possit.

Obseruata in Versionibus, atq; Editionibus Basilij, quæ ab improbatis Auctoribus prodierunt. Cap. XIII.

De Erasmo autem, post Catholicos, quos attulimus Interpretes, primò dicendũ est, non tam quod aliqua Basilij verterit, quàm quod curauerit, si potuisset, euertere. Ac de illo quidẽ locutus erat aliquando perhonorificè, vti decebat, Diuinitatem nempè, gemmas, summamque in eo eloquentiam agnoscens. Veruntamen vbi versioni Basilij manũ admouit, dubias fecit, & Paraphrasim ipsius in sexdecim capita Esaiæ, & partem Operis de Spiritu sancto ad Amphilochium, & secundam Homiliam de ieiunio. Hæc enim ipse Latinè reddidit, testatus aliorum versiones mendis scatere. Sic igitur scrupulum lectoribus injiciens, nec eximens, seminauit zizania, & abijt; qui neque fidem præstitit Culmensi Episcopo, & Ioan. Roffensi, postea martyri in Anglia, quorum iudicio in retractandis suis scriptis sese statutum promiserat.

Ac de Paraphrasi quidem Basilij Godefridus Tilmannus vir doctus, atque Catholicus Apologiam pro legitimo fœtu, ac germano Opere Basilij aduersus illum, quem vocat, Oplnatorem (non Aristarchum) texuit. Ea præfixa est, in Antuerpiensi editione an. 1567. Versioni suæ eiusdem Paraphraseos. Non sapere eam dicebat Erasmus phrasim Basilij, ac posse esse alicuius alterius Basilij. Sic item Lutherus, & Laurentius Valla, quibus Tilmannus respondet, pro re nata solitos fuisse Patres, ac pro diuersitate argumentorum, & qualitate Personarũ modo attollere, modo demittere stylum. Qui Augustinum De ciuitate Dei, ac in Psalmos scribentem perlegit agniturũ esse hanc sublationem, & demissionem in alterutro Opere. Mox è Simeone Metaphraste (quem & magistrum, & logothetem vocarunt) in suis collectaneis ex Antonio Melissa, & Maximo in suo itẽ Opere collectaneo, & ex Ioan. Damasceno in libellis de sacris imaginibus, sententias affert, quas Patres illi Græci è Basilij Magni Paraphrasi, tamquam ex ipsius fœtu legitimo decerpserunt. Et sanè item perantiqua exemplaria m.ss. passim idem præferunt nomen. Iam de parte Operis aduersus Eunomium, quam Erasmus opinatur assutam Basilio fuisse. *Equidem* (ait Iacobus Billius) *vix risum in stomacho tenere potui, cum quam leuibus planè, & stuppeis ratiunculis, auctoritatem eruditissimi libri obterere tamquam pio viro germanum suum fœtum eripere, aut certè imminuere nititur, animaduerto.* Primum ergo illud de varietate styli, quod Erasmus hic quoque obijcit, eluitur superiore ratione, quam Tilmannus, ac deinceps Billius attulere. Secundum autem quod carpit, quasi aliquid subinane insit in eo Opere, & in quo velut se ostendat didicisse, quæ Arist. in Prædicamentis, Porphyrius in libello de quinque vocibus tradiderunt, vix dignum est responsione; quam tamen Billius cordatè non omisit. *An* (inquit,) *cum totius disputationis cardo in exiguarum quidem, sed permagni interim momenti versaretur fide eiq; aduersarij externa disciplina præsidijs aduersus orthodoxos abuterentur, eruditissimum virum minimè decuit, quo gladio illi per ipsius latus Ecclesiam petebant, eodẽ ipsos trucidare, planumq; facere, eos armis etiam illis, quibus plurimum confidebant esse inferiores.*

De secunda verò Homilia de ieiunio nescit quid dicat Erasmus. Stylus idem est, & illa citatur à Damasceno in Pararellis; quod & facit Euthymius, qui quoties hunc librum in sua Panoplia nominat, eum triginta capitum nuncupat.

Cæterùm sibi rectius consuluisset Erasmus, si versiones suas accuratius expendisset, quare qui censor aliorum voluit esse, censuram patiatur & ipse ab alijs. Sic autem Billius de illo.

Quoniam librum illum de Spiritu sancto, qui Basilij Magni nomine circunfertur, verum ac germanum ipsius esse superiore capite ostendimus, nunc in quibus Erasmi versio à Græcis interdũ dissideat annotare non grauabor. Nec tamen omnia huc cumulabo, sed

ea dun-

ea duntaxat quibus sententia corrumpitur, aut certè obscuratur. Ac primum iplius verba apponam, tum Græca, quæ mox ipse, vt potero, Latina faciam. Cap. 1. *Verum etiam vt eos, qui illi huius studijs consortes sunt, & omnium laborum socij sunt, ad perfectionem festinanti, ad vberiorem profectum prouocemus.* Græcè, προάγειν ὃ εἰς τὸ πρόσω, συνεφαπτόμενος αὐτῷ τῆς σπουδῆς, καὶ πάντα συνεκπονοῦντας ἐπειγομένῳ πρὸς τελείωσιν. id est, *vt eum porro prouehamus, studiumq; vna cum eo suscipiamus, atq; ad perfectionem contendenti socios laboris nos adiungamus.* Paulò post testimonijs de Christo prolatis. G. ἐν τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίοις. id est, *tum cum martyrio pro Christo perfungendum est.* Et infrà. *Cum alij quidem ex his, qui tum aderant, id obseruarunt.* G. ἐπέσκηψαν τινες τῷ παρόντων. id est, *ingruerunt in nos, vel reprehenderunt nos.* Non enim idem est, ἐπισκήπτειν, quod ὀπτηρεῖν. Cap. 2. Librariorum negligentia pro Aetio, Aerio legitur. Cap. 3. *Aliàs sine quibus ratio nō subsistat.* Τὸ ὃ τῷ in Græcis his verbis aliquid deesse Latina satis ostendunt: post dictionem ἄνευ οὐκ ἄνευ λόγον ὑπέχειν. id est, *aliàs autem hanc rationem habere, vt sine ijs nil efficiatur.* Mox, *vt causæ vocabulo aliàs declaretur ipse conditor, aliàs instrumentum.* G. ὥστε ἄλλως τὸν δημιουργὸν σημαίνεσθαι, ἢ τὸν ὄργανον ἄλλως. id est, *ita vt aliter opifex, aliter instrumentum significetur.* in fin. *à rebus sensilibus.* G. παρὰ τῶν ἐξωθεν. id est, *à profanis auctoribus.* Cap. 4. *Haud tamen libertatem vllo modo seruire iuxta submissionem, & indignitatem rerū sensibilium, sed iuxta id, quod semper adest, ad exprimendam rerum proprietatem vocabulis nonnihil abutimur.* G. ὐ μὴν τῷ γε τῆ πνεύματος ἐλευθερίαν δουλεύειν ἑαυτῶς φαμὲν τῇ σμικροπρεπείᾳ, τῶν ἔξωθεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀεὶ προτυγχάνον οἰκείως τοῖς χρείαις ὑπαλλάττειν τὰς ἐκφωνήσεις. id est, *haud tamen Spiritus libertatem humilibus & abiectis, externorum auctorum disciplinis prorsus seruire dicimus, verum habita ratione eius quod subinde occurrit, accommodatè ad id quod ex vsu est, enunciationes immutare.* Cap. 5. *Quis hic non prorsus id, quod absurdum est, significat* ἄπορον, non idem est quod ἄτοπον, sed ἀδωάτον. Et infrà. *Ioseph loquens de insomnijs, quæ viderat in carcere.* Vertendum potius. *Quæ viderant ij, qui in carcere erant.* Cap. 6. *Vt iam non possint dicere per hanc vocem inferiorem dignitatis gradum significari.* G. λοιπόμενον τίνων αὐτὸς τὰ ἀξίας ὑποδείξῃ διὰ φωνῆς ταύτης δυλεύειν λέγειν. id est, *Reliquum est igitur, vt per hanc vocem inferiorem dignitatis gradum indicari asserant.* Et aliquanto post; *Scabelli locus ijs conuenit, qui sunt inferioris existimationis.* G. τοῖς ὑποδεδεμένοις ὑποπλώσεως. id est, *ijs, qui subiectione opus habent.* Cap. 7. Nouam formā præferunt veteri. G. ἐσθῆτα *vestem*, vbi etiam per φιλοκόσμους *mundi amantes* libentius intellexerim, quàm *ornatus studiosos.* Cap. 8. *Rex vocatur eorum, qui iam transgressi sunt, legitimaq; castigatione opus habent.* G. βασιλεὺς ὃ λέγεται τῶν ὑπεραναβεβηκότων ἤδη, καὶ τ ἐν νόμῳ δίκης ἀσίας δεομένων. *Rex autem dicitur eorum, qui altius iam assurrexerunt, ac legitimo imperio, & gubernatione opus habent.* Paulò post, *grauiter laborantem suscipere dignatus est.* G. ἐξωπλισμένος *sanare* ita vertit Erasmus, quasi legisset δεξιώμενος. Non longè hinc, *ob promptitudinem illius, quod erat in nobis.* G. ἐκ τ ἑτοιμασίας τ ἐφ' ἡμῖν. id est, *per liberi arbitrij nostri præparationem.* Aliquanto inferius. Audientes enim viam, &c. G. τῷ γὰρ εἱρμῷ καὶ τάξει δεῖ τῶν ἔργων τ δικαιοσύνης, καὶ τ φωτισμὸν τ γνώσεως ὅτι τὸ τέλειον προκοπῶν ὁδὸν ἐξακούομεν, ἀεὶ τ πρόσω ἐπορεγόμενοι. id est, *per viam profectum eum, qui serie quadam, atq; ordine per iustitiæ opera, & scientiæ illuminationem ad perfectionem fit, intelligimus semper id, quod anterius est appetentes.* Videtur autem Erasmus legisse, ἀεὶ ὃν τὸ πρόσω ἐποιγόμενοι, non τ πρόσω ἐπορεγόμενοι. Non longè hinc, *Qui gubernat omnia verbo veritatis suæ.* Lege, *qui portat omnia verbo veritatis suæ.* Mox, *naturam habet inuiolabili potentia obsequentem.* G. βουλήματι ἀβιάστῳ *voluntate nō coacta.* Non longo post interuallo, *neq; enim ex operum differentia, &c. Hæc, si mallem. Non enim ex operum differentia Pater conspicitur, quòd videlicet peculiarem, atq; à filio distinctam actionem habeat (quæcunq; enim viderit Patrem facientem, hæc & filius similiter facit.) Verum ex gloria quæ ei, ab vnigenito defertur, operum miraculum carpit.* In fine, *non autem sumitur ad proloquium causæ efficientis.* G. ὅτι κατηγορίᾳ, *ad insectationem, ac reprehensionem.* Cap. 9. *A tumultu cupiditatum.* G. καλίδος, *labe*, Cap. 10. *Sicut solent aris alieni debitores, qui sanè cordati sunt.* G. οἱ δ ἤθεν εὐγνώμονες. id est, *qui scilicet candidi sunt.* Hæc enim ironicè legi debent. Aliàs enim potius scribendum esset ἀγνώμονες, hoc est *malæ fidei.* Neque enim debitores illi bonæ fidei sunt, qui nisi syngraphis suis vrgeantur, debita non agnoscunt. Cap. 12. *Neminem verò debet offendere.* G. παραχρυέδω, *in fraudem inducat*, παραλογιζέδω. Cap. 14. in fine. *Quorsum igitur attinet his aliquid addere in quibus abundè multæ sunt obiectiones dissolutæ?* G. τί οὖν πρὸς τύτοις ἔτι, πολλῶν γὰρ δ τῶν δυσλύσεον ὑπορῦσιν. id est, *quid igitur adhuc sequitur? Multis quippe solutionibus abundant.* Cap. 15. *Quæ & præcedentem finiat, & initium det secuturæ.* Corruptè hic in Græco legitur παραιτιῶτα, pro quo scribendum πραγῶτα, vt etiam apparet legisse Erasmum. Inf. *vtq; quæ illud seculum iuxta naturam possedit, hæc nos occupantes corrigamus.* G. ὥστε ἅπερ ὁ αἰὼν ἐνεῖνος καὶ φύσιν κέκτηται ταῦτα προλαβόντας ἡμᾶς ἐν προαιρέσεως καθρθοῦν. id est, *vt quod æuum illud suapte natura habet, hoc nos per animi inductionem occupantes præstemus.* καθρθοῦν enim longè aliud significat quam διορθοῦν. Id quod plerique non satis animaduertentes, sæpè labuntur. Non longè post. *Insuper & illinc cognoscitur, quàm excellens sit gratia, quæ à spiritu confertur in baptismate.* G. ἔτι κἀκεῖθεν τ ἀπὸ τ πνεύματος

χάεισος

χαειζος πρὸς τὸ ἐν ὑδατι βάπτισμα γνώσιμον τὸ διάφορον. id est, *Adhæc hinc, quoq; perspicuum est, quantum inter eam gratiam, quæ à spiritu proficiscitur, & baptismum eumi qui aqua tantum constabat, discriminis sit.*

Atqui quæ etiam in capitibus sequentibus obseruata sunt ab eodem Billio, hæc sunt. Cap. 16. *Ita in intelligibili gubernatione impossibile est illam insititiam manere vitam absq; spiritu.* G. οὕτω καὶ ὅτι τ νοητῆς διακοσμήσεως ἀμήχανον τὸν ἔνθεσμον ἐκεῖνον διαμεῖναι ζωὴν ἄνευ τ πνεύματος. id est, *sic etiam in eo ordine, qui animo tantum ac ratione intelligitur* (hoc est in Angelis) *impossibile est piam illam ac sanctam vitam permanere citra Spiritum sanctum.* νοηταὶ διακοσμήσεις, idem quod ὑράνιαι δυνάμεις. id est, *Angeli*, videturque Basilius hoc vocabulum mutuatus à Dionysio Areopagita in cœlesti Hierarch. Inf. *Attamen aliquo pacto videtur esse semel consignatis.* G. ἐσφραγισμένοις. id est, *Baptizatis.* Id enim hoc loco vox hæc significat. Cap. 17. *Verbo tantum intelligibilem* λόγῳ. id est, *ratione.* Non multo post. *Prolixius quàm vt huic conueniat festinationi.* G. μακρότερον ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὁρμήν. id est, *longius quàm pro præsenti instituto.* Cap. 18. *Alij verò qui cæteris in rebus nihil immutant, &c.* Multa hoc loco peccat interpres, quæ, ne prolixus sim, non enumero. Græcè autem sic habent. οἵ γε ὑδενὸς τ̃ ἄλλων ἐκ τ̃ ἀριθμοῦ προσθήκης ἀλλοιουμένου, ὅμως ὅτι τ θείας φύσεως εὐλαβοῦνται τ ἀριθμὸν, μὴ δι' αὐτὸ τ ὀφειλομένης τῷ παρακλήτῳ τιμῆς ὑπερβῶσι τὸ μέτρον, &c. id est, *Qui quidem, cum nulla omninò res alia ob numeri accessionem immutetur, tamen in diuina natura numerum metuunt, ne scilicet per eum honoris Paracleto debito modum excedant. At ô sapientissimi, maximè quidem supra numerum sint ea, quæ intellectu comprehendi nequeunt: quemadmodum prisca Hebræorum pietas peculiaribus quibusdam notis ineffabile Dei nomen exprimebat, ita nimirum eius supra res omnes eminentiam indicans. Quod si etiam numerum adhibere opus est, at certè nequaquam per eum versutè deprauanda est veritas.* Aliquanto pòst, *quantum par est, solitarium à rebus compositis, ac multitudinem habentibus abesse.* G. ὅσον εἰκὸν τ μοναδικὸν τ̃ συγκριτικῶν. id est, quantum probabile est singularem numerum à compositis distare. Et proximè; *sed os Dei maiestas.* G. καὶ τὸ στόμα θεοπρεπῶς. id est, *& os vt Diuinitati consentaneum est, intelligi debet.* Mox *natura generabilis.* G. γενητὴ. id est, *generata.* Ibid. *in sua magnitudine incomprehensibilem.* G. ἐν τῷ μεγέθει αὐτ̃ ἀπροκαλύπτον. id est, *in sua magnitudine reuelans.* Erasmus ita vertit quasi esset, ἀκατάληπτον, sed malè. Cap. 19. *Quodq; in beatitudine nihil desiderant virtutes.* G. τὸ ἐν μακαριότητι διαρκὲς. id est, *Beatitudinis perpetuitas.* De Angelis loquitur. Paulo post, *à terrena mortalíq; vita.* G. ἐμπαθῶς, *turbulentis affectibus obnoxia.* Mox, *num hæc sunt humilis aut aspernandi verba?* G. καταπληκτικόν, *trepidi ac metu consternati.* Non longè hinc, *Quin & interpellat*, inquit, *pro nobis. Itaq; quantum supplex est infra beneficij auctorem, tantum spiritus iuxta dignitatem excedit à Deo.* G. ἀλλὰ καὶ ἐν τυγχάνει, φησὶν, ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε ὅσον οἰκέτης τ̃ εὐεργέτου λείπεται, τοσοῦτον τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν ἀξίαν ὑστέρηκε τ̃ θεοῦ. id est, *at inquies etiam pro nobis interpellat. Ac proinde quantum is, qui supplex est, beneficij auctore inferior est, tantum quoq; Spiritus ratione dignitatis à Deo excidit.* Et paulò post. *Ideò pia ac Diuina gloria illum multabis.* G. τούτου ἕνεκεν τὸν εὐσεβῆ, καὶ θείαν δόξαν περὶ τούτου ζημιωθήσῃ. id est, *ideo pia ac religiosa de eo fide sententiáq; multaberis.* Cap. 20. *Excutiunt seruitutem.* G. ἀφίστανται. id est, *Imperium detrectant, neq; enim Dei seruitutem quisquam excutere potest.* Cap. 21. *Euanescunt lucernæ solis aduentu* ἀργοῦσιν. id est, *Superuacaneæ sunt.* Cap. 22. *Collaudatis discipulis, quod munda essent vitæ.* G. μαρτυρήσας τοῖς μαθηταῖς. id est, *cum hoc discipulis testimonium dedisset, &c.* Cap. 24. Plebeius homo. ὁ κοινὸς *quilibet homo.* Mox, *in donis ad obedientiam conferentibus.* G. ἐν ταῖς εἰς ὑπήκοον χάρισιν. id est, *in beneficijs erga subiectos.* Paulò post, *In Dei laudibus.* G. ἐν ταῖς ὑπὲρ χριστ̃ ἀπολογίαις. id est, *in defensionibus pro Christo.* Ibidem, *esse qui hæc omnia neglexerint, & ignorata communione, quæ est in omnibus Patri, & Filio, distrahant Spiritum, nescio an quisquam Sancti Spiritus particeps conficturus sit.* G. ταῦτα πάντα παριδόντας, καὶ τ ἐν πᾶσι κοινωνίας ὑπολαθομένους, ἀπὸ πατρὸς, καὶ υἱ̃ διαστᾶσαν, οὐκ οἶδ' εἴ τις μέτοχος πνεύματος ἁγίου σωθήσεται. *His omnibus neglectis, communioneq; ea, quam in omnibus rebus habet, obliuione transmissa, à Patre, & Filio eum distrahere, haud scio an quisquam spiritus particeps vnquam assensurus sit.* In fine. *Vertunt in insultum blasphemiæ* G. ἐφόδιον, id est, πρόφασιν, occasionem. Cap. 25. *Ne nobis facessant negotium.* G. μηδὲ ἡμᾶς ἐξεργετωσαν, id est, *Ne nos quidem ab ea excludant*, id est, *nobis quoq; idem ius permittant.* Proximè, *non est amplius ad contraria accommodabilis.* G. ἐπέτι ὄντων ὁμοίως τοῖς ἐν αντίοις ἐν ἐπιχείρησι. id est, *non iam æquè aduersariorum aggressionibus patet.* Non multo post, *Vt in scriptura repertas inducere.* G. τὰς μὲν ἐγγράφειν. *comprobare.* Ibidem, *tametsi primo statim auditu euidens sit vtendi libertas.* G. ἐναργὲς ἔχει τὸ χρήσιμον. id est, *euidentem vtilitatem habet.* Haud longè hinc, *indenunciatum bellum.* G. ἀπήρυκτον. implacabile. Non ita longè hinc, *Mordicus hanc vocem in velut humilem addunt spiritui.* G. καὶ ἐνδυμάτα τ φωνῆς ταύτης ὡς ταπεινῆς τ̃ πνεύματος περιέχονται. Quo loco si sententiæ vllus respectus est, delendum, τ̃ πνεύματος. *acerrimè, ac velut consertis manibus hanc vocem vt humilem retinent.* In fine. *Si non eam proditricem pronunciarint.* G. ὡς προδότιν ἀπορρήσσουσιν. id est, *vt proditricem abdicent.* Cap. 26. *Et vna simul cum ipso igni esse*; lege, *at vna.* Paulò inferius, *At sanè illud nequaquam, leuis*

momenti est. G. τὸ οὐκ ἄβαρες. id est, *Hoc non caret inuidia*, φόρτικον ὄν. Cap. 27. *Imprudentes & ea damnabimus, quæ in Euangelio necessaria ad salutem habentur.* G. λαθοιμὶ ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καίρια ζημιοῦντες τὸ εὐαγγέλιον. id est, *Imprudentes grauissimum Euangelio detrimentum inferemus.* Loquitur de traditionibus, quæ sine certissimo Euangelij detrimento cõuelli abijcique nequeunt. Proximè inuocationis verba, *cum ostenditur panis Eucharistiæ, &c.* τὰ τῆς ἐπικλήσεως ῥήματα. intelligit verba hæc, quibus in sacra Liturgia Græci precibus à Deo postulant, vt Spiritus sanctus super proposita dona veniat, eaque benedicat, & sanctificet, atque in Christi corpus & sanguinem vertat. De quo vide Liturgiam Basilij, & Chrysostomi. Mox, *consecramus aquam baptismatis.* G. εὐλογοῦμεν. id est, *Benedicimus.* Rursus infrà, *Iam ter immergi hominem vnde est traditum?* G. πόθεν. id est, *vnde ex scriptura haustum?* Vt enim vertit Erasmus, seipsum oppugnaret Basilius. Aliquanto post. *Mentem ad contemplationem dogmatum inhabilem exercens.* G. δυσθεώρητον κατασκευάζουσι τὸν νοῦν τῶν δογμάτων. id est, *intellectu difficilem reddens dogmatum sententiam.* vel, *dogmata ita comparans, vt eorum sensus non facilè percipi possit.* Infrà, *adhuc neq; mediocrem perfectionem ad mysterij vim afferentem.* G. συμπλήρωσιν. id est, *adumentum.* Non longè à fine, *reijcere aut aliter scribere.* G. ἀθετῆσαι (sic enim scribendum, non ἀπαιτῆσαι, vt editum est) ἢ διαχέαντα inducere, *obliterare.* Cap. 28. *Videamus si quam excusationem.* G. ἀπολογίαν. id est, *defensionem.* Excusantur enim errata. Grauius autem est id quod sequitur. *Istos verò ne id quidem spiritui, qui in eos venit, tribuere.* G. τῷ δὲ πνεύματι τούτους μηδὲ τοῖς ἀνθρώποις ἐξ ἴσου μετὰ χεῖρας εἶναι. (Sic enim scribi debet, non οἷον, vt excusum circumfertur) τὸ γε εἰς αὐτοὺς ἧκον μεταδιδόναι. id est, *Hos verò spiritui, quantum quidem in ipsis est, neq; hoc tribuere, vt æquè saltem atq; homines cum Christo sint.* Infra, *Nam simul affligimur, simul quoq; glorificabimur.* Ibidem, *vt pari saltem tecum honore digneris.* G. ὡς μηδὲ τοῖ τῷ ἰσων τυγχάνειν ἀξιῶν. id est, *tanquam nec pari quidem tecum honore afficiendum ducens.* Mox, *Non vt ostendam tantundem.* Adde, *duntaxat.* Hoc enim hic significat τοσοῦτον. Alioqui impius esset sensus. Quæ sequuntur valdè vitiosa, & à Basilij mente aliena sunt. *Quid autem orabunt isti, qui cum nesciant, an aliquid magnificum, vel loqui prouocentur à spiritu, tamen tanquam possint assequi dignitatis modum, quod in dictis nimium est, castigant, quod oportebat suam deplorare infirmitatem, quoniam pro his, quæ facta accepimus, ne verbis quidem gratias agere simus idonei.* G. οἱ δὲ τιθρωσεύζονται μὴ εἰδότες, ἐάν τι καὶ φθεγξαθῆ σεμνὸν ὑπὸ τοῦ πνεύματος προαχθῶσιν, ὡς ἐφικνεῖσθαι τῆς ἀξίας, κολάζουσι τὸ λόγῳ τὸ ὑπερπίπτον τῷ συμμέτρῳ, &c. id est, *Isti autem quid orare debeant nescientes, si quid etiam magnificè loqui à spiritu impellantur, perinde atq; dignitatem ipsius assequantur, quod in dictis modum excedit reprimunt. Quos quidem potius imbecillitatem suam deplorare conueniebat, &c.* Cap. 29. *Ex nobis primum cepit impetus.* G. ὥρμηται, *initium sumpsit.* Et infra. *At de cæteris fortasse dubitari possit, aut credi possint per intolerabilem audaciam à scribis immutata, ἢ καὶ μεταχαράττειν δυσφώρατον ἔχειν τῷ κακουργίαν.* id est, *aut etiam immutata iam ratione, vt fraus ægrè deprehendi possit.* Erasmus ita vertit, quasi δυσφύλακτον haberetur in Græco. Sed planè incommodè. Non multo post, *quem tanquam aggressorium* (sic enim legitur librariorum errore) *discipulis suis reliquit festinans iam ad perfectionem, quæ fit per ignem.* G. ὃν ὥσπερ ἄγό τι ἐξιτήριον τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ καταλείποιεν, ὁρμῶν ἤδη πρὸς τὸν διὰ πυρὸς τελείωσιν. id est, *quem velut aliud quoddam legatum familiaribus suis reliquit, cum iam ad ignem;* nam hoc martyrij genere perfunctus est) *proficisceretur.* Τὰ ἐξιτήρια, dona sunt, quæ quispiam in discessu in amicos suos confert. Non longo interuallo. *Nonne per hanc vocem orat?* G. οὐχὶ ταύτῃ τῇ φωνῇ πρεσβεύει. id est, *Nonne hanc vocem tuetur, ac summo honore prosequitur?* Cap. vlt. *Rapidumq; Aquilonem.* G. λαῖλαπα ὕδατος. id est, *vehementem imbrem.* Proximè, *alios quidem veluti sui proditores ad ipsam desperationem vltro transfugere.* G. τοὺς μὲν καταπροδιδόντας, καὶ παραυτίκα τῷ ἀγωνίαν αὐτομολοῦντας. id est, *alios quidem castra sua prodentes, atq; flagrante prælio transfugientes.* Mox, *ad extremum prouecta inuidia.* G. ὁ πρὸς τὸ ὑπερέχον φθόνος. id est, *inuidia aduersus præstantiores.* Non longè hinc, *incredibilium malorum, dum ob omnem vitæ spem ereptam prorsus non timent peccare.* G. ἡ τῶν κακῶν ὑπερβολὴ διὰ τὸν πρὸς τὸ ζῆν ἀπόγνωσιν πᾶσαν αὐτοῖς τοῦ ἁμαρτάνειν ἄδειαν ἐμποιοῦσης. id est, *incredibili quadam malorum magnitudine ob vitæ desperationem omnem eis peccandi licentiam afferente.* Ibid: *primam assequendi laudem, &c.* Apertius, *de primatus contentione nihil remittant.* Notandum autem id, quod non longo post interuallo ait Basilius ad firmandum inter sceleratos homines seditionis societatem, nullam coniurationem parem vim habere, atque erroris similitudinem, id quod calamitosissima tempestate magno suo malo experitur nostra Gallia. Quid enim hac Hidra hæretica tetrius, quæ toties fecta, atque truncata, semper coalescit? Sed his omissis duo hæc loca quæ restant, absoluamus. *Nam si vera locutus est Ecclesiasticus,* lege, *Ecclesiastes.* Paulò post, alij verò dominantur. G. ἐπικρατοῦσι plausus excitant. Videtur Erasmus legisse, ἐπικρατοῦσι, sed malè.

Hæ-

Hæreticorum versiones. Cap. XIIII.

Sed & alij quoque qui fuerunt hæretici Basilium verterunt in Latinum, quorum penè primus, Ianus Cornarius Medicus Zuiccanensis, qui plura eius Patris Latinitate donauit, exceptis in Esaiam, & Psalmos Commentarijs, atque Epist. alijs quibusdam, quæ sunt in posterioribus editionibus Parisiensi, atque Antuerpiensi. Accessit VVolfgangus Musculus, qui & versionem suam, vna cum quibusdam alijs emitti curauit an. 1565. ex Basileensi typographia, Bilibaldus autem Pirkaimerus vertit Monodiam Gregorij Theologi in Basilium, quæ versio in Antuerpiensi editione an. 1568. vti & aliorum quorundam hæreticorum inserta est.

De quibus omnibus nil aliud dicendum est, nisi quòd cum in Regula tertia Indicis librorum prohibitorum à Pio IV. ac deinde ab alijs Pont. Max. versiones Scriptorum etiam Ecclesiasticorum, quæ hactenus editæ sunt à damnatis auctoribus, permittantur, modo nihil contra sanam doctrinã contineant, hoc inprimis curatũ iri spero, vt hæ versiones inter sese collatæ aut purgentur, sicuti de Erasmo Billius fecit, aut certè à Catholicis Basilius integrè, & optimè versus, faciat illas omnes euanescere. Interea & initio de istis versionibus dixi, claudam hanc meam de Basilio tractationẽ verbis ipsius Musculi, vt intelligatur, quàm se ipsos hæretici suo gladio iugulent. Is enim Epistola illa ad Lectorem, quã editioni suæ præfixit, ἀσκητήεια, quæ sunt cœnobia regulis religiosis instituta, mirificè commendat, cum de Asceticis à Basilio Magno scriptis agit. At ô bone Iesu, ecquam fidei puritatem, ac quænã cœnobia Musculus à Basilio commemorata cernimus alia, quàm ea, in quibus cum Damaso Pont. Romano, cum Ambrosio Episcopo Mediolanensi, cum Gregorio Nazianzeno, Catholica tunc communicabat, ac hodieque cõmunicat Ecclesia?

Basilij Magni Operum Catalogus, quæ circunferuntur ex Officina Philippi Nutij, Anno 1568. Antuerpiæ. Cap. XV.

In Opificium sex dierum, Homiliæ 11.
De Paradiso, Homiliæ 4.
In quosdam Psalmos, Homil. 18.
Ad Populum varijs argumentis, Hom. 19.
Exhortatio ad Baptisma.
De Baptismo, lib. 1.
Terra promissionis, quibus debeatur, Homil. 1.
Aduersus Apologeticum Eunomij, lib. 5.
De Spiritu sancto, lib. 1.
In Ascetica, siue exercitamenta monachorum, Homil. 8.
Ethicorum, hoc est, Moralium, Regulæ 80.
De institutionibus monachorum, Hom. 11.
Regulæ fusius disputatæ, num. 55.
Regulæ compendiosius disputatæ, nu. 313.
Animaduersiones aduersus Canonicos delinquentes.
Constituti ones Monasticæ.
Ad Chilonem Discipulum Epistola.
Admonitio ad Iuniores.
De laudibus Eremi.
Ad monachos elapsos Epistolæ 11.
Animaduersiones in Cœnobitas, num. 49.
De vera Virginitate, lib. 1.
Epistolæ Basilij, & Gregorij Theologi 180.
Ad Filium spiritualem admonitio.

Adiecta sunt.

Expositio in 16. priora Prophetæ Isaiæ capita.
Aduersus eos, qui calumniantur, quòd colamus tres Deos.
Epistolæ tres ex descriptis calamo libris.
Canones Basilij cum Commentarijs Balsamonis.
Orationes 24. ex Basilio excerptæ per Simeonem Magistrum.
Liturgia, siue Missa D. Basilij.
Grehorij Nazianzeni Theologi Monodia in laudem Basilij.
Scholia D. Basilij in Psalterium Dauidicum.
Viginti, & vna D. Basilij Epistolæ.
Gregorij Nazianzeni in Basilium funebria, siue sepulchralia.
Ex primo Fastorum Baptistæ Mantuani, carmen in laudem D. Basilij.

Admonitos autem velim doctos viros, qui editioni operum S. Basilij præsunt, eos de Commentario in Psalmos, qui ad calcem reiectus est, edendo admodum sollicitos esse non debere, cum nihil aliud sit quam cinnus duorum Patrum Commentariorum Chrysostomi scilicet, & Theodoreti.

Nam ea, quæ in Psalmum primũ scribuntur, & in alios tredecim sequentes, ex Chrysostomi homilijs in Psalmos decerpta sunt, in epitomen redactis, quarum antiquus est interpres apud Chrysostomum, vt ex manuscriptis collegit noster Fronto Ducæus, qui & me hac de re monuit, nõ autem Gentianus Heruetus, vt credidit Sixtus Senensis. Istius

Digitized by Google

verò commentarij Basiliani VVolfgangus Musculus interpretationem pertexuit anno 1565. & apud Oporinos Basileæ curauit excudi.

At quia non extabant (vt neque nunc extant) homiliæ Chrysostomi in Psalm. 15.16. 17. & cæterorum, vsque ad quadragesimum secundum, is, qui Commentarium hunc consarcinauit, Theodoreti verba exscripsit, vt ex collatione interpretationis Musculi, & Antonij Card. Caraffæ liquebit.

Iam quia reperitur homilia Chrysostomi in 42. Psalmum, & reliquorum vsque ad quinquagesimum primum, ex cuius scriptis in Compendium redactis sic collector suam telam confecit.

Rursus vbi se destitui Chrysostomi Sermonibus sensit, ad Theodoretum redijt, vt in quinquagesimum primum, & cæteros vsque ad centesimum octauum commentaretur, eiusque factus est amanuensis.

Centesimum verò octauum, & reliquos quadraginta duos è Chrysostomo petitis enarrationibus illustrauit: quo admonemur frustra nos Chrysostomi homilias nō quæsturos in alios Psalmos, quarum epitomen in hoc Oporiniano Commentario apud Basilium non repererimus.

De hoc item monendum censeo Lectorem, ne forte Græcum textum istius Commentarij in Psalmos requirat, neúe onerentur ijsdē duplicatis voluminibus, qui Sanctorum Patrum opera Græcolatina sunt empturi, & bis eiusdem rei pretium numerare cogantur.

Porrò Basilij Operum editio Græca extat antiquior Basileæ excusa an. 1532. quæ continet sermones in Hexaemeron, in Psalmos; & Homilias sequentes librum de Spiritu sancto, & Epistolas. Extat item aliud volumen, Venetijs editum an. 1535. apud Sabios, quo continentur Ethica, & Ascetica, liber de Virginitate, & contra Eunomium libri.

Tertia editio Basileensis est anni 1551. cui Ianus Cornarius præfuit. Altera verò ibidem, de qua diximus an. 1565. curante VVolfgango Musculo hæretico, qui Argyropyli, Volaterrani, & aliorum interpretationes castigasse scripsit, & quosdam libros ipse vertit, si non euertit.

At secunda editio. Iani Cornari, qui Opera omnia Latinitate donauit, prodierat in lucem Basileæ an. 1552. apud Frobenianos & Episcopios.

Vltima verò, Parisiensis fuit anni 1566. quam Gillotius Torrensis correxit, & Tilmannus Cartusianus in multis ad exemplar Græcum castigauit, quam typographi deberent sibi proponere sequendam, & è regione Græci textus attexendam. Ad quam denique adijcerentur Notæ eiusdem Frontonis Ducæi ad eundem Auctorem, quas se habere in promptu mihi nouissimè scripsit. Cæterùm, audio cudi nunc Parisijs D. Basilium. Cùm autem post eam Nutij editionem, alia eiusdem D. Basilij Opera in lucem sint data, eadem huc meritò adijcimus, quæ sunt: Sanctorum Basilij, & Gregorij Theologi, Dialogus De inuisibili Dei essentia. Tomo 4. Biblioth. SS. PP. Anaphora ex vetustissimo Codice, Syriaca lingua & charactere, scripto, traducta per Andream Masium. Eiusdem precatio qua solebat factis sacris, vti apud Deum, translatus ex Syriaco, per eundem Andream Masium Tomo 6. Biblioth. SS. PP. edit. 2. & S. Basilij Liturgia de qua in liminari Epistola Victorius Scialach Maronita, scribit ad Marcum Velserum, cui tres à se conuersas, ex Arabico Liturgias dicauit. Sed & vide in hoc Apparatu, in verbo, Liturgica, siue Liturgiæ, & in verbo, Victorius Scialach. Quin & Henricus Canisius Tomo 5. antiquæ Lectionis inseruit, Rationes Syllogisticas Basilij Magni, atque huius & Gregorij Nazianzeni Expositionem fidei. At postremò, hoc est an. 1603. Michaël Sonnius Parisijs Basilium Magnum, sic recudit, vt superiori Catalogo adiecerit.

Hexaemeron D. Basilij ab Eustathio translatum, nunc primum in lucem editum ex Bibliotheca Nicolai Fabri. Quam quidem versionem in gratiam Sincleticæ Germanæ Diaconissæ Latinam fecit Eustathius, cuius meminerunt Cassiodorus libro de Institutione Diuinarum Scripturarum, Iunilius Episcopus Africanus, siue potius Beda (nam Iunilius Afer Eustathio antiquior est) in præfatione Commentarij in Genesim. Sigebertus, cap. 21. libri de Illustribus Scriptoribus.

Epistolæ duæ S. Basilij ad Presbyteros Tarsenses, & ad eos, qui sunt Tarsi, Flaminio Nobilio interprete. Sunt autem (ait idē Haminius) à sanctissimo illo Patre ad duos quasi hominum conuentus scriptæ, nonnihil in causis Ecclesiasticis dissidentes, quos ita inter se conciliare studet, vt in præcipuis tamen dogmatibus, id est in ijs, quæ ab Ecclesia sunt definita, aut ex Sacra Scriptura manifesto deducantur concordes esse velit. Itaque optimam hæ Epistolæ dissensionum sedandarum rationem docent.

Digitized by Google

Additus est Tractatus S. Basilij De consolatione in aduersis, siue Epistola consolatoria, vberrima, incerto, sed perantiquo Interprete.

Anaphora, siue Missa S. Basilij ex lingua Syriaca in Latinam conuersa ab Andrea Masio, qui & causas affert cur ista sit compendiosior, quàm ea, qua prolixiore Græci ex Basilio vtuntur, & ostendit in vniuersa Syria hodieque Anaphoram hanc, siue Liturgiam ad vsum adhiberi. In Opera S. Basilij Notæ Frontonis Ducæi Societatis nostræ Theologi. Reliqua verò D. Basilij, quæ Græcè m.s. extant, cum in varijs Bibliothecis asseruentur, è Catalogis, quos Apparatui nostro adtexuimus, cognosci poterunt.

BASILIVS Ancyranus Episcopus *Arcis Michea*, scripsit contra Marcellum, & de Virginitate librum, & nonnulla, & sub Rege Constantio Macedonianæ partis cum Eustathio Sebasteno Princeps fuit, hæc Hieronymus in Catal. Vixit anno 330. Trit. At alij codices habent *Episcopus artis medicinæ*. Lypsius verò pro *Medicinæ* legit *Medicæ*: quomodo & codex Viridis Vallis habet. Sophronius Simpliciter habet βασίλειος ἀγκυρανὸς ἐπισκόπος, hoc est, *Basilius Ancyranus Episcopus*. De arte Medica verbum nullum. In Gemblacensi cod. *Basilius Ancyranus, Episcopus Arcis Michea*: quam lectionem veram, ac genuinam putat Suffridus. Est autem (inquit) Mecha ciuitas Arabiæ, in qua pseudopropheta Mahomet conditus est, ideoque ob illius memoriam hodie non minus à Saracenis, ac Turcis peregrinatione suscepta inuisitur, quàm Hierosolyma à Christianis. Hæc igitur Arx quondam in Ciuitatem progressu temporis per Saracenos erecta est, ita vt nunc inter Arabicas præcipua sit: codex Sigebergensis habet etiam *arcis Michea*. Suidas autem apertè illũ nominat ἰατρὸν, hoc est, arte Medicum.

BASILII Cappadocis monachi (alius hic est à Basilio Magno) ἀναφορὰ πρὸς τὸν μητροπολίτην θεσσαλονίκεια ἐκείνων κύριον Νικήταν, habetur cum canonibus Conciliorum, quos Ioannes Zonaras exposuit.

BASILIVS Cilix, Ecclesiasticam (vt inquit in sua Bibliotheca Photius) historiam condidit ab obitu Simplicij Romani Pontificis vsque ad Anastasium Dicorum Imp. & Simplicius ille fuit, qui Acacio Constantinopolitano Episcopo scripsit, ne cum Petro turbante Alexandriam communicaret. Cæterùm Basilius hic, se duos alios historiæ libros scripsisse dixit, alterum à tempore Martiani Regis vsque ad Zenonem, alterum à Zenonis tempore vsque ad regnum Iustini. Est autem (ait Photius) scriptor hic in stylo, & dictione non valde accuratus, κέχρηται ὃ μάλιστα ταῖς παρ' ἀλλήλων τῶν ἐπισκόπων ἐπιστολαῖς, εἰς πίστιν (ὡς φησιν) ὧν αὐτὸς γράφει καὶ πολύστιχον ποιοῦσι τὸ βιβλίον, καὶ ὀγκηθεῖ λόγων ὀλίγων συναγαγεῖν ἱστορίαν. διὰ καὶ τὸ σαφὲς τῆς ἱστορίας τῷ πλήθει περικόπτεται τῶν παρεντιθεμένων. hoc est: *Vsus est autem maximè Epistolis Episcoporum inuicem missis, ad fidem* (vt inquit) *eorum, de quibus scribit. Quæ & ingens reddunt volumen, & in sermonum copia exiguam colligunt historiam, quamobrem, & eorum, quæ interserit, multitudine, perspicuitatem historiæ circuncidit.* Atqui & (siue hic, siue fortassis alter) Basilius Cilix, quem Photius alio in loco suo Bibliothecæ vocat *Presbyterum Ecclesiæ Antiochiæ*, Flauiano ibidem Archiepiscopo, Romanis verò imperante Anastasio, scripsit contra Ioannem Scythopolitam, cui sexcenta exprobrat crimina, tum de Manichæi erroribus, tum quod sanctam Quadragesimam ad tres redigebat hebdomadas, quibus neque à volucrium carnibus abstinebat, & verò sacris gentilium intererat, ac totus ventri addictus, ne sacrificij quidem nostri Christiani finem expectabat, sed illico post lectum Euangelium se subtrahebat, ad mensam accurrens, sicque totum librum aduersus illum referciens. Qui quidem tres contineret colloquentes Lampadium oppugnantem ipsum Ioannem, Marinum autem defendentem, Tarasium denique superuenientem, ac sententiam ferentem. Sed cum fusius materiam horũ Dialogorum Photius explanet, addit Basilium istum nec dictione, nec scriptione, nec ordine commendandum, qui & verbis è trivio vtatur, nec solœcismis careat, ac, quod deterius est, Nestorij morbo laboret. Scripsit autem Commentarium hunc Leontio, quem vt sanctissimum, ac Dei amantissimum, & Patrem veneratur.

BASILIVS Gradi, Ragusæus de virginitate librum Romæ an. 1584. emisit in lucem.

BASILIVS alius Episcopus Irenopolis Ciliciæ, sub Anastasio Imp. Basilio Cæsariensi, & ingenio, & virtute similis, scripsit contra Archelaum Coloniæ presbyterum. Suidas.

BASILII Imp. Constantinopolitani Exhortationum cap. 60. ad Leonem filium cognomento Philosophum. Tom. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2. Nos eadem è Græco Italicè reddita, libro nostro, qui *Miles Christianus* inscriptus est adiecimus. Qui & Venetijs an. 1664. apud Dominicum Imbertum recusus est.

BASILII & Isaacij Angeli σημείωμα εἰς τὸ ἀποχειροθετῆσαι τῶν ὑποψηφίων ἀρχιερέων γυναῖκας, habetur cum canonibus Conciliorum.

Digitized by Google

BASILII monachi, & presbyteri Asceticæ Vitæ descriptio in Latinum è Græco versa à Iacobo Pontano, & vnà cum Simeone iuniore edita Ingolstadij an. 1603.

BASILII Thessalonicensis Commentarij in Nazianzenum, Græcè m.s. fol. in Bibl. Imperatoris Viennæ Austriæ.

BASILIVS è Ripa Brixiensis, Augustiniani Ord. composuit librum De vita priuata. Post exordium incipit: *Varios de te loquentium suscitasti sermones amicorum.* Tractatum item, cui titulus est; Publica descriptio siculneæ, cucurbitæque, cujus initium, *Ficulneam in agello suo colonus quidam plantauit.* Scripsit quoque vitam B. fratris Bartholomæi è Palatiolo, ad Paulum è S. Genesio Episcopum Heleneapolitanum. Præterea, libellum in Iure Canonico, & Orationes non pauças, Conciones etiam sacras complures. Quæ omnia Brixiæ in Bibliotheca S. Barnabæ asseruantur. In patria mortuum eius corpus humatum est. Ioseph Pamphilus.

BASILIVS S. Sabæ Abbas Epistolas scripsit Theodoro Studitæ sibi amicissimo, què putabat Schismaticum esse factum. Vide Card. Baron. in 9. Tomo Annal. sub an. 808.

BASILIVS Seleuciæ Episcopus, siue Archiepiscopus, quem Photius in sua Biblioth. μακάριον, hoc est *Beatum* appellat, quindecim Sermones, siue Homilias conscripsit.

I. De illis Verbis. *In principio creauit Deus cœlum & terram.*
II. De Adamo.
III. De Chaimo, & Abele.
IIII. De Abrahamo.
V. De Ioseph.
VI. De Moyse.
VII. De Helia.
VIII. De Iona.
IX. De Centurione.
X. Super ijs verbis Euangelij. *Nauigabant, siue erant in naui discipuli cum Iesu.*
XI. De illo. *Venite ad me omnes, qui laboratis.*
XII. De Publicano, & Pharisæo.
XIII. De matre filiorum Zebedæi, super illis verbis. *Dic vt sedeant hi duo filij mei, vnus à dextris, alter à sinistris.*
XIIII. De illo. *Quem me dicunt esse filiũ hominis.*
XV. De illo. *Tu ne es ille, qui venturus est, an alium expectamus?*

Atqui in Vaticana Bibliotheca habetur Symeon in Manda m.s. Græcus, in quo, præter alios continetur Basilij Episcopi Seleuciæ Isauriæ, in Actus Apostolorum Protheoria, siue *prauius prospectus* Protomartyris Theclæ, χαραχτήρει (vt ait) συγγραφικῷ, hoc est charactere historico. Sed & paucos ante annos prodierunt in lucem Basilij Seleuciæ Archiepiscopi in Sacratissimæ Deiparæ Annunciationem, seu de Verbi Incarnatione Oratio, Theodoro, Peltano Societatis nostræ Theologo interprete; & eiusdem Basilij Conciones, siue Orationes de Lazaro tres: hæque omnes extant in Bibl. SS. PP. in 2. Tomo, secundæ editionis Parisiensis; quæ Græcè manuscripta habentur in Bibliotheca Bauarica vna cum Homilia in illud: *Erat quidam agrotus Lazarus à Bethania:* & altera in illud. *Nondum enim intrauerat in Vicum, sed erat in loco, vbi Martha occurrit.* Et alia. Quòd Philosophi ab Apostolis victi sint, & fides sine operibus sit inanis. Et de fornicatione, & adulterio; & alia in illud: *Iesus eleuauit oculos suos, & dixit: Pater gratias ago tibi, quia audiuisti me.* Et alia de inuidia, & de Auaritia. Sanè verò priusquam Photij iudicium de hoc Auctore huc inferam, id primò sciendum, Basilium Seleuciæ Episcopum fuisse adnumeratum inter eos quinque, qui cum Dioscoro præfuerunt improbo Ephesino conuentui: qui quidem erant, Iuuenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsareæ Cappadociæ, Eustathius Berythi, Eusebius Ancyræ, Basilius Seleuciæ Episcopi. Qui tamen quinque in Chalcedonensi Synodo vna cum alijs Catholicis ex interlocutione Iudicum cognitorum, rectæ fidei ab omnibus acceptæ, atque probatæ (nempè Nicæno Symbolo, atque Constantinopolitano, Decretis Ephesi, & Epistolæ S. Leonis Papæ) vna cum alijs Episcopis subscripsere; qui & damnarunt his contraria sentientes. Quamobrem iussi sunt Synodum ingredi, à qua antea fuerant repulsi, vtpote cum Dioscoro in Synodo, rei scelerum patratorum.

Concil. Chalced. Act. 4. quãuis in Græco cod. Actio Synodalis de Eutychianis Archimandritis hanc præcedat.

An. Dom. 451. Leonis Papæ XII.

At vt istius Basilij vnum aliquod addam, ex quo perspicax eius ingenium intelligatur; is in Homilia de S. Helia propheta differit, cur ille translatus sit ex hoc Mundo in Paradisum, atque inquit hoc factum, *quòd nimio, & asperiore iustitiæ zelo ageretur, non valens errores publicos, atq; dissensiones ferre; Deum itaq; ab humana consuetudine illum submouisse, atq; in placido, & quieto loco posuisse: sibi interim ipsum Deum habenas sui populi administrandi sumpsisse, quippe qui sciat eiusmodi administrationem temperare.* Quibus è verbis, est, quòd Mundi principes, atque adeò qui clauos Ecclesiarum regunt, cogitent, si quis publicus Minister alioquin bonus, atque fidelis sit acerbior, vt à publica administratione submotus pro sua tamen fide remunerationem accipiat, alteri autem qui rem sciat publicam moderari eam conferat.

Iam de doctrina, & dictione Basilij huius, ita Photius. *In his igitur huius S. Patris orationibus (si quemquam alium ex Patribus, id aliquando factitasse obseruauimus) eum maximè elaborasse putamus,*

mus, vt orationis, & id genus consectaretur, q̃simul & translationibus abundaret, vehemensq̃, & concitatum, crebrisq̃ partium membrorum constructionibus, vt videre est, ornatum appareret, & simul dilucidum, iucundũq̃ foueret, & contineret. Quod enim in eo genere nimium est figurarum, satietatem plus æquo parit, & crebra verborum, ac sententiarum, quasi personata larua, vel continuata, & sint modo adhibita, & quasi perpetuæ, neque sparsim huc illucúe diffusæ, & tristitiam, mœstitiamq̃ auditori gignunt, & ad calumniandum scriptorem permouent, ipsamque scriptionem vituperationi obnoxiam reddunt, quasi (vt videtur) in artis potestate eius non sit, ipsam naturam arte temperare, & regulis incompositam dictionem componere. Qui autem simul & pluribus dicendi figuris abundat, & ex quo, tamquam ex fonte, locutiones figuratæ sponte scaturiunt, neq; frigidi oratoris instar, nisi forte aliquantulum, hæret in sale, neque ob verborum obscuritatem, caliginem sententijs offundit; sed membrorum, & circumscriptionum volubilitate, & dictionum vi, atq; efficacia difficultatem, quæ ex figuris prouenit, vel amouet, vel superat. Veruntamen, vt etiam dicebam, facietas gratiam omnem obnubilat, & quasi frangit, & ipsa figurarum nimietas, & superfluitas doctrinæ præceptiones plus iusto euagari non sinit. Ceterum hic potius esse videtur, quàm magnus Cæsareæ Archiepiscopus Basilijs, ad quem omni ex parte B. Ioannis Chrysostomi libri de Sacerdotio directi sunt. Nam & hic fuit cum eo amicitiæ vinculo coniunctus, eiusq̃ patriæ conterminus, & multa sanè Magni Ioannis Verborum, & Sententiarum, præsertim autem expositionum S. Scripturæ in Basilij huius orationibus apparent vestigia, quasi ambo ab eodem disciplinarum fonte sua apophoreta, seu bellaria hauserint, aut collegerint. Quòd si nihil aliud intercederet, concinna illa & efficax figurarum explanatio, consuetudinis cum magno Ioanne, eorundemq̃ studiorum societatis mutuæ magnum est argumentum. Vtitur enim magnus ille vir & ipse isto figurarum artificio, quamuis moderatè admodum, & opportuno solum tempore, idq̃ duntaxat, vt hac quasi tenuitate suæ dictionis amplitudinem molleſcat, eam quasi generosè mitigans, & per illud totam suam orationem ad communis locutionis instar transformans. Est autem idem Basilius, qui de Protomartyris Theclæ Opera, & certamina coronasq̃, seu triumphos metrica oratione prosecutus est, aliaque ipsius extant Opera. Hæc Photius.

BASILIVS Zanchius, in omnes Diuinos libros edidit Notationes perbreues, & Quæstiones in quatuor lib. Regum, & in secundum Paralipomenon, Romæ apud Antonium Bladum an. 1553. Quin & librum, quem inscripsit. De modo & ratione interpretandi Sacram scripturam, præter illã, quæ Carminibus elegantibus cecinit, ac Romæ excusa sunt; quæúe de studijs humanioribus, siue de linguę Latinę puris dictionibus emisit. Quæ item de Ciceronianis, quæ non extabant in Nizolij obseruationibus.

BASSACIVS Abbas Generalis Benedictinus 18. creatus die 17. Martij anno Domini 837. præfuit annis 19. Ordinem Monasticum aliqua iam ex parte corruptum in Lyguria, Burgundia, & Germania correxit, & nitido satis, apertoque sermone quosdam Tractatus composuit, vt auctor est Petrus Diac. cap. 11. de script. Basilinensibus: At quinam fuerint illi Tractatus, siue cuius argumenti, non indicat. Obijt anno 856. die 16. Kalenda. Aprilis.

BASSIANI Ambrosij & aliorum Epistola ad Syricium Papam, extat in decimo libro Epistolarum D. Ambrosij.

BATHERIVS ex monacho Lobiensi Episcopus Veronensis, vir miræ simplicitatis, scripsit vitam S. Vrsmari Lobiensis, & bis pulsus ab Episcopatu Veronensi, scripsit librũ, in quo faceta satis vrbanitate deplorat ærumnas suas, multa suæ causæ interserens, quæ possunt legentibus placere, ac prodesse. Postea ordinatus Episcopus Leodiensis Ecclesię, & ab ea pulsus, scripsit librum, quem prænotanit, *Phreneſim*, & alterum, De inefficaci Garritu. De corpore quoque & Sanguine Domini, ac de Prædestinatione Dei. Et librum aduersus hæresim Anthropomorphitarum, ideſt dicentium, *quòd Deus habeat corpoream, & humanam formam*, qua hæresi tunc vexabatur Italia, scripsit itẽ Agonisticon, ideſt proloquiorum libros sex, Confessionum librum vnum, & alia. Vixit an. 930. Sigeb. in Catal.

BAVARICA Synodus in Villa publica Dingoluinga sub Tassilone Bauariæ Duce tẽporibus Caroli Magni an. 772. celebrata, cum diu delituisset, tandem Opera V. C. Marci Velseri extulit caput, & ab Henrico Canisio Nouiomago I. C. & SS. Canonum in Academia Ingolstadiensi professore ordinario emissa in lucem, vnà cum Chronicis Victoris Episcopi Tunnunensis. & Ioannis Biclarensis Episcopi Gerundensis, Ingolstadij anno 1600. apud Andream Angermarium.

PORRÒ in hac Synodo multa cernuntur, quibus eadem facies Ecclesiæ, disciplinæque, & cultus, atque Episcoporum, Ordinum sacrorum, & sanctimonialium atque sanctissimi Altaris sacrificii, apparet fuisse, quæ hodieq; est in Ecclesia Catholica.

BAVO Germanus, monachus, & Abbas monasterij S. Viti Corbeiæ Saxoniæ, librum reliquit De sui temporis Actis memorabilibus. Claruit an. 900.

Digitized by Google

B E

BEATVS Hiſpanus, monachus de Valcauado, qui floruit an. Domini 770. ſcripſit in Apocalypſim, & contra errores Felicis Epiſcopi. Qui ſunt m.s. in Cœnobio S. Iſidori in Hiſpania.

BECI Opera quædam contra Græcos in Florentino Concilio, Græcè. In 4. manuſcripta in Bibl. Imperatoris Viennæ.

BEDA, ſiue Bedas, appellatus etiam dum viueret, *Venerabilis*, natus in pago IARV, ſiue *Giruuico*, à Io. Beuerlacio viro ſua ætate doctiſſimo primis diſciplinis, atque ita in Vuirmuthenſi, ac Giruuicenſi ſub Benedicto Abbate vix quinque milliaribus diſtantibus Cœnobijs, Apoſtolis Petro, & Paulo dicatis, inter ſexcentos degens monaſticæ Benedictinæ vitæ commilitones (erant enim tunc in cœnobijs vberiores ſcholæ) ætatem exegit. Trigeſimum natus annum presbyter factus eſt. In omni diſciplinarum genere Græcæ etiam, atque Latinæ linguæ gnarus excelluit. Poëta, licet mediocris, Rhetor, hiſtoricus, Aſtronomus, Arithmeticus, Chronographus, Coſmographus, Philoſophus, Theologus, ita eo tempore mirabilis, vt in prouerbium apud eius ſeculi doctiores abierit, *Hominem in extremo orbis angelo natum, vniuerſum orbem ſuo ingenio perſtrinxiſſe.* Et tria per totam vitam fuere familiaria. *Orare. Scribere. Docere.* Numquam ex Anglia pedem extulit (quidquid ſecus aliquis dixit) erat enim natione Angloſaxo, quamuis à Gregorio II. Pont. Max. vt Romam iret, inuitatus fuiſſet. Frates ei duo fuere, Strabo, & Haimo viri docti, pijque, quorum hic ſacras Homilias, ille Commentarios in Geneſim ſcripſit. Diſcipulos reliquit eruditiſſimos Rabanum, Albinum, *ſiue Alcuinum*, Claudium, & Ioannem Scotum, qui primi Lutetiæ Pariſiorum docuerunt, vnde poſtea in reliquum Chriſtianum orbem doctrina fluxit vberrima. Nonaginta annos natum die ſacro aſcendenti in cœlum Chriſto Domino, inter diſcipulorum manus Spiritum Deo reddidiſſe aſſerunt quidam, & quidem anno Domini 762. vigeſimo ſexto die menſis Maij cum octoginta tres annos in monaſterio, ſeptenis enim (vt ſcribit ipſe) traditus eſt Benedicto, de quo diximus, Abbati vixiſſet. Tranſlatum denique è ſuo monaſterio eius corpus, & cum S. Cuthberto Lindisfarnenſi Archiepiſcopo conditum, ad ciuitatem Dunelmenſem, eiuſque in Sarcophago ad noſtra vſque tempora, verſus legebantur rudes quidē, ac qui in quantitate ſyllabarum claudicent, ſed è quib. ob antiquitatem, veritas conſtare poſſit eorum, quæ diximus.

Beda Dei famulus, Monachorum nobile ſydus;
Finibus è terræ, profuit Eccleſiæ.
Soler iſte Patrum ſcrutando per omnia ſenſum,
Eloquio viguit, plurima compoſuit;
Annos in hac vita ter duxit vitæ triginta,
Presbyter officio, vtilis ingenio.
Iunij ſeptenis viduatus carne Kalendis,
Angligena, Anglicam commeruit patriam.

Ex quo Epitaphio refelluntur, qui anno ætatis 60. 62. 72. vel 94. & die 24. vel vltimo Maij, idq; an. 729. 731. 732. 733. 734. 735. 736. vel 766. mortuum tradunt.

Quæ cum in hunc modum aſſerantur, non defuit lima Car. Baronij, qui nono Annalium Tomo, Sigeberti, Mariani, Scoti Tritemij, varias de anno obitus Bedæ ſententias promentes, his rationibus explodit, quod an. Dom. 731. conſtat Bedam abſoluiſſe quinquageſimum nonum annum, quodque Diaconatum, & Presbyteratum acceperit à Ioanne Auguſtaldenſis Eccleſiæ Epiſcopo, qui deceſſit anno ſeptingenteſimo, vigeſimo primo, quòd item ipſemet Beda in Epiſtola, quam de Aequinoctio iuxta Anatolium ſcripſit ad Patrem Vuichredam presbyterum, habet hæc verba. *Vt te exemplis ad inueniendam inſtruam feriam, quæ decima quarta occurrat Luna, vtputa anno præſenti Dominicæ Incarnationis ſeptingenteſimo ſexto ſume Epactas huius anni, &c.* Ex quo, idem Card. Baronius refellens, quæ poſſent obijci, colligit, aut Bedam ad centeſimum quintum annum peruenisſe, aut eam Epiſtolam, quam Bedæ aſcribunt omnes, eſſe reijciendam. Atqui ipſe Beda in fine hiſtoriæ, partem operum ſuorum, quibus Diuinam ſcripturam expoſuit, adnumerauit. Quem itē Annalibus ſuis, vti & eius vitam Baronius inſeruit ſub annum Dom. 731. Nos tamen Catalogum integrum adiecimus, qualis ex officina Heruagij Baſileæ editus eſt, octo tomis comprehenſus, anno 1563. quandoquidem in editionem aliam recentiorem, quæ ſit integrior, non incidimus. Sed & addimus obſeruationes in nonnulla eius opera, non tacentes, ſi quid illorum ſeparatim deinceps editum ſit, Antuerpiæ, Louanij, Venetijs, & alibi.

Cete-

Ceterum ante annum Domini 1563. Parisijs emissa sunt in lucem operæ Bedæ an. 1545. tribus Tomis in fol. & ibidem Tomis octo anno 1554.

Primi Tomi.

Cunabula Grammaticæ artis Donati.
De octo partibus orationis, lib.
De arte Metrica, lib.
De Schismatibus scripturæ. lib.
De Tropis Sacræ scripturæ, lib.
} Incipiunt, *Solet aliquoties in scripturis.*
Scripsit aũt hos duos libros aduersus Græcos gloriantes sese troporũ fuisse inuentores cum multo antea omnia schemata, & tropi extiterint in Diuinis scripturis.
De Orthographia, lib.
De Arithmeticis numeris, lib.
De Computo Dialogus.
De Diuisionibus temporum, lib.
De Arithmeticis propositionibus.
De Ratione calculi.
De Numerorum diuisione.
De Loquela per gestum digitorũ, libellus, Bridferti item Rameſienſis in eundem libellum commentariolus, & Io. Nouiomagi Scholia ad eundem.
De Ratione vnciarum, libellus, & Bridferti commentariolus in eundem.
De argumentis Lunæ.
De Ephemeride, siue computus vulgaris.
De emboliſmorum ratione computus.
Decem nouennales circuli.
De cyclo paschali.
De mundi cœlestis, terrestrisq; constitutione, lib.
De musica Theorica.
De musica Quadrata, seu mensurata.
De circulis Sphæræ, & Polo.
De planetarũ, & signorũ cœlestiũ ratione.
De tonitruis, libellus.
Prognostica temporum.
De mensura horologij, libellus.
De astrolabio, libellus.
De natiuitate infantium, libellus.
De minutione sanguinis, libellus.
De septem mundi miraculis, libellus.
Hymni.
De ratione computi, libellus.

Secundi Tomi.

De natura rerum, lib.
De temporum ratione, lib.
De sex ætatib. mũdi, siue chronica, libellus.
De temporibus, liber ad intelligendam supputationem temporũ D. scripturæ perutilis. Incipit. *De natura rerum, & temporum.*
Sententiæ ex Aristotele.
Sententiæ ex Cicerone.
Prouerbiorum, liber.
De substantijs.
περὶ ὑφάζεων, siue elementorũ philosophię, lib. 4.
De Paschę celebratione, siue de æquinoctio vernali, lib.
De diuinatione mortis, & vitæ Epistola.
De Arca Noë.
De linguis gentium.
Sibyllina oracula.

Tertij Tomi.

Gentis Anglorum ecclesiastica historia li. 5. qui seperatim an. 1566. editi sunt Antuerpiæ in duodecima parte folij.
Epitome eiusdem historiæ.
Vita D. Cuthberti: quæ etiam excusa est in To. 2. Surij die 20. Martij, alij autem codices *Heutbertum*, alij *Hautbertum* legunt.
Vita D. Felicis, quam è metrico Opere Paulini inquit se in prosam, hoc est in solutam orationem vertisse.
Vita Diui Vedasti.
Vita Diui Columbani.
Vita D. Attalæ.
Vita D. Patricij, lib. 2. sed hæc vita non à Beda, sed à Probo Hiberno fuit scripta, quẽ admodum liquet in fine eius vitæ. De puteo autem S. Patricij meminit, atque adeo texuit historiam Mombrit. tom. 2. Quæ verò obseruanda sint in hac vita à Probo conscripta, vide Baron. Card. in Notis ad Martyrologium die 17. Matiij, vbi agit de S. Patricio.
Vita Diui Eustasij.
Vita Diui Bertolfi.
Vita Diui Arnolfi.
Vita Diui Burgundofaræ.
Iustini martyrium, carmine.
Martyrologium, quod seperatim editum est Antuerpiæ, an. 1565.
De situ vrbis Hierusalem.
Interpretatio nominum Hebraicorum, & Græcorum in sacris Biblijs.
Excerpta, & collectanea quædam.

Digitized by Google

Quarti Tomi.

Hexaemeron. In Geneſim expoſitio, ſanè verò Beda ſcripſit in tria prima Geneſeos capita, vſque ad electionem primorum Parentum è Paradiſo, Collectaneorum ex Baſilio, Ambroſio, Auguſtino libros duos ad Accam Epiſcopum. Quorum prior incipit, *De principio libri Geneſeos.* Typographi autem quædam Iunilio Afro, perperam adſcripſere. Sed & in eadem rurſus tria Geneſeos capita cum Beda ſcripſiſſet alterum Collectaneorum librum. Incipit, *Iſtud Capitulum,* Scripſit item in prima viginti quatuor Geneſeos capita, cuius Operis hoc eſt initium, *Omnium librorum caput eſt.* Is verò liber, qui eſt collectaneorum in totum Geneſeos librum. Incipit, *In principio vtiq; temporis.* Atqui & quæſtionum in Genetim, quem typographi locarunt in octauo Tomo. Incipit, *Primo omnium præceptor mi.*

In Exodum explanatio, quæ incipit, *Hæc ſententia Eſdræ.* Videlicet, qui eſt Collectaneorum liber vnus. Nam libri tres in eundem Exodum à 24. cap. vſque ad trigeſimum, De tabernaculo, & vaſis eius, & veſtibus Sacerdotum quique in fine huius Tomi, eſt poſitus. Incipit, *Locuturi iuuante Domino.* At liber Quæſtionum in Exodum, qui locatus eſt octauo Tom. Incipit, *Quædam myſteria.*

In Leuiticum Explanatio Collectaneorum, nempe liber vnus, cuius initium, *Ab aliquibus interrogari ſolet.* Sed liber Quæſtionum in Leuiticum, qui extat in octauo Tomo. Incipit, *In Exordio Leuitici, quatuor genera.*

In Librum Numeri explanatio.

In Deuteronomium explanatio 19. Incipit, *ſciendum ſanè eſt.* Vide & To. 8.

In Samuelem prophetam allegorica expoſitio, libris quatuor ad Accam, quorum initium, *Quæcunq; ſcripta ſunt.*

In libros Regum Quæſtiones, quæ incipiunt, *Poſt librum Iudicum.*

In Eſdram quæ incipit, *Eximius ſacræ interpres.* & in Neemiam prophetam, Allegorica expoſitio.

In librum Tobiæ, expoſitio allegorica. Incipit, *Liber S. Patris Tobiæ.*

In Iobum expoſitio, libris tribus. At Sixtus Senenſis inquit, *In Iob ad Nectarium Epiſcopum commentariorum libri tres. Fertur enim in Iob exegeſes adhibuiſſe, quarum tamen Tritemius in Catalogo nuſquam meminit.* Ioannes Heruagius typographus pro ijs immiſcuit Bedæ Operibus libros tres explanationum in Iob ad Nectarium, incipientes. *Adhortante te.* Sed eos ipſe Beda in libello de ratione vnciarum, *Philippi presbyteri* eſſe fatetur.

In parabolas Salomonis expoſitio, libris tribus. Incipit. *Parabola Græcè.* Hi autem falsò inſerti fuerant Hieronymi operibus.

In Canticum Canticorum expoſitio, libris ſeptem myſticæ explanationis. Incipiũt. *Scripturus iuuante gratia.* Confutat autem in primo, Iuliani Pelagianiſmum.

De Tabernaculo, & vaſis eius, ac veſtibus Sacerdotum, libris duobus.

Quinti Tomi.

In Matthæum expoſitio libris quatuor. *Mos etenim ſcripturarum eſt.*
In Marcum expoſitio, libris quatuor. *In expoſitione Euangelij.*
In Lucam expoſitio, libris ſex. *Mira verè eſt, & vera mirè.*
In Ioannem expoſitio. *Hic eſt Ioannes Euangeliſta.*
In Acta Apoſtolorum. Retractationum, liber vnus. *Scimus eximium Doctorem.* & alter Quæſtionum ſex, cuius initium. *Quid iudicat illud.*
De hominibus locorum, vel ciuitatum, quæ in libro Actuum Apoſtolorum leguntur.
In Diui Iacobi Epiſtolam expoſitio.
In Primam D. Petri Epiſtolam expoſitio.
In ſecundam eiuſdem Epiſtolam expoſitio.
In primam B. Io. Epiſt. expoſitio, quæ eſt ex Homilijs Auguſtini ſuper eandem excerpta.
In ſecundam eiuſdem Epiſt. expoſitio.
In tertiam eiuſdem Epiſt. expoſitio.
In Epiſt. Iudæ Apoſtoli expoſitio. In Apocalypſim Io. Apoſtoli explanatio. libris tribus, qui excerpti ſunt ex Commentarijs, quos Tyconius Afer in eum librum addiderat eruditos. Incipit. *Dixit de hoc Iacobo Paulus.*

Digitized by Google

Sexti Tomi.

Retractationes in Acta Apost. } Vide, quæ diximus de his, sup. in Operibus 5. Tomi.
Quæstiones in Acta Apost. sex }
In Epistolas omnes Pauli. Sed hæc omnia etiamsi non putantur à Sixto Senensi esse Bedæ, ex ijs tamen, quæ Beda reliquit scripta, legitima fuisse illius crediderim. Vide infra, quæ nos Calalogo huic adiecimus.
Aniani Epistola ad Euangelium presbyterum.
Ioannis Chrysostomi Epistola de Laudibus Beati Pauli Apostoli.

Septimi Tomi.

Homiliæ æstiuales de Tempore 33.
Homiliæ æstiuales de Sanctis 32.
Homiliæ hyemales de Tempore 15.
Homiliæ Quadragesimales 22.
Homiliæ hyemales de Sanctis 16.
Sermones ad Paulum varij.
Horum autem Sermonum complures non sunt Homiliæ, nec adeo Sermones integri, sed laciniæ expositionum ab incerto Auctore ex Commentarijs Bedæ (vt alij putant) reuulsæ, & in volumen Sermonum relatæ. Fuere autem hi Sermones excusi separatim Parisijs & Louanij duobus Tomis in octaua parte folij.
Scintillæ, siue Loci communes. De muliere forti, libellus. De Officijs, libellus.
Fragmenta quædam in libros Sapientiales, & Psalterij versus

Octaui Tomi.

De Templo Salomonis, lib. In quintum, & sextum c. 3. lib Reg. *Hortatur nos vas electionis.*
De sex dierum creatione, lib. } Vide suprà, quæ diximus ad sexti Tomi
Quæstiones super Genesim. } Catalogum.
Quæstiones super Exodum. }
Quæstiones super Leuiticum. }
Quæstiones super librum Numeri. *Prima quæstio nobis oritur.*
Quæstiones super Deuteronomium. *Deuteronomium iuxta fidem.*
Quæstiones super librum Iesu naue. *Post mortem ergo Moysi.*
Quæstiones super librum Iudicum. *Historiæ Iudicum.*
Quæstiones super librum Ruth. *Videamus nunc de Ruth.*
Quæstiones duobus Operibus, super quatuor libros Regum. *Post librum Iudicum & qua de libro Regum.*
Quæstionum variarum, liber.
In Psalmorum librum Commentaria, quorum volumen est locupletissimum, quodque incipit, *Quoniam illo auxiliante, sine quo omnis actio.* Sed in Psalm. 52. Commentarius vberior cuius initium. *Complures clericos.* Et in Psalteriũ quidem ex Hebraica veritate, Meditationum, liber vnus: in quo excerpti sunt omnes versiculi, ac sententiæ ad orationem pertinentes, insertis nonnullis precatiunculis, quo mens orantis excitata, & instructa Dauidicis verbis, facilius, & ardentius in Deum euehi possit.
Vocabulorum Psalterij expositio, item de diapsalmate collatio.
Sermo de eo, quod in Psalmis legitur. *Dominus de cœlo perspexit, &c.*
In Boetij librum de Trinitate, Commentarius.
De septem verbis Christi, Oratio.
Meditationes passionis Christi per septem diei horas.
De remedijs peccatorum.
Vita venerabilis Bedæ, quam, & res gestas ipsius, describit quoque monachus historiæ ipsius continuator, lib. 1. c. 6. 7. & 8. Obitus eiusdem.

At quod Sixtus Senensis inquit Bedam scripsisse in omnes Prophetas, libros duodeuiginti, Hoc est in Esaiam libros duos. In Hieremiam totidem. In Ezechielem vnum, in duodecim Prophetas minores, libros duodecim, ij nondum ad meam notitiam peruenerunt. Idem dicimus de duobus libris, in libros Paralipomenon, & de libro in Ecclesiasten à Tritemio citatis.

Feruntur etiam Bedæ nomine in omnes Pauli Epistolas Collectaneorum libr. 14. quos ex omnibus Operibus Augustini, eisdem sententijs, ac verbis in vnum coaceruatis

colle-

collegit aliquis alius. Eorum initium est. *Paulus Apostolus, qui cum Saulus.* Sunt autem (inquit Sixtus) qui existimant hæc Collectanea à Bartholomæo quodam Augustiniano satis confuso ordine consarcinata; eo nimirum, qui Milleloquij habetur auctor. Sunt & qui hoc Opus Floro monacho tribuant, sed ipsemet Beda, vti Sigebertus quoque obseruauit in Catalogo, testatus est se in Apostolum, quæcumque in Opusculis Sancti Augustini exposita inuenit, cuncta per ordinem scribere curasse.

Sed & Venetijs est excusus liber sub nomine Bedæ, De remedijs Peccatorũ, cum Auctoribus Canonum Pœnitentialium, an. Dom. 1584.

Catalogus autem Scriptorum Britanniæ indicat Bedam scripsisse vitam, & actus Sancti Andreæ Apostoli, & miracula eius, quæ apud Scotos edidit.

Quin & idem Beda inquit se librum vitæ, ac Passionis Sancti Anastasij malè è Græco translatum, & peius à quodam imperito emendatum, ad sensum, vt potuit, correxisse.

Porrò qui Martyrologium Bedæ cum Romano Martyrologio contulerit, animaduertet quædam irrepsisse in illud, quod in ratione temporis sit emendandum. Quale inter alia notat Card. Baron. Tom. quinto Annalium de die obitus Siricij Pontif. Max. Decessit enim hic, (vt omnes indices habent) octauo Kalendas Martij, cum Beda posuerit sexto Kalen. Decembris.

Inter eius autem lucubrationes, ait Arnoldus Vuion *inuenitur quædam Rota vitæ, & mortis, ad cuius intelligentiam, perneccessaria est scientia, quantum scilicet olim valebat vnaquæque litera Alphabetica Latina, alioquin Rota illa nemini fiet penetrabilis: Huiusmodi verò literarum, vim & numerum aliquando repperi m.s. in Bibliotheca S. Benedicti propè Mantuam in peruetusto codice, qui ob vetustatem vix legi poterat: quem quidem tunc, vt erat, ex quadam potius curiositate, quàm quòd sperarem aliquando vsui futurum, integrum descripsi, & tunc primum rem me vtilem fecisse intellexi, cum in Rotæ præfatæ lectionem incidissem, quæ vt ab omnibus etiam possit intelligi, eiusmodi literarũ vim & numerum, hic apposui, qui talis erat.*

A	*Possidet A, numerum quingentis ordine recto.*	500
B	*Et B, tercentum per se retinere conatur.*	300
C	*Nonplus quam centum C, constat habere connexum.*	100
D	*Alphæ D, compar duo, & tria nomina portat.*	500
E	*E, Quoq; ducenti, seu quinquaginta tenetur.*	250
F	*Sexta quater decem gerit F, quod distat ab Alpha.*	40
G	*G Quater centum, quod nunc audita reseruat.*	400
H	*Littera H, quondam duocentum, notaque quondam.*	200
I	*I, Retinens centum, vocalibus vna tenetur.*	100
K	*K, Centenarium medium conseruat, & vnum.*	151
L	*Quinquies L, decem monstrat numeralibus ecce.*	50
M	*M, Caput est numeri, quem scimus mille tenere.*	1000
N	*N, Nonaginta capit, quæ sic caput esse videtur.*	90
O	*O, Numerum gestat, qui nunc vndecimus extat.*	11
P	*G, Similis quoque P, numerum monstratur habere.*	400
Q	*Q, Sicut D, sequitur numerum similem; tenendo.*	500
R	*Octoginta facit numerum, quæ dicitur hic R.*	80
S	*Hebdomadæ diem species S, suscepit ordine septem.*	7
T	*T, Centum cum sexaginta tollit bicornis.*	160
V	*V, Verò perfundens non plusquam quinque redundat.*	50
X	*X, Duplex solito decem iam morte putatur.*	10
Y	*Argolicum callem graditur K, Y, que character*	150
Z	*Vltima Z, canit finem bis mille tenere.*	2000

Omnes autem hi literarum numeri, aptißimè conueniunt numeris in Roda Bedæ citatis, vna S, litera tantummodo dempta, quàm hic auctor valere ait numerum 7, verum si numeris Bedæ conuenire velimus, non concordat; supergredi enim videtur numerum sibi affixum, valereq; non vt ait hic noster auctor 7, sed 26 si numeris Bedæ conuenire velimus.

Huiusmodi autem literarum vim, quibus Romani prisci vtebantur, antequàm notas Arithmeticas haberent, reperi deinceps, in lib. 6. de Origine, & amplitudine Ciuitatis Veronæ Torelli Saraynæ legum Doctoris, qui in omnibus cum prædictis numeris nostris coharet, literis, tantùm quinq; exceptis, quibus aliam à nostra vim tribuit, videlicet:

Digitized by Google

K——————— 151
N *Secundum Græcos* 50 *Secundum Latinos* ——— 90
P——————— 7
S——————— 70 ——————— *vel* 7
Y——————— 159 ——————— *Arnoldus.*

Porrò Monachus Continuator Bedæ, Anglus, anno Dom. circiter 1070. scripsit ad historiam Bedæ de gestis Anglorum, vsque ad Gulielmum conquæstorem libros tres, impressos Lugduni apud Renatum Potelerium an. 1587. cum alijs Britannicarum rerum Scriptoribus. Vita autem S. Cutberti carmine conscripta à Beda, cum in celebri S. Galli apud Heluetias Bibliotheca eam reperisset Iacobus Gretserus noster, inseruit suis Lectionis Antiquæ Tomis Henricus Canisius.

BEDA Professor Academiæ Parisiensis pro fide nostra contra Erasmum, deinde & cõtra Lutherum scripsit hac nostra ætate.

BELLATOR presbyter, septem libris exposuit librum Sapientiæ Salomonis, claruit an. Dom. 840. Tritemius.

BELLINVS Patauinus, siue (vt vocant) de Padua, Augustinianus, Theologus, pius, & doctus, scripsit libellum, De laudibus martyrum, qui Venetijs fuit excusus. At de bellino hoc Bernardinus Scardeonius sic loquitur: *Paulo Zabarellæ fermè par floruit Bellinus insignis Theologus, cuius non modicæ laudi fuit editio, & correctio Martyrologij, quod olim cum præ sua raritate in choris tantum, & in conuentibus publicè legeretur, nunc huius opera factum, vt ab omnibus legatur, & propterea merito eius nomen, non tantùm in illa prima impressione mille, & amplius voluminum inscriptũ est, sed postea quoque quoties huiusmodi Opus imprimitur, non nisi sub Bellini Eremitani Theologi Patauini correctoris nomine publicatur.*

BELISARII Poëtę, de Sedulio, Acrostichis. To. 8. Bibl. SS. PP. edit. 2.

BELLOVACENSE Concilium anno Dom. 845. celebratum est in Gallia, vt Ecclesiæ Rhemensi iam pluribus annis destitutæ Pastore post depositionem Ebbonis consuleretur. Communi Episcoporum consensu datus est Archiepiscopus Hincmarus. Vide Frodoardum in Vita ipsius, cuius partem recitat Card. Baron. Annal. 10. sub annum 845.

BELLOVACENSE Concilium decima octaua die Mensis Nouembris, an. 1934. in Gallia celebratum pacis statuendæ caussa, fuit Prouinciale, de quo post Glabrum vide vndecimum Tomum Annal. Card. Baronij sub eundem annum.

BELTRAMVS Pogius Florentinus, elaborauit soluto, & tragico carmine, (sed idiomate Italico) Inuentionem Sanctæ Crucis Domini nostri, ad Isabellam Mediceam. Michael Pociantius.

BELIRANDVS, alias Bertrandus Agenus à Turre, ex Cambonico, Cadurcensis, Aquitanus, vel, vt alijs placet, Mediolanensis, Ordinis Minorum. Hic ex Aquitaniæ Prouinciali Episcopus Salernitanus, ac postea Cardinalis Tusculanus, Auenione an. 1326. moritur. Edidit Commentarios in 4. lib. Sent. Conciones in Euangelia, & in Epistolas totius anni, & de Sanctis, ac Quadragesimale, Quæstionum de paupertate Christi, & Apostolorum. Claruit Ludouico Bauaro Imp. Hen. Villot.

BENCIVS Longobardus, omnium gentium atque nationum, regum populorumq; historias, à mundi exordio ad sua vsque tempora texuit.

BENEDICTVS Abbas, & Benedictinorum Monachorum institutor, atque vir Sanctus, Origine Romanus, è nobilissima Aniciorum familia, Nursiæ, quæ Ciuitas est in Vmbria, natus an. Dom. 480. ex Eupropio, & Abundantia, quæ vno fœtu illum, cum Scholastica sorore, enixa, illico diem obijt, anno ætatis quartodecimo Eremum petijt, ac denique vitam cœlestem agens, & Sanctorum cœnobia instituens, vnde Christianus Orbis, & ipsum cœlum plurimis ditatum est, decessit ex hac vita ętatis suæ anno sexagesimo secundo, à Christo autem nato 542. siue 543. Indictionis sextæ decimæ, quinto, vel sexto, die duodecima Kal. Aprilis, Sabbatho sancto Paschæ illucescente, & in Oratorio. S. Io. Baptistæ sepultus est.

Vitam eius, qui vel scripserunt, vel attigerunt, fuere Gregorius Mãgnus, Summus Põtifex, *a* Alexander II. & Victor II. & hi Summi PONTIFICES, Chronica Casinenſia, *b* Io. Tritemius. *c* Bonifacius Simonetta, *d* BUGIANUS, *e* Angelus Sangrinus, *f* Io. PETRUS VILLA, *g* Cæsar Card. BARONIUS, *h* Arnoldus Vuion, qui Lignum Vitæ duobus Tomis (vt diximus) cõplexus est, in quo PROPAGO tanti PATRIS conscripta est.

In Ioanne autem Tritemio cauendus est error, qui forte lapsu librariorum irrepsit, dũ PATREM Sancti BENEDICTI legimus *Prouidum*, cum legendum sit, *Eupropium*. Idem verò dicendum est de BUGIANO, & de quibusdam m.s. codicibus, qui *Proprium* pro *Eupropio* habent.

a In priuileg.
b De viris Ill. ord. S. Bened.
c Lib. 4. ca. 20.
d In Monast. hist.
e In Prologo vitę S. Benedicti ęneis typis excusæ.
f In Tract. de Inuct. SS. Placidi, & Soc.
g Annal. & in notis ad Martyrolog. Ro.
h In Ligno Vitę, & in Epist. liminari longa, vbi de Aniciа familia.

Digitized by Google

Cauendus item in vtroque alter lapsus, dum Iustinianum S. Benedicti Auum putarũt esse Imperatorem, simili nomine decepti, rationem Chronologiæ non aduertentes. Iustinianus enim ille fuit Consul Romanus, & ipse è genere Aniciorum Pater Eupropij, Tertulli, ac Germani. Quorum primus Abundantia Vxore ducta, SS. Benedictum, atque Scholasticam, vt dictum est. Secundus Tertullum patrem S. Placidi, & fratrum eius. Tertius Sorore Iustini Imp. sibi sociata, Iustinianum Imp. nomine Auum suum Iustinianum referentem, ac Germanum sibi æquiuocum genuit. Cum autem Iustinianus Imperator, teste Onufrio Panuuinio natus fuerit anno Domini 483. vixerit autem annos 83. obierit verò, an 565. at S. Benedictus, ipso Tritemio asserente natus sit anno Dom. 480. mortuusque (Leone Hostiense id in Cassinensibus Chronicis approbante) an. 542. qui fieri potest, vt Iustinianus Imperator, ne natus quidem ante S. Benedictum, fuerit eius Auus? Porrò Annales Nursini habent, Abundantiam S. Benedicti Matrem, fuisse Nursię Dominam, vti & alij, qui Eupropium Nursiæ Comitem faciunt. Sed cum Bonifacius Simonetta persecutionem Christianorum scribens, S. Benedictum ex Illustri Vrsinorum genere ortum dicat, mendosè, aut certè minus circunspectè, id positum est; cum Nursinorum, prima addita litera N, crediderim potius fuisse scriptum, sed ab amanuensium aliquo dempta, qui cogitauerit Nursiæ familias vix fuisse olim illustres. Ceterum Vrsinorum familiam aliquot seculis post S. Benedictum Romæ claruisse eamque è Gallijs, non ex Vrbe originem duxisse, Arnoldus Vuion, in eo quem memorauimus Opere, Ligno Vitæ retulit.

Inter tot verò miracula, quibus D. Benedictus in Mundo claruit doctrinæ quoque verbo, vt ait Gregorius, non mediocriter fulsit, scripsit enim Regulam Monachorum, li. vno, qui incipit, *Ausculta fili*. Ea verò non Latinè solum, sed & alijs idiomatibus versa, edita est sępissimè. In quam item celebres Commentarij prodierunt Coloniæ apud Geruinũ Calenium, & hæredes Quentelij, an. Dom. 1575. à Ioanne de Turrecremata Cardinali, & à Smaragdo Abbate conscripti, quibus additi sunt Ioannis Tritemij Abbatis Spanheimẽsis de viris Illustribus Ord. S. Benedicti, libri quatuor. Regulæ quoque DD. Basilij, Augustini, & Francisci.

Porrò Benedictus X. Pont. Max. antea vocatus *Frater Iacobus*, natione Gallus, Regulam D. Benedicti, & ipse exposuit. Quam Tritemius inquit sermone loculentam, & discretione præcipuam, à Simplicio eius discipulo latenter euulgatam.

Scripsit item De ordine Monasterij, qualiter (inquit) à Fratribus religiosè ac studiosè conuersari, ac Domino militare oportet, lib. 1. *In primis nocturnis horis*. Hic verò liber vna cum Regula excusus fuit apud Iuntas Venetijs ann. 1593. in 16. parte folij, procurante. Arnoldo Vuione.

Ad Sanctum Remigium Epistolam, quæ incipit, *Domino Sacerdoti Remigio*. Ea excusa est in fine Chronici Cassinensis, & alibi aliquoties.

Ad Sanctum Maurum, cum in Gallias proficisceretur, Epistolam, cuius initium. *Accipe dilectissime*. Ea extat in S. Mauri Vita à S. Fausto monacho conscripta.

In discessu S. Mauri Sermonem, cuius ea prima sunt verba: *Si tristandum dilectissimi*. Quẽ integrum habemus in Martyrologio Benedictinorum Arnoldi Vuionis, ad diem decimamquartam Ianuarij.

In passione Sancti Placidi, & Sociorum. Sermo. *Sicut Patris est gaudere*. Hic verò excusus est in Epistola Siculorum ad Sanctum Benedictum, quæ ad calcem Cassinensis Chronici fuit adtexta, fol. 199.

Num autem S. Benedictus viderit in carne mortali Diuinam essentiam, quod solet vocari in disquisitionem, vide præter alios, quæ nouissimè scripsit Gabriel Vasquez Societatis nostræ Theologus dist. 56. nu. 5. primi Tomi in primam par. Summæ S. Thomæ.

Ceterum Arnoldus Vuion monachus Benedictinus, nouissimus omnium quàm diligentissimè, vt diximus, collegit, quæcunque pertinent ad sancti Benedicti Institutionẽ, & propagationem ordinis sui, atque aliorum, qui sub eadem regula viuunt. Vide, in verbo, Arnoldus.

Sed quæ Epistola fuit ascripta S. Benedicto ad sanctum Remigium, arguitur impostu ræ à Baron. Cardinali, qui & in vita sancti Remigij ab Hincmaro scripta inquit Hincmarum æquiuocasse, qui pro Benedicto altero prædiuite in Prouincia, sanctum hunc Benedictum posuerit. Vide Tomo sexto Annalium, an. Dom. 507. nouo autem Symmachi Papæ. Quod autem diximus eum ex nobilissimo genere ortum fuisse, id non eò diximus, quòd ei tantam nobilitatem, quemadmodum Arnoldus fecit, tribuamus, sed vt cum S. Gregorio Magno sentiamus, qui libro Dialogorum octauo, in initio ait ex liberiore familia Nursiæ exortũ, hoc est, (vt Antonius Gallonius in Apologetico cordatè loquitur)

valde

Digitized by Google

valde ingenuo & procul à seruili: tot ceterum eadem S. Benedicti Regula cum Declarationibus, & Constitutionibus Congregationis Montis Cassini auctior prodijt Parisijs, an. 1604.

BENEDICTVS de Accoltis, Aretinus, de bello à Christianis contra barbaros gesto pro Iudæa, & Sancto Christi sepulchro recuperandis.

BENEDICTVS Anglus, monachus & Abbas sancti Petri de Burgo in Anglia, congregationis Cluniacensis, qui claruit an. Dom. 1090. scripsit vitam, & passionem S. Thomæ Episcopi Cantuariensis. Arn. Vuion, & ante illum, Eisingr.

BENEDICTVS Arias Montanus Hispalensis, qui hodieq; est superstes, post Biblia sacra quæ vocantur Regia, quorum editioni nomine Philippi II. Regis Hispaniarum præfuit, quæ & quinque linguis Hæbraica, Chaldaica, Græca, Syriaca, & Latina octo Tomis comprehensa edi curauit, cum Apparatum ad ea Sacrum scripserit, edidit quoque monumenta humanæ salutis, in quibus Bibliorum figuræ æneis typis eleganter expressę, ac diuerso carminum genere ab eodem explicatæ sunt Antuerpiæ 1571.

Eiusdem Ariæ, Psalmi Dauidis Regis aliorumque Sacrorum Vatum in Latinum carmen conuersi, cum argumentis & elucidationibus Antuerpiæ apud Plantinum 1574.

Et in Esaiam Prophetam, apud eundem. Rhetoricorum libri.

Liber Generationis, & Regeneratiõis, siue de Historia generis humani operis magni Partem primam, hoc est, de Anima.

In Bibliotheca verò nostra Selecta, quæ diximus de Ariæ Montani Biblijs, ibi legenda sunt. Vide 2. lib.

Dictatum Christianum, siue communes, & aptæ discipulorum Christi omnium partes, ex magistri præceptis, & institutis ad pusilli gregis institutionem, à condiscipulo Benedicto Ariæ montano in breuem summam collatis Antuerpiæ apud Plantinum 1575. v. in 12.

Elucidationes in quatuor Euangelia, Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis, quibus accedunt eiusdem elucidationes Acta Apostolorum. Antuerpiæ apud Christoph. Plant. 1574. & 1578.

Eiusdem Commentaria in duodecim minores Prophetas ab ipso Auctore recognita. Antuerpiæ 1582. A. 4. & ibid. 1571. v. in fol.

Eiusdem de optimo Imperio, siue in librum Iosue commentarius Antuerpiæ 1583.

Eiusdem liber de varia Republica, siue Commentaria in librum Iudicum. Antuerpiæ apud Viduam, & Io. Moretum 1592. Apparatus ad Sacra Biblia, in quo hæc habentur.

Collationes, & Familiares Hebraicæ linguæ idiotismi Bibliorum interpretationibus, præcipuè verò Latinæ versioni Sanctis Pagnini, accommodati.

Liber Ioseph, siue de Arcano sermone, in quo præter totius argumenti suscepti disputationem, habentur (vt ille inquit) vltra vndecim mille Sacræ scripturæ loca explicata, ad quæ, cætera quæcunque eiusdem generis fuerint, referri possunt. Hunc verò librũ cum proximo de Actione coniunctum, parare posse vnicuique asserit perpetuũ sacrorum librorum Commentarium.

Thubalchaim, siue de Mensuris sacris liber tribus voluminibus distinctus. De Cubito, De Satho. De Siclo.

Phaleg, siue de gentium sedibus primis, Orbisq; terræ situ liber: In quo item de vtilitate, quæ ex sacrorum librorum lectione percipitur, deq; Geographiæ ratione, atque vsu agitur.

Liber Chanaam, siue de duodecim gentibus. Chaleb, siue de terræ promissæ partitione.

Exemplar, siue de sacris Fabricis liber. Noah, siue de Arcæ fabrica, & forma.

Beseleel, siue de Tabernaculo. Ariel, siue de Templi fabrica, & structura.

Aaron, siue Sanctorum vestimentorum, ornamentorumq; descriptio.

Nehemias, siue de antiquę Hierusalem situ.

Daniel, siue de seculis Codex integer, hoc est seculorum Index de temporum ratione ex sacris nominibus subducta.

Index Biblicus Ioanne Harlemio Socie. Iesu Theologo, Auctore.

Hebræa, Chaldæa, Græca, & Latina nomina virorum, mulierum, populorum, idolorum, vrbium, fluuiorum, montium, ceterorumque locorum, quæ in Biblijs vtriusque Testamenti leguntur, in veteri interprete, cum aliquot appellatiuis Hebraicis, Chaldaicis, & Græcis vocibus, adiecta eorum expositione, & explicatione. Locorum præterea descriptio ex Cosmographia.

Loca ex Chaldaica Paraphrasi reiecta, quæ superuacanea videbantur.

Digitized by Google

Variarum in Græcis Biblijs lectionum libellus à Gulielmo Cantero concinnatus.
Variarum lectionum in Psalmos Gulielmi Sirleti S.R.E. Cardinalis.
Tabula Euangelicarum lectionum, sicuti ex Matthæo, Marco, Luca, & Ioanne, in Dominicos, & festos dies anniuersarios Ecclesiæ Syriacæ ritu distribuuntur. Numeri versibus singulis ascripti ad paginas, in quibus lectionum huiusmodi capita literis minoribus distincta sunt, referri debent.
Loca restituta in Noui Testamenti Syriaci contextu, ope antiquissimi manuscripti.
Variæ lectiones in Latinis Biblijs editionis vulgatæ ex vetustissimis exemplaribus collectæ, & ad textum Hebraicum, Chaldaicum, Græcum, & Syriacum examinatæ, opera, & industria aliquot Theologorum in Academia Louanienſi.
Variæ lectiones in Nouo Testamento ad textum Græcum, & Syriacum expensæ.
Erit autem operæpretium Benedicti Ariæ Apparatum hunc, cuius partes siue libros hic adnumerauimus, conferre cum ijs, quæ postea in Commentarijs ad Ezechielem post Hieronymum Pratum accuratè adnotauit Ioan. Baptista Villalpandus, de quo vide in verbo, Io. Bapt. Villalpandus. Quin & quę Alphonsus Salmeron egit eruditè, ac fusè in Prologomenis in Sacrosancta Euangelia. Vide, in verbo, Alphonsus Salmeron.
Eiusdem Commentaria in 21. priores Ps. Dauidis Antuerp. excudit Io. Moretus an. 1605.

BENEDICTVS Astensis, Ord. Minorũ, qui ordini suo Generalis Minister præfuit, edidit librum Orationum spiritualium Italicè.

BENEDICTVS Barensis Apulus, monachus S. Trinitatis Cauæ, Congregationis Cluniacensis, scripsit librum prænotatum, De septem sigillis, qui est Cauæ m.s. in membranis. Floruit an. 1220. Quem eximiæ doctrinæ virum nominat. Ard. Vuion.

BENEDICTVS Biscopius, Anglus, monachus primum Lirinensis in Gallijs Congregationis Floriacensis, deinde Abbas monasterij SS. Petri, & Pauli, Londini, & Congregationis Giribennæ auctor, Magister venerabilis Bedæ, scripsit Cõcordiam regularum, li. 2. & exhortationes de eadem, ac librum de Priuilegio suo. Obijt anno Dom. 703. die 12. mensis Ianuarij. Arnold. Vuion.

BENEDICTVS Blancutius Romanus, Philosophus, atque Theologus, collegit, ac digessit Indices tres obseruationum, variarumq; lectionum, & miscellaneorum sex & viginti, Scriptoribus Theologis perutile, Iurisconsultis, Medicis. & Philosophis ac potissimum humanarum literarum, & historiarum studiosis.

BENEDICTVS Bonosus Bonifacij filius, Romanus, ex monacho Summus Pontif. 16. Kalen. Iunij anno Christi 577. Indict. 10. creatus. Scripsit Epistolam satis prolixam ad Dauidem Episcopum, de Sancta Trinitate, quæ excusa est in To. 1. Epist. Decretalium, Romæ an. Dom. 1591.

BENEDICTVS Bonsignorius Nanni filius Florentinus, Benedictini instituti monachus, Abbatiæ Florentinæ Abbas, D. Chrysostomum, ac spiritum Diui Bernardi imitatus, Homilias emisit in omnes sollemnitates, & Dominicas totius anni. Quarum est initium. *In primis quo ad titulum, & inscriptionem.* Homilias item sex in Psal. 44. *Anno superiori his sacris Aduentus.* Homilias 4. in Psal. 84. *In animo esset amantissimi fratres.* Homilias 4. in Isaiæ verba. *Populus qui ambulat. Operæ pretium esset.* Homilias 4. in quatuor Dominicas Aduentus. *Quemadmodum origo.* Sermones in Assumptionem Domini. *Si vera est opinio Aquinatis.* Orationes in promotione ad dignitates. *Non absque ingenti robore.* Natus Florentiæ 1516. obijt anno 1567.

Porrò eius vitam scripsit Raphael Castrucius, eiusque Homiliæ prodierunt in lucem Florentiæ, cuius & meminerunt Mithael Pociantius, & Arn. Vuion.

BENEDICTI Bouij liber de Censibus: in quo centum graues articuli enodantur. Venetijs apud Marcum Amadorum an. 1569.

BENEDICTVS è Burgo Petri, Ordin. Benedictinorum in eodem loco apud Anglos Abbas, scripsit librum de S. Thomæ martyris miraculis. Vixit an. 1200.

BENEDICTVS Canophilus Sagrinus, monachus Cassinensis I.V.D. qui floruit anno 1550. Scripsit Tractatum De foro fori, & foro Poli. & Repertorium Iuris Ciuilis, & alia pleraque in Iure Canonico. Summam quoque rerum, quæ excusa Venetijs.

BENEDICTVS Capra, Perusinus, vir I.V.C. scripsit in Decreta, lib. 5. Consilia quoq; plura, lib. 1. Viuebat an. 1480.

BENEDICTVS Cumanus Episcopus, Ord. Præd. scripsit librum Quæstionum Theologicarum, vt testatur Ant. Senensis Lusitanus, qui & illum vixisse inquit, an. 1262.

BENEDICTVS Crinigrandus Prou. Aragoniæ, scripsit in Mag. Sent. Floruit an. 1420.

BENEDICTVS à S. Germano monachus Cassinẽsis, & postea eiusdem Cõgregationis

Digitized by Google

Abbas, Latinam, Græcam, & Hebraicam linguas callens, qui viuebat anno 1570. Scripsit,
In Psalterium Hebraicum commentaria. In Epistolas Pauli Commentaria.
In Psalmos expositionẽ, & Tract. de vsuris. Prouerbia Animalium, Opus eruditum.
Tractatum de imitatione Ciceronis. Apologiam cõtra calumniantes opera sua.
In libros Perhiermias, Priorum, Posteriorum, & de Anima Aristotelis. Disputationes in libros Prædicamentorum.

BENEDICTVS Guidius Venetus, monachus S. Georgij maioris Venetiarum Congregationis Cassinensis, & Abbas eiusdem Congregationis, scripsit
De laudibus mulierum, suppresso nomine, vulgari idiomate. Qui liber excusus est Vene.
Quædam de quatuordecim irruptionibus Turcarum in Prouinciam Foro Iuliensem Latino, & Italico ideomate, quæ extant m.s. Epistolas item operib. Isidori Clarij, & Missalibus Ord. Benedictini præfixas. Orationes nõnullas Latinas, Lirini, & alibi habitas.
Istriæ descriptionem, & bellum à Venetis contra Tergestinos gestum, & Bellum Venetũ cum Turcis ab an. 1569. ad finem vsque victoriæ nauralis ad Echinadas.
Vitam Marci Danduli Procuratoris, Doctoris, & Equitis, quæ extat m.s. Ad Iustinianum autem prẹfectum classiſq; Legatos Orationem, quæ incipit, *Magno meo dolore.* Hæc autẽ circumfertur sub nomine Alberti Corbantini. Epigrammaton diuerso carminum genere, m.s. Obijt Abbas S. Nicolai de Littore, an. 1590. mense Augusti, & in Cœnobio S. Georgij Venetijs sepultus est. Arn. Vuion.

BENEDICTVS de Hallis. Vide, in verbo, Benedictus Stendel.

BENEDICTVS Herbestus Nouomiastanus Roxolanus, Societatis Iesu, scripsit Catechismum Polonicum, & quædam Opuscula contra Rutenos schismaticos, Latinè, & Polonicè, Cracouiæ, edita.

BENEDICTVS Icenius Anglus, Ord. Augustiniani, Episcopus Cardicensis, scripsit Sermones per annum. Librum quoque Epistolarum hortatoriarum. Ioseph. Pamph. Eising.

BENEDICTVS Luchinus Mantuanus, monachus, & Abbas Benedictinus Sanctæ Mariæ Gratiarum in Tractu Placentino, scripsit Italicè Chronicon de vera origine, ac gestis Mathildæ Comitissæ. Addidit historiam fundationis monasterij S. Benedicti propè Mãtuam, & aliarum rerum ad aliud spectantium. Mantuæ apud Franciscum Osannam, anno 1592. quo tempore viuebat. De sacrorum autem apud monachos Institutione Dialogos Italicè scriptos, nec dum excusos apud se m.s. habebat Arnold. Vuion eiusdem Ordinis monachus amicus meus.

BENEDICTI primi, Pont. Max. Decreta extant in Volumine Conciliorum, & Decretorum, Coloniæ impressa.

BENEDICTVS IX. huius nominis Papa, qui antea vocatus Nicolaus Bocasinus, scripsit Sermones in diebus solemnibus habitos.

BENEDICTVS Papa cum sedisset menses octo, & dies decem, ac septem, moritur septima die Maij, qua relatus inter Sanctos reperitur in tabulis Ecclesiasticis. Is antequã moreretur scripsit ad Hispaniarum Episcopos, monens eos, vt nonnulla corrigerent, quæ legisset in litteris scriptis ab ipsis, & Romam missis cum subscriptionibus Episcoporum, quibus quæ decreta erant de fide Catholica in Constantinopolitana Synodo probarẽtur, an Dom. 681. Io. Papæ quinto.

BENEDICTVS Papa huius nominis XII. antea dictus Iacobus Fornerius, siue Furnius, è tractu Tolosanæ prouinciæ in Oppido Saccarduno diœceseos Pamiẽsis ciuitatis natus, vel (vt alij scribunt) Cadurcensis: Ioan. autem Papæ XXII. ex sorore nepos, primo Carmelita, deinde monachorũ Cistercienſium sub Regula S. Benedicti militantium Abbas Fontis Frigidi, ac deinceps S. R. E. Cardinalis tituli S. Priscæ, denique Pont. Max. an. Do. 1285. in cuius Epitaphio leguntur Romæ in æde D. Petri hæc verba.

Hic iacet Benedictus, quem Carmelus protulit, Cassinus aluit, Vaticanus coronauit, scripsit Registrũ Epistolarum, & Constitutionum in decẽ Tomos diuisum, quod extat m.s. in Bibliotheca Vaticana in folio, vt vocant, *Regali.*

Constitutionem item de Reformatione monachorum Nigrorum, quæ appellatur, *Benedictina,* quæ item m. s. cum Commentarijs Petri Boerij Abbatis S. Aniani asseruantur in Bibliotheca S. Benedicti de Mantua. Grauissimas verò ipsius sententias ipsius Hermanus Schedelius Germanus retulit in suo Chronico, Norimbergæ olim excuso, Extrauagantes, & Constitutiones edidit, li. 2. Parisijs in 8. De statu nigrorum monachorum, li. 1. Decretalem religiosorum, lib. 1. De statu Canonicorum, lib. 1.

BENEDICTVS Pauli Florentinus, Ord. Prædicatorum, edidit librum, qui prænotatus

est, *Fons vitæ*, in tres libellos distributum, cuius initium: *Fons vitæ apud te Domine*. plura item carmine cecinit de virtutibus, de donis, & beatitudinibus, quæ collecta in vnum inscripta sunt *Fasciculus mirrhæ*. At & in lucem misit librum alterum Carminum Italicorum, De sua conuersione ad Deum, ac de laudibus Hieronymi Sauonarolæ, cui nomen fecit, *Cedrus Libani*, Incipit, *Vdite ô cieli il mio parlare*. Ceterũ Chronicon sacri sui ordinis breue quidem, sed verè contexuit. Incipit, *Sicut ex diuersis Chronicis*. Horum omnium Opusculorum archetypon asseruatur in Bibliotheca Gaddiana Florentiæ. Floruit an. 1590.

BENEDICTVS Pererius Philosophus, & Theologus Societatis Iesu, edidit quatuor Tomos commentariorum, & disputationum in librum Geneseos, qui & Romæ, & Lugduni & Coloniæ excusi sunt, referti insigni eruditione, ac perspicuitate, quæ illius in scribendo est propria.

Commentarios item in Danielem prophetam, lib. 16. adiecti sunt quatuor Indices. 1. Quæstionum, alter eorum, quæ pertinent ad doctrinam moralem, & vsum concionantium, tertius locorum Sacræ scripturę, quartus generalis, & alphabeticus, quorum duo posteriores in secunda editione auctiores facti Lugduni in officina Iuntarum 1588. & 1591. ibidem. In quibus materiam Chronographiæ eorum temporum accuratè est persecutus.

Aduersus fallaces, & superstitiosas artes, idest, de Magia, de obseruatione Somniorũ, & de Diuinatione Astrologica libris tribus. Ingolstadij & Coloniæ apud Gymnicum.

Scripserat verò antea idem Pererius librum de Principijs rerum naturalium, qui ad Aristotelis libros de Physico auditu pertinent, editi primi Romæ, deinde alibi, vt postrema editio sit præcipuè sequenda. Viuebat adhuc cum hæc scriberemus, ann. 1602.

Porrò & nouissimè edidit Selectarum Disputationum in Sacram scripturam Tomum I. continentẽ super libros Exodi 127. disputationes Ingolstadij excusas. Anno 1601. apud eundem Adamum Sartorium. Reliqui duo erant in promptu mox edendi, vti & labores pius eruditi in Euangelia. Sed & postea datæ sunt in lucem Disputationes eiusdem in Epistolam ad Romanos. Ingolstadij, an. 1604. Tomus III. Disputationum 143. super Apocalypsi B. Ioannis Apostoli editus est anno 1606. Lugduni apud Horatium Cardon.

BENEDICTVS Poscantinus Bergomensis Dialogum edidit de Messia. Venetijs anno 1548. Italicè.

BENEDICTVS Sangallus, Bergomas, Ord. Minorum, Sermones Dominicales composuit, ex innumeris (vt inquit Tossiniacensis in historia Seraphica) philosophorum monumentis, correctos à Fratre Ioanne Mapello, quos se manuscriptos vidisse Bononiæ testatur.

BENEDICTVS Stendel de Hallis, quod est Saxoniæ oppidum, qui Theologiam publicè, ac diu Erphordiæ fuerat professus, edidit in Pentateuchum libros quinque: Collationum item diuersarum librum, & alterum Quæstionum variarũ. claruit Paulo II. Pont. Max. an. Dom. 1470.

BENEDICTVS Taracredus Pecusinus, Ord. Præd. scripsit aduersus errores Fratricellorum, De paupertate Christi. Lecturam itẽ (vt vocant) in quatuor libros Sent. & Sermones prædicabiles, ac solennes collationes. Claruit an. 1260.

BENEDICTVS Vernierus, monachus, scripsit de Sacramento Eucharistiæ hac inscriptione, *Magnum, & vniuersale Concilium Ecclesiæ militantis super Eucharistiæ Sacramento, quod instar Sacrosancti Concilij Nicæni trecentis decem & octo patribus orthodoxis constat.* Ex tot enim scriptoribus testimonia coaceruauit. Liber impressus Parisijs apud Niuellium, anno 1554.

BENEDICTVS Veronensis, ord. Præd. scripsit Sermones de Tempore per totum annum. In orationem Dominicam, in Symbolum Apostolorum, in Dialogum. Claruit an. Dom. 1420.

BENEDICTVS de Villa, Hispanus, monachus Montisserrati, Cõgregationis Villisoletanæ, qui floruit superiori seculo, scripsit Hispanicè in Ps. 150. Paraphrases duas: excusas (ait Arn. Vuion) in Hispania in folio, sed vbi inquit, nõ recordor, eas tamẽ vidi, & legi.

BENEDICTVS Vrbeuetanus, siue de Vrbe Veteri, Ord. Præd. Sermones scripsit De Tempore, & de Sanctis Claruit ann. 1260.

BENEDICTVS de Vua, Capuanus monachus Cassinensis, qui floruit ann. 1570. cecinit carmine Italico Rythmos spirituales, li. 1. De cogitatione mortis, lib. 1. Triumphos quatuor de Martyribus, Virginibus, Confessoribus, & Beatorum gloria. Passiones Sanctorum Iustinæ, Agnetis, Agathæ: excusas Florentiæ, ann. Dom. 1587. in 4. Iephte tragœdiam.

BENE-

Digitized by Google

BENEVENTANVM Concilium, an. 1087. Victoris autem tertij anno secundo, in quo iterum damnatus fuit Guibertus hæresiarcha, & actum est de recentibus schismaticis vitandis. Vide Canones huius Concilij in vndecimo Tomo Annalium, sub eundem annum.

BENEVENTANVM Concilium Generale an. 1091. quarto autem Vrbani Pont. Max. qui sententiam anathematis super Guibertum hæresiarcham, & omnes eius complices Synodali iudicio confirmauit. Vide Annalium Card. Baronij vndecimum Tomum. Sub eundem annum.

BENIAMINVS Beauport, *Pulchri portus*, Franciscanæ obseruantiæ, edidit Gallicè Harmoniam, & consensum Euangelicum, Parisijs apud Gabrielem Bonum, an. 1560. cum & ibidem apud Viduam Mauritij à Porta an. 1552. emisisset Monotessaron Euangeliorum. Viuebat an. 1561.

BENIGNVS Florentinus instituti Vallis Vmbrosanæ Abbas Generalis, historias 15. suæ Religionis Latinè scripsit, Florentiæ typis excusas an. 1500. Opusculum item inscriptum, Claustrum animæ, obijt 1236. 17. Iulij.

BENNO pseudo Cardinalis fertur scripsisse vitam Gregorij VII. impudentissimorum mendaciorum plenam, cui nulla fides habenda est, tum quòd contrarium scribunt omnes alij auctores, qui illo ipso tempore aliquid hac de re ediderunt, tum quòd hi multi sunt, ille vnus tantum, atque adeò quòd Benno fuit Cardinalis non à vero Papa Gregorio VII. creatus, vt mentitur BIBLIANDER hæreticus in Chronico tabula 13 qui BENNONEM Gregorij Cardinalem, & ipsi Gregorio intimũ fuisse dicit, sed ab Antipapa Clem. III. quem Imperator in odium Gregorij cõstituerat, vt patet ex libro Onuphrij de Pontificibus. Cum enim esset Cardinalis Antipapæ non poterat loqui nisi falsa de vero Papa. Itaque BENNO mendax, improbus, nundinator pudendarum mercium, nebulo, appellatus merito à BARONIO Card. in 11. Tom. Annal. sub annum 1048. siquidem in sigillationem Gregorij VII. Pont. Max. in quem venenatas sagittas intendit, sanctissimum item virum Laurentium Archiepiscopum Amalphitanum, quem eiusdem Gregorij dicit fuisse Magistrum, insignem magum extitisse declamat.

BENO, vt quidam vocant, est BENNO, quare vide in verbo, BENNO hic supra.

BENTIVENGA, de BENTIUENGIS de Aquasparta, Vmbrus, Ord. Minorum Card. Albanus, & maior Pœnitentiarius, S. Thomæ Aquinatis auditor, scripsit Veritatis Theologicæ Volumen, Sermones item plures ad populum habitos.

BERARDI Boniannis, Episcopi Camerini Epitome in vniuersam Theologiæ D. Thomæ Aquinatis Summam, Lugduni an. 1579.

BERCHIOLDVS Hochbergerus Campidonensis, Benedictinus Abbas, Germanus, scripsit de laude Martyrum, viuebat an. 1181. Eisingr.

BERCHORIVS creditur esse auctor libelli de Osculo morali, qui sapit doctrinam, & pietatem plusquam mediocrem, hic an. Dom. 1496. Venetijs prodijt in lucem à Patre Lacepiera Theologo recognitus, ex officina Ioan. Herzog.

BERENGARIVS Turonensis, *scripsit fastuoso stylo* (vt verbis vtar Sigeberti) *contra Almannum Grammaticum Episcopum, non agnoscens amici corrigentis benevolentiam, sed defendens suam de mysterijs Christi sententiam. Et quia multi ad eum, vel contra eum hac de re scripserant, scripsit & ipse contra eos, & dum Dialecticis Sophismatibus, contra simplicitatem Apostolicæ fidei abutitur, nec se excusat, nec alios ædificat, quia magis interpollat clara, quam dilucidat obscura.* Hæc Sigebertus. At Berengarium istũ refutarunt tres insignes scriptores, qui simul cum Paschasio editi sunt, Lantfrancus, Guitmundus, Algerus, de quibus ita censuit Petrus Cluniacensis initio libri de Sacrificio, vt diceret *Lantfrancum scripsisse contra hæresim Berengarij benè, plenè, perfectè; Guitmundum melius, plenius, perfectius; Algerum optimè, plenissimè, perfectissimè.* Cæterùm apud nostros in Collegio Louanienſi extat *Balduini Archiepiscopi Cantuarienſis* Opus de Eucharistia, doctum, & peracutum. Videtur autem hic contra reliquias Berengarij contendisse stylo. Et quod miretur aliquis, ibidem inter libros vetitæ lectionis, habent nostri ipsius *Berengarij* Opus malum, quia hæreticum; sed tam vetustæ notæ, vt vel ipsius tempore conscriptum quis non iniuria suspicetur. Vsus eius duplex visus, nam & ex eo libris aduersarijs Lantfranci, Algerique posset lux, & à librariorum erratis medela non exigua præstari: & apparet, quanto nepotibus suis malus ille melior, ac modestior fuit, & quanto illi Patres in pretio, quorum malè detortis verbis maximè nititur.

BERENGARIVS Biterrensis Ecclesiæ succentor, ac deinceps Episcopus, denique Cardinalis, ad quem Gulielmus Mandagotius librum de Prælatorum electionibus scripserat, nimirum alter ex ijs, qui iussu Bonifacij VIII. Pontificis Max. Sextum Decretalium

conflarunt in vnum, scripsit eidem Gulielmo tunc Nemausensi Archidiacono, postea verò Ebredunensi Archiepiscopo Elucidationem Summæ Hostiensis per seriem Alphabeti, eam, quam prænotauit, *Oculum*. Sed & scripsit librum, De sententia excommunicationis. Claruit Alberto Imperatore, an. 1300.

BERENGARIVS alius Gallus, Ord. Seruorũ edidit libros duos De Cœlesti præmio, ac de Catholica fide.

BERENGOSIVS Abbas ad D. Maximinum extra muros Treuirorum, vetustus & eruditus scripsit de Laude & Inuentione S. Crucis, lib. 3. De mysterio ligni Dominici, & de luce visibili & inuisibili, per quam antiqui Patres olim fuerunt illustrati, lib. 2. Sermones item duos in natali martyrum è Psalmo 58. *Deus repulisti nos, &c.* Sermonem de vno confessore, de eo, quòd per legem similia in Sacrificium offerri iubetur, vbi de ea dicitur: *In sartagine oleo conspersa frigetur: offeret eam calidam in odorem suauissimum Domino Sacerdos, qui patri iure successerit, & tota cremabitur in altari.* Sermonem, item de vno Confessore, ac Pontifice; De eo, quod lex præcipit: *Ignis in altari ardebit semper, quem nutriet Sacerdos, & subijciens mane ligna per singulos dies, & impositio holocausto desuper adolebit adipes pacificorum, &c.* Sermonem in dedicationem Ecclesiæ, deque Reliquiarum veneratione. Quæ Coloniæ excudit Iacobus Soter, an. 1555.

BERINVS Dorcestriæ Episcopus, Italus, ab Honorio I. Papa in Angliam missus, scripsit ad Honorium PP. Epistolas aliquot. Meminit huius Beda in Anglorum historia. Vixit an. 635.

BERNARDINVS Balbanus, vir religiosus, edidit Italicè Speculum orationis, Venetijs, an. Dom. 1560.

BERNARDINVS de Bessa Aquitanus, Ord. Minorum, ac D. Bonauenturæ Generalis ministri socius, legendam (vt vocant) De triplici Religione S. Francisci, & Chronicon Generalium vsque ad Bonamgratiam, qui fuit Generalis Decimus, & Tractatum de triplici ordine, & vitam S. Francisci, & vitam B. Christophori nominati de Romandiola, & librum prænotatum, Speculum disciplinæ posteris reliquit.

BERNARDINVS Bonævoglia Ord. Minor. Obser. Quintuplices Sacras Quadragesimales inuentiones, an. 1607. Romæ apud Societ. Coloniæ apud Ioannem Crith.

BERNARDINVS de Bustis Mediolanensis, Ord. Minorum, De excellentijs Reginæ cœli. Commentarium, siue eruditissimum, & vberrimum Rosarium, & complures alios Sermones plenos pietatis, & bonarum rerum scriptos, an. 1607. Coloniæ apud Antonium Hierat excusos Ecclesiæ reliquit. Opera verò eius in tres Tomos distributa prodierunt emendatiora, an. 1589. Brixiæ. Officium item Conceptionis B. Virginis approbatum à Sixto IV. Pont. Max. an. 1480.

BERNARDINI Caruaiali Pacensis Episcopi, Regis Hispaniæ Oratoris, Oratio de eligendo summo Pontifice, habita Romæ in Ecclesia S. Petri apud Cardinalium Senatum, Innocentio VIII. mortuo, extat Romæ excusa an. 1492.

BERNARDINVS Feltrensis. Vide infra, Bernardinus Tomitanus.

BERNARDINVS Florentinus, Ord. S. Francisci, emisit Dialogum De laudibus Castitatis, atque Virginitatis, ad Franciscum Card. S. Petri ad Vincula, qui postea fuit Sixtus IV. Pont. Max. Exordium præfationis est. *Cum sæpè mecum Reuerendissime Domine.* Archetypon asseruatur in Bibliotheca S. Crucis. Florentiæ obijt an. 1480. Franciscus Gonzaga. Michaël Pocciantius.

BERNARDINVS Gadolus, Brixianus, Abbas Camaldulensis, vir non minoris sanctitatis, quam doctrinæ, qui vixit an. 1446. scripsit inter alia.

In omnes Bibliorum libros Commentaria, siue Opus Annotationum.

De fugiendo seculo, & Religione amplectenda, lib. 1.

Opera S. Hieronymi in ordinem redegit pro ratione eius temporis, quo nondum tanta rerum anteactarum claritas illuxerat, quanta extitit hoc seculo ex collisione tot hæresum cum Catholica religione.

Contra superbiam, & ambitionem, lib. 1.

Sermonum, qui extant, lib. 1.

Epistolarum, lib. 1.

BERNARDINVS Grillus Aquilæ Ciuitatis in Brutijs Annales scripsit. Qui Romæ fuerunt excusi, an. 1576.

D. BERENGOSII, ad S. Maximum extra muros Treuirorum Abbatis, de laude, & inuentione S. Crucis, libri tres. Eiusdem libellus insignis de mysterio ligni Dominici, & de luce visibili & inuisibili, per quam antiqui Patres meruerunt illustrari. Eiusdem, in illud ex Psalmo 58. *Deus repulisti nos, & destruxisti nos.* Sermo in Natali martyrum legendus. Eiusdem de eodem Psalmo. Sermo de Martyribus. Eiusdem, in illud ex Leuitici, cap. 6.

In sar-

Digitized by Google

In sartagine oleo conspersa frigetur, offeret eam calidam in odorem suauissimum Dominio Sacerdos, qui ire fratri successerit. & super illud: *Ignis in Altari semper ardebit, quem nutriet Sacerdos.* Sermo de vno Confessore, atque Pontifice. Eiusdem sermo in dedicationem Ecclesiæ, deque Reliquiarum veneratione. Tom. 2. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2.

BERNARDINVS (quamquam vulgati codices Bernardus legunt) Iustinianus, Venetus, Philosophus, & Orator, scripsit B. Laurentij Iustiniani Patriarchæ Veneti patrui sui vitam, lib. 1. Historiarum quoque, lib. 1. Orationes plures, & elegantes, lib. 1. Claruit an. Dom. 1470.

BERNARDINVS Landuccius Senensis, & Carmelita, qui Ordinis sui Generalis fuit, plura scripsisse fertur, sed non extat aliud, quòd viderim, quàm libellus De Sensu composito, mole exiguus, eruditione magnus, vt testatur Petrus Lucius.

BERNARDINVS Rosiniolus Vlmetanus Diœceseos Albensis in Subalspinis Italiæ, siue Lyguribus montanis, Theologus Societatis Iesu, quinque libros de Disciplina Christianæ perfectionis conscripsit, ac primo Ingolstadij edidit an. Dom. 1600. apud Adamum Sartorium, qui mox Venetijs, & alibi sunt recusi. Hisce autem libris, quibus de triplici statu Incipientium, Profitentium, ac Perfectorum agit quàm plenissimè ac solidè, ex veteribus præcipuè Patribus, id consilij suscepit, vt quando ex ijsdem Patribus alij materias varias, vt Magister Sententiarum Dogmata, Gratianus Canones decerpserunt, qui labores in Ecclesia præsidio veterum Patrum fructum vberem, ac perpetuam vtilitatem attulere, sic ipse conflaret hoc opus, quo securũ iter sterneret ad eas virtutes consequendas, quibus omnes (inprimis autem Religiosi) informantur, informati autem, atque imbuti sunt tanquam ossa, & nerui huius corporis mystici, quod est Ecclesia. At præter hoc opus duos edidit libros de Virtutis actionibus: quibus libris Proficientem ad solidas actiones bonas ex virtute, & facili industria cum Dei gratia obeundas, Sanctorum Patrum doctrina, & exemplo instituit; qui etiam Ingolstadij sunt cusi.

BERNARDINVS Scardæonius, Patauinus presbyter, scripsit lib. 7. De castitate, & de sacris virginibus 1. De cælibatu 2. De coniugio, & continentia Sacerdotum 3. De molestijs coniugatorum 4. De malè profitentibus Religionem 5. De pudicitia matrimonij 6. De ratione coercendæ libidinis 7. Venetijs apud Andream Arriuabenũ an. 1542. Idem scripsit lib. De antiquitatibus Vrbis Patauij, & claris ciuibus Patauinis, qui prodijt Venetijs apud Valgrisium an. 1558. Additus his est Epitaphiorum liber, eorum qui Patauij sepulti sunt. Qui item Basileæ prodijt apud Nicolaum Episcopium an. 1560. Vide lib. 16. nostræ Bibl. Selectæ.

BERNARDINVS Senensis, natione Etruscus, Ordinis Minorum, plura, stylo quidem Scholastico, ac neruoso reliquit. In Apocalypsim, lib. 1. *Beatus qui legit, &c.*

De Euangelio æterno, lib. 1.
De Christiana religione, lib. 1.
De Conceptione Beatiss. Virginis, lib. 1.
De Passione Domini, lib. 1.
Sermones contra Iudæos.
Sermones de Tempore, lib. 1.
De virtutibus, & vitijs.
De fructibus eleëmosynæ.
De triplici statu animæ.
De triplici amore Magorum.
De sacrificio Abraham.
De Veritate.
De amore Dei, & animæ.
De Spiritu sancto.
De casibus proprietatis.
Sermones de Sanctis, lib. 1.
Deuotũ officium pretiosissimi nominis Iesu.
De mundana prosperitate.
De pastorali gubernatione.
De Ioseph, sponso Virginis.
De circunstantijs nationum.
De Diuino amore.
De triplici Christi Domini Natiuitate.
De tribus tormentis peccatorum.
De obedientia.
Defensorium veritatis.

Item cum sui Ordinis Vicarius esset Generalis Vltramontanus, scripsit Epistolam ad vniuersos fratres Italiæ, & librum de festiuitatibus Gloriosissimæ Virginis per annum; quem excudit Norimbergæ Fredericus Kreusnerus an. 1493. Obijt Aquilæ, quæ ciuitas est in Brutijs, an. 1449. die 20. Maij, annum natus 63. Quem Nicolaus V. Pontif. Maximus in Sanctorum numerum retulit, an. 1450. Recognita verò eius opera à Rodulpho Franciscano Episcopo Senogallienſi, Venetijs è prælo Iuntarum anno 1591. prodierunt in lucem.

BERNARDINVS Tomitanus Feltrensis, cognomento Parulus, Ord. Minorum, Patauij instituit sacrum Montem pietatis, an. 1491. Illo Vincentiæ concionante, visos in aëre Angelos plures quàm essent in terra homines, qui attentè audiebant verbum Dei, auctor est celebris Bernardinus de Bustis. Edidit conciones nonnullas Italico idiomate

De per-

Digitized by Google

De perfectione vitæ Christianæ eruditas. Obijt Ticini anno 1494. Cæterùm non est hic Bernardinus ille Tomitanus, cuius Commentarius in Matthæum proscriptus est in Romano Indice.

BERNARDVS Abbas Monasterij S. Honorati, cũ scripsisse Epistolam ad Simplicium Abbatẽ Monasterij Casinensis feratur ab aliquibus, eam fuisse commentitiam, & ab aliquo recentiore auctore fuisse confictam sat validis rationibus probat Ant. Gallonius in suo Apologetico ad Constantinum Bellotum monachum Casinatem.

BERNARDVS de Ambasia, Prouincialis Carmelitarum Tolosæ, Lector magni Palatij in Curia Romana, ac tandem Cardinalis, scripsit super Sententias lib. 4. In Epistolam Iacobi 64. Lectiones, lib. 1. In Canonicam Ioannis 112. Lectiones, lib. 1. Sermones Hyemales, lib. 1. Sermones æstiuales, lib. 1. Quadragesimale quoque, lib. 1. Collationes varias, lib. 1. Viuebat an. 1364.

BERNARDVS Angrianus, Bononiensis, Carmelita, Italus, scripsit Sermones per annum, lib. 1. & alia claruit an. 1390.

BERNARDVS Andreas Tolosanus, Augustinianus diuersi generis carmina edidit, Hymnos sacros per totũ annum, lib. 3. Vitam S. Andreæ Apostoli, lib. 1. Atque alia. Sexagesimum annum natus Londini obijt, apud suos Augustinianos sepultus. Ioseph Pamph.

BERNARDVS Aquilanus à Fossa in Brutijs oppido, Ord. Minorum, Latinè & Italicè scripsit, Quadragesimale. Funerale. Quodlibeticum. Centurionem atque peregrinum in Saluatoris nostri memoriam, qui ei specie peregrini apparuerat. Admonitiones D. Bernardini Senensis. Eiusdem, & B. Philippi Aquilani vitas. Breuissimam item nonnullorum familiæ Franciscanæ in ipsius D. Bernardi Prouincia sepultorum, & eiusdem Prouinciæ cœnobiorũ descriptionem. Florebat Frederico III. & Maximiliano I. Imp. obijt an. 1503. natus an. 83. Alios item concionum libros tantum inchoatos reliquit.

BERNARDVS Arnoldi Tolosanus, Ord. Præd. scripsit Postillam in septem Psalmos Pœnitentiales, & in Apocalypsim. Viuebat an. 1296.

BERNARDVS de Asta Lygur Theologus, Ord. Minorum, orationes quasdam spirituales, & Sermones Italicè scripsit. Romæ delectus sui ordinis Minister Generalis, anno 1536. ei nouennium præfuit. Henr. Vuillot.

BERNARDVS Augustinianus, ex Angeliorum gente, librum reliquit, prænotatum, *Speculum Charitatis*. Incipit, *Nihil dignius, quam vt creator ametur à creatura*. Extat Florentiæ in Bibliotheca Sancti Spiritus. Ioseph Pamphil. Michaël Pocciantius.

BERNARDVS de Bessa Aquitanus, Ordinis Minorum. Vide in verbo, Bernardinus de Bessa, vt supra.

BERNARDVS (siue Bernaldus) è S. Blasio, scripsit Apologeticas rationes contra Schismaticorum obiectiones ad Adalbertum Nemetensem Præpositum, quibus asserit ipsum & alios Monachos S. Blasij meritò ab excommunicatis abstinere. Extant eiusdem de lege excommunicationis Epistola ad Adelbertum Argentinensem Præpositum. Et eiusdẽ argumenti Epistolæ duæ ad Recchonem quendam. Ad Paulinum item de emptione Ecclesiarum Epistola. Et alia ad quendã Sacerdotem, de Othonis Episcopi Constantiensis reiectione, & alterius in eius locum substitutione. De officio presbyterorum ad fratres in Rettenbach. Ad VValterum Sacerdotem Tractatus de solutione iuramentorum, ad Reuerendissimum Antistitem Geberardum, De excommunicatorum ordinatione, & salute paruulorum qui ab excommunicatis baptizati sunt, & alijs quibusdam ad Concilium proximè futurum pertinentibus. Vixit circa an. 1066.

BERNARDVS Breitembachius Itinerariũ Terræ sanctæ edidit, & vixit ætate nostra.

BERNARDI Bonioannis Episcopi Camerini Epitome in vniuersam Summam Theologiæ D. Thomæ Aquinatis. Lugduni 1579.

BERNARDVS Monachus è S. Blasio Germanus, scripsit Apologeticas rationes contra Schismaticorum obiectiones ad Albertum Spirensem Præpositum, De lege item excommunicationis, Epistolam ad Adelbertum Argentinensem Præpositum. De eadem quoque re Epistolas duas ad Rheconem quemdam. Viuebat an. 1066. Eisingr.

BERNARDVS natione Burgundus, Patria Fontanus, nobilibus parentibus ortus cum socijs plusquam 30. Cistercienium ordinem an. Dom. 1113. ingressus, deinde Abbas Clareuallensis, vixit tempore Lotarij II. Imperatoris, & Innocentij II. Pontificis Maximi, cumque potius Diuina, quàm humana scientia fuisset imbutus, multa gessit, & scripsit, quæ pietatem spirant, & veritatem. Petrum enim Abailardum in Concilio Senonensi, Gilbertum Porretanum in Rhemensi, Henricumque nõ rectè sentientes, conuicit, ac repressit. Burdegalensem Ecclesiam perditorum aliquorum hominum factione agitatam,

libera-

Digitized by Google

liberauit oratione, miraculis, & auctoritate. Præterea ad Galliæ Regem, ad Cæsarem, & ad alios Principes viros, interdum item Genuam, & Mediolanum de arduis Ecclesiæ negotijs missus, felici exitu res demandatas confecit.

Eius scripta cum vnà cum aliorum scriptis suppositititijs (quamquam non dissimilis pietatis) circumferrentur, edita denique fuere castigatiora Parisijs, an. 1586. apud Iacobum Puteum, Sebastianum Niuellium, & Michaëlem Sonnium Typographos, cum antea prodijssent ex Officina Antuerpiensi hæredum Ioannis Stelsij an. 1576. Basileæ verò an. 1566. Sed & antea, & deinceps Venetijs an. 1549. 1568. 1575. & 1583. ac multo antea, hoc est an. 1508. Parisijs, & alibi sæpius. Quoniam verò præter ea, quæ siue Sixtus Senensis, siue alij de Operibus D. Bernardi scripserunt, Ioannes Gillotius, in editione anni 1586. sic laborauit, vt etiã libros D. Bernardi, vel auctiores, vel scholijs aliquibus, seu notis illustratos, siue etiam meliorem in ordinem redegerit, secernens eadẽ opera legitimos à spurijs; ideò de tota re vide ipsius Epistolam huic editioni præfixam. Sed & præter illa, quæ D. Bernardo attribuuntur, extat apud Arnoldum Vuion, paruus libellus m.s. De doctrina Religiosorum ipsi S. Bernardo ascriptus, qui sic incipit, *Religiosorum datur hic doctrina virorum.* Alter item m.s. in Monte Cassino in pluteo quinto ad læuam Bibliothecæ, De operibus sex dierum, cuius prologus incipit: *Vltima Christi verba:* ipse autẽ Tractatus. *Omnium quæ sunt, mouentur, & viuunt.* Tractatus autem eiusdem nomine in septem Psalmos Pœnitentiales, excusus est cum alijs eius Operibus Venetijs an. 1583. in quarto. Fertur & ipsius esse maximè pius ille Hymnus toties in laudem B. Virg. decantatus. *Aue Maris Stella, Dei mater Alma.* Neque ab hac sententia dissentit Franciscus Costerus Societatis nostræ Theologus, qui in Meditationibus, quas In hunc Hymnum composuit, sic in principio ait: *Hoc carmen incerti quidem auctoris est: refert tamen dulcedinem melliflui Bernardi, cui à nonnullis tribuitur.* Atqui separatim excusi sunt varijs in locis D. Bernardi. Quales supra illud Euangelij *Missus est*; cum alijs quibusdã Opusculis Brixiæ 1495. Meditationes eiusdem, Venetijs 1543. & 1553. in 16. Ad sororem item, Venetijs 1492. in 8. In Canticum Canticorum Lugduni apud Iuntas, an. 1589. in 16. Flores autem ipsius Bernardi item Lugduni 1546.

At D. Bernardi Operum Catalogus iuxta editionem Parisiensem, quam omnium hactenus nacti sumus pleniorem, an. 1586. est sequens.

De Aduentu Domini, Sermones septem. Habetur etiam Tractatus De vndecim oneribus in Aduentu Domini, fol. 1775. H. Et de Conceptione, fol. 371. I. Tomo 2.

De ferijs quatuor Temporum in Aduentu, super *Missus est.*

De laudibus Beatissimæ Virginis. Hom. 1. 2. 3. 4.

De Beatissima Virgine, Sermones. Tom. 1. 119. K. & sequent. 333. C, & Tom. 2. 348. H. 403. K. 460. I. & sequent.

In Vigilia Natiuitatis Domini, Sermones sex.

In die Natiuitatis Domini, Sermones quinque. Præterea, & in Tom. 2. alij tres Sermones de eadem Natiuitate, fol. 361.

In festo sanctorum Stephani, Ioannis, & Innocentium. De quatuor continuis solemnitatibus, Sermo vnus, sed & de S. Stephano alter in 2. Tom. 382. K.

In Circumcisione Domini, Sermones tres.

In Epiphania Domini, Sermones tres.

In Octaua Epiphaniæ. De Circumcisione, Baptismo, & Verbis Domini ad Ioannem: *Sit decet nos implere omnem iustitiam.*

In Dominica infra octauam Epiphaniæ. De puero Iesu duodenni, Hom. 1. quæ dicitur esse Adilredi Abbatis cuiusdam cœnobij Cisterciensis. 106. A.

Dominica prima post Octauam Epiphaniæ, Sermones duo. De miraculo facto in nuptijs, & super illud. *Et vos similes hominibus.*

In conuersione S. Pauli, Sermones duo.

In festo Purificationis Beatissimæ Virginis, Sermones tres. Et alius sermo D. Guerrici Abbatis Igniacensis. Tom. 2. 700. C. post Sermones Gilberti.

In Septuagesima, Sermones duo.

In Quadragesima, Sermones septem.

In festo S. Benedicti, Sermo.

In Annunciatione Beatissimæ Virginis, Sermones tres. Et plura alia de Beatissima Virgine 320. K. & seq. & sermones quidẽ super *Salue Regina,* circa fin. Tom. 2. 460. I. & seq.

In Dominica in Ramis Palmarum, Sermones tres, à pag. 172. vsque 177. Sed & alius Sermo, pag. 1075. cum Epistola in Tom. 1.

Feria quarta Hebdomadæ pœnosæ, Sermo de Passione Domini. Habetur etiam Tractatus

de ea-

de eadem paſsione 1521. A.
In Cœna Domini. De Baptiſmo, De ſacramento Altaris, & ablutione pedum, Serm. 1.
De Cœna Domini, Serm. 2. Vide etiam vbi de die corporis Chriſti.
De eadem. Vide Sermo. Tomo ſecundo, 386. D.
In Paraſceue. De Paſsione Domini, Serm. De lamentatione Virginis Beatiſsimæ.
In Reſurrectione Domini, Sermones quatuor.
Feria ſecunda Paſchæ, Sermo vnus.
In Octaua Paſchæ, Sermones duo.
In Rogationibus. De tribus panibus, Sermo.
In Aſcenſione Domini, Sermones ſex.
In feſto Pentecoſtes, Sermones tres.
In die Corporis Chriſti. De corpore Chriſti, Sermo, ſiue de Cœna Domini.
In Natiuitate ſancti Ioannis Baptiſtæ. De lucerna ardente, & lucente, Sermo.
De priuilegijs autem Ioannis Baptiſtæ. Tomo ſecundo, 394. E.
In Vigilia Apoſtolorum Petri, & Pauli, Sermo.
In feſto Apoſtolorum Petri, & Pauli, Sermones tres.
Dominica quarta poſt Pentecoſtes. De Dauid, & Golia, & quinque panibus.
Dominica ſexta poſt Pentecoſtes, Sermones tres.
In Natali Sancti Victoris, Sermones duo.
Dominica 10. poſt Pentecoſt. Sermo vnus. Sed & vide eius Epiſt. 103. fol. 141. Tomo 2.
In feſto S. Mariæ Magdalenæ, Sermo vnus.
In Aſſumptione Beatiſsimæ Virginis Mariæ, Sermones ſeptem. Lege plura de eadem Virgine in Annunciatione, fol. 159. K. & ſeq.
In Natiuitate Beatiſsimæ Virginis. De Aquæductu, Sermo.
In feſtiuitate S. Michaëlis, Sermones duo.
In feſtiuitate omnium Sanctorum, Sermones quinque.
In tranſitu S. Malachiæ, Sermones duo. De hoc ſancto lege quæ ſcripſit D. Bernardus in eius vita. Tom. 2. 712. E. Et de eodem ſancto, Sermo alter. fol. 749. L. Tom. 2.
In Kalendis Nouembris, Sermones quinque.
In feſto S. Martini. De exemplis obedientiæ, Sermones.
In feſto S. Clementis. De tribus aquis, Sermo.
In Vigilia S. Andreæ Apoſtoli, Sermo.
In feſto S. Andreæ Apoſtoli, Sermones tres. In feſto S. Nicolai, Sermo.
In obitu deuoti Huberti monachi Sermo. In dedicatione Eccleſiæ, Sermones ſex.
Sermones de diuerſis Argumentis, qui aptari poſſunt tum præcedentibus, tum exhortationibus, hi verò ſunt quadraginta ſex.
Sermones parui, numero octoginta duo. Liber Moralium Sententiarum.
Soliloquia. Quæ quidem, quoniam Iacobus Pamelius adiecerat ſuæ editioni, an. 1566. addita ſunt item huic alteri, licet conueniant, (titulo mutato, pauciſque adiectis, aut variatis) cum libello de Amore Dei. Quod ita eſſe ſentiet, qui libellum hunc à principio cum Soliloquijs à numero conferre voluerit.
Explanationis in Pſal. 90. *Qui habitat in adiutorio altiſſimi*, Sermones decem, & ſeptem.
Expoſitionis in Canticum Canticorum, Sermones octoginta ſeptem.
Sermo exhortatorius ad Milites Templi. De conuerſione ad clericos.
De conſideratione ad Eugenium Pont. Max. Habes hos libros nunc in capita diſtinctos, & argumentis illuſtratos opera Henrici Cnycij.
De Gratia, & libero arbitrio, liber.
De præcepto, & diſpenſatione, liber. Idem Cnycius hunc librum diuiſit in capita.
De deligendo Deo, liber. De humilitate ex regula D. Benedicti, Tractatus.
De duodecim gradibus humilitatis, & ſuperbiæ, Tractatus.
Ad Gulielmum Abbatem, liber Apologeticus.
Declamationes de verbijs Euangelij: *Ecce nos reliquimus omnia, &c.* Rectius autem inſcribitur in antiquis. De contemptu Mundi, & appetitu vitæ æternæ ad clericos.
Ad fratres de monte Dei, De vita ſolitaria. Meditationes.
De interiori domo, id eſt de conſcientia, Tractatus, qui alijs dicitur, Speculum conſcientiæ, vel liber De conſcientia. De conſcientia, liber.
De cõſcientia, liber alter. At hic poſterior rectius D. Bernardo aſcribi videtur, quã prior.
De ordine vitæ, ac morum inſtitutione, liber, qui aliàs inſcribitur, De doctrina puerorum, & correctione morum. Scala clauſtralium, ſiue de modo orandi.

Ioan. Gillotius Campanus præfat. ad Lectorẽ.

Digitized by Google

Formula honestæ vitæ. Quo item titulo notatur. Liber de honestate vitæ, qui in hac editione prodijt integer, cum esset antea mutilus. Speculum monachorum.
De amore Dei, liber. Confer autem hunc librum cum Soliloquijs, quæ habes supra.
De natura, & dignitate amoris Diuini, Tractatus.
De passione Domini, super illud Ioannis, *Ego sum vitis vera, &c.* Tractatus, in quo videtur Auctor stylum attemperasse captui Virginum quibus scribebat.
De modo benè viuendi, liber. De Cœna Domini, Sermones.
In Aduentu Domini, De vndecim oneribus.

Rythmicæ Orationes.

Oratio Rythmica ad vnum quodlibet membrorum Christi in cruce pendentis.
Iubilus in commemorationem Dominicæ passionis.
Oratio Rythmica ad Iesum Christum, eiusque Virginem Matrem.
Prosa Rythmica in laudem Dominicæ Natiuitatis.
Sermones varij, & de rebus diuersis. D. Bernardo ascripti, & inter eius Opera.
De Natiuitate Domini, Sermo.
De eadem, siue potius de Conceptione B. Mariæ Virginis.
De S. Stephano: ex lectione Actuum Apostolorum Sermo.
In Cœna Domini. De priuilegijs B. Ioannis Baptistæ.
De B. Maria, Sermo. In illud Sapientiæ, *Sapientia vincit malitiam.*
De decem Virginibus. De septem gradibus confessionis.
Confessionis priuatæ formula. De virtute obedientiæ, & eius gradibus.
De quinque negotiationibus, & quinque regionibus.
Parabola de Fide, Spe, & Charitate.
Parabola de nuptijs filij Regis, & de ornamentis sponsæ suæ.
Ad clerum in Concilio Rhemensi congregatum. Ad pastores in synodo congregatos.
Super *Salue Regina*, Sermones quatuor.
Meditatio deuotissima super *Salue Regina.* Disputatio iusti cum Deo.
Doctrina D. Bernardi. Descriptio situationis Claræuallis.
Ratio, qua quis perfectionem vitæ spiritualis consequatur.

Quæ sequuntur non sunt D. Bernardi, si modo demas vitam S. Malachiæ.

Gilberti Abbatis de Holandia, Sermo in Cantica Canticorum ab eo loco, quo D. Bernardus morte præuentus finierat.
In die Purificationis Guerrici Abbatis Igniacensis.
Bernardi Syluestris Epistola. Historica quædam.
Vita S. Malachiæ Episcopi, à D. Bernardo edita.
Vitæ D. Bernardi. Liber Primus per Gulielmum Abbatem.
Liber Secundus per Bernardum Bonæuallis Abbatem.
Liber Tertius. Liber Quartus. Liber Quintus. Per Gofredum Monachum Claræuallensem.
Canonizatio D. Bernardi, per Alexandrum Papam.
Epigrammata, seu Epitaphia D. Bernardi. D. Bernardi Flores.

Exierunt autem rursus, S. Bernardi, de Consideratione ad Eugenium Papam libri quinque, argumentis, & scholijs illustrati à D. Gerardo Vossio, Belga. Accessit Opusculum, quod dicitur, ad quid venisti? apud eundem 1605.

BERNARDVM quendam, Ord. Prædicatorum virum haud contemnendæ doctrinæ nominat Albertus Venetus, vbi agit de septimo Magistro Generali Ordinis, eumque inquit scripsisse in quatuor libros Sententiarum, claruisse autem an. 1292.

BERNARDVS de Busco, Ord. Prædicat. edidit librum Sermonum inscriptum Rosarium Sermonum prædicabilium, excusum Venetijs 1498.

BERNARDVS Cartusiani Ord. domus Passionis Iesu Christi, prope ciuitatē Lignitz scripsisse quidem multa fertur, sed à Ioan. Tritemio solius Dialogi mentio fit, quem pulcherrimum de laudibus, & miraculis B. Virginis eleganter composuisse asserit. Claruit sub Frederico Imp. III. an. 1480. Trit. At Eisingr. 1497.

BERNARDVS Casinensis, Abbas Benedictinus, Regulam D. Benedicti, & Sermones

Digitized by Google

ad Fratres, ac Speculum Monachorum, & de præceptis Regularibus scripsisse dicitur à Gulielmo Eisingrenio, quem, inquit, floruisse an. 1347. At alterius Bernardi Casinensis monachi, qui sancti Amici Confessoris miracula, & alia quædam reliquit, quique anno 1150. viuebat, meminit Arnoldus Vuion in libro Ligni Vitæ.

BERNARDVS Claremontanus, Ord. Prædicat. duos edidit libros. Alterum pro D. Thoma Aquinate aduersus Henricum à Gandauo, & Gottifredum de Fontibus: Alterum contra Iacobum Viterbiensem, Ord. Augustiniani. Commentaria quoque ad quatuor libros Sententiarum. Viuebat an. 1292.

BERNARDVS Monachus, monasterij Cluniacensis, qui floruit an. 1050. scripsit consuetudines eiusdem monasterij, & prænotatur hic liber: *Consuetudines Cluniacenses.* Tritem. Arnold. Vulon.

BERNARDVS Comensis, siue Nouocomensis, Ord. Præd. Inquisitor, librum edidit prænotatum Lucerna Inquisitorum hæreticæ prauitatis excusum Mediolani an. 1566.

BERNARDVS *Presbyter*, Compostellanus, scripsit super Decretalibus, lib. 5. Casus Decretalium, lib. 5. Breuiarium Iuris Canonici, eius Lectura extat in 1. lib. Decretalium, cum apostillis Antonij De Creuant edita Parisijs. Item ad 5. libros Decretalium Norimbergæ an. 1493. Hunc autem quidam Bernardum Græcum nominant. Vixit an. 1259. Eius verò casus super Decretales prodierunt Argentorati an. 1498.

BERNARDVS Corbeiensis Abbas. Vide, in verbo, Bernardus Saxo.

D. BERNARDI Episcopi Eduensis contra Petrum de Cugnerijs pro Ecclesijs Gallicanæ libertate, libellus. Eiusdem de origine, & vsu Iurisdictionum, siue de spirituali, & temporali potestate, Tractatus. Tom. 4. Biol. SS. PP. edit. 2.

BERNARDVS Gallus S. R. E. Cardinalis, monachus primum, & Abbas monastarij S. Honorati Insulæ Lirinensis, deinde iussu Vrbani Papæ IV. Abbas 59. creatus anno 1263. præfuit anno 19. obijt Casini, vbi & sepultus est 1252. scripsit In Regulam S. P. Benedicti, lib. qui extat Casini, & in Cœnobio S. Benedicti de Mantua m.s. Speculum monachorum qui excusus Venetijs 1520. in 16. Collationum, Beneficiorum, & Officiorum montis Casini, Regestum vnum; Inquisitionum, Iurium, & Bonorum in Castris, & Villis montis Casini; Regestum alterum. Quæ reperiuntur in Archiuo monasterij Casini manu scripta: crediderim verò ipse, hunc Bernardum esse eundem quem Eisingrenius vixisse scribit an. 1347.

BERNARDVS è Franchouen Sermones plures ad populum habitos reliquit posteris. Viuebat an. 1292.

BERNARDVS Guidonis, Lemouicensis, Dominicanus, Inquisitor olim Tolosæ, Episcopus Laudonensis, scripsit Speculum Sanctorum, lib. 2. Chronica Pontificum & Cæsarum, lib. 2. Chronica Regum Francorum, lib. 1. Chronica Comitum Tolosatium, lib. 1. Gesta Prædicatorum, lib. 1. Vixit an. 1300.

BERNARDVS Hildesemensis Episcopus, & vir sanctus, Synodales constitutiones ex iure, ac Patrum scriptis siue Decretis colligens proposuit Clero, vt perfectius vitæ iniret institutum.

BERNARDVS Hispanus, Ord. Præd. scripsit (vt Leander lib. 4. testatur) commentaria in aliquot libros Bibliorum; Quodlibeta item tria; & Quæstiones; De Spirationibus ac de Potentia Dei; præterea librum de Anima corpori iuncta.

BERNARDVS Iustinianus vitam edidit B. Laurentij primi Patriarchæ Venetiarum Auunculi sui, præter Historiæ Venetæ quindecim libros, Epistolarum, & Orationum libros duos, versionemque Isocratis è Græco in linguam Italicam.

BERTRANDVS Lignicius, siue (vt vocant) de Lignitz. Vide supra in verbo, Bernardus Cartusianus.

BERNARDVS Lucemburgensis, Ord. Præ. in laudem B. Iosephi Sponsi Virginis, & librũ de Purgatorio scripsit, qui Coloniæ, & alibi prodijt in lucem, an. 1510. Catalogum item hæreticorum omnium ad annum Christi vsque 1530.

BERNARDVS Messanensis Siculus, monachus S. Placidi, Congr. Casinensis, scripsit De miraculis in Inuentione sanctorum Placidi, & Sociorum, extabat hic liber apud Abbatem Casinensem m.s. viuebatque is paucos ante annos quàm hæc scriberemus.

BERNARDVS Morlauensis, monachus Ord. Cluniacensis, scripsit ad Petrum Cluniacensem Abbatem, De contemptu mundi, lib. 3. Versus de mundo, lib. 1. Colloquium Gabrielis & Beatis. Virg. lib. 1. Claruit an. 1140.

BERNARDVS Nouocomensis. Vide, in verbo, Bernardus Comensis, paulo ante.

BERNARDVS Oliuerius, Valentinus professione, Augustinianus, Theol. Parisiensis,

Digitized by Google

& Episcopus Daruicensis, scripsit in Magistrum Sent. lib. 4. super c. cũ Marthæ, de celeb. Missæ, lib. 1. Quæstiones Quodlibetales, lib. 1. De Diuinis officijs, lib. 1. Ioseph Pamph.

BERNARDVS Olerius, Hispanus, Magister Generalis Carmelitarum, scripsit ad Vrbanum VI. De antiquitate ordinis sui, lib. 1. Et de Conceptione Beatiss. Virginis, lib. 1.

BERNARDVS Parentinus, Ord. Præd. Prouinciæ Tolosanæ, scripsit librum à se prænotatum Librum Missæ, in quo sacri Canonis, & totius Missæ capita iuxta Doctrinam D. Thomæ enodantur, Parisijs excusum an. 1531. claruit Tritem. 1440. Sermones quoque scripsisse dicitur ab Eisingrenio.

BERNARDVS Placentinus, monachus Congregat. sanctæ Iustinæ (vt vocant) de Padua, & Abbas S. Georgij maioris Venetiarum, qui floruit an. 1450. scripsit heroico carmine libros quinque, Quorum

Primus. De contemptu Mundi, & de assumenda Religione.
Secundus. De primordijs institutionis monachorum Congreg. sanctæ Iustinæ.
Tertius. Quomodo debeat religiosus in monasterio conuersari, & de modo orandi.
Quartus. De Passione Christi Domini.
Quintus. De Resurrectione eiusdem.

Extant m.s. in Bibliotheca S. Georgij maioris Venetijs in quarta parte folij.

BERNARDVS Paschasius Lemouicensis, qui affinis, siue consanguineus Clementis VI. & Innocentij VI. Pont. Max. qui item fuére Lemouicenses, Theologus, & Iurisconsultus, scripsisse fertur plura tam ad Theologiam, quam ad ius spectantia, conciones item lingua Prouinciæ in qua est sita Massilia. Diem obijt Auenione, an. 1353.

BERNARDVS Porrus, Ord. Seruorum Mediolanensis, edidit de miseria humana lib. duos, & De cultu festorum.

BERNARDVS Pugalis, Tolosanus, Augustinianorum 23. Magist. Generalis, scripsit in 1. & 2. Sentent. lib. 2. In Paulum item ad Romanos, lib. 1. Tractatum de vsuris, lib. 1. De intentione & remissione formarum, lib. 1.

BERNARDVS de Roma, Italus, Carmelita, Episcopus Sutriensis, ac S. R. E. Cardin. scripsit Lecturam Sententiarum, lib. 4. Sermones ad Clerum Romanum, lib. 1.

BERNARDVS Clauonensis Augustinianus Theologus, scripsit in omnes D. Pauli Epistolas Commentaria, quæ Ferrariæ cum alijs eius sermonibus in Bibliotheca S. Andreæ asseruantur. Ioseph Pamphilus.

BERNARDVS Saxo, monachus Ord. D. Benedicti, scripsit luculento stylo, (vt testatur Ioan. Tritemius) ad Hartuuinum Magdeburgensem Archiepiscopum, librum contra Henricum IIII. huius nominis Imp. claruit an. 1070.

BERNARDVS Teutonicus (quem Tritemius nominat Bertramum) Episcopus Thelicensis, & Suffraganeus Episcopi Metensis, atque in spiritualibus Vicarius scripsit in quatuor libros Sententiarum, ac de illusionibus Dæmonum, ad Cunnonem Archiepiscopum Treuerensem. De schismate item ad eundem Sermones quoque varios (vt vocant) prædicabiles, obijt an. 1387. Tritem. & PP. mon. ord. vt paulo antea diximus.

BERNARDVS de Trillia Diœceseos Nemausensis prope Prouinciam, & Auenionem, Ord. Prædicatorum, Theologus, scripsit Postillas in Ecclesiasten in librum Sapientiæ, in Ioannem, vsque ad 11. cap. in Apocal. in Psalterium, in Canticum Canticorum; Quæstiones de differentia esse, & essentiæ. De anima. De potentia Dei. De spiritualibus creaturis. Quodlibeta aliquot. Quæstiones super totam Astrologiam. De cognitione animæ separatæ; quod moriens non potuit absoluere. Viuebat an. 1291. Ant. Senensis Lusitanus.

BERNARDVS Vallis vmbrosæ monachus, scripsit historiam de Abbatibus Generalibus Vallis vmbrosæ, quæ excusa est Florentiæ in 4.

BERNARDVS è nobili Vbertorum familia, Florentinus, instituti autem Vallis vmbrosæ Generalis Abbas, Ecclesiæ Parmensis Episcopus, apud quam adhuc est in veneratione, & denique Cardinalis, qui etiam Paschali II. Pont. Max. Legatus sedis Apostolicæ in Gallia Cisalpina, & Transalpina ad componendas seditiones, extirpandasque hæreses allegatus, quique multa pro fide pertulit, summa verò prudentia è manibus hostium eundem Pontificem liberauit. Sermones, & suæ Congregationis historias texuit.

BERNARDVS è Castro S. Vincentij, Ord. Prædicatorum, scripsit Chronicon eiusdem ordinis, cuius Archetypus Bononiæ in cœnobio Dominicanorum asseruabatur. Chronicon autem ipsum ab exordio Dominicani ordinis deducitur vsque ad annũ 1304. contexuit quoque Annales Summorum Pontificum, & Impp. vsque ad Ioannem XXII. Tractatum etiam de Synodis generalibus à primo Concilio vsque ad sua tempora, qui in Vaticana Bibliotheca extabat. Vitam fratris Aldobrandini Caualcantis Florentini: &

Digitized by Google

alteram fratris Angeli Acciaioli Archiepiscopi Florentini, quæ extant in monumentis asseruatis in cœnobio Gratiarum, Ord. Prædicat. Mediolani: Quin & fertur scripsisse alias Religiosorum,& Sanctimonialium Ord. Præd. vita S.Floruit circa annum 1305. Vide Leandrum lib.4.

BERNARDVS Vltraiectensis, clericus super eclogas Theod. commentatus Diuinas historias, & seculares fabulas allegorica expositione elucidauit.

BERNARDVS Vngertius edidit exercitium pium ad sacrum Missæ, siue Liturgiæ officium piè audiendum, in singulos hebdomadæ dies. Ingolstadij apud VVolfgangum Ederum, an.1590.

BERNARDVS Zane, Venetus, Theologus, scripsit De Eucharistia, & Passione Domini: Plures item Orationes, quas habuit coram Alexandro VI. Pont. Max. & concessu Cardinalium.

BERNENSIS, Ord. Prædicatorum collegit gratissimã Antiphonam *Regina cœli. Quam pulchra es,* è diuersis partib⁹ Antiphonarum, Responsoriorum, Hymnorum, retinentibus tamen proprium sensum cum proprijs melodijs, quæ finit *tuum precare filium,* an.1314.

BERNO Germanus, monachus Prunientis,& Abbas monasterij Augiensis Congregationis Cluniacensis, qui floruit an. Dom.1020. scripsit De Musica, seu Tonis. De instrumentis Musicæ. De Aduentu Domini. De ieiunio Sabbati. De ieiunio quatuor Temporum. De mensura Monachordi. Epistolarum ad diuersos. Vitam S. Vdalrici Episcopi Augustani excusam in Tom.4. Surij. De officio Missæ, lib.1. excusum Coloniæ,an.1568. in folio,cum alijs veterum scriptis: De officio Ecclesiæ, Romæ an.1590. in folio, & Venetijs an. 1572. in 8. in Speculo Missæ, & in Tom.4. Bibliothecæ Sanctorũ Patrum, obijt an. Dom.1745. septimo Idus Iunij, regiminis verò sui quadragesimo, sepultus est in monasterio Augiensi. Liber autem de officio Missæ numeratur inter libros officinæ Heruagij: sed & habetur in Bibliotheca SS. PP. Tom. 6. Eisingr. verò addit fuisse à Bernone scriptas Epist. ad S. Henricum Imp. de vera laude Regis.

BERNOLDVS presbyter Ecclesiæ Constantiensis in Sueuia, natione Germanus, lib. quem scripsit, prænotauit, Ordinem Romanum, claruit 1060. Trit. sed Eisingr. addit, eum quoque scripsisse, de Sacr.

BEROSVS Chaldæus, quem Annius Viterbiensis in lucem ante aliquot annos protulit,nó est legitimus ille,quem Iosephus Iudæus citat in 1. lib. aduersus Appionem. Quòd verò iste Berosus Annij sit suppositititius, ostendimus in Apparatu ad omnium gentium Historias,qui est 16. liber Selectæ nostræ Bibliothecæ.

BERTA S. VVolfelmi Abbatis soror, sanctimonialis Vilecensis, quæ Othone Imp. vixit,reliquit vitam S. Adelheidis primæ Abbatissæ Vilecensis; eaque vita extat apud Surium Tom.7.de vitis SS.

BERTHARIVS, qui apud Tritem. legitur *Berthorius,* Gallus, Regij sanguinis, & martyr 19. Generalis Abbas Ord. D. Benedicti, creatus an. 857. præfuit annis septem suprà viginti, mensibus septem: Quo temporis spatio plures à Sarracenis, qui Italiam inuaserant, est perpessus iniurias; cumque annos septemdecim non solum Casinense monasterium, verumetiam Italiam, quantacumque potuit ratione, ab eorũ incursionibus defendisset,eorum denique gladijs occubuit, an.84. die 11. Kal. Nouemb. & in æde S. Saluatoris olim ad radicem Casini montes primo humatus, deinde sub sacello eius inuocationis conditus. Vir fuit doctus, vt eius Opera produnt. Scripsit enim ante conuersionem suam quædam de Medicina, & Grammatica, nimirum De innumeris morbis, hincinde collecta volumina duo. De Grammatica libros aliquot. Sed consilio deinceps, vti & instituto vitæ, mutato, factus animarum medicus, elaborauit sententiarum de pluribus Vet. & Noui Testamenti quæstionibus, lib. 1. qui extat in Bibl. Casinensi m.s. literis Longobardicis: prænotatur autem Anticemenides. Sermonum, & Hom.lib.1. Quarum apud Arnold. Vuion extant aliquæ m.s. in Euang. de decem Virginibus, in die S. Scholasticæ. Vna quæ incipit, *Lectio S. Euangelij.* De S. Matth. Apostolo, Serm.1. *Inclytam & gloriosam.* De S. Romano Abbate, Serm.1. *Adest nobis dies.* Extat & eiusdem Sermo de S. Luca Euang.in Breuiarijs Ord. S. Benedicti. Ad Angelbergam Augustã Carmen. Vitam etiam S. Benedicti Hexametro, & Pentametro versibus descripsit, &c. quæ eodẽ Arnoldo procurante excusa est Romæ an. 1590. in tertio poematum volumine Prosperi Martinengi monachi Casinensis, vna cum alijs duobus Poëtis, qui nondum erant excusi.

BERTOLDI Dominicani, Thesaurus veræ pietatis, siue Meditationes de vita, & beneficijs Saluatoris nostri Iesu Christi. Item Horologium deuotionis Coloniæ 1577.

BERTOLDVS de Maisberch, scripsit Summam Theologiæ.Et in philosophiam Platonis.

Digitized by Google

tonis. Et Commentaria in librum Elementorum Procli. Et librum de polo Iridis, exponens tres libros Meteororum. Claruit an. 1320.

BERTOLDVS Ratisponensis, Augustinianus, Philosophus & Theologus, & Academiarum Ordinis per Germaniam (vt vocant) Regens, scripsit in Magistrum Sententiarum, & in lib. Arist. de Anima, quæstiones notabiles, quæ in multis Germanicè Bibliothecis extabant.

BERTOLDVS scriptor. Vide in verbo, Tolosanum Concilium Generale.

BERTRAMVS Gallus presbyter, De corpore, & sanguine Christi, qui Carolo Caluo Galliæ Rege, circa an. 810. scripsit, prohibitus est omnino à Clem. VIII. Pont. Max. in postremo indice librorum prohibitorum, itaque amplius legendus non est, nisi si quis concessu S. Sedis Apostolicæ, ad refellendos, qui ex illo auctore, errores afferantur, hæreticos velit reuincere. Quod verò de eius erroribus, aut de ijs, qui illi aliqua assuerunt, vel adeò de ipso Bertramo, qui Diuinum hoc mysterium haud rectè intelligebat, neque credebat, iudicauit Vniuersitas Duacensis, potest quidem legi in Expurgatorio Indice Louanienſi, at nõ vt propterea quis existimet licitam inde amplius fieri Bertrami lectiõnem. Vide Annotationes 196. lib. 6. Sixti Senensis in Bibl. Sancta.

BERTRAMVS, siue Bernardus (vt diximus supra) Episcopus Thefelicensis, Ord. Præd. Germanus scripsit in lib. 4. Sent. ac De illusionibus Dæmonum. Sermones item ad populum. Alia quoque, quæ Tritem. inquit ad se non peruenisse, obijt an. 1387. Confluentiæ sepultus. (quat.

BERTRAMVS Fetzalem Anglus, 4. lib. Sent. Lombardi exposuit, & scripsit Serm. ali-

BERTRANDI Canonici Regularis S. Victoris, quod est insigne monasterium Parisijs, Precationes piæ. Parisijs apud Huillier an. 1570.

BERTRANDVS de Deacio Gallus Card. vitam, & Passionem Christi Saluatoris Carmine Sapphico eccinit.

BERTRANDVS Hispanus scripsit in Clementinas.

BERTRANDVS Lagerius è Figiaco Gallus, Ord. Minorum Card. de Schismate contra sui temporis hæreses scripsit.

BERTRANDVS Mediolanensis, Ord. Minorum, & (vt quibusdam placet) Cardinalis, scripsit in Sententiarum lib. 4. Sermones, de Epistolis, & Euangeliorum lib. duobus. Vixit an. 1325. Ioan. XXII. Pont. Max.

BERTRANDVS Parayte Tolosanus Augustiniani Ordin. reliquit Commentaria in Apocalypsim D. Ioan. Apostoli, quę asseruabantur Parisijs in Bibliotheca ipsius Ordinis.

BERTRANDVS Pastoris, Tolosanæ vrbis Augustinianus, præter illa quæ scripsit in Priorum Aristotelis, lib. 2. In Topica, lib. 4. egit De triplici bono Ecclesiæ, lib. 3. Claruit an. 1390.

BERTRANDVS è Turre nobili, Serm. Quadragesimales composuit. Volaterranus, lib. 21. Vrb. Comment. Expositionum item & Sermonum in Epistolas & Prophetias per totum annum volumina tria.

BERTRANDVS Teutonicus Episcopus Thefelicensis. Vide in verbo, Bernardus Teutonicus siue in verbo, Bertramus Episcopus Thefelicensis.

BERTRANDVS è Trilla Ord. Præd. scripsit Cõmentaria in 4. lib. Sent. Claruit 1296.

S. BERTVLFI Confessoris vitam scripsit Monachus Blandinij Monasterij S. Petri Gandaui, Congregationis Cluniacensis, an. Dom. circiter 1073. iussu Folchardi Abbatis. Ea verò extat m.s. in eodem monasterio.

BERYLLVS Arabiæ Bostrenus Episcopus, cum aliquandiu gloriosè rexisset Ecclesiam, ad extremum lapsus in hæresim, quæ Christum ante incarnationem fuisse negat, ab Origene correctus scripsit varia Opuscula, & maximè Epistolas, in quibus Origeni gratias agit: sed & Origenis ad eum literæ sunt. Extat Dialogus Origenis, & Berylli, in quo hæreseos coarguitur. Claruit autem sub Alexandro Mammeæ filio, & Maximiano, & Gordiano, qui ei in Imperio successerunt. Codex autẽ Gemblacensis habet *Beryllus Arabs.* Hieron. in Catal. & Honor. Anno Dom. 235. Trit.

BESSARION Græcus, Patriarcha Constantinopolitanus, Cardinalis Nicænus scripsit,

Librum in illud Ioannis cap. 21. *Sic enim volo manere.*

Confutationem aduersus Marcum Ephesinum Episcopum, malè sentientem de Spiritu sancto, libros quinque pro Philosophia Platonis. At ij, qui hos legerint, prælegant, quæ Ioan. Baptista Crispus libro de Philosophis cautè legendis: Quæũe nos 12. nostræ Selectæ Bibliothecæ libro, vbi de Philosophia Platonica.

Libros tres Consolatorios ad Græcorum Imp. Orationes, atque Epistolas plures.

Insignem autem Bibliothecam m.s. librorum Græcorum, & aliorum, quam Venetijs in-

Digitized by Google

ſtituit. Serenis. illi Reipubl. legauit, quæ adhuc extat multis alijs Auctoribus ditata.
Et Aldus quidé Manutius Pauli Pater Opera Beſſarionis hæc, quæ ſequuntur, euulgauit.
Libros quatuor in Calumniatorem Platonis.
Librum, in quo ex 12. libris Platonis De legibus, pleraque recitantur, quæ cùm in Latinũ verterit è Græco, oſtendit eadem Opera, quam perperam tranſlata ſuerint à Georgio Trapezuntio.
Tractatum, An Natura, & Ars conſultò agant. Nam cum Gemiſtus Conſtantinopolitanus, qui & appellatus eſt *Plethо*, ſtudioſior eſſet Platonicæ doctrinæ, Peripateticæ autem Theodorus Gaza Theſſalonicenſis; à Beſſarione Card. rogatus ſuã vt ſententiam ſcriberet, breuem hac de re libellum edidit, cui cum Georgius Trapezuntius contradixiſſet, hoc, quem diximus, Tractatu Beſſarion reſpondit. Librum de Euchariſtia.
Ad Gemiſtum autem Græcè, De eo, quod per ſe ſubſiſtit; & Epiſtolas.
Ariſtotelis Metaphyſices libros quatuordecim ab eodem Beſſarione in Latinum verſos, & libros quatuor Metaphyſices Theophraſti, & Xenophontem De Factis, & Dictis Socratis. Vide autem ſcripta eiuſdem Beſſarionis in Appendice Catalogorum Codicum Græcorum m. s. quæ eſt in fine vniuerſi huius Apparatus Sacri, cum in Collegio Græcorum Romæ extet Beſſarionis ad Alexium Laſcarim De Proceſsione Spiritus ſancti, libellus; & Refutatio Epiſtolæ Marci Epheſij miſſæ ad Orientales Græcè m. s.

B I

BIBLIA, hoc eſt libri Spiritu ſancto dictati, qui, Sacra ſcriptura, Verbum Dei ſcriptum, Teſtamentum, Pactum, Fœdus, Chirographum, Lex, Euangelium, Theologia poſitiua, dicuntur, cur his nominibus appellati ſint, ſcripſimus in primo capite ſecundi libri noſtræ Selectæ Bibliothecæ: Adiecimus, eidem libro, quæcunque ad eos æſtimandos, intelligendos, atque ad vſum adhibendos, pro captu noſtro è peritiſſimis Diuinę hiſtoriæ Tractatoribus ſeligere, Deo iuuante, potuimus. Itaque eò Lectorem, cui libeat, amandamus. Porrò Bibliorum nomine, Libros intelligimus Teſtamenti Veteris, & Noui.

Veteris quidem hi ſunt.

1 Geneſis.
2 Exodus.
3 Leuiticus.
4 Numeri.
5 Deuteronom.
} Qui & Pentateuchus.
6 Ioſue.
7 Liber Iudicum.
8 Ruth.
9 Regum quatuor.
10 Paralipomenon duo.
11 Eſdræ primus, & ſecundus.
12 Tobias.
13 Judith.
14 Eſther.
15 Iob.
16 Pſalterium Dauidis, & aliorum 150.
17 Prouerbia.
18 Eccleſiaſtes.
19 Canticum Canticorum.
20 Sapientia.
21 Eccleſiaſticus.
22 Eſaias.
23 Hieremias.
24 Baruch.
25 Ezechiel.
26 Daniel.
27 Oſeæ.
28 Ioel.
29 Amos.
30 Abdias.
31 Michæas.
32 Nahum.
33 Abacuch.
34 Ionas.
35 Sophonias.
36 Aggæus.
37 Zacharias.
38 Malachias.
39 Machabæorum duo.

Noui autem Teſtamenti ſunt.

Euangelium à Matthæo, Marco, Luca, Ioanne conſcriptum.

Pauli Epiſtolæ quatuordecim, vna ad Romanos, duæ ad Corinthios, vna ad Galatas, vna ad Epheſios, vna ad Philippenſes, vna ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, vna ad Titum, vna ad Philemonem, vna ad Hebræos.

Epiſtolæ Canonicæ, ſiue Catholicæ ſeptem, Iacobi vna, Petri duæ, Ioannis tres, Iudæ vna, Apocalypſis Ioannis.

Eæ verò Epiſtolæ Catholicæ ſunt dictæ, hoc eſt vniuerſales, tum quia Catholicam, & cum cæteris Apoſtolicis conſentientem doctrinam continent, ſic enim & Auguſtinus

haſce

vocauit Apostolicas; tum quoniam generatim ad omnes fideles, siue Iudæos, qui erãt dispersi (sicuti fecit Petrus) siue Christianos sub eadem fide degentes missæ sunt, non autem ad aliquem hominem, vel gentem, quemadmodum à Paulo factum est.

Porrò hi libri, cum ipsis Apostolorum Epistolis in Canonem Ecclesiasticum ita sunt relati, vt nemini amplius liceat de ijs ambigere; si quis verò aliquid eorum recuset, aut reijciat, is, vti vel Iudæus, vel Hæreticus, vel Schismaticus, vel Ethnicus, sit habendus. Nã obstrepentium quorumcumque obiectiones vna Ecclesiæ auctoritas explosit, quæ colũna est, & firmamentum veritatis. Vide Decretum Sacrosancti Concilij Tridentini, Sessione quarta; vt mittam, quæ ex alijs Synodis, & Patribus huc possunt afferri. Quæ quidem à pluribus egregiè pertractata, Robertus Card. Bellarminus, initio primi Tomi suarum cõtrouersiarum, agens de Verbo Dei scripto, accuratissimè expendit. De libris Veteris, & Noui Testamenti. Athan. Hier. Carth. conc. Aug. Cassio. Trid. Conci. Driedo. Canus. Sixt. Senen. Robert. Card. Bellar. & alij.

Quoniam verò idiomate, siue Hebræo, siue Græco, scripti sunt hi libri initio, ideo quis in ijs exponendis, partiendis, vertendis, emendandis operam suã posuerit, suo quoque loco in hoc Apparatu reperies: vt de Pentateucho in verbo Moyses, de Iosue in verbo, Iosue, & sic de singulis. Quod & de Noui Testamenti libris intelligendũ est, vt in verbo Matthæus, Marcus, & reliquis, idem sit faciendum. At de Euangelio generatim, in verbo, Euangelium.

Verumtamen quenam vniuersè Bibliorum editiones, atque versiones prodierunt, in lucem, nos quidem eodem, de quo diximus, secundo li. Selectæ Bibliothecę nostrę fusius egimus; sed & idem Card. Bellarm. pleraque attulit, vt satis sit eadem huc adtexere.

Prima ergo editio Bibliorum Hebraica fuit Moysis, & Prophetarum, quam nunquã perijsse solidissimis rationibus euincitur. quamuis Esdras fuerit Librorum Sanctorum instaurator, quippe qui non omnia istorum dictauerit, sed instaurauerit, atque in vnum corpus ordinate scripturas conflauerit, quarum partes hinc inde colligens, si quid Amanuensium errore fuerat deprauatum, emendauit. Hebraica editio Bibliorũ.

Libri verò Esdræ cum vocum Chaldaicarum sint pleni, non purum illud putum, & antiquum Hebraismum obtinent, quod in Moysi, & Prophetis cernitur.

Secunda editio Chaldaica fuit siue partium aliquarum, quemadmodũ libri Tobiæ, & Iudith, & ex parte libri Esdręe, & Danielis, siue tota Paraphrasticè ex Hebræo in Chaldęũ, quam Paraphrasim ipsi nominant *Targum*. Et quidem Pentateuchum transtulisse fertur Rabbi Aquila, qui Chaldaicè *Onkelus* dicitur. Prophetas autem priores, ac posteriores, hoc est, Iosue, Iudices, & Regum libros; item Isaiam, Hieremiam, & ceteros Prophetas, Rabbi Ionatham Vzielis filius, Psalmos verò, & Iob, Ruth, Esther, & Salamonis Opera, Rabbi Ioseph cæcus. Quæ quidem Pharasticæ translationes apud Hebræos magnæ sunt auctoritatis, & idcirco (vt rectè monet Card. Bellarminus) nobis etiam vtiles, vt ex ijs conuincamus Hebræos. Alioquin ab Ecclesia non vsque adeo magni fiunt, neque ex ijs argumentũ firmum duci potest. At excepta Paraphrasi Chaldaica, quæ extat in Pẽtateuchum, reliquę Iudaicis fabulis, & Thalmistarum nugamẽtis referta sunt. Quas ex merito Ximenius Cardinalis à sua Complutensi editione reiecit. Qui autem legerit Paraphrasim in Threnos, in Canticum Cãticorum, in Iob, In Psalmos, & in Prophetas omnes, facilè quod diximus, animaduertit. Idem verò quibusdam locis allatis comprobat Bellarm. tertio c. lib. secundi de Verbo Dei. Sed neque Paraphrasis Aquilę in Pentateuchum omnino integra, & incorrupta censenda est: habet enim illa suos errores, tametsi pauciores, & leuiores, quàm ceteræ Ionathæ, atque Iosephi cæci. Chaldaica. Targum.

Tertia editio, quæ *Syriaca* dicitur, nulla dici potest, si totius Veteris Testamenti libri spectentur. Nec enim Veteris Testamenti liber aliquis à primo Auctore ea lingua cõscriptus est, ni forsan liber primus Machabæorum, & Ecclesiasticus, quorum priorẽ Hebraicum se vidisse scribit Hieronymus in Prologo Galeato: De posteriore autem idem scribit in Prologo Prouerbiorum, sed neuter extat hac lingua. De Testamento nouo valde probabile est, Euangelium Matthæi, & Pauli Epistolam ad Hebræos, Syriaca lingua scriptos fuisse, quòd validis probat argumentis Albertus Vuidmanstadius Ferdinandi Imp. Cancellarius, qui primus in Europa Testamentum nouum Syriacum edi curauit, & Guido Fabritius, cuius est Latina interpretatio Noui Testamenti Syriaci in Regijs Biblijs: sed in his editionibus cum desint Epistolæ, secunda Petri, duæ Posteriores Ioannis, vna Iudæ, quam habemus, & Apocalypsis, putarunt hæretici quidam se aliquod nactos argumentum vellicandi libros istos. At Catholici sciant in Orientalium codicibus eos extare. Quod quidem, à Maronitis Libani montis, qui sunt alumni Pontificij, ac Romæ disciplinis imbuuntur, accepimus: quæ quidem allata iam ex vrbe Herbipolim, & Moguntiã, Latinè iam reddidit Professor noster Hebrææ linguæ Barthasar Etzelius. Syriaca.

Ceterum, totum nouum Testamentum è Græca in Syriacam linguam versum fuisse à sancto Marco, Syri arbitrantur. Quod tamen cum antiquis Patribus ignotum fuisse credamus, quoniam nulla eius versionis mentio fit, comparanda non est cum auctoritate, quam Græca, & Latina obtinuit. Vnum tamen est, præter alia, (subdit Card. Bellarminus) eius Syriacæ versionis insigne commodum, quòd cum in titulis, ac sectionibus capitum, mentio fiat ieiuniorum, venerationis crucis, precum pro defunctis, vigiliarum, memoriæ Sanctorum, aliarumq; eiusmodi rerum, quas Lutherani quasi essent Romani Pontificis traditiones, detestantur, apertissimi mendacij Lutheranos euincit.

Sed & cum Syriacam linguam dicimus, eam intelligimus, quæ Hebraicæ, atque Chaldaicæ quasi soboles fuit. Namq; Hebræi in Babylonicam abducti captiuitatem, ac penè propriam linguam obliti, addiscentes Chaldaicam, nec rectè hanc pronunciantes, quin & simul aliquid Hebraismi subinde immiscentes, tertium quoddam idioma pepererunt, quod tamquam maternum in reditu in Syriam, atq; Hierosolymam semper retinuerunt.

Græcę editiones Testamẽti Veteris.

Sequuntur variæ aliæ editiones characteribus, siue idiomate Græco, quæ decẽ numerari possunt.

Prima, septuaginta Interpretũ: de qua vide in verbo, Aristeas, & in verbo Septuaginta. Hæc verò editio postremò prodijt diligenter expensa Romæ Sixto V. Pont. Max. additis varijs lectionibus ex m.s. antiquis codicibus.

Secunda, Aquilæ, anno duodecimo Adriani Imperatoris.

Tertia, Theodotionis, Commodo Imperatore.

Quarta, Symmachi, Seueri Augusti temporibus.

Quinta, quę reperta est in dolijs quibusdam apud Vrbem Hierico, siue Herichuntem, anno 7. Antonini Caracallæ, qui Seuero patri succesit in Imperio.

Sexta, sine nomine Auctoris, quæ in dolijs inclusa apud Nicopolim inuenta est, cum Alexander Mammeæ filius imperaret. Ex quibus omnibus Origenes conflauit Hexapla, siue Tetrapla, siue etiam Octapla. Nam primo diuisit singulas paginas in sex columnas. Ac in prima quidem descripsit Hebraicum textum literis Hebraicis, in secunda eundem textum, Græcis literis; in tertia interpretationem Aquilæ; in quarta interpretationem Symmachi; in quinta interpretationem 70. seniorum, in sexta interpretationem Theodotionis: atque hæc volumina propter quatuor interpretationes Tetrapla: propter sex columnas, Hexapla dicebãtur. Addidit deinde quintam, & sextam versionem, in duabus columnis alijs, & ea volumina Octapla nominauit.

Septima, editio Origenis, quæ non tam versio, quam emendatio fuit, qui scripturas ex Hebræo transtulit, & interpretationem Septuaginta ita emendauit, multis ex Theodotione admixtis, & notatis signo asteriscj, siue stellæ radiantis, multis etiam obelo, idest, veru iugulatis, vt nouam editionem fecisse videretur. Ita verò probata est eo tẽpore hæc editio, vt breui Bibliothecas omnes repleuerit, quemadmodum Hieronymus scripsit in Epist. 89. ad Augustinum, quæ est 11. inter Epistolas Augustini. Eandem quoque editionem κοινὴν, hoc est communem apellari solitam, idem inquit Hiero. præfat. li. 16. in Esaiã.

Octaua, Sancti Luciani Martyris.

Nona, Esychij, qui iterum Interpretationem Septuaginta seniorum emendauit, atq; Aegypti Ecclesijs tradidit.

Decima, fuit, cuius ante istas meminit Clemens Alexandrinus, lib. 1. Stromatum, quæ in certum quo Auctore prodierit, antequam rerum potiretur Alexander Magnus, & ex qua Plato ceterique Philosophi non pauca hauserunt.

Editio partim Græca partim Hebraica Noui Testamenti.

At quod pertinet ad Testamentum nouum, id Græcè ab ijs Apostolis est scriptum, vel Euangelistis, quorum nomina in singulis libris, vel Epistolis prænotantur, præter Matthæum, Marcum, & Pauli Epistolam ad Hebræos, qui quidem Hebraicè scripserunt: de quibus suo loco.

At Matthæi Euangelij in Græcam linguam translatio, quæ Iacobo Apostolo Athanasio, sed ab alijs ipsi Matthæo ascripta, non minorem apud Ecclesiam consecuta est auctoritatem, quàm si primò ea lingua Matthæi Euangelium fuisset conscriptum. Quamobrem sapienter monet idem Card. Bellarminus, nos non egere Euangelio Hebraico, quod Musterus edidit, nec illo item, quod postea curauit edi Io. Tilius in quo quidem multa desunt, multa sunt superuacanea, non pauca etiam immutata cernãtur. Ac Deus nouit num id factum sit ad detrahendam fidem Græcæ, & Latinæ nostræ editioni, astu videlicet Iudæorum, è quorum promptuarijs pleraque deprompta sunt.

NOTA. In vita S. Petri quę in Põtificali Damasi primum locum tenet.

Marci Euangelium etiam Latinè ab ipso Marco Romæ, ac deinceps ab eodẽ Aquileiæ in Græcum fuisse conuersum satis constat.

Pauli

Digitized by Google

Pauli Epistola ad Hebræos, vel ab ipso Paulo Apostolo, Græcè quoque fuit scripta; vel certè ab Apostolico aliquo viro ex Hebraico Sermone Græco est reddita. Et Adrianus Finus, lib. 6. Flagelli Iudæorū, & Petrus Antoni⁹ Beuther. Annot. 8. & 9. ad Scripturā sacram.

Græci autem hi omnes codices generatim corrupti non sunt, vt necessario quidquid ab eis dissentit, corrigendum sit, quemadmodum falsò opinati sunt hæretici. Vide in hoc Apparatu suo loco, vbi de singulis Auctoribus agimus.

Sanè constat in plurimis Græcis codicibus deesse multas veræ scripturæ partes, vt historiam adulteræ, Ioan. 8. vltimum caput Marci, testimonium pulcherrimum Sanctiss. Trinitatis, primæ Io. & alia: Quin & quædam extant in ijs, quæ non sunt partes Diuinæ scripturæ. Quale illud Matth. 6. Orationi Dominicæ additum. *Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in secula.* Quod Tertullianus, Cyprianus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus non exponunt.

Fuere autem penè innumerabiles olim editiones Latinæ Testamenti Veteris ex Græca versione Septuaginta, & Testamenti Noui è Græco fonte, nimirum ante Hieronymi tempora. Vna tamen erat communior, quæ Vetus, & Vulgata editio dicebatur. *In ipsis* (ait Augustinus) *interpretationibus Itala cæteris præfertur. Nam est verborum tenacior, cum perspicacitate sententiæ.* Editiones Latinæ. Aug. lib. 2. de Doctr. Christiana, c. 11.

Sanctus verò Hieronymus bis Testamentum Vetus in Latinum conuertit. Primum è Græco, ideſt, ex Versione Septuaginta, & rursus ex Hebræo.

Nouum autem Testamentum tantummodo emendauit ob multos errores, qui vitio librariorum in illud irrepserant.

Porrò Hieronymi versio Testamenti Veteris ex Hebræo in Latinum, mox cœpit à quibusdam Ecclesijs recipi, ac publicè legi, ita tamen, vt etiam antiqua altera non reijceretur.

Denique post Gregorij Magni tempora Latinæ omnes editiones videtur euanuisse, præter vnam hanc veterem vulgatam, quam & Synodus Tridentina retinendam omnino censuit.

Et quidem, quòd ad vulgatam editionem attinet, Testamentum nouum Latinum editionis vulgatæ ex antiqua versione habemus, quod tamen Hieronymus emendauit. Vulgata editio.

Præterea Psalterium vulgatæ editionis non est illud, quod Hieronymus ex Hebræo transtulit, neq; quod vertit ex versione Græca Septuaginta Interpretum, sed illius, quòd ipse emendauit, translatum ab interprete antiquo ex editione S. Luciani Martyris. Hieronymus enim in Psalterio laborauit, quippe qui ex Hebræo in Latinū, & ex Græco in Latinum, ex pura editione Septuaginta, vt habebatur in Hexaplis Origenis vertit, ac denique bis emendauit antiquam Latinam editionem, quæ translata erat, ex cōmuni; & è vulgata. Bellarm. c. 9. lib. 2. de Verbo Dei.

Probabile verò est, librum Sapientiæ, & Ecclesiastis, & Machabæorum nos non habere ex versione Hieronymi, sed ex antiqua translatione, cuius auctor ignoratur.

Reliqua omnia ex Hieronymi versione ex Hebræo habemus in editione vulgata. Vide verò, quæ de hac ipsa vulgata editione quàm breuissimè scripsimus in libro secundo Bibliothecæ Selectæ.

Prodijt item Sedis Apostolicæ iussu è Vaticana Typographia, Sixto V. Pont. Max. versio Latino græca, atque emendata editionis Septuaginta Flaminio Nobilio in id potissimam operam nauante, quæ magna commoda affert ijs, qui Diuinam scripturam tractant: si & conferatur cum vulgata, vbi huius liquidior sensus est hauriēdus, & Notationes, quæ ad eam adiunctæ sunt, interim attentè perpendantur. Versio Latino græca. Editionis 70. Interpretum.

Ceterum, editioni Bibliorum vulgatæ, quæ Romæ (vt diximus) hisce annis emendata prodijt, adtexti sunt ij quoque libri, qui in Canonem haud fuere redacti, quales sunt tertius, & quartus Esdræ, & tertius, ac quartus Machabęorum, atque Oratio Manasſis, de quibus suo loco in verbo, Esdras, & Machabæi, & Manasſis.

Restant editiones aliæ, quarum in Bibliotheca Selecta meminimus, Complutensis, ac Regia, quæ Antuerpię curante Benedicto Aria Montano, fuerunt excusæ, de quibus & hic omnino tamquam in propria sede non est tacendum.

Præcesserat autem Francisci Ximenij Cisnerensis, Hispani, Ord. Minorum deinde, & Cardinalis atque Archiepiscopi Toletani, simul item Archicancellarij Hispaniarum, Cōplutensis editio, quam linguis Hebraica, Chaldaica, Græca, Latina edi curauerat ab Academia Complutensi diligenter, & exemplaribus abscitis ex primarijs Europæ Bibliothecis emendata. Et Pentateuchus quidem triplici editione prodijt Hebraicè, & Chaldaicè cum Græca Septuaginta Interpretum versione: quibus respondent Latina Hieronymi Hebraicæ veritati, Latina altera de verbo ad verbum Chaldaicæ à viris eius linguę peritis elaborata. Latina tertia interlinearis, Græcæ Septuaginta Interpretū. Agiographi autem, Editio Complutensis.

& Pro-

& Prophetici libri duplici lingua, Hebræa, & Græca, cū duabus Latinis versionibus, quæ ijs respondent, libri duo, qui extra Canonem sunt Hebræorum, quos Ecclesia ad ædificationem legit, & in Canonem recipit, Græcam tantum habent scripturam, cum versione altera Hieronymi altera interlineari de verbo ad verbum. Noui autem Testamenti contextui Græco adest Hieronymi versio, & ipse contextus Græcus, nudis tantum literis cōscriptus, sine vllis aut tonorum, aut spirituum notis, ad imitationem antiquissimorum Græcorum, simplici tamen apice in polisyllabis dictionibus adiecto, tanquam notula, qua dirigi possit lector, ne in prolatione labatur.

Additum est vberrimum dictionarium Chaldæorum, Græcorumq; vocabulorū, cum locis in Veteri Testamento, quibus vnaquæque Hebraica dictio, propter linguæ illius fœcunditatem multiplicat significata, adiectis item concordantijs quamplurimis.

At quoniam vix amplius huius editionis exemplaria reperiebantur, quæ Leone X. Pont. Max. prodierant, eadem editio renouata, & alijs accessionibus aucta fuit mandato Philippi II. Catholici Regis, de qua hæc habemus, quæ modo dicentur.

Editio Regia Philippi Catholici Regis

Regia quadrilinguis Antuerpiensis editio ab ipso Benedicto Aria Montano, qui in ea edenda, & Apparatu augenda, cum alijs viris laborauit, quæ, quantaúe æstimari deberet, Arias ipse secunda in eam editionem præfatione de totius Operis vsu, dignitate, apparatu, & ordine disseruit. Quamquam verò idem Benedictus Arias reliquorum (præter illā Onkelosij in Pentateuchum) Chaldaicas in veteres Sanctæ scripturæ libros paraphrases non passus sit in Regio isto opere desiderari, cum eædem paraphrases omnes in Complutensi non extitissent, fatetur tamen ingenuè, id fuisse consultò prætermissum à Ximenio Cardinali ob eam potissimum çausam, quod quædam in Chaldaico textu reperirentur, quæ vel superuacanea, vel apocrypha viderentur. Porrò suum Apparatum adiecit.

Ceterum, non desunt eruditissimi viri, qui in hac editione desiderauerint nonnulla, quæ ex Rabbinis petebantur, ad Ecclesiæ Catholicæ sensum esse referenda; qualia de Iuge, & incruento Sacrificio, quod Malachiæ testimonio prænunciatum est esse futurum: id quod ad Gentium sacrificium Arias videatur retulisse. Cum autem nostrum hoc loco non sit eo de labore ferre iudicium, monemus lectorem, vt editionem Græcam septuaginta Interpretum, & huius versionis, versionem Latinam Sixti V. Pont. Maxi. iussu Romæ editam, conferat cum ea quæ prodijt Antuerpiæ: sic enim rem totam liquidius assequetur.

Biblia alia septem linguis conscripta ab Augustino Iustiniano. Vide in verbo Augustinus Neb. cēsis Versio Bibliorū, siue Paraphrasis Frācisci Vatabli.

Præterea insignì ausu Augustinus Iustinianus, vt diximus alibi, editionem Bibliorum aliam attentauit omnium primus, præcipuis linguis Hebræa, Chaldæa, Græca, Latina, & Arabica, quam & ipse Octapla prænotauit. Vtque eius specimen ederet, Psalterium Hebræum, Græcum, Arabicum, Chaldæum cum tribus Latinis interpretationibus excusum Genuæ an. Dom. 1516. Leoni X. Pont. Max. inscripsit.

Accessere Francisci Vatabli nomine, Bibliorum Versio alia, siue paraphrasis, quemadmodum Theologi Salmanticenses, qui eam emacularunt, sapienter obseruarunt. In quam, quoniam Caluiniani hæretici, errores plerosque inseruerunt, ea tantum versanda est, quæ ann. Dom. 1584. Salmanticæ expurgata, ibidem apud Gasparem Portonarum prodijt, siue quæ ad idem exemplar deinceps fideliter cudentur. De quo quidem Francisco Vatablo, verè Catholico, vide in verbo, Franciscus Vatablus. Huc verò spectat, quæ in Regula tertia Indicis Romani librorum prohibitorum extant his verbis: *Si quæ verò annotationes, cum huiusmodi quæ præmittuntur, Versionibus, vel vulgatæ editioni circunferuntur, expunctis à facultate Theologica alicuius Vniuersitatis Catholicæ, aut inquisitione Generali, permitti eisdem poterunt, quibus & Versiones. Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius, concedi viris pijs, & doctis poterunt.* Sed quoniam incautus aliquis cogitare posset, hæc Vatabli Biblia, quæ olim Parisijs, siue alibi fuerant edita, legi posse, idcirco sciant, eadem eosdem, quos diximus, errores continere, cum & eorum alia editio Leoni Helectio hæretico fuerit attributa. Quæ causa est, cur in huiusmodi tractandis libris memores esse debeamus eius, quod Pius IIII. Pont. Max. præter alia mandauit: *Si quis autem (ait) aduersus eas Regulas, prohibitionemq; fecerit, is quidem qui Hæreticorum libros, vel cuiusuis Auctoris per ea propter hæresim, ipso iure in excommunicationis pœnam incidat. eamq; ob causam in eum, tanquam de hæresi suspectum inquiri, & proceditur, præter alias super hoc ab Apostolica Sede, sacrisque Canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habuerit úe, præter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio se nouerit puniendum.*

Geneb. Chron. lib. 4.

Ibidem.

Biblia Isidori Clarij.

Reg. 3.

Qui in & Isidori Clarij Brixiani Biblia extant, at ex quibus Prologus, & Prolegomena præcidenda sunt; Eius verò textum, nemo textum vulgatæ editionis existimet: sic enim in eodem Indice Pontificio Librorum prohibitorum est cautum.

Digitized by Google

Librorum autem Veteris Testamenti (habet idem Index) *Versiones, viris tantum doctis, & pijs iudicio Episcopi concedi poterunt; modo huiusmodi Versionibus tanquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam Sacram scripturam, non autem tanquam sacro textu vtantur. Versiones verò Noui Testamenti ab Auctioribus primæ classis huius Indicis factæ nemini concedantur, quia vtilitatis parum, periculi verò plurimum Lectoribus ex earum lectione manare solet. Si quæ verò annotationes, cum huiusmodi, quæ permittuntur Versionibus, vel cum vulgata editione circunferuntur, expunctis locis suspectis à facultate Theologica alicuius vniuersitatis Catholicæ, aut inquisitione generali, permitti eisdem poterunt.* Hæc in Reg. 3. Indicis Romani.

Versiones Latinæ variæ ab Hæreticis falsatæ.

Iam de plerisque alijs Latinis versionibus, quas Hæretici emiserunt, nos, quæ Hispani Theologi sanctæ Inquisitionis sapienter admonuerunt, Bibliothecæ nostræ Selectæ editioni primæ Romanę pridem inseruimus, vti ex eius libro secundo c. 13. cuilibet constare poterit.

Versio Bibliorum Italica, Germanica, Gallica, Anglica, Polonica.

Iam verò de versionibus in alias linguas quid sentiendum sit hæc habeat Lector. Nimirum primum omnium, qui vtriusq; Testamenti Diuina volumina, in Italicam linguã conuertit, fuisse Iacobum de Varagine Archiepiscopum Genuensem, quem Sixtus Senensis, cum asserat summa fide, & diligentia vtrumq; Testamentum Italicè vertisse, cumque idem Iacobus de Varagene, in sacris declamationibus sat celebris, trecentos ante annos vixerit, quo tempore nullum ab hæreticis hac in re periculum Italiæ imminebat; validissimæ autem rationes sint, quæ Ecclesiam mouerint, cur non passim siue hæ; siue aliæ vulgares editiones tractentur ab omnibus, sanè circumspectè in his omnibus incedendu est. Nec verò vni Sixto Senensi ita fides habenda, vt credamus Iacobi de Varagine Versionem nulla egere animaduersione, quippe cui nec linguæ politioris Italicæ, neque historiarum, quas idem affert de viris Sanctis, & notitia fuerit; quin in Martyrologijs, & Annalibus Ecclesiasticis, siue huiusmodi alijs perlegendis, quæ deinceps Ecclesiæ Catholicæ iussu, ac pietate prodierunt ad omnium vsum, rectius ponendum sit tempus.

Ceterum cur vulgari idiomate Biblia (licet optimè essent versa) non vbique aut semper, aut ab omnibus sint legenda, scripsere plures magna cum laude: sed qui librum hac vna de re, non ita multos ante annos edidit fuit Iacobus Ledesmius Societatis nostræ Theologus; quamuis deinceps Bellarminus Card. cum egisset de editionibus vulgaribus, easdem rationes, & alias sic perstrinxit, vt facilè, ac paucis verbis inde percipi queant.

Germanica Bibliorum editio.

Neque verò me latet inter tot versiones, quæ populari lingua erupere ex Lutheranis, Zuinglianis, Caluinianis, Arianis, Picardis, Anabaptistis, Trinitarijs, quæ omnes inter sese mirificè dissident, rem ipsam loqui; nempe ab ijs, qui extra Ecclesiam sunt, quique hæc ad popularem auram excipiendam, non ad Dei gloriam solidè propagandam attentarunt, nihil denique solere consequi, quam linguarum diuisionem eam, quæ mirificè in Turri Babelis cecidit supra superbos. Ac tamen vt Germanorum desiderio piorum aliquatenus satisfieret, simul autem fallaces Hæreticorum laquei apparerent, viri doctissimi, vereq; Catholici, Dierembergius, & Hieronymus Empserus, ille Biblia, hic Nouum Testamentum, edidere Germanicè, qui & trecentas in vno Nouo Testamento deprauationes Diuini verbi, ex versione Lutheri obseruauit.

Gallica editio.

Caluiniani autem cum à Caluino magistro suo Biblia in Gallicam linguam potius transuersa, quam conuersa accepissent, occasionem præbuere curiosis ingenijs, ac præcipuè plerisque nobilibus, vt ea perlegerent; at cum hæreticam versionem Catholici desiderarent, fuit, qui alteri versioni manum admouit; quam cum inchoatam, neque verò absolutam prelo typographi subiecissent, dum operæ foliã vrgebant; factum est, vt ex Caluiniana versione plura extemporariè multis in locis desumpta fuerint, & ita euulgata. Quare non ita multò post agnita mendis atq; erroribus grauissimis referta, à Sorbonica Schola vnanimi sunt condemnata. Quæ tamen (glisscente in Gallię Regno licentia, & Hæreticis liberè venena sua spargentibus) fieri nõ potuit, quin adhuc à pluribus legantur, & retineantur. Sed denique obuiam itum est huic malo ab Academia Louaniensi, quæ Biblia emisit purgatiora quidem, & Gallica facta; sed quibus præstantissimos illos Theologos adhibuisse iam vel certè adhibituros alteram limam non dubitamus

Anglica editio.

Anglica item versa sunt Biblia à Gulielmo Alano Anglo, qui postea fuit Cardinalis, à Gregorio Martino, & à Richardo Bristoo Theologis, quæ & Rhemis in Gallia sunt edita; quibus subscripsere Petrus Remigius Archidiaconus maior Metropolitanæ Rhemensis Ecclesiæ Generalis Vicarius, Hubertus Morus eiusdem Ecclesiæ Decanus, & Ecclesiastes, ac Theologus, & Cancellarius ipsius Rhemensis Academiæ, atque Gulielmus Balbus Theologiæ professor Collegij Rhemensis Archimagister.

Polonica editio.

Præter Anglicam versionem, Biblia quoque in linguã Polonicam sunt versa mandato

Grego-

Digitized by Google

Gregorij XIII. Pont. Max. atque in lucem edita concessu Clementis VIII. Pont. Max. & hæc quidem recognita à nostris eiusdem gentis valdè peritis, atque Theologis; quæ versio perutilis, & necessaria fuit ad extirpandos errores, qui ex falsa nouorum Arianorum, & aliorũ Hæreticorũ versione passim serpebant: cum in eã Catholicam versionem diligentissimè insudasset Iacobus Viecus Vangrouecensis Polonus Theologus Societatis nostræ. De quo vide alia in verbo, Iacobus Viecus.

Scripserunt aũt inter alios in Diuinam Veteris, & Noui Testamenti Scripturam siue generatim, siue Introductiones, & alia huiusmodi ad eam, ij qui sequuntur. Quorum labores distinctius in singulis eorum nominibus quærendi erũt suo loco in hoc Apparatu.

A

Adrianus Cardinal. Quomodo Sacra scriptura tractanda, libr. 3. de vera Philosophia.
Aegidius Romanus, de Canone Bibliorum.
Albertus Magnus.
Alexander Halensis.
Alphonsus Salmeron.
Alphonsus Tostatus.
Allegorię simul, & Tropologiæ in locos vtriusq; Testamenti, è monumentis vnius & triginta Auctorum per Godefridum Tilmannum. Vide in verbo, Allegoriæ.
Ammonius.
Anselmus Laudunensis.
Antonius Possevinus Isagoge, quæ in secundo libro Bibliothecæ Selectæ continetur.
Apollinarius Iunior.
Aquila.
Athanasius, qui Synopsim.
Augustinus Iustinianus Nebiensis Episcopus.
Augustinus Steuchus.
Aurelius Augustinus.
Aurelius Cassiodorus.

B

Bartholomeus Vrbinas.
Beda.
Benedictus Arias Montanus.
Bernardinus Gadolus.
Biblia Græca cum commentarijs sparsim collectis, extabant Venetijs in Biblia Sanctorum Io. & Pauli.

C

Contrapositorum, siue cõtrariorum in speciem vtriusque Testamenti locorum cõcordantia antiquitus scripta, sed ab Henrico Sachsio edita.

D

Dionysius Cartusianus.

E

Emanuel Sà.
Eusebius Cæsariensis, sed qui in dogmatib. non est tutus. Vide in verbo, Eusebius Cæsariensis.

F

Franciscus Feuardentius, qui cum Iacobo Cuillico, & Ioanne Dadræo emiserunt Glossam ordinariam emendatiorem.
Franciscus Georgius, sed ille, qui ex auctoritate S. Sedis Apostolicæ fuerit expurgatus.
Fraciscus Ribera in 12. Prophetas minores.
Franciscus Vatablus, sed qui emendatus est à Theologis Salmanticensibus.
Franciscus Ximenius.

G

Gaspar Casalius de Axiomatib. Christianis.
Georgius Ederus.
Gerardus Bergomensis de Concordantia Noui cum Veteri Testamento.
Glossa ordinaria.
Godelbertus.
Godefridus Tilmannus.
Godefredus Viterbiensis.
Guido Ferrariensis.

H

Haymo.
Hermanus de Scildis, De sensibus sacrę scripturæ.
Hesychius.
Hieronymus Stridonensis.
Hieronymus Ederus.
Hugo Carensis.
Hugo Victorinus.

I

Iacobus Genuæ Archiepiscopus.
Io. Copgraue de Doctrina Christiana.
Io. Castellensis.
Io. Chrysostomus Archiepiscopus Constãtinopolitanus.

Ioan.

Digitized by Google

Io. Chrysostomi Zanchi Bergomatis, & Canonici Regularis extat m.s. Dictionariũ Hebraicum, & Græcolatinum in vniuersa Biblia in aliquos Tomos Digestum: Quod nõ omnino absolutum fuit, quod in eo cursu mors illum intercepit.
Isidorus Iunior Cordubensis.
Isidorus Pelusiota.
Iustus Tiberin.

L

Laurentius Xeresanus De rectè formando Sacrarum literarum studio.
Ludouicus Carbo Introductione ad Theologiam Scholasticam, vbi quædam interserit spectantia etiam ad positiuam.
Lucianus Martyr.
Ludouicus Marsilius Florentinus Augustiniani Ord. qui heroico carmine Vetus, & Nouum Testamentum conscripsit.

M

Matthæus Doringus.
Melchior Canus.

N

Nicephorus Callistus, qui Synopsim. Sed de hoc Nicephoro vide primum in verbo, Nicephorus Callistus.
Nicolaus Gorran.
Nicolaus Lyranus.
Nicolaus Zicenius.

O

Origenes.

P

Paterius.
Patrophilus.
Paulus Burgensis, cuius extat Scrutiniũ scripturarum.
Petrus Aureoli, siue de Verberia.
Petrus Brunaquellus.
Petrus Berchorius.
Petrus Cantor.
Petrus Comestor.
Petrus Garsias Galarsa Episcopus Caurien-sis.
Petrus Paludanus.
Petrus Riga.
Petrus de Rosenchen.
Pontius Carbonellus.

R

Rabanus.
Richardus Victorinus.
Robertus Bellarminus.
Rupertus Tuitiensis.

S

Sanctes Pagninus, qui & Isagogem ad sacras literas edidit, ac Compendia in omnes libros historicos Veteris Testamenti per argumenta capitum adiecit.
Sebastianus Barradius.
Scholastici omnes.
Sedulius presbyter.
Septuaginta Interpretes. Vide in verbo, Septuaginta.
Seuerus, qui duos sacræ historiæ libros conscripsit.
Seraphinus Capponius à Porrecta.
Seraphinus Cumiranus.
Sixtus Senensis.
Sophronius.
Strabus Fuldensis.
Symmachus.

T

Theodoretus Monachus.
Theodotion.
Thomas Beaulxamis.

Reliquorum autem, qui in Pentateuchum, aut in reliquas Sanctarum scripturarum partes aliquid ediderc, siue item, qui quoniam eas in Compendium redegerũt, Abbreuiatores, & Compendiarij sunt dicti, vel alijs de causis Adnotatores, Coaceruatores, Collectores, Chronographi, Dialogistæ, Dictionarij, Disputatores, ac Quæstionarij, siue alij Eclogistæ, Epistolarij, Geographi, Harmonici, Homiliastæ, Isagogici, Paraphrastæ, Partitores, Indicistæ, & si qui alij aliter appellati sunt, Nomina, & labores, suis quique locis in Verbo illorum sunt adnotata. in hoc nostro Sacro Apparatu.

BIBLIOTHECA quo nomine non tam designantur loci, in quibus libri locãtur, quã qui eodem nomine prænotantur, duplicem hic præbet occasionem de varijs Bibliothecis agendi. Ac quidem ex ijs, quos habemus, qui Bibliothecæ nomine suos libros appellarunt, fuere Diodorus Siculus, Photius Constantinopolitanus Archiepiscopus, Sixtus Senensis: Quos postea subsecuti sunt, qui Bibliothecam Homiliarum, & Sermonum; quiq; illam, quæ dicitur Patrum: Quin & qui Gallicam edidit, & alij, de quibus mox dicetur. Ac Diodorus Siculus, quoniam è pluribus Historiographis suos libros conflauit, Bibliothecam nominauit. Photius vero, quoniam multorum scripta non tam legit, quam de ijs iudicium tulit. Sixtus aũt Senensis, quòd quidquid censuit ad sacros libros atque horum inter-

Vide de vnoquoq; in suis locis huius Apparatus.

interpretes facere, id ipsum è varijs auctoribus, & Patribus in suâ quam nominauit sanctâ Bibliothecam intulit. Quò tamen spectant (mutato licet nomine) qui Catalogum librorum Ecclesiasticorum, siue Synopses, ediderant, Eusebius, Athanasius, Hieronymus, Gennadius, Honorius, Sigebertus, Henricus Gandauensis, denique Io. Tritemius, Eisingrenius, & alij: quorum initio ante nostrum Apparatum nomina, & labores indicauimus.

Laurentius Cumdius.

Iam Laurentius Cumdius Italus Bibliothecam Homiliarum, & Sermonum Priscorũ Ecclesiæ Patrum collegit, quæ tam in Officio tempori accommodato, quam omnibus festis diebus toto anno in Missa leguntur, quemadmodum in Missali ex Decreto Sacrosancti Concilij Tridentini restituto, extant, videlicet Expositiones, & pleræq; eorundẽ Patrum conciones in quatuor partes digestæ.

Gerardus Mosanus.

At laborem istum Cumdij, Franciscus Gerardus Mosanus Germanus, Ord. Prædi. eo demortuo vsq; ad finem perduxit. Addita sunt ad marginem ijsdem auctoribus Scholia, quæ hæreses nostri temporis iugulant. Homilias autem in Euangelia, quæ sunt à Dominica prima Aduentus vsque ad primum Quadragesimæ diem, Sermonesq; eidem tempori accommodatos complectuntur. Ea Bibliotheca Lugduni in Gallia, è Iuntarum typographia prodijt an. Dom. 1588.

Margarinus autem Bignæus Bibliothecam Sanctorum Patrum editione secunda locupletatam, & modis, ac numeris multis castigatam, ab se nimirum recensitam, atque à Gilberto Genebrardo, Francisco Feuardentio, & Io. Dadræo recognitam, emisit Parisijs in nouem Tomos distributam an. Dom. 1589. de qua vide in verbo, Margarinus.

Edidit verò quidam Dominus à Cruce Cænomanensis Bibliothecam Auctorum eorum, qui Gallicè scripserũt, Gallico & ipse idiomate, qui & alterius Gallicæ Bibliothecæ meminit, quam Antonius Verderius, qui Latinorum Auctorum emisit Appenditem, scribebat. Sed ex his multi Auctores hæretici sunt expungendi. Sanè Bibliotheca Constantinopolitana, & altera ex operibus SS. Hieronymi, Augustini, & reliquorum confecta, sed & Bibliotheca Studij Theologici ex plerisque Doctorum prisci seculi monumentis collecta à Ioanne Crispino, siue ab alijs excusa, prohibitæ sunt in Romano Indice à Clem. VIII. Pont. Max. an. 1595. emisso, donec expurgentur.

Nos Selectam Bibliothecam scripsimus (vti suprà monstratum est) in qua methodum Disciplinarum, & meliores scriptores, atq; ad què vsum legendi, docẽdiue essent, conati sumus ostendere, cum & nũc hoc Sacer Apparatus, qui est altera Bibliotheca prodire iam inceperit.

At quòd ad eos attinet, qui vel antiquitus, vel hoc seculo celebres Bibliothecas instituerunt, aut collegerunt, paucis dicendum est hic, quod alij fusius attigere. Ac vt mittam, quas à Moyse, ab Esdra, Babilonicam verò à Nabuchodonosore, Græcâ à Pisistrato, hácq; à Xerse, deinde à Seleuco seruatam, & auctam, Alexandrinam à Ptolomæo Philadelpho septuaginta voluminum millibus ditatam, Apamiensem, in qua libri viginti mille extabant; & Romanas publicas, venio ad illas, quæ præcipuè à viris Apostolicis fuerunt institutæ, Hierosolymitanam ab Alexandro Episcopo, & martyre, Cæsariensem à Pamphilo martyre: Constantinopolitanam tricenorum, & trium millium librorum, quæ fuit à Leone Isauro hæretico concremata. Vaticanam à Romanis Pont. vti & alteram quæ apud Canonicos D. Petri Romæ habetur. priuatas autem à diuersis tum Impp. Regibus, aut Regulis, tum Cardinalibus & alijs Clarissimis viris quas in fronte huius Apparatus sub aspectum posuimus. Et Alphonsus quidem Aragonum, atque Siciliæ Rex, Cosimus deinceps Medices Senior, Matthias Coruinus Rex Vngariæ eam quæ Buda à Turcis capta interijt, Franciscus Galliæ primus huius nominis Rex, & in Palatio fontis Eblaudi (vulgo Fõtaine blau) reliqui item, vt Vrbini Dux, Fredericus Feltrius, eam quæ extat Vrbini, Franciscus autem Maria Pisauri, Philippus II. Hispaniarum Rex in Cœnobio S. Laurentij ad Scoriacum, Franciscus Ximenius Archiepiscopus Toletanus, & Cardinalis, Compluti, Ducis Bauariæ Monachij, Bessarion Cardinalis, illam, quæ est Venetijs apud S. Marci ædem, Fuggeri Augustanam in ipsa Vrbe Augusta Vindelicorum, Cracouiensis Academia, & alibi aliæ Academiæ suas bibliothecas instituerunt, cum & omnia penè cœnobia illustria habuerunt hodieq; habeant communes bibliothecas, quas tamquam vigiles obseruant, atque inde quasi ex Armamentarijs tela depromãt, vnde fidei hostes, atque ipsa peccata confodiant.

Extat in Italia Mediolani in Cœnobio Sãcti Marci bibliotheca insignis, altera Cæsannæ in Cœnobio Sanct. Francisci, quemadmodum & apud Dominicanos Florentiæ, & apud S. Marcum; altera à Mediceis, nam altera apud S. Laurentium habetur, alia Cremonæ, apud Augustinianos, apud Ascanium Card. Columnam Romæ alia, ad quam accessit,

quæ

quæ erat Gulielmi Car. Sirleti, alia apud Card. Sfortiam, alia apud Cardin. Montaltum, alia apud Dominicanos Romæ, alia apud Card. Ioiosam, qui è tribus insignibus Bibliothecis vberem suam conflauit, quarum vna erat Pythæi viri in Gallia, celebris, alia apud Dominicanos, supra Mineruam, alia apud alios, nam & nostri in Collegio Romano habent haud contemnendam, ad quam accesserunt Bibliothecæ M. Ant. Mureti, & Cardin. Montisregalis, & quam Card. Toletus, quamque manuscriptorum Græcorum librorum intulit in Societatem nostram Franciscus Turrianus.

BIGA salutis, quod erat (opinor) prænotatio alicuius operis Fratris Ord. Minorum. Nam & Rodulphus Tossiniacensis in sua Seraphica historia se non inuenisse ipsius nomẽ scribit, quem tamen fuisse Pannonium inquit, Sermones edidit eruditos ad festos totius anni dies, quos Pesti in Hungaria, vbi erat magna in existimatione composuit. incipiũt, *Venite post me.* edidit etiam in præcepta Decalogi, & miracula quædam. Florebat anno 1516.

BILIBALDVS Birckheimerus, etsi librum edidit de vera Christi carne, & de vero eius sanguine ad Io. Oecolampadium hæreticum, iustis tamen de caussis prohibitus est in Indice Romano, quod dictum volui, ne tituli specie aliquibus noceat: Nam & idem Bilibaldus non fuit in Catholica fide integer.

BINDVS Senensis, Ord. Minorum edidit Sermones prædicabiles Franc. Gonz. Epist. Mant.

BISACENVM, siue Visacium Concilium in Africana an. Do. 541. celebratum est, Vigilij autem Papæ II. & ex eodem Concilio Legatio missa est ad Iustinum Imperatorem.

BISACENVM Cõcilium in Aphrica iussu Gregorij I. an. 602. celebratum in causa Clementis Primatus Prouinciæ Bisacenæ. Vide Baronium Card. sub eundem annum To. 8. & Greg. magnum, li. 9. Epist. 22, Indic. 4.

BISACENA Synodus, quæ scripsit ad Constantem Imperatorem cum nondum esset detectus hæreticis, annõ 646. Extant in Lateranensi Concilio habito sub Martini Secretario.

BITVNTINA Diœcesana Synodus Cornelij Mussi Episcopi, quæ totam fere Ecclesiasticã disciplinam Sermonibus, constitutionibus, legibus synodalibus complectitur in qua nouo, & erudito modo agitur, de causa, & ratione visitationis, deque Clero, & Populo reformando. Vide alia istius docti, & eloquentis viri, in verbo, Cornelius Mussus.

BITVRICENSE Cõcilium die 3. Mensis Nouemb. an. 1034. in Gallia celebratum Pacis caussa fuit Prouinciale, de quo Vide post Glabrum, Annal. Baron. Card. sub eundem annum, To. 11. Res autem gestæ Bituricensis Synodi relatæ sunt in Lemouicensi Synodo, cuius Acta recenset ordine idem Baronius Card.

B L

BLASIVS Andernarius Carmelita, Gallus, scripsit in Sent. lib. 4. Quæstiones quinque, & Collationes varias in Scholis disputatas. Annum verò quo claruit Tritemius non scribit.

BLASIVS Viegas Eborensis in Lusitania Societatis nostræ Theologus scripsit in Apocalypsim D. Ioan. perdoctè; is editus in Hispania, deinde item apud Arnoldum Mylium Coloniæ ac Ludguni apud Cardonem, recusus denique est à Veneta Societate, Venetijs an. 1602.

BLOSII Abbatis Latensis opera omnia excusa sunt Coloniæ apud Bernardum Gualteri an. 1605.

BLOSIVS vir valde pius, scripsit institutionem Spiritualem, Apologiam, & alia quædam quæ Louanij prodierunt an. Dom. 1570. item Margaritum spirituale, quod ibid. an. 1555. Præterea Psychagogiam, quæ Romę 1587. Ac & Coloniæ eiusdem opera excusa sunt an. 1572. Vide in verbo, Ludouicus Blosius.

B O

BOETIVS Epo Nordahusanus Frisius, qui vir & doctus, & pius admodum fuit, Heroicarum, & Ecclesiasticarum quæstionum libros sex. De Iure sacro, ac iuris Pontificij libros tres, ann. 1588. quo florebat, edidit Duaci in Belgio apud Ioan. Bogardum, quem postea diem obijsse audiuimus. Ad eum autem si peruenissent annales Card. Baronij, qui postea prodierunt in lucem, non dubito quin aliquid suis scriptis adieciisset vbi in libro secundo de Iure Sacro; agit de Concilijs particularibus. Quin & notatione, quam ad syno-

Digitized by Google

dorum generalium enumerationem paulo antea adhibuit, cum quasi legitimam fuisse eam, quæ Constantinopoli est habita videatur existimasse, id non ita habere constat. Nos de illa Synodo fusius in Refutatione nostra aduersus Dauidem Chytræum. Quin & nouissimi Cànones sextæ synodi non fuerunt à Romana Ecclesia recepti, sicuti quoque adnotatum est ad Gratiani distinctionem 16. c. 5. in postrema Romana Decreti editione. Iá verò, quod inquit, Nicænum primum Cõcilium fuisse celebratum sub an. 330. nos in verbo, Nicænum Concilium, probauimus id an. 325. accidisse.

BOETIVS Prouinciæ Daciæ, Ord. Præd. Theologus scripsit librũ de æternitate mundi, & in libros Arist. De sensu, & sensato, & de morte, & vita eiusdem, & de somno, & vigilia. Quoto autem anno vixerit non meminit Antonius Senensis Lusitanus, cum tamen asserat hũc fuisse Theologum præclarum, atque Philosophum profundum, vt verbis vtar ipsius.

BOETIVS Romanus Patricius, qui & Anitius, Manlius Torquatus Seuerinus est dictus, quique consulatum gessit, & Reipub. atque Senatus Romani defensor, à Theodorico Rege Gothorum vna cum Symmacho Boetij socero, eoque maximè pio, ac docto, interfectus est an. 526. post obitum Io. Papæ. Floruit autem doctrina, eloquentia, sapientia, pietate, martyrio.

Eius vitam scripsit accuratè Iulius Martianus Rota, quæ omnino prælegenda est ei, qui fructum vberem ex hoc Auctore perutili capere velit. Neque verò in hac eius vita, est quod remoretur Lectorem, nisi tantulum illud quod septimo Tom. Annal. Card. Baron. obseruauit, dum inquit; Boetij filios, quoniam dicti sunt consulares, non fuisse consules, quod quidem Iulius Martianus est opinatus. Sic enim, ait, appellati sunt, quoniam parentem habuere consulem: nam & vxor consulis nominata est interdum consularis.

Porrò cum neque in Fastis vlla eorum consulatus mentio sit habita, & verò adhuc pueri essent, qui poterant esse consules? hæc fermè Cardin. Baronius. At Boetius de se sub vicaria persona Fortunæ testatus est his verbis: *Poterit ne illius memoria lucis quantalibet ingruentium malorum mole deleri? cum duos pariter consules liberos tuos domo prouehi sub frequentia Patrum, sub plebis alacritate vidisti? Cum eisdem in curia curules insidentibus, tu regiæ laudis orator, ingenij gloriã, facundiæq; meruisti?*

Præter Iulium Martianum, Ioannes Marmelius (ne quid dicam de Hérico Glareano) sed & antiquiores fide digni Scriptores pleraque de Boetio suis operibus inseruerunt. Cassiodorus, qui lib. 1. Epist. 45. quæ est Theodorici Regis ad Boetium missa. lib. item secundo, Epistola Quadragesima. Beda vltimo suorum Scriptorum Tomo. D. Thomas Aquinas qui Boetij aliqua, vt mox dicemus, est interpretatus, Cæsar Card. Baronius, cũ annum Regni Theodorici Regis trigesimum quartum, Iustini Imp. nonum in 7. To. Anna. expendit, at & ante Baronium complures alij.

De Doctrina Boetij.

Doctrinam, quænam fuerit, si dispiciamus, Theologicam certè, solidam, orthodoxã, & plenam pietatis cernimus. Liber de Trinitate hoc testatur ad Symmachum scriptus, dum esset in vinculis; *Vobis* (inquit in eo Boetius) *inspiciendum est, an ex B. Augustini scriptis semina rationum aliquos in nos venientia fructus intulerint.* Id verò libri quoque Consolatione, atque alia commonstrant. Sin doctrinam Philosophicam excutere velimus (in qua nonnulli Platonicum magis, quàm Peripateticum illum existimarunt) non tam ex alijs, quàm ex ipso Theodorico Rege, & ex Prisciano Cæsariensi, qui Boetij tempore viuens Constantinopoli docebat, grauissima extant testimonia. *Hoc in multa* (inquit Theodoricus Rex) *eruditione faginatum ita nosse didicimus, vt artes, quas exercent vulgariter nescientes, in ipso disciplinarum fonte potaueris.* Priscianus autem in libro de Ponderibus, Boetium probitatis, & omnium scientiarum attigisse verticem scribit. Quæ sanè in Boetio scientiæ Sigebertum in Catalogo virorum illustrium ambigere fecerunt, *num conferendus, an præferendus Philosophis & secularibus, & Ecclesiasticis, esset illustrior inter seculares, aut inter Ecclesiasticos.*

Epist. 45. li. 1. Cassiod.

Cassio. de ortograph. c. 12.

Dictio Boetij quænam.

Stilus autem, & Dictio Boetij fluens, Latina, & propria est. Neque verò habemus in eo scribendi genere, qui Romanum magis sapiat. *Sit enim* (scripsit ad eum idem Rex Theodoricus) *Athenienſium ſcholas longè poſitus introiſti, ſic Palliatorum curis miſcuiſti togam, vt Græcorum dogmata doctrinam fecerus eſſe Romanam. Didiciſti enim quæ profunditate cum ſuis partibus Speculatiua*

cogite-

cogitetur; quaratione Actiua cum sua diuisione discatur deducēs ad Romuleos Senatores, quicquid Cecropidæ Mundo fecerant singulare. Translationibus enim tuis Pythagoras Musicus, Ptolemæus Astronomus legun tur Itali; Nicomachus Arithmeticus; Geometricus Euclides audiuntur Ausonij; Plato Theologus; Aristoteles Logicus Quirinali voce disceptant; Mechanicum etiam Archimedem Latialem Siculis reddidisti. Et quascunque disciplinas, vel artes fœcunda Græcia per singulos viros edidit, te vno auctore, patrio sermone susceptit: quos tanta verborum luculentia reddidisti claros, tanta linguæ proprietate conspicuos, vt potuisset & illi Opus tuum præferre, si vtrumq; didicissent.

Scripti à Boetio Libri.

De Sancta Trinitate, liber vnus. Incipit, *Inuestigatam diutissimè.*
De vnitate, Trinitatis, liber vnus. *Quæro an Pater, & Filius.*

Scripsit autem hos ad Symmachum socerum suum dum in custodia detineretur; hoc est. De Sancta Trinitate ad illum. De Vnitate autem Trinitatis. ad Ioannem Diaconum.

Atqui in lib. de Trinitate scripsit commentarios Gilbertus Porretanus Episcopus Pictauiensis, qui extant in editione Basileensi an. Dom. 1570. & Beda venerabilis.

De duabus naturis in Christo, lib. vnus. *Anxiè te quidem, diuq;.* Breuissimus autem est hic libellus contra Eutychen, atque Nestorium.

De Fide ad Ioannem Diaconum, liber vnus. *Christianam fidem noui.*

De Consolatione Philosophiæ lib. quinque, partim carmine, partim soluta oratione conscripti, dum esset in exilio. Quorum initium, *Carmina, qui quondam.* Porrò carmina hęc separatim excusa sunt Romæ an. 1587. in typographia Ioannis Tornerij ad calcem primi voluminis Poematum, siue Poetarum veterum, è quibus (vti ethnicis) sublata est obscęnitas, additusq; Theodori Pulmanni libellus de metris Boetianis. In hos autem libros D. Tho. Aquinas, ac deinceps Ioan. Murmelius, & in eosdem ex parte, Rodulphus Agricola commentaria scripserūt. Ac quidem Boetius in libris de Consolatione, quos scripsit senex in carcere, mirificè expressit, quam in humanis rebus nulla felicitas solida; quam vni cuique minimè sit gloriandum in secundis, dolendum in aduersis; deinceps quodnam sit summum Bonum, & in quo situm, quanam ratione ipsum assequimur; Præterea, Bonos semper esse potentes, Malos semper impotentes; Bonis sua nunquam præmia, Malis sua nunquam deesse supplicia; Denique, quid sit Diuina Prouidentia; quid casus; quid fatum; quid liberum arbitrium, ac pleraque alia, quæ Christiano Viro in ærumnis posito possunt esse magno solatio, dum ipse dolentis, Philosophia consolantis personam agit.

Ad libellum De scholarium disciplina quod attinet, Boetius cernens plurimos abuti tempore, ac sumptibus, dum recta per tramitem studiorum haud incederent, rudibus, adultis, elatis, proficientibus, in magistratu item constitutis viam munit. Quod D. Thomas postea cordata interpretatione illustrauit. Incipit hic libellus, *Vestra nouit intentio.*

Reliqui libri spectant ad Disciplinas, seu Philosophiam.

De vnitate, & Vno, liber vnus. *Vnitas est, qua Vna.*
De Arithmetica, libri duo. *Inter omnes priscæ auctoritatis.*
In Geometriam Euclidis, libri tres. *Quia verò mi Patrici.*

At tertius nil ferme habet ex Euclide, vsum eius in varijs rebus docens, præcipuè in terminis. Et præfatio quidem in hosce prodijt aliquando Nicolai Iudeci Veneti, in qua Euclidis interpretum errata reprehendebantur tum senioris, tum iunioris Campani. At de hac tota re consulendus est noster Christophorus Clauius in suorum aditu Commen. ad Euclidem.

De Musica, lib. 5. *Omnium quidem perceptio.*
De hebdomadibus, lib. 1. *Postulas, vt ex hebdomadibus.*
De Isagoge Porphyrij, lib. 2. *Hiemantis anni tempore.*
In secundam eius editionem, lib. 1. *Secundus hic arreptè.*
In Categorias Aristotelis, lib. 2. *Expeditis his, quæ ad.*
In Peri Hermenias Aristotelis, li. 1. *Magna quidem libri.*
In editionem eius secundam, lib. 6. *Alexander in Commentarijs.*
De diuisionibus, lib. 1. *Quam magnos studiosis.*
De definitionibus, lib. 1. (lib. 1. *Dicendi, ac disputandi.*
Ad categoricos syllogismos introductio, *Multa veteres Philosophi.*
In Topica Ciceronis, lib. 6. *Exhortatione tua.*

Digitized by Google

De differentijs Topicis, lib. 4. *Omnis ratio disserendi.*
De syllogismo Categorico, lib. 2. *Multa Graci veteres.*
De syllogismo Hypothetico, lib. 2. *Cum in omnibus Philosophis.*
De locis Rhetoricis, lib. 1. De prædicatione potestatis, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1.

Nam cum nemo Latinorum de Hypotheticis syllogismis egisset, ac ne Aristotelis quidem extaret aliquid conscriptum; Theophrastus autem (vt ipsemet inquit Boetius) rerum tantum summas esset executus, Eudemus vero etsi quædam semina sparserat, nullum tamen frugis prouentum extulerat, Boetius totam hanc rem dilucidius tractãdam suscepit.

At & Boetij Operibus duo alia adtexuntur, quæ vel morte, vel alijs occupationibus præuentus haud potuit absoluere.

Alterum { Quemadmodum ex æqualitate fiat inæqualitas Personarum. / Quomodo Ptolemæus diuidat Diatessaron in duas partes.

Ceterum Ticini Turris hodieq; visitur, carceris Boetij, sanguinisq; ipsius aspersione celebris, cuius etiam ciuitatis incolæ semper à maioribus traditum constanter asseuerãt, Boetium, cũ ei regius spiculator lætale vulnus intulisset, vtraque manu (sicut olim Dion. Areopagita) diuulsum caput sustinuisse; interrogatumque autem à quonam se percussum existimaret? ab impijs, respondisse, atque ita cum in vicinum templum venisset, & flexis genibus ante altere sacra percepisset, post paululum expirasse. Hæc Iulius Martianus.

Sepulchrum eius in æde S. Augustini, qua parte in aditum templi ascensus incipit, hoc epitaphio est incisum.

Mœonia, & Latina lingua clarissimus, & qui
Consul eram, hic perij, missus in exilium.
Et quia mors rapuit, probitas me vexit ad auras,
En nunc fama viget maxima, viuit Opus.

Porrò Beda venerabilis non vno in loco mentionẽ Boetij facit, quem & gessisse Consulatum cum Symmacho scripsit, pag. 12.3. Vide verò dictus sit Anicius, pag. 1088. 8. De libris eius de Trinitate 1088. 1094. 8. De Boetij exilio 1089. 8. De genere ipsius 1088. 8. De interitu 1089. 8. In editione apud Io. Heruagium Basileæ an. 1563.

Bombologninvs è Gabiano Bononiensis, Ord. Prædic. scripsit Commentaria in quatuor libros Sent. Claruit circa annum 1320. PP. Mon. Ord.

Bonaventvra Aesinus, Ord. Minorum cõciones in singulas anni Dominicas dies scripsit, quæ Patauij apud eius ordinem extabant m.s.

Bonaventvra Blancus è Cotiniola Aemiliæ Prouinciæ, siue Romandiolæ oppido Ord. Minorum, edidit Quadragesimale. Homelias per annum. De illustribus rebus noui, & veteris Testamenti. Bononiæ anno 1534. apud Baptistam Faellum.

Bonaventvra Brixianus, Ord. Minorum, Regulam Musicæ planè digessit, vt inquit Rodulphus Tossiniacensis.

Bonaventvrae Brocardi Palæstina: Parisijs apud Poncettũ. Le Preux. Vide autẽ in verbo, Brocardus.

Bonaventvra è Callio, Ord. Minorum nonnullos Tractatus m.s. Bononiæ in Bibliotheca Franciscanorum reliquit. Henr. Villot. Franciscus Gonzaga Epi. Mant. & Rodulphus Tossiniacensis, qui tamen eorum inscriptiones haud narrant.

Bonaventvra à Cineribus, Ord. Minorum vberem Tabulam in libros D. Bonauenturæ Cardinalis concinnauit.

Bonaventvra, quem alij Eutychium, quod nomen Bonauenturæ respondet, alij Eustachium nominant, alij cognomento *Fidanzam*, siue *Fidantium*, cum Ordini Minorum se addixisset, & sub Alexandro Halensi mirificè in Theologia Scholastica profeciisset, ita mores & pietatem eum scientia, coniunxit, vt idem ipse Halensis de eo dicere soleret, videri sibi *Adamum in Bonauentura non peccasse*. Ioannes item Gerson Cancellarius Parisiensis in Opusculo de libris legendis à Religiosis, consideratione quinta, ait; *Singulariter inter omnes Doctores Catholicos videri D. Bonauenturam idoneum, & securissimum ad illuminandum intellectum, & ad inflammandum affectum:* quem ideo plerisque alijs Theologis præfert, quod *vt solidus est*, (inquit) *securus, pius, & deuotus, sic recedat, quoad eius fieri possit, à curiositate, neque positiones innuisceat extraneas, vel doctrinas seculares Dialecticas, aut Philosophicas theologicis terminis obumbratas, more multorum: sed dum studet illuminationi intellectus, totum refert ad pietatem, ac religiositatem affectus. Quare* (subdit) *factum est, vt ab indeuotis Scholasticis, quorum (prob dolor) maior est numerus, ipse minus extiterit frequentatus.* Et ita quidem Gerson, qui alijs item in locis

D. Bo-

D. Bonauenturam extollit, appellans *Doctorem Seraphicum, atq; Cherubicum*, dignissimum nimirum, qui plurimorum manibus teratur. At Tritemius ita ait: *S. Bonauentura in scribendo profundus non verbosus; subtilis, non curiosus, disertus, non vanus; flammantia non inflantia verba proferens. Vnde & securius legitur, facilius ab amante intelligitur, vtilius frequentatur, pauci, verò scribendo libros docuerunt vtrumq; : Bonauentura autem & multos superauit, & paucos; dum eius doctrina deuotionem, deuotio instruit doctrinam. Si ergo & doctus vis esse, & deuotus, illius Opusculis esto intentus.* Hæc ille.

Atqui & à B. Thoma, *Sanctus*, dum viueret, fuit appellatus. Natus igitur hic Balneo regij (quæ ciuitas est Pontificiæ ditionis, atque Hetruriæ finitima) cum tantus euasisset, octauus Generalis minister Ordinis sui creatus est, quem postea Gregorius X. Pont. Max. in Cardinalium numerum adsciuit; Quo Pontifice in Concilio Lugdunensi quod celebratum est an. 1272. siue 1273. diem obijt, miraculis clarus, quem Sistus IV. in Sanctorum Catalogum retulit, cum eius corpus Lugduni sepultum esset, qua in Ciuitate cum semper Catholici illud essent venerati, eiusque nomini in Dei gloriam insigne, quod extat, templum excitassent, anno superioris seculi 61. Caluiniani hæretici in profluentem Araris, qui mox in Rhodanum influit proiecerunt, sicuti & alia corpora Sanctorum Irenæi, & aliorum vel combusserunt, vel dispersere; Caput tamen siue cranium D. Bonauenturæ seruatum est opera pij Religiosi eiusdem Ordinis, quem & Hæretici miris cruciatibus affecerunt, vt eius Ecclesiæ thesauros hoc est vasa sacra prometet, id quod constanter tacuit. Hisce rebus cum eodem tempore Lugduni interfuerim, nolui rem celatam, vt & quoddam martyrij genus in Bonauenturæ corpore tanto post tempore fuisse intelligatur.

De Sancti autem huius viri vita extat Oratio, quæ coram Pont. Max. Sisto IV. habita est ab Octauiano Martiniano sacri Consistorij aduocato, cum Regum, & aliorum Principum nomine Christianus orbis peteret, vt in Sanctorum numerum D. Bonauentura adscriptus in Ecclesia legeretur. Eam Surius in capita quædam redegit, resectis quæ ad historiam haud facerent, sed & vitam ipsius scripsit Petrus Galesinius. Sur. Tom. 4. in vita D. Bonauenturæ.

Porrò cum Bonauentura composuisset multa, quæ partim edita fuerant, partim manuscripta latebant in Bibliothecis, Sisto V. Pontif. Max. qui eum inter sanctos Ecclesiæ Doctores adnumerauit, & eiusdē D. Bonauenturæ nomine collegium sui ordinis Theologorum in Vrbe instituit, excusa sunt in Vaticana Biblioth. & Moguntiæ. Ea verò sunt, quæ sequuntur per Alphabeti seriem.

A

Alphabetum boni Monachi. tomi 7. par. 4.
Amatorium. to. 7. p. 3.
Amoris incendium. to. 7. p. 3.
Animiæ regimen. to. 7. p. 3.
Appendix. to. 7. p. 4.
Apologia Euangelicæ paupertatis. to. 7. p. 4.
Apologeticus in eos, qui Ord. Minorum aduersantur. to. 7. p. 4.

B

Breuiloquij Proœmium. to. 7. p. 1.
Breuiloquij, pars 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. to. 6.

C

Cardinales virtutes. p. 1.
Centiloquij pars 1. 2. 3. & 4. to. 6. p. 1.
Collationes in Ioannem. to. 2.
Collationes monasticæ. to. 7. p. 4.
Compassio B. Mariæ Virginis. to. 7. p. 2.
Compendiū Theologicę veritatis. to. 7. p. 4. in Appendice.
Contemplationis gradus. to. 6. p. 2.
Confessionale. to. 7. p. 3.
Confitendi peccata ratio. to. 7. p. 3.
Corona B. Mariæ Virginis. to. 7. p. 2.
Cherubim sex alæ. to. 7. p. 3.
Christi Iesu festiuitates. to. 6. p. 2.
Christi paupertas. to. 7. p. 4.
Christus, & Apostoli nudis pedibus incessērunt. to. 7. p. 4.
Christianæ vitæ Institutio. to. 7. p. 3.

D.

Dei essentia, inuisibilitas, & immensitas. to. 7. p. 4.
Dieta salutis. to. 6. p. 1.
Dona septem Spiritus sancti. to. 6. p. 1.

E

Ecclesiæ illuminationes, seu expositio in Hexaemeron. to. 1.
Ecclesiastica Hierarchia. to. 6. p. 1.
Ecclesiastes expositio. to. 1.
Elogium S. Bonauenturæ. to. 4.
Exercitiorū spiritualiū libellus. to. 7. p. 3.

F

Fascicularius. to. 7. p. 3.
Festiuitates Christi Iesu pueri.

H

Hierarchia Eccleſiaſtica. to.6.p.1.

I

Ieremiæ lamentationum expoſitio. to.1.
Illuminationes Eccleſiæ. to.1.
Index in Opera omnia. to.8.
Inſtitutio vitæ Chriſtianæ. to.7.p.3.
Ioan. Euang. expoſitio poſtillaris. to.2.
Itinera æternitatis. to.7.p.3.
Itinerarium mentio in Deum.

L

Laudiſmus de ſancta Cruce. to.6.p.2.
Lamentationũ Ieremiæ expoſitio. to.1.
Lignum vitæ. to.6.p.2.
Lucæ Euangelij expoſitio. to.2.

M

Matthæi, c.6. expoſitio. to.2.
Meditationes vitæ Chriſti. to.6.p.2.
Meditationum libellus. to.6.p.2.
Memorialia viginti. to.7.p.3.
Mentis reformatio. to.7.p.4.
Minorum fratres cur prædicent, & confeſſiones audiant. to.7.p.4.
Miſſæ expoſitio. to.7.p.3.

N

Nouitiorum formula, & regula. to.7.p.4.

O

Officium de Paſsione Domini. to.6.p.2.
Opuſculum de quatuor virtutibus Cardinalibus. to.6.p.1.
Opuſculum de ſeptem donis Spiritus ſancti. to.6.p.1.
Opuſculum de Reſurrectione à peccato ad Gratiam. to.6.p.1.
Opuſculum, de tribus ternarijs peccatorum. to.6.p.1.
Opuſculum, quod Diæta ſalutis inſcribitur. to.6.p.1.

P

Peccatorum tria ternaria. to.6.p.1.
Poſtillaris expoſitio in Euangelium Ioannis. to.2.
Præparatio Sacerdotis ad Miſſam. to.7.p.4.
Præcepta decem Dominica. to.7.p.3.
Principium compendioſum in libros Sententiarum. to.6.p.1.
Prologi Magiſtri Sentent. expoſitio. to.4.
Pſalterij expoſitio. to.1.
Pſalterium B. Mariæ Virginis, to.6. Alterum ibidem. p.2.
Pharetræ liber primus de perſonarũ varietate, lib.2. De Vitiorum & Virtutũ multiplicitate, lib.3. in quo De Periculoſis agitur, lib. 4. in quo de Gratioſis agitur. to.6.p.1.
Philomena Paſsionis Domini aptata per ſeptem horas Canonicas. to.6.p.2.

Q

Quæſtiones in primum, & ſecundum librum Sententiarum. to.4.
Quæſtiones in tertium, & quartũ librum Sententiarũ, cum Indice in quatuor libros. to.5.

R

Reductio artiũ ad Theologiam. to.6.p.1.
Regulæ Franciſcanæ defenſio. to.7.p.4.
Regulæ Minorum expoſitio. to.7.p.4.
Religionis proceſſus. to.7.p.4.
Religioſorum ſtatus triplex. to.7.p.4.
Reſurrectio De peccato ad gratiam. to.6.p.1.

S

Salue Regina expoſitio. to.6.p.2.
Salutationis Angelicę expoſitio. to.6.p.2.
Sapientiæ expoſitio. to.1.
Sæculi contemptus. to.7.p.4.
Sententiarũ lib.1.& 2. to.4. lib.3.& 4. to.5. cum Indice eorundem.
Sententiæ Sententiarum quatuor libri, Carmine digeſti. to.6.p.1.
Seraphim Alæ. to.7.p.3.
Sermones de Tempore. to.3.
Sermones de Sanctis. to.3.
Soliloquium. to.6.p.2.
Speculum Diſciplinæ. to.7.p.4.
Speculum de laudibus B. Virg. to.6.p.2.
Speculum animi. to.7.p.3.
Stimulus amoris. to.7.p.3.

T

Ternaria tria peccatorum. to.6.p.11.
Theologia myſtica. to.7.p.4. in Appen.
Theologiæ terminorum declaratio. to.7.p.1.

V

Verba Domini in Cruce. to.9.p.2.
Vitæ lignum. to.6.p.2.
Vitæ Chriſtianæ Inſtitutio. to.7.p.3.
Vitæ perfectio ad ſorores. to.7.p.4.
Virtutum gradus. to.7.p.3.
Virtutes Cardinales. to.6.p.1.

Digitized by Google

Alter Index omnium Opusculorum D. Bonauenturæ secundum ordinem Partium, in quibus materiæ sunt collocatæ.

Opuscula S. Bonauenturæ in quatuor partes, & Appendicem distributa sunt. Prima, & secunda pars tomo vno: tertia verò, & quarta cum Appendice, tomo altero comprehenduntur. Pars item prima Opuscula continet, quæ magis ad Theologicam doctrinam spectant. Pars secunda comprehendit ea, quæ ad meditationes potissimum, & ad Christi Saluatoris nostri Passionem, eiusque Sanctissimæ matris laudes soluta Oratione, & Carmine idem S. Bonauentura composuit. Pars verò tertia complectitur quæ ad vitæ Institutionem & exercitium pro cuiusque status ratione præcipuè pertinent. Pars etiam quarta continet Opuscula, quæ ad Religiosos, ac præsertim ad Fr. Ord. Minorum attinent. Appendix denique quorundam Opusculorum est, quæ S. Bonauenturæ attribuuntur. Index vero Opusculorum iuxta nouæ huius distributionis seriem, quam in fine cuiusque Tomi inuenies, hic est.

Pars Prima.

De reductione artium ad Theologiam.
Breuiloquium.
Centiloquium.
Pharetra.
Declaratio terminorum Theologiæ.
Principium compendiosum in libros Sententiarum.
Quatuor lib. Sententiarum Carmine digesti.
De quatuor virtutibus Cardinalibus.
De septem donis Spiritus sancti.
De tribus ternarijs peccatorum.
De resurrectione à peccato ad gratiam.
Dieta salutis.
De Ecclesiastica Hierachia.

Pars Secunda.

Soliloquium.
De meditatione vitæ Domini nostri Iesu Christi.
Meditationum libellus.
De septem gradibus contemplationis.
De quinque festiuitatibus pueri Iesu.
Officium de Passione Dominica.
Laudismus de Sancta Cruce.
Lignum vitæ.
Speculum, siue de laudibus B. Mariæ Virg.
De corona B. Mariæ Virginis.
De compassione eiusdem.
Philomena Passioni Domini aptata per septem horas Canonicas.
De septem verbis Domini in cruce.
Psalterium B. Mariæ Virg.
Psalterium minus eiusdem.
In Salutationem Angelicam.
In Salue Regina.

Pars Tertia.

De institutione vitæ Christianæ.
De regimine animæ.
Speculum animi.
De decem præceptis dominicis.
De gradibus virtutum.
Itinerarium mentis in Deum.
De septem itineribus æternitatis.
Stimulus amoris.
Paruum bonum, siue incendium amoris.
Amatorium.
Exercitiorum spiritualium libellus.
Fascicularius.
Vigintiquinque memorialia.
Confessionale.
De ratione confitendi peccata, &c.
De Puritate conscientiæ.
De instructione Sacerdotis ad se præparandum ad Missam.
Expositio Missæ.
De sex alis Cherubim.
De sex alis Seraphim.

Pars Quarta.

De triplici statu religiosorum.
Speculum disciplinæ, siue de ratione informandi nouitios.
Viginti passus, siue formula nouitiorum.
In regulam nouitiorum.
De processu religionis.
De contemptu sæculi.
De reformatione mentis.
Alphabetum paruum boni monachi.
De perfectione vitæ ad sorores.
Declaratio super regulam Minorum.
Quæstiones circa eandem regulam.
Quare fratres minores prædicent, & confessiones audiant.
De paupertate Christi.
Quod Christus, & Apostoli nudis pedibus incedebant.
Apologia Euangelicæ paupertatis.
Cõtra Franciscanæ Regulæ calumniatorem.
Apologeticus in eos, qui Ordini Minori aduersantur.
De non frequentandis Quæstionibus, ad Fratres.
Collationum Monasticarum ad fratres libellus.
De reformandis Fratribus ad ministros Prouinciales.

APPENDIX.

Compendium Theologicæ veritatis.
De essentia, inuisibilitate, & immẽsitate Dei.
De mystica Theologia.

Eiusdem

Eiusdem, opera omnia post Vaticanã editionem impensis Antonij Hierat Colonien-sis Typographi recusa sunt Moguntiæ, an. Dom. 1608.

BONAVENTVRA Fidantius, siue Fidanza, idem est, qui supra, Eutychius, Ordinis Minorum.

BONAVENTVRA Gonzaga à secretis Ordinis Minorum, edidit Carmina spiritualia Italicè, & in *Magnificat anima mea Dominum*, & in Prædicamenta Aristotelis. Viuebat anno Domini 1576.

BONAVENTVRA Oldenzeel Belga, Ordinis Minorum, Traiecti ad Mosam concio-nes frequentes, an. 1518. habuit, quæ extant m.s. in Louaniensium Minorum Bibliotheca.

BONAVENTVRA Patauinus Augustinianus Cardinalis, cum pro tuenda Ecclesiæ li-bertate Francisco seniori Carrarienſi Patauinæ Ciuitatis Principi, resisteret, eo procu-rante per occultos Sicarios, Romæ, sagitta per pontem Sancti Angeli missa transfixus oc-cubuit. Scripsit In libros Sententiarũ commentaria excusa in Germania tomis quatuor. Meditationes in vitam Christi valdè pias. Speculum Mariæ editum Augustæ 1476. Vitas Sanctorum. In Canonicam Epist. Iacobi. In Canonicas Ioannis comment. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Sermones ad Clerum varijs argumentis. Parisijs autem (vti ex Regestis Ordinis constat) studijs literarum operam dedit, vbi Doctoratus insignia suscepit, & propè decennium ibi Theologiam publicè professus est. Hic Francisco Pe-trarchæ fuit peramicus. Huic etiam tunc Cardinali, nonnullas pias & doctas S. Ca-tharina Senensis Epistolas misit. Romæ sepultus est in Ecclesia S. Augustini iuxta Sa-cellum S. Nicolai à Tolentino. Hunc in martyrum numerum adnumerandum existimat Ioseph Pamphil. sicut eius fratrem Bonsemblantem inter sanctos Confessores. Quin & ante Ioseph um Pamphil. Tritemius scripsit, eum martyrio fuisse coronatum. Claruit anno 1320.

BONETVS, Ord. Minorum formalitates è Scoti doctrina in lucem edidit, & scripsit in Metaphysica Aristotelis. At & iussu Clementis V. Pont. Max. Tractatum, De Con-ceptione. Rodulphus Tosiniacensis, & Henricus Vuillot.

BONIFACIVS Anglus, qui deinceps Moguntinus Archiepiscopus, & Apostolicus in Germania per annos plures Legatus, demum post plures populos Germaniæ ad Christia-nam fidem conuersos, & Reges, atque Ecclesiasticos Viros ad frugem sæpè institutos, à Frisijs tandem ob Euangelium, quod eis prædicabat, trucidatus, martyr insignis, in al-bum Sanctorum relatus est. Vitam eius conscripsere Discipulus ipsius VVilibaldus, qui-que post VVilibaldum additis Epistolis res eius gestas est persecutus, at & Ruthardus Ra-bani Discipulus heroico carmine eandem cecinit, ac denique ipsius acta Baronius Card. Tom. 9. sub an. Domini 755. quo quo quidem anno diem obijt, ex quo autem munus ac-cepit prædicationis à Gregorio II. Pont. Max. 36. Episcopatus verò, cui à Zacharia Papa est consecratus, anno decimo. Quod dictum velim, ne quis vitam eius perlegens falla-tur in numero. Scripsit autem varias Epistolas ad Summos Pont. de rebus, quas Deus ge-rebat in Germania, quasúe ad exitum perduci tum in ea vasta Prouincia, tum Romæ cu-piebat. Ad Archiepiscopos item: ad Danielem: ad Nothelmum; sed & ad Episcopum Pechelmum, quem inter alia de cognatione spirituali consuluit; ad Abbates quoque Cuthbertum, & ad Duddonem, quem & ipsum de cognatione spirituali consuluit (licet Discipulum suum) & sacros Tractatus in Epistolas Pauli ad se mitti rogat, ad Herbertum, à quo literas suas emendari petit, ad Fubrardum item, & alios, & ad Lullum virum san-ctum, ad Reges etiam, ad Pipinum, & ad Athelbaldum, quem in quibusdam commendat, sed (licet Regem) rogat, vt carnis lasciuiam abijciat. Gulielmus Eisingranus scribit eum inter alia scripta confeciſſe volumen, De sua fide, ac Doctrina, alterum De Sanctitate Religionis, alium pro rebus Ecclesiæ, alium De suis laboribus in Germania, De ritibus Sanctorum, ac de Vnitate fidei aduersus Hæreticos. Porrò S. Bonifacij Archiepiscopi Moguntini Epistolare, seu Volumen Epistolarum, in quo 76. ves 77. Epistolæ continen-tur, partim S. Bonifacij ad varios, partim variorum ad S. Bonifacium. Extat m.s. & in Bibliotheca S. Galli in Heluetia, In Tomo autem tertio Surij excusi habentur Duo libri de Vita ipsius ad diem 5. Iunij. Qui vna cum Præd. Epistolis opera Nicolai Serarij excusi sunt Moguntiæ apud Balthas. Lipp. an. 1605.

BONIFACII Epistolæ 8. ad D. Augustinum, inter Augustini Epistolas leguntur, his numeris 183. 186. 188. 190. 191. 193. 195. 197.

BONIFACIVS Papa I. (vt habet Tritemius) B. Zosimo succedens præfuit Eccle-siæ, pluraque pro Ecclesiastica disciplina statuit, quæ extant sparsim in Canonibus SS. Pa-trum, scripsit autem, vt ferunt, Epistolarum Decretalium lib. 1. cuius initium est, *Eccleſia*

Romana,

Digitized by Google

Romanæ, cui. Mortuus est Honoriæ, ac Theodosio Impp. an. 422. Huius etiam Decreta legimus in volumine Conciliorum edito Coloniæ. Vixit an. 417. Extat verò Bonifacij alterius Pont. Max. Tractatus Decretalis, vbi dispensatur cum fratribus SS. Dominici & Francisci, ad prædicandum, & ad confratres audiendum.

BONIFACII II. Papæ nomine confícta fuit ab impostore Epistola ad Eulabium Episcopũ Alexandrinũ De Reconciliatione Ecclesiæ Carthaginensis cum Romana, quasi (quod falsũm est) fuisset schismate discissa temporibus Bonifacij, ac Celestini prædecessorum Romanorum Pontificum. Quin & altera quæ dicitur esse Eulabij Episcopi Carthaginensis ad eundem Bonifacium, valdè suspecta est. Nam imprimis pugnare videtur cum ijs, quæ de coniunctione Augustini, Eugenij, Fulgentij, & aliorum Africanorum cum Romana Ecclesia certissimè constant. Deinde Eulabius Alexandrinus, ad quem Bonifacius scribere videtur, nullus fuit, aut certè eo tempore non fuit, vt patet ex Chronologia Nicephori Constantinopolitani. Præterea, Bonifacius significat in Epistola sua, Iustino imperante se scribere; at Iustinus obierat, antequã Bonifacius regere inceperat, vt ex historicis omnibus liquet. Ad hæc, Epistola, quæ Bonifacio ascribitur, tota ferè constat è duobus fragmentis, quorum alterum sumptum est ex Epist. Hormisdæ Pont. ad Ioan. Alterum ex Epist. S. Gregorij ad Episcopos Galliæ, quæ est 52. lib. 4. At S. Gregorius nondũ eo tempore erat natus, & stylus omnino Gregorianus est. Quin & in Epistola, quæ Eulabio Carthaginensi tribuitur, quædam sententia Gregoriano inseritur ex lib. 4. Epist. 36. ad Eulogium; & reliquum eius Epistolæ nihil est nisi fragmentum Epistolæ Ioan. Episcopi Constantinopolitani ad Papam Hormisda. Vide Bellarm. 4. Tom. 1. controuers. 3. lib. 2. de Rom. Pont. c. 25. ad finem.

BONIFACIVS Papa IV. an. Dom. 607. coegit Concilium Episcoporum in Basilica Vaticana contra ambientes Papatum.

BONIFACII Papæ V. Epistolas quasdam Baronius Card. Tom. suorum Annalium octauo, inseruit sub annum 618. quo rexit Ecclesiam.

BONIFACIVS VIII. Pontifex Maximus Patria Anagninus De Christianæ fidei, & Romanorum Pontificum persecutionibus scripsit. Edidit præterea sextum Pontificij Iuris Codicem, quem iussit à tribus doctissimis viris colligi, quibusdam Decretis nouis ab se additis vocaturque Sextus Decretalium. Eiusdem de Indulgentijs anni Iubilei, Rescriptum quoque, & alia quædam, adiectis Iulij Rozæ scholijs. Epistolarum plurium ad diuersos lib. 1. vixit an. 1303. An. 1294. Eisingr. Bibl. SS. PP. to. 6.

BONIFACIVS de Cecca, Lygur, Prouinciæ Franciæ minister Ord. Minorum sacrarum constitutionum leges, velut Testamento ad Regulæ obseruantiam legauit. Rodulphus Tossiniacensis.

Edidit & responsionem ad quandam aduersus se scriptam inuectiuam. Præterea Quadragesimale; & pauca quædam. Viuebat Ludouico Francorum Rege, obijt Parisijs, vbi & sepultus est an. 1507.

BONIFACIVS Cremonensis, Ord. Præd. edidit Serm de Tempore, ac de Sanctis.

BONIFACIVS Episcopus scripsit metrico stylo librum De virtutibus, & vitijs. Sigebertus in Catal.

BONIFACIVS Ferrarius, Valentinus Catalanus, & Cartusianus B. Vincentij frater scripsit, cur in Ordine Cartusiano pauci canonizati sint, & miracula publicè non faciant ad Bonifacium eiusdem Ordinis, librum quoque, De approbatione Ordinis sui. Vixit an. Dom. 1430. Eisingrenius.

BONIFACIVS Gallus, Ord. Minorum Prouinciæ S. Bernardini Minister edidit Quadragesimale. Francis. Gonzaga.

BONIFACII Symonetæ, Doctoris, ac Monasterij. Cornu, quod oppidum est in tractu Placentino, Abbatis, Congregationis Cistertiensis; in persecutionum Christianorum historiam, Pontificiumque extant commentarij excusi Mediolani apud M. Antonium Zarotum Parmenium, an. 1492.

BONIFACIVS Vitalinus Commentarium edidit ad Clementinas, & Disputationem: Quinam casus requirant speciale mandatum. Et practicam criminalem.

BONIFACIVS VVanefridus Monachus Circestrensis scripsit De sua fide & doctrina, lib. 1. De Religione Sanctitatis. Pro rebus Ecclesiæ. Instituta Synodalia. De suis in Germania laboribus. Ad Echelbaldum Danorum Regem, lib. 1. Vitam S. Liuini martyris. Vitas aliorum Sanctorum. De fidei vnitate, lib. 1. Contra hæreticos, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Viuebat an. 750.

BONIOANNES de Mesthana, Ord. Præd. dicitur ab Antonio Senensi Lusitano in sua Bibl. Ord. eiusdem scripsisse librum quadripartitum per fabulas figurarum moralium:

at quoto

at quoto anno vixerit, tacet. Nec verò tractatio illa, quam non vidi, ad hunc pertinet Apparatum, ni quatenus ille fertur in Sacra scriptura, & Patribus valde fuisse versatus.

S. BONONII Abbatis Vita à monacho Locedensi S. Mariæ, extat in Tomo 7. Surij die 30. Augusti.

BONSEMBLANTES Patauinus, Augustinianus Theologus insignis, Bonauenturæ Prioris Generalis frater vterinus, scripsit (referente Iordano) vtile opus studentibus, & sermones ad clerum, & varias quæstiones tam in Philosophia, quàm in Theologia. Extant verò Mediolani, & Bononiæ in Bibliothecis Ord. Augustinianorum Lecturæ BONSEMBLANTIS in primum, secundum, & tertium Sent. Venetijs sanctè obijt. Cuius vir tamquam suo tempore singularis, Franciscus Petrarcha Epist. lib. 12. meminit, ad eius fratrem sic scribens: *Qualem proh dolor virum, quod sydus?* & paulò post. *Ita me ille amet, cuius in amore felicitas vera est: vt ego viuentium fama forte aliquos, neminem sibi vel ingenio, vel eloquio, vel morum suauitate præferendum noui, tanta illi inerat anima, vt ab ipsius verbis, & congressu numquam nisi latior, tranquilliorq; discesserim, neq; mihi vnquam tam longa confabulatio secum fuit, quin cupidis auribus, atq; animo sitiente breuissima videretur.*

BONSIGNORIVS Cacciaguerra, Senensis, vir pius, atque eorum Sacerdotum quasi antesignanus, inter quos Philippus Nerius vir beatus tamquam prima Petra, & Institutor eius Congregationis, quæ Romæ, & alibi, dicitur Oratorij, scripsit lingua Hetrusca duos libros Spiritualium literarum, quarum alter Romæ an. 1575. alter Venetijs excusus est an. 1582. De frequenti item vsu Sanctissimæ Eucharistiæ, qui Romæ, & Venetijs editi sunt an. 1569. & 1575. Sed & libellum de Tribulatione, atque Epistolam, & Speculum Crucis, ibidem, & Tom. 1. Meditationum, quod Romæ est emissum, an. 1583. & Dialogum spiritualem, & vitam B. Felicis, an. 1564. Venetijs. Floruit autem sub Iul. III. Paulo IV. Pio IV. Pontt. Maxx. & in æde D. Hieronymi in vestibulo portæ humatus est.

BORGIAE opera Spiritualia. Vide in verbo, Franciscus Borgia.

BORROMAEVS. Vide in verbo, Carolus Borromæus.

BORNASIVS Siculus Ord. Præd. scripsit accuratè de vita B. P. Dominici, vt habet Ant. Senensis Lusitanus in Bibl. Patrum sui Ord.

BOSSVS, scripsit de veris animi gaudijs. De tolerandis aduersis. De gerendo magistratu, iustitiaque colenda. De immoderato mulieris cultu. Argentorati autem anno Dom. 1509. prodijt in lucem.

BOSTONNVS Buriensis, Anglus, ad Eadmundi Templum Monachus, Angliam vniuersam circumiuit, & omnes monasteriorum Bibliothecas inuisit, ac librorum titulos collegit, authorum ætates, vitas, operum initia adiunxit, & in quibus cœnobijs inuenienda essent demonstrauit. Opus hoc inscripsit, *Catalogum Scriptorum Ecclesiæ.* Scripsit etiam Speculum Cœnobitarum, lib. 3. In quo ostendit monachorum initia & progressus. Item de rebus Cœnobij sui, lib. 1. Viuebat an. 1410.

B R

BRABIANVS sub Imp. Seuero edidit quædam Opuscula ad Christianum dogma pertinentia. Hier. in Catal. Hunc m.s. Codices nostri *Arabianum* vocant, sicut & Honorius, contra Sophronium. Vixit an. Dom. 200.

BRACARENSE Concilium primum, currente Era 599. anno tertio Ariamari (siue Theodomiri, quem Loaisa eundem putat cum Ariamiro) Regis die Kalend. Maiarum, aduersus Priscillianum, ac de Disciplina Ecclesiastica celebratum est, duoque & viginti Canones sanciti. Octo subscripsere Episcopi. Vide Notas Garsiæ Loaysæ ad illum. Id verò sciendum, extare seriem Regum Sueuorum sub quibus Bracarense Concilia sunt habita, apud ipsum Loaysam in collectione Conciliorū Hispanicorum pag. 114. Cæterùm Sueuorum Regnum deletum est tempore Leouegildi Gothorum Regis, postquam in Hispania regnauere annis centum, & septuaginta septem, vt Auctor est Isidorus. Vide autem Notas eiusdem Loaysæ ad ipsum primum Bracarense Concilium.

BRACARENSE secundum Concilium 12. Episcoporum, in quo decem sanciti Canones. Post illud apud Loaysam extant Capitula ex Orientalium Synodis à Martino Episcopo ordinata, atque collecta apud Lucense Concilium pag. 173. Vide autè fragmenta, quæ citantur ex Concilijs Bracarensibus, & in eis Concilijs non extant, apud Loaysam pag. 194. vbi scriptum est: *Notæ in Concilium Bracarense secundum.*

Anno secundo] Dicitur in excusis, hoc Concilium sub Honorio Papa primo fuisse coactum, sed perperam; cum ex Eræ supputatione constet, Honorium primum septua-

Digitized by Google

gesimum nonum à Petro Romanam sedem rexisse, an. Domini 623. temporibus Sisebuti Regis: Concilium verò Bracar. 2. an. Dom. 572. fuit gestum: fortè sub Ioanne IV. temporibus Leouigildi Gothorum Regis. Neque etiam prouinciale fuit strictè: cum à duobus Metropolitanis totius prouinciæ Gallæciæ fuerit celebratum.

BRACARENSE Concilium tertium. Era 713. Anno autem Quarto VVambanis Regis interfuere Episcopi octo. In Vigilano, & Lucensi (ait Loaysa) dicitur: cui interfuerunt Pontifices octo: in vtroque Toletano [vocatur quartũ; eo quod Canones Orietales collecti à Martino Bracarensi, vocentur tertium Bracarense. Similiter in Lucensi vocatur quartum. Cæterùm in eo Concilio III. nouem Sanciti sunt Canones, qui sunt:

1 De Fide.
2 Vt repulsis omnibus opinionibus superstitionum, panis tantum & vinum aqua permixtum in Sacrificio offeratur.
3 Ne vasa Domini Sacrata humanis vsibus seruiant.
4 Ne Sacerdos sine orario Missam audeat celebrare.
5 Ne Sacerdotes, siue quicumque ex clero, sine testimonio cum quibuslibet fœminis habitent
6 De damnata præsumptione quorundam Episcoporum, qui in festiuitatibus martyrum ad Ecclesiam procedentes; appensis collo reliquijs, ab albatis Diaconibus insellulis vectantur.
7 De honesta honoratorum disciplina.
8 Ne repromissione munerum honoris gratia venundetur.
9 Ne Rectores Ecclesiæ plus propria, quàm Ecclesiastica iura laborare intendant.

BRANDO, Monachus Dunensis, Cisterciensis Ord. scripsit minuta Chronicorũ, lib. 1.

BRANDOLINVS Ord. Minorum, scripsit expositionem Regulæ S. Francisci. Rodulphus Tosiniacensis.

BRAVLO Frater Ioannis Cæsaraugustani Episcopi, & in eundem Episcopatum post fratris mortem suffectus, scripsit vitam S. AEmyliani cuiusdam monachi. Vixit in Episcopatu temporibus Sisenandi, Cinthilis, Tulganis, & Sindasuindi regum, hæc S. Ildephonsus in Catalogo virorum illustrium Hispaniæ.

BRENDANVS, seu Brandanus Hibernus, vir habitus sanctus, monachus Benedictinus, & Abbas Benchorensis, scripsit De Legibus monachorum, lib. 1. & Reuelationes de futuris temporibus, lib. 1. Arnold. Vuion.

BRENNACENSIS Synodus in Gallia an. Dom. 583. sexto autẽ Pelagij Papæ II. Gregorius autem Turonensis affuit; nam celebrata est in causa ipsius Gregorij, cum reus factus esset, quod in Reginam Fredegundem vxorem Chilperici Regis, & in Bertherannum Burdegalensem Episcopũ crimen nefarium composuisset, atque euulgasset, Vide ipsummet Gregorium, lib. 5. hist. Francorum, c. 47. 48. 49. & Venantium Fortunatum carm. lib. 9. Porrò Brennacum Villa erat.

BRESTENSIS Synodus. Vide in verbo, Rutheni.

BREVIARIA, quibus Diuinæ laudes recitantur, & lectiones Sacrarum scripturarum, ac vitæ Sanctorum, siue eorum commemorationes continentur, varia, pro variarum familiarum Religiosarum ordinibus, habentur.

Breuiarium secundum Monachorum nigrorum obseruantium Ordinem D. Benedicti, Congregationis Casinensis in 16. Venetijs 1586.

Breuiarium itẽ Ord. S. Benedicti de nouo in monte Pannoniæ S. Martini ex Rubrica Patrum Mellicensiũ summa diligentia extractũ Viennæ apud Lucam Alantho, an. 1579.

Breuiarium etiam vna cum Psalterio, secundum ritum & ordinem Monachorum de Obseruantia S. Benedicti in Tegernseæ iam primo impressum cum adnotationibus numerorum in marginibus Psalmorum, Hymnorum, quoto libro Bibliorum, & quoto capite facilè inueniri queant, Tegernseæ 1577.

Breuiarium Carmelitarum secundum vsum Ecclesiæ Hierosolymitanæ, & Dominici sepulchri, sub Ioan. Baptista Rubeo ipsius Ord. Generali, editum Lugduni 1575. 16.

Breuiarium Sacri Ord. Cisterciensis à mendis quamplurimis repurgatũ Parisijs 1575.

Breuiarium eiusdem Ord. Summarijs ad vnumquemque psalmum, illustratum: adiunctus est item ordo in Lectionibus, & Euangelijs in communi Sanctorum decantari solitus, antea, nunquam impressus, Parisijs apud Hieronymum de Marnef. 1581.

Breuiarium secundum ritum Ord. Præmonstratensium auctoritate Ioan. de Pratis totius eiusdem Ord. Generalis editum, ac repurgatum Parisijs 1576.

Breuiarium Romanum ex Decreto Sacri Concilij Tridentini à Pio V. Pont. Max.

Digitized by Google

emissum, restitutum, atque deinceps cum Kalendario Gregoriano, ac denique à Clemente VIII. Pont. Max. Restitutum. Romæ, Venetijs, & alibi prodijt hoc an. 1602.

Arnoldus Vuion.

BRIDFERTVS, siue Bridefertus monachus Rameſienſis, & Doctor, qui floruit anno 980. ſcripſit de Inſtitutione monachorum, lib. 1. Scholia in Bedam de Temporibus, & de Natura; & hæc vna cum operibus Bedæ excuſa ſunt.

Henr. Vuill.

BRIDVS, Ord. Minorum edidit Sermones De Cœna Domini. Rodulphus Toſiniacenſis.

S. BRIGIDA Laginenſis, natione Scota, Dabothi Principis filia, Reuelationum ſuarum lib. 12. obſcuriſimè compoſuit, hæc verò non eſt Brigitta Suetica, ſiue Gothica, de qua mox.

S. BRIGITTA, ſiue Brigitta vidua ſancta, quæ à Bonifacio IX. relata eſt in numerum Sanctarum, cuius reuelationes diligenter examinatæ, & approbatæ à viris doctis fuerunt. Sed vide Card. Baronium, vbi de Traiano. Vita autem eius extat apud Surium. Tom. 4.

BRINCHIVS antiquus Doctor, Ord. Minorum ſcripſit Diſtinctiones Theologicas, lib. 1. Lecturam Sententiarum, lib. 4. Determinationes, lib. 1.

BRINKELEY Minorita, Anglus, antiquus Theologus, ſcripſit diſtinctiones Theologicas, lib. 1. Lecturam Sententiarum, lib. 4. Determinationes, lib. 1.

BRITANNICVM Concilium celebrandum iuſsit Gregorius VII. Pont. Max. de falſa pœnitentia proſcribenda, ſub an. Dom. 1079. Septimo autem ſui Pontificatus. Vide Tomo 11. Annal. Baronij Card.

BRITHVVALDVS Glaſconius, Ordinis Apoſtolici Abbas, ſcripſit de Eueshamenſis Cœnobij Origine, lib. 1. Vitam Eguuini VVeccíorum Pontificis, lib. 1. Vixit an. 731.

BRITONIS in D. Hieronymi Prologos incerta commentaria, & fortè ab illo, ideò conſcripta, vt breuitati, qua ſe oppreſſum dixit Nicolaus de Lyra, ſubueniret, quæ vt nullius penè ponderis, ac tãto opere indigna, penitus expunxerunt tres Theologi Pariſienſes è Gloſsis ordinaria & interlineari, quas eos emiſiſſe emendatiores diximus, in verbo, Gloſſa.

BRITTO Poëta, Ord. Minorum Carmen conſcripſit de expoſitione vocabulorum ſacrorum Bibliorum. Exordium autem operis eſt; *Difficiles ſtudio partes, quas Biblia geſtat,* & quidem carmen hoc ſatis cultum eſſe teſtatur Toſsiniacenſis.

BROCARDVS, alijs Burchardus, vel Burgardus Argentoratenſis, Ord. Præd. librum edidit de deſcriptione Terræ Sanctæ. Floruit circa an. 1260.

Io. Villanus, lib. 8. hiſt.

BRVNETTVS Latinus, Dantis Florentini, & Guidonis præceptor, ſcripſit volumen, ſiue Theſaurũ in tres libros diſtributum, in quorũ primo egit, De rebus peractis tempore Noui, & Veteris Teſtamenti. De regnis Gentilium; De prophetis; De Apoſtolis; De adoptione Eccleſiæ; De tranſlatione Imperij ad Græcos, Gallos, & Germanos; De elementis, & ſitu regionum; De animalib. in ſecundo de Philoſophia morali. in tertio de præceptis Rhetoricis. edidit etiam alterũ volumen, quod prænotauit Theſaurulum carmine Hetruſco; De moribus hominum, & de varietate fortunæ; ſcripſit item, de vitijs, & virtutibus lib. 1. Claues theſauri; De adminiſtratione Ciuitatis; Præterea è Latino in Italicam linguam conuertit Ariſtotelis Ethica, quæ primum Lugduni edita an. 1568. & Ciceronis Rhetoricam, quam, & Commentarijs illuſtrauit, Romæ paucos ante annos excuſam. obijt Florentiæ, an. 1295. De quo cum Dantes malè ſentire videatur in 15. cantu ſecundi ſui cantici, id tribuitur, quod contrarias Danti partes Guelfas Brunettus ſectaretur.

BRVNO Cartuſianorum fundator, natione Germanus, patria Colonienſis, Theologus Pariſienſis, Rhemenſis Eccleſiæ Canonicus, qui relicto ſeculo ſeceſsit cum ſocijs in Eremum Cartuſiæ Celeſienſis, ſcripſit in omnes Dauidis Pſalmos, quorum Initium. *Pſalterium eſt quoddam.* In omnes item Pauli Epiſtolas; quæ incipiunt. *Paulus nondum Romam vẽerat*; librum de Laudibus Eccleſiæ; De Paradiſo; De Arca Noë, De Tabernaculo fœderis; De templo Salomonis; De muliere, per quam Eccleſia figuratur; De ciuitate Sancta Hieruſalem; De Baſilicis, quæ ab Epiſcopis ordinantur, & conſecrantur; De Eccleſiaſticis lectionibus; De bonis, & malis arboribus; librum De ornamentis Eccleſiæ, Vbi de fide, ſpe, charitate, & alijs virtutibus, quibus Eccleſia ornatur; Eiuſdem autem extat liber de nouis; De nouo Mundo, Cœlis nouis, Nubibus nouis, Arboribus nouis, Animalibus nouis, Poteſtatibus nouis, Mare nouo, Piſcatoribus nouis, Auibus nouis, Fluminibus nouis, Feſtiuitatibus, Feſtiuitatum, ſiue de feſtis Domini. Præterea de Sacroſancta Trinitate Serm. 3. In varios quoque dies feſtos anni; liber de Laudibus, & feſtiuitatibus Beatiſimæ Virginis quinque Sermonibus, De martyribus, Serm. 11. De Confeſſoribus; De S. Michaële Archangelo; Sermo alius De contemptu diuitiarum: Vita verò B. Brunonis

addita

addita est; altera soluta Oratione,& altera Carmine. Carmen denique Apologeticum de phrasi eiusdem. Extat autem m. s. liber de laudibus Vitæ solitariæ ab eodem Brunone conscriptus apud Paulum Rogerium Cartusianum Cartusiæ Venetæ. Porrò Brunonis Opera apud Iodocum Ascensium excusa fuêre Lutetiæ Parisiorum.

BRVNO Archiepiscopus Colonienſis Imperatoris Henrici Aucupis Saxoniæ Ducis filius, Othonis Magni Cæsaris frater, Vitas aliquot Sanctorum scripsit; mortuus est anno 965. sepultus in monasterio S. Pantaleonis Coloniæ. Ac de hoc quidem Archiepiscopo Colonienſi scribit Sixtus Senenſis, eum edidisse in quatuor Euangelia commentarios nō negligendos; quorum initium est. *Post Pentateuchum Moysis, vt noua veteribus iungeremus.* Extat in Bibliotheca Bononienſi Dominicanorum. Idem autem Bruno testatur se in Pentateuchum scripsisse.

BRVNO Germanus; non autem Italus (vti Tritemius, quique eum secuti sunt, Sixtus Senenſis,& Eisingrenius, falsi sunt) ex Illustri familia Procerum, quos vocat vulgo *Barones de Querffurt*, non autem *Astensium*, (vti Eisingrenius scripsit) Magdeburgenſis, non autem *Casinenſis* monachus, quod quidem Sixtus, & Eisingrenius cum alijs sunt opinati, errorem alij ex alijs propagantes Archiepiscopus Ruthenorum scripsit Commentarios in Apocalypsim: (non item in Geneſim sicuti Tritemius, ac Sixtus Senenſis sunt opinati, æquiuocatione alterius Brunonis Itali, de quo infrà) cum verò zelo Christianæ fidei Christum Dominum inter Prutenos prædicaret, ab ijsdē abscisis manibus, pedibusque, atque amputato capite martyr glorioſisimus euolauit ad cœlum, an. Dom. 1008.

BRVNO Germanus Comitum ab Aurach stirpe ortus, & in Sueuia natus, qui fuit Benedictinus Abbas, Vitas aliquot Sanctorum scripsit. Vixit an. Dom. 1105. Eisingrenius.

BRVNO Herbipolenſis in Germania Orientalis Franciæ Episcopus, idemque Germanus, quem Eisingrenius vocat Ducem Carnorum,& Comitem Artemburgenſem, Patruelis Conradi II. Imperatoris, ſanctitate,& eruditione celebris, collegit (vt inquit Sixtus Senenſis) sed qui (vt inquit ante illum Tritemius) Franciæ Orientalis singularis Patronus habetur, & Catalogo Sanctorum fuit inscriptus) ex Orthodoxorū Patrum explanationibus strictum, & elegantem in omnes Psalmos Commentarium, cuius initium est. *Noua non vidimus, sed vetera renouamus.* Moritur Henrico II. Imperatore, an. Dom. 1045. vt idem habet Tritemius. Quin Brunonis huius Commentarij breues, In Canticum Moysis, Annæ, Dauidis, Isaiæ, Ezechiæ, Abacuch, ex Testamento Veteri. Item ex Nouo Testamento in Orationes Zachariæ, B. Mariæ, Simeonis, & in Orationem Dominicam, in Symbola Apostolorum, Ambrosij, Athanasij Annotationes excusæ sunt cum eius Psalterio ab Antonio Koburger, an. 1494.

BRVNO, siue Brunus Lygur, ex illustri Astensium sanguine,& vir Sanctus, Episcopus primò Signinus, deinde abdicato Episcopatu, Monachus Casinenſis, postea ab Othonis 44. Abbatis obitu omnium Fratrum concordi voluntate Abbas 45. Anno 1107. Idibus Nouembris electus, præfuit annis tribus, mensibus decem, quibus elapsis, à Paschali Papa XXII. coactus, anno quarto Idibus Septembris Abbatia relicta, ad Episcopatū suum reuersus est, quem sanctè administrans migrauit ad Dominum, pridie Kalend. Septembris, scripsit

In Geneſim, lib. 1.
In Leuiticum, lib. 1.
In Numeros, lib. 1.
In Deuteron. lib. 1.
} Et hi tres sunt in Bibl. Casinenſi m.ss.
In Cantic. Canticorum, lib. 1.
In Exodum, lib. 1.
In Iudicum, lib. 1.
In Psalmos, lib. 1.
In Isaiam, lib. 1.
In Apocalypsim, lib. 1.

In Sententiarum, lib. 4. qui item extat in Bibliotheca Casinenſi m.s. in membranis: Sermones 69. de Dominicis, & præcipuis anni festiuitatibus, lib. 4. Quorum primus est de laudibus Eccleſiæ, ac continet Serm. 9. Secundus, de ornamentis Eccleſiæ, Sermonibus decem. Tertius, de nouo Mundo, Sermonibus decem. Quartus, de præcipuis festiuitatibus anni, Sermonibus 36. Constantinus autē Syracusanus Ordinis D. Benedicti Monachus Catanenſis, hoſce omnes dono accepit ab Arnoldo Vuion. Homilias porrò scripsit, idem Bruno de diuersis, quarum apud Arnoldum extabant sequentes mss.

In Dominicam Primam Aduentus, Hom. 1.	*Duos discipulos.*
In Dominicam Secundam Aduentus.	*Quibus interrogantibus.*
In Dominicam Tertiam Aduentus.	*Ioannes Baptista.*
In Dominicam Quartam Aduentus.	*Omnes enim existimabant.*
In fer. Quartam quatuor Temp. Aduentus.	*Missus est, inquit.*
In fer. Sextam quatuor Temp. Aduentus.	*Virgo Deo plena.*

Digitized by Google

In peruigilium Natiuitatis Domini. *Primum autem quærendum est.*

BRVNO de VValtershusem professor Gymnasij Lipsensis Canonem Sacrosanctæ Missæ exposuit.

BRVNVS. Vide in verbo, Vincentius Brunus.

BRVSSANVS Columbus Foroiulienſis diœceſeos, presbyter edidit librum, prænotatum, *Sydus nouum* duos tractatus continens. Quorum altero diuiditur peccatum in originale, & actuale; actuale verò in mortale, & veniale. In quo extant singulorum peccatorum definitiones, ac ſpecierum, & filiarum prædictorum peccatorum cum pleriſque dubitatiunculis. In altero autem definiuntur virtutes generatim, quas diuidit in Theologicas, & Cardinales, deinde declarat quot ſunt dona Spiritus ſancti, & beatitudines. Auenione apud Ioan. de Channey, an. 1528.

BRVSSELVS Catholicam expoſitionem in Epiſtolas, & Euangelia Dominicarum totius anni Gallicè edidit Pariſijs apud Gabrielem Bonnum, an. 1575.

B V

BVGIANVS Monachus Benedictinus, qui monaſticam hiſtoriam texuit, deſideratur ab Arnoldo Vuione (& ipſo Benedictino) diligentior in ratione temporis, & cautior in veritate ſcribenda, in qua pleroſque illius lapſus obſeruauit, ſed & in colloquio ſecundo eiuſdē hiſtoriæ monaſticæ notat, quod monachus cœnobij Mauri, pro *Mailros* dicat fuiſſe *Alpedum*, ſiue *Ealpidum*, qui in Anglia Rex Northumbriæ fuerat: Quod item an. Domini 606. floruiſſe aſſerat, cum (vt ex Beda, & ex Epitome hiſtoriæ ſuæ conſtat) an. Domini 705. mortuus ſeculo fuerit in aſſumptione ſtatus monaſtici, id eſt, centum annis poſt Bugiani computum. Quamobrem & corrigendus F. Paulus Morigia Ord. Ieſuatorum in ſuo libro de viris Illuſtr. monachis. Cum enim (idem inquit Arnoldus) verborum Bugiani ſit ſimplex relator, nulla temporum, locorum, aut perſonarum habita conſideratione, multa in ſcriptis ſuis inſeruit, quæ caſtigatione indigent.

BVCONIVS Caſtellani Mauritaniæ oppidi Epiſcopus ſcripſit aduerſus Eccleſiæ inimicos, Iudæos, & Arianos, & alios hæreticos, quin & lib. de Sacramentis.

BVRCHARDVS Anglus, Dorceſtrius, monachus, & Eremita congregationis Giribennæ, an. Dom. 870. ſcripſit paſsionem S. Fremundi Regis, & martyris.

BVRCHARDVS ſiue Brocardus Epiſcopus VVormacienſis Iuris Pontificij Doctor, & Decretorum, ſiue ſacrorum Canonum collector ſextus, natione Heſſus, in cœnobio Laubienſi, Ordinis S. Benedicti Congregationis Cluniacenſis, vitam monaſticam edoctus, Alberto, poſtea Abbate Gemblacenſe, magiſtro vſus eſt; cuius doctrina imbutus, magnos in Sacroſancta Eccleſia fructus edidit: inter quos is præcipuus fuit, quòd poſt Iſidorum Peccatorem (errant, qui hanc laudem S. Iſidoro Hiſpalenſi tribuunt) qui ſextus ſacrorū Decretorum collector annumeratur, & ſententijs Sanctorum Patrum, ac Generalium Conciliorum, Summorumque Pontificum Decretis, opus inſigne, Decretorum libros viginti, de varijs conſilijs, & accidentibus, per annos; plus quadringentos, ab anno ſcilicet 600. ad 1020. vel circiter, magna cum ſua totiuſque monaſtici Ord. laude, in publicum Eccleſiæ commodum compoſuerit, qui libri excuſi ſunt Pariſijs, an. 1499. in 8. & Coloniæ, an. 1548. in 8. & alibi.

An. 1020. Sigeb. & Trit.

Scripſit quoque Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1. Quarum vna ad VValterum Spirenſem Epiſcopum extat apud Gratianum diſtinctione 73. obijt VVormaciæ an. Dom. 1025. Epiſcopatus autem ſui 29. vbi, & ſepultus eſt, die 20. Auguſti, in ſumma Baſilica. Cæterùm Burchardi ordo Miſſæ, Romæ eſt editus an. 1559.

BVRDEGALENSE Concilium an. Dom. 385. primo autem Siricij aduerſus Priſcillianum, coactum eſt, à quo idem Hæreſiarcha prouocauit ad Maximum Tyrannum, à quo cum ſuis occiditur. Proſper in Chronico.

Concilij autem Prouincialis Burdegalenſis, ſub Antonio Præuotio Archiepiſcopo, & Aquitaniæ Primate, habiti noſtro hoc ſeculo decreta edita fuerunt Burdegalæ in Aquitania 1583. apud Simonem Millangium.

B Y

BYTERII Hieroſolymitani præclarum encomium in S. Dionyſium Areopagitam, cum alijs quibuſdam dignis, quæ legantur, Coloniæ apud Ioannem Quentelium, anno Domini 1556.

Digitized by Google

C A

CABALA, siue Kabala, id est receptio, comprehensa fuisse dicitur libris septuaginta, quos Esdras sapientibus reliquisse scribitur, ne in vulgus manaret. Ioan. Picus Mirandulæ Comes, quæst. 5. suæ Apologiæ, eam ita approbat, allatis item quorundam Patrum sententijs, vt dicat hæc verba: *Hos ergo libros summa impensa mihi coemptos, cum diligenter perlegerem, inueni in eis multa, immò penè omnia consona fidei nostræ, quibus Christiani Iudæos suis telis confodiant, apud quos auctoritas Cabalistarum in magno honore, & reuerentia est. Hæc igitur Kabala est, de qua credo me primum apud Latinos, explicitam fecisse mentionem.* Hucusque Picus. Cæterùm docet Sixtus Senensis lib. 2. suæ Biblioth. in verbo, *Esdras*, hanc non esse eam Cabalam, quam Iudæi plenam errorum, & vanitatum confinxerunt, quæúe, vt cæteri libri Cabalistici istius generis à sancta Sede Apostolica merito damnata est: vide etiam tertium eiusdem Sixti librum Biblioth. Sanctæ, vbi de vera Cabalistica arte agit: quã similem sensui Anagogico facit. Cæterùm Cabalistarum selectiora, obscurioraque dogmata à Ioanne Pico ex eorum commentationibus pridem excerpta Archangelus Burgognonensis interpretationibus illustrata Venetijs euulgauit apud Franciscum Franciscium, an. 1569.

CABASILAS. Vide in verbo, Nicolaus Cabasilas.

CABILONENSE Concilium sub Clodoueo Rege, an. Dom. 662. Habentur vndeuiginti eius Canones. Interfuere inter alios, Episcopi sancti viri Audoenus, & Eligius. Alterum item Concilium Cabilonense celebratum est Leone III. Pont. Max. an. Dom. 813. in quo Canones septuaginta septem sunt sanciti. Vide Annal. Baron. To. 9.

CACCIAGVERRA. Vide in verbo, Bonsignorius.

CADVCANVS Britannus genere, Baugorensis Episcopus, *rerum Theologicarum peritissimus*, edidit Speculum Christianorum, lib. 1. Homiliarum Opus, lib. 1. *& alia quædam.* Obijt anno 1125.

C AE

CAECILII, & sociorum nomine Concilia, Apostolorum iussu, in Hispanijs habita, & lingua Arabica, siue AEthiopica scripta, nouissimè apparuere, quasi inuenta sint in Hispanijs (vt inde scriptum est) in Monte S. Granatæ. Vnde ad Clementem VIII. Pont. Max. allata sunt, contecta plumbo, & æneofilo colligata, de quorum tamen fide nondum aliquid est certi, quod sciam. Et quidem erat inter hæc Concilium prænotatum. Primum Illiberitanum. Secundum Ilepulitanum, vnumquodque sexdecim magna folia continens. Tertium, vita, miracula S. Iacobi 16. Foliorum. Quartum, de regno, & domo Inferni 16. Foliorum. Eiusdem de summa Prouidentia, alter de Misericordia, tertius de Iustitia, ac de omnibus, quæ Deus fecit creans mundum, qui videntur Theologiam continere; quartus de creatione Angelorum. Vnusquisque 16. folia continens. Porrò ab eiusdem S. Cæcilij nomine versus ex Arabico, & 22. folijs contentus, est liber inscriptus. Miracula fidei, ac de Annulo Regis Salomonis dictatus à B. Virgine Maria S. Iacobo Zebedæi, quem esse Apocryphum vix est, qui non cogitet.

CAECILIVS Cyprianus. Vide in verbo, Cyprianus.

CAECILIVS alter, siue Cæcilianus, qui fuit catechista S. Cypriani, & Diadumeni Cæsaris. Vide Card. Baron. Annal. Tom. 2. sub annum Domini 250.

CAECILIVS quidam, & aliquot alij Coepiscopi apud Cyprianum, lib. 1. Scripserunt Epistolas 2. 11. & 12.

CAECILII à Bilta Verba apud Cyprianum in sententijs Episcoporum de hæreticis baptizandis.

CAELESTINVS. Vide in verbo, Cœlestinus.

CAELIVS Sedulius. Vide in verbo, Sedulius.

CAELII Pannonij Collectanea in Apocalypsim D. Ioan. Apostoli, & Euangelistæ, ex veterum, & recentiorum commentarijs. Parisijs octauo 1571. Venetijs autem multo ante anno 1547.

CAEREMONIALE, Episcoporum iussu Clmentis VIII. Pont. Max. nouissimè reformatum omnibus Ecclesijs, præcipuè autem Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis perutile, ac necessarium cum Romæ fuisset excusum, Venetijs etiam anno 1600. recusum est apud Nicolaum Misserinum. In Romana igitur editione, cum quæ ad orthographiam pertinent, corrigenda, multa quoque in textu mutanda, addenda, & delenda iudicarent ij, ad quos spectat, tabulæ quædam ad calcem operis fuerunt adiectæ, quibus

Digitized by Google

diligenter inspectis Lector suo quæque loco facilius restituere possit, ac debeat.

Cum verò idem Clemens VIII. Pont. Max. constitutionem emisisset super approbatione & vsu cæremonialis nouissimè reformati, monuit, non propterea antiqua cæremonialia esse abolenda, vel abroganda in ijs, quæ huic cæremoniali sunt conformia, sed illorum etiam vsum (salua reformatione prædicta) permitti.

CAESARAVGVSTANVM Concilium I. Episcoporum XII. Era 418. sub Pontificatu Damasi Papæ celebratum est contra Priscillianistas. Annotationibus & scholijs Garsiæ Loaysæ & Seuerini Binij illustratum extat Tomo 1. Conciliorum generalium autore prædicto Binio editorum Coloniæ anno Domini 1606. apud Ioannem Gymnicum & Antonium Hierat.

CAESARAVGVSTANVM Concilium II. Era 630. anno septimo Reccaredi Regis habitum est sub Gregorio I. an. Christi 592. Tres Canones eiusdem Concilij vna cum subscriptionibus 14. Episcoporum scholijsque prædictorum Garsiæ & Seuerini Binij reperies Tom. 2. Conciliorum supra memoratæ editionis.

CAESARAVGVSTANVM Concilium III. habitum est tempore Sergij Papæ anno Dom. 691. ipsis Kal. Nouemb. Era 729. an. 4. Regis Egicani. Extat vna cum annotationibus Garsiæ Tomo 3. præd. Conciliorum, descriptum ex Hispalensi & Vigilano m.s. Codicib. Caret subscriptionibus Episcoporum. Porrò Cæsarauguſta Tarraconensis Prouinciæ Vrbs insignis adhuc, hodieque est, de qua vide Ptolemæum, lib. 2. c. 6. Geograph. Melam, lib. 2. c. 6. Plinium, lib. 3. c. 3. Strabonem, lib. 3. De ordine autem, & tempore Sacerdotum Cæsarauguſtanæ Ecclesiæ, extat Epistola Antonij Augustini Archiepiscopi Tarraconensis, Viri doctissimi ad Hieronymum Blancam Aragonensium rerum accuratum scriptorem.

CAESAR Baronius Soranus, primo sacerdos congregationis Oratorij Romæ, deinde à Clemente VIII. Pont. Max. in numerum Cardinalium S. R. E. cooptatus, Martyrologium, & Annales Ecclesiasticos scripsit, illud hortatu Gregorij XIII. Pont. Max. hos vrgente necessitate Ecclesiæ, ac Deo ipso, per B. Philippum Nerium cõgregationis Oratorij institutorem, quasi prophetico spiritu impellente. Quippe delatum alijs negotium de Ecclesiast. historia scribenda, cum haud successisset, Baronius denique, qui in eam scriptionem à puero propensus fuerat, sæpè verò publicè per triginta annos hac de re in suis sermonibus egerat, tandem feliciter aggressus, magno labore, ac syncero, & verè Christiano dicendi genere, quod ab omni fuco abest, plures iam tomos eiusdem historiæ emisit in lucem. Porrò ea fuit Ecclesiæ necessitas, quòd hæretici Diuinum verbum, & antiquas historias peruerterant, aut aboleuerãt, centurias verò ab ineunte Ecclesia vsque ad pleraque secula consarcinauerant, vnde expugnari traditionum veritatem posse sperabant, quamobrem contra eaſdem centurias profuere quidem plurimũ Virorum doctissimorum scripta, sed in plurimis earum iugulum petijt Annalium Baronij scriptio. Quorum aliqua præstat huc etiam adtexere, vt cum varia eorum vtilitas constet, tanto libentius quisque eam arripiat. Apostolicas enim traditiones, & ritus Ecclesiasticos legitimos explicuit, explanatos constituit, atque passim illustrauit, vbi se dedit occasio: Synodos pleraſque, quæ erant abditæ, aut de quibus ob præposterum ordinem, vel altũ silentium, dubia erat fides, accuratissimè conquisiuit, & quasi rediuiuas fecit. Sacros Canones, plures quidem è densis latebris eruit, vt passim opportunè doceat, qui nã legitimi, siue spurij sint fœtus, qua item pietate obseruandi. quantum Cæsareo iuri præstent. Vt Anastasius Germonius Vrbini Ducis apud Clementem VIII. Pont. Max. Orator, idemque, vtriusque signaturæ Referendarius, interrogatus ecquid de Baronij Card. Annalibus sentiret, respondit: *Ego verò Baronianam historiam, quasi cœlestem facem suspicio, atq; oblatam nobis lucem cupidissimè intueor. Interdum etiam Auctorem ipsum in arcanis Pontificum, & Conciliorum actis consulo perstudiosè.* Sic quidem Germonius: qui antea Canones sacros Augustæ Taurinorum multos annos docuit, & doctis commentarijs est interpretatus:

At præter hæc, Baronius ponit ob oculos, martyrum gesta, labores, victorias; cibum vtique sulciendis viribus piorum; vt & fidem Christi Domini tueantur; ac præcepta, & consilia sua quisque vocatione seruent, demumque impauidi ad coronas æternas aduolent. Quin & non defuit qui ex Melchioris Cani Locis communibus Theologicis ostendit ab Annalibus Baronij posse comparari plurima, quæ ad integrum (vt ita dicam) Theologum efformandum spectent, quæ nempè in alijs disiecta, vel lacera, vel adeò pugnantia, vel ambigua in vnum veluti corpus accuratè examinata redegit; cùm præter alia Diuina dona firmam quoque, valetudinem sit assecutus, qua plus quadraginta annis in hunc laborem incubuit.

Vide octauũ Tom. Annal. in ipsa ad Lectorem præfatione.

Ad

Ad Martyrologium autem Romanum quod attinet, quodq; in primis illustrauit scholijs sciant studiosi, editionem, quæ Antuerpiæ facta est, emendatiorem quidem superioribus fuisse, sed & Antuerpiensi castigatiorem prodijsse Romanam, anh. 1600. Nam dum plurima Annalibus degerendis peruolutanda fuere, agnouit ingenuè, quæ primis editionibus aut manca, aut non omnino ad plenam veritatem abs se fuerant scripta, id quod & in Annalibus non semel testatus est. Annales autem cum partim Romæ, partim Antuerpiæ excusi fuerint, cudebantur item, dum hæc scriberimus, à typographo Scoto Venetijs omnes simul eo futuri emendatiores, quo diligentius recognosci potuere.

Nouissima Martyrologij & Annalium Baronij editio, ideoque maximè emendata est, quæ prodijt Coloniæ anno Dom. 1602. apud Ioannem Gymnicum & Antonium Hierat.

Præterea si quis editiones iam emissas, ante Venetam, quæ est postrema legerit, meminerit, priusquam libros decurrat, inspicere, quid ijs ad calcem tomorum adiectum est. Inueniet enim Appendices quasdam, quæ suum in locum referri, aut legi poterunt, & seriem historiæ integrè complecti.

Sed & Baronius testatur, se ab anno Domini 562. incipere numerare annos Indictionis (cum iam eum deserant Consules) rationemque initiorum, quam Cassiodorus monstrauit, idq; à Natali Domini. Quod quidem ad fidem historiæ pertinet, vt noscas.

Cum autem Tomos decem Annalium felici progressu, nullo morbo laborem tãtum interturbante, absoluisset, optimè factum est, quòd Appẽdicem decimo Tomo adtexuit, qua addit, elucidat, & syncera ingenuitate Augustinum Sanctũ imitatus retractat, & corrigit, sicubi opus esse ex iteratis cogitationibus, atq; adeo ex aliorum monitis iudicauit. In quo primum nosse Lectorem expedit, quod ipse item Lectori scribit his verbis.

Prima illa censeri debet Scriptorum felicitas, si à veritate numquam pedem efferre contingat. Sed istud Diuinis duntaxat libris esse concessum vt nullum penitus in eis sit reperire mendacium, grauissimi Ecclesiæ Doctores affirmant; quamuis nec cum eis ita feliciter actum sciamus, quin Librariorum incuria, vel interpretum imperitia aliquod mendum irrepserit, quod corrigatur. Secunda verò felicitas illa debet existimari, si quæ humana imbecillitate errata noscuntur, eadem cognita emendare; quam nos assequi cum exoptemus, ita comparati sumus, vt monitores nostros tamquam insignes colamus benefactores; à quibus nec etiam separemus eos, qui se ipsos aduersariorum loco constituunt, dum nostra infenso animo carpunt, & tamquam Harpeiæ, vbi sunt lautè epulati, quæ supersunt putore detractionis inquinant, & vt muscæ in corpore sano saniem sicubi sit auidè quærunt. At quod à detrahentium dicacitate nullus immunis sit (inquit S. Hieronymus) nisi qui nihil scripsit; conuertamus in nostrum lucrum aliena dispendia, & si quid vanè obiecti confutemus, si quid attendatur erratum, corrigamus, si quid obscurum, elucidemus, insuper, & si quid superaddendum deuenerit in manus, pariter adiiciamus. Nihil, cum oritur, statim perfectum est; neque in longa, & perdifficili via illæso semper incedere pede conceditur; itaq, vbi multa vigilia, non leuem saltem irrepere somnum haud patitur humana conditio. Hæc Baron. Card.

Hier. ep. 67. & Aug. ep. 79 apud eundẽ.

Hier. in Præf. in Chron. Eusebij.

Iam verò PRIMVS Annalium Tomus continet Apparatum ad ipsos perutilem, & gesta Ecclesiæ Christianæ ab anno Christi Domini vsque ad 96. qui septimus fuit Clementis Romani Pont. Max. eius nominis Primi.

At vt is ipse Apparatus omnino est prælegendus, antequam legi incipiantur Annales, ita meminisse oportebit eorum, de quibus in Appendice decimi Tomi à Baronij Card. nouissimè sumus præmoniti. Vbi enim illa verba sunt, siue *E Græcis nobilissimorum Theologorum Gregorius* —ibi— *nauant operam*, docet addenda esse aliqua pro Virginitate Beatissimæ Virginis aduersus notum Interpretem, qui oblatæ Deo à S. Maria Virginitati repugnauerat. Quin & ad finem eiusdem Apparatus adiecit accuratam, quam ipse suscepit, defensionem pro sua supputatione de nato Christo sub Cõsulatu Lentuli, & Messalini. Porrò hæc extat in Romana eiusdem Decimi Tomi editione anni 1602.

Quæ autem in ipsis Primi Tomi Annalibus obseruari voluit, hæc sunt.

Tom. 1. anno Christi 3. eius exordio cum incipit: Anno Christi tertio Caius Cæsar, & Lucius Aemilius Paulus Consulatum gesserunt. *his adde ista:* Ita Fasti Consulares Onuphrij, quos nos sequentes, seriò licèt, erasse cum ipso sentiemus ex Dione, qui hoc anno non Caium Consulem, sed Augustum decimumquartum posuit vna cum eodem Paulo Aemilio collega. idemque Dio testatur, petitum quidem fuisse à Caio Consulatum, sed ab Augusto negatum, quod ei non liceret per ætatem, nec mores suffragarentur. hæc itaq; cum adeo constent ex accuratissimo historico Dione, euanescit obiectio illa ex dicto Consulatu Caij male afferto aduersus ea quæ dicta à nobis sunt in Appendice, Cyrinum siue Quirinũ in Syriæ præfectura successisse Caio, quasi errantes eiecerimus Caio defuncto Quirinum ante natum Christum in præfectura Syriæ successisse, qui adhuc Christi anno

NB. Hæc quæ sequuntur supra memorata Coloniẽsi editione assignatis locis emendata reperies.

Digitized by Google

tertio fuisse superstitem, & Consulatum cum P. Aemilio collega gessisse. Ceterum qui hæc obiecit, haud de Quærini præfecturæ tempore meum assecutus est institutum. Quod illud fuit, vt multiplici ratione, atque auctoritate ex Iosepho Iudæo petita, eumdem ipsum adeo delirantem de tempore eiusdem præfecturæ Quirini, quam non ante annum à Christo nato decimumsextum ponit exacto iam à Regno Archelao, sub Tiberio Imperatore, contra ipsam Euangelicam veritatem, erroris multipliciter redarguerem, demonstrans testificatione Taciti, Quirini præfecturam in Syria tempore Herodis senioris nó semel tantum, sed iterum contigisse, ex quo vt dixi idem Iosephus manifesti redargueretur erroris, dum videlicet ostendi priorem eius in Syria præfecturam post eiusdem Quirini Consulatum, posteriorem verò tunc contigisse cum Caio in Syriam proficiscēti datus est ab Augusto Rector, cui & successit post mortem; adeo vt tum Caio viuente, & post eius obitum eamdem prouinciam Syriæ Quirinus administrasse reperiatur. Sicque contra Iosephi deliria certo appareret, sub Augusto Imperatori viuente Herode seniore, reperiri duplicem, immo triplicem Quirini in Syria præfecturam, primam post Consulatum ipsius, quæ exemplo aliorum potuerit esse prolixior, secundam cum Caio ipsi inhærente Rectore, & tertiam post eius mortem, cum eam solus administrauit. Hæc autem cum ex eodem auctore ad Iosephum arguendum monstrauimus, nequaquam diximus descriptionem illam famosam sub Quirino factam, contigisse post obitum Caij, vt sic potuissem iure coargui ex falso asserto dicto eius Consolatu hoc tertio Christi anno, quo nec Caius (vt dictum est) ponendus est Consul, sed Augustus Decimum quartum—— Sequenti anno Vinit——

Tom. 1. anno Christi 16. §. 1. in fine ibi — vltimo contigisse ait exilium Archelai in Galliam: *his hæc addę:* — Aduersus autem ista hæc nobis obiectio facta est ex Iosepho Iudæo: Si post tot Christi annos vixisse ponatur Herodes: non potuit (vt à Iosepho asseritur) eijci ab Augusto in exilium Archelaus.] Cui primo respondcrim, si Iosephum quis sibi sequendū proponat, deserat necesse est Euangelicam veritatem, vtpote, qui Iudæus auctor (vt ostēdimus) ante Christum natum ponat Herodis senioris obitum. Sed redarguimus eiusdem auctoris leuitatem & inconstantiam ex ipsiusmet scriptis superius recitatis. Porrò si quis eidem ita secum pugnanti, & Euangelicæ veritati penitus repugnanti fidem adhibendā putauerit: hac ex parte Celsum, Porphyrium & Iulianum Impietate se superare cognoscat, cum ijdem licet Christianæ religionis hostes infensissimi, & contradictores acerbissimi, numquem tamen ausi reperiantur præponere Iosephum Euangelistis. At cum non solum (quod satis erat) Euangelica veritate redarguerimus Iudæum historicum, sed ex suis ipsius scriptis sæpenumero, aperta luce, eum mendacissimum ostēderimus, & in hoc ipso de annis Herodis adeo diuersa & planè contraria locutum viderimus: quomodo nó magis sequendus nobis fuit Eusebius, quem scimus ea quæ huius sunt temporis esse mutuatum à Phlegonte Chronographo omnium antiquissimo ac famosissimo? Qui quidem Eusebius ponit vltimo Augusti anno exilium Archelai, vbi nouem regnasset annos, vltimo aūt tātummodo inchoato. Eusebium sequutus est Beda de sex ætatibus, & alij nobiliores Chronographi. At verò qui ea obiecit seuerus exactor, vt excludat tempus Augusti ab exilio Archelai, nouem ipsius Regni annos ex Iosephi sententia vult numerari plenissimos, non inchoatos tantum, vt diximus: ita magis fauens vni Iudæo, quàm pluribus Christianis, & Iosepho sibi ipsi contradicenti, quam Eusebio ex Phlegonte vera prodenti, & inhæreat Iudaicæ historiæ magis quam Euangelicæ veritati: sed ostendat ipse primū Iosephum multipliciter mendacij redargutum, non adeo enormiter & frequenter errasse: vt sui prærogatiua sit ceteris præponendus. Sed ad eiusdem Archelai proscriptionem redeamus—— Quænam autem——

Tom. 1. anno Christi 33. §. Post hæc autem conuocata turba — *ibi* — Nazareth verò contra Orientalem plagam ab eo distare quindecim milliarijs—— *sic corrige:* —— Nazareth verò contra Legionem in quintodecimo eius miliario ad Orientalem plagam iuxta montem Thabor, ita Hieronymus. Distare autem Nazareth à monte Thabor sex dumtaxat milliaribus ad Occidentem, prodidere, qui scripsere de locis Sanctis, —— Auctor est Beda——

Tom. 1. anno Christi 34. §. Quid autem actum sit die sequenti —— *ibi* —— Hæc autem quantumlibet vera esse dixerimus —— *vsque ad illa verba:* —— Certe quidem neque in diuinis Scripturis —— *dele omnia vtpote hæreticorum, neque veritate sibi constantia. & in fine ibi* —— nulla est dubitatio —— *ista subijcias:* Quod igitur ea, quæ in Dei cultum exhiberi tantummodo consueuerunt, viderent exhibita Christo redemptori nostro: hinc illa Iudæorum molesta in ipsum facta compellatio: Audis quid isti dicunt? Arguentes nimirum, quod qui

Dei

Digitized by Google

Dei solius esset, collatum à plebe honorem sibi sumpsisset —— His insuper ——

Eodem anno 34.§. Vigebat apud Hebræos ea consuetudo —*ibi* — fuisse paratum suo loco diximus —*his adde ista:* Non vno eodemque animo affectos fuisse Iudæos omnes aduersus Christum, Passionis tempore, satis declarat Lucas Euangelista, dum ait: Sequebatur autem illum turba populi & mulierum, quę plangebant & lamentabantur eum.] Quid ergo mirum si quæ vberes lachrymas dabant, commiserationis verò causa conditum illi vinũ ex consuetudine darent? Vt his non possit aptari illud Dauidicum; Et sustinui qui simul contristarentur & non fuit, & qui consolaretur & non inueni.] Fuerunt siquidem qui simul contristarentur, nec caruit etiam illa saltem consolatione, cum crucis est onere alleuiatus, conducto licet inuito Simone Cyreneo, qui portaret eam. alius ergo verborum illorum requirendus est sensus, cum tamen non dubitem ea cuncta ad Christi passionem pertinere. —Ceterum myrrh— Luc. 23. Psalm. 68.

Eodem anno 34.§. Sed quænam reuera esset myrrha —— *& quæ sequuntur tota illa quæstione de myrrha quæ sit vsque ad §.* Ad hæc insuper ob quæstionem —— *quæ cuncta ab Annalibus tollenda censemus, cum alienos errores de veritate myrrhæ defendere nequaquam velimus, ne si errasse contigerit virum disertissimum à quo ea accepimus, nobis iam adscribatur error, si à pluribus iam redargutus, adhuc retineatur in chartis nostris. Sit inter Physicos controuersia ista, quorum variæ & ab inuicem contrariæ adeo scribuntur sententiæ. pugnent inter seipsos, & me eximant, qui auctorem citando, liberaui fidem meam.*

Eodem anno 34.§. Et quod ad vitem auream —*ibi:* idem ipse Ioseph us testatur —*sic corrige* — testatur Strabo Cappadox, ex quo Iosephus accepit —

Eodem anno 34.§. At nos in eam opinionem adducimur, vt existimemus Matthæum —*& inferius ibi in fine:* magna solet ad indagandam veritatem accessio fieri —*his hæc adde* — Scimus his obiectum, quod Græcus Matthæi interpres ex Hebræo non transtulit ἑσπερον, sed per ὀψὲ vertit aduerbium, quod numquam significat stellam matutinam. Sed dico quod Græcus textus cuius fidei sit, nisi collato cum Hebręo originali, affirmare non possumus, nec tutè asserere, an ille ipse sit, quem se transtulisse, S. Hieronymus in commentarijs in Matthæum tradit, cum idem ipse dicat de Scriptoribus Ecclesiasticis Matthæi Euangeliũ iam ante ab alio nescio quo in Græcum fuisse translatum. Ceterum cum est controuersia in textu Latino Euangelij Matthæi, non prouocandum est ad textum Græcum, ex sentẽtia eiusdem Sancti Hieronymi, qui id testatur in præfatione ad Damasium in quatuor Euangelia, vbi cum agit de Matthæi Euangelio, hæc ait: Hoc certe cum in nostro sermone discordat, & in diuersos riuulorum tramites ducit, vno de fonte quærẽdum est,] Hebraico textu scilicet, quem extitisse suo tempore, & à se descriptum, testatur in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis. ipse igitur qui ex fonte Hebraico textum Matthæi Latinum emẽdauit, non dixit sero, sed vespere. At si ista non placent, sequendum in his præ ceteris interpretibus proponimus Maldonatum. At de his —

Tom. 1. anno Christi 41.§. Porrò quod primum omnium —*ibi* — in Latinum sermonem se transtulisse —*corrige* — ex Hebraico fonte se descripsisse testatur — sic enim in —

Tom. 1. anno Christi 45.§. Quod verò sicut hoc anno —*vbi inferius dicitur* — inconfesso est apud omnes —*adde* — vt ita hyperbolice dicam, cum alioqui complures sint, qui per Babylonem, vniuersum regnum diaboli interpretentur. Porrò inter veteres Tertullianus —sic & Bab—

Ibid. sequenti §. ibi cum dicitur in fine ipsius — Episcopus Babylonis in Aegypto —*adde ista* — nisi post annos quingentos sub Iustino Iuniore primum reperitur nominatus Episcopus Babylonis in Aegypto Zosimus Cilix apud Sophronium.

Eodem anno 45.§. Rursus verò cum in ipsa —*ibi* — Verum non hoc sensu accipiendum puto quod scripta sit à Petro illa epistola ad fratres dispersionis, quasi illi aliqua dispersione dispersi fuerint, sed —*sic corrige* — Verum & si superius anno Christi trigesimo quinto dictum sit, tam Petrum, quam Iacobum scripsisse ad fratres dispersionis illius, quæ facta est post necem Stephani, non autem ad alios Iudæos in diuersis orbis locis positos: tamen re accuratius considerata, nihil est quod prohibeat etiam ad alios Iudæos etiam scriptam esse Epistolam, eo quod soliti sint —*& quæ sequuntur.*

Eodem anno 45. inferius.§ Ad hæc, neminem puto existimaturum —*ibi in fine* — Græcè reddita —*adde ista:* Quod autem aliquis ista nostra impugnans existimarit, fuisse opus interpretes sanctis Apostolis in communi colloquio, eo quod sicut his, qui cetera Spiritus dona, vt prophetiæ, vel signorum gratiam adepti sunt, non semper est in eorum potestate illa præstare, sed cum id iuberet idem Spiritus sanctus: ita Apostolos linguarum donum à Domino consecutos, non semper habuisse in potestate linguis loqui, sed cum

Digitized by Google

vellet ipse Spiritus sanctus priuato quodam impulsu, quo si carerent, tum in familiarib. colloquijs opus habuissent interpretibus, in hocque inseruisse Paulo Titum, & Marcum Petro, ad conuersionem Gentilium. At istis planè aduersantur quæ habet Paulus in prima Epist. ad Corinth. c. 14. cum reprehendens eos qui ostentationis causa potiùs quàm ædificationis loquerentur linguis: satis ostendit in eorum fuisse arbitrio collocatum, loqui linguis——sed de interpretibus hactenùs.

Tom. 1. anno 47. in fine vbi illa verba——Hæc de Thecla satis——*ista præponas*——Quod verò in Theclæ actis, ad finem ipsorum asseritur, ipsam diuinitus liberatam à paratis triplicis generis mortis periculis, in solitudinem secessisse, ibi perseuerantem nonagenariam decessisse: Istud quidem ex omnibus illis nobis haud arridet, cum de his penes antiquiores, quos recitauimus selectissimos Patres verbum nullum; qui omnes de ipsa, vt martyre, & consummata martyrio visi sint meminisse, potissimum verò Gregorius Nazianzenus, cum inter insigniores Martyres pro Christo necatos eam cõnumeret, vt vidi. & S. Ambrosius [a] cultor studiosissimus S. Theclæ, in cuius memoriam primaria Ecclesia Mediolani fuit erecta, inter alia hæc de ipsa: [At certè Theclam non senectus, sed virtus probauit.] ita ipse, cum agit de velandis sacris virginibus, in quibus mores potiùs quàm ætatem spectandam proponit. & S. Augustinus [b] cùm agit de virginitate quæ debeat coniunctam habere humilitatem, ne per superbiam virgo super coniugatas se efferat, quas fortasse contingat coronari martyrio, quo careat ipsa, ait: Vnde, inquam, scit, ne fortè ipsa nondum sit Thecla, iam sit illa Crispina?] consummatam planè martyrio Theclam significans, dum consummatam martyrio coniugatam opponit, vt de martyrio facta comparatio æquè respondeat. hæc & alia in eandem sententiã adduci possunt. Puto autem, quod de perditis antiquioribus Actis illis martyrij Sanctæ Theclæ, ijsdemq; (vt audisti) ab hæreticis deprauatis, quæ omnium traditione præ cæteris prædicarentur de illa adeò inexpectatè liberata, de tribus illis præparatis sæuissimis mortis periculis, ea vt magis ore omnium decãtata, transmissa fuisse ad posteros. Qui verò posteà ea scripsit, dum quo mortis genere cõsummauerit ipsa martyrium, haud adeò exploratum habuerit, sicut acceperat liberatam: ea opinandi atque scribendi occasionem inuenerit, ne pulcherrimam virginem relictam liberam ex consuetudine hominum in suspicionem adduceret. Cæterum qui perhibetur Theclæ vitam scripsisse Basilius Seleuciæ Episcopus, non fuisse illum Basilium ad quem S. Io. Chrysostomus scripsit de Sacerdotio, sed qui post septuaginta fermè annos interfuit Chalcedonensi Concilio, suo loco perspicuè [c] demonstrauimus——Hæc de Thecla satis.

Tom. 1. anno Christi 51. §. Cæterum quoniam S. Hieronimus——*vbi hæc verba*——tot Pauli res gestæ duorum ad summum annorum——*corrige sic*——tot Pauli res gestæ quinque annorum——*& inferius eodem capite ibi in fine*——Sed tantum quatuordecim interfuerint——*adde quæ sequuntur*——Cæterum si magis placet eiusdem S. Hieronymi sententiam sequi, & velimus (quod apud omnes in confesso est) hoc anno habitum esse Concilium Apostolorum: tunc opus est, ad primum annum post Domini Ascensionem reuoces Sancti Pauli conuersionem, & triennium illud, cuius meminit in Epistola ad Galatas, non consummatum, sed tantum inchoatum intelligas, atque pariter quatuordecim ipsos annos non exactos, sed tãtum cœptos, opus est numeres ab eo tempore vsque ad annum præsentem, quo idem est celebratum Concilium. Sit igitur in Lectoris arbitrio, quam velit sequi sententiam.——Hæc de his——

Tom. 1. anno Christi 53. §. Qui eodem vixit tempore Hilarius——*& inferius ibi*——hæc Hilarius——*adde ista*——de formulis Fidei agens, quas nullas scriptas nouisse hactenus Ecclesiam Gallicanam, magna gloria iure testatur. Nam ipsum simplex Apostolicum Symbolum quod profiterentur, illud non tradi scriptis comperentibus, sed verbis acceptum ab illis memoriæ mandari consueuisse, & reddi suo tempore ab Ecclesia præscripto, suo loco satis est demonstratum. Non igitur (vt ab aliquo obiectum fuit) Hic Hilarius de Euangelio, alijsue Diuinæ Scripturæ libris intelligit, quos iam scriptos siue ab Irenæo, siue à Dionysio, vel ab alijs diu ante Gallias accepisse, dubitare nemo debet, sed de scriptis Fidei formulis, quas hactenus Gallia non nouisset, sed traditum Apostolicum Symbolũ possideret—— Dicant ergo——

Tom. 1. anno Christi 57. §. Quod verò spectat ad Ecclesiarum antiquum ornatum——*ibi*——hactenus Canon——*hu ista quæ sequuntur subijcias:*——Dubitauit nuper pius ac doctus vir, an in versione Canonis ipsius Synodi Antiochenæ Sanctorum Apostolorum pro sacrarum imaginum veneratione, aliquod mendum subesset. Dubitationis verò causæ (vt ipse pius vir affirmat) duæ fuerunt: altera, quod minimè verbum verbo ab interprete

reddi

a Ambros. de virg. lib. 3.

b August. de Vir. c. 44.

c Ann. To. 4. anno 382. pro pe finem.

Digitized by Google

redditum videatur; altera consilium, & mens sanctorum Patrum in Canone illo sanciendo.

Quod autem pertinet ad interpretis versionem non satis exactam, & ad verba verbis minimè reddita, obseruet primo, verba illa (pingant & effigiem) non haberi in contextu Græco. cum ἀντιγονίζειν (vt ipse ait) non significet pingere; sed potius genibus flexis venerari. ξύλῳ deinde non posse verti effigiem; sed cippum, vel columnã, quæ in sepulchris statuebatur, aut in qua fœdera inscribebantur, aut alia quæ posteritati mandare cuperẽt, vel lapidem titularem; dicit etiam alia ex pluribus auctoribus excerpta, pulchra quidem omnia; sed cum ex deprauato textu, quem doctus & pius vir secutus est, omnis hæc dubitatio ortum habeat, videtur (pace sua) parum vtilis tantus labor. Non enim legendum ἀντιγονίζειν vllo pacto, quod nusquam reperitur; sed ἀντεικονίζειν, quod significat ex aduerso aliquid pingere. ita enim legitur in manuscriptis codicibus Synodi Septimæ, in qua dictus Canon habetur à Gregorio Episcopo Peslinuntis allatus Actione prima: ita enim apud Turrianum in apologia pro Canonibus Sanctorum Apostolorum aduersus Centuriatores. [a] Nec ξύλῳ ponitur simpliciter pro effigie, sed pro cippo, seu columna, vel lapide titulari, quod ipse pius vir affirmat. Quinimo vna cum verbo ἀντεικονίζειν, id est ex aduerso pingere, præscribit modum, quo sacræ effigies, & imagines Iesu Christi veri Dei & Saluatoris nostri, necnon seruorum eius & Sanctorum collocentur, & statuantur quasi trophæa quædam sacræ nostræ Religionis in cippo vel columna, quemadmodum antiquissima & celeberrima illa Dei Genetricis imago, quæ dicitur del Pilar in Hispania: vel lapide titulari vt venerationi habeantur à Christianis, quos Canon Apostolicus Saluatos appellat, vt hoc pacto non solum à Iudæis procul abesse dignoscantur Christiani, cum Iudæi imagines habeant nullo pacto; verumetiam ab ethnicis, qui adorant sua idola deorũ instar, & ideo idololatriæ dicuntur, Christiani verò non ita: venerantur enim imagines sacras, sed relatione quadam & analogia & habitudine ad earum prototypa quæ referũt, & repræsentant. Quod cum aliquando Iconomachorum, & Iconoclastarum causa, quorum præcipuus fautor fuit [b] Theophilus Imperator, in Oriente facere minus licuisset, post eius obitum Theodora Augusta pijssima fœmina, cùm totius Ecclesiæ Dei magna exultatione faciendum curauit, & hac de causa instituta fuit in Orientali Ecclesia sollẽnis illa celebratio annua Erectionis & exaltationis sacrarum Imaginum, vt ex Triodio Græcorum est videre, qui diem festum huiusmodi erectionis sacrarum Imaginum singulis annis prima Dominica Quadragesimæ agunt, quam Dominicam Orthodoxiæ appellant hac de causa: quod eo die póst sacrarum Imaginum erectionem & exaltationem celebratam, Orthodoxis omnibus multos annos & felicia omnia deprecantur; Iconomachis & Iconoclastis contra ac aliis hæreticis omnibus, aqua & igni & diris interdicitur. Ex restitutione itaque contextus Græci ἀντεικονίζειν, pro ἀντιγονίζειν, & ξύλῳ, vera intelligentia tollitur omnis dubitatio, & Canonis Apostolici versio congruè facta dignoscitur: quemadmodum veterem interpretem eiusdem Canonis deprauatum alia ratione textum habuisse, satis patet. Ille enim ἀνταγωνίζειν, legit, & hac de causa perperam (pugnandum contra) vertit, vel potius euertit. Quod verò spectat ad consilium sanctorum Patrum (fuit enim hæc altera dubitandi causa) non erat illud præcipuè, vt discrimen hoc inter sacras imagines Christianorum, & idola ethnicorum statueretur, inscriptio videlicet & titulus. Nec enim idola ethnicorũ inscriptione carebant, vt habetur Act. Apost. de [c] ignoto Deo: & apud Iustinum martyrem de Simone magno Deo. Sed consilium illud fuit, vt Christiani, quos Canon Apostolicus Saluatos appellat, sacras imagines, quo dictum est suprà modo venerarentur; quod deinde in secunda Synodo Nicæna post multa secula iterum statutum est. Omitto quod cum imagines sint indoctorum libri, & longe plures indocti quam docti reperiantur, solis doctis talibus Inscriptionibus consultum foret, indoctis non ita. nec doctis omnibus: cum enim tot essent genera linguarum inter Christianos, quonam idiomate, & quibus characteribus fieri deberet inscriptio, incertum futurum esset; pro qua tollenda difficultate vel ipse titulus Dominicæ Crucis triplici lingua, literis Græcis, Hebraicis, & Latinis, omnium scilicet communissimis scriptus fuit. Faciliot itaque & communior fuisset dignoscendi ratio Sãctis Apostolis, si hoc facere voluissent, alio aliquo signo vel symbolo, quam inscriptione, cuius forent imagines declarare, vt cũ Apostolorum Principẽ significare volumus, claues illi tribuimus, & alios alijs symbolis. Addendum postremo coronidis instar, idem fuisse consiliũ sanctorum Patrum in Canone sanciendo de sacrarum Imaginum veneratione (sanctorum videlicet Apostolorum) quod & Sanctorum Patrum secundæ Synodi Nicænæ, Septimæ scilicet Vniuersalis. hac enim de causa sanctorum Apostolorum auctoritate vtitur Gregorius Episcopus

[a] Apol. c. 25.

[b] Ann. To. 9.

[c] Act. 7.

Pesli-

Pessinuntis loco supra citato Septimæ Synodi, vt seipsum & Septimam Synodum eadem sentire & statuere apertè declararet, quod tot antea sęculis sancti Apostoli senserãt, & suo Canone nobis sentiendum statuerant. Quæ verò suprà diximus, & veritati ipsi, & Synodo Nicænæ Secundæ consona esse, cuique facilè patet — Sed nec hoc —

Tom. 1. anno Christi 58. §. Sed quam rogo prætexere — *ibi* — ignorasse facile potuit — *adde ista:* Sed nec tamen incessere maledictis licebat eum, etiam quem licet non putaret summum sacerdotem, tamen constaret esse principem sacerdotum, lege prohibente, quã in suam defensionem adduxit dicens: Scriptum est enim: Principi populi tui non maledices.] in quam peccasse, ea dicens, confiteretur. His consideratis, nihil est, quod dici possit, nisi quod dictum est superius, Herodem scilicet, qui Sanedrim sustulisse dicitur, ita tamen siuisse concilia illa colligi, vt nulla in eo essent summi sacerdotis, vel principis sacerdotum in consessu prærogatiua loci, vel in vestibus aliqua honoris insignia, ne in eo aliquis emineret vt princeps. quod tyranno intolerabile esse solet, qui solus velit haberi princeps — Videns insuper —

Eodem anno 58. prope finem. §. Sed iam vt ad Paulum redeamus — *ibi prope principium* — hoc anno æstiuo tempore, prope mensem Augusti — *sic corrige* — hoc anno extremo Autumni tempore, mense Nouembri, instante iam hyeme: quod ex ipso Luca colligitur, dum relegens per singulos ferme dies eam nauigationem, ait, quod cum peruenissent ad Cretam insulam, de illic hyemando consilium inierunt, eo quod non esset amplius tuta nauigatio, quòd (vt inquit Lucas) ieiunium iam præterijsset, quod creditur fuisse ieiuniũ decimi mensis sollemne Iudæis: nam de ieiunio quod præcedit, septimi mensis, haud videtur intelligi potuisse, cum longe ante tempus hyemis illud præcedat, nec eo tempore nauigatio interdicta videri possit. Confirmant ista, quod cum post dies quatuordecim tempestate iactati, in Melitam insulam illi peruenissent, ibidemque hyemassent, tribusque mensibus in hybernis consumptis, Romamque versus soluentes, illam mense Iulij ingressus esse, publica Ecclesiæ monumenta testantur suo loco citanda, relegendo igitur nauigationem istam, & tempus in hybernis consumptum, dicere opus est, ipsam Pauli nauigationem non nisi prope hyemem cœptam, etiam si daremus longe ante Iulij mensem eius Romam aduentum contigisse; sicque omnia congruè conuenire, vt expleto Felicis sub Nerone biennio, sub eius successore Festo cuncta quæ Lucas recenset, impleri potuerint, & sic illud biennium de Felicis magistratu, sub Nerone administrato sit necessariò intelligendum, si cum Patribus dicere voluerimus, anno sequenti contigisse Pauli ipsius Romam aduentum. Cum præsertim nihil est quod biennium illud aptari aliter possit, & referri ad aliud tempus, cum singulos annos qui præcedunt à tempore certo quo pulsi sunt edicto Claudij Roma Iudæi, alijs haud dubijs eiusdem Pauli rebus gestis ex Lucæ scriptis consignari contingat (quod iterum superius est demonstratum) vt nullus sit locus vel anni vnius, nedum biennij. Sed & quod cum biennium illud dicatur à Luca sub Felice transactum, antequam veniisset in prouinciam Festus, nihil est etiam quod numerari possit sub Festo, vt fingi possit, post biennium contigisse Pauli Romam aduentum. Sicut & impossibile demonstratur, biennium illud aptari posse carceri Pauli, licet plures id sint interpretati, quem (vt eadem refricemus) haud ante præsentem annum potuisse Hierosolymam aduenisse, quæ ab edicti Claudij tempore per annos singulos sunt dicta demonstrant, His de tempore elucidatis, iam de ipsa Pauli nauigatiõe agamus, quam Lucas ita —

Tom. 1. anno Christi 60. §. Eodem plane modo — *ibi prope finem* — legibus Ecclesiasticis est postea interdictum — *hæc adde* — hinc est, [a] quod Episcopi qui aduersus Paulum Samosatenum Antiochiæ sunt congregati plurimi numero, in Synodali Epistola ad Dionysium Romanum Pontificem ad maximum Alexandriæ Episcopum data vitio vertunt illi inter alia, q mulieres introduxerit, in Ecclesia canere, & suas laudes — De antiquo —

a Conc. Ant. apud Euseb. l. 6. 7. c. 24.

Tom. 1. anno Christi 81. in principio vers. 6. vbi hæc verba: Sed nonus erit Domitiani si ille primus pariter annumeretur, quem suffectus gessit tempore Claudij — *de ista, quorum loco hæc subijcias:* — Sed & nonus hic est Vespasiani, si anno septuagesimoquinto (vt factum est) loco Consulatus Domitiani ponatur Consulatus quartus Vespasiani, vt diximus ex Dione, exq. publico monumento dedicationi Templi Pacis, eius sexto Consolatu signatæ —

SECVNDVS Tomus incipit ab exordio Traiani Imp. & ab anno octauo Pontificatus Clementis I. & perducitur vsque ad Imperium Constantini, atque ad annum tertium Pontificatus Marcelli. complectiturque annos ducentos quinque sextum annum ex parte tantum attingens. At & in hoc Tomo recensendo eadẽ Baronij Cardinalis ingenuitas

se ex-

Digitized by Google

te excruit, sic enim addidit in Appendice, de qua locuti sumus.

Tom. 2. anno Domini 100. in principio —— *ibi* —— ad culmen Imperij esse prouectum: — *hæc dis addas* —— natum tamen patre Tribuno, nam illius Traiani creditur esse filius, qui in bello Iudaico sub ijsdem Imperatoribus militauit —— At sicut —— *& post sex versus, ibi* —— totius orbis Imperium — *adde:* Filio suo Traiano huic, sit adeptus — vt planè —

Tom. 2. anno 103. §. Difficillimi belli — *ibi* — eiusdem Traiani — *adde* — parentis, vt puto — olim in bel — *& sequenti versu* — *ibi* — Traianus ipse — *corrige.* Traianus ille — duct —

Tom. 2. anno 109. §. Quando autem eadem Dionysij — *ibi* — ad Carolum Caluum Imperatorem *adoe quæ sequuntur* — his necessariò addenda putaui quæ Romæ accepi à nostro Henrico Spondano Gallo Vascone Typographiæ Vaticanæ in correctione edendorum librorum inseruiente, viro sanè integra fide & doctrina conspicuo, qui testatus est se accepisse à Iacobo Dauy de Perronio Episcopo Ebroicense, quem hoc nostro seculo in omni genere literarum quisque iure vocabit antistitem, ipsum vidisse, Venetijs cum esset, orationem illam Chrysostomi Græcè scriptam, in qua elogium illud de Dionysio recitatur, ciusque homiliæ titulum esse, Cygnea vox Chrysostomi, quam scilicet habuerit Constantinopoli, antequam in exilium proficisceretur. Insuper oblatum ibidem fuisse librum illum Dionysij in Areopagitam, quem in modum catenæ compositum esse dicebat. Adhuc, Deo fauente, supereſt ipse magno Catholicæ Ecclesiæ beneficio Cyrillum — quoque —

Tom. 2. anno 127. in principio, ibi — post quem Ephræm — *adde* — inde Ioses — inde —

Tom. 2. anno 140. in princio, vers. 7. ibi — accipere solitos certum est — *adde ista,* adeo vt in ijs, quibus non ante Imperium, sed cum Imperio collata est Tribunitia potestas, pro numero collatæ Tribunitię potestas, totidem annos Imperij liceat numerare, secus si cui ante Tribunitia potestas obtigerit; nec aliter accipias, quòd sæpe à nobis infertur, & pro numero eiusdem Tribunitiæ potestatis anni pariter numerantur Imperatorum, hæcq. ex Dione, vt suo loco dicetur — Singulis enim —

Tom. 2. anno 175. §. Hoc ipso anno Anicetus — *ibi* — cum sedisset annos nouem — *corrige* — annos octo.

Et paulo post ibi — Cresconiana series nouem tantum annos — *corrige* — octo tantum annos tribuit —

Tom. 2. anno 195. §. Cum verò Romanum Imperium — *ibi* — Idibus Augusti aqud Carnutum — *adde* — vel potius Idibus Aprilis, ita enim legendum apud Capitulinum putamus. — Tunc Seuero —

Tom. 2. anno 233. §. Hanc fidei Catholicæ regulam — *ibi* — anno septimo eius Pontificatus — *adde* — codex à Cencio Camerario collectus, in quo inest Relatio eorundem Apocrisariorum de rebus gestis in ea legatione cum Patriarcha & Imperatore. Incipit: anno millesimo ducentesimo trigesimotertio (is est annus septimus Gregorij Papæ IX.) Ibi in professione fidei eorundem Legatorum, ineſt Gregorij Thaumaturgi fidei professio recitata vsque ad illa verba: Imago Dei sermo efficax, &c.] — porro —

Tom. 2. anno 237. §. Occasio, vt dictum est Alexandro — *ibi* — tenuit annos duos — *corrige* — tenuit annos tres — Sed quid —

Tom. 2. anno 253. §. Porrò quxd tum hic — *ibi* — Notis vberius — *his hæc addas* — hic autem modo sit satis ex S. Ambrosio recitare, quomodo dum harum vocum vna sit significatio, vsu tamen postea inductum est, vt diuerso sensu accipi in Ecclesia consueuerunt. ipse enim in precatione posteriori præparaptis ad Missam, ita perorat: Martyrum preces deposco, qui pro veritate non dubitarunt sanguinem fundere, nec dilexerũt animas suas vsque ad mortem, vt mortis superarent auctorem. Confessorum orationes expostulo, qui bella tentantis inimici, dum piè viuerent in Catholica pace, vel etiam hæreticorum conflictationem diuturno certamine pertulerunt, atque (vt verum dicam) longioris, occultiq; martyrij palmas acceperunt.] sed reuertamur ad lapsos — Cum igitur —

Tom. 2. anno 254. §. Ex hac pariter Infelicissimus — *ibi* — antesignanus ab omnibus nomin arctur — *adde ista* — At ne fallaris, quod audisti Felicissimum creatum fuisse à Donato Diaconum: alium planè diuersum à Felicissimo Presbytero hunc esse cognosce: nam iste iam presbyter erat, cum S. Cyprianus est creatus Episcopus; hic autem Cypriano iam Episcopo, à Donato Diaconus electus est —

Tom. 2. anno 257. §. Quod autem vel ibi, vel in Eccles. — *ibi* — sequantur antiquæ inscriptiones — *adde ista* — Quod autem in nostris Notis ad Romanum Martyrologium NOTA.

negatum est, Lucium esse passum sub Volusiano: ex Annalibus errorem corrige; sicque semper cùm videris discrepare ab ijsdem Notis Annales, eas ex his emenda. Numquam hactenus concessum doleo, vt easdem singulas recognoscerem, licet lucri cupidus Typographus eas ab auctore posuerit esse recognitas in pag. liminari.

Tom. 2. anno 262. §. Explosis igitur — *ibi* — Gallienum tertio — *corrige ex præmissis* — Gallienum quarto.

Tom. 2. anno 263. §. Porrò vt Theodotus — *ibi* — Eusebius Syrus & Anatolius Alexandrinus — *sic corrige* — Eusebius & Anatolius Alexandrini.

Eodem anno. §. Alij autem seipsos seducunt — *ibi* — hic est Dei similis & — *corrige sic* — quam ibi dat similiter — quorum agens —

Tom 2. anno 275. in principio vers. 6. — *ibi* — Sed cum Romanum Martyrologium — *& quæ sequuntur vsque ad illa verba.* Ex quibus planè — *dele omnia.*

Tom. anno 292. in principio vers. 13. — *ibi* — aduersus Christianos — *corrige* — pro Christianis aduersus Gentiles.

Et paulo post vers. 5. — *ibi* — siue errore irrepsit — *& quæ sequuntur vsque ad illa verba* — sed error parens est — *sic corrige* — irrepsisse errorem in nomen Constantini, si quidem error parens est —

Tom. 2. anno 302. §. Hæc verò à nobis veritatis studio — *vsque ad vers. 18. ibi* — Hæc puto à nobis ex munere — *deleas omninò.*

Et paulo inferius. §. Quantumlibet enim consenserimus — *ibi in fine* — hæc Augustinus — *His hæc addas* — Porrò his addere ista compellimur, quod post euulgata ista nostra, diligenterq; examinata à viris sanè doctissimis, eosdem scriptis suis vehementissimè nos compellasse, indignè ferentes, Marcellini Papæ integritatem malè traduci commenticijs Actis illis nullius ponderis existentibus, leuissimisque argumentis (vt aiunt) nomen Marcellini ab antiquioribus omnibus bene acceptum & magnæ æstimationis habitum, infamari, asserentes Acta illa non nisi callidè excogitatum commentum fuisse Donatistarum; idque validis sanè argumētis probare conati, de Martyrologio atque Breuiario Romano queruntur, quod ista in Ecclesia recitanda contineant. Sed sciant velim, Romanam Ecclesiam antiquitatis tenacissimam, quæ ante octingentos annos ita publicè lecta reperijt, haud adeo facile conuellenda, quamuis sibi valde molesta putauit. Ceterum eamdē ipsam Romanam Ecclesiam, non sicut Euangelium (quod Gelasius monuit) legere cōsueuisse, vel legenda proponere quælibet Sanctorum Acta, sed potius ea cuncta Apostolica illa lance libranda relinquere, *omnia probate, quod bonum est tenete.* Porro ipsam haud adeo vanè leuiterque ista hactenus recitanda reliquisse, quæ habentur inferius, cum agetur anno sequenti de Sinuessano Concilio, declarabunt — Iam de Marcell.

Tom. 2. anno 304. in principio, ibi — vndecimo Kalendas Maij ambo Impp. Parilibus ipsis se Imperio abdicarunt — *adde quæ sequuntur* — ita quidem putauit Panuinus, sed tu loco Maij, ponas, Martij: erroris namque illum arguere necesse est, dum affirmat, id factū esse, nondum expleto biennio persecutionis indictæ, cum Eusebij constet auctoritate, eam cœptam mense Martij, quo mense liquet fuisse promulgatum persecutionis edictū. Ex his etiam eos erroris arguas, qui id anno superiori asserunt contigisse: nam sub huius anni Consulibus Diocletiani Nono & Maximiani Octauo id factum esse, æquè Zosimus asserit verbis istis — A consulatu Chilonis & — *recitata autem Zosimi sententia, post illa verba,* hæc Zosimus — *ista addas* — At verò quod ipse interlapsos dicat annos centum & vnum à Consolatu Chilonis & Libonis, quo ludos sæculares contigit celebrari sub Seuero Imperatore, vsque ad abdicationem horum Imperatorum sub eorumdem dicto Consulatu factam: planè in dictum annorum numerum esse illapsum errorem, dicendum; restituendumque, centum duo minus anni, qui interlapsi reperiuntur vsque ad præsentem Consulatum, quo se abdicauerunt ijdem Imperatores, vt etiam ipse testatur. Siquidem idem Libonis, & Chilonis Consulatus incidisse reperitur anno Christi ducentesimo sexto. Vel dicendum, quod idem Consulatus Chilonis & Libonis non suo loco sit positus à Cassiodoro, & alijs, anno ducentesimo sexto, sed sub anno Christi ducentesimo tertio sit collocandus, quod vt magis dici debeat ea quoque ratio fauet, quòd cum testetur Zosimus, ludos sæculares quolibet centesimo & decimo anno solitos celebrari, vt appareat centum & decem interlapsos à ludis sæcularibus sub Seuero, vsque ad illos sub Cōstantino celebratos anno Christi 313. vt suo loco dicetur: planè dicendum Chilonis & Libonis Consulatum non nisi in annum ducentesimum tertium incidere potuisse.

Verum cum (vt dictum est superius) constet eosdem ludos sæculares sub dicto Consulatu Chilonis & Libonis celebratos, incidisse in annū Seueri duodecimū, qui est annus

Christi

Christi ducentesimus sextus, è suo loco minimè conuellendus est; adeò vt error irrepsisse dicendus sit in annorum numerum Zosimi, vt loco centum & vnum annorum, vt dictum est, restituendum sit, centum duo minus anni. Sed nec semper verum quod asserit, quolibet centesimo decimo anno celebrari solitos Ludos sæculares: non enim vna eademq; semper seruata reperitur in ijs celebrandis annorum periodus, vt videre est apud Panuuinũ qui Cõmentariũ eo argumento cõscripsit: sed & si non quando celebrati sunt, sed celebrari debuerũt, ratio habenda erat, adhuc dicendum secundùm eandem periodũ centũ & decẽ ann. benè subsistere dictum Cõsulatum Chilonis & Libonis sub anno Christi ducentesimo sexto: nam cum constet auctoritate Dionis, anno ab vrbe condita septingentesimo trigesimo septimo, sub Consulatu Furnij Nepotis & Silani, sub Augusto celebratos esse Ludos sæculares: secundo aũt curriculo sub Seuero; vtiq; necessariò habitos esse oportuit, an. ab Vrbe cõdita, nongentesimo quinquagesimo septimo, quo incidisse ponitur Cõsulatus Chilonis atque Libonis, qua ratione, nullo modo conuellendus est Consulatus eorum è suo loco, sed Zosimus omninò sit arguendus erroris. Hoc demonstrato, pergamus ostendere, quod cœperamus, hoc ipso anno eosdem Impp. se Imperio abdicasse ——Auctor item——

Quas verò ipse Baronius postrema recognitione additiones atq; correctiones huic tomo superaddi voluit, istæ sunt quæ sequuntur.

Anno Christi 104. propè finem. §. Ceterum tantum abfuit—— *ibi post illa verba* ——in stuporem magnum adduxerit—*adde quæ sequuntur*— Nisi fortasse ante plinij Proconsulatum id quis accidisse contendat, velitque Arrium Antoninum, de quo ibi loquitur Tertullianus, maternum Pij Augusti auum fuisse, quem idem Plinius alio loco, proconsulatum Asiæ ante hæc tempora, in quibus versamur, gessisse docet. [a] Sed de his suo loco——.

[a] Plin. lib. 4. epist. 3.

Anno Christi 111. in exordio ibi——Traiani verò duodecimus—*hæc adde*—— Contigit nos in prima editione Annalium ponere Consules Messalam atque Pedonem, fidem secutos [b] Euagrij, numerantis annos prioris terræmotus Antiocheni sub Traiano vsque ad posteriorem terræmotum sub Leone Imp. Sed quod vetus inscriptio reperta non sinat suo loco in Fastis positum Consulatum Pedonis moueri, consignatum ipsum certo anno ab Vrbe condita, calculus ipse potius Euagrij mendacij arguendus, quo nos ductos, cum ipso pariter errasse contigit, vt hic eius auctoritate consulatum Pedonis, & recẽsitum sub eius Consulatu terræmotum Antiochenum posuerimus, restituendum ipsum sub ipso Consulatu Pedonis post sex annos suo loco. Venia tamen dignus error, cum Cassiodori Fastis per hæc Traiani & Hadriani tempora nihil sit perturbatius, vt in his de Consulatu Pedonis illapsus error ex Euagrio potuerit existimari. Sed re comperta, ponatur hic Cõsulatus Palmæ iterum & Caluisij Tulli; inter suffectos autem T. Aelius Hadrianus is, qui imperium postea, Traiani adoptione, cuius spem certam in hoc ei magistratu factam fuerunt, [c] consecutus est. Tertius enim hic annus erat ab eius prætura, quam Seruiano II. Cõsule ab eo gestam, notat Spartianus. Ceterum ab hoc anno ad annum secundum Leonis Augusti, quo terræmotus ille contigit, qui ciuitatem Antiochenam grauissimè afflixit, numerantur anni tercentum quadraginta septem, quot scilicet Euagrius Scholasticus interlapsos tradit ab altero eiusdem ciuitatis terræmotu, qui Traiani tẽporibus acciderat. Vnde si calculum eius sequamur (vt fecimus) priorem hanc cladem Antiochenam, hoc ipso anno, & his, quos dixi, Consulibus adscribi oportebit. Sed cum ex Dione constet illam Pedone Consule, quem ipso terræmotu Antiochiæ oppressum affirmat, contigisse, Consulatusq; Pedonis, vt certissima nota demonstrabitur, non antè sextum ab hinc annũ collocari queat: ad in tempus necessario reijciendus erit hic terræmotus; ac docendum, fidem dandam Dionis narrationi, ipsum verò Euagrium potius in numeri sui computatione lapsum esse.—*hic finis præsentis anni 111. nam quæ sequuntur collocanda in anno Christi 117. eo modo quo tunc suo loco dicetur.*

[b] Euagr. lib. 2. c. 21.

[c] Spart. in Hadriano.

Anno Christi 112. in principio post illa verba——Pisonem & Hastam, alij——*adde*——quod certius est, Crispum & Orfitum——*& paulò inferius ibi*—— valeat definiri——*adde*—— siquidem, vt superius dictum est, his Traiani, siue Hadriani temporibus, Cassiodori Fasti mendosissimi inueniuntur.——

Anno Christi 117. in principio sic lege——Annus Christi centesimus decimus septimus, qui est Traiani decimus octauus, non vt in prima editione posuimus ex Cassiodoro, Hadrianum

drianum & Salinatorem Consules habuit, sed magis L. Vipstanum Messalam & M. Vergilianum Pedonem. Sic enim in antiquis lapidibus eorum nomina describuntur, adiecta etiam in vno eorum nota numeri annorum ab Vrbe condita, quæ illos hac anno Christi fuisse Consules, dubitari non sinat, totamque chronologiæ nostræ rationem mirificè confirmet. Sic igitur habet eius inscriptionis pars, quæ ad annum hunc facit.

D. IVNIVS CARVS COOPT.

VIPSTANO MESSALAM. PEDONE VERGILIANO COSS.

P. R. C. ANN. DCCCLXVII. Id est. Post Romam conditam anno octingentesimo sexagesimo septimo. Sanè si ad annum Vrbis septingentesimum quinquagesimũ primum, in quem Christi Domini ortum secundum carnem incidisse docuimus, annos tentum & septemdecim, qui ad hos vsque Consules numerati sunt, adijcias: eandem ipsam annorum Vrbis summam conficies, octingentos scilicet atque sexaginta septem siue octo, vtrumque verum est: quia cum anni Vrbis à Parilibus, Aprili mense inciperent, quemlibet annum ordinarium in duos Vrbis annos, siue in duas illorum partes incurrisse, certum est. Quare huiusce Christi anni centesimi decimiseptimi prior pars à Ianuario ineunte, vsque ad vndecimum Kalendas Maias, quo die Vrbs condita fuit, octingentesimo sexagesimo septimo illius anno, reliqua deinceps sexagesimo octauo respondeat.

Ex his ergo certa atque fixa Consulatus Pedonis sede constituta, sequitur, vt dirum illum terræmotum, quo ciuitas Antiochena concussa atque prostrata est, cum in ea esset Imperator in hibernis, & Pedo ipse Consul, Dione teste, interijt: non alio, quam hoc ipso anno, contigisse intelligamus. Res autem atrox & lectuosa, prout se habuit, pluribus enarranda, quam [a] Dio idem his verbis præclarè admodum describit——*hæc describas, quæ hacentur superius anno Domini centesimo vndecimo, post eius exordium, ab illis verbis*——Dum verò Antiochiæ Traianus ageret——*vsque ad illa verba*——quoniam potissimũ anno——*quibus sublatis, cum his quæ sequuntur vsque ad finem, loco ipsorum subijcias ista.*——Ceterum cum ex Pedonis Consulatu, tanquam certissimo indicio, demonstratum sit, præsenti anno, id est, Traiani decimo octauo contigisse terræmotum Antiochenum: ab hoc autem anno vsque ad secundum Leonis Augusti, quo alteram ingentem ac planè mirandum ex terræmotu cladem Antiochiæ itidem accidisse, commemorat [b] Euagrius, non plures quam trecenti quadraginta & vnus anni reperiantur, quod malè calculos idem subduxerit, necesse est affirmare, cuius & nos error fecit errare, dum inter vtrumque terræmotum trecentos quadraginta septem annos enumerauit. Propius ad verum accessit Eusebius in Chronico, dum eandem cladem decimo sexto Traiani anno collocat, & fortasse (nisi quod in numeris eius locis euenisse constat, vt rerum ordo à librarijs perturbaretur, id huic etiam accidisset) suo prorsus anno, octauo decimo Traiani legeretur. Sub finem plane Imperij Traiani rem gestam id confirmat, quod Traianũ post hæc statim Antiochia profectum, trans Euphratem copias duxisse, Dio testatur, in eaque expeditione, quod suo loco dicetur, diem clausisse. Atque hæc de his satis.——*tum subijcienda erunt, quæ anno 117. post exordium habentur, ab illis verbis*——Iudæis in Mesopotamia rebellantibus——*& quæ sequuntur vsque ad finem.*

Anno Christi 119. in principio post verba illa——Catilium & Fuluum——*vsque ad illa verba proximè sequenti*——secundo factus est Consul——*inclusiuè, dele, quorum loco subijcias ista*——Hadrianus verò non Consul factus hoc anno, sed in sequentem est designatus secundo Consul. Sic enim intelligendum, quod de hoc anno loquens Spartianus, ait in Hadriano, ipsum fauore Plotinæ secundo Consulem esse factum. De anno quidem sequenti loqui Spartianum, ex eo patet, quod Hadrianus, quo tempore mortuo Traiano successit, id est, Augusto mense huius anni, Consul secundo designatus tantum erat. Id enim docet antiqua veterum nummorum inscriptio, quæ sic habet: [c]

IMP. CAES. DIVI TRA. F. DIVI NERVAE N. TRAIANO HADRIANO AVG. P. M. TR. P. COS. DES. II. His ergo dictis anni huius Consulibus, Hadrianus Consul designatus, & statim ad optatus, Imperium post Traian——*& quæ sequuntur*

Eodem anno prope finem, vbi legitur——hæc omnia pluribus Spartianus——*dele vsque ad illa verba*——certe quidem——

Eodem anno vltimo versu, verba illa——simul collata——*dele.*

Anno Christi 120. ipso exordio, vbi incipit——Sequens annus——*vsque ad cusa numismata dele, quorum loco ista subijcias*——Sequentis anni Consules fuerunt Hadrianus Augustus secun-

dum,

[a] Dio in Traiano.

[b] Euagr. lib. 2. c. 12.

[c] Hub. Golt. in Thesauro.

Digitized by Google

dum, qui vt ex Spartiano & vetere nummo vidimus viuente adhuc Traiano designatus fuerat, & Fuscus Salinator. Quo anno Hadrianus in vrbem ex Syria per Illyricum reuersus est. Sub secundo suo Consulatu ipsum hoc anno venisse Romam, antiqui nummi inscriptio docet, quæ cum habeat ex altera parte secundum eius Consulatum [a], ex altera primum eius in Vrbem aduentum ——

[a] apud Seba. Enzium.

Confirmat autem & altera vetus marmorea inscriptio, quàm cum à S. P. Q. R. in gratiam beneficij, de quo mox dicendum, paulo post quam in Vrbem aduenit, collati, Hadriano positam fuisse constet: necesse est dicamus, ipsum secundo, qui in ea notatur, Consulatu aduenisse. Ea est huiusmodi.

S. P. Q. R.

IMP. CAESARI DIVI TRAIANI PARTHICI F. DIVI NERVAE NEP.
TRAIANO HADRIANO AVG. PONT. MAX. TR. POT. II. COS. II.
QVOD VNVS OMNIVM PRINCIPVM ET SOLVS REMITIENDO HS. NOVIES.
MILIES CENTENA MILLIA N. DEBITVM FISCIS NON PRAESENTES
TANTVM CIVES SVOS SED ET POSTEROS EORVM PRAESTITIT HAC LIBERALITATE SECVROS.

Quæ verò sequuntur impressæ pariter nummorum imagines non præsentis anni, sed magis sequentis indicant eiusdem Hadriani in Vrbem reditum; cum iam tertio gereret Tribonitiam potestatem, quo eadem Principis liberalitate (vt vides in vna ex ipsis inscriptum) RELIQVA VETERA HS. NOVIES MILLIA ABROGATA fuerunt per eũdem Imperatorem. Romam igitur —— & quæ sequuntur —— *vsque ad ea verba* —— tertium Consule —— *corrige* —— secundum Consule —— *& sequenti versu ibi* —— tertium Consulatum gessisse cum tertia Tribunitia potestate —— *sic corrige* —— secundum Consulatum gessisse cum secunda Tribunitia potestate; sed (vt dictum est ex alia forma insculpti nummi) eius liberalitas propagata est in annum sequentem, quo cum tertio Consulatu tertiam gessit Tribunitiam potestatem. Siquidem, vt Dio scribit in Hadriano, viginti duas myriadas —— *& quæ sequuntur vt in textu habentur.*

Anno Christi 121. Ab eius principio vsque ad illa verba —— Hoc igitur anno Euaristus —— *dele quorum loco ista ponas.* —— Christi Redemptoris anno centesimo vigesimoprimo, qui est secundus Hadriani, in Fastis Græcis, alijsque recentioribus recte notantur Consules, Hadrianus ipse tertium & Iunius Rusticus, licet mendosè Græci Hadrianum Consulem secundo, pro tertio scriptum habeant. Reuera enim, vt superius probatum est, secundum Consulatum superiore anno, collega Salinatore gesserat. Cassiodori autem, siue Mariani Scoti, qui ex illius codice iam deprauato sumpsit, nulla per hos Hadriani annos habenda est ratio.

Hoc igitur anno Euaristus, &c. ——

Anno Christi 122. ab exordio vsque ad ea verba —— meminit huius Consulatus —— *dele, quorum loco ista decentius ponas.* Anno Christi centesimo vigesimosecundo Consulatum inierunt Cæcilius Seuerus & Aurelius Fuluus, qui postea dictus est Antoninus Pius Imperator —— Meminit huius Conſ. &c.

Anno Christi 123. in principio ibi. —— Annium Verum & Augurem —— *adde* —— quod magis verum probatur, quàm quod Cassiodori Chronicon deprauatum habet, quo Hadrian. ——

Eodem anno §. Hoc eodem anno Aurelius —— *ibi* —— dum res ab eo gestas describit —— *adde quæ sequuntur* —— functus olim fuerat, Domitiani, vt opinor, temporibus eodem magistratu maternus Pij auus Arrius alter Antoninus, ad quem post gestum Asiæ proconsulatum scriptæ extant litteræ [b] Plinij Iunioris. Ad hunc ipsum ——

[b] Plin lib. 4 epist. 3.

Eodem §. post illa verba —— litteris datis inculcat —— *adde* —— vt dubitari iam possit, & quæri, vter horum fuerit ille Asiæ procunsul Arrius Antoninus. Sed quorsum, &c. ——

Eodem anno §. Recitat hæc Tertullianus —— *post illa verba* —— Pius est dictus —— *adde* —— sed & tertius alius postea fuit ad quem referri hæc posse videantur, Arrius Antoninus idemque proconſ. &c.

Et inferius eodem §. —— *ibi* —— fuit occisus —— *adde* —— de quolibet autem trium ho-

Digitized by Google

rum Antonino Tertulliani verba interpretemur: ex his certè palam fit, magnas olim in Christianos persecutiones excitatas fuisse. Nam si qui omnium &c.—

Anno Christi 124. in exordio, ibi —— Auiola & Pansa —— *adde* —— quos magis sequimur, cum tam à Græcis quàm à recentioribus nostris approbentur. Quo anno &c. ——

Anno Christi 131. ibi. —licet causam non afferat —*adde*—cum multæ esse potuerint; commouisse tamen &c. ——

Anno Christi 163. §. Ante igitur quam Lucius Verus —— *post illa verba* —— adscribi præceperunt —— *adde* —— hæc ipse cum scribat Capitolinus de frumentaria Marci largitione erga pueros & puellas nouorum hominum, ideſt nouorum ciuium, qui in Vrbem nuper adscripti frumentationũ iure hactenus caruerant: mirum sanè videri debeat, neque illũ, neque alium quemquam horum temporum ethnicum Scriptorem memorandæ alterius Marci liberalitatis meminisse, qua ob præclaram ab Abercio Episcopo rem gestam, ter millemodios frumenti Hierapolitanis in Phrygia ciuibus, qui Christiani omnes erant, in perpetuum præstandos præscripsit—*dele quæ sequuntur vsque ad illa verba* —facilis est sententia—— *inclusiuè.*

Eodem anno §. Ad hæc autem elucidanda—*ibi in fine*— sub Seuero — *corrige* — sub Alexandro ——

Eodem anno §. Quod ergo ad rem propositam spectat —— *quæ sequuntur vsque ad illa verba* —— hæc autem quomodo se habuerint —— *exclusinè dele, quorum loco sic describas.* —— Quod ergo ad rem propositam spectat, hæc quæ de frumento Hieropolitanis in Abercij Episcopi gratiam concesso significauimus, quomodo se habuerint &c. ——

Anno Christi 164. §. Rursum verò quod Christiani —— *post illa verba* —— quod ille purgauit —— *quæ sequuntur vsque ad illa verba exclusiuè* —— nam eos Marcus Aurelius —— *dele, quorum loco ista pone* —— Hæc sanè si de Christianis in primis dicta velimus, quippe qui sanctitudine morum, veram Philsophiam præseferebant, minimè fuerit absurdum. Sed & de Ethnicis quoque qui Romæ, Principis ingenio abusi, magno numero inanem philosophiam ostentantes Remp. varijs modis vexabant, intelligi possunt: nam verè philosophos Marcus Aurel.—

Anno Christi 182. propè principium, ibi —die decimaseptima Aprilis—*sic corrige*— die decimaseptima mensis Martij—

& paulò post ibi —— die decimaoctaua mensis Aprilis — *corrige* —— die decimaoctua mensis Martij ——

& paulò infetius ibi ——minus mensibus quatuor —*corrige*—mensibus tribus & diebus tredecim, &c.—

Anno Christi 189. §. Quod autem ibidem Apollinius —*ibi*— & licet ex ijs quæ scripsit —— *vsque ad illa verba* —— & Christianæ religionis —— *exclusiuè sic corrige* —— & licet ex ijs quæ [a] Epiphanius docet, Apollonium Antonini amicum, quo tempore Bardesani Syro, ne se Christianum profiteretur, suadebat: ethnicum & Christianæ religionis, &c. ——

a Epiph. hæres. 66.

Anno Christi 199. §. Ponitur ab Eusebio —— *ibi* —— Sarmaticum —— *corrige* —— Samariticum ——

Anno Christi 205. §. Interim verò —— *ibi* —— ad optatum fuisse —— *corrige* —— domi exceptum fuisse.—

Anno Christi 211. §. His ipsis temporibus —— *ibi* —— porrò Cæcilium —— *adde* —— Rhetorem, qui apud Minutium interloquitur, Christianam religionem vehementer impugnans quod is tandem ab Octauio persuasus, visus sit manus dedisse &c. — *dele autem quæ ab vtroque termino interponuntur.*

Anno Christi 219. in principio, ibi —— vixisseque annos quadragintatres —— *adde* —— variant enim de eius vitæ annis Scriptores, vt & de matre ipsius, dum alij Iuliæ secundæ Seueri vxoris, alij Martiæ prioris coniugis filium faciunt. Quod qui sentiunt, vt Spartianus, longiorem Antonini huius vitam asserant necesse est, cum à Martiæ excessu ad Antonini eædem anni fluxerint supra quadraginta. Hic tamen omnium &c.—*dele autem quæ inter vtrumq; terminum interposita leguntur.*

Anno Christi 237. §. Fuisse post obitum —*sic perge*— inter deos relatum Alexandrum, Lampridius est auctor, vana scilicet atque stulta superstitionis consuetudine, sed quid mirum Romanos hunc suum Imperatorem in deorum numerum collocasse, cum externum eiusdẽ nominis Principem Alexandrum Macedonem pari Apotheoseos honore dignati

Digitized by Google

sint? Qua de re agens Ioannes Chrysostomus de huiusce modi Romanorum stultitia egregiè philosophatus, sic inquit &c. — *dele numerum xxvi. in margine notatum.*

Anno Christi 246. § Non imus inficias — *ibi* — diceretur Philippus Augustus — *dele qui sequuntur tres versus ibi* — De nobili præfectura Augustali — *excluſiuè.*

Anno Christi 248. §. De aduentu autem — *ibi* — qui aderat — *dele.*

Anno Christi 249. in fine. §. At nec prætermittendum — *ibi* — post Sabellij — *corrige* — ante Sabelli —

Anno Christi 262. §. Sed quid his primis — *ibi* — eos Centuriones fieri aiunt — *sic perge* — Eusebius honorem militarem κλῆμα vocari ait; quia κλῆμα, Græcis vitem significat, seu fermentum. Vitis autem insigne erat Centurionum, vt notum est ex Lucano, [a] quæ de Scæua Cæsaris Centurione agens, sic eius gradum designat.

Sanguine multo Promotus, Latiam longo gerit ordine vitem.

Vnde & pro Centurionatu ipso sumebatur, ita, vt vitem dare, idem esset ac Centurionem facere. Quo sensu Spartianus in Hadriano Imp. scribit, ipsum nulli vitem nisi robusto & bonæ famæ dare solitum, id est, nulli Centurionatum conferre. Sed plura de vite & Centurionatu notata inferius [b] inuenies, cum agitur de glorioso agone Marcelli Centurionis martyris, qui ne militaret cum impietate: *Ecce*, inquit, *proijcio vitem & cingulum.* Manifesti autem erroris arguuntur, qui hæc duo distinguenda putant. Sed cœptam historiam, &c. — *quæ interpositæ legebantur, his positis, deleantur.*

[a] Luc. lib. 6.

[b] An. Christi 298. § Quod verò hic.

Anno Christi 269. §. Conspirasse simul — *ibi* — in gratiam Constantij — *sic perge* — Cæsaris, qui pater fuit Constantini Augusti, volumen scribens, quo profitetur, ex Claudij stemmate ipsum Claudium esse progenitum. Nuntiatam, &c. —

Anno eodem, & paragrapho ibi — duos priores — *corrige* — ex eis Claudium — *absq; s.*

Anno Christi 278. §. Sed ad Aurelianum — *ibi* — septimo Kalendas Aprilis — *sic corrige* — mense Ianuarij, cum dicat Vopiscus milites retulisse in Senatum de Imperatore eligendo, Senatum ea de re primo conuenisse tertio Nonas Februarij. Sicque colligas non sex aut septem menses tantum, vt ipse & victor asserunt, sed octo menses integros, — occiso seueriſsimo —

Anno Christi 283. §. At quoniam — *ibi* — quo item anno — *vsq; ibi* — Casiodorus — *sic corrige* — Orosius cum dicat Carum imperare cœpisse anno ab Vrbe condita milleſimo triceſimo nono, ea ratione dicendum esset, Imperium Cari inchoatum anno Christi ducenteſimo octogeſimo octauo, quod non recipitur — Casiodorus — *in marg. corrig.* Oros. lib. 7. cap. 24.

Anno Christi 302. §. Quod verò spectat — *ibi* — in Marcello — *corrige* — in Marcellino —

Anno Christi 304. §. Eorum verò qui — *ibi* — Apameæ — *corrige* — Amaseæ in Ponto.

TERTIVS Tomus habet Gesta ab anno trecenteſimo sexto vsque ad anno Domini 361. hoc est ab anno tertio Marcelli Papæ, ac Constantini Imper. anno primo, vsque ad Liberij Papæ decimum, & Constantij Imper. vigesimum quintum. Addit autem Baronius hæc.

Tom. 3. anno 309. §. Quam ob rem haud mirum — *ibi* — illa omninò libera permanente, vt appareat hanc — *sic corrige* — sed & ita itidem coronam martyrij est adepta, vt ex Romano Martyrologio liquet. Porrò hanc (vt corrigamus quæ dicta sunt in Notis ad idem Martyrologium) apparet esse diuersam ab —

Eadem pagina. §. At præter hæc — *ibi* — quæ vulgaris poëta ille — *& quæ sequuntur vsq; ad finem, paulo acriora sic temperanda* — quæ vulgaris poëta ille, quamuis celebretur à multis, nimia licentia, dicam & temeritate, non sine dedecore pietatis, in fabulas est ausus transferre quas cantat; non veritus sacra ac veneranda martyris Acta in poëticum figmentum conuertere. At de virgin —

Tom. 3. anno 311. §. Hoc eodem anno 26. Sept — *ibi* — dies sexdecim — *corrige* — dies viginti vnus — cum asi —

Tom. 3. anno 312. §. Clarissima Romæ fuit Lateranorum familia — *in fine ibi* — & ædibus hactenus — *his hæc addas* — Sed non prætermittendum, nos vidisse paucos ante annos ibidem, dum fundamenta ædium effoderentur, repertas Aquæductus fistulas plumbeas impressum habentes Laterani nomen. Porrò his Faustæ ædib⁹ inhæserunt ampliores ædes Constantini, quas idem Imperator maximè pius postea in basilicam commutauit,

Digitized by Google

vt suo loco inferius dicetur. Sicque factum, vt primo domus Laterani, Faustæ cesserit, eademque facta domus Pontificum, donoque Constantini à quo aucta Constantiniana, basilica fuerit nominata—Cum igitur—

Tom. 3. anno 313. ibi ἱεραρχῶ *— corrige —* ἱεράχει, sed facili mutatione aliquem, ἱεραρχῶ scripsisse, vnde postea facillimè καὶ μαρχῶ factum fuerit.

Tom. 3. anno 324. §. Verum quid aduersus hæc ipse. —*ibi*— hæc ipse non admittens omnino Crispum à Constantino iussum occidi —*his hæc addas*— nisi magis ad Sozomeni excusationem dicere velimus, non eò tendisse argumentum ipsius, vt neget Crispi necem à patre Constantino inferri iussam, sed magis, cum Gentiles scriptores dicerent, ex nece Crispi euenisse Constantini ad Christum conuersionem, ipse Sozomenus vt hoc impugnaret, vtpote commentũ eorum, probare nisus sit, longè ante Crispi obitum, Constantinum iam fuisse Christianum; ipsumque Crispum plures vixisse annos, postquam pater religionem amplexus est Christianam, qui vna cum eo pro Christianis rescripta dedisse inueniretur, superstes ipse vsque ad annum vigesimum Constantini—Quod verò ad—

Tom. 3. anno 325. §. Sed enormior Photij error — *ibi* — regulam temporis transgrediuntur —*his hæc adde* — Sed ad dictorum omnium Græcorum auctorum excusationem dici posse existimauit doctissimus Iacobus Dauy Episcopus Ebroicensis, librariorũ potius fuisse vitium, qui pro πωλιός (quod est senex) ἰώλιος scripserint; dixisseque Photium Syluestrum senem mutuatum à Sozomeno nomen (licet ipse neminem proprio vocet nomine) atque librarius itidem quod duo putauit esse illa nomina propria, pluralem addiderit numerum, dixeritque Romanæ Ecclesiæ Pontificibus, ita ipse pio semper animo quærens quomodo quemque excuset, magis quam erroris arguat — Sed hæc de —

Tom. 3. anno 325. §. Sed iterum ad sensum Canonis —*in fine ibi post illa postrema verba*— cumque à petitione repulsum —*ista addas* — Nec ab his diuersam rationem Patriarchalium sedium Gelasius Rom. Pont. inijsse reperitur, dum in eo Romano Concilio, in quo actum est de librorum censura, tres enumerans ab ipso Petro, vel Petri nomine institutas Sedes, tradit Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam Sedes esse Petri, earumque præcipuam esse Romanam, reliquas huic subiectas vicem ipsius in suis prouincijs repræsentare, in quarũ exemplum cæteras posteriores sedes Patriarchales postea ex priuilegio id ab ipsa Romana Ecclesia consecutas esse eodẽ modo, quo institutæ reperiuntur antiquæ, sicq; innouarũ institutione sediũ intelligantur quæ fuerint in antiquis seruata: ex quibus etiam verba illa, de quibus est controuersia, intelligi facilè possint. Exempli causa, reperitur Nouella constitutio Iustiniani Imp. 131. de Ecclesiasticis titulis, ibique cap. 3. vbi agitur de erectione Ecclesiæ Primæ Iustinianæ in sedem Patriarchalem, hoc ipsi ex more legitur priuilegium datum, vt in subiectis sibi prouincijs locum obtineret Sedis Apostolicæ Romanæ, hæc inquam exempli causa inducta aperiunt satis sensum verborum illorum: Quod Romana Ecclesia semper habuit primatum, &c.] cum scilicet ipsa ex parte aliqua in alias propaget Ecclesias, quas constituit Patriarchales, quod accepit per Petrum à Christo — Qui autem —

Eodem anno 325. paulò inferius. §. Sed illud absurdius —*ibi*— tamen quid hac de re— *his hæc adde* — professus sit Gelasius in nuper citato Romano Concilio, sic accipe: Quamuis (inquit) per orbem Catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit: sancta tamen Romana Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis cæteris Ecclesijs prælata est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit: Tu es Petrus, inquientis, & super hanc petram, &c.] idipsum quoque reliqui omnes, cum de his agendi necessitas incubuit, sed & quid præsertim Nicol.—

Eodem anno 325. §. Cæterùm tantum abest vt — *ibi* — verba Ioannis Hierosolymorum Episcopi, qui post Cyrillum —*sic corrige* — verba S. Hieronymi ad Ioan. Hierosolymorum Episcopum, qui post Cyril.—

Et sequenti versu ibi — ab eodem S. Hieronymo recitata — *dele ista sicq; intelligatur toto illo capite, ea verba esse S. Hieronymi, non Ioannis.*

Item post sequentem versum ibi — in qua hæc inter alia legebantur —*sic corrige* — de qua epistola agens S. Hieronymus, in eum sic inuehitur. Tu, qui, —

Et post sex versus — *ibi* — sic igitur dum ipsemet Hierosolymitanæ Ecclesiæ Episcopus profitetur aduersus se —*sic corrige* — sic igitur dum S. Hieronymus tradat ipsum interpellari potuisse —

Et post tres versus — *ibi* — testificatione eiusdem sedis Episcopi —*sic corrige* — testificatione tanti patris ibidem Hierosolymis habitantis, quam procul —

Eodem anno 325. §. Cæterùm Nicænos Canones — *in fine ibi* — nescio quo casu penitus exci-

Digitized by Google

tus excidisse—*his hæc addas*—At hæc quantumlibet iure dici posse videantur: tamen considerando, quod qui post Nicænum Concilium scripti reperiuntur Canones sacrorũ librorum catalogum continentes, vt à Concilio Laodiceno, siue à Patribus, vt Athanasio, Greg. Nazianzeno, Amphilochio, vel alijs, in illis liber Iudith inter Hagiographa non numeretur; haud affirmandum omnino existimarem, Canonem de libris sacris statutum esse à Nicæno Concilio, à quo neminem ausum fuisse recedere, iure debet existimari. Sed non ex Canone de sacris libris confecto id asseruisse S. Hieronymum, verum potius ex Actis eius, in quibus obiter citatus idem liber inuentus fuerit. Nisi dixerimus, librum, quem apud Occidentales in Canone sacrorum librorum inuenerit, cum alijs Hagiographis annumeratum, existimauerit ex Nicæni Concilij fonte manasse. Rursum verò—

Eodem anno & eadem pagina. §. Rursum autem Episcopi ipsi Africani—*& quæ sequuntur vsq; ad finem capitis dele.*—Insuper—

Eadem pagina sequenti. §. Insuper quod quæ antea—*ibi in fine*—hæc Athanasius—*adde ista.* At quidem sicut cuncta ista superius recitata, ex Nicæno prodijsse Concilio, dubitandi locus nullus relictus esse videtur tantis testibus id asserentibus: ita certos de his sanctos fuisse Canones, & non magis ex eiusdem Concilij Actis prodijsse, haud adeò facilè affirmandum putarem.—Cæterùm—

Tom. 3. anno 335. propè finem. §. Hoc eodem anno pridie Kal.—*ibi*—menses decem & diem vnum—*corrige*—menses vndecim, vno minus die—Quod autem—

Tom. 3. anno 336. §. Quod autem ad Marci Papæ annos—*ibi*—decima quarta die Februarij—*corrige*—decima sexta Ianuarij—*& versu sequenti—ibi*—sexta mensis Octobris—*corrige*—septima mensis Octobris—*& sequenti versu—ibi*—menses octo, minus diebus octo—*sic corrige*—menses nouem minus diebus nouem—De eodem—

Eodem anno 336. inferius. §. Addit Socrates ædificatum à Constantino—*ibi*—hæc Procopius—*his ista adde*—Extant apud Dungalum aduersus Claudium Taurinensem recitati S. Paulini versus complures ex Natali (vt citat) XI. S. Felicis de translatione facta per Constantinum imperatorem Sanctorum Andreæ atque Timothei Constantinopolim, qui sic se habent—

Nam Constantinus proprij dum conderet vrbem
Nominis, & primus Romano in nomine Regum
Christicolam gereret, diuinum mente recepit
Consilium, vt quoniam Romanæ mœnibus Vrbis
AEmula magnificis strueret tunc mœnia cœptis,
His quoq; Romuleam sequeretur dotibus Vrbem:
*Vt sua Apostolicis * numeret mœnia latus* * muniret
*Corporibus, tunc Andream * deuexit Achiuis,* * deuexit
Timotheumq; Asia: geminis ita turribus extat
Constantinopolis magnæ caput æmula Romæ.
Verius hoc similis Romanis culmine muris
Quod Petrum, Paulumq; pari Deus ambitione
Compensauit ei, meruit quia sumere Pauli
Discipulum cum fratre Petri. Nam quantâ per istum
Sanctorum per longa viam diuortia terræ
Creuerit vtilitas ad nostræ munia vitæ,
Ipsa docent hodieq; loca, in quibus illa beati
Rheda capax oneris posita statione resedit,
Omnibus in spacijs, quacumq; aut mansio sanctis
Corporibus, requiesq; fuit vectantibus illos
Sacratos cineres miris clamantia signis.
Nam diuina manus medica virtute per omnes
Est illic operata vias, qua corpora sancta
Impressere sacro vestigia viua meatu:
Inde igitur suadente fide, data copia fidis
Tunc comitum studijs, quædam vt sibi pignora vellent
Ossibus à sanctis meruit decerpere fructum,
Vt quasi mercedem officij, pretiumq; laboris
Præsidia ad priuata domum sibi quisq; referret,
Ex illo sacri cineres quasi semina vitæ

Digitized by Google

Diuersis sunt sparsa locis, quatumq; ex osse minuto
De modica sacri stipe caperis exiguus ros*
Decidit ingentes illic pia gratia fontes.
At fluuios vitæ generauit gutta fauillas.] hucusque S. Paulinus apud Dungalum. Quæ accepi à viro doctissimo Nicolao Fabro Parisiensi vna cum alijs fragmentis eiusdem auctoris quæ extent. Tribuit eandem translationem S. Hieronymus in Vigilantium eidem Constantino Imper. alij autem Constantio, de quo dicetur inferius anno Christi 359. ——Fuisse autem——

*corporis.

Tom. 3. anno 339. prope finem. §. Nec mora——*ibi in fine*——Georgij——*corrige*——Gregorij facta——

Tom. 3. anno 342. §. Hic rursus lectorem—*ibi*—Arbetione & Lolliane Consulibus—*sic corrige*—Constantio & Iuliano Consulibus—an. Dom.—

Tom. 3. anno 347. §. Prouinciæ autem Catholici orbis—*ibi*—ab eo numerantur triginta quinque——*corrige*—ab eo numerantur triginta sex—pror—*& sequenti versu ibi*—apud Socratem——*corrige*——apud Theodoretum—*& post sequenti versu*—*ibi*—nonnullæ sunt prætermissæ—*corrige*—vna est prætermissa. *ibid. in margine vbi legitur*—Socrat. lib.—*corrige*—Theodoret. &c.—

Tom. 3. anno 348. §. Quoniam autem prius—*ibi*—vna cum triginta collegis—*corrige*—vna cum trigintaquinque collegis—Afric—

Tom. 3. anno 351. §. Hæc autem lex——*ibi*—abhorrerem penitus—*adde*—vt abhorruimus in Notis ad Martyrologium Rom. quas corrigas ex his quæ dicturi sumus, vt qua à Seuero——

Eodem anno 351. §. Hoc eodem anno antequam Constantius—*ibi*—vltimum Pauli exilium—*adde*—per Philippum iussum—quem sæpè—

Tom. 3. anno 352. §. Certè quidem si elapsa——*ibi*——quisquam ex Orientalis Ecclesiæ Episcopis—*adde*—excepto Paulo, de quo anno superiori dictum—ab Ecclesia—

Tom. 3. anno 355. §. Antequam autem cogeretur—*ibi*—hucusque Arianorum ad Eusebium epistola—*his ista subijcias*—Vocatus est autem idem Eusebius literis Constantij Imperatoris, cui ipse istam rescripsit epistolam quam accepimus nuper à Ioanne Stephano Ferrerio Episcopo Vercellensi, ex Archiuo eius Ecclesiæ, quæ sic se habet:

Eusebius Constantio Imp. Rugusto Sal.

Ego, clementissime Imperator, videns animum tuum Deo deuotum hoc cupere, quemadmodum per orbem terrarum firma pax Ecclesiastica permaneret: satis cum gaudio literas tuas accepi. Suscepi etiam literas fratrum & Coepiscoporum meorum, quibus hoc intimare dignati sunt, vt plena mihi relatio per ipsos, quos tuæ parere* hoc necessarium duxi, Mediolanum venire properarem. Quidquid, domine Imperator, cum in præsentiam venero, iustũ fuerit visum & Domino placitum, id me facturũ promitto. Deus te custodiat, glorioßissime Imperator.] hucusque Eusebij epistola—Sed & ipsi Legati—

*iussioni in hoc

Tom. 3. anno 355. §. At quid in Eusebium—*in fine post illa verba*—& Italiæ metropolis—*his hæc adde*—Quod autem nos Maximi nomine citauerimus sermonem illum qui apud S. Ambrosium numeratur 69. id Gennadius persuasit, qui libro quem scripsit de Illustribus scriptoribꝰ Ecclesiasticis, cap. 40. recensens S. Maximi Taurinensis Episcopi scripta, hæc inter alia habet: [Fecit & duos de S. Eusebij Vercellensis Episcopi & Confessoris vita tractatus.] cumque totidem sint qui apud S. Ambrosium extant de S. Eusebio sermones, & nihil sit, quo S. Ambrosio tribui possint, vt ex ipsis apparet, alios ipse secutus, citaui eos nomine Maximi, cum tamen re magis accuratè perspecta, nec eos esse Maximi, dici posse, inde certum colligitur argumentum. Nam cum citatus sermo scriptus esse inueniatur ab auctore qui vixit tempore Exuperantij Episcopi discipuli S. Eusebij, cuius illic honorifica mentio est, qui subscriptus habetur vna cum S. Ambrosio Concilio Aquileiensi, celebrato anno Domini 381. planè diuersum à Maximo Taurinensi constituere eum oportet auctorem: nam idem S. Maximus longè post hæc vixit tempora, vtpote qui subscriptus reperitur Concilio Romano sub Hilario Papa anno 465. Quamobrem quinam duorum illorum sermonum verè sit, adhuc quærendum remanet—Sed antequam—

Tom. 3. anno 359. §. Cum igitur ambarum—*ibi*—sanctus Venantius—*corrige*—sanctus Gaudentius.

Eodem anno inferius. §. Hoc eodem anno dũ adhuc—*ibi*—quinto Kalendas Septembris—*corrige*—quinto Kal. Octobris—atque—

Tom. 3. anno 460. §. Christianæ haud dubium erant——*ibi*——dedicata verò opere

Constan-

Constantinæ——*sic corrige*——At Damasus totum id tribuit Constantinæ filiæ Constantini, quæ nupsit Gallo——prout

Tom. 3. anno 461. §. Reliqua verò; quæ ad eius mores——*ibi*——an. Domini 327.——*sic corrige*——an. Dom. 337.——

Eodem anno inferius. §. Eustathius itaque sine——*ibi*——quod ex Eunomio videtur accepisse——*sic corrige*——quod ex Manichæis videtur accepisse, ab ipso verò Eunomius——quæ cúncta——

Et eadem pagina inferius. §. Si quis per superbiam——*ibi*——ex officina impij Eunomij, vt dictum est, hoc ipsos mutuatos esse, vel à Manichæis accepisse dici potest——*sic inuersa locutio corrigenda*——ex officina Manichæorum, vt dictu mest, & ex eis Eunomium accepisse dici potest, quem post Gangrense Concilium, quod celebratum constat Osij tempore, vixisse liquet, vt hac ex parte etiam ea Eustathio Sebasteno minimè posse conuenire, certum, exploratumque reddatur——vt planè intel——

Eodem tomo tertio emendanda recognouit autor ipse quæ sequuntur.

Anno Christi 306. §. Postquam autem——*ibi*——septimo Kalendas Octobr.——*corrige*——octauo Kalend. Octobr.

Anno Christi 309. §. Quibus Consulibus——*ibi*——annos quinque——*corrige*——annos quatuor.——

Anno Christi 322. §. Propter Chrispi——*ibi*——magis apparet——*hæc adde,*——nempè Chrispum & Helenam licet diuerso partu, & diuersis matribus natos, tamen vno eodemque recurrente die editos esse, atque ita vnum eundemque etiam amborum diem natalitium celebrari, vel dicas——Chrispum & Helenam——

Anno Christi 337. §. Iam ad nouos Imperatores——*ibi in fine*——ita Zonaras——*adde ista*——Sanè quidé cum auitam sortem Constantino primogenito suo tradidisse Constantinum patrem, Eusebius qui hæc optimè nosse potuit, disertè testetur: erroris quidem arguuntur qui dixerunt, Italiam & Africam eidem à patre traditas: nam eas prouinclas Constantius auus çesserat Galerio Maximiano; vt suo loco superius dictũ est. Ipsum verò in Gallijs, & Britannijs imperasse; hancque partem auitam à Constantino Magno Constantino filio traditam Eusebius affirmat, confirmat etiam [a] Theodoretus, qui hæc ait de ipso: *Quo quidem tempore Constantinus filius Constantini Magni antea maximus, qui Galliæ versus Occidentem Imperium obtinuit, literas scripsit, &c.*—— Constantius autem cum——

[a] Theodor. lib. 2. cap. 1.

QVARTVS Tomus incipit à Iuliano Apostata Imp. Liberij autem Pontificatus decimo, & perducitur ad obitum Theodosij Augusti continens annos triginta quatuor nempè an. Dom. 295. Siricij Pontificis XI. Theodosij Imp. XVII. Sed & vide Auctoris Appendicem, quæ ita habet.

Tom. 4. anno Christi 362. §. Porrò hos ignominia——*in fine ibi*——in Ecclesia celebratur——*hæc addas*——Sed quod dictum est, vsque ad tertium Idus Octobris Iulianum mansisse Constantinopoli: dicendum est, non vltimæ inde migrationis tempore hos Chalcedone esse passos, sed ante, cum contigit, Iulianum illuc tam propinquum locum animi causa esse profectum, vt omnes consueuerunt Imperatores, & alij Constantinopoli commorantes. Cæterùm, quod ad tempus spectat migrationis Iuliani Constantinopoli, ex Ammiano Zosimus mendacij redarguitur, dum ait, decem illic menses mansisse, ac proinde non ante tertium Idus Octobris Iulianum Constantinopoli recessisse, quem iam ante illud tempus Antiochiam peruenisse idem Ammianus ostendit, dum postquam illic Iulianus aliquamdiu commoratus esset, Daphniticum templum illud famosissimum conflagrasse testatur 22. mensis Octobris. Cæterùm, eundem Iulianum recedentem Constantinopoli venturum Antiochiam in ipso itinere pluribus in locis aliquantisper substitisse dum ostendit; æquè demonstrat longè impossibile, quod ex Zosimo infertur, vt non recesserit Constantinopoli ante tertium Idus Octobris, dum vult illic mensibus decem mansisse——Post hæc——

Eodem anno post sequentem paginam. §. Cæterùm has omnes contumelias——*ibi*——diximus in nostris ad Romanum Martyrologium Notis——*his hæc addas*——Quod autem tam eius Martyris, quam aliorum, de quibus agetur inferius, natales dies consignati in tabulis Græcorum vel Latinorum, consentire minime reperiantur temporibus illis, quibus Iulianus ijsdem in locis mansisse legitur: planè dicendum est (quod & in Notis est sæpius demonstratum) nõ semper in Menologijs, seu Martyrologijs, poni diem quo sancti Martyres passi sunt, sed interdũ cum notari quo inuenta, vel translata sunt eorundem venerandа

randa corpora, vel in eorum memoriam basilica dedicata, adeò, vt ex notata die in Ecclesiasticis monimentis haud semper possit certa temporis eorũ martyrij ratio definiri.

Eodem anno inferius. §. Hanc quidem orationem — *ibi* — Libanium Rectorem Antiochenum scriptorum Iuliani, vt dictum est, cognitorem & arbitrum — *sic corrige* — Libanium Rhetorem Antiochenum, cuius scripta Iulianus (vt dictum est) adeò admirari consueuit — Cum tamen —

Eodem anno inferius. §. Cum verò quæstio de Artemio — *vbi ista habentur* — biduo post Artemij martyrium accidisse oportuit: nam eius Acta passum illum esse 13. Kalend. Nouembris — *adde ista* — adeò vt vel in Ammiano vel in illis Artemij Actis errorem inesse oporteat, in quibus nõ ante incendium templi, sed biduo post Artemius martyrio coronatus habetur — Porrò ante —

Eodem anno inferius. §. Fuit autem huic Iulianus — *in fine ibi* — vera conscripsimus — *adde ista* — Sed error in dierum numero reperitur: nam ex Ioanne Chrysostomo atque Sozomeno conuincitur ante eiusdem templi incendium Theodoriti martyrium contigisse.

Eodem anno inferius. §. Id temporis ad hunc modum — *in fine ibi* — de cuius diuisionis origine suo loco superius actum est — *adde ista* — Sed nec sic liberatur Theodoritus quin arguatur erroris: nam ab eo tempore non anni octogintaquinque, vt ait, intercedunt vsque ad Alexandri electionem, sed tantum sexagintaocto, adeò vt dicendum sit, errorem in Theodoretum irrepsisse — eadem quoque —

Tom. 4. anno 364. §. Imperator Valentinianus & Val. — *vbi dicitur* — æquissimus iudex & vindex — *adde ista* — Si demus vnum eundemque fuisse Cæsarium, Gregorij fratrem, & hunc ad quem præsens Rescriptum datum inuenitur; sed hoc quidem multipliciter deprauatum inuenitur, ac primum dum in eius inscriptione vterque Imperator Valentinianus & Valens prænotatus habetur, & dies promulgationis conscribitur pridie Non. Februarij. Nam eo tempore tantũ abest, vt Valens fuerit cooptatus in Imperium à fratre (quod accidisse 5. Kalend. Aprilis, dictum est superius ex Ammiano) vt nec ipse Valentinianus adhuc creatus esset Imperator, quod contigit circa 5. Kal. Martij, vigesimo saltem die post datum Rescriptum. Nec est rursus vt in annum sequentem illud Rescriptum referri possit, cum datum habeatur Coss. Iouiano atque Varrõniano. Sed & cum datum dicatur Mediolani secundum antiquam lectionem, necessariò dicendum sit, ipsum tunc scriptum, cum illuc Valentinianus aduenit hoc ipso anno; erratum verò fuisse in Rescripto, vt vitio librariorum loco Sep. scriptum fuerit Feb. Sed & cum datum ipsum Rescriptum habeatur ad Cæsarium Comitem rerum priuatarum, diuersum hunc à Cæsarij fratre fuisse, possumus intelligere, quem creatum fuisse Quæstorem, nõ Comitem rerum priuatarũ habet Gregorius eius Germanus; sed & remansisse in Oriente, in Occidentem verò transisse numquam, ex eodem possumus intelligere, ac proinde nõ sub Valentiniano, sed sub Valente munus Quæsturæ exercuisse in Oriente. Vt ex his pateat duos eodem tempore fuisse Cæsarios, alterum sub Valente in Oriente Quæstorem, in Occidente alterum sub Valentiniano Comitem rerum priuatarum — legitur —

Tom. 4. anno 373. §. In his verò illud in primis obserua — *ibi cum dicitur prope finem* — à reliqua Ecclesia communicandum esset — *his adde ista* — At non eo sensu à quo quam accipi velim hæc nostra verba: Fidei decreta sancire, & sancita mutare] vt dictum existimet, quod semel de Fide Catholica ab ipso Romano Pontifice definitum est; idem ab ipso mutari posse, atque contraria priori decreto sanciri. Absint hæc ab auditu fidelium, nimis enim crassæ stultitiæ est id Orthodoxum quempiam affirmare. Sed secundũ quod à Domino dictum est Ieremiæ: *Constitui te super gentes & regna, vt euellas & plantes, destruas & ædifices*] non vt ab ipso Propheta voluerit simul præstari contraria, vt eadem quæ euelleret plantaret, & quæ destrueret, rursum ædificaret, absque præuaricationis nota, secundum illud Apostoli: *Si quæ ædificaui hæc destruo, præuaricatorem me constituo*] sed intellixisse haud dubium voluit, vt operaretur illa circa diuersa: ita dictum accipias de Romano Pontifice, sancire decreta Fidei atque sancita mutare; nimirum rectam fidem decreto sancire, malè verò sancitam à peruersoribus delendo mutare, à cuius decreto cæteri Orthodoxi ita dependeant, vt quæ recipienda pronuntiet, omnino recipiant, quæ verò reijciendo mutauerit, auersentur; prout S. Gregorius Theologus, de quo est sermo, fecisse cognoscitur ab eo dependens, vti perfectissimus Orthodoxus (quod profiteretur) in recipiendo vel damnando, ex ipso Romanæ Sedis arbitrio, Apollinaristas, nempè reijciendo ipsos quos sciret damnatos ab ipsa, recipiendo eosdem, quos ab eadẽ sciret esse receptos, vtpote iam rectè Fidei consentientes. His igitur —

Ierem. 1.

Gal. 2.

Digitized by Google

Tom. 4. anno 377. §. Hoc pariter anno, magno fauore — *ibi in fine inscriptionis Symmachi hæc addas* — hactenus inscriptio Symmachi, de qua moniti, errorem corrigimus, si quidem secuti fallaces duces, cum ipsis errauimus, dicentes hunc ipsum esse Symmachum Vrbis Præfectum, qui pro Ara Victoriæ laborauit. Verum erratum corrigimus, asserentes hunc ab eo diuersum, parentem tamen ipsius prænomine Lucium Auianum, filium verò Quintum esse dictum, cuius tamen Vrbana præfectura non ante annum Domini trecentesimum octogesimum quartum contigerit, post annos septem — *Quæ verò sequuntur ab illis verbis:* — Adeò homo dexterrimus — *vsq; ad illa verba* — At visis his quæ Principes — *omninò expungenda sunt.*

Tom. 4. annò 381. §. Qui autem Aquileiæ — *ibi* — post longa disidia Ambrosio admonente — *ista deleas, necnon citationem in margine* Ambr. epist. 82.

Eodem anno inferius. §. Auennius autem Sirmiens — *in fine post hæc verba* — Laudensis inter Sanctos relati — *adde ista* — Qui sequitur ordine Exuperantius Episcopus Dertonensis, ille esse putatur discipulus S. Eusebij Episcopi Vercellensis, de quo magna cum laude fit mentio in sermone sexagesimonono, sed primo de S. Eusebio, apud S. Ambrosium — Qui autem —

Tom. 4. anno 382. §. Annuit Helladius Gregorio — *ibi* — ex more ab ijsdem ordinandum curauit — *adde ista* — non adhuc autem consolidata fuisse videntur & vsu recepta, quæ de facta diuisione prouinciæ Cappadociæ in duas, sunt dicta superius, per quam Nazianzus sub Metropolim Tyanensem redacta videbatur: nam si constitisset, non Cæsariensis Archiepiscopi sed Tyanensis id muneris erat — sed quid —

Eodem anno inferius. §. De Eustochio verò minores sunt — *ibi* — at de Eustochio & Paula sæpè dicendum inferius — *quæ autem sequuntur post hæc de obitu Prætextati vsq; ibi* — redditus virginibus Vestalibus iure debitos pendisse — *vt cuncta suis reddantur annis, agemus de eo post sequentem annum, quo eum ex hac vita migrasse, tribus Symmachi epistolis reddimur certiores. hic verò ista subijcias* — Quod rursum ad res gestas anni huius spectat: promulgatum constat edictum ab Imperatoribus aduersus Gentilicium idolorum cultum, nempe, vt reditus qui pendi Romæ solerent pro sacris faciundis virginibus Vestalibus, pendi omninò cessarent. hoc quidem hoc anno contigisse ex eo possumus affirmare, &c. — *vt inferius post sequentem paginam. §.* Hoc quidem anno —

Tom. 4. anno 384. in principio ibi — de quo suo loco dicendum — *his ista subijcias* — Hoc itaque anno, quo præfecturam Vrbanam Symmachus gesit, Prætextatus magni nominis Senator, sed gentilis, Consul est designatus in annum sequentem, sed infeliciter accidit, vt antequam Consulatum adierit, hoc ipso anno moreretur. De tempore obitus satis liquet ex tribus Symmachi epistolis tunc datis de eius obitu ad Imperatores, quorum postremam Card. Baronius ibidem suæ inserit Appendici: post illam verò ait. hucusque Symmachi ad Imperatores epistola de licentia erigendæ statuæ Prætextato, more maiorum. Non est reiecta petitio, quando quidem obtinuit quod petijt Symmachus ab Augustis, vt memoria Prætextati statua insigniretur: nam quæ hactenus in eius basi inscriptio integra conseruatur id admonet, quæ paulo inferius recitabitur. Erat adhuc Romæ tunc, cum ista contigerunt, S. Hieronymus sacra volumina Paulæ & Eustochio alijsque sanctissimis fœminis Senatorijs explicans: id enim importunè nimis ille ab eo præsente extorquere solebant, quod ab eo etiam absente per literas id facere consueuerunt — *his autem addas quæ superius non suo loco posita anno 382. §.* De Eustochio verò memores — *ab illis verbis* — Porrò cum Romæ esset idem sanctus Hieronymus hoc tempore eidem sanctæ Paulæ — *& quæ sequuntur per totam paginam & sequentis initium vsq; ad illa verba* — de quibus omnibus pluribus egit Symmachus — *inclusiuè. postea mox ponere pergas quæ sunt huius anni exordio scripta ab illis verbis* — Cum igitur Symmachus vrbana fungeretur præfectura —

Tom. 4. anno 392. §. Metuo ne & tu nobis — *ibi* — minus diebus duobus — *corrige* — minus diebus octo contigit numerari: tot enim desunt dies à 15. Maij quo obijt, vsque ad vigesimamtertiam Nouembris, qua fuerat adscitus in Imperium, vt impleatur mensis — siquidem —

Tom. 4. anno 393. §. Inter hæc autem dum controu — *ibi* — epistolam Ioannis — *corrige* — epistolam Epiphanij.

Tom. 4. anno 395. §. Iam habes Lector occasione Consulum — *ibi* — ex Probo & Proba genitos filios quatuor, Olybrium, Probinum, Probum, & Iulianam, ex Iuliana & eius viro Claudio Hermogeniano Olybrio — *sic corrige* — ex Probo & Proba genitos tres filios Olybrium, Probinum & Probum, ex Olybrio & Iuliana prognatam vnicam — *Sic & superius*

Digitized by Google

superius & inferius sequenti Tomo, vbicunq; dictum inuenis Iulianam filiam Probæ, pro filia corrige nurum, & in Proba loco matris, socrum restituas, inferius verò causa huius correctionis apponetur suo loco.

Et verò in hoc quoque *Quarto Tomo anno 371. §.* monet addendum esse quod aduersus Ioannem Arcam Sardum scribit. Is enim Luciferum Calaritanum schismaticum enumerat inter Sanctos. Vide ibidem, Et in hoc nostro Apparatu in verbo, Ioannes Arca.

Tomo quarto, hæc quæ sequuntur addi & emendari voluit.

Anno Christi 362. §. Quod ad tempus reditus Meletij —— *ibi* —— affirmare necesse est—— *quæ post hæc sequuntur vsq; ad illa verba* —— sed iam Luciferum —— *dele, quorum, loco hæc restituas* —— Iam ante Valentis Imperium, cum Antiochiam redijsse, à quo inde pulsus est, cum imperare cœpisset; sicque sub Iouiano Imperatore reuersum, sub quo anno sequenti liquet Synodum Antiochiæ celebrasse, vt suo loco dicetur —— Iam ad Luciferum ——

Anno Christi 363. §. Ista quidē de hæreticis —— *post illa verba* —— & Macedonianum dogma reiecerunt. —— *hæc adde* —— post hæc edita missam ab amico doctissimo Frontone Ducæo hanc quam subijcimus accepimus schedam de germana lectione & restitutione textus S. Hieronymi, qua sic inquit: *At in codice manuscripto S. Victoris ad muros Parisiensis vrbis, & in alijs pluribus ita legitur: In qua homousio, anomœo, reiecto medium inter hæc homœusion receperunt, & Macedonianum dogma vindicauerunt.* Pergit: *Quæ lectio planè vera est & legitima: ὁμοούσιος dicitur Christus, id est, eiusdem substantiæ cum Patre à Catholicis, ab Arrianis verò ἀνόμοιος, id est, dissimilis substantiæ, Meletiani verò intermedium quid meditati, τὸ ὁμοιούσιον, ad inuenerunt, id est, vt dicerent, non eiusdem, sed similis substantiæ esse filium, atq; ita discrimen erat vnius literæ, id est, τοῦ ὁμοουσίου inserta. Sanè quidē apud Socratem lib. 3. c. 21. & apud Sozomen. lib. 6. c. 4. planè fallax & insidiosa videtur afferri, τῦ ὁμοίου interpretatio à Meletianis: sic enim loquuntur, Filium ex Patris substantia genitum, Patri secundum substantiā similem. At eorū dolos retegit sanctissimus Athanasius in refutatione hypocrisis Meletij, Eusebij, & Pauli Samosatensis, siue quis alius ab Athanasio Tom. 3. Qui enim,* inquit, *Filio adimit, ne sit consubstantialis Patri, sed similem eum statuit, Deum eum esse negat.* Hucusque in scheda. At ex ea primo dicendum, huiusmodi lectione veteres omnes mendacij arguendos esse, qui dixere, ab eisdem Arrianis comprobatam esse Nicænam fidem: attamen post Socratem, & Suidam superius citatos, qui proximè recitandus est Marcellinus & alij, asserunt, dictos Arrianos in hoc Concilio Nicænam fidem esse professos. At si asseruissent Patri Filio similem, non consubstantialem, non vtique Nicænam fidem professi essent, sed magis Macedonianam perfidia, qua negabatur consubstantialitas, & asserebatur Filij cum Patre similitudo. Sed nec negari potest subscripsisse eosdem Arrianos Nicænæ fidei, cuius Symbolum in sua ipsorum synodali Epistola ad Iouianum Imper. intexuerunt, vt nuper est proditum, secundum quam ipsorum subscriptionem Marcellinus ipse licet schismaticus —— *& quæ sequuntur vsq; ad illa verba* —— ad Theodosium scripsit —— *quibus addas quæ sequuntur* —— Quin Socrates, vt vidimus, testatur expressius, Arrianos in hoc ipso Concilio consubstantialitati Filij cum Patre assensos esse, adeò vt non Arrianus tantum error, sed & Macedonianus videri possit in hac Synodo esse damnatus. Ex horum igitur firmissima assertione dicentium, receptam in hac Synodo ab Arrianis Nicænam Synodum, cum voce consubstantiali, facta est retitata superius restitutio textus S. Hieronymi. Veruntamen quod intelligi possit ex sua ipsorum Epistola ad Iouianum Aug. Arrianos non simpliciter vocem recepisse consubstantialis, neque absolutè Nicænum Symbolum professos esse, sed apposita sua ipsorum interpretatione, qua dicerent, ita Patres in Nicæno Concilio vsos esse ea consubstantialitatis voce, vt significarent, Filium Patri similem secundum substantiam: vt quoquo modo dicta lectio codicis sancti Victoris subsistere poterit, ita dicendum, nonnisi ad fallendum, & circumueniendum nouum Imperatorem, nominibus Nicæni Concilij & cōsubstantialis, esse vsos hæreticos Arrianos, id tantum lucratos, vt ex Arrianis euaserint Semiarriani, non autem penitus orthodoxi. Sicque non expressè, vt ponitur in codice S. Victoris, reiecerint verbum consubstantialis (nec enim id potuit sensisse & scripsisse S. Hieronymus) cū intexuerint illi suæ ipsorum Epistolæ synodali Nicænum Symbolum, cui & subscripserint; sed quod (vt dictum est) per dolum malum, captiosam fallaciam, atque subdolam interpretationem videri voluerunt orthodoxi Nicænæ fidei professores, qui re ipsa essent Semiarriani, cum Macedonianis sentientes. — Qui autem in hæresi Arriana —

Anno Christi 373. § Quod autem ad huius anni —— *ibi* —— nec fuerit —— *corrige* —— vt vix fuerit aliquando audita —— Erant ——

Digitized by Google

Anno Christi 365. §. Eo defuncto Gratianus — *ibi* — ratum habuit — *adde.* Quod autem Ammianus eum quadrimum fuisse testetur, haud probari potest: aduersatur enim Socrates, qui cum natu affirmat Conss. Gratiano & Dagalaipho, hac ratione hoc anno nouennem fuisse, asserere oportet. Confirmant & Tabulæ consulares, dum anno Christi 369. habent Consules Valentinianum nobilem puerum & Aurelium Victorem. —

Anno Christi 383. §. Quod in primis occurrit — *ibi* — agens octauum — *corrige* — agens sextum —

Anno Christi 392. §. Metuo ne & tu — *ibi* — vigesimum primum — *corrige* — vigesimum septimum inchoatum: siquidem sub Gratiani & Dagalaiphi Consulatu natum vidimus: sententiam autem Ammiani, qua eum fuisse quadrimum testatur anno 375. secundum quam dicendus esset obijsse annum ætatis agentem vigesimum primum, superius confutauimus — Sic igitur —

Anno Christi 395. §. Cæterum quod ait ipse Ambrosius — *ibi* — annos natus viginti — *corrige* — annos natus decem & octo — Honorius —

QVINTVS Tomus incipit ab exordio Imperij Arcadij, & Honorij Augg. an. Dom. 395. vsque ad annum 440. continens annos 45. ita dispositus, vt commodè Sextus Tomus à S. Leone Magno Pont. Max. inchoetur.

In hoc autem Tomo, cum quod putas fuisse tertium Carthaginense Concilium, siue secundum; cui Genedius præfuit, animaduerterit esse vltimum, ac proinde Conciliorum seriem esse mutandam, plures rationes affert, cur locum illum emendauerit. Sic autem ille inquit.

Tom. 5. anno Christi 397. §. Quod autem tertium hoc dicitur Conc — *ibi* — sed errore quidem lapsus, dum ante illud existimauit, &c. *vsq; ad sequentis capitis exordium, quod incipit* — Rursum verò — *de illâ, atq; eorum loco ista restitue.* — Secundũ verò nominauit, quod ante istud collocauit, celebratum (vt ponitur) Valentiniano Quarto & Theodosio. Sed manifestus est ibi error in Consulum nota; si quidem nusquam reperitur Valentinianus Augustus gessisse Consulatum cum Theodosio, sed cum Neoterio, an. Christi 390. Hæc Baronius Card. quæ deinceps varijs rationibus roborat: quas nos in Apparatu nostro inseruimus, vbi seriem Carthaginensium Conciliorum ostendimus. Vide in verbo, Carthaginense vltimum Concilium.

Tom. 5. anno 398. §. Sic igitur extincto Gildone — *ibi* — ab ijsdem Imp. reperitur datum esse Rescriptum — *sic corrige* — Ab Honorio, & Theodosio Imperatoribus reperitur datum esse Rescriptum — ad Don —

Tom. 5. anno 399. §. Quænam autem post scriptas hoc anno ab Anast — *ibi* — Hoc autem anno id confectum est, vt vno eodemque tempore — *sic corrige* — Quo quidem anno & non antea id confectum est; vel potius sequenti, secundum alios — vt vno —

Tom. 5. anno 402. §. Sed vnde hæc querela Chrysostomo — *ibi* — quam aduersus Rufinum sequenti anno — *sic corrige* — quam aduersus Rufinum post hæc præsenti anno — scripsisse —

Eodem anno 402. §. Verum ante hæc quæ inter se — *ibi* — Rursum idipsum — *& cætera quæ sequuntur sequenti versu vsq; ad illa verba* — Tertio verò loco — *exclusiue dele.*

Tom. 5. anno 404. §. Quod rursus ad Africanæ Ecclesiæ res gestas — *in fine post illa verba* — Felix his gestis subscripsi — *his hæc adde* — Post hanc Felicis subscriptionem subijcienda sunt ista, quæ inter cætera antiqua monumenta à Nicolao Fabro Parisijs accepta, ex Bibliotheca Col. Geruasiani descripta, in cuius codice in fine libri S. Augustini de hæresibus ad Quoduultdeum, hæc posita leguntur.

Tu verò Lector vide istam subscriptionem sat vberem tum in eadem Baronij Card. Appendice ad decimum Tomum, tũ in nostro hoc Apparatu in verbo, Felix Manichæus, vbi eadem opera liquido noscuntur, quæ nam erant capita Manichæorum, quæ conuersi eiurare & detestari debebant.

Tom. 5. anno 406. §. At res tanta nihil est vt — *in fine post illa verba* — hæc Paulinus — *his hæc adde* — Sanctus verò Paulinus ille Nolanus Episcopus tribuit tanta ista Apostolorum principibus Petro & Paulo Vrbisque martyribus, cuius hos versus ex Natali XII. S. Felicis recitat Dungalus scribens contra Claudium Taurinensem cum hoc titulo:

De exercitus Gothorum cum suo Rege interitu.

Pluribus hæc etenim causa est curata patronis,
Vt Romana salus & publica vita maneret.
Hic Petrus, hic Paulus proceres, hic Martyres omnes,
Quos simul innumeros magna tenet ambitus Vrbis,

Digitized by Google

Quoſq; per innumeras diffuſo limite gentes
Intra Romuleos veneratur Eccleſia fines,
Sollicitas ſimul impenſo duxere precatu
Excubias, felix mens his velut vnus eorum
In precibus pars magna fuit, ſed ſumma petiti
Muneris ad cunctos nulli priuata, refertur.] Hucuſque de his Paulinus. —— ſed de tanta vict ——

Tom. 5. anno 407. §. Cum inter hæc omnia trimeſtris —— *in fine ibi* —— menſes ſeptem & dies octo —— *ſic corrigito* —— menſes ſex & dies viginti —— De funere ——

Eodem anno 407. §. Hoc eodem anno Honorius Imperator qui ſeueris edictis —— *ibi* —— ſub duobus Conſtantijs Conſulibus, ſeu Conſtantino & Conſtantio data legitur —— *quæ ſequuntur vſq; ad exordium ſequentis §. qui incipit:* Hoc eodem anno VVandali —— *delenda ſunt, quorum loco iſta ſubijcias* —— nili potius ex Codice Iuſtinianeo emendandos eſſe dicamus errores, qui in Gregorij epiſtolam irrepſerunt, vt cum malè iungitur Conſulatus ſeptimus Honorij cum tertio Theodoſij: nam octauus illius cum tertio non cum ſecundo Conſulatu huius in Faſtis ponitur. Sed & ex ipſo Legis titulo, qui inſcribitur vtrobique Honorij & Theodoſij, ſuademur vt inhæreamus lectioni codicis Iuſtinianei: nã ſub hoc ſeptimo Honorij Conſulatu Theodoſium nondum imperare cœpiſſe, ſed ſequenti anno poſt mortem Arcadij, certum eſt. Adeo, vt vel in Gregorij epiſtola coniungendum ſit, vt loco ſeptimi ponatur Honorij Conſulatus octauus cum tertio Theodoſij, vel ſequenda ſit lectio codicis Iuſtiniani, vt ſub duobus Conſtantijs ex illa ſancita dicatur —— Hoc eodem anno VVandali ——

Tom. 5. anno 408. §. At nos quæ hinc inde —— *ibi cum dicitur* —— Vigebat recens lata lex Honorij pro Eccleſiaſtica immunitate —— *& quæ ſequuntur vſq; ibi* —— Sed & accidit —— quæ delenda ſunt, & eorum loco hæc reſtituenda —— At necdum lata eſſe potuit tunc lex illa Honorij pro Eccleſiaſtica immunitate de confugientibus ad Eccleſiam, anno ſuperiori à nobis recitata, vbi & correctum eſt mendum in eam illapſum, demonſtratumque nõ ante ſequentem annum potuiſſe eſſe ſancitum ſub tertio Theodoſij Conſulatu cum Honorij tertio —— Sed & accidit ——

Tom. 5. anno 410. §. Quod autem hic dicitur à S. Hieronymo —— *inferius ibi* —— fuiſſe eidem ſanctiſsimæ fœminæ duos filios, quorum prior —— *ſic corrige* —— fuiſſe ſanctiſsimæ fœminæ, vt nuper dictum eſt, tres filios, quorum Olybrius ante Vrbis ex —— *& paulò poſt vbi dicitur* —— ſed quonam pacto Demetrias —— *vſq; ad ea verba* —— Quomodo autẽ Probæ —— *deleas, eorumq; loco iſta ponas* —— Ex hoc loco S. Hieronymi & duobus alijs S. Auguſtini, emendamus quod auctoritate antiquarũ inſcriptionum, quæ à nobis poſitæ ſunt in fine Tomi ſuperioris, & auctoritate Auguſtini alicubi dicentis Iulianam filiam Probæ, poſuimus, cum tamen re vera Probam non matrem Iulianæ ſed ſocrum, Iulianamque non filiam, ſed nurum eius fuiſſe, idem S. Auguſtinus pluries docet, vt in epiſtola ad Probam de orando Deum, & in libro ad Iulianam ipſam, de bono viduitatis, in quibus eius ſcriptis illa ſocrus, iſta nurus nominata reperitur, quibus conſentiunt quæ audiſti hic ex Hieronymo recitata, dum Demetriadem filiam filij Probæ fuiſſe habet, vt de his nulla penitus dubitatio eſſe poſsit. Sed quærendum adhuc remanet, quæ fuerit illa Iuliana quæ in recitatis inſcriptionibus dicitur filia Probæ, ab hac Iuliana matre Demetriadis planè diuerſa —— Quomodo autem Probæ ——

Et paulò poſt eodem anno. §. Hic verò tantum —— *ibi* —— Proba cum Iuliana filia —— *corrige* —— Proba cum Iuliana nuru ——

Tom. 5. anno 414. in fine. §. Hoc item anno qui Cyrilli —— *ibi* —— primus numeratur —— *corrige* —— ſecundus inchoatus numeratur —— die ——

Tom. 5. anno 419. §. Cum igitur ex his omnibus quæ —— *ibi* —— triginta eiuſdem prouinciæ Epiſcopi —— *corrige* —— trigintaquinque (vt Athanaſius docet) eiuſdem prouinciæ Epiſcopi —— præſto ——

Et inferius. §. Quod ſi neges —— *ibi* —— triginta Epiſcopi Africani —— *corrige* —— triginta quinque Epiſcopi Africani —— interf ——

Tom. 5. anno 422. §. Quæ autem tunc acta —— *ibi* —— cum Auxentio —— *corrige* —— cum Paſcentio ——

Tom. 5. anno 423. in principio —— *ibi* —— menſes quinque & dies vndeuiginti —— *ſic corrige* —— menſes ſeptem minus diebus duobus —— Vixit autem ——

Tom. 5. anno 425. §. Hoc eodem anno Atticus —— *ibi* —— hæc Socrates —— *adde iſta* —— Sed error irrepſit in aſſertum ab eo numerum annorum ſedis Attici, nam non annos vi-

ginti

ginti vnum, sed tantum decem & nouem, menses septem, minus diebus tribus sedisse, reuera reperitur: nam idé ipse atque Sozomenus testantur, sedere cœpisse an. Christi 406. tertio Idus Martij, & hoc anno, sexto Idus Octobris mortuus est. Vacauit —

Tom. 5. anno 430. §. Theodosij igitur haud mens fuit — *ibi* — succesit hic Quoduultdeo, qui Aurelio fuerat subrogatus — *sic corrige* — succesit hic Genedio, qui à viuente adhuc Aurelio sibi fuerat subrogatus, vt superius cum actum est de secundo Concilio Carthaginensi, est demonstratum. Capreolum autem ante nõ post Quoduultdeum sedisse, ex Victore Vticensi possumus intelligere, hæc quo ad S. Augustini ad Synodum vocationem — Considera —

Tom. 5. anno 431. §. Quod rursum ad legationes Occidentales — *ibi* — qui in locum (vt dictum est) Quoduultdei fuerat subrogatus — *sic corrige* — qui in locum Genedij, vt dictum est, fuerat subrogatus — Iste igitur —

Eodem anno 431. inferius. §. Illi tamen Deo volente — *ibi* — à tempore nimirum aduentus Ioannis Episcopi Antiocheni — *sic corrige* — à tempore quo Cyrillus & alij Episcopi ad Synodum conuenerunt circa principium mensis Iunij — quo huiusmodi —

Tom. 5. anno 431. §. Quod verò Victor res VVandalorum — *post illa verba* — ad Pacatum inscripta profitetur — *hæc adde* — Post hęc autem à nobis edita, contigit ad nos mitti Florentia à Magno Duce Hetruriæ Ferdinando epistolas eiusdem S. Paulini, descriptas ex antiquo codice Bibliothecæ Mediceæ, post quas inerat Vranij de vita & obitu ipsius Paulini ad Pacatum scriptio, in qua integrè absque vnius apicis diminutione legitur tota illa historia de redempto à S. Paulino sui permutatione filio viduæ vsque ad eius ex Africa Nolam reditum, prout à S. Gregorio descripta legitur, vt euidenter appareat, ea quæ ab eo in Dialogis de S. Paulino scripta leguntur, ab Vranio ipsum totidem verbis exscripsisse. Sed quid accidit? Cum videret librarius, vel quisquis alius ille fuerit, eadem quæ ab Vranio narrantur, scribi pariter à S. Gregorio: superfluum existimans repetere eadem, decentius verò ipsa exscribere ex S. Gregorio Papa longè celebrioris nominis auctore; eadem præterijt in Vranio, quæ inferius describeret ex Gregorio. Verum fidelius actum per scriptorem Medicei Codicis, quem non piguit post descripta ea omnia, vt inuenit in illa Vranij lucubratione, rursum eadem (relicto Codice vt inuenit integro absque decurtatione) describere ex S. Gregorio, cui hoc nomine debemus plurimum, dum adeò nobilem historiam ex quo primum fonte manarit, ostendit, nempè ex Vranio, qui eiusdem S. Paulini tempore vixit, ex eo verò ipsa fluxerit in Gregorium, qui post eum annis fermè ducentis ea descripserit: non autem econtra ex Gregorio in Vranio confutam vllo modo aliquis dicere poterit, qui in Vranio connexionem verborum & sententiarum ipsius accuratè considerabit, in quibus scissuram facilè recognoscet. At de ipsa historia ab Vranio primum descripta hactenus — Porrò eius obitum —

Tom. 5. anno 432. §. Illis verò non credentibus sed contradicentibus — *in fine post illa verba* — hucusque Gregorius — *hæc addas* — sed vbi Laudiacum dicitur, restitue Langiacum est oppidum sex millibus Gallicanis distans ab ipsa Turonensi Ciuitate, situ ad flumen Ligeris quod vulgo vocatur Langey —

Tom. 5. anno 436. §. Hoc eodem anno Ioannes — *& quæ sequuntur vsq; ad finem; quæ omnia hinc dimouenda, restituendaq; in locum suum, anno Christi 440. in fine ipsius, totidem verbis, tantummodo his mutatis, vt cum dicitur.* verum anno sequenti — *corrige* — verum cum anno præsenti — extent — *Et paulò inferius ibi* — Theodoreti ad Dominum epistolam reddemus suo loco anno sequenti — *corrige sic* — Theodoreti ad Dominum epistolam reddimus suo loco anno præsenti.

Tom. 5. anno 438. in principio — *ibi* — decimosexto Kalend. Februarij — *corrige* — sexto Kal. Februarij — venerand —

Tomo Quinto, in postrema recognitione hasce additiones & correctiones quæ sequuntur inseri credidit,

Anno Christi 403. §. Qui autem tanti — *ibi* — Tam trigesimus — *corrige* — Nondum trigesimus agebatur —

Et paulò inferius ibi — Sanè quidem — *vsq; ad illud* — At quod ad Alaricum spectat — *dele atq; ista restitue* — dixit Claudianus: *Trigesima currit bruma fere.* Satis indicans, nondũ fuisse annos triginta ab egressu Gothorum, quem cum contigisse dixerimus sub Consulatu Valentis quinti, & Valentiniani Iunioris an. Christi 376. hic annus numerandus erit 27. ab eorum ingressu — Quod ad Alaricum spectat —

Digitized by Google

SEXTVS Tomus ab anno quadringentesimo quadragesimo, perducitur ad annum vsque quingentesimum duodeuigesimum, vt septimus inchoetur ab Imperio Iustini senioris,& complectatur annos septuaginta octo. In quo —

Tom. 5. anno Christi 441. §. Rursum verò qui huic — *ibi* — quæ falso nomine inscribuntur Eusebij Emisseni — *his hæc adde* — cum alioqui haud dicendum sciamus, illas omnes esse Eucherij, cum inueniantur aliquæ esse Hilarij Arelatensis, Fausti verò Rhegiensis aliquæ. Porrò aliàs à Lugdun —

Et eodem anno inferius. §. At quod non prætermittendum est — *ibi* — cum tamen non nisi vnum Eucherium — *& quæ sequuntur vsq; ad finem* — *sic corrigito* — Cum tamen etsi duo Eucherij cogniti habeantur, vt suo loco dicendum est inferius, vtrumque tamen fuisse Episcopum constat, præter hunc de quo est sermo, scimus & alium hoc sæc —

Eodem anno inferius. §. Qui huic — *ibi* — post Rauennium Eonius — *adde* — & post eum Leontius, cui —

Tom. 6. anno 442. §. Sub eodem Dioscori Consulatu — *ibi* — sed cur non potius pro Vasense Vasatense dixerimus. *& quæ sequuntur vsq; ad illa verba* — Admonemus accuratum Lectorem — *sunt delenda, & eorum loco ista restituenda post illa verba* — Vasionensem appellandum putant — *hæc adde* — non autem Vasatensi à Vasatis (quod corrigendum perperam dictum proponimus) nam sunt Vasates populi propè Burdegalam, verum qui huic synodo interfuerunt Episcopi, Arelatensis potius fuisse prouinciæ certum est,& procul abhorret vt ipsi Vasatis conueniisse dicantur —

Et quod eodem capite habetur inferius — *ibi* — seu potius Vasatensi — *corrige* — seu potius Vasionense — *Sic & anno 463. §.* Fuit autem tunc — *ibi* — seu Vasatensi — *corrige* — seu Vasionense —

Tom. 6. anno 444. §. Nullum quidem verius — *ibi* — ante annos septem — *corrige* — ante annos quatuor — *& paulò post* — ante septem quidem annos — *corrige* — ante quatuor quidem annos — *& inferius eodem capite* — *ibi* — iam septimum annum — *corrige* — iam quartum annum —

Tom. 6. anno 445. §. Suis vnaquæque prouincia — *ibi* — erat Leontius iste Episcopus Foroiulij in Gallia Narbonensi celebris fama vir — *his hæc addas* — At planè ab hoc diuersus ille fuit Leontius, qui postea eiusdem Arelatensis Ecclesiæ Episcopatum rexit, de quo suo loco dicendum — ad quem —

Eodem anno 445. §. Cæterum quod ad S. Honorati genus — *ibi in fine* — Gennadius auctor est — *adde ista* — quem tamen corrigas ex his quæ dicentur inferius anno quadringentesimo quadragesimonono, ad quem annum S. Hilarius peruenisse demonstratur, decessisseque sub Consulatu Asterij & Protogenis, sub Theodosio & Valentiniano Impp. — Hucusque in pref —

Tom. 6. anno 445. in fine post illa vltima verba — Marcellinus affirmat — *adde ista* — quorum ipse meminerat anno superiori, sed per anticipationem, vt aliàs fecisse noscitur: nos verò vt singula quæque singulis reddamus annis, hic eadem collocamus.

Tom. 6. anno 449. §. His igitur dispositis, ad Kal. Augusti — *inferius post hæc verba* — hæc de indicta Synodo liberatus — *his hæc addas* — Cum autem ista de Oecumenico celebrando Concilio ore multorum iactari cœpissent; hæcque literis Domini Episcopi Antiocheni Theodoretus Cyri Episcopus accepisset: existimans ista curari per Dioscorum Alexandrinum Episcopum quē patiebatur aduersarium, quo futuræ Synodi OEcumenicæ decreto duodecim illa vulgata Cyrilli capitula, quorum causa diu multumque fuerat altercatum, comprobarentur: hanc tunc ad eundem Dominum epistolam reddidit, quæ inter eius epistolas Græcè scriptas in codice Vaticano numeratur 110. atque sic se habet:

Theodoretus Episcopus Cyri Domino Episcopo Antiochiæ.

Eam igitur Epistolam sat longam, quæ maximè fuit ad annum illam anno 449. habitam de triginta capitulis Baronius Card. à Federico Metio Thermularum Episcopo Latinè redditā inseruit Appendici isti decimi Tomi. Et verò Theodoreti Epistola illa extat in Vaticano Codice, vbi numeratur 112.

Inferius eodem anno 449. §. Quod autem nobis hactenus fuerat incompertum — *post recitatam Leonis epistolam, & hæc quæ subijciuntur verba* — consentiens his quæ ex Gennadio superius diximus, ipsum iam obijsse diem tempore Theodosij & Valentiniani — *sic corrige* — Ex quibus redarguas Gennadium asserentem, eum defunctum esse tempore Valentiniani & Marciani Impp. — Quo pariter anno —

Tom. 6. anno 450. §. At nec in his quidem fides — *ibi* — vt inde transferendum petere-

tur

Digitized by Google

tur corpus eius——*adde ista*——sed in eo manifesti erroris indarguendus est Nicephorus, dum ait septem annos Pulcheriam in Septimo vitam primatam duxisse, cum eius ibi mansionis vix annos quatuor numerari contingat, cum eo perfecta sit non ante quam post obitum Procli in eius locum Flauianus est subrogatus Constantinopolitanus Episcopus. Porrò sedisse Proclum vsque ad ad annum quadringentesimum quadragesimumsextum, quo famosissimus ille euenit terræmotus, quod omnium testificatione probatur, dubitari, & in controuersiam ad duci non potest. pergit verò—

Tom. 6. anno 451. §. Conflagrasse verò——*ibi*——Regium in Aquitania——*corrige*——Aquitaniam ipsam——sancti—

Tom. 6. anno 453. §. Sed dubitatio hic haud leuis insurgit——*in fine ibi*——vt suo loco dictũ Arelatense Concilium restituatur, hic de ipso nobis agendum fuit——*his hæc addas*——Ita quidem in priori editione res insoluta relinquenda fuit, cuius, nisi restitutio fiat deprauati admodum textus, solutio sit impossibilis. Erratum quidem in eo est, vt dum in codice legeretur celebratum Concilium Arelatense sub Consulatu Opilionis, qui gessit Consulatum cum Iustino Imp. iterum Consule, anno Redemptoris quingẽtesimo vigesimoquarto, nec additus inueniretur Collega, quod sæpè factum inuenitur in monumentis Occidentalibus, prætermisso Orientali Consule, poni tantum Occidentalem: male cautus sibiq; nimis sapiens visus collector, addendum putauit Vincomalum Collegam, qui hoc anno vnà cum Opilione Consul creatus est; sicq;oe ea additione septuaginta & vnius annorum errorem induxit, simulq; rerum gestarum cõfusionem, atque inextricales perplexitates inuexit, Qui primus his tenebris facem admouit, fuit Iacobus Sirmondus Aruernus Socie. Iesu professor, à me alias testis fidelis adduci solitus, qui humaniores literas Theologicis admodum decorè coniunxit, qui non ad Opilionis Consulatum anni huius, sed ad eum, qui alterius Opilionis nomine reperitur notatus in Fastis anno Redemptoris DXXIIII. præsens Arelatense Concilium esse referendum ostendit ex præsentia Cæsarij Arelatensis Episcopi, qui hoc tempore nondum natus, tum reperitur reuera sedisse Arelatensis sedis Episcopus, successor Leontij, qui post Aeonium sedit Rauennio substitutum. Firmantur hæc magis, dum omnes fermè Episcopi qui huic Arelatensi Concilio interfuisse leguntur, ijdem Concilio Arausicano secundo subscripti reperiuntur, de cuius certo tempore proximè suo loco dicendum erit, & corrigendi errores pariter in eum illapsi. Hanc ergo Synodum Arelatensem suo loco restitue, sub Consulatu alterius Opilionis anno DXXIIII. & simul cum eis iunge, quæ hic de Cæsario narrata habes.

Tom. 6. anno 454. §. Sanctus Leo Romanus Pontifex——*ibi*——Idus Martij——*corrige*——sexto Idus Martij —— *& sequenti capite, ibi* —— tertio Idus Martij —— *corrige* —— sexto Idus Martij——

Tom. 6. anno 456. §. Ceterum ob odium——*ibi*——cum Alaricus infans esset, apud quem nuper pro Maximo egit, qui ante apud patrem eius functus erat legatione——*dele ista, quorum loco ista subijcias*——iamque ea, de qua idem Sidonius scribit legatione apud Theodoricum Regem pro Maximo functus esset——Quomodo igitur——

Tom. 6. anno 463. §. Hoc eodem anno celebrata est Synodus Arausicana posterior —— *& omnia quæ sequuntur vsque ad sequentem paginam, vsque ad §.* Hoc eodem anno data reperitur in Gallias epistola —— *cuncta quæ ibi habentur de Concilio Arausicano tollenda penitus: nam de Synodo Arausicana posteriori inferius agetur anno quingentesimo vndetrigesimo. hic verò ista ponas:* Positum hic erat in priori editione Concilium Arausicanum posterius, vbi collocatum erat à veteri Conciliorum collectore. Verum ab ipso erratum vel serò cognouimus, sicut ab alij eodẽ errore decceptis, qui eamdem rationem temporis inierunt. Quamobrem in sequentẽ Tomum reponendum suo loco curauimus, vbi Lector exactam de his cunctis redditam rationem inueniet. *deinde subijciuntur quæ sequuntur ab eo. §.* Hoc eodem anno data reperitur in Gallias—— *& cetera vsque ad finem præsentis anni.*

Tom. 6. anno 466. §. Hoc eodem anno sanctus Prosper——*ibi*——in Aquitania——*corrige*——in Gallia Narbonensi—— *& tursum §. ibi*——in Aquitania—— *item corrige*——in Gallia Narbonensi—— *& ceteris locis in quibus Regiensis Ciuitas legitur in Aquitania, eodem modo corrige.*

Tom. 6. anno 467. §. Hoc namque anno quarto Idus——*ibi*——cum sedisset annos sex——*corrige*——cum sedisset annos quinque—

Tom. 6. anno 475. §. At verò tot, tantisque erumnis——*ibi*——cui dedit Deus vt apud barbarum Regem & Arianum hominem misericordiam inueniret—— *vsque ibi*——Quantum igitur—— *ea deleas, quorum loco ista subijcias*——Cui dedit Deus, vt apud Burgundionum Regem, qui tunc Lugdunensibus dominabatur, non autem Gothorum Rex, summam

Digitized by Google

gratiam inueniret, vt tam Rex ipse quàm Regina virum sanctissimum plurimum colerét & obseruarent.——Quantum igitur——

Tom.6.anno 482. §.Hoc eodem anno sub Consulatu Seuerini —*ibi*—huic Concilio Turonensi absens subscripsit—*his hæc adde*— Cur autem non posuerimus ipsum sub Consulatu illo Seuerini, qui habet collegam Dagalaiphum, anno videlicet Christi 461. vt proposueramus, cum de Concilio Andegauensi sermonem habuimus ann. 453. quæ proximè dicentur de festo die, ad quem vocati sunt Episcopi, atque de sancto Perpetuo Turonéſi Episcopo, facient manifestum——sanciti in eo——

Tom.6.anno 484.§.Porrò hunc ipsum Orentium—*ibi in fine*—hæc de Orentio satis——*his hæc addas*—Post priorem verò nostrorum Annalium editionem contigit, opportunè in lucem edi Antuerpiæ Commonitorium eius Orentij, industria Martini Delrio Societatis Iesu presbyteri, ab eodemq; doctis notis elucidatum, cui benè precamur, atque gratias agimus, optantes nobile eius ingenium in huiusmodi sapientiæ thesauris terra obrutis Ecclesiæ vsui restituendis indefesso studio laborare.

Tom.6.anno eodem 484. in fine post illa postrema verba— sedisse eius successorem Euphrasiũ——*ista addas*——At cogimur post priorem editionem his ista addere, ob calumniam quâ patimur à nouo Scholiaste in Sidonium Apollinarem, cum de Aprunculo agens, hæc ait: [Male etiam Baronius hunc Aprunculum putat esse Aprum, de quo supra lib. 4. epist. 21.] non ista dixi, vt vides Lector (te appello) eumdem esse Aprunculum cum Apro, sed tantũ ex eadem Patria & cognitione nominis videri illum ad hunc spectare. quod existimare vel opinari quis prohibet? ita ipse contradicendi & redarguendi quodam velut percitus œstro stylo mendaci; cum vero ex nostrorum scriptorum proficit lectione, tacet, & suo vult ingenio tribui quod inuenit alieno multo labore paratum. Quam digna sint ista animo libero, iudicent omnes; cum tamen ipsi non ingrati, cum quid iure corrigendum admonuit, eidem gratias agimus, & bene precemur. De quibus autem sumus calumniâ passi, vindex erit Iacobus Sirmondus, qui etiam quantum scholia illa schola indigeant viri peritioris, vt vel voces ipsas auctor discat Ecclesiasticas, & quam multipliciter in eis errauerit, cuique intuenti apertissimè demonstrabit, cum suas in Sydonium ante ipsum elucubratas edet Notationes: deponetq; tunc planè factum, cum sentiet se discipulum, qui sibi visus est esse magister; erubescetq; cum viderit se redactum sub ferulam, & ingemiscet Sauarus sentiens non se verum.

Tom.6.anno 490.§.Porrò Faustus ipse cum——*ibi*——miramur ab aliquibus impudéter sanè inscribi Sanctum—*his hæc adde*—ista quidem priori editione ex adductis diuersorũ scriptis affirmasse, non indecens quidem fuit. At verò ex postea cognitis & adductis, rursus ad iudicium ipsum reuocandum, haud existimamus indignum, cum tamẽ de eius scriptis immotæ maneant sententiæ Patrum. Quod enim vsque ad hæc tempora nostra eũdem Faustum continuit inter Sanctos Martyrologium Gallicanum, à quo ipsum Molanus primum expunxit: Quod etiam vt accepimus Ecclesia Regiensis in Gallia, vbi ipse sedit Antistes, semper eum vt sanctum coluerit, celebrans eiusdem natalem decimaseptima Ianuarij: ibiq; in eius memoriam antiquitus erecta basilica eius nominis titulo insignita hactenus eius cultu à fidelibus frequentetur: Quodq; tot sæculis, Christiano orbe spectãte, Ecclesia Romana tacente, nemine penitus (quod sciatur) contradicente, ista eidem Fausto exhibita intelligantur: opinari non prohibemur, de eodem Fausto accidere potuisse (quod de multis viris sanctis asseritur) quod delinquens errauerit, cum quæstio illa fuerit auctoritate Sedis Apostolicæ definita, & eius opinio aliorum Patrum sententia condemnata, ipse suum errorem fuerit scriptis contrarijs detestatus, quæ potuerint, vt alia quamplurima perijsse; vel ipsum ante suorum scriptorum factam ab Ecclesia damnationem diem obijsse (incertus est enim eius obitus annus) habentem in animo in his sequi, quod sequendum doceret Ecclesia. Ita quidem ipsum compositum animo fuisse, alijsq; innotuisse, inde facilè potest intelligi, quod semper (vt indicant Acta Conciliorum Arelatensis & Lugdunensis superius recitata) communicationem habuit cum sanctissimis Orthodoxis Galliarum Episcopis. Maneant igitur Fausto integra iura sua, nec ex nostris scriptis sentiat præiudicium: neque priuato iudicio nouitatis liceat conuellere antiquitatem—sed de eodem——

To.6.anno 493. §.Porrò Drepanius—*ibi*—is videtur esse—*sic corrige*—diuersus est ab eo, cuius Sidonius——*& post sequentum versum ibi*——quod si ita est——*corrige*——De eo etiam——

Tom.6.anno 502. §. Verum quod inusitatum——*in fine post illa verba*——iam ad res gestas deueniamus——*his hæc adde*—Verum describendæ hic sunt primo loco Theodorici

Regis

Regis litteræ, & Episcoporum, & alia quæ interuenerunt in hac causa, digna memoria monumenta, quæ Parisijs missa à nostro Nicolao Fabro, cui hoc nomine plurimum nos debere fatemur, accepta, ab antiquitate licet nonnihil læsa, vt videre poteris, pluribus locis corrupta, quæ coniecturis in margine positis sanari, si nõ penitus, ex parte possunt. sic enim se habent.

Vide autem Lector in hac ipsa Appendice, de qua agimus, pag. 958. quæ in futuris editionibus locabitur ad annum 502. Præceptionem ipsam, quæ missa est à Rege Theodorico per Germanum, & Carosum Episcopos, Laurentio Marcellino, Petro & cunctis Episcopis in Vrbe residentibus, quæ quidem multum lucis affert.

Tom. 6. anno 508. in eius exordio, cum sic incipit—Christi annus quingentesimus octauus descriptus habetur in Fastis Consulatu Decij iunioris & Celeris——*his hæc addas*—Ita Fasti Panuini pro arbitrio addentis vel mutantis passim nomina, quem in priori editione me secutum pœnituit. Etenim Cassiodorus Decium non habet, Sed venatium iterum & Celerem; sed & apud Marcellinum Comitem nulla de iuniori Decio prorsus mentio. Porrò in Consulibus error, alios parit errores. Cum igitur hi Cõsules ordinarij in antiquioribus Fastis positi habeantur, nec de Clodoueo qui litteris Anastasij fuerat designatus, vsquam mentio; plane opinari licet—respuis—

Tom. 6. anno 518. §. Mortuus est igitur—*ibi*—& dies vigintitres—*corrige*—& dies tres—*Ibi proxime errorem illapsum scito in Moguntinam editionem, dum loco numismatis Anastasij Imp. positum habetur Leonis atq; Zenonis Augg. sicut & anno 474. Anastasij numisma errore positum est loco numismatis dictorum Impp. restitue cuiq; suum.*

Tomo Sexto eadem recognitione nouissima hæc emendari voluit.

Anno 425. §. Priuilegia Ecclesiarum omnium—*post illa verba*—Subdantur arbitrio, &c.——*hæc adde quæ sequuntur*—— quæ desunt reliqua constitutionis huius in codice Theodosiano iam cuso, ex scripto antiquo volumine ita supplentur——: Itaque auctoritas tua in omni æuo mansura in prouinciarum missa notitiam, præcipiat etiam sub pœna sacrilegij, custodiri. Specialiter id in lustribus comprehensura præceptis, vt in omnibus circa Ecclesiastica veterum Principum statuta seruentur. Diuersos verò Episcopos nefarium Pelagiani & Cœlestini dogmatis errorem sequentes, per *Patroclum sacræ legis Antistitem præcipimus conueniri. Quos quia confidimus emendari: nisi intra viginti dies à cõuentionis tempore, intra quos deliberandi tribuimus facultatem, errata correxerint, sese que Catholicorum Fidei reddiderint: Gallicanis regionibus expelli, atque in eorum locum sacerdotium fidelius subrogari quatenus præsentis erroris macula de populorum animis tergatur, & futuræ bonum disciplinæ iustionis instituat. Sanè quia religiosos populos nullis decet superstitionibus deprauari, Manichæos, &c. prout inferius ex eodem cuso codice Theodosiano descripta leges—*& post hæc quæ sequuntur*—Iudæis quoque vel Paganis causas agendi, vel militandi licentiam denegamus, quibus Christianæ legis nolumus seruire personas, ne occasione dominorum vitam venerandæ religionis immutent. Omnes igitur personas erroris infausti iubemus excludi, nisi his emendatio matura subuenerit. Datum octauo idus Iulij Aquileiæ. Conspl. domino Theodosio Aug. XI. & Valentiniano Cæs. Coss.——*In cuso autem codice sic*—— Dat. octauo idus Octobris.

*Patroclus erat Episc. Arelatensis.

Anno Christi 470. In principio anni in fine primi §. post illa verba—— idem Suidas meminit——*ista addas* Quod ad tempus, quo Suidas vixerit spectat: etsi ex his optimè pateat, his eum vixisse temporibus: tamen cum alibi idem ipse insinuet, se vixisse sub Philippo Imp. qui imperauit anno Domini septingentesimo duodecimo: insuper & cum in verbo, Adam, chronologiam mundi extendat vsque ad annum nongentesimum septuagesimum sextum, quo obijt Ioannes Tzimisis Imp. vt affirmemus nos inducit, volumen ipsum vtique à Suida conscriptum, aliorum diuersorum auctorum esse locupletatum additamentis, vt in alijs Lexicis nouimus contigisse—— Hoc autem anno——

Anno Christi 509. §. Ceterum est enim——*ibi*——Longobardus tandem—*adde*—immisit in Vrbis diuturnam obsidionem, factumque vt intentis mœnibus ciuibus, exoleuerint Circenses ludi, iamque friguerit ardens libido illa parandorum spectaculorum, sicque factum, vt huiusmodi officinæ dæmonum penitus vacuæ redderentur, vt non esset amplius—

Digitized by Google

SEPTIMVS Tomus incipiens ab anno Domini quingētesimo decimooctauo, & progrediens vsque ad annum quingentesimum nonagesimum, nempè ab anno primo Iustini senioris, vsque ad Quintum Mauritij Augusti, complectitur annos septuagintatres. In hoc autem Tomo, quæ sint adhuc animaduertenda Auctor monet his verbis.

Tom. 7. anno 526. §. Turris lateritio opere —*ibi in fine secundæ inscriptionis*— exijt è medio —*his hæc addas*—His adijcimus aliud Epigramma Gerberti Episcopi Rauen. post Pontificis Romani, sub Otthone III. Imperatore, quod sic se habet inscriptum ad imaginem eiusdem Boethij.

DE BOETHIO.

Er. li. 2. Epig. vet. pag. 65.

Roma potens dum iura suo declarat in orbe,
Tu pater & patriæ lumen Seuerine Boethi,
Consulis officio rerum disponis habenas,
Infundis lumen studijs, & cedere nescis
Græcorum ingenijs: Sed mens diuina coercet
Imperium mundi, gladio bacchante Gothorum
Libertas Romana perit: tu Consul & exul
Insignes titulos præclara morte relinquis.
Nunc decus Imperij summas qui prægrauat artes.
Tertius Otto sua dignum te iudicat aula,
Æternumque tui statuit monumenta laboris,
Et bene promeritum meritis exornat honestis.]Habuit Boethius —

Post hæc autem pag. 961. Auctor monet esse addenda pleraque, quæ dum Panuini errore, pro arbitrio (inquit mutantis, vel addentis nomina Consulum, tum antea incogitantia collectoris Conciliorum fuere præposterè posita, dum Arelatense, Arausicanum, Epaunense, Carpentoractense Concilia ad annos Leonis Rom. Pontif. 1. ad 443. ipse autem Car. Baronius ad 463. locauerant, quæ denique ad proprium annum 554. relata sunt. Nos eadem in verbo Arelatense: in verbo, Arausicanum: in verbo, Epaunense: in verbo, Carpentoractense attigimus in hoc nostro Apparatu.

Ceterum anno 584. huius ipsius septimi Tomi post illa vltima verba, *& quæ sequuntur eodem anno Christi 529.* —— possumus intelligere —— monet addendam esse Epistolam Pelagij Papæ ad Auxanium Episcopum Arelatensem in Gallia, qua rogat eum, vt suadeat Francorum Regibus, opem ferræ Romanæ Ecclesiæ laboranti incursionibus Longobardorum.

Tomo Septimo has additiones & correctiones quæ sequuntur, inseri mandauit.

Anno Christi 526. §. Quod autem attinet —— *ibi* —— Alaricum — *corrige* — Amalaricum —— *id ipsum infernus eodem §. sic restituas.*

Anno Christi 530. §. At non hic finis —— *ibi* —— anno vigesimoquinto —— *corrige* —— anno decimo quinto. ——

Anno Christi 534. in principio ibi — Iuniorem — *dele.*

Anno Christi 536. §. Qui minus — *ibi* — seuerum illum — *corrige* — seuerus ille ——

Anno Christi 537. §. Quonam mense — *in fine* — anno trigesimo quarto — *corrige* — quadragesimo quarto ——

Eodem anno 537. §. Et Post hæc —— *ibi* —— post annos sex — *corrige* — post annos tredecim ——

Anno Christi 539. §. Sed quid post —— *ibi* —— quod qui mense Iunio —— *sic restituas* —— quod qui octauo Kalen. Iulij (vt dictum est) in Vigilium litteras anathematis dedit; & tā ex Anastasio quam ex Romano Martyrologio, duodecimo Kalen. Iulij obijsse legitur: non hoc vtique anno sed sequenti ——

Anno Christi 541. §. Hoc eodem anno qui post Conf. —— *ibi* —— Theodoberti —— *corrige* —— Childeberti —— *& paulò post ibi* —— patet —— *adde* —— Theodoberti verò post obitum patris regnantis, anno vndecimo —— Aruernij ——

Anno Christi 542. §. Verum certum est —— *ibi* —— quarto Concilio —— *corrige* — quinto Concilio — *& paulò post ibi* — Simplicius —— *corrige* —— Saphoracus — *& paulò post ibidem* — quem sanctus Germanus — *adde* — quem post depositum & substitutum Eusebium —— sanctus Germ. ——

Digitized by Google

Anno Christi 545. §. Licet fraternitate vestræ—*ibi*—Turronensis—*addas*—Verùm aliũ à Prætextato Rothomagensi hunc existimo: nam ille non spectat ad tempora Vigilij Papæ: quamobrem intelligendum existimo de Prætextato Episcopo Aptensis ciuitatis, quę est in Gallia Narbonensi, qui subscriptus reperitur Concilijs Epaunensi & Aurelianensi quarto—Sed quas——

Anno Christi 546. §. Quinam autem——*ibi*——Paschali diac.——*corrige*——Pelagio diac.——

Eodem anno inferius. §. Hoc anno Ephræm——*ibi*——decem & octo——*corrige*——ferme viginti——

Anno Christi 548. §. Hoc anno Teudis——*ibi*——annos septemdecim——*corrige*——annos sexdecim & menses quinque, licet deprauatè legatur apud eum, anno Iustiniani Imp.——

Anno Christi 553. §. Sed vt ab eiusdem—*ibi*—centum sexaginta—*corrige*—centum sexaginta quinque——

Anno Christi 559. §. Ad postremum——*ibi in fine*——mensis Iulij—*corrige*—mensis Iunij——

Eodem anno 559. §. Quod autem——*ibi*——sexagesimo quarto—*corrige*—sexagesimo quinto——

Anno Christi 561. in principio—*ibi*—restitutum—*corrige*—restituti——

Anno Christi 563. §. Erat vtraq; pars—*ibi*—siue Gaianitarum, altera verò—*sic corrige*—altera verò Gaianitarum, siue Aphthard——

Anno Christi 564. vltimo versu vbi dicitur——missos ad superos colit—*hæc adde*—Porrò qui vna eadem die nati gemini dicuntur Medardus, & Gildardus in reliquis, vt qui vna idem die fuerint Episcopi consecrati, & vna pariter die mortui dicuntur, vtique ad eundem quoque annum referri cum minimè possint: necesse est, ea esse facta diuersis annis, sed vna eademque die. Nam ecce in Concilio primo Aurelianensi legitur interfuisse Gildardus Episcopus Rothomagensis, Nouiomensis verò Ecclesiæ non Medardus, sed Sophronius; quibus appareat eos non eodem quoque anno sicut vna die esse creatos Episcopos; sic etiam neque eodem anno esse defunctos. Nam quomodo ad hunc annum, quo Medardus defunctus asseritur, Gildardus potuit peruenisse: si ante præsentem annum legimus ecclesiæ Rothomagensi præfuisse post Gildardum Flauium, & post Flauium, Prætextatum, quorum prior subscriptus reperitur Concilijs Aurelianensibus secundo, tertio, & quarto, posterior autem adhuc superstes plures annos post præsentem annum, quo Medardus asseritur obijsse? Quæ igitur facta vna die dicuntur de consecratione, & obitu: ea quidem etsi eadem die, diuersis tamen intercurrentibus annis contigisse, necesse est affirmare At——

Anno Christi 573. §. vltimo ibi—Gregorius suo prosecutus est stylo—*adde*—At verò ista de S. Galli obitus tempore in priori editione ex chronologia ab inguinaria peste vti certa deprompta iam denuò ad incudem reuocata, nõ posse subsistere, sunt inuenta, quę magis ad anteriora tempora sint reducenda, cum alias idem morbus peruasit Gallias. Quod autem ad hæc tempora Gallus non potuerit peruenisse, in euidens deducitur argumentum. Cum enim ipsum annos tantum viginti septem dicat sedisse Episcopum Aruernensem, idemque reperiatur interfuisse Concilio Aurelianensi secundo anno Christi 536. & Aruernensi an. 541. quomodo potuit ad hæc, tempora peruenisse? Accedit ad hæc, quod cum Galli Episcopi successorem Cautinum idem Gregorius eius nepos rerum ab ipso gestarum testis fidelis referat ad tempus Theodebaldi Regis, quem constat regnare cœpisse anno Christi 552. licet positum sit anno 555. tenuisseque tantum annos septem: vtiq; prohibetur omninò ad hunc annum peruenire potuisse. Hæc de tempore eius obitus dicta sunto—*reliquos tres versus vsque ad finem sequentes deleas.*

Anno Christi 577. in principio ibi—mensem vnum dies viginti octo—*corrige*—mẽses duos dies quindecim——

Anno Christi 583. §. Hoc item anno teste Greg.—*ibi*—Sigeberti—*corrige*—Childeberti—*& in fine item loco*—Sigeberti—*repone*—Childeberti—

Anno Christi 587. §. Hoc ipso anno à Ioanne——*ibi in fine*——vigesimo sexto——*corrige*——vigesimo quinto——*& quod sequitur*——vsque in hunc annum——*adde*——vel potius superiorem (si anni exacti non numerentur, quo magis concordat Epistolæ Pelagij Papæ, vt ante Synodum scripta dici possit)——vsque——

Eodem anno §. Cum hæc autem—*ibi*—(vt dictum est) *dele*—

Eodem anno 587.§. Hoc item anno, qui ſecundus —— *in fine poſt illa verba* —— Sigeberti Regis —— *adde quæ ſequuntur* —— ceterum in chronographia regni Reccaredi nos ſecuti Acta Toletani tertij Concilij, impegimus in mendoſam Eram, ex qua poſuimus hoc anno eiuſdem regni annum ſecundum, & quidem malè: quem errorem à nobis examinatum & emendatum inuenies inferius anno Redemptoris quingenteſimo nonageſimo primo §. Sed hic rogo ſiſte gradum Quod verò attinet ad Baldam & Clodoſuindam, de quibus hic habetur mentio, cum ex eodem Gregorio conſtet, anno poſt hunc quinto, nimirum Childeberti Francorũ Regis decimo quarto, Reccaredum duxiſſe Clodoſuindam eiuſdem Childeberti Regis ſororem: dicendum omninò videtur, Baddam illam, quæ ſubſcripta reperitur Concilio Toletano, biennio poſt has nuptias celebrato, ex vera ſupputatione inferius declarata eandem eſſe cum iſta Clodoſuinda, eo modo, Baddã, mutato nomine, dictam; vel eiuſmodi additum ipſi cognomen. Quod verò attinet ad filiam Chilperici, quam primo Leouigildus Reccaredo filio obtinuerant, cum ex Gregorio conſtet, ipſam inuitiſſimam in Hiſpaniam deductam eſſe: veriſimile eſt, eam breui mœrore conſumptam, viuere deſijſſe. Demum (vt ad Baddam redeamus) ſi negetur, Clodoſuindam eandem eſſe cum ipſa; tunc omninò dicendum erit, Baddam tertiam fuiſſe vxorem Reccaredi quam duxerit poſt obitum Clodoſuindæ —— Verum non Baddam ——

Anno Chriſti 590.§. Hoc eodem anno pridie Nonas — *ibi* — ad Pelagium — *corrige* — ad Pegaſium Epiſcopum Aſtigitanum, & non Pelagium (vt ſcriptus codex habet, ex quo Pelagius pro Pegaſio irrepſit in textum) direxerunt: inter quæ ——

OCTAVVS Tomus ab anno quingenteſimo nonageſimo, vſque ad ſeptingenteſimũ decimumquartum complectitur annos centum vigintiquatuor, nẽpe à Gregorio Magno Romano Pont. vſque ad Gregorium II.

Tomo Octauo addantur & corrigantur ea quæ ſequuntur.

Eodem anno Chriſti 590.§. Iſta præſentiens Germanus — *ibi in fine* — *addas* — niſi interpũctio vitioſa irrepſit, vt legendum ſit: Præfectus vrbis Germanus eius anticipauit nuntiũ. Quæ lectio magis placet, eo quod apud neminem auctorum legerim Gregorio fuiſſe germanum — Degebat —

Eodem anno §. Hoc eodem anno contigit Francorum —— *in fine aut poſt ea verba* —— omnes affirmant —— *adde* —— Porrò quod Gregorius Turonenſis Agilulphum vocat Paulum, reſpexit ad nomen, quod poſteà ſumpſit à baptiſmo, vt ſuo loco dicetur inferius ——

Eodem anno §. Quorum verborum — *ibi* — Iuſtiniano hæreſim promulgare ſatagenti — *corrige* — Iuſtino calumniam paſſum —

Anno Chriſti 591.§. Qui igitur monachos —— *ibi* —— ſeptimo Mauritij anno — *corrige* — ſexto —

Anno Chriſti 592. in principio ibi — ſeptimus finiens — *corrige* — ſextus finiens —

Anno Chriſti 593.§. Gratias ago — *ibi in fine* — ſuo loco — *corrige* — ſuo loco collocata — *& infra* — reponenda — *corrige* — recitanda —

Anno Chriſti 594. in principio ibi —— nonus abſoluitur —— *corrige* —— octauus abſoluitur. ——

Eodem anno §. Moritur hoc anno —— *adde* — ſeu potius ex correctione ſuperiore, Mauritij Imp. anno ſequenti. —

Eodem §. vbi dicitur — affirmat Euagrius — *adde* — id factum intelligas anno ſequenti, tot enim anni reperiuntur ab an. 572. vſq; ad annum 595. quo & finem imponit hiſtoriæ. Nam ſubdit — Hoc loco hiſt — *&* —

§. ſequenti vbi dicitur — Etenim præſenti *dicas* — Etenim ſequenti anno, quo —

Anno Chriſti 596. in principio ibi — ex hac vita deceſſit — *hæc adde* — Verùm non niſi annos decem ſediſſe reperies, nempe ab anno 586. vſq; ad præſentem annum 596. tantummodo inchoatum. Pergit verò Nicephorus: Qui quod —

Anno Chriſti 597.§. Sed quoniam vere —— *ibi* —— hactenus de his Gregorius ad Eulogium —— *adde* —— At verò, quod ſuperius dicitur, Germaniarum, puto corrigendum textum, vt dicat, Galliarum, ſicut legiſſe noſcitur Beda: & ratio perſuadet, cum noſcatur id factum in Gallijs, per quas idem Auguſtinus tranſijt iturus in Angliam; ſed ex nuper di-

Digitized by Google

ctis in eo corrigas Bedam ——

Anno Christi 610.§. Quod verò pertinet —*ibi*— mense Martio —*corrige*— mense Februario ——

Anno Christi 613.§. Accedit præterea —*ibi*— coniunx condita est —*adde*— At licet hũc annum Redemptoris consignet Beda obitus Edilberti Regis; tamen in eiusdem Bedę epitome annus obitus Ipsius Regis ponitur sexcentesimus decimus sextus. Rursus verò, cũ idem (vt vidisti) iterato affirmet, vigesimo primo anno, ex quo fidem Christianam accepisset, esse mortuum: si numeres ab anno quingentesimo nonagesimo septimo, quo Fidem Christianam ipsum recepisse, idem ipse testatur in epitome, & liquet ex ipsius historiæ libro primo capite 23. & sequenti de quo dubitanti nullus est locus, cum id pateat & S. Gregorij Papæ litteris tunc datis: planè dicendum erit, ipsum Regem defunctum esse anno Redemptoris sexcentesimo decimo octauo. De quo pergit Beda: Qui inter euntem bona—

Anno Christi 614. in principio —ibi— sit argumento— *adde ista* —Verùm alia est lectio ab hac diuersa, vt dicat, filius Stephani subdiaconi—Sed & omissis—

Anno Christi 615.§. Accessit autem ——*ibi*—— post quadriennium —— *corrige*—— post biennium.—

Anno Christi 627. primo versu —ibi— Indict. decima—*corrige*— decima quinta—

Eodem anno §. Etenim cum Cosrhoes —*ibi*— Hemelium—*corrige*—Heraclium ——

Anno Christi 633.§. Hoc anno qui numeratur tertius ——*ibi*—— sexaginta duo —*corrige* ——septuaginta—— *& paulò inferius ibi*——septuaginta capita —*corrige*—septuagiata quatuor——

Anno Christi 651.§. Hoc ipso anno, tertio Kalend. Septembris —*corrige*—decimo tertio Kalen——

Anno Christi 654. in principio ibi—annos sex, mẽses tres, dies duodecim—*corrige*—annos quinque, menses quatuor, dies duodecim—

Anno Christi 655.§. Vacasse autem—*ibi*—Signinum— *adde*—Est autem Anastasij alia lectio, quæ dicit vacasse sedem dies viginti tres, ex qua dicendum esset, creatum die vigesima quinta Augusti—

Anno Christi 657.§. Hoc eodem anno, qui & numeratur nonus—*ibi*—sexcentesimo quadragesimo octauo—*corrige*—sexcentesimo quadragesimo nono—

Anno eodem §. Sollicitè omnes congregatio—*in fine post illa verba* —fuerit consecutus— *hæc adde*—Post hæc autem cusa admoniti sumus, in Ecclesia Toletana haud receptam esse Iuliani assertionem de Tempore Apparationis Dei genitricis, ad S. Ildephonsum cum præclaro munere descendentis, quam ipse dicit factam tempore assumptionis eiusdem Dei genitricis Mariæ. Magis autem esse ibi antiqua traditione probatum, vsuque retentũ in sacris ritibus, id fieri contigisse die decima octaua Decembris, qua solennitas Expectationis eiusdem sanctissimę Dei genetricis Mariæ ibidem celebrari consueuit; quod & sacris lectionibus antiquitus receptis in eadem Ecclesia recitari publicè consuetum, asseritur—Hoc anno—

Anno Christi 663.§. Hæc eadem cum——*ibi*——Rhotaris —*corrige*——Ariperti ——

Anno Christi 667.§. vlt. ibi——hucusque auctor —*adde*—Verum Romanum Martyrologium eius ad Deum transitum celebrat non sequenti die (vt ait hic auctor) Kalen. Februariarum, sed decimo Kalendas Februarij—Dolemus—

Eodem anno in fine ipsius hæc adde—— Porro dies Natalis eiusdem Sancti agitur in Romano Martyrologio die vigesimatertia mensis Ianuarij, qua ibi de ipso in Notis egimus——

Anno Christi 668.§. Hoc eodem anno Clotarius —*ibi*—Chilpericus—*& iterum*—Chilpericus—*corrige*—Childericus—

Anno Christi 669. in principio——*ibi*——annos quatuordecim——*corrige*——annos tredecim——

Anno Christi 672.§. Hoc eodem anno, mense Septembris—*ibi*—quinto Kalendas Mart. —*corrige*—decimo quinto Kalen. Mart.——

Eodem anno §. Eodem anno Recceswinthus—*ibi*—annos duodecim —*corrige*—annos viginti duos——

Anno Christi 675. in principio—ibi—septimo Idus Septembris —*corrige*—— septimo Idus Nouembris——

Anno Christi 678.§. His temporibus Eccles. Rauen.—*ibi*—quæ eius—*corrige*—qui eius —*& paulo post*—quam pestilentia—*corrige*—quem pestilentia —

Digitized by Google

Eodem anno §. Hoc eodem anno vndecimo Iustiniani —*corrige*— Constantini Imp.—

Anno Christi 680. §. Sessio autem ita disposita—*ibi*—Hierosolymorum Episcopi—*corrige*—locum tenentis Hierosolymorum Episcopi.—*& paulò post*—denominatus est Episcopus—*corrige*—Vicarius Episcopi, vacante adhuc sede ipsa—missus ponitur—

Anno Christi 681. §. Reperitur ad finem —*ibi*—decimæ septimæ—*corrige*—decimæ octauæ—

Anno Christi 682. §. Porrò de causa —*ibi*— dies octo —*corrige*— dies decem & septem.—

Anno Christi 695. in principio ibi—duorum fratrum —*dicas*— duorum Eualdorum —martyrium.—

Anno Christi 699. primo versu ibi—Indictione vndecima—*corrige*— Indictione duodecima.—

NONVS Tomus ab anno septingensimo decimo quarto vsque ad octingentesimum quadragesimum secundum continet annos centum viginti octo. Et cum hoc seculo orta in Oriente fuerit penitus debellata Iconoclastia, veritatis scopum attinget, qui Tomum hunc dixerit Panopliam aduersus impios Iconoclastas.

Quin & in hoc Tomo Auctor, in Appendice Decimi, vbi habetur, Anno 739. §. Ex ijs primus fuit Ioannes —*ibi*— qui Frisiæ gentis—monuit corrigendum esse—*qui Frisingensis Ecclesiæ.* Monet item vbi habetur, Anno 741. §. Nam & Centumcellensis Ciuitatis —*ibi*—*pro tempore Sacerdotem* addendum esse antiquum monumentum, seu Breue marmorea tabula inscriptum Gregorij III. Pont. Max. De oblationibus in Basilica S. Pauli faciendis ad Missas, quo & sub anathemate prohiber, ne posteri eas prætermitterent impendere. Quænam verò essent eiusmodi oblationes pergit Auctor exponere: sed &—

Tom. 9. anno 760. §. Sed hic opportunè—*ibi*— sanctus Hincmarus —*dele*, sanctus—

Tom. 9. anno 770. §. Sed hic illud iure —*in fine post illa verba*— hactenus non inuenimus —*his hæc addas*—Dum in Vrbe ipsa geruntur, contigit illic mori Io. Nepesinum Episc. quem vidimus superius subscripsisse Concilio Rom. sub Paulo Papa, cuius sepulchri in Ecclesia monasterij S. Sabæ Romæ positi adhuc extat inscriptio his versibus atque Notis marmori incisa:

Hoc humata iacent Iohannis membra sepulchro.
Qui Nepè fuerat Præsul in Vrbe quidem.
Ne Nepa sæua sibi noceat, succurre redemptor.
Et quæ contraxit crimina . . . .
Nempe loco sancto voluit sepelirier isto,
Quo per hos sanctos inueniat requiem.
Extensum per Θ. P. Q. E. V. conexa.
Christi annum monstrant, quo transyit iste sacerdos.
Obiit in pace II. KL. NOV.

E Y O I

Θ.	9	Si colligantur numeri quinque harum literarum, partim Latinarum, partim
P.	7	Græcarum, sunt anni 770. vt videatur epitaphium Ioannis illius Episcopi
Q.	500	Nepesini, qui Pauli Papæ Constituto subscripsisse legitur anno 761. Genus
E.	250	numeri haud ab omnibus vsu receptũ, & si aliquãdo receptum, dissuetudine
V.	4	iam abolitum: quod ad alia noscenda, si quando acciderit, his signata notis vetera monumenta, hic describendum putauimus, sic enim se habet:

Digitized by Google

CCCCC	CCC	C. 100.	CCCCC
A	B	C	D

CCL	XL	CCCC	CC	C. 100. cũ cir culo mille.
E	F	G	H	I
CL	L. 50.	CIↃ Mille.	CCIↃ 800.	XI
K	L	M	N	O
VII	CCCCC	XXC	VII	CLX
P	Q	R	S	T
V. 5.	X. 10.	CLIX	CIↃ CIↃ 2000.	
V	X	Y	Z	

* *Posſidet A, numero qningentos ordine rectò.*
Et B, tercentum per ſe retineri videtur.
Non pluſquam centum C, littera fertur habere.
Littera D, vult A, quingentos ſignificabit.
E, quoque ducentos & quinquaginta tenebit.
Sexta quaterdenos gerit F, qua diſtat ab alpha.
G, quadringentos demonſtratiua tenebit.
H, quoque ducentos per ſe deſignat habendos.
I, C, compar erit, & centum ſignificabit.
K, quoque centenos & quinquaginta tenebit.
Quinquies L, denos numero deſignat habendos.
M, caput eſt numeri quem ſcimus mille tenere.
N, quoque nongentos numero demonſtrat habendos;
Vndenos facit O, cognoſcas ſic numerando.
P, ſimilem cum S, numerum monſtratur habere.
Q, velut A. cum D, quingentos vult retinere.
Octoginta dabit tibi R, ſi quis eam numerabit.
S, verò ſeptenos numeratos ſignificabit.
T, quoque centenos & ſexaginta tenebit.
V, verò quinque dabit tibi, ſi rectè numerabis.
X, duplex denos numero tibi dat retinendos.
Y, dat centenos & quinquaginta nouenos.
Vltima Z, canens finem, bis mille tenebit.] hæc Ioannis Nepeſini Epiſcopi tumuli inſcriptionis occaſione dicta ſufficiant —— Quod inſuper ad res Francorum ——

* Apud Valerium Probũ, Petrum Diac. & alios qui de antiquis Notis ſcripſerunt.

Digitized by Google

Quæ & nos hic inseruimus, vt ratio ista numeri conferri possit cum ea, quam in verbo, *Beda*, ex eius fragmento m.s. Apparatui huic nostro adtexuimus.

Tom.9.anno 771.§. Verum quod huiusmodi de causa—*in fine post illa verba*——vixisse sanctitate conspicuum —*ista adde*— At verò post primam eiusdem Tomi noni editionem inuenimus in illis duobus libris postea editis rerum gestarum Caroli Magni à monacho Sangallensi conscriptis, de causa diuortij eiusmodi, ista totidem verbis asseri: Filiam Desiderij Longobardorum Principis Carolus duxit vxorem: qua non post multum temporis, quia esset clinica, & ad propagandam prolem inhabilis, iudicio sanctissimorum sacerdotum, relicta velut mortua: iratus pater, &c.] Porrò vt ista Episcopi illi decreuerint, ista oportuit concurrisse, nimirum quod reddita esset ex morbo penitus impotes ad concubitum, & hoc impedimentum iam fuerit ante contractum matrimonium, nullaq; amplius esset spes probabilis etiam si conualuisset aptam reddi ad copulam coniugalem. ista quidem ex sententia iuris Canonici Consultorum.

Tom.9.anno 772.§. Simulac autem Hadrianus——*in fine post illa verba*—Ista Sabellius——*hæc adde*—Carolus Magnus etiam vt audiuit creatum esse Romanum Pontificem Hadrianum, legationem ad ipsum misit. Qui ea functus est, fuit Engelpertus discipulus Alcuini, qui eidem suas quoque litteras dedit ad eumdem Hadrianum Pontificem, quibus inter alia ipsi precatur vitam in Pontificatu prolixam, quod est feliciter consecutus. ipsa autem epistola sic se habet:[a]

a Epist.28.to. 1.Antiq. lect.

Tom.9.anno 778. prope finem.§. Hucusque Alcuini versus—*post hæc verba*— describi vix potuerunt—*adde ista*— Post autem emendicata hinc inde non sine labore de Alcuino fragmenta, iamq; edito præsenti Annalium Tomo, contigit diligentia Henrici Canisij Nouiomagi, Canonum professoris in Academia Ingolstadiensi, de antiquitate Ecclesiastica bene merentis, vna cum alijs veteribus Antiquæ lectionis (hoc enim titulo inscripti leguntur duo Tomi ab eo editi) in lucem prodi eiusdem Alcuini ad diuersos epistolas sexagintaseptem, ex quibus nonnihil præsens Tomus fuisset locupletandus, si ante eius editionem ijsdem potiri licuisset. Verum in hac Appendice (vt de alijs multis fieri contigit) quæ maioris momenti esse cognouimus, hic addenda atque edenda curauimus. In primis verò illud, quod cum eiusdem Alcuini tempore in Scotia primum seminari cœpissent pessima zizania illa, quæ hoc nostro Fœculo densata segete Boreales prouincias occuparunt, quibus affirmaretur illud infaustum hactenus inauditum ostentum, Confessionem peccatorum non esse faciendam Sacerdoti, sed Deo tantum: idem vir sanctissimus atque doctissimus Alcuinus, vna ad eos epistola scripta, eadem zizania exorta præcidit, immò conuulsit illa radicitus, vt amplius visa non fuerint nec audita. Ipsa autem epistola, tamquam arma victricia, quibus primum diabolus horum auctor est superatus, hic in Christi templo suspensa resplendeat, quæ sic se habet:[b]

b Flac.Alcui. epist.26.

Tom.9.anno 791.§. Disputans insuper idem Paulinus—*in fine vbi dicitur*—— suos clericos cohabitare—*ista addas*—Commendatur magnopere eiusdem Paulini sanctitas & doctrina ad oppugnandas emergentes hæreses ab Albino Flacco eius intimo familiari, qui his diebus has ad eum litteras dedit, quibus hortatur nauiter agere aduersus hæreticos pro dogmatibus Ecclesiasticis, pro quibus libellum quem scripserat, ad eumdem Albinum miserat, ad quem ita rescripsit.[c]

c Albin. ep. 60.tom.1.Antiq. lect.

Tom.9.anno 795.prope finem.§. Bellum verò—*in fine post illa verba*—hæc Addo—*ista subiungas*—est de his mentio in epistola Albini Flacci ad Paulinum Patriarcham Aquileiensem, vbi hæc leguntur: d In cuius potentia & gratia, *Dei scilicet*, mirabiliter de Auarorum gente triumphatum est. Quorum Missi ad domnum Regem directi subiectionem pacificam, & Christianitatis fidem promittentes. Et si hoc diuina eos præueniente gratia verum est: quis se seruorum Dei tam pio & laudabili labori subtrahere debet, vt diaboli diruatur sæuitia, & Christi Domini crescat seruitium? Sed quamplurimorum in te, pater optime, oculi respiciunt, quid vestra veneranda sanctitas facere velit; quia & vicinitas locorum tibi competit, & sapientiæ decus suppetit, & auctoritatis excellentia tibi appetit, & cuncta conueniunt, quæ tali operi necessaria esse videntur, &c.]——conuersos verò post hæc——

d Albin. ep. 61.tom.1.Antiq. lect.

Tom.9.anno 796.§. Rursum verò hoc eodem anno—*in fine post illa verba*—hæc ipse—*ista addas*—Dedit insuper eidem Legato Engelberto, seu Engilperto ad eumdem Leonem Papam Albinus Flaccus, qui & Alcuinus epistolam dignam quidem multiplici nomine, vt hic describatur. sic se habet:[e]

e Albin. epi. 27.tom.1.Antiq.lect.

Atqui idem Baronius Card. addenda quædam historica esse monet eidem nono To-

mo,

mo anni 796.799.800.& 810. quæ ibidem legi, siue alijs superioribus editionibus inseri debent.

Tomo Nono addantur & corrigantur quæ sequuntur.

Anno Christi 714. §. Cum autem post—*ibi*—dies puadraginta—*adde*—duos——

Anno Christi 717. in principio—*ibi*—triennio—*adde*—siue biennio.——

Eodem anno 730. §. Septimo Idus Ianuarij—*ibi*—& dies septem——*adde*——imò annos quindecim, vt dictum est superius.——

Anno Christi 741. in principio—*ibi*—annis viginti quatuor——*corrige*—— viginti quinque.——

Eodem anno §. Vbi autem——*ibi in fine*——sedere cœpisse——*adde*——seu potius annos quindecim sedisse vsque ad annum septingentesimum trigesimum, quo priuatum constat.——

Anno Christi 745. §. Quæ autem ista——*ibi*——quaquagesimo——*corrige*——quadragesimo.——

Anno Christi 756. §. Hoc anno qui numeratur quartus—*adde*—absolutus, & quintus inchoatus—Pipini—

Anno Christi 762. §. Ambo igitur—*ibi*—Ciuilianum—*adde*—Si autem coniectura res agenda est, fortasse vox illa, Vitelius, deducta est, à βιθὸς, quod significat igneum gurgitem, vnde βύθιος, qui est in profundo, sicque ea voce significatum, Constantinum in profundum impietatis decidisse, iuxta illud: *Peccator cum in profundum venerit, contemnit.* Et vox Ciuilianus à Græco pariter κυβηλιστὴς, quod significat improbum, maleficum, securi dignum.——

Anno Christi 766. §. Hoc pariter anno Abdallam——*ibi*——hæc ipse—*adde*——verum magis certum est ipsum vixisse Abdallam vsque ad annum Christi septingentesimum septuagesimum quintum, vt suo loco dicetur.—

Anno Christi 770. §. Intereà res Christianorum——*ibi*——anno octogentesimo—*corrige*—anno septingentesimo.——

Anno Christi 771. §. Quod ad res Occid.—*in fine post illa verba*—Caroli scripsit—*hæc adde*——Verum ex reperto epitaphio Hildegardis Reginæ euidenter apparet, eam non nuptã Carolo antequam Italia potius est cum Vrbe Roma, sicque eius counubium non ante annum Christi 774. contingere potuisse. Porrò eius epitaphium recitabitur inferius eo anno quo obijt, septingentesimo octogesimo sexto. —— Ceterum quid intercesserit.——

Anno Christi 775. in principio—*ibi*—totidem ferme——*corrige*—decem ipse amplius annis quam——pater——

Ibidem sequenti linea—*vbi legitur*—pariter trigintaquatuor—*corrige*——non nisi vigintiquatuor.——

Eodem anno §. Defunctus igitur——*ibi*——vt suo loco dicetur—*corrige*—vt asseritur à Græcis in Menologio.——

Anno Christi 779. §. *in fine ipsius hæc adde*——De prœlijs Caroli Magni aduersus Saxones sępius iteratis agit Petrus Damiani in epistola ad Mainardum Episcopum Vrbinatem, hæcque ait inter alia: *Godefredus planè clarissimus Dux & Marchio mihi perhibuit in propria regionis, nempè Lotharingiæ historia contineri, quoniam Carolus Imp. quindecim vicibus cum Rege Saxonum, qui Gentilitatis adhuc detinebatur errore, bellum commisit. Et post hæc: Aliquando sanè. dum Carolus idem excelsa, vt assolet, intronizatus sede discumberet, pauperes verò quos alebat, solo tenus ignobiliter residerent: Rex Saxonum qui tenebatur captiuus, & remota procul ab Imperatore mensa prandebant, talia per nuntium legata direxit: Dum vester*, inquit, *Christus sese perhibeat in pauperibus recipi, qua fronte persuadetis nostra illi colla submitti, quem vos ita despicitis, eiq; nullam honoris reuerentiam exhibetis? Ad quod Imperator corde compunctus erupuit; & ex ore gentilis hominis Euangelicam prodire sententiam, vehementer expauit.* Hæc ibi Petrus——

Anno Christi 780. §. Eodem quoque mense——*ibi*——& diebus sex—*corrige*—minus diebus sex——

Anno Christi 783. §. hoc item anno Silo—*ibi*—quod dictum est——*dele.*

Anno Christi 785. in principio ipsius—*ibi*—extant litteræ tum Imperatorum—*sic corrige*—extant litteræ tantum Imperatorum, sed vt apparet datæ anno superiori, & ante creationem Tarasij. recitat eas——

Anno Christi 786. in fine ipsius hæc adde—Hoc eodē anno moritur Hildegardis Regina vxor Caroli Magni, cum vixisset cum ipso annos duodecim, vt eius sepulturæ epitaphium scriptum docet, quod ex ruinis monasterio S. Arnulphi Metensis erutum ad nos missum vna cum alijs Caroli ipsius filiorum inscriptionibus, hic tibi, vt piæ valdè fœminæ, & seculi huius omnium clarissimæ describendum curauimus. Sic se habet:

Aurea quæ fulua rutilant elementa figuris,
Quam clara extiterint membra sepulta docent.
Hic Regina iacet Regi præcelsa potenti.
Hildegard Karolo quæ benè nupta fuit.
Quæ tantum claræ transcendit stirpis alumnos,
Quantum quæ genita est India gemma, solum.
Huic tam clara fuit florentis gratia formæ,
Qua non Occiduo pulchrior vlla foret.
Cuius haud tenerum possunt æquare decorem
Sardonix Pario, Lilia mixta rosis.
Attamen hanc speciem superabant lumina cordis,
Simplicitasq; animæ, interiorq; decor.
Tu mitis, sapiens, soleris, iucunda fuisti,
Dapsilis, & cunctis condecorata bonis.
Sed quid plura feram, cum non sit grandior vlla
Laus tibi, quam tanto complacuisse viro?
Cumq; vir armipotens sceptris iunxisset auitis
Liniferumq; Padum, Romuleumq; Tibrim:
Tu sola inuenta es, fueris quæ digna tenere
Multiplicis regni aurea sceptra manu.
Alter ab vndecimo rursum te sustulit annus,
Heu genetrix Regum! Heu decus, atq; dolor!
Te Francus, Sueuus, Germanus, & ipse Britannus,
Cumq; getus duris plangit libera cohors.
Accola te Ligeris, te deflet & Itala tellus,
Ipsaq; morte tua anxia Roma gemit.
Mouisti ad fletus & fortia corda virorum,
En lacrymæ clypeos inter & arma cadunt.
Heu quantum sapiens & firmum robore semper
Vsisti flammis pectus herile viri.
Solatur cunctos spes hæc sed certa dolentes,
Pro dignis factis quod sacra regna tenes.

Hucusque Hildegardis Reginæ epithaphium——

Sed & eius filiæ in cunis defunctæ, quæ ibidem inuenta est, accipe sepulchro inditam inscriptionem.

Hildegard rapuit subitò te funus acerbum,
Ceu raptat Boreas vere ligustria nouo.
Expleuit nectum vitæ tibi circulus annum
Annua nec venit lux geminata tibi.
Parvula non paruum linquis virguncula luctum,
Confodiens iaculo regia corda patris.
Matris habens nomen, renouas de morte dolorem,
Post quam vixisti vix quadraginta dies.
Pectore nos mæsto lacrymarum fundimus amnes,
Tu nimium felix gaudia longa petis.

Hæc ibi, quorum si quis me rogaret auctorem, responderem (quod opinor ex musa consimili) Albinum Flaccum, dictum aliter Alcuinum, sicut & sequentis quod scriptum, cum primogenita filia eiusdem, eodem fermè tempore obijt, sic vt eius epitaphium ibidem inuentum habet versibus istis:

Hoc tumulata iacet pusilla puellula busto,
Adelaid amne sacro quæ vocitata fuit.
Huic sator est Karolus, gemino diademate pollens,
Nobilis ingenio, fortis ad arma satis.
Sumpserat hæc ortum propè mœnia celsa Papiæ,
Cum caperet genitor Itala regna petens,
Sed Rhodanum properans rapta de lumine vitæ,
Ictaq; sunt matris corda dolore procul,
Excessit patrios non conspectura triumphos;
Nunc Patris eterni regna beata tenet.

Duxit autem post obitum Hildegardis Luitgardem & alias, decedentibus ipsis, idem Carolus Magnus, in hoc planè seipso minor inuentus, cum nec his contentus, introduxe-fit concubinas——

Anno Christi 795. §. Probat quidem—aut audiatur digna—*adde*—quæ alij (vt dictū est superius) affigunt Leoni Magno. Ita inconstans mendacium inuenitur vbique——

Anno Christi 804. vltimo versu anni eius post illa postrema verba—hęc Lupus Abbas—*hæc adde*—Ceterum quod ad tempus eius obitus spectat, ipsum Albinū adhuc post hęc tempora fuisse superstitem, quæ de eo inferius asseruntur, affirmare nos cogunt contra ipsum Oderannum. Verùm de ipsius Albini ætate maximæ insurgunt difficultates, quādoquidem si ipse idem est, dē quo Beda meminit, planè centenariam ętatem longè excessisse, dicendū esset. Quamobrem illud potius asseruerim, aut illum Albinum cuius meminit Beda, alium omninò diuersum esse ab eo qui vixit sub Carolo Magno, eiusque hunc posteriorem fortasse fuisse discipulum, aut certè fatendū, non omnia, quæ tribuuntur Arbino, eius esse. Nos autem bona fide quæ accepimus, cusa illa damus——

Anno Christi 806. §. Quod rursum spectat ad commentum——*vsq; ibi*——Vrgentibus autem——*dele.*

Anno eodem §. Super omnia autem iubemus—*ibi*—S. Papæ—*corrige*—sancti Petri——

Ibi in margine, vbi dicitur PONTIFICVM—*corrige*—ROMANAE ECCLESIAE——

Anno Christi 811. in fine ipsius hæc adde—Quod autem Adelaidis, siue Adeleidis Pipini filiæ nuper mentio facta est, hic reddamus eius sepulchri epitaphium in monasterio S. Arnulphi Metis existentis:

Perpe-

Digitized by Google

Perpetualis amor capiendæ & causa salutis
Pectore quem vigili hoc properat facit.
Nosse cupis cur busta sacer numerosa tetentet
Hic locus, astrigeri qua patet aula poli?
Iste sacer domini qui post seruauit ouile
Legitimi fuerat germinis ante pater.
Cuius posteritas abauo confisa patrono
Hoc cupit in sancto ponere membra loco.
Pipini hic proles Adeleid pia virgo quieſcit,
Quam simul & reliquas S. tuere pater.

Ibidem & ſecundi Pipini huius aui filia Rothaides ſepulta hoc claret epitaphio, quó & genus texitur maiorum eius. Sic ſe habet:

Hic ego qua iaceo Rothaidis nomine dicor,
Qui genus excelso nimium de germine duco.
Nam mihi germanus gentes qui subdidit armis
Ausonias, fretus Carolus virtute Tonantis.
Pipinus est pater, Carolo de Principe cretus,
Aggarenum strauit magna qui clade tyrannum.
Pipinus proauus, quanquam audactior vllus.
Ast abauus Anchise potens, qui ducis ab illo
Troiano Anchise longo post tempore nomen.
Hunc genuit pater iste sacer Præsulq; beatus
Arnulphus, miris gestis qui fulget vtrq;,
Hic me spe cuius freti posuere parentes.

Porrò S. Arnulphi causa, facta est eius Ecclesia sepultura eius generis Regum Francorum, eorumque filiorum ——

Anno Christi 812. §. Ponitur hoc anno perperam —— *vsq; ibi* —— Ad hæc vltima tempora —— *dele.*

Anno Christi 813. §. Eodem quoque anno (vt dictum est) —— *in fine ipsius post illa verba* —— & laudē Dei —— *hæc adde* —— Quod autem errore factum est in priori editione, vt positū fuerit Concilium habitum ad Villam Theodonis, ante duo ista Concilia Moguntinum & Rhemense: hic corrigendum est, atque dicendum, primum quidem oportuisse celebrata esse dicta duo Concilia, deinde verò illud ad Villam Theodonis, eo quod Archiepiscopi Moguntinus & Rhemensis Aistulphus & Ebbo, qui interfuerunt Concilio celebrato in Villa Theodonis, post Hildebaldum Moguntinum & VValferium Rhemensem, qui interfuerunt dictis duobus Concilijs, sedisse legantur. Quod ex eo redditur exploratum, quod ambo hi, Aistulphus & Ebbo, nominati reperiuntur in quadam constitutione Ludouici Caroli Magni filij, quæ suo loco inferius recitatur, quam editam esse post duo illa dicta Concilia, nullum est dubium. ——

Anno Christi 817. §. Cæterum querela —— *ibi* —— non solum sub Leone —— *corrige* —— non sub Leone ——

Eodem §. vbi dicitur —— egregiè martyrium consummarunt —— *corrige* —— glorioſa claruerunt confeſsione. ——

DECIMVS Tomus ab 840. anno vsque ad 1000. salutis nostræ annum Gesta complectitur, quo tempore Syluester secundus huius nominis Pont. Max. & Otho Tertius Imp. ille Ecclesiam, hic regebat Imperium. Nihil autem in hoc Tomo agendum Auctor scripsit eiusdē Tomi Appendice, nisi vt quædā Historica adderentur annis 865. 945. 999.

Anno Christi 983. pag. 846. vers. 9. ibi —— Vrbanus Secundus —— *corrige* —— Victor Tertius.

Anno Christi 998. pag. 923. vers. 9. ibi —— His ita decursis, Imperator Romam versus dirigit iter —— quæ sequuntur vsque ad verba illa —— Quòd ad res Orientis —— sunt delenda, atque in locum suum in Tomum XI. transferenda; quorum loco ita ista sunt ponenda —— Inde ad Samnites se contulit, vt Principes Longobardos in officio contineret; tunc accidit, vt religionis ergò ad Casinense Monasterium se conferret, cui tunc præerat Ioannes vir egregiæ sanctitatis, cuius præfecturæ Diuinitus ipsi creditæ hic erat annus primus, quo & incipiebat secundus: de quo Leo Ostiensis: *Hic primo ordinationis suæ anno præceptum confirmationis ab Othone III. Imp. suscepit aureo sigillo bullatum. Quo etiam tempore idem Imperator hic per dies aliquos remoratus duas argenteas coronas obtulit B. Benedicto*] hæc Leo. Eodem quoque tempore idem Imperator Beneuenti cum esset, venit ad eum Hucbertus vir sanctissimus, electus Archiepiscopus Coloniensis, vt ex more inuestiturā acciperet, ratione feudorum, quæ idem Antistes ex fisco Regio possideret; qua accepta idem Romam se contulit, & pallium à Gregorio Papa suscepit. Testatur hæc Rupertus Abbas Tuitiensis in vita ipsius, qui cum dicat id factum triennio ante Othonis obitum, vtique ad hunc, vel potius sequentem annum sunt referenda. Quod ad res spectat ——

Tomo Decimo, hæ correctiones & additiones iussu autoris inserantur.

Anno Christi 844. in principio ibi —— Petrum nominauerat —— *adde* —— Verùm id factum primum ab Octauiano, qui vocatus est Ioannes XII. alij tradunt, vt suo loco inferius dicetur. ——

Eodem anno §. His omnibus finitis — *in fine ibi* — diuinitus allatũ miraculu — *his hæc adde* — Drogo autẽ Metensis Archiepiscopus reuersus ad suos, diem obijt, sepultusque est in monasterio S. Arnulphi, vbi & in eius sepulchro huiusmodi fuit epitaphium exaratum:

Conditur hoc busto Præsul Drogo marmore sculpto.
Spiritus in requie latus ouat Abrahæ.
Filius hic Magni Caroli fuit Imperatoris,
Vir pius & prudens, vel probitate cluens.
Aulæ regalis moderator, pastor ouilis
Metis, & Ecclesiæ iure pater patriæ.
Hic Præsul, præses, dominus, primasq; cis Alpes,
*Eius iudicio * paca fuit regio.*
Iste Glodesindis solenniter ossa leuauit,
Condigneq; loco condidit eximio.

Sed redeamus in Vrbem, ad res gestas ipsius Romani Pontificis — Pergit rursum Anastasius —

Anno Christi 845. §. Hodie Imperatores — *ibi* — illatum est — *adde* — sed quod ad tempus spectat, — *corrige* — vt loco annorum decem & nouem, ponas decem & septem: tot enim numerabis ex eodem auctore superius, cui consentiunt alij. —

Anno Christi 847. §. Cum iam satis — *ibi* — celebrandus — *adde* — At ex his quæ superius de eo dicta sunt, reperies eum sedisse annos quinque & menses quatuor —

Anno Christi 853. in principio — *ibi* — per annos sexdecim — *corrige* — per annos tredecim —

Ibidem vbi dicitur — sexagesimum nonum — *corrige* — sexagesimum sextum —

Anno Christi 853. §. Propè finem — *ibi* — tres Legati — *corrige* — quatuor Legati —

Anno Christi 865. §. in principio — *ibi* — mense Februarij — *corrige* — mense Ianuarij —

Anno Christi 866. §. Hoc eodem anno Nicol. — *ibi* — ad Henricum — *corrige* — ad Herardum — *& post sequentem versum* — *ibi* — Henrico — *corrige* — Herardo —

Eodem anno §. Remigius Lugdunensis — *ibi* — Hildegarius Met. Episcopus *corrige* — Meldensis Episcopus —

Anno Christi 867. §. Porrò manus — *ibi* — vndecima Nouembris — *corrige* — vndecima Decembris, & quidem secundum Frodoardum biduo ante obitum Nicolai: nam ipsum defunctum affirmat die 13. Decembris — *vsq; ibi* — sicque redditæ sunt succes —

Eodem anno §. Porrò Ioannes diaconus — *ibi* — suis datis literis ad Orientales — *corrige* — suo colloquio habito cum Orientalibus —

Anno Christi 870. §. Astitit huic Synodo — *adde* — seu potius Synodo Duziacensi, celebratæ anno sequenti Hincmarus iunior —

Anno Christi 873. §. Hoc pariter anno à Ioanne — *ibi* — Indictione quinta — *adde* — (aliâs sexta) Idibus Septembris —

Anno Christi 876. §. Petentibus autem Episcopis — *ibi* — Prothasius — *adde* — (aliâs Frotarius) vt supra Burdegal —

Anno Christi 882. §. Cum verò post Ioannis obitum — *ibi* — diebus tribus — *corrige* — diebus tredecim exæstuans —

Eodem anno paulò inferius. §. Porrò decepit plures — *ibi in fine* — assertio — *corrige* — negatio — Stephani —

Anno Christi 891. in principio. §. De hoc autem — *ibi* — Pontifice Stephano — *adde* — nisi intelligat de Stephano illo nequissimo, numero, septimo, dicto sexto — Marinus —

Anno Christo 901. §. Cum autem Princeps — *in fine ipsius post illa verba* — ita diutius permanentis — *hæc adde* — At ex epistola eiusdem Nicolai ad Romanum Pontificem scripta, cum ab exilio est reuocatus in suam sedem, quæ vna cum alijs eiusdem Patriarchæ epistolis ad nos ab Aloysio Lolino Episcopo Bellunensi missa est ex sua Bibliotheca Græcis libris opulenta, multa narrantur, quæ in recitatis desuper monumentis desiderantur, nimirum, antea à Zoe genitum filium, quã de matrimonio cum ea contrahendo, ea fuerint actitata. Insuper quod cum mirum in modum ijsdem nuptijs idem Patriarcha fuerit refragatus, ab eodem Imperatore fuisse legationem missam ad Romanum Pontificem, qui super eiusmodi matrimonium dispensaret; inuentumque tunc sedere Sergium, qui missa ea de causa legatione Constantinopolim, per eam idem quartũ Imperatoris contractum cum Zoe matrimonium ratum haberi voluit, curauitque vt eidem contradicens idẽ Patriarcha Nicolaus in exilium mitteretur; quod & factum est statim. Leges ista locupletius scripta in dicta eiusdem Nicolai Patriarchæ epistola ad Romanum Pontificem data, describenda, inferius suo loco, eo tempore, quo ipsa reperitur fuisse conscripta, anno videlicet Redemptoris nongentesimo duodecimo — Quod verò ad Theophanonem —

Anno Christi 912. §. Defuncto itaque Alex — *ibi* — quem cum — *dele* — cum — *sequenti versu ab illis verbis* — omninò errasse noscuntur — *vsq; ad illa verba* — Inter tutores — *dele.*

Eodem

Digitized by Google

Eodem anno §. In hunc vsque annum —— *ibi* —— duobus illis annis computatis — *corrige* — vltra quatuor illos annos —

Eodem anno §. Defuncto itaque Alexandro — *in fine ipsius post illa verba* — est numeratus — *adde quæ sequuntur* — Qui tunc quidem nō sede tantum potens, in quam anno superiori (vt vidimus) fuerat reuocatus, sed adhuc etiam administratione pollens Imperij ipse tutor Imperatoris, memor iniuriarum antiquarum, quas passus fuerat sub Leone à quo, suadentibus Sedis Apostolicæ Legatis, è throno depositus & in exilium missus fuerat: querelis plenam ad Romanum Pontificem scripsit epistolam qua cum exactè admodū rei tunc gestæ historiam narret, pluribus differit aduersus, quadrigamiam admittentes Romanos Pontifices, cuius causa, quod ipse eam non probaret, solum vertere coactus fuisset. Nacti nos ipsam ab Aloysio Lolino Episcopo Bellunensi rerum nostrarum studiosissimo vna cum alijs memoria dignis eiusdem Patriarchæ epistolis, hic describendā curauimus, sic se habet: *Sanctissimo Papæ veteris Romæ Nicolaus Patriarcha C. P. de Tetragamia à Romanis recepta.*

Anno Christi 916. in fine ipsius post illa verba — Ecclesias restaurauit, describitur — *adde quæ sequuntur* — Quod ad res pertinet Orientis, hoc anno qui numeratur 15. ab exilio Nicolai Constantinopolitani Patriarchæ, idem ipse vna cum Imperatore Legatos misit ad Ioannem Papam pro ineunda perfecta concordia cum Romana Ecclesia, deditque eis Epistolam ad eundem Pontificem, quam acceptam vna cum alijs ab Aloysio Lolino Episcopo Bellunensi amico nostro, hic describimus:

Ioanni beatissimo Papæ, &c. Vide App. Tom. II.

Quot, quantisq; ærumnarum fluctibus per 15. annos iactatti simus, &c:

Anno Christi 923. §. Eodem quoque anno Martij mensis die 26. — *corrige* — die 16. —

Anno Christi 932. in fine ipsius post vltima illa verba — in horrea Annalium infert — *adde quæ sequuntur* — sed locupletetur auctario, nempè Concilio Erpesfurt, alias Erfordiæ, hoc ipso anno celebrato, quod post cusum hunc Tomum accepimus: sic se habet:

Anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi 932. anno etiam Domini, &c. Vide To. II. Conc. Coloniæ editorū.

Anno Christi 933. §. Hic mirari non desino — *ibi* — Rhemensi Archiepiscopo — *corrige* — Rhemensis Archiepiscopus —

Anno Christi 936. §. Eodem quoque anno moritur intrusus — *ibi* — ex quo necesse est erroris arguas — *sic corrige* — secundum eorum sententiam ——

Anno Christi 950. §. vlt. — *ibi* — annos decem, & nouem — *corrige* — viginti duos —

Anno Christi 951. §. vlt. — *ibi* — Eadmundus — *corrige* — Eadredus — *sic & in fine.*

Anno Christi 954. §. At non hic finis —— *ibi* —— pulsus est —— *corrige* —— qui pulsus iam antea fuerat ——

Anno Christi 955. in principio ibi —— annos decem, menses & dies decem — *corrige* — annos nouem, menses septem, dies decem ——

Anno Christi 964. Sed quod in his — *ibi* — 64. — *corrige* — 63.

Anno Christi 965. §. Leo autem — *in fine* — & quodam — *dele hæc verba.*

Anno Christi 967. §. vlt. — *ibi* — annos decē & septem — *corrige* — annos duodecim —

Anno Christi 968. §. Sed cur —— *ibi* —— non —— *corrige* —— nunc ——

Anno Christi 975. §. Quō ad res —— *ibi* —— annos sex — *corrige* — annos quinque, vel si sex (vt alij volunt) in sequentem annum reijciendus eius est obitus —

Anno Christi 981. in principio ibi — sponte se abdicauit —— *corrige* — qui sponte se abdicarat, moritur ——

Anno Christi 984. §. CONSTAT NIMIRVM — *in fine post illa* — sed mendosè nonnihil — *adde* — vt manifestè appareat loco anni 84. legendum 85. & loco Indictionis 12. legendum 13. vt conuenire Ioannis Papæ sedis tempori possit. — Eodem anno ——

Anno Christi 986. Hoc eodē anno Aligernus — *ibi* — mentio habetur — *adde* — ita quidem in cuso codice; in antiquitus autem scripto Casinensis monasterij leguntur eodem lib. 2. cap. 12. *Manfio 28. Abbas sedit annos vndecim. Iste fuit consobrinus Pandulphi Principis, qui cum eo tempore, quo Aligernus Abbas defunctus est, monasterio sancti Magni iuxta Fundanam ciuitatem posito præesset, propinquorum Principum fretus auxilio, Abbas Casinensis à pluribus Fratribus subrogatur: non enim omnium huius loci monachorum consensu cœnobij huius Abbatiam adeptus est. Vnde factum est, vt nonnulli de prioribus huius monasterij Fratribus potius hinc egredi, quam manere sub illo eligerent. E quibus Ioannes Beneuentanus, qui postmodum Abbas extitit, vnus fuit, alter verò Theobaldus nihilominus postea Abbas effectus. Dominus etiam Lutius de religiosis huius loci monachis ac prioribus vnus: necnon & quinq; alij, quorū nomina non recoluntur. Ex quibus omnibus tres priores Hierosolymam, quinq; verò alij in Lombardiam profecti sunt. Quos cum ob maximam huius loci reuerentiam Hugo Marchio nimis honorificè suscepisset, ex eius largitione & concessione quinq; monasteria in illis partibus construxerunt;*

ibiq;

ibiq; iuxta traditionē huius monasterij monasticum ordinem instituerunt. Ex cuius etiam Marchionis dono duæ hic argenteæ coronæ habentur. Porrò de Hugone isto inferius eius obitus tempore plura dicturi sumus. Manso autem quas dederit pœnas—

Anno Christi 990. §. Eodem anno celebratur in Gal—*ibi*—Gisleberti—*corrige*—Adalgerij—

Anno Christi 991. §. Hoc ipso anno qui numeratur—*ibi*—Poloniæ—*corrige*—Bohemiæ—

Anno Christi 995. §. Hic spectare licet—*ibi propè finem*—proximè dicturi sumus—*hic hæc addas*—At hic recitanda est eiusdem Gerberti epistola, quę hoc ipso tempore esse scripta cognoscitur, nempè post adiudicatam à Leone Apostolicæ Sedis Legato Rhemensem Sedem Arnulpho. Accepimus eam Parisijs missam à nostri amantissimo Nicolao Fabro, ex qua etiam colligitur eius testificatione, eundem Gerbertum post Leonis sententiam, ad Synodum prouocasse, cuius adhuc iudicium sibi expectandum esset. Ex eadem quoque intelliges, quibus se artibus insinuaret Ottoni Imp. & Adelaidi Agg. soceris Roberti Regis Francorum, cuius magister ipse fuisset. Scripta est epistola ad Adelaidem Imperatricem: his verbis: *Domina & gloriosa Adelaidi Regina, &c.*

Vide App. Tom. II.

VNDECIMVS Tomus qui an. 1605. prodijt, ex Typographia Vaticana, Romæ, & Coloniæ ab anno Redemptoris 1001. exordium sumens ad annū se 1100. exclusiuè extendit, continens annos 90. nouem. Appositus est ad calcem Libri Tractatus Humberti Siluæ candidæ Episcop. S.R.E. Card. De Azymo, & Fermento. Adiectæ sunt præterea quorundam Locorum additiones, elucidationes, & emendationes, tam huius, quàm præcedentium Tomorum, prout numerus illis additus docet.

Quæ in hoc Vndecimo Annalium Tomo addenda, vel corrigenda ab eodem Auctore ponuntur, hæc sunt.

Anno Christi 1002. §. Aderat Comes—*ibi*—haberi contingat—*hæc adde*—sed iam hic cuncta quæ de eo reperimus digna memoria, describamus. At primum scias, ex ijs, quæ ex Petro Damiani dicturi sumus, quod ista quæ modo ex Sigeberto sunt narrata, fide minuuntur. Siquidem ante Ottonis obitum, Hugonem esse defunctum, ab eodem Petro, qui hoc ipso seculo vixit, asseritur. Quod & perspicuè ex antiqua inscriptione ad eius sepulchrum posita demonstratur, dum non hoc anno, quo posuimus secuti Sigebertum, eundem Hugonem mori contigit, sed superiori, qui est Redemptoris 1001. Sicque ex Petri scriptis, quæ post hæc cusa ad nos peruenerunt, ista corrigimus. Sed & ex eodem probatæ fidei auctore, quæ de hoc ipso Hugonæ memoriæ prodidit, hic describamus. Ipse quidem in epistola, quam scripsit ad Godefredum Tusciæ Marchionem, eiusdem Hugonis posteà successorem, hæc de eodem Hugone habet, dum ad eius sequenda vestigia sic cohortatus est eum: *Vt autem domesticum tibi, &c.*

Vide App. Tom. II.

Anno Christi 1003. §. Ad hæc tempora spectant—*ibi*—Quod enim anno—*vsq; ad illud*—subijcit istis—*sunt delenda cum citationibus in margine positis.*

Anno Christi 1054. §. Leo Papa inquit—*post illa verba*—dies octo—*adde ista*—Porrò in eius sepultura duo versus isti legebantur inscripti.

Victrix Roma dolet Nona viduata Leone,
Ex multis talem vix habitura patrem.

Anno Christi 1061. §. In principio—*post illa verba*—& menses sex—*adde quod sequuntur*—Petrus Damiani in epistola ad Mainardum Vrbinatem Episcopum, de eodem Nicolao II. Papa hæc præclara admodum narrat: *Porrò Mainardus Siluæ candidæ Episcopus mihi retulit, quia Nicolaus Papa piæ memoriæ, qui ante triennium ex hac in Domino luce quieuit, nunquam in toto anno prætermittebat diem, quin pedes duodecim pauperibus semper ablueret. Quod si facere, per totum non occurreret diem, lucidum pietatis opus explebat in nocte.* Hæc Petrus. Porrò post tres ferme menses vacationis—

Vide plura & in App. Tom. II.

Quod exciderat, hic reponendum est. Anno Christi 1038. §. Cæterùm etsi—*in fine post illa postrema verba*—animo reuoluentes—*adde quæ sequuntur*—*Quod spectat ad res boreales, hoc ipso anno, nobilis Ecclesia Polonoum magnopere fluctuauit, &c.*

Anno Christi 1083. §. Inter hæc autem cum—*ibi*—idem Leo Ostiensis—*adde*—enarrat. Sed prius de rebus gestis aduersus Northmannos habet ista—Hoc audito—*quæ media intercedunt verba huc usq; deleto.*

Anno Christi 1049. pag. 167. v. 10. ibi—Synodum magnam Rhemis cum Galliarum Episcopis habuit—*hæc adde*—Hic siste gradum, Lector. Contigit enim post hæc cusa, sed cum

Typo-

Digitized by Google

Typographus adhuc laboraret in editione Indicis, ad nos perferri ex Rhemensi Ecclesia ipsius Rhemensis Concilij integra Acta, ab auctore eius temporis, qui vidit, quam fidelissimè scripta, quæ præcedunt Gesta pontificia, ante Synodū in dedicatione solemni Rhemensis illius Ecclesiæ, in quam venerandum S. Remigij Francorum Apostoli corpus est delatum atque reconditum, per eundem Leonem Papam, ea de causa potissimum ex Italia in Gallias redeuntem, feliciter habita. Omissis igitur quæ præfatur auctor & pluribus narrat de eadem basilica sæpius restituta, à creatione Leonis Papæ, quam obiter tangit, reliqua hic reddimus, *Defuncto*, inquit, *Papa Damaso, qui in ciuitate Brixenorum.* Vide App. Tom. II.

DVODECIMVS Tomus in Typographia Vaticana Romæ primum excusus est anno 1607. & iam Moguntiæ Exordium sumens ab anno Christi 1100. complectitur sæculum duodecimum.

† De Chronologia verò, quam Baronius Card. est secutus in tanto opere texendo. Vide in verbo, Chronologia.

Romæ autem primò hi Tomi, deinde Antuerpiæ, denique omnes simul recogniti, & suo loco interpositis Appenæicibus prodierunt hoc anno Dom. 1602. Venetijs ex officina Scoti: Moguntiæ apud Balthas. Lippium, sumptibus Ioannis Gymnici & Antonij Hierat.

Porrò primi Annalium horum Tomi iamdudum à Francisco Panigarola Episcopo Astensi, & à Francisco Maria Tarusio, qui deinde Archiepiscopus, & Cardinalis est creatus, Italicè, denique omnium decem Tomorum Epitomen Latinam protulit Ioan. Gabriel Bisciola, Polonicam autem Petrus Scarga Societatis nostræ. Vide in verbo, Ioan. Gabriel Bisciola, & in verbo, Petrus Scarga. Valentinus autem Leuchtius idem Germanicè nunc præstat.

Epistola Paræneticа quam scripsit ad Venetos reperitur excusa Moguntiæ apud Albinum. & Augustæ Vindel. apud Georg. VViller. an. 1606.

CAESAR Bottonus de Iubilæo Italicè. Placentiæ apud Ioannem Basacium anno Domini 1589.

CAESAR Calderarius, quem alij scribunt Calderinum, Vicentinus Canonicus Regularis Lateranensis Conceptus (vt vocant) scripturales Italicè emisit in Psalmum *Miserere*, quos ille 34. lectionibus explicuerat, in AEde Annunciatæ Virginis Neapoli, an. 1583. & in Canticum eiusdem B. Virginis. Addidit Trophæum crucis. Venetijs apud Dominicum Farrum, anno 1594. Quin & ijdem Conceptus Scripturales Ticini apud Andream Vlanum prodierunt, an. 1594. Et in Psal. *Miserere*, ibid. apud eundem, an. 1591.

CAESAR Franciottus, Lucensis, Italus, Ordinis Regularium Presbyterorum S. Mariæ Curiæ Laudini, quæ AEdes Lucæ Etruriæ Ciuitatis Reipub. Lucensi subditæ sita est, pias edidit Meditationes ad Sanctissimæ Eucharistiæ Communionem spectantes, idque lingua Patria, & eleganti. Tres verò huius Operis sunt partes. Prima continet Dominicos dies ab Aduentu vsque ad ipsum Pascha. Secunda à Paschate vsque ad Aduentum. Tertia ad omnes Sanctorum dies Festos, cum obseruatione rerum magis notabilium. Inscriptæ sunt Italicè: *Pratiche di Meditationi sopra gli Vangeli correnti cosi per auanti, come dop po la Communione.* Prima pars primò Neapoli, anno 1600. deinde Ferrariæ auctior, deinceps item Brixiæ, at & Gallicè Parisijs prodijt. Scripsit quoque, atque emisit alterum Opus ad Communionem quidem, sed non ad Euangelia spectans. Senis anno 1604. Duodeuiginti item Dissertationes, siue (vt vocat Italicè) Discursus De Veritate, qua varias Veritatis species expendit. Lucæ anno 1603. Demum, librum prænotatum: *Peccator ad pedes crucifixi*; idque Italicè. Iam verò præ manibus habebat, Apparatum de Vita, & moribus eorum, qui sæpius, quàm singulis Dominicis diebus communicant.

CAESAR Lancea, Patauinus, Ord. Minorum, præter quædā Logicæ Aristotelis quæ est interpretatus, & præter Quæstionem de Reactione, scripsit De Sacrificio Missæ. Henr. Villot. & ante illum, Tossiniacensis.

CAESAR Raus Alexanensis, quæ Ciuitas est sita in tractu Tarentino Regni Neapolitani, scripsit Inuectiuas, Orationes, Discursus, quibus & vitia reprehenduntur, & ad morales virtutes, scientias, & artes liberales, homines accenduntur. Venetijs apud Damianum Zenarum, an. 1587.

CAESARII Episcopi, Sedati, & aliorum Epistolæ in Tomo 5. Antiquæ lectionis ab Henrico Canisio Ingolstadij an. 1604. editæ.

CAESARIS Delphini, Physici Parmensis Mariados, lib. 3. ad Gulielmum Bauariæ Ducem. Venetijs apud Bernardinum de Vitalibus an. 1539.

CAESA-

Digitized by Google

CAESARIS Euoli Neapolitani de Diuinis attributis quæ Sepher ab Hebræis nuncupantur liber prodijt Venetijs apud Zilettum, an. 1573.

CAESARIS Lambertini Tranensis Tractatus de Iure patronatus, Liber primus, *Basilica S. Hieronymi Lambertina* nuncupatus, Venetijs.

CAESARIS Petri Michaëlis Delphini, De Summo Romani Pontificis principatu, & de proportione Papæ ad Concilium. Mariados lib. Venetijs, an. 1552. fortè idem qui supra Cæs. Delphini.

Anno Dom. 670. Tritem.

CAESARIVS Arelatensis Vrbis Episcopus, vir (vt habet Gennadius in Catalogo) sanctitate, & virtute insignis scripsit egregia, & grata valde, & monachis necessaria Opuscula. De gratia quoque & libero arbitrio edidit testimonia diuinarum scripturarum, & Sanctorum Patrum iudicijs munita, vbi docet, nihil hominem de proprio aliquid agere boni posse, nisi eum diuina gratia præuenerit. Quod opus etiam Papa Felix per suam epistolam roborauit, & in latius promulgauit. Floruit hic eo tempore, quo & Faustus, Anastasio Remp. gubernante. Ita Gennadius. At Suffridus Petrus in Præfationem Gennadij notat, scriptorem hunc (nimirum Cæsarium) in vulgatis, vt & in quibusdam m.s. codicibus, non haberi, quem & medicamenti gratia (inquit) Gennadio infartum esse creditur: certo autem certius est, hunc scriptorem ad Catalogum Gennadij nõ pertinere, cum eum constet, astipulante etiam Tritemio, præsediſſe in Synodo Arelatensi, floruisse etiam potissimum circa an. 670. Cum Gennadius ipse nõ peruenerit vltra annum 490. Ex quo etiam falsum esse deprehenditur, quod in textu dicitur, cum eodẽ tempore floruisse, quo Faustus, nec obstat, quòd eum referat Honorius: nam & Honorij ætate codices deprauati erant. Vide in verbo, Gennadius presbyter, & in verbo, Eusebius Emissenus.

CAESARIVS alter capita quędã Ecclesiastica scripsisse dicitur à Photio in sua Bibliotheca Græca, qui de eo sic habet Græcè quidem, sed nos ita illum vertimus. *Perlectus etiam à me est Cæsarij liber, in quo capita Ecclesiastica continentur, in duas quasi partes diuisus, quarum altera, verborum explicationes, altera interrogationum responsiones viginti atq; ducentas complectitur. Cæterùm præclarus ille vir mihi videtur iuueniliter admodum circa vocum origines turgescere, & quodam modo inter prophanas disciplinas, & nostram sapientiam lasciuire: subinde tamen vereri (vt paucis, quod volo complectar) ne sui ingenij quasi impetu raptus rubore perfundatur. Nihilominus & est in sua elocutione dilucidus, & perspicuus, quamuis sæpius in poëticis verbis nouandis quodammodo ludat, & communem verborum constructionem prætergredi curet. Vbi tamen non longè hac in re excedit, & quædã in eo desiderantur, quæ ad accuratam dogmatum explicationem pertinent. In interrogationibus autem, & responsionibus modum non seruasse videtur, cum personis sermonis figuram plus æquo altiorem attribuerit. Huius libri Auctorem ferunt Gregorium cognomento Theologum, qui fratrem suum ita clarescere voluerit.* Hæc Photius.

CAESARIVS Gregorij Theologi frater —— adde —— scripsit varia, & contra Græcos. Suidas. Quæstiones 200. Theologicæ, & Physicæ, Græcè extant manuscriptæ. Eiusdem Dialogi *sunt impressi cum Operibus Nazianzeni.* Sed Ioanne Leunclaio hæretico interprete, an. 1571.

An. 1220.

CAESARIVS Heisterbachcensis, Ordinis Cistercienſis, Agrippinæ Coloniæ, si non natus, certè educatus, scripsit, quæ Tritemius de eo recenset opera. Extat in Tom. 6. Surij de vitis Sanctorum die 7. Nouembris, nimirum de vita S. Angelberti, siue Engelberti Archiepiscopi Colonienſis, lib. 2. Commentariorum autem in Eccleſiaſt. lib. 9. reperiuntur Coloniæ m.s. cum verò libri illi 12. Historiarum memorabilium sui temporis, quas quidem Tritemius vocat, *Opus prolixum de miraculis, & visionibus diuersis*, non semel recusum fuisset, tandem & à Tilmanno Brendebachio V. C. & ab alijs recogniti sunt, & emendati editi Coloniæ Agrippinæ in officina Birckmannica an. 1599. Legat verò pius Lector Præfationem hisce libris in hac postrema editione præfixam, qua & Auctor ab Hæreticorum morsibus vindicatur, & quinam è priscis Patribus hoc in genere scribendi laborarunt, piè, docteque ita disseritur, vt eadẽ opera constet vberior istius Operis vsus. Quin & vita Cæsarij quàm breuissimè his libris adtexta est. Porrò Cæsarius hos libròs conscripsit tempore Honorij III. anno Domini 1222. qui fuit Cæsario annus 22. à susceptο (vt vocant) habitu, & Regula monasticæ professionis. Scripsisse quoque fertur in Euangelia Dominicalia libros duos, quorum initium fuerit, *Botrus Cypri dilectus.* Et in Euangelia de Sanctis, lib. 1. *Dominus, ac Saluator noster.* Sermones item ad Nouitios.

CAESARIVS Heisterbarchenſis —— adde ad finem —— Cæterum & libri illi 12. Historiarum memorabilium sui temporis, recusi sunt Antuerpiæ apud Nutium, anno Domini 1605.

CAESARIVS, non is, qui Arelatensis Episcopus fuit, at alius qui circa an. Dom. 670. in Lirinensi Cœnobio Monachum, ac deinceps Abbatem, sub Regula D. Benedicti egit,

quod

quod patet ex ipsius scriptis. Creatus est Episcopus Arelatensis ob præclaras virtutes, & singularem doctrinam. Augustini enim, Gregorij & Isidori dicta allegat. Scriptorum etiam eius meminit identidē venerabilis Beda in suis scintillis, seu Locis communibus. Huius Habemus Homilias quadraginta sex. Quæ sunt: In Quadrag. ad Populum, Hom. 1. De Pascha, Hom. 5. Homilia prima ex his Apostoli verbis. *Cuius opus manserit, mercedem accipiet, si cuius opus arserit, detrimentum patietur.*

2 De Eleemosyna.
3 Admonitio, per quam docemur, vt cogitationes turpes declinemus, & quæ sanctæ sunt, Dei adiutorio in corde seruemus.
4 De diligendis inimicis.
5 Admonitio, per quam suadetur populo, vt dum Diuina celebrantur mysteria, in Ecclesia fideliter expectet.
6 Admonitio, vt pro capitalibus criminibus, sine aliqua dissimulatione ad medicamentum pœnitentiæ recurratur.
7 De eadem re admonitio.
8 Admonitio, vt pro salute animæ, aspera prædicatio non modo non respuatur, sed ardenti etiam desiderio requiratur.
9 Admonitio ad illos, qui eleemosynas frequentius faciunt, vt tamen & rapinas exerceant, & adulteria quotidiana committant.
10 Admonitio de libris SS. Patrum antiquorum excerpta, vt qui se crimina capitalia fecisse cognoscat, ad pœnitentiæ medicamenta sine dissimulatione aliqua cōfugiat.
11 Exhortatio ad fratres.
12 De eo, quod scriptum est in Euangelio *Regnum Dei intra vos est*, vt inter animam & carnem iusto iudicio iudicetur, & nunquam contra Dominum murmurantes, pacem cum ipso habere possimus: & quomodo iustitiam, & pacem vel gaudium habere possimus.
13 Admonitio ad populum, vt lectiones Diuinas audire studeat, hoc cibo, & potu animam reficiens; vbi & de similitudine culturæ terræ, vt sic excolamus animam: De purgandis item vitibus, vel oliuetis, & de agro mundando spinis, atque lapidibus, vt vberrimos edant fructus: & de tribus possessionibus, Virginum, Viduarum, & Coniugatorum.
14 De dilectione parentum, & de decimis.
15 De misericordia Diuina, & Humana, quòd ideo Deus pauperes in hoc mundo esse permiserit, vt diuites haberent, vnde peccata sua redimerent.
16 De erepto Energumeno.
17 De similitudine vlmeæ arboris, & de vitæ.
18 De eo quod dicitur, *Frange esurienti panem tuum*: & quòd melior est eleemosyna, quàm ieiunium, & vt peregrini vel in vno angulo domus excipiantur, vilibusque ac veteribus vestimentis tegantur.
19 Pro his, qui in Cœnobijs sunt, doctrina Abbatis Macharij.
20 Ad Monachos.
21 Ex Sermone S. Augustini, ad Monachos.
22 Vt Sacerdotes prædicationi insistant.
23 In verba illa Apostoli; *Videte vocationem vestram.*
24 De ijs, quæ monasticæ professioni sunt propria, & de Vocationis istius fructu: Quò item referuntur sequentes Homiliæ à 25. vsque 28. inclusiuè; & 32. vbi de humilitate, & obedientia.
29 Admonitio de oratione, vel sermonibus otiosis.
30 De genibus flectendis in oratione, & de lectionis, & orationis fructu.
31 In illa verba Apostoli: *Quia nemo sibi viuit, &c.* vbi de vitæ exemplo.
33 De Litania.
34 De duodecim remissionibus peccatorum.
35 De die Iudicij.
36 De Eleemosynis.
37 De Decimis.
38 De Pœnitentia: De qua item agitur in sequenti Homilia: Et Quadragesimæ fragmentum.

CAIETANVS. Vide in verbo, Thomas Caietanus.

CAIVS Batius de vita Adriani VI. Pontificis.

Digitized by Google

Item de miraculis, quæ in Pannonia visa sunt.

CAII Batti Epist. è quibus Miracula, quæ contigerunt in Pannonia Romæ, anno Domini 1514.

CAIVS Macedo, Apostolorum hospes, de quo Actorum 19. Et Paulus, cap. 16. epist. ad Rom. fuit Ephesinæ Ecclesiæ post Titum Pauli discipulum Episcopus, si Dorotheo Tyrio credendum esset. Quem item testatur Athanasius in Synopsi scripsisse apud Ephesum ex ore Ioannis Apostoli Euangelium, quod secundum Ioannem inscribitur. At Simeon Metaphrastes in vita Ioan. Euangelistæ memoriæ prodidit, Prochorum Apostolicum Diaconum hoc ipsum Euangelium in Insula Pathmos dictante Ioanne, literis mandasse.

CAIVS sub Zephyrino Romanæ Vrbis Episcopo, id est, sub Antonino Seueri filio, disputationem aduersus Proclum Montani sectatorem valde insignem habuit, arguens eum temeritatis super noua prophetia defendenda. At ante Hieronymum, Eusebius ita scripsit. *Disputatio porrò Caij viri eloquentissimi Romæ, Zephyrino Ecclesiam regente, contra Proclum Phrygum erroris propugnatorem habita ad nos peruenit.* Vide Tom. 2. Annal. Cardin. Baronij sub an. 211.

CAIVS Papa, qui Diocletiano, & Max. Imp. rexit Ecclesiam, natione Dalmata, & ipsi Diocletiano affinis, sub quo & martyr factus, quædam edidit Decreta, quæ præter alios eorum scriptores 1. Tomo Annal. Baronius Card. sub an. 654. duodecimum autem Pontificatus eiusdem Caij, inserit.

CAIVS Marius Victorinus, Afer, Rhetor sui temporis eximius, & ob præstantiam artis suæ statuâ in foro Traiani promeritus, præter illos tres libros, quos aduersus Arium more Dialectico conscripsit valde obscuros, & vix doctissimis peruios, edidit Commentaria in Apostolum: sed quod occupatus esset in eruditione secularium literarum, scripturas Sanctas ignorauit, vnde non potuit, quamuis eloquens, de his benè disserere, quæ nescivit: sed & hexametro versu cecinit Machabeæ matris, ac septem filiorum eius, agonem, cuius initium est: *Rex fuit Antiochus Syriæ ditissimus olim.* Multa de eius plausibili ad Christum conuersione refert Augustinus in lib. 8. Confessionum, cap. 2. claruit Romæ sub Constantio principe, Rhetoricam docens circa an. Dom. 360.

CALENDARII Gregoriani, hoc est à Gregorio XIII. Pont. Max. editi, Apologia extat à Christophoro Clauio Societatis nostræ emissa in lucem Romæ, qua etiam Mæstlini hæretici turpes errores refellit. Castigatio item eiusdem Clauij contra castigationem Iosephi Scaligeri. Ea porrò Clauij castigatio edita est Romæ paucissimos ante annos. Vide reliqua Opera eiusdem Clauij in verbo, Christophorus Clauius. Quin & eiusdem Kal. Romani à Gregorio XIII. restituti explicatio, Auctore eodem Christophoro Clauio Bambergensi. Accessit confutatio eorum, qui Kalendarium aliter instaurandũ esse contenderunt. Venetijs apud Societatem an. 1604.

CALENDARIVM Romanum perpetuum à Petro Ruysio de Visitatione, Presbytero Toletano, Ord. S. Francisci de Paula, cum correctione Calendarij Gregoriani, in quo ordo recitandi Officium Diuinum in perpetuum curiosè (vt illemet scribit) proponitur. Romæ an. 1593. ex Typographia Vaticana.

CALISTVS II. Guido antea vocatus, Gulielmi Burgundiæ Comitis filius, Burgundus, ex monacho Monasterij de Falleri in Gallia congregationis Cluniacensis, & ex Archiepiscopo Viennensi in Gallia, Kalendis Februarij, anno Christi 1119. Indictione 12. Gelasio II. Pont. Max. successit. Scripsit autem De miraculis S. Iacobi Apostoli, lib. 1. qui penè totus extat apud Vincentium Bellouacensem in Speculo Hist. lib. 26. à cap. 30. ad 42. De obitu, & vita Sanctorum, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Cuius quædam extant in Bibliotheca Casinensi. Decreta eius aliqua cum cæterorum Pontificum decretis sunt excusa Coloniæ, Fertur & illius esse liber, qui prænotatur Thesaurus Pauperum. Porrò hic Pontifex cernitur habitu Pacis, imaginem pictam in tabula, manibus tenens, quoniam, ipso curante, inter Ecclesiam, & Imperium insignis illa pax coijt, post annos plus minus quinquaginta, quibus inter Gregorium VII. Pont. Max. & Henricũ IV. Imperatorem discordia ingens, ob sacerdotiorum collationes, excitata fuerat. Itaque anno 1122. Nono Kalend. Octobris VVormatiæ Henricus Imp. cum toto exercitu suo, in communionem Ecclesiæ, fidemque receptus est, magna cum demissione animi, iure Episcoporum, Abbatumque instituendorum, quod nunquam se remissurum statuerat, dimisso in perpetuum in manus Ostiensis Episcopi Lamberti, quia postea Papa Honorius II. est dictus.

CALISTVS Neapolitanus Theologiæ Professor, Ord. Minorum, scripsit libellum

de tri-

de triplici statu animæ humanæ, iuxta principia Theologorum, & Philosophorum. Petrus Rodulphus Tosiniacensis historia Seraphica. Editus est autem Romæ apud Ioan. Marinellum, an. Dom. 1588.

CALLISTVS Placentinus, Canonicus Lateranensis, homo doctus, & pius, & inter Italicos concionatores suo tempore præcipuus, commentarios edidit in Aggæum Prophetam, à se pro concione explicatum; item Commentarios in Ioannem, atque enarrationes in Euangelia Quadragesimalia; quibus adiecit volumen exiguum de locis Palæstinæ, quos Diuinæ literæ continent, addita Geographica tabella, quæ totius Operis à se descripti delineationem oculis repræsenter. Edidit quoque Opus Chronicon super quatuor Euangelia instar Ephemeridis, in quo diligentem supputationé temporum, ac dierum collegit, quibus Dominus Iesus peregrinatus est in mundo, annotans, annos, ac dies, in quibus acta sunt singula, quæ gessit, & locutus est Christus, & potissimum à baptismo vsque ad Ascensionem. Opus sic incipit, *Cum Christiana professioni*. Claruit an. Dom. 1540. Præter illa verò, quæ refert Sixtus Senensis, edidit etiam Dialogos centum, de verbo increato, & incarnato. Sed Italico Sermone, & contra Lutherum De libero arbitrio atque necessitate bonorum operum.

CALNENSIS Synodus in Anglia, an. 979. habita, cum clerici aduersus S. Dunstanum raclamarent ob pulsos ipsos, & subrogatos loco ipsorum monachos. De hoc conuentu ista apud Matthæum VVestmonasterienſem: Alia Synodus Calnæ constituitur, vbi cum in cenaculo, absente Rege propter imbecillem ætatem, considentibus totius Regni Senatoribus magno conflictu hinc inde allegantium res ageretur, & Dunstanum quasi Ecclesiæ murum multorum iacula conuitiorum impeterent, nec vincerent, solarium subito totum, quo considebant, cum asseribus dissoluitur, & trabibus; omnibusque interim truculenter elisis, solus Dunstanus stans super vnam, quæ superstes erat, trabem, absque læsione euasit. Cæterum omnes partis aduersæ, vel exanimati sunt, vel languore perpetuo sunt detenti. Hoc miraculum contulit pacem B. Dunstano, & monachis ab impetu clericorum, & aliorum gratia hæc, & similia, operante Diuina. Hæcipse recensét anno Domini 975. cuncta in vnum iungens. Eadem Auctor in Appendice ad Bedam. Et Osbertus in vita Dunstani, vbi non solum ipsum Dunstanum saluum factum, sed omnes qui suarum essent partium tradit. Duuſt. de Gestis Angl. lib. 2. cap. 11.

CALOGERVS Iacobus, monachus, Græcus, qui ambigitur, num. S. Basilij, an Benedictinus monachus fuerit, vir pius, & doctus, scripsit quosdam Sermones Græcos qui in Italia præcipuè verò in Casinensi Bibliotheca m.s. asseruantur, nempè, De Conceptione B. Mariæ, De duodecim tribubus Israel. De Conceptione & Generatione eiusdem. De loco dicto, Sancta Sanctorum. Arnoldus Vuion.

CAMALDVLENSIVM Historiarum libri tres Augustino Florentino monacho Camaldulensi Auctore 1575. Florentiæ ex Bibl. Sermartelliana.

CAMARIOTI Cauon Carmen Iambicum De Christo, & eius Cruce, Græcè manuscriptum extat in Bibliotheca Regis Gallorum.

CAMILLI Cautij scholia pro religione, quibus præcipuè omnis adorationis sanctissimæ Eucharistiæ difficultas explicatur. Venetijs 1569. Extat autem eius Tractatus de Pensionibus, inter Tractatus Iuris editos Venetijs, num. 15. pag. 1. fol. 534. is verò fuit Patauinus.

CAMILLVS Cæsareus Ebolitanus, Ord. Minorum, scripsit de Christiana amicitia Italicè. Tosiniacensis hist. Seraphica.

CAMILLVS Peregrinus vtriusque signaturæ Referendarius, Romæ edidit an. 1596. apud Hieronymum Franzinum, vitas Summorũ Pontificum à Christo Iesu ad Clementem VIII. Latinè atque Italicè, simul cum effigiebus eorundem, Addidit leges de electione Summi Pontificis.

CAMILLVS Campegius Papiensis, siue (quod est idem) Ticinensis, Ordinis Prædicatorum, & hæreticæ prauitatis Inquisitor, edidit Romæ Notationes ad Tractatum Zanchini Vgolini Ariminensis, De hæreticis, elaboratas, quæ vna cum eodem Zanchini opere prodierunt.

CANDELABRVM Aureum à Martino Alphonso Viualdo compositum, quoniam sæpius est editum, denique anno 1602. expurgatum prodijt Venetijs apud Georgium Variscum, & Coloniæ. At cùm Operis alioquin perutilis expurgatio prioribus editionibus non sit adiuncta censura, hic inseretur, quæ nouissimè prodijt, quæ quidem pertinet ad omnes editiones, siue impressiones, quæ ante annum hunc 1602. fuerunt euulgatæ. Censura autem hæc est.

In frontispicio, seu inscriptione dele verba. *Quàm vtile Catholica Ecclesia hucusq; fuerit duodecima hac editio demonstrat.*

In expurgat. mutata est epistola dedicatoria, & apposita alia directa ad Clementem VIII.

Item abrasa est Bulla Cœnæ Domini cum eius expositione, & loco eius apposita illa de an. 1600. cum alijs præfationibus, & expositionibus.

In Epistola, seu prologo fol. 1. fac. 2. num. 4. vbi ait *à Papa tanquam à Papa* adde *in materia fidei* & sequere) diffinita reperies, &c.

Fol. 14. num. 13. vbi ait *Digestum nouum.* adde *Infortiatum*, sequend. librum Authent.

De Sacramentis in genere. Titulo Primo.

Fol. 1. num. 2. in fin. §. dele. *& est totus tit. C. &c.* vsque *puteum* incluſ. & loco dictorum verborum pone, *& vt test. Authent. Sacramenta puberum, C. si aduersus venditionem.*

Fol. 12. num. 8. vbi ait: Quæritur in quo differant, dele totum quod sequitur vsque *resolutiuè ergo*, (& *loco ly ergo dele.* & pone, *respondeo*, & sequere) *Sacramenta veteris.*

Fol. 14. num. 9. §. 2. differunt in medio. dele verba, *in resurrectione generali*, & sic vnientur verba, *& ita, (ad) baptizati anima, §. nono quod quamuis*, in medio vbi ait: *Sacramentorum ſit coniunctio*, adde post ly *ſit, talis*, vt dicat talis coniunctio. §. 27. quod conficiens vbi ait, alia sex Sacramenta, dele *Sex*, & dic, *pleraq; Sacramenta, &c.*

De Baptismo. Titulo Secundo.

Fol. 26. num. 20. vbi ait. *Quæritur quis ſit*, dele, *quis*, & dic, *quid ſit:*

Fol. 29. num. 12. vbi incipit *pro maiori intelligentia* nota circa medium, vbi ait *vel vetus contra quosdam fatida, vel omnes, &c.* dele. verba, *contra quosdam, & omnes,*) & pone, *& adorata.*

De confessione.

Fol. 81. num. 28. §. Prima conclusio parochus. dele verba. *& vbicunq; fuerit probat.* quia Concilium Trident. vsque in finem §. sequenti. §. incipiens. Secunda conclusio. vbi ait. *non potest semel approbatum Confessorem*, inter ly *semel*, & *approbatum*, adde *à se*, vt dicat, *semel à se approbatum.*

Fol. 82. sequent. §. Tertia conclusio in fine. vbi ait, *& in Hispania consultus, &c.* dele totum vsque in finem. *Papam declarasse.*

Eodem fol. Quarta conclusio, &c. vbi ait, *retinet facultatem ex consuetudine sibi concessa* inter verba consuetudine, & sibi pone. *siue potius toleranda Episcopi in propria Diœcesi*; & sequere, *sibi concessam.*

Fol. 93. num. 66. §. *pro parte affirmatiua facit text.* dele totum, cum duobus §§. sequentibus, vsque *participatione fugisse.*

In linea immediatè sequent. vbi, *respondeo pro solutione quod liceat tales.* dele ly *licet.* Paulo infra, *nec confitendo, nec communicando non ideo*, dele ly. *non.* Paulo infra, dele verba, *quia meretrices*, vsque in finem §.

Fol. 98. num. 80. vbi ait, *si tamen confiteatur alteri immediate post* ly *alteri.* adde *debet integram confessionem facere*, deinde sequere.

De Indulgentijs.

Fol. 109. num. 6. *sed V. sacerdos.* dele totum, & etiam totum num. 7. sed quantas, vsque in finem. *tenerent contrarium.*

De Purgatorio.

Fol. 116. num. 6. dele verba. *Sacramentalem autem Neapolitanum* vsque in finem numeri.

Fol. 118. num. 11. dele verba, *vt refert Bolsanus Latinus:* vsque *de Rep. Rom.*

De Absolutione.

Fol. 122. num. 12. in fine. dele verba, vt infrà dicetur. Eodem fol. num. 13. vbi ait. *Quod quamuis Nauarrus.* dele dicta verba, & totum vsque ad num. 14. exclusiuè. & loco contentorum in num. 13. pone. *Quicquid alij dixerint, quod Nauar. cap. 27. num. 267. tenet hanc potestatem quam Episcopi à Concilio habebant esse eis sublatam per Bullam Cœnæ Domini, quod est verum: nedum in casu hæresis; sed etiam in alijs casibus in dicta Bulla reseruatis prout pluries Sac. Congregatio Concilij censuit, & etiam in foro Sacræ Pœnitentiariæ est conclusum, & quotidiè seruatur, quibus ego quoq; reuerenter subscribo.*

Fol.

Fol.125. vbi incipit. *Quibus suppositis, ad quæstionem respondetur.* dele omnia vsque ad fol.134. vbi incipit. *Casus Episcopi à iure.* & loco omnium quæ delet, adde hæc pauca. *Quibus suppositis, omissa disputatione concludo regulares virtute maris magni non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, prout à Sanctissimo D. Gregorio Papa XIII. ex sententia Congreg. Concilij Trident. fuit declaratum, prout in literis Card. S. Sixti ad illustriss. Card. Borromeum in consilijs Mediolani* registratis, & sequere postea, *Casus Episcopi à iure, &c.*

Fol.137. num.65. in tertia linea numeri, *absoluit à reseruatis debet imponere, &c.* inter ly *reseruatis*, & *debet.* adde. *habentibus annexam excommunicationem.*

Fol.138. num.74. *Vtrum in articulo mortis.* dele totum vsque in finem numeri.

De Sacramento Extremæ vnctionis.

Fol.178. num.4. Dionys. Areop. lib.5. *hist. Eccles.* dele *histor.* & lege *Hierarchia.*

De Sacramento Ordinis.

Fol. 190. num.18. in fine numeri, *clerici etiam possunt.* addc. *Quod cautè intelligas si in Baptismo & ordinatione præscriptis forma Catholicæ Ecclesiæ non fuerit seruata, nec intentio debita interuenerit.*

De Consanguinitate.

Fol.232. num.190. Quærit. V. *si in aliquo tempore tantum in orbe.* dele verba sequentia. *vt tempore Lot.* in fin. dicti num. dele verba. *illa ductus ratione,* vsque in finem numeri.

De Affinitate.

Fol.236. num.209. prope finem numeri. *Quod clarè patet ex mente Concilij.* lege. *quod mihi videtur.* & dele, *quod clarè patet.*

Secunda Parte vbi numerat contenta in Secunda Parte. cum mutata sit Bulla, muta & dic. *Super Bulla Sanctiss. Domini Nostri Clementis VIII.* & dele *Sixti V.* In indice. tollendus totus index Bullæ Cœnæ Domini: nam cum mutata sit Bulla, & index renouandus est.

De Excommunicatione.

Fol.6. num.19. in finem numeri. adde. *licet hæc pœna gentilium nihil conferat ad excommunicationis censuram, qua vtitur Ecclesia Catholica.*

Fol.24. num.129. §. *quadragesimatertia in duello dominos (exceptis regibus) dantes.* dele. *exceptis regibus.*

Eodem fol. & num. §. quinquagesimatertia, in fine. adde. *Hodie verò non procedit, quo ad beneficiatos per Concil. Trident. cap. 1. sess. 23. & cap. 2. sess. 24. de reformatione.* §. *quinquagesimanona.* quæ extenditur vsque ad portam. dele, *extenditur,* & accommoda. quæ non possunt etiam ac edere vsque ad portam exteriorem.

Fol.26. & 27. num.133. §. nono, *Domini temporales.* in fine. adde, *hodie est reseruata in Bulla Cœnæ Domini,* §. vndecimo, *Domini temporales.* in fine adde. *hodie est reseruata in Bulla Cœnæ.* §. duodecima, *Qui Eccles.* in fine adde, *hodie est reseruata in Bulla Cœnæ.* §. decimaseptima. *Qui pignoratus,* in fine, adde, *hodie reseruata est in Bulla Cœnæ.* §. vigesimaprima. *Qui compellunt,* in fine, adde, *hodie reseruata est in Bulla Cœnæ.* §. vigesimatertia. *Domini temporales,* in fine, adde, *hodie reseruata est in Bulla Cœnæ.* §. vigesimaquarta, *offendentes,* in fine, adde, *hodie reseruata est in Bulla Cœnæ.*

Fol.30. sub num.134. §. sexagesimanona, *Imperator, Reges. Quoad verò dominos inferiores Imperatore, & Regibus nulli reseruatur.* dele. *nulli reseruatur.* & adde, *hodie verò Papæ reseruatur.*

Totus tractatus, seu explanatio Bullæ cum textu eiusdem Bullæ, tollitur à fol.31. vsque ad fol.60. & loco eius *noua Bulla Clementis VIII. Pont. Max. cum noua explanatione ponitur.*

De Suspensione.

Fol.84. num.140. decimo not. *Quod si quis.* dele. *poterit extra illa celebrare,* & loco dictorum verborum. pone. *posset extra illam celebrare, nisi obstaret Concil. Trident. necnon excommunicatio.*

De Interdicto.

Fol. 95. num. 11. *Quintus casus, vniuersitas.* dele, verba *præter Romam,* & coniunge, *qualibet quæ Cardinales.*

Digitized by Google

Fol.97. num.27. casus 21. *idem prohibent.* in fin. post verba, *Pizzocherarum Ord. Minorum.* adde, *hodie verò cessat casus prædictus propter Bullam Pij Papæ V.*

Fol.98. num.36. casus 28. dele verba *prælati.* & loco eius pone, *Omnes.*

Fol. 102. num. 84. nota 4. *quod Ecclesia sit consecrata ab Episcopo loci.* adde *si.* & dic. *Ecclesia si sit consecrata.* num. 87. nota 7. *corpora à schismaticis sepulta.* adde hic, *non esse exhumanda,* & sequitur, *altaria in quibus tales schismatici celebrarunt non esse reconcilianda.* dele *reconcilianda.* & dic, *reconsecranda.*

Fol. 120. num.215. *Cuius occasione, quod non possit in criminalibus conuenire coram.* dele. illud verbum, *in criminalibus.*

Fol.124. num.243. nota 2. *quod quamuis.* in fine num. adde, *si tamen officium primum non sit sublatum per Bullam Pij V. super Missalis & Breuiarij reformatione.*

Fol.126. num. 254. *At cum pro Concil. Trid. patet posse celebrare in omnibus festiuitatibus.* dele ly *patet,* & loco illius pone. *putarem posse celebrare, &c.*

Tertia parte, De Irregularitate.

Fol.17. num.45. *Huic accedit alia quæstio.* dele verba. *Quòd forsitan procedere posset etiam, &c.* vsque in finem num.

Fol.21. num.80. *Cum hæretico occulto Episcopo.* accommoda, & dic. Episcopus. Infra vnam lineam dele verba. *vt suprà de absolut. rei.* vsque *latè.* & loco dictorum verborum pone. *Præuia tamen sedis Apostolicæ absolutione.*

Fol. 23. num. 89. Quæritur. *Quis potest, &c.* ibi. *si talis est occultus cum eo posse Episcopum dispensare,* inter ly. *dispensare,* & *Episcopum,* interponantur hæc verba, *Præuia Sedis Apostolicæ absolutione.*

Fol.24. num. 100. *Sicut tres datæ.* dele, hæc verba. *cum pauci alias possent promoueri & reliquæ,* vsque *talis opinio omnino est reijcienda.* inclusiuè.

Fol.27. num.118. *Quamuis ex contubrnio.* dele verba, *nascatur erit legitimus secundum se,* & loco illorum pone. *natus erat legitimus, secundum, &c.*

Sequenti linea, dele verba, *modo tamen matrimonium, &c.* vsque in finem num. & loco verborum ablatorum, pone, *Nunc verò per Concil. Trid. sublata sint matrimonia præsumpta, si nihilominus nata prole, vel etiam concepta, matrimonium coram parocho, & testibus fuerit contractum filij legitimantur per subsequens matrimonium, iuxta, cap. tanta, qui filij sint legitimi.*

Fol.29. num.129. acturi. *Primo notate vitium.* dele ly, primo.

De Depositione.

Fol.78. num.14. Quamobrem, dele totum numerum, vsque ad num.15.

Fol.86. num.41. *Quæritur vtrum depositus.* dele verba, *vel cogatur mendicari cum.* vsque in finem num.

Eodem fol. num.45. *Quæritur quid si talis Ecclesiasticus degradatus,* dele ly, *degradatus,* & dic *depositus.*

In supplementum Aureum ad secundam & tertiam partem, seu Aureum Appendicem.

Fol.7. num. 24. sed quæritur. *Quid si aliquis.* dele verba, *tenet Duarenus lib.8. &c. vsq; Cassiodorum supra inclusiuè.*

Fol.10. num.34. *Quæritur vtrum commissarius.* dele verba, *& sic poteris limitare Conc. Trid.* vsque in finem num.

De sacrarum mulierum irregularitate. fol. 17. cap.4. num.2. §. *quartum monialium habitum.* dele verba. *Quod vt optimè diuino, &c. vsq; alijs considerandum relinquens.* inclusiuè.

Fol.18. num.3. §. duodecimum *moniales nihil.* dele verba. *sine licentia Episcopi.*

Fol.31. c.7. num.19. dele verba, *erit autem veniale, &c.* vsque in finem num.

Fol.33. c.8. num.9. *Quæritur quid de illo.* dele verba. *in cuius pœnam sui subditi poterunt, &c.* vsque *sine proprijs dimissorijs,* inclusiuè.

Fol.36. cap.9. num.4. adde hæc. *Hodie tamen post Concil Trid. Episcopi ferè omnes in proprijs Ecclesijs residents cum magno fidelium fructu, vnde ad eos tam salubri proposito confirmandos, & ad paucorum animos deterrendos suprædicta posuimus, licet Summi Pontificis vigilantia ad residendum pœnis coercere debitis non desinat.*

Fol.37. num.10. *Sed quæritur, quid si talia.* dele verba, *absentem esse iudicandum, ac pœnis absentium, vel non residentium esse puniendum.* & loco illorum, adde, *non excusari à peccato, & exteriori etiam pœna fore plectendum.*

Fol.

Fol.38.num.53.Prima concluſio.*Beneficiatus quicunq; ad audiendam* dele ly *quicunque;* & loco eius pone, *non tamen curatus.* paulo inferius, *perpetuo poteſt abeſſe,* dele ly *perpetuo.* paulo inferius dele verba, *ſine licentia Epiſcopi.*

Fol.46.c.12.num.3.9.prohibita diſpenſatio, dele verba, *Eccleſiæ declaratione,* & loco illorũ pone, *iuris diſſipatione.*

Fol.47.nu.6.*ſecunda aſſertio.*ibi.*ne Papa diſpenſet in gradu, niſi inter Principes.*adde ly *gradu ſecundo,* & lege, *ne Papa diſpenſet in gradu ſecundo, niſi inter Principes, &c.*

Fol.49.nu.22.*ſeptima aſſertio. quando Papa,* dele totum vſque *in publica lectura* incluſiuè & loco *verborum ablatorum.*pone.*Papa diſpenſat in iure Canonico vel diſpenſat in Concilio generali, vel tertio in alijs Decretis à ſe, vel à Sede Apoſtolica factis, &c.*

Fol.50.eodem nu.*§.de alijs verò Concilijs Generalibus.* dele ly *alijs* , & dic, *de Concilijs Generalibus, &c.*

Fol.61.c.14.nu.63.*Quæritur quid ſi aliquis emiſit,* in fine numeri, adde *Hodie verò ſimile votum nõ diſpenſatur, niſi à Papa.*

Fol.71.c.15.nu.19.*Secundo nota quod etiam.* dele hæc verba. *non enim tolerantiam precisè prælatorum, &c.* vſque *Adrianum VI. Papam,* incluſiuè. paulò inferius dele.*Hac parentheſis fuit interpoſita, &c.* vſque in finem num.

Fol.81.c.17.nu.7.*Primo enim S.R.E.* dele verba, *ac Regem Catholicum.*

Fol.83.nu.31.*Octauo adducit, &c.qui contra Gulielmũ Pariſiẽſis impietatem.*dele ly.*Pariſienſis,* & dic *de Sancto amore.*

Fol.92.cap.19.num.13.dele verba, *ſed verè, & realiter mihi videtur prima quam.* vſque in finem numer.

Eodem fol. num.16.*Italica audacia inuerecundo, atq; ſacrilego,* dele ly. *Italica,* & loco eius pone. *impia hominum audacia.*

Quarta Pars.

Fol. 3. cap. 1. numer. 4. *Illa verò quæ Sacramentalia dicuntur.* inter ly *Sacramentalia,* & *dicuntur,* pone, *ritus, & caremonie :* vnde legatur , *Quæ Sacramentalia ritus, & caremonia dicuntur.*

Fol.6. num.21.*Quo ad ſecundum requiſitum.*dele omnia vſque in finem num.

Fol.7.num.29.*Qui fuerunt primi,* dele verba, *reliqua verò, quæ in nouo inueniuntur, &c.* vſque *locis compoſuerunt.* incluſiuè.

Fol.17.c.4.num.20.*Secundò ineſt homini.* dele verba. *O bone Ieſu quanta hic de vtriuſque, &c.* vſq; in finem num.

Fol.19.num.28.Secundo poteſt. dele verba. *Chriſti vt Iudas ſunt venditores.* vſque in finem numer.

Fol.21.num.38.in fi.nu.& capitis.adde, *non tamen tolerantia, vel permiſſione huiuſmodi vtentes excuſantur à peccato.*

Fol.23.c.5.nu.12.*Queritur cum anima. adhærentes S.R.E.correctioni,* dele ly *adhærentes,* & dic.*ſubijcientes nos S.R.E.*

Fol.42.c.8.num.28.*Quam auctoritatem.*dele verba,*cum conſilio Card.* & loco illorum, pone, *circa fidem, & regimen vniuerſale Eccleſiæ.*

Fol.43.num.36. *Omnia contenta.*dele totum num.à principio vſque ad finem.

Fol.45.num. 40.*Quæritur vtrum ſint condenda.* dele ly *vtrum,* & loco eius pone,*quales,* & dic. *quales leges condendæ* , optimæ & perfectiſſimæ, dele ly. *optimæ & perfectiſſimæ. Reſpondeo tamen,* vſque ad verba, *imò minimè.* incluſiuè. & poſt ly *minimè* delctum.adde, *reſpondeo,* (& ſequere) *eſſe condendas leges optimas, & perfectiſſimas.* ſed tales. dele ly. *ſed.* duntaxat quæ.dele ly.*duntaxat.* ita quod legatur , *tales, quæ imperita multitudini, &c. nam perfectiſſimæ leges, & quæ tolerari.* dele ly *perfectiſſimæ,* & ly. &) ita quod legatur, *nam leges, quæ tolerari, &c.*

Fol.49.num.51.*§. ſecunda eſſet iniuſta ex forma,* dele verba, *ſeu parentheſis. ſi nunc contigiſſet, & vtitur.*

Fol.51.num.55.*§.Reſpondetur tertio leges omnes, &c. mutilationis amiſſionis bonorum.* ante ly *bonorum.* adde.*omnium.*

Eodem fol.num.56.*§.reſpondeo ſecundo quod quamuis, vel econtra vt ſolet in foro tamen confeſſionis.* dele ly, *vt ſolet.*

Fol.59.c.9.num.10.*Secundo reſpondetur legem.* dele verba. *niſi in rebus totam vniuerſitatẽ, bonũq; commune &c.* vſque *in fin.num.*

Digitized by Google

Eod. f. num. 11. *Quaritur quæ differentia, vel sæcularium non omnes adstringant clericos.* dele ly. *non*, & legatur. *vel sæcularium omnes adstringunt clericos.*

Et cum in dicto vbi agitur de confessione in expurgato fol. 77. num. 23. ac in omnibus alijs eodem loco, proponatur, *vtrum liceat confiteri Sacerdoti absenti per litteras, vel nuncium, ac ab eo absolutionem recipere*, & pars affirmatiua approbetur, ac tueatur: stante decreto Sanctissimi Domini Nostri Clementis VIII. nuper facto contra huiusmodi assertionem: abradenda sunt verba: *Sed licet hæc sit communis opinio; verior tamen & mitior &c.* vsq; ad nu. 25. *tertio dixi idoneo, &c.*

Ceterum ipsius Candelabri distinctius argumentum, vide in verbo, Martinus Viualdus.

CANDIDVS, regnantibus Maximo, & Seuero, in Hexaemeron pulcherrimos tractatus edidit Hieron. in catal. Vixit anno Dom. 200.

CANDIDVS alter fuit Isauricus, qui tres libros, siue Sermones historię scripsit. At hi, licet Auctor fuerit Christianus, Synodumq; quartam Oecumenicam laudibus extollat, pertinent tamen potius ad historicos humanos, quàm ecclesiasticos. Eam historiam Photius in sua Bibliotheca breuissimè perstringit.

CANGYTH. Vide in verbo, Eadburga.

CANONES Apostolorum. Vide in verbo, Apostolorum Concilium primum, & in verbo, Decretum, & in verbo, Clemens Romanus.

CANONES Ecclesiasticos omnes Constantiopoli m. s. haberi refert in sua Appendice Antonius Verderius.

CANONES Pœnitentiales, quibus ordine succedunt hi tractatus 1. Pœnitentiale Romanum 2. De remedijs peccatorum, venerabilis Bedæ presbyteri. 3. Pœnitentium liber, Rabani Mauri Moguntini Archiepiscopi. 4. Epistola Canonica Sancti Gregorij Nyssæni Episcopi. 5 Epistolæ Canonicæ Sancti Gregorij Thaumaturgi Episcopi Neocæsariensis Canon. vlt. 6. Canones Pœnitentiales Astensis, cum quibusdam notis Antonij Augustini, Archiepiscopi Tarraconensis, Venetijs 1584.

CANONICI Lateranensis Ordinis Illustrium Scriptorũ Catalogum collegere Ioannes de Nigra valle Epilogo chronicorum, 13. cap. 18. Ioannes Philippus Nouariensis in suo Chronico Canonici Ordinis lib. 5. qui & nonnullos à Nigra valle prætermissos, adiecit. Postremò, Ioannes Trullus libro inscripto, ordo Canonicorum Regularium. 4. libris, lib. 1. c. 4. & 5. & 6. qui & ipse adhuc alios recentiores adtexuit. nos verò cum auidè tam nobilis ordinis Religiosi, Auctores perquisiuissemus, consiliumque nostrum etiam cum Ascanio Martinengo, qui toti huic ordini iam Generalis Abbas præfuerat, communicauissemus, varia nobis misit, quæ suis locis in hunc Apparatum intulimus, cum interea hæc, quæ sequuntur nobis scripsisset, quę huc inferere placuit, ne tam insignem, & virum, & Ordinem suis laudibus fraudaremus. Sic igitur ait:

Catalogum Auctorum Canonici Ordinis coacturo illud in primis non pratereundum existimo clarere satis, Clericorum Regularium ordinem fluxisse ab Apostolis, & in Ecclesia primitiua floruisse. Etenim clericos nascentis Ecclesiæ regulariter in communi vixisse depromitur ex Actis Apostolorum c. 4. ex Clem. c. dilectissimis. Ex Hieronymo, vt habetur 12. q. 1. c. duo sunt, ex Vrbani Pontificis Decretis, vt ibid. c. scimus, & c. quia tua, prout & Sotus lib. 10. de Iustitia & iure quæst. 4. ar. 3. memorat.

Vota Religionis tanquã constituta ab Apostolis emissse colligitur ex Dionysio Areopagita Ecclesiasticæ Hierarchia, c. 6. ex Augustino lib. 17. de Ciuitate Dei, c. 4. sicuti & Alphonsus de Castro, de hæresibus in verbo, Votum elicit. Idq; D. Thomas 2. 2. quæst. 88. delucidius testatur, & comprobat: Robertus Episcopus Arboricensis tit. de tuendo cælibatu disertius edisserit. Insuper & cœnobia nonnullos ex illis clericis coluisse clarè depromitur ex Philone in libro de Statu Essæorum, siue de vita contemplatiua, vel de supplicũ virtutibus, & ex Eusebio Ecclesiastica Historia. lib. 2. c. 17. de Dionysio Areopagita Pauli discipulo, loco asserto, ex Cassiano coll. 18. c. 5. quomadmodum & latius Robertus præfatus deducit.

Eos etiam Canonicos esse Appellatos euincitur ex Basilio Magno in Regulis, & animaduersionibus aduersus Canonicos.

Canonicos autem Regulares ex illis propagatos fuisse (inquit) latius definiuerũt Diplomata Pontificum, Benedicti XII. Eugenij IIII. Nicolai V. Sixti IIII. Pij IIII. & Pij. V. Tum attestantur Robertus Arboricensis Episcopus in Opusculo de tuendo cælibatu, Tit. 2. Ioannes Maubenus in Roseto, Tit. 2. cap. 3. Ioannes de Nigra valle Bibliothecarius Apostolicus Epilogo chronicorum, lib. 13. cap. 18. Vincentius in Speculo doctrinali, lib. 19. Volaterranus Authropologia lib. 21. Sed præcipuè Relatio Illustriß. Cardinalium in causa precedentia inter ipsos Canonicos Regulares & Monachos, iudicum destinatorum, qui re discussa, atque in controuersia iactata, id veluti exploratum Pio IIII. retulerunt. è quibus suspicari possumus, eos 40. Patres, vel saltem ex illis plerosque Canonicos Regulares censeri potuisse; quorum catalogum ipse Ioannes de Nigra valle tum è memorato loco, tum ab Anastasio Cardinali, qui eodem functus erat officio Bibliothecarij, ex

Archi-

Archiuus vsq; ad sua tempora desumpsit, & eorum qui post ipsum claruerunt, ex ijsdem archiuis à Formoso, & à se ipso multis perlustratis Chronicis laboriosissimè hausisse testatur.

Augustinum deinde huius Ordinis instauratorem, & illustratorem extitisse, ostendit, è sermonibus eius de communi vita clericorum, & ex Regula sua clericis exhibita, & ex Vita à Possidonio Calamensi Episcopo conscripta, ex diplomatibus supra citatis, ex Sigeberto Epistola ad Macedonium, è D. Antonino 2. parte Historiarum Tom. 9. cap. 8. & memoratis Historiographis. Quibus & non absque ratione Auctores, quos Ioannes de Nigra valle enumerat post Augustinum, Canonici Ordinis viros fuisse non est dubitandum.

Equidem de nonnullis & alias coniectationes habemus; Gelasij & Prosperi, vt nostri Ordinis Sanctorũ dies festos, nos ex auctoritate Apostolica celebramus. Panuinus in Additionibus ad vitas Platinæ ex veteribus monumentis Gelasium Canonicum fuisse Lateranensem se collegisse fatetur. Eutropius, Orosius, & Possidonius Augustini alumni passim censentur. Albinus Flaccus cognometo Alcuinus Abbas Turonensis fuit omnium assensu ex Britannia partibus euocatus. Quamobrem credi potest, Cœnobium Canonicorum Regulariũ fuisse à B. Suiuberto erectum, vt ex vita ipsius Suiuberti à Marcellino presbytero scripta, & in Surio To. 2. adiuncta cap. 13. depromitur. Huius Alcuini, præter opera recensita à Nigra valle, & exarata in Bibliotheca SS. PP. To. 3. Vide etiam expositionem in Psal. 118. & expos. in Cãticum Graduum. Hugo de Fulietto Can. Reg. S. Petri Cordubensis, (& non Corbicien sis) *extitit, neq; Monachus fuit, vt Tritemius asserit, ex attestatione non tantum præfatorum auctorum; sed D. Antonini Florentini secunda parte Historiali, cap. 16. & Volaterrani loco citato, Ioannes Trullus longè diuersa à Nigra valle eius enumerat Opera. Iacobus de Vitriaco à Volaterrani loco relato Anthropologiæ scilicet lib. 21. Can. Reg appellatur. Petrum Lombardum Can. Reg. fuisse S. Genouefæ, Ioannes Baptista Plata 1. V. Doctor non renuit in lib. de rebus Nouarien sium. Iuonem Carnotensem, Can. Reg. extitisse satis euincit Epistola Vrbani Summi Pontificis ad Richerum Senonensem Epis. quæ in libro Epistolarum ipsius Iuonis continetur, quod etiam testatur Melchior Hittorpius in præfatione lib. de Catholicæ Ecclesiæ Diuinis Officijs.* Error Trit.

Tritemium plerosque illustres Canonicos Monachos Benedictinos fecisse, ea forsan deceptũ voce, quod Monachi nuncupentur, appareat, cum tamen & Canonici Reg. sæpius Monachorum nomine appellentur, quod certè ex institutione monasterium, quæ incolebant, & alijs non leuibus argumentis colligere facillimè potuisset. Hæc Ascanius Martinengus.

Ceterum eos de quibus nulla est controuersia, suis quemque locis in ipso hoc nostro Appatu Lector inueniet.

CANONICI Regulares. Vide in verbo, Ioannes Trullus.

CANONICVM ius, siue Pontificium. Vide in verbo, Decretum. Atque item in verbo, Apostolorum Concilium, vbi de Canonibus Apostolorum. Et in verbo, Concilium. Et in verbo, Io. Paulus Lancellotus, qui Institutiones ad ius Canonicum scripsit, sed præcipuè in verbo, Decretum.

CANVS. Vide in verbo, Melchior Canus.

CAPISTRANVS. Vide in verbo, Ioannes Capistranus.

CAPOLEO Guelfurius Pantaleonis F. nobilis Tifernas, quæ ciuitas in extremis Vmbriæ finibus, medio Tiberi alluente Etruriam attingit, Opus Beatissimæ Virgini inscriptum *Rosarium*, siue Poema Epicum carmine Etrusco cecinit, de quo antequã loquar, pauca omnino prænoscenda esse existimo, quæ ad ipsius Poematis dignitatem pertinent. Ciuitas Castelli.

Et quidem ille natus anno 44. seculi superioris, die S. Catharinæ martyris, excessit ex hac vita Christianè ac pie exeunte eodem seculo. hoc est anno Iubilæi, ipso peruigilio Festi Purificationis Domini. Adolescens bonis esse addicens artibus, & disciplinis, vt erat viuidi ingenij Romam excurrit, in qua sectatus aliquandiu aulicam viuendi rationem, non ita multo post in Patriam reuocatus à Parentibus vxorem duxit nobilem Virginem, & magnis animi dotibus ornatam. Quæ (licet iuuenis) ætatem feruescentis coniugis cum sensim ad cultum sanctissimæ Matris Domini inflexisset, mirum est, quantopere hic ad pietatem maturuerit. Post aliquot annos acribus neruorum doloribus ita correptus est, vt vix sese mouens, in lectulo continenter decumbere cogeretur, hinc Deo virum sub ferula, illhinc vxore pijs officijs, atque obsequijs promouẽtibus ad rerum cœlestium meditationes, ac denique ad ea parturienda, quæ deniq; paullo antequam moreretur, integra peperit.

Vir igitur hic cum fermè omnia omnium Poëtarum Poemata euoluens, perpendisset quid in vnoquoque esset eximij, inter ipsos autem corporis cruciatus Diuina patiens Beatissimæ Virgini Rosarium, quod diximus, quindecim libris, quasi è Rosis quindecim coronam contexuit, quod eius filij Venetijs illico procurarunt edi post mortem ipsius à Nicolao Paulo typographo, anno 1601. quodq; Augustæ Taurinorum sequenti anno & alibi etiam prodijt.

Quem librum (pace omnium dictum sit, qui nostro, vel superiore æuo eiusmodi car-

mina

mina cecinerunt) nemini iniuriam intulero, si dixero, sublimitate sensuum stylo, maiestate, pietate magis superesse, quàm æquasse. Nam vt mittam obscænos, & Amatorios libros, qui ne digni sunt quidem qui legantur, si cum hoc Opere alij huiusmodi conferantur, intelligetur nescio quid plusquam humanam Capoleoni illuxisse, quod quò sæpius legitur, eò magis legentem efficit, & noua imbuit admiratione.

Ceterum gesta Christi Domini, & sanctissimæ eius Matris, quin & creationem Mundi, fideiq; Christianæ propagationem, sic commodè arrepta occasione intercinit, vt antiqua nouis intertexens dignus esse existimetur, de quo illud occini possit. Nocturna versate manu, versate diurna.

At scripsit & alia, quæ nunc parantur, idem Capoleo, inter quæ & Hymnos Italicè in laudē Sanctorum omnium, & vitam B. Margaritæ Virginis Dominicani ordinis olim ipsius Capoleonis, siue Maiorum suorum perātiquæ domus, hospitæ. In cuius Virginis corde non solum tres exiguæ pilæ eiusdem omnes ponderis ad iudicandam Sanctissimæ Trinitatis æqualitatem, verum etiam Præsepis Domini nostri imago, erga quod mirificè afficiebatur, inuenta est. Id quod ad Patrum Dominicanorum Chronica, & Ludouicus Granatensis in concionibus Natiuitatis Domini testantur.

CAPPIDO Sauriensis, & Sacerdos de antiquitatibus Phrisonicæ gentis monimenta quædam reliquit, quæ si integra ad nos peruenissent, nihil penè antiquitatem (inquit Petrus Suffridus Decade 7. de Scriptoribus Frisiæ) nos lateret, quod ad plenam rerum Frisicarum cognitionem pertineret. In ijs Ecclesiastica quoque inseruisse probabile est.

CAPREOLI Carthaginensis Episcopi alteram Epistolam de Verbi incarnatione ad Vitalem, & Tonantium anno Domini 431. seu circiter, Petrus Pithæus I.C. & V.C. misit Cæsari Card. Baronio, quam ille in septimi Tomi Appendice, inserendam Tom. 5. Annalium, cudi curauit, in qua, etsi desunt aliqua, vis tamen rationum, & cœlestis eloquentiæ inest.

CAPVANVM Concilium, in quo Victor tertius Pont. Max. qui catenus Pontificatum recusauerat, tandem cessit, ibique fuit consecutus, an. 1087.

CARBONIS vir iustus, vel de laudibus hominis Christiani Venetijs 1585. Vide in verbo, Ludouicus Carbo.

CARDINALIVM Dignitatem, officium, & quæ ad illos, tamquam ecclesiæ Columnas pertinent, scripsere Aluarus Pelagius li. 2. de Plāctu Ecclesiæ art. 16 Augustinus Triūphus in Summa de potestate Ecclesiæ quæstio 102. Thomas Vualdensis, lib. 2. Doctrinalis fidei, art. 3. cap. 54. Io. de Turrecremata, lib. 1. Summæ de Ecclesia, cap. 81. 82. 83. 84. S. Antoninus in Summa Theologica 3. par. ti. 20. Io. Antonius Delphinus lib. 2. de Ecclesia, & hi fuere Theologi. Ex Canonistis autem Andreas Barbatius in Tractatu de præstantia Cardinalium ad Bessarionem. Dominicus Iacobatius lib. 1. de Concilijs, Ioan. Hieronymus Albanus in lib. de Cardinalibus. Ex historicis. Onuphrius Panuuinius, in libello de Episcopatibus, Titulis, & Diaconijs Cardinalium. Post hos autem Augustinus Valerius Cardinalis de officio Cardinalis, & Bellarminus Card. To. 1. controu. 5. lib. de clericis, c. 16. vbi de Cardinalibus, qui & Onuphrij aliqua de historia hac ad veritatis normam expendit, sed & Isidorus Mosconius Trebias in opere Venetijs anno 1602. edito De Maiestate militantis Ecclesiæ egit de ijsdem Cardinalibus.

CARISSIACENSE Concilium, hoc est, habitum apud Carissiacum villam, vbi Regiū Palatium erat, procurante Carolo Caluo Rege Galliæ an. 856. ad reprimendas subditorū grassationes, & factiones. Ex quo Concilio idem Carolus scripsit exhortationem, quæ nunquam prodierat. Sed Baronius Card. acceptam inseruit Decimo suorum Annalium Tomo, sub annum 856. quo Concilium illud fuit celebratum. Adiecit Carolus nonnulla capitula ad populos sibi subditos, quos conciliare studuit, quæ item ibidem fuere Card. Baronio inserta.

CARMELITANAE familiæ historiæ Scriptores fuere præter alios Ioānes Tritemius, Iacobus de Plebe Ord. Seruorum, Ioannes Castellensis, Arnobius Bostius Carmelita, Ioānes Mechlienſis, Petrus Lucius Belga Bruxellensis Carmelita, Iosephus Falco, Cæsar Car. Baronius, qui tamen vllam ab antiquis haberi eorum in Oriente mentionem negat. Veruntamen præter illa, quæ Tritemius de eodem Ordine scribit, extat Petri Lucij Apologia, qua confutat obiecta, quasi non ab Helia propheta, sed ab Elia quondam Aegyptio is Ordo descenderit. Non fratres essent dicendi B. Mariæ Virginis, sed Aegyptiacæ pœnitentis. Non à Carmelo monte Syriæ, sed Phœnicię quem Nabal impius incoluit. Nō antiquiorē alijs, sed posteriorem fuisse hūc ordinem, qui inciderit in tempora Honorij IIII. Pont. Max. qui viuebat anno 1286. siue Honorij III. ann. 1216. sicque non in Alia, sed in

Euro-

Europa sui Ordinis fundamenta iecisse. Nunquam Carmelitas eorum tempore Pontificum Carmelum Montem inhabitasse; neque vero inde Regulam accepisse. Hæc inquam obiecta Petrus Lucius in Apologia, quæ ad calcem suæ, sui Ordinis Bibliothecæ est apposita non confutat solum, verum etiam historijs solidis, & auctoritate Pontificum se euicisse existimat esse commenta. Quamobrem qui Baro. Card. Annales hac de re vna cum Petri Lucij Apologia conferet, lucem rerum hauriet liquidiorem.

CAROLVS Blandeus, siue Blandec Artesius in Belgio, monachus Abbatiæ Marcenensis edidit quinque admirabiles historias, quæ an. 1582 contigere in Diœcesi Suessionensi in Morinis, de quibusdam obsessis mirabiliter liberatis. Gallicè. Parisijs apud Gulielmũ Calderium, an. 1582.

CAROLVS Billæus Siculus scripsit, De multiplici sensu Sacræ scripturæ Tractatus, qui prelæ erant subijciendi. Dialogum pro Hierosoluma Torquati Tassi, Venetijs apud Aldum, & varia carmina.

CAROLVS Borromæus Card. tituli S. Praxedis, Mediolanensis, & eiusdem Ciuitatis Archiepiscopus, è familia nobilissima Pij IIII. Pont. Max. nepos plura scripsit, & scribi ab alijs curauit eorum, quæ pertinebant ad salutem suorum populorum. Ea verò cum Mediolani sint edita integra, Franciscus quoque Franciscius Senensis Venetijs ann. 1596. emisit Constitutiones, & decreta sex Prouincialium Synodorum Mediolanensium, quas ille habuit Mediolani ab anno 1565. vsque ad annum 1572. Additus est Tractatus de cura Pestilentiæ inter Decreta Concilij quinti Prouincialis separatim post ipsum Indicem collocatus.

Porro quæ eiusdem Card. nomine sunt euulgata, fuere à Petro Galesinio conscripta, prænotatione tamen sequenti.

ACTA Mediolanensis Ecclesiæ sub Carolo Borromæo S.R.E. Card. eiusdemque Ecclesiæ Archiepiscopo, in tres partes diuisa, Quarum

PRIMA continet Acta quinque Conciliorum Prouincialium.

SECVNDA octo Diœcesanas Synodos, & Instructiones varias.

1 Fabricæ, ac supellectilis Ecclesiasticæ.
2 Prædicationis Verbi Dei.
3 Oblatorum S. Ambrosij.
4 Pro Confessarijs.
5 Pro administratione sanctissimi Sacramenti Eucharistiæ.
6 Pro Sacramento Confirmationis.
7 Pro initiandis Sacramento ordinis.
8 Pro celebratione officiorum pro mortuis.
9 Pro sollemnibus processionibus.
10 Pro litanijs triduanis.
11 Pro sollemni processione Sanctissimi corporis Domini.
12 Pro oratione quadraginta horarum.
13 Pro oratione sine intermissione.
14 Pro Benedictione ædium.
15 Pro celebratione Iubilæi anni sancti.
16 Cæromoniarum ad vsum Sacerdotum pro sanctissimo Sacrificio Missæ.
17 Pro vsu notitiæ status Cleri.
18 Ad vsum conficiendi status animarum.
19 Ad vsum Vicariorum foraneorum.
20 Regulæ congregationum foraneorum.

TERTIA verò pars complectitur.

1 Litteras Pastorales.
2 De Oratione vespertina, & ordine ipsius instituræ.
3 De Oratione sine intermissione, & ordinem eiusdem.
4 De supplicatione & oratione publica.
5 De Aduentu.
6 De Septuagesimâ.
7 De Iubilæo anni Sancti.
8 Litteras Pontificas de Iubilæo anni Sancti concesso Ciuitati, & Diœcesi Mediolanensi.
9 Instructiones, & Regulas ad vsum Iubilæi sancti celebrandi, cum litteris pastoralibus eiusdem generis.
10 Litteras Pastorales.
11 De septem Basilicis stationalibus instar almæ vrbis Romæ.
12 De gratiarum actione pro septem ecclesijs stationalibus concessis.
13 Indulgentias certis ecclesijs stationalib. Mediolani concessas instar Basilicæ Vrbis Romæ.
14 Ecclesias stationales viris separatim constitutas à fœminis.
15 Moniriones Pastorales impendente periculo pestis.
16 Indictionem supplicationum, ieiuniorũ pestis tempore, & librum precum in pestilentia.
17 Litteras Pastorales de mendicis in vnum locum cogendis.
18 De pietatis, deuotionisque exercitationibus Quarantenæ tempore & litteras Pastorales de Quarantena.
19 Litteras Pastorales de aspersione aquæ Sanctæ & benedictione ædium.

Digitized by Google

20 Instructiones ad vsum benedictionis ædium.
21 Litteras Pastorales de barba radenda.
22 Litteras Pastorales de visitatione cleri, & populi, ac de præpatrione.
23 Litteras de ijs, qui contagiosas vestes surripuerint.
24 Litteras Pontificas de Indulgentia populo Mediolanensi concessa.
25 Litteras Pastorales de tribus sollemnibus processionibus voti publici causa.
26 Litteras Pastorales de sollemni officio, pijsque suffragijs pro defunctis, pestis tépore.
27 Librum monitionum Pastoralium ad populum Mediolanensem.
28 Litteras Pastorales de processionibus sollemnibus, pro gratiarum actione peste extincta.
29 Litteras Pastorales de obitu Sereniſſimi filij Regis.
30 Litteras Pastorales plenas paternæ obiurgationis, & cohortationis ad tollendas morum corruptelas.
31 Litteras Pastorales de translatione sacrarum Reliquiarum.
32 Litteras Pastorales de translatione sacræ Imaginis B. Mariæ Virginis.
33 Sermonem in exequijs Sereniſſimæ Reginæ Hiſpaniarum.
34 Regulas Confratriarum.
35 Prorogationem Synodi Prouincialis, & Diœcesanæ.
36 Indictionem trium Synodorum Diœcesanorum.
37 Prorogationes Synodorum Diœcesanarum.
38 Edictum de visitatione.
39 Contra concubinarios.
40 De clericis habitum clericalem non induentibus.
41 De clidentia.
42 De Hæreticis, hæresumúe nomine suspectis.
43 De dierum festorum cultu.
44 De Sacrosanctis Ecclesijs.
45 Litteras monitionum de Dominica prima Quadrageſimæ.
46 Edictum, & Decretum de Dominica prima Quadrageſimæ.
47 Edictum de obseruantia Quadrageſimę.
48 Edictum de Bibliopolis, & impressorib.
49 Edictum de ordinatione.
50 Varias formulas.

Caroli autem Borromæi Card. S. Praxedis vitam primo Augustinus Valerius Card. Veronæ Latinè, deinde Io. Baptista Possevinus Italicè, Romę; deniq; cumulatè, vti & syncerè, ac verè, Carolus à Basilica Petri Episcopus Nouariẽsis Latino idiomate scripsit. Vide in verbo, Carolus à Basilica Petri.

Porrò concio de sancto Iubilęo anno, spiritualibusque inde fructibus capiendis, iussu Episcopo Augustani: in Germanicam & Latinam linguam translata, & excusa est Dilingæ, anno 1575.

Sed & Pastorum, concionatorumq; institutiones separatim Coloniæ Agrippinæ apud Maternum Cholinum an: 1587. sicuti item Antuerpiæ 1586. prodierunt.

CAROLVS Bouillus Veromanduus Samarobrinus scripsit in Psalm. 70. 116. 117. 147. In orationem Dominicam. De laude gentium librum vnum. Physicorum elementorum libros decem, denis capitibus distinctos, quæ capita denis sunt propositionibus ornata. Quam ob rem libri sunt decem, capita centum, propositiones mille. Quæ Parisijs editæ sunt, apud Ioannem Paruum, & Iodocum Badium, cum & antea ex Officina Henrici Stephani non illius, qui in hæresi obijt paucos ante annos fuissent emissa anno Domini 1510. Sed & Theologica sunt cusa in eadem Ciuitate in Aedibus Ascensianis, anno Domini 1513.

CAROLI Bourguevillæi Theomachia liber aduersus Atheos. Parisijs apud Maternũ Iuuenem 1564.

CAROLI Calui Imp. Ludouici Pij Cæsaris filij precationes, quas sibi adolescent pro quotidiano vsu ante annos 25. supra septingentos in vnum colligi, & literis scribi aureis mandauit. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium 1583.

CAROLI Capellij, sermo de iusta Dei contra nos indignatione.

CAROLVS Fernandus, Brugensis Belga, à puero oculis captus, & ob id elementorum quoque penitus ignarus, euasit Orator, Poëta, Philosophus, atque Theologus, vt in celebri Parisiensi Gymnasio publicè sacras litteras docuerit. Demum cõtemptis omnibus in monasterium Vincentianum Ordinis Benedictini apud Cænomanos, *Calasium* vocatum, ingressus, & Apostolica dispensatione Sacerdos, scripsit

De anima tranquillitate, lib. 2.
Totidem de immaculata B. Virginis Conceptione aduersus Vincentium à Nouo Castro.
Et lib. quatuor collationum Monasticarũ.
Odarum in Christi Domini laudem li. 1.
Carmine Iambico de Beatissima Virgine, lib. 1.

Ora-

Digitized by Google

Orationem in eandem, lib. 1.
Commentariorum, lib. 1.
Laudes ordinis Carmelitarum.
De S. Catharina orationem, lib. 1.
Carmina ferè innumera, lib. 1.
Elegiarum de contemptu mundi, lib. 1.
Epistolarum ad diuersos. lib. 2.
Speculum disciplinæ Monasticæ, lib. 4.

Qui est excusus Parisijs an. 1505. in folio. Epistolam paræneticam, ideſt adhortatoriã Obseruationis Regulæ Benedictinæ, quæ prodijt Parisijs apud Ascensium, anno 1512. Eisingrenius autem addit, scripsisse illum de quatuor nouissimis. Floruit an. 1490. & quod excurrit.

Alia verò opera non edita asseruari (forsan in eodem cœnobio) inquit Aubertus Myrrhæus in prima Centuria Elogiorum, de scriptoribus Belgij. Huic fuit frater nomine Ioannes, qui ob Musicæ artis peritiam regi Galliæ charus Diuinas S. Crucis, ac de partu Virginis precationes, aliaque carmine conscripsit. Carolus autem ipse obijt anno 1496.

CAROLI Galli, clauis prophetica Antuerpiæ 1592.

CAROLVS Guillardus Episcopus Carnutensis Gallicè scripsit Catechismum siue de principijs fidei. Parisijs apud Iacobum Puteanum. Diem obijt in ipsa ciuitate Carnutum, anno Domini 1572.

CAROLVS Lotaringus senior Cardinalis, & Archiepiscopus Rhemensis, orationem de sanctissima Eucharistia in conuentu Poissiaco Gallicè habuit. Altera item Latinam in Synodo Tridentina, præter alia.

CAROLI à Lotaringia Cardinalis Vademontani, De Ecclesia Disputatio in theses distributa, quam in Academia Mussipontana publicè defendit, Dirigente Patre Luca Pinello Societatis Iesu, excusa Virduni, apud Martinum Mercatorem, an. 1580.

CAROLO Magno, qui tribuuntur libri quatuor contra sacras imagines, & septimam Synodum quique anno 1549. editi sunt, ij non sunt illius, sed plenissimi mendaciorum, licet tempore Caroli Magni fuerint scripti. Quod Caroli Magni non sint, extat liber Adriani Papæ I. ad Carolum, in quo libri isti accuratè refelluntur, ex quo Adriani libro perspicuè intelligitur libros istos ab hæretico aliquo conscriptos, & à Carolo ad Pontificem missos, vt eis responderet. Esse autem Adriani hunc librum, qui extat in Tomo 3. Conciliorum, cum aliundè, tum ex Iuone intelligi potest, qui multa ex hoc libro nomine Adriani in quartam partem sui Decreti transtulit. Constat item ex historijs Græcorũ, & Latinorum Zonaræ, Cedreni, Pauli Diaconi, & aliorum.

Ad Carolum Magnum, quod attinet, ipse per Pauli Diaconi sui manũ decerpens quæque optima de scripturis Catholicorum Patrum, lectiones vnicuique festiuitati conuenientes per circulum anni in Ecclesia legendas colligi iussit duobus Volumenibus, cum item eiusdem, & Ludouici Pij capitula, siue leges Ecclesiasticæ, & ciuiles ab Ansegiso Abbate, & Benedicto Leuita collectę libris septem integrè editæ fuerint ex vetustissimis exemplaribus, adiectis aliorum eorundem, & Caroli Calui capitulis. Parisijs apud Claudiũ Capelletium, anno 1589. Sigeb. in Catal. Anno Domini 800.

Porrò extat libellus, hoc titulo, *Fragmenta quædam Caroli Magni Imperatoris Rom. aliorumque incerti nominis &c.* editus apud Bellerum Antuerpiæ, anno 1560. Quem in libellum qui inciderit, velim admonitum Lectorem, nihil in eo haberi, Caroli Magni nomine, præter Epistolam, quæ illius est; cætera verò esse fragmenta libri, quem Alcuinus scripsit de Diuinis officijs, eaque incipere ab Isidori, cap. 29. c. libri de Diuinis officijs; quod quidem caput, Alcuinus in illud suum Opus De Diuinis officijs integrum transcripsit. Bibl. SS. PP. Sed quænam Concilia sub Carolo Magno, sub Ludouico Filio Imp. & sub Ludouico, & Carolo filijs Ludouici Imp. fuere celebrata. Vide in Tom. 9. Annal. Baron. Card. Porrò extant Caroli Magni ad Alcuinum Abbatem De ratione sexagesimæ, Epist. in To. 3. Bibl. SS. PP. edit. 2. Scio autem à Monacho S. Eparchij Engolismensis in Gallia scriptos fuisse Annales Francorum rudi sermone vsque ad annum 814. è quibus sumpta Caroli Magni Vita fuit excusa Francofurti, an. 1594. vnà cum duodecim Scriptoribus eius temporis æqualibus.

CAROLI Magni Constitutiones à Lothario Nepote collectæ.

CAROLI Quarti Bulla aurea de electione Romanorum Regis. Coloniæ cum Decretis Pontificum, & Moguntiæ apud Iuonem Schefferum, an. 1548.

CAROLVS Molinæus Pelagij Pontificis Epistola abutens ad euertendum in Ecclesia Primatum, egregiè confutatur à Cæs. Card. Baro. To. 7. Annal. sub an. 587. pag. 627. in prima editione. De Carolo autem Molinæo, vide alia in libro, siue methodo Iurisprudentiæ in Bibliotheca nostra Selecta secundo libro Tom. 2.

CAROLVS Molinæus damnatæ memoriæ quoniam pleraque impia scripsit in ius Canonicum & Ciuile, propterea Clemens VIII. Pontifex Max. quo zelo erga Christi sponsam Ecclesiam Dei sibi commissam vrgetur, quaúe summopere eminet Iuris vtriusque peritia Opera omnia eiusdem Caroli Molinæi sequenti sanctione prohibuit, censuraſq; edi iussit in omnes eius Additiones, siue Adnotationes Marginales. Quæ omnia primò edita ex Typographia Cameræ Apostolicæ, vt etiam passim, & adeo Venetijs ederentur, iussum est. Sunt autem sequentia.

S. D. N. D. CLEMENTIS

Diuina prouidentia Papæ VIII.

Prohibitio Operum damnatæ memoriæ, Caroli Molinæi, cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuscumque personis hactenus concessarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

APostolicæ Sedis auctoritati maximè conuenit, & ad nostrum pertinet officium, accuratè prospicere, ne impiorum hominum libris, ac monumentis, fidelium mentes seducantur, aut quouis modo à via veritatis auocentur. Nos itaque considerantes damnatæ memoriæ Caroli Molinæi scripta & commentaria doctrinam pernicioſam, & Catholicæ fidei contrariam continere, & ideo huius impij & hæretici hominis in prima classe descripti, Opera omnia in Indice librorum prohibitorum, tam per nostros prædecessores Romanos Pontifices, quã etiam per nos nuper edito, expressè ac nominatim sub censuris & pœnis in eo contentis prohibita, & interdicta fuisse, & attendentes etiam, sicut ad audientiam nostram peruenit, quamquam eorumdem operum lectio, & retentio ab vniuersis Christi fidelibus maximè vitanda sit, nihilominus à pluribus, & ijs præsertim, qui vtriusque Iuris scientiam profitentur, contra huiusmodi prohibitionem, dicti Caroli scripta, & Commentaria, sub varijs prætextibus, siue illa examinandi, & expurgandi, siue corrigẽdi, & emẽdandi vt dicunt, siue etiam vt illis vtãtur, in Iudicijs & decisionibus causarum, & alijs eorum scriptionibus frequenter legi, & retineri maximo cum eorumdem, & aliorum animarum periculo, & sub his prætextibus varias licentias etiam à nonnullis Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, & Inquisitoribus temerè ac de facto, & etiam quandoque ab hac sancta Sede, & à Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, siue etiam interdum à Generalibus Inquisitoribus sub præcepto, vt non nisi expurgatis, & cunctis erroribus deletis vti possint, diuersimodè ab eisdem extortas, aut impetratas fuisse. Propterea pro nostra Pastorali solicitudine cunctorum Christi fidelium animatum securirati, & saluti, quantum cum Domino possumus consulere, & ne ipsi Christi fideles mali hominis praua doctrina & impietate fallantur, aut inficiantur, opportunè prouidere volentes, pro potiori cautela, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, hac nostra perpetuò valitura Constitutione, omnia & quæcunque prædicti Caroli Molinæi Hæretici scripta, opera, & Commentaria, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra auctoritate de nouo perpetuò damnamus, reprobamus interdicimus & anathematizamus, eorumque lectionem & retentionem vniuersis & singulis Christi fidelibus cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & præeminentiæ, licet de illis specialis & indiuidua mentio habenda foret, existant, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ, alijsque censuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam suspicionis ipsius hæresis, quantumuis scripta, Opera, & Commentaria ipsa, iam quouis modo fuisse expurgata prætendant, districtè perpetuò interdici-

mus,

Digitized by Google

mus & prohibemus. Et propterea omnes & quascunque licentias quibuluis personis tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipsis Cardinalibus super dicto Indice deputatis, ac supremis sanctæ Vniuersalis Inquisitionis contra hæreticam prauitatem Inquisitoribus, ac à nobis & Apostolica Sede quomodolibet concessas legendi, & retinendi libros eiusdem Caroli Molinæi, etiam sub alio nomine inscriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari possint, reuocamus, cassamus, & annullamus. Inhibentes omnibus & singulis supradictis, ne de cetero huiusmodi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimò omnem facultatem concedendi huiusmodi licentias retinendi, vel legendi Opera huius impij Auctoris, ex quacunque causa, & sub quouis prætextu, & colore quibuscunque personis quauis auctoritate etiam Apostolica suffultis, & quacunque dignitate prædictis, etiam ipsismet Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, ac supremis Inquisitoribus prædictis adimimus, eamque nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus tantum reseruamus. Cassantes insuper, & ex nunc irritantes quascunque licentias, etiam à Nobis concessas, & à successoribus nostris Romanis Pontificibus respectiuè concedendas, quæ manu nostra, aut successorum prædictorũ subscriptæ non fuerint. Per has tamen nostras litteras non intendimus prohibere retentionem librorum Iuris Canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, seu apostillas, vt vocant, huius impij hominis, ipsis tamen additionibus, seu apostillis deletis, & emendatis iuxta censuram de mandato nostro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apostolicæ impressam Romæ hoc anno 1602. cartis seu foliis 24. distinctam, cuius initium est, Censura in omnes additiones, seu adnotationes marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinæi ad textum Iuris Canonici; Commentaria Decij in Drecretales, & Ius Cluile, ad Consilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de regulis, & Decium in titulo ff. de regulis iuris. Finis verò est. Aliqua fortasse in præmissis & cõsimilibus additionibus ab oculis nostris effugerunt; notatu & censura digna, quæ diligẽs lector animaduertens delere prorsus teneatur. Postremò sub censuris & pœnis supradictis omnibus & singulis Christi fidelibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus intra mensem è publicatione præsentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire possint, facienda computandum, omnia & singula scripta Opera, & Commentaria prædicta Caroli Molinæi realiter & cum effectu locorum Ordinarijs, vel Inquisitoribus exhibeant & consignent; ipsis verò locorum Ordinarijs, vel inquisitoribus, vt illa statim nulla interposita mora, aut expectata licentia igne comburãt, & comburi faciant. Vt autem præsentes nostræ litteræ ad omnium notitiam facilius deueniant, & ne earum ignorantia quemquam excuset, volumus, & eadem auctoritate decernimus, vt earum trãsumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ muniti, eadem fides in Iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, vtque eædem præsentes ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum, & in Acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ, omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si omnibus & singulis intimatæ fuissent. Quocirca venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac alijs locorum Ordinarijs, per eadem scripta mandamus, vt præsentium litterarum transumpta in suis Ciuitatibus & Diœcesibus publicari, & obseruari curent, ac faciant, & contra inobedientes quoscunque ad declarationem incursus pœnarum & censurarum prædictarum irremissibiliter procedant. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis priuilegijs & indultis, ac litteris Apostolicis in contrariam præmissorum quomodolibet concessis, cõfirmatis & approbatis, Ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 21. Augusti 1602. Pontificatus nostri anno vndecimo.

M. Vestrius Barbianus.

Anno à Natiuitate D.N. Iesu Christi 1602. Indictione 16. die verò 26. Mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Clementis Diuina prouidentia Papæ Octaui, Anno eius vndecimo, supradicta littera affixa, & publicata fuerunt in valuis Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe & in Acie Cãpi Floræ, vt moris est, per nos Laertium Cecchetum, & Catharinum Menaudi, Cursores.

Paulus Bartoccius Mag. Curs.

Censura in omnes Additiones, seu Adnotationes Marginales Damn. mem. Impij Caroli Molinæi.

Ad { Textum Iuris Canonici. / Commentaria Decij in { Decretales. / Ius Ciuile. / Consilia { Decij. / Alexandri. / Dynum, De regulis Iuris. / Decium, In tit. ff. de regulis Iuris.

DE MANDATO S. D. N. D. CLEMENTIS PAPAE VIII. EDITA.

Respondent vniuersæ infrascriptæ censuræ omnibus exemplaribus hactenus excusis, quæ ex variijs impressis, & manuscriptis diuersorum censuris in vnum fuerunt conflatæ.

PRIMO.

GEneraliter deleatur vbique nomen Caroli Molinæi, siue litteræ C. M. id significantes, tam in gloss. quam in titulo & fine librorum, omnesque Epistolæ & Præfationes libris præfixæ eiusdem Caroli Molinæi, vel ad eũdem directæ, vel de eiusdem laudibus tractantes, aut eiusdem, vel operum ipsius mentionem facientes, prorsus tollantur, quin etiam ex omnibus Indicibus librorum, & Elenchis idem nomen vbique expungatur.

SECVNDO.

Declaratur vbicunque, & quomodocunque ab alios hæreticos, & seipsum sæpius citat, dicendo, vt scripsi, dixi, &c. vel sub quibuscunque alijs verborum formulis, allegando proprios Tractatus, Consilia, Commentaria, Lecturas Glossas, Annotationes, & similia; quorum omnium & singulorum vbique prorsus memoria ex quibuscunque libris abradenda est.

TERTIO.

Deleantur multæ adnotationes, vel in toto, vel in parte, prout infrà designantur, quæ tamen non eædem semper, nec omnes, nec eodem modo in qualibet impressione reperiuntur expressæ quoniam correctorum, & I. V. peritorum maiori, vel minori diligentia, Ordinariorum, & inquisitorum auctoritate, & zelo, pro locorum, & temporum diuersitate magis, & minus in varijs etiam nouissimis impressionibus huiusmodi glossæ, vel omnes vel aliquæ, aut sublatæ, aut partim emendatæ, vel prorsus imitatæ fuerunt; quamuis nonnullæ adhuc Correctorum quorundam & Impressorum malitia, sub ementito nomine, Catholicorum I. V. D. falsò sint impressæ, sæpè etiam in frontispicio mentiantur ab huiusmodi additionibus libros fuisse repurgatos, quarum multę inf. notãtur, vt vel omnes, vel aliquas prout opus fuerit delere & emendare, & de consimilibus idem iudicium ferre pius, & prudens lector valeat.

IN DECRETO.

Pag. 1. Addito in margine signo. † Verum est & ample &c. deleatur tota.
pag. eadem add. in margine sig. * Idem sentit Isidorus &c. deleatur tota.
pag. eadem add. in margine numer. 2. Consuluit, & male &c. ibi, vide quæ not. &c. del. vsque in fin.

Digitized by Google

pag.eadem add.in margine sig.† Imò longè &c.del.tota.
pag.3.add.in marg.sig.† Quando ita simpliciter &c.ibi, & dicitur vt dixi in Consuet.&c. del.vsque in finem.
pag.22.add.in marg.sig.† Huius nominis primo &c. ibi, vt dixi in consu. deleatur vsque in fin.
pag.ead.add. in marg.† Item Ioan. viij.Ludouico &c.ibi,vt dixi in Consuet. &c. del. vsque in finem.
pag.ead.add. in marg.sig.†Sed Secundum Archid.& Card.&c. del.
pag.ead.add.in marg.sig. † scilicet Italiæ,licet Gottus &c.del.
pag.23.add.in marg.sig.† Non extat inter opera Aug.&c.del.
pag.35.add.in marg.sig.† Hæc vera.Io.Gers.&c.del.
pag.37.add.in marg.sig.† pastoris.Quamuis &c.del.tot.
pag.ead.add.in marg.sig.† Theclæ & meritò &c.del.tot.
pag.ead.add.in marg.sig.† Pamphili. Non est dicendum &c. ibi, Qui tamen in suo chronico &c.del.vsque in finem.
pag.39.add,in marg.sig.† Dignoscuntur, & meritò, cum &c.del.
pag.40.add.in marg.sig.† professio,id est,iuramentum &c.del.
pag.42.add.in marg.sig.† Aurelianensis, magna &c.del.
pag.43.add.in marg.sig.† Quanto magis.Vide arg.&c.del.
pag.45.add.in margine pro summario.Papa del.
pag.51.add.in marg.sig.†Auctoritate. O deploranda &c.del.tot.
pag.52.add.in marg.sig.† Exhiberi.latè dixi &c.del.tot.
pag.54.add.in marg.sig.†Verba ideſt hanc confessionem &c.del.
pag.ead.add.in marg.nu.3.vnde quod dici super hanc &c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Errare,s.quatenus verbum &c.del.
pag.56.add.in marg.sig.†Vnam esse.Io.Chrysost.tom.7.&c.del.
pag.58.add.in marg.sig.†Exorcizandi,falsum &c.del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Exorcistæ. Imò discipuli Christi &c.del.
pag.59.add.in marg.pro summario.Subdiaconatus tempore,del.
pag. 61. addito in margine, signo † Primò. immò post resurrectionem, &c. deleatur.
pag.65.add.in marg.sig.† Terreni, hoc est contra illud, &c. del. tota.
pag. ead. add.in marg. sig.† Anacletus.At qui in tota &c.& hæc Additio sequitur in pagina 66.deleatur tota.
pag. 66. add.in marg. sig. † Noua. Nota veram rationem &c.deleatur tota.
pagin. 68. additio in margine signo † Nicolao, scilicet secundo, qui prius &c. deleatur tota.
pag. eadem add. in marg. sig. † Nostro & sic &c.deleatur tota.
pag.69.add.in marg.sig.† Henrici,scilicet quarti,quem &c. del.tota.
pag.ead. add.in marg. sig.† Tempestas,à data quæ &c.del.tota.
pag.71.add.in marg.num.3.Hanc sententiam &c. del.tota.
pag.79.col.2.add.in marg.sig.†dixi extra, deleatur.
pag. 83.add.in marg.pro summario.Confiteri deleatur.
pag. 95. addit. in margine signo † Cautionem. Vide vt de rebus mundi, &c. deleatur tota.
pag. 102.add.in marg.sig.† Historiæ lib.2.&c.deleatur tota.
pag.105. addit. in marg.sig.† Missam cum hæc decretalis, &c. del. tota.
pag.117. add.in marg.sig.† Pelles, Tam inepta solutio,&c. deleatur tota.
pagin. 122. addit. in margine, signo † Correctus Vetus est figmentum, &c. deleatur tota.
pag. 127.add. in marg. sig.† Substantia. Imò verbum, &c. deleatur tota.
pag. 130. addit. in margine numer. secundo. Ista fuit sententia Lau. dicentis, &c. deleatur tota.
pag. 151. add. in marg. sig. * Vide Budæum in lib.de asse, &c. ibi, Et quæ dixi in tract.có tract.&c.del.hæc verba vsque in finem.
pag. 152. add. in marg.sig.1.In ann.Imò centesima &c.ibi,vt dixi in tract.vsur. &c.deleatur vsque in finem.
pag.153.add.in marg.sig.† Attulit in tertia parte,&c.deleatur vnde ego huius cap. &c.vsque ad finem.

Digitized by Google

pag. ead. add. in marg. sig. † Sicut. Hoc caput restituit, &c. deleatur tota.
pag. 154. add. in margine sig. † Etiam. Hic incipiunt, &c. del. tota.
pag. 163. add. in margine sig. † Achab quoque falsum exemplum, &c. deleatur.
pag. 165. add. in marg. sig. pro summario Mala omnia, &c. del.
pagin. 173. addit. in margine numer. quarto Concilio, idest sine Ecclesia, &c. deleatur tota.
pag. 183. add. in marg. num. 2. Nocet. Iaf. l. vbi dixi lib. 3. deleantur hæc verba & in fine illa, vbi etiam tetigi.
pag. 188. add. in marg. sig. † De quibus dixi in præfatione, &c. del. tota.
pag. 194. add. in marg. sig. † Pœnitentes, idest, quibus &c. del. tota.
pag. ead. add. in marg. sig. † Amputauit, falsum est, &c. del. tota.
pag. 197. add. in marg. sig. † Damasus hæc palea, &c. del. tota.
pagin. eadem addit. in margine signo † Cogitandum est. Nam hæc palea, &c. deleatur tota.
pag. 198. add. in marg. sig. † Exemptus, hæc ratio non valet &c. ibi, in medio, vt dixi in an. ad Phil. Dec. c. 1. de Constit. del. hæc verba.
pag. ead. add. in marg. sig. † Exemptus. Idem Alb. l. quisquis, C. ad legem Iul. &c. ibi, Ego verò dico, &c. del. vsque in fin.
pag. 200. add. in marg. sig. † Pontifices. verba sunt Gratiani & sic &c. deleatur tota.
pagin. 201. addit. in margine signo † Idest episcopatum, quia in primitiua, &c. deleatur tota.
pag. ead. add. in marg. sig. † Pontificis, idest, &c. del. tota.
pag. 202. add. in marg. sig. † Simoniam. dixi &c. del. tota.
pag. 204. add. in marg. sig. † Capite. hunc tex. allegant &c. del. tota.
pag. 205. add. in marg. sig. † Lanificio. forsan Sueuus, &c. deleatur tota.
pag. 210. add. in marg. sig. † Papa s. tertius anno &c. del.
pag. 213. col. 1. add. in marg. sig. † del. verba, eadem priuilegia, quæ.
pag. 215. add. in marg. sig. † Quartus. Quem male infamant, &c. del. tota.
pag. ead. add. in marg. sig. †. Augustis. Dixi in consue. &c. del. tota.
pag. 217. addit. in margine sig. † Vnus est sol &c. ibi, dixi in consue. &c. deleatur vsque in finem.
pag. ead. add. in marg. nu. 2. Adde. hic, an Reges Franciæ &c. in fin. ibi, dixi in cons. &c. del. vsque in fin.
pag. 218. col. 2. add. in marg. sig. † Quidam Hispanus. expungatur tota.
pag. 220. add. in marg. sig. † Falsa superscriptio, &c. del. tota.
pag. 221. add. in marg. sig. † Ludouicus. Huius capituli, &c. del. tota.
pag. eadem addit. in marg. sig. † Ottonis. Vere palea &c. & sequitur in pagin. 222. deleatur tota.
pag. 224. add. in marg. sig. † Ordinari. Olim hæc, &c. deleatur tota.
pag. ead. add. in marg. sig. † Imò vt habet veritas, &c. deleatur tota.
pag. ead. add. in marg. sig. † Apostolica. Id est eorum, &c. del. tota.
pag. 229. add. in marg. sig. † Dicens, est pars subditiriæ, &c. deleatur tota.
pag. 230. add. in marg. sig. † Aliàs Dei, deleatur hæc duo verba. vbi videtur respuere traditiones.
pag. 231. add. in marg. sig. †. Legitur. Imò non legitur, &c. del. tota.
pag. ead. add. in marg. sig. † Et secundum Erasmum in &c. del. tota.
pag. 233. add. in marg. nu. 3. Hoc cap. non obstat, quia &c. del. tota.
pag. 234. add. in marg. sig. † Caue, quia tex. ipsius Concilij, &c. del. tota.
pag. 236. col. 2. add. in marg. sig. † Altera versio, del. tota.
pag. 237. add. in marg. sig. † Acquiri. Dic &c. ibi, vbi super gloss. &c. deleatur vsque in finem.
pag. 253. add. in marg. sig. † Ecclesiæ quia tunc, &c. deleatur tota.
pag. 254. add. in marg. sig. † Papam scilicet primum, qui &c. deleatur tota.
pag. eadem add. in marg. sig. † Permittimus sic &c. deleatur tota.
pagin. eadem addit. in margine signo † Iudicium. Idest Imperatoris, &c. deleatur tota.
pag. 255. add. in marg. sig. † Nicolaus, scilicet secundus, &c. del. tota.
pag. 258. add. in marg. sig. † Dic hæc verior. vide quæ, &c. del. tota.
pag. 270. add. in marg. pro summario: Sacerdotem olim &c. del.

Digitized by Google

pag.284.add.in marg.sig.† Spirituales, id est, ibi soli, &c. del. tota cum proxima additione marginali eiusdem Molinæi.
pag.285.add.in marg.sig.† Tuam, id est, &c. ibi in parenthesi, loco illius verbi [citaui] dicas [citato] & in fine ibi, Hæc pulchra verba malè, &c. deleatur vsque in finem.
pag.295.col.1.add.in marg.sig.† Sed in epistola Clementis, del. tota.
pag.308.add.in marg.sig.† prædicent. Hieron. non vult, &c. del. tota.
pag.310.add.in marg.sig.† Simplicius sub cuius, &c. del.tota.
pag.313.add.in marg.sig.† Franc. Duare. lib. 1. de &c. deleatur tota.
pag.314.add.in marg.sig.† Scripturis. Falsum nisi, &c. del. tota.
pag.316.add.in marg.sig.† Constantinus circa, &c. vel Hæ palcæ, &c. del. tota.
pag.318.add.in marg.sig.† Ostenditur. Imò, &c. del. tota.
pag.320.add.in marg.sig.† Suprà dist.79. cap. Si duo, &c. ibi, Vide quæ dixi, &c. deleatur vsque in finem.
pag.ead.add.in marg.sig.† profutura. Grat. verba, &c. del. tota.
pag.322.add.in marg.sig.† Imò Apostoli nunquam, &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Sedis, scilicet cuiuscunque, &c.
pag.ead.add.in marg.sig.† Pelagius, scilicet secundus, &c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Reprobando Synodum Ioan. &c. del. tota.
pag.323.add.in marg.sig.† Ecce text. huius cap. &c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Papam consule, &c. del.tota.
pag.327.add.in marg.sig.† Sacrum text. Concilij actione, &c. del.tota.
pag.330.in marg.summarium; Res sacræ deleatur.
pag.ead.in marg.summarium: Pecunia pro spiritualibus, &c. del.
pag.ead.col.2.add.in marg.num.2. deleantur verba, dixi in tract.cap.3.
pag.331.col.1.add.in marg.num.1. deleatur tota.
pag.332.col.1.add.in marg.sig.† del.tota.
pag.339.add.in marg. pro summario. Presbyter pauper, &c. del.
pag.343.add.in marg. pro summario; Baptismus, fictè, &c. del.
pag.354.col.2.add.in marg.num.1. Delcantur verba, sed præstabat dicere, &c. vsque in finem.
pag.361.add.in marg.sig.† Populis. Ergo etiam fœminis, &c. deleatur tota.
pag.362.add.in marg.sig.† Adde, quòd hoc verbum, &c. deleatur tota.
pag.363.add.in marg. pro summario. Hereticus ligare, &c.del.
pag.369.add.in marg. Pretium in coniugio, &c. del.
pag.ead.add.in marg.num.4. Tremisse. Vide quæ dixi, &c. del. tota.
pag.370.col.2.add.in marg.num.3. Ambrosij falsum, deleatur tota.
pag.385.add.in marg.sig.† Idem Host. in Summa, &c. ibi, sed Ioan. Gerson tract. &c. del. vsque in finem.
pag.390.add.in marg. pro summario. Consecratio Altaris, &c. del.
pag.400.add.in marg. sig.† Id est, vt in ordine laicorum, &c. deleatur tota.
pag.401.add.in marg.num.1. Infamiam: hoc verum, &c. deleatur.
pag.406.add.in marg.num.1. Hanc gloss. dicit, &c. ibi, sed eam reprobat, &c. deleatur vsque in finem.
pag.418.add.in marg.sig.† Scilicet Caroli, &c. deleatur tota.
pag.419.add.in marg. pro summario; paupertas repellit del.
pag.421.add.in marg.num.3. Laico. Idem Pau. &c. ibi, sed frustra de hoc del. vsque in fi.
pag.425.add.in marg.num.3. Secus. Imò, &c. del. tota.
pag.431.add.in marg.sig.† Id est, Episcopis & hoc c. cum seq. &c. del. tota.
pag.434.add.in marg.num.1. Concilio. gl. falsa, &c. del.tota.
pag.ead.col.2.add.in marg.num.3. del. verba, dixi in Consuet.30. c.m.
pag.439.add.in marg.num.1. Instinctu. Non est, &c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Concilium non solum, &c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imò non facienda, &c. del. tota.
pag.440.add.in marg. pro summario, quæ ait; Testes duo contra, del.tota.
pag.ead.add.in marg. num.2. Duo. Idem Pan.c.at si clerici, &c. del.tota.
pag.442.add.in marg.sig.† Id est, Episcoporum, &c. deleatur tota.
pag.443.add.in marg.sig.† Ergo initio, &c. deleatur tota.
pag.445.add.in marg.num.4. Cassatur. dixi ad Phil. &c. deleatur tota.
pag.448.add.in marg.num.1. Credo. dixi in Consuet. &c. del. tota.

Digitized by Google

pag.465.add.in marg.num.2. Potest, hoc verum,&c.del.
pag.469.add.in marg.sig.† Id est, opus vocationis, &c. del.
pag.471.add.in marg.sig.† Imò de ipso officio,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.num.1. Cardinalis imò quia,&c.del.tota.
pag.472.add.in marg.sig.† In sermone subdititio,&c. del.tota.
pag.474.add.in marg.sig.† Hic Leo quartus,&c.del.tota.
pag.478.add.in marg.num.3. Bono Gul. &c. del.
pag.479.add.in marg.sig.† Hoc enim noui,&c. deleatur.
pag.483.add.in marg.sig.† Vide Alexand. cons.6. &c. ibi, vbi dixi & ad Phil. Dec. cons. 57. del. hæc verba.
pag.492.add.in marg.sig.† Philip. Dec.&c. ibi, [vbi dixi] del. hæc verba.
pag.500.add.in marg.num.3. Vile. imò ad magnum,&c. del.tota.
pag.505.add.in marg.pro summario: Orationes malorum del.
pag.522.col.1.add.in marg.sig.† Infinita sunt,&c. del.tota.
pag.529.add.in marg.num.1. Credo. Idem Ioan. &c. ibi, Dixi in cons.2.in causa, &c. del. vsque in finem.
pag.531.add.in marg.sig.† inf.23. q. 4. nimium Pan. &c.ibi, dixi in tract. &c. deleatur vsque in finem.
pag.533.add.in marg.num.4. Instruit. Imò omnis,&c. deleatur tota
pag.536.add.in marg.sig.† At qui tempore,&c. deleatur tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imò contrarium docebat,&c. del. tota.
pag.550.add.in marg.num.1. Dicit H, hoc esse falsum, quia,&c. deleatur tota.
pag.570.add.in marg.num.2. Fœmina, quæ tamen virum,&c.del.tota.
pag.574.col.2.add.in marg.num.2. deleatur tota.
pag.575.add.in marg.sig.† Quorsum ergo, &c. del.tota.
pag.582.add.in marg.sig.† Hic habes text.&c. del. tota.
pag.585.add.in marg.num.3. Bedæ, vsque ibi, &c.del.tota.
pag.586.add.in marg.num.1. Testem. & sic non,&c.del.tota.
pag.ead.add.in marg.num.2. Ad hoc 8. quæst.3.talia. sed,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Vide infra 14. q.1. Quodcunque. vbi,&c. deleatur tota.
pag.592.add.in marg.num.1. Ecclesia,cui veteres,&c. del.tota.
pag.ead.col.2.add.in marg.num.3. del. vt dixi in tract. &c. vsque in fin.
pag.598.add.in marg.sig.† Omnes libri quos,&c. del.tota.
pag.600.add.in marg.num.2. Seruientibus, hoc falsum,&c. del.
pag.ead.add.in marg.num.3. Vxores. tamen Fel. &c. del. tota.
pag.609.col.1.add.in marg.sig.† deleatur tota.
pag.615.add.in marg.num.1. Benedicendi. Hæc gl. &c. del. tota.
pag.618.add.in marg.sig.† Sic Amos cap.5. &c. ibi, quia tempus, &c.del.
pag.622.add.in marg.num.2. Deum, id est interius,sed,&c. del.tota.
pag.623.add.in marg.sig.† Imò est Origenes, &c. deleatur tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Et merito, quia,&c. del.tota.
pag.627.add.in marg.sig.† Imo à solo Ambrosio,&c. deleatur tota.
pag.637.add.in marg.sig.† Scilicet Franciæ Orientalis,&c. del.
pag.642.add.in marg.sig.† Sermone 4. ad fratres, &c. ibi, sed illi sermones,&c.deleatur vsque in finem.
pag.645.add.in marg.sig.† Et sic Episcopi totum, &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Scilicet,de quo,&c. del.tota.
pag.647.add.in marg.sig.† Scilicet,cap.ex his,&c. ibi,sed sunt illi Canones,&c.deleatur vsque in finem.
pag.650.add.in marg.sig.† Hunc text.extollit,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Epist.53. seu cap.77. lib.4. &c.ibi, Sed vel illæ epist.sunt,&c. del. vsque in finem.
pag.652.add.in marg.num.4. Dicas hanc,&c. ibi, Sed falsum est quia,&c. del. in fin.
pag.653.add.in marg.num.1. Quod videtur idem Fel. &c. ibi, sed falsum est vt dixi, &c. del. vsque in finem.
pag.660.add.in marg.num.2. Obligare: ita practicatur,&c. del.tota.
pag.661. add.in marg.num.2. Tenetur. imo ipso iure,&c. del.tota.
pag.663.add.in marg.num.3. Tenere. Quod est, &c. ibi, & ita sæpè defendi, &c. deleatur vsque in finem.

Digitized by Google

pag.671.add.in marg.num.1. Si totas. Sed d. tex nunquam,&c. deleatur.
pag.672.add.in marg.num.1. Alijs ſtulta gloſſ.quia text.&c. del. tota.
pag.673.add.in marg.num.2. Condemnatus ſcilicet per Innocent.II. &c. del. tota.
pag.677.add.in marg.ſig. † Satis apparet reos, &c. Sed illi ſermones ſunt, &c. del. vſque in fin.
pag.683.col.1. add.in marg.num.1. Perlatum quod, &c. del.vſque in fin.
pag.684.add.in marg. num.1. Eccleſiaſt. imò, &c. ibi, vt dixi in tract. de vſur. &c. del. vſque in finem.
pag.686.add.in marg.ſig. † Non primus, ſed tertius, deleatur tota.
pag.687.add.in marg.ſig. † Col.1. Tom.3. ibi, ſed Eraſ. cenſet omnino, &c. del. vſque in finem.
pag.688.add.in marg.num.1. & num.2. del.totæ.
pag.689.col.1.add.in marg.num.1. Conſequentia adde, &c. del. tota.
pag.690.add.in marg.ſig. † O bis ſtultos,&c. del.tota.
pag.691.add.in marg.num.2. Conſilij,dicendum,vt dixi,&c.del. tota.
pag.693.add.in marg.num.2. Vendere, prout,&c. ibi, Vide quæ dixi,del.vſque in fin.
pag.ead.add.in marg.num.5. Iſtam ſententiam tenet,&c. ibi, Dixi in tract. vſur.&c. del. vſque in finem.
pag.695.add.in marg.ſig. † id eſt tantundem,&c. ibi, dixi in tract.&c.del.vſque in fin.
pag.ead.add.in marg.ſig. † Tom.4. de Tobia c.15. ibi, ſed Eraſ. cenſet librum illum, &c. deleatur vſque in finem.
pag.700.add.in marg.ſig. † Fatua ſuperſtitio gloſſ. &c. del. tota.
pag.702.add.in marg.ſig. † Et ſic fatetur Auguſt. &c. del. tota.
pag.703.add.in marg.ſig. † Audacius definit,&c. del. tota.
pag.704.add.in marg.ſig. † Non dicit Aug.&c. del. tota.
pag.713.add.in marg.ſig. † Huius nominis primi,&c. del.tota.
pag.714.add.in marg.ſig. † Verba ſunt Gratiani; del. tota.
pag.ead.add.in marg.ſig. † Viden. vt exemplaria,&c. del.tota.
pag.715.add.in marg.ſig. † Filium Martelli,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.ſig. † Vt in conſequentiam,&c.del.tota.
pag.ead.add.in marg.ſig. † Id eſt Imperatoribus,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.num.1. B. Quicquid dicat iſte,&c. del. tota.
pag.718.add.in marg.num.1.Perdit. hoc,&c. ibi, gloſſ.prag.deleatur vſque in fin.
pag.724.add.in marg.ſig. † Et ſic etiam poſt,&c. deleatur tota.
pag.729.add.in marg.ſig. † Quod ſequitur non eſt,&c. del.tota.
pag.731.add.in marg.num.1. Cardinalis. imo nondum;&c. del.tota.
pag.735.add.in marg.ſig. † Hæc videtur prima,&c. deleatur tota.
pag.ead.add.in marg.num.1. Deponendum falſum; &c. del.tota.
pag.736.add.in marg.num.2. Scilicet honeſtis, &c. deleatur tota.
pag.737.add.in marg. ſig. † Ita quantes Imperiales, &c.deleatur tota.
pag.738.add.in marg.ſig. † Imò Epiſcopo Catenenſi.&c.del.tota.
pag.740.add.in marg.ſig. † Sermo 119. de Tempore,&c. del.tota.
pag.744.add.in marg.ſig. † Aduerte quod hic præpoſteratur, ibi, quod melius dixi, &c. del. vſque in finem.
pag.748. add.in marg. ſig. † Imò eſt Canon, &c. del.tota.
pag.749.add.in marg.ſig. † 9.cap.8. & iſtud,&c. del.tota.
pag.751.add.in mag.ſig. † Stulta argumentatio,&c. del.tota.
pag.753.add.in marg.num.3. Aliàs non idem,&c. ibi, 3. ſed contrarium tenet,&c.del.
pag.763.add.in marg.ſig † Iſtud cap.cum ſeq.&c. deleatur tota.
pag.764.add.in marg.ſig. † Scilicet ſecundus, qui,&c. del.tota.
pag.766.add.in marg.num.1. Temporale,dixi,&c. deleatur tota.
pag.768.add.in marg.ſig. † Scilicet ipſo iure, &c. ibi, vt nouè declarati, &c. deleatur vſque in finem.
pag.770.add.in marg.ſig. † Cap.23. & eſt ex Conſt.&c.ibi, vt dixi in præfat.ad Henr.&c. del.vſque in finem.
pag.772.add.in marg.ſig. † Epiſt.70. Sed ſunt,&c. deleatur tota.
pag.ead.add.in marg. num.5. Vxorem. Vos iuuenes,&c. deleatur tota.
pag.773.col.2.add.in marg.ſig. † Et loquitur Ambroſius, del.vſque in fin.
pag.782.add.in marg.ſig. † Rurſus hoc Concilio, &c. del.tota.

Digitized by Google

pag.783.add.in marg.num.3. Legitimam hanc limitationem,&c.ibi dixi in tract.&c.del. vsque in finem.
pag.ead.add.in marg.sig.† Vt dixi supra c. &c. deleatur tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imò etiam iure,&c. deleatur tota.
pag.790.add.in marg.sig.† Epist. 48. ad Entemium. ibi, Sed contra præcedentia, & sequentia,&c. vsque in finem.
pag.ead.add.in marg.sig.† Male reprobat,&c. del. tota.
pag.794.add.in marg.sig.† Ergo quàm aperto,&c. del. tota.
pag.801.add.in marg.sig.† Parentibus huiusmodi puellas,&c. del.
pag.803.add.in marg.num.3. Carnali, hanc gl. sequitur, &c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imo etiam iure poli.&c. del.tota.
pag.804.add.in marg.sig.† Hunc textum malè dicit,&c. deleatur tota.
pag.806.add.in marg.num.2. Creuit,sed cum vnicum&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imo è contra prior,&c. del.tota.
pag.807.add.in marg.sig.† Epist.13. &c. ibi, Et sic vides, quòd,&c. del. vsque in fin.
pag.ead.add.in marg.sig.† Ergo verum,&c. ibi, sed fictio vocis,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Non enim hanc vltimam,&c. del.tota.
pag.809.add.in marg.sig.† Conductitijs, quos vocant,&c. del.
pag.810.add.in marg.sig.† 9. lib.1. Erasm. in præfatione,&c. del.
pag.ead.add.in marg.num.1. Delicijs,sed vt pater,&c. ibi, vt dixi, del. hæc verba.
pag.811.add.in marg.num...sig.† Quod etiam Lud. Pius,&c. del.tota.
pag.813.add.in marg.sig.† Patrocinijs, intelligo,&c.del.tota.
pag.814.add.in marg.sig.† Græca dictio enim,&c. del.tota.
pag.817.add.in marg.sig.† Iacob. sic loco Sochot, &c. verbum (restitui) dicat (restituatur.)
pag.818.add.in marg.num.1. Dic vt no.33. q.2.&c. del.tota.
pag.822.add.in marg.num.3. Prædixit,imo verò,&c.del.tota.
pag.824.add.in marg.sig.† Permittebantur, melius,&c. del.tota.
pag.825.add.in marg.sig.† in commentarijs ad Gal.c.2.&c. del.
pag.826.add.in marg.sig.† Tamen Alphons. Tostatus,&c. deleatur.
pag.831.add.in marg.sig.† Stabile nota quod hic, &c. del.tota.
pag.834.col.2.add.in marg.sig.† Homicidiam. Ibidem vult,&c. tota del.
pag.838.col.1.add.in marg.sig.† Imò Oberti,&c. tota del.
pag.839.add.in marg.num.1. Ista fuit sententia,&c. del. tota.
pag.841.add.in marg.sig.† Imo stylus est Orig. &c. del.tota.
pag.843.add.in marg.sig.† Vide Guliel. Occam,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.sig.† Imo vniuersis,&c.deleatur tota.
pag.854.add.in marg.sig.† Obtineantur. caue,quia,&c.del.tota.
pag.855.add.in marg.sig.† Bona optima,& veris.&c.del.tota.
pag.856.add. in marg.sig.† In vet.cod.deest vox,&c.vbi ait,inueni sic reliqui,dicatur in tertia persona (inuenitur sic relinquatur.)
pag.ead.add.in marg.sig.† Dixi in Cons.Paris.&c. deleatur tota.
pag.858.add.in marg.num.1. Nam solus,&c. deleatur tota.
pag.861.add.in marg.num.1. Ochosia qui fuit,&c. vbi ait. Vide Occam dial.&c. deleatur vsque in finem.
pag.864.add.in marg.num.1. Contra imo potius,&c. del.tota.
pag.867.add.in marg.sig.† Semper spectandum ibi,&c. del.vsque in fin.
pag.ead.add.in marg.sig.† Vt contra Anabaptistas,&c. ibi, dixi in tract. &c. deleatur vsque in finem.
pag.870.add.in marg.sig.† Et sic adhuc post annum,&c.del.tota.
pag.873.add.in marg. pro summario. Cleric.&c. del.
pag.ead.add.in marg.sig.† Quam quia Episcopis suis,&c.del.tota.
pag.878.add.in marg.num.1. Inclusiuè,sed hoc est,&c. del. tota.
pag.880.add.in marg.sig.† Non ergo ob id extra,&c. deleatur tota.
pag.882.add.in marg.sig.† lib.2.contra,&c. ibi, Vide Gul. Occam † del.vsque in finem.
pag.886.add.in marg.sig.† Epist.50.to.2.ibi, Sed has epist. Eras,&c. del.vsque in fin.
pag.890.add.in marg.num.2. Cap. dic, quod loquitur,&c. del.tota.
pag.891.add.in marg.sig.† Hoc in statu huius,&c.del.tota.
pag.895.add.in marg.sig.† Quam historiam refert Plat.&c. deleatur.

Digitized by Google

pag.898.add.in marg.fig.† Et Auxentium impium, &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.fine fig. Car.Mol.ex tom.3. &c. deleatur.
pag.901.add.in marg.fig. † Quam edidit Car.&c.ibi, vt adſcripſi,&c.del.vſque in fin.
pag.905.add.in marg.fig. † Et ideò refert Gul. Occam,&c. deleatur.
pag.ead.add.in marg.num.6. Minor. Idem Thom. &c. ibi, in fine, vbi dixi, &c. deleantur hæc verba.
pag.908.ad.in marg.fig.† Illius ergo nominis,&c. del. tota.
pag.911.add.in marg.num.1. Ordinem, id eſt functionem,&c. del.tota.
pag.913.add.in marg.fig. † Merito in exemplum,&c. del.
pag.915.add.in marg.fig. † Nota ergo quod tunc,&c. del.
pag.928.add.in marg.fig. † Imò magno,&c. deleatur.
pag.929.add.in marg.fig. † In nouel. & ſic dudum poſt,&c. deleatur.
pag.930.add.in marg.fig. † Maximiano præſumptori,&c. deleatur.
pag.935.add.in marg.fig. † Quæ omnia cum conueniunt,&c.del.
pag.ead.add.in marg.fig. † Guliel. Occam. in dialog.del.hæc citatio.
pag.936.add.in marg.fig. † Guliel. Occam dialog. &c. del. tota.
pag.939.add.in marg.fig. † Iſti Auguſt. &c. ibi, vide Gul.Occam,&c. del.vſque in fin.
pag.940.add.in marg.fig. † De ciuit. Dei,&c. ibi,vide Gul. Occam,&c.del.vſque in fin.
pag.942.add.in marg.num.1. Dicas quòd,&c. ibi. Non fuit ſacer,&c. del.
pag.ead.add.in marg.fig. † c. Sunt quidam,&c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.num.2.Eccleſ.c.26. Non eſt,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.fig. † c. Ghildeberto Franc. regi,&c. ibi, dixi in tract. &c. deleatur vſque in finem.
pag.946.add.in marg.num.1.Mentionem dixi,&c. del.tota.
pag.947.add.in marg.fig. † Id eſt,iuſtitiæ, &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.fig. † Epiſtola 39. ſeu c.39. lib.2. gratiarum, &c. ibi, nec alia Eccleſiæ,&c. del.vſque in fin.
pag.ead.add.in marg.fig. Epiſt.115. lib.7. Quem,&c. del.
pag.ead.add.in marg.fig. † Iſta parentheſis,&c. del. tota,& ſequitur in pag.948.
pag.951. add.in marg.fig. † Quos fines,&c. del. tota.
pag.969.add.in marg.fig. † Homil.43. ad c. &c. ibi, Sed aduerte, &c. del. vſque in fin.
pag.971. add.in mag.num.1. Modis, anno 1550. &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.num.3. Quidam dicunt,quòd ſic,&c. del.
pag.983. add.in marg.num.4. Operatum ſtulta,&c. del. tota.
pag.987.add.in marg.fig. † Non eſt,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg. pro ſummario. Maria,&c. del.
pag.988.add.in marg.fig. † Homil.16. &c. del. tota.
pag.991. add.in marg.num.2. Demum. imo,&c. del. tota.
pag.992.add.in marg.num.1. Licuit imo,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.fig. † Lex dura, quam,&c. deleatur tota.
pag.995.add.in marg.fig. † Epiſtola 20. lib. 6. ad Fort. & ibi, vbi loquitur de ſimpliciter,&c. del.vſque in finem.
pag.1015.add.in marg.num.1. Natura. imo ex,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.fig. † Sed tamen verior,&c. del.tota.
pag.1032.add.in mag. pro ſummario matrimonium contrahò,&c. del.tota.
pag.1036.add.in marg. pro ſummario peccata quædam,&c. del.tota.
pag.1037.add.in marg. pro ſummario. Matrimonium, del.tota.
pag.1049.add.in marg.fig. † Sed quorſum,&c. deleatur tota.
pag.1054.add.in marg.num.1. Sic arguit,&c. ibi, Ego verò, &c. del.
pag.1059.add.in marg.num.2. Viliorem,& benè,&c. deleatur tota.
pag.1067.add.in mag.fig. † add. quòd vxoratus,&c. deleatur tota.
pag.1071.add.in marg.fig† Sed quòd poſsit,&c. deleatur tota.
pag.1073.add.in marg.num.1. Iſti, & præcedentes non, &c. del.
pag.1075.add.in marg.fig. † Quibus non caruit, &c. deleatur tota.
pag.1084.add.in marg.fig. 1 Ad hoc vide Guliel. &c. deleatur.
pag.1091.add.in marg.num.4. Et benè,& ſic,&c. deleatur tota.
pag.1093.add.in marg.num.2. Id eſt in malis vbi,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg. pro ſummario,quæ ait: Peccata quæ ſola,&c. del.tota.
pag.1101.add.in marg.num.4. Nam ſunt medici, &c. del.

Digitized by Google

pag.1106.add.in marg.nu.1. † Dic clarius, quòd hic dicit litera,&c. del.
pag.1107.add.in marg.nu.1. Vnde ſacerdos, &c. deleatur.
pag.1108.add.in marg. ſig. † Cap.3. lib.1. de pœnitentia. ibi, Sed cauendum eſt, &c. del. vſque in finem.
pag.1119.add.in marg.num.1. Pœniteat, ſed &c. deleatur tota.
pag.1125.add.in marg.num.2. Imo non ſe,&c. deleatur tota.
pag.1126.col.2.add.in marg.num.1.deleatur tota.
pag.1128.add.in marg.ſig. † Cap.10. de vera,& falſa. ibi, Vide eiuſdem ſtylum,&c. deleatur vſque in finem.
pag.1130.add.in marg.ſig. † Igitur 1150. tempore Gratiani,&c. del.
pag.1131.add.in marg.num.1. Semper imo vſque ad,&c. del. tota.
pag.1151.add.in marg.num.1. Id eſt, quæ ſunt de genere,&c. ibi, Non autem vera,&c.del. vſque in finem.
pag.1152.add.in marg.num.2. Poteſt dici, quòd ex de ord. &c. del.
pag. 1154. add. in marg. ſig. † Idem Bald. conſ. 326. &c. ibi, tetigi, in reg. &c. del. vſque in fin.
pag.1159.add.in marg.ſig. † Non quòd vera,&c. del.tota.
pag.1162.add.in marg. pro ſummario. Peccatum originale,&c. del.tota.
pag.1183.add.in marg.ſig. † Ioan.14. c.ibi, Sic ſtella à ſtella,&c.del.vſque in fi.
pag.1189.add.in marg.ſig. † De vera & falſa, &c. ibi, ſed liber ſuppoſititius, &c. deleatur vſque in finem.
pag.ead.add.in marg. pro ſummario, Confeſsionem ex,&c. del. tota.
pag.ead.add.in marg. pro ſummario. Auctoritas Iacobi. del.totum.
pag.ead.add.in marg.num.2. Pan.in cap. Omnis vtriuſque ſexus, de pœn.& rem.&c.del. tota.
pag.1195.add.in marg.nu.1. Quod de ſingulis circunſtantijs ſit,&c. ibi, Credo quòd, &c. deleatur vſque in fin.
pag.ead.add.in marg. pro ſummario. Confeſſor quandoque,&c. del.totum.
pag.1196.add.in marg.ſig. † Ibidem, Purgatorium, &c. del.
pag.1210.add.in marg.ſig. † Qui eſt liber, &c. del.
pag.1214.add.in marg.ſig. † Non poteſt eſſe primus,&c. del.
pag.1217.add.in marg.ſig. † Et male. niſi dicas,&c. del.tota.
pag.1218.add.in marg.ſig. † Hanc & ſeq.quæſt.&c. del.tota.
pag.1234.add.in marg.ſig. † Mala ratio,quia ibi,certæ tantum,&c.del.
pag.1239.add.in marg.ſig. † Hoc hyperbolicum,&c. del.tota.
pag.ead.add.in marg.ſig. † Non eſt dubium quòd ſic in tota,&c. del.
pag.1240.add.in marg.ſig. † Imò nullo modo,&c. deleatur tota.
pag.1243.add.in marg.ſig. † Sed hæc dicta Grat. &c. del.tota.
pag.1244.add.in marg.ſine ſig. Not. eſt, quòd Sacramentorum,&c. vel delenda, vel ſupplenda, quia conſulto tacet duo ſacramenta, nempè, ſacrum ordinem, & matrimonium.
pag.ead.add.in marg.ſig. † pro figura,&c. deleantur.
pag.1260.add.pro ſummario. quæ ait Nomina aliquorum,&c. del.
pag.1265.add.in marg.ſig. † Falſum ſummarium, quia,&c. del.
pag.1266.add.in marg.ſig. † In conſtit. Caroli magni,&c. del.
pag.1269.add.in marg. ſig. † Hic habes quæ ſit, &c. del.
pag.1271.add.in marg.num.1. Communior opinio eſt,&c. del. tota.
pag.1276.add.in marg.ſig. † Et ſic neceſſe eſt illud,&c. deleatur tota.
pag.ead.in marg.ſig. † Idem Vigilius Trident. &c. deleatur.
pag.1277.Summarium in marg. quòd ait, Chriſti perſona,&c. deleatur.
pag.1280.add.in marg.ſig. † Lib. 4. cap.4. to.4. ibi, ſed multum diſcrepat text. ille ab illo,&c. deleatur vſque in fin.
pag.1282. col.2. add. in marg. ſig. † Ad hoc text. del.tota.
pag.1283.add.in marg.ſig. † Lib.4. cap.4. cum ſeq. &c. ibi, Sed alio modo hoc,&c.deleatur vſque in finem.
pag.1293.add.in marg.ſig. † Apud Ambroſium non eſt,&c. del.
pag.1295.add.in marg.num.4. Iſtud dictum gloſſ. &c. del.tota.
pag.1299.add.in marg.ſig. † Imo doctor, &c. del.
pag.1302.add.in marg.num.2. In hoc caſu,ſcilicet quando indignè,&c. deleatur.

Digitized by Google

pag.ead.add.in marg.sig. † Sed vt inquit gloss.cap. Dilectis,&c.del.
pag.1303.add.in marg.sig. † De fide cap.26.&c. ibi, Sed aduertendum,&c. deleatur vsque in finem.
pag.1305.add.in marg.sig. † Gratia Dei, &c. del. tota.
pag.1308.add.in marg. pro summario. Ministri,&c. deleatur.
pag.1312.add.in marg.sig. † Euictione, scilicet, &c. ibi, vt clarè docui, &c. deleatur vsque in finem.
pag.1313.add.in marg.sig. † Contra enim tenet, &c. del. tota.
pag.1319.add.in marg.sig. † Sed iam dudum ibi,&c. del. tota.
pag.1322.add.in marg.sig. † Non est Augustini, &c. del. tota.
pag.ead.add.in marg.sig. † Sanctorum non valet, &c. deleatur.
pag.ead.add.in marg.sig. † In text. in sanctam error est,&c. del. vsque in finem.
pag.1325.add.in marg.num.2. Simplam, id est vnicam, &c. deleatur.
pag.1330.add.in marg.sig. † Hoc falsum, &c. deleatur tota.
pag.1331. add.in marg.sig. † Id est inter, &c. deleatur tota.
pag.1339.add.in marg.sig. † Et illa est peccatum, &c.del.tota.

IN DECRETALIBVS.

Pagina prima additio in marg.sig. † Sed non,&c. deleatur tota.
pag.add.num.5. Saluabuntur, &c. deleatur tota.
pag.2.num.3. adde quæ,&c. deleatur tota.
pag.4.num.1. Magistraliter, &c. deleatur tota.
pag. ead.num.3. Bolus,imò,&c. deleatur tota.
pag.9.sig. † Aliàs dogma habent, &c. del. tota.
pag.12.col.2.add.in marg. num.5. In feudum, &c. deleatur.
pag.13.num.1. Papæ, deleatur tota.
pag.16.sig. † Scilicet Romæ, &c. del. tota.
pag.17.sig. † Hunc text. &c. ibi, vide in Consuet.&c. del. vsque in finem.
pag.18.num.4. Etiam falsum,&c. del. tota.
pag.20.col.2.add.in marg.num.5.excommun.vt dixi in cap.eodem,&c.vsque in fin. del.
pag.21.num.1. Clerico, imo impetranti, &c. deleatur tota.
pag.28.num.5. Liberalem dando, deleatur tota.
pag.ead.col.2.add.in marg.num.1. Imo dic,&c. in fin. Vbi dixi,deleatur.
pag.32.num.3. Guido Papæ, &c. vbi dicit Quod intelligo ego, dicatur. Quod intelligi debet.
pag.44.num.11. Pactum imo non,&c. vbi dicit; summi institoris, del. hæc duo verba.
pag.45.num.1. Casus hic est,&c. ibi, Cæterùm ante 25. annos,&c. del. vsque in finem.
pag.ead.num.2. Similem in hoc,&c. deleatur tota.
pag.47.num.1. Curia hæc est,&c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Et hoc in disp. &c. ibi, Clarum est, &c. del.vsque in finem.
pag.49.num.1. Subintelligitur,&c. ibi. Et practicatur, &c. del. vsque in finem.
pag.52.num.1. Oriundus,&c. ibi, in fine, vbi dixi, del. hæc verba.
pag.54.sig. † Tempore Balduini,&c. deleatur tota.
pag.55.sig. † Merum præstigium, &c. deleatur tota.
pag.56.num.3. Hanc gloss. &c. del. ibi, vbi dixi, &c. vsque in finem.
pag.61.sig. † Latam contra,&c. ibi dixi in, &c. del. vsque in finem.
pag.63. num.2. Ioan. dicit idem. Goffr. &c. del. tota.
pag.ead.num.3. Vt quod scriptum est, &c. del. tota.
pag.69.num.1. Apos enim dicitur,&c. del. tota.
pag.ead.num.2. Onus idem,&c. del. in fine, vbi tetigi, vel dixi, &c.
pag.ead.num.4. Iuratur, tangitur,&c. del. tota.
pag.70.sig. † Tamen contrarium, &c. del. tota.
pag.ead.num.1. Vestis non extimæ,&c. del. tota.
pag.78.num.1. Simoniacum Ioan. And. del. verba,vbi tetigi,in impress. Lugd.est 1553. & 1559.
pag.79.En cum Ecclesiarum,&c. deleatur tota, & hæc additio est in impressis Lugd.1553. & 1559.
pag.82.num.2. Sequens. Sed illud,&c. del. tota.

Digitized by Google

pag.103. Additio inserta in gloss. quæ incipit; Vt hæc decretalis, &c. & finit; post deponitur, deleatur tota.
pag. ead. col.1. add. in marg. num. 1. Hodie imo connumeratur, &c. vt dixi super textu, c.m. deleatur.
pag.104.sig. † Sic vocat Othonem, &c. deleatur tota.
pag.ead.add. inserta in gloss. quę incipit. Hanc glossam sequitur, &c. & finit electus fuit. del. tota.
pag.ead.num.1. Ecclesia, sed ergō, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.9. Extra tamen, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Scilicet Phil. Ducem, &c. deleatur tota.
pag.105. Scilicet Innocent. II. deleatur tota.
pag.109.sig. † Tempore quo, &c. deleatur tota.
pag.134. Postilla in marg. quæ dicit Papa, &c. deleatur tota.
pag.140. num.4. Tenet. idem, &c. deleatur tota.
pag.ead.col.1.add.in marg. † Etiam causa, &c. ibi, hanc quæstionem vsque in fin. del.
pag.141. num.1. Non tenea. &c. ibi, Ego, &c. del. vsque in finem.
pag.146.num.2. Verba quæ hæc glossa, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Caret. hæc est, &c. deleatur tota.
pag.152.sig. † Quia ergo, &c. deleantur in fine hæc verba, vbi tetigi.
pag.153.num.3. Se ipso. expone, &c. del. tota.
pag.158.num.1. Pluribus. Non seruatur, &c. deleatur tota.
pag.163.num.2. Ordo. imo solus, &c. deleatur illud verbum [solus.]
pag.164.num.2. Commendatam, &c. ibi, vt dixi, &c. del. vsque in finem.
pag.165.num.1. Perfectus. non erat, &c. deleatur tota.
pag.169.sig. † 38. distin. per totum, & est, &c. del. tota.
pag.170.num.2. Græcos, & sic Ecclesia, &c. del. tota.
pag.178.num.3. Licuit, sed contrarium, &c. del. tota.
pag.ead.num.5. Tutius. idem Anton. &c. del. tota.
pag.182. sig. † Et quòd consuetudo loci, &c. del. tota.
pag.191. sig. † Barbarismus est, &c. deleatur.
pag.193.num.2. Illius. hoc verum, &c. del. tota.
pag.213.num.1. Tertiam, &c. quando dicit, vbi tetigi, deleantur hæc duo verba.
pag.220. sig. † Doctores valde, &c. deleatur tota.
pag.223. sig. † Et sic Papa non solum, &c. del. tota.
pag.226. sig. † Circa an.1200. &c. del. tota.
pag.ead.num.3. Hostien. contra &c. del. in fine, dixi ad Alexand. &c.
pag.229.num.2. Vsurarum, imo hæc, &c. deleatur tota.
pag.231.num.4. Protestatione. idem Pan. &c. deleantur illa verba, vbi tetigi, &c. vsque in finem.
pag.ead.num.6. Fridericum, scilicet secundum, &c. del. tota.
pag.234.num.1. Actionis. imo, &c. ibi, Cur autem, &c. vsque in finem deleatur.
pag.240.num.2. Ecclesiæ absolutè, &c. deleatur tota.
pag.244.num.1. Priuandus. Panorm. &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Hæc origo custodiarum, &c. del. tota.
pag.247.num.5. Ergo in suprascriptione, &c. del. tota.
pag.249.num.3. Periculum atqui frustra, &c. del. tota.
pag.250.num.1. Offerre. imo, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Adde not. &c. deleatur tota.
pag.ead.num.3. Obedientiam, scilicet actiuè, &c. del. in fin. Fac. ea quæ, &c.
pag.252.col.2.add.in marg.sig. † Adde nouel. &c. del. tota.
pag.253. sig. † Ad hoc pulchra, &c. deleatur tota.
pag.255.num.3. Decimarum. in his duobus, &c. del. tota.
pag.259.sig. † primo Regum 15. scilicet, &c. del. tota.
pag.261.num.3. Quod sic, &c. ibi, dixi post. tract. &c. del. vsque in finem.
pag.ead.col.2. add. in marg. num.4. Septem. id procedebat, &c. del. tota.
pag.262.num.1. Venetis. imo à Francis, &c. del. tota.
pag.265.num.2. Fructus Pan. &c. del. tota.
pag.ead.num.3. Secundæ ad Cor. 8. Cassiodorus, &c. del. tota.
pag.268.num.3. Morib. idem Pan. &c. in fine delcantur hæc verba, vbi tetigi.

Digitized by Google

pag.ead.fig. † Infero, quòd ſecuritas, &c. deleantur illa verba, vbi tetigi,
pag.269.num.1. Actio falſum, quia, &c. deleatur tota.
pag.270.num.1. Simoniaca, &c. ibi, in fine del. vbi in an. &c.
pag.273. Additio, ſiue Thema inſertum in gloſſa, quod incipit. Thema ſecundum, &c. & finit. Innocent. & Hoſtien. del. totum.
pag.274. col.2. add. in marg. num.4. Calumnia, &c. Vbi, in annot. ad Decium dixi. deleatur.
pag.276.fig. † Eo tempore Gall. &c. ibi, vt dixi ſupra, &c. del. vſque in finem.
pag.293.num.4. Matrimonij idem, &c. ibi, dixi in anno. del. vſque in finem.
pag.ead.num.6. Quod ad ſe, &c. ibi, & dixi in tract. Reg. del. vſque in fin.
pag.295.fig. † Vide Guil. Occam, &c. deleatur citatio Guillel. Occam.
pag.ead.num.3. Non excuſat idem, &c. deleatur tota.
pag.304.num.4. Generalem. imo &c. ibi, & quæ dixi in anno, &c. del. vſque in finem.
pag.310.num.4. Dicit Innocent. infra, &c. ibi, ſed dicendum, &c. del. vſque in finem.
pag.ead.fig. † Magdeburg. in Saxonia, &c. del. tota.
pag.311.num.1. Quia quam, &c. deleantur duo verba, vbi tetigi.
pag.ead.num.2. Papam imo, &c. deleatur tota.
pag.314.num.2. Arbitrio. imo, &c. deleantur ibi in fine, vbi in an. dixi.
pag.317.num.4. Laico. idem, &c. deleantur hæc verba, & ita vidi, &c.
pag.319.num.3. Alium, ſcilicet, &c. deleantur illa verba, Adde quæ dixi, &c.
pag.320.num.3. Credo, idem Pan. &c. deleatur tota.
pag.321.num.1. Sed ſecundum, &c. del. ibi, & pluries, &c. vſque in finem.
pag.322.num.2. Scienter diuinatio eſt, &c. deleatur tota.
pag.ead. Thema inſertum in gl. quod incipit; Thema ex fide hiſtoriæ, &c. finit; regnum reſtituit. deleatur totum.
pag.323.fig. † Hoſt. & veteres, &c. deleatur tota.
pag.ead. poſtilla, quæ dicit; Papa de temporali, &c. deleatur.
pag.ead.num.1. Luc.22. & plenè exponuntur, &c. del. tota.
pag.ead.fig. † Sed in foro pœnitentiali, &c. deleatur tota.
pag.324.fig. † Epiſcopis autem, &c. deleantur vltima verba, ſed fruſtra.
pag.328.num.2. Sed obijcitur, &c. ibi, vel dic, vt dixi, deleantur hęc verba.
pag.330.num.1. Epiſcopum. idem, &c. ibi vt no. in Conſu. &c. deleatur.
pag.ead.fig. † Sed hoc ante, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Laicorum. imo, &c. deleatur tota, & eſt hæc additio in impreſsis Lugduni 1553. & 1559.
pag.331.col.2. add. in marg. fig. † in Regno Franciæ, del. tota.
pag.332.num.1. Pariſius. &c. deleatur tota.
pag.ead.fig. † Imo, quia habent, &c. deleatur tota.
pag.339.num.6. Mobilis ſi ſit, &c. ibi dixi in Conſuet. &c. deleatur.
pag.342.num.6. Laico. idem Guido. &c. del. ibi, Sed huiuſmodi, &c.
pag.348.num.5. Vſuras. hoc falſum, &c. ibi, vbi in annot. deleatur.
pag.354. Thema, ſiue caſus inſertus in gloſſ. qui incipit: Thema tempore Honorij, & fi reſpondit, & recognouit. deleatur.
pag.355.fig. † Ergo adhuc tempore, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.3. col.6. ſed prior, &c. deleatur tota.
pag.368.num.2. Ludouicus, ſcilicet VIII. &c. del. tota.
pag.370.fig. † Exemplaria, &c. deleatur in fine verbum, vt repoſui.
pag.371.num.4. Cautè, & incautius, &c. deleatur tota.
pag.373.nu.2. Tempus Pan. &c. deleantur, ibi, Ego verò, &c. vſque in fin.
pag.ead.fig. † Quamquam enim, &c. del. vbi ſe citat ibi, vbi dixi, vſque, non tamen, &c.
pag.ead.num.3. Fructus. idem, &c. deleatur, vbi ſe citat in fin.
pag.379.num.4. Perpetuo. Anton. Butr. &c. deleatur vbi ſe citat.
pag.380.n.2. Receptionis. Cal. conſ. &c. deleantur illa verba, vbi dixi, &c.
pag.384.num.1. Simoniaca, ſup. de elect. &c. del. in fin. vbi tetigi.
pag.386.fig. † Idem Richard. & Scot. &c. deleatur tota.
pag.387.num.1. Collateralibus. dic quòd, &c. del. tota.
pag.389.num.1. Et imo etiam quando, &c. del. tota.
pag.391. Thema inſertum in gloſſ. quod incipit Thema Epiſcopatus, & finit; puniri potuiſſet. deleatur tota.

Digitized by Google

pag.398.num.1. An non dic, &c. del. ibi, & dixi in, &c. vsque in finem.
pag.401.num.3. Nunquam. idem Pan. &c. del. ibi, in fine, dixi ad Alexand. &c.
pag.403.num.5. Tantum decem annis, &c. del. ibi, vbi dixi.
pag.406.num.4. Dicas. idem Pan. &c. dele ibi in annot. &c. vsque in finem.
pag.407.sig. † Scilicet Thomæ illius, &c. deleatur tota.
pag.408.sig. † Ioan. Fab. l. appellatione, &c. del. vbi dixi, vsque in finem.
pag.412.num.3. Præsumptionem, etiam, &c. del. vbi tetigi in fin.
pag.414.num.1. Repulsio. sed mala, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Facit l. contractibus, &c. dele ibi. Sed certe, &c. vsque in finem.
pag.417.sig. † Nisi constet de mente, &c. dele ibi, Vide quæ, &c. vsque in finem.
pag.ead.num.5. Naturales. Sed in Regno, &c. dele. ibi, vt dixi, &c. ad fin.
pag.418.num.5. Pias. idem Pan. &c. dele ibi, dixi ad Philip. &c.
pag.421.num.3. Sorte communiter, &c. dele ibi, vbi in annot. &c.
pag.422.num.2. Hoc dicebat Ioan. &c. dele ibi, dic vt dixi, &c. vsque in fin.
pag.423.num.1. Appellatum. idem, &c. dele ibi, vbi in annot. &c.
pag.424.num.2. Fidem, vbi agit, &c. dele ibi, dixi in Consuet. &c.
pag.426. Iste est Greg. magnus, &c. ibi, Quare hunc, &c. deleatur.
pag.431.sig. † Etiam si ad alium, &c. dele ibi, vt dixi in annot. &c.
pag.432.sig. † Panorm. limitat. &c. ibi, Sed iste textus, &c. deleatur.
pag.ead.num.2. Dilationem. ita etiam, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Concordiam quod prius, &c. ibi, Sed ego puto, &c. del.
pag.434.sig. † Contrafacit Ioan. An. &c. dele ibi, vbi dixi, &c.
pag.436.sig. † Quia erant, &c. dele ibi, Ego verò, &c.
pag.438.sig. † Quia eius velle statur, &c. deleatur tota.
pag.445.num.6. Respondere, dic, &c. dele ibi tetigi, vsque ad finem.
pag.455.sig. † Scilicet superstites, &c. ibi, vt suo loco dixi, del.
pag.456.num.3. Dicas idem, ibi, vbi in annot. dixi, del. vsque in fin.
pag.459.num.5. Absolui, imò, &c. deleatur tota.
pag.463.sig. † Nisi facta, &c. ibi, dixi in cons. §.5. num.28. dele hæc.
pag.464.sig. † Et sic nec simplicem, &c. dele ibi, not.4. dec. &c. vsque in fin.
pag.ead.num.3. Vlt. quæ limitatur, &c. deleatur tota.
pag.466.num.6. De hac comparatione, &c. dele in fin. hæc verba, vbi dixi.
pag.467.sig. † En artes, &c. deleatur tota.
pag.469.num.1. Sigilla, si sigilla, &c. ibi, hic dicendum vt, &c. deleatur.
pag.470.num.1. Si stipulatus sum, &c. ibi, dic vt nouè, &c. del. vsque in fin.
pag.ead.num.2. Ipsum, & benè, &c. deleatur.
pag.ead.num.3. Et aliam nisi, &c. ibi, dixi in annot. &c. del. vsque in finem.
pag.471.num.2. Quot. dic quòd duo, &c. ibi, vbi dixi dele hæc verba.
pag.474.sig. † In ciuilibus non, &c. ibi, vbi dixi lib.6. dele hæc verba.
pag.475.num.2. Portare & bene, &c. del. tota.
pag.476.num.1. Inducit quia verba, &c. ibi, vbi in annot. dixi, deleatur.
pag.477.num.2. Seruitutem, sed, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Animæ, Alexand. &c. ibi, vbi dixi, deleatur vsque in finem.
pag.ead.num.5. Potest iure, &c. ibi, vt nouè dixi, &c. del. vsque in finem.
pag.479.num.1. Senili sæpè tamen, &c. deleatur totum.
pag.480.sig. † Suspicor errorem, &c. deleatur tota.
pag.481.num.1. Idem seruatur, &c. In impressis Lugduni deleatur, ibi, Sed ea superstitio, &c.
pag.ead.sig. † Addidi II. vt est necesse, &c. deleatur tota.
pag.482.num.1. Absolui, sat est, &c. ibi, nec in istis, &c. del. vsque in finem.
pag.ead.num.2. Sufficiens Oldr. &c. ibi in fin. vbi tetigi lib.4. dele. hæc.
pag.ead.num.4. Dicebat Tancr. quod &c. ibi in fin. not. in &c. del.
pag.483.sig. † Sed hæc applicatio, &c. deleatur tota.
pag.484.sig. † Scilicet monachi, &c. deleatur tota.
pag.485.sig. † Quia iuramentum, &c. ibi, vt in Consuet. &c. del. vsque in fin.
pag.486.num.1. Substantia, dixi, &c. deleatur tota.
pag.487.num.1. Periurio, Franc. Ripa, &c. ibi, vbi dixi, deleatur.
pag.ead.sig. † Quo irrequisito. &c. ibi. Vide quæ dixi, &c. del.
pag.ead.num.4. Refert Goffr. & Ioan. &c. ibi, sed pessimè, &c. del.

Digitized by Google

pag.488.num.2. Ciuitas Tuder. &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Auctoritas Oldr. &c. ibi, in fin. vbi tetigi, del.
pag.490.num.2. Facti Philip. &c. in fin. vbi dixi, deleatur.
pag.491.num.2. Hæ idem grauiori,&c. ibi, vbi dixi ad Alexan. &c. del.
pag.492.num.2. Papæ, scilicet in materia, &c. deleatur tota.
pag.493. sig. † Et benè, quamuis, &c. ibi plenius dixi. &c. del.
pag.494.num.1. Istæ leges,&c. ibi, Sed imò,&c. vsque in finem deleatur.
pag.ead. sig. † Quia maior,&c. ibi, Tum quia,&c. vsque in finem deleatur.
pag.496. Est thema insertum in gloss. quod incipit; Thema Canonici,&c. & finitur; remota reducantur, deleatur totum;
pag.ead. sig. † Imò hic erat contra, &c. deleatur tota.
pag.497. sig. † Sed hanc rationem, &c. deleatur tota.
pag.499. sig. † Bald. auth. omnes,&c. in fine ibi, vbi tetigi, del.
pag.500.num.5. Recusari, dic quòd imò, &c. ibi, in fine, vbi dixi, del.
pag.501.num.3. Probationem,stulta, &c. deleatur tota.
pag.506.num.1. Secus hæc differentia, &c. deleatur tota.
pag.510.num.3. An victor propter,&c. ibi, Dic quòd hic,&c. del.
pag.511. sig. † Sic clericus còram, &c. deleatur tota.
pag.ead. sig. † Nisi actor,&c. ibi, vbi dixi, deleatur.
pag.512.num.2. Dico. hoc verum ibi. Adde quod dixi, &c. deleatur.
pag.515.num.4. Laici. Felyn. &c. ibi; Hodie verò nec,&c. del.
pag.518.num.1. Longa,imo nec,&c. ibi, vide tract. &c. del.
pag.ead.num.3. Comestiones,seruitus,&c. ibi, vt dixi ad, &c. del.
pag.519.num.1. Archiuo Paul. cons. &c. ibi, plenè dixi, &c. deleatur.
pag.520.num.1. Sed dic, quod vterque,&c. ibi dixi in consuet.&c. del.
pag.526.num.2. Imperatore,& bene, &c. deleatur tota.
pag.527.num.1. Diaconi,vel Subdiaconi, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.2. Maior,idem,&c. del. in fine hæc verba,vt vidi.
pag.531.num.1. Papæ,& sic,&c. ibi, nisi faceret,&c. vsque ad finem del.
pag.ead.num.2. Solutio,dic quod, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.3. Supple & verba hic,&c. ibi, Adde gloss.&c. deleatur.
pag.537.num.2. Idem Philip. Innocent. &c. ibi, & quæ notaui, &c. del.
pag.540. sig. † Hunc text. dicit,&c. ibi, vbi tetigi, &c. deleatur.
pag.543. sig. † Istud capitu. &c. ibi, vt plenius,&c. deleatur.
pag.ead.num.1. Propriè,idem,&c. ibi, adde quæ dixi, &c. del.
pag.547.num.1. Solutio,& benè,&c. ibi, Sed apud Gallos, &c. del.
pag.ead.num.2. Vacat,non seruatur,&c. deleatur tota.
pag.548.num.2. Satis, idem Host. &c. ibi. Adde quæ no. &c. deleatur.
pag.ead.num.4. Dies in quo cautum,&c. ibi, not. in Cons. &c. del.
pag.551.num.1. Papam,hoc verum,&c. deleatur tota.
pag.555. sig. † Scilicet Philip. Augusto,qui,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.1. Modum,quia,&c. deleatur tota.
pag.559. sig. † Qui per hoc videtur,&c. ibi, in fine,vbi tetigi, deleatur.
pag.ead.sig. † Scilicet Phil. Augusto,&c. ibi, vt not. supra, &c. deleatur.
pag.567.sig. † Stephanus,&c. ibi, Ego addo, &c. vsque ad finem deleatur.
pag.570. sig. † Id est,relaxando,&c. ibi, & tetigi, &c. vsque ad finem del.
pag.575.num.1. Papam,imò, &c. deleatur tota.
pag.582.num.1. Archid. in decret. si delegatus, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Hoc ipso grauat, &c. ibi in fin. vbi dixi, deleatur.
pag.583.num.2. Et tamen mortuo,&c. ibi, dixi in cons. &c. del.
pag.584.num.5. Allegat. imò ex quo, &c. deleatur tota.
pag.585.num.6. Corporalis,idem,&c. ibi, vt hodie,&c. vsque in fin. del.
pag.587.num.4. Melius,idem,&c. ibi latè dixi, &c. vsque in finem del.
pag.590.num.1. & propter,&c. ibi. Adde Philip. &c. vsque in finem del.
pag.592. sig. † Mutilus est text. &c. deleatur tota.
pag.594.num.2. Sportuales iure can. &c. ibi, Ego verò vidi,&c. del.
pag.ead.num.6. Assessor ordinarius, &c. ibi, Sed hic hostium,&c. del.
pag.ead.sig. † Alij ensiferi, alij, &c. deleatur tota.
pag.595.num.2. Innoc. vti &c. deleatur tota.

Digitized by Google

pag.596.sig. † Idem pius trecentis, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Idem ferè scripsit Reginæ, &c. deleatur tota.
pag.597.sig. † Per Ludouicum Pium celebrato, &c. deleatur tota.
pag.599.sig. † Adde quòd fides, &c. deleatur tota.
pag.601.num.3. priuandi, sed quòd, &c. ibi, & malè ego, &c. del.
pag.602.num.1. Hæc obiectio non procedit, &c. deleatur tota.
pag.604.sig. † Id est, iurisdictio temporalis, &c. del. tota.
pag.605.num.3. Vtilitas respectu, &c. deleatur tota.
pag.607.sig. † Anton. Corset. in reper. &c. ibi, vbi tetigi, deleatur.
pag.ead.num.2. Vacare, falsum est, &c. deleatur tota.
pag.609.sig. † Non autem alterius, &c. ibi, vt de facto, &c. deleatur.
pag.612.sig. † Scilicet impropriatam, &c. del. tota.
pag.613. col.2. est Postilla in marg. quæ dicit; Sacerdos potest, deleatur quia non dicit sic glossa.
pag.616.sig. † Decis. Toloss.71. &c. ibi sed de facto, &c. deleatur.
pag.ead. est Thema, insertum in glossa quod incipit: Thema G. Canonicus, &c. finit, timens reuocasse, deleatur totum.
pag.ead.sig. † Huiusmodi mandata, &c. deleatur tota.
pag.617.num.1. Conditione, & benè, &c. deleatur tota.
pag.619. num.6. Imò sufficiebat, deleatur.
pag.625.sig. † Idem in dignitatibus, &c. deleatur tota.
pag.626.sig. † Ergo Papa, &c. deleatur tota.
pag.633. est Thema insertum in gloss. quo incipit: Thema vetus, &c. & finitur c. generali de elect. in 6. deleatur totum.
pag.634.sig. † Quoniam Venetus, &c. deleatur tota.
pag.635.num.3. Concordat text. in l. &c. ibi, dixi annot. &c. del.
pag.636.num.4. Non, & benè, &c. ibi, vt not. in consuet. &c. deleatur.
pag.ead.sig. † Vel ex ignorantia, &c. ibi, Adhuc idem, &c. deleatur.
pag.637.sig. † Idem de iure, &c. deleatur tota.
pag.639.num.1. Tria hæc de, &c. ibi, plenè dixi, &c. vsque in fin. del.
pag.645.num.3. Et de officio Vicarij, &c. ibi, Ego verò, &c. deleatur.
pag.651.num.1. Hostien. remittit, &c. ibi, per ea quæ dixi, &c. deleatur.
pag.654.num.1. De reg. iur. &c. ibi, Sic in Concilijs, &c. deleatur.
pag.ead.sig. † Etiam non obstante, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.3. Nititur. imò, &c. deleatur tota.
pag.657.num.3. Onus, hoc falsum deleatur.
pag.660.num.2. Consuli. imò, &c. deleatur tota.
pag.662.sig. † Nota singulariter, &c. ibi, Et ita sæpè, &c. del.
pag.668.sig. † Et sic tres, &c. ibi, vbi tetigi, &c. del. vsque in finem.
pag.669.num.2. Alij hoc verisimum, &c. ibi, & ita, &c. del.
pag.ead.num.3. Magnum Alexand. &c. ibi, dixi ad Alex. &c. del.
pag.670.num.3. In eis, & sic Papa, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Maiori. vulgo, &c. deleatur tota.
pag.671.num.5. Scilicet Azo, &c. ibi, sed nos practicamus, &c. del.
pag.672.num.1. Item in emphyteusi, &c. ibi, vt not. &c. deleatur.
pag.673.sig. † Habetur ad verbum, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.4. Sui. facit, &c. ibi. not. ad Alex. &c. del. vsque in finem.
pag.ead.num.5. Imò, & si non procurat, &c. deleatur tota.
pag.674.sig. † Philipp. Dec. &c. ibi, not. latè, &c. del. vsque in finem.
pag.ead.num.2. propria. imò, &c. deleatur tota.
pag.675.sig. † Etiam si respectu, &c. ibi, facit quod scripsi, &c. del.
pag.ead.num.2. Vsuratio. hæc veritas, &c. ibi vt not. in, &c. del.
pag.ead.num.4. Licèt imò licet Pan. deleatur tota.
pag.676. sig. † Atqui decimæ non sunt, &c. deleatur tota.
pag.ead.sig. † Dicunt esse, &c. ibi, vtque nouè not. &c. deleatur.
pag.ead.num.4. Dico. & malè, &c. deleatur tota.
pag.677.num.1. Hoc videtur, &c. ibi, & latè not. deleatur vsque in fin.
pag.ead.num.2. Filius not. in Consuet. &c. del. tota.
pag.679.sig. † Hoc vltimum, &c. ibi, vt plenè not. &c. deleatur.

Digitized by Google

pag.680.num.2.Modo.imò in,&c.ibi dixi, &c.del.vsque And.&c.
pag.681.num.3.Frequentiam, dixi,&c. deleatur tota.
pag.684.sig.† Decis.Tolos.&c.ibi,vbi tetigi,deleatur.
pag.685.sig.† Hoc non solet,&c.del.tota.
pag.689. col.2.add.in marg.num.1. Respondeo Dic melius,deleatur tota.
pag.691.num.3.Filio dixi,&c. deleatur tota.
pag.693.num.1.Idem Goffr.& Inn.&c. ibi,Imo fructus,&c.deleatur.
pag.694. num.1.Pauperiori,adde,&c.ibi,vbi dixi lib.6.deleatur.
pag.ead.num.2.Legitima dixi,&c.deleatur tota.
pag.695.sig.† Idem Bald,cons.&c. deleatur tota.
pag.699.num.2.Si Episcopis,&c. vbi,Sed in toto regnó,&c.del.
pag.ead.Omnibus,scilicet tam,&c.ibi,dixi in nouis intellectibus,del.hæc verba.
pag.704.col.2.add.in marg.num.3.casum &c.del. tota.
pag.705.num.3.Potest esse,deleatur tota.
pag.707.sig.†Præter ius,&c. vbi bis ait,vt not.ad Alex.&c.del.
pag.708.num.1.Et istud satisfacit,&c.ibi,vt ibi dixi &c.del.
pag.712.sig.†Debent enim Episcopi, &c. deleatur tota.
pag.717.num.1. Non ex pacto,&c.ibi,sed hodie,&c. del.
pag.ead.sig.† Hodie Diœcesani, &c.deleatur tota.
pag.719.sig.†Ergo Parochiani,&c.deleatur tota.
pag.723.sig.†In quantum vult, &c.del.tota.
pag.724.sig†Quod fuit ab Alex.&c.ibi,not.in Consue.&c.del.
pag.725.num.1.Satius videtur,&c.ibi,sed Pan.& alij,&c.del.
pag.726.sig.† Non seruatur,nisi fortè,&c.del.tota.
pag.727.col.2.add.in marg.num.3.Canone idem,del.tota.
pag.728.num.1.Adde quod possidens,&c.ibi vt no.in &c.del.
pag.ead.sig.†Sed eisdem terris, &c.deleatur tota.
pag.731.sig.† Albertus Kranzius, &c.del.tota.
pag.732.num.2.Minor.imò valet,&c.del.tota.
pag.733.sig.† Istud cap.cum sequen.&c.del.tota.
pag.734.num.1.Monacham Bartol.&c.del.tota.
pag.ead.num.4.Sacramentum,hæc gloss.&c.del.tota.
pag.735.Summarium. Cor,& non opus,deleatur.
pag.736.nume.5. Discretione,quod si &c.del.tota.
pag.740.sig.† secundo Corinth.11.vt in his sæpè contigisse,&c.del.
pag.743.sig.† Et sic,nulla licentia, &c.del.tota.
pag.ead.num.2.Conditionaliter cum hac,&c.del.tota.
pag.744.sig.†Potest inuitum,&c.del.tota.
pag.747. num.1.Calor,hoc verissimum, &c.del.tota.
pag.ead.num.2.Statuere, falsum,&c.deleatur tota.
pag.748.sig.† Etiam contradicentem,&c.deleatur tota.
pag.753. nu. 1. Calor, hoc verissimum,&c. del.tota.
pag.757.sig.† Causa glo.fin.&c.ibi,idem quandocunque vsque dispensat, del.
pag.758.sig.† Anto.Cors.de,&c.dele ibi,dixi in Consue.&c. vsque in finem.
pag.760.sig.† Idest ius nouum,&c.del.tota.
pag.761.sig.†Idem Thom.Aquin.in quarto Sententiarum &c.del.tota.
pag.765.sig.†Sed quòd Alexand.&c.del.tota.
pag.767. num.4.Non potest,imò,&c.del.tota.
pag.771.sig.† Imò religiosa,ideſt,&c.del.tota.
pag.774.sig.†Et sic dicit Ioan.&c. del.tota.
pag.774.num.1.Credatur tex.&c.ibi,vbi tetigi,lib.sexto,dele ista.
pag.ead.num.2.Per alia.idem Alexan.,&c.ibi,vbi not.lib.6.dele ista.
pag.775.sig.†Hoc cap.procedit,&c.deleatur tota.
pag.777.sig.†Per generalem clausulam,&c. ibi,in fine,vbi no.lib.4. del.
pag.778.sig.†Dummodo alij,&c.ibi,vt sæpè vidi,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.4.Quod sic idem,&c.del.tota.
pag.779.num.6.Conductorem transit,&c.ibi,& male,vt dixi,&c.deleatur.
pag.ead.nu.7.Not.etiam quædam,&c. ibi, dixi in Consue.&c.del.
pag.780.num.3.Euentum,idem,&c.ibi,vt tetigi,&c.del.

Digitized by Google

pag.783.sig.† Vel Archiepiscopo Philip.&c. deleatur tota.
pag.786.num.2.Pet.Hisp.& Abbas,&c.ibi,not.in Consue.&c.del.
pag.786.sig.† At non solum, &c.deleatur tota.
pag.787.sig.† Infero quòd, &c.ibi,& dixi in Consue.&c. deleatur tota.
pag.790.num.1.Non potest vti,&c.ibi,sic enim Pont.&c. del. vsque in finem.
pag.ead.sig.† Imò legendum, &c. del. vsque in fin.
pag.ead.num.2. Non debet idem,&c.ibi in fine,vbi no. deleatur,
pag.ead.num.5.Ecclesiasticum.imò hic,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.6.Dominis.scilicet feudi,&c.delatur tota.
pag.791.num.7.Laicis imò omnibus, &c.deleatur tota.
pag.798.sig.† Et sic nulla hic,&c.ibi,Canonistæ vero, &c.del.
pag.800.num.1.certum,& sic loquitur,&c.ibi, vt dixi in Cons.&c.del.
pag.801.sig.† Non intelligas,&c.ibi,donec in tract. vsur.&c.del.
pag.804.sig.† Anno 1551.die quinto Octobris,&c.deleatur tota.
pag.807. num.3.Placet hoc regulare,&c.deleatur tota.
pag.813.num.4.Et per has rationes,&c.deleatur tota.
pag.815.sig.† Etiam Christianorum,&c. deleatur tota.
pag. 818.sig.† Contra tenent omnes,&c.deleatur tota.
pag.820.sig.† Imò numqnam,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.5.Anglorum,vt not.&c.deleatur tota.
pag.ead.sig.† Sed ab anno 1510. &c. deleatur tota.
pag.829. sig.† Vide Card.Cle.1.&c.ibi,nouè not. &c. del.
pag.ead.num.3 Nam etiam ipsorum.&c.ibi,sed ille tex.non probat,&c.del.
pag.837.num.1.Compellendi.falsum,&c. deleatur tota.
pag.839.num.2.Alanus,Vin.Philip.&c.ibi,vt not.in annot.&c.del.vsque in fin.
pag.844.col.1.add.in marg.sig.† At qui non potuit.deleatur tota.
pag.851.num.3.Apti,Ego verò,&c.deleatur tota.
pag.857.num.2.Dico. Inno.dicit,&c.deleatur tota.
pag.ead.sig.† Nec his competit,&c. ibi,vt not.in Consue.&c.del. vsque in fin.
pag.859.num.2.Quantum,idem gl.&c.ibi,quos omitto,vsque placet,del.hæc verba.
pag.861.sig.† idem Corrad.de.&c.deleatur tota.
pag.863.sig.† Nec trahitur retro,&c.ibi,vt not.in annot.&c. del. vsque ad Quamuis præpo.&c.
pag.864.num.2.Protestetur.dic,&c.ibi vt no.supra de sponsa.& matri.eis qui fidem , deleantur hæc verba.
pag.ead.num.5.Sed dic idem, &c.ibi,Sed quicquid dicant,&c.del.vsq; in fin.
pag.867.sig.† Ergo quicquid prætextu,&c.ibi dixi ad Philip.&c.del.vsque in fin.
pag.871.num.6.Ciuili idem Anton.&c.ibi,vt dixi in annot.del.
pag.876.num.4.Hugo & benè,quia,&c.deleatur tota.
pag.877.nume.1.Arg.30.quæstio. 1. de eod.&c.ibi, sed ego dico, &c.deleatur vsque in finem.
pag.880.num.2.Maius erat quærere,&c. ibi,istud impedimentum,vsque ad fin.del.
pag.885.sig.† Vnde in Gallia,&c.deleatur tota.
pag.888.sig.† Quod celebrauit Innoc.&c.del. tota.
pag.889. num.2Greg.dic quod,&c. deleatur tota.
pag.891.est Additio Mol.quæ incipit:Nota quod collaterales,&c.& finit,& sic de alijs in impressis Venetijs:sed in impressis Lugduni in fine dicit, dixi legens Aurelijs 1521. C. M.quæ verba sunt omninò delenda.
pag.892.in impessis Lugd.adest censura C.M.quæ incipit: ius Pontificium,&c.& finit,vir & vxor sunt vna caro.C.M.Quæ censura omninò del.tota.
pag.893.num.2.Verum,& benè &c.del.tota.
pag.901.sig.† Ex inualiditate matrimonij,&c.del.tota.
pag.906.sig.† Scilicet Ingerbergam,&c.ibi,vt not.in anno.&c.dil. vsque in finem.
pag.907.num.3.Certè vera hæc,&c.del.tota.
pag.ead.num.4.Iura malè citantur, &c.del.tota.
pag.908.num. 6.ibi,quod certum est,&c.del.tota.
pag.ead.num.1.Exponere,sed hoc,&c.del.tota.
pag. ead. sig.† Hinc Ioan.Andr.Innoc.&c.del.tota.
pag.909.num.1.Alterius Pan.&c.ibi,vt dixi in Consue.&c.del.

Digitized by Google

pag. ead.fig.† Imo ipso iure verè, &c.del. tota.
pag.913.num.3.Possit idem Bald.&c.ibi,vbi no.&c.deleatur.
pag.916.fig.† Alphon.Tosta.1.Reg.&c.ibi,vbi dixi,&c.del.
pag.917.num.3.Iure dic, &c. deleatur tota.
pag.918.fig.†Et sic matrimonium,&c. deleatur tota.
pag.919. num.1. Functi,contrarium,&c. ibi,sed in Gallia,&c.del. vsque in finem.
pag.ead.num.2.Nuptias.Galli in &c.ibi,& vtrobique,&c.del.
pag.920.fig.†Primum in Hispania,&c.ibi,& dixi in Consue. &c. del.vsquein finem.
pag.922.fig†Dando eam partem,&c.ibi,vt dixi ad Alex.cons.80.del.hæc verba,& in fine vbi dicit,quam tradidi in tract.vsur.num.500.dele.hæc.
pag.924.fig.† Nisi quod notantur,&c.deleatur tota.
pag.925.num.2.Inimici,in hoc &c. deleatur tota.
pag.926.num.2.Repellere. Idem Pan.&c.ibiin fi.puto,&c.del.
pag.930.num.1.Si tamen interuenerit,&c.ibi,not. ad Alex.del.
pag.939.fig.†Non intelligas,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.4.Illum nisi sit,&c.del.tota.
pag.942.col.2.add.in marg.fig.†ex Patre & ita,&c.del.tota.
pag.943.num.6.Imponit.imò &c. deleatur tota.
pag.945.fig.† Dixi in reg.&c.deleatur tota.
pag.952.fig.†Gloss.Prag.de elect.&c.deleatur tota.
pag.955.num.4.Si quod not.1.quæst.&c.ibi,si est deuotione,&c.del.
pag.961.fig.† Hic ciuiliter,&c.ibi,vt dixi,&c.del.vsque in fin.
pag.967.fig.† Decis.Tolos.&c.ibi,dixi ad Phil.&c.vsque in finem del.
pag.ead.num.2.Secus,non est,&c.ibi,vt dixi &c. vsque infinem. del.
pag.973.fig.†Quod tamen bona,&c.del.tota.
pag.978.fig.† Tamen audiui,&c.deleatur tota.
pag.982.fig.†Compilator rursus,&c. deleatur tota.
pag.985.col.1.add.in marg.fig.†Primum ergo,del.tota.
pag.987.num.4.Simili hoc verum;&c.del.tota.
pag.990.num.1.Postea idem,&c.del.tota.
pag.ead.num.4.Alexan.scilicet iij.qui cum &c.del.tota.
pag.995.† Etiam clericus,&c.deleatur tota.
pag.996.nu.3. Thomæ,quem Henr.&c.del.tota.
pag.1003.fig.†Sed quod de clerico,&c.ibi,sed Ioan.Gerson,&c.vsque in fin. del.
pag.1006.fig.†Bona constitutio,&c.del.tota.
pag.1014.fig.† Imò est verus,&c.del.tota.
pag.1016.num.4.Feudum,hoc,&c.ibi,sed dicendum,&c.del.
pag.1018.fig.†Vide si vacat,&c. ibi,sed nullus,&c.del.vsque ad fin.
pag.ead.fig.† Hæc generalitas,&c.ibi,sed nullus,&c.del.vsque in fin.
pag.1019.num.2.Vasallum,non suffi,&c.ibi,vt not. in,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.6.Sequitur fidei,&c.ibi,sed dicendum vt &c.del.
pag.ead. num.8.in fraudem,sed &c.ibi,sed dicendum vt &c.del.
pag.1020.fig.† Quæ verba clarè,&c.del.tota.
pag.1021.fig.† Circa hunc tex. &c.del.tota.
pag.1022.col.2.add.in marg.num.7.Verum imò &c.del.tota.
pag.1023.num.1.Periculum,necesse,&c.ibi,& plenè not.&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.6.Dicit Abb.dando,&c.ibi,imò secundum legem,&c.del.
pag.1026.fig.†Sed hodie passim,&c.del.tota.
pag.1027.num.2.Adde in qua scriptura,&c.ibi,vbi not. del.vsque in finem.
pag.1029.num.2.Alijs,imò,&c.ibi,vt contra superst.&c.deleatur.
pag.1030.fig.† Secus si esset,&c.del.tota.
pag.1035.fig.† Concord.Inno.&c. del.tota.
pag.1037.fig.† Fallit si causa,&c.del.tota.
pag. ead.num.2.Non potest,imò potest,&c.del.tota.
pag. 1040.col.2.add.in marg.fig.†Concordat tex.Guliel.Occam in dial. fol.21.col.1.del.
pag.1041. num.5.xiiij.an.Imò,&c.deleatur tota.
pag.1749.num.4.Speciali,quo ad hoc,&c.deleatur tota.
pag.1051.fig.† Et hæc omnia,del.tota.
pag.1052.fig.† in Regnum Portugaliæ,&c.del.tota.

Digitized by Google

pag.1055.sig.† Sed à tempore Phil.&c.del.tota.
pag.1056.sig.† Non est 1.nec 9.deleatur.
pag.ead.sig.†Sed hoc nullo modo.&c. deleatur tota.
pag.ead.sig.†Qui per Philo.&c. deleatur tota.
pag.1601.num.1.Debent imò,&c.deleatur tota.
pag.1065.num.1.idem Vinc.hoc &c.ibi,vbi not.lib.&c.del.
pag.167.sig.† Sed nota quod iste,&c.deleatur tota.
pag,1068.num.4.Fauor carmen,&c.deleatur tota.
pag.ead.sig.† An poterit,&c.ibi,Ad hoc quæ dixi,&c. deleantur.
pag.1069.num.1.Quod dicit Host.&c.ibi,not.Consue.&c.del.vsq; in fin.
pag.1070.num.3.Valebant imò,&c.deleatur tota.
pag.1071.sig.† Est pars ea.s.de cle.coniug.&c. ibi,& quæ dixi, &c. del. vsque in finem.
pag.ead.sig.† Est pars ca.supra specula,&c.deleatur tota.
pag.1075.num.3.Non credo,imò,&c. deleatur tota.
pag.1080.num.3.Infamia, &c.deleatur tota.
pag.1083.sig.†Ias.l.vnica,&c. ibi,vbi dixi,del.hæc duo verba.
pag.1085.num.3.Non debet,& multo minus,&c.delatur tota.
pag.ead.in princ.glossæ,cap.Presbyteri,est casus Mol. qui incipit pro vero intellectus &c.& finit,damnum passæ,del.tota.
pag.1087.sig.† Hic quandoque,&c.ibi,dixi in tract. &c. vsque in fin. del.
pag.1089.sig.†Deus autem,&c.deleatur tota.
pag.1090.sig.† ideſt à militando,&c.deleatur tota.
pag. 1098.sig.†Bal.l.singularia,&c.ibi,dixi ad Alex.&c.del.vsque in fin.
pag.1107.sig.†in his ergo quæ sunt,&c.deleatur tota.
pag.1110.num.4.Tamen, & malè,&c.deleatur tota.
pag.1112.num.3.proprium etiam,&c.del.tota.
pag.ead.num.4.Qui non habent,&c.ibi,& ita hodie,&c.del.
pag.ead.num.5. Templarijs gloss. vera,&c.del.tota.
pag.1114.sig.† imò iudicis secularis,&c.deleatur tota.
pag.1124.sig.†Ideſt Imperij Constant.&c.del. tota.
pag.1129.sig.† Dic quod emphasis,&c.del.tota.
pag.ead.num.1.Posuerit,imo sequitur,&c.del.tota.
pag.ead.num.2.Sequitur supremis,&c.del.tota.
pag.1132.num.2.Sex horas,imo,&c.deleatur tota.
pag.1133.sig.† Alex.cons.&c.ibi,vbi tetigi lib.4.deleantur hæc verba.
pag.1134.sig.† Non intelligas,&c.del.tota.
pag.1136.Est Thema,insertum in glossa,quod incipit; Thema Baliuus Comitissæ, &c.& finit,ad Regem,& sua parlamenta,del.totum.
pag.1137.num.3.l.2.Idem Bart.&c.ibi,& malè, del.hæc duo verba.
pag.1139.num.1.Certè idem,&c.ibi not.latè,&c.del. vsque in fin.
pag.1140.num.3.Idem Hostien.&c. deleatur tota.
pag.ead.sig.† Scilicet Gualo,&c.del.vsque in fin.
pag.1141.num.4.Tyro,hic Canonistæ,&c.del.tota.
pag.1143.sig.† Barbara vox,&c.deleatur tota.
pag.1144.num.3.Francigenarum,quorum,&c.del.tota.
pag.1148.num.1.Probatio Vincent.Ioan.&c.ibi, vbi dixi, del.hæc duo verba.
pag. ead. sig.†Sunt tamen plures,&c.del.tota.
pag.ead.num.2.Fidelitate vt dixi,&c.del.tota.

In vita Gregorij IX.

pag.1149.sig.† Raymundi,qui tamen,&c. del. tota.
pag.ead.sig.† Fridericum,scilicet II.&c.ibi,de quo scripsi, &c.del.vsque in fin.
pag.ead.sig.†Diripuisse,idem Sabel.&c.deleatur tota.
pag.ead.sine signo. Nouissimè autem, &c.del. tota.
pag.1151. sig.† Desciuere per tot bella,&c.deleatur tota.
pag.ead.sig.† Oratione affectibus, &c.del.tota.

IN SEXTO.

Pagina prima additio marg.sig.† Hic in omnibus,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.2.Textum,inepta,&c. deleatur tota.

Digitized by Google

pag.3.num.1.Zachæus, imò, quia &c. deleatur tota.
pag.11.num.5.Illas,& benè,quia,&c.del.tota.
pag.30.sig.†Cum exceptio sit,&c.ibi.Ego verò dico,&c.del.vsque in fin.
pag.39.num.2.Probata verbosi,&c.ibi,vt nouè declaraui,&c.del.vsque in finem.
pag. 41.num.5.Computato Imo eo computato,&c.del.tota.
pag.49.num.3.Pœnam, Chald.&c.ibi,sed hodie in Gallia,&c.del.vsque in finem.
pag.56.sig.†Iaſ.l.in ius,&c.ib.,vt in stylo, &c. del.vsque in fin.
pag.73.num.1.Donauit imo tex.non dicit,&c. deleatur tota.
pag.74.sig.†Do.dicit pessima,&c.deleatur tota.
pag.76.sig.† Scilicet papalis,&c.deleatur tota.
pag.82.sig.†Not.prohibitum,&c.ibi, sed in Gallia,&c.deleatur.
pag.92.sig.† Et sic limitata,&c. ibi, Et ita hoc anno,&c.del.
pag.110.num.2.Præsentationi,idem Gem.&c.ibi,vbi in an.dixi,sup.eo.del.hæc.& deinde inferius ibi,sed non seruatur,&c.del.
pag.111.sig.† Tamen Ioan.Andr.hic.in no.&c. deleatur tota.
pag.112.Summarium quod ait,Cyriacus non ex &c.del. totum.
pag.113.sig.†Alb.l.dolo,&c.ibi, Ceterum materia,&c.del.
pag.114.sig.† Postquam Reges Portugalliæ,&c. deleatur tota.
pag. ead.num.3.Iste habebat,&c.ibi,Ergo Papa &c.del.vsque in fin.
pag.115.num.1.Donare,sed interdum,&c.ibi,arg.contra supra &c.del.vsque in fin.
pag.122.num.3.Non credo, idem Gem.&c.ibi.Sed contrarium verius, &c. del. vsque in finem.
pag.126.sig.† Petrus Anch.&c.ibi,Sed horum nullus,&c.deleatur.
pag.133.num.3.Archiepiscopum,& benè,&c.del.tota.
pag.134.sig.† Et sic malè fuit,&c.del.tota.
pag.139.num.3.Alium,& hoc.&c.ibi,gl.pragm.&c.del.vsque in finem.
pag.140.sig.†Aliàs in vetustissimo,&c.ibi,quod magis probo,deleatur.
pag.ead.sig†Iste §.loquitur quando.&c.del.tota.
pag.141. num.1. Contrarium, idem Anch.&c. ibi, sed contrarium verius, &c. del.vsque in finem.
pag.145.sig.† Hæc ostensio non practicatur,&c.del.tota.
pag.148.num.2.Regno, est etiam contra rex. &c.del.tota.
pag.150.num.4.Vsufructuario,idem,&c.gloss.pragm.de annatis,verbo acquisito,delcãtur hæc verba.
pag.153.sig.† Vide Decis.Tolos.&c.ibi,sed in Gallia,&c.vsque in finem del.
pag.164.num.2.Vixit,idem Anch.&c.ibi,Tamen tempus,&c.del.
pag.169.num.1.Curatore,sic &c.ibi,Vides hic æquitatem,&c.del.vsque in finem.
pag.173.sig.†Nota idem quod not.&c.ibi,consuetudo in regno,&c.del.vsque ad fin.
pag. ead.sig.† Istud caput, &c.deleatur tota.
pag.175.num.2.per text.& ibi,Bart.&c.ibi,sed verius est,&c.del.
pag.185.sig.†Istud cap.non seruatur,&c.del.tota.
pag.189.sig.† iste processus erat, &c.deleatur tota.
pag.191.num.4.in dubio,tamen,&c.ibi,imo hoc est,&c.del.vsque in fin.
pag.194.sig.†Not.quòd iudex,&c.ibi,sed imò etiam,&c.del.
pag.195.num.1.Corrigat. Idem,&c.ibi,Anton.Corsi.&c.del.
pag.196.sig.†Sed quia Ecclesiastici,&c.del.tota.
pag.ead.num.3.Non sufficiat,hoc verum,&c.ibi,vbi dixi,&c.del.vsque in finem.
pag.200.nu.3.probatur,Spec.de probat.&c.ibi,vbi sæpe à 25.ann.&c.del.vsque in fin.
pag.215.num.5.Ordinario,& male,deleatur tota.
pag.233.sig.†Imò satis recens,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.3.Laicum,hoc est,&c.ibi,tetigi in reg.de infir.resi.nu.3.del.hæc verba.
pag.234.sig.† Hoc tempus currit, &c. deleatur tota.
pag.235.num.3.Transit,Dom.&c.deleatur tota.
pag.ead.num.4.Credo,vide gloss.pragm.&c.del.tota.
pag.236.num.1.Qui patet, de elect.&c.ibi,Gem.Philip.&c.del.vsque in fin.
pag.237.num.4.placet,&c.ibi,sed imò talis,&c.del.vsque in fin.
pag.244.sig.† Tamen,quamuis hæc,&c.del.tota.
pag.245.num.1.Legatus,nec etiam,&c.del.tota.
pag.ead.sig.† Scilicet re integra,&c.del.tota.

Digitized by Google

pag.247.num.3.Præuenerat, ſecus, &c.deleatur tota.
pag.248.ſig.† Et ſic propria,&c.deleatur tota.
pag.250.nu.1.Mentionem,ſecus,&c.ibi,in fine,vbi dixi, deleatur.
pag.ead.num.5.Mendacio,hæc ratio non valet,deleatur.
pag.251.ſig.† Hoc non habet locum, &c.deleatur tota.
pag.ead.num.2.Minor, non eſt verum,&c.deleatur tota.
pag.253.ſig.† Limita,ſi non cauſa,&c. ibi,dixi in &c. deleatur.
pag.ead.num.4.Expelli,imò,&c.deleatur tota.
pag.254.ſig.†Fallit in graduatis, &c. deleatur tota.
pag. 256.ſig.† Gloſſ.pragma.&c.deleatur tota.
pag.258.ſig.† num.2. Vacante,Canoniſtæ,&c.delatur tota.
pag.259.num.6.Credo, Idem Archid.&c.deleatur tota.
pag.261.ſig.†Gloſſ.Pragma de &c.del.tota.
pag.262.ſig.† Idem ſi dicatur,&c.deleatur tota.
pag.ead..ſig.† Sed hoc nullo modo,&c.del.tota.
pag.264.num.1.Inſtituere Archi,&c.ibi,dixi in conſil.&c.del.vſq; in fin.
pag.272.num.1.quia iure,&c. ibi,Sed in Regno Franciæ.&c.del.vſque in finem.
pag.ead. num.4.Non apparet,&c.del.tota.
pag.277.num.3.Indiſtinctè idem,&c. ibi ſed contrarium,&c.del. vſque in fin.
pag.279.num.2.Non valet & ſic &c.del.tota.
pag.280.ſig.† Ante ducentos annos,&c.del.tota.
pag.281.num.1.Non dicit neceſſarium,&c.ibi,Sed Iaſ.l. ſi quis,&c.del.vſque in fin.
pag.ead.ſig.† Quod directo factum eſt,&c.del.
pag.282.ſig.† Verbum Gallicum eſt,&c.del.tota.
pag.ead.num.3.Sciuerint,idem,&c.ibi,gloſſ.pragm.&c.del.vſque in fin.
pag.283.ſig.†Sua,ideſt non aliena,&c.del.tota.
pag.286.ſig.† Dicendum,vt dixi,&c. del.tota.
pag.num.3.Hæredem,&c.ibi dixi in conſ.&c. del. vſque in finem.
pag.ead.num.6. Videtur idem Pan.&c.ibi,vbi dixi de conſt.deleatur.
pag.290.num.2.Non tamen,&c.ibi,& male,del.
pag.291.num.3.Conſuetudinis.hæc ſeruatur, &c.del.tot.
pag.292.ſig.†Quod non poteſt concedi,&c.del.tota.
pag.293.ſig.† Iſte §.non habet vim,&c.del.tota.
pag.299.ſig.† Ergo votum,&c.Nota quod in exemplaribus impreſſis Lugduni citatur Eraſmus in additione,& ideo delenda eſt tota.
pag.ead. Sum.in marg.Moniales,&c.deleatur.
pag.ead.num.5.Indici.hæc falſa,&c.deleatur tota.
pag.301. num.3.Vnde fecit Franc.&c.ibi,vbi dixi, del.
pag.304.num.1.Intelligi non autem,&c.ibi,An autem valeat,&c.del.vſque in fin.
pag.306.num.2.Cenſeri,vt dixi,&c.deleatur tota.
pag.308.num.3.Emphyteuſi.idem &c.ſed eſt falſum,&c.del.
pag.311.num.1.Verum,ſed tantum,&c.deatur tota.
pag.315.ſig.† Et ſic Papa,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.1.Minus,non tamen,&c.deleatur tota.
pag.317.num.1.Proceſſus ſcilicet contentioſe,&c.del. tota.
pag.320.ſigno†Nulla bona ratione,&c del.tota.
pag.322.ſig.† Siue ratione beneficij, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.1.Ipſum.ſtulta dubitatio;&c.del.tota.
pag. ead.ſig.† Quod iniquè,&c.del.tota.
pag.325.ſig.†Quæ abſque ratione,&c.del.tota.
pag.332.num.1.Poteris. imò poteris,&c.del.tota.
pag.334.num.1.Gloſſ.ſequitur,&c.ibi,vbi dixi,conſi.257.deleantur hæc verba.
pag.338.ſig.Quæſt.Tol.&c.ibi,limita quando,&c.del.vſque in fin.
pag.340.ſig.†Sed ſpectant ad cognitionem,&c.deleatur tota.
pag.341.ſig.† Iſtud cap non fuit,&c.deleatur tota.
pag.342.num.1.Armis,ſed non ſpectat,&c.deleatur tota.
pag.343.ſig.† Hoc non ſeruatur, &c.del.tota.
pag.ead.num.1.Sicut vbi, &c. deleatur tota.
pag.349.ſig.† De quo non curatur, &c.del.tota.

pag.

pag.cad.fig.†Fallit in hæretico,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.2.Quod hic videtur,&c.ibi,vt ibi dixi,&c.del. vsque in fin.
pag.ead.num.3.Satis.& benè,&c.ibi,dixi in annot.ad Phil.del.hæc verba.
pag.350.num.2.Maiestatis,falsum,&c.del.tota.
pag.351.num.1.Dici.idem Fel.&c.ibi,vbi dixi,&c.del.
pag.352.fig.† Hæc.decret.&c.del.vsque Not.quod schismatici,&c.
pag.354.fig.†Hæc decret.localis,&c.del.tota.
pag.355.num.1.Non sunt ergo,&c.ibi,Sed non habent,&c.del.vsque in fin.
pag.359.num.4.Temporis,& male,&c.del. tota.
pag.360.fig.† Qui in hoc &c. deleatur tota.
pag.361.num.4.Cauit idem Gem. &c.ibi,vbi dixi,&c.del.vsque in finem.
pag.366.num.2.Seruis,vel ascriptitijs, &c.del.tota.
pag.369.num.2.Ioan.Mon.in prædict.&c.del.tota.
pag.382.num.1.Delegato.dic quòd,&c.ibi,vbi in annot.dixi dele. hæc.
pag.386.num.2.Bene tenet,&c.ibi,sed adhuc oporteret,&c.del.vsque in finem.
pag.ead.num.4.Humilitate. imò ex,&c.deleatur tota.
pag.392.num.4.Iste §.loquitur,&c. deleatur tota.
pag.397.fig.† Cald.consi.3.de appel.&c.del.tota.
pag.407.num.1.Dicit Oldr.q.&c.ibi,vbi in annot.dixi,&c.del.vsque in finem.
pag.ead.fig.† Scilicet Nic. iiij. qui &c.deleatur tota.
pag.408.fig.† Et sic huius Nic.iiij.&c.del.tota.
pag.ead.fig.†Honor.iij.Innoc.iij.&c.deleatur tota.
pag. 414. fig. † Casu. aliàs immeritæ, &c.ibi, Adde ; quæ dixi, &c. deleatur vsque in finem.
pag.416.postilla in marg.quæ ait,Longe aliud docet,del.tota.
pag.419.fig.†.Non habet locum,&c. deleatur tota.
pag.422.num.3.Potest verbum,&c.ibi dixi ad Alex. del. vsque in fin.
pag.427.num.1.peccatum, scilicet,&c.del.tota.
pag.ead.num.2.etiam si debitor,&c.ibi,dixi in tract.&c.del.vsque in fin.
pag.cad.num.4.Contritionem,&c.deleatur tota.
pag.428.num.12.Etiam cœlestis militiæ,&c.ibi dixi in repet.&c.del.vsque in finem.
pag.431.num.5.Bonæ fidei,&c.ibi,latius dixi,&c.del.vsque in finem.
pag.433.num.5.Pietas. ego verò, &c. deleatur tota.
pag.437.num. 1. Ioan.Andr. Alb. tract.&c. ibi, Dicit tamen Philip.&c.deleatur vsque in finem.
pag.438.num.6. Indici. falsum Oldr. &c.deleatur tota.
pag.442.num.1. Excedit. & hæc, &c.ibi, vt dixi ad Alex.&c.del.vsque in finem.
pag.443.num.2. Culpa.nisi.&c.ibi,& ita me &c.del.vsque in fin.
pag.444.fig.† Saltem inuocato,&c. ibi,in fine, vbi dixi, del.
pag.447.num.8.Tecto.hæc tria exempla,&c. del. tota.
pag.447.num.4.Laborum,ideſt,vt non,&c.ibi, in fin.vt ibi,dixi, del.
pag.448.num.5.Proficient tamen in regno,&c.del. tota.
pag.449.num.4.Sit actor,vel reus,&c.ibi,vbi dixi del.
pag.455. num.1. Tu dic,quòd fides, &c. ibi, Zasius in Apologia, &c. deleatur vsque in finem.
pag. ead.num.4.Faciendo dixi,&c. del.tota.
pag.456.num.1.Penitus,not.hanc &c.ibi,vbi dixi, del.
pag.459. num. 2. Coronationis. imò,&c.ferè in medio est, vbi dixi, deleantur illa duo verba.

In vita Bonifacij Octaui.

pag.461.litera b.Odio sed,&c.deleatur tota.
pag.ead.littera c.Negauit.sed post,&c.deleatur tota.
pag.462.litera a. Liceret. sed omittit,&c.del.tota.
pag.ead.litera b.Hanc imò palam, &c.deleatur tota.
pag.463. littera a. Perijt vtque scribunt,&c.deleatur tota.
pag. ead. litera b. Aluisse historici, &c. deleatur tota.
pag. eadem in fine, vbi dicit,& vtilibus annotationibus, quæ hac notula,signatur, nouiter additis illustrati.deleantur hæc verba,quia sunt notulæ Car. Mol.

IN CLEMENTINIS

Pag.1.Add.in marg.num.1.Fugans.Atqui pecuniæ,&c.deleatur tota.
pag.ead.fig,† Bonifacius de vitalinis,&c.ibi,Sed aliud est,&c.del.vsque in fin.
pag.2.Postilla,quæ dicit.Papa del.
pag.ead.num.1.Natiuitate,idem,&c.ibi dixi in Consuetud.&c.del.vsque ad fin.
pag.6.fig.† Contradicunt,&c.deleatur tota.
pag.7.fig.† Erat enim opinio,&c.ibi,Licet hanc sequi,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.1.Materialis, hæc est,&c.del.tota.
pag.8.fig.† Atqui fides non, &c.deleatur tota.
pag.11.num.1.Expresso, sed quod &c.ibi, Vide quæ dixi,&c.del.vsque in fin.
pag.12. num.3.Decretauit omissa,&c. deleatur tota.
pag.15.fig.†Etiam hoc non expresso,&c.ibi,Vide quæ dixi,&c. del. vsque in finem.
pag.16.fig.†Bonifacius de Vitali,&c.ibi sed ergo ante,&c.deleatur vsque in fin.
pag.17.fig.† Quia vt dicit,&c. ibi,quamquam Hus,& Vicclef,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.fig.†Fallit,si citatio,&c.ibi in fige,vbi ait: licent Vank,&c.del.
pag.18.num.3.Expensis,idem Imo,&c.ibi,Facit quod dixi,&c.dil.vsque in finem.
pag.19.num.2.Sequitur Vankfon, deleatur tota.
pag.23.num.2.Religiosi magis,&c.del.tota.
pag.ead.num.3.An hoc viros,&c.deleatur tota.
pag.27.fig.†Nisi dominus prius,&c.ibi,dixi,in reg.&c.del.vsque in finem.
pag.ead.fig.† Fallit in commendatarijs,&c.del.tota.
pag.ead.num.3.Alius quia,&c.ibi,vt dixi in Consue.&c.del. vsque in fin.
pag.28.fig.† Nisi à Papa,&c.ibi,(vbi dixi de const.)deleantur hæc verba.
pag.31.num.3.prælatus,idem,&c.ibi,gloss.pragm.&c.del.vsque in fin.
pag.33.num.1.Gloss.sing.secundum Fel.&c.del.tota.
pag.ead.num.2.Barb.in cap.quoniam,&c.del.tota.
pag.34. num.3. Singulari, secundum, &c. ibi, sed hoc falsum est,&c.del.vsque in finem.
pag.35.num.3.Idem Car.& Imo.&c.ibi tamen Dom.&c.del.vsque in finem.
pag. ead.num.4.Debet ergo nominari,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.5.Restringenda,idem,&c.ibi,dixi,in reg. &c. deleatur vsque in finem.
pag.36.num.1.Scripsi quòd non,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.3.Exercitium,imò ante, &c.deleatur tota.
pag.37.num.4.Verius idem Pan.&c.ibi,& hanc cle.&c. del.vsque in fin.
pag.38.num.1.Frangatur,secus,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.4.Ista cle.an habeat,&c.ibi,Et dicendum quod sic,&c.del. vsque in fin.
pag.37.num.2.Prælatus,idem,&c. deleatur tota.
pag. ead.num.3.Ibi vide,&c.ibi,vbi dixi,del.
pag.ead.num.4.idem hic Pan.&c.ibi,sed contrarium, &c. deleatur
pag. 40.fig.† Sed ambitiosè,&c.deleatur tota.
pag.42.num.6.Proprietate,scilicet, &c.ibi,hic dixi in annot.&c. del.vsque in fin.
pag.44.num.1.Quantum ad exercitium,&c. ibi,Et hinc est,quòd, &c. deleatur vsque in finem.
pag.45.num.3.Falsum,quia,&c. deleatur tota.
pag.46.num.2.Temporale,idem,&c.ibi,Ego verò dico,&c.del.
pag.50.num.5.Quod non idem,&c.ibi dixi,&c.ad Phil.del.
pag.51.fig.† Ias.limitat.&c.ibi,vide,quæ dixi,&c.del.vsque in fin.
pag.53.num.1.Aequum,sed quod,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.3.iurisdictio gl.&c.ibi,ybi dixi,cons.&c.del.
pag.54.num.1.puta.imo,&c.ibi,dixi ad Alex.&c.deleatur
pag.ead.num.2.idem Barb.limitantes,&c.deleatur tota.
pag.55.fig. † Differt à recto.Ang.&c.del.tota.
pag.56.Additio inserta in glo.quæ in prima columna incipit.Not.hic in §. Porrò, iuncta glo.in verbo Reges,&c.& desinit in secunda col. facit extrauagans,in Cle. Meruit, de priuil.Fonta.del.tota.
pag.ead.Summarium.Ex sola electione,&c.del.tota.
pag.ead.Summarium Vnctio,& coronatio,&c.del.tota.
pag.ead fig.† Hic Vicariatus probatus,&c.del. tota.

Digitized by Google

pag.57.sig.† Videbis Dominium,&c.del. tota.
pag.60.sig.† Fallit,si hoc,&c. del.tota.
pag.ead.num.1.Vterque,imo neuter,&c.del.tota.
pag.ead.num.2.Et frustra,quia hodie,&c.del.tota.
pag.61.sig.† Amplia etiam si euidens, &c.del.tota.
pag.63.sig.†scilicet septimum,cuius,&c.del.tota.
pag.ead.num.2.Concludunt.idem Ioan Fabri,&c.del.tota.
pag.65.num.1.Tenetur gloss.singularis, &c.ibi,vbi dixi de reg. &c. deleatur. vsque in finem.
pag.ead.Summarium.Imperator est dominus del.
pag.66.sig.† Multa specialia, &c.del.tota.
pag.ead. num.1. Ligius,dixi in Consue.&c. del.tota.
pag.ead.sig.† Imo not.hic,&c.ibi,Vldaricus Zasius,l.2.§.eodem tempore, ff.de orig.iur. del.hæc verba.
pag.67.num.1.Vulgus,imò etiam, &c.del.tota.
pag.71.nume.5.Sequuntur Pan.ibi,vbi dixi,&c.del. vsque in fin.
pag.72num.1.Dicens,idem Bonif.&c.ibi,vbi dixi lib.&c. del. vsque in finem.
pag.73.num.1.Vim,idem Imo,&c.ibi,decis.Tol.&c.del.vsque in fin.
pag.ead.sig.† Sed magnus abusus, &c.del.tota.
pag.ead.num.3.Habeat,nisi haberent,&c.del.tota.
pag.76.sig.†Amplia etiam si motu,&c.del.tota.
pag.ead.num.1.Hic not.Ant.&c.ibi,vbi dixi,&c.del.vsque in fin.
pag.77.num.1.Quod habet hæc,&c.del.tota.
pag.78.num.1.Idem Lanc.Dec.&c.ibi,vbi dixi, del.
pag.ead.num.2.Quod sic,idem Imo,&c.ibi,Sed contrarium est,&c.del. vsque in finem.
pag.ead.num.4.Alius idem,&c.ibi, sed contrarium est,&c. deleatur vsque in finem.
pag.79.add.in marg.quæ incipit in pag.78.sig.† Felin. cap.licet,&c.ibi, vbidixi, quamuis Decis.con.&c.del.vsque in finem.
pag.ead.num.4.Papa,imò nec,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.5.Primum per d.cap.de multa,&c.deleatur tota.
pag.80.num.2.Possessionem, scilicet,&c. deleatur tota.
pag. ead.num.4.Nec alium, idem,&c.ibi,vbi dixi,&c.del.vsque in finem.
pag.81.num.3.Primi, Pan.&c.ibi,sed hæ anxietates,&c.del.vsque in finem.
pag.82.num.5.posset,imò posset, &c.deleatur.
pag.83.num.1.Aliquibus,hæc,&c.ibi,Limito,si primus,&c.deleatur vsque infinem.
pag.ead.num.3.Cuius dictum,&c. ibi,ego verò,&c.del. vsque in fin.
pag.84.sig.† Gemi Phil.&c.ibi,dixi in consue.&c.del.vsque in finem.
pag.85.sig. † Non pro ipso prælato,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.3.præstare,idem,&c.ibi,vbi dixi deleantur verba.
pag.86.Summarium in mar.Episcopi officium, &c. deleatur.
pag.87.num.2. Superioris,& benè,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.5.posse,imò possunt,&c.deleatur tota.
pag.ead. num.6. Turon.c.maiori,&c.ibi Sed hodie,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.7.Quod sic,&c.ibi,& ita seruatur,&c. deleatur vsque in fin.
pag.90.num. 1. placet Anch.&c.ibi,dixi in reg.&c. del.vsque in fin.
pag. 92. sig.† Scilicet huiusmodi,&c.deleatur tota.
pag.ead.sig.† Ad lites,& pugnas vsque &c.deleatur tota.
pag.93.Summarium in mar.prædicare solis prælatis,&c. deleatur.
pag.94.num.1.præsentatio Imol.&c.ibi,ego dico,&c.del.vsque in fin.
pag.ead.num.2. Licentia,& bene,&c. ibi,vt dixi in annot.&c.del. vsque in fin.
pag.95.num.1.Reseruare,falsum,&c.deleatur tota.
pag.96.num.3.Vendicare,& sic,per manus,&c. deleatur tota.
pag.ead.num.4.Deferendum,contrarium,&c.del.tota.
pag.ead.num.5.Stabit,idem,&c.vbi dixi deleantur hæc verba.
pag.98.num.7.Tempus gloss.cap.quia,&c.ibi dixi in Consuetud. &c. deleatur vsque in finem.
pag.99.num.1.Altarium Gem.&c.ibi,vbi dixi,&c.del. vsque in fin.
pag. ead.sig.†Gem.cons.&c.ibi,vt dixi in tract.&c.del.vsque in fin.
pag.102.num. 1.Post annum transeat, &c. del.tota.

Digitized by Google

pag.103.Summarium in marg.Monachi,&c.del.
pag.ead.num.1.Seruetur, & ſic,&c.ibi,gloſſ.prag.&c.del.vſque in fin.
pag.108.ſig.†Sed hodie in Gallia,&c.deleatur tota.
pag.112.num.1.Solum, niſi ad illum,&c.deleatur tota.
pag.113.ſig.† Vnde in his, &c.deleatur tota.
pag. ead.num.2.Sublatum,idem,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.4.Perpetui,quod vtilius,&c.deleatur tota.
pag.115.num.1.Locum,limita,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.2.Seriosè, idem Bonif.&c.ibi,dixi in conſ. &c.del.vſque in fin.
pag.116.num.1.Valeat. Idem,&c.ibi, vbi dixi de conſt.deleantur hæc verba.
pag.118.num.1.Statuere,ſed,&c. deleatur tota.
pag.124.num.1.Illos,qui cum nulla,&c.ibi,differentias vtriuſque &c.deleantur vſque ad finem.
pag.125.num.2.Recepta, nec &c. deleatur tota.
pag.126.ſig.† Vnde patet,&c.deleatur tota.
pag.131.num.1 Actiua, quam, &c. deleatur tota.
pag.ead.num.2.Ex tunc gloſſ.&c.ibi,vbi dixi,deleantur hæc verba.
pag. 133.ſig.† Hæc confirmata,&c.deleatur tota.
pag.135.num.2.Tenetur.idem Pan.&c.ibi,gl.prag. &c.del.
pag.ead.num.4.Capitulo.Vide &c.ibi,vbi dixi,del. hæc verba.
pag.137.num.1. Abſoluit. idem Imò &c.deleatur tota.
pag.138.num. Vnam.idem Imò &c.ibi,vbi dixi,del.hæc verba.
pag.140.num.1.Quod ſic idem,&c.deleatur tota.
pag.141.Summarium in marg.Inquiſitor debet,&c.del.
pag.ead.ſig.† Semper enim,&c.deleatur tota.
pag.142.ſig.†Aliàs non.Zamb.&c.ibi vbi dixi,del.vſque ad Alci.
pag.143.num.1.Ergo bona probatio,&c.del.tota.
pag.147.num.1.Non licet. Idem,&c.del.tota.
pag. ead.num.2.Libra habente, &c.ibi,vt clarè docui,&c. del.vſque in fin.
pag.152.num.4.Curan.imò poteſt, &c.del.tota.
pag.154.ſig.† Quæ licet non ſint,&c.deleatur tota.
pag.156.num.1.Poſſet,idem,&c. ibi,gloſſ.pragm.&c.del.vſque in fin.
pag.160.num.2.Quæ tamen in Gallia,&c.del.tota.
pag.164.num.1.Declaratio tandem, &c.del. tota.
pag.167.ſig.†Templarios.etiam quantum,&c.del.tota.
pag.168.ſig.†Scilicet iiij.minoritarum,&c.del.tota.
pag.183.num.4.Faruum.imò vtiliſſimum,&c.del.tota.

In vita Clementis V.

pag.188.littera b.Creatur,qua arte,&c.del.tota.
pag.ead.littera c.Romæ.regni quoque,&c.del.tota.
pag.ead.littera d. Mutant.ideſt,&c. deleatur tota.

IN EXTRAVAGANTIBVS.

pag.52.Additio in marg.ſig.†Ergo adulterinæ,& eradicandæ,&c.ibi,& tamen hæc ſuperſtitio farinæ,&c. del.tota.
pag.57.ſig.† Hic tex.non poteſt extendi ad duella,&c. del. tota.
pag.59.ſig.†De quo noue,&c. del. tota.
pag.90.ſig.†Et ſic etiam tunc minoritate,&c.del.tota.
pag.107.ſig.†Quas Michael de Cezena,&c.del.tota.
pag.108.ſig.† Scilicet Michaelis de Cezena,&c. deleatur.
pag.ead.ſine ſigno.Circa hunc §.1.vide Occam,&c.deleatur tota.
pag.ead.num.1.Occam vocat iſtud.2.errorem,&c. del. tota.
pag.ead.num.2.illa quæ,&c. del. tota.
pag.118.ſig.† Vtrobique omiſſa,vel poſtpoſita,&c.del.tota.
pag. 119. ſig. † Occam in compendio,&c.del.tota.
pag.ead.ſig.†Imo fuit Occam,&c. del. tota.
pag.131.ſig.†Limitat.Oldr.ibi,nec ſeruatur in Gallia,&c.del. vſque in fin.
pag.173.nu.1.Epiſc.in his quæ ſunt,&c.ibi,in Gallia non ſtatur,&c.del.vſque in fin.

pag.

Digitized by Google

pag. 192. numre. 1. Creatur non tamen, &c. ibi, vt plenè dixi, &c. deleatur vsque in finem.
pag. 232. sig. † Reuelandi, &c. del. tota. Est in impressis Lugd.
pag. 233. sig. † Dignum, &c. del. tota. Est in impressis Lugd.
pag. 238. sig. † Idem Thom. &c. ibi, in fine, quod ego non credo. del. hæc verba.
pag. 261. sig. † Paleologum, &c. del. tota. Est in impressis Lugd.

In quibusdam Decreti nouissimis editionibus adhuc Typographorum incuria irrepserunt infrascriptæ, & consimiles additiones delendæ.

Dist. 21. Can. Inferior, verbo inferior.
Additio. Confitens extraneo, del. tota.
Dist. 30. Can. Quæcunque.
Add. In multis lotiũ, del. tota.
Dist. 82. Can. presbyter, ver. Apostolorum.
Add. Concilium contra, del.
Verbo Sagimine.
Add. Sagimen, & lardum, del.
Caus. 24. quæstio. 2. Can. Sanè quod, ver. Nominatiuè.
Add. Excommunicatus est, del. tota.
Dist. 3. De cons. Can. de Esu carn. ver. vel de bucrit.
Add. Consilium est. del. tota.
Dist. ea. Can. sextã Synodũ, ver. pro veteri.
Add. Christus, del. tota.
Dist. 4. De cons. Can. per Baptismum, verbo Miraculo.
Add. Conceptio B. Mariæ non debet, del. tota.
Dist. eadem, Can. Aliud est, ver. Antequam veniret.
Add. Columba, antequam Christus Baptizaretur, &c. deleatur tota.

CENSVRA

In Commentaria Decij ad Ius Ciuile.

Ex Rubr. de Iust. & iure.

L. vt vim.
In add. Probata, dele à ver. vbi dixi, vsq; in fin.
In add. Inculpata, dele à ver. qui dicit vsq; ad quod nota perpetuò.

Ex Rubr. de off. eius, cui mand.

L. Quæcunque.
Add. Non remittitur, del. tota.
L. & si Prætor.
In add. Copulatiuè, dele à ver. scio tamen, vsq; in finem.

Ex Rubr. de iurisd. omn. iud.

L. si id, cum eodem.
In add. Emphyteuta, dele à ver. &c. si habeat vsque in finem.

L. Magistratibus.
Add. de nouo. } *tollantur.*
Add. delegandi. }
L. est receptum.
Add. lex hæc. } *deleantur.*
Add. Concordia. }

Ex Rubr. quod quisque iuris.

L. Hoc edicto.
Add. statutis, del. tota.
L. si quis iniquum. §. illud.
Add. Bonis deleatur.

Ex Rubr. si cert. pet.

L. Mutuum.
Add. Rom. quem, del. tota.
L. Mutui datio.
Add. electiuè, del. tota.
In add. libris dele. à ver. qua extensio vsque in finem.
L. Creditum.
Add. Dominus del. tota.
L. cum quid.
Add. Præferri del. tota.
L. Quid existi.
Add. Pars. } *deleantur tota.*
Add. Parte. }

Ex Rubr. de Sacrosan. Ecclesijs.

Auth. Cassa, & irrita.
Add. Secundi tollantur.
Add. Innocen. tollantur.
Auth. ingressi.
Add. Ingressi. }
Add. Si paratus. }
Add. ingratitudo. }
Add. Decreto. } *prorsus deleantur.*
Add. Ingressus. }
Add. Prudentem. }
Add. Iuris. }
Add. Mendicitatis }
Auth. qui rem.
Add. Vassallo. }
Add. Moram. }
Add. Possessionem. } *prorsus deleantur.*
Add. Iuramenta. }
Add. Mensa. }

Ex Rubr. C. de pactis.

L. Si pacto.
In add. Absque decis. dele. à ver. die Iouis 29. Iulij, vsque in finem.

L.Pactum quod.
Add. Iuramentum, del. tota.
L.De quæst.
Add. Officijs
Add. Contra } *prorsus tollantur.*
Add. Totum

Ex C. de transactionibus.

L.De alimentis.
Add. Verior, del. tota.

Ex Rubr. de secundis nupt.

In Rubr.
In add. Angel. d. à ver. sed dicend. vsque in fin.
L.Si qua mulier.
Add. Religiosi
Add. Salario } *auferantur.*
Add. Aditam

Ex Rub. C. qui admitti ad bon. possess. poss.

L. Bonum possessio.
Add. Spiritu Dei, del.
L.Vt verborum.
Add. Currere, deleatur.

Ex Rubr. Vnde legitimi.

L. certum est.
In add. Requisitus d. à ver. tum quia, vsque in finem.

Ex Rubr. de Carbon. edicto.

L.Carbonianum.
In add. Matrimonium, dele. Vetus monachus.

Ex Rubr. Vnde vir, & vxor.

L.Maritus.
Add. Locum imo, deleatur tota.
Auth. Præterea.
In add. Compensari, dele à ver. & ita obtinui. vsque in finem.

Ex Rubr. de collationibus.

L.Pactum.
Add. Parua, tollatur.
Add. Iurasset, tollatur.
Add. Primogenito tollatur.

Ex Rubr. de test. milit.

L.Captatorias.
In add. Bar. decis. del. à ver. sed Ias. vsq; in fin.

Ex Rubr. qui test. facere poss.

L.Seruum.
Add. Non valet, del. tota.

Ex Rub. de edicto D. Adr. toll.

L.fin.
In add. Legatario dele à ver. Vnde die Iouis, vsq; in finem.

CENSVRA

In Additiones ad Commentaria Decij super Decret.

Ex Rubrica de Constitutionibus.

Lect. prima in rubricam.
Add. Imperator, del. tota.
Lect. secunda in eandem Rubr.
Add. Sanctorum, del. tota.
Cap. canonum, lect. prima.
Add. Currit
Add. Claue } *auferatur.*
Add. Tres casus
In add. Isti omnes, dele à ver. vt Alph. vsq; in fin.
Add. Ligantur
Add. Practica } *prorsus tollantur.*
Add. Matrimonio
Lect. secunda.
Add. Cathecum. Corrigatur, ita vt dicat esse videntur de Populo Christiano, & Ecclesiæ subesse, & eis quodammodo debetur baptismus.
Cap. Ne Innitaris, lect. prima.
In add. Præferri dele. à ver. Ego censeo vsq; in fin.
Cap. Quæ in Ecclesiarum.
Add. Monacho
Add. Præsenti
Add. Alex. dicen. } *deleantur.*
Add. Officium.
Cap. eod.
Add. Nulla causa
Add. Verior
Add. Infeudare } *integrè deleantur.*
Add. Decimarum
Cap. cum accessissent.
Add. Derogatoriè
Add. Nihil addit } *auferantur.*
Add. Facultatem
Cap. cum M. Ferrarien.
Add. Non valet, del. tota.
Cap. Ecclesia S. Mariæ.
Add. Timidiores
Add. Minoribus
Add. Tonsuræ
Add. Pijs falsum
Add. Et tamen
Add. Priuilegia.
Add. Duellum.
Add. Verior.
Add. Non valent
Add. Decisionem } *prorsus auferantur.*
Add. Patrimonij
Add. Tamen imò
Add. Bona imò
Add. Rom. qui
Add. Excommun.
Add. Patre
Add. Clerici
Add. Quærendis
Add. Concordãdo.

Digitized by Google

In add. secundum leges, del. à ver. quoniam imperitè vsq; in finem.
In add. Filiorum, del. à ver. nisi constet, vsq; in finem.

Cap. Ex literis.
In add. Contrarium del. à ver. sed in eo quod, vsq; in finem.
Add. Plures, deleatur tota.

Cap. Quoniam.
Add. Ordine, deleatur tota.

Ex Rubr. de Rescript.

Cap. Ex parte.
Add. Derogatorie, deleatur.

Cap. Ad aures.
Add. Stylo causa, deleatur.

Cap. Ad audientiam.
Add. Ieiunio
Add. Præcepto } *auferantur.*
Add. Ideo

Cap. Ex parte.
Add. Diœcesano, deleatur.

Cap. Scisitatus.
Add. Iud. deleg. deleatur tota.

Cap. Cum adeò.
Add. Alemania, deleatur.

Cap. Constitutus.
Add. Iurata, deleatur.
Add. Iurato, deleatur.

Ex Rubr. de offic. deleg.

Cap. Si pro debilitate.
Add. Episcopus, deleatur.
Add. Secus imo, deleatur.

Cap. Significasti.
Add. Quod non, deleatur.

Cap. Sane, quia nos.
In add. Præferretur, del. à ver. vbi idem sentit vsq; in finem.

Cap. Ex parte, primo.
In add. Libera, del. cuius legibus Papa dicit se non teneri.
Add. Secus, auferatur.
Add. Eccles. auferatur.

Cap. Ex parte, secundo.
Add. Ecclesiastico, deleatur.

Cap. Quoniam Abbas.
Add. Speciale, deleatur.

Cap. Prudent. §. 6.
Add. Seculari, deleatur.

Ex Rubr. de Iudicijs.

In Rub. Lect. prima.
Add. Practica, deleatur.

Cap. de Quoduultdeo, Lect. prima.
In add. Compensare, del. à ver. Sed contrarium, vsq; in finem.

In Rubr. lect. 2.
Add. Iudicis, deleatur.

Cap. De Quoduultdeo, lect. 2.
Add. Redditibus, deleatur tota.

Cap. Decernimus.
Add. Nullus
Add. Facto } *deleantur.*
Add. Memoria

Cap. Quanto.
Add. Patronatus
Add. Non valeret
Add. Inferri } *auferantur.*
Add. Possessionis

Cap. At si Clerici.
In add. Instare, del. à ver. quod simplic. vsq; in finem.
Add. Testificari, deleatur.
Add. Vxorem, deleatur.
In add. Enormi, del. à ver. quicquid dicat, vsq; in finem.

§. De adulterijs.
Add. Communis tota expungatur.

Cap. Cæterùm.
Add. Artis
Add. Abbas } *tollantur.*

Cap. Intelleximus.
Add. Verior
Add. Innocent. } *deleantur.*

Cap. Clerici.
Add. Ecclesiastico, deleatur tota.
In add. Senen. del. à ver. confirmo, vsq; ad. Sed opinio laf.

Cap. Cum non ab homine.
Add. Rex
Add. Comprendere
Add. Baldus } *integrè deleantur.*
Add. Id. Steph.
In add. Pœnarum, del. à ver. Sed ego dico, vsq; in finem.
In add. Irregularis, del. à ver. Sed hodie, vsq; in fin.

Cap. Quia Gul.
Add. E contra
Add. Contrarium } *tollantur.*

Cap. Cum venisset.
Add. Ad Papam imo, deleatur.

Cap. Nouit.
Add. Famoso
Add. Miratur
Add. Astrologia
Add. Quod non } *prorsus deleantur.*
Add. Ludouic.
Add. Reuocari

Cap. Pastoralis.
Add. Cauillationibus, deleatur.

Ex Rubr. de Probationibus.

Cap. Ex Epistolæ.
Add. Repulsio
Add. Lombardia
Add. Cap. alius } *omnino tollantur.*
Add. Gratis

Digitized by Google

In add. Ciuiliter, del. Et sic illa cõmunis, vsq; in fin.

Cap. Sicut.
Add. Primò, sed ego, del.

Cap. Iurauit.
Add. Traducere, del.
In add. Quod tenebo dele. à ver. mecum sentit vsq; in finem.

Cap. Post cessionem.
In add. Testium, del. à ver. vt defunctus, vsq; in finem.

Cap. In præsentia.
Add. Decipere
Add. Ecclesiæ
Add. Minor
Add. Tamen mulier
} *prorsus tollantur.*
In add. Infertur, del. à ver. hac vltima differentia vsq; in finem.
Add. Pro non
Add. Reprobatur
Add. Fortior
Add. Causa pia
Add. Sal. & Iaf.
Add. Quam filijs
Add. Piam
Add. Minoribus
Add. Minorum
Add. Religione
} *integra deleantur.*
In add. Testamento, del. à ver. etiam si sectam, vsq; in finem.
In add. Quod sic, del. à ver. & pessimè, &c.

Cap. Per tuas.
Add. Cassius, deleatur.

Cap. Quoniam contra.
Add. Absenti
Add. Ieiunij
Add. Feriata
Add. Postremò
Add. Pessimus
Add. Subscriptio
Add. Exemplum
Add. Modus scilicet
Add. Moderni
} *prorsus tollantur.*

Ex Rubr. de Exceptionibus.

Cap. Cum inter.
Add. Excommunicatum
Add. Non potest
Add. Constare
Add. Præscriptio
Add. Dubitabilis
Add. Manibus
} *deleantur.*

Cap. Cum venerabilis.
Add. Maior
Add. Dominantes
Add: Regulatim
Add. Ex mora
Add. Canonico
Add Solitò
Add. Illicita
} *tota deleantur.*

In add. Consil. 119. dele à ver. Vbi male, vsq; in finem.

Ex Rubr. de Appellationibus.

Cap. Per personas.
In add. Tali hora, del. à ver. Sed hodie vsq; ad adde quid.

Cap. Ad hæc.
Add. Recusari, deleatur tota.

Cap. Cum parati.
Add. Maiori, deleatur tota.

Cap. Reprehensibilis.
In add. Vltra quam del. à ver. Sed contrarium vsq; in finem.

Cap. De Priore.
In add. Antequam, del. à ver. Et in tract. vsq; in finem.

Cap. Præterea 2.
Add. Periurio, deleatur tota.

Cap. Ex insinuatione.
Add. Ecclesiast. deleatur tota.

Cap. Pastoralis. §. Verùm.
Add. Denunciatio, deleatur tota.

Cap. Solicitudinem.
Add. Castitatem, deleatur tota.

Cap. Vt nostrum.
Add. Reseruatum, deleatur tota.

Cap. Vt debitus.
Add. Onus scilicet, deleatur tota.

Cap. Cùm speciali. §. porrò.
Add. Iudex tamen, deleatur tota.

Ex Rubr. de Confess. vtili, vel inutili.

Cap. De confirmationibus.
In add. Papæ, dele circa finem, quia potestas ordinaria fauorabilior est.

Cap. Porrecta.
Add. Mathemat.
Add. Pisas
Add. Requiritur
} *deleantur tota.*

Cap. Sua nobis.
Add. Posset quod
Add. Absoluta
} *deleantur.*

Ex Rubr. de post. Prælat.

Cap. Nullus in Eccles.
Add. Obseruatur, deleatur tota.

Cap. Osius.
Add. Concluſum, deleatur tota.

Cap. Significasti.
Add. Pasce, tollantur.
Add. Superior, tollantur.

Cap. Quia dilig.
Add. Graci iniuriam, del. tota.

Cap. Licet vitanda.
Add. Futuri
Add. Claues
Add. Si quis pecuniam
} *tollantur.*

Digitized by Google

Ex Rubr. de Fide instrum.

Cap. Scripta.
Add. Aliquam
Add. Archiu. } *auferantur.*
Add. Sigilli.

Ex Rubr. de Præbend.

Cap. Vt nullus.
Add. Mancipati; dele tota.
Cap. Ratio nulla.
Add. Comm. meum, deleatur.

CENSVRA.

Ad Consilia Decij.

¶ Nota, quòd ordinem Consiliorum tum Decij, tũ Alexandri secuti sumus iuxta communes impressiones. Lugdunen. sub signo Leonis 1556.

In consil. 13.
Add. Clerici, auferatur.
Add. Parte, auferatur.
In consil. 18.
Add. Vsurarij, deleatur.
In consil. 31.
In add. Arbitror, del. in fine à ver. non obstante, vsq; nec recipitur.
Add. Salutis, del. tota.
In consil. 33.
Add. Tota integrè, deleatur.
In consil. 39.
Add. Vsuram
Add. Testatoris
Add. Cessantis } *tota deleantur.*
Add. Illicita.
In consil. 42.
In add. Nullam, dele. à ver. Sed verius, vsq; in finem.
In consil. 45.
Add. Relaxari, deleatur. totá.
In consil. 72.
Add. Pius, deleatur totá.
In consil. 78.
Add. Eccles. deleatur totá.
In consil. 86.
In add. Studij, deleatur à ver. Sed ideo, vsq; in finem.
In consil. 109.
In add. Laicis, deleatur in fine. Sed falsum est.
In consil. 111.
In fine Epitome, dele. Cuius responsi veritas, vsq; in finem.
Add. Fingitur
Add. Secus
Add. Constat
Add. Conscientia
Add. Ancharanus } *deleantur.*
Add. Lucro
Add. Ostien.
Add. Primus.

In consil. 112.
Add. Sed illa, deleatur.
In consil. 113.
Add. Et insuper, deleatur tota.
In consil. 114.
Add. Remouere, deleatur tota.
In consil. 115.
Add. Nauium, deleatur tota.
In consil. 116.
Add. Sponte, auferatur.
Add. Depositó, auferatur.
In consil. 117.
Add. Triginta post, deleatur. Fed. & male, deleatur.
In consil. 117.
Add. Triginta post, deleatur.
In consil. 119.
In add. Licitum, dele. à ver. Sed vltra quantitatẽ, vsq; ad istud idem consil.
In add. Fructum, deleatur à ver. Aliud est, vsq; in finem.
Add. Nisi, deleatur.
Add. Vsuram, deleatur.
In consil. 121.
Add. Statim, deleatur.
In consil. 124.
Add. Laicorum, deleatur.
In consil. 125.
Add. Spoliari, deleatur.
In consil. 126.
In add. Vel. del. à ver. Ideo etiam, vsq; in finem.
In consil. 127.
Add. Expresse, deleatur.
In consil. 131.
Add. Cohsensu, deleatur.
In consil. 140.
Add. Quod sic, deleatur.
Add. Promisisse, deleatur.
In consil. 141.
Add. Dispensare, deleatur.
In consil. 145.
In add. Infamia, del. à ver. Et certè, vsq; in finem.
In consil. 146.
Add. Fama, deleatur.
In consil. 147.
Add. Plebis
Add. Preualeat
Add. Possit } *auferantur tota.*
Add. Dato
Add. Possessionem.
In consil. 148.
Add. Oblationes, deleatur.
Add. Disput. deleatur.
In consil. 149.
Add. Secus, deleatur.
Add. Laici, deleatur.
In consil. 150.
Add. Quod sic, auferatur.
Add. Tutela, auferatur.

In con-

Digitized by Google

In consil. 151.
Totum hoc consilium, cum sermone, & cum omnibus, auferatur.
In consil. 159.
Add. Plures, deleatur tota.
In consil. 163.
Add. Feriatam
Add. Praesentia
Add. Occultè
Add. Fauorabilis
} *tota deleantur.*
In consil. 167.
Add. Remanente
Add. Tanto
Add. Decipere
} *deleantur.*
In consil. 170.
Add. Ecclesiasticum deleatur.
In consil. 180.
Add. Saltem, deleatur.
In consil. 182.
Add. Licet
Add. Debetur
Add. Absolutè
Add. Pia
Add. Vltimus
Add. Filiorum
} *auferantur.*
In consil. 183.
Add. Illicita, deleatur.
Add. Dominium, deleatur.
Add. Dos, deleatur.
In consil. 202.
Add. Salutis, deleatur tota.
In consil. 210.
Add. Non consideratur, deleatur.
In consil. 121.
In add. Conscientia, deleatur in fine, Quod non debet.
In consil. 222.
Add. Secularis, deleatur.
In consil. 229.
Add. Conciliarij, deleatur.
Add. Secus, deleatur.
In consil. 231.
Add. Correcta, deleatur.
In consil. 232.
Add. Iuramento, deleatur tota.
In consil. 233.
Add. Lugdunens. deleatur tota.
In add. Nullam, deleatur à versiculo, Et hac sanè intellige, vsq; ad cessaret abusus.
In consil. 293.
Add. Consilio oct. tollatur.
Add. Insinuationis, tollatur.
In consil. 240.
Add. Iuramento, tollatur.
In add. Tacitam, deleatur à ver. Ego verò dico, vsq; in finem.
In consil. 241.
Add. Potestatem, deleatur.
Add. Mulctari, deleatur.
In consil. 248.
In add. Camberiaci, deleatur à ver. Per Franciscum, vsq; ad Necatum.
In consil. 251.
Add. Dignitatem, deleatur tota.
In consil. 256.
Add. Zelo, deleatur.
In consil. 259.
Add. Fauore, tollatur.
Add. Inuitus, tollatur.
In consil. 276.
In add. Territorium, deleatur à ver. Sed circa primum, vsq; ad aliàs non.
In consil. 277.
Add. Vsurpare, tollatur.
Add. Larga, tollatur.
In consil. 281.
In add. Speciale, deleatur in fine. Odio ambitiosorum.
In consil. 284.
In add. Pias, deleatur à ver. Est tertia opinio, vsque in finem.
In consil. 307.
Add. Ecclesia, deleatur.
In consil. 345.
In add. Iuramentum, deleatur à ver. Sed verius, vsq; in finem.
In consil. 357.
Add. Seuerior, deleatur.
In consil. 368.
In add. Taciti, deleatur à ver. Sed quicquid debent, vsq; in finem,
In consil. 383.
In add. Doctor. Bald. deleantur à ver. Ego verò vsq; in finem.
In consil. 393.
Add. Tamen, deleatur tota.
In consil. 403.
Add. Excludit, tollatur.
In consil. 404.
Add. Specialis, tollatur.
In consil. 426.
Add. Non tamen, tollatur.
In consil. 443.
Add. Disputare, tollatur.
In consil. 455.
Add. Pias, deleatur.
In consil. 462.
Add. Spirituali, deleatur.
In consil. 463.
In add. Conscientiam, deleatur in fine, sed falsum est.
In consil. 474.
In add. Relaxari, deleatur in fine, Sacerd.
In consil. 487.
In add. Permissum, deleatur in fine huius exemplum, &c.
In consil. 488.
Add. Ecclesiæ, sed hoc, deleatur.

Digitized by Google

In add. Iuramentum, deleatur à ver. Veritas, vſq; ad, & vltra.
In add. Eccleſ. Iaſ. deleatur à ver. Sed iſtud eſt falſum, vſq; ad licèt ea conſtitutio.
In conſil. 489.
In add. Tenet, deleatur circa finē, ſed falſum eſt.
In add. Blandis, deleatur à ver. ſed non eſt verum, vſq; in finem.
In conſil. 494.
In add. Captator, deleatur à ver. Sed hic magis reprobatur. vſq; in finem.
In conſil. 495.
Add. Maſculis, tollatur.
In conſil. 496.
Add. Non valet, deleatur.
In conſil. 498.
In add. Facta, deleatur à ver. Sed re vera, vſq; in finem.
In add. Antiquo, deleatur. Sed falſiſſimum, vſq; in finem.
In add. Agnatorum, del. Reſiduum, &c.
In conſil. 499.
Add. Clerico, deleatur tota.
In conſil. 501.
Add. Cognatio, tollatur.
In conſil. 504.
Add. Non valet, tollantur.
Add. Anima. tollantur.
In conſil. 516.
In add. Sententia, deleatur à ver. Sed longè, vſq; in finem.
In conſil. 529.
Add. Eccleſia, deleatur.
In conſil. 588.
Add. Placet, deleatur.
In conſil. 602.
Add. Canonici.
Add. Stricta.
Add. Moyſe.
Add. Cauſam.
} integrè deleatur.
In conſil. 603.
Add. diſpenſare, tollatur.
In conſil. 6039.
Add. Spirituale, deleatur.
In conſil. 674.
Add. Tamen, deleatur.
In conſil. 675.
Add. Spirituale, deleatur.
In conſil. 682.
Add. Pactum, deleatur.
In conſil. 688.
Add. Iuramento, deleatur.
In conſil. 699.
Add. Reſeruatum, tollatur.

CENSVRA.

In Conſilia Alexandri.

Ex Libro I.

In conſil. 4.
In add. Iuramenti, deleatur in media veritas, vt.
In conſil. 8.
Add, Fuerunt, deleatur.
Add. Correcta, deleatur.
In conſil. 27.
In add. Producto, deleatur à ver. & malè, vſq; in finem.
In add. Salutis, del. à ver. Vbi iuſtè, vſq; in finem.
Add. Actus, tollatur.
Add. Valebit, tollatur.
In conſil. 28.
Add. Iuramentum, deleatur.
In conſil. 38.
In add. Precibus, deleatur à ver. Sed falſum, vſq; in finem.
In conſil. 42.
Add. Iuramentum, tollatur.
Add. Aliàs, tollatur.
In conſil. 59.
Add. Inſtrumento.
Add. Non valet.
Add. Pœnam.
Add. Fed.
Add. Pars.
} auferantur.
In conſil. 79.
Add. Forum, deleatur.
In conſil. 85.
In add. Ipſo iure, deleatur à ver. Sed eſt falſum; vſq; in finem.
In conſil. 97.
In add. Nec etiam, dele. à ver. Sed errant, vſq; in finem.
In conſil. 125.
Add. Seruandum, deleatur.

Ex Libro II.

In conſil. 1.
In add. Diſpenſari, deleatur à ver. Sed tuo, vſq; in finem.
Add. Spectat, deleatur tota.
In add. Non peccat, deleatur in fine, Secus in diuinis, &c.
In conſil. 3.
In add. Tolli, deleatur, ſed ſunt inepta, &c.
In conſil. 11.
In add. Iuramento, deleatur in fine. Sed contrarium, &c.
In conſil. 12.
Add. Factum, deleatur.
In conſil. 17.
Add. Non eſſe, deleatur.
In conſil. 37.
Add. Paulus, deleatur.
In conſil. 38.
Epitome. Si mulier, tollatur tot.

In con-

Digitized by Google

In consil. 65.
Add. Laicum, tollatur.
In consil. 91.
Add. Saperet, deleatur.
In consil. 119.
Add. Vsurarum, deleatur.
In consil. 121.
In add. Contrarium, del. à ver. quod mihi videtur, vsq; in finem.
Add. Capacem, deleatur.
Add. Religione, deleatur.
In consil. 139.
Add. Vsusfructus, tollatur.
Add. Valere, tollatur.
In consil. 157.
Add. Validatur, deleatur.
Add. Iuramenti, deleatur.
In consil. 158.
In add. Iuramenti, deleatur à ver. Sed dicen. vsq; in finem.
In consil. 163.
Add. Piam, deleatur.
In consil. 179.
Add. Non valet, deleatur.
In consil. 205.
Add. Iuratum, deleatur.
In consil. 209.
Add. Per ea, deleatur.
Add. Episcopi, deleatur.
In consil. 122.
Add. Excludit, tollatur.
Add. Velleiani, tollatur.
Add. Approbata, tollatur.
In add. Habilitatio, dele. à ver. quam limitat vsq; in finem.

Ex Libro III.

In consil. 1.
Add. Non valet, tollatur.
In consil. 4.
Add. Probet, tollatur.
In consil. 6.
In add. Profanis, del. in med. Hodie non curamus, de his formulis, &c.
In consil. 9.
In add. Prælatura, del. à ver. sed hoc non obseruatur, vsq; in finem.
In consil. 13.
In add. Concludo, corrige in medio, & in Summario, Consil. nomen secta, & dicatur Religionis, vt constet sensus.
In consil. 17.
In add. Medio, deleatur à ver. Qua habuit ortum ab errore Canonist. &c.
In consil. 20.
Add. Obstet, tollatur.
In consil. 21.
In add. Alio, deleatur à ver. & ad ineptias, vsque in finem.
In consil. 29.
In add. Reliquisse, deleatur à ver. Quod facium, vsq; ad illud exultauit.
In consil. 37.
Add. Deum, deleatur.
Add. Obligabitur, deleatur.
In consil. 63.
Add. Competentem, deleatur.
In consil. 80.
Add. Tempus, tollatur.
In consil. 81.
Add. Iuramentum, deleatur,

Ex Libro IV.

In consil. 6.
In add. Duplex, deleatur à ver. Sed postea, vsq; in finem.
In consil. 17.
Add. Ecclesia, deleatur.
In consil. 53.
Add. Vilescit, deleatur.
In consil. 55.
In add. Non possunt, dele. à ver. Quod nota, vsq; ad fundatum, inclusiuè.
In consil. 56.
In add. Veritas, dele. à ver. Videat otiosus, vsq; in finem.
In add. Expellere, deleatur. Quia contra ius diuinum.
In consil. 60.
Add. Reprobauit, deleatur.
Add. Contradicit, deleatur.
In consil. 74.
In add. Habitu, deleatur à ver. Sed benè sufficit, vsq; in finem.
In add. Potuit, deleantur à ver. Sed veritas, vsq; ad Teneat.
In consil. 81.
In Themate, add. Peiora, dele. tota.
In consil. 96.
In add. Commentarius, del. à ver; Posteaquam vsque ad illud, tit. haberi.
In consil. 100.
In add. His tamen, deleatur à ver. Quoniam tales, vsq; ad esse debent.
In consil. 105.
Add. Per ea, deleatur.
Add. Quod sic, deleatur.
In consil. 112.
In add. Ferrar. deleatur à ver. Sed falsum est, &c.
In consil. 119.
In add. Iuris, deleatur à ver. Sed more, vsq; in finem.
Add. Trium, deleatur tota.
In consil. 121.
Add. Dominium, deleatur.
In consil. 125.
Add. Sicut, deleatur.

In con-

Digitized by Google

In consil. 127.
Add. Non peccat, deleatur.
In consil. 130.
Add. Superioris, deleatur tota, &c.

Ex Libro V.

In consil. 1.
Add. Constantia, deleatur.
In consil. 3.
Add. integrum, deleatur.
In consil. 5.
Add. Canonico, deleatur.
In consil. 24.
Add. Sylvestro, deleatur tota.
In consil. 25.
Add. Italica, deleatur tota.
In consil. 69.
In add. Praesumetur, deleatur à ver. Sed in hoc Regno, &c.
In consil. 74.
In add. Respondi, dele. à ver. licèt Alexander, vsq; in finem.
In consil. 80.
In add: Arbitrator, deleatur à ver. Quod non absre, &c.
Add. Iuramentum, deleatur tota.
In consil. 97.
Add. Praesentate, del. tota add. quæ occupat integram columnam.
In consil. 102.
In add. Incisam, del. à ver. & etiam limitatio, vsq; in finem.
In consil. 121.
In add. Concludit, del. à ver. Laurent. vsq; in finem.
In consil. 131.
In add. Commune, del. à ver. Philippus Melanchton, vsq; in finem.
In consil. 133.
In add. Renuntiare, del. à ver. Sed est falsum, vsq; in finem.
In consil. 180.
Add. Iurauerit, deleatur tota.
In add. Tempore, del. à ver. Sed hæc disputatio, vsq; in finem.
In consil. 187.
Add. Leges, deleatur, &c.

Ex Libro VI.

In consil. 6.
Add. Senens. deleatur tota.
In add. Infideles, deleatur à ver. Exemptis, vsq; ad Papæ.
In consil. 8.
In add. Vsurarum, deleatur à ver. Sed dico, vsq; in finem.
In consil. 14.
Add. Iuramentum, deleatur.
In consil. 54.
Add. Venditoris, deleatur.
In consil. 78.
In add. Italica, deleatur à ver. Sed vnicum remedium, vsq; in finem.
In consil. 83.
Add. Iuramentum, deleatur.
In consil. 87.
Add. Ludouic. deleatur tota.
In consil. 93.
In add. Differentia, del. à ver. Verùm vt dixi, vsq; ad, erga Deum.
Add. Ecclesiæ, deleatur tota.
In consil. 152.
Add. Iuramento, deleatur tota.
In consil. 160.
Add. Synodalis, deleatur tota.
In consil. 185.
Add. Iuramentum, deleatur.
In consil. 206.
In add. Distributio, del. à ver. & ad hoc potuit, vsq; in finem.
In consil. 209.
In add. Pœnam, del. à ver. Vbi contrarium, vsq; in finem.
In consil. 219.
In add. Longo del. à ver. Sed in locis, vsq; in finem.
In consil. 238.
In add. Blasphemare, del. Nec inepte, & à ver. Verbi gratia, vsq; in finem.
In consil. 239.
Add. Episcopum, deleatur tota, &c.

Ex Libro VII.

In consil. 13.
Add. Pecuniaria, deleatur.
In consil. 29.
Add. In rem, deleatur.
Add. Tenet, deleatur.
In consil. 52.
In add. Sigismundi, deleatur in fine, cui Pontifices, &c.
In consil. 63.
Add. Iuramento, deleatur.
In consil. 83.
Add. Ecclesiæ, deleatur tota.
In consil. 89.
Add. Iuramntum, deleatur.
In consil. 101.
In add. Fructibus, del. à ver. Philipp. Melanch. vsque in finem.
Add. Dei, auferatur.
Add. Liberam, auferatur.
In consil. 116.
Add. Suffraganeus, deleatur.
Add. Operari, deleatur.
In consil. 118.
In add. Iuramentum, del. à ver. Sed ego dico, vsq; in finem.

Digitized by Google

Add. Iuramento, deleatur tota.

In consil. 130.

Add. Promisit, deleatur.

Add. Ecclesia, deleatur.

In consil. 144.

Add. Corporali, deleatur tota.

In consil. 213.

Add. Absolutio, deleatur.

Add. Validitas, deleatur.

CENSVRA.

Ad Dynum, in Reg. iur.

Reg. 1.

In add. Obtineri, deleatur, & ita practicaui, vsq; in finem.

In add. Testatoris, deleatur à ver. vt nouè dixi, vsq; in finem.

In add. Papa, del. à ver. Quod non obseruatur, vsq; in finem.

Add. Quod Reseruatio, deleatur.

Reg. 2.

In add. Plenè not. del. à ver. Quæ ita debet, vsq; in finem.

Reg. 4.

Add. Absolutus, deleatur tota.

Reg. 6.

Add. Adde Card. Alex. deleatur.

Reg. 13.

Add. Adde, quod non prodest, deleatur.

Reg. 20.

In add. Ignorantia, deleantur à ver. vt nouè, & analyticè, vsq; in finem.

In add. nō Possum, del. à ver. Vt dixi in lect. vsq; in finem.

Reg. 22.

Add. Genere, deleatur tota.

Reg. 25.

Add. Quidam, deleatur.

Add. Sed videtur, deleatur.

In add. Ad hanc quæst. del. à ver. vt nouè, docui, vsq; in finem.

In add. Adde quotuplex, deleatur Reuerendissime.

In add. Subiungo, del. à ver. Vt dixi, vsq; in finem.

CENSVRA.

Ad Philip. Decium in tit. ff. de Reg. iur.

Reg. 1.

In add. Transitus, del. à ver. Do exempt. vsq; in finem. Inquit, del.

Reg. 2.

Add. Lib. 5. &c.
Add. Nouè dixi } *deleantur.*
Add. Auferri

In add. Nupta, pro nos, substituatur Gallos.

Add. Masculis dixi, deleatur.

Add. Statutum, deleatur.

Add. Masculus falsum, deleatur.

§. Impuberes.

In add. Pupillus, del. à ver. Quam pecunijs redimere licet.

Add. Tutor, deleatur.

Reg. 8.

Add. Instinct. deleatur.

Reg. 12.

In add. Paratam, del. à ver. Vbi tamen dixi prouisum, vsq; in finem.

Reg. 23.

In add. Dolo, del. à ver. Me audiente, vsq; in finem.

Add. Penes, deleatur tota.

In add. Ratificationem, pro hic, substitue in Gallia.

Reg. 30.

Add. Consummato
Add. Non valet } *deleantur.*
Add. Filia

Reg. 43.

Add. Decisio, deleatur.

Reg. 45.

Add. Dixi in nouis, deleatur.

Reg. 46.

Add. Conscientiæ, deleatur.

Reg. 58.

Add. Satis, deleatur.

Reg. 59.

Add. Addita deleatur.

Reg. 68.

Add. Clericus, auferatur.

Add. Clerici, auferatur.

Reg. 72.

In add. Delegari, del. à ver. Faber noster, vsq; in finem.

Reg. 99.

In add. Pract. deleatur in hoc Regno, & substit. Franciæ.

Reg. 102.

Add. Iuramento, deleatur.

Reg. 122.

Add. Permittitur, deleatur.

Reg. 134.

In add. Videtur, del. à ver. Vbi dixi, vsq; in finem.

Reg. 157.

Add. Conscientiæ, deleatur.

In add. Dubio, deleatur à ver. Quia quandoque, vsq; in finem.

Reg. 158.

Add. Perdit, deleatur.

Reg. 190.

Add. Non valet, deleatur.

Reg. 203.

Add. Parum, auferatur.

Digitized by Google

Aliqua fortasse in præmissis, & consimilibus Additionibus ab oculis nostris effugerunt notatu & censura digna, quæ diligens Lector animaduertens delere prorsus teneatur.

CAROLVS Scuinus, Aurelianensis, Canonicus cathedralis Ecclesiæ S. Stephani Agennensis, edidit Decem Sermones, siue hortationes ad populum Christianum, & Catholicum Parisijs editas apud Claudium Fremy 1569.

CAROLI Sigonij de Republica Hebræorum libri septem Coloniæ, an. 1583. Idem verò Acta, Petronij viri Sancti, & Episcopi Bononiensis Ecclesiæ restituit, atque edidit, notasque ad Seuerum Sulpitium scripsit: sed & multa alia vir eruditus, & sciens antiquitatis edidit, quorum meminimus in Apparatu nostro ad Historicos. Vide in verbo, Seuerus Sulpitius.

CARPENTORACTENSE Concilium circa annum Domini 463. Hilari autem Papæ tertium. Extat ex eo duntaxat, quod sancitum est de bonis oblatis Ecclesijs, quidnam, & quantum ex eis sibi vendicare Episcopis liceat. Synodalis item ab eodem Concilio data Epistola ad Agrecium Episcopum, qua per annum à sacra celebratione Missarum suspendebatur ob perperam factam ab eo Ordinationem, & quod ad dicendam causam vocatus venire ad Synodum recusasset, nec quemquam suo loco misisset. Quem Card. Baronius putat esse eum, ad quem legitur Sidonij Epistola lib. 7. qua vocat Bituricum ad electionem noui Episcopi decernendam. Vide Tom. 6. eiusdem Baronij sub finem anni 463. Hilari Papæ III. Quæ Card. Baronius in Appendice ad 10. Tomum Annalium de eo olim scripta emendauit.

CAROLI Quarti Bulla aurea de electione Romanorum Regis. Coloniæ cum Decretis Pontificum, & Moguntiæ apud Iuonem Schefferum, an. 1548.

CARTHAGINENSIS Synodus dicta prima, perperam ponitur, tempore Syluestri, vel Marci Papæ; mendosè item legitur in eiusdem Synodi præfatione *Constantinus* loco *Constantis* Imperatoris.

CARTHAGINENSE nationale Concilium frequens Episcoporum 227. quod post confirmationem à Zosimo Papa obtentam, à toto orbe Terrarum receptum fuit, vt testatur sanctus Prosper in Chronico ad annum 370. Bell. Card. Tom. 3. lib. 4. de amissione gratiæ, & Statu peccati, cap. 6.

CARTHAGINENSE, quod collector Conciliorum putauit esse tertium Concilium, fuit postremum eorum omnium, quæ ab illo numerata sunt septem. Vide, quæ de hoc Concilio, cum antea secus scripsisset Card. Baronius, retractauit denique in Appendice 10. Tomi edita an. 1602. ex qua, vt liquidius res fuit cognita, ita fuit ab eodem denique enarrata. Sic enim inquit.

Tom. 5. anno Christi 397. §. Quod autem tertium hoc dicatur Conc — *ibi* — sed errore quidem lapsus, dum ante illud existimauit, &c. *vsq; ad sequentis capitis exordium quod incipit* — Rursum verò — *dele illa, atq; eorum loco ista restitue* — Secundum verò nominauit quod ante istud collocauit, celebratum (vt ponitur) Valentiniano IV. & Theodosio Consulibus. sed manifestus est ibi error in Consulum nota, si quidem nusquam reperitur Valentinianus Augustus gessisse Consulatum cum Theodosio, sed cum Neoterio, anno Christi 309. Nec est, quod dici possit, pro Neoterio, vitio librariorum Theodosium scriptum, siquidem Alypius qui in ea Synodo nominatur Tagastensis Episcopus ad huc presbyter tunc tantum erat, quem creatum fuisse Episcopum Tagastensem anno Redemptoris 394. superius est demonstratum. Quod autem pluribus notis qui huic secundo nuncupato Concilio præsuit Genedius, absque controuersia cognoscitur fuisse Carthaginensis Episcopus, vtpote, qui nõ solum primo loco sedit, primusque omnium sententiam dixit, sed & suis ipse literis Synodũ conuocauit, quod non nisi Primati licuisse S. Augustinus docet in epistola ad Victorium. existimatum fuit à docto viro, hunc in sede Carthaginensi successisse Grato, præcessisse verò Aurelium, qui in eadem Synodo, secundo loco nominatus reperitur Episcopus; ita vt sicut Augustinus Valerio, ita Genedio Aurelius Carthaginensis Episcopus hæserit. Sic ipse in perdifficili quæstione à nemine hucusque tentata, nedum soluta, quam nos diligentiori examine pertractare aggredimur. Atque in primis quod ad eiusdem Concilij tempus spectat, reprimus longè abesse vt dictum Concilium sub Genedio celebratum dici secundum possit, sicut est positum à Collectore, quin potius postremum omnium eorum quæ ab eo sunt numerata septem, esse ponendum, contendimus. Ad hoc probandum hac in primis euidenti vtimur ratione. Interfuisse huic Synodo, sententiamque dixisse reperitur Valentinus Numidiæ primas, qui non ante

Digitized by Google

sextam ac septimam Synodos Carthaginenses potuit eam esse consecutus dignitatem, si quidem ante ipsum in Concilio Mileuitano, quod celebratum est anno 402. sub Consulatu quinto Arcadij & Honorij Augg. cum alijs sedisse Numidiæ Primatem Xantippum, eiusdem Concilij Acta significant; adeò vt nullo pacto ante illud tempus celebratum dici possit illud sub Genedio Concilium Carthaginense, vt sit necesse illud referre ad tempora Zosimi, Bonifacij, & Cœlestini Romanorum Pontificum, sub quibus idem Valentinus reperitur fuisse Numidiæ Primas; vtpote qui interfuisse habetur sexto Concilio Carthaginensi, primumque locum tenuisse post Aurelium Episcopum Carthaginensem: quod Concilium celebratum reperitur anno Christi 418: sub Consulatu Honorij 12. & Theodosij 8. sed & in Synodalibus literis ad Bonifacium Papam datis, cum æque post Aurelium ponitur Valentinus, sicut in literis redditis ab Orientalibus ad Africanos, nempè ab Attico Constantinopolitano & Cyrillo Alexandrino, in quibus dum æque post Aurelium Carthaginensem Episcopum legatur Valentinus, planè possit intelligi, ipsum illum fuisse Primatem Numidiæ. Reperies idipsum factum pariter in literis Concilij Africani ad Cœlestinum Romanum Pontificem, in quibus statim post eundem Aurelium nominatum habes Valentinum, sed in edito codice perperam pro Valentino legitur Palentinus, quod ex antiquis scriptis codicibus corrigas. Porrò ipsum Concilium Africanum (ita dictum, vt in eius exordio declaratur, quod quæcumque Concilia sub Aurelio Carthaginensi sunt celebrata illic per epitomen sint collecta) celebratũ reperitur tempore Cœlestini Romani Pontificis, vt apparet ex Synodali epistola ab eadem Synodo ad eundem Pontificem data, quæ in eiusdem Concilij vltimo capite descripta habetur, eiusdem verò Cœlestini Papæ anno primo, nempè sub Consulatu Castini atque Victoris. Post ipsum verò celebratum esse dictũ Concilium sub Genedio, inde ducimus argumentum. Cum enim in eius secundo Cânone in quo agitur de continentia clericorum, citetur Canon præfati Concilij, qui 37. esse reperitur eiusdem Concilij Africani; sed & in Canone tertio eiusdem Concilij sub Genedio citetur pariter Canon de non reconciliandis à presbyteris publicè pœnitentibus, qui esse reperitur decimus ordine in dicto Concilio Africano: planè dicendum est dictum Concilium sub Genedio esse habitum post dictum Concilium Africanum celebratum anno primo Cœlestini Pontificis. Ad quod etiam tempus perseuerasse in Africa Faustinus Episcopus Potentinus in Piceno Legatus à latere à Bonifacio Papa missus videri potest, nisi reuersus antea, iterum sit missus à Cœlestino, siquidem ipsum sententiam dixisse in dicto Concilio sub Genedio, ex addita ad secundũ Canonem eius Concilij antiqua lectione, habetur expressum. Ex quibus adeò expressis notis tempus Concilij sub Genedio intelligere quilibet potest. Sed quod illud ipsum signatum his Consulibus habet in edito codice, Valentiniano IV. & Theodosij: scias vitio librariorum inuersum ordinem, vt loco Theodosij iunioris XI. & Valentiniani, qui Consulatum gesserunt post Castinum & Victorem, secundo anno Cœlestini Papæ absoluto, posuerint Consules Valentinianum & Theodosium, & loco Iunioris IV. posuerint vt numeri notam. His de tempore eius Concilij accuratè perspectis, & omnibus sibi probe consentientibus cognitis: intelligere possumus quid sit, quod primo loco Genedius tamquam verè Carthaginensis Episcopus ponitur, & secundo loco Aurelius recitetur, quem hactenus fuisse Primatem, primumque locum in omnibus tenuisse omnibus constet, nimirum nihil esse aliud quod dici possit, quam ipsum iam senio fatiscentem (iam enim diu ante in alijs Synodis Africanis senem Aurelium inuenies nuncupatum) refudisse in Genedium onus Episcopatus, vt Valerium in Augustinum, & ipsum Augustinum in Eradium, & feciisse idem Seuerum Mileuitanum, idem Augustinus testatur, sicque sederit Aurelius cum Genedio, honoris causa, concessa ab alijs ipsi prærogatiua suffragij. At hæc iam satis de his quæ spectant ad Concilium Carthaginense vltimum, errore autem secundo loco positum, qua ratione nec tertium erit tertium, nec reliqua eo quo censentur ordine numeranda — Rursum verò —

CARTHAGINENSE Concilium 70. Episcoporum, an. Dom. 398. Anastasij autem Papæ, anno primo.

CARTHAGINENSE Concilium, quòd falsò positum fuit, ordine, quartum, ducentorum, & quatuordecim Episcoporum, an. Domini 398. Anastasij autem Papæ anno primo, De restituenda in integrum Disciplina Ecclesiastica, quare & fuit velut Ecclesiæ Disciplinæ promptuarium, ab antiquioribus vsu receptum.

CARTHAGINENSE Concilium generale anno 401. Domini, Anastasij autem Papæ IV. celebratum eodem Pont. vrgente ad vnitatem procurandam, quæ ex Donatistarum schismate erat maximè dilacerata. Extat insertum Concil. Africano cap. 33. Tom. 1.

Concil.

Digitized by Google

Concil. Sanciti autem in eo sunt Canones 14. de restituenda disciplina Ecclesiastica.

CARTHAGINENSE Prouinciale Concilium an. Domini 401. Anastasij autem Papæ IV. de legatione ad eum mittenda, atque Mediolanum ad Venerium eius sedis Episcopum, vt Africanæ Ecclesiæ sacris ministris maximè indigenti consulerent.

CARTHAGINENSE Concilium, Generale dictum, quod ex omnibus Africæ Prouincijs legationes ei interfuerint. Interfuit item Augustinus, & Alypius, & Possidius præter alios Episcopos, an. Dom. 403. Innocentij verò Papæ III. Actum inprimis de inuitandis Donatistis ad vnitatem Ecclesiæ Catholicæ.

CARTHAGINENSE Concilium an. Domini 404. Innocentij autem III. in quo decreta est legatio ad Honorium Imp. contra Donatistas, vt Imperatoria cogerentur auctoritate pacificè agere, qui fraterna conuentione, quæ ad pacem, & concordiam fuerant inuitati, contempta, in eos conuenientes Episcopos armata manu grassati essent. Legati fuére duo Episcopi Theasius, & Euodius. Quibus quænam ad rem tractandam admonitio sit tradita, vide & apud Concil. Africanum, cap. 60. & apud Card. Baron. Tom. 5. Annal. sub eundem an. Dom. Innocentij autem Papæ III.

CARTHAGINENSE Concilium an. Dom. 405. Quarto autem Innocentij Papæ, vt quæ reliqua essent ad perfectam vnitatem pertinentia, per legatos quàm primum perficerentur, ageretur que publica legatione gratiarum actio de illis, qui relicto schismate ad Ecclesiam Catholicam redijssent. Vide Acta Concilij Africani, cap. 61. & Augustinum Epistola quinquagesimâ.

CARTHAGINENSE Concilium anno Domini 407. Innocentij autem Papæ septimo anno, in quo inter alia, ab Episcopis Africæ decreta est Legatio ad Honorium Imp. pro defensione rerum Ecclesiasticarum aduersus Donatistas, atque Paganos. Africanum Concilium, cap. 62. & cap. 68.

CARTHAGINENSE Concilium anno Domini 408. Septimo autem Innocentij Papæ ad reprimendos tumultuantes hæreticos. Vide Concilium Africanum, cap. 73. & Augustinum Epist. 129. Sed & antea eodem anno eadem ex causa alterum ibidem Concilium est habitum.

CARTHAGINENSE Concilium an. Dom. 410. Nono autem Innocentij Papæ, mense Iunio, Decreta est Legatio ad Honorium Imperatorem, contra Donatistas. Vide Concilium Africanum, cap. 75.

CARTHAGINENSE Concilium an. Dom. 416. Quintodecimo autem Innocentij Papæ, vbi Pelagius, & Cœlestius hæretici damnati sunt. Mileuitanum autem Conlium, quod eodem anno Mileui in Numidia celebratum est, confusum est cum isto Carthaginensi. Vide in verbo, Mileuitanũ Concilium. Cæterum Concilio Carthaginensi de quo agimus celebrando Orosius rediens è Palæstina cum literis Hieronymi, atque aliorum, tum ad Augustinum, tum ad Episcopos Africanos de Pelagio absoluto Diospoli præbuit ansam, vt cogeretur, ne Pelagij simulatione, ac prætexta absolutione, serperet latius illius venenum; quæ & causa fuit, cur ijdem Africani Episcopi rem totam Innocentio Pontifici Maximo scribentes, eundem permouerint ad absolutionem illam in Diospolitano Concilio pro Pelagio latam haud approbandam. Vide Tom. 5. Card. Baronij, sub eundem annum. Prosper de ingratis.

CARTHAGINENSE Concilium an. Domini 418. Secundo autem Zosimi Papæ habitum ducentorum, & quatuordecim Episcoporum, vnde ad Pontif. Zosimum Synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis, per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est. Prosper aduersus collatorem.

CARTHAGINENSE Concilium an. Dom. 419. Primo autem Bonifacij, mense Maij habitum, quod ordine quintum, cui vna cum Aurelio, & Apostolicæ Sedis Legatis interfuerunt ex prouincijs Africanæ Ecclesiæ delecti Iudices, siue Legati omnes numero vigintiduo, in causa Apianij presbyteri. Quod verò habetur in fine, subscripsisse eidem Synodo Episcopos ducentos decem, & septem, sic intelligendum est, quòd quisque ex illis postea subscripsit in sua Ecclesia eisdem decretis, quibus suos Legatos ab ea prouincia subscripsisse sciret. Hæc Baron. Card. Tom. 5. & fusius reliqua sub eundem annum.

CARTHAGINENSIS Synodus sub Cypriano habita, palam erronea ab vniuersa Ecclesia iudicata est. Vide Card. Bell. Tom. 1. controuers. 3. lib. 2. de Rom. Pont. cap. 27.

CARTHAGINE habitæ Collationis Gesta Honorij iussu (vt præfert inscriptio) inter Catholicos, & Donatistas, scio anno 1596. à Commelino prodijsse, veruntamen cum alijs exemplaribus, quæ sint in manibus Catholicorum conferri cupio.

CARTVSIANVS Ordo. Vide in verbo, Anagraphe.

Digitized by Google

CASALIVS Lusitanus. Vide in verbo, Gaspar Casalius.

CASSIANVS. Videin verbo, Ioannes Cassianus.

CASSIODORVS, hoc est, M. Aurelius Cassiodorus, cum Agapito Pontifici Maximo, auctor esset de instituenda Romæ Diuinarum literarum Academia, nec, ob bella, quibus feruebat Italia, Pontifex id præstare potuisset, inter alia conatus est, Latinorum Patrum, vti & Græcorum labores indicare, per quos ad Diuinarum scripturarum intelligentiam vnusquisque facilius eucheretur. Scripsit igitur duos libros Institutionis Diuinarum lectionum.

In quorum primo, antiqui seculi (vt ipse ait) magistros præsentes, semperque paratissimos quisque habeat, qui non doceant tam suis linguis, quàm nostris potius oculis. Altero autem, de artibus, & disciplinis liberalium literarum. Hinc autem quisquis Cassiodorum hoc in Opere legerit, videbit, eodem nos spiritu ductos ad texendam nostram Selectam Bibliothecam, & hunc Apparatum. Vnicuique enim Diuinarum scripturarum libro, aliquos ille, è Patribus subnectit præstantiores Interpretes. Deinde de modis intelligendæ scripturæ sacræ per introductores, qui hac de re antea scripserunt, De quatuor item Synodis aduersus nouarum opinionum Inuentores, postea de tribus generibus diuisionum Diuinæ scripturæ à Patribus insinuatarum. Tum de emendatione Scripturæ sacræ, in qua septem Regulas affert, quibus subdit, quo pacto cæteri Auctores, & Patres sint castigandi: mox agit de virtute Scripturæ Diuinæ, quandoquidem hæc potissimum tradat sanctissimæ Trinitatis admirabilem cognitionem, quam per tot seculorũ tractus, idolis dedita, cæca, & flebilis ignorauit humanitas. Addit, quinam veteres de sancta Trinitate aliquid scripserint: Deinde vtilitatem commendat librorum, qui agunt de disciplina Ecclesiastica, deinde item de historijs Christianis, & Chronographijs, deque præcipuis Patribus, necnon iterum de studio, quo scriptura sancta legenda sit, & de Cosmographijs legendis; de Notis affigendis, de Schematibus, ac disciplinis laicis, de Cassiani libris de institutione Monachorum, & qua cautione legendi: vbi agit de libero arbitrio. Quanam autem ratione purgauerit scripta Cassiani. Vide in verbo, Cassianus.

Excusa Parisijs anno Domini 1579. & in Bibl. SS. PP. Vide alteram editionem infra.

Iam verò scripsit & De antiquarijs, & Ortographia: Denique, de compingendis codicibus, De lucernis, quæ sibi ipsis incendium nutrant, De medicis, agit. Vbi verò monachis, ad quos hunc librum scribebat, pia præcepta tradit, precationem ad Dominum in fine primi libri, plenissimam pietatis, & lectu dignissimam scribit. Operis huius initium est: *Cum studia secularium literarum, &c.*

Hic igitur vir tantus Cassiodorus, primum omnium Comitiua (vt vocabant) rerum priuatarum, inde sacrarum largitionũ est insignitus: insuper Præfecturis Prouinciarum Siciliæ vtriusque, Brutiorum, atque Lucaniæ potitus, Patriciatus postea sublime suggestũ conscendit, Palatinæ item quæsturæ munere functus, creuit in magistrum officiorum, auctusque etiam sublimitate Præfecturæ Prætorij, ac denique summi honoris verticem, an. Dom. 510. Symmachi autem Papæ XVI. attigit Consulatum. Vide ipsius Cassiodori harum rerum mentionem facientis, Præfationem variarum, & Epistolam ad Senatum, lib. 1. epist. 4. qua & nobilitas Cassiodoreæ familiæ, emeritaque honorum stipendia declarantur, vt Cassiodori, atque Hellodori non in orbe tantum occiduo, sed etiam Orientali notitia haberetur; nam in vrbe Imperatoria Constantinopoli Præfecturam nouennalem se bis gessisse scribit sub Zenone, cum Theodoricus ipse postea Rex Italiæ ibidem moraretur. Ipse igitur cum relicto seculo, Monachus & Abbas monasterij Rauennatis esset, omnes seculares disciplinas, ac præsertim eloquentiam in obsequium Christi conuertens, multa de Diuinis scripturis interpretatus est; inter cætera verò præstantius librum Psalmorum; in quorum explanatione perstrinxit compendiosa, & eleganti breuitate quidquid Augustinus in Psalmorũ Tractatibus copiosiore enarratione profuderat, intermistis etiam de suo non contemnendis annotationibus, & definitionibus, propositionibus, & axiomatibus nonnullis ex Grammatica, & Dialectica, Rhetorica, Musica, Geometria, Astronomia, Arithmetica, & alijs disciplinis; quibus tamquam stellis, ac gemmis, nitidum Operis sui contextum exornat; accommodatis Rhetorico more ad singulos Psalmos breuibus Præfatiunculis, in quibus argumentum, & diuisionem Psalmi in suas partes proponens, breuiter explicat, quid in vnaquaque Psalmi parte contineatur. Deinde in ipsa enarratione verba, ac versiculos Psalmi, necessaria quadam serie inter se connectens, in anagogicam potissimum explanationem incumbit, omnia in Christum finem omnium referens. Demum ad calcem singulorum Psalmorum, apponit breuem à se dictorum Epilogum, in quo ethicum aliquid analogiæ immiscens, Lectoris animum inflammat. Opus incipit, *Repulsis aliquando in Rauennæ Vrbe, &c.*

Scripsit

Scripsit item Compendiū totius D. scripturæ, quod memoriale scripturarū prænotauit.
In Canticum Canticorum Commentarios, incipientes: *Salomon inspiratus.*
In Acta Apostolorum, breuem expositionem.
Annotationes ad omnes Catholicas Epistolas.
In Apocalypsim, Commentarium, quem inscripsit, *Complexiones in Apocalypsim.*
Delineauit etiam Sciographiam Tabernaculi Mosaici iuxta exemplar à Moyse in cap. 26. Exodi descriptum, cuius picturam Beda se vidisse testatur in 2. lib. de Tabernaculo Moysis.
At & illi ascribitur quicquid in primo Tomo de vitis Sanctorum extat apud Aloysium Lippomanum, nempè.
De vita Sanctorum Paphnutij, & Spiridionis, lib. 1.
De vita Sancti Ignatij Episcopi, lib. 1.
De vita Sancti Marci Episcopi Aretussini, lib. 1.
De vita Sanctorum Antonij, Pauli, & Amos lib. 1.
De vita Sanctorum Eusebij, Nectarij, & Zenonis, lib. 1.
De vita Sancti Eustachij Episcopi Antiocheni, lib. 1.
De vita Sancti Iacobi Episcopi Nisibensis, lib. 1.
De vita Sancti Simeonis Archiepiscopi Seleuciæ, lib. 1.
De vita Sancti Vrsacij, lib. 1. Floruit autem Cassiodorus Iustinis seniore, & iuniore, ac peruenit ad annum Domini 556. Pelagij autem Papæ II. & Iustiniani Imp. trigesimum. quo mortuus est penè centenarius. Sed ne relinquam actum de tāto viro, quod accuratius Baron. Card. attigit, quandoquidem quo fermè ordine eius libri fuere conscripti, ipse proposuit, eandem ego hac in re secutus, dico, Cassiodorum scripsisse perbreue chronicon vsque ad annum Domini 519. id Theodorico Rege Italiæ petente. Annal. To. 7.
De rebus Gothicis duodecim libros, vt ipse tradit in variarum præfatione: idipsumque & Iordanus, qui eos in compendium redegit.
Variarum præterea 12. lib. collectos. Epist. in sua Bibl. posuit asseruandos. Lib. de anima.
In Psalmos, sicuti in Diuinarum lectionum institutione ipse affirmat *vbi* (ait) *præstante Deo conuersionis meæ tempore primum studium laboris impendi.*
Institutiones, quemadmodum Diuinæ, & humanæ deberent intelligi lectiones. *Duobus* (ait) *vt opinor, libris sufficienter impletis, vbi plus vtilitatis inuenies, quàm decoris.*
Codicem, & artes Donati (inquit) *cum commentis suis, & librum de etymologijs, & alium librum Sacerdotis de schematibus, Domino præstante, collegi, vt instructi simplices fratres, vbi necesse fuerit, similia dicta sine confusione percipiant.* In parabolas Salomonis.
In Epist. ad Romanos, vnde Pelagianæ hæreseos prauitates se dicit amouisse.
Librum Titulorum, quem de Diuina Scriptura collectū voluit. *Memorialem* nuncupari, vt breuiter cuncta percurrant, qui legere prolixa fastidiunt.
Post cōplexiones, in Epi. & Act. Apost. & Apoc. quasi breuissimas explanatiōes decursas.
Ad amantissimos (ait) *Orthographos discutiendos anno ætatis meæ nonagesimo tertio, Domino adiuuante, perueni.*
Librum de Grammatica, & breue de Rhetorica compendium. De Dialectica copiosius volumen. De Arithmetica. De Musica. De Geometria. De Astronomia, quatenus ad sobrietatē eius facultatis pertineret, non autē de Iudiciaria. De Paschali item computo.
Ante duodecim libros variarum ipse de se testatur dixisse Panegyricos Regibus, ac Reginis. Præterea Ecclesiasticam historiam è Socrate, Sozomeno, ac Theodoreto tripartitam contexuisse, ijsdem auctoribus (vt ipse asserit) ab Epiphanio in Latinum versis, de quibus vide suo loco in hoc Opere, in verbo, vniuscuiusque.
De Schematibus, & tropis libros duos: qui extant ante libros de Orthographia.

Ceterum quod ad Cassiodori Chronicō attinet, sciat Lector, se facturū operæ pretiū, si dum illud legerit, conferat cum melioribus alijs chronologijs. Et quidem Baron. Car. scribit eum fuisse lapsum, cum vel Antonini obitum retulit in annum 160. vel alibi agit de annis Constantini, & aliorum Imperatorum, cum item post biennium sub Consulatu Decimo Diocletiani, & Maximi, siue potius Maximiani septimo, ponit exordiū Constātini, quod quidem, ex eiusdem historia Tripartita, manifestò licet inspicere, dū ait ex Socrate, eundem Constantinum defunctum, cum imperasset annos triginta, & vnū, Feliciano, & Titiano Cos. qua quidem ratione oportuit ipsum hoc anno imperare cœpisse. Ex quo Cassiodori, & aliorum lapsu, complures quoque sunt collapsi, dum post bienniū numerare aggressi sunt annos eiusdem Imperatoris, & de re grauissima nempe de tempore Nicęni Concilij alijsque rebus magni momenti, in errores haud leues inciderunt.

Sed & alibi corrigitur Cassiodorus à Baronio de Cos. tempore Nicenæ Synodi. Iam cum ipse(vt diximus)historiæ Tripartitæ collector,siue Auctor in præfatione scribat Epiphanium Scolasticum historiam Ecclesiasticam Socratis,Sozomeni Theodoreti, Latinè vertisse,seque Epiphanij versionem in breuiarium redegisse,sanè apparet in ea versione Epiphanium non admodum in Græcis versatum,malè in plerisq; de Græco textu meritum fuisse,ac præcipuè in Epistola Alexandri, quam ponit Theodoretus. Vide in verbo,Epiphanius Scholasticus.

Porrò eiusdem Marci Aurelij Cassiodori opera omnia,quæ extant: ex fide manuscriptorum auctiora,& locupletiora prodierunt in lucem Parisijs apud Marcum Orry,anno 1600. hoc ordine,& illustrationibus aliorum Auctorum.

1 De Diuinis lectionibus,lib.II.
2 De Schematibus, & Tropis Sacræ Scripturæ.
3 De orthographia ex veteribus Grammaticis excerpta.
4 De septem disciplinis.
5 De amicitia.
6 Edictum Theodorici Regis Italiæ.
7 C.Solij Apollinaris Sidonij Epistola de Theod.Rege.
8 Chronicon.
9 Iordanus in rebus Geticis.
10 Ennodij Panegyricus.
11 Gulielmi Fornerij Notæ in lib.variarú.
12 Francisci Modij Summaria singulis Epistolis præfixa.
13 Perpetuæ ad marginem notæ, ac interpretationis vice variæ lectionis.
14 Petri Brossei animaduersiones in Cassiodorum.
15 Gnomologia Cassiodorana.
16 Cum Indice locupletissimo.

CASTERDONVS Nordouicensis Monachus,scripsit in Apocalypsim D. Ioannis. In aliquot Epistolas Diui Pauli libros plures,atque alia edidit multa, quæ in Bibliotheca eius Cœnobij olim asseruabantur. Claruisse fertur ann. Domini 1382. Richardo Secundo regnante.

CASTOR Durantis Gualdensis Medicus,præter illam,quam de Bonitate,& Vitio alimentorum centuriam edidit Pisauri apud hæredes Bartholomæi Cæsani,an.1565. scripsit Italicè libros tres De Partu Virginis,imitatus Sannazarium, quos emisit Romæ apud Ioannem Baptistam Cauallerium,an. Dom.1553.

CASTRVCIVS de Humanitate Christi,& de Sanctissimo Sacramento Italicè,Florentiæ anno Dom.1566.

CATALDINVS Boncompagnius de Visso,De Translatione Concilij Basileensis extat in tractatibus Iuris Tom.13.fol.15. Venetijs postremò impressis.

CATALOGORVM Illustrium Virorum,præcipuè Ecclesiasticorum. Vide in verbo, Sixtus Senensis, deinde Appendicem Catalogorum Codicum Græcorum m.s.& quorundam aliorum. In fine Apparatus huius Sacri.

CATANEI Episcopi Chiemensis Summula casus Conscientiæ breuiter complectens, ab eodem passim aucta,apud Societatem Venetam,an.1603.

CATECHESES piæ & solidæ ex Francisco Costero,Petro de Soto, & ex auctore Methodi confessionis prodierunt Augustæ Treuirorum apud Henricum Bock,an.1590.

CATECHESIS,seu instructio ab examinatoribus Placentinę Diœceseos promulgata, ad Parochiales Ecclesias assumendis accommodata, vnà cum additione à Ioanne Baptista Antonuccio Eugubino collecta in eadem ciuitate an.1578.

CATECHESES Cyrilli Hierosolymitani. Vide in verbo, Cyrillus Hierosolymitanus. De catechizandis autem rudibus. Vide in verbo,Clemés Alexandrinus, & in verbo, Aurelius Augustinus. Epistolas autem catecheticas, in verbo Nicon,& in verbo Daniel Ventanus, pro catechizandis Gentibus,& duas Theodori Studitæ in verbo ipsius,& Alexandri Valignani libros duos de iuuādis Indis,qui extant in nostra Bibliotheca Selecta.

Ceterum quæ Ludouicus Carbo optimè scripsit de vtilitate Catechismi,siue Christianæ doctrinæ,vide in verbo,Ludouicus Carbo.

CATECHISMVS Magnus,siue summa Doctrinæ Christianæ Petri Canisij, cuius Patrum auctoritates postea additæ perutiliter,vide in verbo,Petrus Canisius.

CATECHISMI Parui Petri Canisij Epitome, triplici idiomate, Latino, Gallico, & Teutonico in tenellæ pueritiæ gratiam excusa Leodij 1571.

CATECHISMVS ex Decreto Concilij Tridentini iussu Pij V. Pont. Max. editus,cum passim prodierit,prodeatq; Latinus,Gallicus,Italicus,tum in capita, & Sectiones distinctus,varijsq; Patrum sententijs,& auctoritatibus munitus,Lugduni apud Gulielmum Rouillium,an.1588.

CATECHISMVS è Decreto Cõcilij Tridẽtini in quatuor libros,certaq; capita distributus,

butus,& summarijs capitum,pluribusque ad marginem scripturarum,ac Patrum testimonijs illustratus,Auctoritate Ioannis ex Comitibus. Coloniæ apud hæredes Quentelij,anno Domini 1572.

CATECHISMVS idem è Decreto Concilij Tridentini, & Pij V. Pontificis Maximi iussu editus,quæstionibus quæ mox rei propositæ materiam oculis subijciant,distinctis, ac brevibus Notis ab Andrea Fabricio,Alberti bauariæ ducis Consiliario: Antuerpiæ apud Viduam Plantini,& Ioannem Moretum 1591.

CATECHISMI Catholici compendium Coloniæ 1592.

CATECHISMVS Emundi Augerij Societatis Iesu,Gallicus,magnus, paruus, mediocris(nam plures pro captu cuiusque ætatis emisit)Latinus, Græcus, ac denique cum Patrũ Auctoritatibus,quorum plurimi ab eo citantur,à Francisco Antonio eiusdem Societatis editus.

CATECHISMVS Petri Canisij cum auctoritatibus Coloniæ apud Geruinum Calenium,an.1570.in 4.

CATECHISMVS Sonnij auctior,& castigatior,editus in Sylua ducis,an.1570. hoc est Bosleduci in Belgio.

CATENA Græca explanationum in totum librum Iob,siue nomine auctoris, manu descripta in membranis, ac decentesimo ordine disposita extabat Genuæ in Bibliotheca Saulia,collecta è viginti Orthodoxis Græcis Patribus: quorum hæc sunt nomina:

Alexander Cappadociæ.	Didymus.	Isidorus.
	Dionysius.	Methodius.
Apollinarius.	Ephræm.	Nilus.
Athanasius.	Euagrius.	Olympiodorus.
Basilius.	Gregorius Theologus.	Polychronius.
Chrysostomus.	Iulius.	Seuerus.
Cyrillus.	Iulianus.	Seuerianus.

Operis initium hæc verba habet: ὑπόθεσις μὲν ἡμῖν, ἡ σκοπὸς τῆ ἔργῳ ἢ τῆ βίβλῳ πολυάθλου Ἰὼβ ἀνάπλυξις. idest, *Propositum quidem nobis est, & scopus præsentis Operis,egregij bellatoris Iob,librum explicare.* Vide in verbo, Iob.

CATENA Græca in totum Euangeliorum corpus habebatur Genuæ in Bibliotheca Angeli Iustiniani Minoritæ,qui deinceps fuit Episcopus Geneuensis in membranis vetustissimis cõscripta,& ab incerto auctore ex diuersis Græcis Patrib. collecta:quorũ nomina hæc sunt, Origenes. Victor presbyter. Isidorus Peluſiota. Eusebius Cæsariensis. Titus Bostrenus. Basilius. Chrysostomus. Seuerus. Cyrillus.

Initio verò expositionis in singulos Euangelistas hæc sunt:

In Matthæum. Εὐαγγέλιον ἐστὶ λόγος περιέχων ἀγαθῶν ἀγγελίαν πραγμάτων κατὰ τὸ εὔλογον, hoc est, *Euangelium est sermo bonarum rerum annunciationem continens, iuxta id, quod rationi est consonum.*

In Marcum. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην συνταξάντων. Hoc est. *Cum multi Euangelia secundum Matthæum,& secundum Ioannem commentaria composuerint.*

In Lucam. Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ παλαιῷ λαῷ πολλοὶ προφητείαν ἐπηγγέλλοντο. Hoc est. *Sicut in veteri quidem populo multi Prophetiam annunciauerunt.*

In Ioannem. Οὗτος εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ὢν. Hoc est. *Euangelista hic patria quidem fuit, &c.*

CATENA Explanationum in omnes Epistolas Pauli sine nomine auctoris in Venetorum Bibl.S.Marci seruatur.

CATENAE aliæ in Genesim,& in alios Diuinæ scripturæ libros, videantur suis quibusque locis in hoc Apparatu,in verbo Moyses.

CATINA Syrus, cognomento λεπτὸς, idest, *acutus, & ingeniosus,* breuem edidit primum caput Ezechielis disputationem: cuius meminit Hieronymus, lib. 1. Comment. in Ezechielem referens summatim expositionem illius, super visione rotarum , & animalium.

CATHARINAE siue Ecaterinæ Senensis virginis sanctissimæ in 6. Tractatus distributi dialogi,ijque ex Italica in Latinam linguam conuersi,& postremo iterum Ingolstadij editi anno 1583. Diuinam planè & admirabilem sapientiam , ad spiritualis vitę institutionem complectuntur. Adiectæ sunt sub finem,orationes eiusdem S. Virginis, Ingolstadij. At volumen Epistolarum illius extat, quod ab Aldo anno 1500. Venetijs Italicè editum fuit,cum & eius vitam habeamus cõscriptam à Raymundo Dominicani Ordinis

Digitized by Google

qui fuerat eius virginis confessarius,& vir dignitate,ac sanctitate insignis.

CATHARINA Anglorum Regina,Henrici Octaui vxor, Meditationum in Psalmos librum,& de lamentatione peccatoris à se conscriptum reliquit,an.1548.Eisingr.

CATHERINA,quam nominant de Bononia,libellum scripsit de libr reuelatis à Domino,qui cum eius manu scriptus extet apud sanctimoniales corporis Christi, quæ sunt in eadem ciuitate,vbi fuit Abbatissa,prodijt in lucem ibidem apud Platonem Benedictũ an.1511.Deinde ab hæredibus Hieronymi Benedicti an.1536.At Venetijs multo post,hoc est an. 1583.cuius item exemplum in papyro (vt vocant) pergamena descriptum antiquitus,Ferrariæ asseruatur ex ipso exemplari desumptũ,apud sanctimoniales corporisChristi,At B.huius Virginis meminerunt Ioan.Sabbatinus Arientinus libro de fœminis illustribus,& Chronographi Bononensium gestorum.

Qui item eiusdem cœnobij Bononiensis varia collegerunt, & in Archiuo ibidem reposuerunt.Dionysius Palæottus Ordinis Minorum.Qui etiam scripsit Officium,& Missam, quæ in anniuersaria die eiusdem Virginis celebratur, quæúe à Clem.VII. Pontifice Maximo confirmata est.

Carolus Sigonius in Vitis Sanctorum,& Episcoporum Bononiensium.

Petrus Rodulphus Tossiniacensis, & Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus in suis Seraphicis Historijs.

Dominicus Maria Mutiatus in Kalendario Historico.

Ij, qui Processum de hac Virgine formarunt coram Bononiensi Archiepiscopo,anno 1586.& 1591.Qui Processus à Cardinalibus Congregationis sacrorum rituum examinatus est Romæ,an.1592.

Bemba Abbatissa eiusdem Bononiensis Monasterij corporis Christi in libro, quem prænotauit,Speculum illuminationis.

Alphonius Villegas Toletanus Theologus in vita Beati Tussiniani Ordinis (vt vocant)Iesuatorum.

At cum denique Virginis huius vita Romæ prodierit in lucem apud Aloysium Zannettum 1597.è varijs Auctoribus collecta à Christophoro Mansuero Montis clari, accesserit autem auctoritas Apostolicæ Sedis,& ipsius Clem.VIII.Pont.Max. qui nomẽ ipsius in Martyrologiũ referri iussit,ipsumq; corpus post tot annos,quibus diem obijt, adhuc integerrimum Bononiæ extet,vbi ducentæ,& vigintiquatuor Virgines sanctè viuebant, dum hæc scriberemus,pleraque verò hic libellus contineat,quę altam pietatem,ac sapiẽtiam spirent,non parum sibi consulet,qui eum attentè perlegens suo inscribat cordi,atq; adeo in rem conferat.Quippe in sexu etiam fragili mirabilis est Deus, vt animus nemini despondendus sit,qui serio imitandæ Sanctorum vitæ se addixerit.

CATHOLICAE Ecclesiæ Diuina Officia,& Ministeria varia è vetustorum fermè omnium Ecclesiæ Patrum,& Scriptorum libris Romæ an.1592.

CE

CEDMONVS dictus Simplex,Anglus,Monachus Benedictinus, scripsit de creatione Mundi,& de humani generis origine.Epilogum hæreseos.Egressum Hebræorum ex Aegypto,ingressum in Terram promissionis.De Verbi Christi Incarnatione,Passione,Resurrectione,atque Ascensione.De Aduentu Spiritus sancti. De futuro iudicio. De terrore Gehennæ.De Paradisi delicijs: cantica quoque spiritualia instar Psalmorum:Poemata præterea per omnes Bibliorum historias. Vixit circa annum 670. Sixtus, Eisingrenius, Arnoldus.

CEDRENVS Historicus, quoniam pleraque narrat, quæ possunt pertinere ad starum rerum Ecclesiasticarum hic inseritur,non tam vt tanquam Ecclesiasticus scriptor fidem faciat,quam ne certioribus historicis fides ex eo dematur. Perperam enim rerum à Constantino gestarum seriem texit,præsertim dum bellum Licinianum ponit anno Imperij Constantini 19.cum an.13.eiusdem Imperij fuisse absolutum irrefragabilis eiusdem Imperatoris Rescripti auctoritas certam faciat fidem. At ex his,quæ scribunt Russinus,& Socrates mendacij arguitur, cum belli Persici à Constantino suscepti causam affert ob spoliatum Metrodorum Philosophum,quem constat longè ante hæc tempora peregrinationem suscepisse.

Sed & translationem capitis Ioannis Baptistæ factam esse anno decimotertio Imperij Theodosij liquet: Quamobrem nõ est audiendus cum ad annum 101.eam referat, sicuti nec audiendi, qui eam ad posteriora tempora referunt. Cedreni porrò verba Gulielmus

Xilan-

Xilander non recte vertit, quemadmodum in libro de imaginibus Sanctorum obseruauit Nicolaus Sanderus, vbi enim Cedrenus scripsit Constantinũ Copronymum exegisse iuramentum ab omnibus Imperio suo subiectis, qui iuramento confirmarent nullam se imaginem adoraturos, illa verba εἰκόνι μὴ προσκυνήσαι τινί Xilander vertit, *nulli se simulacro applicaturos*; quasi videlicet Christiani Idolis supplicent, cum tamen constet imagines non recte vocari simulacra; & vsus Christianorum habeat, vt imagines veneremur, non vt eis quasi viuentibus, & sentientibus supplicemus. Vide verò Iacobi Gertzeri nostri Notas ad Tomum secundum De Cruce, quibus Cedreni prauam ab hæretico versionem non vno in loco, indicat. pag. 585. & 586. & 625. Is verò liber de Cruce Ingolstadij prodijt, ann. 1600.

CELENVS Calaciæ municipio in Hispaniæ Conciliũ habitum est anno 454. Affuere Episcopi Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitani, Calæci, cum Priscilliani hæresis toties iugulata renata fuisset. Id vt fieret Leo Pont. Max. Turibio Asturicensi Episcopo mãdauerat. Formula de Scripto conceptæ rectæ fidei Balconio Bracarensi Episcopo missa est. Huius formulæ mentio fit in Concilio primo Bracarensi, subijciturque primi Concilij Toletani Decretis, quasi eius pars, maleq; assutus certo errore eius qui Conciliorũ volumina primus compilauit.

CELESTINVS. Vide in verbo, Cœlestinus.

CELESTIVS antequam in Pelagianum dogma incurreret, imò adhuc adolescẽs, scripsit ad parentes suos de Monasterio Epistolas in modum libellorum tres, omnibus Deum desiderãtibus necessarias: moralis siquidem fui in eis dictio nihil vitij postmodum prædicti, sed totum virtutis incitamentum tenuit. Hæc Gennadius in catal. an. 430.

CELSVS Mancinus, Rauennas, Canonicus Regularis Lateranensis, postea Episcopus Alexani in Apulia, nouem vno volumine libros Latinè conscripsit De iure Principatuũ, qui an. 1596. Romæ prodierunt ex typographia Gulielmi Facciotti: in ijs autem cum de necessitate, ortuque principatuum, deque iure statuum, (quam Itali & Hispani vocãt Rationem Status) deque Dominio, ac quotuplex sit, deque vsufructu, & vsu, deque Potestate in partes sedulo egisset aduersus Ambrosium Catharinum, Sanderum, Dominicum à Soto, atque alios quosdam etiam recentiores doctissimos, argumenta collegit, ad asserendam Summi Pontificis potestatem duplicem à Christo Domino acceptam, quæ vbi vsque ad quinti penè libri initium exposuisset, de reliquis ad Principes, ad militam, ad bellum iussum indicendum, & ad alia spectantibus descendit, quibus felicitas Principum statui possit. Quo in opere cum ingenij acumen exeruerit, non dubito, quin ij, qui cum ijs cõtulerint, quæ D. Martinus Nauarrus ab Azpilcueta scripta reliquit in Relectione Conimbricæ habita in Lusitania c. Nouit, de Iudicijs an. 1548. de toto illo argumẽto sint certius iudicaturi. Nauarrus enim (si quis vnquam alius) in tertio notabili vb errimè, ac solidè illud expendit. Et verò Robertus Card. Bellarm. primo Tomo nõ tam de potestate tẽporali, de qua auctoritates alias vberiores in postrema editione attulit an. 1596. à Dauide Sartorio Ingolstadij emisit, quàm de spirituali doctissimè scripsit, quæ simul collata maiorem afferunt bonis mentibus lucem.

Porrò audio eundem Celsum alterum scripsisse librum de Somnijs, ac Diuinatione, cum & memorato de iure Principiũ libro meminerit libri De rediculis abs se antea scripto; sicut de natura hominis alium.

CENSVRA Ecclesiæ Orientalis, Parisijs apud Arnoldum Sittart. 1584. Vide in verbo, Stanislaus Socolouius.

CEOLFRIDVS Abbas Scotorum, consulenti Neitano Regi Pictorum de legitima obseruatione Paschæ, & de tonsura clericorum vtilem scripsit Epistolam, qua vt ipse Regi satisfecit, sic Rex gentem suam ad concordiam cum Ecclesia reduxit. Tritem. vide in verbo Geolfridus. videtur enim Arnoldo Vuioni idem esse cũ Geolfrido. Sub an. Domini 699. Sergio Papa qui eam sibi mitti à Beda petiit. an. Domini 701.

CEREALIS (vt inquit Gennadius) Episcopus, natiõe Afer, interrogatus à Maximino Asticanorum Episcopo, num posset vel paucis Diuinę scripturæ testimonijs, absque vlla disputationis duntaxat assertione, fidem Catholicam assignare: ille in nomine Domini, suffragantæ sibi veritate, non paucis testimonijs, sicut Maximinus irridens petierat, sed copiosis tã veteris Testamenti, quam noui approbauit, & libello edidit, cõtra eundẽ Maximinum Arianũ. Liber verò incipit, *Cum Cathaginem Cerealis sanctæ Catholicæ fidei Castellensis Episcopus venit*. Habetur in Bibl. SS. PP. à Margarino Bignæo edita. Hunc verò Cerealem, di Honor. c. 96. de Luminaribus Eccl. Sigeb. c. 120. de viris Ill.
citex Gennadio Honorius Augustodunensis, scripsisse librum de fide; Lirinensem verò Abbatem appellat Sigebertus, & scripsisse Homilias Monachorum vitæ congruentes. Eisingrenius autem addidit, fuisse Episcopum Ceserensem, & vixisse an. 460.

CHAL-

CH

CHALCEDONENSIS quarta Generalis Synodus an. Dom. 541. habita est quemadmodum libro de Romanis Pontificibus docuit Onufrius putato rectius tempore, quam tecerant Matthæus Palmerius, & Gregorius Haloander, qui eam ad annum 454. referebant, siue, quam Marianus Scotus, atque Sigebertus, qui 452. annum ei statuerant; quin & quàm Psellus, qui loco viginti annorum posuit triginta inter tertiam, & quartam Oecumenicas Synodos, nempe Ephesinam, & Chalcedonensem. Porrò Chalcedon ciuitas erat Bithyniæ prope Bosphorum Thracium è conspectu Byzantij, quod in altera parte est situm.

Acta verò est hæc Synodus iubente Leone I. Pontifice, qui deinceps per suos Legatos eidem prætuit. Extat Epistola Martiani Imp. ante ipsam Synodum ad Leonem I. qua rogat Pont. vt ipse veniat, & Cõcilium faciat, vel si nolit venire, per litteras significet, quid agi velit, & in fine ita concludit. *Et quæ Christianorum religiosi, atq; Catholicæ fidei prosint, sicut Sanctitas tua secundum Ecclesiasticas Regulas definuit, sua dispositione declaret.* Extat item altera Epistola inter eas, quæ spectant ad eandem Synodum, qua Episcopi secundæ Mæsiæ ad Leonem Imp. scribunt his verbis: *In Chalcedonensium Ciuitate multi sancti Episcopi cõuenerunt per suffusionem Leonis Romani Pontificis, qui verò caput est Episcoporum.*

Porrò sexcenti interfuere Episcopi aduersus hæresim Eutycheris Archimandritæ asserentis in Christo Domino post incarnationem vnam tantum esse naturam. At inter Episcopos illos ad fuerant, Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, qui mox fuit eiectus, & Maximus Antiochenus, Anatolius Constantinopolitanus, & Iuuenalis Hierosolymitanus.

Et Synodi quidem istius appellatione ea tantum Acta intelligenda sunt, quæ confirmata Leonis I. Pont. Max. fuerunt auctoritate. id dixerim, quoniam Leo Papa iustissimè irritauit Decretum haud legitimè sancitum Actionis decimæsextæ, absentibus enim suis Legatis, qui postea apertissimè reclamarunt, primatum Ecclesiæ tribuerunt Constantinopolitanæ Sedi, quasi Romana olim, & ipsa tunc habuisset Primatum cum Orbis Imperio Roma potiretur, hoc est humanitus, non Diuinitus, quæ contra Christum Dominum est ipsissima blasphemia. Vide Leonis Pont. Max. Epistolam 55. ad Pulcheriam Augustam. Liberatum in Breuiario, cap. 12. Euagrium libro secundo historiæ, c. 2. 3. & 4. Quin & Gregorius Magnus, lib. 5. epist. 14. Indict. 14. fuisse hanc Synodum à Constantinopolitana falsatam testatur. Vide item Card. Bellarminum, vbi agit de Concilijs, & Baron. Cardi. Annal. in hunc annum. At quod inquiunt Magdeburgenses Gelasium Pont. esse impudenter mentitum, qui in Epistola ad Episcopos Dardaniæ dixerit, *Solam Apostolicam Sedem, vt Synodus Chalcedonensis fieret, sua auctoritate decreuisse,* vnde per vocem illam *Solam* putarunt excludi esse Imperatorem, mentiri sunt ipsi, cum per *Solam* non Imperator, sed aliæ sedes Episcopales Antiochena, Alexandrina, Hierosolymitana, aut etiam Constantinopolitana nõ eam fecerint, sed sola Romana sedes eam Synodũ effici voluerit, ac re ipsa effecerit, quãquam non siue opepij Imp. Marciani.

Cetexum, vt sæpè ab hæreticis impugnata est Synodus hæc Chalcedonensis, ita à Catholicis fuit fortiter propugnata. Extat in Bibl. SS. PP. Leontius Byzantius, qui in Opere de Sectis hæreticorum, auctoritatem ipsius Synodi tuetur. Quin & ante illud posita est Fidei eiusdem Synodi expositio, quam quia nos à Francisco Turriano Theologo Societatis nostræ nacti sumus ex integriore Græco exemplari Latinè redditam, hic inserẽdam existimauimus. Habet autem inscriptio sic.

Leontij Byzantij Apologia contra eos, qui Synodum Chalcedonensem calumniantur.

Quia nonnulli à Sancta, Catholica, & Apostolica Ecclesia recedunt propter causam, quæ magis eos cum Ecclesia coniungere debebat, cum non possem ferre, vt membrum vllum necessarium à nobis auelleretur, existimaui operæprerium esse suspiciones quasdam, ipsis de Synodo Chalcedonensi iniectas tanquam vapores quosdam excitatos dissolvere, ne quis, mendacijs contra sanctos patres anticipatus, ab spirituali mansione & nostra Ecclesia inquam, communi abstraheretur. Conantur enim accusare Synodum Chalcedonensem voluntate Dei coactam tanquam non rectè habentem; sed potius nouitatem nonnullorum dogmatum introducentem, & hac simulatione vsi se ab ecclesia separant. quos quidem conabimur docere, si tamen doceri volunt, non rectè eos sentire; nec iuste ad hanc calumniam moueri; omni igitur patrocinio prætermisso, illud solum, & primum dicimus,

quod

quòd sancta Synodus in omnibus cum Synodo Nicæna conuenire cernitur; item cum Synodo Constantinopolitana 150. Sanctorum patrum, in quibus de perfecta dogmatũ cognitione certarunt, & victoria parta coronam tulerunt; atque ita quidem conuenit, vt cũ sententia etiam verborum ipsorum ordinem seruet, & hęc tanquam leges quasdam fixas, & stabiles, quæ dissolui non possint, sequitur, procul fugiens ab insania Eutychis, & blasphemum os Nestorij longe abijciens, cuius audaciam accusat, sicut sapientes illi, & fidei defensores. Quòd verò ita sit, & patres illi reuera hoc certamen susceperunt, vt in commune lucrum conferrent, ex ipso argumento, & materia licet intelligere, & clarum testimonium producere, omnia enim ipsorum SS. patrum collegimus, & cum illis ex Synodo inter se collata, ijs, qui veritatem rectè excutere, & dignoscere voluerint, proposuimus. Attendentes igitur ea, quæ in Synodo dicta sunt, facilè demonstrationem capietis, ne minimum quidem Synodum Chalcedonensem à recta sententia Sanctorum Patrum discessisse.

Expositio fidei sanctæ Synodi Chalcedonensis sexcentorum triginta Sanctorum Patrum.

Sequentes igitur sanctos Patres, vnum & eundem confiteri Filium Dominum nostrũ Iesum Christum vno omnes consensu docemus.

Cyrilli ex Epistola ad Sucensum.

Didicimus ex scriptura Diuina, & ex Sanctis Patribus vnũ Filium, & Christũ confiteri.

Synodus.

Eundem perfectum in Diuinitate, & perfectum eundem in Humanitate.

Cyrilli ex Epist. ad Ioannem.

Perfectus in Diuinitate, & perfectus idem in Humanitate.

Synodus.

Deum verè, & hominem verè eundem ex anima rationali & corpore Homousion Patri secundum Diuinitatem, & Homousion nobis eundem secundum Humanitatem, per omnia similem nobis sine peccato, ante sæcula quidem ex patre genitum secundum Diuinitatem, in nouissimis diebus eundem propter nos, & propter nostram salutem ex Maria Virgine, & Deipara secundum humanitatem.

Cyrilli ex Epist. ad Ioannem.

Deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationis participe, & corpore ante sæcula quidem ex patre genitum secundum Diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos, & nostram salutem ex Maria Virgine secũdum Humanitatem. Homousion patri secundum Diuinitatem, & Homousion nobis eundem secundum Humanitatem.

Synodus.

Vnum, & eundem Christum filium, Dominum, vnigenitum in duabus naturis sine confusione, sine mutatione, sine diuisione, sine separatione cognitum.

Cyrilli ex Epistola ad Sucensum.

Considerantes igitur, vt dixi, modum incarnationis, videmus, quòd duæ naturæ coierunt inter se secundum vnionem quæ distrahi potest, sine cõfusione, sine mutatione. Caro enim caro est, & non Diuinitas, & si Deus factus est Caro homousie; & Caro enim verbum Deus est, & non Caro, & si propriam fecit carnem Oeconomice.

Eiusdem ex eadem Epist.

Duas naturas dicimus, vnum vero Christum Filium, Dominum, Dei Verbum factum hominem, & incarnatum.

Eiusdem ex libro de Fide ad Alexandrinos.

Ego commixtionem non approbo, alienum enim est à Fide Apostolica, & à recta tra-

ditione Dei. Commissio enim delectionem naturarum operatur. vnio verò ineffabilis, quàm qui rectè sentiunt, confitentur, vtramque naturam sine confusione seruat.

Synodus.

Differentia naturarum nequaquam sublata propter vnionem.

Cyrilli ad Nestorium.

Non tanquam differentia naturarum sublata propter vnionem.

Synodus.

Quin potius seruata proprietate vtriusque naturæ.

Cyrilli ex Epistola ad Sucensum.

πέφυρται. Etsi enim vnus à nobis dicitur vnigenitus filius Dei incarnatus, & factus Homo, non propterea commixtus est, sicut illis videtur. Nec in naturâ carnis mutata est natura Verbi; immò neq; carnis in naturam Verbi, sed in proprietate secundum naturam vtraq; manente simul, & intellecta secundum rationem paulo ante à nobis redditam vnio ineffabilis & inexplicabilis vnam nobis demonstrauit naturam filij, sed incarnatam.

Synodus.

Et in vnam personam, & in vnam hypostasim concurrente.

Cyrilli ex Epist. ad Ioannem.

Et tanquam in vna persona cognitus, vnus enim Dominus Iesus Christus, & si non ignorasur differentia naturarum.

Synodus.

Non in duas personas partitum, aut diuisum, sed vnum & eundem Filium vnigenitũ, Deum Verbum, Dominum Iesum Christum.

Cyrilli ex Epistola ad Sucensum.

Et non propterea in duas personas, & filios partietur, sed potius vnus, & idem Dominus Iesus Christus manst.

Synodus.

ἄνωθεν. Sicut à principio prophetæ de ipso, & ipse Iesus Christus non docuit, & Symbolum patrum nobis tradidit.

Cyrilli ex Epist. ad Nestorium.

Sic reperiemus sensisse Sanctos patres.

Synodus.

His igitur à nobis ex omni parte diligenter, & aptè constitutis, decreuit S. Synodus Oecumenica vt nemini liceat, aliam fidem proferre, aut conscribere, aut componere, aut sentire, aut aliter docere, qui verò ausi fuerint componere aliam fidẽ, vel efferre ijs; qui volunt redire, & agnoscere veritatem siue ex Gentilibus, siue ex Iudæis, aut ex quacunq; hæresi, hos si Episcopi, aut clerici sunt, decreuit alienos esse Episcopos ab Episcopatu, clericos à clero. Si autem fuerint laici, aut monachi decreuit eis anathema.

Hæc Cyrill. scribit in Synodo.

Cum hæc ita sint, & res ipsæ ferè vocem emittant, & clament, quis iam contentiosus εἰκότα ἀνπράττοι, *& accusans*, reprehendet quæ fortiora sunt, quàm vt reprehendi possint, & Synodum criminabitur, quæ cum ijs quidem qui nihil sani afferũt, pugnat, cum Nestorio, inquam, & cum Apollinario, & cum ijs, qui cum illis sentiũt; veros autem Doctores, & Orthodoxos diligit, & adiuuat Cyrillum, & similes; diuinasq; regulas nunquam transsit; neque quicquam nouum, aut proprium parit, quin potius antiquis inhæret tanquam cuidam fundamento immobili, & vt breuiter dicam, quæ in Synodo Chalcedonensi acta sunt, per omnia cum Sanctis patribus Concilij Nicæni consonant, vt ipsa demonstrant; Quæ illi sanxerũt, patres Concilij Chalcedonensis ab illis Sancita exposuerunt, & interpretati sunt; & se vnam fidem scire prædicauerunt, & vnum Symbolum & solum, quod

οὐδαμοῦ τὰς θείας ὅρους ἐκβαίνει.

illi

illi tradiderunt,& definierunt præluxisse rectam fidem, & omni reprehensione carentẽ à sanctis patribus Synodi Nicænæ expositam,& editam,& hanc ἀπαρεγχείρητον, idest, intactam manere iusserunt;& hoc Symbolo ab illis edito,eos, qui ab errore, aut ab alia opinione conuerterentur,& salutem consequi vellent,armari,& erudiri mandarunt. Hinc igitur liquet eum,qui cum hac Synodo pugnat,bellum se cum Nicæna Synodo suscipere. Reperitur etiam contradicere sancto Cyrillo:illius enim sermonibus patres huius Synodi gloriantur, & in omnibus cum fide eius & verbis consonant,ac consentiunt. Postquã igitur docuimus Synodum Chalcedonensem per omnia cum Sanctorum patrum dogmatibus conuenire,nihilq; ab eis alienum habere cognoscamus, quæ sint, & quales hæreses, quibus hæc Synodus repugnat, & quantopere certat pro impijs dogmatibus dissoluẽdis. Sic autem cognoscemus.

Synodus.

Vnum & eundem confiteri filium Dominum Iesum Christum omnes consonè docemus.Hic Paulum Samosatensem,& Nestorium anthropolatras Synodus cõuincit,qui audent diuidere eum in duos filios,& alium quidem dicere natura verbum,alium verò rursus filium per gratiam,Christum Iesum qui ex vnione, & coniunctione cum filio secundum naturam,habuerit,vt esset filius; & non confitentur vnum,& eundem filium , sine carne quidem antequàm descenderet,& fieret homo,eundem verò incarnatum,postquã propter nos descendit,& factus est homo.

Synodus.

Perfectum eundem in Diuinitate,& perfectum eũdem in humanitate: cum dixit perfectum in Diuinitate,blasphemiam eijcit Arianorum,hi enim Deum quidem esse dicunt Christum,sed imperfectum,& eum minorem patre Deum tradunt. Cum autem ait,& perfectum eundem in humanitate,non solum Arianorum,sed etiam Apollinaristarum stultitiam redarguit. Arius enim carnem penitus inanimatam , sumpsisse verbum nugatur; Apollinarius verò animatam quidem sumpsisse dicit,sed sine mente,vt ambo Humanitatem Domini imperfectam fatuè tradant.

Synodus.

Deum verè,& hominem verè eundem. Hæc propter Manichæum,qui Deum quidem nudum,& non hominem confitetur,& propter Paulum Samosatensem,& Artemam,qui negant ipsius Diuinitatem,confitentes ipsum nudum hominem.

ζωτηκὸν.

Synodus.

Ex anima rationis participe,& corpore. Hic rursus Apolinariũ impugnat,qui aiebat, non habuisse Dominum nostrum Iesum Christum animam intelligentem, sed animã viuentem,& propter Manichæum,& Valentinum,qui ipsius incarnationem negabant.

Synodus.

Consubstantialis Patri secundum Diuinitatem,propter Eunomiũ & Arium, qui hũc vnigenitum Verbum patris creaturam,& seruum impiè prædicabant.

Synodus.

Eundem Consubstantialem nobis secundum Humanitatem; propter Marcionem & Manichæum,& Valentinum,& Eutychem,qui sola imaginatione,& fictè visum esse hominem aiebant, non autem verè,& secundum naturam humanam factum hominem confitebantur.

Synodus.

Ante secula ex patre genitum secundum Diuinitatem; propter Simonem,& Eunomium,& Arium, qui negabant ipsius ortum ex Patre ante sæcula.

Synodus.

Nouissimis autem diebus eundem propter nos, & propter nostram salutem ex Maria Virgine,& Deipara secundum Humanitatem; propter Photinum,& Theodorum,& Nestorium,qui aiebant ipsum esse hominem ex virtute secundum progressum Deificatum, & non Deum ex Deo, ac propter suam in homines charitatem factum esse hominem sine mutatione.

Digitized by Google

In duabis naturis sine confusione, sine mutatione, sine diuisione, sine separatione cognitum, differentia substantiarum nequaquam sublata post vnionem, quin potius seruata proprietate vtriusq; naturæ, & in vnam personam, & hypostasim cõcurrente; propter Asterium, & Apollinarium, & Eutychem, qui differentes naturas Verbi & Carnis eius, vnam naturam reddidisse dicunt, proprietate scilicet ipsarum amissa, vt iam secundum illos non posset seruari in Christo neque passibile humanitatis propter impassibile Diuinitatis; neque rursus impassibile Diuinitatis propter passibile Humanitatis.

Sunt præterea quædam alia, quæ Acephali contra Synodum Chalcedonensem obijciunt, quorum etiam meminisse oportet. Aiunt non debere recipi Synodum Chalcedonensem, quia qui in ea non congregati sunt, erãt iudicio inconstanti, & à se dissentientes, ijdem enim Byzantij Eutychem eiecerunt, & hunc Ephesi cum Dioscoro receperũt, eiecto Flauiano, & rursus ijdem Chalcedone Flauianum receperunt, Dioscorum verò eiecerunt. Ad hoc dicimus, non oportere cogitare quæ hominibus euenire solent, multis enim sæpenumero hoc accidit, & fortasse qui existimatione præstãt. Ceterum, & si quinque, aut amplius, vel etiam triginta ex sexcentis triginta reperti sunt, vt dicitis, instabili sententia & iudicio, non propterea oportet Synodum sexcentorum virorum repudiare, quandoquidem ijdem Ephesi etiam cum Dioscoro congregati fuerunt; neq; tamen propter eos Synodum talem Ephesinam repudiatis.

Rursus aiunt, si vt Anatolius Constantinopolitanus dixit, non propter fidem depositus est Dioscorus, quare non recipitis eum? dicimus, quòd reuera non propter fidẽ depositus est, idcirco enim non venit cum alijs ad Synodum, ne in eum quæstio haberetur. Si autem rediisset, & quæstio habita esset, tanquam hæreticus etiam depositus fuisset, erat enim quia verò vocatus tertio, non adfuit, fecitq; vt hæc esset suæ depositionis causa, idcirco dixit Anatolius, non fuisse depositum propter fidem.

Rursus aiunt, quod hæc Synodus hæreticos recepit, & non licet recipere ipsam. Hoc autem dicunt de Theodoreto & Iba, dicimus, non prius Synodum eos recepisse, quam Nestorium anathematizasset.

Rursus dubitant, quare non petierunt à Theodoreto, vt quæ contra Cyrillum scripserat, anathematizaret, respondemus, non oportere eos Synodum de hoc accusare, sed Sanctum Cyrillum, is enim cum in communionem cum Orientalibus, & cum ipso Theodoreto venisset, non petiuit ab eo, vt quæ scripserat anathematizaret. Quod igitur nõ fecit S. Cyrillus, non debet accusari sancta Synodus, non fecisse; tametsi id quod non fecit ille, fecit hæc, cum ab eo petient, vt Nestorium anathematizaret. Quòd si demus hæreticos fuisse illos, neque sic propter hoc Synodus est repudienda. Siquidem & Synodus Nicæna septem hæreticos recepit, qui & antea Ariani fuerant, & postea in hæresi perseuerarunt, neque propter hanc causam dicitur Synodus centum vndecim patrum, sed centum sedecim. Siquidẽ & Iuuenalius Episcopus Hierosolymitanus, & alij multi Episcopi, qui Ephesi cum Dioscoro reperti sunt, Synodo Chalcedonensi interfuerunt, neque tamen propter hoc ipsi Synodum illam Ephesi repudiant, sed potius amplectuntur.

CHALDAICA Bibliorum editio, vel aliquot librorum, vel tota Scriptura paraphrasticè ex Hebræo, quam paraphrasim ipsi *Targum* appellant, expenditur à Bellarmino Car. lib. 2. de Verbo Dei, cap. 3. Tom. 1. Franciscus autem Ximenius Cardinalis in præfatione Complutensium Bibliorum rectè ait, Chaldaicæ paraphrases, illa excepta, quæ est in Pentateuchum, Iudaicis fabulis, & Thalmudistarum nugis conspersæ sunt. Idque verissimum experimento probari ab ijs, qui Paraphrasim in Threnos, in Canticа, in Iob, in Psalmos, & in Prophetas omnes legere voluerint. Ceterum, aliquot ex Istis loca affert ibidem Bellarm. Card. vnde id constare possit. Vide etiam Bibliothecam nostram Selectam prioris editionis, lib. 2. Tom. 1. vbi de varijs Bibliorum versionibus.

CHALDAEORVM Sapientia, & libri, in quibus Daniel fuit eruditus, & à quibus tamẽ abhorruit, ac de quibus aliquid innuitur Danielis c. primo, quales fuerint, vide Sixtum Senensem lib. 2. Bibl. Sanctæ, in verbo, Chaldæorum sapientia, & Benedictum Pererium comment. in Danielem.

CHAM filij Nohe, quę conficta fuit scriptura & prophetia, quomodo ex impijs hominibus prodijt, vide Ioannem Cassianum in octaua collatione, c. 21. Clementem Alexandrinum in sexto Stromatum. Sixtum Senensem in lib. 2. Bibl. Sanctæ in verbo Cham, & in verbo, Seth.

CHERVBINVS Florentinus Ord. Prædicat. edidit librum Neapoli, Italicè, cui titulus

Confes-

Digitized by Google

Confessionale volgare. Viuebat an. 1588.

CHERVBINVS Gerardacius, De modo audiendi sacrum. Venetijs an. 1587. apud hæredes Melchioris Sessæ. & Mantuæ apud Franciscum Osannam, vtilis est liber, & ad captũ omnium.

CHERVBINVS Spoletanus, De vita Spirituali Italicè Venetijs 1570. Sed antea Romę, an. 1583. emiserat librum de Regula Matrimoniali. Quin etiam eiusdem Sermones Venetijs fuere excusi à Gregorio Arriuabeno. Michael Pociantius meminit huius, quem Florentinum videtur facere, ac floruisse anno. 1487.

CHILDEBERTVS Primum Cenomanensis, deinde, Turonensis Episcopus, scripsit De suo exilio versibus heroicis librum. Item de tędio huius vitæ. Orationem ad Sanctam Trinitatem. Versus de Eucharistia. Epitaphium Berengarij.

CHILIANVS Apostolus Franconiæ, & martyr à Romano Pontifice Conone ad eam prouinciam missus, vt ijs Christum annuncians illos Christo Domino lucrifaceret; vbi Vuiceburgum, quæ Latinè dicitur Herbipolis, peruenit, Euangelica synceritate hæreticorum neruos elidens, Paganismiq; commenta conuellens, Gosbertum Franciæ Orientalis Ducem, cum vniuerso eius populo ad fidem conuertit: quem cum ab vxore fratris eius abstinere hortaretur, ab impia Geilana (sic enim vocabatur) diuortium timente, vna cum tribus monachis, impiè trucidatus est, an. Dom. 685. die 8. Iulij; quæ simul cum percussoribus à Demonijs arrepta, facinoris sui pœnas ęternas luit. Extat hodieq; Herbipoli in crypta ecclesiæ his versibus à Sancto Burchardo monacho, & Episcopo Herbipolensi 2. memoria huius facti compositis, ac sepulchro Sancti Chilani adscriptis.

Hi sunt Herbipolis, qui de docuere magistri
Qua verum coleres religione Deum,
Impia quos tandem iussit Geilana necari,
Calauitq́, sub hunc corpora cæsa locum,
Nè turpi sine laude situ defossa iacerent,
Corpora Burchardus sub monumenta locat.

Fasciculus temporum, Christianus Massæus Chron. lib. 14. Irenicus, lib. 3. c. 76. Tritemius, lib. 3. c. 131. lib. 4. c. 172. & alij. Scripsit Chilianus, contra peregrinos cultus librum, cum pro Romanæ Ecclesiæ cæremonijs vehementer laborasset.

CHILIANVS Leib, ex Ostrofrancorum oppidulo Ochssenfurt, Canonicus Regularis S. Augustini, De sacræ Scripturæ dissonis translationibus scripsit an. 1557.

CHILPERICVS, scripsit probabili (vt ait Sigebertus in catal.) subtilitate librum De ratione Computi, anno millesimo sexto. Tritemius hunc vocat *Hilpericum*, Gemblacensis codex habet an. 1005. ita etiam codex Affliginiensis. Trit. an. 1669.

CHORACH, qui *Korach*, siue *Chorbe* filij, quorum in primo Paralipomenon habentur nomina, videlicet *Asir, Elkana, & Abiasaph*, communi studio conscripserunt Psalmos vndecim, hoc est 42. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 84. 85. 87. 88. In quos scripsere, qui Dauidis Psalmos exposuerunt. Vide in verbo, Dauid.

CHORICIVS Sophista Gaza, cuius meminit Photius in Greca sua Bibliotheca, qui vbi eius dicendi genus laudauit, commendat item à pietate, dicens; *Perfectæ quoque sunt Choricij Rhetoris Gazæ Declamationes, & diuersi argumenti orationes. Iste quidem perspicuitate, & sermonis puritate plurimum gaudet, & cum pro vtilitate sua verborum vtatur circuitionibus, & commodo, seu rotũdo dicendi genere, neque periodos vltra iustam magnitudinem extendat, nullo modo suæ perspicuitati officit; morata autem oratione, & veraci temperans suam dictionem, hoc assecutus est, vt sententijs studere iudicetur. Porrò eius victio, quæ primorum ciuium propria existit in multis, non semper eodem tenore procedit. Quandoq; enim propter suasionum ambages, & diuerticũla, in quamdam lentitudinem, & frigiditatem desinit, & aliquando in poeticam dicendi formam distrahitur. Tunc autem maximè se ipsum ipse superat quodammodo, cum rerum descriptiones, & hominum laudationes persequitur. Est autem maximè pietatis studiosus, res Christianorum sacras, & loca Deo dicata in honore habens, nihilominus nescio quomodo præter decorum, & moderationem negligenter satis, & sine magno iudicio Græcorum fabulas, & historias suis ipsis scriptis permiscet, & quandoque etiam ex professo sacra tractans. Varia profecto, & multa eius scripta circumferuntur. Extant enim ipsius plurimæ Orationes, quæ tum aliæ sint de rebus fabulosis, aliæ laudationes contineant, aliæ sepulchrales dicantur, aliæ nuptiales, aliæ ad contradicendum conditæ, & aliæ huiusmodi reperiuntur. Floruit autem Iustiniani temporibus, discipulus Procopij Rhetoris, vnius ex optimis (non tamen Cæsarienses) qui circa illud tempus in magnum plurimorum commodum, & vtilitatem scripturas inter se componens, & ordinans immortale sibi nomen apud posteros peperit; cum altero etiam aliquo consuetudinẽ habuit, qui & in sua patria, & ipse, Rhetoris officio functus est. Qui & ipse cum ad senectutem peruenisset, lætatus est, quod socium pro se ipso scholæ suum perfectum viderit. Huius etiam Ora-*

tiones plurimæ, & diuersæ circunferuntur, quas quemquam imitari, & æmulari vnumquemq; dignum est. Vniuersum autem Opus sunt quædam Homericorum poematum non ad verbum quidem, sed ad sensum potius accommodatæ expositiones in varias Orationum formas transfusæ, quæ potissimum viri illius in dicendo vim, & facultatem, & exercitationem omnibus satis possunt testatam reddere. Ambo autem pij fuerunt, & sapissime in suis orationibus, non extra chorum tamen saltantes, de sacra imaginum veneratione differunt: fuit autem & Choricio magistri mors orationis ad sepulchrum habitæ argumentum. Hæc Photius. Quę Choricij scripta nescio an alicubi extent.

CHOZAI, quæ vox significat, *Visionem meam*, quemúe alij *Esaiam* fuisse putãt, Hebraicarum antiquitatum scriptor fuisse indicatur in 2. Paralipom. c. 33.

CHRISOLANVS Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus Italus cõtra Græcos de Spiritu sancto, & de Sancta Trinitate ad Lucium III. Pont. Max. scripsit. Viuebat an. 1181.

CHRISAORAS. Vide in verbo, Ioannes Monachus, & presbyter.

CHRISTI Domini, æternæ Sapientiæ, & Saluatoris nostri, vita, doctrina, generatio secundum carnem, Græcè vno Sermone expressa extat in Bibl. Vaticana. Iansenius autem ante suam Harmoniam, Io. Maldonatus ante sua Commentaria, Baronius in Apparatu ad Annal. Bellarminus Card. in primo Tomo suarum controu. præter innumeros & Patres, & Doctores Scholasticos, & qui Homilias scripserunt, ac denique initio libri de vitis Sãctorum Petrus Ribadeneyra, & Capoleo Guelfucius in suo Rosario B. Virg. nitidissimo eandem accuratè proposuere, pro sui cuiusque argumenti consilio, quam vtinam facto discamus. Vide in verbo, IESVS.

CHRISTI Domini dies ipsa, qua traditus est Cruci. Vide in Verbo, Palęstinum Cõcilium.

CHRISTIANVS in primos octo libros sacros duodecim scripsit, & ipse libros ad Pãphilum nuncupatos commemorat. Photius in sua Bibl. Græca.

CHRISTIANVS Adrichomius Delphus librum ediditColoniæ Agrippinæ ex officina Birckmannica, an. 1590. quem prænotauit, Theatrum Terræ Sanctæ, & Biblicarum Historiarum, cum tabulis Geographicis ex ære expressis. Is verò liber continet Descriptionem Terræ Sanctæ iuxta duodecim tribus Israël, cum Deserto Pharan, deinde Vrbis Hierosolymæ descriptionem cum sua tabula topographica, præterea Miscellaneam locorũ, & Chrónicon generale breuissimum ad nostra vsque tempora, ac deinde chronicon alterum, vtriusque testamenti historias ab ipso mundi initio per Patriarchas, Iudices, Reges, Prophetas, Machabæos, D. N. Iesum Christum, & Apostolos, deductum ad mortem vsque D. Ioan. Euangelistæ vltimi, adnotatis temporum rationibus: Denique catalogum Auctorum, quibus vsus est in describenda Terra Sancta, & Chronico.

Scriptores Palęstinę, ac Terræ Sanctæ.

Sanè præter varia Bibliorum exemplaria, & antiquos historiographos Græcos, Latinos, Iudæos, qui hac de re egerunt, legisse videtur, Iacobum de Vitriaco Card. Legatũ ad Terram Sanctam, Fretellum Archidiaconum Antiochenum, Iacobum Pantaleonẽ Gallum Patriarcham Hierosolymitanum, Brocardum monachum, Ioannem Mandeuille, siue Monteuillanum, Ioannem Huls, Rodulphum Langium Canonicum Monasteriẽsem, Bernardum Breidenbachium, Gerardum Kuynretorff Campensem, Patrem Arenolth Priorem in Volzende, Edonem Rombes consulem in Sneck, Ioannem Schorel Canonicũ Vltraiectinum, Io. Heuterum Prætorem Delphensem, Bartholomæum à Saliniaco Sedis Apostolicæ Protonotarium, Ioannem Pascha Carmelitam Mechlinienſem, Gulielmum Tyrium, siue Tyri Archiepiscopum, Regni Hierosylimitani Cancellarium, Basiliũ scribam Lateranensis Concilij, Ioannem Heroldum, Hermannum Berculeo, Bonauenturam è Merica Louanienſem Minoritam, Gerardum Ioannnem, Petrum Apianum. Gerardum Mercatorem Rupelmundanum, Michaelem Aitzingium, Georgium Bruyn Decanum ad Gradus D. Mariæ Coloniæ, Fabium Licinium Venetum, Laurentium Surium, Petrum Calentinum, Ioannem Godscalcum, Hermanum Delphensem, Godefridum Delfensem, Baptistam Vander Mullen Mechlinienſem, Petrum Lichtensteyn, Antonium de Angelis Minoritam, præter chronologias, & Chronographias, Concilia, Onuphrij commentaria fastorum, Cornelij Ianſenij Concordiam Euangelicam, & alios.

Ex his igitur haud mirum est, si idem Adrichomius potuit perutilem hunc librum edere, qui Veteris & Noui Testamẽti historiæ percipiẽdæ magno sit vsui; in chronico tamen duplici conscribendo Annij Philonem, & Berosum, vbi scriptura deficit, adhibuit, quos (inquit) *doctissimi quique magno stomacho proscindunt, qui tamen ipsi* (subdit) *quando commodum est, lubenter eum sequuntur.* Ego verò noluissem in opere vtilissimo, vt vel horum, vel charionis, & similiũ rationẽ habuisset, cũ cetero quin magnas reliquus ille labor præstet commoditates concionatoribus, & positiuæ Theologiæ lectoribus, necnon item ijs qui

Geo-

Digitized by Google

Geographica recto ordine incipientes à Terra Sancta, profiteri velint. Quamquam quæ commentaria in Ezechielem edita sunt deinceps Romæ, quæ videlicet Hieronymo à Prato, & Ioan. Baptista Villalpando Auctoribus prodierunt pleraque expressius, quæ ad Salomonici Templi delineationem, & Hierosolymæ situm attinent, suppeditabunt. Vide in verbo, Palæstina, siue Terra Sancta.

CHRISTIANI Agricolæ Gerckenrotæ, De Matrimonio Ecclesiæ Catholicæ Sacramento, Assertiones Theologicæ in Academia Moguntina, an. 1582. mense Nouembri, ad publicam disputationem propositæ. Moguntiæ 1582.

CHRISTIANVS, qui & Druthmarus, Gallus, Aquitanus, monachus Benedictinus monasterij Corbeiensis Galliæ, congregationis Floriacensis, trium linguarum peritus circa an. Dom. 800. scripsit expositionem in Euangelium Matthæi, quod inuentũ VVormaciæ, excusum est Haganoæ an. 1530. Octernionibus 43. Extant & eiusdem aliquot Homiliæ in Bibliotheca Homiliarum SS. PP. Porrò hic commentarius in Matth. cap. 16. trahitur ab hæreticis in sensum suum contra veritatem Sanctissimi Sacramenai Eucharistiæ. Quamobrem Sixtus Senensis lib. 6. Bibl. Sanctæ annot. 112. *Scitò* (inquit) *Christiane Lector hunc locum, siue Scriptorum insciti a, siue imprimentium negligentia, siue hæreticorum fraude, turpiter, & periculosè mutilatum, & corruptum, quod ipse non mani coniectura deprehendi, sed ex germana, & integra lectione vetustissimi codicis, quem Lugduni in Bibliotheca Franciscanorum m. s. inspexi. Nam pro eo, quod codices in Germania excusi habent. Hoc est corpus meum, hoc est, in Sacramento.* Lugdunense exemplar plus habet. *Hoc est corpus meum, hoc est verè in Sacramento subsistens.* Rursum vbi in impressis voluminibus legimus. *Transferens spiritualiter corpus in panem, vinum in sanguinem,* in Lugdunensi legitur, *transferens panem in corpus, & vinum in sanguinem.* Hæc Sixtus, qui subdit: *Non me latet huius auctoris verba etiam sicut à typographis sunt edita, facillimè ab hæreticorum vsurpatione vindicari posse: at cum ipsa integritati suæ restituta, clarissimè ostendant piam auctoris mentem ab horum insania abhorrere, superfluum duxi aliam huc interpretationem afferre.*

CHRISTIANORVM Principum literæ, & mandata ad Concilium Tridentinum, Legatorumque ab ijsdem missorum habitæ orationes, vna cum ipsius Concilij responsionibus, Coloniæ an. 1565. sunt editæ.

CHRISTIANVS Fonseca Hispanus, Ord. Augustinianorum, vir insignis, edidit Barcinone Sermones varios, an. 1591. egregium deinceps Tractatum de Amore Dei, Hispanico idiomate, ibidem apud Sebastianum de Cornellas an. 1599.

CHRISTIANVS Honsius Prouinciæ Coloniæ, Ord. Minorum, edidit Confessionale Germanicum. Floruit an. 1550. Alia verò circunferri inquit Tossiniacensis, quæ tamen non viderit.

CHRISTODVLVS monachus, vir celebris vitæ sanctitate, scripsit aduersus Iudæos, Sermones nouem. Extant Romæ in Bibl. Vaticana.

CHRISTIANVS Lycius Fasciculum olidum quinquaginta flosculorum siue absurditatum Hunnij, & Prædicantium hæreticorum edidit Monachij in 4. an. 1602.

CHRISTOPHORVS Bandellus è Castronouo, Ord. Minorum, Prouincialis primò Orientis, deinde Geruæ, cum à Petro Rodulpho Tossiniacensi scribatur fuisse perdoctus, & Alexandro IIII. Pont. Max. plures hæreses confutasse, verbo ne an scriptis hoc præstiterit, tacetur. Quod autem ibidem idem habet Tossiniacensis de Innocentio VIII. non potest consistere.

CHRISTOPHORI Brunonis Soliloquium pœnitentis peccatoris ad Deum. Itẽ Latro pœnitens in cruce editus, vnà cum Fulgentio Episcopo De recta pœnitentia, & futura retributione, Monachij 1566. Eiusdem gratulatio ad Maximilianum II. Imperatorem, vnà cum oratione contra Turcam, ibid. anno eodem.

CHRISTOPHORI Iordani, de Episcopis, & Archiepiscopis, Archiepiscopatus Salisburgensis, deque eorum rebus gestis.

CHRISTOPHORVS Broerus, Arnemiensis, Gheldrius, Societatis Iesu, edidit Venantium Fortunatianum auctiorem, & emendatiorem, vna cum Adnotationibus. Quo labore item vindicauit Scriptorem hunc insignem à mutilationibus Georgij Fabricij hæretici.

CHRISTOPHORVS Castrius, siue Castro, Hispanus Societatis Iesu, commentaria emisit in Hieremiam. Librum item de B. Virgine Latinè, & Hispanicè.

CHRISTOPHORVS Clauius Bambergensis Societatis Iesu præter complures in Mathematicas disciplinas libros, de quibus suo loco in Bibliotheca Selecta in libro de Mathematicis disciplinis egimus, Apologiam noui Kalend. Romani, quod & Gregorianum dicitur, scripsit aduersus Michaelem Mæstlinum Geppingensem. Addidit appendicem,

Digitized by Google

qua aduersum eundem Auctor huius Apparatus defenditur. Porrò in trium huius Apologiæ librorum primo agit de anni Solaris æquatione: in secundo, de anni, Lunaris, & Cycli literarum Dominicalium æquatione: in tertio de computo Ecclesiastico per digitorum articulos. His causæ, rationesque restitui Kalendarij vberrimè explicantur. Romæ apud Sanctinum, & Socios, an. 1588. Idem quoque Clauius Iosephi Scaligeri Elenchum, & mendacem Kalendarij Gregoriani castigationem castigauit edito Romæ insigni libello apud Aloysium Zannettum, an. 1595.

CHRISTOPHORVS Hebrardus à S. Sulpitio Abbas Marcilliacensis Cancellarius in Ecclesia, & Academia Cadurci in *Quercy* (vt vulgo vocant) in Gallia, è Græca in Gallicam linguam vertit Sermones S. Basilij Archiepiscopi Cæsareæ 1580. Parisijs.

CHRISTOPHORVS Longolius Mechlinienſis, quæ ciuitas est in Belgio, Professor autem in Gymnasio Pictauiensi, scripsit Orationem ad Lutheranos iam damnatos, qua eos ad Romanam Ecclesiam reducere conatur: cuius & epistolæ elegantes extant.

CHRISTOPHORVS Marcellus designatus Archiepiscopus Corcyrensis sacrarum cæremoniarum, siue rituum Ecclesiasticorum S. R. E. lib. 3. scripsit, Qui postrema editione recogniti editi sunt Venetijs ad signum Pauonis, an. 1573. ij verò olim Leoni X. dicati fuerant, qui tum aliorum, tum Card. Bell. testimonio valde probantur, ediderat item an. 1523. Romæ apud Marcellum Silber, exercitationes in septem primos Psalmos. Sed & de auctoritate Summi Pontificis aduersus impia dogmata Marthini Lutheri, Florentiæ apud hæredes Philippi Iuntæ, an. 1521. fuit autem Patricius Venetus.

CHRISTOPHORVS Martinonus Carmelita Brixiensis, Ord. sui Prior Generalis. conscriptis elegantibus libris, Romæ in cœnobio S. Martini in montibus, ad montem qui Christus est, migrauit die 16. Maij, an. Domini 1581. Hæc quidem Petrus Lucius Carmelita, qui tamen non commemorat, qui nam fuerint libri ab eo conscripti.

CHRISTOPHORVS Madridius Hispanus, Societatis Iesu, De frequenti vsu Sanctissimæ Eucharistiæ Romæ, & alibi, ac denique Leodij apud Henricum Houium an. 1600. vna cum Directorio confessariorum Ioan. Polanci.

CHRISTOPHORVS Morenus Hispanus, & Prouincialis, Ord. Minorum Valentiæ, scripsit Hispanica lingua vitam B. Nicolai Factoris eiusdem ordinis. Quæ, vt vera, & integra emitteretur, trecenti grauissimi testes iureiurando super Euangelia adacti, quidquid nouerant, & viderant retulere; Christophorus autem Morenus præter hæc testimonia diu versatus cum ipso B. Nicolao Factore, librum hunc De illius vita, biennio post eius mortem edidit Alcalæ de Henares apud hæredes Ioannis Gratiani, an. 1588. porrò liber hic dignus est lectu, sed & eius vita dignior imitatu.

CHRISTOPHORVS Nolhamsensis Dominicanus, scripsit Postillas in Euangelia, lib. 4. In omnes Epistolas D. Pauli, lib. 14. In Epistolas Canonicas, lib. 7. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. & alia.

CHRISTOPHORVS Patauinus Augustinianus Prior generalis obijt Romæ an. 1569. quarta Februarij die, Sexagenarius, Theologus, & Philosophus, ac vitæ innocentia clarus. In eius scrinio reperti fuere Tractatus. De sanctiss. Eucharistiæ Sacramento. De Sacrificio Missæ. De Pœnitentia. De Extrema Vnctione. De Voto solemni. De Episcoporum Residentia, & similia. Eius extant Orationes, & Sermones, quos coram Pont. Max. & Cardinalibus Ordinis sui procurator, & ad Fratres, atque item in Synodo Tridentina Prior generalis habuit. Extant item Lectiones m. s. in Epist. Pauli ad Galatas. Quas ipsi vidimus m. s. apud Eremitanos Patauij.

CHRISTOPHORVS Persona Bibliothecarius Summi Pont. duritiæ vitæ, & morum modestia insignis, Chrysostomi, Athanasij, Origenisque varios libros, & Procopij de bello Gothorum è Græcis Latinos fecit, obijt anno Domini 1480. Chron. Seruorum.

CHRISTOPHORVS Pisaurensis Augustinianus, Theologus, & Iuris Pontificij peritus, librum Definitionum composuit, in quo breui explicatione propriam cuiusque rei vim declarat. Tractatus item edidit duos: Alterum, De Simonia: alterum, quo declarat arborem gradus affinitatis, & consanguinitatis: scripsit in Orationem Dominicam. Quæ omnia Pisauri in cœnobio S. Augustini asseruantur m. s. Ioseph Pamphil.

CHRISTOPHORI Raspergeri aduersus Caluinianos Ducentæ paucorum istorum verborum Christi. *Hoc est corpus meum.* interpretationes, quibus continentur vocum nouitates, deprauationes, errores hæreticorum, qui Euangelij nomine gloriantur. Ingolstadij an. Dom. 1577.

CHRISTOPHORI Rosiniani Cosgæi de Re Sacerdotali, siue Pontificia, Parisijs apud

Poncetum

Digitized by Google

Poncetum le Preux 1557. Liber videtur commodus rei, de qua agit, facundè scriptus. Sed & scripsit De beneficijs, & eorum acquisitione, atque amissione, extat inter Tractatus Iuris Tom. 15. pag. 2. fol. 246.

CHRISTOPHORVS Ruitius, Ord. Minorum, scripsit Tractatum de Oratione. Floruit anno 1540. Henr. Villot.

CHRISTOPHORVS à Sacrobosco, Societatis Iesu Theologus, scripsit Defensionem Decreti Tridentini, & Sententiam Roberti Card. Bellarmini, quæ edita Ingolstadij recusa fuit Antuerpiæ, an. 1604.

CHRISTOPHORVS Sylvestranus, Veronensis, Carmelita, Theologus, examen Theologicum editum in Quartum Sententiarum cum suis lectionibus ad seriem Distinctionum Magistri omnibus perutile, emisit in lucem Veronæ an. 1596. Item in primum, secundum, & tertium librum Sententiarum. Sermones varios, & lectiones ad Epistolas Pauli Apostoli. Tractatum de Christi pretioso Sanguine, quique Mantuæ extare ab eo scribitur, sed alia illa excusa sunt Veronæ apud Petrum Discipulum 1596. Lectiones in Canticum Magnificat. Veronæ apud Franciscum Donnium 1593. In Psalm. Super flumina Babylonis. Ibidem apud Petrum Discipulum. Sermonem de Indulgentijs. Venetijs apud Nicolaum Morettum, an. 1585.

CHRISTOPHORVS Varseuicius Masouita, (quæ prouincia in Regno Poloniæ valde Catholica est) nobilis, & Canonicus Cracouiensis, ex ijs, quæ emisit in lucem ad hunc Apparatum spectantia (nam Politicas orationes, & eiusmodi alia hic non adteximus) sequentia nouimus.

De cognitione sui ipsius lib. 3.
Pro Christi fide, & Petri sede tres orationes.
De dictis, & factis Iesu tres Meditationes.
Paraphrasim in Psalmos Pœnitentiales.
Ad Henricum Regem pro auita Religione retinenda Orationem.
De morte, sed & de immortalitate animæ. Dialogum.
Paraphrasim in Iubilum D. Bernardi de Nomine Iesu.
Historiam De monte, & miraculis Sanctæ Crucis.
Contra Nicolaum Regium Germanum Apologiam.
De Optimo Statu libertatis, lib. 2.
Quatuor Doctorum Ecclesiæ encomia.
Paradoxa. Librum de Legato, & legatione.

Et hæc quidem pleraque Cracouiæ in Polonia excusa sunt. Quædam Vilnæ in Lituania, Pragæ in Boëmia, Stocolmij in Suetia.

CHRISTOPHORVS Varus Ciuis Tolosanus Antilogum de Sanctissimo Altaris Sacramento contra hæreticos emisit Tolosæ, per Iacobum Colmerium, an. 1563.

CHRISTOPHORVS Veberus Theologus, Disputationem edidit de cohærentia liberi arbitrij, & contingentiæ rerum cum scientia, & prædestinatione Diuina. Moguntiæ apud Gasparum Behem 1588.

CHRITOPHORVS Verucchinus, Ordinis Capuccinorum insignis pietatis atque doctrinæ specimen, tria collegit volumina Exercitiorum spiritualium. Quorum primum ad communiores pertinet Animæ actiones. Alterum, De miris Dei operibus. Tertium De vita, & Passione Saluatoris nostri, ac de vita Beatissimæ Virginis è Patribus antiquis cordatè, & piè. Primum autem volumen amicis flagitantibus permissu Superiorum emisit. At tertium antea euulgatum, auctius denique editum est additis Meditationibus Passionis Domini Nostri Iesu Christi distributis in singulos Hebdomadæ dies.

Liber hic dignus qui & legatur, & attentè perpendatur (si quis in hoc genere argumenti alius) prodijt Venetijs è prelo Nicolai Misserini an. 1597. postrema editione, & quidem (vt primus) Italico idiomate.

CHRISTOPHORVS Verucchinus — adde — deinceps autem anno 1605. apud Ioan. Guerilium prodijt liber prænotatus, Exercitia Animæ è SS. PP. collecta, Italicè. Addita est item de magnitudine B. Catharinæ Bononiensis. Centum verò Meditationes De præcipuis Spiritualis Vitæ mysterijs Latinè redditæ prodierunt Coloniæ, anno Dom. 1605.

CHRISTVS Dominus, æterna Patris Sapientia. Vide in verbo, IESVS.

CHROMATIVS vir doctissimus & raræ probitatis, quem alij circa an. Dom. 335. vel 370. vixisse dicunt, Sixtus verò Senensis, eum patria Romanum, sed Aquileiæ Episcopum an. Domini 440. Theodorico Imp. claruisse scribit, Duas de octo beatitudinibus conciones reliquit, in quintum, & in partem sexti capitis Matthæi. Priorem breuem: secundam vberiorem, quas Sichardus commendans Albini testimonijs legitimas esse colligit. Porrò, de octo Beatitudinibus conciones, & eiusdem Tractatus in illud Matth. 3.

Ego

Ego à te debeo baptizari, extant in Tomo 2. Bibl. SS. PP. In editione autem priori legebatur, *Romani*, pro *Romaciani*, vel *Romaniciani*, id est *Aquileienſi*, Aquileia enim, dicebatur ciuitas *Romaciana*, vel *Romaniciana*, vt notauit Baronius Card. in Martyrologio; in quo item, ſicut in quarto Annalium Tomo ſub annum Chriſti Domini 388. docet commenticiam, & ſpuriam eſſe Epiſtolam eam, quæ nomine Chromatij Epiſcopi Aquileienſis, & Heliodori Epiſcopi Altinenſis fertur ſcripta fuiſſe ad S. Hieronymum, qua dicitur hoc anno, ſimul ac Theodoſius Imperator Mediolanum ingreſſus eſt, conuocaſſe ad ſe omnes Italiæ Epiſcopos, quorum arbitrio decerneretur cauſa quorundam Arianorum Epiſcoporum. Vide ibidem.

CHRONICA, chronographiæ, chronologiæ, Annales à pluribus ſcripti ſunt, vt veritatis, atque hiſtoriæ fidei ratio conſtaret. Quæ ſi geſtis humanis enarrandis neceſſaria eſt, perneceſſariam rebus Eccleſiæ percenſendis, nemo qui ſapit, inficias ibit. Hæc cauſa fuit, cur nos in prima noſtræ Selectæ Bibliothecæ editione de pleriſque chronographis agentes, Gilbertum denique Genebrardum eatenus legendum propoſuimus, donec alius apparuiſſet, qui accuratius omnia perſequeretur. Ibidem quoque diximus de inconſtantia Hebræorum in chronographia, deque erroribus *in Seder Holam*, De Africano autem, Euſebio, Hieronymo, Sulpitio Seuero, Oroſio, Nicephoro, & alijs antiquis attigimus, quæ ad id, quo de agebamus, pertinere ſunt viſa. Mox ad noſtri huius ſeculi præſtantes viros deſcendimus Octauium Pantagathum, Melchiorem Canum, Benedictum Ariam Montanum, Antonium Contium, Garſiam Galarzam, Alexandrum Scultetum, Freimonium, quæque Eccleſiaſtica chronologia ſeriem temporũ continens, quibus Pontt. Maxx Cæſares, Catholici Scriptores, & hęreſiarchæ vixerunt, edita eſt Viennæ Auſtriæ an. 1595. in quarta parte folij, ac Pontacum Epiſcopum Vaſatenſem, & alios, de quorum ſingulis eadem, ſed & aliquid amplius quoque in hoc Apparatu ſuis in locis obuium erit. Sed cum Deo aſpirante, ſit factum, vt deinceps Annales Cæſaris Card. Baronij iam ſatis multos ſimus aſſecuti, maximam lucem hauſit Mundus ad veram chronologiam eorũ temporum noſcendam, quæ à Chriſto nato, ad ea vſq; ſecula, de quib⁹ hactenus ſcripſit, excurrerunt. Sed legenda eſt Appendix illius, quam Decimo ſuorum Annalium Tomo attexuit, qua pleraque ad Chronologiam quoque ſpectantia ſiue elucidat, ſiue corrigit. Vide paulò ſuprà in verbo, Cæſar Baronius. Porrò hic ipſe in Tom. 3. Annal. de pluribus Chronologijs & ipſe agit, ſiue Agonalium, ſiue Capitolinorum Coſſ. ſiue annorum Chriſti ex Irenæo, Iuſtino martyre, Tertulliano, ſiue Annorum Romanorum Pontificum ſiue annorum Imperatorum, ſiue de ea, quæ eſt ex Clemente Alexandrino, non omittens quam Cenſorinus, & Euſebius reliquerunt, quæque per Olympiades, atque item quæ ab Vrbe condita ſolita eſt adhiberi. Atqui Benedictus Pererius noſter commentarijs in Danielem pleraque de hoc argumento (quod alibi attigimus) ſedulo eſt perſecutus. Euſebij verò chronologiam à Pontaco Vaſatenſi Epiſcopo emendatam expectamus. Quid verò de Genebrardi, & de Onuphrij atque aliorum chronographijs ſentiendum ſit, vti & de Ioſepho Iudæo, ſuis in locis huius Apparatus conſtabit.

Chronica Patriarcharũ extant Chaldaicè. Chronicon autem Euſebij Cęſarienſis Syrochaldaicè.

CHRYSIPPVS Hieroſolymitanus presbyter Græcè Sermonem de Sanctiſsima Maria Deipara ſcripſit; quem cum Ioannes Picus Pariſienſis vna cum alijs edidiſſet, poſtremò item Margarinus Bignæus per Michaelem Sonnium Lutetiæ curauit inſerendum Bibl. Sanctorum Patrum, ſed & Photius meminit ſiue eiuſdem, ſiue cognominis, qui de martyrio ſcripſit Nicodemi, Gamalielis, Abibonis.

CHRYSOGONI, viri Sancti Epiſtolæ duæ, quibus reſpondet ad S. Anaſtaſiam martyrem, plenam Spiritus Dei. Vide Suidam in verbo, Chryſogonus, & in verbo, Anaſtaſia in hoc Apparatu.

CHRYSOSTOMVS Conſtantinopolitanus Epiſcopus, vir Sanctus, vide in verbo, Ioannes Chryſoſtomus.

CHRYSOSTOMVS Iauellus Canapitius, Ord. Præd. præter varia opera ad Philoſophiam ſpectantia, de quibus in 2. Tomo noſtræ Bibliothecæ Selectæ in Apparatu ad Philoſophiam egimus, volumen edidit vtiliſsimum, quod Philoſophiam Peripateticam, Platonicam, Chriſtianam inſcripſit. Id primò editum eſt Lugduni in Gallia à Philippo Tingio, & Iunctis, deinde item reliqua opera ipſius 2. Tomo an. 1574.

CHRYSOSTOMVS Zanchius Bergomas, Ord. Canonicorum Lateranenſium Opus inchoauit magni laboris, & traditionis, quod tamen moriens nõ potuit abſoluere, quodque Bergomi m.s. hodieque aſſeruatur in cœnobio eiuſdem ordinis.

Opus illud prænotatum eſt. Hebrææ, Græcæque linguæ, ex Sacroſancta ſeptuaginta Interpretum editione, Paralleli. Latina explicatione ἀντιπροσώπως illuſtrati.

Præterea,

Digitized by Google

Præterea, Vocum Hebræarum ex septuaginta interpretum, Explanatio.

Sperandum est autem (quando librum ipsum ego minimè hactenus assequi potui) fore, vt illustris ille Canonicorum Lateranensium Ordo, Operis istius absolutione hoc æuo tam erudito à sui Ordinis doctissimis viris, quibus abundat, in publicum bonum, ad Dei gloriam procuret, eò magis, quòd secuta deinceps editio Græca septuaginta Interpretum à Sixto V. Pont. Max. eiusque Latina versio euulgata facilius rem hanc totam iuuabunt.

C I

CICARDI Abbatis Chronicon. extat m. s. in Bibl. celeberrimi Monasterij S. Galli in Heluetia.

CIRIOVS. Vide in verbo, Ericus monachus in Annot. Suffridi in Sigebertum.

CIRTENSE Concilium Prouinciale Numidiæ in Africa an. Dom. 412. vndecimo autem Innocentij Papæ, mense Iunio ad reprimendos Donatistas, qui conabantur vbique mendacijs irritam reddere Collationem anni superioris. Acta verò huius Concilij etsi perierunt, extat tamen Epistola, inde scripta ad Donatistas, apud Augustinum Epist. 152. De qua Synodali Epistola illud monendum est: vbi in fine ipsius sic legitur: *Hæc ad vos scripsimus 18. Kalend. Iulias, piissimo Honorio VIII. Cos.* manifestè in numerũ errorem irrepsisse, cum octauus pro nono Consulatus sit positus. Tom. 5. Annal. sub eundem annum.

CIRTENSIS autem Concilij nomine Epistolæ missæ ad Donatistas post Collationem. Vide in Tomo 7. D. Augustini in Appendice, & Dispositione primæ partis in editione Louanienſium.

C L

CLAREBALDVS Atrebatensis Archidiaconus Boëtium de Trinitate, interpretatus est.

CLAROMONTANVM Concilium apud Aruernos ab Vrbano II. eius Pontificatus anno Octauo, anno autem Dom. 1095. celebratum est. Vide 32. Canones in eo sancitos apud Baronium Card. Annalium Tom. 11. sub eundem annum, quidque in eo actum de excommunicato Rege Sigeberto. Deque Bertrada regia pellice, eadem excommunicatione multa; deque decreta expeditione in Palæstinam.

CLARI Bonarscij Amphitheatrum honoris, in quo Caluinistarum in Societatem Iesu criminationes iugulantur. Palæopoli, prostant apud Moretum Antuerpiæ, an. 1605.

CLARVS Florentinus, Ord. Minorum, scripsit Summam casuum, quæ m. s. apud Ordinis sui fratres asseruabatur. Floruit an. 1308. Tosiniacensis ait se item Venetijs, m. s. illam vidisse.

CLAVDIANVS, siue Claudius Mamertus, siue alijs, *Mamercus* Viennæ Galliarum Episcopus, vt habet Tritemius, siue potius presbyter, vt omnes penè codices, & ipsa Operum eius inscriptio docent, vir (inquit Gennadius) ad loquendum artifex, & ad disputandum subtilis, scripsit libros tres De Statu Animæ, quorum summam breui repetitione post finem tertij libri contextuit, dignam, quæ antea perlegatur.

Adiunctæ sunt Sidonij epistolæ tres, nempè ad Claudianum duæ, tertia verò Nymphidio; quæ quoniam iudicium suum de Claudiani libris exponit, ponenda hic omnino est. *Librum* (inquit) *De Statu Animæ tribus voluminibus illustrem Mamercus Claudianus, peritissimus Christianorum philosophus, & quorum libet primus eruditorum, totis sectatæ Philosophiæ membris, artibus, partibusq; comere, & excolere curauit, nouem quas vocauit Musas, disciplinas aperiens esse, non fœminas. Namq; in paginis eius vigilis Lector inueniet verioranomina camerarum, quæ propriam de se sibi pariunt nuncupationem. Illic enim & Grammatica diuidit, & Oratoria declamat, & Arithmetica numerat, & Geometrica metitur, & Musica ponderat, & Dialectica disputat, & Astrologia prænoscit, & Architectonica struit, & Metrica modulatur. Huius lectionis nouitate lætatus, excitatusq; maturitate raptim recensendam, transferendamq;, vt videras, petisti, vt petieras impetrasti; sub sponsione vitæ redhibitionis.* Et quæ sequuntur. Extat in Biblioth. SS. Patrum.

CLAVDIVS Antisiodorensis, Scholasticæ Theologiæ peritissimus, scripsit Commentarios in Epistolas Pauli.

CLAVDIVS Clasitanæ Vrbis, Abbas congregationis primæ Casinensis multa De Prouerbijs. De Cantico canticorum. De Heptatheuco. De Prophetis. De libris Regum, quæ à D. Gregorio audierat exponi, nec tamen ab illo ob valetudinem, & occupationes scripta, ipse suo sensu dictauit, ne interirent, vt opportuno tempore emendatiora

prodi-

Digitized by Google

prodirent. At cum Gregorius ea valdè immutata comperiſſet, ſtudioſius recollegit, atque cenſuit. Claruit an. Dom. 600. Vide Gregorium Magnũ ad Ioannem Rauennæ Subdiaconum. Sigebert. Tritem.

CLAVDIVS Clemens, Scotus, Bedæ venerabilis diſcipulus, & Alcuini Abbatis, & Leuitæ in fundanda Academia Pariſienſi, collega, ob ſapientiæ doctrinam extrema penè ſenectute, an. 761. (ſi rectè annorum Democharis ſeries inita eſt, (alioquin multo ſerius) creatus legitur Epiſcopus 31. Antiſiodorenſis. Scripſit, In quinque libros Moyſi. In Ioſue. In Iudicum. In Ruth. In Pſalterium. In Matthæum De Euangeliſtarum concordia. Extant in Epiſtolas Pauli commentarij m.s. Caſsini, ſub nomine Claudij Epiſcopi Antiſiodori, litera Longobardica in pluteo quinto ad læuam: Summa verò eius, & commentarij in Epiſtolam ad Galatas excuſi ſunt Pariſijs an. 1542. ſub eius nomine. De monachatu agunt Tritemius De ſcriptoribus Eccleſ. & lib. 2. De viris Illuſtribus Ord. S. Benedicti, cap. 28. & Sixtus Senenſis Biblioth. lib. 4. & alij plerique, de quo & Bibliotheca Philoſophorum, vbi agitur de Epiſcopatu.

CLAVDIVS Cuſſordius, ſcripſit librum contra Valdenſes, qui extat.

CLAVDIVS Eſpencæus Theologus Pariſienſis edidit Inſtitutionem Chriſtiani Principis, Pariſijs apud Ioan. Ruellium, & Lugduni an. 1548. Duos item Tractatus, quorum altero docet, quàm vtiles ſint ſcientiæ Principibus, & Regibus; altero laudat tria Galliæ Lilia: Pariſijs apud Gulielmum Auray an. 1575. Addita eſt verſio Opuſculi Plutarchi, de Doctrina, Principibus viris neceſſaria.

Expoſitionem Pſalmi 130. per modum concionis, Pariſijs apud Michaëlem Vaſcoſanum; an. 1561.

Tractatum Gallicè per modum collationis *Conference* cum miniſtris hæreticis de Verbo Dei in miniſterio, & vſu Sacramentorũ Eccleſiæ, Pariſijs apud Nicolaum Cheſnæum, an. Domini 1567.

Apologiam aduerſus miniſtros hæreticos. Ibidem apud eundem 1568.

Homiliam de filio prodigo, Pariſijs apud Ioan. Ruellium.

Paraphraſim in orationem Dominicam apud eundem.

Tractatum de efficacia, ſeu virtute Verbi Dei, apud Cheſnæum, Pariſijs 1566.

Conciones Gallicè, *Sermons* apud eundem 1562.

Tractatum de Prædeſtinatione, apud Ruellium Pariſijs.

Sermones duos Theodoreti ab eo Gallicè verſos, Pariſijs apud Ruellium.

Commentarium in Epiſtolam Pauli ad Timotheum, Pariſijs.

At Collectanea de Continentia: qui liber varij argumenti Pariſijs an. 1565. & 1605. apud Sonnium prodijt, & commentarius in Epiſtolam Pauli ad Titum, cum aliquot locis communibus ad hodiernas de Religione controuerſias pertinentibus, qui editus eſt ibid. an. 1567. prohibentur in Romano Indice librorum, niſi corrigantur.

Edidit quoque de Cœlorum animatione, ex Theologis, & Philoſophis collectanea cum reſolutione Catholica. Pariſijs an. 1571.

Eiuſdem Eſpencæi de Euchariſtia, eiuſque adoratione libri quinque. Quin & Tractatus de publica, & priuata Miſſa excuſi ſunt Pariſijs an. 1573.

Ad quos libros tanquam poſthumos ſibi teſtamento relictos, & commendatos ſcripſit deinceps præfationem, & notas Gilbertus Genebrardus. Quæ editæ ſunt ſimul anno 1575. Pariſijs apud Petrum Huillerium. Ad Claudij verò Eſpencæi libros quinque de Euchariſtia, eiuſque adoratione, & in Tractatulum de Miſſa publica, & priuata, tanquam poſthumos ſibi teſtamento relictos, & commendatos, ſcripſit Præfationem, & Notas Gilbertus Genebrardus. Quæ editæ ſunt ſimul an. 1575. Pariſijs apud Petrum l'Hullier.

CLAVDIVS Guillaudus, patria Belliocenſis, apud inſignem Heduorum Eccleſiam Præpoſitus, & canonicus Eccleſiaſtes edidit commentarios in Euangelium D. Ioannis: in omnes D. Pauli Epiſtolas, quos collationes inſcripſit; & in reliquas Catholicas. Opus ſanè eruditum, preſſum, elegans, in quo recentiorum, ac veterum adhibita explicatione ſuam promit. & quæ pugnantia videntur conciliat. Præterea in Matthæum ibidem apud Ioannem Ronium, cum an. 1556. Gulielmus Rouillius excudiſſet commentaria eiuſdem Guillandi in Ioannem, Sebaſtianus autem Griphyus 1543. emiſiſſet ibidem commentaria in omnes Epiſtolas D. Pauli. Deinde Homilias Quadrageſimales, Pariſijs anno 1560. Floruit, an. 1540. Paulo III. Pont. Max.

CLAVDIVS Lyſias Romanæ militiæ tribunus Hieroſolymæ ſcripſit ad Felicem Iudææ præſidem Apologeticam pro Apoſtolo Paulo Epiſtolam. Extat in Actis Apoſt. c. 23.

CLAV-

Digitized by Google

CLAVDIVS Marius Victor, qui etiam dictus est *Victorinus*, Orator Masilienſis ad filium ſuum Etherium miſit commentarium in Geneſim à ſe conſcriptum, id eſt, à principio libri, vſque ad obitum Abrahæ Patriarchæ tribus libris. Quatuor item edidit alios hexametro verſu, Chriſtiano quidem, & pio ſenſu; ſed & ſeculari (vt inquit Gennadius, quem ſecutus eſt Honorius) literatura homo occupatus, & nullius magiſterio in Diuinis ſcripturis exercitatus, leuioris ponderis ſententias formauit. At etſi eius libri omnes dicantur in Geneſim ſcripti, quartus tamen totus ad Salomonem ſcriptus eſt. De peruerſis ætatis ſuæ moribus. Extant in Tom. 8. Bibl. SS. Patrum. Vide item in verbo, Victorinus Rhetor.

CLAVDIVS Medulla Mediolanenſis, Ord. Minorum ſcripſit Epiſtolam inſignem, qua Laicos, & Eccleſiaſticos fidei ſuæ concreditos hortatur ad rectè viuendum, & fortiter agendum: quam Duaci excudebat Bogardus an. 1584. Orationem item, ſiue concionem de Transfiguratione Domini, & de duobus in Chriſto naturis, & earum effectibus Brixiæ apud Cominum Præſentium an. 1597. collegit etiam librum conſtitutionum.

CLAVDIVS à Monte martyrum, Gallus, Carmelita, Theologus Pariſienſis breues emiſit enarrationes in Apocalypſim ad Ioannem Card. Bellayum. Viuebat an. 1550.

CLAVDIVS Prior, Gallus, Ord. Minorum, an. 1596. excuſum Louanij apud Maſium compoſuit libellum de Lycanthropia, ſiue transformatione hominum in Lupos, Gallico idiomate. At vide Martini Delrij Tomos Diſquiſitionum Magicarum.

CLAVDIVS Secartus *Sequart* Gallus, & Theologus in compendiũ redegit hiſtoriam priuilegij S. Romani, cuius anniuerſaria mentio fit in die Aſcenſionis Domini in publica ſupplicatione Rothomagi, quæ Normanniæ primaria eſt ciuitas. Ea extat in ſecundo volumine hiſtoriæ Sanctorum, in vita S. Romani. Pariſijs apud Nicolaum Cheſneau, an. Domini 1577.

CLAVDIVS Rota Ord. Præd. Lugdunenſis cœnobij, librum edidit Lugduni, an. 1519. quem prænotauit Opus Aureum, & Legendas inſignes Sanctorum, & Sanctarum cum hiſtoria Longobardica.

CLAVDIVS Sanctius, ſiue de *Sainctes*, Gallus, Canonicus Regularis, deinceps Abbas Luneuillanus, denique in Normannia Galliæ Prouincia, Ebroicenſis Epiſcopus, vir zeli, & doctrinæ plenus, qui etiam ad Concil. Trident. miſſus eſt à Carolo IX. Galliæ Rege, multa edidit contra Caluinianos hæreticos, tum Gallicè, tum Latinè: Nempè Liturgias D. Iacobi, S. Baſilij, quæ dicitur Anaphora, S. Ioannis Chryſoſtomi, inter quas inſeruit capita octo loco præfationis. Extant cum ipſa Liturgia D. Iacobi. Sed in altero libro nõ ſolum hæ liturgiæ Latinæ factæ, verum etiam Græcè cum ipſius Annotationibus primò Pariſijs editæ ſunt. Sciendum eſt autẽ Andream Maſium ex Syriaco vetuſtiſsimo codice, hanc D. Baſilij Miſſam è Græco in Latinum vertiſſe, quemadmodum item Precationem, qua ſolebat faciens ſacrum Baſilius vti apud Deum. Ea verò extat ad finem Miſſæ Baſilij. Extant in Bibl. SS. PP.

Cæterùm idem Claudius Sanctius confeſsionem fidei edidit aduerſus Caluinianos, qui in conuentu Poiſsiaco alteram quidem; ſed peſtilentem obtulere opt. Regi Carolo IX. Pariſijs apud Claudium Fremy, an. 1561.

E Latino quoque Gallicum fecit Concilium Rothomagenſe prouinciale, habitum an. 1581. quod Pariſijs prodijt apud Petrum Huillerium an. 1582.

Declarationes item Atheiſmorum Doctrinæ Caluinianæ, & Bezanæ, Gallicè. Pariſijs apud Claudium Fremy, an. 1568.

Librum Gallicè *Diſcours* De populationibus *Saccagemens* Eccleſiarum Catholicarum ab hæreticis priſcis, & à recentioribus Caluinianis, editum eodẽ anno ibidem apud eundem Claudium Fremy.

Acta collationis *Conference* habitæ Pariſijs menſe Iulio, & Auguſto anni 1566. inter Claudium Sanctium, & Vigoreum, qui poſtea fuit Narbonæ Archiepiſcopus Theologos Sorbonicos, & inter alios duos miniſtros Caluinianos, Pariſijs apud eundem Fremy, anno Domini 1568.

Tractatum Gallicè De Antiquo more, quem vocat, *Naturale Gallorũ in Religione Chriſtiana* apud eundem, ibidem, an. 1567.

Repetitiones de Euchariſtia Latinè, Pariſijs ingenti, & inſigni Opere. Nimirum libros decem de rebus Euchariſtiæ controuerſis: libros quidẽ ſex De inſtitutione Euchariſtiæ, & exiſtentia corporis, ac ſanguinis Domini, eorundemque manducatione reali, & ſpirituali. Duos de Tranſubſtantiatione panis, & vini, in corpus, & ſanguinem Domini: vnum de Euchariſtiæ Adoratione: vnum de Communione ſub altera ſpecie. Pariſijs, an. Domini 1575.

Digitized by Google

Responsionem ad Apologiam Theodori Bezæ contra examen doctrinæ Caluinianæ, Parisijs 1567. Floruit an. 1560. vsque ad 1590. & amplius.

CLAVDIVS Scotus, qui florebat an. Dom. 816. interpretatus est Matthæum Euangelistam. Porrò illum hoc tempore vixisse constat cum ex expeditione Ludouici Francorum Regis, cuius meminit in præfatione sui commentarij, tum ex supputatione Card. Baronij Tom. 10. Annal. sub eundem annum.

CLAVDIVS Seisellus Sabaudus, Episcopus Massilienſis, ac deinceps Taurinensis Archiepiscopus, scripsit eleganter in tria prima Lucæ capita De triplici statu Viatoris, ad Leonem X. Volumen sanè ingens, quodque in plures Tractatus partitum moralem potissimum explanationem continet. Nimirum in primo capite Euangelij pœnitentium statum sub persona Helisabeth, atque Zachariæ describit, in secundo sub ortu Præcursoris, ac sub Redemptoris typo Proficientium vitam: in tertio de statu Perfectorum allegoricè, ac mysticè agit. Opus incipit: *Magnum, & memorabile quiddam.*

CLAVDII Spinæi, Ord. Præd. Epitome in quatuor libros Sententiarum Petri Lombardi. Parisijs apud Ioan. Foucherium 1551.

CLAVDIVS Taurinensis Episcopus ab Ecclesia meritò damnatus, quòd errauerit, & scripserit aduersus sacrarum imaginum cultum. Itaque reijciendus est.

CLAVDIVS Vadanus, *du Gué* Gallus propè Andegauensem Tractum, scripsit Defensionem ordinis, & honoris Sacerdotalis contra osores Sacerdotum, & Sacrosancti Missæ sacrificij, quæ an. 1584. nondum erat edita Parisijs, vbi ille boni Sacerdotis præstabat officium. Vertit etiam è Latina in Gallicam linguam, Concilium Prouinciale Colonienſe, & breuem Regulam Nouitij spiritualis à Ludouico Blosio conscriptam, & Historiam Tragicam hæreticorum ex Lindano, Gallicam factam. Pias, & Christianas Institutiones ad sodalitatem Beatissimæ Virginis, vnà cum diplomate (seu Bulla) de iureiurando professionis fidei, Parisijs apud Gulielmum Calderium 1579.

CLAVDII Vicxmontij, breuis institutio De salutari pœnitentia peccatoris, Antuerpiæ apud Bellerum 1575. 1585. & 1606.

Hieron. in Catalogo.

CLEMENS Athenis quidem natus, sed Alexandrinæ Ecclesiæ presbyter (ait Hieronymus) Pantæni, auditor, post eius mortem Alexandriæ Ecclesiasticam scholam tenuit, & κατηχήσεων magister fuit. Feruntur eius insignia volumina, plenaque eruditionis, & eloquentiæ, tam de scripturis Diuinis, quam de secularis literaturæ instrumento, è quibus illa sunt libri octo στρωματεῖς. libri octo ὑποτυπώσεων. Aduersus gentes liber vnus: Pædagogi libri tres: De Pascha liber vnus. De Ieiunio [a] *disceptatio*: & alius qui inscribitur. *Quisnam dines ille sit, qui saluetur.* De obtrectatione liber vnus. De Canonibus Ecclesiasticis, & aduersus eos, qui Iudæorum sequuntur errorem liber vnus, quem propriè Alexandro Hierosolymorum Episcopo προσεφώνησεν. Meminit autem in Stromatibus suis, voluminis Tatiani aduersus Gentes, de quo suprà diximus, & Cassiani cuiusdam χρονογραφίας, quòd opusculũ inuenire non potui. Necnon de Iudæis Aristobulum quendam, & Demetrium, & Eupolemum scriptores aduersus Gentes refert, qui in similitudinem Iosephi ἀρχαιολογίας, Moysi, & Iudaicæ gentis asseruerint. Extat Alexandri Hierosolymitarum Episcopi, qui cũ Narcisso postea rexit Ecclesiam, Epistola super ordinatione Asclepiadis Confessoris ad Antiochenses, congratulantis eis, in qua ponit in fine: *Hæc vobis Domini ac fratres scripta transmisi per Clementem B. presbyterum, virum illustrem, & probatum: quem vos quoq; scitis, & nunc plenius cognoscetis, qui cum huc venisset iuxta prouidentiam, & visitationem Dei, confirmauit, & auxit Domini Ecclesiam.* Constat Origenem ante huius fuisse discipulum, floruit autem Seueri, & Antonini filij eius temporibus. Hæc Hieronymus.

[a] Gemblacensis, & Affligiensis codices habent *Disputatio*. cui proximè conuenit apud Sophronium.

At Stromatum primi libri principium desideratur. Oratio verò ad Gentes adhortatoria, forsan ea est, quam Hieronymus ab eo scriptam aduersus Gentes asserit. Cætera verò Clementis opera non extant. Nam quos ὑποτυπώσεων, hoc est, Informationum, libros octo, Eusebius sexto suæ Historiæ Ecclesiasticæ libro scribit à Clemente fuisse conscriptos, quibus vniuersam scripturam Diuinam compendiosis disputationibus explanauerit, ne ea quidem prætereunte, quæ apocrypha à quibusdam appellantur, nondum vidimus, etsi etiam Photius earum mentionem facit, vti facit Stromatum, & Pædagogi, quorum summam paucis verbis perstrinxit.

Et quidem Stromatum priore libro cum esset pollicitus se in Genesim scripturum, id præstitisse luculenter dicitur: At neque hic prodijt: neque vbi sit, scimus. Sanè verò quod ad eos, quos habemus, libros attinet, hi primò Græcè Florentiæ procurante Petro Victorio deinde Latinè (adiectis, ad finem versionis, scholijs in obscuriora aliquot Clementis loco) editi sunt à Gentiano Herueto Canonico mox Rhemensi, qui denique summa

senectu-

Digitized by Google

senectute nempe nonagenarius recensitam, & commentarijs abs se auctam versionem illam cum reliquisset, optimi ipsius nepotis opera adhibita præsertim Frontonis Ducæi nostri diligentia, redacta est breuior. Quod nouisse Lectorem expedit, ne, si forte alicubi Gentianus remittat eum alio, miretur deesse quædam, quæ se dixisse professus fuerat. Quin & idē ipse Ducæus noster, licet nomen suum suppresisit, curauit editioni huic quæ Parisijs prodijt an. 1590. adiungi Collectanea, siue scholia ex Victorio, Lypsio, & alijs, qui Clementis loca illa emendarunt, quæ Heruetus vel intacta reliquerat, vel minus planè expresserat, quæ & quorundam comparatione fuére illustrata.

Clementis autem Adumbrationes, siue Scholia in Epistolas Canonicas ex Græco factas Latinas inseruit suæ Bibliothecæ Margarinus Bignæus: De quibus Cassiodorus lib. 1. Institutionum Diuinarum, inquit. *Quas Clemens Alexandrinus presbyter, qui & Stromateus vocatur; id est, Epistolam S. Petri primam, S. Ioannis primam, & secundam, & Iacobi, Attico sermone declarauit: vbi multa subtiliter, sed aliqua incautè locutus est, quæ nos ita transferri fecimus in Latinum, vt exclusis quibusdam offendiculis, purificata doctrina eius, securior posset hauriri.*

Sed qnod attinet ad Opus illud, quod Clemens Alexandrinus inscripsit. *Quis sit ille diues, qui saluatur.* Eius Operis Eusebius meminit hist. lib. 3. cap. 17. atque adeò inde affert pulcherrimam historiam S. Ioannis Euangelistæ qui adolescentem, quem Episcopo commendauit, cum se postea vitijs dedisset, reuocauit mirabili charitate in viam, & vitam.

Et verò in ijs libris, quos Pædagogum inscripsit, nullam Christianæ vitæ partem omittit, quam mira sapientia, & eruditione non excolat. Id quod & in reliquis scriptis facit, res accuratè pertractans, argumentis solidis veritatem defendens grauissimis testimonijs sententias suas muniens, antiquiorum Poëtarum, & aliorum verba aduersus Ethnicos ipsos intorquens: præterquam, quòd & Apostolicæ doctrinæ, & primitiuæ illius Ecclesiæ zeli, vti & hierarchiæ specimen, ac faciem liquido monstrat.

Cum autem claruerit Scueri, & Antonini eius filij Impp. temporibus: sicuti ex Hieronymi Catalogo ostendimus, quibus alij alibi claruere, quemadmodum de Tertulliano dicemus, hi simul si conferantur, hic in Africa, ille Alexandriæ in Asia, alij alijs in locis, facillimum fuerit inde consensum Ecclesiæ Apostolicæ, & Catholicæ in talibus cernere; hæreses verò, tam veteres, quàm recentiores extinguere. Quæ cum ita se habeant, studiosos non celabimus, Gentiani ipsius Herueti testimonium, quod cum ille produxisset ex Cyrillo Patriarcha Alexandrino aduersus Iulianum, vtilitatem simul Clementis librorum ostendit, his verbis: *Quam id autem sit vtilis futurus, hinc potest euidenter perspici. Sunt ne aliqui, qui priscis, & ex alto petitis delectantur historijs? hi legant Clementem, qui omnes antiquas ita tenuit historias, vt nihil eorum, quæ in vniuerso terrarum orbe gesta sunt, eum latuisse videantur. Sunt, qui veterū Poëtarum carmina perinde venerantur, ac quædam Diuina oraculorum responsa? hi Clementem magni faciant, necesse est; qui plurimorum Poëtarum citat testimonia, quorum opera hodie funditus interiere. Sunt, qui priscos in Deorum sacrificijs velint scire ritus, & cæremonias? hi adeant Clementem, qui omnia veterum Deorum Origa, & nefanda mysteria ita aperit, vt si quis adhuc inter Christianos ἑλληνίζει & veteres gentium mores, & instituta laudat, & admiratur (atqui vtinam nullus esset) is lecto Clemente, si non sit vel lapide stupidior, omnem de falsis Dijs falsam abijciat opinionem, & eorum, qui olim Deos colebant, amentiæ eum puneat, necesse est. Sunt qui veterum Philosophorum velint decreta cognoscere? hi videant Clementem, qui Philosophiæ totius originem, Philosophorum omnium familias, sectas, successiones, & scita, ita tradit, & describit, vt cum vir tam insigniter doctus Christianam Philosophiam omnibus prætulerit, eam esse planè Diuinam, & à Deo re vera inspiratam, & promulgatam, quantumuis increduli, vel inuiti, fateantur oportet. Sunt, qui veterum hæreticorum, qui Dei Ecclesiam, in eius nascentis initio perturbarunt, dogmata cupiunt cognoscere? hi ea, à Clemente explicata audient, & confutata. Sunt, qui aduersus nostri temporis hæreticos desiderant veterum auctoritates? eos quoq; suo testimonio pulchrè instructos in plurimis dimittet Clemens. Sunt, qui prauos, & corruptos mores corrigi cupiunt? at nemo est, qui vitia acrius insectetur, nemo qui ad virtutes melius adhortetur, nemo qui rectè instituenda vitæ viam melius demonstret. Sunt, qui optent in integrum lapsam restitui disciplinam? hi cum Clementis doctrinam, & vitæ sanctitatem, vt par est, laudauerint, qui cum esset solummodo presbyter, talis fuit, quales si essent per multi nostris temporibus præclarè ageretur cum Christiana Republica.* Hæc Gentianus.

Atqui Iacobus Billius cum omni doctrinæ genere instructissimum vocet Clementem, affert tamquam obseruatu digna, quæ primò Stromatum libro scribit, eorū opinionem grauiter & eruditè refutans, qui humanarū artium studijs nihil temporis impendendum censebant. His enim animos ad ea, quæ intellectu solo percipiuntur excitari, atque exerceri. His ad Christianam pietatem præparari, denique vt legem Iudæis, sic has quoque

Gentilibus ad Christum Pædagogi vice fuisse asserit. Atque illud Scripturæ explicans, ne frequens sis cum extranea, vti quidē inquit mundana eruditione, non autem in ea immorari, ac pedem penitus figere admonet. Neque enim committendum esse, vt ancillarum illecebris deliniti, veram philosophiam aspernentur. Vbi etiam præclarè per Agar ancillam secularem doctrinam significari posse ait, cum qua Abrahamum prius congredi debere docet, ac deinde cum Sarra. Atque aliquanto inferius de eadem re tractans, his verbis vtitur: *Est quidem Saluatoris doctrina per se perfecta, nec rei cuiusquam indiget, vt qua Dei virtus, ac sapientia sit. Accedens autem profana philosophia, non quidem fortiorem veritatem efficit, sed hoc præstat; vt sophisticus conatus, nihil aduersus eam possit. Ac fidei quidem veritas, vt panis ad vitam tuendam necessaria est, hac autem obsonio ac bellarijs similis est.* Porrò teste Pindaro δείπνου λήγοντος γλυκὺ τρωγάλιον, id est, *sub finem cœnæ, dulcis est placenta.*

Sed quod Cassiodorus monuit, quædam incautè fuisse à Clemente Alexandrino conscripta, ea eiusmodi sunt, qualia tum Bellarminus Card. tum alij obseruarunt. Nimirum, quòd lib. 1. Stromatum docuit Christum anno ætatis suæ trigesimo esse passum, id quod falsum est. Quodque lib. 6. eorundem Stromatum prædicante Christo apud Inferos scribat non defuisse, qui crediderint, ac pœnitentiam egerint, quòd sanè improbabile esse ostendit idem Bellarminus Cardinalis. Tom. 1. Controuers. 2. lib. 4. de Christi anima cap. 15. At & non rectam Chronologiam secutum fuisse Clementem. 1. Stromatum intelligitur, cum affirmat Nechum prophetasse post Ezechielem, hoc est post quintum annum transmigrationis Ioachim regis Iudæ: Quin & facit Amos patrem Isaiæ vnum ex duodecim prophetis, quod facilè à Hieronymo redarguitur in proœmio cōmentarij in Amos, & in principio in Isaiam.

Verum quod Photius in sua Bibliotheca testatur se recognouisse Clementis Alexandrini presbyteri tres Tomos librorum, quorum vnus Hypotyposes, alter Stromateus, alius Pædagogus prænotantur, quodque inquiat in Hypotyposibus rectè aliqua videri asserere, in aliquibus autem prorsus in impios, & fabulosos sermones ruere, quòd & materiam æternam, ideasque à quibusdam introductas approbet, ac Dei filium creaturam faciat, metempsychoses quoque, hoc est, migrationes animorum in alia corpora, & plures mundos ante Adamum monstrosè constituat, & ex Adamo Euam, non quemadmodū Ecclesiasticus sermo vult, sed turpiter & sine Deo demonstret, quodque Angelos mixtos esse cum mulieribus, & ex eis prolem suscepisse somniet, neque verò incarnatum esse verbum, & alia sexcenta blasphemet, cordati, & Catholici viri facilè intelligent tria hoc loco esse perpendenda. Primum, quinam fuerit Photius, de quo suo loco dicemus. Secundum, quòd ipsemet Photius vbi illa de Clemente scripsit, subdiderit de eodem hæc verba, *siue ipse, siue alter aliquis eius personam susceperit:* vt videlicet censeat non omninò credibile esse à tanto viro, quem deinceps collaudat in ijs, quæ scripsit contra Gentilium Græcorū Atheismos, eos errores profectos fuisse. Sanè, inquit, librum, quem prænotauit Pædagogum, quique director est morum, & vitæ, ac tribus sectionibus est elaboratus, nihil habere simile cum Hypotyposibus, quippe quę nullas blasphemas, aut vanas opiniones contineant, & in quibus dictio est florida, quæque assurgit in maiestatem cum suauitate coniunctam, & in quibus est eruditio multa, & decens. Tertium est, extare testimonia, non tam Eusebij, Hieronymi, Nicephori, & aliorum antiquorum de ipso Clemente, vt probabile sit ab Orientalibus hæreticis aspersos fuisse errores illius operibus, verum etiam, quod suprà retulimus Alexandri Hierosolymorum Episcopi testimonium.

Quòd postea idem Alexander ad Origenem scribens tum de Clemente, tum de Pantænō confirmauit: vide Eusebium lib. 6. ad finem cap. 11. & Hieronymum Epist. 84. ad Magnum. Vtinam verò idem spiritus in Photio fuisset, quem in viris Orthodoxis, atque adeò in Cardinalibus Baronio, & Bellarmino, atque in alijs plerisque agnoscimus, cum Patrum opera expendunt. Et quidem Baronius Cardinalis hæc in 2. Tomo suorum Annalium, quæ sequentur scripsit, quæ digna sunt, vt huc inserantur, quandoquidem nos eadem in illo comperimus, postquam multo antea, quæ à nobis suprà sunt dicta, scripseramus.

Cæterùm (inquit) quod aliquibus nævis eius Commentarij respersi inueniantur ne occasione eius nominis celeberrimi, fideles ad omnia sectanda, quæ ab ipso scripta essent, incautè in errorem adducerentur, Gelasius Papa prouidè quidem eiusdem Clementis opera apocryphorum nota voluit inusisse. Nec mireris, nam ea etiam occasione ab eodem S. Cypriani quoque Opuscula eadem censura notata fuerunt. Cæterùm quòd mos est hæreticorum testimonia aucupari magnorum virorum, cum aliter non liceat eorum scripta deprauare, atque corrumpere, accidit planè, vt ab Arianis aliqua in eius commen-

tarijs

tarijs fuerint immutata; quod Ruffinus teſtatur his verbis: *Clemens alius presbyter, & Magiſter Eccleſiæ illius in omnibus penè libris ſuis Trinitatis gloriam atq; æternitatem vnam, eandemq; deſignat: & interdum inuenimus aliqua eius capitula, in quibus Filium Dei creaturam dicit. Non quidem credibile eſt de tanto viro, tam in omnibus Catholico, tamq; erudito, vt vel ſibi contraria ſenſerit, vel ea, quæ de Deo non dicam credere, ſed audire quidem impium eſt, ſcripta reliquerit.* Hæc Ruffinus, cui & ego non inuitus adſtipulor: ſi enim primores Ariani illi, qui erant callidiſsimi, aliquid in Clemente inuenire potuiſſent, quod ſuo ipſorum dogmati fauiſſet, vtique (quod ait Diuina ſcriptura) ſicut exultant Victores capta præda, magno præconio extuliſſent, ac planè præ foribus, oſtentationis gratia, affixiſſent. Nunquam enim ex Clementis Alexandrini ſcriptis ab Arianis factitatum eſſe negotium Orthodoxis ex eo poſſumus intelligere, quod Catholicæ Eccleſiæ ſcriptores, qui in refellendis eorum obiectionibus laborarunt, de Clemente, quod illorum fauiſſet dogmati, nuſquam viſi ſunt meminiſſe.

In eiuſdem quoque Clementis ſcriptis, tamquam in viua tabula Catholicæ Eccleſiæ mores, & diſciplinam inuenire eſt expreſſum, nempè, ſacras Apoſtolicas Traditiones ad ſua tempora in Eccleſia cuſtoditas, ac illibatè ſeruatas, à quibus qui deuiarint (vt ait) in hæreſim lapſi ſint: Hierarchicum in Eccleſia ordinem ad imitationem virtutum cœleſtium, tres hominum ſtatus, virginum ſcilicet, viduarum, & coniugatorum, inter quos emineat virginalis integritas, ac ea præſertim, quæ cum Deo pactis conuentis firmata ſit, nempè Voti obligatione: Apud eundem item frequens de ieiunijs, vigilijs, ac ſtationibus mentio, deque pio ciborum delectu ab vſu Marcionitarum, & Encratitarum, vel Cataphrygarum penitus diſtincto. De Fide, quæ prodeſt nobis cũ coniuncta eſt cum ſanctis operibus: Deque Canonicis orandi horis ex Eccleſiæ inſtituto præſcriptis: De ſacratiſsima item Euchariſtia frequenter inculcat; & alia plura id genus, quorum ſuperius meminimus, cum actum eſt de Traditionibus Eccleſiaſticis. Demum, vt de Clemente tandem finem faciamus: qui auditorem habuit Origenem eundem quoque nactũ eſſe in Cathedra ſucceſſorem S. Hieronymus teſtatur his verbis, cum agit de Origene: *Alexandriæ Eccleſiaſticam Scholam tenuit ſuccedens eruditiſſimo viro Clementi presbytero.* Ac de Clemente iam ſatis, qui (vt auctor eſt Caſsiodorus) cognomento Stromateus eſt dictus, non aliam ob cauſam, quam ob inſignes illius octo libros Stromatum luculentiſsimè ſcriptos. Hæc Baronius Card.

CLEMENTIS Aranei Raguſæi, Ord. Prędicatorũ Sermones pro diebus feſtis à prima Dominica Aduentus, vſque ad Cineres, & ſubinde per omnes ferias Quadrageſimæ vſque ad tertiam feriam Paſchæ, Brixiæ 1587. cum anno item 1541. Venetijs prodijſſet in lucem liber, quem prænotarat, Quodlibet Declamatorium. Scripſit etiam in Epiſt. ad Romanos, perſtringens Lutherana dogmata. Floruit an. 1540.

CLEMENS Dolera Monelianus, Lygur, Ord. Minorum, à Paulo IV. Pont. Max. an. Dom. 1557. creatus Card. S. Mariæ de Aracæli edidit.

Compendium Inſtitutionum Catholicarum ſat iuſto volumine Fulginei, anno 1562. Duos Tractatus, alterum de peccatis, & eorũ differentijs; alterum de cælibatu. Præterea, De decem præceptis Decalogi, & alia quædam. Romæ apud Anton. Bladum 1565.

CLEMENS Florentinus, Ord. Seruorum, Pariſienſis Theologus, ſcripſit in Pſalterium, & Catenam confecit auream in omnes D. Pauli Apoſtoli Epiſtolas, cuius archetypon extat in Medicæa Bibliotheca apud S. Laurentij ædem. Concordantias item ad Anibaldum Card. ſui Ordinis Protectorem, quæ in Bibliotheca Seruorum Florentiæ aſſeruantur; & alia, floruit an. 1340. Ordinis ſui varijs muneribus probè perfunctus moritur, anno ætatis ſuæ 78. qui in Eccleſia D. Virginis Annunciatæ apud cæteros patres eſt ſepultus, eadem in vrbe Florentia.

CLEMENS Lanthonienſis presbyter, & Canonicus ſcripſit,

Concordiam Euangeliſtarum, lib. 12.
In Euangelia Commentarios, lib. 4.
De alis Cherubim, lib. 1.
In Canonicam Iacobi, lib. 1.
In Canonicas Petri, lib. 2.
In Canonicas Ioannis, lib. 3.
In Canonicam Iudæ, lib. 1.
Sermones eruditos, lib. 1.
Epiſtolas ad diuerſos, lib. 1.
Lecturas Scholaſticas, lib. 1.
De orbibus Aſtrologicis, lib. 1.

Viuebat an. 1170.

CLEMENTIS Mercatoris liber De Aduentu & perſona Antichriſti ſecundũ ſacram Scripturam aduerſus hæreticos apud Nicolaum Cheſneau Pariſijs 1577.

CLEMENS VIII. Pont. Max. Florentinus, ex nobiliſsima familia Aldobrandinorum, magnis muneribus in Eccleſia Chriſti Domini perfunctus, Auditoris Rotæ, Cardinalis, Pœnitentiarij Summi, Legati ad Cæſarem, & ad Poloniæ Regem: eius plures Con-

ſtitutiones, ac Sanctiones ad Eccleſiaſticam diſciplinã ſpectantes, quæ Bullario ſunt adtextæ, quin & Cæremoniale Epiſcoporum, Breuiarium Romanũ recognita emitti in lucẽ mandauit. Tanti autẽ Pontificatus Geſta, Hiſtoriæ quæ conſcribuntur, poſteris prodent.

CLEMENS I. qui Romanus, & Pont. Max. & ciuis, Fauſtini verò filius, ac denique Martyr anno tertio Traiani; cuius nomen ſcriptum eſſe cum alijs in libro vitæ, non ſine cauſa ſcripſit Apoſtolus; & ſi multa edidiſſe dicitur, non tamen omnia vel certam habent auctoritatem, vel ad noſtras manus hactenus peruenerunt. Et quidem Hieronymus in Catalogo ſic ait: *Clemens, de quo Apoſtolus Paulus ad Philippenſes ſcribens ait: cum Clemente, & cæteris cooperatoribus meis, quorum nomina ſcripta ſunt in libro vitæ: quartus poſt Petrum Romanus Epiſcopus. Siquidem ſecundus Linus fuit, & tertius Anacletus, tametſi plerique Latinorum, ſecundum poſt Petrum Apoſtolum, putent fuiſſe Clementem. Scripſit ex perſona Romanæ Eccleſiæ ad Eccleſiam Corinthi, valde vtilem Epiſtolam, quæ & nonnullis locis etiam publicè legitur, quæ mihi videtur characteri Epiſtolæ, quæ ſub Pauli nomine ad Hebræos fertur conuenire. Sed & multis de eadem Epiſtola non ſolum ſenſibus, ſed iuxta verborum quoque ordinem abutitur. Omnis grandis in vtraque ſimilitudo eſt. Fertur & ſecunda ex eius nomine Epiſtola, quæ à veteribus reprobatur. Et diſputatio Petri & Appionis longo ſermone conſcripta, quam Euſebius in tertio hiſtoriæ Eccleſiaſticæ volumine coarguit. Obijt tertio Traiani anno, & nominis eius memoriam vſque hodie Romæ extructa Eccleſia cuſtodit.* Hæc Hieronymus.

Atqui cum ſedulam dediſſet operam Sixtus Senenſis, vt quæcunque eſſent eiuſdem Clementis nomine inſcripta, ſecundo ſuæ Bibliothecæ Sanctæ libro inſererentur; iudicium autem de pleriſque tuliſſet, breuius tamen attigit tum alia, tum quæ ad Conſtitutionum Apoſtolicarum à Clemente ſcriptarum libros octo pertinent.

Clementis (inquit) Præceptiones Epiſcopales. De his ita in fine Canonum Clementis vbi & liber Actus Apoſtolorum, ab eodem Auctore editus, commemoratur, ſcriptum reperi: Διατάξαι ὑμῖν τοῖς ἐπισκόποις διὰ ἐμοῦ Κλήμεντος ἐν ὀκτὼ βίβλοις προσπεφωνημέναις, ἃς καὶ δεῖ δημοσιεύειν διὰ πάντων, διὰ τὰ ἐν αὐταῖς μυστικά: hoc eſt: *Præceptiones vobis Epiſcopis, per me Clementem in octo libris nuncupatæ, has non oportet omnibus euulgare, ob ea quæ in ipſis arcana continentur.* Hos octo Apoſtolicarum Præceptionum, ſiue Conſtitutionum libros nuper Latinè vertit, & Scholijs illuſtrauit Ioannes Boſius Oſtunenſis Epiſcopus, omni doctrinarum genere præditus. Hæc Sixtus.

At nondum Græcè editæ fuerant eædem conſtitutiones quæ alibi deliteſcebant, neque à Franciſco Turriano Societatis noſtræ, Latinè verſæ, ac ſcholijs, atque explanationibus illuſtratæ fuerant, quas deinceps Chriſtophorus Plantinus, Antuerpiæ anno 1578. emendatas, & pulchris typis excuſas dedit in lucem. Græcam verò Græcis conſtitutionibus præfationem, idem Turrianus quum feciſſet, eaſdem Græcè cudi Romæ curauerat.

Ergo ex his omnibus, lux huic operi addita eſt: Quod & erudita Apologia, Verſioni Latinæ præfixa, conatus eſt facere, ac, etſi nõ omnino apud omnes effecit, aut euicit, conſtitutiones iſtas eſſe Apoſtolicas, & legitimas, à Clemente ipſo perſcriptas, ſanè præſtitit, vt multi, qui opus reijciebant, id diligentius verſatum, intelligerent, magnas habere vtilitates, ac ſubinde plerique tantum nõ irent omnino in Turriani ſententiam, præſertim qui auditas, aut ſcriptas eruditiorum obiectiones, vel opinationes, æquanimiore diligentia conferrent non tam cum ſola præfatione, ac ſcholijs, verum item cum ipſis Turriani explanationib' Apologeticis, quæ ad calcem operis, loca, quæ videri poſſunt in Clemente ſcabroſiora, magna certè ex parte complanant. Qualia ſunt, lib. 3. cap. 2. vbi quartas nuptias vocant manifeſtam fornicationem, lib. 3. cap. 6. cum diſtinguunt Mariam Magdalenam, à Maria ſorore Lazari & Marthæ, & cap. 10. vbi prohibent ſimpliciter, ne laici baptizent, lib. 5. cap. 16. dum docent, æquinoctium eſſe 22. Martij, cum tamen Apoſtolorum temporibus, fuerit 25. lib. 6. cap. 7. vbi Philippum, qui baptizauit Simonem Magum, vocant Apoſtolum cum non fuerit niſi Diaconus, & cap. 14. vbi Iacobum fratrem Domini exiſtimant non fuiſſe Apoſtolum ex duodecim, & cap. 15. vbi mandant rebaptizari baptizatum ab hæreticis, eò quòd non ſint Sacerdotes, lib. 8. cap. 19. 20. 21. dum volunt imponi manum Diaconiſſis, Subdiacono, & Lectori, cum ordinantur, quod abhorret à conſuetudine Eccleſiæ, & cap. 23. vbi docent, Exorciſtas nõ ordinari, & cap. 32. vbi ancilla ſoli Domino obſequens, recipitur; ſi cum alijs intemperans fuerit, reijcitur: quaſi domini cum ancilla concubitus non ſit fornicatio, & cap. 33. cum Petrus & Paulus iubent Apoſtolorũ feſta ſeruari ſilentio præterẽuntes feſta B. Virginis, &c. & feſtos dies agi Sabbathum, & Dominicum.

Quin etiam, quod ante octingentos annos, Photius in ſua Bibliotheca Græca, ſcriptũ reliquerat, haſce ipſas Clementis conſtitutiones Apoſtolicas, trium argui ſolitas ab aliquibus fuiſſe; nimirum κακοπλαστίας, hoc eſt *malæ factionis*, ſiue (vt ita dicam) *introductionis perſõ-*

personarum; deinde & conuiciorum Deuteronomij, & Arianismi, eas omnes, tamquam criminationes, tum ex Photio eodem, tum ex alijs, rationibus Turrianus curat depellere, vrgens varijs argumentis, siue potius coniecturis, quæ putauit ad eorum librorum antiquitatem, testimonia, vsum, auctoritatem, auctorem, vtilitatem, pertinere.

Iam de Epistola, quam Canonicam Clemens nomine Romanæ Ecclesiæ scripsit Corinthijs, licet ea nescitur vbi extet, habemus tamen fragmenta quædam, ac testantibus Clemente Alexandrino, Eusebio, Irenæo, Iustino, Hieronymo, Damaso, & alijs) certum est, eam fuisse à Clemente scriptam, quæ item adeò fuerit spiritu Apostolico referta, vt in Ecclesijs omnibus perlegeretur. Huius etiam cum aliquot testes Sixtus Senensis citasset, fragmenta nos, ac tamquam micas, ne pereant, huc ad Dei gloriam collegimus. Et quidē hæc habemus.

Ex Eusebio,[a] qui ait. *Huius Clementis vna fertur esse Epistola, omnium iudicio approbata: illustris illa quidem, & digna planè admiratione, quam tamquam ex Romanæ Ecclesiæ persona, ad Corinthiorū Ecclesiam tunc quidem exarauit, cum tam Corinthi grauis esset conflata seditio. Hanc sanè cum veterum, tum nostra ipsorum memoria plurimis in Ecclesijs publicè lectam, vsurpatamq; cognouimus.*

a Eusebius libro 3. c. 12.

Ex Irenæo.[b] *Post eum* (Petrum) *tertio loco ab Apostolis Episcopatum sortitur Clemens, qui & vidit ipsos Apostolos, & contulit cum eis, cum adhuc insonantem prædicationem Apostolorum, & traditionem ante oculos haberet. Non solus enim, sed adhuc multi supererant ab Apostolis docti. Sub hoc igitur Clemente, dissensiōe nō modica inter eos, qui Corinthi erant fratres, facta, scripsit, quæ est Romæ, Ecclesia, potentissimas litteras Corinthijs, ad pacem eos congregans, & reparans fidem eorum, & annuncians quam in recenti ab Apostolis receperant traditionem annunciantem vnum Deum omnipotentem, factorum cœli, & terræ, plasmatorem hominis, qui induxerit cataclysmum, & aduocauerit Abraham, qui eduxerit populum de terra Aegypti, qui collocutus sit cum Moyse, qui legem disposuerit, & prophetas miserit, qui ignem præparauerit Diabolo, & Angelis eius. Hunc Patrem Domini nostri Iesu Christi ab Ecclesijs annunciari, ex ipsa Scripturā qui velint, discere possunt, & Apostolicam Ecclesiæ traditionem intelligere, cum sit vetustior Epistola his, qui nunc falso docent.*

b Irenæus lib. 3. c. 3.

Ex Clemente[c] Alexandrino. *Porrò autem Clemēs quoq; Apostolus in Epistola ad Corinthios, ipsi quoq; nobis quandam formam eius, qui est præditus cognitione, describens, dicit: Quis enim apud vos versatus, omni virtute perfectam firmamq;, ac stabilem fidem vestram non probauit? temperatamq;, ac moderatam vestram in Christo pietatem non est admiratus? & vestri in hospites amoris magnificos vestros mores non prædicauit? & perfectam, firmamq;, ac stabilem cognitionem non beatam esse censuit? nam citra personarum acceptionem, omnia fecistis, & in Deo legitimè ambulastis.*

c Clemēs Alexand. Strom. lib. 4.

Et alibi[d] idem Clemens Alexandrinus. *Iam* (inquit) *Clemens in Epistola ad Corinthios his verbis exponit differentiam eorum, qui probati sunt in Ecclesia. Sit aliquis fidelis, sit potens in explicanda cognitione, sit sapiens in discretione sermonum, sit stupendus in operibus.* Ac rursum eadem alibi repetens,[e] hæc addit: *Sit castus, & mundus, eò enim debet esse magis humilis, quò videtur esse maior, dicit Clemens in Epist. ad Corinthios.*

d Strom. li. 7.

e Strom. li. 6.

Ex Iustino[f] Martyre; qui testatur, Clementem egisse in eadem Epistola, de Aduentu Filij Dei ad Iudicium, deque igne, quo impij sunt plectendi, tam ex Prophetis, quàm ex Apostolis, & Sibyllæ vaticinijs.

f Iustinus quæst. 74.

Sed & inferius idem, qui suprà, Clemens; *Scriptum est* (inquit) *in Epistola ad Corinthios: Per Iesum Christum insipiens & obscurata mens nostra pullulat. Per eum voluit Dominus nos immortalem gustare cognitionem. Vnde etiam euidentius ostendens proprietatem cognitionis, subiunxit: Cum hæc ergo sint manifesta, vel procumbentes in profundum Diuinæ cognitionis, debemus omnia ritè, & ordine facere, quæ nos iussit Deus peragere ordinatis temporibus. Sapiens ergo suam ostendat sapientiam, nō verbis solùm, sed in bonis operibus. Humilis ferat testimonium non sibi, sed in eo, quòd ipse testimoniū accipiat ab alio. Qui carne castus est, non insolescat, sciens esse alium, qui edi suppeditat continentiam. Videte fratres quo maiori cognitione digni habiti sumus, eò maius subimus periculum.*

Ex Eusebio g iterum, qui alibi testatur nonnulla haberi in eadem Epistola, ex ea, quæ Pauli est ad Hebræos, & deinceps ait ex h Clementis verbis: *Fixis ergo oculis eos intueamur, qui magnificæ eius gloriæ perfectè seruierunt. Accipiamus Enoch, qui in obedientia iustus inuentus, fuit translatus: & Noe, qui cum credidisset, fuit seruatus: & Abraham, qui propter fidem, & hospitalitatem, Dei amicus, pater autem Isaac est appellatus. Propter hospitalitatem, veramq; religionem Loth fuit seruatus ex Sodomis. Propter fidem, & hospitalitatem seruata est Raab meretrix. Propter patientiam, & fidem in pellibus caprinis, & ouinis, & ex camelorum pilis contextis vestibus ambulauerunt præcedentes Regnum Christi: dicimus autem Eliam & Elisæum, Ezechielem, & Ioannem Prophetas. Qui enim Dei amicus propter fidem, liberam vocatus est Abraham, non fuit gloria elatus, sed magna vtens modestia, dixit: Ego autem sum terra & cinis: & de Iob sic scriptum est: Iob autem erat iustus, & reprehensioni non obnoxius, Deum ritè colens, abstinens ab omni malo. Is sua patientia superauit tentatorem, & simul fuit testis, & à Deo accepit testi-*

g Euseb. li. 3. cap. 32.

h Cle. Alex. Strom. lib. 4.

testimonium, humilitatem amplectitur, & dicit : Nullus est mundus à sorde, ne si sit quidem vnius diei vita eius: Moyses fidelis seruus in tota domo eius, dixit ad eum, qui ex rubo dabat responsa : Quis ego sum, quòd me mittis. Ego autem sum voce tenui, & lingua tardiori, vt Domini vocem ministrem per linguam humanam. Et rursum: Ego sum vapor ex olla. Deus autem superbis resistit, humilibus dat gratiam. Iam verò Dauid quoque de quo testimonium ferens dicit Dominus : Inueni hominem secundum cor meum, Dauid Iesse filium, in oleo sancto vnxi eum: Sed & ipse quoque dicit ad Deum : Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam. Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum in conspectu meo est semper. Deinde tacitè significans peccatū, quod legi non subijcitur, scitè suam ostendens modestiam subiungit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci. Dicit enim alibi Scriptura: Spiritus Domini lucerna scrutans ventris penetralia. Et quo quis se iustè gerens euadit maiori cognitione præditus, eò est ei propinquus Spiritus lucidus. Sic iustis appropinquat Dominus, & nihil eum latet in nostris cogitationibus, & quas facimus, dispensationibus: Dominum Iesum dico, qui omnipotenti sua voluntate, corda nostra imuetur, cuius sanguis fuit pro nobis sanctificatus.

a Hieron. in Isc. 52.

Ex Hieronymo. [a] *Clemens vir Apostolicus, qui post Petrum Romanum rexit Ecclesiam, scribit ad Corinthios: Sceptrum Dei Dominus Iesus Christus, non venit in iactantia superbiæ, cum posset omnia; sed in humilitate, in tantum, vt verberatus à ministro Sacerdotis responderit: Si malè locutus sum, argue de peccato: sin autem benè, quid me cædis? habens duodecim Angelorum millia, qui illius nutibus obedirent.*

b Hieron. adu. Iouinianum, lib. 1.

Quin etiam ipse [b] Hieronymus. *Clemens* (inquit) *in suis Epistolis, omnem penè sermonem de Virginitatis puritate contexuit.* Quibus verbis monstratur, alias ab Clemente fuisse conscriptas Epistolas.

c Euseb. hist. lib. 4. c. 22.

Hanc denique Epistolam Dionysius Corinthi Episcopus, à Corinthijs asseruatam esse ab antiquis temporibus, ibique in Ecclesia legi solitam Eusebius [c] testatur. Quamobrem & ex ea, & ex reliquis suis gestis patet (quod probè adnotauit Cæsar Cardinal. Baronius Tomo priore suorum Annalium Ecclesiasticorum) Clementem vniuersæ per orbem diffusæ Ecclesiæ non tam fuisse solicitum, vt dissidentes inter se Corinthios componeret, quam & plures pluribus Ecclesijs Episcopos præficeret, quemadmodum & in Gallijs fecit, qui Parisiensibus Dionysium, Rothomagensibus Nicasium, Ebroicensibus Taurinum, Bellouacensibus Lucianum, Santonensibus Eutropium, & alijs ciuitatibus dedit.

Epiph. 1. Panarij libro, cõtra Ebionitas

Proinde Epiphanius habet, non vnam tantum, sed plures à Clemente scriptas fuisse Encyclicas, hoc est orbiculares, siue vniuersales Epistolas, quæ suo tempore legebantur.

Lib. 2. Bibl. Sanctæ.

Et secundæ Canonicæ Epistolę Clementis Damasus in libro Pontificali mentionem facit. *Hic* (inquit) *fecit Epistolas duas, quæ Canonicæ appellantur.* Eusebius autem hanc sibi ignotam, & Hieronymus affirmat à veteribus fuisse reprobatam. Et Sixtus Senensis suspicatur, Hieronymum aut ex hac, aut ex superiori Epistola protulisse illam de pluralitate Mundorum Clementis sententiam, cum in secundo libro commentariorum Epistolæ ad Ephesios ita scripserit: *Quærimus, quid sit, quod ait Paulus, Secundum seculum Mundo eius. vtrum nam & aliud seculum sit, quod non pertineat ad mundum istum, sed ad mundos alios,* de quibus & Clemens in Epistola sua sic scribit: *Oceanus, & mundi, qui trans ipsum sunt, &c.* Quam quidem sententiam Origenes longè ante Hieronymum non minus piè, quàm eruditè explicauit secundo Periachon libro his verbis: *Meminit sanè Clemens, Apostolorum discipulus, eorum, quos ἀντίχθονας Græci nominant, atq; illius partis orbis terræ, ad quam neq; nostrorum quisquam accedere potest, neq; ex illis qui ibi sunt, quisquam transire ad nos. quos & ipse mundos appellauit, cum ait, Oceanus intransibilis est hominibus, & hi, qui trans ipsum sunt mundi, qui his eisdem Dominatoris Dei dispensationibus gubernantur.*

Fertur etiam scripsisse Epistolas duas ad Iacobum fratrem Domini; sed prior nõ potest esse Clementis: nam eius Epistolæ initio dicitur, D. Petrum esse mortuum, cum tamen D. Hieronymus De viris Illustribus dicat, D. Iacobum obijsse anno septimo Neronis, & D. Petrum anno quartodecimo eiusdem Neronis. Accedit, quòd in aliquibus libris non habetur, Clemens ad Iacobum fratrem Domini, sed, ad fratrem Domini, tantum: vnde posset facilè fieri, quod ad Simonem scripserit, qui Iacobo successit, & fuit ipse quoque frater Domini; non autem ad ipsum Iacobum. Ita Eisingrenius in prima Centuria. Ceterum, cum de hac Epistola dubitaretur, dubitationem, & huius solutionem conatus est Ruffinus eius Epistolæ interpres, sic soluere. *Quidam* (inquit) *requirunt, quomodo cum Linus & Cletus in Vrbe Roma ante Clementem fuerint Episcopi, ipse Clemens ad Iacobum scribens, sibi dicat à Petro docendi Cathedram traditam, cuius rei hanc accepimus esse rationem: quòd Linus & Cletus fuerunt quidem ante Clementem Episcopi in Vrbe Roma, sed superstite Petro videlicet: at illi*

Epis-

Digitized by Google

Episcopatus curam gererent, ipse verò Apostolatus impleret officium: sicut inuenitur etiam apud Cæsaream fecisse, vbi cum ipse esset præsens, Zachæum tamen à se ordinatum habebat Episcopum, & hoc modo vtrumq; verum videbitur, vt illi ante Clementem numerentur Episcopi, & Clemens tamen post obitum Petri docēdi susceperit sedem.

At quoniam alibi Sedis Apostolicæ æmuli, ex ea Epistola Petrū ita Clementi loquentem faciebant: *Et ex eo fit, vt tu, tamquam qui non docueris, quæ ad salutem hominum pertinent, deponaris:* Ioannes Turrecremata, præterquam quod non probat hanc Epist. esse Clemētis, loco (deponaris) legendum esse dicit (puniaris) ita tamen vt intelligatur, Pontificem nó ab hominibus sed à Deo esse puniendum.

Fertur præterea scripsisse Epistolas tres, & libros recognitionum (si tamē sunt ipsius) decem, quos in Latinum vertit Ruffinus, vt Gennadius refert: Necnon Canones Apostolorum & Constitutionum Apostolicarum libros octo, & Itinerarium, & Liturgiæ Apostolicæ lib. 1. De Epistolis ceteris non constat, sintne eius, nec ne, nisi quòd multa inde sunt scripta in Decretis Pontificum, & præcipuè in dist. 2. 5. 23. & 38. & 2. q. 1. & 7. & 11. q. 3. & 12. q. 1. & 16. q. 7. quod vetustatis est argumentum.

Hęc versio edita est Coloniæ ann. 1563.

Porrò Clementis Epistolæ ad Hebræos, versionem recenset Eusebius his verbis: *Constat, quòd Apostolus Epistolam ad Hebræos, tamquam Hebræis mittendam, patrio sermone conscripserit; & vt quidam tradūt, Lucam Euangelistam, alij autem hunc ipsum Clemētem interpretatum esse. quod & magis verum est: quia & stylus ipse Epistolæ Clementis cum hoc concordat, & sensus nimirum vtriusq; scripturæ plurimam similitudinem ferunt.* Hæc Eusebius. Clemens verò Alexandrinus fragmentum ex Epistola Clementis ad Corinthios recitat. non dissimile his, quæ in vndecimo capite Epist. ad Hebr. habentur.

Clem. Alex. lib. 4. Strom.

Clemens Recognitiones (vt rectè adnotat Sixtus Senensis) quæ Græcè inscribuntur Ἀνάγνωσις, siue Ἀναγνώρισμος, idest *Recognitio*, vel Ἀναθεωρισμὸς, quod est *Reuisio*, quidam duplici partitione distinguunt, nempe in decem priores, & decem posteriores libros. In prioribus, qui nunc à nobis desiderantur, Clemens ex præcepto Petri collegit, quæcunq; Petrus apud Cæsaream Palęstinæ tribus continuis mensibus disseruit, & ad Iacobum fratrem Domini transmisit. Horum argumenta singula in tertio posteriorum Recognitionum, quæ nunc habentur, volumine, his planè verbis scripta leguntur.

Lib. 2. Bibl. Sanctæ.

Primus Recognitionum liber agit de vero Propheta, & de proprietate intelligentiæ legis, secundum id, quod Moysis traditio docet.

Secundus, de principio, vtrum vnum sit, an multa: & quod ignoret Hebræorum Lex; quid sit immensitas.

Tertius, de Deo, & de his, quæ ab eo sunt instituta,

Quartus, quòd cum multi dicantur Dij, vnus tantum sit verus Deus, secundum testimonia Scripturarum.

Quintus, quòd duo sunt cœli: quorum vnum sit hoc visibile firmamentum, quod & transibit, aliud verò æternum, & inuisibile.

Sextus, de bono & malo; & quòd bono cuncta subijciantur à Patre: malum autem quære, quo modo, & vnde sit: & quòd cooperetur quidem bono, & quæ signa boni; quæ verò mali: & quæ sit differentia dualitatis, & coniugationis.

Septimus, quæ prosecuti sunt duodecim Apostoli apud populum in Templo.

Octauus, de verbis Domini, quæ sibi videntur esse contraria, & non sunt: & quæ sit horum absolutio.

Nonus, quòd lex à Deo posita est iusta, & perfecta, & quæ sola possit facere pacem.

Decimus, de natiuitate hominum carnalium, & de generatione, quæ est per Baptismū: & quæ sit in homine carnalis seminis successio: & quæ animæ eius ratio, & quomodo in ipsa est libertas arbitrij: quæ quoniam non est ingenita, sed facta est, immobilis à bono esse non poterat.

Hæc igitur sunt argumenta Recognitionum, quæ Clemens refert se in Vrbe Cæsarea scripsisse de his, quæ à Petro in eadem Vrbe sunt acta. Hos libros magna ex parte fuisse ab hæreticis contaminatos, testis est Ruffinus, qui in Apologia Origenis hæc scripta reliquit: *Clemens, Apostolorum discipulus, libros edidit, qui Græcè appellantur* Ἀναγνωρίσμος, *id est Recognitio: in quibus cum ex persona Petri Apostoli, doctrina quasi verè Apostolica in quamplurimis exponatur, in aliquibus ita Eunomij dogma scribitur, vt nihil aliud quam ipse Eunomius disputare credatur. Filium Dei creatum ex nullis extantibus asseuerans. tum etiam illud adulterij inseritur genus, vt natura Diaboli, ceterorumq; Dæmonum, non propositi, voluntatisq; malitia, sed excepta, ac separata creatura produxerit qualitas. Sunt & alia nonnulla libris eius inserta, quæ Ecclesiastica regula omnino non recipit, quæ peruersi homines ad assertionem dogmatum suorum, sub virorum Sanctorum nomine, tamquam facilius credenda*

inſeruerunt; quæ ille nec ſenſiſſe, nec ſcripſiſſe credendus eſt. Hæc Ruffinus. Sed ante Ruffinum Euſebius lib.3.hiſt.Eccleſiaſticæ,c.38.& Epiphanius hæreſi 38. idem ſcripſerunt. Meminit etiam horum librorum Hieron.lib.2.aduerſus Ruffinum. In quibus autem locis fuerint corrupti hi libri, indicatum eſt à Patribus antiquis. Nimirum, in articulis de Diuinitate, alijsque ſimilibus. Corruptelam autem in articulo de libertate arbitrij nullus veterum vnquam notauit, vt rectè inquit Bellarm. Cardin.lib.5.de gratia & libero arbitrio, cap.25.

Sanè verò, quæ dicuntur in ijs libris de libero arbitrio, eadem repetuntur paſſim ab alijs patribus, vt neceſſe eſſet, omnes omniũ Patrum libros eſſe deprauatos, ſi libri iſti Recognitionum in hoc articulo deprauati cenſendi eſſent.

Addit ibidem Bellarminus Card. Manifeſtè conſtare non eſſe corruptos ijs in locis, vbi defenditur libertas arbitrij. Nam ante Ruffini ætatem, qui hos libros Latinos fecit, nulli fuerunt hæretici, qui libero arbitrio nimis multum tribuerent, quod poſtea fecerunt Pelagiani: multi autem hæretici fuerant, qui negauerant liberum arbitrium, vt Simon Magus, Manichæus, & alij. Itaque, ſi in his libris negaretur liberum arbitrium, ſuſpicari poſſemus, inſertam fuiſſe eam doctrinam à Manichæis, vel alijs eiuſmodi hæreticis: at liberi arbitrij confeſsionem non poſſumus vlli hæretico illius temporis aſcribere.

Ceterum Clementis Recognitionum libri decem poſteriores, quos nũc habemus ſub titulo, Recognitionum Clementis ad Iacobum fratrem Domini, & quorum initium eſt, *Ego Clemens in Vrbe Roma natus*, creduntur eſſe illi, quos Gennadius teſtatur tranſlatos à Ruffino; cuius etiam præfatio habetur in principio totius operis, in qua ſiue Ruffinus, ſiue alius quiſpiam ſub nomine Ruffini, ita de ratione tranſlationis ſuæ ad Gaudentium Epiſcopum ſcribit: *Aequum eſt ſanè tibi, qui hæc etiam Græcè legeris, ne fortè in aliquibus minus à nobis ſeruatum tranſlationis ordinem putes, interpretationis noſtræ indicare conſilium. Puto, quòd non te lateat, Clementis huius in Graco eiuſdem operis* Ἀναγνώσεων, *hoc eſt Recognitionum, duas editiones haberi, & duo corpora eſſe librorum, in aliquantis quidem diuerſa, in multis tamen eiuſdem narrationis. Deniq; pars vltima huius Operis, in qua de transformatione Simonis refertur, in vno corpore habetur, in alio penitus non habetur. Sunt autem & quædam in vtroque corpore de ingenito Deo, genitoq; diſſerta, & de alijs nonnullis: quæ, vt nihil amplius dicam, exceſſerunt intelligetiam noſtram. Hæc ergo, tamquam quæ ſupra vires meas eſſent, alijs reſeruare malui, quàm minus plenas proferre. In ceteris autem, quantum potuimus, operam dedimus, non ſolum à ſententijs, ſed ne à ſermonibus quidem ſatis elocutionibusq; diſcedere. Quæ res quamuis minus ornatum, magis tamen fidele narrationis reddit eloquiũ. Hæc Ruffinus de editione horum voluminum; quorũ argumenta hic libet ſubſcribere, vt ex collatione ipſorum cum ſuperioribus priorum Recognitionum argumentis appareat, quantum ſit vtriusq; Operis diſcrimen.*

Primus itaq; liber continet educationem Clementis in Vrbe Roma, ac veritatis ſtudium; Barnabæ aduẽtum ex Iudæa in Vrbem; Clementis cum Barnaba initam ſocietatem; vtriusq; nauigationem in Palæſtinã. & vtriusq; ingreſſum in Cæſaream ad Petrum Apoſtolum; Petri item cum Clemente colloquium: in quo paucula quædam de vero Propheta teſtatur Clemens ſe ex Petro audiuiſſe, eaq; litteris vnico volumine mandaſſe. Additur in fine breuis decurſus hiſtoriarum Veteris Teſtamenti.

Secundus, referente Niceta, narrat Simonis Magi quæ ab eo oſtentabatur, ſapiẽtiam, eloquentiam, miracula, genus, parentes, item aliqua de poteſtate Dæmonum in homines, tum etiam primam Petri diſputationem cum Simone in eadem Vrbe habitam: in qua paucis admodum verbis oſtenditur, vnum eſſe Deum Mũdi auctorem, & non plures.

Tertius refert ſecundum Petri cum Simone eadem in Vrbe congreſſum, in quo nonnulla de libero arbitrio diſſeruntur; quæritur quoq;, cur Deus non fecerit hominem impeccabilem; cur cœlum factum ſit, quod igne reſoluendum ſit; vtrum mundi corde Deum videbunt; & vtrum anima immortalis ſit; den.q; Simonis à ſuis deſertionem, fugamq; ipſius ex Cæſarea in Syriam deſcribit.

Quartus, profectionem Petri, & Clemẽtis, ex Cæſarea Doram, Ptolemaidem, Tyrum, Sidonem, Berithum, eorumq; ingreſſum in Tripolim; qua in Vrbe Petus hyemauit. recitat etiam Petri concionem in eadem Vrbe habitam, in qua breuis eſt decurſus ætatum Mundi ab eius creatione vſq; ad Chriſtum.

Quintus habet Concionem aliam Petri in eadem Vrbe.

Sextus ſimiliter aliam, in eadem Vrbe Petri concionem.

Septimus, egreſſum Petri ex Tripoli, & perfectionem eius primum in Hortoſiadam, deinde Antaradum, deinde ad inſulam Aradum ad videndas columnas vitreas immenſæ magnitudinis. refert quoq;, matrem Clementis in eadem inſula à Petro repertam, & tum primum à filio Clemente agnitam. enauigat iterum Petrus ex inſula Aradum in Antaradum: inde pedeſtri itinere Balaneas ſe confert: deinde Pathon, & Gabalam pertranſit: deniq; Laodiceam deuenit, vbi primum Clemẽs Fauſtum, & Fauſtinianum, fratres ſuos, recognoſcit,

In

In octauo libro Petrus in loco secretiori portus Laodicea disputat aduersus senem quendam Mathematicum, asserentem, omnia fato regi.

Nonus eandem prosequitur disputationem aduersus Mathematicos, qui dicunt, omnia stellarum impulsibus euenire.

Decimus, narrat transmutationem Simonis Magi in Faustinianum fratrem Clementis: Deinde nõnulla addit de genealogia Deorum gentilium. Postremò digerit discessum Petri ex Laodicea, & aduentũ eius in Antiochiam: qua in vrbe populus ei cathedram tradidit docendi.

Tot igitur sunt posteriorum Recognitionum volumina, de quibus, vt liberè pronũciem quid sentiam (inquit Sixtus) suspicor non esse Clementis: nam præterquã quòd multa in ipsis sub persona Petri Apostoli ex intima Platonis, & Aristotelis Philosophia referuntur, duo quoque integra folia recitantur ex persona Petri in nono libro huius Operis, ad verbum transcripta ex libro De fato aduersus Abydam Astronomum, Bardesanis Syri, qui (teste Epiphanio) claruit sub Marco Imperatore annis septuaginta post mortem Clementis; quam etiam Bardesanis scripturam Eusebius in sexto libro de Euãgelica præparatione, ijsdem planè verbis recitat, nec vna quidem immutata dictione. Sunt quoque in his libris pleraq; incerta, multa fabulosa, nonnulla insuper Catholicis dogmatibus aduersantia. Ex quibus Iacobus Archiepiscopus Genuensis nonnulla annotauit in vita Clementis, à se in libro annuarum festiuitatum inserta.

Addit Sixtus Senensis, à Clemente scriptum esse Apostolicam illam Liturgiam, de qua Proclus Archiepiscopus Constantinopolitanus in libello De traditione Missæ Diuinæ, hæc verba exarauit: *Multi quidem, & alij Diuini Pastores, qui Apostolis successerũt, ac Ecclesiæ Doctores, sacrorum illius Diuinæ Missæ mysteriorum rationem explicantes, scriptis mandatam Ecclesiæ tradiderunt; in quibus primus & clarissimus est beatus Clemens, summi illius Apostolorum discipulus ac successor: qui sacrosancta illa mysteria, à sanctis Apostolis sibi reuelata, in lucem edidit.* Nicolaus, Methonensis Episcopus, in libro de veritate corporis Christi in Sacramento Altaris, profert ex hac Liturgia præfationem quandam, qua Græci vtuntur ad consecrationem Sacramẽti Eucharistiæ; in qua post illa verba Dominica. *Hoc est Corpus meum*, Et, *Hic est Calix, &c.* quibus vera fides Catholica docet, panem & vinum transmutari in Corpus & Sanguinem Christi, adduntur hæc verba deprecatoria: *Tu, qui nullius indiges, Deus, mittere digneris Sanctum Spiritum tuum super hoc Sacrificium, vt efficiat panem hunc corpus Christi tui, & calicem hunc sanguinem Christi tui. Amen.* Quæ verba Marcus Episcopus, in libro De sanctificatione Diuinorum donorũ, & Nicolaus Cabasilas in libro de interpretatione Missæ, ita voluerunt esse ad formam consecrationis necessaria, vt sine eis, verba Christi à Sacerdote prolata, nihil ad Sacramẽti consecrationem proficerent: quibus occurrens Bessarion, Patriarcha Constantinopolitanus, in libro De Sacramento Eucharistiæ, inquit, quòd verborum Clementis auctoritas facilè posset eludi; vt ex apocrypha scriptura deducta; non esse tamen spernendam, quia eisdem verbis vsi sunt in suis Liturgijs Iacobus frater Domini, Basilius, & præsertim Chrysostomus, qui post Dominica transmutationis verba, à Sacerdote recitata addit. *Fac panem istum preciosum corpus Christi tui, & quod est in calice isto, preciosum sanguinem Christi tui, permutans sancto Spiritu tuo. Amen.* Quæ sanè verba formam, ac vim continere videntur trãsmutandi panem & vinum in corpus & sanguinem Christi. Ob id igitur, vt talis tollatur hæsitatio. *Sciendum est*, inquit, *corpus Dominicum duplex esse, verum scilicet, atq; mysticum; & illud quidem ipsius Domini verbis, cuius corpus est, confici; hoc verò, quod ipsi sumus, superadditis vel Clementis, vel Basilij, vel Chrysostomi verbis, precibusq; compleri: quibus post consecrationem mysterij, Sacerdotes supplices orant, vt per dignam Eucharistiæ sumptionem, idem cum Christo corpus efficiamur. Quod facilè est intelligere, si quis Missas à prædictis Patribus editas, diligenter animaduertat.* Hæc Bessarion. Cuius sententiam confirmans Chrysostomus in Homilia de Iuda proditore, manifestè fatetur, panem verti in corpus Dominicum, virtute huius sermonis Christi, *Hoc est corpus meum*, à Sacerdote prolati.

Canones Apostolici.

De quibus vide, quę Baro. To. 2. Annal. sub ann. 102. copiosè tradidit. Humbertus, lib. 2. Nicet. 16. dist. c. Clementus.

De Canonibus autem Apostolicis à Clemente conscriptis cum duæ incidant quęstiones, quarum altera ad auctoritatem, altera ad numerum eorum attinet, sciendũ est à Tertulliano aduersus Praxeam, scribi, eos esse nobis per manus traditos. Athanasius autem eosdem numerat inter agiographa. Damascenus libro quarto, illos in canone scripturarum ponit, & Synodus Trullana, canone secundo, recipit octogintaquinque canones Apostolorum. Ac Ecclesia Catholica non recipit nisi quinquaginta priores canones, vt testatur Humbertus; & habetur hoc testimonium sub nomine Leonis IX. apud Gratianum. Idem testatur Hincmarus, qui à Papa Hadriano dicit traditos nobis esse solum quinquaginta canones Apostolorum. Hinc Vrbanus II. Pont. Max. in Epistola ad Præpositum S. Vincentij scripsit, canones Apostolorum integrè quidem à Græcis, ex parte autem

à Latinis

Vide hoc testimonium apud Turrianum li. 1. pro Epistolis Decretalibus c. 15. 32. dist. c. præter. Gelasius, 15. dist. c. Sancta Romana. Leo IX. 16. d. c. Clementis. Isidorus, 16. d. c. Canones.

à Latinis recipi, quia nimirum ex octogintaquinque canonibus, solum quinquaginta Latini recipiunt. Extat huius rei testimonium Vrbani apud Gratianum. Deniq; in antiquis codicibus Conciliorum non inueniũtur nisi quinquaginta priores canones. Quare quòd Gelasius, Leo IX. & Isidorus, hos canones tamquam ab hæreticis corruptos reijciant, intelligendum erit de libro, in quo sunt octogintaquinque canones; idque propter admixtionem canonum adulterinorum, quales sunt, canon sexagesimus quintus de ieiunio Sabbathi, & sexagesimus septimus de baptizatis ab hæreticis, & octogesimus quartus de canone scripturarum, & alij fortasse nonnulli. Neque verò hoc loco tanti facienda est eorum defensio, à nostro Francisco Turriano, magni zeli, atque eruditionis viro suscepta, vt memoratas tantorum Patrum auctoritates non anteponamus: Is enim non probat singulos canones esse legitimos, sed solum in genere aliquos esse canones Apostolorum: quibus sanè, qui sunt legitimi, plurimũ deferendum est: hi verò à Clemente publicati, non sunt Apostolorum scriptura, sed traditiones sine scripto, ab ipsis in Ecclesia relictæ (sic eos appellat Synodus Gangrensis antiquissima, in peroratione) de quibus & idem Clemens libris constitutionum Apostolicarum, citatus ab Epiphanio, & veteribus compluribus.

Lib. 2. Bibl. Sanctæ.

Ceterum & Sixtus Senensis de ijs sic scribit: *Isidorus tantum quinquaginta recenset: sexta Synodus, canone secundo, probat octogintaquinque, tametsi non sint nisi octogintaquatuor; sed duodecimus Latinus, est in codice Græco in duos diuisus. Zepherinus, quingentis annis quinta Synodo prior, sexagintatantũ canones admittit. Leo X I. trecentis & quinquaginta ferè annis posterior sexta Synodo, in Epistola ad Michaelem Patriarcham totidem enumerat. In vltimo Apostolorum canone recipitur Ioannis Euãgelium, quod scriptum fuit sub Nerua; canones verò, viuente Petro, qui longè antea sub Nerone occisus est, dicuntur editi, sicut ex vigesimooctauo canone elicitur; in quo scriptum est: A me Petro. Hoc autem valde videtur absurdum. Nisi dicamus, particulam illam de approbatione Euangelij Ioannis, ex libri margine, cui ab aliquo sciolo addita fuerat, irrepsisse in textum. Sunt etiam in his sanctionibus quædam, quæ cum præsentibus Ecclesiæ dogmatibus non conueniant, veluti canone sexagesimosecundo, quo iubetur, comedentes carnes cum sanguine, deponi. Et canone quinquagesimosexto, quo ieiunium tam Dominicæ, quàm Sabbathi prohibetur. Sunt qui arbitrentur, hos canones à Nicolaitis hæreticis contaminatos, & alijs multis apocryphis respersos.*

Cæterum Clementis Odeporicon siue Itinerarium, Athanasius in Synopsi, & Leo Papa in Epistola contra Niceten, scriptis apocryphis annumerant; & Gelasius distinctione quintadecima, inter libros recenset ab Ecclesia reprobatos, inquiens: *Itineratium Petri Apostoli sub nomine Clementis libri octo, apocryphum est.* Hoc Tritemius partitur in libros decem, quorum initium est: *cum in vrbe Roma, &c.* Suspicor (inquit Sixtus Senensis) hoc opus illud idem esse, quod apud aliquos auctores Peregrinationes, siue Circuitiones, vel Circuitus Petri inscribitur: de quibus Epiphanius libro primo Panarij hæresin Ebionis confutans, hæc ait: *Vtuntur Ebionei & alijs libris, nimirum Circuitionibus Petri appellatis, per Clementem scriptis, multa corrumpentes in ipsis, & pauca vera relinquentes, velut ipse Clemens ipsos per omnia redarguit in Epistolis, quas scripsit, Encyclicis, quæ in sanctis Ecclesijs leguntur: quia alium habet characterem fides ipsius & sermo ab his, quæ ab illis sub nomine ipsius in Circuitionibus corrupta sunt.* Hæc Epiphanius de Circuitiõnibus, siue Itinerario. Quod quidem videtur, idipsum esse supra memoratum Recognitionis posterioris Opus, tali titulo à librarijs exornatũ, & Ruffini Præfatiõe aut cõficta aut aũlidè petita transformatũ; vt hoc fuco volumen, sub Itinerarij nomine dãnatũ, commendabile redderent apud emptores tam ex Recognitionum gratiore inscriptione, quàm ex interpretis Ruffini auctoritate. Fecit autem, vt id credatur, ipse numerus, & cõtextus librorum; in quibus à capite vsque ad calcem nihil ferè aliud enarratur, quàm Petri & Clementis peregrinatio ex Italia in Palæstinam, & ex Palæstina vsque in Antiochiã per singulas vrbes & loca, quæ sunt inter Cæsaream Palæstinæ, & Antiochiam. Huc accedit, quod Iacobus, Archiepiscopus Genuensis, qui hanc ipsam peregrinationem in vita Clementis conscripsit, testatur se eam summatim collegisse ex Itinerario Clemẽtis apocrypho: quod sanè indicat, libros Recognitionum, & Itinerarium Clementis; idem esse Opus. Hoc autem aliquot ante annos S. Romanæ Inquisitionis officium in Indice damnatorum ab Ecclesia librorum adscribi iussit.

Clementis librum de Petri aduersus Appionem disputatione, citat Hieronymus in Catalogo, inquiens: *Fertur & disputatio Petri, & Appionis longo sermone conscripta, quam Eusebius in tertio Historiæ Ecclesiasticæ volumine coarguit.* Habetur autem hic locus à Hieronymo citatus, apud Eusebium cap. 38. libri tertij, his verbis: *Sed & alia Opuscula Clementis non minima à nonnullis haberi prohibentur, velut Petri, & Appionis disputatio, quæ in vsu à veteribus habita minimè reperitur; quia nec pura in eis, & in corrupta Apostolicæ fidei regula mansisse deprehenditur.*

Clemẽ-

Digitized by Google

Clementis Historiarum libri sex, à Beda presbytero in libro De temporum ratione citantur in hęc verba: *Sanctus Clemens, Apostolorum discipulus, & Romanæ Ecclesiæ tertius post Petrũ Episcopus in sexto Historiarum suarum libro ita scribit: In principio fecit Deus cœlum, & terram. Spiritus autem iussu Dei, quasi ipsa conditoris manu, lucem separauit à tenebris, & post inuisibile cœlum, istud visibile produxit, vt superiora quidem habitacula faceret Angelis, inferiora verò hominibus.*

Clementis Opus De responsionibus Petri ad interrogata Tripolitanorum, de quo nihil est, quod certi referatur; nisi quòd in quinto Recognitionum volumine scriptum est, Clementem pluribus libris huiusmodi interrogationes vnà cum Petri responsionibus collegisse.

Clementis Epitomes Κηρυγμάτων τοῦ Πέτρου hoc est, *Prædicationum Petri Apostoli*, mentionem fecerunt Clemens Alexandrinus sexto Stromatum libro, & Origenes eius discipulus Tom. 13. in Euangelium Ioannis, proferentes ex ipso fragmenta aliquot.

Porrò Clementis Epistola quintadecima aut non est eius, aut non ab aliquo valde corrupta, Primum enim initio Epistolæ fingitur Clementem Romanum Episcopum scribere fratribus habitantibus in Hierusalem cum Iacobo. At Iacobus obijt septennio ante Petrum, nec nisi post eum Clemens fuit Pont. Rom. vt constat è Hieronymo De viris Illustribus atque adeo ex historicis omnibus, qui res Ecclesiæ conscripserunt. Deinde laudat fictitius iste Clemens communionem vxorum. Quod quidem Nicolai hæresiarchæ, non autem Clementis dogma fuisse, extra controuersiam est. Denique totus locus de communione rerum & vxorum translatus est in hãc Epistolam è decimo Recognitionum libro, in quo eadem hæc secundum Philosophiam Platonis dicuntur à Faustiniano Ethnico inserta, quæ ab ipso S. Clemente refelluntur. Quis igitur credat (inquit Card. Bellarm. lib. 3. De bonis operibus ca. 11.) ea ipsa à S. Clemente tradita fuisse Christianis in illa Epistola, quæ ipse idem alibi ab Ethnico disputata refutauit?

At quid denique de Clemẽtis Romani Operibus Photius in sua Græca Bibl. scriptum reliquerit, est, quod sequitur, à nobis Latinum factum è Græco. *Perlecta sunt etiam à nobis Clementis Romani librorum duo volumina, quorum alterum Constitutiones Apostolorum vna cum Clemẽte inscribitur, quo in opere simul cum reliquorum Canonum in variis Synodis conditorum collectione, etiam ipsi qui inscribuntur Apostolorum Canones continentur, alterum in forma Epistolæ dedicatoriæ ad Iacobum fratrem Domini compositum est. in quo & quæ dicuntur Acta D. Petri Apostoli; & contra Simonem Magũ disputationes habẽtur. Præterea Recognitio Clementis, & patris, & reliquorum fratrum ibi narratur. Ideo in quibusdam codicibus inscriptio hæc legitur.* Clemẽtis Romani Recognitionum libri. *In alijs autem, vt diximus: Epistola tamquam ad Iacobum fratrem Domini præponitur, & hæc quidem non tamquam ab vno profecta esse dicitur: Nam in quibusdam libris, quasi esset ab Apostolo Petro ad Iacobum transmissa, conscripta est, in alijs verò quasi à Clemente ad ipsum Iacobum directa esset: diuersa autem sunt hæ Epistolæ, sicut diximus. Nam altera quidem significat Petrum, qui sua ipse gesta conscripserat, illa ad Iacobum eiusdem rogatu mittere; altera verò assumit, quasi Clemens ex præcepto Petri eas conscripserit, & illo ad immortalem vitam translato ad Iacobum miserit. Ex his autem conijcere licet, fuisse duas Actorum D. Petri editiones promulgatas. Cum autem procedente tempore altera periisset, vim obtinuit Clementis editio, quasi superior. In omnibus enim, quos vidimus, libris, qui sanè multi fuerunt, post Epistolas illas diuersas, & inscriptiones sine vlla discrepantia eandem inuenimus Tractationem, quæ incipit. Ego Clemens, & quæ sequuntur post illa, ordine. Hæc autem tractatio infinitis penè abundat erroribus, & iuxta impij Arij impietatem etiam in filium voces blasphemas, & contumeliosas vomit. Constitutiones autem tribus tantum culpis obnoxiæ videntur. Nam primo in eis multa ficta malitiosè inserta sunt, quæ facilè est à bonis, verisque secernere, præterea in Deuteronomium multa etiam contumeliosè dicta effutit, quæ facile est diluere. Denique in Arianismum quoque, quantum quisque alius, violenter impingit. Et liber quidem Actorum, splendore, ac grauitate orationis & puritate & æquabilitate, & reliquis orationis virtutibus, & rerum varietate tantum habet, in quo excedat eiusdem Constitutiones, vt nullam comparationem inter se, & cum alijs eiusdem Auctoris sermonibus possint admittere: Reliqua sunt facilia.* Hæc Photius.

CLEMENS IIII. Pontifex Maximus, Guido antea vocatus, natione Gallus Iureconsultorũ peritissimus, qui bona Ecclesiæ ita accuratè administrauit, vt plus Deo quàm affinitati, & cognationi tribueret, Eduigem Poloniæ Reginam in sanctarum numerum retulit, eiusque vitam, & miracula conscripsit.

CLEMENS V. *Raimundus, siue Bernardus de Goth* antea vocatus Bertrandi equitis filius, natione Gallus, Aquitanus, & olim Episcopus Burdigalensis, licet esset extra Collegium Cardinalium, Perusij priuilegio Pentecostes, Nonis Iulij an. 1305. Pont. Max. omnium suffragijs renuntiatus, Viennense concilium coegit: codicem clementinarum edidit, sermones ad populum habitos scripsit.

CLEMENS VI. Gallus, Patria Lemouicensis ex monacho Benedictino Pontif. Max. multa scripsisse fertur: quorum hæc sunt præcipua.

De Canonizatione Sancti Iuonis, quem ipse in SS. numerum retulit. Vide Suriũ To. 3. ad diem 19. Maij. De approbatione Caroli Regis. Sermonum lib. 1. De collatione, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1.

Missam pro mortalitate, *Recordare Domine testamenti tui.* Extant Romæ in Bibliotheca Vaticana, Epistolarum, & Decretalium eius plura volumina m.ss. quæ asseruantur in cubiculo secretiori, quod est ad læuam, ingredientibus Bibliothecam.

CLEMENS Spalentia Regulam educationis filiorum edidit excusam, Venetijs anno Domini 1549.

CLEMENTINARVM Breuiarium, vide in verbo, Ioannes Vanquel.

CLERI Pisani ad Hugonem Etherianum Epistola, in Tomo nono Bibliotheca Sanctorum Patrum.

CLVPIACENSE Concilium sub Clodoueo Rege an. Dom. 662. Regni autem Clodouei decimosexto (& Clypiacum est Villa in tractu Parisiensi) omnium propemodum gẽtis Francorum Episcoporum: Adfuit ipse Clodoueus. Actum est de priuilegio Regio monachorum S. Dionysij. Vide Aimoinum, li. 4. c. 41. qui & refert orationem, quam habuit Clodoueus, & Acclamationem ibidem consecutam.

C OE

Vide in verbo, Nestorius, qui & Nestor dictus est.

COELESTINVS Pont. Max. Decreta Synodi aduersus Nestorium, siue *Nestorem* dictauit, eademque descripta ad Orientis, & Occidentis Ecclesias misit, confirmans duabus in Christo manentibus perfectè naturis, vnam filij Dei credendam esse Personam: cui fidei Nestorius, aduersabatur. Quin etiam Xystus Cœlestini successor ad ipsummet Nestoriũ, atque ad Orientis Episcopos aduersus errorem ipsius succidendum sententias (vt ait Gennadius) direxit. At Suffridus Petrus in Notis ad illum ita. *M.S. codices, si. ut & Tritemius, & Honorius hunc scriptorem vocant, non Xystum, sed Cœlestinum: quam lectionem veriorem esse ex hoc eodẽ capite infrà manifestè patet, vbi hic idem Cœlestinus, & eius successor Xystus vocatur: sane & Tritemium legisse hic Cœlestinum, ex eo constat, quod hæc opera Cœlestino, non autem Xysto tribuit, quæ Gennadius hic refert; quam rem etiam ipsa historiæ veritas approbat, cum certum sit, tertiam Synodum Ephesinam, in qua Nestorius est condemnatus, sub hoc Cœlestino primo & Theodosio iuniore Imp. fuisse congregatam, & huic Cœlestino immediatè Xystum III. successisse.*

COELESTINVS qui & Petrus Cœlestinus dictus est, Pont. Max. inter sanctos relatus an. Dom. 1313. à Clemente Papa V. Constitutionem vnam edidit licere Pontifici Rom. abdicare se Magistratu, vt habet Petrus Bugianus in colloquio primo historiæ suæ monasticæ, & Arnoldus in Ligno vitæ.

L. COELII Lactantij Firmiani, Diuinarum institutionum, libri septem. De ira Dei liber. De officio Dei, libri duo, studio Michaelis Thomasij emendati, cum Notis eiusdẽ & Græcarum vocum Latinæ interpretatione. Antuerpiæ apud Christophorum Plantinum 1568. & 1570. ibid. Vide reliqua in verbo, Lactantius.

COELIVS, siue Caius Sedulius (ait Tritemius) presbyter, natione Scotus, Hildeberti Scotorum Archiepiscopi ab ineunte ætate discipulus, vir in Diuinis scripturis exercitatus, & in secularibus literis eruditissimus, carmine excellẽs, & prosa; amore discendi, Scotiã relinquens, venit in Galliam, deinde Italiam perlustrauit, & Asiã, postremò ex Achaiæ finibus excedens, in Vrbe Romana mirabili doctrina clarus effulsit. Hic tandem (vt Sigebertus scribit) Episcopus ordinatus fuit, sed cuiusnam ciuitatis non exprimit. Claruit sub Theodosio, an. Dom. 430. scripsit autem.

Paschale Opus, siue Mirabilium Diuinorum, Heroico Carmine, in quinque libros distributum, hoc est, De Christi Iesu miraculis. Adiecit hymnos. Quæ omnia extat in Bibliotheca SS. Patrum.

Reliquit etiam Commentariorum, siue potius Annotationum in omnes Pauli Epistolas soluta oratione lib. 14. ex Origene, Ambrosio, Hieronymo, & Augustino nominatim citatis collectos; quorum initium est. *Sciendum est, quòd in hoc Proœmio.*

COELII Pannonij Collectanea in Apocalypsim D. Io. edita sunt Parisijs an. 1571.

C O G.

COGITOSVS, qui de S. Brigida Virgine Scota scripsit, siue eius Nepos (quod illemet innuit, siue quod proximus ijs temporibus vixerit (prolatus & ipse fuit in lucem ab Hen-

1160 Canisio, intextusq; Tom. 5. Antiquæ Lectionis Ingolstadij, an. 1604. Is verò Cogitosus in Prologo ait: *Pauca de pluribus, à maioribus, & pertissimis tradita, sine vlla ambiguitatis caligine, ne inobedientiæ crimen incurram, patefacere censeo.* In fine autem inquit: *Quas nos virtutes nō solum audiuimus, sed etiam oculis nostris vidimus.* Et quipem S. Brigidæ huius meminere Beda, Vsuardus, Ado, Baron. Card. qui Acta à Cogitoso conscripta laudat; Multa autem habet Syluester Giraldus Cambrensis, in topographia Hyberniæ.

COL

COLLECTANEA incerti Auctoris de Fide volumina quinque ex varijs Auctoribus referuntur à Photio in sua Bibl. Græca.

COLONIENSIS cleri secundarij, & Deputatorum Vniuersitatis Iudicium, de Doctrina, & Oratione Martini Buceri ad Bonnam, coloniæ apud Melchiorem Nouesianum 1543.

COLONIENSE Enchiridion, quod ante aliquot annos fuit euulgatum, non solum in Tractatu de iustificatiõe, verum etiam in pluribus alijs censura Ecclesiastica dignum esse videtur: certè in modo loquendi doctrinam Melanchthonis, & Buceri valde redolet. Sic enim & Card. Bellarm. c. 2. de Iustificatione lib. 3. & c. 3. eiusdem libri, vbi ostendit à Tridentina Synodo condemnari eius errorem. Sess. 6. Can. 13.

COLONIENSIS Ecclesiæ, & Synodi Diœcesanæ statuta, siue Decreta coloniæ 1599. Collegij autem Theologici ibidem paucos ante annos extructi pro Orthodoxæ Religionis conseruatione Descriptio, ibid. an. 1578.

COLVCIVS Pierus Florentinus à secretis Vrbani V. & Gregorij XI. Pontt. Maxx. scripsit de vera religione ad Hieronymum Vranum Camaldulensium Generalem, lib. 2. qui m. s. Florentiæ in Bibl. S. Marci, & in Bibl. Nicolai Gadij asseruantur Disputationem, Nũ medicina sit præstantior Iurisprudentia: quare & hunc librum prænotauit. *De nobilitate legum, & medicinæ:* cui scientiam legum anteponit.

Librum de fortuna, & fato ad Felicem Abbatem in oppido, quod dicitur *Septimum*, Ordinis Cistercienſis. Incipit, *Quotidiano esse videmus.* Sed cum in hoc libro quadam (licentia forsan, vt aiunt, Poetica) non satis consona veritati edidisset, contra ipsum insurrexit Ioannes Dominicus insignis Cardinalis, qui opusculum edidit, inscriptum *Loculus noctis.*

Ceterum extant Colucij Epistolæ ad diuersos, quarum initium. *Quamquam omnes magnificè.* Is manu scriptus erat in Bibliotheca Gaddiana Florentiæ, vbi obijt anno Do. 1406. vt scribit Leonardus Aretinus ipsius auditor in primo Epistolarum suarum libro ad Nicolaum. Verinus autem in lib. 2. de illustribus Florentiæ Viris, hæc de illo cecinit.

Si non eloquio grauitate, Colucius omnes
Exuperat, cuius ceu flumina dicta Tyrannus
Bebriacus timuit, tantum terroris habebant.

COLVMBANVS Scotus, monachus monasterij, & Congregationis Benchorensis, deinde Luxouiensis monasterij & congregationis æquiuocę primus institutor, ac deinceps, Bobiensis cœnobij in Italia primus fundator & Abbas, & vir sanctus, scripsit in totũ Psalterium Commentaria.
Epistolarum aduersus Theodoricum Regem adulterum, lib. 1.
Monasteriorum Methodos, lib. 1.
Carmen aduersus auaritiam, excusum Basileæ in volumine veterum Poëtarum. Obijt Bobij an. Dom. 614. die 21. Nouembris, vbi & sepultus.

Huius autem extat ad Hunaldum discipulum Epistola, in qua detestatur auaritiam, to. 8. Bibl. Sanctorum Patrum.

Sigebertus ait, illum alia multa edidisse, vel ad canendum, digna, vel ad docendum, vtilia: libro de viris illustribus, c. 60. extant autem Regula à S. Columbano scripta, & eiusdem Epist. De miseria vitæ humanæ m. s. in Biblio. celebris Monasterij S. Galli, in Heluetia.

COLVMBANI Vranij, Malleus Caluinistarum, hoc est, vt libri habet prænotatio *D. Io. Chrysost. solis sufficienter suis scriptis retundens vniuersos errores, quos Caluinus, eiusq; assecla de ter venerabili Eucharistiæ Sacramento commenti, vel secuti sunt:* Antuerpiæ apud Bellerum 1590.

COMETIVS (forte Gometius) Hispanus Ord. Minorum, scripsit de cuiuscunque scientiæ, ac præsertim de naturalis subiecto.

COMMODIANVS dum inter seculares literas etiam nostras legit, occasionem accepit fidei: factus itaque Christianus, & volens aliquid studiorũ suorũ munus offerre Christo,

suæ salutis auctori, conscripsit mediocri sermone *quasi versu* librum aduersum Paganos. Et quia parum nostrarum attigerat literarum, magis illorum destruere potuit dogmata, quam nostra confirmare. Vnde & de Diuinis repromissionibus, aduersum illos vili satis, & crasso, vt ita dixerim, sensu disseruit, illis stuporẽ, & nobis desperationem incutiens. Tertullianum & Lactantium, & Papiam auctores secutus, moralem sane doctrinã, & maximè voluntariæ paupertatis amorem optimè prosecutus, studentibus inculcauit. hæc Gennadius. At Suffridus ait, *quasi versu* m.s. codices pro *versu* habebãt *Librũ* mihi retinẽdũ videtur vtrumque, vt sit sensus plenus, ideoque vtrunque expessi. *Et quia parum nostrorum attigerat literas.* m.ss. codices hic pro *Patrum* habent *parum*: quod quoniam sensus ipse flagitat, vt genuinum reposui.

COMMONITORIVM Episcopi Germani miserunt ad Regem Ludouicum Germaniæ Vormatiam, vbi erat per legationem, in qua erant etiam aliqui ipsorum. Quod inueruit Baron. Card. ne tantum antiquitatis pereat monimentum. In 10. To. Anna. pag. 166. quod omnino inserendum est in Concilijs.

COMPENDIENSE Concilium apud Compẽdium, quod vulgo dicitur *Compiegne*, an. 833. Ludouico Pio Imp. Pontifice autem Max. Gregorio IIII. Extat in Annalib. Francorum ex Pithæi Bibliotheca editis. Actum est de Ludouici depositione. Vide To. 10. Car. Baron. sub hunc annum. Qui tamen Ludouicus sequenti anno communi lætitia restitutus est.

COMPOSTELLANVM Concilium an. 1056. Pontificatus autẽ Victoris II. Pont. Max. cui præfuit Cresconius Compostellanus Archiepiscopus, celebratum est. Ex eo nil superest, præterquam quod ex schedis Antonij Augustini collegit Baron. Card. vndecimo Annalium Tomo, nimirum, vt Sacerdotes omnes, Episcopi, atque Presbyteri Missam quotidiè celebrarent, & vt Clerici tempore ieiunij, & Latinarum, quoties publica expiatio indiceretur, cilicio induerentur.

COMPVTVS Ecclesiasticus per digitorum articulos mira facilitate traditus auctore Christophoro Clauio Bambergense Romæ vide in verbo. Christophorus Clauius.

COMPVTVS magnus incerti Auctoris in Photij Bibliotheca, qui ita habet. *Perlectus est etiam liber, qui quidem sine nomine Auctoris editus, inscriptione, quoad illum caret, sed tamen in fronte hac extat inscriptio. De Sancta Paschatis celebritate liber octo capitibus distinctus. Hic quidem simplici sanè, & apertissima oratione conscriptus plures, atq; præclaras sententias habet. Quin & Auctor in quarto capite, siue sectione contra Metrodorum argumentis acriter pugnat, ita, vt eum conuincat, sacris autem scripturæ testimonijs sua dicta roborat; & pleraq; de ijs, qua ad opificium sex dierum intelligendum maximè iuuant, tamquam per formam interpretationis circa hasce de Paschate disputationes intexit. Suam autem Orationem Theodoro, quem charissimum, & fratrem nominat, nuncupat. Fecit etiam alios eiusdem argumenti libros. Sed hic copia, & vtilitate alios superat omnes; quippe qui quacumq; huic argumento conducere posse videbantur, cuncta acutè, atq; accuratè, est persecutus. De Bissexto enim, & intercalari mense, & Epactis Solis, & Lunæ, De Cyclo, siue circulo Aurei numeri, qui vndeuiginti annis conficitur, ac de inuentione horum omnium subtiliter, ac perquàm disserit, & de mensibus item, & Kalendis, & Hebdomadibus, atq; earum diebus: Quinam quoque sint circuli, ex quibus Annus cognominatur; Quinam anni intercalares. De reuolutionibus Solis octo & viginti. De reuolutionibus nouemdecim Lunæ, siue de decima nona Luna, & quænam sit Luna decimaquarta, & de mensibus Solaribus, & Lunaribus, ac de principio mensis Lunaris, & Solaris, & de mense æquali Lunæ, ac mense perfecto, & quot anni à principio mundi fluxerint. Scribit autem hic Christum Dominum, & Deum nostrum, sicut & in alijs vitæ suæ, sic & vltimum Paschæ iuxta legem confecisse, in quo ipse traditus est, & non ante. Et hoc consideratione dignum est. Chrysostomus, & Ecclesiæ ante mysticam cœnam, in qua suum ipse corpus discipulis tradidit, ait tunc legitimum Paschæ celebrasse.* Hactenus de Auctore innominato Computi Photius.

CONANTIVS Palẽtinæ Ecclesiæ Episcopus melodias sonis multas edidit, Orationũ quoque libellum de omnium Psalmorum proprietate. Vixit in Episcopatu amplius triginta annis ab vltimo tempore Vuiterici, Gundemaro, Sisebuto, Suinthilamo, Sisenãdo, & Cinthila regibus, S. Ildephonsus in Catalogo virorum illustrium Hispanorum.

CONCERTATIO fidei Catholicæ continens Apologiam martyrum, Palinodias quatuor, & duo contra Catholicos edicta. Item librum ad persecutores Anglos. Deinde in aliud edictum breuem confutationem. Augustæ Treuirorum apud Henricum Bock 1588. Altera item cõcertatio fidei catholicæ in Anglia denuo cõtum & eò amplius martyrum, fexcentorumq; insignium virorum rebus gestis, disputationibus & defensionibus aucta, ac maiori quam hactenus diligentia in lucem edita.

CONCILIA, quæ primum ab Apostolis cœpta sunt celebrari, deinde verò in Christiana Ecclesia plerumque habita sunt, cum fine de Religione controuersia orta est, siue

cum,

Digitized by Google

cum, de instauranda disciplina Ecclesiastica, agendum fuit, (non minus, quam eam in Comitijs de Repub. conueniunt in vnum Principes, & Magistratus Regni,) plura fuere, quæ bellici tumultus, aut Ecclesiæ hostes sæpè obscurarunt, aut & faliarunt, aut adeo de medio tolli procurauerunt, nimirum cum cernebant ex ea luce tenebras suarum hæresum maximè dispelli.

Hinc desideratum est, vt integriores ac rectius dispositæ Conciliorum editiones prodirent in lucem, quàm quæ hactenus prodierunt.

Nos de ijsdem editionibus breuiter hic agemus, si primò quinam, vel antiquitus, vel nostra ætate de Concilijs scripserunt, deinde quænam editiones ad hæc vsque tempora sunt euulgatæ, dixerimus.

Scriptores de Concilijs.

Auctores ipsi, qui Concilia collegerunt; primò Dionysius exiguus: Deinde Ferrandus Carthaginensis, postea Martinus Episcopus Bracharensis, deinde Cresconius Episcopus Africanus, in Concordia Canonum digesta sub capitibus trecentis: qui item in Decretũ, & in Decretales scripserunt, de quibus vide in verbo, Decretum. Pont. Max. qui Decretales Epistolas scripserunt: quarum tres Tomi extant, vberiores futuri aliquibus alijs postea inuentis. Hilarius, (licet non multa) libro de Synodis.

S. Augustinus varijs in locis, sed quæ ordine disposita sunt in confessione Augustiniana Hieronymi Torrensis nostri. Vide in verbo, Augustinus Hipponensis ad finem, & in verbo, Hieronymus Torrensis. Photius libro de septẽ Synodis, & Psellus, Iuo, Burchardus, Isidorus libro sexto Etymologiarum.

Isidorus item, qui *Mercator* est dictus. Beda in libro de sex ætatibus, in Constantino IIII. Gratianus, Phreculphus, & alij in suis Chronicis.

Recentiores.

Seuerinus Binius Coloniẽsis Theologus Cõcilia omnia quotquot reperiri potuerũt post Laurentium Surium collegit eaque historica methodo rectè disposita, scholijs & annotationibus vtilissimis illustrauit. Coloniæ apud Ioannem Gymnicum, & Antoniũ Hierat. an. 1606. vide infra in verbo Seuerinus Binius.

Thomas Valdensis libro secundo Doctrinalis fidei, c. 26. & 27.

Ioannes de Turrecremata, libro 3. Summæ, De Ecclesia.

Ioannes Gerson. Tractatibus varijs de Ecclesiæ, & Conciliorum potestate.

Dionysius Cartusianus libris tribus de Concilijs.

Ioannes Eckius in Enchiridio.

Iodocus Clichtoueus, in Defensione Concilij Senensis.

Iodocus Tiletanus, & Didacus Payua pro Concilio Tridentino, & Gaspar Villapandæus in Disputationibus nouem pro Concilio Tridentino.

Ioannes Cochlæus, libro de Concilijs.

Georgius Vicelius de Concilio contra Lutherum.

Ioannes Roffensis contra articulum Lutheri. 28. & 29.

Garsias Loaysa vbi de Concilijs in Hispania celebratis: & Morales, & Ioannes Mariana noster in suis Historijs de rebus Hispanicis.

Thomas Caietanus in Opusculis.

Conradus Tregarius Augustinianus.

Conradus Brunus libros nouem de Concilio vniuersali.

Baptista Platina.

Albertus Pighius libro sexto Hierarchiæ Ecclesiasticæ.

Stanislaus. Hosius Cardinalis Varniensis in explanatione Symboli, c. vicesimo quarto, & contra Prolegomena Brentij.

Petrus à Soto in Defensione suæ Confessionis contra Brentium.

Ioannes Antonius Delphinus, libro secundo De Ecclesia.

Melchior Canus, libro secundo, de Locis Theologicis.

Hugo in Opere inscripto *Synodalia Hugonia.*

Gilbertus Genebrardus, & Arnaldus Pontacus Episcopus Vasatensis in suis chronographijs. de quibus tamen, quid post iteratas cogitationes denique sensimus. Vide in verbo, Gilbertus Genebrardus.

Digitized by Google

Alphonsus à Castro, libro quarto de hæresibus.
Onuphrius Panuuinius suo Chronico.
Gulielmus Lindanus, lib. 3. c. 7. Panopliæ Euangelicæ.
Franciscus Turrianus Societatis nostræ varijs in operibus, de quibus, vide in verbo, Frãciscus Turrianus. Nam & fragmenta aliqua Conciliorum interserit, ac de octaua Synodo agit, quam modo è Bauarica Bibliotheca curamus in Latinum verti, cum neque Latina, neque Græca hactenus prodierit in lucem.
Sanderus, libro de Monarchia Ecclesiastica.
Stapletonus de Demonstrationibus Ecclesiæ.
Robertus Card. Bellar. Tom. 2. controuersia 1. de Concilijs & Ecclesia.
Cæsar Card. Baron. decem Tomis Annal. Ecclesiasticorum. Vide item nostram Refutationem impostturarum Dauidis Chytræi, vbi facies Ecclesiæ ex ipsis primis Generalibus Concilijs ostenditur: ac de Concilijs Trullano, Gangrensi, & alijs agitur.
Sed & Conciliorum volumina octo pollicebatur Petrus Galesinius se editurum cum Canonibus tam Græcis, quàm Latinis, multis item partibus aucta notationibus, præterea in quibus emendationis ratio, consentiensque Canonũ disciplina, & antiquitatis splẽdor eluceret, præclarè essent illustrata.
Veruntamen, quod sciam, vel non prodierunt, vel tantum illius aut consilium, aut cœptum perduci ad effectum ob mortem haud potuit.
At Ioannes le *Maire* inter alia, de illustratione Galliæ Promptuarium edidit Conciliorũ Ecclesiæ Catholicæ cum Schismatibus, atque dissidijs. Parisijs apud Gulielmum Bretum, an. Dom. 1543.
Ioannes autem Busæus Societatis nostræ Theologus in præfatione ad Luitprandum Ticinensem de vitis Romanorum Pontificum non pauca de eorundẽ Decretis recitat, quæ non extant in Tomis Conciliorum.

Editiones Conciliorum variæ vbi nam, & quoto anno.

Et quidẽ Moguntię anno millesimo quingentesimo vigesimo ex officina Io. Schoefferi prodierunt Canones Apostolorum. Veterum Conciliorum Constitutiones. Decreta Pontificum antiquiora. De Primatu Romanæ Ecclesiæ è tribus vetustissimis exemplaribus descripta omnia.

Quod volumen postea recognitum est Romæ cohærere cum alijs antiquis fideliter.

Parisijs autem Concilia, quæ tum ad manus venerant fuerunt excusa.

Coloniæ verò ipsa omnia Cõcilia, quę Petrus Quentel assequi potuit excudit an. 1538. ex cuius Officina postea an. 1540. prodijt secunda Nicæna Synodus.

At Coloniæ iterum studio Laurentij Surij Cartusiani an. 1567. editi sunt Tomi quatuor Conciliorum, additis pluribus, quæ in superiore editione non fuerant, sublatis itẽ, quæ ex Cassiodoro, Mariano Scoto, & Haloandro De Consulum annis minus certa apud eos habebantur. Quin & additi sunt libri octo Clementis Constitutionum Apostolicarũ Oecumenicæ item, ac Prouinciales aliquot aliæ Synodi. Epistolæ Summorum Pontificum, & Synodorum ad eos mutuæ. Præterea Canones, qui in aliquot Synodis vniuersalibus catenus desiderabantur. Epistolæ item aliquot Decretales.

Nouissima editio Colonien sis est quæ prodijt anno 1606. apud Ioannem Gymnicum, & Antonium Hierat, quâ authore Seuerino Binio omnium Romanorum Pontificum vitæ vsque ad modernum Paulum V. eorundemque Decretales Epistolę & Concilia Generalia atq; Prouincialia quotquot reperiri potuerũt scholijs & annotationibus doctissimis & vtilissimis illustrata, quatuor tomis comprehenduntur. Vide infra verbo Seuerinus Binius.

Postea Concilij Ephesini Acta à Theodoro Peltano Theologo Societatis nostræ è Græco Bauariæ Bibliothecæ codice, collato tamen à Card. Sirleto cum Vaticano in Latinum verso, & in sex Tomos distributa, & notationibus illustrata Ingolstadij prodierũt. Quæ quidem quatuordecim post annos Hieronymus Commelinus Græca edidit, de quibus, vide in verbo, Ephesinum Concilium.

Sed & antea varia concilia separatim prodierant. Nimirum præter alia:

Lateranense sub Leone X. & Tridentinum editum Romæ, & alibi, canones postea etiam Græce versi, & excusi sunt in Vrbe.

Concilium Florentinum Gregorio XIII. Pont. Max. editum est Romæ Græcum.

Concilia verò Prouincialia, Mediolanensia à B. Carolo Borromæo card. S. Praxedis

cele-

Digitized by Google

celebrata, & à sancta Sede Apostolica approbata Mediolani.

Postea Surianæ editioni, quæ Coloniæ prodijt, succesit Veneta an. 1585. ex Officina Dominici Nicolini, cui editioni, qui suam operam nauarunt, pleraque sanè addiderunt ex Epistolis Pontificum, ex Alphonso Pisano, qui de Nicænis Canonibus egerat, Ex versione, item Ephesini Concilij à Peltano facta, de qua diximus, è Concilijs Prouincialibus Mediolanensibus, & alijs. Pleraque item, quæ ad rationem temporum spectabant, connixi sunt corrigere, aut ad propria loca transferre; veruntamen, neque seriem temporum sunt prorsus assecuti; ac cum quatuordecim tantum Generalia Concilia, (Tridentino adnumerato,) extitisse asseruerint, debuerant duodeuiginti ponere, licet non omnium extent exemplaria, quorum tamen extat mentio apud probatos auctores. Neque verò erat, cur inter Generalia, quasi integrè approbata, connumerarent Basilienſe, Constantienſe, Ferrarienſe. Atqui cum de hac editione sustulissent aliquot Opuscula, inter quæ erat Reformatio quædam tempore Pauli III. Pont. Max. quæ in alia editione fuerat, quæúe alibi non reperiuntur, id incommodè cecidit. Valent enim ad veritatem, & ingenuitatem S. Apostolicæ Sedis indicandam: & ad rationem, remediaque cadenti disciplinæ Ecclesiasticæ adhibenda.

Iam de Epitome Conciliorum à Bartholomæo Carranza, qui postea fuit Archiepiscopus Toletanus, legi poterit, quod in verbo, *Bartholomæus Carranza*, hoc In ipso Apparatu scripsimus.

Diœcesanorum autem, siue Prouincialium omnium Conciliorum editiones alias nõ omninò attigimus, tum quòd Diœcesana plurima sint, quæ nostri non sunt instituti cuncta afferre, quòd nempè omnia idem sapiant; tum quòd suis locis de non paucis insignioribus egimus in hoc Opere; acturi quidem de alijs, si ad nostras manus peruenissent, aut peruenerint: scimus enim Parisijs extare pleraque Gallicana Concilia m.s. apud V. C. Franciscum Pithæum, Petri F. quæ si inserantur reliquis, magno erunt ornamento, ac firmamento veritatis.

Dispositio Conciliorum recudendorum num sequens esset rectior.

At quoniam dies diei eructat verbum, propterea viderint sapientes viri, num quæ huc adrexitur Ratio recudendorũ Conciliorum sit eius momenti, vt saltem consilium, atque (si quid habent, quod alios latet) subsidium huic negotio libentius afferant. Nam & huc collineat labor istius Apparatus.

Ergo crediderim editioni Conciliorum præponenda esse tamquam præloquia, siue item cautiones, quas accuratè de Concilijs agens intulit in suum de Concilijs librum Robertus Cardinalis Bellarminus. hæc potissimum.

De nomine, & Origine Conciliorum.
Deduplici Conciliorum Partitione.
De Concilijs Generalibus approbatis.
De Concilijs Generalibus reprobatis.
De Concilijs partim confirmatis, partim reprobatis.
De Concilio nec manifestè probato, nec manifestè reprobato.
De vtilitate, vel etiam necessitate celebrandorum Conciliorum.

Post quæ ipsa iam Acta, siue synodi charactere, siue typis maioribus secundũ seriem temporum, quoad eius fieri posset, veriorem excuderentur.

Et Concilia quidem quatuor inprimis Apostolorum. Primum de electione Matthiæ Act. 1. Secundum de electione septem Diaconorum Act. 6. Tertium de Circumcisione gentibus non imponenda. Act. 15. Quartum de Legalium ad tempus permissione: quamuis Tertium ob rerum dignitatem, quæ in eo tractatæ sunt, iure censeatur Primum.

Sequeretur Quintum Apostolorum Concilium habitũ sub Apostolorum dispersionem in Gentes, in quo Symbolum conditum, & Liturgia siue Missa disposita, Canones, siue Constitutiones Apostolorum, de quibus & octo libris Constitutionum, & præcipuè libri octaui, cap. 12. Latini autem exemplaris, cap. 16.

At quoniam de numero Canonum Apostolicorum ambigitur, ipsæque Clementis constitutiones habentur, quales diximus in Verbo *Clemens Romanus huius nominis primus Pontifex*, ideò tantum quinquaginta Canones subijci possent, quos Dionysius exiguus Cassiodori tempore è Græco Latinos fecit, ac collegit.

Reliqui, quos vel Synodi legitimæ, vel vsus Ecclesiæ approbarunt substerni possent

Digitized by Google

aut minoribus characteribus distincti, aut adiecta notatione, qua liqueret vnde approbati fuissent.

Si quis verò esset anceps, aut suppositritius haberetur (ac tanto magis, si dolo malo fuisset insertus, vti de quibusdam constat) id non tam obelo notaretur, quàm censura minutioribus typis adiecta exploderetur.

Libri octo Constitutionum Apostolicarum, quæúe ad eas scripsit Turrianus noster, fortasse non essent inserendi, sed breuibus scholijs amandandus Lector ad eorum lectionem præmoniti, quale sit sapientum de ijs iudicium, atque cautio. Quod quidem & nos attigimus in eodem verbo, *Clemens Romanus Pont.*

Idem de Concilijs non approbatis, aut partim approbatis, partim non approbatis, suo quidem loco, at summatim, interserendis dici velim, quale Charthaginense de rebaptizandis ijs, qui baptizati fuissent ab hæreticis, vt ex eorum damnatione constans Catholicæ fidei traditio constaret.

Huc pertinent Epist. eidem ascriptæ, quarum summa, ex ijs, quæ magis probantur, adijci posset.

Epistolas Pontificum, præsertim longiores, quæúe Lectorem aut fatigant, aut auertunt ab ipsa Conciliorum lectione, facta paucis verbis earum mentione ad marginem, siue in subiecto scholio, referrem in Tomos Epistolarum Decretalium, quemadmodum & pleraſque alias ex Annalibus Card. Baronij, quæ antea ignorabantur.

Decreta ipsorum Pontificum quæ ad Concilia spectarent, quæúe iam ab Ecclesia recepta fuêre suo ordine inter ipsa Concilia essent ponenda.

Quæ Alphonsus Pisanus de Canonibus, & Diatyposibus Concilij Nicæni scripsit, his admissis, quæ firmiorem habent auctoritatem, reliquam illam ipsius tractationem omitterem, ad cuius tamen coniecturas Lectorem breui admonitione, tamquam scholio remitterem.

Quæ Peltanus vbere eruditione contexuit, fortasse breuiorem in narrationem redigi possent, Actis ipsius Ephesini Concilij ordine positis, qualia in melioribus antiquis exemplaribus habentur.

Seriem temporum ex ipsis potissimum, Card. Baronij Annalibus peterem, nõ omittens si quo in loco Card. Bellarminus aliud ea de re coniecisset, aut probasset. At cum de Annalibus Card. Baronij loquor, intelligo seriem illam temporum, quam postremo recognouit in Appendice ad 10. Tomum. Sed & Chronica trium Auctorum, Eusebij Pamphili Cæsariensis Episcopi, D. Hieronymi, & Prosperi Aquitanici Episcopi Regiensis à Reuerendiss. Arnaldo Pontaco Episcopo Vasatensi cum quatuordecim m.s. codicibus
Anno 1602. Italicis, Gallicis, & Hispanicis bis mille amplius locis emendata, & notis illustrata, quæ, dum hunc Apparatum prælo subiecissemus, subijciebantur ex ipsa prælis, Burdigalæ apud Simonem Millangium typographum Regium, valde huic de Concilijs antiquis disponendis commodabunt.

Arelatense enim Concilium Tom. 6. anni 453. ab illis verbis. *Sed dubitatio haud leuis insurgit*, retractat & ingenuè agnoscit erratum Baronius Card. vt dum in Codice legeretur celebratum Concilium Arelatense sub Consulatu Opilionis, qui gesit Consulatum cum Iustino Imp. iterum Consule an. Redemptoris 524. nec additus inueniretur collega, quod sæpè factum inuenitur in monumentis Occidentalibus, prætermisso Orientali Consule poni tantum Occidentalem, male cautus, sibique nimis sapiens visus collector, addendũ putauit Vincomalum collegam, qui hoc anno vna cum Opilione Consul creatus est; sicque & additione septuaginta & vnius annorum errorem induxit, simulque rerum gestarum confusionem, atque inextricabiles perplexitates inuexit. Qui primus his tenebris facem admouit fuit Iacobus Sirmondus noster, qui non ad Opilionis Consulatum anni huius, sed ad eum, qui alterius Opilionis nomine reperitur notatus in Fastis anno Redemptoris 524. præsens Concilium esse referendum ostendit ex præsentia Cæsarij Arelatensis Episcopi, qui hoc tempore nondum natus, tunc reperitur reuera sedisse Arelatensis Sedis Episcopus, successor Leontij, qui post Aeonium sedit Rauennio substitutum. Firmantur hæc magis, dũ omnes fermè Episcopi, qui huic Arelatensi Concilio interfuisse leguntur, ijdem Concilio Arausicano secundo subscripti reperiuntur, de cuius certo tempore proximè suo loco dicendum erat, & corrigendi errores pariter in eum illapsi. Hanc ergo Synodum Arelatensem suo loco restituit, sub Consulatu alterius Opilionis, an. 524. & simul cum eis iunxit, quæ hic de Cæsario narrauerat.

Sic item Synodum Arausicanam, quam vt Arelatensem Tom. 6. ad annum 463. retulerat retulit denique ad proprium annum 554. falsus à collectoribus, & alijs, qui Acta

Conci-

Conciliorum Arausicani, Epaunensis, Carpentoractensis ad tempora Leonis Romani Pont. sicut & Panuinius, & alij, qui ante annos fermè centum, nempè an. 443. Christi eadem Concilia posuere.

Singulo autem Concilio, si quid ab hæreticis vel schismaticis fuisset obiectum, id minutis tantum characteribus quàm breuissimè refutarem, aut vbi refutatũ est, indicarem.

Concilia reliqua, quæ postea eruta sunt ex Archiuis, vel aliundè vbi latebant, suis locis interponerem, quin etiam quæ in Indijs Prouincialia celebrari cœpta sunt, quemadmodum an. 1599. Diamperianum est habitum in Asia, de quo vide in verbo, Diamperianum Concilium.

Opuscula nonnulla Pontificum Maximorum, quæ alibi locum non habuissent, si ad Dogmatum comprobationem; vel ad morum Reformationem spectarent, suis locis interfererem: quoniam valent ad indicandam veritatem, & S. Sedis Apostolicæ ingenuitatem, vt diximus.

OEcumenicis Concilijs, certam diuersis typis, sed breuem, quoad expediret præfationem præponere esset operæpretium. Qua nempè rerum eius seculi status, occasio, & causæ celebrati cuiusque Concilij in oculos incurrerent.

Græcum contextũ è conspectu Latini interponere suam haberet dignitatem, præsertim è veris, nec falsatis codicibus. Quod nisi modo præstari, certè futuræ alteri editioni addi posset, vbi meliora exemplaria collata fuissent simul. Nam & in hoc incumbimus.

Locorum, siue ciuitatum nomina, situs, siue positio, Prouincia quoque in qua singula Concilia fuissent celebrata minutis characteribus vnicuique Concilio præponerentur.

Orationes habitæ in Synodis non video cur essent ponendæ, quemadmodum neque in Tridentina Synodo est factum. Sed hæc, & reliqua Acta vel ad Tomum alium, reijcerentur, quæ maiore ocio colligi, & fortasse cudi possent, vel sat esset, vt in Romano Archiuo Pontificio asseruarentur.

Interea si quis fuisset, cui Canones aliquos olim colligenti non esset præstanda omnis fides, paucis id exponi posset, quemadmodum de Isidori collectione Canonum, à quibus propterea Nicolaus Papa visus est consultò abstinuisse. De quo Isidoro; Vide in verbo, Isidorus.

Cæterùm vt è Bellarmino Card. atque alijs ad marginem adijciendũ esset, quonam in loco refutent hæreticorũ obiectiones, ita Tom. Baronij plura Concilia, quæ ipse aliundè est assecutus, adtexi alijs possent, quæ nunquam fuerunt excusa nisi in suis Annalibus. Extant verò Fragmenta Conciliorum in versionibus Francisci Turriani, qui huic negocio commendare possunt. Quinetiam in Vitis Paschalis, Benedicti, Nicolai, Hadriani II. præter alios, non pauca eorundem Decreta innuuntur, quæ cum non extent in Tomis Conciliorum iam editorum, huc spectare possunt. Vide Luitprandi Ticinensis de Vitis Pontificum, qui Francofurti hoc anno prodijt, Præfationem.

CONCORDATA nationis Germanicæ cum sancta Sede Apostolica pro ipsius (vt habet inscriptio) Ecclesiæ vnione ac pace, & tranquillitate inter eandem, & nationem prædictam perpetuò confouendis inita, concluſa & accepta. Coloniæ apud Gymnicum 1589. Accessit declaratio Gregorij XIII. Pont. Max. Coloniæ 1590.

CONCORDANTIA discordantium temporum, & Chronicon ab Orbe condito vsque ad nostra hæc tempora. Vide in verbo, Arnoldus Vion.

CONCORDIAE librum, quem ita prænotarunt Lutherani expendit, & solidis argumentis explosit Robertus Card. Bellarminus, in Iudicio, quod de illa tulit, atque in Apologia, quæ eidem iudicio est adiuncta. Extat vtrumque in postrema Operum eiusdem Bellarmini editione, quæ Venetijs prodijt an. 1599. & an. 1602. apud Ioan. Baptistam Ciottum, & Societatem Minimam ad finem 4. Tomi.

CONFESSIO Ambrosiana, hoc est, ex omnibus D. Ambrosij Operibus collecta, qua fidei Catholicæ, quæ illo æuo credebatur, norma ob oculos ponitur. Vide in verbo, Ioan. Nopelius, & in verbo, Ambrosius.

CONFESSIO Augustiniana ex D. Augustini libris accuratè collecta, perque Theologicam Methodum à Hieronymo Torrensi Theologo Societatis Iesu, in capita singularum materiarum dispositа. Vide in verbo, Augustinus, ad finem Tractationis Operum illius in hoc Apparatu, at præcipuè in verbo, Hieronymus Torrensis.

CONFESSIO Gregoriana à scriptis D. Gregorij Magni eodem, quo reliquæ superiores, modo digesta, qua hæreses huius temporis vniuersæ iugulantur. Vide in verbo, Gregorius Magnus.

CONFESSIO Hieronymiana ex D. Hieronymi omnibus Operibus à Cornelio

Schultingo

Digitized by Google

Schultingo collecta. Vide in verbo, Cornelius Schultingus.

CONFLVENTANVM Concilium, siue potius *Conuentus* in Castro Confluento anno Dom. 860. in Secretario Basilicæ S. Castoris est habitus. Interfuere Episcopi, Abbates, proceres laici. Sancita concordia est inter quinque Reges Francorum, Carolum, & Ludouicum fratres, & horum nepotes Lotharium, Ludouicum, & Carolum; Concordiæ capita spectarunt quoque ad immunitatem Ecclesiarum. Extant in 10. Tomo Annalium Baronij Cardinalis.

CONGELLVS Scotus Abbas Benchorensis & adeo auctor ipsius congregationis, qui prope an. Dom. 560. floruit, reliquit Methodum vitæ Regularis, & plures Epistolas, quas Patribus cœnobiorum scripserat.

CONONIS, Eugenij, & Themistij contra Ioannem Grammaticum extat argumentum libri de Resurrectione, in Græca Photij Bibliotheca. At sciendum eos quoque in errores impegisse, quippe qui Synodum Chalcedonensem haud admiserunt.

CONRADI Censij Tractatus Religiosorum fratrum Eremitanorum S. Augustini extat manuscriptus in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

CONRADVS Abbas Benedictinus prosecutus est Francorum historiam vsque ad nongentesimum vigesimum secundum an. Dom. quo tempore creditur vixisse: cuius fragmentum prodijt Francofurti ad Mœnum vna cum duodecim scriptoribus eius temporis æqualibus De rebus Gallicis.

CONRADVS Abbas Mildeuiensis, Ord. D. Augustini, reliquit m.s. tres Tomos sermonum. Quadragesimalium vnum: Dominicalium alterum: Sanctorum tertium. Extabant apud Eremitanos, Patauij, quemadmodum ipsi vidimus.

CONRADVS Alpendorp, Germanus, Carmelita & Episcopus Arotensis, scripsit historiam Cyrilli Doctoris. Claruit an. Dom 1390.

CONRADVS ex Altreia Oppido Palatinatus Moguntinæ diœcesεos trium itinere leucarum distante ab Vrbe V. Vormacia, Germanus, cecinit carmine, quod composuit Opus, De purissima Dei Genitrice Maria, & de Redemprione humani generis. Scripsit quoque librum figurarum. Alterum Epistolarum. Varia Carmina. Viuebat an. 1370. Trit.

CONRADVS Astensis, siue *Hastensis*, Ord. Prædicatorum Generalis Magister 36. varij argumenti scripta reliquit, quæ in Hastensi eiusdem Ordinis cœnobio asseruari scribit Antonius Senensis Lusitanus. Sed qualia sint, aut quid contineant, reticuit. Viuebat Conradus ipse an. 1464.

CONRADVS alter Ord. Præd. cuius idem Antonius Senensis meminit, nec Patriam tamen, nec cognomen adscribens, quem quidē ait vixisse an. 1295. Summam tripartitam secundum Alphabeti seriem conscripsit.

CONRADVS Bauariæ Dux Card. Sabinus Chronicon scripsit Moguntinorū. Eisingr.

CONRADVS Baro de Zimbern Germanus, & monachus D. Benedicti plura in laudē Beatissimæ Virginis carmine cecinit: quo item Augiæ statum, heroico nimirum versu deplorauit. Viuebat propè an. 1427.

CONRADVS Brunus Germanus I. C. & vir doctissimus, vereque Catholicus eruditos libros reliquit, qui & in lucem magno Catholicorum bono prodierunt.

De Legationibus libros quinque. De Cæremonijs libros totidem.

De Imaginibus librum Moguntiæ editum apud Franciscum Behem, an. 1548.

De Hæreticis libros sex, qui vnà cum sex libris Optati Afri aduersus Donatistas excusi sunt ibidem apud eundem, an. 1549.

De Seditiosis libros sex ibidem an. 1550. vna cum Ioannis Cochlæi Appendice triplici.

De seditiosis. De calumnijs tres lib. De vniuersali Concilio libros nouem, ibid. euulgatos. Oppugnationem Præfationis falsæ historiæ Centuriarum Magdeburgensium. Sed & Dilingæ nō procul Augusta Vindelicorum, Conradi aliqua istiusmodi scripta recusa fuerunt.

CONRADVS monachus D. Nicolai Bruuilerensis congregationis Cluniacensis, scripsit vitam S. Volphelmi Abbatis. Extat in Tom. 2. Laurentij Surij ad diem Aprilis 22. Sermones quoque de Sanctis. Viuebat an. 1098.

CONRADVS Schendim de Fide, & vita Christiana, & contra Lutheri Apostathæ nuptias. Vixit an. 1530. Eisingrenius.

CONRADI Clingij Germani, Opera omnia prohibita sunt in Romano Indice donec expurgentur.

CONRADVS Coellin, siue Choellin, siue potius Koellin. Vide infra in verbo, Conradus Koellin.

CONRA-

Digitized by Google

CONRADVS Dalmatiæ Dux, Comes in Dachauu scripsit De laudibus S. Crucis, cum eius partem à Patriarcha Hierosolymitano impetrasset. Viuebat an. 1156. Eisingr.

CONRADVS Distelius, viginti orationes De cleri, & aliorum Christianorum honesta disciplina, Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1575.

CONRADVS Episcopus Chronicon reliquit, quod excudit an. 1537. Heruagius Basileæ, quod forsan est id ipsum rerum Moguntinarum, quod paulò antea diximus fuisse scriptum à Conrado Duce Bauariæ Card.

CONRADVS, quem puto esse eum, qui ab Eisingrenio dicitur Hailpronensis monachus cœnobij Fontis salutis in Sueuia, quique floruit circa an. Dom. 1390. scripsit in lib. 4. Magistri Sententiarum. Sermones de Tempore, lib. 2. Sermones de Sanctis, lib. 1. Homilias 33. super onus Babylonis Isaiæ. De dotibus animæ, lib. 1. Fuit Cisterciensis ordinis, vt conijcio.

CONRADVS Halberstatensis, siue (vt Sixtus Senensis scribit,) *Halberstadius*, quem Antonius Senensis nominat (errore forsan typographorum) *Hartadensem*, Germanus, Ord. Prædicatorum, publicus Theologiæ professor, & in Diuinis scripturis vsque adeò detritus, vt vniuersum vetus, ac nouum Testamentum memoria teneret, composuit ad imitationem Hugonis tituli S. Sabinæ Cardinalis simili labore concordantias Bibliorum: in quibus & dictiones declinabiles, quod prius fecerat Hugo, atque omnes indeclinabiles orationis partes iuxta Alphabeti seriem adiecit, signatis non solum libris, ac librorum capitibus, sed capitulorum quoque lineis, in quibus quæcunque quæsita vox facilè inueniri posset. Dedimus (subdit Sixtus) olim in hoc opus, rogantibus amicis, breuem commentariolum, inscriptum: *De vsu & vtilitate Concordantiarum Bibliæ*, demonstrantes in ipso, quo ingenio prudens declamator valeat ex hoc vnico opere, etiam absque vllis sacrorum expositorum commentarijs, cuiuslibet ferè loci sibi de scripturis propositi, phrases, sensus, & intelligentias multiplices non minus facilè, quàm copiosè aperire, ac explicare; item qua via inuenire queat in multis declamationum argumentis, rerum enarrandarum diuisiones, definitiones, causas, partes, effectus, locos similes, dissimiliumque locorũ, & in specie pugnantiam conciliationes, ac totius denique concionis locupletissimã supellectilem comparare. Scripsit idem hic in Iob Scholasticam Postillam, quæ incipit, *Vsq; in tempus sustinui.* & Glossas in Iosue ad Carolum Imperatorem Opuscula item.

De Regno Romanorum.	De Triuio.
De vera Beatitudine.	De Paupertate.
De visione Beatifica.	De muliere bona.
De consolatione mæstorum.	De muliere malá.
Quadriparritum Morale.	De Viduitate.
De senectute.	Præterea Summam studentium in tres libros diuisam.
De bono mortis.	
De Virginitate.	Et Sermones de tempore, ac de Sanctis.

Claruit Adolpho Imp. an. 1290. vt habet Sixtus Senensis, & PP. mon. Ord.

CONRADVS Mononachus Hirsaugiensis cœnobijs in finibus Sueuorum, Ord. S. Benedicti, Spirensis Diœcesεos in Germania sub nomine Peregrini pleraque scripsit. Vide, inquit Tritemius. Opus Dialogorum insigne sub nomine Peregrini presbyteri, & Theodoræ sacratæ Virginis, quod prænotauit:

Speculum virginum, lib. 8.	*Collatura tecum.*
In Euangelia per annum, lib. 1.	*Quia in litera veteri est.*
De vita spiritus & fructu mortis, lib. 1.	*Cum omnis diuina pagina.*
Matricularium, lib. 1.	*Cum manifestum sit.*
De laudibus S. Benedicti metricè, lib. 1.	*Luce velut Solem.*
Didascalon, lib. 1.	*Quia te video diu.*
De musica, & tonis, lib. 1.	*Musica est secundum cuiusdam, &c.*

Fuit autem alter Ordinis Prædicatorum, qui Sermones ad populum scripsit sub nomine Peregrini, & alter Germanus eiusdem Ord. qui fusius de vita, obitu, miraculis S. Dominici egit, quique claruit an. 1290. PP. Mon. Ord. & Leander lib. 4.

CONRADVS Henfel, patria Hassus (& Hassia est Germaniæ Prouincia) natus in oppido Cassel, Rector Ecclesiæ Francfordiensis, scripsit

In lib. 4. Magistri Sententiarum.	De Fide, Spe, & Charitate, lib. 1.
In Epistolas Canonicas, lib. 7.	De quatuor virtutibus, Cardinalibus, lib. 1.
In Cantica Canticorum, lib. 1.	De Sabbatho, lib. 1. (lib. 1.
De pœnitentia, ieiunio, & oratione, lib. 1.	In Euangelia, & Epistolas per anni circulum,

Sermo-

Digitized by Google

Sermones multos, & varios, lib. 2.
De præceptis Ecclesiæ, ac veritate Euangelica, lib. 1.
De interdicto, lib. 1.
De libertate Ecclesiastica, lib. 1.
Contra hæreticos, & maleficos, lib. 1.
Contra Husitas Boëmos, lib. 1.
Ad Archiepiscopum Colonienſem in Officium Missæ, lib. 1.
Ad eundem in Psalterium secundum quadruplicem expositionem, lib. 1.
Ex partibus S. Thomæ conflauit, lib. 1.
In Apocalypsim Ioannis lecturam incæpit.

Scripsit etiam in libros Oeconomicorũ Aristotelis, & Quæstiones in Ethica lectu dignas. Claruit an. Dom. 1495. Trit. de scriptoribus Germaniæ.

CONRADI Klingij Germani opera omnia prohibita sunt, donec expurgentur. Rom. Index. Clem. VIII. Pont. Max. vti diximus supra in verbo, Conradus Clingius.

CONRADVS Koellinus Vlmensis, Germanus, Ord. Prædicatorum, Coloniæ inter suos Theologiæ, vt vocant, Regens, scripsit contra Lutherum, idque prænotauit. Euersio Lutherani Epithalamij, an. 1527. Coloniæ aduersusque alia eiusdem, quæ vel gentilibus essent abominabilia Paradoxa, opus in quatuor libros diuisum, impressum Tubingæ an. 1538. Eiusdem autem Quodlibeta 27. per modum Dialogi edita sunt Coloniæ an. Domini 1523. apud Petrum Quentelium. Præterea expositio accurata ipsius prodijt in primam secundæ Angelici Doctoris S. Thomæ Aquinatis. Venetijs 1589. quæ certè perdigna est lectu, sed & in primam & tertiam partem Summæ S. Thomæ scripsisse dicitur. Obijt an. Dom. 1536.

CONRADVS Scontorius, vulgo de *Leonberg*, Teutonicus, monachus cœnobij Mulbronnensis, Ord. Cistercienſis trium (vt ferunt) primariorum idiomatũ peritus, scripsit metro, & soluta oratione, è quibus extat volumen Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Carmina. Orationes variæ. Obijt propè Basileam ad Arctam Vallem.

CONRADVS à Lichtenauu Vrspergensis, & Præmonstratensis instituti in Sueuia Abbas, natione Germanus, tempora notauit, quæ ab an. 200. post diluuium, continua serie decurrerunt vsque ad Friderici II. Imp. annum vigesimum, qui est à nato Christo 1230. quo quidem tempore viuebat. Eisingr.

CONRADVS de Monte Puellarum, Germanus, Ratisponensis Ecclesiæ Canonicus, scripsit ad Lupoldum Episcopum Bambergensem grande Opus inscriptum;

OEconomicum, libris tribus. Incipit: *Omnes morales*. Monasticum ad Ducem Austriæ, lib. 1. Politicorum librum. Quæstiones varias.

CONRADVS à Mure, primus cantor Ecclesiæ Tigurinæ, & Canonicus, qui viuebat an. Dom. 1273. scripsit libellum de Sacramentis; passionem Sanctorum martyrum, Felicis, Regulæ, & Exuperantij. Cathedrale Romanum. Laudes B. Virginis. Catalogum Romanorum Pontificum, & Impp.

CONRADVS OEsterreicher, Ord. Minorum, De Passione Domini, ac Redemptoris nostri Christi, sub forma iudicarij processus Ingolstadij apud VVolfgangum Ederum, an. Dom. 1581.

CONRADVS Secundus è Reysenberg ex Guiderouia Hildesemensis Episcopus *Instaurator patriæ* vocatus; quòd sacras, priuatasque ædes, aut vetustate, aut bello collapsas instaurasset, sermones ad populum habitos reliquit. Vixit propè an. 1221. Eisingr.

CONRADVS de Rondenberg, Abbas monasterij S. Ioannis Baptistæ Rinaugiensis, Moguntinæ diœceseos, Ord. D. Benedicti, scripsit De Beatiss. Virgine Maria, volumen, sumpta de singulis membris eius (sub typo borri) materia laudis;

De vinea Domini Sabaoth, lib. 1. *Fundamenta eius in montibus.*
Exercitium nouitiorum, lib. 1. *Videte vocationem vestram.*
De præparatione ante Missam, lib. 1. *Dominus noster Iesus Christus.*
De ruina ordinis, orationem, lib. 1. *Cecidit corona capitis.*
De causis ruinæ, orationem, lib. 1. *Capite nobis vulpeculas.*
De cura pastorali, orationem, lib. 1. *Beatus seruus, quem inuenerit.*

Et varias collationes in capitulis habitas.

CONRADVS è Saxonia, Ordinis Minorum edidit in Magistrum Sententiarum, lib. 4. De Salutatione Angelica, librum. In Orationem Dominicam, lib. 1. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones diebus Quadragesimæ, lib. 1. Cuius initium est. *Emitte manum tuam.* Sermones de Sanctis, lib. 1. *Extendunt palmas.* Item in multos Bibliorum libros edidit Commentarios Tritemius de scriptoribus Germanicis.

CONRADVS Germanus, prior cœnobij Schyrensis in Bauaria congregationis Cluniacensis, scripsit inter alia, Schyrensem historiam, rescognitas omnium Abbatum.

Floruit

Floruit an. Dom. 1220. & quod excurrit. Arnoldus Vuion, & Eiſingr.

CONRADVS III. nobilis à Saltauu Luneburgenſis, Epiſcopus Verdenſis, ſcripſit De ſancta Trinitate. Claruit an. 1395. Elſingr.

CONRADVS Ruffus Eſterlogenſis, Ord. Præd. redegit in Compendium D. Thomæ expoſitionem in Euangelia, ſcripſitque Homilias in illud: *Stabat iuxta Crucem.* & in illud: *Extollens vocem quædam mulier de turba.* Vixit an. 1519.

CONRADVS Summerhaut Caluienſis Sueuus, Tubingenſis Academiæ primarius fundator, & Theologus, multa ſcripſit ſuo tempore doctis non ingrata. obijt anno 1501. in Scutterano cœnobio. Scripta eius typis excuſa præter illa, quę ſunt De Phyſicis, hæc ſunt: De contractibus magnum volumen. In ſententias Petri Lombardi Concluſiones. Oratio ad Patres in capitulo Hirſaugienſi, Ordinis S. Benedicti, De duodecim abuſibus Monaſticis: excuſa Tubingæ 1498. Tractatus bipartitus: *Quòd Deus homo fieri voluerit; Quodq; Meſſias in Lege, & Prophetis promiſſus, non ſolum homo, ſed etiam Deus eſſe debuerit, & debeat,* plus quinquaginta duobus teſtimonijs Veteris Teſtamenti, & infidelium Hebræorum, ſimulque Gentilium probatur, adiectis paſsim congruis rationibus pleriſque. Excuſus eſt Tubingæ, an. Dom. 1494.

CONRADVS Tregarius Heluetius Auguſtiniani Ord. in ſuperiore Germania Prouincialis, Paradoxa centum edidit, De Eccleſiæ ac Conciliorum auctoritate. Cum autem apud Bernates Heluetios an. 1527. decreta fuiſſet diſputatio Catholicorum cum Zuinglianis, nullus Catholicus Doctor (quod in ſuo commentario notat Laurentius Surius) præter hunc vnum Conradum, qui optimè ſe geſsit, id præſtitit.

CONRADVS S. Vdalrici, vniuerſalem hiſtoriam vſque ad an. 1334. perduxit.

CONRADVS Vetter Germanus, De falſis Lutheri moribus, & dogmatibus Germanicè.

CONRADVS è Zabernia Germanus, ſcripſit De Monochordo, lib. 1. *Cum vt quidam ſapiens.* De modo benè cantandi, lib. 1. *Quanquam pleriq;.* Sermones, lib. 1.

CONRADVS Vuimpina à Fagis, ſiue, *De fago,* ſcripſit De nobilitate Chriſti, libros tres. De laudibus Chriſti Panegyricos quinque. De nobilitate corporũ cœleſtium libros ſex. De ſignis, & inſomnijs, eorumque interpretationibus, libros tres. De ſex Sophorum erramentis, eorumque confutationibus videlicet Ariſtotelis, Auerrois, Auicennæ, Algazelis, Alchindi, & Rabbi Moyſis, libros tres. De hypocryſi, ſuperſtitione, ac diuinatione libros tres. De ortu, progreſſu, & fructu ſacræ Theologiæ, lib. 1. Explanationem initij Euangelij ſecundum Ioannem, & Symboli Athanaſij apud Ioan. Soterem an. 1531. Addidit Eiſingr. ab eodem Conrado fuiſſe ſcriptum de trinubio S. Annæ, contra Fabrum Stapulenſem. Vixit an. 1528.

CONSILIVM Cardinalium de Reformatione curiæ Romæ, an. 1530. Editum fuit inter ſuperiores editiones Tomorum Conciliorum.

CONSTANTIENSE Concilium magnum à Gebehardo Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopo an. 1094. ſeptimo autem Pontificatus Vrbani II. in Hebdomada maiore ante Paſcha cum Abbatibus, & Clericis innumerabilibus, cumque Ducibus, & Principibus Germaniæ canonicè celebratum eſt, in quo Concilio pleraque correcta ſunt, Incontinentia item presbyterorum, & violentia Simoniacorum, atque item de alijs rebus ibidem actum eſt. Vide Baronij Card. Annalium Tomum vndecimum ſub eundem annum.

CONSTANTIENSE Concilium, in quo Epiſcopi trecenti cum ſeptingentis alijs Patribus an. 1414. Ioan. XXIII. Pont. & an. 1418. finitum Martino V. Pont. & Sigiſmundo Imp. Palmerius, & Platina. Primæ verò huius Synodi ſeſsiones reprobatæ ſunt, quibus docere voluerant Concilium eſſe ſupra Papam, Reprobarunt autem eas Concilia Florentinum, ac Lateranenſe. Quæ verò ad Poſtremas ſpectant Seſsiones, & ad ea omnia, quæ Martinus V. Pont. probauit, recipiuntur à Catholicis.

CONSTANTINVS Fontius in ſummo Templo Hiſpalenſi Canonicus, concionator, ſcripſit Paruam doctrinæ Chriſtianæ Summam. Magnum Catechiſmum. Conciones ſex in totidem verſus Pſalm. 1. Dauidis. Hominis peccatoris confeſsionem. Commentaria in Salomonis Prouerbia, Eccleſiaſten, Cantica Canticorum. Item in librum Iob.

CONSTANTINVS Harmenopulus Sebaſtus Nomophyl. & Iud. Theſſalon. De opinionibus hæreticorum, qui ſingulis temporibus extiterunt. Extat in Tom. 4. Bibl. SS. PP. Plura verò ſunt addenda ex num. 369. Bibliothecæ Palatinalis Electoris cuius Catalogum ad calcem huius Apparatus adiecimus. Vide etiam in verbo Harmenopulus, & in verbo, Ius Canonicum.

Digitized by Google

CONSTANTINOPOLITANA Synodus quæ fuit secunda, è quatuor primis generalibus, prima verò, quæ habita fuit Constantinopoli OEcumenica, celebrata est aduersus Macedonium negantem Spiritus sancti Diuinitatem, Damaso Pont. ac Teodosio seniore Imp. Conuenerunt è Prouincijs Orientis 150. è quibus Patriarchæ fuerunt Nectarius Constantinopolitanus, Timothæus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Hierosolymitanus. Incidit autem, Prospero teste in Chronico, in Consulatum Gratiani, & Theodosij Augg. hoc est in an. Dom. 383. Nemo Occidentalium Episcoporum interfuit, quoniam Damasus Papa Romæ coëgerat Synodum Occidentalium, atque ad eum locum inuitauerat Episcopos, qui Constantinopoli conuenerant, vt eo modo Romæ celebraretur Concilium plenissimum; sed quoniam Orientales iustis de causis Romam venire nõ potuerunt, Damasus excusationem admisit, atque animis, ac sententijs duæ illæ Synodi coniunctæ sunt, non minus quàm vna, & eadem fuit. Atqui in eadem Synodo Constantinopolitana quædam præcipuè acciderunt, quæ digna sunt scitu. Meletius enim Antiochenus Episcopus Theodosio per quietem ostensis, ipsi imponere diadema, vt per quos Regias conferri dignitates D. Prouidentia velit, intelligi possit. Nam & ab eodem Theodosio cognitus est Meletius nullo indicante, vultu ipsius considerato, quem cernere sibi visus fuerat. In ea item Synodo hæreses omnes reprobatæ sunt, ac præsertim Macedonij Constantinopolitani Episcopi (de quo diximus) perperam sentientis de Spiritu sancto, quem in rerum aliarũ ordinem redigebat. Acta, Decretaque omnia à Damaso Pont. probata. Nouumque fidei Symbolum, in quo de Spiritu sancto ex Patre, Filioque eum procedere, affirmatum est. Ita Synodus Foroiulienſis ait ante annos octingentos habita. Id verò Symbolũ Nicæno vt substitueretur sacris celebrandis auctor fuit Damasus, qui anno sequenti diem obijt. Vide Theodoretum, lib. 5. hist. cap. 9. & 10. Bell. Card. Tom. 1. controuers. 4. lib. 1. de Concilijs, cap. 5. & eodem in Tomo, controu. 2. lib. 2. de Christo, cap. 21. & Baronij Card. Annales sub eundem annum, & Ioan. Marianam nostrum, de rebus Hispaniæ lib. 4.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus viginti duorum Episcoporum, an. Dom. 400. Anastasij autem Papæ III. Ioan. Chrysostomus præfuit. Actum est de necessitatibus Ecclesiasticis. Antonius item Episcopus de quibusdam est accusatus, sed quæ accusator Eusebius non probauit.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus an. 439. Octauo autem Sixti Papæ, celebrata est, Proclo Constantinopolitano Episcopo, cum illic Dioscorus Alexandrinæ Ecclesiæ Diaconus ageret Apocrisarium, qui instabat esse Episcopi Alexandrini præsidere omnibus Ecclesijs Orientis, vtpote qui primus esse sciretur in Ecclesia Catholica post Pont. Romanum Antistes. Decretum est, seruanda esse, quæ in Concilijs Nicæno, & Constantinopolitano de distinctione Diœcesum statuta fuissent. Alexandriæ verò Episcopus ea, quæ ad AEgyptum pertinent, tantummodo regeret, & vnaquæque Diœcesis res proprias, & quæ ad eam spectant. Theodoretus epist. 86.

CONSTANTINOPOLITANVM Concilium procurante Theodosio Imp. an. Dom. 449. indicente autem Leone Papa, qui iam decimum Pontificatus annum agebat, est habitum; Affuere triginta Episcopi, Theodosius autem Cæsareæ Cappadociæ Episcopus præfuit, in causa Eutychetis.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus an. Dom. 450. Leonis Papæ XI. à Legatis Apostolicæ Sedis congregata, ad restituendos communioni Ecclesiæ Catholicæ lapsos Episcopos. Fragmentum horum Actorum inseruit Baron. Card. 6. Tom. suorum Annal. excerptum è rebus gestis S. Abundij Comensis Episcopi, qui fuit vnus è quatuor Legatis à Leone Pont. Max. missis.

CONSTANTINOPOLITANVM Concilium an. Dom. 459. Leonis autem Papæ XX. cuius acta Synodalia perierunt, nisi quòd fuisse vel sancitum aduersus Simoniacos, vel de firmando Decreto fidei Concilij Chalcedonensis, deque abolenda hæresi Eutychiana refert Baronius Card. Tom. 6. Annal. sub eundem annum.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus contra Petrum Cnaphæum. Vide Romanum Concilium sub Felice Papa, an. Dom. 483.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus quadraginta Episcoporum an. 578. Hormisdæ autem Papæ quinto in qua examinatus est libellus à monachis Orthodoxis oblatus, quinque petitiones continens, & ob eadem, Decreta totidem edita. De restituendis nominibus Orthodoxorum in Diptychis, deque alijs, de quibus vide Baron. Card. Tom. 7. sub an. 518. Hormisdæ autem quintum. Sed tamen eadem Synodus ab Hormisda Pont. Max. reprobata est, præter illa, quæ pro firmitate Concilij Chalcedonensis, & contra

Seuerum,

Digitized by Google

Seuerum,& alios Eutychianos hæreticos decreta fuêre, quæ quidem ab eodẽ Pont. Max. rata ſunt habita, & approbata.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus ab Epiphanio Epiſcopo coactæ an. Dom. 520. in qua decreta eſt Legatio ad Hormiſdam Papam.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus,cui præfuit Mennas,celebrata eſt an.Dom. 536. contra Seuerum, Anthimum, & alios hæreticos.

CONSTANTINOPOLITANA ſecunda Synodus,quæ verè quinta Synõdus fuit(nam quæ ſub Agapeto, & Menna celebrata eſt, quæque in 2. Tomo Conciliorum ſub nomine quintæ Synodi quatuor actionibus continebatur, particularis fuit,& quintam Synodum anteceſsit) celebrata eſt Vigilio Summo Pontifice, & Iuſtiniano ſeniore Imp. an. 12.poſt Conſulatum Baſilij, qui fuit an. à Dom. Incarnatione 553. Conuenerunt Epiſcopi 165. è quibus erant Patriarchæ Eutychius Conſtantinopolitanus, Apollinaris Alexandrinus, Dominus Antiochenus, Euſtochius Hieroſolymitanus, qui non per ſe, ſed per Legatos interfuit.Summus autem Pontifex nec per ſe,nec per Legatos.Synodum tamen per libellum confirmauit, vt Nicephorus ſcribit, lib.17. cap.27. Cauſa congregandæ Synodi fuit Origenis hæreſis, quæ tunc inualeſcebat, & ſimul Didymus, & Euagrius eius Sectatores: necnon Theodori Mopſueſteni,& Theodoreti Cyrenſis ſcripta,& Epiſtola,quæ dicebatur Ibæ ad Marim Perſam. Vide Ioan. Zonaram in vita Iuſtiniani: Nicephorum, lib.17. cap.27. S. Gregorium, lib.1. Epiſt.24. Euagrium, lib.4. cap.38. Liberatum in Breuiario, cap.23. & 24. licet, quæ liberatus dicit,valde cautè legenda ſint: aut enim non ſunt ipſius, aut ipſe falſa alia relatione deceptus fuit. Certè non congruunt cum aliorum Catholicorum Patrum narrationibus, quemadmodum etiam docet Bell. Card. controuerſ.4. lib. de Concilijs, cap.5, vltra medium.

Quintam autem Synodum probauit S. Gregorius Magnus, lib.1. Epiſt.24. ad Ioan. Conſtantinopolitanum Epiſcopum, in qua inquit: *Epiſtola,quæ Ibæ dicitur,erroris plena reprobatur,in quo Theodorus perſonam mediatoris Dei,& hominum in duabus ſubſiſtentijs ſeparans,ad impietatis perfidiam cecidiſſe conuincitur.* At quintæ Synodi Acta deprauata ſunt ab Origeniſtis, ſiue à Monothelitis. *Pudenda planè in illis* (inquit Baronius Card. Tom.7. ſub an.Dom. 353. Vigilij autem 14.) *intexta habentur, ac prorſus indigna OEcumenica Synodo, cum alioqui neq; OEcumenica tunc Synodi potuerit habuiſſe nomen, vtpote nec in Spiritu ſancto legitimè congregata, cui ſiue per ſe, ſiue per ſuos ipſe Romanus Pontifex noluit intereſſe.*

CONSTANTINOPOLITANA Synodus,quam an.Dom.587. Pelagij autem Papæ Secundi decimo,Ioan. Patriarcha Conſtantinop. celebrauit,ſpecie quidẽ in cauſa Gregorij Epiſcopi Antiocheni, ſed vt ſe *vniuerſalem* appellari tentaret,à Pelagio Pont. Max. irrita eſt reddita.Vide Greg. Magnum,lib.4. Indict.13. Epiſt.16.& lib.7.c.69.Euagr. lib.6.c.7.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus dum an.Dom.599. peragitur inſcia Apoſtolica Sede, Gregorius id ſubodoratus ſcribit ad Epiſcopos Orientis, ne quid noui decerneretur in ea de nomine OEcumenici. Greg. Magnus, lib.7. Epiſt.64. Indict.2.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus à Sergio Conſtantinopolitano Patriarcha an.Dom.639. ad Echteſim fidei, ſiue edictum Heraclij Imp.confirmandum,non eſt legitima, nec Catholica, & proinde inualida. Eius fragmentum recitatur in Concilio Lateranenſi ſub Martino Papa in tertio ſecretario.

CONSTANTINOPOLITANA tertia Synodus celebrata eſt an. 12. Conſtantini IV. teſte Paulo Diacono in vita ipſius,qui quidem erat an. Dom. 681. Et Concilium quidem numerat annos Conſtantini à prima coronatione, Paulus verò Diaconus à morte Conſtantini Patris Conſtantini. Conuenerunt Epiſcopi 289. licet alij dicant 550. Patriarchæ fuerunt duo, Gregorius Conſtantinopolitanus, & Macarius Antiochenus: nam reliqui per legatos egerunt, vti & Agatho Pontifex per Legatos ſuos interfuit,ac præſedit. In ea Synodo damnata fuit hæreſis volentium vnam tantum in Chriſto voluntatem. Vide de hac Synodo Albertum Pighium in Diatriba, qui Synodum 6. & 8. vt modo extant, ſuppoſititias putat. At Franciſcus Turrianus veras,& germanas eſſe aſſerit. Card.autem Bell. agit de ijs, lib.4. de Summo Pont. cap.11.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus ſub Leone Iſauro contra ſacras imagines an. Dom. 730. qui fuit 13. Imperij eius, reprobatum eſt. Neque enim interfuit vllus Patriarcha,excepto pſeudoepiſcopo Conſtantinopolitano. Definitum etiam fuit impiè, abolendas eſſe Chriſti,& Sanctorum imagines. Vide 6. actionem Concilij 7.vbi reprobatum eſt. Vide item Paulum Diaconum lib.21. & 22. rerum Romanarum, & Zonaram in Annalibus. Falsò autem hæc Synodus vocatur Epheſina ab auctore Summæ Conciliorum in principio ſeptimæ Synodi, & à Sixto Senenſi, lib.5. Bibliothecæ Sanctæ, annot. 247. & à

Digitized by Google

multis recentioribus, atque ab eo, qui edidit Concilia, in quadã præmonitione præfixus ſeptimæ Synodo: nam omnes antiqui eam vocant Conſtantinopolitanam, & idipſum patet clariſsimè ex iſto ipſo Concilio, quod inſertum legitur in ſeptima Synodo, Actione 6. Cauſa erroris videtur fuiſſe, quòd iſti profanæ Synodo præſederit Theodoſius Epiſcopus Epheſinus. Vide Bellarminum Card. Tomo. 1. controu. 4. lib. 1. de Concilijs, cap. 6. & de Imaginibus Sanctorum, cap. 14.

CONSTANTINOPOLITANVM Concilium an. 850. ab Ignatio Patriarcha eſt celebratum, in quo depoſitus eſt Gregorius Epiſcopus Syracuſanus, ita tamen vt aſſenſus Leonis Romani Pontificis requireretur: celebrata enim Synodo, & lata in eum ſententia, Legati miſsi ſunt ad Leonem Papam ea de re: Leo autem confirmare diſtulit, donec pars altera audiretur. Vide Nicolai Papæ Epiſt. nonã ad Michaëlem Imp. & Baronium Card. Annal. ad eundem annum.

CONSTANTINOPOLITANVM Conciliabulum aduerſus Ignatium legitimum Patriarcham, qui Mitylenæ erat in exilio, ſed cui conciliabulo non Spiritus ſanctus, ſed Satanas interfuit, de quo vide Nicetam, & Anaſtaſium Bibliothecarium in præfatione hiſtorica ad octauam Synodum, & Nicolai Pont. Max. Epiſtolas primam, quartam, & ſextamdecimam. Annal. Bar. Card. Tomo 10.

CONSTANTINOPOLITANVM Conciliabulum licet numeroſum an. 861. habitum à Photio, in quo conclamata eſt dãnatio viri S. Ignatij legitimi Patriarchæ. Quamobrem Nicolaus Papa conuentũ hunc Satanæ, latrocinalem Synodum appellare conſueuit. Acta eius vide apud Bar. Card. Annal. 10. Tom. ſub eundem annum. In quibus item videbis falſatas à Photio literas Sedis Apoſtolicæ. Porrò hæc pſeudoſynodus duplex dicta reperitur, cuius rei meminit Nicolaus Papa Epiſt. 10. Id quoque prę ſefert titulus duorũ eiuſdem pſeudoſynodi Canonum apud Theodorum Balſamonem his verbis præfixus. Canones editi à S. & magna Conſtantinopolitana Synodo prima & ſecunda, quæ congregata eſt in venerabili templo SS. & benedictorum Apoſtolorum. Hæc ibi, vbi Theodorus explicat cur duplicem Synodum appellauit, & nõ potius more maiorum, duplicem vnius Synodi Actionem, cum eodem in loco eodem anno ab ijſdem Epiſcopis actiones ambæ fuerint.

CONSTANTINOPOLITANVM Conciliabulum præſidente Michaële peſsimo Imp. collegit iterum an. 863. Photius vir nequiſsimus, quo calumniatus eſt Pont. Max. milleque circiter antiſtitum ſubſcriptiones falſas interſeuit, quare ſancti viri eum fugere incepérunt, & quaſi ſqualorem quendam declinare, alterum Dioſcorum, hunc appellantes, & præcurſorẽ Antichriſti, immò ipſum antichriſtum. Vide reliquas ſubdolas artes To. 10. Annal. Baron. Card. Item Photius duarum vnum quemque hominem animarũ conſiſtere prædicabat. Vide Anaſtaſium. Quin & Photius videri volens benignus, epiſtolam ad Bertam eundem cum ipſo funem trahentem, ſcripſit, quæ ex Bibliotheca Sfortiana à Petro Morino in Latinum verſa inſerta eſt in 10. Tom. Annal. Baron. Card. ſum an. 863.

CONSTANTINOPOLITANA quarta, quæ fuit 8. Synodus celebrata eſt Adriano II. Summo Pontifice & Baſilij Auguſti an. 3. qui fuit an. 870. Conuenere Epiſcupi 383. è quibus vnus Patriarcha Photius, ac deinde Ignatius Conſtantinopolitanus, cæteri per legatos. Hæc autem Synodus, extat imperfecta in Tomis Conciliorum, in qua depoſito Photio, iterum reſtitutus eſt Ignatius. Huius autem Synodi meminit Zonaras in vita Baſilij Imp. Eſt autem hoc loco animaduertendum, tres Synodos in cauſa Photij Conſtantinopolitanã celebratas. Vnam tempore Nicolai I. Pont. & Michaëlis Imp. in qua depoſitus fuit Ignatius, & ordinatus (ſi dicendus ſit ordinatus, an potius intruſus) Photius: cuius Synodi meminit Zonaras in vita Michaëlis; nec eſt dubium, hanc fuiſſe profanam Syodum, vt patet ex Epiſtolis Nicolai I. & Adriani II. Alteram de qua diximus, quæ fuit 8. Synodus. Tertiam quam eodem Baſilio imperante celebrauit per legatos ſuos Ioannes VIII. Adriani ſucceſſor, in qua Synodo, defuncto iam Ignatio, irerũ reſtitutus eſt Photius. Ac ſi vera ſunt, quæ Græci dicunt in Concilio Florentino ſeſſ. 6. & quæ ex hac refert Synodo Franciſcus Turrianus in lib. de Act. 6. 7. & 8. Synodi, reſciſſa ſunt planè acta præcedentis Synodi ſub Adriano, qua etiam ſtatutum, vt tolleretur de Symbolo particula illa (*Filioque*) ſed id nullam habet veri ſimilitudinem. Iccirco facilè ſibi perſuadet Card. Bell. aut omnia eſſe conficta, quæ dicuntur de Ioanne VIII. vt S. Antoninus docet in ſumma hiſtoriali parte tertia tit. 22. cap. 13. §. 10. aut certè verum quidem eſſe, Photium à Ioanne VIII. per legatos reſtitutum in Sedem Conſtantinopolitanam põſt mortem Ignatij, at certè ſuppoſititia eſſe, & adulterina, & à Græcis confícta, vt ex Manuele collecta Turrianus oſtendit libro citato: confirmatur autẽ hæc ſententia, tũ quia Zonaras meminit quidem reſtitutionis Photij, nõ autẽ abrogationis Concilij 8. nec ablationis illius particulæ

(*Filioque*)

Digitized by Google

(*Filioque*) ex Symbolo, tum etiam, quoniam Græci in Concilio Florentino Sectio. 6. non agnoscunt pro Synodo œcumenica Concilium illud sub Ioan. VIII. quamuis illis multum prodesse potuisset, si legitimum, & germanum fuisset. Sed & vide omnino in verbo *Octaua Synodus*.

CONSTANTINOPOLITANAE Ecclesiæ vnio, & edictum vnionis videatur in 10. Tomo Annalium Card. Baronij pag. 920. primæ Romanæ editionis.

CONSTANTINOPOLITANAE sextæ Synodo qui Canones ascribuntur præcipuè 13. & 55. falsò ascripti sunt, cum postea editi fuerint à noua quadam Synodo, quam Romani Pontt. reprobarunt. Vide Turrianum nostrũ lib. De sexta Synodo: Melchiorem Canum De locis communib⁹ cap. vlt. in solutione sexti argumenti: Refutationem nostrã aduersus impostura Dauidis Chytræi. Sophronij autem Hierosolymitani Epistola, quæ in 11. sextæ Synodi Actione, quamúe hæretici corruperunt, inscripta est ad Sergium Constantinopolitanum Episcopum Ducem Monothelitarum, falsò ita inscripta est. Nam re vera scripta fuit Honorio Pont. Max. verè Catholico, quidquid aliter mẽtiti fuerint hæretici.

Eidem item Synodo tributus Canon 36. qui habet Episcopum Constantinopolitanum æquare Romanum Pontificem, non est veræ, legitimæ, atque œcumenicæ Synodi, sed alterius cuiusdã conuenticuli, quod sese falsò sextam Synodum appellauit. Constat enim Synodum sextam Agathone Pont. Max. & Constantino IV. Imp. celebratam, nullos prorsus Canones edidisse, sed quinquennio post conuenisse iterum aliquot Iuniores Episcopos auctore Iuniore Iustiniano, ac plures, nomine Synodi sextæ Canones promulgasse sub nomine Synodi sextæ. Idcirco Beda illum vocat *erraticam* Synodum, scribit in libro De sex ætatibus in Iustiniano Iuniore reprobatos fuisse eius Synodi Canones à Sergio, qui tunc sedebat Pont. Max.

CONSTANTINVS Applanus Canon. Lateranensis Mediolanensis, & Abbas librum scripsit prænotatum Soliloquia Abbatis hoc est. De humani Arbitrij libertate. Viuebat an. Dom. 1490.

CONSTANTINVS Hierotius Brixiensis, Ord. S. Saluatoris De Mystica Theologia aduersus Platonicos ad Marcum Card. Vigerium.

CONSTANTINVS Fabrianensis Italus, Ord. Præd. Chronicon eiusdem Ord. scripsit. Viuebat an. 1470.

CONSTANTINVS Magnus Imp. primus Christianorum Augustus Græcè & Latinè dogma Basilicum, quod hodieque Romæ asseruatur, ingenti volumine composuit. Librum item ad Nationum Præsides. Alium Confessionum fidei suæ. Alium de Nicæna Synodo. Alium de Prouidentia Dei. Præterea & contra Gentes. Vitæ autem Instituta, siue Instructionem ad Filios. Sicuti & Epistolas ad diuersos. Euseb. Baron. Praxagoras vero Athenienſis duos libros de rebus Constantini scripsit, quorum capita summatim collegit Photius in sua Bibliotheca.

CONSTANTINI Manasis Annales, de Græcis Latini facti, sed ab hæretico Leunclaio. Eadem Chronica versibus politicis extant Romæ in Vaticana Bibliotheca. Eiusdẽ chronicorum Synopsis rhytmica, erat in Bibliotheca Ioan. Sambunci, Viennæ. Arbitror autem esse eundẽ librum cum superiore. In Bibliotheca verò Imperatoris idem liber m.s. hanc habet inscriptionem, *Beatißimi Philosophi Constantini Manaßis Synopsis Chronica versibus Politicis Græcis, initio sumpto ab Orbe condito ad Imperium vsq; Botoniatæ Nicephori dispositæ.*

CONSTANTINVS presbyter Antiochenus, Ioan. Chrysostomi discipulus, pro quo multa à Porphyrio Antiochenæ Ecclesiæ presbytero passus est, collegit ex operibus eiusdem Chrysostomi expositionẽ in Epistolam ad Hebræos digestam in Homil. 33. quarum prima, quæ magis est operis Argumentum, quàm Homilia, incipit. Romanis scribens.

CONSTANTINI Pselli Lexicon in Euangelistas, siue breuis Expositio difficilium in ijs locorum, Græcè manuscriptus extat in Bibliotheca Imperatoris Viennæ Austriæ.

CONSTANTINVS Vrbeuetanus Episcopus, Ord. Præd. vitam S. Dominici, & Officium, quo hodieque vtuntur, composuit. Viuebat an. Dom. 1248. Patrum Mon. Ord. Mediolani.

CONSTANTIVS Pasolinus, monachus congregationis Casinensis scripsit elegiam, De translatione SS. Parmensium: excusam Romæ an. 1589. vnà cum operibus Prosperi Martinengi. Viuebat eodem anno.

CONSTANTIVS Rusconus Canonicus Congregationis Lateranensis Brixiensis, scripsit In Genesim Commentarios in octo partes distributos, Ac de fide, & terminis humanæ cognitionis, ac libertatis, qui Brixiæ in Canonica Sancti Saluatoris, siue Sanctæ Afræ manuscripti seruantur.

Digitized by Google

CONSTANTIVS Sarnanus Vmber, Ord. Franciscani, cum Perusij Theologiam profiteretur, euocatus à Sixto V. Pont. Max. fuit in Cardinalium numerum cooptatus. Scripsit autem, atque adeo edidit librum de concilianda doctrina D. Thomæ, & Ioan. Scoti. In Vniuersalia item Scoti, quæ Venetijs prodierant apud Franciscum Senensem, an. 1583. & ad Antonij Syrreti Formalitates, Scholia quædam margini adtexta S. Bonauenturæ Opera collegit, & edi iussu Sixti V. Pont. aucta, & emendata curauit. Vide in verbo, Bonauentura. Præterea summam Theologicam Romæ excusam an. 1592. & Directorium in Logicam, Philosophiam, atque Theologiam ad mentem Scoti. Venetijs anno 1580. ad Signum Fontis.

CONSTITVTIONVM artium facultatis Parisiensis professoribus, & magistris obseruandarum capita edita an. 1344. extant in Tom. 4. Bibl. SS. PP.

CORDVBENSE Concilium an. 852. in Hispania fuisse celebratum Scholiastes in Eulogium scribit. At fuit hic conuentus (inquit Baron. Card. sub eundem annum) non in Spiritu sancto legitimè congregatus, sed consilio perfidorum iussu Regis impij hostis Christianorum collectus. In quo nec quòd Deo placitum esset, tractatum, vel definitum fuit, sed pseudoepiscoporum vnanimi conspiratione facta cum Principe vetitū est martyrium, demptusque est cultus SS. Martyrum, erecta perfidia, atque depressa confessio.

CORNELIVS Bellanda Veronensis, Ord. Minorū, emisit spirituale Itinerarium patrio sermone, quo iter ex hac mortali ad cœlestē vitā ostenditur. Venetijs apud Aldum.

Nonnullas Orationes Latinas.

De compendiaria Venetiarum Vrbis origine, eiusque Patrum laudibus.

Duas de Romanæ, & Venetæ Rerumpublicarum, earumque Patrum laudibus, & eiusmodi alias. Tossiniacensis in historia Seraphica.

CORNELIVS Callidius, vide infra, Cornelius Lonsæus.

CORNELIVS Castellucius Italicè edidit librum prænotatum Sagittæ Diuini Amoris. (Dardi) apud Bartholom. Carampellum.

CORNELII Centurionis sancti Acta, & obitus Græcè apud Symeonem in Manda m. s. in Vaticana Bibliotheca.

CORNELII Croci, Amstelrodami, Ecclesia, siue auctoritatis Ecclesiæ declaratio, ad confirmandam fidem Catholicorum dogmatum, & stabiliendos animos aduersus falsæ doctrinæ ventos. Antuerpiæ in ædibus Ioan. Stelsij 1556. Eiusdem Precationes in Passionem Domini, Colonicæ 1532.

CORNELIVS Dontherius, Belga, Prouinciæ Flandriæ Niuellæ Brabantinorum, & (vt vocant) Guardianus, Ord. Minorum, scripsit lingua Patria de quindecim effusionibus sanguinis Saluatoris. obijt an. Dom. 1554.

CORNELIVS Gemma, quoniam in libris de arte Cyclognomonica pleraque tractat ad rerum Diuinarum cognitionem spectantia, locum hic habere posset, sed ne actum agamus, videat Lector quod de illo scriptum est in primo libro nostrę Bibliothecæ Selectæ, Romanæ editionis. In Apparatu autem ad Medicinam in eiusdem Bibliothecæ Selectæ Veneta & Colonien. editione, cò enim transpositum est, quod occasione Medicinæ eo de argumento egerit.

CORNELII Esselsbergeri collatio de cælibatu ministrorum Catholicæ Ecclesiæ an. 1565. Offenburgi habita, Coloniæ autem excusa apud Maternum Cholinum 1570.

CORNELII Iansenij Paraphrases in omnes Psalmos Dauidicos, cum argumentis, & eorum annotationibus. Adiuncta est eodem auctore similis paraphrasis ad ea veteris Testamenti Cantica, quæ per singulas ferias Ecclesiasticus vsus obseruat. Louanij apud Petrum Zangrium 1569. & 1575.

Eiusdem autem in Salomonis Prouerbia Commentarij Louanij antea 1568.

Accessere itidem Annotationes in librum Sapientiæ Salomonis, editæ Antuerpiæ 1589.

Eiusdem Commentarij in Ecclesiasticum.

Accesserat verò in eiusdem Iansenij Commentarios in Psalmos, Prouerbia & Ecclesiasticum, rerum & verborum index. Louanij apud Petrum Zangrium 1569.

Sed demum eadem eiusdem Iansenij Opera, hoc est Paraphrasis in Psalmos omnes Dauidicos, cum argumentis, & annotationibus: itemque ad eadem Veteris Testamenti Cantica, quæ per singulas ferias Ecclesiasticus vsus obseruat, & in Prouerbia Salomonis, & Ecclesiasticum accurati Commentarij, omnia multò quam antea accuratiora reddita. Lugduni 1586.

Eiusdem Homiliæ in Euangelia Dominicalia: è quatuor Commentariorum in Concordiam Euangelicam libris, à Georgio Braun collectæ, & ab Angelo Rouch à pluribus

Digitized by Google

mendis vindicatæ Venetijs 1578. & Coloniæ apud Io. Gymnicum 1577.

Eiusdem Commentariorum in suam historiam Euàgelicam, partes quatuor, quibus pueritia, & acta Christi Domini vsque ad eius Ascensionem continentur Louanij 1572. & Lugduni apud Carolum Pesnot 1577. & Antuerpiæ 1585. & Coloniæ in Officina Birckmannica anno 1592. nouissimè Lug. apud Petrum Landrij anno Dom. 1606. Addita summa ipsarum quatuor Partium, ad calcem Thomæ de Kempis, De contemptu Mundi.

Sanè verò ipsi Cõmentarij in Iansenij suam Concordiam, ac totam Historiam Euangelicam, Venetijs quoque an. 1587. prodierunt ex officina Dominici de Farris.

Et quidem Opus hoc (quod etiam in Bibl. Selecta attigimus) Auctorem magno valentem iudicio, doctrina, pietate ostendit. è quo desiderarunt viri optimi, vt quæ ab ipso Iansenij habetur honorificentior Erasmi mentio, dematur, citationes autem Patrum, è quibus optima deprompsit, adijciantur. In ea verò, quæ scripsit in sextum caput Ioannis non defuit qui scripsit librum Didacus Castillus, quem Romæ etiam edidit anno 1593.

Quæ quoniam insignis materia est, nempe de Sanctissimo Sacramento, ea in ipso quidem Didaco, at & inprimis in Card. Toleti Commentario in idem sextum caput Ioannis legenda est, & cum Iansenio conferenda ad veritatem excutiendam.

CORNELII Lonsæi Callidi, siue Callidij liber de spiritu vertiginis vtriusque Germaniæ in Religionis dissidio, atque vnde cunctæ calamitates, origo progressus, & curandi modus, cum reiectione inefficacium adhuc remediorum, prudentibus aliquo pruden tium allatis consulationibus. Moguntiæ 1579. & 1582.

Eiusdem Duellum fidei & rationis; an item in Eucharistiæ Sacramento verè sit Corpus Domini. Moguntiæ apud Gasparum Behem 1581.

Thuribulum aureum Sanctarum precationum. Moguntiæ 1581.

Apparatus mensæ Dominicæ, pia exercia, Preces, & Meditationes continens, Coloniæ apud Gerardum Greuenbruch 1591.

Officium venerabilis Sacramenti cum precibus, alijsque pijs exercitijs. Coloniæ 1591.

Sed & extat ipsius, illustrium Germaniæ scriptorum catalogus: quo doctrina simul & pietate illustrium vitæ, & opera celebrantur. Quorum item potissimum ope literarum studia Germaniæ ab an. 1500. vsque ad 1581. sunt restituta, & fidei dogmata à sectariorum nouitatibus vindicata. Excusus est autem Moguntiæ, apud Gasparum Behem, ann. 1581. At rectius de Belgicis scriptoribus Miræus, qui hoc anno 1602. prodijt in lucem, Antuerpiæ. Nam Cornelius ipse Lonsæus haud valde certus rerum. De Cassandro autem nimis benignè, quem fuisse constat extra Ecclesiæ castra (vide Indicem librorum prohibitorũ) De alijs verò, qui boni, & probi, non rectè, sed & Damianum à Goes inserens Belgis falsus est fuit enim Lusitanus.

CORNELIVS Musius Delphius, duplici laurea Poetæ, martyrisque ornatus ab impijs Caluinianis hoc est à Lumæo, qui eos milites ductabat, naso, & auribus, truncatis, manuũ pedumque digitis, & ijs, quæ naturæ honestas abdidit, præcisis duos & septuaginta annos natus, an. 1572. trabi in foro affixus, ac laqueo strangulatus est; cum antea cœpisset ingenij sui fœtus typis Marnefijs euulgare, & vt scribit Myræus, in patriam reuersus, sacris Diuæ Agathæ virginibus annos fere 35. magna per vniuersam Batauiam innocentiæ sanctitatisque fama præfuit; solitus sæpè Deum venerans precari, vt deploratissimis hisce tem poribus sanguinem ipsi donare, à quo vitam accepisset, mereretur. Ceterũ in D. Cornelij cognomen Hymnus sæpè decantatus ab ipso, testis est sui erga martyrium desiderij.

Beate Christi Pontifex / *Vt exprimo quem nomine*
Christiq, martyr inclyte / *Te charitate, te fide*
Hanc gratiam Cornelio / *Et asserendæ audacia*
Tuo benignus impetra / *Te veritatis exprimam.*

Eiusdem extat institutio fœminæ Christianæ carmine reddita. Et Odæ, & Psalmi aliquot, Pictauij ex officina Marnefiorum fratrum an. Do. 1536. Eiusdem imago patientiæ carmine descripta. De temporum item fugacitate, & sacrorum Poematum immortalitate Odæ. ibid.

CORNELIVS Mussus Placentinus, Ord. Minorum, à Paulo III. Pont. factus Episcopus Bituntinus, vir incomparabili penè ingenij fœlicitate, vt continentia, & pietate, præditus fuit: Extant eius conciones luculentissimæ Hetrusca, lingua editæ. Scripsit Latinè, & pereleganter in Epistolam D. Pauli ad Romanos. Quæ sunt edita apud Iuntas Venetijs

Digitized by Google

anno 1589. In Decalogum item. In Symbolum Apostolicum conciones, quas habuit coram Paulo III. Pontif. Max. quæ anno 1598. ex Italico in Gallicum idioma sunt versæ, inque duos Tomos distributæ à Gabriele Chappuys Chronologo, & Secretario Regio Parisijs.

Primo volumine hæc tractantur.

De necessitate institutionis Christianæ.
De Fide.
De primo articulo Symboli Apostolici.
De generatione æterna filij Dei.
De morte Christi.
De Resurrectione.
De extremo Christi iudicio.
De Spiritu sancto tertia, in Sacrosancta Triade, persona.
De Ecclesia Catholica.
De veritate vitæ Christianæ.
De primo arcano sapientiæ hominis.
De sapientia Diuina.
De mysterio Incarnationis filij Dei.
De Descensu eius ad inferos.
De Ascensione.
De communione Sanctorum, & remissione peccatorum.
De resurrectione carnis, & vita æterna.
Summarium, siue Compendium expositionis Symboli Apostolorum.
De dilectione Dei, & proximi.
De amore erga proximum.
De amore mutuo, qui est finis vitę christiāę
De operibus vitæ Christianæ, sine quibus refrixit charitas.

Secundo volumine.

De Operibus necessarijs homini Christiano quæ in Decalogo continentur, & insculptis lapidi, traditisque summo Monarchæ populi Israël, & per eum toti Mundo.
De honore, & cultu Dei.
Contra immemores adorandi Dei in spiritu & veritate.
Similiter contra eos, qui contenti solo spiritu negligunt cultum Dei exteriorem, & cæremonias.
Quòd homines maius peccatum committere non possint, quàm lingua, qua Deum inhonorant, quoniam beneficio linguæ cæteris creaturis antecellunt.
De requie spiritus Deo consecrati.
De cultu exteriori, qui fit Deo, determinato ab Ecclesia.
De operibus sex dierum, conditi Mundi, & de requie diei septimæ.
Item de loco cultus Dei in die Dominica.
De pietate filiorum in parentes.
De reuerétia debita Sacerdotibus, & senioribus.
De non occidendo proximo.
De prohibitione iræ, & inuidiæ.
Contra adulteros, & fornicatores.
Contra auaros.
Contra maledicos.
De iustitia interiore refrenante animę cupiscentiam
De Passione Iesu Christi Domini nostri.

Præter hæc, doctrinam de Iustificatione in ordinem redegit, in Cócilio Tridentino, cum auditorum admiratione tanta; vt PP. ceteri vno ore omnes dicerent Spiritum sanctū mirabili modo in eo fuisse operatum: vt scribit Michael ab Isselt, in vita eius, quam præfixit Tomo primo concionum, & multa illius Latinitate donauit.

Perorauit etiam Latino Sermone, Dominica tertia Aduentus, Tridétinos Patres hortatus ad spirituale gaudium verbis Paulinis, *Gaudete in Domino semper*, multasq; è Conciliis in Orbem vniuersum vtilitates refluere docuit.

Habuit etiam in eodem Concilio disertam Hetrusco Sermone concionem, de persecutionibus, & victorijs Ecclesiæ, in Psal. 45. pro expeditione Caroli V. Imperatoris, aduersus Lutheranos, quos ipse Cæsar ad Albim Germaniæ fluuium fudit an. 1546. Scripsit Homilias Latinas de modo visitandi. Synodum item Bituntinam.

Quinque libros de Historia Diuina, certè miros, & perelegantes qui Venetijs editi sunt apud Iuntas ann. 1587. Qui & conciones ipsius Quadragesimales ediderunt ann. 1588. Nam varias alias Gabriel Iolitus, siue eius filij ediderant ann. 1583. Ioannes autem Digara an. 1588. emisit eundem Mussum declarantem Psal. *De Profundis*. Obijt Romæ anno 1574. Annos natus 64.

Porrò Conciones Euangeliorum Dominicalium, & Festorum Sanctorum Latinitate donatæ à Michaele ab Isselt, prodierunt Coloniæ anno 1603. apud Quentelium.

CORNELIVS (vt inquit Hieron.) Romanæ Vrbis Episcopus, ad quem octo Cypriani

extant

extant Epistolæ, scripsit Epistolam ad Flauianum Antiochenæ Ecclesiæ Episcopum, de Synodo Romana, Italica, & Africana, & aliam de Nouatiano, & de his, qui lapsi sunt, tertiam de gestis Synodi: quartam ad eundem Flauianum valde prolixam, & Nouatianæ hæ reseos causas; & anathema cõtinentem. Rexit Ecclesiam annis duobus sub Gallo, & Volusiano, cui ob Christum martyrio coronato succesit Lucius. Ad quod dicitur *ad Flauianum* Eusc. c. 43. hunc *Fabium* appellat, ita Lipsius, cum quo consentit codex Martianus. Infra autem in Dionysio eum omnia exemplaria Belgica *Fabium* vocant. Vide c. 69. Sigeberti, qui etiam eum *Fabium* nominat. Sic quoque Honorius, qui hæc ita, *Cornelius Romanæ Vrbis Episcopus, scripsit Epistolam ad Fabium Antiochenæ Ecclesiæ Episcopum, de Synodo Romana, & Italica, aliam de Nouatiano, & de his qui lapsi sunt, tertiam de gestis Synodi, quartam ad eundem Nouatianũ, & Fabium valde prolixam.* Sed & eiusdem Cornelij ad Lupicinum Episcopum extat Epistola in Tom. 2. Bibl. SS. PP.

CORNELII Schonæi Comædiarum Sacrarum pars prima, nunc denuo ab ipso Auctore recognita, Coloniæ apud Greuenbruch, an. 1605.

CORNELIVS Schultingius Steinuuichius Theologiæ professor Coloniæ ad sanctũ Andream Canonicus, edidit Ecclesiasticæ disciplinæ libros sex. De canonica, & monastica disciplina collapsa restauranda, pristinoq; nitori restituenda: ad Clemẽtis VII. encyclicas, siue paræneticas litteras. Editus est hic liber Coloniæ Agrippinæ apud Villhelmum Lutzenkirchen, an. 1548. Sed & ipsius extat cõfessio Hieronymiana, è germanis D. Hieronymi operibus collecta, & per locorum Theologicorum capita, methodo, in quatuor Tomos distributa. coloniæ 1585. Quin & Bibliothecam Ecclesiasticam emisit Coloniæ apud Stephanum Emerdem. an. 1599. & anno 1602. ibidem apud eundem Opus variarum lectionum, & animaduersionum aduersus primum librum Institutionum Caluini, superiore autem anno, hoc est 1601. ibidem apud eundem Thesaurum Antiquitatum Ecclesiasticarum è septem prioribus Tomis Cardin. Baronij contra centurias Magdeburgenses, & Caluinistas, & apud Hermannum Hobergan. 1603. Et Tragicocomædiam Constantini Magni, & sanctæ Helenæ ab eodẽ inuentã, & dispositã Coloniæ apud Vvilhelmũ Lutzenkirchen in octauo, an. 1602. At & eiusdem prodijt ibid. Hierarchica Anacrisis, in qua varij de politia Ecclesiastica Caluinistarum libri, & diuersæ tam Gallicæ quam Belgicæ ab ijsdem celebratæ (si Deo placet) Synodi ab hinc 50. annis conuelluntur, arcana eorum mysteria euulgantur, & refutantur Coloniæ apud eũdem Hermannum Hoeberg, an. 1604.

CORNELIVS Snekis Frisius, natus in Indick prope Snekam, Ord. Præd. cœnobij Rostochiensis Prior in Ducatu Megalopolitano, obijt, sepultusque est in choro fratrum sui Ordinis Leouardiæ 14. Septemb. an. 1531. scripsit aduersus Sebastianum Polonum Lutherani dogmatis propugnatorem. Item de Rosario B. Mariæ Virg. Sermones quoque Synodales, quos in diuersis Ecclesijs cathedralibus habuit: Itẽ Sermones aliquot habitos in admissiõe Nouitiorũ ad Ord. Quæ omnia in Bibl. Pred. Leouardiæ extabãt. Vixit circa 1537.

COSIMI Agnelli extat admonitio Christiana ad Mulieres. edita à Io. Baptista Ciotto, Venetijs, Italicè.

COSMAS Damianus Hortulanus Perpinianensis, Theologiæ, ac Iuris Pontificij Doctor, monasterij B. Mariæ Villæ Bertandi, Ord. Canonicorum Regularium S. Augustini Abbas, atque Philippi II. huius nominis Hispaniarum Regis Catholici in Synodo Tridẽtina Theologus, scripsit in Canticum Canticorum Salomonis Explanationem distributam in Isagogem, Paraphrasim, & quinque posteriores libros pleniores (vt ait) interpretationes: Iustum autem (hoc est satis ingens) Opus hoc est, quod in Italia primo euulgatũ est Venetijs apud Felicem Velgrisium an. 1585. cum Auctor an. 1566. diem obijsset. Hic verò cum magnam vbique pietatem, atque eruditionem spiret, id præsertim hac explanatione agit, vt intelligatur ecquid spõsus Christus Dominus de ipsa matre Ecclesia, hoc est, de sua sponsa sentiat. Videlicet Salomon eam per similitudines, & parabolas, mysticas itẽ significationes rerum creatarum, & artificiosarum sui regij cultus, & ornatus plenarum introduxerat, vt ita in sui sponsi cognitionem omnes homines adducerentur. At hic Salomonis explanator, alteram quam diximus, viam insistens, habuit rationem præsentis çui, quo sponsa Ecclesia varijs agitata fluctibus, quin & (si fieri potuisset) è medio sublata, vna ipsa hæresis multiplex, ac Satanæ pellex fornicari faceret vniuersum orbem, atq; ita præcipitem ad inferna detruderet.

COSIMVS Fauilla, Florentinus, Ord. Seruorum, edidit librum De recta vita Religiosorum. Quo item enumerat omnes Ordinis sui præpositos Generales, atque eos, qui sanctitate polluerunt, præter Thomam Vrbeuetanum, & B. B. Biundam è Verruculo, atque

Mariam

Mariam Genuensem, quòd nondum Chronica, Ord. Seruorum, non integrè eorum meminissent. Atqui scripsit de cognoscendis veris & falsis Prophetis, & expositionem in Psalmum quinquagesimum, & in Symbolum Apostolorum.

COSIMVS Philiarchus, Pistoriensis, Canonicus, & Theologus Florentinæ maioris Ecclesiæ, Tomos duos De officio Sacerdotis satis vberes emisit in lucem. Quorum vtrúque Venetijs Iunctæ typographi excuderunt anno Domini 1597. In eis de Casibus plerisque omnibus conscientiæ agitur, doctè, atque perspicuè: sed ita, vt necessarium existimauerit, postquam Manuale (qui fuerat alter illius labor) de Casibus conscientiæ edidisset, idem in manus resumere, & ad illius distinctionem, atque extinctionem (quæ verba sunt ipsius Philiarchi ad finem secúdi Tomi ante Indicem) polliceri alterum librũ, quod compendium librorum de officio Sacerdotis inscribitur, quod quidem (ait) rudioribus sufficiet. Verum enimvero sciendum est, in hoc Opere De Officio Sacerdotis tertiam secundi Tomi partem intextam alia continere, quæ ad conscientiæ casus non pertinent, ac tamen Theologiæ, atque Philosophiæ studijs commodare possunt. Primo enim libro tertiæ partis agit De fide contra Gentiles, vbi accuratè, & breuiter de animæ immortalitate (etiam ex ipso Aristotele) argumenta depromit. Secundo, De Christiana religione contra Iudæos, ac de veritate fidei contra Hæretios. Tertio De dogmatibus fidei. Quartò de virtutibus generatim, & particulatim ac de interpretatione Sacræ scripturæ.

COSMAS Festinus Laudensis, quæ Ciuitas non procul abest Mediolano, Cartusianus, pia edidit Poemata. Viuebat Maximiliano II. Imp.

COSMAS Hierosolymita, vir sanctus, in sanctam Christi Redemptoris Theogoniã, festaque alia, & mysteria Hymnos tredecim scripsit, qui extant in Tomo octauo Bibl. Sanctorum Patrum.

COSMAE Indicopleusis Prolegomena, siue præfationes in Psalterium Græcum extãt in Bibl. Vaticana

COSMVS Oricellarius Florentinus, Ord. Seruorum, in Regulam S. Augustini, cuius initium, *Hieronymo sancto*. Viuebat an. 1521. Michael Pociantius.

COYACENSE Concilium in diœcesi Ouetensi in Hispania, Era 1088. id est anno Christi Dom. millesimo quinquagesimo, sub Ferdinando Rege primo Castellæ, qui cognominatus est Magnus, Leone autem IX. Pont. Max. anno sui Pont. 2. ad Ecclesiasticam disciplinam reuocandam celebratum est, cuius Decreta reperta in Ecclesia Cordubensi, atque ab Antonio Augustino descripta, cum antea non prodijssent inseruit 11. suorum Annal. Tom. Cæsar Card. Baronius sub eundem ann. 150 Extat tom. 3. Conc. edit. Colonien sis postremæ.

C R

Credo Caluiniequarum in gratiã Caluinistarum tertio disputatum & excusum Monasterij Vvestphaliæ an. 1607.

CRESCENS vir sanctus, siue Crescentius D. Pauli discipulus Moguntiaci, siue Moguntiæ ad Rhenum Sedem Episcopalem constituens, vnus è primis Germaniæ Apostolis, De fide contra gentes multa edidit, quæ tamen ad nos haud peruenerunt, Vixit an. 72.

CRESCENTIVS Aesinus Picens, Ord. Minorum, sub annum 1245. Generalatu, ac deinceps Episcopatu, apud Assisinates perfunctus, his vltro cessit, & inter claustri sui angustias, quam in conspectu Mundi versari maluit, scripsit Iuris summam doctrinæ suæ Symbolum. Dubia item ad Regulam Ordinis sui spectantia declarauit. Eodem autem procurante, Beati patres, Leo, Angelus Tancredus, & illustris Rufinus S. Claræ cõsanguineus, Sancti Francisci res præclarè gestas in vnius libri corpus collegerunt, qui prænotatus est: Legenda trium sociorum. Multa quoque iussu ipsius scripsit, de Ord. Minorum fundatore B. Francisco frater Thomas è Ceperano.

CRESCONIVS Episcopus Africanus Breuiarium inscripsit, in quo, ea quæ in singulis sunt decreta Concilijs collocauit, Dionysij nempè Exigui collectionem Canonum, tãquam rotam (iuxta Ezechielis visionem) in medio rotæ complexus, eamque nominatam fuisse Concordiam Canonum habet codex m.s. qui Romæ extat apud Sacerdotes Oratorij in eorum Bibl. Præterea carmine Heroico Bella, & Victorias, à Ioanne Patricio in Africa de Saracenis reportatas. Sciendum autem Crescon ianam Latinarum Pontificiarum Epistolarum editionem esse tutiorem, quàm quæ in codicibus Græcis habetur.

CRISOLANVS. Vide, in verbo, Chrisolanus.

CRODE-

Digitized by Google

CRODEGANGVS Metensis Episcopus, Pipini Regis è sorore nepos, nobilitatem generis (vt inquit Sigebertus) nobilitans feruore sanctæ religionis, scripsit regulam à Metensis Ecclesiæ clericis obseruandam. Sed etsi *Crodegangam* habet vtrumque exemplar m. s. Tritemius tamen vocat *Ruggandum*. Codex autem Gemblacensis etiam *Crodegangum* vocat, vt & Affliginiensis. Vixit an. Dom. 760. Trit. Suffridus Petrus.

CROTOLDVS vir sanctus, Vangionum vrbis Episcopus, qui Cornelia Vrbe deuastata ab Attila Basilicam sancti Petri ibidem ad Nicrum fluuium, in valle Vimpinensi construxit, aduersus hæreses omnes scripsit.

CRVCIATA, cuius diploma, siue (vt vocant) Bulla conceditur interdum in Regnis spectantibus ad Regem Hispaniarum, vide in verbo, Emanuel Rodericus.

CRVCIVS Lusitanus Societatis nostræ paraphrasim vario carmine scripsit in Psalmos. Vide autem in Appendici ad II. Tomum in verbo Ludouicus Crucius, vbi plura de illo.

CRVSIVS, qui Turco Græciam scripsit. Vide in verbo, Martinus Crusius, & in verbo, Græcia.

CRVX. Scripserunt de prima cruce, & signo † Thomas Valdensis, Cardinalis Hosius, Card. Bellar. noster, Alanus Copus, & ante hos omnes Ionas Aurelianensis contra Claudium Taurinensem.

Alij proprios libellos non tam de Cruce, quàm de certo quodam vsu, mirandisque quibusdam Crucis apparationibus ediderunt, Augustinus Fiuizanius tres libros de more Summo Pontifici Crucem præferendi. Alphonsus Ciacconius libellum de signis, hoc est de varijs Crucis apparitionibus priscis, & nouis: Vterque tamen nonnulla disserit de signo, imaginibus, & cultu Crucis: hic itidem de materia, & magnitudine eiusdem. Arnoldus autem Mermannius Alostanus, libellum sine ordine scriptum (nimirum vt quodque occurrebat) emisit. At Iustus Lipsius V. C. tres libros de Cruce, plura digna illo ingenio; Card. item Baronius pleraque in suos opulentis (vt ita dicam) Annalibus. Sed nouissimè Iacobus Gretzerus nostræ Societatis plurima, & quidē optima methodo, qui & an. 1600. suum de Cruce Opus auctius duobis tomis euulgauit. Vide inverbo. Iacobus Gretserus. Vide verò in Tomo quinto Antiqu. lectionum emisso ab Henrico Canisio, carmen de Cruce.

C V

CVDBERTI Sancti vitam. Vide Tom. 5. Antiquæ lectionis ab Henrico Canisio Ingolstadij emissum an. 1604.

CVIGO natione Gallus, patria Delphinas Primariæ Cartusiæ quintus à B. Brunone Præfectus, cuius honorifica mentio fit in D. Bernardi Cistercienſis Vita, & ad quem eiusdem Bernardi extant Epistolæ duæ, scripsit varias & graues Meditationes, librum item de Contemplatione, qui nondum in lucem prodijt, sed in eadem Cartusia asseruatur: vitam quoque D. Hugonis Gratiapolitanorum Episcopi, idque iussu Innocentij II. Pont. Max. Claruit Henrico V. Cæsare.

CVERVS Petri à Brouershauen Episcopus Leouardiensis, edidit, De sacrificio Missæ: Item de meritorum Christi, & Sanctorum consensu: Quæstiones item pastorales; Et de cælibatu ad Sacerdotes. Admonitionem. Louanij anno 1572. Cum antea De vera christi Ecclesiæ designatione quam per quatuordecim proprietates (vt ille vocat) siue Notas ostendit, librum emisisset, Louanij 1568. Sed & eiusdem extant Tractatus aliquot insigniores de christianæ Theologiæ controuersijs. Hi autem excusi sunt coloniæ 1583. Quos subsecutus est liber inscriptus. Cura corporis humani pro clericis, alijsque pijs hominibus è Sancta scriptura, & Patribus, an. Dom. 1587. Denique cursus B. Virginis in vsum Religiosorum Ord. S. Benedicti emendatus, & auctus, ac Ingolstadij apud Dauidem Sartorium eodem an. 1587. editus.

CVROPALATAE Historici malè è Græco Latinè redditi errores. Vide To. 2. de Cruce Iacobi Gretzeri, pag. 264. 597. & 623.

CVSANVS. Vide in verbo, Nicolaus Cusanus.

CVTHBERTVS, siue *Cudberechtus*, Anglus, & vir sanctus, monachus, primò Mailrosensis sub sancto Eatta Abbate, deinde Præpositus monasterij Insulæ Lindisfarnensis, sub cura sancti Boisili Abbatis, electus in Episcopum Hagulstadensis Ecclesiæ pro Trumberechto, qui Episcopatu fuerat exauthoratus, Lindisfarnensem tamen sedem magis diligens, quòd in ea versatus semper fuisset, eam Hagulstadensi Episcopatui prætulit, scripsit de vita Monastica.

CVTH-

CVTHBERTVS Giruicius, Anglus, monachus Londinésis, anno circiter 740. scripsit Epistolas familiares, & vitam ipsius Bedæ, cuius initium est. *Dilectissimo in Christi Lectori.*

CVTHBERTVS Tonstallus, Episcopus Dunelmésis in Anglia, in vna solius noui Testamenti in eam linguam versione ab hæreticis facta, supra bis mille corruptelas adnotauit. Versio autem, siue potius euersio eius Testamenti prodierat an. 1555. à quodam Gulielmo Tindallo ad varias hæreses statuendas.

Præterea idem Cuthbertus librũ scripsit de Transubstãtiatione, siue de veritate Corporis, & Sãguinis Domini in Eucharistia. Quin etiam alios de alijs fidei articulis, in quibus elucet mira cum zelo eruditio. Hic autem nonagenarius & pietate non minus quàm ætate venerabilis, videns post Reginæ Mariæ mortem hæreses denuò in Angliam introduci, venit sponte Dunelmo Londinum, vt Elisabetham, quam ad fontẽ baptismi susceperat, ac religionis catholicæ veritatem reuocaret, sed in vincula coniectus, ibidem pro fide fortiter obijt.

CVMBERTVS Lindesius Anglosaxo, gentis suæ Annales in compendium redegit, in quo in primis Sanctorum Episcoporum, Martyrum, Doctorum, & Pontificum Romanorum meminit. Ad Bedam quoque doctas Epistolas scripsit.

C Y

CYPRIANVS Benetus Aragonensis, Ord. Prædicatorum, scripsit De prima orbis Sede. De Concilio. De Ecclesiastica Potestate. De Pontificis Max. potestate. Vixit an. Domini 1498. Eisingr.

Epist. ad Florent. Concil. 2. Tom.

CYPRIANVS Carthaginensis, qui & Thascius, cui & prænomen Cæcilius, quod fortitus est à Cæcilio presbytero, quem catechistã habuit, non is fuit, qui Vnizibirensis passus est cum quatuor millibus nongentis septuaginta sex lõgo post tempore, ad diem duodecimum Octobris, vti constat in Martyrologio: Nec idem est cum Cypriano qui cum Iustina est passus, hic enim sub alio Imperatore, in alia Prouincia, in alia Ciuitate, sub alio iudice, cum altera suæ passionis comite, & alio die martyrij coronam adeptus est, sicuti egregiè probat Aloysius Lippomanus, nempe sub Imp. siue Claudio, siue Diocletiano, in Bithynia Nicomedię, sub iudice Eutholmio cum Iustina virgine 6. Kal. Octobris. At Cyprianus, de quo nunc loquimur, & cuius scriptorum mentionẽ facturi sumus Carthagine natus, diuitijs clarus, vt scribit Gregorius Nazianzenus, genere cognitus, & Senatorij ordinis, in tantum eloquentiæ gloriam (ait Hieronymus) veniens, vt publicè artem Oratoriam Cathagine doceret, Græcæ & Latinæ linguæ peritissimus, ad charistianam Ecclesiam adiunctus est grandis natu, qua de gratia facundissimè scribẽs Epistolam ad Donatum, quem in baptismo socium habuit, *Scis ipse* (inquit) *& pariter mecum recognoscis, quid detraxerit nobis, quidúe contulerit, mors ista criminum, vita virtutum, &c.* Neophytus per omnia Ecclesiastica munia ad presbyterium, inde ad Episcopatum summo amore, & ardore plebis (vt ille scribit) euectus, anno à Christo nato 249. Impp. Cæsaribus M. Iulio Philippo Aug. III. & M. Iulio Aug. F. Philippo Aug. II. Coss. qui fuit tertius decimus Fabiani Pont. & millesimus ab Vrbe condita, Episcopatum gessit toto decennio & aliquot mẽsibus ad 18. vsque Kal. Octob. an. 259. plura perpessus, vti Pontius Diaconus in eius vita, & Iacobus Pamelius, in ea, quam ex ipsius scriptis collegit, an. Dom. 259. (sed vt Baron. Card. To. 2. Annal. scribit, an. 261.) Dionysij Pont. Max. anno primo martyrium scribit, Episcoporum Carthaginiensium primus martyr. Virtutem, dotes, sanctitatem, disciplinam optimè idem Pamelius persecutus est, qui ad statum eius seculi, atque ad scripta martyris intelligenda plurimum affert lucis. Porrò ingenij eiusdem Cypriani superfluũ est (ait Hieronymus) indicem texere, cum Sole clariora sint eius opera. Cum autem scripta, quæ nomine Cypriani extabant, fuissent à quibusdam recognita, præsertim autem à Gulielmo Morelio, & à Paulo Manutio, Iacobus Pamelius in eo conferendo cum pluribus vetustissimis Commentarijs, & in addendis passim adnotationibus, vitaque eius ex ipsius Cypriani scriptis colligenda, & in Catholicæ Religionis Notis indicandis (id quod facit in Epistola dedicatoria ad Viglium Zuichemum) accuratissimam operam posuit: editus autem est nouissimè Cyprianus cum Pamelio emendatior Antuerpiæ in ædibus Petri Belleri an. 1589. in folio, distinctus in tres Tomos: additis alijs Cypriani Epistolis, quæ in alijs editionibus extabant.

Vict. or Vticẽsis, libr. 2. de persecut. Vandelica. Beda in Martyrol.

Tomus igitur Primus Epistolas continet numero octogintatres, quarum aliæ scriptę sunt post baptismum D. Cypriani: aliæ toto biennio, quo mansit in successu, alię sub Pontificatu Cornelij, & Lucij: aliæ Miscellaneæ in pace Ecclesiæ varijs temporibus, aliæ sub

Pon-

Digitized by Google

Pontificatu Stephani, & de rebaptizandis hæreticis: aliæ in exilio, & sub vitæ finem.

Sanè verò Cypriani Epistolam ad Pompeium Augustinus lib. 5. cõtra Donatistas meritò refellit. quoniam eam scripsit, cum errorem suum de rebaptizandis hæreticis vellet tueri. Vide Augustinum in eodem libro c. 23. & sequentibus, & in 48. Epist. ad Vincentium, qua asserit, vel non esse Cypriani illam Epistolam ad Pompeium, vel eum postea pænituisse erroris, & mutasse sententiam ante mortem, licet retractatio non extet. Quia error ille in causa fuisse putatur, cur Gelasius in Romano Concilio, sanciens Canonem de libris Apocryphis, censuerit Opuscula Cypriani apocrypha esse, nimirum istos duntaxat Tractatus intelligens: cum cetero quin licet Cyprianus aliquid humani fuerit passus, dum plus æquo inuectus est in Stephanum Papam, semper tamen illi fuerit catholica communione coniunctus: quem & deinceps secutus est, quare & ab omni Ecclesia mirificè celebratus.

Tomo autem Secundo hi libri, & Tractatus habentur.

De disciplina, & habitu virginum.

De lapsis.

De vnitate Ecclesiæ, vulgo, de simplicitate Prælatorum cuius libri varias lectiones, & castigationes ex m.s. codicibus, vide infra post hunc Operum cypriani catalogum.

De oratione Dominica.

Ad Demetrianum.

De idolorum vanitate.

De mortalitate.

De opere, & eleemosynis.

De bono patientiæ, quem ad arcendũ schisma inter Episcopos scripsit ad Iubaianũ, vt quisque aduersantem sibi fratrẽ æquanimiter ferret.

De zelo, & liuore.

Ad Fortunatum de exhortatione martyrij.

Ad Quirinum testimoniorum contra Iudæos Liber primus.

Ad eũdem testimoniorum contra Iudæos, Liber secundus.

Ad eundem testimoniorum, liber tertius.

concilium carthaginense de baptizandis hæreticis.

Tomo Tertio Opera quæ cypriano attributa, vel adscripta sunt, hæc quæ sequuntur continentur.

De spectaculis.

De disciplina, & bono pudicitiæ.

De laude martyrij ad Moysen, & Maximũ, & ceteros Confessores.

Ad Nouatianos quod lapsis spes non sit neganda.

Ad Cornelium Papam de cardinalibus operibus Christi; qui liber etsi non est Cypriani, est tamen antiqui, & docti Auctoris.

De Natiuitate Christi.

De ratione Circumcisionis.

De Stella, & Magis, ac Innocentum nece.

De Baptismo Christi, & manifestatiõe Trinitatis.

De ieiunio, & tentationibus Christi.

De cœna Domini, & prima institutiõe omnia consummantis Sacramenti.

De ablutione pedum.

De vnctiõe Chrismatis, & alijs Sacramẽtis.

De passione Christi.

De Resurrectione Christi.

De Ascentione Christi.

De Sancto Spiritu.

De Aleatoribus.

De montibus Sina, & Sion contra Iudæos.

Carmen Geneseos.

Carmen Sodomæ.

Carmen ad Senatorem Apostatam.

Hymnus de Pascha Domini.

Oratio pro martyribus.

Oratio quam dixit cyprianus in die Passionis suæ.

De singularitate Clericorum Origenis secundum quosdam.

In Symbolum Apostolorum Rufini Aquileiensis expositio.

Ad Vigilium celsi in altercationem Iasonis, & Papisci præsatio.

Aduersus Iudæos qui insecuti sunt christum.

De reuelatione capitis B. Ioan. Baptistæ.

Ad Fortunatum de duplici martyrio.

De duodecim abusionibus sæculi.

Dispositio cœnæ.

Dictio & vtilitas Scriptorum Cypriani.

Iam de dictiõe, & fructu scriptorum cypriani, quæ certè vel in scholis vtilissimè (saltem aliqua) prælegi possent, *Lactantius*, qui eloquentia & nitore sermonis proximè accessit ad ciceronem, testatus est, cypriani scripta in suo genere fuisse miranda. Erat enim (inquit) ingenio facili, copioso, suaui, & quæ sermonis maxima est virtus, aperto; vt discernere nequeas, vtrum ornatior in loquendo, an facilior in explicãdo, an potentior in persuadendo quisquam fuerit. Quin & Hieronymus ad Paulinum scribit, cyprianum instar Lact. li. 5. Diuinat. Inst.

instar fontis purissimi lenem incedere, & placidu. Sed fructum Prudetius Hymn. trececim mirificè expressit, qui postquam dixit. Nec minus inuolitat terris, nec ab hoc recedit orbe. Disserit, eloquitur, tractat, docet, instruit, prophetat, tandem post alia inquit. Denique Doctor humi est: idem quoq; martyr in supernis: instruit hic homines, illinc pia dona dat Patronus:

Elenchus eorum quæ in Opusculo Cypriani de vnitate Ecclesia sunt vel addita, vel detracta, vel lapsu Typographi, vel alio quouismodo supposita: diligenti quatuor Manuscriptorum exemplarium (quæ in antiquis Catholicorum Bibliothecis extabant in Anglia) collatione, cum duabus postremis & vltimis editionibus excusis à Catholicis: conueniunt autem columnarum & paginarum numeri, cum libro impresso An. 1593. Parisijs apud Ioan. le Preux.

Pagina 295. circa finem. Cumque *esse nos* iubeat, libri excusi. Cumque *nos esse iubeat.* 1. Manuscriptis.
Ibid. Christum sapientiam Dei Patris *induimus*, lib. exc. *induimur*, 3. m.s. & Pam.
Ibid. & ea quæ subruendis, lib. exc. ea quæ subruendis, 2. m.s.
Pag. 296. col. 1. circa principium. Dei seruis, lib. exc. *seruis Dei*, 1. m.s.
Ibid. aperta impugnatione *grassantur*, lib. exc. *grassatur*, m.s. 2. alij duo. *crassatur.*
Ibid. vbi *manifestior*, formido est, lib. exc. *manifesta*, 4. m.s.
Ibid. quando se aduersarius *profitetur*, lib. exc. *confitetur*, 4. m.s.
Ibid. ea *est* eius semper astutia, lib. exc. ea eius semper astutia, 1. m.s.
Ibid. ea *est* circumueniendi, &c. lib. exc. ea circumueniendi, &c. 1. m.s.
Ibid. cæca & *latebrosa* fallacia, lib. exc. cæca & *tenebrosa* fallacia, 1. m.s.
Ibid. quasi obreperet rursus & *fallere* latenter accessit, lib. exc. *fallere*, 4. m. & Pam.
Ibid. intellectus tamen est & *retrusus*, lib. exc. *retrusus*, 2. m.s.
Ibid. agnitus atque detectus, lib. exc. agnitus atque detectus *est*, 1. m.s.
Ibid. vestigijs Christi *vincentibus* insistere. lib. exc. *vincentis*, 3. m.s. & Pam.
Circa medium. prouidi accepta immortalitate potiamur, lib. exc. prouidi *& cauti*, 2. m.s.
Ibid. si feceritis *quæ* mando vobis, lib. exc. *quod*, 4. m.s.
Ibid. hos contra omnes tempestates & turbines sæculi *immobili* & inconcussa firmitate solidatos, lib. exc. *immobiles*, 1. m.s.
Ibid. ædificauit domum supra petram, lib. exc. ædificauit domum *suam*, 4. m.s. & Pam.
Circa finem. venerunt flumina, lib. exc. *aduenerunt*, 3. m.s.
Ibid. flauerunt venti, lib. exc. *venerunt*, 2. m.s.
Ibid. fundata enim *fuit* super petram, lib. exc. *erat*, 2. m.s.
Ibid. quæcunque *&* docuit & fecit, lib. exc. & quæcunque docuit & fecit, 1. m.s.
Ibid. credere se in *Christum* quomodo dicit, lib. exc. in *Christo*, 2. m.s.
Ibid. Christus facere *præcipit*, lib. exc. *præcepit*, 3. m.s.
Ibid. nutet necesse est *& vagetur*, lib. exc. *euagetur*, 1. m.s.
Ibid. spiritu erroris *arreptus*, lib. exc. *abreptus*, 2. m.s.
Ibid. cauenda sunt autem *fratres dilectissimi* non solum, quæ sunt, lib. exc. cauenda sunt autem non solum, &c. 4. m.s.
Ibid. sed *&* astutæ fraudis subtilitate, lib. exc. sed astutæ, 2. m.s.
Ibid. quam *vt* Christi aduentu detectus, lib. exc. quam Christi, 1. m.s.
Pag. 296. col. 2. circa principium. Postquam *lux gentibus* venit lib. exc. *lugentibus*, 1. m.s.
Ibid. vt surdi auditum gratiæ *spiritalis* admitterent, lib. exc. *spiritualis*, 3. m.s.
Ibid. infirmi æterna *sanitate* reualescerent, lib. exc. *salute*, 2. m.s.
Ibid. multi claris vocibus & precibus orarent, lib. exc. *muti*, 4. m.s. & Pam.
Ibid. excogitauerit nouam fraudem, lib exc. *excogitauit*, 3. m.s.
Ibid. euasisse sæculi noctem videntur, lib. exc. euasisse *se* sæculi, &c. 1. m.s.
Ibid. alias *nescientibus* tenebras *rursus* infundit, lib. exc. alias *rursus nescientibus*, 1. m.s.
Ibid. vt cum Euangelio, &c. lib. exc. *&* cum Euangelio, &c. 1. m.s.
Ibid. Christianos se vocent, & ambulantes, &c. lib. exc. *&* vocent & ambulantes, 1. m.s.
Ibid. asserentes noctem *pro die*, lib. exc. *per diem*, 1. m.s.
Ibid. nec *magistri* cœlestis doctrina seruatur, lib. exc. nec *magisterij*, &c. 2. m.s.
Ibid. tractu longo atque *argumentis* opus est, lib. exc. *argumento*, 2. m.s.
Ibid. super *istam* petram ædificabo Ecclesiam meam, lib. exc. super *hanc* petram. 2. m.s.

Circa

Circa finem. tibi dabo claues, lib.exc.*dabo tibi*,2.m.s.
Ibid.& iterum *eidem* post resurrectionem,lib.exc.& *idem* post,2.m.s.
*Ibid.*super *illum* vnum ædificat Ecclesiam *suam & illi pascendas mandet oues suas.* Et quamuis, &c.lib.exc.super vnum ædificauit Ecclesiam.Et quamuis,&c.4.m.s.
Ibid. si *cui* remiseritis peccata,lib.exc.si *cuius* remiseritis,&c.4.m.s.
Pag.297.col.1.circa principium. remittentur *illi*,lib.exc.remittentur *ei*, 1.m.s.
*Ibid.*si *cui* tenueritis peccata,lib.exc.si *cuius* 4.m.s.
*Ibid.*vt vnitatem manifestaret *vnam cathedram constituit &* vnitatis eiusdem originem,ab vno incipientem sua auctoritate disposuit,lib.exc.vt vnitatem manifestaret, vnitatis eiusdem originem,&c.m.s.conformiter.
*Ibid.*sua auctoritate *disposuit*, lib.exc.*disponit*,1.m.s.
*Ibid.*quod fuit Petrus, lib.exc.quod fuit *&* Petrus,1.m.s.
*Ibid.*Hoc erant vtique & ceteri Apostoli quod fuit Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis,sed exordium ab vnitate proficiscitur.*Primatus Petro datur,vt vna Christi Ecclesia & cathedra vna monstretur: Et pastores sunt omnes, sed grex vnus ostenditur, qui ab Apostolis omnibus vnanimi consensione pascatur.* Quam vnam Ecclesiam etiam &c.lib.exc.exordium ab vnitate proficiscitur.Quam vnam Ecclesiam etiam in Cantico &c.4.m.s. cõformiter.
*Ibid.*electa *genitrici* suæ,lib.exc.*genitricis*,3.m.s.
Circa medium. Petrus Apostolus Paulus,lib. exc.*Beatus* Apostolus Paulus,& m.s.*& Pam.*
*Ibid.*vnum baptisma,vnus Deus,lib.exc.*&* vnus Deus 1.m.s.
Ibid. firmiter tenere, lib. exc.*tenere firmiter*,3.m.s.
Ibid. vindicare debemus,lib.exc.*vendicare*,3.m.s.
*Ibid.*Ecclesia *quoque* vna est,lib.exc.Ecclesia vna est,4.m.s.
*Ibid.*Ecclesia *quoque* vna est,*quæ* in multitudine,&c.lib.exc.Ecclesia vna est, *quam Dominus in Christo instituit,hæc* in multitudine,&c.1.m.s.
Ibid.multi radij, lib exc. *radij multi*,1.m.s.
*Circa finem.*diuisionem lucis vnitas non capit,lib.exc.diuisionem *corporis* lucis,&c.2.m.s.
Ibid. sic *&* Ecclesia Domini profusa,&c.lib.exc.sic Ecclesia,1.m.s.
*Ibid.*præcisus *aresicet*,lib.exc.*aresicit*, 3.m.s.
*Ibid.*caput est & *origo vna*,exc.lib.& *vna origo*,1.m.s.
Ibid.& origo vna *&* *vna*,mater,lib.exc.origo vna mater,1.m.s.
*Ibid.*Illius cœtu *nascimur*, lib.exc.*nascuntur*;1.m.s.
Pag.297.colum.2.circa principium. nec perueniet ad *Christi præmia*,lib. exc. ad *præmia Christi*, 2. m.s.
*Ibid.*habere *iam* non potest Deum patrem,lib.exc.habere non potest,2.m.s.
*Ibid.*qui extra Ecclesiam foris fuerit,*euadit*,lib.exc.*euadet*,3.m.s.
Ibid. & *hi* tres vnum sunt,lib.exc.& tres vnum sunt,4.m.s.
*Circa medium.*sacramentis cœlestibus cohærentem,lib.*&* sacramentis,1.m.s.
*Ibid.*scindi in *Ecclesia* posse,lib.exc.in *Ecclesias*,1.m.s.verbum *posse* omittit etiam,1.m.s.
*Ibid.*non tenet Patris & filij fidem, *vitam* non tenet ad salutem,lib.exc.& *veritatem* non tenet & salutem,m.s.Ma. fidem *&* *veritatem* non tenet,m.s.Ben.*vnitatem*, m.s.Linc.
*Ibid.*tunica Domini *nostri* Iesu Christi,lib.exc.tunica Domini Iesu Christi. 4.m.s.
Ibid. quis *ipsam* potius indueret,lib.exc.quis *Christum* potius,&c.4.m.s.
Circa finem. incorrupta atque *indiuidua* tunica possidetur,lib.exc.*indiuisa*,3.m.s.
*Ibid.*De tunica autem quia *de superiori parte* nõ consutilis,lib.exc.De tunica autem *eius* quia non consutilis,2.m.s.
*Ibid.*Vnitatem illa *portabat*,lib.exc.ille *portabat*, 4.m.s
Pagin. 298. colum. 1. circa principium. in duodecim *scissuras*, libr. exc. in duodecim *scissuris*, 2.m.s.
*Ibid.*vestimentum suum *discidit* dicens,lib. exc.*scidit*, 2.m.s.
*Ibid.*Ecce scindo regnum,lib.exc.*&* ecce.&c.1.m.s.
*Ibid.*vt ponam nomen *meum*,illic,lib.exc.vt ponam nomen illic.1.m.s
*Ibid.*indiuidua copulata,lib.exc.*&* copulata,1.m.s.
*Ibid.*Christum *induimus*,lib.exc.*induimur*,1.m.s.
*Ibid.*Quis ergo *sic est* sceleratus,lib.exc. Quis ergò tam sceleratus, 1.m.s.2.m.s.sic sceleratus,m.s.Min.quis ergo sceleratus & perfidus.
*Ibid.*vt *aut* credat,lib.exc.*qui* credat,1.m.s.
Circa medium.& *erit* vnus grex,lib.exc.*erunt*, 3.m.s.

Digitized by Google

Ibid. aut *multos* greges, lib. exc. aut greges *plures*, 4. m.s.
Ibid. hortatur, *dicens*, lib. exc. hortatur *& dicat*, 2. m.s.
Ibid. litis *autem* compositi, lib. exc. litis compositi, 1. m.s.
Ibid. stare *tu & viuere putas posse*, lib. exc. stare tu *putas & viuere posse*, m.s. Ben. viuere posse putas, m.s. Min.
Ibid. sedes sibi alias, lib. exc. *Præsides* sibi alias, 1. m.s.
Ibid. cum dictum sit ad *Raab*, lib. exc. ad *eam*, 1. m.s.
Ibid. & totam *domum Patris tui* colliges, lib. exc. & totam *familiam tuam* colliges, 2. m.s.
Ibid. & *erit* omnis qui exierit, lib. exc. & omnis qui &c. 1. m.s.
Ibid. reus *sibi erit*, lib. exc. *erit sibi*, m.s. Ben. *tibi*, m.s. Min.
Ibid. Item sacramentum Paschæ lib. exc. *Et iterum*, m.s. Ma. Et item, m.s. Min.
Ibid. non eijcietis de domo carnem foras, lib. exc. de domo *vestra*, 1. m.s.
Ibid. eijci foras non potest, lib. exc. *foras eijci* non potest, 1. m.s.
Ibid. Nec alia *vlla* credentibus, lib. exc. nec alia *vna*, 2. m.s.
Ibid. hoc vnanimitatis hospitium designat, lib. exc. vnanimitatis hospitiũ designat, 1. m.s.
Ibid. Denunciat Spiritus sanctus, lib. exc. *nunciat*, 2. m.s. *denunciat & designat*. Linc.
Ibid. vnanimes in domo, lib. exc. in domo *Dei*, 1. m.s.
Pag. 298. col. 2. circa principium. non *vnguium* laceratione, lib. exc. vngularum, 1. m.s.
Ibid. hospitia humana diligere, lib. exc. hospitia *consueuit* humana, 2. m.s.
Ibid. vnius domus *consortium*, nosse, lib. exc. *consortia*, 1. m.s.
Circa medium. & ouibus *coæquetur*, lib. exc. *æquetur*, 2. m.s. Min. & Linc. *adæquetur*, 2. alij. Ma. & Ben.
Ibid. venenum letale *serpentum*, lib. exc. *serpentium*, 1. m.s.
Ibid. saua sua, lib. exc. *sua saua*, 1. m.s.
Ibid. inualidæ arbores turbinis incursione *euertuntur*, lib. exc. *vtuntur*, 4. m.s.
Ibid. mansissent *vtique* nobiscum, lib. exc. mansissent nobiscum, 2. m.s.
Ibid. & facta sunt frequenter, & fiunt, lib. exc. *frequenter & facta sunt* & fiunt, 2. m.s. effectæ sunt Linc.
Circa finem. Ibid. corda & mentes nostras, lib. exc. corda *nostra, &c.* 3. m.s.
Ibid. vt probati manifesti sint vobis, lib. exc. *in* vobis, 3. m.s.
Ibid. sic perfidi *deteguntur*, lib. exc. sic perfidi *teguntur*, 1. m.s.
Ibid. iustorum atque iniustorum animæ diuiduntur, lib. exc. iustorum *iam* iniustorumque 1. m.s.
Pag. 299. col. 1. circa principium. quorum *tactus* pectoribus & cordibus singulorum mortale virus infundit, lib. exc. *tractatus*, 3. m.s.
Ibid. sed non ab ore Domini, lib. exc. *&* non ab, &c. 1. m.s.
Ibid. non veniet super *eum* mala, lib. exc. non venient super *te*, 3. m.s.
Circa medium. & si docuissent pop. meum, *conuertissem* eos à malis cogitationibus eorum, li. exc. *conuertissent*, 2. m.s. Ma. & Ben. *conuerterem*, Linc.
Ibid. & *offenderunt* sibi lacus, lib. exc. *& foderunt*, m.s. Ben. *effoderunt* lacus. Linc.
Ibid. se posse opinantur, lib. exc. *posse se*. 1. m.s.
Ibid. non abluuntur *illis* homines, lib. exc. *illic*, 3. m.s.
Circa finem. vbicunque fuerint duo *aut* tres *collecti in nomine meo*, lib. exc. vbicunque fuerunt duo *vel* tres, m.s. Ben. duo fuerint aut tres m.s. Ma.
Ibid. corruptores Euangelij *atq;* interpretes, lib. exc. *aut* interpretes, 1. m.s.
Pag. 299. col. 2. circa principium. vnitatem prius posuit, lib. exc. *vnanimitatem*, 4. m.s. & Pam.
Ibid. potest *ei* cum aliquo conuenire, lib. exc. potest cum aliquo conuenire, 1. m.s.
Ibid. quos *constat* à Christo, lib. exc, *constet*, 1. m.s.
Ibid. hæreses & schismata, lib. exc. *hæreses* &, &c. 1. m.s.
Ibid. ad hos qui sunt in *Ecclesia* loquitur, lib. exc. ad hos qui in *ea* sunt loquitur, 1. m.s.
Circa medium. Ibid. vnanimiter orauerint, lib. exc. vnanimiter orauerint *impetrare*, 1. m.s.
Ibid. vbicunque fuerint duo aut tres *collecti in nomine meo* ego, inquit, &c. lib. exc. vbicunq; fuerint duo aut tres, ego, inquit, &c. 4. m.s.
Ibid. tam simplicibus scilicet atque pacatis, *cum Deum timentibus, & Dei præcepta seruantibus. Cũ his duobus vel tribus licet esse* se dixit. Quomodo &c. lib. exc. *Totam illam sententiam præcedentẽ à verbo pacatis ad se dixit* omittit, m.s. Min.
Ibid. pacatis. lib. exc. puris, 1. m.s.
Circa finem. permanebant *flamis ambientibus*. lib. exc. *ambientibus flammis*, 1. m.s.
Ibid. Quomodo Apostolis, duobus, lib. exc. Quomodo *&* Apostolis, &c. 2. m.s.

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. duo aut tres *collecti in nomine meo* ego cum eis sum, lib. exc. duo aut tres, ego cum eis sum,3.m.s.
Ibid. dissidentibus *Plurimis*,lib.exc. *pluribus*,3.m.s.
Ibid. impetrari posse paucorum prece,lib.exc.*concordia*,1. m.s.
Ibid. ideo & cum orandi legem daret,lib.exc.ideo cum.1.m.s.
Pag.300.col.1.circa principium. addidit dicens,lib.exc.*addit*,1.m.s.
Ibid. vt pater vester,lib.exc.vt & pater vester,3.m.s.
Ibid. iubet prius concordare,lib.exc.iubet *hinc* prius &c.1.m.s.
Ibid.pacatum habere. Deum poterat,lib.exc.*habere pacatum* Deum poterat,4.m.s.habere *placatum*,m.s.Ben.
Ibid.an secum esse Christum,lib.exc.secum esse Christum,4.m.s.
Ibid. qui extra,lib. exc.*hi* qui,1.m.s.
Ibid. extra *Christi Ecclesiam*, lib.exc.extra *Ecclesiam Christi*,1.m.s.
Circa medium. quæ regnatura est,*derelinquit*,lib.exc.*dereliquit*,1.m.s.
Ibid. vnanimes esse *præcipit*,lib.exc.*præcepit*,4.m.s.
Ibid. inuiolata *seruari* mandauit,lib.exc.inuiolata mandauit,2.m.s.
Ibid.seruari,lib.exc.*seruare*,1. m.s.
Ibid. non *tenuit* charitatem,lib.exc.non *tenet*,1.m.s.
Ibid. vt ardeam, *charitatem autem non habeam*,nihil proficio, lib.exc. vt ardeam nihil proficio,1.m.s.
Ibid. nihil *proficio*,lib.exc.nihil *sum*,1.m.s.
Circa finem. charitas non æmulatur, *non agit perperam,non inflammatur*,non irritatur, non cogitat malum lib.exc.2.m.s.Ma.& Ben.inferunt hæc verba non æmulatur, *non irritatur*, m.s.Min.ita legit.non æmulatur,non inflammatur,non irritatur,non agit perperam, m.s.L.non æmulatur,*non zelat, non inflatur*, non irritatur,non agit perperam.
Ibid. charitas nunquam *excidit*,lib.exc.*excidet*,2.m.s.
Ibid. Ad *præmia* Christi,lib. exc.*Nec* ad *præmium* Christi,3.m.s.ad *præmium*,m.s.Linc.
Ibid.quemadmodum dilexi vos lib.exc.*sicut*,1.m.s.
Ibid. sed *pœna perfidiæ*, lib.exc.sed *perfidiæ pœna*,1.m.s.
Pag.300.colum.2. circa principium. Sic se *Christum* esse profitetur, lib. exc. *Christianum*. 4.m.s.& Pam.
Ibid. quomodo & Christum *diabolus* sæpe mentitur, lib. exc. quomodo & Christum sæpe mentitur,1.m.s.
Ibid. venient in nomine meo,lib.exc.venient *enim* in nomine meo,2.m.s.
Ibid. Ego sum Christus, lib.exc.*Quia* ego sum,&c.2. m.s.
Ibid. quamuis fallat in nomine *illius*,lib.exc.quamuis fallat in nomine,4.m.s.
Ibid. in *Euangelij eius* & fidei veritate,lib.exc.in Euangelio,1. m.s.
Ibid. dæmonia *excludere*,lib.exc.*expellere*,1.m.s.
Ibid. subtilius vtique & *admirabilis*,lib.exc.*mirabilis*,1.m.s.
Circa medium. multi *mihi* dicent,lib.exc.multi dicent,1.m.s.
Ibid. in *illo* die lib.exc.in *illa* die,2.m.s.
Ibid. in *nomine tuo*,lib.exc.in *tuo* nomine,4.m.s.
Ibid. in nomine tuo virtutes,&c.lib.exc.in nomine virtutes,1.m.s.
Ibid. recedite à me qui *operamini iniquitatem*,lib.exc.*operabamini*,2.m.s.Ma. & Ben.*iniustitiam*, 2.m.s.Ma.& Min.
Ibid. vt *promereri quis possit* Deum,lib.exc.vt *quis possit promereri*,1.m.s.
Ibid. viam compendio *breuiante* dirigeret,lib.exc.compendio *& breuitate* dirigeret,2.m.s. Min.& Ben.breuiante,m.s.Ma.*compendij breuitate*,Linc.
Ibid. Dominum Deum *tuum* de toto corde,lib.exc.Dominum Deum de toto corde,1.m.s.
Ibid. hoc est primum *mandatum*: & secundum, lib. exc. hoc est primum, & secundum, 4.m.s.
Ibid. tanquam te, lib.exc.tanquam *teipsum*,1.m.s.
Circa finem. vnitatem simul & dilectionem,lib.exc.*vnitate* simul & *dilectione*,1.m.s.
Ibid. Ecclesiam scindit,lib. exc.Ecclesiam *Dei* scindit,1.m.s.
Ibid.dilectissimi fratres,lib.exc.*fidelissimi*,2.m.s.
Ibid. & exurgere lib. exc. exurgere, 2. m.s. Ben.& Ma. & *surgere*,m.s. Min. *surgere*, m.s. Linc.
Ibid. pullulare *plus* cœpit,lib.exc.*peius*,1.m.s.
Ibid.sic in occasu mundi,lib.exc.*&* in &c.3.m.s.

Digitized by Google

Ibid. in occasum mundi *fieri* oportebat, lib. exc. in occasu mundi oportebat, 2.m.s.
Ibid. & erunt homines, lib. exc. erunt homines, 1.m.s.
Pagin. 301. colum. 1. circa principium. parentibus *inobedientes,* lib. exc. *in dicto non obaudientes,* 3.m.s.
Ibid. habentes deformationem religionis, lib. exc. habentes deformationem [*vel*] *formam* religionis, 1.m.s. Ben. deformationem religionis *habentes,* m.s. Ma.
Ibid. ex *ijs* sunt, lib. exc. ex *his,* 3.m.s.
Ibid. ducuntur *varijs* desiderijs, lib. exc. *vanis,* 1.m.s.
Ibid. sic & hi *resistent* veritati *homines corrupti sensu, reprobi circa fidem,* sed non proficient plurimum, lib. exc. *resistunt* veritati sed non proficient, 4.m.s.
Circa medium. fidem nostram *pranunciante* rei veritate corroboret, lib. exc. *pranunciate,* m.s. Ben. *pranunciatam,* m.s. Linc. *pranunciata* rei *veritas* corroboret, m.s. Min.
Ibid. & hæc ante prædicta sunt, lib. exc. hæc ante, &c. 3.m.s.
Ibid. quæso vos, lib. exc. *vos quæso,* 1.m.s.
Ibid. à latere atque auribus, lib. exc. à latere atque *ab* auribus, 2.m.s.
Ibid. contagium mortis *arcete;* lib. exc. *arcere,* 1.m.s.
Ibid. noli audire linguam *nequam,* lib. exc. noli audire linguam, 1.m.s.
Circa finem. simul in foueam *cadent,* lib exc. *cadunt,* 2.m.s. cadet, 1.m.s.
Ibid. peruersus est *eiusmodi,* lib. exc. *huiusmodi,* 3.m.s.
Ibid. & est à *semetipso* damnatus. An esse, &c. lib. exc. à *semetipsis* damnati sunt, qui se ab Ecclesia Christi separant, 1.m.s.
Ibid. aduersus sacerdotes, lib. exc. *aduersum,* 2.m.s.
Ibid. qui *se* à cleri eius, &c. exc. lib. qui à cleri, &c. 1.m.s. Min. qui à *clericis, &c.* 1.m.s.
Pag. 301. col. 2. circa principium. rebellis, pro religione sacrilegus, lib. exc. *pro fide perfidus,* pro religione, &c. 4.m.s. & Pam.
Ibid. nec *dignatur* scire, lib. exc. nec scire, 3.m.s. *nescire* quoniam, m.s. Min..
Ibid. contra Moysen & Aaron *Sacerdotem,* lib. exc. *Sacerdotes,* 2.m.s.
Ibid. pœnas statim pro suis conatibus *pependerunt,* li. exc. *rependerunt,* m.s. Min. verũ m.s. Ma. legit vtrumque.
Ibid. hiatus *absorbuit,* lib. exc. *obsorbuit,* 1.m.s.
Circa medium. coagulati cum *eisdem* simul *ad audaciam fuerunt,* lib. exc. cum *eiusmodi* simul *audacia* fuerant, 1.Min, *ad audientiam,* m.s. Linc.
Ibid. resistente *sibi* Azaria, lib. exc. resistente Azaria, 1.m.s. Linc. *Zacharia,* m. s. Ben.
Ibid. obtemperare nollet & *credere,* lib. exc. *cedere,* 3.m.s. *secedere,* m.s. Linc.
Ibid. Notatus offenso domino, 1.lib. exc. notatus *est* offenso domino, 1.m.s.
Circa finem. hic Ecclesia quæritur, lib. exc. hic & Ecclesia quæritur, 1.m.s.
Ibid. hic *anima vnius* est damnum, lib. exc. *vnius animæ* est, 1.m.s.
Pag. 302. col. 1. circa principium. peccasse se hic & intelligit, libr. exc. *se peccasse* hic intelligit, m. s. Ma.
Ibid. tumens in peccato suo, lib. exc. tumens & *inflatus* in peccato suo, 1.m.s.
Ibid. iste quotidie peccat, lib. exc. *ille,* 4.m.s.
Ibid. potest regni promissa recipere, lib. exc. potest regni *cælorum,* 1.m.s.
Ibid. ad ista *procedere,* lib. exc. *præcedere,* 1.m.s.
Ibid. tam nefanda *quam* grauia, lib. exc. tam nefanda *tam, &c.* 4.m.s.
Circa medium. postmodum videremus, lib. exc. *videremus postmodum,* 1.m.s.
Ibid. postquam dereliquit domini viam. lib. exc. postquam *autem,* 2.m.s.
Ibid. vtique *Dominus,* lib. exc. *Deus,* 1. m.s.
Ibid. non *miretur,* lib. exc. non *minaretur,* 4.m.s.
Ibid. Confessio *in* exordium gloriæ est, lib. exc. Confessio exordium, &c. 4.m.s. & Pam.
Circa finem. nisi *quia* recedente, lib. exc. nisi recedente, 1.m.s.
Ibid. non meritum *iam corona,* lib. exc. *coronæ iam,* nec perficit, &c. 1.m.s.
Ibid. initiat dignitatem, lib. exc. *inhiat,* 1.m.s.
Ibid. gradus est *quo* ad fastigium. lib. exc. *per quem* ad fastigium, 1. m.s.
Ibid. quo iam culminis, lib. exc. *iam culminis quo,* 1.m.s.
Ibid. Confessio est sed, &c. lib. exc. *Confessor* est sed, &c. 4.m.s. & consentit Pam.
Ibid. hoc magis stare debet, lib. exc. *hic* magis. 1.m.s.
Ibid. Ait enim Dominus cui multum datur, lib. exc. cui multum datur, 3.m.s.
Ibid. nemo insolentiam, nemo perfidiam, lib. exc. nemo perfidiam, 1.m.s.
Ibid. sit humilis & quietus, lib. exc. & sit humilis, &c. 1.m.s.

Digitized by Google

Ibid. sit in actu, lib. exc. sit *Christi* in actu, 1. m.s.
Pag.302. col.2. circa principium. Christum quem confitetur, imitetur, lib. exc. quem *confitentem* imitetur, 1. m.s.
Ibid. qui humiliat, lib. exc. qui *se* humiliat, 1. m.s.
Ibid. quia se in terris, lib. exc. *qui*, 1. m.s.
Ibid. venena *iaculetur*, lib. exc. *iaculentur*, 1. m.s.
Ibid. si culpabilis *& detestabilis*, lib. exc. si culpabilis postmodum, 1. m.s.
Ibid. confessionem suam mala conuersatione *prodegerit*, lib. exc. *prodiderit*, 1. m.s.
Circa medium, si vitam suam turpi fœditate *maculet*, lib. exc. *maculauerit*, 4. m.s.
Ibid. derelinquens, & vnitatis concordiam scindens, lib. exc. *dereliquerit*, 4. m.s.
Ibid. quasi *sit* electus ad gloriæ præmium; lib. exc. quasi electus, 2. m.s. quasi electus *aut* gloriæ præmium, m.s. Min.
Ibid. Apostolorum *fides & firmitas* cecidit, lib. exc. *firmitas & fides*, 3. m.s.
Ibid. dignitas, *comminuta* est, lib. exc. *imminuta* est, 1. m.s. Min. m.s. Ben. habet vtrunque.
Ibid. Beatus Apostolus, *in Epistola sua loquitur* dicens, lib. exc. B. Apostolus *Paulus loquitur in epistola sua*, 1. m.s. loquitur in epistola sua dicens, 3. m.s.
Ibid. nunquid inquit infidelitas illorum, lib. exc. nunquid infidelitas illorum, 2. m.s.
Circa finem. fidem Dei *euacuabit*, lib. exc. *euacuauit*, 2. m.s.
Ibid. in fidei suæ *robore*, lib. exc. *robur*, 1. m.s.
Ibid. dominicæ veritate, lib. exc. *veritate dominicâ*, 1. m.s.
Ibid. Qui *inuicti* confessionis consortio fuerunt, lib. exc. Qui *iuncti, &c.* 4. m.s. & Pam.
Ibid. à *contagio* criminis recesserunt, lib. exc. à *contagione*, 1. m.s
Ibid. verò illuminati Euangelij lumine, lib. exc. *at* verò, &c. 2. m.s.
Ibid. Domini luce radiati, lib. exc. *luce Domini* radiati, 1. m.s.
Ibid. in Diaboli *congressione* victores, lib. exc. *confessione*, 1. m.s.
Ibid. opto *equidem*, lib. exc. opto *quidem*, 1. m.s.
Pag.303. col.1. Circa principium. consilium salubre, lib. exc. *&* consillum, 1. m.s.
Ibid. cæteri tamen vel simplicitate, lib. exc. vel *in* simplicitate, 1. m.s.
Ibid. à *fallacia* vos *laqueis* soluite, lib. exc. *&* fallacia, 1. m.s. Min. vos soluite, m.s. Ma.
Ibid. iter rectum viæ cœlestis, lib. exc. iter rectum *hinc* viæ, &c. 1. m.s. iter rectũ viæ cœlestis *agnoscite*, lib. exc. *assumite*, 2. m.s.
Circa medium. Præcipimus *vobis*, inquit, lib. exc. præcipimus inquit, m.s. Min. præcipimus inquit vobis, 1. m.s. Ma.
Ibid. venit ira domini *super* filios, lib. exc. *in* filios, 2. m.s.
Ibid. Deus vnus est, & Christus vnus est, & vna Ecclesia eius, lib. exc. *vnus est Deus*, & Christus vnus *est*, m.s. Ma. vnus est Deus, m.s. Ben. vnus Deus est, & Christus vnus, m.s. Min.
Ibid. solidam corporis, *vnitatem*, lib. exc. *solida* corporis *vnitate*, 1. m.s.
Circa finem. In frustra discerpi, lib. exc. in *frustra*, 2. m.s. *discerpit*, m.s. Min.
Ibid. labia tua ne loquantur *insidiosè*, lib. exc. ne loquantur, 1. m.s.
Ibid. Dominus addit dicens, lib. exc. addidit dicens, 1. m.s.
Ibid. nobis hæreditatem *Christus* dedit, lib. exc. nobis hæreditatem dedit, 3. m.s.
Ibid. dona omnia suæ pollicitationis, lib. exc. *dicta* omnia, &c. 1. m.s.
Pag.303. col.2. Circa principium. quoniam *ipsi* filij Dei vocabuntur, lib. exc. quoniam filij Dei, 1. m.s.
Ibid. affectione concordes, lib. exc. *affectu*, 1. m.s.
Ibid. Probat scriptura *diuina*, lib. exc. probat scriptura, 3. m.s.
Ibid. anima *&* mente, lib. exc. anima *ac* mente, 2. m.s.
Ibid. quæ *fuit* mater Iesu, lib. exc. quæ *fuerat, &c.* 3. m.s.
Ibid. orabant, *ideo* impetrare, lib. exc. orantes *Deum*, impetrare cum, 1. m.s. *in Deo* impetrare, m.s. Linc.
Circa medium. infracta *est*, lib. exc. infracta *sit*, 1. m.s.
Ibid. Sic *in* nobis emarcuit, lib. exc. Sic nobis, &c. 1. m.s.
Ibid. inueniet fidem *in* terra, lib. exc. *super* terra, 1. m.s.
Ibid. Nemo futurorum *metum cogitat*, lib. exc. *metu*, 3. m.s. *excogitat*, 1. m.s.
Ibid. Quod metueret conscientia, lib. exc. *Quicquid*, 4. m.s.
Ibid. nec metuit, lib. exc. *non*, 1. m.s.
Ibid. si autem *crederet & caueret: si caueret, euaderet*, lib. exc. *crederes & caueres: si caueres, euaderes*, 1. m.s.
Ibid. Beati serui illi, lib. exc. *Et* beati, &c. 1. m.s.

Digitized by Google

Ibid. *inuenerit* vigilantes, lib. exc. *inueniet*, 1. m.s.
Ibid. impeditos *nos* & implicitos apprehendat, lib. exc. impeditos & implicitos apprehendat, 4. m.s.
Ibid. luceat in *nobis* operibus, lib. exc. in *noſtris*, 4. m.s.
Ibid. expectemus ſoliciti, lib. exc. expectamus, 1. m.s.
Ibid. Chriſto dominante *regnabimus*, lib. exc. *repugnabimus*, 1. m.s.
M.s. Ma. ſignificat Exemplar ſcriptum maioribus literis.
M.s. Min. denotat Exemplar minoribus figuris exaratum.
M.s. Linc. codicem ex Coll. Lincoinienſi.
M.s. Ben. librum Manuſcriptum, extantem in Bibliotheca Coll. D. Benedicti Cantabrigiæ.

Cypriani verò opera antiquo charactere conſcripta, & multo auctiora, quam quæ eatenus apparuerant, extabant olim in Rauennatis Archiepiſcopatus inſigni Bibliotheca, quæ iam prorſus interijt, quemadmodum teſtatus eſt ſe vidiſſe Ambroſius Camaldulenſium Generalis, qui ante 160. circiter annos vixit. Sed & eiuſdem Cypriani Opera in tres Tomos diſtincta, & recognita, cum Iacobi Pamelij Adnotationibus recuſa ſunt apud Niuellium Pariſijs an. 1603. & 1604.

CYPRIANVS monachus Caſsinenſis, ſcripſit Hymnum in honorem D. Benedicti, & alia nonnulla: hymnus autem ille eſt Caſsini m.s. tali exordio *Aureo ſolis radio perennis.*

CYPRIANVS monachus Ciſtercienſis Diuinæ ſcripturæ interpres in Academia Complutenſi in Hiſpania, ſcripſit commentaria in prophetam Nahum: ea Lugduni in Gallia fuerunt excuſa à Gulielmo Rouillio an. 1562. Ac fortaſſe is ipſe eſt, quem ſcribit Sixtus Senenſis commentarios reliquiſſe in Matthæum, in Iob, & in Pſal. 51. & 79.

CYPRIANVS Verardus, Ordinis Seruorum, Opuſcula varia ſpiritualia edidit ex officina Sabij Brixienſis. Inter quæ extat liber prænotatus: *Teſtamentum ad omnis generis homines.* Italicè.

CYPRIANVS Veronenſis, Canonicus Regularis, reliquit Expoſitionem in orationem Dominicam.

CYPRIANVS Epiſcopus Hiſpanus, ſcripſit in Apocalypſim Commentarios.

CYPRIACI Lucij Ingolſtadienſis in Bauaria euulgata eſt an. 1582. obſeruatio breuis de Litoſophiſtica erronea quorundam. De lapide Philoſophico diſceptantium doctrina, Religioni Chriſtianæ incommoda: & Admonitio; De lapide Chriſtoſophico.

CYPRIACVS Strotius, ſiue *Strozza* Clementis Alexandrini libros octo in Latinam linguam è Græca conuertit. Quos Florentiæ Torrentinus excudit.

CYRILLVS Alexandrinus Archiepiſcopus qualis, & quantus fuerit, conſtat, tum ex eius ſcriptis, quæ paulò poſt commemorabuntur, tum ex actis Epheſinæ Synodi, cui nomine Celeſtini Pontificis Max. an. 432. præfuit, (quæ quidem acta Theodorus Peltanus Societatis noſtræ è Græco, vt alibi diximus, in Latinũ vertit) floruit temporibus Theodoſij iunioris, ac Theophilo in Epiſcopatu ſucceſsit, obijt ſanctè an. Dom. 444. ac qui illi ſunt aduerſati, libroſque aduerſus eum Neſtoriani euulgarũt, eos omnes Theodoſius Imp. Porphyrij item libros proſcripſit. Extant eius de hac re literæ apud Acta Concilij Epheſini in eadem verſione facta à Peltano, Tom. 5. cap. 29.

Qui porrò dixere Cyrillum fuiſſe monachum montis Carmeli, quod & ſenſit, nimis (vt inquit Baronius Card.) leuiter Tritemius, (addo ipſe, & Petrus Lucius Carmelita) nullo legitimo teſte id pronunciarunt. Nam apud Hieronymum, Palladium, Euagrium, Caſsianum, Theodoretum, Cyrillum monachum, & alios ſeculi huius ſcriptores, ſæpè fit mentio monachorum in Palæſtina degentium, at nuſquam penitus apud eos monachorum Carmelitarum. *Faceſſat igitur* (ſubdit idem Baronius) *eiuſmodi fabella de monachiſmo Cyrilli in Carmelo.*

Cæterùm ea Cyrillus pietate, eloquentia, & acumine ſcripſit, vt eius homilias memoriæ mandatas Epiſcopi Græciæ populis è ſuggeſtu (vt Gennadius inquit) recitarent. Sanè, vt aliquid hoc de viro præter antiqua illa, memoria dignum referam, Ioannes III. Succiæ Rex retulit mihi, ſibi, cum Cyrilli Commentarij in D. Ioannis Euangelium legendi eſſent traditi in Anglia (quò ab Erico fratre Rege fuerat allegatus, priuſquam eſſet Rex) ſordeſcere cæpiſſe omnes Caluini libros vt & poſtea ſemper hæreſes illius deteſtaretur. Quæ cum verè dico, verè item nemo non experietur ex ijs, qui in pedicas hæreticorum inciderint, ſi manus, & mentes admouerint lectioni Patrum, non abibit longius, cum ramenta illa (potiuſquam ſcripta) hæreticorum, abijcient, & probum aurum doctrinæ Catholicæ præ illis præſtigijs chymicis, amplectentur.

Cæterùm

Cæterum, etsi Opera Cyrilli, quæ hactenus Latinè sunt reddita, magis emaculata, typis Michaëlis Sonnij Parisiensis typographi an. 1573. fuerunt excusa, sciat tamen Lector, quos ille libros 16. in Leuiticum 1. Tom. tribuit, non esse Cyrilli, sed Origenis, qui neque sunt libri, sed orationes, siue homiliæ extemporariæ. Id constat, tum quia vbique destruit litteram, & solum approbat allegorias, tum etiam ex Origenicis erroribus, qui in eis sparsi leguntur. Adde quòd semper hæ homiliæ Origeni tributæ fuerunt.

Scripsit autem in Pentateuchum (vt inquit Sixtus Senensis) Opus Allegoricum, cui titulus, & argumentum est; *Quod per omnem Moysis scripturam Christi mysterium designetur.* Et præfatio quidem incipit ἐρευνατε τὰς γραφάς, hoc est. *Scrutamini scripturas.* Sermones verò, siue libelli, siue distinctiones, seu potius tituli, quibus totum opus distinguitur, hi sunt:

In Geneseos caput primum, de formatione Adami Sermo primus, incipiens: *Paulus ille sacratissimus.*
In Gen. 6. Noë, & Arca, Sermo 2.
In Gen. 9. De nudatione Noë, Serm. 3.
In Gen. 11. De Turri, & eius structura, Serm. 4.
In Gen. 14. De Abraham, & Melchisedech, Serm. 5.
In Gen. 15. De Abraham, & promissione ei facta in Isaac, Serm. 6.
In Gen. 22. De sacrificio Abraham, & Isaac, Serm. 7.
In Gen. 24. De Isaac, & Rebecca, Serm. 8.
In Gen. 25. De Esau, & Iacob, duos populos figurantibus, Serm. 9.
In Gen. 27. vsque ad 35. De persecutione Esau, Serm. 10.
In Gen. 30. & 31. De ijs, quæ inter Iacob, & Laban gesta sunt, Serm. 11.
In Gen. 32. De Iacob mittente nuncios ad Esau, Serm. 12.
In Gen. 33. De nocturna luctatione Iacob, Sermo 13.
In Gen. 37. De Ioseph, pascente oues patris cum fratribus, Sermo 14.
In Gen. 38. De Iuda & Thamar, Sermo 15.
In Gen. 3.. De Ioseph Ismaelitis vendito, Sermo 16.
In Gen. 48. De benedictione filiorum Ioseph, Sermo 17.
In Gen. 49. De benedictionibus Patriarcharum, Sermo 18.

Hos Sermones (inquit Sixtus Senensis) *ostendit nobis Græcè conscriptos Ambrosius Mediolanensis monachus Casinensis vir vtraq; lingue peritissimus; qui eos à se Latinè versos propediem daturus est in lucem, subiectos verò Sermones in catera Pentateuchi volumina vidimus in vetustissimo Græco codice scripto, quem nobis suppeditauit Angelus Iustinianus Chius Minorita, insignis Theologus; qui ex Græciæ ruinis Bibliothecam antiquissimorum Orientalis Ecclesiæ Patrum monumentis instructam multo ære, ac labore collegit, eamq; secum, veluti sacrum quendam thesaurum in Italiam aduexit.*

Angelus Iustimanus fuit postea Episc. Geneuensis.

Sermonum tituli sic habent.

In Exod. cap. 4. De tribus signis, à Deo Moysi exhibitis, Serm. 19.
In Exod. 12. De sacrificio agni, Sermo 20.
In Exod. 13. De consecratione primogenitorum. Serm. 21.
In Exod. 15. De aqua Marath, Sermo 22.
In Exod. 16. De manna, & cothurnicibus, Serm. 23.
In Exod. 17. De petra in Raphidim percussa, Serm. 24.
In Exod. 19. De monte inaccessibili. & Israël iuxta eum posito, Serm. 25.
In Exod. 24. De ascensu Moysis, Aaron, Nabad, & Abiud, Serm. 26.
In Exod. 32. De fabricatione vituli, Sermo 27.
In Exod. 34. De velamine in facie Moysis, Serm. 28.
In Leuit. 1. Quod Passio Christi salubris est, Serm. 29.
In idem. Quòd particeps mysticæ benedictionis Sancti, & sacri vndequaque erimus, Sermo 30.
In Leuit. 14. De mundatione lepræ, Sermo 31.
In Leuit. 16. De Iudæorum Synagoga, quæ ex infidelitate cecidit, Sermo 32.
In idem. Quòd non semper ingrediatur Aaron in Sancta sanctorum, Serm. 33.
In Numeri cap. 13. De exploratoribus Terræ promissionis, Sermo 34.
In Num. 14. De Christo, & Iudæorum Synagoga, & populi murmuratione, Serm. 35.
In Num. 15. Quòd Christus factus est nobis Panis vitæ, & de primitijs, Serm. 36.
In Num. 19. De vitula rufa, Sermo 37.
In Num. 21. De serpente æneo, Sermo 38.

Digitized by Google

In Deut. cap.20. De missis in bellum, Sermo 39.
In Deut.21. De muliere captiua in vnguibus abradenda, Serm.40.
In Deut.22. De boue in foueam lapso, Sermo 41.
In Deut.27. De lapidibus trans Iordanem erigendis, Serm. 42.
In Deut.31. De institutione; & electione Iosue, Serm. 43.
Scripsit quoque in decimumsextum Leuitici caput de Apopompæo, hoc est, *de Capro emissario.*
Ad Acacium Episcopum, Epistolam vnam, quæ incipit: *Lectis quæ à sanctitate tua.*
Composuit in Esaiam libros quinque, eodem ordine in varios Sermones, siue Lectiones diuisos: quorum initium est: *Obscura semper est Sanctorum Prophetarum oratio.*
Dictauit in Danielem, in Oseam,& in Abacuch Homilias plures, quæ in Bibliotheca Vaticana seruantur.
Scripsit in totum Matthæi Euangelium integræ & continuatæ explanationis libros, siue tomos plures, ex quorum 11. & 12. tomis, citantur testimonia in 6. Synodo Constantinopolitana, & in secunda Synodo Nicæna.
Item in Euangelium Ioannis libros duodecim, insertis toto passim opere multis aduersus Arianos, aliosque hæreticos, disputationibus. Horum librorũ quatuor intermedios, nempè quintum, sextum, septimum, & octauum, iniuria temporũ absumptos, Iudocus Clichtoueus, ex Chrysostomo,& alijs patribus collectos, suppleuit.
Post hæc edidit etiam in Epistolam ad Hebræos Commentaria: è quibus magna, & prolixa fragmenta, Cyrilli nomine prænotata, inueniuntur partim apud Theodoretum in Dialogo, qui inscribitur, Inconfusus, partim apud Theodorum monachum Græcum, in libro cui titulus est: ὅτι ὁ πατὴρ ἀεὶ γεννᾷ. hoc est, *quòd Pater semper generat.*
Scripsit denique pro defensione vtriusque Testamenti disputationum libros decem aduersus Iulianum Imperatorem, qui septem editis voluminibus Sacrosanctas scripturas impugnauerat.
Prodierunt autem in lucem Parisijs an. 1573. vt diximus à Michaële Sonnio edita, aucta Cyrilli opera, quorum duobus Tomis distinctorum catalogus est sequens.

Primus Tomus continet.

D. Cyrilli Alexandrini in Genesim ad literam,& mysticè libros vndecim.
In Leuiticum libros sexdecim, vbi quicquid corporaliter, & ad literam obseruandum statuitur, id omne ad spiritualem, viuificantemque intelligentiã transfertur: quamuis hi libri, vt diximus, Origenis sint.
In Isaiam Prophetam Commentariorum libros quinque.
In Euangelium Ioannis Commentariorum libros octo, quibus Iodocus Clictoueus adiecit quatuor intermedios, vti dictum est supra: nam omnes m.s. libri etiam in Vaticana Bibliotheca mutili erant.

Hæc quæ sequuntur deinceps addita sunt, & è Græco in Latinum versa à Gentiano Herueto Aurelio.

Dicta Veteris Testamenti, & Sanctæ scripturæ interpretata Anagogicè breuiter, ac dilucidè collecta, & à D. Cyrillo, & à Magno Maximo, & à cæteris interpretibus.
Liber aduersus Iudæos, cum elegantibus Quæstionibus.
Breuis Anagoga de ijs, qui floruerunt ante legem.

Secundus Tomus continet.

1 Epistolas trigintanouem.
2 Homilias decem.
3 Apologiam ad Imperatorem Theodosium.
4 Declarationem duodecim capitum, siue Anathematismorum.
5 Librum Apologeticum pro ijsdem duodecim capitibus aduersus Orientales.
6 Alium lib. ad Euoptium pro ijsdem capitibus contra reprehensiones Theodoreti Episcopi Cyri.
7 Expositionem Symboli Nicæni.
8 Scholia De Incarnatione vnigeniti.
9 Synodales Epistolas duodecim.

10. Dogma-

Digitized by Google

10 Dogmata Neſtorij à Cyrillo primum impugnata, deinde ab Epheſina Synodo condemnata.

Opus inſigne, quod Theſaurus inſcribitur, De conſubſtantialitate, filij & Spiritus ſancti, cum Deo Patre aduerſus Hæreticos. Id in Latinum olim Georgius Trapezuntius, ſed non integrum verterat. Vide infra.

Dialogorum, cum Hermia, De Trinitate libros ſeptem, cum Appendice argumentorum: *Quod Spiritus ſanctus eſt Deus.*

Quòd conſubſtantialis, & coæternus ſit Deo, & Patri filius, lib. 1.

Quòd coæternus Deo Patri, & ex ipſo ſecundum naturam genitus ſit filius, lib. 2.

Quòd Deus verus ſit filius, ſicut & Pater, lib. 3.

Quòd non creatura, neque factura ſit filius, lib. 4.

Quòd Deitatis proprietates, ac gloria naturaliter in filio ſint, ſicut in Patre, lib. 5.

Quòd humanitatis proprietates, & quæ nō valde Diuinè dicta de filio conueniant magis diſpenſationi cum carne, & nō naturæ verbi ſecundum quod intelligitur, & eſt Deus, lib. 6.

De Spiritu ſancto, quòd & Deus, & ex Deo ſit ſecundum naturam, lib. 7.

De adoratione, & cultu, in ſpiritu, & veritate, lib. 1. Sed hic poſtea an. 1588. prodijt Romæ emendatus additis, demptis, mutatis, quæ addenda, demenda, mutanda erant.

Contra Iulianum Apoſtatam pro religione Chriſtiana, lib. 10.

De recta fide in Chriſtum ad Theodoſium, & ad Reginas, lib. 3.

Sed poſt Joan. Tritemium in Opere maiore de Scriptoribus Eccleſiaſticis, præter item Iodocum Clichtoueum, Sixtum Senenſem, & Gentianum Heruetum, alij viri in Cyrilli operibus, aut conquirendis, aut illuſtrandis, vel in Latinum vertendis collaborauerant. Quamobrem hæc, & nos addimus.

Primo Photius teſtatur Cyrillum Alexandrinum ſcripſiſſe ad Theodoſium, quòd Neſtoriana hæreſis eadem eſſet cum Celeſtina, quod & ibidem planius declarat.

Sanè verò Synodus coacta fuit aduerſus Neſtorium, atque Celeſtium. Quin & idem Photius meminit quinque librorum, ſiue Sermonum Cyrilli contra blaſphemias Neſtorij, proferens ſuum de dictione Cyrilli iudicium. φυλάττει ὃ (inquit) καὶ τὰ ἴδια τοῦ οἰκείων λόγων τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὸ ἰδίωμα. Ἀφέλερος ὄντως ἐστὶ τῇ φορᾷ ἑρμείαν, καὶ ἡ περὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας ὁ λόγος ἀπηρτισμένος καὶ εἰς ἰδιάζουσαν ἰδέαν ἐκβεβιασμένος, καὶ οἷον ἑλυμένος καὶ τὸ μέτρον ὑπερορῶσα ποίησις. Sed & alibi, cum eorundem meminerit, capitaque cuiuſque libri afferat, ijſdem fermè verbis vtitur in iudicio ferendo de forma illius dictionis, addens hæc verba: βραχὺ ὄν τι φορᾷ τὸ ταπεινότερον ὑπενλωγμένον. hoc eſt, *conciſum aliquid & quod ſapit demiſſum.* Atqui addit, quæ ijs in libris continebantur Epiſtolæ, & Scholion de incarnatione Domini.

De libris autem Cyrilli, qui Theſaurus prænotantur, ait: ἐπιχειρηματικὸν ὄν ἐστι τὸ βιβλίον, καὶ κατὰ τὴν Ἀρείου, καὶ Εὐνομίου λύσεις ἀνανδρως, καὶ πολυτρόπως ἀγωνιζόμενον hoc eſt. *Soleres eſt autem argumentator, is Liber, & aduerſus rabiem Arij, & Eunomij generoſius, & multiplex concertator.*

Extant autē in Bibliotheca Vaticana Cyrilli eiuſdē Paſchales Epiſtolæ manuſcriptæ totidem, quot ipſe Cyrillus annis vixit in Epiſcopatu, quas in Latinum vertebat Federicus Metius qui nunc eſt Thermularum Epiſcopus, vti & in verbo, Photius, locuti ſumus.

Porrò Cyrillus annis duobus, & triginta Epiſcopatum geſſit, poſt quos ſanctè obijt. At Caſſiodorus in Præloquio Inſtitutionis ſuæ Diuinarum Lectionū ſcribit, Cyrillum, ſicuti & aliquos alios, Diuinam interpretatum fuiſſe Scripturam Græco ſermone ab initio vſque ad finem. Quæ tamen haud extat, niſi quòd ſubinde prodeunt nonnulla eiuſdem Patris, quæ hactenus alicubi delituerant. Quin & paucos ante annos edita eſt eius Epiſtola ad Caloſyrium Epiſcopum Arſenoiten, aduerſus Anthropomorphitas, & Maſſalianos, qui nequaquam manibus laborandum eſſe dicebant, ſed ſemper orandum.

Præterea eiuſdē ad Celeſtinū Epiſtolæ aliquæ extant inter Epiſtolas Celeſtini Papæ.

Quin & in Bibliotheca Vaticana extant eiuſdem Cyrilli Commentarij luculenti in duodecim Prophetas minores, quos deintegro ob vetuſtatem deſcripſit Ioannes S. Mauræ Cyprius. Quin etiam extat in Bauarica Bibliotheca, quem vertit è Græca in linguam Latinam Iacobus noſter Pontanus hortatu Iacobi Gretſeri Theologi noſtri, editus eſt vero Ingolſtadij apud Georg. VVillet. an. 1607.

At & Cyrilli Glaphyra nondum erant Latina facta. Sed & teſtatur Sigebertus ſequentia. *Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus Cyclos quinque decem nouennalium Cyclorū ſcripſit, qui faciunt annos nonagintaquinque, in quibus primus & vltimus Paſcha terminus inuenitur, ſed neq; tamen in eo tota Paſchæ varietas terminatur.*

Quæ

Quæ autem feruntur à Theodoreto fuisse scripta aduersus Cyrillum post eius obitum ad Ioan. Antiochiæ Episcopum, ea fuerunt à Nestorianis suppositа sub nomine Theodoreti. Vide in verbo, Theodoretus.

Verum enimuero idem Cyrillus librum de animalium, & plantarum proprietate, hoc est περὶ ζώων ἰδιότητος καὶ φυτῶν Græcis versibus scripserat, qui an. Dom. 1590. Romæ fuit primò editus, atque additus ad Græca Carmina Gregorij Nazianzeni, & ad Hymnos decem Synesij è typographia Francisci Zannetti. Incipiunt autem, ὦ πάντες ὅς ἔργα, καὶ θεογόνε λόγω. Auctorem quidem hunc Hieronymus Brunellus nostræ Societatis Iesu à Consaluo Ponce (vt dicunt) de Leon V. C. est assecutus, qui eum ex Gulielmi Sirleti Cardinalis exemplari describendum curauerat; magno sanè Scholarum bono, si talium Patrum nitida, & perutilia iuuentuti Carmina prælegantur. Nam quod idem Brunellus ait, nos quoque decurso eodem libello, bona fide asserimus, in eo, cuiuscunque fuerit ille labor, Diuinæ naturæ Maiestatem infinitam, & Sapientiam, ac Prouidentiam erga homines singulariſsimam, præcipuè eam, quæ elucet in rebus creatis, intelligi. Ita porrò singulas Plantarum vires, & animantium facultates eleganti, concinnoque versu persequitur, vt non modo Theophrasti libros, & Aristotelis, verum etiam Dionysij Areopagitæ, ac reliquorum Patrum scripta de Dei natura, Christique Saluatoris nostri mysterijs in pauco quodammodo conferat, ac sub vno propè ponat aspectu.

Cæterùm Cyrilli Archiepiscopi Alexandriæ Lexicon secundum Alphabetum fertur extare Constantinopoli m.s.

Sciendum autem Commentarios Cyrilli de Adoratione, & cultu in spiritu, & veritate, Latinos factos fuisse ab Antonio Agellio clerico primum regulari, deinde Episcopo Acernensi, ac quidem elaborata translatione.

At & sciendum, quæ Cyrilli libro Thesauri verba hæc erant, (*Porrò omnes iure Diuino caput inclinant, & primates mundi tamquam ipsi Domino Iesu obediunt.* Et idem. *Debemus nos, vt qui membra sumus capiti nostro Rom. Pontifici, & Apostolicæ Sedi adhærere.*) ea non haberi in libris Thesauri, qui nunc extant, sed citantur à B. Thoma in Opusculo contra Græcos, & à Gennadio Scholario Græco auctore in libro de Primatu Romani Pont. Constat verò multos Thesauri libros perijsse; etenim citatur in sexta Synodo Actione decima, lib. 32. eiusdem, cum modo extent tantummodo lib. 14. Atqui Andreas Colossensis Episcopus in Concilio Florentino Sess. 7. asseruit in Thesauris Cyrilli mirificè prædicari Romani Pontificis auctoritatem, nec vllus Græcorum contradixit. Vide Bellarm. Card. de Summo Pont.

Postremò caueant cordati Catholici, quæ Hæretici in suis versionibus Latinè factis siue in margine, siue in scholijs inspersérunt. Et quidem OEcolampadius, & Laurentius Humfredus, vterque proscripti hæretici aliqua Cyrilli verterunt, atque edi curarunt: in quibus eorum nomen in primis eradendum est; deinde in 3. Tomi, 9. lib. contra Iulianum, col. 214. quæ margini est adscripta propositio hæc. *Externa sacrificia, neq; Dijs, neq; Deo vero grata:* quæ item iteratur in lib. 10. à col. 241. vsque ad col. 243. & cap. 1. col. 13. omnino tollenda est. Quin & idem Humfredus in sua Cyrilli in Isaiam versione, non vtitur vulgata editione, quæ cæteris fidelior est. Sed & non est Cyrilli commentarius integer in Isaiam, quam ob rem quæ dicuntur partes adiunctæ, eæ sunt ipsius Humfredi nō Isaiæ. Quin & in vniuerso hoc Opere, quod est in 5. Tomo, à primo capite vsque ad 55. & quidem in locis insignioribus docet Humfredus homines iustificari per solam fidem, idque præcipuè in cap. 19. col. 22. & in cap. 1. excellentiorem facit fidem, spe, ac charitate. Ecclesiam item asserit non esse visibilem, cap. 5. col. 62. cap. 78. col. 284. quæ omnia sunt erronea, & hæretica.

At & alia pleraque in eodem Humfredo interprete in Isaiam obseruarunt Hispani expurgatores, quemadmodum & in Indice. *Quæ Commentaria* (inquiunt) *D. Cyrilli in Esaiam circumferuntur in editione Parisiensi Operum D. Cyrilli, an. 1572. nomine Gentiani Herueti, expunctis nonnullis propositionibus ex his, quæ notatæ sunt, reliquæ deleri debent. Idem iudicium esto de eisdem Operibus Basileæ excusis apud hæredes Hernagij an. 1566.* Sic illi.

At quoniam postea Index Romanus Laurentium Humfredum inter hæreticos primæ Classis notauit, in eo verò sunt plura, quæ redolent hæreses, ablegandam prorsus eam versionem non dubitandum est, quocumque alio nomine prænotetur.

Atqui ijdē expurgatores Hispani ex eiusdem Cyrilli libro aduersus Anthropomorphitas, *Bonauentura Vulcanio interprete*, hæc adiecerunt.

In Epistola ad Calosyrium, prope finem, deleantur ex margine illa verba: Monachi non tantum orationi vacare debent, sed etiam operari. *Quæ etiam in Indice, litera M. continentur.*

Digitized by Google

Cap. 2. ad initium, deleantur ex margine illa verba. Quæ in Scriptura ſacra apertè dicta non ſunt, curioſius indagari non debent. *Quæ etiam in Indice continentur, litera S.*

Cap. 8. ad finem deleantur in margine illa verba: Chriſtus ſolus ſanctificat, & iuſtificat. *Quæ etiam in Indice continentur, litera C.*

Eodem cap. in text. verſus finem, deleantur illa verba: In omnes ex æquo per ipſum donum promanat.

Ex libro de Lapſu hominis eiuſdem Cyrilli, *eodem interprete.*

Verſus finem huius libri deleantur ex margine illa verba: Vocatio ad libertatem per fidem in Chriſtum factam: *Quæ in textu etiam & Indice litera V. continentur.*

Præter hæc addo cauenda eſſe. quæ non ſolum in Baſileenſi, verum etiam in Pariſienſi editione Cyrilli inſerta ſunt; nimirum quædam ex libris collecta Neſtorij fragmenta, quaſi ex illis rectius D. Cyrilli mens intelligi poſſet. At certè omnino expungenda ſunt, cum ſi etiam in Aſiam hi codices afferrentur (qui iam fortaſsis eò illati ſunt) Neſtoriani, qui ſuas hæreſes in illo ingenti tractu diutiſsimè fouerunt, nouum inde venenum haurirent. Sed de erroribus Neſtorij tum in verbo, *Neſtorius,* tum in verbo, *Diamperianum Concilium,* vide quonam modo ſint nouiſsimè profligati magna ex parte.

Mitto quę Scholiaſtes in editionem Baſileenſem adnotauit, digrediens à vulgata editione, & non vna in re lapſus: is enim cum ipſa editione ſatis ſuſpectus eſſe debet, atque prohibitus. Cæterùm recuſa ſunt D. Cyrilli Alexandrini Epiſcopi Opera omnia Pariſijs apud Societ. an. 1605. cum & antea extaret eiuſdem Cyrilli Archiepiſcopi Alexand. ad Domnum Epiſt. Tom. 3. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2. De cultu verò Dei Opus aureum è Græco Latinitate donatum ab Antonio Agellio, & Venetijs excuſum apud Somaſchum, & apud Soc. Venetam; an. 1604. ſed de Liturgia S. Cyrilli, vide quæ Victorius Scialach Epiſt. ad Marcum Velſerum V. C. ſcribit ante Liturgias abs ſe ex Arabico in Latinum conuerſas, & Auguſtæ Vindelicorum editas.

CYRILLVS alius Carmelita, presbyter Montis Carmeli (ſi Tritemio hac in re credendum) tertius in ordine Prior Generalis, vir doctus & pius, ac ſpiritu prophetiæ illuſtratus, ſcripſit nonnulla, de quibus feruntur, Epiſtolæ ad diuerſos plures. Quædam reuelationes ad Abbatem Ioachimum. Angelica quoque tabula, quam de manibus Angeli eum dicunt accepiſſe. Claruit temporibus Innocentij Papæ III. & Henrici Imperatoris VI. an. Dom. 1200.

Errant autem, qui hunc cum Cyrillo Alexandrino vnum eſſe putant, cum nec tempus, nec ordo geſtorum in hoc conſtet. Priorem enim ſub Theodoſio in Epheſino Concilio claruiſſe certum eſt; at iſtũ multo poſt, vt dicemus. Sed & quod ad Abbatem Ioachimum attinet, cuius Tritemius meminit, obſeruandum eſt, eum fuiſſe virum apprimè eruditum, Vrbano III. Pontifice Maximo, & Gulielmo Neapolis Regi, ſuiſque Calabris pergratum, ſpiritu autem perſpicaci, futura quaſi præſentia enunciaſſe. In ſacras quidem literas Commentaria edidiſſe præſertim in Apocalypſim, vbi multa de Ordinibus Mendicantium, (qui ſunt Carmelitæ, Franciſcani, Auguſtiniani, & Dominicani) prædixiſſe: omnia tamen, quæ ſcripſit, iudicio Romani Pontificis ſubmiſiſſe. Ioachimo igitur Abbati Cyrillus iſte Angelicum Oraculum, cuius initium eſt, *Tempore annorũ Chriſti,* tanquam viro erudito miſit. Claruit autem ſub Philippo, & Othone Imperatoribus an. 1200. cuius dies Anniuerſarius à Carmelitis (ex auctoritate Sedis Apoſtolicæ) celebratur 6. die menſis Martij. Vitam vtriuſque eleganti, ac docto carmine cecinit Baptiſta Mantuanus Carmelita lib. 3. Faſtorum.

CYRILLVS Francus Bononienſis, Ord. Seruorum, de anno Iubilæo, & de Indulgentijs Commentarium edidit Bononiæ an. 1571.

CYRILLVS Hieroſolymæ Epiſcopus, ſæpè pulſus Eccleſia, & deinceps receptus, ad extremũ ſub Theodoſio Principe octo annis inconcuſſum Epiſcopatum tenuit. Extant eius Catecheſes, quas in adoleſcentia ſua compoſuit. Sic de illo S. Hieronymus in Catalogo.

Porrò extant Latinè, & Gallicè verſæ, quæ Apoſtolicam ſpirant ſcriptionem. Ad earũ autem calcem Epiſtola ipſius ad Conſtantium Auguſtum de ſigno Crucis viſo in Cœlo inter Caluariæ locum, & montem Oliuarum; quam Epiſtolam Baron. Card. inſeruit Annalibus 3. Tomi. Eiuſdem verò Cyrilli laus eſt in 2. Synodo Generali, hoc eſt Conſtantinopolitana, quæ ad Damaſum ſcripſit Epiſtolam, qua vniuerſa illa Synodus Oecumenica Cyrillum magnoperè collaudat, quòd multa, & varia certamina cum Arianis geſſerit ob Catholicam fidem. Vide eam Epiſtolam apud Theodoretũ lib. 5. cap. 9. Eodem verò tempore floruit, quo S. Hilarius, vt patet ex eius Epiſtola ad Conſtantium Imperatorem.

Quæ autem collegit Margarinus Bignæus de hoc Cyrillo, & eius libris ex D. Hieronymo, Ruffino, Socrate, Sozomeno, Theodoreto, Nicephoro, & ex Grodecij interpretis Præfatione, operæpretium est huc adtexere. Nam cum plures Cyrilli Hierosolymitani Episcopi fuerint (nempè quatuor ad ea vsque tempora) ecquis ex ijs hic fuerit, liquet ibidem. Ita verò res habet.

Post exauthoratum igitur, & exturbatum ab Acacio Cæsariensi, & Patrophylo Scythopolitano, vel ad vitam immortalem translatum Maximum Confessorem: cuius oculus dexter erutus, & dextri pedis flexus in certamine pro pietate suscepto prorsus labefactatus fuerat, Reuerendissimus, & Dei amantissimus Cyrillus, vt rescribit Constantinopolitana Synodus ad Episcopos Occidentis, nō autem opinionis Macedonianæ sectator ante illam Synodum, vt Socrates, & Sozomenus scribunt, alacris Apostolicæ doctrinæ propugnator ingenti virtute vir, & ad populum docendum egregius, cuius scripta sunt, quæ Ecclesia, Cyrillia, nominat, suoque tempore extitisse testatur S. Hieronymus, ritè à Prouincialibus Episcopis electus, Hierosolymitanæ Ecclesiæ præfuit, eaque sæpè pulsus, & in eam receptus, diuersis in locis decertauit plurimum aduersos Arianos. Non enim quòd sæpè in Concilium accersitus, vt de illo decerneretur, toto biennio (vt sic elaberetur criminatione) non comparuisset, vt tradit Socrates, qui se rerum S. Cyrilli incertum esse alioqui non negat; sed leui arrepta occasione, primum, quòd Eustachium, & Elpidium Synodo Melitinensi (cuius & ipse magna pars fuerat) olim aduersatos; deinde Basilium, & Gregorium Laodicensem Episcopum gradu motos recepisse in communionem; sed maximè quòd, cum Hierosolymis Apostolicum Thronum conscendisset. *De iurisdictionis Ecclesiasticæ illius Antistite, egit.* quod vt accepit Acacius, scripsit ap Syluanum, eumque de Cyrilli abdicatione fecit certiorem. At Syluanus; quoniam & reuerebatur Cyrillum; & multitudinem, quæ Cyrilli doctrinam cupidissimè amplexabatur, nonnihil pertimescens ab Ecclesiastico ministerio minimè illum prohibuit. Vbi Episcopi Seleuciam conuenerunt, Cyrillus cum Syluano, & reliquis fit Concilij particeps; Acacius verò expellitur, vel secedit volens, & apud Constantium Arianum Imperatorem criminatur Cyrillum, inprimis quod sacram Stolam aureis filis contextam, quam Imperator Constantinus ad Hierosolymorum Ecclesiam cohonestandam Macario Episcopo donauerat, profanis diuendisset. Sic Ariana Tyrannide tum abdicatus Cyrillus, Hierosolymis tamen Episcopus habebatur, cum Imperatoris Apostatæ impulsu tentarent Iudæi templum Salomonis in integrum restituere: ille verò, seu numine afflatus, seu diligenti consideratione habita, ex illis, quæ de temporibus legerat apud Danielem, vel quæ Dominus prædixerat in Euangelio, affirmaret constanter id quod euentus miraculo maximo comprobauit, nullo pacto posse fieri, vt lapis super lapidem ibi à Iudæis poneretur, tempestate altera profligatus, Valentiniano imperante, dignitatem Episcopalem obtinuit, rursumque abdicato, Herennius, Heraclius, Hilarius vicissim suffecti rexerunt Ecclesiam ad Imperij Theodosiani tempora, quibus ad eam sedem reuertit, & octo annis inconcussum tenuit Episcopatum, quoad vitæ suæ cursu consummato migrauit ad Christum feliciter, cum Theodosius deuicto Maximo Tyranno res Romanas præclarè statuisset. Bonum proinde certamen cum certasset, reposita est illi corona gloriæ apud Iustum Iudicem, totaque Ecclesia Orientalis, quæ Sanctorum Catalogo illum adscripsit, eiusque memoriam, vt sanctissimi Patris, 20. Kalend. Aprilis piè celebrat, & religiosè veneratur. Hæc de Cyrillo Hierosolymitano, cuius Operū fragmenta ex Commentarijs eius in Marci Euangelium, vide Tom. 1. col. 30. C. ex Epistola ad Olympium Monachum eodem Tom. 1. col. 140. D. & sparsim ex alijs pluribus locis Bibliothecæ Sanctorum Patrum.

CYRILLVS Monachus, & discipulus Euthymij (siue item Ioannis Silentiarij, vt alij putant) qui circa an. Dom. 491. Felicis autem Papæ III. nonum, floruit, tanta fide, ac diligentia gesta aliquorum Patrum scripsit, vt Baronius Cardinalis vir in historia, præter alias dotes, tantus, de eo sic loquatur. *Liceat absq; inuidia dicere, me neminem reperisse post S. Hieronymum, atq; Athanasium, qui maiore fide scripserit sanctissimorum virorum res gestas, digerens eas, atq; distinguens accuratè per tempora, ac ipse Cyrillus, dum quæ ipse vidit, vel Sanctorum omni probitate præstantium virorum relatu didicit, atq; leui suspicione mendaci, synceram veritatem, veluti sacrosanctum depositum posteris tradidit. Nempè vitam Ioannis Sanctissimi, qui ex Episcopo Coloniæ, quæ erat in Aremia, euasit Silentiarius, tum profectus, ad loca sancta, subijciens se disciplinæ magni Sabæ mutatus in monachum, ob incomparabilem silentij obseruantiam, silentiarius est dictus.* Vide Acta Euthymij, & Sabæ.

Theodosij. Quiriaci.

Creduntur autem esse huius Auctoris Vitæ Theodosij Cœnobiarchæ, & Quiriaci

Anacho-

Anachoretæ, qui ijsdem temporibus claruere viri sanctissimi: sed quod illæ careant Auctoris inscriptione, feruntur nomine Metaphrastes, qui postremo eas edidit.

CYRVS genere Alexandrinus, arte medicus atque è Philosopho monachus, vir dicendi peritus, scripsit aduersus Nestorem prius eleganter & fortiter: modo autem dum in illum nimis inuehitur, & syllogismis magis quàm scripturis agit, Timotheanum dogma fouere cœpit: Denique ambiguus, etiam sui, suspendit animum à consensu Chalcedonensis decreti, cui non acquiescendum putat, quòd Filium Dei verissimè dixerit duabus post incarnationem constare naturis. Tritemius addit aduersus hęreticos librum ab eo scriptum fuisse.

CYRVS Paropolita vixit Theodosio iuniore Imperatore, à quo Præfectus Prætorio designatus, fuit etiam Exconsul, atque Patricius. Eudocia enim Regina Theodosij vxor, mirè diligebat Cyrum, cum esset studiosa carminum, quæ ille profitebatur. Sed cum relicto regno, Hierosolymis in Oriente ageret, Cyrus per insidias Episcopus in Cotyaeo Phrygiæ creatur: peruenit autem vsque ad Leonem Imperatorem, sic Suidas. Extant autem Cyri Exconsulis Epigrammata duo, lib. 4. Florilegij.

CYRVS, Theodorus, Prodromus. Vide in verbo, Theodorus Prodromus.

D A

DACIVS Episcopus Mediolanensis, & vir Sanctus, qui & floruit Iustino Imp. seniore, Chronicon scripsit, in quo inter alia testatur, lib. 1. cap. 10. à sanctis Patribus Ambrosio, & Augustino, statim à Baptismo eiusdem Augustini, toto populo obstupescente, Canticum illud, *Te Deum laudamus* alternatim, & ex tempore cantatum fuisse; inde verò ab vniuersa Ecclesia frequentari cœpisse. Gregor. lib. 5. Dialog. c. 4.

DACRIANVS Abbas, Ord. S. Benedicti, conscripsit Speculum monachorum, quod primò excusum est Louanij apud Bartholomæum Grauium, an. 1538. Quin & scripsit Spiritualis vitæ documenta: quæ vnà cum eodem Speculo extant in Tom. 4. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2.

DADO. Vide in verbo, Audoenus.

DAEMONES, & eorum insidias, quin & remedia ad eas declinandas, Martinus Delrius noster, tribus Tomis Disquisitionum magicarum indicauit. Vide in verbo, Martinus Delrius, & in verbo, Petrus Tyreus; præter illa, quæ Scholastici Theologi, & Inquisitores & Canonistæ de ijs egerunt.

DAMASCII cuiusdam Græci auctoris libros quatuor se legisse commemorat Photius in sua Bibliotheca, sed qui monstrosa, stulta, & digna (vt idem ait Photius) Damascij impietatis, & Atheismi referunt. Quin & alibi multo postea Damascij Damasceni (nescio an alterius ab illo altero) librum testatur decurrisse de Isidori vita, sed in quo, cum varia texuisset Gentilium, quæúe ad Geometriam, & Arithmeticam spectabant, agnouit illum summè impium, dicit enim Photius: ἐστὶ δὲ τὴν μὲν περὶ τὰ θεῖα δόξαν εἰς ἄκρον δυσσεβῆς. Quamobrem mirum non est, si eius scripta vel interierint, vel nemini debeant esse vsui, qui fortè fuisset opinatus ad Ecclesiasticos scriptores illum pertinuisse.

DAMASCENVS. Vide in verbo, Ioan. Damascenus.

DAMASVS Hispanus, siue Lusitanus, Antonij filius, qui. an. Dom. 367. Liberio successit in Pontificatu, ex presbyterio, non ex Diaconatu, (vt aliqui falsò existimarunt) quique propè octogenarius decessit, cum sedisset annos duo de viginti, vir sanctus, virgo, & optimus, ac sanctissimus Pontifex. De quo sic Hieronymus, *Damasus Romanæ vrbis Episcopus, elegans in versibus componendis ingenium habuit, multaq́; & breuia Opuscula heroico metro edidit, & prope octogenarius sub Theodosio Principe mortuus est.* Hier. in catal. an. Dom. 380 Trit.

Quæ verò tum ante Pontificatum, & in Pontificatu; tum adeo post mortem gessit, quippe qui viuens, & mortuus miracula edidit. Vide præter alios præcipuè Baronium Card. in Annalium Tom. 4. sub eiusdem annos. Scripta verò illius neque sunt ea duntaxat, quæ in catalogo innuit Hieronymus; nec illa quidem sunt, quæ fuêre Damaso falso ascripta ab alijs, & ab ipso Ioan. Tritemio. Nam Damasus, teste alibi ipso Hieronymo, scripsit plures libros carmine, ac soluta oratione de virginitate, quam constans est fama eum semper coluisse. Visuntur adhuc Romæ ipsius nonnulla Epigrammata sepulchris martyrum incisa, quæ & Baronius Card. in suis Annalibus inseruit. Et verò in Bibl. In Annal. sub an. 384.

Sanctorum Patrum Tom. 4. extant Sanctorum Patrum elogia ipsius Poetica. Quæ autem nomine Damasi fertur breuis series Vitarum Romanorum Pontificum, alterius fuit, non huius Damasi.

Quin & quædam, quæ de illo in ijsdem Vitis leguntur (vt quæ dicuntur de temporibus Iuliani, de Episcopatu Vrsicini, & alijs) vera non sunt. Iam nonnulla ipsius Actis adiecta fuisse, quæ veritatem haud sapiunt, idem Baronius probat.

Sanè scripsit varias Epistolas, vt ei necesse erat, qui inter tot fluctus, tam diu rexit Ecclesiam: Quæ quidem extant vel in Synodis, vel inter literas aliorum Pontificum, vel in Theodoreto, qui lib. 5. cap. 10. Damasi anathematismos aduersus Apollinarem cum eius Epistola inseruit, quamuis nonnullæ perierint, vti factum est de illa, quàm ad Hieronymum de tribus hypostasibus exquirentem misit.

At non fuêre eius literæ, quæ nomine Damasi leguntur scriptæ ad Aurelium Episcopum Carthaginiensem, positæ nimirum ab Isidoro Mercatore in suæ collectionis exordio, quas præcedunt literæ eiusdem Aurelij nomine ad Damasum primò scriptæ, quibus à Sede Apostolica petere videtur ad se mitti Decreta Romanorum Pontificum. Quod & Baronius Card. eodem in Annalium Tomo falsum esse euincit, sub annum Damasi 8. Domini autem 374. quemadmodum & sub an. Dom. 381. probat, Epistolam Damasi ad Paulinum Episcopum Antiochenum fuisse à Theodoreto (errore quodam) in nomine deprauatam, quippe qui ad Paulinum Episcopum Thessalonicensem scriptam fuisse dixerit, quæ & in Concilio Constantinopolitano violata est.

Minus fuit Damasi Epistola, quæ ei tribuitur scripta ad Theophilum, & Anysium. Quæ fermè in operibus Ambrosij tribuitur Ambrosio, sed neque huius esse potest, cum in ea fiat mentio Ambrosij, tamquam cuiusdam alterius. Itaque incertum est cuiusnam sit. Vide præter alios Card. Bellar. Tom. 1. Controuers. lib. 2. de Rom. Pont. cap. 24.

DAMIANVS Crassus Ripolensis, quod Oppidum est in Subalpinis supra Augustam Taurinorum, Ord. Præd. atque eiusdem Prouincialis, & Theologus, scripsit Commentarium ad librum Iob. Libellum item, quo cum regens (vt vocant) esset Collegij S. Thomæ, asseruit in Academia Ticinensi has propositiones. S. Ioannes fuit consanguineus Christi, consanguineus Dei, & alias plures aduersus Ioannes Casicium Ord. Minorum, quæ an. 1506. fuerunt excusæ. Obijt an. Dom. 1515.

DAMIANVS Diaz D. Vincentij, Ord. Præd. Sermones de Tempore, ac de Sanctis recognouit, & Notis illustrauit. Antuerpiæ an. 1570.

DAMIANVS à Goës scripsit librum De fide, Religione, ac moribus AEthiopum sub Imperio Preto Ioannis, siue Presbyteri Ioannis commorantium. Qui liber Parisijs quidem olim excusus fuit apud Vechelum, sed & Louanij deinceps apud Rutgerum Rescium anno 1540. siue (vt alij scribunt) Antuerpiæ an. 1544. vbi cum Bello Cambaico fuerunt eodem volumine comprehensæ, Lappiæ descriptio; Epistolæ aliquot pretioſi Ioannis. De rebus & Imperio Lusitanorum Disceptatiuncula ad Paulum Iouium; Hispaniæ vbertas, & potentia. Pro Hispania aduersus Munsterum defensio ab Auctore recognita. Epistolæ aliquot ad ipsum Damianum. Vrbis autem Louanienſis obsidionem ab eodem conscriptam edidit Ludouicus Rhotorigius Vlyssipponæ an. 1546. Vrbis verò Vlyssipponensis descriptionem Eboræ editam an. 1554. apud Andream Burgensem, cum deploratione Lappianæ gentis. Eiusdem verò Damiani extant Commentarij rerum à Lusitanis gestarum in India citra Gangem an. 1538. Eiusdem de bello Cambaico vltimo Commentarij tres, excusi item Louanij apud Seruatum Hassenum an. 1549.

DAMIANVS. De hora mortis Lugduni 1578.

DAMIANVS à Ligno, Ord. Præd. Brabantinus è Latino Germanicum fecit librum de Sancto Altaris sacrificio. Volumen item Sermonum de Tempore, quod Iacobus à Vitriaco scripserat, in lucem emisit typis Petri Belleri an. 1575. Quin & alterum volumen Sermonum de Sanctis eiusdem Auctoris habebat præ manibus, quod recensebat vt in Christianæ Reip. commodum in lucem daret. Viuebat an. 1578.

DAMIANVS Maraffus Florentinus, præcipuas Veteris, & Noui Testamenti historias edidit elegantibus picturis Alberti Durerij Germani manu delineatis; additis ad singulas Hetruscis octastichis, cuiusque picturæ vim explicantibus, Lugduni an. 1554. Præfationis initium est Italico idiomate. *Gli honorati volumi.*

DAMIANI Roscij Bononiensis, Ord. Prædicatorum, De hæresibus aghoscendis, & conuincendis, ac de hæreticorum dogmatibus, libri tres: Addita est Conciliorum summa, à quibus hæreses ipsæ damnantur. Patauij 1585.

DANIEL, quæ vox Hebræis designat *iudicatum à Domino*, qui propheta sapientissimus,

vt ex

vt ex Ezechielis, cap.10.& 28.colligitur, regali ex genere, vt habetur lib.4. Reg.20. quod & in exordio libri Danielis ponitur, licet Parentis nomen non constet, natus ante Christum Dominum anno plus minus 660. in superiore Bethoron pertinente ad sortem Ephraim, sed postea Leuitis assignata, propinqua castello Emaus, nouem autem milliaribus distante Hierosolymis, decimo suæ ætatis anno, qui concurrebat cum tertio anno Ioachim, & cum primo anno Regni Nabuchodonosor, centum plus annis vixit; in quibus nobilissimam de filio Dei prophetiam edidit, quam & idem ipse Christus Dominus citauit, variaque vel interpretatus est, vel pro suo populo gessit, vnde sibi vitam, & nomen immortale peperit.

Vitam eius scripserunt Epiphanius, & Diodorus, qui dicitur Tyri; attigere item Sixtus Senensis, & reliqui, summatim verò, sed accuratè, Benedictus noster Pererius, de quo paulò post adhuc erit dicendum. Daniel igitur, quemadmodum inquit Sixtus, prophetiæ suæ librum emisit, in quo de omnibus totius mundi Regnis, ac præsertim de gloriòso, atque æterni Christi regno præclara, & certissima vaticinia comprehendit, omnesque omnium gentium historias, quæ post sua tempora scriptæ sunt, in idem volumen redegit. Ad cuius exactam cognitionem admonet Hieronymus, necessariam esse multiplicem Chaldæorum, Græcorum, & Latinorum historiam, Suetonij videlicet, Callinici, Diodori, Hieronymi; Polybij, Posidonij, Claudij, Theonis, Andronici, Iosephi, & eorum, quos ponit Iosephus, præcipuè verò Titi Liuij, Throgi Pompei, atque Iustini, qui omnem extremæ visionis Danielis narrant historiam, & post Alexandrum vsque ad Cæsarem Augustum, Syriæ, & AEgypti, id est Seleuci, & Antiochi, & Ptolemæorum bella describunt. Obseruandum est autem, quatuor partibus totum hunc librum absolui: quarum Prima, hoc est ab initio vsque ad ea verba secundi capitis videlicet: *Responderunt Chaldæi Regi Syriacè*, Hebraico narratur sermone. Secunda, quæ inde progreditur vsque ad visionem anni tertij Balthasar, hoc est, vsque ad finem septimi capitis, Hebraicis quidem literis, sed lingua scripta est Syriaca, hoc est Chaldaica. Tertia vsque ad finem duodecimi capitis iterum Hebraico eloquio scribitur. Quarta, ac postrema de Susanna, & Belo Græcè descripta est ex editione Græca Theodocionis Ephesij, qui & orationem Azariæ cum hymno trium puerorum à se Græcè editam inseruit tertio capite eiusdem libri. Incipit autem liber hic tam apud nos, quàm apud Hebræos. *Anno tertio Regni Ioachim Regis Iuda, venit Nabuchodonosor Rex Babylonis, &c.* vulgata verò Græcorum editio, atque ipsa Athanasij Synopsis, in qua omnium sacrorum voluminum initia referuntur, principium libri iccirco sumunt ab historia Susannæ, quòd ea Daniele adhuc puero contigerit, in hæc verba, καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι καὶ ὄνομα αὐτῷ Ιωαχείμ. id est, *Et erat vir habitans in Babylone, & nomen eius Ioachim, &c.* vsque ad finem eiusdem historiæ, quæ & in nostris codicibus, cap.14. continetur: qua expleta sequuntur statim ea verba; *Anno tertio regni Ioachim*, vnde nostra simul cum Hebræis exemplaria ordiuntur. Desinit autem hic idem liber iuxta Hebraicam veritatem in verbis illis: *Tu autem Daniel vade ad præfinitum, & requiesces, & stabis in sorte tua in fine dierum*, quæ apud nos in calce duodecimi capitis leguntur, Græci verò vna nobiscum finiunt præsentem librum in verbis illis historiæ Beli, & draconis καὶ κατεβορήθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτοῦ. hoc est: *Et deuorati sunt in momento coram eo.* Vixit Daniel in captiuitate Babylonis Assyriorum regibus gratissimus; obijt autem Cyri Persarum Regis temporibus Babylone, ibique magnis honoribus sepultus circa annum ab Orbe condito ter millesimum, & quadringentesimum, cuius librum vna cum volumine Ezechielis censet Isidorus à viris sapientibus Hebræorum, fuisse conscriptum. Græci totum volumen partiuntur in visiones duodecim, quarum prima continet historiam Susannæ, vltima interitum Draconis, & Abacuch raptum. Et hæc quidem Sixtus Senensis. Veruntamen Pererius, qui diligentissimè præstantiam huius libri, è duobus fontibus petijt, nimirum ex Auctore, atque ex eius materia, cum hæc ad præmonitionem, & præmunitionem Ecclesiæ aduersus futuram Christi persecutionem maximè conducerent, dilucidè ostendit Danielem hoc libro amplecti nonaginta circiter annorum historiam, hoc est à tertio anno regni Ioachim, qui incidit in Olympiadim 32. & in annum à Roma condita 105. vsque ad tertium annum Regis Cyri, qui fuit tertius Olympiadis quinquagesimæ quintæ, & à Roma condita prope ducentesimus. In quo temporis tractu, & decursu multa in Orbe terrarum, sanè memorabilia, literarum consignata monumentis contigerunt. Nam intra hoc tempus fueruut tres Iudæorum captiuitates, eorumque liberatio, & reuersio in Patriam; tres item insignes Prophetæ Hieremias, Ezechiel, & Daniel; apud Romanos, Reges fuerunt, Ancus Martius, Tarquinius Priscus, & Seruius Tullus; apud Græcos claruerunt septem illi sapientes; apud Lydos, Cræsus Rex opulentissimus: apud

Pererius Præf. in Danielem.

Chaldæos Nabuchodonosor: apud Medos Cyaxares, cuius potentiam primo libro Herodotus celebrat; apud Persas Cyrus Imperij eorum fundator; in Sicilia Phalaris Tyrannus; in Græcia cœptum est coli Dodonæum Oraculum, & nobiles fuére tres Poëtæ, Stesichorus, Alceus, & Sappho fœmina; tunc etiam tria regna, Iudæorum, Chaldæorum, & Medorum destructa sunt, tres item totius Orbis clarissimæ, & nobilissimæ ciuitates, captæ euersæque, Niniue, Babylon, & Hierosolyma.

Porrò Danielis quasdam partes nihili faciunt Iudæi nempè hymnum trium puerorum, qui habetur cap. 3. Danielis, Susannæ historiam, de qua cap. 13. historiam Draconis, quem Daniel interfecit, cap. 14. sic & Porphyrius, lib. 12. ex ijs quindecim, quos scripsit aduersus Christianos, & hæretici huius temporis, vt Kemnitius in Exam. 4. Sessionis Concilij Tridentini, ac præcipuè Anabaptistæ in eodem versantur errore. Quin & ex Christianis Catholicis antiquitus Iulius Africanus historiam Susannæ tanquam adulterinam, & neotericam repudiauit, teste Euseb. lib. 6. Ecclesiast. historiæ cap. 23. è recentioribus autem Ioan. Driedo, lib. 1. de scripturis & dogmatibus Ecclesiasticis cap. vlt. ex semichristianis autem Erasmus in Scholijs in Hieronymi Præfationem in Danielem. At nihilominus certum est has omnes partes Danielis verè esse canonicas, vt Pererius, & Bell. Card. præter alios plerosque, egregiè probarunt ex Concilio Tridentino, cap. 4. & vsu Ecclesiæ, ac Patribus, vbi & obiectiones omnes aduersariorum diluuntur.

Verum enimuero, vt hic liber germanus est, atque legitimus Danielis, ita, huic librum alterum falsò ascriptum, tamquam Apocryphum reiecit Athanasius in Synopsi, qui putatur esse is ipse, qui *Somnialia* inscribebatur, in quibus tradebatur superstitiosa somniorum interpretatio, qualis ea est, quâ Artemidorus Græcus Auctor scripsit. Quam ob rem Christianis interdicta sunt in Decretis Pontificijs, Causa 26. quæst. 7. capite, Ne obseruetis.

Sixtus Sen. lib. 2. Bibl. S.

Quinam scripsere in Danielem.

Septuaginta Interpretes, qui hunc librum Græcè verterunt. Vide editionem Græcam Bibliorum Sixto V. Pont. editam vna cum varijs lectionibus in Scholijs ad Danielem.

Georgius Ederus partitionem huius libri non inutilem in sua OEconomia posuit.

Auctores item, qui vniuersam Scripturam sanctam sunt interpretati.

Apollinarius, qui tamen circunspectè est legendus.
Gennadius.
Ioan. Capgrauius.
Cyrillus.
Hippolytus.
Ioannes Hagen.
Eusebius Cæsarienſis.
Ioachimus Abbas.
Iudas.
Iulius Afer.
Theodoretus.
Michaël Picardus.
Zacharias.
Richardus Victorinus.

Eudocia item, quæ Metaphrasin in Danielem scripsit. Vide in verbo, Eudocia.

Denique Benedictus Pererius quindecim libris decennio, ac summa cura elaboratis, & doctrina omni refertis, in quibus & ad amussim rationem temporum explicuit. Argumentum in Danielem ex Codice Bauarico m.s. Græcè prodijt Augustæ Vindelicorum an. 1602. vnà cum Adriani Isagoge ad D. Scripturam.

DANIEL Agricola. Germanus, Ordinis Minorum, edidit Monotessaron, Passionis Domini Iesu.

DANIEL Aretinus. De vita hominis Christiani, Italicè, Neapoli 1547.

DANIEL Barbarus. Vide in verbo, Dauid vbi de Psalmis.

DANIEL, & Ioannes monachus Montis Sinay, Meditationes spirituales Græcè scripserunt. Quæ m.s. extant Viennæ Austriæ in Bibl. Imperatoris.

DANIEL Malonius, Hieronymianæ Congregationis, literarum sacrarum in Academia Bononiensi Professor, edidit an. 1596. Scholasticæ Bibliothecæ in secundum librum Sententiarum Tom. 1. In quo de Creatione, Atque Angelis, additis Sanctorum Patrum auctoritatibus accuratè egit, vt & Theologis Schalasticis, & Diuini Verbi concionatoribus perutilis hic labor esse possit. Venetijs apud Florauantem Pratum. Deinde & elucidationes Vberes in Stigmata Dom. Iesu Christi Sacræ Sindoni impressa, & ab Alphonso Palæoto Archiep. Bonon. explicata. Venetijs apud Baretium an. 1606.

DANIEL è Prato Tractatum Italicè de Perseuerantia, an. 1559.

Digitized by Google

DANIEL Salhauius, in Psalmos erat inter aliquos libros Arabicos, atque Syriacos m. s. qui à tẽpore Gregorij Papæ XI. dicuntur sub terram defossi, quique venales oblati sunt Reuerendiss. Episcopo Herbipolensi.

DANIELIS Venatorij Analysis Methodica iuris Pontificij Moguntiæ 1579.

DANIEL Ventanus, in Anglia Episcopus, Catechesin scripsit ad Bonifacium sanctum vbi accepit ipsum prædicandi gentibus Euangelij suscepisse prouinciam, qua Catechesi gentiles possent instituti ad credẽdum. Ea Epistola exscripta est è Cod. Ecclesiæ Virdunensis, quo continentur Concilia Generalia, & Prouincialia à Fruntone Ducæo Soc. nostræ accepta, suo Annal. Te. 9. Card. Baronius inseruit, sub an. 723. Scripsit quoque Historiam suæ Prouincæ. Deinde Gesta Saxonum Australium. De rebus Insulæ Vectæ. Vitam B. Ceddæ Episcopi. De obitu Aldhelmi. Epistolam ad Virgines. Alteram de Venefrido ad Gregorium. Obijt ann. 746. Episcopatus sui 42.

DANTES Aligerius Florentinus, præter alia scripsit de animabus in Inferno, Purgatorio, & Paradiso commorantibus. Beatus tamen Antoninus in titulo 21. terræ partis suę historiæ, eum reprehendit, quod puerorum Limbum omiserit. Quòd item Cœlestinum Papam, qui Pontificatui cessit, pusillanimitatis accusauerit, quem tamen Ecclesia veneratur, atque ob virtutem veræ humilitatis admirata est.

Ceterum, Ecclesia ipsa Dantis Monarchiam omnino, proscribit, vt nemini eam habere, legereue liceat. Vide indicem librorum prohibitorum Clemen. Octaui Pontificis Maximi. Porrò Dandes Aligherius Poeta expenditur in multis accurate à Bellarm. Card. Opusculis additis ad reliquos Tomos suarum Cõtrouersiarum. Vide verò in Dante, qui prodijt cum Scholijs Cornibelli, & Iannotti, Beniuenij, si quid correctum est, quod visi sunt promisisse. Extabant verò apud Vincentium Pinellum V. C. Dantis Infernus, & Paradisus cum Commentarijs Benuenuti Imolensis, siue Forocornelienſis m. s. *in perg. fol.*

DAVID filius Isai Bethlehemitæ, Rex Hierusalem, & Propheta, non solum Psalmos, sed & alia quædam scripsisse refertur in Sacram scripturam: Nempe descriptionem templi, 3. Regum 6. & 8. & lib. 2. Paralipom. 3. & 4. capite. Lamentationem super Saul 3. Reg. 8. & 2. cap. Samuelis. Epistolam ad Ioab de nece Vriæ. Descriptionem totius populi Hebræorum, 2. Regum 24.

Prætetea Athanasius asserit in Synopsi, Dauidem scripsisse tria millia Psalmorum, ex quibus amici Regis Ezechiæ solus centum, & quinquaginta collegere, ceteris absonditis, ne ad vulgi notitiam peruenirent.

Ac quidem Hieronymus, Hilarius, & recentiores Interpretes aiunt, nõ ipsum solum Dauidem horum Auctorem fuisse, verum etiam eos, quorum nomina gerunt ipsi tituli Psalmorum, Rectius tamen liber Psalmorum dicitur, quàm Psalmi Dauidis, vt Hilarius sentit; vel quoniam, si Psalmi Dauidis dicantur, id fit à maiore parte, quodq; primus fuerit, ac præcipuus auctor, qui Psalmista diceretur, vt inquiunt Augustinus, Eugubinus, & Lyranus. At solum Dauidem Auctorem fuisse putant Augustinus, Chrysostomus, Origenes, Ambrosius, Cassiodorus, Remigius, Beda, Euthymius, Theodoretus, Driedo. Rationes hæ sunt, quòd Psalmi nomine Dauids citati inueniuntur, à quibus tamen Titulus Dauidis abest, qualis est Psalmus centesimus quartus, & nonagesimus quintus, qui cum careant titulo in libro tamen primo Paralipomenon, ipsi Dauidi tribuũtur. Psalmi item quidam in titulis habent nomina aliorum, ac tamen sunt Dauidis; Psalmos etiam septuagesimus septimus inscribitur intellectus Asaph, ac tamen apud Matthæum nomine Dauidis citatur: vocat enim ibi Propheram Euangelista.

Atqui (ait Chrysostomus) *nullis dicere valet. vbi nam Dominis, vel Apostolus aliquis Psalmorum alterius, quàm Dauidis meminerit. Quare & Psalmistæ nomen obtinuit.* Addit Euthymius. *Quoniam qui, seu Cantica, siue Psalmi inscribuntur Moysi, & Salomonis, nusquam alibi de ijs fit mentio, quamuis alia eorum scripta commemorentur. Quoniam item* (vt Cassiodorus inquit) *Ecclesia vsus habet, vt dicantur solum Dauidis. Non verò cum Theodoreto dicamus, non multam hac de re litem esse faciendam; ecquid enim refert, siue Dauidis sint omnes, siue aliorum aliqui: cum constet Diuini spiritus afflatu omnes fuisse conscriptos? Vincat plurium sententia* (ait) *Plures enim scriptores Dauidis esse asserunt.* Cum ergo reperiãtur aliorum nominibus tituli: id fit partim, vel propter mysterium, vt Remigius inquit, vel quia nomina illa intellectus rerum congruos indicare noscuntur, vt Cassiodorus, Beda, Remigius dicunt: vel quòd illi similem materiam tractarunt, qualis in Psalmo illo traditur, vt de Moyse, Zacharia, & alijs: vel quoniam ijs cura erat pulsandi, & concinendi illum Psalmum, vt Chrysostomus, Euthymius, Cassiodorus, Iacobus de Valentina scribunt: *canebant enim illi hymnos,* (aiunt) *sed carmina fecit Dauid.* Chrysost. in Proæ.

Placet item illorum sententia, quæ habet; Dauidem multos quidem ipsum composuisse, aliorum verò argumentum alijs tradidisse, quòd Cantico exprimerent. De Hieronymo autem inquiunt, eum locutum fuisse secundum sententiam Hebræorum; Nam alibi ipse citat sæpè nomine Dauidis Psalmos, qui aliorum Auctorum titulum præferunt. Sanè & idem Hieronymus (quod ante nos obseruauit Sixtus Senensis) in Epistolis ad Sophronium, & Cyprianum, sequens Athanasij sententiam, decernit errare eos, qui omnes Psalmos esse Dauidis arbitrantur, & non eorum, quorum nominibus inscripti sunt, scilicet Asaph, Idithum, filiorum Corhe, Eman Ezrai the, Moysis, & Salomonis, ac reliquorum, quos Esdras primo libro Paralipomenon comprehendit. Erunt itaque iuxta hác sententiam decem huius voluminis auctores: quorum nomina in titulis Psalmorum ponúntur, videlicet Dauid, Salomon, Moyses, Asaph, Etham Ezrachi, Eman Ezraitha, Idithum, & tres filij Corhæ, de quibus vide in dictione vniuscuiusque: At Dauid edidit Psalmos septuaginta tres, eius nomine in Hebraicis exemplaribus prænotatos, videlicet:

III.	XVII.	XXX.	LIIII.	LXIX.	CXXXVIII.
IIII.	XVIII.	XXXI.	LV.	LXX.	CXXXIX.
V	XIX.	XXXII.	LVI.	LXXXVI.	CXL.
VI.	XX.	XXXIV.	LVII.	CI.	CXLI.
VII.	XXI.	XXXV	LVIII.	CIII.	CXLII.
VIII.	XXII.	XXXVI.	LIX.	CVIII.	CXLIII.
IX.	XXIII.	XXXVII.	LX.	CIX.	CXLIV.
XI.	XXIV.	XXXVIII.	LXI.	CX.	CXLV.
XII.	XXV.	XL.	LXII.	CXXII.	
XIII.	XXVI.	XLI.	LXIII.	CXXIIII.	
XIV.	XXVII.	LI.	LXIV.	CXXXI.	
XV.	XXVIII.	LII.	LXV.	CXXXII.	
XVI.	XXIX.	LIII.	LXVIII.	CXXXIII.	

Condidit etiam præter hos, & alios nouem, ac triginta Psalmos anepigraphos, hoc est qui sine alicuius nomine in Psalterio collocantur, scilicet.

I.	LXXI.	CXII.	CXIX.	CXXVIII.	CXLVII.
II.	CII.	CXIII.	CXX.	CXXIX	CXLVIII.
X.	CIV.	CXIV.	CXXI.	CXXXI.	CXLIX.
XXXIII.	CV.	CXV.	CXXIII.	CXXXIIII.	CL.
XLIII.	CVI.	CXVI.	CXXV.	CXXXV.	
LXVI.	CVII.	CXVII.	CXXVI.	CXXXVI.	
LXVII.	CXI.	CXVIII.	CXXVII.	CXLVI.	

Ex quibus septem sub nomine Dauidis citantur in Diuinis scripturis, videlicet:
Psalmus secundus in libro Actuum, cap. 13.
Psalmus decimus septimus in secundo Regum, cap. 22.
Psalmus centesimus in primo Paralipomenon, cap. 15.
Psalmus centesimus quintus
Psalmus centesimus sextus. } De quibus in primo Esdræ volumine
Psalmus cẽtesimus decimus septimus. } fit mentio.
Psalmus cẽtesimus trigesimus quintus.

Porrò Psalmi tum Dauidis, tum qui alij sub eius nomine feruntur, à Græcis dicuntur ψαλτήριον, hoc est *Psalterium*, & ab Hebræis *Sepher Thehillim*, hoc est liber hymnorum, vel laudum, scilicet Diuinarũ, vt inquit Beda; Liber vero Soliloquiorum cum Christo, vt Remigius; sed apud nos Liber Psalmorum, vel impropriè, (ait Euthymius) Psalterium: Hoc enim significat musicum instrumentum. At Chrysostomus, Beda, & Septuaginta vertunt ferè Psalterium, quod Saluatoris nostri corpori accommodant mystice Hilarius, Cassiodorus, Remigius. Est autem, vt Iosephus ait, instrumentum musicum, quod duodecim sonos habet, sed digitis carpitur; Quare & à vacuitate Hebraicè nomen habuit; ac sonum (ait Augustinus, & Beda) mysticè à superioribus accepit. Vide Hilarium, & Rupertum.

Cetera verò, quæ ad Psalmos intelligendos, atque adeo ad versionem illorum ab hæreticis factam pertinent, nos sanè non inutiliter (vt putamus) sed & breuissimè attigimus in secundo Bibl. nostræ Selectæ libro, quare illhuc, si placet, Lector accedat: addentes hic interea, in editione Græcorum Bibliorum, quæ Romæ prodijt non fuisse omnibus exẽplaribus, quam iussum erat, adiunctam correctionem aliquot locorum Græci Psalterij, quam mihi Ant. Card. Caraffa extra Italiam, vt idem curarem, misit: Ea verò est sequens.

Corri-

Digitized by Google

Corrigenda in Notationibus Psalterij, & aliquot alijs locis.

Pag.	*col.*	*ver.*	
17	2	47	σαλεύονται corrig. σαλεύεται. Aliud schol. Τοῦτέστιν ὑπερτεθῆναι, παροφθῆναι.
141	1	39	μὴ τῷ corr. μὴ τῶ, οὐ
220	2	8	ταπεινώσῃ corr. ταπεινώσης
275	1	26	ἀπέθηκε corr. ἐπέθηκε
		41	ὀφθαλμοὶς corr. ὀφθαλμοὶς
396	2	1	ἀπορρεουσῶν corr. ἀπορρεουσῶν
397	1	6	& notat ἑτερα βιβλία ἔχειν corr. & notat: ἕτερα βιβλία ἔχει
421	2	15	προσκεφάν τῷ cor. προσκεφάν τῷ
	2	35	κατάθησον corr. κατάσηον
424	1	49	ἐνθυμεύεται corr. ἀπὸ ἐνθυμεύεται, ὧν
427	1	30	VII. corrg. LXX.
	2	26	VII. corrg. LXX.
		34	VII. corr. LXX.
428	1	31	A. & corr. A. & V. vt LXX. VI. & Th.
		2	vlt. VII. corr. LXX.
429	2	29	VII. corr. LXX.
430	1	2	VII. corr. LXX.
	2	36	VII. corr. LXX.
431	2	12	VII. corr. LXX.
433	2	52	παρερεθίζου. corr. παρερεθίζου
434	2	12	dele. ex quo apparet, ἤγγιζαν & ἔγγιζαν duplicem esse interpretationem.
435	1	36	metaphrasis corr. metaphrasi
436	2	35	εὐφη corr. εὐ
441	2	7	& VII. corr. vt LXX.
		24	VII. corr. LXX.
442	1	8	VII. corr. LXX.
		10	VII. corr. LXX.
	2	33	VII. corr. LXX.
443	2	29	ὕψης corr. ὕψοις.
445	2	16	πλήσεως corr. βλύσεως
447	1	20	βάθος corr. βάθος
	1	37	Psalterio, & apud corr. Psalterio. In Romano verò Psalterio, & apud
448	2	20	στρατιωτῶν corr. στρατιῶν
45			dele scribit.
		56	κατεργάσω, corr. κατεργάσω, τίκτηνας ex apud
451	2	16	ἀνάνευσις corr. ἀνάνευσιν
458	1	49	ἰῶ corr. ἰῶ
461	1	54	τῆ πικρασμοῦ corrig. τῆ πειρυσμοῦ
467	2	36	ἀνπλειψίας cor. ἀνπλειψίας
468	1	8	ἐξωρθρισμένη corrig. ἐξ ὠρθρισμένη
	2	20	παῖδες corrg. παῖδες]
470	1	10	πολυορκίαις corr. πολιορκίαις
		19	λαῷ corr. ναῷ
472	1	50	ἠρετισάμεν corr. ἠρετισάμεν
	2	71	τι ἅινεις corr. τι ἅινος
473	1	1	ἀπεσκολόπησας corr. ἀπεσκολόπισας.
		44	ἠρετισάμεν corr. ἠρετισάμεν.
	2	3	μακρισμῷ corr. μακρυσμῷ
		4	αὐτοῖς corr. αυτοὶ
		48	φκοδομουμένων corr. ὠκοδομημένων
		55	ἠρεμία corr. ἠρεμία
480	1	2	ἠδυνάθησαν corr. ἠδυνάθησαν
481	1	2	ἰδρουμένα corr. ἱδρυμένα
482	2	vlt.	dele, vt LXX.
647	2	12	ταφήστονται corr. ταφήσεται
661	2	21	θανάτου. quæ alia interpretatio videtur esse. corr. θανάτου ac supra c. 14. est: ὅτι ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανατῳ ἐγὼ σωτελέσω αὐτοίς.
679	2	8	χρησὸν corr. χρισὸν
718	1	31	φιλόνικον cor. φιλόνεικον.
720	1	7	αὐλῆς corr. αὐλὴς.
	2	45	Gορρᾶν corr. Gορρᾶν
732	2	9	ἐταράχθη corr. ἐράχθη
733	1	13	ἐταράχθη } In L. V. est ἐράχθη. corrig. ἐράχθη] In alijs libris est, ἐΓαράχθη.

Corrige in ijs quæ addenda in notationib. pag. 614. corr. pag. 715.

Animaduertendum in Psal. 75. in tertio versu, duplicem esse interpretationem in vetustissimo hoc libro Vaticano: primam, ἐκεῖ συνέτριψεν Γα κράτη τῆ τόξων: deinde post ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον, alterum interpretationem, ἐκεῖ συνκλάσῃ Γα κέρατα. Itidemque ferme in Psalterio Aethiopico: vbi in posteriori interpretatione est, ἐκεῖ συνέκλασεν Γα κέρα̃α. cornua est in Psalterio Romano: & apud S. Ambrosium in Epistola ad Marcellinam sororem, cornua arcuum. In ceteris verò libris, ceterisque interpretationibus est. τὰ κράτη: non est, Γα κέρατα.

Et Prouerb. c. 8. in Notatione ad literam ζ, credibile est, ἐνώπια, Symmachum vertisse ἐλεγχόμενα: Theodotionem verò, ὀρθὰ, transtulisse εὐθέα, & Schol. εὔσκοπα.

Digitized by Google

Expositores Psalmorum Dauidis, siue Psalterij, & eorum, qui de Psalmorum titulis egerunt praeter illos, qui vniuersam Diuinam scripturam sunt interpretati.

Agathius.
Albinus.
Alexander Capgraue.
Alexander Cestrienſis.
Alfonſus Caſtrenſis.
Ambroſius Amsbertus.
Ambroſius Mediolanenſis.
Anaſtaſius Antiochenus.
Angelus Sangrinus.
Anſelmus Lucenſis.
Anſelmus Mantuæ.
Apollinarius.
Aribo.
Armandus.
Arnobius.
Aſterius.
Athanaſius.
Auguſtinus Steuchus.
Aurelius Caſſiodorus.
Baſilius.
Bernardus.
Bonauentura Cardinalis.
Bruno Cartuſianus.
Bruno Herbipolenſis.
Carolus Bouillus.
Catena in Pſalmos Græca.
Chriſtianus Iſchyrius.
Chryſtophorus Marcellus.
Columbanus.
Cornelius Bitontinus.
Coſmus Indicopleſius.
Dydimus.
Diodorus.
Eynardus.
Epiphanius Scholaſticus.
Euſebius Cæſarienſis.
Euſebius Vercellenſis.
Euſtachius Antiochenus.
Euthymius.
Felix.
Franciſcus Miletus.
Franciſcus Nauſea.
Franciſcus Ortiſius.
Franciſcus Pantiſcotius.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Puteanus.
Franciſcus Titelmannus.
Franciſcus Toletus Card.
Franciſcus Virdominus.
Franciſcus Zamorenſis.
Gabriel Brebia.
Georgius Vicelius.
Germanus Conſtantinopolitanus.
Gilbertus Genebrardus.
Gilbertus Porretanus.
Gregorius Papa.
Gregorius Niſſænus.
Gualterius Diſſæus.
Gualterius Magolenſis.
Gulielmus Aruernas.
Gulielmus Gregorius.
Gulielmus Irſaugienſis.
Gulielmus Pepinus.
Gulielmus Vellius.
Hadrianus Lametius.
Henricus Logen.
Hieronymus Sauonarola.
Hieronymus Vaternius.
Hilarius Pictauienſis.
Hippolytus.
Honorius.
Humfridus Anglus Societatis Ieſu, ſed nondum eſt editus quòd ſciam.
Iacobus Furnius.
Iacobus Paniſcotius.
Iacobus Perez Valentinus.
Iacobus Sadoletus Cardinal.
Ianus Vitalis.
Innocentius Papa III.
Innocentius Papa V.
Ioannes Arundineus.
Ioan. Baptiſta Folengius: de quo vide in ſuo loco huius Apparatus.
Ioannes Dominici.
Ioannes Ferus. Sed de huius ſcriptis, vide in verbo, Io. Ferus.
Ioannes Franciſcus.
Ioannes Gagnæus.
Ioannes Gerſon.
Ioannes Ludouicus.
Ioannes Maldonatus, ſed nõ dum prodijt in Pſalmos aliquos.
Ioannes Mechlinienſis.
Ioannes Neouillanus.
Ioannes Picus.
Ioannes Roffenſis.
Ioannes Turrecremata.
Iouita Rapicius.
Lanfrancus.
Leander.
Lubertus.
Lucretius Carmelita.
Ludolphus Cartuſianus.
Ludouicus Pictorius.
Maphæus.
Matthæus Aulæ Regiæ.
Matthæus Bredembachius.
Michael Angrianus.
Nicolaus Dunkelſpulus.
Nicolaus Gorranus.
Nicolaus Herbron.
Nicolaus Triuet.
Ninianus.
Nonius Marcellus.
Otfridus.
Othomarus.
Paulus Riccius.
Peregrinus.
Petrus Aliacus.
Petrus Edeſſæ.
Petrus Herentlaſius.
Petrus Lombardus.
Petrus Perpinianus.
Petrus Rufus.
Philippus Cancellarius.
Placidus Parmenſis.
Proſper.
Rainerius Snoygoudanus.
Remigius
Richardus Exceſtrienſis.
Richardus Pampolitanus.
Robertus Linconienſis.
Rodulphus Agricola.
Serapion.
Sixtus.
Smaragdus.
Theodoricus Herxenlius.
Theodorus Antiochiæ.
Theodorus Heracleotes.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.
Thomas Galenſis.
Vincentius Lirinenſis.

At & aurea in quinquaginta Dauidicos Pſalmos Doctorum Græcorum catena interprete Daniele Barbaro deſignato Patriarcha Aquileienſi excuſa prodijt, Venetijs apud Georgium de Caballis an. 1569.

Adiecit autem idem ipſe Barbarus Sermonem in Præfatione Pſalmorum ad Cardin.

Sirle-

Digitized by Google

sit letum. Deinde Basilij Magni alterum, quo Psalterij dignitatem, atque vtilitatem commendat. Denique Euthymij monachi Zigabeni præfationem in Psalterium ex interpretatione Philippi Sauli Episcopi Brugnarensis, qua Præfatione de Auctore Psalterij, de Musica, quæ est summa sapientiæ pars, de instrumento, ad quod Psalmi concinebantur, de scopo totius operis, de vtilitate Psalmorum, de varijs Psalterii auctoribus, de Ordine, de Translatione facta à septuaginta, de significatu cantus organici, eiusque relatione ad concinnitatem animæ, deque concentu partium, & potentiarum, quæ intra animam sunt, deinde quomodo Diuinus spiritus cum sit vnus, aliquando singulari numero dicatur, aliquando plurali, & quomodo possumus nobis ipsis omnes Psalmos accommodare, intelligentes pro inimicis Christi Dæmones, & pro Christianorum inimicis ipsos item Dæmones, pro Saule etiam, & Absolutione, aut si quis alius est eiusmodi Tyrannus Dymonem; docte, & fusius disserit.

Catenam porrò ipsam Basilius, Eusebius Cæsariensis, Theodoretus Episcopus Cyri, Asterius, Nicephorus, Origenes, Dydimus, Chrysostomus, Hesychius, Athanasius, Ioannes Damascenus, Nicephorus, Cyrillus, Diodorus, Iustinus martyr, Gregorius Nazianzenus, Aquila, Cyrillus Alexandrinus, Theodotio, Gregorius Nyssænus, Apollinarius, Theodorus, Isidorus, incertus Auctor, Seuerus, ac si quis alius est, conficiunt. Ceterum reliquæ partes eiusdem Catenæ, quas idem Daniel Barbarus verterat, extant integræ m. s. apud alterum, qui modo est superstes, Patriarcham Aquileiensem Franciscum Barbarũ; quas prelo subiectum iri speramus, id quod & ipsi vrgemus. Sed & Frontonis Ducæi nostri expositionem Psalmorum expectamus. Quin etiam antequam Græca Bibliorum editio Romæ prodiret, laborauerat in vetere Latino Dauidico Psalterio Gulielmus Damasus Lindanus Episcopus Ruræmundensis, quod & à sexcentis amplius scribarum mendis se castigasse fassus est. Addidit gemina scholia, & Paraphrasim plerisque in locis, quæ cũ ipsorum Psalmorum contextu Antuerpiæ fuerunt excusa in Officina Gulielmi Syluij, Regij Typographi, an. Dom. 1558. Veruntamen vt postea vulgata Latina editio Bibliorũ ex vrbe prodijt, quidquid vel emendatiores codices, vel aliorum Catholicorum labores huc poterant conferre, in ea, quantum satis esse iudicatum est, positum fuit. Quòd si studiosi præfationem ipsius Lindani in Psalmos de vtilitate, & vsu ipsorum, & Paraphrasim decurrerint, spero eos non pœnitebit.

DAVID Augustæ Vindelicorum in Germania natus, Ord. Minorum (quem humanarum, & Diuinarum literarum non ignarum, ac deuotissimum (vt ar alieno verbo) fuisse scribit Franciscus Gonzaga; & cuius scripta Io. Vulmselingius putat non minus vtilia, quàm D. Aug. Meditationes, & reliqua eius Opuscula, Bernardi item, & Seraphici (vt ait) Bonauenturæ, atque Christiani, Doctoris Ioan. Gersonis, quę magnopere pia habentur, scripta percurreret: Quem & Tritemius vita, & conuersatione insignem, ac in declamancis sermonibus ad populum excellentis ingenij fuisse memorat scripsit formulam nouitiorum capitibus 41. constantem. Formulam interioris hominis, quæ 62. capitibus absolnitur. Vitam autem Gualfardi Confessoris Augustini, quæ Opusculis istius Dauidis addita est, non Dauid ipse conscripsit, sed è Veronensis Ecclesiæ monumentis iussu Augustini Valerij Card. Veronæ excerptam Augustani adtexuerunt. Quæ omnia post trecẽtos & amplius annos, ex quo scripta sunt, primo prodierunt in lucem Augustæ Vindelicorũ apud Io. Prætorem an. 1593. Ex libris autem conformitatũ, & Gonzagæ atque è Trit. cernitur eum scripsisse, Ser. de Tẽp. li. 1. Ser. de Sanctis, li. 1. Fuit autem D. Francisci fermè æqualis, vsusque est socio sui Ord. Bertoldo eximio concionatore, qui miraculis clarus, & variis disciplinis fuit excultus. Mortuus est Aug. Vindelicorum.

DAVID Boys Anglus Gloecestrienſis cœnobij monachus, scripsit de varijs gentiũ ritibus, li. De duplici hominum immortalitate aduersus Aragenorum insanias. De vera innocentia, lib. De doctrina spiritus librum. & Conciones Christianas. Collegit autẽ scripta Io. Barningham, quæ in Bibliothecam Cantabrigiensem imposuit. Claruit an. 1450.

DAVIDIS Cambellani,, Parisiensis quondam Ecclesiæ Decani, Meditatio in sanctam Iesu Christi Crucem, & eius Vulnera. Eiusdem Meditatio in Ps. 50. & in Ps. 101. *Domini exaudi orationem meam.* Eiusdem Diuinum Officium de Sacrosanctis D. N. Iesu Christi plagis. Parisijs apud Claudium Garrentium 1545.

DAVID Henra, Namurcensis in Belgio, Ord. Minorum, B. Beggæ vitam in patriã linguam vertit, quæ Louanij edita est apud Masium.

DAVID Meneuiensis Britannus scripsit librum contra Pelagianos, & Homilias in Euangelia. Claruit an. 540.

Et quidem duodecim monasteria extruxisse: atque Victorienſis Synodi Decreta

scripsisse

scripsisse, ac Regulam Cœnobitarum, vixisse autem annos 140. habetur ex eius, vt vocat, Legenda.

DAVID Morlinus libellum quendam, cum hac inscriptione, Xenia sacratissimis piarum precationum margaritis exornata, edidit Ingolstadij apud Angelmayer.

DAVID Obuge Hibernus reliquit Sermones per Annum, Propositiones disputatas, Postillas Bibliorum. Claruit an. 1320.

DAVID quidam Ord. Minorum, scripsit Formulam Nouitiorum bipertitam. De exteriore hominis compositione, ac de interioris hominis, idest mentis reformatione.

DE

DECISIONES Canonicæ à viris Clariss. ijsdemque Sacri Palatij Auditoribus collectæ Aegidio Bellamera, Gulielmo Cassiodoro, Capella Tolosano, Petro Benintendio, & excusæ Venetijs apud hæredes Hieronymi Scoti, an. Dom. 1599. Ceterum vide in verbo, Ius Canonicum.

DECIVS Ausonius. Vide in verbo, Ausonius. Ibi enim attigimus, quæ videbantur satis esse ad huius Apparatus argumentum, cum ceteroquin sciamus, quæ Petrus Crinitus de illo scripserit, ad quem amandamus Lectorem, quæue Tritemius; qui & vixisse eum ann. 410. scripsit, & verò fuisse Episcopum Burdigalensem falsò est opinatus. Sanè extant in Ausonij scriptis præter varij argumenti Epigrammata, & alia Poemata, Idyllia aliquot. Videlicet: In Dominicam Resurrectionem, hexametris: Precatio matutina ad omnipotentem Deum, hexametris. Protrepticon ad nepotem, De studio puerili.

DECIVS. Vide in verbo, Philippus Decius.

DECRETALIVM Epistolarum Summorum Pontificum Tomus Primus, Secundus, Tertius. Romæ. 1592. prodijt. Hasce omnes magna ex parte annotationibus vtilissimis illustratas, innumeris ferè alijs quæ hactenus nunquam editæ fuerant, superadditis, post vitam singulorum Pontificum enarratam, Seuerinus Binius Colonien sis Theologus inseruit quatuor Tomis Conciliorum, quæ anno 1606 Coloniæ apud Ioannem Gymnicũ & Antonium Hierat prodierunt.

DECRETALE, Decretum, Constitutio, Sanctio, Glossa, & qui scripserunt in eam, & alia huiusmodi. Vide in verbo, Glossa, & in verbo, ius Canonicum.

DECRETVM B. Iuonis decem & septem Tomis, siue Partibus constans, vt Thesaurus totius Ecclesiasticæ Disciplinæ dici possit; Louanij editum an. 1591.

DEFENSIO Scripturæ sacræ proposita cõtra Pseudoscripturarios Lutheranos, & Caluinianos, ad publicam disputationem in Catholica Ingolstadiensi Academia. Ingolstadij an. Dom. 1582.

DEFENSOR, doctus, pius, & vetustus Theologus in gratiam Nutritoris sui Vrsini decerpsit è sacra Scriptura communes locos moralium argumẽtorum, adiectis Patrum sententijs, ijsdem argumentis, respondentibus. Prænotatum est Opus, *Scintillæ scripturæ sanctæ*, quarum initium *Lector quisquis es*. Excusum Antuerpiæ apud Stelsium an. 1550. Quin & Venetijs ad signum Spei an. 1552. & Coloniæ 1554.

DEMETRIVS Chomatenus Bulgariæ Archiepiscopus, scripsit librum de gradibus cognationis: & quædam ad Constantinum Archiepiscopum Dyrrachij. Extant in Zonaræ expositione Canonum.

DEMETRIVS Episcopus Alexandrinus, sacinus Origenis, qui se castrauerat, per litteras Circulares, totius Orbis Episcopis voluit innotescere, vt habemus ex Eusebij lib. 6. c. 7. qui tamen cum vocat illas inimicas re vera Euangelio, videndus est Baronius Card. qui Tomo Annalium 2. sub annum Domini 230. & 232. fusius ea de re agit, addens ex eodem Eusebio alteras item litteras Demetrij extitisse de ordinatiõe presbyterij Origenis perperam facta.

DEMETRIVS Cydonius Thessalonicẽsis vir doctus æquè, ac sanctus, Græca Latinaq; facundia præditus, ex patria decedens, Mediolanum venit, vbi literis Latinis, & Theologiæ operam dedit S. Thomæ Aquinatis libros in Græcum Sermonem vertit, quæ versio hodieq; in Bibl. Vaticana cernitur. Scripsit & contra Eunomium de Diuinitate filij; postremò reuertens in Cretam, ibi substitit, vbi erogatis in pauperes bonis, in quodam cœnobio sanctè (citra tamen professionem) vixit, & obijt, annis ab hinc ferè ducentis, *Raph. Volaterranus*. At in Catalogis Bibliothecarum, quæ extant Romæ, Venetijs, atque Florentiæ constat Demetrium Cydonium, siue *Cidonam* scripsisse quoque De processione Spiritus sancti cum aliàs, tum contra Cabasilam, siue contra Elenchos Cabasilæ pro S. Thoma,

aduer-

Digitized by Google

aduersus quem Cabasilas scripserat antea: sed & idē Demetrius Richardi monachi Ord. Predicatorij librum contra Mahumetanos, & Saracenos è Latino Græcum fecit, ac D. Augustini quædam transtulit. Præterea librum contra Palamam quendam, & Sermones in Pentecosten: Item Epistolas, & Dialogos scripsit; quæ omnia Græcè in Italia (Romæ præsertim) adhuc visuntur. Vide lib. 15. Vrban. Comment. Raphaelis Volaterrani.

DEMETRIVS quidam scripsit contra Gentes, qui ad Iosephi Iudæi exemplum Archæogonias Moysis, & Iudaicæ gentis asseuerat. Hieron. in Clemente Alexandrino.

DEMETRII Gemisti, Ordo Liturgiæ, seu Missæ Patriarchæ, Græcè m.s. in Bibliot. Vaticana.

DEMETRII Regis Epistola ad Ionatam sacerdotem, & gentem Iuoæorum legitur apud Iosephum lib. 13. c. 3. Antiquitatum Iudaicarum.

DEMOPHILVS Episcopus Constantinopolitanus. Vide Suidam in verbo, Demophilus.

DESIDERIVS, qui & vulgo, Italicè inscribitur *Desideroſus*. Dialogus verè pius, & pertutilis, ac iucundus De expedita in Deum via, ex Hispanico in Italicam, Germanicam, Belgicam, & Latinam linguam conuersus, & cum varijs versionibus collatus Dilingæ editus est an. 1583. non procul Augusta Vindelicorum.

DESIDERIVS Abbas S. Benedicti, presbyter Card. S. Cæciliæ, scripsit libros Dialogorum ad pietatem spectantium. Viuebat an. 1055. & quod excurrit.

DESIDERII Episcopi Cadurceni Epistolarum lib. vnus. Variorum ad eundem Desiderium, liber Epistolarum vnus. Extat m.s. in Bibl. celeberrimi Monasterij S. Galli in Heluetia: vnde prolati sunt in lucem ab Henrico Canisio, & inserti To. 5. lectionis antiquæ Ingolstadij edito, an. 1604.

DESIDERII Erasmi Roterodami (vt habet Romanus Index librorum prohibitorū) Colloquiorum liber, Moria, Lingua, Christiani matrimonij Institutio, de interdicto esu carnium, eiusdem Paraphrasis in Matthæum, quæ à Bernardino Tomitano in Italicā linguam conuersa est, prohibita sunt omninò.

Cetera verò Opera ipsius, in quibus agit de Religione, tamdiu prohibita sunt, quamdiu à facultate Theologica Parisiensi, vel Louaniensi expurgata non fuerint. Adagia verò ex editione, quæ prodijt nomine Pauli Manutij, permissa sunt.

Interim verò, quæ iam edita sunt, expunctis locis suspectis, iudicio alicuius facultatis Theologicæ Vniuersitatis Catholicæ, vel Inquisitionis alicuius Generalis, permittuntur ex eodem Romano Indice.

Porrò quæ Erasmi Operum loca suspecta, vel in Belgio [Vniuersitas Theologica Louaniensis, vel in hispanijs Theologi ex reliquis eius operibus expūxerint, sunt plurima, quæ quidem in eorum Indicibus expurgatorijs extant. At quoniam locum hic nimium occuparent, ideo ad calcem huius nostri apparatus ea reiecimus. Interea verò huc tamquam ad proprium locum, adtexenda sunt, quæ summatim pertinent ad Erasmi vitā, studia, & hydram errorem ex ijs enatam. Nam & ante aliquot annos præstare hoc ipsum cōnati fuimus, dum imbibitam ab hæreticis de illius scriptis opinionem, quæ Arianismū, & alia monstra pepererat, euellere è finibus Poloniæ, atque Hungaria, & præcipuè è Trāsyluania, vbi eramus, vnà cum viris doctis conaremur. Quin & Dauid Chytræus, cuius impostura proprio libro refutaui, Gesnerus, & ante hunc Beatus Rhenanus Selestadiensis, qui Erasmi vitam scripsit, cum laudibus eum vsque ad cœlum extollerent ac Reip. literariæ *instauratorem*, ac *primum illustratorem* appellassent, vix dici potest, quantopere in optimas quoque, ac Catholicas prouincias nomen ipsius insinuauerint, & hæresibus sensim fenestram nolentes volentes aperuerint.

Erasmus igitur Batauus ex Ciuitatis Gondanæ Roterodamo Oppido vicinæ Parocho genitus est, qui eum ex famula suscepit, quam prægnantem, quo crimen celaretur, in proximam ciuitatem ablegauit, natus autem anno millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, obijt millesimo quingentesimo trigesimo sexto Basileæ. Adolescens Ecclesiasticæ disciplinæ se dedens professus est monasticen Canonicorum Diui Augustini regularium in monasterio Stein propè eandem Gondam. Nouennio post sacris initiatus, & votorum susceptorum pertæsus, monachatum deseruit, vagusque per Europæ Academias obambulans, cum æstu humanæ gloriæ ferueret ingenioque & memoria abundaret, plurima concepit, quæ quoniam vnus ipse concoquere non poterat, neque verò iudicium aliorum adhibebat ad limam suorum scriptorum, quanto plures edidit libros, tanto crebriores cumulauit errores, maior futurus (vt Cæsar Scaliger dixit appositè) si minor esse voluisset. Siniſtro igitur consilio inter prima illa, vnde sibi nominis famam conciliauit,

Moriam edidit, Lucianum & Satyricos imitatus, sacerdotij dignitatem, & decorum oblitus. Inde, vt sollemne est equis fræno solutis, atque furentibus, vt quo licentius currunt, eò grauius huc illhuc passim impingant, ex censura Patrum antiquorum, quàm nulla fultus auctoritate legitima, (nec certè solida Theologia) sibi temerè vsurpauerat, eodem superbiæ typho luculentos pedes in Diuinos codices inseruit, ac fenestram patefecit nouis Arianis ingentem, quemadmodum Transyluani ministri testati sunt. Cumque hinc salibus, & iocis amarulentis, illinc mordaci væsania Bibliothecas suis partubus referfisset, inuecta est in animos multorum noua quædam eius Sceptica doctrina, quæ plures de Christo Deo, deque alijs omnibus articulis fidei, sicut eidem Erasmo olim contigerat) dubitarent. Has fæces cum plerique lamberent, Lutherus quoque hausit, vt non immeritò postea illud prodierit in vulgus. *Erasmus inuenit, Lutherus irruit. Erasmus parit ova, Lutherus excludit pullos. Erasmus dubitat, Lutherus asseuerat: idq; aliud n' ἐρασμος λουθηρίζει, ἀ λουθηρος ἐρασμίζει.* hoc est, *vel Erasmus Lutherizat, vel Lutherus Erasmizat*; Sic & Lutherus sanctissimam Trinitatem, & cum hoc Caluinus Christum Verbum, & Deum, & alij Diuinas omnes personas impetere, reliqui audacter, & blasphemè pernegare sunt ausi. Ac eum Erasmus addubitasset de Euangelij D. Marci Auctore, atque inscriptione, erupit clanculum Musculus, qui postremum D. Marci caput arrodens, abscidit. Et cum Lutherus Apocalypsim D. Ioannis impiè damnasset, Erasmus tandem de Nouo Testamento truncauit, & vtcunque celeberrimum de sanctissima Trinitatis vnitate testimonium ex priore D. Ioannis Epistola erasit, non inanem apud Arianos gratiam sibi conciliantes, ac si adscititium, & aliundè, (vt Ariani quondam dicebant) ab homousianis fuisset intrusum. Paraphases item Erasmus in Euangelia edidit, quæ magnis scatent erroribus: quos qui nosse velit, Natalem Bedam Theologum Parisiensem præter alios consulat, qui de ijs, sicuti & de Iacobi Stapulensis erroribus librum ante aliquos annos euulgauit. Vt verò Satanas per præceps Erasmi ingenium viam sibi complanaret ad infirmandam Apostolici Symboli fidem, initio Præfationis eiusdem Paraphrasis in D. Matthæum Erasmus constanter fatetur, nescire se, num Symbolum illud ab Apostolis manauerit. Id quòd tamen affirmant veteres Ruffinus, D. Augustinus & alij. De Patribus autē, cum sibi eandē censoriam notā sumpsisset, & extra fines humaniorū literarum exilirer, mirū est, quam multis fuit in lapsibus, dum præter Cyprianum, Hilarium, & reliquos, Hieronymum, & Augustinū, quasi ab ijsmet ipsis auellit. Extant Mariani Victorini Reatini scholia in Hieronymum, quibus sexcentos, & adeò plures Erasmi in eius patris Epistolis commissos lapsus redarguit: Quæ postea restitutæ à Paulo Manutio prodierunt in lucem. Percenset autem Hieronymus Torrensis Societatis nostræ Theologus plures locos ex Augustini Operibus, in quibus Erasmus non tam videtur hallucinatus fuisse, quàm malignè iudicasse. Nam & quòd duos de communi vita, & moribus clericorum Tractatus vtiles, originem, & instituta vitæ monasticæ continentes, sustulerit, quos inter illius Patris Opera Possidius, qui quadraginta annos cum Augustino (vsque ad eius nempè mortem) vixit, suo adscripsit Indiculo, non adeo mirandum est, cum vix vllus vnquam Apostata, & qui cucullam excussit, potuerit huiusmodi scripta æquo animo ferre. Videat Catholicus Lector, quæ scripsit Ricardus Cenomanus Theologus Parisiensis contra censuram Erasmi aduersus regulam monachorum à D. Augustino scriptam. Nec verò Erasmus intra istos limites sese continuit, sed modo aiens, modo negans, Infernum Cœlo miscuit, ac Socratem, Tullium, atque alios tum Græcos, tum Latinos tantum non ab inferis excluſit: per intermalla tamen dilucida (cum antea de Beatissima Virgine indignissimè garriuisset) in se rediens, votum nuncupatum ei Lauretl persoluit, & hymnos Latinè, ac Germanicè à se conscriptos in eius laudem, & inuocationem edidit, & Ioanni Iung Canonico, atque in spiritualibus (vt aiunt) tum Vicario Frisingensi dicauit. Hæreticis autem modo blandiens, modo stylum aduersus Lutherum acuens, de eo scripsit hæc verba: *Hic homo nihil creput nisi Satanas, diabolos, Laruas, lamias, megeras, aliasq; voces plusquam Tragicas.* Quæ cum Erasmus scriberet, data interim Catholicis (licet callidè) spe resipiscentiæ, iudicium Ecclesiæ aduersus se non semel declinauit. Sed interim dum bona de se polliceretur siue Bedæ Natali, siue Thomæ Moro Anglo martyri, à quibus admonitus fuerat, vt exemplum D. Augustini secutus, ea quæ minus Orthodoxè scripserat, retractaret, nec tamen vnquam promissum præstitisset, tandem acerbum diem obijt, relicto quidem nomine, sed pleno criminis: quare & pleraque ipsius scripta, vt erat commeritus, proscripta sunt, nisi plurimi, qui sunt in ijs errores, expurgantur. vt diximus; & vtinam eius anima requiem inuenerit.

Ceterum quantam Erasmus viam, strauerit Arianismo, vide in Card. Bellarm. Præfatione in secundam Controuersiam. Sanè & olim ipse Romæ incidi in Opera D. Hie-

rony-

Vide librum Auctoris de Atheismis hæreticorum huius seculi in Bibl. Selecta.

Ruffinus expositione in Symbolū Apostolorum Aug. Serm. 2. de Verbis Domini.

To. 1. Operū D. Aug. in fi. impret. Paris. Erasmus in purg. aduers. Luth. in colloquio Naufragij nomine Adelphi.

De Luthero quoq; scripserit Erasmus.

Digitized by Google

ronymi, quę fuerant Corneilij Mussi Episcopi Bitontini, qui ea dono dederat Capucinis Tusculani, in quorum Operum fronte, hæc ipsius Episcopi manu verba scripta erant. *Cogit me pietas Erasme, vt erasum te velim ex omnibus libris meis: Et vt ex tota Bibliotheca mea erasum te putet, quisquis in ea ingressus fuerit, D. Hieronymus omnium Magistrorum pro te Magister hoc ipse frontispicio suo, Orbi terræ, meam aduersus te sententiam contestetur, & ille vnus, rogamus vos ò pij viri, sit pro omnibus, ex quo etiam percipite quid sentiam de ceteris Nouatoribus, quos erasos de libro viuentium, vtinam & omnes Christi fideles eradant de suis ipsorum memorijs.*

ERASMVS ROTERODAMVS,
EX HISPANO.

Ex Desiderij Erasmi Roterodami operibus.

TOMO PRIMO.

Ex præfatione, siue Catalogo lucubrationum, cuius initium est, Non pateris, Abstemi vir clarissime, *in excusis Basileæ, ann. 1540. pag. 4. præfationis prope finem pagina deleatur ab illis verbis.* Coactus sum igitur, *vsq; ad*, Ceterum, quoniam videbam.

In princ. 10. pag. del. ab illis verbis. Moriam lusimus *vsque ad*, Vitæ rationem, ac pietatem. *Et paulo post, del. ab illis verbis,* Enchir. militis Christiani, *vsque ad*, quin his maiora.

Pag. 11. in fin. deleatur vox, Συκοφαντίας.

Pag. 12. lin. 13. deleātur illa verba. Declarantes, eos, qui sic clamassent, prorsus insanire.

Ead. pag. lin. 24. del. illa ver. Per monachos quosdam, apud quos sacrosancta est Pontificis authoritas.

Ead. pag. lin. 31. deleatur ab illis verb. Et inuenit Roma, qui tales nænias legant, *vsque ad*, Verum Pasquillus.

Pag. 13. lin. 6. deleantur illa verb. Sed dignam eo vsu, quem iudicauit Catullus.

Pag. 14. in princ. del. illa verb. Nulla res magis commendauit Lutherum Orbi, quàm hominū huiusmodi mores.

Pag. 15. ad medium, deleantur illa verba. Quis non agnoscat hic spiritum Euangelicū, quo mille iam annis caruit mundus?

Deleatur etiam, quod statim sequitur, tribus paginis sequentibus ab illis ver. Et tamen nō habent quod obijciant mihi. *Vsque ad illa verba, pag. 19. paulo post principium.* Hæc erat illa techna mea, nō aliundè profecta.

Ead. pag. 19. ad med. del. illa verb. Fortiter oblatrant quidam, qui mallent me scribere de indulgentijs, aut de colligendis caseis.

In indice primi Tomi deleantur nomina librorum prohibitorum.

Ex lib. 2. de Copia verborum, vel rerum.

Pag. 74. lin. 19. deleatur. ab illis ver. Sunt auctores nequaquam contemnendi, *vsque ad*, vel petere, vel repetere.

Ead. pag. prope finem del. ab illis verb. Primū, bello conflictari non esse hominis, *vsque ad*, haudquaquam Christianorum.

In Epistola ad Christophorum Vrsicuicum prope fin. pag. 209. del. ab illis ver. Sed rursus sapientius, quàm Theologorum, *vsque, ad* magnis de nugis disputat.

In Epist. ad Ioannem Eutychium, pag. 284. lin. vlt. del. ab illis ver. At mihi videtur iustius, *vsque ad*, vel finxit, vel retulit.

Ex lib. de Conscribendis Epistolis.

§. De superstitione epithetorū, pag. 323. lin. 17. del. ab illis ver. Beatissime pater audit Romanus Pont. *vsque ad vltima verba. §.* non delectari titulis ineptis.

Eodem lin. pagin. 359. deleātur illa verb. Herili ac parùm humanæ vitæ instituto *lin. 11. eiusdem pagina, deleatur ab illis verb.* Quid inconsideratius, *vsque ad*, non esses quidem, qui negare posses.

Lin. 44. eiusdem pag. deleatur ab illis verbis. Quasi verò non plurima sunt in Christo, *vsque ad*,

Digitized by Google

Nobis quid sit agendum significauit.

Pag.360.deleatur ab illis verbis, Quid simile vsquam de cœlibatu legis? *vsque ad,* ex se nullam habet laudem.

Lin.10.del.ab illis verb. Nempe ideo, *vsque ad,* Sobole augerent.

Lin.15.del.ab illis verb. Quòd si lex damnat, *vsque ad,* ne steriles essent.

Lin.25.del.ab illis verb. Tamen arguunt, *vsque ad,* vel spurijs impleri.

Pag.361.lin.36. del. ab illis verb. Apparet igitur, *vsque ad,* sibi perniciem accersere.

Pag. 362. lin. 3.del.ab illis verb. Parum diligens, *vsque ad,* operam dederit.

Lin.8. eiusdem pag. del. ab illis verb. Is pater multarum gentium, *vsque ad,* refugisset.

Lin 17 del.ab illis verb. Cur hæc membra tribuit? *vsq; ad,* Quid tam dissimile veri?

Lin 29.del. ab illis verb. Perinde quasi virtus sit, *vsq; ad,* Cum natura pugnat.

Lin.56.deleatur, Hoc veniæ.

Lin.38.deleatur, Priuilegium.

Lin.40.deleatur ab illis verb. Primum arbitror, *vsque ad,* Cogitariúe possit exitialius?

Pag.363.lin. 18.del. ab illis verb. Verùm donetur hic ardor: *vsque ad,* Veluti paratum præmium inuitat.

Pag. 364.lin. 18. deleatur ab illis verb. Mea sententia, neque homo sit existimandus, *vsque ad,* abhorreat.

Lin.23.del.ab illis verb. Quanquàm quis, *vsq; ad,* sed planè saxum dixerim.

Lin.25.deleantur illa ver. Quamquam ne viri quidem vocabulum sine his meremur.

Pag.365.lin.41.del. ab illis verbis. Eamus nunc; & cœlibatum, *vsque ad,* num expectamus, vt Iupiter.

Pa.366.lin.8.deleatur ab illis ver. Cur igitur prælata est virginitas? *vsque ad,* turpi cœlibatu passus sis interire.

§. De genere dissuasorio, pag.366.lin.17.del. illud. In vituperando matrimonio.

Ex libro. cui titulus est, de pueris statim, ac liberaliter instituendis.

Pag.437.circa finem, deleatur ab illis verb. Eiusmodi castigatio fortasse, *vsque ad,* Quid hac sententia frigidius.

Ex libro, cui titulus est, Parabolæ, siue similia.

Pag.468.prope fin. in illis verb. Vt rex mundi magna cura, parua relinquens fortunæ, *del. illud,* parua relinquens fortunæ.

Pag.481.ad fin. deleatur. Ipsi nihil inde gustant.

Pag.487.del.ab illis verb. Non vt Cœneus, *vsque ad,* probus euadit quispiam.

Pagin. 491. in illo simili, Vt sacrificijs honorem habet ciuitas, *deleantur duæ voces,* multo magis.

Pag.504.in illis verb. Simul atque semel indurauit ingenium adolescentis ætate, vitijsque non potest refingi, *del.verbum,* non potest.

Eadem pag. ante finem deleantur illa verb. Si singulæ ciuitates, singulos haberent sacerdotes, vt olim.

Pag.507.post med.in illo simili, Quemadmodum Magi, *deleatur ab verb.* Ita quidam Sacerdotes, *vsque ad,* sibi magis habeant obnoxiam.

Pag.516.paulò post med.in illo simili, Luna semel extincta, *deleatur illud:* At homo nec renascitur mortuus. *Et paulò post med. in illo simili,* Sol post occubitum redit nouus: homo non item, *deleatur,* homo non item.

Pag. 116.paulò ante med.in illo simili, Creta nullum habet, *del. ab illis verb.* Ita nullum est monasterium tam sanctum, *vsq; ad,* inuidentiæ malo.

Pag.118.ante med.in illo simili, Sicut piscis, *del. ab illis verb.* Non vllis dulce edisce repreculas, *vsque ad,* cum non intelligant.

Pag.119:in illo simili, Si fuco alas ademeris, *del.ab illis ver.* Ita qui in monachorũ tracti nassam, *vsque ad,* ne melior sit aliorum conditio.

Pag.521.in illo simili, Vt aquæ laus est, *deleantur illa verb.* Theologus hoc ipso, *vsque ad,* & à musis alienus.

Pag.522.in illo simili, Vt loci salubritas, *del.ab illis ver.* Veluti qui versantur in cæremonijs *vsq; ad,* nihil conducere.

Pag.523.lin.1.deleantur illa ver. Nullam huius mundi sentit corruptelam.

Ead.pag.ibi, Arator nisi curuus sit, *deleantur illa ver.* ita miles, nisi impius sit, parũ est miles.

Pag.

Pag 524. prope finem deleantur ab illis verb. Ita spurcæ Scotistarum, *vsq; ad,* stupidis istis, & bardis quouis aromate gratior.

Pag. 525. ad med. ibi, Vt venti desituri, *del. illud,* veluti Iulius Pontifex.

Pag. 775. del. tota, epistola, de vtilitate Colloquiorũ, *cuius initium est,* Adeò nũc in omnes, & in omnia, per vniuersum orbem grassatur.

Ex libro cui titulus est, de recta Latini, Græcig; sermonis pronunciatione.

Pag. 786. ante finem del. ab illis verb. Si bene facta metimur charitate, *vsque ad,* Verius quam ad pietatem.

Pag. 772. lin. 11. del. ab illis ver. Ad habitum quendam Pharisaicum, *vsque ad illa verb. pag. 377.* His rebus quidem fortasse magis congruebant.

Ex libro, cui titulus est, Dialogus Ciceronianus.

Pag. 815. lin. 33. deleantur illa verb. Ex Christianis auctoribus oborta nebula.

Lin. 36. eiusdem pag. deleatur ab illis verbis. Quam in Diuorum ascribi numerum, *vsq; ad,* celebrari Ciceronianus, quàm sanctus.

Ead. pag. lin. vlt. deleatur ab illis verbis. Ego Ciceroni inter Apostolos, *vsque ad,* eolquentiæ quondam appellabant.

Eod. lib. pag. 833. prope fin del. ab illis ver. Quemadmodum eximiæ pietatis virum Benedictum, *vsque ad,* Fortasse & Christum, qui præter titulum.

Eodem lib. pag. 854. lin. penult. deleantur tres voces. Per gratiam fidei.

Pag. 835. lin. 5. deleatur, Persuasionis munificentia.

TOMO SECVNDO.

Adagia, *eiusdem Erasmi expurgentur iuxta editionem iussu S. D. N. Gregorij XIII. castigatam.*

TOMO QVARTO.

Ex Apophthegmatibus.

In Aristide, pag. 224. ad medium, deleantur ab illis verb. Nunc mundus vndique plenus est sodalitatibus, *vsque ad,* Quod erat factu optimum.

In Panegyrico gratulatorio ad Philippum Burgundiorum Principem, pag. 416. ad med. del. illa verb. Immò haud scio an eundem in hominem conueniant hæc duo cognomina.

Ex libro, cui titulus est, Institutio Principis Christiani.

Pag. 447. lin. 19. deleatur ab illis ver. Et Christus nos ab omni seruitute redemit, *vsque ad,* ac principem Iesum Christum.

Ead. pag. ante finem del. ab illis verbis. Nec te fugiat quicquid in Euangelicis, aut Apostolicis, *vsque ad,* Num idem vis esse Christiano.

Eod. lib. pagin. 463. lin. 10. deleatur ab illis verb. Et fortassis expediat Reipub. monasteriorum esse modum, *vsque ad,* de collegijs sentiendum est.

Pag. 471. post med. lin. 15. à fine pag. del. ab illis verb. At Christus ipse, at Petrus, & Paulus, *Vsque ad illa verba, pag. 472.* suspectum habere debet.

Pag. 473. lin. 4. deleatur ab illis verb. Vt donemus aliquod bellum esse iustum, *vsque ad,* Nisi summus etiam haberetur honos.

Ex libro, cui titulus est, Pacis querimonia siue Querela Pacis.

Pag. 488. linea 16. à fine deleatur dictio. Vulgo.

Prope finem eiusdem pag. deleatur ab illis verbis. Quod longo iam vsu, *vsque ad illa verba, pag. 489.* odijs, ac iurgijs esset infectum.

Eadem pag. 489. lin. 21. deleantur illa verba. Et tamen non pudet illos appellari Christianos.

Lin. 14. à fine eiusdem pag. del. ab illis verbis. Audite strenui bellatores, *vsque ad,* Christianorum Deum.

Pag. 592. lin. 14. à fin. deleãtur illa verba. Ne quis speraret vsquam in bellis adesse Christum.

Et paulo post lin. 8 à fin. del. ab illis ver. Si verũ prædicant, *vsq; ad,* Hisce rebus defertur.

Et paulo ante fin. eiusdem pag. del. ab illis verb. Qui conuenit castris, & Ecclesiæ? *vsq; ad,* Quid tibi cum bellis?

Digitized by Google

Pag.493.prope finem deleatur ab illis verb. Immo ne Sacerdotes, *vsque ad verb.pag.494.* prouocantium ad perniciem.

Ead.pag.494.ad med. del. ab illis verb. Iam ipsa castra sequuntur sacrifici, *vsque ad verb.pag.495.* Cuius instinctu summum malum fratri machinaris.

Ead.pag.495. lin. 12. del. ab illis verb. Et post hæc execrantur Turcas, *vsque ad,* quasi Turcis, *exclusiuè.*

Et lin.16.del.illa verb. Quid aliud facis, quàm illi?

Ad med.pag.lin.27.deleatur ab illis verbis. Atque interea sollemnes aguntur supplicationes, *vsq; ad,* cuius ipsi vobis isti auctores.

In fin. pag.496. del. ab illis verb. Conspirent omnes aduersus bellum.

Lin.pen.deleantur illa ver. Vel tam sceleratæ, vel certe.

Pag.497.lin.7. deleantur illa verba. Quasi post hac pium sit futurum non fieri martyres, sed facere.

Pag.498.paulò post med.deleãtur illa verb. Vis palam cernere, quàm res sit impia bellum?

Pag. 500. lin. 6. deleantur illa verba. Impudentes, qui sibi pollicentur à bellis ad eam iter esse. *Lin.10. eiusdem pag.del. ab illis verb.* Vt non subito ex spurco helluone, *vsque ad,* virginum socius.

TOMO QVINTO.

Ex enarratione primi Psalmi.

Pag.148.lin.pen.del. ab illis verbis. An nonne hæc faciunt sacerdotes quidã, qui superstitiosam plebeculam cæremonijs inuoluunt? *vsque ad,* semper imbecilles in Christo.

Pag.150.ante med.del.ab illis verb. Ideo peccabant, *vsq; ad,* peccatorem Adam.

Pa.151.lin.21.deleatur ab illis verb. Ausim & illud addere, *vsque ad,* Nusquam enim cessat charitas.

Pag.153.lin. 9. del.ab illis verb. Citra trium linguarum peritiam, *vsque ad,* etiam solùm amplectimur.

Ibidem,lin.14.deleantur ab illis verb. Legant & idiotæ legem Domini, *vsque ad,* de hac colloquãtur. *Ibid.lin. 19. del.ab illis verb.* At hunc sunt, qui summoperè cauendum putant, *vsque ad,* qua possint meditentur in lege Domini.

Ex enarratione Psal.2. Quare fremuerunt gentes.

Pag.187. paulò post med.del.ab illis ver. Regem habet inuisibilem, *vsque ad,* hic est Christus inclusiuè.

Eodem psal.pag.192.ante med.deleantur illa ver. Hoc est, vitare iussit: vt pudore correptus resipisceret. *Ibid.paulò post med.pag.lin.30.del.ab illis ver.* Et tamen virgam non habebant, *vsq; ad,* quam tyrannorum temperet.

Pag.193.lin. 18.deleantur illa verb. Sola fides præstabit salutem, & semel abolebit, quicquid hactenus peccatum est.

Concione in Psal.4. Cum inuocarem.

Pag.212.prope fin. del. ab illis ver. Nam hæc est hominis iustitia, *vsque ad,* qui quod pollicitus est præstitit.

Pag.224.lin.10.del. ab illis verb. Iniustè petunt, *vsque ad,* hanc itaque iustitiam.

Pag.236.prope fin. deleatur. ab illis verb. Non veste, non cibo, non cæremonijs, *vsque ad,* dominus aduit dores.

Pag.240.ad med. del. ab illis verb. Iam videre est quosdam, vbi correpti fuerint, *vsque ad,* in domini promissis, misericordia.

Ex libro qui inscribitur de puritate tabernaculi, siue Ecclesia Christiana.

Pag.255.prope fin.del. ab illis verb. Denique cum concupiscentia, quam sentimus, *vsque ad,* hæc cum sic habeant.

Pag.256.lin.6.deleantur illa ver. Tamen reuera non habitant in Tabernaculo Domini.

Psalm.28. Afferte Domino filij Dei.

In consultatione de bello Turcico, pag. 302. deleatur ab illis verb. Neque verò me clam est, *vsque ad verb.pag.303.* Nunc proprius vrget nos mali vis.

Digitized by Google

Ex enarratione in Psalm. 33. Benedicam Dominum.

Pag. 343. ante finem, deleatur ab illis verbis, Augustinus constanter affirmat infantes baptizatos, *vsq; ad*, si sancti fuerunt.

Psal. 38. pag. 363. ad medium, in illud, Dixi custodiam vias meas, *deleatur ab illis verbis*, Magnus Ecclesiæ Doctor Origenes, *vsq; ad illa verba, pag. 366.* Sed quid conor numerare, quæ numerum non habent.

Pag. 368. lin. 5. à fin. deleantur illa verba, Sic lapsi sunt præcipui Doctores Ecclesiæ.

Eodem Psalm. pag. 387. lin. 12. in illud, A fortitudine manus tuæ, *deleantur illa verba.* Abijcit virium, ac meritorum suorum fiduciam.

Ex libro, cui titulus est, de Misericordia Domini.

Paulò post principium, pag. 467. in princip. deleatur ab illis verbis, Verum id, quod nunc agimus, *vsq; ad*, nobis præeuntem.

Pag. 475. paulò ante finem deleatur ab illis verbis, Neque defuere, qui tantum tribuerent, *vsq; ad*, quàm Dei misericordiam.

Pag. 478. post medium, del. ab illis verbis, Si verum dicit Paulus, vbi sunt isti, *vsq; ad*, agnosce tuam miseriam, & parata est misericordia.

Pag. 481. lin 29. in illis verbis. Tantum auertamini ab his, *deleatur dictio*, tantum.

Pag. 482. ad medium, deleatur ab illis verbis. Residet enim, qui peccare desinens, *vsq; ad*, restituitur Ecclesiæ communioni. *Paulò post lin. 16. à fine, deleantur illa verba*, quid autem est audire nisi credere?

Paulò ante finem eiusdem pag. deleantur illa verba, Ingemisce, confitere: sed coram Domino.

Pag. 483. ad medium, deleantur illa verba: Quid igitur supereſt? nihil, nisi vt agnoscas Dei misericordiam. *Et paulò post, deleantur illa verba*, quid est, conuertimini ad me, agnoscite vestram miseriam, & expetite meam misericordiam.

Pag. 484. paulò post medium, deleantur illa verba. Satis rogat qui morbum agnoscit.

Pag. 485. ad medium, deleantur illa verba, Quid aliud requirit abs te misericors Dominus, nisi vitæ mutationem?

Ex libro, cui titulus est, de Vidua Christiana.

Pag. 608. post medium, lin. 21. à fine, in illis verbis, Fides, cui comites indiuiduæ sunt Spes, & Charitas *deleatur vox*, indiuiduæ:

Eod. lib. pagina 611. lin. 20. à fine, deleantur illa verba, Vt sit quàm præferas, vix sit quam postponas.

Pag. 612. lin. 6. deleatur ab illis verbis, Maioris virtutis est, *vsq; ad*, quemadmodum diximus.

Ex libro, cui titulus est, Precationes.

In precatione tempore pestilentiæ, pag. 1006. lin. 5. deleatur ab illis verbis. Nonnulli ad certa Diuorum nomina, *vsq; ad*, Magorum artes.

Ex libro, cui titulus est, de Contemptu mundi.

Deleatur totum cap. 12. cuius initium est, Iamdudum video te componere sarcinas.

Ex libro, qui inscribitur, de Praparatione ad mortem.

Pag. 1085. lin. 5. à fine, deleatur ab illis verbis, Sed nos, cum hoc Goliath congressuri, *vsq; ad*, Paulus loquitur in Ecclesia.

Pag. 1092. in fine deleantur illa verba, Neque verò tua refert, quod non cernitur oculis Ecclesia.

Pag. 1093. lin. 12. deleatur ab illis verbis, Qui verò substituerunt, *vsq; ad*, his rationibus optimè fit.

Pag. 1099. lin. 3. prope finem, deleantur illa verba, Vides hic victoriam in oculis esse potius, quàm in manibus.

Pag. 1101. prope finem, deleatur ab illis verbis. Quidam emptitijs diplomatibus, *vsque ad*, sed os sublinire morituro.

TOMO SEXTO.

Ex annotationibus Erasmi in nouum Testamentum.

In præfatione, fol. 1. pag. 2. lin. penultima in excusis Basileæ, an. 1541. deleatur ab illis verbis, Viri non

Digitized by Google

ſolum pietate, *vſq; ad* OEcolampadij Vinimotani.

Fol. 2. pag. 4. eiuſdem præfationis, prope finem deleantur illa verba, Vngulis ſuum, & aſinorum perturbatis.

Cap. 2. Matthæi, in illa verba, Et tu Bethlehem, *pag. 13. paulò ante finem deleantur illa verba*, Nunquam reperire licet Phariſæos, & Scribas in hoc notatos, quod legem ignorarent.

Eod. cap. pag. 14. lin. 2. deleantur illa verba, Palam oſtendens Euangeliſtam non ſolum verbis diſſidere à Propheta, verum etiam ſenſum prorſus eſſe contrarium.

Ead. pag. lin. 13. deleatur ab illis verbis, At in Euangeliſta fatetur ſenſum prorſus eſſe pugnantem, *vſq; ad illa verba, prope finem pagina*, vel apud nos locum eſſe deprauatum.

Cap. 4. in illa verba, Dominum Deum tuum, *pag. 24. paulò poſt principium, deleatur ab illis verbis*, & illi ipſi ſeruies, *vſq; ad*, nos breuitati ſtudemus.

Cap. 5. in illo, Omne malum, *pag. 26. deleatur ab illis verbis*, Bellum etiam in templis laudatur, *vſq; ad*, Ariſtot. decreta nos magis commouent, quàm Chriſti.

Eod. cap. 5. in illa verba, Libellum repudij, *pag. 30. deleatur ab illis verbis*, deinde quid facient huic loco, *vſq; ad*, illud leuiculum.

Cap. 6. in illa verba, Nolite multum loqui, *pag. 33. deleatur ab illis verbis*, porrò quod hodie videmus ſacerdotes, *vſq; ad*, cum ſeculo ſuo pugnare.

Eodem loco, pag. 34. lin. 1. deleatur ab illis verbis, Nam cantiuncularum clamor, *vſq; ad*, nænias legans ſacris admixtas, *incluſiuè*.

Eod. cap. 6. in illa verba, Quia tuum eſt regnum, *pag. 35. lin. 8. deleatur ab illis verbis*, magis taxanda fuerat, *vſq; ad*, quod ſi quis contendat.

Cap. 8. in illa verba, Ipſe infirmitates noſtras, *ad medium, pagina 41. deleantur illa verba*, ipſe nonnihil ad ſuum deflectens negotium. *Deleatur etiam annotatiuncula marginalis, quæ ait*: Vaticinium nonnihil deflexum ab euangeliſta.

Cap. 9. in illud, Panni rudis, *pag. 44. in fine, deleantur illa verba, in Eraſmo ſuſpecta*, ſic enim vocat animos nondum humanis traditiunculis infectos.

Cap. 10. in illud, Prædicate, *pag. 49. poſt medium, deleantur illa verba*, immo, niſi tales aluiſſet, euexiſſetque Romana Sedes, non veniſſet in publicum orbis odium.

Cap. 11. in illud, Iugum meum ſuaue eſt, *pag. 54. deleatur ab illis verbis*, mouet hoc loco D. Hier. *vſq; ad vlt. verba annotationis*, profeſſo conueniebat.

Cap. 12. in illud, Quærentes te, *pag. 58. prope finem, deleatur ab illis verbis*, Cæterum aut hodie vulgus pro quodam fauore, *vſq; ad vltima verba annotationis*, verum hæc leuiculi ſunt momenti. *Deleantur etiam duæ annotatiunculæ marginales. quarum altera ait*, Chryſoſtomus aliquid imperfectum tribuit Mariæ Virgini: *altera*, Chriſtus parum blandus matri.

Cap. 13. in illud, Auditu audietis, *pag. 60. ante finem deleatur ab illis verbis*, hanc excuſationem non admittent, *vſq; ad*, quod explicari non poterat.

Cap. 15. in illud, Munus quodcunque eſt, *pag. 66. poſt medium, deleatur ab illis verbis*: atque vtinam hic Phariſæorum morbus. *vſque ad*, cæterum ideo dixit.

Cap. 16. in illud, Quia tu es, *pag. 72. lin. 7. del. ab illis verb.* Proinde miror eſſe qui locum hunc detorqueat, *vſque ad illa verba*, poneret Eccleſiæ fundamentum. *Ibid. deleatur gloſſa marginalis, quæ ait.* Eccleſia non eſt fundata ſupra Petrum.

Cap. 17. pag. 73. in illud, Ipſum audite, *deleatur ab illis verbis*, At nunc videmus dormitari, *vſq; ad*, ſeruulo anteponi domino.

Cap. 18. in illud, Præuenit illud Ieſus, *pag. 74. ante finem, deleatur ab illis verbis*, Videtur Hieronymus hoc arrogantiæ tribuere *vſq; ad vltima verba annotationis*, quod nos principi Chriſto debemus.

Deleatur etiam annotatiuncula marginalis, quæ ait, Excuſſa Hieronymi opinio de vectigali Eccleſiaſticorum.

Cap. 19. in illud, Quacunque ex cauſa, *pag. 77. paulò poſt medium, del. ab illis verb.* Sed ad hanc rationem omne peccatum, *vſque ad*, Iudæis permiſſum eſt vxorem. *Et paulò poſt deleatur ab illis verb.* quod Auguſtini commentum *vſque ad vltima verba annotationis*, ſed qui proponam eruditione excutienda.

Eodem cap. 19. in illud, Qui facti ſunt, *pagina 79. deleatur ab illis verbis*, in qua claſſe ponemus eorum genus, *vſque ad vltima verba annotationis*, conijceret in hoc incendium libidinis.

Cap. 22. in illud, Sicut teipſum, *deleatur ab illis verbis*, proinde fruſtra cauillantur, *vſq; ad*, quæ per ſe ſunt infirmiora.

Cap. 23. in illa verba, vt videantur ab hominibus, *pag. 91. prope finem, deleantur illa verba*, velut

hodie

Digitized by Google

hodie apud nos habentur, qui diuersis, ac nouis cultuum formis, & coloribus, lanctimoniam apud vulgus profitentur.

Eodem cap. & loco, deleatur ab illis verbis, atque vtinam hoc histrionum genus, *vsq; ad vltima verba annotationis*, cum alioqui leuis sit in peccatores.

Deleatur etiam glossa marginalis, qua ait, Superstitiosa reliquiarum ostentatio. *Item alia glossa, qua ait*, Christus in solos hypocritas sæuit.

Eod. cap. in illud, Orationes longas orantes, *deleatur ab illis verbis*, Vtinam hic locus emendet quòsdam, *vsq; ad*, hoc ventres orbi pestilentes.

Eod. cap. pag. 93. in illud, Et facitis eum filium gehennæ duplo quàm vos, *deleantur illa verba, ironice dicta*, qui magnum quiddam existimamus Iudæum ad Baptismum pellexisse.

Eod. cap. & pag. in illud, debitor est, *deleantur illa verba*. Si quid minus ad rem pertineat, id inculcant, velut de potestate Pontificis.

Cap. 24. in illa verba, Ecce hic est Christus, *pag. 96. deleatur ab illis verbis*, audimus monachos passim clamantes, *vsq; ad vltima verba annotationis*, quàm syncero animo dicuntur à nobis.

Cap. 27. in illud, Ager ille Hacheldemach, *deleatur ab illis verbis*, Cæterùm, etiam si fuisset in nomine duntaxat memoriæ lapsus, *vsq; ad*, Addam de meo.

Eod. cap. 27. in illud, Improperabant, & *deleatur ab illis verb.* Hugo Cardinalis, *vsq; in finem annotationis, ibi*, ordinis Iacobitici.

In Marcum.

Eod. cap. 6. Marci in illud, Calceatos sandalijs, *pag. 127. lin. 19. deleantur illa verba*, non est euangelicæ perfectionis Christum in externis anxiè exprimere, *Ibidem, deleatur ab illis verbis*, stultâ verò constitutio, *vsq; ad*, euangelicæ perfectionis.

Eod. cap. & loco, deleatur ab illis verbis, Neque dissimile veri, *vsq; ad*, neque vt id facerent vnquam à domino iussos.

Eod. loco, pag. 128. lin. 1. deleatur ab illis verbis, Sunt item, qui nolunt Christum exercuisse, *vsq; ad illa verba*, sed hisce de rebus iam plus satis opinor.

Cap. 14. in illud, Qui pro multis effundetur, *pag. 143. deleatur ab illis verbis*, qui tantopere assueuerant, quibus verbis, *vsque ad*, per figuram, πρωθύστερον.

In Lucam.

Cap. 1. in illud, Beatam me dicent, *pag. 158. deleantur in illa verba*, tum enim glorificatur nomen Dei, cum nihil nostris meritis, sed totum tribuitur illius misericordiæ.

Eod. cap. in illud, Abraham, & semini, *pag. 159. deleatur ab illis verb.* quas belluas habuerit hoc sæculum, *vsq; ad finem annotationis*, cum illius vomicæ sint verius, quàm membra.

Cap. 2. in illud, Inuolutum pannis, *pag. 162. deleatur ab illis verbis*, nunc mendicantium vocabulo sese venditant, *vsq; ad fin. annotationis*, possent suppeditare.

Eod. cap. in illud, Hominibus bonæ voluntatis, *pag. 164. deleatur ab illis verb.* hoc eo partim admonui *vsq; ad vltima verba annotationis*, tendunt ad superstitionem.

Eodem cap. in illud, Adapariens vuluam, *pag. 165. deleatur ab illis verbis*, Atque idem quisquis fuit, *vsq; ad finem annotationis, ibi*, clausturum non violauit. *Deleantur etiam duæ glossæ marginales, quarum altera ait*, Adaperiens vuluam ad Christum pertinere: *altera*, Quomodo Christus matris aperuit vterum.

Eod. cap. in illud, Et tuam ipsius animam, *pag. 166. paulò post medium, deleatur ab illis verbis*, atque hinc hausisse videtur Augustinus, *vsq; ad finem annotationis, ibi*, tanto minus erat tribuendum.

Deleantur etiam duæ glossa marginales, quarum altera incipit, Augustinus videtur tribuere, *vsque*, dubitationem: *altera* Chrysostomus quoque tribuit, *vsque*, humanum.

Cap. 3. in illud, Calumniam faciatis, *pag. 171. deleatur ab illis verbis*, mihi non admodum probatur, *vsq; in finem annotationis, ibi*, sed de hisce rebus alius dabitur locus.

Cap. 7. in illud, (Solicitè, *pag. 180. post medium, deleatur ab illis verbis*, benignè larguitur, *vsq; ad*, fraudatis etiam liberis.

Cap. 10. in illud, Qui vos spernit me spernit, *pag. 187. deleatur ab illis verbis*, & hunc locum detorquemus, *vsq; ad*, scio tamen etiam malis *excluſiuè*.

Cap. 11. in illud, Qui decimatis, *pag. 192. deleatur ab illis verbis*, & haud scio an hic Christi sermo, *vsq; ad*, nonnunquam cognatis, aut etiam liberis. *Et paulò post ead. pag. in illo*, non tangitis sarcinas, *deleatur ab illis verb.* hic locus ad eos pertinet qui constitutionibus, *vsq; ad*, eorum qui instituunt.

Digitized by Google

Cap. 22. in illud, Sed nunc qui habet ſacculum, *pag. 209. deleatur ab illis verbis*, in nugis leuiſſimis, *vſq; ad illa verba paulò ante finem annotationis*, Atque hæc pro diſputatis haberi volumus, non pro decretis.

In Ioannem.

Cap. 1. in illud, Ego neſciebam, *pag. 230. lin. 24. deleantur illa verba*, qui vetat aliquo modo baptiſmum hominis vocari.

Lin. 31. deleatur ab illis verbis, Baptiſmus dici poteſt hominis *vſq; ad*, ſermonem ſuum eſſe ſuum.

Eod. cap. & loco, pag. 231. del. ab illis verbis, Porrò quod Ioannes exultans in vltero, *vſq; ad finem annotationis ibi*, ſi qui rectius ſuggeſſerit Chriſti ſpiritus.

Cap. 13. prope finem, in illud, Adhuc modicum, *pag. 256. deleatur ab illis verbis*, non dixit, ſi hoc, aut illo titulo vocemini, *vſq; ad*, ſicut ego dilexi vos.

Eodem loco, in fine eiuſdem annotationis, deleantur illa verba, Ob titulum & cæremonias neſcio quas Chriſtiani nobis videmur.

Cap. 17. in illud, Te ſolum verũ Deum, *pag. 272. deleatur ab illis verbis*, Verum ante myſterium paſsionis, *vſq; ad finem annotationis, ibi*, cum impijs permiſerint.

Cap. 20. in illud, Dixit ergo eis iterum, pax vobis: *pag. 267. deleatur ab illis verbis*, qui profitentur Euangelium pacis, *vſq; ad finem annotationis, ibi*, per quem ille tribuit auctoritatem.

Cap. 21. in illud, Sic eum volo manere, *non longè à principio annotationis, pag. 269. deleatur ab illis verbis*, vir ille quidem, *vſq; ad*, poſtulat, vt ſibi credamus.

Eodem cap. & loco, prope finem eiuſdem annotationis, pag. 270. deleatur ab illis verbis, tale ſanctorum genus gignis nobis linum, & lana, corium, *vſq; ad*, excitet Dominus ſpiritum ſuum. *Ibid. deleatur annotatiuncula marginalis, quæ ait*, Sancti, quos gignunt cæremoniæ ſine ſpiritu.

Eod. cap. in illud, Donec veniam, *lin. 1. annotationis in illis verbis*, fallit, vt ita loquar, Chriſtus, *deleatur verbum*, fallit.

In Acta Apoſtolorum.

Cap. 17. in illud, In quibus & Diopyſius, *deleatur tota annotatio, cuius initium eſt*, Laurentius hoc loco reſellit, *vſq; ad*, Verum hæc, ceu παρέργα, paucis indicaſſe ſat erit.

Cap. 19. in illud, In ſchola tyranni cuiuſdam, *pag. 315. lin. 1. deleatur ab illis verbis*, qui nec hæreticos vult cogi, *vſque in finem annotationis*, ipſi non poſſunt errare.

Eod. cap. & pag. in illud, Confitentes, & annunciantes actus ſuos, *deleatur ab illis verbis*, ſed apertam vt opinor, & in genere, *vſq; ad*, ſi quis ſcrupulus vrgeret animum.

In Epiſtolam ad Romanos.

Cap. 5. in illud, Propterea, ſicut per vnum hominem, *prope finem annotationis, pag. 366. lin. 32. deleatur ab illis verbis*, nos item, quoniam illum ſequentes, *vſq; ad*, in omnes dimanauit.

Eodem cap. & pag. in illud, In quo omnes peccauerunt, *deleatur tota annotatio, ab illis verb.* in quo, quidam referunt ad Adam, *vſq; ad*, in theatrum populare proferunt.

Eodem cap. in illud, In ſimilitudem, *pag. 373. deleatur ab illis verbis*, illud addendum, *vſque in finem, ibi*, nullius ſententiæ præiudicium.

In principio cap. 7. in illud, Lex in homine dominatur, *deleantur ab illis verbis*, neque eſt, quod ex hoc loco magnopere ratiocinemur, *vſque ad finem, ibi*, quod vterque non expectatus adeſt.

Cap. 9. ad illa verba, Qui eſt ſuper omnia Deus, *deleantur tota annotatio, cuius initium eſt*, locus hic trifariam, *vſq; ad vltima verba*, quemadmodum ex patribus homo.

Eodem cap. in illa verba, Et non miſericordiam conſecuta eſt, *prope finem annotationis, pag. 397. ibi*, Paulus per ſimilitudinem detorſit ad gentes, *deleatur verbum*, detorſit, *& ponatur*, deduxit.

Cap. 14. paulò poſt princip. in illud, Aſſumite, *del. ab illis verb.* at hodie videmus inter Chriſtianos, *vſque ad finem annotationis, ibi*, liuore, & amore noſtri.

Eodem cap. pag. 422. in illud, Nam alius iudicat, *deleantur illa verba*, at pudet me commenti. *Et parum infra deleatur ab illis verbis*, quæſo te, lector, *vſque ad*, cum hæc adſcribit.

Ibid. lin. 38. eiuſdem paginæ deleatur ab illis verb. Sed eos perpaucos, nempè diem Dominicum, *vſque in finem annotationis, ibi*, eadem antiquare.

Cap. 16.

Digitized by Google

Cap.15. in illud, Quod præteriens, *pag.432. deleatur ab illis verbis,* Video veteris in his quæ non videbantur, *vsq; ad,* sed vtinam.

Eod. cap. in illud, Collationem, *deleatur ab illis verbis,* At hodie nulli magis tyrannicè, *vsq; in finem annotationis, ibi,* doctrinam euangelicam.

In prima Epistola ad Corinthios.

Cap.3. in illud, Vnum sunt, *propè finem, pag.445. lin. vlt. deleatur ab illis verbis,* quid diceret de nostræ tempestatis factionibus, *vsq; ad,* non libet hic commemorare.

Eod. cap. in illud, Fœnum & stipulam, *pag.446. deleatur ab illis verb.* neque admodum ad rem pertinet huc purgatorij mentionem, *vsq; ad illa verba, pag.447.* Theophylactus de gradibus bonorum.

Cap.7. in illud, Mulierem non tangere, *ibi,* studio torquet, *deleatur verbum,* torquet. *Deleatur & glossa marginalis, qua ait,* Hieronymus detorquet non nihil verba scripturarum.

Eod. cap. & loco pag.460. prope fin. deleatur ab illis verbis, A Etate Pauli cum inter innumeros ethnicos, *vsq; in fin. annot. ibi,* non videtur propriè facere.

Deleatur etiam glossa marginalis, qua ait, Sacerdotum incontinentia.

Eod. cap. in illud, Volo autem omnes esse sicut meipsum *deleatur ab illis verbis.* Vel ex hoc loco conijcere licet, *vsq; in finem annotationis, ibi,* facit mentionem.

Eod. cap. in illa verba, Liberata est à lege: cui autem vult nubat, *pag.467. deleatur tota annotatio, cuius initium est,* Græco paulò secus habent, *vsq; ad illa verba, pag.481.* hac certa via fiet, ne tam multi miserabilibus nexibus implicentur.

Cap.8. in illud, Esca autem nos non commendat Deo, *deleatur ab illis verbis,* quòd si verè dixit Paulus, *vsq; ad,* vt penè nulla ex re magis iudicemur.

Cap.9. in illud, Et qui loquitur mihi, *deleatur ab illis verbis,* Plusquam barbaricè scriptum in Commentarijs, *vsq; in fin. annotationis.*

Cap.10. in illa verba, Et panis quem frangimus, *deleatur ab illis verbis,* cur non offenduntur hoc loco, *vsq; ad,* non semper fieret consecratio Sacramentalis.

Cap.11. in princip. in illud, Imitatores mei estote, *deleatur ab illis verbis,* nunc quidam suo arbitratu viuentes, *vsq; in fin. annot. ibi,* imitatores nostri.

Eod. cap. in illud, Hoc est corpus meum, *deleatur tota annotatio ab illis verbis,* hoc meum corpus absque verbo substantiuo est, *vsq; ad illud,* verum hic captiuandus.

Eod. cap. in illud, Quod pro vobis tradetur, *paulò post princip. annot. pag.493. deleatur ab illis verb.* postremò, non satis constat ex veterum commentarijs, *vsq; ad illa verba prope fin. annot.* Attamen admonere lectorem visum est, quò diligentius excutiat.

Cap.12. in illa verba, nemo potest dicere Dominus Iesus, *pag.495. deleatur ab illis verb.* ex hoc capite, & proximo licet conijcere, *vsq; in finem annotationis, ibi,* nisi adsit animus Apostolicus.

Cap.13. in illud, Charitatem non habeam, *pag.499. deleatur ab illis verbis,* quanquam vera fides multa complectatur, *vsq; ad,* illud opinor nullus inficiabitur.

Ibid. pag.500. lin.19. deleatur ab illis verb. Opera charitatis fidei tribuenda sunt, *vsq; ad,* cæterum, vt hæc parum habeant ponderis.

Cap.14. pag.508. in illa verba, Quam decem millia, *deleatur ab illis verb.* ferendum & hoc: nisi vulgus Sacerdotum, & monachorum, *vsq; ad,* poterant, ac musicis organis sacrum decantent.

Et paulò post lin.29. eiusdem pagina, deleantur illa verba, Immò quæ nullo pacto laturus fuerat.

In secunda Epistola ad Corinthios.

Cap.7. in illud, Stabilem, *deleatur ab illis verbis,* proinde nihil ageri qui ex hoc loco, *vsq; in fin. annotationis,* quales sunt apud inferos.

Cap.10. in illud, Non in destructionem, *deleatur ab illis verbis.* Hic locus annotandus est ijs, qui Summi Pont: auctoritatem, *vsque,* non fore ius illi resistendi.

Cap.11. in illud, Alium Iesum, *deleatur ab illis verbis:* Illud obiter annotandum, *vsq; in finem annotationis, ibi,* fuerit purissimus.

In Epistola ad Galatas.

Cap. 4. in illud, Sub elementis mundi eramus seruientes, *deleantur illa verba in fine annotationis,* in huiusmodi sita est superstitio cæremonialium, *vsq; ad,* ne contrecteris.

In Epistola ad Ephesios.

Cap. 1. in illud, Euangelij salutis, *deleatur ab illis verbis*, quasi cæteri nihil veri, *vsq; ad*, aliquid docent.

Cap. 5. in illud, In quo est luxuria, *deleantur illa verba*, impudens mihi videtur, quod Thomas extorquere conatur. *Et paulò post deleatur ab illis verbis*, Non sector Thomam, *vsq; in finem annotationis ibi*, in huiusmodi scriptoribus consumpserim.

In Epistola ad Philippenses.

Cap. 2. in illud, Esse se æqualem Deo, *pag. 623. ad medium, deleatur ab illis verbis*, atque hanc præcipuam habent clauem, *vsq; ad*, neque tamen inficias iuerim.

In Epistola ad Colossenses.

Cap. 2. in illud, Iudicet in cibo aut potu, *pag. 639. deleantur illa verba*: Quid ad hæc dicent isti, qui nulla ex re magis iudicant proximum, quam ex cibo, & potu, & veste?

Eodem cap. pag. 642. in illud, Ne gustaueritis, *deleatur ab illis verb.* & vtinam his quoque temporibus, *vsq; ad*, Non igitur sic accipiendum.

Eodem cap. & pag. in illud, Rationem quidem habentia sapientiæ, *deleantur ab illis verbis*, quæ neque in superstitione, *vsq; ad*, Honorem autem corporis hic appellat.

Eodem cap. in illud, In superstitione, *deleantur vltima verba annotationis*, idque probe quadrat in inuentas ab homunculis cæremonias.

Eodem cap. in illud, Et humilitate, *deleantur illa verba*, & abiecti est animi, vt patiatur sese, veluti bubalum dici naribus præceptis hominum.

In prima Epistola ad Thessalonicenses.

Cap. 4. in illud, Vt vestrum negotium agatis, *pag. 653. deleatur ab illis verbis*, Nunc hominum genus, *vsq; ad*, & calceos fenestratos ostentantes, *inclusiuè*.

In prima Epistola ad Timotheum.

Cap. 1. in illud, Interminatis, *pag. 662. deleatur ab illis verbis*, atque in totum ex veteris testamenti libris, *vsq; ad*, vt nulla gens insanius.

Eodem cap. & pag. in illud, Vaniloquium, *deleatur ab illis verbis*, quorsum enim attinet decertare, *vsq; ad illa verba prope finem annotationis, & pag. 664.* nisi inter eiusdem scholæ sodales.

Eodem cap. in illud, Soli Deo, *pag. 667. deleatur ab illis verbis*, verùm id ratum est in literis Apostolicis, *vsq; ad*, & Matthæi cap. 10.

Cap. 3. in illud, Vnius vxoris virum, *deleatur ab illis verbis*, & periclitatur Chrysostomus, *vsq; ad vltima verba annotationis*, verum hæc non sunt huius instituti.

Cap. 5. in illud, Non alligabis os, *deleatur ab illis verbis*, annotandus hic locus, *vsq; ad*, explere scrinia sanguine pauperum.

In Epistola ad Titum.

Cap. 5. in illud, Continentem, *in fine annotationis & pag. 695. deleantur illa verba*, adeò, vt, si pergatur, nihil magis sit futurum hæreticum, quàm si quis Christum ingenuè, pureque prædicet.

Eod. cap. in illud, Quos oportet redargui, *in fine annotationis deleatur illud*, hic obiter annotandum, semper quæstus notari, qui vrgent, & infulciunt cæremonias.

Cap. 2. in illud, Vt prudentiam doceant, *deleatur illud*, suo more torquens, *vsque*, neque sine calumnia.

Eodem cap. in illud, Magni Dei, *deleatur tota annotatio, cuius initium est*, Id ita legi potest.

In Epistola ad Hebræos.

Cap. 11. in illud, Sperandarum substantia, *deleatur ab illis verbis*, hic quidam argutantur, *vsq; ad* glossema quoddam vetustum. *Deleatur & glossa marginalis, quæ ait*, fides pro fiducia.

Eod. cap. in illud, Et adorauit fastigium virgæ illius, *deleantur illa verba in principio annotationis*, quid faciemus auctori (quisquis est) huius epistolæ?

Eod. loco, del. ab illis verb. In tantũ eo tempore abhorrebant, *vsq; ad*, offensiua piarũ aurium.

Cap vlt. eiusdem epistolæ, del. annotatio vltima in illud, De Italia fratres, *cuius initium est*, Neque fratres est apud Græcos, *vsq; ad vltima verba*, ex re nihili tantos excitauit tumultus.

Digitized by Google

In Epistola Iacobi.

Cap. vltimo, in illud, Et operit, *deleatur vltimæ annot. ab illis verbis, pag. 744.* De hac item epistola tametsi, *vsq; ad vltima verba capitis.*

In prima Epistola Petri.

Cap. 5. in illud, Babylone collecta, *pag. 775. deleatur ab illis verbis*, Verùm idem Eusebius *vsque ad finem capitis.*

In secunda Epistola Petri.

Cap. vlt. vltima annotatione, in fine deleatur ab illis verbis, Alioqui, suspicare cogemur, *vsq; in fin.*

In Epistola Ioannis 1.

Cap. 5. in illud, Tres sunt, qui testimonium dant in cœlo, *pag. 768. deleatur ab illis verbis*, Cyrillus vir, ni fallor, orthodoxus, *vsq; ad finem annotationis.*

In Apocalypsim.

Cap. 12. in illud, Et clamabat parturiens, *deleatur ab illis verbis*, Iam, quàm aptè hæc conueniant, *vsq; in finem annotationis*, mortuus est filius.

Cap. vlt. deleatur vltima annotatio in illud, Etiam venio citò, *cuius initium est*, Næ, est confirmantis, *vsq; in finem capitis*, à nemine iudicatur.

TOMO SEPTIMO.

Ex Paraphrasibus, in nouum Testamentum.

Epistola ad Carolum V. Cæsarem, post principium, lin. 13. deleantur illa verba: nisi eas, quæ citra controuersiam omnem. *Deleatur etiam præfatio inscripta, Pio lectori, cuius initium est.* Memini, lector optime.

Cap. 1. pag. 1 paulò post medium, deleantur illa verba, Neque per Mosaycæ legis anxiam obseruationem.

Eodem cap. ante illa verba, Liber generationis, *pag. 2. lin. 4. deleatur ab illis verbis*, tantum adsit viuida fides, *vsq; ad*, dictabit Christiana charitas.

Cap. 3. pag. 13. post illud, Tunc venit Iesus à Galilæa, *ad medium pagina, deleatur ab illis verbis*, Ioannes nondum planè certus, *vsq; ad*, esset filius Dei.

Propè finem eiusdem pagina, deleantur illa verba, veluti deposita peccatorum sarcina.

Cap. 5. pag. 27. vltra medium pagina post illud, Dictum est, quicunque dimiserit vxorem, *deleantur illa verba*, iam enim vxor esse desijt, quæ se miscuit alteri viro.

Eod. cap. pag. 26. lin. 1. in paraphrasi ad illum locum, Audistis, quia dictum est antiquis, *deleantur illa verba*, prorsus damnat omne iusiurandum, vt iam fas non sit iurare.

Eadem pag. lin. 14. deleatur ab illis verbis, Neque opus est in contractibus, *vsq; ad*, iusiurandum interceſsisset.

Ead. pag. lin. 21. deleantur illa verba. Itaque cum in totum vetem iurare.

Pag. 27. lin. 2. in illud, Diliges proximum tuum, *del. illa duæ voces*, præceptum præcipuum.

Cap. 7. pag. 36. in illud, Nunquid colligunt de spinis vuas, *lin. 13. deleatur ab illis verbis*, neque recipietis in regnum cœlorum, *vsq; ad*, non vt illos lædatis.

In fin. eiusdem capitis, pag. 37. deleantur in illa verba, Lex nihil aliud vetat, quàm occidere.

Cap. 8. pag. 40. lin. 8. in illud, Et ascendente eo in nauiculam, *deleantur illa verba*, Siquidem adhuc hominem tantum esse credebant.

Cap. 12. pag. 55. paulò post medium, ad illa verba, Dominus enim est filius hominis, *lin. 31. deleantur illa*, ieiunium festi dies.

Cap. 13. circa finem capitis, in illa verba, Et cum consummasset, *pag. 84. lin. 16. deleatur illud*, cuius artis sciebant & Iesum fuisse. *Et paulò post, lin. 18. ibi*, nonne hic est Iesus ille faber, *deleatur*, ille faber.

Cap. 15. pag. 68. ad finem, deleantur illa verba suspecta, neque in istis rebus visibilibus sita est: sed in affectibus animi.

Cap. 16. pag. 72. lin. 19. deleantur illa verba, tantum maneat ista solida professio.

Cap. 18. pag. 87. lin. 21. deleatur ab illis verb. Vis igitur vestræ auctoritatis, *vsq; ad*, sed in meo nomine.

Cap. 19. pag. 80. in illud, Si licet homini dimittere vxorem, *lin. 14. deleatur ab illis verbis*, nisi forte quam

te quam repudiat, *vsq; ad*, esse voluit, *Eadem pagina, prope finem deleatur*, quique suis fidit viribus.

Eodem cap. pag. 81. in illud, Ecce vnus accedens, *lin. 20. deleatur ab illis verbis*, neque vllũ est opus hominis, *vsq; ad*, æternæ vitæ.

Cap. 21. pag. 86. circa finem, deleatur ab illis verbis, Nihil enim populis, *vsque ad*, subire mortem. *Et paulò inferius, del. ab illis verb.* neque enim illum tantopere monebat, *vsque ad*, figurabat.

Pag. 87. lin. 15. deleantur illæ duæ voces, Naturæ instinctu. *Lin. 25. deleantur illa verba*, quod spe delusus esset.

Cap. 22. prope finem, pag. 92. lin. 9. deleantur illa verba, obscurè quidem, & per ænigma.

Cap. 27. pag. 109. lin. 10. deleatur, Totam eam regionem. *Prope finem eiusdem pag. deleantur illa verba*, Ac cæteris quidem digressis.

In Marcum.

Epistola ad Franciscum Gallorum Regem, paulò post principium, pag. 115. deleatur ab illis verbis, Sunt qui Romano Pontifici, *vsque ad*, & interim execramur, ac deuouemus Turcas.

Eadem epistola, & pag. lin. 14. deleatur ab illis verbis, Tam indecorum est euangelicum Regem, *vsque ad*, ne quid dicam inhonestius.

Ead. pag. 115. prope finem, deleatur ab illis verbis, Cæterùm quid frontis habent isti, qui, cum se Christi Vicarios appellari gaudeant, *vsque ad*, auaritiam, ac fastum.

Eadem epistola, pag. 117. paulò post medium, lin. 33. deleantur illæ voces, leuiori de causa. *Et circa fin. eiusdem pagina, deleantur illa verba*, Cum leuioribus de rebus esset contentio.

Ead. pag. lin. 19. à fine deleatur ab illis verbis, Quanquàm ego malim eos corrigi, *vsque ad*, non rarò sint impares in congressu.

Cap. 1. paulò post principium, pag. 120. lin. 16. deleatur ab illis verbis, & tamen horum, *vsque ad*, quem horret.

Eodem cap. pag. 121. ad medium, deleantur illa verba, Non ad vota, seu ieiunia.

Eodem cap. pag. 123. lin. 4. deleatur ab illis verbis, Et à Iudaismo longius, *vsque ad*, nihil differens à cæteris.

Eod. cap. pag. 124. deleantur illa verba, Quin potius semet, vt Ioannes, discipulum agebat.

Eod. cap. pag. 125. lin. 21. deleantur illa verba, Lex Moysi suis vmbris, victimis, ac terroribus, fecit hypocritas.

Eadem pag. paulò inferius, lin. 33. deleatur ab illis verbis, Tantum agnoscite vestram iustitiam, *vsque ad*, quisquis crediderit promittenti.

Cap. 2. pag. 132. circa finem, deleatur ab illis verbis, Satis sacrificauit, *vsque ad*, gratius holocaustoma.

Eod. cap. pag. 135. lin. 24. deleatur ab illis verbis, Tristia sunt ieiunia, *vsque ad*, hilarem datorem.

Eadem pag. prope finem, deleatur ab illis verbis, Proinde meis discipulis, *vsque ad illa*, rebus corporalibus fidere.

Pag. 136. prope finem, ibi, Vt verè pijs quiuis dies sit æquè sacer, *deleatur vox*, æquè.

Pag. 137. lin. 4. deleatur ab illis verbis, Ira rectè negligitur, *vsque ad*, neque enim homo.

Cap. 3. pag. 138. lin. 18. deleatur ab illis verbis, Cæterùm Ecclesia Christi, *vsque ad*, neque claudos recipit.

Cap. 5. pag. 150. prope finem, deleatur ab illis verbis, Admonens ab vno Iesu, *vsque ad*, non exprobrat, sed sanat.

Cap. 7. paulò post principium, pag. 160. lin. 25. deleantur illa verba, Vnde ferè nascitur omnis inter homines calumnia. *Et paulò inferius, lin. 30. in illis verbis*, non vt perpetuò, serioque seruirentur, *deleatur*, illud serioque.

Eod. cap. pag. 164. lin. 30. deleantur illa verba, Neque sibi vindicet potestatem absoluendi.

Cap. 10. pag. 168. ad finem, deleatur ab illis verbis, Vxoremini, *vsque ad*, vna caro fieri non potest.

Eod. cap. pag. 182. lin. 40. deleatur ab illis verbis, Etenim qui præmij causa, *vsque ad*, præmio frustratur.

Prope finem eiusdem cap. pag. 184. circa finem, deleantur illa verba, Contra Iesus fidei tribuit salutem, non operibus.

Cap. 11. pag. 186. paulò post medium, in illud, Ite in castellum, *lin. 32. deleantur illa verba*, qui solus vult esse sacerdotij princeps.

Pag.187. lin.35. deleatur ab illis verbis, Non magnopere, *vsque ad*, puritatem. *Et paulò post, lin.39. deleatur ab illis verbis*, qui facturus esset, si conspiciat, *vsq; ad*, sed omnia sacra habent venalia.

Cap.12. pag.190. in fine deleantur illa verba, Iesus tamen gerebat personam idiotæ.

Pag.191. propè finem, deleatur illud, Quæ figuram habent veræ pietatis potius, quàm rem.

Cap.13. in principio, deleantur illa verba, Iam desiderio templi spiritualis nihil non fastidit, & contemnit Iesus, quod oculis corporalibus cernitur.

Cap.15. pag.205. lin.22. in illud, Verè homó hic filius Dei erat, *deleatur ab illis verbis*, tametsi Centurio, *vsque ad*, Deo charum.

In Lucam.

Epistola ad Henricum Angliæ Regem, pag.208, lin.24. deleantur illa verba: De cuius auctore semper est dubitatum.

Pag.209. lin.12. deleantur illa verba, Et Moysi præceptis, *vsq; ad*, non sapiebat.

Et paulo post lin.15. deleantur illa verba, Tantum vt morbum agnoscamus, & fidamus medico.

Eadem epistola, pag. 219. lin. 19. deleatur ab illis verbis, libri eorum, qui, *vsque ad*, seruata sunt à Christianis.

Lin. vlt. eiusdem pagina deleatur illud, Non meriti tui.

Pag.220. lin 28. deleatur dictio, Coitus.

Et paulò post, lin.33. deleantur illa verba, Vt congressum sustinere possit. *Ad finem pagina, lin.44. deleatur*, in hoc congressu.

Pag.223. lin.41. deleantur illa verba, Euangelij iustitia gratis constat ex fide.

Cap.3. pag.236. in illud, Facite fructus dignos pœnitentiæ, *lin.9. deleantur illa verba*, nihil opus est mutare vestem, aut cibi genus.

Eadem pag. lin.19. deleantur illa verba, Delectius ciborum; tristia ieiunia.

Pag.251. lin.28. deleatur ab illis verbis, Aliasque magicas, *vsque ad*, exigatur spiritus.

Cap.5. non longè à principio, pag.254. lin.17. deleatur, Per fidem.

Eod. cap. in illud, Et ipse præcepit illi, *pag.256. lin. penult. deleatur ab illis verbis*, nullũ aliud exigens sacrificium, *vsque ad*, erat immolandum.

Eod. cap. pag.260. lin.10. deleantur illa verba, nullum exegit ieiunium.

Prope finem pagina deleatur ab illis verbis, Sed qui suis diffisi factis, *vsque ad*, nulla frangit aduersitas.

Cap.6. in illud, Non est enim arbor bona, *pag.265. Paulò post medium, deleatur ab illis verbis*, Rursum malum est quicquid homo malus facit, siue oret, siue non oret.

Cap.7. in illud, Quis est hic, vt etiam peccata dimittit? *pag. 272. post medium, deleantur illa verba, apud Erasmum suspecta*, Verum dominus Iesus ostendit illis per fidem euangelicam semel omnia peccata condonari. *Et paulò inferius, ante finem eiusdem pagina*, Iustitiæ Dei, quæ per fidem gratis datur. *Et ibidem deleatur illud*, Fidei simplicitate.

Prope finem eiusdem capitis, pag.273. lin.13. deleatur ab illis verbis, Talis est ferè iustitiæ persuasio, *vsq; ad*, bonitatem calumniari.

Cap.12. in illud, Et omnis qui dicit verbum, *pag.294. ad medium, deleantur illa verba*, eodem in statu fuerint homines, peruersitatem illam imitantes.

Cap.15. in illud, Pater peccaui in cœlum, *pag. 309. lin.16. deleantur illa verba*, nullum exigitur supplicium: tantum resipuisse satis est amanti patri.

Cap.18. in illud, Et ipsi nihil horum intellexerunt, *pag. 321. lin.4. deleantur illa verba*, Fallens his non nunquàm non modo populum, verùm etiam ipsos Apostolos. *Et paulò post, lin.7. deleatur ab illis verbis*, cum significans suam doctrinam, *vsq; ad*, bibisset.

Cap.19. in illud, Et præcurrens ascendit in arborem, *pag.323. lin.15. deleatur ab illis verbis*. alius ostendit aliquem ex Pharisaico genere, *vsq; ad*, ô Iudaicum, & incredulum genus.

Cap.21. in principio, deleatur illud, Non æstimari ex rebus visibilibus.

Cap.22. in illud, Principes gentium dominantur, *pag. 341. lin.21. deleatur ab illis verbis*, Principes enim huius mundi, *vsque ad*, apud Deum præmij.

Eod. cap. in illa verba, Quando misi vos sine sacculo, *pag. 342. lin.21. deleatur verbum*, Fallit. *Et lin.25. deleatur ab illis verbis*, quem nisi castigasset, *vsq; ad*, iniuria repellat.

Cap.23. in illud, Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum, *pag.348. lin.7. deleatur ab illis verbis*, qui suam mortem non lugubrem, *vsq; ad*, indecoram lamentationem.

Cap.24. pag.355. lin.7. deleantur hæc verba suspecta, Discriminibus escarum, ieiunijs. *Et lin.14. eiusdem pagina deleatur illud*, qua per fidem gratis offertur innocentia.

Digitized by Google

Eadem pag. lin.35. deleantur illa verba, Prohibens iurare: quod non prohibuerat lex prior.

Eod. cap. pag.356. lin.9. deleatur ab illis verbis, Iam enim pigebat Deum, *vsq; ad,* hominum ſtructum. *Et lin.13. ab illis verbis,* nihil autem perpetuum, *vsq; ad,* qui eſt ipſa æternitas.

Prope finem eiuſdem pag.356. deleantur illa verba, Quid autem exigit Chriſtus à ſuis, niſi fidem, *vsq; ad,* nolite credere.

Pag.358. lin.5. deleantur verbum, Spiritualiter.

In Ioannem.

Cap. 1. paulò poſt principium, pag. 375. ante finem, deleatur ab illis verbis, Silentes interim, *vsq; ad,* temperantes.

Pag.375. lin.26. in illis verbis, Patrem quaſi refert, *deleatur vox,* quaſi.

Eod. cap. in illud, Quotquot autem receperunt eum, *pag.379. ad finem, deleantur illa verba,* à quibus nihil exigitur, præter ſynceram fidem. *Lin. penult. eiuſdem, pag. ibi,* per ſolam fidem fierent filij Dei, *deleatur,* per ſolam fidem.

Eod. cap. pag.381. in illud, Et gratiam pro gratia, *ad medium paginæ, lin. 32. deleantur hæc verba ſuſpecta,* per fidem gratis condonat omnia peccata, ac mortem commeritis largitur vitam æternam.

Et paulò poſt, lin.38. deleatur illud, Per fidem euangelicam gratis.

Eod. cap. in illud: Teſtimonium perhibuit Ioannes, *pag.385. lin.1. deleatur ab illis verbis,* confert gratis, *vsq; ad,* omnium peccatorum.

Eod. cap. prope finem, pag.388. lin.4. deleatur ab illis verbis, Nam tametſi diſcipuli, *vsq; ad,* inter duos diſcipulos geſta ſunt.

Cap.2. paulò poſt principium, pag.388. verſu vltimo, deleantur illa verba, nihil opus erit tua interpellatione.

Cap.3. in fine, deleantur illa verba, Etenim quiſquis fiduciam ponit in filio, iam habet filium.

Cap.4. pag.399. lin.12. deleatur ab illis verbis, Fides enim ſola purificat, *vsq; ad,* cœleſtis arcana. *Et paulò poſt, lin.34. deleantur illa verba,* Deus, cùm ſpiritus ſit, non delectatur puritate corporali neque templorum parietibus.

Cap.6. ad medium, pag.412. lin.9. deleatur ab illis verbis, Si queritis (inquit) *vsq; ad,* largiri videatur.

Eodem cap. in illud: Amen dico vobis, *pag. 414. deleantur illa verba,* quiſquis fiduciam habet in me is iam habet vitam æternam: cum fontem habeat immortalitatis.

Eod. cap. in illud, Panis quem ego dabo, *pag.414. paulò poſt medium paginæ, deleatur ab illis verbis,* hoc ſermone dominus Ieſus, *vsq; ad,* non habebit in ſe vitam.

Eodem cap. in illud, Spiritus eſt, qui viuificat, *pag. 415. ad finem deleantur illa verba,* Carnem, & ſanguinem meum appello doctrinam meam. *Et paulò infrà pag. 416. lin.1. deleatur ab illis verbis,* Hæc qui rectè ſumit, *vsq; ad,* qui ſermonibus meis non credit. *Pag. eadem ad medium, prope finem capitis, deleantur illa verba,* nullus enim ad fidem euangelicam compellendus eſt.

Cap.8. aliquantò poſt principium, pag.425. ad medium, deleantur illa verba: Lex in tabulis illa ſcripta reddidit illos falſa iuſtitia ſuperbos, & arrogantes.

Eod. cap. pag. 428. in illud, Multa habeo quæ vobis loquar, *prope finem pag. deleatur,* Expediebat adhuc hominem credi.

Pag. 431. linea penultima, deleatur ab illis verbis, Sola credulitas, *vsque ad,* ad immortalitatem.

Cap.10. in illud, Ego & Pater vnum ſumus, *pag. 441. ad medium, deleantur hæc verba, in Eraſmo ſuſpecta,* prorſus vnum ſumus, *vsque ad,* idem nolentes.

Cap. 14. aliquantò poſt principium, pag.454. lin.3. deleantur illa verba, nondum enim ad plenum diuinam in illo naturam cognouerat.

Cap.15. in illud, Vos amici mei eſtis, *pag. 463. lin. vltima, deleantur illa verba,* vt non ſit opus ſubinde nouis præceptis hominum.

Cap.16. in illud: Hæc in prouerbijs locutus ſum, *pag. 469. lin. vltima, deleantur illa verba,* non operum veſtrorum gratia.

In Acta Apoſtolorum.

Cap. 15. paulò poſt principium, pag.535. lin.16. à fine deleantur illa verba, Delectus ciborum, feſti dies, veſtium diſcrimina, vota, ieiunia.

Digitized by Google

In Epistolam ad Romanos.

In argumento epistolæ versus medium, pag. 571. lin. 20. à fine deleantur illa verba, A qua sententia, & Petrum apparet fuisse non prorsus alienum.

Et lin. 16. à fine pag. deleatur, & Apostolos aliquot fuisse.

Pag. 572. lin. 9. deleatur ab illis verbis, Quo quidem ex loco, *vsq; ad,* exigendam esse legis obseruationem.

Ead. pag. 572. circa finem, deleatur ab illis verbis, Veram iustitiam, *vsque ad,* ex æquo omnibus.

Cap. 10. in illud, Dilectis Dei vocatis sanctis, *pag. 575. deleatur ab illis verbis,* Euangelicæ fidei verè iustificantis, *vsq; ad,* vitæ præteritæ commissis.

Ead. pag. ad illa verba, In euangelio filij eius, *lin. penult. deleatur,* Euangelium voco iustificationem per fidem.

Eod. cap. in illud, Ex fide in fidem, *pag. 576. lin. 16. deleatur ab illis verbis,* sed ex fide contingat, *vsq; ad,* suorum promiserat.

Cap. 3. in illud: Vbi ergo gloriatio tua? *pag. 580. ad medium, deleatur ab illis verbis,* quæ nihil exigit nisi fidem, *vsque ad,* consequi posse.

Cap. 4. in illud, Ei autem, qui operatur, *pag. 581. ad medium, deleatur ab illis verbis,* nec iam operantur velut ex perscripto, *vsq; ad,* solius fidei.

Eodem cap. in illud: Et signum accepit circumcisionis, *pag. 582. lin. 2. deleantur illa verba,* atque incircuncisus etiam non solá tamen fide Deo placuisset.

Cap. 5. in illud, Propterea sicut per vnum hominem, *pag. 584. propè finem, deleantur illa verba,* dum nemo non imitatur primi parentis exemplum.

Pag. 585. in illud, Nam iudicium ex vno delicto, *lin. 23. deleantur illa verba,* qui ad primi parentis exemplum peccabant. *lin. 31. illa:* Auitæ transgressionis imitatores.

Cap. 6. in illud, Nunc enim sub lege estis, *pag. 586. in fine deleantur illa verba,* quæ cupiditates irritabat potius, quam coercebat.

In fine eiusdem capitis, deleantur illa verba, Contrà, qui Deo seruiunt pro sua virili, his non vt merces debita, sed vt beneficium, à propicio patre reponitur immortalitas.

Cap. 10. in illud, Corde creditur ad iustitiam, *lin. 9. deleantur illa verba,* sola fides requiritur.

Cap. 14. in illud, Si autem propter cibum frater tuus, *pag. 607. lin. vlt. deleatur ab illis verbis,* ita doctrina euangelica, *vsq; ad,* nihil habent momenti ad pietatem.

In priori Epistola ad Corinthios.

Deleatur tota Epistola, ad Erardum de Marca, Leodiensem præsulem, *cuius initium est,* Cum mihi multorum & literis, & oratione.

Pag. 619. post medium, deleatur ab illis verbis, obiter admonens, *vsque ad,* externum vitæ statum.

Cap. 3. epistolæ, in illud, Detrimentum patietur, *pag. 627. lin. 19. deleantur illa verba,* quid frigidis cæremonijs cum ignea Christi charitate?

Cap. 7. in illud, His autem qui matrimonio, *pag. 635. in fine, deleatur ab illis verbis,* siue quod tum exciderit, *vsque ad,* alteri communicauit.

Eodem cap. ad illa verba: Sanctificatus est enim, *pag. 636. lin. 33. deleatur illud,* excidit à iure.

Cap. 8. ad illa verba, Sed non in omnibus est scientia, *pag. 640. ad medium, deleatur illud,* nemo repente fit plenè Christianus.

Eodem cap. in illud, Si enim quis viderit, *in fine pag. 640. deleatur ab illis verbis,* approbo quod dicis, esca non commendat nos Deo, *vsque ad,* illis aut illis non vescatur.

Cap. 9. in illud, Nam cum liber essem, *pag. 643. lin. 22. deleatur ab illis verbis,* de quo primum sic tempe rauit sermonem, *vsq; ad,* nondum esse capaces.

In secunda Epistola ad Corinthios.

Cap. 11. in illud, Iterum dico, ne quis putet me, *pag. 675. lin. 9. deleatur ab illis verbis,* nam quod nunc dicturus sum, *vsq; ad,* stultitiam istorum imitans.

In Epistola ad Galatas.

In argumento epistolæ, in principio, pag. 679. deleantur illa verba: Contrà, quod Galatæ Christum amplexi sunt, facilitatis erat.

Eod. argumento, prope finem, del. ab illis verbis, Sed vltroneam functionem, *vsq; ad,* præstantior.

Digitized by Google

Cap. 2. in illud, Quòd non rectè ambularet, *pag. 684. ante finem, deleatur ab illu verbis*, tamen edocti, *vsq; ad*, Christi gratuita beneficentia.

Cap. 4. in illud, Sed nunc quidem nescientes Deum, *pag. 689. prope finem, deleatur ab illis verbis*, sed quemadmodum Iudæi, *vsq; ad*, dilaberentur.

Cap. 5. in principio, deleantur illa verba, Nam soli fidei datur non meritis operum.

Eodem cap. in illud, Euacuati estis à Christo, *pag. 693. lin. 6. deleatur ab illis verbis*, nos contra spiritualem, *vsq; ad*, nobis gratis donari. *Et paulò post, lin. 14. deleatur ab illis verbis*, hæc cum adest, *vsque ad*, ad quid conducit legis obseruatio?

In Epistola ad Ephesios.

Deleatur tota epistola dedicatoria, Ad Laurentium Campegium, *cuius initium est*, Quoties inconstantiam intueor.

In Epistola ad Philippenses.

Cap. 4. in principio capitis, pag. 721. lin. 13. deleatur illud, Vera, germanaque coniux.

In Epistola ad Colossenses.

Cap. 2. in illud, Nemo vos decipiat, *pag. 726. paulò post medium, lin. 31. deleatur ab illis verbis*, id fiet, *vsque ad*, à quo petenda sunt omnia. *Et in fine eiusdem capitis, pag. 728. deleatur ab illis verbis*, cibi, cæteraque visibilia, *vsq; ad vltima verba, capitis* intellectu circuncisam.

Cap. 3. in illud, Verbum Christi habitet in vobis, *pag. 729. lin. 22. deleantur illa verba*, ne quis magnum æstimet ore superis obstrepere.

In 1. Epistola ad Timotheum.

Cap. 1. in illud, Finis autem præcepti est, *deleatur ab illis verbis*, sincera charitas, *vsq; ad*, legis obseruatio.

Cap. 2. paulò post principium, pag. 745. prope finem, deleantur illa verba: & nos desinemus esse Christiani.

Cap. 4. paulò post principium, pag. 751. lin. 16. deleatur ab illis verbis, Iudæorum ista vox est, *vsq; ad*, vtentis animus.

In Epistola ad Titum.

Cap. 1. in ipso initio, pag. 765. lin. 4. deleatur ab illis verbis, Inuitem non ad legis obseruationem, *vsq; ad*, beneficentia Iesu Christi.

In priori Petri Epistola.

In epistola, Ad Thomam Archiepiscopum Eboracensem, *paulò post principium, deleantur illa verba*, certo Germanas duntaxat.

Ad medium epistola, pag. 773. lin. 21. deleatur ab illis verbis, Vnde si Petri non est, *vsq; ad*, haberi voluerit. *Et paulò post lin. 28. deleatur ab illis verbis*, nisi vt posterior Petri non sit, *vsq; ad*, videtur tres scripsisse.

In Epistola Iacobi.

Auferatur Epistola dedicatoria, Ad D. Matthæum Cardinalem, *cuius initium est*, Iam videbar ad huius circuli metam peruenisse.

Cap. 1. paulò post principium, prope finem pagina 798. deleantur illa verba, Porrò cum Deus nostram salutem fidei potissimum velit acceptam ferri.

Cap. 2. in illud, Quid proderit fratres mei, *pag. 805. lin. 29. deleatur ab illis verbis*, quæ si desint, fratres mei, *vsq; ad*, duntaxat fides est.

Et paulò post, lin. 35. del. ab illis verb. Sic nimirum inutilis, *vsque ad*, comes est indiuidua. *In fine eiusdem capitis, pag. 806. lin. penult. deleatur ab illis verbis*, Ira Ahahab frustra, *vsque ad*, inanc fidei nomen.

In prima Epistola Ioannis.

In vltimis verbis argumenti eiusdem epistola deleatur illud, Quæ Ioanni cuidam presbytero, non apostolo, tribuuntur.

Cap. 4. ad illa verba, Deum nemo vidit vnquam, *pag. 825. lin. penult. deleatur illud*, Sensimus abesse, sentimus adesse.

Digitized by Google

In Epistola ad Hebræos.

Cap. 1. in fin. del. ab illis verb. Nimirum dicturus est aliquis, *vsque ad,* gloriam immortalitatis.

TOMO NONO.

In Epistola apologetica, ad Martinum Dorpium Theologum, *pag. 8. lin. 14. à fine, deleatur ab illis verb.* Ij quoties apud eos sunt, apud quos, *vsque ad verba pagina sequentis,* ô si tibi liceret, mi Dorpi.

In Apologia, Ad Iacobum Fabrum Stapulensem, *pag. 47. paulò post deleantur illa verba,* Fieri potest, vt Paulina non sit, & tamen Paulinus etiam melior.

Pag. 48 lin. 10. deleantur illa verba, Satis fatetur, illas non verè canonicas fuisse.

Eadem pag. ante finem deleatur ab illis verbis, Contendit alicubi esse Pauli, *vsque ad,* adeò incertum.

In Apologia, De in principio erat sermo, *pag. 96. lin. 5. del. ab illis verbis.* ob animi stuporem vulgo dictus Carmelita, *vsque ad,* impudentes sycophantas.

In responsione, ad annotationes Eduardi Lei, *pag. 199. lin. 6. deleatur ab illis verbis,* sed aio characterem communem esse, *vsque ad fin. pag.* rectum aut curuum.

Eod. lib. pag. 202. lin. 9. deleatur ab illis ver. Postremò Theologorum magis est docere, *vsque ad,* Cui nunc credimus maximè.

Pag. 208. post medium deleantur illa verba, Hieronymus alicubi errat in his, quæ sunt fidei catholicæ.

Ibidem deleatur ab illis verbis, An lapsis sit alicubi Lutherus, *vsque ad,* non hausit ex varia lectione.

In responsione, ad novas annotationes Eduardi Lei. *pag. 210. lin. 10. deleatur ab illis verb.* quis veterum distinxit, *vsq; ad,* Tabitha Cumi.

Ibid. §. 2. deleantur illa verb. Ex consilio Ioannis Oecolampadij: cui plus tribuendum arbitror in his literis, quàm Leis aliquot.

Pag. 214. responsione ad 15. cuius initium est, Confitentes, & annunciantes, *in principio, deleatur ab illis verbis,* sed apertam opinor, & in genere, *vsque in finem responsionis, pag. 220. ibi,* repetita confessione.

Pag. 223. post med. del. ab illis verb. Nam quod adferimus de voto, *vsque ad,* argumentis probatum est.

Pag. 228. paulo ante fin. deleatur ab illis verbis. Athanasij symbolum quotidie canitur, *vsque ad illa verb. pag. sequentis,* iam quod ait.

In Apologia, Ad Iacobum Stunicam, *§. ad annotationem tertiam, pag. 244. paulo ante medium deleatur ab illis verbis,* & Oecolampadium, Theseum meum, *vsque ad,* si quid frontis, *Ibid. post medium pag. del. ab illis verb.* quæ tandem petulantia est, *vsque ad,* Stunicam sua dextra dignabitur.

Pag. 277. prope fin. in responsione ad annotationem 16. cap. del. ab illis verbis. nam mihi subfrigidum videtur, *vsq; ad,* sed quotidie.

Pag. 286. in responsione ad annotationem 3. c. 2. ad Thimotheum, deleatur ab illis verbis. Qui plus satis assertus est sacerdotibus, *vsque ad,* duxissent vxores.

Ex libro, cui titulus est, Apologia aduersus libellum Stunicæ, *in fronte marginum omnium deleatur illud,* Ad blasphemias Stunicæ.

Ead. Apologia, pag. 301. responsione ad annot. c. 23. Auctorum, deleantur illa verb. Et in ipso quoq; Christo aliquod imperfectæ pietatis vestigium inquirens.

Prope finem eiusdem pag. del. ab illis verb. Nisi vt disputandi gratia, *vsque ad,* nam Hebræi nonnunquam.

Pag. 302. linea 12. deleatur. ab illis verbis. Hoc certè aliquod imperfectæ, *vsque ad,* in totum irasci.

Ead. pag. in responsione ad annotationem c. 11. posterioris ad Corinth. ante finem paginæ, del. ab illis verbis, & ad Iudaicas superstitiones, *vsque in finem responsionis, ibi,* cæremonijs plusquam Iudaicis obsitum.

In responsione ad 3. c. 1. ad Timotheum, pag. 303. paulò post principium, deleatur ab illis ver. Deinde pro statu horum temporum expediens fore. *vsque in finem. §. ibi,* aut matrimonij permissu subleuandos.

Prope fin. eiusdem pag. in responsione ad locum ex Enchiridio militis Christiani, del. ab illis ver. Rursus, adducens locum ex Enchiridio, *vsque ad,* idem admonent, quod ego.

Pag. 304. ad medium, deleantur illa verb. Quanus idem habet totius Ecclesiæ consensu.

Digitized by Google

Pag.305.ante med.del.responsio ad locum ex Maria ab illis verb. Superest adhuc vna blasphemia, *vsq; ad*, lapidetur Moria, quæ hanc euomuit blasphemiam.

Lin.14.à fine eiusdem pag. deleantur illa verb. Magno ipsorum tædio, neque vllius omnino fructu. *Et paulo post del.ab illis verbis,* Præter asininam illam, O, *vsque ad*, Paulos, & Antonios.

Pag. 306. lin.14. deleantur illa verba. Hoc certè nomine sanctiorem ordine eius, qui hoc dixit.

Ead.pag.ante finem,del.ab illis verb. Qui illos ridicule, ne dicam impie, colunt, *vsque ad*, studeant æmulari.

Pag.307. lin. 13. deleatur ab illis verbis. Atque hæc precum prolixitas, *vsque ad*, in his vnaquæq; Ecclesia sibi indulget.

Ad medium eiusdem pagina, deleatur ab illis verbis, Quod genus sunt constitutiones Episcoporum de diebus festis, *vsque ad*, alijs innumerabilibus.

Ante finem eiusdem paginæ deleatur ab illis verbis. Si tamen recepit Ecclesia, *vsque ad*, exactam sacramenti definitionem.

Pag.308.ante finem deleatur ab illis verbis, Tantum alicubi dubitare videor, an hæc monarchia, *vsque ad*, locum expendendum ostendo lectori.

In Apologia, Ad conclusiones Stunicæ, *pag.325.ad med.del. ab illis verb.* Ceterum immodicas, & ineptas, *vsq; ad*, Hoc exempli gratia dictum esto. *Et paulò post, deleat.ab illis verb.* Dabo exemplum: dies festi, cæremoniæ, *vsq; ad*, confusi tituli.

In Apologia, Ad Sanctium Carranzam, *pag.336.lin.8.del.ab illis ver.* nam cum Petrus illum profitetur, *vsq; ad*, sed quod Christus.

In notatis per natalem Bedam,p.g.380.lin.6.deleatur ab illis verbis. Quod si non potest obtineri, *vsque ad*, superuacaneam esse.

Pag.383. sub finem deleatur ab illis verb. Hic locus Euangelij palam iubet relinqui, *vsque ad*, Domino suo stant, aut cadunt.

Pag.388. ante medium, deleatur ab illis verbis. Vbi merces debita, *vsque ad*, hæc Ambrosius.

Epistola dedicatoria ad D. Leodiensem, *in paraphrases epistolarum ad Corinth. pag. 390. paulo ante med.deleat. ab illis verbis.* quasi veritus, ne de tanto mysterio, *vsque ad verba pag. seq.* si Paulus aperte dixisset.

Pag.396. deleatur ab illis verb. At mortua fides non magis meretur, *vsque ad*, alterum sine altero non largiri.

Pag.400.ad medium del.ab illis verb. Horum autem deductio quàm impia, *vsque ad verb. pag.404. ante med.ibi,* neque hic video quicquam mali.

In annot. eiusdem Bedæ ad paraphrases in Lucam, responsione ad c.12.pag.406.post med. del. ab illis verbis. Quanquam & apud Christianos, *vsque au*, quam oportet.

In Elencho ad censuras Bedæ,pag.411.nu.36.deleantur illa verba. Immo hæresis est dicere, quod homo suis operibus mereatur vitam æternam de condigno.

Pag. 417. prope finem, deleatur ab illis verbis. Quod hic damnat Beda, *vsque ad*, cum ad has calumnias.

Pag. 419. ante medium, deleatur ab illis verbis. Si Beda posset, quæ vult, *vsque ad*, quantum video.

Pag.421.paulò post principium, deleatur ab illis verb. Si consequimur regnum cœlorum, *vsq; ad*, cũ gratuito prædicetur.

Circa med. eiusdem pag.del. ab illis verb. Neque Paulus putat eos habere malam conscientiam, *vsque ad*, & malitiosis affectibus. *Ibid.post med.lin.18.à fine in illis verbis.* potatico magis arbitror, *del.* potatico.

Lin.4.à fine deleatur ab illis verb. Quòd si talis non inuenitur. *vsque ad*, etiam post susceptum ordinem.

Ex supputationibus errorum in censuris Bedæ, pag.445.lin.14.deleatur ab illis verbis. Primum deligitur, qui sit impetendus, *vsque ad*, interim præsidet supplicio.

Pag.483.lin. 6. del. ab illis verbis. An præsto sit omnibus ad continentiam, *vsque ad*, à Satana colaphista. *Ibidem lin.8.deleantur illa verba.* Etsi gratia Dei præsto est omnibus, qui velint modo.

Pag.502. circa fin. deleantur illa verba. Qui magis absolutum pronunciat, quàm absoluit.

Pag. 505. del. ab illis verb. Si quis idem admoneat de vestibus sacris, *vsque ad*, si desit ornatus internus.

Eadem pagina, paulò post medium, del. ab illis verbis. An quisquam illorum clamauit, *vsque ad*,

pri-

Digitized by Google

pristinam simplicitatem.

Pag.507.lin.14.à fine, deleatur ab illis ver. Nunc concionatores quidam, *vsq; ad,* temporarias, ac suspiria.

Pag.508.ante medium del.ab illis verb. Ceterum qui Domini mortem sic flet, *vsque ad,* triumphũ non interitum.

Pag.511.lin.3.deleatur ab illis verb. Sed quid arbitramur, *vsque ad,* neque vænalis.

Pag. 529. linea 2. deleatur. ab illis verbis. Ille non solum nihil præcepit, *vsque ad,* potiemur optatis.

Pag.534.del.ab illis verb. Sed finge accipi, *vsque ad,* quæ debuimus facere, facimus.

Pag.570.ante medium, deleantur illa verb. Nam fides absque charitate neque fides quidem est. *Et paulò post deleatur ab illis verbis.* Quòd si quæ sit fides dæmonum, *vsque ad,* iam quod in scholis.

Pag.573. in responsione ad notata ex Enchiridio militis Christiani, post med. del.ab illis verb. Vtinam vigeret inter Christianos, *vsque ad,* nisi per viros suos.

In Apologia quæ inscribitur, Aduersus debacchationes Sutoris, *deleatur in fronte marginum, & in principio Apologiæ, vox,* debacchationes, *& loco,* Sutoris, *legatur,* Sutorem.

Pag. 604.ante fin. deleatur ab illis verbis. Subit obiter admirari, *vsque ad,* ac pygmæi Theologastri.

Pagin. 611. linea 4. deleatur ab illis verbis, Ipsi citius occidant alios, *vsque ad,* articulis fidei.

Pag.615.post med. del. ab illis verbis, Mirabile sophisma, *vsq; ad,* nescies quid dicat.

Pag.630.lin.11. del. ab illis verbis. Sed imminet periculum humanis constitutionibus, *vsque ad,* nouos Amalechitas.

In appendice Erasmi ad quædam antapologiæ Petri Sutoris, pag.646.ante fin.del.ab illis ver. Sed mihi cũ Apostolo Paulo, *vsque ad,* quo ego tribui.

In responsione ad librum de dilectu ciborum, pag.666.deleantur illa verba, Idque præter doctrinam apostolicam potius, quàm contra.

Pag.668.deleantur illa verba, Horum delectus superstitiosum facere potest: pium nequaquam.

In titulo de Ecclesia, pag.739.lin.20.deleantur illa verb. Tales non recipit in Ecclesiam suam, nisi prius sanctos. *Ad medium eiusdem paginæ, deleantur illa verb.* Quanquam illi iam apud Deum sunt aliquo modo extra Ecclesiam.

Pag.744.ante fin.deleatur ab illis verbis, Quòd si quis ita loquatur, nũc missa cœpit esse, *vsq; ad,* vel non scholasticam.

Pag.754.ad medium, deleatur ab illis verbis, Subsequuntur nonnulla erronea, *per viginti paginas: scilicet, vsque ad finem pagina, 774. ibi,* Si quid in his dictum est aduersans sanæ doctrinæ.

Pag.775.del.tota responsio ad disputationem de diuortio, cuius initium est, Legi disputationem de diuortio hominis meo iudicio satis, διδακτικὸν, *vsque ad illa verb.pag.783.* vt inter nos arbitri, sequestriq́ue, si videtur, officio fungaris, Vale.

In libro, cui titulus est, Ad collocationes cuiusdam iuuenis γεροντοδιδασκάλου, *pag. 785. ante medium, deleatur ab illis verbis,* At si quis vrgeat hunc laudatorem, *vsque ad,* vir, an mulier, *inclusiuè.*

Post med.eiusdem pag. del.ab illis verb. Vt quiuis è vulgo, *vsque ad,* hic tanstulit. *Ibid. deleantur illa verb.* & tamen non rarò labuntur etiam in hæreticos errores.

In responsione annotationum, in c. 5. epistolæ ad Rom.pag.802.lin.16. del.ab illis verbis. Vbi legitur nefas esse sacram scripturam, *vsque ad,* cum illo detester.

Pag.851. lin.14.deleatur ab illis verbis, Atque si tam morosis iudicijs placet agere, *vsque ad,* detorta ad sensum hæreticum.

In responsione ad obiectionem contra sanctam Inquisitionem, tit. 4. circa fin.pag.del. ab illis verbis, Veluti nunc exuri videmus, *vsque ad,* quam concubinam, *inclusiuè.*

Pag.859.post med. deleatur ab illis verbis, Ex his satis liquet, quantum illorum animus abhorruerit ab hac confessionum, carcerum, *vsque ad,* intercessione sua mitigare.

Pag.860.ante medium deleantur illa verb. Nunc cum orbis celebribus academijs sit plenus articulis, & fasciculis rem tantam geri.

Ead. pag. prope fin. deleatur ab illis verbis, Sed multò durissimum, *vsque ad,* & post editam sententiam.

Pag.861. ante medium deleatur ab illis verbis, Nunc ad ignem pertrahitur, *vsque ad,* in purgatorium.

Ad

Ad med. eiusdem pag. del. ab illis verb. Nunc interdum monachi, *vsque ad,* cætera petantur ex eo loco, quem indicaui.

Pag. 863. post med. del. ab illis verbis. Item in colloquio, *vsque ad verb. pag. sequentis, ibi,* habes aliud exemplum sanctæ inquisitionis.

Pag. 864. obiectione 26. del. ab illis verb. Et in colloquio, quod Conuiuium religiosum apellat, *vsque ad,* quàm quod est receptum.

Post med. eiusdem pag. del. ab illis verb. In colloquio taxo quosdam, *vsque ad verb. pag. 865. ibi,* sine Baptismi iteratione.

Lin. penultim. eiusdem paginæ deleantur illa verba. Mihi videri institutam à Patribus ex occasione.

Ad med. pag. 866. deleantur illa verba. Quam postea Ecclesia salubriter instituit.

Pag. 868. lin. 3. responsione 30. ad obiecta ex Eucharistia, deleatur ab illis verbis. Christus his verbis cõsecrasse, *vsque ad,* benedictione consecrauerit.

Pa. 871. lin. 7. deleatur ab illis verb. Atqui istud dogma, *vsque ad,* ferre possit.

Ead. pag. ad med. responsione 42. del. ab illis verb. Innocentius Rom. Pont. & Zosimus, *vsq; ad,* re diligentius excussa.

Pag. 877. lin. 6. deleantur illa verb. Sic & Christus peccare potuit.

Ante fin. eiusd. pag. del. ab illis ver. In animis sita est, non in rebus externis, *vsq; ad ver. pag. seq.* nõne hæc est præclara inquisitio.

Pag. 882. in. 2. deleatur ab illis verbis. Et adhuc hisce de rebus nonnullis disputatur, *vsq; ad,* dici possit sacrificium qua non.

Ead. pag. lin. pen. del. illa verb. Tamen in aliquo sensu potest esse verum.

Pag. 885. deleatur ab illis verb. Hunc igitur errorem, licet pium, *vsq; ad illa verba.* quàm adulentur mulierculis, vnde venantur commodum.

Pag. 886. ad medium del. ab illis verb. Item in colloquio Naufragium, *vsque ad verba pag. 887. ibi,* quid hoc ad B. Virginem.

Pag. 890. lin. 5. deleatur ab illis verbis. Porrò quantum indulgentiæ valeant apud inferos, *vsque ad,* dubitare.

Ibidem, responsione 19. deleatur ab illis verb. Contra Sanctorum venerationem, *vsque ad,* ob id decedat aliquorum quæstui.

In responsione ad Albertum Pium, pag. 901. lin. 7. à fine deleantur illa verba: Quam nunc vsurpat, qui distinguit traditam potestatem ab exerta.

Pag. 903. lin. 16. deleatur ab illis verbis, Dixi olim, *vsque ad,* Patres esse, non dominos. *lin. 16. deleatur ab illis ver.* Scripsi olim Synodos indici solere, *vsque ad,* præsedit Imperator, *inclusiuè.*

Post medium eiusdem paginæ deleatur ab illis verbis. Olim non semel synaxis agebatur, *vsque ad,* veterum orthodoxorum.

In responsione ad annotationes Magdeburgenses, pag. 922. lin. 8. deleantur illa verba: Summam potestatem Pontifici tributam non legimus.

Post medium eiusdem paginæ, deleatur ab illis verbis, Sed vt redarguam hominis impudentiam, *vsque ad,* sed ab hoc argumento libenter recedo.

Pag. 930. lin. 2. del. illa verb. Hoc si verum est, *vsque ad,* Moiræ calumniam. *Ibidem lin. 4. del. ab illis verb.* Et hic Erasmus damnat, *vsque ad,* decreuit enim, vt videtur, orbi adulari.

Ead. pag. lin. 13. à fine, del. ab illis verb. Sed quod quidam existimat Psalmos non intellectos, *vsq; ad verba pag. 934.* concludamus igitur Pium nihil adhuc.

Eadem pagin. 934. lin. 10. deleantur illa verba. Quorum si vnum doceat, fatebor esse vera omnia.

De ieiunio, pag. 935. lin. 10. deleantur illa verba. Et tamen ab eo minimum abest vulgus Christianorum.

De Monachis, pag. 938. lin. 16. del. ab illis verbis. Occidendi ius, *vsque ad,* citra periculum irregularitatis. *ead. pag. lin. 9. à fine deleant. ab illis verbis.* Sed quid opus est hæc prisca referre, *vsq; ad,* non ignorant ipsi.

Pag. 940. ante med. deleatur ab illis ver: Exempla ad Vvolzium hæc detruncauit, *vsque ad,* Ego horum temporum monachos, & laicos.

Pag. 964. ad med. deleat. ab illis verbis. His verbis Hieronymus declarat, *vsque ad,* sed tantum opibus.

Pag. 968 vltra med. deleatur ab illis verb. Hæ in immensum exaggerare, *vsque ad,* quam confirmat.

Ex libro, De matrimonio, *pag. 970. lin. 2. del. ab illis verb.* Profuerit admonere Christianos omnes, vt à votis, *vsq; in fin. pag. 971. ibi* ostenderentur ętate Hieronymi.

Digitized by Google

Pag.975.lin.4. del.ab illis verb. Quin & Germani clamitant, *vsque ad,* interdictas diuitias, quã vxores.

Lin.5.à fine eiusdem pag. del.ab illis verb. Nolo scripturam accommodari, *vsque ad,* tractat diuinas literas.

In lib.cui titulus est, Hyperaspistes diatribæ, *pag.1008.lin. 12. del. ab illis verbis,* scripsi diatribam, *vsque ad,* quædam in tua assertione.

Pag.1072.lin.14. del. ab illis verbis. Dubitatũ est à veteribus, an Ro. P. *vsq; ad,* & adhuc controuersum est.

In lib.cui titulus est, Detectio præstigiarum. *pag.1290.ad med.del.ab illis verb.* adhęc constitutiones quædam ab hominibus, *vsq; ad,* episcopi ac theologi.

Pag.1294. lin. 15. deleatur ab illis verbis. Cæsarem gladium ab occidendis, *vsque ad,* cohibeant?

Pag.1300.lin.9.deleatur, Theologis, ac monachis.

Pag.1303.lin.4.deleatur ab illis verbis, Olim liberum erat monachorum genus, *vsque ad,* facilius si mali sint.

In Expurgatorio Erasmi ad expostulationem Hutteni, pag.1355.lin.14.à fin.del.ab illis ver. Qui scit igitur Huttenus? *vsque ad lin.4.pag.1356.ibi,* tum scriptis sum testatus.

Pag.1358.lin.11. dele.illa verba, quam si patitur amore Christi, plus, quàm mortem patitur.

Ante med.eiusdem pag. del.ab illis verbis, Tyrannidem, & rapacitatem, *vsque ad,* impudentissimas semper detestatus sum.

Ad medium eiusdem pagina, dèleantur illa verb. Nam, si qui mixti sunt impij, tamen in bonis manet Ecclesia.

Ibid. post medium pagina, deleatur ab illis verbis, Iam inter Metropolitanos, *vsque ad,* me defendentem.

Pag. 1359. lin.1.deleatur ab illis verbis, qui pleraque Lutheri probat, *vsque ad,* horum inconditos tumultus.

Pag. 1365. lin. 15. à fin.deleatur ab illis verbis, Non agitur de artic. fidei, *vsque ad,* hactenus de huius animi imbecillitate.

In lib. cui titulus est, Antibarbarorum, *lib.1.pag.1395.lin.3. deleatur ab illis verbis,* qui hodie professione religionis sese venditant, *vsque ad illa verba, vltra medium pagina,* Michaelem modistam.

Pag.1402. lin.1. deleatur ab illis verbis, At quidvis vitijs prætexendum, *vsque ad,* impunè sint flagitiosi, *inclusiuè.*

Pag.1412. lin.12.deleatur ab illis verbis, Equidem tepulchrè concionari posse, *vsque ad,* verùm ne tu impunè.

Eiusdem Erasmi annotationum in D. Augustinum, Hieronymum, Irenæum, & Hilarium, repurgationes ponuntur sub eiusdem nominibus.

EXPVRGATIO OPERVM

Desiderij Erasmi Roterodami,

A facultate Theologica Academiæ Louaniensis facta & exhibita, atque à collegio Censorum, Antuerpiæ constituto comprobata, & Regia auctoritate firmata, vnà cum ceteris expurgatorio Indice contentis libris edita.

EXprimo Tomo lucubrationum Erasmi, in præfatione, ac Catalogo eius lucubrationum.

Deleatur ab illo loco, Prodierat & colloquiorum, *vsque ad,* Ceterum quòniam videbam.

Ternione 3. c. fac. 1. deleatur ab hoc loco, Moriam lei. &c. *vsque ad,* illud admonendus adolescens.

Ternione 3.1.c.fol.1.in fine, Prorepsit deinde Iacobus Latomus, &c. *del. vsque ad,* Edito specimine sycophantæ.

Ibid. Quæ nescio, *vsq; ad,* respondimus, *duobus tamen verbis non deletis videlicet,* huius libello, *reliqua intermedia deleantur.*

Sequitur 35.lin. intermissis, Quum vix vsquam illic, &c. *deleantur vsq; ad,* Imo non, *exclus.*

Fol. 2. eiusdem ternionis, Et omnis linguam habet, sed dignam viu, quem indicauit Catullus, *deleantur.*

Digitized by Google

In proxima facie. Nulla res magis, &c. *deleatur vsque ad,* Quin & nouo Testam. *excus.*

In indice 1. Tomo illa delenda.

Deleantur hæc, ordine librorum interdictorum nomina cum alijs videlicet colloquiorum libro. *Item,* Non temere docet quidam, Moriæ encomium, stultorum laus, Lingua, *Item,* Vtcunque de me vulgo dicturus non de asini. Christiani matrimonij institutio.

Pag. 74. lib. de copia verborum, Quum nulla vitæ, de esu carnium. *Item,* Vix oratione consequi queam. Veluti si quis in, &c. *deleantur, vsq; ad,* propositio sit, & ratio, *& pro,* Item *ponatur,* veluti.

Pag. 195. in epistola ante pseudomantem Luciani, Sceleratissimum quidem illum, &c. *deleatur vsq; ad,* Eum leges, vti spero.

Pag. 299. hinc, Sed rursum sapientius, &c. *per secundas lineas deleantur vsque ad,* Vale optime, *excluſiuè.*

Pag. 284. & 285. At mihi videtur, &c. *del. per quinque lin.* vel finxit, vel retulit, *incluſiuè.*

De conscribendis epistolis.

Pag. 323. Beatissime pater audit Romanus Pontifex, &c. *del. vsque ad,* non delectari titulis ineptis *per lineas 34.*

Pag. 360. Celibatus hic ne nominatur, &c. *del. vsque ad,* Nulla habet laudem, *incluſiuè, 4. lin.*

Pag. 362. Mihi sanè videtur non pessimè consulturus, &c. *del. vsque ad,* Quam ex vxoribus, *incluſiuè, per 7. lineas.*

Pag. 366. Puella dolore victa, &c. *del. vsque ad,* præcipitem dedit, *incluſiuè per 2. lin. Ex similibus pag. 507.* Quemadmodum sibi magi conscij, &c. *del. 3. linea vsque ad,* habeant obnoxiam. *incluſiuè.*

Pag. 519. 3. linea del. Sic fuco alas ademeris, &c. *del. vsque ad,* Sit aliorum conditio, *incluſiuè.*

Pag. 522. 2. linea del. Vt aquæ laus est, &c. *deleantur vsque ad,* Et à musis alienus, *incluſiuè.*

Pag. 522. 3. lina, Vt loci salubritas, &c. *deleantur vsque ad,* nihil conducere, *incluſiuè.*

Pag 524. 5. linea, Vt cibi malè olentes, &c, *del. vsque ad,* aromate gratior, *incluſiuè.*

Ex libro de Pronunciatione.

Pag. 768. del. illa verba, Et is ad quæstum verius, quàm ad pietatem.

Pag. 772. ab illo loco. Quin & illud non rarò videmus, &c. *del. vsq; ad,* Accedit ad hæc, quod de huiusmodi, *excluſiuè.*

Pag. 832. Petri & Paul. *del. 2. verba vide licet,* & Pauli.

Tomo 2. ex Adagijs.

Pag. 39. Quin & hodie nonnulli Philosophiæ, &c. *del. vsq; ad,* Sic Plato numeris, *excluſiuè.*

Pag. 66. Quod dictum, vtinam non, &c. *del. vsque ad,* in vitam alienam.

Pag. 209. De Aristotele, *deleantur illa verba,* Ac nostratium theologorum penè Deus.

Pag. 240. Cæterùm nunc passim. &c. *del. vsque ad,* pro viatico circumferunt.

Pag. 257. Non abhorrentia ab his, quæ Beda, & alij nonnulli Christiani scriptores de inferis prodiderunt, *deleantur.*

Pag. 282. At dictu mirum, *vsque ad,* vitam ad macerata *deleantur per 2. lineas.*

Pag. 295. Apud veteres autem magna fuit sepulturæ religio, &c. *deleantur vsque ad,* larus parit, *est integra facies, & amplius.*

Pag. 311. Aut si diuinas litteras interpretari conetur, *deleantur vsque ad,* Aquilæ senectus, *per 6. lineas.*

Pag. 312. circa med. deleantur illa verb. mihi videtur & arrogantius, &c. *vsque ad,* M. Tullius, *per 2. lineas penè.*

Pag. 314. Si quid habet verî Pythagoræ &c. *del. per 3. lineas vsque,* continuatos annos.

Ibid. sub finem, Hac tempestate nimis ridiculè vsurpatur, &c. *del. per 4. lineas vsque ad,* pars sit eruditionis.

Pag. 401. Lusimus & nos &c. dele. *vsq; ad fin. adagij, videlicet,* Puer glaciem. *per mediam faciem.*

Pag. 511. in fine. Eiusmodi fermè spectaculum nobis, &c. *del. ad fin. adagij, per 2. facies, ad,* Bis septem plagis.

Pag. 578. Accommodabitur haud quaquam, &c. *vsq; ad,* opinor autem ficos hic. *in fine adagij del. integra facies.*

Pag. 588. Fit & nostra tempestate, fortassis, &c. *del. ad fin. per 3. lineas, vsque ad,* præter ceteros benignos.

Digitized by Google

Pag.631.in medio, Theologiæ ſententiarum (vt vocant) auctori ſolent imputare, neque id prorſus abs re, mea quidem ſententia, *deleantur.*

Pag.683. de prou. Sileni Alcibiadis, *& 8 ſequen.pag.deleantur ad finem vſq; adagij, videlicet,* Saro-ne magis nauticus.

Pag.685.del. parum æquus matrimonio, *vſque,* proditorem. *Item pag.686.lin.13.* Quod ipſam, &c. *vſque* capitale eſt. *Et linea 27.* poſt Eccleſiarum vocat ſacrificos, *vſque,* omne fulmen torquetur; *& ſic legatur,* Ad eundem modum omne fulmen torquetur.

Item ſuperius del.lin.43. Atque hæc adeo, &c. *vſque ad,* Et in ornamentum, *Item ibidem lin.51.del.* Blaſphemiam vocant, *vſque ad,* Quin etiam conſentaneum.

Item fol. 687. linea 25. deleatur, Id quod paſſim principibus, *vſque ad,* Profanus eſt, qui. *Item fol.689.linea 32. deleantur.* Cur illud Petri matrimonium, *vſque ad,* Cur Chriſti vicarios.

Pag.733.in fine adagij, oſtium obdite profani, recitaturus ſophiſticas aliquas Scotiſtarum argutias, *deleatur verbum,* Scotiſtarum.

Pag.768.in fine, Atque his diuis, inclytis. &c. *deleantur 5.linea, vſque ad,* Age ſi quis mihi.

Pag.774. in eodem adagio 4. lin. deleantur, hinc iam hoc ipſum tanti eſt, &c. *vſque ad,* Deinde in tantulo corpore, *excluſiuè.*

Pag.380. Ab huius inſtitutis quædam æmulari videntur, qui nunc ſolo titulo ferè monachi ſunt, *del.*

Item in fine eiuſdem pag.illa deleantur, Deum immortalem, quàm multa nobis ſuccurrerent & pudenda, & pœnitenda.

Circa annotationem iſtam pag.850. & 11. ſequentibus, recurratur antea ad pag. 845. vbi agit de adagio. Dulce bellum inexpertis.

Et pag.846.lin.5. reſtituatur ità, Quo non alia res vel magis calamitoſa, vel latius pernitioſa. *Ibidem lin.12. deleatur, illud,* iuriſconſulti, & theologi. *Ibidem deleatur illud,* Tam nefaria. *Eodem fol.lin. 15. legatur ita,* Improbaſſe rem vnam omnium vt miſerrimam, ita fugiendam maximè.

Pag.850. & 11.ſequentibus, lin. 4. del. illa ver. Et latrocinium hoc ſceleratius, quo latius patens. *Ibid.lin.13. ponatur pro,* pluſquam tartareum iſtiuſmodi.

Item lin.14. deleantur 20. linea à, Alius è ſacro ſuggeſtu, &c. *vſque ad,* Neque me clam eſt.

Pag.853.11.lin.à fine del. Et ita receptis, *vſque ad,* Ab hoc dicimus, *pene 3. ſunt linea.*

Pag.854.lin.1. Denique tota iam Chriſti doctrina dialecticorum ſoph. &c. *del.vſq; ad,* Poſthæc recepimus, *9. ſunt lin. videatur hic locus, an omnia ſint delenda.*

Pag.855.lin.6.à fine, Si gladius ille, quem, &c. *vſq; ad,* Hic proferuntur illæ. *del.*

Pag.856.linea 16. Hæreſeos ſuſpectus eſt, &c. *vſque ad,* At, dicat, hoc *del.*

Pag.858.linea 17. Mihi ſanè, ne hoc quidem, *vſque ad,* nolim enim hic ſuſpicari, &c. *excluſiuè deleantur.*

Pag.939. Dedimus nouum Teſtamentum, &c. *deleantur verba ſequentia,* Sed hanc hominum: *tamen hæc verba delenda inuenire non potui, cùm exſcriberem.*

Pag.976. deleantur 2. linea. Sanctum autumant geſtare, &c. *ad finem adagij.*

Pag.977. deleantur illa verba. 5. lin. à fine, Talis victus decebat iſtos, qui ſibi videntur Pauli, & Antonij luxu propriorés Sardanapalo.

Pag.985. Huius ſtratagematis, &c. *del.17.lin.vſq; ad,* Puto huc reſpexiſſe.

Pag.1003.del. ab hoc loco, Veluti, qui concionantur, *ad finem adagij vſque.*

Pag.1065.illa deleantur, Et hoc ſæculo nonnulli monachi rem prius inter ſe non dubitant herciſcere, idque ſine prætore.

Tomo tertio, ex Epiſtolarum libris.

Pag.7. deleantur illa verba, Quod genus ſit, quidquid agit iuſtus peccatum eſſe.

Pag.34. deleantur dua lin. Græca ὁ ζῶν τὸν, &c. *vſque ad,* Porrò quod putas, *excluſ.*

Pag.36.del.1.linea Græca, ὁ ἀπὸ τοῦ *vſque ad,* Qui te iſtic.

Pag.102. vltra medium, del.lin.1: Ea craſſa ſunt, & Chriſtum iam degenerantem ſapiunt, ac mundanis opibus onerantur. Et.

Pag.119.del.4.lin. ante medium annotat.73. Quanquam hoc negotij, & *vſque ad,* Conſecutus honorem.

Pag.129.del.illa verb. Quæ res, inquit Mataeolus vertat male.

Pag.135.del.12.linea ante med. Deinde quemadmodum apud, &c. *vſque ad,* Tanta eſt lædendi libido, *excluſiuè.*

Digitized by Google

Pag. 136. circa med. pene 6. lin. deleantur, Ipsi sursum, deorsum currunt, &c. *vsque ad,* Deligant inquiunt, *exclusiuè.*

Pag. 137. versu 2. deleantur illa verba. Et vbicumque lautior fumat, aut renidet culina, illuc demigrant. *Item 4. verbis intermissis, illa del.* Quod cum istis in ea, &c. *vsque ad,* Ego verò meam inconstant. *exclusiuè.*

Pag. 169. circa med. 16. lin. deleantur, Et vtinam nunquam, &c. *del. vsque ad,* verum vt ad tuam *exclusiuè.*

Pag. 197. versus 5. deleatur sesquilinea, post illa verba, sint bonæ litteræ, *vsque ad,* Sed adhuc nescio, *exclusiuè.*

Pag. 201. lin. 6. à fin. deleantur versus, Tales expertus sum, &c. *vsq; ad,* Nouum testamentum, *exclusiuè.*

Pag. 228. post medium, legatur pro, Qui hunc renunciauit, Quidam hunc renuunt.

Ibidem statim post, deleantur 2. linea. Bellum quidam adiecit, *vsque ad,* Sub noctem eiecti, *exclusiuè.*

Pag. 239. versu 2. deleãtur pene 6. lin. Martini Lutheri vltã, &c. *vsq; ad,* bene vale Melanchthon, *exclusiuè. Item sequitur 4. verbis intermissis,* Totisque viribus adnitere, *vsq; ad,* Louanij 10. Calendas Maij, *exclusiuè.*

Pag. 243. circa finem, deleatur tota epistola Lutheri. Salutem, toties ego tecum, &c.

Item dele epistolam sequentem Erasmi, ad illum respondentis.

Pag. 251. lin. vlt. cum 2. sequentibus del. At febris Louanij vetita est, &c. *vsque ad,* Susceperant & orationem, *exclusiuè.*

Pag. 282. deleatur, Epistola illa Oecolampadij ad Erasmum, cum Erasmi Epistola sequente ad eundem.

Pag. 300. 10. linea à fine deleantur. Animus est à Louanio *vsque ad,* Hieronymus Antuerpiæ, *exclusiuè.*

Pag. 301. in fine del. sesquilinea, Carmelitam blasphemon semper neglexi tamen à cunibus, vt scribi, accipietur & ille, vt dignus est.

pag. 303. ante medium 4. lin. deleantur Theologorum inuidia, &c. *vsq; ad,* Sed ipse tandem, *exclusiuè.*

Pag. 309. 17. linea à fine, mutetur, & ponatur, quorundam, *pro,* theologorum.

Pag. 310. 14. lin. à fine del. Habet quod cucullatos, &c. *vsq; ad,* incidit quidem illa, *exclus.*

Pag. 351. lin. 7. à fine illa deleantur, verum ad hoc, *vsque ad,* conatus autem sum, *exclus.*

Pag. 372. lin. 15. deleatur Hominis autem magno, &c. *vsque ad,* Ab his quicquid, *exclusiuè 7. linea à fine.*

Pag. 400. lin. 4. à fine tres deleantur facies, illud video, vt quisquis, &c. *vsque ad,* methodum celsitudini tuæ dicatam, *exclusiuè est pag. 403. lin. 7. à fine.*

Pagin. 407. lin. 12. à fine. del. tres lineas, Iam de Luthero nihil, &c. *vsque ad,* Fabulam de τοῦ *exclusiuè.*

Pag. 413. lin. 16. del. 10. lineas, Et hi sunt reuerendi, &c. *vsque ad,* Ab hospite tuo non, *exclusiuè.*

Pag. 414. dele totam epistolam, Brugis non admodum mihi placebas, &c.

Pag. 417. lin. 9. à fine, del. 7. lineas, Multa præclarè moniuit, &c. *vsque ad,* Draconem tibi commendarem, *exclusiuè.*

Pag. 431 dele totam epistolam Erasmi ad Oecolampadium, Vtinam tibi contingat, &c.

Pag. 434. dele totam epistolam Erasmi ad Iodocum 10. Vir optime Epistolas, &c.

Pag. 446. versu 2. del. 14. lineas, Et tamen ex his degustatis, &c. *vsque ad,* In eodem videbam, *& omissis tamen tribus verbis videlicet,* sed gloriæ Christi. *reliqua del.*

Pag. 447 in eadem epist. del. Palleat, sit & frigidè, &c. *vsque ad,* qui tuis libris fauent.

Pag. sequenti, Olim audiebatur hæreticus etiam cum, &c. *vsque ad,* Tantum tumultum excitassent.

Pag. 449. dele ab hoc loco lin. 8. Et his videlicet theologis, ac Dominicanis, &c. *vsque ad,* genere adoriuntur, *per 5. lineas.*

Ibid. linea 17. à fine, Exijt duarum Academiarum, &c. *del. vsque ad,* qui rem exequebantur, *4. sunt linea.*

Sequenti pag. circa med. Multorum grauium, ac prudentum, &c. *del. vsque ad,* Affectibus indulgere, *4. lineas.*

Pag. 453. del. tota Epistola Erasmi ad Ioannem Scudelinum à, Gabriel Stendelinus, *vsque ad,* annum 1521.

Ibid. 4. lin. à fin. Qui nunc potissimum oppugnant Lutherum, &c. *dele vsque ad.* Hectorem

iacen-

iacentem Græci, 2. *linea sunt cum dimidia.*

Pag. 456. dele totam illam epistolam, Vir clarissime celsitudinis tuæ, &c. *cum integra sequenti ad Franciscum Chiregatum, scripta ab Erasmo.*

Pag. 461. vltra medium, deleatur. Ingentes turbas excitauit, *vsque ad,* Quod tam sollicitè, *per vndecim lineas.*

Pag. 467. lin. 10. deleatur. Atque vtinam hic Eugenius, &c. *vsque,* Porro factionem, *sex sunt lineæ cum dimidia.*

Pag. 469. vltra medium, dele tres lineas, Hic fulciuit Ecclesiam, &c. *vsque ad,* proh dolor.

Pag. 471. vltra medium del. Huius causam nemo, &c. *vsque ad,* Nos infracto animo, *per nouem lineas.*

Item ibid. vltra 2. lineas deleãtur illa verb. Prodesse cupimus, & præstat quiescere, vbi nulla spes profectus arridet.

Pag. 473. ante med. deleantur illa verb. ac plus satis fidentem cæremonijs, ad veræ pietatis studium accedere.

Pag. 474. ante medium del. duas lineas, omnibus sobrijs nam, &c. *vsque ad,* Tumultus hic scurrilis, *exclusiuè.*

Pag. 475. dele 5. illa verb. Rectori id quod erat, *est in lin. 18.*

Pag. 478. sub fin. Nemo nesciebat Ecclesiam fuisse, &c. *vsq; ad,* Bene vale. *6 lin. sunt.*

Pag. 480. lin. 11. à fine. Quanquam autem illud vitæ institutum, &c. *vsq; ad,* Tamen nec cuiquã, *per 7. lineas.*

Pag. 482. vltra medium, Cum Alexander Pontifex, &c. *vsque ad,* Totus inhiabat in lucrum: *est in seq. pag. linea 7.*

Pag. 487. vltra medium, Quo quidem ex genere, &c. *del. vsque ad,* Nec admodum gratus, *exclus. sunt duæ lineæ.*

Pag. 494. deleantur illa verb. Et ita disputo, vt Egmondanus non sit refutaturus, *est in lin. 8. Ibidem 11. lin. à fine, deleantur illa verba.* Quæ tamen magis, &c. *vsque ad,* leonis ingenium, *1. est linea. Ibidem vltimo versu illa deleãtur,* Tot sunt millia, &c. *vsque ad,* Qui hactenus scripserunt, *exclusiuè. 2. sunt lineæ & amplius.*

Pag. 497. deleatur tota Epistola Erasmi, ad Thomam Morum scripta. Quæ tibi narrata sunt de, &c. *ad fin. vsque.*

Pag. 568. circa medium, del. ad fin. pag. illa videlicet, Quod scripsi neutram partem &c. de Reuchlino meministi.

Pag. 575. lin. 9. à fine illa del. verba, Vincentius ad inferos.

Pag. 600. deleatur tota epist. Philippi Melanchthonis, sic incipiens, Non iniuria, &c.

Pag. 601. deleantur illa verba, Quæ monachorum cæremonijs insepeliuntur.

Pag. 602. lin. 12. à fine illa del. Et ideo veritus, &c. *vsq; ad,* & alia probata, *exclusiuè.*

Pag. 635. linea 8. Vociferatur istic, &c. *del. vsque ad,* Erit autem illud, *pene duæ sunt lineæ.*

Pag. 687. illa deleantur, Quarumna est, &c. *vsque ad,* his omnibus.

Pag. 707. vltra medium, Ne tu mihi &c. *del. vsque ad,* Qui libros meos isthic, *exclusiuè.*

Pag. 708. lin. 12. à fine. A multis illud iam olim, &c. *deleantur vsque ad,* Verum de his alias, *exclu.*

Pag. 773. ante med. quod inibi scribo, &c. *del. vsque ad fin. pene seq. pag.* objicit quod alicubi, *tamen ibi ante illa delenda, maneat verbum* præterea.

Pag. 777. ante med. illa del. Illi diu siluisse non, &c. *vsq; ad,* Huc igitur appellabam *exclusiuè sunt 2. pene lin. delenda.*

Pag. 783. linea 12. tres dele versus, & res igitur isthic prorsus, &c. *vsque ad,* Hæc res tametsi non tantum *exclusiuè.*

Pag. 820. deleatur tota Epist. Erasmi ad Stephanum Brodericum, quæ incipit, Ad tam eruditas, &c.

Pag. 851. linea 7. del. 5. lin. Ego sanè puto rem, &c. *vsque ad,* Tantum admoneo, *exclusiuè.*

Pag. 853. lin. 8. à fine, Loquor autem de hac forma, &c. *del. vsque ad,* In libello. De modo confitendi, *tres sunt lineæ cum dimidia.*

Pag. 855. lin. 14. deleatur pag. cum dimidia. Faustinas elegias & Pogij, &c. *vsque ad,* Si quid corrigendum est, *exclus. est in lin. 7. à fine pag. sequentis.*

Pag. 857. ante medium, Vincat Pontifex & Cardinales, &c. *vsque ad,* Verum hoc nunquam futurum est, *sunt lineæ 16.*

Pag. 868. lin. 12. del. 4. lineas. Sed absunt cæremoniæ, &c. *vsque ad,* miserum est inquiunt, *exclusiuè semper.*

Ibidem vltra med. deleantur illa verba, mortuus est, inquiunt, sine lux, sine crux, sine Deus. At quis eam mortem non optaret vt longè felicissimam?

Pag. 881. lin. 11. dele 4. versus. Altera pars contemni non potest, &c. *vsque ad,* Atque in hanc

Digitized by Google

quidem publicam.

Pag. 884. vltra med. Videbam hinc Scyllæ periculum, &c. *vsq; ad,* sermonem meum moderatus, *tres sunt lin. cum dimidia.*

Pag. 886. linea 12. deleatur sequilinea, imò quasi Christi, *vsque ad,* tamen nec inter se, *excluſiuè.*

Pag. 890. vltra med. 1. lin. del. Nam hæreticos, *vsque ad,* Neque tamen notatur.

Pag. 891. vltra med. 7. del. lin. illas. Quod vtinam non in, &c. *vsque ad,* Hæc qui admonet.

Ibidem, lin. 3. à fine, vsque ad med. penè pag. 893. Comperiet quisquis obseruarit. Sed iam dudum epistolarum modum.

Pag. 899. linea 3. à fine, dele 7. lineas, Si Christianissimus est, &c. *vsque ad,* Quid autem erat periculi.

Pag. 907. lin. 7. dele 8. versus, Quid ego audio, &c. *vsq; ad,* Bene vale.

Pag. 914. linea 13. à fine dele primam lineam, Iterum cum agerem Florentiæ, &c. *vsque ad,* magnam dici partem, *excluſiuè, vel deleatur potius hæc epistola,* Multa quidem noua, &c. *vsq; ad, finem.*

Pag. 916. dele totam epistolam Erasmi ad Carolum Vtenhouium, sic incipientem, Magna nobis solli. &c. *cum duabus epistolis sequentibus, vsq; ad paginam 930. ad Epistolam Erasmi, sic incipientem,* Quanta est felicitas astrologorum, &c. *illa tamen non del.*

Pag. 960. lin. 4. dele 5. lin. Porrò quanto grauiora, &c. *vsque ad,* Quis magis ingenuè.

Pag. 973. dele totam Epistolam Erasmi ad Liuinum Ammonium, sic incipientem. Quemadmodum Caroli nostri, &c. *vsque ad finem.*

Pag. 984. ante med. dele 23. lin. Dei inuocandis diuis, &c. *vsq; ad,* Nihil bone deprecabor, *excluſiuè.*

Pag. 1019. lin. 15. à fine, dele 13. lineas, Venit διπλομεσόφορος, &c. *vsq; ad,* Interim ego dum alteram partem, *excluſ.*

Pag. 1051. lin. 11. à fine, dele 8. lineas, Metuo ne Cæsaris aduentus, &c. *vsque ad,* Quod Turca sit euasurus, *excluſ.*

Pag. sequenti, ante medium, dele 9. lineas, Quid fecit Augustinus, &c. *vsque ad,* Thomæ Moro nó admodum *excluſiuè.*

Pag. 1053. linea prima, deleantur 9. linea, Fortasse ne nunc quidem, &c. *vsque ad,* Iam vt accipiamus, *excluſiuè.*

In fine eiusdem epistolæ, illa dele verb. Tum vt victoria non Pontificis, & monachorum regno; sed pietati cedat, & Christo.

Pag. 1162. ante med. dele. 6. lin. Sed pudet Rabinos quosdam, &c. *vsque ad,* Erat quidem hoc argumentum, &c. *excluſiuè.*

Pag. 1164. lin. 12. dele 8. lineas, Doctrina Christi, quæ, &c. *vsque ad,* Memihit huius operis D. Hieron.

Pag. 1177. lin. 7. à fine, deleantur penè 2. lin. qua tamen in re, vna, &c. *vsque ad,* extiterunt, qui contenderent, *excluſiuè.*

Ex Apophthegmatibus Erasmi, Tomo quarto.

Pag. 224. Quantum ille vir, &c. *est circa med. del. verbum* Quantum, *& ponatur eius loco vocabulū,* minimè.

Statim post, deleantur tres lin. Nunc mundus vndique, &c. *vsque ad,* Quum Athenienses eo.

Ex Panegyrico.

Pag. 416. circa med. illa deleantur, Immò haud scio, an omnino eundem in hominem conueniant hæc duo cognomina.

pag. 447. ante medium dele 5. lin. & amplius, sic incipientes, Et Christus ab omni seruitute, &c. *vsque ad,* Cum Christianorum vnus sit.

Ibid. linea 12. à fine vsque ad, 5. versum, pag. sequentis, deleantur, Ne te fugiat, quicquid in, &c. Ne verò inter hæc.

Pag. 463. lin. 10. dele 3. lin. illas, Et fortassis expediat, &c. *vsque ad,* Ad hoc genus pertinent.

Pag. 471. lin. 17. à fine, At Pontificiæ leges, &c. *vsque ad,* Quædam artes ab hoc, *octo sunt delendi versus.*

Ex quinto Tomo, ex Enchiridio Militis Christiani.

Pag. 23. A. circa medium hæc deleantur, Sunt qui certos diuos, &c. *vsq; ad,* Finis vtrisque communis, *17. linea.*

Pag.28 post med.del. totum ab illo loco, Verum Christum visibilibus rebus, &c. *vsq; ad,* Et quoniam ex tempore, *pag.34.canon 6.*

Pag.41. del. Tu credebas solis, &c. *vsque ad,* Lex te punit, *exclusiuè, est ante medium sesquilinea deleatur.*

Pag.48.del. 5.lin. sub fin. Hæc sunt illa apud, &c. *vsq; ad,* Tollat igitur, qui.

Ex ratione veræ Theologiæ hæc sunt.

Pag.69 sub fin.del.duæ lin. Quid enim tam dispar, &c. *vsque ad,* Augustinus sibi gratul.

Pag.70.del.2.lin.circa medium, Denique consulabor meipsum, &c. *vsque ad,* Quædam didicisse oportet.

Pag.71.del.6.lin. post med. statim. Fortassis huc pertinet, quod, &c. *vsq; ad,* Quædam contemnit Christus, &c. *exclusiuè.*

Pag.72.post med.del.12.lin. Consimiliter quod Petro dicitur, &c. *vsque ad,* Quanquam autem personarum.

Pag.73.in fine, & in principio pag. 74. del.11. linea. Proinde mihi quidem, *vsq; ad,* Nam per vniuersum.

Pag.76. del. à linea 4. in principio, vsq; ad,lin. à fine. Atque vt liquidius quid velim, intelligatur, &c. *vsque ad,* Super hæc non mediocrem.

Pag. 77.sub fin.deleatur 5.linea, Nec fortassis absurdum fuerit, &c. *vsq; ad,* proximum his locum tenet.

Pag.89.sub fin.vsque vltra med. pag. 90.deleatur, Proinde Matthæi cap. 20. &c. *vsque ad,* verum hæc insectari.

Pag.91.ante medium,del.sesquilinea, Porrò scribens Ephesijs; *vsque ad,* Porrò epistola, quæ scribitur.

Pag.93.ante medium deleatur 12. lin. illa, videmus & nostra ætate, &c. *vsque ad,* Paulus itaque sentiens.

Pag.94.à linea 9.à principio vsque ad, 22.lineam.pag.sequentis, Cur hodie, qui, &c. *vsque ad,* Adnotandum interim & illud.

Pag.111.sub finem, vsque ad 3.lineam à fine. pag.sequentis, Atqui inter hæc, &c. *vsque ad,* Quid autem necesse est, ad.

Pag.113.post medium, del.7. linea, Quod si nobis placeret, &c. *vsque ad,* Mihi non modo supernacaneum.

Ex exomologesi, seu modo confitendi.

Pag.123.deleatur linea vna 13.à principio, Deinde quanta pestis veræ pietatis hinc per occasionem nascatur inter homines.

Pag.128. ante medium, del. illa, Nunc locus admonet, vt de, &c. *vsque ad, lin.9.*

Pag.134. Sed iam dubium exspect.

Pag.140.post med.del.15.linea illa, Hic non libet pugnare cum illis, &c. *vsque ad,* Ex his quæ disseruimus.

In enarratione Psalmorum.

Pag.151. ante medium del. Ausim & illud addere, &c. *vsque ad,* Alias non aspernabitur, *4.lin. à fine.*

Pag.153.lin.9.1.princ.deleatur 2. linea, Citra trium linguarum peritiam, &c. *vsque ad,* In fontibus versetur oportet.

Pag.187.vltra medium, deleatur 2.lin. Legem habet inuisibilem, &c. *vsque ad,* Vbicunque fides est.

Pag.192.circa med.hæc.del. Hoc est vitari iussit, vt pudore correctus resipisceret.

Ibidem vltra 4.lin. 12. linea deleantur, Sanabant ægrotos, &c. *vsque ad,* Sequitur tanquam vas figuli.

Pag.193 ante med.del. 1.lin.illa, Sola fides præstabit, &c. *vsque ad,* Primum occurret.

Pag.212.sub finem del. 1.lin. Nam hæc est hominis iustitia, vt confiteatur iniustitiam suam, & glorificet iustitiam Dei, qui quod pollicitus est præstitit.

Pag.224.post principium del.20.lin.illa, Porrò cum Deus sit ipsa iustitia, &c. *vsque ad,* Hanc itaque iustitiam.

Pag.236.sub fi.del.5.lin. Non veste, non cibo, &c. *vsq; ad,* Dominus addit dotes animi.

Pag.240.circa med. deleatur 12.linea. Iam videre est quosdam, &c. *vsque ad,* Sed non omnium est fides.

Digitized by Google

Pag.246.post principium deleantur illa, Vulgus hominum, cum nihil non, &c. *vsque ad,* Qui totam fiduciam.

De puritate Ecclesiæ Christianæ.

Pag.255.ante fin.dele.5. lineas illas. Denique concupiscentia, quam, &c. *vsque ad,* Hæc cum sic habeant.

Pag.302.ante fin.vsque vltra med. pag. sequentis, dele illa, Neque verò me clam, &c. *vsq; ad,* Nunc proprius vrget nos mali vis.

Hæc de bello Turcico sunt.

Pag.347.in Psal.33.dele 3: lineas illas, post medium, Augustinus constanter affe. &c. *vsque ad,* Si sancti fuerint.

pag.363.circa medium in Ps.36.dele illa, Magnus Ecclesiæ doctor Origenes, &c. *vsq; ad,* In hoc igitur Psalmo, *quod est fol.369.ante med.*

Pag.420.de amabili Ecclesiæ concordia illa dele verb. Spinosa est verius, quam frugifera disputatio, & de hoc, *reliquis manentibus est linea 6.à principio.*

Ibidem circa med.dele, quæ vt in aliquo sensu, *vsque ad,* Quemadmodum & illæ, &c. *exclusiuè semper posteriora, priora verò inclusiuè, intellige.*

Ibid.pag.videlicet 420.vltra med.illa del. At quibus hoc nondum persuasum est, &c. *vsque ad,* Idem sentio de Episcoporum Constitutionibus, *delèdo etiam verbum,* ceteris, *quod est fol. 423.sub finem.*

Pag.513.agit Erasmus de matrimonio Christiano, qui liber nominatim est explosus in Catalogo Concilij, *quare totus tollendus & non corrigendus est.*

De vidua Christiana.

Pag.608.vltra med.del.hoc vocabulum, indiuidue, vbi agit de Fide, Spe, & Charitate.

Pag.611.vltra med.del. illa verba sic, vt sit quam præferas, vix sit, quam postponas, *manente verbo,* eminet.

Ibidem illa dele, quo ceteris etiam antecellat.

Ex Ecclesiaste seu concionatore Euangelico, libro 1.

Pag.655.vltra med. del.4.lin.illas, Magnus ille Basilius, &c. *vsque ad,* Nec D. Hieron.

Pag. 676.3. dele lin. quum in hos habeat, &c. *vsque ad,* quod si nunc quoque, *est vltra medium.pag.*

Pag.682. circa medium dele 3. lineas, Dominus enim non, &c. *vsq; ad,* Si eleemosyna extinguit.

Pag.703.linea vlt. cum 5. sequen.pag.704.illa dele, Repertus est vnus, &c. *vsque ad,* Excusatur à multis

Ex secundo libro Ecclesiastæ.

Pag. 738. ante medium dele decem lineas illas, Deforme exemplum. &c. *vsque ad,* Christus abundè.

Ibid.in fin.illa dele. Et in his, quæ à veteribus, &c. *vsque ad,* Non tamen desunt.

Pag. 748. post med. illa dele, Vt si veniat in consultationem, &c. *vsque ad med.pag.749.* Sùt enim propositiones nudæ: *Et legatur sic,* Sunt autem propositiones quædam nudæ.

Pag.758 circa medium illa dele, Supersunt monasteria, &c. *vsque ad,* De habitu corporis, *sub finem est.*

Pag.774. ante medium illa deleantur, Et tamen ex hac natæ, &c. *vsque ad,* Præterea, si quis ita, *post medium est.*

Pag.778.circa medium dele tres lineas illas, Nisi recentiores theologi, &c. *vsque ad,* De nominis interpretatione.

Ibid. post 5. lineas multa illa, Materia est aqua & verbum, *legatur sic,* materia & forma Sacramenti sunt aqua & verbum, nisi, &c.

Pag.785. ante medium, deleatur illud, Sed profanis omissis, &c. *vsq; ad,* A diuisione dictum est illud.

Pag.787.circa med. dele. Proinde cauendum est, ne, &c. *vsq; ad,* vitandæ sunt insuper, *vbi loco,* insuper, *legatur* autem.

Pag.801.del. illud, confictus exordijs.

Ibid.statim post, dele illud, Sed nimis multa sunt, &c. *vsque ad,* Sed vt ad rem redeam.

Digitized by Google

Pag. 806. circa medium, vnum vocabulum dele, Amplificandum quanta sit fides, quæ sola, *videlicet vocabulum,* sola.

Pag. 821. ante finem illud dele, Improbius est, quod, &c. *vsque ad,* Antonius quum oratione funebri, *quod est ante medium, pag. seq.*

Pag. 832. ante medium dele illas 4. lin. Velut nonnulli describunt, &c. *vsque ad,* vehementer probabile sit.

Ibid. ante finem dele 4. lin. illas, Sed superstitioni propius est, &c. *vsq; ad,* Interdum conuenit exclamat.

Pag. 837. ante medium del. 3. lineas illas, Velut in historia, &c. *vsq; ad,* Ac ne verisimile quidem est, *& legatur sic,* Nam verisimile non est inter, &c.

Pag. 849. post medium dele 5. lin. has, At quum Dominus porrigens, &c. *vsq; ad,* Iam sunt quædam voces.

Pag. 851. circa medium, deleantur sex illæ lineæ, Nunc non vulgi more, &c. *vsq; ad,* Apostolus sanctos appellat omnes.

Ibidem ante finem, dele 2. verba illa posteriora, fortasse non vacat crimine, *& ponatur sic,* fortasse non rectè.

Pag. 852. lin. 3. corrigatur sic, pro, consimili abusu, *ponatur,* consimili modo.

Ibid. vltra medium, de obedientia, dele 3. illa verba, Ne dicam tyrannidem.

Pag. 853. lin. 7. dele illa, Pontifex toties exigit, &c. *vsq; ad,* Quidam vbicunque carnem in medio est.

Pag. 854. ante medium dele duas illas lineas, Itaque qui scripturæ locum, &c. *vsq; ad,* Qua fronte pro.

Ibid. sub finem, dele 3. lineas, Immò peccatum enorme, &c. *vsq; ad,* Vt autem Ecclesiastes.

Pag. 865. ante medium, dele, Ab hac superstitione, &c. *vsque ad,* Vt igitur ad Iudaismum, *post medium est.*

Pag. 874. vltra medium dele sesquilineam, Et addit, fides, &c. *vsque,* Porro, quod à Domino.

Pag. 882. lin. penult. dele illa, Euangelium est promissio, &c. *vsque ad,* Lex mandatis terret.

Pag. 892. lin. 6. dele illa, Itidem cum audiunt, &c. *vsq; ad,* Pauca è multis, *est vltra medium.*

Pag. 895. ante medium dele 4. lineas illas. Quemadmodum autem Ioan. Baptista, &c. *vsque ad,* Lex Dei semper eadem est.

Pag. 898. lin. vlt. dele, Probabile est, &c. *vsque ad,* Hac moderatione recipienda.

Pag. 899. lin. 3. dele sesquilineam. Et hinc tranquillam, &c. *vsque ad,* certissimam fiduciam.

Ibid. circa medium illa del. Magisque est fidei pars, quàm diuersa species.

Ibid. statim post, pro, Ea igitur pars viuæ fidei, qua, *ponatur sic,* Eâ igitur virtus, qua.

Pag. 913. lin. 5. à fine, illa deleantur, Hoc est Euangelij prædicationem.

Pag. 914. vltra medium, per solam fidem salus, *deleatur verbum,* solam.

Pag. 918. ante medium, dele sesquilineam illam, Rursus qui fiduciam, &c. *vsq; ad,* Tunc maximè glorificatur.

Pag. 933. lin. vlt. vsque vltra medium, pag. seq. Quanquam hæc quoque, &c. *vsque ad,* nec tamen ideo profligand.

Ibid. statim post deleatur sesquilinea. Vt septem lapsus, &c. *vsque ad,* Deinde sanctos non ea.

Pag. 937. vltra medium, dele 2 lineas, Veluti quum negotiator, &c. *vsque ad,* Videbatur nobis olim.

Ibidem statim post, duæ lineæ del. Aliqui quid absurdus, &c. *vsque ad,* Poterunt & illud.

Pag. 940. lin. vltima cum 2. sequentibus deleatur, Vt totus cultus, &c. *vsque ad,* vt cultus, qui publicitus.

Pag. 943. vltra medium dele 4. lin. Si modo hic absit, &c. *vsque ad,* Neque negligendus est.

Idem vltra 3. lin. 4. del. lin. Nos & ea quæ sumus, &c. *vsq; ad,* Pro benemeritis fortasis.

Idem lin. 4. à fine del. vsque ad 8. lineam paginæ sequentis, Quanquam illud in his, *vsq; ad,* Hic erat locus.

Pag. 968. lin. 10. à fine del. Sed tamen vt est prudentia, &c. *vsque,* Sequitur, Resurrexit, *est lin. 7. pag. sequentis.*

Pag. 977. ante medium dele sesquilineam. Licebat & post trecentos, &c. *vsq; ad;* Sed hæreticum est.

Ibid. lin. 7. à fine del. 3. lin. Nec statim est canonica, &c. Ka. Hodie nos submonemur.

Pag. 984. ante medium, illud dele, Vbicunque est, ociosa non est.

Pag. 989. post medium del. 4. lin. Vsque ad ætatem Hieron. &c. *vsque ad,* Pictura tamen, si aptè adhibeatur; *vbi etiam deleatur vocula,* tamen.

Pag. 990. ante medium dele 5. lin. Nam vt imagines, &c. *vsque ad,* Illud addam quicunque.

Digitized by Google

In precationibus de Peste.

Pag.1006. lin.5. deleatur sesquilinea, Nonnulli ad certa diuorum,&c. *vsque ad,* nos, quibus persuasum est.

Pag.1053. deleatur totum 12. cap. de Contemptu mundi, Iam dudum video, &c. *vsque ad finem.*

Pag.1085. lin.5. à fine del.4. lin. Sed nos cum hoc,&c. *vsque ad,* Si vrgeat improbius.

Pag.1092. in fin. del.2.lin. Neque verò tua refert.&c. *vsq; ad,* Non potest esse pauper Ecclesia.

Pag.1093. ante medium, dele sesquilineam, Qui verò subtituerunt;&c. *vsque ad,* His rationibus optimè fit.

Pag.1099. lin.3. del. illa, Vides hic victoriam in oculis esse potius quàm in manibus.

Pag. 1101. ante finem, dele 2. lineas, Quidam emptitijs diplomatibus, &c. *vsq; ad.,* Rectius faciunt, qui.

Ex sexto Tomo, in Apologia pro nouo Testamento.

Fol.3. A. deleatur ab illo loco, Aliquoties nulla,&c. *vsq; ad,* Quod si licet.

Fol. 4. vlt. ternionis pag. 1. circa medium, del. ab eo loco, Nempè ipsum Hilarium, *vsque,* Quid minutius.

Dele (in folio ternionis B. facie priori) illa verba, Ne dicam spurcitiem.

Del. B. 3. facie priori, ab illo loco, Poteram & ego, *vsq; ad,* Audio quosdam.

Del. fol. 6. ternionis B. pag. 1. sub finem ab illo loco, Quum Theologorum scholæ, *vsq; ad,* Iam sentio quosdam.

Del. pag. 180. post medium ab illo loco, Quin probabilius est, *vsq; ad,* Ab Attica venit Corinthum.

Pag. 242. in argumento epistolæ ad Romanos H. deleatur verbum; Solam, ac solam fidem in Christo, &c.

Pag.305. litera I. in argumento epistolæ ad Galat. deleatur ab illo loco, Cui morbo, &c. *vsq; ad,* hanc epistolam.

Fol.1. facie 2. præfationis annot. in nouum Testamentum, sub finem, illud deleatur, Non solum pietate, verum etiam: *vt statim post del. illud,* Hoc est veri theologi.

Fol.2. pag.2. del. ab illo loco, Ne dicam vngulis,&c. *vsque ad,* vt gratius est.

Fol.7. del. ab illo loco, Præsertim in ijs,&c. *vsque ad,* Sed ætati.

Fol.14. del. ab illo loco, Nam prior illa ratio,&c. *vsque ad,* Equidem malo credere: *& fiat magnum E. in dictione,* Equidem.

Fol.25. Ex 4. CAP. MATTH. *Deleatur ab illo loco,* Vt intelligamus nullum,&c. *vsque ad,* Cæterùm quæ.

Fol.28. del. ab illo loco, Imò non pudet,&c. *vsque ad,* sal euanuerit.

Fol.35. in cap.6. Matth. B. deleatur ab illo loco. Porro quod hodie,&c. *vsque ad,* leuius videri poterat.

Fol.37. deleatur ab illo loco, Isti rectè admoniti,&c. *vsque ad,* Debita nostra.

Fol.47. in cap.9. del. ab illo loco, Sic enim vocat,&c. *vsque ad,* operæ precium est.

Fol.49. in cap.10. Matth. del. ab illo loco, Ne quis ab hoc,&c. *vsque ad,* Certè exordine.

In cap.11. fol.58. deleatur ab illo loco, præter id,&c. *vsque ad,* Mutuam charitatem.

Ibidem sequitur delendum ab illo loco, Sed quemadmodum apud Iudæos, *vsque ad initium capitis duodecimi.*

In duodecimum cap. Matth. fol.62. del. ab illo loco, Cæterùm aut hodie, &c. *vsque ad,* Extendens manum.

Ibidem statim post, deleatur illud, Deinde quod in his.

In 15. cap. Matth. fol. 70. deleatur ab illo loco, Huiusmodi captionum, &c. *vsque ad,* Cæterùm ideo.

In cap.16. Matth. fol.75. del. ab illo loco, Proindè miror esse,&c. *vsque ad,* D. Cyprianus.

Deleatur ibid. marginalis, Ecclesia non est fundata super Petrum.

In cap.17. fol.78. del. ab illo loco. At nunc videmus,&c. *vsque ad,* Illud obiter admonendum.

Fol.79. del. ab illo loco, Siquidem videtur,&c. *vsq; ad,* Christus testatus.

Ibid. in margine del. Expressa Hieronymi opinio de vectigali Ecclesiasticorum.

Fol.82. del. ab illo loco, Neque protinus tollatur, &c. *vsque ad,* Augustinus ad Pollentium.

Ibid. del. ab illo loco, Quod Augustini commentum,&c. *vsq; ad,* masculum, & fœminam.

Fol.84. deleatur ab illo loco, In qua classe,&c. *vsq; ad,* Ac rursus oblati sunt.

In cap.21. fol.90. del. ab illo loco, At isti sedulo,&c. *vsque ad,* Quomodo continuo aruit.

Digitized by Google

In cap. 22. fol. 96. dele ab illo loco, Proinde frustra, &c. *vsq; ad,* Porro quod Interpres.
In cap. 23. fol. 97. dele ab illo loco, Hunc locum quidam, &c. *vsq; ad,* Quæcunque dixerit.
Ibid. ab illo loco deleatur, Atque vtinam hoc, &c. *vsq; ad;* Damnat hoc loco.
Fol. 98. deleatur ab illo loco, Si Vir sanctissimus, &c. *vsq; ad,* Ac Magnificant.
Deleatur ibidem marginalis annot. illa, Christus in solos hypocritas sæuit.
Fol. 99. dele ab illo loco, Vtinam hic locus, &c. *vsq; ad,* Mare & aridam.
Fol. 102. del. ab illo loco, Audimus monachos, &c. *vsq; ad,* Nusquam non est Christus.
In cap. 27. fol. 113. dele ab illo loco, Cæterùm etiam si fuisset, in nomine, *vsq; ad,* Addam de meo quintam.
Fol. 118. deleatur ab illo loco, Hugo Card. quasi, &c. *vsq; ad;* Et tenebræ factæ sunt.
IN CAP. 6. MARCI, *Fol. 135. & 136. ab illo loco.* Nec dissimile veri est, &c. *vsque ad,* Est alter scrupulus de virga.
In cap. 14. Marci, fol. 152. deleatur ab illo loco. Qui tantopere, &c. *vsque ad,* Quod iam.
IN PROLOGO CAP. I. LVCAE. *Fol. 16. del. illud.* Vel parum certa fide. *& prius.* Vel, *vt sic legitur,* Aut denuò, ac de integro, vt quod alij carptim narrarunt, ipse denuo, &c.
Fol. 68. deleatur ab illo loco, Tum enim glorificatur, &c. *vsq; ad,* A progenie in progeniem.
Fol. 160. deleatur ab illo loco, Et hunc locum monachi, &c. *vsq; ad,* In secula.
In cap. 2. fol. 172. Ne rursum mendicorum pannos imaginentur, *dele verbum,* rursum.
Ibidem deleatur ab illo loco. Nunc mendacium, &c. *vsq; ad,* Hominibus bonæ voluntatis.
Fol. 174. dele ab illo loco, Hoc eo partim admonui, &c. *vsq; ad,* pastores loquebantur.
Fol. 177. del. ab illo loco, Ego vt pro hac sententia, &c. *vsq; ad,* Cæterum cùm Christus.
In 3. cap. Luc. fol. 182. del. illud, Quod ipsum per se iniquum est.
Ibid. del. ab illo loco, Neque verò me fugit, &c. *vsque ad,* stipendijs vestris.
In 6. cap. Luc. fol. 190. del. ab illo loco, Non argutiæ, &c. *vsque ad,* exprobrauerint.
In cap. 7. Luc. fol. 192. del. ab illo loco, Benignè largitur, &c. *vsque ad,* Hæc non eò spectant.
Ibid. in margine dele illud; Pharisæi captatores.
In cap. 10. fol. 199. del. ab eo loco, Et hunc locum detorquemus, *vsque ad,* Reuersi sunt autem.
In cap. 11. fol. 204. del. ab illo loco, Et haud scio, &c. *vsque ad,* Quæ putare.
Ibidem del. ab illo loco, Hic locus ad eos pertinet, &c. *vsque ad,* Quod consentiris.
Fol. 224. deleatur ab illo loco, In nugis louiculis, &c. *vsque ad,* Quod si quis me vrgeat.
IOANNIS CAP. I. *Fol. 244. ante medium deleatur ab illo loco,* Cæterùm vt ingenuè, &c. *vsque ad,* Sic enim ratiocinatur.
Fol. 245. post medium, del. ab illo loco, Porrò quod Ioannes, &c. *vsque ad;* Sed vt manifestetur.
Fol. 271. in fine cap. 11. del. ab illo loco. Non dixit, si hoc aut illo, &c. *vsque ad,* si dilexeritis vos inuicem.
Fol. 278. post medium, cap. 17. deleatur ab illo loco, Nec tantum est tribuendum, &c. *vsque ad,* Clarifica me.
Fol. 283. vltra medium, cap. 20. del. ab illo loco. Qui profitentur Euangelium, &c. *vsque ad,* Annotandum & illud.
Fol. 285. vltra medium, cap. 21. deleatur ab illo loco. Vir ille quidem, &c. *vsque ad,* Immò si quis attentius.
Fol. 287. circa medium, deleatur ab illo loco. Tale sanctorum genus, &c. *vsque ad,* Donec veniam.
Ibidem deleatur eiusdem loci annotatio marginalis, Sancti, quos gigunt cæremoniæ sine spiritu.
Fol. 333. vltra medium, cap. 19. Actor. dele vb illo loco, Nunc satis est, &c. *vsque ad,* Iudæi atque gentiles.
Ibid. in fine, del. ab illo loco, Sed apertam, vt opinor, &c. *vsque ad,* Et actus.

In Epistolam ad Romanos cap. 2.

Fol. 375. in principio, deleatur ab illo loco; Qui nolunt interpretem, &c. *vsque ad,* Si autem.
Fol. 387. ante medium, cap. 5. dele ab illo loco, Ille peccauit, &, &c. *vsque ad;* In quo omnes peccauerunt.
Ibidem paulò post, dele ab illo loco, Alioqui nec pectant, &c. *vsq; ad,* Legem enim peccatum, *fol. 394.*
Fol. 395. in princip. del. ab illo loco, illud addendum non esse, &c. *vsque ad,* Forma futuri.
Fol. 399. cap. 7. circa med. del. ab illo loco. Nec est, quod, &c. *vsque ad,* Quæ sub viro est.
Fol. 414. cap. 9. ante medium, del. ab illo loco. Atque hic si Deum accipias, &c. *vsque ad,* Siue hic locus refertur, *pag. sequentis vltra medium.*
Fol. 420. circa medium, deleatur illud verbum, Detorsit, *& ponatur illius loco,* detraxit.

Digitized by Google

Fol.440. *in fine cap.13. deleatur ab illo loco,* Et rectè negligentem,&c. *vsque ad,* Augustinus interpretatur.
Fol.444. *cap.14. del. ab illo loco.* At hodie videmus,&c. *vsque ad,* Non in disceptationibus.
Fol,445. *vltra medium, del. ab illo loco,* At pudet me,&c. *vsque ad,* D. Hieronymus secundo.
Fol.446. *ante medium deleatur, ab illo loco,* Quid Augustinus interpretetur, *vsque ad,* Alioqui abundare in suo.
Fol.455. *cap.15. dele ab illo loco,* Video veteres in his,&c. *vsque ad,* Fruitus fuero.
Fol.456. *circa medium, del. ab illo loco,* At hodie nulli magis,&c. *vsque ad,* Si spiritualium illorum.

In 1. Corinth. cap. 3.

Fol.469. *circa medium, del. ab illo loco,* At si D. Paulus, &c. *vsque ad,* Dei enim auctores.
Ibidem in fine, deleatur ab illo loco. Nec admodum ad rem,&c. *vsque ad,* Theophylactus de gradibus.
Fol.485. *in principio cap.7. del. ab illo loco,* AEtate Pauli quum inter,&c. *vsque ad,* Propter fornicationem.
Fol.486. *circa medium, del. ab illo loco,* Vel est hoc loco,&c. *vsque ad,* Dico autem non nuptijs.
Ibid. in margine illud deleatur, Paulus coniugatus.
Fol.490. *in margine deleatur illud,* Hieronymus à seipso dissentiens.
Ibid. in margine, del. illud, Ambrosius à seipso dissentiens.
Fol.491. *vltra medium deleatur ab illo loco,* Quanquam vt semel,&c. *vsque ad illud, fol.506.* Beatior autem erit.
Fol.507. *circa med. cap.8. del. ab illo loco,* Quod si verè dixit,&c. *vsque ad,* Deficiemus.
Fol.613. *ante medium cap.10. deleatur ab illo loco,* Cur non offenduntur, *vsque ad,* Annotatum est hic.
Fol.515. *cap.11. in initio del. ab illo loco,* Nunc quidam suo arbitratu, *vsque ad,* Per omnia mei memores.
Fol.518. *ante medium, del. ab illo loco,* Postremo non satis constat, *vsque ad,* Cæterùm frangendi verbum.
Fol.520. *cap.12. statim post initium deleatur ab illo loco,* Ex hoc capite, &c. *vsque ad,* Diuisiones gratiarum.
Fol.523. *cap.13. in initio, del. ab illo loco,* Charitatem non habeam,&c. *vsque ad,* Distribuero in cibos pauperum, *quod est fol.526.*
Fol.532. *circa finem, cap.14. del. ab illo loco,* Ferendum & hoc, *vsq; ad,* Atque hæc primum.
Fol.537. *in initio, del. ab illo loco,* Quot sentiamus hinc aliquid, *vsq; ad,* Habeant sanè templa.

2. Corinth. cap. 7.

Fol.569. *circa medium, del. ab hoc loco,* Proinde nihil agere, *vsque ad,* Seculi autem tristitia.
Fol.580. *circa medium cap.10. deleatur ab illo loco.* Hic locus annotandus, *vsque ad,* Paulus ab ipso Christo.
Fol.582. *in fine, del. ab illo,* Illud obiter annotandum, *vsq; ad,* Rectè pateremini.

In Epistolam ad Galatas cap. 4.

Fol.608. *in principio, del. ab illo loco,* In huiusmodi rebus,&c. *vsq; ad,* Misit Deus filium.

In Epistolam ad Ephesios cap. 1.

Fol.621. *circa medium del. ab illo loco,* Quasi cæteri nihil, *vsq; ad,* In quo & credentes.

In Epistolam ad Philipp. cap. 2.

Fol.651. *circa initium, deleatur ab illo loco,* Atqui si veris agere, *vsq; ad,* Neque tamen inficias interim.

In Epist. ad Colossenses cap. 2.

Fol.667. *in fine del. ab illo loco,* Qui ad hæc dicent,&c. *vsq; ad,* Neomeniæ.
Fol.670. *statim post initium, deleatur ab illo loco,* Et vtinam his quoque, *vsq; ad,* Non igitur sit accipiendum.
Ibidem post med. del. ab illo loco, Quæ nec in superstitione, *vsque ad,* In superstitione.
Ibidem statim post, del. ab illo loco, Idque probè quadrat, *vsq; ad,* Et humilitate.

Digitized by Google

Ibid. ab illo loco del. Et abiecti est animi,&c. *vsque ad,* Non ad parcendum corpori.

In 1. Epistolam ad Thessal. cap. 4.

Fol.681. circa medium, deleatur illud, Sub religionis prætextu.
Ibidem statim post ab illo loco, deleatur. Nunc hoc hominum genere, *vsq; ad*, Porro ridiculè quidam.

In Epistolam ad Timoth. 1. cap. 1.

Fol.690. vltra medium ab illo loco deleatur? Atque in totum ex, *vsq; ad,* Porrò quod hic vertit.
Ibid. in fine deleatur ab illo loco, Quorsum enim attinet,&c. *vsq; ad,* Breue tempus est, & ard.
Fol. 698. vltra medium cap.3. deleatur ab illo loco, Et periclitatur Chrysostomus, *vsq; ad,* ornatum κόσμιον.

In Epistolam 1. ad Timoth. cap. 5.

Fol.707. ante medium, cap.5. deleatur ab illo loco, Annotandus hic locus ijs, *vsq; ad*; Aduersus presbyterum.

In Epistolam ad Titum cap. 1.

Fol.725. ante medium, del. ab illo loco, Adeo vt si spargatur, *vsq; ad,* Amplectentem.
Ibidem post medium, deleatur ab illo loco, Hic obiter annotandum,&c. *vsq; ad,* Proprius, eorum propheta.
Fol.727. cap.2. del. ab illo loco, Suo more torquens, *vsq; ad,* Ambrosius legit.
Fol.729. in principio, deleatur ab illo loco, Exultantes aduersus Arianos,&c. *vsq; ad,* Omissus articulus: & fiat magnum O. in Omissus. *Et statim post mutetur sic pro*, Nonnihil pro diuersa sententia, *legatur*, pro illorum sententia.

In Epistolam ad Hebraeos cap. 11.

Fol.758. cap.11. in principio, dele ab illo loco. Hic quidã argutantur, &c. *vsq; ad,* Glossema quoddam vetustum.
Ibid. deleantur illorum annotationes marginales illæ, Fidei definitio, Glossema decretalium notatum, *&* fides. *pro,* fiducia.
Fol.760. post initium statim, del. ab illo loco, In tantum eo tempore,&c. *vsque ad;* Cæterùm quod locis aliquot.

In Epistolam Petri. 1. cap. 5.

Fol.788. post medium del. ab illo loco, Verum idem Eusebius, *vsq; ad,* In osculo sancto.

In Epistolam Ioan. 1. cap. 5.

Fol.800. in fine, de Cyrillo ab illo loco, deleatur, Vir, ni fallor, orthodoxus, &c. *vsq; ad,* Et hi tres vnum sunt, *quod est fol.803. vltra medium.*

Ex septimo tomo Erasmi operum, in quo continentur eius Paraphrases, vbi legis vsque, intellige exclusiuè quæ sequuntur.

IN MATTH. in præfatione pio lectori inscripta.
Pag.2. prolog. versu 17. dele, Exclamant, *vsque,* Cur nos sumus.
Inferius 5. versu ante finem dele, Me quidem auctore, *vsque,* Qui scis.
Pag.3. versu 2. dele, Neque horum tamen, *vsque,* Quanquam in libris Euangelicis.
Pag.4. versu 7. dele, Equidem cupiam in omnes verti linguas.
Ibid. versu 43. dele, Quod an ab Apostolis, *vsque,* Hoc opinor.
Et versu 48. dele, Quin & illud mihi videtur, *& totos versus 37. vsq; ad,* Atque etiam libellos.

Ex capite 5.

Pag.25. versu vltimo deleatur à verbo. Quæ quo tutiores, *vsque,* Neque per Deum, *exclusiuè.*
Ibid. ver.14. del. Neque opus est, *vsque,* Abundè satis.
Ibid. ver.17. dele, Neque enim alter minus, *vsque,* Quod si quis.
Pag.26. ver.21. Cùm in totum vetem iurare, *dele vocabulum,* in totum.
Pag.27. ver.2. dele duas illas voces, præceptum & præcipuum.
Ex cap.10. pag.46. ver.19. dele dictionem, Filius.

Ex cap.

Digitized by Google

Ex cap.14. versu penult. deleatur. Serui qui volunt, *vsq; ad*, Tempus messis.
Ex cap.17. pag.72. vers.9. dele illa verba. Singulari quodam amore siue more.
Ex cap.19. pag.80. vers.15. dele, Namque alteri vero, *vsq; ad*, Sed qui talibus.
Pag.81. vers.20. dele, Nec vllum est opus, *vsque*, Iesus igitur.
Ex cap.27. pag.109. vers.13. ante finem, expunge illa verba. Ac cæteris quidem digressis.

Ex annotationibus in Marcum cap.1.

Pag.200. versu 16. dele, Et tamen horum, *vsq; ad*, Porrò terror diuinæ, *exclusiuè.*
Cap.2. pag.132. ver.19. dele, Satis sacrificauit, *vsq; ad*, vt totus sibi.
Pag.135. ver.23. del. Tristia sunt ieiunia. *vsque*, Hilaris autem.
Ibid. ver.48. Proinde meis discipulis, *vsque*, inutilis est mixtura.
Pag.136. ver.4. Quiuis dies sit æquè sacer, *dele vocem*, æquè.
Pag.137. ver.4. del. Ita rectè negligitur, *vsq; ad*, itidem cibus.
Pag.138. ver.18. Cæterùm Ecclesia, *vsq; ad.* Quisquis est obnoxius.
Ex cap.10. ver.48. del. Vxor enim quæ sui corporis, &c. *vsque*, His dictis.
Pag.182. ver.40. del. Qui præmij causa, *vsq; ad*, Nemo sui iudex.

Ex annotationibus in Lucam, ex Prologo.

Pag.209. versu 12. del. Et Moysi præsentis, *vsq; ad*, non sapiebat.
Ibidem versu 15. del. Tantum vt morbum agnoscamus, *vsque*, Quemadmodum autem.
Ex cap.1. 219. versu vltimo del. illud, Diuini fauoris est, *vsq; ad*, hoc ipso places.
Ex cap.4. vers.27. dele, ter.
Ex cap.5. vers. penult. del. Nullum aliud exigens, *vsque ad*, Porrò quod Dominus.
Ex cap.22. pag.342. ver.25. del. Quem nisi castigasset, *vsq; ad*, Ait autem Dominus.
Ex cap.23. pag.348. ver.7. Quisnam mortem, *vsq; ad*, compe[illegible]uit.
Ex cap.24. cap.355. ver.35. del. prohibens iurare, *vsque*, iubens etiam.
Pag.356. ver.6. ante finem del. Quid autem exigit, *vsq; ad*, Et ideo suam Ecclesiam.

Ex annotationibus in Ioannem.

Pag.373. versu 7. ante finem, del. Quanquam vt ingenuè fatear, *vsq; ad*, Quo magis omnibus.
Ex cap.2. pag.388. vers. penult. del. Huius gloriæ, *vsque*, vltro faciam.
Ex cap.8. pag.431. ver. penult. del. Sola credulitas, *vsque*, Hoc tam mansueto.
Ex cap.9. pag.433. ver.30. illud del. Non potuit Deus, *vsque.* Sed hinc casu.

Ex Epistola Pauli ad Romanos.

Pag.584. versu 42. deleatur, Atque ita factum est, *vsq; ad*, Ita per vnum Christum.
Pag.586. versu 3. à fine del. Lex cupiditates, *vsque*, sed gratiæ.

Ex 1. Corinth. in præfatione.

Pag.613. versu 17. del. Nam Dionysius, *vsque*, legi Græcorum. *Et paulò inferius deleatur*, Vtinam illud, *vsq; ad*, è cuius indigno.
Ibid. pag.614. ver.30. del. Mihi prioris Christianismi, *vsque*, Sed vt currat oratio.
Pag.618. ver.24. deleatur, Atque vtinam hic quoque, *vsque*, Ad tuæ.
Pag.640. ver.3. à fine del. Approbo quod dicis, *vsque*, verum in alijs.

Ad Philippenses cap.4.

Pag.721. versu 12. illa sic corrige, Pro vera germanaque coniunx, *ponatur*; verè germaneque compar.

In Epistola ad Ephesios.

Pag.697. versu 32. del. Iam ars esse cœpit, *vsque*, Atque hic protinus.

In Epistola ad Galatas.

Pag.689. versu 12. à fine del. Sed quemadmodum Iudæi, *vsque*, vos quondam.

Ad Timoth. 1.

Pag.743. ver.12. dele, Ea sit adsit, *vsque*, Humana charitas.

Ex Epistola Iacobi.

Pag.803. ver.11. à fine dele, Separare cupiens, *vsq; ad*, Dicat *exclusiuè.*
Ibid. versu 5. à fine del. Quæ fides, *vsque*, Quid in arbore.
Pag.806. versu vltimo dele, Alioqui fidei, *vsq; ad*, Et enim quemadmodum.

In octa-

Digitized by Google

In octauum tomum nulla sunt annotata, cùm ea tantum, quæ à Græcis auctoribus sunt, versa contineat.

Ex tomo nono Erasmi Operum ex Apologetica ad Dorpium.

Deleatur pag. 8. versu 3. Nebulones Theologico schemate personati.
Ibid. ver. 6. à fine, Hinc sæpenumero coguntur, &c. *vsq; ad,* Quæso quid commercij, *exclusiuè.*
Fol. 48. sub finem, illud del. Contendit alicubi esse, &c. *vsque ad,* Cæterùm quid apud se.

In Apologia, In principio erat sermo.

Fol. 96. del. ab illo loco, Ob animi stuporem, &c. *vsque ad,* cordatis & eruditis.

In annotatione ac Apolog. contra Leum.

Fol. 199. vers. 6. à fine del. Sed animo characterem, &c. *vsque ad,* ad ccxxiiij.
Fol. 202. ver. 9. illud del. Alioqui quum in omni fere, &c. *vsque ad,* Quod si doctrina.
Fol. 208. post med. del. ab illo loco. Hieronymus alicubi, *vsque ad,* Quas autem hæreses.
Ibid. statim post, del. An lapsus sit alicubi, *vsque ad,* An fabrum notat.

In annotat. nouis Eduardi Lei.

Fol. 210. ver. 9. deleatur ab illo loco, Quis autem veterum, *vsque ad* iij, Tabita cumi.
Fol. 214. vltra med. del. ab hoc loco, Sed quum versemur, *vsq; ad, illud folij 220. ad 16.* Ad hanc nominatim.
Fol. 223. vltra medium, del. illud, Nam quod adferimus, *vsque ad,* Nam si sufficiat ea ratio.
Fol. 229. ver. 7. del. ab illo loco, Quando non desunt, *vsq; ad,* Iam quod ait.

In Apologiam ad Iacobum Stunicam.

Fol. 244. vltra medium, del. ab illo loco, Quæ tandem petulantia est, *vsque ad, Eod. annotat. 4.* In transmigratione Babylonis.
Fol. 277. sub finem ex cap. 16. annot. dele illud, Nam mihi frigidum, *vsq; ad,* Stunica multis modis.
Fol. 286. eodem annot. 2. deleatur illud. Hunc, qui plus satis, *vsq; ad,* cæterum non illic spectabam:
Fol. 307. vltra med. ad illud, De sacramentis Ecclesiæ reuerenter vbique, &c. *Addatur hic in margine. Vide Concil. Trident. sess. 14.* de sacramento pœnitentiæ, *can. 6. & 7.*
In eodem paragrapho ad illud, SSi tamen recipit Ecclesia; *addatur in margine, Vide idem Concil. sess. 7.* de sacramentis, *can. 1.*
Fol. 325. vltra medium, del. ab illo loco, Dabo exemplum, dies festi, *vsq; ad 23.* Doctrinam Christianam.

In Apologiam ad Sanctium Carausam.

Fol. 336. ver. 8. del. ab illo loco. Nam quum Petrus, *vsq; ad,* Sed quod Christus.

Apologia de loco, Omnes quidem resurg.

Fol. 364. sub finem, del. ab illo loco. Quorum si nihil, *vsque ad,* Vale lector, *pag. 366.*

In annotat. Per Natalem Beddam, in Paraphr. in Matthæum.

Fol. 380. ver. 10. deleatur ab illo loco, Sed non pugnat cum religione, *vsq; ad,* de ipsa paraph.
Fol. 383. sub finem, del. ab illo loco. Hic locus Euangelij, *vsque ad,* Quod si quis habet.
Fol. 388. ante med. del. illud, Vbi merces debita, *vsq; ad,* Ego Pauli verba sequutus.

Ex Epistola dedicatoria paraphrasium Epist. ad Corinth.

Fol. 390. sub finem, deleatur ab illo loco. Deinde Dominus dixit, *vsque ad,* Quod si ob infirmitatem, *& legatur sic,* Quod si ad eas ob infirmitatem hominum, &c.
Ibid. del. illud, Aliquot vestigia Iudaismi, *vsque ad,* non est damnanda Ecclesia.

In Iacobi 2.

Fol. 396. circa med. deleatur ab illo loco. At mortua fides, *vsque ad,* Quod corpori est anima.

Ex lib. De interdicto esu carnium.

Fol. 401. circa med. del. ab illo loco, Anno superiori scripsit Erasmus, *vsque ad, illud, fol. 404. ante med. annot. Bedda theol. in paraphrasim Erasmi in Lucam,* quia omnia desumpta sunt ex libello; De interdicto esu carnium.

Digitized by Google

Ex paraphrasi Lucæ 1. cap. 8.

Fol. 405. cap. 8. post medium deleatur illud, Si ex operibus, *vsq; ad,* Porro quid doceat Lutherus.
Fol. 406. vltra medium ex cap. 12. del. illud. Quanquam & apud Christianos, *vsque ad cap. 13. N. fol. 36. pag. 1.* In hominibus.

Ex Elencho in censuras Bedda cap. 36.

Fol. 411. vltra medium, deleatur ab illo loco 36. Imo hæresis est dicere, *vsque ad 38.* De substantia præmij.
Fol. 417. sub finem, del. ab illo loco 147. Quod hic damnat Bedda, *vsque ad 149. & 150. & 151.* Quum ad has.
Fol. 419. ante medium, del. ab illo loco, Si Bedda posset, *vsq; ad 171.* Hic Bedda præfatur.
Fol. 421. ante medium, deleatur illud, Verum ea vix potest, *vsque ad 193. & 194.* Hic magna cum voluptate.
Ibid. circa medium, del. ab illo loco, Nec Paulus, putat, *vsq; ad,* mecum sentit Ambrosius.
Ibidem statim post del. ab illo loco 196. Hic Rhetorico ne an poëtico: *vsq; ad,* non enim intelligit hic nomen, *& deleatur ibidem vocabulum.* Enim.
Ibid. ab illo loco del. O dedecus nominis, *vsque ad 197.* Hæc Beddæ sibi videtur.
Ibid. ver. vlt. del. ab illo loco, & hodie ducunt, *vsque ad,* Ea res Petrum non submouit.

Ex Supputationibus errorum in censuris Bedda.

Fol. 445. ante medium, del. ab illo loco, Primum diligitur qui sit impetendus, *vsque ad,* Hæc nō eo dico, quod existimem.
Fol. 483. ver. 7. del. ab illo loco, certè Paulo non erat, *vsque ad,* Si facillimum est continere.
Fol. 502. sub finem del. illud, Qui magis absolutè pronuntiat, quam absoluit.
Fol. 505. vltra medium, del. ab illo loco, An quisquam illorum clamauit, *vsque ad,* calumniosum & illud.
Fol. 507. ver. 14. à fine, del. ab illo loco. Nunc concionatores quidam, *vsque ad,* Euangelij testimonium pro me.
Fol. 508. ante med. del. ab illo loco, cæterū qui Domini mortem, *vsque ad,* malè sentit de Christo.
Fol. 511. ver. 3. del. ab illo loco, Sed quid arbitramur, *vsque ad, Propositio 74.* Inter discipulos erat.
Fol. 529. ver. 2. Illud deleatur, Ille non solum nihil, *vsque ad, Propos. 112.* Fuit olim tempus.
Fol. 534. ante med. del. ab eo loco, Sed finge accipi, *vsque ad,* C. Nec illud vacat.
Fol. 570. circa med. del. ab illo loco, Quod si qua sit fides, Iam quod in scholis.

Super annotatis in Enchiridio militis Christiani.

Fol. 593. vltra med. del. ab illo loco, Vtinam autem vigeret, *vsque,* Triginta ferme tales.

Ex Apologia ad Petrum Sutoris.

Fol. 604. vltra medium, deleatur ab illo loco, Subito obiter admirari, *vsque,* Quomodo excusabit iuuencum, *quod est ver. 15. pag. sequentis.*
Fol. 611. ver. 4. deleatur illud, Ipsi citius occidant, *vsq; ad,* Complectitur autem hæc sententia.
Fol. 615. vltra medium, deleatur illud, Mirabile sophisma.
Fol. 630. ver. 11. del. ab illo loco, Sed imminet periculum, *vsque,* Postremo profert fabulam.
Fol. 646. post medium, del. ab illo loco, Sed mihi cum Apost. Paulo, *vsq; ad,* Accipe altera.

De delectu ciborum.

Fol. 665. vltra med. deleatur ab illo loco, Vix autem aliæ res, *vsque,* arbitror autem puriorem.
Ibid. ver. 4. à fine, deleatur ab illo loco, Iam quum Dominus ait, *vsq; ad,* Paulus nusquam non clamat.
Fol. 668. circa medium, deleatur illud, horum delect. superstitiosum facere potest, pium nequaquam.
Fol. 685. ver. 5. à fine, deleatur ab illo loco, Multa verò sunt, *vsq; ad illud folij 687.* Neque propono hæc tanquam dubia.

De translatione Scripturæ sacræ.

Fol. 703. ante med. deleatur ab illo loco, Iam vt sit aliquid periculi, *vsq; ad,* Quamquam quod hic citant.
Fol. 713. ver. 11. del. ab illo loco, Nam quæ dicuntur de superstitione, *vsque,* Quamquam hunc locum.

Digitized by Google

Fol.716. ante medium, del. ab illo loco. At in hac superstitione, *vsque ad,* Hæc dixeram non quod in totum.

Fol.723. circa medium, del. ab hoc loco. Coelibatus autem per se, *vsque ad,* frustra corpus.

Fol.731. circa med. del. ab illo loco, Nec probabile videtur, *vsq; ad,* At Aug. vehementer.

Fol.735. vltra med. del. ab illo loco. Nam nunc Abbates, *vsq; ad,* Atque vt verum esse fateor.

Ibid. ver.2. à fine, del. ab illo loco. Ab illa certè latinitate, *vsq; ad,* Hic igitur inter theologos.

Fol.739. deleatur ab illo loco, Quamquam illi iam, *vsq; ad,* Sed de his qui accedebant.

Fol.744. sub finem, deleatur ab illo loco. Quod si qui ita loquatur, *vsq; ad,* Proinde quæ hic dicuntur.

Fol.753. sub finem, deleatur ab illo loco. Determinatio facultatis theologiæ, *vsque ad, fol.775. ibi.* Responsio ad disputationem *quia omnia sunt ex magnis colloquijs.*

Ad Collationes Titelmanni.

Fol.775. tract. de diuortio, Admonemus lectorem hanc disputationem Erasmi & aliorum quorundam auctorum esse inhibitam explicatione & sententia Concilij Trid.

Fol.785. vltra medium, deleatur illud. Etiam in hæreticos errores.

Fol.802. ver.15. del. ab illo loco, An non hoc est vnum ex præcipuè, *vsq; ad,* Illud non modò calumniosum est.

Fol.851. ver.15. del. ab illo loco, Atqui si tam morosis iudicijs, *vsque ad,* notant & hoc dictum.

Fol.861. ante med. deleatur ab illo loco, Nunc ad ignem pertrahitur, *vsque,* Et olim in Synodo.

Ibid. circa med. del. ab illo loco, Nunc interdum monachi, *vsque,* cætera petantur ex eo loco.

Fol.863. vltra med. del. ab illo loco, Item colloquio, *vsque ad,* locus hic non extat.

Ibidem sequitur, ab illo loco deleatur. O sanctam inquisitionem, *vsque,* contra Orthodoxæ ac Catholicæ *ver.15. pag. sequentis.*

Ibid. seq. del. ab illo loco obiectio 26. Et in colloquio, quod, *vsque,* Item in prologo.

Ibid. vltra medium, responsio 26. del. ab illo loco, In colloquio taxo quosdam, *vsque,* Ad hoc responsum est Beddæ, *responsione 27. pag.865.*

Fol.865. vltra medium, illud deleatur obiect.30. Et in colloquio naufragium, *vsque,* Et in scholijs Epistolæ.

Fol.866. responf.30. del. In colloquio naufragio, *vsq; ad resp.31.* Fateor hæc verba.

Fol.871. ver.5. deleatur ab illo loco, Et in colloquio Virgo, *vsq; ad,* Quid denique de vinculo, *obiectio 44. Ibid. in fine responf.41. deleatur ab illo loco,* Nec est vsque adeo nouum, *vsq; ad,* Etiam atque etiam rogo.

Fol.877. vlt. finem, deleatur ab illo loco. Et in colloquio, Conuiuium, *vsque ad,* Generali vocabulo, quidquid.

Ibid. ver.11. à fine, del. ab illo loco, De sacramentis non attinet, *vsque,* In apologia ad Leum, *quod est circa medium, pag. sequentis.*

Fol.882. ver.2. del. ab illo loco, Et illud hisce de rebus, *vsq; ad,* Porro his, de quibus asserit.

Ibid. ver.2. à fine, del. illa, In aliquo sensu potest esse verum, &.

Fol.885. vers. vlt. del. ab illo loco, Item in colloquio Proci, *vsq; ad,* Item in calce libelli, *quod est versu 9. fol.887.*

Fol.887. post med. resp.87.88.89. deleatur, Tantum hoc dicam, *vsq; ad,* contra Catholicos sæpè.

Fol.890. ver.5. del. ab illo loco, Porrò quantum indulgentiæ, *vsq; ad,* Quanquam à me nusquam.

Ibid. obiectio 97. deleatur ab illo loco, contra Sanctorum veneraciones, *vsq; ad obiect.* contra ius in bonis temporalibus.

Fol.901. circa fin. del. ab illo loco, Iam quum constet ex, *vsq; ad,* Ego apud Lutheranos.

Fol.903. vlt. med. del. ab illo loco, Olim non semel synaxis, *vsque,* Nusquam vlla syllaba.

Fol.922. ver.8. deleantur illa, Summam potestatem Pontifici, *vsq; ad,* Summam charitatem.

Fol.929. vltra med. del. ab illo loco, Ait lucubrationes meas, *vsque ad fol.934.* Nunc pollicetur horrenda se demonstraturum.

Fol.935. ver.10. deleatur ab illo loco, Et tamen ab eo minimum, *vsque ad,* bellare Iudæorum more.

Fol.938. ante med. deleatur ab eo loco. Denique occidendi ius, *vsque ad,* Num tot anathemata.

Ibid. ver.10. à fine del. illo loco, Sed quid opus est, *vsq; ad,* Hoc igitur loco.

Fol.940. vlt med. deleatur ab illo, citius licet inter laicos esse, *vsq; ad,* Ego horum temporum.

Fol.964. circa med. del. ab illo loco, His verbis Hieron. declarat, *vsq; ad,* Presbyteros in quacunque.

Fol.968. vlt. med. del. ab illo loco, Hæc in immensum exaggerare, *vsque,* constitutiones humanæ.

Digitized by Google

Fol.970. ver.1. del. ab illo loco, Ex lib. de matrimonio, *vsque ad,* Adfertur ex methodo, *quod est ver.1. pag.972.*

Fol.975. ver.7. à fine deleatur ab illo loco, Nolo scripturam accommodari, *vsq; ad,* Sed non permittit.

Fol.982. deleatur tota epistola, vsque ad versum 8. pag.997.

Fol.1028. ver.12. Scripsi diatribam; *vsq; ad,* Quædam in tua assertione.

Fol.1051. ver.6. del. ab illo loco, Quamquam video & inter, *vsq; ad,* An hoc est per summas aristas.

Fol.1072. ver.14. del. ab illo loco, Dubitatum est, *vsque ad,* Et adhuc controuersum.

Fol.1075. ver.6. Nam non natos odit, *vsque ad,* Natos odit, quia committunt odio digna.

Fol.1290. circa med. del. ab illo loco, Et in his quidam potissimum, *vsque,* peccat vulgus.

Fol.1294. ver.8. del. ab illo loco, Præterea sunt monachi, *vsque ad,* Principes non sine causa.

Fol.1300. ver.9. del. ab illo verbo, Theologis ac monachis, *vsq; ad,* Verum iam dudum.

Fol.1302. ver.12. à fine illud del. Seculis aliquot abominabile.

Fol.1303. ver.4. illud del. Olim liberum erat, *vsq; ad,* Olim aduersus hæreticos.

Fol.1355. ver.13. ante finem dele, Iam audio quosdam, *vsq; ad,* Et hoc me diseruciat, *quod est ver. 3. pag. seq.*

Fol.1358. circa med. del. Nam si qui mixti sunt, *vsque ad,* Huic autem Ecclesiæ.

Ibid. del. ab illo verbo. Iam inter Metropolitanos, *vsque ad,* Sed Huttenus non fert.

Fol.1359. ver.1. del. ab illo loco, Pleraque Lutheri probant, *vsq; ad,* cuperent explicari conscientias.

Fol.1365. ver.15. à fine, del. ab eo verbo, Non agitur de articulis, *vsque,* Vbique me vanissimum facit, *quod est circa med. pag. seq.*

Fol.1395. ver.3. del. ab hoc verbo, Qui hodie professione, *vsq; ad,* Meminisse te scio, *quod est ver.13. pag. seq.*

Fol.1402. ver.6. deleatur ab illo loco, Cæterùm quoties, *vsq; ad,* nostri Censores, *quod est vltra medium.*

Fol.1403. ante medium, del. ab illo loco, Scorti molli suauiolo super aris, *vsq; ad,* Audi magnificè contemptor.

Fol.1412. ver.8. del. ab illo loco, Equidem te pulchrè concionari, *vsque ad,* Ne tu impunè.

Semper exclusiuè intelligatur post vsque ad.

DESIDERIVS antea Dauferius vocatus, è nobili Principum Beneuentanorum sanguine ortus, & ex monacho S. Trinitatis Cauensis, primò præpositus, deinceps autem omnium monachorum votis die sancto Paschæ 13. Kal. Maij, an. 1058. Abbas 37. Casinensis electus: anno sequenti pridie Nonas Martij Auximi in Piceno à Nicolao Papa II. Card. Tit. S. Cæciliæ creatus, ipsis nonis Dominica proxima Abbas Casinensis consecratus est, præfuit annis 29. mens. 4. diebus 27. Demum mortuo Gregorio Papa VII. inuitus, ac renitens, die 9. Kal. Iunij an. 1086. Pont. Maximus renunciatus, ac Victor III. acclamatus, consecrari minime passus est vsque ad 12. Kal. Aprilis sequentis anni. Sedit in Apostolica Sede à die creationis an. vnum, mens. 3. dies 4. à consecratione verò, mens. 5. dies 27. Obijt in Monasterio Casinensi 16. die Octobris an. 1087.

Multa dum vixit scripsisse fertur, inter quæ tantummodo feruntur, quæ extant, De miraculis, à S. Benedicto, & alijs monachis in monasterio Casinensi ope Diuina factis, lib. 4. & Cantus quidam de S. Mauro.

DESIDERIVS Parodius, Genuensis, Augustinianus, in Theologicis studijs, & iure Pontificio celebris, duos edidit Tractatus; alterum de *Paghis,* vt vocant, hoc est de *solutionibus,* quæ fiunt in monte S. Georgij Genuensis. Alterum, quo docetur, quonam modo homo cum Deo viuere possit. Primus incipit, *Non possum non dolere.* Secundus, *Omnis homo, qui illã ineffabilem vitam.* Hi libri vna cum Tractatu de Cambijs Ioannis Baptistæ Signorij Genuensis, in gratiam suorum ciuium conscripti, Genuæ in Cœnobio S. Augustini asseruantur. Ioseph Pamphil.

DEVS à quo omnia, in quo omnia, & per quem omnia, à sacris Scriptoribus, & Doctoribus vbique celebratus, vberrimam, & immensam de se materiam cogitandi, adorandi, docendi cum præbeat, Auctores ij potissimum versandi sunt, qui sunt insigniores apud Græcos, atque Latinos. Et quidẽ cum obuij sint omnibus Patres, Doctoresque scholastici, & alij Interpretes, si quis distinctius De materia de Deo. De nomine, descriptione, & existentia Dei. De attributis Diuinis. De cognitione Dei, quà à nobis, & à beatis cognoscitur, & an vmquam eius essentia à Viatore visa fuerit. De scientia & præscientia Dei, & Ideis. De potentia Dei, & nonnullis alijs attributis. De prouidentia, & prædesti-

natione.

Digitized by Google

natione. De mysterio sanctissimæ Trinitatis. De creatione, Operibus sex dierum, mundo, & natura boni, & mali. De Angelis, & Dæmonibus. De hominis creatione, lapsu, & de anima. De Fato, & Fortuna, & iudicijs Astrologorum. De Actibus humanis, & libero arbitrio. De omnibus virtutibus, & vitijs in communi, & de donis Spiritus sancti. De gratia, iustificatione, & merito. De legibus, & præceptis, aliquot Auctores legere voluerit, eos vnicuique materiæ opportunos indicauit Ludouicus Carbo à Costaciaro, in Introductione ad sacram Theologiam lib. 6. cap. 3. & sequentibus: Quod opus prodijt apud Damianum Zenarum typographum Venetijs an. 1589. Ac tamen vbi ille citat Ioannem Vigandum (& aliquos eiusmodi alios, qui in Indice Rom. proscripti sunt, vt Franciscum Georgium, donec expurgetur) ij omittendi sunt, reliqui verò ea cautione legendi, qua in verbo vniuscuiusque illorum, monuimus in hoc nostro Apparatu.

DEVTERONOMION Altari insculptum, cuius mentio est in octauo capite libri Iosue, hac occasione scriptum fuit. Cum populus Iudæorum adhuc esset in campestribus Moab trans Iordanem, primum præcepit ei Moyses, vt, cum ingressus esset in Terram promissam, ædificaret in monte Ebal altare è saxis magnis, integris, informibus, & impolitis, quæ ferrum non attigissent, calce inuicem coniunctis: deinde pulchrè, & diligenter in ipsis sculperet omnia verba Decalogi, adiectis vndecim Maledictionibus, quæ 27. cap. Deuteronomij leguntur; quibus conscriptis mandauit idem, vt Leuitæ alta voce Maledictiones illas intonarent, & vniuersus populus, ad singulas respondens acclamaret, Amen. Cum igitur Iosue transgressus Iordanem Terram Chananæorum occupasset, anno quinto post mortem Moysi extruxit altare Domino in monte Ebal: scripsitque in lapidibus Altaris Hebraicè, *Misnæ Thora*, hoc est. *Summarium illud legis*, quod Septuaginta interpretes verterunt Δευτερονόμιον, id est, *secundam legem*, seu *repetitionem legis*: atque vnà cum hoc Summario, Maledictiones illas, vt Iosephus testatur, conscriptas reliquit, anno ab orbe condito bis 1497. Hæc Sixtus Senensis, qui & alibi inquit. Liber legis ab Helchia repertus, de quo scribitur in quarto libro Regum, cap. 22. & secundo Paralipomenon cap. 34. hac occasione inuentus est: Cum Manasses impius Rex, qui Hierosolymitano regno quinquaginta quinque annis præfuit, penitus abolcuisset libros legis Domini, & occidisset prophetas, & sacerdotes, qui eam docebant, ac cæteros pios viros, qui impietatem suam sequi noluerant, vir quidam zelo Sanctarum legum incensus abdidit exemplar legis Diuinæ in penetralibus Templi; cum autem Iosias Rex pijssimus, anno ætatis suæ 26. regni autem 18. misisset ad Helchiam Pontificem patrem Ieremiæ prophetæ, vt pecuniam, quæ erat in abditis templi, proferret ad instaurandas ruinas templi; ille aurum diligenter perquirens, librum quoque legis sacræ inuenit, & ad Regem misit. Qui cum Diuinas comminationes, & imminationes Vrbis calamitates, quæ in illo descriptæ erant, audiuisset, scissa veste iussit ire Helchiam Pontificem, & Saphan scribam ad consulendum Oldam prophetissam, si quo consilio, aut auxilio ea clades auerti posset. Sunt, qui existimant hunc librum non fuisse codicem Mosaicæ legis, sed aliud quoddam propheticum Volumen: quia cum Manasses post pœnitentiam suam, & libertatem adeptam ex Babylonica captiuitate reuersus esset in Regnum, templum purgauit, idola abiecit, & cultum Dei restituit, quemadmodum in secundo Paralipomenon legimus, nec verisimile est eum non instaurasse legem Domini, quæ caput est, & fons totius Diuini cultus: credibile est etiam Iosiam, vtpote virum religiosissimum, legem, iam à Manasse instauratam, frequenter non solum audiuisse, & legisse, sed etiam probè nosse; quapropter si liber nuper inuentus, & ante eum lectus contimuisset legem Mosaicam, cuius lectioni iam assueuerat Rex; non oportuerat eum ad verba libri, veluti rem inopinatam, & tum primum auditam, adeò vehementer perturbari, vt vestem disrumperet, & ad Oldam prophetissam mitteret scisciatum de sensu eius scripturæ. Chrysostomus homilia nona in Matthæum, & Rabbi Salomon putant hunc fuisse librum Deuteronomij, quem Manasses senio grauatus, & morte præuentus inuenire non potuit, cuius narrationem tum primum audiens Iosias, cum peruenisset ad verba cap. 28. quæ prædicebant Iudæis supremum excidium, & diuturnam captiuitatem, si quando Deum dereliquissent, tanto animi dolore correptus est, vt cum fletu, & lacrymis vestem scinderet, & omnem populum cogeret iuramentum prebere, se deinceps omnia præcepta huius libri integrè seruaturum. Inuentus est itaque liber Deuteronomij multis antea annis absconditus anno ab Orbe condito ter millesimo trecentesimo quinquagesimo octauo, quem cum rursus temporum iniuria perdidissent, demum Christiani inuenere luto obrutum paulò ante Chrysostomi ætatem, quod & ipse Homil. septima in priorem ad Corinthios annotauit. Hæc Sixtus. Sixtus Sen. à. lib. Bibl. S.

DEVTEROSES, siue Constitutiones quasdam Iudæorum extitisse scribit Hieronymus in tertio Commentario Esaiæ, & in quæstione ad Algasiam decima, & in tertium caput Epistolæ ad Titum; quas Constitutiones primi inter Hebræos ante Christi aduentum docuerunt Sammai, & Hillel, quorum scholam suscepit Akibas Aquilæ proselyti præceptor, & post eum Mayr; cui successit Ioannan filius Zachai, & post eum Eliezer, & per ordinem Delphon, & rursus Ioseph, ac demum Iosue vsque ad Hierosolymæ excidium. Vide Sixtum in 2. lib. Bibl. Sanctæ in verbo, Traditiones.

DEXTER Paciani filius, clarus apud seculum, & Christi fidei deditus, fertur ad me omnimodam historiam texuisse, quam necdum legi. Hæc D. Hieronymus in Catalogo. Quem item huic ipsi Dextro, vt opinor, inscribit. Sophronius autem Hieronymi familiaris, qui hunc librum Græcè vertit, indicat Dextrum hunc fuisse Præfectum Prætorio.

D I

DIADOCHVS Episcopus Photices in vetere Epiro Illyrici, capita centum De perfectione spirituali Græcè scripsit, quæ Franciscus Turrianus Societatis nostræ theologus in Latinum vertit. Hunc fuisse è numero veterum Patrum testis est S. Maximus Confessor, qui Honorio Pont. Max. & Heraclio Imperatore, aduersus Monothelitas certauit, & scripsit. Is enim in Responsis de obscurioribus locis Scripturæ sanctæ ad Thalassium meminit huius auctoris, cuius caput 100. de igne Purgatorio citat, & interpretatur; id quod auctoritatem Diadochi non parum commendat. Appellat præterea Patrem Diadochum honoris, vt mihi quidem videtur, & reuerentiæ gratia. Quin & Photius in sua Bibliotheca, *Legi*, inquit, *librum centum capitibus comprehensum, cum decem definitionibus, vice proœmij. Prima fidei cogitatio de Deo expers omnis passionis. Secunda spei, Peregrinatio mentis ad ea, quæ sperantur. Tertia patientiæ, cernere oculis mentis Deum inuisibilem, perinde ac si esset visibilis, atq; ita perdurare. Quarta non auari, ita velle nõ habere, vt alius vult habere. Quinta scientia, seipsum nescire extra se positum in Deo. Sexta humilitatis, continua oblivio suorum rectè factorum. Septima vacuitatis iræ, vehemens desiderium non irascendi. Octaua castimoniæ, sensus semper Deo adhærescens. Nona charitatis, valde eas diligere, à quibus iniuriam quis patitur. Decima perfecta immutationis, reputare acerbitatem mortis, gaudium in Dei oblectatione. Hu definitionibus subiecta sunt capita centum. Est autem hic liber ijs compositus, qui se ad perfectionem exercent: & ijs, qui ipsis actionibus perficientibus exercitati sunt. Scientia enim per experientiam præcepta, facilè verbis docetur. Auctor verò, vt inscriptio ipsius libri testatur, Diadochus est Episcopus Photices, quæ est in vetere Epiro.* Hactenus Photius. Reperit autem idem Franciscus Turrianus in alio exemplari hac inscriptione, quæ esse potest vitæ ἐπιγραφὴ argumentum & propositum explicantis, *Sermones iudicij, & discretionis spiritualis, Diadochi Episcopi Epiri, de cogitatione, & scientia, quomodo ad perfectionem vitæ, Duce Deo, peruenire oporteat; vt quisq; nostrum, secundum figuram Euangelicæ Parabolæ, fructum feramus.* Cum antea anno 1573. prodijsset Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium, hac prænotatione.

S. Diadochi Episcopi Photices in vetere Epiro Illyrici, capita centum de perfectione spirituali. S. Nili capita centum quinquaginta De oratione ad Deum. Francisco Turriano, Societatis Iesu, interprete è Græco, & prioris interpretationis correctione, collatis tribus peruetustis exemplaribus, & scholijs appositis.

Cæterùm, cum hæc scolia, in Parisiensi, quam diximus, editione, omissa fuerint; sint autem pia, neque ob viri eruditionem aspernanda, è re duximus fore, si vnde peti possint, indicaremus. Quin & extat Tomo 5. Bibl. SS. PP. Bignæi edit. 2.

DIAMPERIENSE Concilium Prouinciale habitũ an. 1599. ab Archiepiscopo Goensi in Oppido Diamper, quod est in Asia, propè Ciuitatem, quæ dicitur S. Thomæ, nõ tam statuit, quam ad effectum perduxit, quæ ad Catholicam religionem, atque ad disciplinam omnem Ecclesiasticam restituendam pertinent. Quod vt planius intelligatur, expedit, vt Epistolæ partem ad nostros missam, ab eo qui toti rei interfuit, huc adtextam. Sic autem scribit. Archidiaconus paulatim ab Archiepiscopi obedientia omnino se subtrahit, illumque comitari recusat, excommunicatos ab Archiepiscopo recipit, Patriarchæ nomen delendum negat; multa alia submurmurat redolentia impietatem. Paucis post diebus Archiepiscopus solemnem Ordinum celebrationem indicit. Archidiaconus autem maximum iurisdictionis augmentum impedire laborat, timorem incutit promouendis, eorumque parentibus, sed frustra. Sabbatho ante Dominicam Passionis plurimos ad sacros ordines promouet, administrantibus, laudantibusque vniuersis Ecclesiæ Romanæ sacras cæremonias. His absolutis confert se Caturem, vt ibi Hebdomadæ sanctioris Sacramenta peragat. Palmarum ramos solemni apparatu benedicit, quinta feria in Cœna Domini S. Chrisma conficit; pedes duodecim Sacerdotum abluit lachrymis, & aqua.

Sanctis-

Digitized by Google

Sancti sumum Christi corpus de more sepulturę mandat. Virtutem Spiritus sanctus addit sacris cęremonijs, maxima enim hominum frequentia tam diuinos intuens ritus Diuinitus mouetur, emolleſcunt lapides, petræ ſcinduntur, fluunt lachrymæ, talia ſiccis oculis contemplari vnuſquiſque ſacrilegium ducit, mixtis vocibus lachrimis omnes proclamant; Paſtor hic noſter eſt, nos oues eius, hũc omnes recipimus, huius vocem audire volumus. Babyloniæ mercenarij, lupi rapaces abeant in malam crucem, diſcedant à nobis Operarij iniquitatis, quoniam Dominus magnificauit facere nobiſcum; Romanæ Eccleſiæ filij ſumus; hanc omnium Eccleſiarum caput eſſe, atque magiſtram confitemur. Talia iam corde credentibus, ore, oculiſque confeſſio fiebat ad ſalutem. Quæ tũc eſſent Archiepiſcopi gaudia, qui animi ſenſus, lachrymarum impetus lætificantes Ciuitatem Dei declarabant. Sacroſancto Dominicæ Reſurrectionis die maxima pompa fit proceſſio, Pater Franciſcus Roz, grauiſſimam ad populum habet concionem, eo fructu, vt ſi quid veneni adhuc reliduum latitabat, prorſus expelleret, vniuerſaque ciuitas cum Chriſto ad veram fidei Catholicæ vitam reſurgeret. Maximo igitur fructu redit Archiepiſcopus eo conſilio, vt ſi nolit obedire Archidiaconus, hunc deponat, alterum conſtituat; itaque ad illum litteras mittit admonens, vt reſipiſcat, & intra ſex dies quibuſdam conditionibus acceptis Vaipicottam ſe conferat, ſin minus, anathemate, vtpotè pertinacem hæreticum, ſciat ſe publicè ferendum eſſe. Ipſe metu perculſus reſpondet conditiones oblatas ſe accipere, eique in omnibus parere paratum eſſe. Interim Patrem Franciſcum Roz rogat per litteras, vt eò ſe conferat, vbi ipſe ſtatutam diem expectabat. Pater paterno affectu admonet, hortatur, obſecrat, finem imponat ſcandalis, miſereatur animæ ſuæ, in quot pericula ſe conijciat, contempletur, Antiſtitis clementiam, & facilitatem agnoſcat, non abutatur patientia Dei ad pœnitentiam ipſum vocantis; nę ponat ſpem ſuam brachiũ carnis, ſciat Reges omnes infideles, quorum auxilio defectionem aggreſſus erat, ei futuros parum fideles. Victus ille tandem, ſiue verbis Patris, ſiue metu accedit ad Archiepiſcopum; pius Pater filium prodigum amplectitur, largitur veniam, Crucem precioſiſſimam in amoris ſignum donat, maiora promittit, ſi perſtet in bono. Sequẽti die in Eccleſia indicit Concilium Prouinciale ad hæreſes extirpandas, mores corrigendos, ſuperſtitiones euellendas, omnia demum ad Diuinum cultum ſpectantia componenda. Conuocantur per litteras omnes Eccleſiaſtici ex omnibus oppidis præcipui viri quatuor ſtatuta die. Maxima omnium lætitia, ſummoque omnium conſenſu celebratum eſt in Oppido Diamper, in quo hæreſes omnes, earumque auctores, ſectatoreſque præcipuè, Babyloniæ Patriarcham anathematizarunt, Romanum autem Pontificem Chriſti Vicarium, & Eccleſiæ caput agnouerunt, eique obedientiam promiſerunt: nullumque Epiſcopum, niſi à Romana Sede deſtinatum recepturos ſe Sacramẽto obſtrinxerunt. Sub finem ſingulis Eccleſijs Parochi deputati ſunt, quod quidem in hac Diœceſi nouum fuit. Ad eorũ ſuſtentationem mille aureos è ſuis redditibus quotannis ipſe Archiepiſcopus aſſignauit, Inſumpſit in hac viſitatione pius Paſtor ferè ſex & decem millia, ſed fructu milleſimo. Peracta Synodo Archiepiſcopus totam Diœceſim viſitare aggreditur, vt executioni mãderetur, quæ legitimè decreta fuerant in Concilio. Statim igitur proficiſcitur Angamale (Metropolis eſt Diœceſeos, & Epiſcopi Sedes) excipitur ab omnibus maximo triumpho. Ipſum ſolum ſtratum candidis linteaminibus, floribus, frondibus reſperſum. Præibant triginta ferè viri ex nobilioribus læto tripudij genere; ſubſequebãtur alij ludentes armis maxima celeritate, plaudebat immenſa hominum multitudo manibus, vocibus, tympanis, tuba rum ſono, magnis acclamationibus aërem complebant, nec deerant bellica inſtrumenta, quæ ex tanti viri aduentu acceptam lætitiam ceteris teſtabantur. Hic quatuor in Eccleſijs ſacro Chriſmate maximum hominum numerum confirmat; Sacerdotes clericique, qui Concilio non interfuerunt publicè hæreſes, & Patriarcham abiurant: Romano Pontifici obedientiam ſpondent, ſicut in Concilio ſancitum fuerat. Interim Pater Franciſcus Roz, & ego, libris eraminandis incumbimus, delemus, ſcindimus, integra volumina in ignem conijcimus; quanta animi voluptate, explicare non poſſum. Duodecim pene dies in hoc labore conſumpſimus: volumina enim omnia tam defuncti Epiſcopi, quam aliorum ſacerdotum, fidei Catholicæ puritati, aut flammis reſtituimus. Miraculo tribuebant omnes hoc opus: adeo enim prius libris ſuis addicti erant, vt à nobis nec aperiri paterentur. Iam verò prò libito eos abradere, detruncare, integroſque comburere non moleſtè ferebant. Proſecutus eſt Archiepiſcopus viſitationem, maxima, vt ipſe teſtabatur, animi ſuauitate. Vbique excipiebatur vt Paſtor bonus, ipſeque boni Paſtoris officium exequebatur; Confirmabat, pueros baptizabat, vxorati ſacerdotes expellebant ſocias; pueris puelliſq; indutus Pontificijs veſtimentis Doctrinam Chriſtianã per alumnos

Franc. Roz Soc. Ieſu, qui poſtea eius Tractus eſt creatus Epiſcopus.

Digitized by Google

noſtri Seminarij maximo fructu tradebat, concionabatur quotidie, perpetuas eleemoſynas pauperibus erogabat, accurrebant Reges Singuli Malabarum, vt viderent talem virum, tam humiliter, benigneq; oniculas ſuas tractantem. Ipſe res omnes ad Eccleſiæ bonum ſpectantes ſtatuebat, ſuperpellicea, capſulamque Chriſmatis, aram conſecratam, veſtes ad faciendum ſacrum neceſſarias in ſingulis Eccleſijs collocabat. Baptizandi, inungendi infirmos; nuptias celebrandi modum à Patre Franciſco Roz è Latina in Syriacam linguam conuerſum vna cum doctrina Chriſtiana lingua Malauarica conſcripta ſingulis Parochis tribuebat; libros vbique examinabamus; expurgatis eis maxima diligentia, iam huius Eccleſiæ faciem alteram diceres; vbique enim in Eccleſijs Summi Pontificis nomẽ reſonat; Auguſtini, Hieronymi, Ambroſij, aliorumque Sanctorum quos Catholica veneratur Eccleſia, nomina ſanctiſſima exaudiuntur. Obmutuit Neſtorij, aliorumque Hæreticorum impudentiſſimum os; Sacramentorum vſus de more Eccleſiæ Romanæ frequẽtior, maximamque denique in omnibus ager Dominicus vbertatem promittit in ſegete. Hæc in genere; nam minutiſſima quæque ſcribere eſſet immenſum. Patres Societatis noſtræ proximorum ſalutis amore, indefeſſum laborẽ deuorabant, ducebant Archiepiſcopum, reducebantque, in omnibus conſilij, ſtudij, laboris participes effecti (vt melius dicam) Auctores. Agnoſcit ipſe Archiepiſcopus noſtrorum operam, prædicat diligentiam, laudat Societatis inſtitutum. Hæc Ioan. Maria Camporeus Societatis noſtræ ex Collegio eiuſdem Societatis, S. Crucis, Vaipicottæ in India Orientali 28. Nouemb. an. 1599. qui etiam adiecit quibus quiſque Neſtorianorum liber ſcatebat erroribus, quæ quidem omnia apud nos extant ab eodem ſcripta.

DIDACVS ab Alaba, De concilijs vniuerſalibus, Granatæ 1582.

DIDACVS Aluarez Metimnenſis, ſiue à Medina Ord. Præd. Commentaria in Eſaiam Propheram iuxta ſenſum literalem, & moralem ann. 1599. Romæ apud Gulielmum Faciotum.

DIDACVS de anguas, ſiue *Ianguas*, Hiſpanus, Ord. Præd. Theologus, ſcripſit Tomos duos De Cardinalibus, & præcipuis Ieſu Chriſti Sanctorum Operibus, quæ feſtis eorum diebus in Eccleſia celebrantur. Pariſijs apud Nicolaum du Foſsè. 1605. quin & prodijt hac inſcriptione *Promptuarium Concionum feſtiualium totius anni, addita Dominicæ paſſionis explicatione.* Coloniæ apud Mylium, an. eod. 1605.

DIDACVS Couarruuias à Leyua Hiſpanus, I.C. inſignis, edidit cõmentaria ad Quartum Decret. Ad ſextum Decret. De Regulis Iuris. Ad Clementinas. De Homicidio. C. L. ſi furioſus. Libros tres Reſolutionum Variarum ex Iure Pontificio, Regio, & Cæſareo. Quæſtiones Practicas. Omnia ſimul excuſa Lugduni in Gallia an. 1568. Venerijs, 1571. At Francofurti ad Mænum eodem anno addiderunt Quarrum ad tres libros Reſolutionum variarum. Scripſit quoque Collationum veterum Numiſmatum cum ijs, quæ modo expenduntur publica, & regia auctoritate percuſſa.

DIDACVS Deza, Tori, quod eſt Oppidum in Hiſpania, natus, Ord. Præd. qui Theologiam, Salmanticæ ante Franciſcum Victoriam eſt publicè profeſſus, deinde Archiepiſcopus Hiſpalenſis, & ſupremus hæreticorum Inquiſitor in Hiſpania, cum & fuiſſet Principis Hiſpaniæ præceptor, ſcripſit pro S. Thoma aduerſus Magiſtros Nicolaũ, & Matthiã, ſuper additiones Pauli Burgenſis, quo vniuerſas ſentẽtias D. Thomæ complectitur, quas ijdem ex illius expoſitionibus in varios Scripturæ libros collegerãt. Editus eſt liber Hiſpali, an. 1591. Scripſit etiam Monoteſſaron Euangelicum, quod Comentarijs illuſtratum aſſeruari dicitur in Collegio Dominicanorũ, quod Hiſpali extruxit. Atqui & in Biblia, nec non in alia eum exaraſſe refert Antonius Senenſis Luſitanus. Sermones item complures; atque Expoſitionem in Orationem Dominicam. Quin & in libros Sententiarum, ea ſcribendi ratione, qua vſus eſt Ioannes Capreolus, qui D. Thomæ doctrinam egregiè tuetur. Hæc verò Hiſpali quoque prodierunt in lucem. Denique cum Archiepiſcopus Toletanus fuiſſet renunciatus ante adaptum illud Sacerdotium in Hiſpania primarium, deceſſit è vita. Claruit an. 1515.

DIDACVS Deza, vide in verbo, Diegus, Deza.

DIDACVS. Dieſt Boleẽſis Canonicus Reg. in eadem Eccleſia, præter phyſicos libros, quædam Theologiæ Opuſcula, vt ſignificatum eſt mihi ab Aſcanio Martinengo Abbate Canonicorum Regularium, ſed inſcriptiones librorum non miſit.

DIDACVS, (alijs Alphonſus) Horozquius, Hiſpanus, Ordin. Præd. variis in Ordinis ſui prouincia Segobienſi muneribus functus, ſcripſit Hiſpanicè quidem Sermones de Feſtis Beatiſs. Virginis, Latinè verò Quadrageſimales, & Dominicales per ann. Viuebat ann. 1570.

Digitized by Google

DIDACVS Nauarrus Vitam, Mortem, Miracula, S. Franciſci; totiuſque illius benedicti ordinis Hiſpanicè reddidit è libro, quem de iiſdem Luſitanicè conſcripſerat Marcus Vlyſſipponenſis. At & idem Italicè verſus prodijt Brixiæ an. 1581.

DIDACI Paynæ Andradæ Luſitani, Defenſio Tridentinæ fidei Catholicæ, quinque libris comprehenſa, aduerſus hæreticorum calumnias, & præſertim Martini Kemnitij, Olyſſiponæ apud Antoninum Riberum 1578. ſed poſtea Ingolſtadij apud Dauidem Sartorium an. 1580. quo tempore Didacus viuebat. Eiuſdem Orthodoxorum explicationũ libri decem, in quibus egregie decus religionis, & ſplendor aperitur, potiſſimum contra Martinum Kemnitium. Venetijs 1592.

DIDACVS de Roſerio, Luſitanus, Ord. Præd. varijs in ſua Luſitanica Prouincia muneribus functus, Sanctorum Hiſtorias, Archiepiſcopi Bracarenſis iuſſu, conſcripſit, quibus Conciones adiunxit, & quidem Luſitano idiomate duobus magnis voluminibus, quę prodierunt in lucem Bracariæ an. 1563. in Luſitania.

DIDACVS Stella Luſitanus, Ord. Miorum Prouinciæ Caſtellæ, qui deniq; obijt Epiſcopus. ſcripſit De contemnendis Mundi vnitatibus libros tres, qui ex Italica lingua in Latinam tranſlati, emiſſi ſunt à Petro Burgundo Societatis Ieſu. Coloniæ an. 1585. & 1587.

Et librum de modo concionandi, Atque explanationem in Pſal. 136. Incipit, *Super flumina*. Coloniæ ann. Dom. 1587. De Amore mundi patria lingua.

Vberes commentarios in Euangelium Lucæ, è quibus, (quæ quidem impreſſa ſunt Cõpluti, ſiue alibi ante annum 1581) expungenda eſſe Theologi Hiſpani in ſuo expurgatorio Indice monuerunt, que mox ſubijcientur. Sed Index Romanus prohibuit, quæ ante annum eundem 1581. prodierunt. Cum autem quarta iam editione an. 1591. & quinta anno 1607. Antuerpiæ apud Petrum Bellerum eiuſve hæredes prodierint elimatæ, vt titulus libri præfert, fieri poteſt, vt ea nouiſſima editio non egeat iſta, quæ reliquis adhiberi poteſt, expunctione, quod tamen viderit Lector. Sic verò Hiſpani Theologi.

Tomo Primo.

Fol. 54. colum. 2. ante finem in 1. editione tantum, deleantur illa verb. *Sed, quia hoc facere non eſt in hominis poteſtate, non dixit, induite, ſed induimini, ideſt, rogo, vt patiamini Chriſto indui.*

Fol. 12. col. 1. ad fin. & in 2. edit. fol. 16. col. 1. poſt med. vbi dicitur, *Secundo docemur, prædeſtinationis eſſe ſignum euidentiſſimum, & maximæ amicitiæ cum Deo.* Deleantur illa duo verb. *euidentiſſimum, & maximæ.*

Fol. 20. colum. 3. ad medium in 1. editione tantum, deleant. illa verb. *Verum enimuero crediderim ego neminem poſſe diu in mortali peccato perſiſtere, quin dubius in fide ſit, aut in hæreſim labatur.*

Fol. 64. col. 4. poſt initium, in 1. editione tantum, deleantur illa verb. *Nullus protrahere moras in peccato mortali poteſt, quòd in rebus ſuis ei etiam non vacillet, & dubitet.*

Fol. & col. eiſdem, in prima editione tantum, vbi dicitur, *Fides totum Chriſtianorum bonũ eſt*, del. verbum, *totum.*

Fol. 163. col. 1. circa princ. in 2. editione, fol. 226. colu. 1. in princip. deleantur illa verba. *Immundum quidem, & ſpurcum animal eſt opus mortali culpa affectum, quamuis moraliter bonum ſit,*

Ibid. in vtraque editione, paulo inferius, del. illa verba. *Doctor ille legis, qui Chriſtum fuit percontatus, &c.* vſque ad illud, ſexta inferius linea, *& quòd Dæmon aduerſus illum minus præualeat.*

Ibid. in 1. editione, col. 4. ad fin. & in 2. fol. 227. col. 2. poſt initium, vbi dicit, *Ita Deus præcipuus auctor eſt agritudinis animæ*, del. vox, *agritudinis*, & legatur, *ſalutis.*

Fol. 165. col. 2. poſt initium, & in 2. editione fol. 230. col. 2. ad finem, deleantur illa verb. *Hæc autem confidentia vocatur fides pro formali: quia credere pro materiali eſt, &c.* vſque ad finem, annot. nempe locum, vbi verba textus recurrunt.

Fol. 191. col. 1. poſt initium, & in 1. editione tantum, vbi dicitur: *Ita enim per omnia in iuſtificatione impij contingit*, del. verbum, *per omnia.*

Fol. 295. col. 4. poſt initium, & in 2. editione, fol. 271. col. 2. ad med. del. illa verba. *Chriſtus directè voluit, quòd Iudæi non intelligerent parabolam.*

Fol. 212. col. 4. ad med. & in 1. editione tantum, vbi dicitur. *Sic Chriſti virtus ſanauit hanc mulierem, ea dumtaxat ratione, quia fidem habuit*, del. verbum, *dumtaxat.*

Digitized by Google

Tomo Secundo.

Fol.18.col.3.post medium, & in secunda editione fol.15.colum.2 post medium, deleatur ab illis verbis: *vt in ciuitate bene constituta, &c.* vsque *ad caeremonias omnibus, quas Ecclesia seruat.*

Fol.20.col.1.ad fin.& in 2.edit.fol.27.prope med.vbi legitur, *Aequaliter distribuit*, del. particula *aequaliter*, & ponatur eius loco: *non ita.*

Fol.24.col.1.post princ.& in secunda editione, fol.32.col.4. ante medium, vbi legitur: *Recte inquit descendebat: eam nemo nisi pecunijs, &c.* deleatur dictio *nemo*, & loco *nisi* legatur *si*, & statim loco *vel*, legatur *&*. Et inferius paulò post, vbi dicitur: *Id omne consequeris*, deleatur vox, *omne.*

Fol.32.col.2.in med.& in secunda edit.fol.44.col.1.ad fin.vbi dicitur: *Turcis, & infidelibus, nec ipsis cathecumenis licet, Deum patrem vocare*, vt Augustin.ait del.illa verb. *Nec ipsis cathecumenis licet.*

Fol.33.col.2.in princ.in 1.editione tantum, del. illa verb. *Quia nos non meremur beatitudinem de condigno.*

Fol.eod.col.3.ante med.& in 2.editione, fol.45.colum.4.post principium, deleantur illa verba. *Vnde si aliquis sit, quem Deus ad hoc non iuuet, &c.* vsque ad illud, *Ac si Deus illum impediret.*

Fol.34.col.2.ante fin.in 1.edit.tantum, del.illa verb. *& de reatu paenae, non de offensa culpae loquitur hic Lucas.*

Fol. 36. colum. 4. ante med. in 1. tantum editione, deleantur illa verba. *Nonne consideras grane esse peccatum, cum tu canis, &c.* vsque ad illud. *Verum etiam alia peccas propter inreuerentiam.*

Fol,50.col.1.circa fin.in 1.editione tantum, deleantur illa verba. *Et desertos omni bono nos reliquit.*

Ibidem,col.3.& secunda edit.fol.68.colum.2.in fine deleantur illa verb. *Et sicut mors corporis hominem exuit quocunq; bono corporali, &c.* vsque ad illud, *Vt peccator apud se retineat: omnia enim aufert.*

Ibid.10.post linea,in 1.edit. tantum,del. illa verb. *Et cum ipso omnia alia bona, quae intelligi, & cogitari possunt.*

Fol.59.col.3.post med.& in secunda editione fol. 80. col. 4. in principio deleantur illa verba. *Ex his patet, quàm vehementer viri alias eruditissimi, &c.* vsque ad illud. *Christus resurrexit, sed.*

Fol.61.col.1.ad med.& in 2.edit.fol.82.col.4.post initium, vbi legitur: *Nam loca illa bene intrabant Laici: quia Christus, qui perfectè erat laicus, scilicet ex Iuda tribu.* Deleatur illa tria ver. *Perfectè, laicus, scilicet.*

Fol.62.col.3.ad fin. & in 2.edit.col.4. ad finem deleantur illa verba. *Et modo corrupta est Ecclesia.*

Fol.64.col.4.& in 2.edit.fol.87.col.4.vtrobique post princ.del.illa verb. *Quia Deus inferni ignem, & tormenta non paraut hominibus, &c.* vsque ad illa verb. *Quia ille in beatitudinem aeternam creauit homines, non in ignem.*

Fol.67.col.1.ante med.& in 2.edit.fol.90.col.4. in fine vbi legitur. *Nisi quia mortui sunt in fide*, dicatur. *Nisi quia mortui sunt in fide viua.*

Fol.73.col.1. ante med. & in 2.edit.fol.99.col.1.post med.del. illa verba. *Non autem diuitum, & eorum, qui omnibus abundant.*

Fol.81.col.4.post med.in 1.edit.tantum, vbi dicitur, *Bene quidem cognoscitur, paenitentiam, quae in hora mortis fit falsam esse*, dicatur, *sapenumero falsam esse,*

Fol.98.col.3.post med.in 1.edit.tantum, del. illa verb. *Si D.Petrus, cum Christum negauit, moreretur, &c.* vsque ad illud *gloria in aeternum prohiberetur.*

Fol.118.col.2.post med. in 2.edit.fol.161.col.1.circa med.del. illa verb. *Quapropter mirari satis non possum, quasi adeo delirauerint illi, qui per nonaginta nouem annos, &c.* vsque ad illa verba. *Quare centum potius, quàm alium numerum, posuit.*

Fol.120.col.4.ad med,in 2.edit.fol.164.col.2.in fin.del. illa ver. *Vt omnes interpretes, quos adhuc viderim, &c.* per tres circiter columnas, vsque ad, *Valde errant, quorum adeo praecipuam accessoriam faciunt.*

Fol.130. colum. 2. ante medium & in 2.editione fol.177.colum.2. prope finem, ibi legitur. *Eodem modo huic Dominus oculos naturales liberi arbitrij aperuit*, deleatur particula,

natura-

naturales. Et inferius quarta post linea in vtraque editione, deleantur illa verba. *Hoc autem naturaliter per liberum arbitrium fit*. Et in particula sequenti deleatur vox, *naturalem*.

Fol.134.col.3.ad fin.& in 2.edit.fol.183.col.2.ad fin. deleantur illa ver. *Nam non sequitur, vt ij, quibus peccata dimissa sunt, sint ipso iure in amicitiam, & gratiam recepti, posset namq; Deus vnum ab altero separare: ita videlicet, vt peccata dimittat, nec tamen gratiam concedat.*

Fol.139.col.1.ad med.& in 2.edit.fol.189.col.1.post initium, deleantur illa verba. *Vnde, quotiescunq; in sacra Scriptura multa legis miracula, effectusq; summa admirationis, fidei virtute, fuisse praestitos, intelligere debes hoc de viua fide, & non de mortua, quia, vt Dialectici asserunt, analogum per se sumptum stat pro famosiori significato.*

Fol.140.col.3.paulo post princ.in 1.editione tantum, deleantur illa verb. *Non Domini, vt nonnulli falsa ducti opinione seminant.*

Fol.167.col.2.circa finem in 1.editione tantum, vbi legitur, *Obserua autem quantum malum sit ingratitudo, quod Christus ita scandalizatur, quod* del. *ita scandalizatur, quod.*

Fol.187.col.1.ante med.in 2.editione tantum, del. illa verb. *Postremo expende, &c.* vsq; ad, *quacunque persecutione euanescit.*

Ibid aliquanto inferius, in prima editione tantum, del. illa verba. *Quin nec Deus fidei demortua, &c.* vsque ad, *Feruorosa, vt in hoc caco videmus.*

Fol.190.col.4.ad med.in prima editione tantum, del. illa verb. *Itaque si certum est etiam pessima opera, recta animi intentione facta, Deum respicere, quanto, obsecro, cuius erit bona opera, cum sana animi voluntate facta, gratiora fore coram oculis Domini?*

Ibid.paulò inferius in 1. editione tantum, del. illa verb. *Non enim exaudit Deus vota impiorū: at illorum desiderijs animum applicat, qui viua fide illum inuocant.*

Fol.191.col.2.ad finem, & in 2.editione 263.col.2.ad finem, deleantur illa verb. *Proditorē Iudam impellit: quia iam cruci affixum esse summopere cupiebat, vt animas nostras à tyrannide, & captiuitate eriperet.*

Fol.197.col.1.ante med.& in 2.editione, fol.271.col.1.post med.vbi legitur. *Negatiuis praeceptis*, del. vox, *negatiuis*, & ponatur *affirmatiuis.*

Fol.207.col.1.ad finem, & in 2. editione, fol. 285. col. 1. ante med. del. illa verba. *Praeterea sacra loca, & id genus homicidarum, &c.* vsque ad illud. *Ita nec sacra loca sanctos efficiunt homines.*

Fol.220.col.2.ad med.& in 2.editione, fol.303.col.2.prope fin. del. illa verba. *Vult Dominus altare terreum: non autem marmoreum construimus, &c.* vsque ad illud in prima editione. *Damnatq; fastum, & superbiam.* At in secunda editione, del. vsque ad illa verba. *Arbitramur enim Deum nostris vanitatibus delectari.*

Fol.eod.col.3.post initium, in 1.editione tantum deleantur illa verb. *At Christus Dominus abominatur redditus temporales, sumptuosa aedificia, & ornatus templi, quando Sacerdotes praui sunt, & habitatores templi impiè viuunt.*

Fol.222.col.2.ante med.& in 2.editione, fol.306.col.3.in princ. vbi legitur. *Quandoquidem omnium maximum supplicium* dicatur, *quandoquidem non omnium maximum.*

Fol.225.colum.4.ad finem, in prima editione tantum, deleantur illa verba, *Nimirum post finem seculi.*

Fol.246.colum.1.ad finem.& in secunda editiona, fol.339.col.3.in princ. vbi legitur: *Ita vt eius digitus in eis nihil posset imprimere, nec eorum corda obstinata, & malitia plena signare*, deleatur verbum, *posset*, & vbi est, *imprimere*, dicatur, *imprimeret*, & vbi est, signare, dicatur, *signaret*,

Fol.248.col.1.circa med.in 1.tantum editione, deleantur illa verba: *Quia nullares adeo peccatum sanat, & destruit, vt Christi Domini memoria.*

DIDACVS Stunica Salmanticensis, Augustiniani Ord. scripsit in Iob Commentaria iustæ magnitudinis: quibus triplex eius editio vulgata, Latina, Hebræa, & Græca, Septuaginta interpretum, necnon & Chaldæa explicantur, & inter se, cum differre hę editiones videntur, conciliantur, & præcepta vitæ cum virtute colendæ moraliter deducuntur. Excudebat Ioannes Rodericus Toleti anno Dom.1584. Romæ autem excusus est postea anno Dom.1591.

DIDACVS Tapia Hispanus, Ord. D. Augustini, Commentaria edidit in tertiam partem D. Thomæ. Salmanticæ 1590.

DIDACVS Valades, Ord. Minorum, functus in Vrbe Procuratoris Ordinis officio, & in propaganda apud Indos Euangelica vinea operam suam præstans, Magistrum Sententiarum in Epitomen redegit, ac Rhetoricam Christianam conscripsit, quæ Perusij prodijt an.1579.& 1583. Viuebat ann.1570.

DIDA-

Digitized by Google

DIDACVS Vega Toletanus, Ord. Minorum, Conciones Vespertinas Quadragesimales composuit; in septem pœnitentiales Psalmos scripsit, quæ prodierunt primo in Hispania, deinde Lugduni in Gallia apud Horatium Cardonem 1606. Venetijs verò apud Societatem. Venetam 1602.

DIDACVS Ximenius Arias, Hispanus, Ord. Præd. Lexicon Ecclesiasticum collegit, & Sermonem de S. Maria Magdalena, quasi libellum, Hispanicè edidit Toleti an. 1570. Præterea, Enchiridion doctrinæ Christianæ. Huius autem & primi Operis ipse meminit in Epistola dedicatoria, quam præfixit libello de B. Maria Magdelena: qua in Epistola inquit se Portugalliæ Regibus, & Catholico Regi Philippo nonnulla alia dicasse.

DIDACI Ximenij, Kalendarium perpetuum secundum instituta Fratrum Præd. Tabulis 36. constans, Antuerpiæ 1566.

Catal. Script. Eccleſiaſt. Vide Notas Suffridi Petri m.s. Codices habent. Et Commentarios in Iob.

DYDIMVS Alexandrinus (inquit Hieronymus) captus à parua ætate oculis, & ob id elementorum quoque ignarus tantum miraculum sui omnibus præbuit, vt Dialecticam quoque, & Geometriam, quæ vel maximè visu indiget, vsque ad perfectum didicerit. *Is plura opera, & nobilia conscripsit.* Commentarios in Psalmos omnes, Commentarios in Euãgelium Matthæi, & Ioannis: dogmatibus, & contra Arianos, libros duos: & de Spiritu sancto librum vnum, quem ego in Latinum verti. In Esaiã Tomos 18. Oseam, ad me scribens, Commentariorum libros tres. In Zachariam, meo rogatu, libros quinque, & infinita alia, quæ digerere, proprij iudicis est. Viuit vsque hodie, & octogesimum tertium ætatis excessit annum.

Lib. 4. Bibl. Sanctæ.

At Sixtus Senensis ait. Dydimus Alexandrinus, vir admirabilis, & omnis generis eruditione florens, cum admodum iuuenis esset, & prima Grammatices rudimenta didicesset, in morbum oculorum incidit, quo ita malè affectus fuit, vt visus amiserit acumen. Deus verò illi pro corporeis oculis, spiritales præstitit. Nam & Rethoricam cæcus apprehendit, & ad Philosophica progressus, stupendo quodam modo Dialecticam edidicit, & Arithmeticam, Geometriam, Musicam, & reliquas Philosophorum disciplinas in animum suum recondidit. Quin & Diuina Veteris, ac noui Testamenti oracula exactissimè tenuit, & Origenis Periarchon exposuit, & Commantarios in illud euulgauit; quibus illa, quæ in ipso sunt, bene esse scripta contendit. Huic Antonius Magnus monachus, cum eo Alexandriæ congressus, dixit: *Nihil, ô Dydime, turbet te corporalium oculorum iactura: talibus enim destitutus es oculis, quibus & musca, & culices videre possunt: sed lætare, quòd oculos habes, quibus Angeli vident, & Deus conspiciatur, & lux illius apprehenditur.* Ad quam sententiam alludens Diuus Hieronymus Didymi in sacris literis discipulus in Epistolâ ad Paulinum, *Didymus, inquit, meus oculos habens sponsæ de Cantico Canticorum, & illa lumina, quæ in candentes segetes sublimare præcepit Iesus, procul altius intuetur, & antiquum nobis morem reddit, vt & videns vocetur propheta. Certè qui hunc legerit, Latinorum furta cognoscet; & contemnet riuulos, cum caperit haurire de fontibus. Imperitus sermone est, sed non scientia, Apostolicum virum ex ipso stylo exprimens tam sensus lumine, quàm simplicitate verborum.* Hic ergo plura & nobilia Commentaria per Notarios dictauit: quorum tota ἐξήγησις (vt Hieronymi vtar verbo) allegorica fuit, & historiæ vix pauca attingens: De quorum numero maximè insigna sunt:

Commentariorum in Iob, lib. 3.	Ad eundem, in Zachariam, lib. 5.
In Psalterium, lib. 1.	In Matthæum, lib. 1.
In Esaiam ab initio 40. ca. vsque ad finem, Tomi 16.	In Ioannem, lib. 1.
	In Epistolas Pauli, lib. 14.
Ad Hieronymum presbyterum, in Oseam, lib. 3.	In Epistolas Catholicas, lib. 7.
	Claruit Theodosio Magno, an. Dom. 390.

Extat verò eiusdem Didymi enarratio in Epistolam Iacobi, in duas Petri, in tres Ioannis, in vnam Iudæ. Et hanc quidem enarrationem legimus ex vetustissimo in membranis manuscripto codice descriptam fuisse, in qua paucula desiderari videntur.

To. 4. Annal.

Sed Baron. Card. *Meritam* (inquit) *omnium penè mercium iacturam fecit, qui naufragium est passus in fide. Et enim constat, vix Commentarium de Spiritu sancto, & expositiones in Epistolas Canonicas, reliquas esse ex tot, tantisq; ab eo Commentarijs elaboratis.*

Sanè verò Franciscus Turrianus noster, Didymum Alexandrinũ contra Manichęos assecutus, Latinum fecit è Græco, quorum vterque m. s. apud nos extat nondum prelo datus, quem ad finem huius litteræ D inserere operæpretium fuit, vt quale in hoc etiam argumento fuerit ipsius ingenium, liqueat doctis. Cæterum libri tres Dydimi de Spiritu sancto, & breuis ad Epistolas Canonicas enarratio, extant in To. 9. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2. Extat verò liber De Spiritu sancto inter Opera Hieronymi, à quo, vt ex illo met diximus, fuit versus in Latinum.

Digitized by Google

DIEGERVS, sine Vigerus, Germanus, monachus S. Aurelij Hirsaugiæ in Germania, & Abbas monasterij Sancti Georgij in Nigra Sylua, creatus Episcopus, an. Dom. 922. cui cum laude præfuit annis 10. cumque posteris ingenij sui nonnulla monimenta reliquisset, obijt an. 931. Tritemius, li. 4. c. 259. qui tamen non meminit, quænam illa fuerint monimenta. Quæ viderint, qui adhuc in eo monasterio viuunt (si qui viuunt) nunquid inuenire possint, quod Reip. Christianæ sit vtile.

DIEGVS Deza. Vide in verbo, Didacus Deza.

DIEMO vir Sanctus, & Benedictinus monachus Germanus, vitas aliquot Sanctorum scripsit, viuebat an. 1131. Eisingr.

DIMALDVTIVS Foroliuiensis, Ord. Augustiniani, reliquit de Resurrectione mortuorum Volumen. Incipit, *Nolumus vos ignorare.* Extant Florentiæ in Bibl. fratrum Seruorum, vna cum alijs plerisque Opusculis Aegidij Romani, Augustini de Ancona, Petri Bruniquelli, & aliorum eiusdem ordinis: Tractatum item de septem Sacramentis Ecclesiæ: Sermones in Euangelia Dominicalia totius anni quæ incipiunt. *Virgam virtutis tuæ.* Sermones in Epistolas Dominicarũ totius anni. *Fili suscipe sententiã patris tui.* Sermones Quadragesimales in Epistolas, & Euangelia. Sermones de festis totius anni. *Corde creditur ad iustitiam.* Sermones ad Clerum, vt habetur in Sermone in Euangelium. *Ille arguet mundum de peccato.* In Dominica quarta post Pascha. Quæ omnia asseruabantur Bononiæ in Bibl. S. Iacobi apud Augustinianos. Ioseph Pamphilus.

DINAMIVS vir illustris ac patricius, scripsit plenam virtutum vitam S. Marij, qui fuit Abbas Bobacensis Cœnobij.

DINGOLVINGENSE Concilium ab Episcopis habitum in loco, qui ab accolis Dingoluingen dicebatur, celebratum est procurante Carolo Magno, sub Adriano Papa I. in Bauaria, cuius Concilij fragmenta acceptá à Marco Velsero viro illustri Card. Baron. 9. suorum Annal. Tom. sub an. 772. inseruit.

Et quidem celebratum est ann. Dom. 772. sub Duce, siue Rege Baioariorum Thassilone de Disciplina Ecclesiastica, & laicorum moribus. Quod extat in quinto rerum Boicarum libro, eiusdem Marci Velseri V. Cicum nominibus Episcoporum, qui interfuere, fragmentisq; Decretorum, quæ accuratè conquisita collegit. Reperies idem To. 3. Conc. parte 1. edit. Col. nouissimæ.

DINVS, quem alij *Dynum* scribunt, Mugellanus, Prætor illa, quæ in Codicem, in Digestum vetus, & nouum, atque in Infortiatum, & alia Ciuilis iuris scripsit, primus post Archidiaconum doctè interpretatus est sextum Decretalium Bonifacio VIII. Pontif. Max. mandante, & Commentarios in Regulas Iuris Pontificij; Qui cum Nicolai Boerij Notis Coloniæ prodierunt anno 1569. vti & Tractatus de præsumptionibus, an. 1579.

DIODORVS Tarsensis Episcopus; dum Antiochiæ esset presbyter, magis claruit. Extant eius in Apostolum commentarij, & alia multa, ad aliquorum characterem pertinentia, quorum cum sensum secutus sit, eloquentiam imitari non potuit, propter ignorantiam secularium literarum. At Theodoretus libro Ecclesiasticæ historiæ c. 3. ipsius mentionem faciens, sic scribit. *Diodorus Tarsensis Episcopus, multos libros conscripsit, & quoniam nudæ diuinarum scripturarum literæ erat intentus, theorias earum subuertit.* Atque hoc idem eidem tribuunt Sozomenus lib. 8. Historiæ Ecclesiasticæ c. 2. & Nicephorus in 14. Historiæ libro inquiens; *Diodorus Tarsensis Episcopus, multos scripturarum suorum libros in verumq; testamentum reliquit, in quibus tantum in litteræ ipsius expositione occupatus est, abstrusiorem, sublimioremq; scripturæ sensum, & contemplationum speculationes declinans: quæ in re etiam præcipuè sectatus est eum discipulus eius Ioannes Chrysostomus.* Vixit an. Dom. 360.

Ceterum, Suidas è Theodoro Anagnoste scriptorum Diodori catalogũ accuratè colgit, qui huc pertinet. *Diodorus monachus, temporibus Iuliani, & Valentis, Episcopus Tarsi Ciliciæ, scripsit varia (vt Theodorus Anagnostes in Ecclesiastica historia meminit) quæ sunt: Interpretatio in totum vetus Testamentum, Genesim, Exodum, & reliqua, in Psalmos, in 4. libros Regum, in ea, quæ in Paralipomenu desiderantur, in Prouerbia. Quod nam sit discrimen contemplationis, & allegoriæ, in Ecclesiasten, in Cãtum Canticorum in Prophetas, Chronicon, quo erratum Eusebij Pamphili de temporibus correxit, in quatuor Euangelia, in Acta Apostolorum, in Epistolam Ioannis Euangelistæ, Deum vnum docens esse in Trinitate, contra Melchisedecitas, contra Iudæos de resurrectione mortuorum, de anima contra diuersas de ea sectas, ad Gratianum capita, contra Astronomos, & Astrologos, & Fatum, de Sphæra item, ac de septem Zonis, & de annuo astrorum progressu, de Hipparchi sphæra, de prouidentia contra Platonem, de Deo & Dijs, de natura, & materia, vbi tractat, quid iustum sit, de Deo, & falsa Græcorum materia, & natura. Quæ sub aspectu non cadunt, non ex elementis, sed vna cum elementis esse facta ex nihilo. Ad Euphronium philosophum, per interrogationem, & responsionem, contra Aristotelem de corpore cœlesti; quomodo calidus sit*

Sol, Contra dos qui animal dicunt esse coelum, quomodo semper sit Opifex; Opificium autem non semper, quomodo velle, & nolle insit aterno Deo, contra Porphyrium, de animalibus, & victimis. Hæc Suidas, Sixtus verò Senensis ait Diodorum hunc scripsisse in Chrysostomi in sacris literis Præceptorem.

DIOCESVM visitandarum ratio, de qua Scriptores aliqui insigniores extant.

Franciscus Panuinus Rotæ Auditor, plenius quàm alij, vt refert Felynus, Speculator in tit. de Inquisit. §. quando & qualiter.

Archiepiscopus Florentinus in Sum. 3. par. tit. 20. c. cum seq. vbi de forma visitādi, inquisitionumque faciendarum.

Petrus Episcopus S. Pauli Prouinciæ Tolosanæ, qui nisi diem antiquorum decurtasset, ordinarius scripsisset.

Romæ anno 1581. Ab his autem plurima multis nouissimis additis se accepisse ingenuè fatetur Paulus Fuscus Episcopus Saonensis, qui li. 2. De visitatione, & regimine Ecclesiarum edidit, quibus agit vbi, & quomodo Prælati, & subditi in vnoquoq; statu sese habere debēāt iuxta sacros Canones Conciliorum omnium, maximè Oecumenici generalis Concilij Tridentini, atque Summorum Romanorum Pontificum nouissimas constitutiones.

B. Carolus Borromæus Card. tituli S. Praxedis suis Tomis, qui Mediolani sunt excusi. Quibus vniuersa ratio Diœcesum regendarum vberrimè continetur.

Anno 1588. Romæ ex officina Accolti. Manuale Visitatorum De iurisdictione spirituali duobus libris complectens quæcunq; ad diuersos visitandi modos pertinent. Felliciano Episcopo Auctore. Id opus vberrimum est sine intermixtis auctoritatibus.

Episcopale, siue Archiepiscopale Italicè editum Bononiensis Ciuitatis, & Diœceseos.

Florētiæ apud Georgiū Marescotum. Nouum examen ordinandorum, quo ea continentur, quæ pro vnoquoque ordine suscipiendo scitu magis necessaria à peritionibus iudicantur. Auctore Fratre Nicolao Orificio Bonfilio Senensi Carmelita Ethruriæ Prouinciali.

Vide etiam Pontificale Romanum, an. 1596. Romæ editum, & emendatum.

At denique Archiepiscopale Bononiensis Ecclesiæ, Latinè conscriptum ab optimæ memoriæ Card. Gabriele Palæotto in eius ad ministranda Diœceli plures annos in ré collatum, omnia illa summatim complectitur, quę præcipua sunt huius negocij Visitādarum Diœcesum.

D. DIONYSII Abbatis Romani (cognomento Exigui) ad Felicianum Pastorem in literas Proculi ad Armenos, Epist. To. 3. Bibl. SS. PP. edit. 2. Vide verò infrà in verbo, Dionysius Exiguus.

Hieron in Catal. DIONYSIVS Alexandrinæ vrbis Episcopus sub Heracla Scholam κατηχήσεων presbyter tenuit, & Origenis valde insignis auditor fuit. Hic in Cypriani, & Africanæ Synodi dogma consentiens, de hæreticis rebaptizādis ad diuersos plurimas misit Epistolas, quæ vsque hodie extant, & ad Flauianum Antiochenæ vrbis Episcopum scripsit de pœnitentia, & ad Romanos per Hippolitum alteram, ad Xistum, qui Stephano successerat, duas Epistolas, & ad Philemonem, & ad Dionysium Romanæ Ecclesiæ presbyteros duas Epistolas, & ad eundem Dionysium postea Romæ Episcopum vnam, & ad Nouatianum vnā, causantem, quod inuitus Romæ Episcopus ordinatus esset, cuius epistolæ hoc exordium est. *Dionysius Alexandrinus Episcopus Nouatiano fratri salutem. Nolens ne ad Sacerdotium fueris inductus, ita demum ostendes si volens cesseris. Nam oportuit quid vis etiam hac gratia perpeti, ne discinderetur Ecclesia Dei. Neq; nanus præclarum ex hoc contigisset testimonium, quòd noluisses. diſsidium inducere; quàm proficisci solet ex eo, si quis recusset simulachris immolare, atq; adeo præclarius etiam, mea quide sententia: si quidem illic vni, propriæq; consulitur animæ, hic totius Ecclesiæ negotium agitur. Tam etsi nunc quoque si persuaseris, si compuleris fratres in concordiam redire, plus egeris officio, quam peccantis erraro. Atq; hoc quidem haud imputabitur, illud verò laudibus feretur. Ceterum si non obtemperantibus illis minus assequeris quod vis, tuum fac modis omnibus, vt tuam ipsius serues animam.* Est eius ad Dionysiū, & ad Didymum altera Epistola, & ἑορταστικαὶ de Pascha plurimæ, declamatorio sermone, conscriptæ, & ad Alexandrinam Ecclesiam de exilio, & ad Heraclam in Aegypto Episcopum, & alia de mortalitate, & de Sabbatho, & γυμνασίοις, & ad Hermammonem, & alia de persecutione Decij, & duo libri aduersum Nepotem Episcopum, qui mille annorū corporale Regnum asseuerat, in quibus, & de Apocalypsi Ioannis diligentissimè disputat, & aduersum Sabellium, & ad Ammonem Beronices Episcopū, & ad Theleſphorum, & ad Euphranorem, & quatuor libri ad Dionysium Romanæ Vrbis Episcopum, & ad Laodicenſis de pœnitentia. Item ad Cononem de pœnitentia, & ad Origenem de martyrio, & ad Armenios de pœnitentia, & de ordine delictorum, de Natura ad Timotheum, de tētationibus ad Euphranorem, ad Basilidem quoque multæ Epistolæ, in quarum vna se asserit, etiam in Ecclesiasten cœpisse scribere commentarios; sed & aduersus Paulum

Samo-

Samosatenum ante paucos dies quam moreretur, insignis eius fertur Epistola. Moritur 12. Galieni an. Hæc Hieronymus. At Suffridus sic. *Et ad Flauianum:* omnes m.s. codices nostri habent constanter *ad Fabium:* Vide supra in Cornelio c. 66. Alexandrinus Episcopus: Hæc verba in Epigraphe hoc est in inscriptione codex Sigebergensis non habet, & videtur ab inepto quopiam esse repleta. *Nolens ne.* hæc verba idem cod. Sigebergēsis ita habet: *Si inuitus, vt dicis ordinatus es, probabū, cum volens recesserū. Galieni,* Cod. Sigeberg. habet *Galieni, & Valeriani anno.*

Ceterum ipse Dionysius scripsit etiam in primam ad Corinthios, cuius meminit Hieronymus in Epist. ad Pammachium aduersus Irenæum Episcopum Apocalypsim Ioannis carnaliter exponentem, librum vnum, cuius meminit Hieronymus in Præfatione libri decimi octaui Commentariorum in Esaiam. At & commentariorum in Ecclesiasten meminit Procopius Gazæus in 3. c. Genes. & ipsemet in Epist. ad Basilidem Episcopum Pentapolitanarum Ecclesiarum, atque Suidas, qui commentarium hunc vocat valde disertū. Cum verò accusatus fuisset apud Rom. Pontificem Dionysium, quod filium Dei creaturam dixisset, scripsit Apologiam, ex qua citat quædam Basilius lib. de Spiritu sancto c. 29. & Athanasius pulchra de eodem Dionysio Alexandrino in Epistola de ipsius sententia, quæ erat omnino catholica. Extat autem Dionysij huius ad Basilidem Epistola, cum Cōmentarijs Balsamonis Patriarchæ Antiocheni Tom. 3. Bibl. SS. PP. edit. 2.

DIONYSIVS Areopagita, quem, Paulo Apostolo Athenis prædicante, ad fidem Christianam fuisse conuersum, Acta Apostolorum à D. Luca conscripta testantur, proprium hic habet locum, vt ipsius genus, officium, vocatio, vita vna cum martyrio, & scripta, breuiter quidem, sed planè, commemorentur.

Iam ipsius genus, qui esset Athenensis, & Senator in Areopago, vbi magistratus erat insignis, eadem Acta satis prodidere: At conuersum ad Christum Dominum, gessisse primo Athenis Episcopatum, inde in Galliam missum fuisse, qui & Episcopus, ac denique martyr, eam strenuè gesserit administrationem, constans historia, ijque, quos citabimus, Auctores, certam fidem efficiunt.

D. enim Dionysium Areopagitam D. Pauli discipulum, scripsisse, quæ eius nomine circumferuntur Ecclesiæ quidem traditio, sed & è Latinis D. Thomas, Marsilius Ficinus, Ambrosius Camaldulensis, Ioachimus Perionius, Ioannes Scottus alius à Dunsio, & malore, Iacob. Billius Prunæus, Cardd. Bellarminus, & Baronius, Martinus Delrius, E' Græcis B. Maximus Ioānes Damascenus, Suidas, Theodorus presbyter, Photius, Georgius Pachymerus, Io. Sycopolitanus, Anastasius Sinaita, Anastasius Nicænus, B. Chrysost. & alij sexcenti testantur. B. autem Chrysostomo nota fuisse Dionysij scripta testatur Anastasius Bibliothecarius Epist. ad Carolum Caluum. Laudat item Maximus in scholijs auctorem suum Anastasium Antiochenum, ἐν τῷ ὁδηγῷ, ex his testimonium descripsisse contra sui temporis hæreticos Cyrillum Alexandrinum narrat Liberatus in Breuiario.

Et auctores quidem partim Græci, partim Latini fuere, qui Dionysij vitam, siue acta, siue martyrium posteritati mandarunt. Græci quidem, Aristides, cuius mentionem fecit Hieronymus in Catalogo, & Ado, in Martyrologio, quamuis Aristidis scripta interierint; Methodius item Constantinopolitanus Episcopus, vt testatur S. R. E. Bibl. Anastasius, qui vitam Dionysij à Methodio scriptam in Latinum vertens, misit ad Carolum Caluum Imperatorem, quamquam postea exciderit. Anastasij tamen extat Epist. apud Surium die 9. Oct. Accedit ad Methodum Michael Syngellus, siue *Sincellus,* presbyter Hierosolymitanus, & eiusdem æqualis, atque in martyrio socius sub Theophilo Imp. hæretico Iconoclasta, qui Syngellus oratione Panegyrica Dionysij gesta est persecutus.

Vide Hilduinum.

Gregorius Cedrenus in Theophilo.

Præterea Symeon Metaphrastes, neque solum hic, verum etiam & Græcorum maiores, & Athenarum incolæ (vt scribit Hilduinus ad Ludouicum Imp.) & Photius Patriarcha Constantinopolitanus tradiderunt Dionysium Athenis primum fuisse Episcopum, cum Timotheus Pauli æquè discipulus Ephesinam rexit Ecclesiam, ipsumque subrogato sibi Episcopo, Romam adijsse, & apud Gallorum gentem glorioso martyrio cōsummatum fuisse.

Latini verò, inprimis Romana Ecclesia cum Romanus Pontif. Maximis Innocētio, Gelasio, Gregorio Magno, Stephano; Qui, cum esset in Gallijs, eiusdem Dionysij ope è morbo conualuit, & reliquijs eius Romam translatis, in eiusdem honorem Monasterium Romæ extruendum curauit.

Deinde Ecclesia Parisiensis, quæ in Missalibus antiquis hoc habebat, è quib. consuetudine rat in diebus anniuersarijs, Sanctorum gesta summatim publicè recitare, atque huius veteris consuetudinis fidē faciunt Missale Ambrosianū, & Sacramentariū Gregorij Magni.

Ad istas Ecclesias accesserunt tum Suidas, tum qui conscripsere Martyrologia, Beda, Ado, & alij, ac denique Baronius Card. tum in suis ad Martyrologium Notis, tum præsertim in primo, & secundo Annalium Tomis: ne quid dicam de Gregorio Turonensi; quamuis de tempore Dionysij, (sicuti & alij) hallucinatus sit. Quamobrem Hilduinus inquit. *Ceterum parcendum est simplicitati viri religiosi Gregorij Turonensis Episcopi, qui multa aliter, quã veritas se habet æstimans, non callidatis astu, sed benignitatis, & simplicitatis voto litteris commendauit.*

Greg. Turonensis histor. Franc. l. b. 1. cap. 30.

Probat autem accuratè Baron. Card. in colligendis annis ætatis Dionysij alios fuisse deceptos, qui si perpendissent Diuina fuisse prouidentia factum, vt plures Apostolorum discipuli diutissimè vixerint, non dubitassent asserere ex iusta temporum putatione, Dionysium suæ ætatis anno decimo super centesimum ex hac vita decessisse. Cum enim ipse ad Apollophanem scribens testatur, tempore mortis Domini, quo contigit præter naturæ ordinem vniuersale illud Solis deliquium, se annum ætatis egisse vigesimum quintum, si ad Hadriani Imperium dixerimus peruenisse, id, quod asserunt antiqua Martyrologia, efficitur necessariò, vt valde senex obierit. Sanè & Suidas plenum dierum migrasse ex hac vita scribit, qui fuit annus Christi 109. Anacleti Papæ VII. & Hadriani Imp. X.

Scripta quænam Dionysij, Areopagitæ.

Iam verò præter Sigebertum, & alios, enumerantur à Suida, à Tritemio, & à Sixto Senensi (sed non eodem prorsus modo) Dionysij Areopagitæ scripta. Quæ tamen omnia, quod maximè dolendum est, ad nos haud peruenerunt. Et Sixtus quidem ita. *Dionysius cognomento Areopagita, quem Lucas Actuum 17. capite scribit, Paulo in Areopaga Athenarum concionanti vna cum muliere Damari, ac plerisq; alijs credidisse, Ecclesia Atheniensis, vt Eusebius libro tertio historiæ scribit, summum Sacerdotum obtinuit, vt autem Beda in Commentarijs Apostolicorum Actuum refert, Corinthi Episcopus fuit. Hic Diuinæ, & in mysterijs absconditæ sapientiæ admiranda volumina Græco, & sublimi eloquio doctissimè conscripsit: de quibus, quæ Græcè & Latinè extant, hæc sunt.*

Sixtus Senensis.

De Cœlesti, siue Angelica hierarchia ad compresbyterum Timotheum, lib. 1.
De Ecclesiastica, siue Sacerdotali hierarchia ad compresbyterum Timotheum, lib. 1.
De Diuinis nominibus, ad compresbyterum Timotheum, lib. 1.
De mystica Theologia, ad compresbyterum Timotheum, lib. 1.
Ad Caium monachum Epistolæ quatuor.
Ad Dorotheum ministrum Epistola.
Ad Polycarpum summum Sacerdotem Epistola.
Ad Demophilum monachum Epistola.
Ad Titum summum Sacerdotem Epistola, quam Tritemius recenset sub titulo libro De Symbolica Theologia.
Ad Ioannem Apostolum, & Euangelistam Epistola.
Ad Apollophanem Philosophum Epistola.

Quæ verò nunc desiderantur, nempè ab ipso Dionysio in supradictis lucubrationibus commemorata Opera, hæc sunt.

Liber diuinorum hymnorum, citatus c. 7. cœlestis hierarchiæ.
Liber Symbolicæ Theologiæ, citatus c. 15. cœlestis hier. & c. 1. & 13. Diuinorum nominũ, & c. 3. mysticæ Theologiæ, & 9. Epist. ad Titum.
Liber de intelligibilibus, & sensibilibus, citatus capite primo, & secundo Ecclesiasticæ Hierarchiæ.
Liber de Lege, siue Sacerdotali hierarchia, citatus c. 3. Eccles. Hier.
Liber Theologicarum hypotyposeon, citatus c. 1. & 2. Diuinorum nominum, & c. 3. mysticæ Theologiæ.
Liber de angelicis proprietatibus, citatus, c. 4. Diuinorum nominum.
Liber de Diuino, iustoque iudicio, citatus, c. 4. Diuinorum nominum.
Liber de anima, citatus c. 4. Diuinorum nominum.

His addit Tritemius, De obitu Pauli ad Thimotheum Epistolam vnam, cuius exemplar à Iacobo Archiepiscopo Genuensi, in vita Pauli recitatur. At Suidas, aliquot seculis ante Sixtum Senensem, sic habet: *Scripta huius sunt: Ad Timotheum Ephesi Episcopum, qui & ipse Pauli discipulus fuit, de Diuinis nominibus li. 12. De coniuncta, & distincta Theologia: De viribus precationis, De beato Hierotheo: De verecundia, & scriptione Theologica: De bono lumine, honesto amore, raptu zeli, malum neq; esse quicquam, neq; ex ijs esse, quæ sunt, neque in ijs esse, quæ sunt: De eo, quod est in quo etiam exempla sunt de vita, de sapientia, mente, oratione, veritate, fide: De potentia, iustitia, salute, redemptione*

ptione: De magno, & paruo, eodem, alio, simili, dissimili, statione, motione, paritate: De omnipotente ant: quo dierum: in quo etiam agitur de æuo & temporibus, & quid, veluti ipsa esse idem? De pace: De Sancto Sanctorum, Rege Regum, Domino Dominorum, Deo Deorum: Alius liber ad eundem Timotheum: De Ecclesiastica Hierarchia continens, cap. 15. De cœlesti Hierarchia totidem capitibus constans: De mystica Theologia cap. 5. De cœlestibus ordinibus, & quot hi numero sint. Circunferuntur & eius Epistolæ, ad Caium cultorem 4. ad Dorotheum ministrum vna, ad Sopatrum sacerdotem vna, ad Polycarpum Hierarchum Smyrnæ vna, ad Demophilum cultorem vna, ad Ioannem Theologum Apostolum, & Euangelistam vna: Sciendum est autem (Subdit Suidas) *quosdam profanos sapientes, ac maximè Proclum sententijs, atq; muentis B. Dionysij sæpe esse vsos, atq; etiam ijsdem verbis. Vnde suspicari licet veteriores Athenis philosophos opera eius, quorum ipse in Epistola ad Timotheum meminit, suffuratos occultasse, vt ipsi diuinorum eius Sermonum auctores haberentur. Hic igitur Dei demonstrator Dionysius, iam prouecta ætate, ac plenus dierum & spiritus, martyrio pro Christo perficitur, sub Traiano Cæsare: quo tempore etiam Deo plenus Ignatius certamen immortalis obiit.*

Ioan. Apostolus Theologus, & Euang.

Martyrium Dionysij, & Ignatij, sub Traiano.

Quæ obiecta sunt Operibus Dionysij diluuntur.

Et Photius quidem in sua Græca Bibliotheca meminit Theodori presbyteri, cuius legerat librum, quo quatuor aduersus scripta Dionysij obiectiones diluebat. Nimirum eorum, qui dicebant ea non esse legitima, quòd insigniores Patres, eorum non meminissent; quod Eusebius, qui Dionysij meminit, ea tamen prætermisserit; quod diu delituerit: dubitandum nimirum, vt fit, ea non adeo antiqua fuisse; quod demum Ignatij in ijs mentio fiat, cum multo ante Ignatium Dionysius ex hac vita migrauerit. Ad illos accessere alij, qui vel dubitarent, vel, quod nimis planè hæreses ipsorum è Dionysij scriptis confoderentur, pernegarunt omninò, ea ipsius legitima scripta fuisse. Quæ vt comprobarent subdidere.

1 Cæremonias, de quibus agitur in his scriptis, non extitisse tempore Dionysij Areopagitæ.
2 Ceteri Clementem fuisse Philosophum, quem putant esse Alexandrinum, qui multò post vixerit.
3 Inscribi libros Timotheo, qui iam dudum obijsset.
4 Hieronymum in Catalogo nil eius scriptorum commemininisse.
5 Platonicum potius quemdam fuisse horum scriptorum Auctorem, quam illum Areopagitum.
6 Duos citari Dionysios à Beda, vt non prioris, sed posterioris ea sint Opera.

Nos igitur, vt breuissimè nodos istos dissoluamus, dicimus non extare illius Theodori presbyteri librum (quod sciam) Nam plerisque laborem hunc respondendi fortassis eximisset, qui tamen iam abundè responderunt. Ac primò asserimus mendacium esse, nõ fuisse antiquitus à Patribus factam scriptorum Dionysij mentionem; factam enim à priscis Pontificibus Maximis, hoc est à Gregorio Magno hom. 34. in Euangelia, qui etiam illum antiquum, & venerabilem Patrem fuisse dicit; à Martino primo in Romano Concilio; ab Agathone in Epist. ad Imperatorem Constantinum Quartum; ab Hadriano in Epist. ad Carolum Magnum; à Nicolao Papa Michaelem Imp. à Generalibus item Concilijs, sexto, Actione quarta; & septimo, Actione secũda. Quin & à Patribus: ab eo, qui per antiquus est Auctior, hom. 2. ad diuersos, qui falsò tribuitur Origeni. Ab Athanasio, siue alio, qui fuit eius libri auctor lib. quæst. 4. a Dionysio Alexandrino, qui Areopagitam scolijs illustrauit, vti Maximus scribit; ab Antiocheno in libro, quem inscripsit ὁδηγὸν; à Ioanne Chrysostomo, qui Dionysium (vt Anastasius Bibliothecarius refert) vocauit πτερωτὸν οὐρανοῦ volucrem cœli. A Cyrillo Alexandrino, vt fidem faciunt Liberatus in Breuiario, à plerisque alijs, ac præcipuè Græcis, Anastasio Synaita, Anastasio Nicæno, Maximo monacho, Damasceno, Andrea Cretẽsi, & ab ijs, quos supra attigimus, ne modo persequamur cunctos.

De cæremonijs autem, quasi Apostolicis temporibus non fuerint in vsu, quas Dionysius commemorat, Baronius Car. 1. Annal. Tomo, vbi de Essenis agit, euincit easdem extitisse: sed & alij antea, qui de traditionibus Apostolicis scripserunt, mendacium istud explosere, Basilius, & plerique omnes.

Quòd verò inquiunt Clementem Alexandrinum innui, cum in libro de Diuinis nominibus, Dionysius Clementem philosophum nominat, id ab omni veritate alienũ est. Sanè Hilduinus in passione Dionysij meminit Clementis cuiusdam, quem Græco vocabulo, *Climim* nominauit. Et quis adeo est excors, qui ambigere possit alios non fuisse Cle- Lib. 8. Strom.

mentes, & hos quidem Ethnicos, & Platonicos Philosophos, cum & his ipsis temporibus liqueat floruisse (si tales floruisse dicendum sit) Actium Clementem, ad quem extat Plinij iunioris Epistola, quemadmodum ex eodem Hilduino probat Card. Baron. Certè quod Eusebius, & Hieronymus haud meminerit Operum ipsius Dionysij, ab Eusebio factum esse probabilissimum est, quòd nemo antiquissimus auctor magis Arianis aduersari noscatur, quam Dionysius ipse Areopagita, id quod in verbo, Eusebius Cæsariensis, in hoc Apparatu planius explicuimus: Nam & ipsum Eusebium fouisse (quàm quem aliũ maximè) Arianam sectam ibidem ostendimus. De Hieronymo autem, qui eos tantum Catalogo suo inserere studuerit, qui post Eusebium extitissent, quemadmodum in Epistola ad Dexterum testatur, mirum non est. Quamquam, vt hoc non esset, (quod tamen ex eius ore verissimum est) fuerit ne incredibile, vt hominem latitantem in angulo mũdi, sicut aliquando ipse testatus est, scripta Dionysij Areopagitæ latuerint, quæ Ariani vtiq; dispersi supprimebant cum ceteris Auctoribus, quos aduersari suæ pernicioſissimæ sectæ cognouerant?

In Bibl. Selecta, & in lib. de ratiõe tradendæ Philosophiæ.

Venio ad id, quod alij obijciunt, nempe Dionysium istum, in hisce scriptis, nõ Christianum, & Apostolicum, sed Platonicum, & Platonis dogmata sectantẽ se prodere. Quod quoniam alibi attigimus, breuius hoc loco tangemus. Nimirum nolle nos inficiari Dionysium Athenis altum, & disciplinis imbutum nouisse quid Plato, & Platonici senserint; At cum Diuino spiritu Dionysius afflatus intimè sensit, quantopere Platonicam sectam Christiana sapientia anteceſleret, Platonem, & Platonicos, eorum telis confodisse, atq; adeo prorsus (suppresso licet Platonis nomine) euertisse. Notauit hoc sapienter cordatus, & Christianus philosophus Io. Baptista Crispus in libro de philosophis cautè legendis. Sic enim ait. *Verum priusquam ad illos deuenio à D. Dionysio Areopagita initium auxi faciendum, in quo & temporis & dignitatis rationem simul obseruem, atq; insuper, quia, cum gentilis antea fuisset, & Platonicorum dõgmatum, vt videtur, apprimè gnarus, non admodũ à veritate abluet, si dixerimus in Platonem verba illa grauissima direxisse, quæ in libro de Diuinis nominibus in hunc fere modum habet: Nunc autem nobis laudanda est æterna vita, ex qua ipsa vita, omnisq; vitæ pendet, & à qua in omna, quæ qualemcunq; vitam degunt, vita pro modo cuiusque diffunditur. Etenim immortalium Angelorum vita, & immortalitas, æternusq; Angelorum motus, qui ab omni interitu solutus est, ac liber; tum ex ea, tum per eam, & est, & cohæret. Itaq; viuere semper, immortalesq; dicuntur, rursusq;, non immortales, quòd non à se immortalitatem, æternamq; vitam habent, sed à causa vitali, & quæ vitam omnem efficit, ac continet. Atq; vt id quod est, dicebamus ipsius status esse æternitatem: sic hoc loco rursus vitam, vita omni superiorem, diuinamq; vitam ipsius vitæ vitalem causam esse dicimus, & quæ facit vt cohæreat. Vita enim omnis, vitalisque motus à vita, quæ vitam omnem superat, & omne totius vitæ principium, proficiscitur. Ab eadem quoque animi immortalitatem habent, animãtaq; omnia, & quæ stirpibus nituntur ab extremo vitæ spiritu vitam habent, qua sublata, vt scripta diuina tradunt, vita omnis tollitur; & ad quam, si ea etiam, quæ eius communionis imbecillitate defierunt, conuertantur, reuiuiscunt. Ac primum quidem vita ipsa, & vniuersa vitæ dat, vt sit vita, & vnicuiq; vt sit pro modo suo, quod vt fit, vim habet à natura: cœlestibus etiam vitis materiæ expertem diuinam, immutabilem concedit, & sempiternum motum ab omni errore, inflexioneq; liberam, atq; ad Dæmonum etiam vitam pro singulari sua benignitate pertinet. Neque enim illa, vt sit atque permaneat, ab alia causa, nisi ab ea, habet.* Iam de duobus Dionysijs, quos Beda, & postea Ado diuersis diebus faciunt; Areopagitam quinto nonis Octobris, Parisiensem autem Episcopum septimo Idus eiusdem, nihil omninò est. Quamuis enim antiquitatis firma traditio, ipsique adeo lapides in Gallijs non clamarent (vt faciunt) vnum fuisse dumtaxat Dionysium, de quo loquimur, certè antiquissima, quæ extant Bedæ Martyrologia, fidem facerent, huius, quam nos ipsi cum Ecclesia vniuersa asserimus, veritatis. Testatur Baron. Tom. 2. Ann. sub ann. 109. Card. apud sui Ordinis siue Oratorij sacerdotes extare vetustissimum Bedæ Martyrologium m.s. Romanum, dum acceptum olim è reliquijs S. Cyriaci, in quibus vnius tantum Dionysij septimo Idus Octobris mentio fiat. Et Bedæ tempore, quòd vnus idemque esset Dionysius Areopagita cum Parisiorum Episcopo adeo sunt habita pro certo, & deinceps Surius To. 5. die 9. Octob Ludouico Pio Imp. (ad quem Hilduinus commẽtarium ab eo rogatus scripsit, qui extat) sine vlla hæsitatione fuerint admissa, & pro ijsdem recognita, quæ in omnibus sibi constarent, ex antiquis videlicet Græcorum Archiuis, fide publica obsignata, missa Parisios. Quod & æqualis eius temporis Hincmarus V. C. Carolo Caluo Imp. vt in re omnium cõperta testatus est diserte. Vide Baron. Card. 2. Anna. Tom. sub an. 109. pag. 38. primæ Romanæ editionis.

Reliqua verò concidunt ipsa per se, cum ætas Dionysij, qua de actum est, peruenisse ad annum decimum supra centesimum sit demonstrata. Sed modus restat de Timotheo, cui Dionysius videtur suos inscripsisse libros, quem Timotheum constet ipsius Ignatij

sen-

sententia, iam antequam ipse eam scripsisset Epistolam ad Romanos, diem obijsse. Qui quidem cum meminerit illius in Epistola ad Philadelphios, & ad Ephesios ei tunc Ecclesiæ præfuisse Onesimum tradit: Veruntamen & hunc scrupulum Card. Baronius exemit, ostendens nõ insulsam videri esse illam responsionem, qua ab alijs dictum est ab Auctore illa Ignatij verba fuisse deinceps addita; *Quis enim* (inquit) *dubitet, quemlibet tractatorem ad extremam vsq; vitæ suæ diem, suas lucubrationes aliquid addendo, minuendo, vel immutando solitum expolire? immò & sæpè accidere, quæ prius sunt scripta, penitus abolere, & noua maturiore iudicio cudere, quemadmodum de se ipso Hieronymus in Abdiam prophetam scripsit, atq; Augustinus sæpenumero profitetur?* Addit Card. Baronius. *Quis nos compellit, vt confirmemus Auctorem ea Timotheo Pauli discipulo Episcopo Ephesiorum scripsisse, aut eam inscriptionem suo de Ecclesiastica Hierarchia Operi præposuisse. Compresbytero Timotheo Dionysius presbyter*, sicut & in libro de Diuinis nominibus? Sanè & fuerit illemet, à quo nõ tantum imbuendus esset, quam vt vicissim ab eo profundiora eliceret, cum & ad finem libri de Hierarchia Ecclesiastica scripserit hæc ipsa verba: *Mihi igitur ipse quoq; ô amice perfectionis intelligentiæ consortium trade, meisq; ostende luminibus, quascunq; videre potueris decentiores, vniusq; illius sacratissimæ, effigiei præseferentes venustates.* Indignissimum porrò, ac nefas fuerit existimare *tam sublimem* (vt cum ipso Card. Baronio loquar) *& mente Diuinitus illustratum Theologum cœli cardines perambulantem, choros Angelicos peruestigantem, Diuinitatis thronum adeuntem, tamquam Ludionem in scena superinducta latua ludere.* Cæterùm, ad commendandam auctoritatem Operum Dionysij nõ parum fuit locus Epistolæ illius ad Caium, & alter secundi capitis de Diuinis nominibus, quo abutebantur Monothelitæ ad vnam operationem in Christo ponendam: præterquam quòd (sicut Ambrosius Camaldulensis asserit) multorum meminit, & nonnullorum dicta proponit, qui temporibus illis floruerunt; quorum, & Actuum liber, & Epistolæ Pauli meminerunt, sed præcipuè omnium synceritas dogmatum istud ponit ob oculos.

Poteram verò his omnibus addere, quod Erasmus occasione Dionysij Corinthij putauit vel illius, vel alterius esse libros, qui verè sunt Dionysij Areopagitæ de Hierarchia cœlesti, & de Diuinis nominibus. At nihili faciendum est Erasmi iudicium, qui horum Operum contextum Græcum non videtur legisse: quem si quis Græcæ linguæ sciens legerit, eique Morellij adnotationes adiunxerit, facillimè animaduertet deceptum esse (vt in plerisque alijs) Erasmum.

Quinam Dionysij Scripta vel exposuerunt, aut in Latinam è Græca linguam conuerterunt.

Et Maximi quidem Scholiastis, atque Georgij Pachymerij Commentaria, siue Scholia in Dionysium Areopagitam extant, sicut & Ambrosius Camaldulensis atque ante eum Hugo à S. Victore, Rubertus Linconiensis, Albertus Magnus, Dionysius Cartusianus, deinde verò, & Iacobus Faber Stapulensis in Dionysium scripsere, siue in Latinam linguam nonnulli ex his illum verterunt. Vix autem celebrior aliqua Bibliotheca seu Vaticana, seu Parisiensis (& ipsa quidem celeberrimi Cœnobij S. Dionysij, cuius ossa ibidem asseruantur) siue in Germania, vel alibi fuerunt, quæ Diuini huius viri scripta tanquam preciosissimas gemmas non custodierint. Quin & Syrochaldaicè translata extare audio.

Sed quod ad Georgium Pachymerium attinet, sciendum est, eum claruisse temporibus Michaëlis Palæologi, vt in eo, quod Godefridus Tilmannus de illo scripserit, quasi tempore Athanasij Patriarchæ Alexandrini vixerit, ipse Tilmannus falsus sit. Vide in verbo, Georgius Pachymerius. Et quidem Tilmannus Pachymerij commentarium in Areopagitam vertit in Latinum.

At locum Dionysij percelebrem non omittam, quem Iacobus Billius Prunæus, lib. 1. Sacrarum Obseru. tum ex se ipso, tum ex Maximo ad eundem explanandũ deprompsit, Is igitur sic.

Nulla inquit omnino lingua est, quæ non lepores aliquos habeat, qui in aliam linguam sine luculento dispendio transferri nequeant: Huius generis illud est, quod de præceptore suo Hierotheo scribit Dionysius lib. de Diuinis nominibus cap. 2. eum τὰ θεῖα καὶ μαθεῖν, καὶ παθεῖν. In quibus verbis ea est ex vocum affinitate nata gratia, quam nullus Latini Sermonis assequi possit. Quidnam autẽ sit παχεῖν τὰ θεῖα ad hunc modũ exponit Maximus scholiastes. Dictum est in Epistola ad Hebræos. *Didicit ex his, quæ passus est, obedientiam, qui enim perpessus est experimento, capit id, quod docetur. Verbi gratia, qui verberatur melius cognoscit, qualis sit hic dolor, quã is, qui tantummodo audiuit, at non item verberatus est: magisq; huiusce doloris acerbitatẽ exprimere queat, Eodem modo qui per reuelationẽ aliquid haurit, diuinius profectò diuina interpretabitur; Diuina autem pati, huiusmodi quiddam est, dictum ab Apostolo: Consepeliamur*

cum Christo, vt & simul resurgamus, & regnemus cum ipso. Qui autem se ipsum, ac carnem suam cruci affigit, hic Christi stigmata in suo corpore circumfert. Ac proinde meritò cum Christo quoq; regnabit, ac Diuina ipsius mysteria intrepido animo prædicabit. Vnde etiam S. Hierotheus res diuinas non modo didicisse, sed etiam passus fuisse dicitur. Et qui per reuelationem Diuinùs mysterijs imbuitur, à se ipso excedit, ac rectè vtilem hunc affectum pati asseritur, vt Dei domicilium fiat. Vel alio modo, Diuina ipsum pati dixit, vt qui non per sermonem ad docendum comparatum harum rerum scientiam perceperit, sed per Diuinam illuminationem impressam, atq; consignatam in animo habuerit earum cognitionem. Hæc Scholiastes Græcus: ex quibus apparet eum hoc sentire idem esse τὰ θεῖα πάσχειν quod θεοδίδακτον εἶναι non studio ac labore quæsitam, sed diuinitus infusam diuinarum rerum scientiam habere. *Ad eumq; modum* D. Bernardus τὰ θεῖα μᾶλλον ἔπαθεν ἢ ἔμαθεν. *Ego verò aliter quoque, nec minus fortasse commodè hunc locum exponi posse existimo: nimirum, vt ὁ μαθὼν θεῖα dicatur, qui labore, ac diligentia rerum Diuinarum cognitionem sibi comparauit,* παθὼν autem, *qui ijs quoq; seriò afficitur, vitaq; sanctitatem ad doctrinam adiungit. Ac sanè malè res habet, cum qui eruditionis pabulo abundat, eo tamen se minimè pascit, ac reficit, multoq; optatius mihi fuerit, si vtrunq; nō detur τὰ θεῖα πάσχειν, ἢ μαθεῖν etenim, vt quidā rectissimè dixit, compunctionem habere præstat, quàm quid compunctio sit, exploratum habere.* Num verò D. Dionysij Corpus in Germania asseruatum sit, an in Gallia. Vide fusè in Baron. Cardin. Annal. Tom. 11 sub an. 1052.

DIONYSIVS exiguus, Abbas Romæ Vrbis, (vt Beda scribit) quem esse alium à Romano falsus est Gesnerus, ab ipso Beda, & antea à Cassiodoro celebratus, de Christi Domini Ecclesia, cum ob alia, tum quòd in suo cyclo non per Olympiades, vel Consules, aut Indictiones, sed ab incarnato Christo Domino cœpit annos numerare, dignissimus est, qui inter Ecclesiasticos Scriptores censeatur. Floruisse illum Tritemius ait an. Dom. 540. quamuis & antea fuerit in summa existimatione, vixit enim Cassiodori temporibus, cum quo item diu docuit.

Cassiod. de diuina lect. cap. 25.

Porrò quòd videri possit ex ijs, quæ diximus, fuisse Romanum, intelligendum est, eum quidem natione Scytham, & monachum, sed moribus (vt inquit idem ipse Cassiodorus) omnino Romanum, in vtraque lingua doctissimum, reddentē in actionibus suis, quam in libris Domini legerat, æquitatem; *Qui Scripturas Diuinas* (subdit) *tanta curiositate discussérat, atq; intellexerat, vt vndecunq; interrogatus fuisset, paratum haberet competens sine aliqua dilatione responsum,* & paulò post. *Fuit enim in illo cum sapientia magna simplicitas, cum doctrina humilitas, cum facundia loquendi parcitas, vt in nullo se, vel extremis famulis anteferret, cum dignus esset Regum, sine dubitatione, colloquijs.* At & vitæ illius sanctitatem deinceps pluribus verbis prosequitur: cum & tanta Latinitatis, & Græcitatis peritia functum dicat, vt quoscunque libros Græcos in manus acciperet, Latinè sine offensione transcurreret; iterumque Latinos Attico sermone legeret, vt crederes hoc esse conscriptum, quod os eius inoffensa velocitate fundebat. Erat (ait) totus Catholicus, totus paternis regulis perseueranter addictus: & quicquid possunt legentes per diuersos quærere, in illius scientia cognoscebatur posse fulgere. Sanè & noster Card. Bellarminus virum doctissimum illum meritò nominat, lib. 1. de Concilijs cap. 19.

Scriptorum Dionysij Exigui Catalogus.

Iam Dionysius ipse Epistola ad Stephanum Episcopum Salonitanum, quæ extat integra in Cresconiana collectione, & quam Baronius Card. Tomo suorū Annalium septimo inseruit, testatur se transtulisse Regulas Ecclesiasticas è Græco, confusione priscæ translationis, qua Stephanus ille erat offensus. *Ac in primis quidem Canones Apostolorum è Græco: Deinde Regulas Nicæna Synodi, & deinceps omnium Conciliorum, siue quæ antea, siue quæ post modum facta sunt* (inquit) *vsq; ad Synodum centum quinquaginta Pontificum, qui apud Constantinopolim conuenerunt, sub ordine numerorum, id est, à primo capitulo vsq; ad 162. sicut habentur in Græcâ auctoritate digessimus. Tum sancti Chalcedonensis Concilij decreta subdentes, in his Græcorum Canonum finem esse declaramus. Ne quid præterea notitia vestra credamur velle subtrahere, statuta quoq; Sardicensis Concilij, atq; Africani, quæ Latinè sunt edita, suis à nobis numeris cernuntur esse distincta. Vniuersarum verò definitionum titulos post hanc præfationem strictius ordinantes, eà, quæ in singulis passim sunt promulgata Conciliis, sub vno aspectu locauimus, vt ad inquisitionem cuiusq; rei compendium aliquot attuliſse videamur.* Hęc Dionysius. Beda verò. *Primi Decennalis circuli cursu temporū ordo præfigitur, quę Græci calculatores à Diocletiani Principis annis obseruauere: sed Dionysius venerabilis Abbas Romanæ vrbis, & vtriusq; linguæ, Græcæ videlicet, & Latinæ non ignobili preditus scientia, Paschales scribens circulos, noluit eis (sicut ipse testatur) memoriam impij persecutoris innectere, sed magis elegit ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi tempora prænotare, quatenus exordiū spei nostræ notius nobis existeret, et causa reparationis humanæ, id est,*

Passio

Pascho Redemptoris nostri euidentius eluceret. Tritemius inquit illum scripsisse, atque edidisse, De cyclo Paschali magno librum vnum. Deque ratione festi Paschalis alterum: cuius initium est. *Paschalis festi rationem.* Sed cum asserat Tritemius à Dionysio cyclum inchoatum fuisse an. Dom. 532. qui fuerit annus magni cycli Paschalis, qui semel exactus in eundem semper reuertitur; Baronius Card. inquit inchoatum fuisse ab an. 527. hoc est quinquennio ante, sub Consulatu Mauortij, Secundo Felicis Papæ, primo Iustiniani Imp. Et verò Dionysiani huius cycli fragmentum Marianus Scotus recitat in Chronico. Trit. error.

Transtulit item è Græco in Latinum ipse Dionysius Procli Epistolam ad Armenos, cui præfationem præfixit, qua docuit piè, rectèque dici, vnum ex Trinitate passum in carne. Ea Basileæ, an. 1528. excusa est, ac deinceps his annis in Bibliotheca Sanctorum Patrum Margarini, tertio Tomo inserta. Vitam quoque S. Bachomij Abbatis, & librum Gregorij Emisseni de conditione hominis, m. ss. Proterij Alexandrini Episcopi ad Leonem Papam, quin & (vt aiunt) Cyrilli Alexandrini Episcopi duas ad Sucensum Epistolas aduersus Nestorianam perfidiam vertit. In Antidoto cõtra hæreses Bachomij. P.

At Sigebertus addit ab eodem Dionysio versum fuisse Gregorium Nissænum de conditione hominis, quod magis crediderim, quàm quod habet Tritemius, scribens hunc fuisse Gregorium Emisenum. De quo vide suo loco.

Arnoldus autem VVion notat in Genebrardo lapsum, sic inquiens: *Floruit (Dionysius) circa annum Christi 540. vt testatur Tritemius de Script. Ecclesiast. peruenitq; vsq; ad annũ eiusdem 572. & amplius, vt colligitur ex eius cyclo Paschali, quem fecit eodem anno, vt refert Iuo in vita Iustini Iuniori. Fallitur autem in hoc Gilbertus Genebrardus, qui lib. 3. Chronol. hunc sub Leone I. Papa, circa an. Dom. 460. collocat, deceptus ambiguitate verborum nostri Tritemij, qui in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, & lib. 2. cap. 4. de viris Ill. Ord. S. Benedicti, ait hunc Dionysium transtulisse scripta Proterij Alexandrini ad Leonem Papam de Paschate celebrando, quæ Tritemij verba, non eo sensu accipienda sunt, vt dicamus Dionysium librum illum Leoni I. Papæ obtulisse, vt non rectè interpretatur Genebrardus, sed quod transtulerit illum de ratione paschatis librum, quem Proterius Leoni Papæ I. dicauerit, vt ipsemet Tritemius testatur eodem in libro de Script. Eccles. in Proterio,* his verbis: *scripsit* (Proterius videlicet) *inter cætera ad S. Leonem Papam de celebratione Paschæ Epist. 3. circa an. Dom. 460. Caueatur ergo hic Genebrardi scrupulus.* Hactenus Arnoldus. Adde verò in collegij autem nostri Louanienſis Bibliotheca manuscripti nonnulli sunt, quos puto nunquam prelo impositos, vt sunt *Dionysij Exigui* epist. ad Eugypium Monachum prolixa, de rebus fidei; in qua pleraque quæ in Fulgentij libro ad Petrum. Eiusdem versio Latina operis Nisseni de natura hominis: nam Nisseno ascribit M. S. ille.

DIONYSIVS è Burgo S. Sepulchri, quæ Ciuitas est in Etruria, Augustinianus, præter quædam humaniorum literarum, quæ ad pietatem conatus est referre, quæque scripsit in Valerium Maximum. In libros Metamorphoseon Ouidij. In Virgilium. In Tragædias Senecæ, atque adeò in libros Politicorum, & Rhetoricorum; & in Poëticam Aristotelis. Edidit Postillam in Epistolam Pauli ad Romanos, quæ Florentiæ extat in Bibliotheca sancti Spiritus. Neapoli verò vbi fuit Roberto Regi acceptissimus, obijt. Quem magnopere laudauit Franciscus Petrarcha carmine ad eum misso, quod incipit: *Si nihil aut gelidi facies.* Et Epistola ad Robertum Siciliæ Regem, de obitu Dionysij. Pleraque verò huius opera Mediolani in Bibliotheca S. Marci apud Augustinianos asseruabantur. Sed ad memoriam reuocandum est, quod Index librorum prohibitorum Clemente VIII. Pont. Max. emissus habet: Nimirum in Ouidij Metamorphoseon libros Commentaria, siue enarrationes Allegoricas, vel Tropologicas omnes prohiberi. Ioseph Pamphilus.

DIONYSIVS Cartusianus. Vide infra Dionysius Rychel. quẽ Leuuium Sixtus vocat:

DIONYSIVS cognomento Cistercienſis, scripsit in Magist. Sent. Parisijs.

DIONYSIVS Collensis, Augustinianus, Etruscus, vir pius, ac studiosus, librum edidit De arte sermocinandi. Item Tractatum de morte, in cuius fermè omnibus capitibus incipit, *Omnes morimur, & quasi aqua dilabimur.* Scripsit etiam libellum de Pulchritudine Pacis, incipit, *Distinguit B. Augustinus.*

DIONYSIVS Corinthiorũ Ecclesiæ Episcopus, tantæ eloquentiæ & industriæ fuit, vt non solum suæ Ciuitatis, & Prouinciæ populos, sed & aliarum Vrbium, & Prouinciarum Epistolis erudiret. E quibus est vna ad Lacedæmonios; alia ad Athenienses; tertia ad Nicomedienses; quarta ad Cretenses; quinta ad Ecclesiam Amastrianam; & ad reliquas Ponti Ecclesias; sexta ad Gnossianos, & ad Pinytum eiusdem vrbis Episcopum; septima ad Romanos, quã scripsit ad Soterem Episcopũ eorum; octaua ad Chrysophoram sanctã fœminam. Claruit sub Imperatore Marco Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo. Hæc Hieronymus. At Suffridus Petrus inquit Erasmum occasione huius Dionysij, cum

multi

multi eodem nomine fuerint, probabile putasse libros de Hierarchia Cœlesti, ac de Diuinis nominibus ab horum aliquo fuisse scriptos, non ab Areopagita discipulo Pauli: cuius coniectura ne studiosus moueatur, facilè confirmabitur, si Græcum textũ illius Operum, quem Erasmus non vidisse videtur, diligenter legerit, eique adnotationes Morellij adiunxerit. *Amastrianam* autẽ Sigebergensis codex, manuscriptus habet *Amasdrinam*.

DIONYSIVS Gallus cognomento Faucherius, Arelatensis (non Tarraconensis, vt quidam falsò) monachus S. Benedicti è Mantua, Congregationis Cassinensis, scripsit Sermones de diuersis, lib. 1. Epigrammatum ad doctos quosdam, lib. 1. Odarum ad Deum, Virginem matrem, & sanctos, lib. 1. Epistolas aliquas, quæ fuerunt excusæ cum Epistolis Gregorij Cortesij Card. Venetijs an. Dom. 1573. Emisit item Epistolarum ad diuersos, lib. 1. In quo insertæ leguntur Epistolæ Maximi monachi Cassinensis 42. Iustini monachi, vna Cæsarij monachi, altera Innocentij monachi, alia & Eucherij monachi, reliquæ extant m.s. Annotationum item in vitam S. Honorati; Epist. autem lib. 1. vidit Arnoldus Vion m.s. Deque causis naturalibus rerum occultarum Dialogum, lib. 1. vt refert in suo Ligno vitæ. Obijt in Lirinensi monast. an. 1560.

DIONYSIVS Peronetus, Carmelita, Meldunensis, Parisiensis Doctor, multa cudit erudita volumina, inter quæ non postremas obtinet Quadrag. typis euulgatum. Viuebat nostra ætate.

DIONYSII Pont. Max. Decreta, vide in Concilijs 26. Is Pont. Max. Quo Ecclesiam administrante Concilium Antiochenum celebratum est, in quo Paulus Samosatenus Episcop. ob hæresim fuit damnatus.

DIONYSIVS Rychel, aliàs de *Leeuuis* siue *Leuuis* Germanus Ord. Cartusianorum, vnde & dictus Cartusianus, domus Berhleem Ruremundæ, ad quem Nicolai Cusæ Card. viri doctissimi plures extant epistolæ, tot ac tanta scripsit, vt numero opusculorũ, præter Augustinum & Alphonsum Tostatum, atque huiusmodi quosdã apud Latinos parem fortassis habuerit neminem. De cuius Opusculis ipse per se subiecta quodã indiculo recensuit:

Super sententias, lib. 4.

In Genesim, lib. 1.	*Dilectus Deo & hominibus.*
In Exodum, lib. 1.	*Iusti sunt omnes Sermones.*
In Leuiticum, lib. 1.	*Honora Dominum de tua.*
In Numeros, lib. 1.	*Qui in numero millia.*
In Deuteronomium; lib. 1.	*Serua mandata & legem.*
In librum Iosue, lib. 1.	*Fortis in bello Iesus.*
In librum Iudicum, lib. 1.	*Iudices singuli suo nomine.*
In librum Ruth, lib. 1.	*Teste S. Hieronymo.*
In Regum libros, lib. 4.	*Reges ex te egredientur.*
In Paralipomenon, lib. 2.	*Deus fecit ex vno homine.*
In Esdram, lib. 3.	*Lex veritatis fuit in ore.*
In Neemiam, lib. 1.	*Neemias in memoria.*
In Tobiam, lib. 1.	*Qui pronus est ad misericordiam.*
In Iudith, lib. 1.	*Hæc vocabitur virago.*
In Hester, lib. 1.	*Sicut Sol oriens in mundo.*
In librum Iob, lib. 1.	
In Prouerbia Solomonis, lib. 1.	*Dixit Deus Salomoni.*
In Ecclesiasten, lib. 1.	*Quemadmodum Salomon.*
In Cantica Canticorum, lib. 1.	*Gaudebit sponsus super.*
In librum Sapientiæ, lib. 1.	*Disce vbi sit sapientia.*
In Ecclesiasticum, lib. 1.	*Mirabuntur omnes in verbis.*
In Isaiam Prophetam, lib. 1.	*Esaias propheta magnus.*
In Hieremiam, lib. 1.	In librum Baruch, lib. 1.
In Ezechielem, lib. 1.	In Danielem, lib. 1.
In duodecim prophetas, lib. 12.	*Sapientiam omnium antiquo.*
In libros Machabæorum, lib. 2.	*Iudæ te laudabunt fratres.*
In Psalterium, lib. 3.	*Dixit Dauid filius Isai.*
In Matthæum, lib. 1.	In Marcum, lib. 1. In Lucam, lib. 2.
In Ioannem, lib. 1.	*Ego quasi aqueductus.*
In Epistolas Pauli, lib. 14.	*Audite me quoniam de tua.*
In Actus Apostolorum, lib. 1.	In Epistolas Canonicas, lib. 7.
In Apocalypsim, lib. 1.	

Expo-

Digitized by Google

Expositionis hymnorum, lib.1.	*Implemini Spiritu sancto.*
In septem Psalmos pœnitentiales, lib.1.	*Scrutemur vias nostras.*
De documentis authenticis, lib.1.	*Sapientiam sanctorum narrent.*
Expositionis Missæ, lib.1.	*Memoriam fecit mirab.*
Dialogum de celebratione, lib.1.	*Quicunque manducauerit.*
De communione, lib.1.	*Qui præest in solicitudine.*
Compendium philosophiæ, lib.1.	*Preciosior est sapientia.*
Compendium Theologiæ, lib.1.	*Comparate vobis vinum.*
Dialogum philosophi & theol. lib.1.	Super lib. B. Dionysij, lib.4.
Super vndecim Epistolas eius, lib.1.	In lib. Ioan. Climaci, lib.1.
Super Boëtio de consolatione, lib.5.	Summarium partium S. Thomæ, lib.1.
Sermones de tempore, lib.1.	*Labia Sacerdotis custodiunt.*
Sermones de Sanctis, lib.1.	
Sermones ad religiosos, lib.1.	*Fratres sancti, vocationem.*
Ad eosdem de Sanctis, lib.1.	*Religio munda est visitare.*
De Sacramento Sermones 6. lib.1.	Expositionis Dominicæ passionis, lib.1.
Meditationes Dominicæ passionis, lib.1.	
De laudibus Dei, lib.1.	*O Deus præstantißima.*
De laudibus S. Mariæ, lib.4.	*Quæ est ista quæ progreditur.*
De fonte salutis & semitis vitæ, lib.1.	*Quis sapiens & intelligens.*
De lumine Christianæ theoriæ, lib.1.	*Omnis processio secundorum.*
De venustate mundi, lib.1.	*Vnus est altißimus.*
De natura æterni & veri Dei, lib.1.	
De diuina essentia, lib.1.	*Scimus quoniam filius Dei.*
De distantia perfect. diuinæ & humanæ,	
De felicitate animæ, lib.1. (lib.1.	
De beneficijs Dei, lib.1.	*Anima mea desiderat.*
De mutua Sanctorum agnitione, lib.1.	*Pater gloria det vobis.*
De donis Spiritus sancti, lib.1.	*Quis hominum poterit.*
Cordiale prænotatum, lib.1.	De custodia cordis, lib.1.
De gaudio & pace interna, lib.1.	
De via purgatiua, lib.1.	*Sicut dicit Apostolus.*
Dial. de fide Catholica, lib.1.	*Magna & mirabilia.*
Dial. Christiani & Saraceni, lib.1.	*Sic Deus dilexit mundum.*
Contra Magos & VValden. lib.1.	*Caue ne imitari velis.*
Contra superstitiones, lib.1.	*Dominum Deum tuum adorabis.*
De vitijs & virtutibus, lib.1.	*Qui conuerti fecerit peccatorem.*
Contra ambitionem, lib.1	*Reges gentium dominantur.*
Contra Saracenos, lib.3.	De grauitate peccati, lib.1.
De contemptu mundi, lib.1.	*Indicabo tibi, &c.*
De modo iudicandi & corripiendi, lib.1.	*Quæstionem mihi.*
De remedijs tentationum, lib.1.	*Militia est vita hominis.*
Speculum, peccatoris, lib.1.	*Conuertere ad Dominum Deum.*
De quatuor nouissimis, lib.1.	*Gens absque consilio.*
De reformatione interna, lib.1.	*Pro omnibus mortuus est.*
De iudicio particulari, lib.1.	
De passionibus animæ, lib.1.	*Primus homo de terra terrenus.*
De discretione spirituum, lib.1.	De profectu charitatis, lib.1.
De perfectione charitatis, lib.1.	
Inflammatorium diuini amoris, lib.1.	*Quid dominus Deus.*
De contemplatione, lib.1.	*Sapientiam amaui.*
De oratione, lib.1.	*Oportet semper orare.*
De Meditatione, lib.1.	*Cogitationes meæ va.*
Sonus epulantis, lib.1.	*Omnes, qui credebant erant per.*
De modo agendi processiones, lib.1.	*Zelus domus tuæ es.*
De eleuatione mentis in Deum, lib.1.	De auctoritate Papæ, lib.1
De potestate & iurisdictione Papæ, lib.1.	De auctoritate Concilij, lib.3.
De reformatione Ecclesiæ, lib.1.	
Contra Simoniam, lib.1.	*Gratis accepisti, gratis.*

Digitized by Google

Contra eandem, lib.1.	*Pecunia tua tecum sit in*
De reformatione claustralium, lib.1.	*Omnia honestè fiant.*
Contra pluralitatem beneficiorum, lib.1.	De regulis vitæ Christianorum, lib.1.
De reformatione monialium, lib.1.	*Aperi soror mea.*
De professione religiosorum, lib.1.	*Excellentiorem viam vobis.*
Exhortatorium nouitiorum, lib.1.	*Nemo mittens manum.*
De vita & regimine præsulum, lib.1.	*Attendite vobis & gre.*
De institutione ordinis Cartusiani, lib.1.	De laudibus eiusdem, lib.1.
De visitatione claustralium, lib.1.	
De vita Canonicorum, lib.1.	*Maledictus homo qui facit.*
De disciplina scholarium, lib.1.	*Quemadmodum Aristo.*
De vita militarium, lib.1.	*Labora sicut bonus mi.*
De virginitate, lib.1.	*Virgo cogitat quæ domini.*
De officio Archidiaconorum, lib.1.	De officio legati, lib.1.
De regimine prælatorum, lib.1.	De vita & regimine curatorum, lib.1.
De vita nobilium, lib.1.	De regimine Principum, lib.1.
Dial. inter Christum & Principem, lib.1.	Dial. inter Christum, & Principissam, lib.1.
De regiminæ politiæ, lib.1.	
Dial. inter Iesum & puerum, lib.1.	*Complexans Iesus par.*
De viduarum vita, lib.1.	*Eo quod castitatem amauerit.*
De vita coniugalium, lib.1.	*Dixit Dominus Deus, non est.*
De vita inclusarum, lib.1.	*Quàm magna multitudo.*
De officio mercatorum, lib.1.	*Nolite facere iniquitatem.*
De vita solitaria, lib.1.	Dial. inter Christum & Sacerdo. lib.1.
Contra proprietatem monachorum, lib.1.	Apocalypsis sibi facta, lib.1.
Epist. ad Principes, lib.1.	*Vniuersis Principibus.*
Annotationes suorum operum, lib.1.	*A religiosis aliis q.*
Epistolarum ad diuersos, lib.1.	*Collationes pro capitulis tres.*

Et alia multa nobis inuisa.

Denique libros Ioannis Cassiani, ad faciliorem stylum propter simpliciores fratres redegit, cuius operis proœmium sic incipit: *Declaratio, &c.*

Dionysij Cartusiani Commentarij super totam Scripturam, Coloniæ apud Quentelium Typographum, & pleraque illis excusa seorsim, cum in vtrunque Testamentum, tum alia.

Porrò Dionysij huius Cartusiani post alias editiones de fide Catholica Dialogion in lib.8. partitum an.1568. & eiusdem enarrationes in quatuor Euangelia. Venetijs 1569. & Lugduni 1579. prodieruht. Quin & Summa fidei Orthodoxæ Antuerpiæ apud hæredes Stelsij 1569. & Venetijs 1572. sed & de doctrina, & regulis vitæ Christianæ, lib. 2. quibus adiuncta sunt alia eiusdem opuscula. Coloniæ apud Maternum Cholinum an.1577. Præterea eiusdem opuscula. Vnum de Arcta via salutis, & Contemptu mundi. Alterum Speculum amatorum mundi. Tertium de grauitate, & enormitate peccati. Quartum de conuersione peccatoris. Quintum de fonte Lucis, & semita Vitæ. Sextum Deuotũ Præcordiale. Septimum Dialogus patroni ad Canonicum Louanij 1577.

Eiusdem in Petri Lombardi Magistri Sententiarum libros Commentarij locupletes. Venetijs an.1584.

Liber item vtilissimus de quatuor hominis nouissimis, nempe, Morte, Iudicio, Inferni pœnis, & gaudijs cœli. Eiusdem Colloquium de particulari iudicio animarum. Coloniæ apud Henricum Falckemburg. 1591. & 1598.

At vt optimus est hic liber, Auctor autem de Ecclesia Dei (licet dudum migrauit è vita) suis laboribus benè meritus, habet tamen, quæ dubitauerim ab alio potius, quam ab ipso ei libro de quatuor Nouissimis inserta fuisse.

Prima (quæ est in fide erronea) propositio est. Animas Purgatorij haud certas esse de sua ipsarum salute. Certò enim, & infallibiliter sciunt se esse in statu salutis, seque ipsas habitusque tum naturales, tum supernaturales, quibus sunt præditæ, planè cognoscunt; neque verò corporis nexu impediuntur, quo Fides, Spes, Charitas, quas possident, turbentur. Quin & intelligunt, atque adeò in se ipsis experiuntur abs se diligi Deum, nec ab ipso abhorrere; quod quidem in Inferno damnati non faciunt, de quibus extat illud in Psalmo 73. *Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper.*

Accedit è communi Ecclesiæ consensu, animas cum à corpore discedunt iudicari iu-

cio Dei particulari; scire item, quæ nam in se ipsas sententia sit lata, statim ne ad cœlum, an post expiatas igne Purgatorio pœnas ascendendi, an descendendi ad Infernum, vbi perpetuò sint mansuræ. Et verò de Animabus puerorum, qui sine Baptismo decedunt, nunc ipse non loquor.

Adde præter omnẽ iudicij, atque iustitiæ ordinem, esse, vt de Reo prius supplicium sumatur, quam vt sententiam Iudicis noscat, & plectatur. Quin ex verbis, quę in extremo die Iudicij vniuersalis pronunciabuntur: *Ite in ignem æternum,* liquet quænam in particularibus Iudicijs ab ipso Deo sententia pronuncietur. In libro item eodem de quatuor nouissimis altera hæc propositio est.

Animas in Purgatorio, quasi omninò desperare; quod certè licet per exaggerationem dictum, non est tamen vsurpandum. Neque enim desperatio tanta simul potest esse cum supernaturali habitu Spei, quæ in ipsis re vera est; neque cum confirmatione in gratia.

Addo desperationem huiusmodi esse non posse absque nouo peccato, & culpa. Prodijt autem postremò eiusdem Dionysij Cartusiani Inflammatorum Diuini amoris. Accessit Franciſci Amelri Dialogus de amante anima ad Sponsi sui cognitionem perducta. Coloniæ apud Butgen. an. 1605.

DIONYSIVS è Sigillo Oppido Agri Perusini Augustiani Ord. doctrinæ AEgydij Romani interpres, in libros, & Opera AEgydij scripsit annotationes, quæ à multis illius doctrinæ studiosis asseruantur m.s. Obijt Perusij an. Iubilæi 1575.

F. DIONYSII Soulechat, Ordinis Minorum, Reuocatio Articulorum publicè in Disputationibus solemnibus per eum semel, atque iterum factæ Parisijs, & in Curia Romana an. Dom. 1365. 1369. Tom. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2.

DIONYSIVS Talmerahnius Patriarcha Antiochenus, qui conscripsit historias erat inter aliquos libros Arabicos, atque Syriacos m.s. qui à tempore Gregorij Papæ XI. dicuntur sub terram defossi, quique venales oblati sunt Reuerendiss. Episcopo Herbipolensi.

DIONYSIVS Vazquez à Toleto, Augustiniani Ord. in Hispania, Italia, & præsertim Romæ celebris, quem Leo X. Pont. Max. Cæsari Carolo V. volens gratificari, misit hac in literis præfatione orsus: *Mittimus tibi alterum Eliam:* Quare ab eo tempore Pontificius, & Cæsareus concionator fuit appellatus. Cur verò Euangelij Ioannis enarratio, & alia ipsius monumenta, quæ à viris doctissimis inter pretiosa Bibliothecarum suarum volumina manuscripta asseruantur, typis hucusque excusa nõ sint, hanc affert causam Ioseph Pamphilus, quòd cum Hispanis Diuinam Scripturam exponeret, lingua Hispanica quamplurima pronnnciabat, & tanta venustate, atque eloquentia Latino idiomati eam intermiscebat, nemo vt fuerit ausus aut totum Latinè Opus, aut totũ Hispanicè pro dignitate reddere. Erat enim ille in vtraque lingua facundus, & Græci Sermonis non imperitus. Multæ eius conciones Hispanico idiomate circunferuntur viris doctis vtiles. Obijt Toleti an. Dom. 1539. die ipsa sanctissimæ Trinitatis, quàm diem multò antea, vitæ suæ fore extremam plerisque prædixerat.

DIOSPOLITANVM Concilium Diospoli (ipsa est Lidda antiquiore nomine dicta ciuitas in Palæstina) Prouinciæ illius Episcoporum, vbi impius Pelagius Hæresiarcha coactus est hæreses suas condemnare. An. Dom. 415. Innocentij autem Pont. Max. an. 14. Augustin. Retract. lib. 2. cap. 47. Prosper libro De ingratis. Baron. Card. Tom. 5. Annal. sub eundem annum, vbi capita singula proposita in eadem Synodo inseruit, quę Augustinus, quæúe Hieronymus de alijs Pelagij Innocentius Pont. noluerit approbare, nimirum, id quod res erat, Pelagij simulatam confessionem fuisse perspiciens.

DIOSPOLITANI Concilij Acta quæsiuit Augustinus. Vide eius Epist. 252. Fuit autem Prouincialis Synodus paucorũ Episcoporum Diospoli, qui primo Pelagium absoluerunt, sed absolutio illa ab Innocentio Papa non est probata; quoniam ipse Pelagius fefellit Synodum; à qua tamen eius hæreses fuére damnatæ. Vide Baron. Card. in Tom. 5. sub an. Dom. 415.

DIRECTORIVM, siue potius castigatorium concubinariorum, quo quidem stupenda, & ob tanti sceleris impunem tolerantiam, quasi inaudita pericula auctoritatibus & rationibus apertissimè resoluuntur. Auctore incerto. Parisijs apud Iodocum Badium.

DIRECTORIVM Pollanci, vide in verbo, Io. Pollancus.

DIRECTORII horarum Canonicarum Tractatus, & Exercitatorij vitæ spiritualis in 8. Venetijs an. Dom. 1555.

DISCIPVLI Sermones de Tempore, & de Sanctis, cum exemplorum promptuario, ac miraculis B. Virginis, quibus annexi sunt etiam casus Papales, & Episcopales, atque à

Digitized by Google

sacra Communione inhibitiones. Venetijs apud Antonium Bertanum.

DISPVTATIO Academiæ Ingolstadiensis, de maiestate hominis Christi aduersus Iacobi Andreæ theses de hac eadem hominis Christi maiestate Tubingæ propositas 1564.

Disputatio Catholica de librorum Canonicorum numero, auctoritate, & legitima interpretatione, proposita Ingolstadij 1572.

Item de interna, & propria gratiæ natura, Ingolst. 1571.

Disputatio de Sacramento Confirmationis in Academia Ingolstadiensi habita, Ingolstadij apud Sartorium 1575.

Item de absolutione præcipuo Sacramenti pœnitentiæ capite. Ingolst. 1575.

De Idololatria, aduersus improbissimas hæreticorum præsertim Tubingensium calumnias, disputatio in Academia Ingolstadiensi habita Ingolstadij 1578. A. in 4.

De sacrificio Missæ, ibidem 1579.

Disputatio de auctoritate Ecclesiæ, & eiusdem magistrorum legitima vocatione, habita in Academia Ingolstadiensi. Ingolstadij 1579.

Disputatio de horis Canonicis, habita in Academia Friburgensi. Friburgi 1579.

Disputatio de bonorũ operum meritis in Academia Moguntina, habita Moguntiæ 1580.

Disputatio Theologica de Ecclesia, in Academia Musipontana habita. Vinduri 1580.

Disputatio de sacrorum hominum continentia, habita in Academia Moguntina. Moguntiæ, an. 1580.

Disputatio de traditionibus. Moguntiæ 1589.

Disputatio Theologica de Baptismi necessitate, & nominatim de Constantino Magno, num in vitæ fine fuerit Baptizatus. Moguntiæ apud Gaspar. Behem 1589.

Disputationes duodecim rerum Theologicarum, Romæ in Comitijs fratrum Ord. Minorum de obseruantia, in Cœnobio S. Mariæ Aræ cœli, an. 1589. propositæ, & editæ. Ingolstadij an. 1587.

Disputationes Theologicæ de causa vocationis, & missionis ministrorum Euangelicorum. Moguntiæ apud Gasp. Behem 1589.

Disputatio de nouo & falso Antichristo, qui in Ecclesia Catholica ortus & in veteri Roma Sedem habere dicitur, proposita in Academia Moguntina. Moguntiæ 1584.

Disputatio de persona Christi contra Vbiquitarios. Moguntiæ 1583. A. in 4.

Disputatio de Sanctis publicè proposita in Academia Treuirensi, Augustæ Treuirorum, anno 1584.

Disputatio de miraculis Christi habita in Academia Herbipolensi, VVirceburgi apud Henr. Aquensem 1590.

Disputatio de Purgatorio. Moguntiæ 1590.

DISQVISITIONVM Magicarum libri sex, in tres Tomos partiti Auctore Martino Delrio Societatis Iesu presbytero (de quo vide in verbo Martinus Delrius) Louanij, ex officina Gerardi Riccij, an. 1599. & Moguntiæ.

Agitur lib. 1. De magia generatim, & de naturali, artificiali, & præstigiatrice. Lib. 2. de magia Dæmoniaca, & eius efficacitate. Lib. 3. De maleficio & vana obseruatione. Lib. 4. De Prophetia diuinatione & coniectatione. Lib. 5. De iudicis officio, & ordine iudiciario in hoc crimine. Lib. 6. De officio Confessarij, ac remedijs licitis, & illicitis. Sed vide planius de Viri huius Operibus in verbo, Martinus Delrius.

DITHMARVS vir sanctus. Sigefridi in Saxonia Comitis filius, è matre Cunegunda Saxonica, natus an. Dom. 976. cum adoleuisset, factus est monachus Cœnobij S. Ioannis Magdeburgi sub Riddago Abbate; mox Præpositus VVallibicensis, & inde Henrico II. Imp. procurante successit VVigberto in Episcopatu Mersburgensi an. Dom. 1008. qui cum annos 10. menses 7. & dies 7. sanctè præfuisset, obijt an. 1018. suæ 42. ipsis Kalend. Octobris, & in æde sacra Mersburgi sepultus est. Scripsit autem Chronicorum libros septem. Qui primò in lucem editi sunt Francofurti. At & ipse cum Arnoldo VVion vereor, vt aliquid veneni in eis lateat, cum ab homine alieno à fide Catholica prodierint, qui pergit falsa, & praua auctoribus immiscere Catholicis. Quod quidem etiam fecit in Alberto Abbate Stadensi, viro vtique docto, & pio, atq; in alijs multis, quos Scholijs suis non illustrauit, sed obscurauit. Ad id autem, quod de obitu ipsius Dithmari diximus, addimus, eum venturæ mortis accepto diuinitus responso. 8. Kalendarum Augusti, qua die natum se profitetur, ex hac vita decessisse. Scripsisse autem Chronicon per quinque Regum tempora Digestum, incipientem ab Henrico Humili, qui primus hoc nomine, & in huius narrationis ordine imperauit, & ab Ottone Magno, Secundo, & Tertio vicissim sibi succedentibus, vsque ad Henricum Pium. Cedit autem ipsi magnæ laudi (vt

NOTA.

Baro-

Baronius Card. quòd iam argumentis mille, & exemplis innumeris egregiè fidem Catholicam testatam reliquit aduersus suos gentiles Apostatas, qui nostro hoc sæculo emersere. Et sanè sinceriſsimus est Scriptor.

DE DIVINATIONE quæ fit per astra, diuersum ac discrepans duorũ Catholicorum sacræ Theologiæ Doctorum iudicium. Coloniæ 1580.

DIVRNALE Romanum cum Psalterio, postremo recognitum iussu Clem. VIII. Pont. Max. & editum Romæ vna cum Breuiario item recognito an. 1602. est posthac recitandum. Vide in verbo, Breuiarium Romanum.

DLAGOSCHVS, qui res Polonicas scripsit. Vide in verbo, Ioannes Longinus.

D O

DOCTRINA veteris Ecclesiæ de septem Sacramentis, cui subiunguntur axiomata 32. de ijsdem, & doctrina Catholica de pœnitentiæ Sacramento, in tabulam redacta, Brixiæ apud Thomam Bozolam 1569. præterea.

DOCTRINA sana Catholicæ Ecclesiæ de 7. Sacramentis, in Concilio Florentino Armenis olim tradita, Antuerpiæ 1571. Vide, in verbo, Sacramentum.

DODECHINVS Mariani Scoti continuator. Vide in verbo, Dudechinus.

DOMINICVS Asulanus, Benedictinus, monachus S. Georgij Maioris Venetiarum, Congregationis Cassinensis S. Iustinæ de Padua, scripsit De translatione antiqua corporis S. Stephani Protomartyris ad monasterium S. Georgij. Incipit, *Postquam Beatissimi Protomartyris Stephani.* De Translatione nouissima eiusdem Sancti, ex vetere, ad nouam Ecclesiam S. Georgij, lib. 1. *Iam primum omnium constare debet.* Extant in eodem monasterio S. Georgij m.s. obijt an. Dom. 1592.

DOMINICVS Balthanasius Ord. Præd. Bæticus Hispanus, qui & Ordinis sui in Prouincia Bætica Cœnobia extruxit, librum edidit, quo Euangelistarum, & reliquos Sacræ Scripturæ complures locos, qui inter se pugnare videntur, conciliauit. Legendas item (vt vocant) Sanctorum Hispanico Sermone sat vberes, sed & Sanctorum Patrum Veteris Testamenti historiam contexuit; in quo tamen Opere (ait Antonius Senensis Lusitanus Ord. Præd.) aliquid admixtum est, quo illius lectionem esse alicubi prohibitam audiuit. Vixit an. 1560.

DOMINICVS Bannes Mondragonensis Hispanus, Ord. Præd. Commentaria in primam partem D. Thomæ vsque ad 64. quæstionem complectentia emisit. Excusa verò sunt Venetijs 1585. & 1602.

Eiusdem Commentaria in 2. 2. D. Thomæ, quibus quæ ad fidem, spem, & charitatem spectant, explicantur. Venetijs 1576. & 1602.

Eiusdem Commentaria in primam partem D. Thomæ Aquinatis, à quæst. 65. vsque ad 119. & vltimam. Tom. 2. Venetijs 1592. Item eiusdem Decisiones de iure, & iustitia, Venetijs 3595.

DOMINICVS Bolanus Venetus, edidit Opusculum insigne (vt inquit Tritemius) contra Marianæ puritatis detractores, quod dicauit Nicolao Marcello, & De conceptione S. Mariæ, lib. 1. *Non paruo dolore.* Viuebat an. 1381. sed alijs 1484.

DOMINICVS Bonauentura, Ord. Minorum, B. Francisci Fabrianensis nepos, collegit quædam de ordine Minorum.

DOMINICVS Buchius Catharensis, Ord. Præd. Theologus, edidit expositionem in septem Psalmos pœnitentiales, additis ad singulos pijs precatiunculis: quam inscripsit Etymum elegantissimum in septem Psalmos Opus incipit, *Manna cœleste.* Sed & in quatuor Cantica Noui Testamenti, & in orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, Venetijs prodijt ex officina D. Bernardini 1537. Claruit an. 1536. Vide Sixtum Senens. 4. lib. Bibl. S.

DOMINICVS Bugella Ord. Præd. Summam vtramque D. Antonini Archiepiscopi Florentini illustrauit indicibus per Alphabeti seriem, tùm verborum, tùm materierum, tam è summa morali, quàm è summa historiali. Adiecit quæ sunt de Beatiſs. Virgine in D. Antonini Operibus sparsa. Quin & alio indice complexus est auctoritates Sacræ Scripturæ, quas D. Antoninus varijs in locis exposuit; sicut & adhuc alio, quæ ab eodem Antonino varijs in locis habentur dicta in Epistolas, & Euangelia totius anni De Tempore, quod & præstitit simili labore in Festa Sanctorum. Vide in Verbo Antoninus Florentinus Archiepiscopus. Viuebat an. 1500.

DOMINICVS Butthius Catarensis Theologus Ord. Præd. scripsit in septem Psalmos Pœnitentiales. Incipit Opus: Manna Cœleste. Vixit an. 1536.

DOMINICVS Caleca Hispanus Ord. Præd. in Psal. 50. Miserere mei. Viuebat an. 1566.

DOMINICVS Cartusianus monachus, natione Prutenus, scripsit volumen prænotatum *Sonus epulantis*, quod ipsum comedendo fermè, & ruminando in solitudine cellæ
A suæ ediderit. Aliud rursus, *Coronæ B. Mariæ*. In quo vitam ipsius lapidibus pretiosis comparat. Itemque librum experientiæ, in quo varias reuelationes sibi Diuinitus factas interserit. Viuebat an. 1460. Eisingr.

DOMINICVS è Castenedulo Ord. Præd. Italus Brixiensis, scripsit Sermones prædicabiles. Viuebat an. 1550.

DOMINICVS quidam de Custodia Foroliuiensis, & Ord. Minorum, scripsit Tractatum de Officio Imperatoris. Testatur Rodulphus Tossiniacensis, Seraphicæ historiæ scriptor se habuisse Romæ m.s.

DOMINICVS Catalanius Ord. Præd. Tractatum de Conceptione Beatiss. scripsit citatur autem hic Auctor, & eius liber in Reccollectorio auctoritatum de Veritate B. Mariæ Virginis, quod Bandellus Dominicani Ord. euulgauit.

DOMINICVS Catalius è Vico, Ord. Præd. Italus Brixiensis, scripsit Sermones prædicabiles. Viuebat an. 1566.

DOMINICVS Caualia Pisanus, edidit, Expositionem à se Italicè conscriptam Symboli Apostolici. Venetijs an. 1550.

Chronica Seruorum. DOMINICVS cognomento Doctus, Patauinus, eximiæ vir integritatis, atque eruditionis, qui publicis concionibus & probitate vitæ, Patriam sibi deuinxit, scripsit plura; quæ fratri suo Ioanni Bapt. Docto post eius obitum commendata, vt recognoscerentur, atque in lucem ederentur, nescio an hactenus in lucē prodierint; sed apud Ioan. Baptistæ filios extabant. Inter quæ erant in Epist. Pauli ad Hebræos commentarius, & Sermones Quadragesimales, Latino Sermone conscripti. Vixit annos 66.

DOMINICVS de Dominicis, Venetus, primū Torcellanus, deinde Brixianus Episcopus, & Referendarius Apostolicus, scripsit Orationes de diuersis, lib. 1. Sermones quoque varios, lib. 1. Præterea Tractatū de Sanguine Christi. Item de filiatione Ioan. Euangelistæ ad Beatissimam Virginem. Viuebat an. 1478. Trit. Venetijs apud Petrum de fine, an. 1557.

DOMINICVS è S. Geminiano I. C. eximius, qui æqualis fuit Pauli è Castro, & Ioannis de Imola, scripsit in sext. Decretalium. Repertorium in Iure. Commentarios item in secundum, ac tertium Decretalium. In Rubricam secundā Decret. Vt lite contest. Lecturam super Decreto, & de Iud. Concilia in Iure. Quæ Lugduni fuerunt excusa an. 1541. Atque eius Commentarij in Volumen Decretorum, Notis Ioannis Crassi, ac nonnullorum aliorum illustrati Venetijs emissi sunt regali vt vocant, folio impressi an. 1578.

DOMINICVM è S. Georgio Canonistam citat Auctor Angelicæ Summæ.

DOMINICVS Graminea, de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento aduersus huius temporis hæreticos disputationem edidit Coloniæ apud Gymnicum, an. 1584.

DOMINICVS Grenia Tolosanus, & Apamiensis Episcopus, scripsisse fertur in Pentateuchum, & in libros Bibliorum Historiales.

DOMINICVS Guidi Mellinus Florentinus, emisit an. 1589. Florentiæ è typographia Philippi Iunctæ Tractatum Italicè de origine, gestis, moribus, & laudibus Mateldæ, siue potius Mathildæ magnæ Comitissæ Italiæ, dignum qui legatur, cum historiam illam sub obscuram accuratè conscripserit. Cum autem post aliquot annos (quemadmoduni suo loco diximus.) Benedictus Luchinus Mantuanus, & Monachus Benedictinus, eandem historiam texuisset, de quibusdam autem eiusdem Mellinum reprehendisset, hic, Epistolam Apologeticam aduersus illū an. 1594. Florentiæ apud Georgium Marescottum edidit, qua probare conatur lapsum fuisse Luchinum, qui cogitauerit Mathildam vixisse cælibem, literasque Gregorij VII. Pont. Max. datas Romæ 17. Kal. Ianuarij Indict. 13. De dissolutione matrimonij inter ipsam, & Azzonem Marchionem propter consanguinitatem non fuisse legitimas, neque alias ea de re scriptas. Notat item aliquos alios in eadem historia lapsus ipsius Luchini à quibus tamen audio Arnoldum VVionem Benedictinum monachum dare operam, vt ipsum Luchinum tueatur.

D. DOMINICVS Guzmanus, Ord. Præd. Dux, & Pater inclytus, Hispanus, è nobilissima (inquam) Gusmanorū familia, Vir Spiritu Dei plenus, quo in libro charitatis potissimum studens plurima didicit, quę Deus Sapientibus, ac prudentibus huius sæculi abscondere consueuit, contra Albigensium hæresim in Tractu Tolosano Verbū Dei exponens, & disputans, duos libellos scripsit fidei Catholicæ grauissimos testes, quā nō in humanæ sapientiæ verbis euangelizabat; cuius rei cùm multorū conuersio, tùm id argumento fuit, quod ijdē libri sæpè in ignem coniecti, nunquam combusti sunt, Deo signū hoc faciente ad fidei, quā prædicabat, veritatē comprobandam. Horum autē post Vincentium Valua-

censem

centem in Speculi historialis lib. 30. meminit D. Antoninus 3. par. tit. 19. cap. 1. Cum autē Sacri Palatij primus ab Honorio III. Summo Pont. Magister crearus, Diuinā Scripturam Romæ interpretaretur, Paraphrasim, siue Postillā scripsit ad Epistolas D. Pauli. Bononiæ autē in epistolas Canonicas, atque Psalterium, vt & in Euangelium Matthęi, ac separatim in illa verba Matth. cap. 8. Abeunte Iesu in Nauiculam scripsit; Obijt vir sanctissimus, semper viuens in Cœlis, & ad huc in suo ordine in Vniuerso orbe in Terris, an. 1221.

DOMINICVS Iacobatius Romanus, Cardinalis, de Concilio scripsit:

Quod quidem Opus extat in Tom. Tractatuum, Tract. 13. pag. 1. fol. 190. In eo autē agitur: De loco Concilij, ibidem.

Ad quem spectet congregare Concilium. Tract. 1. fol. 224.

Quando sit congregandum Concilium. Tract. 3. pag. 1. fol. 239.

Quales debeant esse interfuturi Concilio. Tract. 1. pag. 1. fol. 258.

An Papa habeat auctoritatem in Concilijs generalibus, & an Concilium possit restringere Auctoritatem Papæ, ibid. fol. 276.

An Cardinales qui discessérunt à Papa, potuerint congregare Concilium. Tract. 13. pag. 1. fol. 298. & ibidem alia de Papa, pag. 335. & 337. & 351.

DOMINICVS Ioannis Florentinus Ord. Præd. librum de Laudibus Beatiss. Virginis, in 4. libros partitum emisit in lucem: In quorū primo agit de Vita, & Obitu eius. In secundo de eiusdem gloria. In tertio, & quarto de templis Romæ, & in Etruria eidem dicatis. Quod opus m.s. in membranis satis antiquis extabat Mediolani in Cœnobij Dominicanorum S. Mariæ Gratiarum, communi Bibliotheca.

DOMINICVS Lapaccius, Dominicani Ord. Florentinus, sed primo Argolicensis, deinde Coronensis Ecclesiæ Episcopus, scripsit in Psalmum *Miserere:* quem quidē magna cum laude exposuit coram Rege Boëmiæ; Humanis cessit Florentiæ die 20. Iulij, anno Dom. 1446. Porrò ea expositio satis grandis in Bibliotheca S. Mariæ Nouæ, siue (vt vulgo vocant) *Nouellæ,* asseruatur m.s. Florentiæ.

DOMINICVS Leo, Venetus, scripsit librum, quē prænotauit. Prima, & Secunda Pars Solis Christianorum. Alterum itē primum & secundum volumen de vexillo B. Virginis.

De lumine autem supernaturalis Maiestatis, lib. 2.
De Philosophia sacri Throni supernaturalis, volumen vnum.
De sapientiali Theologia, lib. 1.
De mysterio Dominicæ Incarnationis.
De marris Domini ortu dilucidationes.
De luce S. Crucis.
De notitia viæ rectæ, Dialogum.
De gratia & nobilitate naturæ humanæ Dialogum moralem.
De amore Dei: Et Postillas in D. Lucam.

Seruantur in Bibliotheca S. Dominici Bononiæ. Floruit an. 1365. Franc. Sansouinus.

DOMINICVS Lopez, Societatis Iesu, librum edidit De sacræ Scripturæ auctoritate Hispali in Hispania apud Lazarum Ferrerium 1589.

DOMINICVS Mancinus Theol. De Passione Domini, ac De Quatuor Virtutibus, & eorū officijs carmine scripsit eleganti. Quæ prodierunt Antuerp. an. 1559. Viuebat 1494.

DOMINICVS Mendoza Hispanus, Ord. Præd. scripsit Theologica quorum tamen prænotationes haud affert is, qui eorum meminit in suo Manuali Chronistā eiusdem ordinis Bæticus Anonymus. Claruit an. 1566. Ci composuit.

DOMINICVS Mortarius Ord. Prēd. Ipdicem vberem ad quatuor volumina Capreo-

DOMINICVS Nanus Mirabellius, ciuis Albensis, artiu Doctor, cuius extat opus, Polyanthea, prænotatū, an. 1470. collegit Monotessaron Euangeliorum, siue Harmoniam è quatuor Euangelijs. Quo in opere vnà cum sententijs Euangelicis auctoritates, & sententias gentilium philosophorum, poëtarum, & oratorū contexuit, quæ cum singulis Euangeliorum locis conuenire censuit, appositis nominibus Auctorum, quorū, illæ sententiæ essent. Asseruatur hoc Opus m.s. Genuæ in Bibl. Prædicatorum Cœnobij Castellensis.

DOMINICI à Pace Lusitani, Ord. Præd. Sermonum, in quibus veri Christiani hominis speciem exhibetur, Tomi duo Venetijs 1580.

DOMINICVS Pantaleo, Ord. Præd. Florentinus, Tract. de peccato originali; Alterum de Corpore Christi, Alium in Auerroem de substantia orbis edidit. Claruit circa annum 1262.

DOMINICVS Petri Nardus Florentinus, Dominicani instituti, edidit Quadragesimale pro concionatoribus, cuius initiū est: *Quoniam multorū patrū mei ordinis.* Rursus alterū volumen Sermonū de Sanctis à festo S. Andreæ sic Incipiens: *Proposito sibi gaudio sustinuit.* Iterum volumen Sermonum de Tempore per totum annum. Quæ omnia extant Florentiæ in Biblioth. S. Mariæ Nouellæ. Migrauit è viuis 15. Decemb. an. 1385. Michaël Pocciantius.

Digitized by Google

DOMINICVS Sergentius Gallus Ord. Præd. olim Parisiensis (vt vocant) Studij Ordinis sui Regens, & an. 1544. eiusdem Cœnobij Prior, scripsit Gallicè librum aduersus hæreticos de non iterando Baptismo, deque cæremonijs ipsius, ac de harum vtilitate. Prodijt Auenione an. 1566.

DOMINICVS Sinazza è Fabriano Ord. Præd. Sermones edidit varios de Tempore, & de Sanctis. Viuebat an. 1314.

DOMINICVS Soto Hispanus Segobienses, Ord. Præd. Carolo V. Imperatori à sacris Confessionibus, & Salamanticæ publicus Theologiæ professor, qui & S. Tridentinæ Synodo magna cum laude interfuit missus à Carolo V. Imperatore in locum Magistri Generalis sui ordinis, cum etiam Episcopatum Segobiensem ab eodem Carolo V. oblatum recusasset, scripsit præter Philosophica (nimirum in Logicam, nouam & veterem Aristotelis, & in libros Physicorum) De natura, & gratia. Apologiam contra Ambrosium Catharinum; In librum Quartum Sententiarum Magistri. De tegendo item ac detegendo secreto; & Tractatum, quem prænotauit; *Deliberatio in causa pauperum.* Alium De iuramento, & periurio. Commentarium vberem, in Epistolam ad Romanos aduersus hæreticos. Librum de Iure, & Iustitia, ea quæ S. Thomas tractat secunda secundæ accuratè expendens. Fertur quoque scripsisse in Euangelium Matthæi, & in libros Aristotelis de Anima. Claruit an. 1560.

DOMINICVS Tempesta Romanus edidit an. 1599. Vitam Summorum Pontificum à Christo Iesu ad Clementem VIII. Latino Italico Sermone, Romæ apud Hieronymum Franzinum.

DOMINICVS Tolosanus Ord. Præd. scripsit in Vetus Testamentum, & adeò Commentaria iuxta literalem, & mysticum sensum in totam D. Scripturam (vt testatur Albertus Venetus, cap. 2. sui Chronici) quæ dicauit Ioanni XXII. Summo Pontifici. Viuebat an. 1314.

DOMINICVS Topiarius, qui in sæculo nominabatur AEgydius, Brabantinus siue Belga, Ord. Præ. Concionum libros per totum annum, tam de Tempore quã de Sanctis, & quidem accuratè concinnauit, qui sæpè iam prodierunt in lucem. Præterea libellum de rudimentis, & mysterijs Catholicæ fidei. Viuebat an. 1576.

DOMINICVS Veglensis, Venetiarum Archipresbyter, Kalend. perpetuum secundum vsum Romanæ Ecclesiæ seruata forma Breuiarij restituti, Venetijs edidit, anno Domini 1573.

DONATISTARVM Concilium septuaginta Episcoporum contra Cæcilianum legitimum Episcopum, cum ij essent Schismatici, & (vt Augustinus contra Cresconium, lib. 3. cap. 27. & 28. habet) Traditores, an. 306. tertio autem Marcelli Papæ.

DONATISTARVM aliud Schismaticum Concilium in Africa Carthagine an. Dom. 308. Quinto autem Marcelli Papæ coactum est. Ducenti septuaginta Episcopi interfuerunt, Maiorino contra Cæcilianum legitimum Episcopum Carthaginensem in sede illa locato. Augustin. epist. 48.

DONATISTARVM Schismaticorum Synodos plusquam triginta, Episcoporum, an. 414. tertio autem decimo Innocentij Papæ de non deserendis Ecclesijs, nec patiendo in Insulas, externasue regiones exules deportari; sed cum vis Præfectorum ingrueret, (ò portentum) anteuertere debere eorum conatus voluntaria morte; sic ratos fore, vt vel si manus sibi violentas inferre contingeret, à suis colerentur, vt martyres; vel iudicum commiseratione, talia ab eis fieri exhorrentium, sinerentur in suis ipsorũ Ecclesijs permanere. Hæc callidissimè illi, quæ ex Augustini, lib. 1. cap. 37. contra Gaudentium Baronius Card. Tom. 5. Annal. suorum sub eundem annum inseruit.

DONATVS, à quo Donatiani, per Africam sub Constante, Constantinoque Principibus pullularunt, asserens à nostris scripturas in persecutione Ethnicis traditas, totam penè Africam, & præsertim Numidiam sua persuasione decepit. Extant eius multa ad suam hæresim pertinentia Opuscula, & Spiritu sancto liber Ariano dogmati congruens. Hæc Hieronymus. Sed Honorius ita. *Donatus Romanæ Vrbis presbyter, aduersus Cornelium Cathedram Sacerdotalem inuadens, lapsos recipere nolens, scripsit de Pascha, de Sabbatho, de Oratione, de cibis Iudaicis, de Attalo, multaq; alia, & de Trinitate grande volumen, quod plurimi Cypriani existimant. Hic autem scriptor, apud Hieronymum rectius vocatur Nouatianus, De Donato, vide infra cap. 93. Eiusdem Honorij.*

DONATVS è S. Agatha, Prouinciæ AEmyliæ, siue (vt aiunt) *Romandiolæ*, Ord. Minorum edidit Tractatum aduersus hæreticos. Incipit, *Spiritus sancti gratia.* Erat autem in AEmilia hæreticæ prauitatis Inquisitor.

Digitized by Google

DONNVS Bucil, Hiſpanus, Catalanus, monachus Ord. S. Benedicti, monaſterij (vt opinatur Arnoldus Vvion, quamuis illud ab auctoribus non prodatur) Sanctæ Mariæ Montis Serrati quod tunc primum, agente Garſia à Ciſneros, illius congregationis (vt vocāt) Reformatore, ſanctitatis ſuæ radijs expandere incipiebat, ob ſingularem ſanctitatem, & admirabilem doctrinam Primus Noui Orbis Apoſtolus electus, & Indiarum Archiepiſcopus, & Patriarcha, ac Vicarius Summi Pontificis apud illas Regiones nominatus eſt: is hunc in modum creatus, duodecim ſibi Sacerdotes viros religioſos delegit, qui omnes ſimul benedictione Pontificia percepta, & omnibus ad hanc nouam Euangelij prædicationem neceſſarijs paratis, ex Hiſpanijs ſoluerunt anno 1493. die 25. Septembris. Porrò Apoſtolatus huius Benedicti, teſtes ſunt Petrus Cieza Legionenſis, Funes in hiſt. Gallica Indiarum Occidentalium, lib. 1. cap. 2. Conſaluus Ferdinandus Ouetenſis in hiſt. ſua generali noui Orbis, lib. 2. cap. 8. Quem ſequitur Gilbertus Genebrardus in Chronographiæ, lib. 4. his verbis, *Faciens* (videlicet Alexander VI. Papa) *initij Ferdinandi, & Iſabellæ Hiſpaniæ Regum, qui duce Columbo anno 1492. Indias Occiduas aperuerant; Bulla illos legitimos earum Dominos conſtituit; ita tamen, vt præcones Euangelij illuc mittere tenerentur. Bulla ab Alexandro data eſt anno 1493. quarto Nonas Maij, ſui autem Pontificatus ſecundo.* Primus igitur preco fuit Donnus Bueil, quem dato Diplomate Alexander VI. Sacerdotibus duodecim præfecit. Quæ quidem profectio, & labores Chriſto domino ſuſcepti inſtar multorum librorum fuerunt.

DONATVS Diaconus, & monachus monaſterij S. Trudonis, ſcripſit vitā S. Trudonis.

DONATVS Marra Beneuento (quæ Pontificia Ciuitas eſt in Regno Neapolitano) Auguſtiniani Ord. Theologus, ſcripſit enarratiões in hymnos oēs, qui cantātur in Eccleſia ſecundum morem S. R. E. & ſecundum ordinem Breuiarij nuper editi, necnon religioſorum ordinum Sanctorum Auguſtini, Benedicti, Dominici, Franciſci, & Carmelitarum Neapoli apud Horatium Saluianum excuſas. Vide in verbo, Io. Baptiſta Poſſeuinus Georgij Filius.

DONATVS Veronenſis Euſebij Cæſarienſis libros De Euangelica Demonſtratione è Græco Latinos fecit. Vide in verbo, Euſebius Cæſarienſis, vbi quædam de ipſo Donato.

DOROTHEVS Archimandrita, non quidem ex ijs, qui hæreſeos Acephalorum propugnatores fuerunt, ſed vir magna ſanctitate cum ſolitariam vitam amplexus ad Abbatis Seridi cœnobium ſeceſſiſſet, prima probationum ſuarum fundamenta iecit ſub venerandis ſenibus Barſanuphio, & eius commilitone Abbate Ioanne, demum multis virtutibus excultus, non ſolum B. Doſitheum nobilem iuuenem, qui eius curæ traditus fuerat, præmiſit in cœlum, verum etiam pleroſq; alios ſanctis cohortationibus animauit ad cœleſtia. Eius cum viginti, & vnus Sermones Græcè ſcripti fuiſſent inuenti, in Latinam linguam primò conuerſi ſunt à monacho, Hilarione Veronēſi, qui vt linguam Latinam callebat, præſtitit in ea verſione, quod potuit: ſed nactus fortaſſe Græcum exemplar erroribus ſcatens præbuit occaſionem alteri monacho Caſſinenſi (nempè Chryſoſtomo Calabro) vt rectius in Latinam è Græca lingua verſi ijdem Sancti Dorothei Sermones primò ederentur emaculati. Venetijs apud Bologninum Zalterium, an. Dom. 1564.

Porrò in eo libro hæc inſunt.

Vita Sancti Doſithei, qui fuit primus D. Patris Dorothei diſcipulus.
Sancti Dorothei de obedientia, & ſubmiſſione propriæ voluntatis.
De cordis humilitate, & modeſtia.
De conſcientia. De Diuino timore.
Ne quiſpiam propria ſe inſtituat, & informet Sapientia, & Prudentia. Quòd proximum iudicare non debemus.
De accuſatione, & reprehenſione ſui ipſius.
De ira, & iniuriarum memoria non habenda.
De mendacio.
Quod vitam Dei cum omni ſollicitudine, ſobrietate, modeſtia, & conſideratione, ſeu circumſpectione currere debemus.
Vt paſſiones, & morboſos affectus excidere ſtudeamus, priuſquam in malum animæ habitum tranſeant.
De timore futuri, & pœnis Inferni, & quod is, qui ſaluari cupit, numquam ſalutis propriæ immemor eſſe debeat.
Vt quietè, conſtanter, ac citra animi perturbationem, tentationes, & aduerſa feramus.

Digitized by Google

De ædificiõ,& congruitate, siue concordia virtutum animæ.
Ad eum,qui administrandi pnus siue cellariæ curam habet.
Ad quosdam monachos celliotas,idest cellariæ frequentantes, qui nũ conuersandum sit cum fratribus suis,interrogabant.
Ad eos,qui in monasterio præsunt,quonammoddo prę esse fratribus oporteat,& quonãmodo subditi obedire debeant.
De sancto ieiunio. Variæ, breues,ac compendiosæ sententiæ.
Epistolę ad fratrem quemdam,qui eum interrogauerat de stupore,& insensibilitate animæ, nec non de tepore, & frigiditate charitatis.
Honesta monachi compositio.
De planctu,humilitate,& quibusdam alijs virtutibus.

At aliquot post annos, quàm hæc prima prodiret editio,Margarinus Bignæus sua in Sanctorum Patrum Bibliotheca, doctrinas istas, sed numero duodeuiginti & sex expositiones non omnino quidem prænotationibus emisit, quarum tituli hi fuere.

1 De renunciatione.
2 De humilitate.
3 De conscientia.
4 De Diuino timore.
5 Ne nos ipsos informemus.
6 Ne proximum iudicemus.
7 De accusatione sui ipsius.
7 De ira.
9 De mendacio,
10 Ne desides, & negligentes curramus viã Dei.
11 Vt studeamus, à nobis præcidere huiuscemodi passiones.
12 De timore,& pœnis Inferni.
13 Vt viriliter,& cum gratiarum actiõe aduersa quæque feramus.
14 De ædificatio,& harmonia virtutem.
15 De sancto ieiunio.
16 De frequentia cellæ.
17 De institutione fratrum.
18 Dialogus ad eum , qui penum administrat.

Expositiones.

19 Breues & compendiosæ sententiæ.
20 De insensibilitate animæ, & frigiditate charitatis.
21 Dialogus de planctu.
22 Expositio in quædam verba Diui Gregorij Nazianzeni.
23 Expositio alia in eiusdem verba.
24 Sermo nouissimus,de compositione Ecclesiastici ordinis.

Addidit Margarinus præfixam Epistolam inuentoris editionum Dorothei, ac deinceps pauca alia de Dorothæi virtutibus,quæ in codice Græco haud cernuntur. Præterea, ad calcem Operis,octo monita ad fratrem,qui in tentationes varias inciderat.

Porrò sciendum est(inquit Nilus)duos fuisse Dorotheos,& duos Barsanuphios, quorum illi erroribus Seueri fuerunt addicti; hi verò Orthodoxam, & perfectam vitam tenuerunt,de quibus in hoc libro fit mentio; quamobrẽ non sunt reijciendi, cũ Beatus hic inter Patres fuerit celebris. Extat Præfatio Anonymi in Dorothei doctrinas,in Bibliot. SS.PP.Tom.2.edit.2.

DOROTHEVS Tyrensis,seu Tyri Episcopus,cui falso ascribitur Synopsis, quæ plena est narrationibus confictis,atque mendacibus,nam(vt alia prætermittantur)quanam ratione auctor ille defendi potest,cum inter discipulos 72.numeret Eunuchum Reginæ Aethiopum,quem à Philippo conuersum constat, post Ascensionem Domini, & Iuniam Episcopum faciat,quam tamen certum est fœminam quandam fuisse? & Cæsarem, cuius meminit Paulus ad Philippenses,discipulum Christi,& Episcopum fuisse dicat,cum perspicuum sit de Nerone Cæsare Paulum esse locutum. Porrò quisquis Dorotheus ille fuit secutus est Clementis libros recognitionum, qui apocryphi sunt. Sanè verò temporibus Leonis Imp.floruit alius Dorotheus re vera Episcopus Tyri,cuius,& aliorum Episcoporum egregia extat Epistola ad ipsum Imperatorem, in To.2.Conc. recentioris editiõis, sed neque illius Dorothei potest esse illa Synopsis. Ac secundi quidem illius nulla apud Hieronymum aut alios memoria reperitur,cuius ad nos scripta deuenerint, cum & quę sub nomine Tyri Episcopi libellũ habemus,is Græcè scriptus fuerit, præterquam quòd validis illis rationibus euincitur nẽ præstantis quidem alicuius viri esse potuisse illã Synopsim,in qua tam multa sunt putida.Sed & Dorotheus non Episcopus, (vt opinati sunt Galesinius,& Sixtus Senensis)sed presbyter,Patria Tyrius,(vt habet Eusebius)qui & martyr sub Iuliano fuit,nullum eorum librorum scripsit,quos Petrus Galasinius in Notis ad eum, quem putabat esse Dorothei librum,attulit,sic inquiens. *Inter Commentarios*(inquit) *Ecclesiasticos,quos post se reliquit, de alijs etiam nonnulla memoriæ prodidit, vtpote de omnibus Saluatoris nostri Discipulis,videlicet Atpostolis,cũ duodecim illis,tũ septuaginta,imò de & Prophetis,vbi quisq; illorum,& quomodo vitã finierit. Qui liber Synopsis de vita,ac morte Prophetarũ & Apostolorũ inscriptus est.*

Vide Baron. Card. in Notis ad Martyrolog.die 5. Iunij. Euseb.lib.7. c.16. & 47.

Digitized by Google

DOROTHEI autem cuiusdam apud Photium fit mentio, qui scripserit Lexicon vocum sed non inquit, num hæ ad Ecclesiasticum vsum inprimis attineant.

D R

DRACONTIVS, presbyter Hispanus, scripsit in Hexaemeron creationis mundi expositionem heroicis versibus, cuius meminit Honorius Augustodunensis in Catalogo. Editus autem primo fuit è Bibliotheca S. Victoris prope Parisios Deinde vnà cum veterum Poëtarum Christianorum Poematibus. Extat in Tom. 8. Bibl. SS.PP. edit. 2.

DREPANIVS Florus à Baronio Card. creditur ille fuisse, cuius Sidonius Apollinaris meminit in Epist. ad Lupum, quæ est vndecima libri octaui, sicut Antidij quoque Poëtæ. Quòd si ita est, errare illi conuincuntur, qui Drepanium Florum ad tempora reijciunt S. S. Greg. Papæ. Longè verò ante hæc tempora sub Theodosio maiore alter Drepanius vixit clarus orator, qui Panegyricum dixit eidem Theodosio, qui & ille esse existimatur, qui eodem tempore Proconsulatum in Africa gessit, ad quem extat eiusdem Theodosij Rescriptum, qui *Pacatus*, dictus reperitur. hic autem Poeticis facultatibus notus, Florus est nuncupatus. Extat in To. 8. in Bibl. SS.PP. illius carmen, siue hymnus in laudem S. Michaelis Archangeli, & alia quædam Poemata, hoc est hymni, & alia.

DRIEDO de scripturis Ecclesiasticis. Vide in verbo, Io, Driedo.

DROGO, Belga, monachus monasterij S. Vuinocij, quæ Ciuitas est in Belgio, deinde Gestellensis Pastor, postremo Episcopus Morinorum 16. creatus ann. Dom. 1036. quibus præfuit cum laude annos plus minus 33. post quos quieuit in pace, an. 1079. scripsit.
De vita S. Godolenæ virginis & martyris, librum excusum in Tom. 4. Surij die 6. Iulij.
De vita S. Osuualdi Regis Northumbriæ.
De eodem Sermones duos, qui extant in Cœnobio, Bergis m.s.
De miraculis S. Leuuinæ virginis.
Primo autem libro de vita S. Vuinocii Abbatis, adiunxit secundum & tertium, qui Bergis asseruantur in eodem monasterio S. Vuinocij m.s. vide Ioannem Molanum in Annot. ad Vsuardum die 5. Augusti.

DROGO Laudunensis Gallus, monachus, & Abbas S. Ioannis Laudunensis, Ord. S. Benedicti Congregationis Cluniacensis, Episcopus Cardinalis Hostiensis, ac deinceps Episcopus Laudunensis. scripsit De Passione Domini, extat in Bibl. SS.PP. Margarini Bigneï. Obijt anno. 1237. Trit. lib. 4. c. 32. Panuuinius in Epitome in 4. & Franciscus Bellesorestius in sua Cosmographia, de qua suo loco aliquid dicendum est. Sciendum autem Drogonem istum vocari à S. Bernardo Epist. 219. ad quatuor Episcopos Curiæ, & alibi à Panuinio in Epitome *Asbericum*. Sed Arnoldus Vion sequitur Chronicon Cluniacense, m.s. in quo *Albertus* dicitur, cuius verba sunt. *Albertus Cluniacensis suo tempore monachus, deinde Hostiensis Episcopus factus est. Hinc scripsit Petro Cluniacensi, & Religionis, commendans eis suam peregrinationem, de quibus habetur Epist. in 2. lib. c. 18.* Arnoldus in Ligno vitæ.

D V

DVBRAVA scripsit in Epist. Pauli ad Colossenses, & aduersus Lutherum de Catholicis Ecclesiæ ministis, an. 1541. Eisingr.

DVDECHINVS, siue Dodechinus Germanus monachus, & Abbas Cœnobij S. Dysibodi, vir in scripturis Diuinis, & humanis valde versatus, scripsit historiam suę peregrinationis in Palæstinam, quæ dicitur *Sancta*. Ad Chronica item Mariani Scoti continuatæ historiæ Appendicem, ab an. 1084. vsque ad 1200. quæ excusa est vna cum eodem Mariano Francofurti, an. 1583. Epistolarum denique ad diuersos librum.

DVNSTANVS, Anglus, vir sanctus, monachus & Abbas Glasconiensis, ex Episcopo Londinensi, & Vuigornensi, factus Cantuariensis Archiepiscopus 24. an. Dom. 973. quo munere functus an. 28. sanctè migrauit ad cœlum annum ætatis agens 79. Christi autem Domini an. 1000. die 14. Kalen. Iunij scripsit.
In Regulam sancti Benedicti Tractatum paruum, qui excusus est in Belgio.
De ordinatione Cleri, lib. 1.
Epistolarum contra Regem Eduinum, lib. 1. Vide Polydorum, lib. 6. & 7. & Trithemium, libro 4. cap. 100.

Eius autem Vitam scripsit Osbertus. Extat apud Surium Tomo secundo ad diem 10. Martij.

Digitized by Google

DVRANDVS Campanus, Gallus, Ordinis Minorum, scripsit Summam Confessariorum quæ inscribitur *Directorium*, in quatuor partes distinctam, extat & in 4. Sentent. opus eius Bononiæ in Bibliotheca Franciscanorum m.s.

DVRANDELLVS Dominicani Ordinis, scripsit aduersus Durandum, à S. Portiano suum consobrinum, de quo mox infra, tanquam contra S. Th. oppugnatorem. Incipit, *Sedens aduersus fratrem.* At sanè in quibus Durandus cum communi Theologorum sententia sensit, profundior, & doctior habetur Durandello. Extabat autem hic liber in communi Bibliotheca Dominicanorũ Neapoli, vt refert Ant. Senensis in historia suorum PP. Dominicanorum. Titulus, siue libri prænotatio erat: *Solutiones, responsiones, ac reprobationes rationum S. Th. F. Nicolai Meldensis.* è quibus verbis liquet, *Durandellum* fuisse cognomentum, non nomen. Scripsit item librum alterum, cui titulus, *Correctorium corruptorij D. Thomæ*: fuerit autem hoc, quod Aegydio Romano ascribitur, necne, incertum erat idem Antonio Senensi.

DVRANDI à S. Porciano, Ord. Præd. & Leodiensis Episcopi in Petri Lõbardi sententias Commentariorum libri quatuor cum aliàs editi fuissent, recusi sunt quoque Venetijs 1586. & Lugduni apud Rouillium 1587. quem aliqui aiunt vocatum fuisse Cunonẽ è Cromberg. vir fuit insigni doctrina, in quo, etsi quædam inueniuntur dissona communi Theologorum sententiæ, quæ vel ægrè defendi iam possint, vel adeo ab Ecclesia deinceps fuere declarata, id tamen meminisse oportet, quod ipsemet in præfatione Commentariorum suorum in Magist. scripsit: *Et quoniam* (inquit) *interpretatio dubiorum Sacræ scripturæ ad Sanctam Ecclesiam Romanam, & Catholicã pertinet, omnia Opera mea eius correctioni tot aliter suppono.* Scripsit etiam librum de Origene Iurisdictionum. Tractatum de visione Diuinæ Essentię ante diem iudicij. Tractatum de Legibus. Quæstionum diuersarum librum. Alterum De institutione Cleri. Alium De Concilij celebratione. Quodlibeta aliquot. Ser. diuersos. Magister Sacri Palatij antequam crearetur Episcopus.

Scripsit verò Epist. ad Henricum Regem, De corpore, & Sanguine Domini, contra Brunonem Andegauensem Episcopum & Berengarium Turonensem. Porrò Durandus humili licet loco natus, vir tamen (vt verbo Baron. Card. vtar) sanctissimus fuit. Eam verò Epistolam is ipse Baron. ex Bibliot. Ludouici Martelli Rothomagensis lectu dignam inseruit To. 11. suorum Annal. sub an. 1035. quo ipse Durandus illam exarauit: cuius item Epistolę meminit Guitmundus, lib. 1. De Corpore, & Sanguine Domini, & quæ item extabat in Tom. 3. Bibl. SS. PP. Bignæi, edit. 2. Quin & idem Baron. notat Sigebertum falli, qui Durandi ingressum in Episcopatũ Leodiensem ponat an. 1021. rursum an. post. 1025. alium in locum eius subrogatum ponat Reginardum, cum tamen saltem ad tempora Henrici Regis, & ad an. 1035. peruenerit. Quare Hermannus cũ eiusdem Durandi meminit, ne quaquam eo termino claudit eius Episcopatum. Ceterum cum in prima editione Apparatus huius Sacri scriptum fuisset Durandum fuisse *Meldensem* Episcopum, erratum fuit, *Leodiensem* reponimus.

DVRIENSE Concilium, hoc est Duriæ in Saxonia celebratum Carolo Magno imperante, sed vniuersalis Ecclesiæ Pont. Max. Adriano, an. Do. 775. De recta dispositione rerum Ecclesiasticarum, & de compositione Ciuilis status. *Veteres Francorum Annales.*

Didymus Alexandrinus contra Manichæos.

Nulla oppositio contrariorum fit ex toto, quin sint in eis aliqua contrariorum communia. Verbi gratia album quod est contrarium nigro, & nigrum in ijs tantũ, quibus differunt, contraria sunt, cum habeant alioqui communem colorem, & qualitatem. nihil enim eorũ, quæ talia sunt, priorẽ oppositionem, quàm communitatẽ habet. Omnia enim post illa, quæ habet prius cõmunia, oppositionem sortiuntur, in communibus aũt nõ est contrarietas. oportet enim colorem esse, & qualitatẽ esse, vt sit albũ; similiter in nigro, ad eundem modum virtus, & vitiũ prius conueniunt in cõmuni ratione qualitatis, & affectionis, quàm sint contraria. Si igitur duo principia ingenita sunt, & hæc sunt contraria, vel ex toto sunt contraria; vel sunt aliqua eorũ cõmunia, at nihil ex toto recipit contrarietatẽ; habẽt igitur hæc cõmunia esse scilicet, & substantias esse, & si quid aliud in eis cõmune reperitur. cõtraria verò ea facit esse alterũ bonũ, alterũ malũ; esse itẽ alterũ lumen, alterũ tenebras; prius aũt cogitatur esse ea substantias, quàm cogitentur esse bonũ, & malum. Contrarietas igitur non est circa communia, sed circa propria, positum aũt est esse ea ingenita, nihil aũt est ante ingenitum. At est ante hæc contraria aliquid, id scilicet, q dixi, esse in eis cõmune, ergo nõ sunt principia ingenita; quia hæc ingenita sunt cõtraria q aũt inest eis cõmune ante ipsa cõtraria est, non sunt igitur ingenita principia, quia ante

inge-

Digitized by Google

ingenitũ nihil eſt. Sin verò dixerint, non eſſe contraria ratione ingẽti, reperietur igitur commune eorum hoc. Sed rurſus quia malum ingenitè eſt malum; & bonum ingenitè bonũ, reperietur ingenitũ malum cõmune amborum; & ingenitũ bonũ, cõmune item amborum. Si enim bonum ſine ingenito non poteſt reperiri, commune autem eſt ingenitum, commune rurſus erit quod neceſſario ſequitur ingenitum; hoc autem eſt bonum. Si verò dicant, non eſſe commune eorum, eſſe ingenitum, quatenus alterutrius eſt, alterutrũ eſt ingenitum, non eſt alterum ingenitum. Erit igitur ingenitum vel bonum, vel malum; non autem bonum, & malum. Quare ſi reperietur bonum ingenitum; malum erit genitum. Aliter, omne malum eſt puniendum, nihil, quod puniẽs eſt, eſt incorruptibile, nullum igitur malum eſt incorruptibile, quin ſit incorruptibiliter corruptibile. Nihil corruptibile eſt ingenitum, eſt autem; malum corruptibile, malum igitur non eſt ingenitũ. Nullum eſt malum ſecundum ſubſtantiam, malum autem eſſe eſt effectum eſſe qualitate, malitiæ ſcilicet, at affectum eſſe qualitate non eſt ſubſtantia, malum igitur non eſt ſubſtãtia. Omnia contraria ſe viciſſim interimunt, quæ ingenita ſunt, non intereunt, non ſunt igitur contraria, contraria enim non ſunt ab interitu libera. Mihil ingenitum eſt mutabile, mutatur autem hoc bonum à malo ſuperatum, bonum igitur hoc non eſt ingenitũ. Quòd eſt ingenitum non expetit vllius interitum, malum autem expetit interitum, malum igitur non eſt ingenitum. Scripturæ Diuinæ non ſolum malũ, ſed etiam ipſum Diabolum dicunt afficiendum eſſe ſupplicio. Quòd autem ſupplicio afficiendum eſt, id omne mutabile eſt, nihil autem mutabile ingenitum eſt, nullum igitur ex malis ingenitum eſt. Eorum, quæ ex toto ſunt contraria, nihil eſt commune; quare omninò neceſſe eſt, vt quod vni ineſt, alteri non inſit, ineſt aũt bono eſſe ingenitum, malo igitur neutrum horũ ineſt. Quare malum non eſt ingenitum. Quicunque rectè aliquid expetit, ſi rectè expetit, expetito potitur, expetit autem Deus malitiam delere, igitur malitia deleri poteſt. Quòd ſi deleri poteſt, delebitur. Deleta autem non eſt ingenita. Si malum eſt ingenitum, natura ei ineſt eſſe malum, at nemo operans ſecundum naturam, peccat, igitur malum ingenitum non peccat, quod autem non peccat, non eſt in culpa, & reus; reus autẽ, & in culpa eſt Satanas; Satanas, igitur non eſt ingenitus. Diuina ſcriptura homines vocat ſuarum actionum, & ſtudiorum filios, & fœtus, vt iracundos, aut alio peccato obſtrictos, ita vt propter peccatum obnoxij iræ ſupplicij de eis ſumendi filios iræ nominet. Paulus itaque de ſe, & de ſimilibus, ſanctis ait, eramus natura filij iræ, ſicut & ceteri homines, qui hucuſque in peccatis fuerunt. Illud autem quod oppoſitum eſt, natura, non ſecundum naturã ſignificat, ſed verè. Eramus enim, inquit, natura filij iræ, vt declarat, verè eſſe obnoxios iræ eos, qui peccant. Sicut ergo filius iræ efficitur, qui admittit peccatum, ſic qui ab eo ſe ad virtutem tranſtulit, filius veritatis, ac virtutis. Sic dictum eſt de quibuſdã à Saluatore, *iuſtificata eſt ſapientia à filijs eius*: filios ſapientiæ appellat ſapientes. Etenim quia qui ſunt filij alicuius, ab eo, qui generauit, habent, vt ſint, habent autem qui qualitati effecti ſunt, à qualitate ipſa, vt tales ſint, quales ſunt, idcirco rectè, & conuenienter filij qualitatis nominantur. Sicut enim ſapientes quoſdam Dominus *filios ſapientiæ* appellauit, ſic alios *filios pacis* nominauit, cum dixit diſcipulis, ſi ingreſſi fueritis in ciuitatem, vel domum, & ibi fuerit filius pacis, pax veſtra, data ſcilicet ciuitati, vel domui, requieſcit ſuper filium pacis, qui ibi erit. Rurſus idem Saluator, *prudentiores*, inquit, *ſunt filij huius ſæculi*, quàm filij lucis in generatiõe ſua. filios lucis vocat illuminatos cognitione veritatis, & operibus virtutis, quibus dicit tanquam luminibus, qui facti ſunt filij lucis, *Vos eſtis lux mundi*. eos aũt, qui dilexerunt hanc vitam, & ad eam quæcunque faciunt, referunt, *filios ſæculi huius* nominauit. Sed licet dixerit prudentiores eſſe hos filijs lucis, non ſimpliciter dixit eſſe *prudentiores*, ſed *in generatione ſua*, ideſt, in rebus ad hoc ſeculum accommodatis. Prudentiores ſunt filijs lucis, ſunt enim ſapientes ad malefaciendum, vt autem bene agerent, intelligere noluerunt. Et de Iuda ſcriptum eſt, quòd eſſet *filius perditionis*. Sic enim Dominus de eo dixit: *nemo ex diſcipulis meis periit, niſi filius perditionis*. Filium perditionis vocauit, qui fecit, quæ digna interitu erant: nõ enim cum erat vnus ex Apoſtolis, & vnà cum illis miniſtrabat Saluatori, talis erat, ſed cum factus eſt proditor filij Dei, & Magiſtri, amans argentũ, perditionis. Et quia non erat natura malus, pariter cum alijs diſcipulis omnibus audiuit: *Ecce ego mitto vos tanquam oues in medio luporum*. Sic lupos dicit eos qui peccant, oues verò eos, qui virtuti operam nauant. Iudas autem natura malus erat, non erat ouis Chriſti, quia non eſt aptus ad nauandum virtuti, qui natura malus eſt. Immò nec ipſe Diabolus, ſecundum naturam malus eſt, ſed ex mutatione liberæ voluntatis. Sicut igitur non ſolum prauarum actionum, & ſtudiorum, ſed honeſtarum filij vocantur, qui ea, vt diximus, exercent, ſicut dicebant fœtus qualitatem, qui ab eis à accipiunt, vt tales ſint,

quales

quales sunt, quod quidem ab ipsa qualitate proficiscitur, sic caro peccati, & corpus peccati non simpliciter dicitur, sed quia homo seruit peccato, homo enim nō corpore, & carne ad libidinem, & alias huiusmodi operationes abutens, corpus suum corpus peccati facit, & carnem peccati: sicut rursus studiosus, & honestus per temperantiam, & virtutem quæ inde sequitur corpus suum, & animam sanctificat. *Virgo* itaque *sancta efficitur corpore, & spiritu*, qui est anima, sicut Paulus scribit, cum ait, oportere Virginem esse à rebus vitæ huius expeditam, & liberam, *vt sit sancta corpore, & spiritu*, immò etiam in Epist. ad Cor. scribit, *glorificate Deum in corpore vestro*, si autem glorificatur Deus in corpore hominū, & Deus non glorificatur in malo, nō est igitur corpus natura malum, quamuis malum esse faciat peccator, cum ipso vtitur peccando. Et paulo post eosdem rursus alloquitur inquiens, *an nescitis, quod corpora vestra templum sunt Spiritus sancti, quem à Deo habetis? Si quis templum Dei violauerit, disperdit eum Deus, templum enim Dei sanctum est, quod estis vos.* Et in Epist. ad Thess. scribit idem Apost. *Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt integer Spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in Aduentu Domini nostri Iesu Christi asseruetur.* Quomodo autem potest quis per omnia sanctificari, & corpus suum habere integrum, cum corpus non sit aptum vt sanctificetur, si malum est? Si enim natura malum est, non potest recipere sanctificationem. Si verò recipit, liquet non esse natura malum cum bonitatem recipiat. Quod enim natura malum est, non potest capere bonum; sicut rursus, quod natura bonum, non potest capere malum: in altera Epistola scribit idem Apost. ad quosdam: *Emundemus nosmetipsos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.* Hac voce, *Emundemus* declarauit, esse carnem aptam natam, vt repurgetur à contaminationibus, quæ ex peccato ad eam accedunt. Similiter in spiritu, & anima. Quòd si caro secundum substantiam esset mala, & spiritus secundum substantiam esset bonus, neque spiritus inquinaretur: neque ab inquinatione mundaretur. Præcipit autem vtrunque ab inquinatione mundare, exprimens etiam modum mundationis, *perficientes* enim inquit, *sanctificationem in timore Dei.* Illud verò etiam rectè, quod ait *in timore Dei*, vt doceat, habere homines è se, vt obediant, non autem ex necessitate. Quod si perficientes sanctificationem in timore Dei carnem nostram, & spiritum ab inquinatione mundamus, perspicuum est fieri hoc accessione sanctitatis. Sicut enim ab ignorantia, & iniustitia anima repurgatur cum scientia, & iustitia adest, fuga enim vitij aditum virtutis efficit sic aduenientе sanctificatione caro, & spiritus ab inquinamento mundātur, spiritus autem in his animum significat. Sicut in Actis etiam Apostolorum Stephanus cum lapidabatur, & erat prope moriens, preces Deo adhibens, *Domine Iesu*, inquit, *accipe spiritum meum*, nihil aliud hic dixit spiritum suum, quam animam suam. Si igitur caro, & corpus quandoque peccati, aliquādo sanctificationis dicitur, & ad glorificandum Deum adhibetur, nihil horum natura malum vel bonum est; sed potius vtrumque libera voluntatis potestate recipere potest, & vsus eius, qui carnem & animam habet, faciet, vt nunc sit caro peccati, nunc caro sanctificationis. Quòd si ita putant, qui non intelligunt quod scriptum est, vnde proferunt, esse carnem peccati, nos tamen id ipsum integrè recitantes, sententiam perspicuam reddemus. Sic enim habet: *Deus filium suum mittens in similitudine carnis peccati, de peccato damnauit peccatū in carne.* Huiusmodi est, quod dicit. Caro omnium hominum ex coniunctione viri & fœminæ existit, excepta carne primi parentis, & ea quam Christus assumpsit. Non enim aliter corpus hominis fit, nisi corpora maris, & fœminæ misceātur. Igitur quia Saluator ex sola Virgine corpus assumpsit, quod non duxit principium ex coitu, idcirco carnem Domini si multitudinem carnis, quæ ex coitu existit, vocauit, non enim simpliciter dixit habere eam similitudinem carnis, sed *similitudinē carnis peccati.* Similitudo autem carnis peccati caro est. hoc solū ei ex alijs carnibus defuit, quod extitit sine viri semine. oportebat enim vt, qui ad salutem hominum veniebat, non acciperet corpus ex coniunctione viri, neque rursus extra successionem hominum, sicut primus homo, ne corpus eius alterius generis esse putaretur. Etenim si ipse etiam ex terra formatus fuisset, sicut fuit princeps generis humani, suspicionem cæpissent, qui apparationem per fictionem introducunt, nō gestasse re, & veritate corpus hominis. Rursus, si corpus ex coniunctiōe sumpsisset nulla differentia, existimatis vtique esset obnoxius esse illi peccato, cui erant omnes ex Adam per successionem profecti, & orti. Si verò dixerint: Si caro peccati est, quæ ex coniunctione viri & fœminæ nata est, malæ sunt nuptiæ. Audiant isti, quod ante Aduentum Saluatoris, qui abstulit peccatum mundi, omnes homines sicut alia cum peccato agebant, sic etiā nuptias cum peccato habebant. vnde similiter de corporibus ex connubio natis intelligendum est, quia post peccatum facta fuit cōiunctio Adæ cum Eua, iccirco dicta est caro peccati. Qui enim erat ante peccatum immortalis, factus est per peccatum mortalis. atq; ita

1. Cor. 6.
1. Cor. 3.
1. ad Ro. c. 5.

Alia cū peccato agebāt, id est, nondum peccato per Christum Redemptorem ablato similiter nuptias cum peccato habebant.

ſucceſſio mortalitatem habet. Similitudinē igitur huius carnis habebat Chriſtus, tametſi caro eius non vidit corruptionem: verum tamen per Aduentum Chriſti ſicut ab alijs rebus ablatum eſt peccatum, ſic etiam à nuptijs. Itaque nunc, qui ſecundum Euangelium viuunt, habere poſſunt honorabiles nuptias, & thorum immaculatum, ſicut Paulus ſcribit fidelibus, *honorabiles nuptiæ, & thorus immaculatus. Fornicatores aũt, & adulteros iudicabit Deus.* Diſtinguens enim nuptias honoratas, & eos, qui eis vtuntur, à ſcortatoribus, & adulteris, non ſcortationem, nec adulterium vult eſſe nuptias, ex quo fit, vt neque peccatum ſit cõiugium. Aliter etiam dici poteſt magis phyſicè, diuina quædam res eſt virginitas, & tanquam in virtutibus exiſtit, ſi quis igitur nuptias cum virginitate conferẽs, ipſas dicat peccatum eſſe, non abſolutè ſunt peccatum, malum enim non comparatione boni malũ eſt, ſi quidem per ſe tale eſt. Si quãdo igitur aliquid male dicatur cum bono collatum, ipſum etiam ſic collatum, minus bonum fuerit infra bonum antelatum. Qui igitur ad Euangelium accedunt, ad eum in primis, ac præcipuè accedunt, vt Deum colant, & ſecundũ Deũ ſapientes euadant, hos ſequitur oppugnari ab aliquibus; ſi quidem oportet firmè Chriſtianam religionem ſuſcipere. Comparatur autem firmitas exercitatione contra tentationes ſuſcepta, vnde neceſſe eſt eos ſubire certamina, & ſicut qui præmia in certaminib. proponunt, ſi, quod ratio poſtulat, curant, non fortuitò hunc pugilem cum illo commit tunt, & conferunt, ſed proportione virium cuiuſq; valde diligenter animaduerſa, & cõſiderata, ſic noſtri certaminis & præmij iudex non omnes cum eiuſdem aduerſarijs copulat, ſed potius pro ætate, & viribus cuiuſq; aduerſarium exhibet. Corinthijs igitur, cũ eſſent pueri, ſcribit Paulus, adhuc teneri eos paſſionibus carnis, *tentatio*, inquit, *vos non apprehendit, niſi humana*, horum enim tentationes & certamina ad res humanas referuntur: de ſe autem, & de ſimilibus, & æqualibus, & æquè robuſtis ſcribit, *non eſt nobis colluctatio aduerſus ſanguinem, & carnem, ſed aduerſus Principes, & Poteſtates, & Rectores mundi tenebrarum harum.* Quæ perinde ſunt, vt ſi diceret, vobis, qui altius aſcendiſtis, non eſt pugna aduerſus carnem & ſanguinem, ideſt, aduerſus humana, ſed aduerſus ſuperiores ordines aduerſariorum. Hi autem ſunt ſpecies rationalium prauorum, qui voluntate tales euaſerũt. Nemò verò exiſtimet, cum diximus ſpecies rationalium prauorum, ſubſtantiam prauam nos dicere. Sũt enim ſpecies, & genera etiam eorum, quæ voluntate fiunt. Dicimus igitur eſſe ſpecies honeſti iuſtum, temperantem, prudentem, fortem. Quia enim virtus, quæ genus eſt in ſpecies diſtribuitur iuſtitiam, temperantiam, & reliquas, neceſſe eſt qui genus participat, ideſt honeſtas, genus ſit eorum, qui participant ſpecies virtutum. Similiter cum ſcientia genus ſit Grammaticæ, muſicæ, & aliarum, quæ nominantur à genere ſcientię, neceſſe eſt, ſcientem genus eſſe, quòd ſpecies, quæ à ſcientia nominantur, continet.

Cum igitur ſpecies prauorum rationalium dicimus, omnes, qui ſubter has ſpecies referuntur, voluntate prauos eſſe dicimus: ita fit, vt nomina prauæ, quæ diximus, non ſubſtantias declarent, ſed voluntates. Diaboli enim nomen non ſubſtantiam, ſed voluntatẽ declarat. Ac Iudam quidem, cum homo alioqui eſſet, Diabolum Dominus nominauit, nõ propter ſubſtantiam, ſed propter voluntatem, cum numerans Iudam in diſcipulis, dixit eis, *non ne duodecim vos elegi, & vnus ex vobis Diabolus eſt?* Et ſubiungit Euangeliſta, *hoc aũt dixit de Iuda, qui eum proditurus erat*, Si enim propter futuram proditionem Diabolus vocatus eſt, non iam tunc Diabolus erat, quando cum omnibus electus eſt. electus enim cũ omnibus eſt propter virtutem, quæ tunc in eo erat. Tunc autem appellatus eſt *Diabolus*, quando quę ad proditionem ſpectabant, operabatur. Si ergo in Iuda nomen Diaboli actionem & voluntatem declarat ſimiliter etiã de alio quopiam dicatur, aliquid voluntatis ſignificat. nouit autem cõſuetudo vſum nominis huius. Diabolos itaq; vocamus eos, qui accuſant, hi illos; & illi hos. Vnde quia Diabolus Deum accuſat apud homines; & homines apud Deum, & homines apud eos ipſos inter ſe, hoc nomen ſortitus eſt. Quòd ſi nomen Satanæ etiam de ipſo Diabolo dicitur, ſciant, hoc ipſum nomen aliquid etiam voluntatis declarare. Vox enim hebraica Satanas nihil aliud ſignificat quam aduerſarium. Aduerſarius autem, ſi de homine accipiatur, idem eſt, quod inimicus nocens. Sicut igitur inimicus voluntate eſt inimicus, ſic etiam aduerſarius; ſicut etiam horũ contraria, amicus enim, & beneuolus, & concors, & idem ſentiens nomina ſunt quæ voluntatem declarant. Dicit enim hic amicus, & beneuolus, ſicut dicitur Diabolus, & Satanas, & malus. Sicut Saluator in Euangelio præter alia hoc etiam docuit diſcipulos precari; *Et ne nos inducas in tentationẽ, ſed libera nos à malo.* Etenim & nomẽ mali volũtatẽ declarat. Si igitur in omnib. nominib. quibus ſignificatur princeps malorũ, & primus, qui à virtute defecit, voluntate talis eſt, non poteſt, ſecundum ſubſtantiam eſſe malus. Quòd ſi dixerint, cum eſſet ſubſtantia, ac natura malus, voluntate etiam habuiſſe illa ipſa, quibus ſic nominatus eſt; ſciãt iſti, quòd

Sicut ad substantiam pertinent, ea, in quibus substantia est, sic ad voluntatē ea, in quibus voluntas.

in ijs, quæ ad substantiam pertinent, non assumitur voluntas, nullus enim dicit, voluntate esse animal, aut lapidem, hæc enim sunt ad substantiam pertinentia, quare nihil hic voluntatis est. In illis enim sunt ea quæ ad voluntatem spectant, in quibus est voluntas. Sed fortasse dicent, cur cum qui futurus erat pernicioſus, & pestifer, bonus Deus produxit? sciant qui hoc dicunt, non solum nobis repugnare, sed omnibus, qui prouidentiam Dei ponunt. Multi enim alij, qui prouidentiam ponunt, omnes animantes rationes participes ex Deo esse dicunt, in quibus vitium oritur. Si igitur hæc de Diabolo dicunt, de omnibus etiā ratione præditis coguntur hoc dicere. Nos tamē qui istos, nō sequimur, dicimus non esse auctorem vitij, qui eum fecit, qui potest sua propensione, ac nutu ad vitium venire. Animal enim rationis particeps fecit Deus quod volebat, vt voluntate sua bonum esset, libera alioqui potestate præditum, qua posset in vtramque partē flecti. Volebat enim vt homo esset bonus, eligendo sponte bonum. Nemo enim inuitus potest esse bonus. Quin potius omnes boni volentes sunt boni. Quare oportebat, vt qui voluntate sua futurus esset bonus, potestatem haberet, qua idoneus, & aptus esset ad capiendum quod bonum & honestum esset. Consentaneum verò erat, vt quod bonum capere poterat, posset item malum. Sic fabricato rationis participe, vt ad capiendam virtutem, & vitiū vim insitam haberet, datum est mandatum, vt virtutem haberet actu, vitium verò nō actu, sed sola aptitudine. Lex enim creatoris hortatur, & roborat, atque adiuuat ad virtutem, dehortans naturam à vitio. Quamuis igitur insit potestas incompote rationis ad capiendum vitium, non propter potestatem est, malus iste, vtrorumq; enim virtutis scilicet & vitij sunt potestates & electiones: eligimus enim habere potestatem virtutis, vt eā actu capere possimus, eligimus etiam habere potestatem vitij. Tum enim habemus eam, cum actu virtutem habemus. Neque nostra solum est hæc opinio, sed omnium, qui rectè de animalibus ratione præditis philosophati sunt. Licet igitur substantiam, quæ Diabolus nominatur, Deus fecit, non tamen fecit, vt esset Diabolus, sed vt virtutem suscipere posset, vt eam haberet; & vitium item suscipere, vt ab eo abstineret. Etenim quia non potest virtus cum vitio simul arripi, est autem amica Deo virtus, vtriusque potestatē immisit vtenti ratione, vt potestatem quidem virtutis ad suscipiendum actum eius participaremus; potestatem verò vitij ad abstinendum à fine potestatis, qui est actus. Quare omnis particeps rationis factus est, vt esset probus, & non prauus. Si quis igitur ratione vtentium via auctori, & gubernatori suo contraria ingressus est, non est culpa fabricatoris, & legislatoris, sed eorum, qui contra leges sanctas, & eorum prouidentia vires intenderūt. Videmus hæc semper in nobis ipsis accidere, quæ enim filios docemus cum volumus eos secundum disciplinam instituere, vt disciplina vtantur (non sic tamen vtuntur, vt instituti à nobis sunt: immò contingit aliquando, vt multi filij à patribus in arte medicinæ eruditi, non vt oportet, ea arte vtuntur, sed potius pro salubribus, quæ morbos inducunt ægrotis adhibent, non est tunc accusanda medicina, nec est in culpa, qui eam docuit, non enim sic is docuit, vt sic iste faceret; facit enim non vt didicit, rursus leges quosdam docemus, vt iustitiam defendant, & iniustitiā repellant. Sed tamen vitiosè aliqui ex ijs, qui ad studium legum accesserunt, contra atque didicerunt, faciunt, neq; tamen cōtinuò leges, neque legislatorem criminamur, si enim leges, & legislatores iniustitiæ rei essent, nō punirent iniustos. si quidem hæc est legis, & legislatoris voluntas, ac sententia puniendū esse iniustum: & Deus punit Satanam, & eos qui leges à Deo latas transierunt. quibusdam enim prauis dicit, *mitte in ignem aternum, qui præparatus est Diabolo, & angelis eius.* Sciant igitur qui contra hæc dicunt, dicere eos secum pugnantia. Si enim secundum substantiam Diabolus malus erat; & à bono Deo alienus, & par viribus esse poterat; neque præparasset ei Deus supplicium, neque mittere eum in supplicium potuisset. dicit tamen præparatum esse ignem Diabolo; hoc etiam dicendum est, si bonus Deus immutabilis est, vt quidem est, & eadem vires semper habet, & non aliud alius potest, & alius aliter, futurum autem erat, vt post multam noxam, multamque cladem eum igni sempiterno traderet, quare non hoc à principio fecit? cum se in Deum extulit, & partem eius occupauit? iustiores enim tunc pœnas in eum decreuisset, vt pote in eum, qui in maiorem peccasset, nunc enim hominibus nocet, tunc autem istorum opinione ipsi Diuinitati nocuisset, sicut ipsi sentiunt, lex autem & indignatio iustior est contra eos, qui in regem audent, quàm qui in aliquos, qui regi obediunt. Si enim sic ipsis de his sentiēdum est, aut dicturi sunt ignorasse tunc Deum, quomodo vlturus esset, & malum impediturus; aut non potuisse, at neutrū horum bono Deo tribuendum est; non igitur inimicus Dei ingenitè, cōtra eū se extulit, sed potius factus alioqui, vt esset bonus, potestatem virtutis capiendæ imperfectā, & mācam seruauit, potestatem verò vitij suscipiendi ad actum perduxit, vnde puniendus fuit,

& me-

Digitized by Google

& meritò diu post supplicio affectus est. Si verò illud obiecerint, quòd à Ioanne Baptista dictum est, *serpentes genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à ventura ira, facite ergo fructus dignos pœnitentiæ, & nolite dicere in vobis ipsis, Patrem habemus Abraham, potens enim est ex lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Iam securis posita est ad radicem arborum. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, exciditur, & in ignem mittitur.* audiant isti, non posse eos obijcere, quæ nō recipiunt, non enim recipiunt Ioannem Baptistam, qui fuit veteris testamenti. nihilominus tamen sic contra istos dicendum est, per totum contextum negare Ioannem esse natura bonos, aut natura malos, ait enim illis, *facite igitur fructum dignum pœnitentiæ.* pœnitentia autem, & fructus non cadit in malum secundum substantiam, nec in bonum natura. quomodo enim qui semper bonus est, pœnitentia indigeat? aut quomodo natura malus bono pœnitentiæ vtetur? Qui enim secundum substantiam malus est, non potest à peccato dimoueri, nec vtilis esse ei pœnitentia, tum etiam ex lapidibus ostensis dicit excitandos esse filios Abrahæ, lapides vocat obstinatos, & adhuc in peccato permanentes. si namque eos pœnituerit, & Deo crediderint, erunt filij Abrahæ, qui à Deo *homo Dei* appellatus est, qui in Deum credidit, ita vt fides reputata sit in iustitiam. Quia verò illud etiam ab istis dici audiuimus contra eos, qui ex Abraham, & alijs sanctis viris generati sunt, quod dictū est *serpentes genimina viperarum*, Abraham, & Aramæos significare, intelligant isti, dicere se, quæ cum consequentia capitis pugnant, arguit enim eos, quòd non essent filij Abraham, sed potius genimina viperarum dissimulata, & frustra se ex Abraham ortos gloriarētur. ait enim illis Saluator in alio capite. *Abraham non fecit, quem vos patrem vestrum dicitis mentiētes, si enim filij Abrahæ essetis, faceretis vtique opera Abrahæ, Sed vos ex patre vestro estis diabolo, & desideria patris vestri vultis facere. ille homicida erat ab initio; & in veritate non stetit.* bene habet, quòd dixit, *non stetit*, quod quidem declarat, stetisse ipsum prius in veritate. patrem autem eorū vocauit Diabolum propter similitudinem mutationis, & qualitatis. Quare non Abrahā, & sanctos cum eo *viperas* appellauit. vt enim filij viperarum essent ex mutatione habuerunt, quia malis magistris vsi sunt volentes, sicut diximus. ait igitur illis Ioannes, quādoquidem auersi à virtute, serpentes fieri voluistis, (non enim natura tales erant) desinite esse fœtus viperarum, quarum qualitatem habere voluistis, quandoquidem praui ex prauis, & iniqui ex iniquis studuistis esse, sed quia dicitis ferre vos signum pœnitentiæ, eò q̄ ad baptismum venitis, hoc autem simulatè facitis, iccirco dicō vobis, quis ostendit vobis fugere à ventura ira? Quem enim peccasse pœnitet, ideo pœnitet, vt nō amplius peccando, ab ira in peccantes futura fugiat, rogat autem, inquiens, quis vobis ostēdit? vt sit perinde ac diceret, qui legitimè ostenderit se à vitio recedere, non simulabit fieri hoc, vos autem hoc facitis simulatè, cum ad baptismū venitis; non igitur mundabimini. Qui enim vult verè mundari, à peccatis desistit, & huiusmodi pœnitentiæ fructum affert faciens opera habitus peccato contrarij, at non hoc vos fecistis, qui vos condemnastis, cum diceretis habere vos patrem Abraham, sed non hoc iuuabit, putare habere vos patrem Abraham, sed esse eius filios fide, & fuga idolorum. Quamobrem tametsi aliquando filij Abrahæ fuistis, non hoc vos saluos faciet, eos namque, qui nunc non sunt filij Abrahæ, potest Deus filios eius facere. Quare saluus euadit, qui est filius eius secundum virtutem, nō qui secundum carnem. Quòd si fuerit secundum carnem filius Abrahæ, ne glorietur, & se iactet: potest enim quod huiusmodi est excidere, & tranferri. Sanè quidem & qui non poterunt hoc nanciſci, vt filij scilicet Abrahæ essent secundum carnem; poterunt nihilominus esse filij Abrahæ. Etenim Paulus quos non genauit carne, dicit in Christo *per Euangelium ego vos genui.* Verum cum hæc auditis, ne contemnatis, quia ira in eos, qui peccant, retardetur; iam enim in eo ipso, quod peccat nequā, præsens habet supplicium, quo efficiendus est. Quamobrem scicote iam securim radicibus arborum propinquare: Radices vocat non eas, quas videmus, sed homines qualitate vitij affectos. radix enim harum arborum est pessimus habitus, ex quo fructus non idoneus ad vescendum, sed renenatus, & pestifer nascitur, ipsum igitur vocauit fructum non bonum. Itaque quamuis securis supplicium significat, arbor verò hominem peccantem, non sunt hæ naturę pugnantes. Pronuntiantur enim minæ, supplicij ad mutandum arbores. Qui enim minator delinquentibus, per minas ipsas mutare vult. Quare si per minutionem securis, qua sunt arbores putres excindenda, suadet ipsis, ne malum fructum ferant, sed bonum, non est natura mala arbor, neque natura malum supplicium. Sed fortasse dicent, si vltio mutat malos, bonum est vltionem esse. Si aūt bona est animaduersio, & supplicium, cōtraria autem supplicio est promissio, & contraria non possunt esse simul bona, promissio igitur mala est; at promittit Deus hanc, non est igitur mala. Quod si promissio non est mala, sed bona, supplicium est malum. Quod si malum est supplicium, non Deus, sed Satanas illud infligit, infli-

Homo Dei in nostro exē plare amicus Dei legitur.

git autem non suis; sunt enim & ipsi mali, & necesse est ipsum etiam Satanam subire supplicium; restat igitur, vt bono, & non malo infligat; at fieri hoc non potest, non igitur Satanas illud infligat, sed Deus. Omne autem, quod à Deo infligitur, vtiliter infligitur, cum sit bonum, vel efficiens bonum, vel prohibens malum. Deus igitur volens prohibere malum, supplicium constituit, non autem aggrederetur prohibere malum, nisi malum prohiberi posset. Hoc verò prohibitum, non potest esse natura, & ingenitum: lapsi verò etiam in hoc sunt ineruditi, qui animaduersionem contrariam esse promissioni putauerunt. vtraq; enim est remuneratio; promissio quidem remuneratio bonorum, quæ mercedem illis affert; animaduersio verò malorum, quæ mercedem soluit ijs, qui voluntate, diuinas leges violauerunt.

DYNVS. Vide supra in verbo, Dinus.

E A

EADBVRGA filia illustris. fœminæ Cangyth cognomento Bugga consanguinea Cantiæ Regis in Anglia simul cum matre, quæ postea fuit Abbatissa scripsit ad Vvinfridum postea dictum Bonifacium Pontificem Maximum, de Calamitatibus, quas passæ sunt sub Rege decessore, extat in Cod. epist. Sancti Bonifacij nondum editæ, quam nono Tomo Annalium inseruit Card. Baronius sub annum 725.

EADMERVS Anglus, monachus Cantuariensis, scripsit de libertate Ecclesiastica. Vitam D. Anselmi Archiepiscopi, Historiarum Collectanea. Claruit an. 1120.

EADMVNDVS Albon, scripsit Commentarios in Boetium de Trinitate, Claruit ann. Domini 1340.

EADMVNDVS Gryme Anglus S. Thomæ Becketi Cantuariorum Archiepiscopi Vitam scripsit. Viuebat an. 1180.

EADMVNDVS Richius Abyndonensis, composuit Speculum Ecclesiæ. De contemplanda Deitate, librum vnum, qui è Gallico deinde in Latinum sermonem cõuersus est. Obijt an. 1240.

EADMVNDVS Stoutton, Anglus monachus Glascoulæ, scripsit Dialogum in Regulam D. Benedicti, de nominibus Beatis. Virginis, & D. Ioannis.

EALREDVS Rhieuallensis, *Ethelredus* quibusdam monachus Cisterciensis, composuit

Vitam Eduardi Anglorum Regis.
Vitam Dauidis Scotorum Regis.
Vitam Niniani Episcopi.
Vitam Margaritæ Reginæ.
De miraculis D. Eduardi.
De regibus Anglorum.
Miracula Hagustaldensis Ecclesiæ.
Chronicon ab Adam ad Henricum primũ.
Sententiarum flores.
Vitam Edouardi carmine.
Homiliarum volumen.
In Euangelium accensæ lucernæ.
De prælatorum moribus.
De ministrorum officijs.
De abusionibus claustri.
Centum Sermones synodales.
Speculum charitatis, lib. 3.
De vera amicitia, lib. 1.
De amicitia spirituali, lib. 3.
De Aduentu Domini, librum.
De militia Christiana alterum.
Super onus Babylonis.
De oneribus Isaac.
Dialogos plures. Inter hominem & rationem.
De institutione inclusarum.
De quodam miraculo.
Super Canticis Canticorum.
De virtute Guualtheri.
Epistolas trecentas.
De lectione Euangelica.
De Christo duodenni.
Super Lucam.
De virginitate Beatis. Virginis Mariæ.
De natura animæ.
De dotibus eiusdem. Obijt an. 1166.

EASTVS Græcus Eremita montis Carmeli, Cyrilli oraculum è Græco in Latinum transtulit, lib. 1. Huius in interpretatione fidelitatem commendat Ioachim Abbas in Epistola ad Cyrillum. Viuebat anno. 1200.

E B

EBERHARDVS Billicus Carmelita, Colonien sis Theologus, scripsit librum, qui prænotatur Iudicij Vniuersitatis, & Collegij, ac Cleri Colonien sis aduersus calumnias Philippi Melanchthonis, Martini Buceri, Oldendorpij, & eorum assectarum, defensio, cum diligenti explanatione materiarum. Extat excusus varijs in locis, præsertim Coloniæ, ac

tandem

tandem Parisijs an. DOM. 1545. Plura alia edidit, licet & aliqua m. s. quæ nondum prodierunt, Coloniæ adhuc asseruentur. Obijt anno 1562. eius autem vitam, & pleraque alia Opera ab eodem elaborata enumerat Cornelius Callidius Goudanus in li. de Scriptoribus illustribus Germanicis ab anno 1500. vsque ad sua tempora.

EBERHARDVS Maynardus, Germanus, patria Moguntinus, Carmelita, scripsit de Triplici vita. Sermones post Trinitatem. Sermones per Aduentum. Quadragesimale. Viuebat an. 1403.

EBERVVINVS, Germanus, monachus, & Abbas Cœnobij S. Martini Treueris, Congregationis Cluniacensis, an. 995. scripsit vitam Sancti Magnerici Episcopi, vide Tom. 2. Surij cum poemate Fortunati de eodem Episcopo.

EBRVLPHI Abbatis, & Confessoris Sancti vita scripta à monacho Ord. D. Benedicti in 6. Tomo Surij ad diem 29. Decembris.

E C

ECCLESIA militans. De qua, præter alios scripserunt Augustinus lib. de vnitate Ecclesiæ, Cyprianus libro. eiusdem tituli Optatus libris sex contra Parmenianum: è recentioribus Thomas Valdensis to. 1. li. 2. doctr. fid. c. 8. 9. 10. &c. Ioannes de Turrecremata in Summa de Ecclesia, Ioannes Driedo in li. 4. de dogmatibus Ecclesiast. ca. 2. Albertus Pighius Controuersia 3. Card. Hosius, in sua Polonica Cõfessione, in explicatione Symboli, & li. 5. contra Prolegomena Brentij, Petrus à Soto 1. parte defensionis contra Brentium, Ioannes à Dauentria in confutatione Confessionis Augustanæ, Ioannes Cochlæus Philippica 4. & in lib. de scripturæ & Ecclesiæ auctoritate, Ioannes Eckius initio sui Enchiridij, Alphonsus à Castro lib. 6. contra hæreses, Melchior Canus lib. 4. de Locis, Io. Antonius Delphinus libris tribus de Ecclesia, Ioan. à Louanio in explicatione Symboli, & omnes alij qui Symbolũ exposuerunt, Franciscus Turrianus libris duobus de Ecclesia & ordinatiõe ministrorum, Sanderus de Monarchia Ecclesiæ, Stapletonus egregiè, Robertus Car. Bellar. fusè, & accuratè, Nos item in Responsionibus ad Io. Regem Sueciæ, at Patricius Nidecius Polonus, qui Episcopus fuit designatus Vendensis in Liuonia, pereleganter, atque alij plerique, quorum in hoc Apparatu meminimus passim; Sed & vide infra in verbo, Eduardus Risthonus.

ECCLESIASTICA historia antiqua, edita Latinè Lutetiæ an. 1542.

ECCLESIASTICARVM dictionum Syluula Gregorij Vuicelij.

ECCLESIASTES. } Vide in verbo, Salomon.
ECCLESIASTICVS. }

ECLOGE, hoc est Delectus Bullarum, & Motupropriorum Sanctissimorum Patrum, summorumque Pontificum Pij IIII. Pij V. & Gregorij XIII. qui hucusque emanarunt, quique ad S. R. E. vsum facere videbantur. Lugduni 1582.

ECKARDVS primus Abbas monasterij S. Laurentij, quod Vraugia dicitur, in Diœcesi Herbipolensi in Hercynia Sylua, Ord. S. Benedicti, natione Teutonicus, metro excellens & prosa, scripsit non spernendæ lectionis Opuscula: *De quibus* ait Tritemius, *ego tantũ vidi Opus insigne, ad imitationem Boetij gemino stylo compactum ad instructionem, & consolationem monachorum, & omnium fidelium valde vtile, quod prænotauit. Laternam monachorum, lib. 5.* Sermones itẽ quosdã elegantes, variasque Epistolas ad diuersos cõposuit, Claruit an. DO. 1130. Trit.

ECHEBERIVS Germanus, monachus primum Schonaugiæ, deinde Abbas S. Florini Treuerensis Diœceseos, Congreg. Cluniacensis, qui floruit ann. 1160. scripsit

In principium Euangelij Ioannis, lib. 1.	Sermones per annum, lib. 1.
Super Magnificat, lib. 1.	Meditationes, lib. 1.
Super Missus est Angelus, lib. 1.	Aduersus hæreses, lib. 1.
Laudes Saluatoris, lib. 1.	De obitu Elisabeth sororis suæ, lib. 1.

Qui editus est à Fabro, in librum trium virorum, & trium spiritualium mulierũ. Arnold. in Ligno vitæ.

ECKEBERTVS Clericus Leodiẽsis Ecclesiæ, Germanus, scripsit De ænigmatibus rusticanis, librum. Deinde eiusdem argumenti alterum fusius. Et quædam alia inquit Trit. at non affert, quænam illa fuerint. Viuebat an. 1060.

ECKARDVS (inquit Trit.) *natione Teutonicus, Ordinis (vt quidam volunt) Prædicatorum, dũ nimis philosophiam insequens, nouitatem terminorum contra Theologorum consuetudinem vbiq; curiosè immiscuit, varios errores induxit, inter quos extant decem & septem articuli à Summo Pontifice damnati, & per Eckardum ad vitæ finem reuocati, quorum in expositione sua super Euangelium Ioannis multi continentur. Nihilominus vbi Catholicè scripsit, satis profunda, & vtilia dogmata dedit. De cuius libris reperi:*

Super sententias, lib.4.	
In Genesim, lib.1.	*Exordium hoc scripturæ.*
In librum Sapientiæ, lib.1.	*Diligite, &c. Iudex semper.*
In Exodum, lib.1.	*Hæc sunt nomina, &c. quia.*
In Cantica Canticorum, lib.1.	
In Euangelium Ioannis, lib.1.	*In principio &c.*
Super oratione Dominica, lib.1.	*Pater noster. Ante Dominicam.*
In capitulo Prædicatorum Sermo, lib.1.	*Ego quasi vitis fructificaui.*
Positionum suarum, lib.1.	*Benedictus Deus, & pater.*
Sermones de Tempore, lib.1.	*Deus pacis ac dilectio.*
Sermones de Sanctis, lib.1.	Viuebat suo æuo in Austria.

E D

EDGARVS Anglorum Rex, edidisse fertur librum ad clerum Angliæ. Sanctionum & Legum alterum. Floruit an. DOM. 975.

S. EMVNDI Theologi Parisiensis, & Cantuariensis Archiepiscopi ad Cistercienses Pontiniacensis Monasterij monachos libellus, qui dicitur Speculum Ecclesiæ, Christianis omnibus vtilis apprimè, & necessarius. To. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2.

EDMVNDVS Anglus monachus Cantuariensis, Congregationis Cluniacensis, qui claruit an. 1120. S. Anselmi discipulus, scripsit, DE libertate Ecclesiastica, lib.1. Vitam Sancti Anselmi Archiepiscopi, lib.1. Arnold. Vvion. Vide S. verbo *Eadmerus.*

EDMVNDI Campiani Societatis Iesu Theologi, qui non ita pridem pro Catholica religione martyrium subijt, oblati certaminis in causa fidei Rationes decem redditæ Academicis Angliæ. Addita est breuis narratio vitæ, & martyrij eiusdem Campiani in gratiã Lectoris. Ingolstadij 1584. & Herbipoli 1589. Libellus autè eiusdem Campiani totus aureus, Catholicus, elegantissimus, est scriptus nimirum ab homine Sancto, & Virgine, aduersus quem cum oblatrare nixi sint Caluiniani, Duræus noster illos insigni Opere cõuicit. Eas autem rationes Bibliothecæ nostræ Selectæ consultò inseruimus, ne, qui paruus videretur esse libellus, aut interiret, aut delitesceret. Ceterum an. 1602. in eodem Ingolstadij loco edita sunt apud Vvillerum, Ruberti Angli Posthuma, Orationes 17. Tractatus 7. vna cum Epistolis, & Orationibus eiusmodi Campiani.

EDMVNDI Augerij Catechismus, ideſt Catholica Christianæ iuuentutis institutio Lutetiæ 1569. Vide alia eius opera in verbo, Emudus Augerius.

EDVARDVS III. Anglorum Rex, scripsit Legum Visimonasteriẽsium, lib.1. Ad Pontifices Maximos epistolas plures. Viuebat an. 1065.

EDVARDVS alius Anglorum Rex, edidit Legum popularium, lib.1. Immunitatum, lib.1. Priuilegiorum Visimonasteriensium, lib.1. Ad Põtifices Maximos epistolas plures. Viuebat an. 1377.

EDVARDI Risthoni, Angli, veræ Dei Ecclesiæ ex historiæ argumentis præclara demonstratio, ita habet, quæ vt omnibus pateat, omninò huc inserenda est.

Pontifex hodie Romanus est Gregorius XIII. is eandem docet nos fidem, quam antecessor eius Pius V. & hic eandem quam Pius IIII. & sic ascendendo vsq; ad Leonem X. sub quo Lutherus incepit: imò vsq; ad Gregorium I. adeoq; vsque ad ipsum Petrum, quem tota antiquitas, & ipsi etiam Hæretici Chronographi nostri temporis ponunt primum Episcopum Romanum contra paucos quosdam absurdissimos, qui impudenter, & imperitè negant.

Verum ad hoc, quod nos hic agimus, nihil refert: nam D. Paulum saltè Romæ fuisse concedent; id enim Apostolorum Acta c. 28. testantur, eũdemq; ad Romanos scribentem capite primo dicere: Per eam quę inuicem est fidem vestram atque meam.

Hanc igitur tunc Romanorum, & Pauli fidem dico esse, & nunc Romanorum, & Gregorij XIII. fidem, nullo hæretico valente nominare nobis Pontificem vllum, qui vllam eius fidei partem primus mutauerit, cũ tamen ex columnis Doctorum, & Historiographorum pateat, extare memoriam omnium temporum, ita vt probè sciatur, inter Imperatores (sicut & inter Reges singularum gentium) & inter Patriarchas Constantinopolitanos, Alexandrinos, Antiochenos, Hierosolymitanos, quinam in fide à suis antecessoribus recesserant.

Nequeunt autem Protestantes notare nobis inter Romanos similem aliquem, qui, inquam, aliter in re fidei docuerit, quam antecessor suus. Scio quidem quos errores vni vel alteri Pontifici imponant. Sed Catholici viri satis clarè eorum calumnias dissiparunt: & aliud est priuatim errare, aliud errorem docere. Et (quod maximè notandum est) non pertinent errores illi ad quæstiones has, propter quas hæretici hodie dissentiunt à Gregorio.

Secundò,

Secundò, non possunt, Hæretici designare tempus aliquod, quando Romani cum adhærentibus exierunt de Ecclesia, sicut nos in Columna Hæreticorum, & Schismaticorum notauimus, quando singuli, ipsiq; huius temporis inter alios sectarij exierunt, sed contrà, quandocunq; alij exierunt, Romani cum adhærentibus fuerunt semper qui intus manserunt. Et propterea ij à quibus omnes alij exierunt.

Tertiò, designant nobis Hæretici tempus aliquod, quando post Ecclesia initium Romani cum adhærentibus surrexerunt, sicut nos in eadem Columna notauimus tempora, quibus singuli Hæretici, & Schismatici, ipsiq; inter alios Sectarij huius temporis orti sunt.

Quartò, ostendant, quando Christiani mirati sint Romanos cum adhærentibus, quasi aliquid innouantes, & quæ inde Concilia, & qui Patres ijs contradixerint, sicut nos in suis Columnis, Concilia, & Patres qui restituerunt singulis Hæresibus & Schismaticis, ipsisq; inter alios Sectatores huius temporis annotauimus.

Quintò ex his animaduertunt omnes, quod Lutherus necessariò vocauit nos Papistas à Papa, non autem Leonianos à Leone qui suo tempore erat, vel Gregorianos à Gregorio, vel ab vno quouis alio, quia scilicet nõ vnum aliquem Papam, quasi primum auctorem nostrum sequimur, sed Papas simpliciter. Fuerunt autem Papæ, vt vides, iam inde à D. Petro: vnde per hanc appellationem, & si malitiosè à se conflctam, tamen refert non obscurè originem nostram vsq; ad Apostolos. Quemadmodum etiamsi, quia sequimur Ecclesiam, & Ecclesiæ Concilia, Pastores, & Doctores (quos Christus ascendens dedit inde vsq; ad consummationem seculi, Ephes. 4.) vocasset nos Ecclesiastas, Conciliastas, Pastoristas, vel Doctoristas.

Sextò, non sunt autem talia nomina Lutheranorum, Caluinistarum, Protestantium, Puritanorum, sed designant hæc vel certum auctorem, vel certam occasionem, vnde illi cum manifesta, & pertinaci ab alijs Christianis in fide, ac communione, separatione certo tempore orti sunt: Qualia habet eadem Hæreticorum, & Schismaticorum Columna plurima alia nomina antiquiora. Ostendant igitur nobis isti ex omni Christianorum memoria multitudinem quamlibet sub tali nomine aliquando ortam, quæ nõ fuerit, vel Hæretica vel Schismatica: Quòd autem solent hic imperitè nobis regerere nomine Franciscanorum, Dominicanorum, Iesuitarum, facilè perspiciet in hoc veritatem conatus eorum, qui considerat, quòd Religiosi illi, & nos cæteri Catholici (qui Religiosi seu monachi non sumus) nihil inter nos vel in fide, vel in communione differimus.

Septimò. Prater hæc particularia etiam generale nomen Hæreticorum certissimè indicat qui sint verè tales: alioqui proferant isti nobis ex omni antiquitate inter Christianos multitudinem hominum, qui communiter in libris & Sermone (sicut ipsi hodie) Hæretici dicti, & mox eo nomine sine vlla ambiguitate agniti sunt ab omnibus, qui tamen veri Hæretici non fuerint. Exempla plurima habentur hic in Columna Hæreticorum, exceptionem verò nullam vsquam.

Octauò. Contra autem nos hodie in libris & Sermone cum Catholici vocamur, nemo audiens hæret quasi in ambiguo. Proferant igitur etiam ex omni antiquitate aliquos similiter vsurpatos isto nomine, qui tamen verè Catholici non fuerint.

Nonò. Nos hodie communicamus cum Sede Apostolica Romana: ostendant iam nobis Hæretici, quòd Catholici hoc vnquam facere detrectauerint, vel alij vlli nisi ipsorum similes, id est, Hæretici, & Schismatici.

Decimò, Vndecimò, Duodecimò. Nos hodie amplectimur Ecclesiæ traditiones. Concilia, & patres: ostendant autem quòd illi vnquam sic ab ijsdem defecerint, sicut ipsi hodie, nisi tantummodo Hæretici & Schismatici.

Decimotertiò. Varia dogmata quasi varia depositæ mandata sunt Ecclesiæ, cum scilicet: contra varios Hæreticos definita essent in antiquis Concilijs: vt consubstantialitas *contra Arianos in Nicæno:* Deitas Spiritus sancti *contra Macedonianos in Constantinopolitano.* Vnica persona Christi *contra Nestorianos in Ephesino:* Duæ naturæ in Christo *contra Eutychianos in Chalcedonensi, &c. Indicent iam Protestantes vel vnum istorum depositorum, quod Ecclesia nostra hactenus, & hodie fideliter custodit.*

Decimoquartò. Contra autem ipsi hodie (vltra proprias innumeras) plurimas etiam antiquorum hæreses renouarunt, vt AErij, qui negans oblationem, ac oblationem pro defunctis, & statuta ieiuniorũ tempora damnatus est pro hæretico, à tota antiqua Græca, & Latina Ecclesia, vt apud Epiphanium, & Augustinum in Catalogis Hæreticorum videre licet, ad quos, & alios similes de hæresibus scriptores, vel breuius ad D. Sanderi Monarchiam lib. 8. cap. 57. Lectorem remitto.

Decimoquintò. Sumat iam, qui volet, quemlibet articulũ Catholicæ nostræ fidei, vt (verbi gratia) inuocationem Sanctorum, & cultũ reliquiarum; non potest autem vllus Hæreticus designare primam huius articuli originem, nisi tantum ab Apostolis ipsis. Si enim audeant nominare tempus, nos facillimè ad antiquiora referemus testimonijs Scriptorum Ecclesiasticorum, qui hic in sua columna omni ætate ostenduntur, maximeq; hac generali obseruatione, quòd Vigilantius reprehendens cultum Sanctorum acceptus fuisset pacificè, & Christianos non perturbasset. Nam & Ariana similiter, & Nestoriana, & qualibet alia Hæresis, hoc ipso, quòd turbationẽ adduxit, declarauit apertissimè, pacem fidei, in qua eatenus Christiani fuerant, ab Apostolis extitisse: idem per omnia contigit Luthero, & cæteris hæreticis huius temporis.

Decimosextò. Considerent hic omnes in quali terra semper ante hac seminata fuerit doctrina Protestantium. Nam AErius ille erat Arianus: & sic de plerisq; alijs. Dicant igitur Protestantes, qui factum sit,

Digitized by Google

vt in Ariano potius quàm in Epiphanio, Augustino, & cæteris Catholicis impugnatoribus Arianorum radices egerit eorum doctrina.

Decimoseptimò. Sequitur hinc, quòd Protestantes nunquam fuerint ante hoc tempus, neq; scilicet in illo Mario, neq; in ipsis VVicleffistis, vel Hussitis, vel alijs hæreticis quibuscunque; quia licet illis in aliqua cauda alligati sint, vt ostendi, tamen in alijs plerisq; ab eis dissentiunt, nisi etiam non solum Ariani, verum etiam Ariani, &c. haberi velint.

Decimooctauò. Scio quidem quòd gloriari solent, se fuisse in ijs Christianis, quos olim persecuti sunt Gentiles. Ecce igitur in Columna Imperatorum Romanorum notauimus persecutiones illas antiquas. Dicant parrò Protestantes, vtrum velint illam hodie valere Religionem, quæ tum illorum Christianorum martyrum fuit: verbi gratia Irenæi, Cypriani, & cæterorum, quorum ipsorum scriptis, & aliorum de illis temporibus certè vident se facillimè redarguendos.

Decimononò. An eam velint valere Religionem, quam demum ipsi Romani Imperatores, & alij persecutores humiliter susceperunt (secundum prophetas) à Christianis, quos prius persecuti fuerant; si consentient, legemus eis ex historijs Religionē Constantini Magni primi Imperatoris Christiani, Theodosij, & aliorum Catholicorum, eandemq; facilè ostendemus fuisse, quæ nunc nostra est.

Vigesimò. Dicant deinde, quæ fuerint tum Christianos pro se, & pro Christo contra Gentiles Apologetica argumenta: an non, inter alia, petita sint (quod ex libris pro Deitate Christi tum scriptis videre est) ab insigni honore, & virtute per Christum donatis Cruci suæ, & martyribus suis; adeò vt iam ipsas supremas seculi potestates fecisset adorare, vel signum Crucis suæ, & ad sepulchrum piscatoris humiliter supplicare. Ex quibus argumentis intelligunt Protestantes se non solum cum veteribus Hæreticis, & non cum veteribus Christianis persecutiones illas passis; sed etiam contra illos Christianos, & contra Deitatem Christi cum ipsis gentilibus stare.

Vigesimoprimò. An non vnum maximum (inter cætera) pro Christo contra Gentiles illos argumentum fecerint Christiani, quia tot & talibus persecutionibus (quas etiam ex parte in Columna Imperatorum notauimus) Ecclesia eius subuerti non potuisset, sed secundum ipsius prædicationem (Matth. 16.) inuicta manisset, immò & magis claruisset, vtpote ipsis quoq; persecutoribus iam conuersis, & pro Ecclesia Christi contra Idola pugnantibus. Cum Protestantes iterum cogantur absurdissimè dicere, quòd Ecclesia tunc vel perijsset, vel certè disparuisset, idq; adeò vsq; ad Lutherum, vel Caluinum.

Vigesimosecundò. An velint in Religione consentire illis, qui per illa tempora (sicut deinceps) conuerterunt gentiles (quas ex parte in Columna Pontificum Romanorum notauimus) ab Idolis suis ad Christum, & Idola ipsa toto orbe (secundum Prophetas) destruxerunt, idq; plerung, per reliquias Sanctorum, signum Crucis, & alias imagines sacras, quas stulti Hæretici idololatriæ insimulant: & an ipsi non contra faciant, nihil scilicet, nisi (Hæreticorum omnium more) auertentes à Christo homines Christianos, & non de Paganis conuertentes in Christianos, quòd nunc (sicut semper) Ecclesia nostra glorioßissimè facit in India & nouo orbe.

Vigesimotertiò. An S. Augustinus, & alij Catholici Afri in collatione Carthaginensi (Tom. 7. operum Augustini) è scripturus non demonstrauerint, Donatistis hæreticis, Ecclesiam ad sua tempora visibilem permansisse, & semper similiter permansuram: & nunc velint ipsi aut possint aliquid ibi pro Donatistis respondere.

Vigesimoquartò. Deniq; contra omnem istam spontaneam damnabilem cæcitatem, vident, omnes in hac tabula clarissimè Ecclesiam visibilem inde vsq; ab Apostolo hactenus perdurare, hæresibus tam multis, sicut certis temporibus ortæ sunt, ita rursus tandem dilabentibus, immò & Patriarchatus, illos olim celeberrimos, Alexandrinum, Antiochenum, Hierosolymitanum, iam dudum ad nihilum recidisse. Constantinopolitanum autem ridiculo post Apostolos surrexisse, solam autem Episcoporum Romanorum, quorum triginta & plures in principio martyres fuêre, præter alios multos sanctos) successionem integram, & continuam esse, & sine dubio semper fore; ita vt hæresibus huius temporis (sicut omnes priores) aliquando dilapsuris, & alijs fortasse paulò postea surrecturis, ipsa tamen Ecclesia & Sedes Apostolica in æternum sit superstes. Cui propterea consultum foret omnibus humiliter obedire, vt in fide eius deinceps radicati, studeant de cætero expiationi peccatorum suorum, ac bonis operibus, alioqui sine dubio pœnas æternas rebellionis, & perfidiæ suæ cito apud inferos luituri. Hæc ille.

E F

EFREM. Vide in verbo, Ephræm.

E G

EGBERTVS Archiepiscopus Eboracensis, congessit pro Discipulorum eruditione, lib. 1. Homiliarum, & lectionum, lib. 1. Ad suæ prouinciæ Sacerdotes, lib. 1. Ad Zachariam pro pallio Epistolarum, & alias ad diuersos. Vixit an. 760.

Digitized by Google

EGBERTVS Frisius ex Australium Anglorum, siue Sudosaxonum genere, non ignobili familia natus, qui & vir sanctus, ad Septentrionalem Angliam venit, ac in Lindisfarnensi monasterio vitæ religiosæ fundamenta iecit, vnde peste excussus, quæ tum per omnes Angloſaxonum Regiones crudeliſimè graſſabatur, in Hiberniam conceſsit, atque inde tandem in Scotiam Religionis ergò: quo tempore ob eandem cauſam multi viri pij confluxerant. Porrò anno Chriſti 729. ætatis verò ſuæ 90. in Inſula Huensi, quam alluit mare Scoticum, vita defunctus eſt in ipſo die Paſchatis 8. Kal. Maias, Mardaco Scotis imperante. Scripſit De ritibus Catholicorum, lib. 1. Hæc Suffridus Petrus lib. de Friſiæ ſcriptoribus. Arnoldus autem VVion in Ligno vitæ addit, ab eodem conciones varias fuiſſe conſcriptas.

EGBERTVS Lindisfarnenſis Epiſcopus ad Bedæ Epiſtolam reſcripſit Gratificationis reſponſum, lib. 1. Claruit an. Chriſti 730.

EGBERTVS monachus, Auſtralium, ſeu Sudoſaxonum proles, ſcripſit de ritibus Catholicorum. Conciones varias. Vixit an. 729.

EGBERVS, natione Anglus, Archiepiſcopus Eboracenſis ſcripſit librum pro diſcipulorum eruditione: alterum item ad ſuæ prouinciæ ſacerdotes. Homiliarum quoque & lectionum alium. Ad Zachariam porrò, pro pallio Epiſtolam, & alias ad diuerſos. Vixit an. 758. Eiſingrenius.

EGESIPPVS vicinus Apoſtolicorum temporum, omnes à Paſsione Domini vſque ad ſuam ætatem, Eccleſiaſticorum Actuum texens hiſtorias, multaque alia ad vtilitatem legentium pertinentia hinc inde congregans, quinque libros compoſuit Sermone ſimplici, vt, quorum vitam ſectabatur, dicendi quoque exprimeret characterem. Aſſerit ſe veniſſe ſub Aniceto Romam, qui decimus poſt Petrum Epiſcopus fuit, & perſeueraſſe vſque, ad *Eleutherum* eiuſdem Vrbis Epiſcopum, qui Aniceti quondam Diaconus fuerat. Præterea, aduerſum Idola diſputans, ex quo primum errore creuiſſent, ſubtexuit hiſtoriam: ex qua oſtendit, qua floruerit ætate, Ait enim: *Tumulos mortuis, templaq; fecerunt, ſicut vſq; hodie videmus, è quibus eſt & Antinous Seruus Hadriani Cæſaris, cui & Gymnicus agon exercetur apud Antinoum Ciuitatem, quam ex ciuus nomine condidit, & ſtatuit Prophetas in templo.* Sed & idem Egeſippus (qui & fortaſsis rectius *Hegeſippus* ſcriberetur) apud Euſebium lib. 4. hiſt. cap. 8. Apoſtolicas traditiones quinque libris comprehendit. Qui tamen modo non extant.

EGESIPPI, de Bello Iudaico, & vrbis Hieroſolymitanæ excidio, libri quinque Auctoris encomio, & ſcholiolis illuſtrati per Laurentium Barrenſem. Tom. 7. Bibl. SS. PP. edit. 2.

EGESIPPI Apoſtolorum diſcipuli nomine libellus 12. folia continens, De eſſentia Dei. Item Catechiſmus Apoſtolorum, 12. item folia continens, ab eodem auctore conſcriptus. Alter quoque eiuſdem Catechiſmus pro Hiſpaniæ inſtructione, 12. folia continens, oratio quoque quam Egeſippus à D. Iacobo Apoſtolo edoctus recitare ſolebat: hi inuenti ſunt nouiſsimè omnes in Monte S. Granatæ, in Hiſpanijs, ac miſsi ad Clement. VIII. Pont. Max. Vide in verbo, Cæſarius. Et Lopez quidem Madera ſcripſit hac de inuentione an. 1595. Granatæ apud Ioannem Rene.

EGELNOTVS Cantuarienſis in Anglia Epiſcopus, vir ſanctus, multa in laudem B. Virginis ſcripſit, & epiſtolas plures ad diuerſos dedit. Claruit an. 1030. Tritem.

EGIDII Carlerij Pariſienſ. Reſponſio ad ſecundum articulum Bohemorum, De punitione peccatorum publicorum, cum ipſius replica facta in Concil. Baſileenſ. in fol. m.s. Bibl. Imp.

EGIDIVS Ricardi ſcripſit De functione Apoſtolica. De regno Chriſti. De gloria Hieroſolymæ. De dignitate hominis. De eccleſiaſtica vnione. De Sacerdotali dignitate. De diuinæ vocis virtute. De ſapientia ſpiritus. De inſcrutabilibus Dei vijs. De fœcunda Eccleſiæ ſterilitate, libri excuſi ſunt Venetijs an. 1540.

EGILVVARDVS Germanus, monachus monaſterij S. Burchardi propè Herbipolim, qui claruiſſe videtur poſt an. Dom. 800. ſcripſit vitã S. Burchardi Herbipolenſis Epiſcopi, quæ videtur ea eſſe, quæ eſt apud Surium. Tom. 5. die 14. Octobris.

EGINARDVS, ſiue Eginhardus, ſiue item Einardus, Caroli Magni Imperatoris Cancellarius, & gener, deinde relicto ſeculo, monachus, & Abbas primus Cœnobij Salingeſtadienſis SS. Marcellini & Petri, ſcripſit circa an. 824.

De miraculis & tranſlatione SS. Marcellini, & Petri, qui Gandaui quieſcunt, lib. 4. qui extant in Tomo 7. Surij, die 2. Iunij.

De ijſdem Iambico carmine, lib. 1. in Tomo 7. Surij.

De vita Caroli Magni Imp. lib. 1. Quæ excuſa ſunt Coloniæ cum Anonymo monacho

bene-

Digitized by Google

Benedictino, an. 1562. & Basileæ an. 1532. Coloniæ quidem cum alijs Annalibus rerum Franciæ 1521. ac nouissimè Francofurti 1584. cum alijs rerum Germanicarum Script. Historiam temporum de gestis Germanorum, & Francorum, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Abbreuiauit quoque Psalterium, excerpendo omnes versus orationis verba habentes. Arnold. VVion. De eodem ista Baronius.

EGINARDVS, *siue Einhardus Carolo Magno, & Ludouico eius Filio gratissimus, & inter eius sæculi eruditione præstantiores adnumeratus, scripsit quatuor libros; De Inuentione, Euectione, siue Translatione, atq; miraculis SS. Martyrum Marcellini & Marci; egregium quidem monimentum, in quo historiæ syncerissima veritas asseritur, ad Dei gloriam manifestandam. Extat item Eginardi Epistola de obitu à matre coniugis ad Lupum Abbatem Ferrariensis monasterij Senonum in Gallia, rursum eiusdem Lupi ad eum consolatio, epist. 3. & 4.*

EGIPPIVS Abbas composuit vitam S. Seuerini monachi, & Regulam monachis. Isidorus.

EGNATIVS, siue (vt alij legunt) Ignatius, Constantinopolitanæ vrbis Diaconus, Patriarcharum Tarasij, & Nicephori Vitas versu edidit, & epistolas, funebresque elegias, Iambos etiam in Tomam Ancarten, hoc est tyrannum qui in principem coniurauerat: Ea verò inscribuntur τὰ κ' θωμᾶν. Scripsit & alia, inter quę extat carmen Anacreonticum in Anastasium Appionis patrem, scriptum.

EGVINVS VViccius vir sanctus, è Merciorum Regum genere, monachus Benedictinus VVigornienſis monasterij, ac deinceps VVigorniæ Episcopus tertius post Ostphorum, vita sanctè acta, in gaudium Domini introductus est an. Dom. 716. tertio Idus Ianuarij. Res eius gestas collegit S. Bertualdus Episcopus Cantuariæ. Scripsit autem ipse nonnulla, inter quæ librum de Cœnobij sui primordijs; alterum de suis Apparitionibus, & quasdam Sanctorum Vitas, vt S. Adelmi Episcopi Schireburnensis. Testantur hæc Bertuualdus in eius vita, & Bibl. philosophorum, & alij.

E I

EINALDI Abbatis Bonæuallis meminit Henricus è Gandauo in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum, cap. 2. sed quænam scripserit, non vidi.

EINARDVS. Vide in verbo, Eginardus.

EINARDVS secundus Comes de Katzenellenbogem, ex Limpurgensi Benedictinus, Nemetum vrbis Spiræ Antistes, de Ecclesiæ cæremonijs quatuor libros scripsit. Viuebat an. 1058.

EINICO Germanus, monachus, & Abbas Cœnobij Schonaugiæ, Congregationis Cluniacensis, qui floruit circa an. Dom. 1200. scripsit carmine, & prosa vitã S. Elisabeth, virginis, & Abbatissæ. Arnold. VVion.

E L

ELBODVS Venedotarum Archiepiscopus scripsit De ratione Paschæ, lib. 1. Historiam sui temporis, lib. 1. Vixit an. 610.

ELCHVTVS Morganensis, nobilissimi Britannorum generis, auratus eques, contexuisse dicitur super quæstione ad Samsonem epist. 1. ad Isanum & Atroclium epist. & alia plura. Claruit an. Dom. 520.

ELEMON, monachus Benedictinus & Doctor, (quo vixerit tempore non proditur) scripsit elegantem Tractatum De instrumentis bonorum operum, siue in cap. 4. Regulæ S. Benedicti. Quod incipit, *Sicut sunt fabrorum*, estque m.s. in membranis in reliquiario Cœnobij S. Georgij maioris Venetijs, sed aliqua ex parte imperfectus.

ELEONORAE Archiducissæ Austriæ, Ducissæ Mantuæ, Augustæ, atque nobilissimæ, vt familia, ita sanctitatis vita. Vide in verbo, Antonius Folcarius, & Anton. Posseuinus.

ELERICVS Anglus, Cambrius monachus, circa an. Dom. 660. scripsit vitam S. VVenefridæ virginis, & sanctimonialis.

ELEVSIVS scripsit gesta sancti viri Theodori Sicertæ. Vide Baron. Card. Tom. 8. sub an. Dom. 598.

ELEVTHERII Papæ Decreta cum reliquis Pontificijs decretis excusa Coloniæ.

ELEVTHERIVS Vicentinus, Canonicus congregationis Lateranensis scripsit heroicis, atque imparibus metris.

De nomine Iesu. De compassione Iesu Crucifixi.

De amo-

De amore Dei. Virginis Mariæ.
De passione Christi Domini. De Assumptione eiusdem Virginis.
De pietate, & Annunciatione Beatissimæ Planctum Beatissimæ Virginis Mariæ.

ELIAE Cretensis Scholia, siue Expositiones vndeuiginti in totidem Gregorij Nazianzeni Orationes, Græcè extant, quæ deinceps cum ipsius Nazianzeni Operibus Latinè, atque optimè à Iacobo Billio Prunæo redditæ Parisijs prodierunt. Nam quæ à Leunclaio hæretico versæ fuerant, nec eũ illis Billij conferendæ sunt, neque iam sunt ad vsum adhibendæ. Vide in verbo, Gregorius Nazianzenus.

ELIBERTINVM siue Eliberitanum Concilium 19. celebratum fuit ante Nicænum primum, nimirum dum ante Constantinum primum duraret persecutio, quemadmodum patet ex Canone 25. vbi agitur de ijs, qui afferebant literas à Confessoribus. Solebant enim ij, qui in persecutione fidem confitebantur, dare deinceps literas commendatitias pro lapsis ad Episcopos; & in toto ferè Concilio agitur de ijs, qui labebantur in idololatriam. Quòd autem Concilium hoc prohibuerit, ne pingerentur imagines, non factum est ea de causa tantum, quam affert Didacus Payua, qui dixit solũ prohibuisse imaginem Dei, quæ pingitur ad ipsius Dei effigiem repræsentandam; sed quoniam tempus, & locus id requirebant, tunc enim periculũ erat, ne gentiles existimarent nostros adorare ligna, & lapides: ac denique ne in persecutionibus fuissent imagines contumelia affectæ à persecutoribus; quam solutionem Nicolai Sanderi lib. 2. De cultu imaginum cap. 4. probat Card. Bellarminus lib. 2. De imaginibus Sanctorum, cap. 9. vide autem eundem ibidem, expendentem, quæ Alanus Copus hoc de loco non omninò appositè, & alij scripsere: vbi denique concludit apertissimè conuenire rationem Canonis expositioni illi, qua dicunt tantum prohiberi, ne imagines depingantur in parietibus Ecclesiæ, non autem depictæ in tabellis, aut velis in Ecclesia habeantur; & rationem esse volunt ob honorem imaginum, quia in parietibus facillimè corrumpuntur, vel humore parietum, vel situ, vel alia ratione, qua ratione fuit olim prohibitum etiam, ne crux in pauimentis sculperetur, ne videlicet conculcaretur; & tum hic erit sensus. *Placuit picturas in Ecclesia*, scilicet in ipsa fabrica, siue muris Ecclesiæ *esse non debere, ne id quod adoratur, & colitur, in parietibus depingatur*, id est, ne contingat rem sacram, & venerabilem, quales sunt sanctæ imagines, in parietibus esse, vbi facillimè corrumpuntur.

Adde Concilium hoc tantum fuisse 19. Episcoporum, & quidem Prouinciale non OEcumenicum, neque confirmatum, quodque in alijs decretis videtur erasse, præsertim cum in plurimis casibus, ne in articulo quidem mortis velit absolui pœnitentem. Vide ibidem Bellar.

At Delrius noster ait, Eliberitanum, siue Elibertinum Concilium Prouinciale Nicæno Concilio antiquius, vtpote durante adhuc ante Constantinum persecutione, celebratum fuisse. In cuius Canone 34. legimus. *Spiritus defunctorum non esse inquietandos*, quo significari videtur Spiritus defunctorum super esse, & cernere, quæ circa sepulchra eorum fiant, vnde & sequitur nonnunquam adesse his locis, (quæ quidem fiunt aliquando ex particulari Prouidentia Dei, & ex particulari reuelatione, non ex lege ordinaria) & detestari ritus gentilitios ex errore natos de animarum circa sepulchra centenaria oberratione, de qua puto Canonem illum agere, & à qua sententia non videtur omninò alienus Nemesius περὶ ψυχῆς, quilibet perperam tribuitur Greg. Nissæno. Vide Martinum Delriùm lib. 2. Disq. Magicarum, quæst. 26. sect. 5. sed & plura huius Concilij Gabr. Vasquez Disput. 5. lib. 2. De cultu adorationis. Et Garsias Loaysa in collectione Hispanicorum Conciliorum: qui nõ acquieuit sententiæ Petri Antonij Beuter diligentis rerum Hispanicarum scriptoris, qui auctor est, Eliberitanum Concilium ante Nicænum fuisse habitum: neque Ioannis Episcopi Gerundensis, qui affirmat in eo esse in quinque prouincias, siue metropoles Hispaniam totam partitam; nimirum, Tarraconensem, Carthaginensem, Bæticam, Lusitaniam, & Gallæciam, cum ex Canone 58. constet, iam ante primam Cathedram esse constitutam. Io. Vasæus ait, an. Dom. 338. coactum, Ambrosius Morales, ex Cod. vetusto, manuscript. adnotat Eram 362. qui est Domini 324. quã sententiam secutus est Loaysa. Idem inquit Stephanus Garibaius antiquitatis Hispaniæ inuestigator eximius: quare nec probat eorũ sententiam, qui ante hoc Concilium, quatuor alia Concilia in Hispania fuisse coacta ex rudibus tantum coniecturis, & epistolis astruere conantur. Cæterùm vbinam hoc fuerit celebratum, ipse Loaysa planius, quàm alij, indicauit dicens: Sunt qui duas in Hispania hoc nomine fuisse vrbes putent: vnam, quæ in prouincia Bætica, propè Granatam, insignem nunc apud Hispanos ciuilium rerum conuentum, in culmine montis *Eliberæ* sita est, vt ex multis eius ruinis constat:

alteram

alteram in prouincia Narbonensi, nunc *Collibre* appellatam. Alij verò inter vtramque distinguunt; vt ea, quæ est in Bætica, *Eliberis* tantum, siue *Eliberi* cum E. dicatur: Narbonensis verò illa *Illiberis*, cum I. nuncupetur. Quod verum Plinij probant auctoritate, qui lib. 3. cap. 1. de Bæticæ oppidis agens, *Eliberi*, inquit, quod *Eliberini*. Et cap. 4. Eiusdem libri, de Narbonensis prouinciæ oppidis: *Illiberis* magnæ quondam. Vrbis nunc tenue vestigium. Et Liuius lib. 31. Pyrenæum transgreditur, & ad oppidum *Illiberim* castra locat. Qua ratione etiam scribendum arbitrantur, apud Pomponium Melam, & Strabonem. Verum existimo aliud efficacius & notius esse discrimen inter has vrbes, vt illa quæ est in prouincia Tarraconensi. *Cauco Illiberis*, quæ est *Collibre*, hæc Bæticæ, *Eliberis* solùm vocetur: fuisseque diuersas Vrbes, & diuersis Prouincijs, & Metropolitanis attributas, constat ex subscriptionibus Conciliorum. Hoc verò apud *Eliberim*, in Prouincia Bætica coactũ est, vt doctiores existimant, & subscriptiones Episcoporum indicant.

ELIGIVS Gallus vir sanctus aurifaber primò, deinde monachus, & Abbas monasterij Solemniaci, deinde S. Acharij in Episcopatu successor, creatus an. 648. siue 649. sui muneris minime oblitus, continuis prædicationibus populũ sibi commissum pauit, & multos à via veritatis errantes, in Belgio potissimum Occidentali, ad semitam iustitiæ reduxit: sedit annos plus minus 16. obijt an. 665. ipsis Kal. Decembris. Sigebertus in Chronico; Supplementum Chronicorum, lib. 10. & alij plures. Scripsit ad clerum, sacram plebem, & pœnitentes, homilias 16. quæ extant in Appendice ad Bibl. SS. PP. Postea verò in secunda editione eiusdem Bibl. SS. PP. in 2. Tomo, vbi & Nouiomensis scribitur fuisse Episcopus.

ELIGIVS Guignonius, qui Gallicè dictus est *Eloy Guignonis*, Theologus, librum Gallicè scripsit De perfectione, & vnione, afflictione, consilio, & victoria Ecclesiæ Romanæ, & Auenione emisit in lucem an. Dom. 1562. apud Petrum Rubeum typographum.

ELISABETHA Abbatissa pias Orationes ad suas Sanctimoniales, Opus item de vijs, quibus itur ad cœlum, atque ad alios Epistolas pias complures scripsit, quæ Parisijs excusæ fuêrunt. Viuebat an. 1150.

ELISABETH Schonaugiensis, Benedictina, Treuirensis Diœceseos in Saxonia Abbatissa, soror Eckberti Regis, scripsit Sermones De vita contemplatiuorum, Actiuorum, Martyrum, Coniugatorum, & Continentium. Librum item De origine, inuentione, & nominibus vndecim millium Virginum volumen, Angelica (vt aiunt) visione manifestatum. Diuersarum quoque Reuelationum tres libros, cap. 144. continentes, exhortationes item ad sui monasterij sorores, ac volumen epistolarum: inter quas interrogationibus postremò S. Hildegardis epistola prolixa respondit.

ELPHEGI viri Sancti vitam scripsit Osbertus, quæ extat apud Surium Tom. 2. ad 10. April.

ELIAE Reusneri Leorini Opus, quod ille non vno Tomo collegit, atque *Basilicon, & Genealogicum, quin & Catholicum* prænotauit De Familijs Regum, & Principum, aliorumque Procerum Orbis Christiani, cum Auctario Nicolai Reusneri, cum an. 1602. Francofurti prodijsset vnà cum Priuilegio Cæsareo, expurgandum est omnino plerisque in locis, in quibus Lutheranas hæreses, atque alios eiusmodi errores specie historicæ narrationis propinat incautis, cum interea si primum salutis suæ, deinde dignitatis Regum, atque Imperij habuisset, Catholicæ fidei, qua tot Sereniss. & Illustriss. familiæ fuere celeberrimæ, inde abstergere labes hæresum potuisset, quas non ita pridem in antiquas stirpes decepti aliquot Principes, ac proceres inuexerunt. Nos hic huius Operis sat grandis meminisse debuimus, tum quòd vnluersi Operis partes, siue Tomos, iubentibus S. R. E. præcipuis viris decurrimus, & in ijs plura deleuimus, tum quòd nondum innotuerant, vt in Romano Indice Ecclesiæ filij de latente veneno præmoneri potuissent.

ELMERVS Cantuariensis monachus scripsit Homilias. Exercitia vitæ spiritualis, lib. 5. De bono vitæ claustralis, lib. 1. Recordationes beneficiorum Dei, lib. 1. Contra huius mundi miserias, lib. 1. De Inquisitione Dei, lib. 1. De absentia Vultus Dei, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Vixit an. 1130.

ELVANVS Aualonius Britannorum magister, & Doctor, scripsit de origine Ecclesiæ Britannorum. Claruit an. 170.

E M

EMAN Ezraita, siue, vt Græci legunt, *Heman Israëlita*, cantor, filios Ioel de filijs Cath, cymbalis, & tuba peritissimus, ipsique Ethan eruditione, & sapientia quodammodo par

compo-

compoſuit Pſal. 88. cuius initium *Domine Deus ſalutis meæ*, quem quia filijs Corhe cantandum præbuit, tam ſuo, quàm ipſorum nomine inſcripſit. Philo tamen in libro de temporibus tradit hunc Pſalmum longè poſtea editum in captiuitate Babylonis, & decantatum aſsiduè per ſeptem annos, quibus Ioakim Rex Iudæorum, carceribus Babylonis iniuſtè fuit oppreſſus.

EMANVELIS Acoſtæ, Luſitani, Commentarius rerum à Societate Ieſu in Oriente geſtarum ad annum vſque 1568. recognitus, & Latinitate donatus. Acceſſere de Iaponicis rebus Epiſtolarum libri quatuor. Dilingæ in Germania an. 1571.

EMANVELIS Almadæ Luſitani Epiſcopi Angrenſis liber contra Gualterum Haddonum Anglum. Viuebat noſtra ætate.

EMANVEL Mediol. Ord. Præd. atque Theologus, ſcripſit Serm. multos. Viuebat an. 1262.

EMANVELIS Palæologi, Principales inſtitutiones Græcæ ad Ioan. Palæologum filium, De principis inſtitutione, in quibus varia, De virtute. De bono, & malo. De proæreſi, ſiue libera voluntate & propoſito. De voluptate. De humilitate animi, extant quidem m.s. in Biblioth. Imper. Viennæ Auſtriæ, at & poſtea tum Græcæ, tum Latinæ factæ prodierunt excuſæ.

EMANVEL Rodericus Luſitanus, Franciſcani Ordinis, eius, quem paucos ante annos inſtitutum, Hiſpani vocant, de los Deſcalzos, Profeſſor Theologiæ in Prouincia S. Ioſephi, Explicationem Pontificij Diplomatis, hoc eſt Bullæ cruciatæ edidit Salmanticæ apud Ioannem Fernandez an. 1594. Eius autem explicationis pars Prima pertinet ad ea, quæ viuentibus conceduntur, aut condonantur. Secunda ad ea, quæ pro animabus defunctorum: Tertia, quæ ad compoſitionem, vt nominant. Denique Motus proprius Pij V. ſanctæ memoriæ exponitur, quo mulieribus prohibetur introitus in cœnobiorum, & Religioſorum domos interiores. Porrò eadem opera declarantur pleraque priuilegia, & eiuſmodi alia, quæ Epiſcopis, atque Confeſſarijs Regularibus magnopere commodant. Eodem autore Summa caſuum conſcientiæ prodijt Venetijs apud Societ. an. 1607.

EMANVEL Sà Luſitanus, Theologus Societatis Ieſu, Scholia in quatuor euangelia, Notationes in vniuerſam ſcripturam ſacram, quam Antuerpiæ an. 1596. ex officina Plantiniana edidit, gaudens breuitate, accuratè autem ſeligens, & ſuo loco diſponens è Patribus, atque è Gloſſa tum interlineari, tum ordinaria, quæ ad ſui inſtitutum faciebant, ſed dubia, & obſcura reſecans, Lectori, ne prolixitas faceſſat moleſtiam, magnopere commodat. Sed prælegendæ Notationes quatuordecim, quas ijſdem Notationibus præfixit. Idem de Caſibus Conſcientiæ edidit libellum, quem Aphoriſmum Confeſſariorum inſcripſit. Antuerpiæ & Coloniæ.

EMANVELIS Vegæ Luſitani in Academia Vilnenſi Societatis Ieſu Theologiæ profeſſoris, aſſertiones Theologicæ de Auguſtiſsimo Euchariſtiæ Sacramento, quibus refelluntur, quæcunque ferè noſtræ tempeſtatis ſectarij, contra veram, & realem præſentiam Chriſti in Euchariſtia, & tranſubſtantiationem panis & vini in corpus & ſanguinem eiuſdem prodigioſè commenti ſunt. Antuerpiæ 1586.

EMERICVS Germanus, monachus Elefancenſis, Congr. Luyonienſis, an. Dom. circiter 870. ſcripſit eleganter vitam S. Magni Abbatis. Arnold. in libro Ligni vitæ.

EMERITENSE Concilium an. Dom. 666. decimo autem octauo Recceſuinthi Regis Sanciti ſunt in eo 23. Canones de optimo Eccleſiæ ſtatu, & de ope ferenda è Sacerdotibus Regi, dum in bello detinetur. Vide Baron. Card. 8. Tom. ſub eundem annum. Emeritæ in Hiſpania celebratum eſt ad octauum Idus Nouembris Illeſonſo Archiepiſcopo Toletano ſuperſtite. Duodecim Luſitani Epiſcopi in eam Ciuitatem conuenerunt. Ac fermè de ratione precum Eccleſiaſticarum Diſceptatio ſuſcepta erat temporum vitio variantium, quemadmodum Ioan. Mariana noſter fidus hiſtoricus, atque Theologus. Meminit huius Concilij Innocent. III. Pont. Max. in Epiſt. ad Petrum Compoſtellanum, quã idcirco ad huius Concilij calcem appoſuit Garſias Loayſa.

EMERICI à Rosbach Theſaurus receptarum differentiarum Iuris Ciuilis, & Canonici, additis aliquot eò ſpectantibus deciſionibus, vnà cum Indice Francofurti apud Ioannem Spies, & Ioannem Iacobum Porſium an. 1605. emiſſus à me decurri non potuit, vt aliquid de eo ſcribere debeam, alioquin libenter idem præſtiturus, quod de Scriptoribus doctis, & Catholicis debeo. Videant igitur, quibus hoc munus incumbit.

EMICHO (inquit Trit.) *Abbas Schonaugienſis Cœnobij, Ord. Benedictini, Treuerenſis Diœceſeos, ſcripſit tam metro, quam proſa præclara Opuſcula, è quibus legi tantum. De laudibus D. Virginis Helizabeth Schonaugienſis. Item Sermones multos, & varios, & quædã alia minora nõ inutilia.* Claruit circa 1200.

Digitized by Google

Gand. in Catal.

EMONDVS monachus Cantuariensis, scripsit vitam Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi, librum item de Discordia inter VVilhelmum Anglorum Regem, & eundem Anselmum Archiepiscopum. Vixit an. 1020. Trit.

EMONDVS Augerius. Vide in verbo sequenti Emundus.

EMVNDVS Augerius Trecensis in Campania diœcesecos, Gallus Societatis Iesu, scripsit magnum, & parvum Catechismum Gallicè, quem & Latinum & Græcum edidit, adversus Caluinianam hæresim remediũ præsentissimum. Qui apud Gabrielem Bonum, & Thom. Brumenium typographos Parisienses, sæpè, atque apud alios alibi fuit editus. In hunc autem Franciscus Antonius Lusitanus Societatis nostræ ex Auctoribus, quos ipse Emundus citat ad marginem, volumen à se collectum edi curauit. Tractatũ de vera, reali, & corporali præsentia Iesu Christi in sanctissimo altaris Sacramento. Parisijs apud Petrum Huillerium 1566. Tractatum, de alijs Ecclesiæ Sacramentis, & hos Gallicè, apud eundem, eodẽ anno, in eadem ciuitate. Sacrarium spirituale, ad abstergendam, siue tollendam amaritudinem calamitatum, quæ eo tempore vigebant. Gallicè. Pædagogum militum (es armes) Parisijs apud Sebastianum Niuellium 1568. Gallicè. Thesaurum precum pro statu vniuscuiusque Gallicè, apud Simonem Milangium Burdigalæ an. 1578.

Discursum (Discours) Gallicè, de sancto Matrimonij Sacramento. Parisijs Gallicè, apud Gabrielem bonum 1572. Floruit an. 1560. vsque ad 1590. cum maximos labores Carolo IX. Rege, subijsset tum concionibus, tum in summa Lugdunensi pestilentia, & in alijs quibuscunque pijs operibus. Mortuus est autem in Italia Nouocomi, quæ Ciuitas est ditionis Mediolanensis, & ibidem in æde Collegij Societatis Iesu sepultus.

EMVNDVS Campianus. Vide in verbo, Edmundus.

E N

ENCHIRIADES sub persona discipuli interrogantis, & magistri respondentis, scripsit Dialogũ de ratione musicæ, & in tribus libris multiformes musicæ regulas explicuit.

ENCHIRIDION siue Manuale Confessariorum Martini ab Azpilcueta. Vide in verbo, Martinus ab Azpilcueta.

ENCHIRIDION Itinerantium continens exercitium quotidianum. Antuerpiæ apud Plantinum 32. an. 1599.

ENCHIRIDION Christianarum meditationum, ac precum De vita, & passione Domini, ex D. Bernardi Clareuallensis, Anselmi Cantuariensis, & Ludolphi Cartus. scriptis, concinnatum & in lucem editum. Coloniæ apud Ludouicum Alectorium 1578.

ENGELBERTVS Germanus Abbas Cœnobij Admontensis scripsit in Psalmum *Beati immaculati in via*, Commentarium prolixum. De articulis fidei. De corpore Domini. De passione Domini, ac mysterio crucis. De gratia saluationis, & iustitia damnationis. De libero arbitrio. De summo hominis bono. De prouidentia Dei. De miraculis Christi. De statu Defunctorum. Super Euangelium. *In principio*. Item alia plura Philosophica, Physica, & Moralia, quæ extant in monasterio. Admontensi. Ad Othonem, & Albertum Austriæ, & Styriæ Duces, De principis Christiani institutione liber extabat Viennæ in Bibliotheca Laziana: sed liber eiusdem de ortu, & fine Imperij Romani prodijt ex prelo Basileæ an. 1553. At prologus delendus, qui à Gaspare Bruschio hæretico scriptus est. Floruit sub memoratis Ducibus, an. circiter 1340.

ENGELBERTVS S. Matthiæ Treuerensis Benedictinus Abbas Morellanus, vitam, & passiones duodecim Apostolorum heroico carmine scripsit, vixit an. 987. Eisingr.

ENGELGARDVS Abbas in Lanchaim scripsit maturo stylo, Vitam sanctæ Virginis Mechtildis Principis Berchtoldi Comitis de Andechs filiæ, Friderici I. Barbarossæ Imp. Cognatæ, Abbatissæ in Diessen, deinde in OEtilstetten: quam vitam è membranis m.s. monasterij Diessensis, Tom. 5. Antiquæ lectionis Ingolstadij edito an. 1604. tunc primum latinam inseruit Henricus Canisius, cum antea Philippus Dobereiner, Decanus ad B. Virginem Monachij, ex Latino Germanica paraphrasi traduxerit, atque emitti curauerit. Vide quæ Henricus Canisius præloquio ad Lectorem ante ipsam S. Mechtildis vitam.

ENGERBERTVS Abbas Ord. Cistertiensis an. Dom. circiter 1250. scripsit vitam S. Hiduuigis Ducissæ sanctimonialis, quæ extat in Tom. 5. Surij, die 15. Octobris.

ENGILENHEMENSIS Synodus an. Dom. 948. habita est à pluribus Archiepiscopis & Episcopis, præsentibus Rege Ottone XIII. & Ludouico Rege. Extat in fine Tomi 5. antiquæ lectionis collectæ ab Henrico Canisio, & edito Ingolstadij an. 1604.

ENNO-

Digitized by Google

ENNODIVS Ticinensis, Diaconus Symmachi Papæ conscripsit libellum contra calumniantes quartam sub Symmacho Romanam Synodum, qui Synodo quintæ sub eodem Symmacho oblatus est & lectus. extat ipse, licet mendosus nonnihil. Vide Tom. 6. Baron. sub an. 503. paulò post initium, vide item Ennodij Epistolam ad Episcopos Confessores nomine Symmachi Papæ scriptam, & ibidem Panegyricum, quem Theodorico Regi habuit.

ENOCH. Vide in verbo, Henoch.

E P

EPAVNENSE Concilium an. Dom. 509. vndecimo autem Symmachi Papæ, sub Sigismundo Burgundionum Rege, qui hoc anno est creatus Rex, & ex Ariana perfidia ad Catholicam Religionem accessit: interfuere sancti Viri: quibus præfuit Alcimus Auitus. Actum de restituenda collapsa disciplina, deque submouenda hæresi Ariana. Gregor. Turon. de Gestis Francorum lib. 3. cap. 5.

EPHESINVM primum, è quatuor generalibus, Concilium an. 432. Octauo autem Celestini Papæ, Theodosij Imp. 24. Valentiniani Imp. 7. Interfuere plus ducentis Episcopis. Cyrillus verò Alexandrinus Episcopus vicem agens Pont. Max. Legati item Apostolicæ Sedis, qui eò venerant à Celestino, vt quod in Romana Synodo aduersus Nestorium fuerat decretum, ad effectum etiam ab Orientalibus perduceretur. Rem totam narrat Baronius Card. Tom. Annal. 5. sub eundem annum. Damnatus Nestorius, & illius hæresis, quæ Christum in duas personas diuidebat: propugnatum est autem decus & honor Deiparæ Virginis. Tum verò passim omnium ore mater Dei celebrata est, indeque creditur Angelicæ Salutationi additum illud. *Sancta Maria mater Dei ora pro nobis.* & Celestini Papæ laus extitit, quòd per eum Deus Pelagianam, & Nestorianam hæresim iugulauerit. Sanè verò de tempore huius Synodi Psellus, & Onuphrius dissentiunt, Bellar. autem Card. putat an. Dom. 434. esse celebratum. Tom. 1. Controuers. 4. lib. 1. de Concilijs, cap. 5.

EPHESINI autem huius Concilij primi Acta omnia, Theodori Peltani Societatis Iesu opera, latinitate donata, ac in sex tomos distributa. quibus accesserunt in singula capita periochæ, illustriumque locorum obseruationes; edita sunt Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1576. Iam verò cum hæc Acta è vers. Peltani liquidiora extarent, accessere etiam quæ de ijsdem Tom. 5. Annalium refert Baronius Card. sub annum 431. Ibi enim leguntur Epistolæ Cyrilli Alexandrini ad Alexandrinos de rebus in Synodo gestis, & ipsius Synodi altera ad Theodosium Imp. & alia ad Clerum Constantinopolitanum, quæúe alia pleraque contigerunt, tum à Catholis intrepidè B. Virginis honorem defendentibus, & varias hæreses damnantibus, tum à Nestorio, & alijs vexantibus Patres & reliquos Catholicos. Nouem autem Actionum in ea Synodo fit mentio: sed conuentus alij plerique fuere.

Porrò idem Ephesinum Concilium, ex quatuor primis generalibus Concilijs ordine tertium, ex Bibliotheca Antonij Contij primò prodierat, sed quod Peltanus è Bauarica Bibliotheca vertit, superauit omnino illam priorem editionem.

Ephesini autem Concilij codex olim Romam missus Constantinopoli, quomodo falsatus, vide Gregor. lib. 5. Epist. 14. Indict. 14.

Porrò hoc ipsum Concilium antiquum Græcè m. s. vidi Venetijs in Bibliotheca, quæ fuit Grimani Card. in Cœnobio Canonicorum Regularium Ord. S. Saluatoris ad D. Antonij, in Pluteo 14. ad læuam ingredientibus. Sed qui eiusdem Concilij Ephesinus codex postremo excusus est Græcè à Hieronymo Commelino Vittembergæ in Germania, quæ ciuitas à fide Catholica est aliena (quamuis Commelinus eam suppresserit, ne non vænales eius libri essent) è Bibliotheca Reuchiniana fuit exemptum. Cùm verò idem Commelinus, siue alius quis, ea Epistola, quam æquo Lectori scribit, se ad hanc editionem adductum fuisse dicat, quod etiam Theodorus Peltanus noster, cum eam fecisset Latinam, tria Græca exemplaria adhibuerit Vaticanum, Bauaricum, Fuggerorum, vna cum Gulielmi Card. Sirleti collatione, adiecit, in Synodi huius editione Epistolam Nicephori, quæ penultimo loco est posita; quæ tamen cum post septimam OEcumenicam scripta fuerit, non pertinet ad Ephesinam.

Cæterùm, cum Commelinus ipsa in fronte editionis suæ Græcæ hæc verba præfixerit: Πρακτικὰ siue Acta OEcumenicæ tertiæ Synodi Ephesi habitæ, ex sanctione τεσπίσματος Theodosij, & Valentiniani aduersus Nestorium hæreticum, excusat se (ne eiusmodi titulus putetur à se ipso esse confictus) inquiens eum esse desumptum, partim ex Indicis

inscriptione, partim ex alijs Epistolarum inscriptionibus 99.29.254.44.270.45.271.45. & plurium aliarum. Sed cogitasse oportuit, primò, putidum esse Laicis potestatem istam deferre, quæ Christi Vicario disertissimè data fuit. Ad quem enim pertinet in rebus fidei de ouibus, magis quàm ad Pastorem ipsum? Deinde planissimè constat in ea Synodo non præsedisse Imperatorem, sed Romanum Pont. per suos Legatos. Quin & Theodosius ipse Iunior Epistola sua ad Ephesinam Synodum testatus est se misisse Candidianum Comitem ad Concilium, non vt se misceret Ecclesiasticis quæstionibus, sed ad Synodi defensionem. Extat Epistola illa in Tom.1. eiusdem Synodi cap. 32. At quod Romanus Pontifex Celestinus præsederit per Legatum suum Cyrillum, omnes consentiunt historici. Euagrius, lib.1. cap.4. Photius in libro de septem Synodis. Prosper in Chronico. Nicephorus, lib.14. cap.14. Liberatus Abbas in Breuiario cap.15. Iustinianus in edicto. Nicolaus I. in Epistola ad Michaelem: ipse Celestinus in eadem Synodo Tom.1. cap.16. & inter Opera Cyrilli, vt optimè collegit Card. Bellarminus, qui & figmenta, quæ Caluinus aduersus hanc veritatem commentus erat, funditus euertit lib.1. de Conciliis, & Ecclesia, cap.19. Quidni autem Commelinus in Frontispicio Synodi potius non posuit, quæ Philippus Apostolicæ Sedis Legatus attulit pag.195. suæ editionis?

Addo Commelinum, siue alium quem, cogitare debuisse Græcos non semel conatos fuisse adimere Pontifici Romano, quantum potuere, potestatem, sibique tribuere; quod & turpissimè faciunt hæreticæ feces, dum ad sua nescio quæ consistoria iudicium Ecclesiæ auertunt; mirandum, vt non sit, si Epistolis & Synodis alius præfixerint inscriptiones, quàm veritas postulabat.

EPHESINVM Concilium 50. Episcoporum cui præfuit Ioannes Chrysostomus, qui eò profectus est vt Episcopum crearent, cum Antoninus diem obijsset, Actum item de alijs rebus. Vide Tom.5. Annal. Card. Baron. sub an. Dom. 406. Anastasij Papæ III. quo hæc habita est Synodus.

EPHESINA secunda Synodus, an. Dom. 449. Leonis autem Papæ X. quam improbatam à S. Leone Rom. Pont. maiores nostri Prædatoriam iustissimè appellarunt. In qua nihil nisi per vim, & metum tentatum, & extortum: in qua loco sacrorum librorum, gladij, atque fustes. Vide Baron. Card. 6. Tom. Annal. sub an. eundem pag. 99. primæ Romanæ editionis.

Et quidem eadē Synodus à Theodosio Iuniore Imperatore coacta est, in qua, factione Dioscori, occisus est S. Flauianus Episcopus Constantinopolitanus, & Legati Romani Pont. Leonis fugati, ac demum hæresis Eutychiana confirmata. Reprobata inquam fuit hæc Synodus à Leone in Epist. ad Clerum, & populum Constantinopolitanum: item ad Theodosium: item ad Pulcheriam quæ sunt 22. 24. & 25. Vide Breuiarium Liberati cap. 12. & Euagrium, lib.1. cap.9. & 10.

Porrò quòd Ephesina Pseudosynodus pro OEcumenica à quibusdam sit habita: vide Gregor. Magni, lib. 6. epist. 31. Indict. 15. Mirum est autem quòd Sixtus Senensis lib.5. Bibliothecæ suæ Sanctæ, annot. 247. vocauerit tertiam Ephesinam Synodum, quam tamen antiqui omnes vocant Constantinopolitanam, eam nimirū, quæ habita est sub Leone Isauro, quæ & meritò reprobata est. Vide in hoc Apparatu suo loco, in verbo, Constantinopolitanum Concilium sub Leone Isauro. Id patet ex isto ipso Concilio, quod insertum legitur in septima Synodo, Actione 6. Et causa erroris videtur fuisse, quòd isti profanæ Synodo præsedit Theodosius Episcopus Ephesinus.

EPHRAEM Syrus, qui vitā in terris egit cœlestem, plura scripsit. quæ denique Greg. XIII. Pont. Max. Gerardo Vossio Borchlonio Germano mandauit, vt perquisita vndique, Græcè inueniri potuissent, Latinitate donaret. Quod & fecit egregiè, ac scholijs illustrauit: licet antea quædam ipsius Ephræm extarent ab Ambrosio Monacho Camaldulensi in Latinum è Græco versa, & adeo in lucem emissa. Vitam autem Ephræm, quæ perlegenda est ab eo, qui vberem ex eius scriptis voluerit fructum capere, scripserunt Greg. Episcopus Nissæ, accuratè, & alter qui Anonymus, quos ab se è Græco in Latinum versos idem Vossius primo Tomo Operum Ephræm præfixit: cum initio Secundi Tomi, vitam eam Latinè præposuisset, quàm Simeon Metaphrastes Græcè scriptam posteris reliquit, quæ quidem in Vaticana Bibliotheca extat m.s. sub numeris 536. & 794. Tertius etiam, & vltimus Tomus Interprete eodē Gerardo Vossio, prodijt Romæ ex Vaticano an. 1598. Sed & Coloniæ S. Ephræm Opera omnia, secunda iam editione auctiore, & accuratiore, apud Quentelium an. 1603. vbi & an. 1604.

Quin & S. Ioan. Chrysost. egit Homilia quadam nondum (quòd sciam) edita, de falsis Prophetis perhonorificè de S. Ephræm Syro, alijsque SS. Patribus antiquis; ea m.s.

extat

Digitized by Google

extat in Bibliotheca Vaticana Sfortiana, & Cryptæ Ferratæ. Sed & de Ephræm sic loquitur Hieron. *Ephræm Edessena Ecclesiæ Diaconus, multa Syro Sermone composuit, & ad tantam venit claritatem, vt post lectionem Scripturarum, publicè in quibusdam Ecclesijs, eius scripta recitarentur. Lege eius de Spiritu sancto Græcum volumen, quod quidam de Syriaca lingua verterat, & acumen sublimis ingenij etiam in translatione cognoui. Decessit sub Valente Principe* Hæc Hieron.

At idem Gerardus Vossius primo operum Ephræm Tomo, qui an. 1589. Romæ ex Iacobi Tornerij typographia Latinus est euulgatus, adiecit testimonia de eo ex Patribus, & Historicis Græcis, & adeo ex Tritemio Latino. Et in ijs tamen, cum ait Vossius, Basilium miraculosè, atque absque labore donum Græcæ linguæ à Deo impetrasse Ephremo, huncque è Diacono Sacerdotem dignissimum ordinasse, Baron. Card. nullo modo probat; cum præter alia, quæ repugnant, tum quod non esset Basilij iuris hominem Syrum ordinare. Vide Tom. 4. Annal. pag. 386. primæ Romanæ editionis.

Sanè cum Sozomeno testis est Nicephorus, Ephræm vita monastica percelebrem extitisse. Ex cuius adhuc infantis ore (vt extat in ipsius vita) per somnum visa est excrescere vitis, quæ omnem sub Cœlo regionem replebat, cuius fructibus omnes Cœli volucres âduolantes vescebantur, ipsaque vitis quantò plures volucres fructus decerpentes excipiebat, tanto magis racemis abundabat, quæ in ipso postea Ephræm vera apparuerunt, dũ eius oris, ac vitæ fructus per vniuersum orbem resplenduit.

Porrò Ephræm effigiei archetypum extat Constantinopoli in antiquo monasterio *Sulæ* nuncupato vulgo τὰ ἓξ μάρμαρα, id est, *sex marmora*, quod olim Patriarchium fuit, sed hoc tempore ab Armenijs inhabitatur: Ad dexteram habet scriptam hanc sententiam, ἡ ἀγάπη, καὶ ἐγκράτεια τὴν ψυχὴν καθαίρουσιν, hoc est, *Charitas, & continentia animam purgant.*

Iam primi Tomi, quæ Romæ prodierunt, Opera hæc sunt.

De Sacerdotio.
Ad quem hoc pertineat Apostoli dictum: Melius est nubere, quàm vri.
Apologia ad fratrem quendam, de Heli Sacerdote.
De festis diebus, & de dignitate Diuinorum mysteriorum.
De charitate, siue dilectione.
Encomium in Psalmos.
De orando Deum, siue de Precatione.
De amore pauperum.
De ieiunio.
Quonam pacto illud intelligendum sit: *Duo erunt in agro, &c.*
De his, quæ præsens hæc nostra vita in se continet.
De mansionibus beatis.
De locis beatis.
De non suspiciendis rebus hisce momentaneis, & ne patiamur nos decipi huius vitæ oblectamentis. Et in Psal. 72.
Ode aptissima in quotidie peccantes, & quotidie penitentes.
De virtutibus, & vitijs per oppositionem.
De timore Dei, & de eo, qui non habet timorem Dei.
De charitate siue dilectione.
De non habente charitatem.
De longanimitate.
De carentibus longanimitate.
De patientia.
De impatientia.
De lenitate animi, siue de benignitate.
De iracundia.
De mansuetudine.
De malitia, siue improbitate.
De veritate.
De mendacio.
De obedientia.
De inobedientia & murmuratione.
De eo, qui inuidiæ, & emulationis est expers.
De eo, qui inuidiæ obnoxius reperitur.
De eo, qui à maledicentia alienus est.
De maledicentia atque maledicis.
De temperantia, & continentia.
De intemperantia, & incontinentia.
De recta viuendi ratione, cap. 91.
Consilium de vita spirituali, cap. 96.
De non scandalizando proximo, & de recta vitæ ratione.
De vera, atque perfecta renunciatione, &c.
Quomodo anima cum lacrymis ad Deum recurrere debeat tentationis tempore.
De timore animi.
Reprehensio sui ipsius, atque confessio.
Ad pietatem exhortatio.
Sermo ad pietatem, bonaque opera, Christi Athletam exercens.
De Diuina gratia.
De fide, & in illud, *Qui in modicò fidelis est, in multo erit, &c.*
Aduersus eos, qui volunt Terræmotus à terræ inflatione fieri.
Ne decipiamur erroribus Gentilium.
Ad euersionem, siue destructionem superbiæ.
Ad errorum correctionem, qui vitiosè viuunt,

Digitized by Google

viuunt, & honores appetunt.
De morbo linguæ, alijsque vitijs.
Non esse ridendum, sed lugendum potius, atque plorandum.
Quòd à ludicris rebus abstinendū sit Christianis.
Aduersus eos, qui animas perniciosè ad impudicitias pelliciunt.
De abstinendo à cupiditatibus carnalibus, & de certamine, &c.
De abstinendo ab omni consuetudine perniciosa, & de continentia.
Aduersus improbas mulieres.
Antirrheticon, de virginitate, & continentia.
De castitate.
Sermo de virginitate.
De passionibus, siue perturbationibus animi, Sermo.
De compunctione, Serm. 4.
De pœnitentia, Serm. 2.
De pœnitentia, & conuersione.
De pœnitentia & patientia.
De patientia.
Sermo adhortatorius, De patientia, & compunctione.
De patientia & consummatione seculi, ac de secundo aduentu Domini, &c.
De beatitudinibus animæ per varia capita.
Beatitudines aliæ.
De beatitudinibus, & miserijs.
Christianæ ac perutiles interrogationes, & responsiones.
Aduersus eos, per quas blasphematur nomen Dei, &c.
Quid sibi vult illud Apostoli, *per preuaricationem legis, Deum inhonorás.*
Hæretici canibus, & lupis, & porcis comparantur.
De grauitate peccati, quod est in Spiritum sanctum.
Quam detestandum sit malum, odisse proximum.
Aliæ interrogationes, & responsiones, de ijs, quæ fient in extremo iudicio.
De abrenunciatione in sacro baptismate facta, & quomodo ea à nobis requiretur in die Iudicij: ac de varijs Inferni tormentis, &c.
De varijs cruciatuum generibus, ac locis in Inferno.
De recordatione mortis, &c.
De morte oratio alia perelegans.
De Resurrectione mortuorum.
Aduersus illos, qui dicunt resurrectionem mortuorum non esse.
De Antichristo, & consummatione seculi.
De apparitione crucis in cœlo, tempore vniuersalis Iudicij.
De Iudicio, & retributione.
De iudicio extremo, & de compunctione.
Sermo in secundum Aduentum Domini Iesu Christi.
Alius, de futuro Iudicio, Sermo.
Threni, siue lamentationes, de Diuina retributione.
Pia ad Deum oratio.
Threnus, siue lamentatio, de die Iudicij.
Alia lamentatio ad animam negligentem.
Pia animæ pœnitentis, & ad Deum recurrentis, precatio.
Confessio atque precatio ad Deum pia, pulchra, & perelegans.
Aliæ eiusdem ad Deum precationes variæ, eæque perutiles, ac dignæ, quæ ab omnibus crebrò legantur, atque recitentur.

Secundo Tomo contenta. Qui an. 1593. editus est Romæ è Vaticana Typographia.

Catalogus præcipuorum Argumentorum, secundi Tomi.

Narratio ad monachos de sua cõuersione.
Canticum eiusdem spirituale ad iuuentutem Christianam.
Epistola de patientia ad Ioannem Monachum.
Admonitoria oratio in formam quasi Epistolæ.
Adhortationes quatuor de virtute ad monachum Nouitium.
Capita decem de virtute.
Capita duodecim in illud *Attendè tibi ipsi.*
Sermo pareneticus in illud *Attende tibi ipsi.*
Paræneses quinquaginta ad monachos.
Capita centum de modo acquirendæ humilitatis.
De perfectione, qua præditum esse decet monachum.
De armatura spirituali.
Sermo Asceticus, & exhortatorius ad fratres.
Sermo Paræneticus de secundo Aduentu Domini, de pœnitentia, ac resipiscentia.
S. Abbatis Ammonæ capita Parænetica decem & nouem.
Apophthegmata, & enarrationes SS. antiquorum Patrum.
Prodijt deinceps Romæ paruulus libellus eiusdem Ephræm Latinus factus, in Passionem Domini nostri Iesu Christi.

Digitized by Google

In Vaticana verò Bibl. extant m.s. Græcè, Sermo de Transfiguratione Domini nostri. Epist. ad Ioan. Monachum de patientia. Sermo de perfectione.

Photius autem in sua Bibliotheca ad Tarasium meminit Sermonem quadraginta nouem ipsius Ephræm, scripsit tamen supra mille, vt illemet Photius ex Syrorum traditione, & Eusebio Pamphilo testatur, Omnia (inquit) Ephræm sunt plena gratiæ, & energiæ.

Quin & hic fertur scripsisse in Genesim, & adeo in vniuersum Pentateuchum. Nam Moyses Barcepha libro de Paradiso hæc illius Commentaria citat. Et illud quidem Opus extare conijcitur, quòd proximis hisce annis, hoc est an. 1588. die 15. Septembris, scriptũ sit mihi à Nicolao Serario Societatis nostræ Theologo Moguntia, inuẽtos fuisse aliquot libros Arabicè, ac Syriacè cõscriptos, inter quos erat hic Ephræm: porrò eos olim à Gregorio XI. Pont. Max. quando Auenione redijt Romam Apostolica Sedes, conditos, qui Episcopo Herbipolensi, qui nunc, hoc est anno, quo hæc scribimus, viuit, fuere propositi vænales, quos extare Venetijs dicitur, cum alijs pluribus.

EPHRAEM etiam Grammaticam Syrochaldaicam, & opera omnia eadem lingua extare audio.

EPHRAEM & ipse Syrus, sed alter à superiore, qui non incommodè Græcam linguã addidicit, Antiochenus Episcopus, qui & Theopolitanus dicitur, quod idem est, qui Antiochenus, scripsit Commentarium, vt inquit Photius, egregium, quo perstringit Seuerianum hominem Iacobum, à quo sunt Iacobitæ denominati, ibique inuehitur aduersus Baradatum, Eutychetem, & alios Trisagitas. In quo quidem Commentario ait esse explanatum Athanasij locum, vbi naturam, & hypostasim idem esse visus est aliquibus affirmare. Quin & idem Ephræm elucubrauit alterum Commentarium aduersus eos, qui verba S. Cyrilli malè interpretabantur. Addidit Tractationem aduersus Anatolium Sebastenũ, ac præterea disertam apologiam pro sacrosancto Chalcedonensi Concilio. fusè autem de hoc agit Photius.

EPHRAEMVS alius quidam Archiepiscopus Chersonis, & martyr m.s. Græcè de miraculo Clementis in puero extat in Augustana Bibl. sub num. 44.

EPIMENIDES Cretensis, cuius verba quædam aduersus Cretenses à D. Paulo citãtur, expenditur à Sixto Senensi fusè in sua Bibl. sancta, li. 2. At quoniã nos catalogum scriptorum Ecclesiasticorum teximus, hic omittimus Poëtam illum gentilem.

EPIPHANIVS non vnus sed plures fuere. Vnus, qui Cypri Salaminæ Episcopus, de quo Hieronymus in Catalogo; Alter, qui dictus Scholasticus, qui tripertitam historiam Ecclesiasticam è Græco in Latinum vertit, non omninò rectè, de quo Cassiodorus; alius Episcopus Selybriæ, siue Olybriæ, qui perutilem in crematores sacrarum imaginum orationem, siue Commentariũ conscripsit. Alius dictus Vlpiani, Sophista, natione Petrẽus; de quibus Suidas; Quintus, qui in Actis Nicænæ secundæ Synodi significauit Eusebiũ Cæsariensem in Commẽtarijs Psalmorum dixisse de Patris, & Filij inæqualitate verba Arianorum dogmati fauentia. In Psalmum nempè quintumdecimum. *Dixi Domino, Deus meus es tu.* Nec ignoro extitisse alios eodem nomine. Sed satis esto commemorasse istos, ne quis Epiphanio Salaminæ Episcopo tribuat siue istorum Opera, seu versionem historiæ Tripertitæ, quemadmodum quidam non ita pridem fecit: aut denique interdictos à Gelasio libros putet nostri huius Epiphanij fuisse. Et quidem de hoc Hieronymus quã breuissimè, ac deinceps plerique alij seu vitam, & Acta ipsius, siue scripta, & eorum dictionẽ vt Photius, & nostra ætate Sixtus Senensis, siue lapsus in historia, siue adeo versiones, atq; editiones varias, sed non vnus, omnia attigerunt: quandoquidem non tantum, quantum nos sumpsimus, ipsorum aliquis suscèperat argumentum. Et quidem eius Acta Ioannes quidem apud Metaphrasten, quasi Epiphanij fuerit socius, est prosecutus, sed dum fucum voluit alijs facere, sibi ipsi fidem ademit. Scripsit enim pleraque minus vera, vt illud Epiphanium cum Hæresiarcha Hierace disceptasse, ipsumque Diuino miraculo mutum reddidisse, cui pœnitẽti vsum restituerit linguæ. Sed nec dum natus Epiphanius erat (vt probat Baron. Card. quando Hierax ille in Aegypto docebat, & verò Epiphanius, qui Hieracem mox post Manetem ordine, ponit etiam ante Melctium, atque Arium, de quo ipso fusius agens nil prorsus de miraculo, vel pœnitentia Hieracis habet.

Nos itaque vitam Epiphanij summatim, sed verè hic subijciemus, quandoquidẽ multum momenti habebit ad tractandum hunc Patrem, de quo idem, quod in alijs facimus præstare cupimus.

Vitæ Epiphanij summa.

Epiphanius in Phœniciæ Oppido non procul ab Eleutheropoli, ex infimis, & obscuris natalibus ortus, in tenera adhuc ætate patre orbatus, cum vidua matre, & sorore virgine

Calitrope relinquitur. Quibus cum adeo tenues essent fortunæ, vt vix commodè aleren tur, eorum inopiam miseratus Tryphon, Epiphanium sibi adoptauit, & matri, & sorori necessaria ad victum suppeditauit.

Erat Tryphon professione Iudæus, & in lege Moysis non mediocriter instructus, qui eo etiam consilio Epiphanium in familiam asciuit, vt filiam ei, quam vnicam habebat, matrimonio iungeret. Degebat itaque cum Triphone Epiphanius, ætate, & Hebraica sapientia proficiens, cum decedēte tam eodē Tryphone, quam eius filia hæres, ex asse ab eo scriptus est. Quare opulenta hæreditate potitus, matre iam vita defuncta, sororem in domum recepit, cum qua iucundè vitam agebat. Euenit autem, Deo ita disponente, vt Epiphanio in vicum, in quo natus erat, egresso, inopinato quidem opportuno tamen euen tu, vir quidam occurreret, religione Christianus, Lucianus nomine, doctrina, & virtute clarissimus, quique vitam monasticam profitebatur: à quo persuasus, & in fide Christi vna cum sorore instructus, demum omnibus suis opibus pauperibus erogatis, ab Episcopo loci baptizatur, & sub Luciani monastico instituto Christum sequitur: Traditur autem à Luciano Hilarioni in disciplinam, cuius doctrinam, & egregios mores effingens Epiphanius, splendórem tanti magistri illustriorem reddidit. Fulgebat indies miraculis, & per remotissima quæque loca sanctitatis eius vagante fama, adeo magna hominum turba ad eum confluebat, vt in monasterio quiescere prohiberetur. Cuius rei causa in Aegyptum secessit: vbi in multis magnisque rebus eius probitas ac religio spectata fuit: inde ad propria reuersus, Hilarionem ad Cyprum nauigasse cognouit, quem inuisere cupiēs Paphum nauigauit, & in Hilarionis congressu incredibili fuit lætitia perfusus; iussu verò Hilarionis Salaminem petit, cum ea tum Ecclesia pastore destituta, pro Episcopo sibi vtili eligendo supplex Deum precaretur: exaudiuit itaque preces supplicium clementissimus Deus, & ex Pappi Episcopi Cytriæ sanctitate mirabilis, prædictione repertus Epiphanius, principio recusans tantam dignitatem Salaminorum tandem Episcopus creatur: quo in onere ita se gessit, vt doctrinam vita, & vitam doctrina cōprobaret. Fuit semper acerrimus hæreticorum oppugnator, aduersus quos edidit Opus insigne, *Panarion* nūcupatum. Actio Valentinianorum Episcopo blasphemum os obstruxit, omnibus, qui eius sectæ erant, ad fidei synceritatem reuocatis. Huius, & aliorum hæresibus cōspurcatā Cyprum expurgauit, & edicto à Theodosio obtento, hæreticos omnes ex Insula eiecit, ante & post adeptum Episcopatum miraculis claruit: nam & plurimos mortuos suscitauit ad vitam, cæcis visum restituit, multos ab immundis spiritibus vexatos liberauit, atque alia innumera edidit miracula: tandem ab Eudoxia in Ioannem Chrysostomum odio flagrante, Constantinopolim accersitur, quem cum illa multis pollicationibus in eā sententiam pertrahere conaretur, vt Chrysostomum deponeret, nunquam tamen ille ab integritate dimoueri potuit. Quamobrē ab Aula Imperatoris proficiscitur, & ingressus nauim, vt in Cyprum remearet, socios ad vitæ innocentiam, & ad fidei constantiam hortabatur: iam enim Dominus seruum super pauca fidelem, super multa constituere, & ad gaudium introducere volebat. post effusos igitur ad Deum preces, socios complexus est: quibus inquit *Salui estote filij, Epiphanius enim non vos amplius videbit in hac vita*, atque statim Deo tradidit spirituum, cum esset ætatis centum, & quindecim annorum, & trium mensium.

Vltima Epiphanij verba. Ætas Epiphanij.

Nam ipse antequam nauim conscenderet, Arcadio de ætate interroganti testatus est, sexagesimo ætatis anno ad Episcopatum promotum, & in eo per quinquaginta quinque annos, & menses tres vixisse. Postea verò naui Salaminem appulsa, & mortis tanti Antistitis nuntio diuulgato, magno cum populi totius fletu, & lacrymis sepultus est. Ceterū qui de Epiphanio scripsere, fuerunt Hieronymus epist. 16. & in Apol. 2. aduersus Ruffinum, & Theophilus inter ipsius Hieronymi Opera lib. 2. epist. 67. ad ipsum Epiphanium. Augustinus in lib. de hæresibus ad Quoduultdeum. Socrates histor. lib. 6. cap. 9. 11. 13. Sozomenus lib. 6. c. 32. & lib. 7. cap. 26. lib. 8. c. 14. & 15. Nicephorus lib. 2. c. 46. lib. 12. ca. 46. lib. 13. ca. 13. & 14. Cassiodorus li. 9. c. 48. lib. 10. c. 11. & 12. & ij, qui Io. Chrysostomi gesta conscripserunt. Leone Imp. Gregorius Alexand. & Suidas. At & Epiphanij meminit secunda Nicæna Synodus. Vide etiam Cæsarem Card. Baron. in Notis ad Martyrologium die 12. Maij.

Scripta Epiphanij, quidque de eo Sixtus Senensis.

At Sixtus Senensis qui hæc omnia forte non viderat, cum de viri præstantia nonnulla præfatus, vellet Epiphanij libros enumerare sic ait. Epiphanius Salaminæ Cypri, quę

postea

Digitized by Google

postea Hieronymo teste, *Constantia* dicta est, vel *Salamina* primum, & postea *Constantia*, vt Suidæ placet, diuersarum Cypri vrbium Episcopus, Eremita quondam, & monachus solitudinis Aegypti, vir eruditione insignis, ac propter quinque linguarum peritiam cõmendatus à Hieronymo, sanctitate, & miraculis clarus, acerrimus hæreticorum hostis, aduersus quos etiam opus edidit insigne *Panarium*, hoc est, *Arculam medicam*, nuncupatum; scripsit librum ad intelligentiam multarum dictionum, & characterum, quæ tam in scripturis, quàm in antiquis Interpretum editionibus habentur, vtilissimum: in quo tractat de ponderibus, & mensuris in Diuinis literis vsurpatis, De Diuinæ scripturæ partibus. De eiusdem interpretibus. Deque accentibus, notis, ac characteribus, quæ passim apud veteres sacræ scripturę Interpretes reperiuntur: cuius initium est, *Si quis voluerit cognoscere, &c.* Scripsit item, De lapidibus, præsertim verò de his, quorum mẽtio fit in sacris literis, librum, ex quo Aretas Cappadociæ Episcopus, in Commentarijs super Apocalipsim, & Hieronymus in Commentarijs super 53. caput Esaiæ, testimonia producunt. Edidit etiã de vita, & interitu omnium Prophetarum, à Nathan Propheta vsque ad Io. Baptistam, librum vnum, ad intelligendos titulos, occasiones, & argumenta propheticorum voluminum, non inutilem, cuius initium est, *Nathan eisdem ferè temporibus.* Composuit quoq; in Euangelium Lucæ libellũ vnum, *Pauimenti* titulo prænotatum: in quo confutauit omnia eiusdem Euangelij loca à Marcione adulterata, & falsata, docens simul regulas quasdam, quarum auxilio in sacris voluminibus synceræ, & Catholicæ scripturæ ab adulteritatis hæreticorum scripturis deprehendantur: Quod quidem Pauimentum, primo Panarij sui libro, hæresi 42. inseruit. Claruit sub Theodosio Augusto, an. Do. 390.

Porrò etiam scripsit Sermonem de laudibus S. Mariæ Deiparæ, quem Latinè fecit Io. Picus Parisiensis, qui & extat in Bibl. SS. PP.

Alia scripta tributa Epiphanio.

Scripsit autem Epiphanius epistolam de laudibus S. Hilarionis, quemadmodum in huius vita testatur Hieronymus; sed ea, quod sciam, non extat. Atqui deniq; editus est Græcè, & versus Latinè, ac notis illustratus à Consaluo Ponce de Leon Hispalensi eiusdem Epiphanij liber ad Physiologum de 36. naturis animalium, è quibus Christiana documenta ad pietatem elicuit: Sermo item in diem festum Palmarum; is autem liber ad Physiologum, non est Physiologus ille putandus, quem Gelasius inter Apocrypha reijcit, tanquam ab hæreticis scriptum: nam ille B. Ambrosij nomine (Gelasio ipso teste) pręsignatus erat, hic autem nusquam sub hoc titulo inuentus est; sed nec latinus (quale credendum est fuisse Opus Ambrosio tributum) habetur. Præterquam quod nihil hic nisi pium continet, ac Orthodoxum, & sanctum. Sanè verò in Constantinopolitanis Bibliothecis extat m. s. Græcè hic liber, hac inscriptione. *Epiphanij Archiepiscopi Constantiæ Cypri, libri Physiologus dictus, siue de rerum natura, quem collegit ex præclaro libro S. P. N. Basilij Magni Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopi, quem is magnus vir scripsit in Opus sex dierum Moysis Prophetæ.* Ceterum, Tritemius meminit libri Epiphanij De erroribus Origenis, sed eum puto intellexisse de illo, quem in libro aduersus hæreses de Origene scripsit; & libri Epistolarum ad diuersos. Quin Epistola Epiphanij ad Hieronymum de generali epistola Theophili Alexandrini, præposita ex aliquando libris quatuor Paschalibus Theophili à Hieronymo conuersis, quæ & extat in Tom. 3. Bibl. SS. PP. epistola verò ad Arabas prolixa cernitur in opera ipsius Epiphanij aduersus hæreses in Sermone contra Antidicomarianitas: Alia verò ad Io. Episcopum Constantinopolitanum in fine Parisiensis editionis an. 1566.

Romæ anno 1587.

Sed & in Bibl. Augustana, Num. 61. est manuscripta oratio eiusdem in sepultura Christi, & in descensum ad inferos sine mutila. quæ interprete Stanislao phœnicio excusa est Coloniæ apud Antonium Hierat. num. autem 56. eius Synopsis hæriseon sed passim carie exesa.

Errata nonnulla in rebus historicis animaduersa in Epiphanio.

Quod autem Melchior Canus scriptum reliquit, verum est Epiphanium vtique in rerum gestarum, temporumque ratione nullos graues Auctores sequi solitum, in his interdum falli.

Sanè libro aduersus hæreses, hæresi 68. in principio quam narrat historiam de Petro, atque Meletio, non ab alio quam à Meletiano aliquo nescius mutuatus est, quod pace tanti viri dictum sit. Nam Athanasius Apol. 2. veritatis fidelissimus testis, qui hæc ob oculos habuit aliter posterorum memoriæ commendauit.

Baron. To. 3. pag. 13.

Per-

Digitized by Google

Baron. ibid. pag. 45.

Perperam item apud eundem hæresi 68. & 69. legitur ex Meletianorum commento Alexandrum subrogatum fuisse Petro in Sede Alexandrina, quum constet eum fuisse Achillam.

Baron. To. 3. Annal. sub an. Do. 306.

Et quidem Epiphanius hær. 69. in falsa Acta Meletij incidit, quibus deceptus, iterum cum agit de Arianorum principio, nominat Meletium Confessorem, Dei testem, atque martyrem; qui tamen terrore tormentorum victus Dijs sacrificauit, qui Petro Alexandrino Episcopo restitit, qui ducem se Meletianæ hæreseos præbuit, & reliqua commisit, de quibus Socrates lib. 1. cap. 3. Sozomenus autem lib. 1. cap. 14. sicuti etiam quæ accidisse narrat Meletio post Petri martyrium, ex ijsdem Meletianis illum fuisse mutuatum constat ex Athanasio.

Ibid. Baron.

To. 3. Annal. Baron. pag. 390.

Ab omni quoque scopo veritatis abhorret, quod apud Epiphanium legitur, nimirũ, post Constantini obitum Arsenium esse repertum.

To. 3. Annal. pag. 455.

Falsum item quod in Epiphanio legitur, Athanasium exulem mansisse in partibus Italiæ annos plures, quàm duodecim, aut quatuordecim: qui enim eum restituit Constãtinus iunior nec quadriennium exegit in Imperio, sed & statim post obitum Patris sui id effecit.

At nescio inquit Bellar. Card. lib. 2. de Verbo Dei, c. 5. To. 1. quonam errore sit factũ, vt cum Athanasius, & Epiphanius disertis verbis scribant Symmachũ sub Seuero, Theodotionem sub Commodo Marci filio scripturas interpretatos esse, neque dubium vllum esse possit, quin Commodus Seuerum præcesserit, tamen ijdem auctores Symmachum priorem, posteriorem Theodotionem faciant.

Ceterum, Epiphanius purgatus est ab omni suspicione erroris circa imagines in 7. Synodo Nicæna Act. 6. quique ob hæresim Anthropomorphitarum dicitur abstuliſſe, vel lacerasse pendentem hominis imaginem in templo, veriore, & communiore solutione (ait Bellarm. Car.) ostenditur in eo verba illa esse suppositicia. Rationes autem ipse affert lib. 2. de Imaginibus Sanctorum c. 9. versus finem.

Qui laborarunt in vertendo, vel emendando Epiphanio.

Præter illos autem, de quibus locuti sumus, laborarunt in Operum Epiphanij versione Albanus Torinus, De vita & interitu prophetarum, qui liber simul Græcè, & Latinè prodijt ex officina Cratandri Basileæ ann. 1529. cum alijs Opusculis Sophronij (vt titulus habebat) De Vitis Euangelistarum, Hieronymi de Vitis ecclesiasticorum Scriptorum Latinè, & Græcè per Sophronium, Gennadij Catalogo illustrium virorum, & Greg. Naziãzeni parabolis, à miraculis Euangelicis. Sed & an. 1566. Parisijs vnà cum reliquis operibus Epiphanij: de qua editione mox.

Et Græcè quidem in eadem Ciuitate Basileæ 1544, Panarium. Anchoratus, Summa cõtra 80. hæreses. Libellus de mensuris & ponderibus, & de asteriſco, & obelo, deque notis & characteribus in D. scripturæ interpretibus ab Origene vsurpatis, edita sunt.

Quod opus antea Latinè excusum erat ibidem apud Robertum Vuinter anno 1533. Iano Cornario medico interprete, cuius postea, quæ ad hunc attinent scripta, prohibita fuere in Romano Indice. Sed & ab eodem Vintero recusus Epiphanius anno 1540. & 1545. à Theologis Hispanis recognitus fuit, & quænam ex ijs editionibus sint expungenda monuerũt. Quæ quidem nos ad finem huius nostri laboris de Epiphanij scriptis adtexuimus.

Ceterum, eadem versio Cornarij recusa est Parisijs anno 1566. cum additione Theodoreti de nugis, ac fabulis improbis hæreticorum, & Epitomes Decretorum, siue Dogmatũ Diuinorum, Gentiano Herueto interprete.

Epiphanij verò Opera in hac, quam modo, dicimus editione, extant quæ sequuntur. Contra octoginta hæreses Opus Panarium appellatum, continens libros tres, & Tomos, siue sectiones ex toto septem.

Epistola, siue liber Anchoratus, quo agitur de vera fide Christiana. Anacephalæosis, siue summa totius operis Panarij.

Libellus de mensuris, ac ponderibus, & de asteriſco, atque obelo, deque notis, & characteribus in Diuinæ scripturæ interpretibus per Origenem vsurpatis.

Historia de Prophetarum vita, & interitu.

Epistola ad Io. Constantinopolitanum Episcopum interprete Hieronymo.

Iacobus deniq; Billius Prunæus, aliquot loca partim Græcè restituit, partim ab erroribus vindicauit, quę quidẽ & illo ingenio, & veritatis necessitate sunt digna. Si qs Epiphaniũ versauerit, aut recudendũ curauerit, & einsdẽ Billij libris sacrarũ obseruationũ petat.

Sed

Sed & in Epiphanij opera Annotationes Indicis expurgatorij Hiſpani hæc extant.

Ex Annotationibus in Epiphanium impreſſis Baſileæ apud Robertum Vuinterum, an.1540.& 1545.

Tom.1. deleatur epiſtola Iani Cornarij interpretis.

To.2.lib.1.hæreſ.32.contra Secundianos, pag. 100. deleatur gloſſa marginalis, quæ ait: *Vxores communes.*

To.3.lib.1.in præfatione tractationis, ac confirmationis librorum Marcionis, pag. 148. deleatur glo.marg.quæ ait, *Lucæ Euangelium corruptum.*

Eodem To.hæreſi 45.contra Seuerianos,pag.182.deleatur gloſſa marg.quæ ait, *Mulier Satanæ opus.*

Hæreſi 51.pag.199.deleatur gloſſa marginalis, quæ ait: *Ioannis Euangelium, Cherinti eſſe putatum eſt.*

Ead.hæreſi 51.pag.213.del.glo.quæ ait: *Apocalypſis Ioannis cur reprobata.*

Tom.4.hæreſi 59.pag.232. del.gloſſ.quæ ait: *Pœnitentia vna ſaltem.*

Ead.hæreſi 59.pag.233.del.gloſſ.quæ ait: *Coniugij Sacerdotum ratio.*

Ead.hæreſi pag.236.del.gloſſ.quæ ait: *Opera in futuro ſeculo nulla.*

Hæreſi 61.contra Origenianos,pag.245.deleatur gloſſ.quæ ait: *Epiſcoporum dilecta amica,ac concubina.*

To.5.hæreſi 66.pag.312.deleatur glo.quæ ait: *Animarum tranſitus de corpore ad corpus.*

Pag.314. deleatur gloſſa,quæ ait: *Anima in omnibus vna.*

Hæreſi 69.pag.364.glo. quæ ait:*Creaturam non adorari.*

Item glo.alia quæ ait: *Epiſt.ad Hebræos Pauli non eſt,* delea.Ead.hæreſi,pag.372.gloſſ.quæ ait: *Mittens non eſt ſimilis miſſo.*

To.6.hæreſi 70.pag.391.del.gloſſ.quæ ait: *Imago Dei non eſt anima.*

Item alia glo.quæ ait. *Imago Dei non eſt virtus.*

Hæreſi 75.pag.435.glo.quæ ait: *Epiſcopus non differt à Presbytero.*deleatur.

Item alia glo.quæ ait:*Paſcha non eſt peragendum.* Et alia quæ ait: *Mortuis viuorum preces non prodeſſe.* Et alia,*Ieiunium ordinatum non eſt ſeruandum.* deleatur.

To.2.lib.3.pag.507.del.gloſſ.marg. *Imagines damnatæ.*

Ead.pag.deleatur gloſſ.quæ ait. *Sancti non adorandi.*

EPIPHANIVS Scholaſticus hiſtoriam Eccleſiaſticam Socratis,Sozomeni, Theodoriti Latinam fecit è Græca, quam verſionem ſe in Breuiarium Caſſiodorus inquit redegiſſe. Atqui in illa Epiphanij non deſunt, quæ digna ſunt animaduerſione aliqua,quemadmodum & in Caſſiodoro,quamuis non me fugiat, in editione vulgata verti item ſubſtantiam,& ab auctoribus probatis vtroque modo. Afferam nonnulla, vt inde circumſpectius legentes eam decurrant. Nam in locis ſequentibus vox hæc *hypoſtaſis* Græcè, ſignificat Latinè, *Perſonam*; quam Epiphanius iſte interdum *ſubſtantiam,* interdum *ſubſiſtentiã* vertit; Quod & Caſſiodorus eſt ſecutus, quale illud. Ἰωάννης πρὸ ἰδιότροπον αὐτοῦ ὑπόστασιν ἐδήλωσεν εἰπών ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Caſſiodorus. *Propriam namque eius ſubſtantiam deſignauit dicens, In principio erat Verbum.* Et paulo poſt. διανοίας μὲν τοῦ Εὐαγγελιστῶν τὰχα δὲ καὶ ἀγγέλων κατάληψις ὑπερπέτεται ὅτι ἡ τῦ μονογενὰς Θεοῦ ἀνεκδιήγητος ὑπόστασις. Caſſiodorus. *Vnigeniti filij ineffabilis ſubſtantia* Et paulò poſt. πῶς ἂν τολμήσειεργάζαιτο τις πρὸ τῦ Θεῦ λόγου ὑπόστασιν; Caſſiodorus. *Quis ergo audeat exterius perſcrutari ſubſtantiam Dei Verbi?* Deinceps, πρὸ μὲν οὖν γνῶσιν αὐτοῦ, καὶ ἰδιότροπον καὶ φυσικὸν, καὶ ἀπαράλειπτον ὑπόστασιν. Caſſiodorus. *Propriam, & naturalem, præcipuamque Filiationem.* Poſtea. πρὸ γενεὰν αὐτοῦ τις διηγήσεται, τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ πᾶσι τοῖς γεννητοῖς ἐστὶν ἀπερίεργος τυγχανούσης. Caſſiodorus. *Subſiſtentia videlicet eius omni creatæ naturæ imperſcrutabili exiſtente.* Rurſus. Οἱ τὰς μὲν τοῦ σωτηρίου πάθους, ταπεινώσεως τε καὶ κενώσεως, καὶ τῆς καλουμένης αὐτοῦ πτωχείας καὶ ὧν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνεδέξατο φωνὰς δῆθεν μὴ μνήμας ἔχοντες παρατιθέασι ὅτι παραγραφὴ τῆς ἀνωτάτω, καὶ ἀρχῆθεν αὐτοῦ Θεότητος, τοῦ δὲ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ δόξης τε, καὶ εὐγενείας, καὶ παρὰ τῷ πατρὶ μονῆς σημαντικῶν λόγων ὁπλίσμονες γεγόνασι, οἷον ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. At Caſſiodorus ita. *De quibus ſententia in veſtra ſit probatione repoſita, qui ſalutaris paſſionis humilitatem, & exinanitionẽ, voluntariam paupertatem, & voces, quas propter nos Saluator ſuſcepit, memoria retinetis. Igitur ad oſtenſionem ſuperna, & antiquæ Diuitatis eius hæc congruunt, ſignificantibuſque ſermonibus naturalis eius gloria, & Imperium, & apud Patrem manſio clarius explicatur, quale eſt illud. Ego, & Pater vnum ſumus.* In quibus verbis δῆθεν μνήμας ἔχοντες, hoc eſt, *memoria ratinetis,* ſciendum eſt hæc verba in Theodorito in epiſtola Alexandri, intelligi de hæreticis.

In edit. Pariſienſi an.1542 fol.292.

Fol.296.

Illud autem ὅτι παραγραφὴ quod verſum eſt, *ad oſtenſionem*, vertendum eſſe, *ad derogandum Diuinitati Chriſti.*

Atqui

Atqui & alia sunt in Epiphanio Scholastico, quæ poterant aptius reddi Latinè è Græco. Cum autem, vbi locuti sumus de Sozomeno, deque Socrate, & reliqua tripertita historia ostendimus reijciendam esse prorsus Musculi hominis hæretici versionem, præponendam autem istis Christophorsoni, idem & hic asserimus.

EPIRI veteris Synodus habita, ad quã rescripsit Hormisda Papa anno tertio sui Pontificatus, anno autem Do. quingentesimo sextodecimo. Ea verò celebrata est, vt mortuo Alcysoni Episcopo Neapolitano alter sufficeretur. Et quidem subrogatus est Ioannes pietate, & alijs dotibus insignis.

E R

ERCHEMPERTVS monachus, & Diaconus montis Cassini scripsit historiã de euersione monasterij à Saracenis, & de constructione eiusdem.

ERHARDVS Vvinheim Cartusianus edidit designationem omnium Ecclesiarum vrbis Colonię & reliquiarum libello quodam quem inscripsit Sacrarium Agrippinæ. excudit eum Coloniæ, Bernardus Gualtheri an. 1606.

ERICVS monachus vita Germani Antisiodorensis Episcopi metrico stylo luculenter sex libellis descripsit. Ita Sigeb. Verumtamen hic scriptor in codice Gembl. & Afflig. *Liricus*, in cod. virid. Vallis *Firicus* appellatur. Eisingr. cum addit reliquisse Homilias & Epist. quoque.

ERCKENBALDVS Argentorati, Episcopus Argentoratensium præsulum vitas complexus est.

ERFORDIENSE Concilium ann. 932. Henrico Rege Christianiss. Indictione 5. Kalend. Iunij, præside Treuirensis Ecclesiæ Archiepiscopo congregatum est. cuius quinque capitula inseruit vndecimo Annal. Tom. Cardin. Baron. in eius Appendicei, ad eundem annum.

ERHARDVS monachus, Ord. S. Benedicti in Genesim. In Exodum. In Leuiticum. In Numeros. In Deuteronomium. Homiliarum quoque librum reliquit.

ERMENOLDI viri Sancti, & primi Abbatis Monasterij S. Georgij in Brusfeningen Vita ab eiusdem Monasterij monacho scripta ann. 1281. extat in Tom. 7. Surij ad 6. diem Ianuarij.

ERMENRICVS Germanus, monachus, & Abbas Eluuangensis septimus. Cong. Luxonienſis, post an. Do. 800. scripsit Dialogum de vita & miraculis S. Hariolphi Abbatis primi Eluuangensis.

ERMINI viri Sancti vita à monacho eius discipulo Laubiensi, congregationis Floriacensis extabat m. s. Laubijs in Hannonia. Arnold. Vvion.

ERNALDVS Abbas Bonduallis vitam S. Bernardi in quatuor libris, præter illum, quem Abbas S. Theodorici Vvilhelmus scripserat, explicuit, multa hinc inde attingens, quæ huc spectare intellexit. Scripsit etiam in quinque vel sex vltima verba Domini in Cruce.

Tritem.

ERNESTVS Benedictinus Abbas, de laude martyrum scripsit. Anno autem Do. 1048. à Rom. Pont. ad seminandum Dei verbum Hierosolymam, atque ad alia Palæstinæ loca missus, ob constantiam in docenda Christi doctrina martyrio illic est coronatus, & Antiochiæ sepultus est.

Eisingr.

ERNVLPHVS Episcopus Roffensis in Anglia, natione Gallus, patria Bellouacensis, scripsit ad Quæstiones Lamberti Abbatis Bertiniani, solutiones quasdam. De operibus sex dierũ. De verbis Domini in Cruce. De corpore, & sanguine Domini. Sermones quoq; lib. 1. Obijt an. Do. 1124.

ERTMANVS Crispus in Schifflarienſi monasterio quod est in Bauaria, Concionem de Incarnatione D. N. Iesu Christi scripsit.

ERVEVS Brito, Ord. Præd. scripsit in 4. lib. Sentent. Duo Quodlibeta contra Henricum de Gandauo. De verbo. Orationes de peccato originali. Fertur etiam in Arist. Coment. scripsisse; atque tribuitur eidem Summa Logicæ Arist. quæ sub D. Th. Aquinatis nomine circunfertur.

Anno 1565. Eisingr.

E S

ESAIAE Abbatis præcepta ad fratres, qui cum ipso viuebant, quæ sanè optimæ sunt hortationes, cum generatim agant de virtutibus, prima verò, & tertia potissimum attinent ad fratres iuniores. Secundæ verò titulus est:

De

De mente secundum naturam.
4 Quid in itinere, sit obseruandum.
5 Quæ obseruanda sint ijs, qui simul in pace habitare cupiunt.
6 Qui honestam quietem amplecti volũt, eos esse curiosos non oportere, neque omissa peccatorum suorum consideratione, tempus in rebus inutilibus consumere.
7 De virtutibus.
8 Continet ipsius Abbatis Apophtegmata.
9.10 Ad eos, qui mundo renunciarunt.
11 De grano Sinapis.
12 De vino.
13 Ad eos qui initiantur, & tendunt ad perfectionem.
14 Luctus, & lamentatio.
15 De mundi renunciatione.
16 De gaudio animæ Deo seruientis.
17 De mundi abrenunciatione.
18 De iniuriarum obliuione.
19 De morbis animi.
20 De humilitate.
21 De patientia.
22 De operibus hominis noui.
23 De perfectione.
24 De tranquillitate.
25 Ad Petrum Abbatem discipulum suum, satis longa & referta sententijs.
26 De dictis Esaiæ Abbatis, quæ Petrus Abbas eius discipulus ex illo accepit.
27 In illud dictum, Attende tibi, &c.
28 De malitiæ ramis.
29 Eiusdem lamentationes.

Sixt. Senen. Ad. 1480.

ESAIAS Patauinus, siue Atestinus, Canonicus Congreg. Lateranensis in Diuinis literis apprimè eruditus scripsit Italicè in Canticum Canticorum.

ESAIAS Propheta. Vide in verbo, Isaias.

ESAIAE Prophetæ, qui liber in 2. lib. Paralip. c. 6. & 32. tribuitur, continetur in Prophetia ipsius à c. 36. vsque ad 40. Reliqua vide in verbo, Isaiat.

ESDRAS quod nomen significat Adiutor, siue Atrium (quem primus Paralipomenõ liber Iosedech sacerdotem appellat, & Hebræi Malachiam vltimũ prophetarũ esse putãt) filius Saraiæ filij Azariæ ab Aaron sacerdote magno duodecimi, scriba legis Domini ingeniosus, & velox, edidit librum sui nominis titulo prænotatum Hebraicis quidem literis, & à se primum repertis, sed Chaldaico sermone digestum, in quo conscripsit reditũ Israëlitici populi ex captiuitate Babylonica in Iudæam, vrbisque Hierosolymæ instaurationem, & noui templi extructionem. Alterum verò librum, qui secũdus Esdræ inscribitur, & eamdem historiam pertractat, scripsit Nehemias, filius Helchiæ, Sacerdos, & in captiuitate pincerna Regis Artaxersis. Vnde, & præfatio libri eius est: *Verba Nehemiæ, filij Helchiæ*; qui & in omnibus fermè libri sui capitulis, de se per primam personam loquitur. Sortitur aũt hic liber nomen Esdræ; primum quòd vtriq; libri tam apud Hebræos, quã apud Græcos in vnum connectuntur volumen, apud Latinos in duo diuisum. Dissidẽt tamẽ à nobis hac in parte Græci Patres; quia quẽ nos tertiũ Esdræ inscribimus, & inter Apocrypha scripta reijcimus; illi in sacro Canone collocant, & primum in ordine librorum Esdræ statuunt, quòd ea, quæ in eo narrantur, gesta sint ante ea, quæ Esdræ, & Nehemiæ libris continentur, qui verò apud nos primus, & secundus sunt, illi vtrumq; sub secundo volumine Esdræ comprehendunt. Quapropter apud eos primi Esdræ initium sic habet: Καὶ ἤγαγεν Ιωσίας τὸ πάσχα ἐν Ιερουσαλήμ, hoc est, *Et fecit Iosias Pascha in Hierusalem.* & diuiditur in capita centum & nouẽ. Secũdus verò sic incipit, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Περσῶν, id est, *Et in primo anno Cyri Regis Persarum.* & secatur in capita octoginta. Claruit Esdras cum Nehemia, vrbem ac templum instaurans, anno ab orbe condito ter millesimo quadringentesimo vigesimoprimo, qui fuit Iudaicæ liberationis tertius, & ante Christum quingentesimus quadragesimus primus, & mortuus est in extrema senectute, postquam omnes penè diuinas scripturas in excidio Hierosolymitano à Chaldæis incensas memoriter, & non sine diuinitatis numine fidelissimè, vt prius erant, restituisset, nouis, ac promptioribus ad scribendum repertis literis, ne cum Samaritanis, qui ex gentibus in Iudæam venerant, Iudæi miscerentur, qui prius ad illud vsque tempus alias literas, à Moyse videlicet traditas, cum Samaritanis communes habebant, quibus nunc literis, figura tantum à Samaritanicis, siue Mosaicis, discrepantibus vtuntur Iudæi. Hæc Sixtus. At Bellarminus Card. accuratè, & planè sic ait.

Esdræ tertius liber, qui ei adscribitur, in Græcis codicibus ipse est, qui dicitur primus Esdræ; & qui apud nos dicuntur primus, & secundus, in Græco dicuntur secundus Esdræ. Quo circa verisimile est, antiqua Concilia, & Patres cum ponant in Canone duos libros Esdræ intelligere nomine duorum librorum omnes tres. Sequebantur enim versionem septuaginta Interpretum, apud quos tres nostri, duo libri Esdræ nominantur. Accedit etiam, quod citatur hic tertius Esdræ ab Athanasio oratione tertia contra Arianos, ab Augustino lib. 18. de Ciuita. Dei, cap. 36. à Clemente Alexandrino Stromatum primo

libro ab Auctore Operis imperfecti Hom. prima in Matthæum, & à S. Cypriano in epist. ad Pompeium.

Etsi autem in Græcis codicibus duo libri Esdræ sint nostri tres, tamen non propterea Concilia antiqua, & veteres Patres, qui in Canone ponunt duos libros Esdræ intellexere nomine duorum nostros tres: Nam inprimis multi veterum, vt Melito, Epiphanius, Hilarius, Hieronymus, Ruffinus in Canone exponendo Testamenti veteris apertè secuti sunt Hebræos, non Græcos. Hebræi autem tertium non habent. Deinde nihil ex hoc tertio libro in ecclesiastico officio vnquam legitur: quod argumentum est, à longo iam tempore non fuisse eum librum habitum in numero sacrorum. Præterea Gelasius in Cõcilio Rom. 70. Episcoporum, vnum tantum Esdræ librum ponit in Canone. Quo vno sine dubio nostros duos intelligit, qui, vt Hieronymus testatur præfatione in Esdram, vno volumine continentur. Itaque disertis verbis Gelasius priorem illum, qui est apud Græcos, reiecit. Denique B. Hieronymus præfatione in Esdram apertè significat tertium, & quartum Esdræ non solum apud Hebræos non haberi, sed ne apud septuaginta quidem. Quare licet quidam codices Græci haberent tria volumina Esdræ in duobus libris, correctiones tamen non habebant.

Porro veteres Patres interdum testimonijs ex hoc libro peritis, quem & nos non inutilem esse fatemur: sed & rarò id faciunt, & nusquam factum, & Diuinum appellant. hæc Bellarm. Card. lib. 1. c. 20. de verbo Dei. Tom. 5.

Esdræ verò qui dicitur liber quartus non modo apocryphus est, & ab Ecclesia Catholica nunquam receptus, verum etiam multis in locis redolet fabulas Iudaicas, & in c. 14. non aliter loquitur de quibusdam libris occultis, & perfectioribus, quàm omnes Thalmudistæ faciant in sua Cabala. Qua de re Sixtus Senensis in verbo Esdræ libr. 2. Bibliot. Sanctæ.

Esdræ autem Pentateuchus vnica, & ob longa membrana ipsius, vt Hebræi credant, Esdræ manu conscriptus absque vlli vocalibus punctis, seruatur magna diligentia in Cœnobio Dominicanorum Patrum, Bononiæ. At Esdræ falso attributum somnium, seu vaticinium de fatis monarchiæ Romanæ ab hæreticis huius seculi confictum, Ecclesia Catholica meritò damnauit.

Porrò in Esdram scripsere, ijdem, qui in vniuersa Biblia. Priuatim autem Iunilius si tamen, Iunilius est, & Io. Ferus. sed in hoc cautio illa est adhibenda, quam diximus, in verbo Ioannes Ferus. Gregorius item Ederus in sua Oeconomia.

Vide item editionem septuaginta tam Græcæ, quàm Latinæ versionis, Sixto V. Pont. Romæ emissam, cum varijs Græcis lectionibus. De tertio autem, & quarto libris Esdræ, vide quædam alia, quæ Sixtus præter illa, quæ ex eo supra attulimus, affert in primo lib. Bibl. S. de ijsdem tamquam de additis appendicibus non legitimis.

ESTHER (qua voce, designatur *occulta demoliens*; vel *medicinæ exploratio, & contemplatio*, vel *medicina turturis*, vel *pulchra*, vel *Luna*, cum & inde Græcorum ἀστὴρ & ab Italis stella ob pronunciationis similitudinem vocari dicatur mulier, cui Ester nomen) inscribitur liber, qui extat in Biblijs, qui & ab Hebræis vocatur *Megillath Esther*, hoc est volumen Eher Quod quidem pene totum à Mardochæo, reliquum ab ipsa Esthere Hebraicè, quãdoquidem ad Iudæos scripserunt conscriptum est. Sic enim Græcus habet capitis noui contextus. *Regina filia Aminadab; & Mardochæus Iudæus, quæ fecissent, ipsamque confirmationem Epistolæ Phrurim, siue Phurim.*

Scio autem alios de scriptore huius libri aliud sensisse, & Philonem quidem Annij discentem fuisse Ioachimum filium Iesu, qui Iosedec. Augustinum autem, & Isidorum asserentes esse Esdram. Alios hunc ascribentes viris magnis Synagogæ: sed neque Philo ille Annij supposititius meretur fidem: & Eusebius suo Chronico anno Mundi 4734. negauit fuisse Esdram. Nec Rabbi Moyses Camius, vnde illa magnorum virorum Synagogæ inscriptio hausta est, tanti debet esse vt scripturas ipsius testimonio comprobemus.

Canonicus porrò omninò est Liber. Cumque dico *omninò*, non solum prima eius libri capita vsque ad decimum, & huius versiculum quartum intelligi velim, sed quidquid reliqui est vsque ad finem. Canonicum esse fat esto, quòd Catholica Ecclesia id per Concilium Oecumenicum disertè approbauerit. Qui secus senserint, à plerisque viris doctissimis iam reprobati sint. Sed & vnus esse satis Bellam. Card. lib. 1. de Verbo Dei, cap. 4. Si quis adhuc reclamat, Hieronymum, & alios, qui eum sectati sunt pro se citantes (quòd Sixtus Senensis facit) ij iam mutaturi essent non dubito sententiam, si attentius verba Cõcilij perpendissent, quo dicitur libros ipsos integros cum omnibus suis partibus prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur

Concil. Trid. Sess. 4.

Sixt. Senen. 1. lib. Bibl. S. de Appẽdicibus ad libros Sacræ Scripturæ.

pro

pro sacris esse suscipiendos. Si, inquam, cogitassent id quod verum est, cum illis omnibus fuisse, sicuti Hieronymus ipse ad ea ipsa capita commonet, Græcaque hodierna, & Athanasij Synopsis testantur. Si item Laodicenum Concilium Can. 59. & Carthaginense 3. c. 47. Origenem in Psalm. 1. apud Eusebium, & plerosque alios, quos præter Bellarminum affert Nicolaus Serarius, perlegissent: præterquam quod identidem in Ecclesia legi ex cap. 13. fer. 4. post Dom. 2. Quadragesimæ, atque inde in Missa contra Paganos, & ex cap. 14. Dom. 22. post Pentec. Quod & Rupertus libr. 18. de Victoria, cap. 12. ex cap. 14. versu 11. 14. 15. & lib. 12. de Diuin. nominibus cap. 25. ex cap. 14. versu 13. asseruit. Vide eundem Serarium hæreticos qui obstrepebant, solidè refellentem in Prolegomenis in Esther.

Versiones, & Interpretes libri Esther.

Græci partim septuaginta Interpretes, partim Lysimachus. Sed & vide Scholia in editione Græca septuaginta, sub Sixto V. edita. Latini, Hieronymus, vt ipse Epistol. 112. Interpretes autem, siue qui hunc librum exposuerunt. Qui & in vniuersa Biblia scripsere.

Alij item. Bellator, de quo suo loco diximus. Rupertus li. 8. de Victoria Verbi. Rabanus quoad allegoriam. Hugo, Dionysius Cartusianus, Franciscus Feuardentius. Nicolaus Serarius noster; quo nescio an aliquis absolutius. Quin & ex Iudæis, Iosephus Flauius lib. 11. c. 6. & Iosephus Gorion, editionis quidem Basileensis lib. 2. à c. primo vsque ad capitis quinti medium, vbi Alexandri Magni res gestæ incipiunt: editionis autem Cracouiensis vnico quidem libri primi capite quarto, sed bene longo. De Rabbinis autem vt Gnone, siue Rabbino Elis à Gelico, ac de alijs lubens in meis scriptis pene omnibus taceo, cum vix sit ijs fidendum. Vidit autem Serarius noster, vt ipse scribit, Sermonem de Esther, & Assuero in vetere inferioris Bibliothecæ Episcopi Herbipolensis m. s. codice, & Angelus Rocca in suo de Vaticana Bibliotheca commentario, inquit, libri huius exemplar Hebraicum in corio conscriptum conuolutũ extare Bononiæ in Bibl. Augustiniahorum.

Ordinem, & partitionem huius libri, tres præter alios ponunt: Georgius Ederus in sua Bibliorum Oeconomia. Bellar. Card. To. 1. lib. 1. c. 7. de diuersa dispositione capitum eius libri in Græca trãslatione, & in Latinis codicibus Nicolaus Serarius in Esther. Qui duo indicant capita esse ordinanda iuxta seriem historiæ.

Athanasius denique Epitomen totius huius historiæ perbreuem reliquit in Synopsi.

Sed sensum mysticum apposite Diuus Thomas in Prologo suorum Commentariorum in Canonicas Epistolas. Quo è loco sat vbere magnam sternit viam S. ille Doctor ad alia Diuinæ scripturæ explananda.

E T

ETHARDVS, monachus Benedictinus, qui vixit ann. 1050. scripsit in Pentateuchum Moysis, lib. 5. Homiliarium lib. 1. Arn.

ETHELREDVS Abbas Cisterciensis Anglus, Opusculum, quod inscribitur Speculum Charitatis, Homilias in Lucam, Sermones, & Epistolas scripsit. Anno 1220.

ETHELVVODVS Vuentanus Episcopus Vuinthoniẽsis, de sua in presbyteros potestate, ad Ioannem XIII. Romanum Pontificem scripsit, alium item de suis visitationibus liburum composuit. Eisingrenus. Anno 883.

ETHELVVODVS Vuentanus monachus & præsul Vintonienſis, scripsit de suis visionibus librum. Viuebat anno 983.

ETHELVVOLDVS Anglus, monachus Vuinthonienſis, Congregationis Giribennę, qui claruit anno 980. scripsit de sua in presbyteros potestate, lib. 1. De suis missionibus, libr. 1.

ETHELVVOLPHVS Bernicius qui & Lupus, ex Angloſaxonum genere, monachus ab ineunte ætate, scripsit de Origine sui cœnobij, lib. 1. Claruit ann. 750.

E V

EVAGRIVS Antiochiæ Episcopus (ait Hieronymus) acris ac feruentis ingenij, quum adhuc esset presbyter, diuersarũ hypotheseon Tractatus mihi legit, quos necdum edidit. Hieron. in Catal.

Digitized by Google

An. Do 358. Vitam quæ quæ B. Antonij de Græco Athanasij in sermonem nostrum transtulit. Hic verò ille est, qui & Comes Hieronymi in itinere, ac demum Episcopus Antiochenus, quiq; vitam S. Antonij e Græco in Latinum transtulit, ac de quo sub annum Dom. 358. & 372. Baron. Card. agit To. Annal. 5. & 4. Hunc verò Tritemius, & Eisingrenius cum Euagrio Pontico confundit; quod facit Sixtus Senensis dum Euagrium Antiochenum inquit scripsisse vitas Patrum, & alia.

EVAGRIVS Diaconus, extat Burdigalæ apud nostros hac prænotatione. *Incipit prologus Euagrij Diaconi de Vitis Sanctorum Patrum; quos vidit in Aegypto.* Prima autem verba sunt. *Benedictus qui vult omnes homines*, &c. Reliqua verò omnia, quemadmodum in editione Vitarum Patrum, quæ D. Hier. tribuuntur Lugduni apud Iacobum Hugatanum anno Dom. 1515.

EVAGRIVS Ponticus, nempe origine Iberus, circa Pontum Euxinum, quē ob id Hyperboritam appellat S. Hieronymus, qui à S. Basilio Lector ordinatus, à Gregorio verò Nazianzeno Constantinopoli factus Diaconus, Nectario relictus; inde cum Diuino impulsu coactus esset recedere, Hierosolymam ad Melaniam se contulit: vbi corporis mala valetudine diu affectus, pœnitentia ante actæ vitæ ductus, ex clerico monachus redditus, in Aegyptum profectus, in Nitriæ monte monasticam vitam exercuit ad decimum sextū vsque annum, prout idem, qui illi inhæsit, Palladius tradit.

Ad Ctesiphō tem. At primum de Euagrio hæc Hieronymus: *Euagrius Ponticus Hyperborita, qui scribit ad Virgines, scribit ad monachos, scribit ad eam, cuius nomen nigredini testatur perfidiæ tenebras (fugillat Melaniam seniorem) edidit librum, & sententias, & ἀναῤῥήσεις, quam nos impassibilitatem, vel imperturbationem possumus dicere, quando nunquam animus perturbationis vitio commouetur; & vt simpliciter dicam, vel saxum, vel Deus est. Huius libros per Orientem Græcos, & interprete eius Rufino, Latinos pleriq; in Occidente lectitant: qui librum quoq; scripsit, quasi de monachis, multosq; in eo numerat, qui nunquam fuerunt, & quos fuisse scribit Origenistas, & ab Episcopis damnatos esse non dubium est, Ammonium videlicet, & Eusebium, & Euthymium; & ipsum Euagrium, Or quoq; & Isidorum, & multos alios, quos enumerare tadium est, & iuxta illud Lucretij.*

Ac veluti pueris absynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt dulci mellu flauoq; liquore.

Ita ille vnum Ioannem in ipsius libri posuit principio, quem & Catholicum, & Sanctum fuisse nō dubiū est; vt per illius occasionem, ceteros quos posuerat hæreticos Ecclesiæ introduceret.

Ceterum (ait Baron. Card.) alijs quoque scriptis idem Euagrius magnam sibi conciliauit æstimationem: quam ob causam ab eis qui Origenistarum errores minimè exploratos habuerunt, plurimum commendatur, & inter alios à Sozomeno.

Gennad. in Catal. An. Do. 330. Trit. Veruntamen Euagrius monachus (ait Gennadius) Marcarij familiaris discipulus, diuina ac humana literatura insignis. Cuius etiam liber, qui attitulatur vitæ Patrum, velut continentissimi, & eruditissimi viri mentionem facit; scripsit multa monachis necessaria, ex quibus ista sunt: Aduersum octo principalium vitiorum suggestiones, quas aut primus aduertit, aut primus didicit, octo ex SS. scripturarum testimonijs opposuit libros, ad similitudinem videlicet Domini, qui tētatori suo semper scripturarum testimonijs obuiauit, ita vt vnaquæque species vel Diaboli, vel vitiatæ naturæ suggestionum contra se haberet testimonium: quod tamen Opus eadem simplicitate, qua in Græco inueni, iussus in Latinum transtuli. Composuit & Anachoretis simpliciter viuentibus, librum centum sententiarum, quem ego Latinum primus feci; nam superiorem olim translatum, quia vitiatum per tempus & confusum vidi, partim reinterpretando, partim emendando, auctoris veritati restitui. Cōposuit & Cœnobitis, & Synoditis doctrinam aptam vitæ cōmuni; & ad Virgines Deo, sacratas libellū competentē religioni, & sexui. Edidit & paucas sententiolas valde obscuras, & vt ipse in his ait, solis monachorū cordib. cognoscibiles, quas similiter ego Latinas edidi. Vixit longa ætate, signis & prodigijs pollens. Hæc ipse Gennadius. Ad Hieronymus de Euagrio Antiochiæ Episcopo egit, qui ab hoc diuersus est. Tritemius tamen hunc cum illo confundit. Quòd autem hic dicitur *signis, & prodigijs pollens* in m. s. pro *prodigijs*, est, *virtutibus*: De hoc Euagrio, tu vide amplius epist. Hieron. ad Ctesiphontem, & ibidem adnotationes ad D. Hieronymum.

Citatur autem à Socrate Euagrij Commentarius, cui titulus præfixus erat, Gnosticō; item alius de Vita ascetica: sed & aliorum ab ipso editorum meminit. Sed qui indolentiam Stoicam in ecclesiam introducere conatus est, hominem statim ad culmen perfectionis euchiā se posse ijsdem scriptis pollicebatur, eo nomine ab alijs derisus est: nam inter alios hæc Ioannes Climax de eo: Putauit Euagrius sapientissimum se omnium ala-

critate sensus fieri, sed fraudem passus, sibi mentitus est miser, insipientiumque insipientissimus ex hoc ipso ostensus est, &c. hæc Climax.

Ceterum in omnibus sic Euagrius sectatus est Origenis errores, de quibus suo loco dicturi sumus, vt sententia Hieronymi, Epiphanij, Theophili, & aliorum eundem perspectum habentium Orthodoxorum, idem ipse Pelagianis materiam præparauit dilirandi. Sed & Palladius ei inhærens, eiusdem quoque morbi contagione coeabuit. Quin etiam idé Euagrius Ponticus Hyperborita, existimatur esse is, qui vitas Patrum Hieronymo aliquando ascriptas composuerit, hoc est primam earum partem, ab initio Prologi, *Benedictus Deus, qui vult omnes*, vsque ad caput, *De periculis in Eremo*, quod præcedit vitam Sancti Pauli, quamuis alij etiam D. Petronio Bononiensi eandem tribuant, vt ex Gennadio constat.

Hic verò idem est cum Euagrio monacho, de quo supra. Vide Tom. 4. Annal. Baron. Card. extat verò Euagrij ad Anatolium De octo vitiosis cogitationibus liber in To. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2. Bignæi.

EVAGRIVS Scholasticus Ecclesiasticam historiam suam Græcè scripsit, quam & absoluit anno Mauritij Imp. IX. decimo inchoante. Photius autem in sua Bibl. dicit, duodecimo. quam & incœpit post finem historiæ Socratis, & Theodoreti; quæ & ipso Photio testante non est ingrata, etsi (inquit) alicubi superfluit.

Scripsit etiam Euagrius Relationes, Epistolas, Decreta, Orationes, Disputationes, & alias res nonnullas, quas altero volumine complexus est. Relationes autem (inquit ipsemet in Peroratione sui operis) sunt maximam ad partem ex persona Gregorij Antiochię Episcopi factæ. Baronius autem Card. Tom. 3. Annalium sub annum Dom. 324. inquit de Euagrio. Sed & magis admiramur Euagrium; qui & si aliter iuste in Zosimum excanduerit, vtpote qui odij concitatus affectu, multa calumniosè in Constantinum coaceruarit (vt & nos multo plura quam ipse in eo mendacij arguimus) tamen in his quæ spectant ad Crispi, & Faustæ necem, haud iure in eum inuehitur. Excusatione fortasse Euagrius dignus esset, si hæc tantum apud Zosimum legerentur. Cur ergo Eusebij, cuius silentium testem adhibuit, Chronicon non inspexit, vbi non solum (vt diximus) Crispi, & Faustæ, sed & Licinij iunioris ponitur disertis verbis à Constantino Imperatore procuratus interitus? Sed & consuluisset Latinos historicos eadem pariter attestantes, à sententia sua discessisset.

Ceterum Curterius primo quædam alia adnotauit in Euagrij historia, quæ non indigna sunt lectu. Nos hic, quæ Iacobus Billius in eadem historia obseruauit, inserenda duximus, quod ipsum Auctoris contextum proximè attingunt. Qui si Græcè, vel Latinè recudatur, habebunt Typographi, vnde bono publico, & veritati rectius consulant. Libro igitur primo cap. 2. συμφωνῆται retinendum puto. Alioqui enim absurdum est dicere, *Christus denuo trucidatur, & diuenditur*. Venditio quippe trucidationem præcedit. Χριστὸς autem συμφωνῆται idem est quod *De Christo pacta ineuntur*. Cap. 7. in his verbis ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον ἁμαρτάνοιτο ἢ ἀθάνατός συμπλακομένων, ἢ προκαιρότερος διὰ θατέρου τῆς μερῶν τὸ ἑτέρου ζημιοῦν. lapsus fuisse videtur interpres. Sic enim vertit. *quo in neutram partem peccarem, vel Christum morti nimimè obnoxium esse asseuerando, vel in alteram partem inclinando, eum immortalitate priuarem*. Sic autem aliquanto rectius verti posse videntur: *Ne è duobus peccatis alterum admitteretur, nempe vt homines sempiternum inter se bellum gererent, vel altera parte ad se accedente altera parte priuaretur*. Hanc enim caussam sibi fuisse ait Nestorius cur χριστόλογον Mariam appellandã censuisset. Eodem cap. Hæc verba Græca, ὡϊλικα τὸ μὴ ἐμποδὼν ἀναταγωνίστῳ ἰσονόμα τετιμῆται his verbis non satis expressa sunt, *quando quisque stabili, & consentiente omnium beneuolentia, modo nihil sit, quod non iure debeat esse impedimento honorari solet*. Hoc enim loco, τὸ μὴ ἐμποδὼν idem est quod τὸ ἐκποδὼν γενόμενον. ideſt, *quod de medio sublatum est*. Hoc enim vult Auctor ille, cui Euagrius nomen supprimit, quantumuis odio atque inuidia quispiam, dum apud vinos ageret, flagrauerit, tamen simulatque è viuis excesserit, omnium in se odiũ extingui. Ad eundem modum hæc quoque verba, quæ paulo post sequuntur ὡς ἂν τὸ τῶν θεῶν δοκοῦσαν, καὶ νῦν ἐξενεχθῆναι περὶ ἡμῶν ὅρος ὑπάρχον. aptus ita reddi posse existimo; *Vt id decretum quod Deus sanxit, nunc quoque de nobis promulgetur*: quàm vt vertit: *Vt quicquid à Deo de nobis decretum sit, id iam nobis obueniat*. Hoc enim vult Nestorius, æquum esse, vt cum velut diuinitus ex Oasi Panopolim reductus sit, Imperator diuino suffragio subscribat, mitiorique eum exilio mulctet. Cap. 9. ὡς δὲν ἐλθεῖς, Εὐτύχης ἐκβληθείς, ἀλλὰ καὶ παραγενόμενος ἄλλω ideſt, vt Christophorsonus transfert; *Vbi vero Eutyches accedit vocatus*. ego verò sic; *Postquam igitur accitus Eutyches primò quidem venire recusauit, deinde autem cum venisset, in errore*

deprehensus est. Constat enim ex Actione prima Concilij Chalcedonensis, & ea Niceph. lib. quarto, ca. 47. accitum Eutychen diu ad Concilium venire recusasse. Cap. 13. in versione *Cyrensis* potius, quàm *Cyrenensis* Episcopus dici debuit Theodoritus. Longo enim interuallo hæ duæ vrbes inter dissitæ sunt. Cap. 15. in initio hæc verba κατὰ πόλιν ab interprete omissa idem valent quod ποιητικῶς εἰρῆσθαι idest, *vt poeta verbis vtar.* Hoc enim dicit ob hæc Poëtica verba πόλος τορὸ quæ præcedunt, & quibus vtitur Homerus Odyss. lib. pen. Quod cum ne Langus quidem apud Nicephorum lib. 14. cap. 53. animaduertit Isidorum Pelusiotam, Nilum, & Marcum Eremitam, ac denique Theodoritum Cyrensem Antistitem, egregios Poëtas facit: cum tamen nullum omnium ex his Poëtica laude floruisse literis vllis proditum sit. Ex quo perspicere licet, quantum interdum erroris vnius vocula harmonia non animaduersa pariat. Sed & capit. 16. grauiter erratum est ab interprete, qui dum errore lapsus, verbo ἀνίστατο actiuam significationem tribuit, Iulianum Apostatam Christianorum templorum extructorem nobis facit. Ait enim: *Eam martyri Babylæ templum maximum exædificasse, vt eum à Daphneo Apolline remoueret.* Atqui longe ab eo impius ille Christianæ fidei defertor abhorrebat. Verum iussit quidem ille Sanctissimi Martyris reliquias aliò transferri: quo autem translatæ sunt, illhic eximiæ magnitudinis templum à Christianis extructum est. Cap. 21. pro ἀπίχεται lego ἀμπίχεται pro ἀποτλῶ, ἀποτλῶν pro ἀφιφόρους, ἀφαφόρους pro ἀφεσίλλειν, ἀφεσίλλειν. Eodem cap. post hæc verba, ὅτος πάλιν τᾶις φιλοφροσυναις ἐς τὴ φιλόπολιν ἐξωυῶται, videtur aliquid desiderari. Certè ap. Nicephr. lib. 14. cap. 10. vbi hunc locum ad verbum transcripsit, sequitur postea in versione; vt aliud eos per vitam putes, quam ad eum modum deliciari, quæ fortasse sic Græcè exprimi vtcunque possent ὡς μηδὲν ἄλλο ἢ εἰσδοχεῖον αὐτὸς ἢ ὑπολῦφεν, lib. 2. cap. 1. *Patrisco* vitiosè legitur, pro *Prisco.* Itaque vox hæc ex Nicephoro lib. 15. cap. 1. corrigenda est, immò etiam ex ipsomet Euagrio, qui cap. 5. & 14. Priscum Rhetorem nominatim citat. Eodem cap. ab Auctore inducitur Martianus Imperator φοβερὸς ἦν ἐν τῇ τιμωρεῖσθαι ἀλλ' ἐν τῷ τιμωρήσεσθαι; quæ verba non satis apte ad hunc modum reddit interpres: *Suis erat formidini, non in puniendo, sed ne puniret.* Itaque sic mallem, *formidabilis erat, non pœnam inferendo, sed duntaxat minando,* vel vt fusius Langus: *formidabilis maximè habitus est, non tam exemplis pœnarum editis, quam expectatione; & metu supplitiorum.* Sub finem capitis post hæc verba ὅμως δ' οὖν ἔφη λῶ addo αὐτὸ ἀρετῶν. Ca. 2 in initio pro βελομένων lego βελευομένω. Cap. 3. non longe à fine assentior doctissimo, mihique amicissimo viro, delendum esse ἐμὲ ante ἢ τιμία nisi fortasse quispiam pro ἐμὲ, ἡμέρα legendum putet. Cap. 4. Supplicis Eusebij Dorilæi Episcopi ad Imperatorem hæc verba πρὸς τὸ παρεσκάμενον τῇ ἀθανάτῳ ὑμῶν κορυφῇ malè ab interprete ita redduntur, *Vti immortali.* rectè autem Langus apud Nicephorum libro decimoquinto, capi. vltimo. *Vt ad sempiternæ sublimitatis vestræ arbitrium referantur.* θεία enim, vel ἀθάνατος κορυφὴ hoc capite sæpius appellatur *Imperator.* Et in Concilio Chalcedonensi, Actione prima & quarta, diuinus Apex, & vertex sæpissimè dicitur; quod etiam cum interpres ipse hoc eodem capite sæpius animaduertit, miror quonam pacto hunc locum non emendarit. Aliquanto inferius pro λόγος θεοφιλεῖς, lego λοιπὸς. Cap. 5. in his verbis, καὶ ὅτω δὴ φιλῶν ἐσηγήσει, τῇ αὐτὸ φανέντι τῷ δήμῳ ἀποσχίσθαι αὐτῶ, &c. mendum irrepsit, legendum est enim ἀποχέσθαι, quæ admodum & apud Nicephorum, lib. decimoquinto, cap. octauo, legit Langus. Sic enim transtulit: *Quod ille pollicitationibus interpositis se facturum recepit.* Interpres Euagrij, Græci codicis errorem secutus, vertit, Florum *autem populi impetum cum eorum adesset, sua cohortatione cohibuisse.* Paulo post lego πρὸς τὸ οἰκεῖν ὑποκόους. At versu sequenti in his verbis ὅτι κατὰ τῶν Ἀλεξάνδρου γενόμενος ἀπελάσετο τῶ Διοσκόρω Nicephoro petenda medicina est. Nam cum lib. decimoquinto Cap. nono Langus transferat, *rebellis fuerat Dioscoro:* non dubito quin pro ἀπελάσετο legerit ἐπελάσετο, quod tamen vertere maluissem *obtrectarat Dioscoro* ἀπελάσετο autem (quod Interpres vertit, *adhæserat*) prorsus reijcio, tum quod huius verbi ea significatio non sit, tum quod ab Auctoris sententia abhorreat. Nam si Dioscorum ille complexus fuisset, profecto Alexandriæ, qui Dioscoro summopere fauebat, eo nomine verberibus affectus non fuisset. Sed & eodem capit. in hic verbis τῆς θατέρου τέτον ἐκφρονήσεως (quod *falsam interpretationem* vertit interpres) ἐκφρονήσεως cum Nicephoro multo lubentius legerim. Vult enim Auctor, vtrumlibet quis pronunciet, nempe Christum, vel ex duabus naturis esse, vel in duabus naturis; alterum quoque necessario sequi, in quo tamen non minus ineptiæ, dum nimis arroganter Catholicos quoque tanquam frustra de hac retanta animorum contentione concertantes reprehendit, quam Socrates, dum vel lib. quinto cap. 21. superuacaneam fuisse de Paschate contentionem impudenter asserit, vel libr. 7. cap. 32. Nestorium non tam impium, quàm indoctum fuisse

con-

contendit, potiusque βιοτόκου vocabulo tanquam larua quadam perterrefactum fuisse, quam quod erroris illius sensum reijceret. Quod falsissimum inepti hominis iudicium non immerito improbat Nicephorus 14. cap. 32. Sed ad institutum redeamus. Eodem hoc cap. 5. post ἔφησε ἐνιαύσιος legisse videtur Langus ὥς φασι quod mihi valdè arridet, quemadmodum & mox ἐκ τῆς τοῦ δήμου ἀλόχου. Cap. 6. legendum ὑφαρπαγέντες. Cap. 7. post ἀναφύρων addo ἀνεψιότητος. Quod autem mox hæc verba συμπάσῃ ἀπάγκῃ ἐκ τοῦ ἐκείνου ἀνέζεται. Vertit interpres, *coegit eam sibi nubere*, ei minimè assentior. Etenim Maximus Eudoxiæ quidem, vt iniuriarum ab ipsius marito Valentiniano acceptam vlciscereturs vim intulit, non tamen eam vxorem duxit. Vide Niceph. lib. 15. cap. 11. Paulo post lego ἐκείνου ἐπιζεύξασθαι τοῦ Μαξίμου non ἐκείνου ἐπιγαμβρεύσασθαι, vt excusum est cap. 8. βασμὸν non βασμὸν. Aliquanto post ὑπατικὰς lego, non ὑπατικὰς, & quatuor versibus interiectis. ἐπὶ στέφους, ἀπὸ τοῦ ἐστέφθαι. id est *in nuptijs*. Paulò post non rectè μοιχείαν, *Stuprum* vertit interpres. *Adulterium* enim transferre debuerat. Adulterio enim spirituali se obstrinxerat, qui in Proterij Episcopatum impetum fecerat. Pag. seq. lego αὐτὸν ἀνεψιότητος & duobus versibus interpositis φρίξαντες. mox etiam pro ὀφθῶς, βαφῆς lubentius legerim. Et in fine capitis τὰ ἴδια (hoc enim vocabulū aperte desideratur, vt patet ex cap. seq.) τῆς ὅλης οἰκουμένης αὐτῷ δωρεῖται. Cap. 9. sub finem lego τῆς κατ' ἐκείνου ἐγερσεως. Cap. 12. pro κατεσθίοντας, κατειλήθησαν. Cap. 13. sub finem his verbis. πρὸς τὸ μεγαλοφρονεῖς καὶ ἀπίστους ἐξευκαίνα ἐπαράλλαξε lego cum Nicephoro, lib. 15. cap. 21. cap. 16. fœdum mendum in hæc verba inualit ἵνα τὸν Ἀσπαρος ἄνοιαν κτήσηται. legendum enim haud dubiè est εὔνοιαν, atque ad hunc modum vertendum, *quo Asparis benevolentiam sibi conciliaret*: Huic autem emendationi apertissimè suffragatur Nicephorus, lib. 15. cap. 17. tametsi Leonem Imperatorem, vt Asparem ab insidijs Imperio struendis auocaret, non Patricium ipsius filium. Cæsarem creasse, sed Ariadnam duntaxat vxoris suæ Verinæ filiam in Matrimonium ipsi collocasse scribit. Quin in hoc quoque illic ab Euagrio dissentit Nicephorus, quod Ardaburium, quem ille Asparis filium facit, hic contra Patrem fuisse narrat. Scribit enim cum Asper Ardaburio caput amputari videret, his verbis vsum esse. *Dignum fert exitum canus senex, qui nunquam admonitioni meæ audiens fuit.* Præsepè enim ei dixi φάγωμεν λέοντα πρὶν ἡμᾶς αὐτὸν φαγεῖν. *Prius Leonem deuoremus, quàm ipse in prandio nos apponat.* Cap. 17. (qui tamen in Latina versione in duo diuiditur) ὑπεξιέναι legendum, non ὑπερβαίνειν. Ibidem non satis rectè vertit interpres hæc verba οἱ τῆς ἁγίας μὴ γένηται αὐτοὺς ἔξω τῆς ἐκκλησίας γενέσθαι, *se ab Ecclesia discessuros*. Debuit enim vertere, à conuentu discessuros. pag. seq. vers. 9. lego ἐπαγομένους, fol. 140. 2. 30. πρὸς τὸ συνεδρίου, fol. 141. l. 23. hæc verba καὶ Εὐσέβιος ἀπειρήνατο ὡς οὐδὲν παρὸν πρὸς, sic reddi debent. *At respondit Eusthatius id nihil ad rem pertinere*, hoc est, *adesse ne Iuuenalis, & Thalassius, necne*. Interpres vertit, *At Eustathius protulit ea, quæ ad rem pertinebant*. Præcedens locus rectè emendatus est à Curterio, atque ita etiam legit Nicephorus, lib. 15. cap. vlt. versu antepenult. βιαίας lego. Eodem cap. in Cyrilli ad Nestorium epistolæ initio, hæc verba κατεφλυαρῆσαι εἰς μωλάλους, τινὲς τῆς ἐμῆς ἐπιλήψεως ὑπὲρ τῆς τοῦ θεοσεβείας, non rectè apud Nicephorum ita reddit Langus. *Blaterant nonnulli de suspicione mea, quam de pietate tua conceperam.* At rectè interpres Euagrij *sunt, vt audio nonnulli, qui meæ æstimationi apud tuam reuerentiam obtrectent.* Et eodem sensu bis hæc verba transferuntur in Act. 1. Concil. Chalced. Paulò post in Græco, pro παραδείγματα tum Nicephori, tum duplicis Latinæ interpretationis (in eadem 1. Act.) auctoritate fretus, lego δόγματα. Infra autem, vbi Leo Papa citatur, non vacat πεπληρῶσθαι. Idem enim significat quod *persoluere*. Sic enim in epistola 10. vnde hæc sumpta sunt Sanctissimus ille Pontifex loquitur. *Ad resoluendum conditionis nostræ debitum natura inuiolabilis naturæ est vnita passibili, &c.* Quæ quidem verba sic Græcè reddita sunt, πρὸς τὸ χρεὼν ἡμῖν ὀφλημα τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀπεδύσατο, ἡ ἀθάνατος φύσις ἐνώθη τῇ φύσει τῇ παθητῇ, &c. At mox in his verbis, καὶ τελευταῖον ἐν τῷ ἑτέρῳ μὴ δύνασθαι eiusdem epistolæ Leonis auctoritate τελευταῖον submoueo. Sic enim habet, *& mori non posset ex altero*. nisi fortasse Græcus interpres, perspicuitatis gratia τέλειον de suo addiderit: vt ex Langi interpretatione Nicephorum legisse conijci potest. Non longè hinc post τῆς ὑποκύπτειν addo in Græco ἔτους. pag. seq. versic. 2. legendum παρὰ Ἀναστάσιος vel ἐπὶ, vers. 9. pro τὰς πατέρας τὸ συνοδικὸν, substitui debet, τοὺς πατέρας τῆς συνόδου. & Latina versio sic emendanda est, *Petimus à patribus, vt Patres Concilia restituant, has voces ad Imperatorem referant, has Orthodoxorum supplicationes ad Augustam.* Sic enim legit Nicephorus, sic Acta Concilij Chalced. versu seq. legendum πάντες non πάντων, versic. 18. in his verbis τὰς ἤδη δοθείσας τύπους (quod interpres *formulas iam postulatas* vertit) mendum subesse arbitror, ac pro δοθείσας legendum esse γενομένας (Nam etiam Langus apud Nicephorum transfert, decreta Concilij in constitutionis formam redacta) vel δοθησομένας sic enim pagina quoque sequenti vers. 15. δόσεως ὅπερ δοθησομένας legitur vers. vlt. hæc

verba τὰς πατέρας τῇ συνόδῳ, τὰς ἐπισκοπὰς αὐτὰς τῇ συνόδῳ propter interpunctionis Græcæ vitium non rectè vertit interpres. Etenim ea cum ijs quæ præcedunt coniungens ad hunc modum transfert; *Sic credere Patres, qui sint in Concilio: sic qui subscripsere Concilio.* Ego verò ita potius vertendum censeo: omnes ita credimus, Patres Concilio reddantur, fol. 144. pag. 1. vers. 11. in his verbis ὡς ἡ Δαλματία, particula ὡς, significat. *posteaquam*, non autem, *quemadmodum*. vt & Christoforsonus, & Langus putarunt, vers. 23. pro ἐπιλθεῖν quod Interpres *frendem impellere* vertit, ἐπιλθεῖν habent Acta Concil. Chalced. & Nicephorus, vers. 36. ex his verbis ἐπῆγαγεν ἡμῖν χιλίους μονάζοντας, corrigendũ est id quod Act. 4. Concilij Chalced. visiosè legitur: *Dixi super nos mille monachos. Duxit* enim legendum est, vers. pen. pro τὰς φωνὰς τῆς βασιλέως cum Concil. Chalced. Act. 4. Constanter lego, vt supra, τὰς φωνὰς τῷ βασιλεῖ, id est, *hæ voces ad Imperatorem referantur.* pag. 2. vers. 5. post ὁμοεκόπων videtur addendum ἀναχωρεῖν & præcedente versu, ante τῆς, collocandum καὶ, vers. 21. post ὄρος ἐκέλευσε habet Nicephorus, vers. 29. pro λίαν τε cum eodem Niceph. lego λίαν τε & versic. vlt. pro συνεσιν, συναίρεσιν, fol. 145. pag. 1. vers. 15. Vbi agitur de Iba Edessено Episcopo, non conuenit Nicephoro cum Euagrio. Ait enim quosdam, vt sacerdos tantum esset, postulasse; quosdam rursus, vt Episcopi quoque dignitatem obtineret. At Euagrio tamen hoc loco potius standũ existimo: præsertim cum actio 10. Concilij Chalced. ipsi suffragetur. Vbi tamen admonendus est lector Sacerdotis vocabulum (ἱερέα Græcè dicunt) non simpliciter Sacerdotem, sed etiã Episcopum significare. Huic porrò Ibæ calumniatores inter cætera istud obijciebant, quòd dixisset, nõ inuideo Christo facto Deo, quoniam ipse, si volo, possum fieri secundum illum. Verum hanc horrendam blasphemiam falsò in eo coniectam fuisse, tandem compertum est. Rursus sub finem postremi huius capitis, vbi de Basiano, & Stephano agitur, quo Euagrium ab ἀνισοφρονίας nota vindicarem, libenter hunc locum mutilum esse pronunciarem, ac post καὶ Στέφανον adderem, καὶ ἄλλον, vt locus expleatur. Sed mihi id per Nicephorum non licet, qui eodem prorsus modo, atque ijsdem omninò verbis hunc locum exponit. Itaque vel ignorationis historiæ, vel certè μνημονικῦ ἁμαρτήματος Euagrium (nam per eum assecłæ quoque ipsius Nicephoro impositum est) notare cogor. constat enim ex actis Concilij Chalced. & Basianum, & Stephanum, quod vterque eorũ aduersus Canonum sanctionem Episcopatum vsurpasset Epheso excidisse. Nam cum de eà re Sessione 11. & 12. à Patribus agitatum fuisset, in eam tandem sententiam ab omnibus itum est, Ephesinum Episcopatum vtrique abrogandũ esse, sic tamen, vt vterque Episcopi nomen, ac dignitatẽ retineret, atque ex ea Ecclesia ducentos solidos annuos in victum acciperet, deque ea re Decretum Sess. 12. promulgatum.

EVAGRIVS alius scripsit Altercationem Simonis Iudæi, & Theophili Christiani, quæ penè omnibus nota est.

EVANGELII Sacrosancti OEconomiam, hoc est dispositionem, materiasque Euangelij nempè prioris partis Noui Testamenti Georgius Ederus persecutus est, lib. 3. partitionem Theologicarum, tabulis octoginta sex, quibus adnexuit quatuor Euangeliorum harmoniam, ex Ammonio Alexandrino collectam, & in centum quinquaginta capita breui distributam.

At peregrinationem Iesu Christi in hac vita, ex quatuor Euangelijs breuissimè conscriptam insignes duo viri hoc seculo nobis reliquere; alter Ioannes Egenolp à Knoringen: alter Cornelius Iansenius, & ille quidem Egenolp breuissimam, hic autem paulò vberiorem: quas ante ipsam Euangeliorum lectionem, aut etiam postea, sicut in primis Apparatum Baronij Card. de ecclesiasticam historiam, qui extat initio primi Tomi Annalium ipsius, perlegisse vtilissimum erit.

Qui autẽ scripsere in omnia Euangelia fuêre ex ijs, quidem, qui ad notitiam nostram peruenerunt.

Agrippa.	Conradus.	Henricus Arnoldi.
Alphonsus Salmeron.	Diegus Deza, siue Didacus.	Hieronymus Natalis.
Apollinarius.	Diodorus.	Hieronymus Vida.
Aurelius Augustinus.	Dominicus Nanus.	Iansenius.
Ammonius.	Eusebius Cæs.	Innocentius Papa.
Arnobius.	Emanuel Sà.	Ioannes Abbatis.
Antonius Bruich.	Euthymius.	Ioannes Arboreus.
Asterius.	Fortunatianus.	Ioannes Balbus.
Bruno Archiep. Colon.	Gregorius Papa.	Ioannes Castellensis.
Catena Græca.	Guido Perpinianus.	Ioannes Christophori.
Cæsarius.	Guttierus.	Ioannes Gauuer.

Digitized by Google

Ioannes Maldonatus postremo, & ad sensum literalem omnium optimè.	Otfridus.	Simon Carroyus.
	Petrus Iusquius.	Tatianus.
	Richardus Mediauillanus.	Theophilus Alexandrinus.
Iuuencus.	Sebastianus Barradius.	Theophilactris.
Ludolphus Cartusianus.	Rupertus Gouletus.	Titus.
Marianus.	Simeon Cassianus.	Victor.
Michaël Massensis.	Simon Cremonensis.	Zacharias.

Quin & extant Homerocentones Eudociæ in Nouum Testamentum. De quibus in verbo, Eudocia.

Ac & vide, quinam, vel in vnum, vel in plures Euangelistas scripserunt, in verbo, Matthæus, Marcus, Lucas, Ioan. Euangelista: Ex Antiquis Ammonius, è minus antiquis D. Tomas, è recentioribus Ianseuius, & Beulxamis Euangelista.

Euangelia verò, quæ vel secundum Hebræos, vel Syros, aut etiam alia; quæ Ebionitarum, Encratitarum, Nazarenorum, dicta sunt, qualia fuerint, vide Biblioth. S. Sixti Senensis lib. 2. in verbo, Euangelium. De quibus quoniam ea neque pro Canonicis habet Ecclesia, & verò quædam ex ipsis suppositicia sunt fraude hæreticorum, non est cur in hoc Apparatu scribantur, neque verò meliores horæ scriptis istis legendis terantur.

Euangelia, quæ tam Dominicis, quàm festis diebus in Ecclesia Catholica quotannis proponuntur: quibus accesserunt Institutiones Catecheticæ Petri Canisij Theologi Societ. Iesu, excusæ Friburgi Heluetiorum 1591.

Euangelia, & epistolæ Dominicanarum, & aliorum dierum festorum, Græcè, Antuerpiæ, an. Dom. 1564.

Euangeliorum Dominicalium Summaria, Sanctorumque historiæ paucissimis verbis expressæ iuxta Kalendarium Romanum, cum Iconibus in ære excusis, Antuerpiæ, an. Dom. 1580.

Euangelia, & epistolæ Græcè, & Latinè Dominicarum, festorumque dierum, eo, quo in templis legi ordine consueuerunt. OEniponti apud Ioannem Paur. an. 1591. Scripsere item in Euangelia sequentes interpretes, qui fuerunt Ord. Augustiniani, Albertus Patauinus. Augustinus Anconas. Michaël Massa. Gulielmus Cremonensis. Simon Cassia. Gulielmus Fontanus Anglus. Andreas Bilius Mediolanensis. Onuphrius Ostecutus Florentinus.

Euangelista Marcellinus Etruscus, Ord. Minorum, & sincerus Ecclesiastes, scripsit Tractatum De conuersione peccatoris ad Deum, quem edidit Franciscus Osanna Mantuæ: Lectiones item in Tobiam. Venetijs item apud Iuntas an. 1589. Emissus est idem liber de Conuersione peccatoris, cum Corona duodecim Stellarum B. Virginis. Dialogi autem duodecim virtutum, Florentiæ apud Georgium Marescottum an. 1581. apud quem ibidem an. 1583. Sermones quindecim in Psal. 109. & an. 1584. In Abacuck Prophetam. Concio Florentiæ in maiore AEde habita die Veneris sancti, ibid. excusa an. 1565. apud Georgium Marescottum. Concio Neapoli in Archiepiscopatu habita die alterius Veneris sancti, & Expositio in Danielem an. 1588. Venetijs apud Iuntas: quemadmodum item in Iudices ibidem ab ijsdem Iuntis an. 1589. Veruntamen præter hæc omnia, edidit in Ionam Prophetam. In Ruth. In lib. Regum. In Apocal. Expositionem mysticam in Psalm. *Exurgat Deus.* In Epist. ad Hebræos. Meditationes de quinque diebus creationis Mundi. De virturibus lectiones varias. De vanitate Mundi. Metamorphosim studiosi viri. Super Cantica Zachariæ, & B. Virginis. Viuebat an. 1586. qui & Romæ in Ara Cœli non sine opinione sanctitatis obijt an. (si rectè memini) 1593. quem & penè moribundũ eructantem ad graues morbi dolores ferendos Diuina Iob verba audiuimus.

EVANTIVS, siue *Euantus*, siue *Euentius*, Abbas, quem Christophorus Brouuerus in Notis ad Fortunatum, putat fuisse Viennensem Episcopum, quem item lib. 8. cap. 39. diem obisse testatur Gregorius an. 11. Regni Childeberti Austrasiorum, & Ado, ceu sanctum celebrat, fuisse existimatur is, cuius erudita Epist. iam primum prolata est in lucem & Tom. 5. Lectionis antiquæ inserta, contra eos, qui sanguinem animalium immundum esse iudicant, & carnem mundam esse dicunt, ab Henrico Canisio ex membranis m.s. monasterij S. Galli.

EVBVLIVS. Vide in verbo, Methodius, cuius tanquã viri Sancti, & Catholici fragmentum extat in Epiphanio aduersus Origenistas.

EVCHARIVS Sangius 5. Theol. Doctor. beneficia vetera & noua D. Virginis

Dettel-

Dettelbacensis descripta, edidit VVirceburgi apud Georgium Fleischman, an. 1604.

EVCHERIVS Episcopus Lugdunensis, an. Dom. 441. Leonis autem Papæ II. qui interfuit Arausicano Concilio. Viridis æui (ait Claudianus, lib. 2. de Statu animæ) maturi animi, terræ dispuens, cœli appetens, humilis spiritu, arduus meritò, ac proinde ingenio subtilissimus, scientia plenus, eloquentia profluus, magnorum sui sæculi Pontificum longè maximus, scripsit conciones, quæ errore, aut lapsu amanuensium ascriptæ fuerunt Eusebio Emisseno, homini perfido, & sectæ Arianæ, de quo nos suo loco. Probat hoc inter alios Baronius Card. sexto suorum Annalium Tomo, tum ex eodem Claudiano, qui eum viuentem cognouit, tum ex Sidonio, lib. 4. epist. 3. ad Claudianum; Nam Claudianus singulorum fermè Patrum in scribendo proprietates notat; præterquàm quòd id suadent argumenta personæ accommodata; vt qui monasticam vitam exercuit, & Lugdunensem Ecclesiam rexit, & ad Monachos, & ad Populum eum esse concionatũ oportuit, cuiusmodi duplicis generis homiliæ noscuntur. At quid (subdit Baronius Cardin.) cum Auctore Græco homiliæ, quæ cernuntur Latinè fuisse conscriptæ? Quid cum homine Ariano, quæ omni ex parte pietatem redolent conciones? Quid denique Auctor Gallicanus cum Syro, & Lugdunenses martyres, cum Emissenis? Inuehitur porrò idem Eucherius in recens obortas hæreses Nestorij, & Euthichetis. Excidisse autem nonnullas istarum homiliarum Auctor est Claudianus, dum ea, quam ipse citat, desideratur. Secernendæ tamen ex Eucherij, quæ extant, homilijs, quædam quæ sunt Maximi, viri sancti, & aliorum quorundam.

Scripsit quoque in Genesim, & in Libros Regum ad Veranium, & Salonium filios suos, quos genuit antequam ad Episcopatum vocatus esset; ex legitimo enim coniugiò eos suscepit, à cuius officio postea abstinuit. Vide Saluianum in Epistola ad Eucherium.

De Spiritualibus item formulis ad eundem Veranium, siue Veranum filium. De Laude Eremi, de quo fragmentum interserit suis Annalibus eodem Tom. 6. idem Baronius Card. sub finem an. Dom. 443.

Perperam autem factam Gennadij editionem Suffridi liquet, apud quam legitur Eucherius presbyter Lugdunensis Scriptor Ecclesiasticus, cum dicendus sit Episcopus, vt habent aliæ Gennadij editiones.

Porrò & hinc datã ex codicis errore Honorio occasionem errandi constat, cum ponit duos Eucherios Lugdunenses, alterum presbyterum, Episcopum alterum, amboſque Scriptores ecclesiasticos, cum tamen non nisi vnum Eucherium, eundemque Episcopum Lugdunensem antiquitas nouerit.

Cæterùm, de alijs Eucherijs, qui vel hoc seculo, vel postea fuêre, vide ibidem Baron. Card. sub an. Dom. 441. Leonis Pont. Secundi, pag. primæ editionis.

EVDOCIA, quæ & à nonnullis dicitur Eudoxia, non minus sanctitate, quam doctrina insignis, Leonis Athenienſis filia, Theodosij iunioris Augusti vxor; Probam Falconiam imitata, veteris, & Noui Testamenti diuersas historias è Græcis Homeri carminibus collegit, seruata pedum mensura, & Homerici Carminis maiestate.

Id Opus inscriptum Homerocentones extat versum Latinè. Vide Tom. 8. Biblioth. Sanctorum Patrum Margarini Bignæi.

EVDOCIAE item Metaphrasis in Octateuchum metricè, & in Zachariam, & in Danielem, & Orationum quatuor in Cyprianum martyrem, Photius meminit in sua Græca Bibliotheca, vbi etiam iudicium de ipsius scriptis affert, commendans eius laborem, quod & à muliere, & à Regina profectum sit, quodque *perspicuus quidem sit labor, vt heroico scriptus carmine, si quis alius.* Addit legibus artis ipsam esse profundam, nisi quòd quæ Poëtica solet licentia, fabulis delectans eos qui legunt, ipsa nõ intermiscuit; id quod certè maiori laudi dandum est nobilissimæ fœminæ: quin etiam subdit hæc verba: *Sententias quidem non protendens, neq; contrahens, seruat semper proprias.* Addit ipse Photius, hac occasione historiam conuersionis, atque martyrij Cypriani, & Iustinæ, vt hic non sit Cyprianus ille, qui in Africa fuit interfectus, ac cuius insignia Scripta extant.

Porrò Sixtus Senensis, *Eudocia* (inquit) *clarissima fœmina, Leonis Athenienſis Philosophi filia, Theodosij Iunioris Augusti vxor, eximijs corporis, & animi dotibus insignis, Christianæ Religionis perpetua cultrix, sacrorum voluminum studiosa, & Poëticæ artis gloria inter omnes sui temporis Poëtas præcipua, collegit breuiter, ac summatim ad imitationem Probæ, illustris fœminæ, ex Græcis Homeri carminibus admirabili industria plurimas veteris, ac Noui Testamenti historias, seruata pedum mensura, & Homerici carminis maiestate: quod Opus in compendium redactum Homerocentonas attitulauit. Asserit tamen Ioannes Zonaras, Græcus Auctor, patricium quendam doctum virum*

hoc

hoc Opus primum collegisse, & postea imperfectum, & indigestum reliquisse: Eudociam verò demum absoluisse, & in ordinem redegisse, sicut declarat Graeca inscriptio heroicis versibus Operi praefixa.

Idem quoque Auctor narrat, cum primum ob singularem pudicitiam, & egregiam formam esset marito charissima, in eius acerbum odium ob talem causam innocenter incidisse. Pomum, inuisitata magnitudine sibi oblatum, Imperator admiratus, vxori misit. Id illa Paulino dedit, viro erudito, eaque de causa sibi familiari: is, rei ignarus, illud Imperatori offert, vt rem miram; quo ille agnito, & occultato, vxorem rogat, vbi sit malum ipsum missum, illa verita, ne id suspicaretur maritus, quod iam suspicabatur, se comedisse respondit, verùm illo accrius vrgente, iureiurando affirmat se iam comedisse: tum ira percitus Imperator, pomum profert: sic, illa in manifesto mendacio deprehensa, suspicio mariti confirmatur: Paulinus verò insons occiditur. Eudocia cum se inuisam esse cerneret, facultatem abeundi Hierosolymam petit; quo cum magnis opibus profecta, & templa aedificauit, & pauperibus eius loci monasterijs multa dedit. inde reuersa, post mariti obitum, eò redijt: ibique mortua est, non signe magna opinione sanctitatis, regnante Marciano Augusto, anno salutis nostrae 460. D. Hieronymus in epistola quadam ad Paulinum scribit, se Homerocentonas, & Virgiliocentonas legisse, sed cuiusnam ipse non indicat. Isidorus Hispalensis refert, Pomponiam quendam nobilem Poëtam consimili studio multa ex Virgilianis versibus adunasse. Aldus Manutius peruetustum volumen Graecum sine Auctoris nomine excudit, cuius initium. *Audite, infinitae gentes circumhabitantium hominum.*

EVDOXIVS Locatellus è S. Sophia monachus Vallumbrosanus scripsit nostra aetate sermone Ethrusco vitam S. Ioannis Gualberti, & Generalium, sui ordinis libros duos, qui Florentiae prodierunt in lucem an. 1563.

EVERARDI Billij Theologi Carmelitae per inferiorem Germaniam Prouincialis Iudicij Vniuersitatis, & Cleri Colonien sis aduersus calumnias Philippi Melanchthonis, Martini Buceri, Oldendorpij, & eorum assectarum Defensio cum explicatione materiarum controuersarum. Parisijs apud Poncetum le Preux, & Galeatum Pratensem anno Domini 1545.

EVERBINVS Germanus monachus, & Abbas monasterij S. Mauritij Dolcien sis, siue Tolcien sis in agro Treuerensi, Congregationis Cluniacensis, anno circiter 1040. Scripsit vitam S. Simeonis Syracusani monachi Treuerensis, quae excusa est in Tomo 3. Surij die 1. Iunij: Attribuitur haec à nonnullis S. Eberuuino Abbati S. Martini Treuerensis; sed diuersitas Coenobiorum, temporumque ratio reclamant obijt enim S. Simeon an. 1035. quo tempore praedictus Eberuuinus in viuis iam esse desierat. Affinitas nominum Eberuuini, & Euerbini errorem pepererunt. Arnold. in Ligno vitae.

EVERELMVS Belga, monachus, & Abbas Coenobij Alimontis, librum vnum de vita S. Popponis Abbatis Stabulensis, cognati sui, qui est apud Surium, Tomo primo, die 25. Ianuarij.

EVGENII Episcopi Carthaginien sis viri sancti, ac pro fide Catholica intrepidi, extant libellus, quem Hunnerico Vandalorum Regi obtulit, & epistola ad suos Carthaginien sis. Vide apud Victorem, Gregorium Turonensem, Baronium Tom. 6. Annal. sub an. Dom. 484. Felicis autem Papae II.

EVGENIVS Carthaginien sis (ait Gennadius) Africae ciuitatis Episcopus, & Confessor publicus, admonitus ab Hunnerico (aliàs Inurico) Vandalorum Rege, Catholicae fidei expositionem, & maximè verbi Homousij proprietatem disserere cum consensu omnium Africae, Mauritaniae, & Sardiniae, atque Corsicae Episcoporum, & Confessorum, qui in Catholica permanserunt fide, composuit librum fidei, non solum sanctarum scripturarum sententijs, sed & Patrum testimonijs communitum, & per collegas Confessionis suae porrexit. Iam verò asportandus pro fidelis linguae remuneratione in exilium, epistolas velut commonitorias fidei, & vnius sacri, & conseruandi Baptismatis quibus suis quasi Pastor solicitus dereliquit. Altercationes quoque, quas cum Arianorum Praesulibus per internuncios habuit, conscripsit, & relegendas per Maiorem domus Hunnerico transmisit. Similiter, & preces pro quiete Christianorum eidem velut Apologias obtulit. Viuere adhuc ad confirmationem Ecclesiae dicitur. Haec Gennadius. Sed Honorius hunc, non Eugenium, sed Eusebium appellat. Quod autem Eisingrenius scribit eum linguae abscissa relegatum esse cum alijs Episcopis in exilium, nescio vnde hauserit.

EVGENIVS Spellius Carmelita Florentini Collegij Professor, multa de casibus conscientiae, & de Sacramentis Ecclesiae congessit, pleraque alia pietatis Opuscula cõscripsit, quae nondum prodierunt in lucem, quòd sciam. Viuebat nostra aetate. Petr. Lucius.

EVGE-

EVGENII IV. Pontif. Maxim. Epistola & libellus contra Concil. Basileense extant.

EVGIPPIVS vir sanctus, & Gelasij Papæ discipulus, qui vixit circa an. 490. & quod excurrit, scripsit omni fide de rebus gestis S. Seuerini Tractationem, quæ quidem extat apud Surium, die 8. Ianuarij: quam misit (vt sua epistola testatus est) ad Paschasium Romanæ Ecclesiæ Diaconum, cuius S. Gregorius in Dialogis miraculum recitat.

Isidorus autem ait, Eugipius Abbas ad quemdam Paschasium Diaconum libellum de vita S. Monachi Seuerini transmissum breui stylo composuit, an. Dom. 508. Trit.

Scripsit etiam regulam monachis consistentibus in monasterio S. Seuerini, quam eisdem moriens quasi testamentario iure reliquit. Claruit post Consulatum Importuni Iunioris, Anastasio Imperatore regnante. Ita Isidorus.

At de huius ætate inter Auctores est dissensio, Isidorus enim vt hic apparet, eum floruisse dicit Consulatu Importuni, qui incidit in annum Anastasij prioris 19. Christi autem 508. Honorius cum Isidoro consentit. Sigebertus eum refert ad annum 580. sub Tiberio secundo Imperatore, & Pelagio II. Papa. Vide Tritemium, alij autē eum *Eugipium*, alij *Eugypium*, alij *Eugyppium* vocant, cod. excusus in folio hic legit. *Eugipius Apas*, deinde *ad quendam Diaconum* legit omisso *Paschasij*, nomine, vt & codex Sigebergensis. Vterque autē hic codex *Importuni* legit *Mauritij*. Porrò Sigebertus in Catalogo addit alia inquiens.

EVGIPIVS Abbas, hortatu Renducis Neapolitani Episcopi, deplorans libros Augustini Hipponensis, dedit codicem magnæ vtilitatis ad Probam Virginem, & per manus eiusdem Renducis Episcopi obtulit Ecclesiæ Neapolitanæ. Fuit tempore secundi Pelagij, & Imperatoris Tyberij Constantini. Hæc Sigebertus. Veruntamen Tritem. scribit.

EVGYPPIVS presbyter, & Abbas, ad quem S. Fulgentij Ruspensis nonnullæ feruntur epistolæ, scripsit quædā Opuscula, de quibus ego tantum reperi subiecta. Volumen grande capitula habens trecenta ex libris B. Augustini Episcopi decerpta, ad Probam.
Cuius Prologi epistola sic incipit, *Domine meritò venerab.*
Liber autem sic, lib. 1. *Quod ad te scripsi ho.*
Vita S. Seuerini monachi, lib. 1. Regula monachorum eius, lib. 1.
Arnoldus autem VVion addit eum fuisse monachum, & Abbatem Congregationis primæ Benedictinæ, quem item ait floruisse an. 580. vt potiores auctores volunt.

Eisingrenius denique eum esse inquit, ad quem S. Fulgentij Ruspensis nonnullæ feruntur epistolæ monachorum. Porrò sic Basileæ prodijsse anno 1542. apud Robertum VVinter, cura Ioannis Herold. Acreopolitæ Opus Eugyppij cum hac inscriptione.

EVGYPPII Abbatis Africani Thesaurorum ex D. Augustini Operibus mille ante annos, ingenti labore de emendatissimis exemplaribus Selectorum, Tomi duo, iam recens diligenti cura Ioannis Herold. Acreopolitæ, cum indice trigemino in lucem editi. Basil. apud Robertum VVinter in fol. 1542. chartis 139. cum præfationibus Ioan. Herold. in vtrumque Tomum; quarum secunda Eugyppij vitam, & Probæ mulieris prolixè admodum describit: quibus nos relictis ea solum quæ ad Operis argumentum spectant, adscribemus. Primò igitur Tomo (inquit) quæ suo tempore maximas excitarant quæstiones: præter multa loca obscuriora Scripturæ explicata, de charitate, anima, Sabbatho, Iudicio Diuino, Resurrectione, vita, ac morte æterna, quæcunque Augustinus ediderat, eruditiora, inseruit. Secundo Tomo Arianos, Manichæos, Donatistas, Pelagianos, quibus rationibus deuicit Hipponensis ille Episcopus, docet. In fine adduntur Homilia imperfecta D. Fulgentij de charitate Dei, ac proximi, & epistola ad Eugyppium eiusdem argumenti.

Sabellicus, & Platina, Philippi Bergomatis errore decepti, hunc Auctorem falsò nominant Egesippum.

At cum Robertus VVinter, & Ioannes Herold fuerint hæretici, ideoque in Romano Indice prohibiti, ea editio cauenda est.

Et Venetijs quidem iterum an. 1543. prodijt, sed vt illa erant tempora, nondum plenè retectis hæreticorum imposturis, ita & in ijs dispiciendum ne quid sit, quod Sanctæ Catholicæ fidei officiat.

EVLABIVS Carthaginiensis Episcopus. Vide in verbo Bonifacius II. ad quem quæ epistola ab Eulabio scripta esse dicitur, ea ostenditur non habenda esse pro legitima.

EVLALIVS Cynopoleos Episcopus, vir in sacris eloquijs nobiliter eruditus, & iuxta nominis sui interpretationem optimè loquens, nec minus prosa quam carmine præstans, scripsit in Canticum Canticorum prosocarmineam expositionem, hoc est, carminibus soluta oratione permixtis, compositam, cuius initium est.

Digitized by Google

Qui solus semperq; extas, semperq; fuisti
Christe.

Claruit in Constantinopolitana Synodo, an. Dom. 670.

EVLOGIVS Episcopus Alexandrinus vir sanctitate,& doctrina insignis,scripsit,quæ Photius numerat, librum in quo S. Leonis Papæ partes tuentur pro vnione hypostatica, de qua in Concilio Chalcedonensi. Alterum eiusdem fermè argumenti aduersus Seuerianos, Theodosianos, & Galanitas, eosdemque Acephalos eandem vnitatẽ impugnantes. Item vndecim rationes pro Concilio Chalcedonensi,& S. Leone Papa. Alium librum contra Agnoitas, moritur an. Dom. 608. Vide Sophronium in Prato Spirituali cap. 148. de apparitione S. Leonis Episcopi Eulogio gratias agentis.

S. EVLOGIVS Cordubensis, martyr, Doctor, & designatus Archiepiscopus Toletanus, cuius vitam, & susceptam pro Christo mortem sub Mahomad Arabum Rege, qui sedem suam Cordubæ habebat, migrauit ad Dominum an. 859. die 5. Idus Martij.

Eius vitam Aluarus Cordubensis Eulogij æqualis, & socius, nobis reliquit, quæ Operibus eiusdem martyris præfixa legitur; quemadmodum item hymnus, & epitaphia eodem Aluaro Auctore.

Scripsit autem Eulogius tres libros de martyribus Cordubensibus, quos ille prænotauit, *Memoriale martyrum.*

Apologeticum pro gestis Sanctorum martyrum Cordubensium.

Documentum, siue exhortationem ad martyrium duabus virginibus Floræ, & Mariæ in carcere pro Christi confessione detentis.

Epistolam ad VVilliesindum Pampilonensem (Pompelonensem rectius scribit Andreas Morales) Episcopum: qua peregrinationem suam in Galliam narrat; reliquias Aciscli transmittit; calamitates, quas Cordubensis patitur Ecclesia, multorumque martyria narrat: quam quidem Epistolam, non an. 827. vt scribit in scholio ad eam Morales, sed anno 845. scriptam fuisse asserit Baronius Card. Tom. 10. suorum Annalium, sub eundem annum.

Epistolas aliquot eius martyris.

Hisce omnibus Coronidis loco adiecta sunt, quæcunque aliunde erui potuere de Sancto Pelagio, de S. Eugenia, de S. Dominico Saraceno cum multis eiusdem socijs martyribus, non multis annis post Eulogium Cordubæ ob Christi fidem coronatis.

Quæ omnia Ambrosij Moralis Cordubensis Regij Historici scholijs illustrata,& eo procurante, excusa fuêre Compluti in Hispania, apud Ioannem Inniguez, siue Ignatium à Lequerica, an. 1574.

Adiecit autem idem Ambrosius multa de Cordubæ antiquitatibus ad finem libri cum Chronologia.

Margarinus autem Bignæus Sanctorum Patrum Biblioth. Tom. 9. eadem Eulogij scripta inseruit.

Cæterùm, quæ de vniuersa Eulogij dictione, fictisque, aut nouatis ab eo vocabulis prę-monuit idem Morales, expediet prælegere, ne occursu eorum, ingenia legentium retardentur, aut offendantur, cum alioquin dexteritas Eulogij in explicandis, quæ adducit testimonijs, & alia peritiam ipsius insignem testentur, degenerata licet Latini Sermonis præstantia eo tempore fuerit. De eodem ista Baronius. *Eulogius Cordubensis presbyter, vir Sanctus, quiq; designatus erat Toletanus Antistes, promotor martyrum, vt cum Card. Baronio loquar, debellator Mahometanæ impietatis, denicq; martyr, an. 859. scripsit tres libros Memorialis Sanctorum, quem absoluit an. 856. Quod opus, & historiam in Apologeticum commutauit aduersus obtrectantes martyribus.* Vide Baron. 10. Tom. sub an. 857.

EVLONIVS Thespesium Episcopus, varios & multiplices Tractatus composuit. Honorius in Catalogo.

EVNOMIVS Arianæ partis, Cymcirenus Episcopus in apertam hæreseos suæ prorumpens blasphemiam, vt quod illi tegunt, iste publicè fateretur. Vsque hodie viuere dicitur in Cappadocia,& multa contra Ecclesiam scribere. Responderunt ei Apollinarius, Didymus, Basilius Cæsarienſis, Gregorius Nazianzenus, & Gregorius Nissænus. Idem Honorius in Catalogo. Vide Photium in Bibl. Græca, pag. 167. An. Do. 390. Gemblacensis codex habet Apollinares.

EVODIVS in Antiocheno Episcopatu Episcopus, S. Petri successor, scripsit Epistolam, quę inscripta erat τὸ φῶς in qua dicebat à Christo ex mulieribus solam Virginem matrem suam, & ex viris baptizatum solum Petrum, à Petro, Andream, Iacobum, & Ioannem, ab ijs cæteros, id quod referunt Euthymius in 3. caput Ioannis, & Nicephorus lib. 2. histor. cap. 3.

Digitized by Google

Sigeb. in Cat. Trit. an. 4.

EVODIVS Episcopus, scripsit librum de miraculis in Africa ostensis per reliquias S. Stephani Protomartyris recens inuentas, quas detulit in Africam Orosius Augustini discipulus. Extat verò Euodij epistola 98. inter epistolas Augustini, qui ad eum plures scripsit, an. 420.

EVODIVS, vel Enodius Episcop. Ticinensis, scripsit ad Symmachum Papam, de fide Catholica, lib. 1. & quædam alia. Eius historiæ aliquot Sanctorũ carminibus conscriptæ, atque Epistolarum, lib. 5. & Panegyrici aliquot ad Auienum oratione soluta, extabant Viennæ Austriæ apud VVolfgangum Lazium. Claruit autem Euodius an. 510.

EVPHEMII Episcopi Antiocheni satisfactio, quam fecit pro Chalcedonensi Concilio, citatur in sexta Synodo Constantinopolitana.

EVPHROSINVS Lapinus Florentinus, Latinus tersus, & Græcus peritus, elaborauit inprimis, Tractatum de modo orandi, idiomate materno. Præterea è Latina Italicè vertit Orationẽ Dominicam ex expositione Concilij Colonienſis desumptam. Diem obijt Florentiæ 1571. mense Decembris.

EVPROPIVS Hispanus, vir sanctus, monachus, & Abbas monasterij Sirbitani in Hispania & postea Episcopus Valentinus, vir eruditissimus, & monasticis disciplinis apprimè instructus, cum in plurima sanctitate populos sibi subditos gubernasset, clarus miraculis migrauit ad cœlum die 6. Idus Iunij. Floruit an. Dom. 600. Tritem. lib. 2. cap. 14. Scripsit inter alia. De Chrismatis vnctione, lib. 1. De exercitatione monachorum, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1.

EVSEBIAE Abbatissæ Sanctæ vitam scripsit Monachus Marcianensis, S. Ritrudis, in Belgio, soluta quidem Oratione, cum antea eandem carmine ceciniſſet. Extabat in prædicto monasterio m. s.

EVSEBIVS Alexandrinus Episcop. Laodiceæ, scripsit lib. Doctrinarum sanctarum. Ita enim habebat inscriptio eiusdem Auctoris inter lib. aliquot Arabicè, & Syriacè scriptos, qui tempore Greg. XI. dicuntur sub terram defossi, & postea oblati sunt vænales Reuer. Episcop. Herbipolensi.

An. Do. 320. Tritem. Acatius in vita Eusebij. Socr. lib. 2. hist. suæ. Gelas. dist. 15 Trapezunt. præfatus in lib. de Euang. præpar. Donatus in breui eius vita. Sixtus lib. 4. suæ Bibl. Selectæ.

EVSEBIVS Cæsariensis Episcopus, qui & Pamphili dictus est, quòd cum eo familiariter vixerit, quique Constantino Magno, & Constantio Impp. vixit, plura edidit, quæ plus æquo laudata ab Acatio, ab Eusebio Emisseno, à Socrate, minus damnum afferrent, quòd ij nota hæreseos laborarunt. At cum Gelasius Eusebium vsquequaque eruditissimum appellet, Georgius autem Trapezuntius, Donatus Veronensis, Sixtus Senensis à suspicione quoque Arianismi liberare tentauerint, ideo liquidius hic de ipso agendum est, eò magis, quòd si quis legerit Haymonem Halberstatensem, nec verò altius rem perpenderit, vix fieri possit, quin de Eusebio Cæsariensi summa quæque concipiat. Sic enim ille ait. Itaque *Diuino operi tuo meum non confero, sed te ipsum refero, te inspiciens, te adoraus, quem penè penitus è vestigio sequor, &c.* Vide in Præfatione librorum Haymonis De Christianarum rerum memoria. Sed & simplicitate nimia factum est, vt alij Eusebium inter sanctos retulerint, vt Petrus in Catal. Sanctorum lib. 5. cap. 134. fecit, quod item in Vsuardum irrepsit, & in Menologium die 21. Iunij. Sed quam imprudenter mox constabit.

Ac primo è libris eius constat non pauca esse, quę fidei Orthodoxæ aduersantur, qualia sunt cum patris filium [a] opificium vocat, & à patre [b] suffectum fuisse, vt per eum tanquam per organum quoddam omnia dirigerentur, cum secundam causam & [c] secundas honoris partes consecutum esse, eumque [d] præstantiorem quidem Angelica natura, inferiorem autem prima causa, cumque Patrem filij Deum, & Dominum, & vnum solum verum Deum, quique propriè ita vocetur, secundum autem (hoc est filium) participatione duntaxat veri societatem consecutum esse; cum denique (vt plura huiusmodi omittam) filium post Patrem tanquam Deum honorandum esse propter inhabitantem in ipso Deum esse dicat. Quæ omnia manifestè Arianismum sapiunt. Sic Athanasius, Hieronymus, Ruffinus, septima Synodus, Photius quoque ipse præter optimos quosque nostri seculi Arianum illum deprehendunt.

a δημιούργημα. b ὑπηρέτην, ὑπουργόν. c Λειτουργοῦσθαι. d μᾶλλον, ἢ κατὰ τὸ πρῶτον αἴτιον, λειτουργὸν μετὰ τὸν πατέρα, οὐσίαν. & alibi. Filiũ propter Patrem Διακονεῖσθαι &c. Photius in Biblioth. sua. Hieron. in Catal. an. Dom. 320. Tritem.

Et Hieronymus quidem inquit. *Eusebius Cæsarea Palestinæ Episcopus in scripturis Diuinis studiosissimus, & Bibliotheca diuina cum Pamphylo martyre diligentissimus peruestigator edidit infinita volumina. De quibus hæc sunt* εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως, *libri viginti,* εὐαγγελικῆς προπαρασκευῆς *libri quindecim;* Θεοφανίας *libri quinque; Ecclesiastica historiæ libri decem, Chronicorum Canonum omnimodam historiam, & eorum* ἐπιτομὴν: *& de Euangeliorũ diaphonia. In Isaiam libri decem, & contra Porphyrium, qui eodem tempore scribebat in Sicilia, vt quidam putant, libri triginta: de quibus ad me viginti tantum peruenerunt,* Τοπικῶν *liber vnus;* ἀπολογίας *pro Origene libros sex. De vita Pamphyli libri tres. De martyribus alia opuscula. Et in centum quinquaginta Psalmos eruditissimi commentarij, & multa alia. Floruit*

maxim

maximè sub Constantino Imperatore, & Constantio, & ob amicitiam Pamphyli martyris ab eo cognomentum fortitus est.

Ac quod ad libros attinet de præparatione Euangelica, Photius, vt omittam modo Suidam, ait ὅτι ἡ μὲν ἐλεγχος ἐστὶ σχεδὸν τῶν ἑλλήνων πλάνης *quod sunt redargutio ferme errorũ Græcorũ.* Vertit autem è Græco in Latinum eos Georgius Trapezuntius conatus Eusebium à suspicione hæreseos liberare, dum inquit, libros hosce ante Synodum Nicænam conscriptos quo tempore hęresi illa laborabat: sed postea sanctissimè, ac piè in fide Orthodoxa vixisse; id quod falsum est.

Porrò Iacobus Grinæus adnotationes sat vberes ad eos libros scripsit, quæ cum Operibus Eusebij, quæ extant Parisijs editæ sunt an. 1581. apud Michaëlem Sonnium. Num verò Eusebius lib. 12. huius operis idem senserit, quod Plato, quem ait, vt alia multa, ita ab Hebræis accepisse, fœminas è viris natas fuisse, suo loco se dicturũ pollicetur Ioan. Bapt. Crispus vir acris iudicij, vti & doctrinæ, ac pietatis solidæ. Istorum autem Eusebij librorum compendium, & vsum ostendimus 2. libro nostræ Biblioth. Selectæ. Distrib. 3. lib. 1. sui Quinarij pag. 437.

Post eos scripsit viginti libros de Demonstratione Euangelica, quemadmodum in Catalogo scripsit Hieronymus. At decem interierunt. In primo autem desiderantur duo priora capita vna cum tertij capitis initio. Quin & Græcus codex hanc habet inscriptionem Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως τῶν εἴκοσι βιβλίων τὰ δέκα. Et Photius videtur legisse duntaxat decem libros; quamuis in eadem sua Bibliotheca inquiat. Ἀνεγνώσθη Εὐσεβίου Εὐαγγελικὴ ἀπόδειξις ἐν βιβλίοις κ. hoc est, *Recognita est Eusebij Euangelica Demonstratio in libris viginti, quam*, inquit, *esse confirmationem Euangelicæ Prædicationis*, βεβαίωσιν τοῦ κηρύγματος τοῦ εὐαγγελικοῦ.

Donatus autem Veronensis Latinum fecit hoc Opus. Ac tamen in cap. 3. lib. 5. plures Eusebij periodos, quæ sunt in contextu Græco, omisit; idque consultò fecisse virũ pium crediderim, quod cerneret ab Eusebio ibidem, Spiritus sancti Maiestatem imminui, ac deprimi. Sed & is, qui scholia ad Donati versionem adiecit, defectum istum haud notauit: nec item monuit lectores, ab Eusebio asseri Dominum Filij, & Filium Dominum Spiritus sancti. Quod quidem credere horrendæ impietatis fuerit crimen.

Atqui deest item in versione Donati initium capitis primi huius operis. Quare è Græco supplenda sunt, quæ sequuntur. *Incredulitatis Iudaicæ gentis in Christum prædictio signumque, quod ipsis à Domino dabatur. Erat autem huiusmodi. Virgo Deum gigneus, ob cuius ortum omnimoda Iudaicæ nationis euersio prædicebatur: & quo pacto alienigenæ, & hostes earum terrarum occupaturi erant, & quomodo ea, quæ prius deserta erat, Diuinum cultum consecuta vberes fructus allatura erat; sic videlicet indicata Ecclesia, quemadmodum Diuinus Euangelista, &c.*

Cæterùm, cum plura sint, quæ præter illa, quæ aduersus Orthodoxam fidem facere videbantur, obseruauit Iacobus Billius in hoc ipso Opere, tam Græco, quàm Latino legendum est accuratè quidquid hoc de Auctore adnotauit in libis Sacrarum Obseruationum.

Porrò Eusebius scripsit aduersus Hieroclem, qui Christum cum Apollonio Tyaneo Mago sceleratè conferebat. Quem quidem libellum Zenobius Acciaiolus Latinum fecit. Eum verò Photius in sua Bibliotheca vocat ἀναπτυσσικὸν βιβλιδάριον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Ἀπολλωνίου τὸν Τυανέως Ἱεροκλέους λόγους.

Historiæ item Ecclesiasticæ libros decem, quos Ruffinus è Græco in Latinum conuertit. Sed versionem Ioan. Christophorsonus satis probatam Suffrido Petro emendatore edidit Gulielmus Calderius Parisijs an. 1585. cum cæteris Eusebij Operibus in Latinum versis, idque initio Tom. 2.

Sanè verò Photius meminit Ecclesiasticæ Demonstrationis libris vndecim comprehensæ his verbis. Ἀνεγνώσθη Εὐσεβίου ἐκκλησιαστικὴ ἀπόδειξις ἐν βιβλίοις ιβ.

Verum, quodnam veterum de historia hac ecclesiastica iudicium fuerit, è Hieronymo, & Gelasio licet intelligere; ille enim ad Pammachium, & Oceanum *Ecclesiasticam* (inquit) *pulchrè Eusebius historiam texuit, sed impietatis Arij apertissimus propugnator est.* At in primo Ecclesiasticæ historiæ suæ libro (ait Canus) *filium* dicit Eusebius *paternæ voluntatis executorem, qui post patrem omnium sit causa, & origo.* Item cum illum Psalmi versiculum attulisset. *Ipse dixit & facta sunt*, subiecit. *Quibus verbis Prophetam inducit factorem, tanquam vniuersalem Principem Regali suo nutu præcipientem: sermonem verò Dei illi secundo loco addit non alium ab eo, qui inter nos prædicatur paternis iussionibus obsecundantem.*

Et capite secundo primum affirmat, *Patri filium in omnium opificio ministrasse.* Deinde *Patris ministrum in omnibus bonis fuisse.* Gelasius verò Pontifex historiæ Eusebij Cæsariensis auctoritatem denique ademit, cum eam vocauit apocrypham: *Quid?* (subdit Canus) *An non*

etiam absurdum est, vt qui infidelis Ecclesiæ fuerit, ei fidem Ecclesia in rebus habeat? Experimur enim hæreticos sectæ suæ non dogmata solum ac præcepta, sed res etiam gestas accommodare. imo verò torquere, atq; adeo fingere, vt sectam vndiq; & comprobasse & ornasse videantur. Mirati sumus (inquit Cæsar Baronius Cardinalis) *vehementer, Eusebium ad confirmandam Euangelicam veritatem de censu acto sub Quirinó, citásse Iosephum, quem in his, quæ ad tempus spectant, contradicere certum est: atq; adeò, vt illius assertione prædictam historiam à Luca conscriptam in Eusebium reuocari necesse sit.* Sed quod mirantur alij à Sixto Senensi nullam habitam esse mentionē historiæ ecclesiasticæ Eusebij, vbi tamen aliqua eius opera enumerat, sciant cum ea, quæ ad Diuinā scripturam, & ad Theologica pertinet, ex professo tractet, ideo consulto illam ab eo fuisse omissam.

Præter ecclesiasticam historiam, vitam quoque Constantini Magni Imp. quatuor libris scripsit Eusebius, quos tamen Hieronymus suo Catalogo non adnumerauit. Hanc verò vitam Photius vocat non historiam, sed ἐγκωμιαστικὸν τετράβιβλον. hoc est, Encomiasticum quadripartitum librum, in quo floridiorem dicit esse dictionem; at, in qua narratione, non multum sit gratiæ, aut voluptatis. Quin & subdit, pleraque de Arianis omissa fuisse ab Eusebio, quæúe ad Synodum Nicænam pertinebant; neque verò Arij hæresim voluisse nominare, sed contentionem inter Arium, & Alexandrum. *Quis autem baptizauerit Constantinum Nicomediæ* inquit *eum non aperuisse:* τίς ὁ (ait) ὁ βαπτίσας δὲ αὐτὸν διαφεύγει: tacuisse denique de Eustathio, deque Athanasio, quem Photius appellat πολύαθλον. At certum est plura in ea vita data opera mentitum fuisse Eusebium, siue de Baptismo Constantini, siue de alijs pleriſque. Quæ quoniam accuratè Cæsar Baronius Cardinalis expendit tertio suorum Annalium Tomo, eò Lectorem amandamus. Id interim sciendum, non mendacij solum, atque hæreseos meritò fuisse suspectum Eusebium, verum etiam turpis assentationis, atque inuersionis temporum, quibus res gestas enarrat, haud seruans historicas leges. Neque enim de nece Crispi, & Faustæ, nec de Episcopi nomine, qui in prima sede post Imp. in Synodo Nicæna sedit, nec de Arianorum nomine, quod latum in edicto Constantini fuerat aduersus hæreticos, locutus est; cum & tradat Imperium Constantini fuisse sine sanguine. Porrò vitam hanc Constantini Ioannes Portesius Latinam fecit, cui expediret hæce quas hic nos inserimus cautiones, præfigere.

Post vitam Constantini Imp. Oratio, quam ad Sanctorum cætum scripsit lingua Latina, quæ deinceps Græca ab Interprete est facta, & de qua Eusebius ipse meminit cap. 32. lib. 4. de vita Constantini.

Mox additur Eusebij oratio de laudibus Constantini Imper. cuius & ipse meminit Eusebius, lib. 1. cap. 1. & lib. 4. cap. 47. Quam idem Ioannes Portesius è Græco in Latinum vertit.

Sequitur Chronicon, an. 1604. Burdigalæ apud Iacobum Chouet recusum, quod idē scripsit Eusebius, quodque cum Hieronymus è Græco in Latinum transtulit, auxit quoque. *Sciendum etenim est* (inquit Hieronymus scribens Vincentio, & Galieno) *me & interpretis, & scriptoris ex parte officio vsum, quia & Græca fidelissimè expressi, & nonnulla, quæ mihi intermissa videbantur, adieci, in Romana maximè historia, quam Eusebius huius conditor libri, non tam ignotasse, vtpote eruditus, quam vt Græcè scribens, parum suis necessariam perstrinxisse mihi videtur. Itaq; & à Nino, & Abraham vsq; ad Troiæ captiuitatem pura Græca translatio est, à Troia vsq; ad vicesimum Constantini annum nunc addita, nunc mixta sunt plurima, quæ de Tranquillo & cæteris illustribus historicis curiosissimè excerpsimus? A Constantini autem supradicto anno vsq; ad Consulatum Augustorum Valentis sextum, & Valentiniani, iterum totum meum est. Quo fine contentus reliquum temporis Gratiani, & Theodosij latioris historiæ stylo reseruaui.* Hæc Hieronymus. Iam verò in hoc Eusebij Chronico, & Gilbertus Genebrardus, & alij adnotarunt, quæ vitio amanuensium forte magis irrepserunt, quam ipsius Eusebij culpa. Sed & Cæsar Baronius Cardinalis toto cœlo errare Eusebium in Chronico inquit, qui ingressum Sylvestri Papæ ponit anno quinto Imperij Constantini, qui etiam ponat necem duorum Cæsarum Crispi, & Licinij sub Imperij Constantini an. 20. Quæ cum ita sint, expectamus editionem correctionis istius Chronici, quam vir doctissimus Vasatensis Episcopus in Aquitania confecit. Cæterùm, cauendum est à Chronicis, quæ addita sunt Chronico tum Eusebij, tum Hieronymi, & aliorum Catholicorum. Nam cum hoc seculo edita fuerint auctiora, iustissimis causis Additiones ad Chronicon Eusebij ab an. 1513. vsque ad an. 1556. à Theologis Hispanis in eorum Indice expurgatorio fuêre indicata, vbi inspersa sunt erroribus ab hæreticis.

Aliorum præterea librorum Eusebij, quorum aliqua mentio, vel pars extat, hæ sunt inscriptiones, *Collectaneorum Diuinæ scripturæ liber vnus.* Vide Euseb. lib. 4. de vita Constantini, & Theodoretum lib. 1. hist. Eccles. cap. 16.

Libri

Digitized by Google

Libri omnes veteris Testamenti, qui in Canone sunt Hebræorum, in Græcam linguam translati: Socrates lib. 1. hist. & Sozomenus lib. 8.

De locis Hebraicis liber vnus iuxta seriem Alphabeti, quod Opus ab imperito Interprete malè versum, D. Hieronymus iterum Latinum fecit, demptis, quæ haud quadrabant, & præfixa operi præfatione, cuius prima verba hæc sunt. *Eusebius qui à B. Pamphilo.* In qua præfatione meminit quoque.

Topographiæ, siue Descriptionis locorum Terræ sanctæ libri vnius, in quo Eusebius distinctionem duodecim tribuum cum singulis earum Oppidis, & Vrbis Hierosolymæ, eiusque templi vniuersam structuram Geographica tabula depinxit, addita breui explanatione singularum totius picturæ partium.

Commentaria in omnes Psalmos, quæ fecit Latina Eusebius Sardus Vercellensis Episcopus; expunctis pluribus quæ hæresim Arianam sapiebant; cum in ijs Eusebius Cæsariensis Origenis potissimum sensum secutus fuisset.

Commentariorum in Isaiam iuxta historicam interpretationem libri quindecim, vt inquit Hieronymus præfatione primi Commentarij in Isaiam, vel libri viginti, vt in libro de viris Illustribus numerat: de quibus idem Hieronymus in præfatione quinti Commentarij in Isaiam, *Eusebius*, inquit, *historicam expositionem titulo repromittens, interdū obliuiscitur propositi, & Origenis Allegorica fata concidit:* Ac rursum cap. 18. eiusdem commentarij hæc Hieronymus addit. *Eusebius historicam interpretationem titulo repromittens, diuersis sensibus euagatur, cuius cum libros legerim, aliud multo repperi, quam indice promittebat: vbicunq; enim eum historia defecerit, transit ad Allegoriam: & ita separata consociat, vt mirer cum noua sermonis fabrica in vnum corpus, lapidem, ferrumq; coniungere.*

In vtrumque testamentum à Porphyrio quindecim libris impugnatum, volumina triginta. Ex quibus libros tres hoc est 18. 19. & 20. scripsit pro defensione totius Prophetiæ Danielis; aduersus quàm Porphyrius duodecimum de quindecim libris, quos contra Diuinas scripturas emiserat, dictauit. Hieron. in Præfatione commentarij Danielis.

De Euangeliorum dissonantia liber vnus, quo locos inter se pugnantes conciliat; Cuius Operis fragmentum de controuersia super Matthæum, & Marcum vertit Ambrosius Mediolanensis, monachus Casinensis.

Euangelicorum Canonum liber vnus, in quo ad Carpianum Canones decem proposuit ad cognoscendum, in quo Euangelistæ, vel & inter se similia, vel seorsum vnusquisque propria dixerint, quod Opus Hieronymus Latinum fecit, cuius initium est. *Eusebius Carpiono fratri.* Exemplum autem eiusdem Harmoniæ numeralis ex libro Euangelicorum Canonum Eusebij, vide in Sixti Senensis lib. 5. Sanctæ ipsius Bibliothecæ.

In Epistolam primam ad Corinthios commentarius, cuius meminit Hieronymus in Epistola ad Pammachium, quæ incipit, *Christiani pudoris.*

Elenchi, & Apologiæ sermones duo, & alteri duo, qui (vt inquit Photius) cum prioribus duobus in quibusdam dictis discrepantes; in alijs quod ad dictionem, & sensum pertiner, sunt ijdem. *Inducit autem* (inquit Photius) *tanquam à Græcis dubitationes quasdam aduersus cultum nostrum irreprehensibilem, easq; rectè, quamuis non omnes, refellit. Quod verò ad phrasim, stylumq; pertinet, nullibi iocunditatem sapit, nec gaudet splendore. Eruditus autem est vir, quamuis solertiæ, & constantiæ in discutiendis exactè dogmatibus, sit indigentior: etenim in his quoq; cernitur filij blasphemator, eumq; secundam causam appellans, & coriphæum, & alia quadam Arianicæ insaniæ germina.* Hæc Photius.

Librorum sex à Pamphilo martyre, & ab Eusebio in defensionem Origenis scriptorum, Photius in sua Græca Bibliotheca meminit. Sed Hieronymus Apologia contra Ruffinum eam non esse Pamphili, sed Eusebij ostendit, quamuis id omninò haud liqueat.

Quin & Eusebius scripsit librum de martyribus, & quidem vberem; non autem, vt quidam opinati sunt, compendiosam omnium Sanctorum martyrum collectionem. Quod & ex cap. 14. lib. 4. eiusdem Eusebij, cuius patere poterit; quemadmodum item ex lib. 5. cap. 1. & 4. & 20. In quibus alicuius martyris coram iudice nó solum verba, responsa, & reliqua, verum etiam apologias se scripsisse innuit. Et hunc sanè librum se quæsisse, at non inuenisse Gregorius Magnus scribit ad Eulogium epist. 29. lib. 7. Indict. 1.

Scripsit item librum de Donis Ecclesiæ Hierosolymitanæ à Constantino collatis, vt idem testatus est Eusebius lib. 4. de vita Constantini, cap. 46. ad finem.

Scio autem à Gennadio scriptum esse, Eusebium (nescio an Cæsariensem intelligat) reliquisse siue librum, siue Tractatum de Crucis Domini mysterio; & Apostolorum, ac præcipuè de Petri constantia, virtute crucis indepta.

At eidem Eusebio Cæsariensi Auctor Actorum Syluestri est falsò ascriptus, sicut etiam falsò creditus est hymnum Deo cecinisse in Nicæno Concilio, & perperam creditus Auctor Cycli nouennalis, à Beda, vbi agit De ratione temp. cap. 42. & ab alijs post eum, qui omnes videntur fuisse decepti, quòd constet Eusebium scripsisse libellum De Paschate, quem obtulit Constantino.

Quæ sequuntur, quædam sunt obseruationes è Iacobo Billio, è Roberto Card. Bellarmino, è Cæsare Card. Baronio, & è Francisco Ribera Societatis Iesu huc adscriptæ. vt Typographi, qui post hac Eusebium sunt edituri, vel alij, qui velint inoffenso pede libros illius decurrere, possint hinc præmoneri.

Sed præter illa quæ dicta sunt de Eusebio, Iacobus quoque Billius breuem, sed pietate & eruditione sua dignam reliquit censuram cap. 27. libri primi suarum obseruationum sacrarum, quæ sic habet: Inter ea ingenij monumenta quæ nobis ab Eusebio Cæsariensi Episcopo relicta sunt, non postremum locum obtinet volumen illud quod Demonstrationem Euangelicam complectitur. In quo tamen quædam interdum aspergit, quæ ὑποχαλκον quiddam sonant, magisque Ariano dogmati fauere, quàm Concilij Nicæni decretis. Orthodoxæque fidei astipulari videntur. Quocirca ne quis imprudens ad huiusmodi scopulos impingat fideique naufragiũ faciat, eos hoc capite indicandos suscepi. Lib. 4. cap. 2. Patris δημιούργημα, id est, *Opificium* Filium vocat: quæ quidem vox planè improbanda est, vt quæ de rebus conditis tantummodo vsurpari soleat. Ibidem etiam ὑπηρετὴν Patris (quemadmodum & ὑπούργον, lib. 6. in Præfat.) eum appellat; *atq; à Patre* (πατρὸς enim legendum, non σωτῆρος) *suffectum fuisse, vt per eum tanquam per organum quoddam omnia dirigentur.* Hæc porrò vocabula, vt Dei Verbi Maiestate indigna, meritò semper à Theologis omnib⁹ rectè sentientibus explosa sunt. Ac rectè colligit Nazianzenus in oratione habita coram 150. Episcopis, hac ratione Filium nobis inferiorem futurum esse, si quidem nostra causa extiterit. Eodem modo lib. 5. cap. 1. secundam causam Filium vocat, & cap. 6. secundum Dominum, & cap. 4. eum δευτερείων ἠξιῶσθαι, id est, *secundas honoris partes consecutum esse.* & c. 11. *præstantiorem quidẽ ipsum esse omni Angelica natura,* μείονα δὲ ἢ κατὰ τὸ πρῶτον ἄτιον, id est, *inferiorem prima causa.* Quæ quidẽ loquendi formæ Arianismum apertè olent. Vnde etiam Interpres consultò in hoc postremo loco ab Auctoris verbis deflexit, vertitque: *Profectus autem ab eo, qui Pater est.* Maluit enim à fidi interpretis officio recedere, quàm ea Latinè reddere, quæ ab Orthodoxa fide discrepabant. Illud autem durius, ac longius amandandum, quod eodẽ lib. 5. cap. 8. *Patrem Filij Deum, ac Dominum esse dicit.* Falsissima enim est hæc propositio. Dei quippe ac Domini vocabula, quemadmodũ est apud Gregorium Nazianzenum orat. 2. de Filio, ex eorum numero sunt, quæ ad aliquid referuntur. Deus enim eorum ratione dicitur, à quibus colitur, & Dominus respectu eorum, qui ipsius dominio subiecti sunt. Quorum cum neutrum in Filium cadat (nam Deitatis ratione, nec Patrem colit, nec ipsius imperio subiectus est) absurdum planè est, Patrem Filij Deum, ac Dominum dicere. Ariana ergo censenda est huiusmodi propositio, qualis illa, qua impius Eudoxius conciones suas auspicatus fuisse traditur: πατὴρ ἀσεβὴς, υἱὸς εὐσεβής. Eiusdem farinæ est, quod eodem libro cap. 4. *vnum solum verum Deum, quiq; propriè ita appelletur, Patrem esse* ait: *secundum* autem, hoc est, *Filium, participatione duntaxat veri societatem consecutum esse.* Ac paulò post, *eum, post Patrem, tanquam Deum* honorandum esse, propter inhabitantem in ipso Deum. Quæ quidem locutiones nihil minus, quàm Orthodoxæ sunt. Quis enim æquis auribus accipiat, Filium post Patrem, ac non potius cum Patre colendum esse? Quis item, ob id demum colendum eum esse, quod Pater in ipso habitet? Quis rursus id quod aliquantò pòst ait, eum solum propriè Deum dici posse, qui Deitatem à nemine acceperit? Quid denique illud, Filium propter Patrem θεοποιεῖσθαι, id est, Deum effici? Nec minus reijciendum est, quod cap. seq. eundem, ὑπουργὸν τοῦ πατρὸς, esse ait, ὥστε ἐπικελευομένου τοῦ μείζονος δημιουργεῖν. quod tamen emollire studuit interpres, dum μείζονος vertit, *illius.* Nam quod cap. 6. vbi nihilo magnificentius ac præclarius de Filio loquitur, ex his Isaiæ verbis: *Dominus misit me, &c. inferiorem esse Patre Filium* probare nititur, nullo modo ei assentiri possum. Ad Diuinam enim naturam hæc verba refert, quæ de humana natura accipienda sunt. Etenim humanæ naturæ, ac non Diuinæ respectu Christus eo loco Patrem Dominum appellat. Quin, ne Christus quidem, vt annotat Basilius lib. 4. aduersus Eunomium, vnquam in Euangelio Patrem Dominum appellat, sed Patrem duntaxat.

Nec

Nec verò eod.lib.c.17.ei magis assentiri possum,cum illud,*Vt cognoscant te solum Deum verũ* soli ingenitæ creaturæ conuenire ait,quasi videlicet Filio,quoque, ac Spiritui sancto nõ item conuenire queant. Multo enim rectius,& Basilius,lib.4.contra Eunomium, & Nazianzenus, Orat.2. de Filio,id dictum fuisse volunt ratione, ac respectu falsorum Deorum,quales à Gentilibus colebantur.

Postremò in Præfat. lib. 6. Filium δευτέραν μετὰ τὸν πατέρα ὑσίαν dicit: quod quidem à veritate apertissimè abhorret. Vnde etiam interpres maluit ita vertere;*alteram autem præter illum,& cum illa personam*,quàm Græca ad verbum reddendo, prauam,atque à vero dissidentem sententiam exhibere.

Præter hanc verò Censuram , idem ipse Iacobus Billius , quid in libro de Demonstratione Euangelica tam Græco , quàm Latino corrigendum existimauit ; scripsit his verbis.

Quoniam ea quæ aduersus Orthodoxam fidem facere videbantur,superiore c.ostendimus,nunc iam quid in eodem Eusebij opere,tam Græco,quàm Latino corrigendũ videatur,paucis indicandum est. Primum igitur,vt Græcis manum admoueam,lib.1.c.6.in his verbis : δέῃ τινων ἀποῤῥητοτέρων ἰδιά συμβόλων τῶν κατ' αυτὸν θρησκείαν ὑπιτελεῖν νομοθετήσας haud paulo lubentius ἤ δέῃ legerim, quàm ἰδιά. Cap. 10. vbi habetur ὐδ' ἀνθρωπινως κεκινημένων ϗ θείαν δ' ἐπιτιμίαν, quin ὑπήκοιαν legendum sit,equidem minimè dubito. quemadmodum etiam legit interpres.Sed & eodem,hoc est vltim. c. in his verbis,ἁμαρτιά μοῦ ὑπερ τοῦ ἁμαρτολῶν τοῦ κόσμου καθαρά δὲ ὑπερ τοῦ ἐμμενόντος πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ Μωϋσέως λογῳ, apertissimè liquet ante ἐμμενόντων, negatiuam particulam collocandam esse. Alludit enim ad illud Scripturæ:*Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quæ scripta sunt in lege*,aitque Christum hanc execrationem ab ijs sustulisse,qui à legis Mosaicæ iugo ad Euangelicam vitam sese transtulerant. Iam lib.1.c.penult.quis non hoc facile mihi concedat,vt in his verbis; ὑπερρητικοὶ πάσης ἐκθέσμου,ϗ θηριώδους δόξης ἀνατρεπτικοὶ potius legam?cũ de sanctissimis Christi legibus sermo habeatur. Quis non item illud, vt in vltimi capitis fine, nonnihil hæc verba immutem,ϗ χρις ὃ φρονεῖν αὐχοῦντες,ac legem,ϗ τὸ χρις τοῦ,cum hic de Christianis Eusebio sermo sit. Sed & aliud mendum est in li.4.c.6 ϕ ab interprete minimè animaduersum,erroris ansam ipsi porrexit. Secutus enim Græcum codicem, qui habet ὐδ ἕνα τοῦ ὅτι γῆς μέναι ἂν ἀδιάφορον, sic vertit:*num liberum sit,atque indifferens,earum rerum, quæ ad terram pertinent,cuipiam permanere*;cum tamen dubium minimè esse possit, quin ita vertendum fuerit: *Neminem mortalium interitus expertem fore.* ἀδιάφθορον enim in Græco legendum est, vt sensus ipse manifestissimè ostendit. Nam quod eodem lib.c.15.hæc verba, ἔλεον δὲ τοῦ δικαίου ἐν τούτοις ἄχυε,negantem particulam desiderent,extra cõtrouersiam esse puto. Ac ne illud quidem mihi excuti potest,quin sequenti c.in explicatiõe loci illius 1.Reg.*Ecce dies veniunt*, error etiam in Græco obrepserit,vbi enim habetur, εἰδὲ ϗ ἐκ τῆς τοῦ βρωμάτων ἀδιαφθορίας, ϗ ἐκ ἑορτῶν, ϗ νινομοθημένα,&c.pro ἀδιαφορίας legendum διαφορᾶς. Neque enim lex vetus ciborum ἀδιαφορίαν habebat,sed discrimen,ac delectum. Iam lib. 6.ca.20. quin ἔπικῶς ὑπβαίνειν μέρη τινὶ τῆς γῆς, legi debeat,non προπικῶς, vt excusum est,clarius est,quàm vt demonstratione indigeat,At verò c.4.in his verbis,ὡς ϗ Ἱερικαλὴμ πᾶν τὸ θεοσεβὲς ἔπισμα, vulgatã lectionem retineo.Neque enim hic necesse habuit interpres πολίτευμα emendare:vertit enim *pium ac religiosum ciuile institutũ*.Cum τόπισμα ideſt,ἔπος, huic loco rectius quadrat: Reliqua errata emendata perfacilia sunt.Nempe lib.7.c.4.ἀρες ὧν θεῷ βιῶντα non ἀρετῶς, vt in libris editis,& pag.232. ἐ ὑπὸ τῆς γενέσεως,non γνώσεως,& p.292. ἐναγέρατος,non ἐναργέρατος.Nunc ad Latina veniamus,quę sanè in editione Basileensi plerisque locis valde corrupta sunt.Nos ea quę auctoris sensum perturbãt,breuiter ostendemus,ac corrigemus li.1.c.6.vitiosè legitur;*Simulachrorum cultu introducto*,pro *interdicto*.Et paullo post *in Patre* pro *in parte*. Lib.3.c. 6.pro, *euidentibus rebus,omnemq; aperientibus rationem*,lege *operientibus Sermonem*. Græcè καλυπτόντων, vt sępe Chrysost.loquitur,ἀποκρυπτόντων,ideſt,*superantibus*.Cap.7.in his verbis:Imperium Romanũ *euasisse*,lege,*inuasisse*,vt etiam linea sequenti *nulla mercede*,pro,*vlla*. Vltimo c.pro *Lyciam*,repone *Libyam*, Lib.4.c.10. pro *indigenti*,lege *ingenti*.Cap.15.pro *princeps factus*, *particeps factus*,& sub finem *confessor*,non *confessor*. Lib.5.in Præfat.pro *omnia*,lege *omina*. Ac non multo post pro,*Namq; homines quiduis à Dijs*,*&c.*emenda,*quibus à Dijs*.Cap.5. *Interitionibus* legendum, non *interioribus*.& paulò post, *concordat sacrum*,non,*concordia*,Lib.6.c. 1.pro *contradictionem* lege *contractionem*,Græcè, ὑποστολὴ Cap. 2.pro,*vultus*,*vult is*. Cap. 15. *qui rufo inuehitur*,adde, *equo*. Cap.16.lege *quæ disposuit*,non,*quas disposuit*. Cap. 18.lege, *extremum pertulit casum*,non *causam*.C.20.lege, *quorumne regum*,nõ *regnum*.Et paullo post,*Domino præsente*. Hæc sunt quæ in Basileensi editione carptim emendauimus;reliquum est, vt loca quædam in quibus Donatus interpres Eusebij mentem non satis assecutus fuisse videtur, in medium

Errata editionis Basileẽsis

In Donato interprete Eusebij obseruata

proferamus. lib. 1. cap. 5. Hęc verba τίς ἂν ὁ δηλώμενος εἴη πλεῖ τῦ προς ἡμῶν μέτα τὸν πατέρα κυριολογουμένυ θεῦ λογυ. Latinè sic reddita sunt: *Quis tandem hic, qui sic visus est, alius fuerit præter Dei Verbum, quod seipsum ad tempus de propia magnitudine demiserit, vt alibi quoque dicendum est.* Quam autem hæc cum Græcis consentiant viderint, qui vtriusq; linguæ cognitione præditi sunt. Sic autem potius vertendum erat. *Quisnam autem alius esse queat ille, qui hic significatur, quàm Deus Verbum, qui à nobis post Patrem Domini vocabulo appellatur?* Cap. 6. ὡς ἐναρτίως ἔ νῦν διαθήκην ὑδ' ἄλλην τῆς ἐκείνης τῆς ἀρχαιοτάτης τῦ Μωσέως χρόνων ἐυσεβῦς πολοτείας. Donatus, *Ne Testamentum nouum aliud esse putemus, quàm antiquissimam illam Mosaicorum temporum coniunctam ciuilem rationem.* At hoc loco non animaduertit, superlatiuum comparatiui loco ab Eusebio vsurpatum fuisse huc enim toto hoc cap. tendit, vt ostendat eam vitę rationem, quam lex Euangelia præscribit, eandem esse cum illa, quam antiquitus, atque ante Mosaicæ legis tempora pij viri sequebantur: quemadmodum ostendit ex eo vitæ genere quod Iob profitebatur. Non longè infra de Moysis lege loquens, αὐτοῖς δὲ τοῖς τῦ Αβραὰμ ἀπογόνοις, μὴ οἷόν τε οὔσιν ὁμοίως τοῖς προπάτορσι κατορθῶν, τὸν ὑποβεβηκότα καὶ ἀτελῆ βίον παρεδίδυ, ideſt, *ipsis inquam ortum ab Abrahamo trahentibus, vt qui non tam æquè ac maiores sui omnes virtutis numeros absoluere possent, inferiorem atque imperfectam vitæ degendæ rationem tradebat.* Donatus autem sic vertit. *Ipsis Abrahæ nepotibus, & ab eo ortum trahentibus qui non quemadmodum ipsi Patres suam quæ subsecuta est inferiorem vitam suam dirigere poterant, tradita est.* In quo iccirco fallitur, quod κατορθῶν iungit cum βίον, quod tamen hic absolutè legendum est. Nam accusatiuus ille perspicuè ad verbus παρεδίδυ referri debet. Sequitur mox in Græco, ἀφίης μὲν αὐτὸς ὁ Μωσῆς τῆς ἀθέυ πολυθεΐας, αἰῶνι δὲ ὄντι τῦ πάντων δημιυργὸν θεὸν, πρωτον ἐκεῖον βαθμὸν ἐυσεβείας, ὡς ὰν εἰσαγυγᾶις, καὶ προθύροις τῦ τελειοτέρων προβεβλημένυς. Quæ postrema verba ita transtulit Donatus: *Perfectiorum illorum vita ingressibus, & vestibulis pietatis obijciens.* Ego verò sic: *Primum illum pietatis gradum velut imperfectioris vitæ elementis ac vestibulis præstruens.* Neque enim hoc vult Eusebius, Moysem perfectissimam illam priscorum hominum vitæ rationem Israelitis proposuisse, sed eos ad illam quasi gradibus quibusdam prouehere studuisse; quorum primus in eo situs erat, vt eos ab impia Deorum multitudine abductos, ad veri ac sempiterni Dei cultum conuerteret. Sed & vlt. cap. eiusdem libri, vbi rationem reddit Eusebius, cur legis Mosaicæ tempore animantia Deo in sacrificium offerrentur, non satis commodè hæc verba transtulit Donatus, τῆς σφῶν ψυχῆς αντίψυφα προσκομίζοντες vt *sua ipsorum animæ sacrificium illud comparantes.* Sic enim potius hæc verti debebant: *pro anima sua piaculo eam offerentes.* Consimilem in modum lib. 3. cap. 3. in fin. hallucinatus fuisse videtur in his verbis: ἐξ ἡμῶν ἀφελόμενοι. Vult enim auctor Porphyrium, & Apollonium Tyanæum, aliosque generis, multa à Christianis suffuratos esse, vt qui Christi temporibus longè recentiores extiterint. At interpres ita vertit, ac si in Græco esset, ὠφελημένοι. quemadmodum etiam cap. 6. interpretando labitur, dum sub finem capitis, non animaduertit, hæc verba λῆ λογικοτέρᾳ μοθόδῳ ad verbum ὑπὸθεσθαι referenda esse. Sic enim cap. sequenti τὸ ἐν νεκροῖς θεολογεῖν, vertit, *de eo qui mortuus esset nouam Theologiam proferre.* Ego autem ad hunc potius modum: *eum qui mortem obierat, Deum asserere, ac prædicare.* θεολογεῖν enim hoc loco, nil aliud significat, quã θεὸν λέγειν. Cap. vlt. ξενοφωνεῖσθαι, transfert, *aliena lingua vti,* cum potius de his vocabulũ istud vsurpetur, quorum auribus res quædam noũæ, atque inusitatæ ingeruntur; quales tũ erant illi, apud quos primum Apostoli de fide Christiana orationem habebant. Iam lib. 4. c. 9. hæc verba τῆς ονειείας λῆξεως ἀποπεπλώκασι. vertit Donatus *proprium vocabulum amiserunt.* Ego autem, *propriam Sedem. De malis Angelis* auctor loquitur, *qui sede sua exciderunt.* Libro 5. non longe ab initio. ποῖα δὲ τὰ περὶ τῆς ανθρωποθυσίας νενομίσθαι; ideſt, *in vsu atque consuetudine posita erant.* At interpres ita: Qualia verò, quæ de humanis victimis feruntur censenda? quemadmodum etiam linea sequenti vertere maluisset: *Eccui tandem rei mala absurditatis exuperantiam reliquerunt?* quàm vt ille vertit, *Num igitur vlla re praua locum noua absurditati reliquerunt?* At illud grauius, quod aliquanto post hæc verba, οὐδεὶς γῶν αὐτῶν πο ποτε ὅπλοις εἰρημένοις, ὡς ἐπ' ἀκολάστοις ἔ μηδ' ἐ σώφροσιν ἀνθρώποις ἀ μόζουσι φρονεῖν, ἢ λέγειν τὰ τοιαῦτα ἀγαναχτήσας φαίνεται, ad hunc modum transtulit. *Certè nunquam eorum quisquam se contra homines indignatione correptum esse contendit, quod qualia à nobis dicta sunt, talia ipsis aut cogitando, aut dicendo quasi nequitiæ plena, neque vlla modestiæ referta tribuerent.* Sic enim aptius fortasse reddi possent: *Nemo quippe eorum ab ea, quæ dicta sunt, tanquam ob libidinosa atque obscœna, & quæ ne pudicis quidem hominibus sentire, aut loqui par sit indignatione commotus fuisse videtur.* Et paulo inferius: καὶ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁι μετ' αὐτὸν προφῆται παρεργον μὲν, εἴπου τι τῦ ἐνημίρων ἐξητεῖτο καὶ τεῦτο προύλεγον τοῖς ἐρωτῶσι, τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς προφητείας ὅπι μεγάλης σωτηρίας ἦν. ideſt, *eodem quoque modo prophetæ, qui post ipsum extiterunt, obiter quidem, si quid eorum quæ ad quotidianum vitæ vsum pertinerent ab his quæreretur, id quoque scisitantibus prædicebant, at Prophetiæ ipsorum cardo in rebus magnis versabatur.*

Neque

Neque enim placet Donati versio: *Ad eundem quoque modum etiam Prophetæ, qui post illum extiterunt. Cæterum extra propositum existimetur, si quid eorum quæ in diem quæri solent, &c.* Cap. 1. δύο γὰρ οὗτος ἀγεννήτα εἶναι, ὁ προβεβλημένος, καὶ ὁ προβεβλημένον. Donatus: *Sic sanè duo ingenita essent; vnum, quod proiecisset: alterum, quod proiectum esset.* Mallem; *Vnum quod produxisset, alterum quod productum esset*, προβάλλειν enim cum de Patre dicitur, *emittere*, vel *producere* verti debet, non *proijcere*, neque enim aptè dici potest, Filium à Patre proiectum fuisse. Ac ne quidem nisi rarissimè προβάλλεσθαι dicitur filius. Nam illud propriè Spiritui Sancto tribuitur, quemadmodum, & ἐκπορεύεσθαι. nam Filio γέννησις, & γεννᾶσθαι peculiariter tribui consueuerunt. Cap. 9. οἱ γὰρ τῷ Ἀβραὰμ ὑπεξενωθέντες διὰ γραφῆς ἀναπεπλόμενοι, δύο μὲν ἐκατέρωθεν, μέσος δὲ ὁ κρείττων ἐπέχων τὸ τιμῇ. *Hi ab Abrahamo hospitio excepti sunt, sic in pictura prostant, vt duo quidem vtrinq; existant; medio autem loco sublimior, atq; honore præstantior:* nam hoc loco perspicuè labitur interpres, dum ita vertit: *qui enim ab Abraham hospitio susceptisunt vt habet scriptura, recumbentes erant. &c.* γραφὴ enim hic picturam, non scripturam significat. Vult enim Eusebius apparitionē illam, quæ olim Abrahæ contigit, suo etiam num tempore depictam cerni. Cap. 20. ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἄλλως ταῦτα φαμὲν σωίζεσθαι &c. Donatus: *Nos enim non aliàs hæc dicimus extitisse.* Ego, *cohærere* vel *confirmari.* Aliquanto inferius, ὡς καὶ φιλτάτους ἀλλήλοις ἐξιφῶν χωρεῖν, i. *adeo vt etiam charissimos inter se conserereut.* Galli, de facon que les plus grands amys en vindrent iusques aux couteaux. Donatus vertit: *Adeo vt etiam charissimos sibi gladijs transfigerent.*

Duo loca in eodem Eusebij Opere ab interprete omissa, Latinè redduntur.

Antequam ab Eusebio discedam, duo loca supplere libet, quæ interpretatione Latina prætermissa sunt. Etenim li. 5. c. 3. post hæc verba: *æternumq; Patris Sacerdotē*, hæc ex Græco addenda sunt. *Primum igitur aduerte, quod bis iam genitus à Deo fuisse dictus est. Ac quoniam Prophetarū Vaticinia Diuino Spiritu nobis dicta fuisse credimus, vide an nō ipse Spiritus sanctus, qui in Prophetis est, sui ipsius secundū Dominū post vniuersorū Dominū appellet. Dixit enim,* inquit, *Dominus Domino meo sede à dextris meis. Sanè Hebræi primum Dominum vt generatim omnium herum, ineffabili vocabulo, quod quatuor literis constat, appellabant. Ac proinde meritò Saluator, ac Dominus noster Iesus Christus Dei, cum aliquādo à Phariseis quæsiuisset; Quid vobis videtur de Christo? Cuius filius est? dixissentq; Dauid, subiunxit. Quomodo ergo Dauid in spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis? propemodum scilicet vocem eam exponens, vt quæ ipsum non modo Dauidis Dominum prædicaret, sed etiam spiritus illius, qui in Propheta versabatur. Quod si Propheticus hic Spiritus, Spiritus sanctus esse à nobis creditur, hunc certè Dominum esse confitetur, quem Patris confessorem esse docet. Nec verò absolutè, sed sui quoque ipsius Dominum eum dicit. Quanto ergo magis hoc dixerint ratione, ac mente præditæ Potestates, quæ Spiritu sancto inferiores sunt, atq; omnes, tam quæ in corporibus cernuntur, quàm quæ corpore vacāt creaturæ, quarum omnium optimo iure Dominus esse demonstrari queat ille qui solus eodem, quo Pater, subsellio sedet, per quem omnia facta sunt? quandoquidem vt ait admirandus Apostolus, in ipso cōdita sunt omnia tam quæ in cœlis sunt, quam quæ in terra, siue visibilia, siue inuisibilia. Quare consentaneū est eum solum paternæ similitudinis prærogatiuam habere, quippe qui etiam solus cum Patre considere declaratus sit. Ex quo illud perspicuum est, nullis eorum, quæ genita sunt, fas esse omnipotentis Imperij, ac Regni dexteram sortiri, præter eum vnum, qui variè, ac multipliciter, per ea, quæ ante diximus, Deus prædicatus est.* Hæc sanè à Donato Veronensi consultò præterita fuisse suspicor, quòd hinc Spiritus sancti maiestatem nimium imminui deprimique cerneret. Quonā enim modo Spiritus sancti cum filio æqualitas constabit, si eum Dominum appellet? Quis autem non vidit, quā detortè hæc verba exponat Eusebius: si ergo Dauid in spiritu eum vocat Dominum: quę cum perinde valeant, ac si dixisset Spiritu sancto efflatus, ille tamen hinc collegit, ipsum met Spiritum sanctum Dominum suum Filium appellare: quo nec falsius, nec absurdius quicquam cogitari potest. Ego verò hunc locum eo nomine vertendum duxi, vt Lector intelligat, meliorem sibi in Trinitatis materia cognoscenda Doctorem quærendam esse, quam Eusebium. Hinc enim & Patrem Dominum Filij, & Filium Dominū Spiritus sancti apertè asserit: quod quidem credere quid aliud est, quam horrendæ impietatis crimine se astringere? Sed iam ad alterum locum veniamus, alter locus in quo quædam transilijt interpres. Is est lib. 7. c. 1. cuius initium tale esse debet. *Incredulitatis Iudaicæ gētis in Christum prædictio, signumq; quod ipsis à Domino dabatur. Erat autem huiusmodi: Virgo Deum gignēs, ob cuius ortum omnimoda Iudaicæ nationis euersio prædicebatur, & quo pacto alienigenæ, & hostes terram eorum occupaturi erant: & quomodo ea quæ prius deserta erat, Diuinum cultum consecuta, vberes fructus allaturus erat: sic videlicet indicata Ecclesia, quemadmodum diuinus Euangelista, &c.*

Ex Bellarmino Cardinali.

Apud Eusebium lib. 2. histor. ca. 1. habentur ex Clementis lib. 6. Disputationum hæc verba: *Petrus, Iacobus, & Ioannes post assumptionem Saluatoris quamuis ab ipso fuerint omnibus penè prælati, tamen non sibi vendicabant primatus gloriam, sed Iacobum, qui dicebatur Iustus Apostolorum Episcopum statuunt.* Respondet igitur Bellarminus Car. locum Eusebij sine dubio esse corruptum. Nam & si in Basileensi codice versionis Ruffini, habeantur ea verba, tamen in codice Colonienſi ab homine Catholico verso, & edito, non habetur nomen *Primatus*, & pro illis verbis *Apostolorum Episcopum*, habetur *Hierosolymorum Episcopum*, quæ lectio cohæret inprimis cum Nicephoro ita hunc locum citante lib. 2. cap. 3. necnon cum eiusdem Eusebij sententia, qui in eodem lib. 2. cap. 14. hist. dicit, *Petrum fuisse Apostolorum maximum, & primorum principem:* cohæret deinde cum Græco codice Vaticanæ Bibliothecæ, tum etiam Parisiensi nuper edito.

Porrò Eusebium Caluinus, & Kemnitius aiunt in historia lib. 5. ca. 17. scripsisse ex Apollonio *primum* fuisse Montanum, qui leges ieiunij imposuerit. At vox illa *primum* additio est hæreticorum. Nam neque habetur in textu Græco Eusebij, nec in editionibus Latinis, excepta Basileensi. Vide Bellarm. li. 2. c. 9. de bonis operibus in particulari.

Bellar. lib. de Laicis cap. 4. quintæ Controu.

In historia item Ecclesiastica Eusebij à Ruffino versa habetur, Constantinum per somnum vidisse signum Crucis in Cœlo, & deinde Angelos ei dixisse: *In hoc vince.* At lib. 1. de vita Constantini, Eusebius refert in itinere eum corporeis oculis vidisse solum signum Crucis cum illis literis IN HOC VINCE & idem signum à toto exercitu conspectu, & noctu postea ei apparuisse Christum, qui mysterium explicuerit, atque hæc omnia se ab ipso Constantino audiuisse. Itaque verisimile est, quod in historia habetur à Ruffino additum fuisse.

Ex Baronij Cardinalis Tomo III. sub annum CCCXI. & alibi.

Apud Eusebium, quę apposita est narratio de martyrio Syluani, Emesæ Episcopi, Petri Episcopi Alexandrini, & Luciani presbyteri Antiocheni, alterius potius Auctoris, quàm Eusebij esse putatur.

Post hæc (inquit) *sequitur narratio de martyrio Syluani Emesæ Episcopi, Petri Episcopi Alexandrini, & Luciani presbyteri Antiochiæ, quam quidem alterius potius Auctoris, quam Eusebij esse putamus, nisi velimus eum sibi ipsi esse contrarium, & turpiter hallucinatum, cum* (vt dictum est) *tam asseuerantèr antea testetur, Petrum Alexandrinum nono persecutionis anno sub Diocletiano excitatæ passum esse, duodecimq; tantum annos sedisse, eorumq; tres ante persecutionem in pace transegisse.* At in edicto quod refert à Maximino pro Christianis promulgato, deprauatè legitur *Maximinus* pro *Maximiniano*, & *Constantius* pro *Constantino*.

A lege etiam ipsa corrigitur Eusebius, dum ait constituisse Constantinum testatorẽ posse sine scripto vltimam voluntatem suam testatam reddere, nam non eousque progressa est lex. Reliqua vero plura sunt, quæ vel & nos attigimus supra, vel in eisdem Baronij annalibus cerni poterunt. Qualia de superadditis nomine Eusebij aliquibus ad finem eius historiæ.

De errore Chronici eius de tempore creationis Cæsarum filiorum Constantini.
De litteris eius veneni plenis ad Constantinum Augustum,
De mendoso Chronico.
De annis Constantini.
De fraude in profitenda Nicæna fide.
De eius falsa pœnitentia.
De eius vafricie in scribenda historia Nicæni Concilij.
De corruptis ab eo Constantini edictis.
De inuersione temporum.
De falsitate in historia de Eustathio.
De fictione, quòd laudatus sit à Constantino.
De eius electione in Episcopum Antiochenum à parte Arianorum.
De appetitu laudis.
De varijs testimonijs illius Apostasiæ.
De eius profusione in adulãdo, vnde & corruptus est à Constantino.
De infida eius historia.

Ex Francisco Ribera.

Ribera in Malach. cap. 3. num. 2. cum reiecisset deliramenta Hebræorum de Angelo, quæ ibidem Deus profitetur, & tum Angelum Ioannem Baptistam Christi testimonio asseruisset, subiunxit illud, diuinare non possum, quid in mentem venerit Eusebio Cæsarien-

Digitized by Google

rienſi, vt cum tam præclara extarent Euangeliſtarum teſtimonia de Ioan. Baptiſta, non debitauerit ſcribere lib. 5. de demonſtr. Euang. c. 28. *Hunc Angelum, quem mittit Deus ante faciem ſuam, eſſe Chriſtum.*

EVSEBIVS cæcus, de quo hæc Caſſiodorus Inſti. Diuin. Lectionum, cap. 5. *De Didymo, quod ſeruebatur, mihi penè impoßibile videbatur eſſe, cum legerem, niſi de partibus Aſiæ quemdam ad nos venire Euſebium nomine contigiſſet, qui ſe infantem quinque annorum ſic excæcatum eſſe narrabat, vt ſiniſtrum eius oculum excauatum orbu profundißimus indicaret, dexter verò globus vitreo colore confuſus, ſine videndi gratia infructuoſis vſibus volaebatur. Hic tantos Auctores, tantos libros in memoriæ ſuæ Bibliotheca condiderat, vt legentes probabiliter admoneret, in qua parte codicis, quod prædixerat, inuenirent. Diſciplinas omnes, & animo retinebat, & expoſitione planißima lucidabat.* & poſt alia, de eius lucubrationibus ait: *Quem tamen adhuc Nouatiana prauitatis errore detentum, miſericordia Domini ſuffragante, rectæ fidei credimus illuminatione complendum, vt quem ſcripturas ſuas animo fecit diſcere, iubeat Catholicæ fidei integritate pollere.*

EVSEBIVS Cremonenſis (ait Trit.) monachus, qui claruit anno 420. & diſcipulus B. Hieronymi presbyteri, ſcripſit ad Damaſum Portuenſem Epiſcopum, & Theodoſium Senatorem Romanæ vrbis, ſatis elegans & prolixum volumen:
De tranſitu Sancti Hieronymi, lib. 1. *Reuerendißimus.*
Vide tamen in verbo, Hieronymus Stridonenſis.

EVSEBIVS Emiſſenus non is eſt, cui Homiliæ inſcriptæ illius nomine & aſcriptæ ſunt, & excuſæ: Nam ille fuit Epiſcopus Emiſſæ oppido vicino Alexandriæ in Aegypto & quidem Arianus. Hic autem ſcriptor, fuit Epiſcopus Lugduni, vt ipſe oſtendit multis in locis. Nempe in Hom. de S. Blandina Lugdunenſi, S. Ephipodio, & Alex. Lugdunenſibus, S. Geneſio Arelatenſi.

Deinde ille vixit tempore Conſtantini, & fratrum ante D. Hieronymum, hic non lõge poſt, ſcilicet, circa tempora Valentiniani, & Theodoſij minoris natu; habet Sermonẽ de S. Maximo Epiſcopo Regienſi, Secundo Abbate Lirinenſi, ibique mentionem facit S. Honorati primi Abbatis Lirinenſis, & poſtea Epiſcopi Arelatenſis, ad quem Honoratum ſcripſit ſeptem Collatiões Io. Caſſianus, qui eodem tempore, & ijſdem in locis vixit. De Honorato tanquam eiuſdem ætatis meminit Eucherius Lugdunenſis. Honorati denique vitam ſcripſit Hilarius Arelatenſis eius in Epiſcopatu ſucceſſor. Qui omnes cum eadem ætate vixerint, ſcilicet ſub Valentiniano, & Theodoſio minore, & hic horum mentionẽ habeat, non potuit eſſe, niſi his tempore inferior, aut certè æqualis.

Deinde Sermonem habet de Latina triduana, quàm à Mamerco Viennenſi per hæc tẽpora conſtitutam eſſe conſtat, pariterque de Barbaris, quos tunc in Romano Imperio, & in Gallia bellum geſſiſſe certum eſt.

Ex his & quia ſe teſtem vitæ diſcipulum, & filium B. Maximi pronunciat, crediderim has Homilias eſſe vel Sancti Eucherij Lugdunenſis Epiſcopi, qui hac ętate floruit, & multa alia huiuſmodi ſcripſit, vel certè alterius, qui illi proximus fuerit in Epiſcopatu, & virorum ſanctiſſimorum, quos diximus fuerit ſodalis.

Præterquam quod ea etiam ratione non poteſt eſſe Euſebius quia ille Græcè ſcripſit, cum reperiantur eius pleraque fragmenta in Catenis Græcis. Huius autem ſtylus nõ eſt quidem eius, qui interpretatus ſit Græca, ſed qui ipſe Latina ſcripſerit.

Quia verò illum, qui hunc librum imprimendum curauit, maximè mouit Homilia 5. in Paſcha, ea etiam non poteſt eſſe Euſebij Emiſſeni, quia loquitur aduerſus Pelagium, qui multo poſt tempore fuit D. Auguſt. ætate, hoc autem non aduerſatur illi, quem autorem credimus.

Quia dubitat ille de Homilijs ad monachos, illas in Inſula monaſterij Lirinenſis habitas eſſe conſtat ex Hom. 5. inter eos, & 9. in qua ſe ad illas acceſſiſſe ait, ad quorundam Monachorum negligentias corrigendas.

Vltima verò libri Homilia videtur habita coram alio maiori Epiſcopo fortè Metropolitano ipſo Hilario Arelatenſi. Vide in verbo, Eucherius.

EVSEBIVS Epiſcopus Mediolanenſis, Pont. Leoni familiaris, pro fide Catholica cõtra hæreticos fortiter pugnãs, & ſcribens; fertur nonnulla edidiſſe Opuſcula, ſed ad notitiam meam non venerunt. Vidi enim vnam eius duntaxat Epiſtolam, quam in cauſſis fidei ſcripſiſſe dicitur. Claruit an. Dom. 450. Trit.
Ad Sanctum Leonem Papam, epiſt. 1.

EVSEBIVS quidam, qui Epiſcopus fuit dignitate, & vt inquit Photius *fide Orthodoxus.* Scripſit aduerſus Andream quemdam hæreticum, qui contra veritatem Diuinæ ſcripturæ, & Patrum, inter alias hæreſes, dicebat Chriſti corpus fuiſſe immortale, &

impaſ-

Digitized by Google

impassibile, etiam ante Resurrectionem. Plura ex Eusebio illo Photius ibidem in Bibl. Græca, pag. 176. num. Græco.

EVSEBIVS natione Sardus, & ex Lectore Vrbis Romanæ Vercellensis Episcopus, ob confessionem fidei à Constantio Principe, Scytopolim, & inde in Cappadociam relegatus, sub Iuliano Imperatore ad ecclesiam reuersus, edidit in Psalmos Commentarios Eusebij Cæsarienſis, quos de Græco in Latinum verterat. Mortuus est Valentiniano, & Valente regnantibus. Hæc Hieronymus in Catalogo.

Is verò dum esset in exilio, Epistolam scripsit ad presbyteros, & ad plebes quasdam Italiæ, De statu suo, & vita; quæ epistola incepit: Dilectissimis fratribus, &c. Quæ cum extaret in libro antiquissimo Mediolani edita, inserta item fuit à Margarino Bignæo Bibl. SS. PP.

EVSEBIVS Priolus Venetus. Ord. Camaldulensium, de Mundi miseria lib. 1. Carmina item Latina anno 1501. Franciscus Sansouinus.

EVSEBIVS Valentinus Mutinensis, Monachus S. Io. Euangelistæ Parmæ, Congregationis Cassinensis (aliàs S. Iustinæ de Padua) qui claruit ann. 1560. Vir spectatæ probitatis, atque doctrinæ, Poetaque nostri temporis haud mediocris, scripsit quæ excusa sunt Romæ an. 1589. in 3. Tom. Poëmatum Prosperi Martinengi, videlicet

De quadruplici Aduentu Domini, carmen heroicum.
In mortem Domini nostri Iesu Christi, eodem carmine.
In Sanctam Christi Natiuitatem, Hendecasyllabum.
In eandem Choriambicum.
Hymnum de eadem, versu Sapphico.
In Præsentationem eiusdem, Sapphicum.
In eandem Hendecasyllabum.
In eiusdem Resurrectionem versu Iambico.

Scripsit quoque de S. Io. Euangelista, carmen heroicum. De morte Innocentum, siue infanticidio, carmen heroicum. In Diuam Ceciliam carmen: eiusdem nocturnum carmé & alia multa Arnold. Vvion.

EVSEBIVS Episcopus Vercellensis, & martyr dum esset in exilio Epistol. scripsit ad Presbyteros, & ad Plebes quasdam Italiæ de statu suo, & vita, quæ Epist. incipit, *Dilectissimis fratribus, &c.*

EVSTACHIVS Bononiensis, Ordin. Præd. primò Prouincialis Lombardiæ, deinde Procurator Generalis sui Ordinis à Caietano Cardin. creatus, scripsit in Mag. Sen. Tractatum item de Incarnatione Verbi. Alterum de B. Virgine. Alium de Sanctiss. Trinitate. Alium de Angelis. Orationes haud paucas. Viuebat anno 1510. Leander lib. 4.

EVSTACIVS Bonauentura Tritem. qui Eutychius Bonauentura. Vide in verbo, Bonauentura.

EVSTACHIVS Richerius, portétosas (vt inquit Eisingrenus) opiniones Lutheri præcipuè De Sacramentis retexit, & confutauit anno 1547.

EVSTACHIVS Honorio in Catalogo, est Eustathius, genere Pamphilius, Sidites Hieronymo in libro de viris illustribus: Proinde vide infrà.

EVSTASIVS discipulus S. Columbani, iter cuius, cum in exilium duceretur conscripsit, à quo Ionas, qui vitam S. Columbani scripsit, cuncta suæ historiæ adtexuit. Vixit anno 612.

EVSTACHIVS Antiochenus Episcopus, post res in Concilio Nicæno constitutas, Scriptum edidit, quo consubstantialem Patri filium defendit. Quem vna cum Anastasio, duos nempe Catholicorum Principes, Ariani in Pseudosynodo Antiochiæ habita fictis criminibus sunt persecuti.

EVSTATHII Antiocheni Episcopi, & Confessoris de anima liber, siue oratio: Interpretatio in Psal. 15. & 92. Oratio in illud: *Dominus creauit me initium viarum suarum*: inscriptiones τῆς ϛηλογραφίας citantur à Theodoreto in Eranistę.

EVSTATHIVS Beryti Episcopus, Apologiam siue defensionem Epistolę Leonis Pótificis Romani Græcè scripsit aduersus Timotheum Elurum, ex quo quod fragmentum ad nos perueuit Græcum m. s. id nos hic bona fide versum reponimus. Sic autem habet. Cognosce ex ijs, quæ sequuntur horum dogmatum limatum, & perfectam rationem. Cú enim dixisset: *Operabatur enim vtraq; forma operante, cum alterius communione, quod habuit propriũ*, subiũgit, *Verbo quidem operante hoc, quod est Verbi; corpore verò perficiente, quæcunq; erant corporis, cum dixit, Verbo operante auctoritatem, & potestatem, & libertatem Diuinitatis significauit. Quæcunque enim sunt Verbi, hæc sunt principalia, & regia: Non subiunxit autem corpore operante, sed perficiente quæcunq;*

Digitized by Google

cunq; sunt corporis, vt tibi significaret, quod corporis ad voluntatem verbi vnitι, cuius erat factum proprium mouebatur secundum ordinem naturæ, quando hoc placeret Deo Verbo. Non enim ex se ipso ad naturales passiones ciebatur, aut de ea, quæ extrinsecus accidebant, sed Verbo promittente Oeconomicè,

EVSTATHIVS genere Pamphilius, Sidites, primum Beroeæ Syriæ deinde Antiochię rexit Ecclesiam, & aduersum Arianum dogma componens multa, sub Constantino (Cōstantio legendum ex ex antiquis m. ss. codicibus) Principe Pulsus est in exilium Traianopolim Thraciarum, vbi vsque hodie conditus est. Extant eius volumina de Anima, de Engastrimytho, aduersum Origenem, & infinitæ epistolæ, quas enumerare longum est. Hæc Hieronymus. Ac Sozomenus ita. Eustathius autem, vti accepi, falsam sibi obiectā criminationem animo quieto, & tranquillo ideo tulit, quòd illud sibi fore commodius putauit: vir quidem cum in alijs rebus præstabilis, & spectatus, tum in eloquētia iure admirandus quemadmodum ex libris eius, qui extant cognosci potest, in quibus, & vetus loquendi ratio, sapientes sententiæ, verborum elegantia, & lepos in rebus explicandis non sine magna omnium commendatione elucet. Sic quidem Sozomenus lib. 2. cap. 10. Sed Baron. Card. addit. *Latinitas autem, quòd sciam, tanti viri lucubrationum expers, & ieiunia fuit.* Tomo 3. Annal. Sed & aduersus Arianos conscriptus est liber ab eodem Eustathio, ad verba illa Prouerbiorum cap. 8. *Dominus possedit me ab initio viarum suarum.* Citatur autem hic Cōmentarius non rarò à Thodoreto, sicut & interpretatio in Psalmos, & alius Commentarius; Liber etiam De Graduum descriptione; quos inquam omnes nouit, & citat Theodoretus in suis Dialogis. Quòd verò Sigebertus inquiat in Catalogo, Eustachium in Latinum transtulisse Hexaemeron Basilij Cæsarienſis, nescio de quonam dicat.

Theod. hist. lib. 1. c. 8. & in immutab Dialog. c. 2. 3.

EVSTATHIVS Episcopus Sebastenus. Vide in verbo, Nicopolitanum Concilium.

EVTATHIVS Thessalonicensis Archiepiscoopus, non est aliquis suprà scriptorum, neque verò Scriptum vllum, quod sciam, ecclesiasticum edidit, vt ad hunc Apparatū Sacrum pertineat. In libros enim Homeri, & Dionysij de situ Orbis Græcos Poëtas Græcos Commentarios reliquit. Niceras.

EVSTRATIVS magnæ ecclesiæ presbyter (vt in Græca Bibl. Photius habet) librū scripsit de Beatorum gloria, cum primum solutæ sunt è corporibus; de aliorum item humanis spiritibus pro dignitate singulorum: deque earum ipsarum Apparitionibus. De vtilitate denique sacrificij Sanctissimæ Eucharistiæ, precū, eleemosynarum pro defunctis: & alia huc spectantia. Vide ibidem in Photio. Præterea de baptismo Gamalielis, & Nicodemi. Quæ libro, inquit, fuit adtexta Luciani presbyteri Hierosolymitani, qui scribēs Encomium in Theodorum martyrem, meminit Luciani presbyteri Hierosolimitani, cui reuelatio sunt corpora Gamalielis, Abibi pueri, & Stephani protomatyris, ad cuius thecam miracula sanitatum edebantur.

EVTHALIVS, incertæ ecclesiæ Diaconus, natione Græcus, vir pius, & eruditus, descripsit Græco eloquio breuissimum compendium De Pauli Apostoli, Vita martyrio, peregrinationibus, locis, & vrbibus, quas peragrauit, quod ad intelligentiam libri Actuum Apostolorum maximè conducit. Opus incipit, *Paulus Apostolus.*

EVTHALIVS Rhodius, Monachus S. Basilij, collegit Græco sermone Opus Concordantiarum è Biblijs, imitatus Hugonem Carensem, an. Do. 1300.

EVTYMIVS Zigabenus, Monachus Ord. S. Basilij, qui an. 1180. floruit, quo tempore Græci non Orthodoxi suum Schisma manifestius exeruerunt: quem & Sixtus Senensis diligentem, & Baronius Card. accuratissimum scripturarum expositorem esse asserunt, collegit Græco idiomate è scriptis veterum Patrum (Præsertim Chrysostomi: quem sæpè nominat) Commentarios elegantes, eruditos & pressos, in quibus pro varijs editionibus, quadruplicem sensum, & in his maximè literalem, est sequutus, Operis initium est πῦρ τῦ παρόντος βιβλίυ hoc est, Ignis præsentis libri. Hos verò commentarios primus omnium Latinos fecit Philippus Saulius Brugnatensis Episcopus. At & Orthodoxæ fidei dogmaticam Panopliam, quam in Latinum versam à Petro Francisco Zino Canonico Veronensi, Franciscus Rampazetus Venetus Typographus anno Dom. 1575. Venetijs excudit.

Porrò creditur esse auctor Cathenæ Græcæ, qui scripta in Bibliot. Vaticana seruatur: in qua ex dictis Sanctorum Patrum Græcorum alternatim dispositis, quinque libri Moysis, hoc est, Pentateuchus, copiosè explicantur: cuius auxilio Aloysius Lippomanus Veronensis Episcopus, in contextu Catenæ suæ in Genesim, & Exodum, commodè est vsus. Nomina verò Auctorum è quorum sententijs Opus collectum est, hæc sunt:

Digitized by Google

Philo Iudæus.	Gennadius.	Theodoretus.
Origenes,	Theophilus.	Cyrillus.
Hippolytus.	Serapion.	Seuerinus.
Didymus.	Diodorus Charterius.	Ephræm.
Gregorius Theologus.	Apollinarius.	Gregorius Nissænus.
Eusebius Emissenus.	Acacius.	Iustinus martyr.
Isidorus Peluſiota.	Basilius.	Irenæus.
Eustathius.	Chrysostomus.	Philo Episcopus.

Initium Operis est Θεοδωρήτου εἰς τὰ ἀπορα τῆς θείας γραφῆς hoc est Theodoretus de ambiguis Diuinæ scripturæ. Claruit Alexio Imp. ann. Do. 1180.

Sanè extant nomine Euthymij Commentaria in quatuor Euangelia è veteribus Doctoribus, & præsertim Chrysostomo collecta, interprete autem Ioanne Hetenio Mechlinienſi, qui an. 1564. prodierunt, quæ tum Louanij, tum Parisijs edita fuerunt.

Alter verò fuit magnus Euthymius Monachus, qui Theodosio seniore Imp. floruit, eiusque vitam scripsit Simeon Metaphrastes, sed nihil ille scripsit, atque ex hoc æquiuoco nomine Euthymij, decepti sunt Io. Garetius, & alij nonnulli, qui putarunt, quòd Cómentarium habemus, esse illius Euthymij, qui floruit an. 440.

EVTICIVS Cordes, Belga, Antuerpiensis, Monachus S. Iustinæ de Padua, & eiusdem Congregationis Abbas, qui Cõcilio Tridentino cum laude interfuit, scripsit multa, quæ tamen nondum typis fuere subiecta; asseruãtur autem mss. apud Ambrosium monachũ, & Decanum S. Iustinæ de Padua, inter quæ, hæc vidi.

Commentaria in omnes Epistolas Pauli.

In Symbolum Apostolorum vsque ad Sanctorum Communionem.

Dictionarium Biblicum. Obijt ann. Dom. 1582. mense Septemb. & sepultus est in æde S. Iustinæ. Arnoldus Vvion.

S. EVTICIVS, fundator Monasterij Balmensis, ibidemq; Abbas primus, & S. Bernonis primi Cluniacensis Abbatis Monasticæ disciplinæ eruditor, de quo illud præcipuè legitur, quòd decurso vitæ stadio, circunstantibus fratribus, subitò spiritum emiserit, acum ab eius discipulis funus pararetur, viuus redierit, & mirantibus illis dixerit; *Deo gratias: Scitote in Quadragesimæ annis vnum tantũ diem non meminisse me, sibum sumpsisse, nisi prius fleuisse. Hodie autem sublato merore consolatus est me Deus, & inter locos Angelorum tribuit mihi requietis locum.* Quo dicto, perpetuò requieuit. Scripsit Consuetudines, & Constitutiones, quæ à Monachis Cluniacensibus obseruabãtur, & Chronicon Cluniacense quod extat ms.

EVTRANDVS Vide Luitbrandus in Annot. Suffridi in Catal. Sigeberti.

S. EVTROPIVS Monachus, & presbyter B. Augustini auditor, epistolas consolatorias duas scripsit Epitomen quoque historiæ Romanæ ab Vrbe condita decem libris vsque ad Iouiniani mortem deduxit. Eilingr.

EVTROPIVS ecclesiæ Valentinæ episcopus, dum adhuc in Monasterio Sirbitano degeret, & Pater esset monachorum scripsit ad *Episcopum Lucianum* valdè vtilem epistolam, in qua petit ab eodem, pro quare rebaptizatis infantibus Chrismatis post hæc vnctio tribuatur. Scripsit & ad Petrum Episcopum Ircabicensem de distinctione monachorum, sermone salubri compositam epistolam, & valde monachis necessariam. Ita Isidorus in Catal. Sed rectius legendum ad *Episcopum Lucianum:* nam hic est de quo suprà dictũ est in c. 29. Isidori. Ideoq; codex excusus, & m. s. Sigebergensis malè legunt ad *Papam Licianum:* codex autem excusus infra legit, *Hircauiensem Episcopum.*

EVTROPIVS presbyter, scripsit (vt inquit Gennadius) ad duas sorores ancillas Christi quæ ob deuotionem pudicitiæ, & amorem Religionis, exhæredatæ sunt à Parentibus, epistolas in modum librorum consolatorias, eleganti, & aperto sermone duas, non solũ ratione, sed etiam scripturarum testomijs munitas. Gennadius in Cal.

EVTROPIVS Episcopus Araulicæ Gallicarũ vrbis. Vide in verbo, Verus Episcopus.

EVTROPIVS autem qui Romanæ historiæ libros decem conscripsit, non huc pertinet, sed ad Apparatum humanæ historiæ, de quo vide ibidem.

EVTYCHIVS Bonauentura. Vide in verbo Bonauentura.

EVZOIVS apud Thespesium Rhetorem cum Gregorio Nazianz. Episcopo adolescẽs Cæsareæ eruditus est; & eiusdem vrbis Episcopus, plurimo labore corruptam iam Bibliothecam Origenis, & Pamphili in membranis instaurare conatus est. Ad extremum sub Theodosio Principe ecclesia pulsus est. Feruntur eius varij multiplicesq; tractatus, quos nosse perfacile est. Hęc Hieronym. in Catal. Sed apud Honorium *Eulouius* est, mendosè, vt & ea, quæ iecta sunt ibid. Sigebergensis autem codex habet *Eusonius.*

Digitized by Google

E X

EXAMEN Theologicum. Vide in verbo, Christophorus Sylueſtranus, & in verbo, Examen ordinandorum.

EXERCITIVM Christianæ pietatis in gratiam ſtudioſorum auctoritate, & mandato Cardinalis Nicolai Radiuillij collectum. Coloniæ an. 1589.

E Z

EZECHIAE Regis gratiarũ actio de prorogata vita, extat Eſaiæ c. 38. Idem Ezechias, De feſto Paſchatis citra tempus in lege inſtitutum, hoc eſt, quartadecima die menſis ſecũdi celebrando epiſtolam, cuius habetur mentio. 2. Paral. c. 30. Quidam faciunt illum Auctorem ſeu Scriptorem libri Iudicum.

EZECHIEL, qui Hebræis Iechezkel, hoc eſt, Robur Dei, cuius vitam breuiter attigit Epiphanius, è terra himirtum Sareza ortus, & filius Buzi, ſiue Bozri, ſacerdotis, & ipſe Sacerdos, ac Propheta, à filijs Pontificum genus ducens, Hieronymo, & Ioſepho teſtibus, miraculorum patrator ingentium, quæ in Epiphano legi poſſunt: filius hominis in typo Chriſti appellatus, ſcripſit Librum propheticum, de viſionibus, & oraculis, ſibi intra viginti annorum ſpacium à Deo reuelatis, hoc eſt à quinto tranſmigrationis Regis Iechoniæ, cum quo ipſe ductus eſt in Chaldæam, cœpitq; prophetare ad fluuium Chobar vſque ad annum vigeſimum quintum eiuſdem tranſmigrationis, quæ fuit prima Iudæ captiuitatis, quando ſtillauit ira Dei ſuper Hieruſalem. Stylus eius nec ſatis diſertus, nec admodũ ruſticus eſt, ſed ex vtroque temperatus. Porrò narrationis eius myſteria tantis obuoluuntur obſcuritatibus, vt apud Hebræos Rabbinos traditione cautum ſit, ne quis vnquam audeat primum libri capitulum explicare, nec finem, hoc eſt octo poſteriora capita, niſi trigeſimum ætatis annum impleuerit. Hieronymus, qui primus omnium expoſitorum auſus eſt Commentaria in totum Ezechielem conſcribere, abſtruſiſſimam huius libri difficultatem aptiſſima Cretenſis labyrinthi ſimilitudine his Virgilij verſibus expreſſit.

Hic labor, illa domus, & inextricabilis error,
Vt quondam Creta fertur Labyrinthus in alta
Parietibus textum cæcis iter, ancipitemq;
Mille viis habuiſſe dolum, quo ſigna ſequentus
Falleret indeprenſus, & irremeabilis error
Spiritus ipſe dolo tectis, ambageſq; reſoluat,
Cæca precor, nobis veſtigia, te duce, Chriſte.

Moritur Ezechiel in Chaldæa, à Duce gentis ſuæ, ſiue Iudice populi ſui (vt habet Romanum martyrologium) quem ipſe de cultu Idolorum reprehenderat, obtruncatus, ſepultuſq; eſt in terra Spyriorum, in agro Maur, in monumento Sem, & Arphaxad progenitorum Abrahæ, circa annum ab orbe condito ter milleſimum trecenteſimum ſexageſimum. Ioſephus in decimo antiquitatum refert, Ezechielem præter hunc librum aliud quoque compoſuiſſe vaticiniorum volumen. Ezechielis autem Prophetæ non eſt legitimus liber, qui apocryphus citatur ab Athanaſio in ſynopſi, qui fortè alter eſt è duobus Vaticiniorum, & Oraculorum libris, quos Ioſephus in 5. cap. 10. lib. Antiquitatum refert ab Ezechiele conſcriptos. Hæc fermè Sixt. Sen.

Scripſere in Ezechielem.

Alexander Necam.
Catina Syrus.
Eſychius.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Papa, cognomento Magnus.
Hieronymus Stridonenſis.
Hippolytus.
Hugo Victorinus.
Ioannes Chiningen.
Michael Ceſenas.
Nicolaus Cabaſilas.
Pollichronius.
Proclus.
Richardus Victorinus.
Simon Affligienſis.
Theodoretus.
Victorinus Pictabonienſis.
Et hi quidem ex antiquioribus, præter eos, qui in vniuerſum Teſtamentum vetus ſcripſere, de quibus, vide in verbo, Biblia.

At è recentioribus.

Hector Pintos.

Emanuel So, noster, in Notationibus ad vniuersam Scripturam. Quinie variam lectionem Græcorum codicum ad versionem Septuaginta in Biblia Sixti Quinti addiderunt.

Sed Hieronymus Pratus, & Ioannes Baptista Villalpandus Theologi nostri quantam præstiterint Operam in eo exponendo & illustrando. Vide in verbo, Hieronymus Pratus, & Ioan. Baptista Villalpandus.

Partitionem Prophetiæ Ezechielis attulit Georgius Ederus in Tabulis suæ Bibliorum Oeconomicæ.

Primum caput ipsius ingeniosè exposuit Leonardus Garzonius noster. De quo vide in verbo, Leonardus Garzonius.

Quin & Italicis suis sermonibus Hieronymus Sauonarola eundem Prophetam est interpretatus. Sed tres eius Sermones in Ezechielem prohibiti sunt in Romano Indice, cum alijs aliquot, donec iuxta censuras Patrum deputatorum emendati prodeant. Nimirum in Ezechielem Sermo 21. in illud: *Dixit Dominus, audite me, transfire per mediam ciuitatem,* & Sermo 31. in illud: *Et post omnes abominationes tuas.* & Sermo 41. in illud: *Et factus est sermo Domini ad me.*

EZCHIEL alter, qui anno ab C. V. 667. vixit, Tragædiarum Poeta, Græcis carminib. exitum Hebræi populi ex Aegypto conscripsit *Clemens Alexandr. Stromat.* lib. 1. & Eusebius Pamphil. lib. 9. de præparat. Euangelica. Et Iudæi enim eo tempore Græcas literas studiosè discebant. Cæterùm Federicus Morellus reliquias huius poematis, latinis versibus expressit, & vtráque lingua, edidit Lutetiæ anno 1590. apud Stephanum Prævostæum hoc titulo: Ezechielis Tragici Poetæ Exagoge, seu Eductio Hebræorum, Tragoedia Sacra.

EZRA. Vide in verbo, Esdras.

F A

FABIANVS Pont. Max. post Anteri mortem, indicio Spiritus Sancti, in specie Columbæ, an. Dom. 238. difficillimis temporibus rexit Ecclesiam, quibus & damnauit Priuatum hæreticum, & Regiones vrbis diuisit Diaconis, & de causa sua agentem Origenem in Vrbe audiuit, ac denique anno Domini 253. sub Decio martyrium subijt. Ei quæ ascribitur epistola ad omnes Ecclesiæ Comministros, omnino spuria est, nisi in ea corrigatur, quod de Nouato, & Nouatiano scriptum est, quod quidem à sciolo quodam superadditum existimauit non solus Baron. Card. Annal. Tom. 2. sub eundem annum, cum aduentum Nouatiani Romã Eusebius ponat primo Cornelij anno.

Quin & epistolam secundam, in qua agit Fabianus de Chrismate consecrando singulis annis Fer. 5. in Cœna Domini, aliquo apocrypham esse opinanter. Vide Bellarminum Card. Libro de Sacramento Confirmationis, cap. 8.

FABIANVS Clauarius, Genuensis, & Ord. Augustiniani Procurator scripsit librum de Cambijs. Obijt octogenarius an. Do. 1569. Ioseph Pamph.

FABIANVS Cretensus, monachus Cassinensis, qui floruit post annum 1500. in Latinũ è Græco transtulit vitam S. Eustachij Patriarchæ Constantinopolitani, cuius corpus Venetijs quiescit in Cœnobio D. Georgij Maioris Incipit, *Omnium est quidem.* Asseruatur autem hæc Vita ibidem in Theca reliquiarum eiusdem Cœnobij m. s.

FABIANVS è Monte S. Sabini, scripsit de alienatione rerum Ecclesiasticarũ in Tract. de emptione.

FABIANI Quadrantini Palinodiæ, siue Reuocationes, cum factus esset è Lutherano Catholicus, recitatæ Bruntbergæ in Collegio Societatis Iesu, mandato Stanislai Hosij Card. addita epistola eiusdem Card. ad Senatum Colonitensem, Prodiere Coloniæ Agrippinæ, ex officina Materni Cholini an. 1571.

FABIVS Benevolentius Senensis exposuit Gennadij Scholarij librum, quem scripsit, de quinque Dogmatibus controuersis cum Græcis, quæ quidem fuerunt confirmata in Florentina Synodo pro sancta Romana Ecclesia. Vide autem de ijs in verbo, *Gennadius Scholarius,* Ceterum Fabij expositio Dilingæ, quod est Oppidum, & Residentia Episcopi Augustani prodijt an. 1580.

FABIVS Gliſſentius, Italus, ſcriptos à ſe quinque Dialogos, quos ille vocat *Diſcurſus morales*, patria lingua emiſit anno 1596. apud Dominicum Farrum, Venetijs. Eos verò prænotauit, *Aduerſus moleſtiam mortis* (contra il diſpiacere della morte) & *Athanatophiliam*, hoc eſt Amorem immortalitatis. Addidit ad extremum, *Tractatum de Petra Philoſopherum*, in quo denique poſt recitatas complurium Sententias, Ratio, tamquam perſona adducit Experéitiam tamquam alteram perſonam ad nundinas Vitæ humanæ, cui Campſorem, *il Banchiere*, qui eſt Mors, quæ vnumquemque, quaſi aurum ad Indicem probans allegat eos ad Vitam alteram, ſecundum vniuſcuiuſque merita.

FABIVS Incarnatus, Scrutinium Sacerdotale, ſiue rationem examinis tam in ſuſceptione Ordinum, quàm in Viſitatione Epiſcopali edidit Venetijs & Coloniæ.

FABIVS Paullinus Vtinenſis, ſcripſit lib. De numero Septenario, in quo monet Martinus Delrius, lib. 1. Diſquiſitionum Magicarum, eſſe cauendum, ne quid vanæ ſuperſtitionis inſit, quem librum (inquit) quòd non legerim non auſim affirmare qualis ſit, numúe vtilis, an noxius.

FABRICIVS Tuſcus Abbas Abyndonenſis in Anglia Congregationis Cluniacenſis propè annum Dom. 1110. ſcripſit Vitam S. Adelmi Epiſcopi, Epiſtolas ad diuerſos. Vide in verbo, Adelmus.

FACINVS Aſtenſis, cognomento Longobardus, Auguſtinianus, laudatur, quòd in Magiſtrum Sententiarum, & libros Ariſtotelis doctas quæſtiones ediderit; quæ extant Mediolani in Bibliotheca Sancti Marci. Quæſtiones autem ipſius in libros Phyſicorum Fratribus ſuis Bononiæ dicatæ non vno in loco aſſeruantur, Bononiæ præſertim in Bibliotheca D. Dominici.

FACVLA Sacerdotum admonitiones aliquot continens, quibus antequam diuina celebrent, animorum ſuorũ vulnera detegere & curare, affectus ſuos purificare poſſint. Duaci apud Petrum Bellerum anno. 1607.

FACVNDVS Hermianenſis Epiſcopus ſcripſiſſe dicitur ad Iuſtinianum Imp. contra Mutianum Scholaſticum *Defenſionem* Theodori Mopſueſtiæ Epiſcopi, at forte dicendum eſt pro voce illa *Defenſionem*, *Defenſorem*. Theodorus enim Mopſueſtiæ, damnatus fuit ab Eccleſia Catholica ob errores contra fidem. Vide in verbo, *Theodorus Mopſueſtiæ*, & in verbo, *Secundus*, cum Annotatione Suffridi ibidem. Quin ſiue hic, ſiue alter, qui alibi dicitur *Facundus* Opus grande, atque elegans, idemque Patrum auctoritatibus munitum, ſcripſit pro defenſione trium Capitulorum, libris duodecim.

FALCONES Thautanus librum Italica lingua ſpiritualem emiſiſſe, ſed qualem, haud ſcribitur, qui quoniam fortaſſis dignus eſt lectu, ſat modò fuerit, monuiſſe Lectorem, ſi quærere, quiſnam ſit, voluerit.

FASCICVLVS temporum, & Paſſionale meritò contemnuntur præſertim cum Faſciculus ille Marianum Scotum ſit ſecutus, qui ſecum ipſe, & cum veritate pugnat apertè. Ait enim idem Marianus Scotus in ſuo Chronico, *Petrum anno 4. Claudij Romam veniſſe, poſtremo anno Neronis obiiſſe*: ac tamen ſediſſe in Romano Epiſcopatu annis 25. & menſibus duobus, quæ nullo modo inter ſe cohærent. Vide Bellarm. Card. Tom. 1. controu. 3. lib. 2. de Romano Pont. c. 5. Porrò Faſciculi Temporum auctor fuit VValterus Rolleuinck Cartuſianus quemadmodum in nupera editione Vvecheliana conſtat.

FASTIDIVS Britannorum Epiſcopus ſcripſit ad Fatalem quemdam de Fide, ſiue de Vita (vt habet codex Sigebergenſis) Chriſtiana, librum vnum, & alterum de viduitate ſeruanda, ſana, & Deo digna doctrina. Vixit an. 420. Trit. Gennad. in Catal.

FAVSTINVS apud Cyprianum, lib. primo, auctor ſecundæ Epiſtolæ cum aliquibus alijs Coepiſcopis.

FAVSTINVS presbyter quem alij dicunt Epiſcopum, (vt inquit Gennadius) ſcripſit ad Flaccillam Reginam, aduerſum Arianos & Macedonianos, libros ſeptem, his eos maximè ſcripturarum teſtimonijs arguens & conuincens, quibus illi prauo ſenſu vtuntur ad blaſphemiam. Scripſit & librum, quem Valentiniano, Theodoſio, & Arcadio Imppp. pro defenſione ſuorum cum Marcelliano quodam presbytero obtulit. Ex quo oſtenditur Luciferiano ſchiſmati conſenſiſſe, quia Hilarium Pictauienſem, & Damaſum Vrbis Romæ Epiſcopum in eodem libro culpat, quaſi malè conſuluerint Eccleſiæ, quod præuaricatores Epiſcopos, in communionem, & Sacerdotium, pacis recuperandæ gratia recepiſſent: quòd Luciferianis ita diſplicuit recipere Epiſcopos, qui in Ariminenſi Concilio Arianis communicauerant, vt Nouatianis Apoſtatas pœnitentes.

Libri ergo, quem de fide ad Flacillam Imperatricem ſcripſit, contra Arianos, capita hæc ſunt.

Digitized by Google

Primo. Epistola ad Reginam, & de impia professione Arianorum.

Secundo. Quòd non sit ex nihilo factus Filius, sed verus sit Filius, de ipso Patre verò, & sine initio genitus.

Tertio. Quod Dei Filius sit omnipotens, & indemutabilis, & quod vna sit omnipotentia Patris, & Filij, sicuti & vna Deitas: & de Sacramento Incarnationis Filij.

Quarto. De hoc, quod ait Filius, *Pater maior me est.*

Quinto. Quod item in Act. Apostolorum legitur, certissimè itaque sciat omnis domus Israël, quia & Dominum illum, & Christum Deus fecit hunc Iesum, quem vos crucifixistis.

Sexto. De eo, quod ait Salomon, *Dominus creauit me, initium viarum suarum opera sua.*

Septimo. De Spiritu sancto.

Incipit autem Opus ipsum his verbis, quæ digna sunt, vt hic interserantur: *Reginam te orbis Romanus suspicit: & quia iam nihil est, quo amplius crescere debeas in rebus humanis, sublimitatibus non contenta terrenis, sacra in Deum fide, cœlestia desideras possidere; qua verus Dei filius, in se piè credentibus pollicetur. Et hoc quasi vna de sapientissimis elaboras, intelligens, omnem hanc Regni sublimitatem nihil profuturam, si non ad cœlestem gloriam consequendam, veræ fidei cognitione, & defensione contendas. Et tamen apparet, quàm grata sis in Christo Deo, & Domino nostro, qui vobis hoc Regnum tribuit, cum solicita interrogatione perquiris, quomodo capitula illc soluantur, quæ ab Arianis aduersus Catholicos sacræ legis interpretationibus opponuntur. Habens affectum veræ fidei, cupis, prout possibile est, intelligere, quod fideliter credis, &c.*

Extat in Bibl. SS. PP. Opus illud de fide contra Arianos.

FAVSTINVS Tassus Venetus Ord. Minor. libellum edidit metro Italico satpium. Et Orationem Hieremiæ Prophetæ explicauit.

Duas habuit Orationes funebres: alteram Pragæ in funere Ferdinandi Imp. alteram Nouariæ in funere Marchionis Montis Cribelli: Prætercà, res inter Catholicos & Hæreticos gestas tredecim libris est complexus.

Quin & scripsit de Conuersione peccatorum ad Deum: atque Sermones 12. in honorem Deiparæ Virginis, quos Venetijs ad populum habuerat, in ædc S. Francisci à Vinea, quosque ibidem edidit Ioan. Baptista Somascus an. Dom. 1589. Totidem item in Canticum *Magnificat.*

Viginti item Sermones de Sanctissimæ Trinitatis mysterio, ac de Aduentu Messiæ, Neapoli habitos. Denique diuersarum Concionum librum. Floruit ann. 1586.

FAVSTVS (vt inquit Gennadius) *ex Abbate Lirinensis Monasterij, in Gallia apud Rhegium Episcopus factus, vir Diuinis Scripturis satis intentus, ex traditione Symboli occasione accepta, composuit librum De Spiritu sancto: In quo ostendit, eum iuxta fidem Patrum, & consubstantialem, & coæternalem esse Patri, & Filio, ac plenitudinem Trinitatis obtinentem. Edidit quoque Opus De gratia Dei, qua saluamur, & libero humanæ mentis arbitrio, in qua saluamur. In quo opere docet, gratiam Dei semper & inuitare, & præcedere, & iuuare voluntatem nostram: & quidquid ipsa libertas arbitrij pro labore piæ mercedis acquisierit, non esse proprium meritum, sed gratiæ donum. Legi eius & aduersum Arianos, & Macedonianos paruum libellum, in quo coessentialem prædicat Trinitatem. Et alium aduersus eos, qui dicunt esse in creaturis aliquid incorporeum: in quo & Diuinis testimonijs, & Patrum confirmat sententijs, nihil credendum incorporeum, præter Deum. Est & eius Epistola in modum libelli ad Diaconum quendam Gratium (alij Græcum) nomine, edita, qui à fide Catholica discedens, ad Nestorianam abijt impietatem: In qua Epistola admonet eum, credere, Sanctissimam Mariam virginem, non purum hominem genuisse, qui postea susciperet Diuinitatem, sed Deum verum, & hominem verum. Sunt eius & alia scripta, quæ quia necdum legi, nominare nolui. Viua tamen voce egregius Doctor & creditur & probatur. Scripsit postea & ad Felicem Præfectum patritio, & patritiæ dignitatis virum, filium Magni Consulis, iam religiosum Epistolam ad timorem Dei adhortatoriam, conuenientem personis, pleno animo pœnitentiam agere disponentibus. Quæ autem ego vidi, sunt hæc.*

Duo libri De gratia Dei, & humanæ mentis libero arbitrio; quibus præfixa sunt, Epistola Fausti ad Lucidum presbyterum, qua ostendit, quanam ratione tutò credere, & loqui debeamus de Gratia Dei, & obedientia hominis; Deinde Epistola Lucidi presbyteri, errores præteritos reuocantis; Deniq; professio fidei, contra eos, qui dum per solam Dei voluntatem alios dicunt ad vitam attrahi, alios in mortem deprimi, hinc fatum cum Gentilibus asseruut, nde liberum arbitrium cum Manicheis negant.

Extant in Bibl. SS. PP. & sermo ad monachos: & epistolæ; & eiusdem de Gratia Dei, & humanę mentis libero arbitrio libri duo: & libellus de anima, siue creaturis, quòd incorporei nihil illis insit: cui respondit Claudianus Mamertus.

At Ioannes Tritemius, vir alioquin solicitus (inquit Gabr. Vasquez Disput. 91. nume. 52. in primam partem S. Thomæ) deceptus planè fuit, dum de Fausto Regiensi asserit,

prius

prius quidem Pelagianum fuisse, deinde verò à Fulgentio ad veram fidem reuocatum, atque iccirco in gratiam illius duos libros De Gratia, & libero arbitrio edidisse. Nam inprimis Faustus, aliàs quidem pius, & religiosus monasterij Lirinensis, nunquã fuit planè Pelagianus: libro enim illo in primo capite vsque ad sextum, & cap. 14. eleganter contra Pelagium necessitatem Gratiæ probat: non negandum est tamen è reliquijs Pelagianorum eum fuisse, sicut Massilienses, & Cassianus fuêre, qui Semipelagiani sunt dicti.

Porrò liquet Fulgentium eam ob causam, quam putauit Tritemius, libros illos non scripsisse. Plerisque enim in locis initium aliquod ex nobis concedit, vt nobis auxilia Gratiæ conferantur, quod aduersatur doctrinæ Fulgentij, libro de Incarnatione, & Gratia, & alibi. Præterquam quòd cum Petrus Diaconus suam fidem, & Orientalium Patrum Romæ contra hos Massilienses esset professus, scripsit de ea librum de Incarnatione, & Gratia ad Fulgentium, in cuius libri 8. capite damnat memoratos Fausti libros, in quibus labori humano subiungeret Gratiam. Fulgentius verò in libro de Incarnatione, & Gratia, quem suo nomine ad Petrum scripsit, totius Africæ doctrinam ipsius Petri comprobat: nusquam verò Faustum ab hac nota vindicat, vel tuetur: vindicasset autem si illum ab errore eximisset, & in gratiam ipsius Fulgentij libros illos Faustus composuisset: sequitur enim in omnibus Fulgentij sententiam, qui omne initium tribuit Diuinæ Gratiæ, oppositum autem tanquam errorem damnat.

Porrò Fausti Regiensis scripta Sidonium Apollinarem adhuc tyronem in sacris dogmatibus, atque alios fefellerunt. Vide Baronium Card. Tom. 6. sub annum 490. sub Felicis verò Papæ octauum, vbi etiam agit quonammodo Concilij Arelatensis nomine sit abusus.

Sed Epistola Fausti ad Lucillum, cum eius anathematismis comprobata est Catholica ab vndecim Episcopis Arelatensis Concilij. Errores tamen Fausti, qui postea (vt in Prouerbio est) aquam vino commiscuit, notati sunt à Cæsario Arelatensi Episcopo, qui cum alijs Pelagianum illum detexit. Vide in verbo, Eusebius Emissenus, quæue de eo Bellarminus Cardinalis, & alij scripserint. Quin & in verbo Cassianus, in hoc nostro Apparatu. Porrò vide etiam eiusdé Fausti admonitionem, & in Epist. in Tom. 5. antiquæ lectionis. Ingolstadij edito an. 1604.

FAVSTVS Cassinensis monachus, natione Italus ac D. Benedicti discipulus, attulit è Gallijs ad Bonifacium IV. Papam, Vitam S. Mauri Abbatis, cui fuerat additus comes. Ea est in Tom. 1. Surij ad diem 15. Ianuarij. At ille obijt propè an. Dom. 600.

FAVSTVS apud Cyprianum lib. 1. auctor Epistolæ quartæ vna cum cæteris Coepiscopis.

FAVSTVS Manichæus hæreticus. Vide in verbo, Manichæi. Eius autem verba, & impostura refutantur egregiè à D. Augustino triginta tribus Disputationibus, siue libris, qui extant in 6. Tomo Operum ipsius Augustini.

FAVSTVS à Temida Regia quænam dixerit. Vide Cyprianum in sententijs Episcoporum De Hæreticis baptizandis: quorum tamen decreta fuêre condemnata ab Ecclesia Catholica.

F E

FEDERICVS Lotaringus, Gozelonis Lotaringiæ Ducis filius, primò Cassinensis Abbas, deinde Card. denique Pont. Maximus, & Stephanus decimus, dictus nonus, an. 1057. qui, post adeptum Pontificatum, septem tantum menses sedit, diuturniore Pontificatu dignus, scripsit contra Patriarcham Constantinopolitanum librum De veritate corporis Domini; præterea eodem argumento aduersus monachum quendam, cum quantus esset, breui illo Pontificatus spatio testatus sit, qui Mediolanensem Ecclesiam, quæ ante ducentos annos se à Romana Sede subduxerat, eidem obtemperantem fecit. Henricum III. huius nominis Imp. qui Pontificum auctoritatem minuebat, ad officium reuocauit: cuius quoque tempore Græci è Calabria pulsi. Florentiæ autem mortuus ibidem humatus est.

FEDERICVS Metius Episcopus Termularum in Regno Neapolitano vir doctissimus plura è Græco in Latinum transtulit, quæ mihi Romæ legenda tradidit. Nimirum Photij Bibliothecam, Theophanem de septem Sacramentis. Sed hæc, quòd sciam, nondum euulgata sunt. Sanè verò quædam protulit Baronius Card. quæ ab eo versa retulit in suos Annales.

FEDERICVS, Ord. Præd. Fulginiensis Episcopus scripsit idiomate Italico librum,

quem prænotauit *Quadriregium*, Sententiarum grauitate refertum. Viuebat an. Dom. 1515. Leand. lib. 4.

FEDERICVS Petrutius Senensis, scripsit De pluralitate Beneficiorum cum additionibus Lapi Castilionei; De permutationibus Beneficiorum. Consilia in iure.

FEDERICVS Peregrinus edidit Bononiæ apud Ioan. Rubeum an. 1579. Dissertationem, siue vt ipse vocat *Discursum* in Psalmum Miserere. Italicè.

FEDERICVS Staphylus. Vide in verbo, Fridericus Staphylus.

FEDERICVS Venetus, Ord. Præd. scripsit in Apocalypsim D. Ioannis.

FELICIARII, siue *Feliciani*, Arelatensis Archiepiscop. Homiliæ 45. extant in Tom. 2. Bibl. SS. PP. edit. 2. Quæ antea à Quentelio excusæ fuerunt hac inscriptione. Admonitiones, & Interpretationes aliquot difficilium Scripturæ locorum.

FELICIANVS Ninguarda à Morbinio, quod Oppidum est in Valle Tellina Ord. Præd. primò Scalensis, deinceps autem Nouocomensis Episcopus doctam edidit Fidei Catholicæ assertionem aduersus articulos vtriusque confessionis Fidei Annæ Burgensis I. D. & postremo Senatoris Parisiensis Senatus: quam Confessionem eidem Senatui obtulit, cum propter hæresim ad supplicium esset deducendus. Præterea contra eiusdem mortis historiam, quæ falso nomine inscripta erat *Martyrium*, deque miraculis hæreticorum. Assertionem autè hanc Legati Cardd. præsides Synodi Tridentinæ an. 1562. dignam typis approbarunt. quamobrem Venetijs prodijt an. 1563. Agitur autem in ea De immunitate, & interpretatione scripturarum, De traditionibus Apostolicis, & humanis, De primatu Pontificis, Deque pleriſque alijs, quæ Caluiniani hæretici solent carpere, præcipuè autem de Sacramentis. Manuale autè Visitatorum duobus libris complectens, quæ ad visitationem pertinent, ac diuersos visitandi modos, omnibus, qui eo munere funguntur, commodum prodijt Romæ an. Dom. 1589.

Eiusdem Enchiridion De Censuris, Irregularitate, & Priuilegiatis curam animarum gerentibus, & rerum Ecclesiasticarum Iudicibus vtile, quod quidem vrgentibus Metropolitano, & Coepiscopis Prouinciæ Salisburgensis Ingolstadij emisit è typographia Dauidis Sartorij an. Dom. 1583.

Defensio fidei maiorum nostrorum Antuerpiæ apud Plantinum 1575.

FELICIANVS Capito, siue Capitonus, Narniensis, & Ord. Seruorum Archiepiscop. Auenionensis, scripsit explicationes Catholicas Veteris, & Noui Testamenti locorum, quibus ad tutandas hæreses, nostra ætate abusi sunt hæretici. Quæ postea prodierunt in lucem per Gaudiosum Floridum Perusinum eiusdem Ordinis, Venetijs an. 1579. apud Guerreos, Coloniæ verò apud Maternum Cholinum an. 1581. Sed & eædem explicationes recusæ sunt postea hac inscriptione: *Feliciani Capitonis Promptuarium Sacrum, continens vtriusq; testamenti præcipuorum locorũ explicationes, quibus hæretici abutuntur.* Coloniæ apud Cholinum an. 1605.

FELINVS Sandeus Ferrariensis Italus I. V. C. cum quæ in ius Canonicum, præsertim autem in libros Decretalium, scripsisset, prodijssent in Germania, rursum edita sunt an. 1570. Venetijs apud Iacobum Pizarrum. Sanè verò ipse Sandeus elucubrauit Commentaria docta: In Libros Decretalium Gregorij Pontificis Maximi.

De constitutionibus.	De sent. & re iudicata.	De appellationibus.
De tregua, & pace.	De officio ordinarij.	De accusationibus & inquisitionibus.
De fide instrumentorum.	De probationibus.	
De præscriptionibus.	De iureiurando.	Additiones ad Decretum.
De rescriptis.	De maiorit. & obed.	Ad inchoatum ab Abbate Opus.
De lite contestata.	De testibus.	
De præsumptionibus.	De exceptionibus.	Tractatum de iure patron.

Sermonum de Plenaria Indulgentia, cuius thema fuit. *Hodie mecum eris in Paradiso.*

Libellum de Neapolitanis Regibus.

Tractatum. quomodo puniatur conatus, quando literæ Apostolicæ nocent Patronis Ecclesiarum.

In primum Decretal. Rubr. de elect. cap. Licet de vitanda, & dist. 1. cap. ius Generale.

FELICIS Mylensij D. Ord. Eremit. Augustini Scrutinium per voto Illust. ac Reuerendiss. Card. Cæs. Baronij in causa Veneta contra votum D. Ioannis Marsilij refragantis. Moguntiæ apud Albinum.

FELIX Manichæus ad Catholicam religionem conuersus, quænam de Manichæorum hæresi eiurauit, & subscripsit. Vide in verbo, Manichæi. Ibi enim, in quo præcipuè errarent Manichæi, liquido cognoscitur.

Digitized by Google

FELIX Papa huius nominis III. (ait Tritemius) natione Romanus, Synodum Romæ celebrans edidit Decretum Synodale, & Epistolas plures Decretales. Quæ item antea Coloniæ Agrippinæ fuerunt excusæ cum reliquis Pontificijs. Sed extant Felicis Epistolæ quinque cum Recognitionibus Clementis, & Felicis Papæ Rescriptum Athanasio, & Episcopis AEgyptiorum de infestationibus Arianorum. Vixit an. 439.

FELIX quidam Auctor tium Epistolarum ad Cyprianum, cum aliquot alijs Coepiscopis; nimirum secunda, quarta, & duodecima libri primi: cum & ibidem apud Cyprianum vbi de baptizandis hæreticis Episcoporum sententiæ sunt scriptæ, multi Felices (sed cognomentis distincti) legantur; nempè Felix ab Accurra; Felix à Bigai, Felix à Bussacenis, Felix à Gurgitibus, Felix à Mazrazana, Felix ab Vtina.

FELIX è Castro Franco, quod est in Tractu Bononiensi, Ord. Præd. hortatu sui Generalis recensuit, & auxit librum prænotatum *Formularium principalium actuum pertinentium ad Officium Ord. Præd.* & Chronicon eiusdem Ord. additis, quæ sua ætate contigerunt. Obijt an. 1572.

FELIX Fabri, Ord. Præd. Germanus, peregrinationis suæ Hierosolymitanæ librum edidit. Vinebat an. 1483. Eisingr.

FELIX Iustus, Vtipensis, in Foroiulio, scripsit triginta gratiarum actiones, ac tres oblationes necessarias cupienti Domini Iesu amorem, quæ anno 1595. Sexaginta vera fructuosa monita, quæ an. 1596. Vtini sunt impressa, apud Ioan. Baptistam Natolinum, Italicè.

FELIX Crolandiensis, monachus Anglus, propè annum Dom. 730. scripsit Vitam S. Guthlaci Monachi, & Eremitæ. Arnold. VVion. Eisingr.

FELIX Passarus Neapolitanus, Monachus Casinensis, qui nostra ætate vixit, scripsit Sermone Italico, & Carmine heroico. Vitam S. Placidi Abbatis, & martyris: cantus item quinque excusos Venetijs an. 1589. & 1590.

Laudes monasterij S. Sixti Placentiæ, quæ excusæ fuerunt in Cisalpina Gallia Placentiæ apud Ioan. Bazacum an. 1593.

FELIX Perettus Franciscanus, qui postea Sixtus V. Pont. Max. magnis eloquentiæ neruis quasdam conciones Italicè edidit. Vide alia in verbo, Sixtus V.

FELIX Pratensis, Augustiniani Ord. primò Hebræus, & inter suos magni nominis Rabbinus, deindè à Christi Domini fidem conuersus, Romæ D. Augustini Ordinem ingressus, adeo profecit, vt inter Theologos nulli secundus haberetur. Psalterium ex Hebraica veritate Latinum fecit Venetijs primò, deinde in Germania emissum. Quam versionem sæpè citant, præsertim Matthæus Aurogallus in libro de Hebraicis nominibus, & Franciscus Titelmannus in expositione Psalmorum. Transtulit quoque librum Iob. Romæ denique propè centenarius mortuus est die 5. Nouembris 1559. & in æde D. Augustini sepultus.

FELIX Renda, Monachus, & Prior cœnobij montis Virginis, scripsit vitam S. Gulielmi fundatoris eiusdem cœnobij, & vitam S. Amati Episcopi Nusci.

FELIX Vrgelitanus Episcop. hæreseos Felicianæ auctor à Paulino Aquileiæ Episcopo fuit scriptis Catholicis oppugnatus, quemadmodum & Eliphandus Toletanus.

FERDINANDI Cordubensis, Apostolici Subdiaconi, de Pontificij pallij mysterio, & an pro eo aliquid absque Simoniæ labe exigi possit, ad Franciscum Piccolhomineum Card. tit. S. Eustachij Senensem Tractatus m. s. extat in Bibliotheca Hippolyti Augustini Equitis.

FERDINANDVS Cortesius Hispanus nobilis De noua Maris Oceani Hispania, & de Vrbe ingenti Mexico, hic quidem ponitur, quoniam insinuandæ Christianæ fidei ostium aperuit, veruntamen vide, quæ de eo, atque alijs eiusmodi scripsimus in 16. lib. nostræ Selectæ Bibliothecæ, qui Apparatum ad Historias omnium Gentium complectitur.

FERDINANDVS Dauila, Ord. Min. adnotationes edidit ad Euangelia Aduentus, Venetijs an. 1590. apud Franciscum Franciscium Senensem.

FERNANDVS Diaconus Carthaginiensis, qui S. Fulgentium vti Magistrum magno in honore habuit, tempore Felicis Pont. Max. an. 529. claruit, & ad quem consulendum de arduis quæstionibus, cùm plerique vndique scriberent, varia reliquit, licet nó omnia consecuti simus integra.

Epistolam ad Anatolium, & ad Pelagium Diaconos Romanos, verum liceat damnare quemquam post mortem.

Epistolam ad Seuerum Scholasticum Constantinopolitanum.

Epistolam

Epistolam ad B. Fulgentium, quæ extat inter Opuscula S. Fulgentij nouissimè à Plantino excusa.

Epistolam Anselmo Archipræsuli Mediolanensi, quæ addita est ad calcem Opusculorum eiusdem Ferrandi, quem Romæ emisit in lucem Achilles Statius Lusitanus anno Dom. 1578.

Paræneticus ad Reginum Comitem, qualis debeat esse Dux, religiosus in actibus militaribus: siue, De septem regulis innocentiæ.

Breuiarium Canonum diuersorũ Conciliorum. Sic enim Cresconius eam collectionem eorundem Canonum nominauit, quam Ferrandus elaborauerat. Vixit an. 500. & quod excurrit.

Extat autem Paræneticus ipsius liber ad Reginum in Tom. 5. Bibl. Sanctorum Patrum Bignæi. Sed & Sigebertus De septem Regulis innocentiæ, inquit: *Verum enimuerò idem Ferrandus Epistola ad S. Fulgentium scribit, Rogo etiam vt librum de Regula veræ fidei relegendum nobis inbeas destinari. Vnde colligè librum de fide ad Petrum esse Fulgentij.*

FERDINANDVS Gonzaga Mantuanus, Prior Baruli (quæ dignitas, & reditus in Regno Neapolitano pertinent ad ordinem D. Ioannis Hierosolymitani, hoc est ad Rhodiorum, nunc Melitensium Equitum) & Vincentij Gonzagæ Sereniss. Mantuæ ac Montisferrati Ducis filius annos tantum quindecim natus, dum studijs literarum Ingolstadij operam dat, emisit ibidẽ pias Meditationes Quadrageſimales ex officina Ederiana apud Andream Angermarium. Eæ Latinè, ac concisè conscriptæ captum eius ætatis, sed non pietatis, cui à teneris fuit addictus, superantes, si quis ad vsum adhibuerit, salutares experietur. At maiora ex isto germine indies expectamus.

FERDINANDVS delas Infantas, qui se Idiotam vocat quoniam eius liber, de prædestinatione Parisijs an. 1601. excusus postea prohibitus est, à S. Rom. Sede Apostolica, ideo inde expungendus est; quod & illũ æquo animo ferre non dubitamus, cum in fronte suorum Operum, hæc omnia iudicio S. R. E. submiserit.

FERDINANDI Lucensis Episcopi Sedis Apostolicæ Legati fertur extare Epistola m. s. qua primarij quatuor articuli pestilentes Ioannis Huss enumerantur ac reprobantur.

FERDINANDVS Martinez, Mascaregnas, in Lusitania Algarbiorum Episcopus, vir nobilitate maiorum, & sua ipsius illustrissimus, virtutibus autem, ac interioribus Theologiæ studijs præcellens, scripsit Tractatum De auxilijs Diuinis Gratiæ ad actus supernaturales, qui in tres partes diuisus est, vt agatur in Prima de varijs Diuinæ gratiæ diuisionibus. In Secunda De gratia efficaci, & eius distinctione à non efficaci. In Tertia De efficacia gratiæ. Lugduni sumptibus Horatij Card. an. 1605.

FERDINANDVS de Pineda Hispanus, Ord. Præd. scripsit in Belgio, vbi tum agebat, Hispanico Idiomate De sodalitate, siue (vt vocant) *Confraternitate Rosarij*, cuius secundam editionem (si prodijt emendatior) legendam esse potius quàm primam monet Antonius Senensis Lusitanus eiusdem Ord. Biblioth. virorum Dominicanæ familiæ insignium. Vide autem eiusdem Antonij Senensis iudicium de illo ibidem.

Porrò is ipse Ferdinandus præ manibus habebat Neapoli an. 1577. librum alterum de modo rectè viuendi, qui, num prodierit in lucem nescio.

FERDINANDVS Velloſius Hispanus Lucensis Episcopus, Aduertentias (vt ille vocat) Theologiæ Scholasticæ in B. Chrysostomus, & quatuor Doctores Ecclesiæ emisit, Venetijs apud Andream Muschium an. 1601.

FERII Hilperici Historia de Carolo Magno & Leone Pontifice. Extat m. s. in Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia.

FERDINANDI S. Ecclesiæ Carthaginiensis Diaconi ad Reginum Comitem Paræneticus; qualis debeat esse Dux religiosus in actibus militaribus. Vide in verbo, Fernandus Diaconus.

FERREOLVS Episcopus Vcecensis in Gallia. Vir (vt scribit Greg. Turon. hist. lib. 6. cap. 7.) magnæ sanctitatis, reliquit libros Epistolarum, Sidonium secutus, obijt an. Dom. 584. Chilperici autem Regis sexto.

FERREVS, Monachus Casinensis, qui floruit an. Dom. 1070. iussu Theodini monachi, & Card. scripsit Glossam in librum Exodi. Extat in Bibl. Casinensi m. s.

FEVS Belcharius Florentinus, vt præstans doctrina, sic moribus sanctus, edidit Odas Italica lingua, quarum illa præcipua, cuius initium: *Da che tu m'hai Dio il cor ferito.* Vitam item B. Columbani institutoris Ordinis qui dicitur Iesuatorum, obijt an. Dom. 1484. Michaël Pocciantius.

Digitized by Google

F I.

FIGVEROLA Valentinus, scripsit contra Iudæos.

FINANVS, siue Sinanus, Scotus, vir sanctus, Monachus Huensis Aldano successit in Episcopatu an. 651. at post decennium moriens, reliquit librum De ritu veteris Paschatis. Trit. lib. 4. cap. 136. Demochares de sacrificio Missæ. Tom. 3. cap. 15. & 39. Beda lib. 3. cap. 17. & Arnoldus VVion.

FINVS Hadrianus Ferrariensi, *Scripturarum* (vt vocant) *Ducalis fisci magister*, nouem libros conscripsit, quos *Flagellum in Iudæos*, è sacris excerptum literis prænotauit. Opus laude dignum, & verè perutile, quo & concionatores vti commodissimè possunt ad Iudaicam perfidiam refellendam, & ad Christianam fidem statuendam, atque extollendam.

Porrò qui versare hos libros voluerit, prælegat omninò auctoris procemium, quo rationes, ac scribendi occasionem, & ordinem materierum, de quibus agit, proponit. Nonus autem liber cum impietates, ac fœditates afferat, quæ præcipuè in Thalmudo Babylonico erant, arguit infelicem Iudæorum pertinaciam. Sed & hæc coniuncta cum ijs, quæ nostro huic Apparatui inferimus in verbo, *Thalmuld* firmiora pijs afferrent argumenta ad Iudæos euincendos. Finum autem excudit Venetijs Petrus Nicolinus è Sabio, an. 1538.

FIRMIANVS (inquit in Catal. Hieronymus) qui & Lactantius, Arnobij discipulus, sub Diocletiano Principe accitus cum Flauio Grammatico, cuius de Medicinalibus versu compositi extant libri, Nicomediæ Rhetoricam docuit, & penuria discipulorum, ob Græcam videlicet Ciuitatem, ad scribendum se contulit. Habemus eius Symposium, quod adolescentulus in scholis scripsit Africæ, & δεσποτικὸν de Africa vsque Nicomediam hexametris scriptum versibus: & alium librum, qui inscribitur Grammaticus, & alium pulcherrimum, de Ira Dei, & Institutionum Diuinarum aduersus gentes libros septem, & Epitomen eiusdem Operis in libro vno acephalo, & ad Asclepiadem libros duos. De persecutione lib. vnum. Ad Probum, Epistolarum lib. quatuor. Ad Seuerum Epistolarum lib. duos. Ad *Demetrianum* auditorem suum lib. duos. Ad eundem de Opificio Dei, vel formatione hominis lib. 1. Hit extrema senectute magister Cæsaris Crispi filij Constantini in Gallia fuit, qui postea à patre interfectus est. Vide autem reliqua in verbo, Lactantius.

FIRMINI Capitis, Theologi Galli expositio in Exodum à principio vsque ad necem primogenitorum AEgypti in aliquot homilias partita, & concionibus tempore Aduentus Domini accommodata, Parisijs an. 1580.

FLACCIANVS Episcopus Rhodopensis ad Petrum Cnapheum hæreticum extat in Codice Vaticano, cuius Epistolæ nonnulla inseruit Baron. Card. Tom. 6. Annalium.

Fuit autem Flaccianus vnus, vt videtur, Episcopus ex ijs, qui ex AEgypto Romam cum Ioanne Alexandrino venientes, Romano Concilio interfuerunt an. 483. Felicis autem Papæ I. Vide in verbo, Romanum Concilium sub eodem Papa.

FLACCVS Albinus. Vide in verbo, Alcuinus.

FLAMINIVS Nobilius Lucensis, præter alia, quæ in Philosophiam elucubrauit, ac de quibus egimus in Biblioth. Selecta in libro De ratione tradendæ Philosophiæ, egregiam præstitit operâ vna cum Antonio Card. Caraffa in versione Latina septuaginta Interpretum cum suis Notationibus, quæ Romæ Sixto V. Pont. Max. prodijt. Vertit etiam quasdam D. Ioannis Chrysostomi Homilias è Græco in Latinum.

FLAVALDVS (vt habet in Catalogo Sigebertus) Monachus Rhemensis, Gesta Rhemensium Episcoporum texuit orsus ab ipsa Ciuitate condita. Quæ quidem à ciuibus, qui in bello erant duri cordis, nomen hoc, *Cordurus* accepisse dicitur. Fertur enim ad eam milites Remi, à Romulo eius fratre fugientes profugisse, eamque à nomine Principis sui Remi Remum denominasse.

Porrò Flaualdus iste hic intexitur, quòd hoc ipso in opere meminit Sanctorum martyrum, & Confessorum conquiescentium in sacris ædibus, quæ Rhemensi Ecclesiæ adiacent, vel subijciuntur.

At Eysengrenius scribit, eum in *l. quoniam, C. de Episcopis, & clericis, Fabianum* dici: Vide Baronium Card. & Canonicum corpus Romæ emendatum Greg. XIII. Pont. Max.

FLAVIANVS Episcopus Antiochenus, cuius à Theodoreto in Eranistè citantur sermones in Theophania. Et ad illud Euang. Lucæ. *Spiritus Domini super me.* Ac de S. Ioanne Baptista.

FLAVIANVS Episcopus Constantinopolitanus Græcè conscripsit Acta cum Eutyche presbytero, qui à fide Catholica erat alienus. Librum item contra eius errores.

Epistolas ad Leonem Pont. Max. Eius Epistolæ Græcæ m.s. extabant in Biblioth. D. Antonij. Venetijs.

FLAVIVS Constantinus Magnus, vide in verbo, Constantinus Magnus.

FLAVIVS Gulielmus, scripsit quinque libris Vitam B. Virginis. Quod m.s. exemplar extabat in Cœnobio Syluæ maioris, dono datum Collegio nostræ Soc. Burdigalensi, in quo asseruatur. Porrò Sylua maior sita est inter Garumnam, & Dordonam. Vascones vocant inter duo maria.

FLAVIVS Iosephus. Vide in verbo, Iosephus Iudæus.

FLODOARDVS, siue Floardus Rhemensium Episcoporum scripsit Historiam, quæ Rhemis tantum edita fuit apud Fognium è Latino Floardi in Gallicum sermonem: sed malè *Flobardus* similiter, *Frodoardus* dicendus est. Vide in verbo, Frodoardus.

FORENTINVM Concilium, celebratum an. Dom. 1055. Victoris autem Pont. Max. an. 1. vbi pleraque constituta ad res Ecclesiasticas spectantia. Vide Tom. II. Annal. Card. Baronij, sub eundem annum.

FLORENTINA Synodus XVI. Generalis OEcumenica, cui 140. & vnus Patres subscripsere, cum complures alij ante eorum subscriptionem discessissent, quemadmodum ad eiusdem Synodi finem cernitur, sub Eugenio IV. Pont. Max. an. 1439. celebrata est, ad quam Orientales venerunt vnà cum Imp. Constantinopolitano, in qua Græci licet Catholicam fidem admiserunt, deinceps tamen opera potissimum Marci Ephesij redierunt ad vomitum.

Extat ipsa Synodus Græcè edita Romæ, cum Opusculis Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani, ita mãdante Gregorio XIII. Pont. Max. In quam, vt obseruauit Ioan. Paulus Comitolus noster, mendo siue Amanuensis, siue typographi, siue alicuius malè affecti Græci, in ea propositione, quæ sic habet: προβάλλει καὶ αὐτὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐχ ὑπαρκτικῶς ὡς ὁ πατὴρ. hoc est. *Emittit & ipse Spiritum sanctum non subsistenter, sicut Pater.* cum esset legendum ἀρχικῶς, siue ἀρχοειδῶς. Vt sensus esset Orthodoxus, nempè. *Et ipse Filius Spiritum sanctum emittit non principaliter, sicut Pater.*

Rationes autem cur ita dicendum sit, hæ sunt. Primò quod nusquam vsurpari potest ὑπαρκτικῶς pro ἀρχικῶς, siue ἀρχοειδῶς. Secundò, quòd in Sessione 24. eiusdem Concilij pag. 171. penè ad finem, ipse Ioannes Patriarcha Constantinopolitanus, vsus est eodẽ verbo ἀρχικῶς, in eadem re. καὶ ἡμεῖς (inquit, μίαν αἰτίαν ὁμολογοῦντες τοῦ υἱοῦ, καὶ πνεύματος τὸν πατέρα, ὡς ἀρχικὸν, ὃ υἱὸς ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. hoc est. *Et nos causam vnam profitentes Patrem Filij, & Spiritus, tamquam principiatiuè Filius à Patre emittens Spiritum sanctum.* Tertiò, cum in prima propositione Ioannis illa sint verba, κατὰ τὸν ἀκολουθίας λόγον, hoc est, *secundum rationẽ consequentiæ*, id ipsum posteriore efferretur apertius. huic enim propositioni ὁ υἱὸς ἔστιν ἀρχικῶς ἐκπορεύον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς, *Filius principiatiuè emittit Spiritum sanctum*, hæc altera propositio consequens est ἀποφατική. Igitur filius ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ ἀρχικῶς προβάλλει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. hoc est. *Igitur Filius à semetipso principaliter non emittit Spiritum sanctum.*

At quoniam non defuere, qui putarunt ὕπαρξιν idem esse quod ἀρχὴν, id est, *subsistentiam* esse idem quod *principium*, sciendum est eos valde fuisse deceptos. Porrò coniectura illorum è verbis ducta est proximè superioris sessionis pag. 172. quæ ita habent. προβάλλει καὶ αὐτὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐχ ὑπαρκτικῶς ὡς ὁ πατὴρ, αὐτὸς γάρ ἐστι ῥίζα, καὶ πηγὴ τῆς θεότητος. hoc est. *Emittit & ipse Spiritum sanctum non hyparcticè sicut Pater: ipse enim est radix, & fons Deitatis.* At eiusmodi coniectura nulla est, cum nusquã inueniatur ὕπαρξις, hoc est subsistentia pro principio, siue origine. Bessario Card. vir & Græcus, & qui Florentino Concilio interfuit, in oratione περὶ τῆς ἑνώσεως, De vnione, nunquam ea voce vsus est. Quin & Ferrariæ, vbi Symbolum Nicænum defendit, nunquã id vsurpauit. Gennadius verò de Spiritus sancti processione differens aduersus Græcos in principio pag. 308. διακρίνεται (inquit) πάλιν δυσὶ τούτοις τῷ μὲν τε μονογενῶς ὡς υἱὸς, ἀλλ' ἐκπορευτῶς δηλαδὴ ὑποστάσει: τοῦτο δ' ἔστι τῷ διαφόρῳ τῆς ὑπάρξεως τρόπῳ, καὶ ἐν τῷ διαυτῆ πεφηνέναι. hoc est. *Rursus duabus his rebus distinguitur, & quia non vnigenitè sicut filius, sed processiuè, id est, diuerso subsistentiæ modo subsistit, & quia per filium manifestatus est.* Idem Damascenus de Orthodoxa fide primo libro, cap. 10. secundum Græcam capitum diuisionem.

At cum ex alijs Concilij eiusdem locis, quid sit ὕπαρξις constet, tum ex ijs verbis, quæ Latini protulerunt, καὶ λέγομεν ὅτι ἐκπορεύεται καὶ τὸ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς καὶ αἰτίας, οὐδὲ ὡς διὰ ὑπαρξιν ἔχων ὁ υἱὸς τοῦ πνεύματος, μίαν γὰρ γινώσκομεν τὸν πατέρα αἰτίαν, καὶ ῥίζαν, καὶ πηγὴν τῆς θεότητος. ἀλλ' οὐδὲ λέγομεν ἐν πρόσωπον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ διὰ τὸ λέγειν μίαν ἐνεργείαν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἄτοπον. ἀλλὰ λέγομεν δύο ὑποστάσεις, καὶ μίαν ἐνέργειαν, καὶ μίαν προβλητικὴν δύναμιν, καὶ ἓν τὸ προβαλλόμενον ἐκ τῆς οὐσίας, καὶ τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς, καὶ υἱοῦ. hoc est, neque dicimus, *quamuis à*

filio

Digitized by Google

filio procedat Spiritus sanctus tanquam ab alio principio, vel causa, procedere, neq; filium tamquam subsistentiam habentem Spiritus. Vnam enim causam, & radicem, & fontem Deitatis agnoscimus Patrem. Sed neq; dicimus personam esse vnam Patris, & Filij, quia vnã dicimus operationem, id enim est absurdum. Sed dicimus duas hypostases, & vnam operationem, & vnam spiratiuam potestatem, & vnum spiratum ex essentia, & hypostasi Patris, & Filij. Sic Latini.

Quò autem clarius tota res liqueat, dicimus Patrem, & Filium, vnicum esse Spiritus sancti principium, propter vnam operationem, vnamque potestatem spiratiuam, seu facultatem emittendi Spiritum sanctum. Alterum est, Patrem esse absolutè fontem, & radicem Diuinitatis. Si ergo Latini Patrem, & Filium vnicum esse principium, & causam Spiritus sancti, quomodo statim non asserunt filium esse principium, seu originem Spiritus sancti? Neque enim idem est esse fontem Diuinitatis simpliciter, & fontem Diuinitatis in persona Spiritus sancti, seu fontem Spiritus sancti. Nam esse fontem simpliciter Deitatis, proprium est Patris tantum. Esse verò fontem Diuinitatis πνευστικῶς, id est, spiratiuè communicatæ Spiritui sancto, est commune Patri, & Filio. Quare nullo modo negari potest, quin Filius sit fons, & origo Spiritus sancti: quamuis absolutè non sit origo Deitatis, cum non sit Diuinitatis origo, vt ea est in semetipso, cuius solus Pater, à quo per generationem illam habet Filius, caput est, atque principium.

Verum enimuerò est animaduertendum, quamuis Filius principium sit vnum, atque idem cum Patre, Spiritus sancti, nihilominus rectè negari, filium emittere ἀρχικῶς, hoc est emittere à se, filius enim emittit à Patre, quia à Patre accipit, & suam hypostasim, & emittendi potestatem.

Quod autem in hoc eodem Concilio dicitur filium non esse προκαταρκτικὴν αἰτίαν Spiritus sancti, neminem solicitum habere debet, quamuis eo verbo virum grauem magnopere viderim fuisse commotum, pui προκαταρκτικὴν, &, ὑπαρκτικὴν αἰτίαν idem esse suspicaretur, in quo hallucinabatur quàm maximè, cum non modo apud Galenum, cæterosque Medicos causa morbi procatarctica causa sit, vt ita loquar, initialis, atque originalis, verum etiam apud eos, qui in rerum Diuinarum explicatione versantur. Sentiunt igitur viri sapientes αἰτίαν προκαταρκτικὴν ἀρχικὴν, καὶ ἀχρονίσ῎ esse eandem, quemadmodum intelligimus tum ex Bessarionis Oratione pag. 193. versu 18. à primo, & quinto à postremo, & ex Gennadio cap. 1. περὶ τ῎ πνεύματος ἁγίου, pag. 300. vers. 11. à postremo, & pag. 307. vers. 1. & 3. & pag. 321. vers. 11. & 16. & ex Damasceno in primo libro De fide Orthodoxa c. 11. qui omnem causam procatarcticam adscribunt Patri. Et Gennadius in Disputatione, De processione Spiritus sancti pag. 300. interpretans illa verba ἐξ ὧ τὰ πάντα, δι᾽ ὃ τὰ πάντα, ἐν ᾧ τὰ πάντα, hoc est. *Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia,* præpositionem illam, *Ex,* ait significare in Patre αἰτίαν προκαταρκτικὴν; Præpositionem, *Per,* in Filio δημιουργικὴν, id est, *effectricem.* Præpositionem, *in,* significare in Spiritu sancto τελειωτικὴν, hoc est, *perfectricem.*

Quòd si quis ex Sessione Concilij Florentini 25. pag. 209. obijciat id quod Imperator dixit his verbis, οὕτω γὰρ ἐδοξάζον οἱ πατέρες ἡμῶν, αἰτίας ὑπαρκτικὰς δύο λέγειν τοὺς λατίνους τ῎ ἁγίου πνεύματος. hoc est. *Sic enim Patres nostri opinabantur duas causas hyparcticas Latinos dicere Spiritus sancti.* Respondendum est ei, cum in Græcorum mentibus insedisset penitus, duo principia Spiritus sancti à Latinis constitui, propterea in ea oratione Imperatoris duas causas hyparcticas idem esse ac si dixisset duas causas principales, siue originales, siue initiales. Quod sanè ita non est. Primò, quoniam vox ὑπαρκτικὸν, nunquam sumi potest pro principali, siue originali. Deinde quia Græci Concilij interpres Abramus Cretensis Præsul Arienſis, locum illum Imperatoris interpretans reddidit Latinè, *duas substantiales causas.* Præterea, quoniam Imperator qui Philosophiæ præceptis erat apprimè imbutus, rectè inferebat ex duobus principijs duas causas substantiales. Cum enim nomen principij significetur tamquam simplex essentia, præsertim in Diuinis: qui illic constituit duo principia, fateri illic cogitur duas essentias, & duas causas essentiales. Id quod prorsus respuit Christianarum aurium sensus. Cum enim Concilia, & Patres Orthodoxi nunquam dixerint duas in Diuinis causas, vel principia; profecto nefarium esset dicere duas esse causas substantiales. Nam qui dicit duas substantiales, idem duas dicit necessariò causas: contra quod omnia Concilia, & Patres loquuntur, ac docent.

Cæterùm, ne quis restet ambigendi locus de notione istius vocis ὑπαρκτικὸν, siue ὕπαρξις, loca omnia huc afferam, in quibus cum de Processione sancti Florentiæ disputaretur, de illa actum est. Ter igitur in 18. Sessione, quæ prima fuit De Spiritus sancti essentiali Processione, vsurpata fuit. Primum à Marco Ephesio, qui nomina Processionis aiebat distingui, nempè substantialem Spiritus sancti emanationem ab emanatione filij: καὶ τούτῳ τῷ ὀνόματι διαφέλλεται τὸ πνεύματος ἡ ὑπαρκτικὴ πρόοδος τῆς τ῎ υἱ῎ προόδου. *Et hoc nomine*

(nomen dicit Processionem) *distinguitur substantialis Spiritus emanatio à filij emanatione.* pag. 107. Secundò in eadem Sessione pag.108. semel, & iterum à Ioanne, qui ex responsione Marci Ephesij ait se collegisse ἐκπόρευσιν λέγεσθαι ὑπαρκτικῶς, καὶ οὐσιώδη, hoc est, *in Diuinis dici essentialem, & substantialem.*

Deinde à Latinis vrgentibus Græcos in Sessione 25. pag.208. ἡμεῖς ὁ θέλομεν ἐξήγησιν ἐκ τοῦ νοῦ τῶν ἁγίων τῶν λεγόντων τὰ ῥητὰ περὶ ὑπαρκτικῶς αἰτίαν διδόντων τοῦ υἱῷ σὺν τῷ πατρί. hoc est. *nos requirimus ex sensu Sanctorum, qui ea verba pronunciarunt substantialem causam Filio cum Patre tribuentium.* Qui locus planè repugnat alteri illi, quem suprà diximus esse corruptum. Quid enim fieri potest distinctius, quàm vt Latini libenter Græcis tribuant in Concilio generali filium non emittere hyparcticè Spiritum sanctum, & ab ijsdem premi Græcos, vt fateantur filium esse causam hyparcticam Spiritus sancti?

Vsus item est Romanus Pont. eodem vocabulo in sanciendo processionis dogmate in eadem Sessione pag.228. Cunctis enim Christianis necessitatem imponit hanc fidei veritatem credendi, πρὸ ἑαυτῆς οὐσίαν, καὶ τὸ ὑπαρκτικὸν εἶναι αὐτὴν ἔχειν ἐκ τοῦ πατρὸς ἅμα καὶ τοῦ υἱοῦ. hoc est. *Essentiam suam; & sui esse substantiam habere à Patre simul, & Filio.*

Denique eadem vox est vsurpata eodé in loco Imperatoris, quem indicauimus; quem non secus quàm alios debemus interpretari, ne dicere cogamur homonymo, & ancipiti vocabulo Romanum Pontificem vsum esse in certa fidei veritate decernenda, & ne stultitiæ Patres, qui in eo Concilio disputarunt, coarguamus, qui in tanta rei disquisitione vocabulum ambiguum nunquam distinxerunt, in quo non solum contra Philosophorum, & Dialecticorum disciplinam grauiter peccassent, qui docent nomen ambiguum, & multiplex ante distinguendum esse, quàm de re disputetur. Deinde etiam tum de suis laboribus, atque vigilijs, tum de cunctis Decretis malè meriti essent, qui vsurpatione ancipitis vocabuli improbis aliquorum ingenijs, malitiosa verbi interpretatione tam facilem causam ludificandi omnia attulissent.

Mendosè igitur in superiori illa propositione, quam huic Tractationi præfiximus legitur, ὑπαρκτικῶς, cum item Græcus codex Præsulis Arienſis habuerit ἀρχικῶς, siue ἀρχοειδῶς. Abramus enim Cretensis Græci Concilij interpres, aduerbium ἀρχικῶς, & ἀρχοειδῶς semper eodé modo sit interpretatus: nunquam autem sit interpretatus nomen ὑπαρκτικὸν *præcipuum*, vel *principalem*, necessariò conficitur in eius codice fuisse ἀρχικῶς, siue ἀρχοειδῶς, at nullo modo extitisse ὑπαρκτικῶς.

FLORENTINORVM Epistola ad Alexandrum II. Pont. Max. extat in 11. Tom. Card. Baronij, quæ quidem vberrima controuersiam complectens exortam inter ciues Florentinos, & eorum prætensum Episcopum, atque examen causæ per ignem, per quem Petrus dictus deinceps *igneus* transiuit illæsus, extat in Tom.11. Card. Baronij sub anno Dom.1064.

Porrò Florentina hæc Synodus, vnà cum Concilio Lateranensi habito sub Leone X. Pont. Max. Romæ an. 1521. Latinè prodijt hac inscriptione. Acta Generalis octauæ Synodi, sub Eugenio IV. à Iacobo Mazochio Typographo, interprete Bartholomæo Abramo Cretensi Præsule Arienſi.

Sed de ea, quæ propriè dicenda est octaua Synodus, quam quidem è Bauarica Bibliotheca Græcam consecuti, curamus in Latinum versam non ita multo post edi, loco suo dicemus in hoc Apparatu.

FLORENTINI Bataui Institutionum Christianarum lib.5. interprete Laurentio Surio. Coloniæ ex ædibus Quentelianis an.1595. prodierunt.

FLORENTINVS Burgoinus (alijs Burgonius) Parisiensis, Ord. Minorum (quem nó desunt, qui *Franciscum* nominent) addidit Indicem, ac Scholia ad opera D. Augustini, in quibus item emendandis laborauerat, an. 1541. Parisijs At Louanienſis, & Parisiensis postremæ editiones omninò primas ferunt. Vide in verbo, Augustinus.

FLORENTINVS Leidanus, Ord. Minorum collegit Historiam passionis nouorum in Germania inferioris Prouinciæ martyrum Ordinis sui, cui collectioni enarratio martyrij aliorum eiusdem Ordinis in Gallijs pro fide Catholica susceptí adtexta est. Ingolstadij apud VVolfgangum Ederum an.1582.

FLORENTIVS Cartusianus propè Leodium cœnobij sui Prior scripsit accuratè Christianam Institutionem.

FLORENTIVS VVingerinensis, Monachus Anglus, Ecclesiæ Anglicanæ, & controuersiarum Religionis historiam vsque ad Henrici Iunioris Imperium deduxit. Viuebat an. Dom.1118. Eisingrenus.

FLORIANI Nannij Cassij Catena argentea, è Scholasticis Theologis ad vniuersam

forme

Digitized by Google

forme Diuinam ſcripturam ſpectantibus contexta, & Bononiæ excuſa apud Ioan. Rubeum an. 1587.

FLORIANI Trefferi (quem Benedictempuranum fuiſſe ſcribunt) Conciones triginta ſex De præcipuis Eccleſiæ feriis, & de Religionis Chriſtianæ capitibus. Coloniæ Agrippinæ 1565.

FLORI Magiſtri, qui floruit tempore Caroli Calui, Exegeſis, ſiue expoſitio miſſæ extat in Bignæi Bibliotheca SS. PP. Hunc autem fuiſſe Monachum Ordinis S. Benedicti in Monaſterio S. Trudonis Diæceſeos Leodienſis, ſcribit Tritemius de viris illuſtribus Ord. S. Benedicti, cap. 44. Nimirum, (ait Sigebertus lib. de viris illuſt. cap. 93.) *Epiſtolas Pauli ex integro expoſuit, qui nihil à ſe dicens, ſed omnes Auguſtini libros reuoluens, & capitula Epiſtolarum Pauli ab Auguſtino diuerſis locis expoſita recolligens, ipſa capitula expoſita reſtituit ordini Epiſtolarum, ad notans ſingulos Auguſtini libros, in quibus capitula expoſita erant, & ſic nouo, ac mirabili ſtudio de alieno labore magnum ſui Operis volumen edidit.* Hæc ille. Arnoldus autem VVion addit eum ſcripſiſſe *Martyrologium, id eſt Geſta, & Paßiones Sanctorum.*

FLORIMVNDVS Remundus Gallus, & Regius Conſiliarius in Senatu Burdigalenſi vir illuſtris doctrina, & pietate edidit, librum De Antichriſto aduerſus Nouatores. & Librum, prænotatum, Error popularis de Ioanna Pſeudopontifice, dicta Papiſſa, quo ſcripto prorſus confodit hæreticos, qui commentum illud ſparſerunt in vulgus, vt amplius ea de fabula hiſcere non audeant. Porrò Gallicè editus eſt Burdigalæ apud Simonem Millangium an. 1602. Vide in verbo, Ioanna Pſeudopontifex, dicta *Papiſſa.*

F O

FOEBADIVS, qui à Hieronymo Sebadius, à Sulpicio Seuero Fœgadius (ſi tamen hic ipſe ſit, Fœbadius editus eſt vnà cum Athanaſij Dialogis, & Baſilij libris contra Eunomium. Quem Auctorem exhibuit V. C. P. Pytheus.

FOECVNDVS, vide in verbo, Facundus.

FOLCHARDVS Dorobernenſis, Anglus, Monachus Cantuarienſis, qui floruit in Congregatione Cluniacenſi an. 1060. ſcripſit ad Aldredum Epiſcopum, De vita & miraculis S. Ioannis Epiſcopi Eboracenſis.

FOLCHARDVS Belga, monachus Cœnobij S. Bertini Sithiuenſis, Congreg. Cluniacenſis, ſcripſit vitam S. Bertini Abbatis, & vitam S. Audomari Epiſcopi Morinenſis, quæ vtraque cuſa eſt in Laurentij Surij Tom. 5. ad diem 15. Septembris.

FOLKERVS Simois Latinè ſcripſit Chronicon Phriſiæ. Vixit propè an. Dom. 1496. Vide Decadem ſeptimam, num. 8. Suffridi Petri, De Scriptoribus Phriſiæ.

FOLQVINVS Monachus monaſterij S. Bertini Sithiuenſis, ac deinde Laubienſis Abbas, Congregationis Cluniacenſis, ſcripſit geſta Abbatum Laubienſium. De miraculis S. Vrſmari Epiſcopi, extat m.ss. De vita S. Folquini Epiſcopi liber. Obijt an. 990.

FORESTERIVS (Galli etiam *le foreſtier*) Ord. Celeſtinorum, Poëta Gallus, ſcripſit carmina in honorem B. Virginis. Viuebat an. 1520.

FORTALITIVM fidei, ſic prænotatus liber, quo agitur de armandis fidelibus, ac de ſex armorum ſpiritualium generibus: quin, & quibus armis muniendi ſint veri concionatores, vbi plura de bello contra Hæreticos, Saracenos, Iudæos, & eorum, ac Dæmonum aduerſus nos.

FORTANERIVS (alijs Sertorius) Vaſſelli Valuenſis, Vaſco, Gallus, Ord. Minorum 19. Generalis Miniſter, Cardinalis deſignatus, lib. 22. Auguſtini de Ciuitate Dei expoſuit, variaque in Scripturam conſcripſit. Eiſingrenius. Viuebat an. 1536.

FORTVNATIANVS natione Afer, Aquileienſis Epiſcopus, imperante Conſtantino, in Euangelia, titulis ordinatis, breui, & ruſtico ſermone ſcripſit Commentarios, & in hoc habetur deteſtabilis, quòd Liberium Romanæ Vrbis Epiſcopum, pro fide ad exilium pergentem, primus ſolicitauit, ac fregit, & ad ſubſcriptionem hæreſeos compulit. Hæc Hieronymus in Catal. Sed Lypſius adnotauit pro *breui, & ruſtico ſermone, breue ruſtico ſermone.* Deinde, pro *& in hoc, ſed in hoc:* At in Gemblacenſi codice pro his verbis, *& ad ſubſcriptionem hæreſeos compulit, legitur, & ad ſuæ ſuſceptionem hæreſeos compulit.* Hic autem Scriptor apud Honorium Fortunatius appellatur.

FORTVNATVS, & aliquot alij Epiſcopi apud Cyprianum, lib. 1. communes Epiſtolas, ſecundam, quartam, duodecimam, ſcripſerunt.

FORTVNATVS, Auguſtinus, Alypius, Epiſtolam ad Generoſum num. 160. ſcripſere.

Digitized by Google

FORTVNATVS Italus [illegible] liberalibus artibus eruditus, à dolore oculorum virtute D. Martini Turonensis Episcopi sanatus (ideo enim Turonos venerat) & Pictauium progressus, primo ibi presbyter, deinde Episcopus consecratus est, scripsit metricè Historiam suam, & metricè quatuor libros de vita S. Martini, ac præcipuè hymnos singularum festiuitatum, & alia carmina ad singulos amicos. Sic quidem Sigebertus. At Tritemius diligentior, loquens de illo ea sic enumerat.

FORTVNATVS Episcopus Pictauiensis, natione Italus, scripsit eleganti carmine Opuscula, Ad S. Radegundem Regis Thuringorum vltimi filiam, & Regis Francorum captiuam, postea Pictauiensis Cœnobij Abbatissam, versu hexametro.

Excidiũ Regni Thuringorũ, lib. 1. Incipit,	*Conditio belli tristis.*
Ad Iuuinium de Radegunde, lib.	*Aonias auido, qui.*
Ad Iustinum Iuniorem, lib.	*Gloria Summi Patris, natique.*
Ad Sophiam Augustam, lib.	*Cui meritis compar.*
In persona Radegundis, lib.	*Post Patriæ cineres.*
In laudem Martini Episcopi, lib.	*Lumen Apostolicum.*
De Leontio venerabili Episcopo, lib.	*Inter quos genuit.*
De eodẽ laudum, & Hymnorum 77. lib.	*Agnoscat omne seculum.*
De miraculis S. Martini, lib. 4.	Vitam S. Hilarij Pictauiensis, lib.
Ad Episcopum vitæ suæ, lib.	Vitam S. Mauritij Episcopi, lib. 1.
Epistolarum ad diuersos, lib.	Carminũ ad amicos, lib. Inc. *Rex regionis apex.*

Alia quoque multa composuit, quæ cum breuia sint, sub librorũ nomine nolui consignare. Plura enim Epitaphia & versus breues scripsit, quos vidi. Sic Tritemius. Sed & vide in verbo, Venantius Fortunatus.

FOTINVS Marcelli discipulus, Sirmij Episcopus (vt habet Honorius in Catal.) in hæresim Thebionis lapsus, plura scripsit volumina, in quibus vel præcipui sunt libri contra Gentes, & ad Valentinianum.

F R

FRANCISCANI Ordinis historiæ Scriptores primarij Franciscus Gonzaga, & Petrus Rodulphus Tusiniacensis.

FRANCISCANORVM, siue Ord. Minorum Compendium Priuilegiorum, Parisijs apud Simonem Caluarinum 1578. At cum Adnotationibus Hieronymi à Sorbo, atque Antonij Cordubensis, Neapoli apud Iacobum Carlinum 1595.

Sed & eorundem Fratrum Speculum, Venetijs apud Lazarum Soardium an. 1513. editum est, ex quo tamen est expungenda Epistola Ockam, quam aduersus Ioan. XXII. Pont. Max. scripsit.

Quin & ipsorum Fratrum firmamenta trium Ordinum Parisijs apud Ioan. Paruum, an. 1512. euulgatæ, habebant eiusdem Ockam Epistolam, aduersus eundem Pont. Max. quæ item inde est expungenda.

Extat Fratrum Minorum Catechismus, iussu Francisci Gonzagæ tunc Ministri Generalis conscriptus, quo agitur de Potestate vniuersis Seraphicæ huius religionis professoribus tradita.

FRANCISCINVS. Vide in verbo, Franciscus Vicedominus.

FRANCISCVS de Abbatibus, Astensis, Ord. Minorum, scripsit Sermones annuarum Dominicarum. Incipiunt. *Erunt signa in Sole, &c.* Item Quadragesimale.

FRANCISCI Agricolæ Parochi Rodigensis in Ducatu Iuliacensi.

Institutio de Sanctissimo Sacramento Altaris, & de Cœna Dominica. Germanicè. Coloniæ an. Dom. 1575.

Tractatus Orthodoxus de Sanctorum sanctis reliquijs in honorem quidem omnium Sanctorum reliquiarum, nominatim verò illarum, quas Aquenses pia industria D. Caroli Magni possident, in lucem editus Coloniæ 1581. vbi etiam an. 1580. prodierant.

Tractatus duo Catholici de cultu, & veneratione, atque imaginibus Sanctorum.

Euangelicarum Demonstrationum libri quatuor, in quibus contra Caluinianos, & cæteros hæreticos monstratur, Christum secundum animam reuera ad Inferna descendisse, & animas priorum è Limbo liberasse. Coloniæ apud Maternum Cholinum, annò Domini 1587.

De Primatu Petri Apostoli, & successorum eius Romanorum Pontificum. Coloniæ an. 1599.

Digitized by Google

Euangelica Doctrina de Christo Saluatore, eiusque Regno gratiæ, & gloriæ tum cognoscendo, tum capessendo. Coloniæ apud Hermannum Hobergen. Eiusdem item extat Speculum pœnitentiæ. Quid nempè sit Euangelica pœnitentia; quamúe Christianis omnibus necessaria. Coloniæ 1582. Colloquium autem Theodori Malcotij de Lutheri, eiusque consortium in causa Religionis, inconstantia Germanicè reddidit, atque auxit, excusum Coloniæ an. 1583. Atqui & post aliquot annos prodierunt ipsius Demonstrationes Euangelicæ de damnatissimo statu concubinariorum Ord. Ecclesiastici, Coloniæ apud Hogbergium, an. 1603. Anno autem sequenti, qui fuit 1604. apud eundem idem liber inscriptione alia, & accessione noui libri. Inscriptio autem hæc est: *Apodeixis Euangelica de periculoso statu concubinariorũ impœnitentium, accessit de primatu S. Petri, & successorum eius Rom. Pontif. Tractatus, è S. Scripturæ fontibus collectus.* Ibid. apud eundem. De æterno autem, & vero Deo, necnon indubitato Christo, atque Messia Christianorum, contra nouum, & falsum Deum, ac Pseudochristum Nouatorum huius seculi, libri tres. Ibid. apud Greuenbruch. Attestatio SS. Patrum tam Græcorum quam Latinorum; quod Petrus fuerat Romæ. Coloniæ apud Hermannum Hogberg, an. 1605. De amplissimis priuilegijs & certissimis signis veræ Christi in terris Ecclesiæ tractatus eiusdem Agricolæ excusus est Coloniæ apud Bernardum Gualt. an. 1606.

FRANCISCVS Albertinus, Florentinus presbyter scripsit

De Roma vetere, & noua ad Iulium II. Pontificem Maximum. Incipit, *Consuetudo mea in amicos.*
De stationibus Vrbis.
De modo rectè viuendi.
De Confessione.
De Sacramento.
De significatione, & expositione arboris Palmæ ad Dominicum Viterbiensem.
De Musica.
Expositionem Dominicæ orationis, & Salutationis Angelicæ.
Edidit etiam Epitaphiorum antiquorũ Opusculum. Floruit an. 1500. Michaël Pocc.

FRANCISCVS Albertinus Soc. Iesu edidit Corollaria Theologica vno tomo in folio comprehensa. Neapoli apud Societ. Venet. an. 1606.

FRANCISCVS Amelrus, scripsit librum prænotatum, *Dialogus Sacer, in quo anima Christiana ad perfectam S. Scripturæ cognitionem perducitur.* Coloniæ apud Conradum Butgenium. Item cum D. Dionysij Cartusiani Inflammatorio Diuini amoris, siue Tractatu Dialogico inter Saluatorem, & hominem, impressus est alter Francisc. Amelri Dialogus de Amante anima ad Sponsi sui cognitionem perducta. Ibidem apud Butgen. in 12.

FRANCISCVS Ampullus, (siue de Ampullis) Ord. Minorum, Iuris Canonici decreta illustrauit; cuius auctoritate Summæ Angelicæ compilator, Summam suam comprobandam existimauit.

FRANCISCVS Aretinus è Græco vertit in Latinum S. Ioannis Chrysostomi Commentaria in Euangelium D. Ioannis Euangelistæ, & eiusdem Chrysostomi homilias priores eo vsque an priorem Epistolam ad Corinthios: præter illa quæ scripsit huc non spectantia.

FRANCISCVS ab Aqua putrida, Ord. Minorum digna lectu scripsisse memoratur. Qui autem de illo scribunt, ne nominant quidem quibusnam inscriptionibus eius libri fuerint prænotati.

FRANCISCVS Argentinus Venetus, Episcopus Concordiæ, deinde Cardinalis à Iulio II. Pontif. Max. creatus, multa de immunitate Ecclesiastica scripsit, Commentarium item *in l. pacta, conuenta.* Et de modo prædicandi Euangelium: Viuebat an. 1501. Franciscus Sansouinus.

FRANCISCVS Arias, de iurisdictione Episcoporum, Romæ apud Paulum Manutium an. Dom. 1563.

FRANCISCVS Arias Hispanus, Societatis Iesu, librum Hispanicè edidit cuius prima pars, quæ & Italicè postremò Florentiæ emissa est in lucem, continet adhortationem ad spiritualem profectum, & Tractationem optimam de diffisione sui ipsius, ac confisione in Deum: illam quidem vtilissimam.

Præterea Rosarium valde pium quinquaginta Mysteriorum vitæ Christi Domini: denique quinquaginta septem capita de Imitatione Dei Genitricis Mariæ: Pars verò secunda continet librum De oratione mentali, ac De consideratione mysteriorum Christi Domini nostri, & eius superbenedictæ Matris, deinde De mortificatione perturbationum animi. Addidit Appendicem, De recto vsu Sacramentorum, ac sanctum Exercitium de præsentia Dei. Porrò edita hæc sunt, (quæ quidem ad omnium captum sunt scripta) primò in Hispania Valentiæ apud Petrum Patricium Meyum an. 1588. Deinde

Digitized by Google

verò Italicè versi hi libri à Iulio Zanchino equite prodierunt Mediolani anno 1600. ex officina Pacifici Pontij. Postremo Coloniæ apud Ioannem Crithium, an. 1607. Sciendum verò in editione Italica in trigesimo capite primæ partis, in quo agitur de imitatione Beatissimæ Virginis deesse exemplum Epistolæ, quæ à nonnullis credita est fuisse scripta à Beatissima Virgine ad Ciuitatem Florentinam; sic enim Arias scribit de illa met Epistola. Altera Epistola extat Florentiæ, cuius meminit Hieronymus Ferrariensis, quæ ita habet. *Florentia Deo, & Domino Iesu Christo filio meo, & mihi dilecta: Tene fidem, iusta orationi, roborare patientia, his enim & sempiternam salutem apud Deum, & apud homines consequeris.* Sed etsi verba sunt sanctissima, censetur tamen apocrypha. Editus est autem ipse huius Auctoris Liber De imitatione Beatissimæ Virginis Antuerpiæ per Andream Hoiuium Brugensem, apud Keerbergium, an. 1602. Porrò Tractatus tres. 1. De profectu spirituali. 2. De vera diffidentia sui ipsius. 3. De mortificatione sui, ex Italico in Latinum conuersi à Ioanne Busæo, an. 1603. De Confessionis, & Communionis vsu, Coloniæ apud Balthasarem Clypeum, an. 1603. De imitatione verò Beatiss. Virginis per Adrianum Hoium Latinè redditum Opusculum. Ingolstadij apud Ioan. Hestroy, an. 1604.

FRANCISCVS Arola Theologus, Ord. Min. composuit Concordantiam maiorem Bibliorum.

FRANCISCVS Asculanus *Doctoris succincti* nomen sortitus, Ord. Minorum, scripsit Opus contradictionum. Eius autem improbationes quædam extant Florentiæ in Bibl. S. Crucis. Scripsit & in quatuor libros Sententiarum, & Reportata in eosdem.

FRANCISCVS Assilias, quæ ciuitas est in Vmbria, Italus, Ord. Min. vir sanctissimus, & Franciscani Ord. primus institutor scripsit,

Regulam planè Euangelicam, & Apostolicam, quæ incipit: *Regula, & Vita.* Hanc ipse Pater: *librum vitæ, spem salutis, medullam Euangelij, viam saluationis, scalam Cœli, clauem Paradisi, pactum æterni fœderis* appellare consueuerat. Dictauit & Testamenti varias formulas quibus virtutum, atque Euangelicæ paupertatis suos fecit hæredes. Quin & cecinit plura cantica, siue hymnos: quibus more Psaltis, & sponsæ cœlestis, modo colludebat tamquam sponso, modo confitebatur tamquam amico, modo vt iudicem deprecabatur, modo vt Patrem interpellabat: modo tamquam creatorem summo cultu adorabat.

Epistolis filios suos, qui comitia generalia habebant, absens erudiebat, ad instituta Regulæ castam obseruationem adhortans: Quarum initium est: *Dixit Dominus Discipulis suis.* Sed & alias Christianis perutiles scripsit. Extat eiusdem Epistola ad Sacerdotes ordinis sui: quæ incipit: *In nomine S. Trinitatis.* Oratio item siue expositio Orationis Dominicæ: quæ incipit, *Sanctissime Pater noster.* Præterea laus Domini Dei altissimi, cuius initium. *Tu es Domine Deus.* Et Oratio ad omnipotentem Deum. *Omnipotens.* Et Binæ orationes ad Deiparam Virginem, cuius prioris initium est. *Sancta Dei Genitrix.* Posterioris autem. *Sancta Matris Virgo.*

Alia eiusdem verba, quibus ad humilitatem, deuotionem, & patientiam hortatur, inchoans. *Beatus seruus.* Quæ omnia collecta sunt à Margarino Bignæo, & in suam Biblioth. SS. Patrum inserta. Sed & tum alibi, tum Mediolani, apud Pacificum Pontium an. 1580. & 1581. prodierunt S. Francisci Regula, Testamentum, Statuta generalia Franciscanorum Cismontanorum, Tabulæ, Ordinationes, Decreta Prouincialis Capituli Mediolanensis, anno Dom. 1580. cum Diplomatibus, siue Bullis aliquibus Summorum Pontificum, Regula item S. Francisci, cum declarationibus, & alijs, quæ collegit Franciscus Gonzaga, tum Generalis Minister Ord. Romæ apud hæredes Antonij Bladi, an. 1580.

Et quidem non me latet extare Francisci cuiusdam, è Baucio Epistolam de visione verissima corporis Seraphici Patris nostri (inquit) Francisci: quæ cùm careat nomine typographi, loci, temporis, viderint cordati Catholici, quid de ea dicendum sit.

Porrò à Philippo Melanchthone in sua pestilenti Apologia Confessionis Augustanæ, falsò ascribitur S. Francisco Epistola ad omnes Fratres suos, qua iubeat vnam tantum Missam vno in loco celebrari, etiam si plures adsint Sacerdotes. Auctor enim illius Epistolæ, quisquis ille fuerit, loquitur de feria tantum quinta in Cœna Domini, non de alijs diebus. Quæ si de quouis die loqueretur, falsum apertissimè contineret. Scribit enim Auctor eiusdem Epistolæ, *secundum vsum Romanæ Ecclesiæ vnicam Missam duntaxat vno in loco esse celebrandam.* At Honorius Papa III. qui sedit Romæ tempore S. Francisci, cap. cum creatura. *De celebratione Missarum,* iubet ne omittantur anniuersaria sacra pro defunctis ob festum, vel feriam occurrentem. Sed vtraque sacra eodem die celebrantur.

Bellar. Card. lib. 2. de Missa. c. 10.

FRAN-

Digitized by Google

FRANCISCVS de Baccone Carmelita, Catalanus, Cœnobij Gerundensis, scripsit in libros Sententiarum. Summam item Prædicantium, quam inscripsit Repertorium Prædicantium. Claruit Parisijs. Ar neque Tritemius, qui huius meminit in Catalogo Scriptorum Carmelitanæ Religionis tradidit, nec Petrus Lucius Belga qui eundem Catalogum additis Scholijs illustrauit, annum, quo vixerit, indicauit. Id tantum attigit, quo suspicari possumus num Ioan. de Baccone, qui vixit anno Domini 1345. frater ne an nepos fuerit. Sed Ioannes hic non Angelus, sed Catalanus fuit. Vide in verbo, Ioannes de Baccone.

FRANCISCVS Balduinus I.V. peritus Atrebas, Belga, Præter Annotationes in Optatum Afrum, Responsionem edidit aduersus hæreticum calumniatorem, Parisijs apud Nicolaum Chesneau 1576. Obijt Parisijs an. 1572.

Eius tamen liber, qui *Constantinus Magnus* inscribitur, siue de Constantini Imperatoris legibus Ecclesiasticis, atque ciuilibus Commentaria, prohibitus est in Romano Indice. Ceterum, varia ad Iurisprudentiam spectantia euulgauit, atque cum inter Caluinianos aliquandiu vixisset, facilè, qui perspicax esset, & doctus, hæretum illarum abdominationibus cognitis, redijt ad Ecclesiam Catholicam Columnam, & Firmamentum veritatis, vnde Geneuenses hæreticos mirificè scriptis perculit.

FRANCISCVS Bartolus Assisias, Ord. Minorum, scripsit De Passione Domini, & Historiam S. Mariæ de Portiuncula.

FRANCISCVS Belearius aduersus Caluinianorum dogma de infantium in vtero sanctificatione, Parisijs an. 1567.

FRANCISCVS Belleforestius Commingensis Vasco, vir nobilis, ac multæ scriptionis, edidit Annales Galliæ, qui primum excusi Parisijs apud Gabrielem Bonum ann. 1573. deinde duplo penè auctiores apud eundem, duobus Tomis an. 1579.

Historiam nouem Carolorum Galliæ Regum. Parisijs apud Huillerium 1568.

Quin & Historiam vniuersalem, quæ est suæ Compendium Cosmographiæ. Parisijs apud Gerualium Mallot. Editio autem postrema dimidio est auctior.

Catalogum virorum illustrium, qui scientia & gestis claruerunt in Cœnobijs, idque Gallicè, quare liber inscriptus est, *Recueil des hommes plus signales de tous aages, lesquels s'estãs separez de la corruption de ce siecle ont seruy à Dieu par les conuents, & monasteres.* hoc est. Collectio virorum insigniorum, omnium ætatũ, qui se à mundi corruptione abdicantes, Deo. in Cœnobijs, & Monasterijs inseruierunt. Meminit huius Operis in sua Cosmographia, vbi de Vrbe Parisiensi loquitur. fol. 193. colu. 2. primæ editionis. At & in Gallicam linguam Opera S. Cypriani vertit, & Orationem Io. Francisci Commendoni Cardinalis, quæ habita est coram Episcopis, & Proceribus, & excusa Parisijs apud Thomam Brumenium an. 1573.

Historiam (Gallicè Discours) Belli, quod cum hæreticis rebellibus ann. 1567. gessit Claudia Turonensis (de Turaine) Domina Turnoni in Gallia prope Delphinatum, & Comitissa Rossilionis: quæ historia primum Latino carmine à Ioanne Vellemino scripta, deinde ab ipso Belleforestio Gallicè conuersa denique apud Ioan. Hulpeau Parisijs emissa est an. 1569.

Vitas quasdam Sanctorum martyrum quas vel Gallicè scripsit, vel ex Latino in Gallicum Sermonem conscripsit, Sed & multo plura ab alijs latinitate donata extant in ijsdem Tomis, in quibus vitæ Sanctorum continentur.

Saluiani Episcopi, de vero Iudicio, ac de Prouidentia libros octo in Gallicam linguã conuersos, qui tamen nondum, quòd sciam, apparuerunt.

Iosephi historiam è Latina versione Gallicam. Obijt Parisijs paucos ante annos.

FRANCISCI Bencij ab Aquapendente Sacerdotis Societatis Iesu Poema insigne quinque martyrum Societatis, in India prope Goam à gentilibus ob Christi fidem interfectorum.

Carmina pleraque. Ergastus ideſt, Drama, ante distributionem præmiorum in Gymnasio Societatis Iesu habitum.

Orationes duæ, & Elegiæ totidem in obitum Alexandri Farnesij Cardinalis, Romæ 1598. cum & antea habuisset aliam in funere M. Antonij Mureti. Quæ omnia Ingolstadij, & Romæ fuerũt impressæ. Vixit nostra ætate, pietatis, & eruditionis plenus, quas cõtinenter in alios effudit.

Extãt item *Philotimus* ab eo conscriptus, & liber Orationum, quas habuit, & Tractatus de stylo iamdudum in lucem emissus.

FRANCISCVS Bobadilla, Hispanus, Ord. Præd. cum Lusitaniam sui Ord. Prouinciã bis rexisset, Vlyssippone Theologiam docuisset, Catherinæ Reginæ Portugalliæ fuisset à sacris Confessionibus, hostis ocij infensus, Breues notas ad libros Sapientiales, in Eccle siasten autem Commentarios vberes, sicuti & in omnes Diui Pauli Epistolas, scripsit: Quæ nescio an prodierint: id certum, ab Antonio Senensi & quidem eiusdem Ordinis, scriptum extare, se ab illo met hæc, quæ hic dicta sunt, de illius operibus audiuisse. Viuebat anno 1581.

FRANCISCVS Bonadus, Angeriæ presbyter, Santonensis, Aquitanus, Dialogum Domini nostri Iesu Christi, Resurrectionem item ex Matthæo perfecit. Sed & Dauidis Oracula ad Psalmorum seriem 150. numeris poeticis exarauit: Epistolas autem D. Pauli omnes Elegiacis versibus Paraphrasticè trãstulit. Monodiarum præterea illustrium aliquot Veteris, & Noui Testamenti virorum libros tres scripsit. Inter quos meminit quinquagintaocto Francorum Regum à Pharamundo ad Rhenum primò sedente, vsque ad Franciscum Valesium. Parisijs apud Germorsum an. 1543. præter quædam humaniorum literarum.

FRANCISCVS Bonaldus S. Iesu librum emisit qui Stella mystica, seu dux vitę Christianæ inscribitur Coloniæ apud Conrad. Butgenium an. 1607.

FRANCISCVS Borgia olim Dux Gandiæ, sed deinceps relicto Ducatu, & Mundo, se Christo Domino prorsus addicens, post insignia paupertatis, sanctitatis: ac prudentię exempla, Præpositus Generalis Societatis Iesu Romæ delectus, Societatem vniuersam sanctè administrauit, cum rediens ex Hispanijs, atque Lusitania, quo Pius V. Pont. Max. illũ ynà cum Cardinali Alexãdrino suo Nepote ad Reges allegauerat, in Vrbe diem piè obijt. Eius vitam, dignam, quæ à pluribus legatur, Hispanicè eleganter, ac copiosè Petrus Ribadeneyra nostræ Societatis, Latinè autem Andreas Scotus, sed breuius, est persecutus.

Scripsit varia, quæ insignem pietatem cum sancta maturitate spirant, sed nõ omnia edita. Extat tum Hispanicè, tum Italicè.

Sermo in cap. 18. Lucæ. *Vt appropinquauit Iesus videns Ciuitatem, fleuit.*

Speculum vitæ Christianæ. Collyrium spirituale. Præfatio ad Communionem.

Exercitium spirituale ad notitiam conscientiæ acquirendam diuisum in singulos hebdomadæ dies.

In Canticum trium Puerorum Hebræorum: *Benedicite omnia opera Domini.*

Meditationes de Passione Domini per omnes horas Canonicas.

Instructio Equitis Christiani, ex Hispano in Italicum idioma versus à Vincentio Abundio Mantuano, apud Gabrielem Iolitum 1561. Venetijs.

Sed à Patre Deza eiusdem Societatis omnia Opera eius sunt Latinè reddita, & in Hispanijs edita. Quæ item Moguntiæ prostabant an. 1603.

FRANCISCVS Boria (dictus à *Guerra*) scripsit *Antiatheon*, è rationibus Physicis congestum, quibus tamquam proprijs telis Athei confodiũtur, asseritur autem Deum esse æternum, Omnipotentem, Misericordissimum, Bonitatis infinitæ, nostriq; summam curam habentem. Prodijt Tolosæ apud Guidonem Baudiuilæum.

FRANCISCVS Bozzius, alijs Bosius Eugubinus, de temporali Ecclesiæ Monarchia, & iurisdictione, lib. 5. contra Politicos. Coloniæ apud Io. Gymnicum an. 1602.

FRANCISCVS Brunancius, dictus Angeliacus, Sabaudus, Carmelita Rupeculensis, Episcopus Enabdunẽsis, Sermonũ tres libros edidit. Carminũ item, & Epistolarũ librum.

FRANCISCVS Breuius Venetus, Episcopus Cesenæ. De auctoritate Pontificis, anno 1477. Franciscus Sans.

FRANCISCVS Cameranus Rauennas, Sacerdos doctus, & pius, librum Venetijs edendum misit, quem prænotauit Theologicam Poësim, de scansionè ad Deum; Laborem autem hunc qui tractauerit, profundos sensus, atque omnes pietatẽ spirantes reperiet. Viuit adhuc auctor, cui fausta omnia precamur.

FRANCISCVS Campius (de Campos dicunt Hispani) Compendium, siue Indicẽ Moralium (vt vocant) cõceptuum struxit è concionibus Philippi Diaz, quod Minima Socie. edidit Venetijs an. 1597.

FRANCISCVS è Candia Ord. Minorum, Doctor *Fertilis* appellatus in 4. lib. Magistri Sententiarum Commentarios vberes edidit.

FRANCISCVS Capito explicationes Catholicas locorum Veteris & Noui Testamenti, quibus abutuntur Hæretici, protulit in lucem an. 1579. Venetijs apud Guerræos.

FRANCISCVS Castellanus Florentinus, in laudem Saluatoris nostri, B. Virginis, Sãcto-

ctorum,& Sanctarum Dei; Euangelia item,quæ tempore ſacri ieiunij habentur,carmine cecinit,ſcripſit etiam in laudem mortis ad eius memoriam peccatorem reuocans. Quæ Florentiæ in Cæmeterio S.Mariæ Nouæ ad tumulos ſepultorum appenſa. Claruit anno 1500.Mich.Pocc.

FRANCISCVS Caſtilonius,ſiue Caſtalion,Florentinus,in æde D.Laurentij Florẽtiæ Canonicus,edidit Vitam S.Vincentij Ord.Præd.Incipit, *B. Vincentius.*

Vitam item S. Petri Martyris.*Veterem Reuerendiß. Pater.*

Vitam S.Thomæ Aquinatis. *Beatus Thomas.*

Martyrum Antoninianum: ſcilicet S.Antonini diſcipuli B.Archiepiſcopi Antonini Florentini.*Cum pro tua ſingulari virtute.*

Vitam ipſius Archiepiſcopi Antonini Florentini.*Antoninus Florentiam vrbem.*

Sermonem de vita S.Marci Papæ,quo explicat dignitatem templi S.Laurentij, quòdque in eodem plurimæ Sanctorum reliquiæ ſunt conditæ. *Scriptum eſt cariſſimi fratres.* Horum autem Scriptorum omnium archetypon extat in Bibliotheca Abbatiæ Florentinæ.

Rurſus eiuſdem extant expoſitiones (teſte Marſilio Ficino primo libro Epiſtolarum) in Dauidis prophetæ myſteria,quas magnopere laudans item Ficinus ita ſcribit.*Cupio exclamare Franciſce, Deus Dauidem dicit virum ſecundum cor ſuum reperiſſe,ſed vbi adulationis ſuſpicamur opinionem, innuere præſtat,quam explicare. Vale.Marſ. Ficinus.*

Eiuſdem autem Franciſci extat Vita Orlandi Bonardi Archiepiſcopi Florentini per modum Epiſtolæ. Incipit,*Franciſcus Caſtalion.* Et Vita Chriſtophori Archipresbyteri Bononienſis. *Nunc quod in prima exhortatione.* Claruit anno 1470.

FANCISCVS de Chriſto,ſiue à Chriſto,Ord.D.Auguſtini,Conimbricẽſis,Luſitanus, & publicus in Conimbricenſi Academia Profeſſor,edidit ann.1579.In primum,& in tertium Sententiarum, & de myſterio Incarnationis libros ſex, qui Conimbricæ ſunt editi apud Ioannem Aluarem an. 1564. Item de Fide, Spe, & Charitate. Viuebat an.1581.

FRANCISCVS Columna Venetus,Ord.Præd.ſcripſiſſe quidem materno ſermone volumen eruditum,literarium,& varium dicitur,ſed huius ipſam prænotationem haud aſſequi licuit.Vide tamen Leandrum lib.4.

FRANCISCVS Contarenus,Thaddæi Patricij Veneti F.libros tres emiſit de Deo, & de ijs,quæ effluxerunt à Deo,Patauij apud Laurentium Paſquatum 1594.

FRANCISCVS Cordubenſis,Hiſpanus,Ord.Præd.Bęticus, Summam Moralem, Sermones varios de Tempore,ac de Sanctis,quin & alia cõcionatoribus commoda reliquit. Florebat an.1520.Vide Anonymum Bęticum Chronographum in eius Chronico prænotato, *Manuale Ord.Præd.* Hiſpali edito.

FRANCISCVS Cordubenſis,Ord.Minorum Annotationibus Catholicas ſcripſit in Chriſtianæ religionis articulos ad hæreticorum retundendam peruicaciam, quæ Colo. apud Maternum Cholinum an.1572.prodierunt.

FRANCISCVS Coſterus Belga,Theologus Soc.Ieſu, cuius extant Chriſtianorum Inſtitutionum libri quinque in gratiam ſoliditatis B.Virg. Mariæ, qui falsò fuerunt cuidã Pereilio aſcripti.Plantinus autem eos edidit Antuerpiæ ann. 1586.poſt eum Moretus anno 1607.

De vita & laudibus Deiparæ Mariæ Virginis Meditationes quinquaginta Antuerpiæ apud Plantinum.

De vniuerſa hiſtoria Paſſionis Dominicæ Meditationes totidẽ Ingolſtadij apud Dauidem Sartorium 1588.& Coloniæ 1589.& Antuerpiæ 1586.& an.1587.ibid.ſed poſtrema editio recognita,an.1600.ibidem apud Moretum.Enchiridion controuerſiarum præcipuarum de Religione emendatius,& auctius excuſum Turoni apud Claudium Michaelem 1591.cum antea prodijſſet Coloniæ an. 1585. Quæ item Italicè reddita, & excuſa Venetijs apud Franciſcum Franciſcium Senenſem.

Reſponſio ad analyticam aſſertionem Andreæ Calliæ Caluiniſtæ; Coloniæ. Vbi denique omnia eius opera apud Antonium Hierat.an.1600.

Poſt quæ emiſit adhuc librum de Euchariſtia contra Calliam hæreticum, ac Tom.1. Concionum Belgicarum, quæ ſolidæ ſunt tum pietate, tum eruditione. hæ verò excuſæ ſunt apud Trognæſium quæ & Latinè trantferuntur & excuduntur Coloniæ.Apologiam item pro ſecunda Parte Enchriridij ſui, De Sacra Scriptura contra Franciſcum Gomarum Profeſſorem Caluiniſtam in Schola Leydenſi : Coloniæ excuſam in Officina Birckmannia, anno Domini 1604. & contra eundem pro tertia parte eiuſdem Enchiridij de Eccleſia Catholica. eodem an. ibidem Augmentum verò Enchiridij

Fran-

Digitized by Google

Franciſci Coſteri, potiſſimum in artic. de Teſtamentis, ibid. ann. 1605. Apologia eiuſdem contra Lucam Oſiandrum edita eſt Coloniæ apud Mylium anno 1606. Ibidem excuſa eſt Compendioſa veteris Orthodoxæ fidei demonſtratio; quam ipſe Coſterus Belgicè: Theodorus Petreius Campenſis Carthuſianus Latinè tranſtulit.

FRANCISCVS Dauila Cyprius, Ordin. Minorum, poſtea Epiſcopus Aſculi in Regno Neapolitano, Conciones in Quadrageſimam & in feſtos Sanctorum dies eiuſdem tẽporis edidit Venetijs an. 1591.

FRANCISCVS Didacus Stella Meditationes à Ioanne Gouernerio inſigni pietate cõſcriptas, in Latinum vertit, atque Coloniæ edidit apud Balthaſarem Clypeum.

FRANCISCVS Diedus Venetus, Philoſophus, & I. C. hiſtoriam S. Rochi Confeſſ. prẽter inuectiuam in Franciſcum Barocium, Orationes, & Epiſtolas varias reliquit. Viuebat an. 1474. Franciſcus Sanſouinus.

FRANCISCVS Dionyſius Fanenſis, Decaemeron ſpirituale Italicè, ac ſatis eleganti idiomate conſcripſit, quo centum colloquia continentur, ſic, vt agat

Prima die, De charitate, De homine Chriſtiano, De amore erga inimicos, De pace, De caſtitate, aduerſus ebrietatem, contra luxuriam, contra ocium, contra inuidiam, De pœnitentia.

Secunda. De humilitate ex D. Thoma, De duodecim eius gradibus ex D. Benedicto, Deque humilitate Chriſti Domini verſus finem. Præterea de ſuperbia, & duodecim gradibus illius, addita admonitione ad humilitatem ex Domini exemplo. Mox de humilitate Beatiſs. Virginis, vbi & explicatur Euang. illud: *Miſſus eſt Angelus.* Deinde de tribus humilitatis gradibus ex D. Bernardo: deque pœnitentia, iuſtitia, miſericordia; denique de Chriſtiana humilitate duplici; deque humilitate S. Ioannis Baptiſtæ; de ſuperbia Mundi, vbi de ſeptem lepræ generibus quæ totidem immerſionibus eget, vt mundemur, & lauemur in Iordane humilitatis Ieſu Chriſti. De humilitate Sanctorum è Veteri, & è Nouo Teſtamento. De humilitate iterum, atque adeo De humilitate profundiſſima Chriſti Domini. De ieiunio pulchra adduntur ad calcem huius primæ diei eiuſdem Decaemeron.

Tertia: Colloquium de ſolitudine, & Eremo. De vita actiua & contemplatiua. De cõditionibus Monachi, deque eius, & ſolitudinis laudibus, vbi Petrus Damianus comparatur cum Elia Propheta, & alia fusè afferuntur, vbi de periculis, quæ in mundo. Præterea, de ſolitudine agri, & de laudibus agriculturæ. Poſtremo de ſilentio.

Quarta. De oratione, & quando, ac quomodo habenda, de impedimento item orationis, & exauditionis; deque admirandis fructibus ipſius.

Quinta. De ſancta paupertate, deque huius vitæ miſerijs, ac de felicitate futura vitæ beatæ.

Sexta. De auaritia, & vltimo in colloquio, de decimis.

Septima. De eleemoſyna. & in vltimo colloquio, de perſeuerantia.

Octaua. De tribulatione & denique de perſecutione.

Nona. De patientia, ac poſtrema de obedientia.

Decima. De Beatitudine, ac de Iudicio vniuerſali.

In quibus omnibus colloquijs, quæ ſunt centum, vix ſatis commendari poteſt pietas iſtius Auctoris, qui ad ridicula, & obſcæna quædam Decaemeronis Ioãnis Bocacij explodenda colloquia hanc ſcribendi rationem inierit, non ſine Spritus ſancti afflatu, cuius ſapientiæ ac multiformi gratiæ perpetua ſit laus, & gloria. Amen.

FRANCISCVS Duarenus Biturix de Beneficijs, & ad ea pertinẽtibus. Extet inter Tractatus Tract. 15. P. 2. f. 2. De ratione item diſcendi, docendique iuris. Tract. 1. fol. 85. & pleraque alia ad Ius Ciuile ſpectantia. Quæ denique omnia prodierunt auctiora apud Gulielmum Rouillium Lugduni in Gallia.

FRANCISCVS Fabricij Marcodurani, Annotationes in Pauli Oroſij libros ſeptẽ aduerſus Paganos. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1574.

FRANCISCVS Federicus, Epiſcopus Fulignas, ſcripſit lingua Italica, & quidem Carmine, librum prænotatum *Quinregia De decurſu Vitæ humanæ, Bononiæ editum ann. 1594.*

FRANCISCVS Ferrarienſis, Ord. Minorum, edidit Quadrageſimale.

FRANCISCVS Ferrarienſis, Ord. Præd. Generalis Magiſter Ordinis quadrageſimus, cum Bononienſi ſui Ord. Gymnaſio præfuiſſet, ibique docuiſſet, ſcripſit Commentaria in Summam S. Thomæ cõtra Gentes. In libros quoque Poſter. Quæſtiones in libros Phyſicorum, ac de Anima Ariſt. quæ Romæ prodierunt ann. 1575. Præterea vitam B. Oſannæ Mantuanę eiuſdem Ordin. in ſex libros diſtinctam, quæ Mediolani eſt edita anno 1508.

Ora-

Digitized by Google

Orationes item non paucas elegantes, sed & obijt an. 1528.

FRANCISCVS Feuardentius Gallus, Ord. Minorum, Parisiensis Theologus, scripsit Appendicem ad libros Alphonsi à Castro contra hæreses, in tres libros distributam. Quibus quadraginta hæreses ab eodem Alphonso vel prætermissæ, vel post illius mortem natæ, ac deprehensæ refelluntur. Parisijs apud Niuellium, & Sonnium, an. 1578. Vide in verbo, Alphonsus à Castro.

Edidit etiam Irenæum martyrem cum eruditissimis ad eum scholijs, primò Parisijs an. 1576. postea auctioribus Coloniæ Agrippinæ anno 1595. Vide in verbo, Irenæus qui per eum, atque alios, qui in illum collaborarunt, quasi reuixit. Certè est plurimum illustratus.

Dialogos septem, quibus ducenti Caluinianorum errores grauissimi perspicuè refelluntur, & solidè confutantur, qui & Coloniæ Agrippinæ in officina Birckmannica excusi sunt an. Dom. 1595.

Commentarium in librum Ruth, quo copiosè traditur quidquid ad historiam, fideique Christianæ, ac morum rationem pertinet. Parisijs apud Sebastianum Niuellium anno 1585.

In librum Ester Commentarios præcipuè concionatoribus accommodatos. Ibidem eodem anno, & Coloniæ apud Mylium, an. 1594.

In Ionam Prophetam Commentarios ex veterum Patrum, Hebræorum, Græcorum, Latinorum, scriptis collectos, & Christianis mysterijs, ac concionibus aptatos. Ibidem apud Henricum Falckenburgium, an. 1594.

In Glossam ordinariam, & Postillas Nicolai Lyrani, vnà cum duobus alijs Theologis Parisiensibus, quamuis ob Gallicos tumultus, & propter Typographorum festinationem non potuerit omnia absoluere. Vide in verbo, Glossa. Et hæc quidem Latinè omnia Feuardentius. Qui & Sancti Hildephonsi Toletani librum de Virgine Mariæ manuscripti codicis collatione emendauit, & auxit, Parisijs apud Sebastianum Niuellium an. 1576. Additi autem sunt duodecim Sermones de Beatissima Virgine; & alter de perpetua Virginitate eiusdem Sanctissimæ Virginis, ac de eius parturitione. Gallicè autem Dialogos septem, quibus ducentos Caluinianorum errores profligauit, primum quidem Gallicè Parisijs apud Niuellum an. 1585. iterum apud eundem ann. 1590. Deinde item Latinè abs se conscriptos, qui Coloniæ fuerunt editi an. 1595.

Denique secundam hebdomadam Dialogorum, quibus examinantur, quadringenti, & sexaginta quinque errores Hæreticorum Caluinianorum, Parisijs aqud Mich. Sonnium, anno 1598.

Porrò in Libros Noui Testamenti extant eiusdem Commentaria.

In vtramque Epistolam D. Petri, Parisijs apud Niuellium, an. 1598.

In Epistolam D. Pauli ad Philemonem, Parisijs, & in Germania an. 1587.

In D. Iacobi Epistolam plerique eius auditores calamo ex ore dictantis Parisijs exceperunt: sed deinceps ille Commentarium ad illam edidit apud Michaelem Sonnium, anno 1599.

In D. Iudæ Epistolam, faciliori methodo ann. 1595. apud Henricum Falckemburgum Coloniæ an. 1595. in quo Commentario veterum, & recentiorum Hæresiarcharum mores scitè describuntur.

Ceterum quæ diximus ad m. ss. codices collata permulta, & nitida Hildephonsi Toletanæ Ecclesiæ Archiepiscopi Opera ab eo fuisse euulgata, ea relata sunt à Margarino Bignæo in Bibl. m. ss. Patrum, Tom. 9. secundę editionis, suntq; ordine disposita, & prænotata sequentibus verbis.

Libellus de illibata virginitate S. ac Glorioſæ Genitricis Dei Mariæ contra infideles ordine synonymorum conscriptus. Eiusdem liber contra eos, qui disputant de perpetua virginitate S. Mariæ, & de eius parturitione.

Homilia eiusdem contra eos, qui mendosè affirmant Mariam Virginem contra legẽ Dominum peperisse. Et Sermones sex. De Assumptione Beatiss. & Glorioſiss. Virginis Mariæ. Sermo item alius in Natiuitate eiusdem Beatiss. Virginis.

Præfatio in Opera Pselli, in qua Hæreticorum cum Cacodæmonibus, & Magis conuenientia describitur. Parisijs apud Gulielmum Chaudiere an. 1576.

Digitized by Google

Gallicè tantum edita.

Reſponſiones ad Nobilis viri Quæſtiones, antea quidem Hæretici, at modo, quæ Deo ſit laus, conſtantis Catholici, apud Niuellium Pariſijs an. 1597.

Examen Catechiſmi Caluinianorum, Pariſijs apud Sonnium, & Nuam an. 1600.

Idem locupletatum Refutatione aduerſus hæreticum miniſtrum, qua conuicti ſunt Caluiniani ſexcentorum ſexaginta ſex errorum. Ibidem apud eoſdem an. 1601.

Amica admonitio Prædicantibus, & Miniſtris Verbi, de ducentis triginta erroribus in eorum Fidei confeſſione contentis. Pariſijs apud eoſdem, an. 1601.

Intermanducationes (Entremangeries) miniſtrales. Reſponſiones ad Aphoriſmos Brouualti prætenſi Miniſtri Carentoni. Et prætenſæ falſificationes, Cadomi in Normania, an. 1601. & Pariſijs eodem an.

Opera D. Ephræm Gallicè reddita Pariſijs apud Niuellium, & Sonnium ann. 1583. Iterum ab eiſdem edita an. 1590. Tertio à Chappelletto excuſa an. 1602.

Iam verò ſunt ab eodem Feuardentio exarata, ſed nondum penitus adornata, hæc quæ ſequuntur. Nimirum.

XXV. Homiliæ in tria priora capita, & vltimum B. Iob. (quæ prodierunt Pariſijs apud Claudium Chappelet an. 1606.)

Homiliæ in Danielem.

Homiliæ in Librum Iudith.

Complures Homiliæ in Pſalmos.

Homiliæ in Quadrageſimam.

Homiliæ in Dominicas dies, & Sanctorum feſtiuitates.

Commentaria in tres D. Ioannis Epiſtolas.

Lactantij Opera cum ſeptem manuſcriptis exemplaribus collata, ab hæreticis vindicata, & Annotationibus ad ſingula capita illuſtrata.

Expoſitio orationis Dominicæ, Salutationis Angelicæ, & Symboli Apoſtolorum.

XXVII. Homiliæ in duo priora capita B. Lucæ, in quibus tam Saluatoris noſtri, quã præcurſoris eius miranda Conceptio, & Natiuitatis declarãtur. (Has in lucem emiſit Pariſijs apud Claudium Chappellet an. 1605.

Quæ omnia (ſicut is ipſe Auctor mihi ſcripſit Turonis in Gallia die Nouem. 28. an. 1602.) ſi Dominus vitam longiorem dederit, & virtutem, (ait) nam annum 63. ætatis proximo Decembri abſoluero, ſuis temporibus excudentur. Nunc quantum otij ſupereſt à concionibus, Dialogos illos adorno, quibus ſexcenti errores Caluinianorum refelluntur. Hæc ille, cui Deus diutiſſimam Vitam concedat ad ſui gloriam.

FRANCISCVS Florentinus, Ord. Minorum, cognomento Paduanus, ſcripſit quæ Florentiæ in Bibl. S. Crucis aſſeruantur.

Chriſtianarum Inſtitutionum librum ad Braccium Martellium.

De excellentia conditionis humanæ.

De diuinis item Operibus.

De lapſu hominis Præfatio incipit, *Caperam amantiſſimè Bracci.*

Michael Pôciantius. Librum de Aſtrologorum paruipendendis iudicijs, ac de Incantationibus, & Diuinationibus nullo modo ferendis, ad Inquiſitores hæreticæ prauitatis, ad Nicolaum V. Pont. Maxim.

Breuiloquium, ac de Epidimia ad Petrum Coſimi filium.

De inſenſata cura mortalium ad illuſos huius vitæ amatores. Incipit, *Cum quotidie mecum cogito.*

Tractatus de floccipendendo vulgo, & contemnendis eius ineptijs, & de quiditate fortunæ.

Extant eiuſdem Epiſtolæ gratulatoriæ ad Sixtum IIII. & ad Petrum Medicem. Incipiũt, *Felicißime Paſtor.* Præterea, Orationes coram Summis Pontificibus habitæ. Claruit. Eugenio, & Sixto IIII. Pont. Max. apud quos in magna fuit exiſtimatione.

FRANCISCVS Forerius Luſitanus, Ord. Præd. Vlyſſiponenſis, Procurator autem Generalis Ord. eiuſdem in Vrbe, cum varijs muneribus functus, & in concionando potens, Tridentino Concilio interfuiſſet, à quo mandatum accepit, vt Indicem prohibitorum librorum conficeret, Regiſq; Luſitaniæ concionator fuiſſet, ſcripſit Commentaria in Eſaiam, & in duodecim Prophetas minores; quin & in alios Bibliorum libros, quæ nondũ prælo tradita fuiſſe audiui. Libros autem Iob, Dauidis, Salomonis, & Prophetarũ omniũ,

ex He-

Digitized by Google

ex Hebraica veritate vertit, vt vulgatæ editionis auctoritatem confirmaret, quos & Cõmentarijs illustrauit. Viuebat an. 1580. Porrò ea illius Commentaria, quæ diximus, prodierunt Venetijs an. 1563. apud Iordanem Zilettum, & Antuerpiæ an. 1567. apud Philippũ Nutium. In quibus quid ille se hac interpretandi ratione assecutũ fuisse dicit, indicat his verbis. *Quidquid est eloquentiæ, suauitatis, grauitatis, omnemq; facultatem, quam mihi in dicendo tribuunt, quidquid est, quod ipsi laudant, vel laudari intellexerunt, hac ratione sum assecutus, quã in interpretando Isaia sequor.* In Psalterium autem, & in alios scripturæ libros se scripsisse sua in præfatione testatur.

FRANCISCVS Gallus, Ordin. Seruorũ, in Mag. Sentẽtiarum scripsit, & Opuscula de Doctrina Christiana; De vera Patientia. De Catholica fide, vt testantur Chronica Seruorum.

FRANCISCVS Galuanus Mediolanensis, Ord. Præd. Sermones de Tempore, & de Sãctis, Chronicon quoque sui Ord. scripsit. Ant. Senensis.

FRANCISCVS Garzæus Vitas Sãctorum auxit, & recognouit. His accesserunt è Georgio Vicelio, & alijs Sanctorum vitæ plures, in suos locos relatæ, quæ Lugduni editione tertia 1595. apud Thomam Saubron prodierunt absolutiores.

FRANCISCVS Garzias Hispanus, Ord. Præd. Hispanicè edidit Tractatum contractuũ qui factus Italus, prodijt secũdò emendatior, Brixiæ ex officina Petri Mariæ Marchetti, anno 1596.

FANCICVS Georgius, Venetus, Ord. Minorum, scripsit De Harmonia mundi; item in selectiores locos totius Diuinæ Scripturæ, libros octo Problematum. Obijt ann. 1510. Sed denique eius Opera omnia prohibita sunt in Romano Indice, donec expurgentur. Adnotarunt autem præter reliquos, Sixtus Senensis, & Robertus Cardinalis Bellarminus, quæ obseruatu sunt digna, qualia sunt. Quæ Tomo primo eius Problematum, & in Harmoniæ Mundi, Cantico primo To. 7. c. 21. affert; (quod quidem olim à Patribus fuit damnatum) nimirum terrestrem Paradisum non fuisse corporalem, sed allegoricũ; quod & propugnare conatus est; sicut Philo Hebræus fecerat in li. 1. Allegoriarum, & Valentinus Hæresiarcha apud Irenæum lib. 1. aduersus hæreses c. 1. ante medium, & Origenes in Commentario lib. Geneseos.

Sixt. Senen. lib. 5. Bibl. S. Annot. 34. Bellar. lib. de Gratia primi hominis, c. 10 11. To. 1. controu. prima.

Errauit item, quod Tomo primo Problematum, Probl. 26. & 27. solam animam putauerit esse hominem, corpus autem fuisse vestem animæ. Sic enim loquitur. *Formauit Deus hominem pulueremde terra, hoc est, induit eum vestem terream, corpus videlicet terrenũ. primò enim Deus decreuit hominem facere; postea creauit eum in cœlo; tertio formauit corpus eius, veluti vestem:* Quo in errore alludere videtur tum ad Origenis dogma de Animabus ante corpora conditis, tũ ad placitum negantium animam esse corporis formam. Vtrumque autem in Cõcilio Viennensi à Clem. V. damnatum fuisse testis est Titulus *De summa Trinitate*, initio Clementinarum. Vide Sixtum Senensem. Annot. 26. lib. 5. Bibl. Sanctæ.

Quin & Problemate 27. hominem scribit fuisse prius creatum in specie, quam in individuo: Deinde addit quod spiraculum Deus insufflauit in hominem, id fuisse lucem quãdam, quæ homini Deum ostendit, semperque hortatur ad bonum, & à malo dehortatur. Quibus verbis subindicat spiraculum illud non esse rationalis animæ substantiam. Sed & Sixtus notat, eundem Tomo primo Problematum errasse, asserentem, hominem à principio fuisse creatum Androgynon, hoc est in quo duo corpora maris, ac fœminæ iuxta dorsum iungerentur. Refellunt autem hoc Platonicum commentum Aug. li. 3. de Genesi ad literam, c. 22. Strabus item tamquam inter damnatas Iudæorum fabulas, Sixtus Senẽsis Annot. 45. lib. 5. Bibl. Sanctæ. Ioannes Baptista Crispus de Philosophis cautè legendis. Sed & Problemate 59. To. 1. errauit, quod secundum solam, ac nudam Allegoriam putauerit esse intelligendum locum Gene. 3. *Fecit Deus Adæ tunicas pelliceas.* Vide Annot. 54. Sixti Senensis libro quinto Bibl. Sanctæ. Præterea quod To. 1. Problemate 74. 75. 541. Tom. autem 6. Probl. 330. & 331. statuit quinque aliena à communi Theologorum sententia. Nimirum, Dæmones esse animalia corporea gignendi facultate prædita. Gigantes Dæmonum fuisse filios: Gigantes ex humano concubitu viri & fœminæ naturaliter digni non posse. Dęmones post Christi aduentum fœminis commiscerì non posse. Gigantes post Christum omninò sublatos. Quæ omnia per ordinem refellerat Augustinus li. 15. de Ciu. Dei c. 23. Vide Sixt. Sen. lib. 5. Annot. 51. 70. 71. 73. 74. 76. 77. Atqui videtur idem Franciscus Georgius To. 1. Proble. 101. subuertere veritatem, quæ Geneseos capite nono habet: Noe esse inebriatum ex vitio vitis. Ait enim inebriatum fuisse ex nimio erga suos affectu, vel ex nimia rerum sapientia, plerisque in locis per vinum designata. Denique quod antea Tom. 1. Problem. dixerat, Diuinam de Terræ maledictione sententiam fuisse sub

Nec sublatam euertit Sixt. Sen. Annot. 69. libri quinti Sanctæ Bibliothecæ, germanum afferens sensum ex Diodoro Episcopo Tersensi.

FRANCISCVS Gonzaga è Serenissima Ducum Mantuæ progenie, cum adolescens, mundo spreto, Ord. Minorum Sancti Francisci se aggressasset, & aliquot in eo annos sanctè vixisset, Parisijs in Comitijs Generalibus suorum omnium consensu ad generale totius Ordinis ministerium vocatus, plus octennio tantam familiam per vniuersum Orbé dispositam is rexit: cum verò suæ administrationis initio nullum in toto Ordine Commentarium extare cognouisset, in quo Prouinciarum, & Monasteriorum numerus, códitio, priuilegia, res insignes, forma administrationis fuissent descriptæ, intellexit ijs qui præessent rem fore perutilem, si liber cóficeretur, in quo quasi in tabula, vnico obtutu Status tanti Ordinis aspici posset: ceteris verò, qui subessent, vt in ea sese familia esse lætarentur, quam Deus Abrahæ benedictione mirificè multiplicasset. Itaque ingens, ac rectè distinctum Opus confecit æneis etiam iconibus illustratum in quo agit *De origine Seraphicæ Religionis Franciscanæ, eiusq; progressibus, de Regularis obseruantiæ institutione, forma administrationis, legibus, eiusq; Ordinis propagatione.* Adiecit quantopere eadem familia fuerit honestata in cœlis, copia, præstantiaque Martyrum, Confessorum, Virginum: in terris autem numero, dignitatibusque Pontificum, Cardinalium, Patriarcharum, Episcoporum, atque Doctorum. Quin & ob oculos posuit, quot extent Monasteria, quam antiqua, quibus ornata priuilegijs, quæue proximè subsunt Ministro Generali. Præterea de numero, fundatione, rebus insignibus Monasterium Cismontanorum, quæ proximè subsunt Ministris Prouincialibus. De Vltramontanis, item de transmarinis, ad quos pertinent Monasteria Indiarum Orientalis, Occidentalis, Nouæ Hispaniæ, & Regni Peruani, siue Peruensis. Opus autē ipsum prodijt Romæ è Typographia Dominici Basæ an. 1587. Venetijs an. 1607. apud Societat. Epistolam eidem inseruit, qua omnes ad exactam Regulæ Franciscanæ obseruantiam hortatur. Statuta verò generalia, quæ Barcinonensia dicuntur, quod Barcinone, conuocato vniuerso Ordine, primum essent cōdita, ad Concilij Tridentini Canones reuocauit; eaque in Monasterio, siue, vt vocāt, Conuentu Ioannis Regum Toleti, per Generalem habitam Congregationem ab omnibus recepta sunt. Ex Episcopo deniq; Ciuitatis, quam Cefalu vocant, in Sicilia traditus magno bono Mantuanis Episcopus, ac deinceps Apostolicæ Sedis à Cle. VIII. Pont. Max. Nuncius in Galliā, de pace inter Reges cōcilianda allegatus præstitit, quæ tam nobilem Dei seruum decebant. Verum enimuerò in ea legatione non oblitus sui gregis, Pastoralem Epistolam Lutetiæ excusam misit ad populum, & diœcesim suam Mantuanam: sed & postea ad suum gregem reuersus, pergit, dū hæc scribimus, pijs operibus instituendis, ac propagandis insistere.

FRANCISCVS Gothalsius, scripsit de felici, & infelici Republica ad Senatum Brugēsem, Louanij 1568.

FRANCISCVS Gothus, Theologiæ professor, Ord. Minorum collegit Compendiū Biblicum singula Diuinorum librorum capita singulis quatuor dimetris Iambicis perstringens, neglecta tamen pedum, & syllabarum mensura. Incipit, Gen. c. 1.

Ante fit, lux producitur — *Or natus factis additur,*
Diuidens aquas congregat, — *Producta Adæ subiugat.*

FANCISCVS Gratianus (vt vocant) de Gartzatoribus Iurisconsultus, & Canonicus Vlcentinus Compendium Iuris Canonici edidit, in quo reijciuntur omnia, quæ repetebantur, & quæ iam abrogata fuere à Cōstitutionibus Romanorum Pontificum, & à Conc. Trid. & à Romano Catechismo.

Porrò hic liber prodijt Venetijs apud Felicem Valgrisium an. 1532. Et verò operis huius vtilitas existit, quòd, cum Iuris Canonici scientia nequeat nisi perdifficilè addisci, ob congeriem quandam minus ordinatam, iunioris inde materiā omnem facilius hauriunt. Nam etsi Io. Baptista Lancellottus idipsum magna cum laude attentauerat, breuior tamē fuerat, & scripserat ante Concil. Tridentinum, Regulas verò Pontificum Romanorum prætermiserat; præterquàm quod non minima condendi huius Cōpendij causa fuit Gregorius ipse Tertiusdecimus, cui & ipsum dicauit.

FRANCISCVS Gratianus Genuensis, Ord. Præd. Postillam in D. Lucæ Euangelium. Collationes in eundem: Sermones Dominicales, & de Sanctis, & Quadragesimales reliquit. Viuebat prope an. 1312. Ant. Senensis.

FRANCISCVS Gusmanus Toletanus, Ord. Minorum, scripsit de cœlibatu sacrorum Ministrorum siue Sacerdotum altaris. Franc. Gonzaga.

FRANCISCVS Haræus Vltrajectinus, Vitas Sanctorum ex probatis auctoribus, & potissimum ex Laurentio Surio collegit, quæ Antuerpiæ 1591. fuerunt excusæ. Sed & annò

hoc

hoc 1602. prodierunt eiusdem Olympiades, & Fasti, concordi seri historiæ sacræ & non sacræ, vsque ad Christum passum, in quo complentur 70. hebdomadæ apud Danielem c. 9. ab Angelo, prædictæ. Coloniæ apud Quentelium.

An. 1605. ex Typographia Arnoldi Quentelij emisit Coloniæ librum, sic prænotatū. *De Vitis Sanctorum Omnium Nationum, & Temporum ex 7. Tomis R.P.F. Laurentij Surij Cartusiani Compendium, summa fide digestum, phrasi Auctorum seruata, imitatione Bedæ, Vsuardi, Adonis, & ex recentioribus D. Ioannis Molani: Additis item plurimis alijs fide dignis Sanctorum historijs. Opus nouum duplo auctū, illustratumq́, Chronologia vbiq́, aperta, & Notationibus varijs, ex scriptis illustrissimi Do. Cæsaris Baronij Card. Oratorij, Molani, & aliorum.*

Quo verò operis huius ratio constet, quod antea bis excusum, tertio emisit, inquit se animaduertisse P. Zachariam Lippeloo Cartusianum post primam, & secundam ipsius Hæi Editionem, suo velut iure exijsdem Surij Tomis (omisso tamen septimo, quo consilio, ignorat) aliud Compendium dedisse, sermone forte etiam cultiori, quamobrem idē Hæus exemplo Bedæ, Vsuardi, Adonis, & Io. Molani sui Præceptoris, vtendum existimauit phrasi primorum Auctorum, quātum quidem Latinus sermo vllatenus permittit, quòd item firmior futura esset rerum sacrarū fides, quarum in verbis, & in re consentiēs historia inueniretur. Et quidem dolet Hæus, quod Lugdunenses eius Operi, se inscio, plures historiolas infarserint, quin (scelus) in S. Valentino Presbytero 14. Februarij secundo posito, Vicelij profanam garrulitatem (his enim verbis, & adhuc grauioribus illum onerat) indistinctè velut sibi adsperserint, historialas autē plures nullo delectu consarcinauerint, quasdam etiam integras ijsdem verbis oscitanter bis posuerint Sanctæ Annæ SS. Ianuarij, & Sociorum, & Præsentationis B. Virg. Mariæ, denique istas SS. Francisci de Paula, Antonij de Padua, & Nicolai Tolentinatis in ipso corpore iuxta suum exēplar impressas, in fine rursus breuius, & imperfectius, quasi nō positas repetierint. Addit causam, cur plura noluerit addere, nimirum fore, vt à paucioribus liber legeretur, tereretur. Addidit tamen prudenter ac piè, Res gestas etiam Apostolorum, & primorum martyrū, quę multis incertis narrationibus apud Pseuho Abdiam Ioachimi Camerarij, & alios cōtaminatæ manent? adiectis vndecunque quæ certa haberi poterant quantum licuit, auxit, & ornauit. Cur autem interdum recesserit à quibusdam Chronographis, rationes affert non indignas, neque inutiles.

FRANCISCVS Horantius Hispanus, Ord. Minorum, edidit (præcipuè aduersus hæreticum Ioannem Caluinum) locos Catholicos, & librum de Iustificatione, qui & Parisijs apud Iacobum Macæum an. 1566. vt & Venetijs 1564. apud Iordanum Zilettū prodijt.

FRANCISCVS Ioannetius, edidit Tractatum prænotatum *Defensio tripartita.* Venetijs apud Andream Arriuabenum an. 1564. Alter autem de acquirenda possessione, editus est Bononiæ apud Bartholomæum Bernardum an. 1544. Quin & de Pontificibus Romanis, liber alius Bononiæ apud Alexandrum Benatium an. 1570.

Quin & eius liber de Romano Imperio, & eius Iurisdictione extat inter Tractatus. Tract. 16. fol. 20.

FRANCISCVS Iordanus, Theologus Parisiensis, Lamberti Danæi doctrinam de Sanctissima Trinitate Sabellianismo insicientis refutauit. Refutationi præfixa est præfatio Gilberti Genebrardi. Parisijs apud Aegidium Gorbinum 1581.

FRANCISCVS Knaialus, siue Knaialdus, Ord. Minorum, aduersus Desiderium Erasmum Roterodamum qui spreta Religione Canonicorum Regularium, quā professus fuerat furens in Religiosos, ex eadem exiuerat, De Erasmo autem vide in verbo, Erasmus.

FRANCISCVS Krauendonus, insignis concionator, Ord. Minorum, etsi bona mēte, è Io. Langesbergij Lutherani concionibus errores sustulerit permultos, existimo tamen nulla ratione expedire, vt eæ legantur: tum quod omninò Io. Langespergius est in Romano Indice prohibitus, tum quod si quid boni est in eo, id de Catholicis sumpsit, à quibus tanquam à fontibus est hauriendum.

FRANCISCI Lucæ Brugensis, Notationes ad Biblia, quibus variātia discrepantium exemplarium loca excutiuntur, prodiere apud Christophorum Plantinum, ann. Dom. 1580. Vide in verbo Vulgata edit.

FRANCISCVS Lychetus, (siue *Lucettus*) Ord. Minorū, & Minister Generalis ann. 1519. composuit Commentaria in tres primos libros Sententiarum.

Quodlibeta Doctoris subtilis, quæ an. 1520. à Ioanne Pratensi ingenti volumine sunt edita, sed denique Venetijs emissa apud Ioannem, & Andream Zenarium anno 1589. Exrabant eiusdem Lycheti Theoremata disputata contra Augustinum Suessanum Neapoli.

FRANCISCVS Maceratensis Piceatus, Ord. Minorum, adiecit argumenta singulorum capitum septem libris Iosephi de Iudaico bello, quæ pro Epitome sunt in fronte Latini Iosephi, Venetijs olim excusa.

FRANCISCVS Mayronis (siue alijs *Maronis*) Ord. Minorum, Ioannes Scoti discipulus, in Gymnasio Pariensi appellatus *Doctor illuminatus*, Actum Sorbonicum Parisijs primus instituit, in cuius rei memoriam, Actus ipse, semper ab vno Ord. Minorum inchoatur, & à Dominicano absoluitur.

Exposuit Genesim. Incipit, *Quia secundum vulgatissimam*. Et id asseruatur in Cœnobij Franciscani Leodiensis Bibliotheca m.s.

In quatuor libros Sententiarum, quæ Commentaria cum eiusdem Quodlibetis, Formalitatibus, Tractatu De primo principio. De Diuinorum nominum explanatiõe, & de Vniuocatione Entis, an. 1520. apud Octauianum Scotum, Venetijs; rursus autem ibid. an. 1569. Quin & scripsit Reportata in secundam Sententiarum.

Quadragesimale, quod Venetijs à Bernardino Nouariensi excusum est an. 1491.

Postillas per annum.

De festis diebus Sanctorum, siue de laudibus Sanctorum Sermones. Venetijs apud Peregrinum Pasqualium 1493.

Determinationem paupertatis Christi, & Apostolorum.

De virtutibus, & vitijs capitalibus. Incipit, *Circa multiplices mansiones*.

De articulis fidei. Incipit, *De decem præceptis explicationem*.

Compendium librorum S. Augustini de Ciu. Dei.

Commentaria breuia in Augustini librum Confessionum, & in librum de Mirabilibus S. Scripturæ. In omnes libros Retractationum. In libros diuersarum Quæstionum. In librum contra Epistolam fundamenti, & in alios nonnullos.

Breue item Commentarium in Dionysij librum de Mystica Theologia.

Breuia Commentaria in aliquos D. Anselmi libros.

Tractatus de Baptismo.	De corpore Christi.	De ieiunio.
De humilitate.	De Angelis.	De vltimo iudicio.
De articulis fidei	De suffragijs mortuorum.	De septem donis Spiritus sancti. Inc. *Missus est Anglus*.
De Indulgentijs.	De pœnitentia.	

In Orationem Dominicam *Pater noster*. In Hymnum, *Magnificat*.

Hæc verò Iacobus Pfortzen Basileæ excudit ann. 1498. Eiusdem autem est liber prænotatus *Conflatile*, hoc est variæ Quæstiones, de distinctionibus, reuelationibus, signis naturæ, & formalitatibus. Quin & Epitomen scripsit in libros naturales Arist. Floruit ann. 1320. Ioan. XXII. Pont. Max. Obijt verò Placentiæ.

Ceterum, vt in reliquis, sic in eo, quod Thesaurum satisfactionum Christi superefluentium, & apud Ecclesiam reconditarum, in dubium reuocauit in 4. Sent. dist. 10. quæst. 2. scripsit ingenuè, se paratum fuisse iudicio Ecclesiæ acquiescere, si fortè alter saperet. Atqui Clem. VI. Pont. Max. paulo post obitum Maironis, & Durandi promulgauit ea de re Decretum, ipsius quidem sententiæ contrarium, sed communi aliorum Theologorũ, tum antiquiorum, vt SS. Thomæ, Bonauenturæ, tum recẽtiorum omnium, congruẽs. Vide Constitutionem Pont. Max. quæ incipit, *Vnigenitus*.

FRANCISCVS Malet, Ioannis Euangelium Commentarijs illustrauit; vt ait Eisingr. qui & testatur illum vixisse an. 1547.

FRANCISCVS Maniconius, Ord. Minorum, Somniensis, Italicas edidit Conciones. Franciscus Gonzaga.

FRANCISCVS (vt vocant) de Marchia (Picentem credo) Ord. Minorum præter Quæstiones in duodecim libros Metaphysicorum, & in libros naturales Aristotelis, scripsit in quattuor Sent. libros, & in quattuor Euangelistas.

FRANCISCVS Maria Pugnetus, Placentinus, Ord. Minorum, edidit Orationes non indegantes, vt scribit Franciscus Gonzaga Episc. Mant. in historia Seraphica.

FRANCISCI Martialis, Massurij liber Victoriæ è scripturis elaboratus, continens Psalterium afflictorum ad arcendos hostes. Lugduni. 1584.

FRANCISCVS Martinius, natione Catalanus, Instituto autem Carmelita Cœnobij Barcinonensis, scripsit eruditè, & doctè, de Conceptione Beatæ Mariæ semper Virginis. Compendium in honorem Ordinis sui, libris septem. Claruit ibidem, anno Dom. 1390. Tritemius.

FRANCISCVS Maurolycus Siculus, & Abbas Messanensis, præter illa, quæ scripsit in Cosmographiam, & in Mathematicas disciplinas, edidit Martyrologium in quo inseruit

Ciui-

Ciuitatem, atque Locorum nomina, vbi SS. martyres passi sunt. Quod Venetijs prodijt an. 1568 Quin & Computum Ecclesiasticum redegit in Summam. Viuebat nostra ætate.

FRANCISCVS Maurus è Monte Granario, Ord. Minorũ, edidit librum prænotatum *Schola Monachalis*, an. 1578.

FRANCISCVS Maurus Gipsellas, Vmber, Ord. Minorum, Seraphicum Patrem suum Franciscum gloriosè celebrans, Poëma inscriptum *Franciscíados libri tredecim.* Ad Cosmum Medicem Magnum Etruriæ Ducem emisit primò Antuerpiæ an. 1572. ex officina Plantiniana. quod Franciscus Minorita Florentinus, qui diligenter illud mandante Apostolico Inquisitore, perlegerat, *Diuinum & eruditum vocat:* quod & Libertus Houthemius Leodius, Poëta, plurimum commendabat, dicere solitus Auctorem ingenti lætitia de Opere consummato perfusum, obijsse.

FRANCISCVS Mellinus Florentinus, cognomento *Zoppus*, Ordinis Eremitanorum, elaborauit Conciones, quæ asseruantur in Bibliotheca S. Spiritus Florentię. Floruit ann. 1440. Michael Pocciantius.

FRANCISCVS Merula, De Hierarchia cœlesti.

FRANCISCVS Messana Hieronymianus, apud D. Bartholomęum Regium prope Lupianam Theologus, difficilium locorum in Sancti Hieronymi operibus explicationem, per Alphabeti seriem, scripsit. Commentarium item cum Paraphrasi vberem in Zachariam, ac concisiorem Paraphrasim in reliquos vndecim Prophetas, eodem anno. Hæc autem excudit Martinus Nutius Antuerpiæ an. 1597.

Ceterum, liber ipsius explicationum locorum difficilium suppeditat varia themata cõcionatoribus. Vide autem istius Messanæ librum, in verbo, Christi oratio, vbi de Annotatione 161. lib. 5. Bibl. Sanctæ. Sixti Senensis.

FRANCISCVS Moneta. Vide in verbo, Franciscus Ossuna.

FRANCISCVS Montanus, Gallicè scripsit Apologiam pro Soc. Iesu vberem, & verã quæ & Latinè prodijt Ingolstadij an. 1602.

FRANCISCVS Nerlius Florentinus, Augustinianus Theologus, reliquit Summam de de rebus Diuinis; ac librum de virtutibus, & vitijs, qui extant Florentiæ in Bibliotheca S. Spiritus. Summa verò de virtutibus, & vitijs incipit. *In natiuitate paupertatem, & humilitatem: in medio obedientiam, & laborem, in fine patientiam, & charitatem.* Viuebat ann. 1436. Ioseph Pamphilus.

FRANCISCVS Nicolai, Ord. Minorum, Apologiam ex Euangeliorum fonte depróptam, aduersus noxia Francisci Lamberti in Euangelicam D. Frãcisci regulam iactata probra, emisit Antuerpiæ an. 1528.

FRANCISCVS Niconitius I. C. Dalmata, scripsit in iure Canonico Repet. Rubr. de Testament. in antiquis, excusam Venetijs an. 1526. & Repet. c. Quoniam contra. De probationibus, in antiquis. Quæ ibidem prodijt an. 1525. Pleraque item ad Ius Ciuile pertinẽtia, & Allegationes, atque Consilia.

FRANCISCI Noncæij Atrebatensis in Bucolica (vt ille vocat) siue in Canticum Canticorum Salomonis, Poëtica paraphrasis, in quam item scripsit lucubrationũ tres libros, qui editi sunt Parisijs apud Gottardum Sittardum an. 1589. Idem duos libros de vitulo aureo edidit, quorum titulus est: Aaron purgatus Attrebati apud Petrum Bellerum 1606.

FRANCISCVS Noritonensis, quæ Ciuitas est in Tractu Hidruntino Apuliæ iuncto, Ord. Præd. Patauij Professor Metaphysices publicus, scripsit quidem Quæstiones in Metaphysicam, sed quæ complanant viam ad Theologiam. Claruit an. 1490.

FRANCISCVS Nouariensis, Iuris vtriusq; peritus, Ord. Min. summam de casibus.

FRANCISCVS à Noua curia, Ord. minorum, edidit, tres magnæ molis Tomos m. ss. singulorum autem Tomorum hæ partes.

Primi, sunt Sermones in totius anni Dominicas.

Secundi, Conciones in Euangelia anniuersaria de Sanctis, cum horum Lectionibus quibusdam.

Tertij, Conciones in Euangelia Quadragesimalia, cum explicatione Passiõis Dominicæ.

Commentaria in Epistolam ad Ephesios.

Alterum Quadragesimale de militia.

Expositionem in Hymnum Angelicum. *Gloria in excelsis Deo.*

In Hymnum. *Veni sancte Spiritus.*

Tractatum in Orationem Dominicam.

In Symbolum Apostolorum.

Collationes quattuor ad Sacerdotes in primitijs.

Digitized by Google

Tractatum de Virginibus, & Viduis ex vtroque Testamento.
Tractatum de vitu, & aspectu Dei.
Sermones in Professione Monachorum, & Religiosorum.
Tractatum de fructibus Spiritus proposito themate D. Pauli: *Fructus autem Spiritus.*
Sermones de septem doloribus Gloriosæ Virginis Mariæ.
Tractatum siue potius Axiomata de septem Ecclesiæ notis sacris, vel Sacramentis ad iuuenum vsum.
Oeconomiam Christianam, qua agit de societate coniugali, herili, & externa.
Expositionem Regulæ Fratrum Minorum.
Tractatum breuem de casibus reseruatis Episcopis, à iure, consuetudine, & statutis Synodalibus saltem Tornacensibus. Obijt Gandaui ann. 1562.

FRANCISCVS Nouæ Ciuitatis (de Neufuille) Abbas Grandismontis (de Grandmont) Gallus, Tractatum edidit de Vita illustrium virorum Genealogiæ Christi Domini. Aegidius Gorbinus Parisijs an. 1577. excudit,

FRANCISCVS Ortitius, Hispanus, Ord. Minorum, scripsit laudatam expositionem Psalmi quinquagesimi, an. 1540.

FRANCISCVS Ossunna Bæticus, Hispanus, Ord. Minorum, edidit Abecedarium spirituale de Sanctissima Passione Domini nostri Iesu Christi, Hispanicè, & doctè, ac valde piè. Cuius Abecedarij partem primam Italicam fecit Franciscus Moneta natus in Arce ditionis Venetæ, quæ vocatur *Vrcej noui:* eamque misit è Typographia Francisci Ziletti Venetijs an. 1583.

Septem Sermones de B. Virgine Deipara, in verba illa: *Beatus venter qui te portauit*, quas habuit diebus Sabbathi.

Passionem denique compassionis Christi, quæ Italicè prodijt Venetijs an. 1578.

Eiusdem pars Occidentalis Sermonum Quadragesimalium, edita est Venetijs apud Iacobum Simbenum an. 1572.

Meridionalis autem Sermonem in Euangelia totius anni, Romæ apud Dominicum Basam an. 1590. Claruit an. 1530.

FRANCISCVS Paduanus. Vide in verbo, Franciscus Florentinus.

FRANCISCVS Panicarola, Mediolanensis, Ord. Min. postea Episcopus Astensis, reliquit Contra Caluinianorũ dogmata lectiones Catholicas tripartitas, quas Italica lingua habuit coram Sereniſſimo Duce Sabaudiæ an. 1582. Venetijs autem excusas apud Petrum Dusinellum an. 1584.

Breuem paraphrasim in Psalmos. Venetijs apud Zoppinos an. 1586.

Quatuor volumina continentia centũ Conciones de Passione Domini, Italico, sed culto sermone: quarum 85. à Gabriele Chappuys Gallicè sunt redditæ,

De ratione componẽdæ concionis, Cremonę apud Christophorum Draconem, an. 1584.

Paraphrasim in lamentationes Hieremiæ. Veronæ apud Hieronymum discipulum 1586.

Volumen variarum Concionum de quibusdam Dominicis, & Festis anni.

De titulo Cardinalium. De Peste. De obsidione Parisiensium.

Edidit Conciones in Euangelia Quadragesimæ, & de festis Paschalibus. Venetijs apud Robertum Meiettum an. 1584.

Eiusdem Theses generales ex vniuersa Theologia desumptæ, quæ consentiente Francisco Gonzaga Mantuano, totius Ord. Minorum generali Ministro Parisijs in eiusdem Ordinis generali (vt aiunt) Capitulo disputatæ sunt, cui interfuere 1600. præstantiores Patres ex omnibus Nationibus etiam Indicis, & ijs, qui Hierosolyma aduenerant. Ingolstadij 1584.

Orationes funebres in mortem B. Caroli Borromæi Car. S. Praxedis. Bononiæ apud Alexandrum Benacium an. 1584. reliquit etiam aliud Quadragesimale edendum. Sed & postea Rhetoricam Ecclesiasticam recudit Coloniæ Ioannes Hontemius an. 1605. Typographi autem Mediolanensis non semel eiusdem librum inscriptum *Speculum Belli*, & quidem Italicè: *Specchio di Guerra.* Quod valde commendatur.

FRANCISCVS Panosætus, scripsit de Examine initiandorum sacris. Parisijs an. 1552. apud Robertum Mullot.

FRANCISCVS Patauus I. C. & Aduocatus Consistorialis Orationem, quæ & exposita fuit in Italia, sedente Innoc. VIII. Pont. Max. & suadente Friderico III. Imp. habuit ann. 1484. De laudibus D. Leopoldi.

FRANCISCVS Patricius Senensis, Caietæ autem Episcopus, libros edidit nouem De Regno, & Regis institutione qui grauitate Sententiarum, historiarumq; etiam Ecclesiastica-

Digitized by Google

sticarum copia præstantes merentur locum in hoc Apparatu. Quin & scripsit totidem libros De institutione Reipub. qui excusi sunt Parisijs an. 1580. quemadmodum, qui de Regno & Regis institutione antea in eadem Ciuitate fuerant euulgati an. 1519. vnà cum Ioannis Sauignei scholijs, qui & ad superiores de Repub. Notas adiecit.

FRANCISCVS Pauinus, scripsit De decimis, & charitatiuo subsidio. Glossam ad Extrauagantem Ioan. XXII. Pont. Max. De potestate capituli Sede vacante. De visitatione in baculo Pastorali. Consilium in causa B. Simonis.

FRANCISCI de Paula fundatoris Ord. Minimorum, viri sanctissimi Regulæ, Correctorium, Ceremoniæ communes. Venetijs apud Bonifacium Ceram an. 1596. & apud eundem; Compendium priuilegiorum eiusdem Ordinis. Eius denique Vita, atque Miracula, quæ ære piorum in Romano eius Ordinis Cœnobio ad pietatem promouendam depicta visuntur, æneis quoque typis Romæ fuerunt expressa, anno 1584. procurante, & sumptus suppeditante Petro Nobili.

FRANCISCVS Pauli, Augustinianus Concionator Nicolai Summam m. s. habebat apud Eremitanos, Patauij.

FRANCISCVS Pegna Hispanus I. V. C. ac Theologus de Forma procedendi contra inquisitos de hæresi extat inter Tractatus, Tract. 9. Par. 2. fol. 410. Atqui Commentaria edidit in Ambrosij de Vignate Tractatum de hæresi, & Notas ad Paulum de Grillandis de hæreticis; & eorum pœnis, Romæ an. 1581. & Commentaria ad Directorium Inquisitorum à Nicolao Eymerico conscriptum. Quæ cum ipso Directorio permittente Gregor. XIII. Pont. Max. Romæ prodierunt ex AEdibus Populi Romani an. 1585. Vide in verbo, Nicolaus Eymericus.

FRANCISCVS Petrarcha Florentinus, Petrarchæ filius, Archidiaconus Parmensis, Cathedralis Ecclesiæ Patauinæ Canonicus, Rhetor, Philosophus, & Poëta, scripsit.

In Tomo Primo.

De remedijs vtriusque fortunæ, lib. 1. Incipit,	*Cum res fortunatæ, hominum.*
De vita solitaria, lib. 2.	*Credo ego generosum.*
De ocio Religiosorum, lib. 2.	*Vnde verò non odior.*
De vera sapientia, Dialogorum, lib. 2.	*Conuenit pauper quidem.*
De contemptu Mundi siue secretorũ Dialog. 3.	*Quid vis hominicule?*
Psalmos pœnitentiales septem.	*Hei mihi misero.*
De Republica optimè administranda, lib. 1.	*Dudum tibi vir clarissime.*
De officio, & virtutibus Imperatoris, lib. 1.	*Non vereor, cum me.*
Rerum memorandarum, lib. 4.	*Sed mihi cuncta versantur.*
Epitomen Vitarum virorum illustrium.	*Hic adolescens materno.*
De pacificanda Italia exhortationem.	*Præcipitium horret Epistolarum.*
Ad veteres Rom. Reip. Defensores Oratio.	*Loquor, quin cogor.*
De libertate capessenda, Hortatoriam.	*Primum ne tibi vir.*
De obedientia, & fide vxoria.	*Est ad Italiæ latus.*
De auaritia vitanda Orationem.	*Scio tibi Magistrum.*
Itinerarium Syriacum.	*Possis ego vitæ optimæ.*

In Tomo Secundo.

De rebus familiaribus Epistolarum, lib. 8.	*Quod verò nunc agimus.*
Epist. ad quosdã ex veteribus illustriorum, lib. 1.	*Quid agei ô bone?*
De rebus senilibus, & familiaribus, lib. 16.	*Iam ante litterarum tuarum.*
Epistolarum variarum, lib. 2.	*Vt aliquid ad te scribam.*
De suijpsius, & aliorum ignorantia, lib. 1.	*Nunquam ne igitur cognoscemus?*
Apologiam contra Gallum, lib. 1.	*Nuper aliud.*
Inuectiuarũ contra Medicum quendam, lib. 4.	*Quisquis es, qui iacentem.*

In Tomo Tertio.

De laurea sumenda consolatoriæ Epist. lib. 5.	*Accipite.*
Receptæ Laureæ priuilegium.	*Ad perpetuam rei memoriam.*
Bucolicorum Eglogas.	*Monicæ tranquillo solus.*
Africa, siue de bello Punico, lib. 9.	*Vt mihi conspicuum.*
Epistolarum lib. 3.	*Si mihi seruasset.*
Testamentum.	*Sæpè de eo mecum.*

Digitized by Google

In Tomo Quarto.

Opera, quæ lingua Hetrusca de Laura, & de Triumphis scripsit.

Atqui manuscriptum fertur Itinerarium ad S. Sepulchrum ad Ioannem Mandellum Mediolanensem Medicum. Incipit, *Rarò admodum spei nostræ.* Obijt anno salutis 1374. cum septuaginta annorum spatio, vna minus die, absque tædio in vita permansisset. Eius corpus sepultum est Arquati in collibus Euganeis in Tractu Patauino. Quo in loco amore Christi, & philosophiæ vitam solitariam, iamdudum agere cœperat.

Sanè verò quod pertinet ad Poëma Italicum in laudem Lauræ Mulieris ab eo conscriptum, quodque plurimum à seculi hominibus versari est solitum, vniuersè deplerisque, quæ in eo sunt, perpendendum est, num ad eadem spectet aliqua ex parte id, quod septima Romani Indicis regula habet his verbis: *Libri qui res lasciuas seu obscœnas, ex professo tractant, narrant, aut docent, cum non solum fidei, sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facilè corrumpi solent, ratio habenda sit, omninò prohibentur, & qui eos habuerint, seuerè ab Episcopis puniantur.*

FRANCISCVS Philelphus natus Tolentini, præter plura, quæ ad hunc Apparatum non spectant, scripsit Vitam S. Nicolai, & de educatione puerorum. Vide reliqua humaniora in Tritemio.

FRANCISCVS Picardus, Theologus Parisiensis, & Ord. Minorum, edidit homilias Gallicè in Euangelia totius anni, quæ spirant insignem pietatem. Vir fuit nostra ætate celebris, quique multa passus est ob synceram Euangelij prædicationem. Porrò qui eas legerit, intelliget ad eum illa Ezechielis verba posse pertinere. *Et vbi erat spiritus, illuc gradiebantur.*

FRANCISCVS Picens, vt puto, (siue vt vocant, de Marchia) scripsit in quatuor libros Mag. Sent. & in libros Naturales Aristotelis.

FRANCISCVS Pithæus Trecis, Ciuitate Campaniæ natus, Frater Petri Pithæi V. C. præter alia, quæ parat, Synodus in Gallia habitas, & à fratre suo sibi relictas, in lucem editurus dicitur, id quod auidè expectatur.

FRANCISCVS Pius (siue vt Galli eum nominant, *De la Pie*, Ord. Præd. Patria Pictauiensis, edidit Confessionem generalem excerptam è sanctis Ecclesiæ Doctoribus, quæ Lutetiæ prodijt apud Michaëlem Busetum.

FRANCISCVS Plateus, Ord. Minorum, scripsit Opus de restitutionibus. De censuris lib. Sermones varios lib. vno. De vsuris, & actu matrimoniali. Summam mysteriorum Christianæ fidei. Librum de Censuris Ecclesiasticis, & alium de Vsuris; Quæ omnia olim excusa fuerant Patauij anno 1473. Viuebat an. 1442. De excommunicatione autem extat quoque inter Tractatus, Tract. 14. fol. 347.

FRANCISCVS Poggius, scripsit De potestate Papæ, atque Concilij.

FRANCISCVS Polyngranus Germanus, & Ord. Minorum, assertiones quorundam Ecclesiæ dogmatum edidit, quæ prohibitæ sunt in Romano Indice, donec expurgentur.

Edidit autem Sermones de Sanctis.	*Hac lectione.*
In Euangelia partes duas.	*Hæc sacri. Hac lectione.*
In Epistolas.	*Qui vtrumque.*

Commentaria item in Passionem Domini; Coloniæ impressa an. 1560. Sed horum non fit mentio in Romano Indice Clementis VIII. Pont. Max.

FRANCISCVS Polyntius, Siculus, è Ciuitate Pactarum oriundus, Ord. Min. scripsit De Iustificatione. De Sacramento Eucharistiæ. Præstitit autem operam suam in Synodo OEcumenica Tridentina apud Petrum Aragonium Cardinalem, & Archiepiscopum Panormitanum.

FRANCISCVS Ponissonius Gallus, Latinè primum, deinde Gallicè emisit an. 1572. Dialogum de modo examinandi promouendos ad ordines sacros.

FRANCISCVS Porrinus Placentinus de Lamijs extat inter Tractatus Tract 11. pag. 2. fol. 350.

FRANCISCI Prædicatoris, Magnæ Vrbis Romæ ad Manuelem Corinthium magnæ Ecclesiæ Orientalis Constantinopolitanæ magnum Rhetorem extant Epistolæ duæ, quarum altera egit datum à Domino in cœna fuisse discipulis panem sine fermento; altera verò, quòd Christus dixerit: *Baptizo ego*, & nequaquam *Baptizetur*. Sciendum est autem Græcos baptizantes dicere *Baptizetur seruus Christi*, quæ forma nō improbatur, sed Latinos dicere *Ego baptizo*, indicantes id in persona Christi fieri, quam formam Græci non rectè improbant.

FRANCISCVS Pratensis, Ord. Præd. Florentinus de Enterrationis librum reliquit,

quo

quo plures Quæstiones Theologicas, Metaphysicas, & de Anima expendit; Tractatum item de connexione accidentis cum substantia. Alterum de Logicalibus (vt vocant) terminis. Quæ omnia Florentiæ asseruari scribit Ant. Senensis. Viuebat an. 1577.

FRANCISCVS Puteanus, siue à *Puteo*, Lugdunensis, Gallus, I. C. quique Gratianopolitani Episcopi cum in Spiritualibus, vt aiunt, Vicarius fuisset, demum Cartusianus, & huius Ordinis demum Generalis, Auream Catenam in Dauidicos Psalmos concinnauit; Beatique Bruponis Cartusiani Gesta conscripsit. Quæ Parisijs prodiere apud Io. Paruum. Viuebat ipse Maximiliano I. Cæsare.

FRANCISCVS Quelain Cenomanus, Cartusianus Θανατογραφίαν, hoc est Mortis descriptionem edidit Gandaui apud Gerardum Salensem an. 1554.

FRANCISCVS Radeus Andrada, Hispanus, & Ordinis Calatrauæ, qui fuit Sacellanus Regis Hispaniarum, scripsit Ordinum Militarium, qui sunt Regulares, Historiam.

FRANCISCVS Ragatius Cremonensis, Theologus, & I. V. D. Ord. Minorum, Concilio Constantiensi interfuit, & Episcopatui Bergomensi annos quatuor supra viginti præfuit: de quo scribit Henricus Villot *ipsius opera ambiunt omnes, fruuntur illis pauci.* Ac quænam illa fuerint, tacet.

FRANCISCVS Regis, Belga, Prouinciæ (quam vocant) Flandriæ, Theologus, Ord. Min. quo & Concionatore Carolus V. Imp. est vsus, reliquit in Orationem Dominicam, Gallico sermone, Commentarium, & Conciones, quæ adhuc in varijs Cœnobijs m.ss. asseruantur. Vixit an. 1540.

FRANCISCVS Remondus Diuionensis, Gallus, Theologus Societatis Iesu, præter alias, edidit tres elegantes Orationes Parmæ habitas, an. 1600. Et quidē eius varia extant, sacra, & nitida Poëmata, quorū aliqua Poëticæ nostræ, quæ adtexta est nostræ Bibliothecæ Selectæ, inseruimus. Excusa sunt nouissimè Coloniæ an. 1606. apud Conradū Butgen.

FRANCISCVS Ribera Hispanus, Theologus Societatis Iesu, edidit Commentarios in lib. duodecim Prophetarum, sensum eorundem Prophetarum Historicum, & Moralem, persæpe etiam Allegoricum complectentes. Romæ 1590. & alibi.

Commentarios item in Apocalypsim S. Ioannis Euangelistæ: Quibus adiuncti sunt quinque libri de Templo, & de ijs quæ ad templum pertinent Fabrica, Arca, Altari, Sacrificijs, Vestibus, Sacerdotibus, festis, & alijs. Lugduni in Gallia 1592. apud Iuntas, & Antuerpiæ apud Bellerum.

Commentarios vbertes in Epistolam ad Hebræos, vt iustum librum conficiant: quos cum suis Auditoribus Salmanticæ dictaret anno vitæ suæ extremo, iam nimirum vt ætate, sic sapientia grandior, interceptus est morte, cum versum quintum capitis quinti explicaret. Sed suppletum est à nostris, quod reliquum erat vsque ad finem.

Additus est ad calcem horum Commentariorum, præter alios, Index Regularum Diuinæ scripturæ perutilium. Cum verò antea editi fuissent in Hispania, prodierunt item an. 1606. Coloniæ Agrippinæ ex officina Birckmannica.

Scripsit autem Hispanicè vitam Matris Teresæ, dictæ *De Iesu*, fundatricis Monasteriorum Ordinis Carmelitani, tam virorum, quam mulierum, quas Hispanicè vocant *Las Descalças*. In præfatione autem siue prologo agit de fructu lectionis Vitarum Sanctorum: deinceps, Quænam reuelationes sint æstimandæ; ac quænam fides reuelationibus huius Virginis adhibenda: Sixti autem V. Pontificis Max. Diploma præfixum est libro Constitutiones eiusdem Teresæ confirmantis.

Vidimus autem hunc librum Italicè versum, ac manuscriptum, quem cum Italicè vertisset Franciscus Bordinus, Archiepiscopus, & Prolegatus Auenionensis, cum antea esset Sacerdos Congregationis Oratorij, Romæ, cum Romæ emisit in lucem. Quin & antequam ex hac vita migrasset, edidit Compendium suorum Commentariorum Salmanticæ. Quod Opus operæpretium erit ei, qui id prælegerit. Quæ autem prodierant in Apocalypsim, cum quinque libris de Templo Salomonis additis, ea recusa sunt apud Nutium, an. 1603. Antuerpiæ.

FRANCISCVS Ricardotus, natione Burgundus, Augustiniani Ord. & Episcopus Atrebatensis, Theologus insignis. Parochorum, & Vicariorum Regulam edidit Antuerpiæ apud Plantinum, atque Lutetiæ apud Nicolaum Chesneau an. 1564. Conciones sex de Oratione Dominica, quatuor de Oratione. Incipiunt, *Missus est Gabriel Angelus.* Funebres orationes ab ipso habitas in funere Reginarum, & Principum Hispaniarum an. 1569. Eas idem Plantinus protulit in lucem ibidem. Quin & Latinè alios libros conscripsit. Floruit in Concilio Tridentino, vbi elegantem habuit Orationem Louanij excusam. Incipit, *Si quis rerum nostrarum.* Obijt anno 1574.

FRAN-

Digitized by Google

FRANCISCVS de Ripa, scripsit ad Tit. de Iudicijs in 1. Decret. cap. 1. & 2. Atque ad Rubr. de Rest. spoliorum cap. sæpe. Tractatum item de Peste.

FRANCISCVS Romæus. Vide infra in verbo, Franciscus Rumæus.

FRANCISCVS Ros, Societatis Iesu. Vide in verbo, Diamperiense Concilium.

FRANCISCVS Rota, Ord. Prædicatorum in Academia Viennensi Austriæ Prouerbia Salomonis publicè duodecim annorum spatio interpretatus, scripsit in eadem. Volumen item sat grande de vitijs, & virtutibus, quod prodijt Norimbergæ an. Dom. 1478. In Prouerbiorum item 6. cap. Digressionem ad B. Virginem, quam summopere venerabatur. Antiphonam denique *Salue Regina* exponens, in tres libros eam est partitus. Florebat an. Dom. 1416. PP. Mon. Ord. & Leand. lib. 4.

FRANCISCVS Rubeus Apuniacensis Picens, Ord. Minorum, in primum Sent. Scoti.

FRANCISCVS Rueus, Doctor Medicus Insulanus, quæ Ciuitas est in Belgio. De gemmis aliquot, quarum D. Ioan. in Apocalypsi meminit. De alijsque, quarum vsus hoc æuo apud omnes pererebuit, libros duos edidit, Theologis, & Philosophis non inutiles.

His subijcitur Paschasij Balduini Canonici Phalempinensis ad Franciscum Rueum Epistola erudita: qua de his duobus Ruei libris iudicium fertur: deinde de Hebraicis Gemmarum nominibus, deque earum admiratione, vsu, abusu, & viribus.

Editi sunt Lugduni apud Franciscum Fabrum an. 1588. vna cum Francisci Valerij philosophia sacra.

FRANCISCVS Ruizius Hispanus, monachus Vallisoletanus, & Abbas S. Facundi, Congregationis Montisferrati an. 1546. collegit è Patribus Græcis, & Latinis ad vniuersam scripturam Diuinam intelligendam Regulas trecentas & triginta quatuor, quas breuibus explanationibus illustrauit, quæ prodierunt Lugduni an. 1546. ac Parisijs 1547. & Coloniæ cum Sixto Senensi, anno 1588. & Constantiæ in Germania an. 1599. apud Nicolaum Kalt.

FRANCISCVS Rumæus Castilionæus, siue è Castilione, Generalis Magister Ord. Pręd. scripsit de libertate pauperum, & necessitate, aduersus Pseudophilosophos, & Pseudochristianos. Breuem quoque Introductionem ad animæ immortalitatem ostendendam Christianè, & Peripateticè deductam. Liber hic Lugduni exijt apud Griphium anno 1578. scripsit etiam Epistolas hortatorias ad rectè viuendum. Obijt Romæ an. 1552.

FRANCISCVS Samarinus, Sacerdotale, siue Sacerdotum Thesaurum iuxta consuetudinem S. R. E. & S. Tridentinæ Synodi Sanctiones edidit Venetijs an. 1586. apud Franciscum Zilettum, recusum deinde an. 1593.

FRANCISCVS è S. Simone, Pisanus, dictus de Empoli, Ord. Min. emisit Determinationes, & Glossas ad Constitutiones Regni Siciliæ, & ad Ritus magnæ Curiæ Vicariæ, eiusdem Regni. Extant in grandi volumine Glossarum eius Regni. Dubito tamen hum istius Francisci de Pisis, an alterius. Floruit Oxonij in Anglia iamdudum.

FRANCISCVS Sarmentus, Sacri Palatij Apostolici Auditor, & Referendarius vtriusque Signaturæ, librum edidit Romæ an. 1569. apud Iulium Accoltum, De Redditibus Ecclesiasticis, quo agit, vtrum Clerici & quæ sibi supersunt ex ijsdē redditibus, in pauperes, & alios pios vsus erogare teneantur ex lege iustitiæ, an solum ex lege misericordiæ, vel charitatis; & quando has leges, siue alteram earū transgrediantur. Prodierunt item eiusdem libri tres Selectarum interpretationū Francofurti an. 1580. extat item inter Tractatus, Tract. 15. pag. 2. fol. 369.

FRANCISCVS Sauonensis Lygur, Ord. Minorum. De sanguine Christi. De pœnitentia Dei, quomodo intelligenda sit. De Conceptione Beatissimæ Virginis. Vide in verbo, Sixtus IV. Pont. Max. Scripsit etiam de futuris contingentibus.

FRANCISCVS Scilacensis Episcopus I. C. scripsit De fide Catholica, & de Hæreticis.

FRANCISCI Scuderi, Societatis Iesu, Vita S. Iuliani Episcopi Secundi Conchensis in Hispania.

FRANCISCVS Sedilsus, Gallus, Gallicè librum edidit de Religione, vbi ratio viuendi Canonicis traditur. Parisijs apud Natalem Pallum an. 1571.

FRANCISCVS Silueſtrius Ferrariensis, Ord. Præd. Opusculum de Euangelica libertate, aduersus Christianæ religionis recentes calumniatores edidit Parisijs apud Io. Bonhomme 1552.

FRANCISCVS Sixtus Neapolitanus, Carmelita, Tesseradecades, Genealogiæ Iesu ex Matth. 1. cap. de Christo Rege scripsit ad Philippum II. Catholicum Regem Quadragesimale, ac librum prænotatum, Encyclopedia. Venetijs an. 1564.

FRANCISCI Sonnij Belgæ, demonstrationū ex Verbo Dei. De septem Sacramentis

liber

liber partitus in septem tractatus, iuxta eorundem Sacramentorum numerum. Parisijs apud AEgydium Gorbinum an. 1566. & Antuerpiæ apud Christophorum Plantinum 1577. & Lugduni antea, hæc est an. 1565. Ex Verbo Dei, & Patribus Refutatio Confessionis Caluinicæ per inferioris Germaniæ regiones sparsæ. Coloniæ 1567.

FRANCISCI Spineti, ab Aqua Putrida, Ord. Minorum feruntur Quæstiones nonnullæ, at prænotationem illarum reticent.

FRANCISCVS Squillacensis Episcop. de Fide Catholica extat inter Tractatus, Tract. 14. fol. 2

FRANCISCVS Suarez, Societatis Iesu, olim in Academia Complutensi, postea in Salmanticensi in Hispania, deinceps autem Romæ, ac denique Conimbricæ in Lusitania Theologiæ professor primarius, quinque Tomos edidit Commentariorum, ac Disputationum in tertiam partem S. Thomæ. Quorum primus Tomus priorum viginti sex Quæstionum eius partis accuratam, & valdè elaboratam expositionem complectitur. Secundus mysteria vitæ Christi, & vtriusque aduentus eius diligentissima disputatione ita continet, vt Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini Verbi Concionatoribus vsui esse possit. Nam & de Beatissima Virgine, egit vberrimè, ac de B. Iosepho, deque S. Ioanne Baptista, cumque de mysterijs Christi Domini disputationes absoluisset, adiunxit eas, quæ pertinent ad secundum eius aduentum:

Tertius, Quartus & Quintus reliqua omnia, quæ ad tertiam D. Thomæ partem attinent.

Demum varia Opuscula Theologica, quæ sunt.

De concursu, motione, auxilio Dei, lib. 3.

De scientia Dei futurorum contingentium, lib. 1.

De auxilio efficaci.

De libertate Diuinæ voluntatis. Relectio prior.

De reuiuiscentia meritorum relectio altera.

De Iustitia Dei. Disputatio.

Quæ primo in Lusitania edita sunt, deinde Lugduni apud Horatium Cardonem in Gallia an. 1600.

Eiusdem duo Tomi in Metaphysicen Aristotelis vberes, quorum primum Indicem expedit ab ijs legi, qui & Auctoris consilium, & vsum eorum Commentariorum altius nosse cupiunt primò in Hispania, deinde Lugduni, denique Venetijs apud Baretium editi. Postremò autem prodijt Tom. 5. eius Commentariorum in tertiam Partem D. Thomæ, vbi vberrimè de Censuris egit. Qui cum reliquis quatuor in tertiam partè D. Thom. & duobus in Metaph. Arist. integrè tum alibi, tum Lugduni, atque Moguntiæ, sumptibus Hermanni Mylij, an. 1604. recusi sunt: eæ Editiones potissimum legendæ sunt nam Veneta integra non est. Post horum editionem, nouissimè emisit tomum vnum in 1. partem D. Thom. in quo omnes quæstiones de Deo vno ac trino doctissimè elucidauit.

FRANCISCVS Tarapha Barcinonensis Hispanus, De origine, ac rebus gestis Regum Hispaniæ. Antuerpiæ apud Steelsium anno 1553. Eiusdem, & Ioannis, Vastæ Brugensis rerũ Hispaniæ memorabilium Annales vsque ad nostram ætatẽ deductæ. Coloniæ 1577.

FRANCISCVS Thomæ Florentinus, Ord. Præd. præter illa, quæ scripsit in Porphyrij Vniuersalia, & in libros Posteriorum Aristotelis, edidit Quadragesimale pro Concionatoribus: è Græco autem in Latinum vertit Cyrilli Homelias in Isaiam Prophetam, & quædam alia, quæ in Bibliotheca Cœnobij S. Mariæ Nouellæ cuius erat filius Alumnus, asseruantur. Obijt Florentiæ an. 1514.

FRANCISCVS Thomæ, alter à superiore Biberacensis Catholicus Parochus, Examen siue refutationem edidit aduersus hæreticum Conradum VVolfgangum Plazium Catholicis obtrectantem de bonis operibus, & cultu Sanctorum. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1578.

FRANCISCVS Titelmannus Belga, Ord. Minorum, in Tractu Leodiensi, ex oppido Hasselt, siue Hasselensis Academiæ philosophorum apud Louanienses moderator, reliquit Paraphrasticas elucidationes in Iob, excusas apud Ioan. Steelsium an. 1547.

In Canticum Canticorum. Parisijs apud Hier. Marnefium 1550. In Ecclesiasten. In Hym.

In Matthæum, & in Ioannem. Lugduni apud Gul. Rouillium an. 1556.

In Psalterium. Parisijs apud Poncetum an. 1545. In Psalmos.

Elucidationem in omnes Epistolas Apostolicas, cum argumentis capitis cuiusque materiam complectentibus, omnibus ex Auctoris recognitione cultioribus redditis. Venetijs ad Signum Spei, an. 1547.

Collationes in Epistolam Pauli ad Romanos.

Digitized by Google

De Auctoritate Apocalypseos D. Ioannis.
Expositionem Sacrosancti sacrificij Missæ, quæ Lugduni edita est an. 1558.
Tractatum de fide, religione, moribus, & ceremonijs Dauidis AEthiopiæ Regis, & subditorum eius.
Tractatus plures de Sacramentis.
Librum de Superbenedicta Trinitate apud Benedictum Boërium, Lugduni an. 1550.
Addita est oratio de præmatura morte bonorum. Edita verò hæc Antuerpiæ apud Michaëlem Hilleuium an. 1530. Epistolam Apologeticam.
Commentaria in Tractatum D. Arnoldi Carnotensis Abbatis Bonæuallis, qui D. Bernardo fuit familiaris.
De septem verbis Domini in Cruce.
De consideratione rerum naturalium, earumque ad suum creatorem reductione, libros duodecim, qui cusi Parisijs an. 1543. apud Nicolaum Buffetum, & alibi sæpius; Opus autem hoc proponitur Philosophiæ candidatis.
Compendium Philosophiæ Naturalis, Lugduni apud Gulielmum Rouillium an. 1545.
De consideratione Dialectica libri sex, qui impressi Parisijs an. 1544. apud Ioan. Tiletanum. Coloniæ autem, & Lugduni an. 1548.
Summam mysteriorum Christianæ fidei, quæ prodijt Antuerpiæ apud Ioannem Bellerum an. 1571. cum antea prodijsset Lugduni in Gallia an. 1555. apud Theobaldum Paganum.

FRANCISCVS Tolensis librum Thomæ de Kempis de imitatione Christi est interpretatus, eiusdem Thomæ vitam emittens in lucem. Antuerpiæ & Coloniæ.

FRANCISCVS Toletus Cordubensis, Hispanus, Societatis Iesu, magnis ingenij dotibus, vt solida doctrina, & perspicuitate præstans, cum qui antequam in Societatem ingrederetur, publicè professus esset Salmanticæ Philosophiam, eandem item, ac Theologiam Romæ docuisset, viginti autem totos annos in Pontificio Palatio coram sex Pontificibus continenter fuisset cõcionatus, & adeo in Poloniam, & in Belgium à Pontt. Maxx. de rebus ad religionem spectantibus fuisset missus, à Clemente VIII. Pont. Max. in numerum Cardinalium adscitus, triennio eo munere functus, decessit è vita.

Viuens, Introductionem in Logicam, Expositionem Aristotelis librorum de Physico auditu: de Generatione, & Corruptione; ac de Anima Romæ edidit, quæ deinceps nõ vno in loco extra Italiam recusa fuére.

Viuens item Commentarios in D. Ioannis Euangelium edidit Romæ an. 1588. apud Iacobum Tornerium, qui item alibi non semel prodierunt.

At post eius obitum curatum est à Societate, vt, quæ scripserat in duodecim capita Euangelij D. Lucæ, ea proferrentur in lucem Romæ, sicuti & Venetijs est factum.

Instructio item Sacerdotum de septem peccatis mortalibus cum autographo collata, & Romæ emissa apud Stephanum Paulinum an. 1601. vna cum explicatione Bullæ Cœnæ Domini: Hæc deinde Coloniæ apud Ioannem Gymnicum cum annotationibus Andreæ Victorelli non semel edita est emendatissime: quæ autem antea tum Lugduni, tum alibi exierat, quoniam fuit mutila, & præpropere euulgata, non est censenda Toleti. Eadem Instructio in compendium redacta excusa est Coloniæ apud Ioannem Crith, anno Domini 1606.

Commentarius in Epistolam D. Pauli ad Romanos, vna cum expositione Psalmi 17. Dauidis, primò Romæ, deinde Lugduni, & Venetijs apud Meiettum excusus an. 1602. Obijt Romæ an. 1596.

FRANCISCVS è Toleto, non quidem is, de quo suprà nunc egimus, sed multo antiquior, scripsit de Diuina Eucharistia contra Ioannem Rochizanã Bohemum Ioan. Husi discipulum. Eisingrenius.

FRANCISCVS Turrianus Hispanus, Societatis Iesu, vir in Diuinis scripturis, Græcaque potissimũ lingua optimè versatus, scripsit antequã in Societatem Iesu admitteretur.

De Summi Pontificis supra Concilia auctoritate ad Ioannem Saluiatum Cardinalem libros tres, qui Florentiæ cusi sunt apud Laurentium Torrentinum an. 1559.

De Actis sextæ synodi, deque canonibus, qui eiusdem synodi falsò esse feruntur, & de septima, ac multiplici octaua Synodo. Ibidem, eodem anno apud eundẽ Typographum.

At est obseruandum in hoc Opere de sexta, & septima synodo, rectè quidem ostendi synodum illam Trullanam Iustiniano secundo Imperatore celebratam, in qua editi sunt centum, & vndecim Canones, non esse veram sextam synodum, in qua Monothelitæ damnati sunt Agathone Summo Pontifice, & Constantino IV. Imperatore; attamen non

esse

esse oppugnandum Honorium Papam huius nominis primum, vt ipsa sexta Synodus defendatur: Asseritur enim in eadem synodo iure damnatum eum esse Monotheliſmi. Vt autem hæc controuersia de Honorio vero, aut falso in sexta synodo damnato, sedetur, operæ pretium esset perlegi opera S. Maximi, præsertim quæ contra Monothelitas edidit, & testimonio Turriani, in Vaticana Bibliotheca asseruantur: vixit enim ante sextam Synodum, & interfuit Synodo Romanæ habitæ sub Martino primo, in qua simul cum Synodo damnauit hæresim Monothelitarum, & ab eodem Valente Imperatore eandem ob causam factus est Martyr, quemadmodum & ipse S. Martinus Papa. Affert autem Turrianus ex libro eiusdem fragmentum S. Martini, aduersus Pyrrhum Monothelitam in eodem libro de sexta & septima Synodo, pag. 214. Ex quo fragmento satis intelligitur, Secretarij eiusdem Honorij, & S. Maximi testimonio, innocentia ipsius Honorij. Legatur item Platina, vbi de Honorio primo agitur, sed cum adnotatione Onuphrij Panuuinij, & Bellar. Card.

Dogmaticus de electione Diuina, & dogmaticus de iustificatione. Romæ apud Antonium Bladum 1551.

Præterea idem Turrianus scripsit, De residentia Pastorum, num ex scripto Diuino iure fuerit sancita: qui liber impressus est Florentiæ apud Torrentinum eodem tempore: sed tamen postea decreta re à Tridentina Synodo mutauit sententiam.

De commendatione perpetuæ administrationis Ecclesiarum vacantium, & de residentia pastorum extra ouilia sua. Venetijs apud Iordanum Zilettum cum alijs Opusculis an. 1562.

De dogmaticis characteribus verbi Dei libros quatuor Florentiæ apud Laurentium Torrentinum, an. 1561.

De votis Monasticis librum primum.

De inuiolabili Religione votorum monasticorum lib. 2. Romæ an. 1561.

Librum de cælibatu, cuius meminit in lib. 2. de inuiolabili Religione.

De Matrimonijs clandestinis, an. 1563.

Explicationem excusam Venetijs apud Iordanum Zilettum.

Quo item anno Decretum de matrimonijs clandestinis in Concilij Tridentini 24. Sessione promulgatum est: sed paulò ante Sessionem ipsam scripta est ea Turriani explicatio per modum disputationis, siue priuatæ explicationis: ad eum (inquam) modum, quo solent in Synodo Generali Theologi congregari antequam sessio celebretur. Probat hoc ipse Turrianus Epistola ad Card. Hosium, quam initio eius explicationis præfixit. Et adeo hæc sunt ipsius verba: *Quia occupatus editione Apostolicarum constitutionum Clementis Romani, disputationibus Theologorum hoc tempore interesse, & ipse etiam cum eis disputare nõ potui, ne omninò abesse viderer, missi, &c.* At paulò post *fateor si adessem, multos, multaq; audiendo, & ex mea parte corrigendo, partim limando, multum proficerem, quod facere non posse non parum doleo.* Cum igitur hæc ita se habeant, condonandum est ei, si quid in ea explicatione de Matrimonijs clandestinis tradidit, quod Decreto Concilij Tridentini minus videatur cõsentaneum, quamquam eius Decreto mox adhæsit.

Catalogus operum Turriani postquam in Societatem Iesu est admissus.

De Hierarchicis ordinationibus ministrorum Ecclesiæ Catholicæ aduersus Schismaticas vocationes Ministrorum, & Superintendentium hæreticorum libri duo, Dilingæ apud Sebaldum, an. 1569.

Aduersus Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolorum, lib. 5. Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellum an. 1572. Rursum Coloniæ apud Geruinum Calenium an. 1575.

Aduersus capita Disputationis Lipsicæ Andreæ Freyhubij de Ecclesia, & ordinationibus ministrorum Ecclesiæ libri duo, Coloniæ apud Geruinum Calenium an. 1574.

Aduersus capita Disputationis posterioris Andreæ Freyhubij, de Ecclesia, & ordinationibus ministrorum Ecclesiæ libri duo, Coloniæ apud Ludouicum Alectorium anno 1578. Quoniam verò nõ satis distinguuntur hi duo libri à Typographo; aduerte initium prioris libri esse hoc: *Si in te Andrea esset aliquid pudoris.* Posterioris autem. *Quàm verò egregium est argumentum* pag. 200.

Apostolicarum Institutionum de Catholica doctrina Clementis Romani, libri octo, adiunctis ad finem 85. Canonibus Apostolorum ipsomet Francisco Turriano interprete è Græco, cum eiusdem scholijs & obseruationibus ipsius doctrinæ Catholicæ ad confir-

Digitized by Google

manda dogmata Orthodoxa contra hæreticos. Antuerpiæ apud Plantinum an. 1578.

Canones Concilij Nicæni octuaginta ex Arabico in Latinum conuersi, & recogniti cum annotationibus, ibidem, apud eundem Plantinum, eodem tempore. Sed & de his Constitutionibus Clementis, vide in verbo, Clemens Romanus. De Canonibus autem Concilij Nicæni, vide in verbo, Apostolici Canones, in hoc nostro Apparatu.

Nicolai primi responsa ad Consulta Bulgarorum, quę prædictis Operibus apud Plantinum editis, adiecta sunt.

S. Diadochi Episcopi Photices in vetere Epiro Illyrici, capita centum de perfectione spirituali ipso Turriano interprete, &c.

S. Nili capita centum quinquaginta. De oratione ad Deum, eodē interprete. Vtrumque autem Opusculum scilicet S. Diadochi, & S. Nili, prodijt ex officina Plantini anno 1575. De quibus vide suis in locis in hoc Apparatu, & in verbo, Diadochus, & Nilus.

Contra Andream Volanum Polonum, Caluini discipulum, de Sanctissima Eucharistia. Tractatus, Parisijs apud Sebastianum Niuellium an. 1577.

Alter Tractatus de Eucharistia contra eundem Volanum, & contra omnes Metonymicos, apud eundem Niuellium. Parisijs eodem an. 1577.

Apologeticus contra Boquinum Biturigem sectæ Zuinglianæ, qui nomen Societatis Iesu calumniabatur. Coloniæ apud Ludouicum Alectorium an. 1578.

Liber primus de Ecclesia Catholica, & eius Pastore Episcopo & Romano, ad Gulielmum Lantgrauium Hassiæ, aduersus nugatorias cauillationes Antonij Sadeelis. Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni, an. 1580.

Liber secundus contra Sadeelem inscriptus, *Defensio locorum Sacræ scripturæ de Ecclesia Catholica, & eius Pastore Episcopo Romano aduersus nugatorias cauillationes Antonij Sadeelis Lutherani.* Coloniæ apud hæredes Birckmanni eodem an. 1580.

Liber tertius bipartitus contra Epistolam Antonij Sadeelis. Ingolstadij apud Sartorium an. 1581.

Libri duo posterioris Defensionis locorum scripturæ. De vna Ecclesia Catholica in terris visibili, & de Episcopo eius Pontifice Romano contra secundas cauillationes Antonij Sardeelis. Ingolstadij apud Ederum 1583.

Aduersus tertias in librum bipartitum cauillationes Antonij Sadeelis. Ingolstadij apud Sartorium an. 1584.

Epistola ad Gonzalum Herræum Episcopum Laodicensem de redditibus Ecclesiasticis, & ratione eis vtendi. Data Romæ 1574. 26. Aprilis.

Epistola de definitione propria peccati originalis ex S. Dionysio Areopagita, & de Conceptione Beatissimæ Virginis, & Matris Dei. Ingolstadij apud Sartorium an. 1581.

Epistola contra Vbiquitistas, Arianistas. Ingolstadij apud Sartorium 1583.

Responsio Apologetica pro Domo Lauretana, ad capita Petri Pauli Vergerij hæretici. Ingolstadij apud Sartorium an. 1584.

Sciendum est autem, Franciscum Turrianum in dogmatico libro de electione Diuina, Commentarios in Epistolas Pauli, Ambrosij nomine inscriptos, Ambrosio verè tribuisse, seniorem tamen factum, & scribentem contra Sadeelem, eos Ambrosij esse, negasse; id quod in verbo, Ambrosius, & nos explanauimus: Sed & Louanienses Theologi in fine censuræ, de libris quæstionū Veteris, & Noui Testamenti, in Appendice ad 4. Tom. operum S. Augustini pag. 426. sic aiunt: *Nonnulli ex multiplici collatione persuasum habent, hoc Opus, & Commentarium in Paulinas Epistolas Ambrosio inscriptum, eiusdem esse Auctoris. Veruntamen ex ipsa censura quàm multi sint, & quàm graues eius Auctoris errores cerni potest.*

Præterea, plures Auctores è Græco m. s. quique nunquam typis subiecti fuerant in Latinum vertit, quos à nobis ad V. C. Henricum Canisium transmissos Ingolstadium, ipse suis Tomis antiquæ lectionis inseruit.

FRANCISCVS Valesius, primus huius nominis Galliæ Rex, doctrina, & eloquentia valuit, qui cum plures linguas nouisset, Latinam item calluit. Extat eius responsio Germaniæ Protestantibus. Obijt autem an. 1547.

FRANCISCVS Vallesius, qui & Philippi II. Catholici Regis fuit Archiatrus, præter plurima doctissima scripta de Medicina, de quibus egimus in Bibliotheca nostra Selecta, scripsit quoque de ijs, quæ scripta sunt physicè in libris sacris, siue librum prænotatum *De sacra Philosophia*, cui libro propter argumenti similitudinē adiuncti sunt duo alij. Vnus Læuini Lemnij de plantis sacris: alter Francisci Tusci de gemmis emendatius expressi. Lugduni apud Sibyllam à Porta 1588. Sed liber de sacra Philosophia prohibitus est postea in Romano Indice donec expurgetur.

FRAN-

Digitized by Google

FRANCISCVS Vargas Hiſpanus, de auctoritate Summi Pont. extat inter Tractatus, Tract. 13. pag. 1. fol. 113. cum antea ſeparatim Venetijs prodijſſet, vbi ille legatione pro Philippo II. Hiſpaniæ Rege fungebatur apud eam Remp.

FRANCISCVS Vatablus, de quo videndũ eſt in verbo, Biblia, Vir fuit Catholicus, & verè doctus, cuius tamen nomini, & ſcriptis quoniam dolosè hæretici maculas inſpergere cœperant, nos in Romana editione prima Bibliothecæ noſtræ Selectæ lib. 2. cap. 11. caſdẽ aperuimus, & eluimus: At quoniam id, huic tamquam proprio loco erant adtexendum, ideo inde ſublatũ in Veneta, & alijs eiuſdẽ Bibliothecæ editionibus hic reponitur.

Quæ igitur nomine Franciſci Vatabli, circumfertur, (præſertim in Gallijs) interpretatio Bibliorum, aut Vatabli, non eſt viri illius doctiſsimi, & (quod multo pluris faciendum eſt) verè Catholici, qui longè abhorruit à Sectariorum tunc incipientium emergere diſciplina, inſtitutis, opinionibus; ſed quorundam diſcipulorum ipſius (vti & Genebrardus teſtatur præfatione in Origenem) qui prauè dormitando, à Doctore accepta peius intelligebant, typiſque mandabant, vel nomen ſui Doctoris prætexentes, interim ſuas nouitates nouarum rerum cupidis, ſpecie Dei Verbi inſtillabant. Quod quidem ex eo fieri probatum eſt, quoniam à probis, & doctis eius diſcipulis idem Genebrardus intellexit, illum ea ſuppoſititia editione ſic fuiſſe offenſum, vt protinus Robertum Stephanum typographum iam apoſtaſiam ſuam meditantem, & accelerantem, ad ſe accerſitum grauiſsimè obiurgaret, & falſi crimine, quod non niſi fuga diluere potuerit, poſtularet. Addit Genebrardus, Theodorum Bezam in Iconibus, Leoni Iudæ Heluetio eam attribuiſſe, cum eius cauſa Robertus Stephanus Geneuam ſontium receptatricem profugiſſet, ſurreptis ſecum Regijs characteribus, adulterinos alios partus viris bonis, & doctis ſuppoſiturus, vel genuinos ritu loci corrupturus: quare Lutetiæ in ſtramineo ſimulachro vſtus eſt, quòd viuus capi non potuerit. Chronol. lib. 4. Beza in Iconibus, & in Paſſeuentio.

Cæterùm, cum Catholicorum in Hiſpanijs Theologorum pietas, Vatabli laborem, vbi erroribus hæreticorum, ſiue aliorum aſperſus nõ eſſet, dignum iudicaſſet, ne periret, cum edi emaculatum curarunt, hac inſcriptione. *Biblia ſacra, cum duplici tranſlatione, & Scholijs Franciſci Vatabli, nunc denuo à plurimis, quibus ſcatebant, erroribus vindicata, & repurgata doctiſſimorũ Theologorum, tam Almæ Vniuerſitatis Salmanticenſis, quàm Complutenſis iudicio; ac ſanctæ Generalis inquiſitionis iuſſu.* Hæc autem editio ſic emaculata quanti facienda ſit, licet potius Paraphraſis, quam verſio ſit habenda, ijdem Theologi ſequentibus verbis indicarunt. *Conſtituta eſt Generalis cenſura, editionem nouam non eſſe iuxta literam Hebræam, ſed potius paraphraſticam, cum quadam orationis, & Latini ſermonis puritate; neq; eam, neque Scholia, ſeu Adnotationes in margine, maiorem habere auctoritatem in ijs quæ ſunt propria, quam opinionem cuiuſdam Doctoris in controuerſijs. Inſuper, vbi diuerſa eſt verſio noua, & vulgatæ non contraria, neq; etiam fidei Catholicæ, & Eccleſiæ traditioni repugnans, admitti quidem poteſt, ſuo tamen ſeruato honore, & dignitate vulgatæ editioni, iuxta S. Concilij Tridentini Decretum; ita vt vulgata editio habenda ſit, & certa præ alijs omnibus, & magis iuxta Hebræam veritatem, reliquiſq; ſit præferenda editionibus: neq; exiſtimandum, nec permittendum, nouam editionem, aut ſcholiorum eius expoſitionem vulgatæ quicquam detrahere, aut eiuſdem minuere auctoritatem, neq; etiam Sanctis, neq; communibus eorum expoſitionibus. Verum Scholia eiuſdem, quæ ferè ex Iudæorum Commentarijs deſumpta ſunt, in ijs, in quibus non peruertunt ſenſa ſacra, neque Eccleſiæ doctrinæ, vel communibus Sanctorum Patrum ſenſibus contraria ſunt, recipienda, vt probabilia, & vt collata cum Sanctorum expoſitionibus conſtet Eccleſiæ, & Sanctorum ſenſuum altitudo & ſpiritus in eis viuificans, & pariter Iudæorum humilitas mortuæ literæ adhærentium, neq; quicquam ſublimius cogitantium, & quandoq; praua interpretatione & expoſitione de Chriſto vaticinia ſubuertentium. Deinde vt variæ apud Hebræos vocum ſignificationes, phraſes, atq; Hebraiſmi, maximè à non verſatis in Hebræa lingua, vtcunq; percipiantur.* Salmanticæ, apud Gaſparem de Portonarijs ſuis, & Gulielmi Rouillij, Benedictique Boierij expenſis 1584.

Adiunctus eſt autem hiſce Biblijs Vatablæis Index Biblicus, qui res eas, de quibus in ſacris Biblijs agitur, ad certa capita Alphabeti ordine digeſta, reuocatas, ſumma breuitate complectitur, à Ioanne Harlemio Societatis Ieſu Theologo editus, & quidem non mediocri commodo eorum, qui illo rectè vtuntur.

FRANCISCVS Venetus cognomento Surianus, Ord. Minorum, Indulgentias explicuit, quas alij *S. Mariæ de Angelis*, alij *de Portiuncula* nuncupant; quæque toti Ordini, & alijs, qui ſpiritualis illius doni particeps eſſe poſſunt, à Veſperis Kalendarum Auguſti, vſque ad Veſperas ſequentis diei ſunt conceſſæ. Initium eſt: *Indulgentiam ipſius fuſis lacrymis poſtulemus.*

M. FRANCISCI Verberi Vltraiectini, quinquaginta duæ Vitæ Sanctorum ſelectiores & communiores pro vnaquaque anni Dominica è prolixioribus Laurentij Surij Vitis Colſectæ. Antuerpiæ apud Chriſtophorum Plantinum 1588.

Digitized by Google

FRANCISCVS Veruort, Belga, Prouinciæ inferioris Germaniæ, Ord. Min. edidit Germanicè libellum, cui titulus est: *Vestis nuptialis amoris Dei*, quem correxit Henricus Pepinus eiusdem prouinciæ quondam Minister.

FRANCISCVS Vicedominus Ferrariensis, quem *Francischinum* nominabant, Conuentualis Ord. Minorum, eximius ætate nostra Diuini Verbi concionator: qui cum viuens amicis efflagitantibus Italicè habitas Homilias edi permisisset, nempè, Decem de Spiritu sancto, quas Hieronymus Scotus an. 1562. Venetijs. Discursus autem Morales in Euangelia à Dominica Septuagesimæ vsque ad octauam Paschatis Ioan. Baptista Bozzola edidit ibidem an. 1565. Plures alias reliquit tum Italicè, tum Latinè conscriptas, quæ nondum emissæ erant in lucem. At Bernardinus Seraphinus vir & ipse religiosus, Latinas ex Officina eiusdem Hieronymi Scoti emisit in lucem an. 1576. Quæ licet à typographis minus emendatæ prodierunt, optimos tamen sensus spirant. Et quidem hæ pertinent ad Tempora Aduentus. Quadragesimæ, necnon ad Catechismi Rom. expositionem.

Pollicitus autem est idem Seraphinus, fore, vt Vicedomini reliquæ Latinæ Homiliæ euulgarentur; nimirum fermè totius anni, aliæ in Esaiam, in Psalmos Dauidis, ac præcipuè in septem Pœnitentiales. In Euangelium S. Ioannis, DD. Petri Epistolam primam; in Pauli Apostoli Epistolam ad Colossenses. Cornelius autem Mussus Episcopus Bitontinus, eum *Suggesti delicias, & citharam nostræ ætatis* appellare consueuerat. Vita excessit anno 1573. die 29. Octobris pronuncians illa verba Psaltis: *Me expectant iusti, donec retribuas mihi.*

FRANCISCVS Victoria Hispanus, Ord. Præd. Salmanticæ Theologiam publicè, ac quidem eximiè professus, scripsit in vniuersam Summam D. Thomæ. Præterea.

Relectiones tredecim in duos Tomos distributas, quæ hac prænotatione Ingolstadij prodierunt an. 1580. & Lugduni in Gallia an. 1587. cum antea hoc est, an. 1571. Venetijs Christophorus Zanettus, & an. 1573. Antuerpiæ prodijssent sub inscriptione *Summæ Sacramentorum Ecclesiæ.* Accesserunt ei Editioni Quæstiones è Sanctorum Conciliorum Decretis, præsertim Tridentini, & aliorum, quæ antea desiderabantur, idque cura Thomæ à Chauues. Egit autem. De potestate Ecclesiæ. De potestate Ciuili. De potestate Concilij. De Indis. De Matrimonio. De augmento charitatis. De eo ad quod tenetur perueniens ad vsum rationis. Postremò autem hæc Antuerpiæ prodierunt apud hæredes Petri Belleri, an. 1602. Obijt anno Dom. 1546.

FRANCISCVS VViller, Ord. Minorum, præter Repertorium Epistolarum S. Hieronymi, scripsit.

De remedijs scrupulosarũ conscientiarum, lib. 1.
Sermones ad populum.
Epistolas ad diuersos, sed & vnã vberẽ, quæ libellum magnitudine æquat, pro purissima Conceptione & Beatissimæ Virg. De passione item Domini.
De vitijs, & virtutibus.
De Musica eiusque laudibus varia. Floruit an. 1495. Tritem.

FRANCISCI Xauerij viri sanctitate, & miraculis clari, qui vnus è decem primis Soc. Iesu Patribus, primus ex eadem Societate in Indiam, & Iaponiam Euangelium intulit libri quatuor Epistolarum, ab Horatio Torsellino in Latinum conuersi ex Hispano, qui additi sunt eiusdẽ Xauerij Vitæ ab eodem Torsellino conscriptæ, & postremo recognitæ, atque editæ Romæ anno 1596. apud Aloysium Zannettum. Sed & multa de Xauerio Ioan. Petrus Maffæus in sua historia Indica refert. Porrò vita ipsius plena sanctitatis, prophetiæ, miraculorum, conuersionis plurium populorum dignissima est lectu. Quæ vna instar multarum aliarum possit esse forma eorum, qui ad Gentes siue ad quoslibet alios conuertendos mittuntur.

FRANCISCVS Ximenius, è Cisneros, Hispanus, Ord. Min. Cardinalis, & Archiepiscopus Toletanus, Archicàncellarius Hispaniarum, edidit Leone X. Pont. Max. Vetus, ac Nouum Testamentum, lingua Hebraica, Chaldaica, Græca, & Latina.

Pentateuchi autem est triplex editio, Hebraica, Chaldaica, Græca, Septuaginta Interpretum, cui sunt intextæ tres Latinæ editiones respondentes Latinæ Hieronymi, Hebraicæ veritatis. Chaldaicæ Latina altera de Verbo ad Verbum, à viris eius linguæ peritissimis elaborata. Græcæ septuagintã Interpretum interlinearis Latina translatio. Sed & Agiographi, & prophetici libri duplici lingua sunt excusi, Hebræa, & Græca, cum alijs duabus Latinis versionibus, quæ illis respondent. Chaldaica verò iure omissa est, quia in cæteris libris, præterquam in Pentateucho, corrupta est, & fabulis, atque Thalmudistarum nugis conspersa; nimirũ prorsus indigna, quæ sacris codicibus inscreretur. At libri, qui sunt extra Canonem Hebræorum, quos Ecclesia ad ædificationem legit, Græcam tantum

tum ſcripturam, cum duplici tranſlatione, Hieronymi ſcilicet, & altera interlineari de verbo ad Verbum, ac nouum Teſtamentum Græcum habet contextum cum Hieronymi verſione, nudis tantum literis ad Maieſtatem antiquitatis conſcriptum, ſine vllis aut tonorum, aut ſpirituum notis, ad antiquiſsimorum Græcorum, quos abſque hiſce accentibus, faſtigijſque literarum ſcripitaſſe, Callimachi poëmata vetuſtiſsima, & Sibyllina carmina, & marmorum vetuſtiſsima fragmenta indicant.

Cæterùm, ne quid dubij eſſet, ecqua in Syllabâ accentus eſſet collocandus, ſimplex tantum apex in polyſyllabis dictionibus fuit adiectus, & quidem, non vt Græcus accentus, ſed tanquam notula, qua Lector dirigeretur, ne in prolatione, aut modulatione dictionum laberetur. Appoſitum eſt ad finem totius Operis copioſiſsimum Dictionarium Hebræorum, Chaldæorum, & Græcorum vocabulorum. In quo, & ſimplices dictionum interpretationes tam primitiuarum, quam deriuatiuarum continentur; ſed, quod omnium operoſiſsimum fuit, quot locis in veteri teſtamento vnaquæque Hebraica dictio, propter linguæ illius fœcunditatem, multiplicet ſignificata, additis pluribus concordantijs continuo ſubiungitur. Perfecta ſunt autem hæc exemplaria, quæ vulgo Complutenſia appellantur, ſub Leone X. Pont. Max. & ex horum auctoritate multi poſtea tam Hebræi, quâ Græci, & Latini codices in integrum reſtituti. Claruit Ximenius an. 1510. Mortuus Compluti. Vide de eo in verbo, Biblia. Deinde item vbi in altero Apparatu noſtro ad Hiſtorias de Hiſpaniæ hiſtoriographis egimus in 2. Tom. Bibliothecæ Selectæ.

FRANCISCVS Ximenius, alter, Ord. Minorum, duodecim Patrum, qui in Occidentalem Indiam Euangelij lucem importarunt, decimus. Prouinciæ S. Gabrielis, iuris Pontificij peritus, conſtanter recuſato Epiſcopatu Tauaſci Indorum à Carolo V. oblato, maluit in Teſtamento PP. ſuorum, quod reliquum erat vitæ, tranſigere: Guardianatu tamen in Quamhnaui ſuſcepto, Mexicanum idioma cum optimè calleret, illius Dictionarium alijs ad idem idioma capeſſendum viam ſternens, confecit. Libros autem omnes Mexicana lingua ab alijs editos, iuſſu Superiorum euoluit, atque recenſuit.

Scripſit accuratè Vitam B. Martini de Valentia, anno ab illius morte, tertio, quæ tamen iniuria temporũ excidit, vnico quaternione ſeruato. Iacent eius oſſa in Monaſterio Mexicano S. Franciſci. De hoc ipſo autem Ximenio ſcribit Franciſcus Gonzaga Mantuæ Epiſcopus, in deſcriptione Prouinciæ S. Euangelij, in vita eiuſdem, *primũ hunc Sacerdotem fuiſſe, qui inter cruentas hoſtias, incruentam Vnigeniti Dei hoſtiam primitijs ſuis Patri æterno litauerit.*

FRANCISCVS Zabarella Patauinus, qui vixit propè an. 1418. præter illa, quæ elaborauit in Decretales, in Clementinas, & de Horis Canonicis, ac Repetitiones varias, & alia, ſcripſit librum de Schiſmate, atque eiuſdem libri præfationes. Quæ præfationes cum libro ipſo de Schiſmate Argentinæ impreſſæ, prohibitæ ſunt in Romano Indice, donec expurgentur.

FRANCISCVS Zambertus Venetus, & Carmelita, Theologus, ſcripſit in libros Magiſtri Sententiarum, & in Ariſtotelis Metaphyſicen. At num aliquid horum emiſſum ſit in lucem incertum. Obijt an. 1592.

FRANCISCVS Zamora, Hiſpanus, Ord. Minorum, Aquilæ, quæ Ciuitas eſt in Brutijs, Generalis Miniſter an. 1559. creatus, Paulo IV. & Pio IV. Pontt. Maxx. Ordinem ſuum ſexennio rexit, atque in ſingulos verſus Pſal. 50. ſingulas ſcripſit Homilias. Obijt, anno 1571.

FRANCISCVS Zephyrus emiſit Explicationem obſcuriorum locorum in Pentateucho, ex antiquis Theologorum Græcorum Commentarijs, depromptam. Coloniæ 1572.

FRANCISCVS Zichemius, Belga, Ord. Minorum, Cœnobij apud Mechlinienſes, Prouinciæ Inferioris Germaniæ, alias *Brabantiæ* (vt vocant) Guardianus, ſcripſit in ſeptem verba, quæ Chriſtus Dominus in Cruce protulit, breuem, & piam Explicationem pro concione habitam. Excudebat Bellerus Antuerpiæ an. 1556. Concionem item de eleemoſynæ efficacia, cuius initium. *Haud potuiſſet, &c.* aſſumpto themate illo; *Beatus qui intelligit ſuper egenum, & pauperem*, an. 1556.

F. FRANCISCVS Zichetus Brixienſis, in primum, ſecundum, & tertium Scoti Sententiarum libros, atque in eiuſdem Quodlibeta Commentationes emiſit. Venetijs apud Ioan. & Andream Zenarium an. 1590.

FRANCISCVS Zinus Veronenſis, vir iudicij acris, ac multæ eruditionis, elaborauit noſtra ætate in Canticum Canticorum, libroſque è Græco in Latinum vertit aliquorum Patrum, vt Euthymij Zigaboni Panopliam, & Theodoreti Commentarium in Cantica, quod ex Pauli Manutij typographia Romana an. 1563. prodijt cum explicatione Gregorij Niſſæni, Maximi, Nili, & Pſelli notationibus ad aliqua loca.

Digitized by Google

FRANCISCVS Zumel, Palentinus, à Pintia, Theologus Salmanticensis, Hispanus, edidit duos Tomos suorum Commentariorum in primam partem D. Thomæ.

FRANCISCVS Yuannes, Hispanus, Monachus Congregationis Montisserrati, redegit in Compendium Tractatum Garziæ à Cisneros Exercitatorij vitæ spiritualis, & Directorij horarum Canonicarum, eique Compendio breuem adtexuit Catalogum virorum illustrium, Ord. S. Benedicti, qui est excusus Mantuæ Carpentanorum, quæ est Madritum in Hispania. Quo in libro versionem Latinam pollicetur Dialogorum Petri Bugiani, qui quàm cautè legendus sit, alibi diximus.

FRANCO Belga, monachus, & Abbas secundus monasterij S. Mariæ de Haffligem, hoc est Haffligimensis, in Brabantia, Congregationis Cluniacensis scripsit librum de Gratia Dei: alterum de Statu futuræ gloriæ metricè. Sermones de B. Virgine. Epistolas ad diuersos duodecim libros de beneficentia Dei. Antuerpiæ cusos an. 1585. Viuebat an. 1109. Tritemio.

FRANCOFORDIENSIS Synodus, de qua quid dicat Alanus Copus, quod tamen Bellarminus Cardinalis falsum esse suspicatur,) vide in verbo, Alanus Copus. Cæterum, Francofordiense Concilium celebratũ an. 794. (vt ait Rheginо lib. 2.) Adriano I. Pont. Max. & Carolo Magno Rege Francorum, confirmatum fuit ab eodem Pont. Max. ea ex parte, qua definitur Christum Dominum non esse filium Dei adoptiuum: sed ex altera parte ab eodem reprobatum. Vide Bellar. Card. Tom. 1. Controuers. 4. lib. 1. de Conciliis, cap. 7. & lib. 2. cap. 9. & lib. 2. de Imaginibus Sanctorum, cap. 14. vbi & concludit, *Synodum potuisse errare, & adeo errasse non in iuris, sed in facti quæstionibus.* At & legendum est quod post Card. Bellarminum Gabriel Vasquez lib. 2. de Cultu adorationis accuratè de hoc Concilio agit, num. 209. 220. 228. & seqq. vbi habet an Francofordiense Concilium in facto errauerit contra septimam Synodum, num. 235. vbi item docet, idem Concilium non potuisse derogare Nicænæ Synodo. Quin & num. 236. nil definiuisse contra cultum imaginum: cum & antea num. 234. Patres eius Concilij dicuntur agnouisse supremam potestatem in Rom. Pontifice & pleraque alia.

FRANCOFORDIENSIS alia Synodus, in qua præter alia est actum de Ecclesia Bambergensi in Cathedram Pastoralem erigenda. Vide Ditmarum, lib. 6. Annus autem fuit, quo celebrata est, 1006. Præfuit Villegisus Archiepiscop. Moguntinus, in cuius Diœcesi & habebatur, & Cisalpini Episcopi adfuerunt. Quin & ipse Rex Henricus II. qui deinceps fuit Imperator, qui eam erectionẽ Bambergensem, humi se prosternens petijt.

FRANCO Scholasticus Leodiensis, quem tamen *Leodicensem* codices antiqui m.ss. in Belgio Gemblacensis, & Affligimensis vbique constanter nominant, non videtur esse is, qui Abbas Affligemensis, de quo mox dicemus. De hoc autem Leodiensi, siue *Leodicensi*, Sigebertus in Catalogo sic inquit: *Amatores scientiæ sæcularis taxent eius scientiam ex libro, quem scripsit ad Hermanum Coloniæ Archiepiscopum, de Quadratura circuli, de qua Aristoteles ait: Quadratura circuli, si est scibile scientia quidem nondum est, illud verò scibile. Conferant, vel etiam præferant eum sæculares Philosophi, nos laudamus eum, quia Diuinæ scripturæ inuigilauit, & plura scripsit: De ratione Computi librum vnum, & alia, quæ habentur ab alijs.* Viuebat an. 1060. Tritemius.

FRECVLPHVS monachus Fuldensis, S. Benedicti, Episcopus Lexouiensis, historicus sui temporis non incelebris, ad quem Rabanus Episcopus quatuor in Genesim libros scripsit. Floruit an. 830. & quod excurrit. Scripsit autẽ ab Orbe condito vsque ad Christi Domini aduentum, Historiam rerum gestarum, tam in Gentibus, quam in Iudæis. Quo in Opere difficiles nodos Diuinarum Scripturarum explicuit. Id verò excusum est Coloniæ Agrippinæ an. 1539. Quin & varias Epistolas. Quarum vna ad Rabanum Episcopum legitur in initio Commentariorum ipsius Rabani in Pentateuchum.

At idem Freculphus in Chronico Tom. 2. lib. 4. cap. 10. refert ab Arianis tempore Valentis Imp. totam gentem Gothorum à paganismo ad fidem conuersam. Sed non integrè historiam hanc refert; constat enim ex Socrate lib. 4. cap. 27. Sozomeno lib. 6. cap. 37. Theodoreto lib. 4. cap. vlt. maiorem partem illorum Gothorum fuisse Christianam, & Catholicam, & ab Arianis postea deceptam. Non igitur conuertunt homines ad fidem hæretici, nec possunt: nam hæretici habent quidem Scripturam, sed verũ sensum scripturarum, qui propriè est gladius spiritus, non habent. Vide Bellarm. Card. Tom. 1. controuers. 4. lib. 4. de Notis Verbi Dei, cap. 12.

FREMINVS Capitis, Ord. Minorum Theologus, librum Gallicè edidit, prænotatum, (*la Sauegarde, & protection de la Foy Catolique contre les principaux heretiques de nostre temps*) hoc est Protectio contra primarios hæreticos nostri temporis, quæ an. 1566. prodijt Rhemis, in Galliæ Campania.

FRE-

FRETELLVS Archidiaconus Antiochenus, scripsit de Sacris locis Terræ promissionis, lib. 1. Arnold. Bossius.

FRIDEGODVS Diaconus, scripsit carmine Vitam S. Vilfridi Riponensis, & S. Audoeni monachi, librum item de Peccatrice in Euangelio. Alterum de Hierusalem superna. Alium de visione Beatorum. Alium de contemplationibus varijs. Viuebat ann. 960.

FRIDELINVS Viator Scotorum Hibernicorum, Regis F. pias quasdam exhortationes fertur scripsisse. Viuebat an. 495.

FRIDERICVS Barthcius Soc. Iesu in Euangelia aduentus & quæ sequuntur Dominicarum commentationes scripsit excusus Coloniæ apud Io. Crith an. 1607.

FRIDERICVS Martini V. I. D. de Iure censuum, seu animorum reddituum scripsit Commentarium Friburgæ apud Ioannem Strasser an. 1606. excusum.

FRIDERICVS Burscius, Brunsbergensis, Prutenus, quæ Prussia pertinet ad Poloniæ Regnum, Theologus Societatis Iesu, scripsit Germanicè doctum, & eruditum librum aduersus hæreticum Danielem Mercatorem, Pædagogum apud Pomeranos, & Aulicum Ministrum, qui oblatrauerat scriptis suis aduersus Iesuitas. Et quidem in toto hoc Opere Friderici Barcij hæreticorum ingenia, Vanitates, Impostura, ac mendacia ita scitè indicantur, vt non tam palpitatione cordis, vt ille inquit, quam vacuitate cerebri, atque fidei laborare omnes hæreticos demonstretur. Prodijt Brunsbergæ, an. 1603. Typis Schonfelsianis.

FRIDERICVS Nausea Blancicampianus Episcopus Viennensis scripsit,

De Christiani Sacerdotij dignitate.
De ineunda in Christiana Religione, concordia.
De Sacramento Eucharistiæ.
Decisiones, & declarationes ad duodecim articulos Fidei.
De rebus gestis, & Sanctorum martyrio.
De Diuinis in Ecclesia officijs.
Censuras vna cum solutione Quæstionum contra Zuinglium.
Metaphrasim in Euangelium Matthæi.
Expositionem duodecim articulorũ Fidei contra fidei aduersarios.
Miscellanea pro horis Canonicis.
Miscellanea pro Missa, & eius officio.
De cœlibatu Sacerdotum, & votis Monasticis.
De primitijs Sacerdotalibus.
Panegyricum in Beatissimam Virginem.
Enarrationem in Tobiam.
Heptalogum in septẽ festiuitates Virginis.
In Euãgelia Dominicalia per totum annũ.
Christianas procreationes.
Apologiam pro salutatione Angelica.
De eo quod Christus ait, *Reddite Cæsari, quæ Cæsaris sunt.*
In Psal. 19. Dauidis.
In Euangelia de Tempore, & Sanctis.
In septimum, & octauum Psalmos.
De Christiano matrimonio.
In Orationem Dominicam.
Catechismi Catholici enarrationem in Decalogum.
De reconciliandis in Religione dissensionibus.
De consummatione seculi.
In illud: *Beati qui lugent.*
De Antichristo.
De ratione, siue Methodo concionandi.
Expositionem libri Iudith.
De nouissimo die, & de consummatione seculi.
De Noua Hierusalem.
De Concilio Tridentino.
De mirabilibus.
De officijs mysticis contra Christianę fidei aduersarios.

Catholicarum postillarum, & Homiliarum Epitomen in totius anni tam de Tempore quam de Sanctis, Euangelia. Coloniæ apud Quentelium 1576. Ipse viuebat annum. 1550.

Quianeea pleraque scripserat ad humaniores literas spectantia, quorum hic mentio facienda non est.

FRIDERICVS Staphilus, Osnaburgensis, Vvestphalus, Scholæ Ingolstadiensis (vt vocant) Superintendens, Lutheranæ Theologiæ (si Deo placet) Trimembris Epitomen contra Iacobum Andream Prodromum, mox Histerodromum composuit. Postremo valedicentis instar, Germanicum amanuensi Prokelio libellum dictauit, cuius titulum esse voluit. *De vltima defectione.* In quo omnes Catholicæ professionis homines sedulo adhortatur, quatenus à vera & Orthodoxa nostra Religione ne latum quidem vnguem discedant, miro insuper artificio ostendit, Catholicos non à Lutherana, sed Lutheranos à Catholica Religione defeciſſe, sicque non immerito appellari posse Antichristi præcursores.

Ceterum libelli eius, quibus agitur de prædicamentis siue Theologia Lutheri tri-

Digitized by Google

membri, ac de concordia, hoc est discordia discipulorum Lutheri, verè aurei sunt libri, qui & ab hæreticis curatum est, vt prorsus extingueretur. Nam edidit Germanicè Historiam de colloquio Vormacienli. Antilogias Lutheranorum. Apologiam de Sacræ Scripturæ intellectu. Eiusdem Defensionem. Coloniæ an. 1562.

De vltima, & magna Apostasia ante aduentum futuri Antichristi futura. Germanicè. Ingolstadij an. 1576.

De fundamento, & caussa Lutheranæ Theologiæ.

De materia præsentis Religionis controuersiæ.

De successione, & concordia (hoc est de diuisione, ac discordia) discipulorum Martini Lutheri liber, Germanicè, cui titulus, Paruum corpus totius Theologiæ, & doctrinæ Martini Lutheri, Ingolstadij apud Dauidem Sartorium.

De sacrorum Bibliorum Translatione in idioma vulgare.

De Lutheranorum Concionatorum consensione, interprete Laurentio Surio apud hæredes Ioannes Quentelij, & Geruini Calenij an. Dom. 1562. Eius vitam paucis est prosecutus Hermannus Hamelmannus in libri quinti parte prima, de Scriptoribus Vestphaliæ.

FRIDERICVS Vvagny Germanus, Theologus Viennensis in Austria, qui post Ordinis sui Prouincialatum Patauiensis Episcopus, à Roberto Bauaro Austriæ tunc Duce propositus, atque à Pontifice Maximo confirmatus, scripsit in Magistrum Sententiarum, quę ipse Viennæ prælegerat. In Diui Pauli Epistolas omnes. In 38. Psalmos, libros duos. Vixit an. 1590.

FRODOARDVS Gallus, monachus & Abbas Rhemensis, reliquit ab anno 919. ad 966. Chronicon excusum postea Francofurti an. 1594. cum eius temporis æqualibus Scriptoribus duodecim. Obijt an. 969. Eiusingr.

FRONTO Ducæus, Soc. Iesu, Burdigalensis, Gallus, plura scripsit, quæ non omnibus patent, cum eius operam plerique de illo vel Patrum Græcorum libris recensendis, vel Latinis illustrandis quæsuerint, quam ille lubens, & adeo non semel suppresso suo nomine præstitit. Cum verò quidquid nanciscì potuit ocij, id præcipuè S. Io. Chrysostomi conquirendis, & fideliter in Latinum vertendis Operibus addixisset, multa edidit, quæ hactenus delituerant. Scripsit igitur Collectanea in Clementem Alexādrinum, quæ suppresso eius nomine prodierunt.

Notas item in prima capita D. Irenæi. Orationes autem decem & septem de Sanctis à D. Ioanne Chysostomo conscriptas, vertit in Latinum, & edidit. Alia quoque ipsius S. Patris, vt audio.

Atqui sedulus fuit in eruendis antiquis Synodis, & monimentis, quorum partem Cæsar Card. Baron. cum illius honorifica testificatione suis Annalibus inseruit.

Nec destitit pietatem, atque ingenium exerere aduersus hæreticos, qui pro suo more veritatem Catholicæ fidei oppugnant. Edidit itaque & Gallicè librum prænotatum: Inuentarium errorum, contradictionum, & falsarum citationum Philippi Mornæi, Domini (vt Galli vocant) du Plessis Marli.

Errores autem hi sunt: quòd è suo capite nouam confingit D. Verbi versionem, quòd sæpè falsò citat Iuris Canonici Canones, & leges Iuris Ciuilis: sæpius labitur in historia Ecclesiastica: labitur item in Geographia, & in literis humanioribus: fingit autē potius, quàm monstret se Hebraicè nosse: Ne ipsam quidem Latinam linguam callere videtur: Gallicam historiam ignorat: in lectione veterum Patrum vix fixit vestigia: in suis versionibus turpes committit errores; vt Eutychianus hæreticus loquitur: admittit secundum Ephesinum Concilium, quod prædatorium, siue *latrocinium* merito fuit dictum: tribuit Satanæ, quæ in Sancta Nicæna Synodo fuere decreta: citat Erasmum loco Sancti Gregorij Magni: Clichtoueum loco Sancti Cypriani: D. Thomam Aquinatem loco S. Io. Damasceni, & Sancti Augustini: Fauet antiquis hæreticis, quorum vtitur obiectionibus. Citat ferè vbique falsò veteres Patres, ac potissimum Tertullianum. Concilium item Africanum, & Aurelianense.

Ad editio huius Inuentarij secundo recognita, & auctior, prodijt Burdigalæ apud Millangem typographum Regium an. 1599.

Quam editionem altera alterius Inuentarij aduersus ipsum Philippum Mornæum ab eodem Frontone est subsecuta an. 1602.

FRVCTVOSVS Episcopus nescio an scripserit Opera, sententias quidem ipsius in libello De officio Rectoris Ecclesiæ citatas excuderunt Colonienses an. 1531.

FRV-

FRVTOLPHVS S. Michaelis Bambergæ Benedictinus Monachus, Euangelium Matthæi copiosè exposuit. Viuebat an. 1144.

F V

FVLBERTVS (alijs *Fulpertus*) Episcopus Carnotensis, vir sanctus, & doctus, viuebat anno 1010. Adelmannus enim Brixinensis Episcopus scribens Berengario, indicat, se, & Berengarium fuisse condiscipulos sancti senis Beati Fulberti, quem suum *Socratem* appellat. Scripsit autem alteram Epistolam ad Adeodatum, quæ iungi solet cum Pascasij libris.

Porrò in illa agit De Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, & quidem Christianissimè, vt ipsoverbo vtar Cardinalis Bellarmini. Scripsit item ad Finardum, siue, *Pinardum*; De Ecclesiasticorum officiorum diuersitate, quatenus sit toleranda. Extant in Bibliotheca Sanctorum Patrum Bigœi. Tritemius autem inquit eum scripsisse librum Epistolarum ad diuersos. Alterum de laudibus Beatissimæ Virginis. Atqui & ei tribuunt Hymnos. Stirps Iessæ, Solem iustitiæ, Chorus nouæ Hierusalem, & Orationes varias.

Sed & in ipsa Bibl. SS. PP. Tom. 3. edit. 2. inserta est Epistola ad Adeodatum De tribus maximè necessarijs Fidei Christianæ Capitibus: quemadmodum illa, quam diximus, ad Finardum scripta, De Hostia in quadragesimum diem; recens ordinatis Sacerdotibus vsu quotidiano cõsumenda. Porrò idem ipse Fulbertus ex monacho Monasterij S. Petri apud Carnutum assumptus in Episcopum Ecclesiæ Carnotensis, ann. 1007. (quidquid secus alij senserint, Democharesprçsertim, qui id contigisse scribit, an. 1017.) quem Fulbertum Glaber huius temporibus scriptor, lib. 3. c. 6. & lib. 4. c. 4. virum Sapientissimum, & Præsulem prædicat, Guillerinus autem, Vita sanctissimum, atque, spiritu prophetiæ imbutum, de quo vide Vincentium Bellouacensem hist. lib. 25. ca. 15. Vt autem scripsit Zeli, & pietatis plenas Epist. sic earum extant item aliquę in Annal. Card. Baron. sub eundem ann. 1007. ex Cod. Vaticano, vbiplures leguntur.

FVLBERTVS Gallus, monachus Cœnobij Sancti Petri Gemeticensis, cognomento *Peccator*, reliquit.

Vitam Sancti Aichardi Abbatis, quæ extat apud Laurentium Surium, Tom. 5. die 15. Septembris.

FVLCONIS Cognomento boni, Andegauorum Comitis, ad Beatum Odonem Abbatem Cluniacensem, Epistola extat in To. 3. Bibl. SS. PP. edit. 2.

FVLGENTIVS Ruspæ Episcopus, patria Cathaginiensis prouocatus scriptis à Trasamundo in Africa Rege. Huius errores, & voce, & calamo refutauit, magno cum populorum fructu. Extant autem in Fulgentij Operibus Tres libelli aduersus eundem Trasamundum.

De Spiritu Sancto interroganti presbytero Abragilæ, plura testimonia. Sed & è Sardinia Insula ad quam Trasamundo vrgente, redijt, scripsit Carthaginiensibus Epistolam sublimis argumenti, qua dolus aperuit, quibus infelices animæ seducebantur vsque ad mortem. Ceterum & sunt ipsius.

De remissione peccatorum consulenti Euthymio duo libelli, quem docuit cupientè noscere prædestinationis, & gratiæ differentiam.

Familiares, sed Spirituales Epistolæ Romanis præcipuè Senatoribus, Viduisque, ac Virginibus.

Ad Probam Virginem, de Ieiunio, & Oratione libelli duo desiderantur. Sed extant Fulgentij ad eamdem Epistolæ duæ; Quarum prima inscribitur
De Virginitate, atque humilitate.
Secunda, De Oratione, & compunctione cordis.
In varios Diuinæ scripturæ locos nobile Sermonum volumen, è quibus duo habentur in Homiliario Albini.
De libero arbitrio, & gratia Dei, libri septem.
De veritate item Prædestinationis alius. Sed & habuimus ex eo altercationem cum Trasamundo Rege; ac de duplici Prædestinatione ad Monimum libros tres, de quibus supra.
In cuius Operis præfatione conqueritur de calumniatore, qui erat apud Carthaginem, quem licet ille nominare noluit, eius tamen discipulus in Vita Ipsius Fabianus appellat. Porrò etiam scripsit:

De

De continentia coniugali.
De pœnitentia ad Venantium.
De fide ad Donatum.
De Sacramento incarnationis.
De abstrusis Sermonibus.
De immensitate Filij Dei.
De Sancta Trinitate.
Ad Felicem Directum Notarium.
Aduersus hæreses Arianam, & Pelagianam.
De mysterio mediatoris.
Ad Ferrandum quoque Ecclesiæ Carthaginiensis Diaconum: De interrogatis: Quæstionibus libellum misit.

At in libro De Incarnatioue Verbi, & Gratia, & libero arbitrio, pulcherrima illa sententia est. *Duorum magnorum luminarium, Petri scilicet, Paulique verbis tanquam splendentibus radijs illustrata, eorumque decorata corporibus Romana, quæ Mundi caput est, tenet, & docet Ecclesia, totusq; cum ea Christianus Orbis, & ad iustitiam nihil hæsitans credit, & ad salutem non dubitat confiteri.*

At Sigebertus in Catalogo inquit: *Ne videar humana miscere Diuinis, non commemorabo sacris memorabile huius viri opus, qui totum Opus Virgilij ad Physicam rationem referens, in lutea quodammodo massa, auri metallum quæsiuit, & repertum excoxit.*

Quòd autem eius Operibus Basileæ anno Domini 1566. simul editis adtextus sit liber Mythologiarum, is non Fulgentij, Afri Ruspensis Episcopi, sed alterius Fulgentij esse videtur, cum materies illa, & stylus Fulgentij, de quo loquimur, grauitatem non sapiat. Obijt prima die mensis, & anni 529. Qui dum vixit, Ruspa eius ciuitas fuit incolumis, quoniam Vita eius murus fuit ciuibus, quamuis tractus Ruspensis circumquaque à Mauris vastaretur. Vide eius Acta apud Laurentium Surium, ad diem primam Ianuarij, quæ ipsius Contubernalis posteris reliquit.

Porrò nos in verbo, Aurelius Augustinus, cap. 5. rationes attulimus, cur liber de Fide ad Petrum D. Augustino ascriptus, Fulgentio tribuendus sit. Id quod Louanienses, Robertus Cardin. Bellarminus, & alij plerique omnes Viri docti iam sentiunt. Fidem hanc firmat Inscriptio Operis in Bibliotheca Collegij Mertonensis, quam multo ante enatas hæreses Lutheri, atque Caluini, instructam Catholicis Scriptoribus antiquis, Catholici Maiores nostri reliquerunt, habet autem. *Epistola Fulgentij ad Petrum Diaconum.* Ceterum in hoc Opere emendando ad fidem veterum Codicum, vt laborauit ille, qui Eclogam Oxonio —— Cantabrigiensem emisit, sic quia id fecit ope eorum Codicum, quos Catholici plures ante annos in Bibliothecis, & Academijs, siue collegijs reliquerunt, idcirco eam collectionem huc addimus, peroptantes, vt ille ipse aperiat alijs in dogmatibus oculos mentis Catholicæ fidei, quam pseudo catholicam blasphemè vocat, lumini, quo illustrata quondam Anglia, optimos genuit Fidei propugnatores, & Martyres.

Libri de fide ad Petrum Diaconum, cum antiquiss. 2. m. s. & postremis, ac vltimis editionibus excusis, tam collatio, ac castigatio conueniunt paginarum & columnarum numeri, cum libro impresso Parisijs, 1586. cum Priuilegio.

Littera A, indicat Cod. m. s. qui extat in Collegio nouo Oxoniæ. Littera B, indi- alterum Codicem, qui extabat apud Amicum collatoris.

Pag. 384. Colu. I. D. Aduertendum primo in loco librum à Prologo non distingui in vetustissimis m. s. Codicibus.

Ibid. Postulasti te literis nostris instrui. 2. m. s. *legunt* poposcisti.
Ibid. Fides namque est 2. m. s. *legunt conformiter.* Fides est namque.
Ibid. ad filiorum Dei numerum potest peruenire, *legunt Duo* m. s. pertinere.
Ibid. si quis hic non ambulauerit. 1. m. s. *omittit* hic.
Ibidem huius disputationis opus. 2. m. s. *legunt ita* magnum est opus huius disputationis.
Ibid. vt à magnis vix possit. 1. m. s. *omittit*, à, *in altero*, m. s. *legitur* vt magnus vix.
Pag. 385. Col. 1. litera A, multa volumina, *legunt* 2. m. s. voluminum.
Ibid. sufficientem tribuet 1. m. s. sufficienter.
Ibid. nomine atque adiutorio. 2. m. s. *legunt*, atque in adiutorio.
Ibid. litera B. solent insusurare. 2. m. s. volunt.
Ibid. Imperio promulgatam, *legendum*, promulgatum, *ita enim habent*, 2. m. s.

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. filium Deum, *legunt* m.s.& filium Deum.
Ibid. Id est sanctam. 1. m.s. *legit* Item.
Ibid. litera C, Rursus quidem Trinitas esset vera, sed vnus Deus Trinitas ipsi non esset, *legũt aliter* 2. m.s. Rursus Trinitas vera non esset, si vnus Deus Trinitas ipsa non esset.
Ibid. si quemadmodum pater, sed, *legit.* m.s. A, *verum.* m.s. B, vt.
Ibid. & in vna natura, & *redundat, & abest, in* m.s.
Ibid. totus quoque spiritus, *legunt.* m.s. totiusque.
Ibid. litera D, sine initio est, de patris natura natus existit, *variant in hoc loco. m.s.* m. s. *legit hunc in modum.* sine initio est, quod filius, &c. m. s. B, aut sine initio est quod natus extitit.
Pag. 385. Col. 2. Litera B, à nobis repetitur toties vt *abundat* toties in m.s.
Ibid. vnus est Deus Pater 2. m.s. omittunt Deus.
Ibid. essentialiter genitus. *legunt duo,* m.s. natus.
Ibid. scilicet gignere se. 2. M. *Legunt,* id est.
Ibid. sed solum filium: sic etiam. *aliter legunt.* 2. m.s. *conformiter addentes* genitum.
Ibid. vnum filium genuit. m.s. B, vnicum.
Ibid. litera C, sed solus de Patris essentia *redundat* solus *& abest in* m.s.
Ibid. in quo mihi bene complacui. *omittunt.* 2. m.s. Bene.
Ibid. litera D, proprio filio suo non pepercit, *suo abest* in m.s.
Ibid. diligit & eum qui, omittunt. 2. m.s. &.
Ibid. omnia ista diuinitus legunt. m.s. ista omnia diuinitus.
Ibid. quia Deus verus. m.s. A. qua.
Ibid. accepit de Virgine. Vna enim persona esset Pater & Filius, ipsa autem vna persona, pro eo, quia non de Deo, sed tantum de Virgine nasceretur Dei Filius. Rursus si non ipsum qui factus est. *Hoc locus admittit varias lectiones.* 2. m.s. *legũt conformiter,* accepit. Rursus si non ipsum qui factus est. *Editio Parisiensis ita legit* accepit. Rursus non ille qui proprius, atque vnigeniti Dei Patris Filius est, sed Spiritus Sanctus nasceretur ex Virgine, non ipse qui factus est.
Ibid. ipsum qui factus est. 2. m.s. *legunt* ipsum filium, &c.
Pag. 386. Col. 1. litera A, locus diuersissima lectionis. De Spiritu sancto ex Maria Virgine sancta Ecclesia confiteretur *ita Basil. legunt autem Parisienses cum aliqua verborum additione.* de Spiritu sancto, ex Maria Virgine in Symbolo acceptum, & corde ad Iustitiam crederet, & ore ad salutem, & c. m.s. A, *legit conformiter Basil. editioni ponendo & ante,* ex m. s. B, *item tantum mutando* ex *in* &.
Ibid. Sancta Ecclesia confiteretur, 2. m.s. *legunt* sancta confiteretur Ecclesia.
Ibid. sed & ipse Spiritus. m.s. A, *& Paris.* sed etsi. m.s. B, sed si.
Ibid. pater ergo. 2. m.s. igitur.
Ibid. idem Deus Filius. 2. m.s. *legunt* Dei.
Ibid. & verus & cum Patre, *in posteriore loco,* & *abest* in 2. m.s.
Ibid. vnus Deus est secundum. 2. m.s. *omittunt conformiter,* est.
Ibid. pro nobis est homo factus. Homo factus verus *legunt.* 2. m.s.
Ibid. quia veram habet *legunt.* m.s. quod.
Ibid. quia & carnem humanam suscepit. m.s. 2. quod.
Ibid. Deus natus est. m.s. *legunt conformiter* secundo natus est.
Ibid. Natus est matre. 2. m.s. *legunt* de.
Ibid. vnus ergo est. 2. m.s. igitur.
Pag. 38. Col. 1. B, ab infernis, *legendum* inferis, ita m.s. 2. & Par.
Ibid. ad Cœlum ascendens. m.s. *legunt* in Cœlum.
Ibid. in fine. 2. m.s. in finem.
Ibid. vnus est filius Dei. m.s. A, vnius.
Ibid. vnam cum matre substantiam: habens ex mortalitatis nostræ. *Lectio & interpunctio varia.* 2. m.s. *conformiter ita legunt.* vnam cum matre habens substantiam: ex mortalitatis suæ. *Paris. ponunt hæc verba post vocem habens,* ex nobis vsque ad mortem iniquitatis nostræ.
Ibid. litera C, docet quia. 2. m.s. quod.
Ibid. deglutierit. 2. m.s. & *Par.* deglutiuit.
Ibid. ipse quippe. 2. m.s. idem.
Ibid. litera D, natum ex muliere. 2. m.s. *legunt* factum.
Ibid. naturaliter facto. 2. m.s. facto naturaliter.

Digitized by Google

Pag.386.Col.2.litera A, sic legitur, legunt ergo 2.m.s.
Ibid. sine peccato susceptа.2.m.s.concepta *itemque Parisienses.*
Ibid.litera B, humanæ naturæ.2.m.s.naturæ humanæ.
*Ibid.*in delictis concepit me, *legunt* 2.m.s.peperit.
Ibid.litera C, moralis carnis generatio humana contraxit, auferret conceptus est. *Variè legunt Manuscripti Codices.*m.s.A, mortalis carnis humana natura contraxit, auferret conceptus nouo. m. s. B, *consentit cum priore nisi quod pro* humana natura *legat* humanum genus.
*Ibid.*illa vtique est Virgo,*verbum* est,*abest* in 2.m.s.
*Ibid.*ventris sui fructum,*lege* partum:*ita* m.s.
Ibid.litera C, aufertur à mundo,*legitur* in 2.m.s.auferretur.
*Ibid.litera D,*in peccati similitudine.2.m.s. similitudinem.
Pag.387.Col.1.A, formam igitur serui.m.s.A,*legit* ergo *pro* igitur in m.s. *prorsus omittitur.*
*Ibid.*ille Deus *legunt.* m.s.duo *transpositis vocabulis.*
*Ibid.*in similitudinem.m.s.B,*legit* similitudine.
Ibid.& habitu inuentus,vt homo.2.m.s. *legunt* habitu est inuentus,vt homo.
*Ibid.*aut confundas,aut diuidas.2.m.s.aut diuidas aut confundas.
*Ibid.*quia in forma Dei erat.M.A.*legit* quod.m.s.B,quo.
*Ibid.*de quo natus est.*legunt* m.s.erat.
*Ibid.*hęc omnia quę diximus de Filio Dei, firmissima fide retine, qui hæc vtique omnia in vnitate naturæ habens cum Patre, sine dubio æqualis est Patri.m. s. A, *legit in hunc modũ.* hæc omnia quæ diximus, sunt de Deo Patre per quæ sine dubio Filius æqualis est Patri.m.s. *consentit cum libris excusis,excepto quod legatur in secunda linea,* retinens, quia hæc in vnitate nostræ.
*Ibid.*quia semetipsum.m.s.quod.
Ibid.litera B, & quia humiliauit semet ipsum, *abundat verbum,* & *in* 2. m. s. *&pro* quia *legatur* quod.
*Ibid.*naturaliter atque æqualiter.2.m.s.*legunt* &.
Ibid.litera C, habet Dei Filius,*legunt* m.s. *conformiter Deus.*
*Ibid.*æqualis verò Deo Patri,*redundat Deo in* 2.m.s.*sed* m.s.B,*legit* æqualis Patri.
Ibid. nos omnes accepimus, quam plenitudinem si exinanitus amitteret, quod de ea nobis daret vtique non haberet; eodem autem non habente, nos proculdubio nihil possemus accipere, de plenitudine autem eius nos omnes accepimus. Ex eo aut quod nobis. *hic abundant multa ex* m.s.B, *ita enim legit,* nos omnes accepimus. Ex eo autem quod nobis m.s.A,*legit diuersum ab impressis codicibus in conclusione totius sententiæ, nimirum:* eodem autem non habente filio firmissima fide retinens quod hæc vtique omnia in vnitate naturæ habens,cum nos proculdubio nihil.
Ibid. quia si plenitudine,*legatur* quod cum.2.m.s.
*Ibid.*humanæ naturæ susceptio.m.s.A.*legit* naturæ humanæ assumptio.m.s.B,acceptio.
Ibid.in litera D, in similitudinem.2.m.s.*legunt* similitudine.
Ibid. Quia autem creatus est formam serui secundum quam creatus est,solus habens personaliter,*ita legunt* 2.m.s.quod autem creatus est solus habens personaliter.
Pag.387.Col.2.A, solus Dei filius m.s.B,filius Deus.
*Ibid.*qui pro nobis non in sanguine taurorum & hircorum, sed in sanguine suo semel introiuit sancta,quod tunc Pontifex ille significabat, qui cum sanguine in Sancta Sanctorum.m.s.A,non in sanguine in Sancta Sanctorum.
Ibid.& sacerdos &,*primum* & *abest* in 2.m.s.
*Ibid.*Et hæc omnia,*legatur pro* & *quia* cum m.s.2.
*Ibid.*quia hoc est cum patre. m.s.*non habent verbum,*est.
*Ibid.*littera B,Deus æternus & verus est *omnia* m.s.solus verus & æternus Deus est.
Ibid.& mutari aliquando,2.m.s.*legunt* & vt.
*Ibid.*quia summe 2.m.s.quod.
*Ibid.litera C,*quia nullum habens initium m.s.2.non habet.
*Ibid.*quia quædam,*legatur* quod,cum m.s.
*Ibid.*quia omnem m.s.2.quod.
*Ibid.*litera D.simplicitas itaque multiplicis *abundat* itaque *in* 2. M.s.
*Ibid.*in infirmarum paruitate,m.s.*legunt* infirmorum,ita *Paris.*
*Ibid.*prolata de seipso,*legunt* m.s.de ipso.
*Ibid.*sicut à Deo cum non esset, accepit,*legunt* 2.m.s.*sine particula non, affirmatiuè.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. splendeant claritate 2.m.s.splendent.
Pag.388.Col.A, sicut dicit Apostolus.m.s.2.sicut Apostolus dicit.
Ibid.differt à Stella.2.m.s.à stella differt.
Ibid.nec de loco ad locum transiret.m.s.A,legit transire m.s.B, transiret ad locum.
Ibid.non minus in angustijs,*legunt*. m.s.angustis cum Paris.
Ibid.terminatur,quia nullo fine concluditur,*redundat* fine in 2.m.s.*& legunt insuper pro* nullo, nulla.
Ibid.minores minoribus.m.s.B,maioribus.
Ibid.*litera B*, totus se infundat,*abest* se *in* m.s.2.
Ibid.viuendi facultatem non dedit m.s.2.facultatem viuendi non dedit.
Ibid.quia quibusdam 2.m.s.quod.
Ibid.si vita non esset non viuentia corpora ipse non fecisset, *legunt omnia Manuscripta* si vita non esset,viuentia,&c.
Ibid.eadem corpora viuificarentur.m.s.quæ viuificarentur.
Ibid.*litera C*,quia per locorum m.s.2.quod.
Ibid.*litera D*,quia eiusdem,*legatur*, quod cum 2.m.s.
Ibid.incessabiliter sentiant,*legunt* 2.m.s.sumant.
Ibid.si & inhærentibus Deo inest de, *legunt* 2.m.s.si & inhærentibus Deo nihil inest.
Ibid.quia collato, *legunt* 2.m.s.quod.
Ibid.nihil in se sentiunt immutationis,*legitur* in 2.m.s.mutationis *contrario plane verbo.*
Ibid.naturalis terminus.2.m.s.*legunt*,terminus naturalis.
Ibid.in alio est.2.m.s.est in alio.
Ibid.opera esse Sanctæ Trinitatis 2.m.s.*legunt* creaturam.
Pag.388.Col.2.*litera A*, quosdam verò,quia sic voluit.m.s.A.*legit* quosdamque quia sicut.m.s.B, & *Paris.*quosdam sicut.
Ibid.habere fecit.m.s.B,fecit habere confertim.
Ibid.graui cupiditatis pondere,*legunt* 2.m.s.prauæ *cum Paris.*
Ibid.vt illius esset 2.m.s.vt essent illius.
Ibid.*litera B*,reuocandis quibus vellet.m.s.2.renouandis.
Ibid.congrue & mirabiliter ordinare.m.s.2.congruis mirabiliter,&c.
Ibid.quia rationales.2.m.s.& Paris.quod.
Ibid.donum in se naturæ Spiritualis Creatore diuinitus acceperunt.2.m.s.donum in ipsa naturæ spiritualis creatione diuinitus acceperunt.
Ibid.propriæ voluntatis arbitrio.2.m.s.libertatis.
Ibid.summum Creatoris Imperium.2.m.s.summi.
Ibid.doloribusque crucianda.2.m.s.truciata.
Ibid.nunquam ea diuino munere repararet.2.m.s.A,*legit* etiam nunquam, &c. pararet, m.s.B,*omittit eam.*
Ibid.*litera C*,æternum præpararet.2.m.s.pararet.
Ibid.omnes illi.2.m.s.illi omnes.
Ibid. nec mala possint vnquam voluntate permaneret etiam.2.m.s. voluntate vnquam & m.s.A,*legit* permanet.m.s.B,permaneat.
Ibid. ad peccati principium inuidus dixit. m. s. 2. *legunt* præcipitium *&* m. s. A, mundus.
Ibid.propria voluntate cadentibus.m.s.2.propria cadentibus voluntate.
Ibid.*litera D*,quia neque Diabolus.m.s.2.quod.
Pag.389.Col.1.*litera A*, non debet esse.2.m.s.esse non debet.
Ibid.quia Deus m.2.quod.
Ibid. hoc ait Beatus Paulus.2.m.s.& *Paris.* Beatus Paulus hoc ait.
Ibid.quandoque videre cœperunt,*legunt*. 2.m.s.viuere.
Ibid. viuere ita incipit.m.s.2.ita viuere.
Ibid,*litera B*, sustinere supplicia.m.s.supplicia sustinere.
Ibid.dicit Apostolus, *addendum ex* 2.m.s.beatus.
Ibid.*litera C*,spiritalia tunc,2.m.s.*legunt* spiritualia.
Ibid.surgit spirituale in his 2.m.s.*leguut* corpus spirituale.
Ibid.*litera D*, iustificare disposuit.2.m.s. disposuit. *Paris.*glorificare.
Ibid.mutata voluntate iniusta, merita simul operaque mutare.m.s.B, *legit post* opera, quæque,in m.s. A,*abest vox* iniusta.
Ibid. iniquitas sua ita culpabitur.2.m.s.ita culpabitur iniquitas sua.

Digitized by Google

Ibid. percipere possint. 2. m. s. possit recipere.
Pag. 389. Col. 2. litera A, sic nullatenus bonam. m. s. 2. sic bonam nullatenus.
Ibid. potest esse vtilis. m. s. 2. esse potest.
Ibid. litera B, non vult mortem peccatoris, siue morientis, sed magis vt reuertatur. m. s. 2. *legunt conformiter* non vult mortem morientis, quantum vt reuertatur.
Ibid. subito veniet ira, *addendum* enim *ex.* 2. m. s.
Ibid. litera C, peruersitate permaneat. 2. m. s. remaneat.
Ibid. scientes, quia illa. m. s. 2. quod sed m. s. B, *præponit* quidem.
Ibid. repellet repunietque. m. s. 2. & puniet.
Ibid. omnis anima intellectualis. m. s. 2. hominis
Ibid. quæ ordinauit. m. s. 2. quod.
Ibid. quo nunquam licebit, *legunt* 2. m. s. non etiam.
Ibid. litera D, quædam quæ reptant, *abundat* quæ per 2. m. s.
Ibid. carni subministrare. 2. m. s. ministrare.
Ibid. irrationalibus spiritibus, *legunt* 2. m. s. irrationabilibus.
Ibid. propterea ergo. 2. m. s. igitur.
Pag. 390. Col. litera A, quia nec ipsis animabus eorum aut &c. *legunt.* m. s. quod nec ipsis animalibus, aut æquitas aut iniquitas fuit.
Ibid. quia rationalia, *legunt* 2. m. s. quod.
Ibid. cum Diabolo principe omnium malorum semper arsuri. 2. m. s. *legunt conformiter,* cum Diabolo semper arsuri, &c.
Ibid. litera B, quia enim tales. m. s. 2. quod enim eos tales.
Ibid. quemadmodum ex illo. m. s. 2. *legunt* & ex illo.
Ibid. si quis renatus non fuerit 2. m. s. non renatus.
Ibid. quia siue in Catholica fide, siue. m. s. *legunt* quod siue in catholica siue.
Ibid. remanserit alienus. 2. m. s. remansit.
Ibid. litera C, qui si & eleemosynas. m. s. A, qui si &. m. s. B, quod & si.
Ibid. vbi enim cuique prodesse potest Baptismus, ibi prodesse & eleemosyna non potest. m. s. A, vbi vnicuique potest, &c. ibi non potest & eleemosyna prodesse. m. s. B, *in principio sententiæ congruit cum m. s.* A. in *postremo* legit ibi potest & eleemosyna prodesse.
Ibid. prodesse nequit. m. s. 2. prodesse non potest.
Ibid. iusti in hac vita semper Deo. 2. m. s. iusti semper in hac vita Deo.
Ibid. litera D, siue impedimento & absque, *abest* & *in* 2. m. s.
Ibid. non quia peccatum est, *legunt* 2. m. s. quod.
Ibid. & beatus. 2. m. s. *omittunt* &.
Ibid. honorabile connubium in omnibus, *deest in* 2. m. s.
Ibid. ideoque serui Dei. 2. m. s. igitur.
Ibid. & à vino abstinent, *legunt.* 2. m. s. & vino.
Pag. 390. Col. 2. lit. A, In vna enim ratione. 2. m. s. oratione.
Ibid. virtus exoritur. 2. m. s. exeritur.
Ibid. vel tertias. 2. m. s. vel etiam *Paris.* trinas.
Ibid. seipsum castrauerit. 2. m. s. *A. legunt* seipsum Deo.
Ibid. litera B, quia primam fidem. 2. m. s. quod.
Ibid. si quis. 2. m. s. quod.
Ibid. nupserit virgo. m. s. 2. virgo nupserit.
Ibid. se sui voti. m. 2. se voti sui.
Ibid. litera C, quia cum tres deos. m. s. 2. quod.
Ibid. litera D, quoniam Deus verus est. 2. m. s. quoniam Deus verus est.
Ibid. templum sunt Spiritus sancti. 2. m. s. templum est.
Pag. 391. col. 1. lit. A, solum esse verum Deum, *abest* esse in 2. m. s.
Ibid. de quo in Psalmo dicitur. 2. m. s. Psalmis.
Ibid. litera B, insonuit, *legunt.* 2. m. s. sonuit.
Ibid. litera C, & sequitur. 2. m. s. secutus ait.
Ibid. vnus est spiritus. 2. m. s. vnus spiritus est.
Ibid. litera D, post resurrectionem insufflans, *addunt.* 2. m. s. post resurrectionem suam.
Pag. 391. col. 2. lit. A. ipsum esse, *legunt.* 2. m. s. ipsumque esse.
Ibid. cõceptus est natusque, *redundat* est *in m. s.*
Ibid. generauit me. 2. m. s. genuit.
Ibid. iterum sumo eam. 2. m. s. sumam.

Digitized by Google

Ibid. litera B, carnem & animam, *pro* & *lego* atque *in 2.m.s.*
Ibid. vnum filium, atque ipsum esse Deum verum, *vox* filium, *redundat in* 2.m.s.
Ibid. factus est ex muliere, *legunt, 2.m.s.* solus factus, &c.
Ibid. litera C, cum patre communem. 2.m.s. communem cum patre.
Ibid. litera D, æterna natiuitas, vnus Iesus de quo. 2.m.s. *omittunt* vnus Iesus.
Ibid. quia vocatum est. m.s. 2. quod.
Ibid. Patriarchis, prophetis & Sacerdotibus. 2.m.s. & prophetis.
Pag. 392. Col. 1. litera A, sancta Ecclesia Catholica. m.s. sancta Catholica Ecclesia.
Ibid. figuratio fuit. m.s. A, *legit* significatio m.s. B, sacrificio.
Ibid. litera B, eum vidistis. 2.m.s. vidistis eum.
Ibid. crucifixerunt. 2.m.s. confixerunt.
Ibid. esse malam naturam. 2.m.s. mali.
Ibid. nisi boni priuatio. 2.m.s. nisi priuatio boni.
Ibid. vnde geminum constat esse 2.m.s. vnde constat geminum esse.
Ibid. malum vnum quo. m.s. id est vnum quo.
Ibid. litera C, & quia ordinem. 2.m.s. at quæ.
Ibid. neque aliam quamlibet. 2.m.s. neque quamlibet aliam.
Ibid. quæ est vnus. 2.m.s. qui.
Ibid. potuerunt. 2.m.s. poterant.
Ibid. non est eis. 2.m.s. non eis.
Ibid. litera D, spiritualem. 2.m.s. spiritualem.
Ibid. creatos esse cum. 2.m.s. *abundare* esse *ostendunt*.
Pag. 392. Col. 2. litera A, peccatum pro nobis factus est. 2.m.s. factum est.
Ibid. siue cum de matribus. 2.m.s. *legunt* iam.
Ibid. litera B, sempiterno supplicio. 2.m.s. supplicio sempiterno.
Ibid. etsi propriæ actionis peccatum. m.s. 2. etsi peccatum propriæ, &c.
Ibid. viuos & mortuos. 2.m.s. viuos mortuosque.
Ibid. & glorificet. 2.m.s. *omittunt* &.
Ibid. litera C, pro eo quia. 2.m.s. quod.
Ibid. immutabuntur autem iusti. 2.m.s. *legunt* mutabuntur.
Ibid. in iustorum corporibus. 2.m.s. in eorum.
Ibid. litera D, Sacramentum fidei quod est sanctum baptisma. m.s. & pœnitentię. M.s. A, secundum Baptisma.
Pag. 393. Col. 1. lit. A, gratuita miserat, *legunt* m.s. 2. gratuita sua.
Ibid. corde etiam. 2.m.s. etiam corde.
Ibid. litera B, filij sui. 2.m.s. eius.
Ibid. quos non prædestinauit. 2.m.s. *legunt*, quos Deus.
Ibid. litera C, eodem Baptismo cumulari. 2.m.s. Baptismate.
Ibid. fuerit datum. m.s. datum fuerit.
Ibid. saluator enim dicit 2.m.s. ait.
Ibid. litera D, sed etiam omnes. 2.m.s. sed &.
Pag. 393. col. 2. lit. A, quandiu in eo m.s. 2. quando.
Ibid. litera C, non debere nisi operum. m.s. 2. nunc debere operum.
Pag. 394. col. 1. lit. A, certum accepit. 2.m.s. *legunt*, recipit verè firmum fidei est, *quæ sequuntur ad 70. lineas in impressis codicibus, manuscripti codices non habent.*

FVLGENTII Ferrandi Carthaginensis Ecclesiæ Diaconi Breuiatio Canonum Parisijs prodijt apud Claudium Chappelet an. 1589.

Is autem ipse est, quem suprà, in verbo, *Fernandus*, qui debet scribi, *Ferrandus*, diximus reliquisse Epistolam ad Anatolium, & ad Pelagium Diaconos Romanos, vtrum liceat dãnare aliquem ad mortem. Alteram ad Seuerum Scholasticum Constantinopolitanum. Aliam ad Beatum Fulgentium. Aliam Anselmo Archipræsuli Mediolanensi. Paræneticũ ad Reginum Comitem, qualis debeat esse Dux, siue de septem Regulis innocentiæ. Sed vide in verbo, *Fernandus*, siue *Ferrandus Diaconus*.

FVLQVINVS Abbas Lobiensis, scripsit Gesta Abbatum Lobiensium, qua occasione pleraque tangit pietati vtilia. Isidorus in Catalogo.

FVLVIVS Androtius è Monticulo Picenus, qui & Societatis Iesu, scripsit De Meditatione Vitæ, & Mortis Domini nostri Iesu Christi Italicè. Hic autem liber recusus est emendatior Venetijs apud Franciscum Zilettum an. 1584.

FVLVIVS Cardulus Narnienſis, & Societatis Iesu, Passionem Sanctorum Martyrum

Digitized by Google

Getuli, Amantij Cerealis, Primitiui, Symphorosæ, ac septem filiorum, easque Notis, & digressionibus illustrauit. Romæ apud Franciscum Zanettum an. 1588. Cuius etiam sunt, quę nomine Romani Collegij prodierũt de Sanctorum Martyribus Abundi presbyteri, Abundantij, Marciani, & Ioannis eius filij.

FVLVIVS Androtius—adde—Latinè autẽ redditæ Meditationes de Passione Christi Domini. Coloniæ apud Arnoldum Mylium anno 1603.

G A

GABRIEL Alexandrinus Patriarcha, quam ad Clem. VIII. Pont. Max. misit legationem, hanc Cęsar Card. Baron. ad calcem sexti Annal. Tom. in prima Romana editione adtexuit.

GABRIEL Anconitanus, Archiepiscopus Dyrrachij, Ord. D. Augustini, scripsit de Baptismo, lib. 1. De peccato originali, lib. 1. De Inferno, & Limbo, & Purgatorio lib. 3. De Pœnitentia, lib. 1. De Mercatura, & negotiatione, lib. 1. De euitanda ingratitudine, lib. 1. De sortilegijs, & vanis persuasionibus, lib. 1. Sermones Sanctorum, lib. 1. Obijt Romæ valde senex die 25. Octobris, & Aquilæ sua in patria elatus, ibidem in templo D. Augustini sepultus est. Successerat autem in Archiepiscopatu Nicolao eius præcessori, cum diem & hic obijsset.

GABRIEL Archangelus, vide in verbo, Angelus. Quin & Capoleonis Guelfucij librum primum Rosarij Italici, vbi eius legatio ad Beatissimam Virginem scitissime describitur.

GABRIEL Astetes Hispanus Soc. Iesu, scripsit Hispanicè Catechismum ad rudes. Libellum Precationum. librum De manuductione, siue institutione iuuentutis. De statu Religiosorum, coniugatorum, viduitatis, virginitatis.

GABRIEL Baienus Venetus, Ord. Minorum, Tabulam (vt ille nominat) Alphabeticã Veteris, & Noui Testamenti composuit. Viuebat an. 1477. Franc. Sansouinus.

GABRIEL Barleta, Neapolitani Regni Appulus, Ord. autem Dominicani, Theologus, ac concionator vtilis, cum floreret anno. 1470. Sermones ad Quadragesimam Tomo vno. Ad tempora verò Aduentus, Ascensionis, Pentecostes, & dies Sanctorum festos, altero spectantibus reliquit: qui cum sæpè in lucem prodijssent, recusi sunt. Venetijs anno 1571.

GABRIEL Biel, quem Tritemius eius æqualis, *Ordinis Clericorum in communi viuentium* fuisse scribit, Germanus; quippe tunc instituto gymnasio Tubingensi diu præfuit, vbi Philosophiam, & Theologiam publicè professus, plures, qui deinceps claruere, discipulos docuit, reliquit.

Commentaria in quatuor libros Sententiarum, & quidem pererudita. Quibus quod deerat, (nam ea prorsus haud absoluta erant) suppletum est. Itaque integra Brixiæ prodierunt an. 1574.

Expositionem accuratam Canonis Missæ, cui denique in editione Veneta ann. 1576. additæ sunt assertiones Concilij Tridentini, & necessariæ Notæ ad marginem, postea verò explanatio Sanctissimi sacrificij Altaris.

Sermones per totum annum de Tempore, ac Sanctis, Brixiæ apud Thomam Bozolam, ann. 1583. Epitome autem expositionis Canonis Missæ, Bergomi denique excusa est an. 1594.

GABRIEL Bisciola, vide in verbo, Ioannes Gabriel Bisciola.

GABRIELA Borbonia, fœmina lectissima, quæ Trimoliæ Principi nupsit in Gallia, relatu Ioãnis Bochetij in Annalibus Aquitaniæ, scripsit soluto sermone Iter Pœnitentis. Templum Spiritus sancti. Institutionem Virginum. Contẽplationes animæ pias. De Incarnatione Domini. Claruit an. 1484. Carolo VIII. Galliæ Rege.

GABRIEL Brebia, Mediolanẽsis, monachus Congregationis S. Iustinæ de Padua, scripsit ad Gregorium Mediolanensem monachum Commentariolum in Psalmos, ad quorũ vniuscuiusque finem adiecit Notas, quæ pietatem spirant, è literali sensu Hieronymi, atque Nicolai Lyrani. Claruit an. 1490.

GABRIEL Brunus, Venetus, Ord. Minorum, Prouinciæ Terræ sanctæ minister Indicem alphabeticum è libris, & capitibus singulis Noui, & Veteris Testamenti collegit; qui ad Biblia percipienda futurus erat percommodus, nisi ab hæreticis Conrado Pellicano,

Rober-

Digitized by Google

Roberto Stephano nouis zizaniorum acceſſionibus fuiſſet inſperſus. Prodijt abſque illis Baſileæ an. 1514. Biblijs additus apud Io. Frobenium Typographum Claruit Alexandro VI. Pont. Max. an. 1490.

GABRIEL Buratellus Anconitanus, Auguſtiniani Ord. edidit Commentaria in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, præter illa, quæ in exponendis Platone, atque Ariſtotele elaborauit. Qui liber Venetijs excuſus prænotatus eſt, Præcipuarum Cõtrouerſiarum Platonis, & Ariſtotelis conciliatio.

GABRIEL Condolmerus, qui poſtea fuit Pont. Max. & appellatus Eugenius IIII. ſcripſit aduerſus Boemos Huſſitas hæreticos, an. 1423.

GABRIEL Garofolus Spoletinus, Auguſtiniani Ord. qui ann. 1430. viuebat, in Sectæ Fraticellorum libros eſt inuectus: quin & Sermones de Euangelijs Quadrageſimæ, & alijs diebus feſtis per annum reliquit, viuebat an. 1430. Obdormiuit in Domino Spoleti, vbi in Aede D. Nicolai fuit humatus.

GABRIEL Flamma, Venetus, Canonicus Regularis Lateranenſis, eximius ætatis noſtræ concionator, varijs in ſuo Ordine muneribus vſque ad Generalatum perfunctus, & à Gregorio XIII. Pont. Max. promotus ad Epiſcopatum Clodienſem, quę ciuitas propinqua Venetijs ad eiuſdem Reipub. ditionem pertinet, partim viuens edidit, partim ex hac vita decedens reliquit.

Rythmos, ſiue ſpiritualia carmina Etruſco idiomate. Addidit eruditas Notas. Conſilium, cur ea prodire permiſerit, Lectori indicauit: nimirũ vt homines pronos ad Poëtarum fabulas, & obſcænitates hauriendas, ab ijs ad pietatem auerteret. Si Petrarca tam auidè, ac licenter verſaretur, ex quo mortus animi ad carnalium rerum amorem excitantur, quidni ipſe proponeret, vnde ad ſpiritualia plerique accenderentur? Prodire in publicum indies impudicos libros, qui iuuentutem inficiunt. Huic igitur malo antidotum parandum Salomone hortante. *Memento Creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ.* A Moyſe Canticum illud Hebræis propoſitum fuiſſe plenum Diuinæ Poeſes. *Audite Cœli, quæ loquor.* Sic concinuiſſe Mariam ſororem Moyſis, Delboram, Baruc, Ezechiam, Abacuch, Iudith, Zachariam, Mariam Beatiſs. Virginem, & inprimis vbere ſpiritu Dauidem. Nos his addere poſſemus, Gregorium Nazianzenum, & alios Græcos Patres idem præſtitiſſe, vt à concionibus hæreticos populos auocarent. Veruntamen, ſi, quod ad Pſalmos ſpectat concinendos potiſſimum in Eccleſijs, quorum nonnullos (non ita multos) in Etruſcam hoc in Opere, linguam conuertit, ea mutetur inſcriptio, & tãtum Spiritualia carmina inſcribãtur, fortè conſultius fuerit.

Ad notas, ſiue commentarium, quo ſua ipſe carmina interpretatur, duplex inde commodum extiturum cenſuit. Primum ſolatij, quo quaſi ruminandis cœleſtibus rebus magis lectores erga ipſas afficerentur: Secundum, cautionis aduerſus interpretes, qui aliorũ ſcripta & ſenſa ſæpenumero haud aſſequuntur: quodque hæreticorum mos ſit peruertere ſenſa, & detorquere improbè omnia.

Porrò ad huius libri calcem addita ſunt Latina Poëmata, quorum Auctor ſuis exponendis carminibus, meminerat. Nempe Io. Marij Verdizonij Carmen inſcriptum, *Hæreſis.* Ad Io. Antonium Fachinetum, qui poſtea fuit Innocentius IX. Pont. Maxim. Cornelij Amalthei ad Pium IIII. Pontif. Maximum. Natalis Comitis in paupertatem Latinè, ac Græcè.

Sequitur Iulij Ballini non tam Encomium, quam iudicium de Gabrielis Flammæ carminibus. Edidit verò hunc librum Franciſcus Franciſcius Senenſis anno 1570. & 1576. Venetis. Qui recuſus eſt ibidem à Io. Bapt. Ciotto.

Sex Homilias in Euangelium. *Miſſus eſt Angelus Gabriel.* Duodecim extraordinarias, ibidem apud eundem an. 1566. & 1573.

Notas ad vniuerſa Biblia. Dictionarium Theologicum. Septem Conciones de ſeptẽ Verbis Domini. Paraphraſim ad Pſalmos Dauidis.

Vitas Sanctorum tribus Tomis, qui ab ineunte Ianuario, vſque ad Iunium exeuntem intercidunt. Qui omnes Venetijs à Filijs Franciſci Franciſcij prolati ſunt in lucem. Librum Latinum de Chriſto præſignato an. 1578.

GABRIEL Inchinus Canonicus Regularis Lateranenſis Conciones vberes Italicè, Neapoli, Cremæ, & Rauennę habitas de quatuor nouiſſimis cum primo editæ ipſo inſcio fuiſſent, recognitas, & diſtinctius digeſtas emiſit an. 1596. Venetijs è typographia Guerræorum. Sed tertia editio recognita, & auctior prodijt anno 1601. Ibidem ex ijs autem ſex ſupra centum Sermones breues eliciuntur; qui Concionibus per annum poſſunt aptari. Pollicitus eſt Deo dante, alios libros, quos parturiebat. Nimirum. Scalam Cœli.

Digitized by Google

Coronam Ecclesiæ de rebus Fidei. Missam de Passione Domini. Expositionē in sequentiam pro defunctis.

GABRIEL Palæottus Cardinalis Bononiensis, quem item Bononiensi Archiepiscopatui, (tunc Episcopatui) Pius V. Pont. Max. præfecerat, cum diu vniuersæ Ecclesiæ operā suam nauasset, reliquit præter illa, quæ antea in Iurisprudentiam scripserat.

De ratione, & vtilitate consultandi, librum.

De Bono senectutis, è quo ab ijs etiam, qui Ciceronem de senectute prælegunt, plura ad pietatem statuendam, elici possunt, non minus quàm ij faciunt, qui vnà cum Cicerone de Officijs Ambrosium, de eodē argumento, sed Christiano, tractantem conferunt.

Archiepiscopale Bononiense, siue de Bononiensi administratione. Quo libro De vniuerso Episcopi officio, ac potissimum de praxi administrandæ Bononiensis Ecclesiæ agitur è Tridentinæ Synodi Decretis. Et Romæ quidem omnes hi labores prodierunt Clem. VIII. Pont. Max. cum postremo ipsum Archiepiscopale, ibidem Iulius Burchionus, & Ioannes Angelus Ruffinellus Typographi an. 1594. excuderunt.

Librum denique de Imaginibus sacris, & profanis, qui etiam Ingolstadij prodijt ex Officina Dauidis Sartorij, an. 1594.

GABRIEL Pasculus (siue Pascolus) Rauennas, Canonicus Reg. Lateran. edidit librum, quem *Triumphum Crucis* inscripsit an. 1590.

GABRIEL Prateolus Marcossius Theologus, qui Parisijs in Gallia floruit an. 1560. & quod excurrit, scripsit

De calamitate nostrorum temporum Mundi finem portendentium, ibidem apud Gabrielem Bonum eodem an.

De Pseudoprophetis, ibidem anno 1564.

De signis Ecclesiæ Catholicæ, eodem anno, ibidem.

De Statu Ecclesiæ apud Gulielmum Calderium, an. 1583. ibid.

Enchiridion Parochorum è Decretis Synodi Tridentinæ.

Catechismum, siue summam Doctrinæ Christianæ in vsum pueritiæ per quæstiones.

Pauli, & reliquorum Apostolorum Epistolas Canonicas in quatuor libros Digestas, & explicatas.

Elenchum Alphabeticum De vitijs, sectis, & dogmatibus omnium hæreticorum ab Orbe condito ad nostra vsque tempora, Coloniæ Agrippinæ, an. 1569. & 1581.

Sed & antea Flores, & sententias, scribendi q; Formulas è familiaribus Ciceronis Epistolis selectas ediderat.

GABRIEL Putherbæus, siue Putei Herbaldi (Gallicè *Puyherbault*) soluto Gallico Sermone edidit Paradisum animæ an. 1550. Tractatum de Pœnitentia, an. 1555. Supplementum deuotionis. Paraphrasim, seu versionem Psalmorum Dauidis, ann. 1565. Regulam orandi Deum. De tranquillitate mentis. Enchiridion siue Manuale Religiosorum. Postillam in Catechismum in octo volumina partitum, apud Ioannem Rognium Parisijs. Nicolaus autē Chesneau alter Parisiensis typographus, Expositiones eiusdem Putherbei. Quinquaginta duarum Dominicarum duobus Tomis contentas edidit. Edidit itē Theotimum, siue de tollendis, & expurgandis malis libris, lib. tres Parisijs excusos apud Ioan. Roignium, 1549. Turonensis, Hic verò patria tribus libris copiosè egit de abolendis Hæreticorum, & alijs noxijs libris, quē Io. Baptista Ficklerus Consiliarius Bauaricus, in Germanicam linguam transtulit.

GABRIEL à Quemada, Hispanus, Iudex fisci S. Inquisitionis Toletanæ, Seguntinæ, Segouiensis, & Abulensis Diœcesum, scripsit Quæstiones viginti quinque compendiosas, quæ frequentiore vsu in materia fiscali coram Iudicibus Fisci S. Inquisitionis controuerti solent. Quæ postremò recognitæ, & thematibus singulis Quæstionibus appositis, recusæ fuere. Venetijs apud Franciscum Zilettum, an. 1583. sed hæ adiunctæ sunt lib. Ioan. à Roias, qui inscriptus est, *Singularia Iuris*. Vide in verbo, Io. à Roias.

GABRIEL Saconayus nobilis Gallus, Præcentor. & Comes, quæ est è primarijs dignitatibus Ecclesiasticis Lugduni in maiore Aede D. Ioannis, floruit in ipsis primis Galliæ tumultibus anno 1560. Scripsit autem de ijsdem tumultibus materna lingua, an. 1569. Addidit Apologiam pro ciuitate Lugdunensi aduersus libellum, quem Parisijs hæretici emiserant, hac inscriptione. *Iusta & sancta defensio Ciuitatis Lugdunensis*. Nimirum ita sanctè, ac iustè (si Deo placet) eam Vrbem hæretici defenderant, (nam & nos eandem vidimus, qui ibidem in eorum manus incidimus) vt omnia templa diripuerint, sacras imagines eraserint, Catholicos libros combusserint, Sacerdotales vestes ad vsum militum, & mulierum hæreticarum adhibuerint, Sacerdotes, Monachos, Sanctimoniales omnes

exulare

exulare coegerint, è Sacrosanctis calicibus Altaris sese inebriauerint, Mercatoribus Catholicis sua ademerint, Regiam sibi potestatem rebelles vsurpauerint, contra Regis exercitus pugnauerint, Iuge Altaris Diuini sacrificium exterminauerint, Martyrum reliquias concremauerint, aut in Ararim proiecerint, deturbaturi cœlites è cœlo, si potuissent. Sed & idem Saconayus librum de hoc nomine *Huguenotus* argutum edidit, quem Michael Iouius excudit, qui ferè vnicus è typographis Catholicus, multa pro Catholica religione sustinuit.

GABRIEL Vasquetz Bellemontanus, Hispanus, Societatis Iesu, qui diu Theologiam in Hispania, & Romæ in Italia, professus est, vir perspicax, & verè doctus, quique dum hæc scribimus, est superstes, edidit Romæ.

Tres libellos de cultu adorationis, qui & Coloniæ prodierunt. Accesserunt disputationes duæ contra errores Felicis, & Elipandi, De adoptione, & seruitute Christi, damnatos in Concilio Francofordiensi. Hæc verò omnia Moguntiæ denique prodierunt ex Officina Ioan. Albini an. 1601.

Tomum primum Commentariorum, ac disputationum in Primam partem Summæ S. Thomæ, vsque ad 26. quæstionem; qui recusus est Venetijs apud Baretium, anno Dom. 1600.

Tomum item secundum in eandem reliquam Partem primam Summæ, quæ Romæ fuit excusa anno eodem 1600.

Item Commentariorum ac disputationum in primam secundæ S. Thomæ, Tomos duos; qui excusi sunt Ingolstadij apud Hertsroy & Angermeyr. an. 1606.

GABRIEL Viacensis, Germanus, Sueuus Sermones edidit (ait Eisingrenius) elegantes, inter quos commendatur, qui de Passione Domini. Viuebat an. 1490.

GABRIEL de VVach Sermonem de Passione Domini cum Sermone Gulielmi de Aquisgrano edidit Argentinæ an. 1490.

GAD Propheta, qui Hebræis *Gaddannaui chozæ Dauid*, hoc est, *Propheta videns Dauidis*, de rebus gestis Dauidis conscripsit historiam vberem. Id constat è fine prioris Libri Paralipomenon, vbi verba sunt hæc. *Gesta autem Dauid Regis priora, & nouissima scripta sunt in volumine Samuelis Videntis, & in libro Nathan Prophetæ, atq; Gad Videntis, vniuersiq; regni eius, & fortitudinis, & temporum, quæ transierunt sub eo, siue in Israel, siue in cunctis Regnis Terrarum.*

Sanè GAD iste is fuit, quem Dominus ad Dauidem misit, vt ei ob numerati populi noxam, vnius supplicij è tribus optionem acciperet, siue septennis famis, siue trimestris ab hostibus persecutionis, siue triduanæ pestilentiæ.

GAIVS, cuius meminit Apostolus in Epistola ad Romanos cap. 16. ab Athanasio in Synopsi refertur, ex D. Ioanne dictante scripsisse Euangelium: at Simeon Metaphrastes hoc tribuit Prochoro in Vita S. Ioannis.

GAIVS sub Zephyrino (vt habet Hieronymus in Catalogo) Romanæ Vrbis Episcopo, atque sub Antonino Seueri Filio, disputationem aduersum Proclum Montani sectatorem, valdè insignem habuit, arguens eum temeritatis super noua prophetia defendenda, & in eodem volumine Epistolas quoque Pauli tredecim tantum enumerans, 14. quæ fertur ad Hebræos dicit non eius esse: sed & apud Romanos vsque hodie quasi Pauli Apostoli non habetur. Hæc Hieronymus. Vide tamen in verbo, Paulus Apostolus, vbi planissimè demonstratur, eandem esse verè Pauli, quæ ad Hebræos est scripta.

GALFRIDVS Aleycuant Anglus, Ordinis Carmelitarum, quatuor libros Sententiarum Magistri exposuit: Commentarios in D. Lucam, & Sermones ad populum habitos scripsit. Viuebat an. 1341.

GALFRIDVS Clareuallensis, Ord. Cisterciensis scripsit in Cant. Canticorum.

GALFRIDVS Abbas Burtoniæ, Anglus, scripsit Vitam B. Moduennæ Virg. Hybernicæ.

GALFRIDVS Grandefelt Anglus Augustinianus (vt narrat Thomas Colbius) Northamprotensis Cœnobij in Mediterranea Insulæ Regione eruditus, Cantabrigiæ Theologorum albo ascriptus, Romam veniens à Benedicto XII. Pont. Max. Episcopus creatus, in Angliam remissus scripsit: Sermones Dominicales, lib. 1. Lecturas Theologiæ, lib. 1. Determinationes, lib. 1. Epistolas ad diuersos, lib. 1. Northamprone obijt. Vixit an. 1370.

GALFRIDVS Hardebus Anglus, Augustiniani Ord. Theologus (Thoma Colbio teste) ex Leycestriense Cœnobio Eduardo III. Regi Anglorum à confessionibus, & à consilijs, reliquit inter alia De Vita Euangelica, librum. De perfectione Euangelicæ paupertatis libros duos aduersus Armacanum dicentem. *Turpe esse Christianis sua sponte mendicos esse.*

Digitized by Google

Vide in verbo, Armacanus. Quodlibetorū Oxonienſium, librum. Ordinarium Q[illegible]nonum, librum. Determinationes, librum. Lecturarum in Vetus Teſtamentum, libros plures. Lecturæ in Nouum Teſtamentum, libros plures. Poſtillæ ſcripturarum, lib. Sermonum de Tempore, librum. Sermonum de Sanctis, librum. Londini obijt.

GALFRIDVS Linge Anglus, Ord. Min. ſcripſit Chronicon à creatione Mundi vſque ad an. 1390.

GALFRIDVS Monumethenſis, quem cognomento *Arturum* ſcribunt, Archidiaconus, at alibi, Ord. D. Benedicti, & genere Britannus, egit de corpore, & ſanguine Domini, lib. vno. De Eccleſiaſticorum exilio, libro altero. In fragmentum Gildæ libro alio tum ſoluta oratione, tum metro. Commentarios in Ambroſij Merlini Caledonij prædictiones: cuius item Vitam ſcripto reliquit. Arturi quoque Regis Geſta. Ad Gualterum autem Oxonienſem, lib. Diuerſi verò carminum generis, alium. Eius libri nouem de Origine, ac geſtis Britannorum excuſi fuêre Pariſijs an. 1517. vnà cum Merlini prædictionibus. At eius de Britannis hiſtoria tanquam non vſquequaque verax improbatur à Polydoro Vergilio. Viuebat an. 1689.

GALFRIDVS VVaterton Anglus ſcripſit Dominicales Homilias. De ſalutatione Angelica. Mariale. Moralitates Pſalterij. Collationes Monaſteriales. Viuebat an. 1350.

GALFREDVS Monumetenſis Card. Vide omnino in verbo, Nonnus Galfridus.

GALLICANA Synodus an. Dom. 429. ſexto autem Cœleſtini Papæ frequens congregata, Legationem decreuit in Britanniam ad Pelagianiſmum euertendum. Germanus, ac Lupus Apoſtolici Sacerdotes ea ſunt functi. Quam Baronius Card. Tom. 5. Annal. ſub eundem annum ex Conſtantij lib. 1. cap. 19. apud Surium, Tom. 4. inſeruit.

GALLICANA Synodus Rhemis anno Domini 514. ab Hormiſda Papa ſui Pontificatus anno primo procurata eſt per S. Remigium. Interfuere Epiſcopi Galliæ, & aliarum Prouinciarum De Ariana hæreſi extinguenda, vbi & homo Arianus acerrimus diſputator ab eodem Remigio victus, Deo miſerante, conuerſus eſt ad Catholicam fidem.

GALLICANVM Concilium, *Tyrannicum* appellatum, an. Dom. 685. in Gallijs à Rege Theodorico opera Ebroini Magiſtri domus, coactum eſt, vt de Epiſcopis tyrannus pœnas ſumeret, an. Dom. 685. Ioan. autem Papæ V.

S. GALLI Abbatis Oratio habita coram Epiſcopo Conſtantienſi. De forma gubernandi Eccleſiam. Extat m.s. in Bibl. celebris Monaſterij S. Galli, in Heluetia.

S. autem GALLI Monaſterium, quod diximus eſſe in Heluetia, quænam habeat carmina, & quos hymnos deſcriptos non indignos lectu, ea, & hos Henricus Caniſius inſeruit Secundæ Parti Tomi Quinti Antiquæ lectionis, quod Ingolſtadij an. 1604. prodijſſe, non ſemel diximus.

S. GALLI Confeſſoris ſermo dictus Conſtantiæ in Germania in Templo S. Stephani in Conſecratione Ioan. Epiſcopi Conſtantienſis, extat primum editus ex Monaſterio S. Galli, in Tom. 5. Antiquæ lectionis, Henrici Caniſij. Vide item VValafridum Strabum lib. 1. de Vita S. Galli Confeſſoris, cap. 24. Sermo ſanè hic à conditione creaturarum, & primi hominis peccato, hiſtoriam Diuinam ſummatim complectens, & vſque ad Reſurrectionem Domini, diemque Iudicij deducens, copioſus eſt, & dignus lectu.

GALLVS Abbas. Vide in Verbo, VValfridus.

GALLVS Abbas Aulæ Regiæ in Boëmia, Germanus, ſcripſit librum, quem prænotauit *Malegranatum*, tres item libros Dialogorum inter Patrem, & filium. Et Sermones ad fratres, qui vno in libro continentur.

GALLVS Scotus, vir ſanctus, & Abbas, & S. Columbani diſcipulus, monachus antea in Scotia è Congreg. Benchorenſi, à quo cœnobium, & oppidum S. Galli in Heluetia nomen habuit, ſcripſit Orationem, & formam gubernandæ Eccleſiæ. Obijt an. Dom. 640.

GALONI S. R. E. Cardinalis conſtitutiones. Tom. 6. Biblioth. SS. PP. ſecundæ editionis.

GALTERVS Diſſæus Anglus Carmelita, ſcripſit in aliquot primos Pſalterij Pſalmos. Viuebat VVenceſlao Imp. an. 1390.

GALTERVS Inſulis natus, quæ Ciuitas eſt in Belgio, Epiſcopus Magolenſis, rogatu ſuorum Clericorum expoſitionis Scholaſticæ in vniuerſum Pſalterium, librum reliquit. Claruit an. 1230. Et quidem Tritemius in Catalogo virorum illuſtrium, cum non ita multo poſt hunc Galterum, alterius Galteri meminerit dicti de Caſtellione, oriundi ex eadem ciuitate Inſulis, quem Theologum, & Poëtam clariſsimum vocat, facit vt dubitem num idem, vnuſque ſit cum eo, quem dicimus in Pſalterium ſcripſiſſe. Sed hunc

alterum

alterum eleganti carmine ait Tritemius ita ceciniſſe Geſta Alexandri, vt antiquitus in ſcholis pro ipſo veterum lectio neglecta videretur. Porrò, qui Tritemio eſt Galterus, Henrico de Gandauo eſt VValterus. Nos hunc item poſuimus, in verbo Gualterus Inſulenſis, ne quis quærendo fatigetur.

GALTERI Archiepiſcopi Senonenſis Conſtitutiones Synodales extant in Biblioth. Sanctorum Patrum Tom. 6. edit. 2.

GALVAGNVS Beneuentanus I. C. ſcripſit contrarietates, ac de diſcrimine Iuris Ciuilis, atque Canonici.

GALVANVS Flamma Mediolanenſis, Ord. Præd. ſcripſit Chronicon Ord. à B. Patre Dominico, quod extat Mediolani in monaſterio Gratiarum; Chronicon item Imperatorum, & ciuitatis Mediolanenſis ab illa condita, vſque ad ſua tempora. Summam de caſibus Conſcientiæ. Viuebat an. 1340. PP. mon. Ord.

GALVANVS Patauinus, Ord. Seruorum, atque Theologus, cuius laudes commemorant Ciuitatis Patauij Annales in libro, qui de ſacris Theologis inſcribitur, his verbis. *Eiuſdem fermè profeſſionis, ſed alterius fermè fratrum familiæ commemorandus nobis eſt Galuanus Patauinus S. M. Seruorum Sacræ Theologiæ profeſſor, & confeſſarius, Sacerdos probatiſſimus: edidit hic libellum, qui memoriale dicitur conſcientiarum, ſimplici quidem, & Italico ſermone contextum, ita enim fieri decuit, cum is ſua doctrina illa rudes homines magis, quam doctos in conſcientiæ negotio erudire procuret.* Chron. Seruorum.

GANGRENSE Concilium Gangris Oppido Paphlagoniæ non ita multo poſt Nicænam Synodum celebratum eſt; quo Concilio, quoniam & alij hæretici, & Dauid Chytræus contra nos, & aduerſus cælibatum Sacerdotum ſcribens, abuſi ſunt, nos quidem in Refutatione illius ſatis credimus reſpondiſſe. Sed & hic locus poſtulat, vt quædam inſeramus, quandoquidem hic Apparatus ad Synodos quoque ſiue legitimas, ſiue improbatas indicandas collineat.

Sebaſtiæ igitur Ponti vocatæ (inquit Epiphanius) regionis minoris Armeniæ fuit Epiſcopus Euſtathius Hermogenis ſucceſſor, & filius Eulalij, qui eum, vt peſſimè ſe gerentem delecit ab Eccleſia. Is diſcretos & ſelectos à reliquis homines, victum, veſtitum, feſtiuitates, precationes, conſuetos in Eccleſia conuentus, atque antiquas omnes Eccleſiæ ceremonias innouauit, rituum nouitate inſolentiſſimus, & ſingularis haberi volens. Quod ſatis erat ſuperbiæ indicandæ, quæ (vt S. inquit Auguſtinus) mater eſt omnium hæreſum. Itaque vt ſermone vehemens, & vt hiſtoriæ tradunt πείθειν ἱκανώτατος plurimos in ſuam ſententiam alliciebat, Arij alioquin in cuius germaniſſimis, & γνησιωτάτοις diſcipulis (ait B. Baſilius) annumerabatur, & Macedonij dogmatum pertinaciſſimus ſectator, atque AErij pariter Armenij, & hæretici συναγελάσης atque in monachatu ſocius. Quamuis AErius, quòd in Epiſcopatu Sebaſtiæ eum ſibi prælatum vidit, ſeceſſerit ab illo, cui factus inimicus perſtitit tum in ijs, tum in alijs hæreſibus, quas D. Auguſtinus, & alij commemorant. Euſtathius igitur, quem (vt ait S. Epiphanius) ὥστε ἀθλήσεις διωγμῶν διορθώσατο, hoc eſt, *ne tribulationes quidem perſecutionum correxerunt*, cum ſatis ex Nicænæ Synodi decretis, & fidei profeſione ob Arianum dogma eſſet damnatus ab Epiſcopis, qui Gangras conuenerunt, de cæteris nouationibus anathema percuſſus eſt. Iſque impietatis eiurare ſimulans, atque ad Liberium Pontificem profectus, licèt veniam deprecatus ſit, redijt tamen ad vomitum: ac veneno, quod tegebat, quoſcunque poterat, inficiebat. Extat Synodica Epiſtola à patribus Gangrenſibus ad Armeniæ Epiſcopos Græcè ſcripta, in qua inter alia, ſic de Euſtathio eos monent. καὶ γὰρ ἐκ τῆς κατὰ μέρος αὐτὸς τὸν γάμον, καὶ ὑποτίθεσθαι, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐν γάμῳ ὄντων ἐλπίδα σωτηρίας ἔχει, πολλαὶ γυναῖκες ὕπανδροι ἀπατηθεῖσαι, τῶν ἰδίων ἀνδρῶν ἀνεχώρησαν, καὶ ἄνδρες τῶν ἰδίων γυναικῶν, εἶτα ἐν τῷ μεταξὺ μὴ δυνηθέντα ἐγκρατεῖν, ἐμοιχεύθησαν, καὶ διὰ τοιαύτην ὑποψίαν ὠνειδίσθησαν. hoc eſt. *Nam ex eo, quod illis nuptias damnarent, & edocerent, quòd nullus eorum, qui ſunt in coniugio, habet in Deo ſpem, ſeductæ mulieres multæ ſuis ſubditæ maritis, ab ipſis maritis diſceſſerunt: & à proprijs vxoribus viri. Sed interim, dum continere non valent, adulterium commiſerunt: eaq; de cauſa diffamati ſunt, & probris inſimulati.*

Patres autem illi ὕπανδρον γυναῖκα vocarunt, id eſt *coniugatam*, & quæ (vt D. Paulus ſimili voce vſus ait) ſub viro eſt mulier. Facilè verò fuerat in vicinia illa plures ſectatrices reperiri, cum aliquando ad amnem Thermodoontem in ora Cappadociæ Amazones ſedem habuiſſent, quæ matrimonium pro ſeruitute ducebant, & maritorum, non aliorum hominum, vſum detrectabant.

Euſtathiani quoque nonnulli (inquiunt Gangrenſes Patres) ſumere carnes, & his veſci deteſtabantur. καὶ τινες (ait) αὐτῶν μεθ' ἡμέρας κρεῶν βεβρωκότες quæ omnia de Tatianis, & futu-

Epiph. hæſ. 75. Baſil. ep. 78. Socrat. cap. 45. lib. 2.

Aug. con. ep. Manich. c. 6. Sozomen. Epiph. in hæreſi 75. Baſil. ep. 78. παραιτεῖται ſcripta.

Anno 350.

Epiſt. Synod. Gangrenſis.

& futuris Manichæis, & alijs prædixerat Apostolus, nuptias, & esum carnium prohibituris, aduersus quos plus quàm satis Ecclesia Catholica, & Romani Pontifices Maximi non semel anathemata infixere: nullum autem esse naturale malum, nullamque substantiam per se malam ostenderunt.

Eruperat verò olim hæc hæresis in Asia (relegato D. Ioanne Euangelista in Insulam Pathmon) sub Ebione, & Cherintho, quos idem Euangelista Antichristos nominat. At illi cum inucherentur in nuptias, nè Christum quidem fuisse Deum credebant, quoniam de muliere natus esset, atque hæc viro per matrimonium fuerat iuncta. Et quoniam Satanas, dum stabat virtus castitatis, difficillimè poterat Euangelicæ perfectioni obsistere, eadem virtutis specie, (quasi velo) superbiæ vitium contexit, ac sensim vnà cum hæresibus in animos multorum infudit. Itaque in alterum extremum plerique incauti inciderunt, atque insolescentes ex virginitate, vel cœlibatu, quoslibet alios aspernati sunt, facies suas extenuantes hypocritæ, & lachrymas tantum, atque flagella, & longissimas preces cũ ieiunijs præseferentes, cæterum virtutem ipsam, & pietatem abnegantes. Eiusmodi fuére (Christo adhuc in terris agente) Pharisæi quidam, & Sadducæi: micante autem latius Euangelio Cherinthiani, Ebionei, Valentiniani, Cerdoniani, Marcionistæ, Seueriani, Tatiani, Valesij, Cathari, Manichæi, post quos Hieracitæ, mox Ariani, postea Eustathius, & AErius cum suis asseclis. Hi verò neque ad mensas coniugatorũ accumbere, neque agapas agere, neque si quis maritus vnius vxoris vir (necessitate Ecclesiæ tunc ita exigente) factus fuisset Sacerdos (qui tamẽ deinceps abstinere debebat ab vsu matrimonij) de eius manibus Eucharistiam capere volebant. Contra hos igitur omnes S. Irenæus, Tertullianus, D. Augustinus, S. Epiphanius, ac plerique alij omnes diligentissimè scripserunt. Quodque semper fecit Ecclesia Catholica, vt neque coniugium damnaret, & tamen Sacerdotalis muneris puritatem ostenderet, suum cuique defendit officium, & Sacramentum. Diui autem Paulus, & Ioannes Euangelista se illis acerrimè sic opposuerunt, vt tamen neque viduas & virgines dehortarentur à vita continentiore, nec quenquam à proposito castitatis ob pietatem susceptæ auerterent: & verò matrimonium, ad quod ritè accessissent, in alijs assererent esse honorabile, si thorus esset immaculatus, & viri vxores suas diligerent, vt Christus dilexit Ecclesiam. Quæ res permouit D. Ioannem Euangelistam, vt reuersus ab exilio, & ab omnibus Asiæ Episcopis coactus, altius aliquid, quàm cæteri fecerant, de Diuina Christi natiuitate scriberet. Quòd cum indicto communi ieiunio fecisset, deque Christi Diuinitate tonitru illud edidisset, *In principio erat Verbum*, deinceps & hoc carnem esse factum, & verbum incarnatum, nuptijs in Chana Galilææ interfuisse scripsit, vt nuptias haud esse malas ostenderet. Hæ igitur causæ item fuerunt, cur Patres Gangrenses primum, quartum, nonum, decimum, & vndecimum Canones ediderint. Quorum tres vltimi sic habent.

Hieronym. in procœmio super Matth.

Εἴ τις παρθενέυοι, ἢ ἐγκρατέυοιτο, ὡς ἀνβδελύτων τὸν γάμων ἀναχωρήσας, καὶ μὴ δι' ἀ τὸ καλὸν, καὶ ἅγιον τῆς παρθενίας, ἀνάθεμα ἔστω. hoc est.

Can. 9. *Si quis virginitatẽ custodiat, aut in continentia degat: ac velut abhorrens nuptias, secedat, & solus agat: Non ideo, quia sancta sit Virginitas, neq; propter ipsum virginitatis bonum. Anathema esto.* Deinde.

Εἴ τις παρθενευόντων διὰ τὸν κύριον κατεπαίροιτο τῶν γεγαμηκότων, ἀνάθεμα ἔστω. hoc est.

Can. 10. *Si quis Virginitatem seruans ob Dominum, superbiat, ac se supra coniugatos extollat. Anathema esto.* Præterea.

Εἴ τις καταφρονοίη τῶν ἐν πίστεως ἀγάπας ποιούντων, καὶ διὰ τιμὴν τοῦ κυρίου συγκαλοῦντων τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ μὴ ἐθέλοι κοινωνεῖν ταῖς κλήσεσι. Id est.

Si quis illos despiciat, qui Agapas in fide faciunt, & fratres inuitant in honore Domini; Neq; velit his inuitationibus communicare: Per hoc vilipendens, quod agitur. Anathema esto.

Hæc cum ita sint, sciendum est à quibusdam hæreticis falsò Eustachium citari pro Eustathio. Deinde afferri Canonem 4. ipsius Gangrensis Concilij, hunc in modum. *Quicunq; decernit presbyterum coniugatum, quod propter coniugium non oporteat eo ministrante de oblatione percipere, anathema sit.* Et Can. 1. *Si quis vituperat nuptias (Sacerdotum vel alias) & dormientem cum viro suo fidelem ac religiosam detestatur, aut culpabilem existimat, velut quæ in Regnum Dei introire non possit. Anathema sit.*

Sed in primo Canone nulla de Sacerdotum nuptijs mentio fit, id quod hæretici pro sua videlicet synceritate prætermittunt. Patres enim illi Canonem primum Græcè sic ediderunt.

Εἴ τις γάμον μέμφοιτο, καὶ τὴν καθεύδουσαν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἔλαττον πείσειν, καὶ εὐλαβὴ βδελυσσόμενος ἢ μέμφοιτο, ὡς μὴ δυναμένην εἰς βασίλειαν εἰσελθεῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

Latinè autem sic.

Si quis nuptias accuſet: necnon dormientem cum vxore ſuo fidelem, piamq; deteſtatur, ac vituperet, quaſi nequeat in Regnum introire, Anathema eſto.

Quod autem contextus Græcus habet, ἐυλαβῆ id rectè vertimus, *piam*, ne quis dum in Gratiano hanc vocem (*religioſam*) legit, putet monialem, & ἀσκητρίαν dici.

Quartus autem Canon ſic habet:

Εἴ τις διαχρίνοιτο παρὰ πρεσβυτέρου γεγαμηκότος, ὡς μὴ χθὲς λειτουργήσαντος, προσφορᾶς μεταλαμβάνειν, ἀνάθεμα ἔστω. hoc eſt.

Si quis exiſtimat de presbytero qui vxorem duxerit, quòd eo ſacrificante, non oporteat ipſius oblationi, vel ſacrificio communicare, Anathema eſto: Sic autem Zonaras quoque, & ante illum Socrates. Socr. lib. 2. cap. 43.

Et verò pro (*ſacrificante*) vox hæc (*miniſtrante*) hæreticis magis arriſit: nimirum, vt incruentum Eccleſiæ Chriſti ſacrificium, longè ab hominum mentibus ablegarent. Præterea, nihil hinc neceſſariò efficitur, vt quoniam Sacerdotum coniugatorũ mentio fiat, id propterea ad vſum coniugij poſt Sacerdotium referri debeat. Cum enim Euſtathiani negarent nuptias, & abominandas dicerent, mirum non eſt, ſi eos etiam auerſarentur, qui ad ordinem ſacrum ex coniugatis aſſumebantur.

Deinde tacent, quod Gratianus ipſe, quem citant, in eandem Synodum Gangrenſem, quæ localis fuit, & μερικὴ pauciſsimorum Epiſcoporum ſcripſit. Is enim ſic.

Synodus Gangrenſis, poſt Nicænam legitur fuiſſe, in qua Patres ſexdecim, ſtatuerunt Canones viginti, propter quaſdam neceſſitates Eccleſiaſticas, maximè contra Euſtathium, qui dicebat, quod nullus in coniugali gradu poſitus, nec vllus fidelis, qui non omnibus renunciaret quæ poſſideret, ſpem vllam ad Deum haberet. Et multa alia venenoſa, quæ enumerare longum eſt. Et infrà alio loco. *Item opponitur ex Concilio Gangrenſi, ſi quis diſcernit presbyterum coniugatum tanquam occaſione nuptiarum, quòd offerre non debeat, & ab eius oblatione ideo abſtinet, anathema ſit. Sed notandum eſt* (inquit Gratianus) *quod ſecundum Iſidorum, pleraq; capitula ex cauſa, ex loco, ex tempore, ex perſona conſideranda ſunt. Hinc etiam Gregorius ait: Regulæ Sanctorũ Patrum pro tempore, loco, & perſona, & negotio inſtante neceſsitate traditæ ſunt. Illud ergo quod in Concilio Gangrenſi legitur, ex cauſa conſideratur, & ex tempore. Cauſa fuit hæreſis Manichæorum, qui coniugium deteſtabantur, ſicut etiam quorundã ſuperſtitio, multa in Catholicorum deteſtationem introduxiſſe inuenitur, contra quos in Gangrenſi Concilio ſtatutũ legitur.* Hęc Gratianus. Argumentũ ex Gratiano in Concil. Gangrenſe.

Præterea ſilentio inuoluunt, quod ipſemet ea de Synodo alibi attuleram his verbis: Si quæ altera (Synodus Gangrenſis nimirum) increpat Manichæos, atque alios, qui ſimpliciter nuptias contempſerunt, hoc ad ſua carnis deſideria, & ad Sacerdotum connubia permittenda malitioſè hæretici torquent. Tacent interim Synodum illam reprobatam fuiſſe à Sergio Pontifice, vt Beda in Vita Conſtantini declarat. Cæterùm Concilium hoc à Quintino Heduo notis illuſtratum prolatum eſt in lucem Pariſijs an. 1560. Vide in verbo, Quintinus Heduus. In Refutatione Chytræi.

GANFREDVS Antiſiodorenſis. Vide in verbo, Galfredus.

GANFREDVS de Trano Romanæ Subdiaconus Eccleſiæ, ſcripſit in titulos Decretalium libros quinque. Quæſtionum variarum vnum.

GARGANVS Senenſis, Ord. Minorum ſcripſit duos libros De auctoritate Protectoris religionis. Vixit Iulio II. Pont. Max. an. 1507. Henr. VVillot.

GARICVS, Pariſienſis Scholæ Doctor, ſcripſit Scholaſticam Poſtillã in Eccleſiaſtem, ex qua Vincentius Bandellus in libro ſuo de Conceptione, teſtimonia produtit.

GARSIAS Ciſnerus, ſiue de *Ciſneros* monachus Benedictinus, Abbas Montiſſerrati, Directorium ſcripſit horarum Canonicarum, & Exercitium ſpirituale, quod hactenus ex prelis prodijt ſine Auctoris nomine. Quin & Ingolſtadij ex typographia Dauidis Sartorij nouiſsimè emiſſum eſt vna cum libro Humberti Ordinis Prędicatorum, De eruditione Religioſorum, cum hac tantũ inſcriptione: *Deuoti cuiuſdam Monachi Benedictini.* At Franciſcus Iuanne Hiſpanus in exiguo tractatu, quo libros illos Garſiæ Ciſneri in compendium redegit, eius nominis & cognominis meminit, id q; obſeruauit Arnoldus VVion monachus Benedictinus in quinto libro Ligni vitæ.

GARSIAS de Ciſneros, alter à ſuperiore, Ord. Minorum, Prouinciæ S. Gabrielis, ſeptimus inter duodecim illos Patres, qui ad Indos nauigarunt, pleraſque Mexicano idiomate abs ſe conſcriptas Conciones reliquit, quas eiuſdẽ Ordinis Patres diebus feſtis populis recitarent; collegium item S. Iacobi de Thatibulco inſtituit, vbi Mexicanorum pueri prima elementa caperent, ac deinceps diſciplinis excolerentur, cui & doctos ſuæ familiæ viros præfecit. Floruit Carolo V. Imp. ſepultuſque eſt in templo Conuentus, ſiue Cœnobij Mexicani eiuſdem Ordinis.

GARSIAS alius Ord. Min. edidit Compendium De obſeruantia Regulæ Seraphicæ.

GARSIAS Galarſa, Epiſcopus Caurienſis. Vide in verbo, Petrus Garſias, Galarſa.

GAR-

Digitized by Google

GARSIAS natione Hispanus, cuius cognomen, & Patriam haud memorant, scripsisse dicitur in Decretales, atque de Legibus plura: vixisse autem an. 1290.

GARSIAS Loaisa illustrauit antiquas Ecclesiasticas Hispaniæ antiquitates, quin & Concilia celebrata in Hispanijs diligenter quæsita protulit in lucem. Madriti apud Petrum Madrigal an. 1593. in Hispania.

GASPAR Ammonius, Augustiniani Ord. Theologus Prouincialis sui ordinis in Prouincia Sueuiæ, multarum linguarum (præsertim linguæ sanctæ) peritia insignis scripsit, vt illa facilius addiscerentur.

Grammaticam Hebraicam in quinque libros distinctam.
De literis, syllabis, & punctis omnibus.
De nomine prima parte Orationis cum pronomine.
De Verbo & participio secunda parte orationis.
De consignificatiuo quadruplici tertia parte orationis, & omnium trium partium inter se constructione, & regimine.
De prosodia, hoc est de triplici accentu, & carmine componendo.

Singulis libris sua capita cum argumentis præponuntur. Sed cum essent excusa, & in manus hæreticorum incidissent, videndum est, num eos labe aliqua, vt solent, asperserint.

GASPAR Berus Louanien sis, & Carmelitani Ordinis, Conuentus, vt vocant, Bruxellensis, multa scripsisse fertur à Petro Lucio Carmelita, quæ hæreticorum opera interierunt; & hic vidisse se inquit Bruxellæ Commentaria eiusdem in Epist. D. Pauli ad Rom. ac decem Præceptorum eruditã explicationem, Conciones item tam de Tempore, quam de Sanctis.

GASPAR Bonuincurtius, Atrebas, Belga, eques Hierosolymitanus, monachus primum Monasterij S. Saluatoris Aquicinctensis propè Duacum, Congreg. Cluniacensis, deinde Abbas Cœnobij S. Petri Oudemburgensis non procul Brugis, Congreg. Bursfeldensis, vir linguæ Græcæ, Latinæ, Slauicæ, Gallicæ, Flandricæ, Italicæ, & Hispanicæ peritus, scripsit quæ penes Arnoldum VVionem extabant m.s. idiomate Gallico. De itinere suo Hierosolymitano, & montis Synai, lib. 1. Sermones ad fratres, lib. 1. De Arithmetica, lib. 1. De cognitione sui ipsius versu heroico Gallico, lib. 1. De prædestinatione, eodem metri genere, lib. 1. Qui duo vltimi libri à facultate Doctorum Brugensium, & à Iacobo Pamelio approbati, iam in lucem emittendi erant, nisi mors immatura superuenisset an. 1576. ætatis autem suæ 48. Abbatialis regiminis octauo, in Castro Cranemburgensi.

GASPAR Caballinus, ne quem fallat, est ipsemet *Carolus Molinæus*, qui mutato nomine edidit Tractatum commerciorum, & vsurarum, redituumque pecunia constitutorum; & monetarum. Tractatum item alterum, De eo quod interest, & de diuiduo, & indiuiduo. Qui omnes, quoniam erroribus scatent, prohibiti sunt in Romano Indice, donec emendentur. Legatur autem Diploma, siue Bulla noua Clementis VIII. Pont. Max. contra Carolum Molinæum & censura in eius opera, quam vide ad finem huius primi Tomi.

GASPARIS Cardilli Hispani, Disputationes aduersus protestationem triginta quatuor hæreticorum Augustanæ Confessionis. Venetijs 1565. apud Donatum Bertellum.

GASPAR Casalius Lusitanus, Ord. S. Augustini primum Leirien sis, deinde Conimbricensis Episcopus, Legatus ad Tridentinum Concilium Lutheri hæreses confutauit, & scripsit De sacrificio Missæ, ac Communione. De vsu Calicis, lib. 3. Christiana axiomata libris totidem. De quadripartita iustitia libros vndecim, vbi accuratè De iustificatione. Antequam autem esset Episcopus scripserat in Prædicamenta, & Topica Aristotelis. Florebat an. 1554. Hæc verò Venetijs prodierunt ex Officina Iordanis Ziletti, an. 1563.

GASPARVS Contarenus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, scripsit

De elementis, lib. 5.
Compendium primæ Philosophiæ, lib. 8.
De immortalitate animæ, lib. 2.
Non dari quartam figuram.
De Homocentricis.
De ratione anni.
De Magistratibus, & Republ. Venetorum, lib. 5.
De officio Episcopi, & Catechismum.
De potestate Pontificis.
In Epist. quoque ad Romanos.
Viuebat an. 1523.

GASPAR Dietmanus Germanus, Theses De Sacrosancto extremæ vnctionis mysterio VVirtzburgi, hoc est Herbipoli apud Henricum Aquensem an. 1589. euulgauit.

GASPAR Francus, De extremo visibili, & Hierarchio Ecclesiæ Catholicæ Sacerdotio

aduer-

Digitized by Google

aduersus hæreticorum figmenta, ex sacris literis, & orthodoxis Patribus Coloniæ apud Maternum Cholinum 1575.

Eiusdem de Catholico nomine sanctæ Christi Ecclesiæ insigni, & Nota verissima, oratio habita in Academia Ingolstadiensi. Ingolstadij an. 1584. edita.

Eiusdem exequiæ tum orationibus, tum carminibus funebribus celebratæ Ingolstadij an. 1585. Edidit quoque expositionem causarum propter quas à sectis hæreticorum ad Catholicam Romanam Ecclesiam Deo miserante accesserit, vnà cum præcipuorũ dogmatum, quæ hæretici conantur peruertere, Explicatione. Ingolstadij 1560.

De ordinaria verorum, & Catholicorum ministrorum vocatione. Quo opere disserit Quinam & Concionari, & Sacramentum Eucharistiæ sacrosanctum legitimè conficiant. Ibid. 1571.

Concionem de meditanda Passione, ac Morte D. N. Iesu Christi, ibid. 1573. omnia Germ.

Librum de puro Dei verbo, ac de Luce Euangelij, vna cum Confutatione Scriptorum Iacobi Andreæ, & Ioannis Celestini hæreticorum. Ibidem.

Orationem Apologeticam pro Professione Orthodoxæ fidei iuxta Sacrosancti Concilij Tridentini Decretum editæ, de Diuinis, Apostolicis, & Ecclesiasticis traditionibus, deque harum vi aduersus detestabiles, ac putidos errores atque calumnias præsertim Martini Chemnicij, recitatam, atque excusam in Academia Ingolstadiensi.

Assertionem de externo, ac visibili, & Hierarchico Ecclesiæ Catholicæ sacerdotio ex sacra Scriptura, & Orthodox. Patribus aduersus hæreticorum figmenta. Coloniæ apud Maternum Cholinum.

Declarationem S. Tridentinæ Synodi de Canonicis Veteris, & Noui Testamenti libris, Deque eorum vera Interpretatione contra impium Martini Chemnicij hæretici Examen Decretorũ eiusdem Synodi à Georgio Nigrino Germanicè è Latino redditam. Quæ prodijt Ingolstadij an. 1583.

GASPAR Frasius Aichensis Bauarus Benedictinus Alphabetum Catholicum ex auctoritatibus Patrum, & Sacræ scripturæ reliquit, an. 1565. Eisingr.

GASPAR Grafarus in Michæam Prophetã Salmanticæ apud Matthiam Gastium 1570.

GASPARINVS Borrus Ord. Seruorum, scripsit in Mag. Sentent. ad mentem Scoti, lib. 4. Vitas item Sanctorum per annum per modum Concionum.

Sermones prædicabiles (vt dicunt) super Euangelia Quadragesimalia.

Sermonem de Astrologia. Et libellum carminum spiritualium, an. 1476. Franciscus Sansouinus.

GASPAR Hap Posnanensis, quæ Ciuitas est in Polonia, edidit in eadem Ciuitate, an. 1600. Responsionem ad Notationem cuiusdam Matthæi Dresseri, qua Robertum Cardinalem Bellarminum, Antonium Possevinum, & Ludouicum Rogerium è Societ. Iesu, gloriosus Lutheranus ludi magister prouocat, cum breui erratorum compendio, quæ in Bellarmini confutatione edita an. 1591. Dresserus commiserat, cæterum libellus hic percommodus est agnoscendis mendacijs Illyrici, & aliorũ hæreticorum abutentium historijs ad omnem, si possent, veritatem euertendam.

GASPAR Loartes Hispanus, & Theologus Societatis Iesu, cuius extant Consolatio afflictorum, Italicè: *Conforto degli afflitti*, Venetijs apud Ioan. Baptistam Bonfadinum 1593. & alibi. Continentur autem in eo libro multæ Orationes, quas fundere ad Deum debent afflicti. Exercitium Vitæ Christianæ Italicè apud Guerras Venetijs 1593.

Tractatus continuæ memoriæ, quæ in nobis esse debet, sacræ Passionis Christi Domini Redemptoris nostri, Brixiæ apud Vincentium Sabium 1588. cum septem Meditationibus, siue Orationibus recitandis iuxta septem horas Canonicas, Italicè.

Instructio meditandæ Passionis Iesu Christi Italicè. Bononiæ 1576. apud Ioan. Rubeum.

Instructio ad meditanda mysteria Rosarij Beatissimæ Virginis Virginis Italicè, Venetijs apud Dominicum Franciscium 1573.

Tractatus sanctarum Peregrinationum, & de Stationibus, & Indulgentijs in eis. Venetijs apud Guerras 1575.

Instructio Sacerdotum, & Confessariorum, quæ item Latina est reddita, & excusa. Coloniæ apud Ioan. Hontemium an. 1602.

GASPAR Macer Canonicus, ac Suffraganeus Ratisponensis peruersas Martini Lutheri expositiones Euangelij accuratè collectas è varijs ipsius libris, & Germanicè scripsit euulgauit Ingolstadij apud Alexandrum VVissenbornium. Manuale item D. Augustini in Germanicam linguam à se conuersum. Monachij an. 1555.

Digitized by Google

GASPAR Melius, Auguſtiniani Ord. in Matthæum. Is apud Valliſoletanos in Hiſpanijs erat primarius inter ſuos Profeſſor. Excuſus verò eſt liber Pinciæ in Hiſpanijs apud Didacum Fernandum.

GASPAR Northuſius Theologus, ſacrorum certaminum de vera Chriſti Eccleſia in terris libros tres Leodij an. 1597. edidit.

GASPAR Querhamerus Germanus Tabulam edidit in qua 36. contradictiones præter alias continentur hæreticorum, de communione ſub vtraque ſpecie.

GASPAR Romanicius è Delphinatu in Gallia. De origine, & dignitate ordinis Sacerdotalis, deque immunitate Eccleſiaſtica, & de Diuina vltione aduerſus oppreſſores Eccleſiarum, & Epiſcoporum, ac præſertim monachorum. Lugduni an. 1529.

GASPAR Sanchez, ſiue *Sanctius*, Societatis Ieſu, Conciones de Dominicis, & ferijs Quadrageſimæ. In quorum dierum vnoquoque afferuntur tres, vel quatuor Conciones, & in vnaquaque earum complures (vt vocant) Diſcurſus ad loca varia communia pertinentes; primò in Hiſpania editæ; ſecundò autem accuratius Brixiæ 1590. Venetijs 1602. & Coloniæ an. 1602. non tamen extant Conciones ſingulorum dierum Quadrag.

GASPAR à S. Simone Protonotarius, nobilis Gallus. De bello ſpirituali inter animam rationalem, & ipſius tres hoſtes Carnem, Mundum, Diabolum. Pariſijs apud Huillerium, an. 1579.

Vertit è Latina in Gallicam linguam Tractatum de eleëmoſyna, & de operibus charitatis, qui excuſus fuit Pariſijs an. 1583. apud Thomam Brumenium. Vixit an. 1579.

GASPAR Saſgerus aliàs *Schatzgerus* vel *Hargerus* vel *Scangerus*, Ord. Minorum ſcripſit

Scrutinium Diuinæ ſcripturæ. Incipit,	*Sanctus Iacobus Apoſtolus.*
Replicam contra periculoſa ſcripta.	*Zorobabel ſupremo colluſtratus.*
Examen nouarum doctrinarum.	*Sanctus Paulus.*
De vita Chriſtiana, & monaſtica.	*Vt mandatum hoc.*
De ſacrificio Miſſæ.	*Sanctus Propheta.*
De libertate Euangelica.	*Seruator noſter.*
De Sanctorum imploratione.	*Seruator noſter benedictus.*
Traductionem Satanæ.	*Sanctus Iacob.*
De Iuſtitia fidei.	*Quamquam in alio opere.*
De Iuſtitia operum.	*Circa iuſtitiam hominis.*
De ſeptem Sacramentis.	*Baptiſmi nomen.*
De vita contemplatiua.	*Prima purgatio eſt.*
De Fide, Spe, & Charitate, contra Ioan. Baronem Suuarzemberg.	De præceptis, & legibus.
	De operibus meritorijs.
De Doctrina Chriſtiana.	De vero Dei cultu.
De diſſolubilitate Matrimonij verâ narrationem contra Lutherum. Incipit,	De poteſtate Eccleſiaſtica.
	Celebrato inter coniuges.

Claruit Imperatore Carolo V. an. 1525. In Cœnobio Monachij Bauariæ.

GASPAR Scoppus Germanus Epiſtolam edidit De varijs fidei Catholicæ dogmatibus Ingolſtadij, an. 1599.

GASPAR Stephanus, Ord. Prædicatorum pro Eccleſiaſtica immunitate, ac libertate. Romæ 1520.

GASPAR Vlembergius edidit SS. Theol. Licent. & Gymnaſij Laurentiani Regens edidit graues, & iuſtas cauſas, cur Catholicis in communione veteris eiuſque veri Chriſtianiſmi conſtanter vſque ad finem vitæ perſeuerandum ſit. Cur item omnibus ijs, qui ſe vocant Euangelicos, relictis erroribus ad eiuſdem Chriſtianiſmi conſortium ſit redeundum. Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Ioan. Quentelij 1589.

Idem edidit ſummariam deſcriptionem priuati colloquij Coloniæ habiti inter Sacerdotem Catholicum, & Ioannem Badium Rodingenſem, miniſtrum Calvinianum, qua deſcriptione diſſipantur à Caluinianis ſparſa mendacia. Coloniæ 1590.

Eiuſdem in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales extat ſimplex, & dilucida paraphraſis. Addita eſt item in Pſal. 90. Paraphraſis. Coloniæ apud Quentelios 1591.

An. Do. 316. Vide Annal. Baron. To. 3. GAVDENTII Brixienſis Epiſcopi, qui Philaſtrio ſucceſſit opera D. Ambroſij, cuius ætate vixit, quique in Cappadociam iter ſuſcepit, vt reliquias martyrum inde aduheret, & ſuum eiſdem reliquijs nobilitaret, extat oratio habita in dedicatione Baſilicæ, vbi dei iſdem Martyribus plura. Extant item Tractatus, ſeu Sermones hi, quibus vtilem, & lectu dignam præfationem adſcripſit.

Primus Tractatus in Exodum, nocte vigiliarum, de Paſchæ obſeruatione.

Secun-

Digitized by Google

ſecundus regreſsis à fonte neophytis, De ratione Sacramentorum, quæ Catechumenos audire non congruit: licet eadem ſcripta in Euangelijs patere omnibus videantur.
De eadem lectione Tractatus tertius, prima Dominica Paſchæ.
Tractatus quartus de lectione Exodi. Tractatus quintus de lectione Exodi.
Tractatus ſextus de eadem. De eadem Tractatus ſeptimus.
De lectione Euangelij Tractatus primus, qui eſt in ordine octauus.
De eadem Tractatus ſecundus, qui eſt in ordine Nonus.
De Exodi lectione Tractatus octauus, qui eſt in ordine decimus.
Excepti Tractatus de diuerſis capitibus; quorum primus eſt in ordine vndecimus De paralytico.
De eo, quod ait Dominus Ieſus: *Nunc iudicium eſt huius Mundi*; Tractatus ordine 12.
De promiſsione paracleti; Tractatus 14.
Tractatus de Machabæis martyribus, de die Natali eorum.
Tractatus, quem prima eius ordinationis die, quorundam ciuium notarij exceperunt.
Tractatus exceptus die dedicationis Baſilicæ Sanctorum.
Reſponſio eiuſdem ad Germinium, de Villico iniquitatis.
Reſponſio ad Paulum Diaconum, de eo, quod Dominus Ieſus dixit Apoſtolis. *Quia Pater maior me eſt.*
Margarinus autem Bignæus Tom. 2. edit. 2. Biblioth. SS. PP. inſeruit Sermones, ſiue Tractatus 17. ad varia D. Scripturæ Loca. Reſponſionem item ad Germinium De Villico iniquitatis. Alteram ad Paulum Diaconum de eo, quod Dominus Ieſus dixit Apoſtolis: *Quia Pater maior me eſt.*

GAVFREDI Bouſardi Cenomani, Oratio habita Bononiæ coràm Iulio II. Pont. Max. in die Circunciſionis Chriſti Domini, De nomine Ieſu.

GAVFREDVS Antiſiodorenſis, Monachus Ciſtercienſis Ordinis, diſcipulus primum Petri Abailardi, deinde S. Bernardi Abbatis, floruit an. 1160. & ſcripſit
In Apocalypſim Ioannis, lib. 1. Contra Petrum Abailardum, lib. 1. Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1.

GAVFREDVS Monachus, Ord. D. Benedicti, Hiſpanus, qui vixit an. 1097. ſcripſit Geſta ſui temporis, cumque hoc Opus diu delituiſſet inter vetera monimenta Regum Aragonum ad noſtram vſque ætatem, Hieron. Surita vir celebris edidit Cæſarauguſtæ typis Domini à Portonarijs an. 1578. munitum, & laudatum Regio Priuilegio, dedicatum verò Antonio Auguſtino tunc Archiepiſcopo Tarraconenſi.

GAVFRIDVS Abbas Altæ Tumbæ, Ord. Ciſtercienſis, an. Dom. circiter ſcripſit, Vitam S. Petri Tarantaſienſis Epiſcopi quæ eſt apud Surium Tom. 3. die 8. Maij.

GAVFRIDVS Epiſcopus Aſaphenſis librum de rebus Britannicis ſcripſit, ſed in quo pleraque ſunt fabuloſa, quæ veris nonnihil fidei detrahunt, vt magno delectu ſit legendus. Vide quæ Baron. Card. Tom. 4. Annalium ſub annum Chriſti 383. de eo ſcripſit, vti & fecit in libro de Notis ad Martyrologium.

G E

GEBHARDVS vir ſanctus Nemetum vrbis Spiræ Epiſcopus, & natione Germanus Concilio Moguntino interfuit, quod Lotharius Imperator procurauit celebrari in Eccleſia S. Albani ſub Rabano Archiepiſcopo. Scripſit autem in omnes Pſal. Expoſitionem, Homilias item ad populum, Epiſtolas, ac Sermones plures, denique ab æmulis interceptus, oculiſque priuatus interimitur. Vixit an. 841. Eiſingren.

GELASIVS. Quo nomine plures appellati non ſolum hæreticis, & Centuriatoribus Magdeburgenſibus huius ſeculi, verum etiam antiquioribus, vti Anaſtaſio Bibliothecario, & Gennadio ipſi occaſionem erroris præbuere, vt Gelaſio Pont. Max. Viro ſancto, & Catholiciſsimo librum contra Eutychen, & alia aſcriberent, quæ alterius Gelaſij non Pontificis fuerunt. Et vnius quidē Gelaſij meminit Photius in ſua Bibliotheca: Scriptoris primæ Synodi Nicænæ, quem non magis *practicum* quàm *hiſtoricum* eſſe dicit, tenuiter enarrantem ipſa Synodi Acta. Veruntamen & Gelaſij Commentarium iſtum, Actorum Nicæni Concilij Interprete Roberto Balforeo Commelini hæredes an. 1604. emiſerunt. Quem quia poſtea vidi, dicimus, quod monuimus alibi. Ciuitas, & Commelinus, vbi Officinam habebat, Caluiniſmum publicè profitebantur, vt circumſpectè in hiſce editionibus ſit incedendum. Rurſus, & alterius Epiſcopi Cæſarienſis, qui librum edidit aduerſus Anomæos, quam à dictione eleganti, non item omninò ab argumento, & ordine collaudat.

Digitized by Google

collaudat. Sed & eiusdem Gelasij mentionem antea fecerat, qui tres Ecclesiasticæ historiæ libros euulgasset, incipiens à Nicæna Synodo, vsque ad Constantini Magni obitum: cuius historiæ summam quandam recitat, in qua & cuiusdam alterius Gelasij meminit.

Hier. in Catal. Anno Dom. 390. Genn. in Catal. Anno Dom. 496. Tritem.

At Gelasius (inquit Hieronymus) Cæsareæ Palæstinæ, post Euzoium *Eunomium habet Sigebergensis codex*, Episcopus accurati, limatique sermonis, fertur quædam scribere, sed celare. Gennadius autem, quem secutus est Honorius, ait. *Gelasius vrbis Romæ Episcopus scripsit aduersus Eutychen, & Nestorem grande, & præclarum volumen, & tractatus diuersarum scripturarum, & Sacramentorum elimato sermone, & aduersus Petrum, & Acacium scripsit Epistolas, quæ hodie in Ecclesia tenentur Catholica: fecit & hymnos in similitudinem Ambrosij Episcopi, moritur sub Anastasio Augusto.* Sic Gennadius (si tamen fuit Gennadius) qui Gelasio Pont. Max. tribuit, quod non erat. Et sanè vulgati codices hunc scriptorem non habent.

Idem verò habet Anastasius lib. de Romanis Pontificibus, sed & ipse falsus est. Quamobrem Melchioris Cani, Roberti Card. Bellarm. Cæsaris Card. Baronij sententiæ perpendendæ sunt, quibus ipsa veritas constet. Et Canus quidem Gelasio Cæsareæ Palæstinæ Episcopo librum illum contra Eutychen ascripsit. At Bellarm. vel Gennadio, vti Suffridus Petrus antea senserat, vel Gelasio Cæsareæ Episcopo tribuit inquiens: Gelasij, cui aliqui tribuerant exiguum libellum contra Eutychen, duas sententias, secundum Catholicos, erroneas notarunt Centuriatores centuria quinta, cap. 4. de Cœna Domini, & cap. 10. in Vita Gelasij: vna est in lib. contra Eutychen, cum carne Christi manere in Sacramento verum panem. Altera apud Gratianum de Consecratione dist. 2. Canone. *Comperimus non posse sine ingenti sacrilegio sumi vnam partem Sacramenti Eucharistiæ sine altera.* Sed sciendum est primò, librum illum non esse Gelasij Papæ, sed vel Gennadij, qui librum eiusdem tituli scripsit ad Gelasium Papam, vel Gelasij Cæsarienſis Episcopi, cuius meminit Hieronymus circa finem Catalogi Scriptorum Ecclesiasticorum. Siquidem Gelasius Papa scripsit quinque libros contra Eutychen, vt Tritemius refert; hic autem tantum vnus est exiguus libellus. Deinde hic auctor pollicetur, se fermè omnium veterum sententias collecturum de Incarnatione Domini, & cum adducat quindecim Patres Græcos, duos tantum Latinos profert, Ambrosium, & Damasum, & omittit Cyprianum, Hilarium, Hieronymum, Augustinum, Innocentium, Leonem, Prosperum, & similes, quos sibi notissimos nunquam Gelasius Pontifex omisisset, imo nec alius Latinus auctor. Videtur enim hinc manifestè colligi hunc auctorem Græcum fuisse, non Latinum. Deinde Gelasius apud Gratianum supra memorata dist. in eo Canone loquitur solum de Sacerdote sacrificante, qui non potest sine sacrilegio vnam tantum speciem sumere, nam imperfectum redderet sacrificium.

Prætorea Gelasius iste plura affert ex Eusebio Cæsarienſi, quod nunquam Gelasius Papa fecisset, cum Eusebij libros reprobauerit in suo Decreto de libris authenticis. Adde quòd videtur hic Gelasius scripsisse ante Concilium Chalcedonense, & is ipse esse, quem Theodoretus citat in tertio Dialogo, & cuius meminit Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, nimirum Gelasius Episcopus Cæsarienſis, qui non potuit non consenuisse, cum librum istum scribebat aduersus Eutychianos. At Baronius Card. vt postremus, extremam vt videtur, manum huic negotio admouit. Et quidem Suffridus in Præfatione ad Gennadium, *Gennadij*, non *Gelasij* esse librum illum dicit, veruntamen cum Gennadius non scripserit contra Eutychetem, sed & Opus suum fide Inscriptū miserit ad Gelasium contra Nestorium, nihil est, cur *Gennadij* esse existimetur. Est igitur verus auctor non Gelasius Papa, sed *Gelasius ille, qui vixit Basilisco Imperatore*, vt ipse de se in sui Operis præfatione testatur. Exagitatus enim ab Eutychianis, qui eo tempore inualuerant, vt Cyzici versatus aduersus Eutychianos hæreticos, qui Chalcedonense Concilium oppugnantes gloriabantur inaniter sese magni Concilij Nicæni esse professores, edidit an. Dom. 476. nono autem Simplicij Papæ, quæ reperit à Dalmatio Cyzici Episcopo conscripta Nicæni Acta Concilij, de cuius lucubratione, Photius sua Biblioth. sic scribit. *Acta prima Synodi* (nempè Nicænæ) *tribus Tomis auctore Gelasio. Quæ quidem non verè Acta ipsa, sed de rebus gestis in Synodo, historia. Humili namq; sermone, sed diligenti tractat ea, quæ in Synodo contigerunt.* Hæc Photius.

NOTA.

Baron. Card. in Appen. ad 6. To. Annal. Primæ editionis Rom.

Extat ipsum quidem Opus Græcè scriptum in Vaticana Bibliotheca Latinitate donatum ab Alfonso Pisano Societatis nostræ Theologo, sed absque Gelasij auctoris titulo, quem ex Photio oportuit petijsse. Porrò, qui libellus scriptus est de duabus Naturis in Christo aduersus Eutychem, & Nestorium, extat in Tom. 4. Bibl. SS. PP. vbi Margarinus adnotauit esse loco verborum, *Sedem Apostolicam*, legendum: *Fidem Apostolicam*, lin. 10. ante veterum testimonia.

Digitized by Google

GELASIVS Romanus huius nominis Pontifex, sui Pontificatus anno tertio, Domini autem 494. Romanum Concilium 70. Episcoporum Romæ coegit ad fidem illibatè custodiendam, vbi & libros Canonicos, & legitimos discreuit ab apocryphis. Quin & libellum edidit, cuius hæc fuit inscriptio. *Gelasius Papa aduersus Andromachum Senatorem, cæterosq; Romanos, qui Lupercalia secundum morem pristinum colenda constituebant.* Totum autem hunc libellum perdignum lectu, nostrisque temporibus commodum, vbi viget licentia carnis, inseruit Baronius Card. 6. suorum Annalium sub an. Dom. 496. Gelasij autem eiusdem Papæ V.

GELASIVS II. Pont. Maximus, scripsit de Passione S. Erasmi Episcopi, & martyris, cuius prologus sic incipit: *Domino in Domino dilectissimo Ioanni Auunculo suo, Ioannes subdiaconus, & monachus Casinensis Cœnobij.* Passio verò sic. *Cum Numerianus Cari Narbonensis filius.* Extat m.s. Casini.

GEMINIANVS in Decretum, & in Decretalia, extat m.s. integer in Bibl. Vaticana.

GEMINVS Antiochenæ Ecclesiæ presbyter, pauca ingenij sui monumenta compo- Anno Dom. suit, florens sub Alexandro Principe, & Episcopo vrbis suæ *Zebenno*, eo vel maximè tem- 230. pore, quo Heraclas Alexandrinæ Ecclesiæ Pontifex ordinatus est. Sic Hieron in Catal. At in Eusebij Chronico diu est cum legebatur *Ennius* loco *Geminiani*, sed perperam. Cæterùm codex Gemblacensis habet *Zebino*, non *Zebenno*.

GENESIVS, non rectè à Tritemio de viris illustribus, Ord. S. Benedicti, lib. 5. cap. 201. & lib. 4. cap. 58. scribitur fuisse *Archiepiscopus Bituriensis*, meminisse enim debuerat verborum, quæ dixerat in Vita S. VVandregesili Abbatis, lib. 3. cap. 96. nimirum S. Lambertum, ei in Lugdunensi sede successisse; Restituendus est itaque Tritemius suæ integritati. Fuit autem S. Lambertus natione Gallus, patria Taruanensis Monachus, & Abbas Fontanellæ post S. VVandregesilum Abbatem, ac demum Archiepiscopus Lugdunensis circa an. 660.

GENESIVS Minutius Florentinus à Radæ ordinis Vallis vmbrosæ edidit compendium Summæ Card. Toleti Venetijs apud Nicolaum Polum. an. 1606. & Coloniæ apud Ioannem Crith, an. 1607.

GENESIVS Rosana, Ord. Carmelitani, Concionem de Catenis Mundi, Italicè edidit Ticini apud Hieron. Bartholum an. 1567.

GENNADIVS Episcopus, siue Patriarcha Constantinopolitanus. Vir (vt inquit Gennadius Massilienſis) lingua nitidus, & ingenio acer, tam diues ex lectione antiquorum fuit, vt Danielem prophetam ex integro ad Verbum commentatus exponeret. Homelias etiam multas composuit. Moritur Leone seniore Imp. eius autem miracula, & virtutes persequitur Nicephorus Ecclesiasticæ historiæ lib. 15. cap. 22. & 23. Extat eius Epistola ad Metropolitanos, & ad Romanum Pontificem contra Simoniacos, in Bibliotheca SS. Patrum Margarini Bignæi.

Quin & m.s. Constantinopoli extat sic prænotatus *Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani liber magnus de Catholica Theologia, quomodo Pater ingenitus, & quomodo Filius genitus, & quomodo Spiritus sanctus procedens, & quomodo tria sint, & quomodo hæc tria vnum; & versus: Quomodo vnum tria, & quare proprietas Patris alia, alia Filij, alia Spiritus sancti, & quomodo in ordine Pater primus, Filius secundus, & Spiritus sanctus tertius sit.*

Eiusdem Gennadij. Explicatio de Sancta Trinitate cuius initium. *Faciamus hominem iuxta imaginem, & similitudinem nostram.*

At Suidas de eo inquit:

Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus noctu sacrarium ingressus orandi causa, spectrum vidit Suidas.
Diabolicum: idq; clamare audiuit, se illo quidem viuente cedere: Post verò planè potiturum esse Ecclesia.

Vixit Tritemio, an. 460. sed errore (opinor) amanuensium, cum 490. scribendum esset. Gennadius autem quomodo dudum fauerit Pelagianis, qui tamen postea redditus omnino Catholicus, vide Baron. Cardin. 6. Tom. sub an. Dom. 490. Felicis autem Papæ Nono.

GENNADIVS Massilienſis presbyter, scripsit Opus de viris illustribus Ecclesiasticis, Anno 490. qui prodijt opera Suffridi Petri emendatus annn 1580. Coloniæ apud Maternum Cholinum. Ei liber de Ecclesiasticis Dogmatibus ascribitur, qui falsò tributus fuit D. Augustino. Iam verò, cum Sigebertus in Catalogo cap. 30. eum vocet Episcopum, cumque aliquid in ipso cauendum sit, atque ei fuerit aliquid additum, quòd ab illo non prodijt, dicendum est illum quidem fuisse tantummodo presbyterum, quemadmodum VValrafridus, cap. 20. de Diuinis Officijs, Tritemius, & ipsemet Gennadius in coronide Operis sui (si tamen hoc est ipsius) restantur. Reliqui autem decipi potuerunt similitudine

nominis *Gennadij*, qui fuit Episcopus Constantinopolitanus, cuius Gennadius presbyter meminit, cap. 90.

Ad cautionem quod attinet, vna est de eius dogmatibus: Altera de auctoribus, quos immerito commendat. Ad dogmata pertinet, quòd Pelagianismo infectus fuisse, & apathiam credidisse vnà cum Origenistis scribatur: fidem huius facere videntur, quòd laudet librum Eulogiarum Pelagij, quem lib. 1. contra Pelagianos Hieronym. tanquam hæreticum reijcit. Nam ibi docetur *omnes voluntate propria regi, & posse esse hominem sine peccato, & facilè mandata Dei custodire, si velit.* Quodque laudet Euagrium, qui credebat apathiam, quem Hieronymus Epist. ad Ctesiphontem asserit damnatum ab Episcopis fuisse, tanquam Origenistam. Quòd item Ruffinum Hieronymo præferat, & Seueri Dialogum laudet, quem Hieronymus in cap. 36. Ezechielis, & post eum Gelasius reprobant: quòd denique librum Prosperi contra Collatorem damnet, Cassianum verò, & Faustum laudet in materia de Gratia, & de libero arbitrio, cum Gelasius vtrumque damnet laudato Prospero. Vide quæ scripsimus in verbo, *Cassianus*, & in verbo, *Faustus*, & in verbo, *Maxentius*, & in verbo, *Prosper*, & in verbo, *Fulgentius*, & in verbo, *Arausicanum secundum Concilium, iussu Leonis I. congregatum.* Et Epistolas Prosperi, & Hilarij præfixas libro de Prædestinatione Sanctorum.

In Ruffino, cap. 17. In Seuero, cap. 19.

Iam verò adiecta sunt Gennadio, quæ illius non sunt, hæc verba: *Ego Gennadius Massilia presbyter, scripsi aduersus omnes hæreses libros octo, & aduersus Nestorium libros tres, & Tractatus de mille annis. De Apocalypsi B. Ioannis. Et hoc opus de fide mea misi ad B. Gelasium Vrbis Romæ Episcopum.*

Quin Honorius in Catalogo de viris illustribus Auitum cap. 42. Pomerium cap. 98. Honoratum Massilienſem cap. 99. in Gennadij Catalogo positos, non agnoscit pro Gennadianis. Cæsarius item cap. 86. infarctus, & Prologus Gennadio in aliquibus codicibus præpositus creditur ad medelam nominis Gennadij fuisse. Sed & sciendum in Gennadio hoc, vbi agit de Augustino, legi verba sequentia.

Egregio ingenio, & excellenti studio Ecclesiæ seruiens, Iuliani hæretici libris inter impetum obsidentium Vandalorum in ipso dierum suorum fine respondit. Et in defensione Christianæ sapientiæ perseuerans, moritur Theodosio, & Valentiniano regnantibus. At Suffridus notauit hæc verba non esse Gennadij, sed alterius cuiusdam volentis (inquit) Gennadio mederi, *certum est* (ait) *in m.s. codice Martinensi ea tantum posita repperimus.*

Cæterùm cum hæc scripsissemus, vidimus denique Iudicium de Gennadij scriptis tum aliorum, qui Gennadium, siue Auctorem de Ecclesiasticis dogmatibus à Pelagianismo liberant, quem illi quidam Pontinianus in Prologo Operum D. Prosperi impegerat, tum Cæsaris Card. Baronij Tom. 4. pag. 583. prima editione, ad quem locum Lectorem amandamus.

GENNADIVS Scholarius, Patriarcha Constantinopolitanus, scripsit libellum, qui *Vita salutis hominum* prænotatur. In quo cum Mahumete Turcarum Imperatore, ac de quibusdam Religionis Christianæ articulis disserit, è Græco Latinè redditum à Gregorio Hermonymo translatum. Incipit autem, *Quid est Deus? &c.*

In hoc autem libello cum, vbi agitur de Sanctissima Trinitate, Diuinæ personæ dicantur ἰδιώματα, hoc est *idiomata*, siue *proprietates*, siue *attributa*, fortasis Auctor est excusandus, quòd ei cum Tyranno res esset, qui hoc mysterium aliter expositum exsibilasset. quamuis alicubi nominet etiam πρόσωπα, hoc est *Personas*.

At quod in eo nulla mentio fiat de processione Spiritus sancti à Filio, dubitandum non est, quin à Græcis locus illecorruptus fuerit, qui libellum ad Martinum Crusium (de quo suo loco plura) Byzantio non ita pridè in Germaniam miserunt. Gennadium porrò cum Latinis de Processione Spiritus sancti, vti de alijs Catholicis dogmatibus plenissimè consensisse, dubitandum non est.

Extat autem idem libellus in Bibliotheca Sanctorum Patrum Bignæi. At præterea Gennadius idem ipse Scholarius scripsit quinque Orationes de quinque Articulis controuersis cum suis Græcis, asserens

In prima Spiritum sanctum à Patre, & Filio procedere.

In secunda, Primatum Romanæ Ecclesiæ.

In tertia, In Azymo verè consecrari Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum.

In quarta, Purgatorium esse.

In quinta, Sanctorum animas frui Dei visione.

Deinde item aliàs Orationes de Pace ad Græcos. Quæ omnia Gregorio XIII. mandante excusa sunt Romæ vna cum Græca Synodo Florentina: & Latinè quoque deinceps, in eadem Vrbe: quarum nos aliquas in Rutenicam linguam versas Ioanni

Digitized by Google

Basilio Magno Moscouiæ Duci obtulimus, cum ad illum à Gregorio XIII. Pont. Max. allegati fuimus, Vide autem in verbo, *Georgius Scholarius*: hoc enim *Georgij* nomine vocabatur, qui postea dictus est Gennadius Patriarcha. Cuius postremò editus est Augustæ Vindelicorum liber de Prædestinatione.

Ceterum ipsius Gennadij Homiliæ in diuersa Euangelia, De mortalibus, ac venialibus peccatis extant m.s. in Bibl. Cæsarea Viennæ Austriæ. Quin etiã in To. Quarto Bibl. SS. PP. edit. 2. habetur eiusdem Gennadij Sermocinatio habita de recta, & inculpata Christianorum fide. Eiusdem expositio pro Sancta, & Oecumenica Synodo Florentina: & Defensio quinque capitum, quæ in Decreto eius continentur, ad Græcos. Item eiusdem Oratio ad vnum, & trium Personarum Deum.

GENTIANVS Heruetus Aurelianensis Gallus. Vir admodum eruditus, & linguarũ Græcæ ac Latinæ peritus, Theologus Parisiensis, & Canonicus Rhemensis in Campania quæ Regni Galliæ Prouincia est. Scripsit

De actu, & fraudibus Satanæ in abolendo Sanctissimo Missæ Sacrificio, excusus autem est hic liber Rhemis, & Parisijs apud Chesneau typographum.

Apologiam contra hæreticos Caluini Ministros editam apud eundem Chesneau, ibid. anno 1564.

Vertit è Latina in Gallicam linguam libros de Ciuitate Dei à B. Aug. conscriptos.

Epistolas ministris, quæ Parisijs prodierunt apud Chesneau an. 1562.

Responsionem Ministris: Commenta item, ac Somnia Caluini proprio libro.

Epistolas varias Catholicis, quæ ibidem ab eodem typographo prodierunt.

Responsionem Hugoni Sureau, quem nominabant *Roserium*, ludi Magistro.

Homiliam De Ascensione Domini. De sacris item signis.

Ex Diuo Hieronymo Tractatum de vera Ecclesia, apud Aegidium Gorbinum Parisijs anno 1567.

Catechismum Parochorum an. 1567. ibid. apud Nicolaum Chesneau, cum ante emisisset Catechismum, siue Summam Christianæ fidei collectam ex Operibus Lindani Episcopi ibidem apud eundem an. 1561.

Confutationem libri de signis Sacris ab hæretico scripti. Ea fuit Rhemis excusa apud Io. Foignium an. 1566.

Responsionem Calumnijs Ioannis Ludouici Michaelis, ibidem apud eundem.

Secundam Epistolam Ministris hæreticis Parisijs apud Nicolaum Chesneau an. 1501.

Apologiam aduersus responsionem ministrorum hæreticorum. Florit an. 1564.

Et hi quidem libri Gallicè ab eo conscripti sunt. Cum Clementem Alexandrinum, & alia è Græco Latinitate donauerit, de quibus suo loco egimus. Vide in verbo, Clemens Alexandrinus. Et quidem præter Philosophica, quæ scripsit, & ea quæ è Græco in Latinum vertit, quædam fuere Basilij, & Chrysostomi Ritus Sacrificij, siue Missæ ex Sacerdotali Græco Homiliæ Io. Chrys. in Psal. Clem. Alexandrini Opera, nimirũ Protrepticus, Pædagogi libri tres, Stromaton li. 8. Theodoreti Episcopi Cyri Eranistes, siue Polymorphus Dialogus, Hæreticorum improbarum nugarum, & fabularũ compẽdium. Diuinorum, Decretorũ siue dogmatum Epitome. Commentarij in Epistolas D. Pauli Epistola ad Leonem I. Pont. Max. θεοφιλὴς ideſt Religiosa Historia. Palladij monachi Lausiaca, siue Historia ad Lausum. Nicolaus Cabasilas de Diuino Altaris sacrificio. Maximus de Mystagogia, hoc est, De introductione ad sacra Ecclesiæ mysteria, siue sacramenta. Quin & Theodori Metochitæ Paraphrasis in Physicos Arist. lib. Photij Nomocanon. Sextus Empyricus aduersus Mathematicos, hoc est aduersus eos, qui disciplinas profitentur, qui quidem Antuerp. prodijt 1569. Io. Grammaticus Philoponus in tres li. de Anima Alex. Afrodisæi libellus de Fato. Quæst. naturales de Anima & Morales.

GENTILIACENSE Magnum Cõcilium, in villa dicta *Gentiliaco* in Gallijs, Pipino Rege Caroli Magni Patre, celebratum est an. 766. siue (vt scribit Ado Viennensis in Chronico) an. Dom. 767. Actum est, præsente eodem Rege, inter Romanos, & Græcos de Sãctissima Trinitate, & cultu Imaginum, cuius disputationis, & Concilij meminerant etiã Rhegino, Sigebertus, & Abbas Vspergensis in Chronico. Cum autẽ dicimus actum in eo fuisse de Sanctissima Trinitate, intelligendum est: De Processione Spiritus sancti à Patre, & Filio, id quod & Ado Viennensis scripsit: non enim alia controuersia fuit, neque est inter Græcos & Latinos de Trinitate. Vide Bellar. Car. To. 1. controu. 2. lib. 2. de Christo c. 21. & Baron. Card. To. 10. sub an. 766.

GENTILIS Cingulanus, Ord. D. Francisci Io. Climachum è Græco reddidit Latinũ.

GENTILIS è Montefloro oppido Piceni, Ord. Min. à Bonifacio VII. Pont. Maxi.

Digitized by Google

creatus presbyter Cardinalis, tituli Sancti Martini in Montibus an. 1299. Obijt Auenione an. 1312. Eum Homilias ad populum habitas scripsisse refert Eisingr.

GEOLFRIDVS Anglus, monachus, & Abbas Monasterij SS. Petri, & Pauli Londini, Congreg. Giribennæ, vir sanctus, præceptor, ac nutritor Bedæ, circa an. 680. scripsit De obseruatione Paschæ, & de tonsura Ecclesiastica, & monastica, videtur is esse, qui extat apud Bedam, lib. 6. hist. Angelicæ c. 28. ad Naitanum Regem Pictorum qui sic incipit *Domino Eccellentissimo, & glorioſissimo Regi Naitano Colfrido in Domino ſalutem.* Obij an. 724.

GEOFRIDVS Billius, siue de *Billy*, Abbas Sancti Vincentij Laudunensis in Morinis Gillicè reddidit Meditationes, & precationes Latinè scriptas à Io. Ludouico Viue Valentino, Hispano editas Parisijs an. 1570.

GEOFRIDVS Beaglerius, siue (vt alij) *Godefridus* S. Ludouici Regis, (vt vocant) eleemosynarius, & vinginti annorum spatio cõfessarius, reliquit, Vitam S. Ludouici Regis, quæ adhuc m.s. legitur in Regio Nauarræ Collegio Parisijs. Vixit an. 1250.

GEOFRIDVS Bossardus Theologus, Doctor Parisiensis, & Cancellarius eiusdem Academiæ, librum Gallicè composuit De Regimine mulierum vniuscuiusque status. Is ad Iulium II. Pont. Max. de Regni Galliæ negotijs missus, coram eo Bononiæ Orationem habuit an. 1505.

GEORGIVS Alexandrinus Episcopus, quem, quinam fuerit, scripsit Photius in sua Bibl. se nescire, Vitam S. Ioan. Chrysostomi composuit, cuius capita attigit idem Photius ex libro eiusdem Georgij. Vide ibidem Photium.

GEORGIVS Arrarius Alexandrinus, eius nimirum Alexandriæ, quæ Paleæ dicitur, & sita est in Subalpinis Italiæ. Ord. Præd. Theologus, & I. V. C. scripsit in vniuersum Decretum. Vixit an. 1262. PP. Mon. Ord.

GEORGIVS, siue Gerardus Adæ Archiepiscopus Antibarensis, Ord. Præd. cõposuit Officium sanctificationis, siue potius Conceptionis Beatiss. Virg. Officium vndecim millium Virginum. Officium Beati Thomæ Aquinatis. Officium Beati Georgij martyris. Viuebat an. 1280.

GEORGIVS Barth Osnaburgensis Germanus Germanicè scripsit aduersus Osiandrũ, & contra Iudæos. De immortalitate item animæ, & Homilias aliquos de Lazaro.

GEORGIVS Benignus Archiepiscopus Nazarenus, qui viuebat ann. 149. scripsit librũ prænotatum, *Vexillum Christianæ Victoriæ.* Alterum, de Assumptione B. Virginis. Volumen sat grande de Dialectica, quod è Romanis prodijt Prelis. Defensione pro Io. Reuchlino. Est autem Dialogus num libri Iudæorum, quos Thalmud appellant, sint supprimẽdi. At sciendum, eiusdem Reuchlini Speculum Oculare, De verbo mirifico, & artis Cabalisticę libros fuisse deinceps à S. R. E. prohibitos in Romano indice. Quæstiones eiusdem de natura extant Florentiæ in Bibl. S. Mar.

GEORGII Bartholdi Pontani à Preitenberg. Orationes tres die Cœnæ Dominicæ in Metropolitana Ecclesia Pragensi habitæ Pragæ typis Georgij Vigrini, & liber prænotatus: *Thesaurus cursuum deuotissimorum* auctus, & illustratus. Ibidem apud Nicolaum Seruium. anno 1601.

GEORGIVS Bocquetus edidit librum prænotatum *Profligatio Hugonatorum hæreticorum.*

GEORGIVS Brunus Colon. Theologus B. Mariæ Virg. ad Gradus, Canonicus & respectiuè Decanus & Tremonienſ. archidiaconus, edidit. oratione Quodlibetica contra concubinarios Sacerdotes. Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni 1566.

Ex quatuor commentariorum in Concordiam Euangelicam libris Cornelij Ianſenij Homilias collegit omnium dierum Dominicalium totius anni, quas præfationibus illustrauit. Coloniæ apud Io. Gymnicum, an. 1578. & Venetijs an. 1579.

Doctrinam catholicam contra multos Lutheranorum articulos, peculiari opere cõfirmauit, quod nullus Lutheranorum refutauit, Colon. apud Bernardum Gualterum an. 1605.

Quinque volumina siue Theatra Vrbium edidit. quæ in diuersas linguas sunt translata. Coloniæ apud Arnoldum Milium. Et Antuerpiæ apud Philippum Gallæum.

Duo etiam opuscula, in quorum altero Saluatoris nostri Iesu, in altero, vitam B. Mariæ descripsit, cum elegantissimis æneis tabulis, Impressa Coloniæ, sumptibus auctoris.

An. Do. 1572. è Christophori Plantini typographia.

GEORGIVS Bullocus Oeconomicam methodicam concordantiarum Scripturæ sacræ edidit, quarum Præfationem, siue introductionem qui attentè legerit, & in rem conferit, facilè vtilitatem tanti laboris nõ solum intelliget, verum etiam ad Diuinã historiam tractandã, concionesque habendas, percipiet. Vsum enim, & ordinem verborum,

ac re-

Digitized by Google

ac rerum sic ob oculos ponit, vt, quod in eadem præfatione ipse vberius ostendit, nulla mens adeo sit obtusa, quin hoc rationis organo instructa, longius progredi queat. Partitiones autem post omnium vocum, quas in hac Oeconomia complectitur; Indicē Alphabeticum, ostendunt tabulæ analyticæ generales, in quibus fermè sub vnum aspectum generatim propositum est quidquid habetur aut in ipso Opere, aut in ipsis Analyticis, quæ certè magnam possunt lucem afferre non tam Theologiæ, quam etiam omnibus alijs disciplinis siue intelligendis, siue disponendis. Quoniam verò, aut tædio, vel quòd non omnes capiunt quanti momenti hæc sint, ista aliqui non perlegerunt, ideo tam insignis Operis vtilitatem plerique omiserunt.

GEORGIVS Bustius Vercellensis, Ord. Præd. Bononiensis Gymnasij, siue (vt vocāt) Studij Dominicanorum Regens, scripsit præter

Quæstiones nouem de Philosophicis.
Quæstiones tres de creatis relationibus.
Quæstiones an detur creatio secundum Philosophos.
Quæst. de fine hominis.
Quæst. 5. de prouidentia Dei.
Quæstio. de prædestinatione, & reprobatione.
Quæst. de Diuinis relationibus.
Quæst. de potentia creandi.
Quæst. de Contritione.
Quæst. de Confessione.
Quæst. de Fide, & operibus.
Quæst. de Fide, & eius causa.
Quæst. de libero arbitrio, & de eius viribus.
Quæstio. 4. de motu locali, de merito, & de peccato Angelorum.
Quæstio. 3. de necessitate Sacramenti Baptismi.
Quæst. de reali existentia Christi in Sacramento Altaris.
Quæst. de necessitate Confessionis præmittendæ ante Eucharistiæ sumptionem.
De vxoris adulteræ dimissione & num maneat vinculum matrimonij.
Quæstio an libellus repudij olim fuerit licitus.
Quæst. an pluralitas vxorū sit contra ius naturæ, præsertim habere duas vxores viuas.
Quæst. vtrum connubium inter fratrem, & sororem sit contra ius naturæ.
Quæst. de differentia Gratiæ à virtutibus Theologicis.
Quæst. de discrimine inter nouam, & veterem legem.
Quæst. de necessitate, & vtilitate legis humanæ.
Quæst. de Ecclesiasticis dignitatibus, & potestatibus, & earum ordinibus.

Qui liber hæc complectens prodijt Venetijs anno 1574. Quæ autem ann. 1576. fuere viri huius examinata, & emendata, vide Antonium Senensem Lusitanum, Ord. Præd. Theologum in Opere de Scriptoribus Dominicani Ordinis.

GEORGIVS Cabillaus Aldenardensis, Belga, monachus. Cœnobij S. Petri Oudemburgensis, Congregationis Bursfeldensis, scripsit nostra ætate Historiam monasterij Oudēburgensis, incipiens à prima Ciuitatis olim Oudemburgensis ædificatione, & destructione eius ab Attila, & Normannis, vsque ad annum Do. 1570. Extabat m. s. apud Arnoldum Vvionem Benedictinum.

GEORGII Camariotæ Encomium in tres Hierarchas Basilium, Gregorium, & Chrysostomum m. s. extat in Bibl. Regia in Gallia.

GEORGIVS Cascanus Mediolanensis, & quidem magis de nomine Patriæ, quam cognomento familiæ cognitus, præter id, quod de vniuersa Philosophia scriptum reliquit, in quatuor quoque libros Magistri Sent. Commentaria confecit. Vixit an. 1262. PP. Monast. Ord.

GEORGIVS Chumnus Byzantinus, Historiam Rythmicam, scripsit ab ijs primis Geneseos verbis: *In principio creauit Deus Cœlum, &c.* vsque ad Regnum Dauidis, & Salomonis, quæ extat cum figuris in charta bibacina m. s. Constantinopoli. Vide ad finem huius Apparatus sacri, vbi de Bibl. Constantinopolitanis.

GEORGII Cheroboschi extat Græcè aliquid in nouem Psal. Dauidis in Bibl. Regis Catholici, quæ est in Scoriaco.

GEORGII Constantini Patria Constantinopolis, & Liber de Sapiētia extabant Græcè m. s. apud Didacum Hurtadum Mendozam.

GEORGIVS Diaconus, Magnæ Ecclesiæ, & Chartophylax cognomēto Pisides: Opificiū sex dierū Mundi cōditi tribus millib. versibus iābicis exposuit. Circunfertur verò hic liber nomine Cyrilli editus; sed latinitate donatus à Federico Morello. Scripsit de Heraclio Imp. & bello Persico, & Auarico, soluta oratione: laudationē itē martyris Anastasij.

GEORGII Eberhardi disputatio de sanctissimo Diuinæ Trinitatis mysterio Dilingæ apud Io. Magor 1588. Eiusdem, Disputatio de Angelis, Dilingæ apud eundem.

GEOR-

Digitized by Google

GEORGIVS Ederus Frisingẽsis Bauarus I.C. Maximiliani II. Imp. Cõsiliarius Oeconomiam Bibliorum, siue partitionum Theologicarum libris quinque, quibus Sacræ scripturæ dispositio, seu artificium, & vis, atque ratio in tabulis velut ad viuum exprimitur. His additæ sunt partitiones Catechismi Concilij Tridentini, eodem Auctore. Coloniæ apud Geruinum Calenium 1568. & an. 1582.

Eiusdem Catechismi Catholici ex Decreto Concilij Tridentini, Pij V. Pont. Max. iussu editi, partitiones in Epitomen, & tabulas digestæ Brixiæ apud Thomam Bozolam 1569.

Et Malleus hæreticorum, vbi de varijs Notis, ac Censuris falsorum dogmatum. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1580.

Scripsit quoque Catalogum Rectorum, & illustrium Virorum Gymnasij Viennensis, in quo præter accuratam seriem temporum, capita rerum continentur, quæ sub vniuscuiusque magistratu contigerunt digna memoratu ab anno 1237. vsque ad an. 1559. Id verò excusum fuit Viennæ Austriæ apud Raphaelem Hoffalter, an. 1559.

Ad Rubricam etiam Codicis, de Summa Trinitate. Orationem pro fide Catholica, habitam Viennæ an. 1568. editam verò Budissinæ, an. 1570.

Catechismi Catholicici compendium cum additione Catholicæ confessionis vniuersi Concilij Tridentini de præcipuis doctrinæ Christianæ articulis. Coloniæ anno 1571.

Euangelicam inquisitionem veræ, & falsæ doctrinæ contra impiam Vulgi querelam, dicentis incertum esse, quid cuique credendum sit, vbi ostenditur, quonam modo quis de fide certus esse possit. Dilingæ an. 1573. Germanicè.

Methodum Catechismi Catholici antea ex Decreto sancti Concilij Tridentini, scripti ad Parochos, deinde verò ita dispositi, vt nedum Parochis vtilis, verumetiam publicè pueris in scholis proponi queat. Lugdunĩ in Gallia.

Trium Iurisconsultorum Responsa aduersus obiecta Summo Pontifici de Imperatoris electione, ratione Imperij m.s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

GEORGIVS de Gemmyngen, Germanus, Sueuus, orationes quasdam in Synodis, & alibi habitas edidit, & obseruationes pro confessarijs. Viuebat an. 1449. Eisingr.

GEORGIVS Germanus, monachus, & Abbas Altaichensis in Bauaria, scripsit Chronica Monasterij sui, quæ asseruantur ibid. m.s. Arnold Vuion.

GEORGII Gothardi. Orationes duę De bonorum operum, & Sacramentorũ necessitate, aduersus nostræ tempestatis hæreticos. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium 1577.

Præterea de Cõfessione Tractatus primus, in quo præcipuæ quæstiones, quæ in Scholis agitari solent, explicantur. Ingolstadij 1579. Defensio Ecclesiæ Catholicæ, aduersus Iacobi Heerbrandi pseudoministri Tubingensis, & aliorum Sectariorum calumnias, qua Defensione Ecclesia Catholica ab omnibus conuicijs, quibus aspergitur, vindicatur. Denique M. Flaschius contra Antonium Varnbuhlerum defenditur, & Lutherus falsus Vates, & impostor ostenditur, Ingolstadij 1586.

Eiusdem Orationes, Disputationes, & Præfationes aliquot vnà cum alijs exercitationibus, in quibus præcipuè Tubingẽses, ceteriq; hæretici (vt habet inscriptio) leuitatis impudentiæ, & impietatis passim coarguuntur. Ingolstadij apud Vvolfgangum Ederũ 1587.

Eiusdem de defensione Ecclesiæ Catholicæ aduersus eundẽ hæreticũ Iacobum Heerbrandum, & reliquos aduersarios Apologiæ pars 1. Ibidem apud eundem, eod. anno.

GEORGIVS Halloinus nobilis Gallus, Gallicè scripsit cõtra errores Martini Lutheri, quod nescio an emiserit. Iodocus autem Clichtoueus huius Operis meminit in libro de libero arbitrio contra Lutherum, & in Epistola ad Ludouicum Gillardum Episcopũ.

GEORGIVS Hamartolus, qui alijs idem qui Georgius Syngelus Tarasius Patriarcha Constantinopolitanus ab Mundi ortu vsque ad Imperium Cõstantini filij Leonis Chronicon scripsit, idq; in Bauarica Bibl. m.s. extat. Quin & scripsit de Inuentione S. Crucis, cuius fragmentum inseruit Græcè & Latinè Iacobus Gretserus To. suo secundo de Cruce. Sanè Georgij Syngeli historiæ ab Adamo ad Alexium Comnenum extabat in Vaticana, & in Cæsarea Viennæ Austriæ Bibliothecis.

GEORGII Helin Parallela Confessionis Augustinianæ, & Augustanæ opposita Parallelis Io. eiusdem Pappi Lutherani, cum duabus Epistolis Ioan. Pistorij Nidani ad eundem Pappum. Friburgi Heluetiorum apud Abrahamum Gemperlinum an. 1591.

GEORGIVS Lautherius, Germanus Eingensis Sueuus. De sacrificio Missæ, ann. 1565. Eisingr. Monachij an 1568. Eiusdem Refutatio falsæ gratulationis Iacobi Andreæ hæretici, & concionatores, & Doctores Ducatus Bauariæ Lutheranam doctrinam receperint,

Ger-

Digitized by Google

Germanicè. Monachij an. 1569. Conciones item tres: Prima, vbi quærenda sit Beatitudo. Secunda, de salutari perceptione Sanctiss. Sacramẽti corporis, & sanguinis Domini. Tertia, de vera pœnitentia. Monachij an. 1572.

GEORGIVS Laderus, Doctor Germanus, edidit librum, quem scripsit aureum vellus Christianæ Cluitatis. De forma antiquissimæ Propheticæ, & Apostolicæ Ecclesiæ: qualis ea fuerit ante huius seculi dissidia: Addita vtriusque seculi Status Religionis comparatione, & commonefactione de veris remedijs tollendi dissidia: Quam præcedit historica narratio remediorum sine fructu hactenus adhibitorum. Germanicè. Ingolstadij apud Ioan. Sart. 1579.

GEORGIVS Lilius, scripsit Pontiff. & Cæsarum Romanorum breuitate Laconica seriem Chronicon item de Angliæ Regibus. Tabulam Britanniæ. Venetijs apud Michaelẽ Tramezinum, an. 1548. quo & viuebat.

GEORGIVS Mayer Germanus, Deuotionale, quo pia exercitia; quotidie tum in Ecclesia, tum domi habenda. Tegernseæ 1578.

GEORGIVS Mediolanensis, Ord. Præd. scripsit Vitam B. Iacobi Sextij Mediolanensis. Extat apud Leandrum, lib. 1. De viris Illust. Ord. Præd. Vitas item aliorum quorundã virorum illustrium. Scripsit etiam Logicam. Viuebat an. 1515.

GEORGII Metropolitæ Nicomediæ, Orationes Panegyricæ valdè elegantes.

GEORGIVS Rauennatinus Mediolanensis, Ord. Præd. scripsit
De claris fratribus Ord. sui, qũi in Prouincia Romana claruerunt.
Alterum item librum ad historiæ modum, Cœnobij eiusdem Ord. Sanctæ Mariæ Gratiarum Mediolanensis quadripartitum.
Historiam item quadripartitam, in qua loquentes facit S. Dominicum, & Beatum Petrũ Martyrem.
De vita cœnobitica. Librum inscriptum. *Interlocutoria mœsta de nouis, & inauditis rerum mutationibus.*
Apologiam pro Bartholomæo Quarterio, qui impubes in eum ordinẽ ingressus fuerat.
Quæstionem, an impubes ante annum quintumdecimum completum possit profiteri in Ord. Prædicatorum.
Hymnum de assumptione B. Virginis ad superna.
Carmen ad eundem Bartholomæum, qui ab ordine defecerat, hortans vt ad eum redeat.
Extant hæc omnia m. s. Mediolani in Conuentu Gratiarum Ord. Præd.

GEORGIVS Molitoris, Germanus Norimbergensis. Quatuor libros Sententiarum Lombardi exposuit. De Passione Dominica Sermones scripsit. Viuebat anno 1468. Ei. Ungrenius.

GEORGIVS Methinensis, De Passione Domini in Cæsarea Bibliotheca, Viennæ Austriæ, m. s.

GEORGII Monachi Græcum Chronicon in Scoriaco in Bibliotheca Philippi II. Catholici Regis.

GEORGIVS Nicolasius edidit Centonẽ Panegyricum Marialem seu sertum recens admirabile Augustissimæ Cœlorum Reginę centenis quinquagenis fragrantissimis flosculis illustrium titulorum compositum carmine Heroico. Friburgi apud Ioannem Strasser. an. 1607.

GEORGIVS Pachymerius, scripsit Commẽtarium in Dionysium Areopagitam. Claruit temporibus Michaelis Palæologi, à cuius Imperij tempore cœpit historiam texere. Quamobrem delenda est illa inscriptio, quæ præfixa est eius Paraphrasi in eiusdem Dionysij Epistolas, qua dicitur Auctorem illud opus aggressum fuisse hortatu Athanasij Patriarchæ Alexandrini tunc viuentis. Vide Appendicem ad Athanasium 2. Tom. pag. 771. primæ editionis Romanæ.

Hic autem Pachymerius scripsit historiam, in qua res attingit Ecclesiasticas, quædam vero capita excerpsit ex illa Interpres Nicephori Gregoræ, & ad calcem adiecit, vbi & libro octauo meminit Athanasij cuiusdam Patriarchæ Constantinopolitani, qui tempore Michaelis Palæologi florebat. De animo autem eius erga S. R. E. vide in verbo Pachymerius. Circumspecte enim est legendus in quibusdam.

GEORGIVS è Pera, quæ est è conspectu Pyzantij, Ord. Minorum Prouinciæ Sancti Angeli, edidit quasdam Quæstiones, vt inquit Henricus Vuillot, quæ cuiusnam sint argumenti, non scribit.

GEOR-

Digitized by Google

GEORGIVS Pisides Diaconus Constãtinopolitanus, cuius meminit in historia Eccl. lib. 18. c. 48. Nicephorus, edidit Poëmation iambicis versibus, De vanitate vitæ, quod è Græco Latinum est factum, hic que ille idem est, de quo vide supra in verbo, Georgius Diaconus.

Sed & in Tom. 8. Bibl. SS. PP. edit. 2. extant sequenti inscriptione: *Admirandi Gregorij Pisidæ, Opus sex dierum, siue Mundi Opificium. Eiusdem Poëmatum, de Vanitate vitæ; Federico Morellio, Regio Græcarum literarum professore, Interprete.*

GEORGIVS Scherer, Germanus, Suuazensis, in Comitatu Tyrolensi Theologus Societatis Iesu, plurima contra varios Hæreticos Germanica lingua (qua plurimum valet) diuersis temporibus scripsit: quæ non ita pridem in duos digesta Tomos simul publicauit.

In Primo autem Tomo hæc sunt.

1 Dialogus de Baptismi Ceremonijs.
2 Defensio Festi Corporis Christi contra Smidelinum.
3 Octodecim caussæ cur ad Lutheranam cænam non sit accedendum, simul cum relatione de Maximiliano Bibero prædicante Lutherano, in agalmatio quodam ludicro, & ridiculo partem cænæ suæ asseruare, & inde cænaturis depromere solito.
4 Vtrum verum sit Papam quondam Romanum fœminam fuisse, infantemque peperisse. Translatus est liber iste in linguam quoque Italicam, idque Commentum penitus explosum.
5 Narratio, Quænam Patriarchæ Constantinopolitani Hieremiæ, omniumq; Græcorum sit sententia de omnibus Confessionis Augustanæ articulis.
6 Glossa & adnotationes in litteras Pseudotheologorum Vuirtenbergensium ad Patriarcham Constantinopolitanum.
7 Defensio Glossæ, & notationum in Epistolam ad Patriarcham Constantinopolitanũ contra pseudotheologos Vuitenbergenses.
8 Apologia pro Societate Iesu, aduersus Lucã Osiandrum, prædicantem Lutheranum.
9 Triumphus veritatis pro eadem Societate, contra eundem Osiandrum.
10 Defensio triumphi veritatis aduersus Osiandrum.
11 Contra duo scripta Alexandri Vrzingeri prædicantis Schmalcaldici; quæ contra Illustriss. & Reuerendiss. Episcopum Herbipolensem Iulium, ob reformationem Franconicam impudenter vulgauerat.
12 Questiones, & responsiones de tribus controuersis articulis, nempe, De Sacramento Altaris. De Purgatorio & suffragijs pro Defunctis. De inuocatione Sanctorum.
13 Rhapsodia Luterana, seu Cento Lutheranus, quo ostenditur, totum Lutheranismum ex varijs diuersorum Hæreticorum peruersis dogmatibus consutum, & consarcinatum esse.
14 Defensio eiusdem Libri aduersus Iacobum Heerbrandum Lutheranum prædicantem.
15 Historia relatio de disputatione habita inter Georgium Schererum, & Paulum Florenum Apostatam.

In Secundo autem Tomo continentur sequentia.

1 Nouem Conciones, quòd Pont. Rom. non sit Antichristus, vt hæretici verè Antichristi blasphemant.
2 Scala Iacob.
3 Vigintinouem Conciones de Notis Ecclesiæ.
4 Concio de fabula de sex mille capitibus infantilibus in piscina quadam repertis, cũ disputatione de Epistola de Cœlibatu; quam mentiuntur hæretici scriptam à Sancto Vldarico Augustano Episcopo.
5 Historia de Virgine quadam ab aliquot millibus dæmoniorum obsessa, & liberata cum admonitione, quid cuique hinc discendum sit.
6 Concio Kalendis Maij habita, in qua de spirituali Maio disseritur.
7 Concio insuper Euangelium, de septem panibus Marci.
8 Casus conuersionis à Lutheranismo vtriusque dictionis Hausseckensis.
9 Breuis & Christiana admonitio ad quasdam præcipui nominis matrones, & virgines.

Quin-

Digitized by Google

10 Quindecim Conciones contra Mahometum, eiusque Alcoranum.
11 Cohortatio, ne belli Duces sese Turcis subdant; sed vt viriliter aduersus illos pugnent.
12 Concio Castrensis, omnibus belli Ducibus, totique exercitui, in Hungaria aduersus Turcas militanti fructuosa & vtilis.
13 Probatissima ars aduersus bombardarum ictus; aduersus vulnera, rapinas, incendia, neúe quis in bello succumbat, aut in hostium potestatem deueniat, in tres Conciones diuisa.
14 Concio gratulatoria ob recuperatum Iauarinum.
15 Concio in funere Illustris Domini Ioannis Preiners Baronis.
16 Concio in funere Reuerendi Patris Ioannis Abbatis Ordinis Sancti Benedicti Viennæ.
17 Concio in funere Serenissimi Principis Ernesti Archiducis Austriæ.
18 Oratio de heroicis factis & virtutibus, deque pio obitu perillustris Caroli Comitis Mansfeldensis, translata verò est hæc Oratio in Latinam linguam.
19 Catechismus prout in Templo Soc. Iesu Viennæ singulis Dominicis à duobus per modum questionum & responsionum recitatur.

Præter hæc scripsit Conciones in omnia Euãgelia Dominicalia, totius anni, quæ tertium Tomum conficiunt.

Paulò post prodibit To. Quartus complectens Conciones in omnia festa totius anni. Et quidem duo primi Tomi Postillarum Germanici primò in Abbatia quadam Austriæ excusi sunt. Reliqua tum Viennæ Austriæ, tum Monachij in Bauaria, etiam an. 1605. apud Henricum Durch.

GEORGIVS Scholarius in Annunciationem Sanctissimæ Deiparæ Græcus Auctor in Regia Bibl. Regis Catholici in Scoriaco. Librum item de Pace. Et verò crediderim Georgium hunc fuisse eundem, qui postea dictus est Gennadius, qui & Patriarcha Constantinopolitanus. Vide in verbo, Gennadius Constantinopolitanus Patriarcha. Quin Monodia in dormitionem S. Marci Ephesini Episcopi, extabat Venetijs Græcè m.s. in Bibl. ad S. Antonium. Viennæ autem Austriæ in Bibl. Imp. liber de Processione Spiritus sancti ad Comnenum magnum Trapezunti Regem, Græcè m.s. cum altero eiusdem argumenti. Si de Marco Epheso schismatico hæc intelligeretur omnino esset expungendum.

GEORGIVS Saluus dictus, de *Esclauonia*, Theologus, Gallicè scripsit librum prænotatum *Virgo sacrata*, & editum Parisijs apud Simonem Vostrium.

GEORGIVS Steubius Germanus De Summo Pontifice Romano Christi in terris Vicario B. Petri successore, Dilingæ apud Io. Mayer 1589.

GEORGIVS Sturmius, Soc. Iesu, è Biblicis prælectionibus Academiæ Herbipolitanę edidit relectiones, Pragæ in Boemia apud Georgium Fleischman.

GEORGIVS Theander, Scholæ Ingolstadiensis Procancellarius, Orationem funebrem in exequijs Friderici Staphyli dignam lectu pro tanti viri nomine habuit, & edidit an. 1565. Ingolstadij.

GEORGIVS Trapezuntius natione Græcus, vir eruditus, scripsit ad Sixtum IIII. Pontificem Maximum Commentariolum breuem ad verba Euangelij Ioannis, *Sic eum volo manere, donec veniam, &c.* In quo conatus est asserere B. Ioannem Euangelistam nondum esse mortuum. eius initium est, *Nuper dilectissime Pater, &c.* Claruit anno Dom. 1470. At bonus vir aliud diceret, si modo esset superstes. Vertit autem varia è Græco in Latinum, de quibus suis locis, ac præcipue in verbo, Basilius.

GEORGIVS Vallius Placentinus, præter illa, quæ scripsit Philosophica, vertit Athenagoræ librum de Resurrectione, & Nemesium de natura hominis, è Græca in Latinam linguam.

GEORGIVS Vallius, Germanus, scripsit librum pro defensione bonorum operum: & confutationem responsionis Iusti Ionæ, vnà cum assertione bonorum operum.

De vera item iustificatione.
De Ecclesia Sanctorum.
Præconium Euangelicæ Gratiæ, Moguntię apud Franciscum Behem, an. 1534.
Commentariolum de arbore bona.
De Antichristo.
De intercessione Sanctorum.
De ieiunio.
De die mortis Dominicæ.
Orationem in laudem Hebraicæ linguæ.
Leges scholæ puerilis.
Syllabum, siue comprehensionem locorũ ex vtroque Testamento.
Apophrasim de voluntate Christiani hominis.
De Ecclesia Christianorum contra Iustum

Digitized by Google

Ionam.

Expositionem septem Psalmorum Pœnitentialium.

De Eucharistia iuxta sensum scripturæ, ac Sanctorum Patrum, Friburgi apud Ioannem Emmæum.

De bonorum operum ad iustitiam, simul ac salutem æternam necessitate libellum. Sanctorum Veteris Testamenti Vitas. Coloniæ apud Melchiorem Nouesianum an. 1535. & mox Moguntiæ apud Franciscum Behem.

De raptu Epistolæ priuatæ, præfixa illi eximinatione contra Ludouicum Syluium Hessum.

Expostulationem cum hoste Iona. Expositionem verbi credendi, & quot modis in sacris literis accipiatur. Catechismum Ecclesiæ, Friburgi apud Ioannem Emmæum, & Moguntiæ apud Franciscum Behem, an. Dom. 1535. Expositionem in Psalmum 120. Dialogum de Concilio.

De oratione, ieiunio, & eleemosyna libellum, Friburgi apud Ioannem Emmæum. De Pœnitentia, Confessione, & potestate clauium, libellos duos. Libellum de falso Euangelio Martini Lutheri, & eius falsa Ecclesia, Friburgi per Ioannem Emmæum, ann. 1535. Conciones 30. Apologiam contra calumniatores, Friburgi apud eundem. Responsionē ad scripta Eckerlingi nomine edita. Libellum de vera iustificatione, Christianorum vita, & syncero Dei verbo. Annotationes contra Biblia Vuittenbergensium. De obdormitione Christianorum, Friburgi apud Ioannem Emmæum, item Moguntiæ apud Franciscum Behem. Precationes excusas Moguntiæ apud Franciscum Behem. Methodum Concordiæ Ecclesiasticæ. Orationem de veris pastoribus. Epistolarum lib. 4. Acta Islebiensia. De remissione peccatorum. Enarrationes Euangeliorum, & Epistolarum Dominicalium, Moguntiæ apud Franciscum Behem, & Coloniæ apud Eucharium Ceruicornum. Enarrationes Canticorum B. Mariæ Virginis, & Zacharię sacerdotis, ac Simeonis cum tribus Psalmis Dauidis. Conquestionem de calamitoso Christianorum statu. De Baptismo & Eucharistia homilias duas. Reiectionem Lutheranismi. Orationem in veterem Adam. Martyrologium Christi. Responsionem ad articulos Lutheri in Concilio. Dialogorum lib. 3. de religionis dissidio. Quæstiones Catechisticas excusas Moguntiæ ad D. Victorem apud Franciscum Behem. Typum Ecclesiæ prioris, Moguntiæ apud Iuonem Schoeffer, & deinde apud Franciscum Behem anno 1540. Hagiologium, siue de Sāctis Ecclesiæ, Moguntiæ apud Franciscum Behem, an. 1541. Catechisticum examen. Moguntiæ apud Iuonem Schoeffer, ac deinde apud Franciscum Behem. Pædagogiæ Christianæ fragmentum ibidem apud Franciscum Behem. Precationem ibidem. Catechismum, ibidem anno 1541. Odas Christianas, ibidem. Prophetic os Sermones 160. ibidem Onomasticon Ecclesiæ, ibid. Idiomata linguæ sanctæ veteris & noui Testamenti, Moguntiæ apud eundem. Icones Christiani hominis, apud eūdem. Enarrationes in Haggæum prophetam, apud eundem, an. 1541. Ecclesiasticas Demegorias, & Conciones Euangeliorum ac Epistolarum per totum annum apud eundem anno 1543. Ordinandorum examinationes apud eundem anno 1544. Tabulæ Cebetis expositionem, apud eundem anno 1545. Gratiarum actiones ob Dei beneficia, apud eundem. Quadragesimale, apud eundem anno 1545. Scripsit etiam minutiora quædam, vt Thessarodecachordion super negationē pacificationis. Theses de fide, & operibus. Item de pœnitentia. Positiones de Concilio. Epicedion & Epitaphium Georgij Ducis Saxoniæ. Viam pacis. Dialogum de Comitijs. Aduentum Cæsaris in Germaniam. Præfationes in quosdam Scriptores Ecclesiasticos, vtpote in D. Augustini librum De fide, & operibus. In eiusdem librum De vita Christiana, &c. Collegit ex Augustino de Ciuitate Dei, bona, ac mala, quibus humanum genus affligitur, quæ excusa sunt, Moguntiæ apud Franciscum Behem an. 1542. Item Christianorum aliquot Poetarum carmina Theologica apud eundem. Scripsit præterea Dialogum de nuptijs. Proloquia in hæreses. Additiones Typi Ecclesiæ, & Hagiologij. Actuarium in Postillas de Tempore. Argumenta in omnes libros Iliados Homericæ. De polygamia, lib. 3. Orationem aduersus calumniosum accusatorem in genere iudiciali. Annale priuati hominis. Anacephalæosim concionum Ecclesiasticarum. Orationem Hodæporicam. Dialogum de Ecclesiæ statu. Formulas reformatorias. Compendium Grammatices. Disticha in omnes totius anni Dominicas. Versuum aliquot centurias. De igne Purgatorio. Ecclesiæ incommodorum rationes, & alia multa. Transtulit è lingua Latina in Germanicam. Concionem Basilij Magni contra fœneratores, in Psalm. 14. Concionem S. Ioan. Chrysostomi contra auaritiam, & alia contra vsuram. Dogmata Ecclesiastica ex Augustino, Moguntiæ apud Franciscum Behem. S. Cypriani Sermonem de morte, cum exhortatione S. Ambrosij ad mortem, Moguntiæ excusos apud Franciscum Behem. De

Digitized by Google

Missa veteris Ecclesiæ ex Io. Chrysostomo, Moguntiæ apud eundem ann. 1541. De ritu baptizandi apud veteres libellum ex Bibliotheca Fuldensi, excusum apud eundem. Collectas Dominicales. Præconium Euangelicæ gratiæ per Christum, Moguntiæ in 8. Idiomata quædam linguæ sanctæ in scriptis veteris Testamenti obseruata, ibidem anno 1542. Methodum studij Theologici pariter, & concionalis officij, Coloniæ 1552. Compendiosissimam descriptionem belli Iudaici ex Flauij Iosephi libris concinnatam, ibidem excusam. De libero arbitrio hominis Christiani, ibidem excusum 1548. Epitomen Romanorum Pontificum à Petro vsque ad Paulum III. Pont. Max. De inspectione, seu visitatione Ecclesiarum, alijsque nonnullis, ad Epanorthosin Ecclesiasticam pertinentibus anno 1564. De Moribus veterum hæreticorum Parisijs 1565. Reiectionem Lutheranismi, & admonitionem ad Catholicam fidem editam anno 1564. Enarrationes (& quidem eruditissimas) Euãgeliorum, & Epistolarum de tempore, & Sanctis per totum annum cum concionibus Quadragesimalibus, Parisijs 1565. Insignium locorum vtriusque Testamenti comprehensionem. De absoluta necessitate bonorum à fide operum auctam, & recognitam à Georgio Vicelio iuniore, Coloniæ apud Adolphum Rostium 1575. edidit item Parallela, id est affinia ex sacris, & gentilium libris. Claruit anno Domini 1550. & seqq.

GEORGIVS Venetus libellum, scripsit De Martyribus Marcellino, & Petro, Meminit Einhardus, lib. 4. c. 10. à quo acceptas reliquias in monasterio S. Saluij, cuius Rector erat, religiosissimè collocauit.

GEORGII Zigabeni explicatio in Psalterium. Extat Constantinopoli Græca, vt videbis ad calcem huius Apparatus.

GERARDVS non vno modo scribitur, nam & *Gerhardus* & *Girardus* dicitur quod nomen est Germanicæ originis, forsan ab *Erhardo*, quo nomine designatur *vir boni nominis*, & *virtuti addictus*, vt Græcè dicitur *Eudoxus, Euphemus, Euaristus*. Nos *Gerardum* cõmuniore more scribemus.

GERARDVS Abbas Bronij, vir Sanctus, is est, cuius vitam Monachus Bronienſis Monasterij Congregationis Cluniacensis an. 960. scripsit ad Guntherum Abbatem eiusdem Monasterij, quod situm est in Tractu Namurcẽsi propè Belgium. Extat apud Surium die 3. Octobris.

GERARDVS Bergomensis, Augustiniani Ord. cum Theologiam Parisijs fuisset professus à Clemente VI. creatus Episcopus Sauonensis, populo suo peste laboranti, magis prodesse quam præesse studens, & cœnobium D. Augustini Sauonæ, quod extra Vrbem erat, suis sumptibus intra Vrbem reducens, scripsit in sextum Decretalium, li. 1. In libros Sent. lib. 4. In Canticum Canticorum, lib. 1. In Epist. ad Hebræos. Concordantias Epistolarum Pauli cum Salomone. Concordantias Noui cum Vetere Testamento. Quodlibeta duo, lib. 1.

GERARDVS Bononiẽsis, Carmelita, Generalis Prior totius Ord. sui vndecimus, scripsit in lib. quatuor Mag. Sent. Quodlibeta item varia, & multa lib. 1. Quæstiones quoque, li. 1. Sermones varios, lib. 2. Summam Theologiæ notabilem incæpit, quam morte præuẽtus finire non potuit. Obijt Auenione an. 1317. Generalatus sui ann. 21. Hæc fermè Tritemius. At Petrus Lucius Carmelita, inquit se vidisse opus Quodlibeticum antiquo charactere in membranis exaratum, cuius initium est. *Quærebantur quædam.* Postrema verò eiusdem Operis verba: *De circunstantia temporis, & de circunstantia loci.*

GERARDVS Blancus, è villa Gainati, Diœceseos Parmensis, Cardinalis, Sermones ad Populum habitos reliquit. Vixit an. 1278. Eisingr.

GERARDVS è Brianſone Theologus, Ord. Minorum, scripsit in lib. 4. Mag. Senten. In septem Psalmos Pœnitentiales. In Dionysium Areopagitam de Angelica Hierarchia. Henric.

GERARDVS Busdragus Lucensis, & Episcopus Argolicensis Lecturam super Canone, de Consecratione dist. 3. De aqua benedicta.

GERARDI nescio cuius Cartusiani Tractatum de Oratione crebrò Martinus Doctor Nauarrus in Enchiridio de horis Canonicis citat.

GERARDVS Castrius, siue de Castris, Ord. Carmelitarum, de passione Dominica, & Sermones de Sanctis habitos plures scripsit. Floruit an. 1424. Eisingr. Viuebat an. vt quibusdam placet, 1470. at Eisingr. 1424.

GERARDVS Colonienſis, Ordin. Præd. librum prænotatum, Medullam, siue potius, *Medelam* animæ. Alterum de recreatione animæ. Claruit Circa ann. 1314. PP. monstr. Ordin.

Digitized by Google

Alter item eiusdem nominis,& Patriæ Sermones de Temp.& de Sanctis, qui viuebat an.1355.ac *Gerardus de S.Laurentio* dicebatur.

GERARDVS è Cussaco Gallus,& Agenni in Aquitania, Carmelitani Ord. scripsit ad Bernardum S.Ciriaci Card.sexaginta Sermones ad Clerum: sexaginta verò, & quatuor ad Populnm.Viuebat an.1346.

GERARDVS Dauentriensis ob sanctitatem,appellatus *Magnus*,diœceseos Traiectensis Theologus,& Canonici Iuris peritus,scripsit

De contractibus,& vsuris,lib.1.
De regimine monialium,lib.1.
De institutione nouitiorum,lib.1.
De incommoditatibus matrimonij,lib.1.
De conuersatione interna,lib.1.
Epistolarum ad diuersos,lib.1.
De locatione curæ Pastoralis. Incipit autem, *Quæritur an quis posit?*
Sermones Varios.Viuebat an.1384.Trit.

GERARDVS Domarus Lemouicensis Gallus,Clem. VI.Papæ sororis filius,Ord.Præd. decimus septimus Ord.sui Generalis Mag.Card. Conc. doctè compositas reliquit. Viuebat an.1342.

GERARDVS Elten Germanus,scripsit Quæstiones Sententiarum, lib.1. Quæstiones disputatas,lib.1.Sermones & Collationes, lib.1. Varia quoque Philosophica, & alia pleraque ait Tritemius,cui viuebat Gerardus iste an.1475.

GERARDVS Frachetus Lemouicensis,quæ Ciuitas est in Gallia,Ord.Præd.iussu,Húberti Ord.sui Generalis Magistri, Vitas Patrum eiusdem Ordinis collegit: ex quo pleradue in suum chronicon se inseruisse testatur Antonius Senensis Lusitanus,qui librum illum & Neapoli,& alibi perlegerat. Vixit ann.1260.nam & in manibus B. Iordanis Magistri Gen. Professionem emisit.

GERARDI Habbij, compendium Theologiæ communis, & visitatæ: id autem Dialogi forma conscriptum non paucas soluit quæstiones, ac dubia. Editum est coloniæ anno 1573.

Eiusdem Euangelia cum Epistolis,quæ diebus tum Dominicis,tum festis,& alijs,siue funebribus, siue pro alijs necessitatibus summatim distincta, & breuibus hypothesibus illustrata.Apud Petrum Horst,an.1575.

GERARDVS Haucinus,Ord.Præd.in Mag.Sent.Viuebat an.1312.

GERARDVS Hutingius Dotinchemensis,Gymnasij Montani; quod situm est Coloniæ Agrippinæ,Professor,scripsit Vitas quatuor Euangelistarum. Parabolas & miracula è Patribus & alijs Patribus, Orationé Basilij Magni aduersus ebriosos carmine Elegiaco Græco.Synopsim vtriusque Testamenti: Quærimoniam Ecclesiæ ad christum pro liberatione à malis.

GERARDVS Ianssenius,Tractatus decem edidit de Ecclesiæ veritate,atque auctoritate,Coloniæ apud Maternum Cholinum 1576.

GERARDVS Leodiensis, Ord. Præd. librum de Doctrina cordis. Incipit, *Præparate corda vestra Domino.* Quo libro cum septem dispositiones proponat faciendas circa cor, disserit perutiliter.Scripsit item duos alios libros: alterum Sermonum de Tempore: alterum Serm.de Sanctis. Floruit Auctori supplementi Chronicorum; an.1313.alijs autem anno 1270.

GERARDVS Lorichius Hamalarius,Germanus, edidit Theses professionis Catholicæ: vnà cum indicio hæresum,schismatum,aliorumque errorum à Catholicis fugiendorum ad pristinum S.R.E.statum sartum,tectumq; retinendum. Qui liber prodijt an.1541. in Germania.

Alterum de S. Sacrificio Missæ propagando, qui antea,hoc est anno Do. 1536.euulgatus est.

Monotessaron Passionis Christi Domini,quo & historica veritas, & catholicæ religionis synceritas ex Patrum catholicorum sententia declaratur, excusum Parisijs anno 1548.

Compendium Textus, & Glossematum in omnes noui Testamenti libros Coloniæ anno 1541.

GERARDVS Magnus. Vide in verbo, Gerardus Dauentriensis.

GERARDVS Matthisius Geldriensis Montano apud Colonienses Gymnasio annos aliquot cum imperio præfuit. Post, nobilissimo primariæ ædis Collegio vt Presbyter, Doctorq; Theologus,adscriptus,præter *Conciones Sacras in D.Pauli ad Rom.Epist.Commentarius* edidit.Sed vt fuit æui breuis,reliquit præclarè inchoata multa, perfecta non planè. Humo conditus est in Odeio Sodalium Dominicanorum 1574. Hæc Myræus.

GERAR-

Digitized by Google

GERARDVS Mindensis, Ord. Præd. Commentaria in Ecclesiasten, præter illa, quę in in Metaphysicen Aristotelis. PP. Monast. Ord. Viuebat circa annum 1314.

GERARDVS Monachus. S. Quintini, quod est in Morinis Gallorum Præsidium ad flumen Somam. De translatione reliquiarum S. Crucis, & Coronæ Dominicæ Constantinopoli Parisios, quas Ludouicus Rex Galliæ ab Imp. Constantinopoleos fuerat consecutus. De miraculis item B. Elizabethæ Thuringiæ Lantgrauiæ post mortem. Denique Antiphonis, & Responsorijs in die eidem sacro canendis: in quibus Hymnos adiecit Petrus Canonicus S. Autberti Cameracensis, qui composuit etiam *Cantica*, quæ vulgo *Conductus* vocant. Ceterum ipse Gerardus viuebat an. 1270. Henr. de Gandauo.

GERARDVS de Monte Professor Coloniæ, De Concordia S. Thomæ Aquinatis, & venerabilis Alberti in multis, in quibus dicuntur dissidere. Viuebat an. 1540. Eisingr. Et alij eum obijsse an. 1480. scribunt.

Hic autē vir ille fuit (vt ex fine Libri de Ente, & Essentia colligitur) à quo inprimis nomen assecutum & Gymnasium Colonienſe, quod appellatum est Bursa Montis. Prętetea verò scripsit Apologiam contra quendam, qui D. Thom. atque Alberti Concordiam oppugnabat. Expositionem item contextus Arist. De Cœlo, & mundo. De generat. & corrupt. Meteororum, & Paruorum naturalium. Obijt an. 1480. quidquid Eisingr. scripserit eum vixisse an 1540. sed mendum putò irrepsisse in numerum.

GERARDVS Moringus, Belga, monachus S. Trudonis, Congreg. Cluniacensis, qui floruit post an. 1100. cui Theodoricus Abbas dicasse videtur librū de Vita S. Trudonis, scripsit Vitam S. Trudonis, excusus est autem liber Louanij an. 1540. Arnold. Vvion.

GERARDVS alter Moringus, Theologus, an. 1533. edidit Commentaria in Ecclesiastē, partim paraphrasticè, partim fusiore explanatione in quibus ab allegorijs abstinens, in literali sensu potissimum hæsit. Incipit, *Causa, quæ auctorem ad Opus hoc, &c.*

GERARDVS à Nazaret, Galilæus, primum apud Nazareth, deinde in Montana Nigra prope Antiochiam Eremita, Episcopus deinde Laodicænus, Grecè, & Latinè doctus, scripsit ad Gulielmum presbyterum, De conuersatione seruorum Dei, librum. Vitam quoque Abbatis Heliæ, altero libro. De vna Magdalena contra Græcos, alium. Ad ancillas Dei in Bethania, alium. Viuebat an. 1140.

GERARDVS Odonis Rutenensis è Castro Rodulphi, Gallus, Ord. Min. decimus octauus Magister Generalis, Parisijs renunciatus an. 1329. Io. XXII. Pont. Max. deinde Patriarcha Antiochenus, & Ecclesiæ Catanensis in Sicilia perpetuus administrator à Clem. VI. Doctor Moralis appellatus, reliquit in quatuor lib. Sent. Commentarios. Ser. de Temp. Serm. de Sanctis. Figuras Bibliorum. Quæstiones varias in Logica; & Commentarios in decē libros Ethicorū, qui excusi sunt Venetijs an. 1500. Officium item de Stigmatibus S. Frāciſci composuit. Qui & in varios Bibliorum libros fertur scripsisse. Sanè citatur à Petro Tartareto in lib. 2. Sent. dist. 3. q. 4.

GERARDVS Riedesfordiensis, De expeditione Asiatica sub Friderico primo & secūdo susceptā à militibus Templi. Extabat Viennæ Austriæ in Cæsarea Bibl.

GERARDVS Rudolphus Grauiensis, De Epistolis Canonicis, Formatis, Pacificis, Cōmendatitijs, Dimissorijs, in Ecclesia primitiua à SS. Patribus è Generalium Cōciliorum Decretis in Nicœna Synodo excogitatis Col. 1582.

GERARDVS Sagredo, Patricius Venetus, è monacho, & Abbate S. Gregorij Maioris, quod cœnobium est Venetijs Ord. S. Benedicti, Episcopus Canadiensis primus, & Hungarorum Apostolus, ac Protomartyr fuit, cuius Vitam ex antiquis m. s. atque adeo exculis codicibus collectam, & annotationibus illustratam, Arnoldus Vvion emisit in lucem apud Io. Baptistam, & Io. Bernardum Sessam fratres, Venetijs ann. 1597. floruit circa annō 1007. Eius vero corpus ex Hungaria Venetias translatum in proxima Insula Murani est sepultum.

GERARDVS Saonensis Episcopus. Vide in verbo, Gerardus Bergomensis.

GERARDVS Senensis, Ord. D. Augustini Theologus I. V. C. scripsit in primum Sent. De contractibus & vsura. De præscriptionibus. Viuebat an. 1345. Tritme. Extat verò De principio indiuiduationis; & de potentia subiectiua Theologiæ m. s. apud Eremitanos, Patauij.

Atqui Ioseph Pamphilus hæc de illo, quæ subijcio, habet multa fusiora. Nimirum: *Gerardus de Senis Augustinianus Aegidij Romani imitator præcipuus, vir in Scripturis Sanctis non mediocriter doctus, & in vtroq; iure longa exercitatione peritus, cuius eruditionem Ioannis Andreæ Bononiensis, cōtemporaneus, sæpe commendat: scripsit nonnulla præclara Opuscula, quibus memoriam nominis sui ad posteros transmisit. E quibus ista feruntur:*

Lectura in Primum Sententiarum, lib. vno.
Lectura in Secundum Sententiarum, lib. vno.
Lectura in Quartum Sententiarum, lib. vno.
De Contractibus, & Vsura, lib. vno.
De Montibus Florentinorum, lib. 1. *De Restitut. lib. 1.*
Quæstiones ad Episcopos generaliter pertinentes, lib. 1. Ad Episcopum Senensem.
De Præscriptionibus, lib. 1.
De Vsucapionibus, lib. 1.
Clementinã de hæreticis, De Begardorum erroribus. In Quæstionibus ad Episcopum Senensem duo inter alia pertractat, scilicet, vtrum bona pauperum soli Episcopo diœcesano liceat dispensare in quocunque casu. Et vtrum in imminente periculo ciuitatis, liceat Episcopo dicta bona sic dispensare quòd conuertat in eius subsidium, si dicta bona requiruntur à Rectore Ciuitatis. Hæ quæstiones extant Mediolani in Bibliotheca nouissima S. Matiæ Coronatæ, cum multis aliis huius Auctoris libris, & Tractatibus. Moritur Senis Baccalaureus, & mortuus ob eius singularem scientiam fuit solemniter Laureatus. Opusculis de Vsuris, cæteriscq; Contractibus, Diuus Bernardinus Conterraneus eius, in Tractatu Restitutionum plurimum est vsus. Hæc Iosephus Pamphilus.

GERARDVS Siletus, Ordin. Præd. Summam de Astris composuit. Ant. Senensis, Lusitanus.

GERARDVS Stredamus Germanus, Cartusianus, Prior domus Apostolorum propè Strodium, scripsit ab Abbatem S. Hadriani de Giraldi morte.

De decem præceptis, lib. 1,
Speculum Religiosorum, lib. 1.
Dialogum de vitijs, lib. 1.
Sermones de Sanctis, lib. 1.
De cura pastorali, lib. 1.
De septem Sacramentis, lib. 1.
Dialogum de virtutibus, lib. 1.
Serm. de Temp. lib. 1. Viuebat an. 1443.

GERARDVS Veluyk. Vide hic infra.

GERARDVS Vuilichius Treuerensis, Ord. Præd. reliquit Sermo. de Tempore, ac de Sanctis per totum annum, & librum prænotatum Passionale nouum de Sanctis. Floruit an. 1314. & forsan ille ipse est, qui ab alijs scribitur Gerardus Veluykius. De itinere Deserti, siue de Iudaicis disciplinis, & earum vanitate, excusus Venetijs apud Bombergum an. 1539.

GERARDVS Veraust, Belga, Ord. Min. Prouinciæ Flandriæ, Gandaui, & Dunquerkæ aliquando Guardianus, composuit libellum de præstantibus Noui Testamenti Donis, Louanij anno 1593. Ex officina Ioan. Masij, & de die Parasceues, ac Resurrectionis Conciones tres. Antuerpiæ apud Io. Keerbergium, ann. 1594. obijt Furnis Oppido Belgij an. 1596.

GERARDVS Vossius Eburo, Theologus, qui Romæ diu vixit. Greg. IX. Pont. Max. gesta quædã insignia, & S. Ephrem Syri Opera Latinitate donata, & Romæ Scholijs illustrata, edidit. Vide in verbo, Ephrem, & in verbo, Greg. IX.

GERARDVS Zutphanienſis, qui Coloniæ Agrippinæ Theologiam olim publicè profitebatur, reliquit Quæstiones Sententiarum (vt præfert inscriptio) Notabiles. Alias item, prænotatas, Quodlibetarias, quibus pleraque enodauit. Viuebat an. 1400. Trit. At scio quosdam meminisse alterius Gerardi Zutphanienſis, cui ascribuntur libri De reformatione interiori, seu virium animæ: de Ascensione spirituali: Sermonum item vnus. Sed cum audiam eum editum fuisse vna cum Anonymo quodam De beneficijs Iesu Christi, nec vero locus, vbi excusus sit, indicetur, dubito quin aliquid cauendum lateat.

GERBERTVS, qui in Gallia anno 995. fuit condemnatus in Synodo Mosoni habita, & deiectus ex Episcopatu Rhemensi, quem malis artibus per fraudem inuaserat, quæ scripserit, & quamnam Orationem habuerit in eadem Synodo, vide in verbo, Mosoni Synodus habita. Hæreticorum autem nostri temporis astus, & impostura fuit, qui Gerberti historiam scribẽtes, quòd ad Galliarum Episcopos prouocauerit aduersus sibi aduersantem, & per Leonem Legatum vrgentem Apostolicam Sedem, alto tamen silentio texerunt, quæ contra ipsum obiecta fuerunt, quæ vide in 10. Tom. Baron. Cardin. sub eundem an. Vide item in verbo, *Rhemenſis Synodus*, sub eundem ann. 995. Sanè vero Rhemensem pseudosynodum cogi curauerat, & se in Arnolphi Archiepiscopi superstitis locum suffici, qui item post Hincmarum, scripsit virulenta aduersus Decretales Pontificum Epistolas, quæ quidem Baronius Cardinal. confutat Tom. decimo sub ann. 992. pagin. 885. primæ Roman. editionis. At postea Rauennas Arciepiscopus creatus est, vt dubitandum non sit, quin palinodiam recantauerit, cum ab Othone Imp. ad quem

con-

Digitized by Google

confugerat, propositus siue commendatus fuit Gregorio Pont. Max. qui Ioan. XV. successit. Vide Aimonium lib. 4. cap. 45. Denique creatus Pont. Max. & appellatus Siluester II. optimè gessit Pontificatum Vide in verbo *Gilbertus Episcopus.*

GERINVS quidam Ord. D. Benedicti Anglus, & Glascouiensis Monasterij monachus, fertur librum de lege Diuina reliquisse posteris.

GERMANVS Brixius Antisiodorensis, Canonicus Parisiensis, vir vtraque lingua doctus, & in Theologia piè eruditus, scripsit in Epist. Pauli ad Rom. luculentissimas (inquit Sixtus Senensis) & doctas Homilias num. 8. Sanè verò D. Ioan. Chrysostomi libros sex De dignitate, & onere Sacerdotij, Marpurgi an. 1537. apud Ceruicornum. Homilias octo priores in Epist. Pauli ad Rom. Parisijs, in Babylam martyrem. Tractatum de comparatione Regis, & Monachi Antuerpiæ apud Ioan. Bellerum excusos Latinè reddidit. Epistolas item quatuor gratulatorias. Parisijs apud VVechelum, præter alia quædã tum soluta oratione, tum metro. Inter quæ extant Elegia in obitũ Francisci Deolini, & Epigrammata in obitum Francisci Valesij Francorum Regis an. 1537. ibidem edita. Viuebat eodem tempore.

GERMANI Constantinopolitani Episcopi aduersus eos, qui asserunt Dæmones, & impios post multa sæcula veniam consecuturos, Photius in Græca Bibliotheca meminit. Sed & extare audio Sermonem Græcum siue huius, siue cognominis, & quidem Constantinopolitani Archiepiscopi De terminis vitæ. Præterea Σημειώμα. *Animaduersionem* contra Ioannem Metropolitem Naupacti. Quædam itẽ de mansionibus Patriarchicis in magno Canonum volumine Ioan. Zonare. Encomium Beatiss. Virg. Delparæ in Biblioth. Regia Gallica. Commentaria in aliquot Dauidicos Psalmos, incerto interprete qui extabant apud VVolffgangum Lazium Medicum Viennensem. Homilias de Sanctiss. Virg. Mariam, s. Græcè in Bibl. Imp. Viennæ. Neque verò silendum est alios Germanos fuisse, qui item Constantinopolitanam Ecclesiam administrarunt. Antiquum illum quidem, cuius in septima Synodo grauissima est testificatio, quique cum Gregorio II. Pont. Max. Iconomachis strenuè cum se opposuisset, deturbatus est denique de sede ob veritatis defensionem à Leone Isauro. Sed & alium Germanum, qui Ioan. Duca Imperante vixit, & cuius Gregoras meminit lib. 3. cap. 1. cui successit Arsenius monachus. Ex hoc autem Germano, cuius plures Homiliæ extant, quemadmodum in Indice Catalogorum ad finem Apparatus Sacri cernere licet, quatuor Orationes Græcolatinas inseruit Iacobus Gretzerus 2. Tom. de Cruce, quartam quidem in primam ieiuniorum Dominicam, & in imaginum restitutionem. Cum autem quæ de veneranda Cruce, ac de nounullis alijs præclarè Germanus hic disseruerit, tamen aspera in Epilogo effutit aduersus Venetos & alios Italos, & Francos, qui & grauissima bella gessere cum Græcis, & his Sedem ademerunt Imperij. Vide eiusdem Gretzeri Notam in Orationem Germani Patriarchæ pag. 175. Notam autem ipsam pag. 591.

GERMANVS sine cognomento Ord. Min. scripsit Centurias insignium mendaciorũ Lutheranorum. Item Conciones sex; quarum prima est de Matrimonio. Secunda de vita Monastica. Tertia de vitijs vtriusque vitæ. Quarta de Oratione Dominica. Quinta de discrimine veteris & nouæ fidei. Sexta de summa præcipuorum fidei capitum.

GERMANI item Encomium Beatiss. Virginis. Encomium m. s. extat in Cæsarea Bibliotheca Viennæ Austriæ.

GERMANVS, Confessor, ex Cicicensi Episcopo, & Patriarcha Constantinopolitanus. De rerum Ecclesiasticarum Theoria. Extat in Tom. 6. Bibl. SS. PP. Eiusdem autem nomine editus est Commentariolus ad Orationem Dominicam, qui est insertus eisdem SS. PP. Bibl. Tom. 1. quem Commentariolum habes ad verbum in ipsa, quam diximus, rerum Ecclesiasticarum Theoria, siue mystica contemplatione. Vixit circa annum 700. quo & S. Ioan. Damascenus. Atqui siue eiusdem, siue alterius Germani Patriarchæ Constantinopolitani De processione Spiritus sancti: ac liber de infermentato pane, & de Purgatorio igne, & de tribus modis administrandi Baptismi, habentur ad manus.

GERMANVS Monachus Richenbacensis, Ord. S. Benedicti, Congreg. nouæ Bursfeldensis, vir doctus, & in Mathematicis disciplinis apprimè versatus, Ptolemæi tabulas Cosmographicas, quæ iamdiu interierant non solum repperit, verum etiam ita scitè instaurauit, vt noui Operis potius auctor, quàm instaurator fuerit habitus, scripsit igitur In Cosmographiam Ptolemæi, libros septem, quos Paulo II. Pont. Max. dicauit. Incipiunt, *Non me fugit Beatissimè Pater.* De locis mirandis, lib. 1. *Quoniam, vt ait Augustinus.* Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Viuebat an. 1470.

S. GERMANVS Parisiensis Episcopus is est, cuius historiam miraculorum, &

translationis Monachi duo Monasterij S. Germani Parisijs, Congregationis Floriacensis iussu Caroli Calui Imperatori singulis Opusculis conscripsere: quam & Ebroinus Pictauiensis Episcopus approbauit.

GERMANVS Vecchius Vtinensis, monachus Camaldulensis, scripsit carmine Etrusco in septem Psalmos Pœnitentiales, atque edidit libellum prænotatum *Lachryme Pœnitentiales*. Historiam item Forbiuliensium; quam m.s. vidi; editionem autē mors prohibuit.

GERTRVDA Abbatissa, natione Germana, nobilibus orta natalibus, cuius Pater Hakebornensis Dominus, à prima ætate vitam elegit monasticam in Cœnobio Rodaldesdorffiensi, Ord. S. Benedicti, Congreg. Hirsaugiensis reformatæ Cluniaci. In eo autem Abbatissa, an. 1251. creata, sequente anno ad monasterium Helffræ (quo monasterium Rodaldesdorffense translatum est) vbi soror eius Mechildis erat sanctimonialis, transmigrans, eximiæ sanctitatis perfectione cum Deo familiariter coniuncta, composuit quos habemus ipsius libros, qui è Germanico Latini facti à Ioanne Lanspergio Carthusiano, vnà cùm eiusdem Gertrudis exercitijs spiritualibus, Louanij prodierunt. Primus est. De vita S. Gertrudis, siue insinuationum Diuinæ pietatis, libri quinque, qui deinceps Italicè sunt versi à Vincentio Bondio, & Venetijs apud Iolitos excusi an. 1588. Obijt an. Dom. 1290.

GERVASIVS Cicestrensis, vir sacerdos in Anglia, scripsit in Psalmos Dauidis, & in Malachiam Commentaria. Homilias quoque non paucas, & librum de instructione Sacerdotalis Ordinis. Viuebat an. 1160.

GERVASIVS Ricobaldus, Italus, Ferrariensis, vitas Rom. Pontificum à S. Petro ad annum Christi 1300. deduxit, quo viuebat. Raphaël Volaterr.

GERVASIVS Tornacensis, Canonicus Suessionensis. De diuina quatuor energumenorum liberatione, quæ contigit apud Suessiones, an. 1582. in qua sacrosanctæ Eucharistiæ veritas, & virtus eluxit: excusus autem apud Gulielmum Calderium an. Dom. 1583. Parisijs.

GERVASIVS Tilgeriensis (alijs Tibelensis) Henrici II. Anglorū Regis nepos, scripsit Historiam Terræ sanctæ, lib. 1. De mirabilibus Orbis alterum. Chronicorum tres inscriptos, De ocijs Imperialibus, De origine Burgundionum librum, Illustrationes Galfridi Monumetensis. Viuebat an. 1210.

GERVNDENSE Concilium an. Dom. 517. Hormisdā autem Papa iam quarto anno Pontificatum Summum regente, atque adeo mandante, vt Concilium illud haberetur. Præfuit Ioannes Tarraconensis Episcopus, ad quē scripsit Hormisda. Extant huius Concilij Canones decem in Tom. Concil. Notat autem Garsias Loaysa in Collectione Conciliorum Hispanorum, hoc fuisse duntaxat septem Episcoporum, & quidem habitum Era 555. anno septimo Theorici Regis, sexto Idus Iunias. Gerundam autem Hispaniæ citerioris esse nobile oppidum Cataloniæ, de quo Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Plinius lib. 3. cap. 3. Ioannem autem, cuius initio fit mentio in eodem Concilio eum esse, ad quem quem extat Epistola Hormisdæ Papæ in Collectione Decretalium Epistolarum ab eodem Loaysa euulgata.

GERVNDENSIS Episcopi de origine rerum Hispanicarum liber m. s. extabat in Bibliotheca Vincentij Pinelli, quæ post eius mortem Patauio transuecta est Neapolim.

GESTA collationis Carthagine habitæ Honorij Cæsaris iussu inter Catholicos, & Donatistas coram Marcellino V. C. Trib. & Not. P. C. Varanis V. C. Opus non solum Theologis, sed etiam Iurisconsultis perutile. Papyrij Massonis studio primò emissum est cum m.s. codice Pithæi collatum.

G I

GILBERTVS Anglus, Monachus, & Abbas in Anglia, stylo & spiritu vsque adeo Bernardo similis, vt eodem visus sit ore, ac lingua eloqui, scripsit in tria Cantici Canticorum capita, octo suauissimos, & elegantissimos Sermones, incipiens vbi S. Bernardus morte præuentus finierat, hoc est ab eo loco tertij capitis: *In lectulo meo quæsiui per noctes*, vsque ad locum illum quinti capitis. *Dilectus meus candidus, & rubicundus*, ad quem cum peruenisset obijt an. 1200.

GILBERTVS Crab Scotus, De integritate B. Mariæ semper Virginis. Viuebat anno 1522. Eisingrenius.

GILBERTVS Gallus, Theologus, Orator, & Poëta, qui linguam Italicam optimè nouit; ex eadem in Gallicam vertit Dialogum de solatio cursus naturalis humani, quo

agitur

agitur de fide Christiana contra Iudæos. Lugduni editus est an. 1558. apud Ioannem Dogerollum. Alterum item de humilitate Tractatum vertit, ibidem excusum. Viuebat nostra ætate.

GILBERTVS Filholius, vir multiplici rerum scientia præditus, Abbas Nealphæ veteris in Gallia; cuius cœnobio quinquaginta quatuor annos religiosè præfuit scripsit hac ætate sacram Regum Historiam, heroico carmine duodecim libris expressam, quam cum eiusdem Auctoris Notis, & Chronologia, AEgydius Gorbinus Parisijs emisit, an. 1587. Scripsit item Orationes plures Latinè habitas, & Epistolas nonnullas, versibus item Latinis Ecclesiasten, filium Dauidis, Acta Apostolorum, ac Psalmos, reddidit. Præterea festa solemnia totius anni, Bucolica, Odas, Elegias, Epigrammata, Satyras, & duodecim libros Irinicon. Hæc autem omnia hæredes asseruare professi sunt, & propediem se emissuros in lucem.

Cæterùm, quod ad sacram Regum historiam pertinet, in qua nouum dicendi genus vsurpauit, aliqua sunt, quæ Lectorem prænosse expedit, quę cum in Epistola ad Lectorem ipsum prænotentur, ad eandem illum amandamus.

GEILBERTVS Folioth Anglus, Canonicorum regularium Leceſtrienſis Abbas, Episcopus Grefordiensis, atque Londinensis, Vitas aliquot Sanctorum Angliæ scripsit. Viuebat an. 1190.

GILBERTVS Genebrardus, Gallus, vt ex scriptis eius constat, Aruernus, quæ regio fœcunda & hominum doctorum, & Martyrum fuit, monachus Ord. S. Benedicti, Congreg. Cluniacensis (professus est enim monasticen in monasterio dicto *Mausac*, non procul Rieomato (Gallicè *Rion*) oppido Aruerniæ, Theologus Parisiensis, & Hebraicarum literarum in eadem Academia plures annos professor Regius, vir nostri seculi doctissimus, & hæreticorum expugnator acerrimus cum sapientiæ, & zeli sui specimen insigne dedisset, creatus est Aquensis Archiepiscopus. Quo in munere multa perpessus, ac denique mortuus est: Scripsit autem eruditos libros, quorum alij Didactici, alij Historici, alij mixti, alij fuére Hebraico Latini. Et horum quidem magna ex parte Catalogus, cum Parisijs anno 1591. prodijsset ex Officina Sebastiani Niuellij à nobis auctus, & expensus est: sunt autem.

DIDACTICI.

1. De sancta Trinitate libri tres contra huius æui Trinitarios, Antitrinitarios, & Authotheanos. His præposita est Summa sessionum Synodi, quam ministri Poloni cum Trinitarijs Petricouiæ habuerunt, ex amici Poloni Epistola. Porrò in tertio libro horum trium exponitur Athanasij Symbolum, atque à contumelijs Valentini Gentilis vindicatur. Parisijs apud Ioannem Benenatum anno 1569. & apud alterum Typographum AEgydium Gorbinum an. 1586. ibidem. Veruntamen in his libris obseruandum est, quod sapienter monuit Card. Bellarminus inquiens, *Gilbertus Genebrardus libro secundo de Trinitate non rectè tribuit Caluino, quòd dixerit in personis non comprehendi essentiam. Nam vt perspicuum est ex libro de perfidia Valentini Gentilis Geneua excuso, & ex ipso etiam loco, quem Genebrardus adducit, id est, lib. 1. Institut. cap. 13. §. 25. Valentinus dixerat. Trinitatem esse trium vnitatem, & illa alia declarauerat Essentiam, Filium, & Spiritum sanctum, quibus verbis posuerat Essentiam loco primæ personæ, & eam numerauerat cum alijs duabus. Hæc enim sunt verba Gentilis. Tria, inquit, concurrunt in Trinitate. Essentia, quæ dicitur Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Atq; hæc est vera Trinitas, quæ est Trium vnitas, non quatuor: quidquid dicat Dominus Caluinus de etymo. Hoc verò delyrium refellens Calumus, ait in Trinitate non comprehendi Essentiam, quasi sit vna ex numero trium, sed includi in omnibus tribus. quod quidem verissimum est, atq; vtinam semper sic erraſſet Caluinus.* Hæc Bellarm. Bellar. Card. Tom. 1. controuers. 2. lib. 2. de Christo, cap. 6. ad finem.

Quin & quòd Genebrardus, Lindanus, & alij Caluino tribuunt errorem Autotheanorum, hoc est, eorum, qui dicunt Christum esse Deum à se ipso, non à Patre, idem Bellarminus varijs rationibus negat hunc fuisse errorem. Vide Card. Bellarm. Tom. 1. controu. 2. lib. 2. de Christo, cap. 6. & 19. qui tamen denique monstrat modum loquendi Caluini, dicentis filium habere à se essentiam, simpliciter esse repudiandum, ac contrario modo loquendum.

At quòd item Genebrardus dixerit Deum esse αὐτόθεον, quod & alia voce perspicax Iulius Cæsar Scaliger versus finem sui Operis de subtilitate aduersus Cardanum, dixit αὐτοαυτόν respondeo cum nostro Francisco Suarez eximio Theologo, quod dicitur ex se, vel à se esse, licet positiuum esse videatur, tamen solam negationem addit ipsi Enti, nam

ens

ens non potest esse à se per positiuam originem, & emanationem, dicitur enim à se, quatenus sine emanatione ab alio habet esse, per quam negationem declaramus positiuam, & simplicem perfectionem illius entis, quod ita in se, & essentia sua claudit ipsum existere, vt à nullo illud recipiat, quam perfectionem non habet illud ens, quod esse non habet, nisi illud ab alio accipiat. Et in hunc modum exponendi sunt aliqui Sancti, cum dicunt Deum esse sibi causam sui esse, vel substantiæ suæ, aut sapientiæ. Sic Hieron. in Epist. ad Ephes. 3. ait: *Deus sui origo est suaq; causa.* Et August. lib. 83. quæstionum, quæst. 15. & 16. ait Deum esse causam sapientiæ suæ. & 7. de Trinit. cap. 1. loquens de Patre, inquit: *Quod ille est causa, vt sit, est etiam causa, vt sapiens sit.* Hæ namque locutiones omnes negatiuè interpretandæ sunt: Videtur autem Lactantius, qui Deum ait se ipsum fecisse lib. 1. de falsa religione cap. 7. prædictam expositionem admittere, dicit enim etiam ex tempore se Deum fecisse, ac pro fundamento sumit fieri non posse, vt id quod est, aliquando non cœperit, qui error in hoc sensu tam est absurdus, vt impugnatione non egeat. Porrò ad Didacticos Genebrardi libros referuntur, qui scripti sunt

2 Ad Iacobum Schegkium Schorndorffensem, Philosophum, & Medicum, assertionibus sacris de Deo sese temerè immiscentem, ac tribus ipsius de S. Trinitate libris, modo pro Sabellianis, modo pro Trinitarijs, inconstantissimè obtrectantem responsio. Parisijs apud AEgydium Gorbinum an. 1575.

3 Ad Lambertum Danæum, Sabellianismo doctrinam de S. Trinitate inficientem, cum libello Francisci Iordanis Theologi Parisiensis aduersus eundem. Ibidem apud eundem Gorbinum an. 1581.

4 Contra R. Iosephum Albonem. R. Dauidem Kimhium, & alium quendã Iudæum Anonymum nonnullos fidei Christianæ articulos oppugnantes. Parisijs apud Martinum Iuuenem, an. 1566.

5 Psalmi Dauidis, vulgata editione, Kalendario, Hebræo, Syro, Græco, Latino, Hymnis, argumentis genuinum, & primarium sensum breuiter aperientibus exornati. Parisijs apud Dionysium du Val 1578.

6 Psalmi cum fusioribus Commentarijs, ad Gregorium XIII. Pont. Max. apud Petrum Huillerium, an. 1577. & 1581. & 1588.

7 Canticum Canticorum Salomonis versibus Iambicis, & Commentarijs explicatum aduersus Trochaicam Theodori Bezæ paraphrasin. Parisijs apud AEgydium Gorbinum an. 1585.

8 Ioel Propheta cum Annotationibus, & versione trium Rabbinorum, Salomonis Tarbrij, Abrahami Abben Ezræ, Dauidis Kimhy, & Chaldeæ paraphrasis. Parisijs apud Martinum Iuuenem 1563.

9 Oratio in funebris in Petrum Danesium Episcopum Vaurensem. Parisijs apud Martinum Iuuenem 1577.

10 Præfatio, & Notæ ad libros quinque Claudij Epencæi Theologi Parisiensis de Eucharistia, & de eiusdem adoratione, & in Tractatulum de Missa publica, & priuata, posthumos sibi testamento relictos, & commendatos. Parisijs apud Huillerium, an. 1573.

Historici.

11 Tabella, & summaria descriptio temporum. Parisijs apud Martinum Iuuenem. an. 1564.

12 Chronologiæ sacræ liber. Louanij an. 1570. Coloniæ autem an. 1571.

13 Chronographiæ libri quatuor. Quorum priores duo sunt de rebus veteris populi, & præcipuis quatuor millium anni hestis: Posteriores alij recentes historias reliquorum annorum complectuntur vsque ad Greg. XIII. Pont. Maximum, apud Martinum Iuuenem an. 1580. apud AEgydium Gorbinum, & Michaelem Sonnium 1585. & Coloniæ an. 1586.

14 Notæ Chronicæ siue ad Chronologiam & vniuersam historiam methodus. Parisijs apud Petrum Huillerium: AEgydium Gorbinum, & Martinum Iuuenem an. 1584.

Sed vt redeamus ad ipsam Chronographiam Genebrardi, sciendum est, eam cum non semel prodijsset in lucem, auctiorem denique atque emendatiorem excusam fuisse. Parisijs an. 1600. apud Ambrosium Drouartium typographum.

Et priores quidem duo libri cum sint, vt dictum est, De rebus veteris populi, & præcipuis quatuor millium annorum gestis: quæ sunt in sex ætates distincta: Doctrinã etiam Ecclesiæ ad vniuscuiusque ætatis calcem promulgatam per Prophetas, eiusque continuationem habent. Quod quidem in prioribus editionibus, præterquam in ea quæ emissa est, an. 1588. haud extabat.

Posterio-

Digitized by Google

Posteriores duo libri ex Arnaldi Pontaci Vasatensis Episcopi Chronologia aucti, recentes historias reliquorum annorum complectuntur: easdem nimirum, cum Ecclesiæ doctrinæ, continuatione post singula secula adtextas ab ipso Genebrardo; & (quod ad hoc attinet) sanè vtilissimè. Ea enim continuatio vniuersæ historiæ speculum est, in quo cum Catholica veritas quasi vnico aspectu, tũ simul impostura Magdeburgensium Centuriatorum, aliorumque hæreticorum cernuntur.

Adiuncti sunt autem ipsi Chronographiæ libri Hebræorum Chronologici eodem interprete Genebrardo: de quibus mox. Cæterùm, quoniam ipse Genebrardus iam ex hac vita decesserat, Petrus Victor Palma, Caietanus, appendicem Chronographiæ imitatus eundem, adtexuit vsque ad an. Dom. 1600. At quod attinet ad libros Hebræorum Chronologicos adiunctos huic Chronographiæ, eam (vt ipse ait) ob causam, vt ex ijs, quæ Rabbini aut asserunt, aut recitant in officio Lugentium, constet quibus veritatis Catholicæ hostes argumentis facilius conuincantur. Hæretici autem, qui validam illam, è Machabæorum libris pro Purgatorio auctoritatem eludere conantur, videant, quinam vel antiquitus mos fuerit orandi pro mortuis apud Hebræos. Ac tamen videat cordatus, & pius Lector, quousque sibi liceat hosce libros legere, cum Index librorum prohibitorum à Clemente VIII. Pont. Max. emissus habeat inter alia hæc verba: *Mens ipsius non est, eos propterea vllatenus etiam sub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi, sed specialiter, & expresse statuit, & vult, vt huiusmodi impij Thalmudici, Cabalistici, aliique nefarij Hebræorum libri, omninò damnati, & prohibiti maneant, & censeantur, atq; super eo, & aliis libris huiusmodi, prædicta constitutio perpetuo, & inuiolabiliter obseruetur.* De libro verò *Magazor*, quem Genebrardus ait inscribi *Mahzor*, cuius partem suæ Chronographiæ adtexuit; Romanus Index eiusdem Pont. Max. hæc item habet. *Ad hæc sciant Episcopi, Ordinarij, & Inquisitores librorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & ceremoniarum ipsorum, & Synagogæ Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quauis alia vulgari lingua, præterquàm Hebræa, editum, iam diu ex speciali Decreto rationabiliter prohibitum esse: Iccirco prouideant illum nullatenus permitti, aut tolerari debere, nisi Hebraica lingua prædicta.*

At vt Genebrardo mirandum est, quid venerit in mentem, vt quartum librum Esdræ ad Canonem pertinere vellet, sic expediet Lectori, vt cum primam partem Chronographiæ Genebrardi legerit ab Adamo vsque ad Christum, videat simul quæ Benedictus Pererius noster adnotauit in Genesim, & in Danielem Prophetam, quod ad seriem temporum attinet.

Quin & cum Ioannes Deckerus, & Simon Fridelius Theologi è nostris, accuratè huic negotio Chronographico per se quisque nauauerint, multaque in Genebrardi Chronographia obseruauerint, ea, si quando prodierint in lucem, spero non exiguam lucem allatura. Et quidem nos cum post primas nostrorum Operum editiones de illa sic locuti essemus, vt alijs eam præferre videremur, cupimus legi, quæ in hoc Apparatu in verbo, Chronographi, & in verbo, Ioseph Iudæus, & in libro De omnium Gentium historicis, in 2. Tomo Bibliothecæ Selectæ Venetijs & Coloniæ editæ, scripsimus.

Quin & cum ipse Arnaldus Pontacus Episcopus Vasatensis Chronologiam Eusebij à se emendatam, nouissimè protulerit in lucem, expediet, vt cum ipsa Genebrardi conferatur, sic enim post hac minus inoffenso pede Lector in serie temporum progredietur.

15 Porrò Genebrardus scripsit De Sibyllis ad librum Perionij. De vita Sanctarum mulierum Veteris Testamenti. Parisijs apud Federicum Morellium an. 1585.

16 Flauij Iosephi Opera Gallicè è Græco repræsentata, libris ex Hebræo aucta, Chronologijs, figuris, annotationibus, Indicibus illuminata: Parisijs apud Michaëlem Sonnium an. 1578. & in 8. apud Carolum Rogerium 1588.

MIXTI.

17 Opuscula aliquot, præsertim contra nostræ tempestatis Politicos. Parisijs apud Aegydium Gorbinum in 8. an. 1589. & 1590.

18. Varia Opuscula è Rabbinis translata. Parisijs in fol. apud Martinum Iuuenem 1575. & Aegydium Gorbinum.

19 Opuscula è Græcis conuersa, nempè Liturgia mysteriorum ante consecratorum, è Cretensi codice, Liturgia pro dormientibus, siue defunctis. Officium de Angelis & Sanctis: Canon siue Bulla contra hæreses præcipuas. Menologium siue Calendarium Sanctorum totius anni. Tituli capitum 122. Euchologij. Zacharias Episcopus Mytilenensis

contra

contra æternitatem Mundi à Philosophis constitutam, è Bibliotheca Regia. Basilij, & Nazianzeni breuissimus Dialogus de inuisibili Dei essentia. Parisijs in folio apud Michaëlem Sonnium an. 1575.

20 Origenis Adamantij Opera partim cũ Græca veritate Bibliothecæ Regiæ collata, partim libris recens versis aucta, partim præfatione, collectaneis, Notis illustrata, in folio. Parisijs apud eundem 1574. Nos autem vbi de Origene agimus in hoc nostro Apparatu, contrarium vnà cum plerisque sentimus de illo, quem Genebrardus conatur ab omni errore defendere. Vide in verbo, Origenes.

21 Orationes tres è Lerinensi Bibliotheca in publicum productæ, videlicet vna funebris D. Hilarij Arelatensis de S. Honoratio, Altera D. Eucherij Lugdunensis de laudibus Eremi, tertia Fausti Regiensis de institutione Monachorum. Parisijs apud AEgydium Gorbinum in 8. an. 1578.

At quod Genebrardus *Sanctum* vocet Faustum Regiensem, nos non ita appellandum censemus. Vide in verbo, Faustus.

HEBRAICO LATINI.

22 Isagoge ad legenda & intelligenda Hebræorum, & Orientalium sine punctis scripta, cum Tabulis artium, & scientiarum vocabula exhibentibus ad Sixtum V. Pont. Max. Parisijs in 4. apud Petrum Rainerium an. 1587.

23 De metris Hebraicis Rabbi Dauid Chimki Hebraicè, & Latinè cum annotationibus. Parisijs in 16. apud Gulielmum Morellium, & Martinum Iuuenem.

24 Trium Rabbinorum, Salomonis Tarchij, Abrahami, Abben Esræ, & innominati cuiusdam Commentaria in Canticum Canticorum in Latinum versa Parisijs in 4. apud Martinum Iuuenem an. 1570.

25 Symbolum fidei Iudæorum, Precationes pro defunctis, commemoratio Diuorum, Ritus nuptiarum Hebraicè & Latinè. Parisijs in 8. apud eundem 1569. Seder olam zuta, & Cabbala R. Abraham, & capita R. Moyse, de Messia Hebraicè, & Latinè. Parisijs in 8. apud eundem 1572.

26 Seder Olam Rabba Hebraicè cum Latina è regione versione, & notis Basileæ in 8. apud Ambr. Frobenium 1580. At expediebat, vt Genebrardus cum hæc verteret, adnotasset errores, qui in eis extant. Vide in verbo, Seder Olam, & in verbo Cabbala, & quæ paulò antea diximus ex Indice Romano librorum prohibitorum in hoc Apparatu.

27 Scholia, & Tractatus quatuor in Grammaticen Hebræam Clenardi ad absolutem linguæ sanctæ institutionem. Parisijs apud Martinum Iuuenem in 8. & 4. an. Dom. 1564. 1582.

Alphabetum Hebraicum. Et indicata psalmorũ primi & secundi Lyrica, ad formam Pindari, Strophe, Antistrophe, & Epodo, apud eundem an. 1567. 1572. 1584. in 8. & 4.

Qui nondum erant editi vsq; ad annum 1591. quique num postea prodierint, haud nobis innotuit, nisi quidam, de quibus infra.

1 Annotationes & Hebraismorum explicationes in sacros omnes Veteris, & Noui Testamenti libros ad Nicolaum Peleueum Cardinalem, Rhemorum, & Senonum ArchiepiscoP.

2 Aduersariorum sacrorum libri.

3 Vetus Testamentum vulgata editione cum Commentarijs ad recentiorũ omnium hæreticorum Biblia, & annotationes abolendas.

4 Nouum Testamentum vulgata editione cum Commentarijs eadem, qua Vetus, methodo, & ratione.

5 Quadragesima, siue de hæresibus & blaspemijs Caluinitarum, circa omnem propositam materiam ex eius Concionibus præsertim Stephanianis an. 1583. & 1587. Seuerinianis 1576. Marianis 1577. Bartholomæanis 1578.

6 Symbolum Patrum Nicænorum, & Constantinopolitanorum commentarijs explanatũ, & ab impura Trinitariorũ, Caluinitarum, Vbiquitariorũ doctrina vindicatum.

7 De duabus Christi naturis, & vnica persona aduersus Semineſtorianos Geneuenses, & Semieuthychianos, siue Vbiquetarios Germanicos.

8 De potestate Ecclesiæ.

9 De Antichristo, & eius regno, contra cuiusdam Lasicij Crasi, & Epicuræi ventris eiectiones.

Digitized by Google

10 Paratitla Talmudicæ doctrinæ, siue Iuris veterum Hebræorum. Vide autem in hoc Apparatu in verbo, Talmuld.

11 De Spiritu sancto aduersus Trinitarios Transyluanos, Græcorum errorē in peius vertentes.

12 Doctus aliquis Anonymus de Spiritus sancti ab vtroque processione Græcè, & Latinè.

13 Simeon Thessalonicensis de septem Ecclesiæ mysterijs ante sexcentos annos florens, è quo apparet Ecclesias Orientales in numero, & administratione Sacramentorum, Occidentalibus congruere, Latinè & Græcè. Interpretatio aliquot capitum de vsu & ritibus septem Sacramentorum in Præfationis locum ex veteribus Ecclesiæ Græcæ & Syriacæ patribus. Item ex Euchologio, Cabasila, Hieremia Patriarcha.

14 Noctes Romanæ.

15 Hæreticos nostri seculi communia habere omnia cum veteribus, & damnatis hæreticis, nihil proprium, ne de suis inuentis, & restituta Euangelij luce gloriari pueriliter possint, vt solent.

16 Discordia Caluinistarum, & Lutheranorum implacabilis, in cunctis penè rebus, & capitibus de Religione, contra quorundam Ministrorum impudentiam, qui contrarium persuadere conati sunt libro falsissimè inscripto, *Concordia Caluinistarū & Confessionistarum.*

17 Commentarij in Iob.

18 Absoluta linguæ sanctæ institutio, siue Tabulæ Clenardi in Gammaticem Hebræam instructæ annotationibus, praxi, radicibus omnibus, ac vocabulis alijs subobscuris. Tractatibus de ministerialibus literis, accentibus, numeris, sintaxi, poëtica, figuris, rebus denique cæteris ad plenam linguæ absque magno labore, & longa diquisitione cognitionem necessarijs.

19 Syriacorum, quatenus ad Noui Testamenti Syriacè, & Patrum Syriacorum intelligentiam, atque interpretationem confert: nam communia cum Hebræis, Chaldæis, Talmudicis, Rabbinis è publicatis ipsorum Dictionarijs peti possunt.

Sed postea emissi sunt in lucem ab eodem Genebrardo Psalmi Dauidis Kalendario Hebræo, Syro, Græco, Latino, argumentis, & commentarijs genuinum sensum eorum, Hebraismosque locupletius quàm antea aperientibus, in duas partes diuisi, & indicibus locorum S. Scripturæ, & Hebraismorum, & quibusdam alijs aucti. Lugduni apud Iuntas an. 1592.

In Psalmos item Dauidis vulgata editione Commentariorum à Genebrardo instructorum pars secunda: trium postremorum psalterij librorum, id est à Psalm. 72. vsque ad finem expositionem continens. Ibidem apud eosdem Iuntas.

De sacrarum electionum iure, & necessitate. Lugduni apud Ioan. Pillehotte an. 1594.

GILBERVVS de Hollandia natione Anglus, Ord. Cistercienſis, scripsit in Cant. Canticorum. Vitam D. Bernardi. Homilias plures. Viuebat an. 1200.

GILBERTVS Theologus cognomento Magnus, Anglus, Ord. Cistercienſis, scripsit Commentarios Scripturarum, & librum Collectaneorum ex Patribus. Commentarios item in Psalterium Dauidis. Librum pro Christianis contra Gentiles. Conciones in Oraculum Cyrilli. Historiam iuxta Scropum.

GILBERTVS Nicolai Doctor Parisiensis, Ord. Minorum, & ante vnionem Vicarius generalis Cismontanus scripsit in regulam Fratrum Minorum circa an. 1500. Henr. Villot.

GILBERTVS Parisiensis (ait Sixtus) Sorbonæ doctor, aptauit in Prouerbia Scholasticam postillam, cuius meminit Vincentius Bandellus in Tractatu de Conceptione.

GILBERTVS, qui Henrico de Gandauo, Gilebertus, cognomento Porretanus insignis Philosophus, ac Theologus, in Concilio Rhemensi habito ab Eugenio III. Pont. Max. iudicium subire iussus est, accusantibus Arnoldo, & Calone Archidiaconis Ecclesiæ Pictauiensis, in qua ipse Episcopi munere fungebatur, causam suam sic egit, vt Synodi iudicio vir magnus nullam infamiæ notam retulerit, vix tamen intellectus est. Proposuerat in publico hominum confessu placita quędam de Trinitate, atque ob eam causam, quasi de Deo impiè sentiret, delatus ad Pontificem Maximū fuerat. Placita illa, accusationisque exitum, Otho Frisingensis, lib. 1. de Friderico cap. 55. 56. 57. vir clarus, qui tunc viuebat, pluribus tradit. Quatuor scilicet, Porretano obijciebantur; Primò, quòd assereret Diuinam essentiam non esse Deum. Secundò, proprietates personarum non esse ipsas personas. Tertiò, Theologicas personas in nulla prædicari propositione. Quartò, diuinam naturam non esse indeterminatè incarnatam. De tribus vltimis ob exortum

Digitized by Google

Cardinalium contra D. Bernardum, & Gallos Episcopos tumultum, simul ob Theologicas rationes hinc inde habitas, nihil est decretum. De primo Summus Pontifex definiuit. Gilbertus autem Summi Pontificis sententiam reuerenter excipiens, Archidiaconis suis in gratiam receptis, cum ordinis integritate, & honoris plenitudine ad suam diœcesim reuertit. Vide D. Bernardum super Cantica Serm. 80. Porrò Rhemense de hac re Concilium celebratum est an. Dom. 1145. Scripsit Commentarios in Psalterium. In D. Ioan. Euangelium. In omnes D. Pauli Epist. In Boëtij libros de Trinitate. Opus sex principiorum, quod ad supplementum Categoriarum Aristotelis Latino, & Græco Sermone circumfertur.

GILBERTVS de Selphingham Anglus, & quidem magnæ vir nobilitatis, scripsit librum Statutorum monasticorum in sui Ord. gratiam. Obijsse fertur an. 1189.

GILBERTVS Episcopus, qui postea Sylvester II. Pont. Max. è monacho cœnobij Florlacensis, in Gallia, Ord. S. Benedicti, ob singularem eruditionem Archiepiscopus Rhemensis factus, scripsit Dialogum pulcherrimum, cuius interlocutores sunt ipse, & Leo Nuntius Apostolicus. De Arithmetica nonnulla Opuscula. De Sphæra, lib. 1. De compositione Astrolabij, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Reliqua de eodem, vide in Syluestro II. Papa, apud Arnoldum VVion in ligno Vitæ. Idem autē est qui Gerbertus.

GILBERTVS Tornacensis nobilibus parentibus ortus, Ord. Minorum edidit Sermones Dominicalium, & aliorum festorum dierum. Composuit Sermones de statibus hominum varijs, quorum initium: *Rogatus pluries, vt varij sunt amantium affectus.* Extat liber eiusdem prænotatus, *Rudimentum doctrinæ.* Circumfertur autem nomine cuiusdam *Gilberti Tornacensis* (quem forsan haud temerè eundem cum illo Gilberto quis putauerit) Tractatus de officio Episcopi, & de Ecclesiæ cæremonijs. Viuebat an. 1242.

GILBERTVS Vrgalius Carmelita, scripsit librum de Rebus Theologicis, & alterum inscriptum, *Summa quarundam legum.* Viuebat an. 1330.

GILBERTVS VVestmonasterienſis Abbas, scripsit in Cant. Canticorum. In Isaiam. Homilias 47. De Fide Ecclesiæ contra Iudæos. Epistolarum librum ad Anselmum. De casu Diaboli. De Anima. Librum item ad Cantorem Sagiensem. Obijt an. 1117.

GILDAS Albanius è Regia Britannorum stirpe. De concordia Euangeliorum. De victoria Aurelij, atque Ambrosij. De Actis SS. Germani, & Lupi.

GILDAS alter, cognomento *Sapiens*, & Sanctus Abbas, atque Confessor, reliquit De excidio, & conquestu Britanniæ librum, & alterum, siue Epistolam, qua Ecclesiasticum ordinem acriter corripuit. Vterque extat in Bibl. SS. PP. Eius autem natalem diem in Britannia celebrari 4. Kalend. Februarij notat Io. Molanus in Martyrologio.

GILDAS alius à Superiore, Britannus, monachus Benedictinus, Congreg. Benchorensis, qui vixit an. 860. scripsit Breuiarium historiarum. Arnold. VVion.

GILO, Gallus, monachus Cluniacensis, iussu Pontij Abbatis, anno Domini circiter 1222. scripsit Vitam S. Hugonis Abbatis Cluniacensis, quæ extat m.s. Idem Arnoldus VVion.

GISELBERTVS, Anglus, monachus, & Præpositus monasterij VVestmonasteriensis in Anglia, Congreg. Giribennæ, qui floruit ab an. 1090. ad 2010. Scripsit Homilias in Canticum Canticorum. Commentarios in Esaiam, & in Hieremiam. Et aduersus Iudæos, & disputationem ad S. Anselmum Episcopum de casu Diaboli.

GISELBERTVS, Monachus, Monasterij Cluniacensis, & S. Petri Abbatis discipulus, qui viuebat an. 1130. scripsit inter alia, Epistolam insignem ad Petrum de S. Ioanne, quæ excusa est cum Epistolis S. Petri Abbatis.

GISLA, & Richtruda Anglicæ mulieres scripserunt ad Alcuinum Magistrum Epistolarum Consolatoriarum librum. Viuebant an. 770.

G L

GLOSSA in Biblia, siue in Diuinam scripturam, quæ dicitur ordinaria collecta fertur à Strabo discipulo Rabani, quæ quidem magnas habet vtilitates, quippe quæ ex veterum Patrum scriptis fuit concinnata, de quorum singulis suo egimus loco. Interlinearis item Glossa ex ijsdem hausta fontibus ab Anselmo Laudunensi, multa breuiter, & quasi punctim, sed doctè & accuratè attingit. Nicolai verò Lyrani adiuncta moralis expositio doctis non omnino satisfacit, pia tamen est, ac commoda videtur; sed subtilior altera, quæ est Hugonis Cardinalis, licet ipsa quoque sit breuis, atque ieiunior. Cæterùm Glossam tum ordinariam, tū interlinearem, ac Postillam Nicolai Lyrani, cum Pauli Burgensis

Addi-

Additionibus, magno ſtudio repurgarunt Iacobus Cueillyus, Franciſcus Feuardentius, Ioan. Dadræus, viri celebres, atque Theologi Pariſienſes, additis ad marginem Auctoribus, & locis è quibus ſententiæ fuêre decerptæ. Id autem Opus primò Lugduni, mox Venetijs, vbi & tertiò nunc recuditur apud Variſcum hoc an. 1603. Sanè verò accuratam illam operam, quam inſignes ipſi Theologi in ea poſuerunt, integram præſtare non potuerunt, vrgentibus Typographis editionem, & tumultibus Gallicis rem literariam interturbantibus.

At demum, quæ Notæ in vniuerſam D. ſcripturam ab Emanuele Sà prodierunt, ſi cum interlineari conferantur, non parum afferunt lucis, cum & pleraque ipſe reſecuerit, quæ non erant eorum Patrum legitima quibus aſcribebantur. Vide in verbo, Emanuel Sà.

GLOSSAE magnæ in ſacram Geneſim Tomus primus auctore Aſcanio Martinengo Brixiano Abbate. Vide in verbo, Aſcanius Martinengus.

GLOSSAE Canonici Iuris, ſiue Decretorum, Decretalium, & Clementinarum ſuos habuerunt Auctores; Decretorũ quidem, Laurentium Tancredum, Hugutionem, Ioannem Teutonicum, & Archidiaconum. At cum Ioannes Teutonicus reliquis præferatur, cũ Textu ferè editur, licet ipſi quoque Additiones inſertæ fuerint Bartholomei Brixienſis, & Archidiaconi.

Prima, Additio eſt ſtatim initio Decreti.
Secunda, Cap. in iſtis, §. leges, 4. diſt. in fine vlt. gloſſ.
Tertia, 10. d. c. lege Imperatorum, in verbo, Diuiſiones.
Quarta, 12. d. c. illud, verbo, contrario modo, in fine.
Quinta, 63. d. c. Salonitanæ, verbo, ſub excommunicationis, in fine.
Sexta, 1. q. 1. c. qui ſtudet in gloſſa vlt. in fine, dimiſit. Ibi. Io. tamen dicit, vel, vt alij Tancredus in id fin.
Septima, 2. q. 1. c. in primis, verbo, expediſſe in gloſſ. mag. in fin. ibi, hoc tu terreas ad fi.
Octaua, eod. cap. in verbo, ſi eo præſente, in fin. gloſſ. ibi, ſed certè ſicut æſtimo.
Nona, eod. cap. in verbo, Capitale, ibi, vel ſtabitur huic legi.

Sicut & complures aliæ Additiones eiuſdem, ſed aſſerunt pro regula, ſi prædictæ reperiuntur, alias etiam ineſſe credendum eſt.

Deinde etiam aliæ Additiones ſunt Archidiaconi. Et potiſsimum duæ gloſſæ ſunt quærendæ.

I. 96. d. c. Benè quidem, verbo præter Romanum, in gloſſ. ibi, & eſt Argumentum Papam & c. ad finem, de qua gloſſ. facit mentionem Archidiacon. in cap. 1. de cler. excommunicat. lib. 6. verbo, diſtingui in fin.

II. 19. 1. c. dedit, verbo Baptiſmus, circa medium huius gloſſæ, ibi, de hoc etiam Ambroſius finit in Chriſti nomine, vel potius Baptiſmi Sacramentum.

De Gloſſis quinque librorum Decretalium.

Libros autem quinque Decretalium interpretatus eſt Bernardus Batonus Parmenſis, & Goffredus; ſed Goffredi Apparatus cum non ſit in vſu; gloſſæ ipſius Bernardi in Scholis præleguntur. At quoniam is ipſe Bernardus plura ſuis gloſsis ſubinde inſeruit, idcirco aliquas numerandas hic exiſtimamus, quæ ſi in libris Decretalium inuentæ fuerint, reliquas omnes præterea extare ſit cenſendum. Sin minus, liber erit imperfectus.

II. 2. 1. c. quod ſicut, 28. de elect. verbo diuidatur, ibi de hoc quod dixit Vgolinus quæſitum fuit à me Bernardo & c. ad fin. illuc putatur fuiſſe vltima Additio Gloſſatoris. Vt ibi teſtatur Io. Andr. ſe audiuiſſe à Domino ſuo Archidiacono. Quamobrem ſecundum prædictum Anton. de Butrio, alioſque Doctores ibidem dici ſolet, quòd libri habentes in contextu gloſſarum iſtam additionem veriſimiliter habent alias, quare ad hanc recurrendum, primo quoque tempore.

I. Cap. ex parte, 12. de reſcript. verbo, per perſecutores ibi, literas impetrando.
II. Cap. auditis 29. de elect. verbo, caſſatum, ibi, de facto intelligi, ad finem.
III. Cap. ſcriptum 40. eo verbo maior add. ibi, & quod dicitur hic quod elect. ad finem.
IV. Cap. Eccleſia veſtra 48. eo in prima gloſſa in fine, quæ ſic habet, vel dic, quòd voluit intereſſe ad terminum ſtatuendum in quo debeat electio fieri, quæ additio deeſt in aliquibus editionibus.
V. Cap. veniens 19. de præſcriptione verbo, intentioni, vbi dicebat Abbas ad fin.
VI. Cap. Rainutius 16. de teſt. prima gloſſa ad intelligentiam huius, &c. ad finem.
VII. Cap. Rainaldus 18. eo prima gloſſa ibi ad intelligentiam ad finem.

Digitized by Google

VIII. Cap. Nobis 25. de cu. prima verbo, in Capella, additio, & circa medium, ibi, sed his non obstantibus, &c. & id genus aliæ. Atqui constat Innocentium lecturæ suæ ad quinque Decretalium libros Additiones adiecisse, vti & ad quasdam extrauagantes. Et in primis duæ reperiuntur, ad quas recurrendum est, si forte extent.

Prima, Cap. in Cumana de electione in fine primæ glossæ, quæ longa est, non adu. lineas, ibi incipit. Sed ecce quod aliquid, finit, nisi in quantum de iure fuerit, &c. quæ non extat in omnibus codicibus Decretorum.

Secunda, Cap. dudum, d. 2. super vltima glossa in versiculo de nouo prope finem, glossa incipit, *Et sic obtinuerunt Lugdunenses contra Præpositum Argentinum*, finit. Respondet quos alias, vt suprà dictum est: neque hæc extat in omnibus codicibus.

De Glossis libri sexti Decretalium, & Clementinarum.

At sextum Decretalium tres sunt interpretati, nimirum Ioannes monachus Archidiaconus, qui Guido de Basio dicebatur, & Ioannes Andreas.

Apparatus (ita enim nostrates loquuntur) Glossarum Ioan. Monachi, qui & vtilis est. Incipit, *In nomine Dei Amen. Secundum Philosophum, scire est rem per causam cognoscere*; & in titulo de reg. iur. cap. si certum, &c.

Archidiaconi verò, qui extra textum sexti in lectura sua reperitur. Incipit, *Venerabilibus & discretis vitis Rectoribus Vniuersitatis Scholarium Bonon.* finit. cap. fin. de verb. signific.

At glossæ Ioan. Andreæ Bonon. quæ vsu approbatæ sunt, & in Scholis publicè leguntur. Incipiunt, *Quia posterior Ordo est prius humana subsidia petere.* Et sanè Ioannes iste Andreas glossas ad textum vniuersum plenius edidit quàm Archidiaconus. Ac Tit. de re iudic. exposuit, cum & pleraque conscripserit, quæ Archidiaconus non attigit. Cæterùm cum Ioan. Andreas, quod & reliqui Glossatores fecerunt, pleraque suis addiderit glosis, hoc esto pro regula, vbi in glosis Sexti reperitur aliqua Clementinæ facta mentio, illam esse additionem.

Clementinas exposuit etiam.

Ioannes Andreas, quibus nullas (vt ferme omnes sentiunt) Additiones adiecit, licet aliqui secus opinentur. Extrauagantes verò tam vigintiduæ, quàm communes Expositorum nomina habent in fronte.

GLYCAE Eplicatio obscurorum locorum Sacræ scripturæ, extat in Veneta Bibliotheca S. Marci, vbi & scriptum est, fore, vt Georgius Mylius eam esset emissurus in lucem. Sanè & ibidem extat Chronicon eiusdem Glycæ.

GLYCAS, qui (quemadmodum Cedrenus, & Curopalates) Græcam suorum Temporum historiam texuit, quoniam habet quæ ad Ecclesiæ eius temporis statum quadantenus pertinent, hoc ponitur loco, non magnòpere tamen habendus in pretio, quin & schismaticis sui æui adhærens.

G O

GOBELINVS Germanus Carmelitanus, Ord. sui Prouincialis, dum ad Anglos à Summo Pontifice fuisset allegatus (vt vocant) Commissarius, scripsit Statuta arbitraria, quibus suorum fratrum schisma, siue dissidium sopiuit. Librum item de Pœnitentia coniugariorum. Quin & disceptationes. Viuebat an. 1305.

GOCCELINVS Bertinianus Gallus, monachus primò Cantuariensis ad templum D. Augustini, deinde Ranusiensis, scripsit ad Cantuarienses

Vitam B. Augustini Anglorum Apostoli, lib. 2. Et de eius miraculis, lib. 1.	Vitam Erckenuualdij Episcopi, lib. 1.
	De origine S. Iuonis, lib. 1.
De eius Translatione ad Anselmum, lib. 2.	De translatione, & miraculis, lib. 1.
	Vitam Eedgithæ, lib. 1.
Vitam Laurentij Archiepiscopi, lib. 1.	Vitam Milpurgæ, lib. 1.
Vitam Suithuni Episcopi, lib. 1.	Vitam VVitheburgæ, lib. 1.
Vitam Grimbaldi Abbatis, lib. 1.	Aiunt vixisse anno 1110.

GODFRIDVS Candelarius Teutonicus, Aquisgranensis Carmelita, scripsit in lib. Sapientiæ. Sermones de Tempore, ac de Sanctis, duobus libris. Orationes ad Clerum. De Conceptione Beatiss. Virginis. Pro coronatione Reginæ. Epistolas ad diuersas. Obijt anno 1499.

GODFRI-

Digitized by Google

GODEFRIDVS Cornubienſis Commentarios edidit in Mag. Sentent. ſcripſit decem Quodlibeta. In Ariſtotelis Metaphyſicen. In Phyſicen. In Poſteriora. In Prædicamenta In ſex principia Gilberti Porretani. Contra Gerardum Bononienſem. Viuebat an. 1310.

GODEFRIDVS à Driel, Theologiæ Herbipoli dans operam librum edidit prænotatum, *Hyperaſpiſtes* Roſarij, hoc eſt, *Depulſio blaſphemiarum*, quas Caluinianus euomuerat aduerſus Roſarium B. Virginis ab Academiæ Parthenicæ ſodalibus Moguntiæ editũ Herbipoli apud Henricum Aquenſem 1588.

GODEFRIDVS à Driel. V. I. D. edidit Antipericopen Diſputationis III. Parranæ. de ſupremo controuerſiarum Theologicarum Iudice emiſit Moguntiæ apud Albinum, anno 1607.

GODEFRIDVS Tilmannus Cartuſiæ Pariſienſis monachus, antiquitatis Patrum diligens inueſtigator, edidit Pariſijs an. 1550. librũ Allegoriarum, & Tropologiarũ in locos vtriuſque Teſtamenti Selectiores è monumentis vnius, & triginta Auctorum, qui ſunt:

Adam de Perſenia.	Galfridus.	Odo Tuſculanus.
Ailredus.	Gillebertus.	Othomarus Luſcinius.
Aithardus.	Gregorius.	Petrus Rauennas.
Balduinus.	Gulielmus de Cailloc.	Petrus Damianus.
Bernardus.	Gulielmus de S. Theodoro.	Petrus Lombardus.
Bruno.	Hidelbertus.	Petrus Cantor.
Caſsianus.	Hugo Victorinus.	Radulfus.
Cantica ſine titulo.	Hugo de Foilleto.	Richardus Victorinus.
Drago.	Iſaac.	Sello.
Ernaldus.	Odo de Morim.	Stephanus Cantuarienſis.

Vericus. Operis initium eſt, *Richardus de S. Victore. Quomodo prima mundi creatio moraliter agatur in nobis.*

Idem autem Tilmannus Theodorij presbyteri Iſagogen in quinque libellos Anaſtaſij Patriarchæ Antiocheni è Græca lingua in Latinam tranſtulit. Quorũ primus, de rectis dogmatibus fidei noſtræ. Secundus, de incircunſcripta Dei eſſentia. Tertius, de Diuina diſpenſatione Incarnationis. Quartus, de Paſsione, & impaſsibilitate Chriſti. Quintus, de Reſurrectione. Et quidem cum illos quoque ipſe vertiſſet, nos alteram Franciſci Turriani accuratam ex antiquis codicibus Græcis verſionẽ Ingolſtadij curauimus edi, quæ cum altera illa Tilmanni collata ſenſum Auctoris liquidiorem oſtendet. Sed & Latinè reddidit è Græco Antiochi Pandectas Sacræ ſcripturæ, Pariſijs an. 1543. Et Flauij Ioſephi Vitam, quæ prodijt ibidem an. 1548. cum biennio antea Michaëlis Syngeli Hieroſolymitanæ Eccleſiæ presbyteri Encomium in D. Dionyſium Areopagitam ibidem verſum emiſiſſet. Quin & tres libros Ioan. Damaſceni aduerſus eos, quia pias imagines traducunt, Latinos è Græco à ſe factos protulit, Antuerpiæ apud Ioannem Steelſium an. 1556.

GODEFRIDVS Viterbienſis Italus, Gregorio huius nominis Octauo Pontifice Maximo, at vt alij volunt, Vrbano III. ſcripſit in vtrumque Teſtamentum Opus Proſocarmineum, hoc eſt, proſa, ac Leonino carmine, rythmoque iuxta Scholaſticorum conſuetudinem intertextum, cui *Pantheon* titulus eſt, in eo vnà cum his, quæ in Biblijs continentur, exteras quoque gentium hiſtorias complexus. Incipit, *O vos, qui me legitis viri literati, ſuper hoc volumine vocati.* Viuebat an. 1185. & verò Bernardus de Lucemburgo eiuſdem Godefridi meminit in Catalogo hæreticorum. Sed & nos librum ipſum legimus Godefridi, cuius etiam in Chronicis Norimbergẽſibus deſcriptio, & laus Bambergæ Ciuitatis Germaniæ ex eodem auctore ponitur: erat enim Imperialis Aulæ Capellanus (vt vocant) & Notarius.

GODEFRIDVS, ſiue Godefridus Candelarius Aquiſgranenſis Germanus, ſcripſit in librum Sapientiæ. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis libro altero. Orationes ad clerum, lib. 1. De Conceptione Beatiſs. Virginis librum. Pro coronatione Reginæ alium. Epiſtolas ad diuerſos. Obijt an. 1499.

GODELBERTVS presbyter pietate, ac doctrina non incelebris, Poëma reliquit, quo hiſtorias, & allegorias à creato Mundo, vſque ad partum Sanctiſs. Virginis cecinit. Operis prænotatio eſt, *Allegoriæ ſcripturarum libris quatuor.* Claruit Anaſtaſio Imper. an. 500.

GODESCALCVS Colonienſis, Carmelitanus Ord. fuit in Belgio Prouincialis, ſcripſit Quæſtiones Sent. libris ſeptem: Determinationes autem vnico libro. Viuebat an. 1370.

GODESCALCVS Hollen Eremita vberes in Decalogum Commentarios ſcripſit, Norimbergæ Antonius Kobergerus in lucem protulit an. 1497.

GODESCALCVS Meſchedius VVeſtphalus Germanus Profeſſor Gymnaſij Erfordienſis,

diensis, scripsit in quatuor libros Sententiarum Lombardi, & Quæstiones varias disputatas anno 1470. Tritem.

GODSCALCVS Rosemundus Primus Louanij glaciem (quod aiunt) secuit, & viam aperuit ad controuersas de casibus quæstiones è D. Thom. Aquinate hauriendas. Virginibus velatis, quæ piam eadem in vrbe curam in Xenodochio, iam olim maternæ beneficētiæ exemplo à Sophia B. Elisabethæ filia, Henrici Brabantiæ Ducis coniuge dotato, gerentibus Pastor multos annos pluribus innocentiæ, pietatisque editis exemplis præfuit. Scripsit libellum de Ratione confitendi. Obijt anno 1526. Non. Decembris.

GODESCALCVS Sacellanus Henrici III. Imp. Præpositus Aquensis plures Missarum sequentias collegit, ac disposuit. Vixit an. 1093.

GODSCALCVS, Gallus, monachus Cluniacensis, qui anno 980. erat superstes, scripsit de Vita S. Odonis Abbatis Magistri sui, quæ extabat apud Cartusianos Antuerpiæ m.s. sed incursione hæreticorum interijsse creditur.

GODVVINVS Salisburgensis, De pijs meditationibus lib. 1. De tribus habitaculis libro altero. De Sermonibus per annum. Vixit ann. 1299.

GOFFREDVS, qui nonullis *Godefridus*, alijs *Gotlsfredus*, quin & aliquibus, *Gaufredus*, *Gothfredus*, siue *Gothfridus*, idem est nomen.

GOFFREDI de Trano Summa, Venetijs edita apud Christophorum Zanettum anno 1570. cæterum qui *Goffredus* aliquando scribitur *Gotfredus*, & *Godefridus* dici etiam putatur.

GOLPHILAS Gothorum Episcopus (ait Sigebertus in Catal.) inuenit Gothicas literas quib⁹ Diuinam scripturā homo (licet Arianus) vertit. Quæ versio qualis fuerit, iudicari nō potest, quidquid Sigebertus vtile illud Opus vocet. Vixit tempore Valentis Imp.

GOLSCHERVS Germanus, Monachus S. Matthiæ prope Treuerim, scripsit De laudibus S. Eucharij primi Treuerorum Episcopi, lib. 1. De laudibus S. Martini Episcopi, lib. 1. De laudibus S. Valerij, lib. 1. Sermonum de laudibus Sanctorum multorum, lib. 1. Gesta Treuirorum, lib. 1. Arnold. VVion.

GOMBANDVS Vligius, siue de *Vligia* Aragonensis, Ord. Præd. scripsit in quatuor libros Mag. Sententiarum. Viuebat an. 1420. PP. Mon. Ord. & Ald. Ven.

GOMETIVS Hispanus, Ord. Minorum, scripsit de vniuscuiusque scientiæ, ac præsertim de naturalis Philosophiæ subiecto. Incipit, *Verum secundum Philosophi.*

GOMESANVS Hispanus, monachus, & Abbas Ildensis Monasterij, scripsit Vitam S. Illephonsi Archiepiscopi Toletani, cuius Compendium (vt licet inde colligere) excusum est cum eodem Illephonso de laudibus Beatiss. Virginis Mariæ.

GONDISALVVS è Cerda, Hispanus, Ord. Militiæ, quæ dicitur *Alcantaræ*, Philippi II. Hispaniarum Regis à sacris, edidit Commentarium in Epistolam D. Pauli ad Romanos, Vlyssipone an. 1583. & ibidem iterum an. 1591.

GONSALDVS de Illescas, monachus, & Abbas S. Fromes, Hispanus, qui vixit nostra ætate, scripsit Hispanicè, quæ iam quarto excusa est, Historiam Pontificiam, & Catholicam, & postremò quidem Burgis in Belgio apud Martinum Victoriam, an. 1589. cum Salmanticæ in Hispania an. 1574. Cæsaraugustæ an. 1583. prodijsset.

GONSALVVS, aliàs *Gondisaluus* Vlyssiponensis Lusitanus, Ord. Minorum, Prouinciæ S. Iacobi, ex Ministro Prouinciæ Castellæ, Asisij an. 1304. tempore Benedicti Pont. Max. X. Generalis creatur. Hic Ioannem Scotum Doctorem subtilem in capitulo Tolosæ an. 1307. celebrato, instituit Regentem (vt vocant) Studij Parisiensis. Scripsit Tractatum de præceptis eminentibus Regulæ. De æquipollentibus. Obijt Parisijs.

GONSALVVS, siue *Gonzales*, Ponce de Leon, Hispalensis, Archidiaconus Talauerensis in Ecclesia Toletana I. V. D. & V. C. responsionem edidit ad librum Leonardi VVaramundi hæretici Caluiniani in causa Colonien si. Romæ an. 1585. quo viuebat. Notationes item ad Phisiologum Epiphanij: ac defensionem Rosarij contra hæreticos.

GORDIANVS Romanus, monachus Casinensis, & S. Benedicti discipulus, Græcè & Latinè doctus, reliquit à se scriptam Passionem S. Placidi Abbatis, & martyris, quæ inserta est à Surio, quinto suorū Sanctorum Tomo: At & eiusdem S. Placidi Vita Græcè olim, deinceps latinitate donata, lib. 1. extat Casini m.s. Cæterùm idem Gordianus scripsit De reædificatione monasterij Messanensis. Incipit, *Postquam peruersi:* idque item Casini extat m.s. Epistolas quoque quatuor, ad S. Maurum, ad Vigilium Papam, ad Messinum V. C. & ad Constantinum Abbatem Casinensem, quæ excusæ sunt cum Chronico Casinensi Venetijs an. Dom. 1513. Obijt sanctè Siracusis in Sicilia propè an. 560.

GORSCALCVS aliàs *Godescalcus* Hollens, Germanus, Augustiniani Ord. in decem præcepta reliquit Commentarios vberes *Præceptorium Diuinæ legis* inscriptos. Quos Nō-

rimber-

rimbergæ in Germania excudit Antonius Nobergerus an. 1497. & deinde Federicus Peypus an. 1521. Idem autem Gorscalcus Sermones Dominicales in Epistolas Pauli, pro tempore Hiemali, & Aestiuo reliquit, qui Hagennaui in Germania prodierunt, apud Hericum Granum an. 1520.

GORZELINVS Belga. Morinus, & monachus Sancti Bertini Sithiuensis, Congregationis Cluniacensis, qui viuebat anno 1210. Scripsit Vitam

S. Laurentij Archiepiscopi.
S. Milburgæ Virginis.
S. Erconuualdi Episcopi.
S. Augustini Archiepiscopi, lib. 2.
De miraculis eiusdem, librum.
De translatione eiusdem, ac sociorum, alterum.
Vitam S. Iuonis Persarum Episcopi.

Sancti Suuithumi Episcopi, cuius initium, *Glorioso Rege*. Vide apud Surium Tomo quarto ad diem secundam Iulij. Iam vero scripsisse quoque Vitam S. Vuiteburgæ Virginis, & Vitam S. Eadgharæ Virginis, scribit Arnold. Vvion in Ligno Vitæ.

GOSVINVS Hex Carmelita, patria Brabantinus, Cœnobij Vlissinghensis, Episcopus Hieropolitanus, scripsit De decem præceptis. Directorium item turbatæ conscientiæ. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Moritur sub Friderico Imper. III. anno Domini 1475. Trit. & Petrus Lucius. Scripsit item in Mag. Sent. Librum de modo prædicandi. Alterum de copia exemplorum. Quadragesimale.

GOTEFRIDVS Benedictinus Nemetum Vrbis Spiræ Episcopus scripsit De ieiunio, eleemosina, & pœnitentia. Viuebat an. 958. Eisingr.

GOTEFRIDVS è Fontibus, Ord. Minorum, custos sui cœnobij Parisiensis, expositionem regulæ Fratrum Minorum, & Commétaria in quatuor libros Sentétiarum reliquit. Præterea Quodlibeta varia. Henr. Villot.

S. GOTHARDI Episcopi Hildesemensis Vita extat in Surij To. 3. die quarto Maij.

GOTHARDI Monteni, disputatio de Diuina essentia, & diuinis relationibus ex alijs Theologis desumpta. Ingolstadij anno 1595.

GOTHARDVS Schyrensis in Bauaria Comes, Benedictinus Abbas, Episcopus Hildesemensis, vir sanctus Synodales constitutiones de quatuor temporum ieiunio, & de Sanctissimo Altaris Sacramento, ex Patrum Decretis desumptas euulgauit ann. 1024. Eisingrenius.

G R

GRADVALE Romanum de Tempore, & de Sanctis iuxta ritum Missalis ex Decreto Sacrosancti Concilij Tridentini restitutum, & Pij V. Pont. Max. iussu editum cum Kalendario Gregoriano, & Officijs SS. ex præcepto Sixti V. & Clementis VIII. Antuerpiæ ex Officina Plantiniana, apud Io. Moretum an. 1599.

GRAECI aliquot Scriptores, qui vel Ecclesiam illustrarunt, doctissimi, vel qui aduersus aliquorum errores, & schisma scripserunt, fuere à nobis libro sexto Bibliothecæ nostræ Selectæ inserti. Quo in libro de ratione agendi cum Græcis, & Rutenis disseruimus, non tam ex libris, quos versauimus, quàm ex consuetudine, quæ nobis cum duabus gentibus intercessit, ita sancta Sede Apostolica nobis mandante.

Quinam Græci scripserunt aduersus alios Græcos.

Porrò inter eos, qui Græcè scripserunt aduersus errores Græcorum hi sunt. Athanasius, Gregorius Nazianzenus. Basilius. Chrysostomus. Epiphanius. Cyrilli Hierosolymitanus, & Alexandrinus. Theodoretus. Maximus, & alij fide, ac pietate celebres. At deinceps aduersus Schismaticos, qui Christi tunicam inconsutilem scindere conati sunt, Emanuel Caleta Vecrus, Patriarcha Cõstãtinopolitanus, Georgius Protosingelus. Theodorus Gaza. Georgius Trapezuntius. Demetrius Cidonius. Bessario Cardinalis Nicænus, qui & postea fuit Patriarcha Constantinopolitanus. Greorgius Scholarius, qui deinde vocatus est Gennadius, cum Patriarcha Constantinopolitanus esset creatus. Io. Chrysoloras, Constantinus Lascaris, & reliqui: atque adeo sacra potissimum Oecumenica Synodus Florentina; qui cum omnes Catholici fuerint, ac doctè maleuolorum maledicta confutauerint, suam gentem magno zelo sunt hortati ad Catholicam veritatẽ amplectendam, atque ad debitam erga Romanam Ecclesiam obedientiam præstandam. Et hi quidẽ, Græcè scripserunt; at non desunt è Latinis, qui etiam hoc ipsum fructuosè præstiterunt: Nimirum.

Auctores Latini, aduersus Græcos eos, qui non rectè sentiebant.

Leo Nonus Pont. Max. Epistolas ad Episcopos Michaelem Constantinopolitanum, & ad Leonem Acridanum. Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis Epistolis, siue Opusculis de Azimo. Rabanus Maurus de Institutione Clericorum libr. 1. capit. 31. De Sacramento Corporis, & Sanguinis Domini: quo item loco probat è Diuinis scripturis, offe-

Digitized by Google

offerendum esse panem sine fermento, & agit de processione Spiritus sancti. Hugo Etherius, siue Etherianus, aduersus errores Græcorum ad Alexandrum III. Pont. Max. & ad Patriarcham Antiochenum Græcè, & Latinè: Chrysolanus Mediolanensis Archiepiscopus de Spiritu sancto. S. Thomas Aquinas Opusculo contra errores Græcorum, & in prima parte Summæ, vbi agit de Spiritus sancti processione, ac pessim alibi. Io. Card. S. Sixti de Turrecremata in expositione Decreti de vnione facta in Synodo Florentina, definita in Concilio Lateranensi, quod vocatum est Generale, Innocentio III. Pont. Max. Conc. Lugdunense Gregorio X. Pont. Max. Auctor de Summa Trinitate & fide Catholica in primo, & sexto Decretalium; Concilium Tridentinum, cuius decreta ad fidem spectantia Matthæus Deuarius in Græcam linguam conuertit.

Pont. Maximorum Diplomata.

At & legenda sunt, quæ de hac re extant Pontificia Diplomata Innocentij IIII. super ritibus Græcorum, Pij IIII. cum Ecclesias Græcorum, & earum Prælatos, & administratores visitationi, ac superiorati ordinariorum subiecit. Pij V. super reuocatione licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia Diuina officia celebrandi eatenus concessarum. Gregorij denique XIII. super erectione Collegij Græci Romæ instituti.

Deinde extat professio Orthodoxæ fidei à Græcis facienda iussu eiusdem Greg. XIII. edita Græcè, & Latinè, quam nos secundi Tomi lib. 6. Bibliothecæ Selectæ Venetijs editæ inseruimus.

Præterea perbreuis instructio super aliquibus ritibus Græcorum ad Episcopos Latinos, in quorum Ciuitatibus, vel Diecesibus Græci, vel Albanensis Græco ritu viuentes degunt.

Deinde Innocentij Papæ IIII. Bulla seu litteræ ad Episcopum Tusculanum Apostolicæ Sedis Legatũ in Regno Cypri, quæ extant in eius Regesto Bullarum. Põtificatus sui anno XI. in Vaticana Bibl.

Decreta S. Innocentij Papæ I. & Innocentij Papæ III. vt Sacramentum Confirmationis, Baptizatis non nisi à solis Pontificibus, administretur, & licet in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipsis tamen expresè traditur supra in litteris Innoc. Papæ IIII. §. *Soli Episcopi.*

Ac quæ isti negotio suffragantur, Decreta Generalium Conciliorum Florentini, & Tridentini, omnia Romæ non ita multo antea recusa nostra ætate.

Porrò Græcorum codices fuisse sæpe à Græcis falsatos, Gregorius Magnus scripsit disertè lib. 5. epist. 14. Indict. 14. præter id quod & Leo I. Pont. Max. atque alij obseruarunt. Vide verò omnino, quæ scripsimus de Græcis in verbo, Martinus Crusius, qui hæreticus Turco Græciam euulgauit.

Græcorum Menologium ex Bibl. & interpretatione Gulielmi Card. Sirleti extat in secundo Tomo Auctorum antiquæ lectionis, quos Henricus Canisius collectos, & ab se Notis illustratos, emisit Ingolstadij. Vide in verbo, Henricus Canisius.

Sed & nos in verbo *Ruteni*, Menologium Reutenorum inseruimus, quod in ipsa Russia ex eorum libris describi, & verti in Latinum curauimus. Ceterum extat Græcorũ Officium de Mysterijs ante consecratis S. Quadragesimæ Eorundem sacra mysteriorũ ante Consecratorum Liturgia; Interprete G. Genebrardo, Theologo Parisiensi, Diuinarum, Hebraicarumque literarum, Professore Regio. Tomo sexto Bibliothecę PP. edit. 2.

Sanè verò apud Vincentium Pinellum, de quo non semel locuti sumus, Græcorum libri Ecclesiastici hi extabant. Qui & apud Antonium Pinellum Typographum Venetum excusi sunt sæpe his proximis annis.

Ἡ ἁγιαστικὴ, *fol.* Τὸ τριῴδιον, *fol.* Τὸ πεντηκοστάριον. Τὸ ὡρολόγιον. Ὁ ὀκτώηχος. Ὁ ἀπόστολος. Τὸ εἱρμολόγιον. Τὸ τυπικὸν. Εἰλιτουργίαι. Τὰ συλλειτουργικὰ. Τὸ ἀνθολόγιον. In quibus tamen quędam sunt, quæ lima egent: vbi verò siue iunioris, siue senioris Gregorij Palamæ fit mentio, hi quoniam Catholici non fuere, sunt expungendi.

At & quoniam anno 1600. prodijt libellus Græcè prænotatus συνταγμάτειον περὶ τῶν ἁγίων, καὶ ἱερῶν μυστηρίων, hoc est: *Commentariolus de Sanctis, & sacris Mysterijs*, id est *Sacramentis*, in quem aliqua egent clariore explanatione, idcirco, & hic eorum aliqua attingenda sunt, quale illud Τὸ εἶδος τοῦ ἁγίου βαπτίσματός ἐστιν, ἡ τῆς ἁγίας τριάδος ἐπίκλησις καὶ πίστις τῶν σωτῆρος ἡμῶν ἐντολῶν, id est: *Forma Sacri Baptismatis est inuocatio S. Trinitatis.* Clarius enim si dicatur, formam esse hanc. *Ego te Baptizo*, siue, ritu Græco, *Baptizetur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Vbi item agitur de materia Sacramenti Chrismatis, scriptum est, ἡ ὕλη τοῦ μύρου ἡ πόρρω, εἶναι φαμὲν τὸν ἄνθρωπον τὸν χριόμενον. ἡ δ' ἐγγὺς, τὸ ἔλαιον. hoc est:

Mate-

Digitized by Google

Materiam vnguenti remotam dicimus esse hominem, qui inungitur: propinquam verò oleum. Addendum est ἀπὸ τῦ ἀρχιερέως, siue ὑπευθύνου, hoc est *à Pontifice*, siue *ab Episcopo*. Mox, quod subditur de Forma vnguenti, τὸ εἶδος τοῦ μύρου ἐστὶν ἡ τῦ ῥήματων δύναμις ἐπ' αὐτὸ λεγομένη, καὶ ποιοῦσα αὐτό, hoc est: *Forma vnguenti est vis verborum super vnguento pronunciata, & ipsum informans.* Dicendum quoque: *Verba, quæ sunt forma huius Sacramenti pronunciandæ esse,* ἐπὶ τὸν τῷ μύρῳ χριόμενον, id est *super eo, qui vnguento inungitur.* Nam licet benedicatur vnguentum, non perficitur tamen neq; fit Sacramentum, nisi applicatione, & pronunciatione verborum; quemadmodum fit in baptismo, cuius aqua, quæ benedicta asseruatur in fonte, dicenda non est ex verbis benedictionis percipere vim, aut formam Sacramenti. Secus est de Eucharistia, ob variã istius ab alijs rationem Sacramenti. Vbi autem de Ordinibus ad Sacerdotium spectantibus, numerus eorum affertur, citatur Trullana Synodus, quæ nunquam approbata fuit à Sede Apostolica, ob Canones quosdam suppositos in eam, qui à recta orbita Ecclesiasticę disciplinæ recedunt. Paulo infra De forma Ordinis sacri τὸ δὲ εἶδος ἐστὶν ἡ θεία χάρις, ἡ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῦ ἀρχιερέως, ἐπὶ τὸν χειροτονῦμενον καταπεμπομένη, καὶ τελειοῦσα αὐτὸν πρὸς τὴν ἱερέως. hoc est: *Forma autem est Diuina gratia, quæ per impositionem manuum super ordinandum descendens perficit ipsum Sacerdotem.* Clarius si adderentur: *Verba, quæ sunt propria forma huius Sacramenti.* Quæ omnia in Romano Catechismo ex Tridentinæ Synodi Decreto ad Parochos scripto liquidius cernũtur, vt certè quam solide ista tradantur à sancta Romana Sede Apostolica, hinc quoque perspici queat.

Atqui Clemens VIII. Pont. Max. quo studio erga Vniuersam Christi Ecclesiam, & præcipuè erga Græcos ferebatur, nequa Deo in administrandis Sacramentis iniuria fieret, ipsi autem Græci salutem inde consequerentur, perbreuem ad Latinos Episcopos, in quorum Diœcesibus Græco ritu viuentes degant euulgari iussit, cuius hæc est summa.

Circa Sacramentum Baptismi.

Præsbyteri Græci baptizatos Chrismate in fronte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine Baptismi apud eorum Euchologium prętermittantur, quæ sequũtur post illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν, &c. vsque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλυ, hoc est, *& post orationem*, &c. vbi habetur forma huius consignationis) vsque ad verba: *postea facit Sacerdos figuram circuli, &c.*

Circa Sacramentum Confirmationis.

Episcopi Latini infantes, seu alios baptizatos à Presbyteris Græcis de facto Chrismate in fronte consignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela, & sub conditione id faciant (videlicet *N. si es confirmatus, ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, ego consigno te signo Crucis † & confirmo te Chrismate salutis † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*) præsertim vero cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint Baptizati.

Circa Sacramentum Eucharistiæ.

Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, quod pro infirmis asseruatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renouetur. Non asseruetur idem Sacramentum toto anno: si tamen asseruatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi Sacro oleo, ac iterum coquendi, vel aliàs exsiccandi species Sacramenti Sacræ Eucharistiæ Feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud asseruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata, benè erit, sin minus, tolerentur eorum thioni, siue throni, super altaria lapidea ponendi, cum celebrent.

Corporalia, vti Latini habeant, nisi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In casu necessitatis Presbyteri Græci, Catholici possint Latinos absoluere.

Vtantur forma absolutionis in generali Concilio Florentino præscripta, & postea; si voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiusmodi absolutionis dicere tantum consueuerunt.

Tollendus abusus, vbi est, vt vir, atque vxor simul, & eodem tempore eidem Presbytero confiteantur.

Digitized by Google

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die mensis benedicta, conseruetur in Ecclesia, vt illa fideles aspergantur.

Circa Oleum Sanctum Catechumenorum, & infirmorum.

Non sunt cogendi Presbyteri Græci Olea Sancta, præter Chrisma, ab Episcopis Latinis Diœcesanis accipere, cum huiusmodi Olea ab eis in ipsa Oleorum, & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab Episcopo, etiam iuxta eorum ritum, benedici potest, cogantur accipere. Prohibeantur verò ab Episcopis Græcis externis, Schismaticis, seu sanctæ Romanæ Ecclesiæ communionem non habentibus illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab Episcopis Schismaticis, aliàs ritè ordinatis seruata debita forma, recipiunt quidem ordinem, sed non executionem.

Proinde ipsi ordinati ab Episcopis Schismaticis, correcti, vel emendati, reconciliandi sunt, & absoluendi cum pœnitentijs salutaribus, dummodò errores, vel saltem Schisma ordinatoris abiurent in iudicio, vel publicè, vel secretò, pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos, alias ritè susceptis, ministrare nō permittantur, nisi cum ipsis, super irregularitate huiusmodi occasione contracta, auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi Episcopi Schismatici, siue pro ordinibus, siue pro alijs Sacramentis conferendis, sed detinendi, quoad sancta Sedes Apostolica desuper consulatur, & responsum habeatur.

Græci sine literis dimissorijs Episc. Latini Diœcesani ad Sacros ordines promoti, suspensi sunt, & si suspensi in suis ordinibus ministrauerint, efficiuntur irregulares, sicut & Latini.

Super huiusmodi autem, & similibus irregularitatibus dispensandi facultatem à sancta Sede Apostolica obtineri oportet.

Si Episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à Presbytero Græco in Baptismo Chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare, saltem sub conditione, videlicet *N. si es confirmatus* &c. vt supra. Presbyteri vidui, seu vxoribus orbati, habitum deferant diuersum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij

Curent ordinarij locorum, vt decretum Sacri Generalis Concilij Tridentini de reformatione Matrimonij vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & Parochijs Græcorum, & Albanensium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, seu diuortia, quoad vinculum, fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & si qua de facto processerunt, nulla, & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non sequatur.

Latina vxor non sequatur ritum mariti Græci.

Græca verò vxor sequatur ritum mariti Græci.

Quòd si id fieri non possit quisque coniugum in suo ritu, Catholico tamen, manere permittatur.

Proles sequatur patris ritum, nisi prævaluerit mater Latina.

Presbyter Græcus coniugatus ante sacrum Sacrificium, seu sanctam Missam celebrandam, vel per hebdomadam, & per triduum abstineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur etiam à Filio Spiritum sanctum procedere, sed non tenentur pronunciare, nisi subesset scandalum, præsertim si degant inter Latinos; aut necessitas postularet confitendi fidem Catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam Monachis Græcis, seu Calogeris animarum cura committatur, nisi ex necessitate, vel alia iusta causa.

Presbyteri seculares Græci abiuratis schismate, & erroribus atque in fide Catholica bene instructi, in Parochialibus, seu curatis Ecclesijs Græcorum institui possunt. Tolerandus est apud Græcos vsus carnium die Sabbathi, vbi sine scandalo fieri potest: in locis tamen ipsorum, & inter eos tantum.

Item

Digitized by Google

Item tolerandus est, vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadragesima, excepto vno Sabbatho sancto, ex antiqua traditione non teneantur, sed duntaxat ad abstinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel aliàs à Diœcesanis, vel Iubilęis à Summo Rom. Pontifice indictis, dies Sabbathi in eis comprehensus, vel præscriptus, in alium diem pro plebibus Græcis, ab ipsis Diœcesanis, Apostolica auctoritate Sanctissimi Domini nostri Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipsi Græci ad obseruationem ieiuniorum, & vigiliarũ Latinæ Ecclesiæ induci possent, optimum esset, sed non cogantur, cum ipsi qualibet hebdomada, & feria quarta, & feria sexta ieiunent.

Græci existentes inter Latinos, dies festos de præcepto eiusdem Latinæ Ecclesiæ seruare tenentur.

Insuper idem Sanctissimus Dominus noster constituit Romæ habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Episcopis Latinis Italiæ, & Insularum adiacentium subiectos, ab Episcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimissorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem institutionem Dominorum Episcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipsa Decretales, seu literæ quædam Apostolicæ ad Græcorũ ritus pertinentes: ac etiam professio Orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas sua ex sententia Congregationis super reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Mensis Augusti. Anno Dom. 1595. Pontific. sui anno quarto.

Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.

S.P.N. GREGENTII Archiepiscopi Tephrensis Disputatio cum Herbano Iudæo legis doctore, Interprete Nicolao Gulonio literarum Græcarum professore Regio Carnute. In To. 4. Bibl. Sanctorum Patrum, edit. 2. Sed & postea recusus est Parisijs Græcolatinus, separatim.

GRAMINEAE cuidam ascriptus liber qui prænotatus *De vigilijs artium, & sanæ Theologiæ Diuinæ Thesaurus Orthodoxus, & consensus Ecclesiæ Catholicæ in controuersia fidei, de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento aduersus Caluinum, & reliquos Sacramentarios, ac illos etiam, qui vbiquitatem in Christi corpore statuunt.* Coloniæ apud Ioannem Gymnicum an. Dom. 1575.

GRATIADEVS, qui & Ioan. Baptista Gratia Dei, Ord. Prædicatorum, scripsit aduersus Iudæos, & Supplementum Commentariorum D. Thomæ Aquinatis in librum secundum Perihermenias Aristotelis.

Atqui eiusdem Ordinis siue alius, siue is ipse fuerit Asculanus, qui in Academia Patauina defenderat Quæstiones Theologicas, atque Metaphysicas, easdem Venetijs edidit an. 1584. cum etiam scripsisset in Prædicabilia Porphyrij, in Prędicamenta, & Parua naturalia Aristotelis, in librum sex principiorum Gilberti Porretani, in Summam Logicæ. PP. Mon. Ord.

GRATIANVS Iuris Pontificij Doctor, & Decreti Pontificij, quod prænotatur: *Concordantia discordantium Canonum* (vt vocant) *Compilator*, natione Etruscus, patria Clusinus, monachus Monasterij Sancti Proculi, siue (vt alijs placet) Sanctorum Felicis & Naboris, Bononiæ, Ordinis Sancti Benedicti, Congreg. Cluniacensis, Opus suum ann. millesimo centesimo quinquagesimoprimo in Monasterio Sancti Felicis Bononiæ cõposuit. Quod tripertitum in Distinctiones, Causas, & de Consecratione, sunt interpretati Hugo, & Ioannes Teutonicus: Apparatum autem ad illud, quod dicitur Rosarium Decreti, scripsit Archidiaconus. At nostra ætate vniuersum Corpus Decreti emendari, & annotationib. insigniri curauit Gregorius XIII. Pont. Max. qui & sanxit ne qua editio alia in scholis legeretur, aut priuatim haberetur, donec reliquiæ ab aliqua Vniuersitate fuissent repurgatæ. Ita verò emendatum prodijt Romæ an. 1580. Venetijs 1584. Lugduni eodem anno, & anno 1591. Francofurti anno 1586. & 1590. cum item prodijsset Parisijs anno 1585. Quin & emendare illud antea attentauerat Antonius Contius, quod impressum fuit Antuerpiæ apud Plantinum 1570. & ibidem 1573. Sed iam Romana emendatio ceteris est anteponenda. Contigit autem (ait Arnoldus VVion) de Gratiani Monasterio, quod olim de Patria Homeri, Monachis Sanctorum Felicis, & Naboris, suum esse asserentibus; Monachis verò Sancti Proculi contradicentibus, *qui Gratianum Monachum suum fuisse affirmant, & pro tali eorum in claustro, quod hortum respicit, statuam ei marmoream erexerunt.* Quibusdam etiam placet, vt Monachus Classenus vocetur, quemadmodum

sensisse

ſenſiſſe viſus eſt Tritemius de viris illuſtr. Ord. Sancti Benedicti, lib. 2. ca. 113. At hallucinatus putatur. quòd nomine *Claſſis*, ſiue potius, *Cluſis* natum, monaſterium pro ciuitate acceperit, in qua eum eſſe natum teſtatur liber prænotatus *Pomarium Eccleſiæ Rauennatis*, quod extat in Bibl. Vaticana m.s.

Cæterum illos inter ſe conciliare poſſe putat Arnoldus, ſi dicatur, Gratianum Cluſis natum monaſticam vitam profeſſum fuiſſe in Monaſterio Sancti Proculi, deinde trãſijſſe maioris commodi gratia, ad monaſterium Sanctorum Felicis, & Naboris, ibique Decretum cõpoſuiſſe. Quod & conieciſſe videtur Carolus Sigonius, lib. 1. De Epiſcopis Bononienſibus, non auſus dicere Gratianum monachum fuiſſe S. Felicis, ſed Decretum in eiuſdem S. Felicis monaſterio compoſuiſſe.

De Gratiano autem id ſciendum eſt, eum ſæpè erraſſe, tribuentem ijs Auctoribus Opera, quorum non eſſent. Deinde dum ſua cum verbis Auguſtini interdum verba continuat, circumſpectè legendum, ne Auguſtini cuncta eſſe exiſtimentur. Deinde diſtin. 19. *Canone. Ita Dominus*, cum dicit erraſſe Anaſtaſium Papam in Epiſt. ad Anaſtaſium Imper. quia voluit rara eſſe Sacramenta Baptiſmi, & Ordinis, quæ Acacius contulerat, id nõ Anaſtaſium hæreticum, ſed Gratianum minus Theologica ſcientem, oſtendit: Baptizati enim ab hæreticis verè ſunt Baptizati, atque item ab ijs ordinatis verò ſunt ordinati, quando ordinator hęreticus verè Epiſcopus fuit, & adhuc erat, ſaltem quantum ad characterem.

Vide Bellar. Card. To. 5. controu. li. 4. c. 10. de Rom. Pont.

Præterea *cum diſt. 19. Can. In Canonicis*, affirmat Epiſtolas Pontif. Decretales numerandas eſſe inter ſcripturas Canonicas: falſus eſt è corrupto codice; quem ipſe habuit Diui Auguſtini, cui tribuit Canonem illum, quaſi extaret in libro ſecundo ipſius de Doctrina Chriſtiana, cap. 8. Sani autem codices, & emendati Beati Auguſtini id non habent. Neque verò Auguſtinus inquit Epiſtolas eas eſſe Scripturam Canonicam, quas Apoſtolica Sedes dare, vel accipere ſolet, ſicuti Gratianus legerat, ſed iudicium de Scripturis ſanctis pertinere ad Eccleſias, atque ad eas potiſſimum, quæ ab Apoſtolica Sede, & ab Apoſtolis accipere meruerunt, quales ſunt Roma, in qua ſedit Petrus, & ad quam ſcripſit Paulus. Epheſus, in qua ſedit Ioannes, & ad quam ſcripſit idem Paulus, & aliæ quædam.

Bellar. Card. lib. 2. de Conciliorum auctoritate, c. 12

Vigeſima item ſeptima quæſt. 2. vbi habet ex S. Leonis Epiſtola hæc verba. *Cum Societas nuptiarum ſic ab initio conſtituta ſit, & præter ſexuum commixtionem non haberet in ſe Chriſti & Eccleſiæ Sacramentum.* emendãdus eſt ex ipſa Leonis Epiſtola, vbi illud (*non*) omnino non eſt. Eodem modo emendandus eſt textus Magiſtri lib. 4. diſt. 26. vbi eadem loca extant cum eadem deprauatione.

Bellar. lib. 1. de Sacra. matrimonij, c. 5.

Quin & 36. quæſt. 2. Canone vltimo lapſus eſt. Neque enim pugnant Hieronymus & Concilium, vti Gratianus putauit. Hieronymus enim tantum dicit, ſecundum legem veterem licuiſſe raptori ducere vxorem mulierem à ſe raptam, ſi pater eius conſentiat; Cõcilium autem ſtatuit, vt non obſtante lege illa veteri, quæ iudicialis fuit, & Chriſtianos non obligat, non liceat raptori in vxorem ducere eam, quam rapuit. Vide verò in hoc Apparatu in verbo, Canones.

GRATIANVS Brixianus, Ord. Min. in Academia Patauina profeſſor, edidit in librum ſecundum Scoti Lecturam (vt vocant) eruditam ad Albertum Pium Carpenſium Principem. Incipit, *Vtrum prima.*

GRATIANVS Florentinus Auguſtinianus ſcripſit in libros Sententiarum Quæſtiones, vt è quibuſdam membranulis, Florentiæ in Bibl. Sancti Spiritus aſſeruatis conſtat. Floruit an. 1431. Michael Pocciantius.

GREGORAS, ſiue Nicephorus Gregoras Eccleſiaſticam hiſtoriam ſcripſit Græcè. Liber autem m.s. Græcus extat in Vaticana Bibliotheca hac inſcriptione: Πίναξ τῶν ἐκλεγέντων ἐκ τῆς καθόλου ἱςορίας ῥωμαϊκῆς λόγων τοῦ γρηγορᾶ, καὶ συντεθέντων ἐνταῦθα τοῖς προτέροις αυτοῦ δέκα ἀντιῤῥητικοῖς, διότι λεπτομερὲςερον ἐν ταῦθα διὲξεισι τὴν ἐκκλησιαςικὴν ἱςορίαν ἐκείνην καὶ ἅμα τὴν ληςρικὴν σύνοδον τῶν διοικτῶν, καὶ ὅν ἐποιήσαντο διωμὸν οἱ παλαμῖται κατὰ τῶν εὐσεβῶν.

At qualis fuerit hic Gregoras, vide in lib. 16. Bibl. Selectę noſtræ, vbi iudicium fertur de Græcis Hiſtoricis, in editione Veneta, & Coloniens. Vide item in verbo, Ioannes Cantacuzenus.

GREGORIVS Acindynus ſcriptor Græcus doctiſſimos libros ſcripſit De diſtinctiõe ſubſtantiæ, & operationis Diuinæ aduerſus imperitiam Gregorij Palamæ, & aliorum Græcorum. Quæ controuerſia, vt & illa de lumine Thaborio, maximè ſub Imp. Cantacuzeno extitit, & viguit Barlaamo Calabro auctore. Vide vero Lector quæ noſter Iacobus

Gretze-

Digitized by Google

Gretzerus in Notis ad Io. Cantacuzenum, scripsit de hoc Acindino. Extat autè ipse Greg. Acindinus m.s. Græcè in Bibl. Bauarica.

GREGORII Antiocheni Orationes quædam extare feruntur.

GREGORIVS Alexadrinus, siue de Alexandria, Italus, & Ord. Augustiniani Sermones elegantes reliquit. Viuebat an. 1420. Extabant Perusij in Cœnobio S. Mariæ Nouellę. Ioseph. Pamphilus.

GREGORIVS Antiochiæ Episcopus, Sermones Græcè scriptos reliquit in Christi Domini sepulturam, in Ioſephum ab Arimathia, in Resurrectionem Domini.

GREGORIVS Aretinus à Volaterrano citatus, scripsit de temporibus suis, at vix eum attigisse res Ecclesiasticas puto.

GREGORIVS Ariminensis, quem nominant *de Arimino*, Ord. Augustiniani Prior Generalis, vitæ integritate, & acri iudicio in Theologicis disquisitionibus suo tempore celebris, sed qui inter nominales potius quam inter reales censetur, scripsit Commentaria in primũ, & secundum librum Magistri Sententiarum, quibus Commentarijs adiunctæ sunt Additiones, quæ dubitatur, num sint ex ore dictantis exceptæ, an ab aliquo eius Auditore depromptæ. Interpretatus est item omnes D. Pauli Epistolas, & eam, quæ est D. Iacobi. Quin & reliquit Tractatum de vsuris; alterum de intensione, ac remissione formarum; alium de moribus Venetorum; sed & alium de conditionibus Florentinorum. Ambrosius Coranus vocat Doctorem eximium, prudentem, Sanctum, qui non tam viuens, quàm huic Mundo mortuus Parisiensem Academiam illustrauerit, & egregiè scripserit. Florebat anno Domini 1350. Viennæ verò, quæ metropolis est Austriæ, decessit anno 1358.

GREGORIVS Aremiæ magnæ Præsul, ordinatus à Leontio Episcopo Cæsareæ Cappadociæ, ac cuius Actorum meminit Euthymius parte secunda suæ Panopliæ, tit. 20. (quę quidem Acta non omnino probantur) confunditur à Nicephoro lib. 8. c. 14. & 33. cũ Gregorio Thaumaturgo, & falsò asseritur interfuisse Concilio Nicæno, cum eius nilius Arostanes fuerit is, qui ei interfuerit. Porrò eius Acta leguntur apud Metaphrasten, Lippomanum To. 6. Surium Tom. 5. Vide item nonnihil in S. Niconis Epistola contra errores Armenorum. Viuebat ann. Do. 311. tertiò autem Eusebij Papæ. vide Annal. Baron. Card. To. 3. sub eundem annum.

GREGORIVS Bæticus (vt in Catal. Hieronymus ait) *Iliberi Episcopus, vsq; ad extremam senectutem, diuersos mediocri Sermone Tractatus composuit, & de fide elegantem librum, qui hodieq; superesse dicitur.* Alij verò *Heliberitanum* Episcopum scribunt.

Extat autem hic liber, nam & prodijt Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1577. atque in Bibliotheca Margarini Bignæi Sanctorum Patrum intextus fuit. Debemus autem Achilli Statio Lusitano, cuius anima quieuit in pace, beneficium huius libri, quandoquidem describi, atque euulgari curauit. Sic enim & ipse hoc de Auctore scriptum reliquit. *Huius libri nobis, describendi copiam fecit Germanus Genuas monachus Benedictinus, vir Latinè, Græceq; doctissimus, eum enim illo in Abbatia, quàm vulgò Pomposam vocant, sita in agro Ferrariensi, fortè reperit. Quem nos librum, qui nonnihil mendosus fuit, vsi coniectura vel emendauimus, vel potius emendare conati sumus, ac veterem illam scribendi rationem, quam in antiquissimis monumentis scriptam, sculptamúe agnouimus, quoad eius fieri potuit retinuimus, ne quod antiquitatis studio & diligentia fecimus, aliter accipiat Lector, atque interpretetur. De fide verò liber inscribitur, quòd veteres Sacrosanctæ Trinitatis mysterium, traditionemq; sic verè vocabant: cuius rei plura sunt testimonia. Sed nos Hieronymi, atq; huius ipsius Gregorij auctoritate contenti esse voluimus, qui principio Tractatus vltimi, huius quasi titulum significans Opusculi, quasi cuiusdam,* inquit, *Abbreuiationis de fide quædam taxatio:* Hactenus Achilles Statius.

Atqui Honorius presbyter Augustodunensis, *Osius,* inquit, *Cordubensis Ciuitatis Episcopus scripsit ad sororem suam de laude Virginitatis Epistolam, pulchro, & diserto comptam eloquio. In Sardicensi etiam Concilio quamplurimas ipse edidit sententias. Hic in senectute à Constantio perterritus Arianæ impietati consensit, qui cum contra Gregorium Heliberitana Sedis Episcopum residens, fastu, quasi regalis Imperij sententiam conaretur exprimere, os vertit, distorquens partem & ceruicem, ac de sella in terram illiditur, atque ilico moritur.* Porro inscriptio libri Gregorij hæc est *Gregorij Bætici Iliberitana Sedis Episcopi, ad Gallam Placidam Augustam, hoc est sororem Arcadij, & Honorij, de Trinitate, & fide liber.*

GREGORIVS, Breitkopff Konicius, Theologus, Sapphica de D. Catharina, & de B. Hieronymi Vita Scripsit, an. 1510. Lipsingr.

GREGORIVS è Burlingtona Regularis Canonicus edidit Commentarium in Cant. Canticorum: Sermones item, & libros Mulices duos.

GREGORIVS Britannicus, Ord. Præd. cõposuit Sermones funebres, nuptiales, & varij argumenti: quin & Orationes edidit tum à se, tum ab alijs, quæ anno 1516. & 1540. apud Victorem Rabanum Venetijs fuerunt excusæ.

GREGORIVS Cæsariensis Episcopus, Orationem scripsit in Epiphanium, quæ extat in Bibliotheca SS.PP.

GREGORIVS Cassinensis, hoc est, Benedictinus monachus, scripsit De passione S. Restitutæ virginis. De passione SS. Casti, & Cassij. De vita S. Geraldi Episcopi, & Confessoris. (De quibus etiam Hymnos, Officium, & cantus composuit) De Assumptione Beatissimæ Virginis, Homiliam. De captione (vt ille vocat) Hierosolymæ, ac de transitu peregrinorum ad Terram sanctam, rogatu Bernhardi Balnensis Episcopi, carmine lib. 1. Poematium. De SS. Iona Propheta, & Andrea Apostolo. De dedicatione Ecclesiarum, & festiuitate Paschali. Obijt Piperni, quæ Ciuitas est in Regno Neapolitano. Sanè verò Gregorium siue hunc, siue alium Cassinensem monachum Arnoldus Vion affert, qui ad Ecclesiæ Limessanæ (forte Sinuessanæ) administrationem assumptus, scripsit eleganti metro De captione Cœnobij Cassinensis.

GREGORIVS Capucinus Neapolitanus, Enchiridion Ecclesiasticum Venetijs apud Hieronymum Polum ann. 1588. & apud eundem anno sequenti Regulam S. Francisci cum diuersorum Pont. Max. ad eam declarationem edidit. At illius Enchiridion Ecclesiasticum excusum est, Venetijs apud Hieronymum Polum ann. 1588. Regula verò vnica Seraphici S. Francisci cum declaratione Summorum Pontificum, ibidem apud eundem anno Dom. 1589.

GREGORIVS Cerameus, Taurominitanæ Ecclesiæ Archiepiscopus Sicelienſis, Homiliat Græcè plures reliquit.

GREGORIVS Commandinus Mantuanus & Canonicus Regularis, vir vt doctus, ita multarum dotium, edidit ann. 1590. Venetijs apud Ioannem Baptistam Somascum: librũ De effectibus mysticæ Theologiæ Italicè: Carmine varia Italica, inter quæ extat Ode, siue Cantio perelegans in funere Eleonoræ Archiducissæ Austriæ, Ducissæ Mantuę, fœminæ Augustæ, atque lectissimæ, apud Franciscum Osannam Mantuæ Typographum; sed & in Cantica Canticorum nunc scribit.

GREGORIVS Cõstantinopolitanus Archiepiscopus extat Græce m.s. in Vaticana Bibliotheca duobus voluminibus, altero viginti nouem, altero octodecim Serm. continente. Præterea eiusdem collectio, atque expositio historiarũ, quarum memor esse potuit, sui temporis. Sed in Bibl. Imper. Viennæ extat m.s. Orationes D.S. Pascate. De Mamante martyre. De cœna Dominica. De Pentecoste. De Machabæis. De S. Cypriano. De Christo, & eius Natiuitate. De Basilio Magno. De Baptismo. De S. Gregorio Basilij Magni fratre. De S. Athanasio, & alijs. De laude S. Gregorij in Iulianum.

GREGORIVS Corinthi Episcopus, siue Metropolita, scripsit in Ioannem cap. 21. De Thoma contrectante Dominum, cum resurrexisset, luculentum Sermonem. Extat vna cum nonnullis homilijs eiusdem Græcè scriptis, in Bibliotheca Vaticana. vide in verbo, Gregorius Metropolita Corinthi.

GREGORIVS Cortesius Mutinensis, monachus, & Abbas sancti Benedicti (vt aiunt) de Padolyrone in agro Mantuano, Ordinis sancti Benedicti, Congreg. Cassinensis, vir doctissimus S.R.E. presbyter Cardinalis tituli sancti Ciriaci in Thermis, obijt Romæ vndecimo Kal. Octobris an. 1548. ibid. apud SS. Apostolos sepultus. Panuinius in vtraque Epitome, & Catalogi Archiuij Monasterij sancti Benedicti de Mantua, plura illum fuerunt composuisse, quæ temporum iniuria magna ex parte interierunt. Quæ verò extant, hæc sunt: Epistolarum familiarum liber. Quod S. Petrus fuerit Romæ, liber. Hi autem simul excusi fuere Venetijs, apud Francisc um Franciscium Senensem anno 1573. Hymnorum diuersi metri, liber. De viris illustribus Ordinis Monastici liber. Et hic quidem m. s. contectus erat viridi colore in Bibl. S. Benedicti Mantuana, sicuti Catalogus librorum, qui extat apud Arnoldum Vvionem in membranis m.s. indicat. veruntamen furto sublatus creditur, neque enim inuenitur. Transtulit & librum S. Basilij de Virginitate; è Græco in Latinum.

Vide Pet. Bugianum collo quio quarto hist. monastic æ.

GREGORIVS Cyprius Græcè scripsit aduersus Beccum Ioannem, librum, qui inscribitur, *Sanctæ Synodi*, siue *Tomus*, siue *Columna Orthodoxiæ*, De mensuris, de fide, de prædicamẽtis, & hic quidem Latinè versus fuit, sed eius sententiæ Græcæ excusæ fuerunt Coloniæ an. 1536.

GREGORIVS Diaconus Metochita, Græcè scripsit De processiõe Spiritus sancti, qui extat in Vaticana Bibl.

GREGO-

Digitized by Google

GREGORII Eluangij, Opera Theologiæ Syrochaldaicè.

GREGORIVS Emiſenus, perperam dicitur is, qui Niſſænus dicendus eſt. Vide in verbo, Gregorius Niſſænus. De Euſebio autem Emiſeno, vide in verbo, Euſebius Emiſenus.

GREGORIVS Florentij filius, dictus Turonenſis. Vide in verbo, Greg. Turonenſis.

GREGORIVS Haloander Germanus, quòd inter primos corpori Iuris Ciuilis caſtigando alijsq; ad id ſpectantibus Operam ſedulam dedit, non pertinet ad hunc Apparatũ Sacrum, ſed pertinet, quòd Canones Apoſtolorum à S. Clemente collectos Latine reddẽs è Græco vtraque lingua in publicum protulit. Et quidem, cum ipſis pleraque varijs ex Officinis prodierint, ſimul tamen omnia Opera Tomis 11. Pariſijs edita ſunt in lucem apud Carolum Guillardum an. 1540.

GREGORIVS Laodicenſis, vt Nicephorus Caliſtus habet 6. & 9. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libro, ſcripſit Vitam Euſebij Emiſeni, at hic fuit hæreticus. Vide in verbo, Euſebius Emiſenus, & quæ contra Manichæorum hæreſim, in verbo, Manichæi, & in verbo, Didymus.

GREGORIVS, Magnus meritò appellatus, ſiue Anicius Gregorius, Gordiani filius, Felicis Pont. Max. Quarti Pronepos, Romanus, Monachus Ord. S. Equitij, quemadmodũ Baron. Car. & poſt eum Anton. Gallonius in Apologia probauit. Deinde Pont. Max. eius nominis Primus, vir ſemper ſanctiſſimus, ac vt pietate, ita miraculis clarus, Cathedram D. Petri tenuit tredecim annos cum dimidio, quibus inter ſummas difficultates Chriſtianam Eccleſiam rexit. Mauritio Imperatore vſque ad ſecundum annum Phocæ Imp. hoc eſt, ſexcenteſimum quintum ſalutis noſtræ.

Dicendum autem de ipſo hic eſt, quod in reliquis illuſtribus Patribus conamur oſtẽdere, vt eorum Doctrina auidius excipiatur, ac planius intelligatur. Nimirum quinam eius vitæ, ac ſcriptorum meminerint. Qualia hæc ſint. Vnde vis dicendi hauſta. Quæue methodus, & dictio in ijs appareat. Quinam libri eius legitimi extent. Quique in ijs laborauerint, ſiue colligendis, explanandis, defendendis, ſiue item in alias linguas vertendis, & defenſione, aut verſione, euulgandis. Qui item falſo eidem aſcripti, vel adhuc dubij ſunt libri.

Et Vitam quidem Gregorij ſcripſere Paulus Diaconus, quæ excidit, deinde Ioannes Diaconus, quæ extat cum eius Elogijs in primo Tomo Operum Gregorij editionis Romanæ poſtremę. Anaſtaſius item Bibliothecarius Geſta ipſius, Gregorius Turonenſis, Beda, Ado Epiſcopus Treuerenſis, Photius in ſua Bibliotheca Græca, Simeon Metaphraſtes, Iſidorus, Sigebertus, Tritemius, Baptiſta Platina, Io. Stella Venetus, F. Io. Laziardus, Arnoldus Vvion in Ligno Vitæ, & Gregorius Polydorus nouiſſimè, atque alij nonnulla alia de Gregorio attigerunt, ſed à Cæſare Card. Baron. To. 8. Annal. accuratius cuncta penè fuere tractata. Ad Iſidorum autem quod attinet, videtur irrepſiſſe mendum, vbi de Gregorio agit, cum legendum ſit, *Ioannem non Rauennatem*, ſed eum, qui *fuit Conſtantinopolitanus Epiſcopus*, ad quem Gregorius Magnus litteras miſit. In Sigeberto autem quod legitur *Tendelindæ Longobardorum Reginæ*, Suffridus Petrus è Gemblacenſi codice legit, *Trudelindæ*, & ex Affligienſi, *Tedelindæ*.

Quòd autem aliqui vocauerint in dubium, num Gregorius fuerit Monachus, id olim explosit bipertito Opuſcolo Paulus Langius Monachus Bozauienſis, qui & Ioan. Trithemij diſcipulus fuit, & eius hortatu veritatem hanc defendendam ſuſcepit, vt fecit. cum cetero quin acta quędam, quę feruntur de Gregorio Magno, quòd animam Traiani Imp. orationibus ex inferno laborauerit, quodq; alia ſcripſerit, quæ procul à vero abhorrẽt, exploſa ſint, quemadmodum ad finem huius Tractationis oſtendimus.

Gregorio Magno ſapientia, & vis in ſcribendo ac docendo ex humilitate potiſſimum.

At in Gregorij ſcriptis vtiliter legendis maximi momenti erit, ſi prẽter ingenium, & peracre iudicium, quo Diuina illum bonitas imbuit; prẽter optimas artes, quibus à puero fuit excultus; prẽter ſummam nobilitatem, qua & maiorum geſta, & præſentium exempla ei continenter obſeruabantur ob oculos; prẽter animum ad pietatem factum, humilitas perpendatur, quę in eius vt vita, ſic ſcriptis eluxit. Liquet hoc ex eo quod Hom. in Ezech. de ſe ipſo teſtatus eſt. *Scio enim* (ait) *quia plerumq; multa in ſacro eloquio, quæ ſolus intelligere non potui, coram fratribus meis poſitus intellexi: ex quo intellectu & hoc quoque intelligere ſtudui, vt ſciam, ex quorum mihi merito intellectus daretur.* Sic ille. Liquet item ex eo, quòd cum verè eſſet

Digitized by Google

Sacerdos, Sacerdotem se esse tamen negaret: Ait enim alibi: *Sed & si Sacerdos non sum: scio grauem esse hãc iniuriam Sacerdoti vt veritati seruiens fallax credatur.* Dixeris ne (inquit Baronius Card.) rogo Sacerdotem Gregorium non fuisse, qui se non esse Sacerdotem testetur? non puto, sicut neque rerum negabis Dominos fuisse eos Impp. qui se Dominos vocari vetuerunt. Num quid Paulus erat Apostolus, qui se indignum dicit fuisse vocari Apostolũ? Imo & ipse de se ipso postea, cum erat opus, aiebat: *An non sum Apostolus?* Quæ quidem pertinere possunt ad illud Gregorij huius Magni cum se nonnunquam vniuersalem Episcopum dici noluerit: quippe qui Pontificiam dignitatem non solum animo, sed & corpore fugerat. Ceterum cœlesti lumine indicatus, Spiritum sanctum specie columbæ sibi dum scriberet dictantem habens, summis autem curis, & morbis conflictatus, quò magis laborabat, eò plura, & quidem profundissima emittens, intelligimus super verè humilem, & trementem verba Dei, verè Spiritum sanctum requieuisse. Nam & propterea Ildefonsus Toletanus Episcopus sic scriptum de illo reliquit: *Gregorius Papa Romana Sedis, & Apostolica Præsul, compunctione timoris Dei plenus, & humilitate summus, tantoq; per gratiam Spiritus sancti scientiæ lumine præditus, vt non modo illi præsentium temporum quisquam, sed nec in præteritis quidem par fuerit vnquam:* Vt mirum non sit, si Honorius loquens de Scriptoribus Ecclesiasticis, eum vocauerit *Organum Spiritus sancti.*

Canones in Diuinis scripturis explanandis adhibiti à Gregorio Magno, quales fuerint.

1 Omne (ait) quòd dicitur in sacris literis quadripartita potest qualitate distingui. Aut enim mala malè. Aut bona benè, aut mala benè, aut bona malè dicuntur. Canonem autem hùc locis è scriptura petitis declarat libro tertio Moralium, cap. tertio, Tomo secundo.

2 Corporalium rerum modo Deus loquitur, vt ad excellentiam Diuinarum rerum per corporalia homines attollat. Vide Homiliam ipsius 11. in Euangelio Matthæi c. 13. & lib. Moral. 32. c. 4. & 5. *Hinc* (inquit) *per manum Dei operatio: per oculum vniuersitatis cognitio: per cor, voluntas, per scapulas, tolerantia significantur, &c.*

3 Mos sacri eloquij est, vt à plurali numero ad singularem subitò transeat, vt illud Iob *Clamabunt, & eiulabunt,* mox subdens. *Non dixit, Vbi est Deus, qui fecit me.* Vide lib. 16. Moral. cap. 10.

4 Consueuit scriptura aliquando totum pro parte, aut partem pro toto ponere. *Huius regulæ exempla sunt multa: Gregorius tamen ponit illud Ioannis: Tulerunt Dominum meum, cum corpus tantum ibi intelligatur. Et illud Geneseos: Intrauit Iacob in Aegyptum cum animabus septuaginta. Hoc enim loco fit mentio de animabus tantum, cum etiam corpora intelligantur. ex libr. 3. Moral. capit. 9.*

5 Mos sacri eloquij est, vt res semel dicta pro confirmatione iteretur. *Huius Regulæ exemplum est illud Iob, vsque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos. In multis hisce verbis quasi per exaggerationem, & amplificationem ostenditur terminum positum, ne transiret fines suos. Ex lib. 28. Moral. c. 16.*

6 Intellectus sacri eloquij inter textum & mysterium tanta est de liberatione pensandus, vt vtriusque pars lance moderata, hunc neque nimiæ discussionis pondus deprimat, neque rursus torpor incuriæ vacuum relinquat.

Exemplum huius rei amplissimum est illud, quod in Genesi legitur de Iacob, qui virgas populeas virides, & amygdalinas, & ex platanis detorcitauit, & posuit in canalibus ante gregum oculos. Id quod de Scriptura sacra exponi potest, cuius interdum cortex ex parte detrahitur, & ex parte relinquitur. Ex li. 21. Moral. cap. 1.

7 Sacra eloquia in exordijs narrationem qualitates exprimunt, terminosque causarum. 2. Moral. c. 2.

8 Aliquando res gesta in facto culpa est: in scripto autem prophetia virtutis, aut è contrario in sacris literis. 3. Mor. c. 21.

9 Sacra scriptura plerunque de virtutibus, & vitijs sic agit, vt, dum loquendo aliud insinuat, aliud tacendo innotescat. 1. Moral. c. 5. 6.

10 Scriptura sacra ex his, quę tenuiter permittit, Diuina reuerenter expectanda indicat, quæ subiungit. 4. Moral. c. 4.

11 Sacra scriptura in superioribus suis partibus solet breuiter lõge post secutura perstringere, cum studet ad alia enuncianda properare. Præfat. Moral. c. 1.

12 Scriptura sacra omnibus respondet. 23. Moral. 17. 19. *Eloquium tale est, vt cunctorum*

Digitized by Google

quæstionibus satisfaciat, singulorum cordibus vocibus primatis, non respondens.

13 Mos est Diuinarum literarum, vt cum aliquid narrāt, interposita alterius causæ sententia, ad superiora protinus redeant. 5. Moral. c. 29.

14 Diuina eloquia tanto quisque altius intelligit, quanto altius in eis intendit. Homil. 7. in Ezech.

15 Mos est sacri eloquij, vt ipsi, qui scribunt, sic de se in illo quasi de alijs loquantur. Præfat. in Iob c. 2.

Moyses de se ait: Erat Moyses mitissimus. Ioannes de se. Hic est discipulus ille. Lucas item de se ait: Cleophas, & alius. Num. 22. Io. 19. Luc. 24.

16 Scripturæ sacræ liber intus scriptus est per allegoriam, foris per historiam. Hom. 9. in Ezech.

17 Deus in Sacra scriptura aliquando nuncupatiuè, aliquando essentialiter dicitur. Hom. 8. in Ezech.

Nuncupatiuè: Dijs non detrahes, ideſt Sacerdotibus. Constituite Deum Pharaonis, ideſt Iudicem. Deus stetit in Synagoga Deorum: Essentialiter Deus Abraham, &c. Gen. 6. & c. Gen. 6. Exod. 22. Pſ. 81. Exod. 3.

18 Sententia cum fine addito dicitur in sacris literis, semper bona intelligitur. 25. Moral. cap. 2.

19 Prophetæ dum consuluntur, ex magno vsu prophetandi quædam ex suo Spiritu proferunt, & se hæc ex prophetiæ spiritu dicere suspicantur. Hom. 1. in Ezech.

20 Prophetæ veri à falsis differunt, quia veri si quid de suo spiritu dicunt, per Spiritum edocti, citius illud corrigunt: falsi autem, & falsa denunciant, & in sua falsitate perdurant. Hom. 1. in Ezech.

21 Inter cetera prophetiæ miracula, hoc quoque mirandum habent libri Prophetarū, quòd sicut in eis verbis res, ita nonnunquam verba rebus exponuntur, vt eorum non solum dicta, sed etiam res gestæ prophetia sit. 22. Moral. c. 21. & Hom. 11. in Ezechiel.

22 Consuetudo prophetiæ est nunc ista, nunc illa conspicere, & ab alijs in illud subito verba deriuare. Hom. 7. in Ezech.

Exempla multa sunt, & ferè innumera, ideo sunt silentio prætermittenda, & vnum tantum adducam, quod est illud Psalmi septimi, Deus iudex iustus &c. deinde ait: Nisi conuertimini: Vbi propheta narrat Dei iustitiam, & statim intulit culpam peccatorum.

23 Prophetiæ tempora tria sunt, scilicet præsens, præteritum, & futurum. Quoniam præsens, & præteritum prophetiæ etymologiam perdunt. Ipsa autem tempora sibi inuicem concinunt ob probationem. Hom. 1. in Ezech.

Exemplum de præterito est: In principio creauit Deus cœlum, & terram: cetera patent.

24 Spiritus prophetiæ nec semper, nec eodem modo Prophetæ animum tangit. Hom. 1. in Ezech.

Ex præsenti, prophetia Spiritus prophetantis animum tangit, non de futuro: interdum ex futuro non de præsenti: aliquando verò ex futuro & præsenti: aliquando ex futuro, præterito, & præsenti, ita dicendum est de proximo, & longinquo, & è cōuerso. Exempla in Scriptura sacra nō desiderantur: quæ breuitatis causa prætermittuntur.

25 Scriptura sacra cum dubitatiuè loquitur, non secundum visionem prophetæ, cui certum est, loquitur, sed secundum ipsos, qui monentur. Hom. in Ezech.

Exemplum est de eo, quòd dicitur in Ezechiele: Si fortè vel ipsi audiant: & si fortè quiescant. Constat enim, Deum omnipotentem omnia scire. Loquitur tamen Deus interdum ambigentis affectu, vt librum hominis arbitrium demonstret, ne præscientia futurorum mali vel boni immutabile faciat, quod Deus futurum nouerit. Non enim quia ille ventura cognoscit, necesse est nos facere, quod ille præscit: sed quòd nos propria voluntate sumus facturi, ille vt Deus, nouit futurum.

Ceterum, non spernenda sunt quæ de ratione Diuinas scripturas exponendi ab eodē Gregorio Magno adhibita, obseruauit Sixtus Senensis in 4. lib. Bibl. sanctæ, quę huc libēter adijcimus, vt studiosi tam vtilis Doctoris habeant ad manum, quæ futuræ ipsius lectioni non mediocrem allatura sint lucem: sic enim ait.

Gregorius, eruditione insignis, & explanatione Diuinorum voluminum, tam inuisibili, quam visibili Spiritus sancti illustratione edoctus, omnes ferè Sāctas scripturas, partim per Homilias, partim per Commentaria explicauit: quorum maiorem summam nōdum in plura exemplaria multiplicatam, statim post mortem eius æmuli flagitiosissimi exusserunt, veriti, ne sanctitatis, & doctrinæ gloria scriptorum monumentis ad posteros perueniret. In homilijs, atque his potissimum, quas ad populum habuit, inter ipsa Missarum mysteria, breui & succincta Diuinæ lectionis elucidatione vsus est. Contra verò in Cōmentarijs coaceruato explanationis genere delectatus. Diuinas literas locupletissima

Methodus & Dictio in homilijs.

sensuum ac sermonis copia profusissime enarrauit, vbique fermè obseruans modũ & ordinem exponendi talem.

In primis iacto historiæ fundamento, litterę contextum iuxta duplicem editionem, veterum scilicet, quæ Italica dicta est, & nouam Hieronymi, breuiter, & carptim percurrens, edisserit. Secundò, ex historiæ verbis, Allegoriæ, & Anagogiæ, quæ idem apud eum sunt, varios fontes, immò copiosissimos omnes deducit. Tertiò, Allegoriarum sensus ad ædificationem Ecclesiæ, in exercitium moralitatis inclinat, & allegoricos fluuios ad irriganda moralium virtutum sata derivat, tantaque de virtutibus ac vitijs efficacia loquitur, vt ea videatur non solùm verbis exponere, sed formis quodammodo visibilibus, & palpabilibus demonstrare. Huius ipse ordinis causam afferens ait, quod sicut in salute fidelium, fides operibus prius est, ita in explanatione scripturarum Allegoria, quæ ad fidẽ pertinet, super historiæ fundamentis prius debet imponi, deinde verò supra ipsam Moralis explanatio, quæ rectam pertractat operandi rationem. Quartò, ad hæc tria expositionum genera, quartum quoque adiungit genus ceteris difficilius, exponens singula scripturarum testimonia, quæ ipse ad confirmationem, & elucidationem prædictarum explanationum in Commentarijs suis assumpserat. Hæc ille. At de Dictione, siue Stylo Gregorij Magni, idem ipse Sixtus cordatè sequentia.

DICTIO GREGORII MAGNI

Verborum & orationis genus, in omnibus penè scriptis eius continuum est, & connexum, incisis quibusdam & membris sibi inuicem correspondentibus currens, & ὁμοιοτελευτους, hoc est, *Similiter terminantibus* sententijs fluens, semperque ferè in absolutis perfectisque finiens periodis, non affectatis tamen, nec quęsitis, sed ex pristina secularis eloquentiæ exercitatione vltrò manantibus, citra vllum accuratæ dictionis, & elaboratæ texturæ artificium: Quòd ipse non dissimulans, in Præfatione Commentariorum in Iob his verbis excusat: *Quæso, vt huius Operis dicta perquirens, in his verborum folia non requiras: ipsam enim artem loquendi, quam magisteria disciplinæ exterioris insinuant, seruare despexi. nũ. sicut huius quoq; præfationis tenor enunciat, non metacismi collisionem fugio, non barbarismi confusionem, situs, motusque propositionum, casusq; seruare contemno: quia indignum vehementer existimo, vt verba cœlestis oraculi restringam sub regulis Donati.*

Scripserit ne Operum suorum partem Græcè Magnus Gregorius.

Photius in sua Græca Bibliotheca cum Gregorium Romana lingua scripsisse plures libros ψυχωφελεῖς, hoc est *animabus vtiles*. Virumque ipsum θεάριστον, ideſt, *Deo gratissimum* dixisset, nihil ab eo Græcè scriptum fuisse innuit: At Zachariam Pont. Max. qui postea ei successit, curasse vt in linguam Græcam conuersi non solum Dialogorum libri, verum etiam alij eiusdem Gregorij ἀξιολογοι πόνοι hoc est *labores digni*, commune orbi vniuerso lucrum essent κοινὸν τῆς οἰκουμένης πᾶσι. Quæ autem nunc extant Pastoralia, siue de Pastorali officio; apud Græcos, ea vertit Anastasius Antiochiæ Episcopus. Quin ipse Gregorius Magnus in Epistola ad Eusebium Thessalonicæ Episcopum arguit Andream Monachum, qui Homilias Græcas Gregoriano titulo inscriptas finxerat, &, vt erat verè humilis, fatetur ingenuè, se nec aliquid Græcè edidisse, nec vnquam sermonem Græcum didicisse. Iam verò quòd à Græcis ipsis Gregorius dictus sit Dialogus, id factum est ab Euthymio, Io. Damasceno, atque alijs ob ipsam Dialogorum, quæ Gregorius vtilissima edidit, scriptionem.

Cęterum, quoniam videri posset Zachariam Pont. Max. illico successisse Gregorio Magno, cum item Photius dicat, eum Gregorij διάδοχον hoc est, *successorem* fuisse, non ita accipiendum est. Hic enim de quo loquimur Zacharias tempore Constantini Imp. (non quidem primi) vixit post annos fermè centum octoginta quinque, quàm Gregorius Magnus ex hac vita decesserat; qui & Dialogos ipsius Orientalibus idiomate Græco euulgauit. Qua in versione non defuit deinceps æstus eorum, qui Processionem Spiritus sancti à Filio negant, qui quidem è Græca versione eandem à Filio processionem eraserunt, id quod Ioannes Diaconus monuit. Germani enim, & legitimi Latini Codices habent: *Cum enim constet, Quia Paraclitus Spiritus à Patre semper procedit, & Filio, cur se filius recessurum dicit, vt ille veniat?*

Legi-

Digitized by Google

Legitimi libri Gregorij Magni.

Sed plura hic Diuinitus scripsit, quàm quæ nunc extant; quòd vt Ioannes Diaconus in Vita scripsit ipsius, hominum perfidia pleraque interierint; Satana, hoc ipso indicante, quantam ab ijs cladem vel acceperat, vel apud posteros pertimescebat, vt & is ipse Satanas ijsdem Gregorij scriptis, quæ etiam nunc extant, vtilissimè in eius perniciem, gloriam autem Dei sit petendus, & verò animandus quisque siue ad eadem è suggestibus pronuncianda, siue ad seriò perlegenda, & meditanda. Et quidem postrema, quæ prodijt, Romana editione, ab an. 1588. vsque ad an. 1593. quæ in sex Tomos fuit distributa, hæc habentur; quæ quidem summatim iuxta seriem Alphabeti hic inserimus, postea de ijs distinctius acturi.

Antiphonarium liber vnus, qui extat in Tomo vltimo.
Canticum Canticorum. Tomo secundo.
Decreta. Tomo quinto.
Elogia in S. Gregorium. Tomo primo.
Epistolæ siue Regiſtrum. Tomo quinto.
Homiliæ in Ezechielem. Tomo quinto.
Homiliæ in Euangelium. Tomo tertio.
Hymni varij in Sacram scripturam. Tomo vltimo.
Index Rerum notabilium, & locorum Sacræ scripturæ. Tomo sexto.
Moralia. Tomo secundo.
Pastorale. Tomo quarto.
Paterius in libros octo S. Georgij. To. sexto.
Psalmi Pœnitentiales. Tomo secundo.
Regum libri. Tomo primo.
Regiſtrũ, siue vt diximus, Epist. To. quinto.
De Sacramentis. Tomo vltimo.
Vita S. Gregorij. Tomo primo.

At veteres editiones, de quibus infra agemus, cum Opera Gregorij Magni, in duos Tomos distribuissent, alteram, quam huc subiecimus, secuti sunt seriem, videlicet:

Canticum Canticorum. Tomo 2.
Dialogorum libri quatuor. Tomo 1.
Decreta. Tomo 2.
Epistolæ. Tomo 2.
Homiliæ in Ezech. & in Euang. Tomo 2.
Index Rerum notabilium, & locorum Sacræ scripturæ. Tomo 1.
Moralia. Tomo 1.
Moralium libri inuẽti miraculosè. Tomo 1.
Pastorale. Tomo 1.
Psalmi Pœnitentiales. Tomo 2.
Regiſtrum, siue Epistolæ. Tomo 2.
Regum libri. Tomo 2.
Vita S. Gregorij. Tomo 1.

Porrò, quæ distinctius ad ipsam pertinent Diuinam scripturam, quosque tanquam Exegematicos libros enumerauit Sixtus Senensis, hæc sunt:

In Heptateuchum libri septem, quos Ioannes Diaconus testatur ab inuidis post obitum auctoris concrematos.

In Regum libros inchoatæ expositionis volumina sex; quibus, vt ipsemet Gregorius asserit, primus omnium Latinorũ aggressus est continuatã expositionẽ in libros Regum, de quib⁹ duntaxat sexdecim prima primi libri capita exponenda assumpsit, vt ex eo labore periculũ faceret, si vltra progredi posset explanando, vnde & fusior est in duobus prioribus libris, quam in cæteris quatuor. Operis initium est: *Post Moysi, & Iesu Naue libros.*

In Iob ad Leandrum Hispalensem Episcopum, Commentariorum libri 35. editi ab eo cum crebris viscerum doloribus torqueretur, ad leniendos cruciatus, quos fracta stomachi virtute, & continuis, lentisque superuenientibus febribus, patiebatur; ita disponente Diuina prouidentia, vt viri à Deo flagellati ærumnas, vir à Deo flagellatus exponeret, quò eas experientia dictante, certius, copiosius, clarius, & ardentius enarraret. Proinde & cæteros huius libri enarratores tanto post se interuallo reliquit, quantò in omnium rerum cognitione scientia experientiæ coniuncta, scientiæ sine experientia superior est. Quantum autem existimauerint hos verè aureos Commentarios veterum Patrum iudicia, hinc apparet, quòd ad huc viuente Gregorio, publicè eos Episcopi per diuersas Ecclesias legere cœperunt. Quod ipse cum resciſſet, missis ad eos Epistolis, quæ adhuc extant, fieri vetuit. Abbreuiarunt hoc Opus Odo Cluniacensis Abbas, & Simon Affliginiensis Monachus: hic in decem paruos libros, ille in exiguum volumen.

At composuit idem Gregorius in Psalmos septem, qui Pœnitentiales dicuntur, breuem & moralem Commentarium, secutus in eo Augustini enarrationes. Opus incipit, *Si ille Rex, & Propheta.* At quod Sixtus Senensis subdit Gregorium Magnum.

In Canticum Canticorum, iuxta Anagogen, & Ethicen, Commentarium strictiori, quam in cæteris explanatione vsum, cuius initium est: *Quia ficato, &c.* Sciendum est hunc Commentarium nõ esse Gregorij Magni, quippe cuius tum expositio in Canticum Canticorum, tum in alia quædam post obitum Gregorij Magni fuêre (vt Ioannes Diaconus scribit) ab inuidis prius concremati, quàm editi.

Digitized by Google

Edidit etiam, excipientibus notarijs in Ezechielem Homiliarum ad Populum Romanum libros duos, hoc est in prima tria Ezechielis capita Homil.12. primo libro comprehensas: & rursus in caput 40. De visione templi in Hierusalem construendi, Homil.10. secundo volumine contentas. Has ad populum habuit, maximis animi curis fluctuans, propter calamitatem Vrbi imminentem, cum ad eam obsidendam Agiulfus Longobardorum Rex, iam transgresso Pado festinaret. Operis initium est: *Dilectissimo fratri Mariano Rauennati Episcopo, &c.*

Præterea composuit in Euangelicas lectiones, quæ in sacris Missæ mysterijs leguntur, Homilias quadraginta: quarum quasdam à se prius dictatas, per notarium ad Populũ recitauit; quasdam verò ipse viua voce pronunciauit, notarijs ab eius ore excipientibus. has Gregorius à se prius recognitas, duobus voluminibus concluſit, & Secundino Lauritano Episcopo dicauit. Earum Catalogus hic est:

In Matthæi caput secundum De aduentu Magorum, Homilia prima.
In Matth.4. De tentatione Christi, Hom.1.
In Matth.4. Ve vocatione quatuor Apostolorum, Hom.1.
In Matth.10. De missione duodecim Apostolorum, Hom.1.
In Matth.11. De Ioanne in vinculis, Hom.1.
In Matth.12. Super illud, Ecce mater tua, Hom.1.
In Matth.13. De thesauro abscondito in agro, Hom.1.
In Matth.16. Super illud, Si quis vult venire post me, Hom.1.
In Matth.20. De vinea, Hom.1.
In Matth.22. De Rege faciente nuptias filio suo, Hom.1.
In Matth.25. De decem virginibus, Hom.1.
In Matth.25. De quinque talentis, Hom.1.
In Marci caput 16. De mulieribus ad monumentum euntibus, Hom.1.
In idem. De vndecim recumbentibus, Hom.1.
In Lucæ caput secundum, De edicto Augusti, Hom.1.
In Lucæ 3. De prædicatione Ioannis, Homilia 1.
In Lucæ 7. De Mariæ pœnitentia, Homilia 1.
In Lucæ 8. De parabola seminis, Homilia 1.
In Lucæ 10. De missione septuaginta duorum discipulorum, Hom.1.
In Lucæ 13. De arbore fisci, Hom.1.
In Lucæ 14. Super illud, Qui venit ad me. & non odit Patrem, Hom.1.
In Lucæ 14. De Cæna magna, Homilia 1.
In Lucæ 15. De centum ouibus, Homilia.1.
In Lucæ 16. De diuite, & Lazaro, Homil.1.
In Lucæ 18. De Cæco, Homil.1.
In Lucæ 19. De fletu Christi super Hierusalem, Hom.1.
In Lucæ 21. De prælijs & seditionibus futuris, Hom.1.
In Lucæ 21. De signis in Sole, & Luna, Hom.1.
In Lucæ 24. De discipulis in Emaus euntibus, Hom.1.
In Ioannis caput primum. De legatione Sacerdotum ad Ioannem, Hom.1.
In Ioannis 4. De filio Reguli, Homilia 1.
In Ioannis 8. Super illud, Quis ex vobis arguet me de peccato? Hom.1.
In Ioannis 10. De bono Pastore, Homil.1.
In Ioannis 14. Super illud, Si quis Sermonem meum seruauerit, Hom.1.
In Ioannis 15. De mutua dilectione, Homil.1.
In Ioannis 20. De Magdalena veniente ad monumentum, Hom.1.
In Ioannis 20. De Maria, extra monumentum plorante, Hom.1.
In Ioannis 20. De Christo ingrediente ad Discipulos ianuis clausis, Hom.1.
In Ioannis 21. De manifestatione Christi ad mare Tyberiadis, Hom.1.

De superiore Operum Gregorij Magni Catalogo: Admonitio altera.

Sciendum autem, ab Ildephonso quidem Gregorij Magni Opera enumerari, sed à Baronio Card. quo quæque tempore fuerint scripta, vtiliter, Tomo. Annal.8. indicari.

Præterea Gregorium ipsum haud in bonam partem accepisse; quod à Mariniano curarentur publicè legi suos in Iob commentarios ad Vigilias, siue Stationes, quæ in Ec-

Digitized by Google

clesijs habebantur. *Quia*, inquit, *non est illud Opus populare; & rudibus auditoribus impedimentum magis quàm proiectũ generat. Sed dic ei* (subdit) *vt commentaria Psalmorum legi ad Vigilias faciat quæ mentes sæcularium ad bonos mores præcipuè informant.*

Atqui cum lib. 10. epist. 22. ad Ioannem Subdiaconum Rauennatem recensuisset lucubrationes à se scriptas aut ab alijs exceptas, vel translatas, ait: *Præterea quia idẽ charissimus quondam filius meus* (Claudium Abbatem intelligit) *aliqua me loquentem de Prouerbijs, de Canticis Canticorum, de Prophetis, de libris quoq; Regum, & de Heptateucho audierat, quæ ego scripto tradere præ infirmitate non potui, ipse à suo sensu, & stylo dictauit, ne obliuione deperirent, vt apto tempore hæc eadem mihi inferret, & emendatius dictarentur. Quæ cum mihi legisset, inueni dictorum meorum sensum valde in multis inutilius fuisse permutatum. Vnde necesse est, vt tua experientia, omni excusatione & mora cessante, ad eius Monasterium accedat, & conuenire fratres faciat, vt sub omni veritate quanta scunq; de diuersis scripturis chartas detulit ad medium deducant: quas tu suscipe, & mihi celerrimè transmitte.*

Ioannes autem Diaconus, etsi scribit, tredecim libros Epistolarum (quæ quidem sunt plenæ Apostolicæ virtutis) à Gregorio Magno fuisse conscriptos, nullus tamen eorum interijt, sed ijdem omnes fuerunt aliter numerati, non quidem per annos eius Pontificatus, vel digestos secundum Indictiones. Quamobrem & Ordini Epistolarum, quem per Alphabeti seriem cudi curauit Angelus Roccha, non respondet interdum editio Vaticana. Cæterùm cum Registri D. Gregorij codex esset in S. Cæciliæ Monasterio, quod est Romæ, quàm emendatissimus, Vaticana autem Pontificis Maximi Bibliotheca suos thesauros habeat, factum est, vt inde quam diximus editio Romana postrema prodiret integrior. Veruntamen sermo habitus à Gregorio Magno pro agenda pœnitentia, ad plebem, perperam est relatus in ipsius Gregorij Epistolarum lib. 11. sub Indictione 6. quarto enim Kalend. Septembris Indict. 8. dictus fuit. Et quidem Gregorius Turonensis ponit eundem Sermonem lib. 10. cap. 1. sed aliquanto diuersum ab eo, qui extat in Gregorio Magno. Vide Baron. Tom. 8. sub an. 590. pag. 4 primæ edit.

Iam verò quatuor libri, forma Dialogi, de miraculis Patrum Italicorum, vt ipse scribit Epist. 50. cap. 89. lib. 2. ad Maximinum Episcopum Syracusanum, ita legitimi sunt ipsius Gregorij, atque adeò veraces, vt nemini, qui sapiat, relictus sit ambigendi locus; eò minus, quòd vir sanctissimus quarto iam anno sui Pontificatus eos incœpit. At quòd aliqui (& quidem viri perdocti) Gregorio II. Pontifice Maximo eos ascribere tentauerint, frustra in re clarissima cæcutierunt. Vide Baron. Card. in Notis ad Romanum Martyrologium, ad diem Decembris 23.

Verum enimuerò quod Gregorius Magnus lib. 13. cap. 14. Moralium, errore librariorum habet, *ignem Gehennæ esse incorporeum*, cum sit scribendum (*corporeum*) hoc certissimum est: nam & ex sequentibus patet, cum dicat, statim *corporaliter vrete*, & lib. 4. Dialogorum cap. 29. disertè asserit, ignem quo animæ puniuntur esse *corporeum*. Quare corrigenda sunt omnia exemplaria Hugonis à Porta, & aliqui manuscripti codices. Citat verò ea verba rectè D. Thomas in 4. librum Sentent. distinct. 44.

Quinam in Gregorij scriptis laborarunt.

Ac primò quidem, quæ vberius scripta sunt à Gregorio, in Compendium redegere, fuit Oddo Abbas Cluniacensis primus, & Simon Affliginiensis, vt ostendit Gillotius vir doctus in sua Parisiensi editione, an. 1572.

Paterius autem Gregorij Discipulus, ex omnibus eius scriptis, libros tres Explanationum in varios vtriusque Testamenti locos contraxit: quarum partem iam tunc inchoatam Gregorius commendauit, ipsumque Paterium ad Opus perficiendum hortatus est.

Alalphus verò monachus Benedictinus ex ijsdem collegit Opus exceptionum in Nouum Testamentum, quòd inscripsit Gregorianum.

At Guernerus Parisiensis digessit libros sexdecim, de Allegoricis typis nominum, ac rerum omnium, quæ in Sacris literis continentur. Beda in septimum, & vltimum librum explanationis, quam scripsit Cantica Canticorum, coaceruarit omnia, quæ sparsim de hoc volumine per cuncta sua Opuscula Gregorius disseruit. Alij denique ex huius Pontificis præclaris elucubrationibus commentaria collegerunt in vniuersam Scripturam sacram.

Accessere ex peruetusto exemplari Bibliothecæ D. Dionysij, quod Oppidum Parisijs est proximum, eiusdem D. Gregorij Concordia quorundam testimoniorum Sacræ scripturæ, quæ mentem ipsam, ac sententiam Gregorij totam præsefert: Deinde ex omnibus D. Gregorij lucubrationibus Flores, atque sententiæ, ab Vberto Sculteputæo Canonico

Regula-

Regulari, in Monasterio Bethleemitano extra muros Louanienses: quæ certè commodæ sunt concionatoribus, & omnibus Dei amantibus.

Confessio denique Gregoriana in lib. quatuor Digesta, quibus ostendit quid Gregorius Magnus ante annos plus minus mille de controuersijs hodie fidei articulis senserit. Coloniæ apud Arnoldum Quentelium 8. an. Dom. 1597.

Typographi qui in cudendis Gregorij Magni Operibus & ipsi laborarunt.

Lugdunenses an. 1516. Claudius Cheuallonius Parisijs 1523. Sebastianus Niuellius ibidem an. 1572. & 1586. Plantinus Antuerpiæ an. 1572. Venetijs an. 1583. Postremo Romæ Tomis sex ab an. 1588. ad 1593. in fol. Separatim autem, si quis partem aliquam eiusdem Gregorij ad manus habere, vel in itinere gestare voluerit, sciat.

Antiphonarium Gregorij, cum nonnullis alijs eiusdem Argumentis scriptis, an. 1571. Opera Iacobi Pamelij, qui deinceps Audomarensis in Belgio Episcopus obijt, prodijsse ex Officina Colonienſi, cum & postea Francofurti libri decem Epistolarum ad diuersos, restituti, ac notis quibusdam illustrati, addita Margarita Decretalium euulgati, sunt, an. autem 1591. Romæ.

Opuscula simul excusa Lugduni an. 1516. & Venetijs 1571. in 8.

Libros Moralium, & in lib. Iob. Basileæ 1503. Parisijs 1523. Lugduni 1540. & alibi sæpius.

Homilias de Tempore, & Sanctis, Antuerpiæ an. 1565. in 12. Pastorale autem Venetijs 1567. in 8.

Ex omnibus operibus eius selectos Flores, auctore Huberto Scuteputæo, & eiusdem Gregorij Papæ Concordiam quorundam locorum Sacræ scripturæ. Parisijs anno 1572. in 16.

De cura Pastorali, lib. 2. In Canticum Canticorum, lib. 1. In septem Psalmos Pœnitentiales, lib. 1. Homil. 40. in Euang. Dialogorum de miraculis Sanctorum, lib. 4. Excusos primum Parisijs an. 1499. Venetijs 1561. & alibi sæpè.

In Ezechielem Prophetam lib. 2. Parisijs an. 1511.

Sed & demum Gregorij Magni Opera, iuxta editionem Romanam, Parisijs apud Societatem an. 1605. recusa fuerunt. At & sciendum inter Opera S. Gregorij Magni, quæ an. 1591. edita sunt Romæ. Dialogos eiusdem Græcolatinos insertos fuisse cum insigni lacuna libri 3. cui sex integra capita desunt nempè 27. 28. 29. 30. 31. 32. & pars quoque 26. Ideo ex Bibliothecæ Angustanæ Codice, in quo Græcè tota Zachariæ Pont. versio continebatur, Romana editio mutila expleri potest, quam Zachariæ Pont. Græcam versionem Henr. Canisius in Tom. 3. Antiquæ lectionis luce donauit.

Accessit postremò Confessio Gregorij Magni, ex eius Operibus collecta à Theodoro Petreio Campensi. Coloniæ apud Quentelium, an. 1605. Qua Confessione Dogmata eadem Catholicæ Romanæ Fidei extitisse cernuntur, quæ apud omnes Patres extitit, quemadmodum ex huiusmodi Confessionibus ex Augustino, Ambrosio, Hieronymo, excerptis alij monstrarunt, vti suis in locis ostendimus. Adde item initio vbi de Scriptoribus Vitæ D. Gregorij Magni agitur. Quod autem dictum est, Gregorium Magnum fuisse Ordinis D. Benedicti, fatemur id cum aliquando credidissemus, ex Cardin. denique Baronij rationibus attentius perpensis, & ex Apologia ea de re Antonij Gallonij ad Monachum Casinensem nos mutasse sententiam. Qui Gallonius etiam euicit Gregorium nequaquam fuisse Anicianæ familiæ, neque adeò vllum antiquorum id fuisse testatum. Vrspergensem autem in Chronico fuisse hallucinatum, cum asseruit quingentesimo quinquagesimo octauo monachum claruisse Gregorium Magnum, qui tamen 581. an. Vrbanam gerebat adhuc Præfecturam, ante quem annum monachus esse non potuit.

Marianus item Scotus, qui post annos ferme quingentos post Gregorium vixit, hallucinatus est de tempore, quo fuit S. Gregorius in monasterio. Vide in verbo, Ioannes Diaconus. Sed & liquet Gregorium Magnum non fuisse S. R. E. Archidiaconum, vt quidam putarunt, fuisse autem vltimum Diaconum. Primus autem Diaconus fuit Archidiaconus, nō vltimus. Vide Gregorium Turonensem, lib. 10. cap. 1. qui loquens de D. Gregorio scribit: *Septimusq; Leuita in adiutorium Papæ adsciscitur.* Nos de Gregorio in verbo Zacharias quædam adiecimus.

Digitized by Google

Quædam aſcripta Gregorio Magno, quæ non omnia ſunt ipſius.

Sanè verò Epiſtola Gregorij III. quæ Gregorio I. tribuebatur, non eſt niſi Gregorij III. Pont. Max. Ea reperitur in Tomis Conciliorum, vbi etiam Concilium Romanum quod tradidit de Gradibus prohibitis circa matrimonium tribuit Gregorio I. & Greg. III. cum reuera non poſsit eſſe, niſi Gregorij III. vt patet ex Imperatoribus, qui nominantur in principio, & fine Concilij. Vide Bellarminum Card. Tom. 1. Controu. 3. lib. 4. cap. 12. de Rom. Pont.

At Gregorij Magni nomine fertur alia Epiſtola ad Marinianum ſcripta, ex Vrſiana (vt extat apud Hieronymum Rubeum hiſt. Rauen. lib. 4.) Bibliotheca deprompta, quam multis nominibus eſſe commentitiam, probat Baronius Card. Tom. 8. Annalium, ſub an. Dom. 595. pag. 96. primæ editionis.

Quin & alia, quæ non extat in Regiſtro, quæ quidem continent Vitam S. Honorati Epiſcopi Arelatenſis ad Monachos Lirinenſes, excuſa Venetijs an. 1501. apud Iuntas, lib. 3. cap. 27. Incipit, *Sivera eſt propoſitio.*

Quod verò ex Græcorum Euchologo cap. 96. ex reuelationibus B. Brigittæ, ac Mathildis, cum alij, tum præcipuè Petrus Diaconus euincere conatus eſt, Traianum Imper. fuiſſe Gregorij Magni Orationibus à pœnis Inferni liberatum, Baron. Card. 8. Annalium Tomo fidenter explodit. *Quippe Romana Eccleſia* (inquit) *non circumfertur omni vento doctrinæ; & quod de B. Brigitta dicitur, vel fuit commentum, vel adſutum hoc reuelationibus illis.*

Ad Græcorum autem Euchologium quod attinet, in quo hæc verba habentur. *Quemadmodum Traianum Imperatorem intenſa Gregorij Dialogi interceſsione flagro ſoluiſti, exaudi etiam nos te orantes non pro Idolorum cultore; ſed pro fideli ſeruo tuo, qui te propter imbecillitatem ad iracundiam prouocauit.* Tantum abeſt, vt quidquam inde efficiatur, vt impoſtura appareat, quòd Græci ipſi non primum, ſed ſecundum (vt diximus) Gregorium vocarunt Dialogum.

Idem dicitur de Additamento ad Opera Gregorij, Orationis eius, vt qui ſe deligeret ſepeliendum in AEde S. Andreæ ad Cliuium Scauri, non deſcenſurus eſſet ad Infernum.

Sed & Arnoldus VVion ait ſe vidiſſe in Monaſterio Cauenſi Opera ipſi Gregorio attributa, quæ ibidem extant m.s. Nimirum. An. 1590.

In Prouerbia Salomonis, lib. 1.	Incipit,	*Intellectus ſacri eloquij.*
In Eccleſiaſten, lib. 1.		*Salomonis liber ſubiungitur.*
In Sapientiam, lib. 1.		*Liber Sapientiæ Salomonis.*
In Eccleſiaſticum, lib. 1.		*Qui textum conſiderat, & ſenſum.*
Contemplationum ex lib. Moralium eius, lib. 6.		*Cum ſacri fontis.*

Scripſiſſe & fertur librum 1. De conflictu vitiorum, & virtutum, qui ſub eius nomine m.s. ſeruatur in Bibliotheca S. Benedicti Mantuani, citaturque à Ioanne Bertelſio Abbate Luxemburgenſi, Dialogo 8. in Regulam S. Benedicti, & ab alijs, tamquam legitimo fœtu Gregorij.

Tribuitur tamen à nonnullis S. Leoni Papæ I. & ab alijs S. Ambroſio Epiſcopo, in cuius Operibus editionis Romanæ Tom. 5. reperitur eius nomine: alij eius libri auctorem faciunt S. Auguſtinum in cuius Opuſculis, Tom. 9. excuſus eſt, diuerſo tamen fine ab Ambroſiano.

At hic liber in libris Retractationum ipſius D. Auguſtini non inuenitur, nec à Tritemio, neque alijs, qui de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſcripſere iudicatur eſſe Auguſtini. Et cum in libro illo, longè poſt medium (at non procul à fine) fiat mentio de S. Benedicto Confeſſore in hunc modum: *Tu ergo iuxta Regulam Patrũ viuere ſtude, maximè autẽ Confeſſoris S. Benedicti, nec declines ab ea quoquam, nec illi addas quicquam, nec minuas, totum quod ſufficit habet, & nunquam minus habet: cuius verba, atq; imperia ſectatores ſuos perducant ad Cœli palatia,* non poteſt ille liber fuiſſe Leonis. Ambroſij, vel Auguſtini, qui multis annis immo aliquot ſeculis S. Benedictum præceſſerunt. Poſtremò etiam (ſubdit Arnoldus) ſtylus ipſe indicat, alterius non eſſe, quàm S. Gregorij. Feruntur, & ipſius eſſe Orationes ille. *Facturus memoriam ante communionem:* Quæ excuſa eſt in Sacerdotali Pij V. Pont. Max. *O Domine Ieſu Chriſte, &c. Meditationes ſeptem de Paſsione Domini. Aue dextera manus Chriſti: Salutationes ad quinque vulnera Chriſti,* quæ ſæpius excuſæ ſunt, & nouiſsimè in Officio Benedictino B. Mariæ an. 1594. in 12. apud Iuntas.

Extant & apud eundem Arnoldum tres parui Sermones nomine Gregorij Magni coram hoſpitibus ſecundum præceptum Regulæ legendi, Monachis Caſsinenſibus ab eo-

dem

dem transmisi, qui incipiunt. *Pensate fratres charissimi. Ait enim Dominus, & Saluator noster.* Exhortatio item eius ad Monachos; *Recordemini fratres charissimi,* à Constantino Monacho communicata eidem Arnoldo, quæ erat cudenda in Breuiario Benedictino, an. 1595. apud Iuntas, Venetijs.

Cæterùm, in Cæsarea Bibliotheca Viennæ Austriæ Dialogus extat m. s. de Vita S. Benedicti Græcolatinus.

GREGORIVS Martinus Anglus an. 1579. Tractatum edidit Anglicè De Schismate. Quo erudito libro docet non licere Catholicis intereſſe hæreticorum precationibus, & concionibus in Anglia.

Idem postea scripsit Detectionem corruptelarum hæreticarũ in versionibus Bibliorum publicè editis à Tindallo, & ab alijs hæreticis.

GREGORIVS Metropolita Corinthi extat Græcè m. s. in Biblioth. Vaticana.
In Assumptionem Magni Dei, & Saluatoris Domini nostri Iesu Christi.
In Pentecosten. In Canones τῆς κοιμήσεως, hoc est, *Dormitionis* B. Virg. & Euangelismi.
In diem Dominicam ante Pascha. De contrectatione D. Thomæ Apostoli.
Poëma in primum festum venerab. obitus Cosmæ monachi. At Viennæ Austriæ in Bibl. Imper. extat m. s. Græcè Interpretatio Horilium terminorum, siue finitionum totius temporis τῆς τριωδῶν, & S. Hebdomadæ.

GREGORIVS Nazianzenus cognomento Theologus quis qualis, & quantus fuerit, omnes vno ore, Græci & Latini melioris notæ scriptores Ecclesiastici honorificentissimè testati sunt. Vitam ipsemet sui Græco carmine Iambico scripsit, quam postea fusius oratione soluta (ac quidem etiam Græcè) Gregorius presbyter sexaginta plus minus annis post 900. à Christo nato annum est persecutus, quæ sanè dignissima lectu est. Ex ea verò inter alia gesta intelligitur (quod & Gilbertus Genebrardus, & Ioannes Chatardus ad Gregorium XIII. Pontificem, colligere) qua fortitudine hæreticos Dei verbo repulit literas coluit, & promouit, eas præcipuè, quibus istorum audacia, & temeritas frangitur. Eulalium, & alios probos, doctosque Episcopos constituit, qui verbo, exemplo, scriptis, istorum blasphemiæ, improbitati, imperitiæ resisterent. Basilium Magnum magna contentione iuuit ad Cæsariensem Archiepiscopatum consequendum, vt in Cappadocia serpens Pneumatomachorum, & amentium Apollinaristarum cancer restingueretur. Theodosij Christianissimi Imperatoris opem implorauit ad retundendam Arianorum, Macedonianorum, Apollinariorum impudentiam, qui verbo Dei se persuadendos non præbebant. Olympium, Sophronium, Asterium, Victorem, Modarium, Eutropium, Amphilochium, Iulianum, Candianum Principes, Præfectosque ad perdendos istos, ac ea, quæ sunt pacis Ecclesiasticæ præstanda impulit. Pacem fouit inter Principes, & Pastores Catholicos vt Christiana acies contra impios esset firmior. Gladium spiritus & ferri miscuit, atque cum Apostolo modo in virga, venit modo in charitate, & spiritu mansuetudinis, vt Ecclesiam hæresibus corruptam suæ puritati restitueret. Charitatem coluit cum omnibus, sui etiam nominis, & throni dispendio. Proijcite me (inquit) in mare, si propter me orta est tempestas, indeque & quidem Cæsare, alijsque pijs gementibus, Nectario, summo ac ditissimo Patriarchatu, nempè Constantinopolitano, post Apostolicum amplissimo, cessit, ne vel minimum schismatis inter Episcopos cerneret.

At verò ad facundiam, siue ad phrasim quod pertinet, nil significantius, nihil obseruantius in retinendis Ecclesiæ dogmatibus Orthodoxis. Neque verò ego inficias iuerim, quod quidam alius ante me dixit, non procul distare ab Isocratica structura. Dictionis autem argutia, rerum sublimitas, & adlusiones subobscuræ nõ paucos ab illo in Latinum transferendo deterruerunt.

Sed enim cum Iacobus Billius Prunæus diligentissimè omnium, qui antea in aliquibus Gregorij operib⁹ interpretandis operam posuerant, laborasset in hoc celeberrimo Patre vertendo, & scholijs illustrando, & eas quas diximus, eius Vitas initio prioris Tomi præfixisset, ac prænotasset reliqua, quæ ad Vitam, laudemque ipsius spectant, ex Basilio, Hieronymo, Ruffino, Suida, Simeone Metaphraste, Psello, Augustino, Leone Magno, & Gregorio Magno Pontificibus, Vincentio Lirinensi, Rustico Diacono, Gelasio, & Ioanne Romanis Pontificibus, sat hoc loco ad Diuinum hunc Patrem auidè versandum fuerit adscribere, quæ breuius à Basilio, Hieronymo, Ruffino, de eo posteritati mandata sunt.

Et Basilius quidem. Vas (inquit) electionis, & puteus profundus, ὸς dico Christi Gregorium.

Hieronymus verò: Gregorius primum Sasimorum, deinde Nazianzenus Episcopus, vir eloquentissimus, præceptor meus, à quo Scripturas explanante didici; ad triginta

millia

millia versuum, omnia opera sua composuit, è quibus illa sunt: De morte fratris Cæsarij. Laudes Machabæorum, Laudes Athanasij, Laudes Maximi Philosophi post exilium reuersi, quem falso nomine quidam Heronis superscripserunt: quia est & alius liber, vituperationem eiusdem Maximi continens, quasi non licuerit eundem & laudare, & vituperare pro tempore. Et liber hexametro versu virginitatis & nuptiarum contra se differentium. Aduersum Eunomium liber vnus. Sequutus est autè Polemonem dicendi charactere: viuentique Episcopum in loco suo ordinans rurì vitam Monachi exercuit. Decessitque ante hoc fermè triennium sub Theodosio Principe.

Ruffinus autem Gregorius vir per omnia incomparabilis, qui verbo, & operibus clarus splendidissimum lumen scientiæ Christi Ecclesijs præbuit, dum ea docuit, quæ fecit, nec seipsum condemnauit agendo contraria, quàm dicebat. Et multis interiectis: huius neque vita aliquid probabilius, & sanctius, neque eloquentia clarius, & illustrius, neque fide purius & rectius, neque scientia plenius & perfectius inueniri potest. Qui solus sit, de cuius fide, ne dissidentes quidem inter se (vt fieri solet) partes & studia disputare potuerint; sed id obtinuerit apud Deum, & Ecclesias Dei meriti, vt quicunque ausus fuerit doctrinæ eius in aliquo refragari, ex hoc ipso quia ipse magis sit hæreticus, arguatur. Manifestum namque indicium est, non esse rectæ fidei omnem, qui in fide Gregorio nó concordat. Hæc illi.

Diuinitus autem est factum, vt quo tempore ab eodem Billio sudatum fuerat in hoc Ecclesiæ lumine Latinis interpretándo, paulò post Gregorius XIII. Pont. Max. eiusdem Sancti reliquijs in vnũ colligendis, Sacellum omnium, quæ cerni possint, ornatissimum (nam & in id ad ducenta millia aureorum expendit) in maiore æde D. Petri Vaticana excitaret, vbi renouata viri sanctissimi memoria, Romana ciuitas indies calefit ad tantum Ecclesiæ columen venerandum. Quo de sacello, & alijs, quæ in reliquias illas transferendas, mira vrbis pietate acciderunt, tum extat perelegans Elogium, quod à Laurentio Frizolio carmine heroico conscriptum est, quodque Nazianzeni operibus ad calcem additũ est, secunda eius editione Parisiensi; quæ hactenus omnium optima prodijt ab Sebastiano Niuellio, annò superioris seculi octogesimotertio, tum Franciscus Morantius Magister Ceremoniarum historiam edidit. Quin & ipse Baronius Card. suis in Martyrologium Romanum Notis; tam quæ ad Maij nonam, quàm ad Iunij vndecimam diem pertinent, qua translatio hæc postremà celebertimè facta est, ac suis Annalibus Ecclesiasticis; & adeò Vita istius sancti Patris ab se in gratiam Gregorij III. Pontificis Maximi scripta, optima collegit, quæ perlegi debent. Id certè est mirum (quo item Sanctorum in oculis Domini preciosam esse mortem agnoscimus) primum eius translationem Constantinopoli Romam factam sic fuisse, vt grassantibus in Oriente Barbaris, sanctimoniales, in quarum Ecclesia Thesaurus ille iacebat, fuga suæ pudicitiæ consulentes, venerandum corpus nauigio impositum, ad tutum pietatis asylum Romam detulerint, atque in Templo S. Mariæ in Campo Martio, sibi ab Apostolica Sede concesso, deinde condiderint; vbi proximà in domo ritu patrio Diuinas laudes persoluebant. At ijs vitâ functis; cessit locus Romanis virginibus, quæ ibidem non sub D. Basilij (vt illæ olim) sed sub D. Benedicti Instituto hactenus perseuerant. Sic & ab Virginibus deuehi, seruarique potius; quàm à Regum potentia & armis; Deus voluit dilectum suum; & pro Byzantio Romam, pro noua inquam veterem; pro exigua illa Anastasia, vbi iacebat, Vaticanam Basilicam Augustissimam; pro tenui sepulchro fornicem triumphalem, & amplissimum locum, in quem Romana Ciuitate prosequente, quæ Sacramentis, & Iubilæo sese antea expiauerat, & ab ipso Pontifice Maximo Gregorio XIII. reuerentissimè illatum est, quasi & iterum de hæreticis triumphans; dum hoc seculo tot vndique prouinciæ; quæ à fide defecerant; cultui Sanctorum oblatrabant, ac nouas lætitiæ coronas ex hac occasione in cœlis promeritus est.

Iam quæ Gregorij Nazianzeni opera extant, hæc sunt in Latinum quidem conuersa, & edita, at non omnia Græcè adhuc typis tradita: id quod summis votis viri doctissimi; & Billius ipse expetierant.

Primo Tomo.

Vita S. P. Gregorij Theologi, Episcopi Nazianzeni, à Gregorio presbytero Græcè conscripta, in limine omnium operum.

Vita præterea ipsius D. Gregorij Nazianzeni, carmine Iambico, ipsomet auctore scripta.

Apologeticus, in quo rationem reddit, cur in Pontum fugerit, &c.
Apologeticus ad eos, qui ipsum primum accierant, nec venerant.
Oratio prior aduersus Iulianum Imperatorem.
Oratio ad Patrem, & Basilium Magnum post reditum ex fuga.
Oratio ad Gregorium Episcopum Nissenum Basilij Magni fratrem.
Apologeticus ad Patrem suum Gregorium, præsente Basilio Magno, cum Episcopus Sasimorum creatus est.
Oratio ad Patrem, cum ei curam Ecclesiæ Nazianzenæ commiserat.
Oratio de suis Sermonibus, ad Iulianum Tributorum exactorem.
Oratio funebris in laudem Cæsarij fratris, superstitibus adhuc parentibus, habita.
Oratio funebris in laudem Sororis suæ Gorgoniæ.
Oratio prima de pace, post reconciliationem monachorum, præsente patre, habita.
Oratio secunda de pace. Oratio tertia de pace.
Oratio in plagam grandinis. Oratio de pauperum amore.
Oratio ad ciues Nazianzenos, grauiter perculsos, & præfectum irascentem.
Oratio in laudem S. Cypriani martyris.
Oratio partim funebris in laudem patris sui mortui, partim consolatoria ad matrem Nonnam, habita præsente Basilio.
Oratio funebris in laudem Basilij Magni Cæsariensis Episcopi.
Oratio in laudem magni Athanasij Archiepiscopi Alexandrini.
Oratio in laudem Machabæorum.
Oratio in laudem Heronis Philosophi Alexandrini, ob fidem in exilium missi, & post triennium reuersi.
Oratio in AEgyptiorum aduentum. Oratio ad Arianos, & de seipso.
Oratio de moderatione in disputationibus seruanda: & quòd non sit cuiusuis hominis nec cuiusuis temporis, de Deo disputare.
Oratio de seipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant; ac de populi alacritate, quam erga eum ostenderat.
Oratio cum post ea, quæ à Maximo perpetrata fuerant, rure in Vrbem redijsset.
Oratio de dogmate, & constitutione Episcoporum.
Oratio habita in electione Eulalij, Doarensium Episcopi.
Oratio in dictum illud Euangelij: *Cum consummasset Iesus hos sermones*, Matth. 19.
Oratio in præsentia 150. Episcoporum habita.
Oratio prima de Theologia, quæ disputationis aduersus Eunomianos est velut præludium.
Oratio secunda de Theologia.
Oratio prima de Filio Dei, quæ est tertia de Theologia.
Oratio secunda de Filio Dei, quæ est quarta de Theologia.
Oratio de Spiritu sancto, quæ quinta & postrema est de Theologia.
Oratio panegyrica in Christi Natiuitatem.
Oratio panegyrica in sancta lumina. Oratio in sanctum Baptisma.
Oratio in Pascha, & in tarditatem. Oratio secunda in Pascha.
Oratio in nouam Dominicam. Oratio in sanctam Pentecosten.
Oratio ad Euagrium Monachum de Diuinitate.
Oratio ad Nectarium Constantinopolitanum Episcopum.
Significatio in Ezechielem.
Oratio in laudem Martyrum, & aduersus Arianos.
Prologus Ruffini in libros S. Gregorij Nazianzeni.
Oratio de fide. Oratio de fide Nicæna.
Epistola prima ad Cledonium presbyterum.
Epistola secunda ad Cledonium aduersus Appollinarium.
Metaphrasis, seu translatio in Ecclesiasten.

Posteriori Tomo.

Epistolæ eiusdem Gregorij Nazianzeni, quæ continentur à num. 1047. vsque ad num. 1081.
Epistolæ, quæ hactenus nunquam editæ fuerant: quæ continentur à num. 1093. vsque ad num. 1141.
Tragœdia, seu potius Tragicomædia, quæ Christus patiens inscribitur 1142.

De prin-

Digitized by Google

De principijs, seu de principio.
De Filio carmen.
De Spiritu sancto carmen.
De Mundo carmen.
De prouidentia carmen.
De substantijs mente præditis carmen.
De anima carmen.
De testamentis, & aduentu Christi carmen.
De virtute humana carmen.
De rebus suis carmina, quibus nos ad piam vitam, & Christo dignam, occultè cohortatur.
De suis calamitatibus carmen.
AErumnas suas luget, &c.
De huius vitæ vanitate, atque incertitudine, communique omnium fine, carmen.
Ad seipsum per interrogationem, & responsionem carmen.
Sese cohortatur, vt ad Deum mentem conuertat.
Aduersus Diabolum.
Carmen lugubre pro sua anima.
Moysis Decalogus.
De duodecim Patriarchis.
De duodecim Apostolis.
De Christi genealogia.
Miracula Christi secundum Matthæum, versibus elegiacis.
Christi parabolæ, & ænigmata secundum Matthæum.
Christi miracula secundum Marcum.
Christi miracula secundum Lucam.
Parabolæ secundum Lucam.
Christi miracula secundum Ioannem.
Parabolæ quatuor Euangelistarum.
In laudem Virginitatis carmina.
Præcepta ad Virgines carmine scripta.
Ad Nicobolum patrem, Nicobuli filij nomine.
Nicobuli patris ad filium carmina.
Ad Vitalianum filiorum nomine, carmina.
Ad diuitem malè moratum, carmen.
D. Gregorij peregrè profecturi ad Christum deprecatio, carmine scripta.
De silentio, quod ieiunij tempore coluit D. Gregorius.
Hymni ad Christum post silentium, in Paschate.
Paræneticum carmen ad Olympiadem virginem nobilem.
De seipso post reditum ex vrbe Constantinopolitana.
Ad fictos monachos.
Ad Diabolum in morbo.
Ad Nemesium, carmen.
De animæ suæ calamitatib⁹ carmen lugubre.
Insomnium de Anastasiæ templo, quod ipse Constantinopoli finxit.
De diuersis vitæ generibus, & aduersus falsos Episcopos.
Ad Constantinopolitanos Episcopos, & ad ipsam vrbem.
Carmen, quo Diabolum auertit, & Christum inuocat.
Ad Episcopos carmen.
Aduersus carnem.
Luctus carmine scriptus.
Ad animam carmen.
De Dei desiderio.
Luctus carmine item scriptus.
Carmen supplex.
Carmen ad Christum.
Epitaphium, & Epitome vitæ ipsius.
Carmen pœnitentiale, ac deprecatorium.
Carmen aduersus Diabolum.
De veris, & germanis Sacræ scripturæ libris.
AEgypti plagæ.
Ad Iulianum, carmen.
De humana natura, carmen.
De vitæ itineribus.
Ad Hellenium pro monachis admonitorium, carmen.
De externi hominis vtilitate, ac præsentium rerum vanitate.
De beatitudinibus, & spiritualibus vitæ regulis.
Iusiurandum D. Gregorij.
Sententiæ distichis versibus constantes.
Tetrasticha D. Gregorij Nazianzeni.
Iambica carmina, primum de seipso, & aduersus inuidos.
De prouidentia, Iambicum secundum.
Ad Seleucum, Iambicum tertium.
Epigramma in Templum Eliæ, quod χυρεῖον appellabatur, Iambicum quartum.
Ad Christum, Iambicum quintum.
Ad eundem Iambicum sextum.
Aduersus brutam animæ partem, Iambicum septimum.
De philosophiæ paupertate, Iambicum octauum.
Admonitio ad seipsum, Iambicum nonum.
Ad Deum, Iambicum decimum.
Vitæ finem optat, Iambicum vndecimum.
De seipso, Iambicum duodecimum.
Ad Christum, Iambicum decimumtertium.

Digitized by Google

Ad Diabolum, Iambicum decimumquartum.
Definitiones minus exactæ, Iambicum decimumquintum.
In sepulchorum effossores, Iambicum decimumsextum.
Eliæ miracula, Iambicum decimumseptimum.
De virtute, Iambicum decimumoctauum.
Comparatio vitarum, Iambicum decimumnonum.
Dialogus aduersus eos, qui frequenter iurant, Iambicum vigesimum.
Aduersus iram, Iambicum vigesimumprimum.
Aduersus opum amantes, Iambicum vigesimumsecundum.
De seipso, Iambicum vigesimumtertium.
Sententiæ distichis Iambis constantes. De vita humana, Iambicum.
De fortuna, & prudentia. De pudicitia.
Ad suam animam, carmen, pentametro, & tribus Iambis constans.
Lamentatio ad Christum. Lamentatio ad Christum.
Alia oratio ad Christum. Precatio matutina.
Lamentatio vespertina ad Christum. Oratio postmeridiana.
Ad seipsum, carmen. Aliud carmen ad Christum.
Ad Diabolum, carmen Iambicum. Ad eundem. Ad animam suam.
Lamentatio Iambica. Lamentatio altera ad Christum.
Alia item lamentatio. Ad Diabolum, aliud Iambicum.
Ad eundem. Lamentatio præterea ad Christum.
Alia itemque lamentatio. Precatio in morbo.
Lamentationes duæ. Sermocinatio cum Mundo.
In vitæ exitum. De vita humana. De eadem heroici versus.
Pauli cuiusdam epitaphium, Anacreonticis versibus.
Ad Sigantium Eremitam. De patientia. De eadem admonitio.
Oratio ad Christum in morbo. Alia oratio.
Eiusdem elegiacum carmen. Oratio ad Christum. In secessionem.
De patientia. De desiderio. De morte charorum.
De malis amicis. De eadem re. Ad Virginem.
Ad suam animam, Anacreonticum carmen. Hymnus ad Deum.
In nobilem malè moratum. Sententiæ distichis versibus comprehensæ.
Aduersus mulieres ambitiosius sese ornantes, & excolentes.
Basilij Magni epitaphia. Sententiæ distichis elegiacis comprehensæ.
Monastica secundum ordinem Alphabeti.
Cæsarij viri Illustrissimi, ac germani fratris Gregor. Nazianzeni, Dialogi quatuor.
Elogium Reuer. P. D. Iacobi Billij. Sacellum Gregorianum.

In omnibus autem Operibus, quæ nomine Nazianzeni inscribuntur, citra controuersiam (vt inquit Billius) ipsius sunt præter Metaphrasim in Ecclesiasten, quæ ipsi falsò tribuitur, vt in argumento ex Hieronymo docuimus: & significationem in Ezechielem, quæ aut illius non est, aut certè ab eo non edita. Duæ extant Orationes illius à Ruffino latinæ factæ, quæ non sunt in Græco exemplari. Ex docta illius in dictum Euangelij homilia, videtur alias multas eius generis composuisse: vt quem certum sit & Nazianzi, & Constantinopoli, & alibi sæpius è suggestu ad populum concionatum. Ac fortasse in sacros libros Commentarios edidit, Epistolamque Pauli ad Philippenses videtur scriptis suis illustrasse. In fine enim Anathematismorum Cyrilli sic legitur. D. Gregorij Episcopi in Epist. ad Philip. Atque hoc fragmentum hic ascribitur. Hoc saplatur (inquit) quod & in Christo Iesu, qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui susciens. Quid pauperius in Deo, quam forma serui? Quid humilius in Rege cunctorum, quàm ad communionē pauperis nostræ naturæ sponte venire? Rex Regum, & Dominus dominantium inditur forma serui: Iudex omnium sit subditus potestatibus creaturæ: Dominus in spelunca deponitur: Qui omnia continet, in diuersorio non inuenit locum, sed in præsepe proijcitur iumentorum: mundus & immaculatus sordes susscepit humanæ naturæ, & per omnia paupertatem nostram transiens, vsque ad mortis venit experimentum: Considerate paupertatis spontaneæ mensuram: Vita mortem gustat: Iudex deducitur ad Iudicium: Vitæ omnium existentium Dominus subditur sententiæ iudicantis: Rex omnium virtutum, quæ vltra mundum sunt spiculatorum non respuit manus. Hæc ibi ex Gregorio Episcopo, qui videri possit Nazianzenus noster, quando statim aliud subijcitur ex Basilio Magno de

fructu

fructu paſsionis Chriſti teſtimonium. Nyſſenus autem, & Neocæſarienſis, quòd ſciam, nihil in hanc Pauli Epiſtolam ſcripſerunt. Baptiſta Guarinus Guarini viri docti filius, in Latinum vertiſſe dicitur Gregorij Nazianzeni ad Chriſtum, & Mariam Orationes, in appendice Catalogi Scriptorum Eccleſiaſticorum Tritemij, vt & Beatus Rhenanus duas Epiſtolas eiuſdem ad Themiſtium. At illæ neque Græcè, neque Latinè in manus meas adhuc incidere potuerunt.

Porrò in Opera hæc perdocta ſcripſere Commentaria Nicetas, Serronius, Pſellus, Nonnus, Elias Cretenſis, & hi quidem Græcè, Billius autem Scholia Latina: quæ omnia data ſunt in publicum Pariſijs, ſecunda hac, quam diximus, Pariſienſi editione, an. 1583.

Quoniam verò Ioannes Leunclaius editione Baſilienſi in Orationibus quibuſdam abſe ex Gregorio verſis, Iacobi Billij verſionem, quæ olim prodierat, carpſit, Billius autem eum confutauit, idcirco præſtabit legere, quę idem Billius illi accuratè reſpondit in Præfatione ad Lectorem præfixa Vitæ D. Gregorij Nazianzeni à ſe ipſo carminè conſcriptæ.

Iam verò idem Billius, cum in libris obſeruationũ ſacrarum, loca quædam ex Greg. Nazianzeno obſeruaſſet, quæ à Dionyſio Areopagita mutuatus eſſe videtur, nos illuc, vbi de ipſo Dionyſio egimus, ea retulimus. Cum verò ibidem, quid per luminum diem eſſet intelligendum in Nazianzeno, expoſuiſſet, nimirum (baptiſmum φωτισμὸν enim ἀντὶ τῦ βαπτίσματος; Græci Patres ferè accipiunt) duo facit, qui docet & doctiſsimis etiam viris in vertendis Græcis imponere aliquorũ nominum homonymiam, quam dicunt AEquiuocationem, & Iacobum Pamelium virũ alioquin ſingulari ingenio, atque eruditiſsimum deceptum fuiſſe; cum, quam Nazianzenus orationẽ ſcripſit εἰς τὰ ἅγια φῶτα hoc eſt, *in ſancta lumina*, eam pro feſto Purificationis B. Virginis accipit, quam ὑπαπάντιον Græci dixerunt.

Atqui Billius loca quædam Nazianzeni alia declarans cap. 20. 22. 23. & 25. primi libri earundem obſeruationum ſacrarum, Ammianum Marcellinum à Gregorio Nazianzeno minimè diſſentire oſtendit in his, quæ de Iuliani leuitate ſcribit.

Poſt hanc autem poſtremam Billij verſionem, atque editionem, quam diximus eſſe omnium dæfecatiſsimam, an. 1583. (præceſſerant enim aliæ quædam, etiam Pariſienſes, ſed non ita abſolutæ) prodierunt eiuſdem Nazianzeni Arcana, ſiue de principijs, verſibus quadringentis octoginta duobus cum Paraphraſi Græca. Et eiuſdem carnem aduerſus Apolinarium. Item de Poëmatis à ſe editis, & quædam alia primò euulgata, è Bibliotheca Reipublicæ Auguſtanæ.

Extat item Gregorij Nazianzeni Teſtamentum, quòd moriens condidit, Græcè conſcriptum, quod neque Billius cognouiſſe videtur, nec alij vnquam euulgarunt. At denique cum mendoſum, & mutilum extaret inter Briſonij formulas editum M. Anton. Maffa I.C. & V. C. indicauit primus, deinde Iacobus Sirmundus Aruernus Gallus noſtræ Societatis in Vaticana Bibliotheca ſedulo in duobus codicibus perquiſitum, & à ſe è Græco in Latinum cõuerſum tradidit Card. Baronio; qui ab obiectionibus vindicatum, & optimis profecto ſcholijs illuſtratum, cum ſimul Gregorij Nazianzeni virginitatem, atque inſignem erga pauperes amorem probaſſet, illud ad calcem 5. Annalium Tomi in prima huius editione, tamquam Appendicem quarto Tomo poſthac in alijs editionibus inſerendam adtexuit. Sanè Teſtamentum hoc digniſsimum eſt, in quod Epiſcopi, quique Sacerdotia pinguia tenent, ſeriò inſpiciant, eumque imitentur, ſi velint procul à carne, & ſanguine, ſibi & animarum ſaluti ſeriò conſulere.

Porrò cum Baronius Gregorij Nazianzeni geſtorum in eodem quarto Tomo hiſtoriam texat, nonnulla notat reuerenti erga Nazianzenum, ſed ſyncero erga veritatem affectu. Quale illud eſt, quòd in Oratione, quam habuit de S. Cypriano ad populum, duos in vnum Cyprianos conflet, Antiochenum, & Carthaginienſem: de quibus vide, quæ nos in verbo, Cyprianus.

Sed & Interpretem deceptum fuiſſe indicat, qui in Oratione in Baſilij laudem putauerit Nazianzenum loqui de peregrinatione Baſilij in Seleuciam ad S. Theclam, quò propter religionem frequentes plerique confluebant, cum tamen Nazianzenus dicat *Peregrinationes* non *Peregrinationem*, nimirum illas, quas ad monachos AEgypti, Paleſtinæ, Siriæ, ac Meſopotamiæ viſendos inſtituerat.

Quinam primò è Græco in Latinum verterint aliqua Gregorij Nazianzeni, Quive ea ſeparatim ediderint.

Ac primò quidem Petrus Moſellanus Protogenſis quinque libros Gregorij Nazianzeni de Theologia, & Sermonem in feſta Natalitia Saluatoris vertit è Græco in Latinum,

Digitized by Google

quam versionem dicauit Richardo Archiepiscopo Treuerensi, & an. 1522. Lipsiæ in Germania emisit ex typographia Rubij. Huius autem versionis non meminit Gesnerus, nec alij, quòd sciam.

Deinde Bilibaldus Perckheimerus orationes triginta octo, ex officina Frobeniana Basileæ emisit an. 1531. qui quidem minus illa elimauerat, præterquam quòd vt iam in religione claudicabat, dubium nō est, quin minus ei affuerit lux Diuina. Nam & inter prohibitos Auctores primæ classis, quoad alia, notatur in Romano Indice.

Postea opuscula tredecim ipsius Nazianzeni è Græco versa Coloniæ in 8. prodierunt.

Gregorij Epistolæ cum Epistolis Basilij simul impressæ, & quidem à Iano Cornario versæ. Sed vide quæ de hoc diximus in verbo, Basilius.

Duæ item separatim ad Themistium Peripateticum.

Sermones in Pascha, & quædā alia à Ioan. OEcolampadio excusa fuēre Augustæ Vindelicorum. At & si hæreticorum versiones eius modi haberi, & legi possunt, nisi aliquid in ijs aduersus fidem Catholicam detortum sit, qui est mos hæreticorum: tamen & istius, & cæterorum hæreticorum versiones satis explosæ sunt per ipsam Iacobi Billij, de qua diximus accuratissimam translationem.

Liber de officio Episcopi, eius nomine euulgati, seorsim in 8. fuit impressus.

Orationes nouem, & in altero volumine sexdecim Aldus excudit Venetijs.

Tragœdia Christi sub nomine Gregor. Nazianzen. quæ tamen illius non est, excusa Romæ, an. 1542.

Poëmata, siue Idyllia varia num. 66. Venetijs apud Aldum in 4. Græcè, & Latinè.

Poëmata de parabolis, & miraculis, quæ narrantur à singulis Euangelistis seorsim excusa Basileæ apud Cratandrum, cum Hieronymi, Epiphanij, Gennadij Catalogo de illustribus viris.

At nouissimè opera, quæ extabant, omnia cum Græcorum Nicetæ Serronij, Pselli, Nonni, & Eliæ Cretentis Commentarijs Parisijs 1583. quæ antea (sed non tam absolutè) edita fuerant Parisijs apud Claudium Fremy, & Coloniæ apud Ioan. Birckmannum in folio an. 1570. prodierunt ex officina, vt diximus, Niuellij. Eiusdem Actiones tres. Apologeticus de amore erga pauperes, & in Natalem diem Saluatoris nostri à Iulio Gabrielio Latinè redditæ. Eiusdem in easdem Scholia. Emendationes in omnia, quæ Græcè extant ipsius Gregorij Theologi scripta. Antuerpiæ an. 1573. in 8. Eiusdem definitiones rerum simplices Græcè primum editæ Augustæ à Dauide Heschælio cum eiusdem Notis, & Latina versione Ioan. Leunclaij ex officina S. Andr. an. 1591. at quanta Leunclaio homini extra Ecclesiæ castra fides sit habenda, supra ostendimus ex Billio.

Sententiæ, ac Regulæ Vitæ ex eodem Gregorio Nazianzeno collectæ. Item Iambi aliquot eiusdem in lucem editi Græcè Antuerpiæ 1568. in 8.

Quæ verò extant Græcè manuscripta ipsius Nazianzeni, ea videbis Lector post finem huius Apparatus, vbi è varijs celebrioribus Bibliothecis Catalogos Græcorum Ecclesiasticorum Auctorum Deo aspirante adiungemus. Porrò vide quæ Victorius Scialach (de quo, suo loco diximus) in Epistola ad Marcum Velserum V. C. ante Liturgias à se ex Arabico Latinè redditas, & Augustæ Vindelicorum editas.

GREGORIVS Neocæsariensis, hoc est Neocesareæ in Ponto Episcopus, qui ob signa, & miracula, quæ cum multa Ecclesiarum gloria patrauit, Thaumaturgus, & Ponticus est appellatus, cum & Theodoretus diceretur, quemadmodum in Catalogo, & in ep. 84. ad Magnum, Hieronymus habet, doctrina celebris, qui fuit Origenis discipulus vnà cum fratre Athenodoro, & sanctitate illustris sub Alexandro & Decio Impp. scripsit aliqua, quæ quò breuiora, tanto altiorem habent indaginem. Nempè epist. Canonicam in Metaphrasin. in Ecclesiasten. De anima, Epistolam de ijs, qui in Barbarorum incursione idolothyta comederunt. Mysticam disciplinam. Duodecim capita de fide ad suam Ciuitatem, & alia. De quibus mox singillatim erit dicendum.

Vitam autem eius scripsit copiosa oratione, & eleganti ad populum habita Gregorius Nyssenus, cum huius frater Basilius Acta Gregorij paucis perstrinxisset cap. 29. de Spiritu sancto. Reliqua Euseb. hist. lib. 6. cap. 23. Socrat. lib. 4. cap. 22. Greg. Papa lib. 1. cap. 7. Theodorus Lector lib. 2. Collectaneorum. Cedrenus in anno 12. Anastasij Imp. Suidas; sed hic fallitur, qui censet Gregorium hunc peruenisse ad tempora Iuliani Apostatæ. A Christi enim an. 223. cum Alex. Imp. florere incœpisse Gregorium certum sit, nimis diu vixisset, si ad an. 362. peruenisset, quo cœpit Iuliani Imperium. Sed & Nicephorus non rectè, qui eum cum Gregorio Armeno confundit.

Digitized by Google

De Epistola Canonica.

Insignem porrò illam esse Greg. Neocæsariensis Epist. dubium non est. Agitur verò præter alia, quod causam cognituru eorum, qui bonis ab alijs fuerant spoliati, Euphronynum mittit, vt nempe cognosceret ex legibus Ecclesiasticis, quorumnam essent accusationes recipiendæ, quorumue repudiandæ. De quinque item locis pœnitentium in Ecclesia. Eaq; Epistola adiungi solet Canonibus Photij. Sed & aliam tribus verbis Epi. scripsit iubens Satanæ, vt in idolorum templũ, ex quo illum nocturna oratiõe expulerat, regrederetur. Eaque Scheda tradita est idolorum Antistiti tanquam tabellario, qui questus de suo Idolo cum Gregorio fuerat. Veruntamen vim admirabilem fidei Gregorij expertus ad Christum denique conuersus est. Verba illa erant: *Gregorius Satanæ intra.* Vide Nissẽni orationem de Vita Gregorij Thaumaturgi. Porrò item aliam de ijs, qui in Barbarorũ incursione idolothyta comederunt, quæ extat cum Cõmentarijs Balsamonis. Metaphrasim quoque in Ecclesiastem, breuissimam illam quidem, sed sanè admirabilem. Eius initium est: *Hæc Salomon Dauidis Regis, & Prophetæ filius, apud omnes mortales Rex, &c.* Hanc librariorum impudentiã (vt inquit Sixtus Senensis) bis impressit, primum quidem sub nomine sui auctoris, deinde sub nomine Gregorij Nazianzeni. Ceterum Hieron. in 4. Ecclesiastis caput, super illam caussulam, *Melior est puer, & pauper, &c.* proferens expositionem eorundem verborum ex ea, quæ nunc extat Greg. Neocæsariensis Metaphrasi, auctorẽ eius ipsummet prodit his verbis: *Gregorius Ponti Episcopus, Origenis auditor, in Metaphrasi Ecclesiastis ita hunc locum intellexit: ego verò intelligo adolescentulum pauperem & sapientem. Rege sene meliorem & stulto, cui nunquam venit in mentem, quòd possibile sit, quemquam de his, qui vincti fuerant, ad regnum exire de carcere, & seipsum denique deinceps de iniqua potestate sua corruere.* Ceterum, hanc Metaphrasim præfatione, & Commentario illustrauit Iacobus Billius Prunæus, qui & in suam Nazianzeni versionem probat eandem Metaphrasim non esse Nazianzeni, sed Neocęsariensis Episcopi Gregorij. Extat in Bibl. SS. PP.

Quæ autem Neocæsariẽsis breuis extat, sed solida *de Anima Disputatio*; ea perquirit, quo indicio anima comprehendi naturaliter possit, & quibus rationibus esse ostẽdatur. Mox, verum substantia, an accidens sit: Deinde corpus ne sit, an corpore careat. Præterea simplex ne sit, an composita. Tum, mortalis ne, an immortalis. Vide in Bibl. SS. PP.

Sanè verò Nyssenus testatur B. Virg. Dei Matre apparente, & hortante, Io. Euangelistam, vt Thaumaturgo exponeret sermonẽ, de quo ambigebat, Io. Matri Domini fuisse gratificatum. Idem autem scriptum Gregorius Nyssenus vocat Mysticam Disciplinam.

Scripsit etiam idẽ Gregorius παναγυρικὸν εὐχαριστίας, hoc est, *Panegyricum Eucharistiæ*, Origeni: & conuocata grandi frequentia, ipso quoque Origene præsente, recitauit.

De duodecim capitibus, de fide Catholica subiecto singulis Anathematismo, & apposita vniuscuiusq; capitis interpretatione.

At, quæ diximus de fide capita extare, ea quoniam nunquã aut Græcè, aut Latinè prodierant in lucem, nisi postquã nos ea misimus Græcè ad V. C. Henricum Canisiũ, qui hoc an. 1603. ea inseruit To. 3. antiquæ lectionis Ingolstadij nos hic in versionem illorũ vna cũ duobus scholijs ad eam factã à Francisco Turriano Theologo Soc. nostræ adijciemus.

Quomodo Dei gratia oporteat credere de Incarnatione filij Dei Iesu Christi Domini nostri, secundum ea, quæ lex præsignauit, Prophetæ testati sunt, Apostoli prædicauerunt, & ipse Dominus verbo docuit, & opere se ipsum manifestum fecit.

Cap. 1. Si quis dixit Corpus Christi increatum, & non confitetur ipsum increatũ Deũ Verbum ex creata humanitate incarnationem ostendisse, factumq; se hominẽ, sicut scriptum est, sit anathema.

Quomodo enim corpus incarnatum dici potest? Si quidem quòd increatum est, neq; pati, neque vulnerari, neque attrectari potest: Christus autem à mortuis excitatus, figurã clauorum, & lateris apertionem lãcea fractam, & attrectationem corporis discipulis demonstrabat, quamuis ianuis clausis ingressus esset. Sed vt Diuinitatis operationẽ, & corporis veritatem ostenderet, cum aliqui Deus esset, homo natura agnoscebatur, & cũ esset alioqui verè homo, Deus tamen operibus ostendebatur. Interpretatio Ioan. 20.

2 Si quis dicit Carnem Christi ὁμοούσιον id est, eiusdem substantiæ esse cum Diuinitate, & non confitetur ipsum esse in forma Dei Deũ ante sæcula, & se ipsum exinaniisse, & formam serui accepisse, sicut scriptum est, sit anathema. Philip. 2.

Quomodo autem caro potest tempus ὁμοούσιος id est, eiusdem substantiæ cũ Diuinitate, Interpretatio

quæ sine tempore est, dici potest? ὁμοούσιον enim dicitur quod est idem natura, & eadem sempiternitate.

Luc.2. 3 Si quis dicit hominem perfectum assumptum esse à Domino tamquam vnum ex prophetis, & non confitetur ipsum incarnatione ex Virgine factum hominem in Bethleem natum, & in Nazaret nutritum, & qui progressum in ætate ostendit, & numerationem temporum suscepit, in Iordane Baptizatus est, & à Patre testatus, cum dixit: *Hic est filius meus dilectus*, sicut scriptum est, sit anathema.

Matth.3. Interpretatio Quomodo dici potest homo perfectus à Domino assumptus tamquam vnus ex prophetis, cum ipse Dominus per incarnationem ex Virgine homo factus sit? Quocirca scriptum est: *Primus homo ex terra terrenus.* Quia verò formatus ex terra in terram abijt. Secundus homo factus, in cœlos ascendit, & dicitur primus Adam, & nouissimus Adam, & sicut confessione omnium patefactum est, quod secundus ex primo secundum carnem, vnde & homo, & filius hominis Christus; sic testatum est quòd secundus est Saluator primi, propter quem descendit è cœlo; quia Verbum descendens è cœlo, & homo factum, in cœlos ascendit, & dicitur è cœlo secundus Adam.

1.Cor.15.

4 Si quis dicat ex semine Viri genitum Christum ex Virgine, sicut omnes homines, & non confitetur ipsum ex Sancta Virgine Maria incarnatum, & factum hominem ex semine Dauid; sicut scriptum est, sit anathema.

Interpretatio Luc.1. Matth.1. Quomodo dici potest ex semine Viri genitus Christus ex Virgine, cum Virgo dixerit in Euangelio: *Quomodo fiet hoc, quoniam Virum non cognosco?* Et qui nunciauit Mariæ dixit: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Quamobrem quod natum est ex te Sanctum, vocabitur filius Altissimi:* & Ioseph Viro Mariæ dicit: *Ne timeas accipere Mariam coniugem tuam, quod enim in ea natum est, ex Spiritu sancto est: pariet enim Filium, & vocabunt nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum à peccatis eorum.*

5 Si quis dicis, alius filius Dei ante sæcula; & alius in extremis temporibus, & non cõfitetur, eumdem ante secula, & extremis temporibus, sicut scriptum est, sit anathema.

Interpretatio Ioan.8. Ioan.16. Quomodo dici potest alius filius Dei ante sæcula, & alius in extremis temporibus, cum ipse Dominus dicat: *Priusquam Abraam fieret, ego sum?* & quod *ex Patre exiui, & venio:* & rursus: *Vado ad Patrem meum.*

6 Si quis dicit, alius est qui passus est, & alius qui non passus est, & non confitetur, ipsum qui nõ potest pati Deus Verbum, carne propria passum immutabiliter, sicut scriptũ est, sit anathema.

Interpretatio Luc. 9. Marc.8. Quomodo dici potest alius qui passus, & alius qui non passus, cum ipse Dominus dicat: *Oportet filium hominis multa pati, & occidi, & tertia die resurgere à mortuis?* & illud: *Cum videritis filium hominis sedentem in dextera Patris.* &, *cum venerit filius hominis in gloria Patris sui.*

7 Si quis dicit Christum saluum factum, & non confitetur ipsum Saluatorem mundi, & lucem mundi, sicut scriptum est, sit anathema.

Interpretatio Io.11.Io.6. Quomodo potest quispiam dicere Christum saluum factum, cum ipse Dominus dicat: *Ego sum Vita:* & *Ego veni vt vitam habeant.* &, *Qui credit in me, non videbit mortem, sed videbit vitam æternam?*

8 Si quis dicit perfectum hominem Christum diuisè, & Deum Verbum diuisè, & nó confitetur vnum Dominum Iesum Christum, sicut scriptum est, sit anathema.

Interpretatio Ioan.8. Ioan.2. Quomodo potest quis dicere hominem perfectum Christum diuisè, & Deum Verbum diuisè, cum ipse Dominus dicat: *Quid quæritis occidere me hominem, qui locutus sum vobis veritatem, quam audiui à Patre?* Nõ enim hominẽ dedit pro nobis, sed seipsum tradidit pro nobis Deus verbum homo factum propter nos. quamobrem dicit: *Soluite templum hoc & in tribus diebus excitabo illud: Ipse autem dicebat de templo corporis sui.*

*Spiritum vocat Diuinitatem. 9 Si quis dicit mutabilem, aut alterabilem Christum, & non confitetur ipsum immutabilem * Spiritu, corruptibilem carne, sit anathema.

Interpretatio Malach.3 Act.2. a Vide Scholion ad finẽ. Quomodo potest aliquis dicere immutabilem aut variabilẽ Christum cum ipse Dominus dicat: *Ego sum, & non varior.* & rursus: *Nec anima eius relicta est in Inferno,* [a] *neque caro eius vidit corruptionem?*

10 Si quis dicit, partem hominis assumpsisse Christum, & non confitetur ipsum per omnia similem nobis excepto peccato, sit anathema.

Interpretatio Ioan.10. Ioan. 6. Quomodo potest vllus dicere partem hominis assumpsisse Christum, cum ipse Dominus dicat: *Animam meam pono, vt iterum accipiam eam?* & *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus: & qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam.*

11 Si quis dicit Corpus Christi inanimatum, aut sine mente esse, & non confitetur ipsum perfectum hominem per omnia vnum & eundem, sit anathema.

Quo-

Digitized by Google

Quomodo potest quispiam dicere Corpus Christi sine anima, aut mente? Turbatio enim, & dolor, & pauor, neque carnis inanimatæ sunt, nec animæ non intelligentis, neque Diuinitatis immutabilis; nec ostensio inanis apparationis, nec infirmitatis humanæ succumbentius defectus; sed passionis naturæ nostræ in se ipso ostendebat Verbum, suscipiens partem ad patiendum datam: sicut scriptum est. *Quoniam ipse infirmitates nostras assumpsit, & egritudines nostras portauit.* Turbatio enim, & dolor, & pauor ægritudines animę sunt: Defatigatio verò, & somnus, & vulneratio corporis, infirmitates carnis sunt. Interpretatio Esa. 53.

12 Si quis dicit apparuisse fictè mundo Christum, & non confitetur ipsum in carne venisse, sit anathema.

Quomodo potest quispiam dicere apparuisse fictè Christum mundo, Christum dico in Bethleem natum, ad Circuncisionem carnis adductum, à Simeone gestatum, in Iordane baptizatum, in Cruce cõfixum, à mortuis suscitatum? Quamobrem si turbatus est Spiritu, si tristatus Anima. si vulneratus Corpore, appellationes passionum secundum naturæ nostrę constitutionem asserit, vt demonstret natum se esse in mundo, & cum hominibus conuersatum ad similitudinem nostram excepto peccato. Natus est enim in Bethleem secundum carnem, vt Deum decebat, Angelis scilicet cœlestibus Dominum suum agnoscentibus, & Deum in præsepio pannis inuolutum laudantibus, & canentibus: *Gloria in Altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Nutritus est in Nazaret, qui Deum se ostendit sedens in medio Doctorum, & mouens eis admirationem super sapiẽtia præter tempus etatis secundum corpus, sicut Euangelicus sermo narrat. In Iordane baptizatus est, non vt sanctificationem assumeret, sed vt sanctificationis participationem largiretur. In Eremo tentatus est, non sibi ectus tentationi; sed nostras tentationes euocationi tentatis obijciens, vt demonstraret vanum esse tentantem: quamobrẽ, *confidite*, inquit, *ego vici mundum*; [b] non opponens luctationem Diuinam, sed propriam carnem, victricem passionis, & mortis, & corruptionis ostendens: vt qua carne peccatum intrauit in mundũ, & per peccatum mors regnauit in omnibus hominibus; per eandem carnem secundum similitudinem, damnaretur peccatum in carne, & vinceretur prę̃ses peccati, qui tentat, & dissolueretur mors, ne regnaret; & corruptio in sepultura corporis euanesceret, & primitiæ resurrectionis expromerentur, principiumq; iustitiæ in mundo per fidem exerceretur, ac Regnum cœlorum hominibus Euangelizaretur, essetq; Dei cum hominibus cõmunio. Pro hac gratia glorificemus Patrem, qui dedit Filium suum vnigenitum pro mũdi vita: glorificemus Spiritum sanctum, qui operatur, & viuificat nos, & charismata ad communionem Dei tribuit: & ne doctrinam Euangelicam verbis aridis perscrutemur, interminatas questiones & pugnas verborum circumferẽtes, & perfectum ac rectum sermonem de fide asperum reddentes; sed potiut operemur opus fidei, amemus pacem, præferamus concordiam, seruemus coniunctionem, excolamus charitatem, qua Deo placemus; sicut non est nostrum scire tempora, & tempestiuitates temporum, quæ pater posuit in sua potestate, credere autem oportet futurum esse finem temporum, & futuram futuri sæculi manifestationem, ac iudicij releuationem, & filij Dei aduentum, & operum remunerationem, ad hęreditatis Regni cœlorum possessionem; sic non est nostrum scire, quomodo Filius factus est homo hoc enim mysterium magnum est, sicut scriptum est: *Generationem eius quis enarrabit? quia tollitur à terra vita eius.* Sed credere oportet, quòd Filius Dei factus est homo secundum scripturas; & quòd in terra visus est, & cum hominibus cõuersatus est secundum similitudinem nostram, excepto peccato, secũdum scripturas; & quod mortuus est pro nobis, & surrexit à mortuis, sicut scriptum est, & quòd ascendit in Cœlos, & sedet ad dexteram Dei Patris, vnde vẽturus est ad iudicandum viuos & mortuos, sicut scriptum est: ne quando nobis inter nos de verbis certantibus, aliqui sermonem ac doctrinam fidei blasphemè vituperent, & eueniat quod dictum est: *Propter vos nomen Dei semper blasphematur in gentibus.* Interpretatio Luc. 2. & 3. Baruch. 3 Luc. 2. Matth. 3. Matth. 4. Ioan. 16. Esa. 53. Esa. 52.

[b] Vide secundũ Scholion.

Scholion ad Caput nonum ad illa verba: *Neque caro eius vidit corruptionem.*

a Non contradicit Beatus Petrus, cum ait in Act. Apostol. cap. 13. Quod autem suscitauit eum à mortuis, amplius iam non reuersurum in corruptionem: ex quo sequitur, potuisse capere corruptionem, non contradicit inquam, neque pugnant cum eo quod ait Actorum secundo, Caro eius non vidit corruptionem, non enim vidit corruptionem, non propter suam naturam, quæ similis erat nostræ, sed propter Diuinitatem, cum qua descendit ad inferos anima, & non est detenta ibi. Idem enim dicendum est de anima, & de carne, quantum ad naturam vtriusque pertinet; caro enim quatenus erat eiusdem naturæ cum nostra, sicut mortua est, sic etiam potuit corrumpi. non fuisse autem corruptam, Diuinæ virtutis fuit; Verbo prohibente. Sic Leontius Byzantius respon-

respondet hæreticis, qui Corpus Christi ante Resurrectionem incorruptibile tradebant, vnde Aphthartodocetæ dicti sunt. Cum ergo dixit Beatus Petrus Act. 2. Neque caro eius vidit corruptionem: nō obscurè significauit carnem Christi natura sua aptam natam fuisse ad capiendam corruptionem, sed non cepisse propter Diuinitatem: Clarius verò dixit corruptionem fuisse. Act. cap. 13.

Scholion alterum ad Caput duodecimum ad illa verba: *Non opponens luctationem Diuinam.*

b Erat quidem luctatio Christi cum tentatore Diuina, quia nec in eo erat humanum sine Diuino, neque Diuinum sine humano; non tamen erat luctatio secundum Diuinitatem, sed secundum Humanitatem; siquidem in humanitate Christi, secundum similitudinem humanitatis nostræ cadebat tentatio gulæ, concupiscentiæ oculorum, & superbiæ vitæ. Sic igitur intelligendum est non opposuisse Christum luctationem Diuinam tentatori, idest, luctationem secundum Diuinitatem, sed secundum Humanitatem: quæ propter vnionem cum Diuinitate non poterat non vincere tentatorem, & omnes tentationes eius.

Porrò Gregorij Thaumaturgi Episcopi Neocæsariensis prodierunt Opera omnia Græcè, & Latinè Interprete, & Scholiaste Doctore Gerardo Vossio vna cum varijs SS. PP. Opusculis, quæ antea nunquam prodierāt è prælis eodē Gerardo Interprete, & Scholiaste, an. 1604. cum antea etiam in Tom. 3. Bibl. SS. PP. edit. 2. extarent eiusdem Gregorij De ijs, qui in Barbarorum incursione Idolothyta comederunt, Epi. cum Commentarijs eiusdem Balsamonis.

Eiusdem Metaphrasis in Ecclesiasten cum præfatione, & Commentarijs Iacobi Bilij Prunæi. Eiusdem De anima, breuis, & per capita Disputatio ad Tatianum.

GREGORIVS Niceta Epistolas scripsit De creatione hominis, quæ extant m.s. in Bibliotheca Imp. Viennæ Austriæ.

GREGORIVS Nicomediæ Metropolita, Græcè scriptas reliquit orationes Panegyricas centum & septuaginta. Extabant Constantinopoli.

GREGORIVS huius nominis Nonus Pont. Max. Cōstitutiones, & Decretales Epistolas superiorem Pontificum in ordinem, & compendium redigi curauit, quod in quinque partes fuit distributum.

Primam, de Summa Trinitate, & fide Catholica, & de Cōstitutionibus, de Rescriptis, de Iudicijs, & eorum officijs.

Secundam, de iudicijs, & spectantibus ad iudicia.

Tertiam, de vita, & honestate clericorum, & rebus eorum, & Ecclesiarum.

Quartam, de Sponsalibus, & matrimonijs, & impedimentis eorum.

Quintam, de accusationibus, criminibus, & pœnis eorum.

Scripsit verò insignem Epistolam de Græcorum vnione cum Ecclesia Latina. Alteram de duplici gladio Romani Pont. ac de vsu vtriusque super eadem vnione Græcè, & Latinè. Quæ epistola legationem quoque Apocrisiariorum Gregorij eiusdem ad Græcos continet. Diffinitionem, siue Decretum eiusdem, quòd Spiritus sanctus à Patre Filioque procedat. Græcè, & Latinè. His autem omnibus hac nostra ætate Gerardus Vossius adiecit præter scholia, & argumenta litteras Apostolicas eiusdem Pontificis, & Canonizationem tam D. Francisci ab eodem prolatam, quin & vna cum litteris stigmata eiusdem cōprobantibus, quàm D. Dominici, S. Antonij de Padua, S. Elisabethæ Regis Hungarorum filiæ ac Lantgrauiæ Thuringæ, additis ad singulas Canonizationes breuibus Notis, quibus, qui, nam de ijs scripserint, indicatur. Quæ omnia primò Romæ prodierūt apud Bartholomæum Bonfadinum an. 1587. cum è Vaticana Bibl. Romanisque Archiuis fuissent erutæ.

At vero eiusdem opera, cum Pamelij annotationibus prodierunt Antuerpiæ apud viduam & hæredes Ioan. Stelsij an. 1572.

GREGORIVS Nunnius, De vera Christi Ecclesia. Romæ apud Iacobum Lunam.

GREGORIVS Nyssenus Episcopus Magni Basilij frater is fuit, quem perperam Emisenum Honorius in Catalogo, & Tritemius vocauerunt; antiquitas verò suspexit, & sequentibus seculis Theologi tam Græci, quam Latini ad confirmanda Orthodoxa dogmata testem certissimum adhiberunt, quippe qui in ijs, quæ ad fidem pertinent nulla in re à Basilio, vt inquit etiam Card. Bellar. dissenserit, licet nonnulla, quæ eo tempore nondum ita declarauerat Ecclesia, scripserit, de quibus ad finem huius Tractationis dicemus. Eum nominat virum fidelem, amicum, fidum, eruditum, sapientem, eloquentem, filium lucis, hominem Dei, fratrem amicissimi sui amici Basilij, eumque esse dignum, qui summis olim sacerdotibus cōferatur, quibus, eum, & Basilium Magnum, fratres comparat, Moysi scilicet, & Aaron.

Theodor. Io. Damasc. Suidas D. Th. & alij.

Digitized by Google

Vitam Gregorij Nysseni quinam scripserint.

Vitam eius, studia, res gestæ (præsertim pro fide Catholica) quæ fuerint, nemo quidē vnus per historiæ seriem, quemadmodum fit in aliorum Vitis pertexuit, quòd sciam. At quæ Gregorius Nazianzenus in Oratione ad eum habita commemorat, sunt tot, & tanta, vt instar historiæ esse queant. Theodoretus autem, Socrates, Nicephorus, Suidas, & Martyrologium Ecclesiæ Romanæ præter recentiores, vti Raphaelem Volaterranum, & alios honorificentissimè de eius Vita, doctrina, eloquentia, tamquam Patre Patrum loquuntur. At qui cum idem Nazianzenus varias ad eum Epistolas scripserit, nimirum 34. 35. 36. 37. 42. 43. 95. & 142. ex his elici potest, quid de eo vel dicere, vel sentire possimus.

Sanè quòd is ipse Nyssenus actus sit in exilium ab Arianis sub Valente Imp. quòdque, hoc demortuo, destinatus sit ab Antiochena Synodo ad instaurandas Orientales Ecclesias, & ab Synodo Oecumenica Constantinopolitana sub Theodosio habita ad visitandas Ecclesias Arabiæ, dignus autem fuerit, vt inter præcipuos Catholicæ fidei propugnatores sanctione etiam Imperiali laudaretur, maxima sunt, quæ nos prouocēt & ad eius scripta legenda, & ad imitandam in fide fortitudinem, cuius diem mortis anniuersarium Latini nona die Martij, Græci in Menologio, quarto idus Martij celebrant vnanimi cultu. Atqui successit his Scriptoribus omnibus, qui in hoc genere omnes data sibi à Deo gratia præcessit Cæsar Card. Baron. qui præter ea, quæ de illis in Notis ad Martyrologium attigit, vberius in quarto Annal. Tomo scripsit. porrò vide, quæ nos in verbo, Basilius diximus in hoc Apparatu.

Basil. epi. 10. Greg. Nyss. ep. ad Olympium. Nyssen. epist. ad Flauianū, lib. 3. de fide Cathol. cod Theodos.

DICTIO GREGORII NYSSENI

Vt verò dicendi sic artē exercuit, vt & Rhetor illustris euaserit, & postquam Theologiam hausisset, ac Episcopus fuisset renunciatus, adhuc erga eandem Rhetoricæ facultatem afficiebatur, ita hinc conijci potest, quinam lepos, & charites in scriptis illius inueniantur ab eo, qui Græcas litteras altius calleat. Et Photius quidem (vt mittam alios) in sua Bibliotheca de hoc iudicium tulit, cum recognouit ipsius libros contra Eunomium. Nam inter cætera de illo dicit. *Dictione si quis Rhetorum alius splendidus* est Nyssenus.

Gregorij Nysseni scripta, quænam, & à quibus Latinè versa subinde prodierunt in lucem.

Quanto magis in condendo hoc Opere laboro, tanto sæpius aures meas personat illa Christi Domini vox. *Capillus capitis vestri non peribit.* Ecce quam sudauit Satanas, vt Patrum Doctrina aboleretur, sed & ecce, quam Deus optimus satagit, vt doctrina eorum non pereat. Illuxit illa Orienti, cuius tenebras olim dispulit, illuxit nunc Occidenti, cuius errores euertit. Sed quæ scripta Gregorij Nysseni iacebant, aut dudum delituerant, ac, si tubæ sonitum ad arma conclamantem audissent, extulerunt caput, quod & plerique omnes alij Græci Patres fecerunt, & per Interpretes varios se subinde exeruerunt, exeuntque hodieque, tanquam tela, quibus omnis confodiatur impietas.

Dionysius itaque Romanus, qui dictus est Exiguus, quique cum Cassiodoro vixit, & (vt diximus suo loco) docuit, librum de creatione hominis à Nysseno conscriptum in supplementum Hexameron Basilij fratris Latinitate donauit.

In idem incubuerunt alij, Godefridus Tilmannus, Franciscus Zinus Catholici, Ioan. Leuenclaius hæreticus.

Octo Conciones in Ecclesiasten, Homilias vndecim in Canticum Canticorum (nam quatuor postremas Leuenclaius) Catecheticum, siue Catecheticam orationem (vti & Petrus Morellus, & Franciscus Zinus) Orationes de fugienda fornicatione: & in eos, qui differunt baptismum; & qui ægrè ferunt reprehensiones, Gentianus Heruetus.

De vita Moysis, siue de vita perfecta. Georgius Trapezuntius.

De Ascensione Domini, sicuti & pleraque alia, quæ extant in Parisiensi editione anno 1573. Laurentij Siphanij. At & de eadem Ascensione Franciscus Zinus, cuius versio quę in Breuiario 4. feria Domini post eius Ascensionem legitur, magis probatur.

Sed & idem Franciscus Zinus vertit, quæ Nyssenus de pauperibus amandis: quæ de in Mulierem peccatricem: quæ de Dormientibus: quæ de Natiuitate Domini, & eius

Resur-

Resurrectione scripserat Græcè. Et hæc pene omnia extant in eadem Parisiensi editione Sebastiani Niuellij an. 1573. sed secundum sequentem seriem distributa.

Operum D. Gregorij Nysseni Catalogus. Quæ vnico notantur asteriſco accesserunt, quæ verò duobus, ex seorsum impressis huic editioni sunt adiecta.

Hexaemeron, siue historia de opere sex dierum.
** In ea scripturæ verba *Faciamus hominem ad imaginem, &c.* Oratio I.
** In hominis procreationem, Oratio II.
De hominis opificio, liber.
De vita Moysis, siue de vita perfecta, liber.
In sextum Psalmum, de octaua.
* in Ecclesiasten, Conciones octo.
In Canticum Canticorum, Explanatio.
Quid nomen, professioue Christiana sibi velit, Epistola.
** De perfecti hominis Christiani forma, ad Olympium Monachum.
** Catechetica oratio, quæ dicitur magna.
De Sancto Baptismate, Oratio.
* In eos qui differunt baptisma, Oratio.
De Oratione Dominica, Homiliæ quinque.
De vita beata comparanda, siue de beatitudinibus, Orationes octo.
* De fugienda fornicatione, in dictum Apostoli, 1. Corinth. 6. *Omne peccatum quodcunq; fecerit homo*, Oratio.
In illud Apostoli, 1. Corinth. 15. *Tunc etiam ipse filius subijcietur ei, qui subiecit omnia*, Oratio.
De dormientibus, vel, non esse dolendum ob eorum obitum qui in fide dormierunt, Oratio.
De infantibus, qui ex vtero præmaturè abripiuntur, ad Hierium.
* In eos qui ægrè ferunt reprehensiones, Oratio.
** In Mulierem peccatricem, vel in eos qui durius, & acerbius alios iudicant, atque condemnant, quique conuersione indigent, & pœnitentia, Oratio.
** De pauperibus amandis, & benignitate complectendis, Oratio I.
De ijsdem, in dictum Euangelij: *Quatenus fecistis vni ex his minimis*, Oratio II.
** De vera, & incorrupta virginitate, liber.
De Sancta Christi Natiuitate, Oratio.
De Sancto Stephano protomartyre, Oratio.
De Sancto festo Paschæ, & Resurrectione Domini, in diem tertium collata, Oratio I.
De Resurrectione Domini, & quòd nullo modo contrarij Euangelistæ diuersis modis prodiderunt ea, quæ acciderunt in Resurrectione, Oratio II.
De festo Paschæ, & de Resurrectione, habita in Magna die Dominica, Oratio III.
De sancto, & salutari festo Paschæ, Oratio.
De anima, & resurrectione disputatio cum sorore Macrina.
De Ascensione Domini, Oratio. In Pentecosten, Oratio.
** De Trinitate aduersus Iudæos, ex Veteri Testamento delecta testimonia cum explicatione.
De Sancta Trinitate, & quòd Spiritus sanctus sit Deus.
Tres dici Deos non oportere, ad Ablabium, Oratio.
De differentia substantiæ, & hipostaseos, ad Petrum fratrem.
De Fide, siue de Patre, & Filio, & Spiritu sancto.
In laudem Basilij Magni fratris sui, Oratio.
In laudem Sanctorum quadraginta martyrum, Oratio. I.
In laudem eorundem Sanctorum, Oratio II.
In funere Pulcheriæ, Oratio consolatoria.
De Placilla, Oratio funebris.
De Vita Sancti Gregorij miraculorum opificis, Oratio.
In laudem Sancti viri, ac magni martyris Theodori, Oratio.
In funere Magni Meletij Episcopi Antiochiæ, Oratio.
Ad Flauianum Epistola.

Sed & ante hanc editionem prodierunt libri de Virginitate, ac Conciones quinque de Oratione Dominica, & de octo de Beata vita à Petro Galesinio in linguâ Latinâ conuersæ,

uersæ, ac Romæ editæ an. 1565. licet à Laurentio Sifanio fuerint translatæ, cuius & versio extat in eadem Parisiensi editione.

Quin cum eiusdem de Virginitate liber: Græcè, & Latinè interprete Ioane Liuincio Gandensi, additis ad finem, notis, quibus partim emendationum ratio redditur, partim loca quædam illustrantur, Antuerpiæ prodijssent, apud Plantinum, anno 1574. Iacobus Billius hæc in illa versione obseruauit, inquiens.

Itaque 9. cap. de vi ac potentia consuetudinis loquens, his verbis vtitur: ὡδὲν οὕτω τῇ φύσει χειρὸν ὅτι ὡς ἐν συνηθείᾳ γενόμενον, μὴ καὶ σπουδῆς ἄξιον, καὶ αἱρετὸν νομισθῆναι, quæ verba ad hunc modum reddit interpres. *Nihil natura tam fugiendum est, quàm quæ res in consuetudinem abierit eam studio dignam, atq; amplectendam non videri.* Ego tamen lubentius ita transtulerim: *Nihil natura tam turpe, ac fugiendum est, quin, si in consuetudinem abierit, præclarum, & expetendum videatur.* Eodem libro cap. vigesimo secundo in his verbis, ἅτε τὸν ὀχεῖα ὑποπίπτει, rectè quidem interpres, mendum inesse statuit: sed quod pro ὑποπίπτει, ὑπεξέρχει reponit, non admodum mihi probatur; legendumque potius censuerim ὑποτρέχει, ideſt, ὑπαχθεὶς χαταστίγει. Loquitur enim de auriga, qui pernicem equum scutica adurgere non solet. Sed hoc leue. Illud autem non perinde facile, quod sequenti capite habetur.

Posteaquam enim eleganti similitudine ostendit ei, qui colendæ pietatis studio totum se deuouere cupit, faciendum esse, vt ducem potius aliquem sequatur, quàm vt ipse sibi dux sit, hanc rationem subiungit ἐγὼ γοῦν ἐπειρᾶσθαι δοκῶ τοῦτο μάλιστα τοῦτο ἀναλίσκειν ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ λυσιτελοῦντος τῶν πραγμάτων. ὅτε δὲ καὶ ἡ κατάταλμᾶν τῆς τοῦ ἀγνοουμένων πείρας οὐκ ἔξω κινδύνου καθίστατο. Quorum verborum sententiam particula negatiua, quam addendam censet interpres, prorsus corrumpit. Sic enim vertit. *Nam vbi studium hoc illustre, & tanquam in medio positum non est, necessum sit iudicium eius quod expediat nobis permittere.* Atqui contrarium omnino vult Gregorius: nempe in rebus arduis ducem ac præceptorem adhibendum esse. Ego sanè hunc locum ita restitui posse puto si pro τοῦτο, τότε legamus, vt sit sensus: *Cum perspicuum est institutum illud, quod sequimur, tum verò eorum, quæ in rem futura sunt iudicium nobis ipsis permittere debemus. At cum rerum nobis ignotarum experientia periculo non caret, cum verò ducem ac præceptorem adhibere conueni.* Hæc autem postrema verba vel in Græco desiderantur, vel certe eadem figura subaudiuntur, qua post hæc luce verba. *Et si quidem fecerit fructum,* subauditur, relinquens eam. Est & alius locus eiusdem libri cap. vlt. qui mihi & emendationis, & illustrationis cuiuspiam indigere videtur. Græca autem sic habent: ἐπτεύθησαν οἱ ἐνυπνιασταὶ, καὶ τὰς ἐκ τῶν θηρίων ἀπάτας πιστοτέρας τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων νενομίκασι, καὶ ἀποκαλύψεις τὰς φαντασίας προσαγορεύοντες. *Hinc somniatores,* ait interpres; *qui in ferarum ludibrijs fidei plus, quam in Euangelij doctrina collocent, & mentis suæ cogitata patefactiones appellent.* Ego verò cũ, quidnam, per *ferarum ludibria* sibi vellet author nullo modo assequi possem, statim mihi venit in mentem, pro θηρίων ὀνείρων substinere. Nam hoc verbum bellè cum authoris sensu conuenire videbatur. Verum interim hærebam dubius, quinam essent isti somniatores, quos hoc loco Gregorius perstringeret. Quam tamen dubitationem mihi tandem sustulit Theodoritus. Is enim in compend. hæret. fabul. lib. 4. de Messalianis loquens, ait *eos, vbi maximam diei partem precibus impendissent totos deinde se somno dare consuesisse. At à Dæmone delusos reuelationes quasdam se vidisse asserere, ac futura prædicere conari.* Et historiarum lib. 4. cap. 11. de ijs verba faciens, *Manuum,* inquit, *operationem vt malam auersantur, somno autem se tradentes, somniorum spectra prophetias appellant.* Quæ quidem verba emendationi nostræ apertissimè astipulantur.

Extat verò Epistola Canonica ad Latoium Mytilenes Episcopum, cum Scholijs Balsamonis, qua agit de ratione curandarum, siue hæresum, siue aliorum generum peccatorũ: Quam Latinè reddidit Gentianus Heruetus, quæ & excusa est in Bibl. Sanctorum Patrũ. Sed & postea eiusdem Gregorij Nysseni oratio excusa est De Filij, & Spiritus sancti Deitate è Codice manuscr. Reipub. Augustanæ, integritati restituta Augustæ Vindelicorum anno 1591.

Atqui & deinceps, quæ nunquam antea fuerant in lucem edita, euulgatæ sunt Ingolstadij per Frontonem Ducæum Soc. Iesu Theologum, ex typographia Dauidis Sartorij an. 1598. Opuscula quæ sequuntur.

Ad Theophilum Episcopum Alexandrinum aduersus Apollinarem Epistola, ex codice manuscripto Aegidij Dauidis I. C. Parisiensis. Ex Quæstionibus libellus in illud Genes. 1. *Creauit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam,* & ex m. s. Bibl. Mediceæ Reginę Christianissimorum Regum Matris.

Ad Theodosium Epistola de Pythonissa, quæ Sauli Samuelem excitauit. 1. Reg. 28. Ex

manuscripto libro Bibl. Collegij Mussipontani Soc. Iesu, quem nobis dono dedit V. C Iacobus Bornonius Lotharingicæ Curiæ Sammichelinæ Præses:
In Sanctam Domini Resurrectionem sermo ex manuscripto Aegydij Damidis.
In ordinationem sermo ex eodem manusc.
Contra Manichæos decem syllogysmi ex eodem libro.
Fragmenta libri aduersus Apollinarem ex codicibus m.s. Bibl. Regiæ Medicææ.
Ex Bibl. Bauarica. Liber de Fato. Oratio contra vsurarios.

Ceterum, Epistolæ Gregorij Nysseni contra Appollinarem meminit Synodus V. generalis collatione 6. fol. 530. & 542. edit. Colo. profertque illum locum. *Qui Apollinaris dogmatibus* vsque ad illa verba *neq; prædicari.* Deinde ex duobus diuersis eiusdem aduersus eũdem Operibus multa citat Euthymius titu. 13. Panopliæ. Alterum appellat Orationem ad Theophilum Alexandriæ Pontificem, cuius loca ab eo prolata in hac Epistola reperiuntur: Alterum Orationem, qua confutat Apollinarij opiniones, ex quo item inter cetera locum vnum exscribit, cuius sentẽtia prope eadem est, quæ fragmẽti alterius ex duobus, quæ in eo libro exhibetur. Accedit Ioannes Cyparissiotus, qui in expositione materiaria eorum, quæ de Deo dicuntur. Decad. 6. cap. 6. adducit locum illum non procul ab initio huius Epistolæ. *Non enim propterea quod in nouissimis diebus,* vsque ad illa verba: *oblatam esse visionem.*

Propterea Franciscus Turrianus in Epistola ad Gregorium de Valentia, contra Vbiquistas profert ex hac Epistola hunc locum non procul à fine: *Diuinitus enim quod humile fuit,* vsque ad illa verba: *Vnio declaratur.* Denique hæc eadem Epistola manuscripta Græcè extat in Bibliotheca Sereniſſimi Gulielmi Bauariæ Ducis, & in paucissimis voculis discrepat ab exemplari, quo vsus est Ducæus, vt ab illo, quod Lugduni Batauorum prodijt.

Secundum obtinet libellus in illud Genes. 1. *Creauit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam;* qui ex antiquissimo codice Bibliothecæ Mediceæ, ac pene consumpto, literis fugientibus, charta dilabente, erutus est. Ac licet in Altera ex duabus homilijs, quæ adiungi solent Basilij Orationibus in Hexaemeron, sed Nysseni sunt propriæ (non enim plures quam nouem Suidas Basilio tribuit) de hac quæstione disseruerit Nyssenus, hoc tamen non impediuit, quò minus, vt verum Opus agnosceretur eius illud de opificio hominis, in cuius aliquot capitibus hoc ipsum argumentum tractat, sic neque vetabit quidquam quò minus hoc tanquam verum eius partum legamus; præsertim cum notum sit Sanctos Patres de eadem materia sæpius scribere fuisse solitos. Nam argumentum de Resurrectione nostra, & Christi quoties hic idem Gregorius luculentissimè, & eloquentissimè tractauit?

Huic libro succedit Epistola ad Theodosium Episcopum de Pythonissa, & oratio in sanctam Domini Resurrectionem, de qua materia extant iam nonnullæ latinæ Conciones inter opera Nysseni, & Oratio in propriam ordinationem, quæ etiam Venetijs in Bibliotheca Reuerẽdiss. Lullini Episcopi asseruatur. Decem syllogismi contra Manichæos inueniuntur itidem in Bibliotheca Bauarica. Duo fragmenta alterius Operis contra Apollinarem desumpta sunt è Codice Bibliothecæ Medicææ, qui expositionem in Epist. ad Hebræos ex multis Patrum locis contextam continet. In priori fragmento tractat locum illum c. 1. ad Hebræos; *Et cum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli eius.* In posteriori autem illum. *Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius.* Porrò Eutymius tit. 13. hoc posterius fragmentum descripsit aliquot verbis omissis. Et huius amplioris, & grandioris contra Apollinarem τῶν ἀντιῤῥητικῶν Voluminis meminit Nicephorus lib. 2. c. 19. non autem prioris illius ad Theophilum, vt quidam sunt hallucinati, qui etiam in eadem Epistola incautè legerunt, & ediderunt πλὴν σλὼ ψυχῶν τελειότητα cum legendum sit, πλὴν σλὼ ψυχῶν τελειότητα. vt legit interpres Synodi quintæ primo loco supra citato; vtque habet codex Bauaricus. Ipse etiam Gregorius in fine Epistolæ ita loquitur ζηλοῦμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τῆς σῆς ἐν χριστῷ τελειότητος. At libellum de fato suppeditauit Bibliotheca Bauarica, qui citatur & ab Anastasio Nicæno in libro Responsionum ad Quæstiones Orthodoxorum, quæst. 18. Tomo 1. Bibliothecæ Sanctorum PP. secundæ editionis. Nec tantum citatur, sed & testimonium satis prolixũ inde ab Anastasio describitur. Quia verò Bauaricum exemplar vnicum erat, neque id satis correctum, neque nomen continebat eius, ad quem Nyssenus hunc librum misit; ideo probabiliter aliquoties diuinandum fuit interpreti, quidnam sibi Gregorius velit, præsertim initio. Ex eodem Bauarico codice deprompta est contra fœneratores Oratio. Et hęc quidem pleraque ex ipso Ducæo. Sed restabant quæ publicam lucem aspicerent, ac præsertim, quæ gemino Commenta-

rio

nio in Psalmorum Inscriptiões, siue Epigraphas Bibl. inter alias Bauarica asseruabat. Hæc igitur Iacobus Gretserus Societatis nostræ Theologus, & Græcè, & Latinè ab se facta emisit in publicum è typographia Adami Sartorij an. 1600. spem faciens eiusdem Nysseni libros Apologeticos pro S. Basilio fratre suo aduersus insitiam, & maledicta Eunomij Græcè, & Latinè foras prodituros.

Addita verò superiori versioni fuerunt ab eodem Gretsero tum Græca tum Latina editio Leonis V. Imp. qui de Bellico scripsit Apparatu, Acta quædam Vitæ Christi Domini, de quibus vide in verbo, Leo Imp. V.

Iam verò Fragmenta pleraque, & quædam de dogmatibus magni momenti, ex Nysseni Operibus, quæ vel non extant, vel non habentur ad manus, collegit Euthymius in suæ Panopliæ prima parte, tit. 7. Quæ Fragmenta, quoniam indicant varia Nysseni scripta, omnino hic prænotanda sunt, vt viri antiquæ veritatis amantes, & eadem integra eruant, sicubi delitescunt; & certè vtantur istis interdum ad Diuinam gloriam. Extant igitur sequentia, sed fusius quidem, quàm hoc in loco interseri debeant.

Fragmenta.

Capita contra Hebræos ex libro, qui inscribitur de cognitione Dei, & eius esse fertur. Incipit, *Lex, & prophetæ, quorum plenitudo Christus est, omnia, quæ tum ad ipsum Christum tum etiam ad sanctam pertinent Trinitatem, subtiliter scripserunt.*

Ex libro item Geneseos aduersus eosdem, ex c. 1. 3. 11. 18. Quibus omnibus in locis veritatem Sanctissimæ Trinitatis astruit. Quemadmodum & facit tum ex Deuteron. cap. 6. tum ex Dauidis Psalmorum varijs locis, nempè 54. 49 17. 35. 109. 2. 32. 106. 103. 118. Hoc enim ordine illos citat: tũ ex Isaię c. 6. & 48. & ex Prouerbiorum libro cap. 8. atque ex Iob. cap. 27. Iterum autem ex Geneseos cap. 30. & ex Ioannis Euangelio, cap. 17. & ex Isaiæ 9. Quod & pergit deinceps ex Baruch, & Isaia, & Michæa, & Daniele, Diuinarum Personarum, & Christi Domini Dei, & hominis veritatem comprobans.

Atqui de Christi cruciatibus, & morte contra illosmet Hebræos agit, incipiens. *Dauid ex persona Christi, consilium, inquit, malignantium obsedit me: Foderunt manus meas.* Psal. 21. vbi & Isaiæ c. 30. & Psal. 68. ac rursus Isaiæ c. 50. & 53. adducit.

De Christi Resurrectione ex Psal. 15. Oseæ 6. Matth. 27. Iosepho Iudæo 18. lib. de antiquitate Iudæorum c. 4. vbi insigne extabat testimonium de Christo, quod Iudæi eraserunt: Quod quod quidem Nysseni tempore apparet extitisse.

Ex editione Græca, non vulgata.

De Ecclesia ex gentibus: vbi incipiens ab Isaiæ verbis cap. 35. *Lætare solitudo sitiens: exultet solitudo, & floreat quasi Lilium. Et loca deserta Iordanis exultabunt, & gloria Libani data est ei, & honor Carmeli. Hæc sensu quidem (inquit) nec facta sunt vmquam, neque fient. Quis enim solitudinem, & loca deserta deligat ad habitãdum, nisi forte Christianos monachos dixeris? Spiritu autem planè contigerunt. Nam gentium Ecclesia nullos ante ea fructus ferentium, erat quædam velut solitudo, in qua degebant vitiorum ferę.* Quod postea pluribus alijs prophetijs persequitur, Prophetiarum obscuritatis rationem afferens præclaram illam quidem his ipsis verbis. *Hæc, & his similia obscurè tradita sunt, ne delerentur libri. Nam qui Christum præsentem, & res admirabiles efficientem, & certissima Diuinitatis suæ afferentem indicia contuentes non susceperunt, sed egerunt in Crucem, hi scilicet prophetijs perperciissent de ipso loquentibus, si eas nulla contectas vmbra, sed apertas, ac nudas accepissent.*

Ex eiusdem Nysseni scriptis contra Manichæos. Incipit autem, *Quonam pacto duo possunt esse principia, bonum vnum, alterum malum?* Id quod tum hoc, tum octo consequentibus Fragmentis validè confutat; ac præcipuè, quinto & sexto. Quæ præstat in gratiam, & solatium legentium huc adtexere. Et quintum quidem sic. *Si duo, aut tres, plureſue essent Dei, cum aliud alio modo, & diuersa ratione ageretur, & moueretur, mundus iampridem interciisset. Nunc autem cum omnia ratione certa, & stabili semper moueantur, & disponantur, firma hæc atque perpetua rerum omnũ concinnitas, & ordo, & moderatio, & cõseruatio vnam, eandemq; clamant esse causſam, vnum auctorem, à quo & procreata sunt omnia, & regantur, & conseruentur.* Sextum autem Fragmentum. *Si malus, & sceleſtus est hic Mundus inferior, & vos nimirum mali, sceleſtiq;, quippe qui pars sitis ipsius. Quod si natura estis improbi, & mali, veritas non adest vobis. Veritas enim bonum planè est. Bonum autem est alienum à malo. Iam qui veritate carent, eorum doctrina falsa nullo solido innititur fundamento.*

Ex Oratione ad Simplicium de Filio. Incipit autem, *Vetat Deus per prophetam, ne quem Deum recentem, Deum existimemus, neue Deum alienum colamus, aut adoremus. Perspicuum est, recentem appellari, qui ab æternitate non est: è contrario autem æternum dici, qui non est recens. Quamobrem qui vnigenitum ab omni æternitate Deum ex Patre esse non credit, is eum recentem esse negat.*

Ex eadem Nysseni Oratione ad Simplicium, de Spiritu sancto aduersus cõtumelioſos

(vt ipse vocat) homines, qui spiritum sanctum quoque creatum fuisse dicebant. Vbi pulcherrimis rationibus eos refellit.

Ex Oratione aduersus Apollinarium, ad Theophilum Alexandrinum Episcopum, & ex altera, qua confutat ipsius Apollinarij errores, vbi sunt triginta illius fragmenta perdigna lectu. Incipit, *Qui Apollinarij decretis fauent, Verbum dicunt ex carne constare, & seculorum auctorem esse hominis filium, & Domini humanitatem mentis expertem, & filij mortalem esse Diuinitatem.*

Ex Oratione de Filij, & Spiritus Diuinitate: vbi sunt septem Fragmenta huc spectantia, in quorum primo concludit his verbis. *Vbi autem Filius non tollitur, nec Pater esse creditur, tota Diuinitas auferetur. Porrò Diuinitatem auferre nullius est, nisi Epicurei. Patet ergo istius opinionis auctores* (loquitur de discipulis Eunomij) *esse Epicureos.*

At & hæc fragmenta inseruit Margarinus Bibl. SS. PP. quemadmodum in Euthymij Panoplia iacent, cum item inseruisset ante illa, quod Commentariolum Balsamon scripsit in Nysseni Epistolam ad Latoium Episcopum Mitylenes, de quo diximus supra.

Obseruata quædam in Gregorio Nysseno.

Porrò vix crediderim eiusdem Nysseni fuisse sententiam, qua Dæmones assereret habere inter se indiuidui, vel specici multiplicationem. At vide Marinum Delrium de Disquisitionibus Magicis.

Quòd autem in Genes. 1. putauerit vnà cum Augustino in idem caput, Chrysostomo, & Procopio in Gen. c. 4. Euthymio in Ps. 50. Damasc. lib. 2. de fide c. 11. *Si Adam non peccasset non fuisse futurum coitum*, S. Thomas 1. parte quæst. 98. art. 2. refutat. Quod ad Sixtus Senensis facit Annot. 20. 21. 63. & 8. libri quinti Bibl. Sanctæ.

Quòd verò Magdeburgenses centuria 4. c. 10. col. 936. Nysseno tribuunt negationem peregrinationum ad loca Sanctorum siue Hierosylimę, in quadam eius oratione sat longa, id pertinebat ad monachos; atque mulieres, quorum monasticæ disciplinæ, atque castitati consulebat. Et verò non ignorabat à S. Alexandro martyre susceptas eiusmodi peregrinationes fuisse sua ipsius ætate laudatas.

Quin & ex Nysseno citat Gennadius in defensione Concilij Florentini ca. 1. Hom. 4. in Orationem Dominicam hæc verba: *Spiritus sanctus & ex Patre dicitur, & ex Filio præterea esse ostenditur.* Quem tamen locum ait Gennadius ex pleriſque codicibus fuisse sublatum.

Ceterum, quod Nyssæni, tribaitur dicenti in libro de anima ca. 6. animas humanas simul cum Angelis conditas fuisse, ac deinde modo vnam, modo aliam ad corpora demitti, liber ille non est ipsius Nysseni, nec admittendus est is error, quã ipse Gregorius Nyssenus in libro de Opificio hominis c. 28. & 29. ex instituto refellit.

Extare Gregorij Nysseni Opera Græcè nondum edita: quædam verò nondum apparuisse.

Et extant quidem in Bibliotheca Bauarica, Monachij, Græcè ij integri duodecim libri contra Eunomium, quorum Hieronymus in Catalogo, Theodoretus in Polymorpho, Dialogo primo, & tertio, Photius in Bibl. sua Græca Ioannes Cyparissiotus Decadis decimæ c. 4. meminerunt. & Photius quidem de hoc Opere Nysseni inquit. *Eiusdem altera tractatio eiusdem argumenti, quo euertit omnes impietatis machinas Eunomij.* At iam diximus hos libros fuisse in Latinum versos à nostro Iacobo Gretsero.

Quin & Nyssenum scripsisse aduersus Apollinarem Nicephorus habet. Ioannes autẽ Cyparissiotus non duodecim, sed tredecim libros citat cõtra Eunomium. Et sanè in Codice Bauarico liber duodecimus longissimus est, non tamen sine lacunis: sed in alijs exẽplaribus distinctus est in duos.

At in eadem Bauarica Bibliotheca habentur alia Gregorij Nysseni m. s. Græcè, quorũ inscriptiones adscribentur post hunc apparatum, vbi Catalogos quosdam insigniorum Bibliothecarum inseremus.

Scripsit item in supremum caput Matthæi, libros septem, quos citat Liberatus in Breuiario de causa Nestoriana, & Theodoretus in Immutabili, citat quoque S. Cyrillus in libro ad Euoptium fratrem contra Theodoretum, Commentarios Nysseni in Epistolam ad Philippenses.

Sed & scripsit Sermonem de Abrahamo in 22. caput, cuius meminerunt idem Theodoretus in eodem Dialogo primo in Polymorpho, & secunda Synodus Nicæna, quæ est

septi-

Digitized by Google

septima Generalis, Actione secunda, & sexta.

Et quidem Cyrillus in eodem ad Euoptium fratrem libro scribit, Nyssenum Orationes habuisse ad populum de pauperibus amandis, quod & colligitur ex principio orationis primæ, quæ est eiusdem argumenti. Extant fragmenta tùm ex libro, qui inscribitur de cognitione Dei, tum ex alijs, quemadmodum item ex Oratione ad Simplicium, de filio, & ex altera aduersus Apollinarem, ad Theophilum Alexandriæ Archiepiscopũ, & ex alijs de Filij & Spiritus sancti Diuinitate. Qui verò tribuunt Nysseno libros octo de Philosophia, quod quidem præter alios quosdam, fecit Sixtus Senensis, quosque olim reddidere Latinos primum Richardus Burgundio Pisanus, deinde Ioannes Conon Norimontanus. ij falli sunt. Quippè Nemesij esse certiore coniectura suo loco dicemus.

Sed & quod tribuitur Nysseno de differentia substantiæ, & hypostaseos, idem legitur in Epist. 4. Basilij ad ipsummet Nyssenum.

Iam in Vitis Sanctorum Surij inserta est pia, & elegans oratio sub nomine Nysseni, de Occursu Domini, & de Deipara, & de Sancto Simeone, sed cum Simeon Metaphrastes eam in aliquibus tum immutauerit, tum vberiorem fecerit, sunt qui putent non esse Nysseni.

Scio autem non defuisse, qui monuerunt à Nysseno scripta Commentaria in Genesim extare Venetijs ad S. Antoniũ, sed cum Didacus, siue Diegus Hurtadus Mendoza vir Illustris. plures inde libros obtinuisse feratur, verior quin ibidem extent amplius: Nam mihi eãdem Bibliothecã euoluenti nõ occurrerunt. Sanè Alexandrum Braslicanum eadem habuisse Commentaria relatum est mihi, nisi fortè ij sint, qui de Opificio hominis fuerunt inscripti. Reliqui è Catalogis insignium Bibliothecarum legi poterunt adiectis huic Apparatui sacro ad finem postremi Tomi.

Cum autem hactenus de Gregorij Nysseni Operibus egissemus, recusa sunt rursus eiusdem Opera omnia, Notis Frontonis Ducei Societatis Iesu illustrata. Parisijs apud Michaelem Sonnium, an. 1605. cum & anno superiore ibidem apud Niuellum prodijssent. Sed & Gregorium Nyssenum aduersus Apollinarium eod. an. emiserat Latinè à Francisco Turriano redditum Henricus Canisius To. 5. antiquæ Lectionis.

Sub nomine eiusdem Gregorij Nysseni Græcolatina quædam Epistola ad Eustathiam, Ambrosiam, & Basilissam, notis illustrata, auctore Isaaco Cassobono edita est Parisijs apud Robertum Stephan. Quisquis eam legerit, caute, attentè & prudẽter legat, meminerit enim est, ne sub honesto titulo, aliena euulgentur.

GREGORIVS Olimpiadas, Græca clarus eloquentia, edidit in Canticum Cant. & in Prouerbia Salomonis, Commentaria, quæ nõdum typis (quod sciam) excusa extant Græcè m. s. in Bibl. Saulia, Genuæ.

GREGORIVS Palamas Thessalonicæ Archiepiscopus scripsit Expositionem fidei, quæ Græcè m. s. extat in Augustana Bibl. num. 78. Prosopopeiam corporis, & animæ, quæ inserta est Bibliotheca SS. PP. Tomo 9. secundæ editionis, Orationes nempe duas iudiciales mentis corpus accusantis, & corporis contrà se defendentis: itemque iudicũ sententiam. Adrianus autem Turnebus Græcè anno 1553. Parisijs euulgauit. At Constantinopoli habetur eiusdem liber m. s. Græcè aduersus Ioan. Peccum. Sed disputatio, qua differunt inter se de Processione Spiritus sancti Manuel Chrysoloras, & Gregorius Palamas extabat m. s. apud S. Antonium Venetijs. Vide verò supra in verbo, Gregorius Acindynus, qui aduersus Gregorium Palamam doctissimè scripsit.

GREGORIVS Picca ex oppido Piceni, cui nomen Calderola, I. V. D. vir ad pietatem propensus Dialogum seu potius Trialogum, Italicè edidit, prænotatum, *Molestia Mundanarum voluptatem. (Dispiacere de' mondani piaceri)* Is autem cum *Modestum senem, Philodemum iuuenem,* & *Iurisperitum* colloquẽtes faciat, ostendit terrenas voluptates esse vanissimas, easque infinitis molestijs libratas. Editum est Romæ an. 1587. apud Ioan. Martinellum.

GREGORIVS Polydorus Pistorienſis, è Piscia oriundus, quæ duæ Ciuitates sunt in Etruria, Theologus Augustiniani Ord. librum edidit, quem Gregorianum inscripsit. Agit de quatuordecim Greg. Summis Pontt. de tredecim Gregorijs Episcopis. De vno Gregorio presbytero, quorum vitam, mores, gesta commemorat. Florentiæ apud Mich. Angelum Sermartellum 1598.

GREGORIVS presbyter scripsisse dicitur Vitam Gregorij Magni. Vide in verbo, Gregorius Magnus.

GREGORIVS Primaticius Senensis, Ord. Præd. Theologiam diu publicè professus, quique Tridentinæ Synodo interfuit suam operam nauans, edidit in omnes D. Pauli, & in

Digitized by Google

Canonicas, siue Catholicas Petri, Ioannis, & Iudæ Epistolas Commetaria literalem præcipuè sensum spectantia Venetijs an. 1564. apud Cominum de Tridino. Cum verò ea editio, quæ posteriorem aliam nescimus, prodijsset è prelis inemendata, non potuit, quod cupiebat, omnibus exemplaribus emendationes adijcere: Quod dictum esto, ne typographi culpa vitio vertatur Auctoris, Viuebat adhuc an. 1576. in cœnobio Ordinis sui, quod est Senis.

GREGORIVS Reischius, Germanus, Friburgensis in Bryscgoya Moderator Cartusiæ, Rhenanæque Prouinciæ visitator (vt vocant) Ordinarius, vir eruditus, Margaritam Philosophicam, id est omnium liberalium Disciplinarum Epitomen literis mandauit, addidit item librum De artificiali memoria. Claruit Maximiliano Cæsare.

GREGORIVS Rhagusæus, Ord. Præd. in Epistolas D. Pauli reliquit Commentaria, quæ dicuntur asseruari in cœnobio eiusdem Ordinis Rhagusis.

GREGORIVS Sayrus Anglus monachus Cassinensis, qui Venetijs in cœnobio Benedictino S. Georgij maioris an. 1602. obijt sanctè, vt & sanctè vixerat, paucissimos dies antequam ex hoc Mundo decederet, scripsit ad me, qui eius Operum qualitatem de ipso quæsieram hæc verba. *Ex nostris ea solum à P. V. hactenus legi potuerunt, quæ ante triennium De Sacramentis in communi, ex Theologia Scholastica, in sex libros distributa, & ante biennium de Theologia morali, seu de Casibus Conscientiæ, & Censuris Ecclesiasticis in libros septem distincta, impressa Venetijs in lucem dedimus. Tomus enim secundus Theologiæ moralis in duodecim libros diuisus iam sub prelo sudat, reliquos duos paulo post Deo iuuante, & vitæ superstite edituri.* Sicille. Porro primum ipsum opus edidit Venetijs Damianus Zenarius anno 1601. dicatum Summo Pont. Alterum dicatum Confessoribus in Anglia, hoc est Thesaurum Casuum conscientiæ, siue Theologiæ moralis, vbi & de censuris Ecclesiasticis anno 1601. & 1607. ibidem Baretius, & Socij. Hausit autem plura è Commentarijs Doctoris Martini Nauarri, quod ipse ingenuè testatus est.

Sed & apud eundem Baretium, anno. 1605. Venetijs Volumen eiusdem Sayri excusum est, quod prænotatum: *Clauis Regia Sacerdotum Casuum Conscientiæ, siue Theologia moralis, omnes locos Thesauri aperiens.*

In cuius Prima Parte, Libri sunt octo.

1 Lib. De Conscientiæ natura & statu actibus, & officijs, quæue opinio vniuscuiusque facultatis, siue peritis, siue ignaris, vel operando, vel consulendo sequenda sit.

2 De Actionibus Humanis earumq; causis & principijs, de ratione volũtarij, & inuoluntarij, vnde bonitas, & malitia operis cum debitis circunstãtijs internosci queat, & de natura peccati, eiusque differentijs.

3 De legibus in communi, in quibus condendis Legislatoris finis & potestas, in conditis obligatio & necessitas in rebus humanis consideratur.

4 De Lege Diuina positiua in decem præcepta Decalogi distributa. Ac primum de primo præcepto peculiarem Dei seruitutem & cultum sanctorum cum vitijs oppositis Idololatria, & superstitione continente.

5 De secundo Præcepto Decalogi, siue de natura, necessitate, & vsu Iuramenti, cum circunstantijs, Veritate, Iudicio, Iustitia, & peccatis ex horum defectu commissis.

6 De natura voti eiusque conditionibus necessariò requisitis, necnon de vinculo, & obligatione, cum eiusdem irritatione, dispensatione, commutatione, cum impedimentis excusantibus voti adimpletionem.

7 De tertio, quarto, & quinto Decalogi præceptis, Sabbathi, sanctificationem, & festorum institutionem, pietatem erga parentes, & delictionem erga proximos continentibus. De Homicidio quando, & quatenus licitum, vel prohibitum.

6 De Sexto & Nono præcepto, vbi de varijs Luxuriæ speciebus, tum quoad modum, & malitiam actuum externorum, tum quoad grauitatem, & prohibitionem interiorum contra Iudeorum sententiam aliter opinantium.

In cuius secunda Parte, libri sunt quatuor.

9 De septimo & Decimo Decalogi præcepto, eorumq; cum præcedentibus cõnexione, vbi de natura Dominij, de nominibus iuris, vsus, vsusfructus, possessionis, de grauitate furti & rapinæ, eorumque pœnis.

10 De Restitutione in communi, quis, quid, quantum, cui, quando, quomodo, & vbi

Digitized by Google

restituere tenetur, de ordine in restitutione obseruando, & de Cauſis quæ tollunt, vel differunt obligationem restituendi.

11 De restitutione in particulari, scilicet, de restitutione ratione damni in spiritualibus & de damnis, quæ in corpore, seu bonis corporis inferuntur, & quæ in bonis externis, seu fortunæ contingere solent, quæque inter hæc graviora censeri debeant peccata.

12 De octauo præcepto, vbi de natura mendacij, quando, & quomodo licitum sit, de iudicio temerario, & quæ deinde consequi solent, contumelijs, detractionibus, susurrationibus, irrisionibus, maledictionibus, de varijs peccatis in iudicio, & extra iudicium.

GREGORIVS Secundus huius nominis Pont. Marcelli F. Romanus, è monacho Benedictini Ord. an. Dom. 716. cuius dies anniuersarius ob eius sanctitatem celebratur 13. Februarij, scripsit Epistolam de cultu Sanctarum imaginum ad Germanum Episcopum Constantinopolitanum, quæ habetur in Act. 4. Concilij Nicæni secundi. Egit autè strenuè aduersus Leonem Isauricum, ac cum 79. Episcopis ante Confessionem D. Petri Apostoli sacras imagines decreuit esse venerandas. Vide Adriani Romani Pont. Epistolam ad Carolum Magnum, De imaginibus.

Ad Interrogata Iustiniani Responsionum librum aduersus Leonem Augustum. Alterum ad Ioannem Episcopum Constantinopolitanum. Alium Epistolarum ad diuersos, quarum nouem sunt excusæ in Tomo secundo Epistolarum Decretalium, Romæ anno 1591.

Cæterùm, eius gesta cum Bonifacio Episcopo Moguntino, vide in Actis ipsius Bonifacij, quæ extant in Tomo 3. Laurentij Surij ad diem 5. Iunij. Reliqua verò in Baronij Card. Annalibus sub annos proximos. De eo autem sic Sigebertus in Catalogo. *Gregorius II. huius nominis Papa, Romanus, interpellatus apud Constantinopolim à Iustiniano Imperatore super quibusdam capitulis, optima responsione vnamquamq; quæstionem absoluit, & scripta edidit. Rescribit etiam ad Synodicam, quam Ioannes Constantinopolitanus Antistes Romam misit. Hic constans Ecclesiasticorum dogmatum defensor, & contrariorum fortissimus impugnator, scripsit contra Leonem Imp. qui seductus à quodam refuga fidei, nomine Beser, asserat vbiq; imagines Dei, & Sanctorum eius deponi, & incendi.*

GREGORIVS Tertius huius nominis Pont. Max. Syrus, & Ioannis filius, ac monachus, qui Gregorio II. successit an. Dom. 731. scripsit ad Leonem & Constantinum Impp. Commonitorium, lib. 1. Ad eosdem, lib. 1. Contra eosdem, lib. 1. Epistolarum, lib. 1. Quarum quinque extant in Tomo 2. Epist. Decretalium excuso Romæ an. Dom. 1591. scripsit & ad Vrsum Ducem Venetorum Epistolam vnam, cuius exemplum legi potest apud Sabellicum Enneadis 8. lib. 7. Atqui in Bibl. SS. PP. Tom. 2. editionis secundæ insertum est Opus aliud ipsius excerptum ex Patrum dictis, Canonumque sententijs de diuersis criminibus, & remedijs eorum. Vide autem Sigebertum in Catal. & Baronium Card. in Annalibus.

GREGORIVS Tertius, Pont. Max. is est, cuius in Tom. 6. Bibl. SS. PP. edit. 2. extat Excerptum ex PP. Dictis, Canonumque De diuersis criminibus, & remedijs eorum. De ipso autem reliqua vide in Annalibus Baronij præter Platinam, & alios.

GREGORIVS Septimus huius nominis Pont. Max. & verè Sanctus, quique viuens miracula edidit, ac de quo verè illud dici potest, quod de Arbore Palmæ dicitur, *fortius erumpit, cum magis viget onus*, quantò magis appetitus est insidijs, calumnijs Arianorum, Vi, & tyrannide Henrici VII. Imp. tanto constantior in re fidei sarta tecta tuenda, vt cum S. Athanasio conferri possit, scripsit

Epistolas sapientiæ plenas, quæ asseruantur in eius Regiſtro in Bibliotheca Vaticana.

Gesta eius fidei historia per singulos annos digessit Lambertus. Marianus item Scotus. Desiderius que Abbas Casinensis lib. 3. Dialogorum. Quin etiam

Petrus Damianus; Robertus Card. Bellarminus, vbi de Primatu Romani Pontificis; Baronius Card. in Notis ad Martyrologium ad diem 25. Maij, & in Annalibus. Habes autem plura de eodem in 11. Tomo Annalium sub annos 1073. 1074. 1075. 1076. & vltra, cum & præclara, quæ gessit antequam esset Pontifex, ante illos annos, in eodem Tomo solidè allata legere possis.

GREGORIVS Sondereiter Germanus Vitam Constantini Imp. ex Eusebio Pamphili latinè, atque heroico carmine reddidit. Quæ m. s. in quarta parte folij extabat in Bibliotheca Viennensi Imp. Veruntamen quoniam Eusebius ipse, vti suo diximus loco, pleraque de Constantino vel tacuit, vel falsa suæ historiæ intexuit, vtriusque Operis istorum haud magna ratio habenda est.

GREGORIVS Tertiusdecimus Pont. Max. dictus antea Hugo Boncompagnius, Bononiensis, Corpus iuris Canonici emendatum, & notationibus illustratum: Deinde item

Kalendarium perpetuum diligentissimè reformatum: Præterea plura diplomata, edicta, Motus proprios, & alia edi iussit, quæ habentur ad manus. Corpus autem iuris Canonici Romæ, Venetijs, Parisijs, Antuerpiæ, Lugduni iam sæpè fuit excusum.

Quoniam verò æternæ memoriæ erit hic Pontifex, ac, quæ gessit, & ad varios scripsit, pro libris sunt habenda, liceat mihi, pro grati quoque animi officio erga illum, à quo ad varias Prouincias, & Reges de rebus Catholicæ religionis, ac pacis sæpè missus fui, adtexere, quæ de ipso synceriſsimè possum testari, quamuis pleraque multis innotuerint.

Tria in virum illum concurrerunt, quibus, quæ ad Dei gloriam attentauit, ita confecit, vt ipsamet exemplo, ac beneficio extent etiamnum Ecclesiæ Dei præclara monimenta. Ea fuerunt, Rerum Vsus, Charitas, Auctoritas, quæ coniunctæ cum oratione, quam ante Dominum plurimam fundebat, & cum legum scientia, quas publicè olim docuerat, & in quibus eminuit, faciebat, nihil vt adeò esset arduum, quin fœlici exitu euaderet denique saluberrimum.

Ad Rerum vsum accesserant animi Dotes, ac Diuinitus illi collatũ Iudicium rectum, acre, maturum, circunspectum: virtutibus, & disciplinis excultus à parentibus nobilibus in ea Patria, quæ dicitur Mater studiorum: quodque viuens seculo hoc fœcundissimo eruditionis, vberem supellectilem in animum intulit. Quippe 16. à Christo nato seculum hoc fuit, quo & bella ingentia inter præcipuos Mundi Reges hominum ingenia, & vires exercebant, & nouus Orbis, quasi ex Oceano emerserat, & Christiana fides in regionibus remotissimis à Catholicis propagabatur, & ab hæreticis in Europa plures Prouinciæ fœdis erroribus inficiebantur, dum interea Catholici non minus martyrio & sanguine, quam atramento, & solida doctrina religionem Ecclesiæ Orthodoxam tuebantur. Coacta item fuerat, atque adeo absoluta OEcumenica Synodus Tridentina, cui inter alios præcipuos Cardinales ipse iam Cardinalis, atque vnus è Legatis præfuit, sed & ante Episcopatum, atque Cardinalatum tum res vrbanas recta lance administrasset, ingentem lucem hauserat ad id, ad quod Diuina Prouidentia illum præparabat. Absoluta autem Synodo missus à Pio V. Pontifice Maximo Legatus in Hispaniam ad Bartholomæi Caranzæ Archiepiscopi Toletani causam cognoscendam, & ad ipsummet Archiepiscopum Pontificio Tribunali sistendum, illuxit eius virtus Hispanis; ac re confecta, cum ob Pij V. Pont. mortem ad Vrbem esset euocatus, communibus Cardinalium suffragijs breuissimo tempore Pontifex Maximus est renunciatus. Quem Pontificatum gessit labore indefesso, solicitudine omnium Ecclesiarum, ædificatione omnium Christianorum, & adeo illorum, qui à fide Catholica discesserant.

Charitas interim cum dignitate indies creuit, dum ad eam sancta, & penè quotidiana Altaris, quæ ipse offerebat, sacrificia, cogitationes, ærarium, magnum operariorum Ecclesiæ numerum contulit: itaque vt è grano spica, ex hac spicæ plures, è pluribus spicis magni prouentus erumpunt: ita ex illo alia ex alijs plurima continenter beneficia ad plurimos, ad ipsas Ciuitates, ad Nationes, ad Regna, siue Schismatica, siue Barbara manabant, vt viri cordati, qui sub Pontifice tanto clauum regebant Ecclesiæ, eius insignibus verba illa Psalmi adscriberent *Dispersit dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi.* Quin & populus Romanus his successibus lætus, æneam illi in Capitolio statuam in perpetuum monumentum erexit.

Vt verò antequam Episcopus esset, aut Cardinalis quicquid necessarijs sumptibus detrahebat, id pauperibus, & studiosis è suo Patrimonio suppeditabat; ita postquam ex ijs magistratibus, siue (vt vocant) officijs, quæ gerebat in Vrbe, auctiores aliquot reditus, vel stipendia est consecutus, postquam item promotus est ad Cardinalatũ (quo quidem tempore, vt sapiens OEconomus angustos pro ratione illius dignitatis reditus virtute compensabat) tot Christianæ charitatis edidit argumenta, vt materia scribendæ copiosæ historiæ non defuerit.

Creatus inquam Pontifex delectum habuit perspicacium hominum, qui & res publicas gessissent, & apti essent instaurandæ Ecclesiæ, & expediti ad terras, mariaque obeunda, vt eam illi prædam referrent, de qua dixit Dominus post magnam illam lintei demissionem è Cœlis: *Surge Petre & manducа.*

Primus agendarum rerum quasi firmamentum adhibitus Ptolomæus Gallius Cardin. Comensis, qui Pij IV. Pontificatum maxima ex parte tractauerat, quique fido, & inexhausto labore idipsum onus tredecim annos Gregorij XIII. in tãto munere peruigil & primarius minister fuit. Ad hunc accessit Matthæus Contarellus, natione Gallus, magno vir iudicio, voluntate rectissima, rerum Ecclesiæ peritissimus, quem perpetuo Datarium in suo toto Pontificatu Sacerdotijs conferendis sic adhibuit, vt & Cardinalem creauerit.

Atqui

Atqui Episcopos magni zeli, & rerum vsu præstantes visitandis Episcopatibus, ac Legationibus ad Principes eminentiores delegit. Quin & identidem ad se Mediolano inuitans Carolum Borromæum Card. tit. S. Praxedis, aut ad ipsum scribens, vt suis cœptis cooperaretur, eum appellabat lucernam lucentem, & ardentem.

Si quem tumultum, aut belli initia inaudiuit, misit qui diligenter sererent pacem, cum qua eodem tempore religionem promouerent. Inter hosce primus fuit Cardinalis Moronus per quem nobilis Reip. Genuensis iam in duas partes discissæ animi sedati sunt, eoque amoris vinculo constricti, vt neque sanguis effusus sit, & verò hactenus post tot annos steterit illa pax tanti Pontificis, atque in primis Dei munita præsidio.

Populos alios, licet se in clientelam Pontificis tradere voluissent, sub eorum Principes commodè redegit, vt postea fidem, & obsequium illis integrum præstiterint.

Misit quoquouersum operarios, qui in Indias, in Angliam, Constantinopolim, Alexandriam AEgypti, Syriam, & Palæstinam cum Libano monte, Babyloniam, Diuino verbo, & ipso sanguine, ac pijs muneribus ad fidem, atque ad pietatem allicerent. Vt verò non tam se superstite, quam è viuis abeunte, res tantæ consisterent, seminaria Alumnorum liberaliter instituit, altè id intelligens, quod Christus dixit: *Orate Dominum Messis, vt mittat operarios in vineam suam*, id videlicet spectans quod ipse Episcopus animarum nostrarum Dominus Iesus, vera sapientia Patris, & verus Architectus fundamentū ponens, ac duo seminaria condens, alterum duodecim Apostolorum, alterum septuaginta duorum Discipulorum, per eandem Ecclesiam seminauit, & auxit. Itaque à Germanico exorsus, quod centum alumnis alendis Romæ instituit: deinde alia, in eadem Vrbe, Anglicum, Græcum, Maronitarum qui è monte Libano deuehuntur, Neophytorum item iam à Pio V. inceptum, & instituit & perpetuis reditibus dotauit, aut firmauit. Inde quando ex antiqua stirpe Germaniæ sui progenitores descenderant, has cogitationes etiam ad Germanica Seminaria fundanda conuertit, vnde in Boëmia, in Morauia, in Prussia, in Lituania, sed & Fuldæ in ipso Germaniæ centro quæ adhuc stant, cum & in Transyluania, in Belgio, & in Gallia aliqua alia (quin etiam in ipsis Iaponicis Regnis) nonnulla poni iussit, quibus reditus ex Europa attribuit.

Ac præter hæc omnia, siue Romam, siue aliò ad studia literarum adolescentibus confluentibus tantum pecuniæ diuersis temporibus est ab eo erogatum, vt præter ipsam, quæ permagna fuit, in Seminaria insumptam, summa peruenerit ad vicena centena millia aureorum, quod & Cæsar Cardinalis Baronius in suis Annalibus testatus est. Decies item centena millia pauperibus, virginibus, (inter quas multæ nobiles) collocandis in matrimonium curata sunt. Quod mihi sanctè affirmauit Cardinalis Vastauillanus Greg. XIII. ex sorore Nepos, idemque Ecclesiæ summus Quæstor, antequam ex hac vita decederet.

Nemini verò, qui in aliquas, vel paupertatis, vel morbi, vel captiuitatis (etiam Turcicæ) ærumnas incidisset, viscera illa misericordiæ vnquam clausit, cui aptissimè illud quadrabat *Quis infirmatur, & ego non infirmor?*

Romanum Societatis nostræ Collegium & structura, qualis decebat tantum Pontificem, & reditibus auxit, vt ducenti in eo alantur tamquam subsidiariæ copiæ, quæ in totum Orbem singulis annis ad Indias Orientis, Occidentis, & Meridionalis emittuntur.

Sed & ingens illa cogitatio eius mentem subijt, vt Reges, & alios Principes, licet Schismaticos, & adeo prorsus hæreticos, eorumque filios ad Catholicam Religionem omni ratione alliceret. Quod dum ille pertentabat, ecce idem Spiritus, & Ioannem III. Sueciæ Regem, & Magnum Moscouiæ Ducem, & Nepotes ipsorum Iaponiorum Regum permouit, vt Suetiæ Rex abiurata secretò hæresi ei Sacerdoti, quem Pontifex ab illo inuitatus ad illius Regna bis miserat, filium Regem Poloniæ reliquerit Catholicum, Reginam vxorem sanctè in Catholica fide morientem, Catholicis ritibus à Catholicis Sacerdotibus tota Regni nobilitate prosequente efferri curauerit, subditos plures ad Seminaria Pontificia miserit, Patrum libros per sua Regna disseminari, & prædicari mandauerit, Templa instauraverit, Moscus autem pace facta cum Rege, Regnoque Poloniæ eodem Gregorio Pont. Max. rogato per Sacerdotem in Moscouiam missum, qui totā eam rem, Deo iuuante, confecerat, Liuoniam restituit, in quam illico collegia Societatis Iesu, & Episcopatus fuêre introducti, Legati item è Moscouia remissi Romam, qui agerent gratias Pontifici. Quare & illa pax plures annos steterit inuiolata sine cæde, sine bello, sine rapina alicuius; quæ antea sexaginta totos annos flagrauerat incendijs, excursionibus, prælijs, euersione arcium, & cultus ipsius Diuini, quemadmodum in sæuissimo schismaticorum, & hæreticorum bello cum Catholicis fieri necesse erat.

Præter hæc triennium summa cura est impensum conciliandis rebus Stephani Poloniæ

loniæ Regis cum Rodulpho Imperatore per Sacerdotem, quem ad eorum singulos quinquies miserat, vt sapienter ingentis belli occasio, quam vrgebant hæretici, penitus fuerit auersa.

Iam verò antea Iubilæo, quod in illius Pontificatum inciderat summa pietate, ac liberalitate absoluto, iactisque piorum operum initijs, quæ deinceps indies magis excreuere, nullo corporis morbo impeditus, ipsos tredecim annos integros laboribus, & negotijs totius Ecclesiæ bonus, & fidelis dispensator impendit, præsentibus iam, & ab illo benignissimè exceptis Iaponiorum Regum filijs, siue Nepotibus, qui maximam Oceani partem circumnauigauerant, vt se, Regnaque illa Christo Domino per suum Vicarium offerrent, diem sanctissimè obijt: iter versus Regna cœlestia placidissimè instituens.

Gregorij XIII. Pont. Max. primum in primo Consistorio alloquium ad Cardd. habitum, vnde eius rectissima mens innotuit.

Noua Persona hæc, & nouum, quod nobis Pallium imposuistis, venerabiles fratres, ac dilecti Filij, onera duo secum sine dubio ferent: Alterum vel ipsorum humeris Angelorum formidandum, custodiendi atque pascendi (his præsertim adeo periculosis temporibus) gregem Christi Domini nostri vniuersum: Alterum, quod humanam omnem facundiam superat, debitas agendi vobis gratias, qui tam honorificè de nobis iudicastis. Ac tamen nolumus despondere animum, neque à querelis nostri ordiri Consistoria: sperandum est enim Diuinam bonitatem, quæ solet ijs, quibus onera imponit, vires subministrare, imbecillitati quoque nostræ manum suppositurам; vestrum autem vniuscuiusque consilium, atque virtutem ad partem laborum, atque meritorum nobis præsto futuram. Quod verò ad gratiarum actionem pertinet, verba quæ nobis desunt, factis supplere conabimur, eamque semper augustissimi istius ordinis debitam rationem habebimus, qua vobiscum publica, & priuata negotia communicemus. Ac quidem prorsus intelligimus, non posse nos optimis Senatoribus rectius gratificari, quàm si omni officio Reipubl. securitatem, ac felicitatem procuremus. Quam obrem curas huc omnes, & cogitationes, atque vigilias conferemus, vt sancito aduersus perfidos Christi hostes fœderi, nisi per alios steterit, nos ipsi nunquam desimus. Vt sanctæ Inquisitionis officio suus stet vigor, atque auctoritas. Vt Decreta Synodi Tridentinæ mandentur executioni; Morum præcipuè reformatio, atque abusuum emendatio promoueantur. Vt erga Romanam Ecclesiam Principes Christiani afficiantur. Vt alij, qui de ipsa sunt benemeriti, iusta remuneratione, ac dignitatibus ornentur. Vt eiusdem Ecclesiæ patrimonium, quod iniuria temporum, & hominum cupiditate quassatum, ac dispersum est, non omninò pereat. Vt Magistratus, & iurisdictio idoneis, & ab auaritia alienis tradantur. Vt superuacanei, atque inutiles sumptus tollantur: ne tributis immodicè subditi premantur: denique vt vbique Iustitia, pax, abundantia floreant. Quæ cum, quanta poterimus opera, procurauerimus, speramus nec conscientiam nos coram Deo accusaturam, & verò vobis, qui estis Ecclesiæ Catholicæ lumina, satisfeciſſe.

Mundi status quinam, cum Gregorius XIII. Pont. Max. ad Pontificatum fuit assumptus: quidq; ille confestim agere cæpit.

Hæretici non tam Europæ splendorem Catholicæ fidei curabant adimere, quàm nouo etiam Orbi, atque Indijs præcludere aditum, ne Christi fides, atque Euangelium adhuc à Catholicis inferretur: quamobrem & multi in Oceano martyres effecti.

Laxatum erat ante biennium, fœdus inter Catholicos Principes aduersus Turcas.

Maximilianus Imperator, & Stephanus Batoreus Transyluaniæ Princeps de Poloniæ Regno contendebant.

Ardebat mutuo bello plurium annorum Polonia, & Moscouia.

Liuonia hæresi, schismate, rapinis, cædibus, exhausta.

Gallia vniuersa, hæreticorum grassatione vastabatur.

In Belgio à rebellibus clades aliæ ex alijs ad plurimorum internecionem inferebantur.

Suetiæ Rex Io. Tertius meditabatur Catholicismum.

Classis Turcica excurrebat maria.

Anglia Sacerdotum sanguinem fundebat, & quoquo versum cum Turcis fœderatis, atque cum Hollandis & Zelandis hæreticis Ecclesiæ Dei damna, insidias, & perniciem intentabat.

In Ec-

Digitized by Google

In Ecclesiasticis plerisque, inter tot hæreses, & bella, remiserat Disciplina.

Inter hos igitur fluctus nauim Ecclesiæ conscendens Gregorius XIII. Pont. Max. Orationes passim fundi ad Deum iussit.

Condonationes peccatorũ pœnitentibus largissimè ac sæpissimè (quoniam ita ferebant ea tempora) concessit vbique petentibus.

Michaëli Medinæ Franciscano, Theologo Hispano, & Petro Fontidonio Doctori in Hispania mandauit, vt quòd à Pio IV. & V. ex Synodi Tridentinæ sententia præscriptum illis fuerat, vt aduersus centurias Magdeburgensium scriberent, id sedulo efficerent. Quod per alios quoque deinceps ita fieri curauit, vt impostoras illas prorsus denique detexerint.

Congregationi Indicis librorum prohibitorum Operam, & animum adiecit.

Reformationis Ecclesiæ curam, & Congregationem instituit, adiectis, qui præessent, Cardd. Carolo Borromæo, Gabriele Palæotto, Io. Aldobrandino, & Paulo Aretino.

Edictum Pij V. Pont. Max. amplificauit, ne manifesta notitia, vel tacita permissio Pont. Max. quemquam ab suæ Diœceseos absentia eximeret, aut excusaret.

Cæsari, & Regi Galliæ scripsit, vt idoneos Pastores Ecclesijs nominarent; Episcopos autem sine Apostolicæ Sedis auctoritate delectos, atque ideo illegitimos, cogerent professionem fidei emittere iuxta decreta Concilij Tridentini; Romam verò mitterent, vt inde approbarentur.

Episcopis delectum Parochorum, & clericorum serio commendauit.

Metropolitanis, potissimum in Hispania iussit, vt fido Indice conscripto eorum, qui inter ipsorum fines, essent Diuinæ rei aptiores, illum ad se mitterent: vt ita cognitis, & honorificè abs se exceptis hominib⁹ castis, humilibus, doctis, multitudo impudẽtium, & pecuniæ inhiantium, qui non vocati sese intrudebant, & Romanæ sese Curiæ ostentabant, iusta repulsa, tamquam fuci inutiles, arcerentur à melle Datariæ Apostolicæ.

GREGORIVS XIIII. Pont. Max. patria Mediolanensis, qui antea Cremonensis Episcopus, deinde Cardinalis Sfondratus, pleraque quidem sui Pontificatus tempore, licet integrum annum haud attingentis, ad Ecclesiæ vtilitatem gessit, & statuit, quę extant; At & dum Episcopatum Cremonensem administrauit, triginta propè annorum spatio, Decreta Prouincialia varijs temporibus in Synodis Diœcesanis promulgata edidit Italico idiomate, per suum Episcopalem Vicarium Antonium Mariam Caballum, an. 1584. Cremonæ apud Antonium Cauacium.

GREGORIVS *Turonensis Episcopus* (ait Sigebertus) *Vir magnæ nobilitatis, & simplicitatis, scripsit multa simplici sermone, videlicet duos libros De vita, vel memoria quorundam Confessorum. Librum de miraculis Sanctorum, De miraculis Iuliani martyris Bruatensis, siue Bruatensis, librum vnum. De miraculis S. Martini suo tempore ostensis, libros quatuor, Historiam Francorũ paruo libello breuiquit, eamq; postmodum fusius nouem libris digessit. Scripsit & Chronicon Ecclesiasticæ historiæ.* Sic ille. Atqui Parisijs iampridem in quarto, deinde an. 1582. Coloniæ Agrippinæ apud Maternum Cholinum: separatim autem historias Francorum primum à Badio, postea à Morello euulgatas accepimus an. 1561. Scholijs Marcelli, & Basileæ an. 1568. sed ab hac editione expungenda est epistola Dedicatoria impij Flacci Illyrici. Extabat autem cum alibi, tum apud Lazium Viennæ Austriæ Historia ipsius de rebus Gestis Clodouei, & filiorum eius m.s. Porrò editi sunt quoque Coloniæ an. 1583. De gloria Martyrum, libri duo. De gloria Confessorum, liber vnus. De virtutibus & miraculis S. Martini, libri quatuor. Sigeb. in Catalogo. An. Do. 600. Tritem.

Quod autem obseruauerit Baronius Card. in Gregorij huius historia Francorum, lege eius Annales Tomi 4. sub an. 369. & sub an. 397. lapsus enim quosdam in historia ibid. in eo notat.

Porrò hunc fuisse monachum Monasterij Turonensis S. Martini, scribit Arnoldus VVion, qui & ait, creatum fuisse Episcopum an. 573. migrasse autem ex hac vita an. 594. 15. Kalend. Decembris, & Turonis sepultum, atque albo Sanctorum adscriptum. Is verò Florentij filius fuit. At in Tomo 7. Bibl. SS. PP. edit. 2. sequentia fuerunt intexta Gregorij, Turonensis, Historiæ Francorum, libri decem. De Gloria martyrum, liber vnus, De virtutibus, & gloria S. Iuliani martyris: siue de gloria martyrum, liber alter, De gloria Confessorum, liber. Miraculorum S. Martini lib. 4. De Sanctorum Patrum, seu quorumquam fœlicioforum, vita, liber. De vita S. Hillidij, libellus. De vita S. Nicetij Lugdunensis, libellus. De vita Patrocli, reclausi, libellus. De vita S. Calupæ, reclausi, libellus, De vita S. Abbatis Senoch, libellus, De vita S. Nicetij Treuerensis, libelli singuli, adiectis cuiusque initio, Gregorij Turonensis, testimonijs, quibus librorum nomine, & titulo, à se editos ipsemet testatur. Anonymi verò Auctoris, Historiæ Francorum, Gregorij

Turo-

Turonenſis Appendix, ſiue ſupplementum, aut liber 12. extat in eadem Biblioth. SS. PP.

GREGORIVS de Valentia, Methimnenſis, Hiſpanus, Theologus Societ. Ieſu plura edidit, quæ ſequente Catalogo indicantur. Ea verò ſunt:

Diſputatio de excellenti Diuinæ gratiæ natura, & ijs, quæ ad eam tum obtinendam, tum conſeruandam requiruntur; deque ipſius admirabili efficacia. Ingolſtadij an. 1577. apud Dauidem Sartorium.

Diſputatio de diſcernenda humanorum contractuum iuſtitia, & iniuſtitia. Ingolſtadij anno 1577.

Apologeticus de Idololatria, aduerſus impium libellum Iacobi Heerbrandi, quo Diſputationem de eodem argumento Ingolſtadij contra ſectariorum contumeliam propoſitam oppugnare fuerat auſus ibidem 1579.

Confutatio calumniarum, quas Heerbrandus Spongia quadam ſua complexus eſt, & in Apologeticum de Idololatria nuper Ingolſtadij editum, leuiter, ac petulanter effudit. Ibidem 1579.

Eiuſdem Diſputatio de Idololatria contra ſectariorum contumelias, vna cum Apologetico aduerſus Iacobum Heerbrandum, omnia deinceps emendatiora, & eodem volumine comprehenſa. Ibidem apud Sartorium an. 1580.

Explicatio verarum cauſarum, cur Iacobus Heerbrandus Lutheranæ ſectæ in ſchola Tubingenſi Profeſſor, ſuſceptum de Idololatria certamen proſequi recuſauerit, cum refutatione falſarum, quas ille prætexuit. Ibidem apud Dauidem Sartorium 1580.

Diſputatio Theologica. De vera & falſa differentia veteris, & nouæ legis contra fundamentum Lutheranæ doctrinæ, à Caluino etiam receptum, & à Melanchthone, Chemnicio, Heerbrando, & alijs paſsim ſectarijs repetitum. In Catholica Academia Ingolſtadienſi an. 1580. menſe Iulij publicè propoſita. Ibidem 1580.

Diſputatio de Iuſtitia in iudicijs ſeruanda. Ibidem. 1580.

Tractatus de Sacroſancto Miſſæ Sacrificio, contra impiam diſputationem Tubingæ à Iacobo Heerbrando propoſitam, atque adeò contra peruerſiſsimam Lutheri, Chemnicij, aliorumque nouatorum doctrinam. Ibid. 1589.

Apologia de Sacroſancto Miſſę Sacrificio aduerſus cauillationes leuiſsimas Iacobi Heerbrandi Lutherani. Ibid. 1581.

Diſputatio contra fundamenta duarum ſectarum Vbiquetariæ, & Sacramentariæ, po vera Chriſti præſentia, non vbique, neque in cœlo tantum, ſed in cœlo, & in Sanctiſsimo Sacramento, ibid. 1582.

Breuis annotatio in admonitionem breuem à Iacobo Smidelino Lutherano pro Societate Ieſu contra Caluinianos editam. Ibid. 1582.

Diſputatio de officio proprio Chriſti Præceptoris, & Mediatoris in Catholica Ingolſtadienſium Academia publicè propoſita. Ibid. an. 1583.

De ſcientia Dei, & de prædeſtinatione Theſes bipartitæ in Academia Ingolſtadienſi diſputatæ. Ibid. 1584.

Annotatio ſecunda de controuerſia Vbiquetaria aduerſus Iacobum Smidelinum Lutheranum; cuius etiam ſcripto contra priorem annotationem reſpondetur. Ibid. 1584.

Defenſio Diſputationis contra fundamenta duarum ſectarum, Ingolſtadij edita aduerſus obiectas nuper cauillationes Iacobi Smidelini Vbiquitiſtæ Lutherani. Ibid. 1584.

Theſes Theologiæ, de Sacroſancto Euchariſtiæ Sacramento. Ingolſtadij 1584.

Oratio de veris, ac falſis rerum Diuinarum Doctoribus diſcernendis. Ibid. 1585.

Analyſis fidei Catholicæ, hoc eſt Ratio methodica eam in vniuerſam fidem ex certis principijs probandi, quàm Sancta R. E. aduerſus multiplices ſectariorum errores profitetur. Ingolſtadij an. 1585.

De pœnitentiæ Sacramento Theſes Theologicæ. Ibid. 1587.

Eiuſdem libri quinque de Sanctiſsima Trinitate; in quorum poſtremo nominatim refutantur horribiles blaſphemiæ cuiuſdam peſtilentis libri, non ita pridem de eo argumento in Polonia editi. Ibid. 1586.

Diſputatio de legitimo vſu Euchariſtiæ in altera tantum ſpecie aduerſus noſtri temporis ſectarios. Ibid. apud Dauidem Sartorium 1587.

Diſputatio de natura, & vſu Theologiæ præſertim Scholaſticæ. Ibid. 1587.

De reali Chriſti præſentia in Euchariſtia, & de tranſubſtantiatione panis & vini in Corpus, & Sanguinem Chriſti, lib. tres. In quorum poſtremo nominatim, reſpondetur Fortunato cuidam Caluini diſcipulo. Ibid. 1587.

Diſputatio de ſatisfactione contra noſtri temporis ſectarios. Ibid. 1588.

Digitized by Google

Disputatio de Indulgentijs, Ingolstadij, ibid. 1588.

Disputatio de Sacramentis Ecclesiæ in genere. Ibidem apud VVolfgangum Ederum, anno 1589.

Disputatio de augustiss. ac tremendo Altaris Sacramento. Ibid. apud Sartorium anno Dom. 1589.

Examen, & Refutatio præcipui mysterij doctrinæ Caluinistarum de re Eucharistiæ, cum responsione ad obiectiones Antonij Sadeelis, & Fortunati Grellij. Ibidem apud eundem 1589.

Disputatio de Theologiæ necessitate, & ratione: itemque de gratia. Ibid. 1589.

Redargutio inscitiarum, & fraudum, quibus nonnulli falsi Theologi, & pseudophilosophi Geneuenses Subsidiarij Antonij Sadeelis, itemque Fortunatus Grellius Heidelbergensis eum librum cauillati sunt, quo præcipuum mysterium doctrinæ Caluinistarum superiore anno examinatum, & conuictum est. Ibid. 1590.

De rebus fidei hoc tempore controuersis libri, nonnullis alijs nondum antea editis, ab ipso auctore recogniti, & certa ratione, ac methodo distributi. Lugduni apud hæredes Gulielmi Rouillij 1591.

Supplementum earum fraudum, seu mendaciorum, quæ in redargutione superiore anno edita quibusdam Caluinianis obiecta sunt, collectum ex Indice quodam secundo aduersus eam redargutionem Geneuæ euulgato. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium anno 1591.

Commentariorum Theologicorum Tomi quatuor, in quibus omnes materiæ, quæ continentur in Summa Theologica D. Thomæ Aquinatis, ordine explicantur: Primus Tomus complectens materias primæ partis D. Thomæ Ingolstadij primò apud Dauidem Sartorium 1591. Deinde Venetijs: nouissimè autem Lugduni ab Horatio Cardonetypographo auctiores, & recogniti sunt editi an. 1603.

Porrò studiosi meminerint prælegere. quæ idem Gregorius initio primi Tomi in Præfatione ad Lectorem præmonuit, nam in hac tota re consilium, scopum, ac methodum tam vtilis, ac perspicui laboris facilius assequentur.

GRIFFINVS Cambrius Ord. Præd. scripsit in Sententias libros quatuor: & Quæstiones disputatas.

GRIGENTINVS Archiepiscopus Tefrorum Africæ, cuius extat m. s. Disputatio cum Iudæo Elam Talmudista.

GRILLVS Alexandrinus, qui appellatur in inscriptione Sanctus, scripsit librum magnarum virtutum: sic enim habet inscriptio. Porrò hic liber fuit inter libros aliquot Arabicos, & Syriacos, qui à tempore Gregorij XI. dicuntur sub terram defossi, & postea inuenti atque oblati vænales Reuerendiss. Episcopo Herbipolensi. Et quidem alterius Grilli extat Quadrigesimale de Tempore, ac de Sanctis.

GRIMOALDVS Abbas, Ord. S. Benedicti, scripsit librum de Sacramentis, qui opera Iacobi Pamelij V. C. cum Antiphonario S. Gregorij Papæ prodijt Coloniæ anno Dom. 1571.

GRIPHON Belga, Ord. Minorum, Parisiensis Theologus, Diuino Spiritu actus ad animas Christo lucrandas, Græcos & Maronitas Montis Libani incolas ad S. R. E. fidem præstandam adduxit. Obijt an. 1475. E multis autem vnicum extat illius Opusculum prænotatum: *Itinerarium Terræ Sanctæ.*

GROSTHEADVS Anglus scripsit, De articulis Fidei, & Fide Catholica.

De coniugio.
De cura Pastorali.
De decem præceptis.
Epistolas ad Conuentum Missenden. pro Abbate eligendo.
Epistolam, & quædam excerpta ex Dictis eius.
De lingua, & corde.
Moralitates super quatuor Euangelia.
De pœnis Purgatorij,
Sermones.
Summam Iustitiæ.
Templum Dominij.
De triplici Gratia, & Iustificatione.
De cessatione legalium.
De computo Ecclesiastico.
Dietam.
Epistolas.
De Pœnitentia.
Scalam voluptatis.
Tractatum de Oculo.
De veritate Christi.
Testamentum duodecim Patriarcharum.
Varios Tractatus.
Vita item ipsius additur.

Quæ omnia varijs Bibliothecis Collegiorum, quæ modo vocant Angliæ extant.

GRVNDEMANI cuiusdam feruntur esse sermones, quos non vidi.

G V

GVAIFERIVS, qui & *Benedictinus* Salernitanus, Monachus Casinensis, qui floruit sub Desiderio Abbate an. 1060. scripsit tam metro, quàm soluta Oratione Homilias sex de Aduentu Domini. De Natiuitate. De Epiphania. De Septuagesima. De ramis Palmarum. De Cœna Domini.

Passionem item S. Lucij Papæ, & Vitam S. Secundini Episcopi Troiani. Deque eodem carmina, Hymnum, & Cantus. In laudem Psalterij carmen. De miraculo cuiusdam, qui se ipsum occiderat, carmen. De conuersione quorundam Salernitanorum, carmen. In laudem S. Martini Episcopi, carmen.

Extant hæc omnia m.s. charactere Longobardico in membranis, in pluteo octauo ad læuam Bibliothecæ Casinensis.

GVALDENSIS in Summa Angelica citatur inter Iuris Canonici, vel Ciuilis Scriptores.

GVALHARDVS de Rupe, Prouincialis Ordinis Carmelitarum Tolosæ, scripsit Lecturas non paucas Diuinarum Scripturarum, lib. 1. Determinationes Theologicas, libro altero. Sermones ad Clerum, libro vno. Sermones ad populum, libro vno. Vixit anno 1440. Qui antea in Theologico Magisterio fuerat socius Bernardi Rosergij Archiepiscopi Tolosani.

GVALSCHERVS Bedergeuuorth, Anglus, Benedictinus, Congregationis Cluniacensis, anno circiter 1360. scripsit (vt vocant) Lecturas Scholasticas, & Conciones materna lingua.

GVALTERVS Albanensis monachus, scripsit de libris Ecclesiæ librum. Viuebat anno Dom. 1180.

GVALTERVS Anglus, Ordinis Prædicatorum, Cardinalis, scripsit librum exhortationum ad Clerum. Vixit an. 1304.

GVALTERVS Bederychuuorth Anglicus Benedictinus monachus scripsit in quatuor libros Sententiarum, & Conciones patria lingua. Viuebat an. 1360.

GVALTERVS Brugensis, Ordinis Minorum, è Prouinciali Turoniæ creatus à Nicolao III. Pont. Max. Pictauorum Episcopus, scripsit iussu Alexandri IV. Pont. Max. in libros Magistri Sententiarum: Deinde in Quodlibeta: Sermones per annum: Rudimenta pro Concionatoribus. Interdum autem iudicio huius nititur Angelicæ Summæ Auctor. Viuebat an. 1250.

GVALTERVS Burlæus Anglus, præter illa, quæ de rebus Philosophicis scripserat; nimirum in Porphyrij Isagogen, in libros Cathegoriarum, & Perihermenias, in Elenchos, Topica, Physica, & Metaphysica, atque Ethica Aristotelis, quin & in Logicam Scoti, ac de Vita modernorum, atque in artem Cabalisticam seu Veterem Lulli, reliquit Commentarios in Magistrum Sententiarum, & Quæstionum librum vnum. Atqui eiusdé opinor esse, qui Ratisponæ ad Danubium extat apud D. Dominicum liber m.s. de vitis Philosophorum, nisi alter fuerit cognomento *Burlerus* non *Burlæus*. Viuebat an. 1330.

GVALTERVS Castilionæus Insulensis, quæ Ciuitas est Belgij, Magolensis Episcopus scripsit in Psalterium Dauidis. Viuebat an. 1255. Eisingrenius. Sed vide supra in verbo, Galterus Insulis natus.

GVALTERVS Catton (alijs Gatthon) Anglus, Ord. Minorum in Nordouicensi Cœnobio scripsit Commentarios in libros quatuor Magistri Sententiarum, & librum Quæstionum. Viuebat an. 1330.

GVALTERVS Constantinus genere Britannus, præter id quod edidit de Negocijs, Iuris, & ad diuersos Epistolarum librum, scripsit ad Radulphum de Diceto, librum, & ad Hugonem Dunelmensem Epistolam, ac de Peregrinatione Richardi alterum. Viuebat an. 1199.

GVALTERVS Conuentiensis, Britannorum Chronicon, Angloſaxonum Chronicon, Annales Anglorum tribus distinctis libris composuit, in quibus humana, & sacra complexus est. Vixit Ioanne, & Henrico III. eius filio Anglorum Regibus.

GVALTERVS Daniel monachus ad Nicolaum monachum de Conceptione B. Virginis lib. De eiusdem virginitate, alterum. De vera amicitia, quinque. De onere iumentorum Austri, vnum. De honesta virginū formula, alium. Centum Homiliarum, vnum. Centum Sententiarum, vnum. Super Missus est, vnum. In aliquot Scripturæ loca, alium. Epistolarum, vnum, reliquit posteris. Viuebat an. 1270.

GVAL-

Digitized by Google

GVALTERVS Dysse, Anglus Carmelita, in Aquitaniam, Hispanias, Lusitaniam à Bonifacio IX. Pont. Max. missus, vt Crucem aduersus Infideles, (cruciatam vocant) prædicaret, fideles quoque aliarum gentium, atque hæreticos iuuare non destitit: quippe qui Lecturam Theologiæ libro vno: Contra VViclefitas, & Lollardos alterum. De Schismate item alium. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Ex Augustino, & Anselmo collectanea in quosdam Psalmos. Determinationum variarum, librum. Ad Ecclesiarum Præsides alium, cum scripsisset, Obijt an. 1404.

GVALTERVS Emmyngforde Gisburnensis Canonicus, scripsit Sermonum librum. Anglorum historiam. Eduuardi tertij Chronicon. Viuebat an. 1347.

GVALTERVS Heston Carmelita edidit propositiones quasdam, sed non vidi. At quoniam eius Ordinis fuit, puto eas ad res Ecclesiasticas pertinuisse, licet item Quæstiones de Anima libris tribus emiserit. Viuebat an. 1350.

GVALTERVS Hunte Anglus, Ord. Carmelitarum, reliquit plura, cum ad multam vixisset ætatem, nimirum, In Euangelia, lib. 4. Enarrationum. Sermones diuersos. De præcellentia Petri, librum. De Pontificis Max. iurisdictione, lib. 3. De vniuersali Pontificum Dominio, lib. 3. De Ecclesiæ Symbolo, librum. Contra errorem Græcorum, librum. De Processu Sacri Concilij, librum. Certamina Latinorum, libro vno. Exceptiones duodecim Chronicorum, libris duodecim. Erga doctrices mulieres, librum. Contra communionem fœminarum, librum. In Magist. Sentent. Commentaria. Lecturas Theologicas. De Prædestinatione, librum. De auctoritate Ecclesiæ. De Religiosorum dignitate, librum. De Statu Mendicantium, librum. De Regalitate, & pauperibus Christi, lib. 3. Abbreuiationes Petri Comestoris, lib. In Parisiensem de virtutibus, lib. In eundē de vitijs, librum. Vocabularium Latinum. De vigore literarum, lib. Obijt Oxonij an. 1470.

GVALTERVS Hylton Anglus, Cartusianus, composuit De vtilitate Religionis, librum. De consolatione in tentationibus, libr. Baculum contemplationis, libro vno. De Ascensionibus spiritualibus, librum. Scalam spiritualem, libro vno. Pro sacris imaginibus, lib. Contra tentationes carnis, librum. De Idolo cordis, librum. De Ecclesiastica Musica, lib. Aiunt eum floruisse Henrico VI. Anglorum Rege.

GVALTERVS Iorsius Anglus, Ord. Præd. in Summam Theologiæ, lib. 4. De peccato originali, lib. Quæstiones varias reliquit. Viuebat an. 1310.

GVALTERVS Pictauiensis Episcopus, Ord. Minorum, quatuor libros Sent. Lombardi exposuit. Quodlibeta Scholastica edidit, ac Sermones ad populum habitos. Floruit an. 1250. Citatur autem inter Summistas in Summa Angelica.

GVALTERVS Reclusus Anglus, Ord. Augustiniani, scripsit De contemptu Mundi, lib. 1. De vita solitaria, lib. 1. Meditationum, lib. 1. Huius Opuscula in Compendium redegit Richardus Sauinham Carmelita. Viuebat an. 1280. Ioseph. Pamphil.

GVALTERVS VVibornius, Ordinis Minorum, scripsit ad fratres suos proprietates, siue qualitates Terræ Sanctæ, libro vno. De B. Virgine Maria, & eius Sanctissimo Filio, lib. 1. Encomium Deiparæ, lib. 1. Carmina diuersi generis, lib. 1.

GVALTERVS Vinterbonius Salisburgensis, Ord. Præd. scripsit librum Quæstionum Theologicarum, & Sermones ad populum. Vixit an. 1305.

GVERICVS Abbas Igniacensis, D. Bernardi discipulus Sermones de Tempore, & Sanctis ad fratres suos habitos, deinde & Epistolas reliquit: ij autem cum an. 1539. apud Geruasium Cheualonium, & 1547. Parisijs editi fuissent, demum mendis repurgati per Ioannem Costerum Antuerpiæ apud Philippum Nutium an. 1577. prodierunt. Posthumendum est in Bibliotheca Sixti edita an. 1586. Coloniæ, vbi scriptum est eum vixisse an. Dom. 1300.

GVERNERVS seu *VVernerus* Cartusianus. De venerabili Sacramento Eucharistiæ, ac de Missarum valore, paucis chartis excusus Coloniæ apud Petrum Quentelium an. 1535. vnà cum Algero de Eucharistia. At typographus editurum se alia eiusdem Auctoris promittebat, quæ nescio an prodierint.

GVERNERVS Cartusianus, Cœnobij S. Victoris Parisiensis, collegit, ac digessit ex omnibus scriptis D. Gregorij Magni, libros 16. De allegoricis typis nominum, ac rerum omnium in sacris literis contentarum; quos *Enucleamenta Bibliæ* inscripsit: Incipit, *Deus aliquando in sacra Scriptura.* Viuebat an. 1400. Parisijs autem est editus apud Petrum Gomorscium an. 1518.

GVIARDVS, siue Godofredus Episcopus Cameracensis, librum scripsit De Diuinis Officijs. Viuebat an. 1277. & quod decurrit.

GVIBERTVS Bristollensis Abbas, sui temporis Historiam, & Sermones aliquot à se con-

conscriptos reliquit. Annum, quo vixerit, ij non ponunt, qui illius meminere.

GVIBERTVS Tornacensis, siue alijs *Gilbertus*, Ord. Minorum, scripsit Tractatum vtilem de officio Episcopi, & Ecclesiæ ceremonijs, scriptum ante annos trecentos iam primum opera Theodori Coiffeldij Ordinis D. Antonij in lucem editum Coloniæ apud Adolphum Rostium an. 1571. Viuebat verò Auctor circa an. 1270.

GVIBERTVS Gemblacensis Abbas, Congreg. Cluniacensis, scripsit Apologiam pro S. Seuero, & Epistolam de Scriptoribus Vitæ S. Martini Episcopi. Extant m.ss. Louanij ad S. Martinum. Arnold. VVion. Sunt autem, qui scribant ab eo libros de miraculis S. Martini fuisse conscriptos, ac vixisse an. 1170.

GVISCHARDVS Lessard Lugdunensis patricius, & Augustiniani Ord. Episcopus Hierapolita, Philosophus, & Theologus, scripsit Epistolas Symphoriano Camperio Lugdunensi. Ioseph. Pamphilus.

GVIDO Abbas Auellani, Monachus Benedictinus. Vide in verbo, Micrologus.

GVIDO Abbas hæreseos Berengarianæ expugnator, & Notarum musicalium, ac manus Musices inuentor. Scripsit de Musica libros duos, qui extabant in Germania nondum impressi in Bibliothecis variis. Et librum de Corpore, & Sanguine Domini aduersus Berengarium Turonensem, qui liber nondum (quòd sciam) excusus est. Claruit Henrico Claudio Imper. an. 1120. Tritemius de viris ill. Ord. S. Benedicti lib. 2. cap. 74. & de Script. Eccles. Sigebertus de Script. Eccles. cap. 145. Volaterranus Anthropologiæ, lib. 20. D. Antonius Florent. parte 2. hist. Camald. lib. 5. cap. 15. & alij eius meminerunt.

Arnold. VVion.

At post Sigebertum, & Tritemium, Eisingrenius, siue sit hic ipse, siue alter, ita scribit: *Guido Abbas Cœnobij de Cruce Sleusiedi Benedictinus Aretinus contra Berengarium Turonensis Clericum Ecclesiæ, de Corpore, & Sanguine Domini*, eumque inquit floruisse an. 1030. Quod sanè cum superiore non cohæret, quem Arnoldus scribit vixisse an. 1130. sed puto in numero mendum.

GVIDO Antonius Adimarius Florentinus, maioris Ecclesiæ Florentinæ Canonicus, edidit Tractatum Italicè de Ieiunio, quem à sanctimonialibus D. Iuliani, quarum custos fuerat, accepit. Incipit, *Se nel gouerno temporale del Monasterio*. Obijt Florentiæ an. 1568.

Mich Pocc.

GVIDO Archidiaconus. Vide sequentem.

GVIDO Aretinus, monachus, nouam discendi Musicam rationem inueniens, adeo vt paucis mensibus puer addiscere, quod pluribus annis vix quisque ætate, & ingenio pollens addiscere potuisset, scripsit eo de argumento librũ prænotatum *Micrologus*, quem Theobaldo Aretino Episcopo dicatum suæ ætatis anno 34. Ioanne, 20. ordine nuncupato, Pont. Max. qui successit Benedicto VIII. Pont. Max. emisit in lucem. Et quidem ab eodem Benedicto ter fuit euocatus ad Vrbem, qui & eius reuoluit Antiphonarium, & aliqua miratus didicit ex eo. Extat de toto hoc negocio ipsius Guidonis Epistola Inserta à Baronio Card. suis Annalibus sub an. 1022. ad Michaelem monachum S. Mariæ Pomposinani Cœnobij vt præfert titulus.

GVIDO Baisius, siue de *Baipho*, Archidiaconus, & Ciuis Bononiensis, scripsit Rosarium super Decreto, libris tribus. In Decretales, lib. 5. Eius Apparatus extabat alicubi m.s. sed certum locum assequi non potui. Sanè eius Commentaria in volumen Decretorum an. 1580. Venetijs excusa fuerunt Notis illustrata Nicolai Superantij, & Petri Albiniani Tretij I. C. Viuebat an. 1290. Tritem.

GVIDO Brianconius, siue è *Briançone*, Ord. Minorum Cœnobij Aurelianensis in Gallia, scripsit in quatuor libros Sent. editus autem an. 1512. Parisijs apud Stephanum Balaudum. Vixit an. 1488.

GVIDO Abbas ad D. Dionysij propè Parisios, Gallus, volumina de Vitis Sanctorum satis magna composuit.

GVIDO Cameracensis Episcopus, qui viuebat an. 1355. Sermonem reliquit vberem de duodecim fructibus Sacramentorum.

GVIDO Cartusiæ quintus Prior Generalis, vir vitæ sanctitate celebris, qui an. 1135. viuebat B. Hugonis Gratianopolitani Episcopi Vitam, ac de institutionibus Cartusianorum scripsit. Diu autem Hieronymi, nimio scriptorum vitio deprauatas Epistolas in ordinem redigens emendauit: sed postea à Victorio Reatino hæ diligentius recognitæ fuerunt. Vide in verbo, Hieronymus Stridonensis.

GVIDO Cassinensis monachus sub Gerardo Abbate, scripsit de missione Alberici, lib. 1. De fortuna item eiusdem, carmine.

GVIDO è Cenodio, Ord. Præd. scripsit in quinque libros Decretalium, modo (vt Scholæ loquuntur) disputatiuo. Opus autem hæc prænotauit *Quæstionarium*. Quin & reli-

quit

quit Sermones per totum annum. Viuebat circa annum 1300.

GVIDO Concordiensis Episcopus, citatur in Summa Angelica inter Canonici Iuris scriptores.

GVIDO Ebroicensis in Normannia Prouincia (inquit Sixtus Senensis) *Ordin. Praedicatorum, Theologus insignis, & declamationibus ad populum facundus, ac disertus, addidit ad Regulas Ticonij Afri quaedam aptissima documenta ad Sacrae scripturae sensum capessendum vtilia, ostendens, ex quarum rerum ignorantia in doctrina Sacrae expositione errare sapius contingat, his titulum fecit, de Clauibus Diuinae Scripturae.* Sermones item de Tempore, ac de Sanctis talis dignos igenio. Extat autem Neapoli in Bibliotheca Dominicani Cœnobij liber m.s. eiusdem, quo in libro Themata variorum generum concionaturis vtilia proponit. Viuebat Carolo VI. Francorum Rege.

GVIDO Fabricius Boderianus, qui noui Testamenti contextum Syriacum vertit in linguam Latinam. Is autem Regiæ Bibliorum editioni Antuerpiensi fuit ad textus. Vide in verbo, Albertus Vidmanstadius. Idem verò ipse Boderianus peregrinarum linguarum interpres edidit Parisijs 1584. Nouum Testamentum Græcè, Latinè, & Hebraicè, Parisijs apud Io. Benenatum: & Antuerpiæ, Encyclicum secretorum æternitatis, Gallicè (*l'Enciclie des secrets de l'Eternitè*) apud Christophorum Plantinum, an. 1570.

GVIDO Ferrariensis, Ord. Prædicatorum, qui deinceps suæ Patriæ fuit Episcopus, edidit Margaritam Bibliorum, qua Petrum Rigensem imitatus heroico carmine vtriusque Testamenti libros historicè, atque allegoricè exposuit. Id verò Opus Clementi V. Pont. Max. dicauit. Viuebat an. 1310. At Tritemius habet, vixisse hunc an. 1310. Gregorius autem Lilius Giraldus testatur hoc carmen esse facillimæ dictionis. Sed & alicubi hoc Poëma inscriptum est: *Memoriale Diuinorum eloquiorum.*

GVIDO Flohochetus Narbonensis, Gallus, Generalis Dominicani Ord. Magister Chronicon scripsit. Obijt an. 1452.

GVIDO Fulginas Professor Ord. Minorum, Sermones anniuersarios, Festorum reliquit Initium est, *Hoc opus est.*

GVIDO Gallus, Ord. Præd. & Doctor Parisiensis, scripsit Sermones de Tempore, ac de Sanctis. In Euangelia item, atque Epistolas totius anni, præter Summam Compendiosam (sic enim eam inscripsit) in Philosophiam naturalem. Viuebat an. 1440. PP. mon. Ordinis.

GVIDO Genetius Bononiensis, Ord. Prædicatorum, in vniuersam moralem Philosophiam Aristotelis scripsisset, aliqua item alia Opera conscripsit, quæ audio extare in communi Bibliotheca Dominicani insignis Cœnobij Bononiensis, quæ probi illi Religiosi non permittent delitescere. Viuebat tempore Alberti Veneti an. 1314. Leander autem Bononiensis existimat eum vixisse an. 1386.

GVIDO Heremitarum, siue Augustiniani Ordinis est, cuius extat in Tom. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2. formula reuocationis quorundam errorum publicè ab eo factæ, an. 1354.

GVIDO Iuuenalis, Philosophus, ac Theologus Parisiensis, monachus Cluniacensis, qui vixit an. 1490. Scripsit de reformatione Claustralium. Nam reliqua in studia Humaniorum literarum ab eodem conscripta hic non inferimus.

GVIDO de Marchia, Ord. Minorum, scripsit ad Summum Pontificem rythmicè Querelam Mundi contra religionem fratrum, lib. 1.

GVIDO de Monte Rochen Theologiæ Professor, natione Gallus, scripsit an. 1333. librum prænotatum *Manipulus Curatorum*, ad Raimundum Valentiæ Episcopum, *Opusculum* (vt verbis eius vtar) *De Institutione neophytorum Curatorum, rudi quidem stylo, sed vtili, non curans de verborum ornatu, sed de animarum commodo, & profectu.* Recusus est autem Venetijs an. 1491. apud Maximum Butricium Papiensem, siue Ticinensem, emendatus autem à Troilo Zane Sacerdote, ac Professore Decretorum. Præterea ritum celebrandi Officium Missæ pro Nouitiorum institutione, quod Venetijs & Antuerpiæ prodijt, anno Domini 1570.

GVIDO Papa Do. I. C. præstantissimus scripsit in 1. & 2. Decret. ac super omnes partes iuris ciuilis. De accusatione & inquisitione. De contractibus illicitis. De contractibus mercatorum. De literis compulsationibus. Quibus casibus habeat locum pœnitentia. Clausulas derogatorias. Consiliorum volumina 3. typis excusa. Consilium de pactis tempore matrimonij, quomodo succedat filia, & eius filij. De seruitute negatoria. Decisiones Parlamenti Delphinalis. De excusatore sine mandato. De inuentario conficiendo in hæreditatibus. Quomodo Laici Ducis Sabaudiæ possint trahi coram Ecclesiastico. De præsumptionibus. De rescriptis. Item de statu Delphinali. *Si quis per literas cũ commento.*

Digitized by Google

Guidonis Papæ Decisiones cum additionibus, impressæ sunt Francofurti an. Dom. 1575. in folio. De appellationibus, & attentatis appellatione pendente Tractatus. Coloniæ an. 1573. Eius lectura & Commentarij in librum 30. Pandectarum, qui est de legatis primus. Et in Digesti noui, seu 32. Tit. 1. De re iudicata, cum Argumentis & Summarijs triplo amplius auctis, & multo emendatius & accuratius, quam olim excusi folio, Francofurti. Item Lectura subtilis & aurea, vtriusque iuris Monarchæ, super 4. & 6. libros C. folio Francofurti an. 1580.

Præterea Tractatus singulares, & in praxi frequentissimi, cum Annotationibus & quibusdam Additionibus D. Ioan. Thierrij Lingonensis, iurium interpretis: nunc denuo recogniti, & suæ integritati restituti. Francofurti an. 1580.

GVIDO de Paigipsio extat m.s. in folio, atque membrana in Bibliotheca Imp. Viennæ, nimirum *Apparatus Sexti libri Decretalium.*

GVIDO Perpinianus Carmelita, natione Catalanus, duodecimus Prior Generalis sui Ord. deinde Maioricensis, ac deinceps Eluensis Episcopus, scripsit ad Ioan. XXII. Pont. Max. Opus tripertitum. De perfectione vitæ Catholicæ. In Sententiarum lib. 4. Quodlibeta sex. Quæstiones varias disputatas. De concordantia Euangelistarum, librum. Correctorium Decreti, libris tribus. De hæresibus ad Cardinalem Albanensem. Qui liber Parisijs apud Iodocum Badium prodijt. Commentaria in libros Physicorum Aristotelis, & Quæstiones de Anima. Aliqui ferunt eum scripsisse in Cantica Euangeliorum, & in maiorem Bibliorum partem Commentarios, sed nescio vnde possimus hæc assequi. Sanè edidit quoque Reprobationes Operis Catalonici, quod aliqui Arnoldo de Villa noua ascribunt. Neque verò harum Tritemius meminit. Claruit an. Dom. 1320. & quod excurrit Ioan. XXII. Pont. Max. Ludouico IV. Imper. moritur 21. Augusti, Auenione sepultus, Tritem.

S. GVIDO Pomyresius Bobiensis Cœnobij Abbas, Benedictinus, Italus, scripsit Canonicorum Regularium statuta. Viuebat an. 1039.

GVIDO Rauennas presbyter Romanorum Pontificum Vitas scripsit. Viuebat anno 886. Eisingrenius. Sed hic non meminit Historiæ de Bello Gothorum ab eodem Guidone conscriptæ.

GVIGO, Vide in verbo, Cuigo.

GVIKARDVS, Monachus & Abbas S. Trudonis, Congreg. Cluniacensis, latinè scripsit Vitam S. Trudonis.

GVILHERMVS de Conchis. Vide in verbo, Gulielmus de Conchis.

GVILLIBERTVS Tornacensis, Ord. Minorum, edidit Sermones, præsertim de Sacramento Altaris an. 1540. Henricus VVillot.

GVISII Card. Quæstiones duodecim ad Græcos, in quo differant à Latinis: extant Viennæ Austriæ in Bibliotheca Imp. m. s.

GVITMVNDVS, siue *Guimundus* cognomento (non natione) *Notmannus.* Italus, Monachus & Eremita Cœnobij S. Andrea, quæ S. Crucis titulum gerit, de Auellana, Congregationis Columbæ, & deinde ob singularem eruditionem & doctrinam, Auersanus Episcopus, circa an. Domini 1060. floruit, reliquit ad Rogerium monachum contra errores Berengarij Turonensis. De Corpore, & Sanguine Domini, lib. 3. De S. Trinitate, Christi humanitate, Corporisque ac Sanguinis Domini Veritate, Confessionem; quæ extat vna cum ijsdem tribus libris in Bibliotheca Sanctorum Patrum Margarini Bignæl. Qui item Coloniæ fuit excusus vna cum Lanfranco, Algero, & alijs: & alibi aliquoties. At Arnoldus VVion addit. Tritemium, lib. 2. cap. 88. & lib. 4. cap. 230. de viris Illust. Ord. S. Bened. ac lib. de Script. Ecclesiæ, aliosque, qui à Tritemio acceperunt, deceptos, vt arbitratur æquiuocatione nominũ Normandi, & S. Crucis, putasse Guitmundum fuisse monachum monasterij de Cruce S. Leufredi in Normannia Galliæ: Italum tamen Normannum, ac monachum illius monasterij, quod postea S. Crucis de Auellana titulum gesit, fuisse ex historijs haberi, confirmant Bugianus colloquio 4. hist. monasterij, & Augustinus Florentinus, parte secunda hist. Camald. lib. 5. cap. 15. qui tamen emendi sunt, primum, quòd *Sigismundus* vocabulo corrupto, ab eis vocetur; deinde, quòd Archiepiscopus Antuerpiæ fuisse scribatur: nimirum falsus, quod Archiepiscopus Auersanus dicatur à Tritemio lib. de script. Eccl. in quo corrigendus videtur, cum deinceps in libris de viris illust. Ord. S. Bened. citatis palinodiam decinerit, Quin & dictio illa *Auersa* à Bugiano, & Augustino illo, non intellecta, occasionem eis præbuit suspicandi eam esse Antuerpiam Brabantiæ ciuitatem, quæ vulgo dicitur Anuersa, quæ nunquam Archiepiscopali dignitate cohonestata legitur. Quin & Episcopum Antuerpiæ non fuisse liquet

ex eo,

Digitized by Google

ex eo, quòd Antuerpia à prima sua origine nunquam Episcopum proprium habuerit vsque ad annum Dom.1550. quo, creatus est primus illius Ciuitatis Episcopus.

GVLIELMVS, quem rectius putant Germani nonnulli, *Guilhelmus* esse scribendum, Germanum sapit, quare & Germani per digamma Aeolicum pronunciant *VVilhelmus*, alij verò scribunt *Hilermus*, siue item *Gilermus*, bellicum creditur à quibusdam esse nomen, quo Galeæ nomenclatura contineatur, quemadmodum apud nostrates, *Galeatius*, & aliud vetus Germanicum nomen, *Brettnus*. Nos propter communiorem consuetudinem *Gulielmum* scribemus.

GVLIELMVS primò Abbas Sancti Theoderici, ac deinceps monachus Clareuallensis sub S. Bernardo Abbate, vixit ann.1140. scripsit, vt habet, Tritemius.

Vitam S. Bernardi, excusam vnà cum Illius Operibus.
Speculum Fidei, lib.1.
Sententiarum Fidei, librum.
De natura animæ ad Theophilum, lib.
De natura, & dignitate amoris, librum.
De contemplando Deo, librum.
De Sacramento Altaris, librum.
Aenigma fidei, lib.1.
Meditationes pro Nouitijs, lib.1.
Contra Petrum Abailardum, librum.
In Canticum Canticorum imperfectum, librum.
In Epist. S. Pauli ad Romanos.

Fertur item esse ipsius, dum adhuc esset Abbas S. Theoderici, Epistola illa ad Cartusienses, quæ D. Bernardo à multis adscribitur. Cæterum Gulielmus hic fortasis est idem cuius Meditationum deuotarum liber, atque alter Meditationum De amore Dei, prodierunt Antuerpiæ apud Plantinum, anno Dom.1590. in 16. cum Meditationibus Guidonis Cartusiani.

GVLIELMVS de Agrifolio, Gallus, monachus primò Cluniacensis, deinde S. R. E. Card. reliquit Sermones in laudem Beatiss. Virginis, & alios. Eisingr.

GVLIELMVS Alebaster Anglus, scripsit Apparatum in Reuelationem Iesu Christi, nouamque in ea & admirabilem rationem inuestigandi Prophetiarum mysteria. Antuerpiæ apud Petrum Bellerum, anno 1607.

GVLIELMVS Alanus Anglus, qui Pontificium Seminarium Anglorum Rhemis, atque Duaci in Belgio magna cum laude rexerat, posteà verò S.R.E. presbyter Cardinalis nuncupatus, scripsit aduersus hæreticos Anglicè.

De Purgatorio, & Oratione pro defunctis.
De auctoritate Sacerdotum per Sacramentum pœnitentiæ.
De Indulgentijs Pontificijs.
Apologiam pro Seminarijs à se ipso procuratis.
De Missione Sacerdotum tum è Soc. Iesu, tum ex ijsdem Seminarijs in Angliam hoc tempore schismatis.
Librum ad persecutores Anglos, in quo respondet hæreticorum calumnijs falsò arguentium Catholicos Anglos non pro fide, & religione Catholica persecutiones sustinere, sed pro proditionibus puniri.
Epistolam de Ciuitate Nauentrensi (in Germania inferiori) reddita suo legitimo Regi per illustrem virum Gulielmum Standæum. Quæ cum nonnullis eius Opusculis prius Anglicè edita, nunc quoque Latinè extant.
Librum perdoctum de Sacramentis in genere. ac de Sacramento Eucharistiæ, atque de Sacrificio Missæ. Qui an.1605. recusus est apud Bellerum Antuerpiæ.

GVLIELMVS Albanensis, monachus Cœnobij D. Albani martyris ex Anglico Latinam reddidit eiusdem Martyris Passionem ad eius loci Abbatem Simonem. Viuebat an. Dom.1170.

GVLIELMVS de Alexandria, Ord. Seru. quem Odo Romanus, postea Martinus V. Pont. Max. Theologum in Synodo sibi delegit, scripsit Sermones, & Postillam inscripturam diuinam. Quin & carmine heroico Annales de Genuẽsis Ciuitatis antiquitatibus. Chron. Ord. Seruorum.

GVLIELMVS Almoinus, Ord. Minorum edidit Quæstiones 28. quarum initium est; *Vtrum g.udium accidentale*, & in Apocalypsim.

GVLIELMVS Alottus alijs *Allolus* Anglus edidit Thesaurum Bibliorum, vtriusque vitæ Antidotum, secundum vtriusque Testamenti veritatem, & historiam, cui ad calcẽ additus est Index Euangeliorum dominicalium in series, & capita distinctus Parochis, & Concionatoribus vtilis. Antuerpiæ apud Petrum Bellerum an.1577.

GVLIELMVS Atton, alijs, de Altono, Ordin. Prædic. Parisiensis doctor, collegit in

Digitized by Google

Ecclesiasten Scholasticam Postillam, cuius meminit Vincentius Bandellus in Tractatu de Conceptione. Postillam item in Matthæum, ac librum, siue Tractatum de decem Virginibus. Viuebat anno. 1320. At Ant. Senensis Lusitanus ait, anno 1262.

GVLIELMVS Alneuuick Anglus, nempè in Northumbrię Comitatu natus, Ord. Minorum, scripsit in quatuor libros Sententiarum Lombardi. Schismatum item elenchos. Et in naturalem Philosophiam. Viuebat an. 1360. Eisingr. & Henr. Villot.

GVLIELMVS Anconitanus, quem ob sanctitatem, atque scientias adamabat Hugo Dominicanus S.R.E. Cardinalis, qui scripsit in vniuersum Testamentum Vetus, & Nouum. Scripsit in librum de Pœnitentia, cuius meminit Io. Bunderius in Compendio Lutheranæ concertationis, vbi agit de Contritione.

GVLIELMVS Anglus Benedictinus, scripsit Vitam, Passionem, atq; miracula D. Thomæ Cantuarienſis Archiepiscopi, & Epistolas ap diuersos. Viuebat an. 1190. Eisingr.

GVLIELMVS Anglus, siue, vt aiunt, *Anglicus*, Ord. Pręd. Confessarius Regis Angliæ, & Cardinalis, Sermones in honorem Sanctorum reliquit. Viuebat anno 1393. At alter item vocitatus Anglicus, qui non sine sanctitatis opinione decessit ex hac Vita, isque Ord. Seruorum, Quadragesimale, atque alios sermones in totius anni dieb.us Dominicis reliquit. Chron. Seruorum.

GVLIELMVS Anglus, monachus Rameseyæ in Crolandia, Congregationis Cluniacensis, qui viuebat an. Dom. 1178. scripsit Vitã sancti Guthlati monachi, heroico versu. Vitam sancti Bereni Episcopi. Vitam sancti Neoti monachi carmine. Incipit, *Anglia quæ toto*. De eodem Prosam. De translatione eiusdem.

GVLIELMVS verò alius Anglus, Ord. Augustiniani, qui vixisse ann. 1379. & scripsisse fertur De futuris Anglorum malis, nescio vbinam extet, neque verò qualis sit.

GVLIELMVS, siue vt habet inscriptio Fl. Vvilhelmus quidam (quam ex opere coæuũ D. Anselmo constat) reliquit libros 5. de Vita B. Mariæ Deiparæ, quod Opus esse egregium Delrius noster ad me scripsit, nisi inseruisset apocrypha de Partu, & obstetricibus. Extat apud nostros Græcij in Styria, inuentum in vetustissimo Monasterio de Oliuo, amplissimo Syluæ maioris in Tractu Burdigalensi, & ab eo obtentum.

GVLIELMVS Antisiodorensis Episcopus Gallus in Academia Parisiensi olim professor, scripsit Summam Theologiæ, ac librum de Officijs Diuinis anno 1206. Sciendum autem in eiusdem libro tertio, tractatu duodecimo, c. 1. quæst. 2. & cap. 2. quæstio prima, extare singularem (si tamen ipsius tanti viri, & non potius inserta) opinionem hanc. *Meritum prius & principalius à fide, quàm à charitate pendere. Quæ sententia* (inquit Bellarm. Card. li. 5. de Iustificatione c. 15.) *non parum fauere videtur erroribus huius temporis hæreticorum, quamuis ille longè alio sensu fidem ita prædicet, ac hæretici facere soleant; sed profecto* (subdit) *tam sunt apertæ scripturarum testimoniã, vt mirum sit egregium illum virum in eare labi potuisse*. Vide ibidem Bellarm. Card. hanc opinionem fusius oppugnantem.

GVLIELMVS Aquisgranensis Germanus, vir egregiè doctus, & probus, scripsit in Euangelium D. Ioannis. De passione Dominica. De peregrinatione Hierosolymitana. In Canonem Missæ. Sermones ab eo habitos in Cathedrali Ecclesia Basileensi, cuius erat Ecclesiastes, antequam ea Ciuitas hæresum labe inficeretur. Vixit rcica an. 1485.

GVLIELMVS Aruernus, sed dictus *Parisiensis*, quoniam eius Ciuitatis Episcopus fuit, Mathematum, Philosophiæ, ac Theologiæ præstantia celebris, à Ioanne Dominico Traiano perdiligenter mendis, quibus scatebat, expurgatus, an. 1591. à Damiano Zenario Venetijs fuit excusus. In quo Auctore id certe singulare cernitur, vt cum sæpè rationibus necessarijs, sæpius autem nouo dicendi genere, (similitudinibus scilicet, atque exemplis popularibus, planè quæ vult, aptissimè conficit. Iam verò cum plures vicerit, in tribus etiam se ipsum vicit. nempe in libro *De Rhetorica Diuina*: In altero, quem prænotauit. *Cur Deus homo*. Et in alio, quem inscripsit, *De Vniuerso*. Viuebat anno 1230. Atqui idem Ioannes Dominicus Traianus alia quædam ipsius Gulielmi Opera promiserat, quæ nescio an prodierint.

Catalogus autem librorum Gulielmi Episcopi Parisiensis postremæ editionis emendatioris, est sequens.

De Sancta Trinitate, lib. 1.
De primo principio, lib. 1.
De Sacramentis, lib. 1.
Cur Deus homo, lib. 1. *Ponam adhuc quatuor.*
Summa virtutum, lib. 1.
Summa vitiorum, lib. 1.
De fide & legibus, lib. 1. *In Iordane Diuinalium.*

De

De animabus humanis, lib.1.
De bono & malo, lib.1.
De vniuerso, lib.6.
De professione nouitiorum, lib.1.
De dono scientiæ, lib.1.
De operibus virtutum, lib.1.
De triginta remedijs tentationum, lib.1.
Contra pluralitatem beneficiorum, lib.1.
De claustro animæ, lib.1.
De Rhethorica Diuina, lib.1. *In Sacris.*
De pœnitentia, lib.1. *Secunda Tabula.*
De Dæmonibus, lib.1. *Postquam auxilio Dei.*
In Hexaemeron, lib.1.
In Psalterium, lib.1.
In Prouerbia Salomonis, lib.1.
In Ecclesiasten, lib.1.
In Canticum Canticorum, lib.1.
In Euangelium Matthæi, lib.1.
Sermones varij, lib.1.
Epistolarum ad diuersos, lib.1.
Tractatus duo de collatione, & pluralitate Ecclesiasticorum beneficiorum.

GVLIELMVS Assomleuilla vir nobilissimus, Belga edidit librum, qui prænotatus est, *Athromastix, siue aduersus Religionis hostes vniuersos dissertatio.* Antuerpiæ an.1599.

GVLIELMVS de Athono. Vide in verbo, Gulielmus Alton.

GVLIELMVS Augustiniani Ord. Cremonensis, cum rexisset ordinem annis 17. à Clemente Sexto Nouariensis Episcopus creatus scripsit mandante Ioanne XXII. Pont. Max. De auctoritate Apostolica lib. inscriptum. *Reprobatio sex errorum.* Præterea expositiones in quatuor Euangelia. Commentaria in quatuor libros Sententiarum. Orationes, & Sermones: Quæ omnia Cremonæ Mediolani, Brixiæ in Bibliothecis sui Ordinis extãt. Nouariæ tandem moritur, qui vixit an.1343. Ioseph. Pamph.

GVLIELMVS Badhy, Io. Leucastriæ Ducis Confessarius, & Episcopus deinceps Vigornensis, scripsit librum de Pœnitentia, Constitutiones, & Sermones. Viuebat an.1380.

GVLIELMVS de Baldensel, Equitis Aurati Hodæporicon in terram Sanctam extat in To.5. antiquæ lectionis, Henrici Canisij, edito Ingolstadij, an. 1604.

GVLIELMVS Baldesanus, ex Oppido Carmaniola, quod est in Subalpinis Italiæ, Theologus & Canonicus Taurinensis, scripsit an.1594. & Romæ edidit Italicè Stimulum Virtutum quem Iuuentuti Christianæ dicauit. Is autem ex Italica lingua factus est Latinus à quodam Societatis nostræ. Sed & idem Baldesanus, scripsit historiã Legionis Thebæorum martyrum, ciusque miracula libris duobus egregiè Italicè scriptis, quam audio Latinè in Germania fuisse redditam. Porrò librum habebat præ manibus de Subalpinis rebus ad Catholicam religionem spectantibus, quemadmodum mihi significauit.

GVLIELMVS Barclaius Lotaringiæ Ducis consiliarius, & supplicum libellorum magister, & in Academia Pontimussana I.V. Professor, & Decanus De Regno, & regali Potestate aduersus Buchananum, Brutum, Buucherium, & reliquos Monachomachos libros sex scripsit, atque edidit Parisijs apud Gulielmum Chaudiere, an.1600.

GVLIELMVS Barthonensis, Ord. Mendicantium (at quorumnã haud scribitur) scripsisse fertur Sermones eruditos.

GVLIELMVS Bechius Florentinus, Augustiniani Ord. Prior Generalis vigesimus nonus, à Paulo Secundo huius nominis Pontifice Maximo, creatus Episcopus Fesulanus, quę Ciuitas est è conspectu Florentiæ, scripsit

Expositionem in primum librum Sententiarum, quę m.s. extat Patauij apud Eremitanos à nobis ibidem visa.

Abbreuiationem primi Sent. Augustini de Roma.

De potestate Ecclesiastica per modum (vt ait) dubitationis.

Quæstiones Itinerarias habitas, dum Prior Generalis visitaret Ordinem.

Iacobus autem Bergomensis reliquis Operibus ipsius ascribit librum aduersus legem Mahometanam.

Apologiam pro Ordine Augustinianorum.

Sermones ad Clerum, atque ad populum.

Atqui vt hæc, ita quoque extant in Bibliotheca Florentinæ Cathedralis Ecclesiæ, cui libros suos legauit. Commentaria in libros Ethicorum, & Politicorum Arist. & in tres libros eiusdem de Anima. Obijt plenus dierum an. 1490. atque Florentiæ in Aede Sacra S. Spiritus quiescit.

GVLIELMVS Beeckley Carmelita, edidit librum Quodlibetorum, Quæstionum ordinariarum. Conciones varias. De decimis. Obijt an.1438.

GVLIELMVS Bernardus, Ord. Min. scripsit de Sacrarum litterarum communicatione, earumque sensus germanitate. Axiomata item de Ecclesiæ Catolicorum rituum veritate Christiana. Præterea de sepulturis, & exequijs quid sentiendum, & obseruandum. Parisijs apud Vincentium Gualterotum 1547.

Digitized by Google

GVLIELMVS Berthon Anglus, scripsit Determinationes in Vicleffum, ac de Vicleſi iusta damnatione. Viuebat ann. 1381.

GVLIELMVS Bethus Anglus, Ord. Præd. scripsit in quatuor libros Sent. Librum item de vnitate formarum. Lecturas Scholasticas varias. Viuebat an. 1498.

GVLIELMVS Beuufus Carmelita, emisit librum miraculorum Beatiſs. Virginis. Collationes varias altero libro. Lecturam Sententiarum, & Eadmundi Speculum transtulit. Viuebat anno 1390.

GVLIELMVS Bibancius, Belga, Cartusianus, præter alia, Conciones de pleriſque omnibus præcipuis Festis ex ipsis Biblicis sententijs maiori exparte conflatas in lucem edidit. Claruit Carolo V. Augusto.

GVLIELMVS dictus Bibliothecarius, sed cognomento Malmes, Beriensis, scripsit de gestis Anglorum, vbi & Ecclesiastica inseruit. Vixit quo tempore Berengarius nouam hæresim excitauit aduersus Sanctiſſimam Eucharistiam an. 1051. vt Sigebertus ostendit in Chronico.

GVLIELMVS Bigotius Lauallensis Gallus, Christianæ Philosophiæ præludium edidit Tolosæ apud Guidonem Boudeuillæum an. 1549.

GVLIELMVS Blakeney, Carmelitani Ord. scripsit Lecturas in Cantica Canticorum Disputationes item (vt vocant) subtiliſſimas. Vixit an. 1490.

GVLIELMVS Boltuinus, seu *Boquinus* Gallus, vir Religiosus, ac Cantor Abbatiæ S. Sergij, collegit, & cecinit Gallico carmine, quæcunque memoratu digna erant in Gallia, & alibi ab anno 1486. vsque ad 1506. Legitur autem liber hic manuscriptus apud Gallos. Vixit anno 1506.

GVLIELMVS de Bongeuilla Neustrius, monachus Beccensis, è varijs Anglicis Scriptoribus collegit Chronicon ab an. Dom. 1000. vsque ad sua tempora, nimirum an annū 1288. Quod Opus inscribitur: *Vnus omnium.*

GVLIELMVS Bont Louanienſis, scripsit de contractibus Mercatorum, & de casibus ad pœnam mortis lege imponendam, & de Vsuris, ac de redditibus quædam.

GVLIELMVS Brabantius, Ord. Præd. quem D. Thoma hortante ferunt è Græco in Latinum vertisse Aristotelis libros, composuit librum de naturis, & proprietatibus rerū, quem nonnulli tribuunt Bartholomæo Anglico, Ord. Min. sed perperam (ait Ant. Senēſis) librum itē de Apibus. Viuebat an. 1262. Sed & alter Ord. Præd. Gulielmus Corinthius, vir pius, & doctus, fertur Auctor libri de Apibus, qui tamen forsan non sunt vnius idem & vnus labor. Videant pij quæ de libro Apum nō multo antea in Belgio sub nomine Thomæ Cantipratano, Ord. Præd. edito Scholiastes disputat susius de Auctore huius Operis. Vide item in verbo, Thomas Cantipratanus.

GVLIELMVS Breton, Ord. Minorum, scripsit Vocabularium Bibliorum: & librum

In prologos Bibliorum, lib. 1.
In sex principia, lib. 1.
In Porphyrij Isagogen, lib. 1.
In diuisiones Boetij, lib. 1.
In Prædicamenta Arist. lib. 1.
In Elenchos Aristoteles, lib. 2.
In Perihermenias, lib. 2.
In dicta Alexandri Neckam, lib. 1.
Emisit, & Grammaticalia quædam, lib. 1.
Quæstiones Elenchorum. lib. 2.
Obijt anno 1356.

GVLIELMVS Briconetus nobilis Parisiensis, Galliæ olim Cancellarius, è Latinis fecit Gallicas Contemplationes, quas in B. Virginis laudem reliquerat vir maximè pius nomine Idiota, & Parisijs edidit apud Simonem Colinetum. Viuebat an. 1523.

GVLIELMVS Butler, Ord. Min. scripsit Lecturā Sententiarum, lib. 4. Contra translationem Anglicam, lib. 1. de Indulgentijs Pontificijs, lib. 1. Quæstiones aliquot, lib. 1. Viuebat an. 1410.

GVLIELMVS Byntræ Carmelita, scripsit Lectiones in Canticum Canticorum Salomonis. Quæstiones ordinarias 42. Theologicarum determinationum librum. Defensorium pauperratis libro altero. Alium de B. Virgine. Sermones varios. Alium de Latini sermonis ornatu.

GVLIELMVS Calisfordiensis (*alij scribunt Balisfordiensis*) Anglus, Carmelitani Ordin. scripsisse fertur lecturam quandam, sed quænam illa fuerit, haud meminerūt. Sermones item de Tempore, ac de Sanctis.

GVLIELMVS Cantuariensis, monachus Congregationis Cluniacensis, Anglus, qui vixit anno 1190. & quod excurrit, scripsit de Vita & Passione S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi, & martyris, lib. 1. De miraculis eiusdem, lib. 1. De visionibus post eius mortem, lib. 1.

Digitized by Google

GVLIELMVS Cassadorus Episcopus Algarensis, scripsit Deciliones Rotæ: item Decisiones super Regulis Cancellariæ.

GVLIELMVS Catton Anglus, Ord. Minorum, quatuor libros Sentent. Lombardi exposuit, & Quæstionum volumen edidit. Viuebat an. 1530.

GVLIELMVS Caxton Anglus, scripsit Mundi Chronicon, quod prænotauit *Fructum temporum*, lib. 7. Descriptionem item Britanniæ, lib. 1. Vitam D. Eduardi, Historiam Arturi Regis. E Latino aũt fecit Angelicum Catalogum Sanctorum Angliæ. Viuebat 1538.

GVLIELMVS Celdonensis, Ord. Præd. scripsit Apparatum ad Summam Raymundi, & aliqua in vtroque iure. Viuebat an. 1295.

GVLIELMI Celeusma, ideſt, exhortatio mutui operis in re Ecclesiastica ad presbyteros, tam superioris, quàm inferioris, Capituli Hagnonensis. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1568. Vide in verbo, Gulielmus Lindanus.

GVLIELMVS Centuerus, Ord. Min. Ticinensis Episcopus, scripsit in quatuor lib. Sent. Obijt Cremonæ apud Minores sepultus. Henr. Vuillot.

GVLIELMVS Chieburgus Normannus De nece illata S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi & martyris scripsit pio, & acri carmine aduersus interfectores.

GVLIELMVS de Conchis, quem fuisse Franciscani Ord. magis conijcio, quàm scio, triginta tres libros super Opere sex dierum composuit, qui & Patrum nostrorum memoria excusus est. Tomum autem quo decimus nonus liber vsque ad trigesimum tertium cõtinetur, legi tantum, quoniam alij Tomi ad me non peruenerunt. Et quidem hic è cœnobio S. Francisci, quod est in Oppido Pera è regione Byzantij, delatum, missum est ad me ab Illustriss. Aquileiæ Patriarcha Frãcisco Barbaro, mutilum in fine, vt quis illius fuerit typographus, resciri non potuerit: At Opus ipsum è Philosophis atque Theologis cõflatum vberem suppellectilem habet dignam, quæ legatur. Nam & post creaturarum quæ in Mundo sunt, Hominisque tractationem, tertius decimus tandem liber agit de Locis Hominis habitabilibus, deque temporibus sex ætatum Mundi vsque ad Antichristum, & de innouatione Mundi.

GVLIELMVS Chubbes, scripsit declarationem Scoti in lib. 2. Magistri, & Introductionem ad Logicam.

GVLIELMVS Clarenallensis monachus, qui an. Do. 1140. floruit, scripsit de Sanctiss. Altaris Sacramento. Aenigma fidei. In Epistolam Pauli ad Romanos. In Canticum Canticorum, ac Vitam S. Bernardi Præceptoris sui, quam moriens inchatam reliquit. Sed Arnoldus Abbas Bonæuallis absoluit.

GVLIELMVS Cockforte Carmelita Anglus, scripsit (vt vocãt) Lecturam Theologiæ. In Canticum Moysis. Sermones de Temp. & Sanctis, lib. 2. Postillas Scripturarum. Vixit an. 1380. vt testatum reliquit Iacobus de Plebe, Professor Pisanæ Academiæ, Ord. Seruorum, & Petrus Lucius,

GVLIELMVS Conuentre Angelus, Carmelitani Ord. scripsit de laude Religionis, li. 2. Scutum Carmelitarum, lib. 3. De Regula, confirmatione, lib. 1. Præconia Virgrnis gloriosæ, lib. 1. Annales breuiores, Elucidarium fidei, Compendium historiarum, Aduersus peccata, & Carmina diuersi generis. Vixit an. 1360.

GVLIELMVS Cremonensis, siue de Cremona Italus, & duodecimus Generalis Magister Eremitanorum S. Augustini Episcopus Nouariensis, ac S. R. E. Cardinalis, exposuit Euangelia libris quatuor, & Magistrum Sententiarum, scripsit item librũ de auctoritate Ecclesiæ. Orationes quoque.

GVLIELMVS Cuneas, siue de *Cuneo*, Ord. Præd. libris decem Summam conflauit è Sanctis Patribus, quam *Florigerum Theologiæ* inscripsit.

GVLIELMVS Cursolus Eques, ac Regius in Gallia Consiliarius, ex Hispana in Gallicam linguam conuertit Partem primam & secundam imaginis vitæ Christanæ. Quæ Parisijs apud Gulielmum Calderium an. 1574. prodierunt.

GVLIELMVS Damasus. Vide in verbo, Gulielmus Lindanus.

GVLIELMVS Dandus, Ord. Seru. scripsit Quadragesimale, & Sermones per annum.

GVLIELMVS de Viellavilla, Gallus, Ordinis Cistercienſis, scripsit carmine Gallico librum, Prænotatum, *Peregrinatio hominis*, (le Pellerinage de l' home) is liber prodijt Parisijs apud Antonium Verardum an. 1511. Quin & inscriptus est le Romain des trois Pelerinages, hoc est *Romanus Trium Peregrinationum*. Quarum prima est hominis dum agit in hac Vita. Secunda animæ à corpore separatæ. Tertia denique Christi Saluatoris nostri. Recusus à Bartolomæo & Ioanne paruo. Ibidem.

GVLIELMVS Delamara Anglus, Ordinis Minorum, scripsit in Magistrum Sententiarum.

tiarum. Quodlibeta Sophistica, lib. 1. Correctorium S. Thomæ. Additiones ad D. Bonauenturam, lib. 1. Lecturas Scholasticas. Vixit an. 1340.

GVLIELMVS Duranti Vasco, Gallus, Episcopus Mimatensis Henrici Hostiensis Car. quondam auditor, atque discipulus, quem vocant *Speculatorem*, scripsit ad Otobonũ Cardinalem tit. Sancti Adriani, postea Summum Pontificem Adrianum Quintum. Opus in tria volumina partitum, quod prænotauit.

Speculum iuris, lib. 3.	*Reuerendo in Christo.*
Rationale Diuinorum officiorum, lib. 8.	*Quæcumq; in Ecclesiast.*
Repertorium iuris, lib. 1.	*Protoplasti rubigine.*

Viuebat Nicolao III. Pont. Max. anno 1236.

Porrò fuisse Gulielmum hunc Augustiniani Ordinis monachum, testantur Auctor Addiditionis ad Speculum Historiale Vincentij Bellouacensis, lib. 31. Onuphrius Panuinius in Chronico Ecclesiastico. Auctor supplementi Chronicorum Philippi Ord. Eremitarum S. Augustini, & alij.

At quod attinet ad Rationale Diuinorum officiorum, sciendum ab eo communes tãtum, & visitatores ritus describi. ita verò abs se prænotãtum fuisse, quòd sicut in Rationali iudicij, quod Legalis Pontifex gestabat in pectore, scripta erant hæc duo verba, *Manifestatio*, & *veritas*, sic & hic rationes Varietatum in Diuinis Officijs, & earum veritas describantur, & manifestentur. Illud quoque vt quãtuor coloribus, vtrumque cõtextum erat, sic quoque hoc per quatuor sensus literalem, Anagogicum, Moralem, Allegoricum. Cũ autem sæpè fuisset hoc opus excusum, prodijt denique Notis illustratum, vnà cum adiectione Rationalis Ioannis Belethi Lugduni 1565. & ann. 1568. Venetijs verò apud Gratiosum Percacinum, & Antuerpiæ anno Domini 1570. Denique Lugduni anno Domini 1605.

Eiusdem autem Gulielmi Duranti Commentarius in Conciliũ Lugdunense sub Gregorio X. celebratum Phani apud Iacobum Moscardum an. 1569.

GVLIELMVS Egumonde (forsan Edmundus) Anglus, Augustiniani Ord. scripsit Replicationes Scholasticas, lib. 1. Sermones ad plebem. Vixit anno 1390.

GVLIELMVS Eilingrenius eo tempore in Germania, quo Sixtus Senensis in Italia condens Bibliothecam Sanctam, laborauit in Opere, quod inscripsit, *Catalogus testium Veritatis*, quo quidem Patrum, & Ecclesiasticorum extantium, & non extantium, qui ad eam vsque diem hæresum impuram vaniloquentiam (vt ille meritò vocat) expugnauerant, ostendit; Vitam item, ac mortem plerumque notauit per temporum, vt Tritemius, nõ per Alphabeti seriem, quod fecit Sixtus. Qui Gulielmus plus mille commemorat Auctores, quàm Sixtus pro ratione sui consilij attulerat. Hic enim exegematicos duntaxat Diuinæ scripturæ susceperat proponendos. Et quidem ipse Gulielmus Germanos præsertim, inter quos & Gallos, & Belgas, atque Anglos, producit, quos vt Germanus & vir pius conquirere, ac (certè) plenius potuit, quàm Tritemius fecerat; cum & hic multos ante annos ante hunc Gulielmi laborem decessisset, cui plures, qui hac ætate scripserunt, Eisingrenius adtexuit. Sed cum plurimam scriptionis suę partem in eorum, de quibus agit, laudatione impendat, nos, quæ haud necessaria nostro instituto putauimus, resecantes, & reliqua, vbi opus esse iudicatum est, addentes, ex ipsius optimi viri labore, quæ nobis haud innotuerant, huic Apparatui nostro inseruimus. Interea verò sciendum est Catalogum hunc testium veritatis ab Eisingrenio collectum non esse illum, quem Romanus Index proscripsit. Is enim & ab incerto Auctore, eadem inscriptione, vt imperitis faceret fucũ, fuit euulgatus, & pleraque (pro hæreticorum more) mendacissima continet. Id quod in Academia Scopij, (sic enim prænotatur pestilens liber) in Quisquilijs Centuriarum Magdeburgensium, & in sex millibus alijs est illis sollemne.

GVLIELMVS Elphinston Scotus Albonensis Episcopus, scripsit Antiquitates Scotorum & Conciliorum Statuta, lib. 1. Vixit an. 1480. alijs autem 1340.

GVLIELMVS Estius Hesselius Theologiæ in Academia Duacensi Professor scripsit Historias Martyrum Gorcomiensium maiori numero Fratrum Minorum, qui pro fide Catholica à perduellibus interfecti sunt, anno 1572. Quibus pro coronide subiuncta est, eodem Auctore, appendix de martyrio Gulielmi Gaudoni, item Minoritæ, quod contigit, anno 1573. Habes & aliorum quorundam martyria, opportunis locis commemorata, nominatim Cornelij Musij Delfij, Theol. & Poetæ Duaci apud Baltasarem Bellerum, anno 1602.

GVLIELMVS Falcarius Tolosanus, Ord. Minorum, Socius S. Ludouici, Prouinciæ Aquitaniæ Minister, Arlotti in Generalatu successor, vir sanè doctus, qui librum Senten-

tiarum

tiarum D.Bonauenturæ in Epitomen redegit. Hic damnauit opera Ioannis Petri. Vixit anno 1290.

GVLIELMVS Farinerius Aquitanus, Gallus, Ord. Minorum, vigesimus Generalis Minister Card. Sermones sat multos scripsit. Vixit an. 1356.

GVLIELMVS Flete Augustinianus (quem *ab Anglia* cognominant) scripsit ad Fratres sui Ordinis in Anglia in communi. Priuatim item ad eorum Prouincialé, separatim quoque ad Doctores Prouinciæ. Prædictiones ad Anglos, lib. 1. Epistolas ad diuersos, lib. 1. Habuisse autem donum Prophetiæ dicitur. Obijt in Italia, inter Sanctos (Sabellico teste) relatus. Viuebat an. 1380.

GVLIELMVS Foluyle, Ord. Minorum, scripsit contra Cantabrigensium Magistrorũ Statutum pro pueris imbuendis lib. 1. Obijt an. 1384.

GVLIELMVS Fontanus Anglus, Augustiniani Ordinis, scripsit in septem Psalmos Pœnitentiales.

GVLIELMVS Forleon, Brito, Ordinis Min. in Gymnasio Parisiensi edidit in Scripturas Opuscula; Magistrum verò Senten. est interpretatus. Quæstionum variarum librũ emisit. Illo Præceptore vsus olim vir doctissimus Stephanus Brulifer, eiusdem Ordinis, in Cœnobio suorum Parisiensi Theologiam docuit: postea Sententiarum libros, quos Moguntiæ interpretari cœperat, Metis prosequutus est. De quo suo loco. Vixit autem ipse Gulielmus Paulo II. Pont. Max. circa an. 1470. Trit.

GVLIELMVS Francus Romanus Neophytus, monachus Vallumbrosanus, scripsit patria lingua librum inscriptum: *Solem linguæ Sanctæ* nimirum, Grammaticam Hebraicam, quæ prodijt Bergomi an. 1591. Viuebat nostræ ætate.

GVLIELMVS Fulginas, Ord. Minorum D. Bonauenturæ Opera, teste Volaterrano, in Compendium redegit.

GVLIELMVS Galion Anglus, Augustiniani Ord. in Nordouolgiæ Comitatu natus, & in Lirinensi Cœnobio educatus, scripsit Conciones per annum, lib. 2. Lecturam Theologiæ lib. 1. Disputationes varias, lib. 1. Nonnullaque alia. Linnę nonagesimum agens annum decessit, vbi apud sui Ordinis fratres sepultus fuit an. 1500. Ioseph. Pamph. Alij verò scribunt eum obijsse an. 1507.

GVLIELMVS Gallicus, Ord. Præd. scripsit librum, quem prænotauit: *Præparate.*

GVLIELMVS Gallus, Tyri Episcopus, Bellum sacrum Palæstinæ scripsit, ex quo partem suorum memorabilium Baptista Fulgosus excerpsit.

GVLIELMVS Gallus, monachus S. Dionysij Parisiensis, scripsit Historiarum elapsi temporis, lib. 3. & Commentaria in quosdam Bibliorum libros, vt refert Arnold. Vion, at in quosnam libros sacræ Scripturæ scripserit, haud memorat.

GVLIELMVS Garronis, siue è *Varra*, sine *Guarronis* Anglus, Ord. Min. Ioan. Scoti præceptor libros Senten. Lombardi exposuit, & Quæstiones ordinarias. Lecturasque, quas vocant Scholasticas; quin & Quęstiones ordinarias in Aristotelem conscripsit. Vixit (aut forsan obijt) an. 1304. alijs autem 1270.

GVLIELMVS Gatadegus Parmensis, S.R.E. Vicecancellarius, Bibliothecarius Apostolicus, Vitas Romanorum Pontificum à D. Petro vsque ad Innoc. IIII. & ad annũ Christi 1243. quo vixit, deduxit. Eisingr.

GVLIELMVS Gazæus Arienſis, Magdalam Comædiam sacram edidit Duaci apud Io. Bogardum an. 1589.

GVLIELMVS Gemeticensis Normannus monachus, scripsit Officiarium Ecclesiæ vnico libro. Chronicon Normannorum altero. Historiam de Regibus Anglorum alio Viuebat an. 1160.

GVLIELMVS à Gendt Næomagus exempla illustrium aliquot miraculorum, quæ in Sacrosancta Eucharistia, & corpus Domini Hostia contigerunt, vnõ opere complexus, edidit Coloniæ an. 1584.

GVLIELMVS Germanus, vir sanctus; monachus S. Emerani Ratisponæ, & Abbas S. Aurelij Hirsaugiensis, Congreg. Cluniacensis, & eiusdem postea (vt vocat) Reformator, scripsit Constitutiones monachorum, lib. 2. De Musica, & Tonis, lib. 1. De Horologio, lib. 1. De correctione Psalterij, lib. 1. Ad S. Anselmum Epist. 3. Epistolarum ad alios, lib. 1. Institutiones Philosophiæ, & Astronomiæ, lib. 3. qui olim Basileæ prodierunt. Obijt an. Dom. 1091. die 4. Nonas Iulij.

GVLIELMVS Geynesburg Anglus Franciscanus, & Vuigornienſis demum Episcopus, scripsit librum disceptationum Scholasticarum, & Sermones ad vtrumque statum. Vixit an. 1310.

GVLIELMVS Gillingham monachus, collegit librum Scriptorum Ordinis sui. De rebus autem Cantuariensium alterum. Viuebat an. 1390.

GVLIELMVS Gotyngam, Ord. Minorum, ad Petri Lombardi libros notationes addidit, scripsit item libros duodecim de concentu Euangelistarum, lib. 14. In D. Pauli Epistolas. Commentarios Euangeliorum, lib. 4. Sermones in annua Euangelia, li. 2. Librũ prænotatum: *Vltimi ex quatuor*. Distinctiones Theologicas, lib. 1. Quæstionum ordinariarum, librum. Pro lege Christianorum, lib. De obedientia, lib. Lecturas scripturarum, li. Librum suarum replicationum. Obijt an. 1336.

GVLIELMVS Gregorius, Scotus, & Theologus Parisiensis, vixit anno 1527. & scripsit in quatuor libros Sententiarum Petri Lombardi, & Quæstiones Vespertinas, libro vno. Alium autem in Psalterium Dauidis. De duplici potestate, lib. 2. De triplici animæ potentia, librum. De regno Christi æterno, librum. De triplici Principatu, librum. De scripturæ sensibus, & sacra synaxi. Ad Vocabulare, seu Vocabularium Theologicum, librũ. Sermones ad populum habitos. Collectiones Sorbonicas, lib. 1. De disciplina Iuniorum, lib. Sermones in Euangelia, & Epistolas per anni circuitum libris duobus. Viuebat anno 1527.

GVLIELMVS Grenæ Anglus Carmelita, scripsit Hagiologum Carmelitarum, siue de Sanctis eius Ord. Viuebat an. 1470.

GVLIELMVS Guarronis, siue de Vuarra, de quo supra, Ordin. Franciscani, scripsit in Mag. Sent. Librum Quæstionum Ordinariarum. Lecturas Scholasticas. In Aristotelem pleraque. Viuebat an. 1270.

GVLIELMVS Haffligemensis monachus, Germanus, reliquit librum Sermonum; Visiones Sanctimonialis. Vitam S. Lutgardis. Extat m. s. Affligemij, Vixit an. 1260.

GVLIELMVS Hamerus Nouesianus, Ord. Præd. edidit erudita in Genesim Commentaria, an. 1264. Dilingæ apud Sebaldum Mayer. Incipiunt, *Mundus hic, quē alio nomine Cœlum.*

GVLIELMVS Hanabergus Carmelitani Ord. edidit Quæstionum Ordinariarum librum. Determinationum celebrium alterum. Lecturas in Theologia, li. 1. Sermones varios, alio. Obijt anno 1311.

GVLIELMVS Harsyk, Ord. Carmelitani, librum composuit Distinctionum Theologicarum. Viuebat an. 1410.

GVLIELMVS Haukyus, scripsit notas ad Matthæi, & Marci Euangelia. Quæ item carmine redegit in Methodum. Librum quoque de Sacrilegio.

GVLIELMVS Herbert scripsit Quodlibeta: deinde in D. Ioannis Apocalypsim. Viuebat an. 1333.

GVLIELMVS Heruye Sudouolgius, monachus, scripsit librum Quæstionum Ordinariarum: Alterum Problematum disputatorum. Alium Scholasticæ lecturæ.

GVLIELMVS Hilacensis, qui an. 1469. vixit, plures fertur scripsisse Sermones in Orationem Dominicam.

GVLIELMVS Hirsaugiensis Abbas Monasterij Diœceseos Spirensis, Ord. D. Benedicti, Germanus, cui B. Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus aliquas Epist. scripsit. Vide supra in verbo, Gulielmus Germanus. Atqui & composuit Constitutiones monachorum. De Musica, & Tonis librum. De Horologio alterum. De correctione Psalterij, aliũ. Ad S. Anselmum Episcopum Cantuariensem tres libros. Epistolarum ad diuersos vnum. Philosophicarum, & Astronomicarum Institutionum tres libros, qui & excusi fuerunt Basileæ apud Henricum Petri. Viuebat 1090.

GVLIELMVS Hothun, Anglus, Ord. Præd. per Angliam minister Prouincialis scripsit in quatuor libros Sent. Petri Lombardi. De vnitate formarum, lib. 1. Lecturas Scholasticas. Viuebat an. 1298.

GVLIELMVS Humerius Nouesianus Germanus, Ord. Præd. in cœnobio eiusdem Ordinis Cramandensi, quod situm est in Sueuia Theologus, scripsit Commentaria in Genesim, quæ Dilingæ fuerunt excusa apud Sebaldum Mayer an. 1564.

GVLIELMVS Huet Theologus, Ord. Min. composuit librum prænotatum: *Serpens antiquus*. De septem peccatis mortalibus. Henr. Vvillot.

GVLIELMVS Houpellandus Bononiæ in Morinis ad Oceanum natus, S. Seuerini Parisijs Archipresbyter, vbi plenus dierum decessit Caoloro VIII. regnante, scripsit de immortalitate animæ.

GVLIELMVS Ionconus, siue de *Ioncono* Augustiniani Ord. Tolosæ scripsit in totius anni Euangelia, li. 2. Vnum autem Sermonum Quadragesimalium. Alterum de Sanctis. Præterea quinquaginta Sermones varios. Viuebat an. 1410.

Digitized by Google

GVLIELMVS Iordanus Anglus, Ord. Præd. scripsit aduersus Vicleff Positiones. Pro mendicitate contra Vtredum. Quæstiones de Conceptione Beatiss. Virg. tribus hæc omnia seperatis libris. At Antonius Senensis Lusitanus addit eum scripsisse quoque in quatuor libros Sent. In Epist ad Romanos. Tractatum de clara visione Dei. Alterum de libera electione ante mortem. Determinationes plures. Sermones varios, & librum aduersus quendam. Vixisse autem an. 1262.

GVLIELMVS Iuæus Anglus, reliquit lib. 12. in duodecim minores Prophetas. Librũ de Christi Domini Dominio. Sermonum ad Clerum, librum. Determinationum Theologicarum alterum. Viuebat an. 1464.

GVLIELMI de Iuuera, Arbor quidam Iurisdictionem fertur extare, de quo, cum ad manus meas haud peruenerit, non habeo quid loquar.

GVLIELMVS Kayothus, siue de *Kayotho*, Ord. Præd. Sermonum librum reliquit. Summam Confessorum Ioannis Teutonici redegit in Compendium. Is autem sui Ordinis Gallicam Prouinciam cum laude rexit.

GVLIELMVS Kyngheſam, Ord. Præd. Lecturam in Ecclesiasticum reliquit, & librũ variorum Sermonum.

GVLIELMVS Lamarensis idem puto qui suprà (vt alij scribunt) de Lamara, Anglus, Ord. Minorum, scripsit in Sententias lib. 4. Correctorium Operum S. Thomæ. Additiones in D. Bonauenturam, lib. 1. Lecturas (vt vocant) Scholasticas. Viuebat an. 1208. Tritemio teste: sed alijs 1340. Rursus alijs 1208. mendum opinor in numeris.

GVLIELMVS Lanthonienſis, genere Britannus, monachus, Vitam B. Roberti Betunensis scripsit. Viuebat an. 1230.

GVLIELMVS Lemſter Herfordiensis, Ord. Minorum, siue, vt scribunt alij *Mendicantium*, concinnauit Collationes librorum quatuor Sent. scripsit item librum Quæstionũ.

GVLIELMVS Leyceſtre, Theologus, scripsit Homilias 287. per annum, lib. 1.

Speculum pœnitentiæ, lib. 1.
Speculum pœnitentis, lib. 1.
De Sacramentis Ecclesiæ, lib. 1.
Flores sapientiæ, lib. 1.
Summam breuem, lib. 1.
Numerale quoddam, lib. 1.
Summam numerorum, lib. 12.
Distinctiones Theologiæ, lib. 1.
Similitudinarium, lib. 1.
De tropis Scripturarum, lib. 1.
De Aduentu Domini, lib. 1.
Expositiones Euangeliorum, lib. 1.
Carmen Alphabeticum glossarum, lib. 1.
Expositiones Epistolarum, lib. 1.
Super agnitione peccati, lib. 1.
De bonitate mulierum, lib. 1.
Ad quasdam moniales, lib. 1.
Concordantias Bibliorum, lib. 1.
Viuebat anno 1210.

GVLIELMVS Linconiensis, Ordinis Carmelitani, scripsit vigintiquinque Quæstiones in Magistrum Sententiarum, libro vno. Oppositiones Scholiasticas altero. Viuebat anno. 1360.

GVLIELMVS Lindanus Dordracenus, qui postea Episcopus Ruræmondensis Ecclesiæ, se Gulielmum Damasi Lindanum nominauit, plura vir doctus, & hæresum expugnator edidit: Quorum hæ sunt inscriptiones.

De optimo genere interpretandi Scripturas, an. 1555.

Panoplia Euangelica, siue de verbo Euangelico, lib. 5. contra omnes huius sæculi hæreses, cui anno 1577. accesserunt tres libri Stromatum contra Martinum Chemnitium, anno 1558.

Dubitantius Dialogus de origine sectarum huius infœliciſſimi sæculi, & earum fructibus Antichristi præcursoris, 1562.

Rueuuardus, siue de animi tranquillitate Dialogus, quo sectarum omnium hæretici ex suismet principijs ad Catholicam reuocantur Ecclesiam, an. 1563.

De vera Christi apud Romanos Ecclesia contra Vvittenbergenses Theologos eam Vvittenbergæ in Saxonia fallaciter collocantes, an. 1565.

Apologeticum, lib. 3. ad Germanos, pro Concordia cum Catholica Christi Ecclesia contra nouam Protestantium confessionem Augustanam ex Lutherana Caluinizantem A. Maximiliano II. dedicatum an. 1566.

Paraphrases in Psal. 118. cum annot. prõ vulgata Psalmorum versione contra Iudaizãtes nostræ istius ætatis interpretes, an. 1568.

De Eucharistia aduersus Campanum Nestorizantem, anno 1570.

Tabulæ Anasceuasticæ atque analyticæ omnium hæreseon huius sæculi, quibus ostenduntur impias priscorum hæresiarcharum blasphemias titulo Euangelij renouare, 1555.

De Sacrificio audiendo, siue, quonam modo sit studiosis Scholiæ Dilinganæ quotidie audienda Missa, an. 1558.

Confutatio Confessionis Antuerpiensis Belgicè ex mandato illustrissimæ Ducissæ Parmensis Gubernatricis, an. 1566.

Apologia eiusdem contra Illyricum Belgicè, an. 1566.

De sapientia cœlesti ad Sophiam Lindanam sanctimonialé Christi Iesu spōsam, 1567.

Psalterium vetus à mendis sexcentis repurgatum, & de Græco atque Hebraico fontibus illustratum, an. 1567.

Speculum Sacerdotale, siue meditationes quotidianæ, quibus sese Sacerdotes quotidiano præparent Sacrificio, an. 1575.

Oratio Sydonica de officio Pastorum, cui addita est breuis ratio, qua populus sua discat peccata agnoscere. Ideoque per Quadragesimam & Aduentum de suggesto post Concionem legenda, an. 1570.

Paraphrases in Psalmos 30. ad Regem Philippum, an. 1573.

Paraphrases in Psalmos ad Laudes, an. 1573.

Exhortatio ad Hollandos vt redeant ad Catholicam Christi Ecclesiam, cuius præfatio demonstrat D. Thomam fuisse Germanorum Apostolum, Coloniæ an. 1576.

De Apostolico virginitatis voto atque Cælibatu Sacerdotum, lib. 5. pro Concil. Tridentino contra Chemnitium. Coloniæ an. 1577.

De fugiendis huius seculi idolis. Coloniæ an. 1578.

De Aquilone Mystico Epistola qua illud: *Ab aquilone pandetur omne malum*, demonstratur non pertinere ad Saxoniam, vnde omne malum Ecclesiæ aperiatur, & qer Lutherum ostendatur: sed ad calamitates Ecclesiæ illinc orituras, an. 1576.

Orationum Theologicarum Reuerendi Domini Ruardi Tapperi Decani Louaniensis Tomus primus cum præfatione Vvilhelmi Lindani ad Rodulphum II. Rom. Imperatorem, anno 1577.

Secundus Tomus orationum eiusdem cum præfatione Lindani, an. 1578.

Catechismus Lindani Belgicè, an. 1573.

De vnitate Ecclesiæ Belgicè ad Vvertenses, an. 1580.

De modo veræ confessionis Belgicè, an. 1568.

Catechismus iuuentuti Ruræmondensi scriptus iuxta Concilij Tridentini doctrinā. Coloniæ, an. 1583.

Concordia discors Protestātium, siue Confessionis Augustanæ adulteratæ confutatio, anno 1580.

De gheestelycke doolhof, an. 1583.

De vvegh vvijser tot den vvarachtigen Christum Iesum.

Vegen des vleeschelers op vmbehoorlijcke tijem.

Vegen de vviluianden dat sy het Euangelische Testament Christi hespotten.

Dogmaticæ Conciones Brædæ habitæ, quibus doctrina de Ecclesiæ origine, vnitate, certitudine ex prophetis & Apocalypsi; Item de Sacramentis, ceterisque nunc cōtrouersis Belgicè explicantur, quæ numero sunt 23. an. 1581.

Conciones per Quadragesimam & Aduentum.

Conciones in festis S. habitæ. Conciones Catechisticæ aliquot.

Psalmi Dauidis vulgata editione, argumentis Scholijsque illustrati Coloniæ apud Cholinum, anno 1607.

Nondum in lucem editi anno 1584. Sed qui cruce insigniuntur, prælo sunt parati.

† Theophilus, siue, de Officio Pij Viri contra Cassandrum.

Contra sexcentos errores falso Ecclesiæ Romanæ à Tilmanno Heshusio ministro Saborensi Lutherano affictos.

† Pro Decreto Concilij Tridentini de Purgatorio contra quartum Tomum Martini Chemnitij examinis in Concilium Tridentinum.

† Epistola Apologetica pro Concilio Tridentino ad Iulium Ducem Brunsuycensem, qua respōdetur præfationibus Chemnitij in suos examinis tertium, & quartum Tomos, atque illius artes sophisticæ, atque mēdacia & calumnię in Catholicos, denique manifestæ in S. Scripturæ sententias ac testimonia Sanctorum patrum deprauationes, atque sacrilega Duci Iulio deteguntur adulteria, vt ad Catholicam redeat Ecclesiam.

Anti-

Antirabbinus, siue defensio vulgatæ versionis Bibliorum.

† Exhortatio secunda ad Hollandos de Gog & Magog in Belgium aduentantibus, cum dedicatoria ad Vvilhelmum Nassouium Principem Aurangiæ, qua ad pristinam suã, exemplo sui Vvilhelmi Lymæi à Marca, reuocatur fidem Catholicam.

† Lachrymæ Germanæ ad S.D.N. Gregorium XIII. quibus & sua illi exponit mala, potissimum à clericis non Canonicè viuentibus inflicta, & certæ aperiuntur ex S.S. Canonibus rationes, quibus ipsa & ad fidei Catholicæ vnitatem & Canonicam Reformationem certò reuocetur.

Glaphyra Lindani in Epistolas Apocalypticas D. Ioannis Apostoli ad Episcopos Catholicos, vbi veri Episcopi adumbratur typus, nuper Louanij edita.

Contra ingratos in Sacramenta Christi, siue de vero gratiæ Euangelicæ vsu & salutari efficacia, contra omnes huius seculi Euangelicos atque hæreticos, qui Cœlestem Christi gratiam nobis sacrilegè obscurant, extenuant, adeoque paricidialiter euacuant, & in luxuriam, more suorum auorum hæresiarcharum, conuertunt.

† Conciones dogmaticæ, quibus populariter dogmata nunc controuersa pro festis occurrentibus solidè confirmantur, ac dilucidè explicantur Belgicè.

De instauranda per Belgium Religione Catholica & Republica. Lib. vj.

Epitome persecutionis Belgicæ, cum vitis Martyrũ, & diuinis miraculis huius ætatis.

† Cur necessaria S.S. Bibliorum castigatio, ad S.D.N. Greg. XIII.

Psalterij castigatio ad S.D.N. Gregor. XIII. quæ specimen exhibet quo nam modo ad exemplum D. Damasi nunc possit vulgata Psalmorum versio plurimis locis emendari, & melius de Græcis verti.

† Epistolarum li. 3. Politicarum, Theologicarum, & Miscellanearum, & quartus Hebraicarum Quæstionum, qui habet Apologiam 72. Interpretum.

† Romanum Pontificem verè ac merito appellari vniuersalem Episcopum Ecclesiæ Christi, an. 1578.

De victoria Christi contra Iudæos & Iudaizantes Bibliorum interpretes, vbi ordine alphabetico plurima ostenduntur S.S. Bibliorum loca à Iudæis modo deprauata, & aliter lecta, quam olim vetus legit Synagoga, 70. & doctiss. D. Hieron. Aquila, Symmachus, & Theodotion, adeoq; suusmet Paraphrastes Chaldæus, qui Ecclesiasticæ versioni non raro contra illos suffragatur.

† Paraphrasis in Psal. Exurgat Deus an. 1583.

† Paraphrasis in Cantica Cãticorum cum annotationibus variarum lectionum & triũ linguarum, an. 1583.

† Missa Apostolica luculẽta & solida mysticorum rituum & Apostolicarum ceremoniarum explicatione illustrata.

† Eusebius, siue, de fugienda impœnitentia & de ingredienda serio angusta vitæ Euãgelicæ via, ad Clericos Ecclesiæ Catholicæ, cui accessit in septem Psalmos pœnitentiales paraphrasis ad concipiendum verè compunctionis spiritum concinnata, an. 1580.

Christomachia Caluinistica qua nunc Satanas Christianos conatur semiturcas facere, anno 1583.

Decuriæ locorum ab hæreticis nostri sæculi in patribus aut edendis, aut peruertẽdis deprauatorum.

† Epistola ad N. Caluinizantem, vt ad Catholicam redeat Ecclesiam, in qua impietas doctrinæ Caluini paucis demonstratur, & scelerata eius vita, ob quam pridem candentibus Lilijs more Gallico stigmatizatus epulo, graphicè depingitur.

Synopsis de veris Concil. generalium actis ipsorumq; gnijsijs & germanis canonibus.

Tabulæ naufragij Nicæni, vbi aurea S.S. Canonum & Actorum Nicænorum ramenta ex varijs veterum P.P. scriptis repræsentantur.

Acta colloquiorum Religionis per Germaniam conciliandę causa habitorum, potissimum anno 30. Augustę, an. 40. Ratisbonæ, an. 57. Vormatiæ, vbi pleraque narrantur verius, quam aduersarij suis scriptis posteritati conantur persuadere.

Dauidicus crucifixi Christi Typus, vbi Christianus Lector videat quanto sacrilegio, & Christi Iesu odio diuina Prophetarum oracula & Iudæi, & noui S.S. Bibliorum interpretes Iudaizantes plerique omnes obscurarint, eneruarint, adulterarint.

Admonitio Reuerendi Domini Iodoci Tiletani ad F. Nicolaum Ramos, Minoritam, qualificatorem, de contumeliosis iuxta ac insulsis notis, quas sibi & Vvilhelmo Lindano S. Theologiæ Doctoribus, & Regijs Inquisitoribus, eximijsque vulgatæ Bibliorum versionis propugnatoribus, temerè ac malignè inusit lib. 2. quos de assertione vulgatæ ver-

sionis in orbem proiecit, illos ratio non solum temeritatis, audaciæ, atque insaniæ accusans, sed impietatis, adeoque sacrilegij an. 1579.

Obijt Gandaui postridie Kal. Nouēb. an. 1588. cuius Iconem ad viuum sculptā misit ad me ex Belgio Aubertus Myræus V.C. Canonicus Antuerpiensis cū appresso hexasticho.

Dordracum Patria est, Grudia Patria altera Athena,
Illæ animi altrices, corporis illa mei.
Conspicuum sancta colunt Rurmunda tiara,
Est Ganda in cineres officiosa meos.
Non meliore loco nasci, potuiue renasci;
Non meliore coli, non meliore meri.

GVLIELMVS Lugdunensis, Ord. Præd. qui & deinceps fertur fuisse eiusdem Ecclesię Episcopus, scripsit in Sententias, lib. 4.

Summam virtutum, lib. 5.
Summam vitiorum, lib. 8.
Sermones ad populum, lib. 1.
Cum circa singula vtilia.
Dicturi de singulis.
De Fide, & legibus, ac de Fide Sacramētorū

Qui liber diu est cum Augustæ Vindelicorum in folio fuit excusus. Viuebat an. 1276.

GVLIELMVS Lysiæ, Ord. Min. composuit postillam in Hieremiam, lib. 1.

In Threnos eiusdem, lib. 1.
In Baruch, lib. 1.
In Oseam, lib. 1.
In Ioelem, lib. 1.
In Hamos, lib. 1.
In Abdiam, lib. 1.
In Malachiam, lib. 1.
In Ionam, lib. 1.
In Micheam, lib. 1.
In Naum, lib. 1.
In Abacuch, lib. 1.
In Sophoniam, lib. 1.
In Aggæum, lib. 1.
In Zachariam, lib. 1.
Viuebat an. 1340.

GVLIELMVS Malmesburiensis monachus, Congreg. Cluniacensis, Anglus, scripsit Historiarum libros vsque ad annum 1142. De Vita Sancti Patricij Episcopi, lib. 3. De Vita S. Dunstani Episcopi, lib. 1. De Vita S. Indracti, lib. 1. De Vita S. Aldelmi Episcopi Sarisburiæ, lib. 1. Qui incipit, *B. Aldelmus Saxonica.* Addunt alij eum scripsisse libros quinq; de Vitis Pont. Antiquitates Glusconiæ, lib. 1. De gente Vuydenorum altero. Obijt an. 1142.

GVLIELMVS Mandagoti, Archidiaconus Nemausensis, & qui deinceps Ebredunensis Archiepiscopus, & S.R.E. Cardinalis, vnus ex ijs, qui iussu Bonifacij VIII. Pont. Max. Sextum Decretalium codicem ediderunt, scripsit ad Berengarium Biterensis Ecclesiæ Succentorem postea Episcopum, De electione Prælatorum, lib. 1. Incipit, *Quia dum electiones.* Hic verò Coloniæ excusus est an. 1573. vnà cum additionibus Boetij. Expositionem eiusdem, lib. 1. *Cum illius non sim auctoritatis.*

GVLIELMVS Mansfelde, Ord. Præd. quem scribunt vixisse an. 1320.

Scripsit librum Ordinariarum Quæstionum.
Defensorium Item Diui Thomæ Aquinatis.
Librum contra corruptorem eiusdem Diui Thomæ.
Librum de Angelis.
Librum in nouum Testamentum.
Postillas Bibliorum.
Librum contra Henricum Gandauensem.
Librum de comparatione statuum.
Librum, siue Tractatum de decem Virginibus.
Librum Quæstionum de Anima.

GVLIELMVS de Mara, Ord. Min. citatur in Summa Angelica inter Theologos, & Sūmistas. Scripsit Summam Iuris valde celebrem. Epistolas item & Orationes excusas Parisijs à Francisco Regnault an. 1314. Fortassis autē hic ipse est, qui supra Lamarensis dicitur.

GVLIELMVS de Mara Neustrius, & Canonicus maioris Ecclesiæ Constantiensis, scripsit Opusculum de Sacrosacta Eucharistia. Conflictum in chimæram de tribus vitijs fugiendis, ventre, pluma, & Venere, Parisijs excusum apud Colinæum, & apud Ascensium cum expositione Io. Vatelli. Reliqua vt Paraphrasim eiusdem in Musæum, de Herone, ac Leandro, de amoribus. Item libros de laudibus, & de probris, Næniasq; & Epitaphia ipsius, licet morale sapiant, omittimus. Verum quibus ij essent in optatis, ijdem sciant Paraphrasim in Musæum, Coloniæ apud Soterem an. 1526. carmine heroico cum Græcis è regione, & Parisijs apud Vuechelum prodijsse.

GVLIELMVS Masset, Anglus, Ord. Præd. composuit Quæstiones ordinarias, & scripsit aduersus Henricum Gandauensem, lib. 1. Ac contra Corruptorium Corruptorij, lib. 1. Quæstiones de Angelis, li. 1. Postillas Bibliorum, lib. 1. De decem virginibus, lib. 1. Vixit ann. 1320. Sanè verò crediderim hunc esse eundem ipsum, qui paullo antea dictus est Gulielmus Mansfelde, vt *Mansfelde* indicet Patriam, *Masset* autem cognomen. Eadē quoque scripsisse Gulielmum Messelech scribit Ant. Senēsis Lusitanus, sed vereor, quin istorum aliqui laborauerint in æquiuoco.

Digitized by Google

GVLIELMVS de Melitona, alijs, *Melton*, Ord. Præd. Cancellarius Parisiensis, alijs, *Eboracensis*, quod magis crediderim, scripsit in duodecim Prophetas Postillam, quæ Placentiæ in Italia in Bibliotheca Prædicatorum, itemque in Epist. ad Hebræos, quæ adhuc Bononiæ in Bibliotheca Dominicana extat hoc initio *Narrabo nomen tuum*. Atqui & in Pentateuchum quinque libros. In Danielem, & Machabæos Commentaria, Sermones in Euangelia, librum de Cœlesti Musica scripsisse fertur.

GVLIELMVS Mennens Antuerpianus scripsit, siue collegit libros tres, Quos inscripsit Aurei velleris, siue sacræ Philosophiæ Vatum selectæ, ac vnicæ Mysteriorumque Dei, Naturæ, & Artis admirabilium. Antuerpiæ apud hæredes Ioan. Belleri, an. 1604.

GVLIELMVS Moguntinus Archiepiscopus Saxoniæ Princeps, Othonis Magni Imp. ex Editha Augusta Angliæ Regina filius, ad sua vsque tempora quibus Otho Tertius Augustus Romanum Imperium regebat, Chronicon deduxit, in quo de Rhenensium, & Moguntinorum Archiepiscoporum rebus gestis pleraque egit. Viuebat an. 954.

GVLIELMVS ex Abbate S. Theodorici Monachus Clareuallensis, adhuc Abbas scripsit perutilē Epistolam ad Fratres de monte Dei Ordinis Cartusiani. Incœpit etiam scribere Vitam B. Bernardi, sed primo libro scripto, mortuus est. Gandau. in Catal. anno 1140. Trit.

GVLIELMVS Monachus D. Dionysij propè Parisios, Ord. D. Benedicti scripsisse quidem libros tres historiarum, & Epistolas ad diuersos, fertur, at neque cuius fuerint argumenti, nec quoto vixerit ille anno, nec vnde profectus, asseritur.

GVLIELMVS de Monte Laudino, monachus, & Abbas Pictauiensis, Congregationis Cluniacensis, qui an. 1310. scripsit de Sacramentis, lib. 1. Declarationes varias, lib. 1. Summam de Casibus, lib. 1. & alia, præsertim in iure. (ptores.

GVLIELMVS Naason, siue *Naso* in Angelica Summa citatur inter Canonici Iuris Scri-

GVLIELMVS Nannius monachus, Ord. D. Bened. ad D. Dionysij, Chronica scripsit à Mundo creato vsque ad Domini an. 1301. Quæ quidem scitissimis characteribus scripta extabant in Eduardi Sexti Angliæ Regis Bibliotheca. Quin & idem Nannius Chronica Regum Galliæ latinè conscripsit.

GVLIELMVS Northfelde, qui dicitur scripsisse de differentia Spiritus & animæ, nescio qualis sit, quandoue fuerit. Qui si antiquior fuit, nimirum antequam Lutherana, & Caluiniana labes Angliam infecit (Anglum enim esse opinor) videant Catholici Angli, quem hic locum habere possit.

GVLIELMVS Norton, Ord. Minorum tabulas in Lyranum scripsit, cui Operi nomen indidit, *Repertorium Lyræ*. Viuebat an. 1403.

GVLIELMVS Nothus, Rex Angliæ, scripsit de extremo die Iudicij, præter Agrarias leges, atque Epistolas ad diuersos.

GVLIELMVS Ockam, Anglicus, Ord. Min. Ioannis Scoti auditor, acri quidem ingenio, at cuius in Romano Indice prohibita sunt quę scripsit contra Ioan. XXII. Pontificem Maximum, siue Dialogos aduersus eum: & Opus nonaginta dierum. Cæterum scripsit

In libros quatuor Mag. Sent. librum.
Quodlibetorum, alium.
De Fautoribus hæreticorum.
De Sacramento Altaris.
Volumen Magnum per modum Dialogi.
Compendium Theologiæ.
De actibus Hierarchicis, lib. 1.
De scientiarum ingressu, lib. 1.
In libros Aristotelis, & in Logicam.
Quæstiones Physicorum, lib. 8.
Quin & de paupertate Apostolorū librum, ac de Potestate Pontificum, & Impp.

Qui liber an. 1495. Lugduni prodijt, sicuti eius Quodlibeta an. 1491. Argentinæ.

GVLIELMVS Odo, siue de *Odone* Anglus, Ord. Præd. & in Anglia non semel administratione sui ordinis functus, demū Archiepiscopus Dublinensis in Hibernia, scripsit in quatuor libros Sententiarum. Librum de vnitate formarum. Librum de immediata visione Diuinæ essentiæ. Obijt an. 1298. vt Leander insinuat lib. 4. De viris illustribus, & Antonius Senensis Lusitanus.

GVLIELMVS de Oona Ord. Min. Anglus, corrupto vocabulo *Guarro*, seu *Varo*, præstanti fuit ingenio, adeò vt Doctoris *Fundati* nomine appellaretur, scripsit in quatuor lib. Sent. Quæstiones ordinarias, lib. 1. In omnes item Aristotelis libros. Floruit Parisijs an. 1270. Rodulpho I. Imp. eumque Ioannes Picus Mirandulanus in Heptaplo celebrat.

GVLIELMVS de Oppenbach, Germanus, Professor Academiæ Parisiensis, quatuor libros Sententiarum Petri Lombardi exposuit, & Sermones, ac Quæstiones Disputatas reliquit. Viuebat an. 1298.

GVLIELMI Ord. Minorum postea Constantiensis Episcopi, Errorum, & Palinodiæ Breuiculum. Tom. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2.

Digitized by Google

GVLIELMVS Paganherus, siue *Pagham*, scripsit in Magistrum Sententiarum. Placita item Theologica, & ordinarias Quæstiones, atque Sermones ad populum habitos. Librum de perfectione intellectus. Alterum de notitia actuali. Alium de veritate formali: & alium de ente rationis. Viuebat an. 1280.

GVLIELMVS de Pagula, scripsit Summam Summarùm, libris quinque. Oculum Sacerdotis dextrum, libro vno. Oculum Sacerdotis siniſtrum, libro altero. Speculum Religiosorum libro alio. Speculum Prælatorum, & librum ad Eduardum Tertium. Viuebat an. 1350.

GVLIELMVS Papicus, Ordinis Prædicatorum, Sermones edidit in Rosarium Beatissimæ Virginis.

GVLIELMVS Parisiensis. Vide suprà in verbo, Gulielmus Aruernus.

GVLIELMVS Parisiensis Ord. Præd. non ille qui Aruernus & Episcopus fuit Parisiensis, Philippi quondam Francorum Regis confessarius fuit is, qui Repertorium confecit ad Decretum, & Decretales: Incipit, *Promptè volentibus.*

GVLIELMVS Paruus (Gallicè) *Petit*, Ord. Præd. Normannus, & Episcopus Trecensis in Campania Galliæ, Ludouici huius nominis duodecimi Regis Confessarius, & Francisci primi Theologus, Parisijs scripsit De hominis reformatione, ac de eiusdem excellentia, quo ité modo se gerere debeat, vt denique ad Regnum Cœleste perueniat. Editus est liber Parisijs an. 1540. apud AEgydium Corrozetum. Vixit an. 1520.

GVLIELMVS Paruus, alius à superiore, monachus, scripsit Anglorum historiam lib. 5. De Regibus Anglorum, lib. 2. In Canticum Canticorum, libro vno, & Sermones. Addunt & scripsisse Commentarios, sed tacent eorum argumentum. Viuebat an. 1200.

GVLIELMVS Paruus, alius à superioribus, Nouoburgensis, Anglus, scripsit in Diuinam scripturam: Sermones plurimos, & librum de Normannis Anglorum Regibus. Viuebat an. 1216.

GVLIELMVS Pepinus Ebroicensis, quæ Ciuitas est in Normannia, scripsit Quadragesimale, quod Venetijs apud Gratiosum Percacinum an. 1569. & an. 1575. prodijt emendatum.

Eiusdem explicatio septem Psalmorum Pœnitentialium, quæ prodijt Venetijs an. 1573.

Eiusdem Sermones Dominicales ex Epistolis, & Euangelijs totius anni cum Indice locuplete Venetijs apud Io. Antonium Bertanum an. 1588.

Dilucidationes in Euangelia Quadragesimalia repurgatæ, ac Sacræ scripturæ, Patrumque notationibus auctæ, Parisijs apud Gulielmum Bichonium, an. 1589.

Sermones de imitatione Sanctorum, pro diebus festis eorum Anniuersarijs. Venetijs anno 1589.

Elucidatio in *Confiteor*. In qua quæcunque ad confessionem, ad peccata cordis, oris, operis, & omissionis, ad contritionem, & ad satisfactionem spectant, accuratè explicantur. ibidem eodem anno.

Rosarium aureum Beatissimæ Virginis. ibidem an. 1593. apud Io. Antonium Bertanum. Quin & Sermones eius Quadragesimales Lugduni prodierunt apud Benedictum Bonum an. 1541. Veruntamen editio Veneta, de qua diximus, fuit emendatior apud Io. Antonium Ferrum an. 1572. Hæc omnia iam excud. Coloniæ apud Ioan. Gymn.

Porrò extat ipsius Pepini nomine Opusculum inscriptum, *Secretum Secretorum.*

De illo autem ita habet Sixtus Senensis. *Gulielmus Pepinus, sacræ Theologiæ professor, religiosisq; conuentus Ebroicensis Prædicatorij Ordinis alumnus & incola, concionator facundus, & ardens, cuius parem temporibus suis Gallica lingua non habuit, composuit in Genesim, in Exodum, & in septem Psalmos pœnitentiæ iuxta quadruplicem Diuinæ Scripturæ sensum Scholasticam Lecturam, rudi quidem, & inculto sermone; sed artificiosa industria concinnatam, declamatoribus Diuini verbi vtilem, in qua primum omnium, diuiso quolibet libri capite in tres, vel quatuor, vel plures clausulas, quamlibet earum nudè, & apertè iuxta historiam explicat, adiectis sub finem eiusdem historicæ explanationis multis non contemnendis quæstiunculis, quibus expletis, eandem iterum clausulam tribus, aut quatuor, vel interdum sex, aut octo diuersis moralibus expositionibus enarrat: & rursum post has ad eiusdem clausulæ expositionem tres, aut quatuor allegoricas interpretationes subnectit, quas tandem in vnicam anagogicam explanationem concludit, omnia in Christum, tanquam in rerum omnium finem, referens. Scripsit etiam in Epistolas, & Euangelia totius anni Scholasticos Sermones penè innumeros. Obijt sub Carolo V. Imp. an. 1527.*

GVLIELMVS Peralt, quem alij *Peraldum* scribunt, siue de *Petra alta* Gallus, Viennensis in Delphinatu diœceseos, vt habet Antonius Senensis, Ord. Præd. quem & deinceps Episcopum fuisse Lugdunensem ferunt, reliquit Sermones de Tempore, ac de Sanctis, qui Lugduni fuerunt editi an. 1576. Librum de proprietatibus rerum. Alterum de Regi-

mine

de Regimine Principum. Expositionem Regulæ D. Benedicti. Summam virtutum, & vitiorum à Iacobo de Varagine redactam in Compendium, quemadmodum testatur Raphaël Volaterranus: perutilem illam quidem, & commodam concionatoribus: quæ olim an. 1492. apud Paganinum de Paganinis excusa Venetijs, ibidem quoque recusa est an. 1557. Antuerpiæ autem an. 1571. Lugduni verò an. 1580. hac inscriptione. Virtutum, vitiorumque exempla ex vtriusque legis Promptuario excerpta, nunc ex duobus antiquissimis exemplaribus reformata.

Porrò qui huic Auctori Opus de eruditione Religiosorum ascripserunt, quod quidem cernitur in Dominicanorum Bibliothecis aliquibus, Monasterij Gratiarum Mediolanensis, & Bononiensis m.s. siue alibi, falsi sunt ex ijs inscriptionibus, cum certò constet id fuisse Humberti eiusdem Ord. olim magistri Generalis, quod & nouissimè recuditur Vicentiæ. Obijt autem Peraltus an. 1255.

GVLIELMVS Petri Godiuus Baiocensis, Gallus, Vasco, Ordinis Prædicatorum, qui & postea Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, scripsit de Nuptijs Christi Domini, & Ecclesiæ.

GVLIELMVS Petroburgensis monachus (cuiusnam ordinis haud scribunt) scripsit Distinctiones Theologicas. Commentarios in Cantica. Homilias notabiles. Euphrasticam expositionem. Opus partium. Interpretationes vocabulorum, singulis libris. Vixit an. 1188.

GVLIELMVS Radynges, Ord. Carmelitani, scripsit librum Quæstionum Ordinariarum, & alterum prænotatum, *Examinationes Templariorum*. Vixit an. 1312.

GVLIELMVS Ramesey, Anglus Benedictinus, scripsit vitam S. Guthlaci Eremitæ, & sui Cœnobij gesta. Viuebat an. 1360.

GVLIELMVS Reginaldus Anglus, an. 1584. defendit Anglicè versionem Anglicanam Noui Testamenti, & Annotationes illi adiunctas factas à Collegio Anglorum Duaceno (tunc Rhemis commorante) cum doctissima Præfatione, causas illud in Anglicanũ idioma vertendi, reddente iustissimas. Defendit item librum Gregorij Martini *De corruptelis hæreticorum* repertis in versionibus eorum. Quam quidem versionem Gulielmus VVitacherus Anglus hæreticus in Vniuersitate Cantabrigiensi Professor reprehenderat. Idem autem Gulielmus Reginaldus scripsit anno 1592. De venerabili Sacramento Eucharistiæ contra Robertum Brucæum Scotum eiusdem Sanctiss. Sacramenti impugnatorem, Anglicè.

Postremum autem librum doctissimum Latinè, qui inscribitur, *Caluino turcismus*, an. Dom. 1593.

GVLIELMVS Rhieuallensis Anglus, Ord. Cisterciensis, anno circiter 1160. scripsit Chronicon, Opus satis grande.

GVLIELMVS Rimston monachus, scripsit Dialogum aduersus VVicleffistas, libro vno. Conclusiones Catholicas libro altero, & librum ad Anachoretam. Viuebat an. 1390.

GVLIELMVS Risbroueke, Ord. Minor. scripsit de Gestis Tartarorum, lib. 1. Item Itinerarium Orientis, vbi & de Terra Sancta, lib. 1. & alia. Henr. VVillot.

GVLIELMVS Rishanger monachus D. Benedicti, composuit Chronicon. Deinde Annales Eduardi primi Angliæ Regis. Quin & librum de bellis Leutes, & Euetham. Alterum de electione Regis Scotorum. Alium de iure Regis Anglorum ad Scotiam. Alium prænotatum, Continuationes Matthiæ Parisij. Viuebat an. 1312.

GVLIELMVS Rodanus (alijs Rodoanus) Genuensis è Vernatia, Tractatum de Spolijs Ecclesiasticis edidit Romæ an. 1585. Sed & Venetijs edidit de rebus Ecclesiæ non alienandis, an. 1572.

GVLIELMVS Romanus Theologus Parisiensis, Ord. Præd. scripsit in quatuor libros Magistri Sententiarum. Sermones item de Tempore, ac de Sanctis.

S. GVLIELMI Roschildensis in Dacia Abbatis, Vita, quæ asseruatur integra m.s. in Rubea Valle. Surius verò Tom. 2. die 6. Aprilis, eam in compendium redegit, phrasi plerunque mutata.

GVLIELMVS Rotthuel, Ord. Præd. scripsit in D. Pauli Epistolas ad Romanos, ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses. In libros item Magistri Sententiarum. Postillam in lib. Iudicum, lib. vno. In Regum historiam, lib. quatuor. In Psalterium Dauidis, libro vno. In Ecclesiast. libro vno. Quæstiones Scholasticas, libro vno. Conciones sat multas. De principijs naturæ, libro vno. De intellectu, libro vno. Viuebat an. 1360.

GVLIELMVS Rouillius Lugdunensis Typographus, edidit suo nomine Promptua-

Digitized by Google

rium Iconium insignium à seculo hominum, subiectis eorum Vitis per Compendium è probatis Auctoribus, duabus partibus: Altera à Mundi creatione vsque ad Christum: Altera à Christo Domino vsque ad nostra tempora. Eiusdem descriptiones iustitiæ, & iniustitiæ. Vixit ad an. 1580.

GVLIELMVS de Rubeone, Theologus, Ord. Minorum, Prouinciæ Aragoniæ quondam minister, scripsit Disputationem in quatuor libros Mag. Sententiarum, quæ prodijt Parisijs Tomis duobus in folio apud Iodocum Ascensium an. 1518. Vixit an. 1333.

GVLIELMVS Rusbrouske, Ord. Minorum, scripsit Itinerarium Orientis, ac De Gestis Tartarorum.

GVLIELMVS Safontius, siue *Safontù* Tolosanus, Ord. D. Augustini, scripsit in Mag. Sententiarum, libros quatuor. Ac de Trino & Vno alterum. De idiomatum autem differentia alium, & de rerum diuersitate alium. Viuebat an. 1350.

GVLIELMVS de Samuco, quem alij Gallum, alij Syrum, seu Palæstinum faciunt, & montis Carmeli Eremitam, Saracenorum violentia ex Vrbe Achonensi fugatus, Cyprum appulit, ac denique scripsit Chronicon de amissione Monasteriorum Terræ Sanctæ, ac de multiplicatione sui Ordinis per Europam. Librum item in Regulam sui Ordinis, & alium prænotatum *Decretales Religiosorum*, & libros quatuor in Magistrum Sententiarum. Vixit temporibus Rodulphi Imp. an. 1280.

GVLIELMVS Senescalcus Normannus Gallus, Theologus Parisiensis Paræciæ S. Seuerini Parochus, scripsit Quadragesimale editum Parisijs apud Nicolaum Chesneau an. 1559. regnante Carolo IV. Viuebat an. 1564.

GVLIELMVS de Sancta Fide, Ord. Carmelitani, scripsit de Conceptione Beatiss. Virginis, libro vno. Initiationes Theologorum, libro altero. Theologicas determinationes, libro alio. Quodlibeta. Sermones per annum. Obijt an. 1372.

GVLIELMVS de Sanuiliaco Tolosanus Gallus, Ord. Carmelitarum, scripsit expositionem sanctissimi Sacrificij Altaris, hoc est, Missæ, libro vno. Libros autem quatuor in Textum Sententiarum: Totidem de Quæstionibus in Sentent. Sermones per annum. Decretales Religiosorum, lib. 1. In quatuor verò Decretales, librum alium. Obijt Parisijs an. 1348.

GVLIELMVS Sengham, Augustiniani Ord. Sanctitate, & scientia præstans, à Lanfranco Mediolanensi in Angliam ex Italia missus, ibi docuit, ac Thoma Colbio Vaterfordensi Episcopo referente, composuit De Fide, & legibus, lib. 1. De professione Nouitiorum, lib. 1. Annotationum Scripturarum, lib. 1. De claustro animæ, lib. 1. De Remedijs tentationum, lib. 1. Opus autem de Fide, & Legibus, plerique alteri cuidam Gulielmo de Altapetra (nimirum Peralt, de quo diximus Lugdunensi quondam Episcopo) tribuunt. Viuebat an. 1280.

GVLIELMVS Shirburne, Anglus (vt credo) Quodlibeta Theologica vir Theologus reliquit: Vixisse autem fertur an. 1390.

GVLIELMVS Shiruuode, Anglus, vt opinor, libris quatuor suam in Mag. Sentent. Lecturam, vt vocant, complexus, scripsit quoque Theologicas distinctiones, & Sermones aliquot. Obijt an. 1249.

GVLIELMVS Slade monachus Cistercienſis, in Mag. Sent. edidit libros quatuor Commentariorū, præter illa, quę de Philosophicis scripsit in Logica, & in Vniuersalia, in Physica Arist. In eiusdē Ethica. Quæstiones de Anima. Moralium flosculos. Vixit an. 1380.

GVLIELMVS de Solanga agri Patauini, Ord. Minorum, edidit Peregrinationem B. Odorici Hauonensis. Henr. VVillot.

GVLIELMVS Speculator Breuiarium aureū edidit ad omnes Textuum, atque Glossarum Iuris Canonici materias. Quo item complexus est quidquid in Apparatu Innocentij IV. Pont. Max. qui fuit Canonum peritissimus, continetur.

GVLIELMVS Strapylart Carmelitani Ord. reliquit in Esaiam Lectionum suarum librum. Alterum in Canticum Moysi. Librum in aliquot Psalmos. Sermones ad Clerum Oxoniensem. Librum de paupertate. Quæstiones ordinarias, lib. 1. Et quidem docuit Oxonij. Viuebat autem an. 1456.

GVLIELMVS Stephanides Cantuariensis monachus, de Vita, Passione, Miraculis, Visionibus post mortem D. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi tres libros confecit. Actus autem Henrici II. Regis vno libro est prosecutus. Viuebat an. 1100.

GVLIELMVS Stranefeldus Cantianus, Anglus, Carmelitani Ord. Lecturas, Conciones, & sui Cœnobij historiam à se compositas reliquit. Viuebat an. 1390.

GVLIELMVS Stubes Anglus, & Rector Collegij Iesu Cantabrigiæ an. 1490. cum nondum

Digitized by Google

dum veneno hæresum Insula illa fuisset infecta, declarationem Scoti ad secundum, & introductorium Logices scripsit.

GVLIELMVS Sudberij, monachus VVestmonasterienſis, scripsit Summam de proprietatibus Sanctorum, libro vno.

GVLIELMVS Sudre Lemouicensis, Gallus, Ord. Prædicatorum, Cardinalis. De mysterijs S. Crucis doctè scripsit, Epistolas quoque plures in causis fidei ad diuersos. Vixit an. 1366.

GVLIELMVS Surflet Anglus, Ord. Carmelitani, scripsit plures Conciones, lib. 1. At altero, De vitijs atque virtutibus. Obijt ad Templum D. Botulphi an. 1466.

GVLIELMVS Suthampton, Ord. Præd. scripsit in Mag. Sententiarum, lib. quatuor. Postillam in Isaiam, libro vno. Librum item in Moralia D. Gregorij Magni. Quæstionum Theologicarum alterum. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Vixit an. Dom. 1340.

GVLIELMVS Talisforde, aliàs Calisfordiensis, Anglus, & Carmelitani Ord. Theologus, & Doctor Academiæ Cantabrigiensis, scripsit Sermones de Tempore, lib. vno, De Sanctis, altero. Varias item (vt vocant) Lecturas Scripturarum, quas in eadem Academia est interpretatus. Trit. in vtroque Opere.

GVNELMVS Thorney, Anglus, Benedictinus, an. 1334. scripsit quorundam Sanctorum Vitas.

GVLIELMVS Tornacensis, Ordinis Prædicatorum, in Epistolas D. Pauli scripsit. Viuebat an. 1292.

GVLIELMVS Tripolitanus, incola Acconensis Cœnobij in Terra Sancta, Ord. Præd. scripsit ad Theobaldum Placentinum, postea Gregorium X. Pont. Max. De statu Saracenorum, librum. Viuebat an. 1270.

GVLIELMVS Tyrius, Archiepiscopus Metropolitanus, scripsit Belli sacri Historias libris 23. quibus comprehendit ea, quæ in Terra Sancta, ac vniuersa penè Syria per Occidentales Principes Christianos, ad Balduini vsque quarti Regnum per annos 84. gesta sunt. Extant item eius Epistolæ plures ad Bernardum Antiochenum.

GVLIELMVS Varro, Anglicus, Ioannis Scoti Præceptor. Vide suprà in verbo, Gulielmus Garronis.

GVLIELMVS VVellius, aliàs *Fontanus*, Anglus, inter Augustinianos in Limnensi Cœnobio clarus, scripsit

Distinctiones in Psalterium, lib. 1. Incipit. *Per abyssum scriptura designat.*
Actus Cursorios, lib. 1.
Disputationes Theologicas, lib. 1.
Postillas Euangeliorum, lib. 1.
Declamationes vulgares, lib. 1.

Vixit Limnæ, vbi 9. Kalend. Aprilis an. 1421. mortuus est, & sepultus.

GVLIELMVS Veldius, siue de Velde, patria Geldrensis, quemadmodum habet Tritemius de Germaniæ Scriptoribus, Canonicus Ordinis Regularium S. Augustini in Francken, scripsit, Statuta sororum ordinis sui, libro vno. Opus de Vniuerso, id est, de Mundi Principio, Medio, & Fine, quod prænotauit *Empyreale maius*, lib. 14. Compendium huius Operis *Empyreale minus*, lib. 7. Sermones ad Populum. Tabulas diuersorum argumentorum, quas idem Tritemius vtiles, ac subtiles vocat. Quædam haud contemnenda de Mathematicis. Epistolas plures. Epigrammata, & alia Carmina. Vixit an. 1495.

GVLIELMVS VVetley, scripsit Commentarios in Boëtium, lib. 5. De disciplina Scholarium, librum. Super diuisiones eiusdem, alium. Epistolarum ad diuersos, alium.

GVLIELMVS VVodeforde, Anglus, & Ord. Minor. scripsit contra VVicleſi Trialogum, lib. 1.

Contra octodecim articulos eiusdem, lib. 1.
Quæstionum 72. de Eucharistia, lib. 1.
Aduersus Gualterum Britte.
De VVicleso damnando, lib. 1.
Determinationes Oxonienses.
Pro conseruandis Cleri possessionibus, &c. Vixit an. 1396.
De Conformatione nostra ad Christum.

Libellus autem contra octodecim Articulos VVicleſi, prodijt Coloniæ, anno 1535. cum AEnea Syluio, de Basileensi Concilio.

GVLIELMVS Vorilonius Gallus, Ord. Minorum, scripsit in Magistrum Sent. lib. 4. qui Parisijs fuerunt excusi; & Repertorium propositionum quæ sunt extra Scotum, quod inscripsit, *Vade mecum.*

GVLIELMVS quidam (quem ex Opere coæuum D. Anselmo fuisse constat) reliquit libros quinque. De vita Beatiſs. Deiparæ Virginis Mariæ. Quod opus esse egregium Martinus Delrius noster acris iudicij vir, mihi scripsit: extare tamen in eo quædam

apocry-

apocrypha. De partu, & obstetricibus, quæ ad rem non attinent: est apud nostros Græcij in Stiria, inuentum quidem in Monasterio vetustissimo, atque olim ampliſsimo Syluæ maioris in Tractu Burdigalensi, à quo eidem Delrio fuit concessum.

GVLPHILAS Gothorum, Episcopus, repertis Gothicis literis vetus Testamentum in propriam linguam transtulit.

GVNDISALVI de la la Cerda, Ordinis Militiæ (quam dicunt) de Alcantara, Philippi II. Hiſpaniarum Regis Catholici à sacris, Commentarium edidit in Epistolam D. Pauli Apostoli ad Romanos. Vlyſsipone an. 1583. & 1591.

GVNDISALVVS de Villadiego, de hæreticis, & eorũ pœnis. Item de origine, dignitate, ac potestate Cardinalium S. R. E. eiusque Vicecancellarij.

GVNTHERVS Belga, dictus *Ligurinus*, monachus Elnonensis S. Amandi, Congregationis Cluniacensis, vixit Friderico Enobarbo, siue (vt vocant) *Barbarossa* Imp. anno Dom. 1060.

Scripsit carmine, Passionem sancti Ciriaci, libro vno, quæ extat cum nonnullis eiusdem Epistolis.

De Oratione, Ieiunijs, & Eleemosyna, libros tredecim, qui Basileæ prodierunt, anno 1504. vel 1507. apud Michaëlem Furterum.

De rebus gestis Friderici Barbarossæ Imperatoris, quod Opus prænotatur *Ligurinus*, libris decem.

De rebus Germanicis, libro vno, quem aiunt nondum fuisse prælis subiectum.

GVNTHERI Monachi Cœnobij Parisiensis in Diœcesi Basileensi historia de capta Constantinopoli à Balduino Flandrò, & alijs Latinis, deque peregrinatione Martini Abbatis Parisiensis in Palæstinam. Extant m. s. in Biblioth. celebri Monasterij S. Galli in Heluetia.

GVNZO Vangionum Episcopus, Germanus, & vir sanctus, Decreta sui Concilij scripsit. Eisingr. Vixit an. 856.

GVTIERVS Trenis, Placentiæ, quæ in Hiſpania, natus, Ord. Minorum, scripsit Commentaria in quatuor Euangelia an. 1550.

H A

HABAKVCK. Vide in verbo, Abacuch.

HACCADOS Iudæus Rabbi. Vide infra in verbo, Hakkados.

HADRIANVS Hadriani F. Antuerpiæ in Belgio natus, in Societatem Iesu ascitus, eiusque Collegij primus apud Louanium institutor, consilijs, & exemplo præstitit, omnium ex æquo Pater, moritur Louanij festo die S. Lucæ an. 1581. totius Academiæ humeris elatus. Reliquit ingenij sui monimenta vulgari suo, hoc est Germanico idiomate aliquot Opuscula, quorum tituli Latina lingua hi sunt.

Commentarius in Orationem Dominicam.
De monte Spirituali.
De vita actiua.
Deque vsu rerum temporalium.
De inspirationibus Diuinis.
De operibus misericordiæ.
De Confessione.
De origine Monastices.
De obedientia.
De paupertate.

At duo libri, alter de Paupertate, alter de Inspirationibus Diuinis Latinè prodierunt opera G. Brunesij Canonici. Et quidem hic de Inspirationibus Diuinis ex Officina Birkmannica. Coloniæ Agrippinæ an. 1601. Cuius libri censuram cum Cunerus Petri Episcopus Leuuardiensis tulisset, his verbis est vsus. *Opus verè pium, Sanctum, & eruditum, ac proinde dignißimum, quod impreſſum ab omnibus legatur.*

HADRIANI Isagoge Sacrarum literarum è codice Bauaricæ Bibl. m. s. prodijt Augustæ Vindelicorum Græcè an. 1602. Vide item in verbo, Adrianus.

HADRIANVS Amaltea Neapolitanus, & Monachus Cœnobij S. Seuerini, quod est Neapoli, I. V. D. Rotam, siue Calculum Astronomicum perpetuum iuxta Gregorianam correctionem edidit Brixiæ apud Sabium an. 1593. Et verò De Conscientiæ (vt vocant) casibus, ac de alijs rebus Ecclesiasticis scripserat, quæ inchoata reliquit. Obijt an. 1592. in Cœnobio SS. Faustini, & Iouitæ, Brixiæ sepultus. Arnold. VVion.

HADRIANVS Cardinalis libros quatuor scripsit de vera Philosophia eruditè, acpiè pleraque ex Augustino, Hieronymo, Gregorio, decerpens appositè: Quæ, vt mentibus obiecta, hasce facilius ad se alliciant, seriem rerum de quibus agit, expediet ex ipsarum elencho operi præfixo prælegere, vbi de Fide, de Ratione humana, de Virtute, de ijs,

quæ

quæ infra, quæ iuxta, quæ supra rationem sunt, deque Diuina Scriptura, & reuelatione, perutilia tribus libris primis edisserit. At quoniam Quartus ea continet, quæ sunt vniuersaliora, ideo eiusdem capita operæpretium est hic inserere. Ea verò sunt.

Quòd dialectica pariat contentionèm, & quid de ea quatuor Doctores senserint.
De Rhetorica.
De Geometria, Astrologia, Arithmetica, & Musica.
De Grammatica.
De septem artibus liberalibus vniuersè.
De Poëtis.
De Philosophis.
Philosophos esse damnatos.
Platonem, Aristotelem, & alios Philosophos esse in Inferno cum Diabolo.
Quare Philosophi, & alij infideles sint damnati.
Nec Philosophos, nec alios vllos post Adã potuisse saluari sine fide Christi.
Pelagianorum esse errorem distribuere tempora salutis, ante legem, per legem, per Christum, cum sit vnus mediator Dei & hominum Christus Dominus.
In Philosophis non fuisse veram Sapientiam.
Vtilem esse scientiam gentilium, dummodo in vsum Christianum conuertatur.
Scientiam secularium literarum ab eisdem Doctoribus alijs in locis parui fieri.
Philosophos, & omnes infideles fatuos esse.
Philosophos Patriarchos fuisse hæreticorũ.
Exhortatio ad Sacram scripturam.
Quid sit verus Philosophus, quid sapientia, quid scientia.
Non omnes philosophos, sed philosophos huius mundi euitandos esse.
De vera philosophia.
Quomodo anima nostra beata efficiatur.
De laudibus Sacræ scripturæ.

HADRIANVS Finus Ferrariensis librum edidit, quem inscripsit *Flagellum in Iudæos ex sacris scripturis excerptum*, Venetijs an. 1569. verè vtilem librum, & quidem etiam concionatoribus commodum.

HADRIANVS cognomento *Florentius*, natione autem Traiectensis in Belgio, Caroli V. Imper. Præceptor, qui postea fuit Pont. Max. & dictus *Hadrianus Sextus*, scripsit disputationes, ac discussiones Quarti libri Sententiarum, vbi de Sacramentis agitur accuratè. Excusæ sunt primum Romæ, deinde Lugduni apud Iacobum Iuntam an. 1546. Præter alias verò insignes eius epistolas extant eæ, quas scripsit ad Senatum Ciuitatis Bambergensis, atque ad singulos quosque Principes, & Ecclesiasticos Laicos eiusdem argumenti, sed præsertim ad Ducem Saxoniæ Fredericum; in cuius ditione viuebat Germanici incendij fax Lutherus. Et aliam ad Marcum Marulum virum optimum, atque doctissimum plenam honoris, & erga illum beneuolentiæ. Romæ quoque impressam. Annal. 1522.

HADRIANVS Gemellus è Latina in Gallicam linguam conuertit Opuscula S. Augustini. De vita item S. Monicæ scripsit. Vide in verbo, Adrianus Gemellus.

HADRIANVS Hecquet Carmelita Atrebatensis scripsit quę varijs è locis prodierunt in lucem, præsertim Opus varium, inscriptum *Peripetasmaton*. Eruditas Conciones in Euangelia Dominicalia, & Quadragesimale Parisijs excusum an. 1570. Orationes & Epistolas, atque Epigrammata. Floruit adhuc post an. 1560. sepultus Atrebati. Petrus Lucius.

HADRIANVS Iungius Plocensis (Et Plozca enim Ciuitas est in Polonia) Societatis Iesu, adhuc viuens scripsit Responsionem Polonicam ad Quingentas Quæstiones Caluinistarum Catholicis propositas: Latinè item Synopsin noui Euangelij sectariorum vindicijs Ministri Radeouiensis Caluinistæ oppositam, & alia, quæ Posnaniæ (quæ item Ciuitas est in Regno Poloniæ) prodierunt.

HADRIANVS Lametius Henencurius Theologus è multis Patrum commentarijs Opus construxit, quo primos viginti sex Psalmos exposuit. Opus incipit. *Beatus vir, &c. Sententia Hieronymi.* Viuebat Carolo V. Imper. an. 1550.

HADRIANVS Primus huius nominis Romanus Pont. Max. & optimus, abrogata Synodo, quam Græci septimam vocabant, Felicianam hæresim de tollendis imaginibus in Synodo 350. Episcoporum apud Francofurtum damnari curauit. Scripsit vero de veneratione Imaginum, & ad Carolum Imp. & Epistolas quidem plures, quippe qui, vt habet Platina, tres & viginti annos rexit Pontificatum.

HADRIANVS IV. huius nominis Pont. Max. *Nicolaus* antea vocatus, apud Anglos obscuris parentibus ortus. Scripsit antea Pontificatum. De Conceptione B. Mariæ semper Virg. ad Petrum Pontiniacum, lib. 1. De sua legatione, lib. 1. Decretales verò Epist. plures, obijt an. 1159. Anno 1154.

HADRIANVS Venetus Ord. Præd. Episc. Iustinopolitanus Pio V. Pont. Max. charissimus, scripsit De arte inquirendi hæreticos. Viuebat an. 1572. Qui item in Patauino Gymnasio sacras literas, & Scholasticam Theologiam, quadraginta annos honorificè docuit.

Digitized by Google

HAERETICI quibus notis indicati omnibus sæculis à Catholica Ecclesia fuerunt, expedit, vt cognoscatur, ne in eorum pedicas incidant imprudenter, qui eos sub ouina pelle indutos aut alloquuntur, aut legunt. Quod tamen nemo præsumere debet, cum id amantissimo ipsius Matris Ecclesiæ erga filios suos studio caueatur sub anathematis pœna, nisi quibus idoneis ad hæreticos oppugnandos ab illa concessum fuerit.

Nos, quamuis libro 7. Bibliothecæ nostræ Selectæ de Methodo tractandarum cum hæreticis controuersiarum egerimus, selectioresque aliquos scriptores Catholicos demonstrauerimus, huc tamen alia quædam adijcimus peropportuna, quæ cum illis coniuncta viam solidiorem complanent, quandoquidem *Hæreses nosse, iugulasse est*, vt inquit Tertullianus.

Præter igitur illos, quos in eodem Bibliothecæ libro citauimus, qui in Elencho ad eius finem adiuncto sunt obuij, hic addimus. Primo, legendum esse Timotheum Presbyterum Constantinopolitanum, qui Græcè libellum scripsit, *De differentia eorum, qui accedunt ad fidem.* Hic verò Auctor, quoniam nusquam (quòd sciam) Græcè, siue Latinè prodijt, à nobis insertus est huic Apparatui Sacro, in Verbo, *Timotheus Presbyter.* Deinde Card. Bellarmini decurrendam esse potissimum Præfationem illam, quæ præfixa est initio Tomi Quarti postremæ editionis suarum Controuersiarum. Ea enim quale tandem sit animal Lutheranus, siue quis alius Hæreticus scitissimè aperit. Post quem, Iacobus Gretzerus nostræ Societatis Professor publicus Theologiæ in Academia Ingolstadiensi vbere cum fructu legendus erit, tum in Responso ad Theses AEgydij Hunnij hæretici, in Epistola dedicatoria, qua cum spinis, & lupis confert hæreticos, tum in præfatione ad Lectorem, vbi agit de modo, quo hæretici sacram scripturam citant. Ac certè totum illud Responsum Monita huc spectantia spirat egregiè.

Quin & accedat eiusdem Auctoris Gretzeri Lectio Epistolæ dedicatoriæ, & Præfationis ad Lectorem, quæ præcedunt eius disputationem de Hunnio, quam prænotauit, *Labyrinthum Creticohunnianum.* Nimirum in Epistola illa expendit appositè, (idque paucis) Lutheranæ hæreseos Genealogiam, vt qualis insana mater, talis insana sit filia, ac si quid hæretici conentur colligere, & ratione concludere, nec pes, nec caput vni reddatur formæ. In præfatione autem comparat Gabaonitas veteres illos populi Israëlitici deceptores cum ijsdem hæreticis, qui & ipsi interrogati respondent *Se de terra longinqua* VALDE *venire in nomine Dei sui*, ac propterea saccos veteres, & vtres scissos, atque concisos, & lacera vestimenta se habere ad indicium vetustatis.

Quòd si quis demum, præter alios sexcentos, legere voluerit Gallicum librum, quo .... Ebroicensis Episcopus Danielem Tilenum Galuinianum Ministrum de Verbo Dei scripto, & tradito confodit, plusquam satis erit aduersus hæreticorum impostura, (non enim vocauero stratagemata) præmunitus. Atqui præfatio Francisci Feuardentij in Opera Pselli huc maximè pertinet, in qua hæreticorum cum Cacodæmonibus, & Magis conuenientia describitur, ea verò prodijt Parisijs an. 1576. apud Gulielmũ Chalderium. Quòd si quid adhuc lepidum, breue, neruosum quęrat, legat Epistolam Gallicam eius, qui an. 1600. Gallicè scripsit aduersus librum prænotatum, *Et cætera Philippi Mornæi hæretici*, in qua hæresim cum pestilentia comparat aptissimè, editus autem est hic liber Tolosæ apud Viduam Iacobi Colomiez. Sed & nouissimè hoc est an. 1603. est Ingolstadij edita Oratio habita à Nicolao Serrario Theologo nostro. *Vtrum verum sit, Lutherum, quemadmodum de se ipso ipse scripsit. Diabolo Magistro, & Doctore vsum esse. Quæ sanè huc in primis pertinet.*

HAGGAEVS. Vide in verbo, Aggæus.

HAICARIVS (*Sed rectius Halitgarius*) Cameracensis Episcopus num. 10. ad Ebbonum libros sex de Pœnitentia scripsit. Viuebat an. Dom. 840. Carolo Magno imperante. Eiusdem autem Halitgarij De octo vitijs principalibus & virtutibus, lib. 5. ad eundem Ebbonum Archiepiscopum Rhemensem. Extat m.s. in Biblioth. Monasterij S. Galli in Heluetia.

HAIMO. Vide in verbo, Haymo.

HAKKADOS Rabbi Iudæus, qui floruit ante Christum Dominum, spiritu Prophetiæ commendatus, de ipso Domino præclara dicitur prædixisse, ac scriptis tradidisse, præsertim in libro inscripto *Galeraz-eya*, hoc est, *Reuelator secretorum.* Vide Galatinum.

HAKKADOS Rabbi alius apud Iudæos celebris, quem alij scribunt *Hakadosch* scripsit ad Antoninum Imp. *Higgeret Hasodot*, id est, *Epistolam mysteriorum.* Quin & ab Hierosolymæ excidio primus ad Mosaicæ legis explanationem *Talmud Babylonicum*, seu *Doctrinale*, seu *Misna* cœpit perstringere, quod, Iudæi velamen ante oculos suæ perfidiæ habentes, velut ore Moysis traditum amplectuntur, quem secuti sunt Bar Cappara, auctor libri, qui in-

scribitur

scribitur *Tosaphta*, R. Haia, R. Olena, R. Simeon Auctores librorum, qui præmittur *Bariethoth*, (alijs Biriethoth) & Mechiltoth, id est extranea, & aduentitia. id constat in *Seder Olam*, & in R. Abraham in Cabb. Histor. quin & in lib. 3. Chronographiæ Genebrardi sub annũ Mundi (secundum eius Chronologiam) 4121. sed caueant studiosi, tum quoniam Talmud à sancta Apostolica sede proscriptum est, tum quòd tam in Hierosolymitano, quod scriptum est an. Dom. 300. quàm in Babylonico, quod sub 100. post fuit compositum, putidissimi extant errores, & quisquiliæ pestilentes. Vide in hoc Apparatu, in verbo, *Talmud*.

HALITGARIVS, Vide paulo supra in verbo, Haicarius.

HAMRALDVS Romanus Theologus, scripsit in Magist. Sent. & Quodlibeta. Vixit an. 1270. Trit.

HAMVLARIVS Fortunatus (de quo egimus supra in verbo, *Amalarius*) Archiepiscopus Treuerensis, Germanus; Monachus Luxouiensis, S. R. E. Cardinalis, Græcè ac Latinè disertus, missus à Carolo Magno Imp. Constantinopolim ad Michaëlem Imp. pacem, & amicitiam inter vtrumque composuit. Officium verò, quod vocamus *Mortuorum* in eum, quem habemus, ordinem digesit, vt ipse testatur in libro de ordine Antiphonarij cap. 79. Quod quidem ab Ecclesia comprobatum, & in vsum fuit receptum. Qui verò hoc S. Odiloni Abbati Cluniacensi tribuunt, eos falli docet Arnoldus VVion. Odilo enim diem commemorationis omnium Defunctorum postridie festi omnium Sanctorum instituit, non autem officium mortuorum disposuit, quod sanè multis antea seculis in Ecclesia erat in vsu; vt patet tum ex Gregorio Papa I. Alcuino de Diu. off. tit. de 2. 7. & 30. die pro Defunctis, & ex alijs, qui pro defunctis sacrificium Deo offerebant, vti & S. Monica iussit Augustino pro se offerri: & Apostoli in eorum Liturgijs faciebant, non omnino tamen eadem serie Orationum vsque ad Hamularium, cuius est etiam Inuitatorium illud, *Non sit vobis vanum*, quod dicitur tempore Quadragesimæ; & alia nonnulla ad rem Diuinam pertinentia. Porrò scripsit De Diuinis, siue Ecclesiasticis officijs, siue *Officiales*, ad Ludouicum Pium Imp. lib. 4. qui excusi sunt Coloniæ cum alijs Scriptoribus De Diuinis officijs an. 1568. & Romæ an. 1591. Gesta Treuerensia.

De ordine Antiphonarij, lib. 1. qui paucos ante annos primò Romæ prodijt cum præcedente.

De Mysterijs, siue officio Missæ, lib. 1. impressum in Speculo Missæ Venetijs an. 1572.

De ordine Cantatorij, lib. 1. Lectionarium, lib. 1. Diurnale officij, Epistolas ad diuersos.

At Honorius Augustodunensis libro de Ecclesiasticis Scriptoribus, libros huius Hamularij tribuit cuidam Amelario Episcopo Metensi, sic inquiens: *Amelarius Metensis Episcopus, sub Ludouico scripsit Libros quatuor De Diuinis Sacramentis*; sed eum errare docent, tum consensus aliorum omnium, qui de Ecclesiasticis Scriptoribus agentes, ne meminere quidem huius Amelarij: tum etiam quòd apud Democharem De Sacrificio Missæ Tomo 2. cap. 33. in Catalogo Metensium Episcoporum; nullus huius nominis illius sedis Episcopus reperitur: corrigendus est ergo Honorius, & qui eum sequuntur. Vide etiam in verbo, Attularius.

HAMVLVS Lugdunensis in Gallia Episcopus, scripsit ad Carolum Imperatorem contra Iudæos Opus insigne. Vixit an. 830.

HANCO Forteman Frisius, *Vir* (inquit Suffridus) *primariæ nobilitatis, & rei bellicæ gloriâ insignis fuit, de quo in opere De Ducibus, Comitibus plenius dicturi sumus, hic scripsit Expeditionum suarum memorias, quas Carolo Magno fecit, vti testatur Andreas Cornelius: floruit sub Carolo Magno circa annum Christi 804. scripsit item Orationem luculentam contrà Arianos, & Sabellianos De Trinitate.* Hæc Suffridus Petrus, lib. de Frisiæ Scriptoribus.

HANNIBAL Firmanus. Vide in verbo, Annibal Firmanus.

HANNIBAL Rosselius Ord. Min. cum librum De septem Sacramentis edidisset Posnaniæ apud Ioannem Volrabum an. 1590. Grande Opus deinceps in plures Tomos distinctum Cracouiæ apud Adamum emisit, in Mercurium Trismegistum. Vide in verbo, Mercurius Trismegistus.

HANNIBALDVS Romanus, Parisiensis autem Theologus, quem alij Cistercien sem, alij Carmelitam fuisse scripserant, à Patribus, qui Gesta Dominicani Ord. conscripserunt, sui fuisse Ordinis euincitur: id quod Antonius item Senensis testatur. Sed & Cardinalis creatus est, cui plura Deus contulit dona; scripsit autem Commentaria in quatuor lib. Mag. Sentent. Quibus in Commentarijs secutus D. Thomæ, ac Petri de Tarantasia doctrinam, eorum tamquam Abbreuiator est habitus. Reliquit item librum Quodlibetorum. Vluebat an. 1270.

Digitized by Google

HARINGHVS Sifridi Sinnama ex Hagis Friſiæ Oriundus (ait Tritemius, qui cum eo locutus eſt) ſcripſit Opus inſigne ſuper titulis vtriuſque Iuris, omnibus harũ facultatum ſtudioſis nõ minus vtile quàm iucundum. Is vulgo Hermannus appellabatur, docuit Coloniæ. Viuebat an. 1495.

HARMENOPVLVS, qui Græcè ſcripſit de Fide Orthodoxa, & Nomocanones, extat m.s. Græcè in Cæſarea Biblioth. Viennæ, adiunctis quibuſdam Opuſculis SS. PP. adnexo item Matthæi cuiuſdam Tractatu De gradibus conſanguinitatis, At denique an. 1603. Liber eiuſdem Harmenopuli Latinè eſt editus Francofurti Primo Tomo inſertus De iure Græco Romano tam Canonico, quàm Ciuili. Vide in verbo, ius Canonicum. Vide item in verbo Conſtantinus Harmenopulus.

HARTMANNVS Scedel Norimbergenſis ab Orbe condito vſque ad annum Dom. 1492. contexuit, & in vna veluti tabula ſeriem Pontificum, Cæſarum, Regum, & aliarum rerum memorabilium Lectori ſpectandam exhibere conatus eſt. Viuebat an. 1494. Tritemius.

HARTMVNDVS Germanus, idemque monachus Monaſterij S. Galli, quod eſt apud Heluetios Ord. S. Benedicti, Rabani Mauri quondam auditor, Græcè, Latinè, Hebraicè, & Arabicè noſcens, ſcripſit Carmine, ac ſoluta Oratione. Feruntur autem in quoſdam D. Scripturæ libros Commentarij ipſius. Epiſtolarum ad diuerſos liber. Sermones item. Cantus, Hymni, & varij Tractatus. Vixit an. 870. Trit. de ſcript. Germ.

S. HARVICVS Salisburgenſis Epiſcopus cum ſanctè vitam egiſſet, mortuus eſt anno 1024. cuius geſta ſcripſit eius diſcipulus æque S. Eberardus quas diligentia Henrici Caniſij iam aſſecuti ſumus in eius Tomo 2. antiquæ lectionis.

HATTO Germanus Abbas Monaſterij diuitis Augiæ legatione functus eſt ad Michaelem Imper. Conſtantinopolitanum pro Carolo Magno Imp. Quo tempore Librum prænotatum, *Hodeporicum* ſcripſit; Tandem reuerſus, & vitam priuatam optans, Epiſcopatui, ad quem antea fuerat promotus, & Abbatiæ ceſsit; & anno Dom. 822. regiminis ſui 16. ad Monaſterium ſuum rediit, vbi Orationibus, & ſcripturarum lectioni operam dans obiit an. 836. ſcripſit item Viſiones S. VVettini Monachi. Hermannus Contractus in Chronico, tam veteri, quam recentiore. At Tritemius in Chronico Monaſterij Hirſaugienſis meminit Hattonis, qui ex Abbate Augienſi factus eſt Archiepiſcopus Moguntinus anno 891. Veruntamen nihil de hoc præclarum affert, etſi eum præfuiſſe dicit Eccleſiæ Moguntinæ vno & viginti annis.

HAYMO, (inquit Sixtus Senenſis) Halberſtatenſis, tertius in Saxonia Epiſcopus, natione Germanus, Albini, qui Caroli Magni Auguſti præceptor fuit, Diſcipulus, Fuldenſis quondam Benedictini Cœnobij Monachus, & Abbas Monaſterij Hirsfeldenſis eiuſdem Ordinis, vir ſanctitate, & eruditione inſignis, compoſuit in omnes libros vtriuſque Teſtamenti Commentarios, pietate, breuitate, dictionis ſimplicitate, ac perſpicuitate laudandos, in quibus quæ à veteribus Interpretibus vel erant ſcripta doctis, vel apud populum dicta fuſius, in compendium redegit adeo perſpicua, & lucida breuitate, vt & ab occupatis paruo temporis diſpendio legi, & à ſimplicibus, leuiterque literatis facillimè intelligi poſsint. Verſatus eſt autem fermè ſemper in allegoricis, & anagogicis ſenſibus: quos velut ſpiritualis apicula, ex omnium antiquorum hortis, ac pratis florentibus decerpſit, quo legentibus eſſet parata, ſcripſit itaque, In quinque libros Moyſi, lib. 5. In Ioſuè, lib. 1. In Iudicum, lib. 1. In Ruth, lib. 1. In Regum, lib. 1. In Paralipomenon, lib. 1. In Tobiam, lib. 1. In Eſdram, & Neemiam, lib. 1. In Iudith, lib. 1. In Heſter, lib. 1. In Iob, lib. 1.

In Pſalmos Commentaria, excuſa Friburgi Briſgoiæ, & Pariſijs an. 1533.

In Iſaiam, Ieremiam, Ezechielem, Danielem, 12. Prophetas, & Canticа Canticorum. Commentaria excuſa Coloniæ an. 1533.

In Epiſtolas D. Pauli interpretationem, quæ prodijt Pariſijs an. 1556.

In Apocalypſim, lib. 7. ibidem excuſos Pariſijs an. 1540. cum antea Coloniæ 1529. apud Eucharium editi fuiſſent.

In Euangelia duos Homiliarum Tomos excuſos Coloniæ, anno 1532. & 1540. & Antuerpiæ 1559.

In Acta Apoſtolorum, lib. 1. In Epiſtolas Canonicas, lib. 7. De varietate librorum, lib. 3. De Mundi voluptate, lib. 1. De Sancta Trinitate, lib. 1. De Chriſtianarum rerum memoria, lib. 3. Qui excuſi ſunt Coloniæ an. 1573. & Romæ.

At ad libros decem De Chriſtianarum rerum memoria. Petrus Galeſinius notationes haud inutiles adiecit, quæ extant in editione Romana Pauli Manutij anno 1564. Miror

autem

autem nihil à Galesinio dictum fuisse de Haymone, qui in Præfatione, qua Eusebij libros tamquam in compendium redegisse scribit Eusebium (virum alioquin Arianæ factionis) Beatum nominat, quodque plus est, addit hæc verba. *Itaq; Diuino Operi tuo meum non confero, sed te ipsum refero, te inspiciens, te adorans, quem penè penitus è vestigio sequor, sed via breuiore. Sit igitur liber ille tuus exemplar, hic exemplum: sit ille forma expressior, hic repræsentatio, & imago: sit ille rerum notitia, iste memoria. Nam quod ille ducit ad notitiam, iste reducit ad memoriam.* Nimirum Haymo non perpenderat altius, quæ in alijs Operibus Eusebij digna notatu scripsimus, vbi de eodem Eusebio egimus, quæ omnino videnda sunt. Porrò quadriennium prædicationis Christi, quod ille ponit, non conuenit cum Lucæ cap. 3. nec cum Nicephoro, lib. 1. cap. 18. Vide autem Galesinium etiam de alijs quibusdam. Obijt ipse Haymo apud Halberstatenses an. 834. Trit. quibus tredecim annos præfuit.

HAYMO Anglicus, Ord. Minorum Minister Generalis, quatuor libros Sent. Lombardi exposuit. Hunc autem credo esse eundem, qui in Cantiorum Comitatu non procul Cantuaria natus, de Breuiario quoque Romano, ac Sermones scripsisse fertur. Viuebat an. 1240.

HAYMO Cantuariensis Archidiaconus Ecclesiæ, Anglus, scripsit De fructu Incarnationis, item De imitatione Sanctorum, De Martyribus quibusdam, Pugnam virtutum, & vitiorum. Viuebat an. 1040.

HAYMO è Fauerschino, Anglus, Ord. Min. *honestatis speculum* dictus, electus est Generalis Romæ an. 1239. Gregorio IX. Pont. Max. Qui iussu Innocentij Pont. Max. deinceps Breuiarium Romanum correxit, & Rubricis illustrauit. Scripsit autem librum de Missæ Ceremonijs: Incipit, *Indutus planeta Sacerdos, &c.* Commentarios in quatuor libros Sent. Item Sermones nonnullos. Eò item curante declaratio Franciscanæ Regulæ prodijt à quatuor Magistris. Missus etiam fuit à Gregorio X. Pont. Max. Legatus ad Græcos. Obijt Anagniæ an. 1244.

HAYMO Floriacensis Monachus, circa an. Dom. 1020. Scripsit Martyrium Sancti Abbonis Abbatis Floriacensis, lib. 1. & Historiam à Iustiniano Imperatore ad Carolum Magnum.

HAYMO Fuldensis. Vide supra in verbo, Haymo Halberstatensis.

HAYMO Germanus, Monachus, & Prior Hirsaugiæ, Congreg. Cluniacensis reformatæ circa an. 1100. scripsit vitam S. Gulielmi Abbatis, lib. 1. Eisingren. Arnold.

HAYMO Hirsaugiensis Cœnobij Prior, scripsit vitam, & miracula VVilhelmi Abbatis Hirsaugiensis, & Homilias, quæ falsò ascriptæ fuerunt Haymoni Halberstatensi. Trit. in Chronicis Hirsaugiensibus.

HAYMO quidam Homilias in Euangelia, & librum de Voluptate Mundi composuit.

H E

HEBRAICAE linguæ Dictionarium Diuinæ scripturæ perutile. Vide in verbo, Pagninus, & in verbo, Marinus Brixianus.

HECTOR Boëthius Scotus, qui an. 1526. viuebat, Aberdonensium vitas Episcoporum, & Scotiæ Regni descriptionem; atque Catalogum Regum eiusdem Regni, & decem & septem libros historiæ Scoticæ, diuersis voluminibus scripsit: quæ quidem Badius Typographus Parisijs excudit an. 1556. Atqui deinceps duo alij libri accesserunt eiusdem historiæ à prima gentis origine cum aliarum rerum, & gentium enarratione. Sed & huic editioni addita est eiusdē Scotorum Historiæ continuatio à Ioanne Ferrerio Pedemontano emissa in lucem Parisijs apud Iacobum du Puys an. 1580. Veruntamen vide, quæ in 16. libro nostræ Bibliothecæ Selectæ scripsimus De historicis Regni Scotiæ, vbi pleraque planius, & ad hunc Apparatum accommodatius.

HECTOR Pintus Lusitanus Ord. D. Hieronymi in Hispania, & in Academia Conimbricensi Professor, edidit varia, quæ demum in tres Tomos distributa prodierunt apud Bartholomæum Honoratum Lugduni an. 1584. Quæ item postea auctiora ibidem apud Ioannem Veyratum an. 1590. Nempè in Danielem. In Ezechielem. In Isaiam. In Nahum. In Threnos Ieremiæ. Deinde pro quarto Tomo Imaginis vitæ Christianæ Dialogorum Opus. De vera Philosophia, & de Introductione veræ philosophiæ. De Religione. De Iustitia Retributionum. De vita solitaria. De tranquillitate vitæ. De vera amicitia. De causis Dialogus, in quo colloquuntur vnus Scholasticus, alter Canonista, alius Humanista, vt vocant, alius Theologus. De veris & falsis bonis. At Commentaria in Danielem, in Nahum, & in Threnos Ieremiæ recognita prodierunt Antuerpiæ apud Marti-

num Nutium an. 1595. cum antea prodijssent in Isaiam prophetam, Antuerpiæ an. 1567. & in Ezechielem ibidem apud Viduam, & hæredes Ioan. Stelsij in quarto 1570. & an. 1582. apud Petrum Bellerum. Quin & hoc eodem anno in Danielem, Lamentationes Ieremiæ, & in Nahum Coloniæ.

HECQVETIVS Atrebatensis. Vide in verbo, Hadrianus Hecquet.

HEDDA, Anglus, Monachus Vintonienſis (alijs *VVentanus*) Congreg. Benchorensis, scripsit ad Ecclesiarum pastores, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, siue ad Adhelmum, lib. 1. Obijt an. Dom. 704.

HEDIVS Stephanus Anglus, Monachus Cantuarienſis, Congr. Giribennæ, hortatu S. Actæ Episcopi Hagulstadensis circa an. Dom. 720. scripsit vitam S. VVilfridi Archiepiscopi Eboracensis, & B. B. Eatæ, ac Tumberti.

HEDERICVS Italus, Monachus Monasterij S. Gregorij Papæ, S. Andreæ Romæ, Congregationis primæ Benedictinæ, circa an. 640. ex scriptis D. Gregorij in Iob sententiarum librum composuit.

HEDVENSE Concilium in Burgundia anno Dom. 1055. Victore II. Pont. Max. vbi Hugo Abbas Cluniacensis, vir sanctus, pacem composuit inter Ducem Burgundiæ & Episcopum, quem vexauit, miraque gesit. Vide Tom. XI. Cæsaris Cardin. Baronij sub eundem annum.

HEGESIPPVS, cuius Scriptorum meminerunt Eusebius, Hieronymus in Catalogo, Nicephorus lib. 2. cap. 28. & lib. 4. cap. 7. Sanè Eusebius recitat non nulla fragmenta Scriptorum eius, quæ magno cum damno historicæ veritatis eorum temporum interierunt. Eius, vt viri Sancti, anniuersarius dies in Ecclesia celebratur septima die Aprilis, Beda, Vsuardus, Ado, & reliqui cum Baronio Card. ad Martyrologium Romanum. Qui verò à Tritemio censetur esse Hegesippus ille antiquus, non est ipse. (Quippe ille prope Apostolorum tempora vixit) sed iunior, qui post Constantinum magnum historiam Græcè reliquit, cuius in Latinum versio falsò ascribitur D. Ambrosio Mediolanensi Episcopo, quæ prodijt apud Ioan. Soterem excusa Coloniæ. Et verò Hegesippus hic iunior à Iosepho quodam Gorionis, qui tempore excidij Hierosolymitani vixit, tum aliqua alia, tum lamentationem ad Hierusalem ad instar Threnorum Ieremiæ collegit, sed & Iosephus ille supposititius, & in multis errasse non à me solum, verum, & ab alijs, & adeo à Baronio Card. existimatur. Vide Annal. Baron. Card. Tom. 1. sub an. Dom. 72. pag. 657. primæ editionis.

HEIMERICVS. Vide in verbo, Heymericus.

HEIDENRICVS Hallensis in Saxonia Præpositus, librum scripsit De cura Pastorali. Viuebat an. 1137.

HELDAD, & Medad, de quibus quinto cap. Num. legitur, ab Auctore Hebraicarum traditionum, quæ Hieronymi nomine ferebantur, putantur ijdem fuisse, quos prior Annalium liber cap. 1. Paral. appellat Epher, & Ialon de tribu Leui, filios Ezræ, qui & Amram dictus est, & Moysis Pater fuit. Athanasius autem in Synopsi hunc librum inter apocryphos numerat.

HELDIBERTVS Cantiæ Rex in Anglia, Epistolam cum donis misit S. Bonifacio Moguntiæ Episcopo, gratulatus ei de plurium gentium conuersione ad Christum Dominum. Bed. lib. 5. cap. 24. hist. Angl.

HELENAM Flauiam Augustam, Magni Constantini Cæsaris Matrem, insigne de Prouidentia Dei volumen composuisse, atque alterum De animæ immortalitate commentarium, alium item de recta viuendi norma scripsisse, insuper pietatis monita & Carmina Græca, & Epistolas ad diuersos, nescio vnde acceperint Eisingrenus, & alij quidam, cum eorum Operum nullum apud Auctores viderim, altum autem sit silentium apud Cæs. Card. Baronium, apud quem tamen, quænam monimenta reliquerit; eaque Britanna nó Græca fuerit, vide in Notis ad Martyrologium die 18. Augusti, & 3. Annal. Tomo.

HELENA Vtinensis, siue de Vtino, miraculorum frequentia illustris, ad Christum migrauit an. 1458. quarto Nonas Aprilis, cuius vitam Iacobus Philippus Bergomensis in libro, quem de claris mulieribus edidit, pulchrè conscripsit.

HELGACITVS Monachus Floriacensis scripsit res præclarè gestas Roberti Regis Christianissimi: qui obijt an. 1033.

HELIAS Capreolus, qui de confirmatione fidei scripsisse dicitur, & cuius olim in Catalogo Basileensis officinæ Heruagij fiebat mentio; à me visus non est, vt, qualis sit nequeam asserere. Et verò in ijs, quæ inde prodierunt, oculatum esse Lectorem est opus.

HELIAS Cretensis Archiepiscopus. Vide in verbo, Gregorius Naziãzenus, ad quem idem Helias scholia reliquit.

HELIAS Hanibaldus Theologus, Ord. Minorum, Patriarchà Hierosolymitanus, & Episcopus Vtinensis, ab Innocentio Sexto Pont. Max. Lemouicense an. 1356. Cardinalis tituli S. Stephani in monte Cœlio, ab Vrbano autem Quinto, Ostiensis factus, scripsit Postillam in Apocalypsim. Obijt Auenione sub Vrbano V. Pont. Max. ann. 1367. iiij. Nonas Octobris.

HELIAS de S. Heredio Gallus, Ord. Minorum, scripsit De vita Contemplatiua. Vixit an. 1356. Eisingr.

HELIAS Monachus Sanctę Trinitatis Cauæ, scripsit librum De obseruatione Paschę. Arnold. Vion.

HELIAS Thesbites Propheta, è Thesbis Arabum Oppido Oriundus, de tribu Aaron, Leuita, scripsit Epistolam ad Ioram Hierosolymæ Regem, cuius mentio fit 2. Paralip. ca. scriptam autem ab eo apparet antequam in Cœlum tolleretur, sed datam multo postnam tempore Iosaphat sublatus est. Vide 4. Reg. 2. Quidam putãt alium esse istum Eliam. Qui verò Heliæ nomine liber extabat, qui *Ascensio*, vel *Assumptio* vel *Apocalypsis* inscribebatur, dudum reiectus est, vt Athanasius in Synopsi scripsit. Vide Hieronymum in c. 64. Isaiæ, ad illa verba. *A seculo non audierunt, neque acceperunt.* quidquid Origenes de eo dixerit Tractatu in Matthæum trigesimosecundo, & Stratonicus Cumarum Episcopus in Collectaneis suis.

HELINANDVS Gallus, Monachus frigidi montis, Congreg. Cluniacensis anno circiter 1200. scripsit historiarum à Creatione Mundi, lib. 48. De reparatione lapsi, li. 1. Sermones plures, Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Vide Vincentium Bellouacensem in Speculo suo historiali lib. 30. c. 108. & S. Antoninum in 3. par. Chron. ti. 18. c. 5. Eisingr. qui an. 1069. scribit vixisse. Arnold. Vion qui 1200. Genn. in Catal.

HELIODORVS Presbyter, scripsit librum de Naturis rerum exordialium, in quo ostendit, vnum esse principium, nec quicquam coæuum Deo, nec mali conditorem Deum, sed ita bonorum omnium creatorem, vt materia, qua ad malum versa sunt, post inuentã malitiam à Deo sit facta, nec quicquam materialiũ, absq; Deo credatur conditũ, aut fuisse alium rerum creatorem præter Deum, qui præscientia sua cum præuideret *morti dari* naturam, præmonuit de pœna. hæc Gennadius. sed m. s. codex Gemblacensis, & viridis Vallis, pro *morti dari*, habent *mutandam*, vt & Sigebergensis. sic item obseruauit. Suffr. Petrus.

HELLADII, qui successit D. Basilio, cuius item discipulus fuit. Commentarius de rebus gestis Basilij Magni scriptus, & à Io. Damasceno commemoratus in Oratione prima de Imaginibus, desideratur.

HELIODORVS alter Antiochiæ presbyter, edidit (vt inquit Gennadius) de Virginitate egregium, & Sacris scripturis instructum volumen. Viuebat an. 490.

HELISABETH Abbatissa Cœnobij Schonaugiẽsis, Ord. S. Benedicti, soror Eckeberti Abbatis, quæ sanctitate vitæ celebris libros Reuelationum diuinitus acceptarum duos reliquit. *Omnes qui lecturi sunt.* Alterum item prænotatum Viarum Dei vtile opus. *Factum est in exordio.* De vndecim millibus Virginibus Coloniæ lib. 1. *Vobis qui pios.* Ad fratrum suum Eckebertum, lib. 1. *Petis à me frater*, Epistolarum ad diuersos, lib. 1. *Ex Episcopatu Metensi.* Ad Sanctam Hildegardem, lib. 1. Vide Notas Baronij Card. ad Martyrologium 8. die Iunij.

HELMANDVS, siue forsan *Helinandus* dicitur is esse, cuius carmẽ De potestate mortis est editum, quæ nulli ordini, vel ætati parcat. singuli versus incipiunt. *Vado mori.*

HELMANVS Teutonicus de Necemburg Ord. Minorum, scripsit Serm. de Tempore. Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuæ in Historia Seraphica.

HELMESIVS. Vide in verbo, Henricus Helmesius.

HELMOLDVS Canonicus Butzouiensis, historiam conuersæ ad veram Christi religionem gentis Henetæ, siue Slauicæ, ad Littus Maris Balthici prope Lubecam, & in Ditione Ducum Megapolensium, enarrat: & à Caroli Magni bellis, quibus in Saxoniam Christi Religio propagata est. vsque ad Friderici Barbarossæ tempora & annum Christi Do. 1168. peruenit, quo & viuebat.

HELPERICVS Germanus, Monachus S. Galli, Congr. Cluniacensis, circa ann. 1030. scripsit De Computo Ecclesiastico, ac De Musica. Viuebat anno 1069. Trit.

HELPIS vxor Boetij, scripsit Hymnos in Apostolos, qui extãt inter ipsius Boetij Opera.

HELVIDIVS Auxentij discipulus (vt Gennadius habet in Catalogo) Symmachi imitator quidem religionis studio, sed non secundum scientiam librum scripsit, neque forma ne, neque vera ratione nitidum, in cuius Opere ita Sanctarũ scripturarum sensum ad[illegible]

Digitized by Google

peruersitatem flectere conatus est, vt earum testimonijs asserere voluerit Sanctã Mariam post Natiuitatem Domini, quem Virgo peperit, Ioseph sponso suo iunctam, & ex eius consortio filios suscepisse, qui fratres Domini appellati sint, cuius prauitatem Hieron. arguens libellum documentis scripturarum sufficienter factum, aduersum eum edidit. Hæc Gennadius, qui minus quàm par est optimum illum Hieronymi librum cõmendat.

HENOC Septimus ab Adam scripsisse quædam fertur: sed cuius scripta vel non extãt, qualia fuerant; vel non habentur legitima; licet Tertullianus in libro De habitu Mulierum dicat eius librum esse Canonicum. & Beda in Epist. Iudæ asserat fuisse tempore Iudæ Apostoli. De illo autem præter id, quod scriptum est in Epistola Iudæ Apostoli, vide Origenem in vii. hom. super Numeros. Augustinum in quintodecimo libro de Ciuit. Dei, c. 23. & in decimooctauo libro de eadem Ciuit. Dei, c. 38. Nam quòd ex Testamento duodecim Prophetarum sæpè Origenes, & Procopius multa ex Henoc proferant vaticinia, siue quod Sixtus Senensis afferat 2. lib. Bibl. Sanctæ, de ijs, quæ Annius in Commentarijs ad Berosum in Henoc scripsit, non multam fidem merentur. Ac nos quidem, (quod nõ semel fuit dicendum) in Apparatu nostro ad historias sat solidis argumentis euicimus, non verum sed suppositititium fuisse Berosum, vti & alios, quos Annius pro veris proposuit. Ceterum vt Hieronymus in c. 1. ad Titum, & Augustinus in supra citatis locis. dicunt, etiam in apocryphis esse aliquid veri. sic potuit Iudas in sua protulisse Epistola, quod verũ erat, nec tamen propterea totum librum approbasse. Nam & Paulus Act. 17. & prima ad Corinth. 15. & ad Titum 1. profert testimonia ex Ethnicis Poëtis Arato, Menandro, & Epimenide, nec tamen propterea Poëtas illos consecrauit. Vide Bellar. Card. lib. 1. de Verbo Dei, c. 18. Tom. 1.

Anno 1470. HENRICVS de Andernaco Germanus, & Carmelita scripsit in Magistri Sent. lib. 4. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis altera. Quæstiones Philosophiæ alio. Tritemius.

HENRICVS Angliæ primus huius nominis Rex cognomento *Belloclericus*, siue *Beaucler-re*, pius & eruditus, edidit Decreta, quæ prænotauit *Emendationes*. Obijt an. 1135.

HENRICVS Ansleus, Sacerdos, disputationem De Virgine incomparabili, & Sacrosancta Dei Genitrice Maria edidit Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1589.

HENRICVS de Aquila Germanus, at Parisiensis Theologus, & Carmelita, scripsit in Canticum Canticorum Commentarium. Librum item aduersus Petrum de Crosa. Quodlibeta libris duobus. Quæstiones ordinarias lib. 1. Vixit an. 1330.

HENRICVS Aquilius, Moralium libris duobus cum Dominica Oratione Paraphrastice reddita, prodijt Coloniæ an. 1568.

HENRICVS de Arena, (alijs *Harena*) Anglus patria Norduolcas Carmelita, scripsit Ordinationes (vt vocant) Conuentuum, siue locorum sui ordinis. Conciones aliquot, Formulas scribendarum Epistolarum: Obijt Stanfordiæ ann. 1399. vt extat in Indice Iacobi de Plebe Pisani Ord. Sermorum, & apud Petrum Lucium.

HENRICVS Ariminensis, Ord. Præd. De quatuor virtutibus Cardinalibus Tractatus quatuor scripsit, ad Ciues Venetos, Philosophiam moralem complectens, cum epistolis, & historijs, ex Diuinarum humanarumq; scripturarum Auctoribus, librum item De Politia Venetorum. Viuebat an. 1513. PP. Min. Ord.

HENRICVS Arnoldi (ait Trit.) natione Saxo, professione monachus Cartusianus, domus Basileensis, scripsit Opuscula multa valde pia, & salutaria, è quibus hæc sunt.

De diuersis Sanctis Orationes, lib. 1.
Sermones plures, lib. 1.
Historiæ de diuersis Sanctis, lib. 1.
Concordantium Euangelistarum de Passione Domini, lib. 1.
Meditationes de Vita Christi Domini, li. 1.
De conceptione imaculata Beatiss. Virginis, Tractatus.
De nouitiorum instructione, Tractatus.
Dialogus inter Iesum, & Mariam.
Dialogus de exercitijs spiritualibus inter Margaritam, & eius Seruulum.
Alius Dialogus inter eosdem de Cruce.
De commendatione charitatis, Tractatus.
De sancta humilitate sub forma orationis, Tractatus.
Iterum, de humilitate, Tractatus. *Fratres charissimi.*
Chronica Domus Cartusiensium, apud Basileenses. Vixit an. 1440. alijs 1480.

HENRICVS Bedericus. Vide infrà in verbo, Henricus de Bury.

HENRICVS Benedictinus Abbas in Breitenauu. Vide inf. in ver. Hẽricus in Breitenauu.

HENRICVS Bituricensis, Ord. S. Augustini, reliquit Sermones Quadragesimæ tempore habitos, Lugduni excusos. Hæc Ioseph Pamph.

HENRICVS Blyssemius Belga Societatis Iesu, Theologus, edidit Tractatum De

Sacra

Sacræ Eucharistiæ percipiendæ ritu,& vsu sub vna specie,contra grauissimos aduersariorum errores Ingolstadij ann.1585.Cum antea emisisset Defensionem Assertionum Theologicarum de vera,& sacrosancta Christi,quam habet in terris, Ecclesia militante, contra disputationem appositam Tubingensis hæretici.Ingolstadij apud Dauidem Sartorium anno 1577.

HENRICVS Bonicolli,Gandauensis, dictus *de Gandauo*, ex antiqua Eutrachelorum, quos vulgò Gothallios indigetant,familia in Belgio, Ord. Seruorum, si Chronico Seruorum credimus,deinde Archidiaconus Tornacensis,à Scoto propter insignem doctrinam commendatus,& in Parisiensi Academia, *Doctor sollemnis* appellatus, edidit summam Quæstionum ordinariarum,siue Theologiæ,quæ prodijt Parisijs ann. 1570. librum De Virginitate, & Quodlibeta in Sententiarum, li. 4.De Pœnitentia. Commentaria ad Physicorum, & Metaphysicorum libros. Sed & librum De Viris illustribus. In quo mirum videri potest, quod Operum D.Thomæ Aquinatis haud meminerit.Obijt an. 1293.visitur etiam nunc Sepulchrum apud Neruios in Aede primaria Deiparæ sacra, vetustate penè obliteratum.

HENRICVS Botæus,alijs *de Botis* scripsisse dicitur De Synodo, ac De Statutis Synodalibus Episcoporum.Extat inter Tractatus Iuris.To.13.P.2.fol.377.

HENRICVS Boyc.I.V.C.Brito, Diœceseos Leonensis scripsit libros quinque super Decretales.Vnum autem super Sextum Decretalium. Alium super Clementinas.Sed posterior editio Commentariorum ad quinque libros Decretalium habetur emaculatior. Ea verò prodijt Venetijs an.1580.

HENRICVS Boyck Germanus Carmelita, Episcopus Croatiensis , scripsit De celebratione Missarum. Epistolarum familiarium librum. Ad Ioannem item Hildesheimensem. Viuebat ann.1360.

HENRICVS de Boyo,Brito,Carmelita in Sententias Magistri scripsit. Viuebat anno 1450.Eisingr.

HENRICVS Boych Merseburgensis,Ord.Franciscani,Professor olim publicus Magdeburgensis, scripsit Summam Decretalium in quinque libros distinctam, iuxta quinq; Distinctiones Decretalium.

HENRICVS Brabãtinus, Belga,Monachus, & Abbas Monasterij S. Aegidij Brunsulcensis, vnanimi cleri,& Canonicorum consensu delectus in Episcopum an.1270.præfuit Episcopatui sanctissimè annis quindecim,qui moriens ann. 1284. reliquit Homiliam in Euangelium. *Stabat iuxta Crucem Iesu:* Arnoldus in supplemento Helmoldi, c.8. Trit.lib. 4.c.268.Crantius in Metropoli,lib.7. ca. 2.sepultus est in S.Ioannis Monasterio à se prò Benedictinis fundato.

HENRICVS Bracton Anglus,& vir Illustris, scripsit De Consuetudinibus Anglicanis. Viuebat an.1240.

HENRICVS in Breitenauu Abbas,vir Sanctitate celebris,scripsit Dialogum in persona diuitis Epulonis,& Pauperis Lazari. De contemptu seculi. Libellum Orationum. De conflictu virtutum,& vitiorum. De duodecim abusibus. De lapsu primi hominis,ac De tædio præsentis exilij. De Ciuitate, cuius nomen *Dominus*. De habitu Virginis, & de Beatitudine. De Resurrectione Sanctorum. De cogitanda mortalitate. De Domino nostro Iesu Christo. De corpore Christi mystico. De Fide Catholica ad Carnotẽsem Episcopũ. Flosculorum librum. Hymnorum Opus. Viuebat an.1132.

HENRICVS Brundshauu,Anglus,Monachus Benedictinus an.1346.vel circiter,scripsit vitam S.Vueburgæ virginis.

HENRICVS Bruxellensis in Belgio,Monachus Affliginiensis calculatoriæ artis peritus(vt verbis vtar Henrici de Gandauo) discordiam naturalis computi Lunæ, & Cycli decemnouennalis,diligenter absoluens,Calendarium ita distinxit,vt positis secundum Cyclum decemnouennalem suo loco primilunijs,ipse è regione non solum qua die, vel qua hora, sed etiam qua parte horæ singularum Lunationum, singulis mensibus accessio contingeret,annotaret.

HENRICVS Bury(siue *Bedericus*) Sudouolcas Anglus, Augustinianus,in Clarensi Cœnobio S. Augustini,scripsit in quatuor libros Sent. Sermones de B. Virgine, & de Tempore, ac Quæstiones Theologicas. Vixit anno 1480. Colbius,Eisingrenius, Ioseph Pamphilus.

HENRICVS Buschey,Belga, Ord. Minorum,è Bastonia,quod est Oppidum in tractu Leodiensi,Dialogum edidit De Sacra incarnati verbi œconomia. Addidit Precatiões ad Sanctiss. Trinitatem,& ad B.Virginem.Henr. Vuillot.

HEN-

HENRICVS Canisius Nouiomagus Germanus, & Petri Canisij Theologi nostræ Societatis patruelis L. V. D. & Canonum publicus in Academia Ingolstadiensi professor edidit Ingolstadij Theses iuridicas De præsumptionibus, & iureiurando, an. 1594. apud Dauidem Sartorium. Summam autem Iuris Canonici in quatuor institutionum libros contractam ibidem an. 1599. apud Eliam Vuillerum. Postea an. 1604. recognitam, restitutam, & notationibus illustratam. ibidem ex typogr. Adami Sartorij.

Tomos antiquæ lectionis: Quorum PRIMVS continet sequentes Auctores nunquam antea editos, qui sunt. Alcuini Epistolæ ad Carolum Magnum, & alios.
Tironis Prosperi Chronicon auctius vulgato, & Pithæano, quæ etiam hic adiuncta.
Vvingarienſis de Guelffis Principibus. Eiusdem Chronicon ad annum 1197.
Henricus Stero auctior.
Eberhardi Altahensis Ratisponésis Archid. Annales à Rodulpho Habspurgio ad an. 1305.
Sangallensis de Gestis Caroli Magni, libri duo.
Hermannus Comes Veringensis, auctior.
Concilia Salisburgensia tria, & Viennense vnum.
S. Columbani. Carmina. Salomonis Episcopi Constantiensis. Carmina.
Vualdrammi. Carmina. Metelli Tegernseiensis Quirinalia. Carmina.
Quæ ex officana typographica Ederiana. apud Andream Angermarium prodierunt Ingolstadij an. 1600.

SECVNDVS autem, qui an. 1602. prodijt ibid. apud eundem, plusquam viginti monuméta antiqua nũquam edita, & ab se notis illustrata cõplectitur. Quorũ nomina hęc sunt.
Meginfredus Magdeburgensis D. S. Emerano.
Arnoldus Comes à Cham, & Vochburg. De SS. Emerano, & Vuolfango.
Auctor σύγχρονος De S. Lamberto martyre, & Episcopo.
Vuponis Panegyricus ad Henricum III. Imperator.
Vladicalcus, De controuersijs Hermanni, & Eginonis, vbi & Epistolæ Paschalis, & Arnoldi, Eginonis.
S. Eberhardi discipulus De Episcopis Salisburgensibus, vbi & vitæ Sancti Ruperti, Sancti Vigilij, Sancti Eberhardi, & Hartuuici, & S. Gebhardi.
De S. Ottone, & Pomeranorum conuersione, vbi & Epistolæ SS. Ottonis, Paschalis, Calixti, Innocentij, Polizlai, siue Boleslai Ducis Polonię, & Imbriconis Oratio.
Arno Archiepiscopus Salisburgensis, sub Carolo Magno De Donis Ducum Bauariæ Salisburgensi Ecclesiæ datis.
Priuilegium Philippi Regis pro Salisburgo.
Prumfflingensis De S. Erminoldo primo Abbate Prumfflingési propè Ratisponam, li. 2.
Auctor σύγχρονος De S. Gunthero S. Stephani Regis Vngariæ cognato.
Collectio Historica ex Anonyma, qui sub Alexandro Seuero Imperatore vixit, Idacio, Toromacho, alijs, Collectore Gallo quodam sub Carolo Magno.
Menologium Græcorum ex Bibliotheca, & interpretatione Gulielmi Card. Sirleti.

TERTIVS Tomus bipartitus, qui ibidem ab eodé est excusus an. 1603. continet vndecim antiqua Monimenta nunquam antea edita. sed & ab Henrico Canisio Notis illustrata.

Et in Prima quidem Parte, S. Gregorij Thaumaturgi Episcopi Neocæsarienſis, Anathematismi Græcolatini.
Germani Patriarchæ Constantinopolitani fragmentum ex Oratione de hæresibus Græcolatinum.
S. Zachariæ Pont. septem capita ex libro tertio Dialogorum S. Gregorij Magni Græca hactenus desiderata.
Hippolyti Thebani Chronicon Græcolatinum.
S. Anastasij Sinaitæ Patriarchæ Antiocheni Orationes duæ Græcolatinæ: Prima De S. Synaxi: secunda in Psalmum sextum.
Alterius Anastasij Abbatis liber contra Iudæos.
Francicorum Annalium Fragmentum ab an. 741. ad an. 793. quos Regino Prumiénsis se fatetur secutum.

In Secunda Parte, Ioannes Ragusini Oratio, qua in Concilio Basileensi respondit per octo dies ad Articulum Bohemorum De Communione sub vtraque specie propositũ à Ioanne Rockyzana Hussita.
Aegydij Carlerij Decani Ecclesiæ Cameracensis, qua in Concilio Basileensi respódit per quatuor dies ad Articulum Bohemorum, De corrigendis peccatis publicis, quem proposuit Nicolaus Taborita.

Dispu-

Digitized by Google

Disputatio capituli Ecclesię Pragensis cum Rockyzana, de Husliticis controuersijs habita per dies quinque an. 1565. coram Gytzycone Rego Bohemiæ.

Præter hos tres Tomos idem Henricus Canisius edidit ibid. apud eund. an. 1600. Chronicon Victoris Episcopi Tunnunensis, & Chronicon Ioannis Biclarensis Episcopi Gerundensis, & Legationem Luitprandi Episcopi Cremonensis ad Nicephorum Phocam Græcorum Imp. nomine Ottonis Magni Imp. Augusti, & Synodum Bauaricam sub Tassilone Bauariæ Duce, tempore Caroli Magni, omnia nunquam antea edita.

QVARTVS Tomus, in quo sunt.

Leontij Byzantini varia Opuscula, siue libri

Timothei sancti Auctoritates è Sanctis Patribus.

Sanctis Damascenus in Acephalos, & in Nestorianos.

Anonymi Collectanea in Seuerianos.

Seuerianorum Oppositiones cum responso incerti Auctoris.

Sanctus Nicephorus in Iconomachos.

Theodorus Hapiopolitanus.

Henricus Kalteisen De libera prædicatione Verbi Dei. } *In Concilio Basileensi.*

Ioannes Polemar De Domino Clericorum. }

Sanctus Vuilibaldus de Sancto Bonifacio.

Othonus Fuldensis de eodem.

De Fundatione Illminensi.

Fragmentum chronici Thadæi Scoti.

Hodæporica Sancti Vuillibaldi, & eius Vita.

Heidenheim Sanctimonialis de Sancto Vunibaldo.

Ermonoldus de Sancta Sola.

Philippus Aichstadensis de Vualpurga.

Vuolphardus Hasenrietanus de eadem.

Anonymus de Sancto Kiliano, & Sancto Burchardo.

De Sancto Tyemone Archiepiscopopo Saltzpurgensi martyre æqueuus auctor.

QVINTVS Tomus, *In cuius Prima Parte hæc sunt.*

Serapion Episcopus Thmueos contra Manichæos.

Didymus Alexandrinus contra Manichæos.

Titi Bostrensis Episcopi libri tres contra Manichæos.

Zachariæ Episcopi Mitylenensis Syntagma contra Manicheos.

Excerpta ex libris S. Hippolyti Episcopi Portuensis De Theologia, & Incarnatione.

Epistola Gregorij Nysseni contra Apollinarium.

Scholium Eunomij, & Disputatio Orthodoxi contra eum.

S. Basilij Magni Rationes Syllogisticæ Contra Arrianos.

Expositio De sancta, & Catholica Fide S. Basilij, & S. Gregorij Nazianzeni.

Epistola Photij ad Michaelem Bulgarorum Regem.

Eiusdem Photij Dissertationes sex De Diuinitate, & Incarnatione.

Fragmentum ex Leontio Cyprio contra Iudæos.

In Secunda Parte. Engelhardus Abbas de vita Mechtildis Virginis.

Friderici I. Imperatoris expeditio Asiatica.

Gulielmi de Baldensel Equitis Aurati Hodæporicon in Terram sanctam.

Theodorici Turingi libri tres de Sancta Elisabetha.

Haligarij Cameracensis De Vitijs, & Virtutibus, & Ordine pœnitentium lib. 5.

Eiusdem, siue alterius Pœnitentiale.

Alcuini Epistola De Confessione.

Anonymus De S. Adelberto Pragensi Episcopo.

Guntheri monachi Historia de capta à Latinis Constantinopoli.

Anonymus de Adelhaide Imperatrice.

Fausti Rhegiensis Admonitio. Eiusdem Epistolæ.

Cæsarij, Sedati, & aliorum Epistolæ ad Ruricium Episcopum.

Ruricij Episcopi Lemouicensis Epistolarum libri duo.

Desiderij Episcopi Cadurcensis Epistolarum lib. 1.

Epistolæ variorum ad eundem Desiderium.

Euanthi Abbatis Epistola.

Adamanni Scoti de Sancta Columba, lib. 3.

Cogitosus de Sancta Brigida Virgine.

Digitized by Google

Acta duplicia Sancti Albani martyris.
Vita Henrici Prioris Oxenhusani.
Synodus Regiaticina. Genealogia Caroli Magni.
Vita Sancti Gudberti carmine scripta à Beda.
Epigrammata, & Hymni illustrium virorum Monasterij Sancti Galli.
Althelmi Episcopi De laude Virginum, liber carmine scriptus.
Eiusdem liber carmine scriptus De octo principalibus vitijs.
Theodulphi Episcopi Aurelianensis Elegiæ Epistolares de suo exilio.
Modoini Episcopi ad Theodulphum Epistola Elegiaca.
Sermo Sancti Galli Confessoris.
Theodorus Monachus de Sancto Magno.
Orosij Abbatis libellus de sex cogitationibus.
Anonymi Carmen de Sancta Cruce.
Alcuini Dialectica. Eiusdem Grammatica.
Synodus Augustana. Synodus Ingelheimensis.

Scripsit porrò, atque edidit idem ibidem apud eundem eodem anno Refutationem trium Tractatuum nuper editorum à quodam I.C. Heidelbergēsi suo, Marsilij de Padua, & Gulielmi Occammi nomine. Qua refutatione optimè agitur De causis Matrimonialibus ad Iudices Ecclesiasticos spectantibus.

HENRICVS Cardin. Ostiensis hortatu, Alexandri IIII. Pont. Max. scripsit in omnes Decretales. Volat. lib. 12. Vrbanorum Commēt. Eius Summa fuisset excusa Venetijs apud Bernardum Iuntam, an. 1570. cum etiam Lugduni an. 1517. prodijsset apud Ioannem Morlinum.

HENRICVS Castela, Tolosanus, Ord. Min. scripsit Gallicè, sanctum iter Hierosolymitanum, quod ipse suscepit an. Iubilæi 1600. Burdigalæ editum, sed Parisijs prostabat apud Laurentium Sonnium, an. 1603.

HENRICVS Comes à Caluue, Monachus, & Abbas Augiæ diuitis, Congregat. Cluniac. qui floruit anno 1220. scripsit vitam S. Pirminij, primi Augiensis Abbatis. Arnold. Vvion.

HENRICVS Consueldius, siue (vt vocant) *de Consueldia* Germanus, & Cartusiani Ord. Prior domus Sanctæ Mariæ propè montem B. Gertrudis in Hollandia, scripsit
In Exodium mysticè. Eulogium D. Pauli Eremitæ.
In Epistolam D. Pauli ad Romanos. Sermones { De Sanctis. / De Tempore.
De tribus votis substantialibus.
Contra vitium proprietatis. De tribus custodijs monasticis.
De Institutione Nouitiorum. De Sanctissimo Altaris Sacramento.
De Sacramento Altaris. Circunciforium mysticum.
De Annunciatione Dominica. Epistolas ad diuersos.
Opus Gulielmi Parisiensis de vniuerso in Compēdium redegit. Moritur in domo Vallis Gratiæ propè Brugas, vij. Idus Iul. an. 1410. Trit.

HENRICVS Constantiensis scripsit Horologium æternæ Sapientiæ. Viuebat anno 1368.

HENRICVS Costerius scripsit librum quem inscripsit, *Modus Orandi Deum*; qui item figuris ligneis atque æneis prodijt apud Ioannem Moretum Antuerpiæ anno Domini 1605.

HENRICVS Cremonensis, Ord. Minorum, redegit in Epitomen in quatuor libros Sent. & libros naturales Aristotelis iuxta principia Scoti. Henr. Villot.

HENRICVS Crixtede, Anglus, Monachus Ord. D. Benedicti, scripsit in Regulā Monachorum.

HENRICVS Cuickius Ruræmondensis Episcopus Ioan. Cassiani Opera expurgata, & Scholijs illustrata edidit. Accesserunt Regulæ SS. Patrum ex antiquissimo Affliginiensis monasterij manuscripto codice desumptæ, Ant. apud Christophorum Plant. ann. 1578. Eiusdem Speculum concubinariorum Sacerdotum, Monachorum, ac Clericorum Coloniæ apud Bernardum Gualterum, anh. 1599. Duæ item Orationes Panegyricæ. Prior de vitandis, & è Rep. proscribendis libris pernitiosis. Posterior aduersus politicos. Ibidem apud Arnoldum Mylium.

Trit. Petrus Lucius Eisingten.

HENRICVS Dolendorpius Germanus, & Carmelita, ante Tilmannum Prouincialis Prior inferioris Germaniæ, scripsit in Senten. lib. 4. In Philosophiam moralem. Sermones de Tempore, & de Sanctis. Obijt in Monasterio Colonienſi an. 1365. Indict. 3. quarto

Idus

Digitized by Google

Idus Februarij. AT sciendum à Tritemio in Opere magno de Scriptoribus Eccles. asseri hunc adhuc vixisse ann. 1370. quod etiam testatur Index aliquot Scriptorum Carmelitarum Iacobi de Plebe Ord. Seruorum, Quare putatur mendū irrepsisse in exemplar Antuerpiense, vt pro 1356. legendum sit 1375. eo enim anno currebat Indict. 3. vt annotauit Io. Lucidus Ord. Præd. in sua emendatione temporum.

HENRICVS Dorsius Summam AZONIS multis in locis emaculatam Venetijs edidit an. Domini 1568.

HENRICVS de Eimbeck dictus *Magister Engelus*. Saxo, 4. libros Sent. Lombardi exposuit præter Logicam, & Vocabularium, quod reliquit. Obijt in Saxonia an. 1430. Trit. de Script. Germ.

HENRICVS de Erfordia Ord. Præd. Prouinciæ Saxoniæ, conuentus Mindēsis Theologus scripsit Chronicon Generale à creato Mundo vsque ad annum Domini 1355. Tractatum de Conceptione Beatis. Virginis. Alterum de ornatu Clerici. Summam de Casibus Conscientiæ. De Dijs gentium. De Inuectiuis in Hebridam metricum. In illa verba Euangelij, *Super Cathedram Moysis*. Sermones plures. De metris, & eorum pedibus. De Prouerbijs. De principio Oratorum, & Poetarum. Composuit etiam Opus, in quo de quolibet ente more problematico secundum veram entium cohærētiam disputat. Quod inscripsit *Catenam auream*, quam in decem partes præcipuas distribuit. In cuius Prologo dictorum Opusculorum meminit. Extat m. s. Neapoli in Cœnobio D. Dominici in Bibl. Viuebat an. 1355.

HENRICVS Esserburne Ord. Præd. scripsit in Salomonis Prouerb. & in Ecclesia sten. Lecturas Bibliorum, lib. 1. Processus in Theologia, lib. altero. Sermones lib. alio. Viuebat ann. 1280.

HENRICVS Euta, alijs *Oyta*, siue *Hoyta* Germanus, Gymnasij Viennēsis in Austria fundator, scripsit in Mag. Sent. De contractibus item. De Conceptione Beatis. Virginis. Sermones quoque plures de Sanctis. Viuebat an. 1390. Trit. Hunc etiam alij esse putant eum, qui cum scripsisset librum De reditibus, annexus est alicubi Gersonis operibus.

HENRICVS Euticus Franco Orientalis, præter alia humaniorum literarum, & Medicinæ Opera scripsit in laudem B. Virginis. Viuebat an. Domi. 1494. Trit.

HENRICVS Fabricius Laurentij Surij Chronicon è Latino Germanicum reddidit, atque edidit Coloniæ an. 1568. Catechismum item Romanę Ecclesię ex maiore Catechismo Tridentini Concilij excerptum.

HENRICVS Ferrariensis, Ord. Præd. qui vixit ann. 1390. Scripsit Tractatum de Quadruplici Instinctu.

HENRICVS Friso Cartusianus scripsit Chronicon sui Ord. Librum item de Nouitiorum instructione. Alterum de Vita. Meminit eius Iacobus Vuimphelingus in Epitome rerum Germanicarum c. 52. sub Friderico Tertio. Obijt an. 1500. Suffridus Petrus lib. De Frisiæ scriptoribus.

HENRICVS Gallus, Monachus S. Benedicti Congreg. Luxouiensis, qui vixit Carolo Caluo Imp. Scripsit De vita S. Albani martyris versus: qui adferuntur à Renato Benedicto, in Vitis SS. Galliæ, in linguam Gallicam translati.

HENRICVS Gandauensis, siue de Gandauo. Vide supra in verbo, Henricus Bonicolli.

HENRICVS de Gauda, siue *Gaudanus* Batauus, Professor Heidelbergensis Gymnasij, scripsit in libros Sent. De celebratione item Missarum, & Quæstiones disputatas. Vixit an. 1435. Trit.

HENRICVS de Geilnenhusen, Germanus monachus Monasterij S. Martini Spanheimensis, Congreg. Brunsfeldensis, scripsit ad Nouitios Monasterij Portæ Mariæ, Ord. S. Vuilhelmi vberem Epistolam De profectu & instructione spirituali. Vitam S. Benedicti carmine elegiaco. Sermones de Tempore, & Sanctis Contra pluralitatem beneficiorum. Epistolas ad diuersos. Obijt an. 1488. Trit. de Script. Germ.

HENRICVS Gorickem, Germanus 4. libros Sentent. Lombardi exposuit. Scripsit etiam De Superstitionibus, librum. Alterum contra Hussitas. De festorum præterea celebratione. Summarium S. Thomæ. Sermones, & Collationes. Quæstiones, & Determinationes varias. Viuebat an. 1460. Tritem. At prodierunt anno 1502. prænotatum *Opus Sententiarum Petri Lombardi cum conclusionibus Henrici Gorichem, & Cōcordantijs Biblicis, & Canonū, necnon in principio singularum Distinctionum vtilissimis Summarijs: Errores item varij in Anglia, & Parisijs reuocati, & articuli, in quibus Magister communiter non tenetur. Item Registrum totius libri.* Extant eiusdem Positiones de Cœlo, & Mundo Aristotelis ibidem editæ apud Henricum Quen-

Digitized by Google

tellum anno 1501. & Quæstiones Metaphysicæ De Ente, & Essentia D. Thomæ, ibidem anno 1602.

HENRICVS Grauius annotatiunculas in Cæcilij Cypriani Opera, cum eodem Auctore edidit Coloniæ apud Quentelium, ann. 1544. Sed Iacobus Pamelius suis Adnotationibus postea cumulatius. Porro Henricus Grauius, vt Romam venit Gregor. XIIII. Pont. Max. (Sixtus enim Quintus iam obierat) mirificè se probauit, gratusque Borromæo, Caraffæ, Columnæ, Cusano, alijsque Cardinalibus. Cum Cæsare Baronio nondum Card. diu, multumq; versatus familiariter contulit. Septimum namque B. Augustini, qui de hæresibus est, Tomum post Martinum Lipsium Notis iam antea illustrarat; & Paullini Nolani Episcopi Opera castigauerat; qui valetudine vsus imbecilla Romanum aeré ferre non potuit, obijtq; Quinto ab aduentu suo mense in Vaticano Palatio, postridie Kal. Aprilis, an. 1591. cui Baronius tumulum posuit ad S. Mariam Animæ Germanorum, & iusta alumno suo Louanienſis Academia persoluit. Extat laudatio funebris Iacobo Sansonio Doctore Theologo editore. *Opus* vero ipsius *Catechisticum*, aliaque apud hæredes latent, quæ expectamus.

HENRICVS Gulpen Abbas monasterij S. Aegidij Norimbergæ Ordin. D. Benedicti, Germanus, scripsit De Pœnitentia, & super lib. De Consecratione, & librum de Passione Domini. Viuebat an. 1417.

HENRICVS Hachenburgenſis Germanus, Ord. Præd. scripsit Sermones de Tempore, de Sanctis, & Quadragesimales. Claruisse Confluentiæ innuitur à Tritemio, qui eum laudat, veruntamen tacet quoto anno vixerit: Quod item Antonius Senensis facit, qui sui Ord. scriptorum catalogum texuit.

HENRICVS Harcheleius, Anglus (vt opinor) scripsit in libros 4. Magist. Sent. Librũ item De Transubstantiatione. Alterum de Quæstionibus Theologiæ. Alium inscriptũ, *Determinationes*. Alium Quodlibetorum. Viuebat an. 1396.

HENRICVS de Harena. Vide supra in verbo, Henricus de Arena.

HENRICVS Harphius Mechlinienſis in Belgio; ac quem Tritemius vocat de *Hierp*, qui vixit an. 1470. Paulo Secundo Pont. Max. Theologus, Ord. Minorum (cuius Theologia mystica prohibetur in Romano Indice Pontificio, nisi repurgata fuerit ad exẽplar illius, quæ Romæ impressa est an. 1585. cum tres libros mysticæ Theologię scripsisset, qui ijs præsertim, qui vitæ contemplatiuæ dant operam, ad perfectionem aspirant, vsui esse possunt, recognitus quadantenus, & secundò iam excusus, tertiò prodijt in lucem, Opera Brunonis Loheri, Cartusiæ Agrippinensis Procuratoris, an. 1555. ab eodem, quæ fuit eius pietas, dicatus B. Ignatio Loiolæ (qui tum erat superstes) fundatori Ord. nostri, ac reliquæ Societati nostræ, demum an. 1585. cum omnino expediret, vt hoc Opus altioribus refertum sensibus, tum castigatius, tum præmunitum aliquibus cautiõibus versari tutius posset, propterea id sanctæ Sedis Apostolicæ cura perfectum est. Primum enim Theologi plures cum hoc præstitissent, addita est deinceps introductio ad doctrinam secundi libri perneceſsaria à Petro Paulo Philippo Theologo eximio Ordin. Prædic. quamuis etiam antea extaret altera Petri Blomouennæ Cartusiani ad eundem secundum librum perutilis, ac pia. Factum est autem postea, præcepto Sanctæ eiusdem Sedis, nemo vt ederet, legeretue Theologiam hanc mysticam Henrici Harphij, nisi esset ad postremam Romanã emendationem aptata. Ac licet Introductiones illæ Philippij, & Blomouennæ præfixæ sunt secundo libro, præstat tamen vt prælegantur, antequã primus liber decurratur. Nã & Harphij scopus in suis libris, & verba pleraque sublimiora, quæ scrupulum multis possent inijcere, & profundior illa contemplãdi via, quæ incautos, aut minimè capaces posset in auia deducere, ac sanctitas ipsius viri, quæ hanc tradidit, inde innotescunt; aut declarantur.

Ceterum Operis huius liber, seu pars prima, Diuini amoris, spiritualiumque Nuptiarum *Epitalamium* continet, quo Canticum Canticorum Salamonis etiam exponitur. Itaq; Diui Amoris *Inflammatiua* (vt ille vocat) complectitur; videlicet de Filij Dei Incarnationis, Conuersationis, Passionisque mysterijs, ac fructu: Deque institutione, & vsu Sacramentorum.

Secunda verò pars, quæ prænotatur, *Directorium aureum contemplatiuorum*, agit De vitæ actiuæ præparatione, atque ornatu, & De amabili ad Deum conuersione; deinde De Præparatione, atque ornatu vitæ contemplatiuę spiritualis, eiusque impędimentis. Denique de Præparatione, atque ornatu vitæ spiritualis supereminentis, de ipsius dignitate, deq; operatione Sanctiſ. Trinitatis in supremis animæ viribus.

At quidem secunda hæc pars ab Auctore Germanicè conscripta, & deinceps latinitati donata à Blomouenna Cartusiano fuit; denique Italicè versa, plures ante annos minus aptè, ac sine ea, quæ omnino erat necessaria, præuia face, siue introductione; sed nouissimè Benedictus Osanna Mantuanus, qui ad Cartusianum Ordin. probus iuuenis accessit, vtrumque accuratè vertit, vt si quis hanc partem versare voluerit, eam commodius sit percepturus.

Tertia Postremò pars inscribitur *Eden, siue Paradisus contemplatiuorum*, quæ licet eadem contineat (& quidem fusius) quæ in secunda parte extant, Pars tamen secunda videtur esse vtilior, quòd in ipsa pleniore, ac planiore ordine agatur de ijs, quæ ad perturbationes animi sedandas attinent, hoc est ad mortificationes, & ad actiuam vitam, atque spiritualē contemplatiuam, quoad vires animæ inferiores.

At prudente Doctore eget, qui perfectionis semitas istas ingreditur. Et verò vt nonnulla secundæ partis capita pluribus prodesse possunt, nimirum, quæ ad vitandas murmurationes, ad virtutes morales consequendas, ad dona Spiritus sancti spectant, sic reliqua non sunt omnium, neque exigui temporis, nec eiusdem ordinis, vt continentur agenda sint, quemadmodum sunt posita. Quod præmonuit sapienter Petrus Paulus Philippus, in ea, quam diximus, Introductione ad secundam Partem, commendans in plerisque huius Auctoris capitibus, lectionem, & rationem meditandi, quam Ludouicus Granatensis sui Ord. vtilissimè, atque ad omnium captum proposuit, nec tamen respuens istam Harphij, si qui eam rectè, ac sine periculo velint inistere.

Verum enimuero Harphius præter hos libros edidit Opus sat grande, siue *Speculum aureum de Decem Præceptis*, Alterum. De Pœnitentiæ partibus tribus. Sermones per Quadragesimam. Tractatum de effusione cordis. Directorium aureum contemplatorum. Collationes tres cupientibus ad rectissimam Religionis formam, & contemplationis perfectionem peruenire.

HENRICVS de Hassia iunior Cartusianus, & Prior Domus Monachorum Beatiss. Virg. Mariæ, Sermonis elegantia (vt scribit Sixtus Senensis) ad illuminandum intellectum, & inflammandum affectum satis accommodatus, scripsit in Magist. Sentent. In Genesim. In Exodum. In Prouerbia Salomonis. In Apocalypsim Ioannis. Dialogum inter Episcopum, & Presbyterum. Sermones plures ad populum habitos. Regulas item ad noscendum discrimen inter peccatum mortale, & veniale; quæ vnà cum Beati Antonini Opere De eruditione Confessariorum excusa sunt primò ann. 1483. Obijt autem Viennæ 4. Kal. Aug. ann. 1317. vbi & sepultus, vt ait Eisingrenius. At Trit. & Sixtus Senensis cum scribant illum sub Sigismundo Imperatore claruisse an. 1428. non cohærent cum Eisingr. Minus autem cum ijs, qui aiunt eum obijsse ann. 1397. nisi quædam æquiuocatio sit inter seniorem, ac iuniorem. Sanè Georgius Purbachius testatur eum scripsisse Theoricas Planetarum, & alia quædam in Astronomia. Sed & libellus olim est editus, hoc prænotatus titulo. *Henrici de Hassia Plantatoris Gymnasij Viennensis in Austria, liber contra Disceptationes, & contrarias prædicationes Fratrum mendicantium super Conceptione S. Mariæ Virg. & contra maculam S. Bernardo mendaciter impositam.*

Porrò liber De Contractibus, ac De ordine censuum, qui operibus Gersonis fuit adiunctus, eidem Henrico ascribitur. Quin & explanatio Orationis Dominicæ, atque Angelicæ Salutationis, & Prologi Bibliorum, ac Tractatus de habitudine causarum; & De inflexu Naturæ superioris respectu inferiorum: & alter De Verbo Incarnato: & alius De discretione spirituum cum huic tribuantur, quæ quidem m.s. alicubi in Germania dicūtur asseruari, vereor, quin alterius Henrici de Hassia sint, de quo iam dicturi sumus. Vide item in verbo, Henricus de Langenstein.

HENRICVS alter de Hassia, Ord. D. Augustini, scripsit Tractatum de Clauibus. Item de Indulgentijs. Item de Potestate Ecclesiæ.

HENRICVS Hazer Ord. Præd. cuius meminit Antonius Senensis, cum ab eodem scribatur fuisse expositos quatuor libros Magist. Sent. cuias tamē fuerit, aut quo tempore vixerit, tacetur.

HENRICVS Helmesius, Germipolitanus, Ord. Min. Prouinciæ Saxoniæ (vt vocāt) Minister prouincialis in Colonienſi Ecclesia maior concionator, scripsit Tomos quinque homiliarum in Euangelia, & Epistolas. De Verbo Dei, libros tres. Aduersus captiuitatem Babylonicam Lutheri. Quæ omnia Parisijs excusa fuere apud Audoenum paruum, an. 1553. At Sermones ipsius deinceps apud Gulielmum Rouillium editi sunt Lugduni in Gallia, an. 1589. ipse verò an. 1550. erat superstes.

HENRICVS Henriquez Lusitanus, non ille, qui de Casibus Conscientiæ, siue Sum-

Digitized by Google

mam Theologiæ Moralis scripsit, quàm recognitam expectamus, sed qui ante 38. annos ad excolendam Orientalem Vineam à nostra Societate missus est, plures SS. vitas, in primis autem Christi Dom. & Beatis. Virginis in linguam Malauaricam, quæ Orientali Orę communior est à se versas excudi eadem lingua curauit. Vide in verbo, Sancti. Porrò scripsit ille alia, cum (licet multò ætate senior) vitam quinquaginta annorum egisset Apostolicam apud Indos in Ora Piscaria, in qua & sanctè obijt.

HENRICVS Horneby Anglus Linconiensis, Cantabrigiensis Academiæ, dum esset Catholica, Theologus, edidit Historiam nominis Iesu, lib. 1. Historiam Visitationis B. Virginis, libro altero. Viuebat an. 1510.

HENRICVS de Huecta Germanus, Ord. Carmelitani scripsit Breuiarium Sent. lib. 4. Quæstiones Scholasticas, lib. 1. Viuebat an. 1390.

HENRICVS Huntingronensis Archidiaconus in Anglia, vir eruditus, ac celebris suæ ætatis Hostoricus, qui viuebat an. 1148. scripsit.

De Imagine Mundi, librum.
De appetitu Mundi, librum.
De Conceptu Mundi, librum.
De Sanctis Angliæ, librum.
In Psalmum Beati immaculati, librum.
De Summitatibus rerum, lib. 8.
De lege Domini ad Petroburgenses, librum.
De Origine rerum Britanniæ, librum.
Prosecutionum Bedæ, librum.
Historiam rerum Anglicarum, lib. 8.
Seriem Regum orbis, lib. 1.
De Herbis, Aromatibus, Gemmis, librum.
De Ponderibus, & Mensuris lib. 1.
Laudes Alphredi, & Elstedæ, lib. 1.
Epigrammatum, lib. 8.
Epistolarum ad diuersos, librum.

HENRICVS Iacobinius Brito Pœnitentiariorum Apostolicorum suo tempore Decanus De Confessionis Sacramento Dialogum, & liberum de libero arbitrio Romæ edidit, hunc quidem an. 1531. Illum autem an. 1532. apud Antonium Bladum.

HENRICVS Institoris, Ord. Pręd. scripsit librum, quem prænotauit *Malleum Maleficarum*. Qui prodijt Norimbergæ an. 1496. Librum item aduersus quosdam dicentes Eucharistiam adorandam esse sub conditione. Tractatum alium contra negantes illam verum esse Sacramentum. Alterum Tractatum aduersus dicentes ad quamlibet mutationem specierum Sacramentalium cessare nouitatem Sacramenti. Opus Sermonum de eodem Sacramento. Alterum contra errores Maleficarum. Tractatum de Potestate Papæ aduersus Antoninum Rosellum. Viuebat an. 1496. PP. Mon. Ord.

HENRICVS Isnensis Benedictinus Abbas in Sueuia, scripsit De tribus custodijs Monasticis carmine Hexaemetro. Viuebat an. 1348. Eisingr.

HENRICVS de Kalkar, Germanus, & Cartusianus, Prior Domus S. Barbaræ Coloniæ Agrippinæ, edidit Exercitatorium Monachale, lib. 1. Loquagium de Rhetorica lib. 1. Cantuagium de Musica, lib. 1. De Ortu ordinis sui, lib. 1. Viuebat anno 1390. Tritemius.

HENRICVS Kaltycen, Archiepiscopus Ecclesiarum Nydrosiensis, & Cæsariensis, Ord. Præd. Germanus, Patria Confluentinus, scripsit Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. Sermones per Quadragesimam, lib. 1. Super Magnificat, li. 1. Quæstiones varias, lib. 1. Collationes ad Clerum. Quæstiones plures. Obijt an. 1465. PP. Mon. Ordin.

HENRICVS Comes à Kaluue Germanus, Benedictinus Abbas, scripsit vitam Sancti Pitminij Meldensis Episcopi. Viuebat an. 1210. Eisingr. Hic verò idem ipse est, qui supra Henricus Caluue.

HENRICVS à Klingenberg. Vir Nobilis, & Ord. Benedictini, atque Constantiensis Episcopus, scripsit Quæstiones de Angelis, & Historiam Habspurgensium Comitum. Viuebat an. 1287. Eisingr.

HENRICVS Kyspenningius Venlonensis, edidit an. 1573. Coloniæ Agrippinæ libros septem De Meditatione Mortis, & De varijs modis eos consolandi, qui mortem lentam, subitamúe, aut violentam obeunt. Precationes item Christianas, & pias admonitiones ad rectè viuendum ex Sacra scriptura; & Patribus selectas, apud Arnoldum Birckman.

Ioseph. Pamphil.

HENRICVS de Langenstein dictus *de Hassia*, Germanus, August. Ordinis, sed (vti ex eius Epistola colligitur) antea Ecclesiæ Vormatiensis Canonicus, claruit primum in Academia Parisiensi, vbi Lauream Doctoratus promeruit, deinde ob decus nouæ (vt vocant) Vniuersitatis Viennensis in Austria illhuc se contulit, vbi docendo, & scribendo celebris fuit. Scripsit autem in Sententias, lib. 4. Qui asseruantur Mediolani in Biblioth. Au-

Digitized by Google

gustinianorum Sancti Marci: sunt que insignes Commentarij. In Genesim, & Prologum, libr. quinque. In quibus tamen non excessit caput quartum Geneseos. Adeo abundabat sensibus.

In Canticum Canticorum, vt scribit Sixtus Senensis.
De Antichristo, & Schismate, lib. 1.
De eruditione Sacerdotum, lib. 1.
De contemplatione, & anima contemplatiua, lib. 2.
Speculum animæ, lib. 1.
De horis Canonicis, lib. 1.
Contra Astrologos, lib. 1.
De Oratione Dominica, & Salutatione Angelica.
In Symbolum Apostolorum, lib. 1.
De contemptu Mundi, lib. 1.
Contra Fratrem Telesphorum, lib. 1.
Contra quemdam Vuiclefitam, lib. 1.
Sermones de Sanctis, lib. 1.
Epistolarum ad diuersos, lib. 1.
Questiones varias. Viuebat an. 1400. Trit.

HENRICVS Longen Cartusianus Prior Domus prope Bruxellas Psalterium explanauit. Sixtus Senensis.

HENRICVS Lubecensis Ord. Præd. Quodlibeta m. s. reliquit, sed quæ nescitur an vsquam sint excusa.

HENRICVS Marionouuensis Germanus, propè Pannoniam Carmelita, qui reste Baptista Mantuano astrorum, ac Cœli scientia claruit, scripsit contra Simoniacos librum. De Ordine suo, librum. De Syderum cursu, librum. Episcopus floruit an. 1440.

HENRICVS Maurox Gallus, Ord. D. Francisci, Apologiam ad Toletanum Archiepiscopum edidit, pro ijs, qui è Iudaismo in Christum Iesum crediderunt, & Catholicæ Ecclesiæ insiti fuerũt, Parisijs apud Vincentium Gualterotium, & Sebastianum Niuellium, ann. 1553.

HENRICVS Merburgh, siue Merpurgensis, Ordin. Minorum edidit Summam Casuum.

HENRICVS à Monte Iardino, Genuensis, Ord. Min. edidit Commentarios in Ioannem, & in Euangelia per annum. Item quinque Quadragesimalia. Initium primi est: *Assumpsit Iesus duodecim discipulos.* Secundi, *Conuertimini ad me.* Tertij, *Cum iejunatis.* Quarti, *Sapiens Magister.* Quinti, *Erant mirantes.* Henr. Villot.

HENRICVS Mortheymensis Germanus, qui viuebat an. 1494. scripsit librum prænotatum, *Diametromachiam* Metro, & Prosa ad Fridericum Marchionem Misniæ, Ducem Saxoniæ. Quod Opus à Tritemio, commendatur, vt præclarum. Scripsit item De Conflictu virtutum, & vitiorum.

HENRICVS Octauus Angliæ Rex, scripsit ad Leonem huius nominis X. Pont. Max. Assertionem Catholicam, De Sacramentis. Qui liber prodijt Lipsiæ an. 1541. deinde verò alibi, & Lugduni in Gallia circa an. 1570. si rectè memini. Hic verò (licet postea discessit ab Ecclesia Catholica) permittitur in Indice Romano à Clem. VIII. Pont. Max. extatq; m. s. in Vaticana Bibl. eius manu subscriptus.

HENRICVS Oxoniensis Anglus, Ord. Min. scripsit Sermones Dominicales, li. 1. Sermones feriales, lib. 1. Henr. Villot.

HENRICVS Oyta scripsit De contractibus redituum annuorum. Extabat m. s. in Germania: sed & Gersonis Operibus fuit adtextus. Articulos contra quendam Magistrũ Albertum. Sermonem de omnibus Sanctis. De Conceptione. De Natiuitate. De Purificatione. De Annunciatione Beatiss. Virginis. Magistrales Tractatus de Anima, & Potentijs eius.

HENRICVS de Palma Meditationem ante, & post celebrationem Missæ, & in ceteris quotidianis actionibus edidit. Ascribitur item ei liber De Theologia mystica, qui est inter Opuscula S. Bonauenturæ.

HENRICVS Parker Carmelita, scripsit Dialogum Diuitis, & Pauperis, lib. 1. De Paupertate Christi altero. In Meteora Aristotelis lectiones 34. libr. 4. Viuebat ann. Domini 1470.

HENRICVS Penneterius (Gallicè Pennetier) olim hæreticus Minister, deinde resipiscens, doctè, vereque respondit Ministris hæreticis Geneuensibus.

HENRICVS Pepinus Ordin. Min. Prouinciæ inferioris Germaniæ Minister Prouincialis, è tenebris in lucem reuocauit, an. 1560 libellum Francisci Verueort, cui titulus, *Vestis nuptialis amoris Dei.* Germanicè. Eius plurima alia Opuscula, quæ prelum merebantur latent. Henr. Villot.

HENRICVS Petri, Ord. Præd. scripsit in 4. lib. Sent. Quæ commentaria m. s. in Conuentu Ilerdensi in Aragoniæ Prouincia Ant. Senensis testatur se legisse.

Digitized by Google

HENRICVS de Piro, qui alijs, *Henricus Brunonis*, Colonienſis, Germanus, Cartuſiani Ord. ſcripſit librum ad Nouitios. Sermones item de Tempore, ac de Sanctis. De contractu annui cenſus cum pacto redemptionis. Conſilia ad diuerſos caſus. Libros 4. ſuper Inſtituta Iuſtiniani. fuerat enim ante ingreſſum in ſacram illam familiam I. V. D. Viuebat an. 1470. Trit.

HENRICVS Piſtor Theologus Pariſienſis Sequentias compoſuit, quæ extant in Elucidatorio Eccleſiaſtico.

HENRICVS de Plano Aſtenſis, Ord. Præd. ſcripſit Sermones Quadrageſimales, atque alios varios.

HENRICVS Plantagenes, ſecundus eius nominis Rex Angliæ ad Hadrianum Quartũ Pont. Max. Ad S. Thomam Cantuarienſem. Ad Ioannem Carnotenſem, & ad Richardum Cantuarienſem plures ſcripſit Epiſtolas. Librum item Legum, & Statutorum. Obijt anno 1189.

HENRICVS Potinus Normannus, Rothomagenſis Carmelita, & Epiſcopus Philadelphenſis Carolo Octauo Francorum Regi acceptus, ſcripſit Lectutam in Mag. Sent. lib. 4. Pariſijs. Conciones ad Clerum, & Populum, lib. 2. Quadrageſimale, quod habuit coram eodem Carolo Rege. Obijt Rothomagi ann. 1502.

HENRICVS cognomento Prudens, Ord. Cartuſiani, Prior Domus Vallis prope Brugas in Belgio, Tetralogum deuotionis tribus commẽtarijs edidit. Collocutores ſunt Angelus, & Monachus, Ieſus, & Pater cœleſtis, Maria amabilis Sanctarum animarum, Petrus. Viuebat an. 1484.

HENRICVS Regius Padebornẽſis Prouinciæ Saxonicæ S. Crucis Alumnus, Guardianus (vt vocant) Suerinenſis, ſcripſit Biblia Alphabetica, Opus (vt aliqui putant) locupletius, & commodius inuentioni, quàm ſint maiores concordantiæ. Noueſianus excudit Coloniæ an. 1535, Quo tempore viuebat idem Henricus.

HENRICVS Sachſius, ſiue *Saxius*, an. 1540. Colon. Agrippinæ apud Ceruicornum edidit inuentos à ſe Fuldæ in Germania lib. 3. de contrarijs in ſpeciem vtriuſq; Teſtamenti locis: cui editioni adtexta fuere Honorij breuia in libros Salomonis commentaria. At Venetijs ad ſignum Spei, ſunt recuſi, an. 1552. prænotati, liber contrapoſitorum (ſiue contrariorum in ſpeciem) vtriuſque Teſtamenti.

HENRICVS Saltercyenſis monachus ſcripſit De Purgatorio D. Patritij librum, vbi agit De pœnis Purgatorij. Viuebat an. 1140.

HENRICVS Sedulius, Ord. Minorum, Belga, Cliuenſis, Prouinciæ inferioris Germaniæ, Scholia, ſiue Notas addidit libro D. Bonauenturæ, qui ipſum inſcripſerat *Speculũ ad Nouitios*. deinde Legendam B. P. Franciſci à D. Bonauentura primum conſcriptam commentarijs illuſtrauit. Antuerpiæ apud Plantinum. Præſcriptiones aduerſus hæreſes ibid. apud Moretum an. 1606. Apologeticum aduerſus Alconanum Franſcanorum pro libro conformitatum, ibidem eod. anno.

HENRICI à Segusio Card. Hoſtienſis aurea ſumma, Nicolai Superantij annotationibus, & quibuſdam excerptis ex ſumma Fr. Martini Abbatis cõtemporanei Azonis & Accurſij illuſtrata. Venetijs apud Societ. an. 1605.

HENRICVS Siluius Papienſis Carmelita, Theologus, ſcripſit Sermones, & Tractatus in Euangelia, & in alios Sacræ ſcripturæ libros. Viuit etiamnum indies complura cõſcribens, inquit Petrus Lucius Carmelita, dum de illo ea ſcriberet.

HENRICVS Standitius, Ord. Min. Aſaphenſis Epiſcopus, edidit librum Sermonum ad Populum, & alterum contra Verſiones Eraſmi. Vinebat an. 1520.

HENRICVS Stero Altahenſis, Germanus, quem alij ſcribunt *Henricum*: Quiſque Hermanni Abbatis Altahenſis ſe *Capellanum* vocat, ſcripſit Annales ab an. 1152. vſque 1273. Qui quidem acutiores, atque emendatiores prodierunt, quàm qui fuerant editi Francofurti ad Mœnum. Henricus enim Canisius V. C. Tom. 1. Antiquæ lectionis eos inſeruit deſumptos è m.s. Codice Auguſtani Monaſterij Sanctorum Afræ, & Vdalrici. Qui Tomus prodijt Ingolſtadij an. 1601. apud Andream Angermarium.

HENRICVS Suſo, qui alijs dicitur *Amandus*, Ord. Præd. ratione Sueuus, ſanctitate, & miraculis (vt ferunt) clarus, ſcripſit Germanicè librum, quem prænotauit *Horologium Sapientiæ*, in quo colloquentes facit æternam Sapientiam, atque Diſcipulum. Qui liber Latinè redditus prodijt tum alibi, tum Venetijs, ann. 1492. quem deinceps rectius, & elegantius verſum à ſe Laurentius Surius Cartuſianus edidit anno Dom. 1555. Scripſit verò idem Henricus centum Meditationes de Paſſione Domini, (quemadmodum in eiuſdem Horologij prologo teſtatur) totidem petitionibus additis. Quin & compoſuit Officium

quoti-

quotidianum De æterna Sapientia, quod prostat Luxenburgi in officina Spirensi apud Heliam Rembachium, an. 1605. excusum. Et Conciones aliquas, atque Epistolas. Librum de nouem Rupibus. Dialogum de Veritate. Quæ omnia ab eodem Surio latinè reddita, fuerunt Coloniæ euulgata. Viuebat ille circa an. 1340.

HENRICI Teutones Quatuor Ord. Præd. Quorum primus Alberti Magni discipulus, scripsit in Mag. Sentent. & vixit an. 1290. PP. Mon. Ord. Secundus autem, cui cognomen, *Cerus*, & Colonienſis, qui item scripsit in eundem Magist. in Compendium redigens, quæ S. Thomas in eundem scripserat. Eaque scripta extant Louanij in Conuentu Dominicanorum. Tertius, cui cognomen *Hunnus*, qui itidem scripsit in Mag. Sentent. Quartus, qui Tractatum composuit De verbis illis Euangelij, *Quod est magnum Mandatum in lege?*

HENRICVS Thaborita Frisius, asserit se religiosam vitam fuisse professum in Thabor; Quod Monasterium fuit propè Snecam Regularium Canonicorum. In quo multos (ait Suffridus Petrus) animaduerto vixisse viros, qui singulari diligentia versati sunt in conscribendis Historijs Patriæ, & in Actis eius publicis fideliter conseruandis. Hic igitur auctor (subdit Suffridus) scripsit Opus vastum, stylo monastico, vt ea ferebat ætas, quo complexus est historiam mixtam, hoc est, Ecclesiasticam simul & Politicam, à Natiuitate Christi vsque ad annum eiusdem 1580. Collegit multa studiosè, & vtiliter ex diuersis Scriptoribus, quorum tamen nomina rarò citat, ordinem sequitur annorum, quo multum lucis non suis modo, sed & aliorum quoque scriptis adfert. In rebus Frisonicis multa præclarè tradit, quæ alibi non facilè reperies. Hic auctor noster vixit circa an. 1510. Hæc ille lib. De Frisiæ scriptoribus.

HENRICVS Viti Oosthouij De descensu Iesu Christi ad Inferos, ex Symbolo Apostolorum, & sacris scripturis. Antuerpiæ, an. 1585.

HENRICVS de Vrimaria Germanus, Ord. Augustiniani, Sanctitate, & doctrina insignis. De quo Iordanus hæc refert: *Ab omni procul ocio, verborumq; vanitate, nunquam à studio sacrarum literarum, & oratione cessabat, nisi fuisset aliqua in re vtiliter occupatus: illudq; in ore frequenter habebat, quòd quando orabat, ipse Deo loquebatur; quando studebat, Deus sibi loquebatur: cum verò consilium, aut doctrinam impendebat, aut negotia aliqua disponebat, ipse de Deo, & propter Deum loquebatur.* Ioannes verò Tritemius in Catalogo Scriptorum Ecclesiast. hæc de eo scribit. *Henricus de Vrimaria Ord. fratrum Eremitanorum S. Augustini; Vir in scripturis eruditus Sanctis, à pueritia studiosissimus, in Philosophia Aristotelica nulli suo tempore secundus, qui multis annis in Gymnasio Parisiensi Doctor egregius extitit, & celebri doctrina insignis effulsit, scripsit multa præclara volumina,* Quorum circunferuntur.

Super libros Sententiarum, lib. 4. Super Cantica Canticorum, lib. 1. De decem præceptis, lib. 1. *Audi Israël.* Flores de Collatione Sanctorum PP. lib. 1. *Quia multa prædicabilia.* De perfectione hominis, lib. 1. De Incarnatione Verbi, lib. 1. De exemptione, lib. 1. Expositio Decretalis, Cum Marthæ. De celebratione Missarum, lib. 1. De quadruplici instinctu, lib. 1. *Semen aliud cecidit in terram bonam.* Tractatus autem hic extat Venetijs impressus, an. 1498. Cum libro De delicijs Paradisi Bartholomæi Rimbertini Episcopi Coronensis, sed sub titulo alterius Henrici Ord. Fratrum Prædicatorum.

Super Orationem Dominicam, lib. 2. Super Aue Maria, lib. 1. De quatuor sensibus Sacræ scripturæ, lib. 1. De quatuor Virtutibus, lib. 1. Manuale Sacerdotum, lib. 1. De vitijs capitalibus, lib. 1. De origine Ord. Fratrum Eremitarum S. Augustini. Quodlibeta duo. Sermones de Tempore.

Atqui m.s. expositio Orationis Dominicæ, & Salutationis Angelicæ, & Tractatus de Nocturnis illusionibus, ac De mortificatione propriæ voluntatis, extare dicuntur in Germania. Sed, & scripsit in libros Ethicorum Aristotelis copiosa Commentaria, Anibaldo Canonico Atrebatensi dicata; quæ Bononiæ in Augustinianorum Bibliotheca S. Iacobi asseruantur. Additiones autem eius in lib. Sententiarum cum AEgydij Romani in eosdem Commentarijs, prodierunt Coloniæ an. 1513.

Itidem Sermones de Sanctis excusos in Germania in Oppido Hagenau per Henricum Gran. an. 1513. prænotatos, *Opus Sermonum exactissimorum de Sanctis, per excellentem, ac verè Seraphicum Doctorem Henricum de Vrimaria Ord. Eremitarum D. Augustini compilatum.*

Huic Henrico, vt idem Iordanus commemorat, cum benignissimus Deus vellet dare requiem statim post laborem, prius per biennium ante mortem grauibus cum renum & vesicæ doloribus, calculi quoque ac stranguriæ passionibus paternè castigauit. Quæ omnia patientissimè, ac deuotissimè tolerauit, tandem verò ad cœlestem patriam migraturus, cum Sacramenta Christianæ Religionis percepisset, cum fratribus suis vltimum

vale dicens, oculis ad Cœlum erectis, hæc verba deuotione maxima pronunciauit: *In manus tuas Pater Deus, commendo spiritum meum: In manus tuas Fili Deus, commendo spiritum meum: In manus tuas Spiritus sancte Deus, commendo spiritum meum.* Quibus dictis sanctam Deo reddidit animam valde senex, qui multis in vita & morte claruit miraculis. Floruit an. 1340. Vide Iosephum Pamphilum.

HENRICVS VVerlius, alijs *Verklera*, siue *Verkleir*, Teuto, Ord. Minorum, Prouinciæ Coloniensis Minister, & eiusdem Vniuersitatis Doctor, scripsit In Sententias Mag. lib. 4. De potestate Ecclesiastica, lib. 1. Sermones quoque varios: Quorum, qui de Passione Domini est scriptus, magnopere probatur. Quæstiones item in vniuersalia Porphyrij. Viuebat Eugenio Pont. Max. ac tempore Florentini Concilij.

HENRICVS VVillot Ord. Minorum, Belga, ex Oppido, quod dicitur, *A Fontibus Episcopi*, in finibus Tractus Leodiensis, scripsit Notas *ad Monachiam Christi incruentam.* Epitomen Concionum, quæ prodierunt Louanij apud Masium. Sexdecim homilias De augustissimo Altaris Sacramento, quarum primæ octo typis Ioannis Bogardi, an. 1592. incipientes, *Apostolos, Diuinosq; præceptores*, reliquæ Leodij typis Christiani Ovvex an. eodem prodierunt. Quarum initium, *Multis, varijsq; Diuinæ scripturæ, &c.*

Librum, quem inscripsit *Athenæ*, in quem sui Ordinis quotquot potuit scriptores colligere, inseruit. Alia verò se sub prelo habere scribebat. Viuebat an. 1597.

HENRICVS VVithyngen Anglus, scripsit in Isaiam Prophetam. In Apocalypsim D. Ioannis. Sermones de Tempore, ac de Sanctis per totum annum. De Quadruplici Aduentu. De Conceptione Beatissimæ Virginis Deiparæ. Obijt Nordouici an. 1447.

HENRICI à Zvvifaltach Sueui, in monasterio Ochsenhausano Prioris, vita breuiter descripta à monacho Ochsenhausano, extat in secunda parte Tomi Quinti antiquæ lectionis, Henrici Canisij.

HEPIDANNI Monachi de vita S. VViboradæ Virginis, libri duo m.s. in Bibl. celebris Monasterij S. Galli in Heluetia.

HERACLIANVS Episcopus Chalcedonis viginti libros Græcè scripsit aduersus Manichæos, sicuti Photius in sua Bibliotheca testatur; qui cum illius dictionē probet, quòd sit concisa, sine superfluitate eminens, perspicua, mixtaque Atticismo, addit quoque, ab eo euerti, quod apud Manichæos vocabatur, *Euangelium*, & *Gigantinum Librum.* Thesauros porrò (inquit) colligit, & quotquot ante ipsum contra impietatē Manichæi conscripserant, Egemonium, Titum, Georgium, Serapionem Episcopum Thmuensem, & Diodorum, qui libris vigintiquinque certauit contra certamen Manichæorum. Quorum Patrum cum meminit, si qua languidè asseruerant, omittit; sin aliqua mutila, & manca dixerint, aptè supplet, eosque simul ordinat ἔστι δὲ ἀνὴρ (ait) πνέων καὶ τὴν ἀπὸ φιλοσοφίας ἰσχὺν, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων μαθημάτων πλουτῶν θεωρίαν. hoc est. *Est autem vir spirans, & à Philosophia robur, & ab alijs diuitibus disciplinis speculationem.* Itaque & fabulas Manichæi vehementissimè subuertit. Cum autem Photius illum θεοσεβέστατον, id est, *religiosissimum* nominet; scripsit quidem quo tempore vixerit, at è codice Græco excidit seu vetustate scriptionis, siue quo alio casu. Quæ voluimus indicasse, vt cui Auctor tantus innotuerit, eum non inuideat communi Ecclesiæ bono.

HERACLIDIS Cappadociæ Episcopi ad Lausum Præpositum Epistola Tom. 7. Bibl. SS. PP. edit. 2.

HERACLITVS sub Conradi, Seuerique imperio in Apostolum Commentarios composuit. Hieron. in Catal. Martiniensis autem Cod. in Belgio vocat hunc, *Heraclium.* Reliqui Codd. *Heraclitum.* Vixit an. 200.

HERBENVS Monachus, & Abbas maioris monasterij S. Martini, quod est situm propè Turonensem Ciuitatem: Qui deinceps fuit Archiepiscopus Turonensis, scripsit de Laudibus S. Martini Turonensis. Quonam verò tempore claruerit, haud satis constat, cum Molanus in suo Martyrologio ad diem secundam Nouembris hoc minimè explicet. Quamobrem dispiciendum est num idem sit, qui Hildebertus Gallus monachus, Cœnobij Cluniacensis. Vide in verbo, Hildebertus.

HERBERTVS. Vide in verbo, Herebertus.

HERCVLANVS cum alijs Episcopis scripsit duas Epistolas, quæ extant apud S. Cyprianum.

HERCVLES Vincemala, Collegij Mediolanensis I. C. libros tres miraculorum Mariæ Virginis sacratissimæ scripsit, qui prodierunt Mediolani, an. 1579. At in hoc scriptore desideratur citatio locorum, è quibus hauserit plura, quæ affert, miracula eiusdem Beatissimæ Virginis.

HERCV-

HERCVLES Vtinus (sed proprio, & antiquiore cognomento *Faber*) nobilis Mantuanus, Decem Commentationes Italicè culto stylo scripsit in Orationem Dominicam, prænotatas *Discorsi*. Anno 1602. Venetijs apud Ioannem Baptistam Bertonum. Sed & Poëmata in Italicam linguam feliciter vertit, nempè Virgilium, & Psychen, quæ ad hunc Apparatum haud attinent.

HEREBERTVS de Hoscham Anglus, scripsit Gesta B. Becketi, quem pro sancto, Stephanus Langton Cardinalis S. Chrysogoni habuit. Viuebat an. 1183.

HEREBERTVS Losinga Anglus, & monachus Congreg. Cluniacensis, qui obijt an. 1128. scripsit librum ad Anselmum Episcopum aduersus malos Sacerdotes. Alterum item, quo Sermones duodeuiginti continebantur. Alium De prolixitate temporum. Alium De fine Mundi. Alium Constitutionum monachorum. Epistolas ad diuersos, libro vno.

HERENVS de Boyo Carmelita, natione Britò, fertur nonnulla præclara volumina scripsisse, è quibus extant Commentarij in Mag. Sent. & Quæstiones variæ. Tritemius. Petr. Lucius.

HEREBERTVS Archiepiscopus Colonienſis de Ecclesiasticis officijs. Sed opinor hunc esse *Herigerum*, de quo infra. Anno 1011 Eisingren.

HERIBERTVS Rosvveydus Vltraiectinus S. Iesu. De Sanctorum vitis, Tomos XVI. editurus est, Quorum 1. de vita Christi & festis eius. 2. De vita B. Mariæ & festis eius. 3. De SS. festis diebus publicè solemnibus. 4. De Sanctis mense Ianuario. 5. De Sanctis mense Februario. 6. De Sanctis mense Martio. 7. De Sanctis mense Aprili. 8. De Sanctis mense Maio. 9. De Sanctis mense Iunio. 10. De Sanctis mense Iulio. 11. De Sanctis mense Augusto. 12. De Sanctis mense Septembri. 13. De Sanctis mense Octobri. 14. De Sanctis mense Nouembri. 15. De Sanctis mense Decembri. 16. Martyrologia variorum. Item Tomos duos Illustrationum in vitas Sanctorum. Quorum primus octo libris constat, est annotationum, De auctoribus vitarum SS. Tormentis: Imaginibus SS. De Ritib. sacris & profanis quorũ fit mentio. De Tempore seu Chronolog. Locis seu Chronographia, & de verbis obscuris ordine Alphabetico. Secundus Tomus tredecim Indices: Quorum 1. est Index Nominũ SS. ordine Alphabetico. 2. est Index & tabula omnium SS. cum notatione patriæ, status, laureolæ, temporis, loci, auctoris vitæ. 3. est Index per status SS. vt Religiosus, Virgo, Vidua, Coniux, &c. 4. Index per officia SS. Apostolus, Episcopus, &c. 5. Index Topologicus seu Index SS. per prouincias Italiæ, Franciæ, &c. 6. Index locorum vbi coluntur SS. tanquam Patroni. 7. Index nominum SS. pro curationibus certorum morborum. & Index eorum SS. qui Patroni certorũ opificiorum. 9. Index nominum propriorum hominum, locorum, vrbium. 10. Index Sacræ Scripturæ quæ in vitis explicatur. 11. Controuersiarum. 12. Catechisticus. 13. Index rerum & verborum ordine Alphabetico.

HERIGERVS Abbas Lobiensis (vt ante Tritemium scripsit Sigebertus) literali scientia clarus, edidit Gesta Episcoporum Leodiensium: Quin & metricè vitam Sancti Vrsmari: & ad Hugonem Epistolam de quibusdam Quæstionibus. Item suo, & Adeboldi Episcopi nomine Dialogum de Dissonantia, quæ videbatur, Ecclesiæ de Aduentu Domini: Congesit etiam aduersus Ratbertum complura Catholicorum Patrum scripta De corpore, & sanguine Domini; De diuinis item officijs librum. At etsi omnes codices habent *Ratbertum*; Martinienſis tamen vera lectio habet *Ratherium*, hic enim est ille Ratherius, de quo dicitur cap. 128. Catalogi Sigeberti. Viuebat an. Dom. 590. Sigeb. in Catal. an. 990. Suffridus Petrus.

HERMAM (inquit Hieronymus) cuius Apostolus Paulus ad Rom. scribens meminit, *salutate Asyncritum, Phlegontem, Patrobam, Hermam, & qui cum eis fratres sunt*, asserunt auctorem libri, qui appellatur Pastor, quique apud quasdam Græciæ Ecclesias etiam publicè legitur. Reuera vtilis liber, multique de eo Scriptorum veterum vsurpauerunt testimonia; sed apud Latinos penè est ignotus. Hæc Hieronymus.

At Hermas vixit temporibus Apostolorum, cuius liber sæpè ab antiquis est dubitatum, num inter canonicos esset numerandus. Clemens autem Alexandrinus lib. 6. Stromatum, Iren. lib. 1. Orig. homil. 9. in Numeros, cap. 14. Athanasius lib. de Incarnatione Verbi, Cassianus Collat. 13. cap. 12. Origenes Periarchon lib. 1. cap. 3. lib. 3. cap. 2. lib. 4. cap. 2, homil. 35. in Lucæ cap. 16. Athanasius item Apologia 2. pro Synodi Nicænæ Decretis contra hæresim Arianam, Eusebius hist. lib. 3. cap. 3. & lib. 5. cap. 8. & Nicephor. lib. 1. cap. 46. lib. 4. cap. 14. & Theodoritus hist. 4. primo lib. cap. 8. etsi eum citant, Gelasius tamen in Concil. 70. Episcop. inter Apocryphos libros retulit. Vide etiam Bellar. Card. de verbo Dei lib. 1. cap. 20. Tom. 1.

Atqui Damasus Papa in vita Pij I. Pont. Max. in Pontificali ait hunc Herman, siue

Herme-

Hermetem fratrem fuisse Pij I. Pont. Max. At Pius ipse I. vt constat in Epist. Decretali ad omnes Christi fideles, ita de Herma scribit. *Istis ergo temporibus Hermas doctor fidei, & scripturarum effulsit inter nos: & nos licet idem Pascha prædicta die Dominica celebremus, quia tamen quidam inde dubitarunt, ad corroborandas eorum animas eidem Hermæ Angelus Domini in habitu Pastoris apparuit, & præcepit ei, vt Pascha die Dominico celebretur, vnde & vos Apostolica auctoritate instruimus omnes eadem seruare debere.* Ita Pius primus.

Porrò Opus hoc diuisum est in tres libros: Quorum PRIMVS, quatuor visiones continet:

Primam, Contra elatas, & turpes cogitationes, & negligentem Hermæ filiorum castigationem.

Secundam, De negligentijs vxoris loquacis, & filiorum libidinosorum castigatione, & eius modo.

Tertiam, De triumphantis Ecclesiæ structura, & varijs hominum reproborũ ordinibus.

Quartam, De tentatione, & tribulatione hominibus superuentura.

SECVNDVS liber habet mandata duodecim ab Angelo custode. Nimirum:

1 De fide in vnum Deum.
2 De fugienda obtrectatione, & eleëmosyna facienda in simplicitate.
3 De fugiendo mendacio, & Hermæ pœnitentia ob simulationem.
4 De dimittenda adultera.
5 De tristitia cordis, & patientia.
6 De agnoscendis vniuscuiusque hominis duobus genijs, & vtriusque in spiritualibus.
7 De Deo timendo, & Dæmone non metuendo.
8 Declinandum esse à malis, & facienda bona.
9 Postulandum à Deo assiduè, & sine hæsitatione.
10 De animi tristitia, & de non contristando Spiritum Dei, qui in nobis est.
11 Spiritus, & Prophetas probari ex operibus, vbi & de duplici spiritu.
12 De duplici cupiditate; Dei mandata non esse impossibilia, & Diabolum non metuendum à credentibus.

TERTIVS similitudines decem.

1 Nos, qui in hoc mundo Ciuitatem permanentem non habemus, debere inquirere futuram.
2 Vt vitis vlmo fulcitur, sic diues oratione pauperis iuuatur.
3 Vt hyeme virides arbores ab aridis, sic in hoc sæculo iusti ab iniustis internosci non possunt.
4 Vt æstate viuidæ arbores ab aridis, fructu, & virentibus folijs internoscuntur, sic in futuro seculo iusti ab iniustis beatitudine differunt.
5 De vero ieiunio, & eius mercede, & de corporis munditia.
6 De duplici genere hominum voluptariorum, & eorum morte, defectione, & pœnarum duratione.
7 A pœnitentibus faciendos esse pœnitentiæ dignos fructus.
8 Electorum, & pœnitentium peccatorum multa esse genera, omnes autem pro pœnitentiæ, & bonorum operum suorum modo habituros esse mercedem.
9 AEdificandæ militantis, & triumphantis Ecclesiæ mysteria maxima.
10 Operis conclusionis vice esse epotest.

Reiectum porrò hunc librum, siue Auctorem scribit Sixtus Senensis, quòd ex eo hæretici sumebant præsidia execrabilium dogmatum, siue eius verba ad suas statuendas hæreses detorquebant.

HERMANNVS Augustanus, Ord. Prædicatorum, qui vixit an. 1355. scripsit Tractatũ De cognitione creata, sensitiua, & intellectiua. Determinationes plurium quæstionum. Plura Quodlibeta.

HERMANNVS Bruchen Northusianus, Ord. Minorum, Sermones in honorem Sanctorum habitos scripsit. Eisingrenius. Viuebat an. 1576.

Eising. & Arnold. Wion. HERMANNVS de Campo, VVestphalus, Germanus, & Monachus Cistercienſis, scripsit de vocibus diffinitionis, lib. 1. De potestate Papæ, & Concilij. De schismate. De neutralitate. Viuebat an. 1440.

HERMANNVS Contractus Monachus, qui fuit Antiphonarum, quæ incipiunt, *Salue Regina*, & *Alma Redemptoris* pius Auctor, Astrolabijque illustrator, natus est in Sueuiæ alpibus, & apud Danubium supra Riedlingam, ex illustri Varingensium Comitum sanguine, VVolferadi, & Hiltrudis Comitum filius. Hic ab ineunte ætate sic omnibus

membris

membris est captus, vt cognomen *Contracti* acceperit, quam fortè ob causam Monasticæ vitæ in Monasterio diuitis Augiæ, in quod olim non nisi Principum, Comitum, atque aliorum nobilium liberi admittebantur, Ord. D. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, traditus, cum hebeti esset ingenio, multis precibus, meritisque B. Virginis à Deo optionem impetrauit, siue vt corpore sanaretur, siue vt membris omnibus præter linguam inualidus, ingenij tamen sapientia, & eruditione excoleretur, quod posterius cum delegisset, ab eo tempore tantos progressus in omni literarum genere, ac linguis, Latina, Græca, Hebraica, & Arabica facere cœpit, vt in ijs natus putaretur. Artibus igitur & disciplinis ita plurimis antecelluit, quemadmodum Bertoldus eius continuator, & æqualis scriptum reliquit. Scripsit Carmine, & soluta Oratione, De sex Mundi ætatibus Chronicon, quod excusum prodijt Basileæ vnà cum Eusebio an. 1536. Iterum verò cum nouo quodam altero Chronico, & cum Othone Frisingensi, atque alijs Francofurti ad Mœnum an. 1583. cum & ibidem biennio antea cum alijs scriptoribus Germaniæ an. 1583. fuisset euulgatum. Sed & postremò, hoc est an. 1601. editum est multò auctius, atque diuersum; cum à superioribus editionibus, tum ab ea quoque, quæ à Christiano Vrtisio Tomo 1. illustrium Germanicorum Scriptorum locupletior, quàm erat vulgata, prodierat. Ergo legenda est postrema hæc editio Ingolstadiensis; quam Opera Henrici Canisij in 1. Tomo antiquæ lectionis sumus consecuti.

Quin & Contractus scripsit De Musica, lib. 2. De quadratura circuli, lib. 1. De Monochordo, lib. 1. De Ecclypsibus, lib. 1. De Computo, lib. 1. De Physionomia, lib. 1. De conflictu Rithmonachiæ, lib. 1. De Vitis plurimorum Sanctorum, Hymnos item, ac prosas varias, inter quas *Aue præclara.* De Beatissima Virgine, quæ cantabatur olim in eiusdem Assumptione; & *Rex omnipotens*, quæ dicebatur in Ascensione Domini, & Antiphona, *O glorioſum lumen.* Historiam quoque siue Officia Annunciationis Beatissimæ Mariæ Virginis, & S. Mariæ Magdalenæ, ac Responsorium *Simon Bariona.* Transtulit verò ex Arabica in Latinam linguam, Rhetoricam, & Poëticam Aristotelis. Quæ verò de Astronomia ad rationem computi Ecclesiastici spectantia, & de compositione Astrolabij reliquit eiusmodi fuêre, vt à multis, inter quos sunt Durandus de Diuinis officijs, lib. 4. cap. 22. & Antonius Democharis de Sacrificio Missæ Tomo 4. cap. 15. auctor ipsius Astrolabij fuisse sit existimatus. Quin & Democharis ipse, eodem loco putat illũ auctorem eius sequentiæ, quę quotannis in solemnitate Pentecostes, & in eius octaua ab Ecclesia in Missæ Officio solemniter decantatur, videlicet: *Veni Sancte Spiritus, & emitte cælitus lucis tuæ radium, Veni Pater pauperum.* Claruit an. 1054. Quem etsi opinantur Tritemius, & alij fuisse Monachum S. Galli, Arnoldus tamen VVion ab ijs dissentit, quòd scilicet in manuscriptis, & vltimo Chronico excuso an. 1515. *Monachus Augienſis* vbique vocetur, & ex eiusdem Chronici locis aliquot, rectè colligi posse videtur: vti & sub annum 1048. vbi ait, *Imperator Augiam noſtram ingreſſus* & infra *Feſto S. Marci apud nos acto.* Item sub an. 1053. ait, *VVerinharius frater meus Augienſis Monachus*; Sunt verò alia, quæ *Augienſem* Monachum, & non *Sangallenſem* fuisse testantur. Obijt an. 1054.

HERMANNVS Doceomiensis, Frisius, scripsit cum alia quædam, tum in 17. priores Psalmos Dauidicos, & cum ad 18. peruenisset in mentis alienationem incidit, ex qua & obijt. Vixit circa an. 1514. Suffridus Petrus de Frisiæ Scriptoribus.

HERMANNVS Eremitarum in Nariscis, seu VValdsassensis, Benedictinus Abbas, scripsit De Cherubim, & Seraphim, & cæteris Angelorum Choris. Vixit an. 1214.

HERMANNVS, alijs *Hermandus*, Germanus, Ord. Prædicatorum, Patria Mindensis, Theologus, scripsit librum De Inquisitoribus criminum. Alterum De interdicto. Epistolas ad diuersos. Viuebat an. 1270. PP. Mon. Ord. & Leander.

HERMANNVS de Neezemburgh Ord. Minorum, scripsit Serm. de Tempore. Henr. VVillot.

HERMANNVS Petra de Sutdorp (vt eum vocat Eisingrenius) siue *Studorpæus* (vt scribit Sixtus Senensis) Germanus, Cartusianus, Rector domus S. Annæ sanctimonialium sui Ordinis propè Brugas in Belgio, scripsit in Orationem Dominicam stylo Scholastico Sermones quinquaginta, librum De Regimine Monialium, & alios aliorum argumentorum. Viuebat an. 1428.

HERMANNVS de Schildis Ordinis S. Augustini edidit,

In primum Sententiarum, lib. 1.	De quatuor sensibus scripturæ, lib. 1.
Exaemeron duplex, lib. 2.	Manuale Sacerdotum, lib. 1.
De materia Canticorum, lib. 1.	Claustrum animæ, lib. 1.
In Aue Maria, lib. 1.	De modo studendi, lib. 1.

De vera,

Digitized by Google

De vera, & falsa amicitia, lib.1.
De quinque sensibus, lib.1.
In Genesim Lecturam, lib.1.
In Canticum Canticorum, lib.1.
In Orationem Dominicam, lib.2.
Breuiloquium, lib.1.
Dispositiones Missæ, lib.1.
De vitijs Capitalibus, lib.1.
De Conceptione S. Mariæ, lib.1.
Introductorium Iuris, lib.1.
De horis Canonicis, lib.1.
Contra Flagellatores, lib.1.
De diuisione Philosophiæ, idque carmine, (lib.1.
Super c. Omnis vtriusque, lib.1.
Collationes prædicabiles, lib.1.
In Ethica librum.
De 42. Mansionibus, lib.1.
De comparatione Missæ, lib.1.
Sermones varios, lib.1.
Quæstiones diuersas, lib.1.
In Rhetoricam Aristotelis, lib.1.
Viuebat an.1340.

HERMANNVS Schoten Hessus libellum scripsit, quem prænotauit, *Vita honesta, siue Virtutis, Quomodo quisq; viuere debeat omni ætate, omni tempore, & quolibet loco apud Deum, & homines*, Lugduni apud Theobaldum Paganum, an. 1543. Cui adiuncta est Adriani Barlandi Institutio Christiani hominis Aphorismis digesta.

HERMANVS Taruisinus, Ord. Præd. Postillam reliquit in Canticum Canticor.

HERMANVS Zithardus Colonienſis, Ord. Prædicatorum, qui viuebat anno 1406. Scripsit metricè, Manuale Confessorum.

HERMAS Vide supra in verbo, Hermam.

HERMELANDVS vir Sanctus, Abbas, & Confessor, Ord. D. Benedicti, cuius vita sat copiosa extat apud Surium Tomo 2. quæ ex m.ss. libris, & legendarijs (vt vocant) Ecclesiæ S. Magnobodi Andegauensis desumpta est.

HERMES Hauruaert Rotuacenus, Ord. Minorum, scripsit in primum, & secundum Sententiarum, an. 1560. Extabat Louanij m.s. in Bibliotheca fratrum Minorum Mechlinienſium. Henricus VVillot.

HERMES Trismegistus. Vide in verbo, Mercurius Trismegistus.

HERMIAS Philosophus, breuem Tractatum emisit, quem inscripsit *Irrisio Gentilium Philosophorum*. In quo primum ostendit, cur Philosophorum Decreta inter se neque consentiant, neque approbentur. Deinde inuehitur contra Pythagoricam Metempsychosim. Mox infert, cum homines animum Philosophi deprehendere nequeant, multò minus de Deo posse integrè loqui, aut aliquid intelligere. Anaxagoræ, Platonis, Pherecidis, & aliorum Philosophorum, qui omnes varia principia posuerunt, sententias expendit. Extat Tom. 4. Bibl. SS. PP. edit. 2.

HERMIAS Sozomenus. Vide in verbo, Sozomenus.

HERMOLAVS Barbarus, Nobilis Venetus, vir maximi ingenij, acris iudicij, & ingentis laboris, Ord. D. Augustini, Episcopus Veronenſis, scripsit Conciones, quæ Patauij manuscriptæ extant apud Eremitanos.

HEROPHILA, quæ & Sibylla Erythræa. Suidas, & Volaterranus in Anthropologia, & in verbo, Sibyllini versus.

HEROLDVS ex Hirsaugienſi monasterio Spirenſis Diœceseos Benedictinus Monachus, scripsit De laude Martyrum. Viuebat an. 1149.

HERRANDVS, qui est *Stephanus Monachus, & Abbas Ilsemburgenſis*, creatus an. 1104. præfuit annis tribus. Obijt an. 1107. & sepultus est in Reinsburch hororificè Trit. lib. 4. cap. 244. Scripsit autem in personam Ludouici Comitis elegantem, & vtilem Epistolam ad VValtramum Episcopum Niemburgenſis Ecclesiæ defendentem Henricum Imperatorem qui Sedi Apostolicæ aduersabatur. Defensorium item Papæ, lib.1. cuius initium est, *Sicut bonus homo*. Epistolarum ad diuersos librum.

HERVEVS Natalis, Brito, Generalis Magister Ord. Præd. num. 14. scripsit Commentarios in Epistolas D. Pauli, qui falsò ascripti sunt Anselmo. Vide dedicatoriam, qua iudicium fertur de ijsdem Commentarijs, & cur cum sint Heruei, Anselmo tribuantur. Antiqua autem, & vera Operis huius inscriptio erat hæc. *Interpretatio literarum Doctoris gentium; quam Herueus à maioribus, vel ab ipso Deo sumens, composuit*. Cæterùm idem Herueus, scripsit in quatuor libros Magist. Sentent. qui editus fuit Venetijs an. 1503. apud Lazarum Soardum. Quodlibeta maiora, quæ prodierunt in lucem an. 1486. Quodlibeta alia, quæ Venetijs an. 1513. apud Octauianum Scotum. Tractatum De Sacramentis. Alterum, De Christi Domini, & Apostolorum paupertate. Alium, De vtraque potestate, Papali, & Regali. Alium, De potestate Papæ. Alium, De Beatitudine. Librum contra Durandum, quoad illa, in quibus D. Thomæ aduersabatur. Tractatum De virtutibus moralibus. Contra Henricum à Gandauo, Librum De ente, & essentia. Contra eundem, De pluralitate

Digitized by Google

tate formarum. Contra eundem, De intellectu. Libros porrò alios, De vnitate formæ in homine. De vnitate formarum contra Durandum. De cognitione primi principij. De AEternitate Mundi. De materia Cœli. De voluntate. De Verbo. De motu Angeli. De relationibus. Tractatus duos De secundis intentionibus. De ordine secundæ intentionis ad primam. Obijt Narbonæ in Gallia, an. 1325.

HESYCHIVS, siue Isichius Hierosolymæ presbyter, ac deinde Patriarcha S. Gregorij æqualis fuit, qui ad initium anni 600. Romæ sedebat in Cathedra S. Petri: falluntur enim, qui Isichium Hieronymi, & Augustini tempore floruisse scribunt. Nam Patriarcha fuit Hierosolymæ, vt Glossa ordinaria in Leuiticum testatur; nullus autem fuit Hierosolymæ Patriarcha, qui Isichius diceretur, nisi ille, ad quem scribit S. Gregorius, lib. 9. registri epist. 40. Et præterea exponit hic auctor in Comment. in Leuit. versionem Hieronymi tamquam communem, & receptam in Ecclesia, cum satis constet eam non fuisse ita passim receptam, nisi diu post Hieronymi obitum. Hic ergo cum mysticè scripsisset Commentarium in Leuiticum, quod Opus sæpè fuit excusum. *Habet* (inquit Sixtus Senensis) *genus quoddam dictionis insuetum, & à communi dicendi consuetudine alienum.* Sed & Photius in sua Bibliotheca meminit tum Hesychij presbyteri Constantinopolitani, qui Sermonem scripsit in Serpentem æneum; tum alterius (opinor) presbyteri Hierosolymitani, qui Sermonem de S. Thoma reliquit, cum & Hesychij Hierosolymitani Episcopi mentionem fecerit, qui Sermonem habuit de S. Iacobo fratre Domini. Fuit item adhuc alius Hesychius Illustrius Milesius à Photio eodem commemoratus, sed qui historiam texuit à Belo Assyriorum Rege incipiens, & pergens vsque post mortem Anastasij Imp. Romanorum. Quin & alius fuit Episcopus Salonitanus, cuius Epistola de fine sæculi extat in 2. Tomo Operum D. Augustini, num. 79. qui ad eundem aliquas proximas, sed vnam vberrimam eiusdem argumenti rescripsit, quæ num. est 80. perdigna lectu. At Hesychij cuiusdam extat in Bauarica Bibliotheca Sermo De sobrietate, & virtute in centum capita. Eiusdem alius totidem in capita distinctus, m.s. Feruntur item extare in Bibliotheca Regia in Gallia m.s. Liber De quiete animæ, & corporis, & liber De oratione. Sanè duos Sermones de S. Maria Deipara, quos è Græco Latinos fecit Ioan. Picus Parisiensis, Margarinus Biblioth. SS. PP. inseruit.

HESYCHII autem Hierosolymitani συγγραμμα, siue κεφάλαια, hoc est capita in duodecim Prophetas minores, & in Isaiam, ex membranis Bibliothecæ Augustanæ prodierunt in lucem an. 1602. Augustæ Vindelicorum. Græcè.

HEXAPLA cur dicta Bibliorum editio, & compositio, vide in verbo, Origenes.

HEYMERICVS de Campo, Germanus, scripsit Compendium Quæstionum, lib. 1. Commentaria in libros Magistri Sentent. Compendium Diuinorum Officiorum, lib. 4. Quæstiones varias, lib. 1. Sermones multos, lib. 1. De auctoritate Concilij librum. De esse, & essentia alterum. Viuebat an. 1438.

H I

HIDELPHONSVS Archiepiscopus Toletanus. Vide in verbo, Hildephonsus.

HIERAX AEgyptius Græcè, & AEgyptiacè in Hexaemeron, scripsit docta (inquit Sixtus Senensis) sed hæretica Commentaria, lib. 5. Bibl. Sanctæ Annot. 90.

HIEREMIAS, siue Propheta, siue alij, qui cum aspiratione à plerisque scribuntur, vide in verbo, Ieremias.

HIEROCLES non vnus fuit Scriptor. At ille qui de Prouidentia, & Fato scripsit, expenditur à Photio in sua Bibliotheca Græca, quemadmodũ & à Suida; sed cum Christianus non fuerit, non habet locum hic inter Ecclesiasticos Scriptores. Porrò de Hieroclis libro, quo Apollonium Thyanæum ausus est impiè comparare cum Christo Domino nostro, vide in verbo, Eusebius Cæsariensis; quæ in Apparatu nostro ad Historias monuimus, vbi de Philostrato, qui eiusdem Thyanæi vitam conscripsit.

HIERONYMVS Albanus Bergomas, Cardinalis, scripsit De Cardinalatu. Extat inter Tractatus. Tom. 13. par. 2. fol. 105. De donatione Constantini. Tom. 15. parte 2. fol. 66. De immunitate Ecclesiarum, & de personis confugientibus ad eas. Tom. 13. par. 2. fol. 18. De potestate Papæ Tom. 13. par. 1. fol. 16. Scripsit & alia multa ad leges ciuiles pertinentia, vt Additiones ad Bartolum, Consilia, & reliqua.

HIERONYMVS vnus è quatuor primarijs Ecclesiæ Doctoribus, vide infra in verbo, Hieronymus Stridonensis.

HIERONYMVS Albertucius Bursellus Bononiensis, Ord. Præd. Chronicon texuit

Digitized by Google

ab Orbe condito vsque ad an. 1491. Annales item Conuentus Dominicani Bononiensis ab instauratione vitæ Regularis vsque ad sua tempora. Annales item Fratrum Ord. Præd. Tabulam de Generalibus Magistris Ord. sui. Alteram De viris illustribus eiusdem Ord. Sermones varios. Viuebat an. 1490.

HIERONYMVS Almonacrius, Ord. Prædicatorum, atque in Complutensi Academia Professor Commentaria in Canticum Canticorum edidit Compluti in Hispania, an. 1588. apud Ioannem Inniguez à Leguerica Typographum: adiecit præter ordinarium rerum Indicem, alterum concionatoribus perutilem: Commentaria verò ipsa (quod saluo meliorum iudicio dictum velim) nemini eorum, qui in idem Canticum Canticorum antea scripserat, cedere crediderim.

HIERONYMVS ab Angesto De via tuta in controuersijs, Gallicè fuit editus Auenione.

HIERONYMVS Armellinus Ord. Præd. librum edidit aduersus Tiberium Calabrum Philosophum, qui in Disputationibus publicis proposuerat Diluuium Noëticum ex astrorum obseruatione prænosci potuisse. Vide Sixtum Senens. Bibl. Sanctæ lib. 5. Annot. 15. & 82. & lib. 6. Annot. 10.

HIERONYMVS Augustus, Gallus, ex Italica in Gallicam linguam vertit Opera Ludouici Granatensis Ord. Præd. De peccatoris conuersione. De humana vitæ miseria. De contemplatione. De oratione. De pœnitentia. De Sanctissima Communione. Viuebat Parisijs, an. 1574.

HIERONYMVS Balbanus (Lucensis, puto) Ord. Minorum, edidit Conciones decem lingua Etrusca: item Tractatum de Oratione. Franc. Gonzaga Episcop. Mant.

HIERONYMVS Balbus (Ant. Senensi) Ord. Prædicatorum, (Doctori autem Martino Nauarro) Corsensis Episcopus, scripsit De coronatione Imperatoris ad Carolum V. Imperatorem, ac simul De Pontificia potestate. Sed quidnam de illo sentiat, quem commendat à varia lectione, atque eruditione, Vide Nauarrum ipsum in 2. Tomo eius Operum, cap. Nouit. De iudicijs, Notab. 3.

HIERONYMVS Bardus, Florentinus Monachus S. Mariæ Angelorum Florentiæ Camaldulensis, scripsit Summam Chronologicam De ætatibus Mundi. Victoriam Naualem aduersus Turcas. Declarationem picturarum Aulæ Venetæ. Quæ excusa sunt Venetijs apud Iuntas. Quin & Martyrologium Sanctorum in Italicam linguam vertit. Historiam item vniuersalem lingua Etrusca sexdecim tomis comprehensam scripserat, quæ non est edita. Obijt an. 1594. in eadem Ciuitate.

HIERONYMVS de Bononia Ord. Præd. Chronicon Ordinis sui vsque ad sua Tempora contexuit. Ant. Senensis.

HIERONYMVS Bolsec Parisiensis, aliàs, *Hieronymus Hermes Bolsec* Vitas scripsit Zuinglij, Lutheri, OEcolampadij, Caluini, & aliorum hæreticorum: (Quibus Vitis, eorum scelera, & impietatem vtiliter exposuit) omnes Lugduni editas apud Io. Patissonum, an. 1577. postea Parisijs apud Gerardum Mallot, anno eodem 1577. eiusdem Caluini historiam male actorum separatim excusam apud eundé Patissonum, & Mallot. Librum item De summa Dei Prouidentia. Alium sub nomine Martini Bellierij Latinè primò, postea Gallicè editum.

HIERONYMVS Brisigellensis Ord. Minorum edidit Concionem egregiam sermone patrio de vero Iubilæi anno. Viuebat an. 1580.

HIERONYMVS Capunianus, siue è *Capuniano*. Vide in verbo, Hieron. Ioanninus.

HIERONYMVS Cataneus Patauinus, Congregationis Casinensis S. Iustinæ, scripsit vitas S. Prosdocimi Episcopi, & S. Iustinæ Virginis, & Martyris, quæ asseruantur Patauij in S. Iustinæ Monasterio. Obijt Romæ anno Iubilæi 1575.

HIERONYMVS Donatus Patritius Venetus, è Græco in Latinum vertit SS. Ioannem Damascenum, De immaculatis mysterijs, & Dionysium Areopagitam, De Diuinis nominibus, & Epistolas. Scripsit item de Principatu Romanæ Sedis, Apologeticum ad Græcos, qui Romæ prodijt apud Caluum, an. 1515. De Processione Spiritus sancti. De terræmotu Insulæ Cretæ. Vertit in Latinam linguam è Græca Alexandrum Aphrodisæum. Viuebat an. 1494.

HIERONYMVS Empserus (alijs *Emserus*) Germanus, Sueuus, vir Catholicus, & doctus, qui plures errores in Lutheri versione Noui Testamenti adnotauit, Nouum ipse Testamentum Germanicè vertit, & pleriſque in locis exposuit. Scripsit verò De Canone Missæ aduersus Zuinglium, & De disputatione Lipsica ad Decanum Pragensem. De Sanctissimo autem Altaris sacrificio contra Lutherum. Coloniæ an. Dom. 1532. Vitam item

S. Bru-

Digitized by Google

S. Brunonis, siue *Bennonis* Episcopi excusam an. 1512. Et Dialogum contra ebrios, Lipsiæ an. 1505. Floruit an. 1530.

HIERONYMVS Faletus duodecim Orationes edidit apud Aldum, anno 1558. tum quas ad Pontifices Maximos, & Principes habuit; tum De ortu Christi Domini. De dignitate Cœlibatus. De Christiano matrimonio. De Laudibus Dialecticæ, & aliquas funebres.

HIERONYMVS Fazelus, Siculus, Ord. Præd. Theologus, edidit Panormi, (quæ insignis Siciliæ est Ciuitas) librum Sermonum Quadragesimalium, an. 1575. eumque Ioanni Austriaco dicauit. Deinde item duos Tomos Concionum Italicè Venetijs apud Guerræos, an. 1592.

HIERONYMVS Ferrariensis. Vide infra in verbo, Hieronymus Sauonarola.

HIERONYMVS Ferrarius Fātonius, Compendium edidit vniuersæ lecturæ Abbatis Panormitani, Venetijs apud Michaëlem Tramezinum an. 1564. Repertorium item tam librorū Magist. Sententiarum, quàm Quodlibetorum Ioannis Scoti, ibidem apud Aloysium Sessam, an. 1588.

HIERONYMVS de Sancta Fide, à Iudaismo ad Sanctam Christi fidem conuersus, ac deinceps insignis medicus Benedicti Pont. Maximi, Tractatum edidit apprimè efficacem refellendis Iudæorum erroribus. Alios item aduersus eorum Talmudicas quisquilias. Extant in Tom. 4. Bibl. SS. Patrum.

HIERONYMVS Florentinus ex Congregatione Vallisumbrosanæ, Monachus, scripsit miracula D. Ioannis Gualberti eiusdem Congregationis Institutoris. Vitas item alias Sanctorum, & Sanctarum eiusdem Ordinis attigit. Michaël Pocciancius.

HIERONYMVS Foroliuiensis Ord. Prædicatorum. Sermones varios De Tempore, ac de Sanctis, & quędam Historica fragmenta, atque pleraque Opuscula reliquit, quæ m.s. extant in Cœnobio eiusdem Ordinis Foroliuij. Viuebat an. 1484. Ant. Senensis.

HIERONYMVS Fracastorius Veronensis, (Medicæ licet facultatis Professor, ac Poëtici studij nobilis illustrator) edidit in postrema Geneseos Capita, & De vita Ioseph, Poëma heroicum, carminis venustate (vt cum alijs censuit Sixtus Senensis) admirandum, quod tamen morte superueniente haud potuit absoluere, an. 1548.

HIERONYMVS Franciscinus Venetus, Ord. Seruorum, Episcopus Coronæ, scripsit De Aduentu Domini. De Sanctis librum. De moriendi desiderio alterum. De excellentia nominis Iesu alium. Expositionem in septem Psalmos Pœnitentiales. Quæstiones Theologicas. Viuebat an. 1483.

HIERONYMVS Gabrielius I. C. Venetijs edidit an. 1573. Consilia ducenta, inter quæ extant aliqua De præbendis, & beneficijs Ecclesiasticis. De contractibus. De vltimis voluntatibus.

HIERONYMVS Gadius Bononiensis, Ord. Minorum, scripsit in Quodlibeta Scoti. Quæ Romæ prodierunt an. 1533. apud Ioan. Baptistam Faelium.

HIERONYMVS Gigas Forosempronienſis, Tractatum de residentia Episcoporum Venetijs edidit an. 1569. Tractatum de pensionibus Ecclesiasticis, ibidem an. 1570. Adnotationes in Summam Azonis, Lugduni an. 1557. De crimine læsæ maiestatis. Consilia, & Responsa in materia pensionum, ac de intruso. Selecta item in materia Matrimoniali, Venetijs an. 1579. De pensionibus autem extat quoque inter Tractatus Tomo 15. p. 1. fol. 331. & De residentia Episcoporum inter eosdem Tom. 13. p. 2. fol. 369.

HIERONYMVS Guadalupensis Theologus Hieronymianus, primò Collegij Regij D. Laurentij Scoriaci (Hispanicè del Escorial) Professor; deinde consultor S. Inquisitionis Cæsaraugustanæ, scripsit Commentaria in Oseam Prophetam, adiectis obseruationibus congruis Euangeliorum Concionibus, cum Parabolis elegantibus. Accesserunt Petri Matthæi Sequani Scholia, & illustrationes. Quæ Lugduni sunt edita in Gallia an. 1590.

HIERONYMVS Ioanninus è Capuniano, quod Oppidum est in Tractu Bononiensi, Ord. Prædicatorum. Scripsit librum Italicè, quem prænotauit *Cogitationes Christiane, Pensieri Christiani.* Quem edidit Vicentiæ Georgius Græcus, an. 1600. anno autem 1603. Venetijs apud Marcum Zalterium, emisit Sermones B. Humberti Quinti Generalis Ord. Præd. cum eiusdem vita ab se conscripta. Quod & de alijs Operibus præstitit.

HIERONYMVS Ioannis, Florentinus, Ord. Prædicatorum, qui in Concilio Florentino perorauit, & Græciæ Prouincialis, ac denique totius sui Ordinis Procurator Generalis. Scripsit duo Quadragesimalia, & librum de Antiphonis; quæ omnia in Bibl. S. Mariæ Nouellæ, Florentiæ asseruantur. Obijt Florentiæ an. 1454.

Digitized by Google

HIERONYMVS Leamas Theologus Monasterij S.Bernardi de obseruantia in Hispania Carrauetensis alumnus scripsit Summam Ecclesiasticam, siue Institutionem Confessorum & Pœnitentium. Cui addita est Expositio Extrauagantium editarum post Concilium Tridentinum Moguntiæ apud Balthasarem Lipium.

HIERONYMVS Lauretus Ceruarienſis, Hiſpanus, Monachus Montiſſerrati, & Abbas Cœnobij S. Felicis Guixolenſis. Congreg. Montiſſerrati, an. 1566. edidit Syluam Allegoriarum totius Sacræ ſcripturæ, quæ primò euulgata eſt Barcinone, an. 1570. deinde Pariſijs an. 1583. Eius autè nos meminimus in ſecundo libro Bibliothecæ noſtræ Selectæ, vbi de illo labore planius.

HIERONYMVS Leopolitanus Ord. Minorum, Rutenus, & Concionator Cracouienſis, omnes Bibliorum libros in linguam quidem Polonicam conuertit, cum vixiſſet an. 1536. At verò eadem Biblia Greg. XIII. Pont. Max. mandante, verſa iterum ſunt accuratius à Iacobo Vieco Theologo Societatis noſtræ, & Cracouiæ excuſa. Vide in verbo, Iacobus Viecus.

HIERONYMVS de Luca I. C. egit De cambijs, & marcarum differentijs. Extat inter Tractatus Tom. 6. p. 1. fol. 408.

HIERONYMVS Lucenſis Ord. Seruorum, ſcripſit de immortalitate animæ contra Infideles, ac de veritate Catholicæ fidei aduerſus Martinum Lutherum. Quadrageſimale item, cuius Archetypon in Cœnobio ſui Ordinis Lucæ habetur; in quo aduerſus hæreticos egit De Sacramentis, Pœnitentia, Confeſsione, Libero arbitrio, Fide, & Operibus, merito, peccato, dierum cultu, Cœna Domini, ciborum delectu, ieiunio, dierum diſcrimine, Oratione, voto, conſilijs, ac de Concilijs. Quibus viginti articulis *Tractatum de cambijs* adiunxit.

HIERONYMVS Manfredus Ferrarienſis, De Cardinalibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ prodijt Bononiæ an. 1565. Extat item inter Tractatus. Tom. 13. p. 2. fol. 86. & de Sacroſancto Collegio Cardinalium Tom. 13. p. 2. fol. 96.

HIERONYMVS Marafiniotus Poliſtinenſis Calaber Theologus Ordinis Minorum obſeruantiæ, ſcripſit & edidit Venetijs an. 1605. Libellum de arte Reminiſcentiæ per loca & imagines ac per notas & figuras in manibus poſitas. Quem laborem ſiue libellum exhibuit tanquam futurum vtilem cùm alijs tum Concionatoribus. Quin & in procœmio Lectorem rogat, vt quæcunque in eo libello ſcripta conſpexerit, legat, relegat, perlegat & ijs iterum ſtudeat, minutiasque inferius notandas obſeruet attentè. Verum nolentibus (ſubdit) in eam artem optimam habere praxim, continuum exercere laborem & maximè in principio ſuæ inſtructionis vocabitur. *Ars perdendi reminiſcentiam quin & intellectum.* Non placet autem cum pag. 7. dicit: *Vt primo loco perſonam tibi magis dilectam ponas, ſiue patrem, ſiue matrem, aut ſororem, vel puellam pulcherrimam quam perditiſſimo amore proſequaris.*

HIERONYMVS Maripetrus, Venetus, Ord. Minorum, vitam B. Franciſci, Clementi VII. Pontif. Max. notis illuſtratam ſcripſit. Edidit & ſpiritualem Petrarcham. Venetijs apud Ioan. de Tridino, an. 1532.

HIERONYMVS Menyus Vitellianenſis (quod oppidum ſitum ad Padum in Mantuana ditione, vulgo appellatur *Viadana*) Ordinis Minorum, emiſit auctiorem ſuum librum anno 1587. Venetijs ex Typographia, quæ præfert ſignum charitatis; Qui inſcriptus eſt: *Flagellum Dæmonum complectens exorciſmos* (vt illemet inquit) *terribiles, potentiſſimos, & efficaces: Remediáq; probatiſſima, ac doctrinam ad malignos ſpiritus expellendos, facturaſq;* (vt vocant) *& maleficia fuganda è corporibus obſeſſis, cum ſuis benedictionibus, & cæteris requiſitis ad eorum expulſionem.* Acceſsit poſtremò pars ſecunda, quæ *Fuſtis Dæmonum* prænotata eſt. Et verò vtraque Bononiæ prodijt an. 1585. digna lectu, cum & idem antea edidiſſet Italicè *Compendium de operationibus Dæmonum, & maleficorum.*

HIERONYMVS Mercurius Romanus, Ord. Prædicatorum, cui antea in ſeculo nomen *Scipio*, libros tres eodem *Scipionis* nomine prænotatos *Obſtetrix*, Italicè *la Commare*, emiſit in lucem, magno prægnantium, & parientium, atque infantium, & aliorum ſiue coniugum, ſiue Medicorum, atque adeò Sacerdotum bono. Centum enim monita non tam corporibus, quàm animabus ſalutaria tradit, quibus à peccatis lætalibus abſtineant, qui imprudenter, aut item improbè auctores ſunt abortuum, vnde & infantium animæ perpetua Dei viſione priuantur.

Qui ſcopus deinceps fuit ſeptem aliorum Librorum, quos de erroribus Popularibus (Italicè quoque vt alios) emiſit Venetijs apud Ioannem Baptiſtam Ciottum, qui eos non ſemel (& quidem an. 1602.) recudit. Quibus cum item aſtantes, Medicos, Pharmacopolas, Chirurgos, & viros etiam religioſos monet, indicat quàm ſæpè homicidio proximi

ſint,

Digitized by Google

sint, aut aliquando in irregularitatem incidant Sacerdotes, qui specie pietatis incautè id, quod minimè expedit, procurant. Quod tum rationibus, tum Canonicis legibus comprobat. Inde autem in secundo libro commonstrat, quibus virtutibus Medicus esse debeat, ac præsertim Dei timore præditus, quamobrem explodendam omnino esse Iudæorum Medicorum curationem euincit. Quarto libro docet, quantopere peccetur ab ijs, qui à circulatoribus, & Astrologis (qui quidem ad Sideralem Astrologiam attinent) remedia petunt. Septimo proinde libro lætalia pleraque peccata enumerat, quæ in victus ratione committuntur, præter morbos corporum, in quos incidunt plurimi. Et ducenta quidem Monita etiam hoc in Opere traduntur, digna, quæ attentè percipiantur. Cæterum habet præmanibus *Horologium Philosophicum*, quod iuuentuti iuuandæ adornat. Alterum item Opus, quod prænotauit, *Aulicus Catholicus*. Deinde *Commentationes* in Torquati Taxi librum, quo Mundi creationem Etrusco cecinit carmine. Quem librum nominat *Taxus spiritualis*. Viuebat adhuc, dum hæc scriberemus.

HIERONYMVS Monopolitanus, Appulus, Ord. Prædicatorum, scripsit de veritate Sanctiss. Sacramenti Eucharistiæ, ac De necessitate bonorum operum aduersus Zuinglium, & alios hæreticos. Neapoli an. 1539. Tractatum in D. Athanasij Symbolum. Commentaria in Aristotelis Metaphysicen.

HIERONYMVS Mutius Iustipolitanus, varios libros edidit Italicè, quibus Paulum Vergerium, Bernardinum Ochinum, Franciscum Bettum, & alias pestes hæreticas sic perstrinxit, vt antidotum fuerint veneno illo in plurium animis extinguendo. Quin & librum nō adeo grandem emitti ab eo iussit Pius V. Sanctæ memoriæ Pontif. inscriptum, *Monita ad Principes. Auisi à Principi.*

HIERONYMVS Natalis, Maioricensis, Hispanus, Theologus Societatis Iesu, cum diu, sanctè, ac indefessè in ea vixisset, reliquit Adnotationes, & Meditationes in Euangelia, quæ in Sacrosancto Missæ sacrificio toto anno leguntur, cum Euangeliorum concordantia historiæ integritati sufficienti.

Accessit & Index, Historiam ipsam Euangelicam in ordinem temporis vitæ Christi distribuens. Quæ omnia cum scitissimis iconibus ex ære excudit Antuerpiæ Martinus Nutius, an. Dom. 1594. procurante Didaco Ximenio Theologo Societatis nostræ. Post eum Moretus an. 1607.

HIERONYMI Neapolitani Abbatis, Generalis Montis Oliueti libellus apud ipsum Ordinem extat manuscriptus, *De profectu, ac defectu Monachorum.*

HIERONYMVS Niger Fossanensis (quæ Ciuitas est in Italiæ Subalpinis) Augustiniani Ordinis, edidit librum De admirando mysterio, & Christo adorando in Eucharistia. Scripsit quoque contra Valdenses. Viuebat an. 1560.

HIERONYMVS ab Oleastro Lusitanus, Ord. Prædicatorum Theologus, & Inquisitoris munere perfunctus Olyssippone, Commentaria scripsit in Moysis Pentateuchum iuxta Sanctis Pagnini versionem. Hæc verò Commentaria edita sunt an. 1569. Antuerpiæ apud hæredes Stelsij; cum antea Lugduni emissi fuissent an. 1568. ijs autem Auctor præfixit Articulos 17. ad Sanctarum Scripturarum facilliorem intelligentiam. Hebraismos item, siue phrases Hebrææ linguæ peculiares. Ad singulorum autem capitum expositiones exhortationes adiecit vtiles, commodas, doctas.

HIERONYMVS Osorius Lusitanus, & Episcopus Syluensis (quæ ciuitas est in Lusitania) cum vir nobilis, doctus, eloquens, castus, & plenus dierum bonorum vixisset, plura posteris reliquit, quæ deinceps eō demortuo in quatuor Tomos distributa prodierunt in lucem Romæ emendatiora, & auctiora, Hieronymo altero Osorio id curante, qui eius fuerat nepos, quique vberem eius vitam vniuerso Operi præfixit dignam, quæ legatur. Anno 1591.

Tomus itaque Primus continet vitam Auctoris. De nobilitate Ciuili, lib. 2. De nobilitate Christiana, lib. 3. De Gloria, lib. 5. De Regis institutione, & disciplina, lib. 8. De rebus, virtute, ac gestis Emanuelis Regis Lusitaniæ, lib. 12. Defensionem sui nominis. Epist.

Tomus autem Secundus. Admonitionem in Epistolam ad Elisabetham Angliæ. Epistolam eiusdem Osorij ad eandem Elisabetham. In Gualterum Addonum, lib. 3. De Iustitia, lib. 10. De Sapientia, lib. 5. In Epist. B. Pauli ad Romanos.

Tomus Tertius. Paraphrasim in Iob, lib. 3. Paraphrasim in Psalmos. Notationes in Paraphrasim in Psalmos. Canonici Eborensis, Commentaria in Parabolas Salomonis. Paraphrasim in Sapientiam Salomonis. Paraphrasim, & Notationes in Cantica, Hieronymi Osorij Nepotis.

Digitized by Google

Tomus Quartus. Paraphrasim in Isaiam, lib. 5. Commentarium in Oseam Proph. Commentarium in Zachariam. Orationem in laudem D. AEcatherinæ. In Euangelium Ioannis Orationes viginti, & vnam.

Porrò obseruandum est, in recudenda Romæ Epistola, quam Osorius ad Elisabetham Angliæ scripsit, iussu Bartholomæi de Miranda, Magistri sacri Palatij, excusam fuisse initio Secundi Tomi admonitionem ad Lectorem, quæ omnino prælegenda est, antequam quisquam Epistolam illam Osorij legat. Quin si hanc antea legisset, operæpretium erit ad res, & statum Angliæ temporis quàm breuissimè cognoscendum, eam admonitionem adhuc iterum legere.

Quoniam verò in decem de iustitia libris, quos Osorius scripserat, fuêre, qui nonnullas voces pro ratione horum temporum liquidius explanatas cupiebant, ideo legenda est præfatio Hieronymi Osorij nepotis ad eosdem libros, qui & in septimo libro addidit ea, de quibus Auctor de peccato originis, aut alijs eiusmodi in Apologia disseruit, quam scripsit aduersus Iustitiæ Cœlestis reprehensores.

Porrò antequam omnia Osorij opera simul prodirent, libri tres de Religione contra Gualterum Haddonum ad Elisabetham Angliæ, vna cum Epistola eiusdem ad eandem, Dilingæ editi fuére in Germania, an. 1569. & 1576. ac Coloniæ Agrippinæ, an. 1589. vna cum Oratione Longolij ad Lutherum. Eiusdem item Osorij Paraphrasis in Isaiam Coloniæ, an. 1578. Libri autem de vera Sapientia Coloniæ, an. 1579. sed & antea an. 1572. fuerant ibidem excusi libri decem de Iustitia.

HIERONYMVS Panormitanus, Ord. Præd. Theologicam Neapoli, & in Gallia Cisalpina professus cum laude, edidit Confessionale. Viuebat an. 1570.

HIERONYMI Paphij Saxolensis libellus de Resurrectione, Bononiæ anno Domini 1589.

HIERONYMVS Papiensis in eadem sua Patria Professor Theologus, Ordinis Seruorum varia reliquit. Quorum inscriptiones haud nominarunt, qui de illo scripserunt. At ea apud sui ordinis Patres Ticini asseruari dicuntur. Viuebat an. Dom. 1492. Chron. Seruorum.

HIERONYMVS Patauinus, Italus, scripsit ad Petrum Donatum Patauinæ Ciuitatis Episcopum, De Passione Dominica librum, qui *Iesuides* inscriptus est. Vixit circa annum Domini 1500. Eisingr.

HIERONYMVS Pauli, Barchinonensis, literarum Apostolicarum Vicecorrector, edidit omnium Ecclesiarum Prouinciale, Romæ an. 1493. Eius exemplar extat in Bibliotheca Monasterij S. Mariæ (vt vocant) de Pratalea (vulgo *Praia*) Ord. S. Benedicti Congr. Casinensis, non procul Patauio.

HIERONYMVS Picenus, Ord. Minorum, qui postea Nicolaus Quartus, ex Lisano Villa Ciuitatis Asculi (vnde & Asculanus dictus) Theologus insignis, Minister Generalis tempore Gregorij X. an. 1274. Cardinalis Prænestinus, demum an. 1288. in die Cathedræ S. Petri Reate summus Pontifex declaratus, Rodulpho, & Adolpho ad Imperium electis, scripsit ad Patres sui Ordinis congregatos in Comitijs generalibus Patauij, mentionem faciens cuiusdam Ioannis Asculani successoris D. Bonauenturæ in Generalatu. Quem Ioannem scripsisse asserit Sermones de Tempore, ac de Sanctis, & Epistolas plures ad diuersos. Sed Henricus VVillot, qui de Scriptoribus sui Ordinis, vt suo loco diximus, scripsit, dubitat num sit Hieronymus, an Ioannes Asculanus: quod & indicare videtur historia Seraphica Francisci Gonzagæ Episcopi Mantuani.

HIERONYMVS Pirerius Lusitanus, Ord. Præd. Episcop. Salensus, & Suffraganeus Henrici Card. qui postea fuit Rex Lusitaniæ, tunc Archiepiscopi Eborensis, scripsit De Resurrectione Domini, vbere argumento. Tractatum de Ecclesiæ Sacramentis. Sermones complures. Quæ omnia ei furtò sublata, nescio an vspiam apparuerint. Obijt Eboræ, an. Dom. 1578.

HIERONYMVS Pistorienſis, Ord. Minorum, edidit Opus in Formalitates Scoti: & Conciones Italicè.

HIERONYMVS Platus Mediolanensis, & Theologus Societatis Iesu, edidit de Bono Status Religiosi libros tres vtilissimos, primò latinè Romæ; Qui deinceps Italicè Venetijs, sed & Augustæ Treuirorum, & alibi latinè auctiores prodierunt, reliquit item librum, qui post eius mortè exiuit in lucem, De Officio Cardinalis, ad eius fratrem S.R.E. Card. qui hodieque viuit. Obijt autem Romæ ipse Hieronymus an. 1591.

HIERONYMVS à Politio, Ord. Minorum Generalis Minister, scripsit ante paucos

annos

Digitized by Google

annos in Regulam fratrum Minorum Capuccinorum Expositionem quâdam, quæ excusa est Neapoli apud Societ. Venet. an.1606.

HIERONYMVS Pollinus Ord.Præd.Historiam Anglicam Italicè,ac copiosè cõscripsit,ab Henrici Octaui tempore vsque ad Elisabetham.Ea Romæ an. 1594. est edita apud Gulielmum Faciotum,quæ non solum ex Anglicis,verum etiam ex alijs Auctoribus collecta magnam affert lucem,ad rerum , quæ propter religionem in ea euenerunt , notitiam assequendam. Vide quæ huc quadantenus facere possunt in verbo, Antonius Gallonius.

HIERONYMVS Pouodouius,Cracouiensis,Polonus,breuem,& methodicam Instrũctionem audiendarum Confessionum Cracouiæ an.1592.emisit.

Eiusdem agenda;seu ritus Sacramentorum Ecclesiasticorum ad vniformem Ecclesiarum per vniuersas Ecclesias Regni Poloniæ vsum.Cracouiæ an.1593.

Eiusdem Manuale septem Ecclesiæ Catholicæ Sacramentorum,an.1592. Viuebat eodem tempore.

Quin & Christologiam,siue sermones de Christo edidit, cuius pars secũda prostabat Colon.Agrippinæ apud Mylium.an.1604.

HIERONYMVS Pradus, Biacensis, Hispanus, Societatis Iesu Theologus, scripsit in priora sex,& viginti capita Ezechielis:Reliqua verò 22.eiusdem Prophetæ capita,explanauit Io.Baptista Villalpandus eiusdem Societatis Theologus, & ipse Hispanus,qui Apparatum Vrbis,ac Templi Hierosolymitani Commentarijs , & Imaginibus illustrauit, collata antea tota re,ac studio suo cum Hieronymo Prado. Omnia verò hæc tribus Tomis comprehensa.Romæ an.1600.excudi sunt cœpta pulcherrimis typis,atque Vrbis, ac Templi Hierosolymitani scitissima expressione Ichnographiæ, totiusque structuræ ad sensus Prophetæ eruendos,atque mysteria inde intelligenda apprimè vtilia. Instat verò Tomorum istorum omnium futura non multò post editio,in qua magnis, & Regijs sumptibus laboratur. Tres tomi Romæ prodierunt an.1605.

HIERONYMVS Pragensis I.V.D. & Theologus Eremita, accepta facultate concionandi cum Episcopali potestate,Lituanos,Deo iuuante,ad fidem conuertit.Obijt Venetijs anno 1440.fuit autem in Concilio Basileensi,scripsitq; Dominicales(vt vocant)Sermones. Alios item de Sanctis , & Quadragesimales. Sermonem de Sancto Rumualdo, Orationem in Conciljs,lib.1. Contra hæreticos, lib.1.Contra errores Græcorum,lib.1. De corpore Domini, lib.1. Quæ omnia asseruantur manuscripta in Sacra Eremo Camaldulensi. Arnold. Vion.

HIERONYMVS Rogazonius Episc.primò Famagustanus,deinde Bergomi,vbi fuerat natus,qui & antea Visitator Apostolicus Diœceseos Mediolanẽsis tres Orationes habuit) vt erat eloquens,ac doctus)in Synodo Tridentina: quæ item excusę cum alijs fuerunt cũ eadem Synodo.Obijt Romæ an.1591.

HIERONYMVS Regius Panormitanus , librum edidit prænotatum *Latrobius*, siue *de Appetitione Episcopatus*.

HIERONYMVS Roman,Hispanus,Augustinianus, & Ioannes à S. Ioseph Lusitanus, viri spectatis moribus, & antiquitatis Ordinis sui indagatores , suo ipsorum idiomate Chronica à Patre suo Augustino ad hæc vsque tempora scripserunt.

HIERONYMVS Romanus,Ord.D.Augustini, Theologus, & concionator insignis, scripsit quidem varia , sed Conciones tantum in Euangelia Quadragesimæ, extabant in in Cœnobio S.Augustini Romæ.Decessit iuuenis an.1507. Ioseph Pamphil.

HIERONYMVS Rott à Schrechenstain De principalitate Romanæ Ecclesiæ.

HIERONYMVS de la Rua,Toletanus,Theologus,controuersiarum Theologicarũ, partim positiuarum,partim Scholasticarum partem priorem, Romæ an.1584. apud Vincentium Accoltum emisit.

HIERONYMVS Rubeus Rauennas, vir nobilis, facultate Medicus, at & diligens Historiarum Rauennatum Scriptor libros decem ediderat, cum eos, altera editione anno Domini 1589. lib. 11. auxit, qui Venetijs ex Typographia Guerræa fuerunt emissi.

Addidit Indicem Scripturarum, quæ in Tabulario, siue Archiuo Romano asseruantur, spectantium ad Archiepiscopatum, Ecclesiamque Rauennatem: In quibus priuilegia Pontiff. & Impp. & Iura quarundam Ciuitatum, siue Oppidorum cernuntur. Deinde Concilia Rauennatensia Prouincialia quatuor antiqua.

Digitized by Google

Præterea Hymnos B. Petri Damiani, Rauennatis, S.R.E. Cardinalis, Episc. Ostiensis, ad cælites quosdam Rauennates. Litanias item conuentus Presbyterorum Parochialium Ciuitatis Rauennæ è Græca in Latinam linguam conuersas. Indicem Archiepiscoporum Rauennatium. Picturas duas antiquas, & earum expositionem, quæ extãt in duobus Templis Rauennæ Iustiniani tempore expressas opere musiuo.

Sanè verò cum vetustis libris euoluendis, ac temporibus conciliandis, reique tandem omni tractandæ operam (quod & ipse testatur) omnem dedisset, Martyrum etiam, atque aliorum Sanctorum virorum gesta interseruit; vt tunc hoc nomine, tum ob Appendices Prouincialium Conciliorum, & eorum, quæ dicta sunt, locum & hoc in libro, & in Selecta nostra Bibliotheca habuere debuisse, nemini non visurus sit.

Quod si historia hæc conferatur cum Annalibus Cæsaris Cardinalis Baronij, vbi de ijsdem rebus ab vtroque scriptum est, liquidior lux haurietur: atque in quibus expensio aliqua integrior adhibenda sit, intelligetur. Vterque enim, vt perueſtigator sedulus, ac temporum collator fuit, nonnulla subinde obseruarunt, quæ totum huius historiæ negocium maximè illustrant.

Scripsit Latina lingua eleganter, & qui possit inter bonos huius generis gestorum Historiographos censeri. Nos de illo in Apparatu nostro ad historias egimus, qui Latinè, atque Italicè excusus est Venetijs apud Ioan. Bapt. Ciottum, atque apud Altobellum auctior.

HIERONYMI à Sancta fide, de quo diximus supra, ex Iudæo Christiani, cõtra Iudęorum perfidiam etiam Talmud, Tractatus, siue libri duo, extant Bibl. SS. PP. Tom. 4. Quod & hic iterum addimus, vt si quis eum hoc in loco requirat, inueniat.

HIERONYMVS Sauonarola Ferrariensis, Ord. Pręd. (cuius Vitam scripsit Franciscus Picus Mirandulæ, atque Concordiæ tunc Comes) edidit De arca Noë in 6. Genes. ca. Sermones 10. In 6. priora Exodi cap. Ser. 14. In historiam Ruth, Serm. 5. In duo prima Iob capita Sermon. 40. In Ezechielem Sermones 46. In Amos Sermon. 40. In Zachariam Sermon. 20. In Michæam Serm. 30. In Aggæum Sermon. 5. In septem Psalmos pœnitentiales Commentaria. In Psalmum 42. Serm. 24. Item in varios Psalmorum versiculos Serm. 20. In Orationem Dominicam triplicem expositionem. In Canonicam primam Ioan. Sermones 19.

Denique pridie, quàm duceretur ad mortem, scripsit inter imminentis supplicij angustias, Latino Sermone in Psalmum 31. & 50. Meditationes. Harum prior, in qua spei, ac desperationis lucta exprimitur, incipit, *Tristitia obsedit me.* Posterior verò, *Infelix ego homo.* At Index Romanus Clemente VIII. Pont. Max. editus ita habet: *Hieronymi Sauonarolæ Ferrariensis Sermones, qui olim in Romano Indice prohibiti fuere, non legantur, donec iuxta censuras Patrum deputatorum emendati prodeant, & sunt hi. In Exodũ Sermo primus incipiens: Domine quid multiplicati. Item Sermo secundus incipiens: Essendo noi, &c. Item Sermo tertius super in exitu Israël. Item Sermo 6. in illud: Quanto magis opprimebat eos, &c. Item Sermo 10. in illud: Clamor ergo filiorum Israël, &c. Item Sermo 12. in illud: Respondens Moyses ait, &c. Item Sermo 20. in illud Psalm. Palpebræ eius interrogant filios hominum. Item exhortatio habita ad populum incipiens: Hauendosi à fare. Item in Concionibus per totum annum, Concio 7. super Ruth, cuius initium est: Il lume naturale della ragione, &c. Item in Concionibus super Amos, & Zachariam, Concio 12. in illud: Audite verbum hoc vaccæ pingues, &c. Item in Iob Conc. 14. incipiens: Beatus vir, qui corripitur à Domino, &c. Item in Ezechielem Sermo 21. in illud: Dixit Dominus audite me transire per mediam ciuitatem. Item Sermo 32. in illud: Et post omnes abominationes tuas, &c. Item Sermo 41. in illud: Et factus est Sermo Domini, &c. Item Conc. 3. in 8. Epiphania incipiens: Ecce gladius Domini, &c. Item liber inscriptus, Dialogo della verita.*

Quin & idem Sauonarola in libro de Triumpho Crucis. Ambrosius Catharinus in libro De statu Puerorum sine Baptismo decedentium. Albertus Pighius in prima Controuersia docent Infantes sine Baptismo morientes futuros post iudiciũ beatos naturali beatitudine, & in quodam veluti Paradiso terrestri perpetuò, fœliciterque victuros. Quæ sententia (inquit Bellarm. Card.) non solum falsa, sed etiam hæretica existimanda est. Id quod probat ex Scriptura, Concilijs, Patribus, Theologis Scholasticis, Rationibus, lib. 6. de amissione Gratiæ, c. 2. To. 3. nimirum quòd eiusmodi paruuli absolutè damnati, & miseri, & ne naturali quidem beatitudine beati sint. Pergit autem Bellarminus, c. 3. eiusdem 6. libri, refellere Catharini obiectiones, in quo capite non negat tamen Bellarm. Theologos Scholasticos in eo fere conuenire omnes, vt paruuli sine Baptismo decedentes non patiantur pœnam sensibilem ignis corporalis, licet apertè dicant eos in Inferno esse, & in ipsa gehenna mitiori pœna, quàm alios puniendos.

HIERONYMVS Seripandus, Ord. Augustiniani, S.R.E. Cardinalis, Legatus in Tri-

dentina

dentina Synodo, obijt Tridenti die 13. Martij ann. 1563. Scripsit autem docta Commentaria ad omnes Epistolas D. Pauli, & ad septem Canonicas aliorum Apostolorum. Item expositionem in Euangelia, quæ in Quadragesima leguntur. Quæstiones 67. aduersus hæreses huius seculi lib. tribus De hominis Iustificatione. Tractatum de peccato originali. 31. Orationes. Complures Sermones, quos in maioribus sollemnitatibus ad fratres habebat. Libros quatuor diuersarum materiarum prædicabilium. Quæ omnia asseruantur Neapoli in Bibl. Monasterij S. Ioannis de Carbonaria, quam ipse extruens eam q; libris optimis omnium scientiarum generum tum excusis, tum manuscriptis impleuit sed & explicationem Symboli Apostolici Italicè ab eo scriptam, & quidem sensu vberi, stylo pressam, Venetijs euulgatam sumus consecuti: cum eiusdem in Epistolam Pauli ad Galatas: & Responsionibus ad nonnullas quæstiones ex textu Epistolæ Catholicæ prodijssent Ant. ann. 1567. Venetijs autem apud Bartholomæum Rubinum, ann. 1569. Oratio autem, quam in Caroli V. Imp. in funere recitauit, Neapoli, eadem Ciuitate, prodijt in lucem.

HIERONYMVS Sirinus Canonicus Regularis Italicè libellum edidit de Diuina gratia acquirenda. Qui non semel à Typographis Venetis est euulgatus,

HIERONYMVS à Sorbo, edidit Compendium Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium.

HIERONYMVS Stridonensis Presbyter, & clarissimus Ecclesiæ Doctor, temporibus Theodosij Imp. floruit, vt ipse in Catalogo Scriptorum testatur. Quartodecimo enim anno illius Imperij librum eundem se scripsisse asserit. Obijt anno septuagesimo octauo, siue septuagesimo nono ætatis suæ: quidquid secus alij scripserunt. Baron. To. 3. Annal. & in notis ad Martyrol.

Quinam scripsere De vita D. Hieronymi. Cap. I.

Vitam eius Substantianus monachus D. Benedicti, sicuti extat apud Petrum Diaconũ in libello de Viris Illustribus Monasterij Cassinensis, & Auctor incertus, de quo in nono Tomo Operum Hieronymi, (Sebastianus ne memoratus, an alius fuerit) Erasmus item, ac demum Marianus Victorius scripsere. Sed vt putida nonnulla mendacia in alijs, sic & falsa quædam in Erasmo deprehensa sunt, vt Marianus certam è Hieronymi scriptis, ac solidam accuratè conscripserit. Nihil hic dixerim de Actis Hieronymi, quæ sub nomine Cyrilli Hierosolymitani Episcopi ad Augustinum, aliquandiu sunt circumlata: Nemo enim negauerit esse ementita, qui sciat Cyrillum ipsum ante annos triginta, quàm Hieronymus vixerit, teste eodem Hieronymo, ex hac vita migrasse. Et putida quidem mendacia sunt; Primum. Quod Hieronymus fuerit ordinatus Presbyter Romæ, cum id Antiochiæ factum sit à Paulino Antiochenæ Sedis Episcopo. Secundum. Quòd Hieronymus virginitatem custodierit, cum id ipse neget; quamuis continentiæ, atq; castitati deinceps sese mira virtute addixerit. Tertium: Quod alio tempore, quam Damaso Pont. Max. plura scripserit volumina, & Psalterium emendauerit; hæc enim eo Pontfice se præstitisse scribit. Quartum: Quòd fuerit Cardinalis, cum necdum ea dignitas extaret. Quintum: Quòd Iulianus Pelagianus dicatur fuisse Manichæus: etenim, vel ex ipsius Hieronymi scriptis cõstat, illum aduersatum fuisse Manichęis, quorum item nomine suggillauit falsò catholicos, qui originale peccatum assererent. Sextum: Quòd Leonem curauerit, qui cius imagini solitus est appingi. Nam hoc, non HIERONYMO, sed Gerasimo Viro Sancto in Palæstina contigit, quemadmodum Sophronius in Prato spirituali testatus est. Et verò appingitur HIERONYMO, Leo ille, tamquam hieroglyphicum (inquit Baron. Card.) Symbolum, nempè infracti roboris in hæreticis insectandis, & instar Leonis, rugitus, atque clamoris. Porrò in Mariano Victorio Reatino illud tantum notat Baronius, quod in HIERONYMI Vita scripserit HIERONYMŨ cum Ruffino, atque alijs itineris Comitibus primò Hierosolymam petijsse, inde verò inter sese diuisos. Ruffinum quidẽ in Aegyptum, Hieronymum autem in diuersas Prouincias peregrinationem suscepisse, atq; illhinc ad deserta Syriæ iuisse; Quòd consistere posse non putat. Tom. 4.

Qualem Diuus Hieronymus requirat Lectorem suorum Operum. Cap. II.

Qualem autem Lectorem requirat Hieronymus, legẽdus est Hieronymianus Canon Apologiæ primæ aduersus Ruffinum: Quem quidem Canonem Hieronymus ipse pro suorum germana intelligentia scriptorum obijcit Augustino. Adnotarunt hunc Canonem Franciscus Ribera noster in Oseam, & in Proœmio in Zachariam: & Leo Castrius in suo Apologetico pro editione vulgatæ editionis. Is verò est Canon, de quo ita scribit Tom. 2.

Augu-

Augustino. *Si quid igitur reprehensione dignum putaueras in explanatione nostra: eruditionis tua fuerat, quærere vtrum ea, quæ scripsimus, haberentur in Græcis: vt si illi non dixissent: tunc meam propriè sententiam condemnares, præsertim cum liberè in Præfatione Epistolæ* (1. ad Galatas) *confessus sim, Origenis commentarios me esse secutum; & vel mea, vel Aliena dictasse. Ex quo ostendi, me non ex definito id defendere, quòd in Græcis legeram, vt Lectoris arbitrio derelinquerem vtrum comprobanda essent, an improbanda. Tu igiturne, quod ego petieram, faceres; nouum argumentum reperisti*, &c.

Videat igitur (quod prudenter monet Franciscus Mesland) Qui Hieronymum legit, quos ille sequatur Auctores, quod ex Proœmio cognoscet, & cum inuenerit aliquid, quòd Origenis errores, aut Apollinarij, aut Didymi sapiat, etiam si ille non reijciat, sciat non esse Hieronymi. In quo multi errantes ea illi tribuunt interdum, quæ ipse execrabatur.

Cap. 5. Ecclesia Romana.

Præterea sciat Lector adeò perspicacem Diuini codicis, siue ipsius versionum fuisse D. Hieronymum, vt Gelasius Pont. Max. vnà cum Episcopus septaginta testatus sit, se volumina illa probasse, quæ Hieronymus ipse probauerat, atque in omnibus secutum eius esse sententiam; renuisse autem, quæ ille renuerat. Qui & ab Ecclesia Doctoris Maximi in sacris litteris nomen est assecutus, & à Damaso Pont. Max. quasi Arbiter quidam Diuinarum scripturarum constitutus. Sed & cum D. Augustinus eum per litteras, perque Orosium, quem ad illum allegauit, de arduis quæstionibus consulere soleret, eius vero libros aduersus Iouinianum vocauerit *lucidissimos, suauissimos, atq; præclarissimos*, intelligimus quàm faciendi sunt, qui in Hieronymi scriptis extant thesauri.

Aug. ep. 29.

Sanè ipsius Latinam Sanctæ scripturæ editionem Augustinus Steuchus, qui nostra vixit ætate, Chisami Episcopus, in sua elucubratione in Pentateuchum Moysis, conatur passim ita defendere, vt ostendat nullam neque apud Græcos, neque apud Latinos fuisse versionem veteris Testamenti Hieronymiana meliorem, elegantiorem, lucidiorem, ac latiniorem. In qua si quid aut mendosum reperitur, aut ab Hebraica veritate dissonum, aut additum, aut detractum, id omne demonstrat vel nullius esse momenti, vel Scriptorum vitio contigisse.

Quæ cum ita sint, expediat verò, vt Doctorem hunc versaturi legant in primis eius vitam à Mariano Victorio conscriptam, sicuti etiam Apologias, quas idem Hieronymus edidit contra Ruffinum, reliquum est, vt, quod in alijs quoque Patribus conamur efficere, primò videamus, quænam eius Opera interierint; Mox quænam extent, quæ quidem legitima sint; Deinde, quid in eius Scriptis post Marianum Victorium alij vel obseruarint, vel laborarint; Denique quænam Opera fuerint falsò ascripta.

Quæ desiderantur, ex Operibus Hieronymi. Cap. III.

Hieronymus igitur scripsit librum de hæresibus, quem doluit Augustinus se numquam inuenire potuisse. Aug. lib. de hæresibus. ad Quoduult Deum.

Librum item doctissimum de Resurrectione carnis, quam Orosius in Occidentem attulit, quique delatus est ad Oceanum. August. ep. 261.

Transtulit 28. Homilias Origenis. Hieron. De scripturis Ecclesiasticis, ad finem.

Alia complura ex eodē Latinitate donata Cassiodorus affirmat Inst. Diuin. lect. c. 2. 3. 7. & 9. eodem lib.

Homilias 30. in Lucæ Euangelium, & Tractatus septem in Psalmos, quæ testatur se scripsisse.

Epistolam ad Antium, qua obscurissimas eum elucidasse quæstiones tradit Cassiodorus.

Explanationem de iudicio Salomonis, de qua idem Cassiodorus. Itemque.

Notationes in omnes Prophetas propter tyrones: postea verò copiosiores illas, quæ extant in eosdem Prophetas, Explicationes.

Volumen in quatuor Euangelistas, in quo de omnibus, quæ essent propria ipsorum, disseruit.

Epositionem in Apocalypsim. Quam in sua Bibl. olim Cassiodorus habuit, sed perierūt.

Quanam Opera Hieronymi extent. Cap. IIII.

Et quidem Marianus Victorius, de quo diximus, ex collatione Codicum antiquissimorum Hieronymi Epistolas mille, & amplius, mendis, ex Erasmi correctione, quam ille iactabat, sublatis, emendauit, & argumentis, ac Scholijs illustrauit.

Vitam item, vti supra innuimus, olim falsò tū ab Erasmo, tum ab alijs enarratam, primus

omnium

omnium ex Hieronymi Scriptis conflatam emisit in lucem.

Vniuersa deinde Opera Hieronymi, siue item, quæ Hieronymo fuerunt adscripta, in nouem Tomos ita distribuit, vt contineat

PRIMVS TOMVS.

Ad Heliodorum, de laude vitæ solitariæ, epist.1.
Ad Nepotianum, de vita Clericorum, & Sacerdotum, epist.2.
Ad Heliodorum, Epitaphium Nepotiani, epist.3.
Rustico Monacho, de viuendi forma, ep.4.
Ad Florentium, epist.5.
Ad Florentium, epist.6.
Ad Lætam, de institutione filiæ, epist.7.
Ad Demetriadem, de seruanda virginitate, epist.8,
An Saluianum, de seruanda viduitate, ep.9.
Ad Furiam, de viduitate seruanda, ep.10.
Ad Ageruchiam viduam, de monogamia, epist.11.
Ad Gaudentium, de Pataculæ infantulæ educatione, ep.12.
Ad Paulinum, de institutione Monachi, epist.13.
Ad Celantiam matronam, de ratione piè viuendi, forte Paulini Nolani Episcop. epist.14.
Ad Marcellam de laudibus Asellæ, ep.15.
Ad Principiam virginem, Marcellæ viduæ Epitaphium, ep.16.
Paulæ & Eustochij, Marcellæ, vt cómigrét Bethlehem, ep.17.
Ad Marcellam, eam inuitans ad rus Bethlehemiticum, epist.18.
Ad Eustachium, de acceptis ab ea munusculis, epist.19.
Ad Marcellam, de acceptis munusculis, epist.20.
Ad Paulum Concordiensem, ep.21.
Ad Eustochium, de custodia virginitatis, epist.22.
Ad Marcellam, de ægrotatione Blæsillæ, epist.23.
Ad Marcellam, de exitu Leæ, ep.24.
Ad Paulam super obitu Blæsillæ filiæ, ep.25.
Ad Pammachium consolationem super obitu Paulinæ vxoris, epist.26.
Ad Eustochium Virginem Epitaphium Paulæ matris, epist.27.
Ad Lucinium, epist.28.
Ad Theodoram, Epitaphium Lucinij Betici, epist.29.
Ad Oceanum, Epitaphium Fabiolæ, ep.30.
Ad Theophilum Episcopum Alexandrinum, epist.31.
Ad Abigaum, epist.32.
Ad Castrutium, ep.33.
Ad Iulianum, Consolationum, ep.34.
Ad Exuperantium, hortatoriam, ep.35.
Ad Castorinam materteram, ep.36.
Ad Iulianum Diaconum, ep.37.
Ad Theodosium, & alios Anachoretas, epist.38.
Ad virgines Hermonenses, ep.39.
Ad Augustinum, epist.40.
Ad Ruffinum, epist.41.
Ad Niceam hypodiaconum Aquileiæ, epi. 42.
Ad Chromatium, Iouinum, & Eusebium, epist.43.
Ad Chrysogonum Monachum Aquileiæ, epist.44.
Ad Antonium, de modestia, ep.45.
Ad Rusticum, epist.46.
De vitando suspecto contubernio, ep.47.
Ad Sabinianum Diaconum, increpatoriã, epist.48.
Ad Innocentium de muliere septies icta, epist.49.
Vitam Pauli Eremitæ.
Vitam Sancti Hilarionis.
Vitam Malchi captiui monachi.
Librum de Viris illustribus.

SECVNDVS TOMVS.

Aduersus Heluidium, de perpetua Virginitate B. Mariæ.
Aduersus Iouinianum, lib.2.
Pro libris aduersus Iouinianum, Apologiã ad Pammachium, epist.50.
Ad Domnionem, Apologeticon, epist.51.
Ad Pammachium pro libris suis aduersus Iouinianum, ep.52.
Aduersus Vigilantium, ad Riparium presbyterum, ep.53.
Aduersus Vigilantium.
Ad Marcellam aduersus Montanum, ep.54.
Ripario, epist.55.
Apronio, epist.56.
Damasco, epist.57.
Damasco, epist.58.
Orthodoxi, & Luciferiani Dialogum.
Ad Auitum, quid cauendum in libris περὶ ἀρχῶν, epist.59.
Ioanni Episcopo Hierosolymorum, Epiphanij, epist.60.
Ad Pammachium, aduersus errores Ioannis Hierosolym. ep.61.
Aduersus Ioannem Hierosolymitanum, ad Theophilum, ep.62.
Præfationũ Ruffini in libros περὶ ἀρχῶν, Origenis, ep.63.
Hieronymo Pammachij & Oceani, ep.64.
Pammachio, & Oceano, ep.65.

Ruffino,

Digitized by Google

Ruffino, epist. 66.
Ad Pammachium, & Marcellinum Apologiæ aduersus Ruffinum, lib. 3.
Aduersus Pelagium, ad Ctesiphontem.
In Dialogos aduersus Pelagianos, proæm.
Dialogorum aduersus Pelagianos, lib. 3.
Ad Epiphanium Theophili, epist. 67.
Ad Theophilum, epist. 68.
Ad Hieronymum, Theophili, epist. 69.
Ad Theophilum, epist. 70.
Ad Hieronymum, Theophili, epist. 71.
Ad Theophilum, epist. 72.
Ad Hieronymum, Epiphanij, epist. 73.
Ad Marcellam, epist. 74.
Aduersus Vigilantium, epist. 75.
Tranquillino, epist. 76.
Marco presbytero Celedensi, ep. 77.
Pammachio, & Marcellæ, ep. 78.
Alipio, & Augustino, epist. 79.
Augustino, epist. 80.
Augustino, epist. 81.
Marcellino, & Anapsychiæ, ep. 82.
Oceano, epist. 83.
Nagno Oratorij Romano, ep. 84.
Euagrio, epist. 85.
Ad Hieronymum Augustini, ep. 86. 87. 88.
Ad Augustinum, epist. 89.
Ad Hieronymum Augustini, ep. 90.
Ad Augustinum, ep. 91. & 92.
Ad Hieronymum Augustini, ep. 93.
Ad Augustinum, epist. 94.
Ad Præsidium Augustini, ep. 95.
Ad Augustinum, epist. 96.
Ad Hieronymum Augustini, epi. 97.
Ad Augustinum, epist. 98.
Asellæ, epist. 99.
Bonaso, epist. 100.
Ad Pammachium, De optimo genere interpretandi, epist. 101.
Marcellæ, epist. 102.

TERTIVS TOMVS.

Ad Paulinum, epist. 103.
In Pentateuchum Moysi, præfat. 104.
In Iosue, præfat. 105.
In librum Regum, præf. 106.
In librum Paralipomenon, præf. 107.
Ad Domnionem, & Rogatianum, in librũ Paralipom. præf. 108.
In Esdram & Neemiam, præf. 109.
Ad Chromatium, & Heliodorum, in Tobiam, præf. 110.
In Iudith, præf. 111.
In librum Hester, præf. 112.
In librum Iob, præf. 113. & 114.
In Prouerbia, Ecclesiasten, & Canticum Canticorum Salomonis. præf. 115.
Ad Paulam, & Eustochium, in librũ Ecclesiastis, præf. 116.
In Translationem Esaiæ, præf. 117.
In Hieremiam, præf. 118.
In Ezechielem, præf. 119.
In Danielem, præf. 120.
Ad Paulam, & Eustochium, in duodecim Prophetas, præf. 121.
In Ioelem, præf. 122.
In quatuor Euangelia, ad Damasum, præfat. 123.
Ad Damasum, Romanum, epist. 124.
Ad Damasum, epist. 125.
Euagrio, epist. 126.
Fabiolæ, epist. 127.
De quadraginta duabus mansionibus.
Ad Fabiolam de vestitu Sacerdotum, epist. 128.
Dardano, epist. 129.
Marcellæ, ep. 130.
Ruffino, ep. 131.
Vitali, ep. 132.
Marcellæ, ep. 133.
Sophronico, ep. 134.
Suniæ, & Fretellæ, ep. 135.
Marcellæ, ep. 136. 137. & 138.
Ad Cyprianum, explanationem Psalm. 89. epist. 139.
Ad Principiam virginem, explanationem Psalmi 44. ep. 140.
Ad Marcellam, expositionem Psalmi 126. epist. 141.
Damaso, epist. 142.
Ad Damasum Papam, ep. 143.
Ad Hieronymum Damasi, ep. 144.
Ad Damasum, ep. 145.
Damaso, ep. 146.
Amando, epist. 147.
Marcellæ, ep. 148.
Ad Marcellam, de Blasphemia in Spiritum sanctum, epist. 149.
Hedibiæ, ep. 150.
Algasiæ, epist. 151.
Præfationem in Homilias Cantici Canticorum Origenis, ad Damasum.
Origenis Homilias duas in Cantica Canticorum, interprete Hieronymo.
Minerio & Alexandro, ep. 152.
Paulino, ep. 153.
Desiderio, ep. 154.
Ad Paulam Vrbicam, epist. 155.
In Traditiones, seu Quæstiones Hebraicas librorum Geneseos, proæmium.
Quæstiones, seu Traditiones Hebraicas in Genesim.
In libros Regum.
In librum Paralipomenon primum.
In librum Paralipomenon secundum.
In loca Hebraica, proæmium.
Librum de locis Hebraicis.
De Actis Apostolorum.

In

Digitized by Google

In librum nominum Hebraicorum, præf.
Interpretationem nominum de Geneſi iuxta numerum literarum.
De Exodo.
De Numeris.
De Deuteronomio.
In librum Ieſu Naue.
De libro Iudicum.
Canticum Deboræ.
In Ruth.
De primo
De ſecundo } Libro Regum.
De tertio
De libris Regum.
De Pſalterio.
De Eſaia.
De Oſee.
De Amos.
De Michea.
De Ioele, & Abdia.
De Iona, & Nahum.
De Habacuk, & Sophonia.
De Aggeo.
De Zacharia, & Malachia.
De Hieremia.
De Daniele.
De Ezechiele.
De Iob.
De Euangelio Matthæi.
De Marco.
De Luca.
De Ioanne.
De Actis Apoſtolorum.
De Epiſtola Iacobi Apoſtoli.
De prima
De ſecunda } Epiſt. Petri Apoſtoli.
De prima
De ſecunda
De tertia } Epiſt. Ioannes.
De Epiſtola Pauli ad Romanos.
Ad Corinthios prima.
Ad Corinthios ſecunda.
Ad Galatas.
Ad Epheſios.
Ad Coloſſenſes.
Ad Theſſalonicenſes.
Ad Hebræos.
De Timotheo 1.
De Timotheo 2.
De Tito.
De Philemone.
De Apocalypſi Ioannis Apoſtoli.
De Epiſtola Barnabæ.
Erudita Scholia Mariani Victorij Reatini, in omnes Hieronymi Epiſtolas.
Indicem locupletiſſimum.
Loca Sacræ ſcripturæ à S. Hieronymo, his tribus Epiſtolarum Tomis, explicata.

QVARTVS TOMVS habent Commentaria in quatuor Prophetas Maiores; ad fidem vetuſtiſſimorum exemplarium, octingentis & amplius ſublatis erroribus, emendata. Nam quæ habebantur in Quarto Tomo veteris editionis, vt erant penè omnia ſpuria, aut incerta, reiecta ſunt ſapienter à Victorio Reatino in Nonum Tomum, de quo poſtea dicemus.

QVINTVS TOMVS, qui trecentis & ipſe atque amplius ſublatis erroribus, ab eodem prodijt, continet Eccleſiaſten, & duodecim Prophetas minores.

SEXTVS TOMVS, ducentis circiter ſublatis erroribus, complectitur Commentaria in Matthæum, & Epiſtolas ad Galatas, ad Epheſios, ad Titum, ad Philemonem; & librum Didymi de Spiritu ſancto, à Hieronymo verſum. Ad finem autem Tomi Sexti, Annotationes Mariani Victorij adiunctæ, ſiue adſutæ ſunt, in Commentarios omnes Hieronymi, pro locis à ſe emendatis ſuper Eſaiam, in Hieremiam, in Ezechielem, in Danielem. In Tomum Quintum, in Eccleſiaſten, in Oſee, in Ioel, in Amos, in Abdiam, in Ionã, in Micheam, in Naum, in Habacuk, in Sophoniam, in Aggeum, in Zachariam, in Malachiam. Deinde in Tomum Sextum, in Matthæum, in Epiſtolam ad Galatas, ad Epheſios, ad Titum, ad Philemonem.

SEPTIMVS TOMVS continet Hieronymi Commentaria ſuper Pſalmos; quibus acceſſit Pſalterium ipſum, à Hieronymo Latinitate donatum: Quæ omnia multis in locis, ſtudio eiuſdem Mariani Victorij, aucta ſunt, & emendata. Operis autem Cenſuram, qua Commẽtarios hoſce D. Hieronymi eſſe probat, videbis initio huius Septimi Tomi, poſt Epiſtolam Gregorio XIII. Pont. Max. ſcriptam.

OCTAVVS TOMVS habet Commentarios, qui etſi D. Hieronymo adſcripti fuerunt, nec tamen eius ſunt: Nimirum Commentaria in Iob, qui Bedæ presbyteri Angli fuerũt. Item in Prouerbia Salomonis, quos etiam eiuſdem Bedæ fuiſſe liquet. Deinde homilias quatuor Origenis in Cantica Canticorum, quas à Hieronymo verſas eſſe, Victorius mauult exiſtimare, quàm affirmare. Denique Commentarios in omnes Pauli Apoſtoli Epiſtolas, qui Hieronymi nec phraſim ſapiunt, nec eruditionem, quamuis in fronte operis, Epiſtolam ad Heliodorum inſcriptam contineant: Quin potius hominis eſſe Pelagiana labe infecti, apparet (ni ea tantum, quæ Orthodoxa non ſunt, ab hæreticis potius ſint adiecta.) Quod antea notauit Ambroſius Catharinus; ac deinceps Sixtus Senenſis, quarto, &

sexto libris Bibliothecæ Sanctæ, denique & Bellar. Card. lib. 4. de Amissione Gratiæ, & Statu peccati.

Ceterum horum Commentariorum eos esse Auctores, quos diximus; ipse quoque Victorius, Censura ad eos præfixa, ostendit vberius.

NONVS TOMVS Tris Partes continet. In quarum Prima locatæ sunt Epistolæ, doctæ quidem, & erudita, at quæ neque Hieronymi sunt, & quarum ignorantur Auctores.

In Secunda Parte posita sunt ea, quæ suis titulis, proprios testantur Auctores.

In Tertia, quæ suos Auctores ipsa etiam præseferant, verum non ita docta, & erudita sunt, quemadmodum illa, quæ in prima, & secunda parte continentur.

Et hæc tamen omnia, non solùm ad fidem vetustissimorum exemplarium, multis erroribus, quibus scatebant, expurgata; verùm etiam quorumnam sint, Censura ipsius Victorij, ostensa, quoad eius fieri potuit.

Adscripta Hieronymo, Cap. V.

Indicis autem eorum, quæ D. Hieronymo falsò adscripta, in hoc Tomo Nono continentur: Prima serie hæc habentur.

Mariani Victorij Reatini, Censura huius Voluminis.
Epistola Concilij Milevitani, de D. Hieronymo.
Synodi Romanæ sub Gelasio testimonium de D. Hieronymo.
Ad Demetriadem, de Virginitate, epist. 1.
Augustini, & Alypij, ad Iulianam, epist. 2.
Ad Geruntij filias, de contemnenda hæreditate, epist. 3.
Ad Marcellam, vt aduersa toleret, exhortatio, epist. 4.
Ad Virginem in exilium missam consolatio, epist. 5.
Ad amicum ægrotum, epist. 6.
Ad amicum ægrotum, de viro perfecto, epist. 7.
Institutio amici in scientia Diuinæ legis, epist. 8.
De tribus virtutibus, epist. 9.
Ad Paulam, & Eustochium, de Assumptione Beatæ Mariæ Virginis Sermo, qui Sophronij esse creditur, epist. 10.
De Assumptione Beatæ Mariæ Virginis Sermo, epist. 11.
De honorandis parentibus, epist. 12.
De septem gradibus Ecclesiæ ad Rusticum Narbonensem Episcopum, epist. 13. ea septem continens.
Virginitatis laus ad Mauritij filiam, epist. 14.
De ijs, quæ Deo in Scripturis sanctis attribuuntur, epi. 15.
Damasi Symbolum, epist. 16.
Symboli explanatio ad Damasum, epist. 17.
Explanatio fidei ad Cyrillum, epist. 18.
Symbolum Ruffini ad Laurentium Episcopum, epi. 19.
Ad Præsidium Diaconum, de cereo Paschali, epist. 20.
De vera circumcisione ad Theraliam, epist. 20.
De celebratione Paschæ, epist. 21.
In Susannam lapsam obiurgatio, duo capita continens, epist. 22.
In Euagrium obiurgatio, quòd Leuitam lapsum non fuerit consolatus, epist. 23.
Hortatio ad militem seculi, vt Christo militet, epist. 24.
De decem tentationibus populi Israëlitici, epist. 25.
Explanatio in Psalmum 40. epist. 26.
Explanatio in Psalmum 117. epist. 27.
Ad Dardanum, de diuersis generibus Musicorum, epist. 28.
De Resurrectione Domini, Sermo 29.
De Natiuitate Domini, Sermo 30.
De Epiphania Domini, Sermo 31.
Sermo de Quadragesima 32.
In Vigilia Paschæ, De esu agni, Sermo 33.
De Resurrectione Domini, Sermo 34.
Ad Eustochium, de vinculis Beati Petri, epist. 35.
De obseruatione Vigiliarum, epist. 36.

Digitized by Google

Ad Pammachium,& Oceanum exhortatoria,epiſt.37.
Ad quendam,qui in ſeculo pœnitebat,epiſt.38.
De diuerſis generibus leprarum, epiſt.39.
De duobus filijs,frugi & luxurioſo,epiſt.40.

Secunda Serie.

Paulini ad Sebaſtianum Eremitam,epiſt.41.
Mariani Victorij,epiſtola ad Lectorem,de Apologia pro Origene,in qua oſtenditur,illam non Pamphili Martyris,ſed Euſebij Cæſarienſis eſſe.
In Apologiam Euſebij Cæſarienſis,falsò Pamphilo aſcriptam, pro Origene, Ruffini ad Macharium Proœmium.
Apologia Euſebij Cæſarienſis pro Origene,Ruffino Interprete,falsò Pamphilo Martyri aſcripta,quindecim capita continens.
Ruffini liber De adulteratione librorum Origenis,ad Macharium, duo capita continés.
Prologus Ruffini in Periarchon Origenis,ad Macharium,duo capita continens.
Ruffini ad Anaſtaſium Vrbis Romæ Epiſcopum Apologia pro fide ſua,epiſt. 42.
Anaſtaſij Romani Epiſcopi,ad Ioãnem Hieroſolymitanum Epiſcopum,de Ruffino ſententia,epiſt.43.
Ruffini Aquileienſis in Diuum Hieronymum Inuectiuarum,lib.2.
Auguſtini ad Hieronymum,De eo quod ſcriptum eſt, *Qui totam legem ſeruauerit*, epiſt. 44.
Auguſtini ad Hieronymum,De ratione animæ, epiſt.45.
Auguſtini ad Optatum Epiſcopum Mileuitanum,De origine animarum,epiſt.46.
Auguſtini homilia de Paſtoribus,epiſt.47.
Valerij ad Ruffinum,ne ducat vxorem,epiſt.48.
Gennadij Illuſtrium virorum Catalogus.
Martini V.Pontificis Regulæ Monachorum approbatio.
Regula Monachorum D.Hieronymi, ex ſcriptis eiuſdem per Lupũ de Oliueto collecta, 32.capita continens.
Dialogus ſub nomine Hieronymi,& Auguſtini,ex vtriuſque ſcriptis, ab incerto Auctore,De origine animarum.
De corpore,& ſanguine Chriſti,homilia,incerto auctore.
Homilia ſuper Euangelium Matthæi, *Quis veſtrum habebit amicum.*

Tertia Serie.

Ad Tyraſium ſuper morte filiæ Conſolatio,epiſt.49.
Ad Oceanum de ferendis opprobrijs,Hortatoria epiſt. 50.
Ad Oceanum de vita Clericorum,epiſt.51.
Damaſi ad Hieronymum,epiſt. 52.
Hieronymi ad Damaſum,epiſt.53.
Scriptorum Eccleſiaſticorum Catalogus,ad Deſiderium.
Ad Paulam & Euſtochium,epiſt.54.De virtute Pſalmorum.
Ad Damaſum de oblatione Altaris, epiſt.55.
Regula Monacharum.41. capita continens.
Chromatij,& Heliodori Epiſcoporum,epiſt.56.ad Hieronymum.
Hieronymi ad Chromatium,& Heliodorum,epiſt.57.
De Natiuitate Sanctæ Mariæ,epiſt.58.
Euſebij de morte Hieronymi ad Damaſum,epiſt.59.
Auguſtini ad Cyrillum Hieroſolymitanũ Epiſcopum,De magnificentijs B.Hieronymi.
Cyrilli Epiſcopi Hieroſolymitani,De miraculis. S. Hieronymi ad S.Auguſtinum Epiſcopum Hipponenſem.
Vita Diui Hieronymi,incerto Auctore.

Harum autem Epiſtolarum auctores, aut vnde prodierint (Victorius ipſe inquit) in tanta eruditorum veterum multitudine,affirmare temerariũ, diuinare periculoſum eſt. Sunt autem plurimæ Epiſtolæ, que Paulini Nolani Epiſcopi: aliquæ quæ Maximi Præſulis Taurinenſis: nonnullæ,quæ Auguſtini:quædam, quæ Tertulliani ſtilum, ſaliuamque redoleant: multæ,quæ indignæ prorſus ſunt,vt viris doctis adſcribantur. Paulini phraſim præſeferunt Epiſtola quarta, quæ ad Marcellam, vt aduerſa toleret : Item quinta ad Virginem in exilium miſſam:Rurſum vigeſimatertia,in qua redarguitur quidam, quod Leuitam lapſum conſolatus non ſit: Necnon vigeſimaquarta, in qua militem quemdam

ad Christi militiam hortatur; Maximi videtur esse septima, quæ De viro perfecto inscribitur: Meminit enim in ea de D. Ambrosio, & de inuentione corporum Geruasij & Protasij, quæ ab ipso Ambrosio reperta fuerunt: Item vigesima, cui titulus est, De vera circũcisione ad Tetrantiam, siue Terentiam, seu Therasiam, inscripta: variant enim hac in re exẽplaria. Augustini stylo similis est vigesimaprima, quæ de celebrationẽ Paschæ est; & iam inter Opera eius impressa legitur. cuiuscunque autem sit, Africani esse hominis apparet ex ea. Vicesima autem secunda, cui titulus est, In Susannam lapsam obiurgatio, docta quidem, & erudita epistola est; expeditiores autem habet anfractus, nec ita longis se periodis implicat, vt Augustini esse, quemadmodum existimant aliqui, credi possit. Tertulliani autem stylum habet Epistola sexta, quæ ad amicum ægrotum inscribitur. Sermo item de Assumptione Beatæ Mariæ Virginis ad Paulam, & Eustochium, Græci potius, quam Latini hominis est: quippe cum Latinè scribere exercitatus haud sit, Græcum hominem Latinè in eo loquentem videre liceat. Sophronij autem esse, D. Hieronymi amici, illius scilicet, qui Hieronymi Catalogum de Scriptoribus Ecclesiasticis, Græcum reddidit, pro compertissimo creditur. Prima autem, quæ est ad Demetriadem, doctissima profectò, & erudita Epistola, Pelagiani alicuius hominis esse creditur: quippe cũ nimium libero, etiam sine Dei gratia, arbitrio tribuat: Quapropter iure ab Augustino, & Alypio, in sequenti Epistola redarguitur. Celestij, qui Pelagianus fuit, nomẽ, exemplaria quædam præ se ferebant. Quæ autem in calce operis, Eusebij nomine, de morte Hieronymi ad Damasum inscripta est, Eusebij Cremonensis, indiuidui D. Hieronymi socij esse creditur. Verum, nisi Damasum, alium, quàm summum illum Pontificem, toti Ecclesiæ notissimum, eo nomine intelligat, falsis circunfertur nominibus: Longè enim ante Diuum Hieronymũ Damasus Papa obijt. Quæ verò vel Cyrilli, vel Augustini de miraculis Hieronymi, nomen habent, cuiuscumque alterius potius, quàm Cyrilli, & Augustini Opera sunt. Quòd rectè ante Marianum D. Antoninus agnouit. Vita verò Hieronymi incerto auctore conscripta (quamuis altera ab ipso Mariano, vt diximus, ex Hieronymi scriptis verius, fideliusque sit edita) ne quis sibi aliquid deperijsse conqueri posset, ita, vt, prius typis mandata erat, relicta est ibidem. At non propterea omnia quæ in illis produntur, falsa, & commentitia esse credendum est. Multa enim vera falsis auctorum nominibus circunferuntur: quæ celebria ideo solent apponi, vt vel pretiosius venundentur, vel auidius lectitentur.

Accessit Index locuples in Tomum Quartum, Quintum, Sextum, Septimum, Octauũ, & Nonum, & diligentissimè ab eodem Mariano Victorio collectus, qui certè pluribus in locis, loco Commentarij esse potest. Neque enim solùm amandat Lectorem ad Commẽtaria Hieronymi, sed sententias ipsas hinc inde collectas aut explanat, aut vberius tractat, vt operæ pretium sit & Hieronymum per Hieronymum intelligere, & indefessam Victorij diligentiam, atque doctrinam suspicere, atque imitari.

Denique Sacræ scripturæ loca, Quarto, Quinto, & Sexto Tomis, à D. Hieronymo passim relata, atque explicata, ordine librorum Diuinæ scripturæ ponuntur.

Adiunctus est Index ad finem in Septimum, Octauum, & Nonum Tomos Operũ Hieronymo ascriptorum, ac etiam in eam Sexti Tomi partem, quæ eidem tribuitur.

Hæc autem omnia Romæ excusa sunt primò à Paulo Manutio, hoc est Primus, Secundus, & Tertius Tomus, an. 1565. Deinde Quartus, Quintus, Sextus, Septimus, Octauus, & Nonus in Aedibus Populi Romani, an. 1571. & 1572. Parisijs item ann. 1580. Sed & an. 1565. Hieronymi Epistolæ ad collationem Veterum Exemplarium multis in locis restitutæ, & in Tres libros redactæ à Petro Canisio prodierant Dilingæ in Germania, & Parisijs an. 1583. Louanij autem an. 1573. Ant. verò an. 1578.

Iam quæ Sixtus Senensis, siue alij ante hos Victorij labores, de Operibus Hieronymo falsò adscriptis collegerũt, vtiliter quidem legi possunt, præsertim in quarto libro Bibl. Sanctæ Sixti, vbi eadem Opera expendit. Verumtamen qui hæc quæ diximus eliciet ex Victorio? ne tanti viri nomẽ debito honore fraudaremus facilè & solidè hebebit, quod de ijsdẽ Hieronymi Operibus existimari possit.

Ceterum sciant Lectores, Vitas Patrum quæ falsò erant ascriptæ Hieronymo, fuisse olim à Celso Hugone I. C. cũ m. s. Codicibus collatas, atq; Lugduni in Gallia editas apud Iacobum Huguetum, an. 1515. Euagrij autem, & diuersorum eas esse propiros fœtus plerique iudicant. Prima pars est ab initio Prologi, *Benedictus Deus, qui vult omnes*, vsque ad caput, *De periculis itineris ad Eremos*. Quod præcedit S. Pauli Vitam. Huius autem Primæ Partis cũ Auctorem esse Euagrium Ponticum; Hyperboritam multi (vt diximus) putent, alij tamẽ D. Petronium Bononiensem, fuisse earum Scriptorem existimant, vt cõstat ex Gẽnadio:

Secun

Secunda Pars varias continet Patrum De virtute Sententias. Ipsius vero, sicut & Quartæ Partis ignotus est auctor. Tertia pars à primo Capite vsque ad 14. contexitur ex Dialogo Seueri Sulpitij De virtutibus Monachorum. Ab eo capite ad 40. ex libris Institutionum Cassiani desumpta sunt omnia, sicut ex Collationibus quæ sequuntur vsque ad finem.

Obseruata quædam post Marianum Victorium in Operibus Hieronymi. Cap. VI.

De Chronico autem Eusebij, ac Hieronymi etsi plura in To. 3. Annal. Baron. Car. obseruauit, legenda sunt tamen, quæ postea Arnoldus Pontacus Episcopus Vasatensis diligentissimè tradidit in Chronicis tum eorum, tũ Prosperi Aquitanici, in quibus plus duobus millibus erratis emendauit, ex collatione plurium codicum antiquorum. Qui liber Burdigalæ in Aquitania apud Iacobum Chouet impressus est an. 1604.

Atqui (quod tamen Marianus Victorius animaduerteret) Bellarminus quoque & Baronius Cardd. quin & Suffridus Petrus obseruarunt, cum Hieronymum in Acacio in Catalogo librorum Ecclesiasticorum, vbi in codicibus nonnullis extat verbum hoc *Arianũ* ad verbum *Felicis Papæ* nõ haberi in antiquis codicibus manuscriptis. Quod neque in Græca Sophronij translatione inuenitur. Ac quod maximi faciẽdum est, & quod Freculphus lib. 4. c. 8. & Ado Viennensis in Chronico recitantes ad verbum totum hunc Hieronymi locũ non habent vocem hanc, *Arianum* & cũ Hieronymus in Chronico, atque in Catalogo Scriptorum, vbi agit de Fortunatiano, dicat Liberium Papam ad subscriptionem hæreseos tandem inflexum fuisse, respondet Bellarminus, Liberium etsi non expresè, tamen interpretatiuè in hæresim consensisse. Nã Athanasium damnari permisit, quem nouerat causa fidei persecutionem pati, & cum Valente, atque Vrsacio communicauit, quos non ignorabat hæreticos esse, quamuis aliud dissimuularent. Hoc igitur esse quod Hieronymus significare voluerit. Bellar. To. 1. Controu. 3. libro 4. ca. 9. de Rom. Pontif. Bellar. ibid. vbi supra.

Hieronymi autem sententiam de Zacharia Barachiæ filio, quem non fuisse Patrem Ioan. Baptistæ asseruit, cum plerique, atque adeo Abulensis non tam sequantur, quã tueãtur, Cæsar tamen Baron. Card. Annal. suorum Primo Tomo, fuisse Patrem S. Ioannis Baptistæ ex antiquis, & quidem multis priscis Patribus, astruit. At postea Franciscus à Messana, in Opere, quod inscripsit Explicationem difficilium locorum in Operibus D. Hieronymi, cum Abulense sensit, & in dictione Zacharias, quæ extat in fine eius Operis D. Hieronymi sententiam conatur tueri, sed id breuius forsan, quàm obiectæ à Baronio rationes postulare videbantur: cuius tamen haud mentionem facit. Ioannes quidem Maldonatus, in Commentario suo in Matthæi c. 23. accedit ad sententiam D. Hieronymi recitatis Patrum varijs sententijs: quamuis paullo antea fassus sit, si ea traditio, quę habeba tur de Zacharia Patre Io. Baptistæ potuisset probari ex bonis libris, eam valde congruenter explicare de Zacharia alio Dominum, & Matthæum non intellexisse, quàm de Patre S. Ioan. Baptistæ. At Baronius ait præter alia; *certè si fides præstanda est Hippolyto Martyri auctori grauissimo, eius testimonio exploratum habetur, Zachariam Ioannis parentem filium fuisse Brachiæ Sacerdotis.* Quamobrem istos egregios Scriptores, conferant simul Viri cordati, quos ad lucem veritatis indagandam contulisse non pœnitebit.

Præterea Hieronymus cum ab hæretico vrgeretur, quòd historiæ veritatem auferret, & terram promissionis allegoricè tantum interpretaretur, respondet Epist. ad Dardanũ his verbis, *Neque hoc dico in suggillationem terræ Iudææ, vt hæreticus Sycophanta mentitur, aut quæ auferam historiæ veritatem, quæ fundamentum est intelligentiæ spiritualis, sed vt decutiam supercilium Iudæorum, qui Synagogæ angustias latitudini Ecclesiæ præferunt. Si enim Occidentem tantum sequuntur literam, & non spiritum viuificantem, ostendant terram repromissionis lacte, & melle manantem.* Vide Annot. 129. Sixti Senensis lib. 5. Bibl. Sanctæ.

Hieronymus autem solet varijs modis vertere Diuinæ scripturæ verba, quando hæc id requirunt. Ipse autem hoc testatur libro primo Apologiæ contra Ruffinum, vbi dicit Psal. 2. se vertisse, *Adorate purè*; & tamen in Commentarijs exposuisse, *Adorate filium.* Quoniam vox Hebræa, antiqua est.

Quin & ipse interdum mutauit sententiam, & loca sua correxit, vt libro de optimo genere interpretandi, & præf. 19. in Pentateuchum dicit, Isaiæ 11. ca. non debere legi, *Flos de radice eius ascendet*, sed, *Nazareus de radice eius ascendet*: & Lxx. hoc nomen Nazaræi malè prætermisisse, & hunc locum citari à Matthæo c. 2. vbi dicit, *Vt impleretur, quod dictum est per Prophetam, quoniam Nazareus vocabitur.* At ipse idem postea vertit, sicut verterant septuaginta, nimirum, *Et flos de radice eius ascendet.* & in Commentario, cap. 11. Isaiæ reddit rationem

huius rei, quoniam verbum Hebræum ibi positum scribitur per I Iade, cum Nazaræus dicatur à verbo per Zain. Quocirca Comment. c. 2. Matth. dicit illud: *Quoniam Nazaræus vocabitur*, non esse desumptum ex aliquo vno Propheta, sed ex eo, quod omnes Prophetæ Dominum Sanctum futurum esse prædixerunt. Pari ratione, lib. 5. Comment. in Isaiam fatetur, c. 9. malè se vertisse, *Erit terra Iudæ Aegypto in festiuitatem*, cum potius verti debuerit *in pauorem*, & hoc posteriore modo nos iam habemus in vulgata editione.

Etsi verò Hieronymus interdum sensit quædam mutanda esse in sua versione, & ea notauit in suis Commentarijs, tamen Ecclesia postea magis iudicauit veram primá versionem, & illam retinere maluit in editione vulgata: Nam lib. 5. Comment. In Isaiam, vbi B. Hieronymus dicit se vertisse, *festiuitatem* pro *pauore*, ibidem dicit, se malè vertisse, *refrenantem* pro *lasciuientem*; & tamen videmus in nostra editione vulgata priorem correctionem Hieronymi admissam, posteriorē verò non admissam. Quod certè non videtur casu factum, sed iudicio potius Ecclesiæ. Et hoc modo ad multa respondeti potest. Bellarm. Card. lib. 2. de Verbo Dei, c. 9. Tom. 1.

Hieronymus item interdum videtur reprehendere versionem nostram vulgatam, cùm tamen eam non reprehendat, sed solum explicet, quæ sit vis Hebræę vocis; vt cum in Quæstionibus Hebraicis dicit c. 1. Geneseos, pro eo, quod nos habemus, *Spiritus Domini ferebatur super aquas* in Hebræo esse, *incubabat* seu *fouebat*, more auis, Bellar. Card. lib. 2. De Verbo Dei, c. 9. ad finem, Tom. 1.

Hieronymus non conuertit Nouum Testamentum, sed veterem eius versionem tantum nonnullis locis emendauit. Id quod etiam in illud c. 16. Lucæ Euangelistæ, *Homo quidam erat Diues, qui habebat Villicum* cernitur. vbi Hieronymus, Villicum, Occonomū & Villiconem maluit declarare, quam mutare Interpretis versionem.

Hieronymo autem obijci videtur in Augustino Chisamensi Episcopo in Annot. in Pentateuchum, quod ita verterit Num 17. vt plures, quam 12. virgas fuisse innuerit; Item quod Num. 24. ijs verbis, *Vir cuius obturatus est oculus*, cum ipse posuerit contrarium, *Vir cuius est apertus oculus*.

Putat autem Sixtus Senensis decesse in nostris codicibus negationem, dicendumque fuisse, *Dixit homo, cuius non est obturatus oculus*.

Hieronymus deniq; sæpè ex aliorum sententia loquitur, vt non idipsum, quod dicit eum sensisse credendum est; sic sæpè facit in Commentarijs Epistolæ ad Hebræos, & in alijs locis, vt notat Bellar. Card. c. 11. lib. de Gratia primi hominis, Tom. 3. controuersia 1.

Porrò à Cornelio Steinuuichio Canonico Colonienſi, edita est Confessio Hieronymiana, quib. adiecit præfationes singulis Tomis præmissas: censuram item de Operibus, & singulis Hieronymi libris: Elogia 26. diuersorum Theologorum de Hieronymo: testimonia quorundam Doctorum virorum, siue ex antiquo, vt vocant, Lectionario: eiusdem Antidota contra XXXII. Calumnias Centuriatorum Magdeburgensium, & Caluini: antidota contra errores Kemnicij in Examine Concilij Tridentini: excerpta plusquam quingenta loca ex Gratiano. D. Thoma, Petro Lombardo, Scholæ auctoribus, quæ ab ijs citata fuere, & explicata: Disputatio an Hieronymus præciæ Bethlehemiticæ Rector, seu presbytes Hierosolymitanus, vt Græci Patres eum vocant, fuerit Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, & Scholia varia contra hæreticorum corruptelas, obscurioribus locis passim inserta. Vt verò conatus hic Cornelij est valde commendandus, sic tamen auctoritates aliquæ, quas citat, à viris studiosis rectius intelligentur, si ipsi loci in Auctore ipso tamquam in fonte accuratè prelegantur.

Ceterum Hieronymi, ad Paulinianum, in Didymi libros de Spiritu Sancto, Præfatio extat in Tom 9. Bibl. SS. PP. edit. 2.

HIERONYMVS Teutonicus, Ord. Præd. Tractatum Summæ Theologiæ D. Tho. Aquinatis iuxta præcipuas illius cōclusiones in Cōpendiū redegit, atq; edidit Venetijs 1585.

HIERONYMVS Torrensis Hispanus, & Societatis nostræ Theologus, cum Confessionem Augustinianam, quam ex omnibus D. Augustini Operibus accuratissimè per seriem Theologicarum materiarum contexuit, sæpè editam vidisset, ad multam deinceps senectutem veniens, & eandem summo studio recognoscens statuit in futura eiusdem Confessionis Augustinianæ editione, quam se moliri, mihi scripsit, vt testimonia, quæ affert ex legitimis Augustini Operibus sumerentur. Posita enim antea fuisse quædam testimonia ex Operibus Augustino haud verè ascriptis fatetur: Nimirum sumpserat ex libro de fide ad Petrum, quem S. Fulgentij esse compertum est, tametsi hactenus nomine Augustini inscriptus sit. Sic item ex libris alijs, dubijs, quæ tamen fuerint orthodoxa, & Augustini doctrinæ consentanea; Quin nonnunquam testimonia sumpserat è libro de

Dog-

Digitized by Google

Dogmatibus Ecclesiasticis, qui Gennadio Massilienſi tribuitur. Veruntamen constat multa esse in eo libro, vel ex Augustini Operibus, vel ex Celestini Papæ Decretis sumpta, quæ testimonio antiquitatis à falsis, vel dubijs discernuntur.

HIERONYMVS Triuisanus, è nobili familia, Venetus, Ord. Præd. ac re ipsa facundus Concionator, qui deinceps fuit Episcopus Veronæ, scripsit Commentarium in D. Pauli Epist. ad Hebræos. Obijt an. 1562. sepultus in sacristia Conuentus, vt vocant, S. Dominici apud suos, Venetijs.

HIERONYMVS Vairlenius edidit Notas ad D. Ignatij Græcas Epistolas,

HIERONYMVS Vida Cremonensis, Canonicus Congreg. Lateranensis, Episcop. Albensis in Subalpinis Montisferrati, Poëta celebris nostræ ætatis, Gesta Saluatoris nostri è quatuor Euangelijs, carmine cecinit, atque Christe idem inscripsit. De qua ipse satis modestè.

Ipse ego tentatum multis opus ante Camenis
Vertice ab Aonio dux Iordanis ad Vndas,
Perq́, Palæstinos saltus super ardua sisto
Montis Idumæi.

Adiecit alia Poëmata sat nota. Senior autem, ac iam Episcopus, edidit soluta oratione Dialogos De Republica.

HIERONYMI Vielmius, Venetus, Ord. Prædicatorum, Episcopus AEemoniæ, antea Argolicensis, scripsit De sex diebus conditi orbis. Adiecti autem sunt eiusdem auctoris de D. Thomæ doctrina, & scriptis libri duo. Item Orationes duæ altera Apologetica aduersus obtrectatores Theologiæ, altera de optimo Episcopi munere, apud Iuntas Venetijs an. 1575. quo & viuebat.

HIERONYMVS Zannettinus Bononiensis, De differentijs inter Ius Ciuile, & Canonicum extat inter Tractatus Tom. 1. fol. 141. De foro conscientiæ, & contentioso. To. 3. p. 1. fol. 405. fuit etiam seperatim editus an. 1523.

HIERONYMVS Zieglerus Rotenburgius scripsit de Illustribus viris Germaniæ.

HIEROSOLYMAE Scriptores ijdem sunt qui de Palæstina, & Syria scripserunt. Nos de ijs tum in secundo libro Selectæ nostræ Bibliothecæ, tum in Apparatu nostro ad Historias tàm Latino, quàm Italico scripsimus. Vide item in verbo,, Iosephus Iudæus, & in verbis. Hegesippus, Gulielmus Tyrius, Paulus AEmilius Veronensis, de Regibus Galliæ, Torquatus Taxus, Stanislaus Socolouius Polonus. Atqui Hierosolymitanum Chronicon, hoc est de bello sacro libri duodecim an. 1584. prodierunt ex Officina Iacobi Lucij Helmunstadij in Germania, in quo Arnoldus VVion, cui delata fuerat cura eos repurgandi, nil cauendum obseruauit. At in historia Orientali Haitoni Armeni Epistola dedicatoria fuit auferenda. In Appendice autem Reineri Renetij ad Haitonum, errores aliqui, vbi de familia Turcica agit, insperſi sunt, præterquam quòd is ipse Reinerus inter primos Classis Scriptores hæreticos prohibitus est. Epistola item Martini Crusij (qui & ipse prohibitus est in eodem Indice Romano) delenda est.

HIEROSOLYMITANA Synodus prima, in qua Apostoli conuenere, extat in Actis Apostolorum, & celebrata est an. 18. post passionem Domini, vt colligitur ex Paulo ad Galat. 1. & 2. qui erat annus 13. à morte Tyberij. Altera verò à Petro Hierosolymitano Episcopo aduersus Seuerum, Anthimum, & alios hæreticos, an. Dom. 136. Actiones autem omnes huius Synodi continentur in illis, quæ de eadem causa sunt habitæ à Menna Episcopo, siue Patriarcha Constantinopolitano.

HIEROSOLYMITANI Senatus Epistolæ duæ extant: altera ad Iudæos dispersos, altera ad Aristobulum Ptolomæi Regis AEgypti Præfectum. Sixt. Senensis.

HIEROSOLYMITANVM Excidium. Vide paulò supra in verbo, Hierosolymæ Scriptores.

HIEROSOLYMITANORVM, siue Rhodiorum (nunc quidem Melitensium) Equitum historiam scripsere Melchior Bandinus eius Ordinis Cancellarius. Gulielmus Cadurcensis Procancellarius, de Rhodi obsidione Iacobus Borbonius magnus Prior Galliæ de eadem Gallicè. Iacobus Fontanus latinè, cum eiusdem Ordinis in eadem Insula esset iudex (vt vocant) appellationum. Nicolaus Villagagno latinè de obsidione, & expugnatione Tripolis ad Carolum Quintum. Antonius Geoffredus, cognomento Vinadiera, varia ad vniuersam historiam ordinis illius collecta reliquit, cum moriens historiam texere non potuisset. Antonius item Foxanus Hispanus Hispanicè eandem vsque ad sua tempora est persecutus; præter antiquiores Gulielmum Archiepiscopum Tyri, Paulum AEmylium de Regibus Gallis, Paulum Iouium. Quos omnes Iacobus Bosius

accuratissimè omnium est subsecutus, de quo vide in verbo, Iacobus Bosius; sed & ea de re Torquatus Taxus egit eleganti Poëmata Etrusco, vti suo loco dictum est.

HIEROTHEVS quænam scripserit ostendit S. Dionysius Areopagita 2. 3. 4. Capitibus Hierarchiæ Ecclesiasticæ. Et quidem cum de hac scripserit ad Timotheum Ephesinæ Ciuitatis Episcopum, appellet autem in 2. cap. communem vtriusque Magistrum Hierotheum, fit, vt de ijsdem rebus aut scripserit, aut certè disseruerit.

HILARION, hoc est, Quintus Iulius Hilarion scriptor perantiquus reliquit Chronologiam, siue de Mundi duratione libellum extat in Tom. 7. Bibl. SS. PP. edit. 2.

HILARION Genuensis Monachus S. Nicolai de Buscheto Congregationis Casinensis, scripsit Commentaria, siue Animaduersiones ad quatuor Euangelia, quæ Brixiæ prodierunt an. 1567. ac deinceps ibid. an. 1578. De amore item erga Deum orationes 27. excusas Brixiæ an. 1581. De cambijs librum itidem Brixiæ, sicuti, & Sermones ad Sanctimoniales Italicè. Brixiæ an. 1565. Obijt an. 1585.

HILARION Monachus SS. Nazarij, & Celsi Veronæ, Congregationis S. Iustinæ, quæ nunc Casinensis vocatur, scripsit circa an. Domini 1516. præter paraphrasim in Rhetoricam Hermogenis, quæ typis excusa est Venetijs an. 1523. De vita S. Simeonis Monachi, cuius corpus in Monasterio S. Benedicti, quod est in Tractu Mantuano, integrum asseruatur. Scripsit item Appendicem ad Vitas Sanctorum scriptas à Iacobo de Voragine, lib. 1. qui editus est Mediolani apud Iacobum Ripam, an. 1494. De translatione quoque S. Georgij Maolyris, lib. 1. Extat autem hic m.s. Venetijs in Cœnobio S. Georgij maioris, sicuti, & alter m.s. ibidem; Denique de Translatione brachij eiusdem sancti ad idem Monasterium S. Georgij.

HILARIVS Arelatensis Episcopus, & B. Augustini discipulus, scripsit ad eundem Epistolam aduersus Pelagianos, Vitamque S. Honorati primi cultoris Insulæ Lerinensis, ac deinceps Episcopi Arelatensis sui ipsius præcessoris, quod & testatur Gennadius, & alij post eum: Extat verò funebris oratio, qua res ab eo gestas est prosecutus; quam quidem carie, situque obductam, latentem diu, haud multos ante annos in lucem edidit Parisijs vir doctissimus Genebrardus, cui benè precatur Baronius Card. quòd ex ea refelluntur fabulæ, seu potius deliria incerti Auctoris Operis tribus libris distincti de Vita S. Honorati, quo in primis fingitur idem S. Honoratus Nicomediæ Regis filius, & alia eiusmodi, *qua sine nausea legi non possint* (vt idem inquit Baronius Card.) *nisi ab eo, cuius sit stomachus ferreus, & ignorantiæ vndique obductus rubigine.* Scripsit item ad Leonem Pont. Max. carmine heroico historiam à primo capite Geneseos vsque ad septimum, & Homilias, atque Epistolas ad Germanum contra hæreses, floruit sub Valentiniano, vt inquit Gennadius, an. 446. quod & asserunt Tritemius, Sixtus Senensis, & Eisingrenius. Porrò Hilarius hic, ille est, ad quē Eremi deserta petentem Eucherius Lugdunensis librum scripsit De laude Eremi.

Gennad. Isidor. Tritem. Sixtus Sen. Tom. 6. Annal. versus finem anno Dom. 445.

HILARIVS Pictauorum Aquitaniæ Episcopus fuit, quem non solum Hieronymus, & Augustinus, verum etiam integra Synodus Ephesina prima, & alia deinceps Concilia mirificè coluerunt. Is (inquit Hieronymus in Catalogo) factione Saturnini Arelatensis Episcopi, de Synodo Biterensi in Phrygiam relegatus, duodecim aduersus Arianos confecit libros; & alium librum de Synodis, quem ad Galliarum Episcopos scripsit; & in Psalmos Commentarios, primum videlicet; & secundum, & à 51. vsque ad 62. & à 118. vsque ad extremum, in quo Opere imitatus Origenem, nonnulla etiam de suo addidit. Est eius ad Constantinum libellus, quem viuenti Constantinopoli porrexerat, & alius in Constantium, quem post mortem eius scripsit, & alius liber aduersum Valentem, & Vrsacium. historiam Ariminensis, & Seleuciensis Synodi continens, & ad Præfectum Salustium, siue contra Dioscorum, & liber Hymnorum, & mysteriorum alius, & Commentarij in Matthæum, & Tractatus in Iob, quos de Græco Origenis ad sensum transtulit, & alius elegans libellus contra Auxentium, & nonnullæ ad diuersos Epistolæ. Aiunt quidem scripsisse eum in Cantica Canticorum, sed à nobis hoc Opus ignoratur. Mortuus est Pictauis Valentiniano, & Valente regnantibus. Hæc Hieron.

Cassiod. Inst. Diuin. lect. cap. 6. Vide Baron. Tom. 4. pag. 219. primæ editionis.

At de Commentarijs in Iob, Cassiodorus sic ait: *Quidam etiam est anonymus ex cuius stylo esse suspicamur Hilarium, qui Commentaria libri ipsius (Iob, scilicet) scripsit in ordinem.* Ignorasse visus est, (inquit Baronius) ea ex Origene deducta, in quo S. Hieronymus eiusdem S. Hilarij prudentiam laudat, quòd non tam in Iob Origenis Commentarios, sed & in Psalmos 40. fermè millia versuum ad sensum in Latinum verterit.

Extat verò Hilarij Epistola ad Episcopos, & plebem Arianam hæresim detestantes, & veram fidem sequentes, sat longa; post quam extat Tractatus de disputatione Ca-

Digitized by Google

tholicæ fidei Athanasij Episcopi contra Arium peruersi dogmatis, Sabellium, & Photinum, audiente Probo Iudice sub Constantino Imperatore. Quæ incipit, *Probus Iudex dixit: Amore veritatis, & fidei, inter sectatores Christianæ Religionis.* In fine autem scriptum est: *Explicit sententia Iudicis Probi inter Athanasium Episcopum Catholicum, & Arium, Sabellium, & Photinum hæreticos.* Neque verò hæc sententia comprehensa est in illa altercatione, siue disputatione Athanasij, & Arij hæresiarchæ de Patris, & Filij identitate, quæ disputatio habita est apud Laodiceam sub iudice Probo, quæúe in Operibus Athanasij postremo apud Sonnium Parisijs edita est. Hæc autem Patauij à me visa est manuscripta è Biblioth. Vincentij Pinelli V. C.

Iam Commentarius contra Dioscorum perijt, non sine iactura Historiæ rerum Gallicarum, & aliarum. Ac quidem Hieronymus meminit huius Commentarij in Epistola ad Magnum. Sed & accesserunt ad ea, quæ Hieronymus numerat, expositiones in Psalmos 63. 65. 66. 67. & 68. qui forsan typographorum fuit error, qui in Catalogo Hieronymi pro 68. excuderint 62. Addita est Epistola ad Aſram filiam cum Hymnis ad eandem, Erasmo quidem notha, sed nō Fortunatiano presbytero, qui vitam Hilarij scripsit cui in Episcopatu successit, quique argumentum eius Epistolæ totum in ea explicuit.

At cum quotquot Hilarij extiterunt Opera, alibi quidem, sed Parisijs integriore editione prodierint, an. 1572. Sciendum est, primò intercidisse Epistolas, quas scripsit ad diuersos. Librum item Hymnorum, ni forte aliqui sint ipsius ex ijs, quos hodieque canit Ecclesia.

Commentarius verò in Iob cum item exciderit, fuêre, qui dubitauerint esse eum, qui inter Origenis reliquias reperiebatur. Veruntamen neque Hilarianum characterem sapit, ac qui eum è Græco in Latinum conuertit, rectius vertisse potuisse existimatur. Iam, & liber aduersus Valentem, & Vrsacium, historiam Ariminensis, & Seleuciensis Synodorum Acta continens, interijt, ni putetur admixtus libro de Synodis.

Extat etiam Hilarij Epistola ad Augustinum de reliquijs Pelagianæ hæreseos, inter ipsius Augusti. Epistolas. Cæterùm, cum Patres magna cum veneratione citent Hilarium, vt Hieronymus interdùm eum vocet, *Orbis Deucalionem*, alibi *Latini Sermonis tubam*, interdum *Latinæ eloquentiæ Rhodanum, & sui temporis Confessorem*, quique inoffenso pede sit decurrendus, Magdeburgenses tamen Centuriatores calumniari conati sunt, decepti autem eadem nominis appellatione, huic tribuunt, quod tribuendum erat Hilario Diacono, cuius meminit Hieronymus in Commentario aduersus Luciferianos, qui quidem in plures impegit errores. Cæterùm & postremo prodierunt D. Hilarij opera Parisijs an. 1605. apud Societatem.

HILARIVS alter à Pictauiensi Episcopo, scripsit Epistolam D. Augustino, quæ est inter huius Epist. 8. supra 80.

HILARIVS Pontifex Max. natione Sardus, Romæ Synodo quinquaginta Episcoporum habita, nonnulla constituit pro Ecclesiastica honestate. Scripsit quædam, *de quibus ego* (ait Tritemius) *tantùm reperi Decretum Synodale, lib. 1.* Quoniam religiosus Spiritus sanctus. *Ad Episcopos Tarraconensis Prouinciæ Epist. 2.* Postquam literæ vestræ. *Ad Ascanium Tarraconensem Episcopum, Epist. 1.* Diuinæ circa nos gratiæ. *De Concilio Nicæno, Epist. 1. De Concilio Ephesino, Epist. 10. De Concilio Chalcedonensi, Epist. 2. Epistolarum ad diuersos, lib. 1.* Decreta verò ipsius vna cum reliquorum Pontt. Decretis excusa fuêre Coloniæ. Vixit an. Dom. 448. & amplius.

HILDEBERTVS Gallus, vir sanctus, & S. Hugonis Abbatis discipulus, ex Cenomanensi Episcopo, Turonensis Archiepiscopus, circa an. Dom. 1090. Epistolas scripsit, quæ primò excusæ sunt in Bibliotheca SS. Patrum Margarini, qui eis argumenta ad singularū Epistolarum capita adiecit. Scripsit item Carmen de misterio Missæ, & Sermonem in illud Isaiæ, cap. 35. *Tunc aperientur oculi cæcorum.* Item in illud Luc. 12. *Cui multum est, multum quæretur ab eo.* Item Synodicam ad pastores. Præterea vitam S. Hugonis Abbatis Cluniacensis, quæ extat Cluniaci m.s. vt testatur Arnoldus VVion. Scripsit quoque de suo exilio lib. 1. Epistolarum verò, Hymnorum, Orationum, & Epitaphiorum, lib. 2. Vita quoque ipsius extat in libro Pontificali Cenomanensi in Gallijs. Claruisse autem illum, tam prosa, quàm metro, & exposuisse metricè totum Missæ ordinem, ac præterea diuersas ad diuersos Epistolas verborum venustate egregias, scilicet etiam supra quàm illa ferebant tempora, sententijs vtiles; & Rhetoricis coloribus adornatas, refert Henricus de Gandauo, plures autem eius de S. Trinitate, & alijs argumentis versus ex scripsit S. Antoninus Speculi Historialis Tit. 16. cap. 9. & seq.

Tritemius. Petrus Crapolius de Episcopis Germaniæ Bibl. SS. PP. Tom. 3. Gand. in Cat. Eisingt. Arnoldus Wion.

HILDEBERTVS Abbas Benedictinus, Archiepiscopus Moguntinus, Ostrofran-

corum

Eisingren. corum Dux, frater Conradi Romanorum Regis, designatus Summus Pontifex, sed citius euocatus è rebus humanis, quàm Romam migraret, scripsit Vitas aliquot Sanctorum. Viuebat an. 928.

HILDEBRARDVS Goffredus, Frisius, à Doengieterpo, natus in Schinga, qui pagus est territorij Meinaldumani, scripsit multa, quæ partim in ædibus parentum, partim in Monasteriorum Bibliothecis manuscripta vidimus, in Epistolam Pauli Commentaria, In Euangelia Dominicalia, Postillam Euangelicam, Vitas aliquorum Sanctorum Frisiæ, principia artis Geometriæ. Collegit etiam Statuta Episcoporum Vltraiectinorum cum appendicibus suis, quæ postea edita sunt, suppresso loci, temporis, ac typographi nomine, quorum exemplar apud me vnicum est. Vixit auctor iste circa an. 1500. Hæc Suffridus Petrus lib. de Frisiæ Scriptoribus.

HILDEGARDIS Diuæ Elisabethæ æqualis, virgo sancta, & sanctimonialis, primò vixit sub S. Iutta Abbatissa in Monte S. Disibodi sub regula S. Benedicti Congregationis Hirsaugiensis, quæ appellabatur *Cluniacensis reformata*. At S. Iutta demortua, diuino (vt fama est) mandato ad Montem S. Ruperti Confessoris in Oppidum Bingense ex altera Naij fluuij parte Moguntiæ cum duodecim sacris Virginibus secedens, ibi Monasterium statuit, In quo nata annos 42. tãta spiritus gratia imbuta est, vt libros veteris, & noui Testamenti omnes intelligeret, cum antea præter Psalterium nihil didicisset. Eius scripta, & reuelationes, procurante S. Bernardo Abbate Clareuallensi, Eugenius Papa III. in Concilio Treuirensi cum Cardinalibus duodeviginti, atque alijs Antistitibus publica sententia confirmauit; Idem autem Eugenius, & qui ei successerunt Anastatius, & Adrianus Quartus, & Alexander Tertius Pontifices Maxx. scriptis eam crebris visitarunt, sese, ac Romanam Ecclesiam ipsius orationibus commendantes. Scripsit de scientia viarum Dei, & hominis, qui liber incipit, *Et factum est mane*. Nonnulla verò huius libri extant in Chronico Alberti Abbatis Stadensis à fol. 169. vsque ad 178. excusus autem fuit integer in libro trium virorum & trium Virginum Parisijs an. 1513. De Sacramento Altaris contra Catharos, lib. 1. In Euangelia Dominicalia Homilias 58. Vitæ meritorium, lib. 3. Triginta quæstionum, lib. 1. In præcipua capita Regulæ S. Benedicti, lib. 1. De vita Sancti Ruperti Ducis, lib. 1. Quæ extat in fine Odarum eius, & m.s. De vita S. Disibodi Episcopi, lib. 1. quæ est apud Surium Tom. 4. die 8. Iulij, & inter Opera eiusdem Virginis. Ad sorores suas, lib. 1. Ad Monachos Erbacenses Paregoricon, lib. 1. Carmina diuersa, lib. 1. Ad S. Bernardum, Epist. 1. Epistolarum ad diuersos 136. lib. 1. Quæ penè omnia excusa sunt Coloniæ, an. 1566. apud Geruinum Calenium.

Scripsit item ad Clerum Colonienſem de futuris periculis in Ecclesia, lib. 1. & ad Treuirenses eodem argumento. At quærentibus Sacerdotibus, cur quæ illa comminabatur essent passuri, respondit *Spiritus sanctus non confundit*. Quæ tamen prædixerat, omnia euenerunt an. 1585. Testatur autem Tritemius se vidisse Epistolas Conradi III. & Friderici I. Impp. Episcoporum electorum Bremensis, & Hierosolymitani, & complurium aliorum, qui ex diuersis Mundi regionibus fama sanctitatis, & reuelationum eius adducti se per literas orationibus illius commendabant, quin, & variarum quæstionum solutiones ex ea perquirebant. Obijt an. 1180. ætatis suæ 82. die 15. Kalend. Octobris in Sanctorum numerum relata. Vide Theodoricum Abbatem in eius vita apud Surium Tom. 5. Trit. de Viris ill. Ordinis S. Benedicti, lib. 2. cap. 119. & lib. 3. cap. 334. & alios. At Argentorati an. 1544. apud Ioannem Scotum sub nomine S. Hildegardis de Pinguia euulgati sunt lib. 4. Physicorum, de Elementorum, fluminum aliquot Germaniæ, metallorum, leguminum, fructicum, herbarum, arborum, arbustorum, piscium, volatilium, & animantium terræ naturis, & operationibus.

HILDEPHONSVS Mendoza Hispanus, Ordinis D. Augustini professor Theologiæ in Academia Salmanticensi Quæstiones Quodlibetales perdoctas edidit Salmanticæ, an. 1590.

HILDEPHONSVS Toletanus Episcopus, & ipse post S. Eugenium, Sanctus, scripsit (vti etiam habet Tritemius) De Sancta Trinitate, lib. 1. De cognitione Baptismi, lib. 1. De imbecillitate propria, lib. 1. De progressu spiritualis deserti, lib. 1. De Virginitate Sanctæ Mariæ, lib. 1. quæ incipit, *Domina mea, dominatrix mea*. Hymnorum diuersi generis, lib. 1. Sermones varios, lib. 1. Annotationum actionis Diuinæ, lib. 1. Epigrammata multa, lib. 1. Annotationum in sacris, lib. 1. De Missa quoque, lib. 1. Annotationum in Sacramentis, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Veruntamen librum de Virginitate Beatiss. Virginis Mariæ m. s. Codicis collatione auxit, & emendauit Franciscus Feuardensis Ordinis Minorum, eumque Parisijs edidit apud Sebastianum Niuellium an. 1576.

Sed

Sed & addidit, tunc primum, Sermones duodecim de B. Virgine, & librum alium de perpetua Virginitate B. Virginis, & eius parturitione. Quæ quidem omnia in Codice nostri Burdigalensis Collegij in Aquitania extant, in quo codice Sermo de Parturitione, qui minus breuis est, pars est Sermonis de Assumptione. Quare connectitur cum illis verbis, *Quia longè ab eius laudibus impares sumus, cuius hodie natalitia celebramus.* Atqui in Tom. 9. Bibl. SS. PP. 2. editionis, sequentibus inscriptionibus, atque ordine extant Hildephonsi Opera: Nimirum libellus, de illibata Virginitate Sanctæ, ac glorioſæ genetricis Dei Mariæ, contra Infideles, ordine Synonymorũ conscriptus. Eiusdem, liber contra eos qui disputant de perpetua virginitate S. Mariæ, & de eius parturitione. Homilia eiusdem, contra eos qui mendosè affirmant, Mariam Virginem, contra legem, Dominum peperisse. Eiusdem sermones sex de Assumptione Beatissimæ, & glorioſæ Virginis Mariæ. Eiusdem, sermo in Natiuitate B. Mariæ Virginis, & de Purificatione sermo. Omnia partim nunc primùm edita, partim verò ad m.s. Codices collata, & emendata per R. P. F. Franciscum Feuardentium, Theologum Parisiensem. Tom. 9. Bibl. SS. PP. edit. 2.

D. Iuliani Pomerij Toletanæ Sedis Diaconi, in Sancti Hildefonsi librum de laudibus intemeratæ S. Deigenetricis Mariæ, quæ in die Assumptionis suæ apparuit ei visibiliter, eique vestimentum dedit, Præfatio. Tomo 9. Biblioth. SS. PP. edit. Vide autem in verbo Illefonsus, est enim idem ipse, quem vtroque in loco collocauimus non sine additamento.

HILDERICVS Monachus Casinensis, & Pauli Diaconi discipulus, scripsit carmine vitam Magistri sui Pauli.

HILDVINVS Abbas S. Dionysij Parisiensis, scripsit ad Ludouicum Imperatorem soluta Oratione, ac metro vitam ipsius D. Dionysij Areopagitæ. Extat liber excusus. Is verò Hilduinus est, ad quem Rabanus Abbas Fuldensis in 4. libros Regum misit Commentaria. Sigebert. in Catal. Viuebat autem an. 840.

HILDVINVS, siue *Hildouinus* Tasso, Flander, Monachus Ord. D. Benedicti in Lobiensi Cœnobio iuxta Bingium, ac deinceps Archiepiscopus Mediolanensis 52. ex Veronensi Episcopo, an. 935. præfuit eidem Ecclesiæ, sexennium: Hugonem Italiæ Regem in Basilica Ambrosiana Mediolani coronauit. Obijt Mediolani an. 941. ipsis Kal. Augusti. Scripsit de Gestis Abbatum Lobiensium librum. Sermonum lib. 2. Sic quidem Arnoldus VVion quem aliquoties citamus, licet Tritemius hunc Hilduinum asserat ex Abbate Lobiensi factum Episcopum Laudocensem, simili fortasis nomine fallus.

HILLINVS Monachus Corbeiæ in Gallia, Congregationis Floriacensis, scripsit Carmine, ac Soluta oratione martyrium S. Foillani Episcopi, & martyris, lib. 2. qui asseruantur m.s. in Cœnobio S. Foillani extra Rutenas in Tractu Tolosano.

HINCMARVS, qui aliquibus *Haymardus*, è Monacho D. Dionysij, quod est in Gallia propè Parisios, ad Rhemensem Archiepiscopatum euectus. Obijt an. 882. cuius vitam scripsit Frodoardus lib. 3. Rhemensium Episcoporum, à quo ob Canonum peritiam, & Theologiæ scientiam valdè commendatur. Quem quidem etiam Nicolaus I. Papa. Diuinitus valde doctum fuisse testatur in cap. Excellentissimus. At varia, quæ gesit, cum vel ageret cum Apostolica Sede, vel cum Hincmaro Episcopo Laudunensi altercaretur, vel alijs negotijs se immisceret, fecerunt, vt non modo dubiam, verum etiam constantem de se relinqueret opinionem, eum in plerisque haud rectè incessisse. Scripsit autem doctè contra Gotheſcalcum Prædestinatianum hæreticum; ac plures Epistolas, quas è codice membranaceo Bibliothecæ cathedralis Spirensis descriptas nouissimè iam primum edi cum coniecturis, & breuibus suis Notis noster Ioannes Busæus Nouiomagus, vna cum quibusdam alijs eiusdem æui Scriptoribus curauit. Porrò item scripsit, Librum ad VVelonem Episcopum Metensem, & S. Remigij Archiepiscopi Rhemensis Vitam, quæ apud Surium extat in primo Tomo, & Encomium eiusdem, quod est apud Mosandrum: atque in Tomo 7. Surij ad diem 1. Octobris.

Tritem. Sixtus. Bellefore-ſius. Arnoldus Wion.

At habentur ad eum in Tomo 3. Epistolarum Decretalium Epistolæ quinque, videlicet 28. 29. 37. 41. & 47. Nicolai primi huius nominis Pontificis Maximi, quas prælegisse expediet ei, qui de Hincmari huius moribus certius iudicium ferre velit. Cum deinceps Baronius Cardin. Tomo decimo, sub annum 92. præter alia, quæ de Hincmaro commemorauerat, huius Epistolam de Pontificum Decretis, quam ad Hincmarum Laudunensem Episcopum nepotem suum sic expendat, vt in quibus lapsus sit, eadem opera indicet.

HIPPOLYTVS Caracciolus, Canonicus Regularis Lateranensis, scripsit & habuit varias Conciones quas edidit Venetijs an. 1599. apud Iacobum Antonium Somascum.

De Vo-

Digitized by Google

De Vocatione Gentium.
De Indulgentijs.
De cognitione Dei.
De victorijs Verbi Diuini.
De Christiana seruitute.
De Morte.
De Pœnitentia.
De prouidentia Diuina.
De contemptu Mundi.
De Diuino amore.
In illud: *Ecce ascendimus Ierosolymam.*
De mirabilibus Christi resurgentis.
De Prædestinatione.
De Passione.
De duello Christi contra Diabolum.

HIPPOLYTVS Chizzola, Brixiensis, Canonicus Regularis Lateran. scripsit Italicè responsionem ad Paulum Vergerium hæreticum: & Discursus (vt ipsemet vocauit) sacros. Qui editi sunt Venetijs apud Andream Arriuabenum, anno 1560. Quo & Auctor viuebat.

HIPPOLYTVS Florentinus, Ord. Minorum collegit miracula B. AEmylianæ de Circulis, quæ item adtexuit ad calcem ipsius vitæ ab Antonio Cortonensi eiusdem Ordinis conscriptæ. Viuebat an. 1248. Michaël Pocciantius.

HIPPOLYTVS Marsilius Bononiensis præter singularia vetera, & noua, atque alia, quæ scripsit spectantia ad Practicam causarum criminalium, & ad Consilia tum criminalia, tum alia edidit Quæstiones De maleficijs, quorum cognitio præcipuè pertinet ad Ecclesiasticos.

In Catal. Scriptor. Eccles. Anno 220.

HIPPOLYTVS Martyr (inquit Hieronymus) cuiusdam Ecclesiæ Episcopus (nomen quippe Vrbis scire non potui) rationem Paschæ, temporumque Canones scripsit, vsque ad primum annum Alexandri Imperatoris, & nouemdecim annorum circulum, quem Græci ἔτη καὶ δεκαετηρίδα vocant, reperit: & Eusebio, qui super eodem Pascha Canonem decem & nouem annorum, id est, ἔτη καὶ δεκαετηρίδα composuit, occasionem dedit. Scripsit nonnullos in Scripturas Commentarios, è quibus hos reperi: in ἑξαήμερον, & in Exodum, & in Canticum Canticorum, in Genesim, & in Zachariam, De Psalmis, & in Esaiam. De Daniele. De Apocalypsi. De Prouerbijs. De Ecclesiaste. De Saul. De Phytonissa. De Antichristo. De Resurrectione contra Marcionem. De Pascha aduersum omnes hæreses. Et προσόμιλιον de laude Domini Saluatoris, in qua, præsente Origene, se loqui in Ecclesia significat. In huius emulationem, Ambrosius, quem de Marcionis hæresi ad veram fidem correctum diximus, cohortatus est Origenem in Scripturas Commentarios scribere, præbens ei septem, & eo amplius notarios, eorumque expensas, & librariorum parem numerum; quodque his maius est, incredibili studio quotidie ab eo Opus exigens, & vnde in quadam ἐργοδιώκτῃ eum Origenes vocat. Et quidem hæc Hieronymus. At, quando eiusdem Hippolyti extat Oratio De consummatione Mundi, ac de Antichristo, & de secundo Aduentu Domini nostri Iesu Christi, (quę cum esset antea Latinè conuersa à Ioanne Pico, Parisiensis Senatus Præside, ea in Ciuitate primò edita est: Ac denique anno 1576. inserta Bibliothecæ SS. Patrum à Margarino Bignæo.) Sciendum est, ex eadem Oratione haud assequi nos posse tempus ipsum, quo Dominus iudicaturus est mundum; cum res hæc soli Patri cognita sit, vt Christus Dominus asseruit: Nec verò Hippolyti sententiæ acquiescendum, qua Ioan. Euangelistam facit adhuc superstitem, atque cum Enocho, & Elia venturum ad verbum Dei prædicandum. Minus item alteri sententiæ ipsius, qua putauit Antichristum non futurum verum hominem, sed corpus phantasticum solum ostentaturum contra quam D. Paulus illum vocat *hominem peccati, filiumq; perditionis.*

In Genesim citatur ab Hieronymo q. 8. ad Damasum.

Reperti sunt autè superioribus annis Basileæ, Commentarij quidam in Apocalypsim Hippolyto ascripti, de quibus ob eruditionis, & styli copiam, (vt inquit Sixtus Senensis) ambigitur.

Porrò quid de Commentario in Danielem senserit Photius, vide in eius Græca Bibliotheca in verbo, *Hippolytus, Episcopus & martyr.* pag. 270. Augustanæ editionis. Sanè verò idem Photius, pag. 162. Hippolyti Irenæi discipuli meminerat, qui Græcè scripserit contra 32. hæreses à Dositheo vsque ad Noëtianos; qui idem esse videtur cum superiore.

Obseruauit autem alia Margarinus Bignæus planius quàm Sixtus Senensis de eius Episcopatu (siue is fuerit alterius Hippolyti) ac de eius Oratione, cum in Bibliotheca SS. PP. hæc ita scripsit.

At D. Hieronymus, cum inquiat se scire non potuisse cuiusnam Vrbis Hippolytus Martyr Episcopus fuerit; sciendum est à Gelasio Pont. I. in lib. contra Eutychen, Arabum Metropolis Episcopum eundem Hippolytum nominari. Germanus item Constan-

tinopoli-

Digitized by Google

tinopolitanus, Hippolytum de Roma; Zonaras Annalium 2. Tomo Martyrem, & Episcopum Romani Portus, quem Centuriastæ oscitanter Ostiam esse scripserunt. Et quidem Portuensem Episcopum fuisse, qui Cyclum Paschalem descripsit, indicat statua illius marmorea, cuius meminit Marianus Victorius in Scholio primo, ad illius Vitam D. Hieronymi scriptorum Catalogo. Alioqui citat Germanus Constantinop. in rerum Ecclesiasticarum contemplatione (qui liber extat Tom. 5. SS. PP. ex huius libro de Antichristo) illum anno mundi 6500. venturum: quod re vera non habetur in hac S. Hippolyti Oratione. Cum enim de aduentus illius tempore loquitur, constanter ait futurū postremis temporibus; de hora autem, vel die, nihil præterea. His si addas non ita esse verisimile Italum Episcopum vel Græcè scripsisse, vel fuisse tanta necessitudine cum Origene coniunctum, per me liceat, duo sint Hippolyti; Latinus ille prior Portuensis; Græcus verò alter; auctor Orationis de consummatione mundi, ac de Antichristo. Hæc Bignæus. Hippolytus Portuensis Episcopus.

Sed & cum deinceps Card. Baronius, qua solet diligentia, & acri iudicio de hoc Hippolyto egisset, ex eodem autem Baronio Henricus Canisius multam lucem hauriret, hæc fere scribit. *Hippolytus, qui viuebat an. Dom. 229. fuit Metropolytanus Arabiæ, Qui Romam sub Callisto Pontifice veniens, honoratus ab illo Episcopatu Portuensi, scripsit, quemadmodum testatur Eusebius, Commentarios in Hexaemeron. Librum contra Marcionem. Explanationem in Canticum Canticorum. Expositionem in aliquot partes Ezechielis. Librum de Pascha te. Librum contra omnes hæreses. Commentarios in Isaiam, vt refert S. Hieronymus. In Danielem. In Zachariam. In Psalmos. In Ecclesiasten. De Saul, & Pythonissa. De Antichristo. De Resurrectione, & ἐκ μιλιῶν. De laude Domini Saluatoris. Epistolam ad Reginam quandam (teste Theodoreto) Orationem de duobus latronibus. Item in Helcanam, & Annam, & in principium Isaiæ. Librum De distributione talentorum. Item aduersus Valentinianos, & pleraq; alia, post quæ martyrium passus est sub Alexandro Imperatore.*

Porrò cum multæ Hippolyti huius lucubrationes vel ipso tempore Eusebij extarent, valde probabile fit; inter illas etiam fuisse, quas ad eundem Henricum Canisium misimus, De Theologia, & Incarnatione contra Beronem, & Hilicen, quasque ille à Francisco Turriano nostro Latinè è Græco redditas inseruit Tomo 5. antiquæ lectionis. Qui quidem prudenter Lectorem monet, errorem illum de Humanitate Christi in Diuinitatem mutata, (contra quem disputat Hippolytus) non cum Apollinari, & Eutyche demum natam, & in orbem introductam, sed longè antiquiorem esse, cum illius Iustinus martyr meminerit in expositione fidei.

Atqui quæ nunquam aut Græcè, aut Latinè edita fuit eiusdem Hippolyti martyris demonstratio contra Iudæos, eam Latinè redditam à Francisco Turriano nostro hic primum damus.

Hippolyti martyris Demonstratio contra Iudæos.

Inclina aurem tuam Iudæe, & audi verba mea, & attende. Sæpè gloriaris tu, quòd Iesum Nazarenum mortis condemnasti; & quòd acetum, & fel ei ad bibendum porrexisti; & hoc glorioſum putas, accede igitur, & consideremus communiter, vtrum ne iniustè gloriaris ô Israël, & illud parum aceti, & fellis has horribiles minas tibi intulit; vtrum ne propter illud in istis infinitis calamitatibus es: procedat igitur in medium, qui per Spiritum sanctum loquitur, & verax est, Dauid filius Iesse. Hic, cum quædam propheticè de verò Christo caneret, & Deum nostrum per Spiritum sanctum canendo celebraret, omnia, quæ à Iudæis in passione eius facta sunt, clarè denunciauit, vbi Christus qui se humiliauit, & formam serui Adam induit, tamquam ex persona nostra, inuocat Deum Patrem, qui in cœlis est, & ait Psalm. 68. *Quoniam intrauerunt aquæ vsq; ad animam meam: infixus sum in limo profundi,* id est, in corruptionem inferni propter obedientiam in paradiso abiectam; *& non est substantia,* id est, auxilium. *Defecerunt oculi mei, dum spero in Deo meo, quando veniet, & saluum me faciet,* & quæ sequuntur, postea dicit tamquam ex persona sua Christus, *quæ non rapui, tunc soluebam,* id est, qui non peccaui, pro peccato Adæ sustinui mortem. *Quoniam tu Deus scis insipientiam meam; & delicta mea à te non sunt abscondita,* id est, non enim, inquit, deliqui, quamobrem *non erubescant, qui expectant videre* meam post triduum resurrectionem, id est Apostoli; *quoniam propter te,* vt tibi obedirem, *sustinui opprobrium,* id est, crucem, quando Iudæi *operuerunt confusione faciem meam; quando alienus factus sum fratribus meis secundum carnem, & peregrinus filijs matris meæ,* id est, Synagogæ: *Quoniam zelus domus tuæ comedit me, & improperia improperantium tibi,* & sacrificantium idolis *ceciderunt super me, quamobrem contra me loquebantur, qui sedebant in portis*; extra portam enim crucifixerunt eum; *& in me psallebant, qui bibebant vinum,* id est, in festo Paschæ. Ego vero *Oratione mea ad te Domine* dicebam, *patet remitte ipsis gentibus,* quoniam tempus beneplaciti gentium: *ne igitur demergat*

Digitized by Google

me tempestas tentationum, *nec absorbeat me profundum*, id est, infernus. *non enim relinques animam meam in inferno, nec vrgeat super me puteus os suum*, id est, sepulchrum. * propter inimicos
* μνημεῖον. meos eripe me, ne glorientur Iudæi dicentes absorbeamus eum. Hæc omnia Christus œconomicè tanquam homo precabatur, qui erat verus Deus. Sed vt antea dixi, *forma serui erat*, quæ hæc loquebatur, & patiebatur. Quamobrem subiunxit, *improperium expectauit anima mea, & miseriam*, id est, non inuitus passus sum, neque per vim: *expectaui* tamen, *qui simul contristaretur, & non fuit*. Domino enim derelicto, omnes Discipuli fugerunt, & *expectaui qui consolaretur, & non inueni*. audi, & aduerte Iudæe, quid dicat Christus, *dederunt in cibum meum fel, & in siti mea potauerunt me aceto*. & hæc passus est à vobis. Audi Spiritum sanctum dicentem, quid retribuet vobis pro illo modico aceto: ait enim propheta tamquam ex persona Dei, *fiat mensa eorum in laqueum, & in retributionem*, quam retributionem dicit? manifestum est, eam miseriam dicere, in qua nunc sunt Iudæi. Audi deinde, quæ sequuntur, *obscurentur oculi eorum, ne videant*. atqui obscurati sunt vobis oculi animæ obscuratione tenebrosa, & æterna; si quidem orto verò lumine, vos tanquam in nocte erratis, in inuia vos impingentes, ac præcipitantes, quia viam illam reliquistis, quæ aiebat, *Ego sum*
* καιριώτερον. *via*: Præterea, audi quod grauius, * & periculosius est, ait enim, *dorsa eorum semper incurua*, id est, vt seruiant gentibus non quadringentis triginta annis, vt Babylonæ, sed semper inquit, in seruitutem incurua. Quid iam deinceps frustra, & vanè liberationem huius miseriæ speras? Quod enim magis mirandum est, cæcitatem oculorum tuorum non iniustè imprecatus est, quia tu oculos eius velasti, cum eum alapis cædebas. & idcirco dorsum eorum semper in seruitutem incurua, & quia sanguinem eius cum ira effudisti, audi
Marc. 14.
* ἀντίδωρον. di * remunerationem, *effunde*, inquit, *super eos iram tuam, & furor iræ tuæ comprehendat eos, & fiat commoratio eorum deserta*, templum scilicet illud celeberrimum. Sed quare, ô propheta, edissere nobis, cur templum deuastatum est? an propter illam olim vituli fabricationem, an propter populi idololatriam? an propter sanguinem prophetarum? an propter adulteria, & fornicationes Israël? minimè, inquit; in omnibus enim illis semper veniam, & indulgentiam ferebant; sed quia filium Auctoris beneficiorum interfecerunt, ipse enim est coæternus Patri. vnde ait, *fit, Pater, templum eorum deuastatum*. quoniam quem tu
* ἐδίωξαν. propter salutem mundi volens * percussisti, *ipsi persecuti sunt*, id est, ipsi me violenta, & iniusta morte persecuti sunt. Hoc enim significat, *& super dolorem vulnerum meorum addiderunt*. Prius habuit dolorem tanquam amator hominum propter errorem gentium, sed huic dolori alium suo errore adiunxerunt. idcirco Pater *appone iniquitatem super iniquitatem eo-*
Quæ sunt in cap. 16 figura sunt Christi passi. *rum; & afflictionem super afflictionem, & non intrent in iustitiam tuam*, id est, in regnum tuum, sed *deleantur de libro viuentium, & cum iustis non scribantur*, id est cum sanctis Patriarchis suis. Quid
Iob 16. ad hæc dicis Iudæe? non hæc dicit Matthæus, neque Paulus, sed Dauid Christus tuus, qui
Iob 21. contra te decernit qui propter Christum pertimescendam sententiam retribuit, & pro-
* διαλοιπεῖς. nunciat, & tanquam ille magnus Iob ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς τὸ δικαίῳ, καὶ ἀψευδεῖ λέγοντας, emisti Chri-
* λιχνικῶς. stum tanquam seruum; * venisti ad eum tanquam ad latronem * in hortum. producam in medium prophetiam Salomonis de Christo, quæ apertè, & perspicuè, quæ ad Iudæos spectant, edisserit, non solum quæ hoc tempore euenisse eis cernimus, sed quæ in futuro
Sap. 2. euenient propter contumaciam, & id, quod ausus es in Christū principem vitæ, ait enim Propheta: *Non rectè cogitauerunt impij de Christo dicentes, circumueniamus iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius est operibus, & sermonibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & promittit se scientiam Dei habere, & filium Dei se nominat*. postea dicit, *grauis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est aliis vita illius: & immutatæ sunt viæ eius, tanquam nugaces æstimati sumus ab illo, & abstinet se à vijs nostris tanquam ab immunditijs, & præfert nouissima iustorum. & rursus, audi Iudæe, nemo ex iustis. vel Prophetis vocauit se filium Dei*. ait igitur iterum Salomon in persona Iudæorum de hoc iusto, qui est Christus: *Factus est nobis in traductionem cogitationum nostrarum, gloriatur Patrem se habere Deum. Videamus ergo, si sermones illius veri sint, & tentemus, quæ erunt nouissima illius, si enim est iustus* * *Dei filius, suscipiet illum, & liberabit illum de manibus contrariorum, morte*
* verus. *turpissima condemnemus eum, erit enim respectus eius ex sermonibus illius*, & rursus Dauid in Psalmis ait de futuro sæculo, *tunc loquetur ad eos Christus in ira sua; & in furore suo conturbabit eos*. & iterum Salomon de Christo, & Iudæis quòd quando stabit iustus in magna constantia ante faciem eorum, qui eum afflixerunt, & sermones eius repudiarunt, *videntes*, inquit, *turbabuntur timore horribili; & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, & dicent intra se pœnitentiam agentes, & præ angustia spiritus gementes: hic est, quem habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperij. nos insensati vitam illius existimabamus insaniam, & in finem illius sine honore. Quomodo computatus est in filijs Dei, & in Sanctis sors illius est. Ergo errauimus à via veritatis, & iustitiæ lumen non*
* ἐπλανήθημεν. *luxit, & sol non ortus est nobis. Lassati* * *sumus in via iniquitatis, & perditionis. ambulauimus vias difficiles, viam*

les, viam autem Domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia nostra? transierunt omnia illa tanquam vmbra. Desunt quædam.

HIPPOLYTVS Pantocius Perusinus, Ord. Minorum præter duo Poëmata. Alterum prænotatũ *Grittiadem* ad Andream Grittum Venetorum Principem; Alterum inscriptum *Feltriadem*, ad Guidum Vbaldum Ducem Vrbinatum, atque Panegyrim ad Rodulphum Pium Carpensem Cardinalem, Gratulationem edidit ad D. Marcum; quæ ad hunc Apparatum quadantenus attinet. Henricus Willot.

HIPPOLYTVS Portuensis. Vide paulò antea in verbo, Hippolytus Martyr.

HIPPOLYTVS quidam Scriptor vetustissimus, & Apostolis familiaris, cuius librum citat Palladius in Historia Lausiaca, cap. 148. scripsit Virginem quandam signo Crucis munitam ex prostibulo, quo fuerat adacta, illæsam euasisse.

HIPPOLYTVS Thebanus nõ est Hippolytus ille Portuensis Episcopus peruetustus, quemadmodum ex homonymia decepti existimarunt Nicephorus Callistus, lib. 2. Hist. Ecclesiasticæ, cap. 3. atque alij recentiores. Ac de Hippolyto quidem Portuensi diximus paulò antea in verbo, *Hippolytus martyr.* Hic autem, de quo nunc agimus, vixit tempore Simeonis Metaphrastæ, qui Sanctorum Græcas reliquit historias. Meminere autem huius Hippolyti Thebani Glycas tertia Parte Annalium, & Franciscanus Turrianus noster in Apologia pro Domo Lauretana aduersus calumnias Vergerij, qui eadem opera multum lucis affert Scriptis eiusdem Hippolyti. Quæ autem ex hoc Thebano recitat Nicephorus superiore loco, quem citauimus, putans esse Hippolyti Portuensis, ibidem sunt legenda. Scripsit verò Hippolytus Thebanus Chronicon Commentarium, siue Syntagma, quemadmodum Græca præfert inscriptio. Quod quidem potius Fragmentum (sicut appellauit Turrianus) ab Henrico Canisio V. C. ex codice m.s. Bauaricæ Bibliothecæ iam primum an. 1603. luce donatum est tam Græcum, quàm Latinè redditum cum Notis quibusdam in Tomo 3. antiquæ lectionis.

Porrò quid de hoc Chronologico Fragmento sit sentiendum, haud tanti est, vt eius habenda sit maxima ratio, nisi in eo corrigantur, quæ mutila sunt, siue corrupta. Quale illud, quod Glycas, & Nicephorus ex ipso citant dicente, post Domini ex mortuis Resurrectionem annos septem præterijsse; cum Stephanus Protomartyr lapidatus est. Stephanus enim passus est; an. Dom. 34. septimo mense ab eiusdem Domini Ascensione; conuersionem verò S. Pauli secundo ab Ascensione Domini anno contigisse, hoc est, anno Dom. 36. tempore nimirum à martyrio S. Stephani multò longiore, quàm statuat Hippolytus, qui tantum sex menses asignare videtur. Vide Baronij Cardin. Annalium Tomum primum. Quæ autem idem Hippolytus De Periodis scribit, vbi inquit, Die vigesima tertia Martij Dominum fuisse Cruci affixum; vigesimâ quarta sepultum; vigesime quinta resurrexisse; vide easdem eiusdem Henrici Canisij Notas ad hoc Fragmentum afferentis, quæ sapienter obseruauit Ioan. Georgius Heruardus Bauariæ Cancellarius, & Chronologiæ apprimè sciens.

Qui autem Libellus de Ortu, & cognatione Beatiss. Virginis Græcè m.s. & Hippolyto huic ascriptus est, extat cum alibi, tum Viennæ in Cæsarea Bibliotheca, sicut item in Vaticana, sed decerptus (vt videtur) ex eius integriore Chronico. Eiusdem item in eadem Cæsar. Biblioth. extant Iambi de Christo Domino, & Confirmatio è literis sacris, *Quòd Christus sit Deus.*

HISPALENSE (siue Spalense) Concilium, cui præfuit S. Leander, cuius Ciuitatis Episcopus an. Dom. 590. Reccaredi autem Hispania Regis quinto, fuit Prouinciale. Interfuere octo Episcopi, qui tria in Synodo decreta firmata miserunt ad Pelagium Pontif. Max. quem adhuc credebant esse superstitem; Garsias verò Loaisa præter illa collegit è varijs locis Canones, siue Fragmenta vndecim eiusdem Concilij Hispalensis, quos inseruit editioni Hispanorum Conciliorum, quam procurauit emitti an. 1593. Madriti apud Petrum Madrigalem, vti alibi diximus. Hispalis Ciuitas Bæticæ insignis.

Hispalense Concilium era DC XXVIII. an. Dom. 590.

Incipit Epistola Episcoporum de Concilio Spalensi, ad Pegasium Episcopum missa.

1 De Mancipijs Ecclesiæ, ab Episcopo manumissis.

2 De Mancipijs Ecclesiæ, ab Episcopo proximis suis collatis.

3 De Clericis, cum quibus mulieres cohabitant.

Vide ibidem Garsiam Loaisam.

Concilium aliud Hispalense, de quo hæc quæ sequuntur idem Garsias Loaisa.

Synodus habita in Ciuitate Spali, sub die iduum Nouembrium, anno nono regnante glorioſissimo Principe Sisebuto, era DC LVII.

1 De Theodulphi Malacitanæ Ecclesiæ Episcopi querimonijs aduersus reliquos Episcopos, pro quibusdam parochijs.
2 De querimonijs Fulgentij, & Honorij Episcopi, pro quibusdam parochijs.
3 De desertoribus Clericis, vt Episcopis suis restituantur.
4 De bigamis ad Presbyterium, vel ad Diaconatum non promouendis.
5 Ne Presbyter Diaconum, aut Presbyterum ordinare præsumat.
6 De Presbyteris, vel Diaconibus ab vno Episcopo non deponendis.
7 De his, quæ prohibentur Presbyteris in Ecclesiasticis Sacramentis.
8 De superbis Ecclesiæ libertis, vt ad seruitium reuocentur.
9 De œconomis, ne ex laicis constituantur.
10 De monasterijs non conuellendis.
11 De monasterijs Virginum, vt à monachis tueantur.
12 De quodam Acephalorum Episcopo.
13 De duabus in Christo naturis, & vna persona.

Notæ in Concilium Hispalense secundum.

In Ciuitate Spalensi] Anno nono regni Sisebuti celebratum est, sub D. Isidoro Metropolitano secundum Concilium Hispalense, pro Ecclesiasticis negocijs, & contra Acephalos hæreticos, negantes temerè in Christo duas naturas, in vna Diuina persona. Acephali, sine capite dicti, quia nullus reperitur erroris huius auctor, à quo exorti nomen, & sectam sibi arrogent, vt Isidorus inquit, lib. etymol. 8. cap. 5. & Augustinus. De his etiam multa tradit Nicephorus, lib. 18. Eccles. hist. cap. 45. plura infra. Interfuit huic Concilio Episcopus quidam Syrus, stolidus huius hæresis propugnator: qui post longam disputationem, rationibus & argumentis D. Isidori, & aliorum Patrum victus, ad rectam, & orthodoxam fidem conuersus est: vt ex duodecima actione huius Concilij constat. Estque Concilium eruditum & doctum, iuris ciuilis, & Canonici sapientia refertum; ita vt appareat à viris eruditione Diuina, & sæculari præstantibus esse editum. Vide item Baronij Card. Tom. 8. Annal.

HISPANA Synodus per Legatos Sedis Apostolicæ habita Giraldum Cardin. Episcopum Ostiensem, & Raimbaldum Subdiaconum, in qua aliquot depositæ Episcopos, Vide Tom. 11. Annal. Card. Baronij sub an. Domini 1073. Gregorij autem VII. Pont. Max. primo.

HIRAM Tyriorum Rex, (de quo in tertio libro Regum) plures ad Regem Salomonem Epistolas scripsit, quæ olim apud Tyrios asseruabantur, sicuti, & quæ à Salomone ad eum scriptæ fuerant. Harum meminit Dius in Phœnicijs historijs, & post eum Iosephus primo libro aduersus Appionem.

HIRENAEVS, Vide in verbo, Irenæus.

H O

HOIEDAS. Mendoza, de Incompatibilitate, & Compatibilitate beneficiorum.

HOLCOT Rob Anglus, qui vixit an. 1349. Scripsit in librum Sapientiæ. In duodecim Prophetas. In Sententias. Distinctiones. Moralitates. Allegorias vtriusque Testamenti. Sermones per annum. Quodlibeta.

HOLLEN, Vide in verbo, Gothscalcus Hollen.

HONOFRIVS Florentinus, Ord. Augustiniani, idemque Florentiæ Archiepiscopus scripsit In Euangelia, lib. 4. In Acta Apostolorum, librum. Sermones ad vtrumque Statum. Viuebat an. 1430.

HONORATVS, Vide in verbo Antoninus Episcopus.

HONORATVS Arelatensis Episcopus. Vide in verbo, Hilarius Arelatensis Episcop.

HONORATVS Constantinæ Africæ Ciuitatis Episcopus, scripsit ad Arcadium quendam, qui pro confessione fidei Catholicæ in Africa à Genserico Rege missus exulabat, Epistolam ad labores pro Christo ferendos hortatoriam, & exemplis præsentibus, & scripturarum relationibus roboratam, & quod confessionis fidei perseuerantia non solum præterita purget peccata, sed & meritum procuret martyrij. Hæc Gennadius. Anno 490.

HONORATVS, Massilensis (vt verbis vtar eiusdem Gennadij) Ecclesiæ Episcopus, vir eloquens, & absque vllo linguæ impedimento ex tempore in Ecclesia Declamator, & quia à pueritia in timore Dei crescens etiam in negotijs Ecclesiasticis exercitatus est. Is

suum

suum quasi armarium aperit, & in homiliarum modum ad vtilitatem legentium multa componit, maximeque ad colendam fidei rationem, & reuincendam hæreticorum peruersitatem. In cuius liberè prædicanda constantia, non solum vicinarum Ciuitatum Sacerdotes, & populi delectantur, sed & longè positi, cum ad eos necessario pergit, summam ei dicendi in suis Ecclesijs rogantes iniungunt. Sanctus quoque Papa Gelasius Romanæ Vrbis Pontifex per scripturam agnoscens eius fidei integritatem, rescripto suo probatam iudicauit, Sanctorum Patrum vitas ad ædificationem posterorum coaptat ipse legendas præcipuè nutritoris sui Hilarij Arelatensis, Litanias ad supplicandam Dei clementiam cum plebe sibi credito pro viribus agit. Hæc omnia Gennadius. At Suffridus Petrus obseruauit *Scriptorem* hunc non extare apud Honorium Augustodunensem, quin etiam in vulgatis pleriſque codicibus desiderari, vt videatur medicamenti loco Gennadio, qui malè audiebat, sicuti de eo suo in loco diximus, fuisse additus. Stylus certè Gennadium non sapit. Anno 490. Tritem.

HONORIVS Augustodunensis, Tritemio, *Presbyter, & Scholasticus*, ac Nicolao Aurifico, & Melchiori Hittorpio, *Monachus, & Abbas*. qui floruit an. 1220. Scripsit

In Hexaemeron.	De Papa, & Imperatore.
In totum Psalterium.	De Euangelio Homiliarum, lib. 1.
In Cantica Canticorum.	Pabulum vitæ de Sanctis.
Sigillum S. Mariæ.	Scalam Cœli de gradibus visionum.
Speculum Ecclesiæ, siue Sermonum.	Refectionem mentium de festis.
Offendiculum de Sacerdotibus.	Dialogum ex Opusculis S. Augustini.
De Deo, & vita æterna.	Epistolarum ad diuersos, lib. 1.
De corpore Domini.	Summam historiarum, siue Chronicorum,
De Anima.	magnum Opus.

Quod quidem in Germania in Bibliotheca Cæsarea Viennæ extat m.s. excusum autem an. 1544. Basileæ. Scripsit item De luminaribus Ecclesiæ, librum, qui prodijt Coloniæ an. 1580. cum reliquis Scriptoribus Ecclesiasticis, & Notis Suffridi Petri. Præterea, *Gemmam Animæ*, quæ prodijt Coloniæ vnà cum ijsdem Scriptoribus, De ratione Diuinorum officiorum, an. 1568. vti & Romæ an. 1590. ac verò antea Venetijs. In Speculum Missæ, hoc est an. 1572. Deinde de Imagine Mundi libros tres excusos Spiræ, an. 1583. quos tamen alij Honorio incluso, alij Anselmo Cantuariensi adscribunt. Sed & libri De temporibus Matheseos, ac De Philosophia Mundi, lib. 4. & De affectionibus, ac de hæresibus, vna cum Chronico editi sunt Basileæ, anno 1544. At verò Commentarij in libros Salomonis eiusdem Honorij Augustodunensis nomine, qui antea non apparuerant, euulgati sunt Coloniæ apud Ceruicornum, anno Domini 1540. cum tribus libris appositorum in speciem vtriusque Testamenti locorum; Auctoris innominati. Porrò hic ipse Honorius Augustodunensis Presbyter Catalogos Hieronymi, Gennadij, Isidori de Viris illustribus contraxit in Epitomen, paucis quibusdam aliunde adiectis Scriptoribus, qui intermedio tempore floruerunt. Sed cum Epitome hæc contractior sit, quàm vt inde sat lucis hauriri queat, tantummodo id fuit ex eo à nobis delibãdum, quod apud alios non extitisset.

HONORIVS Pontifex Maximus, qui annos tredecim rexit Pontificatum, quique obijt an. Dom. 638. præter scientiam rerum Theologicarum, in Poësi quoque excelluit: extat Tom. 8. SS. PP. edit. 2. vnicum eius Epigramma De Ascensione Domini, ac De Apostolis prosequentibus eum diuersis animi affectibus, nisi fortè sit tribuendum Venantio Fortunato, qui, & Honorius dictus est. Eius Honorij defensionem aduersus varias calumnias factam à Maximo, & alijs cernere potes in Baronij Card. Annalibus Tom. 8. sub an. 645.

HONORIO Primo huius nominis Papæ, quæ attributæ sunt Epistolæ duæ, quibus approbare videbatur doctrinam Sergij Principis Monothelitarum, quæque combustæ sunt, vt constat ex sexta Synodo actione 12. & 13. aut fuêre confictæ ab hæreticis, aut certè nullum continuerunt errorem. Vide Bellarm. Card. Tom. 1. controu. 3. lib. 4. De Romano Pontifice, cap. 10.

HONORIVS Fortunatus Clementinus, Pictauiensis Episcopus, Carminum libros octo, & Vitam B. Martini Turonensis Episcopi scripsit. Vide in verbo, Venantius Fortunatus.

HONORIVS Monachus in Anglia, & ob Christi amorem incluſus, qui floruit anno 1080. Scripsit Quæstionum, & Responsionum diuersarum, lib. 1. Epistolas plures de compunctione cordis.

Digitized by Google

HONVFRIVS, siue is, qui cognomento Panuuinius, siue alij. Vide in verbo, Onufrius.

HORANTIVS. Vide in verbo, Franciscus Horantius.

HORATIVS Diola, Bononiensis, Franciscanorum Chronicon à Marco Olysipponensi Lusitanicè conscriptum Italicum fecit, atque edidit Brixiæ an. 1582.

HORARIVS Luth, de Calio, I. Ç. edidit Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1550. Annotationes marginales in Concilij Tridentini Decreta, & Canones.

HORATIVS Pancirola Rhegiensis Vidi Pancirolæ V. C. Fratris Filius, librum edidit Italicè scriptum accuratè De Anno Iubilæi, deque Sacris locis, atque reliquijs Vrbis Romæ, in qua vna extant tres & sexaginta AEdes Beatissimæ Virgini dicatæ, præter tot alias, quæ antiquam, & Catholicam pietatem spirant. Romæ an. 1600. apud Aloysium Zannettum.

HORATIVS Torsellinus, Romanus, è Societate Iesu, Lauretanæ historiæ libros quinque, Latinos, & elegantes ad fidem historicæ veritatis conscripsit. Quos Romæ Aloysius Zannettus, anno 1597. deinde Moguntiæ Moguntini an. 1598. excuderunt. Quos certè qui legerit, vt miranda Beatissimæ Virginis opera suspiciet, sic Lauretanam illam Domum percupidè curabit inuisere. Scripsit quoque Hymnos, & Epigrammata, ac Vitam B. Francisci Xauerij, quæ Romæ itidem ab eodem typographo fuit impressa. Is verò Xauerius ille est, qui è decem primis Societatis Iesu, primus fidem Christi Domini intulit in Orientem.

HORAE Dominicæ. Vide in verbo, Officium Romanum, & in verbo, Breuiarium.

HORAE Beatissimæ Virginis Mariæ, cum vbique per Christianum orbem sæpissime sint excusæ, si quis tamen eas ornatiores cupiat, eæ ornamentis, & picturis elegantibus expressæ fuerunt Antuerpiæ, an. 1565. eædem item ad vsum Romanum charactere Italico ibidem apud Plantinum impressæ an. 1567.

Quin & secundum vsum Ordinis Benedictinorum de obseruantia per Germaniam editæ sunt Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1575. Eadem vero iterum in laudem Beatissimæ Virginis Mariæ secundum Romanæ Curiæ consuetudinem, additis mortuorum vigilijs, Parisijs apud Hieronymum Marnefium, & Viduam Gulielmi Cauellat, an. 1580. At vide infra in verbo, Hortulus animæ. Porrò horæ precationum à Gulielmo secundo Cęsare, Hollandiæ Comite, religiosè olim recitatæ, Lugduni an. 1583. prodierunt.

HORAE Canonicæ. Vide in verbo, Marcellus Francolinus, qui egregiè scripsit De Horis Canonicis; quemadmodum item Martinus Nauarrus, vbi de Oratione, & Benedictus Herbestus Polonus, Societatis nostræ.

HORMISDAE Pontif. Max. Epistola ad Possessorem Episcopum in causa Orientalium, quoniam mendosior extat inter Epistolas Hormisdæ; emendatior autè inter scripta Ioannis Maxentij, inserta est Tom. 7. Annal. Baronij Card. sub an. 520. pag. 58. primæ editionis Romanæ. Porrò si hanc vidisset Ioannes Cochlæus vir Catholicus, & doctus, non dixisset eam ab aliquo hæretico nomine Hormisdæ fuisse scriptam. Extant verò ipsius Decretum Synodale. Ad Iustinum autem Augustum Epistola. Altera verò ad clericos secundæ Syriæ. Plures item ad alios, & Decreta eiusdem. Viuebat an. 521.

HORTENSIANI Epistola secunda, & duodecima apud Cyprianum, lib. 1. cum alijs aliquot coepiscopis.

HORTIZ Hispanus, Societatis nostræ, edidit Quadragesimale in Psal. Miserere.

HORTVLVM animæ cum horis Beatissimæ Virginis Mariæ, qui sæpè fuit excusus varijs in locis, sciendum est, in Romano Indice à Clem. VIII. Pont. Max. prohibitum nisi corrigatur. *Hortulus* autem prænotatus *Passionis in ara Altaris floridus*, omnino est prohibitus in eodem Indice. Porrò Hortulum Rosarum olim Thomas de Kempis edidit, qui eius Operibus est adiunctus.

HOSEAS. Vide in verbo, Oseas.

H V

HVBALDVS Monachus Elnonensis S. Amandi, Congregationis Floriacensis, qui floruit an. 880. & vltra, peritia liberalium artium (ait Sigebertus) ita insignis, vt cum Philosophis conferretur, Vitas multorum Sanctorum scripsit, & quia (inquit) in arte musica præpollebat, cantus multorum Sanctorum dulci, & regulari melodia composuit. Scripsit etiam librum De arte Musica, sic contemperans chordas Monochordi literis Alphabeti, vt possit quis per eas sine magisterio alterius discere ignotum sibi cantum.

Scripsit

Scripsit etiam ad Carolum Caluum Imp. librum trecentorum versuum in laudem Caluorum, cuius omnia verba incipiunt ab vna litera, ideſt C. vt, *Carmina Clariſonæ clauis cantate Camenæ.* Hæc Sigebertus. Ceterum id Poema Baſileæ prodijt an. 1516. & ibidem ann. 1546. Extat verò eiuſdem Vita S. Aldegundus Abbatiſſæ Malbodij, & vita S. Rictrudis Abbatiſſæ Marcianenſis. Vide To. 3. Surij ad diem 12. Maij. & Martyrium SS. Quirici, & Iulitæ. At hunc Tritemius Hugbaldum vocat: codex verò Gemblacenſis Hubaldum, vt & Affligienſis. Alium verò eſſe hunc vix puto ab Hucbaldo, de quo paulò infra in verbo Hucbaldus.

HVBERTINVS de Caſoli, Ord. Min. ordinem Cartuſienſium ingreſſus, ſcripſit in Apocalypſim Commentarium, quem prænotauit: *De ſeptem Statibus Eccleſiæ, iuxta ſeptem viſiones, quæ leguntur in Apocalypſi S. Ioannis.* Operis initium eſt, *Vniuerſis Chriſti Ieſu verè fidelibus.* Claruit ſub Alberto Imp. 1300.

Scripſit item Commentariũ, quem inſcripſit, *Arborem vitæ Crucifixæ,* & Sermones ad populum, de illo vide quædam in Sixto Senenſi, lib. 4. Bibl. Sanctæ. Vixit an. 1300.

HVBERTVS Leonardus, Carmelita Epiſcopus Darienſis, præter librum De Genealogia nobilium Francorum, & eorum Geſtis, ſcripſit in Euãgelium Lucæ. Alium ad Leodienſem Epiſcopum. Tres de Regimine Principum. Totidem de Immunitate Eccleſiaſtica. Alium contra Niuellenſes hæreticos, cum Diœceſeos Leodienſis eſſet inquiſitor. Sermones varios. Quadrageſimale prænotatum *Notabile.* In Magiſtrum item Sent. Vixit Innocentio Octauo Pont. Max. ann. 1490. in Germania, vnde fuit oriundus. Vide Tritemium in Opere Maiori, quod quartò recognouit, quodque extat Florentiæ in Bibliot. S. Marci.

HVBERTVS Lombardus Tractatus duos reliquit Alterum, De nomine Ieſu. Alterũ, De amore eiuſdem.

HVBERTVS Rũdolphus, Monachus Ciſtercienſis Ord. vberem habuit Orationem De rebus ab Alexandro Parmenſi Duce geſtis in Belgio; in qua pleraque omnia pertinẽt ad fidem Catholicam contra hæreticos propugnatam. Duaci autem prodijt apud Io. Borgardum.

HVBERTVS Scuteputæus Inſtitutionem ad beatam Vitam è Patribus edidit Antuerpiæ apud Io. Bellerum, ann. 1570. Flores autem ex omnibus Gregorij Magni Operibus, Pariſijs an. 1572. Iſidori iunioris Hiſpalenſis Epiſcopi libros tres à ſe recognitos, Antuerpiæ apud eundem Bellerum, ann. 1566. præter quædam in vtrumque Senecam, quæ ad eos adnotauit.

HVCARIVS ad Templum S. Hermani in Cornubia Anglus redegit in Compendium accuratè Opus Egberti Eboracenſis Epiſcopi De conſtitutionibus Eccleſiæ. Scripſit Homilias centum ac decem. Exceptiones item quaſdam. Vixit an. 1040.

HVCBALDVS. Vide in verbo, Hugbaldus.

HVGARIVS, ſiue *Hungarius* Peſtenſis, Ord. Min. ſcripſit 120. Sermones, qui olim Haganoæ editi, apud Henricum Gran, an. 1497. ac deinceps alibi, prænotauit ſunt, *Biga ſalutis.* Sermones item de Sanctis ac de Tempore, & librum, cuius inſcriptio, *Gemma fidei.* Præterea in præcepta Decalogi. Claruit an. 1497.

HVGBALDVS, ſiue Hucbaldus Elnonenſis Monachus, ſcripſit Vitam S. Lebuini preſbyteri, & Confeſſoris, quæ extat apud Surium Tom. 2. Vixit tempore Sergij Papæ, ac B. Bonifacij Archiepiſcopi.

HVGO Anglus Monachus, & Abbas Roidingæ in Anglia, ſcripſit ſex libros Quæſtionum Theologicarum, quarum initium eſt, *Deus ſummè verus, & verè ſummus.* Extant m. s. in Bibl. S. Benedicti in Tractu Mantuano.

HVGO Argentoratenſis, Ord. Prædicatorum ſcripſit in Magiſtrum Sententiarum. Libros item ſex inſcriptos Theologicæ Veritatis Compẽdium. Sermones plures. Quodlibeta. Quæſtiones. Diſputationes. Varias in Diuinos Libros Explanationes. Viuebat an. 1296.

HVGO Biliomenſis, Aruernus, Gallus, Ord. Præd. Cardinalis, in Threnos Hieremiæ Commentarium, & Sermones ad Populum ſcripſiſſe fertur à Gulielmo Eiſingr. à quo & an. 1288. vixiſſe dicitur.

HVGO Carenſis è Diœceſi Ebredunenſi in Delphinatu Galliæ, Ord. Præd. non autem Barchinonenſis, Hiſpanus, neque Epiſcopus, vt quidam falsò putarunt, ſed Barchinonettæ, ſiue (alijs) in Oppido S. Cari natus, Presbyter Cardinal. Tit. S. Sabinæ, Quem item B. Antoninus è Prouincia Galliæ dicit extitiſſe; ac cuius hodieque extat Barchinonettæ Conuentus (vt vocat) Dominicanorum haud ignobilis, ab ipſo, vt fama eſt,

Digitized by Google

erectus, & auctus. Quem Vn.bertus Viennēlis Quintus Generalis Magiſter Ord. Præd. ad ſuum Inſtitutum admiſit, quique Innocentio Quarto Pont. Max. fuit in Germaniam ad Imperij Electores Legatus miſſus, vt in abrogati Friderici II. locum, Imperatorem alium ſufficerent, edidit in vniuerſam Scripturam Commētarios iuxta quadruplicem ſenſum, Scholaſtico, ideſt, breui ſermone abſque vllo fuco ſæcularis eloquentiæ. Præterea Indicem magnum in Biblia, *Concordantias Bibliæ* prænotatum, laborioſiſſimum ſanè (vt ait Sixtus Senenſis) & immēſi tædij, ac temporis Opus, ſed Sacrorum Voluminum ſtudioſis magnopere neceſſarium, & in quo ſingulas Diuinæ Scripturæ dictiones declinabiles ſecundum conſequentiam litterarum accuratiſſima diligentia digeſſit, annotatis non ſolum libris, ſed etiam librorum Capitibus, & Capitum lineis, in quibus vnaquęque deſiderata dictio contineretur. Sunt qui exiſtiment hoc Opus ob immenſi temporis, laboriſq; diſpendium, cui vnius hominis vita ſatis eſſe non poterat, hortatu Hugonis iniunctum fuiſſe quingentis ſtudioſis Patribus diuerſorum Cœnobiorum ea ratione, vt ſinguli ſingulas dictiones in Alphabeticas Claſſes redigerent; Sicque breui tempore multorum ſedulitate perfectum fuiſſe Opus, quod poſtea, tam Græci, quam Hebręi ſunt imitati. Rabbi enim Iſaac Nathan, Iudæus, & Eutalius Rhodius Monachus, ille Hebraicas Bibliorum Concordantias, hic Græcas collegit. Quas quidem Romæ Sixtus Senenſis vidit in antiquis membranis Græca manu deſcriptas: illas verò typis Iuſtiniani Venetijs excuſas. Obijt Lugd. ann. 1262. Sciendum eſt autem aliquando Alexandro Alenſi fuiſſe adſcriptos commentarios in Pſalmos, qui verè ſunt Hugonis. Qui etiam ſcripſit librum, cui titulus, *Speculum Sacerdotum*, ſiue *Eccleſiæ*, quod & ſeparatim fuit additum alteri, inſcripto, *Manipulus Curatorum*, quique Lugduni excuſus fuit apud Gulielmum Rouillium, ann. 1559. ſed & ſcripſiſſe Summam de Caſibus, ait Eiſingrenus. Claruiſſe autem illum inquit Sixtus an. 1130. Eiſingrenius verò ann. 1244. vt mendum eſſe in numero Sixti putem. Extare autem m.s. audio eiuſdem Compendium Theologicæ Veritatis in ſeptem libros diſtributum, & Hugonis (neſcio an iſtius) Dialogum de Creatione Mundi manuſcriptum in Bibl. Cæſarea, Viennæ.

Porrò eius Opera omnia in vniuerſum Vetus, & nouum Teſtamentum In 7. Tomos diuiſa, addito octauo Tomo Noui Indicis locupletiſſimi, & aliàs non impreſſi, Venetijs apud Seſſas, an. 1600. prodierunt.

HVGO Carnotenſis Epiſcopus, Scripſit Epiſtolam aduerſus Adelmannum Brixienſem Epiſcopum, quam Louanij excudit Petrus Phaleſius cum alijs eiuſdem argumenti libellis, an. 1551.

HVGO Caſtronouenſis, Ord. Min. Theologus. nuncupatus *Defenſor Doctoris ſubtilis*, edidit Commentarios in quatuor li. Sententiarū, & Reportata ſuper eoſdem. Tractatum item De finali iudicio, ac librum De victoria contra Antichriſtum.

HVGO Corbeienſis monachus. Vide paulò infrà in verbo, Hugo Folietanus. Henricus Villot.

HVGO Dinenſis, Ord. Min. edidit Expoſitionem in Regulam S. Franciſci, & librum De triplici via. Deinde Tractatum De paupertate inter zelatorem paupertatis, & inimicum domeſticum. Vixit circa an. 1280. miraculis (vt aiunt) clarus Maſſilię quieſcit. Franc. Gonzaga. Henr. Villot.

HVGO de Ductona Anglus, Ord. Præd. edidit Diſceptationum Scholaſticarum Volumen. Lecturas Theologiæ, lib. 1. & Sermones in honorem Sanctorum. Vixit ann. 1350. Eiſingren.

HVGO Eterianus, ſiue *Eretrianus*, Etruſcus, Græcè, ac Latinè doctus, & Catholicus, ad Clerum Piſanum ſcripſit de Regreſſu animarum ab inferis. Is autem liber primo in lucem prodijt Coloniæ an. 1540. apud Ioan. Gymnicum. ſed iam extat in Bibl. Sanctorum Patrum. Tom. 9. edit. 2. vna cum libris tribus, de Hæreſibus, quas Græci in Latinos deuoluunt: ſiue, quòd Spiritus Sanctus ex vtroque Patre ſcilicet, & Filio procedat, contra Græcos.

Scripſit item De Proceſſione Spiritus Sancti. De hæreſibus quoque ad Arduinum Cardinalem, ac De immortali Deo. Vixit circa an. 1160.

HVGO Farſitus Gallus, Abbas, & primò Monachus Sueſſionenſis, ſcripſit De miraculis per B. Virginem in Eccleſia S. Mariæ Sueſſione editus. Henr. de Gandauo.

HVGO Floreffienſis Monachus Congreg. Cluniacenſis ſcripſit an. 1221. Vitam S. Iuetę Viduæ recluſæ, quæ extat m.s. Leodij. Arnold. Vion.

HVGO Folietanus, ſiue (vt aiunt) è Foſieto, Gallus Monachus S. Petri Corbeienſis

in Gal-

Digitized by Google

in Gallia, Ordinis Sancti Benedicti Congreg. Cluniacensis S.R.E. Cardinalis, scripsit De claustro Tractatus quatuor. Vnum, De claustro materiali. Alterum, De claustro Spirituali: Alium, De claustro animæ: Alium, De Claustro Paradisi. Neque verò hic fuisse Canonicus Regularis (vt quidam sunt opinati) scribitur ab Arnold. Vione in suo Ligno Vitæ.

HVGO Floriacensis Monachus Gallus, Ord. D. Benedicti, scripsit Chronicon.

HVGO Gallus Monachus, Congregationis Cluniacensis, scripsit vitam Sancti Hugonis Abbatis Cluniacensis, quæ extat in Surio Tom. 2. ad diem 29. Aprilis. Vitam item Sancti Odilonis.

HVGO Hubertinus. Vide in verbo, Hubertinus.

HVGO Lingonensis Episcopus, Gallus, Epistolas misit ad Berengarium, qui apertè incœpit blasphemias euomere contra Sanctissimam Eucharistiam.

HVGO de Mancestria, Ord. Min. Angliæ, in qua natus erat, Prouincialis, scripsit contra quendam impostorem iussu Philippi Francorum Regis. Item Compendium Theologiæ, an. 1294. Henr. Villot. Eisingr.

HVGO Narbonensis, Ord. Min. scripsit in secundum Sent. Magistri, Auctorem autem hunc se vidisse apud Dominicum Cardinalem Grimanum, refert Rodulphus Tussiniacensis in Seraphica Historia.

HVGO à Palma Cartusianus librum scripsit De triplici via, Purgatiua, Illuminatiua, Vnitiua. Incipit, *Viæ Sion lugent.*

HVGO Pancera, Ord. Minorum per quadraginta totos annos ferreum Thoracem super nudam carnem gestans ad Tartaros, missis quibusdam probis viris, qui eos Christo lucrifacerent additus comes, miram simplicitatem præseferens, atque contemplationi cœlestium addictus, edidit Tractatum de contemptu Mundi. Vixit an. 1312. Henr. Vill.

HVGO de Prato Florido, Ord. Præd. Sermones reliquit Quadragesimales, qui primũ in lucem editi fuerunt Venetijs an. 1577. Viuebat an. 1486. Eisingr.

HVGO Selestadianus Germanus, Commentarios scripsit in quatuor libros Mag. Sent. Viuebat an. 1460.

HVGO Victorinus, siue *de S. Victore* natione Saxo, Canonicus Augustiniani instituti, siue Regularis, vt alij malunt, Abbas Cœnobij B. Victoris Parisiorum vir humanarum, & diuinarum literarum exquisita eruditione clarissimus & Augustini doctrinę, ac phraseos vsque adeo æmulator, vt *Augustini lingua* communi eruditorum sui temporis vsu fuerit appellatus, collegit veterum Patrum, ac præcipuè Augustini in vniuersum diuinæ Scripturæ Corpus ingens Opusculorum in quinque Classes partitum, hoc est in Annotationes, Quæstiones, Homilias, Commentaria, & Miscellanea. Extant, Henricus de Gandauo. Tritem. Eisingren. Sixt. Senen. Th. Garzon.

In omnes veteris Testamenti libros Allegoriarum, lib. 9. *Quicunq; Sapientia.*
In vtroque Testamento Miscellaneorum, lib. 5. *Spiritualis diiudicat.*
De Scripturis, & Scriptoribus Sacris, lib. 1. in quo disseruit de præstantia, & vtilitate Sacræ Scripturæ, de eius materia, de diuersitate eius ab alijs scientijs, de triplici eius intelligentia, de ordine, numero, & auctoritate librorum eius.
De Sacrorum librorum Scriptoribus.
De scripturæ translatoribus, atque eiusdem instauratoribus.
De scripturis apocryphis, de locis, tẽporibus, ac numeris scripturæ mysticis, ac & de difficultatibus in scripturis contentis. Libri initium est. *Lectorem Diuinarum Scripturarum.*
Idem composuit in gratiam Raynerij conuersi, de Animalibus, & plantis, quæ in scripturis leguntur, mysticarum significationũ libros tres, magnam vtilitatem afferentes ijs, qui spirituales scripturæ sensus aggrediuntur, liber incipit, *Desiderij tui petitionibus.*
Scripsit etiam in Pentateuchum Annotationum iuxta literalem sensum, li. 5. quorum initium est, *Desiderius proprium nomen est.*
In quatuor lib. Regum Annotationum literalium, librum vnum.
In varios omnium penè Psalmorum versiculos Annotationum, tam secundum sensum litteralẽ, quam spiritualem, librum vnum, cui exordiũ est, *Quosdam tibi frater charissime.*
Idem in quatuor prima Ecclesiasticis capita Homilias 19. *Quæ tibi Salomonis.*
In Cantica Canticorum mysticè, lib. 1. *In principio laboris.*
In Threnos Annotationum iuxta quatuor sensus, lib. 1. In Ezechielem, lib. 1.
In Ioelem Annotationum iuxta quadruplicem sensum, lib. 1. In Abdiam Annot. lib. 1.
In Matthæum Allegoriarum, lib. 1. *Videns Iesus Turbas.*
In Marcum Allegoriarum, lib. 1. *Intrauit Iesus in Synagogam.*
In Lucam Allegoriarum, lib. 1. *Materiam hanc.*

In Io-

In Ioannem Annotationum in literam, li. 1. *Inter omnes Scripturas.*
In Ioannem Allegoriarum, lib. 1. *Primi parentes.*
In omnes Pauli Epistolas Quoestionum, ac Decisionum, lib. 4. Quorum initium, *Paulus nomen appellatum.*
Item in Epistolas ad Romanos, lib. 1. *Omnia fecit Deus.*
Scripsit etiam Summam sententiarum suarum, lib. 1. AC de anima Christi, lib. 1.
De Sacramentis, lib. 12. *Arduum profectò, & labor.*
Didascalicon, lib. 6. *Omnium expetendorum.*
De arra animæ, lib. 1. *Loquar secreto anima.*
De modo orandi, lib. 1. *Quo studio, & quo affectu.*
De laude Charitatis, lib. 1. *Tam multos iam.*
De Institutione nouitiorum, lib. 1. *Quia fratres largiente Domino.*
In Regulam Sancti Augustini, lib. 1. *Hæc præcepta, quæ.* qui libellus excusus est Comi apud Hieronymum Froiræ an. 1605.
De mystica Arca Noe, lib. 5. *Cum sederem aliquando.*
De Hierarchia D. Dionysij, lib. 14. *Iudæi signa quærunt.*
De laude Patrum, lib. 1. De perpetua virginitate S. Mariæ, lib. 1.
Super *Magnificat*, lib. 1. Super *Tota pulchra es*, lib. 1.
De amore Sponsi, & Sponsæ, lib. 1.
De meditatione animæ, lib. 1. *Homo microcosmos.*
De meditatione, lib. 1. *Meditatio est frequens.*
De Incarnatione verbi, lib. 1. *Quidam fuerunt, qui.*
De sapientia Christi, lib. 1. *Queritis de anima.*
De vanitate mundi, lib. 1. *O munde immunde.*
De substantia dilectionis, lib. 1. De septem donis Spiritus Sancti, lib. 1.
De disciplina, lib. 1. De mysterijs Ecclesiæ, lib. 1.
De Spiritu, & anima, lib. 1. *Quia dictum est mihi.*
De oratione Dominica, lib. 2. *Septem sunt petitiones.*
De Confessione, lib. 1. *Solus solitudinem.*
In quosdam Psalmos, lib. 1. Epitomen Philosophiæ, lib. 1.
De natura Dei simplici, lib. 1. De nuptijs, & concupiscentia, lib. 1.
De triplici voluntate in Christo, lib. 1. *Queritis de voluntate.*
De potestate, & voluntate Dei, lib. 1. *Queritis de potestate.*
De Sacra scriptura, lib. 2. *Lectorem Diuinarum Scripturarum.*
De natura animalium, lib. 1. *Leo fortissima bestia.*
De contemplatione, lib. 1. *Spiritualis Domini.*
Epistolarum ad diuersos, lib. 1. & de Trinitate, & librum prænotatum, *Idiota.*
De Claustro animæ.

Ceterum postrema editio Hugonis tribus Tomis prodijt Venetijs an. 1588. apud Ioã. Bapt. Somascum, quibus accessere Notæ, siue Scholia Thomæ Garzonij, vna cum vita ipsius Hugonis ab eodem conscripta.

Iacobus de Plebe. Petrus Lucæ. Am. Vuion.

HVGO Vyrlei alijs *Vuerlei*, Carmelita Anglus Noruicensis, scripsit figuras Historiarum; Collationes 18. Quæstiones ordinarias, Lectiones Scripturarum. Commentarios in Matthæum, Determinationes, 96. Placita Theologica, Sermones varios, Historiam vberem Petroburgi, cuius cœnobij fuit Monachus. Viuebat an. 1344. Sixtus Senensis, Eisingrenius.

HVGO Vuhyte Anglus, Ordinis Benedictini, scripsit Historiam Petroburgensem luculenter.

HVGOLINVS Ferrariensis, Ordin. Min. emisit Conciones in Epistolas totius anni. Henricus Vuillot.

HVGOLINVS Martellus Florentinus, & Episcopus Glandauensis, scripsit
De anni in integrum restitutione, Lugduni apud Franciscum Conradum, ann. 1583.
Expositionem itè in primum Psalmum Gradualium. qui est 119. *Ad Dominum cum tribularer clamaui, & exaudiuit me.*
Quem totum ad præsentem illius temporis Galliæ Statum sanandum aptauit appositè.

Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium, ann. 1588. Quo tempore ipse adhuc viuebat. Sed & alter Hugolinus Martellus Florentinus Aloysij Vgolini filius, Episcopus Licien sis, & deinceps Narnien sis, cui non tantum Latina, sed Græca sit familiaris lingua erat, vt potius Græcus, quam Italus crederetur, complura tum Græcè, tum

Latinè

Latinè patrioque idiomate conscripsit, quæ manuscripta apud eius familiam asseruãtur. Diem Obijt Florentię an. 1517. & in ædibus Cathedralis Florentinę sepultus est. Michael Pocciantius.

HVGOLINVS Patriarcha Constantinopolitanus, Ord. D. Augustini, scripsit in Mag. Sent. Librum item Quodlibetorum. Alterum De differentia idiomatum. Sermones De Tempore, ac De Sanctis, Viuebat an. 1250.

HVGOLINVS Prior Generalis Ord. D. Augustini ab Vrbano Quinto Pont. Max. creatus Episcopus Ariminensis, & Patriarcha Constantinopolitanus Parisijs vbi primam Cathedram tenuit, maximo in pretio est habitus: *Erat quippe,* (vt Tritemij & Corani verbis vtar) *disputator acerrimus, ac in Diuinis scripturis longo studio exercitatus & satis eruditus, ingenio subtilis, moribus & vita spectabilis.* Quod præclara illius testantur Opera. Videlicet. Commentaria super quatuor libros Sententiarum: *Exemplo veri summiq; magni.* Extant Mediolani in Bibliotheca S. Marci. Quæstiones super libros Physicorum, li. 8. Quæstiones super Prædicamenta, & Perihermenias, lib. 2. Quodlibeta multa, lib. 2. 31. De Idiomatum differentia, lib. 2. De Deo trino & vno, lib. 1. 31. Sermones de tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. Commentaria in Boetium de Consolatione Philosophica. Quæ omnia Bononiæ in Italia, & Parisijs partim asseruantur in Bibliothecis Ordinis. Tandem rediens è Gallia in Italiam, mortuus est Aquilæ, cuius corpus transuectum est ad Vrbem veterem, & in D. Aug. templo conditum. Ioseph Pamph.

HVGOLINVS Verrinus, Florentinus, Michaelis Patet, Petri Criniti præceptor, Landini auditor, cuius hæc extant. Testamentum Nouum & vetus Romano carmine contextũ. Libri tres de Illustratione Vrbis Florentinæ, carmine in quo de Vrbis Florentinæ, de viris illustribus eiusdem Ciuitatis, & nobilitate ac origine Familiarum Florentinarum, ex Archetypo apud Franciscum Verinum Pisis Philosophiam profitentem, & initiũ est: *Inclyta Scillaria referam primordia gentis.* Rursus libri quatuor, Hymnorum Sapphicis versibus elaborati in laudem Christi Dõ. & Sanctorum. Vita item D. Antonini Archipræsulis Florentini heroico carmine conscripta, quam sic exorsus est: *Antonij dum gesta volo pastoris.* Præterea libellus *Sylua* inscriptus in laudem B. Philippi Florentini de Benitijs, Ord. Seruorum B. M. V. Instauratoris, quæ incipit: *Nobile & antiquum genus est Benitia proles.* Commẽtatus est quin etiam Horatium, Epigrammata multa Latino carmine confecta ad Serenis. Beatricem Reginam Vngariæ, Ferdinãdi Regis filiam, initium est: *Aragonum soboles regina.* Et pleraque alia, quæ apud memoratum Franciscum reperiuntur. Ipse autem monumẽta à se edita commemorans ita scribit:

Sum testamentum Romano carmine vtrumq;
Complexus, pariter mysteria sacra retexi.
Vt nitor eloquij pariter cum lacte bibatur.
Sanctus & in tenero formetur pectore Christus.
Quatuor in libris Sapphicis versibus hymnos.
Digessi sacros, Senior iam vertice cano.
Gratum opus Ecclesiæ, relegent fortasse minores.
Occiderit post quam natis, post funera liuor.
Siqua in dicta mea plebeia est carmine proles.
Det veniam, quoniam è nobis incognitus author.
Quando Vrbem petiere agris, villisq; relictis.
Quæ sunt in pretio, atq; vrbis funguntur honore. Viuebat an. 1490. Mich. Poc.

HVGONIVS è Prato Florido edidit Sermones Dominicales in Euangelia, & Epistolas, De æstiuo Tempore. Parisijs apud Io. Rognium, an. 1542. Sermones de Sanctis per annum, ibidem apud eundem. Sermones Quadragesimales apud Ioan. Variscum, ann. 1576. Venetijs.

HVMBERTI Syluæ Candidæ, S. R. E. Episcopi Card. Disputatio ex Bibliotheca Vaticana deprompta, quam ipse Humbertus Constantinopoli habuit aduersus Græcos, de Azymo, & Fermentato, extat in Appendice vndecimi Tomi Annal. Cæs. Card. Baronij, quæ nunquam antea fuerat edita, sed quæ perdigna lectu, & Græcis euincendis, rectissimę verò S. R. E. Fidei manifestandæ percommoda. quamobrem, & hic, & in verbo, Vmbertus sine aspiratione posuimus, & quærentibus sit obuia.

HVMBERTVS familia Romanus, natione Burgundus, doctrina, & pietate insignis, vt & supremum in Dominicano Ordine magistratum sit consecutus, quartus à D. Dominico Sanctæ illius familiæ institutore an. 1254. Generalis creatus, cum nouem annos eundẽ ordinem optimè administrasset, Magistratui cessit Londini in Britannia in magnis Ordi-

nis co-

nis comitijs, an. 1263, post quem annis tredecim superstes in otio non otiosus varia, quæ omnia doctam pietatem spirant, posteritati reliquit.

De Prædicatione Crucis.
De septem gradibus contemplationis.
De tribus Religionis votis.
De fundatione sui Ordinis, ac Vitis Sanctorum eiusdem.
De officijs eiusdem Ordinis.
Super constitutiones, & regulam D. Aug. Commentaria ann. 1605. Comi recusa, vna cum breui enarratione Hugonis à S. Victore.
De eruditione religiosorum.
Opus, vniuersa, quo ad absolutam religionis formam spectant, comprehendens: in quo.
Primus liber ordinat religiosum ad mũdũ.
Secundus, corpus eius proprium.
Tertius, instituit eum contra aduersarium.
Quartus, ordinat animam.
Quintus, ordinat ad proximum.
Sextus, agit de quiete in Deo.

Hoc autem Opus ann. 1575. Louanij est editum apud Rutgerum Velpium. Sed deinceps an. 1585. emendatius Lugduni apud Ioan. Statium Opera Francisci Goracæi Theologi eiusdem Ordinis, & Professoris Parisiensis. Contexuit etiam Diuinum officium, quo Dominicani vtuntur. At librum eius De eruditione Religiosorum edidit Dauid Sartorius, an. 1591. Ingolstadij.

Sermones item ad omne hominũ genus pertinentes; qui cũ multos ante annos fuissent excusi, neque verò iam extarent, Hieronymus Ioanninius è Capuniano Ord. Præd. curauit recudi Venetijs, addita Vita ipsius Humberti, & Epistola De tribus Votis, & de alijs quibusdam exercitijs apud Marcum Ant. Zalterium, an. 1603. Sermones autem in Prima & Secunda Parte hi sunt.

Tabula Sermonum in Prima Parte.

Ad omnes homi. Serm. 1.
Ad omnem populum Christianum, Ser. 2.
Ad omnes personas Ecclesiasticas, Ser. 3.
Ad omnes Religiosos. Ser. 4.
Ad Religiosos malæ vitæ. Ser. 5.
De Religiosis bonæ vitæ. Ser. 6.
Ad Nouitios in quocunque ordine. Ser. 7.
Ad Religiosos Ord. S. Augustini. Ser. 8.
Ad Canonicos regulares. Ser. 9.
Ad omnes, qui addiderunt ad regulã D. Augustini. Serm. 10.
Ad Præmonstratenses. Ser. 11.
Ad Fratres de Valle Scholarium. Ser. 12.
Ad Fratres de Sacco. Serm. 13.
Ad Fratres Prædicatores. Ser. 14.
Ad omne genus Monachorum. Ser. 15.
Ad Monachos nigros quoscunque. Ser. 16.
Ad Monachos nigros bonæ cõuersationis. Serm. 17.
Ad Monachos nigros dissolutos. Ser. 18.
Ad monachos albos quoscunque, & præcipuè Cistercienses. Serm. 19.
Ad albos bonos. Ser. 20.
Ad albos malæ vitę. Ser. 21.
Ad Monachos griseos quoscunque. Ser. 22.
Ad Eremitas quoscunque. Ser. 23.
Ad Cartusienses. Ser. 24.
Ad Grandimontem. Ser. 25.
Ad fratres Minores. Ser. 26.
Ad fratres de Trinitate. Ser. 27.
Ad Religiosos in studio commorantes. Sermo 28.
Ad conuersos cuiuscunque ordinis. Ser. 29.
Ad conuersos Cistercienses. Ser. 30.
Ad conuersos Cartusienses. Ser. 31.
Ad conuersos Ord. Præd. Ser. 32.
Ad conuersas mulierum religiosarum. Sermo 33.
Ad Religiosos arma portantes. Ser. 34.
Ad Hospitalarios. Ser. 35.
Ad Templarios. Serm. 36.
Ad fratres Theutonicos. Ser. 37.
Ad Humiliatos. Ser. 38.
Ad fratres de Pœnitentia. Ser. 39.
Ad fratres, & sorores in Hospitalibus. Ser. 40.
Ad fratres, & sorores in domibus leprosorum. Ser. 41.
Ad nouos Religiosos quoscunque. Ser. 42.
Ad Familiam religiosorum quorumcunq;. Ser. 43.
Ad mulieres Religiosas quascunque. Serm. 44.
Ad mulieres Religiosas incluſas in monasterio. Ser. 45.
Ad Moniales nigras. Ser. 46.
Ad Moniales albas. Ser. 47.
Ad sorores Prædicatorum. Ser. 48.
Ad sorores Ord. Min. Ser. 49.
Ad sorores Ord. Humiliatorum. Ser. 50.
Ad quasdam sorores, Ord. S. Aug. Ser. 51.
Ad puellas quæ nutriuntur in Monasterijs. Ser. 52.
Ad Capellanos, & Clericos, & Familiã, quæ est cum mulieribus religiosis. Ser. 53.
Ad Reginas. Ser. 54.
Ad Canonicas seculares. Ser. 55.
Ad omnes literatos. Ser. 56.

Ad

Digitized by Google

Ad omnem Clericum.Ser.57.
Ad Clerum Ciuitatis congregatum.Ser.58.
Ad Canonicos, & Clerum Cathedralis Ecclesię.Ser.59.
Ad quoscunque Canonicos seculares. Ser. 60.
Ad Canonicos Cathedralis Ecclesiæ.Ser.61
Ad omnes Scholares.Ser.62.
Ad Scholares in Grammatica.Ser.63.
Ad scholares de Cantu.Ser.64.
Ad scholares in Logica,& Philosophia.Ser mo 65.
Ad studentes in Medicina.Ser.66.
Ad studentes in iure communi.Ser.67.
Ad studentes in iure Ciuili.Ser. 68.
Ad studentes in iure Canonico.Ser.69.
Ad studentes in Theologia.Ser.70.
Ad omnes laicos.Ser.71.
Ad laicos in Ciuitatibus.Ser.72.
Ad Rectores,& Officiales Ciuitatis.Ser.73.
Ad Maiores Ciuitatis.Ser.74.
Ad turbam popularem Ciuit. Ser.75.
Ad familiam diuitum in Ciuitate.Ser.76.
Ad laicos in castris.Ser.77.
Ad laicos in villis.Ser.78.
Ad laicos in burgis.Ser.79.
Ad omnes Nobiles.Ser.80.
Ad Nobiles malos.Ser.81.
Ad Nobiles deuotos.Ser.82.
Ad Magnates.Ser.83.
Ad existentes in curijs Principum. Sermo 84.
Ad existentes in curia Romana.Ser.85.
Ad pauperes. Ser.86.
Ad Pueros.Ser.87.
Ad operarios conductionis.Ser.88.
Ad peregrinos quoscunque.Ser.89.
Ad peregrinos cruce signatos.Ser.90.
Ad transfretantes quoscunque.Ser. 91.
Ad infirmos in hospitalibus.Ser.92.
Ad leprosos.Ser.93.
Ad omnes mulieres.Ser.94.
Ad mulieres nobiles.Ser.95.
Ad mulieres Burgenses.Ser. 96.
Ad iuuenes seculares.Ser.97.
Ad famulas diuitum.Ser.98.
Ad mulieres pauperes in villis. Ser.99.
Ad mulieres meretrices.Ser.100.

Tabula Sermonum in Secunda Parte.

In Concilijs.Ser. 1.
In Synodis. Ser.2.
In conuocatione Sacerdotũ sub Archipresbyteris,vel Archidiaconis.Ser.3.
In capitulis generalibus Canonicorum sæcularium.Ser.4.
In capitulis generalibus, seu concilijs religiosorum.Ser.5.
In capitulis quotidianis religiosorũ. Ser.6.
In electionibus quibuscunque.Ser.7.
In electionibus prælatorum sæcularium. Ser.8.
In electionibus religiosorum.Ser. 9.
In solemni postulationi electi.Ser.10.
In solemni petitione consensus electi. Sermo 11.
In solemni respõsione de non admittenda postulatione.Ser.12.
In solemni responsione de postulatione admittenda.Ser.13.
In solemni responsione electi de negatione consensus.Ser. 14.
In sollemni responsione electi de cõsensu. Ser.15.
In solemni petitione confirmationis.Sermo 16.
In solemni appellatione contra electionẽ in ipso capitulo.Ser. 17.
In propositione solemni appellationis contra electũ coram illo, ad quem est appellatum.Ser.18.
In solemni responsione de appellatione cõtra electum admittenda.Ser. 19.
Nota de vetula in eodem titulo.
In solemni responsione de appellatione cõtra electum non admittenda.Ser.20.
In solemni examinatione electionis. Sermo 21.
In solemni confirmatione electionis. Sermo 22.
In solemni prouisione de prælato.Ser.23.
In solemni confirmatione electionis,seu electi.Ser.24.
In solemni exhortatione ad electum cõfirmatum,vel consecratum.Ser.25.
In solemni receptione primo electi confirmati,vel consecrati. Ser. 26.
In prima visitatione solemni confirmati, vel consecrati villarum.Ser.27.
In omni consecratione solemni.Ser. 28.
In solemni consecratione Episcopi. Ser.29
In solemni cõsecratione virginum monialium.Ser.30.
In solemni consecratione Ecclesię.Ser.31.
In solemni consecratione cimiterij. Ser.32
In solemni consecratione Altaris.Ser.33.
In solemni consecratione sacrę vnctionis. Ser.34.
In omni benedictione solemni Sacerdotali.Ser.35.
In solemni benedictione Abbatis.Ser.36.
In solemni benedictione Abbatissæ. Sermo 37.
In solemni receptione nouitiorum.Ser.38.

Digitized by Google

In solemni professione nouitiorum. Ser. 39
In omni collatióe beneficiorum sine cura. Ser. 40.
In solemni collatione curæ parochialis. Ser. 41.
In solemni baptizatione. Ser. 42.
In solemni confirmatione. Ser. 43.
In solemni communione. Ser. 44.
In noua Missa. Ser. 45.
In solemni impositione pœnitétiæ. Ser. 46
In solemni ministratione Vnctionis extremæ. Ser. 47.
In solemni collatione status clericalis. Sermo 48.
In solemnibus Ordinibus. Ser. 49.
In solemni tractatu de Matrimonio cõtrahendo. Ser. 50.
In solemni benedictone nubentium. Ser. 51
In solemnibus cõuiuijs nuptiarum. Ser. 52.
In omni visitatione. Ser. 53.
In visitatione parochiarum per Prælatos facienda. Ser. 54.
In visitatione cleri in principio. Ser. 55.
In visitatione religiosorum in principio. Ser. 56.
In visitatione Clericorum, vel religiosorũ in fine. Ser. 57.
In solemni inquisitióe in principio. Ser. 58.
In Inquisitione non inuento crimine. Ser. 59.
In terminatione inquisitionis inuento crimine. Ser. 60.
In inquisitione hæreticorum. Ser. 61.
In solemni condemnatione hæreticorum. Ser. 62.
In prædicatione Crucis in genere quocũq;. Ser. 63.
In prædicatione Crucis contra hæreticos. Ser. 64.
In prædicatione Crucis contra Sarracenos. Ser. 65.
In solemni excommunicatione. Ser. 66.
In solemni terminatione causarum. Ser. 67.
In solemni denunciatione malorũ. Ser. 68.
In solemni accusatione cuiuscunq;. Ser. 69.
In solemni dispositione magnatum sæcularium per Ecclesiam faciendam Sermo 70.
In solemni depositione Prælatorum. Sermo 71.
In solemni degradatione clericorum. Sermo 72.
In solemni petitione resignationis prælationis. Ser. 73.
In solemni resposione de non recipiẽda resignatione. Ser. 74.
In solemni responsione de recipiẽda resignatione. Ser. 75.
In solemni missione Legati. Ser. 76.
In prima congregatione Legati. Ser. 77.
In receptione solemni Legati. Ser. 78.
In solemni recessu Legati. Ser. 79.
In solemni repræsentatione Legati coram Papa. Ser. 80.
In solemni benedictione, seu coronatione Regis. Ser. 81.
In solemni coronatione Reginę. Ser. 82.
In omni electione Potestatis sæcularis. Sermo 83.
In militia noua solemni. Ser. 84.
In torneamentis. Ser. 85.
In parlamentis Regum. Ser. 86.
In solemni tractatu alicuius negotij. Ser. 87
In tractatu solemni pacis. Ser. 88.
De confratrijs. Ser. 89.
In congregationibus factis pro aliquo sancto. Ser. 90.
In nundinis. Ser. 91.
In mercatis. Ser. 92.
In subita cõuocatione multitudinis. Ser. 93
In quibusdam festis. Ser. 94.
In solemni recessu peregrinorum. Ser. 95.
In solemni receptione peregrinorũ redeuntium. Ser. 96.
In solemni receptione domini secularis. Ser. 97.
In exequijs mortuorum solemnib. Ser. 98.
In Commemorationibus Defunctorum. Ser. 99.
In conuiuijs Defunctorum. Ser. 100.

HVMBERTVS Pruliacensis Abbas in quatuor libros Sent. Viuebat an. 1377.

Sigeb. in Catal. Ann. Do. 1050. Trit.

HVMBERTVS Monachus Tullensis à Leone Papa Cardinalis creatus, ac deinde ab eodem missus Constantinopolim ad confutandas Græcorum hæreses, confutauit scripta Leonis Acridani Bulgarorum Archiepiscopi. Scripta item Nicetæ Pectorati, eumq; præsente Imp. Constantino, adegit, vt ipsemet Niceta librum suum anathematizaret, & manu sua in ignem injiceret. Quicquid autem ibi egit Humbertus quasi per dialogum sub persona Romani, & Constantinopolitani scripsit.

HVMFRIDVS Neckton, Carmelita edidit Sermones Dominicales, lib. 1. Quæstiones ordinarias libro altero. Lecturas Scholasticas libro alio. Super Articulis Theologicis librum. Obijt an. 1303.

HVMVLVS Episcopus Lugdunensis in Gallia scripsit contra Iudæos, an. 833. Vide in verbo Hamulus. Idem est enim.

HVNGARIVS. Vide in verbo, Hugarius.

HVNIBALDVS Gallus Monachus, (vt asserit in Ligno Vitæ Arnoldus Vvion) Ordinis S.

nis S. Benedicti, floruit tempore S. Mauri Abbatis in Gallia, & scripsit Historiam ab Orbe condito libris duodeuiginti, qui num sint excusi, nescio. At ex ijs multa desumpsere Vincentius Beluacensis, Tritemius, Antonius Democharis, & alij, vbi de Galliæ Regibus agunt.

HVSVARDVS Monachus, quem Tritemius nominat *Isuardum*, prouocatus studio Hieronymi, & Bedę, qui dies Sanctorum anniuersarios ex parte notauerant, quin & iussu Caroli Magni Imperatoris, cui Hieronymi, & Bedæ breuitas displicebat, conatus est Opus illud imperfectum supplere, quamobrem singulorum dierum commemorans Sanctos, qui in eos inciderant, Martyrologium absoluit. Sigeb. in Catal.

H Y

HYPERASPISMVS Ambrosij Pelargij, siue Propugnatio, siue Apologia pro Sanctissima Eucharistia contra Oecolampadium. Vide in verbo, Ambrosius Pelargius.

HYPERASPISTES Matthiæ Bredembachij pro suo libello, contra calumnias Henrici Pilei. Vide in verbo, Matthias Bredembachius.

HYPERASPISTES Rosarij Godefridi Drielli Nouiomagi contra Caluinianum. Vide in verbo, Godefridus Drielli.

I A

IACOB Patriarchæ Testamentum à Gelasio Pont. Max. Dist. 15. inter apocrypha numeratur. Porrò quam Ebionitæ hæretici expositionem sub nomine Iacob emiserant, quæ Scala inscribebatur, de qua Genes. 28. fuit illorum commentum. Vide Epiphan. primo lib. Panarij in confutatione Ebionitarum.

IACOBATIVS Cardinalis. Vide in verbo, Dominicus Iacobatius.

IACOBINVS Malafossa, siue *Malafossius*, ex oppido Barges, quod situ est in Italiæ Subalpinis, quæ Gallis sunt finitimæ, Ord. Franciscani, qui diu publicè professus est Theologiam in Academia Patauina, & Taurinensi suam edidit enarrationem in Doctoris Ioannis Duns Scoti primum librum Mag. Sent. In qua centum quinquaginta, quæ videntur esse contradictiones Scoti soluuntur. Patauij an. 1560. Expositionem item Metaphysicæ Aristotelis. Viuebat nostra ætate plenus dierum.

Iacobus Achonensis Episcopus, scripsit Orientalem Historiã. Hunc citat auctor eius libri, qui inscribitur. *Hortus sanitatis*. Ei quoque ascribitur liber de Vita Beatæ Mariæ Ougiensis.

IACOBVS Aegidij, Ord. Præd. Qui & Magister fuit sacri Palatij, librum De Veritate Conceptionis Beatiss. Virginis, scripsit, mandante Calisto Pont. Max. PP. Mon. Ord. & Ant. Senensis.

IACOBVS Alexandrinus, Ord. Min. præter Cómentaria in Aristotelis Physicen, reliquit Postillam Quadragesimalem, quæ incipit: *Post sapientis Medici*. Henr. Vill.

IACOBVS Alitiensis, quæ Ciuitas est Apuliæ primaria, monachus, Ord. Cœlestinorũ Paulo Carafæ, Quarto huius nominis, Pont. Max. charus, scripsit De consolatione Crucis. De Cerimonijs sui Ordinis. De vita Sancti Cœlesti Papæ. Malleum aduersus Lutheranos.

IACOBVS Almain monachus, scripsit De potestate Papæ.

IACOBVS Altauilla Germanus Rinaugiensis, scripsit in Magistrum Sent. ac librum variarum Quæstionum. Viuebat an. 1363. Eisingr.

IACOBVS de Anglia. Vide in verbo, Iacobus Bruxellensis.

IACOBVS Anglicus, & cognomento, & natione, scripsit in Canticum Canticorum Salomonis. Expositionem Euangeliorum per Conciones. Lecturas (vt vocant) Scholasticas. Viuebat an. 1270.

IACOBVS Antonius Martha, Societ. Iesu, De quatuor Temporibus anni.

IACOBVS Apostolus, frater Domini, cognomento Iustus, Mariæ[a] sororis Matris Domini, cuius Ioannes in Euangelio[b] suo meminit, filius, post passionem Domini statim à S. Petro Hierosolymorum Episcopus ordinatus[c]: dictus item minor, non perfectione, ac virtute, sed vocationis ordine (quandoquidem Iacobus filius Zebedæi, & frater Ioannis Euangelistæ prius vocatus est) de vtero matris[d] sanctus fuit: vinum & siceram non bibit,

a Hier. de vir. Illustr.
b Io. 19.
c Euseb. lib. 2. hist. c. 26. ex Clem. Alex.
d Egesippus. Chrys. in Io. hom 54.

carnem nullã comedit, numquam attõsus est, nec vnctus vnguẽto, nec vsus balneo. Huic soli licitum erat ingredi sancta sanctorum. Vestibus laneis non vtebatur, sed lineis; soluſque ingrediebatur Templum, & flexis genibus pro populo deprecabatur, vt cãmelorum duritiem traxisse eius genua crederentur. Iaminam, [c] siue bracteam auream gestare solitus in signem Regalis Sacerdotij, atque vti summus eius Ecclesiæ Sacerdos, cum vnde triginta annos [f] Hierosolymitanam rexisset Ecclesiam, vsque ad septimum Neronis annum, ab Anano [g] Pontifice adolescente, Anani filio, de genere Sacertotali, accepta occasione ἀνυπερχίας (mortuo enim Festo, qui Iudæam procurabat, ad quam nondum Albinus peruenerat quem ei Nero suffecerat) Concilio congregato, dum publicè compelleretur, vt Christum Dei filium denegaret, contradicẽs, lapidari iussus est: Qui cum præcipitatus de pinna Templi, confractis cruribus, semiuiuus tollens ad cœlum manus, diceret, Domine ignosce eis, quod enim faciunt, nesciũt; fullonis fuste in cerebro percussus interijt, ac iuxta Templum, [h] vbi & præcipitatus fuerat, sepultus est, anno ab ortu Domini sexagesimo tertio: Ibi autem & Titulus vsque ad obsidionẽ Titi, & vltimam Adriani, notissimus mansit. Sed & huius postea corpus Romam translatum est, & vnà cum D. Philippi Apostoli corpore, in vna & eadem æde, quæ dicitur Apostolorum, cõditum. Ceterum Hieronymus indicat, nonnullos ex vetustis auctoribus, hunc Iacobum fratrem Domini de numero duodecim Apostolorum, quos primum Christus elegit, exemisse; eumque tertiumdecimum Apostolum, sicut & Paulum quartumdecimum appellasse. Porrò quæ fusius de vita, morteq; Iacobi ex Patribus collegit Baron. Card. ea extant Tom. 1. eius Annal. sub annum Christi 63.

c Egisipp. de excidio Hierosolym. Euseb. lib. 12. c. 22. Hiero. de Script. eccles. Epiph. in Panar. hær. 78.
f Vide Baron. To. 1. Annal. eccles.
g Ioseph. 20. li. Antiquitatum. Cle. 7. hypotyposeõ Orig. li. 1. contra Celsum. Metaphrastes & alij.
h Hieronym.

Scripsit autem Iacobus Epistolam, quæ est prima de septem Canonicis, quoniam & prius ipse hanc scripsit, quàm alij Apostoli reliquas. Eam quum duodecim misisset tribubus, quæ erant in dispersione; quæ ob persecutionem Hierosolymis post necem Stephani Protomartyris, accidit, aptè eos docet (vt inquit Oecumenius) de tentationum varietate, quænam à Deo sit, & quæ à proprio corde hominum, quodq; non verbo tantum, sed & opere fidem oporteat ostendere, neque auditores legis, sed effectores iustificari. De diuitibus quoque præcipit, ne in cætu Ecclesiæ præponantur pauperibus, sed potius increpentur, tam quam fastuosi, & superbi. Et tandem consolatur illos, qui iniuria afficiũtur, eosq; hortatur, vt longanimes sint vsque ad Iudicis aduentum: Vbi etiam de patientiæ commodo, exemplo Iob, docuit. Præcipit, aduocari Presbyteros super infirmos; vtque studeant ad veritatem conuertere eos, qui seducti sunt, aut qui errãt. ait enim, huius mercedem esse à Domino peccatorum remissionem. & ita concludit Epistolam; quam Latini capita quinque, Græci in septem distinxere. Huius autem magis distinctam partitionem proposuit Ederus libro quarto suæ Oeconomiæ à Tabula centesimatrigesimaquarta, vsque ad centesimam quinquagesimam tertiam, quæ maximè facit ad eius partium liquidiorem notitiam.

Cum autem nonnulli antiquitus de Epistolæ huius auctoritate dubitassent, propterea quòd non omnibus fortasse initio innotuerat, eam Eusebius & Hieronymus, deinde & postea Innocentius & Gelasius cum Concilio septuaginta Episcoporum, Conciliaque Carthaginense, Mileuitanum, Laodicenum, Florentinum, Tridentinum comprobauit: id quod & antea fecerant Alexander [a] Quintus à Petro, Anacletus, [b] Marcellus. [c] Et loca ipsa huius Epistolæ, quæ citarunt Dionysius Areopagita, Cyrillus Alexandrinus, & Augustinus, ponit Ederus, eo quem diximus loco: Cum & inter alios Sixtus Senensis Adnotatione trecentesimatrigesimaseptima libri sexti suæ Bibliothecæ, & septimo eiusdem libro in confutatione hæreseos nonæ, obiectione prima, secunda, tertia, quarta diligenter, ac copiosè, Bellarminus autem Card. breuiter libro primo de Verbo Dei, capitedecimooctauo, Tomo primo, idem plusquam satis, præter Canum, [d] & alios, confirment.

a Epi. ad omnes Episcopos.
b Epist. de oppressione Episcoporum.
c Epist. ad Episcopos Antiochenę Eccles.
d Canus de locis communibus.

At præter hanc Canonicam Epistolam, pleraque alia scripsisse fertur; in quibus Euangelium erat, quod à quibusdam Iacobi, ab alijs, secundum Hebræos, inscribitur: cuius etiam sæpè meminit Origenes, ac cui Hieronymus, qui illud ex Hebræo Græcè & Latinè transtulit, graue præbet testimonium in Catalogo Scriptorum Illustrium. Sic autem dicit: Euangelium, quod appellatur secundum Hebræos, à me nuper in Græcum, Latinumque Sermonem translatum, quo Origenes sæpè vritur, post resurrectionem Saluatoris, de Iacobo sic refert: *Dominus autem cum dedisset Sindonem seruo Sacerdotis, iuit ad Iacobum, & apparuit ei. iurauerat enim Iacobus, se non comesturum panem ab illa hora, qua biberat calicem Domini, donec videret eum resurgentem à mortuis. Rursusq; post paululum. Afferte, ait, Dominus mensam & panem. Statimq; additur. Tulit panem, & benedixit, ac fregit, & dedit Iacobo Iusto, & dixit ei, Frater mi, comede*

panem

panem tuum, quia resurrexit filius hominis à dormientibus. Hæc Hieronymus, qui in eodem libro, de Ignatio loquens, inquit: *Ignatius vnam ad Smyrnæos scripsit Epistolam, in qua de Euangelio, quod nuper à me translatum est, super persona Christi ponit testimonium, dicens: Ego verò & post resurrectionem eam in carne vidi; & credo quia sit; & quando venit ad Patrẽ, & ad eos, qui cum Petro erant, dixit eis; Ecce palpate, quia dæmonium non sum incorporale: & statim tetigerunt eũ, & crediderunt.* Rursum libro tertio aduersus Pelagianos; In Euangelio, inquit, *iuxta Hebræos, quod Chaldaico Syroq; sermone, sed Hebraicis litteris scriptum est (quo vtuntur vsq; hodie Nazareni secundum Apostolos, siue, vt plerique autumant, iuxta Matthæum; & in Cæsariensi Bibliotheca habetur, narrat historia: Et ecce mater Domini, & fratres eius dicebant ei, Ioannes Baptista baptizat in remissionem peccatorum; eamus, & baptizemur ab eo.* dixit autem eis: *Quid peccaui, vt vadam, & baptizer ab eo?* Recipit quoque scripturæ huius auctoritatem Origenis præceptor Clemens Alexandrinus; qui cum in secundo Stromaton libro vellet astruere, admirationem esse primum gradum ad perfectam Dei cognitionem, hinc dicti sui confirmationem accepit, inquiens: *Hac ratione scriptum est in Euangelio secundum Hebræos, qui admiratus fuerit, regnabit; &, qui regnabit, requiescet.* Citatur ex hoc Euangelio ab Origene in secundo Tomo in Ioannem alia quoque sententia in hæc verba: *Dixit Christus, modo accepit me mater mea Spiritus Sanctus, vno capillorum, & me in montem magnũ Thabor portauit.* Quæ quidem sententia, nisi candidè consideretur, videtur continere hæresim Gnosticorum, & Valentinorum, asserentium, Spiritum sanctum esse matrem Christi. Proinde Origenes, loco iam citato, inquit, *hoc ita interpretandum esse, vt dicamus, Spiritum sanctum appellari matrem Christi, non natura, & generatione, sed maternæ pietatis imitatiõe;* id est, quia Spiritus sanctus semper facit voluntatem Patris. *Et omnis,* ait Christus, *qui facit voluntatem Patris mei, qui est in cœlis, hic Pater meus, & Mater mea est.* Egesippum, qui vicinus fuit Apostolorum temporibus, multa ex hoc Euangelio enarrasse, Eusebius quarto Ecclesiasticæ historiæ libro testatus est.

Quin etiam Athanasius in Synopsi refert, Iacobum ad Euangelium Matthæi Hebraicè scriptum, interpretationem primum omnium adhibuisse. Sed quod prodijt ab hæreticis non ita multos ante annos in Germania Protoeuangelium Iacobi, siue Sermo historicus de Natiuitate Deiparæ, continens historiam Natiuitatis Mariæ, vsque ad aduentum Magorum falsum est: in quo inter alia eiusmodi, illud etiam adijcitur absurdissimũ, nẽpe Iosephum & Mariam, stupri, & sacrilegij accusatos, ex Decreto Sacerdotum simul fuisse adactos ad bibendum poculum redargutionis, quo Moyses explorari iussit innocentiam fœminæ de adulterio suspectæ.

Liturgia etiam, quam habemus Græcam & Latinam, cuius initium est: *Peccatorum multitudine inquinatum,* reuera fuisse Ecclesiæ Hierosolymitanæ traditam, cum alij, tum Cyrillus, eiusdem Ecclesiæ Hierosolymorum Episcopus, quinta sua Mystagogia, satis indicat, quippe qui plura ex Missa Iacobi acceperit. Qua de tota re, vide Claudium Sanctium Episcopum Ebroicensem, & Iacobum Pamelium in ijs, quæ in Liturgica Patrum scripserunt: Nam quæ ex Proclo, & ex Synodo in Trullo habita, profert Sixtus testimonia, quibus hoc ipsum affirmet, minus fortasse (etiãsi vera sint) expedit afferre, quòd Synodus in Trullo habita, nec generalis, neque legitima fuerit, vt ille opinatus esse est visus, & ante Proclum alij synceriores Ecclesiæ Patres idipsum testati sunt.

Porrò in Canonicam D. Iacobi Apostoli Epistolam scripsere Didymus Alexandrinus, sed nõ extat. Oecumenius, qui Græcè, & Latinè extat. Aurelius Cassiodorus, Gregorius Ariminensis. Thomas Valdensis. Augustinus de Ancona. Franciscus Titelmannus. Ambrosius Catharinus. Claudius Guillandus. Iacobus à Iogenhagen quibusdam Adnotationibus. Ioannes Chiningan. Ioannes Noblet. Nicolaus Dunkespulus. Thomas Sperman. Quod autem Ioannis Folengij nomine extat in eam, prohibitum est in Romano Indice.

Alterius verò Iacobi, hoc est, maioris, qui fuit frater Ioannis Apostoli, nomine prænotatus liber ex Hispania nouissimè est missus, tamquam inuentus in Sancto monte Granatæ, quæ Ciuitas primaria est in Bætica prouincia, ad Clementem Octauum Pont. Max. Inscriptio autem libri est, *Fundamentum Ecclesiæ,* qui liber duodecim folia continet. Vita item, & miracula eiusdem Epostoli. Quæ tamen hactenus sunt dubiæ fidei, atque pro apocryphis habita. Vide in verbo, Cæcilius, & socij.

IACOBVS Archiepiscopus Genuensis. Vide in verbo, Iacobus de Varagine.

IACOBVS Aquinas, Ord. Præd. scripsit contra Gulielmum de S. Amore. Gennad. in Catal.

IACOBVS Asculanus Picens, ex Oppido quod dicitur, *Mons Brando,* Ord. Min. Summam Pisanellam recensuit, doctrinam Scoti redegit in Tabulas. Scripsit Quodlibeta, ac

denique in quatuor libros Mag. Sent. Viuebat an. 1464. Franciscus Gonzaga.

IACOBVS Astensis, & Monachus, ac Prior Monasterij Benedictinorum de Mantua (vt vocant) sententias è Patribus congessit in vnum, quæ ibidem extant manuscripta. Viuebat an. 1520.

IACOBVS de Astudillo Hispanus, Ord. Præd. qui æqualis fuit Francisci Victoriæ, cũ vterque Theologiam profiteretur, præter eruditas in libros Physicorum Quæstiones, quæ in Hispania fuerunt excusæ, scripta in Euangelia D. Matthæi, & in Epistolas D. Pauli, quin & Commentaria in alios Scripturæ Sacræ libros reliquit. Quæ in Collegio Vallis Oletanæ asseruari, inquit, Ant. Senensis in suo eiusdem Ord. Catalogo.

IACOBVS Augubaris Decanus, scripsit de Indulgentijs.

IACOBVS Aurimontius, anno 1602. emisit Ingolstadij Sertum Hunnianum ex absurditatum floribus, quos in colloquio Ratisbonensi effudit Aegidius Hunnius hæreticus.

IACOBVS è S. Andrea Senensis Ord. Præd. Theologus, scripsit lecturam in quatuor lib. Magistri Sententiarum. Sermones, vt vocant, Dominicales, ac Quadragesimales, & alios. Libros Etymologiarum Isidori Hispalensis redegit in Alphabeti seriem Viuebat anno 1262.

IACOBVS Attauantus, Florentinus, Ord. Seruorum B. M. V. Generalatu sui Ordinis sexennio perfunctus, scripsit Sermones Quadragesimales, & de Christi Domini Aduentu. Tractatum de mysterio Missæ. Expositionem in Psalmos Dauidicos. Commentariũ in quatuor libros Magistri Sententiarum. Opus insigne super eundem sententiarum Magistrum: Quæstiones theologiæ inscriptas. *Ager Dominicus.* Florebat in Academia Pisana anno. 1588.

IACOBVS Bayus scripsit tres libros de Venerabili Eucharistiæ Sacramento & Sacrificio, contra Sacramentarios & Lutheranos. Antuerpiæ an. 1605.

IACOBVS de Beluisio egit de excommunicatione, Tom. 14. fol. 387. inter Tractatus Iuris.

IACOBVS Beneuentanus, siue *de Beneuento*, Ord. Præd. Theologus, quem omnium rerum scientia ornatum scribit Antonius Senensis Lusitanus. Scripsit Opusculum De Articulis fidei. Aliud, De Oratione Dominica. Aliud, De Sacramentis. Aliud, De decem præceptis. Aliud, De octo Beatitudinibus. Aliud, De dotibus. Aliud, De fructibus. Aliud, De virtutibus. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Quoto autem anno, vel quonam seculo vixerit, tacet idem Antonius Senensis in Catalogo suorum Patrum.

IACOBVS Billius Prunæus, Gallus, nobilis, & Abbas Sancti Michaelis in Eremo, in Britannia, vertit è Græco in Latinum synceriſsimè Gregorium Nazianzenum, Ioannem Damascenum, Epistolas Isidori Peluſiotæ, ac decem, & octo capita primi libri Irenæi Lugdunensis Episcopi, & martyris. Quin, & duos libros Sacrarum Obseruationum in varias aliorum versiones reliquit, quas Ioannes Cathardus Parisijs emisit in lucem vna cum versione Isidori Peluſiotæ, de quibus vide singulos suis locis huius Apparatus. Quin & Anthologiam Sacram octastychis versibus comprehensam Parisijs anno 1575. apud Nicolaum Chesneau. Græcas item locutiones digessit in communes locos per seriem Alphabeti, quæ apud eundem Nicolaum prodierunt. Erat autem Iacobus Billius vir optimus, & solidè catholicus: sic verò præter alias disciplinas linguæ Græcæ peritus, quàm qui maximè post quinquaginta annos in Gallia. Ei duo alij fratres fuere, pietate similes, alter Cartusianus, & Prior Cartusiæ Gallionis propè Normeniam, alter Cœnobiarcha D. Vincentij Lugdunensis. Vixit ipse nostra ætate, Henrico II. & Carolo IX. Regibus Galliæ.

IACOBVS Bosius ann. 1594. è Vaticana Typographia Romana primam, & secundam Historiæ suæ partes, Ordinis militaris D. Ioannis Hierosolymitani Italicè edi curauit. Quam ad rem fatetur ingenuè, se diligentia fratris sui Othonis. Equitis Rhodij, atque Ordinis Procancellarij adiutum, plurima ex Archiuis, & monumentis alijs collegisse, quæ ad eius Operis absolutionem pertinebant. Porrò id in quatuor partes cum distribuisset, egit in prima de origene, progressu, & gestis Hierosolymitani Ordinis, ad id vsque tempus, quo ex Iudæa, Syriaue, quæ *Terra Sancta*, dicitur, expulsus est, quamuis defuerint, qui initio Ordinis illius gesta posteritati mandassent. In secunda verò de ijs, quę contigere, quousque ex Insula Rhodo à Turcis expugnata eiecti sunt: In tertia acturum se pollicetur de alijs, quæ postea ab ijsdem gesta sunt vsque ad fugatam Turcicam classem ab Insula Melita, notamq; in ea Ciuitatem extructam, quam *Valletiam*, appellarunt.

In

In quarta, quæad hæc vsque tempora euenerint. Sed hæc duæ postremæ partes nondum, quod sciam, prodierunt in lucem.

IACOBVS Bourleus, Theologus, Gallicè edidit Orationes ad Christum Dominum, & S. Dionysij Missam, Parisijs apud Gulielmum de la Naue.

IACOBVS Brutus, Nouocomensis, Lector Religiosorum Fratrum Ord. S. Saluatoris, edidit Opus De immortalitate animæ, prænotatum *Aurea Corona pretiosissimis conserta lapillis*. Venetijs apud Ioannem de Tridino, an. 1496.

IACOBVS Bruxellensis, alijs de *Anglia*, Ord. Præd. admodum in D. Thomæ Aquinatis doctrna versatus, Quæstiones, atque Articulos, quos D. Thomas innuens non expresserat, sed his verbis, *vt supra dictum est: vel infra dicetur*, significauerat, adnotauit tam in p. p. quam in P. 2. & 2.2. quas citationes postea integriores emisit Ant. Senensis.

IACOBVS Cœlius, Carmelita Ticinensis, librum edidit De diuortio Henrici VIII. Anglorum Regis. Item De Purgatorij loco, lib. 1. De Genealogia Christi, lib. 1. De filio hominis, lib. 1. Viuebat an. 1533.

IACOBVS Caluus de Alberto, Archipresbyter Tusculanus, scripsit, atque edidit ex Officina Aloysij Zanetti Romæ an. 1600. librum, quem prænotauit: *Synaxim curæ animarum ex doctrina S. Thomæ de Aquino syncerè, summatimq; collectam.* Quam equidem vti perutilem suaserim lubens, vt omnes, quibus incumbit animarū cura, perlegant. Siue enim doctiores fuerint, recolent quæ ex tanto Doctore hauserunt; siue interioribus Theologiæ studijs non vacauerint, facilè, ac tutò cognoscent quæ ad eorum Officium hoc in negotio pertinent.

IACOBVS Cæsa, Ord. Minorum, Tractatum de Conceptione B. Virginis scripsit.

IACOBVS Castellanus, Theologus, Compendium omnium Operum Martini Nauarri ab Azpilcueta per seriem Alphabeti collectum emisit Venetijs apud Robertum Meietum, an. 1598. Compendium autem Constitutionum Summorum Pontif. à Gregorio VII. vsque ad Clementem VIII. Pont. Max. apud Societ. Venetam an. 1605.

IACOBVS Catalanus, dictus de *Catalonia*, Ord. Præd. scripsit Tractatum De Conceptione B. Virginis. Ant. Senensis Lusitanus.

IACOBVS Cauacius Patauinus libros sex historiarum Cœnobij D. Iustinæ Patauinæ edidit Venetijs apud Societ. an. 1606.

IACOBVS de Certaldo, quem ob sanctitatem *Beatum* vocant, Monachus Camaldulensis, qui floruit an. 1470. Scripsit de Secundo Domini Aduentu, & varia quædam, quæ Raphaël Volaterranus recensuit.

IACOBVS è Cezolis, Ord. Præd. Sermones varios scripsit, & librum moralem de ludo Scacchorum, pro nobilibus. Viuebat an. 1295. Ant. Sen. Lusitanus.

IACOBI Chimarrheri liber prænotatus, *Panis quotidianus animæ Cœlestia esurientis ex tribus farinæ satis, hoc est Sacræ scripturæ, Orthodoxorum Patrum, & Authenticorum Doctorum libris congestus.* Coloniæ excusus est apud Henricum Falckenburg, an. 1590.

IACOBVS Christopolitanus. Vide in verbo, Iacobus Perez.

IACOBVS Columna, Ord. Prædicatorum, scripsit Chronicon vsque ad an. 1340. ex quo D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus cum citans, plura in suas Historiales partes deriuauit.

IACOBVS Couthonus Burgundus, Refutationem edidit narrationis falsæ de Colloquio inter Episcopum Ebroicensem, & Philippum Mornæum hæreticum habito coram Galliæ Rege in loco, qui dicitur *Fontaine Bleau*. Moguntiæ apud Albinum, an. 1603.

IACOBVS Damhauderius Institutiones Christianas emisit ex vtroque Testamento desumptas. Venetijs apud hæredes Sessæ, an. 1597.

IACOBVS Dauy, dictus de Perron, siue Perronius, Gallus, Episcopus Ebroicensis, quæ Ciuitas est in Normannia, Primus Henrici IV. Regis Christianissimi eleemosynarius S. R. E. Cardinalis à Clemente VIII. Pont. Max. creatus, insignis autem pro Fide Catholica aduersus hæreticos Athleta, edidit Gallicè librum inscriptum: Acta Collationis inter Episcopum Ebroicensem, & Philippum Mornæum Plessæum, coram Rege ad fontem Aquæ Belleum, quarta die Maij anno 1600. Cum Refutatione falsi Discursus, siue enarrationis eiusdem Collationis. Porrò hi libri Ebroicæ editi apud Antonium Coniugatum, *le marié*, magni momenti sunt, & ad hæresim, & ad effrontem hæreticorum peruicaciam indicandam, qui vinci possunt, persuaderi non possunt, at quos prodidisse, refutasse est. Scripsit etiam idem Episcopus Gallicè aureum libellum De ratione intelligendæ Sanctæ scripturæ. Is item scriptam Gallicè emisit Refutationem libri euulgati à Daniele Tileno hærrico, aduersus Traditiones Apostolicas. Ibidem apud

eundem an. 1601. Sed & ex tam diuite penu expectamus alias quæ habet præ manibus aduersus hæreticos; vir certè doctissimus.

IACOBVS Erfordiensis Cartusianus Tractatum scripsit curandorum vitiorum.

IACOBVS Eisingrenius Stucchardianus è VVittembergensi Ducatu, Sueuus, post aliquam impensam operam in Psalmorum ex Hebræo versionem, Hodæporicon F. Felicis Fabri Vlmensis descripsit, & precationes cum gratiarum actionibus è Græcorum Horologio, iuxta tamen ritum, ac fidem S. R. E. collegit. Viuebat an. 1560.

IACOBI Fabri Commentaria in Euangelia; in Epistolas D. Pauli, & in Canonicas, & in Psalmos, Tractatus item De tribus Magdalenis, à Clemente VIII. Pontifice Max. in Indice prohibitorum librorum tamdiu sunt prohibita, quamdiu ab alicuius Vniuersitatis Catholicæ facultate Theologica, vel iussu Inquisitionis Generalis emendata prodierint in lucem. Ac quidem Iacobus Faber præter quædam in Aristotelem, atque in Boëtij Arithmeticam, & in Ioannem De sacro Bosco, scripsit De Trinitate. De Ornatu Spiritualium Nuptiarum. Scholia in Opera D. Dionysij Areopagitæ. Commentaria in Ecclesiasten. In Richardum. In Hugonem de S. Victore. Argumenta in Epistolas vndecim S. Ignatij, ac vertit è Græco in Latinum S. Ioannem Damascenum. Veruntamen vt hæc versio valde postponenda est ei, quàm à Iacobo Billio accepimus; ita de alijs Fabri scriptis prælegenda sunt, quæ vir doctus Natalis Beda, Theologus Parisiensis scripsit in primo libro suarum Annotationum, quibus Fabrum expendit, & confutat.

IACOBI Fabri Molinensis Theologi Sorbonici Hyperaspistes pro Sacrosancto Missæ Sacrificio aduersus impiam Missæ, ac Missalis Anatomen. Parisijs apud Iacobum Keruerium, an. 1563.

IACOBVS Feldius Augustinianus, Conciones in Euangelia, & Epistolas, quæ per Quadragesimam in Ecclesijs proponi solent, è tabulis collegit, auctas deinceps ab AEgydio Topiario Belga; excusæ autem sunt primò Lugduni apud Gulielmum Rouillium an. 1568. deinde non semel alibi. Sed vide in verbo, Iacobus Veldius, vbi plura illius.

IACOBVS Ferram, qui natus Tripoli è non Christianis parentibus, à Christianis tamen captus, ac postea non solum Christo in Baptismo nomen dedit, verum etiam in Sacrum Dominicanorum Ordinem cooptari voluit, in quo & Theologiam professus est, ac Prouincialis in Aragonia bis fuit, composuit Officium B. Raymundi, quod recitatur in Regnis Cataloniæ, Valentiæ, atque Aragoniæ die 7. Ianuarij. Obijt Pamplonæ, siue *ompilone*, circa an. 1566.

IACOBVS Feuctius Germanus, Defensionem edidit Articulorum Bauaricorum aduersus Lucam Osiandrum, Ingolstadij an. 1572. Germanicè. Item Monachij an. 1573. Refutationem quoque viginti causarum, quas quidam, qui nolunt esse Catholici, solent afferre. Germanicè Coloniæ an. 1583.

IACOBVS Florentinus, Ord. Minorum, Summam Raymundi Pisani recensitam abs se, emisit in publicum.

IACOBVS Florentinus, Ord. Seruorum, plura cecinit carmine Etrusco in laudem Beatissimæ Virginis, atque aliorum Sanctorum. Vitamque B. Philippi, qui Ordinem ipsorum instituit. Extant m.s. varijs in locis apud eiusdem Ordinis Patres. Obijt Florentiæ an. 1528. Michaël Pocciantius.

IACOBVS Fornerius, siue *Furnius*, Tolosanus, Ord. Cisterciensis, qui Benedictus X. huius nominis Summus Pontifex fuit, scripsit Vitam S. Ioan. Gualberti, quæ extat apud Surium Tom. 4. ad diem mensis Iulij 12.

IACOBVS Gandus (alijs *Gardus*) Florentinus, monachus D. Benedicti, Historiam vtriusque Mundi, siue Diuinam, & Mundanam, edidit Florentiæ an. 1570. Viuebat adhuc an. 1572.

IACOBVS è S. Geminiano Ord. Minorum, scripsit Sermones de Tempore.

IACOBVS Genuensis Archiepiscop. Vide in verbo, Iacobus de Varagine.

IACOBVS Girardus Treuorchianus titulos vniuersi Pontificij, ac Cæsarei Iuris in Tabulis per Alphabeti seriem digerens, lectionumque varietatibus, & Scholijs augens, quin & è regione ponens librorum Indices, ac Titulos, inscripsit librum: *Anchoram Titulorum vtriusq; Iuris.*

IACOBVS Gorscius Polonus, qui Cracouiensi Academiæ nostra ætate præfuit, vir Sacerdos, ac doctus, Prælectionum Plocensium Quatuor libros emisit, quorum primus De Baptismo recens natorum Coloniæ prodijt anno 1572. Secundus, & Tertius De Mediatore. Quartus agit, De vsu legitimo Sacrosancti Eucharistiæ Sacramenti sub altera specie: siue Redargutio eorum, qui nescientes quid dicant, reprehenduht temerè S. R.

Eccle-

Digitized by Google

Ecclesiam, quòd communionem sub specie panis tantum populo dari antiquitus solitam pergat retinere. Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1582. Atqui ipse Gorscius, vt eleganti erat ingenio, aliquot ante annos emiserat Commentariorum Artis Dialecticæ libros decem, in quibus è plerisque præstantibus viris præcepta vnum in Volumen aptè, atque eleganter congessit: cum & de Figuris tum Grammaticis, tum Rhetoricis libros quinque scripsisset. Qui an. 1572. excusi fuêre Cracouiæ.

IACOBVS Graffius, Ord. D. Benedicti Capuanus, libros Quatuor Decisionum Casuum Conscientiæ scripsit. Qui primò excusi Venetijs apud Damianum Zenarum, anno 1591. recusi sunt iterum auctiores apud eundem an. 1593. quemadmodum fuerant Taurini, ac Lugduni an. 1592. apud Iuntas. Ipse aute Auctor eodem tempore viuebat. Porrò Appendix tam primi, quàm secundi Tomi Decisionum Aurearum Casuum Conscientiæ eiusdem Graphij cum primo Venetijs apud eundem Zenarum prodijsset, Bononiæ est edita an. 1603. apud Gasparum Bindonum. Scripsit & volumen Responsorum iuxta ordinem titulorum Decretalium, apud Ioannem Guarillium editum an. 1604. Scripsit quoque, atque edidit sermones Spirituales in Euangelia De Dominicis, & Festis aliquot solemnitatibus totius anni. Accessit Francisci Panigarolæ Episcopi Astensis Rhetoricæ Ecclesiasticæ libellus primum editus Coloniæ Agrippinæ apud Ioan. Hontemium, an. Dom. 1605.

IACOBVS Gretzerus Germanus, & Societatis Iesu, Sacræ Theologiæ in Academia Ingolstadiensi professor, Hæreticorũ autem (quæ Deo sit gloria) malleus, vertit è Græco Commentarios S. Greg. Nysseni in Psal. Orationes nouem Leonis Imperatoris, quorum

1 In Sepulturam Christi.
2 In Resurrectionem Christi.
3 In Ascensionem eiusdem.
4 In Pentecosten.
5 In Festum Palmarum.
6 In Assumptionem Beatiss. Virginis.
7 In Annunciationem eiusdem.
8 In Decollationem Sancti Ioannis Baptistæ.
9 In omnes Sanctos.

Homiliam B. Gregorij Nysseni contra vsurarios. Scripsit autem

Institutionum linguæ Græcæ, libros tres. Rudimenta linguæ Græcæ.

Nomenclatorem Latinogræcogermanicum.

De Subterraneis animarum Receptaculis contra sectarios, præsertim Vbiquistas, qui vt Cœlum, ita Infernum ponunt vbique.

De Sanctissimæ Trinitatis mysterio, præsertim De Processione S. Spiritus à Patre, & Filio. Vbi soluuntur omnia argumenta Ieremiæ Constantinopolitani, quæ attulit suis libris ad Confessionistas. Ingolstadij, an. 1599.

Disputationem De pronunciatione linguæ Græcæ.

De Cruce Christi libros quinque. In quorum Primo, agitur de Cruce, in qua Christus est mortuus. Secundo, De Imagine Crucis. Tertio, De apparitionibus Crucis. Quarto, De Signo Crucis. Quinto, De Cruce spirituali.

De Cruce Christi Tomum alterum, in quo varia Græcorum Auctorum encomiastica monumenta Græcolatina continentur, nunc primum ex varijs Bibliothecis eruta, & in lucem prodita cum Annotationibus.

Refutationem historiæ Iesuiticæ contra Heliam Haseemullerum & Polycarpum Laiserum, hæreticos Lutheranos: quæ etiam in Germanicam linguam translata est.

Apologeticum pro Societate Iesu, contra Gabrielem Lermæum Caluinistam.

Libros quinque Apologeticos pro Vita B. P. N. Ignatij, contra calumnias Simonis Lithi Miseni, Caluinistæ.

Libros alios quinque Apologeticos pro eadem Vita B. P. N. Ignatij, aduersus repetitas Lithi Miseni calumnias.

Rursus alios quinque Libros, inscriptos Lithus Misenus Caluinista, nunc tertiò dedolatus, pro defensione B. P. Ignatij, qui Societatem eandem instituit, ac fundauit. Accessit breuis, sed efficax pro eodem Miseno Consolatio, ob Iesuitas Galliæ publico Christianissimi Regis Henrici IV. edicto firmatos, vel redditos. Ingolstadij, an. 1604. Ex officina Adami Sartorij.

Defensionem Apologiæ Gallicanæ Societatis Iesu in Gallia, ad Christianissimum Regem, contra criminationes eiusdem Lithi Miseni.

De modo agendi Iesuitarum cum Pontificibus, Prælatis, Principibus, populis, iuuentute, & inter se mutuò, oppositos eiusdem argumenti libello anonymo, & famoso.

Vindicatio locorũ quorundam Tertullianicorum à peruersis Francisci Iunij Caluinistæ deprauationibus.

Digitized by Google

Responsum ad Theses Hunnianas de Colloquio cum Pontificijs ineundo, in quo præcipuè de norma, & iudice controuersiarum agitur.

Digressiones sex aduersus calumnias AEgydij Hunnij Prædicantis VVitebergensis de Colloquio Ratisbonensi.

Labyrinthum Creticohunnianum, hoc est, disputationem de Hunnio, prædicante VVitebergensi, genioque Lutherano, semetipsum contradictionibus, fraudibus, mendacijs, & criminationibus implicante, confundente, & iugulante in articulo de Scriptura Sacra, De persona Christi, De officio Christi, De iustificatione, De fide, & Operibus.

De iure autem & more prohibendi, & abolendi libros hæreticos & noxios, aduersus Franciscum Iunium, Ioannem Pappum, aliosque Prædicantes, libros duos editos Ingolstadij an. 1603. per Andream Angermarium.

Sed & an. 1604. ibidem apud eundem excusi sunt eiusdem Iacobi Gretzeri libri sex Exercitationum Theologicarum. Quorum

1 Commentariolus duplex, alter in numisma argenteum nuper ab hæreticis de Colloquio Ratisbonensi cusum. Alter in eiusdem metalli numisma in laudem Husi, Lutheri, & Rabbi sub figura Anseris, Cycni, & Corui signatum, & vulgatum.

2 Commentarius & glossæ in orationē Hunnianam de Pseudoiobilæo VVitebergensi.

3 Disceptatio, vtrum verum sit, Zvvinglium præcipuum doctrinæ suæ caput didicisse à Diabolo, cum refutatione argumentorum, quæ pro defensione Zvvinglij adfert Marcus Beumlerus Sacramentarius.

4 Supplementum duplex pro duobus libris de iure & more prohibendi, expurgandi, & abolendi libros hæreticos & noxios.

5 Antimonium pro deliro quodam Medico, & Alchimista, qui nominis sui oblitus, se Basilium de Varna nominat, deliranti, eo fine, per triginta Doses porrectum, vt expurgato cerebro cum alia, tum etiam hoc discat, quænam sit controuersiarum norma, & quis Iudex.

6 Breuis admonitio, qualis sit liber Antigretzerus inscriptus, à Pædotriba quodā VVitebergensi in gratiam Hunnij emissus.

Ex Gallico uertit Latinè.

Apologiam Francisci Montani aduersus Inuectiuam Arnoldi Causidici Parisiensis; cum Appendice aduersus criminationes Anonymi cuiusdam Caluinistæ.

Apologiam Societatis Iesu in Gallia ad Christianissimū Regem, cum Appendice aduersus Lutheranum quendam Prædicantem. Omnia prædicta excusa sunt Ingolstadij.

Denique liber prænotatus Bauius & Mæuius, ille vt delirus Alchymista Antimonio, hic tanquam insipiens Prædicans Helleboro nigro curatus, vt tandem expurgato cerebro intelligant, quis sit controuersiarum fidei Iudex, & quæ norma. Accessit portiuncula quædam Hellebori pro malè sano capite cuiusdam Pædotribæ VVitebergensis, & Lithi Miseni Caluinistæ Ingolstad. an. 1605. Liber item prænotatus Antimonium, ibidem an. 1605. Epist. Græca Lithi Miseni Caluinistæ in sua elementa resoluta apud eundē eodem anno. Item exercitationum Theologicarum aduersus hæreticos libros sex. Ingolstadij ibidem. Item de religiosis peregrinationibus libros 4. quibus adiunxit libros tres de spontanea disciplinarum, seu voluntaria Flagellorum Cruce Ingolstadij apud Georg. VViller. an. 1606. Item Controuersiarum Roberti Bellarmini defensionem. Ingolstadij apud Georg. Viller. an. 1607. Item Considerationum ad Theologos Venetos libros tres de immunitate & libertate Ecclesiastica, ibidem. Item Tractatum quendam cum hac Inscriptione: Prædicans Vapulans & disciplinatus ob tres libellos de disciplinis. ibidem eodem anno. Demonstrationes variorum Catholicorum fidei dogmatum ex communibus sentiendi loquendique formulis, ibidem. Item de Cruce spirituali. S. Scriptura, & vsu voluntariæ per flagra castigationis. Coloniæ apud Mylium an. 1607.

Prodibunt paulò post.

Tomus tertius de S. Cruce, in quo varia numismata Cruce insignita, hymnique, & Poëmata Græcorum in S. Crucem.

S. Gregorij Nysseni lib. 13. contra Eunomium ex Græco versi.

Libri quatuor De norma & Iudice controuersiarum aduersus hæreticos.

Responsum ad notas cuiusdam Medici de norma, & Iudice controuersiarum.

Refu-

Digitized by Google

Refutatio inſcitiæ & impudentiæ, quæ nuper Hunnianus quidam emiſſarius Reſponſum Gretzeri ad Theſes Hunnianas inſectatus eſt.

IACOBVS de Gruytode (vt verbis vtar Tritemij) natione Theutonicus, Ord. Cartuſienſium, Prior domus omnium Apoſtolorum iuxta Leodium, ſcripſit præclara quædam, & deuota Opuſcula, de quibus ſubiecta feruntur.

De veris virtutibus, lib.1.
De quatuor Nouiſsimis, lib.1.
De præparatione ante Miſſam, lib.1.
Meditationes paſsionis Domini.
Speculum Prælatorum, lib.1.
Speculum ſubditorum, lib.1.
Speculum ſæcularium hominum, lib.1.
Colloquium Ieſu, & monachi, lib.1.
Colloquium Ieſu, & Senis, lib.1. *Ne indigneris quæſo.*
Colloquium Ieſu, & diſcipuli, lib.1.
De ſeptem peccatis mortalibus, lib.1.
De Vita Domini Ieſu, *Faſciculus myrrhæ.*
De definitionibus monachi, lib.1.
Lectionarius menſæ, lib.1. *Comedite amici, & bibite, &c.*
Speculum Sacerdotum, lib.1.
Speculum ſenectutis. lib.1.
Colloquium Ieſu, & Prælati, lib.1. *Facmecum Ieſu dulciſsime, &c.*
Colloquium Ieſu, & Eremitæ, lib.1.
Coronula S. Mariæ, lib.1.
Dialogus Crucifixi, & peccatoris, lib.1. *Ignoſce quæſo benigniſsime, &c.*
Dialogus Mariæ, & peccatoris, lib.1. *Verbum mihi eſt ad te, &c.*
Meditationes compaſsionis Mariæ, lib.1.
Sermones de Tempore, lib.1.
Contemplatio S. Mariæ, lib.1. *Vulneraſti cor meum, &c.*
Dialogus alius Mariæ, & peccatoris, lib.1.
De nomine Ieſu, & Maria, lib.1.
Sermones de Sanctis, lib.1.
Epiſtolarum ad diuerſos, lib.1.

Et alia multa. Viuebat an. 1472. Tritemius.

IACOBVS Guallius libros aliquot ſcripſit De ſanctuario Ciuitatis Papiæ, ſiue Ticini, quem citat Arnoldus VVion in ſuo libro Ligni Vitæ.

IACOBVS Hieronymus Cartuſianus Conciones in diebus feſtis habendas edidit Pariſijs apud Cheualerium, an. 1528.

IACOBVS Hocſtratus (Ant. Senenſi *Hocſtratanus*) Colonienſis, Ord. Prædicatorum, & olim Conuentus Colonienſis Prior, ſcripſit contra octo Lutheranorum blaſphemias. De Fide, atque Operibus. De Purgatorio. Librum de libertate Chriſtiana contra Lutherum. Margaritam Philoſophiæ Moralis. Apologiam ad Cabalæ deſtructionem contra Ioan. Reuchlinum. Librum contra Sacerdotes concubinarios. Alia multa contra hæreticos. Quorum pleraque Coloniæ prodierunt an. 1525. Quo tempore ex hac vita deceſsit.

IACOBVS cognomento Hungarus, ſed natione Gallus, Ord. Prædicatorum, & Theologus edidit Gallica lingua quatuor Homilias de Sacris imaginibus, Pariſijs apud Nicolaum Cheſneau, an. 1564. cum an. 1563. in funere Franciſci Guiſij Ducis, qui lethali vulnere ab hæreticis vulneratus non ita multò poſt ſanctè obijt, orationem habitam in eadem Ciuitate emiſiſſet ex prelo AEgydij Corrozeti.

IACOBVS de S. Iacobo reliquit quæ manuſcripta habebantur in Germania apud quendam antiquiorem Dreſſerum, Concordantias minores Bibliorum. Speculum de Inſtitutionibus Clericorum. Tractatum de Pœnitentia. Alterum De officio Sacroſanctæ Miſſæ. Alium De pugna virtutum, & vitiorum.

IACOBVS Ianſonius Amſterledamenſis Theologiæ Louanij Profeſſor ſcripſit in ſacrum Miſſæ Canonem, quo S. R. Eccleſia per vniuerſum Orbem vtitur. Id Louanij prodijt an. 1596. item an. 1605. cum 4. libris de Liturgicis ſiue de ſacrificijs. Quin & ibidem an. 1597. in eadem Ciuitate ex typographia Ioan. Maſij, & Philippi Zangrij excuſa eſt eiuſdem expoſitio in Pſalterium, & Cantica, quibus per horas Canonicas eadem Romana Eccleſia vtitur. Dictio in hoc Scriptore commoda eſt: quæ, quòd ad ſcribendi rationem attinet, ferit medium: nimirum ne conciſior, neue laxior ſit, ſenſu nitens literali, reliquos non omittens. Atqui denique prodijt Commentarius eiuſdem in Canticum Canticorum Louanij apud Bellerum, an. 1603. Antuerpiæ, an. 1605.

IACOBVS Iunterbuck Germanus, Ordinis Cartuſiani, ſcripſit

De anno Iubilæi, lib.1.
De cauſis multarum paſsionum, lib.1.
De moribus Chriſtianorum, lib.1.
De triplici ſtatu hominum, lib.1.
Conſolationem malorum huius ſeculi, lib.1.
De modo ſeruandi Interdictum, lib.1.
Apologeticum Religioſorum, lib.1.
De cautelis diuerſorum ſtatuum, lib.1.
De cognitione ſecretorum, lib.1.
De veritate dicenda, vel tacenda, lib.1.
De cogitationibus, lib.1.
De contractibus, lib.1.
De malis huius ſeculi, lib.1.

De obe-

Digitized by Google

De obedientia monachorum, lib.1.
De arte moriendi, lib.1.
De ſtabilitate monachorum, lib.1.
De refrænatione cogitationum, lib.1.
Soliloquium hominis ad animam, lib.1.
De arte curandi vitia, lib.1.
De ſeptem peccatis mortalibus, lib.1.
De eiſdem mentalibus, lib.1.
De poteſtate Dæmonum, lib.1.
De dignitate Prælatorum, lib.1.
De dignitate Sacerdotij, lib.1.
De obſeruantia mandatorum, lib.3.
De Sabbatho, lib.1.
De ſtatu ſecuritatis vitæ, lib.1.
De intentionis directione, lib.1.
De profectu vitæ ſpiritualis, lib.1.
De indulgentijs, lib.1.
Sermones varios, lib.1.
De bono mali, & remedio contra tentationes, lib.1.
De duabus Ciuitatibus Hieruſalem, & Babylone, lib.1.
Directorium Ordinis ſui, lib.1.
De confirmatione ſtatutorum Ordinis Cartuſienſis, lib.1.
De his qui frequenter, vel tardè celebrant, lib.1.
Modus tentationibus reſiſtendi, lib.1.
Quæſtiones, & dubia pro religioſis vtilia.
De tentationibus, & conſolationibus religioſorum.
De planctu, & conſilio peccatorum.
Oculum religioſorum.
Formulam reformandi religiones collapſas.
Tractatum de bona voluntate.
De perfectione Religioſorum.
De virtutibus Religioſarum.
De Confeſsionibus.
De Sanctificatione Sabbathi circa molendina.
De inchoatione feſtorum, & De viatoribus & vectoribus.
Collationes capitulares ad morem Cartuſienſem.
Alias Collationes habitas (vt ait) ſolemniter in Vniuerſitate Cracouienſi.
Collationes in cœtu Viſitationis.
De cruorib. in diuerſis locis repertis poſt Chriſti reſurrectionem.
De cruore in VVeſenato.
Quæſtionem, an bona temporalia monachi præſertim ſtrictiorem ordinẽ profitentis perſonam ſequantur, an non.
Igniculum deuotionis.
Colloquium hominis ad animam ſuam.
De contractibus ad redemptionem, & ad vitam.
De partitione redituum inter religioſos.
De dignitate Paſtorum, & cura Paſtorali.
De ſeptem ſtatibus Mundi dupliciter.
De habitibus acquiſitis, & infuſis, & de charitate.
De malo per omnes ſeculi ætates.
De comparatione religionum, & de requiſitis ad eas.
De cenſibus, & prouentibus monialium, & eorum receptionibus.
Auiſamentum ad Papam pro reformatione Eccleſiæ.
De ſtatu & officio Eccleſiaſticarum perſonarum.
De beneficijs Eccleſiaſticis, & erroribus circa beneficiaratione curiæ.
De actionibus, quantum ad malitiam & bonitatem.
De Theologia myſtica.
Solutiones quorundam dubiorum.
De poteſtate abſoluendi Cartuſianos.
De contractu reuenditionis, & emptionis.
De bono morali.
De erroribus & moribus Chriſtianorum.
De poteſtate dæmonũ, & illuſionib⁹ eorum.
De reſtitutionibus iniuſtè acquiſitorum.
De ſtatu ſecuriori incedendi in hac vita.
De arcta & lata via.
De apparitionibus animarum ſeparatarum.
Speculum aureum Inſtitutionum ad beneficia Eccleſiæ.
De frequentatione Sacræ communionis.
Super quatuor libros Sententiarum.
De montibus Gelboe.
Sermones de tempore, & de Sanctis.
Paſsionem Domini ſecundũ quatuor Euangeliſtas.
Deuotam meditationem eiuſdem.
Sermones { De animabus. / De pœnitentia. / De dedicatione. / De Cœna Domini. / De modo communicandi. / De corpore Chriſti. / De ſolutionibus. }
Confeſsionale.
De votis.
De deſiderio moriendi.
De præparatione ad mortem.
De iudicijs Diuinis, & humanis.
Vtrum prælato omnia imputentur, quę ſubditus committit.
Quodlibetum fallaciarum humanarum.
Scrutinium Scripturarum. Claruit an. 1466.

IACOBVS Kaauius, ſcripſit veteris Teſtamenti Expoſitionem, Noui autẽ vberiorem: quæ extant m.s. inter eos Libros, qui Arabicè, atque Syriacè ſcripti, & Gregor. XI. Pont. Max. ſub terram defoſsi, oblati ſunt paucos ante annos Herbipolenſi Epiſcopo vænales.

IACO-

Digitized by Google

IACOBVS item Kuchauius inter istos libros erat, prænotatus, De rebus mirabilibus Mundi.

IACOBVS Keraſtithus Presbyter Acronianus, edidit Monachij in Bauaria, an. 1590. apud Adamum Berg, Apographum De vita & martyrio Trudperti Briſgoiorum Apoſtoli, qui ante nongentes ampliùs annos in Sylua Briſgoiæ Prouinciæ paſſus eſt, vbi & extat eiuſdem nominis Monaſterium.

IACOBVS Laingæus Scotus, Doctor Sorbonicus Pariſijs, ſcripſit De vita, doctrina, & obitu Martini Lutheri; & Ioannis Caluini, aliorumque hæreticorum, qui liber ex Gallico in Latinum ſermonem, & nuper in Germanicam linguam eſt verſus. Ingolſtadij anno 1582.

IACOBVS Latomus Belga, vir doctus, ac pius, qui viuebat an. 1529. ſcripſit De Confeſsione ſecreta librum excuſum Baſileæ, an. 1525. cum alijs quibuſdam. Scripſit præterea contra articulos Lutheri. Reſponſionem ad Libellum à Luthero emiſſum pro articulis damnatis à Theologis Louanienſibus. De primatu Pontificis aduerſus Lutherum. De varijs quæſtionum generibus, quibus certat Eccleſia intus & foris. De Eccleſia. De ratione obligandi humanæ legis. De Confeſsione ſecreta. Ad Helleborum Ioannis OEcolampadij Reſponſionem. De fide & operibus libellum. De monachorum Inſtitutis, votis, & obligationibus. De trium linguarum & ſtudij Theologici ratione dialogos duos. Pro dialogo de tribus linguis apologiam. Aduerſus librum Eraſmi De ſarcienda Eccleſiæ concordia. Confutationum aduerſus Gulielmum Tindallum, lib. 3. De matrimonio. De quibuſdam articulis in Eccleſia controuerſis. Diſputationem Quodlibeticam tribus quæſtionibus abſolutam. Quæ omnia excuſa ſunt Louanij, an. 1550. apud Bartholomæum Grauium. Claruit an. 1520. cum primas nouatorum, hoc eſt hæreticorum noſtri ævi fraudes detexiſſet, atque impios conatus fregiſſet. Vide Myræum in prima Centuria Scriptorum Belgicorum.

IACOBVS Latomus Iunior, Belga, elegiaco carmine tres ipſos Pſalmorum libros integros cum Threnis, & canticis felici carmine reddidit, vt Patruo ſuo Iacobo Latomo Theologo, (cuius & ſcripta omnia vno volumine edenda Louanij typis Bartholomæi Grauij curauit) non indignus cognatus fuerit, & hæres. Ad D. Petri Canonicus apud Grudios piuſque Sacerdos, ad decrepitam vſque ætatem perpetuò hilaris vixit. Obijt anno 1596.

IACOBVS Laudofilæus Ferrarienſis, ſcripſit de Ordine Seruorum Beatiſs. Virginis. Chronicon Seruorum.

IACOBVS Lauezolus. Vide infra in verbo, Iacobus Lebetius.

IACOBVS Lauſannenſis, ſiue (vt vocant) è Lauſanna, Theologus Pariſienſis, & Prouincialis Franciæ, deinde Epiſcopus Lauſannæ, magni Vir nominis, vt ingenij, atque pietatis, ſcripſit In Geneſim. In Exodum. In Leuiticum. In Numeros. In Deuteronomium. In Iob. In Prouerbia Salomonis. In librum Sapientiæ. In Eccleſiaſten. In Eſaiam. In quatuor libros Magiſtri Sententiarum. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Sermones item Quadrageſimæ. At pleraque iſtorum librorum extabant m. s. in Cœnobio DD. Ioannis, & Pauli, quod eſt Venetijs.

Sanè verò Lemouicis, quæ Ciuitas eſt in Gallia, prodijt olim, hoc eſt an. 1528. è prelo Claudij Garnerij Opus Moralitatum ipſius, in duodecim libros diſtributum, quod concionatoribus eſt percommodum: idque adhuc in ſui Ordinis Conuentu, vt vocant, aſſeruabatur Inſulis, quæ eſt Belgij Ciuitas. At cum quoto anno ille vixerit non omnino ſit certum, Sixtus enim Senenſis ait eum claruiſſe, anno 1390. Auctor verò ſupplementi Chronici Dominicani inquit anno 1375. Alij verò referant ad an. 1262. illud maiorem fidem facit, quod Antonius Senenſis Luſitanus ſcribit, vidiſſe in antiquis ſcripturis; quæ in Barchinonenſi Dominicanorum Conuentu aſſeruantur, eum Pariſijs an. 1317. ad gradum licentiatus fuiſſe promotum. In Catal. Scriptor. ſui Ord.

IACOBVS Laudenſis, Ord. Minorum in Summa Angelica numeratur inter Summiſtas.

IACOBVS Lebetius, vulgò, *Lauezolus*, Ferrarienſis, Canonicus regularis Ord. Sancti Saluatoris, edidit librum De habitu Canonicorum, & pleraque Poëmatia. Viuebat Alphonſo II. tunc Ferrariæ Duce.

IACOBVS Ledeſma Hiſpanus, Theologus Societatis Ieſu, qui diu Theologiam in Collegio eiuſdem Societatis Romano profeſſus tandem an. Iobilæi Romano in Pœnitentiaria D. Petri, cui præfuerat, excipiendis Pœnitentium Confeſsionibus exhauſtus an. 1575. ex hac vita piè deceſsit, edidit Librum de non legenda Diuina Scriptura paſsim alijs

Digitized by Google

linguis, quàm Hebraica, Græca, Latina. De sancto item sacrificio Missæ nisi ijsdem linguis celebrando. Qui liber apud Geruinum Calenium prodijt Coloniæ, an. 1574.

Modum docendæ Christianæ doctrinæ. Italicè. Qui Romæ fuit excusus apud hæredes Antonij Bladi, anno 1573. Quæ illius Christiana doctrina deinceps an. 1594. versa in communem huius temporis Græcam linguam à Vincentio Castaniola eiusdem Societatis edita est Romæ apud Aloysium Zannettum, an. 1594. vt in Oriente, ac potissimum in Insula Chio, vbi tum ipse, tum alij nostri eam vineam excolunt, possit esse vsui.

IACOBVS è Lende, quem suspicor eundem esse, qui scriptus est supra, *Iacobus Laudensis*, Ord. D. Francisci reliquit Sermones tempore Aduentus Parisijs ab se habitos, quos multi ex eius ore excipientes scripserunt.

IACOBVS à Leocato, Siculus, Ord. Carmelitani, scripsit in Mag. Sentent. & Conciones Quadragesimales, præter id, quod in Aristotelis Logica, & Metaphysica reliquit. Num verò prodierint hæc in lucem, Petrus Lucius, qui de Carmelitanis Scriptoribus Catalogum texuit, ait se ignorare.

IACOBVS à Logenhagen edidit Annotationes in Epistolam D. Iacobi, quæ Louanij prodierunt an. 1572. Commentaria verò in Euangelium secundum Lucam è D. Augustini operibus collecta, Antuerpiæ excusa fuerunt an. 1574. & 1577. apud Tilenium.

IACOBVS Lopes, Stunica, Hispanus, edidit Itinerarium ex Hispania Romam. Redargutiones aduersus Erasmum. Assertionem De Ecclesia. Corruptiones Erasmi in Translationibus. Enchiridion violatæ religionis. Varia in D. Scripturam contra Iacobum Fabrum. In Epistolas D. Pauli. Parisijs apud Iacobum Resch. an. 1522.

IACOBVS cognomento Magnus, dictus *Toletanus*, Ordinis S. Augustini, in veterum Theologorum lectione plurimùm versatus, cum vniuersam fermè (vt tradunt Tritemius, Ambrosius Coranus, & Iacobus Bergomas) Scripturam sacram annotationibus explicuerit, edidit quoque librum De Inquisitione Diuinæ Sapientiæ, prænotatum, *Sophologium*, quod & characteribus antiquis fuit excusum. Reliqua è S. Iacobi Bibliotheca Bononiensi sui Ordinis fuisse sublata scripsit Iosephus Pamphilus, qui & meminit Quæstionum in lib. Aristotelis de Anima, quas Patauij Iacobus ipse ediderat, dum ibi publicè profiteretur, vti & vtriusque Philosophiæ Compendium Michaëli Episcopo Antisiodorensi dicatum; Quo ea, quæ spectant ad naturalium, & supernaturalium rerum cognitionem, facilè percipi possunt. Hic autem cum esset à secretis confessionibus Caroli VII. Galliæ Regis delectus Archiepiscopus Burdigalensis, Archiepiscopatum recusauit. Obijt Parisijs, in Ecclesia S. Augustini sepultus. Viuebat an. 1415.

IACOBVS Marines, Gallus, Augustinianus, scripsit aduersus Lutheranos, vir doctus, & Francisco I. Galliæ Regi percharus.

IACOBVS Massa, Ord. Minorum, scripsit historiam Montis Aluerniæ, qui pertinet ad Camaldulenses in Italia. Henricus VVillot.

IACOBVS Mauritius, Cartusiæ Parisiensis monachus, è Latino, ætate nostra, Gallicè reddidit librum Spiritualium Exercitationum. Librum Dionysij Cartusiani De conuersione Peccatoris. Speculum Monasticum Dacryani. Scripsit quoque volumen Sermonum, & alia. Viuebat an. 1602.

IACOBVS Mazonius Cesennas, scripsit Methodum De triplici hominum Vita, Actiua, Contemplatiua, & Religiosa, libris tribus. Quæstionibus autem quinque millibus centum, & nonaginta septem distinctam. Cesennæ Bartholomæus Rauerius excudebat an. 1577. Scripsit item de Concordia Platonis, & Aristotelis, quo in opere agnoscit ingenuè, se nonnulla, in Methodo, triplici egere emendatione. Nos de illo in Apparatu ad Philosophiam.

IACOBVS Merlinus Apologiam pro Origene conscripsit. Citat hunc Sixtus Senensis Annot. 131. lib. 5. Bibl. Sanctæ.

IACOBVS è Meuania, Ord. Prædicatorum, scripsit Librum De Saluatore nostro. Alterum De Iudicio extremo. Obijt Meuaniæ an. 1301.

IACOBVS Mildendorpius Theologus, & I. C. Historiam Aristeæ Ptolomæi Philadelphi AEgyptiorum Regis ad Eleazarum Pontificem Iudæorum Legati, De Scripturæ sacræ per LXX. Interpretes translatione, & de LXXII. Quæstionibus, quas Rex ipsis proposuit, ex manuscriptis Græcis, atque Latinis Codicibus, & SS. Patrum libris diligenter restituit, & commentarijs illustrauit, Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1578. Idem scripsit De Academijs Europæ: at denique Historiam De vita Cœnobiali, Coloniæ apud hæredes Cholini, an. 1602. Qua historia Religiosæ & solitariæ vitæ originem, progressiones, incrementa, & naturam demonstrat.

IACO-

Digitized by Google

IACOBI Monachi Sermones quidam Græcè m.s. extant, in Conceptionem Beatiſs. Virginis. Iterum in eius Conceptionem, & Natiuitatem. In ingreſſum in Sancta Sanctorum, & εἰς τὴν ἔξοδον τῆς ναῦς, καὶ εἰς ἐξῆς.

IACOBI Monachi in Aſſumptionem συλλογὴ Beatiſsimæ Deiparæ, collectus ſermo ex Diuinis Scripturis, & De Hiſtoria duodecim Tribuum. Græcè m.s. in Bibliotheca Vaticana.

IACOBI Mylleri, alijs *Mulleri*, Ornatus Eccleſiaſticus, hoc eſt Compendium præcipuarum rerum, quibus Eccleſia exornari debet Latinè, & Germanicè, adiectis quarundam ſupellectilium figuris, an. 1593. Monachij apud Adamum Berg.

IACOBVS Naclantus Florentinus, Ord. Præd. Clodienſis Epiſcopus, Opera in duos Tomos diſtincta reliquit, Quæ extant In Epiſt. ad Romanos. In Epiſt. ad Epheſ. Sacræ Scripturæ medullam, qua Chriſti, eiuſque Eccleſiæ myſteria in veteri olim lege varijs typis abdita explicantur in ſexdecim tractationes ſequentes diſtributam. Vide Michaelem Poccantium.

De exiſtentia, exiſtendique modo Chriſti Corporis in Sacramento.
De Communione Corporis, & Sanguinis Chriſti nobis præcepta.
De Summo Sacerdotio Chriſti.
De Auguſtiſsimo Regno Chriſti.
De Hierarchia Eccleſiaſtica.
De Epiſcoporum inſtitutione.
De Primatu Petri.
De auctoritate Papæ, & Concilij.
De Actis Concilij approbandis per Papam.
De Sacroſanctis Indulgentijs.
De Epiſcoporum reſidentia.
De Sacramento Matrimonij.
De præſtantiſsimo Miſſæ Sacrificio.
De irritandis clandeſtinis matrimonijs.
De quibuſdam Quæſtionibus circa arreptitios.
De quadam Quæſtione circa Montem pietatis.

Secundo Volumine continentur hactenus non impreſſa.

Theoremata Theologica 14. Theoremata Metaphyſica 16. & Naturalia 12. Item Tractatus de Alimento, & de eo, quod alitur. De ſenſili, & ſenſu. De regula à Philoſopho poſita in calce ſeptimi Phyſicorum. De creatione rerum. De animæ immortalitate. De rerum contingentia. De infinitate primi Motoris. Venetijs apud Iuntas anno 1567. Cum alibi pleraque ſeparatim fuiſſent edita: Quin & in Pſalm. 90. eum ſcripſiſſe teſtatur Antonius dictus Senenſis ſed Luſitanus. Viuebat an. 1560.

IACOBVS Neapolitanus, Auguſtinianus Theologus, & Concionator, ſcripſit in primum, & ſecundum Sentent. Quæſtiones diſputatas. Sermones quoſdam varij argumenti. Ioſeph. Pamphil.

IACOBVS Noguera, libros duos edidit De Eccleſia Chriſti Domini, Dilingæ. Docuit Viennæ.

IACOBVS Odo, Ord. Minorum S. Franciſci, ſcripſit Speculum Minorum, & Franciſcanorum. Extat Aſiſij, quæ Ciuitas eſt non procul Perulio, in Cœnobio S. Mariæ de Angelis.

IACOBVS Oliua Abbas Fanæ, edidit De Inſtitutione Chriſtiana, Italicè. Venetijs anno 1371.

IACOBVS Orrhoita vnus ex ijs Scriptoribus Syriacè, ſiue Arabicè ſcriptis, qui feruntur Gregorij XI. Pontificis Max. quando Romam redijt Sedes Apoſtolica; fuiſſe conditi, ſiue defoſsi, qui noſtra ætate fuêre propoſiti vænales Epiſcopo Herbipolenſi, quemadmodum mihi ſcripſit noſter Nicolaus Serrarius Sacræ Scripturæ Moguntiæ Profeſſor. Porrò hunc D. Iacobum Orrhoitam laudat Moyſes Barcepha, noſtrique æui Scriptores haud contemnendi.

IACOBVS Oſana, ſiue *de Oſana*, Ord. Prædicat. qui obijt an. 1314. plures in Sanctam Scripturam libros fertur conſcripſiſſe. At etiam Sermonum complurium ab eo relictorum meminit F. Ioannes de Cruce, lib. 4. cap. 31. ſui Chronici.

IACOBVS Pamelius Canonicus Brugenſis, qui poſtea fuit Epiſcopus in Belgio, Theologus Louanienſis, edidit Micrologum de Eccleſiaſticis obſeruationibus, quem Antuerpiæ Plantinus excudit. Scripſit etiam Catalogum Commentatorum veterum ſelectiorum in vniuerſa Biblia, editum cum Caſſiodori libro Inſtitutionis Diuinarum Lectionum; Antuerpiæ apud Plantinum. Item Annotationes in Cyprianum, quæ operibus illius ſparſim interiectæ ſunt. Antuerpiæ in Officina Stelſij 1568. Eiuſdem Liturgica Latinorum duobus Tomis digeſta, hoc eſt de ritu Sacrificij Miſſæ à Chriſto, Apoſtolis, & Patribus obſeruatæ. Cum Ambroſianis Collectis, Miſſa, Præfationibus, ac Miſſa Moſarabæ, in

Hiſpanijs vſitata. Colon. Geruinus & hæredes Quentel. 1571. Scholia eruditiſsima in Tertullianum, quæ primò Pariſijs prodierunt. At vide in verbo, Latinus Latinius; ſed & imprimis in verbo, Tertullianus. Librum de Religionibus diuerſis non admittendis in vno aliquo vnius Regni, Monarchiæ, Prouinciæ, Ditionis, Reipub. aut Ciuitatis loco. Ad Ducem Parmenſem Alexandrum. Viuebat an. 1589.

Sixt. Senenſ. IACOBVS Paniſcotius, alijs *Panis Coctus* Malfetanus, ſiue *Melfitenſis* ſiue *Amalphitanus*, Ord. Minorum, ſcripſit in Pſalmum 14. Interlocutoribus Dauide, & Salomone, hoc interrogante, altero reſpondente. Incipit, *Cum Cœlorum ambitus*. In Decalogum, qui liber prodijt Venetijs apud Cominum de Tridino, an. 1556. At antea in articulos fidei. Venetijs apud Aurelium Pintium, an. 1535. Viuebat an. 1550.

IACOBVS de Paradiſo, Theologus, Ord. Cartuſiani, Tractatum reliquit De animabus à corporibus exutis. Alterum De veritate dicenda, aut tacenda. Collationem pro Diuinæ ſcientiæ commendatione. Lecturam ad primum, & ſecundum lib. Sententiarum.

IACOBVS Paſſauantius Florentinus, Ord. Prædicatorum, lingua Etruſca Speculum pœnitentiæ ſcripſit: quod cum priore editione minus emendatum prodijſſet, poſteriore recognitum ex alijs exemplaribus excuſum eſt, apud Petrum Marinellum, Venetijs an. 1586. Scripſit quoque in libros D. Auguſtini. De Ciuitate Dei, & in Commentarios Thomæ (vt vocant) de Valois, ſeu Valeſij, quorum meminit Ludouicus Viues. Vide item Michaëlem Pocciantium. Obijt Florentiæ an. 1357.

IACOBVS à Payua Luſitanus edidit an. 1564. Orthodoxas explicationes omnium ferè de religione Capitum, quæ ab hæreticis controuertuntur, in quibus præſertim Martini Kemnitij calumniæ refutantur.

IACOBVS Perez, ſiue *Pereſius*, Valentinus, Hiſpanus, dictus *de Valentia*, Chriſtopolitanus Epiſcopus, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, ſcripſit in Pſalterium Dauidis. In Canticum Canticorum Salomonis. In Canticum Zachariæ, & Simeonis. Quin & in Canticum Beatiſsimæ Virginis. In Canticum, Te Deum laudamus. Contra Iudæos. Editus autem eſt emendatior apud Florauantem à Prato, Venetijs an. 1586. Quin & quæſtionis finalis Diſcuſsionem de Chriſto Domino Reparatore humanæ naturæ. Quæ item Pariſijs, & Lugduni ſunt edita. Vide in verbo, Iacobus de Valentia.

IACOBVS Perronius Epiſcopus Ebroicenſis. Vide in verbo, Iacobus Dauy.

IACOBVS Peruſinus à Valdeuia De ſacra ratione cócionandi librum emiſit Antuerpiæ apud Petrum Bellerum, an. 1598. At alter Iacobus Peruſinus Ord. Præd. qui viuebat an. 1263. (ni mendum ſit in numero) Sermones perutiles reliquit, vt inquit Antonius Senenſis, Luſitanus.

IACOBVS Philippus Foreſtus, Bergomenſis, Auguſtinianus, edidit Opus hiſtoriarum ab initio mundi vſque ad annos 1436. quod prænotauit *Supplementum Chronicorum, lib. 15.* Quod quidem emendatum prodijt Pariſijs, addita acceſsione hiſtoriarum. Sed & Interrogatorium eiuſdem excuſum fuit olim Venetijs. Et de claris mulieribus Chriſtianis ad Beatricem Aragoniam Hunnorum, & Boëmorum Reginam. Incipit, *Scripſimus iamdudum Sacratiſsimæ Reginæ*. Viuebat an. 1494.

IACOBVS Philippus alter à Superiore, Theologus, Profeſſor in Gymnaſio Friburgenſi, ſcripſit De Reformatione Sacerdotum, & Sermones ad Populum habitos. Eiſingr. Viuebat an. 1494.

IACOBVS Picolhomineus Senenſis, Card. Papienſis, elegantes, & eruditas, nec ſine pietate, Epiſtolas ſcripſit, quæ Mediolani an. 1521. fuerunt excuſæ.

IACOBVS Pictauienſis, forſan *Pictauienſis*, Ord. Minorum, edidit Sermones. Henr. VVillot.

IACOBVS de Plebe Ord. Seruorum. Scripſit Catalogum Illuſtrium Scriptorum Ordinis Carmelitarum.

IACOBVS Pontanus Societatis Ieſu Sacerdos, poſt Germaniæ iuuentutem à ſe per multos annos in bonis Artibus, ac pietate excultam, poſt item plures libros perutiles, & dialogos editos ſpectantes ad eloquentiam, atque Poëſim, qui omnes cum ſumma eruditione pietatem ſpirant, edidit à ſe è Græco verſum in Latinam linguam Ioannem Cantacuzenum Conſtantinopolitanum, qui quatuor libris bella inter Imperatorem Andronicum Auum, & Nepotem, geſta elegantiſsimè deſcripſit. Quin & idem Iacobus Pontanus Latinè è Græco reddidit Simeonem iuniorem Theologum, qui de moribus Chriſtianis, ac Monaſticis egit Orationibus vigintitribus, & alia, de quibus Vide in verbo, Simeon iunior. Ingolſtadij apud Adamum Sartorium, an. 1603.

IACOBVS Presbyter cognomento Sapiens. Vide in verbo Iacobus Sapiens.

Digitized by Google

IACOBVS Rabus, Theologus Bauaricus, edidit ad Ioannis Sturmij Antipappos amicam συζήτησιν, quæ prodijt Ingolstadij. Quin & scripsit succinctam (vt vocat) Velitationem aduersus Theses publicè disputatas Argentinæ contra sacra Reliquiarum miracula. Vide autem in verbo, Ioan. Iacobus Rabus, qui & plura Catholicè scripsit, & idem cum hoc Iacobo Rabo esse videtur.

IACOBVS Raymundi, è Gauio, quod est Oppidum in Ora Lyguſtica, Theologus, Ord. Carmelitanorum, à Petro Lucio, qui de Scriptoribus eius Ord. Catalogum texuit, fertur scripsisse in aliquot Geneseos capita: In D. Pauli Epist. ad Ephesios. In Psalmum, *Benedic anima mea Domino*. In secundum librum Magistri Sententiarum. Orationes plures. Quarum vnam se vidisse idem inquit Petrus Lucius doctissimam, & Romæ excusam, quam habuit cum eius Ordinis Generalis renunciaretur Ioan. Baptista Caffardus.

IACOBVS Regiensis, Italus, Ord. Carmelitani, reliquit Sermones Quadragesimæ; & pleraque Carmina, quæ iam vix extant. Vixit an. 1460. Idem Petrus Lucius, qui supra.

IACOBVS Rosius Florentinus, Ord. Seruorum, Theologus, reliquit Indroductionem ad Euangelia totius anni. Cuius Introductionis Archetypon asseruari in Bibliotheca Florentina eiusdem Ord. scribit Michael Pocciantius, in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

IACOBVS Ruffus Gallus, Eques, & Dominus de Buysson, librum edidit quem inscripsit, *Breue scutum inuiolabilis libertatis Personarum, & rerum Ecclesiasticarum*. Parisijs apud Nicolaum Chesneau, an. 1576.

IACOBVS Sadoletus, Mutinensis, Episcop. Carpentoractensis, & S. R. E. Card. vir doctissimus, scripsit De pueris rectè, ac liberaliter instituendis. Extant eiusdem De laudibus Philosophiæ, liber. De Regno Vngariæ ab hostibus Turcis oppresso, & capto Homilia. Oratio adhortatoria de bello Turcis inferendo ad Ludouicum Galliarū Regem. Commentariorum in Epistolam ad Romanos libri tres, Lugduni apud Gryphium (qui & alia pleraque eius Opera excudit) an. 1536. Interpretatio eius in Psalmos, *Miserere mei Deus, & Deus vltionum, &c.* Item Hom. 2. Altera de morte Frederici Fregosij Cardinalis. Altera de Vngaria à Turcis capta. Epist. ad Ioannem Sturmium. De emendatione Ecclesiæ Epist. ad S. P. Q. Geneuensem, qua in obedientiam Roman. Pontificis eos reducere conatur. Eius quoque Epistolarum, lib. 16. ad Paulum Sadoletum Epistolarum, lib. 1. prodierunt Lugduni à Gryphio, an. 1550. Adiecta est eiusdem Vita per Antonium Florebellum. Sadoletus autem in Catalogis Scriptorum in iure citatur, super tit. de Confessis. Eiusdem poëmata Curtius, & Laocoon excusa sunt, vti & eiusdem Philosophicæ consolationes & meditationes in aduersis. Viuebat an. 1530.

IACOBVS Sanazarius nobilis Neapolitanus, qui & Actius Syncerus, Parthenopæus, scripsit versu heroico De Partu Virginis pereleganter. Vide nostram Poëticam vbi de illo in 17. lib. nostræ Bibliothecæ Selectæ. Operis initium est. *Virginei partus, magnoq; aquæua parenti*. Vixit an. 1530.

IACOBVS cognomento Sapiens, Nizibenæ nobilis Persarum modo Ciuitatis Episcopus, vnus ex numero sub Maximiano persecutore Confessorum fuit, & eorum, qui in Nycæna Synodo Arianorum peruersitatem oppositione damnarunt. Hunc virum B. Hieronymus in libro περὶ ἀνδρῶν velut magnarum virtutum hominem nominans, in Catalogo Scriptorum Illustrium, cur non posuerit, facilè excusabitur, si consideremus, quòd ipsos tres, vel quatuor Syros, quos posuit, & interpretatos in Græco se legisse testetur; vnde constat, eum illo tempore ignorasse Syram linguam vel literas, & ideo hunc, qui necdum versus erat in aliam linguam, nescisse Scriptorem. Comprehendit autem omne Opus suum vigintiquatuor libris. Hieron. Genn. in Catal. Honor. An. Christi 330. Trit.

1 De Fide.
2 Contra omnes hæreses.
3 De charitate generali.
4 De dilectione erga proximum speciali.
5 De Ieiunio.
6 De Oratione.
7 De Resurrectione.
8 De vita post mortem.
9 De Humilitate.
10 De Patientia.
11 De Pœnitentia.
12 De Satisfactione.
13 De Virginitate.
14 De sensu animæ.
15 De acino benedicto, pro quo in Esaia legitur, *non est exterminandus botrus*.
16 De Circuncisione.
17 De Christo, quòd filius Dei sit, & consubstantialis Patri.
18 De Castitate.
19 Aduersus gentes.
20 De constructione Tabernaculi.
21 De gentium conuersione.

22 De Regno Persarum.
23 De persecutione Christianorum.
24 Composuit & Chronicon minoris quidem, quam Græcorum curiositatis, sed maioris fiduciæ: quia Diuinarum Scripturarum tanta auctoritate conscriptum comprimit ora eorum, qui præsumptuosa suspicione de Aduentu Christi, vel Domini nostri inaniter philosophantur.

Moritur hic vir Constantij temporibus, iuxta præceptum patris eius Constantini, intra muros Vrbis Nizibenæ sepelitur, ob custodiam videlicet Ciuitatis, quod secundum fidem Constantini euenit. Nam post multos annos ingressus Iulianus Vrbem; & vel gloriæ sepulti incidens, vel fidei Constantini, cuius ob id domum persequebatur, iussit efferri de Ciuitate S. Corporis reliquias, & post paucos menses consulendæ licet Reipublicæ causa, Iouianus Imperator, qui Iuliano successerat, tradidit Barbaris Ciuitatem, quæ vsque hodie Persarum ditioni cum finibus suis subiecta seruit. Hæc omnia Gennadius. At Codex excusus testatur hunc scriptorem comprehendisse omne Opus suum libris 25. cui & m.s. Cod. Gemblacensis suffragatur: aliqui Cod. habent 26. sed recensent alij 24. Tritemius item habet 25. quos & enumerat: sed ille Cod. vitio deceptus, ex vno libro duos fecit. Ille enim liber, quem verbis Esaiæ tribuit, planè idem est cum eo, quem tribuit Azimi benedictioni: Quod quidē esse verū facilè deprehendet, quisquis animaduerterit, pro *Azimi* hic legendum esse *Acini*. Sic enim in manuscriptis Cod. Gemblacensi, & Affliginiensi, & Viridis Vallis, & Sigebergensi expressè legitur. Et de Acini benedictione verba extant apud Esa. cap. 65. *Et Botri mentio.* & *Acinum* hic legi oportere satis euidenter arguit; Græcus enim Contextus ita se habet: ὃν τρόπον εὑρηθήσεται ὁ ῥώξ ἐν τῷ βοτρυϊ, καὶ ἐροῦσι μὴ λυμήνῃ αὐτὸν, ὅτι εὐλογία ἔστιν ἐν αὐτῷ, vbi ὁ ῥώξ Acinum vuæ significat, in quo benedictio esse dicitur: paulò inferius De *Aduentu Christi*; Sigeberg. legit *Antichristi*, hæc Suffridus Pet.

IACOBVS Sarugius Orationes fertur scripsisse De electo Adamo, De Christi Domini Passione, atque Ascensione. Et quidem Arabicè, siue Syriacè scriptus apparuit paucos ante annos inter libros, qui propositi fuēre vænales Episcopo Herbipolensi, vti non semel diximus supra.

IACOBVS Sbrozzius V.I. Doctor de Vicarij Episcopi Officio & potestate Tractatum edidit Venetijs apud Robertum Meiettum, an. 1606.

IACOBVS Schepperus commendatur à Sixto Senensi, quòd Diuinæ Theologiæ professor egregius, & Declamator facundus, Conciones ad populum Vrbis Tremouiæ habuerit super Euangelia, quæ singulis diebus festis tam de Sanctis, quàm de tempore leguntur: quos postea (subdit idem Sixtus) ipsemet Scepperus, eleganti methodo, styloque succinctissimo conscripsit, & in tres Tomos redegit. Quibus etiam inseruit Conciones super Euangelia, quæ in sextus ferijs totius Quadragesimæ recitantur, & Conciones Catechisticas. At Sixtus haud forsan videre potuit eiusdē Schepperi Monomachiam Dauidis, & Goliath; neque verò adhuc proscripta erat, quemadmodum postea fuit: Vide Indicem Romanum Librorum prohibitorum à Clemente VIII. Pont. Max.

IACOBVS Scalza Vrbeuetanus, quæ Ciuitas est in Ditione Pont. Max. Ord. Præd. vtiles Sermones prædicabiles scripsisse dicitur ab Ant. Senensi, qui etiam inquit eum claruisse, an. 1262. sed puto mendum in numero.

IACOBVS Seuertius, Theologus Parisiensis edidit, De multiplici Anathemate Iuris æquiualente, librum, in quo profitetur se exactissimè Canonum, atque Summariorum, Doctorum sententias circa Tractatus De excommunicatione aperuisse, nomine recentioris controuersiæ Generalis ad vniuersalem Ecclesiam pertinentis. Parisijs apud Nicolaum Bonum, an. 1602.

IACOBVS Senensis in Chronico, Ord. Seruorum Beatiss. Virginis, scripsisse fertur Dominicale, & Sanctuarium, siue Conciones diebus Dominicis, & Sanctorum habitas; easque insignes.

IACOBI Siluiani Austriaci Philippica in Anonymum quendam Prædicantem qui Societatem Iesu mendacijs onerauit. Ingolstadij apud Ioannem Hertzroij.

IACOBVS Simanca Pacensis, Episcopus in Hispania, Vir doctissimus, cuius extant sequentes libri. Collectaneorum de Republica libri nouem, ex illustribus Theologis, Legumlatoribus, Iurisconsultis, Philosophis, Poëtis, Historicis, alijsque bonarum artium peritis collecti. Venetijs apud Bolognium, anno 1569. In tertia huius Operis editione adiecti sunt ab Auctore plus quàm mille loci memorabiles. Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1579. Eiusdem Praxis hæreseos, siue Enchiridion Iudicum violatæ religionis. In qua perspicuo ordine, singularique doctrina, hæreseos materia tractatur. Venetijs apud Iordanum Zilletum 1568. Eadem Praxis denuò excusa est Venetijs, & Antuerpiæ 1573.

additis

additis duobus Opusculis, Annotationibus in Zanchinum cum Animaduersionibus in Campegium. Item De dignitate Episcopali. Eiusdem de Catholicis Institutionibus liber ad extirpandas hæreses, Romæ an. 1579. prodijt. sed & extat inter Tractatus Iuris, qui postea Venetijs recusi sunt Tomo 7. p. 2. fol. 119.

IACOBVS Soldius Florentinus, Ord. Seruorum, scripsit in Danielem Prophetam quâuis huius Operis non meminerit Michael Pocciantius. Postillam in Euangelia Dominicalia Sermones in laudem Sanctorum. Librum de Peste, quæ tunc grassabatur. Alterum De sanite conseruanda. Obijt Florentiæ an. 1440.

IACOBVS à Spinello, Ord. Minorum, scripsit in quatuor libros Mag. Sent. & in vniuersa Biblia. Franc. Gonzaga.

IACOBVS Sprenger, Germanus, Ord. Fratrũ Præd. Prouincialis Colonienſis, qui etiã fuit Inquisitor hæreticæ prauitatis, scripsit volumen contra maleficas, quod vocauit *Malleum maleficarum*, in lib. 3. distinctum, quibus concurrentia ad maleficia, maleficiorum effectus, remedia aduersus maleficia, & modus procedendi, ac puniendi maleficos abundè continẽtur, qui denique à Fratre Raphaele Maffæo illustratus prodijt Venetijs, an. 1579. Scripsit item Volumen, quo complexus est Institutionem, approbationem, Miracula Indulgentias S. Rosarij B. Virginis. Vixit an. 1494.

IACOBVS Stralen Germanus, qui vixit anno Do. 1490. Scripsit in D. Ioan. Apocalypsin.

IACOBVS Sirocius scripsit tractatum de Officio & potestate Vicarij Episcopi cum eiusdem additionibus apud Societ. Venetam an. 1605.

IACOBVS Suarez à S. Maria, Lusitanus, Ord. Minorum, Conciones in tria prima Apocalyſis capita edidit, sex item Sermones diebus Dominicis Aduentus, ac festis Conceptionis Beatiſs. Virginis, & Natiuitatis Domini, nouiſſimè autem duos sermones. Vnum S. Stephan. prothom. Alterum de S. Ioan. Euangelist. apud Horatium Cardonem, Lugduni in Gallia. an. 1605.

IACOBVS Suedericus, Ord. Minorum, Custos Misnenſis, scripsit De origine Religiosorum. Viuebat an. 1439. Henr. Villot.

IACOBVS Suzatus, siue è Suzato, Ord. Præd. Inquisitor hæreticæ prauitatis, dum demoraretur in sui Ordinis Cœnobio Colonienſi, scripsit

Duos sat grandes libros in Librum Sapientiæ Salomonis.
In Epist. D. Pauli ad Titum, & ad Hebr.
Librum De Conceptione B. Virginis.
In Quatuor libros Mag. Sent.
De hora Mortis Christi Domini, librum.
Alterum De origine, atq; vnitate Ecclesiæ.
Collationes breues Latinas.
Chronicon Ordinis Dominicanorum.
De Sacrosanctæ Missæ sacrificio, librum.
Priuilegia sui Ordinis digessit in Ordinẽ, additis quibusdam defensionibus.
Mappam Mundi.
Distinctiones breues, & longas de arte colligendi.
Vixit circa an. 1415. PP. Mon. Ord.

IACOBVS è Teramo Canonicus Aprutinus, qui (puto) deinceps Auersanus in Regno Neapolitano fuit Archidiaconus, scripsit De Põt. Max. Monarchia librum, quẽ in scripsit *Monarchialis*. Dialogum De Redemptione generis humani, quem prænotauit *Consolatio peccatorum*. Alium in Clementinas. Vixit an. 1385. Eisingr.

IACOBVS Textor Senensis, Ord. Min. Sermones quosdam edidit, quorum est initiũ, *Nondum erant abyssi.*

IACOBVS è Thessalonica, Ord. Præd. Opus insigne composuit De moribus hominũ, Deq; Officijs nobilium, ac popularium, argumento sumpto è Scacchorum ludo. Id in quatuor libros distribuit. At & Sermones conscripsit. Quoto autem tempore vixerit, nec Antonius Senensis Lusitanus, nec alij meminerunt.

IACOBVS Traiectanus. monachus Oliuetanus, edidit Tractatum De modo visitãdi, & corrigendi subditos. De modo item inquirendi in eorum (vt vocat) defectus. Brixiæ apud Angelum Britannicum, an. 1500.

IACOBVS Tribescus, Brixianus, Canonicus Regularis Lateranensis, Responsiones ad mille quæsita in omni ferè facultate edidit ex omnib. D. Aurelij Augustini libris excerptas, & in vnum congestas. Venetijs, apud Antonium Ferrarium, ann. 1583. Extant autem Brixiæ in Bibliotheca Sanctæ Afræ, manuscripta colloquia Angelica. Colloquia in Epistolam D. Pauli ad Romanos. Paraphrasis Latina in eandem Epistolam ad Romanos eiusdem Auctoris.

IACOBVS à Trisanto, Ord. Minorum. Scripsit duodecim Quadragesimalia: Multos

Digitized by Google

item Sermones tam qui dicuntur Dominicales, quam De Tempore, & de Sanctis. Franciscus Gonzaga.

IACOBVS è Varagine Lygurum Oppido, Archiepiscopus Genuensis, Ord. Præd. Diuina Volumina primus omnium in Italicam linguam summa fide ac diligentia (vt putat Sixtus Senensis) transfudit. Sed vide, quę nos in verbo, Biblia, de hac versione scripsimus. Porrò vsque ad sua tempora deduxit Genuensium Chronica. Sermones quoque de Beatiss. Virgine, & alios. In Opuscula item Augustini lucubrationes quasdam elaborauit. Floruit an. 1290.

Sed & Sermones tum Dominicales, tum de Sanctis per totius anni circulum, homiliæ quoque Quadragesimales, in lucem editæ sunt emendatiores. Venetijs anno 1575. & 1579.

Porrò Raphael Volaterranus scribit Iacobum è Varagine redegisse in Compendium Commentarios magnos Gulielmi Peralt De vitijs, & virtutibus.

IACOBVS Veldius, Ord. D. Augustini, vir doctus, & Theologus, cuius hæc prodierũt. Tabulæ compendiosæ in Euangelia, & Epistolas Quadragesimæ Louanij, an. 1565. & Venetijs an. 1566.

Paraphrastica enarratio Euangeliorum, quæ sacro Quadragesimæ tempore populo solẽt proponi. Antuerpiæ ex Officina Christophori Plantini, an. 1570.

Paraphrastica enarratio in Passionem Domini nostri Iesu Christi. Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1570.

Commentarius in Epistolas, quę sacro Quadragesimæ tempore fidelibus solent proponi. Louanij an. 1573.

Commentaria in Danielem Prophetam pro Cõcione explicatũ. Antuerpiæ apud Ioannẽ Bellerum, ann. 1576. & apud Antonium Brechtanum. Sed & ann. 1602. eiusdem recusæ fuerunt Commentaria, & Conciones in Danielem cum Chronologia ad intelligenda Ieremiæ, Ezechielis, & Danielis Vaticinia, ex Volumine de seculis Benedicti Ariæ Montani apud Bellerum.

IACOBVS Viecius, Vangrouecensis, Polonus, Theologus Societatis Iesu, aduersus hæreticos nostri temporis varia Polonicè edidit nimirum Tractatum de Sacrificio Missæ. Alterum De Purgatorio. Alium contra Confessionem Sendomirienſem, quæ ab hæreticis prodijt. Preces item horarias Beatissimæ Virginis in linguam Polonicam vertit, vrgentibus pijs Polonis, idque exigente necessitate, quæ ex cantillatione hæreticorum hymnorum in animos simplicium imminebat, quod quidem etiam concessu S. Sedis Apostolicæ est factum. Vetus deinde, ac nouum Testamentum è vulgata Latina editione Polonica fecit mandante Gregorio XIII. Pont. Max. & approbante Clemente VIII. Pont. Max. quæ Cracouiæ fuerunt excusa. & ea quidem versio fuit perutilis, & necessaria, restinguendis eorum erroribus, qui ex falsa nouorum Arianorum, & aliorum hæreticorum versione passim serpebant. Edita verò est apud Lazarum Cracouiæ, anno 1599. Postillam item Polonicam duplicem, vnam vberiorem, alteram breuiorem super Euangelia totius anni, quibus tum peccata, tum hæresis, quæ peccatorum est pœna, accuratissimè refellatur. Postillam autem hanc Bohemicè Andreas Modestinus noster edi curauit.

IACOBVS Viterbiensis, Ord. Augustiniani, *Speculatiuus* doctor appellatus, qui Lutetiæ Theologiam docuit, Neapolitanus Archiepiscopus, scripsit ad Clem. V. Pont. Max. De Regimine Christianitatis, lib. 1. qui Romæ extant in Bibl. Vaticana. In Magistrum Sententiarum, lib. 4. Sermones varij argumenti, lib. 1. qui asseruantur Romæ in Bibl. Canonicorum Sancti Petri. Quæstiones De Prædicamentis in Diuinis, li. 1. Et Quodlibeta quatuor Parisijs disputata, lib. 1. qui potissimum in Bibliothecis Ordinis, Romæ, ac Mediolani asseruantur.

IACOBVS è Vitriaco, primum Achonensis, deinde Tusculani Episcopus, & S. R. E. Cardinalis, Sedisque Apostolicæ in Terra Sancta, in Imperio, & in Gallijs, olim Legatus, & cuius Vitam nouissimè scriptam, & maxima ex parte collectam ex Thoma Cantipratensi, edidit Andreas Hoius Brugensis, Regius Græcæ litteraturæ apud Duacenses professor, quæ vita præfixa est libris duobus historiæ Orientalis, siue Hierosolymitanæ, & Occidentalis eiusdem Iacobi de Vitriaco, quæ penè quadringentos annos manuscripta delituit, plura scripsit, quàm quæ Tritemius enumerat. Nimirum, hanc quam diximus Historiam, ex Officina Typographica Balthasaris Belleri emissam primò Duaci, an. 1597. cum animaduersionibus eiusdem Andreæ Hoij. Librum vnum contra Sarracenos. De vita B. Virginis Mariæ Oegniacensis ex Vrbe Niuigella progenitæ, duos libros (non tres vti

puta-

Digitized by Google

putauit Tritemius,)quibus tertium adiecit Thomas Cantipratensis. Librum Epistolarũ ad diuersos. Magnum (cuius non meminit Tritemius) Volumen Sacrarum Concionum in singulos totius anni Dominicos dies,adsignatis cuique tribus Concionibus,vna ex introitu Missæ,altera ex Epistola,tertia ex Euangelio. Quod Opus edidit Damianus à Ligno Theologus Ord. Præd. qui testatus est se vidisse eiusdem Auctoris Sermones de Sanctis,& alios quosdam.Sanè ex Concionum volumine qualis, quamque perspicuus Diuinæ Scripturæ interpres fuerit, intelligitur. Anno 1575. Antuerpiæ apud hæredes Io. Stelsij.

Porrò in Historia,de qua supra locuti sumus,vitam,doctrinamque Mahometi ostendens ponit ob oculos,quam fœda fuerit. Vbi tamen obseruandum est,quod ille ait. Mahometam parum ante tempora B. Gregorij Magni regnante Heraclio doctrinam suam abominabilem inuexisse partim prædicatione,partim armis,errasse in ratione temporũ, hac Chronologia.S.enim Gregorius Magnus,quod adnotat ipse Hoius ann. Christi nati 590. Pontificatum suscepit, & gessit sub Mauritio, & Phoca Impp. ann. 13. menses 6. dies 10.

Phocas autẽ eidem multis annis superstes,cui Heraclius successit. Neque ante B. Gregorij tempora Mahometus fuit qui anno 600. natus sit. Veritati tamen est affine,regnante Heraclio Mahometum sui erroris pestem sparsisse, cum Arabes, & Mahometani ab hac Hegira, cuius initium fuerit anno Domini 621. quo homo perditionis ille iura, & leges dare cœpit, annos suos numerent. Vide Annales Baronij Cardinal. sub eosdem annos.

IACOBI Viuarij Redemptio nostra Comœdia noua, in qua ostenditur afflictos esse maiorem consolationem consecuturos. Antuerpiæ an. 1580.

IACOBVS Vngarellus Patauinus, Ord. Min. scripsit additiones ad Summam Angelicam,quæ prodierunt Venetijs an. 1569.

IACOBVS Vvimphelingus Sletstatensis presbyter Ecclesiæ Spirensis,scripsit Ad Bertholdum Archiepiscopum Moguntinum,Elegiaco versu,De triplici candore,in laudem Beatissimæ Virginis. Laudes Spirensis Ecclesiæ. De Spiritu Sancto. Extat eius etiam Soliloquium pro pace Christianorum liber impressus. De nuncio Angelico Carmen heroicum. Ad Philippum Comitem Palatinum,Carmen item Heroicum. Ad Ludouicum eius primogenitum Elegia,quæ prodiere an. 1494. Scripsit item Sermonem ad iuuenes, qui sacris initiantur;impressum apud Heruagium. Adolescentiam,Opus egregium,continẽs præcepta ad mores ingenuè formandos,partim ab ipso Auctore scriptam, partim ex varijs,& optimis Scriptoribus quinquaginta numero collectam,& in locos digestam. Quã idem Heruagius edidit an. 1514. Epitomen rerum,siue Imperatorum Germaniæ, cũ Vuitichindi Saxonis historia,& alijs pluribus. Idem scripsit excusationem ad Iulium II. Pontificem Max. petentibus hoc Augustinianis, quòd scripserit Augustinum non fuisse monachum,aut fratrem mendicantem. Librum De vita,& moribus Episcoporum,aliorumque Prælatorum, & Principum, excusum Argentinæ,an. 1512. De hymnorum,& sequentiarum auctoribus, generibusque Carminum, quæ in hymnis inueniuntur. Postillam breuem in Smbolum Athanasij. Prothimologiam de bono modo prædicãdi. De faciliori puerorum institutione. Epigrammatum, librum. Carmen heroicum ad Eberhardum Ducem Vvirtenbergensem. Epistolas multas ex persona Palatini Comitis, & Episcopi Spirensis,& aliorum. Ad Rempub. Argentinensem, lib. 2. in quorum priore Argentinã, & ceteras Rheni Ciuitates nunquam Gallis fuisse subiectas ostendit: in secunda Reipublicæ instituendæ præcepta tradit. Orationem De Annunciatione Dominica, ibidem excusam. Philippica in laudem Principis Palatini Dialogis sex, excusa Argentinæ anno 1498. Orationes contra inuasores Sacerdotum, pro immunitate Ecclesiastica, ad Cardinalem Tornacensem. Ad Raimundum Nuncium Indulgentiarum. Ad Gymnosophistas Heidelbergenses de Sancta Catharina. Ad eosdem de Spiritu sancto. De Assumptione Diuæ Parthenices, ad Synodos, Vuormacienſem, Spirensem, Schletstatensem, & alias complures: scripsit quoque vitam Dietheri Archiepiscopi Moguntini. Præcepta Rhetorices, lib. 1. Ad Regem Franciæ Orationem. De arte Poëtica. Carmina varij generis multa. Item Stylphonem: Dialogi quinque impressi. Eiusdem elegantias maiores, Rhetoricam pro pueris, Matthias Hupfuf excudit Argentinæ, ann. 1515. Floruit apud Nemetes, anno 1494.

IACOBVS de Voragine. Vide in verbo,Iacobus de Varagine.

IACOBVS Zenus Venetus,Episcopus autem Patauij,scripsit vitas Summorum Pontificum,& duas Orationes,alteram de humana miseria,alteram De Christi Corpore. Vixit anno 1474.

IACO-

Digitized by Google

IACOBVS Zinidolus Placentinus, Ord. Præd. scripsit Sermones Principij, & Principia. Collationes item complures. Vixit an. 1420. Ant. Senensis.

IACOBVS Zouus Ferrariensis, De ieiunio extat in Tom. 14. fol. 159. inter Tractatus Iuris Venetijs postremo recusos.

IACOPONVS Tudertinus, quem *Beatum* ob sanctitatem vitæ appellant, scripsit quædam tum carmine, tum soluta Oratione Italicè, quæ licet inculta, & simplicia videntur, pietatem tamen non mediocrem spirant. Ea prodierunt Venetijs apud Bernardum Benalium an. 1514. Eadé vero auctore prodierint an. 1558. Romæ. Videtur autem esse is ipse, de quo Henr. Vill. sic scribit. *Iacoponus Tudertinus, Ord. Min. claritati sanguinis animi nobilitatem adiunxit. Euulgauit quadam Opuscula. Sed & Epistolas plures & poëmata plena ingentis animi. Clarus Bonifacio VIII. Monasterium S. Clarę Tudertiproximum Vita functum suscepit.*

IAMNES, & MAMBRES Maiorum, qui Moysi fallis miraculis resistere conati sunt in Aegypto, librum feruntur scripsisse, qui & ab Ambrosio in 1. Cor. 15. & à Gelasio dist. 15. inter Apocryphos reiectus est. Vide Eusebium in libro nono præparationis Euangelicę, & Origenem in Tractatu 35. in Matthæum.

IANNOTIVS Manettus, Florentinus, ann. 1396. Iunij autem die 23. natus Bernardi F. Vir probus, doctus, & prudęs, varijs ad Pontt. Maxx. Reges, & Principes legationibus functus, apud quos tam Pontiff. quàm Reges etiam fuit à secretis; Vitam egit Reip. vtilem, minimeque ociosam. Quæ autem m. s. Florentiæ apud suæ gentis familiam, asseruantur hæc sunt:

Apologiæ in Psalterium ad Alphonsum Regem Neapolitani Regni libris quinque siue De recta Interpretatione.

Vertit ex Hebræo Psalmos quinquaginta, & Partem Veteris Testamenti. E Græco item Nouum Testamentum. Scripsit quoque

Libros decem aduersus Iudæos, & Gentes.

Libros quatuor De Dignitate, & Excellentia Hominis ad Alphonsum eundem Regem. Qui incipientes, *Cum igitur hoc nostrum.* Extabant in Bibl. S. Marci, Florentiæ.

Libros sex de Illustribus longæuis.

De liberis educandis librum.

In laudem Diui Agnetis Numantinæ, alterum.

Vitam Nicolai Quinti Pont. Max. libris quatuor, quæ in Bibliotheca Vaticana asseruantur: cuius initium, *Vetus.*

Tractatum de Pompis Pontificalibus ad Angelum Acciaiolum.

De eligendo nouo Pontifice contra Turcas Oratio, quæ incipit, *Cum Roma Neapolim salutandi Alphonsum.*

Libros tres ad Alphonsum Regem De terræmotu.

Libros duos Historiæ De rebus Genuensium.

Librum item de ipsorum laude.

Historiam Pistorienſium libris tribus, quos emisit, dum nomine Reipublicæ Florentinę Pistorio præerat (vt vocant) Gubernator.

Apologiam Nuntij Hispani.

Dialogum De morte Filij liberi.

Vitam, sed non absolutam, Alphonsi Regis.

Complures Orationes, quas legatus ad varios habuit: Nimirum, Ad Genuenses, anno 1437. Ad Alphonsum magnum Regem, ann. 1443. Ad eundem in nuptijs Ferdinandi filij, anno 1445. Ad Nicolaum Pont. Max. ann. 1447. Ad Alphonsum Regem, eodem anno. Ad Senenses, ann. 1448. Ad Venetos eodem anno. Ad eosdem anno 1449. Ad Federicum Vrbini Principem eod. anno. Ad Regem Aragonum, an. 1450. Ad Federicum Imp. ac quo tempore ingressus est Florentiam, ann. 1451. Laudationem in funere Leonardi Aretini, & alteram in funere Iannotij Pandolphini.

Sed & scripsit vitas Socratis, & Senecæ, Plutarchi, Danthis, Petrarchæ, Bocacij, Symposium, & quidem vitæ Socratis, & Senecæ extant Cesennæ in Franciscana Bibl.

Vertit autem è Græco in Latinum Isagogen Porphirij. Prædicamenta, quæ tribuuntur Arist.

Eiusdem libros magnorum Moralium duos. Ad Nicomachum, decem. Ethicorum ad Eudemum. Obijt Neapoli anno 1459. die 27. Septembris annos natus tres supra sexaginta.

IANSENIVS. Vide in verbo, Cornelius Ianſenius.

IANVS Pintius, scripsit vitas Episcoporum Tridentinorum.

Digitized by Google

IANVS à Suola æques, ac I.C. scripsit Alphabetum Theologicum, siue tropos vtriusque Testamenti è DD. Dionysio Areopagita, Gregorio Magno, & alijs Patribus. Geneth liacon item Mundi. Viuebat an. 1331. Eiling r.

IANVS Vitalis Panormitanus, scripsit hymnos in Sanctissimæ Trinitatis honorem. Poema Archangeli. Meditationes in Psalmum quinquagesimumprimum. Praraphrasim in Psalmos *De profundis*, & *Deus misereatur nostri* : quas Bononiæ excudit Anselmus Iuarellus. Epithalamion Christi, & Ecclesiæ. Hymnum de pace. Præter Triumphum Ferdinandi Frâcisci Dauali Aquinatis, magni Piscariæ Marchionis; & lacrimas in eundē: Quæ Romæ prodierunt.

IARICHVS, Frisius, Abbas Horti Mariæ, siue (vt populari lingua nominatus fuit) Mariæ Gardę, Ordinis Prę monstratensis, vir sanctus, & doctissimus, scripsit in Genesim Cōmentaria; quæ passim in Bibliothecis per Frisiam haberi solent. Floruit circa annū Christi 1102. Hæc Suffridus Petrus lib. de Frisiæ Scriptoribus.

IASON Cyrenæus natione Iudæus, qui claruit sub Ptolomæo Philometore Sexto Aegypti Rege, Olympiade CLI. hoc est anno ante Christum natum 151. Greca lingua, veram de gestis Machabæorum quinque libris historiam texuit ; ex quibus tamquam Epitome decerpta est, & inter ceteros Diuinæ Scripturæ libros adnumerata, ac secundus Machabæorum liber inscriptus. In cuius initio hæc verba leguntur 2. Machab. 2. *Itaq; ab Iasone Cirenæo quinque libris comprehensa tentauimus vno paruo volumine breuiare.*

IASON Thessalonicensis, de quo Paulus, c. 16. ad Romanos, & Lucas in Actis Apostolorum, c. 17. mentionem fecere: Quem item Dorothæus Tyri Episc. in Synopsi (quæ tamen vix vllam facit fidem) tradit fuisse primum Troadis Episcopum, dicitur eius libri Auctor, qui inscriptus est, *Altercatio Iasonis, & Papisci:* quem etsi Origenes in quarto libro aduersus Celsum defendit; Hieronymus tamen initio Quæstionum in Genesim ait, perperam affirmari in eo libro Iasonis, quod in exordio Geneseos Hebraicè scriptum sit: *In Filio creauit Deus Cœlum, & Terram,* cum LXX. Interpretes, & Symmachus, & Theodotion, *In Principio,* verterint. & in Hebræo scriptum sit *Bereseith,* quod *In Principio,* interpretantur omnes, & non, *In Filio,* Sixtus Senensis 2. lib. Bibl. Sanctæ.

I B

IBA Episcopus Edessæ, cuius Epistola extat apud Concilium Chalcedonense Act. 10. To. 1. Conciliorum. ex qua monstratum est eum, qui aliquando cum alijs Nestorianis errasset, & contra Cyrillum egisset, post pacem tamen initam, cum illo communicasse, Nestoriumque damnasse asserentem Mariam non dicendam esse Deiparam.

I C

ICESIVS in Opere de Mysterijs citatur à Clemente Alexandrino, lib. 1. Stromaton.

I D

IDACIVS Clarus, quem Sigebertus in Catal. *Ithacium,* at in Chronico ad ann. 386. *Itachium,* vti & Marcellinus Comes in Chronico, Honorius Augustodunensis *Anicium,* Seuerus Sulpitius 2. lib. Historiæ Sacræ *Nardacium* (fortasse Amanuensium, siue Typographorum lapsu) nominant, Lemicæ Hispaniarum Episcopus, scripsit aduersus Varimadum Arianum, Librum, & declarationem locorum difficiliorum Diuinæ Scripturæ de Sanctiss. Trinita. Quin & Isidorus, Honorius, atque Sulpitius vnà cum Sigeberto narrant, Idacium institisse acrius contra Priscillianum, ob cuius accusationem fuerit Idacius vnà cum Vrfacio Episcopo multatus exilio, atque communione. Ne verò duos fuisse Idacios putemus, alterum qui contra Varimadum, alterum qui contra Priscillianum scripserint, Margarinus Bignæus, in cuius Biblioth. SS. Patrum Idacij liber extat, inquit facilè hunc potuisse incidere in Priscillianistarum nascentium tempora, quibus Maximus Imp. primum Viennæ latere coegit Valentinianum Imp. pœnam cum Iustina matre sua luentem, quæ illum Ariana hæresi facilè polluisset, vt notat Ado in Chron. ad annum 379. Addit autem Bignæus. *Alioqui ferendum non putarem, si quis illius temporis Idacium cum Itacio confunderet, cum istum Sessubensem Episcopum in Regia tueri se voluisse, ne quis ei crimini daret eius accusatione, & operâ cuiuscunque modi hominem fuisse damnatum; Idacium verò sponte se Episcopatu abdicasse dicat, aliisque plurimis indicijs vnum ab altero distinguat, alioquin in vtrumque paullo iniquior Sulpitius Seuerus Histor. lib. 2: & Dialogo secundo.* Sic quidem Bignæus, at Sulpitius non est arguendus.

IDDO Hachoze, ideſt Videns, ſcripſit librum De Viſionibus, ſiue Diuinationibus aduerſus Ieroboam Regem Iſraël, volumen, in quo pleraq; inſeruit de rebus à Salomone geſtis. Alterum item de ijs, quæ geſſit Roboam pace, belloque. Adiecit Commentarios De factis, Dictiſq; mirabilibus Abiæ Regis Iuda, optimè digeſtos, qui Hebraicè *Midraſi* dicti ſunt. Vixit à tempore Salomonis vſque ad tempora Aſa Regis Iuda. Citantur hi libri. 2. Paralip. Capitibus 9. 12. 13. Sixtus in Bibl. 5. lib. 2.

IDITHVM eximius cantor, quin in Cythara prophetabat ſuper confitentes, & laudãtes Dominum compoſuit Pſalmum trigeſimumnonum, qui incipit, *Cuſtodiam vias meas.* Vide in verbo, Dauid Propheta.

IDIOTHAE, qui poſt octingenteſimum Do. annum floruit, extant Contemplationes De B. Virgine, quas cum hæretici ex editione Germanica ſuſtuliſſent, Pariſienſes autem (quippe Catholicam fidem ſemper retinẽtes) an. 1538. emiſiſſent, Margarinus Bignæus ſuę Bibl. SS. Patrum adtexuit vna cum eiuſdem Auctoris Libello De Humilitate, atque Obedientia, hac inſcriptione, *Viri Sancti Contemplationum libri quinque.*

IDSARDVS Grauius, Friſius (vt inquit Suffridus Petrus) Chronicon ſcripſit Friſiæ ab anno Dom. 763. ad annum 1514. vbique inſiſtens veſtigijs Ioannis Becani Vltraiectini, quem videtur voluiſſe explere exemplo Pauli Longobardi, qui Eutropium pluribus de ſuo admixtis extendit, & ad calcem eius deinde hiſtoriam Longobardorum adiecit: ſunt autem eius generis ea, quæ Idſardus Becano adiecit, vt pleraque alibi non facilè reperiãtur. Vixit circa annum 1514. Opus eius cum alijs nonnullis antiquitatibus m. s. apud me eſt ex dono optimi viri Cornelij Kemp. de quo infra. Hæc Suffridus Petrus, lib. de Friſię Scriptoribus.

IE

IEGOLINVS Vrbeuetanus, Ord. D. Auguſtini, ſcripſit in lib. 4. Mag. Sent. m. s. Tractatum item De Deo Trino, & vno, qui extat m. s. in Biblioth. S. Auguſtini Cremæ vnà cum Tractatu De Communicatione idiomatum in Chriſto, Nicolai Horani eiuſdem Ordinis.

IEHV Propheta, Chanani prophetæ F. ſcripſit de geſtis Regum Iuda, & Iſraël, qui vſque ad Ioram filium Ioſaphat Regis Iudæ regnauerunt accuratam hiſtoriam, de qua ſecũdo Paralipom. 20.

IEHV Rex Iſraël, ſcripſit ad Senatum Samariæ Epiſtolas duas, de quibus quarto Reg. 10.

IEREMIAS, quem Hebræi pronunciant *Irmeiahu*, hoc eſt *Excelſus*, in myſterijs enim & maieſtate ſenſuum eſt profundiſſimus, de cuius Prophetia nemo dubitauit, pleraq; tamen alia ſcripſiſſe dictus eſt, quæ præſertim Sixtus Senenſis varijs in locis ſuæ Bibl. lib. 1. accuratius expendit. Quamobrem & huc eadem conferemus, ne quem ſuo labore fraudemus, & reliqua deinde nonnulla adijciemus. Is igitur propheta & Sacerdos, ex Anathot viculo tribus ab Hieruſalem milliaribus, filius Helchiæ Sacerdotis magni, qui octauo anno Ioſiæ Regis Iuda inuenit in domo Domini Librum legis Diuinæ, multis annis precedentium Regum negligentia deperditum, cœpit admodum adoleſcens prophetare, ac vaticinia litteris mandare, ſermone quidem inculto, & penè ſubruſtico, ſed ſenſuum maieſtate ſublimi. Scripſit autem, excipiente ex ore ipſius Baruch Neeriæ filio, librum prophetiarum ac viſionum; quas de clade Iudæorum, & de futura Chriſti Eccleſia Diuinitus per annos duos & quadraginta accepit, hoc eſt ab anno tertiodecimo Regis Ioſiæ vſq; ad Vrbis excidium, & tranſmigrationem reliquiarum Iuda in Aegyptum. cui Volumini Baruch adiecit vltimum caput ex fine quarti libri Regum, penè verbis mutuatum, vt ex commemoratione cladis Hieroſolymitanæ, quæ in eo capite refertur, viam ſterneret lectoribus ad proximè ſequentem *Eca*, ſiue *Kinoth*, hoc eſt Lamentationum Librum. In quo Ieremias Propheta lamentabilem Vrbis euerſionem, & populi captiuitatem lugubri carmine defleuit; digeſtis in ordinem Alphabeticum verſibus ea ratione, vt primus ab *Aleph*, inciperet, ſecundus à *Beth*, tertius à *Ghimel*, & ſic deinceps vſque in finem; imitatus in hoc Dauidem, ac Salomonem; quorum hic vltimam Prouerbiorum partem, ille verò Pſalmos ſeptem metricis alphabetis compoſuere. Habentur autem in his lamentationibus quatuor alphabeta; quorum duo priora, vt teſtatur Hieron. conſcripta ſunt verſu à metro Sapphyco non multũ diſſimili; quia tres verſiculos, qui ſibi cõnexi ſunt, & ab vna litera incipiunt, heroici carminis comma concludit: Tertium vero alphabetum trimetro alphabeto contextum eſt, & à ternis litteris, ſed eiſdem trini verſus incipiunt. Quartum

alpha-

Digitized by Google

alphabetum ſimile eſt primo,& ſecundo. Rabbi Salomon exiſtimant hunc Lamentationum librum eum eſſe, quem, vt habes apud Ieremiam cap. trigeſimo ſexto, profanus Rex Ioachim, lecto eius initio, proiecit in ignem,& in odium prophetiæ combuſſit. Ieremias verò iterum, auito Baruch ſcriba, iuſſu Dei dictauit, adiecitque quartum alphabetum, triplicata ſerie litterarum, cum in priori exemplari tria tantum alphabeta ſimplicia collocaſſet.

Vixit Ieremias ſub Regibus Ioſia, Ioachim, & Sedechia, vſque ad tranſmigrationē reliquiarum Iuda in Aegyptum, quò & ipſe à Ioanne filio Carēæ tranſlatus eſt: occubuitque in Thaaphnes, à Plebe ſua lapidibus obrutus. atque ibidem ſepultus circa annum ab Orbe condito ter milleſimum trecenteſimum quinquageſimum, tametſi diuerſum opinentur Victorinus Martyr, ac plerique alij vetuſtiſſimi Patres; qui docuerunt illum adhuc viuere, & vna cum Helia in vltima ſæculi ætate ab Antichriſto perimendum.

Libellum autem ſiue admonitionem, ſiue Epiſtolam ſecundam Ieremiæ Prophetæ, quę Baruch Volumini in vulgata editione annectitur, Ieremias excipiente Baruch ipſius ſcriba dictauit; & poſt Vrbis euerſionem tradidit illum populo, mox in captiuitatem à Chaldęis abducendo, vt hoc ſcripto admoneret eum, ne ingreſſus Babylonem, cum Deos aureos eius regionis videret, cultum Dei ſui deſereret; & idola Chaldæorum adoraret. Meminit Scripturæ huius Auctor ſecundi libri Machabæorum, cap. ſecundi his verbis: *Inuenitur in deſcriptionibus Ieremiæ Prophetæ, quòd iuſſit eos, qui tranſmigrabant, ignem accipere: & dedit illis legem, ne obliuiſcerentur Præcepta Domini, & ne errarent mentibus, videntes ſimulacra aurea, & argentea, & alia ornamenta eorum.* Numeratur, & hic inter cætera Teſtamentaria ſcripta.

Præfatiuncula verò Threnorum, quam Latini codices in principio lamentationum Ieremiæ præferunt, non eſt apud Hebræos, qui librum hunc, quadruplici alphabeto cōſcriptum, ordiuntur à dictione *Eca*, ideſt, *Quomodo*, incipiente ab Aleph prima litera Hebraici alphabeti, & ab hac dictione librum appellant *Eca*. Cetera verò, quæ ante hanc vocem leguntur verba, vt à multis creditur, Septuaginta Interpretes addiderunt, volentes connectere lamentationem deuaſtatæ Vrbis, cum narratione deuaſtationis eiuſdem Vrbis, quæ in calce libri Ieremiæ deſcribitur. Sunt hæc verba præfationis huius apud ſeptuaginta Interpretes hoc eſt, *Et factum eſt, poſtquam in captiuitatem redactus eſt Iſrael, & Hieruſalem deſerta eſt, ſedit Ieremias flens, & planxit lamentationem hanc ſuper Hieruſalem, dixit.* Hebræi hoc argumentum non recipiunt, quod non ipſis videatur veriſimile; Ieremiam ſcripſiſſe, vel vidiſſe in ſpiritu hos Threnos poſt deſtructionem Hieruſalem, ſed ante deſtructionem: prophetia enim eſt. Vnde etiam tradunt, quòd Rex Ioachim ante Vrbis excidium hos Threnos legerit; & lectis ex his nonnullis verſibus in librum in ignem abiecerit; quem Propheta paulò poſt multo copioſius reſcripſit; quemadmodum ipſemet teſtatur Prophetiæ ſuæ cap. 36.

Atqui præter eos libros, qui in Biblijs ſunt ipſius fœtus. Lamentationem quoque, quod Hebraicè Kinoth, in funere Ioſiæ Regis Iuda, ſcripſiſſe dicitur. De qua Paralip. 1. c. 35. Quamuis autem Ioſephus, lib. 11. Antiq. idem aſſerat, Sixtus tamen Senenſis, lib. 2. ſuæ Bibl. putat conuenire magis Sedechiæ Regi, quem Chaldæi exoculatum, & vinctum abduxerunt in Babylonem. Hieronymus, & alij putant hanc lamentationem eſſe poſtremam partem Threnorum. Scripſit quoque Ieremias excipiente Baruch de furore Domini aduerſus Iudam, & Hieruſalem; de quo vide Ierem. cap. 31. Quod aliqui putant eſſe ipſum librum Threnorum. Scripſit item libros duos Emptionis, & Venditionis, excipiente Baruch. Vide Ierem. c. 32. & de Babylonica Deuaſtatione. Ierem. 51. cap. Pars huius libri ſupereſt, c. 50. & 53. eiuſdem Prophetæ.

Ieremiæ item citantur in 2. Machab. ca. 2. Commentarij, ſiue Deſcriptiones, quæ ſtatim poſt euerſam Vrbem euenerunt, antequam populus captiuus in Babylonem abduceretur, hoc eſt. De legibus, quas Ieremias populo in Babylone commoraturo præſcripſit. De igne perpetuo, quem Sacerdotes ex altari in ignotum puteum abſconderunt. De Tabernaculo, Arca fœderis, & Altari incenſi in ſpecu montis Nebo, iuſſu Dei abditis, ac de rebus alijs, quæ initio tranſmigrationis Babylonicæ contigerunt. Sunt (ait Sixtus Senenſis 2. libro ſuæ Bibliothecæ) qui hos Commentarios vnà cum initio ſecundi libri Machabæorum ex his Commentarijs deſumpto tamquam Apocryphos, & incertæ fidei reiecerint, quos tamen Epiphanius in Vita Ieremię Prophetæ, ac pleriq; Eccleſiaſtici Patres approbarunt.

Fertur & illud Volumen ſub nomine Ieremiæ prorſus apocryphum; Ex quo Orige-

Digitized by Google

ncs à Matthæo ſumptum exiſtimat Vaticinium illud *Appenderunt mercedem meam triginta argenteis.* Hoc olim vſos Nazaræos Hieronymus in cap. Matth. 27. refert.

Scio autem Rabbi Moyſen Kimchi in libro Viarum linguæ Sanctæ, in quo breuiſſimè innuuntur Scriptores D. Scripturæ teſtari Ieremiam ſcripſiſſe librum ſuum, & Librum Regum, & Librum Threnorum; veruntamen, quænam fides habenda ſit Rabbinis Iudeis, præſertim ijs, qui poſt Chriſtum vixere, atque in ſua perfidia perſtiterunt, cum alibi, tum vide in verbo Rabbini tam in Bibl. noſtra Selecta, quàm in hoc Apparatu.

Ceterum de Baruch, qui Ieremiæ fuit ſcriba, & cuius Prophetia, Ieremiæ adſcribitur, vide in verbo, Baruch.

Scripſere in Ieremiam Prophetam.

Nonnulla ij, qui varias Græcas LXX. Interpretum lectiones Græcæ editioni eorundem ſeptuaginta addidere.

Quicumque vniuerſa Biblia ſunt interpretati: de quibus vide in verbo, Biblia.

Sanctus Ioannes Chryſoſtomus Argumentum breue in Ieremiam, & in Threnos, qui ex Codic. Bauarico m. s. editus eſt nouiſſimè Auguſtæ Vindelicorum vna cum Adriani Iſagoge.

Ant. Agellius Commentarium ex Auctoribus Græcis collectum, & in Lamentationes Ieremiæ explicationem.

In Threnos item Theodoretus, S. Thomas Aquinas, Hugo Victorinus, Paſchaſius Richardus, Pampolitanus, Angloſaxo, Auguſtiniani Ordinis, Anſelmus Epiſcopus Mantuæ, Ioannes Chiningen, Ioannes Quinquarboræus, Ieremias Vtinenſis, Ord. Minorum, in Orationem Ieremiæ.

Partitionem autem totius Prophetiæ Ieremiæ, vide in 27. Tabulis Oeconomiæ Biblicæ Georgij Ederi, partim à ſeipſo, partim ex Aureolo explanatis. Vide verò quædam in Alphonſi Salmeronis noſtri Prolegomeno 10. ad Sacram Scripturam Canone 44.

IEREMIAS qui ſe Patriarcham Oecumenicum appellabat in Cenſura ſua ad Confeſſionem Lutheranorum, ſcribere auſus eſt, à Nycæna Synodo, & ab omnibus alijs conſequentibus Generalibus Concilijs definitum eſſe Spiritum ſanctum ex ſolo Patre procedere. Quod ſi mendacium non eſt, (inquit ſapienter Cardin. Bellarminus) non video quid vmquam mendacium appellari poterit. Tom. 1. Controuer. 2. lib. 2. de Chriſto, cap. 23. Porrò quam is ipſe Ieremias Cenſuram Orientalis Eccleſiæ de præcipuis noſtri ſæculi hæreticorum dogmatibus contra Lutheranos, & Auguſtanam eorum Confeſſionem ſcripſerat, Staniſlaus Socolouius (de quo vide in eius verbo) ſic è Græco Latinè reddidam è Cracouienſi primum, mox ex Ingolſtadienſi Ederi Typographia emiſit, vt varios eiuſdem Ieremiæ erores confutauerit. Quin & poſtea Treueris, anno 1586. eiuſdem Ieremiæ liber emiſſus eſt hac prænotatione. *Ieremiæ Patriarchæ Conſtantinopolitani ſententia definitiua de doctrina, & religione Vuirtembergenſium Theologorum. Vnà cum Antidoto vltimæ reſponſionis eorundem ad cenſuram Patriarchæ de articulis Confeſſionis Auguſtanæ Conſtantinopolitani ex Patriarchio allata &c. Addita eſt præterea Staniſlai Socolouij ad Vuirtembergenſium Theologorum inuectiuam &c. Breuis & erudita reſponſio, opera Thomæ Sunobbigij ad Dei gloriam, & Eccleſiæ Catholicæ vtilitatem, edita.*

IEREMIAS Buchius Vtinenſis, Ord. Minorum, qui noſtra vixit ætate, edidit Italicè Expoſitionem in Pſalmum 14. *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo.* & in Pſalmum 21. *Deus Deus meus reſpice in me.* Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium, an. 1572. Et in Pſalmum, *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* & in alium *Benedixiſti Domine terram tuam.* & *Ad te leuaui animam meam, Deus meus in te confido.* Tractatum De Angelis. Alterum De Sacramento Altaris. Alium De nobilitate Beatiſs. Virg. Et in Orationem Ieremiæ Prophetæ, & in Canticum Zachariæ. Quin & librum Conformitatũ (vt vocant) Imitationis Vitæ S. Franciſci ad Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem vir ille Seraphicus, ipſo Ieſu aſpirante, conatus eſt imitari, recognouit, & cum recenſuiſſet, Bononiæ emiſit. Vide in verbo, Bartholomæus Piſanus.

IESSIVS vir Sanctus Nemetum Præſul, qui ſub Conſtãtino Imperatore baculo Paſtorali donatus eſt, magno animo pro Nicæna Synodo diſputãs, ab Arianis expulſus, aliquãdiu delitescere coactus eſt. Hunc contra Arium ſtrenuè rem geſſiſſe, erroremque eius, & fraudem in publicum produxiſſe ex libris, quos conſcripſerat, ſatis apparet. Euphratam enim Agrippinenſem Epiſcopum, & in Synodo condemnauit, & voluminibus prolixis ad fidem veram amplectendam hortatus eſt. Vixit an. 348. Eiſingr.

Digitized by Google

IESV CHRISTO Domino, & Saluatori nostro, quæ tributa est Epistola ad Abgarum scripta. Vide in verbo, Abgarus. Qui verò libri olim de Generatione, De Infantia Saluatoris, Deque alijs eiusmodi, ab Hęreticis, & Impostoribus disseminati sunt, non est cur hoc in loco recensеantur. Vide Hieronymum in 13. cap. Ezechielis. Et Augustinum in primo libro De consensu Euangelistarum, refellentem eiusmodi Impostores. Vide item Hieronymum Hentenium, qui libellum alium de legali Iesu Christi Sacerdotio in Græcum Suidæ Lexicon insertum, quique Lutetiæ, ac Basileæ improuidè fuerat recusus, confutauit, vti & Paulus IIII. Pont. Max. in Indice prohibitorum Librorum meritò damnauit.

Porrò quæ de hoc nomine IESV Christi dicuntur, præsertim in Diuinis litteris, vide ca. 39. lib. 2. Bibl. nostræ Selectæ in postrema nostra editione nam in priore Romana erat cap. 17. eiusdem secũdi libri, cuius capita deinceps rectiore ordine distinximus. Sanè supputationem litterarum nominis Iesu à Sibylla Cumana versibus suis collectam Beda Venerabilis primo libro Commentariorum in D. Lucam clarius explicat. Quem tu ibidem, si libet, perlege.

IESVS filius Syrach Hierosolymitanus, librum Diuinæ Scripturę, qui prænotatur *Ecclesiasticus*, nobis reliquit, sic autem inscriptus, quòd vt ait Augustinus, in auctoritatem Ecclesiæ recipi meruit, & inter propheticos libros numerari; à Græcis verò ab *omni*, quæ in eo continetur, *virtute* appellatus est παναρετος. Hunc ergo Hebraica lingua scripsit. & Hieronymus eum se Hebraicè scriptum reperijsse testatur in præfatione Prouerbiorum ad Chromatium: sed nepos eius, vocatus & ipse Iesus, &, vt Damascenus in quarto fidei Orthodoxæ tradit, patrem habens Syrach, volumen ex Hebræo in Græcum vertit. Isidorus in sexto Etymologiarum censet libri huius Interpretem; qui se in præfatione nepotem Iesu nominat, fuisse nepotem Iesu Sacerdotis magni viuentis Aggæi & Zachariæ temporibus; quod quidem plerisque absurdum videtur, quia inter hunc & illum intercesserint anni trecenti. Claruit enim præsentis Operis interpres; nepos Iesu, regnante Ptolemæo Euergete Rege Agypti, anno ab Orbe cõdito ter millesimo septingentesimo. Concilium autem Carthag. tertium c. 43. præsens volumen inter Canonica scripta recepit, sub nomine tamen ac titulo *Salomonis*, ita fortasse illud inscribens, vel quia, vt Augustinus libris De Ciuitate Dei annotauit, illorum temporum consuetudo obtinuit, vt Salomonis appellatione vocaretur; vel quòd ipsum volumen, aut ex Salomonis Sententijs collectum esset, aut saltem Salomone videretur non indignum. Huius Concilij decreto subscribentes beatissimi Pontifices Innocentius; & Gelasius eundem librum Canonicis inseruerunt scripturis. Hæc Sixtus Senensis.

Scriptores in Iesu Syrach Ecclesiasticum.

Qui in vniuersa Biblia; separatim autem, Ioannes Alerius, Nicolaus Gorran, Rupertus Holcoth, Rupertus Roseus, Rupertus Valsingen.

I G

IGNATIVS, inquit Hieronymus in Catalogo, Antiochenæ Ecclesiæ tertius post Petrum Apostolum Episcopus, commouẽte persecutionem Traiano, damnatus ad bestias, Romam vinctus mittitur. Cumque nauigans Smyrnam veniisset, vbi Polycarpus auditor Ioannis Episcopus erat, scripsit Epistolam vnam ad Ephesios, alteram ad Magnesianos, tertiam ad Trallenses, quartam ad Romanos; & inde egrediẽs, scripsit ad Philadelphęos, & ad Smyrnæos, & propriè ad Polycarpum, commendans illi Antiochensem Ecclesiam: in qua & de Euangelio, quod nuper à me translatum est, super persona Christi ponit testimonium dicens: *Ego verò & post resurrectionem in carne eum vidi, & credo, quia sit. Et quando venit ad Petrum, & ad eos, qui cum Petro erant, dixit eis; Ecce, palpate me, & videte, quia non sum Damonium corporale. Et statim tetigerunt eum, & crediderunt.* Dignum autem videtur, quia tanti viri fecimus mentionem, & de Epistola eius, quam ad Romanos scribit, pauca ponere. *De Syria vsque Romam pugno ad bestias in mari, & in terra nocte die q; ligatus cum decem Leopardis, hoc est militibus, qui me custodiunt: quibus & cum benefeceris peiores fiunt. Iniquitates autem eorum mea doctrina est. sed non idcirco iustificatus sum. Vtinam fruar bestijs, quæ mihi sunt præparatæ, quas & oro mihi veloces esse ad interitum & ad supplicia, & allici ad comedendum me, ne sicut & aliorum martyrum non audeant corpus attingere. Quòd si venire noluerint, ego vim faciam vt deuorer. Ignoscite mihi filioli: quid mihi prosit, ego scio. Nunc incipio esse Christi discipulus, nihil de his, quæ videtur, desideranis, vt Iesum Chri-*

ſtum inueniam. Ignis, crux, beſtiæ, conſractio oſſium, membrorum diuiſio, & totius corporis contritio, & totæ tormenta Diaboli in me veniant, tantum vt Chriſto fruar. Cumq; iam damnatus eſſet ad beſtias, *ardere patiendi*, cum rugientes audiret Leones, ait: *Frumentum Chriſti ſum, dentibus beſtiarum molar, vt panis mundus inueniar.* Paſſus eſt anno ſecundo Traiani. Reliquiæ corporis eius Antiochiæ iacent extra portam Daphniticam in Cæmeterio. Hæc Hieronymus.

Qui licet tantum meminit ſeptem Ignatij Epiſtolarum, duodecim tamen haud dubiæ fidei habemus: necdum enim ab Euſebio, & Hieronymo potuerant omnes colligi, quemadmodum fit etiam noſtra ætate de litteris, quæ ſubinde à martyribus ſcriptæ tandem per manus traditæ colliguntur. Conſtat enim certiſſimè ſicut reliquas, ita eas eſſe Ignatij, quæ Philippus, quæ Ciuitas erat in Macedonia, ſcriptæ fuerunt ad Antiochenos, ad Heronem, ad Philippenſes, ad Mariam Caſſabolitem. Quæ verò tres aliæ feruntur ipſius ad S. Ioannem Apoſtolum, & Euangeliſtam, & ad B. Virginem, cum huius ad illum Epiſtola, etſi nõ tam certæ fidei ſunt, citantur tamen à Sancto Bernardo Sermone primo in Pſ. 90. nec defuere poſt illum viri docti, qui ipſarum meminerunt.

Sed & cum in Polycarpum, qui poſtea inſignis & ipſe martyr fuit, quique Smyrnæ euntem Romam Ignatium excepit, & aliquandiu detinuit, eam mentem Deus iniecisſet, vt quas poſſet Ignatij Epiſtolas colligens eas ad Philippenſes tranſmitteret, *ex omnibus enim* (inquit) *vobis magnus erit profectus, continent enim fidem, patientiam, & omnem ædificationem ad Dominum noſtrum pertinentem*, intelligunt Viri cordati, quantopere ſint legendæ, æſtimandæ, & adeo in cordibus inſculpendæ. Nam & Eccleſiæ illæ Orientis eas publicè, ac priuatim perlegebant, nec facilè deponebant è manibus.

Id certum eſt (quod & Euſebius obſeruauit, lib. 3. ca. 30. hiſt. Eccl.) conatum eſſe Ignatium ſuis Epiſtolis, vt Apoſtolicas Traditiones Orienti potiſſimum conſignatas relinqueret, quas ipſe ex ipſorum penè Apoſtolorum manibus exceperat, qui & tertius poſt D. Petrum Antiochiæ Eccleſiam Chriſtianorum iam vberem rexerat, vt prærogatiua ſedis illius, & vitæ ſanctitate, atque virtute prædicationis ceteros eius temporis poſt Apoſtolos antecelluit.

Sanè verò cum in ijs mentio fiat De Sanctiſſima Euchariſtia, De oblationibus, De ordinibus Eccleſiaſticis. De Cœleſti, & Eccleſiaſtica Hierarchia. De Virginibus. De cœlibatu, & de virginitate, Romanam Eccleſiam ſcribens ad Romanos iam candidatus cœleſtium coronarum Theophorus ille martyr, mirificè celebrat his verbis. *Miſericordia conſecuta in magnificentia altiſſimi Dei Patris, & Ieſu Chriſti vnigeniti filij eius, Eccleſia ſanctificatæ, & illuminatæ per voluntatem Dei operantis omnia, quæ pertinent ad fidem, & charitatem Ieſu Chriſti, & Dei Saluatoris noſtri, quæ præſidet in loco Romanæ regionis, Deo digna, decentiſſima, beatificanda, laudanda, qua quis potiatur, caſtiſſima, & eximiæ charitatis Chriſti, & Patris nomen ferens, ſpirituq; plena, quam & ſaluto in nomine Patris Omnipotentis.*

Quæ cum ita ſint, mirandum non eſt, ſi Lutherani Epiſtolas iſtas (qua ſolent temeritate) negarunt, quas Dionyſius Areopagita, Irenæus, Athanaſius, Euſebius, Chryſoſtomus, Hieronymus, Theodoretus, & plerique omnes alij veriſſimas agnouerunt. Quin & Gregorius Magnus, lib. 4. c. 37. meminit eorum verborum, quæ ad calcem Epiſtolarũ Ignatij ad Epheſios, & ad Polycarpum (quod & in alijs eſſe debebat) adiectæ ſunt tanquam Symbolum Apoſtolicæ ſcriptionis. Amen. Gratia.

Sunt autem hæ Epiſtolæ Ignatij quæ extant ſcriptæ. Ad Magneſianos, Smyrna Ioniæ Ciuitate. Ad Trallianos, ibidem. Ad Polycarpum. Ad Philadelphenos. Ad Antiochenos. Ad Smyrnenſes, Troade. Ad Epheſios ibidem. Ad Tarſenſes. Ad Heronem, cum eſſet Philippis in Macedonia. Ad Romanos. Ad Pilippenſes, vbi agitur de Baptiſmo; In qua Epiſtola, quòd legatur in aliquibus codicibus, Paulum Apoſtolum fuiſſe coniugatum, ſciat Lector in Vaticano antiquiſſimo Cod. m. s. & in veteſtis quibuſdam alijs, Pauli nomen haud extare. Ad Mariam Caſſobolitem. Deinde tres de quibus diximus, ad S. Ioannem Euangeliſtam duas. Ad B. Virg. Deiparam, vnam.

Porrò ſæpè prodierunt vndecim D. Ignatij Epiſtolæ è prelis Typographorum, Pariſijs quidem olim, & Baſileæ an. 1520. Coloniæ apud Quentelium, an. 1536. cum D. Antonij Magni Eremitæ Epiſtolis. atque iterum Baſileæ an. 1551. cum alijs antiquiſſimorum Theologorum Epiſtolis. Græcè autem, ac Latinè Hieronymo Syluio Interprete apud Plantinum Antuerpiæ an. 1565. & 1572. cũ antea, hoc eſt an. 1557. Coloniæ à Perionio latinè redditæ fuiſſent excuſæ.

Atqui poſtrema verſio Vairlenij videtur eſſe emendatior, quàm quas aut vetus interpres, aut poſtea Morelius verterunt. Patebit hoc, ſi quis eadem Vairlenij Scholia percurrerit. Niſi quòd etiam in Vairlenij verſione quædam errata notauit Iacobus Billius

Pru-

Digitized by Google

Prunæus, lib. 2. suarum obsetuarionum sacrarum: præsertim in Epistola quarta ad Tarsenses, & in ea, quæ scripta est ad Polycarpum; atque adeo nonnihil in ea, quæ est ad Ephesios, quamquam in hac videtur esse potius fuisse librariorum, quàm Vairlenij lapsus. Tu lector ipsum Billium lege, cuius, vt alibi diximus, obseruationes illæ extant ad calcem Epistolarum Isidori Peluliotæ Epistolarum Latinè è Græco redditarum.

IGNATIVS Diaconus, & vasorum custos magnę Constantinopolitanæ Ecclesiæ, qui, & fuit Metropolita Niceæ, Grammaticus, scripsit Vitas Tarasij, & Nicephori Sanctorum, & Beatorum Patriarcharum Epitymnos, Elegos, Epistolas, Iambos in Thomam Aduersarium, Antarten, & alia multa. Suidas.

IGNATIVS Squarcialupus Florentinus, tertiò Præsidens (vt vocant) siue præses Ord. Benedictinorum, præfuit anno vno, mens. 6. obijt Florentiæ, ann. 1520. & in monasterio suo sepultus est, scripsit Sermonem pulcherrimum in honorem S.P.Benedicti, eumq; coram magno Monachorũ, & populi cætu habuit, cum solemniter inita est professio Monasterij Cassinensis, an. 1505. Incipit, *Introibimus in tabernaculum eius.*

De visione Illustr. Principis Ferrandi Consalui Compendium, *Diuinam illustris Ferrandi.*

De aggregatione Monasteriorũ Siciliæ ad Congregationem Cassinensem, Sermonem, *Superat vires moles.*

Hæc omnia m. s. extabant his proximis annis apud Constantinum Syracusanum Monachum Catanensem eiusdem Ord.

Scripsit & Carmé Sapphicum in honorem Sanctissimæ Trinitatis, & De S. Barthario Abbate & martyre Hymnos, qui m. s. sunt Cassini, & Epistolam D. Benedicti ad S. Scholasticam Etrusco carmine. Michael Pocciantius.

IGNATIVS alter monachus Monasterij Cassinensis, collegit è libris Moralium D. Gregorij Magni, Flores, & eosdem in vnum volumen redegit, quod m. s. asseruantur in Bibliotheca Cassinensi in octauo pluteo ad læuam.

I L

ILDEPHONSVS, quem alij *Illephonsum*, alij *Alphonsum* nominant, vir sanctitate, ac doctrina clarus, successor Eugenij in Archiepiscopatu Toletano, Discipulus S. Isidori Episcopi Hispalensis, celebratur in Libello de viris Illustribus, qui sine Auctoris nomine extat m. s. in Vaticana Bibl. Ex quo Baron. Card. To. 8. suorum Annal. inseruit nonnulla, quæ ad tanti viri laudes pertinent; quin & nos inde Catalogum, quem affert eorum, quæ scripsit Ildephonsus, huc intulimus, sunt autem.

Liber Prosopopeiæ imbecillitatis propriæ.

Libellus De Virginitate S. Mariæ contra tres infideles.

Opusculum De proprietate trium personarum Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Opusculum Annotationis in Sacramentis.

Liber in cognitione Baptismi.

Liber de progressu Spiritualis Deserti, quem partis primæ esse voluit.

Liber Epistolarum, in quo diuersis scribens, ænigmaticis formulis egit, personasque interdum loquentes fecit, quem secundæ Parti attribuit.

Liber Missarum, hymnorum, atque Sermonum, quem tertiæ Parti addixit. Altioris denique partis liber est quartus, versibus, & prosa conscriptus, in quo epitaphia, & quædam item epigrammata. Reliqua semiplena, siue inchoata. At temporum, & Saracenorum iniuria pleraque interierunt.

Vitam autem Ildephonsi nostro quoque tempore scripsit Michael Carranza, quam & emisit Hieronymus Vuelæus Louanij, ann. 1569. vna cum libro eiusdem Ildephonsi De Illibata Virginitate S. Genitricis Dei Mariæ. Qui & extat in Bibl. Sanctorum Patrum Margarini Bignæi.

Sanè eius nomine supplementum ad Chronicon Isidori cum alijs quinque Auctoribus in Hispania fuit excusum, additis Scholijs Ioannis Vasæi Brugensis: Quin & cum libri De Virginitate Basileæ, an. 1552. & Louanij ann. 1569. prodijssent è prelis, iterum Parisijs, an. 1578. vna cum duodecim Sermonibus eiusdem Ildephonsi in præcipuis festis B. Virginis prodierunt in lucem.

Obijt an. 667. tertiodecimo Kal. Februari, ideoq; corrigendus error (opinor) Amanuensium, siue Typographiæ, qui habet numerum annorum 346. loco 667. Vide autem in verbo Hildefonsus.

Digitized by Google

ILDVINVS Abbas Monasterij D. Dionysij, quod duabus Leucis Lutetia distat Congreg. Floriacensis, qui vixit an. 840. Scripsit De vita S. Dionysij Episcopi, & Martyris carmine libros quatuor, soluta verò Oratione vnum. Prosam item ipsius cum quibusdã alijs eò pertinentibus habemus in Areopagiticis Matthæi Galeni Vuestcapellij, Cancellarij Academiæ Duacensis, Colon. an. 1563. excusam. Libri autem quatuor metro conscripti asseruantur in monasterio Gemblacensi in Belgio m. s. De reuelatione item eiusdem lib. 1. m. s. extat in paruo Monasterio propè Louanium.

ILERDENSE Concilium habitum est in Conuentu Ilerdensi, Era 484. anno Quintodecimo Theodorici Regis, octauo Idus Augusti. Affuere octo Episcopi. Fragmenta verò huius Concilij ponit Garsias Loaisa in collatione Hispanicorum Conciliorum, vbi mox notat sequentia.

Ilerdense] Ilerda, Ilergetum Vrbs, in Hispania Tarraconensi, de qua in Commentarijs Cæsaris de bello ciuili, frequens mẽtio: abluitur fluuio Sycore: cuius meminere Ptolomæus, lib. 2. cap. 6. Plinius, lib. 3. cap. 3. Antoninus, & alij. Vnum verò tantum Ilerdense Concilium ab Iuone, Burchardo, Gratiano atque alijs collectoribus Canonum citatur: sed illud mutilum ex eo videtur, quòd Burchardus, lib. 7. cap. 17. vigesimum huius capitulum adducit, quod hic nusquam comparet; cum sexdecim tantum habeantur. Aduerte scribendum, *Ilerda*, non *Illerda*: Horatius: *Aut fugies Vticam, aut vinctus mitteris Illerdam.*

In conuentu Ilerdensi,] A Plinio municipium, non conuentus dicitur. Conuentus sunt septem, Tarraconensis, Carthaginensis, Cæsaraugustanus, Cluniacensis, Asturum, Lucensis, Bracarensis. Municipia tredecim, Saguntum, Bætulum, Illurco, Blandæ Emporiæ, Dertosani, Bigargitani, Bellitani, Calagurris, Ilerda, Osca, Tarracona, Bilbilis.

ILLEPHONSVS Giron, Hisp. Ord. Præd. scripsit Promptuarium Concionum AEstiualium Dom. Iesu Christi, Sanctiss. Dei Genitricis atque omnium Sanctorum. Mogũtiæ apud Balthasarem Lippium an. 1605. Colon. apud Conrad. Butgenium.

ILLYRICANA Synodus an. 365. mandante Liberio Pont. Max. per suum Legatum Elpidium Romanæ Ecclesiæ presbyterum celebrata est ad Nicæni Concilij de Consubstantialitate Filij fidem stabiliendam, sed & in qua de Episcopis, & presbyteris deligendis est actum. Eius Decreta, & Synodalem Epistolam ad Asianos, & alios Orientis Episcopos. Vide in 4. To. Baron. Card. sub eundem annum.

ILLYRICARVM, & Dalmatiæ Ecclesiarum ad Symmachum Pontificem Romanum extat Epistola in Bibliotheca SS. PP. Cui respondet illa Symmachi Epistola Decretalis, cuius initium est, *Presbyteris, Diaconibus, Archimandritis per Illyricum*, &c. quæ habetur in Conciliorum Tomo secundo.

In ea verò Epistola, quoniam Acacij mentio fit, habes totam historiam in Liberati Breuiario de caussa Nestoriana, & Eutychiana, c. 17. & 18. Conciliorum Tomo secundo. Is enim à Felice Põtifice Romano excommunicatus est, quòd Petro Mago hæretico communicasset. Quo item loco habetur, coactus esse, qui damnationis eius litteras deferebãt (cum eas non susciperet, fultus Imperatoris patrocinio) per quendam ignotum Achimetensem Monachum suspendere in eius pallio, dum Ecclesiam ingrederetur ad celebranda sacra.

Extat item eiusdem Symmachi Apologeticus aduersus Anastasium Imperatorem, qua inter alia prædicit futuras Imperatoris calamitates, & interitum. Perijt autem postea Imperator ictus fulmine.

ILVDOLPHVS è Suchem, Germanus, quoniam characteribus, siue typis (licet perantiquis,) editus tamen absque Operis inscriptione, & absq; typographi nomine, haud omnino libenter à me hic inseritur. Scripsit ad Balduinum (alij *Baldeuinum*) Padebornensis Ecclesiæ Episcopum Librum de Terra Sancta, suaque Hierosolymam profectione, deq; ijs, quæ ibidem quinquennio demoratus obseruauit, & expertus est.

I N

INA Rex Sanctus in Anglia (quam alijs *Inam*, & Visisaxonum Regem, atque obijsse Romæ monachum effectum scribũt) opum S. R. E. amplificator, vt subditos ad bene, beateq; viuendum instrueret, sanctissimas condidit leges, quas vtinam posteritas non antiquasset. Eæ fuerunt leges Religiosæ, libro vno. Statuta Municipalia libro altero. Epistola ad Gregorium huius nominis Secundum, Pontificem Maximum. Vide Matthæum

Vuest-

Digitized by Google

Vuestmonasterienſem in Floribus Hiſtoriarum ad ann. 727. Polydorus Virgilius, lib. 4.

INCERTI Auctoris de Fide Tractatus meminit Photius in Græca Bibliotheca.

INCERTI, ſed antiqui, Auctoris Tractatus Latinus extabat Sixti Senenſis tempore Venetijs apud Academicos Venetos inſcriptus *Theologica Dauidis Poeſis*, Quo agebatur quemadmodum Regius Propheta Dauid in exponendis Diuinis laudibus, & exprimendis flagrantiſſimi cordis affectibus ad animę ſalutem pertinentibus tantum poſt ſe cæteros Poetas reliquit, quantum Diuinus Spiritus omnem humani ingenij vim antecedit.

INCERTVS Auctor. Vide in verbo, Anonymus.

INCOGNITVS Auctor in Pſalmos. Vide in verbo, Michael Ayguanus.

INDEX Biblicus, qui res eas, de quibus in Sacris Biblijs agitur ad certa capita Alphabeti ordine digeſta, reuocatas ſumma breuitate cõplectitur. editus Antuerpiæ apud Plantinum 1571. Vide in verbo, Io. Harlemius.

INDEX Librorum prohibitorum cum Regulis à Tridentina Synodo confectis, & à Pio Quarto Pontifice Max. emiſſus, deinde iuſſu Clementis Octaui Pon. Max. recognitus & auctus, additis neceſſarijs alijs monitis, Romæ, Venetijs, Leodij, apud Henricum Houium & paſſim iam excuſus ad ablegandam librorum peſtilentium fæcem vtiliſſimus.

INDEX librorum expurgandorũ Romę ex Typographia Apoſtolica prodijt an. 1607.

INDVLGENTIAE, quæ ſunt ex Theſauro Eccleſiæ condonationes pœnarũ, quæ poſt remiſſam culpam, debentur à pœnitente, tractantur à Scholaſticis Theologis ad quartum lib. Sententiarum diſtin. 19. ſiue 20. ſiue 45. præſertim ab Alberto Magno, à D. Thoma, à S. Bonauentura; cum & de ijſdem antea egiſſent Gulielmus Altiſiodorenſis in Summa Theologica, lib. 4. tract. 6. cap. 9. & Alexander Alenſis in Summa item Theologica parte quarta, quæſt. 23. Quin & Interpretes Iuris Canonici Panormitanus, & alij in varia capita Tit. De Pœnitentijs, & remiſſionibus, & in Epiſtolis Decretalibus, & in Sexto, & Extrauagantibus. Ioan. de Turre Cremata in Commentario ad Martiani Decretum, de Pœnitentia hiſt. 1. can. *Qui vidit aliquando §.* Item in Leuitico. Felinus in Sermone, ſiue Tractatu de Indulgentijs, & S. Antoninus in Summa, par. 1. ti. 10. cap. 3. At poſt enatas Lutheri hæreſes Sylueſter Prieras, in Libello aduerſus Lutherum, & in Summa in Verbo, *Indulgentia*. Io. Eckius in Enchiridio ca. 24. Adrianus Papa VI. in Comment. ad quartum librum Sententiarum, in Tractatu de Indulgentijs. Thomas Caietanus Card. in primo Tomo Opuſculorum Tractat. 8. 9. 10. 15. & 16. Io. Epiſcopus Roffenſis in Refutatione aſſertionis articulorum Lutheri, art. 17. 18. 19. 20. 21. & 22. Dominicus Soto in 4. Sentent. diſt. 21. Petrus Soto in Inſtitutione Sacerdotum lect. 1. 2. & 3. de Indulgentijs. Iacobus Latomus in Defenſione ſeptimi articuli Louanienſium. Martinus Ledeſmius in ſecunda parte 4. ſent. Quæſt. 27. 28. 29. Michael Medina in Diſputatione De Indulgentijs. Io. Baptiſta Paulianus, in libris de Iobilæo, & Indulgentijs. Martinus Nauarrus in Commentario de Iobilæo, & Indulgentijs. Franciſcus Turrianus lib. quattuor De Dogmaticis characteribus Verbi Dei. Gregorius de Valentia libro De Indulgentijs. Iacobus Naclantus Tract. 10.

Quos omnes auctores non tam enumerauit Rob. Cardin. Bellarminus, quàm accuratè perpendens, ac ſimul examinans quæcumque hęretici noſtri temporis euomerant contra Indulgentias, libros duos de ijſdem plenos ſucci (& quidem breues) emiſit, qui poſtremæ ſuorum Voluminum De Controuerſijs editioni ad finem Quarti Tomi fuerunt additi: vt qui hos legerit, ij ſine diſpendio temporis pro multis alijs eſſe queant.

INDVLPHVS Anglus Monachus, & Abbas Monaſterij Crolandienſis in Anglia, qui ſui temporis Hiſtoriam ſcripſerit, affertur ab Arnoldo Vione, ſed cuiuſnam Congregationis fuerit, aut quoto anno vixerit, reſciri non potuit.

INFORMATIO breuis, quomodo Sacerdotes in adminiſtrandis Eccleſia Sacramentis, alijſque Diuinis Officijs Catholico ritu peragendis inſtructi eſſe, & Auguſtanę Eccleſiæ formam ſequi debeant. Dilingæ ann. 1576.

INGVELEHEIMENSE (ſiue *Ingelheimenſe*) Concilium in *Eengeleim*, ſiue in *Engleem* Regio Palatio prope Rhemos celebratum eſt ann. 948. Agapito Pont. Max. mandante; Qui & Marinum Vicarium ſuum miſit cum Epiſtolis ad Epiſcopos Galliæ, atque Germaniæ, qui Synodum indiceret, & congregaret, atque ei adeſſet. Actum eſt de maximis diſſenſionibus, quæ inter Ludouicum Regem, & Hugonem Principem, quæve inter Artaldum Remenſem Epiſcopum, & Hugonem illicitè ſubſtitutum eiuſdem Vrbis Præſulem agitabantur. Actum item de Inceſtis Coniugijs & Sacerdotijs, quæ in Germania venundabantur. Adiudicata fuit cauſſa Artaldo tamquam legitimo Rhemenſi Epiſcopo. Adfuit ipſe Ludouicus Rex. Vide Frodoardum: ex quo pleraque Baronius Cardin.

in decimum Tomum Annalium inſeruit, cum poſtea capita decem eiuſdem Synodi ex m.s. Codice Monaſterij Vueingartenſis, eruta, Henricus Caniſius contulit. Vide finem Quinti Tomi antiquæ Lectionis, ab eo emiſſi, ann. 1604. Ingolſtadij. In eo autem Codice, ſcriptum eſt. Ingelheimenſis Synodus.

INNOCENTIVS Albanus Innocentij F. ann. 402. Suffectus Pont. Max. in locum Anaſtaſij demortui, & primus huius nominis, rexit Eccleſiam annis quindecim, menſem vnũ, dies decem. Quo Pontificatu ſanctè perfunctus, plura egit, & ſcripſit, quæ memoratu ſunt digna. Nempè Decretum Occidentalium, & Orientalium Eccleſiarum aduerſus Pelagianos, quo id ſanxit, quod ſucceſſor eius Zoſimus promulgauit: De regulis item monaſteriorum, ac de Iudæis, & Paganis. Cataphrygas verò expulit, atque Epiſtolas ſcripſit ad plurimos, quarum magna pars extat. A viris eius æui Sanctis Eccleſiæ Patribus Hieronymo, Auguſtino, Io. Chryſoſtomo, & alijs mirificè commendatus, in Romano etiam martyrologio anniuerſaria commemoratione tamquam Vir ſanctiſſimus celebratur. Vide Quintum Annalium Tomum Baronij Card. Geſta, ſcripta, obitum eius fusè perſequentis, quin & oſtendentis non eſſe hunc Innocentium, ſed alterum Epiſcopum, ad quem D. Baſilius duas ſcripſit Epiſtolas. Quæ verò Eraſmus, & alij eius farinæ homines (vt ſolent de ipſa quoque Chriſti Eccleſia) obloqui ſunt auſi, ne digna quidem ſunt, quæ hic recenſeantur.

INNOCENTIVS Secundus Pontifex Max. Romanus, qui Pontificatum geſſit annos quattuordecim, menſes ſeptem, dies tredecim, & cuius illud Opus fuit, quod adhuc cernimus in fornice S. Mariæ Tranſtyberinæ, celebrauit varia Concilia, Claromõtanum in Gallia, in quo Petrum Antipapam cum eius aſſeclis damnauit: Rhemenſe: Placentinum in Italia: Piſanum in Etruria, vbi Antipapam damnauit: Lateranenſe Romę: Quo inſtituit ne quis Laicus manum violentam clerico inijceret. Obijt ann. 1108. Extat autem eius liber, ſiue Commentarius in Cantica Canticorum m.s. in Bibliotheca celebris Monaſterij Sancti Galli in Heluetia.

INNOCENTIVS Tertius huius nominis Pont. Max. patria Anagninus, quæ Ciuitas eſt in Latio, Lotharius antea appellatus, vir verè doctiſſimus, qui celeberrimum, & frequentiſſimum omnium, quæ habita fuerunt in Europa, Concilium coegit, quo monſtrata, & mandata eſt ratio docendorum in Scholis Adoleſcentum, ac tradendę in Academijs Philoſophiæ aduerſus impios, qui mortalitatem animæ Rationalis, ſpecie Peripateticæ doctrinæ ingerunt, atq; inter alia propugnata eſt veritas ſanctiſſimæ Euchariſtię, ac defenſa Tranſubſtantiatio, Almerici errores damnati, libellus Ioachimi Abbatis aduerſus Petrũ Lombardum proſcriptus. Peruſij deceſſit ann. tam inſignis Pontificatus decimooctauo, menſe ſeptimo, die ſextodecimo. Reliquit autem.

Decretales, quibus Iuris Canonici periti vtuntur non minus in Iudicijs, quàm in Scholis. Quaſq; mandauit obſeruari, quippe quibus præter alia, hæreſes improbauit. In quibus, quod etiam Bellarminus Cardinalis notauit, in c. *Cum veniſſet*, De ſacra vnctione irrepſit à librarijs mendum vnius verbi, quod ſententiam turbat. Habet enim, *Non Iudaizat Eccleſia, ſicut antiqui mentiuntur, qui neque Scripturas, neq; Dei nouere virtutem.* Emendandum eſt illud *antiqui*, ac legendum eſt. *aliqui*. Nam ipſe Innocentius ex antiquis ipſis ſuam maximè ſententiam probat.

Scripſit item in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales. De Officio Miſſæ. De Sacramento Baptiſmi. De clauſtro animæ. Librum De contemptu Mundi, de quo vide eundem Card. Bellarm. lib. 2. De Purgatorio, c. 4. vltra medium. Sermones.

Eius Opera, cum horum aliqua tum alibi, tum Antuerpiæ, ann. 1550. fuiſſent excuſa apud Ioannem Stelſium, recuſa fuere omnia Venetijs ann. 1578. ad ſignum Falconis. Claruit ann. 1200.

INNOCENTIVS Quartus, Pont. Max. *Sinibaldus* vocatus ante Pontificatum, Genuenſis, è familia nobiliſſima Fliſca, è Lauaniæ Comitibus, ſcripſit De poteſtate Eccleſiaſtica, libr. 1. Apparatum ad Decretales. Regulam Clariſſarum, lib. 1. Authenticas quoque, lib. 1. Librum De iuriſdictione Imperij, & auctoritate Pont. contra Petrum Vineam, quem Innocentius deinceps Apologeticum vocauit. Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1. Eius autem Gloſſæ ſuper Decretal. cum Margarita Baldi, Lugduni prodierunt ann. 1525. Citatur & Lectura eius ſuper Decretales, item ſuper Sexto Decretal. & ſuper vnoquoque titulo: ſed & Exceptionum Tractatus. Commentaria verò eius in quinque libros Decretalium: nec non in Decretales per eundem editas à Petro Vendramino ad veterum, & recentiorum exemplarium fidem collata, cum Annotationibus Iuriſcõſultorum, edita ſunt apud Bernardinum Melonariũ, Venetijs an. 1570. & Margaritã Baldi de Vbaldis. Claruit an. 1250.

INNO-

Digitized by Google

INNOCENTIVS Quintus Pontifex Max. antea Petrus Tarantasiēsis, siue de *Tarantasia* nominatus, natione Burgundus (vt inquit Platina) Ord. Prædicatorum, scripsit Postillas in Moysis Pentateuchum. In Psalmos Dauidis. In Canticum Canticorum Salomonis. In B. Lucam. Diui quoque Thomæ Aquinatis Opera in Compendium redegit. Præterid quod in Philosophicis scripserat. De Aeternitate Mundi. De intellectu, & voluntate. De veritate formarum. De materia Cæli. Viuebat ann. 1275.

INNOCENTIVS Sextus Pont. Max. Lemouicensis, Gallus, *Stephanus* antea vocatus, fertur aliquot Sermones scripsisse, quos tamen ipse non vidi. Id scio, eum Pontificij, & Ciuilis Iuris Consultissimum ad Pontificatum fuisse assumptum ann. 1352. in quo Ecclesiæ suam Pastor fidelis, & impauidus operam præstitit, Clerum, & Principes summo in officio continuit; Bona Ecclesiæ adempta recuperauit; Institutiones quasdam Foroliuiensibus composuit; Decreta verò, & Epistolas scripsit, quantas æquum est fecisse, qui fermè decennium (licet non integrum,) in summis rerum conflictationibus clauum Ecclesię tenuit.

INNOCENTIVS Septimus Pontifex Max. qui antea dicebatur *Cosmatus*, patria Sulmonensis, in Regno Neapolitano, Pontificij, Ciuilisq; iuris & ipse valde peritus, Orationem grauissimam in consessu Cardinalium de Ecclesiastica vnione habuit. Vixit ann. 1404.

INNOCENTIVS Octauus Pont. Max. vocatus antea *Io. Baptista Cibo*, Genuensis, euectus ad Pontificatum ann. 1484. Scripsit quæ pro ratione tanti muneris solent Pontt. Maxx. ac præcipuè is, qui octennium ipso perfunctus est. At eius Epistolæ aliquot m.s. asseruantur in Biblioth. Cæsarea Viennæ.

INNOCENTIVS Nonus Pont. Max. Bononiensis, appellatus antea Io. Ant. Fachinetus, vir & ipse Iurisconsnescio an aliquid scripserit, præter moralia, & aduersus Machiauellum, vt mihi is ipse iam Pontifex Max. dixit. Sed ea non prodierunt in lucem. Bimestri autem Pontificatu non potuit, quæ in bonum Ecclesiæ inchoauerat, perducere ad exitum. Obijt ann. 1591.

INNOMINATI Auctoris Chronologia ab Adam vsque ad Carolum Magnum extat m.s. in Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia.

INSINVATIONVM Diuinæ pietatis libri quinque, tandem post annos propemodum trecentos (quibus penè latuerunt) diligenter recogniti, & denuò in lucem editi, opera Tilmanni Bredenbachij. Coloniæ apud Petrum Horst. ann. 1588.

IO

IOACHIMVS Abbas Florensis, Ordin. D. Benedicti (vt Tritemius inquit) sed forsan Ordinis alterius, certè Monasterij ab se instituti, vt extat in Epistola Honorij Tertij Pont. Maximi (de qua post) in Calabriæ oppido *Gallico* natus, vir fuit, de quo Gulielmus Parisiensis in libro De virtutibus, acerrimi iudicij Theologus, ita scriptum reliquit: *Debes scire, quia donum intellectus tanta claritatu est, & acuminis in quibusdam, vt valde assimiletur spiritu: prophetiæ, qualem crediderunt nonnulli fuisse in Abbate Ioachimo. Et ipsemet de se ipso dixisse dicitur, quia non erat ei datus spiritus Prophetiæ, sed spiritus intelligentiæ.* Sanè verò istud intelligentiæ donum olfaciet is, qui eius Commentaria in Apocalypsim, & in Concordiam Veteris, & noui Testamenti perleget. Scio autem & Prophetiæ dono donatum fuisse, passim percrebuisse: quòd & in Prophetas (aiunt) scribens ostenderit: quodque pleraque exitus rerum ab eo prædictarum comprobauerit: Id præsertim, quod D. Dominici, & D. Francisci Ordines ita prænunciauerit, vt etiam Opere mussiuo eos exprimi in Templo D. Marci, quod est primarium Venetijs, curauerit. Veruntamen iam ipsi Sancti Dominicus, atque Franciscus viuebant, qui post paucos annos Ordines suos instituerunt. Illud propius verò, quod D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus Titulo vlt. tertiæ suæ Partis Historialis affert ex Ioachimi explanatione in Apocalypsin de Ordine Eremitarum S. Augustini, quæ sic habet: *Surget ordo, qui videtur nouus, & non est. Induti nigris vestibus, & desuper accincti Zona pellicea. Hi crescent, & fama eorum diuulgabitur: & prædicabunt fidem, quam & defendent vsque ad Mundi consummationem in spiritu, & virtute Eliæ. Qui erit ordo Eremitarum æmulantiū vitam Angelorum. Quorum vita erit quasi ignis ardens in amore, & zelo Dei ad comburendum spinas, & tribulos; hoc est, ad consummendum, & extinguendum pernicioſam vitam prauorum, ne mali amplius abutantur Dei patientia.*

Cæterum quidquid huius rei sit, illud constat, & plures mendaciter eius dicta fuisse interpretatos; quin & Lutheranos ad propugnandos errores suos ea detorsisse, alios autem ad carpendam Pontificum Maximorum vitam auertisse, ac licet specie quadā de his

hono-

honorificè locutos fuisse, iconesque cum Ioachimi verbis edidisse, fallaciter tamen, atq; dolosè, virus, quod latebat in eorum cordibus, euomuisse.

Initio Decretaliū, in cap. Damnamus. Vide Scholasticos in lib. 1 Sent. dist. 5. Vide Melchiorem Canū lib. 12. c. 7. De locis Theologicis. Et Frāciscum Pegnā in c. 2. Directorij Inquisitorum.

Iam de Ioachimo constat Innocentium Tertium Pont. Maximum eius librum approbante Concilio dānasse, quem contra Petrum Lombardum De vnitate, siue essentia Trinitatis scripserat, docens essentiam Diuinam generare, & generari, spirare & spirari, cum recte Petrus Lombardus docuisset, Patrem, Filium, & Spiritumsanctum, & Naturam Diuinam eis communem, quæ nec generet, nec generetur, nec spiret, nec spiretur. Sed & cōstat eundem Ioachimum hortatu Lucij Tertij Pont. Maximi, ac deinceps Vrbani, & Clementis Pontt. Maxx. iussu, Expositionem Apocalypseos, & Concordiam vtriusq; Testamenti, & alia texuisse: In quorum initio se eam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, constanter asserit; iubet verò, quæcumque scripserit, aut scripturus sit, vt sanctæ Sedis Apostolicæ iudicio subijciantur, quæ illa approbet, reijciat, emendet.

Atq ui item constat extare in Vaticana Bibliotheca Honorij Tertij Pont. Maximi Epistolam ad Episcopum Lucaniæ, aduersus eos, qui de Ioachimo, atque eius monasterio acerbius obloquebantur, quę ita habet: *Ad audientiam nostram noueritis peruenisse, quòd cum Abbatem, & monachos Ordinis Floris de crimine hæreticæ pranitatis infamas, & à tuis permistis subditis infamari, sumens occasionem ex eo, quòd felicis memoriæ Innocentius Papa prædecessor noster Libellū, siue Tractatum, quem Abbas Ioachimus eiusdem Ord. institutor edidit contra Magistrum Petrum Lombardum De Vnitate, seu essentia Trinitatis, Generali approbāte Concilio damnauit. Cum igitur idem prædecessor noster in sententia prædictæ damnationis expresserit, quòd per hoc Florensi Monasterio nolebat aliquatenus derogari, quoniam & in eo & regularis est institutio, & observantia singularis, idemq; Ioachimus omnia scripta sua ipsi prædecessori nostro assignari mandauit Apostolicæ Sedis approbanda iudicio, vel etiam corrigenda, dictans Epistolam cui propria manu subscripsit, in qua firmiter confitetur, se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, quæ disponente Deo mater est cunctorum fidelium, & magistra. Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, atque præcipimus, quatenus Fratres Ordinis supradicti, super hæreseos crimine nec ipse infamare præsumas, nec à subditis tuis permittas, seu aliquatenus dissimules infamari. Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Nonas Decembris, Pontificatus nostri anno primo.*

Iam verò à Ioachimo Abbate Florensi fuisse scripta hæc, quæ sequuntur, cognouimus ex Tritemio.

In Ieremiam Prophetam. Quod quidem extat Venetijs excusum, ann. 1525. apud Bernardinum Benalium: & antea apud Lazarum Soardium, ibidem ann. 1516. ac postea ann. 1577. Coloniæ apud Ludouicum Alectorium.

In Isaiam, & in aliqua capita Naum, Abacuck, Zachariæ, & Malachiæ apud Lazarum Soardium, ann. 1517. Venetijs.

In Apocalypsim Ioannis Euangelistæ, apud Franciscum Bindonum, & Maphæum Pasinum socios, ann. 1527. Venetijs.

Concordiam Veteris, ac noui Testamenti apud Simonem de Luere, ann. 1519. Venetijs. Cuius Concordiæ caput centesimum decimum nonum, quod est postremum, legendum est. Ex eo enim & bona mens Ioachimi, & responsio ad aliquos suis prænunciationibus obtrectantes cerni haud inutiliter poterit. Porrò apud eundem Simonem de Luere excusa fuisse reliqua Opera eodem anno aliqui scribunt. Quæ quidem ipse non vidi.

Psalterium decem chordarū, in quo de summa Trinitate, atque eius Distinctione agitur.

De numero item Psalmorum, & eorum arcanis, & mysticis sensibus.

De Psalmodia. De modo, & vsu psallendi simul, & psallentium, apud Franciscum Bindonum, & Maphæum Pasinum Socios. Venetijs ann. 1527.

In Danielem Prophetam, librum vnum. Ad Henricum sextum, librum alterum. De septem Sigillis. De futuris temporibus. Epistolas ad diuersos.

Alia quoque multa contra Iudæos, & alios fidei Catholicæ aduersarios; quæ cum ad Tritemij manus (vt ille scripsit) haud venerint, suspicor aut interijsse, aut partem eorū esse intelligendam extare in superioribus memoratis libris: puta, De septem sigillis in Cōmentarijs ad Apocalypsim, De futuris temporibus in secunda parte Expositionis Isaię prophetæ. In ea enim egit De septem temporibus Ecclesiæ.

At de quindecim Pōtificibus, quod idem inquit Tritemius, Ioachimū scripsisse, prodierunt eiusdem Vaticinia, & Episcopi Marsici, Ferrariæ apud Victorium Baldinum, anno 1593. Deinde Venetijs ann. 1598. cum Rotis, & imaginibus ex ære expressis cum Notis Pasqualini Regiselmi, atque ann. 1600. ibidem, apud Ioannem Bertonum, cum alijs Notis Hieronymi Ioannini.

Cæterum aliorum Notæ, qui fuerunt hæretici, & ab Ecclesia Catholica proscripti, neque

hic

Digitized by Google

hic memorari,& verò proijci debent,quò dignæ sunt, Inferni quisquiliæ.

Et Venetę quidem editioni prefixa est vita Ioachimi Abbatis à Gabriele Bario Franciscano emissa,qui cum illum Mauri Tabellionis,& Gemmæ filium fuisse dicat,nec Patriã, vbi natus sit refert,& de dilatione baptismi ei traditi nõnulla commemorat, quorum apud eum esto fides. Verumenimvero è Chronicis Ordinis Seruorum scimus Beati Ioachimi,(sic enim,hoc est,*Beatum* appellant)vitam fuisse scriptam à P. Paulo Florentino,& à Nicolao Burgensi. Sed & legendi de eius vita Tritemius De viris Illustr.Ordin.Sancti Benedicti,lib.2.c.117.& De Scriptoribus Eccles. Pasqualinus Regiselmus, & F.Leander Bononiensis.

Quæ verò expositio in Librum Cyrilli De magnis tribulationibus,& statu S.R.E.ab illis temporibus vsq; ad finem seculi ascripta fuit ipsi Ioachimo,prodijt quidem apud Bernardinum Benalium,(de quo paullo antea locuti sumus) vnà cum alijs à Thelesphoro quodamConsentino Eremita,& presbytero Calabro collectis,sed num Ioachimi fuerint,ac quonã tempore vixerit Cyrillus iste. Vide in verbo,Cyrillus Carmelita, post Cyrillum Alexandrinum. Vixit Ioachimus Abbas ann.1200.

IOACHIMVS alter, Abbas Stangardiensis Tabulam Quadripartitam De quatuor hominum Nouissimis edidit Ingolstadij apud Dauidem Sartorium.

IOACHIMVS Hopperus ex antiqua Hopperorum familia , Snecæ in Frisia natus I.C. quam Facultatem Louanij magna cum laude professus est, varijs in Belgio , & apud Philippum II.Regem in Hispania muneribus perfunctus, scripsit Paraphrasim in Dauidicos Psalmos additis breuibus argumentis,atque explanationibus in quinque libros congestã. Quæ Antuerpiæ prodijt apud Plantinum,ann.1595.cum & Iuris Pontificij, atque Ciuilis Librum singularem, & Isagogen in veram Iuris prudentiam ad filium libris octo: ac De iuris Arte tres libros:& Dispositionem in quattuor libros Institutionum: & Disputationem in libros Pandectarum Coloniæ apud hæredes Birckmanni emisisset anno 1556. & ann. 1557.

IOACHIMVS Mirycianus Dominicam Orationem exposuit. Aduersus Lutherum scripsit Carmine.Elegiam De morte optimi Viri Hieronymi Empseri composuit. Viuebat ann. 1540.

IOACHIMVS Perionius,Patria Comęriacenus,& Monachus monasterij D.Pauli,prope Comæriacum, Ord. D. Benedicti,Congregationis Cluniacensis, qui obijt ann.1570. præter Aristotelis plures libros,Ethicos,Politicos,Logicos,Parua Naturalia, Meteorologica,Platonis(siue quicunque is fuerit) Axiochum,Latinè redditos è Gręco,& alia spectantia ad humaniores litteras edidit Topicorum Theologicorum libros duos, Parisijs apud Thomam Richardum , ann. 1549. De Vitis,& rebus gestis Apostolorum, ibidem apud Carolum Perier,ann.1551.Orationes varias,vnam De laudibus B.Ioan.Baptistæ.Alteram ad Henricum Secundum Galliæ Regem,cæteroscque Christianæ religionis Principes aduersus Petrum Aretinum.Aliam De laudibus Dionysij Briconeti Episcopi Maclouiensis.Ibidem,ann.1551.De Prophetis, & Patriarchis Coloniæ apud hæredes Birckmanni,ann.1557.De Vita Domini nostri Iesu Christi,& Beatissimæ Virginis, ibidem an.1569. apud Theodoricum Baumium.

Vertit autem è Græco in Latinum Origenis, siue peruetusti cuiusdam , ac pereruditi viri Commentarios in Iob. Quam tamen versionem collatam cum eo ipso libro Regiæ Bibliothecę,quo ipse Perionius est vsus,expendit postea Iacobus Billius Prunęus,lapsusque Perionij indicauit in libris Sacrarum obseruationum.

Vertit item Dionysij Areopagitæ Opera omnia,quæ extant,cum eiusdẽ Vita,& Scholijs,incerti Auctoris,in Librum De Ecclesiastica Hierarchia. Quæ Coloniæ prodierunt apud hæredes Birckmanni,ann.1557. Iustini quoque martyris Opera, vna cum huius vita ab se conscripta,& D.Basilij Hexaemeron Latinitate donauit. Quam Basilij versionem à nobis expensam vide in verbo,Basilius Magnus.

At summatim de omnibus Optimi huius viri versionibus malo alienum potius quam meum afferre iudicium. Quippe,vt constans penè omnium ea sententia est virorum præstantium,plus elegantiæ,atque Latinitatis,quàm veritatis in ijs reperiri, sic vnus ipse Iacobus Billius in Græcis disciplinis,& lingua eruditissimus *Multo plus*(inquit de Perionio) *ipsi deberemus,si ad eximiam quandam,ac singularem vertendi elegantiam , eam quoque, quam par erat, Græcæ linguæ cognitionem, maioremq; etiam aliquantò diligentiam adiunxisset. Quorum alterum , cum semper,alterum nimis frequenter in eo à pleriq; viris Summa doctrina præditis desideratum sit , hinc factũ est,vt longè plures, grauioresq; quàm vellem errores in ipsius Interpretationibus inueniantur. Hæc, & alia de illo Billius.*

IOAN-

IOANNES ab Abbatis Villa. Vide in verbo, Ioannes Algrinus.

IOANNES Acton Anglus I.V.C. composuit Apparatum ad Constitutiones Ecclesiasticas Ottonis, & Othoboni Cardinalium Legatorum. Ad Statuta item Anglicana. Viuebat ann. 1290.

IOANNES Adelphus, scripsit Expositiones Sequentiarum Ecclesię. Viuebat ann. 1515. Eisingren.

IOANNES Adgilli Frisius, eius nominis Secundi Frisiorum Regis filius, inter fratres Gundobaldum, & Radbodum natu medius ob Regni auiti contemptum, & singularem Religionis Christianæ propagandæ zelum, & incomparabilem vitæ sanctimoniam vulgo *Presbyter* cognominatus, vna cum Otgero Danorum Rege expeditionem fecit sub Carolo Magno in Terram sanctam: & captis Hierosolymis cum Carolus rursus Germaniã peteret, vna cum Otgero in Indiam perrexit, ibique occupata vastissima terra Regnum condidit, quod est ab eo denominatum Regnum Presbyteri Ioannis. Cuius successores potentissimi Reges deinceps *Presbyteri Ioannes* appellati sunt: Ipsum Regnum postea etiam Abyssinorum dictum est, de qua re plenius dicturi sumus in Opere nostro de Colonijs Frisiorum, & in decimoquarto annalium nostrorum libro. Scripsit autem Ioannes hic ad Gundobaldum nepotem suum, Radbodi filium, vti testatur Cappidus, qui temporibus eius valde vicinus fuit. De expeditione Caroli Francorum Regis in Terram sanctam. De expeditione sua in Indiam. De terræ Indianæ qualitate. De gentium in ea diuersitate. Floruit sub Carolo Magno circa annum Christi 790. Hæc Suffridus Petrus lib. de Frisiæ scriptoribus.

IOANNES Aegeates, siue Aegeæ presbyter scripsit quidem Græcè Historiam Ecclesiasticam à Nestorio hæretico vsque ad Petrum, qui Antiochenam sedem inuasit, eamque decem Tomis, siue Sectionibus. Quorum tamen quinque duntaxat Photius in sua Bibliotheca narrat se perlegisse, sed qui hæresibus essent referti; & præter alia, Concilio Chalcedonensi aduersarentur. Synodum autem à Dioscoro coactam post Concilium legitimum Ephesinum, quæ à Græcis λῃστρικὴ, hoc est, *Prædatoria* dicta fuit, mirificè celebrarent. Quamobrem iusto Dei iudicio interierunt.

IOANNES Aegidius è Zamorra, Ord. Minorum, Minister Prouinciæ Lusitaniæ, edidit librum De præconijs Hispaniæ, quem Sancio Castellæ Infanti dicauit.

IOANNES Albertus, Vimpinẽsis, Germanus, scripsit aduersus Spangembergium pro fide Catholica: Orationem quoque funebrem in funere Friderici Staphyli insignis Lutheranorum expugnatoris. Viuebat ann. 1565.

IOANNES Alcok. Vide infra in verbo, Ioannes Alkok.

IOANNES Alerius, siue *de Alerio*, Tolosanus, Gallus, Ord. Carmelitarum, qui eiusdẽ Ordinis fuit tertiusdecimus Prior Generalis, vir nauus, ac Dei seruus, scripsit in Mag. Sent. & in Ecclesiasticum. Viuebat ann. 1350. At obijsse ann. 1342. die 24. Nouembris habet Necrologium Carmelitanorum Florentinorum. Tritem. Iacobus de Plebe. Petrus Lucius.

IOANNES Algrinus (alijs *Halgrinus*) Monachus Cluniacensis, Abbas S. Petri de Abbatis Villa, Gallus, ex Archiepiscopo Bisuntino, Episcopus Cardinalis Sabinus, Professor olim Gymnasij Parisiensis, scripsit In Canticum Canticorum Salomonis: Quæ expositio prodijt Parisijs apud Ascensium, ann. 1521. Sermones item ad populum habitos. Viuebat ann. 1227. Eisingren.

IOANNES Alkoch, Anglus. Eligensis Episcopus, De monte perfectionis librum edidit: Psalmos Pœnitentiales Commentarijs illustrauit, Sermones ad populum habitos scripsit. Viuebat ann. 1487. Eisingr. Sed & 1490. Sixto Senensi.

IOANNES Altestaig Mindelhaimensis, & Theologus, Lexicon Theologicum emisit complectens Vocabulorum descriptiones, definitiones, interpretationes. Antuerpiæ apud Bellerum, ann. 1577. Venetijs apud hæredes Melchioris Sessæ, ann. 1579.

IOANNES Amundisham, Monachus, Ioannis Frumentarij Abbatis Acta descripsit. Deinde librum alterum pro eodem, eumque inscripsit, *Clypeum*. Epistolas item, & carmina pleraque. Viuebat ann. 1450.

IOANNES Anania Bononiensis, quem nomine Archidiaconi citant. Scripsit in Decretales, ac Volumen reliquit Consiliorum. Obijt ann. 1455.

IOANNES Anconitanus, siue de *Ancona* citatur inter Summistas in Summa Angelica.

IOANNES Andeuer, Anglus, è Comitatu Hamptonensi, Theologus, scripsit in Apocalypsin D. Ioannis Apostoli, & Postillas scripturarum.

IOANNES Andreas, Episcopus Alerienſis, Apostolicæ Bibliothecæ Bibliothecarius,

Nicolai

Nicolai Cusæ Cardin. olim contubernalis, scripsit In Quartum Decretalium. Librum item De vsu feudorum. Alterum De appellationibus. Epist. plures. Viuebat ann. 1491.

IOANNES Andreas Bononiensis, scripsit In Decretales, lib. 5. In Sextum Decretaliũ, lib. 1. Mercuriale. Summam de Sponsalibus, & Matrimonijs. In Clementinas. Librum De arbore Consanguinitatis. Atqui, cum esset adolescentior, ingenio viuidus Glossemata ad Sextum Decretalium conscripsit, quæ deinde recensuit, atque suis locis aptauit. Quin & quæ scripserat in Clementinas, & in Decretales, quod Opus *Nouella* prænotatum sic è veterum scriptis collegit, vt in ordinem, seriemque rectè digereret. Prodijt item Opus ipsius Additionum ad Speculum Gulielmi Durandi Parisijs apud Franciscum Regnault, ann. 1522.

Sanè, priusquam Basilea Ciuitas prorsus hæresum tabo inficeretur, ex ea prodijt anno 1517. Summa eius ad Secundum Decretalium: Item ad Quartum. Et arbor Consanguinitatis, Affinitatis, atque Cognationis tam legalis, quàm Spiritualis. Citantur autem eius Lecturæ in Decretales. Disputationes etiam Mercuriales ad Tit. De regulis Iuris, libris sex, ad singulas vna. Disputatio De Clerico relinquente habitum an gaudeat priuilegio: Incipit, *Quia sæpè quærimus*. Eius in quinque libros Decretalium, & Sextum, & in Tit. De Regulis Iuris, Nouella Commentaria fuere Venetijs recusa, ann. 1581. Extat verò ipsius liber De interdictis in Tom. 14. fol. 344. ac De Sponsalibus, & Matrimonijs in Tom. 9. fol. 2. inter Tractatus postremò Venetijs excusos, & auctos. Viuebat anno 1348.

IOANNES Andreas Florentinus, præter alia scripsit De laudibus S. Hieronymi, li. 4. *Hieronymum iugiter*. Michael Pocciantius, Ordinis Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

IOANNES Andreas Lilius Fabrianensis, Tractatum Italicè edidit De Diaboli æmulatione in Adoratione, in Sacrificijs, & in alijs ad Diuinitatem spectantibus, ad Victoriam Farnesiam Vrbini Ducissam Sereniſſimam, Venetijs ann. 1563. apud Franciscum Franciscium Senensem.

IOANNES Anglicus, Ord. Minorum, Exposuit Quæstiones Vniuersalium Scoti.

IOANNES Anglicus, Ordinis Minorum, alius à priore, dudum professus Theologiã in Academia Parisiensi, edidit Summam, vulgò *Ioanninam* à nomine Auctoris dictam, scripsit quoque super Magistrum. In Apocalypsim: Manipulum Florum. Item de perfectione Euangelica. Denique Sermones varios. Fuit & Ioannes à duobus prædictis, alius vir doctissimus tempore Innocentij III. Legatus Pontificius ad Anglos.

IOANNES alius Anglicus Theologus reliquit à se conscriptum Rosarium Beatiſſ. Virginis. De quattuor eius festiuitatibus Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, Assumptionis.

IOANNES Anglus, Monachus Monasterij Hildæ, siue Streneshalcensis, ex Episcopo Hagulstadense, Sancto Vuilfrido ann. 711. successor datus, cum suæ præfuisset Ecclesiæ annis plus minus decem, doctrina, & sanctitate clarus migrauit ad Dominum in Monasterio S. Petri in Sylua Deirorum, ann. 721. Nonis Maij, ibidem in Templi porticu sepultus. Beda, libr. 5. cap. 2. ad 6. Matthæus Vuestmon. Tritemius, lib. 4. c. 68. & 170. & alij. Scripsit Homilias quasdam in Euangelium D. Lucæ.

IOANNES Annius, Viterbiensis, quæ Ciuitas est Pontificiæ Ditionis, Italus, Ordin. Præd. scripsisse quidem à quibusdam dicitur In Genesim. In Deuteronomium. In Psalterium Dauidis. In Prophetas maiores. In Prophetas minores. In Epistolas omnes D. Pauli. At neque Sixtus Senensis, qui fuit eiusdem Ordin. nec Antonius Senensis qui Catalogum scripsit, vllius eorum Commentariorum meminit, sed vnius tantum Commentarij in Psalterium, cuius ipse meminit in sua Chronographia, & alterius in Apocalypsin, quem Sixto Quarto Sũmo Pont. Regibusque, ac Principibus Christianis dicauit. Scripsit quoq; De primis tẽporibus, & vigintiquattuor Regibus Hispaniæ, & eius Antiquitate. Præterea De Antiquitate, & rebus Etruriæ. De Etrusca item simul & Italica Chronographia. Quæstiones De Thuscia. Topographiam. Emendationes Chronicorum, quæ tamen non fuere emendationes. Chronographiam contra Eusebium. Veruntamen, quæ ipsius extant Cõmentaria in Archilochi De Temporibus Epitomen. In Xenophontis Aequiuoca. In Berosum. In Manethonem. In Metasthenem. In Philonẽ De Temporibus. In Fabium Pictorem. In Myrsilium Lesbium. In Marci Catonis Fragmenta de Originibus. In Antonini Itinerarum. In Caium Sempronium. In Propertium de Vertumno, siue Iano, fuere quidẽ excusa Antuerpiæ, ann. 1552. Sed accuratius deinceps expensa non esse legitimos illos fœtus eorum Auctorum, at spurios, & à veritate alienos, plerique solidis rationibus mon-

Digitized by Google

strarunt. Vide quæ Melchior Canus, Ord. Præd. & Episc. in suis Locis communibus, quæve Benedictus Pererius, & nos in 16. lib. Bibliothecæ Selectæ editionis Venetæ, & Colon. ann. 1603. hac de re scripsimus.

IOANNES Antiochenus. Vide in verbo, Io. Chrysostomus.

IOANNES Antiochenæ Ecclesiæ presbyter Eusebij Emiseni, Diodoriq́ue sectator, multa componere dicitur, de quibus περὶ ἱερωσύνης tantum legi. Et hęc quidem Hieronym. in Catalogo. At hunc puto esse eundem, qui etiam Episcopus Antiochenus, tredecim annos fuit, non autem decem & octo, quemadmodum falsus est Nicephorus. Eius autem Ioannis, ad Cyrillum Alexandrinum, & ad Romanũ Pont. atque ad alios extant Epistolæ de quibus Baronius Cardin. Quarto Annalium Tomo sic agit, vt eius hæreses, ac dolos detegat. Obijt ann. 436.

IOANNES Antonius Campanus Episcopus Aretinus, scripsit Orationes De Spiritu Sancto, & de S. Stephano. Librum de fugienda ingratitudine. De regendo Magistratu alterum. De dignitate matrimonij alium. Orationes duas, habitas alteram in funere Calisti Pont. Max. alteram in funere Card. Crotoniatum. Quin & scripsit sex libros de Vita, & rebus gestis Bracij Perusini Italicæ quondam militiæ Imp. fortissimi. De Thrasymeni quoque lacus præstantia.

IOANNES Antonius Canetius Siculus scripsit in Extrauagantes, qui & Venetijs fuit excusus ann. 1577.

IOANNES Antonius Delphinus, è Casali Maiore, insigni Oppido Ditionis Mediolanensis Conuentualis Ordin. Minorum, Theologus, & vir acri iudicio præditus, edidit Opus mole non omnino magnum, at certè vi, & perspicuitate rationum haud exiguum, quo Vniuersum fermè negocium De Ecclesia inter Patres Orthodoxos, atq; Protestantes hæreticos controuersum, in tres libros est distributum. Venetijs apud Andream Arriuabenum, ann. 1552. De Matrimonio, & item Cœlibatu, libros duos. Quorum Primo agitur quidem Methodicè De vniuerso Matrimonij negotio: At secundo De Cœlibatu Sacris initiatorum, Deq́; Monasticis Votis, atq; De Institutis Regularium. Scripsit autem quinque item Libros De Salutari omnium rerum, ac præsertim Hominum progressu. Quorum Primus est De Rerum euentu. Secundus De Prædestinatione. Tertius De Peccato Originali, ac De libero arbitrio. Quartus, & Quintus De Iustificatione. Quæ omnia Camerini prodierunt apud Antonium Guiossum, ann. 1553. De Cælestibus Globis. De agendis in Concilio Tridentino sub Iulio III. Pont. Max. De Diuinà Prouidentia libros tres Romæ, ann. 1588. De Methodo Opuscula Logicalia. Obijt ann. 1560.

IOANNES Antonius Fauentinus, Ord. Minorum edidit pias Meditationes Italicè. Viuebat ann. 1577.

IOANNES Antonius è S. Gregorio, Præpositus Mediolanensis Ecclesiæ, ac deinceps Cardinalis Alexandrinus, citatur in Summa Angelica inter Scriptores Iuris Canonici. Sanè scripsit Lecturas ad Decretum. Quin & ad Titulum Secundi Decretalium De Appellationibus. Et ad Quartum Decretalium Commentaria, quæ prestantium virorum Notis illustrata prodierunt Venetijs ann. 1578. Scripsit autem & De feudis.

IOANNES Antonius Pantusa, Consentinus, & Litterensis Episcopus, edidit Commentaria in Epist. ad Romanos: ac reliqua Opuscula, quæ in tres Tomos distributa Venetijs prodierunt ann. 1596.

IOANNES Antonius Pipero, Contursinus, Lucanus I. C. scripsit De omni vero Officio libros septem. Neapoli excusos, ann. 1534.

IOANNES Antonius Viperanus, Mesconensis, Siculus, Iuuenatiensium Episcopus, Conciones aliquot celebrioribus anni festiuitatibus habitas edidit Venetijs apud. Ioan. Baptistam Ciottum, ann. 1600.

IOANNES Apostolus hoc est gratia Dei, designatus per Aquilam, Zebedæi filius, Iacobi Apostoli frater, ex discipulis Domini vnus, Virgo electus à Deo, quẽ de nuptijs volentem nubere vocauit, planè totus illiteratus erat (vt inquit Theophylactus) patria vili, & obscura, piscaturæ apta. Postea permanens Virgo, & dilectus à Domino, à quo ei commendata de Cruce Mater, vt Virginem Virgo seruaret, qui de pectore Christi, vbi recubuit, Euangelij fontem potauit, & quasi vnus de Paradisi fluminibus, Verbi Dei gratiam in orbem diffudit, Apostolus, Euangelista, Propheta. quare & filius tonitrui dictus, ideſt fulmen, quemadmodum apud Hieremiam, Hebræa phrasi, filiæ pharetræ, sagittæ dicuntur. quamquam Epiphanius putat vocatum ob suam grandiloquentiam, quasi è quibusdã nubibus, ideſt sapientiæ ænigmatibus, piam nobis de filio intelligentiam iuxta similem modum persuaserit. Hic igitur, qui à Domitiano missus in feruentis olei doliũ, purior, &

Hiero. in Catal. Script. Eccl. & in eo, qui illi ascribitur prologo in Ioann. Vide Hierõ. aduers. Iouinianũ, vbi de priuilegijs Io. Euang. multa. & egregia: & Viterbiensem in Chronicis pag. 14. Hiero. Thr. 3. Epiph. hęr. 73.

vege-

vegetior exiuit, quàm ingressus sit, multa gessit, passus est, ac scripsit vsque ad exiens primum seculum, quo decessit. At de illo ita Hieronymus in Catologo scribit, quæ sequuntur. Ioannes Apostolus, quem Iesus amauit plurimũ, filius Zebedæi, & frater Iacobi Apostoli, quem Herodes post passionem Domini decollauerat, nouissimus omnium scripsit Euangelium, rogatus ab Asiæ Episcopis aduersus Cerinthum, aliosq; hæreticos, & maximè tunc Ebionitarum dogma consurgens, qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse. Vnde & compulsus est, Diuinam eius Natiuitatem edicere. Sed & aliam causam huius Scripturæ ferunt, quòd cum legisset Matthæi, Marci, & Lucæ volumina, probauerit quidem textum Historiæ, & vera eos dixisse firmauerit, sed vnius tantum anni, in quo & passus est, post carcerem Ioannis historiam texuisse. Prætermisso itaque anno, cuius Acta à tribus exposita fuerant, superioris temporis, antequam Ioãnes clauderetur in carcerem, gesta narrauit, sicut manifestum esse poterit his, qui diligenter quattuor Euangeliorum volumina legerint. Quæ res etiam διαφωνίαν, quæ videtur Ioannis esse cum cæteris, tollit. Scripsit autem, & vnam Epistolam, cuius exordium est: *Quod fuit ab initio, quod audiumus, & vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerunt de verbo vitæ*; quæ ab vniuersis Ecclesiasticis, & eruditis viris probatur. Reliquæ autem duæ, quarum principium est: *Senior electæ Dominæ, & natis eius*; & sequentis. *Senior Caio carissimo, quem ego diligo in veritate:* Ioãnis presbyteri asseruntur; cuius & hodie alterum sepulchrum apud Ephesum ostenditur; & nonnulli putant duas memorias eiusdem Ioannis Euangelistæ esse: super qua re, cum per ordinem ad Papiam auditorem eius ventum fuerit, differemus. Quartodecimo igitur anno secũdam post Neronem persecutionem mouente Domitiano in Pathmon Insulam relegatus, scripsit Apocalypsin, quam interpretatur Iustinus Martyr, & Irenæus. Interfecto autem Domitiano, & Actis eius ob nimiam crudelitatem à Senatu rescissis, sub Nerua Principe redit Ephesum; ibique vsque ad Traianum Principem perseuerans totas Asiæ fundauit, rexitque Ecclesias. & confectus senio sexagesimo octauo post Passionem Domini anno mortuus, iuxta eandem vrbem sepultus est. Ita quidem Hieronymus, ad quem pauca, Suffridus Petrus, & Marianus Victorius. Et Suffridus quidem sic: *Sub Nerua Principe*: Hæc videtur esse genuina lectio, quam & Lypsius probat. Alius notat in quibusdam m.s. Cod. pro *Nerua* esse *Pertinacem*, quod & Sophronius reddidit. Codex Gembla. habet, *sub Nerua Pertinace*, quomodo legit etiam Sigebergensis. Marianus autem & nõnulli (ait) putant duas memorias eiusdem Ioannis Euangelistæ esse: super qua re cum per ordinem ad Papiam auditorem eius ventum fuerit, disseremus.] *Duas memoratas, nos in vetustis manuscriptis codicibus inuenimus: Verum duas memorias Batauus emendator legit, qui sensus ex Sophronio, quoque elicitur, habet enim δύο μνημεῖα. intelligit autem Hieronymus duas commemoratas Ioãnis Epistolas, vt infra in Papia legitur. quod si vox, Memorias, magis placet, de monumentis, quod ambo Io. Euangelistæ fuerint, intelligas, non vnum Ioannis Euangelistæ, alterum Ioannis presbyteri. quæ tamen nobis opinio non probatur, errantibus vna Batauo, & Sophronio. ipsum tamen verbum non immutauimus.*

Sub Nerua Principe redit Ephesum] *sub Pertinace Principe redit Ephesum, ridendo olim errore tam Sophronius, quàm Erasmus legebat: quasi Pertinax ante Traianum, de quo statim subijcitur, fuerit, & redierit ab exilio sub Pertinace, sub Traiano deinde decesserit. Ex hoc autem loco conijcio, ipsam quoque Sophronij versionem vitiatam esse, parumq; ei in Catalogo credendum absq; Historiæ cognitione, & veterum exemplarium fide. nos ita ex antiquis Codicibus restituimus, nec dubitandum quin recte, considerato Papiæ loco.*

Cæterum, quæ Ioannes gessit in Phrygia, scripsit Metaphrastes, & extant apud Lippomanum; reliqua verò de eiusdem ipsius vita, gestis, exitu, deinde item & de peregrinationibus Orientalibus ad Ephesinam Ecclesiam, ac de Sanctis illius Virginei corporis reliquijs, collegit ex varijs Baronius Card. tum in Notis ad Romanum Martyrologium, tum in Ecclesiasticorum Annalium primo Tomo. His enim expendit, an Ioannes fuerit is, qui sponsus fuit in Cana Galilææ, ac quomodo, quæ ab alijs prętermissa fuerant in Euangelio, suppleuerit, domumque habuerit Hierosolymæ, vt consentiat cum alijs de die Paschatis à Domino celebrati, cuius sensum obliquè aliqui detorqueant; cur item acceperit primum locum in Cęna, gestauerit laminam auream, nec semper in Asia permanserit; & vt in vase feruentis olei manserit illæsus, vt relegatus est ad Insulam Patmon, cuius Insulæ omnes incolas instituerit in fide, Ecclesias autem in Asia fundauerit, quomodo ab exilio reuocatus fuerit, ac deinceps à Dionysio Areopagita visitatus, qui ei suam ab exilio liberationẽ prædixerat; vt iuuenem perditum ad pœnitentiam adduxerit, mortuum suscitauerit Ephesi; cum verò scripturus esset Euangelium, quid iusserit, ac quęnam signa de cœlo per tonitrua sint edita: cur item & quoto anno tum Euangelium, tũ Apocalypsin scripserit, quotque annis vixerit: quomodo ab Ioanne Presbytero sit alius Ioannes ipse

Ann. Do. 101

Metaphrastes die 5. Septembris apud Surium To. 6. Die 7. Decemb.

Digitized by Google

Euangelista: denique vt Apollonium Tyaneum Magum, sicut Petrus Simonem Magum, persecutus sit. Addit famã fuisse de Epistolis Domitiani, & Proconsulis Asiæ, vltro citroque datis de Ioanne reo impietatis constituto Romam mittendo, deque eius gestis coram Domitiano, nomine Procori scriptis; quæ tamen reijciuntur, quoniam in pluribus fuisse mendacissimus, quisquis ille fuerit auctor, conuincitur.

Hierony. in præfat. in Euange. Matt.

Ioannes igitur coactus est (inquit Hieronymus) *ab omnibus penè tunc Asiæ Episcopis, & multarum Ecclesiarum legationibus de Diuinitate Saluatoris altius scribere, & ad ipsum, vt ita dicam, Dei verbum non tam audaci, quàm felici temeritate prorumpere. Vnde & Ecclesiastica narrat historia, cum à fratribus cogeretur, vt scriberet, ita facturum se respondisse, si, indicto ieiunio, in commune omnes Deum deprecarentur. Quo expleto, reuelatione saturatus, illud proœmium è Cœlo veniens eructauit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Id verò fuit anno primi seculi à Christo nato nonagesimonono.

Iren. lib. 3. c. 1. Euseb. lib. 5. cap. 8.

Euangelium autem scriptum à Ioanne in Patmo Insula, editum verò Ephesi, fuere qui dixerunt; At Irenæus, & Eusebius inquiunt, scriptum Ephesi fuisse. Porrò verba Athanasij in Synopsi hæc sunt: *Euangelium secundum Ioannem praedicatum est à Ioanne Apostolo, & dilecto, cum exul esset in Patmo Insula, & postea ab eodem Ephesi editum per Caium dilectum Apostolorum hospitem, de quo Paulus ad Romanos scribens, dicit: Salutat vos Caius hospes meus, & tota Ecclesia.* Fertur de eadem re sententia Hippolyti Episcopi Portuensis, & Martyris, in hæc verba: *Ioannes Iacobi frater, cum in Asia verbum Dei propagaret, imperante Romæ Domitiano, in Patmum Insulam est deportatus. Inde à Nerua reuocatus Ephesum, conscripto Euangelio, & patefactione, quam conspexerat, vita excessit, annos natus centum & sex.* Post restitutionem itaque ab exilio, incerto tamen anno, ab eo scriptum esse Euangelium Epiphanius quoque testatur, sic dicens: *Cogit Sanctus Spiritus Ioannem recusantem Euangelium annunciare ob metum, & humilitatem in senecta ipsius post nonaginta annos vitæ eius, post reuersionem ipsius à Patmo.* Sed quod addit: Quæ facta est sub Claudio Cæsare; memoria lapsum puto, vel in codicem mendum irrepsisse; nam haud facilè probari potest, quòd Ioannes sub Claudio saltem nonagenarius ætate fuerit.

Recitat Cedr. in Nerua.

Epiph. hær. 51.

Huius Euangelij cõtinuationem, occasionem, scopum, & alia, Driedo adnotauit; Præstantiam verò & dignitatem præ cæteris Euangelijs, caussam, scopum, partitionem, persecutus est Ederus, à Tabula sexagesimaquinta, vsque ad octogesimamsextam libri tertij Partitionum Theologicarum.

Driedo de Script. Eccl. lib. 1. c. 3. p. 3.

Modum autem, quo facilius Euangelij huius sensus erui posset, Franc. Card. Toletus, suis in illud doctis Commentarijs, optimè quidem passim ostendit: at Argumẽtum, quod eis præfixit, paucis ea pene omnia perstringens, huic loco adijciendũ est. Sic autem habet: Ioannes Iacobi maioris frater, Zebedæi filius, à Vico Bethsaida, Galileæ regionis, arte piscator, discipulus à Domino inter primos electus, vnà cũ ceteris vndecim Apostolus creatus, Euangelium vltimus omnium scripsit. Hic cum in tria aliorum Euangelia, quæ à quibusdam fidelibus ad ipsum allata erant, incidisset, vidisset que hos tres in eo maximè Sermone versatos, qui de Saluatoris erat humanitate, dogmata verò de eius Diuinitate prætermisisse, ipsa quidem Euangelia admiratus, laudauit, veraque eos, & digna fide dixisse testatus est, ipse verò Diuino motus spiritu, de Diuina Christi natura plura scribere, & quæ ab alijs præterita fuerant, enarrare decreuit. Hoc enim propter illius temporis hereses maximè Cherinthi, Diuinitatem Christi negantis, purumque hominem, qui à Ioseph & Maria initium accepisse, affirmantis, necessarium iudicauit. Multis annis post captam Hierosolymam, fide iam patescente, capacioribusq; fidelibus effectis, ac multiplicatis, Euangelium in Asia cõscripsit; id in caussa fuit, cur altiora dogmata, & secretiorem doctrinam traderet, eaque ratione motus tamdiu Euãgelium hoc edere in lucem differret. Minus quàm ceteri Euangelistæ, Græcè locutus est; Hebraicis phrasibus abundat, vnde fit, vt Hebraici sermonis peritia, non minus quàm Græci, ad sensum sententiarum assequendũ, sit necessaria. Sunt autem duo alia in hoc Euangelio attendẽda: Vnum est, maximam vim in particulis caussalibus, illatiuis, cõtinuatiuis, ceterisque eiusmodi esse posita; vt interdum vna particula integrum sententiæ sensum contineat, & ostendat: Alterum est, in enarrandis Christi Sermonibus, & Concionibus, quod huic Euangelistæ maximè familiare, ac proprium est, non omnes, aut integras semper sententias, vti à Domino habitę sunt, sed quæ præcipuæ & ad rem maximè facere videbantur, Ioannem descripsisse, & vsque in Epilogum redegisse, vt in ijs Christus agnosceretur. Hinc videre licet, nonnunquam in eis connectendis ac copulandis difficultatem, vt sibi non cohærere prima facie videantur, quæ reuera multum consona, & cohærentia sunt. Hæc Toletus. Quæ deinceps Ioann. Maldonatus adhuc accuratè est persecutus in Euangelium Ioannis.

Angelos

Angelos porrò ex Euangelicis D. Ioannis scriptis didicisse aliqua S. Ioannes Chrysostomus inquit, his verbis: *Ioannes nihil nobis humanum, sed à Spiritus Sancti profundis, & abditis thesauris omnia proloquitur, quæ neque Angeli, prius, quàm hic diceret, nouerunt; namque & ipsi nobiscum didicerunt per Ioannu vocem, & per nos didicerunt quæ cognouimus: Quod B. etiam Paulus his verbis significauit: Vt innotescat nunc Principatibus, & Potestatibus in cælestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei. Si igitur Principatus & Potestates, Cherubim, & Seraphim hæc per Ecclesiam didicerunt, planè constat ipsos Angelos summa cum attentione eius sese auditores exhibuisse. quippe idcirco non parum honoris consequimur, quòd nobiscum Angeli didicerint, quæ nesciebant.* Eiusdem sententiæ est Origenes, & Theodoretus.

Chrysost. homil. 1 in prefatione homiliarum, in Ioannem.

Quomodo autem hæc intelligenda sint, cùm præsertim quidam secus locuti esse videantur, Sixtus Senensis libro Sexto suæ Bibliothecæ Sanctæ, Annotationibus 182. 299. & 320. ex D. Thoma, & Haimone rectè expendit; præterquàm quòd Bellarm. Cardin. item post plerosque alios validis euincit rationibus, veram esse, quæ in Ioannis Euangelio scripta est, Adulteræ historiam.

Orig. hom. in Luc. 23. Theodor. in Immutabili. Bellar. lib. 1. de Verbo Dei cap. 16.

Iam cum Apocalypsin etiam Ioannes scripserit, ea cur facta sit Ioanni, atque ab eo litteris mandata, traditur ab Anselmo his verbis: *Deus & Dominus Pater, præuidens tribulationes, quas passura erat Sancta Ecclesia, postquam ab Apostolis fuit fundata, disposuit cum Filio, & Spiritu Sancto eas tribulationes, earumq; præmia reuelare: iacula enim, quæ præuidentur, minus ladunt.*

Anselmus in prin. in Apo.

Videndæ verò in Apocalypsin, & Annotationes ex Patribus, & Tabulæ, quas confecit Ederus, libro Oeconomiæ quarto, à Tabula octogesima secunda, vsque ad ducentesimam septuagesimam tertiam.

Quid item aduersus Ioannis Euangelium & Apocalypsin hæretici Alogi, & Theodorus Byzantius, & demum Anabaptistæ, & alij hæretici huius seculi, commẽti sunt, lucem fugientes, Augustinus, Epiphanius, & plerique alij scripsere; de quibus libro septimo suæ Bibliothecæ Sanctæ Sixtus Senensis plura, cum & eorum commenta ex Patribus refellit. Sed & Bellarm. Card. eos breui refutat, qui Apocalypsin oppugnabant. Vide autem Alphonsum Salmeronem in Prolegomenis, & qui in eam recentiores Commentaria ediderunt. De quibus paullo post.

Bellar. To. 1. de Verbo Dei lib. 1. c. 19.

Scripsit etiam Ioannes Epistolas tres, quæ extant, Canonicas; & primam quidem ad omnes, quòd (vt inquit Oecumenius) Deus cognitus sit, Diabolica verò energia posthac deuicta sit, abolita morte. At præter primam (vt inquit Sixtus Senensis) illam ab omnibus semper Ecclesijs probatam Epistolam, scripsit etiam alias duas Epistolas; alteram de recta fide seruanda, & hæreticis vitandis, ad Gaium; alteram de hospitalitate ad Electam; quam (vt Hieronymus indicat, & de illo innuimus) quidam ex orthodoxis existimarnnt esse alterius cuiusdam Ioannis Presbyteri, cuius sepulchrum in vrbe Epheso monstrabatur, eò quòd in his Presbyterum scribat seipsum, & ad vnam mulierem, & ad vnicum Gaium scribat, contra consuetudinem Epistolarum Catholicarum; quæ idcirco etiam Catholicæ, id est vniuersales, siue orbiculares dicuntur, quòd non distinctæ vni personæ, genti, aut ciuitati, sed vniuersè omnibus fidelibus scriptæ sint. Vtramque tamen sacra Concilia tamquam Ioannis in Canone acceperunt: ex quibus Græci priorem diuidunt in capita duo, posteriorem in tria.

Oecum. argumento in eũ. Sixtus Senẽs. lib. 1. Biblio. sanctæ.

Qua verò occasione scriptæ sint hæ tres Epistolæ, quoq; tempore, id est, post reditum ab exilio: quid contineant, quis earum sit scopus, quæ partitio, videndus Ederus eodem in libro quarto Oeconomiæ, à Tabula centesima sexagesima nona, vsque ad centesimam octogesimam.

Atqui cum hæretici quidam ea quæ capite vltimo Epistolæ primæ Ioannis habentur, illis verbis, *Tres sunt, qui testimonium dant in cœlo, &c.* quive secundam, & tertiam Epistolam oppugnassent, legendus est Bellarminus Card. capite decimooctauo, & decimonono libri primi de Verbo Dei, Tomo primo.

Scripsisse item videtur Ioannes Euangelista Epistolas septem, Christo mandante, ad Episcopos Ecclesiarum Ephesi, Smyrnæ, Pergami, Tyatiræ, Sardis, Philadelphiæ, Laodiceæ: quarum argumenta leguntur secundo, & tertio capite Apocalypseos, vt in Commẽtarijs eius loci Victorinus affirmat. Quin Origenes putat hosce septem Episcopos fuisse verè Angelos, non tantum nomine & officio, sed & natura.

Orig. ho. 20. in Num. & homil. 13. in Lucam.

Epistolæ ad Parthos ab Ioanne scriptæ (quæ tamen nõ extat, quod sciam) meminit Augustinus, ex ea citans eadẽ verba, quæ sunt in prima Epistola Ioannis Canonica, Nempe: *Dilectissimi nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit quod erimus. Scimus quia cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est.* Ac Parthis quidem Euangelium annunciasse, præter eius Epistolæ inscriptionem, conijci ex eo potest, quòd Patres Societatis nostræ Indicis

Auguſt. lib. 2. quæſt. Euangelicarum. quæſt. 39.

Digitized by Google

Epistolis ann. huius seculi quinquagesimoquinto, scripsere, antiqua Traditione eundem Apostolum ad Indos penetrasse.

Quos verò Actus Ioannis Euangelistæ, & Petri, ac Pauli, Manichæi habebant, ij ab Ecclesia explosi sunt (vt inquit Philastrius) nũ & in his signa, & prodigia magna Apostolos fecisse narrant, ita vt pecudes, & bestiæ, & canes loquerentur, atque hominum animas, velut canum, & pecudum esse dicant.

Nec item Ioannis liber est, qui de transitu, & assumptione B. Mariæ Virginis, inscriptus est, in quem se incidisse scribit Iacobus de Varagine, Genuensis Archiepiscopus, libro Annuarum festiuitatum. Et verò Augustinus, quid de huiusmodi Scriptis sentiendum sit, his verbis ostendit: *Sed nec inuenitur apud Latinos aliquis Tractatorum de Mariæ morte quippiam dixisse apertè. Et quid de his dico, cum nec is, qui hanc accepit ante Crucem Domini in suam, id est Ioannes Euangelista, de hoc aliquid posteris retinendum scriptis mandauerit? nullus enim fidelius narrare potuit (si illud Deus manifestare voluisset) quàm ille vtique, qui hanc nutriendam suscepit. Restat ergo, vt homo mendaciter non fingat apertum, quod Deus voluit manere occultum.* At Tritemius in Catalogo recenset librum De transitu B. Mariæ inter opera Melitonis Sardensis Episcopi, cuius initium est, *Melito Christi Seruus.* quem tamen Hieronymus enumerans Melitonis scripta, prętermisit. Quin etiam Hieronymus, siue Hieronymi comes Sophronius, Sermone de Assumptione Virginis, libri huius mentionem faciens, hortatur, ne recipiatur: & Beda in Retractationibus Apostolicorum Actuum, mendacia, quę in eo libro sunt, indicat.

Aug. Ser. 35. de Sanctis.

Et à Cerintho quidem Apocalypsim quãdam fuisse aut scriptam, aut deprauatam, scribit Caius Origenis discipulis in Dialogo disputationum suarum, vbi & ita habet: *Cerinthus per reuelationes quasdam, quas velut ab Apostolo magno conscriptas, & per Angelos ei reuelatas putarent, talia quadam portenta nobis inducit; Post resurrectionem terrenum futurum esse Regnum Christi in Hierusalem, & homines in carne iterum concupiscentijs & vitijs subiectam conuersationem habituros. cõtra fidem quoque Scripturarum quosdam mille annos designat, in quibus multa quidem, & alia corruptionis opera, & nuptiarum festinitates dicit futuras, ad eos, qui libidini sunt dediti, decipiendos.*

Porrò sciendum in Syriaco Testamento, siue Cæsareo, quod extat Viennæ in Austria, siue in Regio Catholici Regis Antuerpiæ, hactenus editum est, deesse semper Epistolas, Sancti Petri secundam, S. Ioannis duas posteriores, S. Iudæ, quam habemus, & Apocalypsim. Vnde hæretici quidam libros istos vellicandi aliquod se nactos argumentum putarunt. At Catholici sciant eos in Orientalium extare Codicibus, prout à Maronitis Libani montis, qui sunt Alumni Pontificij, ac Romæ disciplinis imbuũtur, accepimus, quęve Herbipolim, & Mogũtiam allata, iam in Latinum conuertit professor noster Hebrææ linguæ Balthasar Etzelius.

INTERPRETES IN DIVVM IOANNEM.
Et primò in Euangelia.

Aegidius Romanus.
Agrippa.
Albinus.
Ambrosius Mediolanensis.
Ammonius.
Amphilochius.
Andreas Cretæ.
Anselmus.
Antonius Bruich.
Apollinaris.
Arnobius.
Asterius.
Aurèlius Augustinus.
Basilius.
Bernardus.
Bessarion.
Bonauentura.
Bruno Archiepis. Colonienſis.
Catena Græca. Cæsarius.
Claudius Guillaudus.
Conradus.
Cornelius Ianſenius.
Cornelius Musæus.
Cyrillus.
Didymus.
Diegus siue Didacus Deza.
Diodorus.
Dionysius Vasquez Toletanus.
Dominicus Nanus.
Eusebius Cæsarienſis.
Euthymius.
Fortunatianus.
Franciscus Agricola, qui in locos communes Euangelium S. Ioannis redegit.
Franciscus Titelmannus.
Franciscus Toletus Cardin.
Georgius Trapezuntius.
Gilbertus Porretanus.
Gregorius Papa.
Gregorius Corinthi.

Digitized by Google

Guido Perpinianus.
Gulielmus Aquisgranensis.
Guttierus.
Henricus Arnoldi.
Hieronymus Vida.
Innocentius Papa.
Ioachimus Abbas.
Ioannes Abbas.
Ioannes Arboreus.
Ioannes Balbus.
Ioannes Castellensis.
Ioannes Christophori.
Ioannes Gauuer.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes Rideuat Anglus.
Ioannes Sanctafides.
Iodocus.
Iosephus Typerinus.
Isaac. Iuuencus.
Laurentius Iustinianus.
Ludolphus Cartusianus.
Marianus.
Michael Massensis.
Nonnus Panopolita.
Otfridus.
Petrus Isusquius.
Petrus Scala.
Richardus Mediauillanus.
Rupertus Gouletus.
Seraphinus Capponi à Porrecta.
Simon Cassianus.
Simon Cremonensis.
Simon Corroyus.
Stephanus Poloniacus.
Tatianus.
Theodorus Heracleotes.
Theophilus Alexandrinus.
Titus.
Victor.
Zacharias, &c.

In Epistolam Canonicam D. Ioannis.

Ambrosius Catharinus Compsæ Archiepiscopus.
Augustinus Anconas.
Claudius Guillandus.
Dydimus.
Franciscus Titelmannus.
Gregorius Ariminensis.
Hieronymus Sauonarola.
Ioannes Baptista Folengus, quamquã istius Commentaria (vti suo diximus loco) super Epistolas SS. Petri, Iacobi, & super Epist. primam S. Ioannis sint prohibita in Romano Indice, quoniã ea ab aliquibus deprauata fuerant.
Ioannes Chiningan.
Ioannes Hoblet.
Marcus Aurelius Cassiodorus.
Nicolaus Dincospulus.
Thomas Sperman.
Thomas Vvaldensis.

In Apocalypsim D. Ioannis.

Albinus.
Alcuinus.
Ambrosius Catharinus Compsæ Arciep.
Ambrosius Mediolanensis.
Andreas Cæsareæ.
Anonymus Græcus, qui extabat apud D. Antonij Venetijs.
Ansbertus.
Aprigius Episcopus Hispanus.
Aretas, Græcè, sed qui etiam Latinè est redditus.
Ascensius.
Augustinus Anconas.
Augustinus Romanus.
Aurelius Augustinus.
Beda.
Bernardinus Senensis.
Blasius Viegas.
Bruno Senensis.
Claudius Montemartyr.
Cœlius Pannonius.
Cœlius Rhodiginus, vbi de aureo calice Babylonis.
Dionysius Alexandrinus.
Epiphanius de Lapidibus.
Franciscus Ribera.
Fridericus Venetus.
Gaufredus.
Gennadius Massilienſis.
Helias Hanibaldus.
Henricus de Hassia.
Hippolytus.
Homillarij potissimum in Peruigilio omnium Sanctorum in c. 5. Apocalypseos. *Ecce ego Ioannes vidi.* In Festo omnium Sãctorum, in c. 7. *Vidi Alterum Angelum.* In Festo Sancti Michaelis Archangeli, in c. 12. *Factum est prælium magnum.* In die Sanctorum Innocentium, in c. 14. *Vide super montem Sion.* In dedicatione Templi in c. 21. *Vidi Ciuitatem Sanctam.*
Iacobus Stralen.
Ioachimus Abbas.
Ioannes Annius.
Ioannes Galensis.
Ioannes Haiton.

Digitized by Google

Ioannes Hentenius.
Ioannes Tacesfalsus.
Ioannes Torphe.
Iordanus.
Irenæus.
Iustinus.
M. Aurelius Cassiodorus.
Melito Asiaticus.
Methodius.
Nepos.
Nicolaus Alsensis, siue de Alsentia, Carmelita.
Primatius, siue Primasius Africanus.
Richardus de S. Victore.
Rupertus Abbas Tuitiensis.
Sanctes Pagninus in Isagoge ad Sacras litteras pleraque de Apocalypsi.
Seraphinus Firmanus.
Tichonius.
Thomas Suduolcas.
Vbertinus Casalensis.
Victorinus Pictauiensis.
Vitalis Cardinalis.

IOANNES Aquilani, Ord. Præd. de Obseru. Sermones Quadragesimales Vitiorũ Lima, nuncupati. Venetijs an. 1576. cum antea, hoc est an. 1497. ibid. ab Angelo Britannico fuissent excusi vna cum Danielis Vicentini Sermonibus.

IOANNES de Aquaueteri Belga, Carmelitani Ord. & Mechlinien sis Cœnobij, scripsit De Origine Statu, & Profectu sui Ordinis. Quod opus ab eo inscriptum est, *Fasciculus Tẽporum tripartitum*, Ord. Fratrum B. Mariæ semper Virginis De monte Carmelo. Viuebat an. 1492. Tritemio. Vide item in verbo, Carmelitanus Ordo.

IOANNES Aquipontanus edidit Cõfutationẽ virulentæ Disputationis, in qua Georgius Fohn conatus est docere, Pontificem Romanum esse Antichristum à Prophetis, & Apostolis prædictum. Augustæ Treuirorum, apud Henricum Bock, an. 1589.

IOANNES Arboreus, Laudunensis, Theologus Parisiẽsis, edidit Theosophiæ Tomos duos, qui complectuntur vtriusque Testaméti difficiliorum locorum expositionẽ libris vndeuiginti. Commentaria in Canticum Canticorum, & in Ecclesiasten. Parisijs apud Cholinæum, an. 1531. In Salomonis Prouerbia, ibidem, apud Ioan. Roigny, an. 1549. At in Prouerbia, Ecclesiasten, & Cantica simul excusa sunt an. 1553. ab eodem Roigny, & in Quatuor Euangelistas apud eundem an. 1551. Eiusdem Contemplationes Idiotæ De Amore Diuino, ac De B. Virgine. De vera Patientia. De continuo conflictu carnis, & animæ. De Innocentia perdita. De morte. Methodus confessionis compendiaria in gratiam puerorum, Paræneſis, siue Exhortatio ad Pœnitentiam ad quendam Peccatorem, qui Primò differt pœnitentiam agere vsque in senectutem: Secundo, non vult alienum restituere: Tertiò, non vult inimico parcere: Quartò non vult quædam peccata occulta confiteri Sacerdoti: Quintò dicit se à Deo induratum, ideoq; non posse declinare à malo, & facere bonum: Sextò desperat propter peccata sua misericordiam à Deo consequi posse. Et hæc quidem Paræneſis, ac reliqua Parisijs prodierunt, quemadmodum & quæ in quinque Porphirij voces, & in Aristotelis Catagorias, & in libros de Interpretatione, ac Physicorum. Eiusdem autem Dialectica excusa est apud Ant. Vincentium Lugduni in Gallia.

IOANNES Arca Sardus, scripsit de Sanctis Sardiniæ Insulæ volumen. At præter alia, in tertio Libro agens de Lucifero Calaritano, cum nouo miraculo ex schismate conflat in Sanctum: sed in Conflatorio mendaciorum conflator ipse apertissimus fallitur, vt verbis vtar Baronij Cardin. quem vide Appendicis suæ ad Decimum Annal. Tomum primæ Romanæ editionis.

IOANNES Archicantor Romanus scripsit librum De Synodo Anglorum. Alterum De eorum fide. Alium de Romana Synodo. Librum item de modulandi, & legendi ritu. Viuebat an. 679.

IOANNES Aretinus Romanæ Ecclesiæ Subdiaconus, Athanasij Alexandrini vitæ è pluribus locis collectæ librum edidit. Raphael Volaterr.

IOANNES Argentinensis Episcopus, Agendam Ecclesiæ Argentinæ edidit Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Ioannis Quentelij an. 1590.

IOANNES Argomanes, Hispanus, Ord. Minorum, Tractatum Hispanicè edidit De valore Indulgentiarum. Expositionem item Regulæ S. Francisci, quæ italicè excusa est Taruisij, quæ Ciuitas est ditionis Venetæ, apud Dominicum Amicum, an. 1593.

IOANNES Arquerius, Burdigalensis, Gallus, Diasonarium edidit Theologicum. Qui Ioannes si idem est, qui Sagittarius, & quidem Burdigalensis dicitur, Conciliorum Canones collegit, quos Oporinus Basileæ excudit an. 1553.

IOANNES à Royas edidit Singularia Iuris in fauorem (vt habet inscriptio) fidei, hæreseosque detestationem. Tractatum item De Hæreticis quinquaginta assertionibus

bus Analyticis, & Priuilegijs Inquisitorum. Venetijs an. 1573.

IOANNES Arundineus, siue, vt vocant, De Arundine, Germanus, Carmelita Brugensis Cœnobij, Episcopus Vsbitensis, Dauidis autem Burgundi, Viri nobilis, & Episcopi Traiectensis Suffraganeus, scripsit Lecturam notabilem in librum sapientiæ. Commentarium in Epistolam D. Pauli ad Romanos. In Psalmum *Beati immaculati.* Sermones De Sãctis. Serm. de Tempore. Viuebat viuente Tritemio, qui eius meminit in Opere maiori de Scriptoribus Ecclesiasticis, sicut item Petrus Lucius, & Eisingr.

IOANNES Augustinus, Bassianinus, Ord. Augustiniani, è Patribus Commentarium confecit in D. Pauli Epistolas ad Timotheum, quem Card. Seripando, Ordinis tunc Generali dicauit. Obijt Bergomi Septuagenarius, an. 1557. Ioseph Pamph.

IOANNES Auila Hispanus, in Bætica prouincia concionator, vir optimus, & qui vitæ sanctitati doctrinam adiunxit, cuius Vitam Ludouicus Granata fusè conscripsit, qua & de officio Concionatoris differit, plura scripsit, quæ vno volumine comprehensa prodierunt in lucem anno 1588. & quidem Hispanica lingua Madridij, quæ est Mantua Carpentanorum in Hispania, apud Petrum Madrigalem. Quæ postea (præsertim quod præno tatum est Epistolarium Italicè versum) Veneti typographi emiserunt. Vsus autem huius libri vtilissimus erit ei, qui primo Vitam eius eidem operi præfixam perlegerit, deinde quæ in eodem continentur, intellexerit. Plures enim huiusmodi thesauri delitescunt, cũ eorum partes haud noscuntur. Porrò eo in Opere hæc sunt præcipua. Regulæ bene viuẽdi pro vniuscuiusque statu. Generale Epistolariũ, in quo aurea inter alias Epistola scripta est Prætori Hispalensi, qua agitur accuratissimè de ratione administrandi Ecclesiastica, & secularia. Post Epistolarium pleraque ad hominem perficiendum pertinent in Opusculo, quod inscribitur, *Audi filia.* Nam capite primo agitur, quomodo audiendus sit Deus. A secundo ad quintum De malo idiomate Mundi. A quinto vsque ad sextumdecimum De malo idiomate carnis. A decimoseptimo vsque ad trigesimum. De malo idiomate, & fraudibus Diaboli. In singulis autem locis remedia aduersus hæc mala proponuntur. A 30. vsque ad 42. De quibusdam (vt ille vocat) Motiuis ad nostræ sanctæ Catholicæ fidei comprobandam veritatem. A 43. vsque ad 49. De eadem Sancta Catholica fide, quam Aliquando Deus ob peccata subtrahit. A 50. vsque ad 56. De deceptionibus, quæ inter spirituales reuelationes, & sensus intercidunt, deque remedijs. A 56. vsque ad 68. De propria cognitione. Hinc verò vsque ad 86. De Oratione, ac Meditatione. Hinc autem vsque ad 94. caput, quomodo Deus nos audit, & respicit, nostrisque necessitatib. fert opem. A 94. vsque ad 97. De amore proximorum. A 97. vsque ad 103. quomodo egredi debeamus è nostra volũtate. Hinc autem vsque ad huius libri finem, quomodo animæ pulchritudo amittatur ob peccatum lethale, recuperatur verò meritis Christi Domini, & pœnitentia nostra. Legat igitur cordatus vir, & imitetur hunc Auctorem. Porrò cum hic liber inscriptus *Audi filia*, fuisset anno 1556. excusus apud Ioannem de Brocar, en Alcala de Henares, idque inscio Auctore, idem Io. Auila monuit, nolle se, vt ille pro suo agnoscereturr.

IOANNES Auonius Carmelita scripsit Conciones aliquot, præter quædam Mathematica. Viuebat an. 1350.

IOANNES Ausbach, Germanus, Bambergensis presbyter, De Sacramentis Ecclesiæ. Viuebat an. 1469. Eisingr.

IOANNES Azorius Lorcitanus Hispanus, & Societatis Iesu Theologus, scripsit Opus, quod Institutiones Morales prænotauit, in quibus ea est persecutus copiosè, & accuratè, quæ ad conscientiam spectant rectè, aut prauè factorum. Sic tamen vt materiam vniuersam redigat ad decem Diuinæ legis præcepta, quæ Decalogo continentur; ad septem instituta à Christo Domino Sacramenta; ad tres Ecclesiasticas censuras, & alias pœnas, quibus delicta puniuntur, & ad condonationes peccatorum, quæ vocantur Indulgentiæ; denique ad ea, quæ de statu hominum, ac de bonorum, & malorum finibus disputantur.

Primam autem huius Operis partem primò Romæ emisit in lucem, anno 1600. apud Aloysium Zanettum, & Colon. apud ANTONIũ Hierat, in qua Parte agit de ijs, quæ in prima secundæ S. Thomas, recto ordine disputauit, nimirum de ACTIONIBUS humanis: De honestate, ac turpitudine humanarũ actionum: De affectibus, quibus ad bonum, aut malum sæpius incitamur: De habitibus, qui assidua exercitatione comparantur in nobis: de virtutibus vniuersim, quæ nos ad bonum impellunt. De peccatis item generatim, quibus leges, & iura franguntur. De legibus humanis. De DIUINA insuper, & naturali lege. De quinque Ecclesiæ præceptis, quibus omnibus tamquam regulis ACTIONES humanæ

dirí-

Digitized by Google

diriguntur. Deinde de ijs, quæ ad Fidem, Spem, Charitatem, ac Religionem pertinent. De iureiurando item, & Voto & de ijs, quæ ad Monachorum, ac Religiosorum omnium Statum pertinent.

Quoniam verò in decursu editionis huius primæ Partis, quædam fuere prætermissa, quædam autem recognita, ea ad calcem Operis prælegenda, & suis locis aut inserenda, aut notanda sunt, ne quem in scopulum lector impingat.

Secundum Tomum Romæ emissum idem Antonius Hierat, excudit Coloniæ anno 1607.

Anno 1346.

IOANNES de Baccone, siue de *Bacconthorpe*, Anglus, & in Anglia suorum Carmelitarum Prior Prouincialis, Doctor, ac Professor Theologus in Academia Parisiensi percelebris, qui Clemente Sexto Pont. Max. & Carolo Quarto Imp. vixit, plèraque scripsit tã in Theologicis, quàm in Philosophicis disciplinis. Ad Diuinam autem Scripturam spectantium, licet Sixtus Senensis tantum meminit Commentariorum in hunc vsque diem extantium in Nouum Testamentum, Iacobus tamen de Plebe, Ordin. Seruorum, & Petrus Lucius Carmelita, Tritemium secuti, scripsisse illum inquiunt in Vniuersa Biblia; quin & in D. Pauli Epistolas, atque in Acta Apostolorum, vti & in Canonicas aliorum, atque in Apocalypsim. Atqui cum Petrus Lucius mentionem fecerit Operis, quod Ioannes de Baccone scripserit aduersus Iudæos, Iacobus de Plebe in suo Catalogo, (ac ne Tritemius quidem in libro de Scriptoribus Carmelitani Ordin. eum non numerauit, nisi quòd ab eodem Tritemio deinde refertur in Opere De Scriptoribus Ecclesiasticis.

Ceterum, scripsit etiam in Magistr. Sent. & Quæstiones Ordinarias.
Compendium Legis Christi.
Placita Theologica.
De Conceptione B. Virginis, lib. 3.
De Aeternitate Dei, vnum.
De Fide, & Baptismo.
De dignitate Ecclesiæ.
Contra Idololatriam.
De perfectione Iustitiæ.
Compendium Christianæ pietatis, lib. 4.
In libros vigintitres de Ciuitate Dei, & libros de Trinitate D. Augustini.
In Anselmum de Incarnatione Verbi.
In eundem, *Cur Deus Homo.*
Sermones varios, lib. 2.
De Astrorum scientia, lib. 1.
Contra artes Magicas, librum.
In Canones Pontificum alterum.
De iurisdictione claustralium alium.
Contra vanitates seculi librum.
De potentijs animæ, lib. 1.
Determinationes, lib. 1.
Speculum Carmelitarum, lib. 1.
In Regulam eorundem.
Compendium iurium eorundem.
Tractatum de suo Ordine.
De paupertate Christi Domini.
De sphæra iudiciali.
De multiplicatione specierum.
In Aristotelis item libros Commentaria in vniuersum Organum, addito Sophismatum lib. In Ethica, in Politica, in Physica, in libros De Cœlo, & Mundo, ac de Generatione, & corruptione, in libros de Anima, in Meteora, in Metaphysica, in libros De sensu, & sensato, De memoria, & reminiscentia, De longitudine, & breuitate vitæ.

Florebat adhuc Vir tantus an. 1346. Tritemio quamuis Iacobus de Plebe, scripserit superstitem adhuc fuisse an. 1350.

Addunt alij, ingenio eum fuisse magnum, corpore exiguum, obijsse autem ipso anno 1346. Et Londini sepultum. At & alia scripsisse, nimirum

De Aduentu Messiæ.
Concordiam Christi, & Prophetarum.
De cessatione legalium.
De Præceptis, atque consilijs.
De peccatis, ac remedijs.
De generali Iudicio.
Postillas in Lucam.
Sermones notabiles.
De motu animalium.
Contra Ioannem de Poliaco, librum.
De vocali in Cœlo laude.
De non ducenda Fratris relicta.

Sanè eius Commentarij in Magistrum Sent. cum haud semel excusa fuissent Parisijs, recusa sunt item Mediolani, atque Venetijs, vbi etiam prodiere Compẽdium legis Christi, & Quodlibeta ipsius.

IOANNES S. Bacconis Abbas, Germanus, Ordinis D. Benedicti, scripsit Declarationes Ordinis sui, librum Quæstionum, Sententiarum. Alterum De esu, & abstinentia carnium.

IOANNES Balbus Genuensis, Ord. Prædicatorum, scripsit Commentaria in Quatuor Euangelistas, quæ extare m. s. in Conuentu Genuensi eiusdem Ordinis testatur Sixtus

Senen-

Digitized by Google

Senensis. Librum item Quæstionum Theologicarum animæ ad Spiritum. Dictionarium, quod inscripsit Catholicon. Tractatum ad inuenienda Festa Mobilia. Viuebat anno 1280.

IOANNES Balgiacensis librum De tribus animæ virtutibus edidit, Philosophis, Medicis ac Theologis vtile, vt autem præfert inscriptio, perneccssarium. Lugduni in Gallia, an. 1519. apud Claudium Nourry.

IOANNES Balistarius, Catalanus, non autem is, qui in Romano Indice prohibitus est (inter Auctores primæ Classis) Carmelitani Ordinis totius Prior Generalis decimus sextus, siue, Tritemio, decimus septimus, qui sexdecim annos præfuit eidem ordini, scripsit in Magist. Sent. Primus autem omnium redegit in ordinem familiæ Carmelitanę Constitutiones, an. 1369. Librum autem ad Pont. Max. composuit De nouissimis temporibus, hoc est de Bello Militantis Ecclesiæ, & Antichristi. Sermones denique varios. Obijt an. 1374. octauo Kal. Octobris in Cœnobio eiusdem Ordinis in Maiorica Insula, vbi & sepultus. Trit. Raphael Volater. Petrus Lucius.

IOANNES Bancherius Breuiarium Sexti Decretalium, & Clementinarum Parisijs emisit ex Officina Francisci Regnaud. an. 1513.

IOANNES Baptista Antonucius, Eugubinus, edidit Additionem ad Catechesim, siue Institutionem Placentinæ Diœceseos, ab eiusdem examinatoribus promulgatam, atque cunctis ad Parochiales Ecclesias assumendis commodam. Placentiæ apud Ioannem Bazachium, an. 1576. Catechesim item Neapolitanæ Diœceseos. Neapoli apud Horatium Saluianum, an. 1577.

IOANNES Baptista Arrigus, siue Henricus, Florentinus, Ordin. D. Augustini, edidit Quatuor Libros de Elementis Theologiæ. Axiomata item, siue Conclusiones prænotatas, *Simplex scientiarum omnium, & liberalium artium enumeratio.* Viuebat an. 1588.

IOANNES Baptista Burgos, Valentiæ, quæ est in Hispania Regni Valentini caput, natus, ac I.C. & Theologiæ Doctor, quas quidem facultates in eiusdem Ciuitatis Academia publicè docuit, sententiam suam non semel in sancta Tridentina Synodo, inter alios Theologos, Pio Quarto Pont. Max. pronuncians Orationem eruditam coram ijsdem Concilij Patribus habuit, quæ Louanij, atque alibi excusa est De quatuor extirpandarum hæresum præcipuis remedijs.

IOANNES Baptista Caffardus, Senensis, Ord. Carmelitani Prior Generalis, scripsit in Magist. Sent. & Quadragesimale, quod commendatur: Breuiarium autem sui Ordinis, ac deinceps Constitutiones, atque Missale assentiente Sancta Apostolica Sede, ad Romanam methodum redigere curauit.

IOANNES Baptista Confettius, Florentinus, Protonotarius Apostolicus I.C. & Theologiæ Doctor, edidit Librum hac inscriptione. *Collectio Priuilegiorum Sacrorum Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, iuxta Sacri Concilij Tridentini reformationem, ac Summorum Pontiff. nouissimas confirmationes, & innouationes.* Florentiæ apud hæredes Iacobi Iuntæ, an. 1598. Venetijs apud Societ. idem impressus est an. 1607.

IOANNES Baptista Corradus Perusinus, Ord. Præd. Theologus, librum in lucem protulit hac prænotatione. *Responsa ad cuiuscumque penè generis Casuum Conscientiæ Quæsita Quadringenta pro examinandis, qui ad animarum curam, vel confessionem audientiam fuerint admittendi,* quæ secundo prodierunt auctiora an. 1598. Quibus accessit *Compendiolum de Cambijs.* Venetijs apud Minimam Societatem, recognita autem an. 1603. ibidem apud Venetam Societatem.

IOANNES Baptista Cremensis, Monachus Camaldulensis Vitam Sancti Placidi Abbatis, & martyris à Gordiano Latinè conscriptam fecit Italicam, quæ Venetijs excusa est an. 1583.

IOANNES Baptista Crispus Monopolitanus, quæ Ciuitas est in Regno Neapolitano, Vir verè philosophus, qui nimirū acri, & quali Christianum decet iudicio Philosophiā expendit, librum sat grandem De Philosophis cautè legendis ita scripsit, vt quæcumque hæreses à Philosophis minus cautis manarunt, eæ indicatæ sint, ac solidis rationibus confutatæ ex Diuinis Scripturis, ex Patribus, ex Synodorum Decretis, ex Scholasticis Theologis. Quibus cautionibus præmuniti Philosophiæ siue candidati, siue publici professores si offenso pede curriculum hoc decurrent, tantamque ancillam recta adducent ad arcem Romæ apud Aloysium Zannettum, an. 1593. Vide verò secundum Tomum Selectæ. nostræ Bibl. Venetæ & Colon. editionis, vbi in libro de Philosophia vera, de Platonica, & de Peripatetica agentes, nonnulla alia de Auctore hoc insigni attigimus.

IOANNES Baptista Desbois, confecit ex omnibus Roberti Card. Bellarm. Operibus

Epito-

Digitized by Google

Epitomen, hancque Parisijs emisit an. 1602. apud Chalderium Typographum.

IOANNES Baptista Dominicus, Ferrariensis, è Congregatione S. Saluatoris, Conciones de sepultura, & Cruce Christi Domini edidit.

IOANNIS Baptistæ Fickleri I. V. D. Theologia iuridica, seu ius Ciuile Theologicum, Quo ex omnium ferè Impp. Christianorum, & vetustissimorum quidem à Constantino Magno, vsque ad Sigismundum, Legibus, Edictis, Constitutionibus, & Epistolis declaratur, eam, quam hodie Christianus orbis tenet fidem & religionem Catholicam, illam ipsam esse, quæ ante mille ducentos annos, & eò amplius inuicta floruit. Dilingæ anno 1575.

Eiusdem Spongia contra Prædicantium VVirtembergensium aspergines, illorum qui superioribus annis Patriarchæ Constantinopolitani iudicium super capita Augustanæ Confessionis temerè expetiuerunt. Ingolstadij ann. 1585.

Eiusdem Orationes 66. Psalmodicæ, piæ, pro conseruatione status Ecclesiæ Catholicæ Romanæ contra machinationes, & dolos hæreticorum, ipsam coniunctis viribus atrociter oppugnantium; Ingolstadij apud VVolfgang. Ederum ann. 1591.

IOANNES Baptista Folengius Mantuanus, Ordin. D. Benedicti monachus, quique S. Iustinæ Monasterio celebri Patauij præfuit, cum varia scripsisset, atq; adeo emisisset, non tamen ita potuit omnia siue limare, siue præcauere, quin in eadem aliqui errores irrepserint, aut astu hæreticorum pleraque deprauarentur. Quæ res fecit, vt S. Romana Ecclesia, quæ habet oculos columbæ. nec virum eximium laborabis suis omnino fraudare voluerit, nec alijs venenum per eius scripta sparsum ab hæreticis propinari permiserit. Prohibuit igitur, quæ sub eius nomine prodierant Commentaria in Epistolas SS. Patri, & Iacobi, atque in primam D. Ioannis Canonicas. Quæ verò in Dauidicos Psalmos ijsdem labibus aspersi circunferebantur, collata cum m.s. Codicibus, & ipsius Auctoris exemplari, voluit, vt sedulo recognita, & emendata Romæ recuderentur Gregorio XIII. Pont. Max. an. 1585. apud Bibliopolas Socios; quæ deinceps Coloniæ Agrippinæ apud Gerardū Greuenbruch, ann. 1594. edita fuerunt. In his igitur, quoniam & eruditio, & pietas maximè cernuntur, laborem haud inutiliter ponet, qui perleget. Quòd si Psalmos aptare necessitatibus siue Ecclesiæ, siue priuatis voluerit, habebit vnde id facilè assequatur, eos enim ita in communes locos, præfixa Tabula digessit, vt vnico fermè aspectu incurrant in oculos.

Tabula in Psalmos per locos communes.

Laudationes.

In Psalmorum enim libro (inquit) aut laudatur Deus, aut ad eum laudandum fiunt adhortationes, in quibus eius cum erga alios, tùm potissimum erga Israëlitas beneficia commemorantur. Vt Psalm. 8. 29. 33. 47. 48. 65. 66. 76. 81. 92. 93. 95. 96. 97. 98. 100. 103. 105. 106. 107. 111. 113. 114. 115. 117. 119. 134. 135. 136. 138. 145. 146. 147. 148. 149. 150.

Precationes.

Aut oratur. Psal. 16. 26. 43. 67. 84. 90. 126.

In morbo. 6. 38. 39. 88.

Peccatorum venia & expiatio. Psal. 19. 25. 51. 130.

Auxilium petitur contra aduersarios & improbos potissimum, in quo insunt querelæ, & imprecationes. Psalm. 3. 5. 6. 7. 9. 10. 12. 13. 17. 25. 27. 28. 31. 35. 36. 40. 42. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 64. 69. 70. 71. 74. 79. 80. 83. 85. 86. 89. 94. 102. 108. 109. 123. 140. 141. 142. 143. 144.

Gratiarum Actiones.

Aut aguntur ei gratiæ, in quo inest & laudatio. Psalm. 18. 21. 30. 31. 34. 40. 66. 77. 116. 116. 124.

Faustæ precationes.

Aut est fausta precatio, vel omen. Psalm. 20. 72. 122.

Digitized by Google

Inuectiones.

Aut sunt in improbos, inuectiones cum precibus coniunctæ. Psalm. 5. 7.10.12.35.36. 40.52.53.55.58.109.120.135.

Præceptiones.

Aut docetur aliquid, & ad rectè viuendum traduntur præcepta. Psalm. 1. 2.4.11.15.19.23. 24.32.34.37.41.45.46.49.50.62.63.78.82.91.95.97.99.101.112.119.121.125.127.128.129. 131.132.133.137.139.151.

Prædictiones.

Insunt & de Christo Oracula. Psalm. 2.14.16.17.22.24.50.53.68.75.82.85.86.94.97. 98.110.
Et de Ecclesia. Psalm.51.87.
Atque hæc plerumque inter se mixta sunt.

IOANNES Baptista Guarinus Cremonensis, & Canonicus Regularis Lateranensis, scripsit Italicè librum De Hierarchia, siue de sacro Regno Beatissimæ Virginis Matris Dei, ac Reginæ Cœli, quo plura de dignitate, virtutibusque ipsius ad excitandam Christianorum pietatem doctè ac piè enarrantur. Venetijs apud Matthæum Valentinum, an. 1600.

IOANNES Baptista Lupus, Geminianus, De vsuris extat in To. 7. fol.113. inter Tractatus Iuris postremò Venetijs recusos, & auctos.

IOANNES Baptista Possevinus, non is, qui Frater meus fuit, & alia edidit, sed Georgij Fratris F. Mantuanus, & Theologus, duos edidit Tomos Italicè Expositionis Lectionũ Breuiarij Romani sensu vberes, licet dictione cõcisos, & appositè contextum litteræ exprimentes. Ij Ferrariæ apud Mammarellum Typographum excusi fuerũt: cum antea Romæ Vitam B. Caroli Borromæi Card. apud quem vsque ad mortem vixit, emisisset. Quin & in Hymnos, qui de Sanctis cœlitibus in Ecclesia concinuntur Paraphrasim Italicè edidit quæ Perusij prodijt; quemadmodum item postea librum de Vitis Sanctorum Tudertinæ Diœceseos, eius Episcopo Cæsio cupiente, euulgauit. Viuebat anno 1604. Vide autem Lector in verbo, Donatus Marra, qui & ipse in eosdem hymnos Latinè scripsit.

IOANNES Baptista Pacianus, edidit Italicè apud Faustum Bonardum, anno. 1586. Librum de præcedentia inter Potestatem Ecclesiasticam, & Secularem.

IOANNES Baptista, cognomento Hispaniolus, sed Mantuæ in Gallia Cisalpina natus, qui *Carmelita* est dictus, & sacra Poemata conscripsit. Vide in verbo, Baptista Mantuanus, siue Hispaniolus.

IOANNES Baptista Rubeus, Rauennas, Carmelitani totius Ordinis Prior Generalis, præter id quod eruditè scripsit in Quintum, & Sextum libros Physicorum Aristotelis, Commentaria quædam elucubrauit in Magist. Sent. & in Epistolam D. Pauli ad Galatas. Subtiliores autem quasdam Conclusiones excerpsit appositè ex Quodlibeto Magist. Michaelis Carmelitani *de Bononiâ* dicti. At cum varia diuersis Responsa de Dubijs, siue De Officijs, & casibus Conscientiæ dedisset, quippe ad eum plerique ijs de rebus confluebant, Thomæ Valdensis Carmelitæ Opera, additis ad ea Scholijs, prelo iterum magna cum laude subiecit. Obijt quinta die Septembris, anno 1578. Gregorio XIII. Pontif. Max.

IOANNES Baptista Signius, Bononiensis, è Congregatione S. Saluatoris, scripsit De vero studio Christiano contra artes superstitiosas, De somnijs, & alijs. Italicè, Quin & de Ordine, ac Statu Canonicorum, Bononiæ apud Bindonum, ann. 1602. atque ibidem apud Simonem Parlaschæ an. 1605.

IOANNES Baptista Velatus, Societatis Iesu, edidit Italicè librum mole mediocrem, pietate, ac perspicuitate vberem de statu coniugati, cœlibis, religiosi. Vbi tamen inquit eos, qui Sacerdotes haud continentes & facientes sacrum audiunt, esse excommunicatos, id ex vetere iure loquitur, ac si quid aliud est eiusmodi, quod princeps à Synodo Tridentina fuit mitigatum. Viuebat adhuc an. 1600. plenus dierum, & probitatis cum penè 46. annos laborasset in Societate nostra.

IOANNES Barnyngham, Anglus, Ord. Carmelitarum, scripsit in Mag. Sent. & Commentariolum De peccato. Eisingr.

IOANNES Baruuyck Commentarios in Magist. Sentent. Librum Ordinariarum Quæstionum. Alterum Quæstionum De formis. Lecturas Scholasticas. Aliũ de Prognosticis Astrologorum reliquit. Viuebat ann. 1340.

IOANNES Basadonna, Venetus, scripsit De veriore mortalium Fine, ac Felicitate. De intellectuali natura Dei, ac Diuina Sapientia. De Singularium atque omnium rerum cognitione Diuini intellectus. De admirabili Dei Prouidentia, & mortalium cura. De Diuina Electorum prædestinatione. Viuebas ann. 1545. Franc. Sansouinus.

IOANNES Basileensis, Theologus, Ord. D. Augustini, tum ob doctrinam, in qua eminuit, tum inprimis ob vitæ integritatem, Deo, Episcopis, atq; alijs viris Principibus, qui eum consulebant, gratus, celebris verò in Gallia, & in Germania, reliquit opus in quatuor Libros Sententiarum, quod in pluribus Bibliothecis eiusdem Ordinis asseruari tradit Ioseph Pamphilus. Obijt septuagenarius anno 1371. die decimaquinta Octobris, Basileæ.

IOANNES Bassolius (alijs Basolus) Ordi. Minorum. Qui Doctoris ordinatissimi nomen promeruit, scripsit in Quatuor libros Mag. Sent. & quidem candidissimè, (vt verbo vtar Francisci Gonzagæ Mantuani Episcopi in sua Historia Seraphica.) Id verò Opus prodijt Parisijs anno Dom. 1518. apud Franciscum Regnault. Viuebat autem anno 1466. Eisingrenius.

IOANNES Baston, alijs *Beston*, Anglus, Carmelita, scripsit Theologiæ moralis Compendium. Sermones in Euangelia, & Epistolas. Ordinariarum Quæstionum librum. Epistolarum libros duos. In Logices Rudimenta librum super Vniuersalibus Holcoth. Obijt ann. 1425. Iacobus de Plebe, & Petrus Lucius.

IOANNES Bate, Anglus, Carmelitani Ord. scripsit Theologiæ, siue, vt Eisingrenius vocat, *Theosophiæ* Encomium. Librum De Assumptione Beatis. Virginis. Sermones per annum. Librum pro Introductione ad Mag. Sent. Quin & Vir tantus, non dedignatus in bonum omnium humilia, librum cõposuit De constructione partium Orationis. Compendiũ Logices. In vniuersalia Porphyrij. In sex principia Porretani. In Prædicamenta, quæ Aristoteli ascribuntur. Quæstiones de Anima. Acta ordinaria, siue actus ordinarios. Replicationes (vt vocant) Argumentorum. Obijt ann. 1429. Index Sefuitæ de Scriptoribus Carmelit. Petrus Lucius.

IOANNES Batmanson, Cartusianus, scripsit in Canticum Canticorum Salomonis. In Prouerbia eiusdem. Librum siue Tractatum De vnica Magdalena. De Christo Dom. duodenni. In Euangelium illud, *Missus est*. Institutiones Nouitiorum. De contemptu Mundi. Aduersus Desiderium Erasmum. Contra Martinum Lutherum. Obijt anno Dom. 1531.

IOANNES Battaudus, Ordin. Minorum, Epistolas Antonij Queuaræ Hispanicas Gallicè reddidit.

IOANNES Beccius è Certaldo Italiæ Oppido, scripsit De vestibus Sacerdotalibus, & Summam veteris, & noui Testamenti, Italicè.

IOANNES Beccus, siue Bechus Græcè scripsit Collationem locorum Diuinæ scripturæ, & capita quædam aliorum Patrum, quibus Catholica dogmata comprobasse dicitur.

IOANNES Bechofen Augustiniani Ord. Missalis expositionem Litteralem, Allegoricam, Tropologicam, Anagogicam edidit Basileæ anno Dom. 1509. apud Michaelem Furter.

IOANNES Bectz, alijs *Bietz*, Sixto autem Senensi, *Beetzius*, Germanus, & Carmelita, Theologus; Conuentus Thenensis, scripsit libros decem De præceptis Diuinæ legis. De sanctiss. Altaris Sacramento. In Epistolam Apostoli ad Romanos. Sermones de Sanctis. Quæstiones varias disputatas. Obijt an. 1476. Sextodecimo Kal. Augusti. Tritem. Petrus Lucius.

IOANNES de Beka, inferior Germanus, Ecclesiæ Traiectensis Canonicus Chronicon Traiectensium Episcopotum, & Comitum Hollandiæ texuit à tempore S. Vuilibrodi primi Episcopi vsque ad Ioan. Episcopum, & ad Gulielmum Hollandiæ Comitem ad an. vsque 1346.

IOANNES Bekenaue Moguntinus, Germanus, scripsit in D. Bonauenturæ Commentarium super Quarto libro Sent. idque Moguntiæ fuit excusum.

IOANNES Bekton I. V. D. Episcopus Herefordiensis, scripsit De legibus Anglicanis. Obijt an. 1275.

IOANNES de Bele Canonicus ad D. Lamberti Leodij, & Ioanni Hannoniorum Prin-

cipi

cipi, Consilijs scripsit Chronicon. Viuebat an. 1390. Io. Frossardus.

IOANNES Belethus Theologus Parisiensis, quadringentis ab hinc annis plus minus, scripsit Rationale Diuinorum Officiorum, quod iam primum opera Cornelij Laurimani prodijt vnà cum Rationale Durandi Antuerpiæ, ann. 1570. Dilingæ autem anno 1572. Huius verò Operis Henricus de Gandauo in Catalogo meminit, inquiens, *Ioannes Beleth & ipse Theologicæ Scholæ Rector Parisijs, scripsit Summam de Diuinis Officijs, de Personis, de Temporibus, & multis rebus Lectori vtilia continentem.* Atqui eidem attribuuntur Sermones varij, & liber m.s. qui nescio an adhuc prolatus sit in lucem, qui *Gemma animæ* inscribitur Viuebat ann. 1328. Lisingr.

IOANNES Belga, Monachus, & Abbas Monasterij S. Bertini, Audomari, quæ Ciuitas est in Belgio, quique viuebat an. 1470. scripsit Gallicè Opus ingens De Origene, Progressu, & Constitutionibus Equitum aurei Velleris, quorum perpetuus est Cancellarius Abbas S. Bertini pro tempore. Excusum autem fuit Parisijs.

IOANNES Benedictus, Brito, Gallus, Ord. Minorum, Summam Gallicè conscriptam edidit De Peccatis, siue de Conscientiæ casibus, an. 1593. Lugduni in Gallia, ad signum Salamandræ cum sat prolixa Epistola Dedicatoria ad Beatissimam Virginem, in qua vt in reliquo Opere, Cordati Theologi, etiam eius sancti Ordinis Franciscani, desiderarunt circumspectiorem diligentiam, & prudentiam, quæ viri illius docti zelo fuisset adiuncta. Sanè & in multis cautè legendus est, atque in quibusdam immemor eorum, quæ sanxit Tridentina Synodus Sacrosancta, rudioribus, qui eum versant librum sat grandem, & variis sententijs atque eruditione refertum, potest imponere.

IOANNES Benedictus alius à superiore, & paullo antiquior, Gallus, & Parisiensis insignis Theologus, Latinè concinnauit Concordantias vtriusque Testamenti iuxta tropos, & phrases, locosque communes, distinctas, Sacrarum litterarum studiosis vice Commentarij profuturas. Parisijs apud Gulielmum Guillardum, an. 1562. Quin & hic ipse emendauit Scholia, quæ ex Græcis, & Latinis Interpretibus in Quatuor Euangelia, & in Acta Apostolorum à Ioanne Gagneio collecta fuerant, excusa Parisijs apud Carolum Pereriũ, an. 1552. Eiusdem item, vt puto, Index illę amplius prodijt insignium Sententiarum, quæ à D. Ioanne Chrysostomo dictæ fuerunt. Ibidem apud Gulielmum Merlinum, & Sebastianum Niuellium, ann. 1570. vnà cum Chrysostomi Operibus, quorum singulis Tomis suæ sunt attributæ sententiæ. Viuebat an. 1550.

IOANNES Benedictus Moncettus, è Castilione, Aretinus, Philosophus, atque Theologus, Ord. Augustiniani, Tractatum edidit De distinctione Rationis aduersus sententiam Scoti. Ioseph Pamph.

IOANNES Benius, Veronensis, Sacerdos, apud Ioan. Matthæum Gilbertum V. C. & Episcopum Veronæ educatus, scripsit, atque emisit septem & septuaginta Commentationes, siue (vt ille vocat) *Discursus* in Sanctiss. Domini Passionem è quatuor Euangelistis.

IOANNES Beonardus, Andegauensis, Gallus, Augustiniani Ord. Theologus Parisiensis, quique Ordinis sui in Gallia Vicarius fuit Generalis, Conciones reliquit, quibus Lutheranos præcipuè depexuit, ac confutauit. Obijt Parisijs die 2. Nouembris anno Domini 1543.

IOANNES Berberius Vallauiensis I. C. edidit librum, quem prænotauit *Aurea Practica Viatorum vtriusq; Iuris*, Coloniæ apud Io. Gymnicum, an. 1579.

IOANNES Bernardinus, Burdigalensis, è Bayssacco, scripsit Stimulum aduersus Lutheranos, & quosuis hæreticos, qui prodijt Tolosæ apud Nicolaum Vieillard. anno 1540.

IOANNES Bernardus Diaz, de Luco, Hispanus, emisit Practicam criminalem Canonicam, Lugduni apud Gulielmum Rouillium, an. 1554. Quæ iterum Antuerpiæ fuit excusa an. 1568. cum Adnotationibus Ioan. Heluetij, vt & Venetijs apud Franciscum, Franciscium & Io. Guerillium.

IOANNES Bernardus Felicianus, Venetus, qui viuebat ann. 1546. præter plura, quæ ex Aristotele, Galeno, Paulo Aegineta, Porphyrio, in Latinum conuertit è Græco, Latinam item fecit Auream illam Catenam in Acta Apostolorum, atque Catholicas Epistolas, quæ Oecumenio ascribitur. Quæ item prodijt anno Dom. 1556. à Iordane Zileto, Venetijs.

IOANNES Bernardus, cognomento *Fortis*, Sauonensis, quæ Ciuitas est in Ora Lygustica, Ord. D. Augustini, Vocabularium, siue Dictionarium Ecclesiasticum collegit ex Papia, & Mammotrepto, vt ipsemet scribit. Viuebat an. 1486. Id autem Venetijs excusum

Digitized by Google

fuit apud Franciſcum Bindonum, an. 1539.

IOANNES Bernardus Gualandus Florentinus, ſcripſit Orationem de SS. Coſma, & Damiano. Dialogum de liberali inſtitutione. Alterum De optimo Principe, ad Franciſcum Vicecomitem, Sfortiam, Mediolani Ducem. Qui incipit, *Summa prouidentiſſimi Dei iuſtitia.* & quidem Italicè. Hunc autem ipſe facilè crediderim, eundem eſſe qui De vero Iudicio, & Prouidentia Dei, Florentiæ prodijt ann. 1562. niſi alius ſit à ſuperiore. Vide Michaelis Pocciantij, Ord. Seruorum Catalogum Scriptorum Florentinorum.

IOANNES Bernegam, Anglus Ord. Carmelitarum, Theologus ſcripſit in Mag. Sent. lib. quatuor, qui commendantur. Viuebat an. 1430. Eugenio IIII. Pont. Max. Trit. & Pet. Lucius.

IOANNES Berolis, Ord. Præd. qui vixit an. 1470. reliquit Sermones, qui inſcripti ſunt *Sermones Diſcipuli*, vir qui demiſſione anni vix ſe ipſum prodens, plures è diſcipulis magiſtros, & idoneos verbi Diuini concionatores effecit. Ant. Senenſis.

IOANNES Bernardi Auonenſis Eremitæ vocabularium Eccleſiaſticum, per D. Benedictum Rucium caſtigatum. Venetijs apud Societ. an. 1607.

IOANNES Bertachinus, Firmanus, ſcripſit Tractatum de Epiſcopo. Alterum De vectigalibus, ſiue Gabellis, qui editi fuere apud Benedictum Bonninum, ann. 1533. Repertorium item vtriuſque iuris, quod auctum à Ioanne Thierry, ac deinceps ab Aemylio Maria Manoleſſo Venetijs prodijt apud Beuilaquam, an. 1570. Quæſtiones quoque varias reliquit. At Tractatus de Epiſcopis extat in To. 13. p. 2. fol. 301. inter Tractatus Iuris poſtremò Venetijs recuſos, & auctos.

IOANNES Berteli, ſiue Bertelius, Louanienſis, Abbas B. Mariæ Luxemburgenſis. Regulam D. Benedicti Dialogis xxvj. vtilibus ac pietate conditis narrationibus explicuit quibus ſubiunctus eſt Catalogus, & ſeries Abbatum vetuſtiſs. olim monaſterij Beatiſs Virginis prope mænia Luxemburgi, Coloniæ apud Maternum Cholinum, anno Domini 1581.

IOANNES Bertramus Nurembergenſis Germanus, qui viuebat ann. 1494. Profeſſor Gymnaſij Erfordienſis, ac deinceps Gymnaſij Moguntiacenſis, ſcripſit librum ſat grandem in Prologum Bibliorum, omnia ad S. Scripturæ introductionè neceſſaria (vt inquit Sixtus Senenſis) complectentem. Collationes ad Clerum. De virtute Sanctiſſimi ſacrificij Altaris. Quæſtiones varias.

IOANNES Beſſianus, à Preſſaco, olim apud Montem Ferrādum in Aruernis, deinceps autem in Senatu Toloſano cauſidicus, ſcripſit Panegyricum Diuinæ, & Eccleſiaſticæ Philoſophiæ. Qui Lugduni prodijt apud Io. Flaiolettum, an. 1548.

IOANNES Betſius, qui fertur in Decalogum ſcripſiſſe, atque obijſſe, an. 1476. nō peruenit ad manus meas.

IOANNES Beſton, alijs *Baſton*. Vide in verbo, Io. Baſton.

IOANNES Beuerlacius, Angloſaxo, Archiepiſcopus Eboracenſis, ſcripſit in Euangelium D. Lucæ Commentarios. Homilias item in Euangelia. Viuebat anno 721. quo etiam ex hac vita deceſſit. Num verò hic idem fuerit, qui *Ioannes de Beuerlaco*, & Doctor Onienſis, ſcripſiſſe fertur libris quatuor Quæſtiones Sententiarum, & ordinarias diſputationes, qui & *Ioan. Beuerlaye* ab alijs vocatur mihi fieret valde propabile, ſi tempora cohærerent.

IOANNES Biclarenſis Monaſterij Abbas, Scalabi in Luſitania natus, licet natione Gothum fuiſſe ſcribat Baron. Card. eiuſdem Monaſterij fundator, ac deinceps Gerundenſis Epiſcopus prebreuem ſui temporis hiſtoriam, ſiue Chronicon texuit, quæ nouiſſimè euulgata eſt primò Ingolſtadij à V. C. Henrico Caniſio in Tomis, quos *Antiquæ lectionis* inſcripſit. Eius Ioannes Mariana noſtro libro quinto De rebus Hiſpaniæ, c. 13. meminit, qui & illius hiſtoriam non rarò commendat.

Quin & de ipſo Ioanne ſcripſerūt Iſidorus lib. de Scriptoribus Eccleſ. Trit. Cæſ. Car. Baron. Tom. 7. ſub an. 584. Ceterum cum ipſo Ioannis Biclarenſis Chronico locus illæ de Leonegildo Rege Ariano ſit perobſcurus, vide ante ipſum Chronicon, id quod idem Caniſius Lectorem præmonens, ſat liquido declarauit.

IOANNES Billius, Gallus, Iacobi doctiſſimi Abbatis S. Michaelis germanus Frater, à Corolo Borbonio Card. Illuſtriſs. procuratus, vt primus Cartuſiæ in Normania ab ſe exædificatæ præeſſet, Gallicè edidit verſum è Latino, Tractatum Sectarum, atque Hęreſum noſtri temporis vnà cum confutatione earum, quas hoc tempore hæretici reuocarunt ab inferis. Exhortationem item ad Opera miſericordiæ. Vertit etiam in Gallicam linguam B. Barlaami hiſtoriam integram. Enchiridion Chriſtianæ militiæ Lanſpergij. Librum

Dionyſij

Dionysij Cartusiani De perfectione charitatis. S. Io. Chrysostomi Homiliam, *Quod nemo nisi à se ipso lædatur*. Eiusdem De Regis, & Monachi comparatione, Blosij Abbatis libellos aliquos, Parisijs apud Nicolaum Chesneau. Viuebat nostra ætate.

IOANNES Bisuntini Archiepiscopi feruntur extare Sermones quidam Dominicales.

IOANNES Blomendal Germanus, Ordin. Minorum, scripsit Serm. de Temp. Sermones de Sanctis. Sermones Quadragesimales. Viuebat an. 1330.

IOANNES Blondus, scripsit Summarium sacræ facultatis; & Disceptationes. Obijt an. 1248.

IOANNES Bloxham Cestrienſis Cœnobij Carmelita, scripsit in Mag. Sent. Annotationes in Apocalypsim. Epistolas 186. ad diuersos. Hibernienſium ordinationes. Sermones varios. Quæstiones disputatas. Viuebat an. 1334.

IOANNES Bobadilla, Hispanus, Ord. Minorum, Prouinciæ Castellæ, Theologus, & Professor Toleti in Cœnobio S. Ioannis Regum, scripsit *Institutorium omnium Prælatorum Regularium, præcipuè verò Fratrum Minorum*, mandante Francisco Gonzaga, dum hic eiusdem Ordinis esset minister Generalis, ac deinceps Mantuanus Episcopus. Quo quidem in Opere agitur De potestate Regularium omnium iuxta Concilium Tridentinum, & Priuilegia illis à Summis Pontificibus concessa, cum plurium item Conscientiæ Casuum, ac dubiorum enodationibus. Venetijs apud Baretium, an. 1602.

IOANNES Bokingam Theologus, apud Oxonienſes in Anglia, celebris scripsit Commentaria in Magist. Sent. librum item Disceptationum. Quæstionum autem Sententiarum Opus è prelis Parisienſibus prodijt anno 1505. Quod & in Londinenſi Biblioth. extabat.

IOANNES Bolasius Gallus, sacerdos, & literarum Hebraicarum Parisijs Professor, scripsit, & emisit insigne Diuinæ potentiæ miraculum editum per Sacrosanctam Eucharistiam in muliere obsessa à Dæmone, Laoniæ, quæ ciuitas, siue Oppidum, est in Morinis. Et id quidem miraculum coram pluribus hominum millibus haud semel cõtigit. Inter quos plerique Caluiniani, & adeo Ministri hæreticorum conuicti, & confusi abierũt. Ceterum historiam hanc Parisienſes Typographi, (inter quos Nicolaus Chesneau) excuderunt.

IOANNES Bonderius. Vide in verbo, Io. Bunderius.

IOANNES Bonifacius in Societate Iesu scripsit Historiam Virginalem de B. Mariæ perpetuæ Virginis vita & miraculis. Parisijs autẽ apud Michaelem Sonnium an. 1605. prodijt, & Coloniæ apud Gualterum.

IOANNES Bonlise emisit in lucem collectam à se significationem variam Dictionũ ad sensus Scripturæ mysticos cum Demonstratione septuaginta Hebdomadarum Danielis, c. 9. Parisijs apud Dionysium Vallenſem, an. 1575.

IOANNES à Bononia, siue *Bononiensis* (non quòd illum existimem fuisse Bononiẽsem, hoc est Bononię Ciuitatis Pontificiæ in Italia natum) edidit librum De Aeterna Dei Prædestinatione, ac Reprobatione, Louanij an. 1554.

IOANNES Bordatus, Biturix, Græcam Euangelij D. Ioannis Translationem à Nonno Panopolitano factam, & id quidem Heroico versu, Latinè reddidit ad verbum. Quæ Parisijs apud Carolum Perierium prodijt, an. 1561.

IOANNES Boriugh Parochus Ecclesiæ de Collingham, scripsit De Sacramẽtis, & Sacramentalibus libris decem, idque opus inscripsit *Pupillam oculi*. Librum item Homiliarũ. Viuebat an. 1386.

IOANNES Boscatellus, Ordinis Minorum, scripsit Dialogum de facili ratione recitandi Diuini Officij. Tolosæ anno Domini 1550. apud Iacobum Colomerium, siue Colomiers.

IOANNES Boschæus Neustrius De legitimis Nuptijs extat in To. 9. fol. 95. inter Tractatus Iuris postremo Venetijs editos, & auctos.

IOANNES Bosſinenſis Episcopus, & natione Germanus, Patria Friburgenſis in Brisgoia, Ord. Minorum Summam Confessorum, quinque libris comprehensam reliquit. Viuebat an. 1250.

IOANNES Boterus Benensis, quod oppidum & præsidium est in Subalpinis, libros decem De ratione (vt vocant) Status, hoc est De rebus Politicis vnà cum tribus libellis De origine Vrbium, earumque præstantia, & modo augendarum, lingua Italica edidit Venetijs apud Iolitos anno 1589. Hic autem liber ad pietatem ac prudentiam vtilis est; quo item malè sana & impia Machiauelli fundamenta, quæve ex Cornelio Tacito possunt desumi, dum Tyberij Neronis artes exponit, euertuntur breuiter, doctè, Christianè.

Digitized by Google

Sad & antea quędam nitida carmina emiserat De Regia Sapientia Latinè. Deinceps autem Italicè. Libros quoque De contemptu Mundi, (del Dispregio del Mondo) & duas Conciones eiusdem argumenti, simul editas apud Franciscum, & Simonem Tinos Mediolani, an. 1584. Descriptionem quoque Mundi vniuersalem, prænotatum *Relationes*. Deinde autem Quindecim Christianorum Regum Vitas. Trium Hierosolymæ, Gothifredi, Balduini primi, Americi. Trium Galliæ, Clodouei, Ludouici Noni, Caroli Noni. Trium Hispaniæ, Pelagij, Ferdinandi Magni, Ferdinandi Sancti, Trium Angliæ, Aluredi, Canuti, Gulielmi Acquisitoris. Trium Lusitaniæ, Alphonsi Primi, Alphonsi Quinti, Emanuelis. Quas excudit ann. 1601. Ioannes Tarinus, Augustæ Taurinorum in Subalpinis Italiæ. Porrò primi illi libri de Politicis rebus ex Italicis facti Germanici, ac deinceps Latini prodierunt Argentorati.

IOANNES Bothlesam, Ord. Præd. qui postea fuit in Anglia Roffensis Episcopus scripsit Sermonum librum, quos coram Angliæ Rege habuit: & alterum, quem Disputationes Scholasticas prænotauit. Viuebat ann. 1338.

IOANNES Bondinius (non autem Ioannes Bodinus, cuius libri prohibiti sunt in Romano Indice,) scripsit De Domini Iesu Christi rerum gestarum, dum in Terris versaretur, claritate, & gloria, cum breui compendio de rebus externis ad vitam eiusdem pertinentibus. Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1595.

IOANNES Bouonis Quodlibeta, & Commentaria in Quatuor lib. Mag. Sent. excusa fuere simul Venetijs apud Octauianum Scotum, an. 1526.

IOANNES Braderius edidit Compendium concertationis huius seculi Sapientum, ac Theologorum De præsentis temporis erroribus. Venetijs ad Signum Spei, an. 1548.

IOANNES Brame Ord. Augustiniani, Anglus, Anglicè, scripsit Sermones, & Chronicorum Indicem. Obijt an. 1449. Gorlestanæ. Ioseph Pamph.

IOANNES Brammart Aquensis, Germanus Ord. Carmelitarum, & Germaniæ inferioris Prouincialis, Theologus Parisiensis, scripsit in Mag. Sent. Incipit, *Verbum Domini super Ioannem*. Varias item Quæstiones, ac Sermones. Obijt an. 1407. Trit. At Eisingrenius eum vixisse ait an. 1363. Quod quidé & accidere potuit, ita vt non pugnet cum Tritemij dicto.

IOANNES Breslaer, Ord. Præd. Tractatum emisit aduersus errores duodecim Altenburgi in Misnia ortos, idque hortatu Numburgensis Episcopi.

IOANNES Briaert de Acth, scripsit Quodlibeta, quæ vna cum Adriani Sixti Commentarijs in Mag. Sent. Parisijs prodierunt, an. 1528. apud Nicolaum Saultier.

IOANNES Brichallus, Ord. Præd. & Conuentus Ebroicensis, scripsit Tractatum de auctoritate Confessionis audiendi concessa Religiosis.

IOANNES Briselotus Hannonius, Ord. Carmelita. Parisijs Theologus, Carolo Quintó Romanorum Imp. à confessionibus, ac secretis consilijs, Beritensis Episcopus, deinde Arborensis Archiepiscopus, & Sardiniæ Primas, quem non defuere, qui vnum è Luminaribus Ecclesiæ appellarunt, scripsit

Lecturam in quatuor libros Mag. Sena.
In Psalmos Pœnitentiales, librum.
De Sanctiss. Eucharistia, librum.
De Oratione assidua, librum.
De humanis sensibus, librum.
Librum ipscriptum *Imago Pœnitentiæ*.
De morte ineuitabili, lib. 2.
Impedimenta resipiscentiæ, lib. 1.
De caussarum Aduocatis, librum.
De vitijs adolatorum, librum.
De blasphemia in Deum, librum.
De detractione proximorum, librum.
Aduersus derisores bonorum, librum.
Orationes ad Clerum.
Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
Collationes triginta feriales.
Quadragesimalia duo.
De Aduentu Christi Dom. in carnem, libr.
Aduersus peccata, librum.
Commentariorum in Diuinam Scripturã, librum.
Epistolas ad diuersos. Obijt in Altimontési Monasterio.

IOANNES è Brittenheim, Ord. D. Benedicti, librũ edidit, quem *Lugubris* inscripsit. Alterum item De Monastico statu.

IOANNES Bromyardus, Ordin. Præd. Theologus, scripsit Summam Prædicantium, quibus præcipuos disciplinæ catholicæ locos, & sensus explicat. Ea Venetijs quoque prodijt an. 1586. apud Dominicum Nicolinũ, cum ille vixisset an. 1419. Eisingrenius. At Ant. Senensis, siue alterum, quem Broniardum habet Parisiensis editio; siue hunc ipsum, quẽ scribit fuisse I. V. C. ait reliquisse Librum vtriusque iuris, quem inscripserit, Moralizationum, & vixisse an. 1290.

IOAN-

Digitized by Google

IOANNES Brugman, Belga, Theologus, Ord. Min. olim in sui ordinis cœnobio Audomarensi Professor, scripsit Vitam B. Virginis Luduuinæ, an. 1456. quæ extat in Bibliotheca Patrum Louanienſium, eiusdem Ordinis.

IOANNES Bruncaldal, Germanus, Ordin. Min. scripsit Sermones De Tempore, De Sanctis, & Quadragesimales. Franc. Gonzaga, Ep. Mant.

IOANNES Brunellus, scripsit De Sponsalibus in 1. Decretal. De electione c. licet euitanda. In 5. Decretal. De homicidio cap. 1. De potestate Legati, & in eodem Tractatu, De Cardinalibus. At & inter Tractatus Iuris postremò Venetijs recusos, & auctos, extant ijdem Tractatus de dignitate, ac Potestate Legati in Tom. 13. p. 2. fol. 23. De Sponsalibus autem, ac Matrimonijs in To. 9. fol. 3.

IOANNES Bruneus Gallus, Aduocatus primò, deinde ab hæreticis seductus, cum eorum hæreseos Minister aliquandiu fuisset, agnita illorum fraude resipiscens, eiurata hæresi vberem edidit Epistolam, qua suæ conuersionis ad Catholicam fidem rationes exposuit. Ea Parisijs prodijt ann. 1578. apud Leonem Cauelat. Deinde Tractatum de Institutionum antiquitate, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ signis. Parisijs ann. 1581. dum adhuc viueret.

IOANNES Brunnerus Dogkenburgensis cum natus, & educatus apud hæreticos, quatuordecim quoque annos ipsis hæreses, quas altè ebiberat, concionatus fuisset, ad Catholicam religionem, Deo aspirante, accedens, Professionem Catholicæ suæ Fidei scripsit, atque edidit Ingolstadij ann. 1582. Is verò deinceps Græcæ linguæ, & sanctæ itidem Professor ordinarius fuit Friburgi Brisgoiæ in Archigymnasio eius Ciuitatis.

IOANNES Bruxellensis, Ordin. Canonicorum Regularium Sancti Augustini, scripsit Rosetum Exercitiorum Spiritualium, & sacrarum Meditationum, libris duobus: deque illustribus viris ordinis sui alterum. Viuebat anno 1495. Vide in verbo, Ioann. Maubenus.

IOANNES è Bruyno, Bruxellensis, Carmelita, scripsit Commentarios in Epistolas D. Pauli. In Ecclesiast. item, ac in Mag. Sent. Arnoldus Bostius.

IOANNES Buisonus, ann. 1576. Romæ edidit Historiam, & Harmoniam Euãgelicam, seu Vitam Do. Iesu è quattuor Euangelistis in vnum collectam, adiecta suis locis ordinis, & consensus eorundem Euangelistarum ratione.

IOANNES Bunderius, Gandauensis, Ordinis Prædic. qui viuebat ann. 1550. scripsit Compendium rerum Theologicarum, quæ nostra ætate ab hæreticis oppugnantur; idque iuxta consensum Ecclesiæ Catholicę è D. Scripturę testimonijs appositè contexuit: Quod cum non semel è prelis prodijsset, factũ est deinceps auctius, addita Collatione quattuor Sanctorum Doctorum Ambrosij, Hieronymi, Augustini, & Gregorij. De triginta articulis aduersus hæreticos. Parisijs apud Alardum Iulianum, ann. 1574. & 1577. Editum erat autem ann. 1569. Antuerpiæ apud Ioan. Vuithagium Scutum Fidei Orthodoxæ eiusdem Bunderij aduersus quaslibet hæreses.

IOANNES Burchardus librum Cæremoniarum, & Ordinem Missæ scripsit, qui vnà cùm libro Ioannis de Turrecremata de Aquabenedicta excusus est Romæ apud Antoniũ Bladum, ann. 1559.

IOANNES Burgensis, Anglus, & Monachus, Ord. D. Benedicti, Congreg. Cluniacensis, scripsit Annales Anglorum. Viuebat ann. 1200. Atqui, siue is ipse, siue alter, qui dictus est *Ioannes de Burgo* librum prænotatum *Pupilla oculi*, scripsit De administratione septem Sacramentorum, ac De decem præceptis, & De reliquis Ecclesiasticorum Officijs. Argentorati ann. 1514. apud Io. Knoblouc.

IOANNES Bury, Anglus, Ordinis D. Augustini, scripsit Commentarios in D. Lucæ Euangelium. Lecturas Scripturarum, lib. 1. Quæstiones, & Sermones, libro altero. Libros duos ad Thomam Burcherium Archiepiscopum Cantuariensem S. R. E. Card. aduersus Reginaldum Pecok, qui impia scripserat De libertate Euangelij, De laicorum potestate cõtra dotationem Cleri, De æqualitate ministrorum, De legibus, & doctrinis hominum. *Incipiunt hi duo libri, Sepè vobis, oculis, vestro.* Viuebat ann. 1460.

IOANNES Buscoducensis Kalendarium perpetuum parieti affigẽdum emisit Antuerpiæ ann. 1572.

IOANNES Busæus, Societatis Iesu, natione Belga, Nouiomagus S. Theol. Doctor & Professor in Academia Moguntina, edidit plura. Ea verò sunt:

Disputatio Theologica de ieiunio, & delectu ciborum aduersus Chemnitium, & cæteros Nouatores, ann. 1581. Moguntiæ apud Gasparum Behem.

Disputatio de Persona Christi aduersus Vbiquitarios. Ibid. ann. 1583.

Digitized by Google

Disputatio Apologetica pro Kalendario Gregoriano contra Iacobum Herbrandum ministrum Lutheranum Tubingensem. Ibid. ann. 1585.

Disputatio de descensu Christi ad Inferos aduersus Decretum libri Concordiæ Lutheranorum. Coloniæ ann. 1586.

Apodixis Theologica pro ritu orandi Rosarium Beatæ Mariæ Virginis. Moguntiæ anno 1587.

Rosarij Hyperaspistes, hoc est, depulsio cauillationum, quibus Caluinista quidam Heydelbergensis Apodixin obscurare conatus est. Herbipoli, ann. 1588.

Apologeticus Disputationis Theologicæ de Persona Christi cauillationib. Stephani Gerlachij prædicantis Tubingensis Lutherani oppositus. Moguntiæ ann. 1588.

Refutatio duplex cauillationum à Stephano Gerlachio primo, & secundo capiti Apologetici obiectarum. Moguntiæ ann. 1591. & 1594. & 1596.

Responsio ad theses Theologorum Lutheranorum Marpurgensium de Missa Pontificia & Cœnæ Dominicæ in ea profanatione. Moguntiæ ann. 1588. apud Gasparem Behem.

Disputatio Theologica de Baptismi necessitate, & de Baptismo Constantini, ann. 1589.

Triginta Paradoxa Gasparis Suencfeldij hæresiarchæ de toto Christo Deo, & homine in statera S. Scripturæ, Patrum, & rationis expensa, & cum Vbiquitariorum dogmate collata. Ibid. ann. 1595. apud Henricum Behem.

Petri Blesensis Bathonien sis Archidiaconi in Anglia & Ioannis Trithemij Opera, collatione aliquot m.ss. emendata, notisq; illustrata. Moguntiæ ann. 1600. & 1606.

Anastasij S. R. E. Bibliothecarij historia de vitis Summorum Pontificum vsque ad Nicolaum primum, adiectis duabus alijs Vitis ex Gulielmo Bibliothecario, cum varijs lectionibus m.ss. Codd. Moguntiæ ann. 1602.

Luitprandi Ticinensis Diaconi de Vitis Summorum Pontificum. Item Albonis Floriacensis Epitome de Vitis eorundem ex Anastasio Bibliothecario ex m.ss. Codd. primum editi. Moguntiæ ann. 1602.

Hincmari Rhemensis Archiepiscopi epistolæ aliquot ex m.s. Cod. Bibliothecæ cathedralis Ecclesiæ Spirensis, cum notis breuibus. Accessit historia Vitæ S. Vviberti Confessoris, socij S. Bonifacij Archiepiscopi Moguntini, & historia S. Ruperti Bingeonum Ducis, auctore S. Hildegarde, ex m.ss. Codic. Moguntiæ ann. 1602.

Enchyridion piarum Meditationum in omnes Dominicas dies. Moguntiæ apud Balth. Lippium, ann. 1606.

Modus recti meditandi de rebus diuinis ibidem apud eundem. ann. 1606.

Conuersa ab eodem ex idiomate Italico in Latinum, editaq; hæc.

Tres Tomi Meditationum P. Vincentij Bruni Societatis Iesu, Primus, Secundus, & Quartus eiusdem Tractatus de Sacramento pœnitentiæ. Coloniæ ann. 1598.

Fuluij Androtij Societatis Iesu Opusculum de frequenti communione. Moguntiæ.

Eiusdem Meditationes de Passione Domini. Coloniæ ann. 1600.

Lucæ Pinelli Meditationes de S. Eucharistiæ Sacramento. Coloniæ ann. 1600.

Francisci Ariæ Societatis Iesu liber de imitatione B. Virginis. Coloniæ, ann. 1601.

Eiusdem liber de diffidentia sui, ex mortificatione edebatur ibidem, vt & meditationes Lucæ Pinelli de Vita Christi, & B. Virginis.

Exemplar annuarum Iaponensium ann. 1591. & 1592. à P. Ludouico Frois scriptarum. Coloniæ ann. 1596.

Deinde cæteræ Epistolæ vsque ad annum 1600. missæ, quarum extrema est P. Nicolai Pimentæ de statu Indiæ Orientalis, ann. 1600. excusæ omnes Moguntiæ, vti & alibi.

IOANNES Buteo, Delphinas, Gallus cum in Iurisprudentia, & Mathematicis potissimum excelleret, scripsit ann. 1550. ad Franciscum Turnonium Cardin. De Arca Noe cuius nam formæ, & capacitatis fuerit. Incipit, *in Arcani illam Seminarium Mundi.* Reliqua verò etsi ad Apparatum hunc sacrum non omnino pertinent, præstat tamen huc adscribere, quando quidem & omnia simul excusa fuerunt Lugduni apud Thomm Bertellum, anno 1554. & quadantenus Philosophis, Theologis, Iurisconsultis, Historicis, possunt commodare. Quippe edidit.

De Sublicio Ponte Cæsaris.

Confutationem Quadraturæ circuli ab Orontio Fineo factæ.

Explanationem ad iocum Quintiliani Geometricum.

Ad Problema Cubi duplicandi.

Mensuram defluentis aquæ.

Emendationem figurationis Organi à Columella descripti.

De libra, & statera.

De

De precio Margaritarum.
De fluuiaticis Insulis secundū Ius ciuile diuidēdis, vbi cōfutatur Tyberias Bartoli.
De diuisione fructᵘ arboris in cōfinio natæ
Geometrię cognitionem Iurisconsulto necessariam.
Ad legem Papiniani, *De Diuortio.*
Ad legem Iuliani, *Si ita scriptum.*
Ad legem Africani, *Qui quadringenta.*
Eiusdem Logistica, quæ ibidem excusa.

IOANNES Cacheng. Friburgensis Theologus, scripsit Commentarium in Epistolam Diui Pauli ad Romanos. Tractatum de Quarta. Alterum De Contractibus. Viuebat ann. 1355.

IOANNES Cæsaraugustanus Episcopus temporibus Sisebuthi, & Suinthilari Regum Hispaniæ adnotauit, vt S. habet Ildephonsus in Catal. Virorum Illustrium Hispanorum, inquirendæ Paschalis solemnitatis tam subtile, & vtile argumentum, vt Lectori & breuitas contracta, & veritas placeat patefacta. In Ecclesiasticis item Officijs quædam eleganter sono, & oratione composuit.

IOANNES Caleca Græcus, scripsit Commentarios in Quattuor Euangelia. Extat m.s. in Bibl. Imp. Vlennæ Austriæ.

IOANNES Calderinus Bononiensis, qui viuebat ann. 1340. Vir I. V. C. pleraque scripsit, quæ post typos inuentos subiecta sunt prelis. Nimirum Tabulam iuxta seriem Alphabæti, auctoritates, atque sententias Bibliorum cōtinentem, prout in Compilationibus Decretorum, ac Decretalium citantur à Thoma Dorimbergio Memmingo Spirensis Ciuitatis Consule recognitam, & Spiræ excusam apud Petrum Drach, ann. 1481. Repertorium Iuris. Consilia, & Decisiones, quorum pleraque prodierunt ann. 1474. Disputationem, *Quæritur.* cuius meminit Felinus *in c. graue, in 2. de offic. ord.* De censura Ecclesiastica. De interdicto Ecclesiastico. In Proœmium Decretal. In 1. Decretalium. De rescriptis, c. *in nostra*, &c. *mandatum*, &c. *ab excommunicato* in eundem. De electio. c. *super eodē*, &c. *cum in iure.* Et in 2. Decretal. de appellatio. c. *ex parte tua.* Item de ord. cog. c. 1. *intelleximus.* & c. *super spoliatione.* Item de causa possess. & propr. c. *cum dilectus.* Item de probatio. cap. *post cessationem.* Item de testi. cog. c. *dilectorū.* Et in Tertium Decretal. de cōhab. cler. & mul. c. *vestra.* & de concessione præben. c. *cum in vestris.* & c. *postulastis.* & de rebus Ecclesiasticis c. *si quis presbyterorum.* Item De donationibus c. *propter eius.* Et in Quintum Decretal. de raptoribus c. *de illis.* & de vsuris c. *nauigantū.* Atqui inter Tractatus postremò Venetijs recusos, & auctos extat liber eius De interdicto Ecclesiastico in Tom. 14. fol. 325.

IOANNES è Caluisiano, Ord. Prædic. è SS. Patribus, atq; pijs alijs Scriptoribus Librum piarum Precum haud exiguum collegit, quem antiquis characteribus manuscriptū Neapolitani Patres eiusdem Ord. asseruant in cœnobio S. Catharinæ à Formello.

IOANNES de Cambia, siue de *Cobiex*, vulgò dictus *Gantois*, Insulensis, Belga, Ordin. Minorum, Conuentus Lugdunensis Lector edidit Thesaurum Theologorum.

IOANNES Camers, Ord. Minorum præter illa, quæ scripsit in Lucium Florum, Solinum, Fenestellam, Cebetis tabulam, quæ huc non spectant, reliquit etiam Notationes ad S. Augustini libros de Ciuitate Dei, atque ad Eutropium, & Commentarium in Claudianum. Viuebat ann. 1528.

IOANNES Campen, Germanus, Carmelita apud Frisones, scripsit in Magist. Sent. Deinde Quodlibeta, & Summulas Artium.

IOANNES Campensis, Hebræę linguæ apud Louanienses in Buslidiano collegio Professor, scripsit Paraphrasim in Psalmos, & in Ecclesiasten Salomonis, & Grammaticam, quæ excusa est Parisijs apud Vuechelum, ann. 1535.

IOANNES Campescen, siue *Camscen*, Carmelita, Anglus, scripsit Sermones de Sanctis, lib. 1. De tempore, libro altero.

IOANNES Campolus, alijs Capolus in quattuor libros Mag. Sent.

IOANNES Camscon Anglus, idem qui alijs *Campescen*, siue *Camscen.*

IOANNES è Cambico, Ord. Prædic. Librum composuit De Paradisi delicijs. Alterum De culpa, & Gratia. Viuebat ann. 1295.

IOANNES Canonicus, siue *Canon*, cognomento, Ord. Minorum, Ioannis Duns Scoti in Academia Parisiensi Auditor, Quattuor libros Mag. Sententiarum exposuit. Disputationes item ordinarias scripsit: præter Dialecticas, atque Commentarium in libros octo Physicorum Aristotelis. Viuebat ann. 1320.

IOANNES V. Cantacuzenus Imp. Constantinopolitanus coactus à Ioanne VI. Imp. Andronici filio Palęologo genero suo sese Imperio abdicauit anno Domini 1354. & monachus factus Ioasaph appellatus est. Scripsit autem Monachus, contra Saracenorum hæresim, pro Christiana religione, Apologias 4. Contra Macometem, Orationes 4. Con-

Digitized by Google

traditiones aduersus Prochorum cydonem. Alia capita contradictoria in eundem: quæ Græce extant in Vaticana Bibliotheca hac inscriptione, Paraphrasim in quinque libros Ethicorum Arist. quæ asseruatur Græcè Venetijs in Bibliotheca SS. Ioannis, & Pauli. Vixebat ann. 1360. Sed & quattuor libris bella inter Imp. Andronicum Auum, & Nepotem elegantissimè scripsit, quos Iacobus Pontanus noster Latinè è Græco edidit Ingolstadij ann. 1603.

IOANNES cantalicij Pœnitentis hominis confessio elegiacis carminibus, eiusdem ad deplorandam Redemptoris Domini nostri Iesu christi passionem Monodia, & in Psalmum *Miserere*. Venetijs ann. 1502.

IOANNES capetius Theologiæ Licentiatus edidit Tractatum de Indulgentijs. Insulis, in Belgio. Alterum De hæresi, & modo coercendi hæreticos. De vera christi Ecclesia: & obscuræ comparationis Scripturæ, & Ecclesiæ demonstrationem, ann. 1605.

IOANNES capgraue Anglus, Ordin. D. Augustini insignis Theologus, & Prouincialis in Anglia, edidit.

commentarios in Genesim.	*Arduum namque, & super vires est.*
In Exodum.	*Quia historiam.*
In Leuiticum.	*Occultissimorum mysteriorum.*
In Numeros.	*Ex Nicolao de Lyra.*
In Deuteronomium.	*In hoc vltimo libro Moysi.*
In Historiam Iosue.	In Iudices, & Ruth, lib. 2.
In Volumina Regum, lib. 4.	In Psalterium, lib. 1.
In Ecclesiasticum, lib. 1.	In Esaiam Prophetam, lib. 1.
In Danielem, lib. 1.	In duodecim Prophetas, lib. 12.
In Quatuor Euangelia, lib. 4.	
In Epistolas Pauli, lib. 14.	*Domino Humfrido hon.*
In Acta Apostolorum, lib. 1.	*Reminiscor sancte Antistes.*
In Apocalypsim D. Ioannis, lib. 2.	*Venerabili suo Domino in Christo.*
Manipulum doctrinæ Christianæ, lib. 1.	*Inter cætera ocij mei secreta.*
In Epist. Canonicas, lib. 7.	
De Fidei Symbolis, lib. 3.	*Quoniam Psalmographus.*
De nobilibus Henricis, lib. 3.	*Henrico Dei gratia Regi Angliæ.*
De seguacibus D. Augustini, lib. 1.	*Testatur ille Græcorum eloquentiß.*
Catalogum Sanctorum Angliæ, lib. 1.	*Sancti Patres, qui priscis fuere.*
In libros Sententiarum, lib. 4.	Determinationes Theologiæ, lib. 1.
Ordinarias disputationes, lib. 1.	Ad Positiones erroneas, lib. 1.
Orationes ad Clerum, lib. 1.	Sermones per annum, lib. 1.
Vitam Humfridi, lib. 1.	Lecturas Scholasticas, lib. 1.
Epistolas ad diuersos, lib. 1.	

Obijt Limnæ Nordouolgiæ Oppido, die 12. Augusti ann. 1464. & inter fratres Augustinianos sepultus fuit.

IOANNES Capistranus, siue è Capistrano, quod est Oppidum in Brutijs, haud procul ab vrbe Aliqua Marsorum, Discipulus, & Socius D. Bernardini Senensis, Ord. Minorum, nobili genere natus, ann. 1385. Familiæ suæ Cismontanæ Vicarius Generalis renunciatus; à summis autem Pontiff. potissimum à Nicolao Quinto, ad varias functiones pro sancta Ecclesia Catholica adhibitus est. Huic ante annos centum Krantius testimonium tulit his verbis: *Ioannes in Germaniam descendit, prædicans magno zelo verbum Dei in Austria, Bauaria, Sueuia, Turingia, & Saxonia. Nam in Ciuitate Magoeburgensi, in nouo foro, maxima ad illam confluente multitudine cum esset Germanicæ linguæ non ignarus, Latinè prædicabat Latinis in tertiam horam, populo solis gestibus eius, quos ante non viderat, satis vehementer permoto. Moti sunt omnes, & vsque adeò permoti; vt fœminæ abusum in ornatu, viri ludos, quibus tempora perdunt, scaccorum, alearumq; in vnum contulerint, & eodem loco, igne sub dio concremarint.* At & Herthamus, Scheydelius scriptum reliquit, se Norimbergæ vidisse Capistranum sexagintaquinque annos natum quotidiæ, ac fere sine intermissione concionantem, altas, & profundas (vt ille inquit) materias absoluentem. Quin & noster Hieronymus Platus libro secundo De Bono statu Religiosi, cap. 30. refert, anno circiter 1450. Capistranum duodecim millia infidelium, pluresque præterea schismaticos ad Catholicam Ecclesiam aggregasse. Scripsit autem Capistranus contra Philippum Bertegallum Diplomati Pontificis Maximi aduersantem: sex autem & octoginta Fratricellorum hæreticorum loca, vbi conuenitbant, in Piceno, atque Campania combussit, exortamque Eugenio Quarto Summo

Lib. 11. Saxonum hist. ca. 36. & lib. 11. metiorū c. 30

In 6. mundi ætate.

Pont. hæresim istam profligauit. In Morauia item, atq; Boemia errores Hussitarum refutauit: Porrò etiam scripsit.

De dignitate Ecclesiastica ad Nicolaum Summum Pontificem.
De illustranda conscientia.
De Vsuris, & Contractibus.
De Censuris.
De pœnis Inferni, & Purgatorij.
De casibus, & pœnis iniungendis.
De restitutionibus & contractibus.
De Matrimonio.
Epistolas nonnullas.
In Regulam Ordinis Minorum.
De Conceptione Beatiss. Virginis.
De Iudicio vniuersali futuro, & Antichristo, ac de bello spirituali. Venetijs apud Petrum Dehuchinum, ann. 1578.
De Concilij, siue Ecclesiæ auctoritate. Venetijs apud Ant. Ferrarium, ann. 1580.
Speculum Clericorum, quod ibid. prodijt eodem anno apud eundem.
Defensorium tertij Ord. Franciscanorum, quod extat m.s.
De Cupiditate, lib. 3.
De Passione Domini.
Contra Hussitas.

Ad Principes Boemiæ, quos hortatur, vt pro celebrandis comitijs apud Casurgem conueniant.

Aduersus Ioannem Rochesanum hæreticum Boemum, & fautorem hæreticorum: qui delectus Archiepiscopus Pragæ, Fratres Minores è sua ciuitate eiecerat. Obijt ann. 1456. in ciuitate Vuillako, diœceseos Bambergensis, vbi & humatus in Claustro Beatiss. Virginis apud Minores.

Porrò & inter Tractatus Iuris postremò Venetijs recusos, & auctos, extant ipsius Ioannis à Capistrano liber De Canone Pœnitentiali. Tom. 14. fol. 395. & De Excommunicatione ibidem, fol. 388. De Matrimonio per modum Concilij in To. 9. fol. 77. De potestate Papæ, & Concilij in Tom. 13. P. 1. fol. 32. Speculum Conscientiæ in To. 1. f. 323.

IOANNES Caprauilla, De Casibus reseruatis. Leodij apud Iacobum Gregorij.

IOANNES Capreolus, Ordinis Prædicatorum, Tolosanus, qui D. Thomæ sensum videtur imprimis fuisse assecutus, scripsit vberes Commentarios in Quattuor Libros Mag. Sent. & Sermones varios. Nos de illo, vbi de Theologia Scholastica in tertio Bibliothecæ Selectæ libro egimus, aliquid haud inutile (vt putamus) locuti sumus. Cæterum anno 1589. Venetijs ij Commentarij prodierunt in lucem hac inscriptione. *Ioannis Capreoli Thomistarum Principis, in Libros Sententiarum amplissimæ Quæstiones pro tutela doctrinæ Sancti Thomæ ad Scholasticum certamen egregiè disputatæ, Auctore F. Matthia Aquario Dominicano.* Viuebat ipse Capreolus, ann. 1415.

IOANNES Caraffa Tractatum edidit De Simonia, ann. 1556. Romæ. Qui & postea inter Tractatus Iuris Venetijs recusos, & auctos insertus extat To. 1. fol. 323.

IOANNES è Carcassona Gallus, Patria Narbonensis, Ordin. D. Augustini, scripsit in Euangelia libros quattuor. Alium De vita solitaria. Conciones ad Populum. Epistolas ad diuersos. Viuebat ann. 1350. Nicolaus Bertrandus.

IOANNES Carnotensis Episcopus. Vide in verbo, Ioannes Salisburiensis.

IOANNES Carolus Boulus, Bononiensis, & Episcopus Ostunensis, quæ Ciuitas est in Regno Neapolitano, primus (quòd sciam) è Græco Latinos fecit octo Constitutionum Apostolicarum libros Clementis Romani, ad quas item Scholia addidit. Veruntamen deinceps eædem Græcè Constitutiones & è Codicibus m.s. accuratè collatæ, atque adeò in Latinum conuersæ, & vberioribus Notis, quæ vicem obtinent Commentariorum, à Francisco Turriano prodierunt primò è Typographia Plantini Antuerpiæ; deinde Venetijs Editioni Conciliorum à Nicolino euulgatæ ann. 1585. præfixæ.

IOANNES Caroli, Florentinus, Ordin. Præd. scripsit varia tum Latinè, tum Etruscè. Extant autem m s. Florentiæ in Bibl. S. Mariæ (vt vocant) Nouellæ, hæc quæ sequuntur.

Volumen concionum varijs in locis habitarum. Incipit, *Proposueram quædam.*

Alterum Tractatuum Spiritualium: Quorum primus attinet ad Psalmos Pœnitentiales, ad Bernardum Gondium.

Aliud aliorum Tractatuum, Quorum primo agit de senectute, quinque incipit, *Marcum Tullium Ciceronem.*

Vitæ illustrium quorundam sui Ordinis, quæ extant apud Leandrum Albertum De viris Illustribus. Eæ verò sunt Io. Dominici cardinalis & Archiepiscopi Rhagusæi. Simonis Saltirolli Archiepiscopi Pisani. Aldobrandini caualcantis Episcopi Vrbeuetani. Angeli Acciaioli Archiepiscopi Florentini. B. Ioannis Salernitani, Socij S. Dominici. Alexij Strotij. Guidonis Regionali.

De dignitate Monasterij S. Mariæ Nouellæ. Obijt ann. 1505. Florentiæ Mich. Pocciantius.

IOAN-

Digitized by Google

IOANNES Carpathiorum Episcopus, scripsit Græcè ad Monachos Indos capita centum, vt in Bibliotheca sua inquit Photius. In Bibliotheca vero Regia Gallica, extabat hac inscriptione m. s. πρὸς τοὺς ἀπὸ ἰνδίας μοναχοὺς παραινετικὰ κεφάλαια. Item περὶ ἀσκήσεως sed reuera Capita hortatoria, siue documenta spiritualia cētum nonaginta, & vnum scripsit, Quæ Iacobus Pontanus noster è Græco Latinè reddita, adiecit Dioptræ ab se versæ Philippi Solitarij, atque Ingolstadij editæ ann. 1604. cum aliàs haberentur tantum octoginta duo, quot nimirum in Codice Bauarico tunc inuenerat vnà cum Simeonis Presbyteri orationibus.

IOANNES Carpentarij Paraphrasis Carmine Heroico in Prophetiam Isaiæ prodijt ann. 1589.

IOANNES Cartenius in Hannonia Belgij natus, Ordin. Carmelitani, atque Theologus, Prior autem Bruxellensis Conuentus, Latinè, Græcè, Hebraicè noscens, scripsit in decem Præcepta Decalogi. In D. Ioānis Apocalypsim. Sermones tam de Tempore, quàm De Sanctis. In aliquot D. Pauli Epistolas. De Quattuor nouissimis, qui libellus vnà cum Ludouico Granata, Ord. Prēd. & Dominico Aegidio Topiario emissus est in lucem ann. 1589. apud Ioannem Bellerum Antuerpiæ.

IOANNES Cartusiani Ord. Librum scripsit prænotatum *Nosce te*, hoc est, de sui Notitia dignum lectu: qui & Venetijs prodijt ex Officina Nicolai Ienson, Galli ann. 1480. approbatus à Matthæo Girardo, Patriarcha Venetiarum; ac deinceps Heildebergæ in Germania antequam hæresis Luterana se exereret ann. 1489.

IOANNES Cassianus Eremita, scripsit De institutis Renunciātium, libros duodecim, & Collationum Sanctorum Patrum libros vigintiquattuor: idque lingua Latina, quidquid secus aliqui existimauerint, siue Tritemius, siue Dionysius Cartusianus.

Hi autem libri ann. 1580. editi sunt recogniti, Romæ, & iuncti cum Regula S. Pachomij, ex Typographia Dominici Basæ. Recusi sunt Lugduni apud Petrum Landri. anno 1606. Et quidem primò quæ ad Lectorem initio libri adiuncta est Epistola, Ioannem Cassianum Latinè scripsisse probat.

Ipse enim Cassianus lib. Institutionum suorum primo, c. 3. & lib. 5. c. 16. & Collat. 23. c. 8. & plerumque alibi, cum ait secutum se fuisse emendationem Translationem Bibliorum, intelligit vulgatam nostram Latinam.

Adiectæ sunt ad finem, obscurarum dictionum interpretationes, ordine Alphabeti dispositæ.

Præterea Indices duo: Alter testimoniorum Sacræ Scripturæ, quæ à Cassiano vel explicantur, vel aliter quàm vulgata editio habet, citantur: Alter rerum memorabilium.

Quin etiam Obseruationes additæ in eundem Cassianum, quoniam Gelasius Pontifex Maximus, in Concilio Septuaginta Episcoporum, Opera huius Viri ea potissimum ratione iudicauit apocrypha, quòd Collatione tertiadecima, alijsque locis, de Gratia & libero hominis arbitrio, more Pelagianorum locutus, à Prospero Aquitanico, scripto aduersus eum libro, conuictus esset. De quo item Cassiodorus, libro primo Institutionum, Monachos suos præmonuit. Hæ igitur obseruationes, ad calcem libri adiectæ, prælegendæ sunt ijs, qui librum hunc, alioqui vtilissimum, & à SS. Benedicto, & Thoma Aquinate teri solitum, versare voluerint, ac debuerint: Præsertim cum Cassianus, ijs de Gratia & libero arbitrio locis, adeò pugnantia secum proferat, vt ex Pelagianorum potius disputationibus, quorum sententias refert, quàm ex suo sensu deprompta esse videantur. Quod ipse alicubi admonere videtur.

Porrò ipsius laudes Prosper Aquitanicus in Opusculo contra Collatorem; S. Benedictus in Regulis, capitibus quadragesimo secundo, & septuagesimo tertio; Cassiodorus ad Fratres Monasterij sui, & in expositione Psalmi sexagesimi noni; S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, parte secunda historiarum, tit. 10. c. 10. §. 2. prosequuntur.

Gennadius autem, & Tritemius in Catalogis Illustrium virorum, aiunt, Ioannem Cassianum; natione Scytham, Constantinopoli à Ioanne Magno, hoc est, Chrysostomo Episcopo, Diaconum ordinatum; apud Massiliam, presbyterum; condidisse duo, id est, virorum, & mulierum, monasteria, quæ (inquit Gennadius) vsque hodie extant.

Scripsit, autē idem Cassianus, vt idem ait Gennadius *experientia magistrante, plano, & librato sermone, & (vt apertius dicam) sensu verba inueniens, & actione linguam mouens, res omnium Monachorū professioni necessarias; id est, De habitu Monachi, De Canonico Orationum, atque Psalmorum modo, qui in Monasterijs Aegypti die noctuq; tenetur, libros tres: Institutionum librum vnum: De origine, & qualitate, ac remedijs, octo principalium vitiorum, libros octo; singulos scilicet de singulis vitijs libros expendens. Digessit etiam Collationes cum Patribus Aegypti habitas: & ad extremum rogatus à Leone Archidiacono,*

postea

postea Vrbis Romæ Episcopo, scripsit aduersus Nestorium de Incarnatione Domini, libros septem: & in his scribendis apud Massiliam, & viuendi finem fecit, Theodosio & Valentiniano regnantibus.

Cæterum Prosperi admiratione factum est, vt Cassiani scripta cautius legerentur, & corrigerentur: potissimum autem Collationes ipsæ, vt inquit Cassiodorus. Et S. Eucherius Lugdunensis tunc Ecclesiæ presbyter Cassiani Opera cõpendiosè colligens, quæ vtilia viderentur, in Epitomẽ redegit. Gennadius autem Cassianum titulo sanctitatis exornauit dicens. *Sed & S. Cassianus quædam Opuscula lato tensa sermone idem Eucherius augusto verbi resoluens tramite in vnum coegit volumen.* Qui Gennadius (notat Baronius Cardin.) ne diceret, erroribus confutatis, Eucherium expurgando contraxisse Opera Cassiani, latum sermonem circumcidisse prætexuit. Quin & Collatione 8. cap. 7. notatur auctoritate SS. Gregorij Nazianzeni, & Basilij cum in persona Abbatis Piamonis dicit in Ponto & Armenia monasteria rarissima fuisse & Anachoretarum ne nomẽ quidem apud illos auditum fuisse. Et verò cum Collatione 21. c. 30. docet in Ecclesia primitiua per totum annum æquale fuisse ieiunium, deinde frigescente deuotione, cum inciperent apud multos negligi ieiunia, placuisse omnibus Sacerdotibus, vt Quadragesimæ ieiunium indiceretur, ac fixa lege stabiliretur. Hæc sententia vt falso nititur fundamento, ita improbatur validis rationibus à Bellarmino Cardin. lib. 2. c. 14. de Bonis operibus in particulari: vltra medium, quẽadmodum item Collatione 21. c. 29. expositus ab eodem Bellarmino fuerat libro ipsomet secundo de Bonis operibus in particulari in eo, quòd quidam Cassianum cum Begardis sensisse idem de lege ieiunij existimauerant.

Vide verò quæ Photius in Bibl. Græca Augustę edita egit de Cassiani Institutione monachorum, ac de Collatione Patrum, atque de Asceticis, pag. 265. Quanam item ratione purgatus fuerit à Cassiodoro: & vide (inquam) Tomum quintum Annal. Card. Baronij sub annum 433. pag. 640. primæ Romanæ editionis.

IOANNES Casa, Catalogum scripsit Hæreticorum.

IOANNES è Casali varias, præter Philosophica, Quæstiones in Theologia contexuit. Franc. Gonzaga Epis. Mant.

IOANNES Castellanus, Clericus Taruisinus, Theologus, non autem ille, qui prohibitus est in Romano Indice, edidit Compendium Constitutionum Summorum Pontificum, quæ extant à Gregorio VII. vsque ad Clementem VIII. Pont. Max. Venetijs apud Franciscum Bolzettam, ann. 1603.

IOANNES Castellensis, Germanus, Ord. D. Benedicti Regulam eius S. Patris duobus libris exposuit. Biblia in Compendium vnius libri redegit. Sermones de Passione Domini duos & quadraginta. De Tempore item lib. 2. & de Sanctis lib. 1. Epistolarum vnum Viuebat ann. 1400. Eisingren.

IOANNES Catardus, Aquasparsanus, Ionæ Prophetiam Concionibus, & mystica Paraphrasi expositam edidit Parisijs apud Claudium Fremy, ann. 1601. Viuebat ann. 1550.

IOANNES Caualcantius, Florẽtinus, Commẽtarium in Soliloquia D. Augustini præter alia scripsit. Eius autem meminit Marsilius Ficinus libro septimo Epistolarum.

IOANNES è Caulibus, natus in Oppido S. Geminiani, Ordin. Minorum, Tractatum edidit eruditum De triplici Via Sapientiæ. Henricus Vuillot.

IOANNES de Cauris, Gallus, Gallicè scripsit prima Christianæ Pietatis elementa. Opusculum De Cruce Domini nostri Iesu Christi. Sententias insignes S. Nili redditas Gallico carmine. Institutionem Christianæ filiæ. Parisijs apud Gulielmum Chalderium. Veram formam, & rationem vluendi Christianorum in quolibet statu. Exhortationem (Remonstrance) Iacob Patriarchæ ad duodecim filios Patriarchas: & Tobiæ ad filium suum. Parisijs apud Gulielmum de la Noue, ann. 1577. Dialogos, siue Colloquia Maturini Corderij Scholijs Christianis illustrata. Parisijs apud Michaelem Noue, de Roigny, anno 1578.

IOANNES Cerameus, scripsit in quattuor Euangelistas, Homilias, quæ extant in Biblioth. Imp. Viennæ; Austriæ, m.s.

IOANNES Chapeauuille Canonicus, Pœnitentiarius, & Vicarius Leodiensis, Scholasticam Romani Catechismi Elucidationem emisit; ad captum Parochorum, Catechistarum; & quorumcumq; studiosorum. Leodij apud Henricum Houium, ann. 1600. & 1603. apud Io. Bellerum, Louanij. Idem eiusdem Romani Catechismi Summam edidit in gratiam ordinandorum. Louanij apud Bellerum anno 1605.

IOANNES Chappuis, Raimundi, Summam Sacramentorum Ecclesiasticorum Commentarijs, & Glossis explanauit: quæ fuere excusa Venetijs ann. 1568.

IOANNES Cartophylax, De nuptijs, m.s. Græcè in Bibl. Vaticana.

Digitized by Google

IOANNES Chelmeton[illegible]gus, e Comitatu Eboracensi, scripsit Quæstiones ordinarias, libro vno. Theologicas determinationes, libro altero. Sermones item, & Collationes. Viuebat ann. 1290.

IOANNES è Chiniueto, Gallus, Carmelita, & Theologus Metensis, scripsit Speculum Institutionis Ord. sui. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Quadragesimale. Viuebat ann. 1340. Tritemius in Encomio Carmelitarum.

IOANNES Christophorsonus Lancastriensis, scripsit Sermone Patrio Exhortationem ad Obedientiam. E Græco autem Latinos reddidit Philonem Iudæum, Eusebium Pamphili, Socratem, Theodoretum, Hermiam Sozomenum, Euagrium Ecclesiasticæ Scriptores Historiæ. Quos edidere Coloniæ hæredes Birckmanni, ann. 1570. Viuebat ipse ann. 1556.

IOANNES Christophorus, siue *Christophori*, Moguntinus, Germanus, Ordin. Prædic. scripsit in quattuor Euangelistas, & in omnes Pauli Epistolas. Viuebat ann. 1260. Trit.

IOANNES Chrysoras. Vide in verbo, Ioannes Damascenus.

IOANNES dictus Chrysostomus, ob aureum eloquentiæ flumen, Secundo, & Anthusa parentibus nobilibus Antiochiæ natus, vbi etiam post forensem operam initiatus est Sacris, ac Presbyter Antiochenæ Ecclesiæ factus, mortuo Nectario Constantinopolitano Episcopo, inuitus Arcadij Imp. opera eidem Episcopatui suffectus ann. 398. Anastasij autem Summi Pont. primo, miris laboribus, atq; periculis exantlatis, mortuus obijt in exilio comanis propè Euxinum Pontum, nonum post annũ Episcopatus sui, decimaquarta die Septembris, non decimaoctaua Kal. Decembris, vti est apud Socratem, libr. 6. cap. 19. Eius verò inter alias dotes Sophronius in Prato Spirituali, c. 191. scribit numquam eum mentitum fuisse, nec vmquam alicui maledixisse, neque scurrilia locutum, nec iocos admisisse.

Vitam S. Io. Chrysostomi quinam scripsere.

Vitam eius aut scripserunt, aut ex parte attigerunt Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Cassiodorus, Nicephorus, Palladius primus Hiberniæ Episcopus, vbere Dialogo, Georgius Alexandrinus Episcopus, cuius meminit etiam Photius in sua Bibliot. in verbo *Georgius Alexandrinus*. pag. 138. & 139. editionis Augustanæ. Vbi item eiusdem Vitæ capita summatim referuntur. Sicuti & pag. 25. De Synodo aduersus illum egit, Theodorus Romanus Diaconus, qui Acta publica De Quæstionibus habitis in Oriente à Iudicibus in causa chrysostomi attulit Romam ad Innocentium Primum Pont. Max. Ioan. Damascenus: sed hæc vita desideratur hactenus. Isidorus, Leo Imperator, Simeon Metaphrastes, Suidas, Isidorus, Sixtus Senensis in Bibl. sancta. Postremò Baronius card. Tomo Annalium quinto, accuratè. Nos item aliquid in decimooctauo libro Selectę nostrę Bibliothecæ, vbi contulimus inuicem ciceronem, Demosthenem, atque chrysostomum: qui primos duos Sapientia, Pietate, Eloquentia superauit.

Dictio Chrysostomi.

Et chrysostomi dictionem admirati sunt Libanius Sophista, licet Ethnicus Scriptor, atque in eloquentiæ studijs eius Præceptor; Isidorus Peluſiota, Anianus vetustus chrysostomi Interpres, atque Oriens vniuersus. Videat lector Isidori eiusdem Epistolam ad Ophelium Grammaticum, & Aniani ad Horontium Episcopũ: atque adeo Libanij ipsius ad ipsum chrysostomum. Anianus certè ait. *Chrysostomus illud quasi peculiare custodit, ac proprium, quòd tum semper sollicitus sit, semper vigilans, & noxij stuporis inimicus, nusquam tamen eius Oratio in pompam eleuatur dicentis, sed tota ad vtilitatem aptatur audientis. Est enim stylus ipse Ecclesiæ auribus accommodatus, priscum illud, sed eruditum dicendi genus exprimens, medius, æqualis, maturus, pudicus, alienus ab omni incuriæ culpa, pompaq; luxuriæ, non squalidus quidem, nec tamen floridus, non impolitus, sed neque nimia subtilitate limatus, non asperitate horridus, nec tamen amœnitate lasciuus, maximam vbique cõpiam, admirabilemq; indicans facultatem, nusquam tamen ambitionem. Eò fit, vt illum magis simplex Lector intelligat, & laudet disertus; denique & S. Basilij admirabilem illam curam loquendi, & plausibilem Antiochi pompam, & sublimem illum Gregorij cothurnum facilè intelligas hac Ioannis mediocritate superata. Sola ab eo forsan adolescentulorum minus blandè mulcentur aures; quibus in ludo positis litterarum non tam placent solida, quàm picta; quique pulchra potius, quàm vtilia sectantur; nec tam agentia diligunt, quàm sonantia; magisq; gaudent florum amœnitate conspergi, quàm frugum vbertate nutriri.*

Modus

Modus docendi in Chrysostomo.

Et sapienter quidem, ac piè Sixtus Senensis, de modo, quo Chrysostomus vsus est in docendo, egit, quem nos paucis hic perstringemus.

Notat igitur eum in Homilijs functum fuisse Doctoris officio, audiétium vtilitati accommodatissimo; diuisisse autem Sermones suos quandoque in duas partes, hoc est Exegeticen, atque Ethicen; aliquando autem in tres, ideſt in Parasceuen, Exegeticen, atque Ethicen, hoc est in præparationem, expositionem, & moralem.

In expositione igitur, sensui litterali potissimum, idque germanè, & appositè inhæret; neque ex sensus historici ignorantia litteram aut detorquet durius, aut ea relicta confugit ad remotas allegorias. Vulgatam autem suorum temporum translationem Græcam ex LXX. Interpretum, Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis versionibus concinnatam ita sequitur, mirandum vt non sit, si plura veteris Testamenti loca secus interdum explicet, quàm in nostris vulgatis codicibus legantur.

Curiosas, & subtiliores Quæstiones, tamquam populis ædificandis aut inutiles, aut noxias omittit. Quæ nonnulli etiam antiqui Patres De prædestinatione, & reprobatione, de Gratia, & libero arbitrio, illa quidem abstrusiora afferebant in medium, consultò relinquit, paucissimis tamen, si qua se dat siue occasio, siue necessitas, dilucidè, & ad captum audientium exponens.

Si quid autem ad excutiendum eorum torporem proponit, id nonnunquam sinit insolutum, hæc addens: *Cur autem, & quomodo id se habeat, vobis inuestigandum relinquo; neq; enim vos oportet à nobis omnia discere, sed & ipsos vos elaborare, & exquirere, ne segniores efficiamini.*

Ad Moralem quod attinet, cum quidem sæpè de vitijs fugiendis, deque diuitiarum contemptu agit, expatiatur tamen plerumque in Selectis quibusdam Moralis Institutionis Paradoxis, sibi penè vni proprijs. Quorum hæc aliqua, sed & præcipua esse videntur

Virtutem nec esse rem molestam, neq; acquisitu difficilem.
Multo facilius esse bene viuere, quàm male.
Parua, leuiaq; peccata maiori studio vitanda esse, quàm magna.
Nullum supplicium mala conscientia atrocius.
Neminem ledi posse nisi à semetipso.
Melius esse iniuriam pati, quàm inferre.
Multos iniustè ledere, neminem verò iniustè ledi.
Ignominiam huius mundi esse gloriam, gloriam verò mundi ignominiam.
Vitam hanc non esse vitam, sed mortem.
Mortem esse vitam meliorem.
Maximum fieri in tribulationibus, & tentationibus lucrum.
Quòd omnia supplicia, mortalibus à Deo immissa, magna sint Diuinæ pietatis beneficia.
Eleemosynam esse artem omnium quæstuosissimam.
Solitudinis, & monastica vitæ commoda omnibus felicitatibus potiora.
Quòd regno Dei priuari peius sit, quàm gehennæ supplicium.
Quòd nolle omnia scire, summa sapientia sit.
Quòd Christi Diuinitatem etiam absq; vllis Diuinarum literarum testimonijs clarissimè, ac fortissimè aduersus omnes gentes demonstrare possumus.

His atque eiusmodi verè aureis digressionibus auditorum animos mirum in modum in flammans, rapiens, eleuans in amorem diuinarum rerum, & elatos in eũ transformans, denique omnes sermones concludit in breues precationes, gratiarum actiones, & laudes benignitatis, & misericordiæ Christi; cui simul cum Patre & Spiritu sancto honorẽ, gloriam, & imperium precatur in secula. Quamquam autem in cunctis penè homilijs eadem moralia loca sæpius repetita inculcet, ea tamen verborum & sententiarum varietate eadem cogitationes tractat, atque retractat, vt noua semper ac diuersa dicere videatur. Hactenus docendi modus Chrysostomo proprius.

Solet etiam Chrysostomus, vt in eius scriptis apparet, supra omnes Ecclesiasticos Scriptores abundare similibus, collationibus, & metaphoris ad illustrationem, & delectationem rerum explicandarum admirabili artificio concinnatis; nusquam tamen delectandi gratia vtitur vel sententiarum argutijs vt Ambrosius; vel poetarum illecebris, & eorum salibus, vt Hieronymus: vel facetijs & iocis, quemadmodum Tertullianus: sed affectu potius paternæ charitatis, & pio quodam iuuandi studio mirificè delectat auditores; quos vt maiori cum attentione detineat, orationis cursum frequentibus dialogismis, percontatiunculis, & exercitatiunculis interrumpit, sæpe repetens huiusmodi voces.

Digitized by Google

Quidnã est hoc? cuius rei gratia hæc dicta sunt? Audistis quæ hic locutus est? Vidisti, quomodo nihil præcipit grauè? Vidisti continentem eius animum? audisti fiduciam? audi etiam ingentem charitatem. Perspexisti celsitudinem philosophiæ, perspice finem. Intuere quæso, hominis virtutem. Vides quomodo hoc facillimum est? Cogita, obsecro, hæc verba. Inspice, quod non simpliciter, ac temere hæc dicta sint. Papè qualis est hæc doctrina, & quàm est omnibus mortalibus necessaria. Papè quot bonorum plena est hæc sententia. Magna nobis in his verbis prudentia, & attentione opus est. Considera mihi beatos illos viros ô dilecte. Discè hic quanta sit virtus. Vbi nunc sunt qui hæc irrident? Audiant hoc, qui non credunt. Vellem hic adessent omnes, qui sæpe contra vituperant. Libenter interrogarem eos, qui hæc non credunt, num &c. Ne te cõturbem, ô dilecte, quæ audis. Ne mireris dilecte, quòd hoc dixerit. Ne mihi dixeris te hæc non intelligere. Age & hoc etiam consideremus. Quod dicere semper soleo, id nunc quoq; inculcare non desinam. Quibus sanè tropis attentionem reuocans, tardos excitat, fessos adiuuat, & ad finem vsq; orationis sustentat.

Obiecta Chrysostomo; quæ vel soluuntur, vel explicantur.

Iam verò antequam legitimos fœtus Chrysostomi indicemus, expedit, vt quænam ipsi obiecta sunt, ita soluantur, aut explicentur, vt cum ad eos versandos Lector accesserit, nihil sit, quod ipsum remoretur; aut suspẽsum, vel adeo alienum à tanti Patris existimatione detineat. Porrò quæ illi obiecta fuerint, siue de Actis ipsius, siue de Apparatu, vel exordio Concionum, siue de ratione Diuinam Scripturam interpretandi, siue de quibusdam ad dogmata fidei spectantibus, hæc ferè sunt, quæ sequuntur.

Obstrepebant æmuli, & Eudoxia Imperatrix, quòd liconter, & durè vitia increparet, dignitatis Imperatricis rationem non haberet, Synodo, quæ Chalcedone cõcta fuerat, interesse noluerit, vitam inhonestè agerer, & eiusmodi aliqua, quibus insignis hic athleta exilio, calũnijs, & vexationibus exercebatur ad coronas immarcescibiles. At zelus ille erat cum eximia spiritus prudentia coniunctus, quo suos oues curabat, infectus secerneret, ne totum Ouile corrumperent. Synodus verò, cui noluit interesse haud ritè cõcta, sed Pseudosynodus fuerat (non quidem illa, quæ inter quatuor Oecumenicas numeratur) Acta itè de Quæstionibus habitis in causa Chrysostomi diximus supra à Theodoro Diacono Romano ex Oriente allata ad Innocentium huius nominis primum Pontificẽ Max. qui & illum defendit superstitem, & vbi diem obijt, præcepit, vt nomen Chrysostomi restitueretur in Diptycha, & Arcadium Imp. & Eudoxiam Augustos & Episcopos sceleris complices excommunicauit. Honestatem autem, continentiam, & castitatem eius vitæ membra ipsa penè demortua, dum adhuc viueret, Hortationesque perpetuæ ad eas virtutes, assidua corporis mortificatio, summa vigilantia, quodque esset abstemius, Mors denique ipsa, quam præcessit ingens crux, & cum cruce germina conuersionum variorum populorum, indicarunt. Atqui cum plerique alijs tum quatuor præcipui Apostatæ fuerunt, qui aduersati sunt Chrysostomo, Acacius Beræensis, Seuerianus Gabalensis, Antiochus Ptolemaidis, & Cyrinus Chalcedonis Episcopi, vt solum hoc nomine possit intelligi tenebris cum luce veritatis nullum esse commercium. At & miracula, quæ consecuta sunt post Chrysostomi mortem, quodque Theodosius Imp. Parentum suorum ventam ad sepulchrum eiusdem Byzantium miro cum honore, & signis reducti cum Orbis totius Doctorem, ac spiritualem Parentem solitus sit appellare; Denique quòd mille, & ducentis plus minus annis, qui ab eius morte effluxerunt, Nominis eius in vniuersa Catholica Ecclesia celebritas, & scripta steterint, quæ hodieque vndique conquiruntur vt integriora emittantur, plusquam satis testantur, eum fuisse Virum Dei, dignissimum autem cuius scripta versentur præsertim à Pastoribus, & Concionatoribus: cum & Pastoris veri fuerit imago, & ipso primo sui Episcopatus triennio, quamquam haberet quod ageret contra hæreticos, contra improbos aliorum mores, cõtra Episcopos potius Aulicos, quàm syncheros, contra Tyrannos, contra Barbaros, contra Idololatras, contra ipsam Imperatricem, vt diximus, numquam tamen studium tantæ diœceseos, nec concionandi, nec patriendi intermiserit.

De exordijs Concionum non diffiteretur Chrysostomus in Præfatione Sermonis, *De ferendis reprehensionibus*, se fuisse reprehensum ab ijs, qui prolixiora interdum eius exordia, ægrè ferebant, festinantes ad propositæ lectionis intelligentiam. Sed & qua erat animi demissione, atque prudentia, cordatè respondit inquiens. *Reprehendunt nos amicorum quidã, quòd productiora Sermonum initia faciamus: quibus siue iniustè taceant, siue iustè sententiam ferant, ob hanc reprehensionem gratiam habemus.*

Quin

Quin & Metaphrastes in vita ipsius scriptum reliquit, quòd cum sublime aliquàdo dicendi genus arripuisset, atque ob eam caussam à simplicioribus minus intelligeretur, redargutum fuisse à pia muliercula, quòd eius orationes essent infrugiferę; ipsum è vestigio mutasse inuenilis animi, cuius est alta petere, institutum dictionemque faciliorem imis auribus accommodasse. Qua ex parte illud est consecutus, vt ab omnibus facillimè audiretur, atque publicis, frequentibusq; acclamationibus, Os Aureum diceretur. Quod perinde ad indutum Diuinitus nomen, veluti egregius titulus, in eius scriptis hactenus perseuerat.

Accusarunt autem nonnulli antiquiores (ait Photius) *Diuinum Ioannem, quòd in Geneseos exegesi, & in his potissimum, quæ de opificio sex dierum enarrauit, nimium simplex sit, atque omnino destitutus omnibus illis speculationibus, quibus Origenes, Hippolytus, Eusebius, Basilius, cæteriq; ex Sanctis nostris patribus eruditissimi in Hexaemeron præsertim abundant, qui sanè mihi Ioannis mentem tenere non videntur. Is enim ad simplicitatem Mosaicæ narrationis respiciens, relictis intempestiuis theorijs, facilitate, & humilitate sermonis maluit sequi Moysem, qui non, vt quidam satis ineptè putant, De Mundi opificio scribens, obscurissimas res, & obscurissimis verbis disserere statuit: sed rudi, bebetiq; populo simplicissimè, & clarissimè ea tantum ob oculos ponere voluit, quæ crassa multitudinis ingenio comprehendi possent. Sicut & ipse Ioannes in explanatione Hexaemeri his sce verbis indicant: Moyses in exordijs suarum narrationum paruitati nostræ se attemperans, nihil de inusitatis differuit virtutibus. Non enim dixit, In principio fecit Deus Angelos, & Archangelos, sed cælum & terram: quia in principijs & præludijs crassioribus locutus est Iudæis, qui totis præsentibus rebus inhiabant, neq; spirituale quicquam comprehendere poterant: itaque eos à sensibilibus, & creaturis, ad cognoscendum vniuersi Creatorem inducit. Non enim dicebat, vt solido pascerentur cibo, quibus adhuc lactis alimonia opus erat. nam quemadmodum magistri litterarum, pueruios de gremio matris acceptos, & ignaros omnium, atq; incapaces sublimiorum, primis tantummodo imbuunt elementis; deinde eos alijs tradunt magistris, qui eos perfectioribus instituant disciplinis, ita Moyses ignaram omnium & rudem hominum naturam, & vt ita dicam, nuper à lacte depulsam, primis diuinæ cognitionis imbuit elementis, præparans eam ad præstantiores magistros, Paulum nempè, & Ioannem; qui pueros primis rudimentis imbutos, ad maiora & excelsiora deducunt, superimponentes iam posito fundamento celsa totius ædificij fastigia.*

Quòd autem ad dogmata, siue ad alia quædam pertinet, Chrysostomus à censura Erasmi vindicatur à Iacobo Billio, c. 9. prioris libri Obseruationum suarum sacrarum; Deinde cap. 14. alter locus in Homiliam 9. in 2. Epistolam ad Corinthios: Præterea Erasmi in Chrysostomo lapsus aliquot notantur c. 19. vbi affirmatur, præsertim in octo prioribus in posteriorem ad Corinthios Epistolam homilijs, Erasmum centum quinquaginta errores admisisse: Deinceps cap. 24. emendat quædam in Homilijs Chrysostomi in Acta Apostolorum à variorum Interpretum erratis. Præterea cap. 33. loca aliquot indicantur Chrysostomi Homiliæ 3. in Epistolam ad Ephesios: in quibus Interpres Græca non est secutus.

Sed & postea secundo libro earundem Sacrarum Obseruationum, in Concionibus Chrysostomi in Iob, correxit idem Billius quædam, quæ non tam Interpreti Perionio tribuenda censuit: quàm Græco Bibliothecæ Regiæ libro, quo illum valde interdum corrupto vsum esse comperit.

Hæ verò, quas diximus, Billij Sacræ Obseruationes, adiectæ sunt ad calcem Epistolarũ Isidori Peluſiotæ, ab eodem Billio è Græco in Latinum versarum, quæ simul prodierunt Parisijs ann. 1585. apud Gulielmum Chaudier, quemadmodum alibi supra non semel diximus, quæ & inserere non fuisset iuutile, quando non omnibus Obseruationes illę sunt ad manus: sed rati id aliquibus haud probatum iri, omisimus.

Cęterum, D. Chrysostomi sententia, quod vnum tantum esset cælum, Hom. 4. in Gen. etsi videtur aduersari omnibus Theologorum, & Philosophorum Scholis, his tamen verbis non damnari ait D. Thom. in 1. par. q. 68. art. 4. Theologos, ac Philosophos, qui cælũ sydereum, hoc est totum illud cęleste corpus, quod hunc inferiorem Mundum, siue elementorum globum complectitur, in multos particulares cęlos, siue orbes, distinguũt, sed hæreticos quosdam; ac Philosophos, qui extra hunc totum sydereum globum, alios sydereos cœlos, & mundos alios esse tradiderunt. Quin Chrysostomus Hom. 6. & Homil. 15. in Gen. quod cum aliquibus antiquis Diodoro Tarsensi, & Augustino crediderit stellas cęlo infixas, D. Thomas, 1. p. q. 69. art. 4. nititur Chrysostomi sententiam ad astronomicam normam dirigere, inquiens, eius verba esse de Planetis intelligenda, qui iuxta Ptolemæum intra concauitates suorum orbium proprio motu rotantur.

In eadem verò Chrysostomi Homilia sexta in Genesim, ab Oecolampadio, versa cautè legendus est Oecolampadius. Nam & vbi de satisfactione tertia parte Sacramenti euer- Hom. 6. in Genes.

euertenda agit, Oecolampadius, detorsit Chrysostomum, in margine apponens de suo hæc verba: *Si Deo sufficit, vt desistamus à peccatis, vbi manent ergo satisfactiones, & indulgentiæ?* Sed impius non potuit, aut noluit intelligere, Chrysostomum, qui passim satisfactoria pœnitentiæ opera inculcat, intellexisse, sufficere quidem Deo, vt ad præstandam nobis tam culpæ, quàm pœnæ æternę remissionem desistamus à peccatis iam sacerdoti confessis, sed manere tamen satisfactiones, & indulgentias ad pœnas temporarias.

At in Homilia decimaoctaua in Genesim, cum Chrysostomus, vti & Procopius, opinatus fuisset (re nondum in Scholis plenius cribrata) quòd si Adam non peccasset, generatio non fuisset, id iam magis expensum est cum ab illis, tum à Sixto Senensi Annot. 20. & 21. libri quinti Bibliothecæ Sanctæ; Qui & Annotatio. 72. eiusdem libri putat, quòd Chrysostom. Hom. 22. in Gen, negauerit Angelos appellatos fuisse filios Dei, secutum fuisse editionem LXX. In qua pro eo quod nos habemus iuxta Hebraicam veritatem, *Cũ venissent Filij Dei, & starent torã Domino, adfuit & Satan inter eos*; & in Iob, c. 38. de Angelis additur, *Cum me laudarent astra matutina, & iubilarent omnes Filij Dei*, Septuaginta habent, ὅτε ἤινεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου, hoc est, *quando laudabant me voce magna omnes Angeli mei.*

Præterea, Chrysostomus Hom. 26. in Genes. locum illum, *Reuersa est columba portans ramum oliuæ* exponens nõ intellectus est à Chrysostomi interprete, qui Κάρφος vertit siccum, quasi siccus esset ramus oliuæ, & non viridis, Κάρφος autem significat non solum *Siccum*, sed *Festucam*, sicuti debebat verti.

Erat autem Chrysostomi locus in m.s. codice Sanctis Pagnini, qui extabat Lugduni, qui habebat insertam periodum, quæ Abrahamum peccasse Infidelitate indicabat. Hom. 40. in Gen. Sed à studioso aliquo in margine positam, & inde incuria ab alio in contextũ insertam rectè cogitauit Sixtus Sen. Anno. 98. lib. 5. Biblioth. Sanctæ. Risum porrò Abrahæ ostendit Augustinus, fuisse gratulationem exultantis, non irrisionem diffidentis, lib. de Ciuit. Dei, 16. c. 26.

Quòd etiam Chrysostomus Hom. 22. in Gen. visus est negasse Angelos non posse coire cum feminis, quodque alij & Io. Cassianus idem sensisse visus sit, quodque ex Concilio Ancyrano hæc eadem sententia videatur improbata, Sixtus Sen. declarat quomodo intelligẽdum sit, verè autem Dæmones incubos, & succubos extare, ac posse humano semine aliundè surrepto coire, ac gignere, ex Aug. lib. 15. de Ciuitate Dei, c. 23. & Innoc. 8. Decretal. aduersus maleficam mulierum hæresim. Vide autem Martinum Delrium suis in Tomis eruditissimis Disquisitionum Magicarum.

At quòd Chrysostomo ex Hom. 29. in Gen. obiectum fuerit, quòd circumcisionem infantibus nullam gratiam contulisse intellexerit, ne cum ipsa quidem fide in Christum venturum, non negandum est, quin cum veteres & recentiores Theologi deinceps aliter senserint, se item in hanc sententiam venturum fuisse, si eos audiuisset. Vide autẽ Sixtum Sen. libr. 5. Bibl. Sanctæ Annot. 96. & libr. 6. 232. qui etiam expendit, num quæ Chrysost. Hom. 32. in Genes. dicit de Abrahamo, & Sara cum illam hortatus est ad negandum se esse coniugem ipsius, & hoc vocauerit fabulam, quodque hanc, quàm dixit fabulam, laudibus efferat, quodque Sara seruandi mariti caussa se exposuerit adulterio licitè, defendi debeat, an potius contrarium cum D. Augustino, & alijs sentiendum sit. Ibid. lib. 5. ann. 89.

Idem quoque Sixtus è Chrysostomi Hom. 49. in Gen. quòd scripserit Mariam Beatissimam Virginem non laborasse infidelitate, sed ad quandam hæsitationem ex vehementi admiratione nascentem id retulisse, ostendit annot. 104. eiusdem lib. 5. lib. item 6. annot. 58. 138. 139. 140. 185.

Sanè verò quoniam cum illud Pauli ad Corinthios, nomine ligni, fœni, stipulæ, interpretatus est peccata mortalia, vt etiam fecit Theophylactus, (quę tamen interpretatio nó videtur probabilis) Bellarminus Card. inquit ita exposuisse, (etiamsi alibi planissimè asserat Purgatorium) vt hæresim Origenis refelleret, quæ docet pœnas Gehennæ non esse æternas, vt patet ex ipsa Homilia. Vide Bellarminum, lib. 1. de Purgatorio, c. 4. Contro. 5.

Cæterum, Chrysostomus cum visus est nimiũ libero arbitrio deferre, id fecit, ex contentione disceptandi cum Manichæis, & Gentilibus, qui hominem afferebant vel natura malum, vel fati violentia ad peccandum impelli. sicuti Anianus in præfatione Commentariorum Chrysostomi in Matthæum adnotauit. Vide autem Franciscum Soarez in 3. libro De Diuinis auxilijs, c. 13. multa ex Chrysostomo proferentem, quibus ostendit primum locum sibi gratiam in hominis conuersione vendicare.

Veruntamen cum & Chrysostomus, & Cassianus, atque alij videatur bono viro licere mentiri aliquando, Diuus Augustinus legendus est, cap. 2. libri de mendacio ad Cosentium: nam is hoc in Priscillianistis hæreticis damnat, & in Epistol. ad Hieronymum

dolet,

dolet, eam sententiam aliquando fuisse defensam. Quomodo autem defendantur aliquatenus, qui secus sentiunt, vide Sixt. Sen. annot. c. 7. Bibl. Sanctæ lib. 5.

Quòd autem pertinet ad Chrysostomi Tractationé de Anathemate, quæ Tractatio per peram ab aliquibus malè sanis, est prænotata hac Inscriptione, *Quòd neque viui, neque mortui anathemate plectendi sint*, ea delenda est, quandoquidem Chrysostomus numquam id sensit.

Porrò non me fugit Gabrielem Vasquez nostrum, expendere quædam, quæ Sixtus de Chrysostomo affert, quamobrem legi poterit eius Disputatio 91. num. 44. primi Tomi in primam partem Summæ S. Thomæ. Neque item me fugit, in Tomis Chrysostomi nouissimè Parisijs editis, censuras esse additas de ijs, quæ Sixtus Senensis in sua Bibliotheca Sancta adnotauit ad huius Sanctissimi Patris varia loca. Quare & eæ perlegi poterunt. Nos verò in ijs quæ sequuntur, dum legitimos libros Chrysostomi recensebimus, nonnulla adijciemus, quæ liquidiorem aliquam ad eos perlegendos præferent facem.

De Operibus Diui Ioannis Chrysostomi, quæ censentur eius esse legitima.

Ac quidem scimus Cassiodorum in præfatione libri Diuinarum Lectionum, & Suidã, atque Nicephorum testatos esse, plures libros fuisse à Chrysostomo conscriptos, quàm qui modo extant. Cassiodorus enim, *Ferunt* (inquit) *itaque Diuinas Scripturas Veteris, nouiq; Testamenti ab ipso principio vsque ad finem Græco sermone declarasse Clementem Alexandrinum, cognomento Stromateum, Cyrillum eiusdem Ciuitatis Episcopum, Ioannem Chrysostomum, Gregorium, & Basilium.* Et in Ioan. Chrysostomi. 34. Hom. in Epist. Pauli ad Hebræos, Latinitate donatas Mutiani viri disertissimi Opera se vsum scribit Cassiodorus Instit. Diu. Lectionum cap. 8. & 11. Vide in verbo, Mutianus. Nicephorus item Callistus scribit se legisse libros mille Chrysostomi. Et Suidas asserit eum tot exarasse Volumina, vt ea nec numerari possint. Photius autem in Biblioth. suæ Græca meminit Sermonum 22. In Assumptionem. In Pentecostem. Serm. 26. In Genesim. Sermo. 61. In Acta Apostolorum. In Epistolas D. Pauli. In Psalmos. Epistolarum dum exularet. In Paulum Sermo. 1. In quadraginta martyres. 1. De Spiritu sancto. 1. Sermonum aliorum 13. Scholij in mortem. Sed quænam modo extent, siue edita, siue m. s. hæc non sine aliquo labore perquisiuimus, quæ sunt.

Commentarij continui, siue narrationis integræ in Genesim Homilijs sexaginta septem comprehensi, qui cum alibi, tum item in Anglicis Bibliothecis olim à Catholicis m. Græcè repositi asseruãtur adhuc Diuino iudicio, vt hæreses ibi enatæ quales sint, quasi digito & ore tanti Patris monstrentur. Eam verò Genesim cur ita sit interpretatus, reddidimus supra rationem ex Photio, vbi de obiectis Chrysostomo locuti sumus.

Sanè vna cum his Commentarijs extat Viennę Austriæ in Bibl. Imp. m. s. Græcè coniuncta explicatio Theodori martyris, vti paulo post dicemus. Incipiunt autem Commẽtarij Chrisostomi, χαιρῶμαι, καὶ συμφαίνομαι ὁρῶν σήμερον πλὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, hoc est, *Gaudeo, & lætor videns hodie hanc Dei Ecclesiam.*

Scripsit autem Chrysostomus præter has Homilias, iterum in varios Octateuchi locos alias vndeuiginti Homilias.

In Gen. c. 1. De principio Geneseos, hom. 1. quæ incipit, *Iucundum quidem nautis.*

In idem. De principio Geneseos, hom. 1. *Multa quidem.*

In idem, cur homines à bestijs lædantur, cum Deus eas homini subesse vulucrit, homil. 1. ex qua D. Augustinus, lib. 1. aduersus Iulianum, testimonium de peccato originali inducit contra Pelagianos.

In Genes. 3. de Deo, in paradiso deambulante, hom. 1. *Audistis antea.*

In Gen. 11. De confusione linguarum, hom. 1. ex qua Theodoretus fragmentum recitat in Dialogo, qui inscribitur *Inconfusus.*

In Gen. 14. De Melchisedech, hom. 1. cuius meminit Chrysostomus in præfatione enarrationis in Psalmum 41.

In Gen. 17. De mutatione nominis Abrahæ, hom. 1. *Haud difficile foret.*

In Gen. 37. De Ioseph continentia, hom. 1. *Mihi quidem semper.*

In Leuit. cap. 7. De vestitu Sacerdotali, hom. 1. *Regni Christi Euangelium prædicauerunt prophetæ.* Cuius auctoritate vtitur Epiphanius Diaconus in secunda Synodo Nicæna. actione 6.

In 1.Reg.c.1.De fide Annæ,hom.1.*Nulla profecto res.*

In idem iterum,homil.1.cuius meminit Chrysostomus in præfatione præcedentis homiliæ.

In idem de Anna,& Samuelis educatione,hom.1. *Nisi videor.*

In 1.Reg.c.2.In principium Cantici Annæ,hom.3.Videlicet,De prima Cantici particula, *Confirmatum est cor meum in Domino,* hom.1.

De secunda Cantici particula,*Exaltatum est cor meum in Domino,* hom .1.

De tertia Cantici particula,*Dilatatum est os meum super inimicos meos,* hom.1.*Qui thesaurum effodium.* In qua testatur Chrysostomus, se primam,& secundam homilias,quæ nunc desiderantur,scripsisse.

In Reg.1.13.& sequentia capita homilias 4.quarum prima incipit,*Quoties diuina.*Secunda, *Vos quidem.* Tertia,*Equidem arbitror.* Quarta, *Non parum cuitatem.*

In 2.Paralip.c.26.super *Elatum est cor Oziæ,* hom.2.Quarum prima incipit , *Benedictus Deus.* Secunda verò, *Agi expositioni de Oziæ.*

In Iob.cap.1.2.& 3.hom.5.Lælio Tiphernate interprete,quarum prima incipit,*Magnus ad nos hodierna die certator.* Secunda,*Magnum rerum pondus.* Tertia, *Iam nos omnes.* Quarta, *Vbique quidem.* Quinta, *Proponamus igitur.*

Homiliæ eiusdem de Peccato & Confessione edita est Moguntiæ apud Ioannem Albinū, an. 1606.

De Psalmis Dauidicis.

In Psalmos autem,quos Chrysostomus Commentarios perpetuos scripsit,vtinam hosce integros haberemus: nam & ab aliquibus Græcis fuisse prælatos reliquis Chrysostomi scriptus refert Suidas.

Sanè quæ Parisijs Latina editio prodijt ann.1588. testatur non contemnendam illorū partem Græcè extare in Bibliothecis Galliæ. At quod Angli quidam nouissimè Folio euulgato de Operibus Chrysostomi,quæ sunt apud eos, sperarunt, se cum ex alijs, tum è Palatina,quæ est Heildebergæ,posse aliquid assequi plusquam, siue alibi, siue in Anglia relictum fuerat à Catholicis,nesciuerunt etsi extent Opera pleraque Chrysostomi in Bibliotheca Palatina Græcè m.s. deesse tamen Commentarios in Psalmos.

Quin & ijdem Angli fatentur,In ijsdem Angliæ Bibliothecis hodieque asseruari Cōmentarios in sexaginta duntaxat Psalmos sequentes 4.5.6.7.8.9.10.11.41.43.44.45.46. 47.48.49.95.106.108.110.111.112.113.114. 115.116.117. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136.137.138.139.140.141.142.143.144.145.146.147. 148. 149. 150. In reliquos autem desiderari, quod ex alijs Bibliothecis sperent posse suppleri,ex Viennensi potissimum,& Vaticana. Sed neque Catalogus ad nos missus ex Viennensi quidquam habet eiusmodi: ac si quā præter hæc,quæ hic inserimus,dum Apparatū hunc adornamus, subinde ad nos peruenerint , ea post finem tertij Tomi Deo iuuante subdemus.

Interim quod inter Opera Chrysostomi Volumen Homiliarum,siue Expositionum in Psalmos ex varijs diuersorum Auctorum Sermonibus contextū, & à Gentiano Herueto Latinè redditum,ex quibus tam ex styli, quàm ex veterum Patrum indicio, ipsius (vt inquit Sixtus Senensis,)esse creduntur, hæc sunt.

De Psalmorum vtilitate,hom. 1. *Quemadmodum cibo vita.*

In Psalm.3.hom.1.*Ducibus exercitus.*huius exordium citat Damascenus in lib.3.contra Iconomosticos.

In Psalm.4.hom.1. *Non hæc dicit Propheta.*

In Psalm.5.hom. 1. *Videamus primum.*

In Psalm.6. hom.1. *Quando furorem,& iram audiuerit.*

In Psalm. 7.hom.1. *Oportet quidem.*

In Psalm.8.homil.1. *In priore Psalmo dixerat.*

In Psalm.9. homil.1. *Longus est hic Psalmus.*

In Psalm.10.homilia 1. *Magna sunt vires spei.*

In Psalm.11. hom. 1. *Ardua quidem res est virtus.*

In Psalm.12.homil.1. *Non est hoc paruum bonum.*

In Psalm.38.super illud, *Verumtamen frustra conturbatur omnis homo viuens,* homilia 1.quæ incipit, *Piscatorem sumus altus.*

In Psalm.41.hom.incipiens, *Vos quidem nos nuper admirabimini.* Theodoretus

in Po-

in Polymorpho producit testimonium Chrysostomi ex expositione Psal. 41. quod in hac homilia non reperitur.

In Psalm. 43. hom. 1. incipiens, *Hunc Psalmum dicit quidem Propheta.*
In Psalm. 44. hom. 1. *Vellem nunc adesse omnes Iudaeos, & Gentiles.*
In Psal. 44. super, *Astitit regina*, hom. 1. *Suaue quidem est pratum, & hortus.*
In Psalm. 45. hom. 1. *Soluta vtitur philosophia.* Hanc citat Euthymius in Comment. Psalmorum.
In Psalm. 46. homil. 1. *Hic etiam Psalmus idem tangit argumentum.*
In Psalm. 47. hom. 1. *Hic quoque significat liberationem.* Hanc citat Euthymius in Comm. Psalmorum.
In Psalm. 48. hom. 1. *Magna quadam & arcana.* Hãc citat Euthymius in Comment. Psalmorum.
In Psalm. 48. super illud, *Noli timere, cum diues factus fuerit homo.* homil. *Agricola quidem.*
In Psalm. 49. homil. 1. incipiens, *Ipse quoque dixit alibi.*
In Psalm. 50. homil. 2. quarum prima Secunda autem incipit, *Pictores imitantur. Reliquias externa mensa.*
In Psalm. 100. hom. 1. *Nos versus dilectissimi.*
In Psalm. 108. homil. 1. *Magna hic nobis prudentia opus est.* Hanc citat Euthymius in Comm. Psalmorum.
In Psalm. 109. homilia *Exurgemus quaeso, & animum intendamus.*
In Psalm. 110. homilia *Quid ex toto?*
In Psalm. 111. homilia. *Mihi videtur huius psalmi proemium.*
In Psalm 112. homilia. *In scripturis sepe verba fiunt.*
In Psalm. 113. homil. 1. *Magnam hic testatur Dei benignitatem.*
In Psalm. 114. homilia. *Et quis nam est, inquit.*
In Psalm. 115. homilia. *Huius dicti beatus Paulus.* Hanc citat Euthymius in Comm. Psalmorum.
In Psalm. 116. homilia. *Cuius horum est.*
In Psalm. 117. homilia. *Dictum quidem Psalmi.*
In Psalm. 119. homilia. *Aliorum quidem Psalmorum.*
In Psalm. 120. hom. *Videtur sus animam.*
In Psalm. 121. homilia. *At nunc multi verbum aegrè ferunt.*
In Psalm. 122. hom. *Prosunt nonnunquam.*
In Psalm. 123. homilia. *Quòd sepe dixi, hoc quoque nunc dico.*
In Psalm. 124. hom. *Cur non dixit absolutè, sicut mens?*
In Psalm. 125. homilia. *Nomen captiuitatis est quidem.*
In Psalm. 126. homilia. *Hic Psalmus dictus est de statu rerum.*
In Psalm. 127. homilia. *Vide quomodo ab eo incipit.*
In Psalm. 128. homil. 1. *Hic quoque Psalmus.*
In Psalm. 129. hom. 1. *Quid est, De profundis?*
In Psalm. 130. hom. 1. *Quid hoc est? Paulus dicit stultum esse.*
In Psalm. 131. homilia 1. *Alij quidem volunt solum conseruari.*
In Psalm. 132. homilia 1. *Multa quidem res sunt pulchra.*
In Psalm. 133. homilia 1. *Psalmos de gradibus.*
In Psalm. 134. hom. 1. *Ad hoc rursus hortatur.*
In Psalm. 135. homilia 1. *Postquam dixit superius.*
In Psalm. 136. homilia 1. *Magnum est hic virtus.*
In Psalm. 137. homilia 1. *De hoc sepe vobiscum.*
In Psalm. 138. homilia 1. *Quid dicis? Nouit Deus.* Hanc citat Euthymius in Comment. Psalmorum.
In Psalm. 139. homilia 1. *Vbi nunc sunt qui dicunt, quare sunt fera?*
In Psalm. 140. hom. 1. *Huius quidem Psalmi verba.*
In Psalm. 141. homil. 1. *Vides quomodo vbique.*
In Psalm. 142. homil. 1. *Est quidem precatio, quae fit per verba.* Hãc citat Euthymius in Comm. Psalmorum.
In Psalm. 143. homil. 1. *Quid dicis? Deus ne docet bellare?*
In Psalm. 144. hom. 1. *Hic psalmus est diligentissimè attendendus.*
In Psalm. 145. hom. 1. *Vnde desijt, illic rursus incipit.*

In

In Psalm.146.hom.1.	*Superius quidem in 144. Psalmo dixit.*
In Psalm.147.hom.1.	*Non ad ciuitatem, sed ad eos.*
In Psalm.148.hom.1.	*Est hoc sanctis in more positum.*
In Psalm.149.hom.1.	*Si spectetur quidem anagoge.*
In Psalm.150.homil.1.	*Vel hoc dicit de populo.*
In Sap.cap.3.homil.1.	*Iustorum autem anima.*

De scriptis Chrysostomi in Esaiam, & alios.

In Esaiam Prophetam fama est Chrysostomum integros composuisse Commentarios; ex quibus nunc tenemus à principio libri vsque ad dimidium octaui capitis continuæ iuxta historicum, & mysticum sensum explanationis fragmentum Godefridi Tilmani industria Latinè versum. cuius initium est, *Quanam potissimum virtute propheta hic cæteris præluxerit.*

Habemus item Chrysostomi in Esaiæ cap. 1. De pœnitentia, quòd omnium peccatorum maculas, & vestigia aboleat, hom. 1. quæ incipit, *Etsi à vobis aliquantum temporis absim.* Et est eadem cum illa, quæ in decem Chrysostomi homilias De Pœnitentia inscribitur tertia.

Item in Esaiæ c.6. De visione sedentis in throno hom.3. quarum prima incipit, *Conspicio vos.* Secunda, *Gaudeo conspiciens.* Tertia, *Præclarum nobis theatrum.*

In Ieremiæ caput vltimum De Hierusalem euastatione hom.1. cuius recordatur Chrysostomus in præfatione Homiliæ super illud, *Oportet hæreses esse.*

In Ionam homilia 1. incipientem, *Factum est.* quæ collecta est ex homilia prima Auctoris De pœnitentia.

Item in secundo Machabæorum, cap.7. de agone 7. Machabæorum hom. 1. *Quam speciosa & grata,*

Hæc sunt, quæ ex monumentis Chrysostomi in vetus testamentum vsque ad tempora Sixti Senensis, nimirum ad annum vsque 1564. in lucem prodierunt: Quæ verò in nouum testamentum, aut passim euulgata habentur, aut apud veteres auctores citata inueniuntur, infra sequuntur, videlicet.

In Matthæi Euangelium ab initio vsque ad finem continuæ explanationis Homiliæ 91. Aniano diacono, & Georgio Trapezuntio translatoribus: quarum prima incipit. *Oportebat quidem nos.*

Dicitur etiam præter has homilias scripsisse in varios sparsim Matthæi locos Sermones varios; ex quibus duo maximè celebrantur, De martyrio videlicet Ioannes Baptistæ in 14. Matth. caput. Horum alter, qui nunc extat, sic incipit, *Heu me quid agam? vnde sermonis exordium faciam?* Alterius verò, quem nunc desideramus, initium est, *Rursus Herodias insanit.* Huius sermonis occasionem Socrates in historia Ecclesiastica refert his verbis: *Eudoxia Augusta ob deiectam statuam suam à Chrysostomo, Synodum contra eum paranit. quod ille sentiens, homiliam in Ecclesia protulit, qua de iniusta Augustæ persecutione prætextu exponendi seuitiam Herodiadis in Ioannem Baptistam, grauiter conquestus est, sic exorsus: Rursus Herodias insanit, rursusq; turbatur, denuò saltat, denuò caput Ioannis in disco accipere concupiscit, &c. quæ oratio adeò Augustæ furorem exacerbauit, vt illum statim in exilium pelleret.* Hæc Socrates.

Extat item in illud Matth. 25. *Quod vni ex minimis meis fecistis,* hom. 1. quæ incipit, *Prata & nemorosa loca.*

Item in Matth. 26. De proditione Iudæ, hom. 1. quæ incipit, *Paucis hodie necessarium.*

In Marcum quoque, & Lucam relictos fuisse à Chrysostomo celebres commentarios, testes sunt Euthymius, & Suidas, quos nostra nondum vidit ætas, supersunt tamen ex varijs in Lucam locis ipsius homiliæ sex, videlicet.

In Luc. 16. De diuite & Lazaro, hom. 4. Quarum prima incipit, *Hesternum diem.* Secunda, *Admiratus sum.* Tertia, *Haud mediocrem vtilitatem.* Quarta, *Quòd supereſt de Lazari parabola.*

Item in Luc. 18. De Publicano & Pharisæo, hom. 1. quæ incipit, *Quemadmodum nubium concursus.*

Item in Luc. 23. De cruce & latrone hom. 1. quæ incipit, *Hodierna die,*

In Ioannes Euangelium habemus perpetuæ ac perfectæ enarrationis Homilias eiusdem numero 83. ex versione Francisci Aretini: quarum prima incipit, *Qui agonum certamina.*

Feruntur & in varia huius Euangelij capita Homiliæ aliquot extra numerū prædictarum

rum, de quibus vna tantum in Ioan. c. 2. De nuptijs in Cana celebratis auctoris esse putatur, cuius initium est. *Hierundinum pulli.*

In Actus Apostolorum habemus continuæ, & integrę expositionis homilias 55. incerto interprete: quas licet Erasmus in dubium verterit, nemini tamẽ dubium esse potest, quin Chrysostomi sint: nam præterquam quòd frequentes interrogatiunculæ, dialogismi, & digressiones locorum communium sub finem homiliarum ostendunt opus esse Chrysostomi; ipse etiam auctor homilia nona profitetur se esse Episcopum, & homilia vndecima indicat, se Episcopum esse vrbis amplissimæ, in qua degant supra centum millia pauperum quotidiana eleemosyna indigentium, qualem certe credibile est Chrysostomi tẽporibus fuisse Constãtinopoli. Idemq; in homilia 9. 10. 11. & 12. legem illam de non ferendis iuramentis, vni tantum Chrysostomo peculiarem, continuò inculcat, addens etiam se illos ab Ecclesia eiecturum, qui huic à se promulgatæ legi non paruerint, & quouis modo iurauerint. Et homilia 41. indicat se vixisse temporibus Iuliani Imperatoris denique homilia 52. nominis sui obiter mentionem facit his verbis: *Nomen habere Principis, non est esse Principem. multi enim vocantur magnis nominibus, vt Petrus, Iacobus, & Ioannes: sed non propter nomina sunt id, quod vocantur; quemadmodum & ego, licet vocer Ioannes, non tamen sum Ioannes.* Sed & Ioannes Damascenus in tertio libro De fide, & Oecumenius in Catena explanationum in Actus, testimonia horum sermonum proferunt, ceu ex verò, & germano Chrysostomi Opere, cuius initium est, *Plurimi sunt, qui adeo hunc librum ignorant.*

Supereſt item post hos Sermones in 9. c. Actuum de conuersione Pauli, homil. 1. quæ incipit, *Reprehendunt nos.*

In omnes Pauli Epistolas composuit Chrysostom. magnum, & insigne homiliarum Volumen, cuius mentionem faciens Georgius Patriarcha Alexandrinus in vita Chrysostomi à se edita, sic scribit: *Diuinus Ioannes, cum Pauli Epistolas, quas præ cæteris Diuinis libris vehementi complectebatur amore, explanare cæpisset, & in eas adfunalis cerei lumen singulis noctibus narrationes multas conscripsisset, iamq; eas maxima ex parte interpretatus esset, nocte quadam in cubiculo suo sedens, & expositioni incumbens, humano quodam tædio angi cœpit, dicens. Et quis nouit, Deo ne accepta sint hæc, & gratiam ab eo relatura? atque vtinam citra notam reprehensionis enarrata sint hæc; scopumne attigi sapientis istius, ac tanti viri? Hac de re vt argumento quopiã redderetur certior: suppex efflagitauit Deum. Et ecce nocte eadem, arreptis in manus chartis, cùm pressius incumberet scribendis in Apostolum commentationibus, venit ad eum Paulus Apostolus, in aures eius expositionem immurmurans. quem Proclus cubicularius ad fores cubiculi excubans per foramen quoddam ianuæ prospectans, manifestè vidit immittentem os suum deorsum versus in aurem Ioannis dexteram, & familiariter dictantem ea, quæ Ioannes scribebat. Forma autem, habitusque Apostoli erat omni ex parte similis imagini Diui Pauli; quam Chrysostomus, ad viuum depictam in cubiculo suo summa cum veneratione seruabat.* Hæc Georgius.

Catalogus autem Homiliarum huius Voluminis hic est.

In Epistolam ad Rom. homiliæ 32. Germano Brixio interprete; quarum prima incipit, *Continuò audiens.*
In Epist. ad Corinth. 1. homil. 44. Francisco Aretino Interprete; quarum prima incipit, *Intuere vt statim.*
In Epist. ad Corint. 2. hom. 30. quarum prima incipit, *Dignum est quærere primum.*
In Epist. ad Gal. continuatæ expositionis commentarius in nullas homilias diuisus: cuius initium est, *Multa pœmium.*
In Epist. ad Ephes. hom. 24. quarum prima incipit, *Vide, vt illud, Per, Deo patri tribuit.*
In Epist. ad Philip. hom. 16. quarum prima incipit, *Philippenses.*
In Epist. ad Colon. hom. 12. quarum prima incipit, *Omnes quidem sanctæ.*
In Epist. ad Thess. 1. hom. 11. quarum prima incipit, *Quanam ratione Philippensibus.*
In Epist. ad Thess. 2. hom. 5. quarum prima incipit, *In priore Epistola.*
In Epist. ad Timot. primam homil. 18. quarum generale argumentum incipit, *Vnus ex Apostolis.*
In Epist. ad Tim. 2. hom. 20. quarum prima incipit, *Quanam ratione etiam secundam.*
In Epist. ad Tit. hom. 6. Ambrosio Camaldulense Interprete, quarum prima incipit, *Vnus ex Pauli socijs.*
In Epist. ad Philemonem, homil. 3. Ambrosio Camaldulense Interprete, quarum prima

incipit

Digitized by Google

incipit, *Primum neceſſarium eſt.*

In Epiſt. ad Hebr. homilia 33. quarum prima incipit, *Romanis ſcribens.* Has Conſtantinus Presbyter poſt mortem Chryſoſtomi præceptoris ſui, ex enarrationibus eius diſperſis in vnum integræ enarrationis corpus collegit. Mutius verò Scholaſticus Latinas fecit.

Extant prꝛeter hunc iam deſcriptum homiliarum ordinem, etiam aliꝛ in varios Epiſtolarum Pauli locos Homiliæ viginti, videlicet.

In locum ad Rom. 16. *Salutate Priſcam & Aquilam,* hom. 1. *Nonne docti eſtis.*

In locum 1. Corinth. 7. *Mulier allegata eſt legi,* De libello repudij, homilia 1. *Pridem vobis B. Paulus.*

In locum 1. Corinth. 10. *Nolo vos ignorare, quòd patres ſub nube fuerunt,* homilia 1. *Nauta eam maris partem.*

In locum 1. Cor. 7. *De Virginibus præceptum,* &c. de Virginitate, lib. vnus, cuius auctor ipſe meminit, hom. 19. in priorem ad Corinth.

In locum 1. Cor. 11. *Oportet hæreſes eſſe,* hom. 1. *Concionem veſtram.*

In 1. Corinth. 16. *De collatione in Sanctos, & eleemoſyna,* hom. 1. *Exurrexit hodie.*

In illud 2. Corinth. 11. *Vtinam ſuſtineretis modicum quid inſipientiæ meæ,* homil. 1. *Omnes equidem amo.*

In illud ad Philip. 1. *Siue occaſione, ſiue veritate Chriſtus annuncietur,* homil. 1. *Cum pridem Phariſæi.*

In illud 1. Tim. 5. *Vino modico vtere,* hom. 1. *Audiſtis Apoſtolicam vocem.*

In illud 1. Tom. 6. *Præcipe diuitibus non ſublime ſapere,* hom. 1. *Quid dicam, aut quid loquar?*

In illud ad Philem. 1. *Paulus vinctus Chriſti,* hom. 1. *Principis quidem prudentiam.*

In illud ad Hebr. 10. *Sponte peccantibus nobis,* hom. 1. *Omnes arbores.*

Item de laudibus Pauli homiliæ nouem, Aniano interprete, multa tam de Pauli Epiſtolis, quam de his, quæ Lucas de Paulo in Actibus ſcribit, explicantes: quarum prima incipit, *Nihil prorſus erraverit.*

Extat item præter iam enumeratas lucubrationes tranſlatio vtriuſque teſtamenti in linguam Armenicam, qua nunc Armeni vtuntur, Chryſoſtomi, vt ipſi credunt, induſtria, & ſolicitudine edita. Meminit huius tranſlationis Georgius Patriarcha Alexandrinus in vita Chryſoſtomi, referens, eum cum in Cucuſum Armenia oppidum exularet, incolas eius regionis ad Chriſtum perduxiſſe, ac ſubinde curaſſe, vt Pſalmi Dauidis vna cum ſanctis Euangelijs, atque alijs veteris inſtrumenti hiſtorijs Armenicè verterentur, quò facilius Diuinæ Scripturæ cognitionem gentes prouinciæ illius obtinerent.

Editiones variæ, ſiue Latinè, ſiue Græcè Operum D. Ioan. Chryſoſtomi.

Inter antiquiores autem Chryſoſtomi editiones numeranda eſt, quæ Baſileæ, cum nondum hæc Ciuitas hæreſibus aſperſa fuiſſet, prodijt ex Officina Iacobi de Pforzen, an. 1504. Deinde quæ apud Cratandrum Germanum, ann. 1522. & apud Gromorſum Pariſiéſem an. 1524. Quas ſubſecutæ ſunt variæ varijs in locis, apud Frobenium, Tomis quinque an. 1533. apud Heruagium aliqua an. 1536. cum Frobenius quædam ſeparatim edidiſſet an. 1525. 1526. 1527. quæ ipſi ſuppeditabantur à diuerſis. Qui poſtea itẽ an. 1547. ea omnia quæ nactus erat, emendatiora, & auctiora ſe excudiſſe exiſtimauit. Vt mittamus, quꝛ ab Oporino Baſileæ Orationes Græcè & Latinè De Prouidentia, De auaritia, De ingluuie, De anima, De pulchritudine, & vxore, De diuitijs, & paupertate, De Eccleſia Dei non contemnenda, & myſterijs, De humilitate animi, De aduerſa valetudine: quive Coloniæ cum Homilijs Maximi Taurinenſis, & Lipſiæ ann. 1538. Sermones quatuor De patientia Iob, & decem de Pœnitentia. Quæ item de laudibus D. Pauli Homìliæ ſeptem excuſæ ſunt Latinè cum Operibus Bedæ quoniam hæc omnia idem Frobenius colligere potuit.

Sed & cum Gentianus Heruetus Protheoriam Chryſoſtomi in Pſalmos, atque tam huius, quàm Baſilij Ritus ſanctiſſimi ſacrificij Altaris, ſiue Miſſæ è Græco Sacerdotali in Latinam linguam tranſtuliſſet, vterque hic labor Venetijs anno Dom. 1548. impreſſus eſt.

Liber de Virginitate Iulio Pogiano Interprete Antuerpiæ an. 1565. Qui tamen poſte ibidem ann. 1575. prodijt Græcè primum, & Latinè editus Interprete Ioanne Liuinei

Digitized by Google

Gindensi. Porrò eiusdem Chrysostomi Sermones aliquot: De patientia Iob, & Homiliæ 4. De pœnitentia Homiliæ decem Latinè. Coloniæ apud Theodorum Baum, an. 1568. Libri autem sex de Sacerdotio, Germano Brixio interprete vna cum libro S. Ambrosij de dignitate Sacerdotali, Louanij ann. 1568. Eiusdem de orando Deum libri duo, Græcè Coloniæ an. 1573. & Antuerpiæ an. 1579. In Euangelium Christi secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem Commentarij ab Arianorum fœcibus repurgati & sub minori forma editi. Parisijs apud Ioannem Roigny, an. 1576. Sed de his vide, quæ diximus, vbi locuti sumus de Operibus falsò ascriptis Chrysostomo. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Opera locis innumeris (vt præfert inscriptio) ad collationem exemplarium vtriusque linguæ, nunc primum restituta & aucta Philippi Montani opera & industria. Parisijs apud Gulielmum Merlinum, an. 1570. Ioannis Chrysostomi Sermones in Epistolam D. Pauli ad Philippenses Flaminio Nobilio interprete. Notationes in eiusdem Patris sententias, quæ interpretis, aut exemplarium vitio pias lędere aures possunt. Romæ apud Iosephum de Angelis an. 1578. Eiusdem aduersus gentes demonstratio, quod Christus sit Deus. Ingolstadij an. 1579. & Bononię Italicè reddita, atque excusa.

Præterea sequentis prænotationis prodierunt D. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, Opera omnia, locis penè innumeris ad collationem exemplariũ vtriusque linguæ nunc primum natiuæ integritati magno cum fœnore restitutorum. In quibus quid hac postrema editione, Iacobi Billij, Gentiani Herueti, Flaminij Nobilij, Francisci Zini, & Io. Champaigne, opera præstitum sit, ex Sebastiani Niuellij, apud quem edita sunt Parisijs an. 1581. Epistola ad Cardinalem Pelleuæum, in Operum limine, & ex singulorum Tomorum Catalogo, cognoscere licebit.

Præfixus est priori Tomo, Operum omnium Index locupletissimus; alter locorum Sacræ Scripturæ à D. Ioan. Chrysostomo explicatorum: alter rerum & verborum, insigniorumque sententiarum, quæ in Chrysostomi Operibus continentur, per locos cõmunes digestus.

Philippi item Montani Armenterienſis Tractatio initio adiuncta est, de recognitionis vtilitate, ac necessitate: qua etiam Basilienſis editionis, & quorundam lapsus notat.

Præterea D. Io. Chrysostomi vita per Palladium Diaconum, Cassiodorum Senatorẽ, Leonem Imperatorem, Suidam, & Simeonem Metaphrastem, conscripta.

Item sequentia adiuncta sunt, quæ seorsim prius erant impressa.

De virginitate, lib. 1. primum editus Romæ an. 1562.
De prouidentia, oratio.
De diuitijs, & paupertate.
De auaritia, oratio.
De non contemnenda Ecclesia Dei, & mysterijs, oratio.
De ingluuie, & ebrietate, oratio.
De anima, oratio.
De humilitate animi, oratio.
De aduersa valetudine, & medicis, oratio.
De muliere, & pulchritudine, oratio.
De iuramento, oratio.
Aduersus eos, qui in delicijs agunt, oratio: Quod vbi ira, ibi non sit Spiritus sanctus.
De oratione.

Denique addita sunt, quæ sequuntur, nunc primum edita.

Epistolæ duæ ad viduam iuniorem.
Epistolarum liber ad varios.
In Sanctum martyrem Ignatium laudatio.
In Principes Apostolorum, oratio Encomiastica.
In Sanctos duodecim Apostolos, hom.
Dissimilia ex D. Chrysostomo collecta.
Adagia, ex eodem.
Notationes in Beati Chrysostomi sententias.
Locorum ambiguorum pia, & germana explicatio.
Florum D. Ioannis Chrysostomi Index, & Epitome.

Post hanc verò editionem. Eiusdem Orationum primum editarum Decas Græcolatina per Ioannem Iacob Beurerum Friburgi, an. 1585.

Eiusdem Homiliæ sex ex manuscriptis codicibus in lucem editæ Græcè Oxonij, an. 1586. Quæ tamen expediet, vt expendantur, num ad sanorum exemplarium normam sint editæ.

Eiusdem Homiliæ in Euangelium. Matth. 83. nunc primum Græcè editæ & adiuncta Latina interpretatio recognita, apud Simon Sermartel. Bibliopolam Tullensem, anno 1591.

S. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in S. Pascha, primum Græcè, & Latinè editus est Petro Pantino Tiletano interprete, Ant. apud Ioachimũ Trognæsium, an. 1598.

Digitized by Google

S. Patris noſtri Io. Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani Homilia quintadecima earum, quas ſtatuas appellauit, in calamitatem Ciuitatis Antiochiæ, edita primum Græcè in vſum Scholarũ Societatis Ieſu ex typographia Viduæ Iacobi Colomerij Toloſæ an. 1598. vna cum verſione Bernardi Brixiani.

Chryſoſtomi Epiſtola ad Venerium Mediolanenſem Epiſcopum è Codice Vaticano accepta, quæ nondum ſuperſtite Gulielmo Sirlito Cardinali edita erat, extat in quinto Tomo Cæſaris Cardin. Baronij ſub annum 405.

De decm autem Homilijs, quas edidit Cardin. Sirletus diximus ſuprà.

Io. Chryſoſtomi in Euang. ſecundum Matthæum Græcè primum è Bibliotheca Palatina Bauara, & Auguſtana cum interpretatione Aniani.

Commentarius merè Latinus in Matthæum vulgo attributus eidem D. Chryſoſtomo. Ex Officina Caueleriana, ann. 1602.

Quæ item quoniam in ciuitate haud catholica excuſa ſunt, & à Typographo qui catholicus non erat, ad eandem ſanorum exemplarium normam ſunt expendenda. Sed & Auguſtæ an. 1602. prodierunt ſex Chryſoſtomi homiliæ contra Iudæos tam Græcè quam Latinè ſimul editæ è tribus Codd. m. s. Palatino, Auguſtano, Cyprico inter ſe collatis emendatiores, atque integriores. Variæ lectiones Græcè ad marginem, ac Notæ ad calcẽ additæ. Meminit earũ homiliarum idem Chryſoſtomus Orat. in Nat. Domini. Ὅτε γάρ (inquit) τοὺς πολλοὺς καὶ μακροὺς περὶ Ἰουδαίους ἀνελισσόμεθα λόγους, τῆς ἀκάρπου αὐτῶν νηστείας κατηγοροῦντες, hoc eſt. *Tum enim multos, & longos ſermones inſumpſimus ad Iudæos, dum illos de importuno eorum ieiunio argueremus.*

Sudat autem ſub prelo Pariſienſi nouaOperum Chryſoſtomi editio, quæ ſine dubio tot aliorum laboribus auctior, & emendatior eſſe debebit.

Eiuſdem Homiliæ in aliquot Pſalmos Dauidicos excuſæ ſunt Pariſijs apud viduam Sebaſtiani Niuellij. an. 1606. Tractatus Panegyricus, Ingol. apud Georg. Viller. an. 1606. Eiuſdem Laudatio Sanctorum omnium, qui martyrium toto terrarum orbe ſunt paſſi, Interprete Frontone Ducæo S. I. Theologo ad vſum ſcholarum, edita eſt Pariſijs anno 1606. Item Homilia de Negatione Petri: de Cruce, & de figura Chriſtĩ eodem Frontone interprete, ibidem anno 1606.

Ad eos tamen, qui varia ex Chryſoſtomo verterunt, ita accedendum eſt, vt ſecernantur Catholici ab Hæreticis, quales fuerunt Vvolfgangus Muſculus, Oecolampadius, Ianus Cornarius, Vitus Amerpachius, & alij eiuſmodi. De Eraſmo item, ac de alijs diximus ſupra, quos cum alij, tum inprimis Billius recenſuit.

Porrò S. Io. Chryſoſtomi Oratio in adorationem venerandæ & viuificæ Crucis, quã Græcè & Latinè Perionius primò publicauit: Sed & Græcam Perionij editionem (quando aliunde non poterat) ſecutus Iacobus Gretzerus noſter, eandem fecit Latinam ad Auctoris ſenſum. Extat autem cum ſequentibus in ſecundo Tomo De Cruce Chriſti edito Ingolſtadij ab eodem Gretzero.

Oratio item eiuſdem Chryſoſtomi in nomen, ſiue appellationem Cæmeterij, & in Crucem Domini Dei. & Saluatoris noſtri ex Bibl. Auguſtana emiſſa eſt Græca, & in Latinum verſa ab eodem Iacobo Gretzero.

Homilia de liberorum educatione primum ann. 1603. excuſa Moguntiæ apud Albinum. Homilia in Crucem, & confeſſionem latronis recitata in ſancta, & magna Paraſceue. Græcè & Latinè ext in To. 2. de Cruce Iacobi Gretzeri, quæ non ſatis conſtat, num ſit legitimus Chryſoſtomi partus, cum & extet inter Sermones de Tempore, Serm. 130. & Latina Interpretatio valde diſſideat à Græcis.

Oratio in magno Paraſceues die dicta, quæ ex Codice Auguſtano Græco, Græcè primum prodijt Auguſtæ Vindelicorum, ſed deinceps Græcè & abs ſe Latinè verſam inſeruit Iacobus Gretzerus ſuo ſecundo Tomo De Cruce.

Chryſoſtomi Oratio. Ne erubeſcamus confiteri venerandam Crucem, & vt per illã Chriſtus nos ſeruarit, & vt oporteat in illa gloriari. Et de virtute, & quomodo noſtram ſalutem deſideret, & de eleemoſyna. Hanc verò Orationem cum Perionius à ſe Latinè redditam, vtraque lingua emiſiſſet, Iacobus Gretſerus è Græcè m. s. Codice Bibliothecæ Auguſtanæ deſcriptam, notata item interpretatione protulit Græcè & Latinè in lucem in eodem Tomo ſecundo de Cruce. Ac quidem Auguſtanus codex diſcrepat in nonnullis ab editione Perionij. Quod autem multa huius Orationis reperiuntur in alia quã media ieiuniorum hebdomade dixit, & in hom. 55. in Matthæum, id argumento non eſt (inquit Gretzerus Chryſoſtomum huius homiliæ Auctorem non eſſe. Neminem

enim

enim fugit, quàm creber sit in repetendo Chrysostomus, de eadem materia toties concionari solitus.

Porrò quæ omiserit, aut addiderit Perionius in sua Græca editione, vide Gretserum, ibid. pag. 627. eiusdem 2. Tom. de Cruce.

At Ioannis Chrysostomi liber qui appellatur Flores, seu Florilegia, in quo continentur homiliæ 33. ex varijs D. Chrysostomi operibus excerptæ, à Balthasare Etzelo Societatis Iesu, ex vetusto exemplari descriptæ, Græcè & Latinè. Moguntiæ apud Albinum, an. 1603. fuerunt excusæ.

Quæ Græcè m.s. extant hoc an. 1603. in Bibliotheca Imper. Viennæ Austriæ.

Scio autem plura fuisse Viennæ in Bibliotheca Imperatoris manuscripta Chrysostomi Opera: sed quoniam aliquando inde eximi forsan potuerunt, neque deinceps restitui in propria loca, dedimus operam, vt inde ad nos certior eorum catalogus mitteretur, qui fuit sequens.

Ioannis Chrysostomi homiliæ aliquot in ficum infructuosam, & de pœnitentia, &c. In Epistolas D. Pauli ad Corinthios, & ad Philemonem. In decem Virginum historiam, iuncta narratione Palladij. De obsidione Constantinopolis. In Euangelium Sancti Matthæi.

Eiusdem homiliæ in varios Sanctos, & Martyres, in Eulampium, & Eulum. In Lucam Euangelistam. In Catharinam Martyrem. In matrem Mariam. In Pharisæũ, & Publicanum, interposito encomio Gregorij Rhetoris in Zachariam, & Elisabetham de S. Ioanne Baptista.

Eiusdem contra Iudæos homiliæ duæ: contra Eunomium quinque de Episcopalis ac Sacerdotalis muneris præstantia dissertatio. Iuncta vita S. Nicolai.

Eiusdem homiliæ quam plurimæ non editæ. In Thimotheum. In peregrinationem Flauiani Episcopi. De tolerantia ad fortiter ferendas minas. De non iurando. Quòd peccatum mortem, & tristitiam attulerit. In calamitatem Ciuitatis Antiochiæ.

Eiusdem homiliæ, & explicationes in Epistolas D. Pauli.

Eiusdem Commentarij in vtramque Epistolam Diui Pauli ad Thessalonicenses, & ad Titum.

Explicationes in Euangelium Sancti Ioannis.

Eiusdem homiliæ in vetus Testamentum.

Eiusdem in Hexaemeron, siue in Genesim.

Eiusdem explicatio orationis Dominicæ.

Eiusdem in Symeonis Canticum, & Salutationem Gabrielis.

Eiusdem duæ Homiliæ in Euangelium Sancti Matthæi.

Eiusdem de Virginitate Opus insigne.

Eiusdem explicationes in Matthæum.

Eiusdem 66. Homiliæ in Genesim.

Eiusdem 89. Homiliæ in Euangelium Sancti Matthæi, incipientes ab eo, & desinentes in eo.

Eiusdem Commentarij in Genesim explicatio Martyris Theodori in illud dictum: *Nemo enim potest duobus dominis seruire.*

Eiusdem in Genesim.

Eiusdem homiliæ variæ in Synodum Episcoporum.

In Apostolum Petrum. In Epigraphen. 50. Psalm. &c.

Eiusdem enarratio in Euangelium Matthæi. In Epistolam Pauli ad Romanos.

Eiusdem Summa sententiarum Theologicarum.

Quæ manuscripta Græcè D. Ioan. Chrysostomi extant in Anglia, siue ibidem desiderantur.

In Euangelium Ioannis Homiliæ quinque, & quadraginta priores; Quarum vltima sic incipit, Ὢν ὁ θεὸς ἡ κοιλία. Reliquæ omnes vsque ad finem, duæ scilicet, & quadraginta in ijsdem codicibus desiderantur.

Ad populum Antiochenum Homiliæ, vna & viginti priores, quarum vltima sic incipit, Τῷ πρώην εἰρημένων πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. Reliquæ omnes scilicet nouem & quin-

Digitized by Google

quaginta posteriores, in Anglia Græcè non inueniuntur. Reliqua omnia, quæ iustorum voluminum numero censeri queant, vt sunt Commentarij perpetui in Esaiam (quorum bona pars extat in Bibliotheca Regis Galliæ) Commentarij in Marcum; Volumen Epistolarum (quod Cuiacium constat habuisse) & vno verbo cętera omnia in hoc genere, in Anglia desiderantur.

Opuscula autem Chrysostomi, quæ in ijsdem Bibliothecis reperiuntur: ac primum de ijs, quæ pluribus constant homilijs

Περὶ ἀκαταλήπτου. Πρὸς τοὺς ἀνομοίους περὶ ἀκαταλήπτου δόντος τοῦ θεσπεσίου. λόγος ά. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν ὑπάρξει, καὶ τὰ θρέμματα μετὰ πάσης εὐταξίας ἕξηκε.

Πρὸς ἀνομοίους περὶ ἀκαταλήπτου λόγος β'. Φέρε δὴ πάλιν πρὸς τοὺς ἀπίστους ἀνομοίους διαλεγώμεθα.

Πρὸς ἀνομοίους περὶ ἀκαταλήπτου λόγος γ'. Οἱ φιλοπόνοι τῶν γεωργῶν.

Πρὸς ἀνομοίους περὶ ἀκαταλήπτου λόγος. δ'. Ἤ ῥηθὲν μὲν ἦν πρώην διεξάντα.

Πρὸς ἀνομοίους περὶ ἀκαταλήπτου λόγος έ. Εἰ δεῖ δὲ μέλλητις μακροτέρας ὑποθέσεως.

Περὶ ἀκαταλήπτου λόγος ς'. Μίαν ἡμῖν διελέχθη ἡμέραν.

Adversus Iudæos. Περὶ ἀκαταλήπτου λόγος ζ'. Πάλιν ἵππος δρομέας, καὶ πάλιν ὁ σύλλογος ἡμῖν ἔλαττων γέγονε.

Κατὰ Ἰουδαίων λόγος ά. Ἐ βουλόμην ὑμᾶς ὑποδῦναι τὰ λείψανα.

Πρὸς Ἰουδαίων λόγος β'. Πάλιν οἱ δείλαιοι, καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτατοι.

Πρὸς Ἰουδαίων λόγος γ'. Πόθεν ἡμῖν ἄρα πλείων σύλλογος γέγονε τήμερον.

Κατὰ Ἰουδαίων λόγος δ'. Τὰ θηρία τῶς μὲν τὰς ὕλας νέμονται.

Κατὰ Ἰουδαίων λόγος έ. Ἆρα κόρον ἐλάβετε τῆς πρὸς Ἰουδαίους μάχης.

Κατὰ Ἰουδαίων λόγος ς'. Παρῆλθεν ἡ νηστεία τῶν Ἰουδαίων.

Κατὰ Ἰουδαίων λόγος ζ'. Ἰατροῖς μὲν παῖδες ὅταν συρίσωσιν.

In Iob. Εἰς τὸν δίκαιον Ἰὼβ λόγος ά. Ἤ κενὴν μὲν ἐν ἰαύσει ἡμέραν ὁ τῆς οἰκουμένης ἀθλητὴς.

Εἰς τὸν αὐτὸν λόγος β'. Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων μεγάλων δεῖται διηγημάτων.

Εἰς τὸν αὐτὸν λόγος γ'. Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀφώμεθα τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὑμεῖς ἀκροάσεως.

Εἰς τὸν αὐτὸν λόγος δ'. Πανταχοῦ μὲν καὶ δὴ πάντων, ὡς εἰπεῖν.

Desiderantur in nostris codicibus Græcè homiliæ reliquæ in Iob, quæ in Latina editione reperiuntur.

De Anna. Εἰς τὸ δεῖν καὶ ἐν πεντήκοντ' ἦ, καὶ ἀεὶ νηστείας μιμνήσθαι, καὶ περὶ τῆς Ἄννης λόγος. Ἐ πειδὰν ξένον τινὰ καταχθέντα πρὸς ἡμᾶς.

Εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἄννης λόγος. Οὐδὲν ἄρα ἴσον εὐχῆς ἀγαπητὸν οὐδὲν πίστεως εἶναι δυνατώτερον.

Εἰς τὴν τοῦ Σαμουὴλ γαλακτοτροφίαν λόγος. Εἰ μὲν δοκῶ τροπικῶτερον, ἀλλ' ἀφορμικός.

Πρὸς τοὺς τὰς συνάξεις καταλιμπάνοντας, καὶ εἰς δευτέραν μῖσιν τῆς Ἄννης λόγος. Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσομαι λόγοις σήμερον.

Πρὸς τοὺς ἐν ἑορταῖς μόνον συναγομένους, καὶ τίποτε ἔστιν ἑορτὴ, καὶ ὅτι χρησιμώτατον ἡ περικοπὴ καὶ εἰς τὴν Ἄννην λόγος. Μάτην, ὡς ἔοικε τοὺς τῇ προτέρᾳ συνάξει θαμβουμένους.

Desideratur tamen huius Homiliæ finis in Anglicis Codicibus.

De Ozia. Ἔ παινος τῶν ἀπαντησάντων, καὶ περὶ εὐταξίας ἐν ταῖς δοξολογίαις, καὶ εἰς τὸ. Εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ λόγος ά. Πολλὰ ῥῶ τοῦ ἀποδύσω ἐν δεικνυμένους ὑμᾶς.

Ἐ ν τῷ ἐν ἰάμνῃ, ἔ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν, οὐδὲ σοιᾶζον πρόσκειται. τῶν γραφῶν λόγος β'. Χαίρω σωπερέχοντας ὑμᾶς ὁρῶν πρὸς τοῦ ἀκροάσιν τῶν θείων λόγων.

Εἰς τὰ σεραφείμ λόγος. Μόλις πότε τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν διεπλεύσαμεν πέλαγος.

Ἐ γκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους πάντας λόγος ά. Ἐ ξ οὗ τοῦ ἱερὰν πανήγυριν τῆς πεντήκοντ' ἧς ἐπετελέσαμεν.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς λόγις β'. Μαρτύρων ἑορταὶ οὐκ ἐν περισσῷ ἡμερῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γνώμῃ.

Εἰς τὸ τοῦ λή. Ψαλμοῦ, Μὴ φόβου ὅταν πλουτήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ἤ δὴ μὲν γὰρ πόνῳ τὸ ἄριστον εἰλκύσαμεν εἰς καθαρισμὸν τῆς ἀσύρας.

Εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Βραχὺς ὁ καιρὸς τῶν καλῶς εἰρηκότας.

De Pœnitentia. Περὶ μετανοίας. Εἰ καὶ χθὲς ὑμᾶς ἀπελείφθην.

Περὶ μετανοίας καὶ εἰς τοὺς ἀπολειφθέντας ἐν ταῖς συνάξεσι, καὶ περὶ ἱερᾶς πραγματείας, καὶ περὶ κρίσεως. Ὃ περ τοῖς ἀπείρουσιν ὄφελος οὐδέν.

Περὶ μετανοίας, καὶ ἐλεημοσύνης. Ἆρα οἶδατε πόθεν ἡμῖν ὁ λόγος πρώην ἤρξατο.

Πρὸς τοὺς λέγοντας· ὅτι οἱ δαίμονες δοικοῦσι τὰ ἀνθρώπινα λόγος ά. Ἐ γὼ μὲν ἠλπιζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως κόρον ὑμᾶς.

Digitized by Google

Πρὸς τοὺς λέγοντας ὁ αὐτὸς λόγος ἐ. Τῷ βαπτισθέντι, ἵνα ἐκ τῆς σφοδρότητος ὑμῶν ἀδελφοὶ, ἀγάπης ἐλαβομεν.

Πρὸς τοὺς ζητοῦντας, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τῆς μέσου γέγονεν ὁ διάβολος. Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ὀπτιμήσας ποτὲ ἄριστον.

Opuscula Chrysostomi quæ singulis constant Homilijs, in Anglicis manuscriptis reperta.

Εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἁμαρτωλὸν τὴν ἀλείψασαν τὸν Χριστὸν μύρῳ. Ἱκανῶς ὑμᾶς πρώην ἐψυχαγώγησεν ὁ Χριστὸς πρὸς ἀκρόασιν ἐσιωπήσατε, ὅτε γὰρ Χριστὸς ἐσιώπα.

Εἰς ὁ θεῖον, καὶ μυστικὸν δεῖπνον τοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς Ἰούδα προδοσίας.

Εὐβουλόμην ἀγαπητοὶ τῆς κυ πατειάρχου πάλιν ὑποθέσεως ἅψασθαι, καὶ ἐν τοῦτον ὑμῖν τὴν ἑορτὴν πνευματικήν.

Εἰς ὁ. Εἰ σώματὸν, ὁ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ. Οὐδὲν ἀπροίκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι μητέρες φιλοτέκνου.

Εἰς τὴν ζωηφόρον ταφὴν, καὶ τεσσαρεσκαιδεκάτην ἀνάστασιν Χριστοῦ. Εἴδετε χθὲς ληστοῦ εὐγνωμοσύνην, καὶ Ἰούδα μανίαν. Φέρε καὶ σήμερον.

Εἰς ὁ ἅγιον πάσχα, καὶ εἰς τὰς μυροφόρους. Φέρε δὲ καὶ περὶ τῆς τῶν εὐαγγελιστῶν ἱστορίας τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν Σαμαρείτιδα. καὶ ἑρμηνεύεται Μωσίας. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους τῆς Σαμαρίτιδος ἀνεκήρυξεν.

Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν. Ὁ θεὸς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν ἐθεράπευσε καὶ πίνας, καὶ πηλὸν ποιήσας ἔκλεισεν.

Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου. Καὶ ὅτε σαυτῷ μνείαν ὀπτελοῦμεν, ἔξω τῆς πόλεως ἑορτὴν ἐπιτελέσομεν, καὶ νῦν.

Εἰς τὸν ἐκβολὴν τῶν λουκᾶν. Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ λῃστὰς περιέπεσεν. Οὕτως καὶ τὸν θεῖον ἀποστολον οἱ σαδδουκαῖοι πάντες πρέχουσι.

Εἰς τὴν γένησιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου προδρόμου, καὶ βαπτιστοῦ. Εὐχαρις ἡμέρα ἐστὶν ἑορτὴ πάνδημος χαρὰ, ἐν ᾗ ὑπεμνήσθημεν τοῦ Γαβριὴλ τὴν λειτουργίαν, καὶ τοῦ Ζαχαρίου τὴν ἱερατείαν.

Εἰς τὸν ἀποστολικὸν ῥῆσιν. Ἔχοντες δὲ ὁ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης οἱ θρόνοι τοῦ ἰατροῦ, ἐπειδὰν ἴδωσιν ἕλκος σιδήρου δέομεν.

Εἰς ὁ αὐτὸ, καὶ πρὸς Μανιχαίους πάντας τοὺς διαβάλλοντας. Ἀποστολικῆς ὑμῖν ἐξηγήσεως χρέως ὀφείλω παλαιόν.

Εἰς ὁ αὐτὸ, καὶ διότι κοινῇ πάντες ἀπολαμβάνομεν ἀρα θά. τῇ προτέρᾳ σωάζει, καὶ τῇ προ ἐκείνης, μίαν τοῦ Ἀποστόλου ῥῆσιν ἀπολαβόντες.

Περὶ τοῦ Γαλιλαίων ὧν ὁ Πιλάτος ὁ αἷμα ἔμιξε. Περὶ τοῦ Γαλιλαίων, ὧν ἀπήγγειλαν τῷ Χριστῷ, ὅτι ὁ αἷμα αὐτοῦ.

Εἰς ὁ Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἐλάττων ἐτῶν ξ, καὶ περὶ παίδων ἀνατροφῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης.

Εἰς χαρὰν ἡ τῶν πνεύματος ὡκονόμησε ταύτην τῆς Ἀποστολικῆς ὀξυστολῆς ἀναγνωσθῆναι τὴν περικοπὴν.

Εἰς ὁ ῥητὸν, Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πατέρες ὑμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην, Οἱ ναῦται τοῦ μάλιστα φιλοῦσι τὸ πελάγους ὁ μέρος.

Περὶ μνησικακίας, ἤτοι ὀργῆς. πρὸς ὁ τέλος ἡμῶν τῆς νηστείας λοιπὸν ὁ χαρὰς ἐπείγεται.

Εἰς τὴν ἐναν. θρώπησιν τοῦ κυρίου. Οὕτως ἐπεφάνη ἡμῖν ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς ὁ ῥητὸν. Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτὸν. Οὐδὲν ὡς ἔοικεν ὠφελήσομεν μακρὸν λόγον.

Περὶ τοῦ προνοεῖν τῆς κοινῆς συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἶναι εἰς εὐδοκίμησιν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ὅτι ῥᾳθύμως προσιέναι τοῖς θείοις. Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον παρεσκευασάμην πρὸς σε.

Εἰς ὁ ῥητὸν. Ἐξῆλθε δόγμα πρὸς Καίσαρος Αὐγούστου. Μέλλοντες ἀγαπητοὶ τοῦ κοινοῦ.

Εἰς ὁ ῥητὸν Ἀποστόλου. Εὐβουλόμην ἐγὼ αὐτὸς ἀνάθεμα εἶναι. Ἆρα ὁ μεγαλατινα, καὶ ὑπερφυῆ σε περὶ τοῦ παύλου.

Περὶ τοῦ καλῶς θεὸν πολιτεύεσθαι. Πάσης μὲν θεωρεύσεως γραφῆς.

Εἰς τὸν ῥητὸν Οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος. Εἰ καὶ ἐθάλωσεν ὑμᾶς ἡ καὶ τὴν ἑωθεραν παραχή.

Ὅτι ὀπισθαλὲς ὁ εἰς θέατρα ἀναβαίνειν. Πολλοὺς οἶμαι πρώην καταλωσέντων.

Εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια. Πάντες ὑμεῖς.

Εἰς τοὺς τὰ πρῶτα πάσχα νηστεύοντας. Πάλιν χρεῖα τις ἀναγκαία, καὶ κατεπείγουσα.

Κατὰ αἱρετικῶν, καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. Χθὲς ἐκ πολέμου ἐπανελθόντες, ἐκ πολέμου, καὶ μάχης αἱρετικῆς.

Εἰς τὸν Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ. Ἀποικίζει ὁ θεὸς τὸν δίκαιον Ἀβραάμ.

Περὶ ἐν ἀνθρωπήσεως τοῦ κυρίου, καὶ ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος Μαρία. Τί τοῦτο σημεῖον ἀντιλεγόμενον ὁρῶ.

Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὁπόταν ἐκ Χειμῶνος κρυεροῦ θερμὸν ἔαρ ἐκλάμψει.
Εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια. Ἑορτάσαι θέλω ἀγαπητοὶ, καὶ πανηγυρίσαι βούλομαι.

Opera Chrysostomi Græcè excusa, præter illa de quibus dictum est supra.

Sed & Commentarij perpetui in omnes Epistolas Pauli Veronę multis ab hinc annis. Iterum autem superiore anno in Germania, collati cum m. ss. cubicibus Augustanæ, ac Palatinæ Bibliothecarum. Quam tamen editionem, vt cupiebamus, recognoscere nequiuimus, tot aliorum Auctorum mole pressi in adornando hoc Apparatu. Quod dictum esto, vt quandoquidem editio illa prodijt ab hominibus à fide catholica alienis, non temerè ijs fides habeatur.

Homiliæ viginti & vna, priores ad Populum Antiochenum, vt vocant.

Περὶ ἱερωσύνης λόγοι ἕξ.
Περὶ προνοίας, καὶ εἱμαρμένης λόγοι ἕξ. Initium primi. Πολλῆς γὲ μοὶ Ταραχῆς ἡμῶν ἡ ζωὴ. Initium postremi. Φάγωμεν, καὶ πίωμεν αὔριον γὰρ.
Εἰς Βαβυλᾶν μάρτυρα, καὶ κατὰ ἑλλήνων. Incipit. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς μέλλων πρὸς τὸ πάθος ἤδη χωρεῖν.
Περὶ προσευχῆς λόγοι β'. Initium primi. Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει τοὺς τοῦ Θεοῦ θεράποντας μακαρίζειν, καὶ θαυμάζειν. Initium secundi. Ὅτι μὲν πάντος ἀγαθοῦ κεφάλαιον ἐστὶν ἡ προσευχὴ.
Εἰς τὸ προφητικὸν ῥητὸν. Πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος. Προτρέπεται καὶ κόλπος βύθος ἁλιέα ὅταν τὸ δίκτυον.
Εἰς τὸ. μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσει ἄνθρωπος. Ὁ μὲν γηπόνος εἰς καθαρὰς ἕλκει τὰς ἀρούρας.
Εἰς τὸν τελόνην, καὶ τὸν φαρισαῖον. Καθάπερ γὰρ νεφῶν συνδρομὴ, πρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν ζοφερὸν ποιεῖ τὸν ἀέρα.
Εἰς τὸ. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν. Τῶν δένδρων ὅταπερ ἂν φυτευθέντα.
Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ σταυροῦ. Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα, ἡ πανσέβαστος, καὶ φωσφόρος τῶν ἁγίων νηστειῶν.
Περὶ τοῦ μὴ ἐπαισχύνεσθαι ὁμολογεῖν τὸν τιμίον σταυρόν. τοῦ τὸ ἐστὶν ἀδελφοὶ τὸ σημεῖον ὅπερ ὁ δεσπότης πᾶσιν ὑπεσχετὸ δώσειν.
Εἰς τὸ. Πάρεστη ἡ βασιλίασσα ἐκ δεξιῶν σοῦ. Ἡδὺς μὲν λειμῶν, καὶ παράδεισος.
Ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικοῦντα οὐδεὶς παραβλέψαι δύναται. Οἶδα μὲν ὅτι τοῖς παχυτέροις, καὶ πρὸς τὰ παρόντα κεχηνόσι.
Εἰς τὴν ἐν τῷ ἅδῃ τοῦ κυρίου κατάβασιν, καὶ εἰς τὸν λῃστὴν. Ὦ τῶν ξένων, καὶ παραδόξων πραγμάτων.
Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ Θωμᾶ. Ἰδοῦ πάλιν ἑορτὴ. Ἰδοῦ πάλιν σωτηρία ψυχῶν.
Εἰς τὴν ἁγίαν πεντικοστὴν. Μεγάλα ἀγαπητοὶ, καὶ πάντα λόγον ὑπερβαίνοντα.
Περὶ παρθενίας. Τὸ τῆς παρθενίας καλὸν ἀποτρέφονται.
Εἰς εὐαγγελισμὸν, siue Annunciationem Beatiss. Virg. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια, καὶ ἐλευθερίας μηνύματα.
Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Ἄνδρευ φιλόχριστοι, καὶ φιλόξενοι ξενοδοχήσατε.
Εἰς τὰ αὐτὰ καὶ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην. Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ πανήγυριν ἀγωμεν.
Εἰς τὴν ἀποτομὴν Ἰωάννου τοῦ προδρόμου. Πάλιν ἡρωδιὰς μαίνεται, πάλιν ταράττεται, πάλιν ὀρχεῖται.
Εἰς τὴν παραβαλὴν περὶ τοῦ ἀσώτου. Ἀεὶ μὲν, ἀδελφοὶ τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν.
Εἰς τὴν ὄρχησιν τῆς Ἡρωδιάδος. Ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος ἔντινι τύπῳ ἀλσώδει.
Εἰς τὸ. συνήγαγον οἱ Ἰουδαῖοι συνέδριον. Ioan. 18. Ἐοίκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας φίλτατοι παῖδεν νηπίοις.
Εἰς τὰς δέκα παρθένους. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς Ζωῆς ἐν νοήσω.
Εἰς τὴν πόρνην. Πάντοτε μὲν ὁ θεὸς, ὡς φιλάνθρωπος, καιρὸν εἰς μετάνοιαν τοῖς ἁμαρτωλοῖς ἔδωκε.
Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα Οὐκολίγα ἀνάγκη σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην εἰπεῖν.
Τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ. Πεπλήρωται ἡμῖν λοιπὸν ὁ τῆς νηστείας ἀγών.
Εἰς τὸ ἅγιον πάσχα Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.
Περὶ ὅρκων ἀποχῆς, καὶ ὅτι οὐκ ἀρχεῖ ἡ νηστεία. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστείας ὁ καιρὸς ἐπείγεται.
Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἃ πάλαι πατριάρχαι μὲν ὠδίνον.
Εἰς τὸν πρόδρομον. Οἱ ἀνθηρότατοι λειμῶνεν ἄθεσι Χρυσοκόμοις πεποικιλμένοι, δένδρεσι καλλίστοις κοσμούμενοι.

Εἰς τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα ἐρευνᾷ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος εἰς τὴν τοῦ μεγάλου ἀε τοῦ θεωρίαν.

Περὶ τοῦ κατ᾽ Μούσεως ὄφεος ὃν ἐποίησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ περὶ τῶν ἰαδόλος. Χθὲς ὑμῖν ὁ λόγος πρὸς τὴν τοῦ αἱρετικοῦ πάλιν.

Εἰς τὸν σωτῆρα. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς. Καθ᾽ ἑκάστην συνάξιν αὐξανομένου ὁρῶ τὸν ἄρχοντα.

Εἰς τὸν ἅγιον ἀκάκιον τὸν ποιμένα. Πάλιν μαρτύρων μνήμης πάλιν εὐσεβῶν ἑορτή.

Εἰς τὸ ἀρχῇ ἦν ἡ χάεισμοι. Ὅτε τὸν παναρμόνιον τοῦτον κόσμον ἐξ ἀρχῆς ἐπλάττετο ὁ θεὸς. ὅτι ἐκ ῥᾳθυμίας ἡ κακία καὶ ἀπὸ σωθείσης ἡ ἀρετή. ἡμεῖς μὲν πρὸ τῆς χθὲς ἡμέρας τοὺς περὶ τοῦ διαβόλου λόγους πρὸς τὴν ἀγάπην.

Ἐπαινος τῆς ἀπαντισάκτων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ὀφειλούσης διοξολογίας. Παλαιὸν ὁρῶ μὲν σωθέντων ἐν ἀνακυμβοῦσι ὑμᾶς, εἰς ἐργα ἀγαγεῖν τὰ πρώην ἡμῖν ἐρημένα.

Εἰς τὸ ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς εἷς ὁ νομοθέτης. Τῆς χθὲς τοῦ βασιλέως τὸ εὐαγγέλιον κηρύττουσιν οἱ προφῆται.

Εἰς τὸ χθὲς τὴν χεῖρα σοῦ ὑπὸ τὸν μηρόν μου. Ἐθαύμασα μὲν ὑμᾶς, φιλόχριστοι, τὰ νέα τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος.

Εἰς τὰς σφραγῖδας τῶν βιβλίων. Μέγα τῆς ψυχῆς ἐφόδιον εἰς σωτηρίαν τὰ ἱερὰ μαθήματα.

Κατὰ τῶν καταπρούντων τὰς νομιμοίας. Καθάπερ χορὸς τὸν κορυφαῖον ὀπτεῖ.

Εἰς τὸ. Περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων. Ἡ μέρα τέταρτος ἀναλωθέντος Λαζάρου τοῦ βαλίου.

Ἐπιστολὴ, πρὸς ἐπισκόπους ἐκκλησιομένους δι᾽ εὐσέβειαν. Μακάριοι τοῦ διαμαρτυρίου, τοῦ ἀλύσεως.

Γνῶσκ ἐντίμῳ ἐπισκόπῳ Ῥώμης ἐπιστολὴ. Καὶ πρὸ τῆς χαμαιμάτων αἵματι τῆς μητέρων.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ. Τὸ μὲν σῶμα ἡμῖν ἐν ὕδασι τυτάχωρίῳ.

Πρὸς Κυπριανὸν ἐπιστολὴ. Φέρε δὴ πάλιν ἀναπτλήσω σε, τὸ ἀθυμίας τοῦ ἕλκος.

Πρὸς τοὺς ἐγκαλέσαντας ὑπὲρ τοῦ μάκης τῆς προοιμίων, καὶ ὅτι χρήσιμον τὸ φέρειν ἐλέγχους, λόγος. Ἐπικαλέσαν ἡμῶν τινευ τῆς ἀγαπητῆς μητέρων.

Εἰς τὸ, πῶς δεῖ ἐπιτιμᾶν τοῖς τῶν ἀδελφῶν ἁμαρτήμασιν. Εἰ μὲν ἐῶ δυνατὸν ὑμῖν εἰδέναι τὰ μὲν ἡμῶν ἔρηται, τὰ δὲ ὑπολέλειπται.

Εἰς τὸ, ὑμῳδῆ ἡ καρδία τοῦ Ὀζίου, καὶ περὶ τοῦ πειρασμοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ δοῦ τὴν ἡμᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάς ἦσαν παρτυρεῖ.

Περὶ πραότητος. Οἶμαι πάντας ὑμᾶς τῆς ἀθανασφῶς, ὅτι προσήκει τοὺς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ σωτῆρος ἀκούοντας.

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀναθηματίζειν. Πρώην μὲν ἀκαταλήπτου γνώσεως θεὸν παλεγόμενος πρὸς ἡμᾶς.

Εἰς τὸν προφήτην Ἠλίαν. Πρότερον μὲν τῆς ἐκαλλωπίζετο Ἰουδαίων ὁ δῆμος τῇ τῆς προφητῆς κλήσει.

Ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον πγ΄. Βάκας πίστι πείρωσις τοῦ προδότου, καὶ τῆς μυστηρίων μετέχων ἔμφυτον ὁ αὐτός.

Ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον. Συνεγνώκοσι πάντα χου ἡ πλάνη ἑαυτῷ περιπείρα, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἄκουσα συμπορεῖ.

Ὁμιλία ϙα΄. Διὰ τούτους τοὺς στρατιώτας ὁ σεισμὸς ἐκεῖνος ἐγένετο.

Σύγκρισις βασιλικῆς διαίτης πρὸς μοναχὸν. Ὁρῶν ἐγὼ τοὺς πολλοὺς τῆς ἀνθρώπων τὰ δηλητήρια εἶναι καλά.

Εἰς τὸν λάζαρον λόγος α΄. Τὴν ἡμέραν ἑορτὴν ὡσὰν διαβολικήν.

Εἰς τὸν λάζαρον λόγος β΄. Ἐθαύμασα τὴν ἀγάπην.

Εἰς τὸν λάζαρον λόγος γ΄. Οὐ τὰ τύχοντα ὑμᾶς ὤνησεν ὁ κύριος τὸν λάζαρον.

Εἰς τὸν λάζαρον λόγος δ΄. Τῆς τοῦ Λαζάρου ἀναβολὴς τὸ τέλος ἀνάγκη τήμερον.

Homiliæ Chrysostomi m.s. quæ extabant apud Episcopum Cytheri, qui ann. 1602. mortuus est Venetijs.

Ὠμιλίαι	Ἀρχὴ
1 Εἰς τὸ. Πάτερ εἰ δυνατόν παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο.	Οὐδὲν ἀπειοίκασιν.
2 Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ εἰς τὸν σαυρὸν	Πεπλήρεται ἡμῖν λοιπὸν.
3 Εἰς τὸν λησῶν, καὶ τὸν σαυρὸν	Ἀπαρξώμεθα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαυρῶ
4 Εἰς τὸ, συνήγαγον οἱ ἰουδαῖοι συνέδριον	Ἐῴκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας
5 Εἰς τὸ, ἐξέλθον᾽ οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον	Ὅσοι τὴν ἁγίαν μαθηταί
6 Εἰς τὸ σρῦν, καὶ πλησῶν, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ.	Σήμερον ὁ κύριος ἡμῶν ἐσρώθη.
7 Εἰς τὴν ἁγίαν παρασκευὴν	Εἰ τὶς τῶν εὐφρονούντων.
8 Εἰς τὸ. ὁ πάτερ εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον.	Βατείαν τὸ μὲν τὸ ἡ ἁρπάζουσι
9 Τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ	Τῆς χθὲς ὑποχίσεως βύλομαι.
10 Εἰς τὸ ἅγιον πάσχα	Λαμπρᾶς τῆς θεοσοτικῆς ἀνασάσεως.

Digitized by Google

11	Εἰς τὴν ἀνάστασιν.	ἀπεθέμεθα τῆς νηστείας τὸ φορτίον.
12	Εἰς τὴν αὐτὴν	Χαίρεται ἐν κυρίῳ πάντοτε ἀγαπητοὶ.
13	Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ θωμᾶ.	Τὸ χρεὸς ἀποδώσων ὑμῖν
14	Εἰς τοὺς μυροφόρους	Τῆς παρούσης ἡμέρας τὰ εὐαγγέλια
15	Εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος	Εὔκαιρον σύμερον ἅπαντας.
16	Εἰς τὴν αὐτὴν	Πάντοτε μὲν χαίρειν πάρεστι.
17	Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ θωμᾶ	Ἰδοὺ πάλιν ἑορτὴ.
18	Εἰς τὴν μεσοπεντηκοστὴν	Ῥῶα, καὶ μῆλον, καὶ φοίνηξ
19	Εἰς τὸ. δαιμόνιον ἔχεις	Ὥσπερ ἡ φαεσφόρος σελήνη.
20	Εἰς τὴν πεντηκοστὴν	Ὅπου δ' ἂν ὁ δεσπότης χριστὸς.
21	Εἰς τὸ. Ὁ οὖν Ἰ^ς κεκοπιακῶς, καὶ εἰς τὴν Σαμαρείτην	Πᾶσα μὲν γλῶσσα.
25	Εἰς τὴν αὐτὴν	Σήμερον ὁ χριστὸς πᾶσιν ἡμῖν.
26	Εἰς τὴν μεσοπεντηκοστὴν	Ὑπερμεγέσθης ἡ τοῦ δεσπότου χριστοῦ.
27	Εἰς τὴν αὐτὴν	Ἐγὼ φιλόχριστοι.
28	Εἰς τὴν ἀνάληψιν	Φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτὴ.
29	Εἰς τὴν αὐτὴν	Ἐπειδὴ χάριτι θεοῦ τὸν λόγον.
30	Εἰς τὴν αὐτὴν	Καὶ ὅτε σωτηρίου μνείαν
31	Εἰς τὴν αὐτὴν	Εὔκαιρον συμβέβηκε.
32	Εἰς τὴν αὐτὴν	Θεία τίς ὡς ἔοικεν.
32	Εἰς τὴν αὐτὴν	Φαιδρόν μοι τῆς ἐκκλησίας.
33	Εἰς τὴν αὐτὴν	Ἔτιμον ἂν ψυχὴν ἀριθμοῦντι.
34	Εἰς τὴν πεντηκοστὴν	Οὐρανὸς ἡμῖν γέγονε σήμερον,
35	Εἰς τὴν αὐτὴν	Μεγάλα ἀγαπητοὶ, καὶ πάντα λόγον.
36	Εἰς τὴν αὐτὴν	Πάλιν ἑορτὴ, πάλιν πανήγυρις.
37	Περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος	Χθὲς ἡμῖν ὦ φιλόχριστοι.
38	Εἰς τὰ γενέθλια τοῦ σρῖ	Ὁπόταν ἐκ κρυεροῦ.
39	Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν	Πάλιν χαραὶ εὐαγγέλια.
40	Εἰς τὴν αὐτὴν	Ἀδελφοὶ, βασιλικῶν μυστηρίων.
41	Ὁ λόγος ὁ τοῦ . . . ἀπολλυμένους	Τοῖς κάμνουσι, καὶ ψυχορραγοῦσι.
42	Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου ξύλου	Ἆσμα καινὸν ἀσωμὲν.
43	Εἰς τὸν τιμίον σταυρὸν	Τί ἔπω, ἤτι λαλήσω;
44	Εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος	Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων
45	Εἰς τὴν αὐτὴν	Ἅγιαν αἰδέσιμον ἡμῖν.
46	Εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτρου, καὶ εἰς τὸν ἀβραάμον	Πολλοὺς οἶμαι τῶν πρώην.
47	Εἰς τὸν μακάριον φιλογόνιον.	Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον.
48	Εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς	Μέλλοντες ἀγαπητοὶ.
49	Εἰς τὴν ἐναγῆσιν τοῦ σωτῆρος	Ἀντιλεγόμενον.
50	Εἰς τὴν αὐτὴν	Οὐρανίου κλάδου.
51	Εἰς τὸν ἡρώδαν, καὶ τὰ νηπία	Ὥσπερ ὁ ἡλιακὸς οὗτες πόλος.
52	Εἰς τὸ γενεθλίον τοῦ σωτῆρος	Μυστήριον ξένον, παράδοξον.
53	Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν	Ἁπάλας πατριάρχαι
54	Εἰς τὸν ἡρώδην, καὶ τὰ βρέφη	Ἤθελον μὲν ἂν καὶ πάντοτε.
55	Εἰς τὴν ἐνανῆσιν	Ὄντως ἐπιφάνη ἡμῖν.
56	Εἰς τὸ. οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πατρὲς ἡμῶν	Οἱ ναῦται τοῦτο μάλιστα.
57	Εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια	Ἡ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν.
58	Εἰς τὰ ἅγια φῶτα	Ἄνδρες φιλόχριστοι.
59	Εἰς τὰ θεοφάνεια	Πάντευ ὑμεῖ ἐν ἀγαλλιᾷ.
60	Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν	Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα ὁ κύριος.
61	Εἰς τὸν λάζαρον	Ὥσπερ μητὴρ φιλοτέκνος

Extat autem eiusdem Chrysost. manuscriptum Compendium Bibliorum. Item in Apostolorum, sed imperfectum, Græcè nondum quod sciam editæ. Hæcque apud Reuerẽdiss. Episcopum Bellunensem Aloysium Lullinum.

Quin & Volumẽn variarum Epistolarum ad diuersos scriptarum, cuius transsumptũ, siue exscriptionem dono dedit Episcopo Ebroicensi, Philippo Perionio S.E.R. Card.

Extat item apud eundẽ Volumẽ alterum antiquum Epistolarum circiter viginti, sed longiuscularum, ac stylo facili conscriptarum ad Olympiadem: quarum pars continetur in postrema Chrysostomi editione Parisiensi.

At & Græcas quasdam Homilias m.s. peruetusta scriptione in charta pergamena vidimus

mus Bononiæ in 22. pluteo Bibliothecæ S. Saluatoris. Prima prænotatur περὶ ἐν ταξίας τῆς ἐνδοξολογίας. καὶ εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθ' ἡμῶν ἐπὶ θρόνου ὑψιλοῦ, καὶ ἐπημένου.

In Collegio item Antuerpiensi Societatis nostræ, Volumen extat pulchrè descriptarũ Græcè Epistolarum multo plurium, quàm quæ vulgò circumferuntur.

Falsò ascripta Chrysostomo sunt sequentia.

Homilia de Adamo, & Heua quæ incipit, *Dignitas humanæ originis.* Nusquam enim apud Græcos hæc inuenitur: & verò Latinum fuisse Auctorem valde probabile est, cum etiam duo capita in ea extent sumpta ex libro De dogmalibus Ecclesiasticis.

Commentarius in Psalmum vigesimus secundus. Neq; enim est ipsius, neque adeo Gręci Auctoris, pręterquàm quòd dictio merè Latina procul à dictione, modoque scribendi Chrysostomi abest.

Auctor Operis imperfecti, cuius homiliæ 54. Gręcè, Latineque non semel prodierunt, non sunt Chrysostomi, scatent enim hæresibus Arianorum, Manichęorum, Montanistarum, Armenorum, Donatistarum. Quin & ipse Auctor, qualis fuerit, se prodit, potissimũ Homilia 49. distinguitur autem hic à perfecto in idem Euangelium Commentario, quo nonaginta, & vna Homiliæ comprehenduntur. Plura de Auctore Operis imperfecti cerni possunt in Sixti Senensis Bibl. sanctæ, libro sexto, in Card. Bellarmino De Verbo Dei non scripto, c. 11. in lib. 1. c. 9. De bonis Operibus in particulari. In Ioan. Maldonato in c. 11. Matthæi, & alibi, in Baronij Card. Quinto Annalium Tomo, pręter illa, quę Melchior Canus in Locis communibus, & alij attigerant.

Auctor expositionis in Marci Euangelium, cuius Auctoris Godefridus Tilmannus Scholiastes cum errores quosdam adnotasset, Sixtus quoque Senensis in eodem lib. sexto Bibliothecæ sanctæ aliquos indicauit.

E decem Homilijs, quas Gulielmus Cardin. Sirletus emisit sub Chrysostomi nomine, decima non Chrysostomi, sed Seueriani eius æqualis fuit legitimus fætus.

Qui ab hæreticis quibusdam tributus est Liber, siue Epistola ad Cæsarium monachum nullus est. Nec verò inter omnia Chrysost. scripta vllus est liber, siue Epist. ad Cęsarium.

Atqui cum Fronto Ducæus nostræ Societatis Theologus, Græcè autem apprimè noscens magnam sui laboris partem conquirendis, & vertendis Chrysostomi Operibus addixerit, animaduertit, Græcos collegisse ex Discursibus, siue Dissertationibus huius Patris, varia, quæ credita sunt fuisse Sermones ipsius, cum verè non sint nisi fragmenta, siue Centones.

Sic autem ipse Lectori initio Homiliæ abs se primum Græcè editæ quàm Chrysostomus habuit. *In calamitatem Ciuitatis Antiochiæ, & quòd vtilis vbiq; timor, & quòd luctus risu vtilior, & in illud dictum, Agnosce, quòd in medio laqueorum pertransis, & quod peius est iurare, quàm occidere.*

Ad populum Antiochenum (inquit) Conciones habuisse Chrysostomum, quibus eum consolatus est profecto ad Imperatorem placandũ Episcopo Flauiano testatur Nicephorus, lib. 12. c. 43. Multæ sunt, inquit, eius, quas hoc argumento composuit orationes, quas ἀνδριάντας hoc est, Statuas inscripsit. Reperiuntur etiamnum in veteribus Græcis manuscriptis codicibus eius concionum Tomi, quorum alij μαργαρίται alij ἀνδριάντες inscribũtur, sed in his XXI. tantum ex primis illis quas habet Tomus 5. Latinæ editionis offendimus in Bibliotheca Regia Medicæa, sic vt non immeritò conijciamus reliquas fere omnes vsq; ad octogesimam ex alijs auctoris huius Commentarijs & Homilijs esse consarcinatas & ex diuersis quasi lacinijs consutas, selectis moralibus singularum conclusionibus & in vnũ concionis corpus aggregatis. Exempli caussa vicesimaseptima ab initio vsque ad illa verba *Posuimus legem*, ex homilia 11. in Acta Apostol. quæ sequuntur vsque ad *Opus est autem*, ex homil. 10. in Acta, reliqua vsque ad finem ex homil. 12. in eandem Acta decerpta sunt, in quibus & locus ille Zacharię 5. *de falce volante* tractatur in eandem sententiam, qua in hac, aduersus iuramenta. Latinam interpretationem Bern. Brixiani paucis in locis recognitam, & immutatam ijs in locis, quæ manifestè à Græco discrepabant, quæque Sigismũdus Gelenius intacta reliquerat; sed & nostras ad finem singularum homiliarum Notas adiunximus. Antiquissimam Brixiani editionem vidimus impressam Basileæ ex officina Iacobi de Pfortzen, anno Christi 1504. sed hic cum veteres editiones citamus alias duas minus antiquas indicamus apud Cratandarum Germanum 1522. & Gromorsum Parisiensem 1524. recentiorem post Gelenij recognitionem ann. 1570. apud Merlinum, & Niuellium.

Quan-

Quanquam verò libellus, hinc Lucubratio illa Chrysostomi: *Quod nemo læditur nisi à se ipso*; sit legitimus fœtus ipsius, id quod Epist. 4. ad Olympiadem ipse testatur, incautè tam prænotata fuit nomine Homiliæ, quippè quæ non habita fuit in Ecclesia, sed exarata in cubiculo, & adeo postrema suarum lucubrationum, quam & Beniamin vocauit videlicet *dextera Filium*, nimirum efficacissimam ad erigendum quemlibet, qui tantum non abyssi afflictionum obrueretur.

At illa quæ item Sixtus Senensis perperam ascripta Chrysostomo notauit, hæc sunt.

In Gen. cap. 2. homilia 1. quæ incipit, *Dignitas humanæ originis.*

In Gen. cap. 2. homilia 1. incipiens, *Dem institutor Mundi*: quæ collecta est ex centonibus Augustini; suntq; in ea duo integra capita, ex libro de Ecclesiasticis dogmatibus transcripta nempe trigesimum primum, & trigesimum secundum.

In Gen. cap. 2.	homilia 1.	*Iubetur Adam.*
In Gen. cap. 3.	homilia 1.	*Deus sine initio.*
In Gen. cap. 3.	homilia 1.	*Quoties mecum temporis.*
In Gen. cap. 3.	homilia 1.	*Christiano cum hoste.*
In Gen. cap. 15.	homilia 1.	*Fides est religionis.*
In Gen. cap. 25.	homilia 1.	*Portabat Rebecca.*
In Gen. cap. 37.	homilia 1.	*Filij autem Iacob.*
In Exo. cap. 17.	homilia 1.	*Stabat Moyses.*
In Iud. cap. 11.	homilia 1.	*Deus qui voluit.*
In 1. Reg. 13.	homilia 1.	*Dominus Deus cum Dauid.*
In 2. Regum 7.	homilia 1.	*Imitatores Christi.*
In 2. Regum 17.	homilia 1.	*Perdidit Absalon.*
In 3. Regum 17. De Helia,	homilia 1.	*Glorioſus olim.*
In idem.	homilia 1.	*Cum gesta peccata.*

In 4. Regum 2. De ascensione Heliæ, homilia 1. incipiens, *Apud quosdam veteres.*

Hanc Beda in Quæstionibus libri Regum putat esse Chrysostomi; sed stylus resipit auctorem eius homiliæ, cuius initium est, *Exulta cœlum, & lætitia esto terra.* quæ ponitur inter pseudepigrapha Hieronymi, in die Dominicæ Resurrectionis, & inter Sermones Eusebij Emisseni.

In 4. Reg. 5.	De Naaman, homilia 1.	*Cum Naaman.*
In 4. Reg. 6.	De Heliseo, homilia 1.	*Etsi frequenter.*
In Iob cap. 1.	homilia 1.	*Verumtamen fratres charissimi.*
In Iob cap. 1.	homilia 1.	*Athletam in certamen.*
In librum Psalmorum Præfatio, incipiens,		*Post Mosen.*
In lib. Psalm. Præfatio altera incipiens,		*Omnis scriptura.*
In Psalm. 1.	homilia 1.	*Beatitudo est omnium.*
In Psalm. 2.	homilia 1.	*Quemadmodum qui in Solem.*
In Psalm. 9.	homilia 1.	*Creatoris omnium rerum.*
In Psalm. 9.	homilia 1.	*Deus generis nostri.*
In Psalm. 13.	homilia 1.	*Quemadmodum cum Dominus.*
In Psalm. 14.	homilia 1.	*Est pulcher Psalmus.*
In Psalm. 22.	homilia 1.	*Circulo consecrata.*
In Psalm. 24.	homilia 1.	*Viatores arctæ, & angustæ viæ.*
In Psalm. 25.	homilia 1.	*Filij lucis.*
In Psalm. 26.	homilia 1.	*Ex plenitudine verbi.*
In Psalm. 29.	homilia 1.	*Celebritas confessionis.*
In Psalm. 33.	homilia 1.	*Sermo Diuinus.*
In Psalm. 37.	homilia 1.	*Sæpe à nobis.*
In Psalm. 38.	homilia 1.	*Et quomodo potest Psalmus.*
In Psalm. 39.	homilia 1.	*Nec hunc quidem Psalmum.*
In Psalm. 40.	homilia 1.	*Nonnulli quidem.*
In Psalm. 40.	homilia 1.	*Etiam si propheta.*
In Psalm. 42.	homilia 1.	*Hic Psalmus est.*
In Psalm. 42.	homilia 1.	*Cohæret priori.*
In Psalm. 68.	homilia 1.	*Qui orationibus.*
In Psalm. 71.	homilia 1.	*Dominus virtutum.*
In Psalm. 84.	homilia 1.	*Omnis, qui se agnoscit.*
In Psalm. 90.	homilia 1.	*Psalmum nonagesimum.*

Digitized by Google

In Psalm. 93. homilia 1.	*Aduersus fluctus.*
In Psalm. 95. homilia 1.	*Egregium vereq; mirandum.*
In Psalm. 96. homilia 1.	*Ictus à vipera Paulus.*
In Psalm. 106. homilia 1.	*Spiritus sanctus.*
In Psalm. 115. homilia 1.	*Narratur quòd apicula.*
In Psalm. 118. homilia 1.	*Benignitas Dei.*
In Psalm. 118. homilia 1.	*Veritatem prædicandam.*
In Psalm. 121. homilia 1.	*Dominus noster.*
In Psalm. 142. homilia 1.	*Iudicia domini, sicut abyssus multa.*
In Esaiæ cap. 1. homilia 1.	*Si volueritis, & audieritis.*
In Esa. 9. homilia 1.	*Christus vnà cum Patre.*
In Esa. 42. homilia 1.	*Vita innouata.*
In Esa. 62. homilia 1.	*Quoniam tempus venit.*
In Ierem. 1. homilia 1.	*Magnum Ieremiæ meritum.*
In Dan. 3. De tribus pueris. homilia 1.	*Trium puerorum sermo.*
In Dan. 13. De Susanna. homilia 1.	*Diuinæ lectiones.*
In Zach. 6. homilia 1.	*Nobilis genere.*

Hos hucusque (subdit Sixtus Senensis) enumeratos sermones, quanquam ipsi eruditi sint & digni, qui à studiosis auidè legantur, multis tamen non spernendis coniecturis apparet non esse Chrysostomi, sed aliorum auctorum; quibus neque candor, neque illa perpetua orationis facilitas ineſt, quam in Chrysostomo miramur, sed sermo commaticus, concisus, & affectione duriusculus, similitudinum & collationum, quæ præcipua sunt Chrysostomi ornamenta, nihil habens. contra verò abundans similiter respondentibus vocibus, & similiter terminantibus sententijs; veluti illud est, quod in expositione Psal. 33. *Legitur, Eia fratres mei, hic modo respondere volo: quanti modo dicunt nolo, qui iam dicebant volo.* itemque illud, *Oracula sancta lectionis, quæ sonant in auribus vestris, nidum faciant in cordibus vestris.* à quibus dicendi formis maximè abhorret Chrysostomus. Continent etiam aliqui ex hisce sermonibus notas quasdam, ex quibus facilè suspicari queas, auctorem illorum non scripsisse Græcè, quales sunt nonnullæ orationis figuræ, quæ aptari non possunt ad Græcum sermonem; & similiter interpretationes aliquæ vocabulorum, ceu etymologia Meridiei, quam habes in homilia Psalm. 90. videlicet, *Meridies dicitur, quia diuidit diem: meros enim pars est diuisa diei.* & in homilia Psalm. 118. *Veritas tres sunt syllabæ, & septem literæ: quia in septima die requieuit Deus ab operibus suis.* Sunt præterea homiliæ istæ contra Chrysostomi consuetudinem destitutæ exordijs in ingressu orationis, sine moralibus adhortationibus ante finem, & absque vllis doxologijs, ac precationibus in conclusione sermonis, sed & loci communes de peccato originali, de prædestinatione, de præscientia, de inductione, de gratia & merito in quibusdam sermonibus pertractati, Augustino magis peculiares videntur, quàm Chrysostomo, qui vt ab his semper abstinet, ita nusquam citare solet nomina Ecclesiasticorum Doctorum: ex quibus tamen nonnulli in his sermonibus nominatim inducuntur, vt Hippolytus, & Cyprianus, citatur item Ioannes Euangelista sub appellatione Theologi. quod sanè cognomen nescio an alicubi Chrysostomus tribuerit Ioanni: quem tamen sæpe *tonitrui filium* vocare consueuit. Neque prætereundum arbitror, quod auctor hic lectiones scripturarum, quæcumque illæ sint, diuidit & exponit per versiculos, interdum quoque numeratim distinctos, crebrò illud repetens, *Versiculum quem modo audiuimus.* Item, *Sequitur altet versiculus.* Item, *Reuertamur ad propositos historiæ versiculos.* & rursus, *Viso iam primo versu, atque item secundo, videamus & tertium.* quam diuidendi formulam nullibi in Chrysostomi scriptis reperies. His accedit, quòd auctor sæpe, relicto historico sensu, citra vllam occasionem ad allegoricos, & anagogicos sensus deuoluitur: quod rarissime facit Chrysostomus, & nō nisi necessitate adactus. Cæterum, quisquis ille fuerit horum sermonum scriptor, apparet eum esse vetustum, tum ex antiqua translatione scripturarum ab eo exposita, quod non leue indicium est vetustatis, tum ex paschali baptismate, alijsq; antiquis Ecclesiæ ritibus; quos commemorat temporibus suis in obseruatione fuisse. Hactenus de pseudepigraphis, ad vetus Testamentum pertinentibus; nunc ea, quæ ad nouum spectant, enumerabimus.

Post Opus imperfectum in Matthæum, habetur inter Opera Chrysostomi Farrago diuersorum sermonū in varios quattuor Euāgelistarum locos; quorum alij desumpti sunt ex homilijs Chrysostomi, alij ex iam memorato opere imperfecto, alij verò esse putantur eiusdem auctoris, cuius in Marcum habemus quattuordecim sermones: qui; quantum ex eius scriptis deprehenditur, monachus fuit sub potestate Episcopi constitutus; & ad

mona-

Digitized by Google

monachos edidit explanationes suas, frequentibus intermistas allegorijs, & interdū violentis, quod ipse non ignorans homilia 9. in Marcum se his verbis excusat: *Putatis nos vim facere scripturæ: & forsitan aliquis dicat in tacita cogitatione, iste semper allegorias sequitur & vim scripturæ sanctæ facit, &c.* Huius igitur, atque aliæ aliorum Homiliæ hæ sunt:

In Matthæi caput secundum: De aduentu Magorum. homilia Incerti Monachi: quæ incipit, *Hoc futurum Esaias.*

In Matth. 2. De fuga pueri in Aegyptum, homilia Incerti Monachi. *Hunc ergo puerum.*

In Matth. 2. De cæde infantium, homilia Incerti Monachi. *Dedicatur nonus.*

In Matth. 2. De reditu pueri in Iudæam, homil. 1. Incerti Monachi. *In eo quod dixit.*

In Matth. 4. De tentatione Christi, homil. 1. Incerti Monachi. *O incomparabilem.*

In Matth. 5. De Beatitudinibus, homil. incipiens, *Non tantum corpora.* quę est pars hom. 15. Chrysostomi in Matthæum.

In Matth. 5. De maximo & minimo in regno cælorum, homil. 1. Incerti Monachi. *Cum nobis pro officio.*

In Matth. 5. De dilectione inimicorum, homil. Incerti Monachi. *Per omnia vult nos.*

In Matth. 6. De Oratione Dominica, homilia, *Dominica Oratio.*

In Matth. 6. De ieiunio, homil. 1. Incerti Monachi. *Sicut in superioribus.*

In Matth. 6. De cauendo ieiunio hypocrytarum homil. Incerti Monachi. *Series lectionis.*

In Matth. 7. De cauendis pseudoprophetis, hom. Incerti Monachi. *Omnibus notum est.*

In Matth. 9. De nauicula, hom. *Christum in humanis actibus.* Est autem Petri Chrysologi.

In Matth. 9. De conuersione Matth. hom. *Multæ tempestates.*

In Matth. 14. De Ioannis decollatione, homilia. *Hodie nobis Ioannis virtus.* Est item Petri Chrysologi.

In Matth. 15. De Cananæa, homilia. *Miratur Euangelista.* habetur inter opera Origenis.

In Matth. 18. De necessitate scandalorum, homil. Incerti Monachi. *Videtur quidem.*

In Matth. 18. De correctione fraterna, hom. Incerti Monachi. *Exercitia legis.*

In Matth. 18. De correctione fraterna, homil. *Magnum quiddam,* &c. Quæ sumpta est ex explanatione Chrysostomi in Matth. hom. 62.

In Matth. 19. De repudio, homil. *Iustus Dominus.* Quæ est in Opere imperfecto, hom. 32.

In Matth. 19. De Petro Christum interrogante, homil. *Quoniam possibile.* Est pars homil. 33. Operis imperfecti.

In Matth. 20. De ascensu Christi in Hierusalem. hom. Incerti Monachi. *Post quam virgini.*

In Matth. 20. De Christo ascendente Hierosolymam, homilia. Incerti Monachi. *Proximè eum.*

In Matth. 21. De Christo asinis inuecto, homilia. *Puto res ipsa.* quæ est in Opere imperfecto, homil. 37.

In Matth. 21. De ficu arefacta, hom. Incerti Monachi. *Si ad arborem.*

In Matth. 22. De censu, homil. *Omnis malitia.* quæ est pars homiliæ 42. Operis imperfecti.

In Matth. 22. De dilectione Dei & proximi, homilia. *Frequenter Iudæi.* quæ est altera pars eiusdem homiliæ.

In Matth. 26. De cœna Domini, hom. Incerti Monachi. *Ad hodiernum.*

In Matth. 26. De cœna Domini, hom. Incerti Monachi. *Secundum Saluatoris.*

In Matth. 27. homil. Incerti Monachi. *Euangelica Series.*

In Matth. 27. homil. Incerti Monachi. *Sufficiant quidem.*

In Marci, c. 1. De principio Marci, homil. Incerti Monachi. *Animal illud.*

In Mar. 1. De Io. Baptista. hom. eiusdem. *Nunc veniamus.*

In Mar. 1. De Iesu veniente à Nazareth Galilææ, hom. eiusdem. *Videte vnitiones.*

In Mar. 1. De Christo degente cum bestijs, hom. eiusdem. *Quoniam præterita Dominica.*

In Mar. 1. De Christo ingrediente Capharnaum, homilia eiusdem. *Felix, & pulchra mutatio.*

In Mar. 1. De socru Simonis, homilia eiusdem. *Instruxerat Dominus.*

In Mar. 5. De sanguinisflua, hom. eiusdem. *Interrogat circumspiciens.*

In Mar. 8. De panibus, hom. eiusdem. *In superiori parte.*

In Mar. 9. De transfiguratione, hom. eiusdem. *Iurat Christus.*

In Mar. 10. De cæco, homil. eiusdem. *Quoniam sanctus presbyter.*

In Mar. 11. De Christo asinis inuecto, homil. eiusdem. *Iste qui ligatus.*

In Mar. 11. De ficu arefacta, homil. eiusdem. *Ingreditur Dominus.*

In Mar. 11. De eiectione vendentium, homil. eiusdem. *In Euangelio secundum Ioannem.*

In Mar. 13. De die iudicij, hom. eiusdem. *Euangelica lectio.*

Digitized by Google

In Lucæ, cap. 1. De natiuitate Ioan. Bapt. hom. eiusdem. *De Sol.*
In Luc. 2. De ortu Christi, hom. eiusdem. *Ioseph autem non audebat.*
In Luc. 10. De eo, qui incidit in latrones, hom. eiusdem. *Tunc dixit Dominus.*
In Luc. 15. De duobus filijs homilia *Omnium quidem de scripturis.* Ferebatur autē inter Opera Hieronymi, tametsi nec Hieronymi esset.
In Luc. 16. De diuite homilia incerti Mònachi. *Quoniam dixerat.*
In Luc. 19. De Zachæo, homilia incerti Monachi. *Si per Christum.*
In Ioannis c. 1. De verbo filio Dei, incerti Monachi, hom. *Si credis quòd Deus.*
In Ioan. 1. De Ioanne Baptista, homil. eiusdem. *De Ioanne dicitur.*
In Ioan. 4. De veris adorantibus, homil. eiusdem. *Innumera beneficia.*
In Ioan. 11. De Lazaro, homil. *Grandi fratres.* creditur esse Chrysologi.
In Ioan. 15. Super, Vos amici mei estis, hom. incerti Monachi. *Dominus Christus in Euan.*
In Ioan. 20. De Maria flente ad monumentum, homil. 2. Quarum vna incipit, *Maria veniēs!* altera, *Licet omnes.*
In Ioan. 20. De Thoma, homil. 1. *Hoc ergo hodie.*
In primum Cor. 13. De Fide, Spe, & Charitate, hom. 1. *Apostolus Paulus loquitur.*
In 1. Cor. 15. Super illud, Cum subiecta fuerint illi omnia, hom. 1. *In hesterno fratres.*

IOANNES Chrysostomus, Abbas Schyrensis In Bauaria, scripsit Axiomata contra abusum Diuinæ Scripturæ. Viuebat autem 1547. Eisingren.

IOANNES Chrysostomus à visitatione, Lusitanus, Theologus Cistercienſis, scripsit libr. 12. De Verbis Domini, hoc est, De Verbis, quæ Maria Deipara, & simul Virgo sacrosancta ad Angelum, & ad Elisabeth cognatam locuta est. Venetijs apud Iacobum Vincentium, & Ricciardum Amadinum socios.

IOANNES Chrysostomus Zanchus, Basilij Zanchi frater, Bergomas, Canonicus Regularis, multarum linguarum peritus, scripsit Alphabetum dictionū, ac vocum Sacræ Scripturæ Græcum, Latinum, Hebraicum, & Chaldaicum, vsque ad literam R, quod ob mortem non potuit absoluere. Libros item tres de Origine Orobiorum, siue Cenomanorum, & Panegyricum ad Carolum V. Imp.

IOANNES è Ciminetho Gallus, Ordinis Carmelitarum, Professor in Metensi Ordinis sui cœnobio, scripsit Speculum Institutionis eiusdem Ordinis. Sermones de Tempore, De Sanctis, Quadragesimales. Tritemius, & Petrus Lucius.

IOANNES è Clarauo, Catalanus Hispanus, Carmelita, Episcopus Bosnensis in Sardinia, Commentarios in libr. 4. Senten. Lecturas alias de Theologia libro vno. Sermones coram Pont. Max. habitos Auenione, reliquit. Obijt ann. 1340.

IOANNES Clerici, Belga, Ordinis Minorum, scripsisse fertur in Canticum Canticorum. Henric. Vvillot.

IOANNES Climachus Abbas in Monte Sinai, Sermones Græcè scripsit, quibus tamquam gradibus triginta ad similitudinem triginta annorum Vitæ Christi Domini discere quisque potest ascensionem ad perfectionem vitæ, & Christianæ, & Monasticæ, atque religiosæ. Versus autem erat Latinè antea, sed non aptè, cùm Ambrosius Camaldulensis Monachus eum iterum è Græco in Latinum cōuertit, & Michael Isseltius Notis illustrauit: quare hæc versio admittenda est, quæ Coloniæ prodijt apud Arnoldum Mylium anno 1583. & antea Venetijs ann. 1569. Sed & antea ibid. ann. 1531. apud fratres de Sabio. Quin & factus Italicè editus est ann. 1585. Venetijs apud Petrum Marinellum. Porrò dum quisque gradum seu Sermonem aliquem Ioan. Climachi percurrerit, meminerit ad Operis calcem extare Declarationem quandam breuem rerum magis notabilium, quæ in vnoquoque gradu, siue Sermone continentur. Quin & libro Ioannis Climachi adiuncta est tum Vita ipsius à Daniele Monacho, tum Onuphrij Anachoritæ à Paphnutio (aliàs Panuffio) scripta, qui Onuphrius in eremo socius fuit Ioannis Abbatis montis Sinai, quem Scholasticum appellarunt, & ad quem Ioannes Climachus librum suum scripsit. Extat in Bibliotheca SS. Patrum Margarini. Viuebat ann. 340. Eisingrenio. Extat item Romæ in Bibliotheca Vaticana vnà cum scholijs Heliæ Cretensis.

Extabat item eiusdem in Sacram Scripturam Expositio de varijs capitibus Religionis, De Virtutibus, De Vitijs, De Beatitudine, De Precibus, De Pigritia, De Falso. m. s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ. Eiusdem librum quendam ad Religiosum Pastorem Matthæus Raderus S. I. edidit Augustæ apud Georg. Vviller.

IOANNES Clipston, Anglus, Notimgamiensis Cænobij Carmelita, librum exemplorum è Diuina Scriptura composuit. Postillas in Ioannem. Expositorium Bibliorum. Quæstiones Sententiarum libris quatuor. Disceptationes Scholasticas, libro vno. Ser-

Digitized by Google

mones hyemales, æstiuos, de Sanctis per annum, per Aduetum, De communi Sanctorum. Viuebat ann. 1378.

IOANNES Cochlæus Norimbergensis, Germanus, & Catholicæ fidei propugnator cõtra Lutheranos, scripsit aduersus nouam in Ecclesia reformationem, & Senatus Bernensis apud Heluetios expostulationem, impressam Lipsiæ apud Nicolaum Fabrum, anno 1534. De Canonicæ scripturæ, & Catholicæ Ecclesiæ auctoritate libellum ad Hen. Bullingerum hæreticum Ingolstadij ann. 1543. Sacerdotij ac Sacrificij nouæ legis defensionem, aduersus Vvolfangi Musculi arrosiones, ibidem impressam, ann. 1544. In quattuor Andreæ Osiandri coniecturas de fine mundi, Velitationem, ibidem ann. 1545. De animarum Purgatorio Ingolstadij. aduersus locos communes Melanchthonis, item Philippicam sextam contra Melanchthonem. De nouis Hebræorum translationibus Sacræ Scripturæ. Disceptationem, Libellos Germanicè Lipsiæ an. 1537. De Potestate generalis Concilij, triginta testimonia firma & irrefragabilia, per quinque discrimina: Refutationem 30. articulorum, qui Vvitembergæ disputati sunt. Septuaginta Sententias in generali Concilio. De factis & dictis Martini Lutheri libros aliquot, Moguntiæ impressos. De Petro & Roma, contra Verlenum, breues Confutationes, contra quingentos articulos Lutheri ex 36. Sermonibus eius excerptos. Commentarium in libellum Lutheri contra seditionem rusticam. Catalogum seditionum per diuersas Germaniæ partes exortarum. Contra Epistolam Pomerani ad Anglos scriptam. Ad Bernenses contra disputationem, ne fieret. Librum qui inscribitur Lutherus Septiceps. Dialogum de bello contra Turcas, vbi Biceps est Lutherus. Apologiam pro Duce Georgio ad Electorem Saxoniæ. Responsionem contra mendacia Lutheri pro Duce Georgio. De Missa & Transubstantiatione contra Chronica Franci. De Missa & consecratione Sacerdotum contra Lutherum. De 21. Articulis anabaptistarum. Ad Iustum Ionam de Missa contra Lutherum. Ad regem Scotiæ contra Alesium, & Melanchthonem. De auctoritate Conciliorum. Contra catechismum Moibani. Contra Araneas Morysini Angli. Contra Ioannem Sturmium de consilio Cardinalium delectorum. Relationem compendiosam ad Regem. Epistolam ad Principes, & status partis Catholicæ. Philippicas 4. contra Melanchthonem, contra eiusdem Apologiam, & Confutationem Didymi Fauentini. De matrimonio regis Angliæ. Defensionem Roffensis Episcopi & Mori. Propositiones 153. aduersus 70. propositiones Lutheri contra Antinomos. Libellum, vtrum is, qui non est ab Episcopo aliquo consecratus, Eucharistiam per verba consecrationis conficere queat. Colloquium cum Luthero habitum Vvormatiæ. An liceat duas habere vxores simul. De vera Ecclesia. De ordinatione Episcoporum & presbyterorum, & de Sanctiss. Eucharistiæ consecratione. Philippicam quintam. Contra 18. articulos Vvitebergensium de peccato originali, & 21. de fide iustificante. Defensionem ceremoniarum Ecclesiæ contra tres libellos Ambrosij Moibani. Quadruplicem rationem Concordiæ super confessione Augustana. De Inuocatione Sanctorum, eorumq; intercessione, & de reliquijs, Imaginibusque eorundem. Contra Bullingerum. Historiam de vita Theodorici regis Ostrogothorũ & Italiæ. De modo & vsu orandi antiquo. Miscellaneorum libr. 3. qui diuersos continent Tractatus 30. Considerationem de Concordiæ Tractatu contra duo scripta Lutheranorum. Replicam in Musculi Anticochælum, & in Antibolem Bullingeri, atq; in quædam scripta Buceri. In Nycticoracem noui Euangelij. De veneratione Sanctarum Reliquiarum, contra Caluinum. De interim, contra eundem. De seditiosis appendices 3. ad librum Bruni. Historiæ Hussitarum, lib. 12. Philippicam 7. in Melanchtonem. Speculum antiquæ deuotionis circa Missam. Rudimenta Musicæ & Geometriæ. Commentationem in Meteora Aristotelis. Exhortationem ad Germaniam de inuocatione Sanctorum. Responsionem ad singula puncta Confessionis Protestantium Principum Augustæ exhibitæ. Discussionem omnium Confessionis, & Apologiæ Augustanæ articulorum. De Actis, & Scriptis Martini Lutheri historiam ab ann. 1517. vsque ad ann. 1546. quam in Germanicam linguam transtulit Ioannes Christophorus Huber, Ingolstadij ann. 1582. Scripsit etiam de Caroli V. ratione Interim. Quæ omnia diuersis in locis, plurima tamen Moguntiæ excusa sunt. Obijt Viennæ ann. 1552.

Cæterum Ioannes Cochlæus, qui ab hæretico aliquo Hormisdæ Papæ Epistolam fuisse conscriptam, dixit, excusandus est (inquit Baronius Card.) quòd caruit citatis à Baronio, atque adeo insertis suo 7. Annalium tomo Epistolis talibus Hormisdæ, quæ postea erutæ sunt inde, vbi delitescebant.

IOANNES Cognatus Tornacensis Orationem vberem edidit, De Naturali Dei cognitione, Louanij apud Philippum Zangrium, ann. 1595.

Digitized by Google

IOANNES Coletus, Anglus, scripsit Commentarios in Prouerbia Salomonis. In Euãgelium Matthæi. In Epistolas omnes Pauli. Librum De reformatiõe. In Orationem Dominicam. In Symbolum Fidei. Breuiloquium dictorum Christi. Concionum Ordinariarum, lib. 1. Extraordinariarum alterum. Disputationem contra Erasmum. Librum De moribus componendis. Alterum: De puerili institutione. Obijt an. 1519.

IOANNES Collæus, Carmelita, scripsit De Passione Christi Domini. De laudibus Apostolorum. Sermones aliquot. Epistolas ad diuersos. Viuebat an. 1440.

IOANNES Colonienſis, siue, è Colonia Agrippina, Ord. Minor. scripsit in quatuor libros Sententiarum. Tabulam in omnia Doctoris subtilis Opera. Quæstiones Magistrales in Scoti Volumina Sententiarum. Quodlibetorum, Metaphysices, De Anima, & Posteriorum, quæ Basileæ prodierunt an. 1510. apud Adamum Petri. Postillam item æstiuã, & hyemalem.

IOANNES Colton, Anglus, scripsit de causa Schismatis, librum. De remedio Alterũ. Viuebat an. 1410.

IOANNES Columberius, librum edidit iuxta Alphabeti seriem, prænotatum, *Scala Cœli*. Vlmæ an. 1480. apud Ioannem Zainer.

IOANNES Columbinus, Episcopi Almirensis Suffraganeus, De Sacramento Confirmationis Germanicè. Dilingæ an. 1572.

IOANNES Columna Romanus, Ord. Præd. Archiepiscopus Messanensis, scripsit Mare historiarum, libris decem. Epistolas ad diuersos.

IOANNES è Combis, Ord. Minorum, scripsit Compendium totius Theologicæ Veritatis. Adnotationes item cum D. Bonauenturæ Theologalium terminorum declaratione. Excudit Lugduni Gulielmus Rouillius, ann. 1560. Petrus autem Deuchinus Venetijs an. 1575.

IOANNES Comes Sacrensis Epistolam ex Epheso scripsit ad Reges, qua exponit, quid egerit, vbi ad Synodum venit. Extat in Apologetico Cyrilli, pro duodecim Anathematismis.

IOANNES Comitibus Catechismum Concilij Tridentini Romanum in quatuor libros, certaq; capita distribuit, pluribus Diuinarum Scripturarum, & Patrum testimonijs ad marginem additis. Colon. an. 1572.

IOANNES Comus Alexandriæ, quæ in Aegypto est, Chorepiscopus Epistolã scripsit Clem. VIII. Pont. Max. Vide autem Legationem Alexandrinæ Ecclesiæ ad Apostolicam Sedem, in Appendice ad 6. Tom. Annal. Card. Baronij.

IOANNES Concilij, Gallus, Ord. Min. cum multa concinnasse scribatur à Francisco Gonzaga Mantuano Episcopo atque interfuisse Tridentinæ Synodo, quænam tamen illa fuerint, tacentur.

IOANNES è Condeto, Hannonienſis, Carmelita Cœnobij Valencenarum scripsit in Canonicam Epistolam D. Ioannis. Lecturam in lib. quatuor Sent. Serm. de Temp. ac De Sanctis. Viuebat an. 1380.

IOANNES Consiliarius scripsit, quam & habuit Tridentini in Concilio, Orationem de Triumpho Christi, die eius Ascensionis anniuersaria.

IOANNES Consebrinus Lusitanus Carmelita scripsit Opus tripartitum De contractibus, siue de Iustitia Commutatiua, quod prodijt Parisijs an. 1496. apud Guidonem Mercatoris. Sermones item varios, & Francisci Mayronis Conflatum in Compendium redegit. Viuebat an. 1475. qui Sixto Quarto Pont. Max. Obijt Vlyssipone.

IOANNES (vt Isidorus habet in Catalogo) sanctæ memoriæ Constantinopolitanus Episcopus, natione Cappadox, vir inæstimabilis abstinentiæ, & eleemosynis tam largus, vt etiam zelo auaritiæ aduersus eum Imperator Mauritius permotus, vrbe pellendos pauperes ediceret, Græco eloquio edidit de Sacramento Baptismatis rescriptum ad B. recordatiõis Dominum meum, & prædecessorem Leandrum Antistitem, in quo nihil propriũ ponit, sed tantummodo antiquorum Patrum replicat de trina mersione sententias. Claruit temporibus Mauritij Principis, defunctusq; Augusto eodem regnante; annõ autem 590. vt habet Tritemius. Eius libellus de Fide extat in Volumine Conciliorum Coloniæ editorum.

IOANNES Contractus, Belga, Ord. Min. scripsit libros sat vberes Concionum quas olim excudit Ioannes Roelhoff Lubecensis. Extabant in Bibl. Franciscanorum Louaniensium.

IOANNES Corasius De Beneficijs. Vide in Tractatibus Tom. 15. p. 2. fol. 287. excusis Venetijs & Colon. saparatim.

Digitized by Google

IOANNES Cornubiensis Theologus, scripsit ad Eulogium De Homine assumpto. De virtute Crucis. In Canonem Missæ. Disceptationes. Epistolas ad diuersos. Qui verò aiunt eum scripsisse Commentarios scripturarum, idque pluribus libris, non declarant, quinam ij fuerint. Viuebat ann. 1170.

IOANNES Costerius, Parochus Aldessardensis, edidit Institutionem de Exitu Aegypti, & fuga Babylonis, qua Catholicos hortatur, vt è Ciuitatibus hæreticorum ineuitabili contagio pollutis egrediantur. Duaci apud Ioannem Bogardum ann. 1580. Puto autem hunc ipsum esse, qui Commentariolum ad Vincentij Lyrinensis aduersus hæreses libellum edidit Colon. ann. 1569. quamuis hic *Ioannes Costorus*, non Costerius scribatur. Sed & Ioannis Costerij opera recogniti atque recensiti ex collatione veterum Codicum emissi sunt Sermones Guerici, Abbatis Igniacensis, Ant. apud Philip. Nutium, an. 1580.

IOANNES Couillonius Belga Theologus Societ. Iesu Conclusiones edidit deductas è priore Epist. D. Pauli ad Corinthios. Romæ apud Ant. Bladum, an. 1554.

IOANNES Crassus, siue (vt vocant) *de Crassis* tam suis, quam aliorum Notis illustrault Commentaria Dominici è S. Geminiano in volumen Decretorum.

IOANNIS Cresselij, Acadnmiæ Ingolstadiensis Bibliothecarij elogia in duas diuisa partes: quarum prior iam inde à Constantino illo Magno Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum heroum superioribus, & nostro seculo virtute bellica illustrium encomia complectitur: Posterior eos collaudat, qui eruditionis laude, & publicatis literarum monumentis, vel olim claruerunt, vel etiamnum claréscunt. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1584.

IOANNES de Cressy, quem, *Ioannem Monachum*, nominant, Gallus, quem & *Morinum* dictum fuisse scribit Belleforestus, ob nomen professionis, quam suscepit, Ord. quidem D. Benedicti, Congregationis Cluniacensus fuit, ac deinceps Episcopus Meldensis, & Cardinalis tit. SS. Petri, & Marcellini, Vicecancellarius, denique Pont. Max. quique Collegium Parisijs fundauerat, quod hodieque Collegium Card. Monachi vocatur, scripsit in Sextū librum Decretalium Commentarium, qui inscriptus est: *Glossa aurea*, Hic verò Parisijs an. 1535. sub nomine *Cardinalis* non *Monachi*, deinde Venetijs ann. 1586. cum additionibus Philippi Probi Biturici I. C. excusus est Obijt ipse Ioannes ann. 1307. Auenione.

Le Collige du Moyne.

IOANNES è Cruce Ambianensis Gallus, Ord. D. August. Homilias reliquit in omnes dies Dominicos, ac festos totius anni. Obijt Parisijs ann. 1525.

IOANNES Curiensis Germanus ob vitæ sanctitatem celebris, D. autem Galli Abbatis auditor. ac deinde Constantiensis Episcopus ad Acronium lacum, scripsit pro fide Catholica aduersus hæreticos. Viuebat ann. 633. Eisingr.

IOANNEM Curopalatam Caluinianus interpres, & scholiastes, Iunius nescio quis malè vertit, vt Diuinum in Ecclesia cultum adhiberi solitū obliqua mente obscuret, nimirū θεσμίαν μονὴν perpetuò vertit, *Venerandam Aedem*, cum vertendum sit *Venerabile Monasterium*. Græci enim vocant Monasteria μονὰς, quasi dicans *mansiones*. Hinc & apud Latinos Ecclesiasticos Auctores *Mansionarij*. Simili astu & voces has *Liturgia*, *Vesperarum Officium*, *Peruigilia*, *Matutinum*, *Festa Domini*, & alia, quæ sunt in Græco contextu euidentissima, perturbat. Vide Iacobum Gretserum nostrum p. 588. & 589. in Notis ad secundum Tomum sui Operis De Cruce, vti & ibid. pag. 597. & maximè pag. 599. 600. 616. & 622.

IOANNES Dadræus, Theologus Doctor Parisiensis, scripsit Locos communes similium, & dissimilium, ex omni propemodum antiquitate, tam sacra, quam profana collectorum, quibus docendi, & dicendi ratio Theologiæ, ceterarumq; artium studiosis facilè, ac cupiosè suppetitatur. Parisijs an. 1557. apud Michaelem Iulianum, & ibidem an. 1582. quæ auctior fuit, vti & quæ Vvirtzburgi, hoc est, Herbipoli in Franconia prodijt ex Officina Henrici Aquensis, Episcopalis Typographi, eodem an. 1582. Sed & postea Venetijs an. 1583. excusi sunt apud M. Anton. Zalterum, & Michaelem Zannettum, & an. 1594. Col. sumptibus Arnoldi Mylij. Quin & eiusdem opera libri Eusebij Cæsariensis emendatiores, & Scholijs illustrati Parisijs emissi sunt, an. 1581. Vbi & librum protulit De Vita Christi Domini à Ludolpho Cartusiano ex Euangelio, & Patribus contexta, ita dispositum, vt Historiæ, ac totius anni Concionibus vsui esse possit. Denique & Glossæ cum Ordinaria, tum interlineari, ac Postillæ Nicolai Lirani, cum Pauli Burgensis magno studio repurgandis in Biblia suam operā præstitit vna cū Francisco Feuardentio, & Iacobo Cuellyo, Theologis eximijs Parisiensibus. Vide in verbo, Glossa.

IOANNES Dalton, Anglus I. V. C. scripsit in Decretales.

IOANNES Damascenus natione, cognomento autem Chrysoras, & Mansur, qui à Paulo Diacono nominatur etiam Manzurim, & Saracenicus, non fuit Sacerdos, vt quidam

dam scripserunt, sed omnibus disciplinis excultus; cum autem plura scripsisset Græcè, secessit denique in eremum post excisam sibi ab Iconomachis, sed deinceps Beatissimæ Virginis ope restitutam manum, qua aduersus Leonem Imperatorem Iconomachum scripserat. Ceterum vir fuit eloquentissimus. & *Opera ipsius,* (inquit Suidas) *per quam multa, & in primis erudita, tum in Diuinam Scripturam Parallelorum collectanea, tum Musici Canones, partim Iambico carmine conditi, partim oratione soluta. Floruit autem vna cum eo Cosmas Hierosolymitanus, vir elegantissimo ingenio, Musicamq; spirans prorsus concinnam, ac modulatam. Certè Musici canones Ioannis, & Cosmæ, nullam adhuc comparationem admiserunt, nec, quamdiu hic Mundus durabit, admittent.* Floruisse autem Damascenum sub Theodosio Seniore, Volaterranus, Vincentius Valuacensis, ac D. Antoninus tradunt: Quod quidem Ioannis Hierosolymitani, & ipsius adeo Damasceni testimonio refutatur. Petri enim Cnaphæi meminit libro tertio de Orthodoxa fide, cap. decimo, & in libro de Trisagio: qui Cnaphæus in quinta Synodo sub Iustiniano damnatus est: Quarto etiam libro, capite decimoseptimo aduersus Iconomachos disputat. Et in libro de hæresibus Monothelitarum auctores profert Cyrum, Sergium, & Eustathium, qui in sexta Synodo condemnati sunt: vt hinc etiã Tritemius falsus sit, qui duos Damascenos fecerit; alterum sub Theodosio, qui Theologiam fusè antea disputatam primus in methodum apud Græcos perdoctè redegerit; alterum sub Leone, qui pro imaginibus disputauerit. Certissimum est itaque Damascenum sub Leone III. Imaginum hoste floruisse circa an. 740.

Porrò nactus est præter alios bonum Interpretem, qui eius labores è Græco Latinos fecit. Qui quidem sequenti cum inscriptione, Partitione, ac Monitis euulgati fuerunt: *S. Ioannis Damasceni Opera, multò, quàm vnquam antehac auctiora, magnaq; ex parte nunc de integro conuersa per D. Ioannem Bilium Prunæum, S. Michaelis in Eremo Cœnobiarcham; cum locupleti rerum, & verborum memorabilium Indice: Parisijs apud Gulielmum Chaudiere an. 1577. Carolo Cardinali Borbonio ab ipso Billio dicata.*

Elenchus Operum D. Ioannis Damasceni: quorum quæ asterisco notantur, tunc primum in lucem exiuerunt Parisijs.

*Parallelorum libri tres: Qui ita percommodè distincti fuerant à Damasceno, vt Primus ea complecteretur, quæ ad res Diuinas, ad fidem pertinent; In Secundo autem de rerũ humanarum statu; In Tertio denique de virtutibus, ac vitijs ageretur. Verum postea, vt Lectores ea, quę quærerent, facilius inuenirent, consilium mutauit, atque Alphabetico ordine capita collocare maluit.

Quòd si in hoc genere (inquit Billius) tum Antonij Melissæ, tum Maximi Collectanea, magna cum animi voluptate studiosi legunt, certè dubiũ est, quin nõ maiore illos oblectatione Parallelorum lectio affectura sit, vt quæ longè vberiorem, atque ornatiorem suppellectilem ipsis subministret.

Auctores autem, ex quorum scriptis Damascenus Parallela sua condidit, hi sunt.

Athanasius.
Basilius.
Cassianus.
Clemens Alexandrinus.
Cyrillus.
Didymus.
Dionysius Areopagita.
Dionysius Alexandrinus.
Dorotheus.
Eleutherius.
Epiphanius.
Euagrius.
Eusebius.
Gregorius Thaumaturgus.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Nyssenus.
Hesychius.
Ignatius.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Climachus.
Iosephus.
Irenæus.
Isidorus Pelusiota.
Iustinus.
Maximus.
Methodius.
Nilus.
Philo.
Serapion.
Sixtus, quem tamen Romanum Pontificem esse putat, cum sit Pythagoricus Philosophus.
Synesius.
Theophilus.
Theotimus.
Testamentum vtrumque.
Theodoretus.

De Orthodoxa fide libri quatuor, cum Iodoci Clichtouei Commentarijs.
De ijs, qui in fide obierunt.
* De Christi Transfiguratione Oratio Græcè, & Latinè.
*De Natiuitate B. Mariæ Orationes tres Græcè & Latinè.
De eiusdem Assumptione.
Iambica pentasticha Græcè & Latinè.
Varia Cantica numeris soluta.

Digitized by Google

* Ecclesiastica Græcorum Cantica, quæ Ὀκτώηχοι, vel Ὀκτώηχος, hoc est, Octoloni inscribũtur: Auctoribus D. Ioanne Damasceno, Metrophane Smyrnæo, & alijs Ecclesiæ Orientalis Doctoribus: Petro Morelio Turonensi Interprete, ex Bibliotheca C. V. D. Ioannis à Sancto Andrea.

Damasceni Dialectica.
De decretis, & placitis primæ Institutiones, Ioachimo Perionio Interprete.
Quomodo ad imaginem Dei creati simus, eodem Interprete.
De Imaginibus Orationes tres, Francisco Zino Interprete.
* Physica.
De Hæresibus, Perionio Interprete.
Aduersus Manichæos Dialogus.
De natura composita.
Epistola de Trisagio.
De duabus Christi voluntatibus, Perionio Interprete.
* Vita S. Stephani Iunioris.
Disputatio Christiani, & Saraceni, incerto Interprete.
Sententiarum fragmentum, Pirchemeyro Interprete.
* Euagrij de octo vitiosis cogitationibus.
* Nili de ijsdem.
De die Iudicij, incerto Interperte.

Damasceni Historia de Barlaam, & Iosaphat, de qua à quibusdam ambigebatur, num Damasceni esset: sed Billius verum Damasceni eam esse fœtum non inualidis rationibus ostendit. Ea verò edita est etiam separatim apud Bellerum, Antuerpiæ ann. 1602.

Omnia in quibus Interpretis nomen adiunctum non est, à Iacobo Billio Latinitate donata sunt.

Præfixa est autem Operibus, eiusdem Damasceni Vita, per Ioannem Patriarcham Hierosolymitanum, Billio Interprete: sed quæ Vita, vt is ipse Io. Patriarcha refert, rudius aliquanto, & incultius lingua, & litteris Arabicis fuerat conscripta.

Atqui vt antea varijs in locis varia Damasceni Opera prodierant, ita eadem à varijs aut versa in Latinum, aut Notis illustrata fuerunt. Nam & non solus Zinus, verum etiam Godefridus Tilmannus Latinas reddidit eas Orationes, quas scripsit Damascenus aduersus Imaginum traductores: quæ & Antuerpiæ an. 1556. fuerunt emissæ in lucem. Historiã verò Barlaam, & Iosaphat ibidem edidit (vt diximus) Ioannes Bellerus, cum Scholijs Aloysij Lipomanni, ann. 1568. Pleraque autem Iacobus Faber Stapulensis eorum conuerterat, quæ Veronæ Græcè emissa ann. 1531. prodierunt Parisijs, apud Henricum Stephanum ann. 1507. & 4. libri de Fide Orthodoxa, qui Marburgi ann. 1602. ne quid dicam de ijs, quæ Basileæ an. 1548. euulgata sunt, cum Billius ipse postea limam suam vir doctissimus adhibuerit. Canones quidem Anastasimi extabant in Bibliotheca Sanctorum Patrũ Margarini.

Iam verò adhuc anno 1603. eadem Damasceni Opera auctiora Parisijs cudebantur, non cessante Deo proferre in lucem seruorum suorum labores, vt nouas identidem coronas in cœlis accipiant.

Quædam obiecta Damasceno.

Præter illa verò, quæ à Billio declarata sunt, in quibus aliqua scripta Damasceni non fuisse legitimos eius fœtus ferebatur, D. Thomas, Bessarion, Gennadius, Sixtus Senensis, & Bellarminus Cardinalis, eum sic tuentur, siue exponunt. Nam li. 4. de fide Orthod. locum in fine, vbi vocat ignem Inferni non materialem, qualis est apud nos, sed qualem nouit Deus, etsi Durandus Portianensis in quarto Sent. liberè pronuciat, in hac parte malè sentientem erasse; Diuus tamen Thomas eius mentem benignè interpretatur, vt Damascenus intellexit ignem inferni non esse materialem perinde ac nostrum, qui ab illo igne proprietatibus aliquot discernitur: vel eum non negasse Inferni ignem materialem esse, quoad substantiam, sed quoad punitionis effectum: punit enim spirituali quadam actione corpora, quæ nec dissoluit, nec consumit, & ipsas animas multò magis spiritualiter cruciat.

Quod item lib. 4. de fide cap. 10. τὸ ἔλεον βαπτίσματι προσλαμβάνεται. i. *Oleum Baptismati succedit.* Oecolampadius autem vertit *Oleum in Baptismate assumitur.* In Codice Græco non est, *in Baptismate*; & verbum προσλαμβάνω propriè dicitur de eo, quod assumitur, vt alteri succedat, quemadmodum Sacramntum Confirmationis Sacramento Baptismi succedit.

Damascenus quoque, vt docent Bessaron, & Gennadius, non negauit Spirituum Sanctum procedere ex Filio, quod ad rem attinet, cum dixerit Spiritum esse imaginem Filij, & per Filium esse; sed existimauit, rectius dici per Filium, quàm à Filio, quòd pertinet ad

mo-

modum loquendi, propter hæresim Macedonij, & Eunomij, qui ex Filio tamquam ex primaria, imò etiam sola causa processisse dicebant Spiritum Sanctum: Quemadmodum dicimus post hæresim Nestorij, Mariam non esse Christiparam, sed Deiparam, non quod non sit Christipara, sed ne putetur solum Christipara, & non Deipara. Ceterum sicut propter hæresim Macedonij rectè dicebatur Spiritus esse à Patre per Filium, ita propter errorem Græcorum rectius dicitur nunc à Patre, & Filio.

Porrò Damascenus libros suos de Fide ante Concilij Septimi tempus scripsit, in quo Concilio Symbolum legitur cum hac additione, *Filioque*. Quamobrem, si eo tempore vixisset, planius vtique de Processione Spiritus Sancti à Patre, & Filio scripsisset.

Cum audiuisset, ac credidisset Traiani Imp. animam Gregorij Magni precibus ex Inferno liberatam fuisse, id quidem bona fide Vir Sanctus retulit: At commentum falsissimum fuit, quod putabatur esse historia.

IOANNES Datus è Foro Cornelij, quæ vulgo dicitur *Imola*, primò Ord. D. Augustini, deinde eiusdem Ciuitatis Episcopus, scripsit De diuinis attributis. In libros D. Augustini de Trinitate. In eundem contra Faustum Manichæum, & contra Cresconium Donatistam. In Priora, & Posteriora Aristotelis. De Potentijs animæ. Obijt autem an. 1360. ætate sat viridi, in Aede Cathedrali Episcopatus sui sepultus. Ioseph. Pamph.

IOANNES è Dauentria, Belga, Ord. Minorum, Minister Prouinciæ Coloniæ eiusdem Ordinis scripsit aduersus hæreticos Exegesin errorem Lutheranæ Confessionis. Librum item contra Anabaptistas, qui inscriptus est *Catapulta*. Et Apologiam. Viuebat anno 1535.

IOANNES Dauid Cortracensis, Belga, Societatis Iesu, librum prænotatum, *Veridicus Christianus*, emisit Antuerpiæ ex Officina Plantiniana, an. 1601. & Araneam Caluinisticam, ibidem editam. Idem apud Ioannem Moretum ex eadem officina Plantiniana librum figuris æneis illustratum edidit an. 1605. cuius Inscriptio hæc est: *Occasio arrepta, neglecta: huius commoda; illius incommoda.* Idem apud eundem edidit librum sic prænotatum *Paradisus sponsi & sponsæ, in quo messis myrrhæ & aromatum ex instrumentis ac mysterijs Passionis Christi colligenda. & Pancarpium Marianum septemplici Titulorum serie distinctum*, cum varijs Imaginibus æneis.

IOANNES de Behu, Gallus, qui fuit à Concionibus ducis Mompensierij, edidit expositionem ad Articulum Catholicæ Confessionis Gulielmi Caillieerij presbyteri. Lugduni an. 1578. ex Typographia Michaelis Iouij Gallicè.

IOANNES Delphinus Italus è Casali Maiore, quod est ad Padum insigne Oppidum in tractu Cremonensi, Ord. Min. scripsit de Cœlibatu Sacerdotum. De Potestate Summi Pont. & de Notis Ecclesiæ, quæ Coloniæ prodierunt. De cœlestibus Globis ad Camillum Palæottum. De Methodo. Franc. Gonzaga.

IOANNES Delphinus Episcopus Tripolitanus Quæstiones proponendas ordinandis in maioribus ordinibus, ad vsum Diœceseos Argentinensis, qua parte retinet Catholicũ cultum, & suo legitimo Episcopo subest emisit. Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1581.

IOANNES à S. Demetrio, Aquilanus, Ord. Minorum, scripsit Italicè Conciones, quas & euulgauit.

IOANNES Dencok Saxo, siue Turingus, Ord. D. Augustini, scripsit in Mag. Sent. Quæstiones item Pragæ disputatas. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Epistolas ad diuersos. Viuebat an. 1360. Tritem. At Ioseph Pamphilus inquit obijsse eum Pragæ, ann. 1352. die 15. Iunij.

IOANNES à Deo, Venetus, Italus, Venetæque Cartusiæ Monachus, scripsit de immensa Dei charitate. De humilitate interiore, & vera patientia. De præparatione ægrotorum, & dispositione morientium. Coronam senum. Opus denique inscriptum: *Nosce te ipsum.* Viuebat Friderico Tertio Austriaco Augusto.

IOANNES de Deo, Hispanus, scripsit Concordantiam Decreti, atque Decretalium. Ad nouas item, ac veteres Decretales. Quæstiones varias. De dispensationibus pro ratione diuersorum personatuum, & dignitatum. Librum Pœnitentialem, vbi de generali Confessione: De pœnæ impositione: De peccatorum Origine: Quonam modo habere se debeat Confessarius ad pœnitentiam: de pœna personarum quæ in Statu Spirituali eminent in dignitatibus: De ijs, qui sunt in Statu Seculari: De pœna Religiosorum, & vtilitate pœnæ: De differentia mortalium, ac venialium peccatorum: & quomodo peccata vitentur. Sed & reliquit libros septem de Cauillationibus, & quatuor alios, quos

Digitized by Google

prænotauit, *Iudicium:* duos autem, quibus Tabulam Decreti, & vnum, quo Tabulam Decretalium explicuit. Viuebat Bononiæ ann. 1240.

IOANNES Diaconus, Romanæ Ecclesiæ ab alijs *Paulus* nomine non suo appellatus, ad Ioannem Septimum huius nominis Papam, scripsit Vrbano stilo quatuor libros de vita primi Gregorij Papæ, & idem petēte Ganderico Veliternensi Episcopo, scripsit etiam gesta Clementis Papæ Sigebertus in Catalogo. Viuebat autem ann. 860.

Eum verò lapsum fuisse constat, cum scripsit S. Gregorij Magni atauum fuisse Felicem Pont. Max. huius nominis Quartum, cum fuerit Tertius. Sic enim & ratio temporis, & Patria quoque cogit affirmare: siquidem ille Samnita; hic verò Romanus fuis, sicut & Gregorius. Vide Baron. Car. To. 6. initio anni 492. in Annalibus; in Notis autem ad Martyrologium Roman. die 25. Februarij.

Quin & Ioannes Diaconus trecentos annos post D. Gregorium Magnum Vitam huius scripsit, in quibus, quod sæpe accidit historicis licet oculatis, non potuit omnium rerum assequi notitiam. Nam propterea inter alia illud ipsum, quod Ioannes Diaconus asseruit de Cardinalatu Gregorij sub Benedicto Papa, quodque in Romano Breuiario legebatur, est correctum in Breuiario iussu Clemen. VIII. Pont. Max. recognito, ac Benedicti ipsius nomen est sublatum, quod tandem viri docti id senserint apertum esse mendaciū: vt ipse Antonius Gallonius rectè obseruauit in suo Apologetico ad Constantinum Bellottum, monachum Cassinatem.

IOANNES Diaconi, Monachi Cassinensis Versus quosdam extare De Beatissima Virgine, scribit Arnoldus Vvion.

IOANNES Diaconus, Hispanus librum edidit, qui Flos Decretorum dicitur, quique cum ijs fuit excusus.

IOANNES Dibbarola, Canonicus Vasatensis, in Aquitania Galliæ, edidit Opus à Baptista Saluatoris olim eiusdem Ecclesiæ Canonico conscriptum, qui quidem nomen suū non adscripserat ob animi demissionem, in laudem Diui Ioannis Baptistæ Præcursoris. Burdigalæ an. 1550.

IOANNES Dietenbergius, Ord. Præd. ad quem Francofordiæ admissus est, Latinè & Hebraicè, præter Theologiam, noscens, prauitatis hæreticæ Inquisitor apud Rheni, & Mosellæ Confluentiam, Postillam ad Euangelia totius anni Germanicam, & vberem scripsit, quæ anno quoque 1583. Colon. prodijt. Opusculum de votorum emissione, ac solutione. Alterum de Apostasia. Aliud de Præceptorum, & Consiliorum differentia. Vtrūque autem Testamentum, ne quis in laqueos versionum hæreticarum impingeret, è vulgata edidione Germanicum reddidit. Falsas item hæreticorum opiniones, & mores indicans, nec semel cum Luthero congressus sanctissimum autem Sacrificium propugnans librum edidit, quem *Phimostomum* inscripsit, siue *Confutatorium Scripturariorum* ita enim Lutheranos appellabat) & *Frenum Lutheranorum.* Vixit an. 1520.

IOANNES Diophylas, Belga, Gandensis Carmelita, cum vigesimum ætatis annum haud excessisset, pleraque carmine, ad quod natus videbatur, scripsit. Quę omnia Lugduni cum expressa eius effigie ann. 1527. quo ibidem Mundo valedixit in Domino, exierunt in lucem. Nimirum Christomachia. Fornax Chaldaica. Catachresis Israelitica. Laus Lucis. Erotema Religionis. Carmen de Belgio. Odæ in Christi Domini Natale. Epigrammatum liber. Epistolæ ad diuersos.

IOANNES Docæus, Gallus, Ord. D. Benedicti, quique insigni D. Dionysij cœnobio extra Parisios præfuit, quem & Laudunensem fuisse Episcopum scribunt, reliquit Librum De æterna generatione Filij Dei, & eiusdem temperali, vt hominis, natiuitate, qui Parisijs prodijt apud Carolum Pererium ann. 1554. Enarrationem Dominicæ Passionis, quæ ibidem apud Viuantium Gualterorum, ann. 1552. fuerat excusa. De Domini quoque Resurrectione, ibidem ann. 1560. Homilias ad populum, Antuerpiæ apud Ioannem Steelsium an. 1561. Videat cui lubet, Vitam eius Operibus ipsius præfixam. Eundem autem hunc esse, quem Eisingrenus *Ioannem Docreum* scribit, qui de Vita, Passione, sepultura Dionysij Areopagitæ scripserit, quem item vixisse ferunt anno 1318. probabile videtur.

Io. Docreus.

IOANNES Dominici Florentinus, an. 1340. natus ex obscuris parentibus, si Mundana spectemus, in Ordin. Prædicatorum an. 1362. admissus, vir ita viuido ingenio, vt D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, qui fuit discipulus ipsius, testatus sit, eum in nulla scientia, velut alterum Augustinum, habuisse Doctorem; deinde Rhagusæus Archiepiscopus, denique Cardinalis, tit. S. Sixti, à Greg. XII. Pont. Max. creatus: Postremò autem iam plenus dierum missus Legatus in Hungariam ad Sigismundum Imp. Budæ obijt

Par. hist. 5. ti. 23. ca. 11.

sancti-

sanctitate ac miraculis clarus, vt idem D. Antoninus refert ibidem. Scripsit autem in Ecclesiasten. In Canticum Canticorum. In D. Matthæi Euangelium, in quo Scholasticas Expositiones inseruit. Expositionem in *Magnificat*. Alteram Epistolæ D. Pauli ad Romanos. Quadraginta quatuor Sermones iusto volumine De Amore charitatis Italicè in verba illa D. Pauli 1. Corinth. 13. *Si linguis hominum loquar*. Sermones quinquaginta in nouem primos Psalmos, quos in Cathedrali Florentina Ecclesia exposuerat. Sermones Quadragesimales. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Librum inscriptum: *Luculanoctis*. ad Colucium Saluiatum, qui de Fortuna, & Fato incommodè scripserat. Itinerariũ deuotionis.

IOANNES Dominicus Candela, Siculus, & Theologus Societatis Iesu, scripsit Italicè de Bono Virginitatis Discursus (vt vocant) quatuordecim, ijque Panormi editi sunt ann. 1599. apud Ioannem Baptistam Maringum. Id verò & argumentum, & quæ ad illud attinent, testatur se, vir ingenuus, accepisse ex Ambrosio, Hieronymo, Gregorio Nazianzeno, Basilio, Gregorio Nysseno, Ioan. Chrysostomo, Augustino, Cypriano, & alijs pluribus Ecclesiæ Luminibus. Atqui & secundum eiusdem argumenti volumen expectabatur ab eodem.

IOANNES Dorpen, Germanus, siue (vt alij scribunt) de Dortsten, Ord. D. Augustini, Professor Gymnasij Erfordiensis ingens Volumen Sermonũ reliquit. Viuebat an. 1474. Trit. Eisingr. Ioseph. Pamph. Io. Dortsten.

Quòd si hic Ioannes est idem, qui etiam cognominatur, *Dornstein*, sciendum est, eum scripsisse Quæstiones Sententiarum. Librum quoque de vitijs linguæ. Alterum item de cognitione Angelorum, & Consolatorium contra mortis metum. Ioan. Dornstein.

IOANNES Douetus, siue *de Douet*, Dinnanicus, Ord. Minorum, Professor Theologiæ nostra ætate Parisijs, in vnum contexuit Formalitates Scoti, Syrecti, Trumbetæ, Brulliferi, Franciscanorum.

IOANNES Driborck fertur extare m.s. ad quinque libros Decretalium in Germania. Is mihi ignotus.

IOANNES Driconus, Anglus nobilis, fertur scripsisse contra Seductores Fratres. De tribus item Principijs. De Relatione. De Principijs Theologicis. Conclusiones Scholasticas. Viuebat an. 1260. ni mendum sit in numero.

IOANNES Driedo, in Municipio Turnhoutano apud Brabantos in Belgio natus, suæ gentis industriam, ad Theologiæ studium felici conatu traducens in ea, & in linguarum peritia eminuit. Publicè autem in Louanienſi Academia docens scripsit.

Quatuor libros ad Ioannem Lusitaniæ Regem De Ecclesiasticis Scripturis, atque dogmatibus, qui an. 1550. Antuerpiæ apud Brickmannum, & alibi cusi, denique cum ampliori Indice recusi sunt Louanij an. 1592. apud Bartolomæum Grauium.

Atqui cum post quatuor istos libros Tractatum digessisset de Temporibus ad illustrãdas obscuritates in Sacra scriptura emergentes, falsus est in eo, quòd statuerit sequendam esse supputationem Berosi Chaldæi, Metasthenis Persæ, Manethonis Aegyptij, Philonis Iudæi, Xenophontis Græci, Fabij Pictoris, & Catonis Romanorum, quorum Chronographiam cum Hebraica Sanctæ Scripturæ veritate concordare conatur. At vir, alioquin doctissimus nondum animaduerterat hosce Auctores esse suppositicios. Vide quæ 16. lib. Selectæ Bibliothecæ de ipsis, & qui verbo *Annius Viterbiensis* scripsimus in hoc Apparatu.

Scripsit item De Gratia, & Libero Arbitrio, atque huius concordantia cum D. Prædestinatione. Præterea de Captiuitate, atque Redemptione humani generis, ac de Libertate Christiana. Viuebat ann. 1540.

IOANNES Drusius, donec expurgetur, prohibitus est in Romano Indice. Scripsit in Nahum, Habacuk, Sophoniam, Ioelem, Ionam, Abdiam. Eiusdem in Græcam editionem coniectanea, & Interpretum veterum, quæ extant fragmenta Lugduni Batauorum. Græcam, Hebraicam, Latinam linguam callens breuissimè scribit, vt expurgatis quibusdam erroribus, siue item modis dicendi, sit futurus alicui vsui.

IOANNES Dubrauius, Olomucensis Episcopus, Historiam Boemicam scripsit, quam quidem audio à Thoma Iordano Medico nouis Genealogiarum, Episcoporum, Ducum catalogis, & Notis auctam, sed quoniam eam non legi, nihil hic possum addere: Viderint autem cordati Catholici. quænam ea sit, præsertim cum Basileæ à Typographo haud Catholico fuerit excusa, an. 1575.

IOANNES Dumbleton, Oxoniensis, in Anglia Philosophus, atque Theologus, dum Catholica fides, atque interiores literæ vigebant, scripsit Summam Theologię maiorem;

libris

libris decem: Summam Theologiæ minorem libro vnico. Summam artium, lib. altero. Commentarios in Cantica. Libros decem in Philosophiam moralem. Libros nouem de Logica intellectuali. Totidem de Philosophia naturali. Viuebat an. 1320.

IOANNES Degne, Ord. Minorum, ex Hispanico Latinum reddidit librum prænotatum *Speculum Consolationis afflictorum, & tristium:* idque Parisijs an. 1582.

IOANNES Dumæus, Belga, Ordin. Præd. Gandensis conuentus, siue Cœnobij filius, & Theologus, Sermones tam Quadragesimales, tum in Psalmos Graduales reliquit. Viuebat adhuc an. 1571.

IOANNES cognomento Duns, Ord. Minorum, natus in vlteriore Britannia, ad Caledoniam Syluam, Gulielmi Varronis Anglici, eiusdem Instituti (non autem Alexandri de Hales (vti putabat Tritemius, & ex eo Sixtus Senensis) qui anno 1245. diem obierat) Parisijs quondam auditor, & discipulus, floruit ann. Domini. 1300. Hic à Patria Scoti nomen in Scholis obtinuit, & in Diuinis Scripturis, ac in Philosophia Aristotelica adeo perstitit, vt in disputationibus palmam ceteris præriperet, atque ob id Doctor subtilis fuerit appellatus. Hic primum in Anglia, Oxonij, Sententias interpretatus: deinde in Schola Parisiensi primum locum assecutus, Academiam illam illustrauit, Theologia Scholastica multis subtilitatibus exquisitis aucta, in quibus, quod multa, quæ non ita patebant, eruerit, factum est, vt qui eius doctrinam sectantur, Scotistæ vocentur. Hunc autem complures instituisse discipulos constat, inter quos fuere præcipui Franciscus Mayronis, Antonius Andreæ, Aragonius, Aluarus Pelagius, natione Hispanus, & Ioannes Canonicus.

Ioan. Scotus Monachus.

Qui verò huic Doctori primam Dionysij Areopagitæ librorum partem de Sacra Hierarchia, è Græco conuersionem ascribunt, falluntur: Alteri enim Ioanni Scoto Monacho, qui multis istum seculis antecessit, & Athenis Græcè didicit, ea referenda est. Nimirum ille vixit anno 877. & iussu Caroli Calui Francorum Regis, libros illos Latinitate donauit; discipulus olim Bedæ, & collega Alcuini, siue Albini, & vnus ex quatuor fundatoribus Gymnasij Parisiensis, qui postea ab Alfredo Rege è Gallijs, vbi Carolus Caluus eum foucbat, reuocatus in Angliam, in Schola Oxoniensi, quæ ab ipso Alfredo fuerat instituta, prælegit. Sed cum Ordini S. Benedicti se addixisset, discipuli, quos (vt fit) erudiendos susceperat, apud Monasterium Malmesberiense, contra ipsum conspirarũt, graphijsque assumptis transfixerunt, atque illum sæuissimè interemerunt, & Martyr Christi æstimatus est.

Porrò scripsit Ioannes Duns pleraque in Theologiam, & in doctrinam Peripatetică. Quorum hæ sunt inscriptiones:

Scriptum Oxoniense super Sententias, li. 4.	Quod incipit, *Circa prologum huius primi libri.*
Scriptum Parisiense, super Sententias, li. 4.	
Quodlibeta, lib. 1.	*Cunctarres difficiles.*
Collationes Parisienses, lib. 1.	*Vtrum tantum sit, &c.*
De primo omnium rerum principio, lib. 1.	*Primum rerum principium.*
Theoremata, lib. 1.	*Intellectus intelligibilis.*
De cognitione Dei, lib. 1.	*Quæ summa nobis.*
Tetragammata quædam, lib. 1.	
Sermones de Tempore, lib. 1.	*Erunt signa, &c.*
Sermones de Sanctis, lib. 1.	
Comment. super quatuor Euangelistas.	
Comment. super Epistolas Pauli.	*Circa Epistolam Pauli ad Romanos, &c.*
Lecturam super Genesim ad litteram, lib. 1.	
Quæst. super vniuersalia Porphirij, lib. 1.	*Circa Logicalia.*
Quæstiones super Prædicamenta, lib. 1.	*Quæritur, vtrum liber Prædicam.*
Quæst. super lib. Perihermenias, lib. 2.	*Circa subiectum huius libri.*
Quæst. super libros Priorum, lib. 2.	*Quæritur circa librum Priorum.*
Quæst. super libros Posteriorum, lib. 2.	*Scire autem opinantur.*
Quæst. super libros Elenchorum, lib. 1.	*Quæritur, vtrum Logica.*
Quæst. super libros de anima, lib. 1.	*Quæritur, vtrum sensus.*
Quæst. super Metaphysicam, lib. 12.	*Omnes homines naturæ.*
Expositionem Metaphysicæ, lib. 12.	*Iuxta consuetudinem.*
Collectiones conclusionũ Metaphysi. li. 12	*Conclusiones Metaph. Arist.*
Super Physicam Arist. lib. 8.	Super Categorias eiusdem, lib. 1.

Feruntque scripsisse super ceteros libros, varioſque composuisse alios Tractatus. Denique apoplexia correptus ex hac luce migrauit, die octaua Nouembris anni 1308.

Colo-

Digitized by Google

Coloniæ Agrippinæ ſepultus in cœnobio fratrum Minorum. Quamuis à pleriſque exiſtimetur viuus fuiſſe humatus. ferunt enim diem totum, & amplius immobilem interdum ſedere ſolitum, ſenſibus ſopitis, mente nimirum rapta in altiſſimarum rerum contemplationem, atque ita demum ab hominibus eius rei neſcijs, feſtinato funere pro mortuo elatum.

Ceterum ann. 1580. Venetijs à Melchiore Seſſa editæ ſunt Quęſtiones quatuor voluminum Scripti Oxonienſis ſuper Sententias, emendatiores, quàm antea. Addito libro Reſolutionum Ioannis Scoti, à Melchiore Flauio, illuſtrato, & auctoritatibus Noui, & Veteris Teſtamenti, ac Sanctorum Patrum ſententijs comprobato.

Adiecit autem Bartolucius Aſſiſias huic editioni Syllabum generalem, ſiue accuratũ Indicem in illud Scriptum Oxonienſe Ioannis Scoti, ex antiquiore Indice collectum, quem Iacobus ab Aſculo vir doctus olim ediderat. Eo videlicet Syllabo, per ordinem Alphabeti, ſelectos doctrinæ Scoticæ floſculos, & materias, definitiones, diſtinctiones, axiomata, enunciationes; inſigniores propoſitiones, tum Theologicas, tum Peripateticas, ſtrictim attigit.

Quin etiam, quoniam Iouius ſuis Elogijs, & alij, de Ioanne Duns Scoto, quaſi non ſolum obſcuriore, ſed & veritati (vt non rectè putabant) tenebras offundente, licentius fuerant locuti, Bartolucius Apologia Syllabo præfixa, vindicat Scotum ab obtrectatione, cuius doctrinæ graue illud teſtimonium extat, quòd eius libri abſque vllo erroris nęuo, vſque in hanc diem, trecętos circiter annos, in Oecumenicis Concilijs inuiolati permanſerint.

Certè cum illud D. Auguſtini de laude charitatis verum ſit; *Ille tenet, quicquid latet, & quicquid patet in Diuinis Sermonibus, qui charitatẽ ſeruat in moribus:* haud mirum fuerit, ſi ingeniũ Doctoris Subtilis appellati, modeſtia, & charitate præditum, altiſſimos ſenſus eruere potuerit ad veritatem indagandam. Nunquam enim ſuam ſententiam profert in aliorum iniuriam, vel depreſſionem: Quin quorum aut errores conuellit, aut opiniones excutit, tam id modeſtè, & adeo plerumque ſuppreſſo nomine facit, vt Chriſtiano pectore hæſiſſe à Domino ſapientiam (certè integram mentem) conijci poſſit.

Inſignes Scoticæ Doctrinæ Scriptores.

Inter eos autem, qui Scoti doctrinam illuſtrarunt, fuit Petrus Aquilanus, Ordinis Minorum, cognomento *Scotellus.* Hoc enim non ſolum ad Scoti ſubtilitates, verum etiam ad D. Thomæ, ac reliquorum Scolaſticorum doctrinam facilis paratur via. Hic verò auctis duobus Indicibus, altero quæſtionum, altero verborum, Stephani Nouelletij opera prodijt emendatior in lucem Pariſijs, ex Nicolai Niuellij Officina, anno Domini 1585.

At & Antonius de Fantis, Taruiſinus, Tabulam generalem Scoticæ ſubtilitatis emiſerat, iterum abs ſe caſtigatam, an. 1530. Lugduni, optimam illam quidem, & octo ſectionibus per Alphabeti ordinem quamlibet diſtinctam: Quarum prima materias omnes à Scoto diſputatas; vel pertractatas. Secunda deciſas concluſiones circa pertractatas materias. Tertia præcipuas Entium definitiones. Quarta ſubtiliſſimas deuiſiones ex omnibus voluminibus Scoti congeſtas, quarum cognitio facilem præſtat aditum ad pleraque omnia percipienda. Quinta Regulas in explicãdis errorum omnium proprietatibus. Sexta propoſitiones, tanquam certa Theoremata, pro decidendis concluſionibus, ex Philoſophiæ penetralibus deprompta. Septima plurimas Sanctorum Interpretum ambiguas propoſitiones; nimirum Ambroſij, Hilarij, Auguſtini, Gregorij, Damaſceni, Anſelmi; quin etiam Triplicis Peripateticæ Philoſophiæ Ariſtotelis, & Auerrois pugnantes ſententias. Octaua, quę omnium ſectio vberior, ac fructuoſior, Epitomen ſcibilium, ſeu mare magnum Scoticarum omnium Speculationum, continet. Ad quarum Sectionum calcem idẽ Auctor, ſiue collector, digreſſionem perbreuem adiecit, qua eorum, quæ in vnum congeſſit, ſeriem methodicam oculis ſubijcit.

Deerat autem huic editioni Secunda Sectio, ſeu Tabula Reſolutionum, ſiue deciſarũ concluſionum: ſed & haſce poſtea curauit idem, quem diximus, Bartolucius, adijci altera editione Veneta ad ſingulos Scoti Tomos.

Sed & idem Antonius de Fantis explanandæ Scoti Logicæ, atque adeo intelligendo Scoto, operam ſuam, quæ extat, impendit.

Præterea fuit Paulus cognomento *Scriptor,* qui cum Quæſtiones Scoti in Primum Sententiarum Tubingæ, quæ tam erat Catholica ciuitas, anno 1498. expoſuiſſet, deinceps

Digitized by Google

hic liber Carpis, eius Oppidi Principe Alberto Pio procurante, editus est, ann. 1506. à Benedicto Dulcibello.

Gratianus item Brixiensis in Quæstiones Scoti in secundum Sententiarum cum doctè scripsisset, eodem Principe, Typographo, loco, & anno emissus est.

Franciscus Lychetus Brixiensis commentaria erudita in tres primos Sententiarum libros, & in Quodlibeta Scoti cum absoluisset, hæc posteà à Paganino de Paganinis Brixiensi ann. 1517. euulgata sunt Venetijs: sed & posteà nouissimè in omnes Sententiarum libros ab Andrea Zenario Venetijs exijt iterum in lucem.

Petrus Tartaretus, scripsit Reparata in Quartum Sententiarum Scoti, & in Quæstiones Quodlibetales eiusdem Scoti, quæ deinceps anno 1519. & 1520. à Claudio Cheualerio Typographo Parisijs excusa sunt.

Ioannes Vigerius Genuensis in primum Sententiarum Scoti, quem Venetijs an. 1527. edidit Ioannes Taurinus de Tridino.

Hieronymus Gadius, qui viginti annos in publico Bononiensi Gymnasio docuerat Metaphysicen, scripsit in Quodlibeta Scoti, quæ & in eadem Ciuitate, ex Officina Io. Baptistæ Phaelli prodierunt, an. 1533.

Iacobinus Malefossius Bargius, qui & ipse Patauij publicè quadraginta septem annos Metaphysicen professus est, scripsit enarrationem in primum Sententiarum librum Scoti, quam Gratiosus Percacinus, an. 1560. Patauij dedit in lucem.

Accessit denique nouus labor hac inscriptione, Nempe *Repertorium locupletissimum tam librorum Sententiarum, quam Quodlibetorum Doctoris Subtilis, Ioannis Duns Scoti: olim ab Hieronymo de Ferrarijs Fantono Vigleuanensi, Ordinis Prædicatorum Obseruantium, & Hæreticæ prauitatis Inquisitore Ferrariensi collectum: Nunc opera R. P. F. Iulij Hyssopij, Cesennatis, Lectoris Patauini, eiusdem Ordinis in lucem editum: A quo adiectæ sunt etiam opiniones, & propositiones à Scoto contra D. Thomam ad probandum assumptæ, quasque Ioannes Capreolus confutauit hoc signo * demonstratæ: Opus maximo vsui futurum non tantum Scoti, & D. Thomæ doctrinam profitentibus, sed & omnibus ferè Theologica tractare cupientibus. Venetijs apud Melchiorem Sessam, anno 1588.*

Ceterum quod ad hoc genus Indicum siue Repertoriorum attinet, spero viris eruditis valdeprobatum iri Ioannis è Colonia ordinem Alphabeticum ad Quæstiones Scoti tam in quatuor libros Sentent. & in Quodlibeta, quam in Metaphysicen, atque in libros de Anima. Eas enim omnes in Compendium ita redegit, vt magnus studiosis labor ademptus sit. Porrò cùm multos ante annos liber hic fuisset editus, recusus est à Vvendelino Spirensi, locis è Scoto, vnde eadem deprompta sunt, adnotatis.

Edidit quoque Romæ, anno 1589. apud Dominicum Basam, Constantius Sarnanus, Cardinalis, librum, qui inscriptus est: *Conciliatio dilucida omnium controuersiarum, quæ in Doctrina D. Thomæ, & Ioannis Scoti leguntur.*

Quod superest, admonitos velim, pro meo captu, candidatos siue Philosophiæ, siue Theologiæ, vt quoniam tanti viri, qualis sine dubio fuit Ioannes Scotus, plerique interpretes non omninò eius mentem sunt assecuti, dispiciãt, quinam inprimis sint versandi. Et quoniã antequam ad Theologiam accesserint, solida sunt in Philosophia fundamenta iacienda, curent, vt hæ è Scoto rectè intelligant. Quam ad rem permultum conferet, vt præmanibus habeant Philosophiam Naturalem ipsius ex 4. libris Sentent. & Quodlibetis collectam à Philippo Fabro, de quo vide in verbo, Philippus Faber.

Liber pertutilis Philosophis.

Etenim prodijt Io. Duns Scoti Philosophia Naturalis ex quatuor lib. Sent. & Quodlibetis collecta in Theoremata distributa, & contra Aduersarios omnes tã veteres, quam recentiores, impugnationibus, & defensionibus illustrata, ac dilucidata. Cui præmissa sunt viginti Theoremata, præcipuas difficultates Logicas complectentia. Et in cuius fine additus est Tractatus breuis, facilis, & necessarius ad Formalitates Scoti. Auctore eodem Philippo Fabro Fauentino, Ordin. Minorum Conuentualium, Artium & S. Theologiæ Doctore, in Parmensi Gymnasio Regente, ac in Cœnobio S. Ioannis Euangelistæ Lectore. Venetijs ann. 1602. apud Io. Bapt. Bertonum.

IOANNES Duracluſius, Germanus, Monachus Ord. S. Benedict. Congregationis Burſfeldensis, & Io. Tritemij auditor, etsi fertur multa scripsisse, nescio tamen, vbi aliquid extet ipsius, præter Epistolam de Operibus, & Vitam Magistri sui, cuius bona pars & Coloniæ initio Polygraphiæ eiusdem Tritemij ann. 1564. & Francofurti, ann. 1601. ante omnia eius Opera excusa est.

IOANNES Duræus, Scotus, Theologus Societatis Iesu, librum edidit doctum, & elegantem, quo Edmundum Campianum eiusdem Societatis Theologum, qui pro Catholica fide martyrium Londini passus est, defendit, aduersus Gulielmum VVitakerum

hæreti-

hæreticum Anglum., Rationes decem eiusdem Campiani, quibus certamen Anglicanæ Synagogæ ministris obtulit in causa fidei. Is liber primò in Germania excusus cum explanatione dogmatum præcipuerum nostro seculo controuersorum, Ingolstadij, apud Dauidem Sartorium, anno 1585. cum antea Parisijs prodijsset ex Officina Tho. Brumennij, an. 1582.

IOANNES è Duren, quem Henricus Villot *Durenium* vocat, Franciscus autem Gonzaga *Durandum*, Germanus, Ord. Minorum scripsit de Septem peccatis mortalibus. Librum item de Vitijs occultis. Alterum de Confessione. Sermones Quadragesimales. De Tempore. De Sanctis. Vixisse autem an. 1468. perhibetur ab Eisingrenio.

IOANNES è Dusseldorp, Carmelita, Germanus, Conuentus Moguntinensis, & Prior Argentinensis, scripsit De obseruantia dierum festorum. Itinerarium item Terræ Sanctæ, ad quam ipsemet profectus est. Serm. varios de Temp. ac de Sanctis. Obijt ann. 1494. & Argentinæ sepultus est. Petrus Lucius post Tritemium.

IOANNES Eccius, quem alij scribunt *Eckius*, Sueuus, quæ Prouincia est in Germania, Theologus, & Catholicę fidei aduersus Lutherum, ac reliquos hæreticos propugnator insignis, qui verè de se ipso dicere potuit, quæ ad Conradum à Thungen Herbipolensem Episcopum scripsit an. 1529. *Et ego*, inquit, *omnium minimus, cum his bestijs dentatis iam sæpe & eminus, & cominus pugnaui. Cominus quidem Lipsiæ cum ipso Draconis capite Luthero, & Carolstadio, viginti diebus disputando, spectando nonnunquam D. Georgio Saxoniæ Duce: & in Baden cum Capharnaita Oecolampadio, & assecla, assidentibus duodecim Cantonum Heluetiorum, & quatuor Episcoporum Legatis, pluribus diebus conflixi. Eminus verò, editis aliquot in Germania, & Italia libellis, cum hæretis manum conserui, è quorum numero est locorum communium Enchiridion à me editum, quo occupatiores, quibus nō vacat, grandia Heroum volumina reuoluere, in promptu, & breui (vt aiunt) manu haberent, quo hæreticis occurrerent.* Scripsit igitur idem Enchiridion, in quo agitur

De Sacrificio Missæ.
De Cardinalibus, & Legatis.
De immunitate Ecclesiæ. De Annatis.
De Eucharistia esse corpus Christi.
De Transsubstantiatione.
De Libero arbitrio.
De Pluritate Sacerdotum, & decimis.
De Oratione, & Horis Canonicis.
De Charactere. De Votis.
De Excommunicationibus.
De Indulgentijs.
De Hæreticis comburendis.
De Missa Latinè dicenda.
De pueris Baptizandis.
De Ecclesijs ædificandis, & ornatu eorum.
De Cœlibatu Clericorum.
De Bello in Turcas. De Purgatorio.
Non disputandum cum hæreticis.

At cum hic liber sæpius excusus fuerit, aduersus omnes Ecclesiæ hostes vtilissimus, tū ex septima Auctoris recognitione prodierat Ingolstadij an. 1535. vnà cum Annotationibus P. Talmanni, & Venetijs an. 1538. ad Signum D. Bernardini.

Veruntamen idem Eccius alia Opera scripserat, quorum inscriptio est sequens: *Chrysopassus, siue de Prædestinatione centuriæ sex.* Editæ Augustæ Vindelicorum an. 1514. cuius Operis, & tituli ratio ea fuit, quod D. Ioannes in Apocalypsi pro decimo lapide supernæ ciuitatis Hierusalem illum posuerit, communi Doctorum interpretatione, decimum articulum Fidei, qui est Sanctorum communio, designantem: Hæc autem, quæ varia est nullibi perfectior inueniatur, quàm in gloria Prædestinationis.

De Sacrificio Missæ sanctissimo ad Sigismūdum Poloniæ Regem contra Lutheranos libris duobus, qui prodierunt in lucem, an. 1526.

Libri tres de eodem Missæ sacrificio, quibus ex Diuino verbo demonstrat, eam esse sacrificium, & quisquilias hæreticarum obiectionum explodit. Coloniæ apud Quentelium.

Epistola Augustæ excusa an. 1529. ad fidei Catholicè propugnationem pertinens.

Postillæ siue Homiliæ de Tempore, ac de Sanctis Germanicè tribus Tomis comprehensæ, atque ab Auctore emissæ Ingolstadij, an. 1531. Parisijs autem Latinè, apud Iacobum Keruer. apud quem item Sermones eiusdem de Sanctis, ac de septem Ecclesiæ Sacramentis. Sed & ibidem an. 1566. apud Gabrielem Betonum, quatuor Tomis, & an. 1580. ibidem.

Commentarius in Aggæum breuis, at eruditus, anno 1538. apud Ioannem Soterem, Coloniæ.

Epistola ad Heluetios Germanicè de hæresi Lutherana, & de Hulderico Zuinglio hæreticò, excusa in oppido insigni Bauariæ, Landsbuth,

De Pœnitentia, & Confessione secreta, de Satisfactione, & alijs pœnitentiæ annexis. Venetijs apud Ioan. Patauinum anno 1535.

Digitized by Google

Apologia aduersus Bucerum de Actis in Comitijs Ratisponæ. & Altera pro Contareno. Coloniæ an.1542.
Epistola de Ratione studiorum suorum. Ingolstadij an.1543.
Ad Philippum Melanchthonem hæreticum. De Theologica disputatione Lipsica. De Iuramentis. De celebratione Paschatis. De Primatu Petri, & Pontificis Maximi aduersus Lutherum.
Funebris Oratio in obitum Ioannis à Vvisberg, decani Eistettensis, an.1537.

Philosophica verò.

Elementarium dialecticæ.
Commentarij in octo libros Physicorum Aristotelis, Augustæ Vindelicorum, an.1518.
In quatuor libros de Cœlo. In duos de Generatione. In quatuor Meteororum. ibidem an.1519.
In libros de Anima. De Sensu, & Sensato. De Memoria, & Reminiscentia. De Somno & Vigilia. De Longitudine, & breuitate Vitæ, ibid. an. 1520.

Ceterum cum Ioan. Eccius quædam scribere visus sit, quibus Io. Tauleri opera non probet, vide, quæ & Laurētius Surius Cartusianus in Tauleri præfationem scripsit, & quę nos in verbo, *Ioannes Taulerus* attigimus.

IOANNES Ecdebergensis, quem aliqui fuisse Belgam tradiderunt, Ord. Præd. ad omnes Bibliorum libros Postillas, & Lecturas sollemnes; atque item ad quatuor libros Sent. Magist. scripsisse innuitur ab Ant. Senensi, qui eum cum Ioanne Francfordiensi coniungit, qui vixit an.1440. Vide in verbo, Io. Francfordiensis.

IOANNES Edæus, Ord. Minorum, genere Vvallus, patria Herefordiensis, scripsit
Commentarios in Mag. Sent.
Lecturam in Apocalypsim, lib.1.
Lexicon originalium, lib.1.
Conciones varios, lib.1.
Fasciculum virtutum, & vitiorum, lib.1.
In Logicam Aristotelis, lib.1.
In Physica eiusdem, lib.8.
Obijt anno 1406.

IOANNES Engerdus, Neapolitanus, Orilanus, Turingius., Poëticæs Professor ordinarius in Academia Ingolstadiensi, edidit
Partem primam Poëmatum, Catechesim Catholicam, & Institutionem Christianæ Pietatis, atque alia sacra Natalitia, & Funebria continentem. Ingolstadij an.1582.
Tomum item primum eiusdem Academiæ in septem partes distributum. Quarum prima complectitur Poëticas Acclamationes. Secunda Cancellarios, & Procancellarios. Tertia, Principes IIII. Comites V. Barones VI. Archiepiscopos, & Episcopos VII. Professores sacræ Theologiæ, inchoatos quidem primum à Valentino Rotmaro, Poëta & ipso Laureato, sed post ipsius obitum immaturum absolutos. Ingolstadij anno 1581.
Paraphrasim nonagesimi Psalmi, qui est Oratio Moysis, vitæ mortalium ærumnas ponēs ob oculos. Ibidem apud Vvolfgangum Ederum.
Parentela anniuersaria Doctori Simoni Thaddæo Eccio. Ibidem.
Epenesim duarum illustrium familiarum Germaniæ, Monfortiorum, & Fuggerorum.
Prosodiam Germanicam: De condendis Rythmis Germanicis. Ibid. an.1583.

IOANNES Eremita. Vide in verbo, Cassianus.

IOANNES de Erfordia, Thuringus, & natione Teutonicus, Ordin. Minorum, scripsit librum haud exiguum prænotatum. *Tabula Iuris.* Summam de Casibus. Scriptum ad quartum librum Sententiarum. Sermones elegantes. Viuebat ann. 1350. Eisingrenio autem 1359.

IOANNES Ergon, Anglus, Ord. D. Augustini, conquisitos Auctores, Methodium Ioachimum Calabrum, Cyrillum Carmelitam, Ioannem Bridlingtonum, Robertum Vsetium, Ioannem de Rupescissa, Ioannem Barsigneiū, Sibyllas, & alios, qui siue Prophetias, siue Reuelationes ediderunt, in vnū condens, & Herfordię Comiti dicatos edidit: Quod Opus inscripsit *Compilationes Vaticiniorum.* Scripsit item in Vaticinia Ioannis Bridlingtoni, lib.3. Calculationes Astrologiæ, lib.2. Sermones ad populum. Obijt Eboraci in Anglia apud suos fratres. Ioseph. Pamph.

IOANNES Eriginus, siue *Erigina*, Vuallus, Anglus, is est, vt credo, quem Sigebertus in Catalogo scripsit iubente Carolo Ludouici Imp. filio, in Latinum è Græco transtulisse Dionysij Areopagitæ libros: quinque an.850. vixerit Trit. Notat autem Suffridus Petrus in m.s. codicibus Gemblacensi, & Affliginiensi, non *Erigenam*, sed *Eurigenam* dici. Vide in

verbo

verbo, Ioannes Duns Scotus, cui falsò ascriptam hanc versionem monuimus. Atqui huic Ioanni Erigino tribuuntur libri sequentes.

De Immaculatis Mysterijs.
De Corpore, & Sanguine Domini.
Commentarij in Hierarchiam, & Theologiam mysticam.
De instituendis Nobilium filijs.
Tomi Paraphrastici.
De fide contra Barbaros.
Visionum Dionysij vnus.
In Moralia Aristotelis, libri nouem.
Dogmata Philosophorum.

IOANNES Ernesti, Germanus, Heydelbergensis Gymnasij, dum in Catholica fide stabat Heydelberga, Rector, scripsit De Natiuitate Domini. De Ieiunio ad vniuersitatē. De auctoritate Concilij. Quæstiones ad libros Sententiarum. Alias disputatas. Sermones, & Orationes varias. Viuebat an. 1440.

IOANNES Ertlinus Canonicus Forchimensis, qui postea Bambergensis Suffragineus, De vera antiqua Catholica fide Germanicæ nationis. Germanicè. Ingolstadij ann. 1581. quo & viuebat.

IOANNES Esculanus, Ord. Minorum, qui S. Bonauenturæ successit in Generalatu, cum à Greg. X. Pont. Max. allegatus Byzantium Græcos inde ad Concilium ab eodem Pont. indictum adduxisset, reliquit plures Sermones. Viuebat an. 1270.

IOANNES Euangelista. Vide in verbo, Ioannes Apostolus.

IOANNES Euangelista Mormilius, Neapolitanus, Monachus Cassinensis, qui scripsit de S. Febronia Virgine, & Martyre versus excusos Romæ 1589. vna cum Operibus Prosperi Martinengij Monachi: Item Carminum, Hymnorum, Odarum, Epigrammatum, de diuersis materijs, & præcipuè de Beata Virgine, & Sanctis, lib. 4.
Sermonum, & Homiliarum, lib. 1.
In Perihermeniam Aristotelis, lib. 1.
In Epistolam Pauli ad Romanos, lib. 1.
De Gloriosa Virgine versu heroico Italico, li. 1.
Et alia, quæ extabant apud eum m. s. in Monte Cassino. Viuebat ann. 1590. Arnoldus Vvion.

IOANNES Euangelista Veronensis, Augustinianus, qui Lutetiæ Lauream Doctoratus est assecutus, & Veronam reuersus, præsesque Prouincialis sui Ordinis, scripsit in aliquot Psalmos Dauid Annotationes, & Sermones ad populum. Ioseph. Pamph.

IOANNES Eueriſden, Monachus Burienſis, ſcripſit Concordantias Hiſtoriæ Diuinæ. Librum de Regibus Epiſcopis Angliæ. Concordiam Doctorum. Medullam legum. Seriē temporum. Viuebat an. 1336.

IOANNES Faber, Epiſcopus Viennenſis, qui noſtra vixit ætate, opere, & verbo potens, cum aduerſus hæreticos pro fide Catholica diu depugnaſſet, pleraque ſcripſit, quæ extant, cum etiam Iuris vtriuſque ſciens, ad idem lucubrationes, quas afferam, emiſiſſet. Eius verò iſta feruntur.
Homiliarum Opus. Colon. ann. 1541.
De Sanctiſs. Euchariſtia Tractatio pluribus Homilijs, quæ librum implent. Coloniæ an. 1537.
Malleus hæreticorum, libris ſex.
De Fide & Operibus. Coloniæ apud Quentelium
Orthodoxa fidei Catholicæ defenſio excuſa Lipſiæ an. 1528. aduerſus Balthaſarem Pacimontanum, Anabaptiſtarum peſſimum huius ſeculi anteſignanum: qui etſi à Fabro Epiſcopo conuictus Palinodiam de multis ita cecinit, vt etiam librum aduerſus priora ſua dogmata ediderit; in aliquibus tamen peruicax hæſit; quæ ſatis fuerunt, vt æternis cruciatibus addiceretur.
Ceterum Orthodoxæ defenſionis eiuſdem Ioannes Fabri, contra illum, hæ ſunt præcipuæ Tractationes.

De ſana expoſitione, intelligentiaq; Scripturæ Sacræ.
De Baptiſmo paruulorum.
De non ſcriptis Eccleſiæ traditionibus.
De Baptizandis infantibus.
De veritate Corporis, & Sanguinis Chriſti in venerabili Sacramento Altaris.
De Sacrificio Miſſæ.
De Sanctorum interceſſionibus pro nobis ad Deum.
De Purgatorio animarum.
De imaginibus Chriſti & Sanctorum.
De Fide & Operibus.
De ſatisfactione pro peccatis.
De libertate Chriſtiana.
De abſoluta neceſſitate.
De libero arbitrio.
De Beatiſs. Genetrice Dei Maria, & Filio eius verè Deo.
De perpetua Virginitate Mariæ.
De Aſſumptione B. Virginis Mariæ, gaudioque Sanctorum in Cœlo.

Digitized by Google

De extremi die Iudicij.
De agenda pœnitentia pro peccatis.
De auriculari Confessione peccatorum.
De Clauibus Petri.
De operibus satisfactorijs.
De Ieiunijs ab Ecclesia institutis.
De excommunicationibus.
De Ecclesia quid sit.
De Zuinglij tyrannide, varioque sacrilegio.
De inconstantia doctrinæ Zuinglianæ.
De inconstantia Lutheri.
De consensu, & concordia Conciliorum, ac Doctorum in fide.
Conclusio, vt perstemus in Ecclesia, quia in fide nunquam erat.
De Potestate Summi Pontificis, aduersus Lutherum.
Opus contra noua quædam alia Lutheri dogmata. Romæ an. 1522.
Tractatio, cur ipse Faber hæresi Lutheranæ non adhæreat.
De Victoria à Pagis Heluetiorum Catholicis parta, aduersus Pagos hæreticos aliorũ Heluetiorum, quos Zuinglius dementauit, qui & inter eos interfectus est.
Liber Germanicè scriptus, qui iugulum hæreticorum petijt.
Redargutio sex articulorum Hulderici Zuinglij exhibita Badenę, in Heluetia, in publica Disputatione, an. 1526. Quæ etiam excusa est Tubingæ.
Epistola Germanicè, instar Dialogi, ad eundem Zuinglium, qua eum reprehendit, quod Badenæ in Disputatione non apparuerit.
De Sacerdotium cœlibatu. De Baptismo paruulorum. De Patientia.
De lege Moscouitarum, qui liber Basileæ prodijt.
De bello Turcis inferendo ad Tridentinum Episcopum.
De origine, potentia, & tyrannide Turcarum Oratio, quam coram Henrico VIII. Angliæ Rege Londini habuit, Coloniæ edita an. 1535. in Fasciculo Ortuini Gratij.
Commentarij ad Instituta Iustiniani, Lugduni an. 1534.
Breuiarium ad primum, & secundum Codicis eiusdem Iustiniani, quod paucos ante annos recognitum, & emendatius prodijt, Additis Bartoli De insignibus, & Armis Tractatu, & Repetitione in materia Torturarum, siue Quæstionum in folio Regali Lugduni. Floruit an. 1536.
Quod autem siue Gesnerus, siue Simlerus hæretici huic adscripserunt Homilias in Ioelẽ Prophetam, & alias 34. De miseria vitæ humanæ, ac de Mundi contemptu; Quin & Tractatum de Missa Euangelica, crediderim eos esse deceptos simili nomine, atque cognomine, sed non eodem auctore. Vide autem sequentem Auctorem.

IOANNES Faber Heilbrunnensis Germanus, & Catholicus Concionator Augustæ in Cathedrali, scripsit

De miseria vitæ humanæ, deque mundi contemptu 1564.
Item de Missa Euangelia. Parisijs an. 1567.
Eiusdem Enchiridion Bibliorum, concionatoribus in popularibus declamationibus vtile, Augustæ an. 1549. & Col. apud Maternum Cholinum, an. 1568.
Conciones in Ioelis Prophetiam: Latinitate donatæ per Tilmannum Bredembachium, an. 1578. & 1589.
Idem de Fructibus, è quibus dignoscuntur hæretici: Deque eorum nominibus, ex Philastrio, Epiphanio, Augustino, & alijs, ac quibusnam armis vincendi. Ingolstadij anno 1551.
Libellus, quod fides esse possit absque charitate. Augustæ 1548.
Recta via, qua fidelibus eundum est, vt & æterna pace, & quiete fruantur, Dilingæ ann. 1569. Germanicè.
Expositio Germanicè ex Scripturis sacris, & ex Patribus, quid sit Missa Euangelica. Viuebat an. 1549. Eisingr.

IOANNES Fabrianensis, siue è Fabriano, Ordin. D. Augustini Theologus; Euangelia exposuit, in id incumbens, vt Philosophiam præcipuè Platonicam tãquam ancillam adduceret ad Arcem Theologiæ, nõ nescius in Platone plures fuisse errores, de quibus egimus in 2. Tom. Bibl. Selectæ, in lib. de Philosophia vera, & Platonica, & Peripatetica. Scripsit autem in Ethica, & Politica. Obijt Bononiæ, sed viuebat an. 1340. Ambrosius Coriolanus, & Ioseh. Pamph.

IOANNES Fabrita, Ord. Min. scripsit de Indulgentijs per modum suffragij pro animabus, quæ expiantur igne Purgatorij. Viuebat an. 1511.

IOANNES Falckembergius, Polonus, Ord. Præd. Theologus de Vladislao, & Polonis quidnam scripserit, quidque passus sit, vide Martinum Chromerum, lib. 8. de rebus Polonicis. Vixit an. 1458.

Digitized by Google

IOANNES Fanensis, Ord. Minorum, scripsit Italicè contra Lutheri Deliramenta ad F. Paulum Pisotum Parmensem. Et in Regulam D. Francisci, ac de Paupertate Fratrum Minorum.

Extat eius Dialogus Salutis, Italicè conscriptus, inter Fratrem Simulatum, & Fratrem Rationabilem, circa Regulam Fratrum Minorum. Anconæ apud Bernardinum Vercellensem. an. 1527.

IOANNES Fauentinus Franciscanorum (vt vocant) Guardianus olim Parthiensis, in Insula Cypro, scripsit Vitam Petri Thomæ, Patriarchæ Canstantinopolitani. Carmelitę. Viuebat an. 1370.

IOANNES de Faucona inter Canonicos, siue Ciuilis Iuris Scriptores citatur in Angelica Summa.

IOANNES Fedantiola, Perusinus, Ord. Minorum, Generalis Terræ sanctæ, edidit Opusculum descriptionis ipsius.

IOANNES Felix Astulphus centum Monita, siue Accidentia (Italicè Auuertimenti) mira, stupenda (vt habet inscriptio) & rara, Italicè scripsit, in quibus sequentia continentur. Destructio Oraculorum, Maleficiorum, Proditionum. Gesta magnanima Virorum fortissimorum, Castarum mulierum, & Puerorum magnanimorum. Accidentia Auarorum, Fictorum, siue Simulatorum, & Ambitiosorum, Victorias singulares aduersus Dæmones, Mundum, Carnem, & homines improbos. Venetijs apud Sebastianum Combiũ, anno 1603.

IOANNES Fernandus, Belga. Vide in verbo, Carolus Fernandus.

IOANNES Ferrariensis, Ordin. Minorum, scripsit DE cœlesti Vita. DE Natura animæ Rationalis. DE inferno, & de animæ cruciatu. DE Paradiso, & felicitate animæ Extabant in Bibl. S. Antonij Patauij, m.s.

IOANNES Feri Franciscani, Germani, Opera omnia in Romano Indice prohibita sunt. Excipiuntur tamen eiusdem Feri Annotationes, & Commentaria in S. Matthæi, & S. Ioannis Euangelia, ac in eiusdem S. Ioannis Epistolam primam, Romæ recognita, & impressa.

IOANNES de Sancta fide, Carmelitanus scripsit in Euangelia SS. Matthæi, & Ioannis. In Canonicam Ioannis. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Tabulam Iuris. Concordantias Thomæ. Loca contrarietatum. Obijt Burnehamiæ, an 1359. vbi claruit. Iacobus de Plebe.

IOANNES Filesacus, Theologus Parisiensis, è veteribus monumentis exscripsit Libellum prænotatum *Veteris Ecclesiæ Gallicanæ Querela*. Lutetiæ apud Bartholomæum Macęũ, an. 1603. Eiusdem DE Sacra Episcoporum authoritate Tractatus & Commẽtarius de offi. Iud. Ord. lib. 1. Dec. ibidem excusus est an. 1606.

IOANNES Fischerus, Anglus, Episcopus Roffensis & Martyr, ann. 1535. die 22. Iunij, quòd noluit assentiri repudio Catharinæ Angliæ Reginæ quam Henricus Octauus iniustè repudiauerit, quodque eundem Henricum noluit agnoscere tamquam supremum Ecclesiæ Anglicanæ caput in causis spiritualibus, scripsit egregiè

Aduersus Lutherum, hoc est aduersus XLI. eius articulos.
Contra illius item Captiuitatem Babylonicam, pro S. Missæ Sacrificio.
Pro Christiano Sacerdotio aduersus eund.
Pro defensione Regis in Lutherum, dum adhuc esset Catholicus, ac se talem Rex ostenderet.
DE Matrimonio eiusdem.
In septem Psalmos pœnitentiales.
Precationes.
DE septem Sacramentis.
Contra Oecolampadium.
Scripsit item in septimum D. Lucæ caput.
DE vnica Magdalena aduersus Iacobum Fabrum.

Hic autem cum insignia Cardinalitiæ dignitatis à Romano Pontifice in testimonium approbatæ fidei, & constantiæ suæ transmissa in vinculis recepisset, sequenti die, prius quam ea posset induere, vnà cum plerisque alijs innocentibus, & Catholicis monachis, pro fide, & veritate, triumphalem Martyrij coronam susceptt, an. 1535. die 21. Iunij, Londini, iam senex.

Eius verò Opera cum antea alibi prodijssent, fuerunt denique excusa apud Georgiũ Fleischmannum Herbipoli in Franconia, an. 1597.

Sed & sciendum est, librum de Fiducia, & Misericordia DEI falsò adscriptum fuisse Io. Fischerio; quamobrem meritò prohibitus est in Indice Romano.

IOANNES Flasborienſis, cum scripsisse quædam Historica dicatur à Nauclero, non possum asserere, qualisnam sit, & num extet hic liber.

Digitized by Google

IOANNES Fiete Vvestmonasterienſis in Anglia Cœnobij Sacerdos, Chronicon d
ſui Cœnobij fundatione, ac progreſſu duobus libris confecit. Homilias item nonnull
reliquit.

IOANNES Florentinus, Ord. Franciſcani, Hiſtoriam Ordinis ſui, & quædam alia cc
texuiſſe, quæ apud eundem ordinem aſſeruantur, ſcribitur à Michaele Pociantio, Ordi
Seruorum, in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

IOANNES Folsham Nordouolcas, Anglus, Carmelita, ſcripſit

Quæſtiones Theologicas.	Flores è Sancto Chryſoſtomo.
Rerum Moralitates.	Indices in Anſelmum.
De arte concionandi.	Collationes per annum.
De Matrimonio.	Iſagogen ad Metaphyſicē. Viuebat an. 134

IOANNES Fontana, Placentinus, Ord. Præd. ſcripſit Sermones, qui dicuntur diſci
puli. Viuebat an. 1470.

IOANNES Fontanus, Gallus, Hiſtoriam noſtrorum temporum Catholicam aduerſu
eam, quam Ioannes Sleidanus hæreticus plenam mendaciorum emiſerat, ſcripſit Gal
licè; ſed facta deinceps Italica prodijt Venetijs ex Officina Gaſparis Bindoni, ann
Dom. 1563.

IOANNES de Fonte, ſiue de la Fuente, Ord. Minorum, non videtur is ipſe, qui dictu
eſt *Ioannes à Fonte*. Hic enim Toletanus fuiſſe & euulgaſſe libellum in D. Marci Euange
lium, qui editus ſit ann. 1582. Ille autem vtpote Gallus (opinor) Profeſſor in monte Pel
ſulano, emiſiſſe Concluſiones in quatuor libros Sententiarum, ſcribitur. Viuebat autem
hic ann. 1483. Eiſingr. Franc. Gonzaga.

IOANNES è Forda, in Prouincia Deuoniorum, Abbas Fordenſis Cœnobij, Ciſtercien
ſis Ordinis, ſcripſit 120. Homilias. Librum ad Threnos Hieremiæ. Introductorium
ad eoſdem. Librum de triplici cruce. Vitam D. Vvolfrici Sacerdotis. Sermones alio
duodecim altero libro, præter ſuperiores Homilias. Librum de contemptoribus Mun
di. Expoſitionem ad reliquum Hieremiæ. Acta Regis Ioannis, ann. 1210.

IOANNES Foreſtus, Anglus, Ord. Minorum, Theologus, & martyr, à confeſſionibu
olim Catarinæ Reginæ Angliæ, quæ erat Catholica, edidit Tractatum De auctoritate Sū
mi Pontificis, & Eccleſiæ, cuius initium eſt, *Nemo ſibi ſumat honorem*. Propter Primatum igi
tur Romani Pontificis obijt ann. 1538.

IOANNES Forſanus, Ord. Minorum, Theologus Pariſienſis, emendauit, & edidit Re
ſolutiones in quatuor libros Sentent. Scoti.

IOANNIS Fouleri, liber locorum Communium Theologicorum, in quo ſigillatim
deſcripta ſunt omnia loca, quæ in D. Thomæ Summa comprehendun tur, ſeruata vbique
eadem prorſus Methodo. Adiectis autem paucis aliquot locis, quæ ad horum temporum
controuerſias ſpectant, ſingulis locis ſpacia vacua relicta ſunt, vt ſtud ioſi illhuc repone
re poſſint, quicquid de quolibet argumento, vel legerint, vel audierint. Louani
ann. 1572.

IOANNES è Francfordia, ſcripſit contra Huſſitas librum, & alterum aduerſus Scabi
nos. Alium autem De contractibus, & alium De prædeſtinatione. Viuebat anno 1430.
At alterius Ioannis è Francofurto, Ord. Præd. meminit Sixtus Senenſis ex Vincentio Ban
dillo, in libro De Chriſti Conceptione, eumque inquit concinnaſſe in Iob Scholaſticā
Explanationem. Qui & extabat Lugduni in Bibliotheca Prædicatorum, antequam Cal
uiniani, qui eam Ciuitatem per fraudem ceperunt, omnes Bibliothecas familiarum Re
ligioſarum, aut combuſſerunt, aut cum pretioſis quibuſque ſacrarum ædium ornamen
tis ſunt depopulati. Nos Lugduni tunc interfuimus, propter quod & vera ſcribimus.
Porrò eius Explanationis in Iob initium erat, *O vos omnes, qui tranſitis per viam*. Vixit
anno 1500.

IOANNES cognomento Francioigia, vt Ciaconus animaduertit, de Abbatis villa
Gallus, Monachus Cluniacenſis, & Abbas S. Petri de Abbatis villa, in Morinis, Ordi
nis S. Benedicti Congreg. eiuſdem, Archiepiſcopus Biſuntinus, deinde Epiſcopus Car
dinal. Sabinus, ſcripſit Sermones De Tempore, lib. 2. Sermones De Sanctis, libri totī
dem.

In his autem ſcribendis, primò breues lectiones Euangelicas, & Apoſtolicas, breui
ter exponendo inſerit, poſtea verò Sermones alios, tam Dominicales, quàm feriales, &
quidem ſatis copioſos.

IOANNES Franciſcus Bonhomius, nobilis Cremonenſis, & Epiſcopus Vercellenſis
qui chariſſimus B. Carolo Borromæo Card. S. Praxedis, & Gregorio XIII. Pont. Max

cuiu

Digitized by Google

cuius nomine tum apud Rodulphum II. Cæsarē Legatione aliquot annos functus, candē in Belgio, & Rhemano tractu indefessus obiuit, emisit Coloniæ Decreta Reformationis Ecclesiasticæ omnium Ecclesiarum vsibus accommodata, ann. 1585. Poema quoque Sacrum.

IOANNES Franciscus Brixianus, monachus Ord. D. Benedicti, Congregationis Sanctæ Iustinæ, collegit Opus de quattuor Religionibus Monachorum, quod Rothomagi prodijt ann. 1510.

IOANNES Franciscus Cartara, vberem edidit Orationem, qua Principes excitantur ad bellum aduersus Turcas post Classem Turcicam deuictam. Venetijs an. 1572.

IOANNES Franciscus Faernus, Cremonensis, Theologus, Ord. Minorum, edidit varias Orationes Latinas, & Quadragesimale. Obijt Bononiæ, dum sacras Conciones in Quadragesima ad populum haberet, ann. 1537.

IOANNES Franciscus Leonis Ipporegiensis V.I.D. Pronot. Apostol. Thesaurum fori Ecclesiastici edidit Venetijs apud Marcum Claserum. ann. 1605.

IOANNES Franciscus, Lombardus, Theologus, & Canonicus maioris Ecclesiæ Neapolitanæ, confecit aduersus libros hæreticorum, Catalogum, quo eorum errores expurgandi ratio extat in Enchiridio Ecclesiastico Gregorij Ord. Capuccinorū Neapolitano; vno è Deputatis Patribus pro reuisione librorum in Ciuitate Neapolitana: Quod quidem Enchiridion Venetijs excusum est ann. 1588. apud Hieronymum Polum Typographum. Vide ibid. pag. 146. & quæ sequuntur.

IOANNES è S. Frāciſco, Ord. Minorum, Mexicana lingua, quam Diuinitus addidicisse fertur, Varias Collationes, atq; Conciones edidit.

IOANNES Franciscus Pasqualicus, Venetus, duos cōposuit Dialogos. Alterum De Diuinis, atque humanis legibus. Alterum, De instauratione scientiarum, ann. 1485.

IOANNES Franciscus Pauinus, Patauinus, De Officio, ac potestate Capituli sede vacante. Vide inter Tractatus Iuris Tomum 13. p. 2. De Visitationibus autem Tom. 14. Extat eiusdem Relatio ad Pontificem Max. De Canonizatione D. Bonauenturæ Balneoregiensis. & Baculus Pastoralis.

IOANNES Franciscus Picus, Mirandulæ & Concordiæ Comes, Galeotti Pici filius, Græcè & Latinè doctissimus, multos libros ipse cōscripsit, & quæ patruus imperfecta reliquerat, ea collegit, & absoluta typographis tradidit. Scripsit autem De rerum prænotione, lib. 9. Pro veritate Religionis Christianę contra superstitionis Gentiliū vanitates. De morte Christi, & propria cogitāda, libr. 3. De studio Diuinæ & humanæ Philosophię, lib. 2. De Diuini amoris imaginatione ad Maximilianum Cæsarem. De vita Ioannis Pici patrui librum, in quo copiosè de eruditione ipsius, ac scriptis tum absolutis, tum inchoatis ab eo, disserit. Defensionem Opusculi, quod patruus scripserat de ente & vno, Ad Ant. Fauentinum Epistola quarta. Iustini Philosophi & martyris Sermonem admonitorium gentium è Græco transtulit. Declarationem cap. *In Christo Pater, & Christus in nobis*, Quod ex octauo de Trinitate, lib. Hilarij sumptum est, & positum à Gratiano in Decret. de consecrat. dist. 2. Stauroſtichon, poema Heroicum de mysterijs Dominicæ Crucis in Germania tum apparentibus. DE fide & ordine credendi Theoremata, ad Iulium II. Pon. Maximum. Epistolarum libr. 4. in quibus cum ipsius Ioannis Pici, tum aliorum aliquot suæ ætatis Virorum doctorum extant Epistolæ. Scripsit præterea historiam suorum temporum vniuersam. DE prouidentia, librum. DE dialectica ad filium. Hymnos carmine hexametro. Dialogum de serena conscientia. Transtulit è Græco sermone Theophrasti librum de igne. Hymnos verò emisit heroicos, & Opus de Prouidentia. Examen vanitatis doctrinæ gentium, & veritatis Christianę disciplinæ, lib. 6. conscriptum: quorum primis tribus omnes philosophorum sectas vniuersim, reliquis Aristotelicam, etiam Aristotelis armis, particulatim oppugnat, quod primò prodijt excusum Mirandulæ, anno 1520. In eius autem fine habetur Epistola, omnia huius Auctoris opera recensens. DE appetitu primæ materiæ, lib. 1. DE elementis, lib. 1. DE imitatione stili ad P. Bembum, quod quidem scripsit Romæ, ann. 1512. Atqui Ioannis Franc. Pici Opera omnia in vnum corpus redacta, Basileæ excusa sunt in Officina Henrici Petri, ann. 1573. vnà cum Operibus Ioannis Pici Patrui sui. Viuebat ann. 1520.

IOANNES Franciscus Quintianus, Brixianus, quem Sixtus Senensis, *Venustißimum* appellat Poetam, Tragædiam è quattuor Euangelijs grauissimam DE Passione Domini latinè conscripsit ann. 1520.

IOANNES Franciscus Pogius, DE potestate Summi Pontificis, & Concilij.

IOANNES è Friburgo, Ord. Prædic. Summam Maiorem, siue Confessorum scripsit,

quæ Bertlingæ in Germania, cum ex Typographia Ioannis Othmari, ann. 1487. prodijsset, Parisijs deinde apud Ioann. Paruum, & Lugduni recusa fuit apud Ioan. Robergerum, ann. 1518.

IOANNES Fridericus Lumnius, edidit De extremo Dei iudicio, & Indorum vocatione, librum, ann. 1567. apud Brectanum, Antuerpiæ, & ibidem apud Ioannem Keerbergiũ, ann. 1594. Venetijs autem ann. 1569. apud Dominicum Farrum.

Eiusdem Strena Euangelica De Vita, & Passione Christi, Carmine. Antuerpiæ apud Plantinum, ann. 1568.

Eiusdem Thesaurus Christiani hominis ex scriptis D. Augustini collectus. Ibidem apud eundem ann. 1588. At de Flagello Dei, vel De Medicina animæ, Leodij ann. 1582.

IOANNES Frihitoris, Parisiensis, Theologus, Ord. Prædic. scripsit in Mag. Sentent. & Sermones varios. Vixit ann. 1290. Ant. Senensis.

IOANNES Frossardus Hannonius, scripsit Rerum suo tempore gestarum, libr. 4. De Philippa item Regina, librum. Vixit ann. 1400.

D. IOANNES Frumentarius, Anglus, Monachus Ord. D. Benedicti, Glocestrensis, scripsit ad Glocestriæ Ducem De rebus diuersis libros plures, & Commentarios Scripturarum. Viuebat ann. 1440. sub Congreg. Cluniacensi.

IOANNES Fucer, Aquitanus, Ordinis Minorum, reliquit moniméta; quorum ea, quæ prodierunt, sunt:

De iudicio Ecclesiastico.
De iusta delinquentium punitione.
Manuale Prælatorum.
De religioso ab Ordine ejecto, volente cõtrahere matrimonium.
De electionibus per scrutiniũ celebrandis.
De immunitate Ecclesiarum.
Antidotum infirmorum.
De iusti pretij æqualitate.
De tertia specie cognationis spiritualis.
Itinerarium Catholicorum ad conuertendos infideles.
Diuersorum diplomatum expositiones.

In parte autem quarta historiæ Seraphicæ in Prouincia S. Euangelij fol. 1242. eius Vita narratur à Francisco Gonzaga.

IOANNES Fust, siue Fustgin, Germanus, ex oppido Crutzennac in Comitatu Spanhemensi, Carmelita, & Prior Argentinensis, scripsit Sermones de Tempore. De Sanctis, & Feriales per Quadragesimam. Viuebat ann. 1355. Eius verò sermones m.s. (vt vocant) Originales extabant in cœnobio Crutzennacensi teste Tritemio, sed à Luteranis postea & locus, & Dei cultus ademptus in eodem oppido, fecit, vt & eius Viri Theologi, & aliorum labores ibi perierint.

IOANNES Gagnæus, Gallus, Parisiensis Academiæ Theologus, ac deinceps Cancellarius, qui & à concionibus Fráciſci primi Valesij Galliæ Regis fuit magnis ingenij, ac pietatis, vti & eruditionis doribus ornatus, scripsit In quattuor Euangelia. In Actus Apostolorum. In omnes D. Pauli Epistolas. In septem Canonicas. In Apocalypsim. Quæ partim ann. 1552. apud Carolum Pererium, Parisijs, Ioanne Benedicto eadem recognoscente, partim ann. 1564. ibidem prodierunt.

Psalmos quoque Dauidicos in Lyricos diuersorum generum versus, adiectis singulo Psalmo breuibus argumentis, descriptisque ad latera paginarum ipsis Psalmorum verbis ex vulgata editione, Paraphrasibus vnà cum Hebraica veritate illustrauit; excusi sunt autem ibidem apud Nicolaum Diuitem.

Quin & emisit Hendecasyllabum De Sanctiss. Christi corpore in Eucharistia.

E Diuionensi Bibliotheca Alcimum Auitum, è Barbarensi Claudium Marium Victorem Poetas Christianos, edidit Lugduni ann. 1536. apud Melchiorem, & Gasparem Trechsel fratres.

Primasium in omnes S. Pauli Epistolas euulgauit, quem & in gratiam Francisci Regis id cupientis in Gallicam linguam conuertit.

In sex Christi in Cruce morientis verba, Lugduni, apud Ioann. Tornæsium, ann. 1543. Guerrici Abbatis Sermones Gallicè reddidit, atque adeo libros aliquos Tertulliani. Viuebat eodem tempore, quo ista cudebantur.

IOANNES Gailkir, Cherius, Tabulas seu partitiones catecheticas Summam Religionis Christianę perspicuè, & Orthodoxè complectentes emisit Ingolstadij ann. 1578. Theses item de hæredibus instituendis. De Testamentis ordinandis. Theses quinquaginta De Testaméto Militari. Theses de Transactionibus. Theses quinquaginta de liberis, & posthumis instituendis, vel exhæredandis, vel præteritis. Ingolstadij apud Sartorium.

IOANNES Galensis, alijs *Valois*, alijs *Valeis* Anglus, Ordin. Minorum, scripsit In Apocalypsim D. Ioannis. Summam Collationum, libris septem. Librum prænotatum, *Ma-*

nipulus

Digitized by Google

mpulus Florum. Libros quattuor in Magist. Senten. Sermones varios varij argumenti.
Summam De Regimine vitæ humanæ, siue Margaritam Doctorum, hoc est locos communes ad omne propositum, Lugduni excusos ann. 1511. Qui fortasse idem sunt cum Summa Collationum eiusdem, quæ prodijt Parisijs ann. 1561.
Compendiloquium de Vitis illustrium Philosophorum.
Breuiloquium De Philosophia, siue Sapientia Sanctorum.
Breuiloquium De Virtutibus quattuor Card. antiquorũ Principum, & Philosophorum.
Ordinarium, siue Alphabetum vitæ Religiosæ, cuius prima Pars Dietarium, secunda Locarium, tertia Itinerarium inscribitur, primò Venetijs, deinde Lugduni in Gallia excusa ann. 1511. Viuebat autem Auctor ann. 1270.

IOANNES Gallus, Monachus, & Abbas Fontanellæ, Congregationis Floriacensis, qui vixit ann. 230. scripsit vitam S. Vulfranni Archiepiscopi Senonensis, quæ excusa est inter Vitas Sanctorum Surij, Tomo 2. ad diem 20. Martij.

IOANNES Garetius, Louanij natus, vbi & studijs literarum operam dedit, cum Martiniano in Patria sua Monasterio Ord. D. Augustini se addixisset, Mishagensibus agri Antuerpiensis Virginibus sacris præfectus est, cumque imminentem Belgicæ cladem animo prouideret, vt erat antiquitatis peritissimus, Classes nouem De vera Corporis Christi in SS. Eucharistiæ Sacramento præsentia aduersus Caluinianam pestem, è SS. vtriusque linguæ Patribus ætatis cuiusque habita ratione collegit, ac in lucem protulit.

Is liber, vti & de Sanctiss. Missæ Sacrificio editus est secundò Antuerpiæ, ann. 1563. quẽadmodum item alter prænotatus, *Assertio è Sanctis Patribus, quòd mortui viuorum precibus adiuuẽtur.* Liber autem eiusdem De Sanctorum inuocatione, in quo Orthodoxorum Patrum testimonijs asseritur Apostolicam esse Traditionem Sanctorum animas post mortem in cœlesti gloria Angelis esse similes, nostra non ignorare, pro nobis orare, à Deo exaudiri, & à nobis esse inuocandas, exiuit in lucem Gandaui ann. 1570. Louanij, vbi primò se Ordini Augustinianorum aggregauerat, obijt ann. 1572.

IOANNES Garia Tolosanus, Ordin. Minorum, Theologus insignis fuisse, atque nonnulla edidisse Opuscula scribitur à Francisco Gonzaga Episcopo Mantuano. At quænam illa fuerint, non affert.

IOANNES Garo Auenionensis De Pœnis, & Remedijs secundò nubentium, extat in Tractatibus. Tom. 9. fol. 115. in Veneta postrema editione.

IOANNES Garzonius Bononiensis, scripsit de Viris illustribus Ordinis Prædic.

IOANNES Gaona, Ord. Minorum, Mexicano idiomate, scripsit Dialogos spirituales, & latinè Apologiam. Viuebat ann. 1555.

IOANNES Gascoyne, Anglus, qui vixisset fertur ann. 1381. D. Hieronymi Stridonensis Vitam, & aduersus Vvicleti hæretici hæreses scripsit.

IOANNES de Gaudia, siue de *Veteri aqua*, Hollandus, Ord. Carmelitarum, scripsit De Initio & Incrementis Ordinis sui tres libros, prænotatos, *Fasciculus temporum Ord. Carmelitarum.* De Conceptione B. Mariæ semper Virginis. contra Vvigandum Monachum quendam Epistolas, & Sermones plures ad populum. Viuebat ann. 1495.

IOANNES Gaufredus Lecturam, siue Collectarium ad Decretale reliquit.

IOANNES Gattuer, qui sine hoc cognomẽto dictus est à natione sua Teutonicus, Carmelita, quẽ item Iacobus de Plebe in suo Catalogo scribit *Cauuer*, Professor in suo Cœnobio Moguntinensi; scripsit In Exodum. Ad libros quattuor Magist. Sent. Concordiam Euangeliorum. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Quadragesimale triplex. Viuebat ann. 1440. Quem Iacobus Philippi Ordin. S. Augustini in Opere suo, quod prænotauit *Temporum Supplementum*, egregium Theologiæ Professorem, ac singularem Concionatorem vocans, ait eximium eruditionis suæ specimen præbuisse in Concilio Basiliensi. Vide Gesta ann. 1438. in eo Supplemento, vbi sine vllo cognomento Ioannes hic *Teutonicus* nominatur. Itaque, vt monuit Petrus Lucius Carmelita, stat, quod scribit Tritemius, si distinctè legas, claruisse Ioannem hunc ann. 1430. non autem obijsse. Nam si secus legeris, non cohæret; aut certe dices, annis octo ante Basileense Concilium, ipsum obijsse, ac deinde in Concilio rediuiuum apparuisse.

IOANNES Geiler è Keysersberg, siue *Keysersperg*, Teutonicus scripsit.

Sermones ad Populum, lib. 1.
Orationes ad Clerum, lib. altero.
Nauiculam fatuorum, Tractatu vno.
Nauiculam Pœnitentiæ, Tractatu altero.
Peregrinationem.
Expositionem Dominicæ Orationis.
Fragmenta Passionis.
Tractatum de Sancta Eucharistiæ communione danda ijs, qui vltimo supplicio afficiuntur.

Alterum

Alterum de amouendis concubinis, licet vterq; continere decreuerit.
Alium, De pueris non instigandis ad religiosas familias, in quibus regula non seruatur.
Contra Statutum, quo Testamentum condere ciues prohibentur.
De septem peccatis mortalibus.
Epistolas plures.
Tropos, siue Sales.

Quæ omnia fuerunt varijs annis excusa Argentinæ, nimirum 1509. 1510. 1518. apud Ioannem Grüningerum.

Quin & magnis sumptibus, atque labore scripta Ioannis Gersonis conquisita, & disposita dedit in lucem.

Porrò Ioannes hic Geiler Keyserspergij Theologus, & celebris sua ætate concionator Argentoratensis, siue Argentinensis, habuit Conciones à Dominica Quinquagesimę anni millesimi quingentesimi, in quem incidebat Iubilæus, vsque ad Dominicam tertiam Paschæ 17. die Maij, easque item quotidie, diebus Quadragesimæ habitas, sub nomine Peregrini; pro themate semper proponens illud Leuitici 25. *Anno Iubilæi redient omnes ad possessiones suas.* In quarum Concionum initio agit, quid sit Iubilæus, & quotuplex. Quid, & quænam sit nostra possessio, ad quam redeundum est. Quomodo ad eam sit redeundum. Ea verò *Peregrini* appellatione, pergit persequi, quidquid ad Peregrinum pertinet, vt omnibus virtutibus excultum adducat ad Iubilæum perpetuum consequendum.

Has igitur Conciones cum collectas in ordinem redegisset Iacobus Ottherus, testatus autem fuisset superesse eiusdem Ioannis Geiler insigne alterũ volumen Concionũ, quod nondum erat editum, subiecit hunc Peregrinum prelo Argentinæ, ann. 1513. apud Matthiam Schurerium. Viuebat autem Maximiliano Cæsare.

IOANNES è Sancto Geminiano, Ordinis Prædicatorum, Summam de Exemplis, & Similitudinibus locupletem Concionatoribus, & alijs vtilem scripsit. Quæ Venetijs anno 1577. & ann. 1582. apud Damianum Zenarium. Antuerpiæ verò ann. 1583. & ann. 1599. in ædibus Petri Belleri. Lugduni autem ann. 1585. cui adiunctum est Sophologium Sapiẽtiæ Iacobi Magni. Et quidem post aliquot editiones, ea præstare videtur, quæ ab Aegidio Rochensi, Ordin. D. Augustini prodijt emendatior, cum illa primum pro lata fuisset in lucem ann. 1499. Basileæ apud Petrum Langestenium. Quo anno Venetijs fuisse excusa scribitur ab Antonio Senensi.

Scripsit quoque Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Librum diuersarum Collationum. Sermones de Opere sex dierum. Librum Sermonum funebrium, qui Lugduni impressi sunt ann. 1510. Sermones duos notabiles in modum Dialogi inter Christũ, & Latronem, Abelem & Chaim. Alium in peruigilio Paschatis. Qui extant in Sermones Gotscalchi Ord. D. Aug. Viuebat ann. 1310. Ant. Senensi. Sed & ann. 1319. Eisingr. Scribit autem Henricus Vvillot eum edidisse quasdam Meditationes in Euangelia.

IOANNES Genesius, Qualea, Parmensis, Ord. Minorum, scripsit librum De ciuitate Christi, quem Rhegij Vgo Rogerius, ann. 1501. Romę Iacobus Mazochius, ann. 1523. excudit. Scripsit item Rosarium. Franc. Gonzaga.

IOANNES Genesius Sepulueda Cordubensis Theologus, ac Caroli V. Imp. Historicus, qui ann. 81. cęlebs, & in bonis Artibus continenter versatus, insumpsit, obijt ann. 1573. sepultus in Putalbani Municipij Aede maxima propè Cordubam. Scripsit, quæ ad manus habentur.

De vita, & rebus Aegidij Albornotij, Card. libros tres.
Descriptionem Collegij Hispanorum Bononiensis.
De Regno, & Regis officio, lib. tres.
Epistolarum, lib. septem.
De correctione anni, & mensium Romanorum.
Dialogum de appetenda gloria, qui inscribitur Gonsalus.
De honestate rei Militaris, qui inscribitur Democrates, lib. 3.
Apologiam pro libro de Iustis belli causis suscepti contra Indos.
Orationem ad Carolum V. vt bellum suscipiat in Turcas.
Dialogum de ratione dicẽdi testimonium in causis occultorum criminum, qui inscribitur Theophilus.
De ritu nuptiarum, & dispensatione, lib. 3.
De Fato, & libero arbitrio contra Lutherum, lib. 3.
Antapologia pro Alberto Pio Comite Carpensi in Erasmum.

Porrò hæc cũ sparsim varijs tẽporibus fuissent à Typographis euulgata, demũ ab Arnoldo Mylio conquisita simul in lucẽ edita sunt in Officina Birckmãnica Coloniæ, an. 1602.

Ad Historiam quod attinet, quam de rebus Caroli V. Imp. scripsit, eam audio apud Catholicum Regem asseruari m.s.

Porrò

Porrò & Aristotelis octo Politicos libros, Alexandri Aphrodisæi Commentarios in duodecim libros ejusdem Aristotelis, cuius & de ortu, atque interitu, quatuor Meteorologicos, & Paruos Naturales è Græco Latinos fecit.

Cæterum quoniam Sepulueda, vbi agit de Eræ Hispanicæ nomine, & ratione, quin & de modo illius scribendæ, existimauit se veritatem fuisse assecutum, reliqui vero docti inter se dissentiunt Vasæus, Resendius, Didacus Couarruuias, planius autem de ea disseruere Stephanus Gariuaius, Ambrosius Morales, Cæsar Card. Baronius, Ioannes Mariana noster post Faustum Rhegiensem, Isidorum, & Hincmarum Archiepiscopum Rhemensem (mitto alienos à fide Catholica, qui de hoc scripserunt) ideo legendum puto, quod Garsias Loaysa in collectione Conciliorum Hispanicorũ attulit de Era in Notis ad Concilium Eliberitanum, quæ pro supputatione annorum diu fuit apud Latinos vsurpata. Is enim inter alia scribit. *Omnes figmentum Genesij viri docti rident: de alijs inter se dissident. Superate natiuitatis annum triginta octo annis Eram sine controuersia affirmant, excepto Episcopo Gerundensi, &c.* Hæc & pauca quædam cum dixisset, miratur Iosephum Scaligerum tribuisse Iulio Cæsari initium huius Supputationis, cum Natiuitas Christi Domini inciderit in quadragesimũ secundum annum Imperij Octauiani, vt Eusebius, Epiphanius in Panario libr. 1. hær. 20. & alij Græcorum, & Latinorum, vt Isidorus, Beda de sex ætatibus sunt auctores: vel in primum, vt Iulianus Toletanæ primæ Sedis Episcopus, Hieronymus in Esaiæ ca. 2. Iulius vero Cęsar post Caium, & Sextum Pompeios, Magni Pompeij filios apud Mundam in Hispania Bætica, victos, Sextumque occisum (in quo bello Octauianus decimum octauum agens annum strenuè militauit) Romam rediens, post triumphum à Bruto, & coniuratis occiditur. *Quapropter* subdit, idem Loaysa, *si post natum Christum ab hinc triginta & octo annos est numerandum, in tempora Octauiani A. Pollione, & Domitio Consulibus, non Iulij necessariò incidimus: quo tempore Hispania pacata, Sexto Pompeio victo, Octauianus Dominus est conclamatus, initiumq; erarij calculi inuentum, productumq; vsq; ad milleſimum trecenteſimum octogeſimum tertium, qui est à Ioanne Primo Rege Castellæ, lege antiquatus.*

IOANNES Genuensis Monachus, Ord. Præd. Dictionarium prænotatum Catholicon ann. 1280. confecit, in quo præter quæstiones naturales, ac Theologicas, præter item ea, quæ ad Orthographiam, Prosodiam, Etymologiam, Diasyntacticam, Constructionem, Regimen, Figuras, ait etiam de his ipsis, quatenus in Biblijs, & à Patribus vsurpãtur: Opus autem hoc à Petro Aegidio auctum, & ann. 1506. Lugduni excusum prodijt, cum Venetijs antea ab Octauiano Scoto fuisset emissum ann. 1495.

IOANNES è Sancto Georgio, Bononiensis, celebris Iuris Canonici Doctor; citatur in Summa Angelica. Eius vxor filia fuit Ioannis Andreæ Bononiensis, qui claruit anno Domini 1437.

IOANNES Gerbrandus, de Leydis, Patria Batauus, Ord. Carmelit. & Harlemensis cœnobij, vbi etiam ann. 1504. obijt, libris decem sui Ordin. Historiam texuit, scripsit item

Postillam Quadragesimalem.
De Passione Domini, librum.
Sermones de Sanctis.
Sermones Aestiuos.
Sermones Hyemales.
Inscriptum, Collationes Sanctorũ, librum.
De Beatiss. Virginis doloribus, librum.
De Festis Deiparæ, librum.
Exemplorum eiusdem B. Virginis, librum.
Chronicon Hollandiæ.

IOANNES Germanus, Monachus Castellensis, in Diœcesi Eystetensi, Congregationis Cluniacensis, scripsit circa annum Domini 1390. Ad Regulam S. Benedicti, lib. 2. De Passione Domini Sermones 42. Breuiarium Bibliorum, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Sermones de Tempore, lib. 2. Sermones de Sanctis, lib. 1.

IOANNES Gerson, dictus item *Carlerius*, Gallus, Monachus Ordin. Cœlestinorum, & deinceps eorundem Lugdunensis Monasterij Prior, demum vero Parisiensis Academiæ Cancellarius, antea vero Petri de Aliaco Cardinalis Cameracensis discipulus, Caroli VI. Galliæ Regis ad Constantiense Concilium Legatus, vir ingentis doctrinæ, atque pietatis pleraque soluta oratione, & metro conscripsit, quæ olim collecta anno ab vsque 1488. à Ioanne Geilero, de quo paullo antea locuti sumus, tribus Tomis edita fuere Argentorati apud Martinum Argentinensem.

Aliquorum autem Gersonis Operum quoniam nonnulla interiere, alia verò forsan alicubi delitescunt, neque adeo defuerint, qui eidem ascripserint, quæ non censentur esse fœtus ipsius, quales sunt Cõmentarij in septem Psalmos Pœnitentiales, qui Petri de Aliaco esse existimantur; & qualis est liber de Imitatione Christi, varijs iam linguis editus, cuius fuit auctor Thomas de Kempis; Nos, ne quid eorum, quæ nobis potuere esse comperta, omittamus, Primò Catalogum adtexemus, quem frater ipsius Ioannis Cancellarij

Ansel-

Digitized by Google

Anselmo Celestini Ordin. à quo hac de re fuerat quæsitus, misit. Mox addemus Notas ad aliqua istorum Opera, quas idem ad Osualdum Cartusiæ Maioris monachum, scripsit. Quorum vtrumque extat in fine tertiæ Partis Operum Gersonis olim editorum. De Tritemij autem Catalogo minus soliciti fuimus, quòd pleraque ille omiserit. Qui vero in antiquis illis exemplaribus excusis ordo seruatus est, quem ille non seruauit, hunc subdemus, si prius hæc, quæ sequuntur, de ipso Gersone fuerimus præfati.

Expediet igitur ei, cui Gersonis Opera libuerit euoluere sic Viri huius prænosse præstantiam, vt simul quænã ea tempora fuerint, quibus aliqua scripsit de Schismate, de Concilijs, de Pontifice Maximo, rectè percipiantur.

De Præstantia tanti Theologi, nemini dubium est, quin fuerit insignis. Eò autem insignior, quòd in plurimis difficilè possit agnosci, vtra fuerit in eo maior, pietasne an eruditio. Sanè cum varia in Diuinam Scripturam elaborauerit, Commentarij, quos sub vitæ finem cõscripsit in Canticum Canticorum eiusmodi sunt, vt cum de quinquaginta Proprietatibus Diuini Amoris Vniuerso in Cantici Opere dispersis egerit, altissimè omnes Diuini amoris affectus habuisse, & quod ex Domino hauserat, eructasse videatur. Secuta vero mors triduo post Opus illud expletum, adhuc magis hoc probauit. postrema enim eiusdem Cantici verba, *Fortis est vt mors dilectio*, idem moriens magna animi, vultuq; constantia iterans, animam Diuinæ Bonitati reddidit anno ætatis supra sexagesimum, salutis verò nostræ 1419.

Iam tempora, quibus de Potestate Ecclesiæ scripsit, ea fuerant, vt plurima in Mũdo, & ob schisma Benedicti Lunæ Antipapæ, & aliquot Anticardinalium, essent altercationes & vero vnusquisque licet Catholicus, & doctus, dum id agitaretur in Synodo Constantiensi varijs sententijs destineretur, qui sartam tectam Ecclesiam Christi, & vnam inconsutilem vestem optaret. Inter hos igitur fuit Gerson, qui aliquando in sensu suo abundãs, ea vel dixit, vel scripsit, quę nemini ambigendum est, quin secus sensisset, si sequentia tempora, & secundas, vt vocant, cogitationes audiuisset, præsertim eas, quæ ab eadem Ecclesia ritè congregata non semel iterum profectæ fuerunt. Quamobrem reuocandum est ad memoriam, Concilium Constantiense, quod ad primas attinet Sessiones, vbi definiuit, Concilium fuisse supra Pont. Max. nec ab ipso Pont. Max. fuisse approbatum, ad quem rebus examinatis pertinet hoc iudicium, & reprobatum fuisse à reliquis Oecumenicis Cõcilijs rite confirmatis, hoc est à Concilio Florentino, & Lateranensi vltimo; vltimas autem Sessiones Constantiensis, quod spectat ad quæcumque Martinus V. probauit, ab omnibus Catholicis fuisse recepta. Quin & Concilij Basilienſis, quod subsecutum est Constantiense, nihil fuit, nec adeo est, ratum, aut probatum, præter Dispositiones quasdam circa beneficia Ecclesiastica, quæ ab ipso Concilio fuerant emanata (pacis, & vnitatis gratia) Quas Nicolaus V. Pont. Max. comprobauit.

De Ioannis Gersonis Operibus, iudicium Iacobi Vimpfelingij.

At quod generatim dici potest de Ioannis Gersonis Operibus, id Iacobus Vimpfelingius dixit sequentibus verbis.

Neq; enim claudit hominibus facile cœlos neque cæcam nutrit præsumptionem, at media via, quæ tutior, incedit.

Iugum Domini leue esse contendit.

Papæ & Prælatorum potestatem ostendit.

Ecclesiæ reformandę modum demonstrat.

Canonum, & legum necessitatem aperit.

Religiosos pro zelo docet.

Adolescentes instruit.

Pueros Paterno affectu complectitur.

Præceptores Gymnasiorum particularium, etiam Priuilegiatorum informat.

Orationes ad Clerum, & in laudem quatuor facultatum sententiosissimas excudit.

Sermones optimos fecit.

Theologos speculationes ad materias vtiles excitat.

Hæreses eliminat.

In Schisma inuehitur.

Regum & Principum filijs præcepta tradit.

Triplicem statum scilicet Ecclesiasticum, Militarem, & Ciuilem in Republica necessarium esse demonstrat.

Censuum, & reddituum benignus est moderator, & Iudex.

Curatorum, siue Parochorum iura defendit.

Religiosis contemplatiuis dulcissimas doctrinas infundit.

Prædicatorum Ordinem cum Vniuersitate Parisiensi reconciliauit.

Confessarijs bona præcepta largitur.

Astantes Agonizantibus salubriter erudit.

Digitized by Google

Catalogus Operum Ioannis Gerſonis Cancellarij Pariſienſis, ab eius fratre ad Anſelmum Ord. Cæleſtini Monachum miſſus.

Collatio in primo curſu Theologiæ Pariſijs in Regio Collegio Nauarræ, & conſequenter in ſecundo, ac deinceps in Quadripartito libro Sententiarum, & tandem in magiſterio anno ætatis eius, circiter 32. ſumpto ſuper hoc Themate *Queſiui ſponſam mihi eam aſſumere*, ſub metaphora nuptiarum Theologi cum ſapientia, in modum Dialogi, per proſas, & metra more Boetij in libro de Conſolatione.

Lectiones Magiſtrales ad Euangelium ſecundum Marcum. *Egrediebantur ad eum Hieroſolyma vniuerſi.*

Lectio vna de duplici Logica. Quarum vna eſt pro ſpeculatiuis ſcientijs: Altera pro moralibus, quæ Rhetorica nominatur, vbi de duplici vi locutionis agitur. *Et erat Ioannes veſtitus pilis camelorum.*

Duæ lectiones, Vna de non eſu carnium, quam Cartuſianis ſcripſit, & incipit, *Egregio viro Ioanni.* Altera de diſtinctione verarum Reuelationum à falſis. Quam fratribus Cæleſtinis miſit. Incipit, *Nuper vnam.*

Item poteſt conuenienter annecti huic lectioni Opuſculum aliud ab eodem compilatum De probatione ſpirituum. Incipit, *Probate ſpiritus.*

Multæ Lectiones, in primis autem ſex ſub nomine Tractatus De vita ſpirituali animæ. Incipit, *Ego vos baptizaui.*

Lectiones varij argumenti: Quarum vna eſt de Theologia myſtica ſpeculatiuè tradita. Incipit, *Pœnitemini, & credite.* Altera de Theologia practicè. Incipit, *Tractantes.* Quibus duabus lectionibus ſi addatur Tractatus de Paſſionibus, quem poſtea edidit, & incipit, *Paßionum origenes.* erit Opus completum, atq; adeo vnus libellus è tribus.

Item ad illud Euangelicum *Pœnitemini* Lectiones duæ contra curioſitatem ſtudentium.

Epiſtola item huius argumenti ad Magiſtros ſtudentes in Theologia in Collegio Nauarræ.

Opuſculum de Perfectione, & moderamine religionis ad Cartuſiéſes. *Gratia vobis, & pax.*

Ad fratres Cæleſtinos Opuſculum de ſollicitudine Eccleſiaſticorum. *Nolite ſoliciti eſſe.*

Opuſculum ad fratres Cæleſtinos & Cartuſienſes. De laude Scripturæ ſanctæ. *Scrutamini ſcripturas.*

Libellus De Corde, hoc eſt de Meditatione Cordis, de Simplicitate Cordis, de directione Cordis, & de perfectione Cordis. *Meditatio cordis mei.*

Libellus de tenore noſtræ legis, ſiue, De Decem præceptis Latinè redditus. *Reuerende in Chriſto Pater.*

Regulæ Mandatorum. *Agamus nunc interim.*

Opuſculum ad Rectores puerorum. *Sinite paruulos venire ad me.*

Monoteſſaron, hoc eſt vnum ex quattuor, in quo extat concordia quattuor Euangeliorum, & Incipit, *Vnum ex quattuor componere.*

Ioſephina, libellus eo nomine, qui metricè ſcriptus, in quo item agitur de Virginali conjugio Iuſti Ioſeph, & Mariæ. *In proſa fontem ſueuerunt.*

Opuſculum de præparatione ad Miſſam. *Dubitans frequenter.*

Alterum De cognitione caſtitatis, qui poteſt conuenienter prædicto annecti. *Scripſi ſuper*, &c.

Libellus de Gradibus Veritatum Sacræ Scripturæ. *Declaratio compendioſa.*

Alius De probatione Doctrinarum.

Liber De conſolatione Theologiæ per modum Dialogi, metro & proſa conſtans. *Quæcunq; ſcripta ſunt.*

Dialogus Apologeticus, cuius ſunt collocutores Volucer, & Monachus, eodem quo ſuperior, modo conſcriptus: Qui cõuenienter adiungi poteſt prædicto libro, vt ſit vnus. *Rem inquiris.*

Triloquium aſtrologiæ. *Theologizare ſapientia à Domino Deo eſt.*

Opuſculum ad Confeſſarium Regis pro eius inſtructione. *Charo & erudito viro.*

Trilogus de Eccleſia. *Sæpenumero.*

Opuſculum de quibuſdam ſcrupulis tempore ſchiſmatis Eccleſiæ. *Ad tollendum quorundam.*

Propoſitio facta coram Petro de Luna ex parte Vniuerſitatis Pariſienſis pro reſtrictione obedientiæ. *Benedic hæreditati tuæ.*

Sermo coram ea in die Circumciſionis. *Apparuit Gratia Dei.*

Opuſculum de vnitate Eccleſiæ propoſitum tempore, quo celebrandum erat Concilium

Pisanum. *Vnitatis Ecclesiasticæ tractatoribus.*
Propositio coram Anglis, ex parte Vniuersitatis Parisiensis, instante prædicto Concilio Pisano. *Congregabuntur filij Israel, & Iuda pariter.*
Liber De potestate Ecclesiastica.
Libellus de Auferibilitate Sponsi ab Ecclesia. *Venient autem dies, cum auferetur sponsus.*
De statu Papæ, & minorum prælatorum. *Pax, quam omnes.*
Opusculum de concupiscendo prælaturam, cui annectitur aliud contra statum Pompaticum prælatorum.
Epistola ad magistrum Vincentium Ordinis Prædicatorum, contra sectam se flagellantium. *Tanta de virtutibus tuis.*
Determinatio quæstionis. An liceat à Papa appellare, vbi ponuntur etiam articuli Theologicè compositi contra Petrum de Luna. *Quæritur num hæc assertio sit Catholica.*
Volumen, in quo continentur plures sermones eius, habiti in Concilio Constantiensi: *Ambulate, dum lucem habetis.*
Volumen in quo continentur multa scripta eius, contra propositionem Magistri Io. Parui, occasione erroris contra Domini præceptum. *Non occides.*
Opusculum contra errorem de communicando laicos sub vtraque specie. *Oblaturus iuxta.*
Libellus qui dicitur De Canticis. *Beati qui audiunt.*
Item Tractatus vtilis de Contractibus.
Volumen in quo continentur multi Sermones eius ad Clerum, præsertim in Vniuersitate Parisiensi.
Multa breuia, & vtilia scripta ab eodem, Cancellario Parisiensi.
Opusculum inscriptum, *Cantica Peregrini*, metricè Incipit, *Eheu purgent*, in quo continetur breue testamentum Peregrini, prosa. Incipiens, *Sicut homo, qui.*
Dialogus de Quolibet.

Sequitur Annotatio Opusculorum eius idiomate Gallico.

Volumen in quo continentur Sermones eius ad populum.
Tractatus de Monte cõtemplationis ad quinq; sorores eius in cælibatu conuiuentes Rhemis, quæ in Gallia est Campaniæ Metropolis. De decem præceptis.
Tractatus de Mendicitate spirituali sub duplici Tractatu, & per modum Dialogi secundum speculatiuam, & practicam: cuius initium est, *Mapoure ame miserable.*
Ad easdem Sorores de tentationibus.
Ad easdem, De distinctione peccatorum mortalium à venialibus. *Qui bien considera.*
Sermo de Passione Domini. *Ad Deum vadit.*
Opusculum contra Romantium de rosa.
Propositio coram Rege, *Viuat rex*, & alia, *Veniet pax.*
Libelli s in quo collecta sunt multa breuia vtilia ab eodem composita; vt patet in tabula.

Tituli aliorum Opusculorum eiusdem Gersonis, quæ etsi memorata sunt supra, tamen quoniam ab eiusdem fratre fuerunt Notis aliquibus liquidius indicata, hic iterum inseruntur ad Osualdum Cartusiæ maioris missi.

Tractatus de non esu carnium Parisijs legendo compositus ante annum Domini 1400.
Tractatus de distinctione Reuelationum circa idem tempus lectus.
Tractatus de spirituum probatione Constantiæ post longè compositus.
Tractatus super Magnificat, cõtinens multos particulares Tractatus, compositus Lugduni, sicut ex eo constat. Præcipuus autem inter particulares visus est sibi esse nouus, ad illum versiculum *Esurientes*. Placeret, autem vt multiplicaretur seorsum cum additionibus duorum, aut trium Opusculorum: Quorum vnum est contra Boemos, de non cõmunicando Laicos sub specie Sanguinis. Alterum autem De præparatione ad Missam; decem considerationibus pridem compositum, quomodo, & quousque pollutio nocturna celebrationem impediret de necessitate. Tertium addi potest de Simonia. Videlicet num, & quando celebrare Missas pro pecunijs sit simoniacum.
Tractatus alius est seorsum de consolatione Theologiæ, ab eo in Germania conscriptus post Concilium Constantiense.
Tractatus heroicis versibus de Laude Iusti Ioseph Virginalis sponsi Mariæ, circa idem tempus editus. *Alme Ioseph, Patriarcha Sacer.*

Colle-

Digitized by Google

Collectorium quorundam centiloquiorum diuersi argumenti, quorum fit mentio in grandi Tractatu, seu libro de collectorio de Magnificat. Et præsertim iungitur Tractatus principalis de verbo, & hymno gloriæ pro intellectu consummato secundum Theologiam mysticam versiculi istius. *Gloria Patri, & Filio.*

Tandem pro monimento vacuæ senectutis suę conformiter ad annos disciplinaris exercitationis in pueritia, scripsit Opus metricum, in Hymnum *Magnificat*, versibus hexametris, & pentametris multis millibus, quibus ad proprij ingenij exercitationem pleraque difficiles Quæstiones, atque apices Theologiæ, potissimum per anagogiam, attingit, vt docerentur indocti, quamuis inspectio; & studium cum modestia non nocebunt cupidis quibuscumque, quæ secundum pietatem est, veritatis.

Catalogus alter Operum Ioannis Gersonis in tres Tomos Argentorati distinctorum, & editorum, ann. 1488.

Primi Tomi Tractatus.

De laude Scriptorum, qualis sit, vel esse debeat Scriptor idoneus librorum doctrinæ salubris.
Monotessaron, id est, de concordantia Euangelistarum.
De potestate Ecclesiastica.
Sermo pro itinere regis Romano.
De auferibilitate Papæ ab Ecclesia.
De modo se habendi tempore schismatis.
Schismata quot fuerunt.
Declaratio defectuum virorum Ecclesiasticorum.
De vnitate Ecclesiastica.
De statibus Ecclesiasticis.
De modo viuendi omnium fidelium.
Sermo de signis ruinæ Ecclesiæ, de schismate Tractatus duo.
De Concilio generali vnius obedientiæ in schismate Concilij Constantiensis.
Decreta eiusdem Concilij.
Sermo in die Circumcisionis coram Papa.
Epistolæ ad Ducem Aurelianensem, & Cameracensem.
Sermo habitus coram Alexãdro Papa in die Ascensionis.
Sermo coram Papa Benedicto Massiliæ.
Propositio facta coram Anglicis euntibus ad Concilium Pisanum.
Trilogus in materia Ecclesiæ.
Sermo in festo S. Antonij. *Nuptiæ factæ sunt.*
Tractatus de Nuptijs Ecclesiæ.
Errores circa præceptum. *Non occides.*
Sermo in die Purificationis Mariæ.
Sermo coram Concilio. *Ambulate dum lucem.*
Propositio in Concilio ex parte Regis Fraciæ.
Sermo coram commissarijs fidei de erroribus contra fidem, & mores.
Sermo contra assertiones magistri Ioannis Parui.
Quænam veritates sint de necessitate salutis credendæ.
Determinationes duæ per Concilium Constantiense.
De protestatione circa materiam fidei contra hæreses diuersas.
De pertinacia considerationes, & signa.
Quomodo & an liceat in causis fidei à Papa appellari ad Concilium contra Petrum de Luna.
De assertione illa, *Sententia pastoris iniusta timenda, & tenenda est.*
De susceptione humanitatis Christi, cõtra tertiam partem libri Ioannis Ruisbrochi, de ornatu spiritualium nuptiarum.
Libellus fratris Ioannis de Scandauia, qui nititur defendere quædam dicta fratris Io. Ruisbroich contra Ioan. de Gerson, contra prædictam defensionem.
Lectiones super Marcum.
Propositiones de sensu literali Sacræ Scripturæ, & de causis errantium.
De Communione Laicorum sub vtraque specie.
De probatione spirituum.
De examinatione doctrinarum.
Epistola ad Patrem Osualdum Cartusiensem.
Epistola ad Studentes Collegij Nauarræ.
Quid, & qualiter studere debeat nouus Theologiæ auditor, & contra curiositatem studentium.
Epistola ad eosdem, an monachus pro studio lectionis possit se subtrahere à Diuinis.
Epistola de studio Religiosorum.
De libris quorundam cautè legendis.
De distinctione vetarum visionum à falsis.
Trilogium astrologiæ Theologizatæ.
Contra superstitiosam obseruationem dierum.
Contra superstitionem cuiusdam medici sculpentis imaginem Leonis contra obseruationem dierum, quoad opera.
De erroribus circa artem magicam, & arti-

Digitized by Google

culis reprobatis.
Propositiones contra assertiones Matthæi Graben, in causa fidei.
De vera religione & perfectione.
Cardinalis Cameracensis responsio super eisdem.
Fratris Matthæi Graben conclusiones, cõtra quas scripsit Ioan. Gerson, contra sectam se flagellantium.
Epistola missa Vincentio Ordinis Prædic. de eadem secta.
Contra proprietarios regulæ S. Augustini.

In Secundo Tomo sunt.

Opuscula ad mores accommodata.
Regulæ morales, quibus aliquot loci communes explicantur, de vitijs animi, & de Sacramentis.
Compendium Theologiç, quod complectitur aliquas materias communes ad fidẽ & doctrinã Catholicam spectantes, eidem Cancellario adscriptum, sed apparet eius nõ esse.
Primus autem eius Tractatus est, de expositione articulorum fidei. Secundus, de decem præceptis legis, & eorum expositione. Tertius, de septem Sacramentis Ecclesiæ. Quartus, de septem Virtutibus. Quintus, de septem petitionibus contentis in Oratione Dominica. Sextus, de septem donis Spiritus sancti. Septimus, de octo beatitudinibus. Octauus, de vitijs tam naturæ quam voluntatis: siue de septem vitijs capitalibus.
De peccato in Spiritum sanctum, & diuersis ipsius peccati acceptionibus, de peccato veniali, an primi motus sint peccata, de natura delectationis, & an sit peccatum. Vtrum consensus in delectationem sit semper peccatum, an consensus in actum sit peccatum, de intentione ac fine actionis, de natura & qualitate conscientiæ, de natura, qualitate, & numero circumstantiarum, de peccati actualis & venialis diuersis nominibus, ac effectibus. Allæ peccati differẽtiæ, ex opere, ore, corde: Quę omnia continentur in compendio Theologiæ.
Opusculum tripartitum.
De præceptis Decalogi, de Confessione, & de arte moriendi.
De cognitione venialium peccatorum, & mortalium.
De arte audiendi Confessiones.
De Confessione molliciei.
De remedio contra recidiuum.
De statuto Cartusiensium.
Quod in mortali certo cõfessus remittatur.
Auilamentum pro modo Confessionis in Religionibus non lapsis audiendæ.
De modis excommunicationum, & irregularitatum, & absolutionis ab eis.
Notabile de primis motibus, & de consensu.
De absolutione Confessionis Sacramentalis.
De absolutione defuncti Cartusiensis.
De moderata casuum reseruatione.
Epistola super eodem.
De potestate ligandi atque soluendi, Dialogus.
Resolutio super casu quodam de irregularitate.
De contemptu clauium, & materia excommunicationum & irregularitatum.
De cordis induratione.
De Indulgentijs.
Multarum breuium & vtilium Quæstionũ resolutiones, de correptione proximi.
De paruulis ad Christum trahendis.
De contractibus, de simonia.
De solicitudine Ecclesiasticorum.
De testamento condendo.
Epistola super testamento librorũ suorum
Epistola ad Cartusienses super acceleratione suffragiorum post mortem oblatorũ.
De anniuersario, quod sibi procurauit in Ecclesia S. Pauli Lugduni.
Testamentum quotidianum peregrini, id est, ipsius Ioannis Gersonis.
Testamentum eiusdẽ, versibus hexametris.
Epistola consolatoria super morte fratris ad fratrem.
De præparatione ad Missam, & pollutione nocturna.
De pollutione diurna, Dialogus.
De cælibatu Ecclesiasticorum.
Carmen contra pulchritudinem corporis.
Contra impugnantes ordinem Cartusiensem, propter paucitatem oraculorum, & non confirmationem.
De non esu carnium apud Cartusianos.
De temperantia in cibo, & potu, & vestibus Prælatorum.
Sermo de vita Clericorum.
Sermo in cæna Domini pro humilitate.
Carmen contra tumidum cor.
Sermo de Pœnitentia.
Sermo de Dominio Euangelico.
Carmen de voluntaria paupertate.
Sermo ad Ecclesiasticorum cautelam, & eruditionem.
Sermo de Resurrectione Christi.
Sermo in Concilio Rhemensi.

De

De bono pastore.
De visitatione Prælatorum, vel cura Curatorum.
Sermo de quattuor domibus.
Sermo de omnibus Sanctis. *Exultabunt Sancti in gloria.*
Alius de eisdem. *Beati qui lugent, &c.*
De eisdem, *Exultate quoniam merces vestra.*
De eisdem. *Videns Iesus turbas.*
Sermo in die Natiuitatis Domini.
Sermo in Dominica in Septuagesima.
Sermo in Conceptione Beatæ Virginis.
Sermo de Beato Bernardo.
Sermo in die Sancti Ludouici Francorum Regis.
Carmen optatiuum, vt lilia crescant.
Sermo de Spiritu sancto, de Verbis Domini. *Venite ad me omnes.*
Causæ propter quas voluit dimittere Cancellariam.
Commendatio licentiandorũ in Decretis.
Tractatus de nobilitate.
Epistola ad Papam Martinum nomine Regis Franciæ.
De considerationibus, quas debet habere Princeps.
Dialogus duorum militũ Franci, & Angli.
De puella olim in Francia equitante in armis. Eius editio Gersoni ascribitur, sed magis apparet stylus magistri H. de Gorckheim.
De mirabili Victoria cuiusdam puellæ de postfętātes receptę in Ducem belli exercitus Regis Francorum contra Anglos.

In Tertio Tomo,

Ad mysticam vitam, seu contemplationem accommodati Tractatus.
De consolatione Theologiæ, libr. 4.
Dialogus apologeticus, in quo Volucer & Monachus colloquuntur.
Carmina nonnulla.
Iosephina carmina, id est, historia Iosephi sponsi Beatiss. Virginis.
Sermo in Natiuitate Beatiss. Virginis.
Carmen de differenti immunitate à peccato, Christi & Matris suæ.
Centilogium de conceptibus animæ, sensuum, mentis, voluntatis, &c.
De vita spirituali animæ, siue de sex lectionibus.
Centilogiũ de impulsibus bonis & prauis, quibus nunc potentes deponuntur, nunc exaltantur humiles.
De mystica Theologia speculatiua.
De mystica Theologia practica.
De elucidatione Scholastica mysticæ Theologiæ.
Carmina de purificatione sensuũ interiorũ
De religionis perfectione, & moderamine.
De cõsilijs Euãgelicis & statu perfectionis.
De perfectione cordis.
De meditatione.
De simplificatione, stabilitione, seu mundificatione cordis.
Carmen de simplificatione cordis.
De directione cordis.
De illuminatione cordis, siue vna preciosa margarita.
De oculo.
De remedijs contra pusillanimitatem.
De tentationibus diaboli diuersis.
Contra professum inobedientem.
De zelo, & feruore nouitiatus.
De exercitijs discretis deuotorũ Simplicium.
Documentum notabile de Sacramento Altaris.
Epistolæ quædam de passionibus animæ.
Carmen de somnio huius vitæ.
De monte contemplationis.
Epistolæ quædã de mendicitate spirituali.
Appellatio cuiusdã peccatoris à diuina iustitia ad misericordiam.
De Oratione, & eius valore.
Decem considerationes in orando Deum.
Expositio super his verbis, *Dimitte nobis debita nostra.*
Oratio cum peccator de peccatis suis multum est anxius.
De Canticorum originali ratione.
De centicordo.
Centilogium de canticis & solatio.
Collectorium super *Magnificat.*
Carmina super *Magnificat.*
Centilogium de Meditatione Crucis.
Carminum suorum honesta defensio.
Anagogicum de hymno gloriæ.
Epithalamium Theologi, & Mysticum Theologiæ.
Super Canticum Canticorum.

Pars Quarta edita Argentinæ à Matthia Schatterõ, cuius hi sunt tituli.

Sermo de Angelis.
De Circumcisione.
Collatio in festo S. Ludouici.
De S. Nicolao.
Collatio pro licentiandis in facultate decretorum.
Sermo de Cœna Domini.
Epistolæ aliquot.
Prologus in quo cupit antiquos doctores legi, posthabitis suis lucubratiunculis.

De exterminatione schismatis.
Arbor de origine iuris, & legum.
Arbor de potestate Ecclesiastica.
Oratio de Ludouico Francorum Rege.
Iudicium de quibusdam visionibus.
Definitiones aliquot terminum ad Theologiam vtilium.
De schismate Petri de Luna.
Lectiones supra illud dictum, *Pœnitemini, & credite Euangelio.*
De obseruatione ex influxu syderum.
De Cœna Domini.
De S. Ludouico.
De coniugio Ioseph & Beatiss. Virginis.
De illminatione cordis.
De non esu carnium.
Instructiones pro pædagogo regi filij, item Prædicatorum.
Sermo de reddendo debito.
Tractatus de signis bonis & malis.
Sermo de Natiuitate Beatiss. Virginis.
Responsio ad cuiusdam errores.
Sermo de Spiritu sancto.
Doctrina ad quendam Eremitam.
Conquestio de negligentia Prælatorum.
Centilogium de causa finali.
De modis significandi.
De concordia Metaphysicæ.
Contra Bullam Mendicantium.
Sermones eius ex Gallico in Latinum translati, à Dominica Aduentus, vsque ad festum Conceptionis Mariæ.
Oratio de pace Ecclesiæ, & de vnitate Græcorum.
Sermones de Natiuitate Domini, & Epiphania, & multi Sermones alij.
De consolatione mortis amicorum, & parentum.
Oratio ad Regem Frãciæ, nomine Vniuersitatis Parisiensis.
Remedia contra adulatores.
Alia oratio ad Regem pro pace.
Alia pro iustitia.
Contra Romantium de Rosa.
De ludo stultorum.
Oratio ad Ducem Biturigum.
De Ascensione Domini Meditationes.
De anno Iubilæo.
De refrenanda lingua.
De Conceptione Iesu.
Oratio ad Regem pro hospitali Parisiensi.
De pacificanda conscientia.
Regulæ volenti Deo seruire; contra tentationem blasphemiæ.
Colloquium conscientiæ & quinque sensuum.

Atqui sciendum est, eiusdem Gersonis Doctrinam Curatorum, siue Parochorum, excusam fuisse Parisijs ann. 1557. apud Andream Rossetum. Orationem autem, quam habuit in Parisiensi Academia audiente Carolo VI. Galliæ Rege, ibidem impressam apud Durandum Berlerium: Monotessaron item separatim prodijsse Coloniæ, ann. 1546. ac deinceps recursum ibidem ann. 1586. Summam verò Theologicam, & Philosophicam in sex libros digestam, Venetijs ann. 1587.

IOANNES Gerundésis (inquit Isidorus in Catalogo) Ecclesiæ Episcopus, natione Gothus Prouinciæ Lusitanæ Scalabitanus. (*Scallabi natus legit Codex Sigebergensis.*) Hic cum esset adolescens Constantinopolim perrexit, ibique Græca & Latina eruditione nutritus septimo demum anno in Hispanias reuersus est, eodem tempore, quo incitãte Rege Leouigildo Ariana feruebat insania. Hunc supradictus Rex, cum ad nefandæ hæreseo crudalitatem compelleret, & hic omnino resisteret, exilio trusus, Barcinona relegatus per decem annos multas insidias, & persecutiones ab Arianis perpessus est. Qui postea condidit monasterium, quod nunc Biclaro dicitur, vbi cõgregata Monachorum societate, scripsit Regulam ipsi monasterio profuturam, sed & cunctis Deum timentibus satis necessariam: Addidit & in libro Chronicorum ab anno primo Iustini iunioris principatus vsque ad annum octauum Mauricij Principis Romanorum, & quartum Recaredi regis annum, historico compositoq; Sermone valde vtilem historiam. Et multa alia scribere dicitur, quę ad nostram notitiam minime peruenerunt. Viuebat ann. 600.

IOANNES Gibbonus Anglus Societatis Iesu, edidit Disputationem de Sacrosanctæ Eucharistiæ communione sub vna specie, habitam in Academia Treuirensi, respondente Petro Schlanæo Emmelio. Augustæ Treuirorum, ann. 1584.

IOANNES Gillotus, Campanus, Gallus, vertit è Latino in Gallicam linguam, & emisit Catechismum editum secundum Tridentini Concilij Decretum. Parisijs ann. 1584. apud Iacobum Keruerum.

IOANNES Giuuanus. Vide in verbo, Ioannes Vouugus.

IOANNES Gluel, Germanus, quem Eisingrenius inquit fuisse Aquisgranensem, Carmelita, Prior conuentus Colonien sis, scripsit Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis, lib. 1. Sermones per Quadragesimam, lib. 1. Volumen de origine, & profectu Ordinis sui, quod inscripsit Speculũ Carmelitarũ. Claruit in cœnobio Colonien si, vbi & sepultus est. Tritem. De script. Carmel. & de Script. Ecclesiast. vbi additur Speculũ Carmelitarum.

IOAN-

IOANNIS Glodſton, alijs autem *Glodeſton*, Carmelita, Anglus, Theologus, ſcripſit

Quodlibeta varia, lib. 2.
Determinationes Theologiæ, lib. 1.
Quæſtiones ordinarias, lib. 1.
Diſputationes Sententiarum, lib. 1.
In Euangelium Matthæi, & Ioannis Commentarios.
Moralitates in Matthæum.
Moralitates in Pſalterium.
In Canonicam Ioannis.
Diuiſiones Sermonum.
Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
Orationes ad Clerum.
In Mag. Sent. lib. 4. Viuebat ann. 1320.

IOANNES Godfridus de Odernheim, Oppenhaimenſis Eccleſiæ paſtor, Sermones ſcripſit, & D. Auguſtinum De Ciuitate Dei in Germanicam linguam tranſtulit. Viuebat anno 1495. Eiſingren.

IOANNES Golarus, Gallus, Theologus, Rationale Diuinorum Officiorum, ſiue Ceremoniarum Eccleſiæ Catholicæ è Latinè reddidit Gallicè, idque ab eo poſtulante Carolo V. Rege Galliæ idem præſtitit in Collationibus Patrum, quæ antea è Græco in Latinum à Caſſiodoro fuerant verſæ. Pariſijs apud Ant. Verardum. Viuebat an. 1573.

IOANNES Golein, Normannus Carmelita, Prior Rothomagenſis, ſcripſit in Magiſt. Sent. De ſancto officio Miſſæ, lib. 1. Quæſtiones quoque varias.

IOANNES Gonzales, Mendoza, Ord. Auguſt. hiſtoriam Regni Sinarum Hiſpanicè edidit Romæ an. 1585. apud Bartholomæum Graſſum.

IOANNES Gooduuyck, Anglus, Ord. D. Auguſtiniani, Theologus doctus, & grauis. Is (vt narrat Thomas Colbius) in Nordouolgiæ comitatu natus, primus adoleſcentiæ ſuę annis cœnobiticę vitæ præcepta in Limnenſi Auguſtinianorum loco ſingularitate quadã obſeruauit. Iactis verò eius Inſtituti fundamentis, Cantabrigiam primo Oxonium poſtea, diſcendi ardore flagrans, petijt. vbi intra pauculos annos doctrinæ inſignibus donatus, honorem ſummum meruit. Vnde poſt concertationes aliquot, atque prælectiones illic publicas celebratas, ac Prouincialis demum Angliæ, Hyberniæque præſes effectus, coram rege, atque alijs regni proceribus, non ſine magna ſui nominis fama, ſolemnes edidit Conciones. Scripſit autem

Lecturas in Geneſim, lib. 1.
Commentarios in Danielem, lib. 1.
In quadam D. Pauli dicta, li. 1.
Sermones per annum, lib. 1.
Lecturas in Pſalmos, lib. 1.
De hebdomadibus Danielis, lib. 1.
Quæſtiones diſputatas, lib. 1.
Limnæ tandem obijt. Ioſeph. Pamph. Viuebat ann. 1360.

IOANNES Gothus, Hiſpanus, Monachus & Abbas Vallis claræ, Epiſcopus ſanctitate celebris, & miraculis clarus, obijt an. 635. die ſexto menſis Maij. Ambroſius Moral. lib. 12. c. 18. & 21. Trit. lib. 4. c. 159. Scripſit autem exhortatorium ad Monachos. Paralipomenõ Hiſpaniæ, lib. 10. Qui excuſi ſunt cum alijs rerum Hiſpanicarum Scriptoribus, Frãcofurti ann. 1579.

IOANNES Grammaticus, Alexandrinus, cognomento Philoponus, plurima ſcripſit, Grammatica, Philoſophica, Arithmetica, Rhetorica, ſacras quoque literas tractauit. Scripſit & contra decem, & octo Procli argumenta, & contra Seuerum: ſed tamen ab Eccleſię Doctoribus, vt Tritheites, vt qui tres Deos aſſerat, reijcitur, & in Orthodoxorum Catalogum non admittitur.

Sic quidem Suidas. Sed & nos eum non adnumeramus Eccleſiaſticis Scriptoribus, quamuis hoc in loco ponatur: Verum vt noſcantur, qui eius errores aut planius aperuerunt, aut confutarunt. Porrò Philoponus, etſi inſignem ſibi gloriam comparauerat, qui aduerſus Proclum Lycium pro Chriſtiana religione, egregiè ſcripſerat, corruit tamen in barathrum impietatis ſuo nimis ingenio fidens, ſcribens aduerſus quartam Oecumenicam Synodum, vt inquit Photius in ſua Bibliotheca; & negans, vt habet Nicephorus, ita reſurrectionem mortuorum, vt aſſereret corpora noſtra corrumpi ſecundum formam, atque materiam; & futurum interitum viſibilis huius Mundi, ac rurſus noui Mundi creationem alteram, atque alia. Quin & Photius cum dixiſſet eundem Philoponum in Hexaemeron ſcripſiſſe contra Theodorum Mopſueſtenum, qui fuerat in eodem argumento verſatus, ait, extare Acta Diſputationis Seuerianorum aduerſus Tritheitas, habitæ coram Ioanne Epiſcopo Conſtantinopolitano ſub Iuſtino Imp. Conone, & Euagrio altera ex parte contra Tritheitas, ex altera vero Paulo, ac Stephano Tritheitis Philoponi defenſoribus, impijs æquè omnibus. Quæ monſtra fouebat Theodora Auguſta, tamquam oua aſpidum. Sed non ſolum Conon, Euagrius, Themiſtius, & Theodoſius Monachus hæretici non aſſentientes Concilio Chalcedonenſi ſcripſere aduerſus Philoponum, Niceph. lib. 18. c. 47.

Digitized by Google

Photius. Niceph. lib. 18.c.48.. Theodo. lib. 1. c.18. hæreticorũ fab. vbi de hæresi Peratarum.

verum etiam Leontius Monachus omnium maximè egregium librum triginta capitum, quo simul hæresim eam euertit, & piam sententiam nostram valde confirmat. Deinde & Georgius Pisides, quem appellat Nicephorus *admirabilem Virum*. Sed & Ephræm Episcopus Antiochenus, de quo vide in verbo, Ephræm Episc. At ij qui contra nouissimos Tritheitas, qui in Polonia, Transyluiana, & reliqua Pannonia hoc æuo exorti sunt, scripserunt, eosdem Philoponi errores, vnde Monophysitæ, & Eutychius à Gregorio Magno cõuersus, venena sua suxerunt, euerterunt. Vide Bellarminum Card. quosque nos Hæreticorũ Atheismos conscripsimus. Vixit circa an. 604. tempore Phocæ Imp.

Porrò *lego* (ait Maldonatus noster in 10. c. Io. vers. 18. ad finem) *in Græcorum Catena, Io. Grammatici in hunc locum explicationem (vt videtur) non satis Catholicum, Christum potestatem hanc animam suam ponendi, atque resumendi etiam vt Deum à Patre accepisse.* Quæ huc volui adtexere, vt etiam Catena illa Græca circumspectè versetur. Sed & vide in verbo Ioannes Philoponus.

IOANNES Grandisonus, siue Grantson, Anglus, Episcopus, hoc est, Excestriensis, scripsit De vitis Sanctorum. Obijt an. 1369.

IOANNES Grauenduneck, Teutonicus, Ord. Minorum, Postillam ex aliorum libris collegit. Vixit Moguntiæ, successitque Ioanni Fero, de cuius Operibus scripsimus, in verbo, Io. Ferus.

IOANNES Grauuer Carmelita, qui putatur fuisse Germanus, aut Belga, scripsit Commentarios ad Mag. Sent. In Exodum autem lib. 1. De Concordia Euangelistarum, Sermones de Tempore, & de Sanctis. Viuebat an. 1440.

IOANNES Graye, Anglus, Episcopus Nordouicensis, scripsit Opus Historiarũ, quod *Schalecronicon*, inscripsit.

IOANNES Grillus, non I. C. ille, qui glossam edidit ad Constitutiones Regni Siciliæ, sed qui Salernitanum olim Principem secutus in Galliam, inciderat incautus in hæreticorum laqueos, abiuratis Auenione hæresibus publicè, ac spontè, caussas sui ad Catholicam Ecclesiam reditus, & abiurationem Caluinianorum Dogmatum edidit in eadem Ciuitate. Quæ item Venetijs recusa sunt an. 1568.

IOANNES Gritsch, Basileensis, Ord. Min. Theologus, scripsit Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. De Passione Domini, lib. 1. Quadragesimale, quod impressum est an. 1477. apud Io. Vienner. Viuebat ipse an. 1430.

IOANNES Grodecius, Vratislauiensis, Canonicus autem Varmiẽsis Cyrilli Archiep. Hierosolymorum Catecheses illuminatiorum xviij. & quinque mystagogicas latinitate donauit. Parisijs apud Gulielmum Desbois an. 1564.

IOANNES Gropperus, Germanus I. C. ad S. Gereonem Coloniæ Scholasticus, Collegij Bonnensis Præpositus, qui Cardinalatum à Pont. Max. oblatum recusauit, Enchiridiõ Christianæ Institutionis nomine Concilij Constantiensis edidit. Scripsit autem Isagogen ad pleniorem cognitionem vniuersæ Catholicæ Religionis, Coloniæ excusam ann. 1554. & Antuerpiæ an. 1556. De veritate item Corporis, & Sanguinis Christi. Col. an. 1560. Viuebat eo tempore.

IOANNES Grossus, patria Tolosanus, Generalis autem Prior Ord. sui Carmelitani nonusdecimus, scripsit libros tres De Ordinis sui Institutione, ac progressu. Quos inscripsit *Viridarium*. Sermones quoque. Moritur Martino V. Pont. Max.

IOANNES Gualensis, Anglus, Ord. Min. qui ann. 1300. viuebat, scripsit

In Apocalypsim D. Ioannis.	Lecturam Sentent. lib. 4.
De Regimine vitæ humanæ.	Sermones de Tempore, ac de Sanctis.
Ordinarium vitæ Religiosæ.	De ordinatione vniuersali.
De virtutibus antiquorum.	Manipulum florum.
Dicta Philosophorum.	Historiarum memorabilium collectanea.

Lecturas scripturarum, sed quorumnam tacet, qui de eo scribit.

IOANNES Gualensis, Anglus, cognomento Iunior, scripsit Lecturam Sent. lib. 4. Librum item alterum Disputationum. Viuebat an. 1346.

IOANNES Gualla, Iureconsultus, scripsit librum, quem prænotauit, Sanctuarium Papiæ, nimirum in quo historias conscripsit omnium Sanctorum Ticinensium. Ibidem editum an. 1505.

IOANNES Guent, Cambricæ Regionis Alumnus, scripsit Cõmentarios in Mag. Sent. & Quæstiones disputatas. Obijt an. 1382.

IOANNES Guidottus, Bononiensis, Gregorij XIII. Pont. Max. Sacellaneus, edidit Directorium Chori ad vsum Basilicæ Vaticanæ, & aliarum Ecclesiarum Cathedralium,

& col-

Digitized by Google

& collegiatorum. Romæ apud Robertum Grauium Parisiensem, an. 1582.

IOANNES Guldener, Germanus, Theologus Parisiensis, Coloniæ Carmelita, scripsit Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Sermones per Aduentum. Quadragesimales. Collationes feriales. Viuebat an. 1340. qui denique Bruxellis obijt.

IOANNES Guntherus, Postillas scripsit, quas Latinè redditas emisit Lugduni Iacobus Boyerius, an. 1557.

IOANNES Guideti, Directorium Chori. Romæ per Franciscum Coatinum, anno 1589.

IOANNES Hagen, dictus *de Indagine*, Teutonicus, Ord. Cartusiani, Domus Montis S. Saluatoris prope Erfordiam, Prior in Ysennach, & in Stetyn, qui vixit ann. 1460. non est ille, cui hæretici in suis Catalogis ascripserunt libros de Chiromantia, de Physiognomia, Canones Astrologiæ, & de alijs ad proscriptam Iudiciariam Astronomiam spectantibus. Nam auctor istorum nomen, quod præfert (fictitium ne, an verum,) & ipse nominatus Ioan. de Indagine, prohibitus est, vt reliqui eiusmodi scriptores, in Romano Indice.

Sed quòd ad Ioannem Hagen spectat, plura ille, quæ pietatem spirant, & doctrinam, scripsit. Quorum primò huc adtexemus, quæ Tritemius se vidisse narrat. Deinde ea, quę alij scribunt m.s. asseruari in Germania.

De laude paupertatis, lib. 1.	*Beati pauperes spiritu quoniam.*
De vita Religiosorum, lib. 1.	*Simile est regnum cœlorum.*
De casu Religionis, lib. 1.	*Quomodo sedet sola Ciuitas.*
De vita adolescentulorum, lib. 1.	*Adolescentulus sum ego.*
De humilitate & superbia, lib. 1.	*Ego sum via, veritas.*
De ornatu interiori, lib. 1.	*Omnis gloria filiæ regis.*
De accessu ad nouum hominem, lib. 1.	*Ecce ego noua facio.*
De gratia & libero arbitrio, lib. 1.	*Non ego solus, sed gratia.*
De corruptione & gratia Dei, lib. 1.	*Corripiet me iustus in.*
De natura & gratia, lib. 1.	*Vidit Deus cuncta, quæ fecit.*
De perseuerantia. lib. 1.	*Qui perseuerauerit.*
De spiritu, corpore, & anima, lib. 1.	*Apostolus Paulus vas electionis.*
De mandatis Prælatorum, lib. 1.	*Sic nos existimet homo.*
De charitate, lib. 1.	*Fortis est vt mors dilectio.*
De dilectione Dei, lib. 1.	*In lege Moysi post mul.*
De Meditatione, lib. 1.	*Felix anima quæ humili.*
De Inquisitione Summi boni, lib. 1.	*Magnus es Domine & lau.*
Contra errores Bohemorum, lib. 1.	*In Christo Iesu Orationes.*
Ad Episc. Ratispon. contra eosdem, lib. 4.	*Reuerendiss. in Christo.*
Ad Marchionem Brandenburgensem, li. 1.	*Illustri Principi, & Domino.*
Ad Vniuersitatem Erfordensem, lib. 1.	*Synceram in Domino charita.*
In regulam S. Benedicti, lib. 1.	*Probate spiritus si ex Deo.*
De cauendis doctrinis peregrinis, lib. 1.	*Varijs & peregrinis.*
De cognitione futurorum, lib. 1.	*Annunciate quæ futura sunt.*
De visione Tundali, lib. 1.	*Circa visionem Tundali.*
De visione Danielis, cap. 7. lib. 1.	*Quæsitum est de exposit.*
De apparitione cuiusdam defunctæ, lib. 1.	*Quædam mulier perducta.*
De futuris prodigijs, lib. 1.	*Omnia in mensura, numero.*
De planctu solitarij, lib. 1.	*Quis dabit capiti meo.*
De cruciata contra hæreticos, lib. 1.	*Circa cruciatam, quæ.*
De auferibilitate sponsi ab Ecclesia, lib. 1.	*In nomine Domini nostri Iesu.*
De tempore schismatis, lib. 1.	*Et quia entia nolunt.*
De auctoritate Papæ in Concilio, lib. 1.	*Dubitatum est, & quæsitum.*
De potestate Ecclesiastica, lib. 1.	*In Christi Euangelio le.*
De correctione fraterna, lib. 1.	*Item quæritur in fraterna.*
De paruulis non Baptizatis, lib. 1.	*Dubitatum est, & quæsitum.*
De Iudice cõtra conscientiã iudicante, li. 1.	*Dubitatum est, si liceat.*
Contra flagellatores, lib. 1.	*In nomine Christi. Incipit.*
An sine professione Religiosus, lib. 1.	*In nomine Christi. Incipit.*
De ieiunio quintæ feriæ, lib. 1.	*Dubitatur an licitum sit.*
De iusto & iniusto bello, lib. 1.	*Nota ad iustum bellum.*

De

De doctrina Ecclesiæ, lib. 1.	*Tu es Petrus, & super.*
De auditione Missarum, lib. 1.	*Sapiens dicit, Fili omnia fac.*
Contra Ioannem Kanneman, lib. 2.	*In nomine Iesu Christi. In.*
De vita spirituali, lib. 1.	*Si spiritu viuimus, spiritu &.*
De discretione cogitationum, lib. 1.	*Vt quid cogitatis ma.*
De vera & falsa pœnitentia, lib. 1.	*Pœnitentiam agite ap.*
De modo confitendi, lib. 1.	*Propheta regius Psal.*
De audiendis confessionibus, lib. 1.	*Confitemini alterutrum.*
De spiritali arte memoratiua, lib. 1.	*Memorare nouissima.*
De quatuor sensibus scripturæ, lib. 1.	*In nomine Christi, & eius in.*
De contemplatione, lib. 1.	*Hæc est vita æterna.*
De interdicto, lib. 1.	*In salicibus in medio.*
In dedicatione Sermones quinque, lib. 1.	*Salomon ædificauit.*
Ad Rodulphum Episc. Lauantinum, lib. 1.	
De falsis prophetis, lib. 1.	
De communione sub vtraque specie, lib. 1.	*De communione sub vtraque.*
Epistolarum ad diuersos, lib. 1.	In Regum, quadruplici sensu, lib. 1.
Sermones quoque varios, lib. 1.	

In multos denique libros Bibliorum Commentarios elegantes composuit, aliosque Tractatus, & Quæstionum solutiones penè innumeras & insignes. Hæc Tritem.

Quæ autem m.s. extabant in variis Germaniæ locis, & inprimis apud Cartusianos, vbi hæretici Bibliothecas non combusserunt, aut Monasteria non sunt demoliti, hæc sunt.

Prologus super Biblia.
De commendatione Sacræ Scripturæ.
De multiplici sensu, & de regulis exponendi eam.
Super 5. libr. Moysis, expositio quadruplex.
Quæstiones cum breui promissione sententiæ & intentionis cuiuslibet Catalogi, quas si profundius scrutatus quis fuerit, inuenier quãdam medullam expositionis Hebreæ, & Catholicorum, in sensu literali, & mystico.
Super Iosue quadruplex sensus, diuisio singulorum Catholicorum eiusdem libri, & quæstiones.
Super Iudith quadruplex expositio. Prima expositio eius de Beata Virgine. Deinde talis quadruplex expositio cum quæstionibus.
Super Iudicum, Ruth, Regum, & Paralipomenon, super singulos libros quadruplex expositio, item diuisiones, & quæstiones eorundem.
Super Esdra, super populum eius cum quæstionibus.
Super Neemia, & Esdræ 2. quadruplex explanatio.
Super 3. & 4. Esdræ expositio, non tamen per singula capita.
Item explanatio literalis, & excerptum textus per omnia capitula, cum speciali sensu in margine.
Thobiæ quadruplex expositio.
Ester quadruplex expositio cum quæstionibus.
Item alia quadruplex expositio cum quæstionibus.
Expositio huius libri de Beata Virgine.
Iob literalis expositio plena cum quæstionibus.
Breuis expositio literę ex scripturis latior, præcipuè Tropologica. Allegorica plena, & altera Anagogica eiusdem libri.
Psalterium cum annexis Canticis quadruplici sensu expositum.
Quæstiones super Psalterium.
Prouerbiorum expositio, mixtim positiones quadruplicis sensus, non seorsum, vt in alijs.
Eorundem expositio Tropologica & Anagogica.
Ecclesiastici quadruplex expositio cũ quęstionibus.
Cantica Canticorum quadruplici sensu primum exposita.
Eorũdem expositio de B. Virgine triplex, & præterea octaua expositio moralis.
Sapientiæ libri quadruplex sensus, & quæstiones.
Item multiplex explanatio & quæstiones & diuisiones.
Esaiæ mixtum expositiones Hebræorum, & Catholicorum.
Ieremiæ quadruplex expositio, cum quæstionibus.
Threnorũ quadruplex expositio, & quinta de Passione Christi.
Quæstiones super sensum literalem.

Digitized by Google

Baruch quadruplex expositio cum quæstionibus.
Ezechielis quadruplex expositio cum quæstionibus.
Mystica expositio illius visionum.
Anagogia plenius posita.
Literalis expositio huius visionis & figuræ.
Danielis quadruplex expositio cum quæstionibus.
Duodecim Prophetarum mysticorũ, quadruplex expositio.
Eorundem diuisiones & quæstiones.
Expositiones omnium Prologorum & Prophetarum totius Bibliæ.
Breuis expositio omnium Prophetarum, & maiorum, & minorum.
Expositio super Ionam, & Abdiam spiritualis.
Expositio quadruplex figurarum veteris, & noui testamenti.
Machab. expositiones cum quæstionibus.
Eorundem librorum breuis expositio.
Alia breuissima expositio tantum spiritualis.
Matthæi quadruplex expositio.
Lucæ quadruplex spiritualis expositio.
Quæstiones super eundem.
Euangelij Ioannis quadruplex expositio, & alia literalis cum quæstionibus.
Epistolarum Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, Philippenses, Timotheum, Titum, Philemonem, Hebræos quadruplex expositio cum quæstionibus.
Actorum Apostolicorum quadruplex expositio, & præterea alia mystica.
Apocalypsis Ioannis duplici sensu exposita.
Canonicarum, siue Catholicarum Epistolarum quadruplex expositio.
Declaratio super quadruplici expositione sua totius Bibliæ, quare exposita sint multa mysticè, quæ fidem ædificant, & quomodo hoc fieri possit, & quomodo multa intelligenda sint sanè in expositionibus suis. Excusat etiã se de hoc, quod aliquando in scribendo posuit non suũ nomen, sed in plurali, Nos.
Tractatus circa Passionem Domini in Pascha.
Summarium totius Theologiæ.
Expositio Officij defunctorum.
Item Canticorum, quæ cantantur apud Cartusianos.
Item Hymnorum consuetorum apud eosdem Cartusianos.
Donatus spiritualis, sensus mysticus secundum ordinem Donati Grammatici. Vbi deuota omnia docentur.
De ascensu in spiritualem perfectionem.
De Prophetis & differentia eorum.
De laude Diuina.
Vocabularium duplex terminorum Sacræ Theologiæ.
Tractatus de contemplatione.
De celebratione festorum.
De expositione Sacræ Scripturæ.
Instructio Prædicatoris.
De modo studendi, & quadruplici sensu scripturæ.
Tractatus de Indulgentijs in Ordine Cartusianorum.
Expositio Psalmorum pœnitentialium.
Imago vitæ.
Compassio Mariæ.
Alloquium de nouem gladijs.
De veritate dicenda.
De via professionis.
De statu Religiosorum, & maximè quo ad eorum proprietatem, & de expositione professionis.
Tractatus de visionibus.
Tractatus de festo.
De ortu & origine sententiarum, & de modo studendi.
De arte numerandi, nõ physicali quidem, sed spirituali, quomodo quis se exerceat in operibus Dei ad acquirendam deuotionem & timorem Dei.
Multa excerpta eius, quæ fecit ex diuisione librorum Doctorum.
Tractatus duo de mystica Theologia.
De modo absoluendi.
De sepultura.
De casibus renascentis.
De modo renascendi.
De Oratione & Psalmodia.
De transitu de vna Religione ad aliam.
De diuersis statibus in Ordine Cartusiano.
De redditis à Donatis.
Colloquium hominis suos defectus deflentis.
Colloquium de Sanctissima Trinitate.
De vita Christiana, qualiter quis bene debeat viuere.
De gratiarum actione.
De chorea, quomodo permittenda sit, quomodo non.
De causis resignationis prælaturæ, & curæ pastoralis.
De vita, & regimine clericorum & pastorum.
De cessatione dominiorum quomodo sint seruanda.
De confirmatione Ordinis Cartusiæ.

Digitized by Google

Chronica triplex.
Scripta super statuta Cartusianorum & Ordinationes Capituli generalis.
De varijs dubijs in Ordine Cartusianorũ.
Expositio eiusdem priuilegij Apostolici Cartusianis pro excommunicatis nõ vitandis.
Tractatus de irregularitate.
De casibus contingentibus, & miraculis.
De electione in Ordine Cartusianorum.
Speculum nouitiorum.
Priuilegiorum Cartusianorum expositio breuis.
Item eorundem expositio longa.
Formæ absoluendi in confessione multiplici.
Declamationes super vita spirituali.
De ornatu interiori.
De accessu ad nouum hominem.
De gratia, & liberalibus artibus.
De meditatione deuota, & qualiter fiat.
De dilectione Dei & proximi.
De mandatis superiorum, & de meditatione eorum.
Planctus super religiosos male viuentes.
De vita adolescentulorum vt proficiant in melius.
De gradibus superbiæ, & humilitatis.
Breuis & sufficiens modus confitendi.
De doctrina Ecclesiæ, & quomodo sit infallibilis & certa.
De vita Religiosa quomodo debeat esse & dirigi.
De vera pecunia acquirenda & custodienda.
De inquisitione summi boni, vt feliciter inueniatur.
De spiritu & corpore.
De corruptiõe hominis, & gratia Dei, quo modo stant.
De natura & gratia Dei quomodo stant simpliciter.
De perseuerantia quomodo sit seruanda, quæ etiam sola saluat.
Breuis expositio super preces quæ fiunt in ordine Cartusianorum.
De prælaturis & dignitatibus, & an liceat appetere eas.
De fratria communicatione.
De paruulis fidelium, qui casu moriuntur ante baptismum.
De iudice, quomodo nõ possit iudicare cõtra conscientiam.
Expositio visionis Danielis.
Vtrum Papa & eius Legati suscipiendi sint vt auctoritate in Concilijs præsideant.
De vita Spirituali, & de multis quæstionib. vtilibus.
De auditione Missæ, & de visione Tundali, & de alijs, quomodo fiant.
De voto abstinendi à piscibus & carnibus.
An licitum sit religiosis concedere ius ad bella.
An licitum ædificare altaria in Ecclesia sine consensu plebani.
An infirmus monachus possit manducare carnes.
De apparitiõe mulieris defunctæ, & de prodigijs varijs.
An sponsus Ecclesiæ possit illi auferri.
Tempore schismatis qualiter se habeat homo adhærendo, vel non.
De ortu & origine cogitationum, & affectionum cordis.
De futuris prodigijs, cognitione, & causa eorum.
De peregrinis doctrinis cognoscendis, & præcauendis.
Planctus solitarij super varijs peccatis hominum, & de insurgẽtibus varijs modis contra Sedem Apostolicam.
De cruciata doctrina contra hæreticos an. Dom. 1467.
De cognitione futurorum & somniorum.
De paupertate, & laude eius, & differentia.
Tractatus ad petitionem Marchionis Brandeburgensis scriptus super erroribus hæreticorum.
Breuis regula viuendi.
Tractatus de Sacramento Altaris.
Tractatus de intentione, merito, & præmio.
De eleemosyna quomodo quis eam primò sibi ipsam dare debeat.
De peccati periculo.
De venditione frumentorum.
De agricultura corporali & spirituali.
De potestate Vicariorum in Ordine Cartusianorum.
De Indulgentijs.
Tractatus de creatore, & creaturis, & quomodi per eiusmodi homo venire debeat ad regenerationem sui, ac mystica rum doctrinarum.
De spirituali profectu.
De fide catholica, & armatura eius, & varijs pugnis Hæreticorum, Paganorum Iudæorum.
De fraudibus hominum, & remedijs cõtra eas.
De mendicatione Religiosorum.
De via securiore ad salutem.
De excommunicatis pro violenta manu in clericos.
De esu carnium in ordine S. Benedicti.
Regimen præcipuum de inquisitione veræ vitæ, & salutis.
Consolatio Religiosorum.

Inte

Digitized by Google

Intellectus Religiosorum.
Informatio Religiosorum per bonũ Prælatum.
Plures breues quæstiones pro religiosis.
De libero arbitrio & prædestinatione.
Tractatus de gaudio Sanctorum in cœlo, ibi referũtur rara, pulchra, vtilia, & probabilia.
De receptaculis eorum.
De mortuis, & de pœnis eorum.
De suffragijs.
De Aduentu Domini ad iudicium.
De loco innocentium, qui decedunt in solo originali peccato, & de statu eorum.
De vitâ Episcoporum.
An quis possit esse perfectus sine professione Religionis.
De spiritualibus ascensionibus, & descensionibus.
De bona voluntate.
Expositio Symboli Apostolorum.
Ascensus mentis in Deum per vestigium creaturarum.
Peculiaria Officia Missæ.
De diuersis.
De Trinitate.
De Spiritu sancto.
Tractatus de laudibus Beatæ Virginis.
Tractatus vtilis de charitate Dei & proximi quomodo acquiritur & augetur, & de diuersis causis mortis, & impedimentis.
Breue soliloquium animæ deuotæ ad Deum.
Forma gratiarum actionis, qualiter homo semper debeat gratias agere Deo.
De gradibus humilitatis & mititatis.
De perfectione & modo offerendi filios ad Monasterium, & de ingressu Religionis.
Expositio officij Missæ.
De negligentijs in Missis contingentibus, & de remedijs earum, & de pœna pro eis.
Expositio super octo versus Psalterij, qui debent æquipollere Psalterio.
Expositio super Angelica Salutatione.
Expositio super Dominicam Orationem cum quæstionibus.
De tentationibus, & consolationibus, & remedijs contra easdem.
De meditatione cordis.
De simplicitate, & stabilitate, ac mundificatione cordis.
De directione cordis.
De illuminatione cordis.
De arca spirituali.
De origine, differentia, discussione, vtilitate, & periculo cogitationum.
De ædificatione spiritualis Domus, breuiter in corde Sancto, & primum quomodo fiat.
De ignorantia sapienti, & appetitionibus, de docta ignorantia.
De spirituali ascensu in Deum.
De B. Trinitate & vnitate in Deo.
De appropriatis personarum.
De imagine, & similitudine Dei.
De disciplina morum.
De persecutione toleranda.
De mortalitate non timenda.
De causis persecutionum, & malorum.
De bono patientiæ.
De cœlo.
De inuidia.
De præparatione ad martyrium.
De fide spirituali, & charitate in tota Theologia bonus tractatus.
De solatio medicorum, & aliorum operariorum, quomodo licitè accipiantur.
Quando peccata sint venialia, aut mortalia.
De visione Dei.
De Christi nobilitate, & gratia.
De primo principio & eius affectibus, & scrutinio Scripturarum.
De regimine sanitatis, maximè spiritualiũ clericorum.
De multiplici cruore.
De cordis prauitate.
De iure Plebanorum, & Religiosorum, quo modo mutuam habeant concordiam.
De nugamento habitũum, differentia, diminutione, & cessatione eorum.
De anno Iubilæo, & de plenarjs Indulgentijs.
De reformatione Ecclesiæ in capite, & mẽbris.
An liceat propter paupertatis reuelationẽ recipere ad monasteria, & de vsura in redemptione.
De laudibus Ord. Cartusiani.
De excitatione mentis ad deuotionem, & excussione torporis.
De reformatione Religiosorum, & modo practicandi.
De arte præparandi se ad mortem.
Dialogus inter animam & hominem.
An Maria Virgo permanserit in corpore.
De libris suscipiendis & legendis, & de ordine illorum.
De discretione, & cognitione illorum motuum cordis.
De turbationibus Ecclesiæ.
De Sacramento Altaris.
Soliloquium ad Deum vnum & Trinum.
Secretum ad Deum colloquium.
Soliloquium ad Beatam Virginem.
De tota Biblia.

Digitized by Google

Tractatus de duabus ciuitatibus.
De veritate & de libero arbitrio.
De casu Angeli.
De prædestinatione, quomodo stet cum libero arbitrio.
De paucitate iustorum.
De animæ prauitate.
Quædam dubia, præcipuè de Iure Patronatus.
De perfectione vitæ Christianæ.
De contractibus emptionis, & redemptionis.
De negociatione, & numismate spirituali.
De pœna reorum ad mortem adiudicatorum.
De elargitione eleemosynarum.
De moneta temporali.
Considerationes circa Iudæos.
De Incarnatione Verbi.
De Similitudinibus.
Igniculus deuotionis.
De mystica Theologia.
De offensa in Deum, & de eius remissione.
De regimine Prælati in religione.
De Religionibus.
De omnibus statibus, Spiritualium videlicet, Papæ, Cardinalium, Episcoporum bonus tractatus.
De contractibus varijs.
De Synodis, & de Concilio generali.
De censuris quando abrogantur, & de filijs hæreticorum.
De reddendo debito coniugi, & de modo.
De fraterna correctione, & recta prædicatione.
De communione sub vtraque specie.
De beneficijs Monachorum, & quid iuris habeant.
De infeudatione decimarum, & quando Laici illas habere possint.
De decimis, & quomodo tractentur.
De vita spirituali, & reformatione hæresum & errorum.
De nobilitate, & in quo consistat verè.
De quæstionibus, quando suspecti examinantur pœnis, vt confiteantur.
De distributionibus quotidianis quæ dantur interessentibus alijs.
Actore non probante, reus quomodo absoluatur.
De simonia in beneficio, & de promissione futuri beneficij.
Pulchra de vita Ecclesiasticorum virorum
De corporibus, quæ surrexerunt cum Christo.
De proprietate Monachorum.
Expositio super duo Decreta Basileensis Concilij, videlicet de excommunicatis non vitandis, & de annatis non solueudis.
De beata Trinitate.
Summaria, & breuis expositio priuilegiorum Ord. Cartusiani.
De consideratione sui & eorum quæ ad se pertinent.
Modus viuendi sanctè, & religiosè in fide Christiana.
De vita Christiana, & modo viuendi Christianorum.
De cognitione suiipsius.
De modo perueniendi ad perfectionem, ex statutis Cartusianis, & de exercitijs eorundem.
Declaratio super cruciatas, quæ fiunt contra Turcas.
De priuilegio Friderici Imperatoris dato Scholaribus.
De audiendis confessionibus, & de forma absoluendi.
De multis periculis Prælatorum, ex peccatis subditorum, & aliunde.
Quibus modis aliorum peccata, & defectus possint vitari licitè.
De vitando scandalo.
De emendatione.
De periculis Religiosorum in temporalibus.
De cupiditate emendi temporalia.
De resignatione curæ pastoralis ad quendã Prælatum, & est Dialogus, defensarium ipsius, vbi ponuntur quatuor modi iudicandi, & quædam Apologia.
De modo reformandi moniales.
De restitutionibus, censuris, & iurisdictione Ecclesiæ.
Auisamentum Prælatorum quoad regimẽ subditorum, præsertim in Canonibus perplexis, & confusis.
Scripta aliqua circa electionem Regis Bohemiæ.
De Iurisdictione Ecclesiastica, de participantibus excommunicatis.
Item de excommunicatis vitandis vel non vitandis.
De potestate Ecclesiastica.
De anima, ac viribus, operationibusque eius.
De multiplici vita animæ.
De officio Missæ.
De honestate tenenda, & inhonestate vitanda.
De affectionibus.
De vita Episcoporum.
Speculum Episcoporum.
Tractatus rectè viuendi.
De ornatu Mulierum contra Prophetias prophanas huius temporis.
De spirituali Sacerdote, & de spirituali celebra-

Digitized by Google

lebratione.
De absolutione plenaria.
Breuis expositio regulæ S. Benedicti.
De anno Iubilæo.
Speculum Monialium.
Regulæ intelligendi sanctam Scripturam.
De primarijs precibus, an licitæ sint.
De Tyranno, & Rectore bono.
De mysticatione & significatiõe susceptionis habitus, conuersationis, & ceremonialium Religiosorum præcipuè Cartusianorum.
De forma susceptionis & professionis.
Tractatus de visionibus.
Quomodo Plebani vel Ecclesiæ Rectores alicuius communitatis se habeant ad publicos peccatores, quomodo ad censuras Ecclesiasticas.
De peregrinationibus.
De irregularitate, quam Clericus aliquando pugnando non incurrit.
Doctrinæ pro conscientijs oneratis.
An ignis purgatorius purget etiam habitus vitiosos, & scorias, & reliquias peccatorum.
Tractatus de visitationibus faciendis.
Quomodo quilibet habens ordinariam potestatem absoluendi, potest eam alijs cõmunicare.
De Spiritu sancto.
Quid sentiendum sit de remissione confitentium mortalia, &c.
Defensorium paruulum pro S. Thoma, cõtra eos, qui eius scripta minus vera reputant.
Excerpta multorũ librorum D. Gregorij, Bernardi, Hieronymi. Item meliorum & notabiliorum librorum August. Ambrosij, B. Thomæ, Hugonis, & Richardi. Item totius corporis Iuris Canonici & Ciuilis. Itẽ ex varijs historijs, & Chronicis & libris Philosophorum, Platonis, Aristotelis.
De officio Abbatis.
De officio Cancellarij.
De officio & modo viuendi Suffraganei.
De officio Prioris in Ordine Cartusiano.
De regimine Comitis.
De regimine Principis.
De regimine boni Aduocati.
De officio Magistri piscium.
De ligatore librorum.
De officio Vicarij, Procuratoris, Sacristæ, Emendatoris, Cantoris, Infirmarij, Sacerdotis.
De officio prædicandi.
De spirituali Sacerdote.
Sermones de dedicatione.
Sermones breues spirituales de Sanctis per totum annum.
Sermo optimus pro bona conscientia.
Sermones de inuocatione Diuini auxilij.
Collationes vtiles & breues ex Epistolis & Euangelijs ad Religiosos.
Passio Christi.
Postilla Dominicalium Euangeliorum per totum annum, cum breuibus sermonibus.
De Corpore Christi.
Sermo de Animabus.
Sermo de nouo Sacerdote.
Sermones breues ad monachos.
Sermo de varijs nuptijs.
Sermones duo de S. Martino.
Septem Sermones de Synodo.
Octo sermones de Visionibus.
Duo breues sermones ad religiosos.
De electione Prioris, tres Sermones.
Septem Sermones de sanctissimo Dionysio.
Collatio in die omnium Sanctorum.
Sermo de Reformatoris commendatione.
Sermo salutatorius in receptione, vel acceptione Regiminis.
Nouem Sermones quorum thema est, *Qui intrat per ostium pastor est.*
Collatio pro Capitulo Abbatum Ordinis S. Benedicti.
De vnione.
Commune Sanctorum.
De regimine Magistri cameræ.
De regimine negociatoris.
De regimine ciuitatis, & Conciliorum.
De Cõcilio generali, & qualiter errare possit, & qualiter non, & quomodo se habẽdum sit circa schismata.
De gratiarum actione, & sporta fragmentorum.
De arte audiendi Confessiones.
Soliloquium secundum quatuor libros Sẽtentiarum.
Tractatus quomodo præscribitur cõtra statutum religionis.
De nouo anno, quod cuilibet dandum sit.
De regimine medicorum, & spirituali medicina.
De regimine exactoris, & spirituali militia.
De potestate absoluendi in Canonibus reseruatis, & quomodo de iure communi peccata non sint reseruanda in Sacramẽtali absolutione.
De potestate absoluendi excommunicatos, quorum absolutio Papæ reseruatur, & potest Episcopus in aliquibus canonibus.
Tractatus quomodo corrigant adolescentes vitam suam.

Digitized by Google

Tractatus ad B. Virginem. *Opulcherrimum.*
De discretione spirituum.
De statutis Ciuitatum,& vniuersitatum.
Sermones de Deo, de Spiritu sancto, de B. Virgine.
De Visitatione Mariæ in montana.
De Annunciatione.
De Præsentatione Mariæ.
De Purificatione.
De Conceptione.
De Natiuitate.
De Assumptione.
De omnibus festis Mariæ.
De Corpore Christi.
De Natiuitate Domini.
Item quæstiones & dubia, vtrum religiosi possint emere domos in Ciuitatibus.
Vtrum Prælatus possit dare licentiam intrandi ad Moniales.
An quis non putans se idoneum ad prælaturam, teneatur, si electus fuerit, consentire.
An religiosus possit sua peccata occultate.
An exempti possint ab alijs iudicari, & an eis subiaceant.
An quis possit laudare seipsum.
An Monachi possint recipere precarias, quę dantur vltra debitum censum.
Quid sentiendum sit de pauperibus censualibus, qui non sunt soluendo sine sua culpa, an debeant grauari.
An liceat religiosis habere dominia temporalia.
An aliquis infra ætatem legitimam, & coactus in aliquam religionem, professionẽ faciens, obligetur ad eandem.
An corpore vitiati possint fieri Sacerdotes.
Quare religiosi de obseruandis, præcipuè campestres, cõmuniter non vtuntur organis, & de esu carnium, quomodo fiat in ea dispensario.
An possit dari absolutio ab Ecclesiastica cẽsura per plenarias Indulgentias.
An delegatus sub delegato possit vltra subdelegare.
An Cartusiani exempti gratia exemptionis pro ordinibus suscipiendis possint suos ordinandos cuique Episcopo subdere.
An Visitator Cartusianus gratia Papalis auctoritatis sibi cõcessæ dispensare possit, eum ordinando, qui nondum habet debitam ætatem.
Quæstio de religioso, qui iurauit intrare aliam religionem.
Quęstio circa stationem, quę sunt tempore Iosue & Ezechiæ.
An viris religiosis expediat recipere eleemosynas, & pro eis conferre bona sua spiritualia.
De varijs dubijs contingentibus in Ordine Cartusiano.
De dubijs, quæ contingunt ex pacto interdicti.
De varijs dubijs ortis ex Statutis Cartusian.
De varijs casibus contingentibus in certis locis ratione miraculorum.
Tractatus responsiuus ad quæstiones Doctoris Ioannis de Vvesalia.
An liceat propter paupertatem releuandã recipere diuites in monasteria.
An Maria Magdalena fuerit cõrpore corrupta.
Vtrum clerici debeant vigilare.
De domibus suis in ciuitatibus.

Scripsit etiam Tractatum contra postilentiam. Item Chronicon triplex, primum ab initio mundi ad annum 1471. alterum breue, tertium breuissimum.

IOANNES Haij, Scoti, Societatis Iesu in Academia Turnonia Theologiæ professoris, atque artium Decani Disputationum libri duo, in quibus calumniæ, & captiones ministri anonymi Nemausensis contra assertiones Theologicas, & Philosophicas in eadem Academia, ann. 1581. propositas, discutiuntur, Lugduni apud Ioan. Pillehotte anno 1584. Recognitio item quædam Bibliothecæ Sanctæ Sixti Senensis, ad quartum præsertim librum.

IOANNES Halgrinus, Monachus & Abbas Abbeuillæ in Gallia, ac deinceps Cardinalis à Gregorio Nono creatus, in Opere, quod scripsit in Canticum Canticorum, quod vocatur *Expositio sexta de Christo & Maria*, fuit excusus Parisijs ann. 1521. quasi fuisset Laicus & non Monachus, emendandus verò est numerus anni, excusus in aliquibus Codicibus Sixti Senensis, quasi vixisset ann. 1450. cum vixerit circa annum 1230. De eius autem Expositione in Cantica, sic idem Sixtus. Ioannes Halgrinus ab Abbatis villa, Decanus Ambianensis, & Cardinalis Sabinensis, professione, stylo, & methodo Scholasticus, nouo explanationis genere, quod *Sextum* appellatur, Canticum Canticorum illustrauit. Si quidem ante ipsum quinque tantum expositionum modi in hunc librum prodierant. Primus eorum, quitotum Canticum secundum Occidentem literam de Amoribus Salomonis, & filiæ Pharaonis, sine Abisag Sunamtidis interpretantur. Secundus eorum, qui id ipsum, ceu colloquium inter Salomonem & Rempublicam Iudæorum exponunt. Tertius eorum, qui alludentes ad librum Martiani Capellæ, *De nuptijs Philologiæ & Mercurij*

inscri-

inscriptum, hoc ipsum Canticum esse dicunt Epithalamion Sapientis & Sapientiæ inuicem colloquentium. Quartus eorum, qui librum hunc affirmant esse Epithalamiũ Christi, & Ecclesiæ. Quintus eorum, qui eundem exponunt de amore animæ ad Deum, & amore Dei ad animam. His igitur quinque expositiouibus Ioannes Sextam superaddidit, Mariæ matris Christi, & Christi filij eius mutua colloquia enarrantem, cuius enarationis argumentum ipse in Præfatione Commentariorum suorum his verbis breuiter complexus est.

Continet hoc Canticum Matris & Filij, beatæ scilicet Virginis & Domini Iesu Christi, applausum iocundum & mutuum. Hic enim applaudit Mater Filio: hic, Filius iocundatur in Matre: hic Matris priuilegia describit Filius: hic excellẽtiam Filij describit Mater. loquuntur autem in hoc Cantico quatuor personæ, videlicet Mater, & Filius, & Angeli, qui Filio assistunt, vt domino, & Adolescentulæ Virgines, qui tamquam suæ dominæ assistunt Virgini, sicut sequens scripturæ series declarabit. Opus incipit, *Ad honorem Matris & Filij Cantica Canticorum expositurus.* Ascensius Parisijs excudit an. 1521.

IOANNES Harding, siue *Hardinge*, Anglus, scripsit Chronicon vsque ad tempus Henrici Quarti, De submissione Scoticorum Regum sub Angliam: & Scotiæ descriptionem breuem. Viuebat an. 1461.

IOANNES Harley, Anglus, Ordin. Præd. scripsit duo Commentaria ad quatuor libros Mag. Sent. Tractatum de prædestinatione Dei. Pleraque Quodlibeta. Viuebat anno 1514.

IOANNES Hasselensis, siue *Hasselius*. Vide in verbo, Io. Leonardus Hasselius.

IOANNES Hassembergius, Boemus, Regiorum Liberorum Ferdinandi Imp. Præceptor, multa copiosè, & doctè contra Lutherum scripsit. Viuebat an. 1543.

IOANNES de la Haye S.I. Theologus Euangelistarum quaternionem, seu Euangelicę Historiæ Dispositionem edidit Duaci apud hæredes Belleri, an. 1606.

IOANNES Hayton, Anglus, scripsit in Matthæum. In Lucam. In Ioannem Euangelistas. In Pauli Epistolas ad Corinthios, & ad Hebræos. In Canonicam Ioannis. Adnotationes ad eandem. In Apocalipsim 46. Lectiones. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Quæstiones Theologiæ. Summam de virtutibus. Viuebat Lyncolniæ, an. 1428. Sixtus autem Senensis scribit eum in quatuor Euangelistas scripsisse.

IOANNES Henlin, expositionem Antiphnæ, siue Cantici, *Salue Regina*, auctoritatibus Diuinæ Scripturæ, & Sanctorum Patrum historijs exposuit. Viuebat an. 1498. Eisingrenius.

IOANNES Henrici, Behem, Doct. Canonici Preces, ac Meditationes deuotissimæ, de vita, & beneficijs Saluatoris nostri Iesu Christi ab Amando de Bellouisu olim cõscriptæ. nunc verò auctæ. Moguntiæ ex Officina Henrici Behem, an. 1593.

IOANNIS Henricus, Syluius, Disputationem Theologicam bipartitam, de prodigiosis viuorum hominũ apparitionibus: & priori quidem explicantur illæ, in quibus se viui sub propria forma nunc vigilantibus, nunc dormientibus exhibent. Posteriori verò in quibus ijdem sub brutorum animantium varijs formis conspiciuntur. Virzburgi anno 1591.

IOANNES Hentenius Mechlinienſis, Ord. D. Hieronymi: breuem Commentarium in Apocalypsim, quem prænotauit, *Iudicium de Apocalypsi, & Antichristo*, in quo bestiam illã cap. 13. descriptam designare ait Mahumetem falsum Turcarum prophetam. Ante hos in Apocalypsim Commentarios interpretatus est Commentaria in quatuor Euangelia ex S. Io. Chrysostomo, & alijs veterum Scriptis collecta per Euthymium Zigabenum. Liber prodijt Louanij ex Officina Rutgeri Reschij an. 1544.

Idem vertit Aretam, & Oecumenium: & ex Hispanico reddidit Latinum libellum inscriptum, *Ars seruiendi Deo*, cui accessit Speculum illustrium personarum, Louanij apud Petrum Zangrium, an. 1577.

IOANNES Herbertius, Lotaringus, De Cœna Domini edidit Orationẽ, in qua demõstratur veritas Corporis Christi in Eucharistia. Parisijs apud Dionysium du Val. an. 1578.

IOANNES Herduch, Ord. Præd. scripsisse in Apocalypsim, atque alios plures libros Bibliorum dicitur ab Antonio Senensi in Catal. Scriptorum eiusdem Ordinis.

IOANNES Herold, Germanus, Ord. Præd. non ille Acropolita, qui in Romano Indice prohibitus est, sed quem alio nomine *Discipulum* nominant. Serm. de Temp. ac De Sanctis, & Quadragesimales edidit, quos an. 1514. Ioannes Koburger edidit Norimbergæ, deinde Venetijs 1598. apud hæredes Melchioris Sessæ, vna cum Promptuario exemplorum.

IOANNES Hessels à Louanio, insignis Theologiæ publicus Professor emisit librum

Digitized by Google

prænotatum, *Probatio corporalis præsentiæ Christi in Sacramento Eucharistiæ.* Louanij ann.1564. deinde Parisijs apud Sebast. Niuellium, an.1583.

Eiusdem sententia super facto Nectarij Episcopi Constantinopol.circa sublationē Confessionis,an.1564.

Confutatio nouitiæ fidei, quam specialem vocant,an.1564.

Explicatio in Symbolum Apostolicum. Accessit Precationis Dominicæ, & Salutationis Angelica explicatio. Antuerpiæ an.1566.auctior facta.

Confutatio cuiusdam hæreticæ Confessionis Teutonicæ, in qua ostenditur Eucharistiā esse Sacrificium propitiatorium.Louanij an.1567.

Commentarius in priorem Epistolam Pauli ad Timotheum:item priorem B.Petri Canonicam,Louanij an.1568.

Catechismus Latinus.Louanij an.1571.

Eiusdem declaratio,quòd sumptio Eucharistiæ sub vnica panis specie,neque Christi institutioni aduersetur, nec minus fructuosa sit,quàm Communio sub vtraque panis, & vini specie,cum dissolutione eorum,quæ contra adferuntur.Louanij an.1573.

Breuis,& Catholica Decalogi explicatio in tres partes,seu libros distincta. Parisijs anno 1583.apud Sebast.Niuellium.

Idem in Euangelium secundum Matthæum.Louanij an. 1572.

De officio pij,& verè pacis amantis viri. Antuerpiæ apud Plantinum.

De illo autem ita Myreus in Centuria Scriptorum Belgicorum, *Ioannes Hesselius primis annis Atrebatensis in patria Academia Gymnasij alumnus Philosophicis, ac Theologicis rebus sedulam operam impendit: inde ad Parcensem Præmonstratensium ad muros Louanienses Abbatiam euocatus, annos ipsos octo Religiosos eius loci Theologicis imbuit. Doctor renunciatus nouo Theologorum Collegio recens tum excitato primus Præses datur. Ad Tridentinam Synodum, quo quidquid floris Christiana habuit Respconstat conuenisse, & ipse Hasselio extincto, à Rege missus præclaram Ecclesiæ operam nauauit, finemq; spectauit. Dimisso Concilio Domum reuersus, non voce tantum, sed scriptis aduersus Hæreses, & Zelo pugnauit, vt neglecta valetudinis ratione, nullam vigilijs requiem daret. Quo factum vt grauibus sæpe calculi doloribus, & apoplectico demum correptus malo,ann.1566.sexto id Nouemb. anno ætatis quarto, & quadragesimo extinctus sit.* Anno 1601.prodierunt Antuerpiæ eius etiam Commentaria in Ioan. Epist.Canonicas.

IOANNES Hiceley, Anglus, Augustinian.Theologus,Ioanni Vuiclefo hæretico acer aduersarius,& apud suos Insulares clarus,scripsit grande volumen De Ecclesiæ potestate tribus partibus distinctum. Incipit, *Ecclesia Magna valde ab intro.tu Emath.2.Paral.p.7.* Viuebat an.1400.Ioseph Pamph.

IOANNES Hierosolymitanus Episcopus,quem Gennadius in Catalogo inquit scripsisse aduersus obtrectatores studij sui,librum,in quo ostendit Origenis se ingenium nō fidem secutum,reprobatur à Card.Baronio Annal.To.6.sub an.Do.444.Leonis autem, Quinti sui Pontificatus, monstrante eum haud fuisse Carmelitam, id quod Petrus Lucius asseruit faciens eum 44.Patriarcham Hierosolymitanum ab Adriano Pont. Max. huius nominis primo è Monasterio Montis Carmeli eam ad dignitatem, ob vitæ sanctitatem, atque doctrinam euectum,& claruisse anno septuagesimo supra septingentesimum, scripsisse vero ad fratres quasdam Hortatorias Epistolas. Atqui æquiuocasse Petrum Lucium conijcitur, cum de Ioanne illo, de quo Gennadius scribit, aliunde constet eum vixisse an.400.& quod excurrit: ac scripsisse quidē Hortatorias Epistolas, sed & librum aduersus obtrectatores nominis sui: Quo in Opere purgare se voluit Hieronymo, atque Epiphanio de crimine Origenismi. Qui & ad Capralium composuit librum de Institutione primorum Monachorum: quem Aymericus Antiochenus Patriarcha è Græco Latinum reddidit; quique Venetijs ita in lucem prodijt. Veruntamen de altero, qui an.770.vixerit, & Patriarcha fuerit Hierosolymitanus,habemus, hunc Arabicè scripsisse vitam Sancti Ioannis Damasceni, quam postea cum Oecolampadius hæreticus in Latinū vertisset, erit in suo loco dicendum, in verbo Oecolampadius, qualem nam se gesserit in eiusmodi versionibus.

Extat in Bibl. SS. PP. To.9.

IOANNES Hildeshemensis, Saxo, Germanus, quem alij *de Hildenheim* scribunt, Carmelita, reliquit Librum ad Florentinum Episcopum Monasterienſem, quæ ciuitas est in Vestphalia, De translatione trium Regum Magorum, Coloniam, qui ibidem fuit excusus.Chronicon, libro vno. Defensorium Ordinis sui,libro altero. De Fonte vitæ,librū. De Antichristo,librum. Contra Iudæos, librum. Contra pingentem turpia, librum. Opus Metricum De Monstris in Ecclesia. Epistolarum octoginta librum. Sermones

Digitized by Google

varios de Tempore, ac de Sanctis, libris duobus. Carmina alia. Quem Tritemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis scribit fuisse *obsequiosissimum* (vtor eius verbis) famulum Petri Thomasij totius Ord. Generalis, viri sanctitate vitæ eximij, cum quo Auenione simul vixit.

IOANNES Hilton, siue *Hyton*, Anglus Ordinis Minorum, scripsit De paupertate Fratrum, lib. 1. De Statu Minorum, libr. 1. Ordinarias quæstiones, lib. 1. Obijt anno Dom. 1376.

IOANNES de Hisdinio. Vide infra in verbo, Ioannes de Isdinio.

IOANNES Hispanus, qui lecturam scripserit ad Decretales, citatur à Ioanne Andreæ in Proœmio Speculi.

IOANNES Hochstratus, etsi & vixisse ann. 1515. & Apologiam pro Sacerdotibus, & Cabalæ destructionem edidisse scribitur in Catalogis, mihi tamen & Patriæ illius, & loci, atque Typographi, ac librorum eius qualitas ignota est. cuius Auctoris tamen hic meminimus, vt quod in eo alij resciuerint esse cum Catholica religione pium, id huc ad gloriam Dei adijciant.

IOANNES Hofmanus, siue *Hofmannus*, Germanus, qui antea Theologiæ Professor, deinceps quartus Misnensis fuit Episcopus, & Constantiensi Concilio interfuit, Quæstiones quidem Theologicas cum solutionibus scripsit, at (quod sciam) non edidit: libros autem sex eiusdem De Officio Missæ, & omnium, quæ in ea peragûtur, habemus, quos Misnensibus Marchionibus scripsit. sed & Tractatum reliquit De communione sub vtraque specie, qui Venetijs editus est ann. 1571. apud Dominicum Nicolinum. Viuebat anno 1418.

IOANNES Hofmeisterus, Sueuus, Ord. D. Augustini, qui & insignis concionator, & in Sueuia sui Ordinis Prouincialis, ac deinceps in vtraque Germania Vicarius Generalis fuit, cum Carolo V. Cæsari, & eius fratri Ferdinando Regi, atque Germanis omnibus Catholicis esset acceptus, scripsit.

In Thobiam breuem, & cultam Expositionem.

In Euangelium secundum Marcum, & secundum Lucam Commentarios, qui incipiunt, *Nos sumus, sicut plurimi.* Coloniæ ann. 1572. apud hæredes Arnoldi Birckmanni, qui hac editione aucti fuerunt Indice, cum antea Louanij sine illo prodijssent ann. 1562.

In Euangelium autem secundum Matthæum se Commentaria parasse inquit c. 11. in Marcum. At mihi non constat, num ediderit, licet Sixtus Senensis eorum meminerit.

In Epistolas D. Pauli ad Corinthios ad Alexandrum Farnesium S.R.E. Card.

In duodecim Priora capita Actuum Apostolorum. Incipit, *Corruptæ humanæ naturæ.* Coloniæ ann. 1567. & Parisijs apud Michaelem Sonnium, ann. 1568.

Homilias, & Euangelia Dominicalia per totum annum, ac Sermones de Sanctis. Ingolstadij ann. 1549. & ann. 1551. & Parisijs apud Claudium Fremy, ann. 1555. & ann. 1568. & Antuerpiæ ann. 1579. Quibus adtextæ sunt malæ artes hæreticorum à SS. Patribus quidem scitissimè conscriptæ, & ab eodem Hofmeistero collectæ.

Canones, siue claues ad Scripturam sacram interpretandam. Moguntiæ apud Franciscum Behem ann. 1545.

Aduersus Confessionem Luteranorum Augustanam.

De fraudibus hæreticorum, de quibus supra, vbi de malis eorum artibus diximus.

Locos communes rerum Theologicarum, quæ ab hæreticis in controuersiam vertuntur, ad regulam, & consensum Ecclesiæ Catholicæ, ac Patrum sententijs confectos. editos autem Ingolstadij apud Alexandrum Vveissenhorn ann. 1549. & 1551. Venetijs verò ann. 1554. ad signum Spei. Parisijs item ann. 1564. & 1568. apud Michaelem Sonnium ann. 1568. At & Ingolstadij ann. 1582.

Assertionem, *Verbum Dei carnem factum, Ecclesiæ suæ Vnicum, Propitiatorium, ac perpetuum esse Sacrificium, in Sanctissimo Missæ Sacrificio.*

Iudicium de Articulis Fidei, quod ann. 1530. Carolo V. Cæsari obtulit Augustæ.

Expositionem Precum, & Ceremoniarum, quarum vsus in quotidiano sacro. Antuerpiæ apud Io. Stelsium ann. 1552. & Parisijs apud Sebastianum Niuellium, ann. 1573.

Libros duos Dialogorum, quibus aliquot Ecclesiæ Catholicæ dogmata esse verissima etiam ex ipsis Luteranorum (velint, nolint) apertè monstratur. Ingolstadij.

Videat porrò lector, quid de peccato originis obseruatum sit in Hofmeistero, & Alphonso Viruesio à Card. Bellarmino, lib. 5. de Amissione gratiæ, & statu peccati, c. 4. Tom. 3.

IOANNES Holthusius, Kempensis, Augustæ Vindelicorum Ludirector. Modum examinandi sacrorum Ordinum candidatos iuxta Augustanæ Ecclesiæ morem cõscripsit, &

instar Catechismi per quæstiones & pias Catholicasque responsiones luculenta breuitate digessit. Venetijs ann. 1570. & Dilingæ anno 1571. Viuebat ann. 1565. Huic accessit Opusculum aureum De dignitate, vita, & moribus Clericorum, per Nicolaum Aurificum.

IOANNES Horneby, Anglus, Carmelita, Theologus, scripsit Defensorium antiquitatis Ordinis sui, lib. 1. Sermones quoque varios; ac pro parto triumpho, librum. Ordinarias item Quæstiones. Claruit in Gymnasio Cantabrigiensi, ann. 1374. Tritem. & Iacobus de Plebe in Indice, qui addit duos libros postremo loco memoratos. Hæc Petrus Lucius Carmelita.

IOANNES Houuden, Anglus, ex vtroque Testamento collegit flores, ac scripsit De lyra dulcissima, librum. Alterum autem De passione Dominica. Viuebat anno 1327. Elisingrenius.

IOANNES Houghton, Cartusianorum Londini in Anglia Prior, reliquit librum Epistolarum. Obijt ann. 1535.

IOANNES Hudalricus, Basileensis, Ord. Præd. adolescens (vt verbis vtar Sixti Senensis) ingenij Diuini potius quàm humani, quem ipsam eruditionem, ac fidei synceritatem dixeris tantam adhuc iuuenem Græcæ phrasis nactum esse notitiam, quantam vix vnus, aut alter eius ætatis, scripsit in Epistolam Pauli ad Hebræos, Græco, & eleganti Sermone laudatissima Commentaria. Obijt Coloniæ ann. 1536. adhuc adolescens. Hæc Sixtus in Biblioth. Sancta.

IOANNES Hugonis, Sletstadinus, qui existimatur idē esse, qui I. C. eiusdem nominis, cognominis, & argumenti Auctor, scripsit Tractatum de Officijs quattuor Prælatorum, vbi & de Canonica portione, edidit lib. quinque. Primum, De auctoritate Summi Pont. Secundum, De auctoritate Episcoporum. Tertium, De Curatorum potestate. Quartum, De Imperatoris Maiestate. Quintum, De laicis. Eiusdem item Quadriuium Ecclesiæ.

IOANNES Hulsout, Mechlinienſis, Theologus, & Sacræ Scripturæ interpres, scripsisse Lecturam sollemnem in Psalterium refertur ab Arnoldo Bostio.

IOANNES de Hyda, Anglus, Monachus Vuintonienſis, scripsit Vitam patientis Iobi, libro vno. Homiliarum altero.

IOANNES Hylton. Vide supra in verbo, Ioannes Hilton.

IOANNES Iacobus Bilia, Laudensis, de Natali Christiano-Syluam cum aliquibus epigrammatibus edidit.

IOANNES Iacobus Gabianus, Romanus, scripsit, atque edidit Officium B. Columbani Abbatis, & laudes eiusdem carmine. Mediolani ann. 1548. Tetrasticha Sanctorum. Disticha de moribus. Orationem Christianam. Elegiam ad Theotocon, hoc est Deiparam. Victoriam item heroico versu descripsit, quæ ann. 1550. excusa est.

IOANNES Iacobus Melillus, Vigilienſis I. V. D. Tractatum edidit De Vicarij præcedentia, & de Synodo Diœcesana. Venetijs apud Ant. Ferrarium, ann. 1582.

IOANNES Iacobus Rhabus, qui diu versatus cum hæreticis, fuerat ijsdem hæresum sordibus inquinatus, obseruatis eorum dolis, & improbis moribus ad Catholicam Ecclesiā Deo aspirante accessit, quod ægerrimè ferentes hæretici, & varia, vt solent, garrientes, fecerunt, vt ille pleraque digna constante viro scripserit, hoc est,

Apologeticam Epistolam ad Ludouicum Patrem pro Fide Catholica, ac pro suo ad eam accessu, quam Maternus Cholinus excudit Coloniæ ann. 1570.

Admonitionem ad Conterraneos suos Catholicos Vlmenses, ne se à Romana Ecclesia abduci patiantur. Germanicè.

Responsionem ad Quæstionem, quomodo Catholicus salua conscientia sæpius communicare possit. Coloniæ ann. 1568.

De miraculis Sanctorum in Papatu contra Io. Marpachium, ann. 1572.

Confutationem Concionis vigesimasexta die Ianuarij, ann. 1579. habitæ Argentinæ. Vbi de officio, & instructio, quonammodo Catholicus Episcopus se gerere debeat his temporibus. Germanicè.

Aduersus Theses, quas hæretici Argentinæ contra Sanctarum Reliquiarum miracula publicè disputauerant. Impressum Monachij ann. 1575.

Ad Ioannis Sturmij Antipappos amica συζητησις. Ingolstadij ann. 1580.

Aletheticum pro veritatis, & Anatomiæ Lutericæ defensione aduersus Porcos recentes Albimontios. Coloniæ apud Adolphum Rostium, ann. 1569.

Decreta Sanctæ Tridentinæ Synodi Germanicè reddita, additis quibusdam argumentis.

IOANNES de Ianua. Vide supra in verbo, Ioannes Genuensis.

Digitized by Google

IOANNES Ieſu Maria, Calaguritanus, Carmelita Diſcalceatus, ſcripſit Interpretationem Cantici Canticorum, qua cæleſtis Sponſi, & Sponſæ electæ in comprehẽſibilis amoris vis ſenſu penitus Diuino conſcribitur. Moguntiæ apud Balthaſarum Lippium, ſumptibus Nicolai Steinij, ann. 1603.

IOANNES de Imenhuſem, Germanus, quattuor libros Sententiarum Lombardi expoſuit. Commentarios aliquot in Noui & Veteris Teſtamenti libros, edidit Sermones præterea non minus doctè, quàm eleganter ad populum habitos ſcripſit. Viuebat ann. 1360. Eiſingrenius.

IOANNES de Imola, patria Bononienſis, Iureconſultus, ſcripſit ſuper tribus lib. Decretalium, lib. 3. Super Sexto Decretalium, lib. 1. Super Clementinis, lib. 1. Super ff. Infortiati, lib. 14. Super ff. nouo, & quædam alia. Eius extant in tres libros Decretalium Commentaria annotationibus illuſtrata, & ab erroribus vindicata. Acceſſerunt etiam Commentaria eiuſdem Auctoris in 14. c. ſub tit. De renunciatione &c. ex Bibliotheca Ioannis de Anania. Venetijs. In quattuor poſtmeridianos Ciuilis iuris Tractatus, nempe in primam & ſecundam Infortiati, Digeſtique noui partes, vtiliſſima & facundiſſima Commentaria, Bononiæ. Eiuſdem Conſilia, in quibus habentur multorum Canonici Iuris Titulorum materiæ, fuſius, & clarius enodatæ. Venetijs ann. 1581.

IOANNES de Indagine. Vide ſupra in verbo, Ioannes Hagen.

IOANNES Ioannis, Theologus, librum emiſit De Schiſmate, ſiue De Eccleſiaſticæ vnitatis diuiſione, in duodecim capita ſectum, in quibus multa noſtris temporibus accõmodata, continentur. Duaci apud Viduam, & hæredes Belleri, ann. 1603.

IOANNES à S. Ioſeph. Vide in verbo, Hieronymus Roman.

IOANNES Ioliahan, Norduuallus, Anglus, Carmelita, ſcripſit Quæſtiones Theologicas, Moralitates rerum. De arte prædicandi. De matrimonio. Iſagogen ad Metaphyſicen. Flores ex Chryſoſtomo. Collationes per annũ. Indices in Anſelmum. Viuebat ann. 1348.

IOANNES Ionuillij, ſiue de Ionuilla, Gallus, Eques, & eiuſdem loci Dominus, Dionyſij Regis familiaris, ann. 1270. Scripſit de Geſtis ſui Regis Hiſtoriam, Gallicè, quæ & prodijt in lucem. At Ludouicus Laſſereus Collegij Nauarræ Pariſijs Rector, eandem etiam hiſtoriam ſcripſit, teſtatus ingenuè, ſe vſum eſſe Chronico Ioannis Iouuilij. Quo item vſus eſt Ioſephus Clitouus, dictus, *Iodocus Clitoueus*.

IOANNES de Iſdinio, quem nonnulli in ſuis Catalogis ſcribentes cum aſpiratione, hoc eſt, *Hiſdinio*, vixiſſe aiunt ann. 1347. ſiue 1350. & ſcripſiſſe tantum in Epiſtolas Pauli, ac librum de Annunciatione Domini, non cohærent cum Sixto Senenſi, qui diligentior indagator ſic de eo ſcriptum reliquit. *Ioannes de Iſdinio Ord. fratrum Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, Theologus non ignobilis, De Scripturis Diuinis bene meritus, & in Pariſienſi Academia publicus Lector elaborauit Scholaſtica phraſi explanationis in Iob, librum vnum*, cuius initium eſt, *Vſque in tempus ſuſtinebit*. Item in Marcum, librum vnum, cuius initium eſt, *Similis factus eſt Leoni*. In omnes Epiſtolas Pauli ad Philippum Rothomagi Epiſcopum, libr. 14. Vixit anno 1390.

IOANNES Italus, Abbas Congregationis Cluniacenſis, qui vixit ann. 950. ſcripſit, De vita Sancti Odonis ſecundi Abbatis Cluniacenſis, magiſtri ſui, lib. 3. Qui extant in Surij Tomo 6. ad diem 28. Nouembris.

De ſententijs moralium D. Gregorij Papæ in Iob, lib. 1. qui item extat m.s. in Bibliothecæ Caſſinenſis pluteo ſecundo ad læuam.

IOANNES Iuſtus, Lanſpergius, Bauarus, Cartuſianus, ſcripſit enarrationes in Euangelia & Epiſtolas. Eæ impreſſæ ſunt Coloniæ ann. 1541.

Diuini amoris Pharetram, varijs Orationibus, ignitiſq; aſpirationibus refertam. Coloniæ apud Conrad. Butgen. ann. 1607.

Item Ieſu Chriſti ad animam fidelem Alloquium. Louanij ann. 1572.

Acceſſit autem huic editioni, Ieſu Chriſti Crucifixi, & peccatoris colloquiũ Guytrodij Cartuſiani, cum aliquot aliorum precibus. Coloniæ ann. 1590.

Eiuſdem Opera minora impreſſa Coloniæ apud Noueſianum, ann. 1554. Sunt autem hæc. Homiliæ 56. De Paſſione Domini. Theoremata & Conciones 27. De beneficijs Chriſti, & malefactis, quæ pro his à nobis recepit. Elucidatio in Paſſionis textum. Demonſtratio veræ religionis. Dialogi inter militem Lutheranum, & Ioannem Monachum. Speculum Chriſtianæ perfectionis. Conciones Paræneticæ 91. Eiuſdem Sermones in præcipuis anni feſtiuitatibus impreſſi Coloniæ ann. 1536.

In omnes Dominicales Epiſtolas, & Euangelia Paraphraſes, & Exegeſes. Antuerpiæ ann. 1570. apud hæredes Io. Steelſij.

Eiuſ-

Digitized by Google

Eiusdem exercitia spiritualia deuotissimis Rosarijs,& alijs precationibus distincta. Venetijs ann.1575.

Item Enchiridion militiæ Christianæ. Antuerpiæ apud Bellerum,ann.1576. & Coloniæ apud Mylium ann.1607.

Alterum Enchiridion vitæ spiritualis ad perfectionem. Parisijs apud Michaelem Roinium,ann.1573.

Cæterum Ioannes Iustus (nescio an *Lanspergius*) curasse fertur imprimendum Librum inscriptum,*Candela Euangelica*,quem non ipse Ioannes Iustus,sed alius anonymus,qui cognosci nolebat,scripsit. Excudit autem Eucharius Ceruicornus ann. 1527. Coloniæ. Sed cum ille ad me non peruenerit, viderint ij ad quos inquisitio in libros pertinet.

IOANNES Kelner è Vuanchel,I.C.Summaria,& Conclusiones tam Glossarum, quam Doctorum ad Sextum Decretalium collegit in Colonienſi Academia,ann.1463.Summaria item,ac Conclusiones in Clementinas.: quæ excusæ Coloniæ apud Ioannem Kelhof Lubecensem ann.1484.

IOANNES Kekkius,Decretorum Doctor,Monachus Tegernseensis,Selectiorum Sermonum sacrorum Syluulam edidit in Monasterio Tegernseæ,ann.1574.in Germania.

IOANNES Kenyngale,Anglus, Carmelita, scripsit duodecim Conciones Paschales, præter illa,quæ scripsit in Aristotelem De animalibus, ac de suo itinere, & legatione. Obijt ann.1451.

IOANNES Kesselerus,Gislingensis,Sacerdos,Sueuus,scripsit De laudibus D. Nicolai Episcopi. De S. Andrea Apostolo,carmine Sapphico. Viuebat ann.1495.Eisingr.

IOANNES Knisphonius, qui viuebat ann. 1547. scripsit De Iustificatione hominis Christiani,insanam Andreæ Osiandri hæresim euertens.

IOANNES Kræselius,Vilseuensis,Philosophus, & Bibliothecarius Academiæ Ingolstadiensis, vberem & eruditam Orationem, quam publicè habuit, emisit De Incarnati Verbi mysterio. Ingolstadij ann.1503.

IOANNES Kraneman, alias *Kanneman* Teutonicus, Ord. Minorum, scripsit Apologiam(vt habet Titulus)Defensorium pro se. De Passione Domini.Sermones varios.Quæstiones varias. Viuebat Pio II. Pont.Max.ann.1460.

IOANNES Kynyngham,Anglus,scripsit Lecturam Sententiarum,lib. 4. In Threnos Hieremiæ,lib.1.In Ezechielem Prophetam. In Canonicam Iacobi. Scripturæ præconia. De natura Angelica.Contra propositiones Vuiclefi. Aduersus ideas eiusdem. De Temporis ampliatione.De esse intelligibili.De Natiuitate Christi. De Passione eiusdem. De Spiritu Sancto.Sermones de Tempore,& de Sanctis. Commentarios in duodecim libros Metaphysices.Obijt apud Anglos in Eboracensi cœnobio,ann.1399.

IOANNES Kysen,scripsit,atque edidit lecturam in 1.2.3.& 4.Decretalium.

IOANNES Lagienus,Ordinis Minorum illustrasse fertur Sermones Sancti Augustini. At puto intelligendum esse operam ab eo positam fuisse aliquam, vt prodirent emendatiores.

IOANNES Lamptenus, Rhemanus, librum Georgij Vicelij De Sanctissima Euchuristia è Germanico in Latinum transtulit.Liber recognitus,& locupletatus ab auctore, excusus est Coloniæ à Io.Quentelio,ann.1549.

IOANNES Lana,Bononiensis,Ordin. D.Augustini,vitæ admodum synceræ, scripsit vir doctus Commentaria ad quattuor libros Magist. Sententiarum. Quodlibeta duo. Quæstiones ad libros Physicorum. Et alia quædam,quæ in Bibliotheca D. Iacobi apud Augustinianos asseruabantnr Bononiç,vbi nonagenarius decedens apud sui Ordinis Patres sepultus est.De huius viri sanctitate,& alijs dotibus Iordanus scripsit, quæ item attigit Ioseph Pamphilus.

IOANNES Landspergius,Cartusianus. Vide in verbo,Io.Iustus Lanspergius.

IOANNES Landgene, Monachus, & tandem Episcopus Roffensis,collegit è diuersis historijs Anglorum Chronicon.Scripsit item Sermones aliquot. Vixit ann.1420.

IOANNES Langer,Bolkenham,presbyter Vratislauiensis, edidit Opus ad Georgium De lapide,dominum Steynauiæ.De censibus & redemptionibus. Epistolarum ad diuersos,lib.1. Carmina multa. Vixit ann.1494.

IOANNES Lãgham,Anglus,Ord.D. Augustini,ex humili Nordouolgiæ Pago nõ procul à Nigeria natus,Nordouici professus scripsit,præter Philosophica quædã,Disputationes Scholasticas,quæ ibidẽ in Bibliotheca eius Cœnobij asseruabãtur. Ioseph Pamphilus.

IOANNES Langhecrucius, Iluarenbecanus, Collegij S. Petri Casletensis Præpositus, Speculum Canonicorum, & aliorum Ecclesiasticorum. De malorum item horum tem-

porum

porum causis,& remedijs, deque Diuinis officijs debitè peragendis, Duaci edidit apud Io.Bogardum,ann.1587.& 1589.

IOANNES Langtonus, Anglus, Carmelita,scripsit Actus suos Ordinarios. Examen Doctoris Crumpe,lib.1.Contra errores eiusdem,lib.altero. Viuebat ann.1400.

IOANNES de Lanshen(alijs *Lamshem*)Vormaciensis, Ordin. D. Augustini,scripsit De Institutione,& vtilitate fraternitatis Rosarij Beatissimæ Virginis. Speculum Missæ.Speculum Nouissimorum. Arrham æternæ salutis. Vixit ann.1486. Eisingr.

IOANNES Lanspergius. Vide in verbo,Ioannes Iustus Lanspergius.

IOANNES de Lapide, Germanus, Ordin. Cartusiani, domus Basileensis, scripsit Librum,qui olim prænotabatur, *Resolutorium dubiorum circa Missarum celebrationem occurrentiũ.* editus est Venetijs ann.1516.apud Gregorium Rusconium.Anno autem 1596.Constantię apud Nicolaum Kalt,hac inscriptione,*Casuum,qui Sacerdotibus in Missarum celebratione contingere solent.*Patauij verò apud Franciscum Bolzetam hoc Titulo. *Decisiones Aureæ casuum circa Missarum celebrationẽ occurrentium è Sacris Canonibus, Autore Ioanne de Lapide Theologo Parisiensi,* ann.1599.

De his,quæ ad dignum Sacerdotem exiguntur,librum.

Summarium Passionis Domini.

De Ascensione Domini inter Sermones Meffret.

De Conceptione Immaculatæ & Beatissimæ Virginis.

Sermones ad Clerum,& ad populum plures.

Quin & variorum Auctorum libros per Tractatus, atque Capitula distinguens singulis argumenta de vniuscuiusque scopo præfixit, libris Ioannis Chrysostomi De compunctione Cordis.Effrem Diaconi.Augustini de Cordis Contritione, & Epistolis. Ambrosij Operibus.

Præterea in Physicen,Metaphysicen,Gilbertum Porretanum de sex principijs, in Logicen,& alia etiam spectantia ad studia humaniora. Viuebat ann.1494.

IOANNES Lathbery, Anglus,Ordinis Minorum,Rheadigensis Cœnobij,scripsit.

Commentarios in Hieremiam.
In eiusdem Lamentationes.
In Acta Apostolorum.
Explicationem Psalmorum.
Lectiones Scripturarum.
Distinctiones Theologiæ.
Conciones varias.
Alphabetum morale.Viuebat ann.1460.

IOANNES Lauardinus,Gallus,è nobili familia,*de Rannay,* Abbas Stellæ,Græcos,& Latinos quosdam celebres Scriptores in Gallicam linguam vertit.

Gregorium Nazianzenum DE Amore erga pauperes.Et de Officio eorum, qui Præsunt,siue Prælatorum.
Saluianum DE Iudicio, & Prouidentia Dei.
Appendicem belli Iudaici.
Confessionem fidei à Stanislao Hosio Cardin.Varmiensi Polono conscriptam.
Libros item eiusdem aduersus Brentium.
DIalogum de Sanctissimo Sacrificio Missæ.
Librum DE Maiestate Dei.
Libros decem Claudij Sanctes, qui postea fuit Episc.Ebroicensis,DE Eucharistia.
Lectiones de Sacramentis à Io. Maldonato Theologo Societatis Iesu,Parisijs publicè dictatas.
At bona istorũ pars nescio an adhuc in lucem prodierit,quæ tamen erant in promptu.
Epistolas D.Hieronymi. Parisijs ann.1584. apud Chaudiere.
Conuersionem item cuiusdam nobilis ad fidem Catholicam edidit Parisijs ex Officina Roberti Fezelerij,ann.1582. Viuebat ann. 1584.

IOANNES è Sancto Laurentio,Ordinis Minorum è Postillis DIui Thomæ Aquinatis, Nicolai Lyrani,& Bertrandi pleraque collegit. Extabant m.s.in Bibliotheca Franciscanorum Louanienſium.

IOANNES Leisentritius,administrator,& DEcanus Budissinensis, edidit Preces, quibus Catholicus Sacerdos ad Missę,& Passionis DOmini nostri commemorationem dignè peragendam,se præparare potest: quibus insertæ sunt Admonitiones pro iunioribus Ecclesiæ Budissinensis presbyteris,ann.1564.& 1574.& 1584.

Eiusdem libellus precationum : Accessit libellus DE celebratione Missæ, qui ann.1568. editus fuerat.

Eiusdem protestatio Catholica cum pia precatione contra hęreses hoc tempore recitanda,ann.1574.

Forma copulandi ritè desponsatos,& legitimè proclamatos secundum Catholicæ Ecclesiæ ritum,adiuncto Tractatu causarum matrimonialium, edita Coloniæ apud Henricum Falckenburg.ann.1590.& antea Budissinæ ann.1568.

Infor-

Digitized by Google

Informatio, qua ratione Catholici Sacerdotes S. Missæ Sacrificium ritè celebrare horas Canonicas absoluere, & absolutionem confitentibus præbere debeant, vnà cũ Appendice, De vera Christi Ecclesia, ann. 1570.

Cursus piarum precum, quibus præfixum est cum Horoscopo nouum Calendarium perpetuum Ecclesiasticum. Budissinæ ann. 1571.

Epistola Missiua Ecclesiastica ad animarum Pastores vtriusq; Lusatiæ. Coloniæ an. 1584.

Forma Germanico idiomate baptizandi infantes, secundum Catholicæ Ecclesiæ ritum, cum explicatione cerẽoniarum, quæ circa baptismum fiunt, pro vtriusque Lusatiæ, Misnensis diœceseos Parochis, & Sacellanis. Coloniæ ann. 1585. & antea Budissinæ, ann. 1568.

Catholicum Pastorale, siue De Officio Pastorum pro visitandis ægrotis, Germanicè. Coloniæ apud Maternum Cholinum, ann. 1578.

IOANNES Lensæus, Belliolanus, Theologiæ Professor Louanij, scripsit.

De vnica Religione, & studio Catholicorum Principum in Republica conseruanda, lib. 1. Coloniæ ann. 1579.

De varijs generibus, causis, atq; exitu persecutionum, quas pij hoc in Mundo peregrinantes patiuntur. Louanij ann. 1579.

De officio Christiani hominis in persecutione constituti. Louanij ann. 1579.

Oratio contra φιλοπατριώτας, hoc est, Ecclesiæ Romanæ desertores, qui se solos patriæ veros amatores esse iactitant. Coloniæ ann. 1580.

De sui ac Reipub. Christianę contra impium inuasorem defensione oratio, qua Ecclesiastici hominis officium in eo periculi genere declaratur. Louanij ann. 1582.

Tractatus de Ecclesiastica satisfactione pœnitentis, contra Benedictum Aretium ministrum hæreticum Bernensem. Louanij ann. 1585.

De vna Christi in terris Ecclesia, libri sex, quibus variæ huius ætatis hæreses, atque errores refutantur. Louanij apud Andream Sassenum, ann. 1589.

De libertate Christiana, lib. 15. Antuerpiæ ann. 1590.

De Verbo Dei non scripto, siue traditionibus Ecclesiasticis, contra scholasticam Antonij Sadeelis hæretici De verbo Dei scripto disputationem. Antuerpiæ apud Viduam, & Ioannem Moretum, ann. 1591.

De Christiana libertate. De Ecclesia. De Purgatorio.

Obijt Regius Theologiæ Professor postrid. Kal. Iulij ann. 1593. annos vix natus duos, & quinquaginta. Moriens Ioanni Clario Collegæ lucubrationes suas nondum editas cõmendauit, qui tres eius De Fide, Spe, & Charitate libros posthumos euulgauit.

IOANNES Leo, edidit Disputationem De Confessione fidei, ac religionis Christianę apud Gasparem Behem, ann. 1590.

IOANNES Leonardus, Hasselius, Hasseleti, Leodiensis ditionis Oppidi natus, qui Hebraicè, Græcè, Latinè noscens, & Theologus, Theologorum Collegio, præfectus, atque Sacrarum litterarum Professor, à Philippo II. Hispaniæ Rege Catholico ad Concilium Tridentinum missus scripsit,

Tractatum de Nectarij Patriarchæ Constantinopolitani super Confessione: quod ipsum argumentnm & Romæ Latinus Latinius, & alij, Bellarminus potissimum, & Baronius Cardinales tractarunt.

Commentarios item accuratos in Isaiam Prophetam, & in aliquas Pauli Epistolas, qui sub nomine Adami Sasbout prodierunt. Vide in verbo, *Adamus Sasbout*, siue *Sasboldus*. Obijt, & sepultus est Tridenti ann. 1551.

IOANNES è Leouardia Frisius nostra ætate Doctor Theologus, Ord. Minorũ, scripsit De Prouidentia Diuina. In Hexaemeron. In Decalogum. De Synagoga Iudæorum. De Ecclesia Christi. Deinde missus ad excolendas Indias ibi manipulos in horreũ Christi deportandos collegit. Suffridus Petrus libro de Frisiæ Scriptoribus.

IOANNES Lessæus, Scotus, Episcopus in eodem Scotiæ Regno, scripsit De origine, moribus, & rebus Gestis Scotorum, vbi pleraque spectantia ad Ecclesiæ administrationẽ libris decem, qui primò Romæ sunt cusi: cum etiam Parisijs ann. 1574. duos edidisset, quorum vno Piæ animi afflicti consolationes, Diuinaque remedia; altero animi tranquilli Monumentum continentur.

IOANNES Leuita, Romanus, scripsit Vitam Gregorij Magni Summi Pontificis.

IOANNES Licianensis, Abbas, Librum scripsit Exercitiorum Spiritualium. Viuebat ann. 1504. Eisingr.

IOANNES è Lignano, Mediolanensis, scripsit super Clementinas, librum. Eiusdem

autem

autem nomine citantur super secundo Decret. De amicitia. De bello, & duello. De pluralitate beneficiorum. De censura Ecclesiastica. De horis Canonicis. De interdicto Ecclesiastico. De repræsalijs. Disputationem de secreto, aliam De permutatione. Item Lecturam super primo, secundo, & tertio Decretalium. Extant autem plerique horum Tractatuum inter Tractatus Iuris Venetijs editos. Tom. 4. fol. 335. To. 12. fol. 227. & 281. To. 14. fol. 307. To. 15. p. 2. fol. 558. & p. 2. 281.

IOANNES Liuineius, Gandensis, è Græco Latinum fecit Io. Chrysostomum De Virginitate, quem ité addito Græco cótextu emisit ex Officina Plantini Antuerpiæ an. 1579. At videnda est expensio huius versionis à Iacobo Billio Prunæo, quæ extat in duobus eius libris Obseruationum sacrarum.

IOANNES Lombariensis Episcopus, sed natione Basileensis, Germanus, scripsit Commentarios in Mag. Sent. lib. 4. Sermones ad Populum. Orationes ad Summum Pont. & Cætum Cardinalium. Collationes habitas cum Clero. Viuebat Eising. ann. 1467.

IOANNES Longinus Canonicus Cracouiensis, qui & Dugloschus dictus, cuius Operis Antographum extat in Vallicellana Bibliotheca Romæ, scripsit res Polonicas, quodque Boleslaus Rex fecerit in locupletandis, & redditibus stabiliendis Ecclesijs eius Regni.

IOANNES Lopez (quem & *Lupium* scribit Ant. Senensis) Ord. Prædic. scripsit Vitam B. Vincentij Valentini, cuius fermè tempore vixit.

IOANNES Lopez, Hispanus, Episcopus autem Monopolitanus, siue Cotronensis, è sacra Ord. Prædicatorum familia assumptus, Epitomé edidit Concionum ex Origene, Basilio, Chrysostomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo, & alijs, quæ quattuor Tomis comprehensa est. At postrema editio primi Tomi prodijt Brixiæ ann. 1600. & 1601. cum Romæ fuisset edita an. 1506. apud Gulielmum Faciottum. Sed & eiusdé Epitomes Tomus primus auctior recusus est Venetijs & Coloniæ an. 1605. apud Euangelistã Derichinũ hac Inscriptione: *Epitomes Sãctorum Patrum per locos communes, qui ad virtutum & vitiorum tractationem & ad fidei nostræ mysteriorum expositionem pertinent ad sacras Conciones ex Origene, Basilio, Chrysostomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo desumptæ, nouissimè auctæ, recognitæ, & in quinq; tomos distributæ, Tom. 1.*

IOANNES Lopez, de Palatios Ruuios. (sic enim scribunt) Vide in verbo, Ioan. Lupus è Palatijs Rubeis.

IOANNES Lopis, Speculum Formalitatum, Neapoli apud Sigismundum Mayer, anno 1505.

IOANNES Lorinus Soc. Iesu Theologus scripsit doctissima Commẽtaria in Acta Apostolorum excusa Lugduni apud Horatium Cardon. ann. 1605. Idem Commentarium in librum Sapientiæ, Ecclesiasten, & Psalmum 117. qui excusus Moguntiæ sumptib. Crithij. Lugduni apud Horatium Cardon ann. 1607.

IOANNES à Louanio, scripsit Librum De Eucharistia. Censuram de Passionibus Sanctorum, quæ habetur in Martyrologio Molani.

IOANNES Louey, siue Loueye, Anglus, Carmelita, scripsit De Missione Spiritus sancti, Lecturas item sollemnes. Viuebat ann. 1390.

IOANNES Louue, Anglus, Ordin. D. Augustini, Theologus, & deinceps Episcopus Roffensis, apud Angliæ Regem Henricum Sextum, cui erat à consilijs, celebris, in Vvigornensi comitatu natus, & Augustinianæ professionis in Vvichiensi cænobio cænobita à teneris annis, scripsit Sermones habitos coram Rege, lib. 1. Conciones per annum, lib. 1. Lecturas Ordinarias, lib. 1. Temporum historias, lib. 1. Disputationes Theologicas, lib. 1. Ruffæ tandem obijt, & in sua Ecclesia sepultus creditur. Hæc Ioseph Pamph.

IOANNES Lucas è Pontremulo, scripsit Lecturas ad Decretales.

IOANNES Lucerna, Summulam scripsit in quartum Decretalium.

IOANNES Lucidus, librum edidit De emendationibus Temporum ab orbe condito vsque ad hanc nostram ætatem. Quo & Canones, & de vero die Passionis Domini, & Epitome Romani Kalendarij continentur. Venetijs, apud Lucam Ant. Iuntam.

IOANNES Ludouicus Viualdus è Monte Regali, Ord. Prædicatorum, Theologus, varia edidit, quæ in Opere, quod *Regale Opus* inscripsit, extant. Nimirum:

Epistolam de repellendis tristitiæ causis.
De officio Pietatis erga defunctos.
Tractatum de pugna partis sensitiuæ cum intellectiua.
Epistolam ad Vladislaum Bohemiæ, atque Vngariæ Regem.
Tractatum de tribus Lilijs, quæ sunt Galliæ Regum insignia.
Alterum De cognitione electorum, & reproborum.
De duodecim persecutionib. Ecclesiæ Dei.
De Magnificentia gloriæ Salomonis: num-

Digitized by Google

ne saluus, an damnatus sit.
De caussa contritionis. Lugduni apud Stephanum Gueynardum, ann. 1512.
IOANNES Ludouicus Viues, Valentinus, Hispanus, scripsit.
In septem Psalmos Pœnitentiales, cuius libri initium est, *Paucos admodum esse arbitror.*
DE concordia humani generis, lib. 4. ad Carolum V. Cæs. cũ institutum esset in Italia Concilium Generale. DEinde librum DE pacificatione.
Quam misera esset vita Christianorum sub Turca, librum.
DE subuentione pauperum, siue de humanis necessitatibus.
Sacrum diurnum DE sudore DOmini Iesu Christi.
Meditationem de Passione Saluatoris in Psalmum 37.
Excitationes animi in DEum.
Præparationes animi ad orandum.
Preces, & Meditationes quotidianas.
Preces, & Meditationes generales.
Expositionem in Orationem DOminicam.
DE veritate fidei Christianę, lib. 5. in quibus agitur aduersus Ethnicos, Iudæos, Agarænos, siue Mahometanos, & peruersos Christianos. Qui libri fuere postremus eius fœtus, & in quos plus diligentiæ, atque laboris impendit.
Tempus Natale Christi, siue Genethliacon.
Clypei Christi descriptionem.
Triumphum Christi.
Orationem DEiparæ.
Libellum de charitate DEi, & proximi.
DE institutione fœminæ Christianæ tres libros ad Catharinam Hispanam Angliæ Reginam.

Sed & alterum Librum scripsit DE veritate contritiones, qui perutilis est, ac prodijt Parisijs ann. 1519.
DE officio Mariti, librum.
DE communione rerum.
Introductionem ad veram Sapientiam.
De Pacificatione, lib. vnum.
De virtute fucata, alterum.
Declamationes sex de præsenti Statu Europæ, & Bello Turcico.
De prosperis, & aduersis.
Satellitium animi, siue Symbola ad omnẽ totius vitæ, præsertim Principum institutionem.
Epistolas duas de ratione studij puerilis, quæ dignæ sunt lectu.
Libellum de conscribendis Epistolis.
Exercitationem linguæ Latinæ.
Aliquid in Bucolica Virgilij.
Præfationem in Georgica.
Progymnasmata.
In Ciceronem de legibus.
Aedes legum.
Pompeium fugientem.
De recte dicendi ratione, libros tres.
Descriptionem temporum, & rerũ Romanorum sub Ioãnis Varsenij nomine, Louanij paucis mutatis editam, ann. 1534.
De consultatione, librum.
Epistolam ad Henricum VIII. Angliæ Regem de Francisco Galliæ Rege capto à Carol. V. Cæsare.
Alteram De pace inter eosdem, deq; optimo Regni Statu.
Epistolas autem eius selectiores Simõ Verrepæus curauit Antuerpiæ cudi ann. Domini 1577.

De corruptis Artibus, & ratione tradendarum Disciplinarum libr. 20. quos excuderunt Typographi, Antuerpiæ Michael Hellenius ann. 1531. Brugis eodem anno, Gymnicus Coloniæ ann. 1532. & alibi alij, de quibus ipsemet in Præfatione ad Lectorem *Multa* (inquit) *fuerunt mihi contra priscos Auctores disputanda, non omnes quidem, nam id infinitum, atque inutile fuisset. Sed receptos solum, & diutino consensu approbatos,* &c. *Equidem nolim quemquam se mihi addicere: nec dubito, quin ipse sim in his, quæ attuli, sæpenumero falsus, videlicet, qui lapsos esse illos contendo, cum quibus ego nec ingenio, neque vsu, & cognitione rerum vlla ex parte sum comparandus.*

Contra Pseudodialecticos. Initia Sectarum, & Laudes Philosophiæ. Argumenta in pleroſq; libros Philosophiæ Aristotelis cum huius Operibus Basileæ edidit. Fabulam de Homine. Animam Senis. De anima, & vita, libros tres. Versionem è Græco duarum Orationum Isocratis, Areopagiticæ, & ad Nicoclem.

Omnia verò eius Opera præter Commentarios in Augustinum de Ciuitate Dei, duobus Tomis edita fuerunt Basileæ ann. 1555. Quæ nimirum illum edi voluisse fertur. Nam de ijsdem in Augustinum Commentarijs, quibusnam scatebant erroribus, & cur in Romano Indice prohibiti essent, nisi expurgentur, Vide in verbo, Aurelius Augustinus, vbi egimus De ipsius libris de Ciuitate Dei, ac de Expurgatione eorundem Ludouici Commentariorum. Obijt Brugis in Belgio, ann. 1536. siue circiter.

IOANNES Lupus, e Palatijs Rubeis, Segobiensis, Hispanus, I. C. scripsit De bello, & Duello. De libertate Ecclesiastica. Consilium post suam remp. & *De donatione inter virum, & vxorem.* Vbi defendit inculpatum de hæresi. Super loco quarti Decretalium. *Qui filij*

sint

sint legit. c. per venerabilem. & super Rubrica eiusdem, *De donatione inter virum, & vxorem cap. per vestras.* Tractatum de confœderatione Principum, impressum Argentinæ apud Schotum, ann. 1511. Repetitio autem eius super Rubricâ de donat. &c. impressa est Francofurti, ann. 1573. vnà cum Additionibus & Indice. Scripsit item De Matrimonio, & Legitimatione, qui est Tract. 9. inter Tract. pag. 39. Allegationem vero in materia hæreseos, ann. 1581. Romæ excuderunt.

IOANNES è Lutria, Germanus, Professor Gymnasij Erfordiensis, quattuor libros Sententiarum Lombardi exposuit. Sermones plures. Moguntiæ in Aede S. Martini habitos reliquit. Quin & Philosophica quædam. Viuebat ann. 1471. Eisingren. aliis autem, etiam ann. 1479.

IOANNES Lutterellus, scripsit aduersus disputata Ockami. Determinationes item quasdam, lib. 1. Ad quendam disputantem, lib. 1. De Vesperis Magistrorum, lib. vnum. Prælectiones Oxonienses, lib. 1. Vixit ann. 1340.

IOANNES Lyllesbull, qui præfuit monachis cœnobij eiusdem nominis, scripsit Enchiridion, quo eosdem ad perfectionem instituit.

IOANNES Machabæus, Summus Pont. apud Iudæos ante natum Christum Dominum, scripsit Commentarium, siue librum dierum Sacerdotij Ioannis. Ex quo Auctor primi libri Machabæorum gesta aliquot Ioannis Mathatiæ filij excerpsit. de quo vide 1. Macha. cap. vlt. Extabat hoc opus Græcum Lugduni in Bibliotheca, quæ fuerat Sanctis Pagnini. Quam tamen ab hæreticis Caluinianis passam fuisse naufragium siue potius incendium & dilacerationem ipsi vidimus, cum & reliquias omnes, & Sacraria diripuerunt, ann. 1561. quo in ea ciuitate Catholicis concionabamur.

IOANNES Magdalena, Vlyssiponensis, Ordin. D. Augustini, Theologus, qui denique fuit Alphonsi Principis, filij Ioannis secundi Lusitaniæ Regis Præceptor, sexq; & viginti annos in eadem Ciuitate Vlyssippone Theologiam publicè è primaria cathedra docuit, rogatus ab Ambrosio Corano Priore Generali Ord. sui, scripsit Tractatum de Sanguine miraculoso, qui non semel fluxit ex hostia Sanctissimæ Eucharistiæ. In quo plura dubia expendit, & soluit. Causa scriptionis huius fuit Sanguis, qui ex consecrata hostia manauerat, qui Cassiæ, quod est Vmbriæ, in Italia, Oppidum, asseruatur in Monasterio Dominicanorum.

IOANNES cognomento (quatenus conijcio) *Magister*, qui & Ordinis sui Prouincialis fuit, scripsit Librũ de Diuina operatione. deque fermentato, & infermentato pane: quodque Christus Dominus panem Discipulis tradiderit sine fermento: quodq; Spiritus sanctus procedat ex Patre, & Filio. Epistolam vberem ad Oecumenicam Octauam Synodũ, in primis ad Eugenium Quartum Pontificem Maximum, atque ad Ioannem Imp. Constantinopolitanum.

IOANNES Mabuenus. Vide in verbo, Ioannes Maubenus.

IOANNES Magnus, Gothus, Sedis Apostolicæ Legatus, Suetiæ, Gothiæ, Finlandiæ, siue, vt ipsi vocant, Vandaliæ Primas, Archiepiscopus Vpsaliæ, quem, dum essem adolescens vidi Romæ anno 1550. Scripsit Librum de Episcopis Suetiæ, qui Romæ prodijt anno 1554. Quin & ibidem eodem anno alterum edidit. De omnibus Regibus Gothorum, & Suecorum, qui vmquam ab initio eius gentis extitere, in quo intexuit res per Orbem ab ijs gestas. At & eiusdem extat apud me m.s. Apologia contra Luteranas, & impias Constitutiones in Arosia Ciuitate Regni Suetię factas ann. 1527. quam ipse ipso in Regno Suetiæ consecutus, quoniam digna est, quæ aliquando prodeat, spero fore vt cum alijs eiusdem argumenti & Regni rebus, quæ nomine Gregorij XIII. Pont. Max. cum Ioanne Suetiæ Rege acta sunt, emittatur in lucem. Vide in verbo Olaus Magnus, & in verbo, Suetica, in hoc Apparatu.

IOANNES Maierius, Ghelæ in Brabantia natus, Carmelita, Conuentus Thenensis, Theologiæ Doctor, ex Priore Conuentus Bruxellẽsis Prouincialis inferioris Germanię, conscripsit Opera, ex quibus duntaxat Thenis vidimus Commentaria super plerasque Epistolas D. Pauli. Sermones tam de Sanctis, quam de Tempore. Quadragesimale. Super decem Decalogi præcepta. Orationes tam Latinè, quàm Græcè conscriptas, & ab eodem in Louanienſium Academia habitas. Adeo enim disertus & eloquens erat in lingua Græca, vt hominem Athenis, non Thenis enutritum dixisses. Hæc Petrus Lucius in Cathalogo Carmelitarum Scriptorum.

IOANNES Maibrosius cognomine, ac natione Scotus, Alcuini Socius, scripsit.

Super Canones Arzachelis, lib. 1.
Ad Carolum Regem, lib. 1.
Versus diuersi generis, lib. 1.
In Euangelio Matth. lib. 1.

Digitized by Google

De officijs humanis, lib.8.
De officijs Diuinis, lib.1.
Dialogum de natura, lib.1.
De naturæ diuisione, lib.1.
De primo rerum principio. lib.1.
De Eucharistia, lib.1.
Commentaria Scripturarum, lib.1.
Homilias eruditas, lib.1.
De German. iuxta Irenicum, lib.1.
Idem libros Dionysij Areopagitæ in Latinam linguam transtulit.
Carmen eius ad Carolum Magnum de Laudibus Iesu Christi, manuscriptum extabat alicubi, vt audio in Germania.
Viuebat ann. 792.

IOANNES Maior, in primum, secundum, tertium librum Sententiarum. Parisijs excusus est apud Iodocum Badium, ann. 1519. cum in quartum, idem prodijsset, ibidem anno 1501. apud Iacobum Misserium.

IOANNES Maioris, Glagornensis, citatur in Chrysopasso Io. Eckij.

IOANNES Maior, Hadyngtonensis, Scotus, scripsit Decisiones Sententiarum libris quattuor, & in Magistrum Sentent. Commentarios Parisijs excusos. Placita Theologica. Commentaria in Euangelium Matthæi. Historiarum maioris Britanniæ, hoc est tam Angliæ, quàm Scotiæ, libros sex è veterum monumentis concinnatos, qui item Parisijs prodierunt ex officio Ascensij. Caxtonum autem Anglum, cuius extabant septem libri, Latinè reddidit.

IOANNES Mayre, Belga, edidit Promptuarium Cóciliorum Ecclesiæ Catholicæ cum schismatibus, atque dissidijs, quæ in ea euenerunt, quod adtexuit alteri libro, quo egit de Galliæ illustratione, deque rebus Troiæ excellentibus: ac de Principe Syach Ysmail, nominato *Sophy*. Opus impressum est primò Lugduni ann. 1528. apud Antonium Ry; deinde Parisijs apud Gulielmum Bretum, ann. 1543.

IOANNES Maldonatus, Bæticus, Hispanis, nobilis, Societatis nostræ Theologus, cum antequam se se Diuinæ Scripturæ interpretandæ addixisset, ex omnibus Patribus, quos attentè perlegerat, vnanimen priorum sæculorum doctrinam excerpsisset, Theologiam verò scholasticam, controuersiasque nostri temporis Luteriæ plures & ipse annos expositisset, in Veteris, & Noui Testamenti non exiguam partem Commentaria scripsisset, ingentem hæreticis cladem, catholicis autem, & nobis, quibus ferè omnia contulit, maximum ad hoc, ad quod collineabamus, attulit commodum.

Eius studia, & quibus Salmanticæ Doctoribus profecerit, vitæ probitatem, ac tradendæ Theologiæ rationem, summatim, & verè, attigerunt Societatis nostræ Theologi in Mussipontana Academia initio editionis Commentariorum ipsius in quattuor Euangelistas, quæ primò Mussiponti ann. 1596. apud Stephanum Mercatorem, deinde Lugduni apud Horatium Cardonem, ac Venetijs apud Societatem Venetam, Brixiæ, atque Coloniæ ann. 1602. apud Arnoldum Mylium prodijt. Sensum certè literalem, si quis alius, exposuisse nemo, qui eos legit, non videt.

Prodijt item eius Disputatio de Fide, ex Officina Albini Moguntiæ ann. 1601.

Extant verò in multorum manibus eius scripta, inprimis de Theologia, quàm cum vniuersam quadriennij spatio, quasi per Compendium tradidisset, iterum eádem vberius tradere erat aggressus, longè item progressus egit de Deo, ac Dei attributis, De Trinitate, Prouidentia, Prædestinatione, Angelis, Homine, Hominisque creatione, Peccato originali, Libero arbitrio, Iustificatione, Meritis operum. Quæstiones denique ac Disputationes pleraſque.

Extabant item eius Commentaria in Ezechielem, in Esaiam, in aliquem alium Prophetarum, & in Epistolam ad Romanos, quæ auidè expectantur: Nam Mussiponti sub prelo sudabant.

Expositionem autem in Psalmum centesimum nonum, quam Parisijs inter postremos suos labores habuit, legi ipse, quæ & est apud nostros, eo ingenio dignam.

Excessit è vita anno ætatis suæ vixdum quinquagesimo, ineunte autem ann. 1583. Romæ, quò fuerat è Gallia à Gregorio XIII. Pontifice Max. euocatus ad Bibliorum editionem Græcam Septuaginta Interpretum, quę post eius Pontificis obitum, denique absoluta, & emissa est.

Prodijt autem summula Casuum Conscientię, tamquam hausta è scriptis, siue è doctrina Io. Maldonati. Quę tamen summula vt abundat nęuis, ita à Ioannis Maldonatè doctrina lõge abest, vt credibile sit eo nomine quasi cohonestatam, futuram esse vendibiliorẽ.

IOANNES de Malinis, quem Palendorpius Carmelitanus ait scripsisse Speculum Historiale Ordinis Carmelitani distinctum libris decem, idem ipse putatur esse, qui infra suo loco dicitur *Ioannes Paschasius Mechlinienſis*, cùius erant ibidem reliqua scripta.

IOAN-

Digitized by Google

IOANNES Mapellus, Mediolanensis, Ord. Minorum, Indicem ad conformitates Bartholomæi Pisani edidit ann. 1513.

IOANNES Marcheley, Anglus, Ord. Minorum, scripsit Librum de Conceptione Beatissimæ Virginis. Alterum Quæstionum Theologicarum. Obijt ann. 1376.

IOANNES Marchinellus, Leodiensis, Carmelita, scripsit De pugna Spirituali. Sermones ad Populum. Quæstiones Theologicas. Libros tres ad omnes hominum Status. Viuebat ann. 1410.

IOANNES, qui & Marcus, ex ministro Sacerdotis Iouis, Minister Pauli Apostoli, scripsit passionem Barnabæ Apostoli. Sigebert. in Catal.

IOANNES Marc, Episcopus Condomiensis, scripsit Enchiridion Sacerdotale, in quo agitur, quæ sint credenda, agenda, vitanda, timenda, & speranda. Explicationem Orationis Dominicæ. Tractatum de Pœnitétia. Expositionem Symboli Athanasij. Parisijs apud Ascensium.

IOANNES Maria Capella, Salustiensis, Ord. Præd. scripsit non mediocri volumine Commentarios in Sermonem Domini habitum in vltima cœna, quod lectu dignum cuditur à Baretio Baretio Venetijs hoc anno, quo hæc scribimus 1604. Editus est ann. 1606. cum hac prænotatione: *Arca salutis humanæ: Commentaria in Testamentum & Passionem Iesu Christi Saluatoris nostri.*

IOANNES Maria Cardanus, Genuensis, Monachus Congregationis Cassinẽsis, aliàs S. Iustinæ de Padua, scripsit Opusculũ senarijs constans in laudem S. Catharinæ Virginis & mart. Quod excusum est in tertio pœmatũ volumine Prosperi Martinẽgij. Romę an. 1589.

IOANNES Maria, Florentinus, Ordin. Prædicatorum, scripsit Dilucidarium de rebus antiquis sacris, & alijs. Eiusdem extat Disputatio de Maria Magdalena ad Opusculum Iacobi Fabri, cum alijs Disputationibus in Bibliotheca Sancti Marci Florentiæ. Expositiones item difficilium Scripturæ locorum. De computatione annorum Domini ad Antonium Dulciatum Eremitanum. De corruptione Kalendarij ad fratrem Zenobium Acciaiolum pro vera celebratione Paschæ. Viuebat ann. 1518.

IOANNES Maria Polutianus, Italus, Carmelita, Theologus Bononiensis, scripsit Sermones Quadragesimales. Librum prænotatum, *Vexillum Carmelitarum.* Alterum inscriptũ, *Mare magnum eiusdem Ordinis.* Vitam Beati Alberti Drepanensis. Miracula eiusdem. Orationum, & Epistolarum, librum. Quæ Venetijs prodierunt. Atqui ipse viuebat anno 1498.

IOANNES Maria, Riminaldus, vnà cum Iacobo Riminaldo Ferrariensi, emisit Quattuor volumina Consiliorum, quibus accesserũt Hippolyti Riminaldi Adnotationes, excusæ Venetijs ann. 1579. Cæterum eiusdem Ioannis Mariæ lucubratio extat super 1. & 2. Digesti veteris, & super 1. & 2. Codicis. Obijt ann. 1496.

IOANNES Maria Sypuntinus, Archiepiscopus, vtilem De pace ad Principes Christianos Orationem edidit apud Ludouicum Vicentinum. Romæ ann. 1526.

IOANNES Maria Taliaferrus, qui misit ad me Catalogum suorum Scriptorum sequẽti ordine, quem Catalogum hic infero, vt quæ hactenus non prodierunt, haud pereant: sed ab ijs ad quos pertinet, proferantur in lucem, scripsit.

Duodecim libris Ecclesiasticam Politicam, à Deo, & Domino Nostro Iesu Christo institutam, & à Spiritu sancto per Ecclesiæ Pastores, ad bene, beateque viuendum ordinatam, cum obiectionibus ad controuersias.

Primo libro habẽt De Ecclesia, de eius capite Christo, & de clauibus Ecclesiæ. Per Capita.

Secundo, De ministris Ecclesiæ, vbi de singulis personarum generibus à Pont. Max. Christi Vicario, ad inferiores vsque gradus, & ordines, ac singillatim de eorum institutione, auctoritate, potestate, ac muneribus. Per Cap.

Tertio, De Religionibus, vbi de vtriusque generis regularibus, ad regulæ cuiusque præscriptum, de voto, de oblatione, de Eremitis, de clericis coniugatis. Per Cap.

Quarto, De disciplina Ecclesiastica, vbi de moribus Prælatorum, ac inferiorum Clericorum, ac de cælibatu. Per Cap.

Quinto, De Iurisdictione Ecclesiastica, vbi de foro, de legibus, de censuris, ac pœnis, de indulgentijs, & de redditibus Ecclesiasticis. Per Cap.

Sexto, De cura Pastorali, vbi de Parochia, de Diœcesi, de Prouincia, de Concilio Generali, Prouinciali, ac Diœcesano, & de Visitatione. Per Cap.

Septimo, de Sacramentis Ecclesiæ, vbi de eorum institutione, virtute, vsu, cultu, & ministratione. Per Cap.

Digitized by Google

Octauo, De celebratione diuinorum officioru, vbi de ritibus, & ceremonijs Ecclesiasticis. Per Cap.
Nono, De fabrica; & supellectili Ecclesiastica pro cuiusque Ecclesiæ ratione. Per Cap.
Decimo, De locis pijs, vbi de Xenodochijs, de Confratrijs, de Montibus, & Eleemosinis. Per Cap.
Vndecimo, De laicis, vbi de Imperatore, & quomodo Imperium dependeat à Sede Apostolica, de Regibus, atque Principibus, & reliquis inferioribus laicis, quæ ad eorum cuiusque munus singillatim cum institutione Christianè viuendi, atq; etiam de reiectis à consortio fidelium, & ordinibus Ecclesiasticis. Per Cap.
Duodecimo, De visitatione Ecclesiastica, & rerum institutione ad præscripta.
De visitatione autem Ecclesiastica Decem libris collecta sunt, quæ sancta sollicitudine, præstantique pietatis studio pastorali, siue Canonum, Conciliorum Decretis, Patrum dictis, ac politico vsu in Hierarchia Ecclesiastica expressa sunt, & in ordine ad visitationem eius congerenda spectant.
Primo autem libro habetur de munere visitationis, cum instructionibus ad eam.
Secundo, De visitatione, seu recognitione sui ipsius Episcopi, & domus eius, vbi quæ ad partes spectant Ethicam, & Oeconomicam Episcopalem habentur: mores (scilicet) Episcopi, & familiæ eius complectens.
Tertio, & vltra pars Politica tractatur, & hic de Sacramentis Ecclesiæ, vbi quæ ad eorum cultum, ritum, ac ministrationem, & de Sanctorum reliquijs. Per Cap.
Quarto, de ritibus Ecclesiasticis, & celebratione Diuinorum officiorum. Per Cap.
Quinto, De fabrica, & suppellectili Ecclesiastica, pro cuiusque Ecclesiæ ratiõe. Per Cap.
Sexto, De reditibus Ecclesiasticis, vbi de Ecclesiarum fundatione, ac dotatione. De beneficio Ecclesiastico, de decimis, de Canone, de censu, de legatis pijs, de oblationibus, de pensione, & de redituum distributione. Per Cap.
Septimo, De personis Ecclesiasticis, & vtriusque cleri ordinibus, vbique ad singulorum sacros ordines, dignitates, gradus, officia, onera, & mores. Per Cap.
Octauo, De laicis, vbique ad eorum mores, vitamq; Christianam. Per Cap.
Nono, De foro Ecclesiastico, vbi de rebus iudiciarijs, ad illud pertinentibus. Per Cap.
Decimo, Varia ad visitationis munus requisita colligantur. Per Cap.
Omnium autem librorum Capitum Index subsequitur. Præterea,
Lexicon Canonicum, munus totum Ecclesiasticum, eiusque veterem disciplinam complectens, cum ex Decretorum libris, tum Concilijs, Orthodoxorumque Patrum dictis congestum, tribus partibus distinctum.
Thesaurus ex approbatis vitis Sanctorum, & rebus gestis in Historia Ecclesiastica, expressis virtutum ac vitiorum exemplis pro quolibet hominum genere, & clericorum, & laicorum compilatis, quatuor partibus distinctus.
Vita B. Caroli Borromęi Cardinalis S. Praxedis, Archiepiscopi Mediolani, virtutum ordine descripta, vbi Cardinalis, & Episcopi forma exprimitur.
Varia Opuscula spiritualia, Latino, & vulgari idiomate conscripta.
Syntagmata Mathematica.
Tractatus de Cœlo, & Mundo in Aristotele.
Theorica Planetarum, & influxus syderum.
Tractatus duo Italicè, de humano corpore, ac de anima rationali.
Tractatus De Statu Italiæ. Italicè.
Discursus, siue Commentatio militaris. Italicè.
Tractatus varij de Statu Politico. Italicè.

IOANNES Maria Tarsia, Florentinus, Sacerdos, scripsit Sermone Patrio de natura Angelorum. Florentiæ apud Batholomæum Sermartellium, an. 1576.

IOANNES Maria, cognomento *Tolosanus*, Ord. Præd. Additiones edidit ad Ioannis Lucidi Samothei emendationes temporum. Breuem item Kalendarij Romani emendationem de Paschate rite celebrando ad Concilium Tridentinum. Quæ cum eodem Ioanne Lucido emissa est in lucem Venetijs an. 1546. Quin & eiusdem Io. Mariæ libellus extat de maxima Solis declinatione.

IOANNES Maria Verratus, Ferrarienſis, Carmelita, scripsit plura, quorum maxima pars Venetijs excusa non semel, ac denique ann. 1571. in sex Tomos distributa prodijt. Quorum Primus continet Disputationes aduersus Lutheranos. De Fide, & operibus, & meritis. De libero arbitrio. De prædestinatione. De cultu Dei & Sanctorum. De orando Deum, & Sanctos. De auriculari, & Sacramentali Confessione. De pœnitentiæ Sacramen-

Digitized by Google

cramento. De Ecclesia, & eius auctoritate. De primatu Petri, & Sedis Apostolicæ. De Eucharistiæ Sacramento. De Purgatorio. De Communione sub vtraque specie De Matrimonij Sacramento. De Indulgentijs. De mendicantibus, & concionatoribus

Tomus autem Secundus, habet Tractationem De Incarnatione Verbi Domini, & Consonantiam quatuor Euangelistarum, cum his, quę acta sunt erga puerum Iesum ipsiusque gesta vsque ad Sermonem Domini in monte.

Tomus Tertius complectitur, quæ de Sermone Domini in mõte: Enarrationes item in quindecim libros digestas, quæ totam Euangelicam legem, miraculis, signis, & prodigijs approbatatã, amplectuntur, à quinto c. Matthæi vsque ad decimum inclusiuè, aduersus falsa Lutheranorum dogmata.

Tomus Quartus. De Euangelijs ab Aduentu Domini vsque ad Dominicam Resurrectionis ampla Commentaria.

Tomus Quintus. In quo Commentarij ad omnia Euangelia à Dominica Resurrectionis vsque ad primam Dominicam Aduentus.

Tomus Sextus. Opuscula varia, nimirum: De magna vniuersalis Ecclesiæ Christi auctoritate. De modo viuendi secundum spiritum, & non secundum carnem. Et de Christiana malitia aduersus Carnem, Diabolum & Mundum. De Iustificatione. De dignitate, & excellentia intellectus, & voluntatis. De gratia, & libero arbitrio. De duplici Purgatorio in hoc seculo & in futuro. De suffragijs annuis pro Legatis defunctorum. Commẽtarios ad documenta Catonis. Contra responsiones & protestationes eorum, qui ad generale Concilium venire contemnunt. Obijt an. 1563. Sepultus Ferrariæ, vitam eius scripsit Bernardinus Insularis, Vrbinas.

IOANNES Mariana, Hispanus, Theologus Societatis nostræ, cuius in Apparatu ad historias fusius meminimus, scripsit disertè (ac tamen presse) libros viginti Rerum Hispanicarum, qui Toleti prodierunt typis Petri Roderici. nouissimè autem librum de Regimine Principum, ad Philippum tertium Regem Catholicum.

IOANNES Marius. Vide in verbo, Ioannes Maire.

IOANNES Maro, vt vocat Tritemius, siue Maronis, vt alij, vt autem Petrus Lucius, Ioannes Maire, Anglus, Doctor Oxonienſis, scripsit Determinationes contra hæreticos Vvicleſistas. Lecturam Sententiarum, libris quatuor. Tabulam Originalium. Obijt Dancastriæ an. 1407. Trit.

IOANNES Martialis, Anglus, aduersus Ioannem Calfillum hæreticum, qui blasphemum libellum emiserat contra Christi Domini Crucem, probauit ex antiquissimis Patribus eiusdem Crucis venerationem, & eiusdem signi Crucis salutarem vsum atque honorem an. 1564.

IOANNES Matthæus Gilbertus, Genuensis, Veronæ Episc. qui magnis dotibus, ac zelo præditus Episcopatum illum ante Concilium Tridentinum absolutum optimè rexit, vt forma fuerit etiam aliorum Episcoporum, Constitutiones reliquit, quæ an. 1589. prodierunt Veronæ apud Hieronymum Discipulum.

IOANNES Maubenus, quem alij *Mabuenum*, alij *Maubornum*, alij *Mauburnum*, scribunt, Bruxellensis, Canonicus regularis Ord. D. Augustini, ac deinceps in Cœnobio Liuriacẽsi Abbas, vbi & denique sepultus est, scripsit Rosetum Spiritualium exercitiorum, & Sacrarum Meditationum materiæ prædicabili admixtum; quod cum Basileæ perperam excusum correxisset, ac suppresso nomine proprio recudi cuperet, eo mortuo Iodocus Badius Ascensius Parisijs prelo iterum subiecit, minus adhuc emendatum ob Auctoris characteres subobscuros, & scabros, vt idem Ascensius testatus est. Demum autem tertio in lucem prodijt castigatum, & Scholijs auctum à Busilio Serenio Canonico Regulari Mediolani an. 1603. apud Hieronymum Bordonum, & Petrum martyrem Locarnum.

Chronicon Ordinis Canonicorum Regularium.

Ad quosdam Eremitas. Chronicon Canonici Ordinis.

Ad Rosetum quod attinet, causſam illius inscriptionis exposuit Auctor ipse Alphebeto sexto, vbi legentes inuitat, ad hanc quasi spiritualem areolam aromatum, vt de virtute in virtutem tam meditando, quàm agendo crescant. Qui locus, vt quædam alia, quæ sequuntur, est prælegendus. Ceterum, vt quod & ipse, & alij, qui sapiunt, dicam, quid de hoc Opere sentiam, sciendum est aliquando pijs quibusdam visum fuisse, non ab omnibus Religiosis esse versandum, quasi omnium Instituto non quadraret. At non vereor, quin fuissent mutaturi sententiã, si reipsa Rosetum hoc ad meditandum, ad exhortandũ, ad concionandum adhibuissent. Neque enim librum ego de spiritualibus legi, in quo

vberior materia,& quasi opulentior thesaurus inueniatur. Scriptione quidem ac stylo, qualem ea ferebant tempora,simplici, (quippe ineunte seculo millesimoquingentesimo vixit) at synceriſſimo spiritu,ordine breuitate volumen tantum absoluit:in quo cum variæ sint Tractationes ad eandem Meditationum, & Exercitationum spiritualium materiam pertinentes,tum de officijs Ecclesiasticis agit,ac de Præparatorio ad Missam p.104. In Dietario Exercitiorum Tit.4.Alphabeto 14. De directorio autem soluendarum horarum,eodem Tit. 4.Alphabeto 15.

IOANNES Mauginus,Gallus,vulgo appellatus in Gallia *L' Angeuin*, hoc est, *Andegauensis*, edidit Gallicè librum inscriptum *Le Parangon de vertu*,hoc est,*Index virtutis*, quo Principum omnium traditur Institutio.Lugduni apud Gulielmum Rouillium.

IOANNES Maxentius, Gallus, Monachus,& Abbas Pictauiensis, Congregationis Gallicanæ Floriacensis Catholicam scripsit fidei Confessionem, siue Professionem de Christo Domino, cuius in eam præfatio incipit,*Quoniam nonnulli videntes*. Extat in Bibliotheca Sanctorum Patrum.

Additæ sunt autem eiusdem Maxentij, ratio adunationis Verbi Dei ad propriá carnem. Deinde Hormisdæ Papæ ad Possessorem Epistola, & ad eam Maxentij responsio. Præterea eiusdem contra Acephalos libellus.

Accedunt eiusdem contra Nestorianos Dialogi ad Theophilum, qui duobus libris continentur. Obijt ann.550.

IOANNES Mechlinienſis,Carmelita dictus *Oudenvuater*, scripsit Historiam sui Ordinis,quam inscripsit, *Fasciculus Tripartitus*. Alter autem eiusdem nominis,& Patriæ,(ni idé ipse fuerit) Professor Coloniæ Agrippinæ,scripsit in lib.4.Mag.Sent.In Psalterium Dauidis. Quæstiones varias. Sermones atque Collationes.

IOANNES Meder,Germanus, Ord.Minorum, Parabolam filij Prodigi, De perfecta Peccatoris ad Deum conuersione per veram pœnitentiam edidit integro de eadem Parabola libro Sermonum confecto , quos totius anni , præsertim autem Quadragesimæ concionibus, quas ille Basileæ habuit, aptauit.Basileæ apud Michaelem Furter, an.1510.

IOANNES Medina, Hispanus,Professor in Academia Complutensi, Librum de Casibus Conscientiæ,edidit,qui primum in Hispania, deinde in Germania apud Dauidem Sartorium Ingolstadij an.1581.denique in Italia apud Petrum Bozzolam ann.1596. excusus est.

IOANNES Menesius. Vide in verbo, Amadeus Ord. Minorum.

IOANNIS Mensingus,Theologus, De Ecclesiæ Christi Sacerdotio, deque Sanctissimo Missæ Sacrificio,scripsit aduersus Lutherum,& reliquos hæreticos.Col.an.1532. Viuebat an.1547.Eisingr.

IOANNES Merdigius, Teutonicus,Ord.Minorum,quem Franciscus Gonzaga in sua Historia Seraphica egregium dicit fuisse concionatorem,scripsit Sermones Quadragesimæ. De Tempore,ac de Sanctis.

IOANNES Metropolita Græcè m.s.extat in Vaticana Bibl.qui scripsit in tres magnos Hierarchas.

IOANNES Michael, Constantiensis, Prior Cartusiæ maioris,& Minister generalis totius Ordinis,conscripsit librum Exercitiorum Spiritualium triplicis viæ: Purgatiuæ, Illuminatiuæ,& Vnitiuæ,primò excusus Lugduni apud Io.Baptistam Buysson an.1598.deinde Col.Agrippinæ apud Io.Gymn. an.1599.& 1603.Iam verò, quod de hoc libro iudicium tulit Ioannes Comes Parisiensis Theologus,& Prior Augustinianí monasterij Lugdunensis, cui ille traditus est perlegendus,& examinandus,hoc fuit: *elaboratum, methodoq; optima,& admirabili dispositum,& luce dignissimum,ac plurimum valere ad id,quod ipsius titulus præfert.* Idem edidit Enchiridion Quotidianorum Exerc.Siritualium & Psalterium Decachordum qui & Colon.apud Ioan.Gymnicum excusi 1600.

IOANNES Michael,Parisiēsis, Theologus scripsit , atque emisit librum inscriptum, *Canis Pecuarius,siue de instituendo,admonendoq; Pastores officij sui*. Parisijs an.1565.

IOANNES Minturnus,De Ecclesiæ officio. Viuebat an. 1550.Eisingr.

IOANNES Miramanda,Tolosanus, Ord. D.Augustini, scripsit duos libros in Primū Sent.Magist.Librum item in D.Matthæi Euangelium. Alterum De virtutibus Viuebat an.1340.Nicolaus Bertrandus.

IOANNES Milnensis Episcopi,fertur extare in Germania Opus m.s. Quadripartitū, in cuius Prima Parte agitur De Oratione in se; in Secunda , De Oratione Dominica; in Tertia, De horis Canonicis,vbi respondetur 140.dubijs,siue Quæsitis;in Quarta, De Adorationibus.

IOAN-

Digitized by Google

IOANNES Mahomedanus, olim Romanæ Rotæ Auditor, & Episcopus Rauellensis, scripsit Decisiones Sacræ. Romanæ Rotæ, quæ editæ sunt nouissimè Marpurgi Cattorum in Germania an. 1603.

IOANNES Molanus Belga, Louanienſis, Regius Theologus, ac Pontificius Librorum censor, varios emisit libros, qui sunt.

Martyrologium Vsuardi auctum, & anotationibus illustratum. Louanij ann. 1568. & anno 1573.

Liber de Picturis, & Imaginibus sacris. Louanij apud Io. Bogardum, an. 1590.

Eiusdem responsio quodlibetica ad tres quæstiones, &c. Louanij apud Hieronymum Vvellæum, an. 1570.

Eiusdem Liber de Pijs testamentis, & quacunque alia vltima voluntutis dispositione. Coloniæ an. 1584.

Eiusdem Theologiæ practicæ Compendium, per conclusiones in quinque Tractatus digestum. Ibidem an. 1585.

Eiusdem libri quinque. De fide hæreticis seruanda, tres. De fide rebellibus seruanda, liber vnus, qui est quartus. De fide, & iuramẽto, quæ à Tyranno exiguntur, qui est quintus. Coloniæ. an. 1584. apud Godefridum Kempensem.

De Canonicis, libri tres. Ibidem apud Birckmannum, an. 1587.

Theologiæ practicæ compendium per conclusiones in 5. Tractatus digestum ibid. apud Birckmannum, an. 1590.

Obijt Louanij an. 1585. die 18. hæredibus mandans, vt Romanum Martyrologum auctioribus Notis, & Annales Vrbis Louanienſis, atque Bibliothecam Theologicam abs se confectam ad gloriam Dei, & Ecclesiæ commodum proferrent in lucem.

IOANNES Monachus Græcè disputationem reliquit inter corpus, & animum quę m. s. extat in Augustana Bibl. hac inscriptione βίβλος στοιχικὴ τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ιωάννου μοναχοῦ, καὶ πνευματοφόρου cuius eiusdem argumenti Opusculum est Lutetiæ editum nomine Gregorij Palamæ.

Quin & eadem Bibliotheca extat Ioannis Monachi τῦ ησυχαστοῦ Canon de diuersis perturbationibus, quæ possunt accidere.

IOANNES alter Monachus, scripsit ad Sextum Decretalium Notas, quæ cum ipso contextu editæ sunt ad manus. Quin & Ioannes Monachus Cardinalis citatur in Summa Angelica.

IOANNES Monachus, S. Albani propè Moguntiam, scripsit Chronicon. Tritem. in Compendio.

IOANNES Monachus, Ordinis Cisterciensis, scripsit Defensorium Iuris. Id Coloniæ fuit excusum. In eo de Exceptionibus rei conuenti agitur.

IOANNES Monachus, & Abbas Monasterij Niuicellensis, Congregationis Cluniacẽsis, qui vixit an. 1470. Scripsit

Concordantiam Bibliæ, & Canonum, lib. 1. *In principio creauit Deus.*
Sermones de Tempore, lib. 1. *Respicite & leuate.*
Sermones de Sanctis, lib. 1. *Relictis retibus S. Petrus.*
Epistolas & quæstiones varias.

IOANNES Monsenus, Amsterdamensis, cuius librum Coloniæ anno 1540. protulit in lucem Ioannes Ruremundanus, scripsit Interpretationem obscuriorem aliquot D. Scripturæ locorum per alias eiusdem Scripturæ sententias clariores. Quem quidem Auctorem ipse non vidi, sed hic ex alijs infero, vt si Catholicæ Ecclesiæ vsui futurus sit, docti, & Catholici viri dispiciant.

IOANNES Montanus (non ille quidem, qui sequitur) Disputationem vberem edidit De sanctiss. Eucharistia. Græcij apud Georgium Vidmanstadium, an. 1592.

IOANNES Montanus, Gallus, ideo cognomento *Montaigne*, scripsit De Digamia, qui est inter Tractatus Iuris postremæ Venetæ editionis Tom. 9. fol. 121. Quin etiam egit De Parlamentis, & eorum auctoritate, ac præcedentia, cum additionibus Nicolai Boerij, atque item de auctoritate magni Consilij.

IOANNES de Monte edidit Poema, quod *Iesuidem* prænotauit. Hanc Parisijs excudebat Nicolaus de la Barre.

IOANNES de Monte Murlo, scripsit in Canones.

IOANNES Montinienſis, cum alia scripsisse dicatur, vellicat in Præfatione Operum D. Prosperi Auctorem Libri de Ecclesiasticis dogmatibus, qui olim D. Augustino ascriptus, sed agnitus postea non esse ipsius, magnam tamen habet in Ecclesia auctoritatem.

Digitized by Google

Propugnat autem Franciscus Soarez, ca. 9. lib. 3. De auxilijs, num. 6. quandam eius sententiam, quam Pelagianismi affinem ille dixerat, catholicam esse affirmans.

IOANNES Montolonius (quem alij *Montdonium* scribunt) Heduus composuit Promptuarium Diuini Iuris, & vtriusque Pontificij, atque Cæsarei, Diuini autem iuris celebriores sententias, & historias è fontibus quoque Legum humanarum exposuit. Id opus per seriem Alphabeti dispositum prodijt Parisijs.

IOANNES Morisotus, licet Medicus, Dolanus, quod Præsidium est apud Heduos, scripsit tamen præter, quæ ad Medicinam, & litteras humaniores pertinent Poema quatuor libris de vita D. Antonij Aegyptij, quod idcirco prænotauit, *Antoniada*.

IOANNES Morlandus Lemouicensis, Gallus Ordin. Præd. primò Inquisitor Tolosanus, deinde vigesimus Ordinis sui Generalis Magister denique Cardinalis, scripsit De reparatione Lapsi.

IOANNES Moschi (siue Moschus) scripsit Græcè Librum trigintaquatuor capitibus, siue Tractatibus distinctum, quod λειμῶνα, hoc est Viridarium inscripsit. Continet autem Vitas Sanctorum, qui sub Heraclio, & antea fuerunt. Eius in varijs Eremis commorationem, & consuetudinem cum probis, & pijs, Operisque sui scriptionem ad Sophronium domesticum discipulum Photius attigit in sua Bibliotheca Græca: aliquid addens de dictione illius humiliore, quodque non iam omnia illa capita extabāt, ceterum ait ἐξ ἁπάντιον τῶν χρησίμων ὁ συνετὸς, καὶ θεοφιλῆς ἀνὴρ δρεπόμενος, οὐα ἂν τῶν συντεταγμένων κόρον κωταγνοίη. Vide verò alia in verbo Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus, versus finnm; corrigenda porrò sunt verba Græcè impressa ibidem in Ioan. Moscho, vt legatur ἐξ ἁπάντων τῶν χρησίμων.

IOANNES Mulhusinus, Germanus, Theologus, Societatis Iesu, Disputationum De libero arbitrio contra hæreticos scripsit, quæ Moguntiæ prodijt an. 1601.

Item contra Dauidis Parei Heidelbergensis disputationem de S. Scripturarum auctoritate, eiusdemque Epist. dedicatoria, cum vendicatione censuræ Moguntinæ, & discussione Exegeseos eiusdem Parei Moguntiæ apud Albinum, an. 1605.

IOANNES Multon, Anglus, Carmelita, scripsit Latinè Sermones nonaginta per annū. Viuebat an. 1400.

IOANNES Murmellius, Ruremundensis, scripsit Commentarios duos in S. Hieronymi Epistolam ad Niciam Aquileiensis Ecclesiæ Hypodiaconum. Ex Epistolis autem ipsius D. Hieronymi librum edidit Selectarum Epistolarum. Colonię an. 1505. & ex eodem Patre collectas sententias edidit. Commentarios in libros quinque Boetij Seuerini De consulatione Phliosophiæ, qui Commentarij partim ab ipso Murmellio, partim à Rodolpho Agricola profecti sunt, & Coloniæ an. 1535. apud Ceruicornum excusi. Commentarios quoque in Prudentium, vti & Scholiá in carmen D. Cypriani De ligno salutiferæ Crucis. Carmen in Salutationes Angelicas, & Pæana triplicem in Florea D. Mariæ Virginis serta. Libellum de Hymnis Ecclesiasticis. Quatuor libros Elegiarum Moralium. Duos libros Didascalicos, in quorum altero agitur de Artibus, in altero extat Parænesis ad studia ingenuarum artium, præter alia pleraque humaniorum litterarum. Obijt Dauentriæ an. 1517. 2. Octob.

IOANNES de Murro, Picenus, Quartusdecimus Generalis Minister Ord. Minorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Sermones habitos diebus sollemnibus reliquit. Eisingren.

IOANNES Mylbach, Germanus, scripsit in Epistolas D. Pauli, lib. tredecim. De laubus S. Hieronymi, librum. Quæstiones diuersas.

IOANNES Mylis I. V. D. scripsit Repertorium Canonici Iuris.

IOANNES Myluerton, Anglus, Theologus, & Carmelita Cœnobij Bristollensis, scripsit De paupertate Christi Domini. Sermones per annum. Symbolum suæ fidei. Contra Reginaldum Pecok. Librum 64. Epistolarum ad diuersos. Viuebat anno 1486. Obijt Londini.

IOANNES Nass, siue Nasus è Ciuitate Helman, Herbipolensis Diœceseos in Franconia, Germanus, Suffraganeus Brixiensis, edidit Centurias mendaciorum insignium, quæ ab hæreticis, qui se vocant Euangelicos, scriptæ sunt. Ingolstadij an. 1569.

Eiusdem sex Conciones. Prima, De Matrimonio. Secunda, De vita Monastica. Tertia, De vitijs vtriusque vitæ. Quarta, explicatio Orationis Dominicæ. Quinta, De discrimine veteris & nouæ fidei. Sexta, Summa præcipuorum capitum fidei Christianæ. Ingolstadij.

Eiusdē Conciones duę de fructibus & proprietatibus veteris, & nouæ fidei, & de pręcipuis

cipuis capitibus veteris Christianismi. Concio initio noui anni habita, in qua verus vsus Orationis Dominicæ exponitur. Item alia in 8. c. Matth. de tempestate à Christo excitato Sedata. Conciones 12. de Sacramento Altaris. Item S. de Temperantia & æterna morte. Antigratulatio contra Iacobi Andreæ gratulationem, qui mentitus erat Concionatores Ducatus Bauarici Lutheranos factos fuisse. Centuria quarta Euangelicarum Veritatum contra Friderici Cœlestini Pantheon. Centuria quinta Euangelicarum Veritatum in qua Lutheri vita describitur, contra Cyriacum Spangenbergium, & Ioannem Matthæsium. Singula hæc Ingolstadij Germanicè edita, & Catechismus Catholicus, ibidem anno 1568.

Item de vestimento nuptiali Conciones 3. Cóciones Catholicæ 65. De Nasiasino eiusque vero titulo contra Nigrinum Responsio an. 1571.

Postilla minor à Paschate vsque ad Aduentum, an. 1567. Ingolstadij, Germanicè.

Sex Conciones familiares, seu Domesticæ secundo editæ an. 1571.

Concio ex Matth. 8. De victoria maritima contra Turcam an. 1572.

Postilla minor ab Aduentu vsque ad Pascha, an. 1572.

Eiusdem breuis de Cœna Dominica Tractatus, vnico sermone solidas quinquaginta aduersariarum obiectionum confutationes comprehẽdens, ac perspicuè declarans verba Christi hoc Eucharistiæ Sacramentum sub vtraque specie instituentis: Primum ab eodem auctore collectus & Germanicè editus, iam verò Latinitate donatus à Francisco Io. Dominico Hessio. Ingolstadij an. 1577.

Ioannes Nauclerus, Præpositus Tubingensis, Germanus, & Academiæ Tubingensis Cancellarius, Chronographiam scripsit ab exordio mundi breuiter comprehendentem res memorabiles sæculorum omnium, ac gentium vsque ad an. 1500. Primum autem volumen continet 63. Generationes Christi secundum carnem, quas ipse appellabat Generationes Veteris Testamenti. Secundum 50. Generationes Christi Spirituales, quas appellabat Noui Testamenti generationes. His Chronicis adnexum est additamentum Nicolai Basilij ab ann. 1501. ad an. vsque 1514. huic verò Tempori adiecta est Appendix vsque ad annum Dom. 1544. cuius historia à Laurentio Surio Cartusiano continuata est. Viuebat an. 1500.

Ioannes Neapolitanus, dictus *De Neapoli*, natione tamen Siculus, Theologiæ Professor, & (vti vocant) Regens in Cœnobio Ordinis sui Neapolitano, scripsit in Quatuor libros Magist. Sent. Quæstiones item complures Theologicas cum suis determinationibus. Sermones de Tempore, ac de Sanctis per totum annum. Serm. de mortuis. Quodlibeta tredecim vno volumine satis grandi contenta, quod m.s. vetustis characteribus vna cum altero non paruo Sermonum eiusdem asseruabatur in eodem Cœnobio Neapoli in communi Bibliotheca in folio. Viuebat anno 1317. PP. Mon. Ordin. & Anton. Senensis.

Ioannes Neouillæus Genuillanus, Gallus, scripsit ad Carolum Cardinalem Lotaringum Commentarium ad septem Psalmos Pœnitentiales, an. 1550. Incipit, *Opifex hominũ*. Parisijs an. 1556. apud Galeotum à Prato.

Eiusdem De pulchritudine animi, libri 5. aduersus Epicureos, & Atheos homines huius seculi. ibidem apud eundem an. 1557.

Ioannes Neuizanus, Astensis, I. C. scripsit Indicem Scriptorum in vtroque iure, quem postea ediderunt auctorem Ludouicus Gomesius, Ioannes Fichardus, Io. Baptista Zilettus. Io. Vuolfgangus Freymonius. Vide lib. 2. secundi Tomi nostræ Bibl. Selectæ, vbi de Iurisprudentiæ Scriptoribus.

Additiones quoque edidit ad Rolandinam, & consilia, quæ cũ aliquoties prodijssent, Venetijs denique castigatiora exierunt an. 1573.

Et quidem Librum alium, seu Volumen in sex distinctum libros euulgauit, quod *Syluam Nuptialem* inscripsit, quæ Lugduni aliquot ante annos, deinde Venetijs excusa, Lugduni denique iterum nouissimè recusa est. At quoniam in Romano Indice donec emendata iuxta Regulam Indicis prodeat, est prohibita; idcirco sciendum est, Neapoli primo (quod sciam) fuisse operam datam à Ioanne Francisco Lombardo Theologo, & Canonico maioris Ecclesiæ eius Vrbis, adnotandis locis, qui in ipsa Sylua Nuptiali edita Lugduni, & Venetijs, erant expurgandi, Ea vero locorum indicatio extat in Ecclesiastico Enchiridio Venetijs impresso an. 1588. à Hieronymo Polo, sed Collecto à Gregorio Capucino vno ex ijs, quam censuræ, siue (vt vocant) Reuisioni librum Neapolitanus Archiepiscopus attribuerat.

Atqui sancto Inquisitionis Officio Mantuæ simile, quæ ibi non innotuerat, emenda-

tionem

tionem vrgente, Petrus Maturus Societatis nostræ Theologus accurate, ac quidem pleniorem operam huic negocio præstitit. Qui cum mihi laborem suum reliquisset, ac vero idem de me Venetijs requisitus sit, vtrumque simul à me collatum, & sanctę inquisitionis iudicio subiectum, hic adteximus, ne Operis illius, quod extra Italiam plerique pergunt non expurgatum cudere, ac retinere, lectio incautos inficiat.

Porrò obseruata sunt in Indice, & in contextu, sequentia.

Litt. A. Apostoli dictum dicentis, *Solutus es ab vxore, noli quærere vxorem; qualiter sit intelligendum.* Dele. Nam non bene, & fideliter illud exponit, nisi corrigatur, vt ibi diximus.

Litt. C. *Corpora coitu crescere impediũtur.* Obscæna vox mutetur & dicatur, *copula,* vel *coniunctione.*

Clericus rarò de frigiditate conqueritur. Dele.

Coeundi impotentia, dicatur. Ad copulam ineptus matrimonium non potest contrahere, & si contraxerit non valet.

Sequens sententia deleatur.

Litt. D. *Dictum Matth. 19. de non nubendo intelligendum est de valentibus continere.* Dele, vel dicatur, *de volentibus continere.*

Diuitiæ ad plura vtiles sunt in Matrimonio, nec timendum est nubere diuiti. Dele. hæc postrema verba.

Dolus ille bonus dicitur, quo hostis decipitur, Dele.

Litt. E. *Ecclesia est hodie ambitionis veneno infecta.* Dele.

Episcopus Papiensis fecit se portari à Diabolo Romam vsque. Dele.

Episcopus, seu eius Vicarius. corrige, *sed non eius Vicarius.*

Litt. F. *Fornicationis peccatum antiquitus minimum habebatur.* Dele.

Litt. H. *Henribaldus Cotta à Sacerdotibus occisus, quòd eis nuptias prohibere vellet.* Dele.

Hominem nequam occidere interdum grauius est, quàm hominem innocentem. Dele. cum enim hoc probat, malè probat, solum autem ideo melius esse dicit, quia innocenti in cœlum paratur via per hanc mortem; nocenti verò ad inferos.

Litt. I. *Imaginatio in coitu* dic, *copula.*

Impossibilia, aut quæ sunt maximè difficilia ea non sunt in potestate hominis. Dele. *aut quæ sunt maximè difficilia.*

Impossibile, & difficile æquiparari. Dele.

Incontinentia mulierum quandoque excusabilis est. Dele.

Iudices, & Aduocati maiori præmio digni sint, quam Prædicatores. Dele.

Litt. H. *Laici si boni sunt, dicuntur Ecclesiastic.* Dele.

Litt. M. *Matrimonij bona tria sunt videlicet fides, proles, & Sacramentum, & vno deficiente, non tenet matrimonium.* Dele postrema verba. *Vno deficiente, &c.*

Litt. L. *Nuptias Sacerdotibus magna ratione sublatas, maiore ratione esse restituendas ex sentia Papæ Pij.* Dele.

Litt. P. *Pontifices multi hodie sunt in multis reprehensibiles, & paucos Sanctos audiuimus, in cœlis, licet sanctissimi vocentur in terris.* Dele.

Pretio aliquam corrumpens dicitur vim intulisse. Dele, quoniam hoc est falsum.

Litt. R. *Regula, Quos Deus coniunxit, &c. an patiatur limitationem.* Dele.

Litt. S. *Sperma retentum efficitur venenum.* Dele.

Litt. V. *Vidua grauius peccat se prostituendo, quàm virgo.* Dele.

In Textu.

Pag. 18. num. 107. *Vxorem adulteram dimittens an possit aliam ducere.* Dele. quia tenet partim affirmatiuam.

16. num. 120. *Impossibile & difficile æquiparari impossibile.* Dele.

11. p. 19. 125. *Sperma retentum efficitur venenum.* Dele. quia spurcum & falsum.

Ibid. 130. *Clericos vero de frigiditate conqueri, atque inibi, &c.* Dele.

Ibid. 134. *Nuptias Sacerdotibus magna ratione sublatas.* Dele. quæ ibi dicuntur.

Ibid. 136. *Hemibaldus Cotta à Sacerdotibus occisus.* Dele.

Ibid. 139. *Laici si boni sunt dicuntur Ecclesiastici.* Dele.

20. nu. 159. *Regula, Quos Deus coniunxit homo non separet patitur limitationem.* Dele.

22. lin. 6. *à fine in cuius scriptis reperitur ferme totum Euangelium Ioannis, scilicet, In principio erat Verbum.* Dele. quia falsum, cum Plato nihil scripserit fere quod proximè accedat ad illud sacrum Euangelium, & quamuis D. Aug. in confessionibus dicat, legisse Platonicorum

libros,

Digitized by Google

nicorum libros, in quibus quædam sententiæ illius Euangelij continebantur, quidnã hæ sunt ad totum Euangelium illud tam Diuinum, & admirandum?

24. 2. *Saluator replicauit. Rectèquidem sentitis.* Christi verba non fideliter recitat, quare tollantur hæc, & legatur. *Non omnes capiunt verbum hoc, vt dixit Christus Dominus.*

26. 9. *Attentate lege Euangelica.* Putarem dicendum, *attenta lege naturali & Euangelica.* Nam repudiare vxorem, & alteram ducere lege naturali repugnare, Christus docere videtur, cum scripsit, *quod ab initio non fuit sic.*

Ibid. 21. *Deus non fecit statim mulierem cum homine.* hoc verum est: sed subiungit postea, quod falsum est, *quia voluit reseruare, vt eam faceret cum alijs bestijs.* Dele. non enim sic est S. Scripturis abutendum.

Similiter dele margini additum. *Alij dicunt, quod in mulieribus Deus bene fecit mamillas, &c.* quia est blasphema.

Ibid. 10. a f. *Erasmus in Moria.* Erasmum & alios auctores prohibitos sæpe adducit, quorum nomina delenda, præcipuè in libris, qui prohibiti sunt.

28. 18. *Erasmus in Moria.* Dele.

32. 9. *Et de rustica, quæ excusabat se, &c.* Dele. de boue reperto obscæna, & fœda.

Ibid. 17. *Dicentem dum vir est absens, &c.* Vsque ad verbum inferius. *similiter & quod in marg.* Mulier &c. dele quia fœde.

33. 2. *Vt clerici, quibus vita laicorum est pabio, &c.* vsque ad verba *nec offerre.* Dele. Scandalosa enim sunt, & piarum aurium offensiua.

40. 18. *Vt faciunt clerici.* Dele.

45. 1. *Secundum Lutherum in declaratione.* Dele. *Præcepto Dei* ver. 5. adulterium dele hæc, quia huius memoria omni est execratione digna.

54. 6. *Quimmo dicitur aliquando maius peccatum occidere hominem malum, quam bonum.* Dele. Vel in marg. addendum, *falsum, & glossam male citat,* nam glossa hoc non habet, sed querit tantum, & cõcludit, hoc verum esse in illato, non in cõmisso. idest vir bonus cui mors est illata, minus mali ex sua morte consequitur quam nocens. sed qũi committit homicidium magis peccat occidendo hominem bonum, quam malum.

69. 7. à fine. *Non nomine vos vsque ad pag. 83.* Dele Nam hæc opinio apertè pro hæretica damnata est in Conc. Trid. sess. 24. can. 7. Præterea continet multa quæ delenda sunt, tota hęc longa disputatio. Nam pag. 70. Christi verba Matth. 19. male citat, & peius interpretatur. Nam Christus dixit: *Quicumque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur.* Ipse verò sic. *Quicunque dimiserit vxorem suam, & aliam duxerit, nisi ob fornicationem, mœchatur.* Deinde vult hanc particulam *nisi ob fornicationem* referendam esse ad præcedentia verba, *& aliam duxerit.* quasi Christus velit, quòd liceat propter fornicationem vxoris aliam vxorem ducere, quod est falsissimum. solum enim vult, & permittit vxorem relinquere, & non aliam ducere.

Eadem citat Ambros. pro ea parte cap. vxor. 32. q. 7. sed contrarium verus Ambrosius tenet in c. nemo, ead. q. 4. & in c. an quid, 33. q. 2.

Eadem citat Aug. pro sua sententia 32. q. 2. c. Apostolus. sed is planè contrarius est. & verba Aug. *Quia permisit, non iussit,* sunt de diuortio intelligenda.

Eadem citat Canones, qui vetant marito se vxori adulterę coniungere, sed hi non facciũt pro illo; nam Canones, etiamsi adulteræ coniungi vetent, non cõcedunt aliam ducere, neque hoc est ad peccandum compellere, qstia debet se continere, quod & possunt cum Dei auxilio. Vide Nauar c. 16. Man. nu. 28.

71. Multa delenda habet vt hæc obscæna, *per vn cattiuo, &c.* & quare de incorrigibilitatẽ mulierum adulterantium, & de vehementia passionis amoris, vbi etiam illum quæsitum an philosophus possit condere testamentum, non puto esse dubium, nec eum furioso compararem, propterea quod passiõ amoris non tollit libertatem, sicut furor.

72. Persequitur eadem, & habet multa delenda, qualia sunt exempla Teutonicæ, & alterius, prorsus nefanda, & quæ dicit de mulieribus, quæ Eremitas appetunt, & de Reginis, & de Fratribus.

P. 73. Eadem rursus inculcat, ostendens etiam mulierum incontinentiam, quasi ipse plane omnes huic vitio subiaceant. Citat Lutherum in Sermone de Matrimonio, & tandem rediens ad argumentum, qui vxorem adulteram cognoscere non potest, & non vult continero, concludit eum posse aliam vxorem ducere.

74. Minus habet mali, quam superiores, solum enim difficilem esse continentiam, & sine gratia Dei impossibilem, sed & hæc, quoniam connexa est cum superiore, & ideo difficultas continentiæ demonstratur, vt colligatur, marito habenti vxorem adulteram

Digitized by Google

transire licere ad secundas nuptias, ideo deleatur. Cum autem in fine dicit, Apostolum propter hanc causam dispensasse in secundis nuptijs, male Apostolum citat, non enim Apostolus ita dispensat in secundis nuptijs, quasi sint peccatum, sed quasi minus bonis, si cum viduitate conferantur.

P. 75. Est eiusdem farinæ cum superioribus, & habet multa delenda. Nam quod æquat impossibilia, & maximè difficilia, est falsissimum. & cum postea subiungit, quod Deus iubet leuia, & anathemati eos subijcit post Hieronymum, qui dicunt Deum impossibilia præcepisse, hoc est verissimum. sed conclusio est falsissima, quam vult inferre, nempe, licere marito, cuius vxor adultera est, aliam ducere.

Testimonium Auerrois verum est ex parte legis Iudæorum & Turcarum, ex parte autem legis Christi falsissimum, & execrandum. Christi enim lex non est impossibilium, sed suauissima omnia sunt eius præcepta, & consilia omnia dulciora super mel & fauum.

76. 1. Citat Lutherum de modo confitendi, & reprobat Syluestrum contra eundem. Dele.

77. Panormitanum bene citat, sed ex eo infert, quod est falsum.

17. *Sperma retentum generat venenum.* Dele.

7. a f. *Maritus cognoscens scienter vxorem adulteram, fit irregularis.* Verum est, sed ad rem non facit: nam etiam iudex, dum damnat reum ad mortem, fit irregularis.

77. 6. *Non obstat Paulus, &c.* Pessimè, quasi Paulus contrarium Christo doceat. damnat etiam interpretationem Lyrani, & nescio quem Annium Philonis commentatoris ei opponit. Quæ omnia delenda sunt.

12. a f. Illa verba, *Qui potest capere capiat* pessimè interpretatur. Dele. similiter reprobat auctoritates Canonistarum, propterea quod ipsi non habent vxores. Dele.

78. Tota delenda est, propterea quod de clericorum incontinentia agit.

79. Eadem est cum superiore, & delenda.

80. Enumerat auctores, qui contra clericos scripserunt. Delenda.

81. Vult Sacerdotibus posse permitti nuptias. Quod delendum est.

82. Si quid de Ecclesia veri dicit, eò tendit, vt cœlibatum Sacerdotum destruat.

83. Sic ergo ad hunc vsque locum recte ita esset emendandum his verbis *Imo sunt, qui dicunt licitum esse tali casu vxorem in totum dimittere, & aliam ducere contra expressam Christi doctrinam Matth. 19. Mar. 10 & Luc. 16. & D. Pauli 1. Cor. 7. & doctores qui habentur dist. 32. per totam. Tu vero conclude contrarium.*

84. Vult posse maritum aliam vxorem ducere, si Episcopus concesserit tori separationem, quod quidem est falsum: sed quia præposuit *salua semper determinatione sacræ matris Ecclesiæ.* emendandus videtur his verbis; *Obstat autem determinatio sacræ matris Ecclesiæ, quam Spiritus sanctus edocuit, quæ omnino sequenda est.*

86. 17. *Qui cognoscunt eas cum membro.* Dele.

Ibid. 19. *Posset fortè aliam capere ex dispensatione Summi Pontificis.* Dele.

87. 15. a f. *Papa ex causa dispensat super matrimonio carnali copula consummato.* At hoc est falsum, quare totum delendum est. Hoc autem ille probat, sed malè, quare quicquid Auctor dicat, tenenda est opinio contraria. Papam in matrimonio carnali copula consummato non posse dispensare, nec rationes Astensis quicquam valent.

88. 14. a f. *Est Deus in terris, aliàs est diabolus.* Dele.

89. 8. *Matrimonium est religio.* dicendum: *Matrimonium est Sacramentum.*

90. 9. *Et ita vidimus,* dele vsque, ad *seu consil. de pot. leg.*

92. 4. *Nec desunt, qui dicant,* vsque ad *viros cruciem.* Dele.

137. 18. *Et non est qualitas sine subiecto,* addendum putarem, *saltem natu aliter, propter venerabile Sacramentum.*

Ibid. 12. a f. *non potest qualitas separari à subiecto,* addendum, *nisi Diuina virtute.*

149. nu. 9. *Matrimonij bona tria, videlicet; Fides, Proles, & Sacramentum.* Verum est, sed falsum & delendum quod sequitur, *& vno deficiente, non tenet matrimonium.*

Ibid. nu. 15. *Dispensatio sine spe prolis, non dicitur matrimonium, sed connubium,* non videtur verum; sed relinquatur, quia est quæstio de nomine.

150. 42. *Vidua grauius peccat se prostituendo, quàm Virgo.* Dele.

151. 57. *Coitus cum Vetula.* Dele.

158. 6. *Facit Erasmus in Moriâ ch. 6. & 14.* Dele.

Ibid. 3. a f. *Matrimonium non valet tum eo qui generare non potest.* delendū, aut in margine adnotandum, vt falsum.

Digitized by Google

157.12. *Deficiente vno, & sic bono prolis, non valet matrimonium.* Dele.

Ibid.15. *Senem non posse nubere.* Dele.

Ibid.18. *Licet in matrimonio sit duplex finis, si tamen pars in vnum tantum finem consentiat, scilicet carnalis copulæ, non dicitur matrimonium.* Dele, & declarandum est, quod non contrahitur sine peccato, Nauar. in Man. 22.cap. numer. 79. Eodem modo quod sequitur, falsum est. *Si quis ducat vxorem caussa libidinis explendæ non est matrimonium.* Quare delendum est.

158.9. *Quòd sicut Papa non potest dispensare super matrimonio carnali copula consummato, pari modo non poterit dispensare, si copula præcesserit matrimonium, licet non postea fuerit secuta.* Dele, nam est falsum, præsertim post Concilium publicatum: Quoniam sponsalia iam per copulam nõ transeunt in matrimonium.

Ibid.4. a f. *Non enim sufficit.* Dele. sunt enim obscæna vsque *ad l.1.col.3.ff.sol.matr.*

160.4. *Frater Martinus Lutherus in sermone de Matrimonio.* vsque ad illa verba, *circa spem fructus.* Dele.

166.11. *Quod suspirium nihil valet sine &c. hæc obscæna vsque* ad Apost. 1.ad Tim. 5. Dele.& quod sint piarum aurium offensiua.

168.6. *Gallicum prouerb. Torche, &c.* Dele.est enim spurcum,& fœdum.

169. 14. *Frater Mart. Lutherus in declar. de 6 præcept.* & pag.239. Dele.

16.29. *Item capiens viduam dicitur fornicari licet sit honesta fornicatio cap. hac ratione. 31. quæstion. 1.* Dele. quia falsa sunt, & sunt Auctores Operis imperfecti. Qui non est Chrysostomus, sed alius, hoc est, verus Chrysost. aliter sentit, vt notatur in Annot. noui decreti.

170.1. vlt. *Ideo felix tibi illa &c.* vsque ad *in Tragicomedia Celestina latissimè.* dele sunt enim obscœna,& de confessione obloquuntur.

171.3.a. *Caueat etiam ipsa vidua, quia plus peccat, quam Virgo, ex quo maturior, & magis experta.* Falsum. Quoniam Virgo stuprum committit, non vidua. Dele.

157.16. *Ioan. Lup. in rep.* vsque ad. *sed imo.* Dele. obscœna enim sunt.

186.6.a f. *Et vide si sint fatui.* vsque ad *& vermes quandoque generat.* Dele. quia sunt obscœna,& piarum aurium offensiua.

191. 12. a f. *Merito ergo.* Damnat Ecclesiarum ornatum, sed magis piè est declarandum.

192.9. *In Ecclesijs damnantur cantus figurati.* Et hoc cautè est declarandum.

206.4. a f. *Vt ex turgido,* vsque ad *nec sime decepisti.* Dele obscœna enim sunt.

210. 7.a f. *Nigri oculi.* Dele hanc lineam propter vocem obscœnam, & duas etiam eiusdem pag. vers. vltimo.

212.8. a f. Vbi dicit *hoc procedere ex conformitate planetarum.* Delendum, quamquam quadantenus ille corrigit dicens *sapiens dominabitur astris.*

Ibid. Vlt. a f. *Tertiò aliqui accusant,* vsque ad *caudam paruam.* Dele obscœna enim sunt. Immo vero tota hæc pa. non placet, quoniam agit aduersus caussas, cur mariti ad alias potius, quam ad suas vxores accedant: sed quoniam in fine subiungit, has rationes nullas esse, ideo videtur aliquatenus excusari.

223.14.a f. Sed caue à Cantilena Fulg. in li. fin. vlt. fi. ff. de pig. ait. Dele.

224.7.a f. *Nam si postea non inueniatur Virgo.* in marg. saltem addendum. *Per inspectionem scilicet honestarum matronarum.* alioqui falsum est, vt docet Nauar. in Manual. cap. 22. numer. 56.

227.14. *Sed errant, vt habetur Leuit.* Addendum saltem in margine. *Incestus diuino est iure prohibitus; non ita tamen, vt cum legitima dispensatione Pont. Max. non liceat inter affines, & cognatos matrimonium contrahere. Nam qui in Leuitico cognationis, & affinitatis gradus prohibentur, iam Christianum populum non obligant. Itaq; inter ascendentes & descendentes Diuino iure naturali solum est prohibitum matrimonium Nau. in Man. c. 22. nu. 84.*

232.nu.20. *Iudices & Aduocati maiore præmio digni sunt, quàm Prædicatores.* Dele.

233.nu.28. *Episcopus, sed non eius Vicarius.* post Concilium, vt notauimus, Vicarius Episcopi non potest concedere has monitorias litteras. Itaque corrigatur sicut correximus, *sed non eius Vicarius.*

234. Tertius hic liber, si probat vtile esse nubere, ad damnãdum cœlibatum, & anteponẽdum matrimonium virginitati vel cœlibatui omnino hæreticus esset, contra Christi & Apostolorum doctrinam, & damnatur nouissimè in Concilio Trid. c. 9. & 10. sess. 24. sed quoniam hoc non habet expressè, videant, quibus à S. Sede Apostolica hoc munus incumbit, num quæ sequuntur, essent initio adijcienda.

Digitized by Google

Cum in hoc libro auctor probet vtile esse nubere, non de his agit, qui castitatem Deo permiserunt, quibus non vtile est non solum nubere, sed etiam velle nubere damnosum est cap. vouentibus dist. & n.17.q.1. & alia sexcenta, & nouissimè Conc. Trid. sess.24. Can.9. & 10. Sed de his agit, qui ab omni voto liberi sui iuris sunt, & in seculo manent, viuunt q3 communi vita, & carni potius quàm spiritui seruiunt. Deniq; hūc Tractatum politicum potius hominem spectare, non autem Christianum informare certum est.

235.3. a f. *Et bene pondera,* Dele. quia fauet Luthero, & hæreticis dicentibus, ex hoc loco matrimonium omnibus esse præceptum.

248.20. *Vt vidimus in personis Ecclesiasticis.* Dele. vsque ad verba *ad plures menses.* quoniam statui Ecclesiasticum infamant.

249. 9. a f. *Vndecima ratio.* hæc ratio habet multa delenda. Nam quid est hoc? *Secundum vitam politicam necesse est vel nubere, vel religionem ingredi, & alter faciens dicitur bestialiter viuere.*

250.5. *Postquam tanta est honestas in matrimonio, sicut in ingressu religionis.* Dele.

Ibid. 17. & sequentibus dicit, *quod vita actiua melior est.* Dele. falsum est enim, & contra S. Tho. in. 2.2. q. 182. & Theologus omnes.

Ibid. 22. *Et quòd propterea recti iudices, & Aduocati.* Dele. vsque ad *de præscriptis,* & *quod est in margine.*

251.8. *Quia communiter Prælati malè viuunt,* deleri posset, sed quoniam subdit, *sed non curandum, quia propter pisces malos, &c.* videtur posse quadantenus excusari.

Ibid. 12. *Quia vouit se numquam religionem aliquam intraturum vel approbatam, vel reprobatam.* Dele.

256.7. *Regula est quòd Episcopus, seu eius Vicarius.* Post Conc. Triden. solus Episcopus potest has litteras monitorias concedere. sess.25. cap.3. de refor. Quare delenda sunt ea verba. *seu eius Vicarius.*

261.12. *Quòd si iudex Ecclesiasticus,* hoc est contra Conc. Trid. sess. 25. c.3. de reform. quare aut delendum, aut aliter scribendum.

267.2.a f. *Vbi apostilla contra Alexandrum Papam VI.* Dele.

268.19. *Quia licitum est redimere, &c.* Dele vsque ad *potius quam mori.*

269.5. *Quòd si aliquis indebitè detinetur.* Dele. Vide autem Nauar. in Man. 12. n. 18.

271.15. *Nisi in caussa matrimoniali, quia in ea sacerdos cogi poterit propalare, quæ habuit in confessione.* Dele.

276.a f. *Martinus Luther. in Serm. de excom. ver. 3.* Dele.

289. num. 1. Dictum Matt. 19. de non nubendo intelligitur de volentibus cum Dei gratia continere.

Ibid. 4. *Abstinens à matrimonio, &c.* Dele.

290, nu. 36. *Impudicitia reddit mulieres.* Dele.

294. nu. 136. *Beda orans pro pace Italiæ fal. & iam Italia per Dei gratiam pace gaudet, quæ vtinam perpetua sit.* Dele.

Ibid. nu. 143. *Episcopus Papiensis.* Dele.

Ibid 145. *Ecclesia est hodie.* Dele.

Ibid. 150. *Pontifices multi hodie sunt.* Dele.

296. Hic liber plura, credo, habet, reprehendantur quàm præcedens: ne tamen propter hæc totum damnemus, sic videtur emendandus.

2. *Quia fateor illud procedere in valentibus continere.* sic emendandum *in volentibus cum Dei gratia continere, quod nequaquam est supra vires humanas Dei ope fultas, maximè cum Deus continentiam recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus tentari, de quibus nostra conclusio non loquitur, qua vtile esse nubere disputat.*

Ibid. 3. *Sed quis est & laudabimus eum?* Dele. *C. de bon.*

Ibid. 11. *Fortius Deus Pater, &c.* in marg. addatur, *leue & prorsus frigidum hoc est argumentum.*

Ibid. 19. *Christus erat Sacerdos templi.* Dele.

299. Hi versus de Christo habent errores sic emendandos.

3 Ille pedes clauis fixit & hasce manus.
4 De me solus amor potuit perferre triumphum,
Solus amor fecit me tolerare Crucem.
Ergo si quid aues animi mihi pendere grati
Dilige.

299. *Damnum autem abstinendi à matrimonio respicit & corpus.* Hæc vt veritati congruant sic emendanda sunt. *Damnum autem abstinendi à matrimonio respectu eorum, qui se cum meretricibus, &*

bus,& alienis vxoribus miſcent, reſpicit & corpus.

302.6. *Facit quod dicebat Papa Iulius,* dele, vſque ad illa verba. *Iulius intulit.*

305.14. *Vt eſt prouerbium.* vſque ad *in ſuis facetijs.* obloquitur de Sacerdotibus, proinde. dele illud, *amicitia di Preti.*

Ibid.4.a f. *Vide Tractatum de fide concubinarum,* vſque ad *char. 4.& 7.* Dele.

306.20. *Nam Apoſtolus ibi, vt ipſe proteſtatur.* Malè interpretatur D. Paulum. Nam Apoſtolus ibi, vt ipſe proteſtatus eſt, non loquitur tamquam præceptum Domini habens, ſed tanquam dans conſilium, & ad quod melius eſt exhortans, & ſic non ligat.

308.8. *Lutherus in declaratione 4. Præcepti honora patrem.* Dele.

De illo qui ex animo, & verè continet. Nam de alijs qui non continent ſi vlla voti obligatione tenentur.

314.3. *Vnde quando mos non erat, crimen non erat, & licet ſit minus peccatum, quàm mendacium.* falſum, & delendum, ſiue omnino corrigendum ita. *Vnde quando mos erat impunè fieri putabatur ca. obijciuntur. 32. q. 4. hodie autem licet non ſit minus peccatum, imò maius quàm mendacium, quia eſt contra naturam aque ac plusquam mendacium ſecundum S. Tho. 1. 2. q. 107. ar. 4. & alios omnes in 3. diſt. 37. quicquid dicat Fel. in c. cum dilectus. hoc tamen in mendacio maius eſſe videtur, quod illud inter cæteras.*

Ibid. dele in marg. *Fornicatio minus peccatum eſt, quam mendacium.*

Ibid.17. *Sed fornicatio eſt minimum,* vſque ad *Inſt. de hæred. inſtit.* Dele.

316.4. *Per quem textum patet. quia non fuit excuſatus ille Papa,* Dele vſque ad hæc verba *per hæc & punietur.*

319.25. *Et illa quæ ſe fecit Ioannem Papam VII.* Dele quia Ioannes hæc fœmina chimera eſt, & & impoſtura calumniatorum.

321.14. *Vbi in fine refert,* vſque ad *Veniat ad me.* Dele.

322.1.f. *Non ſolum laici,* vſque ad *erga Sacerdotes.* Dele.

323.9.a f. *Et Beato Petro.* Dele. Diuus enim Petrus fuit caſtiſſimus, nec cum Dauide in ea re coniungendus.

324.4. *Item in coitu vtuntur arte,* vſque ad, *ô mondo cieco,* dele obſcæna enim ſunt, & piarum aurium offenſiua.

325.2. *De coitus ratione,* Dele. quia non neceſſarium, ſæpe etiam hanc vocem vſurpat, quam mutare præſtaret.

326.6.a f. *Nam humiliores reddit mulieres.* Dele. *quia nullum incontinentiæ laudem fero. & mulier caſta de caſtitate ſuperbire non debet, qui enim ſtat, videat ne cadat,* & quod in marg. vſque ad *alteros Fregoſij* ch.24. Dele.

331.17. *Imo, proh dolor, vtentur miniſterio ſacerdotum.* hoc delendum vſque ad *in ſcripturis 96. diſt.* quia hæc omnia ita connexa ſunt vt ſubſiſtere non poſſit ſeparata.

332.2. *Vel vt ille Epiſcopus,* vſque ad *incipit aſcendite.* Dele.

339.22. *Et ſic cognoſcunt ſe impotentes.* vſque *dum agit de virga.* Dele.

340.3. *Et enim ſi mulieri non ſatisfit.* hæc quæ obſcænitatem continent, ſic mutanda. *Et enim ſi mulieri non ſatisfit in veſtibus, ægrè admodum fert. cupiunt enim habere duas eiuſdem coloris, & panni veſtes. Barbat. in c. prudentiam.*

348.10. *Quia Lutherus in declaratione de 8 præcepto Dei probat.* Dele. & ſic coniungatur, *quia eſt de præcepto.*

349.14. *Mart. Lutherus in declam.* vſque ad *dicta Apoſtoli.* Dele.

373. *In marg. Bonus vir, ideſt cornutus.* Dele.

Ibid.12. *Etſi vident aliquem,* vſque ad *Pater noſter.* Dele. Quia obſcenitatem continent aliquã, & vſurpat Diuina verba temerè.

378. *Item illa ruſtica.* vſque ad *copulam.* Dele.

Ibid.10. *Et non ſolum tranſeunt ſub diſſimulatione,* vſque ad *ch.4. & ſeq.* item quod eſt in marg. *licet honeſtatem violare pro vtilitate.* Dele.

Ibid.11.a f. *Et poſtquam mortalia,* vſque ad *ch.14.& 18.* Dele. Quia ſunt verba Eraſmi in Moria, & impia.

381.4. *Qui Pontifici aſſerenti,* vſque ad *non meretrix.* Dele. & quod ad marg. Dele.

388.12. *Et exemplo quod ponit, admiſit ibidem.* Dele quia obſcæna.

Ibid.10.a fi. *Et dato quod iſti,* & omnia illa carmina Macaronica de cornibus. Dele ſic ergo coniungantur. *& dato quod iuuenes tum irrideant, poterit, & vos.*

402.7.a f. *Quia habent duo ora, & plures linguas.* Dele.

404.10.a f. *Licet Fr. Mart. Lutherus in declarat. de 4. præc. Dei.* Dele.

405.2.a f. *Licet coitus,* vſque *Vni eſt.* dele.

Digitized by Google

409.17. *Quas faciunt pro Indulgentijs.* Dele.
416.3. a f. dicit *Quod est grauius peccatum.* in marg. addatur. *cautè.*
432.17. *Vt Lutherus dicit, nunc tandem sapit Germania.* Dele.
442.2. a f. *Quapropter Episcopus Papiensis,* vsque ad *§. quis debet col. 2.* Dele.
443.16. *Et tamen sunt aliqui,* vsque ad *Quod est falsum.* Dele.
444.10. a f. *Verbum Gallicum vltimum obscœnum.* Dele.
449.7. *Non igitur mirum,* vsque ad *451.14. Vbi fruitur Beatorum.* Dele.
478.4. a f. *Dicit tamen Hostiensis.* Hæc de Paphnutio historia tamquam falsa reprobatur à doctis, propterea delenda.
479.11. *Vade cum taxillis,* in marg. *Consilium improbum.*

Sequentes duo libri minus, quàm alij erroribus abundant,

490.15. a f. *Patet in credo tondito ab antiquis.* & falsum & impium. Nam antiqui Patres tã Græci quàm Latini crediderunt Spiritum Sanctum procedere à Patre, & Filio, vt Doctores ostendunt. Quin & iura ipsa, quæ citat, sunt contra ipsum. Nam Didymus Græcus fuit Antiquus, & Conc. Ephesinum est antiquum & Græcum, ex quibus in Decreto hæc veritas probatur. Delendum igitur quod facit iniuriam Sanctissimæ Trinitati.
516.11. a f. Vbi dicit, quod Machabæi studio contradicendi perdiderũt sanum intellectũ. Falsum, si de Machabæis loquitur, quos Scriptura commendat, nam alios non noui Machabæos. Dele ergo. vel dicatur ad marg. cautè.
523.7. a f. *Quoniam peccarent in Spiritum S.* Dele. Neque enim decet Spiritus Sancti nomen in his nænijs vsurpari.
528.10. a f. *Nisi longo tempore asinus seruisset Ecclesiæ, quia deberet præferri inhabilibus nominatis ex reuelatione carnis.* hoc dictum mordax, non est dignum impressione, sed potius hic emendandum. *Sed remoto ioco, si quis esset literarum non planè rudis, & qui diu multumq; Ecclesiæ inseruisset, præferendus esset aliquibus iuuenibus imperitis, qui ob cognationem potius sanguinis, quam ob vllã virtutis commendationem ad Ecclesiasticas dignitates nominaretur.*
531.10. a f. *Martinus Lutherus,* vsque ad *ex multis ch. 2.* Dele.
537.4. *& Gomicium Mediolanensem,* vsque ad *vxor ascendit.* Dele.
Ibid. 7. a f. *Et propter necessitatem possumus vti arte magica,* vsque ad *ch. 52. col. 3.* Dele.
551.3. *Et Pontificis (supl. insignia irridet) Hut. in dial. Tria Rom.* Dele.
562.8. *Et tamen si rectè, & iustè procedant* (aduocati scilicet) *plus merentur, quam fratres Prædicatores,* vsque ad verba *seu fundamento partis affirmatiuæ.* Dele.
571.11. *Ergo male dicit Fr. Mart. Luther.* dicatur *ergo pessimè dicit pessimus Mart. Luther.* Nam eum satis frigidè auctor coarguit.
Ibid. 24. in Marg. hæc possunt addi *S. Augustinus ex his auctoribus nihil ad Christianam religionem transtulit, sed tantum contra Paganos in lib. de Ciuitate Dei, vel hæreticos in alijs suis Operibus disputans ex Platone & Cicerone (nam Hortensius nihil vmquam scripsit) aliqua ad eorum errores redarguendos protulit: Christiana autem religio perfecta omni ex parte & absoluta est: neq; eget vllis ad sui tutionẽ, & confirmationẽ adminiculis, nisi cum ei est cõtra aduersarios, vel hæreticos dimicandum, qui aliquando cum credant potius externis Scriptoribus, quàm Christo, eiusque asseclis, suis quasi gladijs, quemadmodum & Goliath, iugulantur, c. si quid veri. dist. 37. ex Aug. lib. 13. contra Faustum, c. 15. & cap. Qui de mensa. ea ex Hier. in 1. c. Daniel.*
572.2. Dele, quod est in Marg. *Canonistæ differunt à Theologis.* Ac potius addatur. *fieri potest vt in materia vsurarum aliquando Canonistæ aliqui, præsertim qui sunt Theologiæ cognitione præditi, vt D. Nauarrus, melius sentiant, quam aliqui Theologi iuris prudentia prorsus destituti. Absolutè tamen Theologis potius standum est in materia peccati mortalis, qualis est vsura, quam Canonistis.*
157.18. *Quare etiam leges per ora principum sunt Diuinitus promulgatæ.* hoc non semper verum est, quamuis non negem de quibusdam hoc posse dici, qualis est illa celebris Gratiani, Valentiniani, & Theodosij Auggg. quæ incipit. *Cunctos populos, C. de Summa Trin. & fide Cath.* quare addatur ad marg. *cautè,* vel dele.
580.9. *Vt dixi in constitutione,* vsque ad *ob adulterium coniugis.* Dele.
585. *Egit quoque Fr. Syluester contra Lutherum cart. 16. & 121. Vbi clarè probat leges esse de iure Diuino.* corrigendum puto: & Syluestrum contra Lutherum non vidi. In summa autem non hoc docet. Vult autem (credo) Syluester solum contra Lutherum leges Ciuiles iustas à legitimo magistratu latas, & promulgatas habere vim obligandi in conscientia, & emanare à lege æterna. per illud Prou. 8. *Per me reges regnant, & sapientes decernunt iustitiam,* & per illud promulgatum, *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit.* Vide cũdem in

Digitized by Google

ſumma. Verbo lex. certe c. leges Imperatorum 10. diſt. clare oſtendit leges non eſſe de iure Diuino, ſed iuri Diuino ſubiectas.

592. 15. a. f. *Dixi in quæſtione, quod ob adulterium relicta prima liceat aliam vxorem capere.* Del.

615. 4. *Et ille dicebat,* vſque ad *faire creance.* Dele, obſcœna ſunt enim.

617. 4. *Quod quidam iudices faciunt, vt Eccleſiaſtici in Eleemoſyna meretricum, qui parua ſpernunt, ſed non magna.* Dele, & dicatur, *vt milites in expugnationibus Vrbium.*

678. 4. a f. *Barb. dicit, quòd ſi Papa peccat, eſt ſine reparatione ad inſtar Diaboli.* Vt ipſe notat in c. at ſi clerici, col. pe. de iudicijs, not. 151. Dele. quia falſum eſt, atque impium.

679. 9. *Adeo quod Cepol. caut. 2. inſi. 2. col. inuehit contra miſeros Prælatos, qui in tantum litteras D. Papæ timent, quòd contradicere non audent.* Dele.

684. 12. a. f. *Imo & hæreticorum* (auctoritates ſunt citandæ) *in his in quibus errarunt typog.* omiſit negationem, & propterea legendum eſt *non errarunt.* hæc autem ſententia non eſt prorſus tenenda.

691. *Satisfaciendo promiſſis, &c.* Hi verſus non ſunt admodum venuſti, & plurimos errores typographorum credo incuria in ſyllabarum quantitate continent, & ad inſtar Satyræ plurimos mordent, quare puto non imprimendos.

696. *Quiſquamas mundi.* hi verſus ſunt optimi, & digni qui imprimantur.

IOANNES è Nibach, Sermones olim edidiſſe ſcribitur habitos diebus feſtis Sanctorum.

IOANNES Nicænus, librum ſcripſiſſe fertur cõtra Armenios De rebus Fidei, qui Græcè m. s. aſſeruetur in Bibl. Vaticana.

IOANNES Nicolaus, Arelatenſis, Librum de hæreticis, & eorum pœnis: & alterum ad 1. Codicis de ſecundis Nuptijs emiſit Lugduni ann. 1536. ſcripſit item Adnotationes ad Librum Alciati de Præſumptionibus.

IOANNES Nicolaus Gimonteus I. C. ſcripſit De beneficijs Eccleſiaſticis, & horum Collatione, Pluralitate, Diſpenſatione, Permutatione, ac de Gratijs, & Expectatiuis.

IOANNES Nider, Sueuus, Ordinis Prædicatorum, Theologus ſcripſit,

In vigeſimum caput Exodi De decẽ præceptis volumen ſat grande, ac quidem dictione perſpicua, licet (vt ea ferebãt tempora) non eleganti. Incipit, *Decalogi legem ſacratiſſimam.*

In decimum tertium caput Leuitici. De lepra morali.

In Euangelia totius anni Tomos duos Sermonum; cum Sermonibus Quadrageſimalibus.

De contractibus mercatorum.

De ſecularium Religionibus.

De abſtinentia ab eſu carnium.

De reformatione Status cœnobialis.

Conſolatorium timoratæ conſcientiæ.

De vigore conſuetudinis, & Diſpenſatione Canonica.

De perfecta paupertate.

De vera, & falſa Nobilitate.

De moralitate ſumpta à formicis.

Dialogum ſtudioſi, & pigri.

Speculum perfectionis.

Diſpoſitorium moriendi.

Viuebat ann. 1530.

IOANNES Niuicellenſis Monaſterij Abbas & Doctor Decretorum, ſcripſit Concordantias Auctoritatum Sacræ Scripturæ iuxta ordinem Librorum in Biblijs, in quibus locis Iuris Canonici reperiantur. Sermones de Tempore. Sermones de Sanctis. Epiſtolas, & Quæſtiones varias.

IOANNES Nobilis, Ord. D. Benedicti, Abbas S. Vdalrici, eques de Viſchbach, ſcripſit De immunitate Eccleſiæ. Viuebat ann. 1355. Eiſingr.

IOANNES Noblet, Gallus, Carmelita, Profeſſor Gymnaſij Pariſienſis, cuius præter Tritemium, & Iacobum de Plebe, ac Petrum Lucium meminit etiam in Chronologia Genebrardus, ſcripſiſſe fertur in vniuerſa ferè Biblia, vt Eiſingrenius teſtatur. In Epiſtolas Canonicas libros ſeptem. Sermones varios, vno libro. In libros 4. Mag. Senten. Centiloquium ænigmatum. Viuebat Eiſingrenio, ann. 1444.

IOANNES Nopelius, Collegij D. Suniberti in Cæſaris inſula Decanus, Confeſſionem Ambroſianam edidit in quattuor Libros recta methodo diſtributam, quibus cõtinetur, quid de ijs fidei Chriſtianæ dogmatibus, quæ hodie in controuerſiam vocantur ab hæreticis, ante annos mille, & ducentos B. Ambroſius Epiſcopus Mediolanenſis totius Occidentalis clariſſimum lumen ſenſerit.

IOANNES de Noto, (alijs *Notho*) Siculus, Ord. Minorum Theologus citatur in Summa Angelica.

IOANNES Nouarienſis, Ordin. D. Auguſtini Supplementum Chronicorum reliquit. Viuebat ann. 1443.

Digitized by Google

IOANNES Nouiomagus, siue *Oeomagus* Germanus, qui Scholia in Bedam edidit tum ad librum De emendatione temporum, tum ad librum De natura rerum, putauit locum de Paradiso terrestri intelligendum esse enigmaticè, atque allegoricè, sensu tamē diuerso ab Origene. Quam sententiam verè reprobandam reprobat item Sixtus Senensis Annot.35.lib.5.Bibliothecæ sanctæ.

IOANNES Nuscensis, Monachus Montis Virginis, qui vixit ann. 1200. scripsit vitam S.Gulielmi Institutoris Ordinis sui: quam Thomas Costa in vita S. Donati monachi testatur extare. Arnold. Vion.

IOANNES Octauus, Pont. Max. non est, quem blaterant conuicti impostores hæretici, fuisse fœminam, id enim mendacium vanissimum fuit. Vide infra in verbo, Ioanna Papissa. Cæterum extant aliquot ipsius Epistolæ in Regesto Vaticanæ Bibliothecæ, quod ibidem asseruatur.

IOANNES Olaus Magnus, Gothus, Archiepiscopus Vpsalensis Historiam Gothorum, & Suecorum viginti quattuor libris, & librum De Episcopis Suetiæ scripsit. Ac Historiam quidem illam Iulio III. Pont. Max. dicauit, quæ Romæ fuit excusa Latinè, Venetijs autem Italicè apud Franciscum Bindonum, ann. 1558. Viuebat eodem tempore. Vide supra in verbo, Ioannes Magnus. Est enim idem ipse.

IOANNES Olney, Anglus, Ord. Cartusianorum, scripsit quinque libros De miraculis B. Virginis. Alium item Meditationum solitariarum. Viuebat ann. 1345. Eisingr. alijs autem claruit adhuc ann. 1350.

IOANNES Opicus, qui scripsisse dicitur De Selectis Scripturarum quæstionibus ambiguis, visus non est à me, ac proinde qualis sit, non scribo.

IOANNES Opsopæus, Brettanus, etsi Græcolatina Oracula Sibyllina Parisijs edi curauit ann. 1599. & quidem additis ab se ad illa Scholijs, pleraque tamen in ea editione desiderātur à Catholicis, ac doctis viris. Id primum, vt quoniam Onufrij Pannuuinij Libellus de Sibyllis, & carminibus Sibyllinis eidem libro præfixus est, eius Sacerdotis nulla vt facta mentio, quòd Ordinis Augustiniani fuerit. Nam cum recentes hæretici oderint hoc nomen religiosorum, ac tamen vident in ijs eruditionem viguisse, demunt eam nominationem, nequa Ecclesiæ Catholicæ laus accrescat. Addita item est mentio Carminum illorum facta à Sebastiano Castalione, cuius tamen scripta omnia prohibita sunt in Romano Indice. Quòd si in eodem Indice permittuntur versiones, in quibus nihil sit noxium, aut detortum ad hæreses, id ex auctoritate Sorbonę erat procurandum, vt in fronte appareret. Quin cum illo Opere inserta sint falsorum Deorum oracula, quæve ex somnijs vaticinia conijciuntur, ea præstabat omittere; ne videlicet procliuibus ad errores ingenijs ansa præberetur, vt quasi rediuiua audirent impia oracula, quæ iamdudum Deus iussit obmutescere.

IOANNES Oranus, ex Hispanico Latinum fecit Principem Christianum Petri Ribadeneyræ aduersus Nicolaum Macchiauellum. Versio autem hæc edita est Moguntiæ, ann. 1604.

IOANNES Orthius, Suffraganeus Bambergensis edidit Germanicè, duas Epitomes Postillæ Feuchtianæ, alteram de Tempore, alteram, de Sanctis. Ingolstadij ann. 1583.

IOANNES Osorius, Societatis Iesu, Theologus, edidit Latinas totius ann. Conciones quinque Tomis comprehensas, quæ in Hispania, & in Belgio Antuerpiæ, ac Venetijs non semel prodierunt, ann. 1594. 1595. 1596. 1597. Ac denique Venetijs etiam ann. 1604. apud Societatem Venetam. & Coloniæ apud Ant. Hierat.

IOANNES de Ouando Ord. Min. super mysteria fidei edidit libellum sic prænotatum: *Discursus Prædicabilis super mysteria fidei*: &c. Parisijs ann. 1606.

IOANNES Ouinhelus, Oxoniensis, Theologus, dum staret Anglia in fide Catholica, scripsit Exempla scripturarum, lib. 1. Sermones per annum, libro altero. Distinctiones rerum variarum, lib. 6. Obijt ann. 1438.

IOANNES Palæologus, Epistolam Græcè scripsit ad Alexandrum Patriarcham.

IOANNES Paleonydorus, siue de *Aqua Veteri*, Hollandus, Carmelita, scripsit.

De puritate Conceptionis Beatissimæ Virginis, librum.
Alium Sermonum de Tempore.
Alium De Sanctis.
Item Quadragesimale.
Fasciculum tripertitum sui Ordinis, lib. 3.
Manuale eiusdem. hæcque duo Opera Moguntiæ prodierunt.
Lib. quinque in Boetium de Consolatione.
Dialogum inter Carmelitā, & Cartusianum
Propugnaculum Carmelitarum.
Vitas Sanctorum sui Ordinis.
Contra Vuigandum pro Tritemio.
Collationes feriales.

Episto-

Epistolas familiares. Obijt an. 1507. annos natus 74. Trithem.

IOANNES Paliz, Ord. Præd. Libros duos Sermonum edidit. Alterum Latinè Hermanno Colonienſi Archiepiſcopo: Alterum Germanicè Ioanni, & Friderico Saxoniæ Electoribus inſcriptos, quos anno 1516. Lipſiæ Martinus Lansberg excudit. Eos autem libros prænotauit *Cœli Fodinam*, cum aliquandiu demoratus in Oppido Snebergo, quod *Montem niuis* appellant, vbi ſunt fodinæ, inde eius ſcriptionis, & inſcriptionis occaſionem accepit.

IOANNES Palmer, Anglus I. V. C. ſcripſit contra Boemorum articulos, hoc eſt aduerſus hæreticos Huſſitas. Viuebat an. 1433. neque vero hunc eſſe puto Ioannem illum Palmerium, qui in Romano Indice inter Auctores primæ claſſis prohibitus eſt.

IOANNES è Palomar, Hiſpanus, & Barchinonenſis Eccleſiæ Archidiaconus, ſcripſit De abſtinentia carnium ad Ioannem Abbatem Monaſterij Scotorum Ord. D. Benedicti. Sermones item, ac Quæſtiones. Viuebat an. 1420.

IOANNES Papa. Vide in verbo, Ioannes Pontifex Maxim. & in verbo, Ioannes octauus.

IOANNA Papiſſa, ſiue quæ, vt commenti ſunt Eccleſiæ Catholicæ hoſtes, æſtu vixerit (licet fœmina) in Pontificatu, nihil fuit. Impoſturam hanc hæreticorum plures doctiſſimi viri confutarunt, vt iam hæreticos pigeat non tam inuecti huius mendacij, quàd quod putidè ſint conuicti. Vide Cardinales Baronium, & Bellarminum vbi de Ioanne Octauo Pont. Max. egerunt, illum in Annalibus, hunc in Controuerſijs. Papyrium Maſſonem de Vrbis Epiſcopis. Hieronymum Scherer noſtrum Theologum, qui Germanicè id præſtitit egregiè. Onufrium Pannuinium. Gilbertum Genebrardum. Poſtremò autem Gallicè Florimundum Remundum Regium in Burdigalenſi Senatu Conſiliarium perelegãter, atque ſyncerè.

IOANNES Pariſienſis, Ord. Præd. Theologus, & Profeſſor in eadem vrbe, ſcripſit

In quatuor lib. Mag. Sent.
Librum item De Vnitate Eſſe, & Eſſentiæ Diuinæ.
Alterum De tranſubſtantiatione Panis, & Viui in Sanctiſs. Euchariſtia.
De Aduentu Antichriſti.
Quodlibeta varia.
Contra Henricum de Gandauo.
Contra Corruptorum D. Thomæ Aquinatis.
Commentaria in lib. Meteororum Ariſt.
Tractatum de Iride.

Viuebat an. 1280. Eiſingr. Antonio autem Senenſi an. circiter 1300. Quorum vtrumq; cohærere poteſt.

IOANNES Parmenſis dictus *de Parma*, in Bononienſi tractu natus, Ord. Minorum, Profeſſor olim Theologiæ Pariſijs, euocatus ex Gallia ab Innocentio Quarto Pont. Max. allegatus ad Ioannem Imperatorem Græcorum, & Manuelem Petriarcham Conſtantinopolitanum: ab ijſdem *Angelus pacis* vocatus; inde autem reuerſus Generalis Ordinis ſui Miniſtri Aſſiſij, an. 1248. delectus, ſcripſit

In libros Magiſt. Sent.
De conuerſione Religioſorum, lib. 2.
Officium Paſſionis Chriſti, cuius initiũ eſt, *Regem Chriſtum Crucifixum*; &c.
Tractatum quem inſcripſit, *Sacrum commercium Beati Franciſci cum Domina paupertate.*
De beneficijs Creatoris.

Obijt Camerini, vbi in Aede Sancti Franciſci, in arca marmorea conditus. Viſebatur autem adhuc ante paucos annos integrum eius corpus. Vide in verbo, Io. Paulinus.

IOANNES Paſchal è Sudouolcarum familia, Anglus, Carmelita, ſcripſit Librum De Paſſione Domini noſtri Ieſu Chriſti. Homilias varias ſexaginta ſeptem. De Tempore octoginta. De Sanctis alias. Lectiones Scripturarum. Diſputationes Theologicas. Obijt apud Landauenſes an. 1361.

IOANNES Paſchaſius, Mechlinienſis, Carmelita, Theologus, ſcripſit in Mag. Sent. In Euangelia Dominicalia, & Feſtos dies totius anni. Deſcriptionem Terræ Sanctæ. Viuebat Louanij poſt ann. 1500. Chriſtianus Adrichomius, & Ludouicus Guiciardinus in deſcriptione Ciuitatis Mechlinienſis.

IOANNES à Paſtura, Monaſterij Gemblacenſis, Prior edidit in Pſalterium Paraphraſim è Patribus collectam an. 1510.

IOANNES Paulinus, ſiue *Ouaya*, alijs *Geneſius*, Parmenſis, Ord. Min. ſcripſit Roſarium in Geneſim, quod vidimus m. ſ. apud Eremitanos, qui ſunt Patauij. Librum item de Ciuitate Chriſti, cuius initium, *Fundamenta eius in montibus altis.* Quin & eidem tribuitur ab Henrico Vvillot, liber alius inſcriptus, *Conſortium Chriſti cum Doctrina Paupertatis*, vt credant eundem hunc eſſe, qui paullò ſupra, *Ioannes Parmenſis.*

IOAN-

IOANNES Paulus Berlendus, Bergomas, Ord. D. Augustini, Professor Theologiæ, ac Concionator, Librum edidit prænotatum *Scalam Iacobi* aptatum Beatitudinibus Euangelicis. Italicè Bergomi apud Cominum Venturam an. 1601. Quo viuebat.

IOANNES Paulus Germanus, Ord. Min. Professor conuentus Thamensis Prouinciæ Argentinæ, scripsit librum prænotatum, *Seria, & Ioci*, Alterum item Sermonum ad populum. Viuebat ann. 1530. Henricus Vvillot.

IOANNES Paulus Lancellotus, Perusinus, I. C. Institutionum Iuris Canonici libros quatuor emisit in lucem primò Venetijs an. 1570. vnà cum Glossis, siue Interpretationib. Qui deinde Lugduni apud Rouillium an. 1571. præterea Romæ, an. 1584. recogniti sunt, & recusi apud Georgium Ferrarium, deinde item Antuerpiæ apud Plantinum, Notis Hieronymi Elani I.C. illustrati.

Posteriori autem isti Romanę editioni Lancelotus adiecit Commentarium in tres libellos partitum, quo tuetur caussam, cur suas Institutiones conscripserit, ne videlicet Canonico Iuri suæ decssent, quæ Ciuili Iuri necessario fuerant à Iustiniano præscriptę, imitatus etiam Cosmographos, qui singillatim acturi de varijs Mundi Partibus Orbem ipsum Vniuersum paruulo schemate subijciunt oculis.

Sanè verò Pauli Quarti Pont. Max. nomine à Cardinali Reumano iussi, vt eas institutiones accuratè recognoscerent viri tres peritissimi Iure consulti Fabius Acorambonus Rotæ Romanæ Decanus, Iulius Oradinus Rotæ Auditor, & Antonius Massa è Gallesio, quod & Adami de Inuidia Notarij formula, siue (vt aiunt) instrumento exceptum est, testimonium de eo opere reddidere grauissimum. Successit Paulo Quarto, Pius Quartus Pont. Max. cui item Theologi fidem similem fecerunt. Legat ipsum Commentarium, & ipsas Institutiones Candidatus Iuris Canonici, studiosus, nec ipsum pœnitebit.

IOANNES Paulus Palanterius, è Castro Bononiensi Ordi. Minorum Conuentualium Parmæ, Theologus edidit duos abs se conscriptos Tomos in totum Psalterium, quorum primus apud Cominum Præsenium, secundus apud Franciscum Thebaldinũ prodijt Brixiæ an. 1600. cum an. 1594. emisisset idem Palanterius Lecturam in quatuor libros Mag. Sent. & antea ann. 1580. Prælectiones in librum primum Posteriorum, & Tractatum de Anima. Venetijs. Item illustrem Explanationẽ in hymnos Ecclesiasticos. Bononię apud Societ. an. 1606.

IOANNES Paulus Vvindeck, Germanus, Theologus, & Ecclesiæ collegiatæ in Oppido Marchdorff Canonicus, scripsit

I. Theologiam Iurisconsultorum, libris duobus. Quorum priore, quadraginta amplius S. Romanæ Ecclesię dogmata, quæ à Sectarijs oppugnantur, non solum ex Canonibus, & Veteris Ecclesiæ traditione, verum etiam ex Iustiniani Imp. Legibus comprobat, quas & à Lutheranorum Iureconsultorum deprauationibus vindicat. Posteriore autem præcipuos casus recensęt, in quibus Canones Pontificij, & Iura Ciuilia conueniũt: vbi & plura de Ecclesiæ iurisdictione tractat. Coloniæ apud Arnoldum Quentelium, anno 1604.

II. Prognosticon futuri Status Ecclesiæ oppositum insulsi cuiusdam Lutherologi libro demonstrans quadraginta Rationibus Apodicticis hæreses: quæ hoc tempore grassantur esse perituras, sanctam verò Ecclesiam Catholicam Romanam esse perpetuò mansuram.

III. Deliberationem Christianam De Optimo Regionis Statu continendo, siue quibusnam remedijs à Prouincijs Catholicorũ Sectæ omnes arceri, aut, vbi nidificarunt, funditus queant euelli. Ibidem apud eundem, an. 1603.

IIII. Librum de Mortis Christi Domini efficacia contra Caluinistarum blasphemias. Ibidem apud eundem, eodem anno.

V. Confessionem S. Bernardi De omnibus Fidei dogmatibus à Io. Pistorio inchoatã, sed à Io. Paulo Vvindeck absolutam, ibid.

IOANNES Peckam, qui & alijs *Pechanus*, Anglus, Ord. Minorum, ac demum à Nicolao Tertio Pont. Max. Cantuariensis Archiepiscopus creatus est. Is pietate, atque doctrina B. Bonauenturam, sub quo Magistro didicit, imitatus, ita expressit, vt in plerisque eundem diceres. Scripturam Sacram cum Parisijs, atque Oxonij publicè esset interpretatus, inde quoque, atque Londino, profanas vocum nouationes à nonnullis fidei male sanę irrepentes coercuit. Quo ex facto colluctatus cum bestijs fuisse dicebatur, scripsit autem Bibliorum Collectorium, quod Coloniæ prodijt, quod an. 1515. apud Franciscum Birckmannum, quinque in libros partitum. Commentarium in Canticum Canticorum. In Quatuor libros Magistri Sententiarum. Librum, siue Officium Sanctiss. Trinitatis

Digitized by Google

Alterum De perfectione Euangelica. Alium De Corpore Christi. Alium aduersus insipientem. Apologiam pro statutis Synodalibus. Perspectiuam communem.

Sunt autem, qui Ioannem Peckam, à Ioanne Peccano distinguunt, sed omnino falli videntur. Addunt autem Collectaneum Bibliorum, quem alij *Collectorium*, vt scripsimus, vocant à Melchiore Nouesiano fuisse excusum Coloniæ anno 1541. at Collectarium Sententiarum Bibliorum Parisijs à Ioanne Frellonio ann. 1514. sed vnum, & idem esse haud dubito, quod in certos communes locos redactum suppeditat facile quicquid vsui potest esse Concionatorum. Obijsse fertur virum hunc ann. 1290. & habet G. Seruatius Miricanus Inferioris Germaniæ eiusdem Ordin. Prouincialis, in Enchiridio Fratrum Minorum. Eisingr. certè asserit vixisse an. 1283. vt qui Rodulphus è Tussiniano in Historia Seraphica scripsisse videatur eum obijsse an. 1209. intelligēdus sit mutatis notis, 1290. & ipsum scripsisse, quas Amanuenses inuerterint. Miraculis autem post mortem claruisse, ijdem, ac post eos Henricus Vvillot in libro suo, quem inscripsit Athenas, asseruit.

Ioannes Pelecyus, Societatis Iesu, Theologiæ Professor Dilingæ in Germania, edidit Disputationē de originali hominis Iustitia, & iniustitia, in Academia Dilingana propositam respondente Vdalrico Schallero Parocho Guntzburgensi. Dilingæ an. 1586.
Alterum De Sacramentis nouæ legis. ibidem apud Ioannem Mayer, an. 1588.
Aliam De augustissimo Eucharistiæ Sacramento, & Sacrificio, an 1588.
Aliam De Fidei virtute, an. 1589.
De B. Virg. Deique genitricis vita ad publicam disputationem proposita an. 1590.
De Ecclesia Christi militante in terris, an. 1590.
De Deo, qua is ex creaturis à nobis cognoscatur, an. 1590.
De Iustificatione hominis iniusti coram Deo, an. 1591.
De Charitatis virtute, an. 1591.
De Spei virtute, an. 1591. ibidem apud eundem Mayer omnia.

Ioannes Pelletarius, Parisiensis, Theologus, Rector collegij Nauarræ, plura Latinè scripsisse (de Theologia potissimum Scholastica) fertur à Domino à Cruce du Maine in eius Latina Bibliotheca. Quæ quoniam nescimus an prodierit (Gallica enim extat, quā legimus) idcirco haud adnotamus quænam illa sint. Viuebat Pelletarius quidem Parisijs an. 1550. qui & ab Henrico Secundo, Rege Galliæ ad Synodum Tridentinā fuit allegatus.

Ioannes Pellicanus, Ord. Min. cum ab Henrico Vuillot Belga eiusdem Ord. scribatur Diuinam Scripturam exposuisse, nec verò exprimat, quos ad libros sua studia impenderit, ne nos quidem, ad quos nihil eius Auctoris peruenit, aliquid certi possumus asserere. Studiosi sui Ord. alicunde fortassis eruent. Nam & hæc propterea hic indicauimus.

Ioannes Perellius, Xiuerensis, Germanus, Dialogum edidit De Catholica Doctrina, deque rebus Societatis Iesu, aduersus contumelias à quodam Rodingo Hasso Sacramentario, eidem Societati, petulanter impositas. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1567.

Eiusdem Thesaurus Piarum, & Christianarum institutionum. Ibidem an. 1580. Veronæ autem ex Typographia Hieronymi Stringerij & fratrem an. 1583. Hic vero non est Ioannes ille Perellus Gallus, qui librum Theodori Gazæ de Mensibus Atticis è Græco Latinum fecit.

Ioannes Perrinus, Ord. Minorum, Doctor Parisiensis, cuius in Historia Seraphica meminit Franciscus Gonzaga, Mantuanus Episcopus, scripsit De dispensatione Ord. Minorum: sed quem Perrinum carpit acerrimè (sic enim scribit Henricus Vvillot eiusdem Ordinis) Bernardinus Taruisinus cognomento Philosophus hæreticæ prauitatis Inquisitor in Prouincia S. Antonij.

Ioannes Perusinus, Monachus descriptionem Terræ sanctæ reliquit, vnà cum Indice omnium eiusdem locorum, quæm. s. extabat in Bibl. Gratarolí.

Ioannes Petrus Chizzola, Riparoli Oppidi inter Cremonam, & Mantuam, natus, Carmelita, vitam B. Ludouici Morbioli Bononiensis Italicè emisit, quam item Baptista Mantuanus Carmelita conscripserat. Viuebat nostra ætate Mantuæ.

Ioannis Petri Crassi, Viterbiensis Episcopi extant Epistolæ in volumine Epistolarum clarorum virorum.

Ioannes Petrus Ferrarius, Ticinensis Iurisconsultus vtriusque Practicam composuit, quæ Lugduni anno 1515. apud Stephanum Gueynard, aucta vero à Francisco Curtio, & rerum Summis à Ioanne Ricio Veneto cum ann. 1570. Francofurti fuisset euulgata denique apud Geruinum Calenium Coloniæ prodijt Io. Antonij Mansueri additionibus locupletata. Accessere notati loci ex receptarum sententiarum forensium Quæstionum

& Decisionum Centurijs, cum Indice duplici.

IOANNES Petrus Gutierez, Hispanus, Ordinis equitum Alcantaræ, Sacrista maior, & Capellanus Philippi Secundi Hispaniæ Regis, scripsit de origine Ordinis militum Alcantaræ, librum, Hispanicè, qui prodijt Madriti apud Alphonsum Gomes, anno 1576.

IOANNES Petrus Iussanus, Mediolanensis Sacerdos, vir nobilis, & doctus, quique Beatæ mem. Caroli Card. Borromæi fuit alumnus, atque Historiam Euangelicam è quatuor Euangelistis, Italicè iuxta literalem sensum exposuit, atque edidit Venetijs an. 1601 apud Minimam Societatem. Qua secutus Cornelij Iansenij Concordiam Euangelicam, Italis hunc laborem, ex pietate elucubrauit, subdens se in omnibus S.R.E. iudicio.

IOANNES Petrus Maffæus, Bergomas, Societatis Iesu Sacerdos, Epistolas Patrum eiusdem Societatis Selectas, & eleganter in Latinum conuersas, ex India autem Orientali ab ijs scriptas, Romæ edidit. Vitam B. Patris nostri Ignatij Loiolæ scripsit, quæ postremò ab eodem recognita exijt Duaci apud Ioan. Bogardum an. 1587. Florentiæ verò apud Philippum Iunctam ann. 1588.

Historiam Indiæ Orientalis libris 16. in quibus præclara Lusitanorum Gesta, & Francisci Xauerij vnius ex ijs decem, qui primi fundandæ nostræ Societati affuerunt B. nostro P. Ignatio. Florentiæ apud eundem.

Vitas decem & septem illustrium Confessorum antiquorum selectas è varijs Auctoribus, lingua Italica, Brixiæ apud Vincentium Sabium, an. 1595. Vide autem Secundo Tom. Bibliothecæ nostræ Selectæ in Apparatu ad Historiam omnium gentium, lib. 16. Iudicium de ipsius Historia. Obijt ann. 1603. Tyburi.

IOANNES de Persico, Cremonensis, Ord. D. Augustini, scripsit Postillam ad totius anni Euangelia. Varias Expositiones in Biblia, contra Iudæos, atque Rebelles Ecclesiæ. Historiam Ecclesiasticam. In librum S. Thomæ de fallacijs, atque in Dialecticam Petri Hispani. Extant hæc m.ss. in Bibl. S. Augustini, Cremonæ.

IOANNES Perciuallius, Gallus, Cartusiani ad Lutetiæ mœnia, Cœnobij Prior, scripsit Compendium Diuini amoris. Viuebat nostra ætate.

IOANNES Pezibram, Boemus, scripsit Tractatum de septem Sacramentis, qui excusus fuit cum Historia Boemica Ioannis Cochlæi: qui quidem Cochlæus meminit alterius libri, quo idem Pezibramus egit de impijs Vuiclefi dogmatibus, deq; Professione Fidei, & alijs eiusmodi.

IOANNES Pfefferkorn, qui primò Iudæus, deinde baptismate sacro suscepto Christianus edidit Speculum, quo Iudæos adhortatur ad Christum. Id verò Coloniæ prodijt.

IOANNES Pfeffer, siue (vt Sixtus Senensis scribit) Phefor, quem item facit Vittembergensem, cùm alij faciant è *Vuidenberg.* Franconem, nimirum Orientalem, Gymnasij verò Friburgensis primus illustrator, Commentaria, quattuordecim libris, distincta ad Epistolas omnes D. Pauli dedit in lucem, cùm anteà eas publicè exposuisset. Itaq; & *Directorium Sacerdotale* prænotauit. Incipit, *Circa lecturam Epistolarum.* Viuebat ann. 1490.

IOANNES Phernandus, Germanus, scripsit librum de S. Ioanne Baptista. Orationes multas, & varias. Horas Sanctæ Crucis, & Compassiones B. Virginis carmine eleganti Parisijs excusas. Librum Epistolarum ad diuersos. Viuebat ann. 1494. Galliæ tunc Regi charus, quem & perpetuo stipendio donauit. Eisingr.

IOANNES Philippus Lilius, Bononiensis, è Congregatione Sancti Saluatoris Canonicus Regularis Orationes ad Carolum Quintum, & Epistolas ad varios Principes reliquit.

IOANNES Philippus, Ord. Minorum, Generalis Vicarius Cismontanus, edidit Tractatum de concursu ad amicos spirituales, ad Regulæ explicationem. Eius mentio fit cum reliquis Expositoribus in antiqua editione libri Conformitatum.

IOANNES Philoponus, qui & Grammaticus cùm in Aristotelis aliquot libros scripsisset, scripsit item, quæ ad Christianam religionem pertinuissent, nisi ipse, qui Christo nomen dederat, in varios errores impegisset, præsertim Corporum Resurrectionem negans, & plaraque alia (vt notauit etiam Photius) ἀπεριεσκέπτως, hoc est inconsideratè, quartamque Synodum Chacedonensem iniquè conuellens. Quamobrem quæ scripsit De Resurrectione, quæ item in Hexaemeron ad Sergium Constantinopolitanum Archiepiscopum aduersus Sanctissimam Trinitatem, ita explodenda, & confutanda sunt (præsertim ne philosophiæ studiosis noceat) vt ne quis cogitaret, quoniam Christianus fuit, eum veritatem asseruisse. Scripsit item contra Iamblicum Platonicum de Simulachris. Vide Photium in Græca Bibl. pag. 12. 21. 97. 285. Augustanæ edltionis. Sed vide plura in verbo Ioannes Grammaticus.

Digitized by Google

IOANNES Picardus, Ordin. Minorum Opus emisit inscriptum, *Thesaurus Theologorum.* Nimirum è quatuor Ordinum Mendicantium, qui tum extabant Theologis, atque item è nonnullis haud Regularibus numero triginta eundem Thesaurum collegit. Qui omniũ suorum Patrum vnanimi consensu dignus est habitus, qui in lucem proferretur. cum in cœnobio S. Francisci ad Margines Sabis Prouinciæ Flandriæ fuisset examinatus. Viuebat ann. 1503.

IOANNES Picus, Gallus, Cartusianus propè Lutetiam, Commentarium scripsit in Canticum Canticorum. Incipit, *Rex Pacificus.* Viuebat nostra ætate.

IOANNES Picus Mirandulæ, atque Concordiæ tunc Comes (cum qui nũc regit, Princeps vocetur) mirabili vir ingenio, & ad omnes scientias, & linguas natus, nobilissimis item moribus præditus (vt Phœnix diceretur) qui tamen ex hoc Mundo sublatus est anno 1594. agens ipse trigesimum annum, scripsit hæc, quæ quidem extant.

In Orationem Dominicam expositio.

Heptaplus, ideſt, de Dei creationis sex dierum opere Geneseos, libri 7.

Conclusiones nongentæ, Romæ publicè propositæ, præcipuos Theologiæ locos, & pleraque in quibus Philosophorum omnis labor. & studium cernitur continentes.

Apologia aduersus eos, qui aliquot propositiones Theologicas carpebant.

De ente & vno, Opus in quo plurimi loci in Moyse, in Platone, & Aristotele explicãtur.

De hominis dignitate.

Ad Christianæ vitæ institutionem regulæ, siue præcepta, quibus adiutus homo possit vincere Mundum, & tentationem.

In Psalmum *Conserua me Domine*, qui est xv. Commentarius.

De Christi Regno, & vanitate huius Mundi.

Epistolarum liber.

De Astrologia disputationum, lib. 12.

Elegiæ aliquot.

In Platonis conuiuium, lib. 3.

Atqui cæperat Commentarios in Psalmos Dauidis iuxta Septuaginta editionem, alias item lucubrationes in litteras sacras, at mors præcidit exitum horum laborum.

Porrò cum pleraque in Operibus, quæ reliquit, admirationem doctissimis quibusq; excitent, præsertim septem nouæ Heptapli expositiones, quas nemo vmquam non solũ non tentauerat, sed ne fortasis cogitauerat quidem; contra Syderalem vero disciplinã, quæ Astrologia iudiciaria dicitur, accuratissimè scripserit, expediet, vt imprimis vita eius perlegatur, quam istorum Operum initio à Io. Francisco eius fratris filio conscriptã habemus in primo Tomo. Nam secundus Tomus continet, quæ idem fratris filius scripsit, de quibus vide in verbo, *Ioannes Franciscus Picus.*

Heptaplum verò Latinè à Ioanne scriptum Antonius Bonagratia Canonicus Pisciensis in Hetruscam linguam ante quadraginta annos conuertit.

Ac cum hæc ita sint, præstat tamen de ipso Heptaplo iudiciũ Aloysij Lippomani Veronensis Episcopi huc adtexere. Qui cum à Sixto Senensi Auctore Sanctæ Bibl. quæreretur, cur inter tot nobiles Auctores à se Catenæ suæ in Genesim insertos nullam Pici mentionem fecisset, respondit. *Cum catenam Explanationum in Genesim contexerem, eos elegi Scriptores, qui mihi viderentur Moysis verba, & cogitationes expositionibus suis explicare. proinde cum animaduertissem Picum in hoc vnum tantum incumbere, vt Platonicas cogitationes, vel suas potius phantasias verbis, ac dictis Mosaicis exprimeret, nihil mè eius opera egere existimaui.*

Ceterum quæ Io. Picus selectiora, & obscuriora dogmata ex eorum Commentationibus dicitur excerpsisse, ea Archangelus Burgonouensis Commentarijs vberibus interpretata. Venetijs edidit an. 1569.

IOANNES Picus alter, qui Gallus, & in Senatu Parisiensi Præses Classium Inquisitoriarum, Homilias quinquaginta Macarij Aegypti à se è Græco Latinè redditas emisit Parisijs an. 1559. cum an. 1557. ibidem edidisset Hippolyti Episcopi, & mart. Orationem de consummatione Mundi, ac de Antichristo; & de secundo Aduentu Domini nostri Iesu Christi. Librum item Theodoreti Episcopi Cyrensis de Quæstionibus Selectis ambiguis Sacræ Scripturæ. Sed & an. 1563. Opuscula Marci Eremitæ à se conuersa in Latinũ è Græco euulgauerat, ibid.

IOANNIS autem Pici Cartusiensis Paraphrases, & Annotationes in Psalmos prohibitæ sunt in Romano Indice.

IOANNES de Pineda, Societatis Iesu, scripsit primo Tomo, Commentariorũ in Iob, libros tredecim adiuncta singulis capitibus sua Paraphrasi, quæ & longioris commentarij Summam continet. Coloniæ Agrippinæ apud Ant. Hierat. anno 1600. Deinde Secundum Tomum vsque ad finem Operis. Qui excusus est anno 1603. Sed & vterque Venetijs

vti & Coloniæ recusus est. At Didacus Villa in censura Operis impressi in Hispania Madriti an. 1597. inter alia de hoc libro, inquit. *Opus quod fidei nihil habet aduersum, & Ecclesiæ Catholicæ est vtilissimum, in quo elucet magnum, & felix Auctoris ingenium, stupenda eruditio: trium linguarum peritia mirabilis. Varia veterum Patrum lectio, & electio rara in eruendis, explicandisq; geminis, & hucusq; non auditis lobi sensibus, inaudita fœcunditas, miraq; dexteritas, vnà cum modestia, pietate etiam singulari.*

IOANNES alter de Pineda, Ord. Minorum, scripsisse Monarchiam Ecclesiasticam dicitur ab Henrico Vvillot in eo libro, quem inscripsit, Athenæ.

IOANNIS Pinus, Tolosanns Riuorum Episcopus, vitam S. Catharinæ Senensis scripsit, quæ Bononiæ prodijt an. 1505. De vita vero Aulica libellum Tolosæ à Iacobo Colomerio excusum.

IOANNES Pistorius, Niddanus, non ille Hollandus à Vuorden, qui & ob hæresim exustus, & inter primæ Classis Scriptores prohibitus est, sed alius, qui Catholicus Theologus egregiam nauauit operam in conuersione ad fidem Catholicam Marchionis Badēsis, & deinde plures annos in Ecclesia Constantiensi, cuius & Canonicus, vtiliter laborauit; vir optimus, & de Catholica religione in Heluetia & Germania superiori optimè meritus, edidit Theorema de fide Christianæ definita mensura: & an hæc sit sola scriptura Canonica, cum epiſagmate de Sacramentis: disputatum ante biennium Basileę à nihil demonstrante demonstratore Grynæo: iam verò ex ijsdem principijs, & penè ijsdem verbis explicatum contra Grynæum. Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Quentelios, anno 1590. Scripsit etiam varia opuscula Germanica excusa Monasterij.

Eiusdem Theses Iacobi Heerbrandi de visibili Christi in terris Ecclesia, resolutæ in quinque principia, ex quibus natæ erant, ideſt in malitias, falsitates, errores, antilogias, blasphemias, & remissæ ad Auctorem. Additæ sunt quinquaginta ex libris S. Augustini sumptæ de Sanctorum reliquijs Theses, vna cum diuersis Epistolis de Ecclesia ad amicos scriptis eodem Auctore. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1589.

Eiusdem Epistolæ duæ ad Ioan. Pappum, excitatoria, & refutatoria. Friburgi Heluetiorum an. 1592. in quibus ostenditur Lutheranos ne in vna quidem specie cum Hussio consentire.

Confessio S. Bern. de omnibus dogmatibus fidei hodie controuersis ex ipsius scriptis collecta cum confutatione sophismatum, quæ à Luthero, Melanchthone, & alijs, præsertim verò à Nicolao Pithæo conara Romanam religionem obijciuntur. Inchoata à Io. Pistorio Niddano, deinde absoluta à Ioan. Paulo Vvindeccio excusa Coloniæ apud Geruinum Calenium & hæredes Quentelios. Viuebat an. 1590.

IOANNES de Pizzano, sic enim scribit Henricus Villot, est Ioannes Peckam, de quo supra suo loco.

IOANNES Placentinus, cognomento Crestonus, Carmelita, Psalterium Dauidis è Græco in Latinum transtulit, idque Græcè, & Latinè Mediolani excusum an. 1481, Asseruabatur autem Florentiæ in Bibliotheca eiusdem Ordinis, dicatum Ludouico Donato Bergomensi Episcopo. Lexicon item duplex reliquit alterum Græcum, alterum Latino Græcum, & Epistolas complures haud inelegantes. Viuebat Innocentio Octauo Pont. Max. Extat Epigramma Baptistæ Mantuani de illo ante penultimum libri tertij Syluarum.

IOANNES Plaeth, Germanus, olim Professor Academiæ Heidelbergensis, dum illa staret in Catholica fide, scripsit librum ad Primum Decretalium. Alterum autem contra Boemos. Alium prænotatum *Quæstiones Sententiarum.* Alium Quæstionum variarum. Sermones item. Viuebat an. 1430. siue circiter.

IOANNES Plantagenes, Angliæ Rex, Henrici Secundi iunior filius, cum de varijs rebus ad Pont. Max. ad Episcopos Angliæ, ad Monachos Burienses, Cistercienses, D. Albani, ad Clerum Vuigornienſem, ad Philippum Regem Francorum, ad Matrem Eleonoram atque ad alios scripsisset Epistolas, scripsit item leges Reip. Anglicanæ. Leges Hibernorum. Statuta Regalia. Chartam libertatum Angliæ. Obijsse veneno sublatus ann. 1217. dicitur.

IOANNES de Podio, Gallus, Tolosanus autem Inquisitor, scripsit Chronicon. Nicolaus Bertrandus.

IOANNES Polancus, Hispanus, & natus Burgis (quæ Burgos vulgo dicitur) insigni prope Cantabriam Ciuitate, Theologus Societatis Iesu, qui primus Societatis Iesu generalis Secretarius operam fundandæ Societati, vnà cum primis Præpositis Generalibus præstitit indefessam, scripsit Directorium ad confessarij, & confitentis munus rectè ob-

Digitized by Google

eundem. Qui libellus mole exiguus, vsu autem magnus est, atque perutilis.

Edidit quoque Methodum ad eos adiuuandos, qui moriuntur, qui duo libri Romæ, Venetijs, Antuerpiæ, Dilingæ, in Germania, & alibi sæpè recusi sunt.

Cęterum De modo orandi, & psallendi cum fructu, libellum edidit, qui est inter Opuscula pro sodalitate Beatiss. Virginis.

Et Historiam Societat. nostræ sui temporis accuratè, quę non prodijt. Obijt an. 1574. cum omnibus Sacramentis expiatus ipsam sibi methodum de iuuandis moribundis, legi iussisset, & sanctè animam efflasset, cuius morti interfui Romæ. Iam verò literas & plurima alia, quæ sub tribus Prępositis Generalibus annis plus viginti tum vniuersæ Societati, tum alijs scripsit penè innumeras seruant Regesta Domus nostræ Professæ Romanæ.

IOANNES Pole, Anglus, Vitam, & Miracula S. Vvalpurgæ Virginis scripsit. Viuebat ann. 1425. Eisingr. Alijs autem, etiam ann. 1430.

IOANNES Polestede, Anglus, Sudouolcas, Carmelita, Theologus, scripsit Commentaria in Magist. Sententiarum. Conciones per annum. Indicem vberem in D. Augustini Opera. In Aristotelis Physica. Obijt Eboraci, ann. 1541. Iacobus de Plebe, & Petrus Lucius.

IOANNES Politus, Leodius, scripsit Panegyricum ad Christiani orbis Principes, nec non & Vbiorum ac Eburorum aulæ Primores ac familiares. His præter varia epigrammata accesserunt versus chronographici, cum notabilium quarundam rerum, tũ verò præcipuorum Colonienſis belli euentuum ad certissimam temporis rationem, indices. Coloniæ apud Godefr. Kempensem an. 1589.

IOANNES Polomar, Orationem in Concilio Basileensi habuit contra tertium articulum Boemorum, quæ est in Tomo Quarto antiquæ lectionis ab Henrico Canisio inserta prodijt primum Ingolstadij an. 1603.

IOANNES Põtifex Romanus, scripsit ad Auienum Senatorem, Liberium, &c. De duabus naturis in Christo, aduersus Eutychianos. Incipit autem hoc Opusculum, *Olim quidẽ*, &c. Extat in Bibl. SS. PP. Margarini Bignæi. To. 4.

IOANNES Pont. Max. qui an. 523. creatus est, Epistola, qua tertio sui anno Pontificatus, scripsit ad Episcopos Italiæ, quibus è locis, errorem Arianæ perfidiæ repellere debebant. Vide Baron. Card. 7. Tomo Annal. sub eundem annum. Ibi enim pars eius extat Epistolæ.

IOANNIS Pont. Max. nomine, sub quo mendaci inscriptione notatur libellus de 3. capitibus, sub Vigilio est restituendus. Vide Baron. Card. sub an. DOM. 546. Vigilij autem Papæ septimum.

IOANNIS Pont. Max. nomine, qui ann. DOM. 572. tertium decimum sui Pontificatus gerebant annum, extat Epistola ad vniuersos Episcopos Germaniæ, & Galliæ, aduersus Chorepiscopus, qui sibi, quæ essent Episcoporum, vsurparẽt, quę habetur spuria, & adeo, vt inquit Baron. Card. 7. To. Anna. ex suppositis mercibus Mercatoris. Vide Baron. ibid. pag. 539. D. in prima Rom. editione.

IOANNES Porthæsius, Gallus, Ord. Min. Gallicè, an. 1565. Demonstrationes catholicas edidit Parisijs, anno autem 1567. apud Emanuelem Philippum Tornesium. De Verbis Domini HOC FACITE pro Consilio Tridentino aduersus Illyrici nebulas. Antuerpiæ, vbi etiam recusus est ann. 1586. Viuebat an. 1584. eiusque vitam conscripsit Ioannes Masculus (*le Mast.*) Andegauensis.

IOANNES Potken, Præpositus Ecclesiæ S. Georgij Colonienſis, qui Psalterium Chaldaicum Athiopicis characteribus imprimendum curauit, adiecto Alphabeto, nec non legendi modo. Vixit circa an. 1575.

IOANNES Pouuel, Britanus, scripsit Propugnaculum aduersus Lutheri Babylonicam captiuitatem. Viuebat an. 1530.

IOANNES quidam, cuius cognomen laud legitur ascriptum, Ord. Præd. scripsit Summam Confessariorum, quæ citatur in Summa Angelica.

IOANNES cognomento Pungẽsasinum, Ord. Præd. scripsit in quatuor lib. Mag. Sent. Librum de vnitate formæ. Alterum DE Principio indiuiduationis. Vixit circa annum 1295. Ant. Senensis.

IOANNES Pysienſis, Ord. Præd. scripsisse quidem dicitur Lecturam in omnes libros Mag. Sent. Librum contra Corruptorium D. Thomæ. Alterum DE Transubstatiatione Panis & Vini in Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento. Alium De aduentu Antichristi. De Vnitate esse, & essentiæ. Et hæc quidem m. ss. alicubi extare in Germania: veruntamen nescio an prodierint.

Digitized by Google

IOANNES Quinquarboreus Targum, hoc Paraphrasim Chaldaicam in Lamentationes Ieremiæ Prophetæ latinitate donauit, quæ cum eiusdem Interpretis annotationibus Parisijs apud Martinum Iuuenem, an. 1549. prodijt. At quid sit sentiendum de ipso Targum, vide in verbo Targum. Quin & idem Quinquarboreus alia, quæ huc non spectant, ex Hebræo in Latinum vertit, nimirum Auicennæ libri tertij Fen secundam, quæ est de ægritudinibus neruorum. Ibid. apud eund. ann. 1579. & libri tertij Fen primæ Tractatum quartum De ægritudinibus capitis. ibid. an. 1572. Quin & edidit Grammaticam Hebræã.

IOANNES Quintinus, Heduus I.C. & Professor Lutetiæ publicus, Auctoritatem Iuris Canonici, & Canonum Ecclesiasticorum defendit duobus Sermonibus, qui Parisijs prodierũt apud Iacobum du Puys, an. 1540. vnà cum Theorica, & Praxi ad Ecclesiasticæ Oeconomiæ, ordinisque Tabernaculi conseruationem. Orationem autem pro clero, & quidem huius nomine habuit coram Carolo IX. Galliæ Rege. Aristocratiam Christianæ Ciuitatis, qua descriptio Pontificij, & Regij Imperij continetur in cap. Nouit, de Iudicijs, vbi obiter item notatum aliquid in Responsum Vlpiani De mero & mixto Imperio. Parisijs apud Vechelum.

Eiusdem Exegesis Concilij cuiusdam Generalis in vno beneficiorum multitudinem vetantis 3. lib. Decret. Gregorianarum, cap. 8. Tit. 5. ibidem excusa.

Eiusdem item Commentarij in Canones Apostolorum à Ioanne Zonara collectos, de quibus vide in verbo, Ioan. Zonaras. & in Gangrensem Synodum. Scholia in Tertullianum De præscriptionibus hæreticorum. Ibid. an. 1565. Melitæ Insulæ descriptio. Lugduni apud Gryphium, an. 1536. & Parisijs apud Vechelum. Tractatus de ventis, & nautica pyxide ibidem Vechelum.

An verò hic sit Ioannes ille Quintinus, quem scribunt fuisse Theologum, ac Sermones (vt vocant) Theologales è Doctore Aqueuilla excerptos edidisse emendatos à Ludouico. Vnsario, mihi incertum.

IOANNES Rada, Aragonensis, Hispanus, Ord. Minorum, & in Salmanticensi Cœnobio Professor, Controuersias Theologicas inter S. Thomam, & Scotum scripsit, quæ Venetijs apud Ioannem Guerilium excusæ fuerunt, ann. 1599. apud quem secunda item Pars earundem Controuersiarum prodijt.

IOANNES Ragusæus, Ord. Præd. ad Basileense Concilium allegatus, Hussitarum hæresim doctis scriptis oppugnauit, simulq; vitam, & Mores Auctorum eius hæreseos descripsit: ostendens item vtriusque speciei porrectionem nulla ratione expedire. Viuebat ann. 1438.

IOANNES Raimundus, Gallus, & Comes Conuennarum, ac S. R. E. Card. scripsit De Passione Domini. Sermonesque alios festis sollemnibus habitos. Viuebat an. 1327.

IOANNES Raitu, siue *Raitensis Abbas*; scripsit in commendationem S. Ioan. Climachi, quod huius Operi ast adiunctum. Epistola item ad eundem, Extant in Bibl. Sanctorum Patrum. Tom. 5.

IOANNES Rasch, Ciuis Viennensis Austriæ, edidit Cantica Ecclesiastica De Natiuitate Saluatoris; & in Monte Oliuarum dum esset, Cantiones Paschales Hymnum. *Salue Regina*. Cantum choralem Missę Paschalis quatuor, & plurium vocum, an. 1572.

Quin & de Cometis in genere, ac præsertim De noua Stella, quæ ann. 1573. ac de nouis Cometis, quæ an. 1577. & an. 1581. apparuerunt. Monachij an. 1582. Item Tractatum de terræmotibus, eorumque significatione, & effectis. Germanicè ibid eodem anno.

IOANNES Rastallus, Anglus, hac nostra ætate, scripsit Confutationem Concionis Iuelli hæretici. Duos item Tractatus quibus plures imposturas, & malignas in libris Iuelli corruptiones indicauit, propter quæ omnia cauenda ab Iuello monet.

IOANNES Raulinus, Gallus, Ord. Cluniacẽsis, vberes eruditione Sermones dum Quadragesimales, tum De Aduentu. Doctrinale item de triplici morte Naturali, Culpæ, & Gehennæ. Et Itinerarium Paradisi reliquit: quæ omnia prodierunt Venetijs ann. 1575. & 1585. apud Altobellum Salicatum.

IOANNES Rebellus, Lusitanus, è Prato (quod dicitur De Lamego) Societatis nostræ, Rosarium B. Virginis Idiomate Hispanico conscriptum edidit Eboræ in Lusitania ex Typographia Emmanuelis Lyrani, an. 1600.

IOANNES Redaldus, Kalendarium ad annos centum vsui vniuersæ familiæ Franciscanorum iuxta Romani Breuiarij ritum edidit Venetijs an. 1580.

IOANNES Redmannus, Anglus, Theologus, scripsit De Iustificatione, atque Hymnũ eiusdem argumenti. Antuerpiæ Ioannes Vulthagius an. 1555. excudit.

IOANNES Regius, Gallus, Sacerdos, scripsit carmine Parthenandriam D. Ioannis

Bapti-

Digitized by Google

Baptistæ libris quinque ad Quintinum Benedictum Abbatem S S. Guisleui. Vitam D. Hieronymi. Viuebat an. 1510.

IOANNES de Regno, Gallus, & Carmelita, Conuentus Tolosani, scripsit in Sent. lib. 4. In Euang. Matthæi. Sermones de Tempore & de Sanctis. Quadragesimale. Trit.

IOANNES Renaudianus S.I. edidit libellum hac prænotatione: *Affectus animæ deuotæ ex Psalmodia Dauidica deprompti.* Col. apud Ioan. Crith. an. 1606.

IOANNES Rennamara, Teutonicus, scripsit De Passione Domini. Sermones itē alios. Defensorium sui. Franc. Gonzaga.

IOANNES Repingale, Anglus, in Lincobriensi Comitatu, Carmelita, scripsit Sermones Dominicales 83. de Sanctis Sermones 43. Librum Concionum Synodalium. In Episcopi visitationibus alterum. Viuebat an. 1350.

IOANNES Reuchlinus, etsi alia scripsit: eius tamen libri, qui prænotantur *Speculū Oculare*. De verbo mirifico, & De arte Cabalistica prohibiti sunt in Romano Indice.

IOANNES Reynardus, Ord. Pred. Conuentus Diensis, (quæ Ciuitas est in Delphinatu in Gallia) edidit Sermones Quadragemales. De Peregrinatione generis humani. Lugduni apud Simonem Vincentium, an. 1515.

IOANNES de Ribas, Hispanus, Ord. Minorum, Sextus è duodecim eiusdem Ordinis Patribus, qui ad Indos transmittentes, primi illos sacro lauacro regenerarunt, Prouinciæ S. Gabrielis, Mexicanis monimenta reliquit.

Catechismum ad rudes catechizandos. Sermones Dominicales totius anni. Dialogū, quo perfecti Christiani mores exprimuntur. Vitas Patrum, qui præcessere, ac quorum studio Mexicanis fidei lux illuxit è Latino Mexicanas reddidit. Obijt an. 1562. die 25. Iunij flexis propè lectulum genibus Tetzucani in Cœnobio Ordinis. Fran. Gonzaga in Historia Seraphica.

IOANNES Richardi, Ord. Minorum, Episcopus Draconensis (non autem ille Osonæus, qui prohibitus est in Romano Indice) edidit Compendium Theologiæ. Francisc. Gonzaga.

IOANNES Ricutius Vellinus, Ord. Min. Vide in verbo, Ioannes Camers.

IOANNES Rideuall, Anglus, quem Henricus Vvillot, & alij Ord. Min. alij vero Augustinianum faciunt, scripsit In Psalterium. In Canticum Canticorum. In Epistolas Pauli. In Augustinum De Ciuitate Dei. Lecturas Scripturarum. Sermones per annum. Librum de Cœlibatu, siue de non ducenda vxore. In Mythologias Fulgentij; quæ tamen non Afri Ruspensis Episcopi, sed alterius Fulgentij esse videntur. Vide in verbo, Fulgentius Ruspe Episcopus. In Valerium Maximum: Sed & Commentarios in Metemorphosin Ouidij. Qui tamen non probantur, quod sub illarum fabularum tegumento latere Christiana præcepta ostendit, quemadmodum item in Mytheologijs Fulgentij facit, agens de virtutibus, & vitijs sub imaginibus Deorum, & Dearum, quos olim vana Gentilium superstitio coluit.

IOANNES Rigandus, Gallus, Ord. Min. Pœnitentiarius Clemen. V. scripsit Summam Confessariorum.

IOANNES Rioche, Britannus, Ordinis Mirorum, illius Prouinciæ Minister, scripsit Compendium temporum, & historiarum ab Ascensione Domini ad Cœlum vsque ad annum 1576.

IOANNES è Ripa Transonum, Picens, Ord. Min. *Doctor difficilis* dictus, qui inter alia Græcos ad S. Sedis obedientiam adducere curauit, scripsit

Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
In quatuor libros Sententiarum, cuius initium est: *Amice ascende superius.*
In multos libros Aristoteles, maximè de Anima.
Quæstiones de formalitatibus.
De vitijs. De virtutibus.

IOANNES Rochus Portius, Ticinensis, Ordin. D. Augustini, Theologus, scripsit Homilias in Euangelia, quæ diebus Dominicis Aduentus, & Quadragesimæ recitantur. In libros quoque Sententiarum; & in omnes Diui Pauli Epistolas. Mantuæ Ordinis sui Generalis anno 1471. ætatis vero suæ 74. obijt in Aede S. Agnetis sepultus. Iacobus Bergomas.

IOANNES Rode, (non *Rhodus*, nam hic in Romano Indice prohibitus est) Germanus Theologiæ Baccalaureus, deinde Metensis Canonicus, post Cartusianus, postremò Abbas S. Matthiæ Treuirensis, Congregationis Bursfeldensis, cuius fuit vnus è præcipuis Reformator, scripsit pro reformatione Monachorum Constitutiones vtiles, ac De qualitate Abbatis. Et alia nonnulla. Obijt an. 1439. Abbatiæ suæ vigesimo, prima die Decem-

Digitized by Google

bris,& in Aede D.Matthiæ ibidem sepultus est. Arnold.Vvion.

IOANNES Rodyton,Anglus,monachus Benedictinus, qui vixit an. 1570. Scripsit in libros Sententiarum quatuor Replicationes Scholasticas. Item Determinationes Theologiæ.

IOANNES Roffensis,Anglus,& martyr pro tuenda fide Catholica sub Henrico Octauo eius Insulæ Rege, qui ab Ecclesia defecerat,librum scripsit insignũ De Romano Pontifice. Defensionem item Sacri Sacerdotij aduersus Lutherum. Confutationem quoque Assertionum Lutheranorum,quæ Venetijs apud Gregorium de Gregorijs ann. 1526.Antuerpiæ vero apud Io.Stelsium,an. 1537.prodijt.

IOANNES Romanæ Sanctæ Ecclesiæ Diaconus ad Ioannem VII. Pont. Max. scripsit Vitam S. Gregorij Magni Papæ, primi huius nominis. At vide in verbo, Ioannes Diaconus.

IOANNES Romberch Kraspensis,Germanus edidit Panegyricum De dignitate,& officio Sacerdotij Euangelici. Colo.an.1532.

IOANNES Rosoynus,Gallus,scripsit Gallicè,atque edidit librum inscriptum,*Reliquæ animæ peccatricis. Les Reliefs de l' ame pechereſſe.*Parisijs apud Io.Andr. an.1542.

IOANNES Royardus, Belga, Ord. Minorum, quem alij Antuerpiæ, alij è veteribus Herulis *Oldenardi*, siue *Aldenardi* natum existimant,scripsit Homiliarum in omnes Dominicales Epistolas iuxta literam , & in Euangelia Quadragesimalia. Quæ primò Antuerpiæ apud Ioannem Stelsium , ann. 1538. Parisijs autem ann. 1548. apud Audoenum paruum. Deinde Lugduni anno 1573. fuerunt duobus Tomis excusa. Viuebat an. 1540. & vltra.

IOANNES à Royas,Hispanus I.V.Licẽtiatus,Inquisitor hæreticæ prauitatis Valentinus,scripsit Tractatum de Hæreticis cum quinquaginta Analyticis assertionibus, & Priuilegijs Inquisitorum. Quem prænotauit, *Singularia Iuris in fauorem fidei hæresiq; detestationem*, cum Annotationibus Francisci Pegnæ Theologi, & I.V.C. adiectus 25. Quæstionibus controuerti solitis coram Iudicibus fisci sanctæ Inquisitionis,quas Quæstiones scripsit Gabriel à Quæmada, vt habes in eius verbo. Venetijs apud Franciscum Zilettum, anno 1583.

IOANNES Rubus,Hannonius,Belga,Concordantiam Euangelicam,siue Quatuor Euangelistarum in vnum Historiæ Corpus consensum edidit Duaci apud Io. Bogardum, an.1575.quæ antea Coloniæ prodierat an.1572.postea vero Leodij an.1593.excusa est. Obijt apud Duacenos Præpositus an.1595.

IOANNES Rufus,Ord.Prẽd.scripsit De Romanis Pontificibus,librum. De Cęsaribus, siue Impp. Alterum. Annales suæ Patriæ. Viuebat prope an. 1290.

IOANNES de Rupe scissa,Ord.Min.quem ait Henricus Villot fuisse Parisiensem Episcopum,scripsit in lib.Quatuor Mag. Sent.Ei item ascribunt librum Reuelationum quarundam,& Oraculum Cyrilli.Viuebat an.1340. Trit.alijs verò. 1240.

IOANNES Rupellensis,Aquitanus,Ord. Minorum, Theologus Parisiensis, Alexandri Alensis olim Parisijs auditor,scripsit in Apocalypsim, In Matthæum, In omnes Pauli Epistolas.Summam virtutum,& vitiorum.In Mag.Sent.Sermones Dominicales.Obijt an. 1271.

IOANNES Rusbrochius, primus Valuerdensis, siue Vallis viridis Monasterij propè Bruxellas Brabantiæ Prior,scripsit Opera,propter quæ Dionysius Cartusianus Tractatu 2.de Spiritu Sancto Artic. 13. alterum Dionysium Areopagitam eum appellat. De eius autem Operibus,cum altiora contemplans altius loqueretur, visus est aliquibus,atque adeo Ioanni Gersoni Cancellario Parisiensi sapere nonnihil erroris , ne dicam & hæreseos,quam Ecclesia condemnauit in Almarico Hæretico veruntamen & Ioannes Schonhauiensis,(quem Tritemius nominat Schonoen) Canonicus Regularis D. Augustini,Valuerdæ,de quo Monasterio supra locuti sumus,& Surius Cartusianus Rusbrochium tuetur. Vide Surium in præfatione ad Rusbrochium,& Gerardum Hamon, & eundem Schonouiensem in sua Apologia. Atqui alia Rusbrochij Opera nondum viderat Io. Gerson, quemadmodum ipsemet testatur. Et verò error,qui in Rusbrochio esse dubitabatur,inde ortum habere visus est,quasi dixisset creaturam propter vnionem cum Deo desinere esse,quem ille errorem disertè haud semel detestatur, quippe qui dicat Animam semper remanere animam. Sed & legendæ sunt Gasparis Placentini Canonici Regularis præmonitiones ad Opera Baptistæ Vernaciæ Virginis.De quo vide in verbo,Baptista Vernacia. Extant autem Rusbrochij scripta è Germanica in Latinam linguam conuersa Laurentio Surio interprete, Coloniæ edita an.1552.Ea verò sunt.

Cap.2.de Sũma Trin.& fide Cath.in fi. vbi Ostiens. Gerson,p.1. in ep.Respõs. ad Io. Schonou. versicu. Qui adhære. & p. 8.de Mystica Theolo. Spec. consid. d.41.

Sum-

Summa totius vitæ spiritualis.
Speculum salutis æternæ.
In Tabernaculum Moysis, & ad id pertinétia Commentaria, vbi multa etiam Exodi, Leuitici, Numerorum mysteria Diuino spiritu explicantur.
Tractatus de præcipuis quibusdã virtutib.
De fide, & iudicio libellus.
De quattuor tentationibus.
De septem custodijs Opusculum lógè pulcherrimum.
De septem gradibus amoris.
De nuptijs spiritualibus, libri tres, siue de ornatu spiritualium nuptiarum.

Et hic liber ille est, de quo cum iudicium tulisset Ioannes Gerson in prima parte suorũ Operum, eiusque libri duas primas partes non improbasset, laboremq; illum ostendisset non esse cuiusdam idiotæ, quemadmodum nonnulli existimabant, tertiam tamen eiusdé libri partem prorsus repudiandam, & rescindendam (vt ille ait) asseruit, tũ quòd à doctrina sana de beatitudine discreper, quasi Deus non sit visio, & claritas nostra essentialis, sed tantum obiectalis: tum quod de anima Deum contemplante plura (inquit) affert absurda. Atqui cum Io. Schonauiensis (vt dixi) conatus esset satis longa Epistola, quæ extat apud Gersonem, tueri Io. Rusbrochium aduersus ipsum Gersonem, Gerson illi respondit breuiore Epistola, sed graui, & matura; qua simul indicauit, quàm circumspectè ipsis quoque vocibus vti debeant, qui dogmata tractant Ecclesiastica.

Porrò legenda est vita Rusbrochij, quæ præfixa est eius Operibus. Vita item Thomæ de Kempis, vbi de eodem Rusbrochio agitur. Quin & Dionysius Cartusianus, lib. 3. De Contemplatione c. vlt. qui illum defendit. Vide item quæ in Dionysium Areopagitam breuiter attingit, vbi de Mystica Theologia c. 5. art. 10. ad fin.

Vixit Rusbrochius ann. 1390. Malè autem (vt plurima alia) duo ponuntur à Iacobo Frisio Tigurino in sua collectione Gesnerianæ, & Simlerianæ Bibliothecarum Io. Rusbachius, & Io. Rusbrochius, quasi duo fuerint, cum vnus tantum sit.

IOANNES Sabinensis, Episcopus, scripsit in Psalmos, & Sermones de Sanctis.

IOANNES Sacranius, scripsit De erroribus Rutenorum.

IOANNES Salhausen. Vide in verbo, Misnensis Episcopatus Synodalla statuta.

IOANNES Salon, Valentinus, Ordin. Minorum; edidit De emendatione Romani Kalendarij, & De Paschalis sollemnitatis ad propriam diem reductione, quæ denique à Gregorio XIII. Pont. Max. summa prudentia, & diligentia restituta est.

IOANNES de Sancta fide, Anglus, Carmelita, scripsit Glossemata in Euangeliũ Ioannis, encomium item Ioannis, primamque huius Apostoli Epistolam exposuit. Collectiones item Scripturarum. In Matthæi Euangelium. Concordantias D. Thomæ. Locos contrarietatum, quæ videntur esse. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Tabulam iuris. Obijt Burnehaniæ ann. 1359.

IOANNES Sapiens, cognomento Cyparissiotus, quem constat non vixisse ante annos quingentos, cum Messanæ in Sicilia extaret in Bibliotheca Ioannis Lascaris, literarum Græcarum peritia nobilissimi, è Græco versus in Latinum est editus, ac Scholijs, & Annotationibus illustratus à Francisco Turriano Societatis Iesu, ann. 1581. Romæ ex Typographia Dominici Basæ.

Libri inscriptio est: *Expositio materiaria, siue elementaris eorum, quæ de Deo à Theologis dicuntur:* Græcè autem ἔκθεσις στοιχειώδης ἐπῶν θεολογικῶν. Et D. quidem Dionysius capite quarto de Diuinis nominibus, quam ἀρχὴν στοιχειώδη dixerat, vertit Interpres vetus, *Principium Elementarium*, quod S. Thomas interpretatus est, *materiale*.

Partitus autem est hoc Opus in decem Decades, vt agat.

I. Decas de Theologia Symbolica.
II. De Theologia demonstratiua.
III. De Diuinis emanationibus.
IV. De informatione Diuini nominis.
V. De proprietatibus Diuinorũ nominũ.
VI. De apparitionibus Diuini luminis.
VII. De Diuina participatione.
VIII. De infinitate Dei in creaturis.
IX. De infinitate in Deo.
X. De Diuina simplicitate.

Ergo cum Auctor has Decades in generalia distribuisset, vnamquamque verò Decadem composuisset ex partibus suo ordine, quæ sunt στοιχεῖα, id est *elementa*, & *materia* ipsius decadis, sicut literæ, syllabæ, idcirco hanc methodum vocauit expositionem στοιχειώδη, id est *elementariam*; vel meliore, & antiquiore verbo, *materiariam*. Rationem hanc istius inscriptionis, & alia huc spectantia exposuit fusius Franciscus Turrianus ea Epistola, qua Antonio Augustino librum inscripsit.

Iam vsus huius libri multiplex est; Primò quidem ad eam omnem partem intelligendam, quæ à Theologis de Deo, & Dei nominibus, de simplicitate, & infinitate, de existentia in rebus, de cognitione Dei, & de alijs disputantur: quare & D. Dionysij tracta-

tioni de Diuinis nominibus percipiendæ apprimè conducit, præsertim coniuncta cũ ijs, quæ Turrianus ex Scholijs S. Maximi, Georgij Pachimeri, & S. Thomæ adiecit. Ac cum Auctor inseruerit auctoritates Patrum eorum, qui cum doctrina D. Dionysij conspirarunt, Iustini Martyris, Athanasij, Gregorij Nazianzeni, Basilij, Gregorij Nisseni, Epiphanij, Chrysostomi, Cyrilli Alexandrini, & alterius Cyrilli Hierosolymitani, Germani Constantinopolitani, Sophronij Hierosolymitani, & aliorum, intelligi potest, quantus ex hoc libro vsus cõstabit ad Apostolicam ipsam reuelatarum à Deo rerum traditionem cognoscendam, quam Dionysius in argumento Diuinorum nominum sibi proposuit. Accedit vtilitas illa sciendi, quomodo tunc antiqui Theologi, & Patres Ecclesiæ de istis, quæ deinceps ab Theologis Scholasticis subtilius disputata sunt, sentiebant; & quibus verbis, ac verborum formis in eis vtebantur: cui toti rei (quod ad præsentem Auctorem pertinet) magnam attulit lucem Turrianus, suis ad eum Adnotationibus.

Eiusdem autem Ioannis Sapientis feruntur esse, tum Philosophiæ Synopsis, tum Tractatio de Meteoris, quæ Græcè extant in Vaticana Bibliotheca.

IOANNES Saracenus è Græco Latinos fecit libros D. Dionysij Areopagitæ excusos iam olim Coloniæ ann. 1536. sed postea alibi non semel recusos.

IOANNES Saresburiensis, Anglus, Episcopus Carnotensis, scripsit Opus Pœnitentiale. Vitam D. Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis, cognomento *Becketi*. Obiurgationem cleri. Polycraticum libris octo. De nugis Curialium, & vestigijs philosophorum, qui in Gallijs à Constantino Frandino ann. 1513. fuerunt excusi. Eucheticum carmine. De membris conspirantibus. De Tyrannorum exitu. Epistolas. Architrenium. Viuebat ann. 1182.

IOANNES Saxo, qui & dictus *de Saxonia*, Teutonicus, & Ordin. Minorum, scripsit Summam de Casibus. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Quin & idem esse putatur, qui Summam Iuris, & super consuetudines Turonenses aliquid elucubrauit. Viuebat anno 1350. Clemente Sexto Pont. Max.

IOANNES Saxonius, vt habẽt Chronica Ord. Seruorum, eiusdem Ordinis, scripsit in Esaiam Prophetam. Sermones aliquos in Psalmos, & Historiã Germaniæ. Vixit an. 1412.

IOANNES Scalcus, Antuerpiensis, Orationem vberem edidit Lugubrem de Antiochena seditione, & statuarum deiectione ann. 391. Theodosio Imp. apud Gulielmum Antuerpiensem ann. 1572. Xenium item Euangelicum, quatenus ad normam sacrarum Scripturarum benè, beatèq; cuilibet vita sit instituenda, & moderanda. Ibidem apud Antonium Tilenum Brechtanum ann. 1579.

IOANNES Scandeberi. Vide in verbo, Ioannes Stamberij.

IOANNES Scandellandus, Teutonicus, Ord. Prædicatorum, Frater Ioannis Hudalrici, Commentaria Græca scripsit in Epistolam D. Pauli ad Hebræos. In Translatione autem Theophylacti ab hæretico Latinè redditi plerosque reperit errores. Obijt Colmariæ ann. 1576.

IOANNES Schadlandt, Ord. Prædicatorum, Germanus, Colonienſis, Augustanensis. & Vvormatiensis Ecclesiarum Episcopus De S. Trinitate volumen edidit. Sermones in honorem Sanctorum plures scripsit. Viuebat ann. 1365. Eisingr.

IOANNES Scharbius scripsit, & edidit conciones ad totius Anni Euangelia (vt vocãt) Dominicalia Ingolstadij apud Herstbroy, ann. 1605.

IOANNES Scholotanus, Goffensis, Ord. Prædic. scripsit De retinenda fide Catholica contra sectam Lutheranam. De Baptismo item, ac de Ieiunio. Sermones elegantes. Viuebat ann. 1553. Eisingr.

IOANNES Schonerus, Tabulas tam generales, quàm speciales, omnia quæ in tribus partibus Summæ Theologiæ D. Thomæ Aquinatis continentur, breuiter complectentes, edidit Bambergæ, apud Antonium Horitzium, ann. 1602.

IOANNES de Schonhouen, Germanus, Ord. Canonicorum Regularium S. Augustini in Gronedalli, scripsit De cursu Monachi, lib. De profectu autem Monachi, alterum. Sermones item De Sanctis. Viuebat ann. 1421. Eisingr.

IOANNES Schoonhonius, alijs *Schodehouen* Germanus, Carmelita, & sui Conuentus Prior, scripsit Opus de vitijs, atque virtutibus, & omni materia (vt vocant) siue argumento prædicabili, quod prænotauit *Polypodium* non mediocri concionatorum commodo. Id per Alphabeti seriem contextum duobus Tomis continetur: Libros item duos Sermonum.

IOANNES Schuueigerus, Collegij ad Beatiss. Virginẽ Francofurti Scholasticus, edidit Epitomem tredecim librorum Confessionum S. Augustini, Coloniæ ann. 1569. Ver-

sionem

Digitized by Google

sionem quoque Germanicam Latinæ Petri Canisij explicationis Epistolarum, & Euangeliorum, ibid ann. 1574. cum D. Augustini Meditationes, Soliloquia, & Manuale ab se Germanicè redditas Coloniæ ann. 1571. emisisset.

IOANNES Scotus. Vide in verbo, Ioannes Duns.

IOANNES alter Scotus, cognomento, *Erigena*, Monachus Londinensis, Ord. D. Benedicti, Congregationis Giribennæ, ac Bedæ venerabilis discipulus, qui Ticini primus iecit fundamenta eius Academiæ Caroli Magni iussu, scripsit in Euangelium D. Matthæi, libros quattuor. Vnum De officijs humanis. Alium, De diuisione naturæ. Vertit autem è Græco in Latinum S. Dionysij Areopagitæ Opera, quæ & Commentarijs primus illustrauit. Quę Commentaria cum Dionysij Cartusiani Operibus cernuntur excusa Colonię ann. 1336. Esse autem hunc illummet, qui fuit Abbas Vercellensis, Arnoldus Vuion in suo Ligno Vitæ euincere conatur, quidquid secus scripserit Tritemius de Viris illustribus Ord. S. Benedicti, lib. 2. c. 27. & 46. Alij addunt, hunc dictum quoque fuisse *Mailrosium*. Isidorus etiam vocatum *Chrysostomum*. Sigebertus vero eius Operum meminit, versionis autem Dionysij Areopagitæ non meminit. Sanè verò fuit Abbas Vercellensis, ac sine controuersia, Thomas, appellatus. Sic enim habet Vercellis ad S. Andreæ, cuius Cænobij fuit Abbas, antiquum Epitaphium; eius tumulo, & imagini subiectum. Præfert autem imago D. Benedicti cucullam. Vide autem supra in Verbo *Io. Duns*.

IOANNES Scythopolita, Scholasticus, scripsit Græcè contra Eutychem, atque Dioscorum hæreticos Diuinam, & Humanam naturam in Christo negantes. Eius meminit Photius in sua Græca Bibliotheca, qui & perspicuum, & purum, & fortiter cõtra hæresim pugnantem asseruit.

IOANNES Segobiensis, Hispanus Coranum (quem vulgo Alcoranum nominant) hoc est impiam Mahometis legem Turcicam solidis rationibus euertit, quod & alij præstiterunt, De quibus vide, quæ in primo Tomo Selectæ nostræ Bibliothecæ scripsimus, in lib. de iuuandis Turcis. Cæterum Alcoranus ipse Mahometis Basileæ impressus, ac similes cũ Schollijs, & impijs Annotationibus, & Præfationibus, Item in vulgari lingua, non nisi ex concessione Inquisitorum, haberi possunt, quemadmodum in Romano Indice librorum prohibitorum cautum est. Nimirum Sanctæ Spiritus Ecclesiæ cò semper collineat, vt ne quis eiusmodi erroribus inficiatur, si verò versandi sunt tales libri, id fiat, vt errores omnino euellantur. Meminit eius Ioannis Segobiensis Aeneas Syluius in sua Europa c. 42.

Quin & idem Segobiensis collegit Cõcordantias Partium Orationis indeclinabilium in Biblijs, quæ vnà cum maioribus Concordantijs coniunctæ prodierunt. Quòd autem scripserit, siue adeo ediderit duo volumina de Actis Concilij Basileensis (quod quidem à S. R. E. non est confirmatum) non omnino certum est mihi. Id certum est, nomine alterius Ioannis Segobiensis, Ord. Prædicatorum, lib. quattuor De prædicatione Euangelica (qui Compluti primò prodierunt) deinde Brixię fuisse excusos apud Petrũ Mariam Marchettum anno 1586. in quibus De forma (vt habet inscriptio) studendi, atque docendi Scripturam Sacram, ac de Concionatoris officio vberrimè agitur. Quin & tria volumina Sermonum de Sanctis scripsisse ait Anton. Senensis, sed nescire se, num euulgata fuerint. Viuebat ann. 1576.

IOANNES Segura D'Aualos, Vbetensis I. C. emisit in lucem Directorium Iudicum Ecclesiastici fori. Venetijs ann. 1596. apud Matthæum Valentinum.

IOANNES Sharpe, Anglus, scripsit aduersus Viclefi hæretici sectatores.

De Orationibus item Sanctorum.
De viatorum suffragijs.
De Incarnatione Verbi.
De potestate Sacerdotij.
De Sacrarum Imaginum veneratione.
De peregrinationibus.
De pluralitate beneficiorum.
Quodlibeta diuersa.
In Quodlibeta quoque Scoti.
Ordinarias lectiones.
De vniuersalibus librum.
Quæstiones eorundem, libro altero.
Quæstiones Physicorum, lib. 8.
Scriptum item excerptũ è Burleo in Ethica.

IOANNES Sichardus, Germanus, Aurelij Prudentij Poemata Scholijs illustrauit, præter alios quosdam Auctores ab eodem recognitos, qui huc non pertinent.

IOANNES Simonis, Hollandus, Ordin. Carmelitarum, scripsit De potestate Summi Pontificis, Conciliorum, & Cæsaris. & librum Concionum. Viuebat anno 1475. Eisingrenius.

IOANNES Sloley, Anglus, Patria Nordouicensis, Ord. Augustiniani, qui & eiusdem Ordinis in Anglia gessit Prouincialatum, Quæstiones varias, & Sermones per annum reliquit. Deinde Nordouici obijt ann. 1479.

Digitized by Google

IOANNES Soarez, Conimbricensis Episcopus, & Comes Arganel, & ipse Lusitanus, Ord. Augustiniani, qui & Tridentino Concilio interfuit, scripsit Commentarios in Euãgelia Matthæi, & Lucæ; qui excusi sunt, in Euangelium quidem Lucæ Conimbricæ apud Ant. à Maris, ann. 1574. Vtraque verò Parisijs apud Sebastianum Niuellium, ann. 1578. & ann. 1604. & Conimbricæ itidem ann. 1579. At locupletior editio secunda prodijt ibidem anno 1604. apud Viduam Niuellij.

IOANNES Somer, Ord. Minorum, composuit Kalẽdarij castigationes, lib. 1. Tertium Kalendarij librum. Astrorum Canones altero. De facultate metrica alium. De quantitate anni alium. Viuebat ann. 1300.

IOANNES Somereton, Anglus, Ord. Prædic. Nordouicensis Cænobij, scripsit Sermones per annum. Qui m.s. extabant in Londinensi Bibliotheca.

IOANNES Sonnemani, hoc est, *Vir solis*, Germanus, & Cœnobij in Hassia Carmelita, scripsit De decem præceptis. De superstitionibus. De contractibus. Casus contra redemptionem censuum. Sermones de Tempore, & de Sanctis. Viuebat ann. 1460.

IOANNES Soreth, Normanus, Gallus, Prior Generalis totius Ordinis sui, scripsit

In quattuor libros Mag. Sententiarum.
Librum Concionum.
Duplicem Regulæ sui Ordinis Expositionem.
Constitutiones eiusdem Ordinis redegit in meliorem ordinem.
Librum aduersus adulteros.
Epistolas ad Franciscanos.

Obijt Andegaui in Gallia Sixto IV. Pont. Max. ann. 1471. Quem multis coruscasse miraculis non modo Tritemius, sed & Iacobus Philippi Bergomas in suo Supplemento testantur.

IOANNES Soteallus, edidit Summam Pontificalium, & Synodalium Constitutionum in communes locos redactam, Louanij apud Petrum Zangrium, ann. 1570. Idem autem Soteallus, & Horatius Lucius I. C. Adnotationes ad marginem addidere ad Canones, & Decreta Tridentini Concilij.

IOANNES Souule, Londinensis, Anglus, Carmelita, scripsit Sermonum è D. Paulo, lib. Diuisiones thematum altero libro. Conciones per annum. Obijt ann. 1508.

IOANNES Spanheimensis. Vide in verbo, Ioannes Tritemius.

IOANNES Sporre, Treuerensis, Germanus collegit è varijs Auctoribus Opus haud contemnendum De casibus Matrimonialibus. Arnold. Boscius.

IOANNES Spynæ, Anglus, Carmelita, scripsit Disputationes, quas prænotauit sollemnes. & Conciones Aestiuales. Obijt anh. 1484.

IOANNES Stafford, Anglus, Ord. Min. congessit Latinè historiam Anglicam.

IOANNES Stamler, Germanus, & Presbyter Augustanus, librum edidit Augustæ Vindelicorum, ann. 1508. De Tartarorum, Sarracenorum, Turcarum, Iudæorum, & Gentilium Sectis, & ritibus cum eorumdem confutatione, nostræ autem Sanctæ Christianæ fidei confirmatione.

IOANNES Stambery, quem Tritemius libro de Scriptoribus Carmelitarum, nominat *Scandeberi* & quem licet multa scripsisse ferebatur, nil tamen eorum ad suas peruenisse manus testatur, Anglum fuisse, & Carmelitam, & Episcopum Heresfordensem in Anglia non negat, vixisse ab eodem Tritemio dicitur Sixto Quarto Pontifice Max. ann. 1480. Quæ res fecit, vt Petrus Lucius Carmelita, qui de Viris illustribus sui Ordinis accuratè scripsit, hæc quæ sequuntur de Io. Stambery planius attulerit. *Nihil* (inquit) *prorsus dubito, quin vnus & idem sit, quem eruditissimus vir Iacobus de Plebe, Ord. Seru. in suo Indice Scriptorum Carmelitarum vocat Ioannem Stambery, eiusque plurima enumerat opera ab eodem conscripta. Lectori tamen integrum relinquo sentire & iudicare. Verba Indicis dicti R.P. Iac. sunt ista. Ioannes Stambery Carmelita, Magister Oxonienſis, Bangonensis Episcopus, ac Heresfordensis Præsul, scripsit Lecturam Sententiarum. De laboris vniuersi præmio. De Symbolo fidei. De dote Ecclesiæ. De vigore Decretorum. De sanctionibus Ecclesiasticis. De potestate Pontificia. De discrimine iurisdictionum. De prærogatiua Ecclesiastica. De vigore Scripturæ sacræ. De casu & fortuna. De vario Scripturæ sensu. De fato & fortuito. De regimine celebrantium. De quattuor minimis. De visitatione infirmorum. De cura pro mortuis agẽda. De laude charitatis. De disciplina Christiana. In Augustini Confessionale. In eundem super Ioannem. In eundem De doctrina Christiana. In Enchiridion eiusdem. Sermones multos, & alia. hæc ibi. Oritur tamen noua dubitatio & scrupulus, quòd ibidem addatur mortem obijsse ann. 1464. cum tamen Trit. loco iam citato crediderit adhuc vixisse anno 1492. Cum opus de Script. Carmel. conderet. Suspicor errorem esse in numero annorum, nisi quis ex vno faciat duos, ita vt dicamus, alterum eorum fuisse Episcopum Bangonensem, alterum vero Heresfordensem, & vt vni nomen fuerit Ioan. Stamberius, alteri Io. Standeberius, quod tamen mihi non est verisimile.* Hæc Petrus Lucius Carmelita.

IOAN-

IOANNES Standitius, Anglus, Ordin. Minorum, scripsit aduersus Erasmi versiones Noui Testamenti. Viuebat ann. 1520.

IOANNES Staphileus, Dalmata, Episcopus Sebenicensis, qui fuit Auditor Rotæ, scripsit Tractatum de Gratijs, Expectatiuis, & litteris Gratiæ, atque Iustitiæ. Venetijs excusum ann. 1540. Eiusdem extare feruntur manuscripta quædam De bello, & pace ad Vladislaum Pannoniæ, atque Boemiæ Regem.

IOANNES Stauratius, Orationem scripsit De B. Demetrio, quæ m.s. extat in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

IOANNES Steindorff, Germanus, scripsit Lecturam ad Sextum Decretalium. Consilia item.

IOANNES Stella, Venetus, & Sacerdos, scripsit De Summis Pontificibus à D. Petro vsque ad Iulium Secundum, & ad annum Christi Domini 1503. ad Antonium Surianum Patriarcham Venetum. At cauendum ab editione, quæ è Ciuitate hæretica prodijt.

IOANNES Stephanus, Chizzola, natus Riparoli, quod est inter fines Mantuanos, ac Cremonenses insigne oppidum, Carmelita, Cœnobij Cremonensis, allegatus Commissarij nomine à Sixto V. Pont. Max. ad visitandas Ordin. Carmelitarum Prouincias Galliæ, & alias Septentrionales, scripsit in libros Mag. Sententiarum. Conciones Quadragesimales. Pleraque item in Philosophicis.

IOANNES Stephanus Durantus, Gallus, secretioris Regij Consistorij Consiliarius, Senatusque Tolosani primus Præses, libros tres de ritibus Ecclesiæ Catholicæ pererueditos, & antiquę veritatis plenos edidit ann. 1591. Romæ in Typographia Vaticana per Dominicum Basam, cum non multo post in tumultibus Gallicis vir optimus nobis sublatus est. Hoc autem Opus, si quis cum libro de Diuinis officijs Ruperti Tuitiensis, & cum eo, qui à Gulielmo Durando inscriptus est. *Rationale Diuinorum officiorum*, legerit, habebit vnde & liquidiorem hauriat lucem, & quæ in alijs desunt, etiam ad hæreses subuertendas, sibi facile comparet. Porrò recusus est Coloniæ apud Ioan. Gymnicum, ann. 1592.

IOANNES de Sternagestem, Germanus, Ordin. Prædic. scripsit In Psalterium. In librum Sapientiæ. In quattuor libros Mag. Sententiarum. Sermones de Tempore, & de Sanctis. Quæstiones in totam philosophiam naturalem. Quæstiones in librum De bona fortuna. Leand. lib. 4.

IOANNES Stobæus, Græcus Scriptor. qui & Latinè versus iampridem circumfertur, collegit ex Ethnicis antiquis Scriptoribus, quæ ad res Naturales, Politicas, Morales pertinent, sententias, Apophtegmata, & alia: sed cum ea huc non spectent omnino, sciendum est, & à Photio in Bibliotheca sacra quattuor Stobæi libros summatim indicari, & à Ioanne Sambuco in Epistola, quam Hesychio Milesio illustrio præfixit, promissum fuisse Stobæi physica cum quingentis sacris Epistolis, & alia foras daturum.

IOANNES Stockes, Sudberiensis, Ordin. Præd. scripsit Apologiam sui Ordinis ad Rationes Hornebij. Viuebat ann. 1373.

IOANNES Stouue, Anglus, Monachus Ord. D. Benedicti, qui Synodo Basileensi interfuit, & pleraque de illa, quę non fuit approbata, scripsit Disputationes, vt vocant, solemnes, & Collectanea varia reliquit. Viuebat ann. 1440.

IOANNES Stringarius, Ord. D. Augustini, scripsit in quattuor lib. Mag. Sent. Viuebat ann. 1430. Ioseph Pamphilus.

IOANNES Subdiaconus (inquit in Catalogo Sigebertus) è Græcis Latinas fecit Vitas, & Doctrinas Patrum, libro vno.

IOANNES Sulmonensis, Ord. Augustiniani, Theologus, scripsit in Cantica Salomonis, & in Apocalypsim D. Ioannis Commentaria, quæ Ferrariæ extabant in Bibliotheca D. Andreæ eiusdem Ordinis.

IOANNES è Sumaraga, Hispanus, Ordin. D. Augustini, cum Indis Occidentalibus viginti annis eorum lingua prædicasset Euangelium, & Episcopatum Nicaraguensem recusasset, pleraque dicitur scripsisse, sed excusum duntaxat se vidisse librum, quo agitur De Sacramento Matrimonij, scribit Ioseph Pamphilus, qui & illum Episcopum facit Mexiconensem, siue (opinor) Mexicanum.

IOANNES Suttonus, Anglus, Damastrienſis Collegij Carmelita, scripsit Ordinarias Quæstiones in Theologicis, & Quodlibetorum librum. Obijt ann. 1471.

IOANNES Sunafham, Anglus, Carmelita, Episcopus Bangorienſis, scripsit contra Vicleſistas, & librum alterum suarum Concionum. Viuebat ann. 1392.

IOANNES Syluius Atrebas, Cathemerinon è Græcis congestum, & alterum heroico carmine scriptum edidit apud Christophorum Plantinum, ann. 1571.

IOAN-

IOANNES Tabienſis(& Tabia Oppidum eſt in ora Occidentalis Lyguriæ, in Diœceſi Albiganenſi)Ord. Prædpræter reliquas diſciplinas Iuris Canonici valde peritus, Thomæ de Vio Card. Caietano, quam Caſuum Conſcientiæ ſummam collegerat, dicauit, quæ & *Tabiena* prænotatur. Quam item nonnulli non leuiter docti Summam Summarum nominant. Hęc cum olim è prælijs prodijſſet, recuſa eſt, recognita, & argumentis in ſingulos titulos aucta. Venetijs apud hæredes Melchioris Seſſæ, ann. 1569.

IOANNES Tacesfale, Anglus, Carmelita Conuentus Noruicenſis, ſcripſit ſuper Sentent. libr. 4. In Apocalypſim item lecturam. Sermones varios ad populum. Miſſus tandem Romam, ibidem mortuus eſt. Hæc Tritemius in vtroque Opere. At in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis ait eum claruiſſe in Conuentu Noruicēſi, & ibidem ſepultum in pace quieſcere. Vtrum autem hic is fuerit, cuius mentio fit in Epiſtola Martini Quinti Pont. Max. ad Thomam Valdenſem, qui Romæ Valdenſis libros Pontifici obtulit, alibi erit expendendum.

IOANNES Taliaſerrus. Vide in verbo, Ioannes Maria Taliaferrus.

IOANNES Talpinus, Gallus, Theologus, & Canonicus, pleraque fermè omnia Gallicè ſcripſit piè, atque eruditè, qualia fuerunt.

Monitum ad eos, qui ab hæreticis decepti ſeceſſerunt à vera Chriſti Eccleſia, quæ eſt ipſa Catholica Romana.

De Sacris Ordinibus, atque Dignitatibus Eccleſiaſticis, deque modo ordinandi Sacerdotes ab Epiſcopo. Vbi & de Ritibus, Officijſque omnibus Eccleſiaſticis. Pariſijs apud Nicolaum Cheſneau ann. 1567.

Examen, & deciſio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. ibidem.

Conſenſus totius Eccleſiæ Chriſtianæ de Miſſæ, ſiue Sanctiſſ. Altaris Sacrificio.

Monita Chriſtianis, vt ab hæreſi caueant.

Idem conſenſus, ſiue Reſolutiones De Miſſa, quæ cum ann. 1565. Pariſijs cuſæ fuiſſent, auctæ poſtea, & recuſæ fuerunt ibidem ann. 1568.

Inſtitutiones Parochorum, & Vicariorum, qui illis ſubſunt, ibi. apud eundem Cheſneau.

Inſtitutio Chriſtiani Principis, ibidem ann. 1567.

Monita Chriſtianis in ſumenda Euchariſtia. ibidem ann. 1568.

Liber de Eccleſiæ Sacrificijs, ac de nouo Teſtamento. ibid. eodem anno. Viuebat an. 1570.

IOANNES è Tambacho, (alijs è *Zambacho*) Argentinenſis, Ordinis Prædicatorum, Theologus, qui & primus Moderator, ſiue (vt vocant) Regens fuit Gymnaſij Pragenſis eiuſdem Ordinis in Prouincia Boemiæ, ſcripſit.

Volumen ſat grāde partitum in quindecim libros, quod inſcripſit *Conſolatio Theologiæ*. Id olim Leridæ impreſſum exijt in lucem.

Librum De culpa, & gratia. Alios item

De Beatitudine.

De amore virtutum.

De ſimonia Clauſtralium.

De ingratitudine.

De proprietate Mendicantium.

Directorium Confeſſorum.

De priuilegijs exemptorum circa Interdictum.

De identitate Indulgentiarum.

De redemptionibus.

De ſenſibilibus delicijs Paradiſi.

De præconijs S. Io. Euangeliſtæ.

Sermones varios.

Librum De Quarta, & eius moderatione.

Viuebat an. 1320. PP. Monaſt. Ord. & Trit.

IOANNES Tanetes, Anglus, Monachus Ord. D. Benedicti, Cantuarienſis Eccleſiæ in Templo Saluatoris præcentor, ſcripſit librum De Officijs Cantuarienſis Eccleſiæ. Alterum De Sanctorum quorundam vitis. Viuebat ann. 1330.

IOANNES Tauernerius, Tractatum edidit De Purgatorio animarum poſt hanc vitam expiandarum. Eiuſdem de veritate Corporis, & Sanguinis Chriſti in Sacramento Altaris. Pariſijs ann. 1551.

IOANNES Taulerus, Dominicanus, Theologus, Coloniæ Agrippinenſis olim celebris concionator, (quamquam hoc officium inter ſui Ordinis Religioſos inprimis præſtitit) vixit circa annum Domini 1350. reliquit autem

Sermones de interioris vitæ perfectione. Lugduni ann. 1557.

Tractatus aliquot, de Virtutibus, vbi & Flores de veris Virtutibus latinè redditi ab Antonio Hemertio Csnonico Coloniæ ann. 1587. ibidem.

Epiſtolas varias valde pias.

Plagas, & hæreſes aduerſus dogmata, & Sacramenta Eccleſiæ orituras prædixit, quæ deinceps, hodieque Catholicos Chriſti fideles vexant.

Cantica Spiritualia.

De

Digitized by Google

De nouem Rupibus, siue gradibus Christianæ perfectionis.
Speculum & exemplar Domini nostri Iesu Christi.
Exercitia de Vita & Passione Christi Domini.

Sermones autem cum Germanicè Germanis habuisset, ij non semel eadem lingua editi non sine mendis fuerunt; sed & denique à Laurentio Surio recogniti prodierunt in lucem. Quos & Lugduni in Gallia, præfixa Io. Tauleri vitæ historia ann. 1558. Sebastian. Honoratus typographus excudit, interpositis alicubi Io. Eckardi, Henrici Susonis, Io. Ruisbrochij, & Henrici Louaniensis, & aliorum eiusmodi lucubrationibus. Nouissime eadem exercitia impressit Coloniæ Ioannes Crith. ann. 1607.

Quoniam verò tum à Io. Eckio Catholicę fidei strenuo defensore, tum ab alijs præstantibus viris Io. Tauleri scripta fuere (vti supra innuimus) reprehensa, ideo pro veritate dicendum est, quid denique de tota re sit iudicandum.

Et quidem Eckius Taulerum vocauit Somniatorem, eumque hæreseos arguens, nil tamen affert, vnde hæreticus fuisse dubitari queat. At contra, Ludouicus Blosius Abbas Lætiensis vir ijs dotibus, & sanctitate præstans, quas diximus, vbi de illo egimus, hæc de illo, in eius Apologia, testatus est his ipsis verbis: *Taulerus* (inquit) *Catholicæ fidei cultor integerrimus est. Ea quæ scripsit, sana, & planè Diuina sunt, vt cognoscere possunt, qui in illis sunt versati. Sed Eckius ardore Ecclesiæ succensus indignè tulit, quod Lutherus magnificè laudaret Taulerum, & sententijs suis praua dogmata confirmare niteretur. Quid verò mirum, si miser, & infelix ille, suos errores dictis Lutheri à se perperam allegatis tueri tentauerit, cum non solum Sanctorum Patrum, verum ipsius quoque Sacræ, & Diuinæ Scripturæ verbis impudentissimè ad suam hæresim stabiliendam abutatur? Si doctrinæ Tauleri adhærere voluisset, profectò hæreticus numquam fuisset. Nam ex vnius Tauleri scriptis hæreses, quæ hisce temporibus emerserunt, plenissimè confutari possunt.* Hæc quidem Blosius, qui & postea, cum Taulerum ab iniuria vindicasset, adiecit quæ sequuntur. *Eckius non putans se falli; dicit: Vtinam Taulerus prorsus lateret, & non inuolaret in monasteria. Ego verò in nomine Domini dico; vtinam Taulerus vbique gentium cognitus esset, atque à quampluribus diligentissimè legeretur. Verum Eckius licet minus circumspectè damnauerit Taulerum, nondum à se satis studiosè lectum, nequaquam tamen hoc malignè fecisse credendus est: sed feruens ille zelus, quo inuehebatur in Lutherum hæresiarcham, facilè illi persuasit, vt præproperè iniquam de sanctissimo viro Taulero sententiam ferret.*

Scio autem Taulerum alijs in suspicionem venisse, quòd bona Opera, vel externa exercitia condemnare interdum videatur: At non ita res habet: commendat ille non semel, non autem condemnat ea opera. Sed cum vrgeat homines ad veram cum Deo vnionem, atque charitatem, solis externis exercitijs inhærentes, ac vitiorum postposita mortificatione, videtur ad ista minus hortari.

Atqui quoniam cælestium rerum meditationi valde erat assuetus, aliquando Diuino more æstuans, quędam pronunciat, quæ nec passim, nec ab omnibus essent dicenda. Quale illud, *A Patre Filium suum in anima generari.* Item *de intermittendis precibus horarijs, dum adest Diuina Visitatio, & Mentis excessus.* Quæ quidem ijs dicta sunt, qui pro meditandi consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni, & mali. Quod si cui mirum videatur, indulgere illum aliquando aliquibus ne ieiunent, aut plus æquo se macerent, sciat id dictum viris Religiosis, qui viribus exhausti poterant succumbere, cum valentioribus id non sit vllo modo trahendum in exemplum.

Cæterum si quis attentè legat Tauleri excitia de Vita, & Passione Saluatoris nostri Iesu Christi, à Laurentio Surio è Germanico in Latinum feliciter versa, habebit non solum vnde suspicionem omnem de viro illo deponat, verum etiam in animo accendat amoris erga Dominum flammam ingentem.

Porrò Surianæ huic versioni, quæ primò prodijt Antuerpię apud Philippum Nutium, ann. 1565. accessere quattuordecim Exercitia Nicolai Eschij, De vita Purgatiua, & Appendix è Dominico Cartusiano, & hymnus è Io. Lanspergio.

Italiautem Homilias Tauleri Venetijs ad signum Spei ann. 1556. Sed & Florentiæ in Etruscam linguam translatas apud Iuntas, Vitam illius, & Institutiones ann. 1568. Meditationes autem ipsius De Vita, & Passione Christi Domini, cum Nicolai spiritualibus exercitijs, ibidem apud eosdem ann. 1568. emiserunt.

IOANNES de Teneramunda, Cartusianus, magnæ vir sanctitatis, scripsit De Notitia Dei. De Amore Dei. De Honore Dei. De Fide Christiana. De Sanctiss. Altaris Sacramento. De Conceptione Beatiss. Virginis. De natura, & lapsu Hominis. De reparatione lapsi. Viuebat ann. 1439.

IOANNES Tetzelius, Saxo, Germanus, Ord. Prædic. & hæreticæ prauitatis in Saxonia

Inquisitor, primus omnium centum ac sex articulos aduersus damnata Lutheri dogmata edidit. Viuebat ann. 1520.

IOANNES cognomento Teutonicus, Friburgi autem natus, Episcopus propè Hungariam Bestinensis, scripsit Summam Confessorum. Tabulam item vtilem iuxta seriem Alphabeti ad Summam, & ad Apparatum Raymundi. Libellum item specialem De Quæstionibus casualibus. Confessionale de modo audiendi Confratres, ac De modo interrogandi secundum diuersos status, & vitia. Sed pars horum Scriptorum nondum (quod sciam) prodijt, cum tamen manuscripta extare in Germania dicantur. Sanè & ipsi ascribitur Glossa in Decretum, præterquam quòd habent Chronica Ord. Seruorum (siue huius, siue alterius eiusdem nominis, atque cognominis) extitisse in Bibliotheca Florentina exemplaria quædam; quæ vocant Originalia Commentariorum m.s. quæ subtilissimè elucubrauerit in quattuor libros Mag. Sentent.

IOANNES Teutonicus, Canonicus Regularis, in Brabantia, Cameracensis Monasterij, scripsit Nepoti suo eiusdem Regularis familiæ Exhortatorium Spirituale. Librum item De cursu Religiosi. Alterum De profectu Religiosi. Defensorium eiusdam Ioannis Rusburg. Sermones, & Epistolas plures. Chron. Ordin. Canonicorum Regul.

IOANNES Thanetes. Vide supra in verbo, Ioannes Tanetes.

IOANNES Thierry Lingonẽsis, Gallus, iurium Interpres, Notas, & Additiones, scripsit ad Tractatus singulares Guidonis Papæ, qui denique recogniti, recusi fuere Francofurti ann. 1580. Sed & scripsit De fuga. De feudis. De ferijs. De spurijs. & Repertorium Bertachini auxit. Quod Venetijs editum est ann. 1570.

IOANNES Thorpe, Anglus, Carmelita scripsit in Apocalypsim. Obijt Nordouici, ann. 1440.

IOANNES Tilius, Engolismensis, Gallus, Apostolorum Canones, atq; Concilia tredecim edidit Parisijs ann. 1540. apud Neobarium. Promittebat autem editionem alterius Tomi, in quo Sanctorum Epistolæ Græcè continentur. Idem scripsit Chronicon de Regibus Francorum à Pharamundo vsque ad Henricum secundum. Quod ibidem excusum est apud Vascosanum, vnà cum Pauli Aemylij Historia. Atqui cum nouum testamẽtum paucos ante annos Græcè edi curasset, non probatur Bellarmino Cardin. *Multa enim in eo desunt, multa superuacanea sunt, non pauca etiam immutata cernuntur. Et Deus scit* (ait idem Bellarminus) *vtrum id factum non sit ad detrahendam fidem, Græca, & Latinæ editioni, astutia videlicet Iudæorum, ex quorum promptuarijs Euangelium illud prodijt.* Vide Bellarm. Card. lib. 2. De verbo Dei, c. 7.

IOANNES Tisarandus, vt habet Henricus Villot, vt autem habet Franciscus Gonzaga in Historia Seraphica, scripsit Officium quinque Martyrum eiusdẽ Ordinis, B. Berardi, nimirum, & sociorum.

IOANNES Tomson (alijs *Tompson*) Anglus, Carmelita, scripsit Lecturam Sententiarum, lib. 4. Moralitates Scripturæ. In Ecclesiasticum. Postillas in Ioannem. Sermones de Tempore, & Sanctis. Quadragesimale. Conciones ad Clerum. De mirabilibus mundi. Abbreuiationes Doctorum. Claruit apud Vvigernienses ann. 1380. vt testatur Index Iacobi Seruitæ.

IOANNES Tonneys, Anglus, Ord. Augustiniani, patria Nordouicensis, præfectus in ea Insula Prouincialis, Philosophus ac Theologus, scripsit Orationes ad Clerum. Sermones ad populum, libris duobus. Certamina Scholastica. Lecturas Magistrales Cantabrigiæ habitas. Collectanea quædam, lib. 1. præter quædam minutiora ad litteras humaniores spectantia.

IOANNES Tonsus, Francisci Panicarolæ Episcopi Astensis Disputationes, siue Sermones aduersus errores, & hæreses Caluinianorum Italicè conscriptos, Latinè reddidit, atque edidit Mediolani apud Pacificum Pontium, ann. 1594.

IOANNES è Treuio, quod est insigne Oppidum Mediolanensis Ducatus. Procurator Ord. Minorum, Compendium Theologiæ scripsit, quod manu eius scriptum extat Treuij. Viuebat ann. 1478. Obijt Suessæ.

IOANNES Tritemius in Vico Tritenheim Diœceseos Treuerensis, ad Ripas Mosellę fluminis, natus ann. Domini 1462. deinde vigesimo ętatis anno in Monasterio D. Martini Spanheimensis Moguntinæ Diœcesecos ad Ordinem D. Benedicti Congregationis Bursfeldensis adscitus, quæ non ita multo antea instituta, tamquam instaurata pietate, vigebat, ann. sequenti 1483. communibus fratrum suffragijs Abbas eius cænobij renũciatus tres & viginti plus minus annos cum eidem præfuisset, insurgente, siue æmulorum tem-

Digitized by Google

pietate, siue Deo melius prouidente, ad Abbatiam S. Iacobi Herbipolensem sibi oblatam secedens, atq; continēter lectioni, & scriptioni vnà cum pietate dans operam piè ibidem obdormiuit in Domino an. 1519. quidquid alij secus haud rectè senserint, præsertim Andreas Teuetus, qui id accidisse ann. 1499. putauit, cum secus constet ex Tritemij tum Epitaphio, tum Epistola, in qua dies erat adscripta 15. Aprilis ann. 1515. cum Paulum Langium Cyngæum mitteret ad Germaniæ Monasteria libros conquisiturum: cui tempori quadriennium superuixit.

Iam vero cum, pro eius æui ratione, magnæ eruditionis plurima scripserit, quibus vel quasi rediuiua Germanorum Gesta, vel Illustrium virorum scripta ab obliuione reuocauit in lucem, condēdarum autem Bibliothecarum post antiquiores alios, quorum initio Apparatus nostri Sacri meminimus, Auctor fuit, iure illi debetur hic locus, in quo quæcumque reliquerit (licet non extent omnia) indicemus; si tamen pauca primo attigerimus, ne eius Operum Lector alicubi impingat.

Et quidem in libello de Intelligentijs cœlestibus orbes post Deum gubernantibus cum ad Maximilianum Imp. scripsisset, varios Angelos nominauit, qui Mundum administrauerint, vocatq; primum Angelum, siue Spiritum, Saturni. Secundum Anaelem Spiritum Veneris. Tertium Zacharielem. Quartum Raphaelem Spiritum Mercurij. Quintum Samuelem Angelum Martis. Sextum Gabrielem Angelum Lunæ. Septimum Michaelem Angelum Solis. Ac deinceps alios iterum priores suis temporibus vsque ad ann. 1525. Sed quidquid sit de hoc libello meminerint Lectores antea perlegere, quæ scripsimus in verbo Angelus.

Deinde sciant ipsum Tritemium cum ingenij seu feruore, seu vigore ageretur, ita tamen ista tradidisse, vt ad finem eiusdem libelli hæc addiderit. *Non hæc assertiuè scripsi, sacratissime Cæsar, quibus cum iniuria Orthodoxæ fidei nulla est ratione credendum, sunt verò qui menses in his supputauere Lunares, quibus consentiendum si duxeris, mutanda sunt eà, quæ aliter scripsi. Manu quoque mea propria protestor, & ore confiteor, quòd in his omnibus nihil credo, nihil admitto, nisi quod Ecclesia credit Catholica: cetera vt vana, conficta, & superstitiosa refuto, & contemno.*

Sanè quod ad Chronicon, & Historias attinet, multa tum in annorum Mundi supputatione, tum in alijs (si cum Chronographis melioribus nostri æui, atque cum Annalibus Cæsaris Baronij Cardin. à se ipso recognitis conferantur) cernentur, quæ claudicant: quale illud inter alia in Catalogo De Scriptoribus Ecclesiasticis, dum sub annum 346. Ioan. Climachum, sub annum vero 380. Euagrium ponit; cum tamen Climachus meminerit Euagrij tanquam sibi anterioris, qui & damnatus est, quòd apathiæ errorem inueheret.

In reliquis autem cum in hoc sacro Apparatu nostro no pauca in illo obseruauerimus quæ non cohærent cum ijs, quæ Tritemius affert, nemo, qui paullo attentius eum perleget, non deprehendet aliquando licentius eum scribere aduersus Romanæ curiæ mores, vt in verbo, *Arator*. Interdum item obliquè Scholasticam Theologiam carpere, vt in verbo, *Abailardus*. Labi interim in Historia, vt in verbo, *Laurentius Iustinianus*, quem Ord. Cælestinorum fuisse ait. Et in verbo, *Hago Barchionēsis*, dum non meminit cuinam Barchinonis fuerit. Neq; enim Barchinone quæ est in Hispania, est natus, sed Barchinone (quæ vulgò dicitur Barceloneta) Diœcesios Ebredunensis, & Duci Sabaudiæ nodita inter Subalpina, qua in Delphinatum transitur. Quin plus aliquid alicui tribuit, quàm veritas requirat. Vt in verbo; *Ioachim Abbas*, quem inquit in Concilio Generali fuisse damnatum, cum Concilium hominem haud condemnauerit, sed doctrinam, quæ Magistro Sententiarum aduersabatur, vti nos suo loco monstrauimus. Fere tamen circumspectè, ac reuerenter de Sancta Apostolica Sede, loquitur, vbi agit de dogmatibus, quemadmodum cuiuis liquebit, qui in verbo, *Laurentius Valla*, & in verbo, *Gilbertus Porretanus* eum legerit.

Quòd autem idem Tritemius scribat, se nullum antiquius vidisse scriptum Germanicum, quàm monachi cuiusdam *Ontfridi Theotisci* nomine, circa annum Domini 820. idque rithmis (vt vocant) conditum, id ad characteres (inquit Suffridus Petrus) tantum pertinet, quibus in lingua Germanica exprimenda tùc Germani vtebantur. Hi enim primum suis antiquis, deinde Græcis, postea Latinis, ad extremum suis iterum, sed nouis characteribus sunt vsi.

De sex libris eius Polygraphiæ, qua plures scribendi modos innuit, quod Itali *Cifras*, Agellius *scripta furtiua* nominat, cum in ijs mentionem fecerit alterius Operis, quod *Steganographiam*, quam nominat *occultam scriptionem*, falsi sunt, qui eam suspexerunt, & tanquā opus admirandum, clauimque Polygraphiæ celebrarunt. Superstitionis enim, & periculi plenissimum est, Magiamque sapit non naturalem illam, quo tamen nomine pleriq;

suas sordes tegunt, verum etiam ipsam, quæ, cum à S.R.E. prohibita sit, vnà cum eiusmodi libris in Romano Indice, haud dubium, quin & istud sit ablegandum.

At quænam Opera scripserit, quæve eorum fuerint inscriptiones, atque adeo plurium editiones, (quando non extant omnia, aut, sicubi delitescunt, ea duntaxat manuscripta habentur) siue ad Diuinarum literarum Expositionem, siue ad statum Religiosorum, siue ad Historias, atq; ad omnes in Repub. litteraria versantes attineant, ea è tribus sequentibus Catalogis incurrent in oculos, vno Ioannis Duraclusij, qui fuit eiusdem Tritemij discipulus, quiq; hac de re scripsit Nicolao Emerio Emelano. Altero, Arnoldi Vionis, quem paucis siue demptis, siue additis subiecimus. Tertio, è duabus Partibus Historicorum Tritemij librorum, quas ann. 1600. Francofurtenses ediderunt.

Catalogus Operum Tritemij ex ipso Ioanne Duraclusio, qui testatur sequentibus verbis, eum scripsisse.

In primis Constitutiones ordinis sui, quæ factæ fuerunt in Capitulis Prouincialibus iussione præsidentium, lib. 1.
De visitatione Monachorum, librum vnum.
De modo celebrandi capitulum Prouinciale, librum vnum.
In Regulam Sancti Benedicti, libros duos.
Homilias, & Sermones exhortatorios ad Monachos suos, libros duos, quos antecessori suo dicauit.
De tentationibus claustralium, & remedijs earundem, libros duos.
Ad Nicolaum presbyterum Mennicensem de vita Sacerdotali, librum vnum.
Contra peculium Monachorum, lib. 1. De vanitate, & miseria huius vita, lib. 1.
Opus Penthicum, id est, lugubre de ruina Ordinis sui, lib. vnum.
De illustribus viris sui ordinis, lib. 4. Laudes Ordinis Fratrum Carmelitarum, lib. 2.
Ad Gerlacum Abbatem Tuitiensem laudes Scriptorum Manualium, lib. 1.
Ad Io. Dolburgium Vvormatiensem Episcopum de Scriptoribus Ecclesiasticis, lib. 1.
De laudibus Sanctæ Annæ Auiæ Domini, librum vnum.
Ad quæstiones Autgeri Sicambri Canonici Dumetis, librum vnum.
Chronicon Monasterij sui Spanheimensis, non paruum volumen, libro vno.
Chronicon siue Annales monasterij Hirsaugiensis, duobus voluminibus magnis.
Chronicon successionis Ducum Bauariæ, & Comitum Palatinorum, ad Philippum Palatinum Comitem, Principem Electorem, libro vno.
Vita sanctæ Hirminæ monialis, & primæ Abbatissæ in horreo Treuirensi, lib. 1.
De miseria Prælatorum Claustralium, libros duos.
Laudes Sancti Andreæ Apostoli, libro vno.
Laudes S. Ioseph Nutritij Domini, lib. 1. Laudes Sancti Benedicti Abbatis, lib. 1.
Laudes vitæ Monasticæ, lib. 1. Laudes veræ pœnitentiæ, lib. 1.
Laudes studij diuinarum scripturarum, libro vno.
Monologion hominis Deo deuoti ad seipsum, libro vno.
De miraculis Sanctæ Matris Annæ, libro vno.
Ad Vdalricum Canonicum Colonienſem super quæstionibus in Euang. Ioannis, lib. 1.
Ad eundem super Quæstionibus Psalmorum, liber vnus.
Ad Præsidentes Capituli annalis. De obseruantia Bursfeldensi, qua abbreuiauit statuta eiusdem vnionis lib. 1. Spirituale Monachorum exercitium, lib. 1.
Epitome, seu breuiarium eiusdem, lib. 1. De computo Ecclesiastico, lib. 1.
De illustribus Germaniæ Scriptoribus ad Iacobum Vvimphelingum Rhedapolitanum, Sletstatinum, liber vnus.
Epistolarum Spanheimensium ad diuersos, libri quatuor.
Orationes in capitulis, & alibi habitæ, Sunt vero quatuor & viginti, quæ faciunt, lib. 1.
Sermones ad fratres suos Spanheimensis cœnobij scripsit quadraginta numero, pulcherrimos, lib. 1. Sermones in diebus festis ad populum, lib. 1.
Orationes ad Deum, & Sanctos supplicatorias plures, lib. 1.
E Græco Sermone traduxit in Latinum S. Maximum Abbatem de Incarnatione Domini.
Anathemata quoq; S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, contra hæreticos in tertia Synodo Ephesina promulgata: & eiusdem Synodi, quasdam epistolas.
Scripsit etiam pro ædificatione Monachorum notabile Opus, quod prænotauit, *De triplici regione Claustralium*, libris tribus.

Ad

Ad Maximilianum Cæsarem Opus mirandũ edidit, quod Polygraphiã prænotauit, lib. 6.
Ad eundem eiusdem Polygraphiæ clauim, libro vno.
Responsiones ad octo Quæstiones eiusdem Cæsaris, libro vno.
Ad eundem de septem intelligentijs mouentibus orbem, librum vnum.
Ad Ioachimum Marchionem Brandeburgensem Principem Electorem, variarum Quæstionum, Orationum, & Propositionum, libros viginti.
Ad eundem de prænotionibus licitis Christiano, & non licitis, lib. 2.
Ad eundem Principem Epistolarum, librum vnum.
Ad eundẽ contra maleficos, & omnes artes, & superstitiones ab Ecclesia prohibitas, lib. 5.
Ad eundem de causis, & cura morbi caduci, ac maleficiorum, lib. tres.
Ad Iacobum Tritemium fratrem suum Itinerarium vitæ suæ, libros duos.
Ad Burghardum de Horneck medicum de peculio monialium, lib. vnum.
Historiam siue Annales de origine, Regibus, & gestis populi Francorum, & Germanorum scripsit tribus magnis voluminibus, narrationem incipiens à Marcomiro rege, qui populum anno ante Incarnationem Domini 433. à Scythiæ finibus in Germaniam eduxit ad ostia Rheni vsque in 29. annum Maximiliani Cæsaris.
Ad Laurentium de Bibia Vvirceburgensem Episcopum, Orientalisque Franciæ Ducem, Epitomen, siue breuiarium scripsit eorundem trium voluminum historiarum, lib. 3.
Ad eundem de Ducibus, & Episcopis Francorum Vvirceburgensium, lib. 1.
De miraculis ad memoriam Dominæ nostræ S. Mariæ apud Dittelbach ostensis, lib. 2.
De miraculis eiusdem in Vrticeto apud Helprumam ostensis, lib. 6.
Apologeticum in Carolum Bouillum, ea, quæ non intellexit, calumniantem, lib. 1.
De origine, & Regibus Francorum, lib. 1.
Chronicon Monasterij sui, cui nunc præsidet, D. Iacobi apud Vvirceburg, lib. 1.
Ad Albertum ex Marchionibus Brandeburgi Cardinalem & Archiepiscopum Moguntinum, & Magdeburgensem, vitam D. Rabani archipræsulis, lib. 3.
De eiusdem è Moguntiaco translatione in Saxoniam, lib. 1.
Ad eundem vitam Sancti Maximi Episcopi, lib. 1.
Ad Ioannem Comitem Palatinum, Bauariæque Ducem, & Comitem in Spanheim, apud Symerenem residentem, de origine, Regibus, ac Ducibus Bauarorum simul, & Comitum Palatinorum, & Spanheimensium, lib. 4.
De Dæmonibus, & artibus profanis, maleficis, & superstitiosis laboriosum opus versat in manibus quod libros habebit duodecim, in quibus omnia diabolicarum artium vaframenta explodit, confundit, & euertit.
Epistolarum Herbipolensium, quas in ea scripsit Abbatia, lib. 4.
Scripsit etiam alia minora complura, suæ, & amicorũ deuotioni congrua, vt sunt Cursus, Rosarium, Missale officium, & variæ orationes, simul & prosæ, siue sequentiæ de Sancta Anna Saluatoris nostri auia.
Scripsit & de Sancta Maria Magdalena laudes, precationes, atque Rosarium.
De Sancto Ioseph nutritio Domini Rosarium.
De Sancto Petro Apostolo Rosarium.
De Sancto Ioanne Euangelista Rosarium.
Ad instantiam Ioannis Archiepiscopi Treuerorum sequentiam de Anna, quæ incipit; *Iesu Cœlorum Regis*, sub melodia, *Aue præclara*.
Alteram in eius festo canendam, quæ incipit, *Exultent in hac die.*
Tertiam, ad Prouincialem Carmelitarum Augustæ, & incipit, *Iubilemus in honore.*
Quartam, de S. Hildegarde virgine, quæ sic incipit, *Laus sit tibi Domine Rex aternæ gloria.*
Quintam, de S. Ruperto Bingiorum Duce, quæ incipit, *Exultent in hac die.*
Sextam, de S. Ioseph nutritio Domini, quæ incipit, *Cantemus inclyti.*
Septimam, de Sancto Rabano Archiepiscopo.
Octauam, de vulneribus Christi, quæ sic incipit, *Iesum Christum adoremus, Crucifixo compleremus.*
Nonam, de compassione B. Mariæ semper Virginis, & sic incipit, *Eia ploremus mente pia B. Virgini Mariæ compatientes:* sub melodia scilicet, *Aue præclara.*
Decimam de S. Ioachim Genitore nostræ Dominæ, quæ sic incipit; *Trinitatem adoremus, vnitatem collaudemus, Patris, Nati, Spiritus.*
Vndecimam, de bono cuiusque hominis Angelo proprio.
Duodecimam, in propria Missa cuiusque Sacerdotis.
Tertiamdecimam, de S. Maximo Episcopo Moguntino.

Quartamdecimam, de Sancta Martha virgine Christi hospita.
Quintamdecimam, de Sancta Maria Magdalena.
Sextamdecimam, de Sancta Maria Aegyptiaca.
Septimamdecimam, de Sancto Iacobo maiore Apostolo.
Decimamoctauam, de Sancto Benedicto Abbate.
Decimamnonam, de omnibus Sanctis. Et de singulis nominatis memorijs, & Sanctis, Officia Missæ singula composuit noua Diuinis scripturis conformia.
Scripsit præterea Meditationum, & Orationum Dominicæ Incarnationis, Natiuitatis, Vitæ, Passionis, & Mortis, Opusculum, deuotioni conueniens, lib. 2.
Speculum cœlestis doctrinæ, compunctioni mentis non parum deseruiens, librũ vnum, qui incipit, *Salutis humanæ principium.*
Multas quoque deuotissimas Meditationes, & Orationes de Domino nostro Iesu Christo, de Sanctissima eius Genitrice Virgine Maria, atq; de varijs Sanctis pulchra varietate cõposuit: cum ingentibus alijs, quę videbit, & mirabitur deuota posteritas omnis.
Hactenus Duraclusius. Ex quo tamen & alijs sequentem vberiorem Catalogum quem hic damus, confecit Arnoldus Vion.

Catalogus alter Operum Tritemij ex Arnoldo Vione.

De certis dubijs, & quæstionibus in Euangelio secundum Ioannem, lib. 1. *Ad preces.*
De quibusdam in Psalterio dubijs, lib. 1. *Cum nuper ad Coloniam.*
Octo Quæstionum, lib. 1. Scriptum ann. 1508. ad Maximilianum Cæsarem, videlicet,

De fide, & intellectu.	De reprobis, atque maleficis.
De fide necessaria ad salutem.	De potestate maleficarum, vbi de varijs De-
De miraculis infidelium.	De permissione Diuina. (monũ generib.
De Scriptura Sacra.	De prouidentia Dei.

Qui liber excusus fuit in Oppenheim, ann. 1513. & Francofurti ann. 1569.
De laudibus studij Diuinarum Scripturarum, lib. 1.
De computo Ecclesiastico, lib. 1. *Ioannes Tritemius Abbas.*
Variarum Quæstionum, Orationum, & Propositionum, lib. 20.
De prænotionibus licitis Christiano, & non licitis, lib. 2.
Contra maleficos, & omnes artes, & superstitiones ab Ecclesia prohibitas, lib. 5. Ingolstadij ann. 1555.
De Dæmonibus, & artibus profanis, maleficijs, & superstitiosis, in quibus Diabolicarum artium vafricies conatur euertere, lib. 12.
Quæ verò de Gloria Sanctorum scripsisse fertur, hæc sunt.
De miraculis ad memoriam S. Virginis Mariæ apud Dittelbach Ostensis, lib. 2.
De miraculis eiusdem in Vrticeto apud Helprunnam ostensis, lib. 6.
De Sanctissima matre Anna Rosarium quinquaginta distinctum articulis, simul & Horariæ preces, & Missæ officium, lib. 1.
Rosaria quoque de Sanctis Petro & Paulo, Maria Magdalena, Collectæ, prosæ, citationes piæ, & huiusmodi complura: Quorum aliqua in lucem sunt edita, alia extant in cœnobio Spanheimensi m. s.
De laude S. Ioseph nutricij Domini, simul cum Rosario 50. articulorum, Officio quoque Missæ, lib. 1. *Magno sæpè desiderio statui.*
De laude S. Annæ Matris Beatiss. Virginis Mariæ, lib. 1. *Voti compellat necessitas.* Qui Moguntiæ ann. 1494. prodijt.
De laudibus S. Andreæ Apostoli, lib. 1. Sequentia de diuersis Sanctis, cum Officijs, & Missis de eisdem num. 20. De laudibus S. Benedicti, lib. 1.
Orationes plures ad Deum, & Sanctos. Sermones in diebus festis ad populum, lib. 1.
De vita Diui Rabani Archiepiscopi, lib. 3.
De eiusdem è Moguntia in Saxoniam translatione, lib. 1.
De vita Sancti Maximi Episcopi Treuirensis, lib. 1. Qui extat apud Surium Tomo 6. ad diem 17. Nouembris.
De vita S. Herminæ Sanctimonialis, filiæ Dagoberti Regis, & primę Abbatissæ in Horreo Treuirensi, lib. 1.
Ad requisitionem Ioachimi Principis Electoris, plurium Sanctorum Vitas in compendium redegit, lib. 1. *Magnum, & arduum Opus tui amore Princeps.*
Quæ item ad Monachismum, & pietatem scripsisse se meminit, sunt quæ sequuntur.

Digitized by Google

In Regulam S.Benedicti,lib.2. *Venite filij audite me.*
Summula virtutum,lib.2. *Magna virtus anima est.*
De tentationibus monachorum, lib.2. *Humanum genus.*
De miseria vitæ præsentis,lib.1. *Cũ nihil sit vita.* excusus aũt fuit in Germania.
De vitio proprietatis, lib.1. Qui Moguntiæ, & Parisijs vna cum libro De cura pastorali, fuit euulgatus.
De modo, & forma Visitationibus Claustralium, lib.1. *Fratres tuos visitabis.*
De modo,& forma celebrandi Synodum Ordinis,lib.1. *Quoniam in celebrando.*
Statuta Capitulorum Prouincialium Ordinis,lib.1. *Quoniam volenti singula.* Hi vero tres libri simul impressi fuere Norimbergæ,an.1496.
Statuta Annalis Capituli Patrum de obseruantia Bursfeldensi,lib.1. *Reuerendis.* Extant m. s. Coloniæ in cœnobio S.Martini,& in Monasterio Sanheimensi.
De modo & forma annale Capitusum celebrandi , lib.1. *Reuer. Patri Domino.* Qui asseruatur m.s.in Monasterio S.Martini Spanheimensis.
Meditationes Vitæ Christi Domini,lib.2.
Speculum cœlestis doctrinæ,lib.1.*Salutis humanæ principium.*
De institutione vitæ Sacerdotalis,lib.1. *Petis à me Nicolae.* Qui excusus est in Germania.
De triplici Statu Claustrali, incipientium videlicet,proficientium, & perfectorum,li. 3. *Cum vita Monastica.*
Exercitium Spirituale Monachorum,lib.1. *Quoniam Opusculum de triplici.*
Epitome item ipsius Exercitij spiritualis,lib.1.*Etsi formula spiritualis.*
Hi tres excusi sunt simul Moguntiæ an.1492.
Orationes in Capitulis Ordinis,& extra habitæ 24.quarum nonnullæ impressæ fuerunt Moguntiæ, reliquæ verò latent.
De miseria Prælatorum Claustralium, lib. 2. *Vt de miseria Prælatorum.* Extant m. s. Spanheimij.
Contra pernicioſum Simoniæ,ac proprietatis Claustraliũ morbum, & vitium, maximè Monialium,lib.1. *Est cœnobium quoddam Monialium.*
De laudibus vitæ Monasticæ, lib.1. De laudibus veræ pœnitentiæ, lib.1.
Monologium hominis Deo deuoti ad seipsum,lib.1.
Sermonem, siue exhortationum ad Monachos 40. lib.2. primus Homiliarum: secundus Sermonum: qui excusi sunt cum Operibus Thomæ de Kempis in Belgio Louanij item apud Rutgerum Velgium, cum Regulis quatuor Sanctorum Patrum,ann. 1575. At Florentiæ an.1577.
De ruina Ordinis Monastici Penthicon, idest lugubre,lib. 1. Qui prodijt vna cum superioribus libris Florentiæ an.1577. & antea Moguntiæ in Germania.
Transtulit quoque è Græco in Latinum Sermonem , Maximi Abbatis De Incarnatione Domini.
Anathemata S.Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini contra hæreticos in tertia Synodo Ephesini promulgata & eiusdem Synodi Epistolæ nonnullæ.
Iam & alia ad omnes spectantia composuit, Quæ sunt.
Chronicon Monasterij sui Spanheimensis à sua fundatione vsq; ad annum 1502. Incipit, *Anno Domini.*
Chronicon Monasterij sui Sancti Iacobi apud Herbipolim.
Chronicon Monasterij Hirsaugiensis,quod excusum est in Germania.
Aliud eiusdem cœnobij Chronicon.
Chronicon successionis Ducum Bauariæ,& Comitum Palatinorum.lib.1.
Historiæ,siue Annales,de origine,Regibus,& gestis populi Francorum,& Germanorum incipiens à Marcomiro Rege,anno ante Christum 433. vsque ad annum Christi Dom. 1515.distincti in tres Tomos iustæ magnitudinis,excusi in Germania.
Epitome eorumdem trium voluminum,lib.3.impressi Parisijs.
De origine, Regibus, ac Ducibus Bauarorum, simul & Comitum Palatinorum, & Spanheimensium,lib.4.editi Franlofurti,an.1549.
Itinerarium vitæ suæ,lib.2.
De varijs atque diuersis materijs & rebus antiquitatum, lib.14.prænotati *Panalethia. Multa sunt Præceptor Magne.*
De causis,& cura morbi caduci,ac maleficorum,lib.3.
De origine,& Regibus Francorum, lib. 1. diuersus ab alijs.
Hieraticum pro diuersis morbis propellendis,lib.1.*Ea quæ tuæ Maiestati.*

Digitized by Google

Ad Quæstiones Rutgeri Sicambri, lib. 1.
De Ducibus, & Episcopis Francorum Herbipolensium, lib. 1.
De septem Secundis, ideſt Intelligentijs Orbem mouentibus, lib. 2. Qui excusi sunt Coloniæ, cum Epistolis eius decem, an. 1567.
De laude Scriptorum, lib. 1. Qui Moguntiæ prodijt.
De laude Ordinis Carmelitarum, libri duo. impressi primum Moguntiæ, deinde Florentiæ, apud Georgium Marescottum, anno 1593. cum notis Petri Lucij Belgæ Carmelitæ.
De Scriptoribus Ecclesiasticis, lib. 1. excusus Colon. apud Petrum Quentelium an. 1531. ac rursus ibid. an. 1546. Sed in hac postrema editione multa inserta sunt à quodam, quæ non sunt Tritemij.
De Viris illustribus Ord. S. Benedicti, lib. 4. impressi Coloniæ cum expositionibus Turrecrematæ, & Smaragdi Abbatis super regulam S. Benedicti apud Geruinum Caleniũ, an. 1575.
De luminaribus Germaniæ, lib. 1. impressus Moguntiæ.
Epistolarum ad diuersos familiarium, lib. 2. *Opportunè satis.*
Epistolarum item Spanheimensium, lib. 4.
Polygraphiæ ad Maximilianum Cæsarem, lib. 6. Qui excusi sunt Coloniæ an. 1564.

Catalogus Tertius Operum Tritemij Historicorum.

Postremò autem, hoc est an. 1600. Francofurti prodierunt Opera historica Io. Tritemij diligentius excusa, & duabus Partibus comprehensa: in quarum prima hæc sunt.

I. Chronologia mystica, de secundis siue intelligentijs Orbes post Deũ mouentibus, liber ad Maximilianum Imp. Rom. scriptus.

II. Compendium, siue Breuiarium primi voluminis Chronicorum siue Annalium, de origine gentis & Regum Francorum, per annos 1189. à Marcomiro vsque ad Pipinum Regem: ad Laurentium Episcopum Vvirtzpurgensem, & Orientalis Franciæ Ducem.

III. De origine gentis Francorum Compendium, ex Hunibaldo decerptum: in quo etiam Præsulum Vvirtzpurgensium enumeratio.

IIII. Chronicon successionis Ducum Bauariæ & Comitum Palatinorum: ad Philippum Palatinum Comitem, Principem Electorem.

V. Catalogus illustrium virorum, Germaniam suis ingenijs, & lucubrationibus omnifariam exornantium, ad Iacobum Vvimphelingum Sletstadium Theologicum: cũ eiusdem Proiheſi, siue Additamento.

VI. Catalxgus Scriptorum Ecclesiasticorum, ad Ioannem Dalbergium Episcopum Vvormatiensem: cum additionibus nonnullorum.

In Secunda autem Parte sunt. Chronica insignia duo.

I. Cœnobij Hirsaugiensis, Diœceseos Spirensis: eius fundationem, & progressum ab anno Christi 830. vsque an annum 1370.

II. Cœnobij Spanheimensis, Diœceseos Moguntinensis: eius fundationem, & progressum ab anno Christi 1124. vsque ad annum 1526. vel potius res ab octo illis sæculis in tota Ecclesia, & Imperio memorabiliter gestas, complectens.

Quorum prius Collatione Archetypi ipsius Auctoris manuscripti correctius, & plenius; posterius verò istud nunc primum è tenebris erutum, ob insignem vtilitatem optima fide, vt titulus præfert) in lucem editum est.

Accedunt Epistolæ eiusdem Familiares, ab excessu eius de cœnobio Spanheimẽsi ad Principes, claroſque viros scriptæ, historijs eius refertæ.

Sed & deinceps ann. 1601. Ioannis Tritemij Opusculum recusum est Moguntiæ apud Ioannem Albinum. De fide, & intellectu. De fide necessaria ad salutem. De miraculis infidelium. De Scriptura Sacra. De reprobis atque maleficis. De potestate maleficiarum. De permissione Diuina. De Prouidentia Dei. Cum antea Francofurti, vt dictum est supra, prodijsset an. 1569.

Atqui anno 1604. Moguntiæ apud Albinum edita sunt Ioan. Tritemij Opera spiritualia, quotquot reperiri potuerunt à Ioan. Busæo Theologo Societatis nostræ in vnum volumen redacta.

IOANNES Trullus, Aragonius, & Canonicus Regularis Lateranensis, qui Philosophiam, & Theologiam publicè magna cum laude docuit, postea Prior Sanctæ Christinę in Hispania emisit Cæsar Augustæ ex officina Viduæ Bartholomæi à Nagera, anno 1571.

Opus,

Digitized by Google

Opus, quod inscriptum est. *Ordo Canonicorum Regularium quatuor libris elucidatus.* In quo de origine, regimine, & alijs non tam ad ipsum ordinem Canonicorum Regularium, quã ad vniuersum statum Religiosorum: perdoctè, & copiosè agitur. Idem liber excusus est Bononiæ apud hæredes Io. Rossij an. 1605. Et quidem alter Ordinis Canonicorum Regularium Liber, qui *Chronica Canonici Ordinis* inscriptus est, absque Auctoris nomine Cremonæ fuit impressus à Cæsare Richardo an. 1535.

IOANNES de Turrecremata, Hispanus, Ord. Prẽd. ab Eugenio Quarto Summo Pont. creatus S.R.E. Card. Episc. Sabinẽsis, vir Theologus, & Canonũ Doctor insignis, scripsit In Psalterium Dauidis. Quod prodijt Venetijs an. 1513. apud Lazarum Soardum.
In Euangelia Dominicalia. In Euangelia de Sanctis.
Sermones autem de Tempore. Ac de Sanctis. Lugduni prodierunt an. 1509. ex Typographia Stephani Gueynardi.
Librum De Corpore Christi contra Boemos.
Meditationes de Vita Christi. quas priuatim excudit Colon. Bernard. Gualt. ann. 1607.
Librum De salute animæ.
Alterum De aqua benedicta. Qui Romę prodijt an. 1559. apud Ant. Bladum.
Librum De Conceptione B. Virg. Qui Romæ fuit excusus an. 1547. apud Anton. Bladum.
Commentarja in Regulam D. Benedicti, quæ cum Smaragdo, & alijs edidere an. 1575. Coloniæ Geruinus Calenius, & hæredes Quentelij.
Summã de Ecclesia, & eius auctoritate, quàm Venetijs emisit Michael Tramezinus 1561.
In Decretum Gratiani egregios Commentarios, quos deinceps Ioannes Boerius Præses Burdigalensis, Notis, & Summis reddidit locupletiores. Lugduni à Claudio Seruanio, emissos.
Addit Antonius Senensis, Opus magnum ab eodem Ioanne de Turrecremata fuisse conscriptum contra Statuta nonnullarum Ecclesiarum, qui eos arcebant, qui ex Hebræis nati Christo nomina dederant. Quod m.s. Vallisoleti in cœnobio Ordinis Dominicanorum asseruabatur.
Fertur item scripsisse ad Decretũ Florentini Concilij de Sacramentis, & de vnioue Græcorum: atque expositionem Regulæ D. Brigidæ; quæ extãt m. s. in eodem Monasterio.

IOANNES Tyburtinus, Monachus Monasterij Cassinensis, qui vixit an. 1220. Scripsit Sermones de festis totius anni. Arnold. Vion.

IOANNES Tylneij, Nordouicensis, Anglus, Carmelita, scripsit Postillam in Apocalypsim D. Ioannis. Compendium in lib. Sent. Vixit an. 1430. Index Iacobi Ord. Ser. Hæc Petrus Lucius Carmelita.

IOANNES de Tynmouth, siue de *Thynmouth*, Anglus, Sacerdos, collegit Historiam Auream libris tribus. Sanctiloqium, libro vno. Opus Seruorum Dei, libro altero. Appẽdices Martyrologij, alio. Scripsit item in Pentateuchum Moysis. In Iosue. In Iudicum. In Regum, lib. 4. In Apocalypsim. Lectionarium Ecclesiæ. Viuebat an. 1366.

IOANNES Tyssycton, Anglus, Ord. Minorum, scripsit contra Vicleſi Confessionẽ, De Sacramentis, lib. 1. De Confessione auriculari. Scutũ pro defensione Eucharistiæ, lib. 1. Certamina Scholastica, lib. 1. Obijt an. 1395.

IOANNES Tythleshale, Anglus, Nordouicensis, Ord. Minorum, scripsit In Apocalypsim D. Ioannis. Sermones de Tempore, & Sanctis. In li. 4. Mag. Sent. Viuebat an. 1534. Vide Catalogum Iacobi de Plebe, Ord. Seruorum.

IOANNES Vacquerius, Roiensis, Sorbonæ Theologus, Sermonem habuit, & edidit vberem De multiplici hęreticorum tentatione in baptismo duorum adolescẽtum Americę. Parisijs apud Claudium Fremy, an. 1571.

IOANNES Valeis, siue *Valensis*; aut *Galensis*, Anglus, Ord. Min. scripsit in Apocalypsim D. Ioannis. Sermones varios. Summam Collationem libris septem ad libros quatuor Magist. Sent. Librum De vitæ ordinatione. Alterum prænotatum *Manipulus florum*. Margaritam Doctorum, siue communes locos ad omnium generum argumenta, siue Summam de Regimine vitæ humanæ; ac de statibus omnium hominum. Quæ an. 1511. edita est Lugduni. Ordinarium. siue Alphabetum vitæ Religiosæ, cuius prima pars, Diætarium: secunda Locarium: tertia Itinerarium. Quod primò Venetijs, deinde Lugduni an. 1511. prodijt. Breuiloquium de Philosophiæ dignitate, & de eius abusione, ac Sapientia de Sanctorũ. Breuiloquium de Virtutibus quatuor Cardinalibus antiquorum Principum, & Philosophorum. Compendiloquium de vitis illustrium Philosophorum. Quæ ibidem ijsdem annis emissa sunt in lucem. Viuebat an. 1270.

IOANNES Vallo, qui Francisco Gonzagæ in Historia Seraphica *Vallonus*, è Iuuena-

tio Regni Neapolitani insigni Oppido, Appulus, Ordi. Minorum, scripsit in Formalitates Scoti, quod Opus Florentiæ recusum fuit apud Georgium Mareschottum, an. 1580. à Constantio Sarnano Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali auctum, vnà cum Textu Antonij Syrecti, Parisijs prodijt ann. 1585. Venetijs autem anno 1588. apud Franciscum Senensem.

IOANNES Vdalricus Zasius, quoniam omnino cum omnibus Operibus suis à S. Sede Apostolica in Romano Indice prohibitus est, donec iuxta Regulas expurgationis in eodem propositas emendetur, nullum hic habere debet locum, nisi vt, quid in eo laboratũ sit Opera Magistri Sacri Palatij, intelligatur. Quare vide in verbo, Vdalricus Zasius.

IOANNES Venetus, Cartusianus, libros tres perutiles, quos prænotauit *Nosce te*. Alterum De patientia, & humilitate. Tres, quorum inscriptio est, *Speculum morientium*. Vnũ, cui Titulus est, *Coronam Senum*. Alium Sermonum. Epistolas plures reliquit. Viuebat ann. 1480.

IOANNES Verepæus, qui à quibusdam huic loco inseritur, quasi Germanicè Precum libellum ediderit, vereor quin sit Simon Verepæus, de quo viro probo, & docto. Vide omnino, quæ in verbo, Simon Verepæus.

IOANNES de Vernone, quod oppidum est inter fines Tractus Parisiensis, & Normaniæ, Gallus, Parisiensis Cœnobij Carmelita, & Doctor, scripsit in Apocalypsim D. Ioannis. In Mag. Sent. Quæstiones ordinarias. Publicas Lectiones. Obijt Parisijs an. 1461. Arnoldus Bostius.

IOANNES Verhellayus, scripsit Postillas maiores, quæ Venetijs prodierunt ad signũ Spei, an. 1546.

IOANNIS Verratus, Ferrarien sijs Carmelita, scripsit Homilias in Euangelia omnia, quæ à Tempore Aduentus, vsque ad Dominicam Resurrectionis solent in Ecclesia recitari. Eæ iam tertio editæ fuerunt an. 1571. apud Io. Mariam Bonellum.

IOANNES Vestfali hæreses post Ioannem Huss. disseminatas Robertus Card. Bellar. diluit To. 1. controu. lib. 4. De Rom. Pont. c. 15. & 17. sed & extat adhuc libellus de damnatione articulorum eius facta Moguntiæ an. 1479.

IOANNES è Veteri aqua, alijs de Gauda, Hollandus, Carmelita, scripsit De initio, & incremento Ord. sui, hac inscriptione: *Fasciculus temporum Ord. Carmelitarum, libris tribus*. De Conceptione B. Virginis. Plures item Epistolas contra Vuigandum. Libros Sermonum duos. Viuebat in cœnobio Casselensi, an. 1495.

IOANNES Vetus, Gallus, Apologiam aduersus Theodorum Bezam hæreticum edidit Virduni an. 1565.

IOANNES à Via, Germanus, scripsit Defensionem, & Assertionem iugis Sacrificij Ecclesiæ aduersus blasphemias Iacobi Andreæ Schmidelini. Col. apud Maternum Cholinũ, an. 1570. Admonitionem item, atque Instructionem ad Bauariam, quanam ratione errores, qui hodie passim sparguntur, agnoscendi sint ex verbo Dei, atque fugiendi. Germanicè, Monachij. Quartam vero Partem Historiæ Sanctorum à Laurentio Surio latinè editam, in Germanicam transtulit linguam. Monachij an. 1578.

IOANNES S. Victoris Parisiensis Canonicus Regularis, Gallus, Gallicè edidit Librum prænotatum, *Arbor vitæ Sanctissimæ, ac Triumphantis Crucis Domini nostri Iesu Christi*, in quatuor Partes tributum; quarum Prima, De crucis oraculis. Secunda, De Triumpho Crucis. Tertia, De adoratione Crucis. Quarta, De seruis Crucis agitur. Parisijs apud Ioannem Ludouicum, an. 1544.

IOANNES Vigerius, Genuensis non autem ille, qui *Viguerius*, de quo mox, scripsit Lecturam in primum Sent. Scoti.

IOANNES Vigesimus secundus. huius nominis Pont. Max. cuius illud præcipuè commendatur, quod adolescentes, potissimum inopes, literarum studiosos Sacerdotijs Ecclesiasticis, & pecunia iuuerit, ipse verò doctissimus fuerit, scripsit Librum, quem *Thesauri Pauperum* inscripsit. Quin & quoniam Philosophiam, & Medicinam calluerat, canones quosdam medendi antequam fuisset Pontifex, & Problemata, imitatus Aristotelem, cõposuit. Quoniam verò illi tributum est à quibusdam, quòd Quæstionem illam definiuisset, *Num animæ Sanctorum non fruantur Dei visione ante Iudicium extremum*: sciendum est, paullo ante mortem partim retractasse sententiam suam; partim esse declarasse. Primò enim testatus est, numquam se cogitasse eam Quæstionem definire, sed duntaxat veritatem indagare. Deinde ingenuè confessus est, sibi non probari priorem sententiam: sentire autem se, Animas Sanctorum videre Deum etiam ante diem Iudicij; nisi Ecclesia, & sui successores aliter definirent. Quorum definitioni se submittere aiebat omnes opiniones

suas.

Digitized by Google

suas. Extat hæc retractatio ipsius verbis, quibus eam pronunciauit apud Ioannem Villanum, lib. 11. c. 19. Historiæ de rebus Florentinorum, quam accepit à fratre suo, qui apud Ioannem xxij. degebat.

IOANNES Viguerius, Bæticus, siue Granatensis, Hispanus, Ord. Præd. Theologus eximius, & in Academia Tolosana Professor, scripsit Institutiones ad Scholasticam Theologiam, sectatus ita D. Thomam, vt eum & solidè in compendium perspicuum redegerit, & ex Concilijs, ac Pontificum Decretis doctrinam illam Angelicam opportunè confirmauerit. Eas Institutiones excuderunt Parisienses an. 1553. Venetijs Bartolus Rubinus an. 1567. deinde iterum an. 1581. At Iacobus Vitalis, ibid. an. 1575. Demum an. 1582. illustriore inscriptione Parisienses. nouissimè eædem Institutiones editæ sint Colon. apud Bernard. Gualt. an. 1607. Scripsit item Commentarium ad D. Pauli Epistolam ad Romanos, in quo hæreses nostri temporis expugnat. Venetijs an. 1571. & Lugduni eodem anno apud Gulielmum Rouillium.

Opusculum De consolatione Agonizantium cum elucidatione Missæ. Ibid apud eũdem an. 1569. cum Parisijs an. 1553. prodijsset.

Sanè verò Gulielmus Eisingrenius inquit scripsisse Viguerium in omnes Epist. Pauli. Viuebat an. 1545.

IOANNES de Villa Abbatis Postillam m. s. sed à se conscriptam reliquit in Euangelia Dominicalia, & Epistolas totius anni.

IOANNES Villalpandus, Theologus, Societatis Iesu, Hispanus. Vide in verbo, Hieronymus Pradus.

IOANNES Virdunensis, Monachus Monasterij D. Dionysij propè Parisios, is est, qui liminarem Epistolam Ioanni Docæo de Aeterna generatione Dei præfixit. Vide in verbo, Ioannes Docæus.

IOANNES de Vischis (puto scribendum è Vischa, quod est oppidum in Diœcesi Eporediæ in Subalpinis) scripsit De immunitate Ecclesiarum. Extat inter Tractatus Iuris Tracta. 13. par. 1. fol. 11.

IOANNIS de Vineta, Armoricus, Brito, Carmelitarum in Gallia Prouincialis, scripsit Adnotationes ad quartum Librum Regum. Vitas trium Mariarum. Librum de Officijs Diuinis. Conciones Synodales. Chronicon sui Ordinis. Determinationum. Viuebat an. 1348. Iacobus Trissun.

IOANNES Vitalis à Furno, Vasatensis, Vasco, siue Aquitanus, Gallus, Ord. Minorum, Cardinalis Albanus à Clem. V. Pont. Max. creatus, scripsit

In Prouerbia Salomonis.
Cõmentaria in Apocalypsim, quæ apud Patres Dominicanos Bononiæ asseruantur.
In quatuor Euangelia.
Quæstionum De Christi Domini, & Apostolorum Pauperie.
De tuenda sanitate, & remedijs morborũ.
Eiusdem Digressio Moguntię fuit excusa.

Speculum morale totius Sanctæ Scripturæ, quo vniuersa fermè loca veteris & noui Testamenti mysticè explanantur Lugduni apud Ioannem Moylin, an. 1513. Venetijs autè an. 1594. apud Minimam Societatem, an. 1600.

IOANNES Vitaldus. Vide in verbo, Io. Ludouicus Viualdus.

IOANNES Vitoduranus, Ord. Min. scripsit Historiam ab an. Dom. 1215. vsque ad an. 1348. ea extat m. s. in Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia, quæ antea nunquam prodijt.

IOANNES Vlauus Parochus Rotvueilanus de Quadragenarijs precib. per spacium vnius horæ. Rotvueilæ apud Helmlin an. 1605.

IOANNIS de Vltricuria Propositiones primum in Vrbe Roma condemnatæ; deinde publicè per eũ in Vniuersitate Parisiensi reuocatæ 1348. extant in To. 4. Bibl. SS. PP. Aduersus septem peccata mortalia. Sermones duodecim. Liber de Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento. Lectura in Magist. Sent. libris quatuor. Itinerarium Salutis. Determinatiões Oxonienses. Conciones ad vtrumque Statum. Magno Regis Concilio Stransfordiæ cum alijs Theologis interfuit an. 1392. Obijsse autem eum, & sepultum Eboraci Thomas Colbius existimat.

IOANNES Volricus Surgantus, collectionum Homiliarum ex Origene, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Chrysostomo, Gregorio Magno, Beda inuentã in Basileensi Bibl. dum ea Ciuitas staret in fide Catholica, edidit an. 1493. apud Nicolaum Kester.

IOANNES Vpsonus, Anglus, Carmelita, scripsit Sermones, vt ferunt, eruditos. Obijt an. 1442.

IOANNES Vvaldeby, Eboracensis, Anglus, Ord. D. August. Theologus Oxoniensis, & vniuersæ Insulæ Prouincialis scripsit partim Latinè, partim Anglicè. In Symbolum

Apo-

Digitized by Google

Apostolorum. In Orationem Dominicam. In Salutationem Angelicam.

IOANNES Vuallendorpius, Germanus Ord. Minorum, Concionator Andernacensis, edidit Germanicè Explicationem Passionis Iesu Christi Domini nostri. Colon. an. 1582. Addit autem Henricus Villot eum in argumento Iustificationis strenuè desudasse.

IOANNES Vualsgram. Vide in verbo sequenti, Ioannes Vualsingam.

IOANNES Vualsingam, quem alia exemplaria habent *Vualgram*, alia *Vualsgram*, aliàs *Vualsergram*. Sed Antuerpiensis editio, quam sequimur, Vualsingam Anglus, Nordouolcas, Carmelita, de quo Trit. ait in Opere de Scriptoribus Ecclesiasticis, *in Gymnasio Parisiesi Magistrali infula decoratus, legendo, & disputando celeberrimus effulsit.* Prouincialis Angliæ, scripsit in Magist. Sent. Quæstiones item varias, & Quodlibeta. Viuebat anno 1340. Tritem.

IOANNES Vuaynflete, Anglus, Carmelita, scripsit librum Determinationum Theologicarum. Alterum Sacrarum Concionum. Commentarios ad D. Scripturam, qui tamen haud referuntur, ad quosnam libros pertinerent. Viuebat an. 1418.

IOANNES de Vuerdena, alijs *Vuerdenem*, Teutonicus, Ord. Min. scripsit Sermones de Tempore duplices, duplici libro. Sermones de Sanctis totidem, ac totidem libris. Quadragesimales autem vno libro.

IOANNES Vuellis, Anglus, Monachus, Ord. D. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, scripsit Librum pro Religione. Alterum De Clerí auctoritate. Alium De Sanctiss. Eucharistia. Alium contra Nicolaum Herforde. Viuebat ann. 1380.

IOANNES Vuichingam, Anglus, Ordi. Minorum scripsit Librum Sermonum de Tempore. Alterum prænotatum, *Disputationes difficillimarum rerum.* Viuebat an. 1362.

IOANNES Vuilton, Anglus, Ord. D. August. quem Ioannes Baconthorpius (quem Baconem Tritemius, & alij nominant) Carmelita, in primo & secundo Sentent. valde collaudat, illius auctoritate ad pleraſque vtens rationes, scripsit Parisijs, & in Anglia Lecturam Sententiarum, lib. 4.

Sermones hyemales, lib. 1.	*Sicut in die honestè.*
Sermones per Quadragesimam, lib. 1.	*Memor esto, vnde excideris.*
Sermones æstiuales, lib. 1.	*Quæ sursum sunt quærite.*
Sermones de Sanctis, lib. 1.	*Simili pœna afflictus est.*
In Priora Arist. lib. 2.	In Posteriora Arist. lib. 2.
In Ethica Arist. lib. 10.	Determinationes Theologicas, lib. 1.

Quæstiones, & Lecturas, lib. 1. dum esset Oxonij Lector publicus, vbi tandem decessit. Viuebat an. 1319.

IOANNES Vuinchelsen, Ord. Min. scripsit Quodlibeta Theologica. Lecturas Scholasticas. Sermones (vt vocant) festiuales. In Aristotelis Logicam. Obijt an. 1326.

IOANNES Vuitlich, Colonienſis, Germanus, scripsit Commentarios ad quatuor libros Magist. Sent. & ad omnes D. Pauli Epistolas. Viuebat an. 1400. & vltra.

IOANNES Vuolfgangus, Freymonius, scripsit Symphoniam iuris vtriusque Chronologicam, in qua omnium Pontificum, Imperatorum, Consulum Romanorum, Iurisperitorum nomina, successiones, ętates, mores, temperaque concurrentia in vnum corpus redacta, Historiarum Lectoribus velut in Tabula, spectanda proponuntur: quidq; ab vnoquoque in vtroque iure constitutum sit, ostenditur. Francofurti ad Mænum. Eiusdem Obseruationum Iuridicarum Crepundia ex octoginta plus minus humanioris litteraturæ Flosculis in Textibus, & Glossis Iuris passim occurrentibus congesta, & in lucem prolata, Monachij an. 1576.

IOANNES Vonstein, Germanus, & in Parisiensi Academia Professor, scripsit De ijs, quæ ad dignum Sacerdotem exiguntur. Resolutiones item dubiorum in Sancti Missæ Sacrificij celebratione occurrentium. Librum De Passione Dominica. Sermones autem B. Ephrem de Ascensione Domini, ac DE Conceptione Immaculatæ Virg. Marię Commentarijs illustrauit. Viuebat an. 1415. Eisingr.

IOANNES Vurotham, quem Sixtus Senensis cognominat *Voretan*, Londinensis, Anglus, Carmelita, scripsit in Canticum Canticorum Salomonis. Sermones duodecim de B. Virgine. In quatuor libros Sent. Lombardi. Sermones DE Tempore. DE Sanctis. Quadragesimales. Viuebat an. 1406.

IOANNES Vyckam, Anglus, Sacerdos, Opus ingens Gulielmi Noringham in Euangelia redegit in Compendium. Extabat in Oxoniensi Bibl. m. s.

IOANNES Vuyricus, è Nussia, Germanus, Carmelita Conuentus (vt vocant) Coloniensis. Prior Prouincialis Germaniæ inferioris, scripsit in libros quatuor Mag. Sententiarũ.

Librum

Digitized by Google

Librum Ordinariarum Quæſtionum. Alterum Concionum ad Populum. Alium Collationum Synodalium. Plura verò ab eodem conſcripta Petrus Lucius Carmelita ſcribit aſſeruari in eiuſdem Conuentus inſtructiſſima Bibliotheca ad dexterã ingredientis circa medium. Obijt 1515. Trit.

IOANNES Xiphilinus, Patriarcha Conſtantinopolitanus ſub Conſtantino Duca, vt auctores ſunt Zonaras, & alij, Trapezunte Oriundus, & valde doctus, qui omnibus ſponte relictis Olympi monaſteria frequentauit, ſolitariam diu vitam egit, ac denique Patriarchali Sede fuit cohoneſtatus. extat eius Epitome primæ Orationis in ieiuniorum hebdomadam, ſiue in Crucis adorationem tam Græcè, quàm Latinè. Quæ Epitome eſt ſecũda, quæ Philotheo adſcribitur. Vtriuſque autem compendium cõplectitur tertia incerti Auctoris. Omnes è Bauarica Bibliotheca, in quibus non pauca reperiuntur deſcripta ex Oratione S. Ioan. Chryſoſtomi in adorationem viuificæ Crucis. Vide ſecundum Tomũ Iacobi Gretſeri noſtri, De Cruce.

IOANNES Yorke, Anglus, Carmelita, ſcripſit Præconia Sacræ Scripturæ. Lecturas in Geneſim. Expoſitiones Ordinarias.

IOANNES Youngus, Anglus, hac noſtra ætate edidit Latinè perutilem Librum De ſchiſmate. Quo libro docet non debere catholicos adire ad Synagogas hęreticorum, nec adeo vllis ipſorum precationibus, aut conuenticulis intereſſe, dum hæreſim exercent. Hic autem vir probus, & doctus. atque auitam pietatem altè retinens, dum adhuc eſſet in vinculis, ſuum cognomen planè haud libro adſcripſit, ſed obſcurius ita inſcripſit, *Auctore Ioanne Giuuano Doctore Theologo.*

IOANNES Zacharias, Erfordienſis, Germanus, Ord. Auguſt. ſcripſit in Pentateuchum Moyſis, & in omnes D. Pauli Epiſtolas, ſcholaſticè. In Concilio autem Conſtantienſi aduerſus Viclefitas, & Huſſitas propugnator fuit egregius, quippe qui in bonis Artibus, atque in Theologia verſatus admodum fuerat. Viuebat an. 1430.

IOANNES Zonaras, Monachus, Conſtantinopolitanus, Ordinis ſeu familiæ iam collapſæ S. Baſilij, Græcè ſcripſit Hiſtoriam vniuerſam à Mundi primordio vſque ad obitũ Alexij Comneni Imperatoris Conſtantinopolitani. Oecumenica item ſeptem Concilia, præterea Eparchica multa per Græciam vnà cum Carthaginenſibus collegit, quibus Epi. nonnullas antiquorum SS. PP. atque eorundẽ dogmata adiũxit. De octoginta verò quinque Canonibus Apoſtolorum, quos collegit vide quæ diximus in 2. To. Bibl. noſtræ Selectæ, lib. 16. c. 19. Is certe in Hiſtoriam, (præſertim ante Conſtantini Geſta) ineptè, atque oſcitanter pleraque ſcripſit, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ fuit iniquior: nã aduerſus Proceſſionem Spiritus S. à Patre, & Filio, & cõtra alia dogmata catholica falſas criminatiões edidit; quippe ſchiſmaticus fuit.

Porrò qui eius Hiſtoriam Græcè, Latineq; emiſit Hieronymus Vuolfius inter hæreticos primæ Claſſis prohibitus eſt in Romano Indice; quemadmodum item eius verſio. Quod quidem in Suidæ Hiſtoricis rebus ab eo in Latinũ tranſlatus obſeruauimus, in verbo Suidas; vbi etiam oſtendimus quæ ad marginem, atque in tabulis, ſiue Indicibus adiecit, examinanda ſint, quæúe labes abſtergendæ. Verſus item Gallicè Zonaras aliquot anni ſunt cum prodijt. Quin etiam cum aliquot libris Diodori Siculi Latinis coniuncta eſt Alexandri Magni vita, quam Ioanni Monacho, hoc eſt eidem Zonaræ aſcribunt.

Chronica verò à Iulio Cæſare, vſque ad Alexium Comnenum, & expoſitio τῶν ἀναγκαίων κανόνων. Epitome veterum Hiſtoriarum ab initio Mundi m.s. extabant olim apud Didacum Hurtadum Mendozam, qui Caroli Quinti Imper. Orator fuit apud Venetos. Vocabularium quoque eiuſdem erat in Bibl. apud S. Antonium, Venetijs. Commentarij etiam in Canones S. Ioan. Damaſceni Theologi m.s. in Biblioth. Imp. Viennæ Auſtriæ. Atqui quos Canones Apoſtolorũ collegerat, ijdem à Ioanne Quintino Heduo in Latinũ conuerſi, Pariſijs euulgati ſunt an. 1588. vti ſupra diximus.

IOB, qui ab Hebræis, *Iob*, hoc eſt *vlulans, & dolens, atq; adeo Patiens*, vocatus etiam *Iobab*, vt extat in extremo libro: Hieronymo autem in 99. in Paralipom. *Iaſub* nominatus: Quo nomine apud Hebræos deſignatur, *conuerſio, aut habitatio, aut Seßio*, natus in ciuitate Boſra in Idumea, vel Traconitide, non quidem in Boſra Moabitica, habitans aũt in Terra Hus, ſiue vt habent Septuaginta, *in Terra Auſitide*: Filius Zara, Sacerdos, Propheta, Rex. Martyr, & acerbiora, quàm plerique martyres, paſſus, quem & Græci Patres μυριάθλον καὶ πολυάθλον hoc eſt millies, & multorũ certaminum Athletam inuictum, & virtutis Athletam, Gemmeam ſtatuam, Adamantem, Aureum ſimulachrum, Baſilius, Chryſoſtomus, reliqui vocarunt, De filijs Iſau Quintus ab Abraham, Quartus ab Eſau, ſcripſit ærumnarum ſuarum hiſtoriarum, & felicem exitum. Qui liber inter protocanonicos numeratur, atque à Spi-

ritu ſancto ad Poſteritatis omnis exemplum, verè dictatus, vt Gregorius Magnus habet. Sanè à nemine Prophetarum clarus de Reſurrectione fuiſſe pronunciatum Oraculum S. Hieronymus Epiſtola ad Euagrium ſenſit.

Ac quidem ſcio ſub iudicibus varijs litem fuiſſe, Librum hũc vel aliquem ex Hebræis ſapientibus, vel Salomonem, vel Moyſem conſcripſiſſe: At probatior ſententia eſt, in quam cum Sixtus Senenſis propendeat, habuit antiquiores, qui ab ea ſteterint Gregorium Magnum in Præf. c. 1. Suidam in verbo, Iob. Albertum Magnum, qui vocat hanc ſententiam veriſſimam, Dominicum Brixienſem præfat. ad Gregorij Moralia, Ioan. Arboreum in Theoſophia, lib. 9. c. 12. Quos denique ſecutus eſt noſter Ioannes Pineda, nec Alphonſus Salmeron omnino abnuit.

Appendicem autem, quæ in Codicibus Græcis extat in ipſo fine poſt vltimam voluminis Periodum, quæ Appendix incipit, γέγραπται δὲ αὖθις πάλιν ἀναστήσεσθαι, & quæ ſequuntur. hoc eſt, *Scriptum eſt autem, eum rurſus reſurrecturum*, nec Hebræi, neque Latini Codices habent, & *Catena ipſa Græcorum Patrum in eundem, illam retinet.* Quin etiam eandem, qui Origeni falsò aſcribuntur Commentarij in Iob, Additionem verò alteram ex 33. c. Geneſeos ijſdem penè verbis deſumptam. *Mortuus eſt autem Adad*, vſque ad illud, *& erat Pater eius Zares ab ortu Solis.* vbi adhuc agitur de Genealogia Iob, D. Hieronymus in Quæſt. ſuper Geneſim, reijciunt tamquam incertam.

At Oratiuncula quædam vxoris Iob à cunctis ferè Græcis interpretibus expoſita negatur ab Origene in Epiſtola ad Iulium Africanum ad Hebraicæ ſcripturæ veritatẽ pertinere. Ea verò c. 2. libri Iob continetur ab illis verbis χρόνου δὲ πολλοῦ vſque ad illud ἀλλὰ εἰπὲ τι ῥῆμα πρὸς κύριον, καὶ τελεύτα. hoc eſt, *Tempore verò multo*, vſque ad illud, *Sed dic quoddam Verbum ad Dominum, & morere.*

Scriptores in Librum Iob.

Poſt Græcos, & Latinos Patres quorum Catalogus mox erit obuius: Quatuor inter alios hac noſtra ætate ſtrauerunt viam ad ea quæ vocantur Prolegomena huius viri Sancti Iob. Itaque non ſine fructu erunt prælegendi.

Et primò Sixtus Senenſis in primo libro Sanctæ Bibliothecæ in verbo Iob, & in eodẽ libro poſt viginti paginas, vbi agit de Appendicibus ad Iob, libro autem octauo hæreſi decima oppugnat, & diluit hæreſes eorum, qui Hiſtoriam libri Iob mentiti ſunt fuiſſe confictam, Talmudici, Anabaptiſtæ, Lutherus, & aliæ eiuſmodi quiſquiliæ.

Deinde Io. Paulus Comitolus, qui Prolegomena præfixit Catenæ Patrum in Iob à ſe in Latinum conuerſæ. Nimirum agit è quo genere, quaúe claſſe Sacrorum librorum ſit Iobi liber. Quii locus ſit ei tribuendus. Sit ne totus Canonicus. Deinde num Iob ſit auctor huius libri, quoúe tempore, ac quibuſnam de cauſſis ſcriptus. Quonam item Sermonis genere, quaúe ſpecie Orationis ſolutæ an Poeticæ. Parabola ne ſit, an Hiſtoria aduerſus Iudæos. De Iobi nomine, Genere, Origene ac Stirpe, De vitę cõditione, ac dignitate. Quot in partes Iobi liber tribuatur, & quæ ſit cuiuſque Partis propria Hypoteſis. In omni concertatione, quæ inter Iobum, & amicos verſata eſt, nihil eſſe ab Iobo, ſed ab amicis multa peccata. Iobi quæ videntur execrationes eſſe ſanctas. Cur Iobi virtutem Deus tot ærumnarum machinis tentari voluerit. Quanam ætate Iobus bonorum omnium naufragium ſubierit, quamdiu in eo vitam egerit.

Deinceps Alphonſus Salmeron, & ipſe Theologus Societatis noſtræ Canon. 24. Prolegomeno Decimo, De ſenſu litterali Scripturæ Sacræ. Qui poſtquam attigit cauſſas obſcuritatis huius libri, De ijſdem, quæ Comitolus, licet non eodem ordine agit.

Denique Ioannes de Pineda copioſius, quam reliqui in Præfatione ſuorum Commẽtariorum in Iob, capitibus decem.

Georgius autem Ederus in ſua Oeconomia Partitionem huius libri ponit ob oculos dilucidè, ac breuiter.

Atqui & Polychronij Argumentum in Iob, & obſcuritatis, quæ in ſacris litteris ineſt, decem cauſſæ ex ijs, quæ in Iobum Polychronius eſt elucubratus, erutæ, & Fragmenta quædam Olympiodori de Argumento libri Iob à Comitolo ante Commentarium catenæ præponuntur, quæ ad hæc, quæ diximus, pertinent.

Scriptores Græci in Iob.

Dionyſius Areopagita. Clemens. Origenes. Didymus. Euagrius. Baſilus. Gregorius

Nazian-

Digitized by Google

Nazianzenus. Athanasius. Cyrillus. Methodius. Apollinarius. Theophilus Alexandrieus. Isidorus. Eusebius Cæsariensis. Polychronius. Ephræm. Nilus. Alexander. Iulius. Iulianus. Seuerus, Seuerianus. Olympiodorus. Diaconus qui ex his omnibus Catenam confecit, quæ ab ipso, de quo diximus, Paulo Comitolo in Latinum conuersa edita est Venetijs apud Iolitos an. 1587. Nam quæ sub eiusdem nomine prodierat antea Lugduni in Gallia, hanc non agnouit pro sua; quippe ab alio non syncerè emissam.

At in alijs quibusdam Catenæ huius Codicibus m.s. (licet superior sit vberior, quæ & ab Antonio Card. Caraffa Comitolo suppeditata fuit) reperiuntur Gregorius Nyssenus. Io. Chrysostomus. Dionysius Alexandrinus. Nicetas. Anepigraphus quidam, & Theodorus Mopsuestiæ, & quidem alio cum reliquis ordine collocati, apparet varios fuisse coagmentatores eiusdem catenæ. Cuius tamen in primis Auctor esse existimatur Olympiodorus. Quo autem vniuscuiusque m. s. Codicis Catenæ ordine positi sunt explicatores. Vide sequentia.

Doctorum, è quorum explanationibus multiformes Catenæ in Sanctissimum Iobum constant, multiplex enumeratio.

Catena Antonij Caraffæ Cardinis explanatores.

1 Dionysius Areopagita.
2 Clemens.
3 Origenes.
4 Didymus.
5 Euagrius.
6 Basilius.
7 Gregorius Nazianzenus.
8 Athanasius.
9 Chrysostomus.
10 Cyrillus.
11 Methodius.
12 Apollinarius.
13 Theophilus Alexandrinus.
14 Isidorus.
15 Eusebius Cæsariensis.
16 Polychronius.
17 Ephræm.
18 Nilus.
19 Alexander.
20 Iulius.
21 Iulianus.
22 Seuerus.
23 Seuerianus.
24 Olympiodorus diaconus.

Quem cuius Catenæ auctorem certo credimus.

Catena Vaticana vetustioris, & cuiusdam alterius recentioris explicatores.

1 Olimpiodorus.
2 Ioannes Chrysostomus.
3 Euagrius.
4 Dionysius Areopagita.
5 Gregorius Theologus.
6 Basilius.
7 Gregorius Nyssenus.
8 Theodorus Mopsuestiæ.
9 Polychronius Apameæ Episcopus.
10 Dydimus.
11 Origenes.
12 Iulianus.
13 Clemens.
14 Apollinarius.
15 Theophilus Alexandrinus.
16 Seuerus Episcopus Antiochenus.
17 Methodius.
18 Cyrillus Alexandrinus.

Petri Galesinij Protonotarij Apostolici alius Codex, in quo sequentes sequenti ordine.

1 Polychronius.
2 Olympiodorus.
3 Chrysostomus.
4 Basilius.
5 Iulianus.
6 Origenes.
7 Didymus.
8 Clemens.
9 Euagrius.
10 Seuerus.
11 Cyrillus.
12 Methodius.

Petri Triuisani Patricij Veneti, Abbatis Codex.

1 Olympiodorus.
2 Chrysostomus.
3 Niceta.
4 Polychronius.
5 Iulianus.
6 Dionysius.
7 Didymus.
8 Origenes.
9 Basilius.
10 Ephraem.
11 Euagrius.
12 Seuerus.
13 Nilus.

14 Athanasius.
15 Apollinarius.
16 Isidorus.
17 Methodius.
18 Gregorius Theologus.
19 N.
20 Cyrillus.
21 Gregorius Nyssenus.

Ioannis à Sancto Andrea, Canonici Parisiensis Codex.

1 Anepigraphus, seu carens nomine.
2 Apollinarius.
3 Athanasius.
4 Basilius.
5 Chrysostomus.
6 Clemens.
7 Cyrillus.
8 Dydimus.
9 Dionysius Alexandrinus.
10 Ephræm.
11 Euagrius.
12 Gregorius Nyssenus.
13 Gregorius Theologus.
14 Isidorus.
15 Iulianus.
16 Methodius Sidensis.
17 Nicetas.
18 Olympiodorus.
19 Origenes.
20 Polychronius.
21 Seuerus.

Ioannis Vincentij Pinelli, Codex.

1 Apollinarius.
2 Basilius.
3 Gregorius Theologus.
4 Gregorius Nyssenus.
5 Didymus.
6 Dionysius Areopagita.
7 Eusebius Cæsariensis.
8 Euagrius.
9 Theodorus Mopsuestiæ.
10 Theophilus.
11 Ioannes Chrysostomus.
12 Iulianus.
13 Olympiodorus.
14 Cyrillus Alexandrinus.
15 Polychronius.
16 Origenes.
17 Seuerus Episcopus Antiochiæ.
18 Methodius Sidæ.

Marci Fagnani Patricij Mediolanensis, Catena quæ in eius domo ipsos quingentos annos asseruatur.

1 Chrysostomus.
2 Dionysius Areopagita.
3 Olympiodorus Diaconus.
4 Basilius.
5 Gregorius Nazianzenus.
6 Polychronius Episcopus Apameæ.
7 Dionysius.
8 Origenes.
9 Apollinarius.
10 Iulianus Diaconus Antiochenus.
11 Clemens.
12 Euagrius.
13 Theophilus Episcopus Alexandrinus.
14 Seuerus Episcopus Antiochenus.
15 Theodoretus.
16 Methodius.
17 Cyrillus Alexandrinus.

Quæ in Saulia Bibliotheca extat Genua Catena.

1 Dionysius.
2 Didymus.
3 Methodius.
4 Basilius.
5 Athanasius.
6 Alexander Cappadociæ.
7 Apollinarius.
8 Chrysostomus.
9 Cyrillus.
10 Gregorius Theologus.
11 Euagrius.
12 Ephræm.
13 Iulius.
14 Iulianus.
15 Nilus.
16 Olimpiodorus.
17 Polychronius.
18 Seuerus.

In Francisci Barroccij Catalogo, hi erant.

1 Chrysostomus.
2 Olympiodorus.
3 Didymus.
4 Basilius.
5 Athanasius.
6 Polychronius.
7 Dionysius.
8 Gregorius.
9 Apollinarius.
10 Olysius.
11 Clemens.
12 Ephræm.
13 Iulianus.
14 Euagrius.
15 Seuerus.
16 Seuerianus.
17 Cyrillus.

Digitized by Google

18 Isidorus.
19 Nilus.
20 Origenes.
21 Gregorius.
22 Methodius.
23 Theophylactus.
24 Eusebius.

In Catena Alphonsi Salmeronis Theologi Societatis Iesu.

1 Chrysostomus.
2 Olympiodorus.
3 Polychronius.
4 Didymus.
5 Basilius.
6 Athanasius.
7 Gregorius Theologus.
8 Apollinarius.
9 Iulius.
10 Origenes.
11 Nilus.
12 Euagrius.
13 Dionysius.
14 Seuerus.
15 Isidorus.
16 Calius.
17 Methodius.
18 N.
19 Iulianus.
20 Gregorius Nyssenus.
21 Cyrillus.

Ex hoc vario Indice liquet Catena Cardinalis Caraffæ nullam esse vberiorem: Nec non illud apparet, tam multiplicis coagmentationis non vnum fuisse opificem.

Porrò in Commentarijs in Iob, quæ Origeni tribuuntur emendauit aliqua loca Iacobus Billius c.8.primi libri Sacrarum obseruationum, quæ ad calcem Epistolarum Isidori Pelusiotæ ab se versarum editæ sunt Parisijs an.1585.Multo autem plura loca repurgauit toto c.primo, libri secundi earundem Obseruationum; quod caput est instar Notarum, siue Scholiorum.

Scriptores aliquot Latini in Iob.

Ambrosius Mediolanensis Episcopus. Gregorius Magnus. Ambrosibus Alexander. Conradus Halberstatensis. Cyprianus Montemartyr. Didacus Stunica Salmanticensis Augustiniani Ord. cum eius editione vulgata, Latina, Hebræa, Græca septuaginta Interpretum, & Chaldæa. Franciscus Titelmannus. Franciscus Feuardentius in tria priora, & vltimum c. Hieronymus Sauonarola. at non Concio XIIII. incipiens, *Beatus vir, qui corripitur à Domino*, quoniam in Romano Indice meritò prohibita est. Hilarius Pictauiensis Ioannes Francfortius. Ioannes de Pineda, duobus vberrimis Tomis. Odo. Philippus Monachus. Richardus Ampolus. Simon Affligimensis. B. Thomas Aquinas. Nicolaus autem de Lyra, & Glosso interlinearis, & quicumque in vniuersam Scripturam elaborarunt, & ipse adeo noster Emanuel Sà, licet breuiter.

IOCELINVS Brachelone, Anglus, Monachus Ordin. D. Benedicti, vitam Beati Roberti martyris, Chronicon sui Cœnobij, De electione item Hugonis, scripsit. Viuebat an.1214.

IODOCVS Badius Ascensius, Gandensis, præter valde multa, quæ edidit siue in Poetas ethnicos, siue spectantia ad Historicos, & ad alia studia litterarum humaniorum, scripsit in Psalterium Beatis. Virginis Sapphicis carminibus. Annotationes in Euangelicam Ioannis Historiam, quæ olim excusa fuit Basileę à Vuestemero, vna cũ Cœli Sedulij Poematibus. Commentarios in Opera Baptistæ Mantuani. In Philippi Beroaldi Næniam De Passione Domini. Vincentium de Nouocastro. Syluas morales cum ex Baptista Mantuano, & Sulpitio de moribus, tum è Poetis ethnicis. Viuebat adhuc an.1495. quo de eo Tritemius scribebat.

IODOCVS, siue *Iudocus*, Beysselius, Aquisgrani in Germania natus, idemque patricius, & I.V.C. eruditissimus, vt eius amicus Tritemius in Catalogo illustrium virorum testatur, scripsit Librum, quem prænotauit, *Epitoma Stimuli Amoris*, quod alij inscriptum aiunt fuisse, *Stimulum Diuini Amoris*. Alterum cui titulus, *Rosarium de Sanctissimo Altaris Sacramento*. Alium De Rosacea Beatissimæ Virginis Corona. Alium de Rosarij mysterijs. Alium, Rosarium metricum. Ad Tritemium (quod hic ipse fatetur) Rosarium carmine elegiaco De Sanctiss. Matre Anna. Dialogum (ait Tritemius) pulcherrimum. De optimo genere Musicorum. Librum De Christiano ambitu. Gesta quoque Flandrensium incepegerat scribere, sed eatenus absoluere distentus alijs negocijs nequiuerat. Orationes etiam & varias, & elegantissimas (idem inquit Tritemius) scripsisse dicitur. Epigrammata quoque multa, & diuersi generis carmina complura. *Epistolas* (subdit Tritemius) *tam ad me, quam*

quàm ad alios ornatißimas penè innumerabiles dedit. Viuebat adhuc Aquilgrani an. quo hæc scribebat Tritemius 1495.

IODOCVS, siue Iudocus, Clichtouens, Neoportuensis, Gallus, & Carnutensis Ecclesiæ in Gallia Canonicus, Theologus, scripsit In Ioannem Damascenum Commentaria.

Collegit verò ex Chrysostomo, & Augustano explanationis in Euangelium Ioannis libros quatuor, eosque inseruit cõmentarijs Cyrilli Alexandri Archiepiscopi, vt ex duodecim libris, quos B. ille Pater scripserat in Ioannem, quatuor intermedios, qui interierant, suppleret, hoc est, Quintum, Sextum, Septimum, Octauum; in quibus Ex Euangelio Ioannis enarrat ab eo loco septimi capitis. *Dicebant ergo quidam ex Hierosolymis. Nonne hic est, quem quærunt interficere?* vsque ad ea verba duodecimi capitis: *Si quis audierit verba mea, & non custodierit.* Scripsit item

Homilias de Tempore, ac de Sanctis, per totum annum. Colon. apud Eucharium Ceruicornum an. 1541. & ibidem apud Quentelium, & apud Maternum Cholinum, an. 1572. emendatiores.

In Hymnos, & Prosas. Venetijs ad signum Spei, an. 1555.

Propugnaculum Ecclesiæ contra Lutheranos.

Commentarium, quem inscripsit, Antilutherum.

De Sanctissimo Sacramento Eucharistiæ contra Ioannẽ Oecolampadium. Qui liber Parisijs prodijt an. 1568.

Improbationem quorumdam articulorum Lutheri.

De puritate Conceptionis Beatissimæ Virginis: ac de eius dolore in Passione Filij sui, ac De Assumptione eiusdem, Parisijs ann. 1513. apud Henricum Stephanum, non quidem alterum illum, qui nostra ætate in hæresi est mortuus.

De veneratione Sanctorum.
De mystica numerorum significatione.
De vita, & moribus Sacerdotum, qui liber ann. quoque 1604. editus est Constantiæ in Germania.
De necessitate peccati Adæ.
De laude monasticæ Religionis.
De dignitate Annunciationis B. Virginis.
De ieiunio.
De Missæ Sacrificio.
De laudibus SS. Ludouici, & Cæciliæ.
De laudibus trium antiquorum Patrum.
Compendium Veritatis.
Decreta Concilij Senonensis.
De Bello, & Pace.
De Regis officio.

Quæ duo Opuscula olim Parisijs, hoc est an. 1519. prodierunt vnà cum libello De vita, & moribus Episcoporum, & aliorum Prælatorum: ante quæ Opuscula omnia, præfixa est Epistola copiosa Nicolai Papæ primi. Hæc verò excusa fuerunt ab Henrico Stephano illo, qui Catholicus fuit, non autem ab altero, qui (vt diximus) extra Ecclesiæ castra hæreticus obijt.

De doctrina moriendi. Quæ opera pleraque omnia Parisijs excusa sunt apud Ioannem Colinæum.

Atqui & laborauerat in humanioribus, ac philosophicis Studijs, vt neque dedignatus sit in Augustini Dathi elegantias Commentarium edere. Et vero scripsit quoque

Introductionem in Arithmeticam Seuer. Boetij.
Compendium de praxi numerandi.
Librum De vera Nobilitate.
Scholia in Paraphrasim Rhetorices.
In libros Metaphysices Aristotelis.
In Theorica Planetarum.
Artem supputandi tam per calculos, quàm per notas Arithmeticas.
Introductiones in singulas Dialecticæ partes.
Scholia in Paraphrases Fabri Stapulensis super Aristotelis totam fermè naturalem Philosophiam. Parisijs an. 1533.

Obijt apud Celtas, Canonicus Carnutensis, Patrimonium penè vniuersum ciuibus alendis in studijs, testamenti tabulis legauit. Vixit circa annum 1524.

IODOCVS Coccius (non ille Cok, siue Cocus, qui in Romano Indice prohibitus est) Bileueldianus, & Canonicus Iuliacensis Antiquitatis Ecclesiæ solers indagator, linguarum peritus, cum ab ineunte ætate incidisset in præceptores Lutheranos, & adhuc iuuenis in eiusmodi hæreticorum Academijs versatus vidisset inter se digladiantes hæreticos, veniens Coloniam Agrippinam, vbi catholica publicè doctrina tradebatur, ad Patrũ antiquorum dogmata scrutanda applicuit animum. Quamobrem in fide Catholica cõfirmatus, incensus est vniuersas de controuersijs quæstionibus materias ex ipsis fontibus Patrum ab Apostolorum tempore vsque ad nostram ætatem colligere, nouatores autem refellendos, serie seruata temporum, quibus quisq; vixisset, in lucem emittere. Magno itaque labore, volutatis Scriptoribus, spatio vigintiquatuor annorum Opus conscripsit,

siue

siue digesſit, quod inſcriptum eſt, Theſaurus Catholicus, qui ann. 1599. Coloniæ poſt eius mortem prodijt ex Typographia Arnoldi Quentelij.

Duorum autem Tomorum, in quos diſtributus eſt, Primus continet.

Lib. 1 De Deo, & Sanctiſſ. Trinitate.
2 De Chriſto Saluatore.
3 De Deipara Virgine Maria.
4 De Angelis.
5 De Sanctis Eccleſiæ.
6 De Sacris Scripturis Eccleſiæ.
7 De Hierarchia Eccleſiæ, & Sūmo Pont.
8 De ſignis Eccleſiæ.

Tomus autem Secundus hæc habet.

Lib. 1 De Natura hominis.
2 De Peccato hominis.
3 De Iuſtificatione hominis.
4 De Vita Monaſtica.
5 De Sacramentis Baptiſmi, & Confirmatione.
6 De Euchariſtia.
7 De Pœnitentia, & Extrema vnctione.
8 De Ordine.
9 De Matrimonio.
10 De Quattuor hominis nouiſſimis.

Atqui Opus hoc, quamuis initio, ſiue prima fronte videri poſſit agere, quod alij, inter quos inprimis Card. Bellarminus, & quidem accuratius, & doctius egit, vtiliſſimū tamen eſt cum ad lucrandam iacturam temporis, quæ fieret in verſandis auctoribus ipſis, tum ad veritatem noſcendam, cum quas affert auctoritates, eæ vberius afferantur, quàm fiat ab alijs. At & vix cuiquam licet eam habere Bibliothecam, vnde tantam poſſit omnium ſeculorum aſſequi notitiam. Et in generalibus Synodis certe iuuaret maximè.

Iodocvs Damhouderius, Brugenſis I. C. ſcripſit Parenæſes Chriſtianas, ſiue locos communes ex vtroque Teſtamento deſumptas ad omnium hominum captum. Antuerpiæ apud Ioannem Bellerum, ann. 1571. & Venetijs anno 1572. apud hæredes Seſſæ. Pupillorum Patrocinium, item Subhaſtationum Epexegeſim, Venetijs ann. 1572. Enchiridion rerum Criminalium, vulgò Practicam, Lugduni ann. 155. Praxim rerum Ciuilium, Venetijs ann. 1568. Declamationem in laudem Hiſpanorum Negotiatorum, Louanij ann. 1558. apud Stephanum Valerium.

Iodocvs Gallus, Rubeaquenſis, (Tritemio Rubiacenſis) Sacræ Theologiæ Doctor, ac Spirenſis Eccleſiæ Antiſtes, ſcripſit

De cognitione ſui ipſius, lib. 2.
De tentatione carnis, mundi, & Satanæ, lib. 3.
Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
Sermones Quadrageſimales.
Orationes de fide, confeſſione, ac martyrio S. Catharinæ.
De Natiuitate Chriſti.
De miſſione ac officio Spiritus Sancti.
De Baptiſmo Ioannis & Chriſti.
De annunciatione Dominica.
Orationes habitas in Academia Heidelbergenſi.
Orationes ad Clerum Spirenſem, ac Vormacienſem 6.
Dialogum de Purificatione Beatiſſ. Mariæ Virginis Moguntiæ excuſum.

De arte memoratiua librum, impreſſum, cum imaginibus, & epigrammata diuerſo carminis genere multa, quæ cum alijs eius lucubrationibus manuſcriptis partim apud Rubeaquenſes in Fratrum Minorum Bibliotheca, partim ab hæredibus eius ſeruantur. Eiuſdem in ſphæram Iacobi Vvimpfelingi præfatio impreſſa eſt Heidelbergæ, ann. 1486. claruit apud Spirenſes, ann. 1516. quo etiam in Domino obdormiuit.

Iodocvs Heſſus, Germanus, Prior Cartuſiæ Erfordienſis in Germania, Poema ſcripſit Carmine Heroico ſat grande, De origine Ordinis Cartuſiani, & pleraſque de pijs rebus Orationes.

Iodocvs Lorichius Theologus, & Profeſſor in Academia Friburgenſi, Euāgelium, hoc eſt, De vi, natura, & ſcopo Euangelij Ieſu Chriſti, ſcripſit Aduerſus temerariam, ſtultamque inſtantiam eorum, qui ſe hodie nominant Euangelicos. Ingolſtadij ann. 1580. Extat verò Catenula præcipuorum Articulorum fidei Chriſtianæ ac Religionis. Cui acceſſit methodus Iuſtificationis. Coloniæ apud Maternum Cholinum, ann. 1576.
Defenſio apologiæ, De adoratione, & eius ſpeciebus, aduerſus Hyperaſpiſten, & ſpongiam Diſputationis de precatione è Schola Tubingenſi. Ingolſtadij ann. 1577.
De vera & falſa libertate credendi demonſtratio. Ibid ann. 1577.
De traditionibus Eccleſiaſticis, & voluntario Dei cultu, in genere, aduerſus duo paradoxa Hæreticorum noſtri temporis, ſcilicet: *Nihil eſſe & credendum, & obſeruandum, quod*

non sit in Scripturis Sanctis expressè cum præscriptum, tum præceptum. Ibidem apud Sartorium, ann. 1580.

Disputatio de vsu Imaginum in Ecclesia Dei. Coloniæ apud Maternum Cholinum, anno 1587.

Cura corporis humani pia atque salubris, pro clericis, alijsque pijs omnibus è Sacra primum Scriptura, eiusque interpretibus Sanctorum Patribus: deinde & ex Scripturis alijs Sacris: vnà cum vtriusque generis exemplis collecta. Ingolstadij apud Vvolfangum Ederum ann. 1587.

De perfectione vitæ Christianæ Tractatus ab eodem Latinè redditus. Friburgi Brisgoiæ apud Martinum Bocckler, ann. 1599.

Loci communes, quibus Religiosi vtriusque sexus, & omnes ij, qui Christo nomina dederunt, ad vitam benè beateque instituendam, commodè & maximo cum pietatis fructu, vti possunt. Monachij apud Adamum Berg, ann. 1589.

Speculi vitæ humanæ Synopsis, ex Tractatu Roderici Zamorēsis, & Calaguritani Episcopi de eodem argumento perscripto, collecta. Monachij apud Adamum Berg, an. 1589.

Disputatio de ceremonijs Ecclesiasticis in genere. Ingolstadij ann. 1590.

Confessio articulorum Christianæ fidei ex libris D. Augustini. Germanicè. Coloniæ apud Maternum Cholinum, ann. 1582.

Catholica Institutio De intercessione, & peregrinationibus ad Sanctos, Germanicè. Coloniæ ann. 1582.

Libellus Precationum ex officio Beatissimæ Virginis Reformato, anno 1598. Friburgi Brisgoiæ.

Fortalitium fidei ac religionis Catholicæ aduersus hæreses horum temporum. Rotiveilę apud Ioannem Straſz & Andream Buchstab. ann. 1605.

IODOCVS, à Meggen, patricius Lucernas scripsit suam Peregrinationem in Syriam, & ad Vrbem Hierosolymam quæ Dilingæ prodijt ann. 1579.

IODOCVS Rauenstenius Toleto Oppido, quod eius Prouinciæ vmbilicum penè obtinet, oriundus, Sacra studia in maiore Theologorum Collegio Louanij prosequens, ibidem diu Oeconomiam administrauit, Doctoris autem Theologi titulum adeptus, Collegij Hauterlæi Præses, & Academiæ Curator, seu Priuilegiorum conseruator cōstitutus, honestis Sacerdotijs Præpositura Vvalcurienſi in agro Gallo Brabantiæ, Canonica dignitate Louanij ornatus, scripsit.

Defensionis Decretorum Concilij Tridentini aduersus examē Martini Chemnicij, partem primam. Louanij apud Petrum Zangrium, ann. 1568. & Coloniæ apud Antonium Hierat, cum hac prænotationes Propugnaculum Concilij Trid. cōtra Examen Chemnicij, ann. 1607.

Confutationem Confessionis, quæ edita fuit à Ministris, qui in Ecclesiam Antuerpiensem irrepserunt, & Augustanæ Confessioni adhærent. Ibidem ann. 1568.

Apologiam confutationis profanæ Confessionis, quam Antuerpiensem vocant, contra Matthiæ Flacci Illyrici cauillationes. Ibidem apud eundem ann. 1568.

Apologiam Decretorum Concilij Tridentini, de Sacramentis aduersus Cēsuras, & Examen Martini Chemnicij, partem alteram. ibid. apud eundem ann. 1570.

IOEL, hoc est *incipiens*, aut *Domini descensus*, filius *Phatuel*, quæ vox designat *latitudinem*, siue *ostium Dei*, è tribu Ruben prophetauit in diebus Osee, Ionathan, & Achab, & Ezechiæ Regum Iuda, alijs verò tempore Ioram Regis, filio Achab Regis, ad tribum ipsam Iuda, inprimis, atque ad Hierusalem. Ea Prophetia tribus contenta capitibus Diuinam Cōminationem, atque futuram famem; postea verò promissionem Regni Christi Domini, & effusionem Spiritus Sancti in seruos, & seruas Dei; denique futurum iudicium, quæ & hortatur ad pœnitentiam. Is demum in agro Bethoron (qui alijs est *Bether*, siue *Bethor*) vnde fuerat oriundus, obdormiuit in Domino, sepultusque est honorificè, circa annum iuxta putationem Sixti Senensis ter millesimum quinquagesimum ab Orbe condito; ante Christum verò natum, nongentesimum octauum.

Scripserunt autem in Ioelem Prophetam.

Omnes ij, quos alibi ostendimus Diuinam Scripturam Commentarijs, siue Glossis, siue Notationibus exposuisse.

Cyrillus. Hugo. Victorinus. Ruffinus. Paraphrasis Chaldaica, & emendata Francisci Vatabili. Tabula item Georgij Ederi in eius Oeconomia. Paulus à Palatio. Franciscus Ribera.

Digitized by Google

Vide verò Epiphanium in Prologo de Prophetis. Hesychium presbyterum Hierosolymitanum in Seriem duodecim Prophetarum, & Esaiæ, ac Danielis, vbi quàm breuissimè loca etiam quædam illorum difficiliora explanat. Synopticam historiam De vita, & obitu Prophetarum, ab incerto Auctore conscriptam. hæc verò prodijt ex Augustano codice vnà cum Adriani Isagoge Sacrarum litterarum.

IONAS Abbas, scripsit vitam S. Vulframi Episcopi. Viuebat ann. 729.

IONAS, Aurelianensis Episcopus, libros tres scripsit De cultu Imaginum ad Carolum Caluum, aduersus hæresim Claudij Taurinensis Episcopi, ante annos septingẽtos, Imperatore Ludouico Pio, Caroli Magni F. quorum Præfatio sic incipit, *Dilecto Carolo inclyto Regi, &c.* Opusculum autem hoc Iconomachorum impetus omnes frangit. Extat in Bibl. SS. PP. To. 4. Margarini Bignæi. præterquam quòd separatim prodijt Coloniæ ann. 1554. & Antuerpiæ apud Plantinum.

IONAS Scotus, Monachus, & Abbas Monasterij, & Congreg. Luxouiensis, S. Columbani discipulus, scripsit vitas SS. Columbani, Attalæ, Eustathij (alijs *Eustasij*) & Bertulphi Abbatum, & D. Columbani successorum, quæ excusæ sunt in vitis Sanctorum Surij, manifesto eorum errore, qui eas Bedæ Tom. 3. tamquam huius ipsius fœtum ascripserunt. Vixit ann. 630. Trit. Sigeb. in Catal. c. 61. Baron. Card. Annal. To. 8.

IONAS Propheta, cuius nomen (vt habet Theophylacti Fragmentum in eundem ex Augustana Bibliotheca vnà cum Adriani Isagoge Græcè excusum) designat ὑψίστου πονοῦντος τὸν περιστερὰν, hoc est *Altissimi laborantis Columbam*, fuit filius Anathot Prophetæ ex regione Opher, ex Viculo Geth, qui temporibus Hieronymi Diocæsarea vocabatur, secũdo à Sephorim milliario versus Tyberiadem situs in tribu Aser. hunc tamen Epiphanius tradit natum in Gath, seu in Chauathamaum, in tribu Dan, haud longè ab Azoto vrbe Palæstinorum, mari vicina, fuisseque filium Viduæ Sareptanæ, quem Helias propheta in Sarepta Sidoniæ mortuum suscitauit, matre postea dicente ad eum, Nunc cognoui, quia vir Dei es tu, & veritas in ore tuo: & ob hanc causam puerum vocatum fillum Amithai, hoc est veritatis, eo quòd verum dicente Helia propheta, iterum in hanc lucem editus sit. Hic cum ad virilem ętatem peruenisset, prophetauit primum de restitutione Damasci, & Hemath, & terminorum regni Israelitici facta per Hieroboam Regem Israel: deinde missus in Niniuem Assyriorum metropolim, iuxta Lycum fluuium à Nino rege conditam Vrbem sua prædicatione ad pœnitentiam conuertit: & hanc historiam, in qua mors, & Resurrectio Christi figuratur, exiguo libello mandauit. Vixit temporibus Oseæ, Amos, & Esaiæ: & mortuus est in terra Saar, ibidemque sepultus in specu Cenesæi iudicis, circiter annum ab Orbe condito ter millesimum ducentesimum quadragesimum. 3. Reg. 14.

Scripserunt autem in Ionam Prophetam quicumque Glossis, Notationibus, Paraphrasibus, Commentarijs D. Scripturarum explanarunt.

Deinde item Hieronymus, Ioann. Chrysostomus, Theophylactus, Gulielmus Pepin. Catardus, Paulus à Palatio, Franciscus Ribera. Vide Tabulam Georgij Ederi 228. in eius Oeconomia.

De Hedera verò Ionæ, siue cucurbita Ionæ 4. c. Vide quæ D. Hieronymus præter illa, quæ contra Ruffinum scripsit in ipsis ad Ionam Commentarijs, rescripsit ad tertiam Augustini ad se scriptam Epistolam.

IONATHAS Hebræus, Epistolam scripsit ad Spartiatas. Quæ extat in Iosephi libris Antiquitatum Iudaicarum.

IONATHAS alter fuit, cui Iudæi ascribunt Targum, hoc est Chaldaicam Paraphrasim in Pentateuchum, & in Priores, ac Posteriores Prophetas; Sanè verò cum Sixtus Senensis de Syra editione, lib. 4. Bibliothecæ Sanctæ egerit, subdit hæc verba. Iacobus Episcopus Christopolitanus asserit auctorem translationis huius fuisse Ionatham Abenuziel Iudęũ, qui anno primo & vigesimo Octauij Augusti, hoc est, anno ante Christum natum 21. trãstulit totum vetus instrumentum in linguam Chaldaicam, siue Syram, sensum magis de sensu, quàm verbum de verbo exprimens. Narrat item in expositione Psalmi 26. idem Episcopus hunc Ionathan in sua Targum multa de Christi Diuinitate, ac de Sancta Trinitate mysteria explicasse, veluti in editione Psalmi secundi: in quo dum paraphrasticè illustraret sententiam illam. *Dominus dixit ad me, Filius meus es tu: ego hodie genui te, &c.* ita scripsit: Duo Hi, Pater & Filius, tres sunt in vna tertia persona, nimirum Spiritu sancto: & hi tres vnum sunt, vna, inquam, Substantia, vna Essentia, & vnus Deus. Quæ dum Ionathas literis mandaret, repentè vox ad eum de cœlo allata est, inquiens: quis est iste qui audet secreta mea gentibus reuelare? Tum Ionathas, Ego, inquit, domine ob reuerentiã, & gloriam nominis tui hoc tentare ausus sum. Hæc Episcopus Christopolitanus, quæ an ita se habeant,

habeant, alijs inquirendum relinquo. Planè constat, verba hæc non haberi in Chaldaica Psalmorum interpretatione, quæ nunc circumferũtur. Iudæi tradũt Targum à tribus peritissimis Rabbinis conditam, Onkelo, Ionatha, & Iosepho, ex quibus Onkelos Pẽtateuchum solum vertit: Ionatas Pentateuchum, & Prophetas priores, ac posteriores; Ioseph verò Psalmos, Prouerbia, Iob, Ecclesiasten, Ruth, & Esther; Franciscus Xymenius Cardinalis in præfatione æditionis Complutensis, docet hanc translationem Chaldaicam in solis quinque libris Mosis fideliter Hebraicæ veritati respondere, in cæteris autem Diuinis voluminibus corruptam esse, & in multis locis conspersam meris fabulis, & Thalmudistarum nugis. Vide autem quæ de Ionatha scribit Galatinus lib. 1. c. 3.

IORDANVS, qui *ad Iordanem flumen in Palæstina Baptismum suscepit*, Ord. Prædicatorum, à B. Dominico primus eiusdem Ordinis Magister Generalis, scripsit De Institutione Ordinis sui. Hortatorias item Epistolas ad suos Fratres. Et Sermones ad populum. Vide Ferdinandi Ord. Prædicatorum Centuriam primam Historiæ Dominicanorum: in qua de illo scribuntur eximia.

IORDANVS de Saxonia, Quintelimburginatus, Ordinis Diui Augustini. Vir magnæ sanctitatis, qui vixit circa annum 1389. scripsit.

In Apocalypsim Diui Ioannis. Tractatum de Passione Domini 234. Theorematibus. Qui incipit, *Aspice, & fac secundum exemplar.*

Sermones de Sanctis. Quorum initium, *Dan catulus Leonis.* Parisijs olim excusos apud Damianum Hichman, & illos quidem probè dispositos, ac vberis eruditionis plenos.

Sermones item De Tempore, *Iordani ripas aluei.* impressos Argentinæ anno 1483.

Quadragesimale. Quæstiones varias. Vitas Fratrum. *Spiritualis pulchritudinis.* Vitam S. Monicæ. Apologiam Ord. sui. Serm. autem ipsius Dominicales m. s. ipse vidi Parauij apud Eremit.

At & alius omnibus Euangelica consilia sequentibus vtilissimus liber eiusdem Auctoris extabat Balneoregij m. s. Quem Augustinus Fiuizanus, Augustinianus, & Apostolici Palatij Sacrista, cum fuisset assecutus, Italicè abs se redditum Romæ emisit apud Ioannem Martinellum, ann. 1586. deinceps autem Latinum vnà cum Notis M. Antonij Maffæ Salernitani V. C. & Abbatis.

Agitur autem in eo De quattuor Communionibus, quæ sunt necessariæ profitentibus Monasticam Vitam. Deque Origine, ac Progressu eiusdem Ordinis, Diuique Augustini Regula exponitur. Communiones autem illas vocat Localem, Spiritualem, Temporalem, Proportionalem.

Graue porrò de B. isto Auctores testimonium reddidere Ioannes Tritemius. Abrahamus Schedel. Iacobus Bergomas, lib. 14. Supplementum Chronicorum. Episcopus Signinus in Chronico Ordinis.

IOSEPHVS, qui Librum scripsit De Vniuerso. Vide infra in verbo, Iosephus Iudæus.

IOSEPHVS Aueta, Andrius, Apulus, Ord. Minorum, Vitam & miracula S. Francisci Decem libris distinctam metro Latino cecinit.

IOSEPHVS Acosta, Hispanus, Societatis Iesu, Theologus, quique inter labores alios Occidentalem Indiam & peragrauit, & Prouincialis in America administrauit, scripsit De quattuor Temporibus Nouissimis, libros quattuor, quos Romæ emisit ann. 1590. quique ann. 1592. Lugduni prodierunt apud Ioannem Baptistam Buysson.

De Christo reuelato, libros nouem, qui Lugduni apud eundem eodem anno; sed & Romæ ann. 1592.

De Natura noui Orbis, ac De Promulgatione Euangelij apud Indos.

Quadragesimale in Hispanijs, quod deinceps recusum est in Italia cum alibi, tum à Ioanne Baptista Ciotto Venetijs ann. 1599. Dictio Latina est, ac sine fuco. Doctrina fidei, & morum sana, Poetica, historica, Philosophica sobriè admiscuit. pleræque Conciones duplices, quin & triplices aliquæ sunt. De Passione Domini in sexta maioris hebdomadę feria cur nullam scripserit, Admonitione ad Lectores declarat, & Lectores denique allatis alijs rationibus, quibus constat qua ratione illa habenda sit, amãdat ad octauum suum librum De Christo reuelato; in quo libro per capita quinquaginta quattuor, singula Passionis, & mortis Christi Domini mysteria Propheticis oraculis iuxta probatam Sanctorum Patrum intelligentiam adhibitis vel indicantur, vel etiam illustrantur. Conciones in reliquum annum. Obijt in Hispania, ann. 1599.

IOSEPHVS scripsit Enarrationem in martyrium Sanctorum Machabæorum. Extat in Vaticana Biblioth. hac Inscriptione: Μηνὶ αὐγούστῳ διήγησις Ἰωσίππου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων μακκαβαίων.

IOSE-

IOSEPHVS Angles, Valentinus, Ordinis Minorum, è Prouinciæ Sancti Iacobi, alumnus in Hispania, & Theologiæ Professor, Episcopus Bosanensis, scripsit Flores Theologicarum Quæstionum in Quartum librum Sententiarum Magistri, duobus Voluminibus, siue Partibus, quorum primum Lugduni apud Stephanum Michaelem prodijt anno 1557. Vtrumque autem Antuerpiæ ann. 1584. & 1585. apud Bellerum. Denique item in Secundum, & Quartum Sententiarum Lugduni apud Adrianum Perier, an. 1587. ac Venetijs apud Ioan. Baptistam Vgolinum, ann. 1588.

IOSEPHVS Antiochenus, vetustissimus fertur fuisse Auctor, qui scripserit Librum prænotatum, *Speculum perfectæ Militiæ Primitiuæ Ecclesiæ.* Vixit anno 130. Philippus Ribotus.

IOSEPHVS Bergomas, Mirandulanus, Congregationis Sancti Saluatoris præter pleraſque Epistolas datas ad Ioan. Picum Mirandulanum, & quædam ad humaniores litteras spectantia, scripsit Orationem De Ratione Christianæ Reipublicæ quæ Venetijs edita fuit ann. 1550.

IOSEPHVS Confessor dictus ὁμολογητὸς Archiepiscopus Thessalonicensis Orationem Græcè reliquit in venerandam, & viuificam Crucem, quæ cum ante hac (quòd sciamus) numquam fuisset excusa, à Iacobo Gretsero nostro Græcè ex Bibliotheca Reipublicæ Augustanæ, & Latinè abs se versa, inserta fuit in eius Tomo secundo, De Cruce Christi. Arbitratur autem Gretserus hunc Iosephum fuisse illum, cuius meminit Cedrenus in Imperio Nicephori, fol. 293. & Zonaras in Imp. Michaelis Rangabis, fratrem Theodori Studitæ. Vide autem Notas eiusdem Gretseri ad eundem Tomum pag. 584. & 585. Vixisse existimatur cũ Iconomachi in sacras imagines grassarentur, qui repullularunt sub Leone Armeno.

IOSEPHVS Cresuellus, Anglus, & Theologus Societatis Iesu, scripsit aduersus litteras Cecilij eius, qui olim sub Elisabeta fuit Angliæ Cancellarius.

IOSEPHVS Falconius, siue à Falconibus, Carmelita, Theologiæ Professor, ac Prior Placétini Cœnobij in Cisalpina Prouincia Italiæ, scripsit Sermones per Quadragesimam. Chronicon Carmelitanorum, & alios Tractatus, quorum se vidisse complures asserit Petrus Lucius Carmelita. At nihil dum prodierat in lucem ann. 1592. Quo adhuc viuebat.

IOSEPHVS Gaucherius, Gallus, in Gallicam linguam conuertit Opuscula, quæ Diui Augustini nomine feruntur. De Doctrina, & vita Christiana. De Mundi Vanitate. De obedientia, & humilitate, denique De Scala Paradisi. Parisijs apud Ioannem Fauchettum, ann. 1542.

IOSEPH Pamphilus, Veronensis, Augustinianus, Episcopus Signinus, vsque ad annum 1579. hæc scripserat.

Chronicon Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, à Diui Augustini ortu vsq; ad annum 1575. in quo potissimum homines aut sanctitate, aut litteris, aut dignitatibus clari, breuiter exponuntur. Quodque edidit Romæ anno 1581. cum ibi adesset.

De origine multarum, grauissimarumque in Ecclesia cæremoniarum, lib. 1.

De Canonibus Apostolorum, & Epistolis primorum quorundam Romanorum Pontificum, longam & eruditam disputationem.

De Sacris ritibus apud veteres Pontifices in conficiendis, & administrandis Baptismi, Chrismatis, & Sanctæ Eucharistiæ Sacramentis, lib. 3.

De exorcistis & antiquo ritu torquendi, & expellendi Dæmones, libr. 2. Edidit quoque Diœcesanam Synodum Signinam, quam habuit die 26. Aprilis ann. 1579. Hæc ipsemet Ioseph. Pamph. de seipso.

IOSEPHVS Stephanus, Valentinus, De adoratione pedum Romani Pontificis, Disputationem, ac De coronatione, & eleuatione Romani Pontificis. Venetijs ann. 1579. Eiusdem Sacri Rosarij Beatissimæ Virginis Mariæ, ab hæreticorum calumnijs Defensio, vnà cum mysterijs, & Diplomatibus Romanorum Pontificum, Romæ ex Typographia Dominici Basæ, ann. 1584.

IOSEPHVS Thessalonicensis. Vide paullò supra in verbo, Ioannes Confessor.

IOSEPHVS Zarlinus, scripsit Tractatum Italicè (Discorso) De vero Anno, & vero die, quo Crucifixus pro nobis fuit Dominus Iesus. Venetijs apud Dominicum Nicolinum, ann. 1579. De Origine item Congregationis Cappucinorum ibidem apud eundem.

IOSEPHVS id est *Flauius Iosephus*, Matthathiæ F. (quamuis Gemblacensis codex m.s. & Sophro-

& Sophronius, ac vetusta quædam exemplaria habeant *Matthiæ*, idque haud rectè) natione Iudæus, secta Pharisæus, officio Sacerdos, quique Mariammæ Reginæ Herodis coniugi, atque iunioris Agrippæ Proauiæ consanguineus fuit, ex filia Ionathæ Pontificis, fratris Iudæ Machabæi oriundus, à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam veniens (vt in Catalogo habet Hieronymus) septem libros Iudaicæ captiuitatis Imperatoribus Patri, filioque obtulit, qui & Bibliothecæ publicæ traditi sunt, & ob ingenij gloriam, statuam quoque meruit Romæ. Scripsit autem, & alios viginti Antiquitatum libros ab exordio mundi vsque ad decimumquartum annum Domitiani Cæsaris, & duos ἀρχαιότητος aduersus Appionem Grammaticum Alexandrinum: qui sub Caligula Legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum vituperationem gentis Iudaicæ continentem scripserat. Alius quoque liber eius qui inscribitur περὶ αὐτοκράτωρος λογισμοῦ valde elegans habetur, in quo & Machabæorum digesta sunt Martyria. Hic in XVIII. Antiquitatum libro manifestissimè confitetur, propter magnitudinem signorum, Christum à Pharisæis interfectum, & Ioannem Baptistam verè Prophetam fuisse, & propter interfectionem Iacobi Apostoli, dirutam Hierosolymam. Scripsit autem De Domino in hunc modum: *Eodem tempore fuit Iesus vir Sapiens, si tamen virum oportet dicere, erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera suscipiunt, plurimos quoque tam de Iudæis, quam de gentibus sui habuit sectatores, & credebatur esse Christus. Cumque inuidia nostrorum Principum, cruci eum Pilatus addixisset, nihilominus, qui eum primum dilexerant, perseuerauerunt. Apparuit enim eis tertia die viuens, multa & hac, & alia mirabilia, carminibus Prophetarum de eo vaticinantibus, & vsq; hodie Christianorum gens ab hac sortita vocabulum, non defecit.* Hæc Hieronymus. In cuius verbis notandum aliter eiusdem Hieronymi temporibus scriptum extitisse, quã quod vulgo in Iosephi codicibus habetur. Nam quod Latina versio habet, *Christus hic erat.* Hieronymus ex Græco reddidit. *Et credebatur esse Christus.*

Anno Dom. 100. Trit.

Quòd verò Iudæi recentiores, (quemadmodum referunt Sixtus Senensis, & Genebrardus Chronol. lib. secundo, ann. Dom. 69.) Iosephum hunc non Mathathiæ, sed Gorionis Filium, hoc est *Ben Gorion* nominent, decepti sunt nominis, & aliarum specie rerum, quæ in vtrumque concurrerũt. Sanè Iosephus, de quo nunc agimus, disertè se Filium Matthathiæ dicit, seque distinguit à Filio Gorionis, libro secundo De Bello Iudaico. Decepti sunt inquam, quòd præter idem nomen, vterque esset Sacerdos, doctus, nobilis: quòd item vterque idem tractauerit argumentum De Iudaicis Antiquitatibus, & Bello Iudæorum: sed vnus Græcè, alter Hebraicè. Ac quidem Hieronymus Pradus noster, qui Commentaria illa præclara ad Ezechielem molitus est, dixit mihi, antequam ex hac vita decederet, se in Hispania vidisse alium quoque Iosephum Bengorion Rabbinum spurcissimum, atq; recentiorem.

Iosephus item scripsit De septuaginta Danielis Hebdomadibus librum, cuius meminit Hieronymus in Præfatione libri vndecimi in Esaiam.

Atqui cum Photius in Græca sua Bibliotheca scripserit se quoque legisse duos Libellos Iosephi De vniuerso, siue *De caussa vniuersi*, siue *De substantia vniuersi*, (nam varij codices, (inquit) varias istas inscriptiones habebant) ostendit denique, vbi quod continent, exposuit, eos distare à dictione Iosephi, atque adeo à veritate, quę à nobis crędenda est. Quamobrem cuidam Gaio presbytero eos tribuit, quamquam & alijs fuisse tributos inquiat, siue Iustino martyri, siue Irenæo.

Vt autem de vero Iosepho loquens Græcus ipse Græcam illius dictionẽ potuit dignoscere, sic eam magnopere commendat, quòd pura sit, quòdque cum dignitate dilucidus sit, atque iucundus, aptus item ad persuadendum, & amabilis, ac potens, vbi in contraria se occasio dat, aptè loqui δεξιὸς, καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα καὶ γνωμολογικὸς δ' ὡς εἴ τις ἄλλος, καὶ πάθη τῷ λόγῳ παρασῆσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγεῖραι πάθος, καὶ φαῦναι δοκιμώτατος.

Porrò Iosephum, præter libros Antiquitatũ, & Belli Iudaici Græcè scriptos, scripsisse etiam multa Sermone Hebraico, nimirum libros quinque Historiarum Iudaicarum à captiuitate Babylonica testatus est Alphonsus Salmeron Prolegomeno sexto De Interpretatione Bibliorum facta à Septuagintã.

Quinam laborarunt in vertendis, recognoscendis, supplendis, aut edendis Iosephi Iudæi libris.

Ac quidem Iosephi Libri Antiquitatum Iudaicarum, & De Bello Iudaico è Græco in Latinum à Ruffino Presbytero conuersi prodierunt Parisijs ex Officina Ioannis Parui

Typo-

Digitized by Google

Typographi, anno 1519. cum item multo antea Venetijs, nimirum ann. 1499. præfixis vnicuique capiti argumentis primum Latinè fuissent excusi vnà cum libris aduersus Appionem. Deinde item Lugduni apud Gryphium ann. 1557. Qui ann. 1534. apud Frobenium Basileæ fuerant editi. Vbi deinceps ann. 1554. exierunt à Sigismundo Gelenio Latinè redditi libri viginti Iudaicarum Antiquitatum, addita ad finem, Appendicis loco, vita Iosephi abs se ipso conscripta: & libri septem De Bello Iudaico ex collatione Græcorum Codicum ab eodem castigati; ac duo libri contra Appionem non solum eiusdē opera nō solum emendati, verum etiam suppleti, ac De Imperio Rationis, siue de Machabęis liber vnus ab Erasmo recognitus. cum Basileę ann. 1544. Grecè fuissent euulgati. At compendiosissimam Iudaici Belli Descriptionem collegit ex Iosepho Georgius Vicelius, qui & ipsam emisit Coloniæ ann. 1552.

Gilbertus autem Genebrardus, Gallicè reddita Flauij Iosephi è Græco repręsentata libris ex Hebręo, Aucta Chronologijs, figuris, Annotationibus, Indicibus illuminata, edidit Parisijs apud Michaelem Sonnium, anno 1578. in folio, & in octauo apud Carolum Rogerium ibidem ann. 1588.

Obiecta Iosepho Iudæo in eius Historijs expenduntur.

Iam verò etsi non solum Hieronymi, verum etiam Tertulliani, Eusebij, Chrysostomi, Arnobij, Suidæ, & veterum penè omnium Scriptorum vna sit de Iosephi laudibus sententia, famaque, & testimonium consentiens, quòd ad fidem historiæ pertinet, (neque enim idcirco Iudaica in eo perfidia, in qua perstitit, commendatur) sunt tamen haud pauca, quæ subinde Veritas, quæ filia est temporis, docuit esse prænoscenda, ne quis in errores aliquot ipsius oscitantēr ex tot de illo laudibus Patrum impingat: quę verò bona sunt probet ac tueatur.

Iosephus igitur licet se nihil adiecturum Diuinis libris, aut prætermissurum dicat [a] in Proemio Antiquitatum, (quas quidem constat, [b] post Bellum Iudaicum scripsisse) multa tamen adijcit; quædam etiam videtur consultò omittere, vt de Iuda Thamar, Genesis 38. De AEgyptio à Moyse cæso. Exodo 2. De adoratione vituli. Exod. 32. & alia multa: quædam verò narrat frigidius Genesis 27. Tacet dolum filiorum Iacob, Gen. 34. Quamquam autem parum fidelis ab aliquibus existimatur (quod & ex eo conijciunt, quòd supputatio, quàm ab Adamo facit [c] vsque ad Diluuij tempus, diuersa sit non solùm à veritate Hebraica, sed etiam ab editione Septuaginta Interpretum: neque admittunt, quòd mendum in codicem irreplerit; cùm exemplaria omnia in hoc conueniant) multa sunt tamē, quæ in viro, licet Iudæo, digna sunt quæ & legantur, & Christiana pietate obseruentur: vt cum de nomine Dei sibi non esse dicit [d] fas loqui: sicut, [e] & de verbis, quæ Moyses in tabulis reliquit: contra Epicureos etiam inuehitur, [f] & id genus alia, quę certè multa sunt. Quanti verò sunt facienda verba illa, quæ responsioni Samuelis adijcit libro Antiquit. sexto, c. nono [g]? Quanti item quæ eodem libro, cap. quarto, [h] profert? Quanti quæ lib. 1. c. Octauo?

Sed ad dogmata quod pertinet. Iudaicarum Antiquitatum, libr. 1. sententiam, quòd peccatum Adæ non intulerit necessitatem moriēdi, sed senectutis, ac mortis acceleration̄em reprobant S. Augustinus lib. 13. de Ciuitate Dei, c. 15. & Decretum in Actis Concilij Africani, c. 76. Sed & quod lib. 1. Antiqu. vitam hominum ad 120. annos coercuerit, id quod sensere item Lactantius, & Diodorus Episc. Tarsensis, improbat Chrysostomus hom. 20. in Gen. & Hieron. in lib. 5. Hebraicarum Quæstionum.

Quin etiam Iosephus lib. 2. Antiq. redarguitur, quòd dixerit Moysen duas vxores habuisse. Vide Augustinum Episcopum Chisamensem, & Sixt. Annot. 123.

Ad hæc, quæ refert de Moyse, lib. 2. antiq. cap. 5. videntur esse suspecta, immo, & meræ nugæ, quas de ipso legislatore veteres gentes confinxerant, sicut ex Sancto Iustino martyre in admonitione ad gentes colligitur. Ab illis enim fabulæ illę cōfictæ sunt, quibus nos Christiani non credimus, cum à Scripturæ veritate abhorreant. Numquam enim Moyses in Regem adoptatus est, neque Pharaonis exercitum duxit, neque bella egregiè confecit, sed eadem, qua Patres, maioresque sui seruitute oppressus est, donec tandem homicidij causa aufugeret; illud item, quod de eodem Moyse, libr. 4. cap. 8. refert, eum mortuum non fuisse, sed nube sublatum, ac raptum, omnino Scripturæ Sacræ testimonio refellitur Deuteron. cap. 34. *Mortuusque, inquit, Moyses seruus Domini in Terra Moab, iubente Domino, & sepultus in Valle Terra Moab.* Quare cum dicat Iosephus Moysem scripsisse, veritum, ne se à Deo raptum esse diuulgaretur, mēdacij suspectum fecit auctorem, & prophetam sanctum

[a] in Proe. Antiq. post medium, versic. Quia verò, & lib. 10. c. 12. in fine.
[b] in Proe. Antiq. & li. 1. c. 19
[c] Lib. 1. Ant. c. 5. ante medium; vers. Et vsque ad hoc tempus.
[d] Lib 2. Antiq. c. 12.
[e] Lib. 3. Antiq c. 6.
[f] Lib. 10. Antiq c. 14. versus finem.
[g] Lib. 6. c. 9. in medio.
[h] Lib. 6. c. 4. post medii, ver. De regno autem.

Digitized by Google

falsis criminationibus arguit. Itaque non tam Scriptorem crimine falsi reprehendit, sed etiam Sacrarum Scripturarum auctoritati derogat, cum aliter, quàm res gestæ sint, referãtur. Neque ab his plurimum distant, quæ de S. Ioannis nece lib. 18. c. 7. conscripsit his verbis. *Cum magni concursus ad eum fierent, veritus Herodes, ne tanta hominis auctoritas aliquam defectionem pareret, iudicauit illum tollere. Itaq; missum in Macheruntam, illic occidi imperat; quæ planè omnino Euangelio aduersantur.* c. 14. Matth. & 6. Mar. & 3. Lucæ.

Præterea lib. 3. c. 12. antiquitatum dicit, lapides, qui erant in Rationali Pontificis, esse illos ipsos duodecim lapides, in quibus scripta erant nomina duodecim filiorum Israel, quos Deus poni iussit in rationali, & ibidem multas fabulas immiscet. Vide Bellar. Card. Tom. 1. controu. 3. lib. 4. de Rom. Pont. c. 3. vltra medium.

Cæterum 8. lib. Antiquitatum reprehenditur ab Augustino Chissamensi in Annotat. in Genesim, quòd scripserit Reginam Sabam in Aethiopia regnum suum habuisse, cum Arabiæ Saba regina esset. Vide Hieron. in Hebr. Quæstionibus, & Sixtum Senensem, lib. 5. annot. 133. Biblioth. Sanctæ.

Lib. 12. antiquitatum, cap. 13. fuit in eodem errore, in quo inter alios erant Scribæ, & Pharisæi deprauantes præcepta grauissima de homicidio, & adulterio, docentes in eiusmodi prçceptis actum externum solum esse prohibitum, non autem internum, nisi signis exterioribus proderetur.

Denique lib. 2. de bello Iudaico, cap. 7. & lib. 18. antiquit. cap. 2. tribuit Essenis, quę manifestè erronea sunt, & superstitiosa, (vti etiam adnotauit Bellarminus Card. lib. de Monachis, To. 1. Contro. 5.) Quamobrem Matthæus Galenus lib. de Origine Monastices, c. 5. inquit, Iosephum non fuisse planè assecutum mysteria nostrorum Monachorum, & ideo frequenter lapsum esse, & eos confudisse cum antiquis Iudæis. Tria enim fuere genera eiusdem fermè nominis, nimirum Esseni Samaritani, de quibus Epiphan. hæresi 10. Item Esseni Iudæi, de quibus idem Epiphanius hær. 19. quos tamen ipse Essenos vocat. Deniq; Esseni Christiani ex Iudæis conuersi, quos Epiphanius Esseos, siue Iesseos vocat, hæresi 29. credibile igitur est, Iosephum confudisse nostros Iesseos cum suis Essenis, prçsertim cum eo tempore Christiani pro Iudæis haberentur.

Itaque & de Iosepho conqueritur Egesippus Rerum Iudaicarum Scriptor (non ille (vt falsò quidam existimarunt) qui proximus fuit temporibus Apostolorum,) sed (vt liquet è scriptis ipsius) qui post tempora Constantini scripsisse noscitur. *Relator* (inquit) *egregias historico stylo Iosephus, Machabæorum historiam, & manubias Titi composuit: Vtinam tam Religioni, & veritati attentus, quàm rerum indagini. & sermonum sobrietati, consortem enim se perfidiæ Iudæorum, etiam in ipso sermone exhibuit. Deplorauit enim flebiliter ærumnam, sed ærumnæ causam non intellexit.* Hæc ille. Sed vt & ipse loca adhuc planius ostendam, in quibus pleraque omisit, aut mutauit, sciant studiosi, eum in primis reticuisse, quæ in D. Scriptura planissimè extant, De expoliandis Aegyptijs: De egressu Iudæorum ex AEgypto cum magna substantia: De caligine, & clibano fumante: De completis iniquitatibus Amorrhæorum: De Pacto inter Deum, & Abraham cum posteris suis: De gentibus in Abraham benedicendis.

Lib. 1. Antiq. c. 26. supprimit factum Circumcisionis, & diuersam à vero fingit caussam mortis Sichimitarum ob raptum Dinæ.

Nihil de ascensu Moysi in mõtem Sinai scribit, nec criminis idololatriæ in adoratione vituli à Iudæis admissi, neque alia pleraque meminit.

Et cum vellet gentibus, quibus scribebat, Historiæ suæ libros probatos reddere, non tam vera, quàm verisimilia tradidit, magna verò miracula rerum suppressit, putans apud infideles fidem haud inuentura.

Lib. 11. Antiq. c. 5. & sequentibus, multa de Moyse fabulatur, nec verã fugæ ipsius caussam attingit, nempe virum (inquiens) Aegyptium fuisse interfectum, atque absconditum in sabulo, & quæ sequuntur nugæ.

Tacet Columnæ ignis, & nubis miraculum. Extenuat signum maris rubri Israelitarum pedibus aperti, vt videatur in arbitrio Lectoris relinquere, num Dei voluntate, an casu, an æstu maris factum fuerit, quo Aegyptij obruti sunt, & Israelitæ seruati, ac simile quiddam accidisse Alexandro Magno scribit.

Lib. 9. cap. 11. Tradit Ionam Niniuem profectum, vt nuntiaret Asiæ regnum paullo post amissuros Niniuitas, sicut factum est, & Prophetæ verba inuertit, quia nihil de vaticinio subuersionis, nihil de illorum pœnitentia ponit, qua interminatam cladẽ euaserat.

Lib 10. cap. 11. pollicetur in fine se fideliter redditurum, quæ litteris Hebraicis continentur, vbi plura mentitur. Historiam quoque De Rege Nabuchodonosor, quòd per se-

ptem

ptem annos commoraturus esset cum bestijs, contra Sacram Scripturam somnium vocat; & tamen c. sequenti veram fuisse sententiam narrat.

Accedit huc etiam in historia, quæ præcipuè in rebus gestis enarrandis consistit, sæpe Iosephum male rerum, & temporum veritatem coniunxisse. Hanc enim notam Zonaras huic Auctori tamquam mendacij suspecto inurit in vita Caij Caligulæ: qui cum Hebræorum excidium Caligulæ insaniæ, qua Hierosolymorum Templum sibi nouo Ioui consecrarat, ascribere debuisset, abstinuit tamen ab hac vera narratione, vt Imperatoribus blãdiretur. Imo verò firmissimũ Christi Messiæ oraculum, cui omnes Iudæi æque consenserant Gen. cap. vlt. *Non auferetur*, ad Vespasiani Imperium impiè, & impudenter traduxit, vt refert Appianus, lib. 22. historiæ, ac præter Scripturæ Sacræ veritatem detorsit. Quod quàm scurriliter id fecerit, viderint alij, certè in Scriptura Sacra vitianda impietatis notam effugere non potuit. Quod Zonaras in vita Vitellij adnotauit. Præterea, de infantium nece ab impio Herode perpetrata, numquam ne verbum quidem mussitare ausus est, quæ tamen etiam apud profanos Auctores prætermissa non est, quemadmodum satis ioculariter enarrata fuit à Macrobio lib. 2. Saturnalium.

Num verò in alia Temporum supputatione, & rerũ narratione errauerit, præsertim in tempore Descriptionis Quirini, in temporibus Vari, & exilij Archelai, & Coponij Procuratoris, & Pontificatus Ananiæ, inq; numero Legatorum ad Caium; numve Fastos Cõsulares ignorauerit: qui etiam decé, vel certe nouẽ annos regni Herodis omiserit, ideoq; reliqua perturbauerit, & adeo Euangelistis contradixerit: scio non deesse Chronologiæ peritissimum virum, qui constanter neget istos fuisse Iosephi lapsus: eorum potius esse, qui contra sentiunt, quod se aliquando publicè probaturum pollicetur. Interea tamen sibi responderi velle se inquit, si omissione decem, vel nouem certe annorum Regni Herodis Iosephus Historiæ seriem turbauerit, annosq; tamen Herodes triginta septem expleuit Regni, ex quo illud Augustus post Actiacam victoriam cõfirmauit Herodi, qua ratione consequens non sit Augustum post Actiacam victoriam quadraginta septem annos, & amplius regnasse? Si quidem 37. annis regnum confirmauit Herodi, post cuius obitum Archelaus anno decimo sui Principatus relegatus est in exilium, teste omni antiquitate, quę & illud pari assensione testatur Augustum post Actiacam pugnam, quadragesimum quartum ætatis annum minimè expleſſe. Quare ab inferis (ait) suscitatus esse debuit Augustus, vt multis post obitum suum annis Archelaum quadragesimo septimo anno Actiaco multaret exilio, & tres deinde Præsides Iudeæ præficeret, quos testibus Iosepho, Dione, Egesippo, Iosippo, alijsque quamplurimi:, septem annos viuo adhuc Augusto præsediſſe Iudeæ exploratissimè constat. Cæterum qui Iosephi in annis Herodis conantur profligare sententiam, vsque adeo non proficere, vt præterquam quòd, sicut dictum est, Augusti vitam post Actiacam pugnam conantur ad 47. & amplius annos propagare, Caium quoque Cæsarem Augusti nepotem, & Filium adoptiuum scribant anno Christi Domini tertiò Consulem, cum tamen Christum dixerint natum post Caij mortem. Denique cum Christi ortum signent in exitu quadragesimi tertij anni Iuliani, quando iampridem vita excesserat Herodes, intelligi quinam aberrent à scopo. Quin eosdem vt in Epocham recidant Dionysianam, quæ quadragesimo quinto anno Iuliano, Christi Domini natalem notat, duos postmodum annos, & duo Consulum paria ex Fastis Consularibus cogantur expungere. Duo autem illa Consulum paria hæc sunt. Fuluius Aemilianus, & Pomponius Bassus II. Item Cornelius Secularis, & Iunius Donatus; quorum Consulatus incidit in 259. & 260. annum Dionysianum, Cyclo Lunæ 13. & 14. Solis 16. & 17. Ponunt verò illa Consulum paria Fasti Siculi, Cassiodori, Mariani Scoti, Onufrij, Mercatoris, Funcij, Antonij Contij, & aliorum.

Et hæc quidem eò attulimus, vt veritatis amantes interea disquirant, quid solidè tandẽ de tota re sit statuendum; cum & veritas Euangelicæ historiæ sit omnibus præferenda, neque verò dubium sit, si qui Patres Iosephum commendauerint, id eos feciſſe potissimum; quòd quemadmodum olim Magi primitiæ gentium, luce tametsi nouæ Stellæ Messiam prædicantis fuere cælitus illustrati, locum tamen Natiuitatis ab incredulis didicere Iudæis, ita ex Gentibus Christiani licet eloquijs instructi Euãgelicis, ac fide illuminati Diuina, verum Natiuitatis, vel mortis, aut etiam Baptismi Christi annũ, vel septuaginta hebdomadarum Danielis intelligentia, vel Translationem Sceptri de Iuda, vel Veteris, & Noui Testamenti nexum, ac (vt ita dicam) concatenationem, vel opem aliam ex Iosepho Iudæo non exiguam sciant se consecuturos.

IOSEPHVS, qui alijs *Iosippus*, alijs verò *Iosephon*, Iudæus, de quo paullò supra diximus; alius tamen à superiore, scripsit & ipse res gestas Iudæorum; at Hebraicè, vt potius videa-

tur esse Compendium Historiarum alterius Iosephi, qui Græcè scripsit. quamquam & Acta 70. Interpretum complectitur. Hic liber editus quidem fuit ann. 1529. Hebraicè, Vormatiæ, quæ Ciuitas est in Germania apud Schæfer, cum Rabbi Moysis tredecim Articulis fidei Iudæorum, ac libello incerti Auctoris de decem captiuitatibus Iudęorũ. Qui libri cum prodierint vnà cum Latina translatione è regione Hebraici contextus, ac verò illos non viderim, viderint qui Catholicè sapiunt, nequid tũ à Iudæis, quorum oculis velamen adhuc impositum manet, tum ab ipso Munstero, qui sectatus est hæreticos, inspersum sit aduersus Christianam, & catholicam nostram Religionem.

Iosephvs Iudæus, alius item à duobus superioribus, patria Tyberinensis, dignitate Comes, & ingenti miraculo ad fidem pertractus, cum nondũ Christianus esset, vsq; adeò Christianos dilexit, & coluit, vt B. Eusebium, Fregellarum in Italia Episcopũ, à Constantio Imp. Ariano ob fidem Orthodoxam fugatum, hospitio receperit, & Epiphanium Episcopum vnà cum pleriſq; sanctis fratribus illuc profectum, ad visitationem huius honorificè introduxerit: post conuersionem verò multas Christianorum Ecclesias in Vrbibus Iudæorum Tyberiade, Diocæsarea, Nazareth, & Capernaum extruxit. Hic itaque, vt Epiphanius testatur, primus emisit in lucem Euangelium Matthæi Hebraicum, ipsa Matthæi manu Hebraicè cõscriptum, quod in occulto Gazophylacio Iudæorum apud Scythopolim vnà cum Euangelio Ioannis, & Actibus Apost. de Græca lingua in Hebræam translatis inuenit. Claruit sub Constantio Principe, moriturque nonagenarius anno Dom. 370.

Iosephvs Steuanus, Valentinus, Hispanus, De Deosculatione pedum Summi Pont. extat in Tom. 13. pag. 2. fol. 50. inter Tractatus Iuris postremò Venetijs recusos, & auctos. Atqui & Romæ separatim antea prodierat.

Iosve liber (quem Hebræi *Ieoscua*, Græci *Iesum Naue* appellant) nomen accepit ab Oseæ filio Num, quem Moses, commutato nomine, Iosua appellauit, Duce, tam belli, quam pacis gloria clarissimo; qui, vt legitur in capite vltimo huius libri, scripsit post mortem Moysis omnia verba, quæ locutus est ad eũ Dominus in volumine legis Domini, adiungens illi historiam, De transitu filiorum Israel per Iordanem, De subuersione impiorum regnorum, De diuisione terræ promissionis, Deq; cæteris dictis, factisq; memorabilibus à morte Moysis vsque ad annum decimum septimum Ducatus sui: in quo, teste Iosepho, mortuus est vir armis & religione inclytus, annũ agens ętatis centesimum, ac vigesimum, hoc est, anno ab orbe condito bis millesimo quingentesimo decimo, & ante Christi Aduentum millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo. Cætera, quæ à morte Iosue vsque ad finem libri huius scripta sunt, Esdram adiecisse fama est. Theodoretus tamẽ censet etiam totum librum longè post mortem Iosue fuisse collectum ex antiquo Commentario, cui titulus fuit *Liber Iustorum*, adductus auctoritate verborum, quæ in decimo huius Voluminis capite habentur, videlicet, *Nonne hæc* (haud dubium, quin Gesta Iosue) *scripta sunt in libro Iustorum?*

Scripserunt in eum quicumque in vniuersa Biblia. At seperatim Andreas Masius, qui tamen legendus non est nisi iam fuerit emendatus, quemadmodum ex Indice Romano admonemur. Vide verò partitionem huius libri in Georgij Ederi Oeconomia.

Iovita Rapicius, Brixiensis, scripsit ad Reginaldum Polum Paraphrasim in Psalmos duos & viginti, vario carminum genere concinnatam. Cuius initium est. *Non qui Mæoniæ caput.* Porrò Epistolæ aliquot ipsius extant in Volumine Epistolarum Clarorum Virorum, quæ Parisijs prodierunt ann. 1556. Nam qui de numero Oratorio, ac De Periodis libri quinque ab eo conscripti Argentinę fuerunt impressi, huc non pertinent. Eiusdem verò Testamentum edidit Iunta ann. 1552. cum ipse vixisset ann. 1550.

I R

Irenaevs Brasauelus, Ferrariensis, Ord. Minorum, Theologiæ professor, exposuit accuratè, Quæstiones vniuersales Ioannis Duns Scoti. Quæ excusæ Venetijs fuerunt apud Marcum Variscum, ann. 1599.

Irenaevs Lugdunensis, Episcopus, & martyr, qui Græcus Asianus, ac forte Smirnæus fuit, sicuti in eius vita postremo edita euincit Franciscus Feuardẽtius, Polycarpo Martyri, qui Ioannis Euangelistæ fuerat auditor, quique alijs Apostolis, atque Discipulis qui Christum Dominum in carne viderant, familiariter vsus fuerat, instituendum se tradidit: Papiæ autem Ioannis discipuli fuisse auditorem Hieronymus scripsit in Epistola vigesima nona ad Theodotum.

Is postea varijs exantlatis laboribus martyrio coronatus est anno ducentesimo sexto à

Christo

Christo nato, vt habet Eusebius in Chronico, siue ducentesimo quinto, sub Seruo Imper. quemadmodum Tomo Annalium secũdo ostendit Cæsar Baronius Cardinalis. Quo quidem sæculo cuius exeuntis trecentesimus fuit; alij quoque eiusdem nominis martyrium passi sunt; sed non eodem anno. Quippe Irenæus; & Abundius anno Domini ducentesimo sexagesimo primo, Imp. Valeriano, & Irenæus alter cum Antonio, Theodoro, Saturnino, & alijs decem, & septem martyribus, anno ducentesimo sexagesimo secundo, sub eodem Valeriano: atque alius Irenæus cum Mustiola in Etruria sub Aureliano interfectus est Clusij anno ducentesimo septuagesimo quinto. Quod dictũ esto, ne quis de anno martyrij Irenæi Episcopi Lugdunensis erret.

Scripsit Epistolas: vnam ad Blastum, quam inscripsit de Schismate: ac de Ogdoade, quẽ Eusebius *elegantissimum*; Hieronymus autem in Catalogo, *egregium*, Commentarium vocant. Euseb. hist. eccl. lib. 5. c. 19

Librum item de Monarchia, siue, quòd Deus non sit auctor malorum; quo libro Florini doctrinam blasphemiæ & impietatis conuicit.

Libros porrò quinque aduersus Valentini, & eius similium hæreses, Eleutherio Pontifice Maximo, quos Græcè inscriptos, (vti & Græce scriptos) Hieronymus in caput trigesimum quintum Ezechielis, post Eusebium, & Photius in sua Bibliotheca inquirunt his verbis. Ἐλέγχου καὶ ἀνατροπῆς τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, hoc est. Reprehensionis, ac euersionis falsò nominatæ scientiæ libri quinque. Et scriptos quidem, vt ipsemet Irenæus de se ipso testatur in eius Operis Præfatione ἁπλῶς, καὶ ἀληθῶς, καὶ ἰδιωτικῶς, id est, *simplici, vero, ac priuato stylo.* Græcè autem ab eo fuisse scriptos, non solum Hieronymus, qui eum inter Græcos scriptores numerat, verum etiam Iustinus martyr, Demetrius Diaconus, Eusebius, Basilius, Epiphanius, Theodoretus, Antonius Melissa, Anastasius, & Damascenus fidem faciunt, liquidius verò ex ijsdem Feuardentius comprobat. Euseb. hist. lib. 5. c. 6.

Photius adhuc in eadem sua Bibl. num. ρε id est 110. vbi se legisse testatus est quinque libros Irenæi, quorum item argumenta summatim ibidem recitauit; De alijs eius Operibus breuissimè, hæc dicit: πολλὰ δὲ τῶ θεοσεβοῦς Εἰρηναίου, καὶ παντοδαπά, καὶ ἕτερα συγγράμματα, καὶ ἐπιστολαὶ φέρονται, καὶ ἐν τισιν αὐτῶν ἃ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας δόγματα ἀληθείας ἀκριβῶς τοῖς νοθεύουσι διαλύεται, ἀλλὰ καὶ ὑφασμαίνεται.

Quinque verò illorum librorum eundem Irenæum fuisse interpretum, aut versorem non vna coniectura est, qui quòd Græce scierit, ac scitè primò scripserit; Latinè deinceps haud pari sermonis felicitate Latinis, inter quos versabatur, impertiuerit. Nam & Tertullianus, & Athanasius vtraque lingua non pauca ediderunt. Ac Hellenismos, hoc est Græcismos, qui in ea versione passim cernuntur idipsum indicant.

Irenæi autem Græcismos aliquot monstrauit eruditè Iacobus Billius priore suo libro sacrarum obseruationum, c. 33. nonnulla verò emendauit c. 34. quæ digna sunt lectu, quæque auctorem illum satis interdum obscurum illustrant.

At etiam in tertium Irenæi librum quæ annotantur, extant c. 5. secũdi libri earundem Obseruationum Sacrarum Iacobi Billij, quæ ad calcem Epistolarum Isidori Peluſiotę ab ipso Billio è Græco in Latinum versarum adiecta, editæ sunt Parisijs apud Gulielmum Chaudier, ann. 1585.

Præterea Irenæus ipse librum edidit, quo prædicationis Apostolicæ rationem, & modum (vt inquit Eusebius) tradidit, quem & fratri cuidam nomine *Marciano* dicauit. Euseb. Hieron. Nicephorus.

Librum rursus alium de Disciplina.

Alium διαλέξεων διαφόρων hoc est, *De variarum rerum disquisitione*, in quo tum Epistolæ ad Hebræos, tum libri Sapientiæ meminit, certaque testimonia ex eisdem deprompta citat ad Ecclesiæ informationem. Euseb. lib. 5. hist. c. 25.

Quin & promiserat primo aduersus hæreses libro, capite vigesimonono, se Opus singulare aduersus Marcionem, præstante Deo, editurum: At verò nihil huius citatum extat à Patribus, & hoc Eusebius obseruauit lib. 5. hist. eccl. c. 8.

Sed quem librum de Scientia inscriptum etiam edidit, compendiosum quidem illum (ait Eusebius) sed summopere necessarium, quo Gentilium tumultus partim sedarat, partim calumnias, & errores refelleret; hic (vt reliqua pleraque) interijt.

Editio autem quinque librorum aduersus hereses, omnium sine dubio optima est, quã Franciscus Feuardẽtius Ord. Minorum Franciscanorum, curauit emitti Coloniæ Agrippinæ ex Officina Birckmannica, ann. 1596. apud Arnoldum Mylium, quæ & vocatur Editio secunda ipsius; cum primam alibi minus absolutam emisisset.

Huic verò secundæ Editioni accessere.

Græca fragmenta, quæ ex Irenæo quõdam inseruerunt in sua scripta Iustinus martyr,

Basilius Magnus, Epiphanius, Eusebius, Theodoretus, Anastasius Nicænus, Melissa, Demetrius Diaconus, Damascenus, Nicetas. Atqui ex Aquitania mihi scripsit Fronto Ducæus Societatis nostræ, optasse Feuardentium inueniri posse Parallela Damasceni, in quibus quædam alia Irenæi extarent; quamuis non defuerint, qui totum Irenæum Græcum alicubi Venetijs delitescere putauerint.

Eadem fragmenta Latinè reddita à Ioachimo Perionio, Iacobo Billio, Ioane Christophorsono, alijsq; viris pijs, & eruditis.

Scholia Iacobi Billij, & Notæ Frontonis Ducei in octodecim primi libri capita; Billio enim propositum fuit Latinam nouam editionem adornando corrigere Græca, quæ vertebat; Ducæo autem emendare Latinam veterem ex collatione cum Græco, qui & Billium id cupientem iuuit in alijs quibusdam, vt & in Hellenismis ad Irenæum spectantibus.

Annotationes Francisci Feuardentij singulis omnium librorum capitibus maioreex parte auctæ, ac locupletatæ.

B. Irenæi è priscis Patribus Encomia.

Cæterum in secunda Editione, duodeviginti capita primi libri Irenæi aduersus hæreses versa sunt è Græco in Latinum à Billio, & Græcus codex è regione versioni Latinæ est positus.

In scholijs verò, quæ sunt Feuardentij, atque Ducæi, notantur ea, in quibus Gallassius quidam hæreticus, & alij errarunt, dum Irenæum vertunt: Cornarius autem, & reliqui non errarunt.

Ad fragmenta quod attinet. Vnum est libri de Ogdoade extremi: quo in fragmento obtestationem legimus, quam item Hieronymus suo intexuit Catalogo ad Descriptores Operis sui, de quo nos paullo post. Vide item Eusebij lib. 5. hist. cap. vndevigesimoquarto. Vltimum denique fragmentum excerptum est ex Responsione ad Quæstionem centesimam quintam Orthodoxorum, quæ præfert nomen Iustini martyris.

Additus est huic secundæ Feuardentij editioni, Conflictus Arnobij, & Serapionis de Deo Trino, & Vno, deque duabus in Christo naturis in vno supposito, nusquam hactenus editus.

Iam eorum, qui de Irenæo scripsere, duo genera sunt; hæreticorũ alterum nostræ ætatis: alterum Catholicorum, siue Patrum, qui hoc seculo vixerunt. Sanè præter veteres illos hæreticos, qui præbuere occasionem Irenæo, & reliquis Orthodoxis, de eadem materia agendi; Recentiores nempe Caluiniani, & Centuriatores Magdeburgenses, pleraque falsissimè Irenæo tribuerunt, dolentes tam antiquum, & Apostolicum virũ ita perspicuè Veritatem sanctissimæ Eucharistiæ, huius oblationem à Christo Domino institutam, liberum Arbitrium, Fidem & Opera, Principalitatem (vt ille vocat) potentiorem Ecclesiæ Romanæ asseri, atque monstrari. Quædam interea in eo minus candidè carpunt, vti mos est muscarum in corpore sano, vbi tantillum subodorantur vlceris, aut scabiei. Quin etiã quo tempore ante istos prodierũt Annotationes Erasmi in Irenæum, Index ipsi adtextus plenus fraudis animaduersus est, qui omnino abolendus est. Id quod Louanienses in suo Expurgatorio Indice in locis septem supra sexaginta obseruarunt. Porrò impostura istas hæreticorum omnes Franciscus Feuardentius accuratius aperuit, atque eruditè post alios explosit.

Verum enimvero Antiqui Patres, Ecclesiæ spiritu acti, si quid minus incommodè dictum in Irenæo compererunt, id quidem notarũt, vt veritas roboraretur, sed in alijs omnibus nihil eius doctrinæ, atque sanctitati detraxerunt. Nimirum erant nonnulla non tam ab Irenæo inuenta, quàm à maioribus litteram occidentem sequentibus nimis credita: quæve nondum Ecclesia expenderat (quod ea minus latè patuerant) neque adeo palam damnauerant.

Eiusmodi fuit error, vbi, dũ feruore quodam oppugnandi Gnosticos, qui vnum tantummodo annum dicebant Christum prædicasse, plures ille posuit, quàm reipsa fuerint, atque addidit Christum Dominum seniorem passum in Cruce fuisse. & quidem ex traditione, & ex scriptura conatus est probare Dominum ad annum ferè quinquagesimũ peruenisse. Id enim facit ex illo Io. 8. Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Vide autem Bellarm. Cardinalem Tom. 1. lib. 4. cap. 12. de Verbo Dei non scripto. Error item alter, quòd insecutus Iudæorum ὑποπτώσεις asseruerit Regnum Christi, & electorum eius (post Resurrectionem, & extinctum Antichristum, atque post vniuersorum Iudicium) in Terris terrena Hierusalem restituta per mille annos futurũ iuxta litteralem sensum. Sed enim hoc nõ fuisse eius inuentum, verum aliorum, qui illum præcesserunt, & alij sunt subsecuti, certũ est. Hieronymus enim in Proemio in librũ decimum octauum

Com-

Commentarij in Isaiam, & Comment. 36. Ezechielis, Irenæum inquit, id vnà cum Papia, Tertulliano, Victorino, Lactantio, Seuero, Apollinari, quibus addendus est Iustinus martyr, id sensisse: aduersus quem Dionysius Alexandrinus librum scripsit elegantem, deridens mille annorum fabulam, & aureum, ac gemmatam in Terris Hierusalem, ociũ Sabbathi, cunctarum gentium seruitutem.

Qui quidem errores, cum è libris Irenæi, qui hactenus circumferebantur, colligi nõ possent, iam incurrunt in oculos legentium quinq; capita, in quibus hæc planissimè extant. Nam ea forsan, à pijs sublata, bono (vt tum videbatur consilio) Feuardentius legitima adiecit secundæ suæ editioni. Ea verò sunt 32. 33. 34. 39. 36. quæ & notis suis illustrans, errores illos, quo docet veritatis respectu nil derogans nomini Irenei confutault.

Sanè & Dionysius Areopagita libri de Ecclesiastica hierarchia Parte prima, c. septimo, Caius, atque Dionysius Alexandrinus, pisci Scriptores. ac magni nominis, Eusebius, Augustinus, lib. 20. de Ciuit. Dei, c. 7. 8. 9. Theodoretus lib. 3. hæreticarum fabularum, Epiphanius lib. 3. contra hæreses Tomo primo, eundem errorem reiecerunt. Quam ab Ecclesia fuisse diu dissimulatum, ac toleratum, neque prius tamquam hæresim damnatum scimus, quam quidam Nepos Aegyptius Episcopus, deinde Concion, postremo Apollinaris Laodicenus eundem scriptis, & cõcionibus, pugnacius, ac pertinatius defenderint, & inuexerint: vti habent Eusebius, atque Hieronymus haud semel.

Euseb. lib. 3. hist. c. 32. & 33

Euseb. lib. 7. ca. 19. & 20. Hier. lib. 8. in Esa. & alibi.

At præterquam quòd ipsemet Irenæus hunc errorem ablegasset, si, id feciſſe vidisset Ecclesiam, certè ipso sanguine eluit hanc maculam, non minus quàm Cyprianus martyreum suo martyro absterſit, qui de baptismo hæreticorum, quasi fuisset inualidus, irrepserat.

Quæ vt fuit causa, cur Viri sanctissimi nõ destiterunt de Irenæo loqui honorificentissimè mentem eius in fide Catholica rectissimam perpendentes, sic illum martyres, qui ceerunt vinculis, allegantes ad Eleutherium Pont. Max. *Te obsecramus*, scripsere, *vt illum, vt-pote studio incredibili erga testamentum Christi flagrantem amplectaris.*

Euse. li. 5. c. 4. & Nicephor.

Auctor Responsionum ad Quæst. Orthodoxorum, qu. 115. apud Iustinum martyrem, vocat eum *martyrem, ac Lugdunensem Pontificem.*

Tertullianus connumerans eum inter Sanctos, atque prestantes martyres Iustinũ philosophum, Miltiadem Ecclesiarum Doctorem, & alios qui instructissimis voluminibus (ait) hæretiarchas confutarunt, appellat omnium *Doctorum curiosissimum exploratorem.*

Lib. adu Valẽtinianos. c. 5.

Epiphanius nominat *Apostolorum successorem per omnia ex Spiritu sancto ornatum, veluti generosum Athletam, à Domino prolatum; & cœlestibus gratijs, ac donis illicium, secundum veram fidem, ac scientem luctatum contra vniuersum ipsorum delirum figmentum*, testatur.

Basilius lib. de Spiritu sancto, c. 29. Euthymius in Panoplia. Hieron. in cap. 64. Esaiæ, & in Catalogo, & Epist. ad Theodoram Viduam, & Græcus eius Interpres Sophronius, August. lib. 1. contra Iulianum Pelagium, Greg. lib. 9. Regiſtri, c. 10. ad Aetherium Viennensem Episcopum: Theodoretus dialog. 1. Andreas Cappadox, referente etiam Cappadoce Comment. in ca. 4. Apocalypseos, Anastasius Nicænus Patriarcha lib. Quæst. & Responsionum in Sacram Scripturam, quæst. 38. Damascenus in Parallelis. Antonius Melissa in Sermonibus, Procopius Gazæus Comment. in Genesim. Nicetas Choniates in Thesauro Orthodoxiæ, omnes Græci, & Antiqui Scriptores Ecclesiastici semper eum eximiæ laudis, & venerationis præfatione illum citant. Oecumenius in caput secundum Epistolæ secũdæ D. Petri, Photius in sua Bibl. Θεοπίσιον hoc est, *mirabilem*, siue *Diuinum* nominat, præter id quod Vsuardus, Ado Viennensis, Cæs. Baro. Card. in suo Martyrologio, ac præcipuè in secundo Annal. Tomo scribunt.

Porrò quòd Christophorsonus locum Irenæi apud Eusebium lib. 5. c. 24. ad Quadragesimæ varietatem retulerit, quod & alij fecerunt, Bellarminus Card. refutat, veramque è Græco versionem ostendit. Qui cum scribat Irenæi Græcam editionem prodijsse correctissimam olim Parisijs, legendus est eius liber secundus cap. 13. de bonis operibus in particulari.

Cum autem Hieronymus in Catalogo quædam de Irenæo interserat, quæ præter illius Scriptorum Indicem, digna scitu reliquerit, eadem nos quoque huc tanquam digna adiectu posuimus. Sic autem habet.

Irenæus Photini Episcopi, qui Lugdunensem in Gallia regebat Ecclesiam Presbyter à Martyribus eiusdem loci ob quosdam Ecclesiæ quæstiones Legatus Romam missus, honorificas super nomine suo ad Eleutherum Episcopum perfert litteras. Postea iam Photino propè nonagenario ob Christum Martyrio coronato in locum eius substituitur. Constat autem Polycarpi, cuius supra fecimus mentionẽ, Sacerdotis, & Martyris hunc

fuisse discipulum. Scripsit quinque aduersus hæreses libros, & contra gentes volumen breue, & de disciplina aliud, & ad Martianum fratrem de Apostolica prædicatione, & librum variorum Tractatuũ, & ad Blastum de Schismate, & ad Florinum de Monarchia, siue quod Deus non sit conditor malorum, & περὶ τῆς ὀγδοαδῶν egregium Commentarium, in cuius fine significans se Apostolicorum temporum vicinum fuisse, sic subscripsit: *Adiuro te qui transcribis librum istum per Dominum nostrum Iesum Christum, & per gloriosum eius Aduentũ, quo iudicaturus est viuos, & mortuos, vt conferas post quam transcripseris, & emendes illum ad exemplar vnde scripsisti diligentissimè: hanc quoque obtestationem similiter transferas, vt inueneristi in exemplari.* Feruntur eius & alia ad Victorem Episcopum Romanum de Quæstione Paschæ Epistolæ, in quibus commonet eum, non facile debere vnitatem Collegij scindere. Si quidem Victor multos Asiæ, & Orientis Episcopos, qui decima quarta Luna cũ Iudæis Pascha celebrant damnandos crediderat. In qua sententia hi etiam, qui discrepabant ab illis, Victori non dederũt manus. Floruit maximè sub Commodo Principe, qui Marco Antonio Vero in Imperium successerat. Hæc Hieronymus ad quem adijcit Notam sequentem Suffridus his verbis.

Irenæus Pothini Episcopi: Sophronius etiam habet ποθεινῦ vt etiam m.s. cod. Gemblacensis. ceteri omnes m.s. codices nostri *Photini* legunt, nos nihil mutamus, *Ad Eleutherium* cod. Gemblacensi habet *Eleutherum*, quibus & subscripsit Lypsius, vt & supra, sicut & Sophronius & περὶ τῆς ὀγδοαδῶν *egregiũ Commentarium*. Lypsius, ex m.s. suis adnotauit, & de Ogdoade egregium σύνταγμα quam Lectionem habet, & Gemblacensis codex, nisi quòd pro Ogdoade perperam legat, *Octaua* Paulo autem superius pro eo quod communiter legitur *ad Martianum fratrem*, cod. m.s. Sigebergen. legit, *& ad Martionis fraudem.*

I S

An. Do. 450.

ISAAC scripsit De tribus personis Sanctæ Trinitatis, & Incarnatione Domini Librũ obscurissimæ disputationis, & inuoluti sermonis: confirmans ita in vna Deitate tres esse personas, vt tamen aliquid sit in singulis proprium, quod non habeat alia: Patrem scilicet hoc habere proprium, quòd ipse sine origine, origo sit aliorum. Filium hoc habere proprium, quòd Genitus Genitore non sit posterior: Spiritum sanctum hoc habere propriũ, quòd nec factus sit, & tamen sit ex altero.

De Incarnatione verò ita scripsit, vt manentibus in ea duabus naturis, vna credatur Filij Dei persona. Hæc Gennadius in Catalogo.

At Suffridus Petrus in Notis ad illum inquit. *Hic Isaac, neque Tritemio, neque eius appendici notus est: floruisse autem videtur circa annum 450. quantum ex consequentia Catalogi eiusdem Gennadij apparet.*

ISAAC Abbas, Ord. Cisterciẽsis, scripsit ad Alcherum Monachum Clareuallensem Epistolam De anima, quæ incipit, *Dilecto suo Alchero frater Isaac.* Extat m.s. in membranis, in Bibl. S. Benedicti Mantuani, continetque folia magna quatuor.

ISAACI Abbatis quædam de Statu Animarum extabãt Græcè m.s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

ISAAC Anachoreta, De vijs appropinquandi Deo. Græcè m.s. in Bibl. Vaticana.

ISAAC Monachus: quem vt Græcè litteraturæ peritissimum commendat Sixtus Senẽsis, scripsit Græcè Homiliam in verba illa Domini. *Hæc mando vobis.* Encomium martyris Demetrij. Quin & alia, quæ licet huc non pertinent, ne tamen excidant, huc adtexuntur. Videlicet Græcum Scholion in primam figuram Descriptionis in plano, & Carmina De duodecim ventis. Quæ extabant apud Didacum Hurtadum Mendozam. Astronomica item varia, & Astrolabij Apparatum. Quæ extant in Bibliotheca Vaticana. Librum De Planetis m.s. qui in Bibliotheca Cæsarea Viennæ Austriæ asseruabatur. Methodum Geodesiæ, ideſt *Terræ* diuisionis. Scholia in sex priores libros Elementorũ Euclidis, quæ quidem Latinè versa prodierunt olim Argentorati. Solutionem Quæstionis Palameticæ περὶ τῆς παλαμῆς, cum pleraque eiusmodi Astronomica extitissent, item apud D. Antoniũ Venetijs, & extent etiamnum in Augustana Bibl.

ISAAC alius Pater in Eremo Scytica demoratus, scripsit duas Homilias. Alteram De qualitate Orationis. Alteram De iugitate Orationis. Extant in Collationibus Ioan. Cassiani.

ISAAC Syrus, Presbyter Antiochenæ Ecclesiæ, scripsit Syro sermone (vt Gennadius emendatus à Suffrido Petro habet) longo tempore, & multa; præcipua tamen cura aduersum Nestorianos, & Eutychianos. Ruinam etiam Antiochiæ longo carmine prænvit, eo

Au-

Digitized by Google

Auditores imbuens ſono, quo Effrem Diaconus Nicomedia lapſum. Moritur Leone, & Martiano Imperatoribus. Hæc Gennadius.

Eius autem Iſaaci liber de contemptu Mundi extat in Bibl. Sanctorum Patrum Margarini Bignæi: quemadmodum & in Vaticana inter Sermones, qui Græcè m.s. inſcribuntur *Aſcetici*, Sermo de ijs, quæ faciunt vt quis Deo appropinquet. Nimirum illemet, quem Iſaaco huic aſcribit Tritemius. De acceſſu ad Deum; qui incipit: *Quando aliquis in aliquam ruinam.* Sed & idem Tritemius agnoſcit tanquam legitimos Iſaaci fœtus, Librum prænotatum, Exhortatorium vitæ Spiritualis, cuius initium. *Anima quæ Deum diligit.*

De pugna vitiorum.	*Multorum honorem.*
De difficultate virtutum.	*Quamlibet virtutem.*
Dialogum de profectu Spirituali.	*Quo vinculo retinetur.*
De ordine Monaſticæ vitæ.	*Ex operatione violenta.*
De Humilitate.	*Beatus homo, qui ſcit.*
De tribus Ordinibus proficientium.	*Tres ſunt Ordines.*
De Solitudine Monachorum.	*Homo multæ ſolitudinis.*
De diuerſis tentationibus.	*Virtutes inuicem.*
De informatione Nouitiorum.	*Hic eſt ordo ſobrius.*
De Pœnitentia.	*Fortitudinem, quam.*

Homilias plures ad populũ, quas ad manus ſuas haud veniſſe idem Tritemius ſcribit, qui an. 440. claruiſſe dicit hunc Iſaacum ſub Theodoſio Iuniore.

ISAIAS Abbas. Vide in verbo, Eſaias Abbas. Scripſit autem ad fratres, qui cum ipſo viuebant Orationes. Extat in Bibl. SS. PP. To. 2.

ISAIAS Patauinus. Vide in verbo, Eſaias Patauinus.

ISAIAS Cracouienſis, Polonus, Ord. D. Auguſt. ſcripſiſſe digniſſimas Quæſtiones in Mag. Sent. dicitur à Ioſepho Pamphilo: quæ in Germania in Bibliothecis eius Ordinis, vnà cum alijs Ioannis Bloch Germani in eund. Mag. aſſeruabantur.

ISAIAS Propheta, quem Hebræi pronunciant Ieſcaeiau, quo nomine deſignatur *Domini ſalus*, alij verò inter Latinos *Eſaiam*, alij *Ieſaiam* nominant cum initio ſuæ Prophetiæ hæc verba præfixerit. *Viſio Iſaiæ filij Amos, quam vidit ſuper Iudam, & Hieruſalem in diebus Ozia, Ioathan, Ioachaz, & Ezechiæ Regum Iudæ*, ſatis Lectorem excitare poteſt non ſolum ad ea, quę Hieronymus De Titulis prophetarum admonet, verum etiam quod operam ſibi tã diu, tamque fideliter à tale organo Spiritus ſancti voluit ſibi præſtari Deus. Et quidem cum Hieronymus dicat in Titulis Prophetarum commemorari perſonas, Iſaiam videlicet, atque Ieremiam, ea ratione, vt Hebręorum vitia reſeruent, aut aliquid prænũcient, aut vt mærentem populum conſolentur, aut vt tempus etiam exprimant ſub quibus Regibus Prophetias pronunciauerint. Et ſub Ozia quidem (quod etiam Alphonſus Salmeron noſter, Decimo ſuo Prologomeno ad Diuinam Scripturam exiſtimauit eſſe Lectorem admonendum) prophetauit Iſaias per quinque prima capita. Sub Ioathan verò per totum ſextum caput. Sub Rege autem Achaz à ſeptimo capite vſque ad finem quartidecimi capitis. At ſub Ezechia Rege à quintodecimo capite vſq; ad quadrageſimum. Rurſus à quadrageſimo ad quadrageſimum nonum Cyri hiſtoriam, & liberationem à captiuitate Babel vaticinatur. Nec ſatis exploratum eſt ſub Ezechia ne, an ſub Manaſſe eius ſucceſſore à quadrageſimò ad finem Libri planè apertè, ac ſine typo prophetauerit De Chriſto Domino, & eius Eccleſia: quamuis etiam in alijs capitibus pleraque item de Chriſto interſeruerit.

Vide Partitionem dilucidam, & breuem vniuerſæ huius prophetiæ tamquam in duos Tractatus bipertitæ, alterum comminatorium vſque ad caput trigeſimumprimum, alterum conſolatorium vſque ad finem capitis ſexageſimiſexti in vndecim Tabulis Oeconomiæ Biblicæ Georgij Ederi.

Iam quòd item poſt D. Hieronymum Sixt. Senenſis noluit prætermittere, dum de hoc Diuino Propheta loqui debuit, veriſſimũ eſt in hoc Libro. vt Hieronymus ait, quicquid de Phyſicis, Ethicis, Logicis, & quicquid Sanctarum Scripturarum myſterijs poteſt humana lingua, & mortalium ſenſus accipere, cõplexus eſt ſumma præ cæteris prophetis venuſtate ſermonis, & vrbanæ dictionis elegantia. Narratio totius libri, proſa eſt, per cola, & commata diſtincta, & numeris omnibus abſoluta, exceptis tribus Canticis, Vineæ ſcilicet, Vrbis Syon, & Ezechiæ Regis; quæ vna cum Oratione Iſaiæ hexametris, ac pentametris verſib. incedere Iſidorus teſtatur. Protulit aũt Iſaias de Chriſti Saluatoris noſtri Aduentu, Incarnatione, Miraculis, Prædicatione, Vita, Paſſione, Morte, Reſurrectione, & Gloria tot ac tã magnifica, & aperta teſtimonia; vt non de futuris eius euentib. vaticinari

Bibl. Sanctę lib. 1.

videa-

videatur, ſed magis de præteritis eius geſtis hiſtoriam ſcribere, & Euangeliſtæ potius, quàm prophetiæ partes implere. Atqui hinc arbitror Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, hunc vnum inter omnes Prophetas delegiſſe ſibi, quem primum in Synagoga patriæ ſuæ publicè legeret, & exponeret. Moritur Iſaias ſub impijſſimo regne Manaſſe, iuſſu eius in duas partes diſſectus, quia Optimates regiæ domus, principes Sodomorum vocaſſet, atque dixiſſet, ſe vidiſſe Deum in ſublimi ſolio ſedentem. Sepultuſque eſt ſub quercu Rogel in Beniaminia tribu circa annum ab Orbe condito ter milleſimum ducenteſimum quadrageſimum, & ante Chriſti ortum ſeptingenteſimum vigeſimum octauum. Scripſiſſe dicitur præter hæc etiam alia, quæ in proximè ſequenti libro (ait Sixtus Senenſis) annotabimus.

Atqui Propheta hic corporis caſtigatione præcellens (adeo Dominus Deus per eiuſmodi organa libenter loquitur) cum nudus, & diſcalciatus ad tertium annum inceſſiſſet, acerbiſſimo genere mortis, quale diximus, fuit interfectus.

Scriptores in Iſaiam Prophetam.

Omnes, qui vniuerſam Diuinam Scripturam explanarunt; Separatim autem, Adam. Et alter item recentior Adamus Sasbouth, ſi tamen is eius Commentarij, ſiue accuratæ Paraphraſeos fuerit Auctor, de quo vide in verbo, Adamus Sasbouth. Alanus Inſulenſis. Alredus Rieuallis. Ambroſius Mediolanenſis. Baſilius. Cyrillus. Didymus. Euſebius Cæſarienſis. Franciſcus Forerius. Gilbertus Anglus. Hector Pintus. Henricus Vichingan. Hieronymus Oſorius. Ioachim Abbas. Ioannes Maldonatus, licet nondum prodierit & vtinam extaret. Leo Caſtrus Matthæus Ebroicenſis. Michael Maſſanus. Nicolaus Dunkeſpulus. Procopius. Richardus Victorinus. Theodoretus. Thomas Aquinas. Thomas Haſſelbach. Victorinus Pitabionenſis. Et alij, præcipuè item, qui libros ediderunt ad perfidiam Iudæorum euincendam, dum huius Prophetæ ante alios prophetias clariſſimas ijs proponunt.

Variarum autem Lectionum in editione ſeptuaginta, vide Scholia tam ad Græcam, quàm ad eius verſionem emiſſam Romæ Sixto V. Pont. Max. Ceterum qui liber, ſecundo lib. Paral. c. 6. & 32. tribuitur Iſaiæ, hic continetur in eius Prophetia à ca. 36. vſque ad 40. At alter ille liber, qui olim *Aſcenſio Iſaiæ* inſcriptus eſt confictus fuit ab hæreticis, quemadmodum Origenes in c. 13. Matthæi. Hieronymus in Iſaiæ cap. 64. Epiphanius in ſecundo Panarij teſtantur. Idem dicimus de alio libro, qui prænotatur *Viſio Iſaiæ*, licet aliquot ante annos Venetijs incautè fuit excuſus, numquam tamen prodijt ab Iſaia propheta. Qui verò libri Prouerbiorum, Eccleſiaſtici, Cantici Canticorum à Rabbi Moyſi Kimchi in libro Viarum linguæ ſanctæ aſcribuntur Iſaiæ, ij ſunt Salomonis Regis.

ISIDORVS Aletrinatium Epiſcopus, De Diuitijs, & Paupertate, Romæ apud Antonium Bladum, an. 1556. Is autem C. Peruſcus Iſidorus nominatur.

ISIDORVS Alexandrinus, qui inter ſolitarios venerandus, & circumſpectus habebatur, varias ad varios vſus Eccleſiæ Epiſtolas ſcripſit, quarum Ephræmius Theopolitanus Epiſcopus meminit, in quinto libro Operis ſui, quod Photius legiſſe ſe teſtatur, qui & eorum Librorum argumentum ſatis fusè deſcribit in Biblio. ſua Græca, p. 406. editionis Auguſtanæ.

ISIDORVS Aſturicenſis, vita & doctrina clarus, quique tertio Braccarenſi Concilio interfuit, quod celebratum eſt, an. Dom. 675. reliquiſſe ingenij ſui poſteris monumenta ſcribitur. At quænam ea fuerint, mihi non conſtat.

ISIDORVS Clarus, Brixianus, Monachus Monaſterij S. Ioannis Euangeliſtæ Parmæ, & Abbas S. Mariæ Ceſennæ, Congregationis Caſſinenſis, aliàs S. Iuſtinæ de Padua, Ord. Diui Benedicti, Epiſcopus deinde Fulginas ſcripſit pleraque, atque vti cum Latina lingua, Græcam, Hebraicamque callebat, ſic Biblia quoque vertit, & alia ſcripſit, quæ huc adijcientur.

Sed ex Biblijs ipſius in Regula tertia Indicis Romani Librorum prohibitorum, iubetur, vt Prologus, & Prolegomena prædicantur; eius verò taxatum nemo tantum vulgatæ editionis eſſe exiſtimet. Ceterum, hæc vtriuſque Teſtamenti verſio, & Hebraicam, & Græcam veritatem, quemadmodum præfert inſcriptio excuſa Venetijs fuit vnà cum Scholijs an. 1542. Deinde autem præciſis ijſdem Catalogo, ac Prolegomenis an. 1564. apud Iuntas ibidem.

In Canticum Canticorum Salomonis Scolia. Quæ ibidem an. 1544. prodierunt apud Iolitos, ſiue Zilettum.

Digitized by Google

In Sermonem Domini in monte habitum, secundum Matthæum orationes 69. excusus ibidem an.1546.1565.1566.& 1567.

In Euangelium Lucæ, orationes 54. ibid.an.1565.

Orationum extraordinariarum Volumina duo, in quibus vtriusque sacri instrumenti insigniores quique loci explicantur. ibidem apud Dominicum Nicolinum, an. 1569. & an.1577.

In Caput 1 x.Epistolæ Diui Pauli ad Romanos, ad Chrysostomum Cassinensis Congregationis Præsidem, Orationes duas: quarum præfatio incipit: *Etsi persuasum mihi semper fuit.*

Oratio autem prima: *Qui locus iam diu.*

Oratio verò secunda: *Quamquam ego oratione hesterna.* Extabant m. ss. apud Archangelum Fantonum Monachum S. Nicolai de Littore Venetijs.

In Caput xv. primæ Epistolæ D.Pauli ad Corinthios, libros tres composuisse ipse Isidorus fatetur in præfata Oratione secunda, at ignoratur vbinam extent.

De Iustificatione hominis,& de Gloria, Orationes habitas in Concil. Trid. editas Venetijs an.1548.& Louanij cum alijs in eodem Concilio habitis.

De modo in diuitijs adhibendo ab homine Christiano, Orationem excusam Mediolani, an.1540.

Ad eos, qui à communi Ecclesiæ sententia discesserunt, Adhortationem ad Concordiã. Mediolani apud Caluum, ann.1540.

Hic cum septennium exemplo,& sanctis moribus Episcopatum Fulginatensem administrasset, denique peracutum febrim patientur ferens, placidè obdormiuit in Domino annos agens circiter sexaginta, anno autem Dom.1555.die 28.Maij. Sed & cum quadraginta horas cadauer extra sepulturam ob populi erga eum venerationem relictũ fuisset, id suauem spirans odorem viri anteactam vitam indicauit.

ISIDORVS Cordubensis Episcopus, dictus Senior, libros quatuor, ad quatuor Libros Regũ, scripsit Orosio Presbytero Hispano B. Augustini olim Auditori. Viuebat an. 420. Trit. præter Sigebertum.

ISIDORVS Hispalensis, Episcopus, dictus *Iunior*, quamuis,& tertius alius post vtrumque Pacensis propriè *Iunior* dictus, quod *Senior* ille alter Cordubensis Episcopus eum multos ante annos præcesserat, Leandrum fratrem suum, Hispalensis Prouinciæ Beticæ cathedram tenuit. *Vir* (vt habet Ildefunsus de Viris illustribus) *decore simul, & ingenio pollens, illam* (subdit) *tantæ iocunditatis affluentem copiam in eloquendo promeruit, vt vbertas admiranda dicendi ex ea in stuporem verteret audientes. Scripsit Opera eximia, & non pauca: id est, Librum De Genere officiorum; Librũ Proemiorũ; Librum De Ortu, vel obitu Prophetarũ; Librũ Lamentationum, quem ipse Synonima vocitauit. Libellos duos ad Florentinam Sororem, contra* * *nequitiam; Libum de natura rerum, ad Sisebutum Principem; Librum Differentiarum; Librum Sententiarum. Collegit etiam de diuersis auctoribus, quem ipse nominat Serecretorum Expositiones Sacramentorum, quibus in vnum congestis, ipse Liber dicitur, Quæstionum. Scripsit quoque vltimo ad petitionem Braulionis Cæsaraugustani Episcopi, Librum Etymologiarum; quem cum multis annis conaretur perficere, inexpleto Opere diem extremum visus est concluisse. Claruit temporibus Reccaredi, Gundemari, Sisebuthi, Suinthilani, Sisannandi Regum; annis fermè quadraginta tenens Pontificatus honorem, insignemq; doctrina sanctæ gloriam, pariterq; decorem.* Hæc Ildefonsus.

* Aliquid deesse videtur in m.ss.cc. qui lacunam præferunt, vt notauit Garsias Loaysa.

Obijt autẽ an.636.vt habet Lucas Tudensis in Cinthilano Rege.deq; illo hæc scribit: *Anno primo Regis Cinthilani Doctor & Legumlator Hispaniarum Isidorus stans in Ecclesia peracto sermone ad populum, & expandens manus, benedicens omnibus, Deo hactenus sibi traditum Regum commendans, felicissimo somno obdormiuit in Domino. Decoratus in quippe extitit sanctitate, spiritu prophetiæ clarus in eleemosynis largus, hospitalitate præcipuus, corde serenus, in sententia verax, in iudicio iustus, in prædicatione latus, in lucrandis Deo animabus studiosus, in expositione Scripturarum cautus, in consilio prouidus, in actu humilis, in mensa sobrius, in oratione deuotus, honestate præclarus, semper pro Ecclesia, vt veritatis defensione mori promptus, & in omni bonitate conspicuus. Præterea Pater extitit clericorum, Doctor, & sustentator monachorum, ac monialium, consolator mærentium, tutamen pupillorum, ac viduarum, attritor superborum, persecutor, & malleus hæreticorum. Rexit Archiepiscopatum Hispalensem 40. annos diuersis miraculorum signis fulgens, Romanæ Papæ in Hispania vicem gerens. Ex stirpe Gothorum progenitus, & natus Patre Seueriano Duce Carthaginiensi.* Sic Tudensis.

Arnoldus autem Vuion cum S. Gregorij Magni Pont. Maxim. eum discipulum faciat fuisse quoque inquit Ord. D. Benedicti (vt aiunt) monachum, & quem & obijsse scribit an.642.prodie nonas Aprilis contra quàm Tudensis habet. Quin & mortuus sub Chintila Gothorum Rege ait Braulio, ex quo multorum errores conuincuntur de anno mortis

Ilde-

Isidori. Redemptus Clericus Isidori discipulus, confirmat hac veritatem, qui eum mortuum scripsit Aera 674. hoc est an. 636. & Chintilam cœpisse regnare Aera 674. id est Christi Domini an. 636. cernitur in Concilio quinto Toletano. Anno autem secundo Chintilæ videmus habitum sextum Concilium Toletanum, cui iam non Isidorus (erat enim mortuus) sed Honoratus Isidori successor interfuit.

Translatum aũt Isidori corpus in Vrbem Legionem, à Ferdinando primo Castellæ simul, & Legionis Rege, qui hoc ab Eneto Sarraceno Hispali regnante magnis precibus, & præmijs impetrauit. Cuius nomine templum ædificatum est Legione, vbi sepultus, miraculis clarum magna populus religione veneratur.

Quòd verò Arnoldus Vuion in libro Ligni Vitæ, scripsit B. Isidorum requiescere Bononiæ in Ecclesia Patrum Cœlestinorum, Ioannes Grialus in Nota ad prænotationem Braulionis in vltima Isidori editione scribit se conijcere, forma & quantitate capsæ, siue loculi Arnoldum credidisse ibi integrum Isidori corpus esse, vbi forsan non nisi aliquot ossa, vel cineres ipsius cõtinentur. Sed vitam, & mortem ipsius Isidori summatim, & pro dignitate conscriptam, lege in Io. Mariana nostro de rebus Hispaniæ, lib. 6. c. 7.

Natione autem fuisse Germanum ait (ac nescio vnde) in suo Scriptorum Catalogo Guielmus Eisingr. quamquam (inquit) Hispani suum esse affirment, ac Leandri, Fulgentij, & Florentinæ Virginis germanum fratrem, alij Theodosię Reginæ addunt Ermenigildi, & Reccaredi Matris, Patre quidem Seueriano, quem nonnulli Carthaginensis Prouinciæ Ducem faciunt.

Opera Isidori Hispalensis Episcopi varijs in locis excusa, Quive in eum laborarunt.

Iam verò etsi Ildefonsus Isidori pleraque attigit, plura tamen ab eo fuisse scripta, Tempus ipsum prodidit, quæ & subinde auctiora nostrum hoc æuum ferax eruditionis, emisit.

Et libri quidem tres De Summo bono, vnà cũ libris viginti Etymologiarum excusi fuerant an. 1483. Venetijs, atque Lipsiæ in Germania ann. 1493. cum deinceps ijdem libri tres de Summo Bono castigati, & editi per Hubertum Scutieputæum Canonicum in Bethleem prope Louanium, impressi sunt Antuerpiæ apud Io. Bellerum, an. 1564. vnà cum libello eiusdem Isidori De contemptu Mundi.

De Natiuitate Domini, Passione, Resurrectione, & alijs.

Tractatulus item (vt habet titulus) De vita, & obitu quorundam vtriusque testamenti Sanctorum. Allegoriæ quædam ex vtroque Testamento.

Liber Proæmiorum in vtrumque Testamentũ. Secerius excudit Haganoæ in Germania, an. 1529.

Cauenda autem est Librorum viginti Originum editio Basileensis apud Petrũ Pernam, an. 1577. euulgata, vnà cum libris nouem Martiani Capellæ, De Nuptijs Philologiæ, & Mercurij, & Scholijs Bonauenturæ Vulcanij Brugensis, quippe cui editioni plura fuerunt admixta, quæ nec sunt Isidori, & verò sapiunt hæresim.

In Pentateuchum, Iosue, Iudicum, Regum, Esdram, & Machabæos, Coloniæ Ioannes Soter, an. 1530.

De officijs Ecclesiasticis. Parisijs an. 1564.

De Diuinis officijs Coloniæ, ibidem an. 1568. in quorum lib. 2. ca. 15. vbi facit tria genera monachorum, Eremitas, Anachoretas, Cœnobitas, sciendum est, idem esse Anachoretas cum Eremitis.

Soliloquia Italicè reddita Venetijs apud hæredes Melchioris Sessæ, an. 1570.

Opera omnia, quæ extabant siue edita, siue aliunde è manuscriptis exscripta, & castigata Margarinus Bignæus Parisiensis Theologus, Parisijs emisit an. 1580.

De illustribus Ecclesiæ Scriptoribus Liber cum alijs Coloniæ excusus, an. 1580.

Sententiarum libri quatuor à Garsia Loaysa emendati, prodierunt ann. 1593. Taurini in Italiæ Subalpinis, quemadmodum & Chronicon Scholijs illustratum, apud Io. Baptistam Beuilaquam.

Denique Parisijs an. 1601. postrema editio apud Sebastianum Niuellum emissa est per Iacobum è Braul Monachum S. Germani Parisiensis à Pratis, multo & emendatior, & reliquis auctior, cuius Catalogum hic damus.

Digitized by Google

Index Librorum S. Isidori Hispalensis Episcopi. Ex quibus eos, qui nunc primum prodierunt in lucem, notatus ad marginem asteriscus indicat.

Originem, siue Etymologiarum, lib. 20. pag. 1.
De differentijs, siue proprietate verborum, lib. primus, pag. 81.
De differentijs spiritualibus, liber secundus, pag. 291.
Synonimorum, siue Soliloquiorum, lib. secundus, pag. 305.
De contemptu mundi libellus, pag. 323.
Norma viuendi, pag. 330.
* Exhortatio pœnitendi cum consolatione, & misericordia Dei, ad animam futura iudicia formidantem. Quam ex m.s. codice Biblio. S. Mauri Fossatensis quondam regularis V. C. Nicolaus Faber transcribi curauit, pag. 334.
* Lamentum pœnitentiæ versu, ac duplici alphabeto editum, ex eadem Bibl. pag. 336.
* Oratio prolixa Sancti Isidori ad flenda semper peccata pro correctione vitæ. ex eadem Bibl. 341.
* Oratio eiusdem breuis, contra insidias Diaboli, pag. 351.
Epistola ao Massanum (alias Massonem) Episcopum, de lapsu & reparatione Sacerdotis. ex Bibl. S. Germani à Pratis integra reddita, cum antea non nisi fragmenta quędam impressa extarent, pag. 352.
De natura rerum, siue De Mundo ad Sisebutum Regem lib. pag. 354.
* Chronicon ab initio mundi vsque ad annum quintum Suinthilani Regis Gotthorum per Garsiam Loaysam emendatum, & Scholijs illustratum, pag. 374.
Chronicon Gotthorum, pag. 398. Historia Vandalorum, pag. 402.
Historia Sueuorum, pag. 403.
Procœmiorum Liber in vetus, & nouum Testamentum.
In Genesim, pag. 413.
In Exodum, pag. 448.
In Leuiticum, pag. 465.
In Numeros, pag. 472.
In Deuter. p. 482. In Iosue, p. 488.
In Librum Iudicum, pag. 493.
In Librum Ruth, pag. 498.
In Primum Regum, pag. 499.
In Secundum, pag. 508.
In Tertium, pag. 510.
In Quartum, pag. 512.
In Esdram, pag. 514.
De Antiocho Rege, & Machabæorum martyrio consummato, pag. 515.
Allegoriarum quarundam Sacræ Scripturæ, lib. 1. pag. 515.
De Scriptoribus Ecclesiasticis, lib. vnus, pag. 526.
De Vita vel obitu Sanctorum, qui Deo placuerunt, pag. 562.
De Natiuitate Domini, Passione, Resurrectione, Regno, atque Iudicio, ad Florentiã Sororem, lib. vnus, pag. 543.
Ad eandem De Vocatione gentium, pag. 531.
De officijs Ecclesiasticis, libri duo ex C. m. s. S. Germani à Pratis emendati, pag. 580.
Epistola ad Ludifredum (alias Leudefredum) Cordubensem Episcopum, de Episcopi, & cæterorum Clericorum in Ecclesia officio, pag. 615. Huius Epistolæ posterior pars, quæ desiderabatur, quamque Madritium Hispaniæ exemplar nobis tandem suppeditauit, habetur infra pag. 693.
Sententiarum, siue de Summo bono, lib. 3. pa. 617.
* Epistolæ aliquot præter eas, quæ ante Etymologias, & Synonima habentur, p. 693.
* Regula Monachorum, pag. 698.
* De conflictu vitiorum, & virtutum, pag. 709.
* Expositio in Cantica Canticorum, pag. 719.
* Sancti Ildefonsi Liber de viris Illustribus, pag. 733.
* Liber De differentijs, siue proprietate verborũ. Qui in editione Madriti, an. 1599. (præter alios duos superius post Etymologias impressos) repertus est, pag. 741.
* Liber D. Isidori De viris illustribus, qui certè libro S. Ildefonsi de eadem materia præponi debuit, sed non tam citò nobis innotuit, pag. 777.
* Notę virorum doctorum in quosdam libros D. Isidori per Ioannem Grialum collectę & auctæ. pag. 789.
* Glossarum ex diuersis, quæ nomine Isidori Hispalensis Episcopi circumferuntur, collectum, pag. 959.
Scripturæ Sãctæ auctoritatum, quæ in hoc Opere sparsim citatæ, & explicatæ sunt, Index.

Digitized by Google

Rerum, & verborum, quæ in hoc Opere continentur, Index copiosissimus.

Hinc autem liquet, plura nos iam fuisse Isidori consecutos, quàm quæ nec Sigebertus, neque Tritemius, neque Sixtus Senensis (quamuis huius consilium fuerit tantum exegematicos D. Scripturæ prodere, vt alibi diximus) nec alij indicarunt. Sic quidem qui editionem hanc emisere.

Veruntamen non satis vmquam laudatus labor Henrici Canisij aliud S. huius Isidori Opusculum de conuersis, siue ad monachos erutum è membranis m. s. Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia, primum in lucem emisit insertum Tomo Quinto antiquæ lectionis, excuso Ingolstadij an. 1604.

Quæ tributa Isidoro Hispalensi præter superiora.

In templo D. Leocadiæ Toleti cum de restituanda disciplina conuentus an. Do. 634. haberetur, inter alia decretum fuit, vt Missale, ac Breuiarium vnum esset in Hispania. Eius rei perficiendæ cura (scribit post alios Io. Mariana noster, lib. 6. de rebus Hispaniæ, c. 5.) quoniam Isidoro, qui primas partes in eo Concilio tenuit creditur esse demandata, visus obtinuit, vt Missale, & Breuiarium Mozarabum, hoc est, ex antiquo Gothorum more conseruatum, Sacrorum, precumque diurnarum, & nocturnarum ritus, Isidoro tribuantur, tametsi nonnulla Leander inuenit, plura progressus temporis addidit.

Circumfertur præterea (idem ait Mariana) vulgò breuis celebrandi Concilij formula Isidori nomine, quam nonnulli existimant ex huius Concilij Actis consarcinatam, adiunctione multarum rerum, quæ ex alijs Concilijs descriptæ sunt. Isidori autem nomen ad scriptum conciliandæ auctoritatis caussa. Commentum probabile, quòd ceteris deferentibus, primas in eo conuentu partes tenuit.

Is autem Ordo celebrandi Concilij præpositus est Editioni 40. Conciliorum à Garsia Loaysa Madriti an. 1593. editæ Collectioni, auctior, atque correctior ex libro Vigilano, siue Alueldensi, qui asseruantur in Bibl. Regis D. Laurentij in Scoriaco m. s.

Quin & apud Marianam lib. eod. 6. de rebus Hispaniæ, c. 6. extat fragmentum, siue breuis Isidori Epistola ad Eugenium secundum Episcopum Toletanum, respondentis, num Superioris sententiam soluere possit, qui sit potestate inferior; & num Apostoli pari potestate præditi fuerint.

Num verò Collectio Canonum, siue Actorum Conciliorũ, quæ post Cresconij Collectionem prodijt, Isidoro Hispalensi sit tribuenda, mox attingemus.

ISIDORVS Mercator visus est nonnullis alius esse à tribus Isidoris Cordubensi, Hispalensi, Pacensi, qui omnes doctrina, & pietate in Ecclesia Christi floruerũt. Mouit istos fortasse, quòd in codice Dominicanæ familiæ in Vrbe, initio præfationis collectionis Canonum ita legatur. *Isidorus Mercator seruus Christi Lectori conseruo suo.* Nec multò secus in Codicibus Vaticanis; quo loco extat in impressis: *Isidorus peccator seruus Christi.* At hũc fuisse Hispalensem, de quo locuti sumus, plura videntur euincere. Primum quod multa verba, quæ in Præfatione huius collectionis leguntur, extant in libro quinto Etymologiarum Isidori Hispalensis. Secundum, quòd non solum perantiquus est hic Isidorus, qui *Mercator* dicitur; cuius collectio protenditur à Canonibus Apostolorũ vsque ad Conciliũ Hispalen se secundum, habeturq; in duobus Codicibus Vaticanæ Bibliothecæ, & vno Monasterij Dominicani S. Mariæ supra Mineruam, verum etiam quòd eidem ipsi Concilio Hispalensi interfuit, ac primas partes tenuit Isidorus Hispalensis. Tertium, quòd constans fermè fama per omnia tempora percrebuit, Auctorem eius Collectionis fuisse Isidorum Hispalensem. Hincmarus Archiepiscopus Rhemensis in libro de Synodis, Ioannes Gerson, Tritemius testantur ab eodem Isidoro Hispalensi Librum Decretorum fuisse conscriptum. Quartum, quod expurgatores, atque emendatores Decreti ac Decretalium, Gregorij XIII. Pont. Max. iussu, editorum in hanc ipsam videntur sat liquido propendere sententiam, sicut initio ante Corpus Decreti significarunt. Quamobrem & *Collector*, siue *Compilator* est dictus. Quæ cum ita sint, ea tamen cautio ijsdem Canonibus, siue Collectioni legendæ est adhibenda, quam non vno in loco Tertio Annalium Tomi Baronius Cardinalis admonuit. *Non inuitimur ijs* (inquit) *quæ Isidorus Collector, seu potius compilator sub nomine Melchiadis Papæ perperam collocauit in ea Epistola, cuius (quod magis credimus) ipse auctor extitit, cui præter mentionem habitam de Niceno Concilio, attexuit tertium Canonem Concilij Chalcedonensis, & nonnulla ex Epist. Gregorij Papæ 24. lib. 1. His inquam quantum libet veris, quòd prodantur falso titulo, non inuitimur, sed antiquioribus ac verioribus testimonijs.* Præterea & in eodem Tomo 3. multo postea, inquit, *Historia ab illo narrata de morte Osij lib. de viris illustribus, à nemine alio quàm à schismaticorum cæno so fonte hausta; quippe cum in his controuersijs frequens esset, in quibus*

Pa. 83. primæ Romanæ editionis, & pa. 666.

de

frequens esset, in quibus de appellatione ad Sedem Apostolicam ageretur, & ex illis Epistolis multiplicia suppeterent; eademq; fortissima testimonia Sanctissimorum Pontificum, eorundemq; martyrum, quorum summa auctoritas in Ecclesia esse posset, abstinuit, tamen ab illis penitus, quas saltem dubias intellexisse, non dubium sit, illis tantum vsus, de quibus numquam in Ecclesia Dei fuerat dubitatum, quod illis aduentitijs, & recens inuentis egeret Ecclesia, cum eadem aliunde ex germanis, synceris, omnino legitimis, securis, ceterisq; Romanorum Pontificum Epistolis abundanter accipere licuisset. Sed & ipse Benedictus Leuita, etsi (vt audisti ab Hincmaro, & ipsemet testatus est in suorum præfatione librorum) ex eadem Isidori collectione accepit multa; tamen bene conscius, auctoritatem illarum Epistolarum haud adeo constantem, sed nutare admodum, numquam aliquem illarum citauit auctorem, vt fecit in reliquis, quarum fides constans esset, Romanorum Pontificum Epistolis Innocentij, Leonis, Gelasij, Symmachi, atq; Gregorij citans ac nominans earum auctores: sed & magna cautela; quòd sciret ex eis accepta haud haberi firma, curauit (vt ipse in fine testatur) eadem auctoritate Apostolica confirmari.

At verò ex multis eas reddi suspectas Epistolas, quæ dictæ sunt Secundo Annalium Tomo, dum de eius singulis mentio facta est, satis est demonstratum, simulq; ostensum, illis non indigere S. Romanam Ecclesiam, vt si falsitatis arguantur, suis ipsa destituatur iuribus, & priuilegijs, cum etsi illis careat, ex legitimis, germanisq; aliorum Pontificum Epistolis Decretalibus satis superq; corroborata consistat.

ISIDORVS Isolanus, Mediolanensis, Ord. Præd. scripsit Summam in quatuor Partes distributam De Donis S. Ioseph Sponsi B. Virginis, quã Adriano Sexto Pont. Max. inscriptam Ticini, hoc est Papiæ prope Mediolanum edidit an. 1522. apud Iacobum Paucidrarium. cum antea, hoc est an. 1513. ibidem edidisset libros quatuor aduersus Auerroem De Aeternitate Mundi: Alberti autem de Saxonia De velocitate omnium motuum dogmata in compendium, & ordinem redegisset.

ISIDORVS Montacutus, Florentinus, Monachus Cassinensis, S. Mariæ nouæ, quæ est Florentiæ, Pręses, è Græco Latinum reddidit Nilum monachum perantiquum. Obijt an. 1573. Florentiæ mense Maio.

ISIDORVS Mosconius, Perusinus, I. V. C. dum esset Bononiensis Archiepiscopatus in Spiritualibus, vt vocant, Generalis Vicarius, Duos à se conscriptos Libros de Maiestate militantis Ecclesiæ; atque de ipsius Religionis statu, deque Personarum omnium in Ecclesia existentium, necnon secularium Principum Religione, & Constantia, edidit Venetijs an. 1602. apud Ioannem Baptistam Ciottum, Franciscum Franciscium, & Paulum Meiettum.

ISIDORVS Pelusiota, qui in monte Pelusio Abbas insignis sanctitatis præfuit monachis, discipulus S. Ioannis Chrysostomi, relatus ab Vsuardo in Sanctorum Album, cuius festi ad diem quartam Februarij meminit, vir, vt habet Suidas, eloquentissimus, Philosophusque, & Rhetor; Vitam Angelicam (vt inquit Euagrius) in Terris traducens, & viuam monasticę vitę effigiem, ac Diuinæ contemplationis omnibus perpetuo intuendam proponens, scripsit Græcè multa. Nimirum Lib. 1. c. 15.

Epistolas ter mille Diuinam Scripturam interpretantes, vt Suidas scribit. At vt Nicephorus Callistus habet, propè Chiliades decem omnis generis Diuinæ simul, & humanæ gratiæ (ait) refertarum, in quibus scripturam omnem clarius exponit, & omnes omnium mores instituit. Sic ille.

Atqui in Veneta D. Marci Bibliotheca Venetijs extat Volumen m. s. mille centum quadraginta, & octo Epistolas continens. Quarum prima incipit ἐ περὶ κυκλικὸν ἐστὶ χρόνου. Iacobus autem Billius Prunæus mille ducentas aliunde habitas è Græco Latinas fecit, inter quas cum nulla eiusmodi habeat initium, quam habet Marcianum exemplar, habebunt pietatis & antiquitatis studiosi, vbi suam ad Dei gloriam, operam collocét, reliquis, quas iam assecuti sumus, in publicam lucem edentes.

Porrò idem Billius Epistolas illas sic Gręcè scriptas reliquit, vt è regione eisdem statuerit Latinam suam versionem optimam sicque editæ fuerint Parisijs an. 1585. apud Gulielmum Chaudiere, vnà cum eiusdem Billij Sacrarum Obseruationum libris duobus. In qua editione meminerit Lector emendata pleraque fuisse ad finem Operis, quæ omissa facesserent legentibus aliquid molestiæ.

Scripsisse autem eundem Isidorum multa Opera per quàm vtilia, tum vnum ad Cyrillum testis est idem vbi supra, Euagrius. Videlicet, (quod Nicephorus indicat,) cum apertè Chrysostomum defenderet, vehementer Arcadium, & Cyrillum, atque huius patronum Theophilum perstrinxit, taxans eorum sinistras aduersus Virum illum susceptas molitiones.

Quin ipse Isidorus librum se ad Gentiles scripsisse in suis Epistolis à Billio versis aliquoties meminit. Qui liber vtrum adhuc alicubi extet incertum.

Quædam verò Poetica ipsius deiderari videbuntur ei, qui Nicephori versionem è Græco Latinè à Longo redditam legerit. At nulla illa fuere. Neque enim vllus eorũ, quos citat, nempe Isidorus Peluſiota, Nilus, Marcus Eremita, Theodoretus Cyrenenſis Epiſcopus, fuere Poëtæ. Lapſus eſt itaque Langus, vt in alijs non paucis, quod libro primo Sacrarum obſeruationum notauit Billius. Nam libro primo, ca. 38. vbi quędam obſeruat in Euagrij hiſtoria, ſic ait: *Cap. 15. in initio hæc verba καὶ ποίησιν, ab Interprete omiſſa idem valent, quod* ποιητικῶς εἰπεῖν, *id eſt, vt Poeta verbis vtar. Hæc enim dicit ob hæc verba,* κλέος εὗρη, *quæ præcedunt, & quibus vtitur Homerus Odyſſeæ penultimo libro. Quod cum ne Langus quidem apud Nicephorum, lib. 14. c. 53. animaduerterit, Iſidorum Peluſiotam, Nilum, & Marcum Eremitam, ac denique Theodoretum Cyrenenſem Antiſtitem egregios Poetas facit; cum tamen nullum omnino ex his Poetica laude floruiſſe litteris vllis proditum ſit.* Ex quo perſpicere licet, quantum interdũ erroris vnius voculæ homonymia non animaduerſa pariat.

Iam quod rurſus de Epiſtolis Iſidori Peluſiotæ dicendum eſt, cũ eæ ſententijs, ac breuibus adhortationibus aculeum Lectori perutilem infigant, ſuaſerim probis, & eruditis Gymnaſiarchis, ne tantam ſinerent elabi occaſionem, qua eas diſcipulis interdum prælegerent, ſicque eorum mores, dictionem ac pietatem eis inſtillarent.

Scio autem prodijſſe Iſidori huius Epiſtolas pluſquam centum Epiſtolis auctiores cum notis Rhiterſuſij Græcolatinas apud Comelinum in folio anno 1605. At quoniam Comelinus non fuit Catholicus optimus, at eiuſmodi libri circumſpectè perlegantur.

ISIDORVS Theſſalonicæ Epiſcopus, cuius Græcæ Homiliæ in D. Lucæ Euangelium extant m.ss. in Vaticana Bibl.

ISIDORVS Valſeranus, Tractatum de Indulgentijs Italicè emiſit Venetijs ann. 1583. apud Dominicum Farrum.

ISONIS Monachi, De virtutibus, & miraculis S. Othmari, lib. 1. extat m.s. in Bibl. celebris Monaſterij S. Galli in Heluetia.

ISOTA Nouarola, virgo nobilis Veronenſis, cum in primis virginitati, deinde item bonis artibus vitam ſuam addixiſſet, varias & Epiſtolas, & Orationes Latinas, & graues ad Nicolaum Quintum, & ad Pium Secundum Pontifices Maximos dedit. In Conuentu autem, quem idem Pius Secundus habuit Mantuæ, & validis rationibus, & pluribus exemplis tum ipſum Pont. Max. vna cum Cardinalibus, tum Principes Chriſtianos, qui frequẽtes aderant, hortata eſt ad bellum aduerſus Turcas mouendum. Scripſit Dialogum, quo diſputat Adam ne, an Eua grauius peccauerit. Vide Fulgoſium, lib. 8. ca. 3. Rerum memorabilium. Viuebat an. 1453.

ISTELLA in Geneſim, & Exodum Romæ apud Gaſparem Bindonum, anno Domini 1602.

ISVARDVS, qui & *Huſuardus*, in Annotationibus Suffridi Petri, Monachus, Ordinis D. Benedicti, Carolo Magno Imperatore iubente, Martyrologium cõfecit, in quo ſimul Confeſſorum, & aliorum Sanctorum hiſtorias texuit. Editus eſt iterum an. 1579. Viuebat an. 789.

ISYCHIVS Presbyter Hieroſolymitanus, cuius Commentaria in Leuiticum extant, quæ cum alibi antea, tum demum an. 1581. Parilijs fuere recuſa. Vide in verbo, Heſychius.

I T

ITHACIVS, qui & *Itacius* non fuit idem, qui Idacius quemadmodum falsò exiſtimarunt Tritemius, & quidam alij. Duo enim fuere eodem tempore Epiſcopi in Concilio Cæſarauguſtano Ithacius, qui ſe primo loco, Idacius, qui duodecimo loco ſubſcripſerũt, vixitque vterque an. 388. temporibus Damaſi Pont. Max. Gratiani Imperatoris, & Ambroſij Mediolanenſis Epiſcopi. Et Itacium quidem Seuerus Sulpitius lib. 2. hiſtoriæ Sacræ Soſſubenſem Epiſcopum forte (ſuſpicatur Garſias Loayſa) *Oſonobenſem*, Idacium autẽ tantum Epiſcopum nominat.

De Ithacio igitur Hieronymus ita meminit in Priſcilliano, vt librum, ab eo ſcribat ſub ſpecie Apologię fuiſſe editum, in quo deteſtanda Piſcilliani dogmata, & maleficiorũ venena, & libidinum detexit. Seuerus autem Sulpitius tam Ithacij quam Idacij ſtudiũ in expugnandis hæreticis reprehendit quia animo vincendi potius, quam oportuit, certarunt. De Ithacio enim ſic ille: *Certè Ithacium nihil penſi, nihil ſancti habuiſſe definio, fuit enim audax, loquax, impudens, præſumptuoſus.* At Iſidorus in Catalogo ita ſcribit, vt & cum Idacio Claro eum confundat, & magis honorificè de ipſo loquatur his verbis: *Itacius Hiſpanenſis Epi-*

ſcopus,

ſcopus, cognomento & eloquio clarus, ſcripſit quendam Librũ ſub Apologetici ſpecie, in quo deteſtanda Priſcillianorum dogmata, & maleficiorum artes, libidinumq́, eius probra demonſtrat, oſtendens Marcum quẽdam Memphiticum, magicæ artis ſcientiſſimum, diſcipulum Manis fuiſſe, & Priſcilliani Magiſtrum. Hic autem cum Vrſacio Epiſcopo ob necem eiuſdem Priſcilliani, cuius accuſatores extiterant Eccleſiæ communione priuatus exilio condemnatur, ibiq́ue die vltima fungitur. Theodoſio maiore, & Valentiniano regnantibus.

Quin & Sigebertus, c. 18. Idacium cum reliquis errans, vocat, Honorius verò longius verò *Anicium.*

Extant duodecim vitæ incerti Auctoris, quæ in m.s. Cod. D. Iſidoro, & Ildefonſo præponebantur. Is autem *Itacium* ſine aſpiratiõe ſcribens alterumque hunc à ſuperiore fuiſſe ſat liquidò oſtendens, quippe qui poſt Hieronymum diu vixerit, inquit.

Itatius Prouinciæ Gallæciæ Epiſcopus, ſecutus Chronicã Euſebij Cæſarienſis Epiſcopi, ſiue Hieronymi Preſbyteri, quæ vſq; hodie in Valentis Auguſti imperium edita declaratur, dehinc ab anno primo Theodoſij Auguſti vſque in annum Imperij Leonis octauum, ſubiunctam ſequitur hiſtoriam, in qua magis barbarorum gẽtium bella crudelia narrat, quæ premebant Hiſpaniam. Deceſſit ſub Leone Principe, vltima iam penè ſenectute, ſicut etiam in Præfationis ſuæ demonſtratur initio.

IV

IVDAEI quomodo ſint cõuincendi, ſiue item iuuandi, vt ad Chriſtum Dominum veram lucem accedentes, velamen, quod cordibus ſuis impoſitum gerũt, deponant, egimus in libro nono Bibl. noſtræ Selectæ, vbi damna è Iudæis manãtia, Remedia quænam, Scriptores antiquiores, & recẽtiores, atque adeo magis ſelectos, cautiones quoque, & reliqua ſpectantia ad rationem agendi cum ijs, ſummatim, & (vt de D. bonitate ſperandum eſt) nõ ſine fructu àliquo propoſuimus, ſi quis illa in rem cõferat. Sed ijs addenda ſunt, quæ Bernardinus Roſſiniolius noſter c. 17. libri primi De virtutum Actionibus optimè monuit, quænam eſſent, in quibus D. Pauli, & S. Io. Chryſoſtomi Charitas ſeſe potiſſimum ad Iudæos conuertendos exereret: Quorum cum numerus ſit maximus, ac verò Deus velit omnes ad Salutem venire, ſyncerus Operarius Chriſti eam viam debet inſiſtere, quam duo illa Lumina Paulus, & Chryſoſtomus factis præmonſtrarunt.

Reſtabat autem Tractatio duplex. Altera de Rabbinorum, & Talmudiſtarum erroribus explicatior, quam ſatis vberem ſuo loco ponemus, licet abolita iam prorſus ſit Talmud lectio à Clem. VIII. Pont. Max. in Romano Indice. Itaque in verbo Talmud eandem abolitionem inſeruimus: quemadmodum item in verbo, Rabbini, quædã alia attulimus. Altera verò De forma Reipublicæ Iudæorum. Quem tamen laborem exemit nobis Carolus Sigonius, qui peculiarem de ea librum emiſit. Sanè Iudæi vbi intelligũt à Chriſtianis cognoſci, quænam fuerint eiuſdem Reip. Leges; & Forma, de qua expedit nonnihil proloqui, dum ij iuuandi ſunt, libentius excipiunt, quę ſubinde ad eos conuincendos afferũtur. Scio autem aliquid amplius in eo Sigonij libro ab aliquibus fuiſſe deſideratum, aut notatum; ſed quæ mihi cum ipſo, dum eſſet ſuperſtes, fuit neceſſitudo; ac ipſius ratio veritatis, requirunt, vt dicam pleraque ab illo ſcripta fuiſſe, quæ tantum abſunt, vt conuelli debeant, vt etiam potius, contra ſit commendanda.

Sanè verò non videtur ex Scriptura poſſe impugnari, quòd ex Ioſepho tradidit De tribus Templis. Quem in hoc plerique Auctores admittunt, inter quos vide Franciſcum Riberam, & Ioan. Maldonatum, noſtros: illum qui poſt Commẽtaria in duodecim Prophetas, libellum conſcripſit, atque edidit De Templo Salomonis: hunc in Ioannis cap. 4. verſu 20.

Minus item impugnandus, quod dicere videatur Iudæos Prouinciales numquam ſoli tos adire templum, ſed tantummodo Synagogas. Nam Sigonius duntaxat aſſerit eos cõmuniter cõueniſſe in Synagogis ſibi aſſignatis, quemadmodũ Ciues Hieroſolymitani in Templo, quod certè videtur ex ipſa Scriptura euinci.

Quòd autem ante iſta dixerit, fuiſſe præceptum, De non adulterando, haud propterea cenſuit prohibitam etiam fuiſſe ſimplicem fornicationem; ea enim ipſa tum verba ſunt Sacri Textus, tum paſſim in Catechiſmis.

Alia nonnulla omittimus eiuſmodi, cum ceteroquin probus, & doctus vir modeſtè, nec ſine magni nominis Auctoribus de toto hoc Iudæorum Reip. negocio egerit.

Ceterum De ſectis apud Iudæos legendus eſt Nicolaus Serrarius noſter, qui tribus libris egit perſpicuè de ijſdem, editi autem hi ſunt Moguntiæ an. 1604. quidquid ſecus hæretici garriant, nec veritatem inſanabiles concoquerere poſſint.

Digitized by Google

IVDAS historiographus, & Theologus (inquit Eusebius Cæsariensis) ob Mundi malitiam finem Mundi instare dicebat. Hieronymus autem ait. Iudas de septuaginta apud Danielem hebdomadibus plenissimè disputauit, & Chronographiam superiorum temporum vsque ad decimum Seueri (*Pertinacis* addit Codex Sigebergensis) perduxit annum. In qua erroris arguitur, quòd aduentum Antichristi circa sua tempora futurum esse dixerit: sed hoc ideo, quia magnitudo persecutionum præsentem mundi minabatur occasum.

IVDAS Iscariotis, qui Christum Dominum impiè supra quàm quod dici possit, prodidit, neque hic, nec alibi in Mundo, qui neq; in cœlis habuit, locum meretur, nisi quòd cum Epiphanius libro primo Panarij contra Caianos, & Theodoretus libro primo hæreticarum fabularum meminisse voluerunt Euangelij cuiusdam, quod, sub Iudæ ipsius nomine, Caiani hæretici sunt venerati, fit, vt neque nos id omittamus, vt videant Catholici in quàm profundum impietatis barathrum labùtur hæretici, qui potius Iudæ proditoris confictum Euangelium, quàm verum Sanctorum Euangelistarum venerabantur. Et Caiani quidem (quod Patres illi testati sunt) laudabant in eo Euangelio magnificè Iudam, q̃ Christum Magistrum suum tradiderit Iudæis iuxta eam, quam habebat Diuinæ determinationis notitiam, quod per Christi mortem redimeretur Mundus, & regnũ Satanæ euerteretur; & ob id festinauit tradere Christum, vt nobis per Crucem eius salutem pararet. Vide transuersa, & fanatica hæreticorum ingenia.

IVDAS Machabæus, collegit commentarios belli sacri, quod Mathathias Pater eius aduersus Reges Asiæ pro patria libertate ac Diuinis legibus suscepit. Vide secundo lib. Machab. c. 2. vbi extant hæc verba. *Iudas ea, quæ didicerat per bellum, quod nobis acciderat, collegit omnia, & sunt apud nos; quæ si desideratis legere mittite qui ad vos deferant.* Vide autem in verbo Machabæus.

IVDICVM Liber in Vetere Testamento, qui à Iudæis *Sciophtim*, à Græcis κριται dicitur, hanc habet inscriptionem, quòd Gesta tredecim Iudicum, qui in progressu, (sicut Iosue in ingressu) populo Israëlis præfuere, continentur hoc libro. Hi autem potius per ministerij, quàm per Imperij modum clauum Reip. tenuisse cernuntur. Nam & cum Iudæi de manibus Madian liberati à Gedeone, huic dixissent: Dominare nostri tu, & filius tuus & filius filij tui, quia liberasti nos de manu Madian, responsum à Gedeone acceperunt: Non dominabor, nec dominabitur in vos filius meus, sed dominabitur in vobis Dominus. E quibus verbis, & reliqua hac historia, non ea solum, quæ pertinebant ad hanc quasi tertiã Reipub. formam, quæve ad mysterium spectant, (vt sicut post Iosue hi Iudices fuerunt, sic post Dominum Iesum Apostoli successerint, quodque Principes, tot figuræ (vt inquit Hieronymus) fuerint:) Verum etiam optima iudicandi ratio percipi potest. Quare tum versandus est in primis hic liber, cùm ad leges seu Ciuiles, siue Ecclesiasticas tractandas accesserint Iudices: Qua de tota re nos egimus fusius, vbi de Iuris prudentia loquentes, de Aequitate, quæ est anima legum, disseruimus. Quò & illa damnatio referri potest, quã in Iudices promulgarunt Leo, & Alexander Imperatores his verbis.

NOTA.

Hieronymus ad Paulinum.

In Bibl. Selecta.

Extat initio Harmenop.

Equidem non puto, quemquam eorum, qui iudicandi functionem sunt sortiti, eò veritatis abripi, vt neglectis hoc libro contentis legibus, ausint arbitrari, vel sententias proferre. Sed si quis eo socordiæ fuerit prolapsus, legibus statutam pœnam luet. Si verò nos lateat, non latebit insomnem oculum. Sed & malis imprecationibus id stabilire admodum ex re fore existimaui. Experiatur is sibi hostem Deum, & omnes ei cœlestes potestates aduersentur. Excidat hac vita latenter, & iacturam quoque futuræ faciat. Ignis deuoret fundamenta domus eius: semesterius sit perpetuò infame, & mendicet panem, eò quòd legũ libertatem, seruã falsis subiugarit iudicijs. Hactenus illi.

Nunc facit l. vlt. & quæ ibi not. c. de pœna iud. qui male iudicat.

Porrò de Iudicum numero, ordine, imperio, ex Athanasio, vide tabellam septuagesimam in Oeconomia Ederi, libro secundo.

Auctorem autem libri Iudicum alij Samuelem fecerunt, cui item adieterit Ruth Moabitidis historiam: alij Ezechiam, nonnulli Esdram vtriusq; voluminis auctores. continent autem hi duo Libri successiones annorum trecentorum, ac decem & septem, à morte videlicet Iosue vsq; ad primum annũ principatus Heli, qui cepit iudicare anno ab Orbe condito secundum supputationem Sixti Senensis 2810.

IVDITH Liber in Veteri Testamento satis est notus, cuius inscriptio designat in primis fortissimum Matronæ honestissimæ facinus, quo ipsa Iudith populum Israëlis ab Holofernis persecutiõe liberauit an. xiij. Artaxerxis Prisci, qui in Diuino Codice Assuerus, & Nabuchodonosor nominatur.

Iudith autem nominis interpretatio est *Iudæa* hoc est *Laudans*, siue *Confitens Domino*, nõ quòd ipsa ex Iudæ tribu fuerit (fuit enim ex Tribu Simeon,) sed (quod rectè docet Nico-

laus Serrarius noſter,) ex Hebræa radice *Iadah*, ideſt *laudare, gratias agere, confiteri.*

Porrò huius libri,(licet Canonici, vt dicemus)dubius eſt Auctor. Illud certum, Summis Sacerdotibus hiſtoriarum iſtiuſmodi ſcribendarum prouinciam fuiſſe tradi ſolitam vt Ioſephus, libr.1. aduerſus Appionem oſtendit. Quod ſi Philonis eius quem alibi ſuppoſititium eſſe oſtendimus, Chronologiæ vlla eſſet habenda ratio, non difficile eſſet aſſentire Sixto Senenſi, qui adhæret eidem Chronologiæ dicenti. *Ieſus Pontificatum primum vſque ad duodecimum annum Aſſueri Priſci annis triginta ſex, Ioachim verò filius eius in abſentia annis octo, & Iudith Geſta conſcripſit, & anniuerſariam liberationis memoriam quotannis agendam inſtituit.* Iſidor.lib.6. cap.2.

Scriptum autem fuiſſe hûc Librum Chaldæa lingua Hieronymus Epiſtola tertia indicat, ſe autem è Chaldæo Latinũ feciſſe, ſenſum è ſenſu reddens, atq; id, ad poſtulationem Epiſcoporum Chromatij, atque Heliodori, non(vt habet hiſtoria Scholaſtica)in gratiam Paulę, & Euſtochij, eadem teſtatur Epiſtola. Grecè verò à Septuaginta Interpretibus trãſlatum fuiſſe non eſt cur ambigamus, licet diuerſa in Græcis ſit huius partitio libri. Qui autem Hebraicè(vt item Tobiæ librum)ſcripſerunt fuiſſe Conſtantinopoli nõ ſemel excuſum, id neſcio ad nos perueniſſe. Syriacam quidem verſionem extitiſſe apud ſe, quemadmodum aliorum aliquot Vet. Teſtamenti librorum, quæ eſſent ante nongentos annos è Græco in Origenianis Hexaplis polito textu expreſſa teſtatus eſt Andreas Maſius.

Iam de auctoritate huius libri, quin Canonicus ſit, nulla ratio eſt, cur dubitetur. Nam librum hunc tamquam Diuinum citat ipſa Nicæna Synodus, atque adeo vniuerſæ Eccleſiæ auctoritas idem approbauit, Argumenta verò, quæ vel antiquitus, vel hac ætate hæretici huic veritati obiecerunt, ſoluta ſunt ad vnum omnia à pluribus, à Bellarmino Card. potiſſimum, ac poſtea à Nicolao Serrario accuratiſſimè in Prolegomenis ſui ad hunc librum Commentarij, qui eſt eruditiſſimus, ac verè pius. Quo item pleræque difficultates, quæ de hoc Opere ſolitæ ſunt oboriri, omnes complanauit.

Scripſerunt in hunc Librum Iudith.

Quicumque in vniuerſa Biblia ſcripſere, de quibus in verbo, Biblia. Quare & Nicolaus Lyranus, & Hugo, & Dionyſius Cartuſianus, & Emanuel Sà noſter, id præſtiterunt. Sed paulò antiquior Rabanus, qui ad Iuditham Ludouici Imperatoris coniugem ſcripſit Allegoricam huius libri expoſitionem. Tropologicam verò eſt perſecutus Petrus Bertorius, lib.18. Moralitatum. Noſtro tempore Gerardus Lorichius Epitomen, Georgius Ederus in ſua Oeconomia Biblica Partitionem; Cornelius Magnanus, Franciſcus Feuardentius Homilias ad eundem librum. Nicolaus Serrarius noſter pleniſſimè. Vide in verbo, Nicolaus Serrarius. Iam quæ fertur extitiſſe neſcio cuius Iacobi Ziegleri Landaui in Iudith expoſitio, nec nomen, neq; ſcripta iſtius mihi innotuerunt, id ſcio Iacobum Zieglerum(ſi idem fuerit)in prima claſſe librorum prohibitorum in Romano Indice, omnino eſſe prohibitum, tamquam hæreticum.

IVLIANVS Archiepiſcopus Toletanus, diſcipulus Eugenij Tertij, Quirici autem Toletani Archiepiſcopi ſucceſſor, è Iudæorum genere prognatus, vir perdoctus, & ingenio facili, relatus in numerum Sanctorum, qui ſunt in Cælis (quemadmodum teſtantur Martyrologia) Obijt Egica Rege Hiſpaniæ octauo Idus Martij ann. 690. Is, vt habet Felix, qui paucis vitam ipſius ſcriptam reliquit, *Sedis Carthaginis Prouinciæ Metropolitanus, Vrbis Regiæ Pontifex, quàmplurima de Officijs dulciſluo ſono compoſuit. Era 728. diem vitæ clauſit extremum, ac ſic in Baſilica glorioſiſſimæ S. Leocadiæ virginis ſorte ſepulchrali eſt tumulatus, qui magna totius populi Toletani, cuius erat ciuis, veneratione colitur.* Arnoldus autem Vuion in Ligno Vitæ, ait cum antea fuiſſe Agalienſis Monaſterij monachum: ſed cum inquiat cognomento dictum eſſe *Pomerium*, quod quidem ante, & poſt Tritemium vnà cum ipſo plerique docti ſimilitudine nominis decepti cum Pomerio confuderunt, vnum ex his duobus facientes, aut adeò Duos Pomerios Seniorem alterum, alterum iuniorem ſtatuentes, alijs tanquam per manus anſam dederunt erroris. Iulianus enim Pomerius, qui Pœnus fuit, & in Gallia, tantum Doctor Eccleſiaſticus (non Epiſcopus) ducentos annos ante Iulianum Archiepiſcopum fuit; quippe Pomerius (vt auctor eſt Euodius Ticinenſis) circa quadringenteſimum & nonageſimum annum erat in viuis. Quem item haud ſemel Iulianus Toletanus Archiepiſcopus citat in Prognoſtico futuri ſeculi, in opere aduerſus Iudæos. Quamobrem quòd in præfatione Iuliani Diaconi Eccleſiæ Toletanæ ad libros S. Ildefonſi De laudibus S. Mariæ, cognomen idem *Pomerius* habeatur; & in altera Præfatione ad Demonſtrationem ſextæ ætatis ſe ipſum nominet Iulianum *Pomerium* Regi Eruigio ſcribẽs, id nõ

tanti est vt illum Pomerium vocemus, qui non fuerit Pomerius. Nam & addi illud verbum ab Amanuensibus potuit communi cum cæteris errore ductis, & in eadem Præfatione constat mentionē haberi. Sisberti Archiepiscopi Toletani, qui Iuliano demortuo eidem Ecclesiæ præfuit, vt diuersus ab isto prorsus constituatur. Quæ & dicta sunt, propter id, quod secus hac de re in Bibliothecæ SS. PP. Indice Auctorum est scriptum.

Scripsit autem Iulianus Archiepiscopus Toletanus tres libros De demonstratione ætatis sextæ, contra Iudæos, ad Eruigium Regem: Quorum primo, argumētis è vetere Testamento ductis, sine aliqua supputatione annorum, Christum Dei Filium non nasciturum, sed olim natum, manifestò euincit. Secundo libro per ostensam Apostolorū doctrinam, id curauit efficere; quòd reuelata temporis plenitudo, qua Christus in carne natus apparuit, non in annis à principio Mundi collectis, discipulis Domini, vel cæteris credentibus sit ostensa, sed legis & Prophetarum testimonijs prodita. *Præsertim* (inquit Iulianus) *cū ipsi quoque Iudæi, illo tunc tempore non putantes ipsum esse Christum, imò, vtrum ipse esset Christus, decertantes cum Christo, numquam ab illis Christo nostro hæc obiecta sit quæstio, quam nunc proponit petulans, & rudis insciētiæ amplitudo.* Libro quoque tertio excursus adesse ætatis sextæ conuincitur. Vbi etiam & præteritæ ætates seculi, quinque non in annis, sed in præfixo generationum limite distinguendæ monstrantur, simulque & illic necessariò prodocetur, vt pro hac diuersitate annorum, quę inter Hebræos, & nostros Codices inuenitur, non Hebraicę translationis libri, sed Septuaginta Interpretum codices sint sequendi, quos in fidem, plurimorum auctoritas traxit. Hic etenim tertius liber, nō solùm sex ætatum distinctiones lucidius aperit, sed & in sexta ætate Christum natum ostendit; & cur in sexta ætate nasci voluerit, apertissimè pādit, omnemq; huiusmodi quæstionem de hac annorum supputatione dissoluit. Hæc Iulianus Archiepisc. Toletanus. Quod autem ad supputationem annorū, quam ipse facit, pertinet, videat Lector, quæ ab alijs scripta sunt de varijs Chronologijs, & Chronographijs. Inde enim sunt, qui existimarunt ex inemendatis numeris versionis LXX. Interpretum, mille annos hic numerari plus quam opus est. Cæterum, hos libros ipse Iulianus absoluit ann. Domin. 686. Canone Pontif. Max. vt ipse testatur libr. 3. ad finem.

Præterea, scripsit ad Idalium Barcinonensem Episcopum, alios totidem libros, quos prænotauit *Prognosticon*, siue De origine humanæ mortis futuro seculo, aut vitæ futurę cōtemplatione: quidquid Isidorus Iuliano Pomerio tribuat.

Præfationem quoque ad S. Ildephonsi librum De laudibus intemeratæ Sanctæ Dei genitricis Mariæ, quæ in die Assumptionis suæ, ei re ipsa apparuit, vestemque dono dedit. Extant hæc opera, Præfatio quidem illa in Tomo nono. Tres autem libri aduersus Iudęos, in Tomo quarto. Prognosticum verò in Tom. 9. Bibl. SS. PP. Quod & ann. 1565. Duaci fuit excusum in Belgio.

At & Apologeticum misit ad Summum Pont. aduersus Monothelitas, siue Apollinaristas, geminam in Christo Domino negantes esse volūtatem, iudicio Episcoporum, quod Constantinopoli fuerat latum damnatos. In quo tamen Apologetico, cum Benedictus Pont. Max. quædam notasset, res tota à Sergio Benedicti successore non sine laude Iuliani, declarata fuit. Vide Rodericum in Hispana historia, Garsiam Loaysam in Notis ad Concil. xv. Toletanum, in quo ea de re præside Iuliano eodem actum est. Ioannem item Marianam nostrum, lib. 6. de rebus Hispaniæ c. 6. & 7.

IVLIANVS, alijs Iulius Britannus I. V. C. scripsit Librum ad Tertium Decretalium. Ioannes Lelandus. De probationibus item c. post cessionem.

IVLIANVS Brixiensis, Carmelita, Congregationis Italicæ, Ord. sui Vicarius, quædam fertur scripsisse Theologica, quorum Inscriptionis haud fit mentio, Orationesque, & duos Epistolarum libros. Viuebat ann. 1466. Arnold. Bostius.

IVLIANVS Cardinalis S. Angeli, scripsit De Processione Spiritus sancti aduersus Grę cos, de quo in Synodo Basileensi aliqua.

IVLIANVS Cassianus hæresiarcha Docitarum cum à Clemente Alexandrino, libr. 3. Stromatum citetur in libro De continentia, & castitate, eadem hic quoque de caussa affertur, vt sciatur, vnde eiusmodi errores, siue hæreses possint euerti.

IVLIANVS Celanensis Episc. Pelagianæ sectæ præcipuus assertor, nullum hic mereretur tanquam hęreticus, locum. At quoniam Gennadius eum in Catalogo ponit, Capuanū, siue (vt alij codices habent) Campanum incautè illum laudans, D. autem Aug. egregiè ipsius hæresim euertit, hoc loco ponitur, vt qui nouerint Iuliani Pelagiani venenum, simul item Augustini noscant Antidotum. Vide Sixtum Sen. lib. 6. Bibliot. S. Annotatione 236. qui aduersus eundem Iulianum tuetur D. Io. Chrysost. de Peccato originis loquentem.

IVLIA-

IVLIANVS Fresneau, Gallus, Ord. Præd. Theologus, scripsit aduersus Petrum Martyrem hæreticum. Obijt autem vir doctus, & probus in Gallijs, Henrico tertio Rege.

IVLIANVS Pomerius, quem omnino distinguendũ esse à Iuliano Archiepiscopo Toletano diximus, in verbo, *Iulianus Archiepiscopus*, quem item Pęnũ, siue, vt Gennadius loquitur, *Maurum*, scripsit, (vt in Catalogis habent Isidorus, ac post hunc Gennadius) octo lib. De animę natura in dialogi morem: quorum primus cõtinet, Quid sit anima, vel qualiter credatur ad imaginem Dei facta. In secũdo loquitur: vtrum anima corporea sit, an incorporea. In tertio disserit, vnde primo homini sit anima facta. In quarto, vtrum noua anima sine peccato fiat, ac peccatũ primi hominis ex illo propagata originaliter trahat. In quinto describit, quę sit facultas animæ. In sexto loquitur, vnde sit ea discordia, qua carni spiritus, vel caro spiritui aduersatur. In septimo autem describit, de differentia vitarum, ac mortiũ, vel resurrectione carnis, & animæ, siue de morte carnis, ac de eius resurrectione. In octauo loquitur de his, quæ in fine mundi futura sunt: vel De Quæstionibus, quæ solẽt de resurrectione proponi, siue de finibus bonorum ac malorum. Condidit etiam vnum libellum de Virginibus instituendis. alios quoque tres Prognosticos De futurę vitę contemplatione, vel actuali conuersatione, necnon etiam de vitijs atque virtutibus. hæc Isidorus. Sed deceptum opinor, quandoquidem libros Prognosticos De futuræ vitæ contemplatione ostendimus Iuliano Archiepiscopo Toletano rectius ascriptos.

IVLIANVS Salentinus Siculus, Ordinis D. Augustini Magister Generalis vigesimus sextus, cum ab Ambrosio Coriolano plures peperisse Commentarios scribatur, quorum omnium Inscriptiones haud memorat, vir autem doctissimus fuerit, nõ dubito, quin pleraque ad Theologiam spectantia conscripserit, quæ sancti illius Ordinis amantes Filij curabunt in lucem proferre. Scripsit autem, quod attinet ad Philosophica, Librũ De sensu composito. Alterum De medio demonstrationis. Alium De Regulis Sophismatum. Viuebat ann. 1430.

IVLIANVS Taboetius I.C. In eis quæ scripsit De quadruplici Monarchiæ primis Auctoribus, & Magistratibus in Miscellaneo Diuini, & Humani Iuris corpore dispersis, prohibitus est in Romano Indice. Topicam autem Methodum, scripsit Diuini Iuris in Disciplinam, & Enchiridium contracti. Methodicas Paraphrases Christianis Aphorismis instructas in decem Moysis Oracula. De Republica, & lingua Francica, & Gothica, Deque diuersis Gallorum Ordinibus. Quæ omnia licet in Romano Indice prohibita non legantur, est tamen, quod circumspectè legenda sint, ne quid errorum in ijs lateat. Ea verò excusa fuerunt Lugduni, apud Theobaldum Paganum, ann. 1559. cum antea, hoc est an. 1541. alterũ istius Auctoris Opus inscriptũ *Actiones Forenses*, ibid. editum fuisset apud Gryphiũ.

IVLIANVS Teutonicus, Ordin. Minorum, quem claruisse miraculis scribit Henricus Vuillot, quique Parisijs obijt, Mensuras, & Modos Cantus ad Diuinas laudes decantandas composuit.

IVLIVS Africanus (vt inquit Hieronymus in Catalogo) cuius quinq; extant De temporibus Volumina, sub Imperatore M. Aurelio Antonino, qui Macrino successerat, legationem pro instauratione Vrbis Emmaus suscepit, quæ postea *Nicopolis* appellata est: Huius est Epistola ad Origenem super Quæstione Susannæ, eò quòd dicat in Hebræo hanc fabulam non haberi, nec conuenire cum Hebraica etymologia ἀπὸ τοῦ σχίνε σχίσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ πρίνε πρίσαι, contra quem doctam Epistolam scripsit Origenes. Extat eius ad Aristidem altera Epistola, in qua super διαφωνίᾳ, quę videtur esse in Genealogia Saluatoris apud Matthæum, & Lucam plenissimè disputat. Viuebat ann. 220. Tritemius.

At Photius in sua Græca Bibliotheca, cum scribat se eosdem quinque libros, qui Græcè Σὐντομος ὁ Ἀφρικανὸς: fuere conscripti, legisse, inquit Africanum quidẽ esse concisum, ac breuem, at nihil omittere eorum, quæ sint necessaria. Incipere autem à Moysaica Cosmogenia, hoc est à Mundi Genesi, quemadmodum Moyses fecit, desinere autem in Christi Domini Aduentum. Quin & summatim ἐπιτροχάδην, siue *obiter* repetere, quæ à Christi tempore vsque ad Macrinum Romanorum Imperatorem contigerunt. Porrò quia non eramus assecuti Epistolam ipsius Africani Græcam ad Origenem, & Origenis ad Africanum Epistolæ fragmentum, qua illi ad interrogata de Susanna respondebat, edidere primum Augustani ex m. ss. Andreæ Scoti nostri, atq; adeo fragmentũ alterum de eadem Susanna Io. Chrysostomi ex Augustano codice, quæ vnà cũ Græca Adriani Isagoge Sacrarum litterarum, & antiquissimorum Græcorum in Prophetas fragmentis prodierunt Augustæ an. 1602. Incipit autẽ Africani Epistola. χαῖρε κύριε μοῦ, καὶ υἱε, καὶ πάντα τιμιώτατε· ὡρίγενες παρὰ Ἀφρικανῦ, hoc est. *Salue Domine mi, & fili, & in omnibus honoratissimè Origenes ab Africano.* Iam verò quod ad ipsam pertinet de Susanna quæstionem, cum plures eam expenderint, tum Benedictus Pererius

noster

noſter in ſuis ad Danielem Commentarijs accuratè, atque perſpicuè tractauit. Tritemius autem addit Africanum præter ſuperiora ſcripſiſſe de Sancta Trinitate. De Circunciſione. De Attalo. De Paſchate. De Sabbatho, & alia pleraque, quæ ipſe non viderit. Qui verò Abdiæ Babylonij De Hiſtoria certaminis Apoſtolici, ſiue de Vitis Apoſtolorum libri decem Iulio Africano interprete emiſſi ſunt Baſileæ Opera Vvolfgangi Lazij ab Operino ann. 1551. nec fieri poteſt, vt Africanus eas Latinè, Græcus videlicet Scriptor, reddiderit; & vero eius Abdiæ libros, vt indignos, qui legantur, fuiſſe habitos à Paulo Quarto Pont. Max. diximus in verbo, *Abdias Babylonis Epiſcopus.*

IVLIVS Cæſar Albicantius, Mediolanenſis, Monachus, ac deinceps Abbas Oliuetanus, Duos ſcripſit, atque edidit Italicè libros. Quorum alter Exercitia Spiritualia: Alter De Chriſti Domini Manſuetudine inſcripti ſunt. Is autem noſtra ætate viuebat.

IVLIVS Cæſar Capacius, Sermones Quadrageſimales abs ſe habitos euulgauit anno 1584. Venetijs apud Zoppinum Typographum. Syluam autem Conceptuum Spiritualium bipertitam, ibidem Italicè apud Sebaſtianum Combium, ann. 1600.

IVLIVS Cæſar Scaliger, Veronenſis, qui noſtra ætate viuens, obijt in Gallijs, ſummi Vir ingenij, cum plura ediderit Philoſophus, Medicus, Poeta inſignis: Quorum & in Poetica, qui eſt decimus ſeptimus liber noſtræ Bibliothecæ Selectæ, & alibi meminimus, librum Epigrammatum, atq; Poematum Sacrorum in honorem Cælitum ſcripſit, & edidit. At deinde hic ipſe liber ſuppreſſus eſt ab hæreticis Geneuenſibus, ſiue Caluinianis, & ab his ipſis varia eius Poemata, alioquin pura, fuere varijs errorum labibus inquinata: quin etiam carmina quædã integra, quæ Iulius Cæſar Scaliger non ſcripſerat, intermixta: quæ ideo, (ſicuti etiam Commentarij illius in Theophraſtum) prohibita ſunt in Romano Indice, donec emendentur.

IVLIVS Cæſar Valentinus, Neapolitanus Carpineti in Gallia Ciſalpina Parochus ex Hiſpan in linguam Italicã vertit Nicolai Diaz, Ord. Prædicatorum, Prouinciæ Luſitanę Tractatum vberem, atque vtilem De Iudicio vniuerſali, & finali: Quo in Opere, præter alia, deſcribuntur, Infernus, Purgatorium, Paradiſus, Pœna Inferorum, Gloria Cæli. Aduentus Meſſiæ, Aduentus Antichriſti. Venetijs apud Io. Baptiſtam Ciottum, ann. 1597. Vertit etiam volumen inſcriptum Flos SS. & libellum inſcriptum Conſiliarius apud Minimam Societatem, & alia nonnulla.

IVLIVS, ſiue Ioannes Caluus de Alberto, ſcripſit, atque emiſit perutilem examinandis, & examinatoribus Librum, quem prænotauit, *Syntaxis curæ animarum ex Doctrina Sancti Thomæ Aquinatis.* Romæ primò apud Aloyſium Zannettum, ann. 1600. deinde & Venetijs apud Paulum Meiettum eodem anno. Eum igitur vti perutilem ſuaſerim lubens, vt omnes, quibus incumbit animarum cura perlegant, ſiue enim doctiores fuerint hi, recolent, quæ ex tanto Doctore hauſerunt, ſiue qui interioribus Theologiæ ſtudijs nõ vacauerint, facile ac tuto cognoſcent, quæ ad eorum officium in hoc negocio pertinent. Porrò hic eſt idem ipſe, qui etiam Io. Caluus, ſcriptus eſt.

IVLIVS Corrigienſis, ſiue *è Corrigio*, Ordin. Minorum, Commentarium ad Symbolum Apoſtolicum, & Dialogum De Sacramento Altaris compoſuit.

IVLIVS Fatius, Neapolitanus, Theologus Societatis Ieſu, Librum perutilem. Italicè ſcripſit De Mortificatione perturbationum, ſiue Paſſionum, & prauarum affectuum. Qui primum in Sicilia, mox alibi, atque Venetijs, demum & Latinè cõuerſus Ingolſtadij apud Adamum Sartorium, atque alibi, in Germania prodijt.

IVLIVS Firmicus Maternus, ſcripſit Librum De myſterijs, & erroribus profanarum Religionum, ad Conſtantinum, & Conſtantem Auguſtos. Hic verò ille non eſt, qui eadem ætate (nempe Magni Conſtantini filijs Impp.) florebat Iulius Firmius Maternus iunior, Siculus, Mathematicus, Genethliacus, cuius extant Opera: ſed alter paullò ſenior, quàm ille; Quem tamen eiuſdem gentis fuiſſe, veriſimile eſt. Liber autem incipit, *Quod in fabricatione hominis artifex effecit.* Abſoluitur verò capitibus triginta: in quibus profanæ Religionis, & rituum gentilium vanitatem egregiè retegit, vt Imperatores adducat ad Idololatras puniendos.

Cæterum cum ſecreta Græcorum myſteria templi cuiuſdam aperiat, quod eſt in capite vndeviceſimo, inquit, *In quodam templo, vt in interiores partes homo moriturus poſſit admitti, dicit, de tympano manducaui, de Cymbalo bibi, & religionis ſecreta perdidici, quod Græco Sermone dicitur ἐκ τυμπάνου βέβρωκα, ἐκ κυμβάλου πέπωκα. Malè miſer homo de admiſſo facinore confiteris; peſtiferum veneris virus hauſiſti, & nefario furoris inſtinctu lethale poculum lambis: cibum iſtum mors ſequitur ſemper, & pœna æterna. Hoc quid ibi bibiſſe te prædicas, vitalem venam ſtringit in mortem; ſedes animæ continuata malorum te continuatione conturbat. Alius eſt cibus,*

qui

qui sitientes largitur, & vitam: Alius est cibus, qui languentes releuat, errantes reuocat, lapsos erigit, qui morientibus aeterna immortalitatis largitur insignia: Christi panem, Christi poculum quære, vt terrena fragilitate contempta, substantia hominis immortali pabulo saginetur. Hæc ille. Quæ volui hic inferere, vt ex alijs symbolis, quæ ipse ponit, intelligatur, quanti faciendus sit iste Auctor; mirificè enim insidias Satanæ perstringit, & retegit; dum quæ Religio Catholica, & Diuina Scriptura sanctissimè de Christo vero lumine & petra, & signo Crucis, & Vnctione, ac Resurrectione tractat, is ipse Satanas eadem in sui cultum insidiosissimè detorserat. Omnino autem existimo, libellum hunc vtilissimum ijs, qui inter Indos, ac reliquos Gentiles, ob Christi causam, versaturi sunt. Quem item non sine causa Ioannes Maldonatus nolter in c. 16. Lucæ versu 23. versus medium, Auctorem cum primus grauem appellat, licet non probet, quòd videatur existimare eos, qui in Inferno sunt, ab ijs, qui sunt in Cœlo aquam petere, ac post vltimam Resurrectionem petituros. Extat in Tom. 4. Bibl. Sanctorum Patrum.

IVLIVS Fulcus eorum qui vel eleemosynas erogauerunt admirabiles fructus, vel de eleemosyna scripserunt insignes sententias in vnum collegit, qui Romæ cusus est apud Victorium Elianum, ann. 1574. deinde item ann. 1581. versus Italicè, atque Venetijs recusus. Obijt Romæ plenus bonorum operum, atque in Aede nostra humatus est, quæ Nomini Iesu dicata est, quamque ille ædificandam obnixè curauit, dum Alexandri Card. Farnesij, apud quem erat, liberalitate ad bene de Ecclesia Christi Domini, ac de Societate nostra merendum & hac in re, & in alijs plerisque vteretur.

IVLIVS Gabrielius, nobilis Eugubinus, qui ante aliquot annos ex hac vita decessit, mihi sanè valde cognitus, & peramicus è Græco Latinè reddidit Gregorij Nazianzeni tres Orationes, Nimirum, Apologeticum. De amore erga Pauperes. & in Natalem diem Saluatoris nostri, additis ad easdem Scholijs, & emendationibus ad omnia, quæ Græcè extant ipsius Theologi scripta, Hæc verò Plantinus excudit Antuerpiæ, anno 1573. Epistolam porrò de rebus Indicis à Sacerdote Societatis Iesu, De rebus Indicis Italicè scriptam conuertit in Latinum, & Venetijs emisit. At reliqua huc non spectant, nisi quod ad declinandas fortassis aliquas hæreticorum versiones, quadantenus facere possunt. Xenophontis enim De Cyri vita, & Disciplina libros octo Latinos è Græco fecit, & additis emendationibus ex vetustis exemplaribus, emisit Venetijs ann. 1569. Libros item duos Orationum, & Epistolarum partim suo, partim aliorum nomine scriptarum.

IVLIVS Hilario, Vide in verbo, Quintus Iulius Hilario.

IVLIVS Papa eius nominis Primus, Romanus, Patre Rustico, ac trigesimus sextus inter Pontifices Maximos, vir magni, & animi, & in tutanda Catholica religione intrepidi, quippe cuius tempore Ariani, Ecclesiam Christi, qua per Principes ab ijs deceptos, quà per alios impostores, improbosq; Episcopos, siue potius pseudoepiscopos mirificè vexabant, scripsit plura, qualia decebat eum, qui plus quindecim annis clauum Ecclesiæ tenuit vniuersæ.

Extant eius Decreta, quæ cum aliorum Pontificum Decretis prodiere Coloniæ, ac deinceps alibi, vbi præcipuè Cœcilia fuerunt excusa: de quibus vide in verbo, *Concilia*. Extat item Epistola, qua Orientales increpat tum ob Athanasium, tũ ob alia, quæ aduersus Romanam Ecclesiam moliebantur identidem. Præterea Rescriptum ad Orientales pro Athanasio, & ceteris Catholicis. At quæ à Gennadio dicitur Epistola fuisse Iulij Papæ *De Incarnatione Domini* ad Dionysium quemdã scripta; non esse Iulij, sed Apollinaris hæretici pluribus demonstratur à Baronio Cardinali Tom. 3. ex quo reliqua eius Pontificis Acta quilibet cognoscere poterit.

IVLIVS Pflug, Numbergensis, in Germania Episcopus, scripsit aduersus Lutherum, & librum De Institutione Hominis Christiani. Epistolas ad Iacobum Sadoletum, & Erasmum. Librum De Republica Christiana, siue De Imperio constituendo. Antuerpiæ, & Coloniæ ann. 1562. Viuebat ann. 1547.

IVLIVS Pogianus S. Ioannis Chrysostomi, Librum De virginitate è Græco bene Latinum reddidit. Quam versionem Plantinus Antuerpiæ protulit in lucem. feruntur autem eius Lectiones Historicæ Breuiarij Romani sub Pio V. Pontif. Max. Eius etiam Styli opus est vltimum caput Rom. Catechismi.

IVLIVS Rogerius, Protonotarius, & Secretarius Apostolicus, Abbas Lamularum, & Theologus, qui nostra vixit ætate, quique in Polonia legatione apud eum Regem est functus pro Sancta Apostolica Sede. Scripsit,

I. Opusculum de Libris Canonicis. In quo (vt eius ipsius dictis vtar) singula Verbi Dei Volumina recensentur, & ex Ecclesiæ canone dijudicantur, atque illorum traditio, ad

Apostо-

Apostolica vsque tempora reuocata Patrum testimonijs, & Ecclesiæ consuetudine apertè dilucidatur. Ad illa præterea omnia, quæ singulis obiecta sunt, abundè respondetur. Tandem verò quæ sit ipsorum germana lectio, & in aliam linguam probata translato accuratè explicatur.

II. Opusculum De sensibus Scripturæ Sacræ. In quo sensus plures Diuinis Scripturis contineri demonstratur. Quorum singulæ species, naturæ, & vires explicantur; atque illarum tum mutuæ coniunctiones, tum variæ dissimilitudines ipsarum collatione ostenduntur. Quis denique sensus in Ecclesia sit, & quo sensu Scriptura ipsa demonstret, declaratur.

III. Opusculum De auditore Theologiæ. In quo notæ, & conditiones omnes traduntur, quibus auditor Theologiæ dijudicari, & à cæteris internosci debeat.

IV. Opusculum De Quæstionibus. In quo examinatur, an quærere, & disputando aliquid inuestigare Theologo liceat, expediatque, & quando, & quomodo, & quibus de rebus.

V. Opusculum De Rhetorica facultate. In quo Rhetoricæ quis vsus sit Theologo opportunus explicatur. Venetijs apud Franciscum Zilettum, ann. 1581.

IVLIVS Sirenius, Brixianus, & Hieronymiani Ordin. Philosophus, atque Theologus nostra ætate Libros nouem edidit de fato, in quibus inter alia egit De Contingentia, Necessitate, Prouidentia, & Præscientia Diuina, Prophetia, & Diuinatione tam secundum Philosophorum opinionem, quàm secũdum Catholicorum Theologorum sententiam. Quæ omnia breuib. Periochis præfixis Hieronymus. Magius Anglarienſis ob oculos posuit. Hi libri à Iordano Ziletto emissi sunt Venetijs ann. 1563. Scripsit autem idem Sirenius separatim de Libero arbitrio, De Prædestinatione, ac Reprobatione. Qui duo libri prodiere Venetijs ex Officina Dominici Guerræi ann. 1580. Quo eodem anno Bononiæ exierunt Tres alij ipsius libri De vnitate Angelicæ naturæ. Cum etiam ibidem antea, hoc est ann. 1546. prodijsset Disputatio De subiecto primæ Philosophiæ ad Doctrinam Aristotelis pertractata.

IVNILIVS Episcopus Africanus, ad Primasium Episcopum Vticensem, Afrum, scripsit Librum De partibus Diuinæ legis, qui extat in primo Tomo Bibliothecæ SS. PP. secundo editæ à Margarino Bignæo. Nam qui alter sub nomine Iunilij Commentariolus in prima capita Geneseos prodierat in prima eiusdem Bibliothecæ editione, non est Iunilij, sed Bedæ ascribitur, & inter eius Opera reperitur. Videlicet fragmenta ex Gregorij Magni Moralibus huic Commentariolo inserta, arguunt illud non esse Iunilij, qui Gregorium præcessit annis fermè ducentis. Explanationem quidem in Genesim hortante eodem Primasio Iuniliam collegisse advtilitatem simplicium scimus, At ea, quòd sciam, non extat.

Ivo Carnotensis Episcopus, Gallus, quem Beatum appellant, quique antea fuerat Prior, siue Præpositus Ecclesiæ S. Quintini Bellouacensis, & Ord. Canonicorum Regulariũ S. Augustini, scripsit ad Haimericum, siue Emericum Abbatem * Aquitinensem De Corpore Domini, *Vtrum in Cœna Domini datum sit discipulis passibile, cum illud nos sumamus impassibile.* Extat in Tomo 3. Bibl. SS. Patrum.

*Forte Aquicinctensem.

Opus item, siue Volumen Decretorum, quod *Pannomiam* inscripsit, hoc est, quod omnes complectitur Leges, quodq; Græcæ linguæ inscientes *Panormiam* scribunt. Id autem cum ann. 1499. Basileæ prodijsset, apparuit denique ann. 1561. ex Officina Louaniẽsi Bartholomæi Grauij septem ac decem Tomis comprehensum, opera Ioannis Molinæi Gandensis, & Regij Decretorum Louanij Professoris. Sanè verò ipse Iuo post Burchardum Vormatiensem Episcopum Librum hunc Decretorum confecit ante quadringentos annos, quare & apud Iurisconsultos ante Gratiani tempora erat in vsu.

De Diuinis Ecclesiæ Officijs, & Ministerijs, Coloniæ ann. 1568. cum alijs eiusdem argumenti Scriptoribus.

Epistolam ad Hugonem Lugdunensem Archiepiscopum Apostolicæ Sedis Legatum, *non multum* (ait in Catalogo Sigebertus) *prolixam, sed multum Canonicis, & Catholicis testimonijs auctorizatam.* Sic ille.

Librum De determinãdis Patrum Decretis, & Epistolas de Quæstionibus Theologiæ, ac Iuris, quæ Viennæ Austriæ extabant apud Vvolfangum Lazium.

Porro Historiam cessionis illius, qua se Iuo abdicauit Sacerdotio, siue Præpositura, quã in Ecclesia S. Quintini tenuerat, plura sunt in eius Epistolis 17. 22. 107. ad Fulconem Bellouacensem 176. & 208. ad Galfridum Bellouacensem, & 159. ad Philippum Trecensium Episcopum. Clarui (inquit Trit.) ann. 1090. cui sæpè, dum Sacrificium Corporis Christi

offer-

Digitized by Google

offerret, micare igneus globus è capite visus est. Eius autem Epistolæ Parisijs excusæ sunt ann. 1584.

IVONIS Abbatis Cluniacensis Historia figuralis, extat m.s. in Bibliotheca Monasterij S. Galli in Heluetia.

IVS CANONICVM, siue Pontificiũ. Quinã tractauerint, ac quibusnam Codicibus purgatioribus cõtineatur, diximus in hoc Apparatu in verbis, *Canones Apostolici*, *Decretũ Glossa*, *Gratianus*, *Gregor. XIII. Pont. Max.* *Hincmarus*, *Gerbertus*, & alibi. Quin & ad finẽ tertijdecimi de Iurisprudẽtia Libri Selectæ nostræ Bibliothecæ, editæ Venetijs an. 1603. & Colon. 1606. (nam Romano editio ipsius Bibliothecæ hæc quæ dicemus, non habebat) Indicem adiecimus plurium Interpretum, qui ad vtrumque Ius scripserunt. Quamobrem & inde seligi possunt, quos præcipuè hic Apparatus sanctiores ostendit.

Iam è Textibus Canonicis, qui iussu Gregorij XIII. Pontif. Max. expurgatis, & Glossis, Notationibus, Citationibus, ac Indicibus illustrati fuerunt, incurrũt in oculos, quæcumque ad Corpus Iuris Canonici pertinent: Quorum propterea diuisionem in septem Tomos (licet in quattuor Voluminibus compingi soleant,) hic vide.

Tomo Primo.

Decretum Gratiani in tres partes diuiditur. Pars autem prima in centum & vnam distinctiones, quarum vnaquæque in Capita distinguitur.

Pars altera de caussis diuiditur in caussas 36. Quarum vnaquæque in Quæstiones distinguitur. Harum verò quælibet in Capita, sed pars ista secunda duodecim causlas complectitur.

Tomo Secundo.

Decreti partis secundæ pars reliqua à 13. caussa ad 86. & vltimam vsque cæteras cõprehendit. Sed post caussam 33. inseruntur Distinctiones septem De pœnit. deinde reuertitur ad caussam 34.

Pars tertia De Consecratione in distinctiones quinque diuisa. harum verò quælibet in cap. Additi verò sunt Canones Pœnitentiales ad pœnas delinquentibus imponendas, & Ecclesiasticis perutiles. Canones item Apostolici per Clementem Episcopum à Petro Apostolo Romæ ordinatum in vnum congesti.

Margarita, siue Tabula Decreti locupletissima.

Tomo Tertio.

Decretales Constitutionum, siue Epistolarum sunt Greg. IX. Patria Anagnini, ex familia Comitum, qui ann. 1227. creatus est Pont. Max. Has Decretales, & alias suorum Prædecessorum varias Constitutiones, & Epistolas à Fratre Raymundo de Pennuforti Ord. Prædicatorum Magistro Generali, deinde eiusdem Papæ Capellano, & Pœnitentiario in Sanctorum numerum à Clem. VIII. Pont. Max. relato collectas in vnum Volumen redigendas Gregorius idem curauit.

Decretalibus hisce Glossæ eruditissimæ adiectæ sunt à Bernardo Botoño Parmensi, & Canonico Bononiensi.

Decretales istæ diuiduntur in libros quinque, & vnusquisque in titulos, & capita.

Adduntur autem Arbores consanguinitatis, & affinitatis.

Declaratio in arborem affinitatis. Tabula Bolognini.

Margarita Decretalium locupletissima, flosculos omnes Decretalium complectens.

Repertorium item verborum.

Tomo Quarto.

Sextus Liber Decretalium Bonifacij VIII. Anagnini, è familia Caietana, qui ann. 1294. creatus Pontif. Max. Decretales Epistolas suorum Prædecessorum per Gulielmum Archiepiscopum Ebredunensem, & Berengarium Episcopum Biterrẽsem, & magistrum Richardum Senensem S.R.E. Vicecancellarium redigendas curauit. Additis eiusdem Bonifacij Decretis quibusdam, & alijs quinque Greg. IX. Hinc librum ipsum tanquam quinto Decretalium Greg. IX. annexum Sextum nuncupandum mandauit.

Sextus iste in quinq; diuiditur libros, quorũ vnusquisq; in titulos, & capita distinguitur.

Huic adiectæ sunt Glossæ Io. Andreæ Bononiensis, & hoc signo [ ] notatæ.

Regulæ Iuris 86.

Digitized by Google

Regulæ Iuris Cæsarei, ex quibus maiori ex parte Regulæ Pontificij iuris sunt desumptæ.
Arbores consanguinitatis, & affinitatis, earumque declarationes.
Tabula Titulorum, & Capitum.

Tomo Quinto.

Clementinæ Constitutiones à Clemente V. natione Gallo, Prouinciæ Vasconiæ siue Aquitaniæ, Diœceseos Burdigalensis, editæ sunt. Hic ann. 1305. Pontif. Max. creatus, non modo in Concilio Viennensi, sed etiam ante, & post ipsum Concilium eas edidit; verum cum assidua occupatione, & morte præuentus diuulgare non potuisset, Ioannes XXII. eius successor promulgauit.
Clementinæ omnes in quinque diuiduntur libros, & vnusquisque in Titulos, & Capita distinguitur.
His adiectæ sunt glossæ Ioan. Andreæ Bononiensis.
Arbor de Iurepatronatus, & declaratio.
Tabula Titulorum, & Capitum, & Apostillæ declarantes titulos.

Tomo Sexto.

Extrauagantes Constitutiones, siue Decretales Ioannis XXII. natione Galli, Patria Cadurcensi, ex Prouincia Aquitaniæ, qui ann. 1316. Pont. Max. creatus est.
Extrauagantes diuiduntur in Titulos, & Capita.
Tabula extrauagantium, & vtilitas.

Tomo Septimo.

Extrauagantes communes aliorum Pontificum post Sextum, in Titulos, & Capita diuisæ sunt cum Glossis.
Index in Sextum, in Clementinas, & in Extrauagantes.
Porrò cum Franciscus Gratianus (de quo vide suo loco) hortatu eiusdem Gregorij XIII. Pont. Maximi Compendium Iuris Canonici ediderit in septem partes tributum, eædē partes adhuc liquidius illico subijciunt oculis vniuersum Iuris Canonici Corpus. Agitur enim
In prima De iure: de iure, inquam, humano, traditionibus Apostolicis: Sacrosanctis Cōcilijs: Sacramentis Ecclesiæ: ritibus Ecclesiasticis, ac Sede Apostolica.
In II. De personis Ecclesiasticis, officio Prælatorum, & Sacerdotum: vita & honestate Clericorum. Denique de officijs Principum & cæterorum erga Prælatos.
In III. De rebus Ecclesiæ & immunitate Ecclesiarum.
In IV. De foro Iudiciali, & ordine Iudiciorum.
In V. De Matrimonialibus causis.
In VI. De Iudicijs pœnalibus, & censuris Ecclesiasticis.
In VII. De foro pœnitentiæ, & conscientiæ.

Quòd si cui libeat ex Institutionibus Canonici Iuris Ioannis Pauli Lācelloti Perusini similia petere, eas perlegat, quæ Romæ secundo prodierunt ann. 1583. cum Interpretationibus, & Glossis. Sunt enim vberiores, quàm primæ, multamque afferunt lucem, ad id, quod agimus, assequendum.

Mitto Boetium Eponem, Petrum Gregorium, Freymoniū, & eiusmodi alios; nam de ijs, quæ satis sunt, ac tamen huc faciunt, in eorum vniuscuiusque verbo scripsimus. Quibus addi potest non inutilis labor, quem Ioannes Vanquel Colonensis I. V. C. concinnauit. Quique editus prænotatus est, *Breuiarium Sexti, & Clementinarum, Textus, Glossæ, & Doctores etiam super hæc scribentes breuiusculis conclusionibus miro collectis artificio succinctè complectens.* Parisijs apud B. Rambold.

Scio autem extare Iuris Græco Romani tam Canonici, quàm Ciuilis Tomos duos, qui Francofurti ann. 1596. Græcè, ac Latinè simul prodierunt, in quibus comprehenduntur præter Chronologiam non omnino sanam (quædam enim ipsis inserta sunt, quæ meritò S. Apostolica Sedes explosit) Cōstantini Harmenopuli Epitome Diuinorum, Sacrorumque Canonum.

Sacri Canones in Compendium redacti, in quibus quoniam intexti sunt quidam è reprobatis Synodis, quemadmodum Trullana, siue quam Balsamō nominat Quinisextam, & alijs; additæ verò sunt ad quosdam eorum Notæ Ioannis Leunclauij, cuius Scripta om-

nia

nia inter Scriptores primæ Classis in Romano Indice prohibita sunt, ideo purganda omnino essent.

Constitutiónes, siue Nouellæ Imperatoriæ De rebus, & Priuilegijs, & Quæstionibus Ecclesiasticis.

Sententiæ Synodales, & Sanctiones Pontificiæ Archiepiscoporum, & Patriarcharum Constantinopolis, quas antea Enimundus Bonæfidius euulgauerat, collectæ cum m. ss. codicibus, & emendatæ. At & in his nonnulla, quæ manarunt à schismaticis, inserta sunt.

Responsa; Epistolæ; & Sententiæ aliorum Episcoporum, Sanctorumque Patrum. Verum enimverò, qui vocantur Sancti hic Patres, non omnes dicendi sunt tales. Extat inter alias huic operi inserta longa Demetrij Chomateni Archiepiscopi Bulgariæ Epistola, siue Responsio ad Constantinum Cabasilam, quemadmodum & adhùc ipsum altera Ioannis Episcopi Citri, quæ varia continent, quæ sapiunt schisma, præter blasphemum illum errorem de Processione Spiritus Sancti à solo Patre. Idem de plerisq; Responsis dici potest. In quibus colligendis mirum est, quàm Leunclauius, quique post eius mortem collectanea ista emitti curauit in lucem, sibi placuerint; cum & quibus in rebus Ecclesiæ antiquissima hierarchia, ordinationes Sacræ, Sacrificium Altaris sæpissimè citantur, hęc omnia ab ijsdem fuerint ablegata è Germanis hæreticis ciuitatibus; & verò quæ in dubium vocata sunt à schismaticis, eorum solutio à sexcentis Catholicis Theologis, atque è Summis Casuum Conscientiæ, qui post tot sęcula, quorum filia est veritas, scripserunt; petenda sint potius, quàm è quisquilijs schismaticorum.

Theodori Balsamonis Patriarchæ Antiocheni Meditata, siue Responsa, de quo Balsamone cum in eodem salo hæserit, in quo reliqui recentiores Orientales hæserunt, vide quæ scripsimus in verbo, Theodorus Balsamon.

Matthæi Monachi Quæstiones, & caussæ Matrimoniales. At & qui hasce conferet cũ ijs, quæ sanctè decreta sunt in Synodo Tridentina Oecumenica, nubem errorum in eodem Matthæo videbit: vt mittam, quæ de Sacerdotum matrimonio loquatur, quod Ecclesia Catholica (vt decet) constantissimè respuit.

Michaelis Chumni De gradibus affinitatis, qui eiusdem farinæ est cum reliquis.

Iustiniani edictum De fide Orthodoxa.

Constantini Harmenopuli liber de sectis, siue hæresibus, cui adtextum est Concilium iniquum, quod contra D. Ioannem Chrysostomum coactum est. Additæ item Epistolæ, quas Innocentius I. Pont. Max. & Honorius pro Chrysostomo ad Arcadium Imper. scripserunt, quamve Innocentio rescripsit Arcadius purgans, siue excusans se de ijs, quæ aduersus Sanctum illum Patrem fuere commissa. Et hæc quidem Primus Tomus.

At Secundus Ius Ciuile Græcorum continet ea, quorum Inscriptiones hæ sunt.

Michaelis Attaliatæ Proconsulis, & Iudicis Opus de iure, siue Pragmatica Michaelis Ducæ Imp. iussu facta.

Delectus legum Compendiarius, & correctio iuris antiqui ad id, quod æquius melius per Imperatores Basilium, Leonem, Alexandrum, & Constantinum AA. cum præfatione eorum, publicata circa annum Christi 838.

Nouellarum Augustalium liber De rebus Ciuilibus, & Iudiciarijs habet Nouellas Basilij Macedonis, Constantini Porphyrogenetæ, Alexij Comneni, Manuelis Comneni.

Responsi veteris formulæ ex iure De nudis pactis.

Testandi formula vetusta, qua Gregorij Nazianzeni testamentum continetur.

Eustathij Antecessoris liber De temporalibus interuallis à momento vsq; ad 100. annos.

Leges militares Ruffi. Leges Colonariæ.

Leges nauales Rhodiorum, quas tres legum collectiones Constantinus Harmenopulus feciisse videtur, quod eius scriptis plerumque in m. ss. libris adiectæ inueniantur.

IVSTI, siue Iustorum liber, quem LXX. vbique verterunt βιβλίον τοῦ εὐθοῦς. Hieronymo, siue quisquis fuit auctor Quæstionum super libris Regum, Liber est Samuelis, hoc est Primus, & Secundus Libri Regum, quòd in ijs scribantur gesta Iustorum Samuelis, Dauid, Nathan, Gad, & aliorum Iustorum. Theodoretus Cyrensis Episcopus in Quæstionibus in Iesum Naue asserit hunc esse vetustissimum Commentarium, ex quo historia libri Iosuę ab incerto Auctore per compendium collecta fuerit. Vide Iosue c. 17. & lib. secundum Regum c. 1. & in verbo, Regum Libri. Sixt. Senen.

IVSTIFICATIO, quæ à Iustitia sedem habente in corde nomen habet, & quam quidem Deus in nobis facit, cum iustificat impium, & cuius iustitiæ indicantur caussæ in sessione 6. c. 7. Tridentini Concilij cum Scripturis Sanctis plenissimè congruentes, præbuit

occasionem ob hæreses Nouatorum nostri Temporis, vt Viri doctissimi, atque Catholici de ipsa Iustificatione peculiaribus Operibus agerent. E quibus sequentes ad manus nostras venerunt.

Albertus Pighius in secunda Controuersia. Alphonsus à Castro, libro contra hæreses. Ambrosius Catharinus Opusculo De Iustificatione, Fide, atque Operibus. Andreas Vega in Opusculo De Iustificatione, & in Explicatione Concilij Tridentini, ne quid dicam de Priscis Scriptoribus, inprimis autem de D. Augustino, cuius hac de re scripta à Hieronymo Torrensi nostro in Methodum collecta cernuntur facili intuitu in Cõfessione Augustiniana, de qua egimus suo loco in verbo Aurelius Augustinus, & in verbo, Hieronymus Torrensis.

Enchiridion Concilij Colonensis.

Præterea Didacus, siue Diegus Payua in lib. 6. Orthodoxarum explicationum. Dominicus à Soto in lib. 3. De natura, & gratia.

Fabritius Leodius in Harmonia Confessionis Augustanæ. Franciscus Turrianus De Iustificatione.

Gregorius de Valentia, noster accuratissimè atque perspicuè.

Henricus Helmesius De Iustificatione.

Iacobus Latomus, lib. de Fide, & Operibus. Io. Cochlęus in Discussione Confessionis Augustanæ. Io. Driedo in lib. de Captiuitate, & Redemptione humani generis Tract. 4. c. 3. Ioan. à Louanio in libro De Fide speciali. Io. Roffensis in Refutatione Articulorum, & Assertionis Lutheri. Iodocus Tiletanus in Apologia pro Concilio Tridentino.

Nicolaus Sanderus, in lib. De Iustificatione.

Petrus à Soto in Inst. Sacerdotum lect. 11. & 12. de Pœnit.

Robertus Card. Bellarm. potissimum, & quidem quàm planissimè lib. 5. De Iustificatione in To. 4. suarum Disputationũ. Ruardus Tapper in explicatione Art. Louanienſium.

Stanislaus Hosius Card. in Confessione Polonica à c. 61. vsque ad 75.

Theodorus Peltanus noster De Iustificatione. Thomas Caietanus De Fide, & Operibus.

Thomas Stapletonus in lib. De Iustificatione, & alij.

IVSTINIANVS Imperator Romanorum, Iustini senioris ex sorore nepos, non solum à Ioanne Tritemio, verum etiam ab alijs cẽsetur inter Scriptores Ecclesiasticos, eò maximè, quòd præter plura, quæ siue in eius legibus, siue in legum collectionibus tradidit ad Christianam pietatem spectantibus, vindicem se acerrimum hæresum, quę eius temporibus vigebant, ostendit, atque adeo præbuit, nimirum Porphyrij, Eutychetis, Nestorij, & Arianorum. Id verò, dum pietatem coluit, quod quidem fusius Procopius memorat. Veruntamen cum de probitatis semita deflectens, pleraque mala perpetrasset, mentis errore affectus Prasinorum hæreticorum factioni se adiunxit, vt aduersus Orthodoxam fidem edictum ferre volens, nec tamen valens, miserè interierit, quemadmodũ Euagrius, lib. 4. historiæ Ecclesiasticæ, c. 29. 31. 38. 39. & 40. Nicephorus item hist. eiusdem Ecclesiasticæ, lib. 10. c. 29. 30. 31. tradidere. Nos de illo, eiusq; Scriptis planius egimus in 10. 11. & sequentibus capitibus lib. 13. De Iurisprudentia, qui locum habet in Veneta & Colon. Editione Secundi Tomi Bibliothecę nostrę Selectæ. Ibi enim egimus quoque, cur Christianus Imp. interdum ea inseri permiserit in suos libros ad Corpus Ciuile spectantes, quæ Christianę Religioni aduersantur.

Scripsit autem edictũ De Fide Orthodoxa, quod Græcè edidit, quod & Latinè prodijt. Id ex veteribus Annalibus, qui à nonnullis nominantur Constantinopolitani, Olympiadis trecentesimæ trigesimæ tertiæ anno primo, Consulatu Basilij vndecimo extat Græcè, & Latinè in duobus Tomis Francofurti ann. 1596. editis, de quibus vide supra in verbo, Ius Canonicum, vbi de Iure Græco Romano Canonico, & Ciuili quod cum in Latinam linguam translatum fuisset inter acta Concillorum fuit insertum, & conseruatum.

Obseruauit autem Ant. Contius Quintam, & Sextam Constitutionem in Nomocan. tit. 1. c. 1. de Theologia, & Orthodoxa fide, Edicta Iustiniani de fide, ante facta quàm Ioãnes Pont. Maximus ad Pontificatum fuisset euectus. Quare probabile esse (ait) aliud item recentius edictum fuisse ab eodem Imp. promulgatum Constãtinopoli, quod ad eundem Pont. Max. miserit. Veruntamen constat ex vita eiusdem Pont. ex Romano Pontificali id quod sequitur his verbis. *Eodem tempore Vir religiosus Augustus Iustinianus summo amore Christiana religionis misit fidem suam scriptam Chirographo proprio ad Sedem Apostolicam per Episcopos Hypatium, & Demetrium.* Scripsit autem Iustinianus etiam

De Incarnatione Domini contra Eutychetem, libros tres, vt habet Isidorus Hispalensis Episcopus in Catalogo.

Aduer-

Aduersus Africanos Episcopos,& Rescriptum contra Illyricianam Synodum. At hoc, peruerso studio, vt idem habet Isidorus. Quippe Africani Episcopi Chalcedonensem Synodum tuebantur. Iustinianus autem tria Capitula damnare contendit, id est Theodori Numeros, Vestini Episcopi Dicta. Rescripta Theodoreti,& Epistolam, quæ dicitur Ibæ Edessæni Episcopi. Vide Baronij Card. Annales.

Edictum, quo, Agapeti Pōtificis hortatu Seueri, & aliorum hæreticorū libros prohibuit. Vide Photium in nouo Canon. tit. 9. Extat autem S. Anastasius Sinaita Patriarcha Antiochenus, qui scripsit aduersus Seuerianos, alioqué hæreticos librum, quod ὁδηγὸν hoc est *viæ Ducem itineris* prænotauit.

Nouellam, quæ est numer. 146. Quanam lingua sint legenda Biblia in Iudæorum Synagogis.

Codicem, qui dicitur Iustiniani. Pandectas, siue Digestum. Institutionum lib. quattuor Epitomen Legum, de quo Sigeb. in Catal. Imperauit ann. 28. menses septem, dies decem. Vixit ann. circiter octoginta quattuor. Obijt ann. 565. Iustino ex filia nepote Imperatore designato.

Eius autem Iustiniani Augusti historia in qua bellum Persicum in Asia, Vandalicum in Africa, Gothicum in Europa narrantur à Procopio, edita est Lugduni, post alias editiones ann. 1594. apud le Preux.

IVSTINIANVS (vt scribit Isidorus Hispalensis) De Hispania, Ecclesiæ Valentiæ, siue potius *Valentinæ* Episcopus ex quattuor fratribus Episcopis, ex eadem matre progenitis vnus, scripsit Librum Responsionum ad quendam Rusticum, De interrogatis Quæstionibus. Quarum prima est De Spiritu sancto. Secunda est contra Bonasiacos; qui Christum adoptiuum,& non proprium dicunt. Tertia Responsio est, quòd Filius, sicut Pater inuisibilis sit. Floruit in Hispanijs, temporibus Theudæ Principis Gothorum. Hæc Isidorus. Theudem, autem & Theudium nominat Io. Mariana de rebus Hisp. Iustiniano item Imp. ann. 540. Tritem.

IVSTINIANVS quidam Episcopus Siciliæ, quod in Epistola, quæ est in prolegomenis quintæ Synodi, ad Petrum scripserit, Macedonium docuisse Spiritum sanctum à solo Patre spirari; non est vllo modo probabile. Nam Macedonius cum Arianis de Spiritu sancto sentiebat, qui dicebant Filium esse Patre minorem, quòd Pater creauerit Deum quendam paruum, hoc est, Filium, Filius autem non potuerit creare Deum nec magnum, nec paruum, sed Spiritum sanctū produxerit, qui nullo modo est Deus. Adde quod Concilium secundum congregatum est contra Macedonium,& tamen in Symbolo posuit: Ex Patre procedentem. Sed fortasse incorrectum textum habemus illius Epistolæ,& pro *spirat*, Macedonius à solo Patre Spiritum sanctum, legendum est, *separat*, separabat enim Spiritum Macedonius sanctum à solo Patre, quia solius Filij volebat illum esse Facturam. Vide Bellarm. Card. To. 1. Controu. 2. lib. 2. de Christo, c. 21.

IVSTINI Martyris seu vitam, siue scripta, Eusebius Pamphili in Historia Ecclesiastica, D. Hieronymus, Photius, Suidas. Ioachimus Perionius, Sixtus Senensis, Iacobus Billius attigerunt: non eadem quidem omnes, aut integrè, sed varia quisque pro ratione earum rerum, quas perpenderant vel nanciscì potuerant: Nos ex his omnibus, id quod huc attinet, sedultò tum delegimus, tum addidimus, ad Dei gloriam, & ad tanti Martyris laudem.

Et Hieronymus quidem in Catalogo inquit, Iustinus Philosophus habitu quoq; philosophorum incedens, de Neapoli Vrbe Palæstinæ, patre prisco Bacchio, pro religione Christi plurimum laborauit, in tantum vt Antonino Pio, & filijs eius, & Senatui librum contra gentes scriptum daret, ignominiamque Crucis non erubescere, & alium librum successoribus eiusdem Antonini M. Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo. Extat eius & aliud volumen contra gentes, vbi de Dæmonum quoque natura disputat, & quartum aduersus gentes, cui titulum prænotauit ἔλεγχος. Sed & alium de Monarchia Dei, & alium librum, quem prænotauit Psaltem, & alium de anima. Dialogum contra Iudæos, quem habuit aduersus Tryphonem Principem Iudæorum, sed & contra Marcionem insignia volumina, quorum Irenæus quoque in quinto aduersus hæreses libro meminit, & alium librum contra omnes hæreses, cuius facit mentionem in Apologetico, quem dedit Antonino Pio. Hic cum in Vrbe Roma haberet τὰς διατριβὰς, & Crescentem Cynicum, qui multa aduersum Christianos blasphemabat, redargueret, gulosum, & mortis timidum, luxuriæque, & libidinum sectatorem, ad extremum studio eius, & insidijs accusatus, quòd Christianus esset, pro Christo sanguinem fudit. Hæc Hieronymus.

At vitam quoque ex ipsius scriptis collectã aliquanto fusiùs tradidit nobis Perionius, versioni suæ Latinæ eiusdem Iustini præfixam, cum D. Hieronymus scribat, Martyrem factum eodem tempore, quo S. Polycarpus. Quin & eandem vitam & aliquot libros breui oratione perstrinxit Photius in libro, qui Myriobiblos, siue Bibliotheca dicitur; Qui sic habet. *Lecta est Iustini Martyris Apologia pro Christianis, & in Gentes, & in Iudæos libri: & præterea alius eius liber, quo primum & secundum librum Aristotelis de natura, refellit, siue formam & materiem, ac priuationem labefactat, in eoq; magna vi, & copia argumentorum vtitur: estq; is liber vtilis. Labefactat etiam quintam naturam siue elementum, æternumq; motum, quam Aristoteles vi rationem ibi peperit. Est etiam eius liber de explicationibus quæstionum, quæ contra Religionem ponuntur. Excelluit autem summa laude Philosophia, & nostra, & maximè externa, id est à nostra abhorrentis; multarumq; rerum atque historiæ cognitione floruit. Dicendi verò artibus eiis studium non fuit insitam sibi Philosophiæ pulchritudinem quasi inficere: Itaque eius sermo, & oratio, quæ alio genere valet, vimq; scientiæ & artis retinet; non redolet Rhetorum, Oratorumq; suauitatem, nec illecebris, oblectationeq; multos auditores allicit. Quattuor autem libros in Gentes scripsit, quorum primum Antonino, cognomine Pio, eiusq; liberis & Senatui tradidit; Secundum, eius etiam successoribus: In tertio, de natura Dæmonum disseruit: Quartus, quem simili modo in Gentes scripsit, Elenchi præfert inscriptionem. Est etiam eius liber de Monarchia Dei, & alter qui Psaltes inscribitur. Sunt etiam eius in Marcionem libri necessarij, & in omnes hæreses liber vtilis. Is quidem Bacchio patre natus est: Patriam autem habuit Neapolim Palæstinæ prouinciæ Vrbem. Romæ autem habitauit philosophans & verbis, & vita, & habitu. Cumq; in eo Religionis in Deum amor incalesceret, ac vigeret, habuit Crescentem quendam, disciplinæ eorum, qui Cynici dicuntur, et vita, & religione aduersarium: à quo etiam circumuentus pro suscepta vitæ dignitate, etiam insidias in se præparauit. Martyrij enim hoc argumento instituto, cum diguitate, et latus mortem pro Christo pertulit.* Is ergo Iustinus erat genere Samaritanus, Stoicæ Sectæ Philosophus, vt idem ipse in secunda Apologia pro Christianis ad Antoninum Imp. testatur. Ciuis fuit Flauiæ Neapolis Palæstinæ, Prisci Bachij filius, & Romæ habuit διατρίβας: & claruit sub Antonino Pio, coronatusq; est martyrio, ann. Dom. 150.

Porrò nostro tempore (quæ non viderat omnia Sixtus Senensis) emissa sunt in lucem Parisijs ab Ioachimo Perionio versa è Græco Opera hæc, quæ sequuntur, nomine Iustini Martyris, licèt non omnia sint illius.

Dialogus, siue Sermo Iustini, quẽ habuit Ephesi cum Tryphone Iudæo, aduersus Iudæos.
Pro Christianis apud Senatum Romanum Apologia prima.
Pro Christianis apud Antonium Pium Imp. Apologia secunda.
Oratio Parænetica ad Gentes. De Monarchia.
Expositio fidei de recta Confessione, aut de Sancta, vniusq; essentiæ Trinitate.
Epistola ad Zenam & Serenum.
Interrogationes, siue quæstiones positæ Gentibus, & Gentium ad eas responsiones, earumque responsionum refutationes.
Interrogationes siue quæstiones Gentium positæ Christianis de eo, quod incorporeum, & de Deo, ac de mortuorum resurrectione; & ad eas Christianorum responsiones.
Responsiones ad Orthodoxos de necessarijs quæstionibus.
Refutatio, siue euersio quorundam Aristotelis dogmatum, siue decretorum.

Quod autẽ inquit Sixtus Senẽsis, ab D. Iustino inter multa ingenij sui immortalia monumenta, fuisse relicta in Apocalypsim D. Ioannis Cõmentaria, ea nõ vidimus, nec, quod sciam, alicubi prodierũt. Et vero è Catalogis Græcorum m. ss. librorum, qui ad meas manus peruenerunt, cernitur hæc inscriptio. *Iustini Philosophi, & martyris, Explicatio in S. Dionysij Areopagitæ Episcopi Athenienſis Hierarchiam Ecclesiasticam, & Mysticam Theologiam.*

Iam quod ad Iustini germanos libros spectat, sanè (D. Hieronym. teste) scripsit Apologias duas, & libros duos contra Gentes: Item de Monarchia, & Dialogum cum Tryphone Iudæo: librum de Anima, & librum qui dicitur Psaltes: Præterea, libros contra Marcionẽ, & aduersus omnes hæreses. Nunc ex ijs non extant nisi Apologia, Liber vnus ad Gentes, De Monarchia, & Dialogus cũ Tryphone. Ferũtur etiam sub eius nomine expositio fidei seu de recta fidei Confessione, Epistola ad Zenam & Serenum, & Quæstiones quinque à Gentibus positæ, & ad eas Respõsiones, & quædam item quæstiones aliæ similes, ac centũ quadraginta sex Quæstiones; denique Reprehensio quarundam Sent. Aristotelis. Ex istis verò Operibus, certum est, Librum Quæstionũ Gentibus à Christianis positarum, nõ esse Iustini: nã in prima responsione, & in reprehensione respõsionis, nominantur sæpissimè Manichæi, qui fuerunt centum annis, & amplius, Iustino posteriores. Opus item centum quadraginta sex quæstionum non videtur esse Iustini: nam quæstio. 82. & 86. citat Origenem, & quæstio. 115. citat Irenæum, & eum Martyrem appellat, cum tamen Iustinus vtro-

que

que prior fuerit. nam & Irenæus, libro quinto citat Iustinum, tamquam se antiquiorem. Non iniuria verò Martinus Delrius noster miratur secunda Disquisitione Magicarũ lib. Quæst. 26. sextio. 3. Petrum Leloyerium lib. de Spectris dicere Auctorẽ libri Græci Quæstionum ad Orthodoxos, eiusdem esse auctoritatis cum ipso Iustino martyre. Ceterum, de alijs Iustino ascriptis Operibus nondum compertum habeo quid sit sentiendum.

Primus autem (quod sciam) Ioannes Franciscus Picus Mirandulanus, librum Iustini Martyris Parenæticum, siue adhortatorium Orationem ad Gentes, vertit, quam postea cum Ioachimus item conuertisset, sic scriptum reliquit: *Vter verius ac fidelius Iustini mentem, sententiamq; explicuerit; vter melius interpretis functus sit officio, non est meum pronunciare. Hoc tamen videor posse dicere, me, qui Homeri, Platonis, aliorumq; antiquiorum verba, quæ Iustinus ipse multa, & crebra profert, in ipsis Scriptoribus inuenta legerim, multa loca corrupta correxisse multaq; impleuisse, quæ mutila, & minus plena offenderam.*

Sed quemadmodum Perionius Pici versionem, sic Perionij versionem Apologiæ Iustini ad Antoninum quibusdam locis partim in Græco, partim in Latina Perionij interpretatione Iacobus Billius correxit. Ea verò, quoniam ad Martyris sensum assequendum faciunt, nec verò facilè haberi possint ad manum, quippe quæ cum Iustini Operibus haud coniuncta sunt, huc apponam. Sic autem se habent.

Inter legendum quæ Iustinus Martyr in sua ad Antoninum Imperatorem Apologia pro Christianis disserit, quid obiter animaduerterim, hoc capite complecti libet. Non longè ab initio mẽdum in his verbis inesse suspicor, οἱ ὑ κρίσει, ἀλλὰ πάθει τὰ πράγματα ἐπάγειν ἀξιοῦτε, ac pro ἐπάγειν, ἐξέτειν, substituendum esse, ideſt, *Examinare*. Pag. 136. versi. 3. nõ mihi dubium est, quin post ὅπως addenda sit particula μὴ, & ver. seq. delendum. αὐτῷ. Hoc enim vult Iustinus Christianorum partes esse, tam fidem suam, quàm vitæ rationem omnibus excutiendam ac considerandam proponere, ne alioqui crudelitatis, quæ per ignorationem animiq; cæcitatem ab Ethnicis in ipsos exercetur pœnas ipsi Deo pendãt. Vers. 23. lego τοῖς ἄλλοις 31. ζῶντες Pa. 137. versi. 12. legendum puto, ἀλλ' ὑ πάντας δὲ τοὺς προελεγχθέντας καὶ ἀδικάζετε. Hæc enim est Iustini sententia, non proinde Christianos omnes sceleratos habendos esse, quòd quidem tales deprehensi sint, quemadmodum nec rei omnes cõdemnari solent, propterea quod quidam interdum sceleris conuincantur. Pag. 138. versi. 25. hæc verba, εἰ γὰρ ἀνθρωπίνῳ βασιλείαν προσδοκοῦμεν καὶ ἀρνησόμεθα, ita verti debent. *Si enim humanum regnum expectaremus, saltem negaremus*, scilicet *nos Christianos esse*. Nam vt vertit Perionius, nimis obscurus est auctioris sensus. Nisi fortasse typographi vitio in eius interpretationem particula, *si*, obrepsit. At versic. 38. grauiter ab eo erratum est, cum hæc verba, κἂν δὲ τὰ θηκείμενα ἐν παντὸς κόσμοι ἦσαν, ad hunc modum transtulit. *Etiamsi ijs sepulchris, quæ recta sunt omni ratione ornati sint.* Ita enim potius vertere debebat, *Saltem où impendentia supplicia, probitatem omni ratione coluissent*. Non minus autem fœde labitur versi. 40. cũ δημίων, *hominem de plebe*. vertit, pro, *carnificum*. Vult enim hoc loco Iustinus, supplicijs inferendis delectari, carnificum potius esse, quàm bonorum Principum. Eiusdem farinæ est, quod pag. sequ. vers. 6. hæc verba, ὅν γὰρ τρόπον διαδέχεσθαι πενίας ἢ πάθη, ἢ ἀδοξίας πατρικὰς ὑφαιροῦνται πάντες, ita reddit: *Quemadmodum enim parentis paupertatem, mala, & dedecora omnes suscipiunt*: cũ contrarium omnino velit Iustinus. Sic pag. 143. versi. 16. *Liberum dispersum* vertit, pro *disceptum*. & versic. 18. κατεσπᾶσθαι, *sublimes pendere*, pro, *inter sydera relatos esse*. & versicu. 23. Græci codicis errorem secutus est, cum ita vertit, *Nisi quòd hæc ita scripta sunt ad præstantiam, adhortationemq; eorum, qui erudiuntur*. Hic enim in Græco pro διαφορὰν, apertissimè legendũ est διαφθορὰν, ideſt, *corruptelam*. Vers. 31. lego ἀδίκως, Pag. 144. vers. 33. pro τρίτον, Epiphanius habet γιτθὼν. Vers. 40. miror fugisse Perionium, qui horum verborum sensus esset προτεταγθὴ τίγυς ἀθόλων. Loquitur enim illic Iustinus de Helena, quæ antequam se cum Simone coniunxisset, palam se in meretricia vita collocauerat. Hæc autem sic ille vertit. *Helenam primum in tecto statuerunt*. Pag. 145. vers. 14. in his verbis ἵνα μηδ' ἕνα διώκομεν, legendum potius existimarim ἀδικῶμεν. Vers. 37. ἢ μὴ ὑγιαῖ αὐτὸν διὰ τέχνης ὁμολογήσει. Fortasse pro δὲ τέχνης, legendum διακινῆς, vel ἀτεχνῶς, ideſt, *planè*. vers. 39. incommodè prorsus à Perionio redduntur hæc verba, μὴ τῶν ἐκτεθέντων τις μὲν ἀναληφθεὶς θανατωθῇ. Sic enim vertit, *Ne quis eorum, qui expositi erant, iterum comprehensus, morte mulctaretur*. Sic autem verti debent. *Ne quis eorum, qui expositi erant, à nemine susceptus interiret*. Pag. 150. versicu. 5. pro ἦν, crediderim legendum ἦ. Pag. 152. ver. 17. αἰτία ἑλομένου θεὸς, ἀναίτιος. Perionius. *Causa est id quod probatum & electum est*. Ego autem: *Culpa illius est, qui elegit*. Nihil enim causæ est, cur receptam lectionẽ submoueam, ac Perionij sententiæ subscribam, qui in annotationibus legendũ censet ἑλόμενον. Fallitur enim illic, dũ τοῦ ἑλομένου, passiuè intelligendum esse putat. Actiuã enim plane significationem habet, nec vmquam apud Græcos auctores in passiua reperitur.

Iacobus Billius c. 6. lib. 2. Sacrarum obseruationum post librũ Isidori Peluſiotæ cuius Epistolas Latinè vertit, & Græcè ac Latinè editas Guilielmo Chaudiero Parisijs emisit, an. 1585.

Eod. modo vers. 28. ἀπαιτήσεσθαι, retinendum est. Longè enim aptius est hoc vocabulum, quam ἀπαιτίσεσθαι. quod magis Perionio arridet, nec tamen huic loco quadrat. ver. 35. ὅτι σάμβυοι πᾶσιν εὐάρεστα φανήσεσθαι. Perionius. *Quòd exploratorum habeamus fore, vt ea, quæ omnibus grata sunt, appareant.* Ego: *vt ea omnibus grata videantur.* vers. 40. διὸς καὶ μηδέπω τὴν ἔκπυρωσιν ποιήσαι. Perionius: *per quos etiam nondum rem ipsam corroborauit.* Langus: *Extremum decretum, cōsummationemq; fecit.* At ego, cum hæc vox ἔκπυρωσις mihi suspecta esset, ac vicinam aliquam aptiorem exquirerem, tandē, nisi me omnia fallunt, eam inueni. Nec enim dubito, quin ἐκπυρωσις legendum sit, ideſt, *conflagratio:* quemadmodum & legitur tum in præcedente apologia, tum etiam in hac ipsa, p. 158. vers. 11. & seq. vers. 18. Vult enim Iustinus, prædestinatorum causa, quorum nondum numerus expletus est, extremam illam conflagrationē adhuc differri. Pag. 154. ver. 14. περιχεῆναι, pro διαχεῆναι, à Iustino vsurpatum esse cēseo. Ac proinde vertendū existimo, *Non solum aūt, sed etiam interemerūt.* non, vt Perionius, *ijs abusi sunt.* Pag. 162. ver. 3. ὁ παρὼν λαὸς ἐπευφημεῖ, λέγων ἀμήν. ἐπευφημεῖν hoc loco Perionius vertit *benedicere.* Ego potius *acclamare.* Multa aūt sunt hic quoque alia loca, in quibus lapsus mihi fuisse videtur vir alioqui doctissimus. Hæc aūt ex multis selegi, vt qui ipsius elegātissimo traducendi genere delectantur consulenda quoque sibi interdum Græca existiment.

Etsi autem est, quod multum debeatur Perionio, tum ob alia scripta, quæ edidit, tum præcipuè ob labores, quos in Iustinū impendit (nam & obseruationes suas in eum vnà cū Interpretatione edidit) cauendum est tamen alicubi, ne omnino eius sententiæ adhæreamus, quemadmodum eum notationibus ijs, quos in priorem Iustini Orationē pro Christianis scripsit, sic inquit: *De Incubis autem, & Succubis, non est, quòd hoc loco dicendum aliquid videatur. Siue enim sint, siue non sint (quod posterius mihi probatur) hoc semper tenendum est, hunc Moysis ex Genesi locum de Anglorum cum mulieribus concubitu, non esse intelligendum.* Hæc Perionius, qui si nō tam August. li. 15. de Ciu. Dei, c. 23. quam aliorum, & adeo ipsius Ecclesiæ sententiam hac de re, quæ ad Incubos attinet, altius perpendisset, procul dubio probasset, quod minimè tum probabat. Et extant Innocentij Octaui Pont. Max. Decretales Epistolæ aduersus maleficas, in quibus leguntur hæc inter alia verba: *Non sine ingenti molestia ad nostrum peruenit auditum, complures vtriusq; sexus personas, propriæ salutis immemores, & à Fide Catholica deuiātes, cū Dæmonis Incubis, & Succubis abuti. Quapropter ne labes huius hæretica prauitatis in perniciem animarū sua venena diffundant, opportunus remedijs, prout nostro incumbit officio, prouidere volentes, statuimus, vt Inquisitores per nos deputati, debitum Inquisitionis officium in huiusmodi exequantur.* Hæc Innocentius.

Vide lib. 5. Bibliot. S. Sexti Annot. 73.

At quid hac de re amplius dici possit, ex varijs siue Paullo Grillando, seu libro Inquisitorum, siue item ex Sixto Senensi, perspici possunt: Nam & hic Cornelium Agrippam Magum & hæreticum confutat, qui Patrum quorundam loca detorserat, ad Incuborum, & Succuborum veritatem negandam. Sed & vide libros Disquisitionum Magicarum nostri Martini Delrij, qui vnus Scriptorum potest instar multorum esse.

Ceterum, præstat ipsius Perionij iudiciū de D. Iustino martyre huc adtexere, ne quid desit, quod versaturis posthac adeo celebrem martyrem, iudicium possit acuere. Sic autē ille in varijs obseruationibus, inquit.

De Iustino Philosopho & Martyre neminem, qui verè iudicare velit, ita existimare posse arbitror. Nam cum duo sint genera hominū, qui à disciplina, & quasi philosophia Christiana discrepent, Iudæorum vnum, alterum Gentium, vtrorumque falsas sententias ita proprijs & illustribus notis, rationibus, ac testimonijs reprehendit, & refutauit, vt Iudæis quidem in eo Sermone, quem Ephesi cum Tryphone Iudæorum principe, alijsque Iudæis habuit, testimonijs innumerabilibus, quæ ex veteri lege deprompsisset, Iesum Saluatorem nostrum, verum est Christum, quem Prophetæ futurum prædixissent, demonstrauerit, eosdemq; falsò & corruptè Prophetarum verba interpretari solitos docuerit; Gentibus autem ostenderit in eo libro, qui Paræneticus Oratio inscribitur, Poetarum, Philosophorumq; & Sybillæ, quos in maximo honore ac prētio haberent, testimonijs, ac sententijs; & eos, quos vt Deos colerent, non esse Deos, & Deum vnum ac verum esse eum, quem Christiani colant, atque venerentur. Idemque fecit & in nonnullis alijs libris, qui si extant, nondum editi sunt; & in Orationibus duabus, quibus Christianos apud Antonium Pium Imperatorem, eiusque labores, & Senatum Romæ defendit. Atque in eisdem libris omnibus, etsi videtur longam sæpè orationem in confirmandis nostræ disciplinæ decretis ponere, tamen propria est in eis Iudæorum, atque Gentium refutatio. In eo autem, qui est ab illo de vera rectaque fidei confessione, siue de Sancta, eiusdemque essentiæ Trinitate scriptus, quid Christiano homini credendum, tenendumque sit de Sancta Trinitate, Christiq; Filij Dei conceptu, & ortu docet. Hęc autem omnia tam firmis, clarisque & testimonijs, & rationibus confirmat, vt breuis eius oratio, qua vtu[n]

Digitized by Google

se esse dicit, quòd sibi rem esse cum Ecclesiæ filijs dicat, non minus auctoritatis apud me, quam nonnullorum prolixi de ea re libri habeant, ad faciendam fidem. Et paullò post. Iam verò quid suauius est, quid dulcius ad commemorandum nobis, quamdiu hic sumus, illa eius oratione, qua docet, quatenus in Dei cognitione, vnicuique nostrum progrediendum sit, idest pro captu, qui cuique Dei concessu ac munere datus sit? Postremò exẽplum illud Solis & lucis, & corporis, quo in Diuinitatis, humanitatisq; in Christo coniũctione explicanda vtitur, tam euidens, clarumque est, vt res illa tam obscura illustrari, tã difficilis explicari, explanarique nõ potuerit planius. Quæ si omnia Arius, Sabellius, Eutyches, alijque hæretici considerassent, numquam de Diuinis illis personis tam praua sensissent. Et paullò post. Duos præterea eiusdem Auctoris libros in tuo nomine apparere volui: Alterum, Epistolam ad Zenam & Serenum: Alterum, qui Quæstiones quinq; continet, quas Gentibus Christiani ponunt, & Responsionum Gentium refutationes. Epistolam autem illam tibi gratissimam fore confido. Vitam enim hominis Christiani omnem complectitur, atque adeo omnium, qui vitam virtuti consentaneam velint degere. Et in Obseruationibus in librum de Monarchia: Libellus (inquit) hic de Monarchia, vel perfectus non est, sed multis paginis quasi ornamentis caret; vel certè alterum de Monarchia Iustinus scripsit. Eusebius enim Cæsariensis commemorat, eum, librũ de Monarchia Dei scripsisse, quam non solum nostris, idest Diuinis, sed etiam Gentilium scriptis confirmauerit; cum hoc in libello scriptis, testimonijsque eorum tantum, qui à Religione nostra alieni fuerunt, probet. Quod etiam hinc intelligi licet, quòd hic inscriptus est tantum de Monarchia, & is cuius mentionem facit Eusebius, itemque Photius, & Suidas, de Monarchia Dei ab illo inscriptus esse dicatur. Hunc aũt alterum videri, aut esse potius declarant ea quæ principio huius libelli Iustinus ipse scribit, se ex Poëtis Græcorũ testimonia sumpsisse, non ex nostris scripturis. Et in eius Epistola ad Philibertum Baboum Engolismẽsem Pontificem; Aristotelem (ait) sibi delegisse potissimum, Iustinus videtur, in quẽ omnes acerbitatis seueritatisque suæ aculeos emitteret. Neque enim satis habuit in eũ in Parenetica Oratione ad Gentes acrius quàm in Platonem, facta etiam eius mortis, quam nõnulli commemorãt, mentione, inuadere, nisi propriè in illum libros scriberet, quemadmodum etiam Photius litterarum monumentis mandauit. Eum quidem ad hanc venisse disputationem alia re impulsum, nisi magno in Religionem nostrã studio, nec mihi, nec cuiquam alij fas esse dicere, iudicio: Eũdem autem in Platonem propriũ volumen nullũ scripsisse miror; præsertim cum pleraq; Platonis decreta, non minus quam illa Aristotelis à disciplina Christianorum discrepent. Vt enim à Religione nostra, aliena est Mundi motusque & temporis vtraq; ex parte æternitas, quam Aristoteles posuit; sic hominũ secundus ortus, animorumq; improborum ad corpora, quæ suis, bestiarumq; aliarum figuram imitentur, reditus, bonorumq; omnium, ac mulierum communitas, sexcentaq; alia eiusdem generis, quę Plato inducit, ei planè aperteq; aduersantur. Et denique in obseruationibus in eiusdem Iustini librum De Aristotelis Decretorũ euersione: In hunc (inquit) Aristotelis librum breues obseruationes scripsimus, vt quorum capitum librorum octo de Natura, & de Cœlo ac Mũdo loca Iustinus reprehendisset, & si qui errores essent in libris proferendis (sunt enim permulti) doceremus. Illum enim tantum in primũ & secundum librum de Natura, Aristotelis, scripsisse ait, cum in tertium, quartum, quintum, & octauum de Natura; primum, secundum, & tertium de Cœlo, vt videmus, scripserit. Eundem quidem & in quintam naturam, quam Aristoteles ponit, & in motum æternum scripsisse confirmat: ij aũt libri sint ne alij, & ab hoc separati, ignoro. Hæc Perionius ascribẽs Iustino quæ in Aristotelem scripta sunt, cum Iustinus, ea non scripserit, vt diximus.

Ac quidem quo tempore Ioachimus Perionius Iustini Martyris versionem ediderat, Ioan. quoq; Langus Silesius, & Gelenius suas emiserunt. Sed Io. Langi fuit auctior, quippe qui & nouam Operum Iustini partitionẽ fecit in tres To. quorum primo adiecit Apologiam Athenagoræ Athenien sis Philosophi Christiani pro Christianis Marco Principi & eius filio exhibitũ: & sententijs priscorum Sanctorum Patrũ putauit sese Iustinum illustrasse; Verũtamen tũ in istis illustrationibus, tum in prefationibus, quas vnicuiq; Iustini Operi præfixit, cauendum est Lectori, ne impingat in scopulos, qui in huiusmodi Interpretibus, qualis fuit Langus, & Gelenius, plerumque latent. Perspicaci sanè Catholico difficile non erit animaduertere, vbicunque Langus Patrum aliquorum auctoritates interseruit de Eucharistia, deque Ecclesia Christi, eas non explicuisse vel prorsus reticuisse Synodorum approbatorum liquidissimos sensus ac decreta, vel aliorum Patrum dilucidiores sententias omisisse.

Quin etiam admiscet Patrum dictis quæ Erasmus, & Melanchton effutiuere, quæúe

ipse quasi esset Conciliator antiquæ ac recentis (vt vocant) Ecclesiæ plerumque commonefacit: vt mittam, editionem Diuinæ scripturæ vulgatam minime ab hoc homine citari, sed quam fere hæretici adhibent: multa verò temere in præfationibus immiscere, quę spiritum hæreticum (modum certè dicendi quo vtuntur hæretici) sapiant: adde quod Basileæ per Frobenianos Typographos editus hic labor, mirum non est, si & qui operā corrigendo nauabant, potuere, vt suo abundant in sensu, veritati tenebras, vbicunque collibuit, offundere.

Id addiderim Iustini, Irenæi, Epiphanij, atque Oecumenij sententiam asserentium Dæmones haud esse torquendos pœna Gehennæ ante diem Iudicij non videre mē, quanam quis ratione tueri possit; nisi quòd cum pleraque, ijs, quibus vixere temporibus, nōdum plenè fuissent expensa, Patres addubitasse de ijs, quæ ceteroquin promptissimè excepissent, vbi Ecclesiæ vocem audiuissent.

Editus est autem ipse Iustinus Latinè redditus, Parisijs Sigismundo Gelenio Interprete an. 1565. & 1578. Græcè autem typis regijs Parisijs an. 1571. sparsim Basileæ an. 1528. Nimirum Latina versio Io. Francisci Pici *Admonitorij gentium.* & iterum ibidem an. 1551. cum alijs veterum Theologorum Opusculis, Græcè autem Parisijs apud Guillardum. Sed & postea Heidelbergæ idem Iustinus Græcè & Latinè prodijt cum Notis ann. 1597. At quoniam Heidelbergenses hæretici sunt, circumspecte perlegantur.

IVSTINVS Tiberiensis. Vide paullò infra in verbo, Iustus Tiberiensis.

IVSTVS Argentoratensis Episcopus, natione Germanus, scripsit ad Principium Nemesinæ Ecclesiæ Præsulem (vt inquit Gulielmus Eisingrenius) in Cantica Salomonis doctissimos Commentarios: Qui in Collegio Disciplinæ Regularis Truttenhusen hodieq; asseruantur. Eum idem Eisingrenius *Virum Sanctum* appellat. Viuebat anno Domini 680.

IVSTVS siue *Iustinus*, Ord. Pred. à Patribus Ordinis sui in Capitulo (vt vocant) generali celebrato Bononiæ magister Generalis pronunciatus, an. 1242. Vitam S. Dominici cōscripsit. Leand. lib. 4.

IVSTVS Caluinus, Gallus, cum diu Geneuæ imbutus Caluinianis sui consanguinei hæresibus, tandem Diuino actus Spiritu, Romam ann. Iobilæi 1600. profectus, veritate Catholica percepta, non solum hæreses abiurauit. dexteramq; veræ, ac Romanæ Ecclesię dedit, verumetiam reuersus in Germaniam, scriptum à se edidit librum prænotatum, *Iusti Caluini pro Sacrosancta Catholica Romana Ecclesia, proq; sua ad eam transmigratione Apologia, & de Sacris litteris, veneranda antiquitate, atq; ipsis sectariorum principijs ita adornata, vt facilem Lectori viā ad veritatem muniat.* Moguntiæ apud Ioan. Albinum, an. 1602.

IVSTI Baronij, Pseudo Iubilæi Vuitebergēsis aduersus Aegid. Hunnium, & Lutherū, liber singularis, recens emendatus. Moguntiæ apud Albin. an. 1605. Eiusdem Epist. sacrarum ad Pont. Max. & ad Card. lib. 6. ibid. eod. anno, apud eundem. Deinde præscriptionum aduersus hæreticos perpetuarum, Tract. 6. Vindicijs aduersus Io. Reinoldum auctę, apud eundem. Prostant etiam Vindiciæ seorsim, ibid. an. eodem.

IVSTVS Lipsius, vir nostro æuo Princeps eruditionis, quodque caput est, vir verè Catholicus, inter complures eruditissimos libros ad Politiam, ad Historiam, & ad Humanarum studia litterarum, quorū passim suis in locis Bibl. Selectę nostræ, Venetijs an. 1603. Col. verò an. 1607. postremo editæ meminimus, libros tres De Cruce ad Sacrā, profanāq; historiā perutiles emisit, vna cum Notis. Antuerpiæ ex Officina Plantiniana an. 1594. Libros item duos, qui Alloquium præcipuè continent in Publicis malis; sexta editione meliores, & Notis auctiores, eodem an. 1594. Norimbergæ typis Gerlachianis: vt præstantia Operis à tanto viro profecti, etiam Ciuitatem à Catholica fide, (si nō omnino omnes animis) certè externo cultu alienam adegerit ad id publicandum. Ceterum quæ ipse Lipsius attigit in suis Politicis, (quæ quidem in postremis editionibus recensuit,) De Religione Catholica, & verò item in aureo libello aduersus Atheum quendam, quem ideo Diodorum nominat, legenda sunt ab omnibus cum vbere fructu. Sed & denique ex Officina Plantiniana apud Moretum Antuerpiæ, anno 1604. prodijt libellus hac prænotatione, *Iusti Lypsij Diua Virgo Hallensis*, eiusque Beneficia, & Miracula bona fide atque ordine descripta.

Anno autem 1605. Admiranda, siue de Magnitudine Romana libri quatuor. Tertia editio correctior, auctiorque Antuerpiæ, apud Ioan. Moretum. Eiusdem libellus sic inscriptus: Diua Virgo Sichemiensis seu Aspricollis: Noua eius & admiranda beneficia complectens, prodijt Antuerpiæ apud eundem Moretum an. 1605.

Digitized by Google

IVSTVS Orgelitanæ (alij *Orgelletanæ*, siue *Vrgelitanæ* Ecclesiæ in Hispania Episcopus, trium Episcoporum, Iustiniani, Hebridij, & Elpidij frater, in scripturis Sanctis exercitatus, & doctus, hortatu Iusti Diaconi, scripsit ad eum in Canticum Canticorum, iuxta editionem B. Hieronymi, breuem quidem Commentariolum, sed eruditum, & elegantem, ac (quod in primis spectandum est) pium. Eius initium est: *Cupiens in domo Dei.* Claruit an. no. 540. Sergio Pontifice, cui etiam Opus suum dicauit. Extat in Bibl. SS. PP. Bignæi.

IVSTVS Tiberiensis, de Prouincia Galilæa, conatus est, & ipse Iudaicarum rerum historiarum texere, & quosdam Commentariolos componere, sed hunc Iosephus arguit mendacij constat autem illum tempore scripsisse, quo & Iosephus. Hier. in Catal. At Sophronius habet, ἃ γέγραφεν ὑπομνήματα τερατώδη. Gembl. Cod. habet, *& quosdam Commentariolos descripsit*, Cod. Sigebergensis vocat hunc non *Iustum, sed Iustinum*, sed malè. Sic Suffridus Petrus. Atqui Photius cum se legisse Chronicon hoc Iusti asserat in sua Bibl. Græca, inscriptionem Operis Græcam esse hanc inquit, *Iusti Tiberiensis De Regibus Iudæis qui in Christum peccarunt.* subdit autem eum fuisse oriundum ex Tiberiade Ciuitate Galileæ. Incipit ab historia Moysis, desinit vsque ad obitum Agrippæ, septimi quidem ex Herodis Domo, postremi autem inter Reges Iudæorum. Qui quidem accepit Principatum à Claudio, creuit autem sub Nerone, atque adeo magis sub Vespasiano, mortuus verò est tertio anno Traiani, quo tempore item historia desinit. Ad Dictionem porrò quod attinet, dicit eum esse concisissimum σωφρονέστατον, & plurima eorum, quæ maximè erant necessaria omittentem: vt autem morbo Iudæorum laborans Iudæus & ipse existens, Christi Domini Aduentum, ab illoq; patrata miracula, non prorsus meminit. Qui cognomento *Fidelis*, hominum autem (vt inquit Iosephus) nequissimus κακουργότατος, insidijs, atque contumelijs Iosephum eiusque historiam incessit, præsertim quę de Bello Romanorum aduersus Iudæos atque Hierosylimæ excidio conscripsit. Ann. Domini 90.

IVSTVS Toletanus Episcopus, & in Agaliensi monasterio antea Rector, qui obijt tempore Seisenandi Regis Hispaniæ, scripsit ad Richilanem Agaliensis monasterij Patrem Epistolam, qua asserit susceptum gregem deserendum non esse. S. Ildephonsus in Catal. Virorum illustrium Hispaniæ.

IVVENALIS Hierosolymitani, Episcopi scripta citantur à Nicephoro, lib. secundo histor. Ecclesiasticæ.

IVVENCVS Presbyter, Poëta Christianus, natione Hispanus, quatuor libros de Historia Euangelica, carmine conscripsit. Quo de viro sic varijs in locis ait Hieronymus. Iuuencus nobilissimi generis Hispanus, Presbyter, quatuor Euangelia hexametris versibus ad verbum penè transferens, quatuor libros composuit: & nónulla eodem metro ad Sacramentorum ordinem pertinentia. Floruit sub Constantino Principe. Et alibi: Iuuencus, inquit, Presbyter, sub Constantino Historiam Domini Saluatoris, versibus explicauit, nec pertimuit Euangelij Maiestatem sub metri leges mittere. Itemalibi. Pulcherrimè ait, munerum Sacramenta Iuuencus presbyter vno verficulo comprehendit dicens: Aurum, Thus, Myrrham; Regique, homini que, Deoque, Dona ferunt. Sic Hieronymus. De Viris Illustr. In Epistol. ad Magnum Vrbis Oratorẽ. Hieron. sup. Matthæum.

Quem verò fructum sperabat ex hoc opere Iuuencus, cum monstrasset, Gentilium Poetarum labores, ad humanum decus, fabulasque spectasse, ijs prologi versibus docet; quibus sic inquit:

Quòd si tam longam meruerunt carmina famam,
Quæ veterum gestis hominum mendacia nectunt;
Nobis certa fides, æterna in sæcula laudis
Immortale decus tribuet, meritumq; rependet.
Nam mihi carmen erunt Christi vitalia gesta,
Diuinum in populis falsi sine crimine donum.
Nec metus, vt Mundi rapiens incendia secum
Hoc opus: hoc etenim forsan me subtrahet igni,
Tunc cum flammiuoma descendet nube cotuscans
Iudex alti throni Genitoris gloria Christus.

Claruit ann. 530. Extat verò in Tomo 8. Biblioth. SS. PP. edit. 2.

KABA-

K A

KABALA, Vide in verbo, Cabala.

KAMBERTVS Primatitius Bononiēsis, Ord. Prēd. Theologus, ac deinceps Episcopus Castellanus, scripsit Apologeticum contra Corruptorium D. Thomæ. Vixit an. 1314. PP. Mon. Ord.

KAREVVS, siue *Karreye*, Anglus, Doctor Oxonij scripsit in quatuor libros Mag. Sent. & in Posteriora Aristotelis.

K E

KEBEIVS Corinius, Britannus, Cornubiæ Ducis filius, plures ad S. Hilarium Pictauiensem Episcopum Epistolas scripsit. Viuebat an. 380.

KEISERSPERGIVS Sermones, & Tractatus varios reliquit, qui Argentinæ dati sunt prelo ann. 1521. Vide in verbo, Ioannes Geyler, qui est idem ipse, ac cuius scripta ibidem indicantur.

KENNETHVS Rex Scotorum, Alpini Regis F. Breuiarium scripsit legum antiquarū, quo in Foris per Angliam Iurisconsulti vtebantur. Quod etsi ad hunc Apparatum spectare non videtur, habet tamen aliqua (nisi ab hæreticis fuerint detruncata vel mutata) quæ ad commodum Ecclesiæ pertinent.

KENVLPHVS siue *Kemulphus*, Rex Merciorum in Anglia ad Leonem III. Pontif. Max. Legationem, atque Epistolam misit plenam humilitatis, atque pietatis, cui etiam respondit ipse Pont. Vide To. 9. Annal. Baron. Card.

K I

KILIANVS, nescio quis, Lecturam in Quartum Sententiarum reliquit, quæ m. s. in Germania extare fertur.

KILIANVS Leib, qui de Sacræ Scripturæ dissonis Translationibus egisse dicitur exiguo libello, à me visus non est, vt de eo quidquam certi non possim effari.

KILIANVS Scotus Monachus, & martyr, scripsit contra peregrinos cultus. Passus est an. 689. octauo Idus Iulij. Beda in Martyrologio. Is Herbipolensium Episcopus ad Mænum fluuium Christi Domini fidem prædicans, mortem subijt: ob cuius memoriam fundatum fuit pro gente Scotorum, monasterium.

K O

KOELETH, quo nomine inscriptus est apud Hebræos liber Salomonis, qui à Græcis dicitur Ecclesiastes, significat *Collectricem*, idest *Sapientiam rerum Summæ subductricem*. Quamobrem Arias Montanus scripsit de hoc libro.

Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas.
Gaudia, discursus, huius farrago, libelli est.
Clauditur ille breui documento, & simplice vero.

Vide in verbo, Salomon.

Finis Primi Tomi ad Dei Opt. Max. Gloriam.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

Digitized by Google

APPENDIX AD PRIMVM TOMVM APPARATVS SACRI, NOVA.

Quæ, postquam absoluto Primo Tomo, ab Authore serius ad nos hac secunda Editione transmissa, suis locis vna cum alijs Appendicibus in Veneta editione ad calcem adiectis, interseri non potuit: Appendix verò Secundi Tomi cum alia, ad sua, quo pertinebat loca, collocata: hoc te Lectorem admonitum volumus, vt ne putes Appendicem nouam Secundi Tomi adhuc desiderare.

A.

ABBO Gallus,—adde—Apologeticum ad Reges Francorum libro vno. Demonstrationum Astronomiæ librum. Categoriarum Spiritualium librum. Contra Episcopum Aurelianensem librum. De computo librum. Homilias in Euangelia. Epistolas ad Gregorium V. Ad Robertum Regem. Ad Ottonem Imper. Ad Bernardum Belli locum. Ad Odilionem Cluniacensem. De S. Stephano protomartyre. Sequentiam vnam, & Responsoria quædam. Circulos annorum Dominicæ incarnationis ad sua vsq; tempora. Obijt anno 1004. Porrò Abbonis vitam scripsit eius discipulus Aimoinus, quæ industria Ioan. à Bosco Cælestini emersit non ita pridem in lucem è puluere Floriacensis Bibl. & Abbo quidem martyrium passus est. Vide Baronij Card. additiones post 12. Annal. Tom. pag. 962. & 963. Rom. edit.

ABDIAS quem—adde ad finem:—& ij, qui in Abacuck scripsisse dicti sunt.

ABECEDARIVM—vbi illud, *in verbo*,—adde—Franciscus.

ABRINCENSE Concilium habitum in Anglia, anno Dom. 1172. Pontificatus autem Alexandri Tertij, tertiodecimo in Ciuitate, quæ dicitur Abrinca. Præfuêre Legati Romani Pontificis duo eminentes viri, Theodinus presbyter Card. tit. S. Vitalis, qui, & tituli S. Vestinæ dictus. & Albertus presbyter Card. tit. S. Laurentij in Lucina, interfuêre cum Henrico Rege, & Henrico eius filio, Rotrodus Rotomagensis archiepiscopus, & omnes Episcopi, & Abbates Northmanniæ in Ecclesia S. Andreæ, vbi Rex purgauit innocentiam suam coram prædictis Cardinalibus, & omni Clero, ac populo, præstito Sacramento super Sanctorum reliquias, & super S. Euangelia, quod ipse nec præcepit, nec voluit, quòd Archiepiscopus Cantuarienſis occideretur. Vide reliqua acta apud Baronium Card. Tom. 12. Annal. sub eundem annum: & sub anno 1174. vbi de perfecta pœnitentia Regis.

ACACII porrò epistola—adde ad finem lineæ,—sed non est, Lusci.

ACHILLES Galiardus—Iam verò—expunge nouem sequentes lineas omninò. Nec enim aliquid eorum emisit, morte præuentus.

ADRIANVS Traiectensis—adde ad finem—Is verò non fuit Adrianus VI. Pont. Max. Traiecti ad Mosam natus.

ADRIANVS Venetus Ordin. Prædic. Episcopus Iustinopolitanus, æqualis olim, & socius Pij V. Pont. Max. Ord. prædicti. In actis Concilij Tridētini in numero Theologorum cum Patriarcha Aquilæ claruit, ac diu professus est Theologiam publicè, cuius scripta quædam extare audio, quæ tamen ad manus meas haud peruenerunt.

AEGIDIVS Topiarius—adde—sed conciones in Euangelia, & Epistolas tam Dominicales, quā festiuales Coloniæ apud Arnoldum Quentelium an. 1607. fuêre reuisæ.

AENEAS Gazæus—ad finem—at & vide Mag. Sacri Palatij in suo Ind. Tom. 1.

AETHERIANVS scripsit de hæresibus—adde—Ita quidem aliqui, sed puto de Hugone Etheriano esse intelligendum. Vide in verbo, Hugo Etherianus.

AGAPETVS Diaconus,—adde ad finem—Vide autem Annales Card. Baronij sub annum Dom. 527. monet autem sapienter Magistr. sacri Palatij in Tomo primo sui Indicis Romę editi anno 1607. vbi sunt Agapeti illa verba: *Honore quolibet sublimiorem, cùm habeas dignitatem*, scribendum esse in margine, *Inter seculares puras duntaxat*. Idem fiat col. 798. B, num. 27. & col. 797. num. 21. lin. 3. & col. 800. C. tollendam esse glossam. Certa Imperatoris salus. In Bibl. Margarini.

AGVR Iudæus—adde ad finem—sciendum autem in Hebræo, & Chaldæo contextu prima verba trigesimi cap. Prouerbiorum hæc haberi. Verba Agur filij Iachek.

ALBERTI Pij,—scribe Albertus Pius Carporum Comes Italus, scripsit Epistolam Paræneticam ad Erasmum. Examinationem Moriæ. De ciborum delectu. De Monachis. De ceremonijs Ecclesiæ. De De templorum ornatu. De Imaginum cultu. De Veneratione Diuorum. De Nouitijs Theologis. De Scripturarum auctoritate. De mysterio Trinitatis. De Episcoporum functionibus. De Primatu Petri. De Traditionibus humanis. De Voto continentiæ. De Virginitate, & cœlibatu. De Matrimonio. De cō fessione sacramentali. De bello, & eius iure. De iureiurando, & mendacio: & alia quæ tum Parisijs, tum alibi prodierunt. Viuebat anno 1530.

ALBERTVS Monachus—adde ad finem.—Vide omninò in verbo Olbertus.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON *1895*

Digitized by Google

ALBERTI Nouicampiani, — adde — Et ſcopus Biblicus Veteris & Noui Teſtamenti, cum annotationibus ſummam doctrinæ Chriſtianæ complectentibus, Antuerpiæ apud Ioannem Bellerum eodem anno.

ALBERTVS Pighius, — adde ad finem. — Atqui, & ſub Alberti Campenſis nomine (neſcio an eiuſdem Pighij) prodijt Venetijs excuſus liber an. 1543. de Moſcouia.

ALBERTVS Suhouius, — adde — Vidit vtrumque illius commentarium in tribus diuerſis Bibliothecis Hermannus Hamelmannus. At & nouiſſimè in eundem hymnum *Aue maris ſtella*, Gallicè ſcripſit Franciſcus Bonaldus, de quo vide in verbo; Franciſcus Bonaldus.

D. ALBERTVS Magnus Epiſcopus Ratisbonenſis, — adde — Et verò Opera quæ reperiri potuerunt omnia. Coloniæ apud Antonium Hierat prodibunt.

ALCANDER citatur in Proteptico Clementis Alexandrini.

ALCHIMVS — adde ad lineam 7. à fine, poſt illa verba, ad Fuſcinam ſororem. — Qui quidem libri an. 1546. excuſi ſunt Baſileæ cum Commentarijs Menradi Moltheri: octernionibus 23. quorum quarta pars Auctoris eſt. Reliquæ Commentatiorum. Sed quæ Poëmata Alcimi cum alijs Eccleſiaſticis ab Oporino edita ſunt à Georgio Fabricio emendata. Sciunt Catholici Georgium Fabricium Chemnicenſem eſſe prohibitum.

ALCIMVS Auitus, — adde ad fin. — Vide Indicem Magiſt. Sacri Pal. Tom. 1. pag. 259.

ALDOBRANDINVS in Apocalypſim m. s. extat Venetijs in Biblioth. quam Cardin. Grimanus reliquit Canonicis Regularibus Ord. S. Saluatoris, apud ædem D. Antonij.

ALEXANDER Arioſtus, — adde ad finem. — & Brixiæ an. 1579.

ALEXANDER Barkelei Anglus, ſiue Scotus ſcripſit, aut in Anglicam linguam conuertit. De miſerijs Aulicorum contra Sceltonum. Vitam D. Georgij ex Mantuano. Quinque Eclogas eiuſdem. Vitas DD. Margaritæ, Catharinæ, & Ethelredæ. Caſtellum laboris. Mancinum de Virtutibus, & alia nonnulla haud magni momenti. Obijt Londini, an. 1552.

ALEXANDER Cantuarienſis Ord. D. Benedicti, & Anſelmi Cantuarienſis Epiſcopi Auditor ſcripſit ad Anſelmum iuniorē Abbatem Monaſterij Burienſis de Dictis eiuſdem archiepiſcopi vndeuiginti capita. Obijt anno 1120.

ALEXANDER Carerius Patauinus librū prænotatum *De Summo Pontifice*, Patauij emiſit, quo libro auſus eſt carpere, quem agnoſcere, & reuereri debebat doctiſſimum Card. Bellarminum, ex quo quęcū que alicuius erant ponderis tacito ipſius Cardinalis nomine ſibi tribuerat, liber autem ipſe Carerij à S. ſede Apoſtolica Romæ per Magiſtrum ſacri Palatij cum alijs prohibitus eſt, quòd pleraq; prauè detorſerit, quę ex ſuo ingenio imperitè conſarcinauerat. Quod tacendum hic nō putauimus vrgente nos veritatis conſcientia, eò magis, quòd antequam liber ille Carerij fuiſſet Romæ expenſus, neque verò à nobis perlectus mentionem ipſius fecimus in Prima parte noſtri Apparatus, ex qua poſthac in alijs Editionibus omninò eſt eradendus, niſi cum iudicio S. R. E. expurgatus emitteretur.

ALEXANDER de Lentria ſcripſit de pluralitate beneficiorum Eccleſiaſticorum. De Pignoribus, & hypothecis.

ALEXANDER Neckam Anglus ſcripſit Diuinæ ſapientiæ laudes libro vnico. In Canticum Canticorum libros ſex. In Eccleſiaſt. lib. 2. In Prouerb. Salom. lib. 1. in Ezechielem. De Puritate beatiſſimæ Virginis Mariæ. Lectiones Scripturarum. At reliqua, quæ de Fabulis Poëtarum, aut in Metamorphoſin Ouidij, ſiue de Figuris, & Tropis ſcripſiſſe dicitur, cùm nō videantur ad hunc Sacrum Apparatum ſpectare, quodque qualia ſint haud vidimus, omittuntur. Vixiſſe fertur an. 1210.

ALEXANDER Nœuius Vicentinus I. V. D. cùm conſilium aduerſus Iudæos fœnerantes Venetijs apud Leonardum Vuild Ratiſponenſem emiſiſſet an. 1499. Conſiliorum item volumen, & Abbatis Panormitani libros ſuprà omnes alias editiones locupletauit. Quæ quidem Lugduni prodierunt anno 1578. Eiuſdem Alexandri extare fertur Commentarius manuſcriptus ſuper quatuor Decretalium.

ALEXANDER Olibertus hiſtoriam ſcripſit Ord. Prædicatorum. Extat in Bibliotheca D. Dominici. Bononiæ.

ALEXANDER Pontifex Maximus, pagina 30. — pone — Alexander huius nominis Papa Quintus.

ALEXANDER TERTIVS Pont. Max. poſt Pontificatus ſui digniſſimam functionem ex hac vita migrauit 12. Kal. Octobr. ſine, vt alij, ſexto Kalend. Septembr. cùm ſediſſet annos viginti duos minus diebus ſeptem. Extabant totidem libri Epiſtolarum eius, quot numerati ſunt anni Pontificatus eius. Et quidem à Decretorum collectoribus citantur ex ipſis libri, Vndecimus, Decimus tertius, & Decimus quartus Epiſtolarum eius, qui omnes perierunt, præter illa, quæ ſiue in Decretorum Voluminibus, ſiue in alijs cernuntur monimenta. Baronius autem Cardinalis hic inde conquiſitas Epiſtolas Alexandri, cuius Pontificatum accuratè ſcripſit, inſeruit duodecimo ſuorum Annalium Tomo, ſub eiuſdem Pontificatus annos. At quòd Henricus de Gandauo inquit, Alexandrum in volumen vnum ſuas à ſe latas Epiſtolas collegiſſe, quod CONSVLTA ALEXANDRI voluit nominari; hoc quoque interijt, aut alicubi hactenus deliteſcit.

ALEXANDER Vvendock, ſeu Venedetius Epiſcopus Ceſtrienſis, ſcripſit Poſtillas in Pſalterium. Sermones item, atque lecturas, vixit anno 1138.

ALEXIVS Patriarcha de Nuptijs Græcè extat cum canonibus Conciliorum, quos Zonaras expoſuit, ſed vide quæ diximus in verbo, Zonaras.

ALGERVS, — adde ad finem. — Vtilia quoque nec pauca adhuc Auctorem monet Magiſt. Sacri Palatij pag. 223. & ſeqq. Tom. 1. ſui Indicis.

Digitized by Google

ALGVRIVS,— adde in fin.— hic autem, vt opinor, est Algarius de quo suprà. In Bibliotheca verò S. Galli est m.s. exemplar eiusdem sancti viri, operis De laude Virginitatis carmine Hexametro descriptum, cuius in eo, quod manibus teritur, eiusdem tituli Prosaico libro, mentio fit.

ALMANTIVS monachus Altiuillarensis, Ord. S. Benedicti, floruit anno 890. teste Trithemio. scripsit Vitam, Translationem, ac Miracula S. Helenæ Imp. quæ m.s. extant in Rubra Valle, & in Resbacensi Benedictinorum monasterio Diœcesis Meldensis in Francia. Vide in verbo, *Almannus Gallus*.

ALOYSIVS Gonzaga,— adde ad finem.— Quamuis eo iam ad cœlum euocato, Virgilius Ceparius è nostris & vitam eius emisit Romæ, atque ad calcem, eas de Angelis Meditationes adiecit, Auctorem indicans.

ALOYSIVS Richeomius,— adde— Præter hæc edidit Burdigalæ apud Simonem Millangium, librum à se conscriptum, ac prænotatum: *Votum Gloriosæ Virgini Mariæ, Matri Dei, pro Serenissimo Delphino Henrici Quarti Christianissimo Galliæ Regis filio*: in quo de peregrinationibus, deque alijs eiusmodi operibus pijs agit. Omnia Gallicè, ac nitidè: deinceps itidem Gallicè librum de Idololatria Hugonotorum, quos egregiè depinxit.

ALPHABETVM Ossunæ,— vide in verbo, *Franciscus Ossuna*.

ALPHONSI Aluari,— adde— cùm antea anno 1559. Venetijs fuisset excusus à Comino Tridino.

ALPHONSVS Cabrera Ordinis Prædicatorum Hispanus, & prouinciæ Bæticæ, Concionator autem Regum Catholicorum Philippi II. & III. reliquit moriens duos Tomos concionum Euangelicarum Hispanicè à Dominica Septuagesimæ vsque ad Dominicam, & octauam Resurrectionis, qui antea etiam Indis nondum Sacerdos, vita, exemplo, doctrina mirificè profuit; has verò conciones ab eo, vt diximus, relictas, cùm moreretur Prior, & Cœnobium S. Pauli Cordubensis Barcinone curauit in lucem edi apud Sebastianum Cormelam an. 1602.

ALPHONSVS Ciaconius Biacensis Ordinis Prædicatorum,— adde— & Apostolicus Pœnitentiarius scripsit Vitas, & gesta summorum Pontificum à Christo nato vsq; ad Clementem VIII. necnon S.R.E. Cardinalium cum eorundem insignibus. Romæ apud Stephanum Paulinum. M.D.CI.

ALPHONSVS Palæotus,— adde— sed & idem liber de sacra Syndone, Duaci apud Petrum Bellerum recusus est, an. 1607.

ALPHONSVS Tostatus.— adde— Scio autem quibusdam non omninò probari, quod in opusculo de sanctissima Trinitate, scripserit, mysterium sanctissimæ Trinitatis in Nouo duntaxat Testamento haberi explicatum. At non propterea credendum virum cordatum, atque doctissimum eleuare voluisse Testimonia, quæ è Vetere Testamento desumimus contra Iudæos de eadem Sanctissima Trinitate.

ALPHONSVS Tostatus Episcopus Abulensis scripsit Censuram Catholicam colloquij Ratisbonensis.

ALPHONSVS Villague qui suprà; Neapolitanus Ord. S. Benedicti.— Dele hæc omnia verba: & coniunge cum superiore, quia idem est.— & adde primum.— Atqui posteà Abbas, & quæ sequuntur.

B. ALTHELMI Ænigmata,— adde— at monosticha ijs Ænigmatibus addita, edita nempè anno 1061. Moguntiæ ab Albino, non putabantur esse Althelmi; sed rectiùs examinata videntur ampliùs Althelmum sapere, nec cum carmine B. Columbani in auaros stilo conuenêre, quod quidem yno fretus m.s. Codice Henricus Canisius censuit.

AMADEI— adde— vide autem suprà in verbo, Amadeus.

AMANDVS Prior Aquicinctini Monasterij Ordinis sancti Benedicti, quod duobus milliaribus distat Duaco ciuitate Flandriæ, vberem scripsit epistolam de Vita, & obitu venerabilis Odonis Episcopi Gemblacensis. Extat m.s. Aquicincti, & apud Aubertum Mirçum Canonicum Antuerpiensem, Aquicinctensis Cœnobij humilis congregatio. Viuebat an. 1113.

AMBROSIVS Spiera,— dele in fine in penultima linea ab illis verbis,— *ea extant*,— cum tota sequêti linea. Et adde— eorum quidē idem ipse haud semel in Quadragesimali meminit, cùm eadem Commentaria de rebus, quæ intercidebant, Scholasticis, auditores amandabat. Quin & Paulus Rugolius ordinis Seruorum, & Taruisini Collegij Prior testatus est in archiuo eius Cœnobij, Quadragesimalis Ambrosij Spieræ exemplar eiusdem Ambrosij m. asseruari cum literis publicis, quas vocant Doctoratus, cui inter alios interfuêre testes an. 1444. Paulus, & Angelus à Castro viri celeberrimi. Quin & commentaria in Magistrum olim in Biblioth. ordinis Seruorum (quæ satis librorum erat diues) habebantur, & apud Prosperum Narniensem Seruitam in secundum Magistri librum m.s. paucos ante annos visa sunt ab eiusdem Ordinis Patribus religiosis. Iam Homiliæ de Aduentu Domini in Taruisino Cœnobio adhuc extabant an. 1602.

AMBROSIVS de Vignate.— adde ad finem.— Quin etiam Orationem habuit Salandi nomine ad Paulum Secundum Papam, quæ cum Philephi epistolis fuit Parisijs excusa. Deinde Tractatum de Hæresi, qui adiunctus Francisci Pennæ Commentarijs, prodijt Romæ an. 1581.

AMBROSIVS de Vinea. De Hæresi extat in Tom. 2. p. 2. Tractatuum. De Vsuris autem in Tomo 7. fol. 50.

AMMONIVS— adde— vide infra in verbo, Ammonij Harmonia.

AMMONII quæ dicitur Harmonia, exprditur ab Magistro Sacri Palatij, quæ extat in Bibliotheca Margarini, & opus esse Tatiani, non esse dubitandum. Quocirca inscriptionem ita esse mutandam. Sanctorum Euangeliorum Diatessaron, id est, vnum ex quatuor, Tatiano Syro Hæresiarcha, Encratita-

cratitarum principe, Auctore. Pag. 239. Ind. Tom. 1. Vide in verbo, Ammonius.

AMMONIVS Floriacensis, — adde — Quin etiam scripsit de Origine, & Gestis Francorum.

AMPHILOCHIVS — ad finem — Vide Notam ad eum in Indice Tomi primi Magistri Sacri palatij, pag. 266.

ANACHORETARVM apophtegmata — ad finem. — At quæ de his monet Mag. sacri Palatij. Vide in Tom. 1. eius Indicis, pag. 95.

ANASTASIVS Nicænus. — Vide verò primum Tomum Indicis Magistri sacri Palatij Romæ editi, an. 1607. pag. 66.

ANASIASIVS Papa Secundus huius nominis Romanus, scripsit ad Anastasium Imp. epistolam de Pace Ecclesiæ. Extant eius Decreta cum cæteris Pontificum Decretis excusa Coloniæ. Epistola de Ruffino habetur in 2. Tomo operum D. Hieronymi. Claruit an. Dom. 498.

ANASTASII Plati Disputatio extat in fine primi Voluminis consiliorum Andreæ Barbatiæ. In ea cùm agat aduersus nefandum Sodomæ peccatum, inter alia asserit. Testamentum Sodomitæ etiam non per Iudicem declarati, esse nullum. Extabat m. s. in Bibliotheca Imperatoris Viennæ Austriæ.

ANASTASIVS Romanus, — adde — At anno 1602. Anastasij Bibliothecarij Romani historia de Vitis Pontificum à Petro vsq; ad Nicolaum I. cum Vita Hadriani II. & Stephani VI. è Bibliotheca Velseriana prodijt, Moguntiæ apud Albinum.

ANASTASIVS Sinaita, & Patriarcha, — pone ad finem — Hic verò non fuit Martyr, vti adscripsit Margarinus. Quæ autem in eodem Anastasio sunt notatu, siue interpretatione, atque emendatione digna. Vide primum Indicis Tomum à Magistro sacri Palatij editum Romæ anno 1607. pagina 70. & seqq.

ANDREAS Marchianensis in Flandria Monachus Ord. D. Benedicti scripsit librum de Origine, & gestis Francorum m. s. Tornaci apud S. Martinum.

ANDREAS Masius, — adde ad finem. — Porrò vide Indicem Magistri sacri Palatij, in quo pleraque ipsius Masij emendauit Romæ, an. 1607.

ANDREAS Barbatius, — Andreas Barbatias.

ANDREAS Barbatias, — adde ad finem. — Verùm enimuerò, vt vir fuit Iuri consultus eximius, pleraque digna tam solerti ingenio edidit. Lectura sanè ipsius in Clementinarum compilationem prodijt Parisijs excusa anno 1517. At & ipse super Decretalium Rubr. de testibus, c. testimonium, super 2. Decretalium. Rubr. de fide instrumenti, c. dilectorum, super 2. C. Rubr. c. quæ admit. super 2. cap. de fideicom. l. cùm acutissimi.

ANDREAS Bauria Monachus. De potestate Papæ. Sic quidem aliqui. At librum istum non vidi.

ANDREAS de Besetis super primum Cod. De sacrosanctis Ecclesijs.

ANDREAS Bilius, — adde ad finem. — Viuebat anno 1420. Ambrosius Coriolanus.

ANDREAS Frusius, — adde — Gallus.

ANDREAS Hierosolymitanus, — adde — Sed & Oratio eius de Cruce extat in Tom. 2. de Cruce, à Iacobo Gretzero nostro, euulgato.

ANDREAS Masius — adde — Belga. — deinde etiam adde post finem. — Cæterùm emisit Disputationem de Cœna Dominica oppositam Caluinistarum impijs corruptelis, anno 1575. cùm antea sex Syriaca lingua edidisset, Commentarium de Paradiso scriptum ante annos septingentos; & Diui Basilij Liturgiam, anno 1569. Antuerpiæ. Grammaticam item Syriacam. Dictionarium Syrochaldaicum. Lexicon Græcũ, & Institutiones linguæ Græcæ in Tomo Bibliorum. 16. excusum à Christophoro Plantino, anno 1572. Præterea Moysis Mardeni Iacobitæ Legati Patriarchæ Antiocheni professiones duas fidei. Duas quoque epistolas. Alteram Sulacæ Nestoriani; altera populi Nestoriani ad Pont. Max. ex Syriaca lingua abs se versas.

ANDREAS de Nouocastro, — adde — Viuebat anno 1300.

ANDREAS Patricius, qui posteà fuit Episcopus, — adde — Vendensis.

ANDREAS Placus, — adde ad finem. — Quod tamen ad Ecclesiæ Catholicæ lancem, est expendendum.

ANDREAS Theueti, — adde ad finem. — Sanè non defuit qui aduersus eum quædam scripsit, sed nescio quo spiritu, cùm mihi non constet an fuerit Catholicus, qui calamum contra illum sumpsit. Id scio, eiusdem Andreæ Theueti Galliæ descriptionem fuisse ab Ortelio laudatam, dum nondum prodijsset in lucem.

Et quidem Cosmographia Orientis Gallicè fuit excusa Lugduni anno 1554. & Antuerpię 1556. cùm vniuersi quoq; terrarum orbis descriptionem adornasset.

ANDREAS Vega. — adde ad finem. — Venetijs anno 1546. & Coloniæ apud Arnoldum Quentel. anno 1572.

ANDREAS Soto Hispanus, — adde ad finem. — Item de conuersione boni Latronis, & alterum libellum de redimendo tempore amisso, Hispanicè. Antuerpiæ apud hæredes Petri Belleri, anno 1606. & alium de origine, Antiquitate, Benedictione, Virtute, & Miraculis Agnus Dei, & benedictæ aquæ, Antuerpiæ apud Gasp. Bellerum, anno 1607.

ANDREAS Taxander collegit Catalogum clarorum Hispaniæ scriptorum, Moguntiæ apud Balthasarem Lippium, anno 1607.

Digitized by Google

ANDREAS Victorius Anglus Canonicus Parisiensis, Hugonis de sancto Victore discipulus, scripsit in Pentateuchum Mosis, Iosue, Iudicum, Regum, Paralipomenon, Ecclesiasten, Parabolas, siue Prouerbia Salomonis, Esaiam, Ieremiam, Danielem, Ioelem, & si quæ eiusdem sunt alia, vt fertur. Viuebat anno 1150.

ANGELA virgo Raimundi Bohemorum Regis filia in Tyro Palestinæ post mortem patris, sub Doctore Brocardo Hierosolymitano Carmeli velamen accepit, & vitam agens anachoreticam, scripsit contemplationes de Christo, lib. 1. De Eucharistia lib. 1. Librum item reuelationum. Viuebat an. 1190 Corpus eius Pragæ in monasterio Carmelitarum iacet.

ANGELVS Aretinus, — adde ad finem. — Porrò alij Angelum Gambilionum, siue de Gambilionibus de Aretio vocant. Qui pleraque alia in Iuris Institutiones Ciuilis: in 3. libro Codicis. De Inuentario. Consiliorum volumina duo: Repertorium super tertio Cod. de bon. vacant. lib. 10. l. si vacantia. edidit; quæ partim Lugduni, partim Venetijs prodierunt, an. 1552. & 1568.

ANGLICANVM Concilium ab Henrico Angliæ Rege coactum anno 1181. apud Nouum Mercatum, vbi omnes Episcopi Nortmanniæ, & Abbates, & Proceres conuenerunt anno 1161. Alexandri Papæ Tertij secundo, qui ibidem agnitus est, atque probatus sanctæ Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, dānatus verò Octauianus inuasor, qui se ipsum Victorem nominauerat. Vide Baron. Card. 12. Tom. Annal. sub eundem annum.

ANTIOCHENVM Concilium anno Dom. 1136. Innocentij autem 2. septimò habitum est in Oriente. Præfuit Legatus Apostolicæ Sedis Albericus Episcopus Ostiensis, natione Francus. Interfuêre Gaudentius Cæsarienſis Episcopus, & Fulcherius Tyrensis Archiepiscopus cum duobus Suffraganeis suis, Bernardo Sidonienſe, & Balduino Berythense. Prouinciæ item Antiochenæ vniuersi Arnulphus Antiochenus Patriarcha depositus est, & carceri mancipatus, veneno hausto interijt. Vide Acta trium sessionum eius Concilij ex Vvillelmo Tyrio inserta à Cardinale Baronio duodecimo Annalium Tomo.

ANTIOCHVS Monachus, — adde ad finem. — Vide verò iam integram ipsius Antiochi epistolæ ad Eustathium, repertam in Vaticano Codice, Græcè scriptam, & à Friderinio Metio versam, quam Magister Sacri Palatij primo Indicis sui Tomo inseruit pagina 105. sed & vide plura de hoc Antiocho in Tomo octauo Annalium Cæsaris Cardinalis Baronij sub annum 614. Monet autem Magistrum sacri Palatij duas esse glossas expungendas, quæ in Margarinum ad eundem Antiochum in margine fuerant adscripta.

ANTONIVS Aegyptius, — adde — pag. 97. vbi agitur de Antonio Aegyptio lin. 21. *Epistolæ septem.* — dele sequentia, vsque ad finem, & loco earum pone. — Non Symphoriano Camperio Interprete, sicuti versionis præfert inscriptio, sed ab Hectore Dallo Apostolicæ Sedis Protonotario acceptæ extant in tertio Tomo secundæ Editionis Parisiensis Biblioth. Patrum Bignæi, cùm tamen anteà Coloniæ prodijssent à Valerio Sarasio ex Aegyptiaco in Latinum ideoma conuersæ: atque ad calcem Operum D. Dionysij Areopagitæ vnà cum commentarijs Dionysij à Rychel Cartusiani post epistolas sanctorum Ignatij, & Polycarpi Martyrum adiunctæ, & excusæ apud Ioannem Quentel. Coloniæ anno 1556. Quæ vtinam planius ab aliquo verterentur, vt facilius intelligi possent, cùm cœlestem, & vberem pietatis doctrinam spirent.

Quàm verò vtilis D. Antonij vitæ lectio fuerit diuo Augustino, & alijs, nouerunt qui ipsius Augustini libros Confessionum legerunt. Cæterùm, etsi Trithemius, quem suprà attulimus, scripsit diuum Antonium ex hac vita decessisse anno 318. Symphorianus tamen Camperius, eum inquit obijsse anno CCCXL. subdens, eius corpus, cùm diù latuisset, posteà Imperante Magno Imperatore, Diuina fuisse reuelatione repertum, atque è Thebaide, vbi obierat, Alexandriam primò delatum, deinceps in Galliam Allobrogum propè Viennam translatum, vbi digno honore, vsque nunc, (ait) requieſcit. Quod à Summis Pontificibus Innocentio, & Alexandro fuit confirmatum. Extat sanè adhuc ibidem eiusdem D. Antonij Ordinis primarium monasterium, siue Cœnobium.

S. ANTONIVS Aegyptius, — adde ad finem. — Monuit autem postremò Magister sacri Palatij notam, & glossam esse expungendas, quæ in Bibliotheca Margarini ad Epistolam secundam & quintam sancti Antonij colum. 113. B, fuerunt adiectæ in margine, & loco eius primæ notæ scribendum esse. *Cautè lege. Nam Angeli non propriè dolent, aut tristantur de malis hominum, nisi tantùm metaphoricè, quod vniuersim hominum salutem cupiant.* Vide sanctum Thom. 1. parte, quæst. 113. artic. 7. Ad quintam autem epistolam quod attinet, colum. 190. B, demenda illa glossa. *Angelorum lacrimæ pro hominibus*, & reponendum. *Cautè lege, & regredere ad notam epist. 2. col. 113. B.*

ANTONIVS Agellius, — adde — sed & in Psalmos, Coloniæ apud Arnoldum Quentel. recusus est an. 1607.

ANTONIVS Aueraria, — adde ad finem. — Is verò fuit Mediolanensis, & Baptistæ Mantuani discipulus, qui & scripsit artium Epitomen, Epistolas, & Carmina.

ANTONIVS Augustinus, — adde ad fin. — Sanè verò cùm ex eius Bibliotheca complures prodierint libri emendati, & quatuor libri emendationum in Iure, quorum meminimus in nostræ Selectę Bibliothecæ libro de Iurisprudentia, qui tum Venetijs apud Iuntas excusi, Basileæ iterum apud Oporinum fuêre recusi, emisit quoque Constitutiones, quæ deerant in Codice Iustiniani haud paucas Grę ce, ac Latinè, additis Paratitlis, hicque liber Ilerdæ editus fuit. Quin & leges Rhodiorum, Nauales, Militares, Georgicas Iustiniani, Sextique Pompeij Festi libros. Vir acerrimi iudicij, & insignis integritatis.

ANTONIVS de Bitonton Sermones Dominicales emisit Argentorati anno 1495. apud Ioannem Graninger, qui item Venetijs recusi fuêre an. 1499. Et quidem Antonius is fuit Ord. Minor. Num verò hic sit idem cum Antonio Bitontino, de quo suprà, addubito.

ANTONIVS Bonfinius, — adde ad finem. — Atqui vt S. Catholica Romana Ecclesia errare non potest, sic Commentarium illorum, siue Dialogorum editio, quæ Basileæ prodijt anno 1572. per homines à fide alienos, suspicari me fecit, num cum Autographo ipsius Bonfinij conueniat, qui in historia Hungaricæ Decadibus, ea quæ ad pietatem, & fidem Catholicam pertinent, piè persecutus est. Sanè nô Commentaria, sed Dialogi tres de Pudicitia coniugali, & Virginitate inscripti sunt, quos Basileenses emiserunt. Hęreticis autem Pudicitia, & Virginitas ferè haud sapiunt, vt adeò sibi non ducant Religioni labes ijs, quæ improbant, aspergere.

ANTONIVS Bosius I. V. D. scripsit historiam Passionis beatæ Cæciliæ Virginis, Valeriani, Tiburtij, & Maximi martyrum, necnon Vrbani, & Lucij Pontificum & martyrum Vitas, atque Paschalis Papæ I. literas de eorundem sanctorum corporum inuentione, & in Vrbem translatione. Omnia ex antiquissimis nobilium Vrbis Bibliothecarum manuscriptis exemplaribus fideliter, accuratęque deprompta, Notisque illustrata, & nunc primùm in lucem edita. Accessit relatio eorundem sanctorum corporum nouæ inuentionis, & repositionis sub Clemente VIII. Pontifice Maximo, Paulo Sfondrato S. R. E. & sanctæ Cæciliæ Presbytero Cardinali, Romæ apud Stephanum Paulinum. M. D. C.

ANTONIVS Burgensis, siue de Burgos Hispanus, scripsit super 3. Decretal. De Emptione, & venditione. Id Ticini, siue Papiæ prodijt an. 1411. sed puto in annorum numero errorem irrepsisse, quod vsus typographiæ vix tunc innotuerat, aut certè in rem nondum collatus existimatur.

ANTONIVS Fidei, Florentinus Carmelita, scripsit Quæstionum Theologicarum librum alterum de Fide Catholica. Alium Concionum ad plebem. Viuebat anno 1370. Martinus Persona.

ANTONIVS Florebellus, — adde ad finem. — Quin etiam scripsit de restituta in Anglia Religione ad Philippum II. Regem Catholicum, atque Mariam. Louanij an. 1555.

ANTONIVS Franciscus de Doctoribus scripsit additiones ad lecturas Abbatis Panormitani super Decretalibus: & additiones ad Alexandrum Tartaginem Imolensem.

ANTONIVS Franciscus Varchiensis Italus multos vtriusque linguæ auctores castigauit, & additis Præfationibus, Florentiæ in Officina Iuntæ imprimendos dedit.

ANTONIVS Gauana: Scripsit in laudem Montis Caluariæ: cuius operis prima pars prodijt Salmanticæ apud Ioannem Pererium vnà cum emendationibus Alphonsi de Erasso. Secunda verò pars apud Sebastianum Marcioez Italicè.

ANTONIVS Geraldinus, — adde ad finem, — à Thoma Anselmo primùm prodierunt Phorcæ in Germania an. 1507. deinceps item alibi. Porrò is fuit Apostolicus Protonotarius.

ANTONIVS alter, & ipse cognomento Gueuara, — adde — Atqui montem Caluarium anno 1570. recudit Italicè Venetijs Gabriel Iolitus, demùm Latinè Coloniæ Ioannes Crithius, anno 1607.

ANTONIVS Hulstius edidit de stadio cursoris Christiani æternæ vitæ metam sub leui Christi onere prehendentis. Antuerpiæ apud Ioannem Bellerum, an. 1556.

ANTONIVS à Konigstein. Vide suprà in verbo, Antonius Bruichius.

ANTONIVS Magnus. Vide in verbo, Antonius Aegyptius.

ANTONIVS Melissa, — adde ad finem. — Sanè verò etiam Magister sacri Palatij plura de illo monuit, quæ sunt vel delenda, vel cautè legenda, & apponenda in margine est cautio, pag. 195. & seqq. Tomo 1. Indicis.

ANTONIVS Monchiacenus Demochares, — adde ad finem. — Porrò vir hic Theologus Sorbonicus insignis libros Sententiarum Petri Lombardi ab se recognitos, atque emendatos, nouis illustrauit Indicibus.

ANTONIVS Panthera Monarchiam scripsit Domini nostri IESV Christi Italicè, Venetijs anno 1545.

ANTONIVS Parmensis, (siue de Parma) Ordinis Camaldulensis Prior Generalis, scripsit Sermones de Tempore libro 1. De Sanctis, libro altero. Sermones Quadragesimales, libro alio. Viuebat anno 1420.

ANTONII Pelargi edita est Apologia sanctissimi sacrificij Eucharistiæ, Viennæ Austriæ, anno 1526.

ANTONIVS Philopatris. Vide in verbo, Angli Catholici. Et in verbo, Thomas Stapletonus.

APOLLINARIS, — adde — Qui quidem cùm scripserit Scholia in Psalmos, iuxta editionem Septuaginta Interpretum, licèt commendetur à quibusdam, est tamen circumspectè legendus.

APONIVS, — adde ad finem. — Sed quod hic Aponius narrat de morte Iustini, pugnat cum actis sinceris martyrij eius, quæ cùm publicè à Iudice pro Christi fide interfectum produnt. Mag. sacri Palatij in 1. Tom. sui Indicis, pag. 78.

ARATOR, — adde ad finem. — Vide Indicem Magistri sacri Palatij, Tomo primo, pagina 261.

ARNOLDVS Anedelius de Sonis Vasco Carmelita, scripsit officium D. Angeli Hierosolymitani. Librum item aduersus futurorum præsagos. Alterum contra quorundam diffamationem. Alium

Digitized by Google

super quosdam Canones. Viuebat anno Domini M. D. X.

ARNOLDVS Budericus Canonicus Augustinianus, Congregationis Vindesemensis in monasterio Rubrę Vallis apud Bruxellam, scripsit librum De modo seruandi Ord. Canonicorum Regularium. Duodecim item libros Odarum. Epistolam item Apologeticam contra detractores monasteriorum. Epistolam de Quietudine status Presbyterorum. Epistolam de Auaritia Dietarium, quæ omnia extant m. s. in Rubra Valle.

ARNOLDVS à Busco Canonicus Augustinianus Regularis Vindesemensis, vnus ex primis patribus sacræ illius ac reformatæ (vt vocant) Congregationis, scripsit librum de viris Illustribus Ordinis Canonicorum Regularium Vindesemensium. Librum item de origine Monasterij, & Capituli, seu Cōgregationis Vindesemensis, cuius libri materia (vt ipse auctor loquitur) est initium modernæ deuotionis per Gerardum Magnum inchoatæ, & per Patres, ac Fratres Congregationis Clericorum in Dauentria optimè continuatæ; perq; Patres monasterij in Vindesem conseruatæ; & per Capitulum Vindesemense Generale per Belgium, ac Germaniam propagatæ. Extant hi libri m. s. ad S. Martinum, Louanij. Porrò auctor iam sexagenarius, & annis quadraginta quatuor in ea religiosa familia versatus, cœpit hunc posteriorem librum scribere in ipso Vindesemensi monasterio, quem & absoluit in Sultensi (vt loquitur) Prælatura Capituli Vindesemensis in Saxonia an. 1464. Fuit autem Vindesemium illustre olim Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini monasterium à Florentio Leiderdanio iussu Gerardi Magni extructum in Transisalana Germaniæ inferioris prouincia Situmia, quo congregatio ista, seu familia Reformata, plurima sub se comprehendens monasteria, cognomentum accepit. Cuius quidem Congregationis Præfectus, siue Prior Generalis in Vindesemio sedem habere olim solet. At verò Transisalana ditione, Phrisiæ, vicinisque Prouincijs à Caluinianis hæreticis occupatis, vniuersæ Congregationi Vindesemensi nunc præest Prior monasterij Rubræ Vallis apud Bruxellam.

ARNOLDVS Rufus Tolosanus Ordinis D. Augustini, scripsit annotationes ad libros D. Augustini de Ciuitate Dei, & ad quosdam Tractatus eiusdem. Viuebat anno 1410. Nicolaus Bertrandus.

ARNOLDVS Santius Tolosanus Ordinis D. Augustini scripsit super 4. lib. Magistri Sentent. Librum item de generibus Vsuræ. Alterum de Præscriptionibus. Aliū de Restitutione. Viuebat an. 1390. Nicolaus Bertrandus.

ARNOLDVS à Tungris, cognomento Luidius Theologus Colonienſis, & Collegij, seu Bursæ, vt vocant, sancti Laurentij ibidem Rector, scripsit contra Speculum Oculare Ioannis Reuchlini. Coloniæ anno 1512. Responsionem ad quinquaginta argumenta Reuchlini. Contra Iudæorum blasphemiam in Thalmud. Dialogos duos contra Thalmud. Quæ omnia manuscripta extitisse Gandaui apud Dominicanos testatur Ioannes Bunderius in Indice. Obijt Arnoldus senex Leodij Canonicus apud sanctum Lambertum, & Bibliothecam suam Canonicis Regularibus Tungrensibus legauit, vbi hodieque visitur.

ARNVLPVS, siue Arnulphus, alijs autem Arnulphus Rutæus I. C. Aurelianensis de iure Regaliæ. De mandatis item Apostolicis; ac de sublimi Archipræsulum statu, & conditione, Parisijs an. 1542.

ASIANVS Sardiensis Episcopus Antonino Imperatori Apologeticum pro Christianis tradidit, anno Dom 173. Eusebius.

AQVARIVS Theologus collegit formalitates iuxta doctrinā D. Thomæ Aquinatis, quæ demùm ab Alphonso de Marcho absolutæ prodierunt Neapoli, an. 1605.

AQVISGRANENSIS Synodi Acta ponit Card. Baronius sub annum 862. Interfuēre Archiepiscopi, & Episcopi.

AVBERTVS Miræus Canonicus Antuerpiensis, — adde ad finem. — Quinetiam edidit origines Cœnobiorum Benedictinorum, Antuerpię apud eundem Bellerum: ac cùm antiquitatis strenuus sit inuestigator, plura nobis è Belgio misit, quæ m. s. asseruantur, tum in sua, tum in alijs Bibliothecis, quorū suis meminimus locis.

AVGVSTINVS Iustinianus Episcopus Nebiensis, — adde — Quin & Italicè scripsit librum prę notatum: Annales Reipublicę Genuensis, quos vocat castigatissimos, Genuę an. 1537. Ijs verò Annalibus continetur etiam Exacta Liguriæ, & vrbis Genuæ descriptio.

Quidquid item de ciuitate illa extat apud probatos auctores ante Christum natum.

Quidquid extat post Christum natum vsque ad annum M. C.

Antiquitas, & nomen Ciuitatis.

Tres illius destructiones. Prima à Carthaginensibus. Secunda à Longobardis. Tertia à Mauris.

Antiqua, & celeris conuersio Genuæ ad Christianam fidem.

Commemoratio plurium sanctorum, & Episcoporum Genuensium.

Administratio Ciuitatis per Comites ab Imperio missos.

Acquisitio Corsicæ.

Nomina primorum Consulum, de quibus constat.

Capitur Musaitus Rex Sardiniæ.

Expugnatio Antiochiæ, & acquisitio corporis beatissimi S. Ioannis Baptistæ.

Expugnatio Hierosolymorum vnà cum alijs Christianorum exercitibus.

Laudes externorum de Genuensibus.

AVRELIVS Prudentius, — adde ad finem. — Vide Magistrum sacri Palatij in suo Indice, pagina 257.

Digitized by Google

AVXILIVS ad Leonem Episcopum Nolanæ Ecclesiæ misit obiectiones triginta, & totidem Defensiones pro Formosi Papæ ordinationibus aduersus Stephanum Papam. Eis additionibus suis adiunxit Baron. Card. post duodecimum Tomum Baronij, pag. 957.

AYMARVS Falconeus, — adde ad finem. — Quin etiam quem scripserat librum, de Animi exhilaratione, is Viennæ Austriæ prodijt an. 1541. Lugduni verò Dialogus, De compendiosa ratione, qua quis ditari possit, an. 1542.

AZO à Ramengis edidit Repetitiones super Decreto, distinctione prima.

B.

BALDRICVS Archiepiscopus Dolensis in Britannica Aremorica, scripsit Vitam S. Vgonis Rothomagensis Episcopi, quæ manuscripta extat Atrebati in S. Vedasti monasterio, & apud Miræum, & sic incipit: *Baldricus Dei gratia Britannorum Archiepiscopus Vrsioni, venerabili Gemeticensium Abbati.* 2. Vitam S. Sampsonis Episcopi Dolensis. 3. Historiam Hierosolymitanam, lib. 1. m. s. Parisijs apud Cœlestinos.

BALDVINVS Archiepiscopus Cantuariensis, — adde ad finem. — Cæterùm hic ille est, cuius item alia extant: Nempè liber de Sacramentis Ecclesiæ. Duo libri de Sectis Hæreticorum. Vnus de commendatione fidei. Alius de vnitate Charitatis. Alius de Sacerdotio Ioannis Hircani. Alius de eruditione Gyraldi. Sermonum 33. liber. Alius de Amore. Quatuor libri super Historijs Regum. Alius contra Henricum Vvintoriensem. Alius de commendatione Virginitatis. Alius, qui inscriptus est. Carmen deuotionis. Alius de Cruce. Alius de Angeli nuncio. Alius de Mythologia. Alius Epistolarum. Hic Richardum Regem Angliæ in Syriam secutus anno Domini 1190. Tyri obijt, atque ibi humatus est.

BALTHASAR de Lipsia, fratrum Ordinis sancti Bernardi Prouisor anno 1494. triginta nouem Conclusiones pro vna specie sanctiss. Sacramenti cum suis explicationibus aduersus Ioannem Huss. emisit Lipsiæ, quam nondum, quæ deinceps ab inferis excitata est, Lutherana lues inuaserat.

BALTHASAR Pacecus Ledesmiensis Hispanus Ordinis sancti Francisci de Obseruantia, Concionator, & Definitor Prouinciæ sancti Michaëlis, quatuordecim Discursus, (vt habet Operis inscriptio) Hispanico idiomate, de Oratione Dominica, edidit, tertiò Salmanticæ ex officina Andreæ Renaut, siue Reginaldi, anno 1603. secundis curis limatiores, & vberiores. Additus est Elenchus Euangeliorum totius anni. Porrò opus hoc lectu perdignum est, atque perutile, vt qui illud attentè versauerint, non mediocrem sensuri sint accessionem pietatis, ac solidæ scientiæ sacrarum rerum.

BAPTISTA Panætius. Vide in verbo, Baptista Ferrariensis.

BARTHOLOMAEVS Carthusianus Prior Ruræmundensis in Geldria, — adde — scripsit præter alia à Trithemio recensita, Dialogum de Consolatione Nouitiorum, m. s. Insulis Flandriæ vrbe apud Dominicanos. De passionibus, & Virtutibus. De fraterna correctione. De excellentijs beatæ Mariæ. Qualiter Religiosi habere se debeant in communibus tractatibus. De Humilitate. Tractatum exercitationum ad deuotè celebrandum; & alia, quæ Coloniæ apud Carthusianos, & alibi m. s. adseruantur.

BARTHOLOMAEVS Riccius, — adde — idem descripsit triumphum Iesu Christi crucifixi, cũ figuris æneis impressum Antuerpiæ apud Moretum, an. 1608.

S. BASILIVS, vbi agitur de Anaphora ipsius, vide quid Mag. sacri Palatij notat esse rectius locanda esse, & sequens oratio, pag. 212. Tom. 1. Indicis sui.

BASILIVS Seleuciæ, — adde — Vide pauca, quæ in hoc Basilio adnotauit Magister sacri Palatij pag. 110. & 111. primi Tomi sui Indicis, quem edidit Romæ 1607.

B. Rhenanus in Annotationibus ad Tertullianum legi quidem iam potest, si expurgatus fuerit à mendis, quæ in eo obseruauit, & Romæ edidit Magister sacri Palatij, an. 1607.

Beda scripsit inter alia Martyrologium versibus Hexametris, quod m. s. extat Aquisgrani ad D. Virginis, & olim Londini apud Franciscanos. Desideratur à Baronio in Notis ad Martyrologium Romanum 1. Septembris. 2. Vitam sancti Cuthberti Episcopi Lindiffarnensis cum soluta oratione, tum versibus Heroicis, vt ipse de se testatur, in Præfatione de gestis Anglorum.

Soluta Oratio extat Tomo tertio Operum eius, & apud Surium Tomo secundo. Versus Heroici plus minus nongenti extant manuscripta Rhemis in Monasterio sancti Remigij in Rubra Valle apud Bruxellam, & Audemaropoli ad sanctum Bertinum, quibus hæc Præfatio prosaica est præfixa: *Domino in Domino Dominorum dilectissimo Ioanni Presbytero, Beda Christi famulus Salutem.* Versuum tale est exordium:

Multa suis Dominus fulgescere lumina seclis.

3. Vitam S. Guthlaci Confessoris. Extat m. s. ad S. Bertinum. 4. Laudes Hildebridæ Reginæ, & virginis Christi. Extant m. s. Tornaci apud S. Martinum.

BELLOVACENSE Concilium Ludouici Francorum Regis coactum de receptione Alexandri Tertij Pontificis Maximi, & reiectione Victoris, qui anteà dicebatur Octauianus, in quo Concilio omnes Alexandro consenserunt, reprobato Victore. Id anno Domini 1161. secundo verò Pontificatus Alexandri

Digitized by Google

xandri contigit. Vide duodecimum Tomum Baronij sub eundem annum.

BENEDICTVS Arias Montanus, — adde ad finem. — Veruntamen corrigenda in eo sunt pleraque, tam in Commentario ad Esaiam, & in commentarijs ad minores Prophetas, quàm in Elucidationibus in quatuor Euangelia, & Acta Apostolorum, & in omnia SS. Apostolorum scripta, & in Apocalypsin, necnon in libro Generationis, & Regenerationis Adam, quæ omnia indicauit Magister sacri Palatij in suo Indice edito Romæ an. 1607.

BENEVENTANVM Concilium, præsente ac præsidente Paschale II. Pontifice Maximo Beneuenti, quæ Ciuitas est ditionis Pontificiæ, in Neapolitano regno habitum est. In quo statuit, vt si quis Ecclesiastica beneficia de manu laicorum acciperet, vterque communione priuaretur, & qui scilicet daret, & qui acciperet. Vestimenta secularia, & pretiosa reprehendit, & eis vti clericos vetuit. Petrus Diaconus Chron. Cass. lib. 4. cap. 34. in fin. & 35. Baron. Card. 12. Annal. Tomo sub annum Dom. 1108. Paschalis autem Papæ 2.

BERENGOSIVS Abbas, — adde ad finem. — Vide Magistrum sacri Palatij pag. 114. primi Tomi sui Indicis editi Romæ an. 1607.

BERNARDINVS Bonæuoglia, — adde — hac inscriptione: *Sylua inuentionum sacrarum Quadragesimalium Euangeliorum.*

BERNARDINVS, (quanquam vulgati Codices Bernardum legunt,) Iustinianus Venetus Philosophus, & Orator scripsit, — dele reliqua, & adde — reliqua vide in verbo, Bernardus Iustinianus.

BERNARDVS Abbas Clareuallensis. Vide in verbo, Rernardus natione Burgundus.

BERNARDVS Breitembachius, — dele vltima verba, — *vixit ætate nostra*, — & pone, — eius autem liber Moguntiæ prodijt an. 1486.

BERNARDVS Dorhoff iteratò edidit librum, quem aduersus hæreticos inscripsit: *Credo Caluinoseqxarum in gratiam Caluinistarum Monasterij disputatum.* Monasterij Vvestphaliæ apud Rassfeld, anno 1607. Ibidem eodem Auctore prodijt quædam Demonstratio, Caluinistas non esse Augustanæ Confessionis, aut Lutheranorum fratres, aduersus Apologeticam eiusdem hæretici Disputationem de Augustana Confessione emissam.

BERNARDVS Iustinianus, — adde — Et in libris quidem Historiarum, qui fuêre anno 1534. excusi Venetijs pleraque bella Gothorum, Longobardorum, & Sarracenorum fusè narrantur. Addita est D. Marci Euangelistæ vita. Vixit anno 1470.

BERNARDVS Vltraiectensis, — Dele totum.

BIBLIOTHECA Patrum. Vide in verbo, Margarinus Bignæus.

BLEMMIDES. Vide in verbo Chrysolanus, vbi de Nicephoro Blemmide.

BLONDVS Flauius Foroliuiensis à secretis Eugenij Quarti Pontificis Maximi, scripsit Decades de Roma triumphante. De Roma instaurata. De Italia illustrata. Epistolarum librum. Orationes varias. Quæ omnia prodierunt emendatiora anno 1531. Basileæ ex Officina Frobeniana. Viuebat ille anno 1435.

BOETHIVS — Vide autem Epigramma Gerberti Archiepiscopi Rauennatis, quod inscriptum est ad imaginem eiusdem Boethij, insertum est à Baronio Card. Appendici Notationum ad 7. Tomum anno 526.

S. BONAVENTVRA, — adde — Porrò eiusdem tractatus de sex alis Seraphin, sumptibus Ioannis Valentini Pistorij prodijt Coloniæ anno 1608.

BRANDO Ioannis Dumensis in Flandria Monachus Ordinis Cistercienſis, scripsit Chronicon titulo: Chronodromonis ab ipso indigitatum, quo Iacobus Meyerus in adornandis Flandriæ Annalibus se adiutum profitetur. Illud Dummis, & Gandaui in Blandio m. s. extitisse testatur Bundeuus in Indice.

BRITO Monachus Nordouicensis in Anglia, qui deinceps fuit Episcopus Roffensis, scripsit in eo Cœnobio Sermones solemnes.

BROCARDVS Hierosolymitanus & Eremita montis Carmeli Latinè scripsit Canonem sui Ordinis, statuta item in Carmelo altero libro. Pias exhortationes, alio.

BRVNO Cartusianorum fundator, — adde — Eiusdem Opera, Coloniæ apud Antonium Hierat, prodibunt.

C.

CAESAR Cardinalis Baronius.] Adde — pagina 285. lin. 11. — Incipit ab anno Domini milleſimo centeſimo, & producitur vſque ad annum milleſimum centeſimum nonagesimum octauum; nempè ab anno primo Paschalis Papæ secundi, ad vltimum Cœlestini Tertij continens annos nonaginta octo. Accessit Appendix ex additionibus, elucidationibus, & correctionibus ad Annales Ecclesiasticos pertinentibus, per Tomos quosque temporis ordine distributa. Romæ autem prodijt è Vaticana Typographia anno 1607. & Moguntiæ 1608. Quo anno, quem suus sibi præsagierat animus, ex hac vita sanctè decessit plenus bonorum operum, ac de Catholica Ecclesia optimè meritus.

CAESAR Delphinus, siue Cæsar Petrus Michael Delphinus Parmensis edidit librum de summo Romani Pontificis Principatu, ac de proportione Papæ ad Cõcilium. Tres item prænotatos Mariados, ad Gulielmum Serenissimum Bauariæ Ducem. Venetijs anno 1573.

Digitized by Google

CAESARIVS Arelatenſis, — adde ad finem. — At alij eiuſdem Cæſarij extare inquiunt ſermonum ad Monachos librum. Qui forſan ille eſt, qui duos, & viginti Sermones ad Monachos Lirinenſes continent; quorum (aiunt) Abbas fuit. Habebatur in Germania alicubi m.s. ſanè eius nomine quadraginta Homiliæ, cùm à Gilberto cognato in lucem reuocatæ, atque apud Henricum Petrum editæ Baſileæ anno 1558. fuerint, circumſpectè legendæ ſunt, ne quid labis ab eodem Gilberto aſperſum ſit, cùm in prima claſſe Auctorum Romano Indice damnatorum proſcriptus ſit. Sed quæ in hoc S. Cæſario obſeruauit Mag. ſacri Palatij, vide pag. 111. 112. & 113. primi Tomi Indicis, quæ Romæ emiſit an. 1607.

CAMALDVLENSIVM Eremitarum Ordo. Vide in verbo, Lucas Eremita Hiſpanus.

CAMILLVS Franciſcius Senenſis, ſcripſit Italicè Tractatum, ſiue librum de omnibus pijs Romæ operibus: in quo deſcribuntur Noſodochia, Sodolitates, ſiue, vt vocant Confraternitates, quibus à ſancta Sede Apoſtolica pleraque conceſſa ſunt, quæ inferioribus Sodalitatibus, quæ alibi ſunt, poſſunt cõmunicare. Eodem autem in ipſo tractatu indicantur eadem opera pia, & à quibusnam fuêre inſtituta. E quibus omnibus lux magna hauritur, dum ad rationem eorundem piorum operum alibi inſtituendorum, tum ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ calumniatores, & ad hæreticos oblatrantes conuincendos. Qui dum ea, quæ bona ſunt, omittunt, ſcabiem tantummodò quærunt, cui inhæreant. Romæ apud Lepidum Facium, & Stephanum Paulinum, an. M. D. C I I.

Idem antea emiſerat in lucem regulam, & ordinem in viſitandis ſeptem ſanctis Eccleſijs Romanis, obſeruandum, vbi Stationes ex antiqua traditione habentur ad Dei gloriam. Romæ apud Stephanum Paulinum, anno 1559.

CARNOTENSE Concilium in Gallia anno Dom. 1146. ſecundo autem Eugenij I I I. Pontif. Max. habitum pro paranda expeditione in Terram ſanctam. Vide D. Bernardum ep. 256. & Baronium Card. Annal. Tom. 12. ſub eundem annum.

CAROLVS Bouillus, — adde ad finem. — Veruntamen quòd diximus, eum ſcripſiſſe de laude Gentium, id pertinet ad interpretationem Pſalmi 117. ſicut id, quòd ſcripſit de laude Hieruſalem, ſpectat ad expoſitionem Pſalm. de laude Hieruſalem. Quinetiam ſcripſit librum de Intellectu Diuino, Angelico, & Humano. De concertatione, & Area peccati. Lugduni anno 1531. apud Gryphium librum de ſeptem vitijs humanis, cui mirabilis pictura ſubijcitur de ijſdem vitijs. Librum de raptu D. Pauli ab eodem Bouillo auctum. De Prophetica viſione. Dialogum de animæ immortalitate. Duos de Reſurrectione. Alium de Mundi excidio, Pariſijs apud Reginaldum Calderium an. 1552. Commentarium in primordiale D. Ioan. Euangelium, in triginta propoſitiones diuiſum. Raymundi Lulli Eremitæ vitam, Pariſijs apud Aſcenſium 1511. cùm anno 1504. libros ſeptem Quæſtionum Theologicarum ibidem emiſiſſet. Sanè verò eiuſdem Bouilli opera Philoſophica, & Mathematica prodierãt quoq; Pariſijs an. 1510. apud Henricum Stephanum ſeniorem, qui fuit Catholicus, non apud recentiorem, qui fuit hæreticus.

CEPERANI Concilium habitum anno Dom. 1114. Paſchalis autem Papæ I I. an. 15. cui Concilio interfuêre Vvillelmus Dux, & Robertus Comes, cum alijs. & Ducatus, Italiæ, Calabriæ, & Siciliæ præfato, traditus. Vide ibidem Baron. Card. in X I I. Tomo Annalium.

CHRYSOLANVS, alij Groſſolanum dicunt, Mediolanenſis Epiſcopus, vir doctiſſimus nomine Paſchalis Secundi huius nominis Papę legatione functus eſt in Orientem ad Alexium Comnenum Imper. Extat eius fragmentum diſputationis, quam habuit coram eodem Imperatore de proceſſione Spiritus ſancti ex Patre, & Filio, aduerſus Schiſmaticos Græcos. Fragmentum, inquam, nam cùm Græcè ſcripta in Vaticana Bibl. deliteſceret, decurtata ſaltem peroratione inuenta eſt à Cęſar. Baronio Card. verſaq; Latinè à Federico Metio Thermularum Epiſcopo, inſerta eſt Tom. Annal. ei uſdem Baronij 12. ſub finem anni 1116. Conati verò ſunt Schiſmatici aduerſus Chryſolani doctas, & veras rationes conſueta ſua falſa argumenta effutire. Quæ autẽ præferunt nomen Blemmidis, meritò Baronius putat eſſe pſeudepigrapha. Nicephorus enim Blemmides vir inſignis veram Latinorum doctrinam potiùs eſſe ſectatus, quàm Græcorum errores, apparet ex Gregoræ lib. 5. cap. 2. Cæterùm Trithemius neque iſtud fragmentum viderat, & falſus eſt cùm ſcripſit Chryſolanum poſt Alexandrum Tertium Pont. Max. poſuit, quem conſtat ſub Paſchali viuente Alexio Imperatore vixiſſe.

CHRISTIANVS, qui & Druthmarus, — adde — idem præclarum & grande opus ſcripſit ad monachos Stapulenſis, & Malmodarienſis Cœnobiorum. Vixit circa annum 800.

CHRISTOPHORVS Longolius, — adde ad finem. — Et quidem Oratio illa excuſa Coloniæ fuit anno 1529. apud Gymnicum. Sed & quinque Orationes de Laudibus vrbis Romæ, ac duas quibus reſpõdet eorũ accuſationi, qui eum Romę perduellionis reum egêre, q̃ apud Aldum Pauli Manutij Patrem prodierunt in lucem, cùm deinceps anno 1540. Epiſtolarum quatuor ipſius libri emiſſæ ſunt vnà Petri Bembi, Iacobi Sadoleti, Gulielmi Budæi, Eraſmi Epiſtolarum lib. vno ad eundẽ Longolium. Quibus adiecta eſt vita Longolij ab eius Studioſo conſcripta. Quæ item Lugduni apud Gryphium recuſa ſunt cum tribus Longolij Orationibus. Cæterùm cùm ipſe eſſet Pariſienſis, edidit Orationem de D. Ludouici Francorum Regis, & Gallorum laudibus. Orationem item de laudibus Plinij. Comparationem Iuris ciuilis, cum re militari. Elegias & Epigrammata varia. Commentaria in Ius ciuile. Hiſtoriam Herbarum. Commentaria in Plinium. Quædam in Iure ciuili, dum illud Pictauij publicè profiteretur.

CHRISTOPHORVS Turranus Canonicus Cauallicenſis edidit librum de Sobrietate anno 1555. Auenione apud Bartholomæum Bonhomum.

CHROMATIVS — adde ad fin. — Quæ autem cautiones ſint adhibendæ ad ſcripta Chromatij, liquet ex ijs, quæ tum ex Sixto Senenſi lib. 6. annot. 81. & annot. 26. deinde item ex Bellarmino Card. indicauit Mag. Sacri Palatij in Tomo primo Indicis ſui edito Romæ an. 1607. pag. 108.

CLARO-

Digitized by Google

CLAROMONTANVM — adde — Iam verò quod ad Synodum Claromontanã apud Aruernos an.1094.celebratam pertinet, Gulielmus Malmurienſis lib.4.cap.2.in rebus Anglicis, eius Canones recenſet, qui reperiuntur in codice Lamberti Epiſcopi Atrebatenſis, ex quo Antonius Auguſtinus eos deſcripſit. Vide verò in verbo, Claromontanum Concilium, in ſecunda huius Sacri noſtri Apparatus editione. Nam in prima editione omiſſum eſt, quoniam vberiorem de eadem Synodo notitiam aſſequi curabamus.

CLAROMONTENSE concilium an.Dom.1130. Innocentij autẽ primo habitum eſt, cùm iam Anicij Anacletum Antipapam, antea dictum Petrum Leonis, Hugo epiſcopus Gratianopolitanus cum alijs epiſcopis excommunicaſſet. Quod ſanè multum contulit Catholicis. Vide Sur.Tom.1.die 1. Aprilis, & Baron. tom. 12. ſub eundem annum, & Guigonem eius temporum ſcriptorem in Vita S. Hugonis apud Surium vbi ſuprà.

CLAVDIANVS Mamertus — adde ad fin. — Vide verò Mag.Sacri Palatij de Claudiano Mamerto diligenter agentem, & eius opinionem confutantem, qua videtur Angelis naturaliter ineſſe corpora quædam tenuia exiſtimaſſe; Notas item ad eum in margine in Biblioth.Margarini adſcriptas quaſdã indicantem, quæ ſunt expungendæ.

CLAVDIVS monachus S. Benedicti, de quo Trithemius, &c. — adde — Porrò Claudij opus in Matthæum extat in Bibliotheca Vallicellana in vrbe poſita: Hæc (inquit Baronius) de Claudio paulò prolixiùs oportuit inſinuaſſe, vt diſtinguas eum ab illo, qui Abbas Claſſenſis, & diſcipulus fuit S.Gregorij, ſiue à Claudio Taurinenſi. *Pag.94.tom. 12.Baronij.*

CLAVDIVS Seiſſellus — adde ad fin. — Et quidem opus hoc Taurini prodijt an. 1518. apud Nicolaum Benedictum, atq; Antonium Rauotum. Atqui tractatum de Diuina Prouidẽtia Pariſijs emiſit. Reliqua fuêre, ſiue Politica, qualia ſunt duo ab ipſo libri Gallicè conſcripti. De Republ. Galliæ, ac Regum officijs, ſiue ſuper omnes partes ordinarias Iuris ciuilis: ſiue ad eius verſiones ſpectantia, cùm Eccleſiaſticam Hiſtoriam, Thucydidem, & quædam Xenophontis è Græco verterit: ſiue Hiſtorica, nam Hiſtoriam ſucceſſorum Alexandri Magni ex Diodori Siculi libris deſumptam Gallicè reddidit. Quæ & Pariſijs edita eſt an.1545.

COLONIAE Agrippinæ concilium habitum an. Dom.1118. Gelaſij Papæ II. anno primo. Præfuit Cono epiſcopus Præneſtinus, & Card. & excommunicationẽ aduerſus Imp.(vt loquitur Vrſpergenſis) propalauit. Interfuit item huic concilio Norbertus poſtea Premonſtratenſis Ordinis inſtitutor.

COLVCIVS Pierus, — adde ad fin. — Cæterùm etſi patria Florentinus eſt habitus, ortus eſt tamẽ è Stiniano vico agri Florentini, cognomine familiæ ſalutatus: ſcripſit autem alia quoq; præter illa, quę diximus, nempè opuſculum de arte dictandi. De ſeculo, & Religione; Vnus de vita D. Andreæ Carmelitæ; alter de canonizatione ipſius. Certamen pauperis, & fortunæ; Epitaphium eiuſdẽ D. Andreę carmine. Sanè item Leander Albertus ſcriptum reliquit in illo quædã eſſe, quæ fidei Catholicæ aduerſantur. Ac tamen ſciendum eſt in Romano Clementis VIII. Pont.Max. Indice prohibitorum librorum nõ adnumerari, vt corrigatur. Quamuis, & ſi qui ſint, qui aut prohibitione, aut emendatione egeant, idem Index moneat, vt talium, licèt haud nominatorum, idem quod de eiuſmodi alijs faciendum eſt, fiat. Viuebat ille anno 1460. Florentinæ tunc Reipub. Cancellarius, in quo munere eum ferunt deceſſiſſe, bonarum artium, Poëſeoſque, & Oratoriæ facultatis nomine haud ignobilem.

CONCILIA, — adde pag.374.lin.11.à fin. — Hac editione Concilia meliore, quàm vnquam antea ordine, & vberiora, & emendatiora in lucem emiſſa ſunt, ideoq; ſine dubio reliquis omnibus eſt præponẽda: tanquã poſt diuinas literas theſaurus, & penè certæ veritatis orbi Chriſtiano poſthac futurũ.

CONGANVS Abbas Hibernicus Ciſtertienſis Ord. ſcripſit geſta S. Malachiæ Archiepiſcopi lib.1. Epiſtolas autem plures ad D. Bernardum Abbatem Claræuallis, viuebat anno 1150.

CONSTANTINOPOLI concilium curatum ab Emmanuele Imperatore, anno 1180. ſine Epiſcopali & Pontificia auctoritate illegitimum fuit, — adde. — Porrò Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, quæ Commentaria in duodecim Prophetas ſcripſerat, eadem Latinè vertit Iacobus Pontanus Germanus Societatis Ieſu, è Vaticanæ, ac Bauaricæ Bibliothecæ collatis exemplaribus. Eadem igitur tam Græcè, quàm Latinè, idem ipſe Pontanus ſemel emiſit. Ingolſtadij apud Georgium Vvillerum an.1607.

CONSTANTINOPOLITANA quarta, quæ fuit VIII. Synodus. — adde ad fin. — Cæterũ Matthęus Raderus Societatis noſtræ, Synodum, quæ vera eſt octaua Oecumenica, è Greco verſam, & eruditis notis ditatam, in lucem Ingolſtadij emiſit. Vide in verbo, Matthæus Raderus.

CONRADVS Alpendorp, — adde — ſed vide in verbo, Cyrillus Alexandrinus, ac deinceps in verbo, Cyrillus alius Carmelita.

CONRADVS Arnsberg filius Comitis de Arnsberg Carmelita, & Epiſcopus Venecomponenſis, ſcripſit ſermones ad Clerum, & populum. Deinde collationes etiam feriales. Viuebat an.Dom.1398.

CONRADVS monachus Fontis ſalutis in Sueuia Ord. Ciſtertienſis, ſcripſit ſuper ſententias lib. 4. duos autem Sermonum de tempore. Totidem de Sanctis. Viuebat an.1390. Trithem.

CONRADVS à Mure. — adde — ſanè verò præter hæc ſacra, ſcripſerat anteà, vt conijcio, grande volumen de diuerſis fabulis Poëtarum; & nouum Græciſmum emendauit. Carmine autem egit de Naturis animalium. Clypearium Teutonicorum. Catalogum Romanorum Pontificum, & Impp. Commẽdatia Rodulphi Regis Romanorum. Muſicam. Genealogiam, & geſta Caroli Magni.

CONRADVS de Rondeberg, — adde — alijs de Rodenberg. — porrò item adde ad finem, — Viuebat anno 1486.

CONRADVS Summerhaut, — adde ad finem. — Atqui cùm Hagonoæ in Germania prodijſſet is ipſe liber de Contractibus an.1513. prænotatus Septipartiũ opus, de Contractibus pro foro conſcientię

& Theo-

& Theologiæ. Idem mutata nonnihil inscriptione, vt nouus appareret, Venetijs an. 1580. recusus est hac fronte: De contractibus licitis, atque illicitis, Tractatus, in quo de Mutatione, Obligatione, Vsura, Negotiatoribus, Mercatoribus, Emptione, Venditione, Redditibus varijs, Locatione, conductione, societate, cambio pecuniario, & eius vtilitate, æquitate, atque iniquitate subtilissimè disputatur. Sanè verò an. 1490. Eiusdem Tractatus Argentinæ fuerat excusus. De decimis defensiuis; cùm quędam ex ipsis, quę suprà indicauimus, impressa fuissent Tubingæ an. 1498. Commętaria verò in vniuersam Philosophiam naturalem, siue Physic: De Cœlo. De Generatione, & Corruptione. De Meteoris. De Anima. Basileæ an. 1517. emissa fuissent.

CONRADVS è Zabernia, — adde — viuebat anno 1470.

CORNELIVS Musius Delphius — adde ad finem. — Cæterùm duo sequentiã Epigrammata, quæ de eius Martyrio scripta fuêre ad Dei Domini gloriam, Caluinianæ autem feritatis, & impietatis perpetuum opprobrium huc adteximus.

Ad D. Cornelium Musium Delphium Poetam, Theologum, & D. Agathæ apud Delphos, dum viueret, Cœnobiarcham.

Martyr olim venerande senex, Christique Sacerdos
Musi, Virginei, Virgoque, Duxque chori.
Scilicet innocuæ post tempora longa senectæ,
Defuit hæc meritis laurea sola tuis.

Nunc quære dispersas tot ouilibus omnibus agnas
Protegis, & Christi victima poscis opem.
Poscis, & vt poscas, iterumque, iterumque rogamus
Ante tuos supplex nos pia turba pedes.

In eiusdem Effigiem.

Nam tibi quæ suasit Lunæe ferocia vatis
Frangere crudeli lactea colla manu?
Nil agis: æternum viuit nouus incola cœli

Musine, optatam fertq; rogatus opem.
Quin etiam tanti ne grata periret imago
Martyris ast nimium lamina sculpta facit.

CYRILLVS Alexandrinus, — adde ad finem, — sed & Cyrillus contra Nestorium Græcolatinus Coloniæ apud Arnoldum Quentel. an. 1607. At præter hæc omnia Cyrilli, scriptum est mihi à viro erudito, extare Neapoli apud Cortesium quendam Branam natione Græcum, qui in ea Vrbe Græcas literas profitetur, Cyrilli in Genesim librum m.s. (nescio an Sermones eiusdem, de quibus dictum est) quarto fol. & nescio cuius, alterius in Euangelium Matthæi apud alium virum eidem Cortesio notum.

CYRILLVS Hierosolymitanus Episcopus, — adde ad finem. — At quomodo in quibusdam Cyrillus hic sit intelligendus, & quænam ad eius marginem glossæ sint vel emendandæ, vel auferendæ. Vide pag. 95. & seq. primi Tomi Indicis Mag. Sacri Palatij Romæ euulgati, anno 1607.

CYRVS Paropolita, — scribe — Cyrus Panopolita.

D.

DAMASI Pont. Max. Carmina, quibus vel exornauit reliquias Martyrum, vel alia ad pietatem spectantia scripsit. Vide in additionibus ad XII. Tomum Annal. à Baronio Card. adiecta.

DANIEL, quæ vox Hebręis, — pone ad finem. — Vide verò, quę deinceps Io. Azorius in primo Tomo suarum Quæstionum Moralium libro sexto, cap. 56. vltra medium, scribit de Daniele: E cuius quatuordecim capitibus, (sicuti, & ex Ezechiele) breuiter redigit, quæ in vetere Hebræorum populo contigerunt, à captiuitate Babylonica vsque ad Christi Domini aduentum.

DAVID Meneuiensis Britannus — dele reliqua, & eorum loco pone sequentia — duodecim Monasteria construxit. Scripsit Decreta Synodi Victorienſis lib. 1. librum item contra Pelagianos. Alterum de regula Cœnobitarum. Homilias item Euangelicas lib. 1. Claruit anno Dom. 540. in cuius, (vt vocant) Legenda, rarum illud commemoratur, quod anno ætatis suæ centesimo quadragesimo diem obierit.

DAVID Morgauuis Anglus, è Cambria oriundus, Ecclesiæ verò Landauiensis à thesauris, siue Thesaurarius, congessit Antiquitates Cambriæ libro vno. Altero autem eiusdem Cambriæ Geographiam.

DAVID, Ord. vt ferunt, Minorum, natione Germanus, scripsisse dicitur ad Nouitios de Compositione domus exterioris librum. Alterum de compositione domus interioris. Alium, in quo sermones, de Tempore. Alium, in quo sermones de Sanctis. Videat sanctus Franciscanus Ordo, sicubi hæc extent, & viri laboribus tum se ipsos, tum alios ditet.

DECRETVM. Quæ in quibusdam Decreti nouissimis editionibus adhuc Typographorum incuria irrepserunt additiones delendæ. Vide in primo Tomo Indicis magistri Sacri Palatij pag. 377. editionis Romanæ, anno 1607.

DIDACVS Murillus Hispanus Professor Theologię Ordinis Minorum de Obseruantia, & custos Cœnobij beatissimæ Virginis de Iesu Cæsarauguſtani librum edidit Hispanicè prænotatum. Discursus prædicabiles ad Euangelia Dominicalia, & Feriarum à Septuagesima vsque ad Resurrectionem Domini. Prodierunt aût Madridi, siue Mantuæ Carpentan. apud Aloysium Sanct. an. 1602. & Paris. 1607.

DIDACVS Ortiz Musicus edidit ad sacros Hymnos, Magnificat, Salue Regina, Psalmos, moteta, &

alia

alia diuersa Cantica quatuor vocum. Venetijs anno 1565. magna forma, & typis crassioribus in vsum Ecclesiarum.

DIDACVS Stella, — adde — Porrò eiusdem Enarrationes Tomis duobus comprehensæ, quas in D. Lucam scripsit, nouissimè prodierunt Antuerpiæ apud Viduam & hæredes Belleri, an. 1608.

DIDYMVS Alexandrinus, — ad finem. — Vide Magistrum sacri Palatij in Tom. 1. sui Indicis, pagina 181. & seqq.

DIMAS Sardus, Franciscani Ordinis de Obseruantia, eiusque Insulæ Prouincialis, Chronicon sanctorum Sardiniæ scripsit Hispanicè, ac valdè accuratè: Quod quidem Philippo Tertio Regi Catholico dicatum prodijt Barcinone ex Typographia Sebastiani Cormellas an. 1600. Sanè verò istius Chronici certiora quædam, si fuissent antiquitùs tradita monumentis, vir ille cordatus libenter ei Operi inseruisset; ac fortasse conscripta fuisse, sed interijsse existimari potest; quandoquidem etiam Africæ vicinæ Ecclesiarum monimenta perierunt: quemadmodum vel ipse Baron. Cardinalis in suis Annalibus testatur, vbi de Adriano Imperatore agit, sub quo S. Antiochus Sardus martyrium scribitur subijsse. Sanè Adrianum in Africa fuisse constat. Veruntamen tam insignium cruciatuum ab eodem sancto perpessorum, qui D. Laurentij Martyrium non solùm æquare, verùm etiam superare videntur, mirum est neque à D. Augustino, neque ab alijs, siue Africanis, siue Hispanis, prisco illo æuo mentionem vllam haud factam: præterquàm quod dum Dimas ipse, è Berosо, qui supposititius est Auctor, de primis Sardiniæ incolis agit initio, posset nonnihil fidem historiæ suæ eleuare, nisi antiqua ipsa traditio, templaque sub inuocatione S. Antiochi extructa, & per eum continenter edita apud Sardos eandem fidem admodum contestarentur.

DIONYSIVS Abbas Romanus, Bachianus, Agnellus, Aldemannus, Gelasius de duabus naturis, Io. Maxentius. Vigilius contrà Eutychen, Rusticus, Bertrandus, Gennadius, non prænominandi sunt Diui, Theodorus item Abucara.

DIONYSIVS Alexandrinæ vrbis Episcopus, — adde ad finem. — Porrò Baronius Cardinalis sub annum Domini 262. & 264. in secundo Tomo fusiùs scribit, quomodo Dionysius ipse Alexandrinus strenuè pro Dei Ecclesia laborauerit contra Sabellium: quomodo item delatus fuerit ad Dionysium Romanum Pontificem eamquam de fide non rectè sentiens: quomodo, & causam suam agens inuentus est sine vlla culpa; quare, & à Pontifice Romano fuit absolutus. Quomodo ipsum D. Athanasius non vno in loco eundem Dionysium Alexandrinum defenderit, S. Basilius pro se citauerit, licèt anteà secus de illo ex rumoribus allatis sensisset: Quomodo deceptus Gennadius Massilienſis, qui Dionysium Alexandrinum fontem Arij esse scripserit: & anteà Gennadium Ruffinus Aquileiensis, quem miratur Baronius à sancto Hieronymo disquirente quæcunque Ruffinus conscripserat, eius erroris de Dionysio Alexandrino arguere prætermisisse. Atqui & D. Basilius non visus est quatuor Apologeticos libros ab eodem Dionysio conscriptos legisse. Sanè id quod aduersus Millenarios edidit Eusebius libro 7. cap. 19. histor. refert inscriptum fuisse Ἔλεγχον ἀλλεγορίας, hoc est, reprehensionem eorum, qui allegorias componunt. Porrò eius Dionysij epistola ad Basilidem, quæ continet Responsiones ad diuersas interrogationes Græcè m. s. coniuncta erat cum Canonibus Conciliorum manuscriptorum à Zonara expositis. Quin etiam Dionysij huius erudita epistola de Dominicæ Resurrectionis tempore, deque Paschalis ieiunij termino, edita est Ingolstadij anno 1580. apud Dauidem Sartorium.

DIONYSIVS Areopagita, — adde — hoc est, in colle Martis Athenis natus, patrio quidem nomine Tonicius, verùm cognomine Christianus Macarius; & Galliæ Apostolus.

DIONYSIVS Areopagita, — adde — Veruntamen Iosephi Scaligeri obiecta de sancto Dionysio Areopagita, refutauit Martinus Delrius noster in calce suarum eruditissimarum Disquisitionum Magicarum. Nos item ante annos quadraginta, cùm Auenione editus est libellus aduersus Petrum Viretum, ac tres alios Caluinianos pro Tractatu nostro de sanctissimo Missæ Sacrificio. Ad quæ addimus hîc, quæ sæpè euoluentes Diui illius Martyris verè diuina scripta, cogitauimus. Nimirùm vix quempiam, licèt peruicacissimum, eidem Dionysio iure posse obtrectare, si diligenter eadem perlegerit: iudicium autem Theologorum Scholasticorum adhibuerit, qui & illius doctrina nixi, pleraque elucidârunt, & quorum insigniores inter illos Commentarijs quoque suis illustrârunt.

Porrò D. Dionysij vitam, præter eos, quos indicauimus, vbere Poemate cecinit Baptista Carmelita Mantuanus.

Atqui Marsilij Ficini interpretatio, siue versio Dionysij Areopagitæ de mystica Theologia, si conferatur cum ea, quæ à Perionio prodijt, intelligitur quodnam discrimen sit inter vtrumque. Sanè Marsilius perspicacior & Græcè linguæ sciens apparet attigisse Dionysij magis, quàm Perionius sensum in ipsa versione.

DIONYSIVS Areopogita, — pag. 474. lin. 15. post verbum habere, subiungantur hæc: — Iam verò vt Diui Dionysij scripta percipiendæ Theologiæ sunt vtilissima, sic cauendum est, ne interpretes, aut Scholiastas illos adhibeamus, vnde labes aliqua haud facilè eluenda mentibus aspergatur. Labes, inquam Platonicorum, Iamblici, Plotini, Procli, ad quos identidem Marsilius pleraque ex Diui Dionysij libro de Diuinis nominibus refert. Tutiùs itaque, (vt cautius) qui Diui Thomæ verborum meminerit initio suæ ad Diuina nomina expositionis ad diuum Dionysium, & quam ille in eo intelligendo viam, institerit. Lege verò quæ Ambrosius Camaldulensis versus finem Scholiorum suorum ad diuum Dionysium de Diuinis nominibus scripsit contrà Platonicos. Quæ vos in Apparatu ad veram, ad Platonicam, & ad Peripateticam Philosophiam scripsimus in Bibliotheca Selecta.

DIONYSIVS Carthusianus, — adde — Eiusdem libellus de quatuor Nouissimis, nouissime editus est Coloniæ apud Bernard. Gualtherum, an. 1608.

DIONYSIVS Papa huius nominis primus, ex monacho, cùm aliquando vitam solitariam egisset, Sixto Pontifici Maximo, & martyri successit, à Maximo Episcopo Hostiensi consecratus an. Dom. 261. scripsit contra Arianos, & Sabellianos Commentarium, quemadmodum D. Athanasius testatus est contra hæreseos Arianæ errores. Aduersus item Paulum Samosatenum, contraque eiusdem Dionysij Papæ iussu coactum fuit Concilium Antiochiæ anno 265. sub quem annum hæc de tota re Baronius agit. Cardinalis in tertio Annalium tomo. Mortuus est Dionysius anno Domini 272. vndecimo autem sui Pontificatus, cùm mensibus tribus, & diebus quatuordecim, pro Ecclesia Dei aduersus Hæreticos, & persecutores pluribus laboribus exantlatis.

DIONYSIVS à Rychel, — adde ad finem. — Monopanteon eius ex omnibus D. Pauli Epistolis Lugduni apud Gryphium anno 1542. in xvj. Iam verò Commentarij in D. Dionysium Areopagitam. Enarrationes in Euangelia, & Epistolas. Dialogi de fide Catholica. Libri quinque contra Alcoranum, prodiere Coloniæ: vti scalæ Religiosorum Pentateuchus Antuerpiæ apud Bellerum anno 1556. in xvj. Atqui Enarrationes in quatuor Euangelia, Venetijs 1569. Summa fidei, Antuerpiæ 1569. Tomis duobus. Eius adunatio materiarum sparsim contentarum in diuersis locis Epistolarum D. Pauli, Venetijs.

DOMINICVS Baudæus, Gnomas Commentario illustratas emisit Lugduni Batauorum. Profant apud Bellerum Antuerpiæ.

DOMITIVS Platus Mediolanensis, Societatis IESV, & Frater Hieronymi Plati, qui scripsit de bono statu Religiosi, edidit librum à se conscriptum Italicè, prænotarum autem, Tractatus Passionis Saluatoris, cum Praxi orationis ad ipsam Passionem vtiliter meditandam.

Et Praxis quidem hæc duodeuiginti capitibus comprehensa, eò magis est prælegenda, quò magis ad omnem orationem ritè habendã est vtilissima; Nam quidquid spectat ad præparationem, ad Præludia, siue præambula, ad Meditationem, atq; ad materiale, ac formale meditationis, atque ad eiusdem meditationis actus, & ad colloquia, sic proponit, vt eadem omnia cùm à limpido fonte hausisse, tum in se ipsum deriuasse appareat.

At quod ad tractatum Passionis attinet, is in septem Considerationes partitus; in primæ capitibus decem, Personam, quæ patitur. In secũdæ quinque capitibus, Pœnas, quas in anima sustinuit: In tertiæ totidem capitibus, Pœnas, quas in corpore. In quartę capitibus quatuor, Pœnas, quas ex iniurijs, & improperijs. In quintæ capitibus quinq;, causas efficientem ac finalem passionis. In Sextæ capitibus quatuor effectus Passionis, & mortis Christi Domini nostri. In septimæ quinq; capitibus, fructus, qui capiuntur è Passione Domini nostri Iesu Christi, expenduntur, vt vltimus fructus sit Incitatio ad eum imitandum: Romæ anno 1607. ex officina Alphonsi Cauonis apud Barthoomæum Zannettum.

DOROTHEVS Archimandritæ, — adde ad finem. — Porro Magister sacri Palatij in primo sui Indicis Tomo Romæ edito, monet pag. 108. & seqq. quibusnam præcautionibus Dorotheus hic sit legendus alicubi, quidve expungendum, quippe quod non sit in translatione.

DOROTHEVS Tyri, — adde ad finem. — Vide item quæ de hoc Dorotheo affert Magister sacri Palatij pag. 239. & seq. Tom. 1. sui Indicis.

DRACONTIVS, — ad finem. — Vide Magistrum sacri Palatij in suo Indice, pag. 269.

DREPANIVS Florus, — ad finem. — At Magister sacri Palatij, quæ secundo Chronologico Auctorum Indice Margarinus seculo septimo ad finem primi Tomi attulit, præponderare ijs, quæ de hoc Drepanio is ipse Margarinus, deinde Baronius in Notis ad Martyrologium, & ego in meo Apparatu, diximus.

E.

EBORACENSE, in Anglia Concilium auctoritate Cœlestini Papæ Tertij, & anno Pontificatus sui quarto habitum est Eboraci anno Domini 1194. Præfuit Pontificis nomine Hubertus Cantuariensis Archiepiscopus eò missus ex Vrbe Legatus. Sanciti sunt Canones duodecim, quos ex Anglicis Rogerij Annalibus intexuit Baronius Card. duodecimo Annal. Tomo, sub eundem Domini annum.

S. ELEVTHERIVS Episcopus Tornacensis, scripsit Sermones de S. Trinitate. De Incarnatione Christi. De Natiuitate Domini. De Annunciatione Dominica. Quæ omnia extant m. ss. Tornaci ad S. Martinum. Celebrauit & Synodum contra Acephalos hæreticos, quorum Sigebertus in Chronico meminit, Obijt anno 1219. Extant item in Biblioth. Belgica Auberti Miræi Canonici Antuerpiensis.

ELIGIVS Gallus, — adde ad finem. — Equidem fuit Noruinonensis Episcopus, & ipsius Vitam S. Audoenus Rothomagensis Episcopus scripsit. Monet autem Magister sacri Palatij tollendam esse Glossam margini adiectam in Margarino: *Peccati nihil prodesse eleemosynam*, & delendam esse alteram notam, *Peccator ieiunans similis dæmonum est.*

EMANVEL Sà, — adde — Coloniæ apud Ioannem Crith, anno 1608. — Hos autem Aphorismos Confessariorum ex Doctorum sententijs collectos moriens reliquit, haud in lucem editos. Quos postea à Magistro sacri Palatij P. Mag. Ioan. Brasichelensi recogniti Romæ, ac Venetijs excusi sunt anno 1608. At mirum quanta breuitate tantus in his Aphorismis thesauris, & quidem ad captum omnium, sit reconditus.

ERFORDIENSE Concilium, siue Erpesfurt, aliàs Erfordiæ in Germania celebratum anno Domini

Digitized by Google

mini 923. insertum est à Baronio Card. in Appendice ad vndecimum Tomum. Interfuêre plures Archiepiscopi, & Episcopi Galliæ, & Germaniæ. Actum est de correctione populi Christiani. Capita quinq; sancita sunt, quæ ibidem Baronius inseruit: aderat Henricus Rex.

EVAGRIVS alius fuit ab eo, qui vixit sub Iustiniano Imperatore, & Historia illa nequit esse D. Hieronymi, cùm lib. 3. se Bethleemi conueniisse Hieronymum scribat, eumque à Ruffini calumnia vindicet.

EVAGRIVS Ponticus, — adde ad fin. — Vide autem quæ Magister sacri Palatij de illo pag. 206. & seqq. Tom. 1. sui Indicis.

EVDOCIA, — ad finem. — Vide ad eam, quæ obseruauit Magister sacri Palatij in suo Indice Tomo 1. pag. 265.

EVGENIVS Quartus Pontifex Maximus, sub quo Florentina Synodus habita est, Græcaque Ecclesia cum Latina conciliata est, (licèt paulò post Græci ad vomitum redierunt,) is est qui antea Gabriël Condolmerus. Quid autem ante Pontificatum scripserit, vide in verbo, Gabriël Condolmerus. De actis autem in eius Pontificatu, Platinam in Pontificum Vitis. Sed de Florentina Synodo aliquid in verbo, Florentina Synodus.

EXEMPLA, quantum habeant momentum in permouendis animis, & Diuina ipsa Scriptura fidē facit, cui passim eadem voluit Deus interseri, & vsus ipse, docent. Cùm autem Speculum magnum exemplorum olim prodijsset in lucem, factum est, vt Ioannes Maior è nostris opus illud recognosceret, præclarisque exemplis multò redderet auctius. De quo vide in verbo, Ioan. Maior. Cùm verò nos adornaremus Catalogum eorum, qui exempla ad pietatem suis libris insperssissent, ecce diuina Prouidētia præuenit nos. Nam idem Ioannes Maior eximiæ vir charitatis Catalogum ipsum abs se confectum ad nos misit. Quem ideò lubentes volentes communicamus alijs, vt & ei gratiæ habeantur, & ad omnes permaneat vsus ipsius. Est igitur sequens cum sequenti inscriptione.

Enumeratio Authorum, qui ex professo Exemplorum libros scripserunt, vel suis Operibus crebra Exempla interspersérunt.

Aegidius Aurifaber Carthus. obijt anno 1466.
Alanus de Rupe Dominicanus, vixit an. 1474.
Albertus senior Carthusiæ Vvestalienſis Carthus. vixit anno 1490. scripsit Referendarium exemplorum septem distinctionibus dissectum, & in duos Tomos diuisum.
Alexander ab Alexandro.
Andreas Eboracensis, vixit anno 1569.
Aloysius Lipomanus tertio Tomo historię sanctorum, multa Diuorum miracula inseruit.
D. Antoninus in Summa sua historiali, & Theologica.
R. P. Antonius Dauront, Gallicè nobis protulit duo volumina exemplorum, antequam instituto Societatis Iesu se adstringeret, anno 1600.
R. P. Antonius Senensis D. Theolog. Ord. Præd. in Chronico Prædicatorum.
Antonius Gelesgerus.
Bartholomæus Pisanus, Ordinis Minorum, in libro, qui dicitur, Conformitates sancti Francisci ad Christum.
Cæsarius Heisterbacensis Ord. Cisterc.
S. Dorotheus Archimandrita in suis Homilijs ad Monachos.
Dionysius Carthusianus, claruit anno 1471. in suis Homilijs, & opusculis.
Flores Præceptorum Dei. Est opus ab Anonymo quodam Gallicè inscriptū: Les Fleurs des commandamens de Dieu, exemplis refertissimum.
Gerardus de Franchetto Lemouicensis, Ord. Prædicatorum in libro, qui dicitur Vitæ fratrum Prædicatorum.
Gotschalcus Hollen ord. Eremitarum D. Augustini in suis Sermonibus, & in Decalogum.
D. Gregorius Papa in suo Dialogo, & Homilijs Euangelicis.
D. Gregorius Turonensis in libro de gloria Martyrum, & Confessorum, & quatuor libros de miraculis sancti Martini.
Guido de Fontenapo Bituricensis, ex quo Andreas Eboracensis multa scripsit exempla, an. 1516.
Gulielmus Ghent, exempla collegit de Eucharistia, vixit anno 1584.
Guil. Pepin Ordinis Prædicatorum in suis Homilijs, & præcipuè in Quadragesimali super Confiteor, & Rosario Virtutum. Floruit an. 1501.
Helinardus Monachus Ord. D. Benedicti in sua Historia.
Hermannus Petri Carthusianus in admirabili, & inaudita expositione orationis Dominicæ singulis Homilijs. (sunt autem quinquaginta) tria exempla adscripsit.
Hieronymus Platus è Societate Iesu, in libro, qui de bono statu Religiosi nuncupatur.
Horatius Turcellinus è Societate IESV, scripsit Historiam Lauretanam exemplis plenam, anno 1598.
Hungarus, siue Vngarus Minorita in suo Quadragesimali, quod Gemma fidei dicitur, & super decem Præcepta, & in duobus Tomis Sermonū, qui dicuntur, Biga salutis, multa exēpla adfert, cùm solùm Quadragesimale 89. contineat.
Iacobus Guytrode Carthus. in lauacro conscientiæ, seu Speculo sacerdotum.
Iacobus de Paradiso Doctor Carthus.
Iacobus de Voragine Ord. Præd. in legenda Lombardica, seu aurea.
R. P. F. Iacobus Burgeois Ord. SS. Trinitatis, librum de miraculis Eucharistiæ Gallicè edidit, annò 1600.
Ioannes Baptista Egnatius vixit an. 1543.
Ioannes Baptista Fulgosius, siue Fulgosius.
Ioannes Broniardus Ord. Præd. in sua Summa Prædicantium, an. 1406.
Ioannes Cassianus in suis Collationibus PP. & de Institutis renunciantium.

Digitized by Google

Ioan. Climachus in suis gradibus, seu scala Paradisi.

Ioannes D'asseignies in duobus Tomis digestis illustrium virorum & mulierum Ord. Cisterc. multa præclara exempla proposuit.

Ioannes Garetius Ordinis Canonicorum Regularium D. Augustini singulis centenarijs auctoritatum pro veritate Eucharistiæ plurima exempla subiunxit, an. 1569.

Ioannes Herold, aliàs Discipulus in suis Homilijs & Promptuario exemplorum ijsdem subiecto.

Pater Ioan. Maior Societatis IESV addidit Appendicem exemplorum huic magno Speculo, anno 1603.

Ioannes Aegidius, siue iunior Ord. Præd. in libro, qui inscribitur, Scala cœli.

Ioannes Nider, in libro, quem Formicarium nuncupauit, quem excudit Duaci Balthasar Bellerus anno 1607. cum luculentis Notis doctiss. S. Theol. Licent. D. Georgij Colvenerij.

Ioannes Moscus Euriatus in Prato spirituali, quod dedicauit Sophronio.

Ioannes Salesberiensis Anglus Episcopus Carnotensis in suo Policrato recenset exempla.

Iordanus Saxo Ordinis Eremitarum D. Augustini, Vitas fratrum sui Ordinis scripsit, creberrima exempla aggerendo.

M. Ioannes de Faict, grande volumen composuit, cui titulus est, Manipulus exemplorum, manuscriptus à Balthasaro Bellero Duacensi Typographo possidetur. Religiosus quidam monasterij Hasnouiensis ordinis S. Benedicti in Hannonia Belgij prouincia siti, testatur se illud exemplar Belleri anno Dom. 1500. scripsisse, quot aût annis ante id temporis vixerit Ioan. de Faict, à me ignoratur.

Ioãnes Valeis, siue Valensis ord. Minorum de Obseruan. in Communiloquio, Compendiloquio, & Breuiloquio, claruit anno 1270.

Iulius Fulcus in tractatu de fructibus eleemosynæ, an. 1584.

Iuo Magister ord. Minorum de Obseruan. Viridarium exemplorum nobis Gallicè exhibuit 1585.

Laurentius Surius Carthusianus 7. Tom. Vitarum SS. Surij appendicem exemplorum adiecit.

Lucas Pinellus Societatis Iesu, in Meditationibus de S. Eucharistia.

Lucius Domitius Brusonius libros septem Facetiarum multitudine exemplorum refersit.

Ludouicus Granada Ord. Prædicat. tractatum de Rosario B. Virginis, & Catechismum frequentibus cumulauit exemplis.

Marcus Antonius Coccius Sabellicus, floruit anno 1494.

Marcus Marulus.

Mariale B. Mariæ Virginis, Auctoris incogniti.

Martinus Polonus ord. Prædicat. in suis Homilijs promptuarium exemplorum adiunxit, nonnulla adferens in sua Chronica succincta.

Mauritius de Villa probata Ord. Præd. in noua corona B. Virginis Mariæ, vixit 1512.

Michaël de Insulis Ordinis Præd. in Rosario beatæ Virginis.

Nicolaus Auapus Ord. Prædic. quem vixisse anno 1295. ait D. Antonius Senensis in Chronicis Prædicatorum, & Sixtum Senensem falli, qui reijcit eum in an. 1430.

Nic. de Nyse Ord. Minor. in suo opere, quod Gemma prædicantium dicitur, floruit an. 1475.

Nicolaus Dinckespuel laudatissimum tractatum de septem donis elaborauit, quem frequẽtibus exemplis ornauit.

Palladius in Lausia. historia, q̃ olim Heraclidi monacho ascripta, & Heraclidis Paradisus dicta est.

Pelbartus de Temesvar in suis Sermonum Pomerijs, & in Stellario B. Virginis.

Petrus Cantor Parisiensis.

D. Petrus Damianus.

Petrus Cluniacensis Abbas dictus Venerabilis in duobus libris miraculorũ, quos impressit Duaci B. Bellerus an. 1595.

Petrus Dorlandus Carthus. in sexto libro Chronicæ (vt loquuntur) sui ordinis multa attulit exẽpla, quæ post exhortatorium nouitiorum Dionysij Carthusiani inueniuntur.

Petrus Sutor Carthus. in suis libris, quos de vita Carthusiana scripsit, multa exempla insperfit.

Philippus Maria Rofredus Consiliarius Ducis Sabaudiæ in historia de B. Maria à monte Regali, flor. 1595.

Robertus de Hau-port in libello Gallico Duaci à Balt. Bellero excuso an. 1604. nominato le Triomphe du Ciel, & le Theatre de Marie, contenant les miracles aduenus es Chapelles de Tongre, Cambron, & Chierues.

Smaragdus Abbas Ord. S. Benedicti in Diademate Religiosorum.

D. Sparanus Rosarium virtutum & vitiorum.

Seraphinus Razius Ord. Præd. Italicè Hortulum exemplorum euulgauit 1591.

Siluanus Razius frater natu maior supradicti Seraphini, centum & sexaginta tria miracula de B. Virgine collegit.

Speculum spiritualium auctoris anonymi promptuariolum exemplorum ad finem sui operis congessit.

Sermones Prati ab anonymo quodam scripti, crebra exempla continent; floruit quisquis est sub Paulo II. anno 1464. vt refert ipse in sermone de præsentatione B. Virginis.

Tilmannus Breidenbachius in suis sacris Collat.

Thomas à Kempis in Sermonibus ad Nouitios, & in Vitis Patrum, & Fratrum Regularium clericorum, de communi vita.

Thomas à Cantiprato in libro Apum, quẽ impressit Balt. Bellerus Duaci an. 1597. recognitum, & doctis Notis illustratum opera D. Georgij Colvenerij S. Theol. Licent.

Theodoretus in Religiosa Historia.

Vincentius Belluacensis Ord. Prædic. in Speculo suo historiali, & morali.

Vitæ PP. Aegyptiorum.

His possunt addi

Chronica Minorum, tam Gallicè, quàm Latinè.

Chronica Prædicatorum.

Historia de miraculis B. Virginis montis Serrati in Hispania.

Epistolę Patrum Societatis Iesu, Indiæ Orientalis vel Iaponię, Philippinæ, Chinenses, Ormutinę, & Indiæ Occidẽtalis, vt Brasiliẽses, & Peruanę.

Historia miraculorum B. Virginis Mariæ montis acuti iuxta Louanium, Gallicè.

Digitized by Google

F.

FAVSTVS Rhegienſis, — adde ad fin. — Sed & vide quæ Magiſter ſacri Palatij in Tomo primo Indicis ſui Romæ edito anno 1607. de hoc eodem Fauſto monuit in pag. 107. 159. & 162.

FAVSTINVS Presbyter, — adde ad fin. — At quamuis in opere iſto aduerſus Arianos præ ſe ferat ſenſus Catholicæ fidei concordes, Autorem tamen ipſum, vtpotè ſchiſmaticum nullo loco, & auctoritate habēdum monet Magiſter ſacri Palatij in primo Tomo ſui Indicis, pag. 162. Vide Tom. 4. Baron. Card. Annalium.

FERDINANDVS Borgiorno Siculus, Meditationes circa myſteria quamplurima vitę Redemptoris & Deiparæ, necnon Sanctorum virtutes, figuris æneis illuſtratas emiſit Venetijs an. 1608.

FERNANDVS Rebelius Societatis Ieſu Theologus opere abſolutiſſimo in duos Tomos diuiſo, agit de obligationibus Iuſtitiæ, Religionis, & Charitatis. Primus Tomus editus eſt Lugduni apud Horatium Cardon, an. 1608.

FLEARDVS, ſeu Flodoardus (quibuſdam Frodoardus) presbyter, & Canonicus Rhemenſis, itemque Parochus in Gormiciaco, floruit Carolo Simplice, & Ludouico eius filio Galliæ Regibus, & Herueo Seulpho, Hugone, atque Artaldo Archiepiſcopis Rhemenſibus, obijtque quinto die Aprilis an. 966. natus annos 76. Scripſit is Latinè Hiſtoriam, ſeu geſta Epiſcoporum Rhemenſium; quæ & in Gallicum ſermonem tranſtulit. Et Rhemis, anno 1581. edidit Nicolaus Querculus Decanus Eccleſiæ S. Symphoriani Rhemenſis. Vtinam verò Latinum Frodoardi exemplar, in lucem, quis proferat. Hunc ipſum Flodoardum Sigebertus libr. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, eumq; ſecutus Trithemius, Flamialdum, ſeu Flaualdum vocant, & pro ſolito, in ſuam familiam Benedictinam adfectu monachum Rhemenſem, nuncupant. Eſſe autem eundem, patet ex primo eorum. Flodoardi à Nicolao Querculo editi, in quo inter cætera narratur, Rhemenſem vrbem à Remi, iuſſu Romuli fratris occiſi, militibus fugitiuis conditam, & ſic appellatam. Quod & Sigebertus, itemque Trithemius commemorant. Cæterùm præter geſta, ſeu vitas Epiſcoporum Rhemenſium, ſcripſit idem Flodoardus, (vt Maſſonius in Annalibus Gallicis aſſerit,) Chronicon ab anno 910. vſque ad annum 966. quod cum alijs Francorum Chronicis, Petrus Pithœus primus edidit. Eundem Vitas multorum ſanctorum, aliaque multa ſibi ignota ſcripſiſſe, teſtatur Trithemius. De quibus Ioannem Bonderium in Indice m. ss. Codicum per Belgium agere exiſtimo, his verbis: *Flodoardus Presbyter ſcripſit de triumphis Italicis Martyrum, & Confeſſorum, metricè lib. xv. m. s.* Treueris, in ſummo templo. De triumphis Chriſti, & ſanctorum Palæſtinæ, metricè lib. 3. m. ss. ibidem. 3. De triumphis Chriſti, & Antiochiæ geſtis, metricè, libros duos m. ss. ibidem. Quæ ſcripta, ſi adhuc extent, vtinam Treuerenſes publico Eccleſiæ bono euulgent.

FLORI, — adde ad finem. — Quinetiam ſcripſit Commentarium in epiſtolas Pauli, ex beati Auguſtini libris concinnatum, qui manuſcriptus extat Leodici ad ſanctum Laurentium, & Commentarium in Pſalterium, quem Haffligemi apud Bruxellam m. s. extitiſſe teſtatur Ioannes Bunderius in Indice. Præterea Martyrologium Bedæ reddidit auctius, & Ado Trecenſis Epiſcopus in Præfatione ad Martyrologium ſuum, teſtatur, & ex eo Baronius in procœmio ad Martyrologium Romanum cap. 9. At ipſe Baronius inquit: Florus circa annum 813. florebat, cuius eſt mentio apud Vſuardum in Præfatione ad Martyrologium, & ſumma laus apud Vvalfridum Strabonem in carmine ad Agobardum Lugdunenſem Epiſcopum. Huius autem extat fragmentum apud Agobardum cuſum haud pridem à Papirio Maſſono. Id verò fragmentum de ijs, quę ex ſententijs Patrum antiquorum Florus collegit, additum eſt ad finem 12. Tomi Annalium à Baronio Card. ſuis ad ſuos Tomos additionibus, quas reliquit ſuis operibus inſerendas.

FLORVS Magiſter, — adde ad finem. — Vide item Magiſtrum ſacri Palatij.

FORMOSVS Papa. Vide in verbo, Auxilius.

FRANCISCVS Georgius, — ad finem. — Vide autem integram cenſuram Operum Franciſci Georgij omnium in Tomo primo Indicis Magiſtri ſacri palatij à pag. 446. vſque ad 555.

FRANCISCVS Arias, — adde — Exercitium Diurnum de præſentia Dei: itemque de ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento vtiliter, ac cum fructu percipiendo, latinè eſt editum Coloniæ apud Ioan. Crith. an. 1607. Gallicè autem Leodij apud Henricum Houium eodem anno.

S. FRANCISCVS, — adde ad finem. — Vide verò quid Magiſter ſacri Palatij addit ad reſponſionem Cardinalis Bellarmini pag. 211. Indicis ſui Tom. 1. de vnius Miſſæ celebratione.

FRANCISCVS Bonaldus, — adde — Porrò Stella eius myſtica in Aue maris ſtella è Gallica in Latinam linguam conuerſa ab Antonio Dulken Carthuſiano edita eſt Coloniæ apud Conradum Butgenium an. 1607.

FRANCISCVS Braciolinus eleganti, & pro Poëmate, Hetruſco idiomate conſcripto egit de Cruce recuperata, Della Croce racquiſtata; idque Pariſijs edidit apud Renatum Ruellium anno 1605.

FRANCISCVS Coſterus, — adde — Porrò eiuſdem Colteri Enchiridion Controuerſiarum: & Reſponſio ad ſtolidam refutationem Lucæ Oſiandri, recuſa ſunt Coloniæ apud Mylium, an. 1608.

FRANCISCVS Ioletus Cantor, & Canonicus Ebroicenſis, Homilias Ioannis Chryſoſtomi De pœnitentia aduerſus delitioſos. De vita monachorum. Exhortationem ad patientiam. De Prouidentia. De oratione. De ieiunio. De eleëmoſyna. De Miſericordia, reddidit Gallicè apud Abelem Angelerium an. 1607. Pariſijs.

FRANCISCVS Feuardentius] — adde — At & anno 1605. prodijt Pariſijs apud Claudium Chapellettum

Digitized by Google

pellettum, Euangelica, plenaq; Diuina Christi, ac sanctissimi Præcursoris, eius conceptionis, & Natiuitatis historia viginti septem Homilijs per eundem Feuardentium explicat.

FRANCISCVS Monchius Frideuallianus Atrebas vir nobilis, & soluta iunctaq; oratione promptus, scripsit de Aarone purgato, siue Vitulo aureo lib. 2. quibus de Cheruborum Mosis, vitulorum Ieroboami, Toraphorum, Myrhæ, formam, & historiam, multaque pulcherrima alia eodem spectantia explicat, Atrebati an. 1606.

FRANCISCVS Ribera, — adde — Porrò B. Matris Teresæ vitam Hispanicè scripserat, Gallicè factam edidit Antuerpiæ Gaspar Bellerus, an. 1607.

FRANCISCVS Suarez, — adde — Moguntiæ apud Hermannum Mylium, an. 1607. & Lugduni apud Horatium Cardon eodem anno, deinde item Venetijs an. 1608. excusæ sunt, quemadmodum & ibidem iam sudabant prelo eiusdem Suarez Commentaria de Iure, atque Iustitia.

FRANCISCVS Titelmannus Ord. S. Francisci Capucinorum, edidit Exercitia intimę deuotionis & pijssimarum animæ fidelis contemplationum: Antuerpiæ apud Bellerum, an. 1608.

FRANCO Abbas I I. Monasterij Haffligemensis, Ord. S. Benedicti in Brabantia an. 1103. electus, scripsit de Gratia, seu Beneficentia Dei libros duodecim, Antuerpiæ 1565. excusos, qui Leodij ad S. Laurentium, & alibi extant m. ss. 2. Planctum m. s. ibidem. 3. Epistolam, qua docet monachum abiecto habitu saluari non posse m. s. ibidem. 4. De statu futuræ gloriæ metricè: teste Bunderio in Indice m. ss. Codicū per Belgium.

G.

GABRIEL Chapuys Turingus, — dele *Turingus*, & pone *Turonensis*, Gallicè enim dicitur Tourangenu. At Turingin non est in Gallia, sed in Germania.

GABRIEL Prateolus Theologus edidit librum, quem prænotauit, Tuba Concionatorum, siue loci Communes omnium epistolarum Pauli anno 1604. apud Bellerum Antuerpiæ.

GAITINGTONI in Anglia Balduinus Cantuarienſis Archiepiscopus magnum congregauit Episcoporum Concilium, Abbatum, Comitum, & aliorum pro expeditione in Terram sanctam, id contigit anno Domini 1188. primo autem Pontificatus Clementis I I I. Vide 12. Tomum Annal. Baronij sub eundem annum.

GALLICANA Concilia in classe Theologica in Bibliotheca Sfortiana. Extant Romæ.

GALLICANA Synodus, in qua discussa est causa diuortij inter Ludouicum Francorum Regem, & Eleonoram Ducis Aquitaniæ. Ea Synodus in castro Baugenciaci habita, conuocato Augone Archiepiscopo Rothomagensi, & pluribus eius Coepiscopis, & proceribus, an. Dom. 1171. sub quem annum, tertium autem Eugenij Papæ. Vide Baron. Cardin. 12. Tom. Annal.

GARSIAS Galarza Episcopus Caurienſis Hispanus, vir peracris iudicij, vti, & exquisitæ eruditionis in Hispania emisit librum mole exiguum, virtute plus quàm magnum, Euangelicarum Institutionum, quem nos à Ioanne Baptista Ciotto Venetijs recudi curauimus ante quadriēnium. Egimus autem de illo in 2. libro Bibliothecæ nostræ Selectæ, vbi de studio Diuinæ Scripturæ. Tum cap. 54. tum cap. 68. Cùm verò (quod persæpè fecimus cū viris doctissimis, ne nobis nimium crederemus) Hieronymi Pradi Theologi è nostris eruditissimi de eo Garsiæ libro iudicium in Vrbe exquisiuissemus, responsum hoc accepimus: Quæcunq; in eo libro sunt, omnia sunt gemmæ.

GASPAR Sillingardus Mutinensis, & eiusdem ciuitatis Episcopus, Catalogum omnium Mutinensium Episcoporum, latinè scripsit. In quo plura item eiusdem Episcopatus priuilegia, ne interirent, inseruit, cui additæ sunt item præcipuę Episcoporum functiones. Is Catalogus Mutinę anno 1605. prodijt apud Ioannem Mariam de Verdis. Cùm anno superiore, nimirùm 1605. apud eundem emisissem librum Italicè conscriptum, quem prænotauit Tractatus, de Tentationibus: Quo piè, maturè, ac solidè, & copiosè agit de origine ipsorum, deque earum noscendarum, & superandarum modo. Denique de tantæ victoriæ fructu. Sanè qui sapit, non deponet facilè hunc librum è manibus. Et quidem insignis ille Episcopus his laboribus excusis, decessit ex hac vita, morte iustorum. Atqui & Italicè emisit Discursum (vt ille inscripsit) seu Commentationem super ijs verbis Iob: *In nidulo meo moriar, & sicut palma multiplicabo dies meos.* Agit autem de Perfectione vitæ Regularis. Mutinæ apud Ioa. Mariam Viridem, an. 1605.

GAVDENTIVS Brixiensis Episcopus, — adde ad finem. — Porrò Magister sacri Palatij pagina 98. sui Indicis primo Tomo. Notam, siue obseruationem adiecit, quæ legenda est.

GELASIVS de duabus naturis, — adde — Vide etiam Magistrum sacri Pal. accuratè de isto agentem in primo sui Indicis Tomo, pag. 142. & seqq.

GENNADIVS Scholarius, — adde ad finem — De illo item aliquid Magister sacri Palatij pag. 169. sui Indicis Tomo 1.

GEORGIVS Pisides, — adde ad fin. — Vide Indicem Magistri sacri Palatij, pag. 259.

GERARDVS Lemouicensis Dominicanus, Prouincialis Prior Prouincię in Gallia, iussu Humberti Generalis Præfecti, & ex decreto capituli Generalis anno 1256. Parisijs celebrati (quo mandatum fuit sodalibus Dominicanis vniuersis, vt si quid memoria dignum de S. Dominici familia haberent, id Generali significarent) scripsit Vitas Fratrum Prædicatorum, vt nuncupat, seu Commentarium de origine, & Viris illustribus Ordinis Prædicatorum, typis longè dignissimum, quem m. s. vidi in monasterio Rubræ Vallis apud Bruxellam. Illius hoc est initium: *Dilectis in dilecto Dei filio fratribus Prædicatoribus vniuersis Frater Humbertus seruus eorum inutilis.*

GERAR-

Digitized by Google

GERARDVS cognomento Magnus, Dauentrienſis, ſcripſit de Contractibus & Vſuris lib. 1. 2. De inſtitutione Nouitiorum, lib. 1. m.s. in Rubra Valle apud Bruxellam. 3. De locatione curæ Paſtoralibus m.s. in Bethleem apud Louanium, *Iam quæritur, an quis poſsit.* 4. De conuerſatione interna lib. 1. 5. De regimine Monialium lib. 1. 6. De incommoditatibus matrimonij lib. 1. m.s. in Rubra Valle, & Louanij ad S. Martinum. 7. De Forariſtis m. s. in Rubra Valle. 8. De Schiſmate epiſtolam m. s. in monaſterio Septem fratrum apud Bruxellam, & in Carthuſia apud Diſtenium Brabantiæ oppidum. 9. ad Regulas de Simonia, in monaſterio ſeptem Fontium. 10. De quatuor Generibus meditabilium m.s. in Heruenſi Carthuſia apud Aliſtum. 11. Concordiam Euangeliſtarum de Paſſione Domini m. s. Dauentriæ apud Fratres Hieronymianos. 12. Contra quendam volentem matrimonium contrahere m. s. in Viridi valle, & in Carthuſia Lierdenſi. 13. Tractatum de Beneficijs curatis m.s. in monaſterio ſeptem Fontium. 14. De cohabitatione & exercitijs deuotorum, m.s. ibidem. 15. De vitio detractionis m. s. in Herue. 16. Epiſtolas ad diuerſos m.ss. Hun apud Cruciferos, Gandaui in Carthuſia in monaſterio ſeptem Fontium, & in Zelen. 17. De recuſatione ſtatus Presbyterij m.s. Delphis apud Hieronymianos. 18. De pretioſitate veſtium m.s. Dines furti apud Franciſcanos. 19. De reuocatione lapſi m.s. Lierdæ, & Hun apud Cruciferos. 20. in lectiones mortuorum vt vocant m.s. Coloniæ in Carthuſia. 21. Tractatum de paupertate m. s. in Viridi Valle, & in monaſterio ſeptem Fontium. 22. Cordiale quatuor nouiſſimorum m. s. Embricæ, apud Franciſcanos. Quod tamen alij Gerardo Vlindherouio aſcribunt. 23. Adhortationem, ne quidam pergat ad terram Infidelium, manuſcriptã in Zelem, & in monaſterio ſeptem Fontium. 24. Epiſtolam ad amicum infirmum m. s. Gandaui, Brugis, & Bruxellæ in Carthuſijs. 25. Sermonẽ de Natiuitate Chriſti manuſcriptum in Zelem. 26. Sermonem in die Palmarum m. s. Leodici ad ſanctum Iacobum, & in Viridi valle. 27. in librum fratris Ioannis Rusbrochij, qui dicitur Ornatus ſpiritualis deſponſationis m.s. Namurci apud Cruciferos. 28. in librum ejuſdem Rusbrochij de duodecim Virtutibus m. s. ibidẽ. 29. Contra turrim Traiectenſem m.s. in monaſterio ſeptem Fontium, & Dauentriæ apud Hieronymianos. Cæterùm opera eius omnia aduerſari ſolent Delphis apud Hieronymianos, & Traiecti ad D. Virginis. Ita Ioannes Bunderius in Indice.

GERMANVS Confeſſor, — adde ad finem. — Atqui vide Magiſtrum ſacri Palatij obſeruationem ad S. Germani Theoriam, pag. 27. Tom. 1. ſui Indicis.

GERTRVDA, pag. 638. — adde ad fin. — Porrò ſciendum eſt Italicæ verſioni, quæ Venetijs primò apud Iolitos, deinde apud Ioan. Coleſinum prodijt præfixam fuiſſe capiti ſextodecimo libri tertij inſcriptionem hanc: *De fructu afflictionis ex excommunicatione, quam iniuſtè patiebantur.* Quæ certè inſcriptio haud videtur omninò cum ipſius capitis contextu cohærere. Verba capitis inter alia hæc ſunt: *Non te miſeret* (inquit Gertruda Chriſto) *clementiſsime Pater, nos propter bona hæc, quibus vt tibi ſeruiamus, alendæ eſſemus, nos iam pretio tui corporis, & ſanguinis bono priuari?* Cui ille reſpondit: *Et quonam modo poſſem tantopere miſereri. Nam ſi ſponſam meam ad florida, & amœna conuiuij loca adducens, cernerem eim veſtem inconcinnè aptatam, nonne priuſquam illud inchoaretur, ad loca aridiora ſeorſum ducerem, vbi vel ipſis manibus aptandam iuuarem?* Cui Gertruda. *Qui poterunt nunquam tuam aſſequi gratiam, qui tibi hoc onus impoſuerunt?* Tum Chriſtus Gertrudæ. *Ne cures,* (inquit) *iſtud, nam mihi cum ijs poſteà erit agendum.* Hactenus verba Gertrudæ, & Chriſti Domini. E quibus nemo licèt parùm oculatus non intelligit, nihil de iniuſto anathemate, ſiue iniquo interdicto agi. Diuinæ autem eſſe prouidentiæ, vt gladio hoc ſpirituali, quæ ſunt, vt habet Clemens Romanus, in corpore myſtico, ἐκτραχώματα, id eſt, ſuperabundantes ſtrumæ, idque reddat ſine macula, & ruga, ſponſam videlicet ſuam Chriſto indutam, ſi inconcinnè veſtem geſtet, hanc ſcitè diſponat. Itaque hic Cenſurarum Eccleſiaſticarum fructus eſt maximus. Quas ſi reliqui ſpernunt, videant quid Chriſtus inquit. Nempè ne cures Gertruda contemptores iſtos, luent enim ſuo tempore pœnam, quam de ijs exigam; huc enim referuntur verba Chriſti: *Nam mihi poſteà cum ijs erit agendum.* Sic Chriſto cruci affixo exprobrabant Iudæi, Vah qui deſtruis templũ, &c. deſcende de cruce. Veruntamen vix abiere quadraginta anni, cùm prorſus euerſum eſt templum, nec lapis ſub lapidem ſtetit, quin deſtrueretur: ſic, inquiam, contigit quod prædixerat Chriſtus geſtans crucem, mulieribus flentibus: *Nolite flere ſuper me, ſed ſuper filios veſtros.* Futura enim tanta diuinitùs clades, vt mulieres quæ in Hieroſolymitano excidio fuerunt, dicerent: *Beatæ ſteriles quæ non genuerunt.* Sic patrum noſtrorum memoria aliæ Ciuitates, dum Pontificium interdictum ſpreuere libertatem, quam poſteà nunquam recuperârunt, amiſere.

Ac quidem Chriſtus alteram Gertrudæ cauſam ſubdidit, cur non omnibus eius Cœnobij ſanctimonialibus ſe ipſum eſſet communicaturus. Quærenti enim Gertrudæ num id eſſet futurum. Non profectò (inquit Dominus.) Nam ijs ſolùm me communicabo, qui id expetunt, aut optant hoc expetere. Reliquæ enim, ait, quoniam vnà cum reliquis in Cœnobio degunt, ex hoc ita proficient, vt eis vehemẽs deſiderium injiciatur, quemadmodum qui frigidè cibum appetit, huius odore ſenſim, ac ſuauiter illectus iam excitato guſtu erga eundem cibum afficitur. Sic ergo Chriſtus ſapientiſsimè docet, cur iſtam quaſi diætam per Cenſuras indicat ægrotis, ijs ſcilicet, quibus eatenus nauſeabat Diuina eſca Euchariſtiæ, vt receptis viribus eam ardentius, & reuerentius exquirant, ſcriptum eſt enim: *Vtinam calidus eſſes, aut frigidus, ſed quia tepidus es, euomam te ex ore meo.* Quod quidem in rem diuina vltione collatum eſt, cùm regnis, maioreque mundi parte, Aſia, Africa, Anglia, Germania, quibus ſic interdictum eſt hoc cœleſti cibo, vt ad damnationem æternam, non ad ſalutem vitam miſerrimam vixerint. At dices. Infrà hoc eodem in capite, Gertruda ita Chriſtum eſt allocuta: Amantiſsime Domine, permittesne, vt ex hoc anathemate nos, quæ tamen tua ſumus membra, ſeparemur à te? Quod quidem nobis comminantur qui noſtra bona conantur adimere. Cui Chriſtus. Si quis medullam ſecreti mei percipiat, vt cauſam intelligat, cur ad me vos acceditis; is ſolum, non autem alius vos à me ſeparare poterit. Addidit verò Chriſtus: Anathema idcircò vobis indictum nihilo magis vobis nocet, quàm noceret, qui arborem, ſiue durius

Digitized by Google

aliquid, quod frangi nequeat, ligneo cultro tentaret excidere, signum tantummodò remanere potest. E quibus item verbis nihil efficitur, quo appareat anathema illud iniustè fuisse inflictum. Quum potiùs ad Gertrudam, & alios sic quidē pertinere, vt tū illis haud noceat, qui velint Christò obtemperare, nec ab ipso per schisma, & inobedientiam velle diuidi. Sic sanctimonialibus illis, quæ alibi Interdictū seruārunt, nil Censuræ, nil anathemata obfuerunt. Sed quæ gladius fuit ignitus improbis, & transgressoribus eæ obtemperantibus, ne culter quidem ligneus fuerunt. Cæterùm quid de istiusmodi Censuris senserit, ac scripserit altera Virgo Catharina Senensis, legat ipsius epistolas, quibus hac de re pertinaces, & quidem religiosos quosdam egregiè perstringit.

GILBERTVS (qui Henrico de Gandauo Gilibertus) Porretanus Pictauiensis Episcopus fuit, — adde — sed quid de ipsius erroribus actum fuerit in Concilio Rhemensi, atq; deinceps ibidem post illud Concilium, vide omninò, quæ Baron. Card. Tom. 12. Annal. sub annum 1148. fusè ac diligenter collegit cum confutationibus errorum eiusdem Giliberti.

GILBERTVS Genebrardus, — adde — at & Cōmentarij in Psalmos Dauidis. Lugduni apud Horatium Cardonem an. 1607. recusi sunt.

GILDAS sapiens, — adde ad fin. — Quod autem in textu legitur. *Et non esse Sacerdotes.* col. 596. Cappone ad marginem: Ritè istud accipe; *Mali enim Sacerdotes veri sunt Sacerdotes, tametsi indigni eo munere.* Magister sacri Palatij.

GOSVINVS Bossutus Monachus, & Cantor Villarienſis Monasterij in Brabantia, scripsit vitam B. Arnulphi Corniboutij conuersi Villarienſis, quæ m. s. extat apud Aubertum Miræum Canonicum Antuerpiensem. De Corniboutio vide Molani Natales sanctorum Belgij: & vitam B. Abundi monachi Villarienſis m. s. in Viridi, & Rubra Valle apud Bruxellam.

GOSVINVS Hexius Brabantus Carmelita, Vlissingensis in Zelandia, Episcopus Hierapolitanus, & Suffraganeus Vltraiectinus, scripsit Commentarium in Primum, & Secundum Sententiarum, qui m. s. extat Brugis in Cartusia. Quæstiones autem de virtutibus Theologicis, & Cardinalib⁹ m. s. olim Vlissingæ apud Carmelitas. Tractatum de directione conscientiæ m. s. olim Gandaui apud Cartusianos, & Hieronymianos, teste Ioanne Bunderio in Indice, Tractatum de decem præceptis. Sermones de tempore, ac de Sanctis. Obijt anno 1475.

GOTSELINVS patria Morinensis ad D. Bertini apud Audomaropolim Artesiæ monachus Benedictinus floruit an. 1110. Eum Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus, alijque ob doctrinam, & pietatem in Angliam euocārunt. Quo cùm transmisisset, tum Cantuariæ in D. Augustini monasterio, tum Rameſiæ magna eruditionis opinione, inter exteros vixit, scripsitque 1. Vitam D. Augustini Anglorum Episcopi libris duobus; Miracula eius, libro vno; Translationem eiusdem, ac sociorum libro vno. 2. Vitam S. Laurentij Anglorum ibidem Episcopi: Incipit, Dominis carissimis. 3. Vitam S. Erchenibaldi, seu Econbaldi Episcopi, post Passionem, & Resurrectionem. 4. Vitam S. Suithuni Episcopi, quæ apud Surium Tom. 4. extat in Epitomen, vt apparet, contracta: *Glorioso Anglorum Rege Egberto.* 5. Vitam S. Grimbaldi, patria Morinensis, qui ex Monacho Bertinensi factus est Abbas Vvintonienſis in Anglia, extat ea m. s. in S. Bertini monasterio, & apud Miræum, sed in Epitomen, vt apparet pariter cōtracta: *Vrbe Morinorum quondam ampla.* 6. Vitam S. Editeæ, seu Eadgitæ Virginis, quæ olim m. s. extitit Londini apud Augustinianos, teste Ioanne Bunderio in Indice m. ss. codicum per Belgium. 7. Vitam S. Milburgæ Virginis. 8. Vitam S. Vinteburgæ Virginis. 9. S. Iuonis Episcopi ex Præside in Angliam translati vitam ab Andrea Leucandro Abbate Rameſiensi scriptam reddit latiniorem.

GRAECORVM Liturgia de præsanctificatis, quæ extat in Bibliotheca Margarini, cui Epistola Genebrardi est præfixa carpentis immeritò Humbertum Syluæ candidæ, & Card. & alia quædam de perfectæ Missæ celebratione in Ecclesia Romana afferentis expenditur à Magistro sacri Pal. pag. 215. Tom. 1. sui Indicis.

GREGENTIVS — adde — quæ verò in margine ad eum addita fuit nota his verbis: *Hæc Prophetia quemadmodum impleta sit, Euangelica narrat Historia.* Corrige, quemadmodum impleta sit.

S. GREGORIVS Iliberitanus, — adde ad fin. — Vide item Mag. sacri Palatij pag. 168. sui Indicis Tomo 1.

GEORGIVS Mastrillus Nolanus, quæ ciuitas est regni Neapolitani per antiqua, Societatis Iesu, edidit an. 1607. Romæ apud Bartholomæum Zannettum triginta tres sermones eadē in Vrbe abs se publicè habitos, qui Italicè quoq; conscripti de Passione, & morte Christi Domini, & Redemptoris nostri in tres partes distincti sunt. Eos ipse Auctor prænotauit: Discursus, quorum primus primæ partis, post enarratam generatim passionis Christi beneficia, præfert hoc argumentum. Christus patiens summo amore diligitur, summo odio habetur. Secundus. Christus ex infinita hominum malignitate, ex infinita sui bonitate, moritur. Tertius. Iniustissima, & iustissima mors Christi. Quartus. Dulcissima & amarissima mors Christi. Quintus. Infamissima & gloriosissima mors Christi. Sextus. Fructuosissima, & sterilissima mors Christi.

At secundæ partis primus. Christus bonorum temporalium pauperrimus, amoris ditissimus. Secūdus. Christus proficiscitur ad Hortum, & suam aperuit tristitiam Apostolis. Tertius. Christus prostratus humi orat Patrem. Quartus. Christus Dominus sudat sanguinē. Quintus. Christus à Iuda proditur. Sextus. Christus it obuiam hostibus: ac duobus verbis eos ad terram deiecit. Septimus. Christus traditur inimicis, qui de illo, quæ volunt, faciunt. Octauus, Christus negatus à Petro: cur Deus id permiserit. Aspectus Christi eum sanat. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Dominus. Nonus. Christus multa in domo Pilati patitur. Decimus. Christus flagellatus, & spinis coronatus. Ecce homo. Vndecimus. Christus condemnatur, & crucifigitur. Postquam venerunt in locum, qui vocatur Caluariæ, vbi

cruci-

Digitized by Google

crucifixerunt eum. Tertiæ deniq; partis Primus. Vis diuini verbi ingens. Secundus. Primum verbum. Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. Tertius. Secundum verbum. Memento mei, dum veneris in regnum tuum. Quartus. Tertium verbum. Stabat autem iuxta Crucem Iesu mater eius. Quintus. Quartum verbum. A sexta autem hora tenebræ factæ sunt. Sextus. Quintum verbum. Sitio. Septimus. Sextum verbum. Consummatum est. Octauus. Septimum verbum. In manus tuas commendo spiritum meum. Nonus. Christus mortuus in cruce. Decimus. Christus post mortem vulneratur in latere. Vndecimus. Christus magno cum honore sepelitur.

Omnes hi Sermones, seu discursus pietatem, & cum rerum diuinarum alta consideratione perspicuitatem, Christianamq; sine fuco eloquentiam, spirant.

GREGORIVS Nyssenus, — adde — Porrò Gregorij Nysseni Episcopi fratris Basilij Magni, opera omnia, quæ extant Parisijs an. 1606. apud viduam Sebastiani Niuellij, è prelo prodierunt.

GREGORIVS Neocæsarienſis Thaumaturgus, — adde — Sed enim Gerardo Vossio Belga editus est cum antiquis suis monimentis, & inter alia Oratio eiusdem in laudem Origenis à Baronio, vt ille inquit post finem 12. Annal. Tom. frustrà quæsita, Græcè scripta, in Latinum translata.

GREGORIVS Palamas pestilens, — Vide quæ de eo Mag. sacri Pal. pag. 293. & seq. Tom. 1. sui Ind.

GREGORIVS Sayrus, — adde — pag. 654. lin. 20. & anno 1608. secunda editione correctior.

GREGORIVS de Valentia, — adde post illud — assequétur. Atqui quod in alijs Auctoribus haud facilè reperias; sex Gregorius de Valentia Indices singulis suorum Commentariorũ ad D. Thomę Summam Tomis perutiles adiecit. Primum locorum diuinę Scripturæ: Secundum Quæstionum, & Controuersiarum Fidei: Tertium assertionum quarundam Scholasticarum, quæ confirmantur auctoritate P P. Quartum Rerum, quæ possunt pro concione exponi: Quintum, Rerum Philosophicarum secundùm ordinem cursus Philosophiæ: Sextum, Rerum omnium præcipuarum. Ille igitur vir nauus, & verè doctissimus, summam Theologiæ, quam complures annos Ingolstadij in Germania, & Romæ professus vtilissimè fuerat, nec nimia quæstionum, siue argumentorum copia redundantem, nec tamẽ vlla in quæstione mancam; vbiq; verò, etiam ijs, qui prorsus hebeti non sunt ingenio, perspicuam (quandoquidem signum scientis est posse docere) poteris non ineleganti stilo pro ratione scholasticæ tractationis conscriptam reliquit, cùm denique bonum certamen certans in doctrina fidei Romæ diem obijt an. 1604. cum dolore tanè omnium, at non sine spe, vt laureolam in cœlis sit consecutus, sic inde à Patre luminũ Societati nostræ, atq; alijs sacris Ordinibus fluenta D. sapientiæ vberiora procuret.

GROSSOLANVS. Vide in verbo, Chrysolatius.

GVASTALLENSE Concilium prope ripam Padi in Gallia Cisalpina habitũ Generale à Paschali II. Pont. Max. an. Dom. 1106. præsidente ipsomet Pont. Max. Paschali. Extant Canones ipsius apud Baron. Card. in 12. Tom. Annal. sub annum eundem.

GVIBERTVS Martinus Abbas Gemblacensis in Brabantia Ordinis S. Benedicti (quem cum S. Guiberto fundatore Monasterij Gemblacensis nõnulli perperam confundunt) scripsit Apologiam pro Sulpitio Seuero super vita S. Martini Turonensis Episcopi libris duobus, qui m. s. extant Gemblaci, & Louanij ad S. Martinum. Librum item abbreuiatum de miraculis S. Martini m. s. Gemblaci. De solemnitate Paschali m. s. ibidem. Epistolas m. s. ibidem. De S. Hildegarde m. s. ibidem. De libris à se factis, manuscripti ibidem.

GVIBERTVS, siue Gilbertus Turnonẽsis Franciscani Ordinis, nobilibus è parẽtibus natus, Theologus, qui viuebat anno 1242. scripsit iussu Ioannis Episcopi Tornacensis Vitam S. Eleutherij Episcopi Tornacensis, quæ m. s. extat Tornaci ad S. Martinum. De Reformatione pacis m. s. ibidem; & Colonię apud Minores. De nomine IESV m. s. ibidem. De morte non timenda m. s. Tornaci ad D. Virginis. Sermones de Dominicis m. s. Tornaci apud S. Martinum: & Gandaui, & insulis apud Franciscanos. Sermones de Statibus hominum varijs m. s. Louanij ad S. Martinum. Rogatus sæpè, vt varij sunt hominum affectus. Sermones super Aue Maria m. s. Coloniæ apud Franciscanos. Sermones habitos Parisijs m. s. olim Londini in Cartusia. Librum de disciplina Scholarium m. s. olim Antuerpiæ ad S. Michaëlem. Regulam Regum ad B. Ludouicum Galliæ Regem. Librum de Virginitate m. s. Tornaci apud Franciscanos. Rudimẽtum Doctrinæ libris tribus m. s. Aquisgrani apud Franciscanos. Librum de modo addiscendi m. s. ibidem. Chronica m. s. Coloniæ apud Augustinianos: & in monasterio septem Fontium apud Bruxellam. Quodlibeta tria m. s. apud Franciscanos Bellouacenses. De verbis Domini in Cruce m. s. Leodici ad S. Iacobum. Ita Ioannes Bunderius in Indice. Tractatum de officio Episcopi, deq; Ecclesiæ cæremonijs, Coloniæ an. 1571. editum. Extat & cuiusdam Gilberti, seu Guiberti (fortè eiusdem) Commentarius in epistolas D. Pauli manuscriptus Parisijs ad S. Victorem, & Audomaropoli ad S. Bertinum, atque Coloniæ, & alibi.

GVITMVNDVS, — adde ad finem. — Sed & vide Magist. sacri Palatij pag. 222. & seqq. Tom. 1. sui Indicis exponentem alicubi textum, & monentem quænam Notæ vel demendæ, vel substituendæ, quæ ad marg.

GVILELMI de Baldensel Equitis Aurati Hierosolymitani Hodœpericon ad terram sanctam an. 1336. extat m. s. in Biblioth. S. Galli in Heluetia.

GVNTHERVS Ligurinus, — adde — Res à Friderico Imperatore gestas nobilis eius temporis Poëta metricè, sed historicè in sextum vsque eius Imperij annum decem libros conscripsit. Qui sextus annus in 1160. Domini annum incidit. At vt prosequi vlterius instituerat, quod quidem ipse fatetur, turpitudine rerum, quas ipse Fridericus attentare, atque in rem conferre non desistebat, conticuit. Nam & cùm singulas eousque res gestas ab eodem Imp. laudans heroico carmine cecinisset, Conciliabulum, quod ille Papiæ coëgerat, omninò præterijt. Sed quòd à parte Catholicorum ipse firmiter staret, non

defuit officio,& quantum licuit consulere veritati,dum eadem sua scriptione manifestè probauit Alexandri Papæ electionem,improbauit verò Victoris pseudopontificis, qui anteà Octauianus dicebatur, de quo extant hæc Ligurini carmina.

Altera pars Octaui te sede locatum
Auspicijs decepta suis, ignara superni
Iudicij, falsò Victorem nomine dixit.

Hæc Baron. Card. Tom. 12. Annal. sub annum 1160.

H.

HAITCARIVS (sed rectiùs Halitgarius) — dele reliqua vsq; ad verbum illud, *Rhemensem*:& pone — *Vide in verbo, Halitcarius.* Postea sequere. — *Extat,&c.*

HENRICVS Bonicolli, — adde ad finem. — Porrò eiusdem Henrici de Gandauo sermones inuenti sunt m.ss.in quarta parte folij characteribus antiquis in Bibliotheca Curiæ Episcopatus Chiemensis in Germania à Francisco Bennio Episcopo Ruuellensi & Scalensi Suffraganei Archiepiscopi Salisburgensis: Quod & publica Notarij fide ad me transmissa confirmatum est an. 16c6. die quinta Decembris.

HARIVLFVS S.Petri Aldeburgensis in Flandria Abbas Ordinis S. Benedicti, scripsit vitam S. Arnulfi Episcopi Suessionensis,quæ extat integra m. s.in Vrsicampo Ordinis Cistercienſis in monasterio apud Nouionum Picardiæ oppidum domino Lamberto Dei gratia Tornacensi Episcopo filiorum vltimus Hariulfus.Hanc ipsam Surius Tom.4.edidit,sed Præfatione triplici omissa.

HENRICVS Canisius, — adde — Eodem autore prodijt tomus vnus qui inscribitur:Promptuarium Ecclesiasticum,quo 55.autores nunquam antea editi continentur, Ingolstadij apud Angermarium anno 1608.

HENRICVS Gorromius,vulgo de *Gorrichem*,à Gorromio Hollandiæ oppido, quod in litteris publicis vetustioribus *Gorrichem* dicitur, Philosophus, atq; Theologus Pio Secundo Pont. Max. anno 1460. viuebat. Scripsit autem de casibus Ecclesiasticis, quod & excusum fuit Coloniæ anno 1502. Præterea, de celebratione, & obseruatione Festorum. Quin & libros Sententiarum Petri Lombardi cum Conclusionibus à se factis, Concordantijs Bibliorum, & Canonum, additis ad singulas distinctiones Summarijs,itemque erroribus Magistri Parisijs, & in Anglia damnatis. Commentarium in libros Aristotelis de Cœlo,& Mundo,quæ anno 1501. Coloniæ prodierunt:Quæstiones metaphysicas de Ente, & Essentia D.Thomæ ibidem anno 1502.excusas. Eidem ascribitur, qui in Tom.2. Operum Ioannis Gersonis extat Tractatus de puella olim apud Francos in armis equitante. Atqui Ioannes Bunderius in m. s. librorum per Belgium Indice tribuit eidem Henrico Summam, quæ m. s. extat in monasterio septem Fontium apud Bruxellam.Complementum tertiæ partis S.Thomæ m. s. ibidem. Librum de Sacramento Eucharistiæ,& efficacia Missæ m. s.in Viridi Valle apud Bruxellam. Librum contra Hussitas & Boëmos m. s. Auerbodij,quod est monasterium Ordinis Præmonstratensis apud Brabantos, & Gandaui in Carthusia. Tractatum de Prædestinatione m.s.in Traiecto superiori:& Sutphaniæ apud Dominicanos.Tractatum de Sepultura & processionibus m. s. Niniuis in Flandria. Tractatum de superstitionibus m.s. De modo coniurandi dæmones m.s.An practica eijciendi dæmones sit licita m. s. Gandaui in Carthusia. De diuinis nominibus m.s.Sutphaniæ apud Dominicanos.De Simonia m.s.ibidem. De bello iusto m.s.ibidem. De obligationibus m.s.Gyriceæ in Zelandia.De quatuor Exercitijs. Tractatum prænotatum *Insolubilia*, in libros Metaphysicorum Commentarium m.s.ibidem. & Confluentiæ apud Dominicanos. In libros Ethicorum m.s.olim Bruxellæ apud Tertiarios.

HENRICVS Summalius S. I. Presbyter edidit Fasciculum diuini Amoris atque deuotionis ex S S. Patrum opusculis confectum,Duaci anno 1608.Ibidem libri 13.Confessionum S.Augustini,& Commentarius Trithemij in Regulam S.Benedicti eiusdem studio per tria m.s.exemplaria recogniti prodierunt eodem anno 1608.

HERIGERVS Abbas Laubiensis monasterij, — adde — quod ditionis est Leodicensis Ordinis S. Benedicti secundo milliari à Bimhio Hannoniæ oppido situm,obijt an.1007.

HERMANNI, quorum Aleander Olibertus in sua historia meminit,fuit vnus D.Hiacinthi socius, qui missus in Germaniam Cœnobium in ciuitate Frizacensi extruxit,atq; ibidem sanctè vixit,circa annum Dom.1242. Alter Teutonicus,solitus quotidie bis sanctissimum corpus Domini adorare, pronuncians illud: *Adoramus te Christe.* Sed cùm ex orationis gustu scientiarum studia desereret, ad eadem reuocatus est à fratribus,floruit autē hic anno Dom.1245.Tertius fuit Hermānus Minda,Teutonicæ prouinciæ Præfectus,qui eximius Concionator scripsit de Interdicto,& Inquisitione criminum:Viuebat autē an.1271.Et hi omnes fuēre Ordinis Dominicani.

HERMANNVS Augustanus, — adde ad fin. — At mihi incertum fuerit ne Hermannus hic vnus ex ijs, quos paulò antea memoraui:Qui quidem Postillam scripsit super Cantica.

HERMAS, — adde ad fin. — Vide Mag.sacri Palatij pag.171.sui Indicis Tom.1.vbi quæ in hoc auctore insperſa sunt sapientia Nouatianum dogma de secunda Pœnitentia,& alia notantur.

HERMIAS Philosophus, — adde ad fin. — expungendā verò in Biblioth. Margarini, quæ ad hunc Auctorem col.157.A.Tom.3.in margine adiecta est his verbis:*Philosophos vera de Deo non posse dicere*, & altera,quæ col.158.C.*Veritati proxima falsitas.* Mag.sacri Palatij.

HESYCHIVS presbyter Hierosol. — adde ad fin. — Vide verò quæ Mag. sacri Palatij in hoc Auctore,siue in Glossis ad eius marginem in primo sui Indicis Tomo pag.95.& 96.

Digitized by Google

HYBERNENSE Concilium, vt habet Herebertus in Quadripartita an. Dom. 1172. Alexãdri autem Tertij, tertiodecimo habitum est in ciuitate Casselensi, Interfuêrẽ omnes illius Insulæ Archiepiscopi, qui erant quatuor, & duodetriginta Episcopi. Qui omnes (inquit Rogerius) Henricum Angliæ Reges, & hæredes illius receperunt in perpetuum in Reges, & dominos. Actum est, vt pueri ad Ecclesiam deferrẽtur, & in ea baptizarentur aqua munda sub trina mersione, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & hoc à sacerdotibus fieret, nisi metus mortis instaret, & aliàs fieri oporteret. Decimæ de omnibus, quę possidentur darentur Ecclesijs. Laici, qui vellent nubere id iuxta ius Ecclesiasticum facerent. Vide 12. Tomum Annal. Baron. Cardin. sub eundem annum.

HIERONYMVS Magagnatus an. 1605. Venetijs soluto metro edidit S. Longini martyris vitam, quẽ equitem fuisse Mantuanum asserit, cuius ossa in arca marmorea Mantuæ in Aede D. Andreæ asseruantur hac inscriptione: *Longini eius qui latus Christi percussit, ossa.* At verò Mantuæ item ea in platea, quæ vocatur Capadocia propè templum beatissimæ Virginis, cui agnomen *Gradari*, extat columna antiquitus erecta cum insculptis tabulæ marmoreæ his verbis: *Longinus, qui lancea Christi latus aperuit, sanguinemq; eius anno III. detulit, hoc loco Capadocia nuncup. sub præside Octauio decoll. est. Id. Martij LXXI. Galba Imp.* Ex his autem pium eidem Hieronymo viro sanè perspicaci, & erudito, optante Ducissa sereniss. Mantuæ, cui suum Poëma dicauit, desiderium illustrandæ tanti Martyris memoriæ, iniectum est. Quo impulsus è varijs Historicis, qui nonnihil inter sese dissentiunt, id tamen constans cum eiusdem marmorea monumenti tabula in omnibus comperit Longinum martyrij palmam sua in patria, hæc est Mantuæ, fuisse consecutum, in qua tum Octauius Præses, seu Præfectus rem Imperij Romani administrabat: idque martyrium asserunt in Capadocia contigisse. Atqui Beda venerabilis inquit S. Longinum postquam ad Christum Dominum conuersus est vitam egisse Monasticam annis duodequadraginta. Qui à Christi Domini morte, quæ anno Imperij Tiberij decimo octauo euenit, vsque ad Imperium Galbæ excurrerunt: Quibus additi ij, quos Iesus Dominus vixit in Mundo, Summam LXXI. annorum, qui Tabulæ marmoreæ insculpti sunt, conficiunt. Quin quod idem Beda vocem hanc *Capadocia* interpretatur, *Manus Tortoris*, hoc est Carnificis. Quod ob frequentiam spectaculorum, quæ de Martyribus, siue etiam de reis eo in loco edebantur, loco indidit nomen, quod iam liquet fuisse æquiuocum, ita vt non sit accipiendum pro *Capadocia*, quæ minoris Armeniæ pars, alio quoque nomine Leucosyria dicta est, vnde non euocabantur ad Romanam militiam regendam Centuriones. Cæterùm è Metaphraste pleraq; peti possunt de Longino, quæ & Surius, & Baron. Cardiu. in primo Annal. & in Notis ad Martyrologium, atq; alij deprompserunt, quamuis ista non attigerint, quæ Hieronymus Magagnatus satis verisimilia, ne dicam certa esse existimauit: in quo hæret adhuc scrupulus, vnde venit in mentem ea Capadociæ significatio, quasi vox illa esset Hebraica, cùm potiùs Græca sit, Hebraicè autem Cappadoces dicantur Caphtorim, quod Spherula significat, vt Vatablus, & alij periti interpretantur.

HIERONYMVS Pradus, — adde — Iam verò quod ad eiusdem Hieronymi Pradi Commentariũ in 26. prima capita Ezechielis pertinet, hæc habeo, quæ post vniuersa perlecta dicã. Nempè accuratiùs ab eo cõtextum Prophetæ sic enarratum, vt nihil videatur voluisse omittere quod ad eius liquidam expositionẽ spectat, nam & ipsa vocum Hebraicarum ἔτυμα, & versiones tam 70. Interpretum, quam Symmachi, Theodotionis, & Aquylæ, quin etiam D. Hieronymi adhibet, cùm deinceps, quæ ad connexionẽ historiæ, ac Prophetiæ faciunt, studeat tam interpretum Græcorum, & Latinorum, atq; adeò Scholiastarum, sed & ipsorum Rabbinorum, Ioathanis Kimki, Salomonis, & nescio quorundam aliorum satis Latina, & fluenti ditione exponere. Addo non deesse in hoc viro eruditam earum rerũ supellectilem, quæ pernoscendæ Diuini Codicis historiæ necessaria, vt credo, existimabatur ab ijs qui sacram ipsam Scripturam versant attentè. Ac cùm conferat interdum suam cum Patrum interpretationibus, nodiq; restat enodandi satis feliciter, ac maturè soluit. Nec tamen in tam egregio conatu eo cõsilio, vt Rabbinorum expositionẽ innexuit ei, quæ fit à Patribus, quasi Rabbini solidandæ catenæ Patrum, & Ecclesiæ fuissent adhibendi, cùm cæteroquin nosset in oculis eorundem Rabbinorum velamen fuisse, quo pernegârunt Christum Dñm, quiq; si quid boni attulerũt, id à nostris (quemadmodũ haud rarò faciunt hęretici) suis scriptis inseruerunt, quo sibi apud Iudæos nominis existimationẽ comparantes, eos in errore ac dãnatiõe perfidiæ, satis per se peruicaces, & obstinatos detinerẽt. Cæterùm Cõmentarius Pradi hęc cõtinet.

Inprimis Isagogen de ratione interpretandi oracula Prophetica in 12. sectiones partitam.
Deq; duplici nomine Prophetarum. Christum esse scopum Prophetarum.
Quod oraculis Propheticis non subsit Historia.
Error Theodori Mopsuestensis ex sacris Scripturis, & Patrum testimonijs damnatur.
De transitu ab Historia ad Prophetiam.
De allegoria verborum. De allegoria rerum.
De allegoria mixta verborum, & rerum. Responsa ad obiectiones.
De elocutione hyperbolica.
De varijs modis visionum Propheticarum.
Quo pacto sit eruendus sensus visionum.

Quibus sectionibus subdit proœmium de nominibus, atque visionibus Ezechielis, & de earum dignitate, & modo.

Cùm verò in capite primo vberem afferat non solùm expositionem, verùm etiam expressionem visionis similitudinis gloriæ Dei, quam vidit in curru Cherubin, ac deinceps post explanationem capitis ponat 22. sectionibus emblema noctis AEgyptiacæ, qua Deus trophæis victoriæ de AEgyptijs parte satellites suos induit. Aquila enim, & Leo Angeli sæuientis; homo, & vitulus Israëlitæ sacrificantis symbola ære incisa ostenduntur, indicat exactè quam perperam fuerint intellectę rotæ visionis primę Ezechielis,

chielis,quam deinceps vniuersam perdiligenter explicat,quin etiam eandem fuisse huius visionis speciem cum ea quam capite sexto posuit Isaias, cumq; ea, quæ posteà D.Ioanni mõstrata est in Apocalypsi. Addo,& cum ea,quam vidit Daniel c.7.cum & eodem apparatu, quo visus est Dominus primùm à Mose in monte Sinai.Cæterùm is ipse Pradus Biaciæ vrbe Bœticæ prouinciæ natus in Hispania, vbi (sicut in alijs quoq; eiusdem prouinciæ insignioribus ciuitatibus) sacram Scripturam publicè exponens, vixit in Societate nostra duos suprà viginti annos, post quos sanctè obijt in Collegio nostro Romano ineunte anno 1595.Idibus Ianuarij,qui moriens cùm suas manus contemplaretur attentius, constantiq́ue ac læto animo imminentis mortis nuncium excepisset, rogatus à Ioanne Baptista Villalpando causam eius contemplationis,respondit:contemplor manus,quas olim iterum videbo. Interea illud Iobi pronuncians.Et in carne mea videbo Deum Saluatorem meum,quem visurus sum ego ipse,& non alius.

HIERONYMVS,— adde in primo Tom.pag.755.lin.11.vbi finiunt illa verba:*in Aquitania excusus an.* 1604.— Et in Chronico quidem Hieronymi, vbi in pluribus Codicibus extant hæc verba: *Constantius extremo vitæ suæ tempore ab Eusebio Nicomediensi Episcopo baptizatus in Arianum dogma declinat, à quo vsque in præsens tempus ecclesiarum rapinæ, & totius orbis est secuta discordia.* Pontacus autem in suis ad Chronicon illud Notis pag.704.ostendit,Aldinum codicem habere pro *Constantius*,hanc vocem, *Constantius*.quod videtur posse cõfirmari auctoritate Damasi,vbi ait(in actis Felicis Papæ Tomo primo Conciliorum)Felicem Papam declarasse Constantium (*Constantini Filium*) hæreticum; & secundò rebaptizatum ab Eusebio Nicomediensi prope Nicomediam in Aquilone(lege *in Acyraue*)villa,& propter hoc ab ipso Constantio martyrio coronatum;à quibus non longè abest Athanasius,dum ait,Constantium morientem non à pijs viris,sed ab Euzoio Ariano Episcopo Antiocheno sæpius ob Arianam hæresim deposito,baptizarum:cui accedit Seuerus lib.2. dum testatur ipsum Constantium fuisse Catechumenum tempore Concilij Mediolanensis paulò ante eius obitum celebrati.Sed vide sequentia in eadẽ Nota Pontaci.Cæterùm quòd Constantinus fuerit per Arianum Episcopum baptizatus, hoc tanquam figmentum Arianorum refellunt Nicephorus lib.7.c.45.Cedrenus,Anastasius Bibliothecarius, m. s. ex Theophane Græco historico, Antoninus Florentinus,Martinus Polonus,& pleriq; alij,*qui consentientes Ecclesiæ vniuersali,* (vt loquitur Niceph. lib.8.cap.54.) multis confirmant Constantinum à solo Syluestro,salutari lauacro, expiatum. Et próbat Pontacus Constantinum non incidisse in Arianismum ex Athanasio in epistola ad solitariam vitam agentes;& ex Theodoreto lib.2.historiæ, cap. 5. præterquàm quòd Hilarius lib. 1. ad Constantium vocat Constantium pietatis paternæ rebellem;quemadmodum item Epiphanius hæresi 69. comparans Constantium cum Constantino patre,illum incusat, quòd non secundùm fidem patris processit, sed deuiauit.Sed & ante hosce omnes idem in eadem epistola ad solitariam vitam agentes Athanasius exprobrãs Constantio,quod exemplum patris non consectetur, sed sinat se ab hæreticis seduci, vocat Constantinum *felicis memoriæ, & religiosissimum.*

HIERONYMVS Natalis,— adde — & easdem adnotationes, & Meditationes in Euangelia, quæ in S.S.Missæ sacrificio toto anno leguntur, Moguntiæ apud Albinum an.1607.prodierunt.

S.HIERONYMVS Stridonensis,— adde — Et verò ad Theophilum Alexandrinum Episcopum nuncupatoria Latinæ suæ interpretationis epistola extat. atque adeò eiusdem ad eundem Theophilum aliquot epistolæ Tom.3.Biblioth.P P.edit.2.Porrò,omnia D.Hieronymi opera recusa sunt parisijs anno 1608. Epistolæ verò illius studio Mariani Victorij ex antiquissimis exemplaribus emendatæ excusæ sunt Antuerpiæ apud Moretum,an.1608.

HIEROSOL. Concilium celebratum est an.1107. mandante Paschali II.Pont.Max.per Gibelinum Arelatensem Archiepiscopum legatum, & in eo depositus est Ebremarus intrusus Patriarcha. Gibelinus autem omnibus cõsentientibus Clero,& populo, Patriarcha renunciatus est,licèt inuitus, sed què Romanus Pontifex Max.confirmauit.Extat eiusdem Gibelini epistola hac de re ad Arelatenses apud Baronium in 12.Tom.Annalium sub eundem annum.

HIEROSOL.Concilium in causa Arnulphi Patriarchæ Hierosolymitani, qui è sede depositus est, quamuis posteà restitutus fuerit,fallacibus suis dolis vsus, cùm ad vrbem nauigasset. Baron. Card. Annal.Tom.12.sub anno Dom.1115. Paschalis autem Secundi 16.

HIEROSOL.Concilium an.Dom.1136.habitum in Oriente.Præfuit Pont.Max.Innocentij Secundi nomine Albericus Episcopus Hostiensis,de quo vide in verbo, *Antiochenum Concilium*, quod anno eodem ab ipso celebratum est.Interfuêre Maximus Armeniorum Pontifex vir magnus,& doctus, qui Catholicus dicitur.Baron.Cardin.12.Annal.Tom.sub eundem annum.

HIEROSOLYMAE scriptores,— adde ad fin.— Sed tum de Hierosolyma, tum de Hierosolymitano templo pro pluribus sat erit Ioannes Baptista Villalpandus noster vnà cum Hieronymo Prado in Commentarijs ad Ezechielem.

HVGO Etherianus,— adde — hic verò Etherianus natione Etruscus cum Constantinopoli Emanuele Imp.sibi fauente securè degeret,ad Alexandrum III.Pont.Max.qui Sipontum pace cum Federico Imp.firmata appulerat,Commentaria diximus an. Dom.1177.misit aduersus Græcos pro Latinis de Processione Spiritus sancti,quo commentario vir doctissimus cuncta argumenta,quæ à Græcis,tam antiquioribus,quàm recentioribus aduersus Latinos elicitas ad fugillandos eos hæreseos egregiè confutauit.Extat integrum opus,(mendosè licet)in Tom.9.Bibl.P P.cum perbreui ad eum epistola Alexandri III.Pont. Max. vide Baron.Card.12.Annal.Tom.sub eundem annum.

HVGO Etherianus,— ad finem.— At nonnulla tam in textu,quàm in Notis monuit ad eum Magister sacri Pal.pag.188.& seq.Tom.1.sui Indicis.

HVMBERTVS monachus Tullensis,— adde ad finem.— Porrò disputationem hanc integram, quam idem Humbertus aduersus Græcos schismaticos habuit de Azymo,& fermentato,è Bibliotheca

Vati-

Digitized by Google

Vaticana depromptam Baronius Card. adiecit in Appendice ad Tomum Annalium vndecimũ. Quamobrem ibidem vbere cum fructu Lector perlegere poterit; cum adtexta responsione, siue contradictione aduersus Niceram Pectoratum.

I.

S. IACOBVS Apostolus, vbi agitur de eius Missa, — adde — Vide Magistrum sacri Palatij pag. 212. Tom. 1. sui Indicis.

IACOBI Corciacij opera omnia, quæ prodiêre eo vel superstite, vel defuncto in quatuor volumina distincta, Lugduni sumptibus Ioan. Pillehotræ, an. 1607.

IACOBVS Aluarez de Paz Toletanus scripsit de vita spirituali, eiusque perfectione, scripsit libros quinq; excusos Lugduni apud Horat. Cardon, an. 1608.

IACOBVS Gretserus, — adde pag. 784. lin. 7. à fine. — De Catholicæ Ecclesiæ sacris Processionibus libri duo auctiores quàm antea editi Coloniæ apud Mylium, an. 1608.

IACOBVS Pontanus, — adde — Eodem Autore prodierunt in lucem Meditationes, preces & laudes in Virg. Matrem, ad vsum Partheniane Sodalitatis, Augustę Vindel. apud Georg. Vviller. an. 1608.

IACOBVS Tigæus Canonicus Metensis, in Gallicam linguam vertit D. Cyprianum.

IACOBVS Vitriacus Episcopus Auonensis, & Card. — adde — Præter typis edita, scripsit 1. Sermones de Sanctis m. s. Tornaci ad S. Martinum, & in Rubra Valle apud Bruxellam. 2. Sermones ad Status m. s. ibidem. 3. Sermones de operibus sex dierum m. s. ibidem, & Namurci apud Cruciferos. 4. Sum mã de conuersione peccatoris m. s. Tornaci ad S. Martinũ. 5. Exempla m. s. olim ad D. Virginis Antuerpiæ. 6. Prouerbia m. ss. olim Lierdæ in Cartusia. 7. Moralisationes m. ss. in Rubra Valle. 8. De Confessione m. s. Niuellis apud Guilielmitas. 9. De gratia speciali quibusdam data m. ss. in septem fontium monasterio apud Bruxellam. Ita Ioannes Bunderius in Indice. 10. Epistolarum ad diuersos lib. 1. 11. Contra Saracenos lib. 1. teste Trithemio. 12. Item prçter libros duos Historiæ Orientalis, & Occidentalis Duaci an. 1597. editos, scripsit, & tertium nondum typis vulgatum, in quo tractat de rebus gestis Christianorum in Syria post Generale Concilium Lateranense, vsque ad expugnationem Damiatæ, vt ipse Author fatetur in Præfatione ad istos suos libros ab Henrico Canisio Tom. 6. Antiquæ lectionis Latinè edito. Vtinam verò tertium hunc librum bono publico quis proferat.

IDACIVS Clarus, — adde ad fin. — Sed vide quæ ad eum, siue Notas margini adscriptas notauit Magister sacri Palatij in suo Indice, pag. 140. primi Tomi.

S. IGNATIVS Episcopus Antiochenus, — adde ad fin. — Vide autem quæ nouissimè, hoc est anno 1607. obseruauit, & monuit de his epistolis magister sacri Palatij pag. 115. & seq. suo in primo Tomo Indicis Auctorum expurgandorum.

S. ILDEPHONSVS, — ad fin. — Vide quæ Magister sacri Pal. pag. 284. & seqq. Tom. 1. sui Indicis.

IOANNES Abbas Raithu, qui extat in Bibliotheca Margarini, cautè legendus est, vbi est illa glossa: *Mendacij liciti exempla.* Nam mendacium nunquam est licitum.

IOANNES ab Angelis Hispanus concionator Ordinis discalciatorum Minorum Obseruantię regularis prouinciæ S. Ioseph, scripsit idiomate Dialogos decẽ de acquisitione spiritualis, & secreti regni Diuini, quod iuxta S. Euangelium est in nobis ipsis, quibus agitur de vita interiore, & diuina, quam viuit anima suo Creatori vnita per gratiam, & amorem transformantem, Compluti anno 1602. apud Iustum Sanctium.

IOANNES Auila, — adde — Porrò an. 1603. apud Barthol. Gomesium Hispali prodijt in lucẽ tertia pars operum Hispanica lingua scriptorum eiusdem Auilæ. Continet autẽ Tractatus sequentes. Primum de amore Dei. Viginti sex sequẽtes de sanctiss. Eucharistia. Quinq; alios de Spiritu sancto. Vnum de Incarnatione Domini. Alterũ de S. Ioseph sponso Virginis. Alios octo, de Beatis. Virgine, hoc est, De ipsius Natiuitate; de ipsius Præsentatione. De ipsius Visitatione. Iterum de ipsius Natiuitate. De Purificatione. De Solitudine ipsius. De S. Maria ad Niues. De Assumptione. Iterum de eadem.

IOANNES Azor, — adde — Deinceps Institutiones morales recusæ sunt Coloniæ apud Antonium Hierat, an. 1607.

IOANNES Baptista Villalpandus, Cordubensis, Hispanus, Theologus Soc. Iesu, scripsit Commentariorum partem vsq; ad finem Ezechielis, cùm primam earũdem partem accuratè expositã reliquisset Hieron. Pradus, de quo egimus suo loco. At idem ipse Villalpandus Apparatũ eruditiss. adiecit, quo de vrbe Hierosolyma, de templo Salomonis, deq; omnibus ad illud pertinentibus fusius egit: hæcq; & Apparatum, vnà cum ipsius templi fabrica, idea, ichnographia, ortographia, scenographia, scitissimisq; delineationibus ex ære cusis, cùm & de numismatibus, ponderibus, mensuris, ac permultis alijs egisset Romæ emisit, apud Carolum Vllierum typis Illephonsi Ciasconij an. Dom. 1602. 1604. & 1605. prout quisque Tomus è tribus absoluebatur.

IOANNIS Bonifacij Institutio Christiani pueri, adolescentiæq; perfugium, anno 1607. Ingolstadij apud Ioannem Hertzroy.

IOANNIS Bouij Carmelitæ Episcopi Molfetani refutatio eorum, quæ aduersus potestatem Pontificiam scripta fuerunt, Coloniæ apud Bernardum Gualtherum, an. 1607.

S. P. IOANNIS Chrysostomi Homiliæ ad populum Antiochenum Græcolatinæ, Parisijs apud Claudium Morellium, an. 1608.

IOANNES Chrysostomus, — pone pag. 841. lin. 6. post illa verba, *nunquam id sensit*, — hæc quæ sequũtur: — quæ & abest ab omnibus manuscriptis Codicibus Græcis, quæcunq; extant siue apud Græcos, si

ue

ue in Vaticana, Sfortiana, Columnensi, Messanensi, Anglica, & alijs Bibliothec. Sanè in Anglica qui sextus est sermo de Incõprehensibili περὶ τῦ ἀκαταλήπτυ, omninò diuersum habet initiũ, nempè, πάλιν ἱππόδρομίαι, καὶ πάλιν, ὁ σύλλογος ἡμῖν ἔλαττων γέγονε, hoc est, *Rursus equorum cursus, rursus corona auditorũ imminutus est.* At huius tractationis verba sic incipiunt: *Nuper ad vos de incomprehensibili cognitione Dei differens tam Scripturarum testimonijs, &c.* Neq; verò ficta hæc homilia cohæret cum argumẽto superiorum, nec adeò græcam dictionem sapit. Quin ipse Theodorus Gaza, homo Græcus, (quippe Thessalonicensis) atq; in Bibliothecis Græcorũ, quàm qui maximè, versatus, cũ quinq; sermones de incõprehensibili abs se è Græco factos Latinos Alphonso Regi Neapolis dicasset, nullam huius mentionem fecit in sua Præfatione. Nimirùm aliquis anathemate percussus, siue hæreticus eam commentus est, vt Pont. Max. iudicium subterfugeret, nescius extare diuinum, quod aduersus se iam scriptum erat in cœlo.

Atqui cùm alibi aut semel (Chrysostomus) docuisset, quàm timendũ sit anathema, quod & Apostoli in suis Constitutionibus, *Gladium ignis vocârunt*, planissimè id ostendit octogesima Homilia ad populum Antiochenum, cuius inscriptio est: *Quod pro defunctis lugendum non est, sed orandum.* Si quis autem (inquit) arrogans contemnit, audiat Christum nunc quoq; dicentem: *Si quis in te peccauerit, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum: si verò non audierit, assume tecum vnum, vel duos: si autem & ita contradicat, dic Ecclesiæ: si verò nec Ecclesiã audierit, sit tibi sicut ethnicus, & publicanus.* Sed si contra me peccantem, postquam me non audierit, ita præcepit auersari: in se ipsum, & in Deum peccantem, qualiter habere debeo, vos iudicate. Vos enim nos non contemnatis tam molliter in nos insurgentes. Si quis autem nostra contemnit vincula, rursus eũ Christus corrigat, dicens: *Quæcunq; ligaueritis super terrã, erunt ligata & in cœlis: & quæcunq; solueritis super terram, erunt soluta & in cœlis.* Nam etsi nos quoq; miseri & vilipendendi, & contemptu digni (sicut verè digni sumus) non tamen nos ipsos vlciscimur, nec iram vindicamus, sed vestræ curam gerimus salutis: reueremini precor, & confundimini. Si quis enim amicum tolerat acrius æquo insurgentem, intentionem considerans, quòd beneuolè non insolenter hoc agit: multò magis Doctorem increpantem, non autoritate tyrannica ista dicentem, neq; quasi Principis loco constitutum, sed Curatoris: nec enim potestatẽ ostentare volentes hæc dicimus. Quomodo namq; qui nec in eorũ experientiã volemus, sed dolẽtes pro vobis atq; gementes! ignoscite mihi, NON ENIM QVI LIGAT EST HOMO, SED CHRISTVS, QVI NOBIS TALEM CONTVLIT POTESTATEM, ET TANTI DOMINOS HONORIS HOMINES CONSTITVIT. ac paulò post: Si quis autem hæc contemnat, iudicij tempus aderit, quod eũ doceat. Nec ita multò post: Ratio verò tibi ponetur apud eum, qui me ligare præcepit. Et paucas post lineas: Sicut bonum quidem non percutere, quod tamen si accidat, vulneri bonum est medicinam imponere, itidem & hic. — deinde sequere: — Porrò non me fugit, &c.

IOANNES Ferdinandus Hispanus, Theologus Societatis Iesu, quique in Salmanticensi Academia Scripturæ S. olim Professor, primam partem Thesauri scripturarum iuxta S.S. PP. sententias emissit Methimnæ à Campo ex officina Iacobi à Canto an. 1594. iuxta seriem Alphabeti à litera A, vsq; ad literam D, inclusiuè. in quo Parabolæ, Metaphoræ, Phrases, & difficiliora quæq; loca totius sacræ paginæ delean tur, cum concordia vtriusque Testamenti. Additi sunt duo insignes Indices. Alter rerum; alter Euangeliorum totius anni, eo artificio dispositi, vt in singulis Euangelijs ad singula ferè verba accommodentur plura testimonia Scripturarum, quæ in eodem opere fusius exponantur. Sanè verò hic labor, vt fuit operosus, sic concionatoribus est percommodus.

IOANNES Hierosolymitanus Episcopus, — ad finem. — Vide quæ Magister sacri Palatij obseruauit de hoc Auctore in Tom. 1. sui Indicis, pag. 191.

IOANNIS Ludouici ab Hagen, Theol. Baccalaureus, proposuit disputationem Theologicam, de fide Hæreticis seruanda, quæ edita est Moguntiæ apud Albinum, an. 1607.

IOANNIS Maior Belga Societatis Iesu, perutilem operã posuit colligendis, ac disponendis exemplis è pluribus pijs auctoribus, quæ Speculo magno exemplorum adiecit, quod quidem secunda editione castigatius edidit Duaci apud Balthas. Bellerum, qui item ordine Alphabetico Speculum illud recudere parabat, ordine Alphabeti insertis exemplis Appendicis à Ioãne Maiore adiunctæ. Sed & Coloniæ an. 1608. apud Ant. Hierat prodijt in communes locos digestum. Vide verò in verbo, Exempla.

IOANNES Maldonatus, — adde ad fin. — Viri docti cõfictam agnouerunt, quæ simul erroribus scatens, nec solidum Maldonati iudicium, nec stilum sapiebat. Quamobrem meritò reiecta fuit: atque adeò per Mag. sacri Palatij Apostolici Romæ an. 1605. proscripta, quæ collecta per Martinum Codognat Minimum, impressa fuerat an. 1604. Lugduni apud hæredes Gulielmi Rouilij.

IOANNES Maria Brasichellensis, Ord. Præd. sacriq; Palatij Apostolici Magister, & nũc Episcopus Poliniani in regno Neapol. in vnũ corpus redegit, & publicæ cõmoditati edidit Tom. 1. Indicis librorũ expurgandorũ, in quo quinquaginta Auctorum libri, præ cæteris desiderati, emendati sunt. At etsi quinquaginta duntaxat numerũ innuit, multò plures sunt tamen, cũ Bibliothecam P.P. à Margarino Bignço, eam etiam, q̃ est secundæ editionis fuit, ita expenderit, vt q̃ in plerisq; ipsius Auctoribus erant siue emẽdanda, siue declaranda monstrauerit. Adiecit ad finem Edicta duo Italicè promulgata abs se Romæ die 7. mensis Augusti, an. 1603. & die 16. an. 1605. De ijs Auctoribus, qui prohibiti sunt, & aliqui quidem omninò, aliqui verò donec sint expurgati. Pollicitus est autẽ secundum censurarũ Tomum, quem iam præmanibus habebat, se emissurũ: monens quomodo iuxta eã censuram emendandi, aut extinguẽdi sint Auctores: & verò, fore, vt, si qui pertinaciter ijsdẽ Auctoribus inemendatis, aut omninò prohibitis vti voluerint, hi præter offensam D. maiestatis, & præter canones, atq; cẽsuras Ecclesiasticas, Regulasq; Indicis, & alijs ipsius M. sacri Pal. edictis pœnas, in quas incidẽt, seuerè puniãtur. Romæ ex Typographia R. Camerę Apost. an. 1607. Et nos quidẽ, quas potueramus assequi ab Magistris sacri Pal. cẽsuras ad eiusmodi Auctores, qui ad Sacrũ nostrũ Appar. spectãtes, eas in suis locis fideliter inseruerimus: at q̃ nouissimè

hoc

hoc in Indice de alijs Auctoribus, aut de ijsdem plenius additę sunt, huic Apparatui, qui tum recusus est iam hoc anno Coloniæ an. 1608. apud Io. Gymnicum, tum Deo aspirante recudetur, adtexentur, vt cùm veritas ipsa latius innotescàt, tum nihil, quoad eius fieri possit, desit eorum, quæ ex tam limpidis fontibus, qui è sancta Sede Apostolica subinde scaturiunt, ad omnes in Dei gloriam sunt deriuanda.

IOANNES Mariana, — adde ad fin. — Deinde item librum de ponderibus, & mensuris.

IOANNES Maxentius, — adde ad finem. — Veruntamen & si professionem fidei ab eo editam, siue scriptam diximus, non tamen propterea eius doctrinæ, in qua latet venenum, adhærendum est, fuit enim Pseudomonachus, impostor, & hæreticus Eutychianus: quemadmodum disertè indicauit Baron. Card. Tom. 7. Annalium, sub annum Domini 519. & anno 520. Sed & deinceps Magister sacri Palatij plura de hoc, qui legendus pag. 146. & 147. 148. 149. 150. & 151. primi Tomi Indicis sui. Et ex Apparatu nostro sacro expungendum est illud verbum, Catholicum, in verbo, Ioannes Maxentius.

IOANNES Maria Capella, Salutiensis Ord. Præd. — adde — Theologiæ Professor fuit, nostraque vixit ætate, scripsit à ca. 13. Ioannis, vsque ad c. 18. in quo de passione Domini accuratè, & vberrimè egit. Editum est hoc opus sanè exoptatum à doctis, apud Baretium Baretium Venetijs an. 1606. Legãt studiosi Auctorem, qui dicendo non exundat, & pro dignitate eleganter, ac sine fuco D. Scripturam exponens, vt mentem nutrit, sic voluntatem accendit.

IOANNES Medina scripsit Tractatum de rerum dominio. De restitutione, ac reliquis Contractibus. De Vsura, Cambijs, & Censibus. Coloniæ apud Petrum Cholinum, an. 1607.

IOANNES Osorius, — adde — Sed & eiusdem Conciones in quinque Tomos partitæ prodierũt Parisijs apud Sonnium an. 1608.

IOANNIS Romani Pontificis Epistola, quã Margarinus suæ intexuit Bibliothecæ, germana est & genuina, de qua plura Baron. Card. Tom. 7. Annal. sub annum Dom. 534.

IOANNES alter Scotus, — adde ad finem. — Vide autem suprà in verbo, Ioannes Duns.

IOANNES de Turre Cremata, — adde — Verùm eiusdem liber in Saluatoris nostri Iesu Christi vitam, cum precationibus, & vita eiusdem de Turre Cremata, prodijt Coloniæ apud Bernardum Gualtherum, an. 1607.

IOANNES Valentinus Pistorius, edidit speculum Prælatorum, & aliorum, qui curam habent animarum, Coloniæ an. 1607.

IONAS Aurelianensis, — adde ad finem. — At etsi Ionas hic pro imaginibus sacris scripsit, legendum tamen esse magno cum iudicio, & cautè, monuit Magister sacri Palatij Tomo 1. sui Indicis, pag. 155. & seqq. vbi etiam eius nævos indicat. At & legendus Baronius Cardin. in Tomo 9. Annalium, sub anno 794. & 825.

IOSEPHVS Phauorinus Philosophus, & Medicus Fabrianensis, Medicinæ Practicæ ordinarius, & primo loco interpres in Perusina Vniuersitate. Scripsit Synopsim de Hominis excellentia, in qua explicantur quatuor naturæ gradus eorum omnium, quæ sunt, vegetant, sentiunt, intelligunt: eorundem autem cum homine facta comparatione, decernitur in essentia, vita, sensu, & intellectu solum hominem excellentissimum esse, nihilque in lapidibus, plantis, animalibus, & mundo reperiri, quod in eo non sit præstantius, sublimius, excellentius.

Cæterùm Synopsis hæc, quoniam pleraque continet non solum Philosophicè ac Medicè, verùm etiam Christianè scripta, lubentes huic nostro Apparatui adteximus, quòd huius viri eruditio, ac pietas, non vna commendatione sit digna. Perusiæ Opus editum est anno 1606. ex Typographia Petrusiorum.

ISAAC Syrus, — adde — Cæterùm de Isaaco hoc Syro, præsertim de aureo eius libro, quem inscripsit de Contemptu mundi, quemq; diximus extare in Tomi quinti Bibliothecæ P P. Margarini Bignzi editione secunda, quæ prodijt emendatior, expedit, vt quæ S. Gregorius Magnus tertio Dialogorũ suorum libro, quartodecimo scripsit, prælegantur. Eundem enim esse cũ illo non inani coniectura ducti sunt, qui hoc asseruerunt. Extat verò anniuersaria huius viri sancti cõmemoratio in Romano Martyrologio ad diem 13. Aprilis, cùm eiusdem Spoleti, hodieque vigeat memoria virtutum. Laurentius quoque Surius, quæ de ipso sanctus Gregorius Magnus scripta reliquit, Tomo suo Aprilis mensis inseruit.

At quod pertinet ad ipsum librum Isaaci de Contemptu mundi, hæc modò habeo quæ dicam, saluo meliorum iudicio. Primò optandum esse, vt emendatior recudatur; nam opportunæ emendationes desunt in periodis, & non pauca videntur esse mutila, vt ægrè, aut ne vix quidem intelligi possit. Secundò non tam obiter esse legendum, quàm ita subinde ad praxim adhibendum, vt quo sensu scriptus est, eodem percipiatur. Tertiò hanc lectionem fortassis esse in rem conferendam alia, quàm ea serie, qua digestus est. Nimirùm vir ille sapiens, qui sensus habebat exercitatos ad discretionem spirituum, non hæc tam certa, methodo (vt opinor) accipi voluit, sed prout varijs temporibus eadem hauriebat, ita collegit, vt deinceps prodierint, qualia videmus. Quartò, quædam esse in eo, quæ non quadrent omni religiosorum ordini, ac ne laicorum quidem aliquibus. cuiusmodi sunt quædam de genuflexionibus ad numerum multum; de solitudine, de Cella, de continua lacrimarum effusione, quæ nisi cernatur extrinsecus, non propterea despondendus est animus ijs, qui in palæstra pietatis exercentur. Atqui nec illud, quod versus tertijdecimi capitis finem inseruit, curandum est, sic enim ait: *Excita te ipsum, cùm obuiaueris proximo tuo, vt eum honores suprà mensuram, osculare etiam pedes eius, & manus, & tene ipsas multoties cum multò honore, & superpone ipsas super oculos tuos, & commenda etiam in eo, quod non habes; cùm aũt recesseris ab illo, de ipso loquere omne bonum, & quidquid est pretiosum, per hæc & huiusmodi trahes eum ad bonũ, & ita semen virtutis seminabis in ipso.* Quanquam autem reliqua, quæ subdit, sint optima, externi tamen illi actus, & laudes haud semper prosunt.

Atqui

Atqui quod paulò post initium cap. 17. ait. Non enim docuit nos Scriptura tres regiones Matth. 25. non est quod hæreticis faueat, Purgatorium ignem inficiantibus, qui quidem illis non erit, si impœnitentes ex hac vita decesserint. Nam de fine bonorum, & malorum ibidem agit, qui sanè duplex est, nempè damnationis, & æternæ gloriæ. Porrò in hoc eodem capite, siue mutila, siue manca est periodus illa initio paginæ 689. quæ sic habet: *Anima, ex motu cogitationum conuertibilium, non quiescit, si verò vnicuique illarum mutationum insederit in cordis fundamento non existente x x j. es tu ad alteram, dum quotidie aduersus tua mala, atque bona.*

Vt autem constet ratio vtendi sapientibus monitis Isaaci (præcipuè quidem ad examen conscientiæ, atque ad discernendos Spiritus) placuit huc adnectere sequentia eius libri capita, cùm aliqua postremò sint posita, quæ ante alios expedit vsurpare, quædam autem sint media, in quibus eadem iterantur, quæ tum ad principium, tum ad progressum spectant. reliqua verò aptari possint, quo tempore quisq; malit in ijsdem versari, vt ne nihil dicam de quibusdam ad gradum, ad Charitatem, ad munditiem corporis, atque animi assequendam, ad ieiunij, ad vigiliarum, ac Orationis virtutes spectantibus. Quæ item in hortationibus fratrum, atque in concionibus prodesse mirificè possint, si commodè adhibeantur.

L. Caput. De operatione corporali, & eius obiectione.
2 De Vigiliæ pretiositate.
3 De solitudine.
4 De modo arguendi peccatores.
5 Blasphemiæ spiritui quomodo sit obuiãdum.
6 De Contemplatione rerum.
7 De oratione, & lectione instituenda.
8 De Eleëmosyna.
9 De paupertate.
10 De oratione, & labore.
11 De honore à Deo dato.
12 De occasiónibus vitiorum vitandis.
13 De Patientiæ perfectione.
14 Appropinquare Deo quomodo debeamus.
15 Quomodo fit Peregrinus, & monachus.
16 De perfectione Humilitatis.
17 De mansionibus æternitatis.
18 Quid impediat cor, ne ad mala ruat.
19 Descriptio ieiunij.
20 Quomodo meditari aliquis debeat in solitudine.
21 De contemplatione, & propriæ infirmitatis consideratione.
22 Quod oratio est refugium, & fons salutis.
23 Quomodo acquiritur Humilitas.
24 De perfectionibus, virtutibus, & officijs monachorum.
25 De priuatione consolationis spiritualis, non turbetur homo, sed legat in libris Patrum, & sustineat patienter.
26 De tribus ordinibus, in quib⁹ proficit homo, Nouitiorum, medio, & perfectorum.
27 De spe, quæ fit per fidem præcordialem, & dilectionem.
28 De luctu, & labore, cum discretione.
29 Oratio deuota.
30 Quod solitudo impedit quietem.
31 Quod non est maior operatio monachorum vigilijs nocturnis cum discretione.
32 Quod homo debet meditari prius, & causas compunctionis, & futura gaudia.
33 Signa Charitatis.
34 De spontanea tribulatione pro proximo.
35 De duabus ascensionibus in Cruce.
36 De continuo silentio & quietudine.
37 De motu carnis.
38 Quod virtutes sibi inuicem succedunt.
39 Ne homo consulat alienum.
40 Quod quanto magis homo vigilijs proficit, tãto maiores tentationes habet.
41 Quæ sunt tentationes, quibus anima proficit.
42 Quod patientia hominis repellat aduersitates.
43 De pusillanimitate.
44 De virtute corporali, & virtute spirituali, quomodo purgant hominem.
45 De contemplatione materialium.
46 De conuersatione spirituali.
47 De munditia corporis, & animæ.
48 De ostio secretorum.
49 De duplici scientia, scilicet naturali, & quæ est ex fide, & de mensura vtriusque.
50 De scientia spirituali.
51 De tentationibus.
52 De abstinentia spirituali.
53 De sobrietate, & continentia.

His cognitis, qui cordatè vocationis suæ rationem, atq; institutum sibi ante omnia proponere debet, meminerit, quibus regulis, ac legibus nitatur idem institutum, atq; hisce potius, quàm extraordinarijs quorumcunq; sensibus inhæreat. Alioquin si specie boni alicuius, quod reuera ineſt in monitis Isaaci, & aliorum, siue Anachoretarum, siue eorũ, qui plus speculationi, quàm germano sui instituti spiritui, sese alteri viæ affixerint, ingens, credo, periculum erit, ne declinet ex orbita, & in auia ducatur. Præclarè, & prudenter Pinellus noster in suo Gersone spirituali varietatem donorum vnicuiq; Religiosorum à Deo impertitam monens, hortatur vt suam quisq; perpendat & amplectatur. Si enim nos, quibus sancta Apostolica sedes Societatis nostræ Constitutiones approbauit, propagatioq; fidei per eam in omnes mundi regiones manauit, eas comprobauit, vellemus, quæ dicit Isaacus de vigilijs, de lacrymis, de solitudine, & de alijs rebus mordicus amplecti, & Societas desineret esse societas, & vnusquisque à se ipso, & vocatione sua (nisi corpore, certè animo) secederet. Quæ causa fuit, vt cordati quidam Religiosorum ordinum Præfecti, non omnes, omnibusq; (præsertim Nouitijs) huiusmodi libros permitterent legi, alioquin per se optimos. Iesus sit nostra sapientia, Amen.

Porrò quæ diximus in verbo, *Ioannes Rusbrochius*, huc quadantenus facere possunt, non quòd eadem in Isaaco animaduerterimus, sed quòd non mediocri circumspectione legendi sunt spirituales libri, qui perfectionem, (vt ita dicam) indigitant.

Digitized by Google

ISAAC Syrus, — adde ad finem. — Porrò lib. 1. de contemptu Mundi cap. 11. vbi habet: *Inuitus trahitur ad peccandum.* Non vult dicere, hominem coactè, ac necessariò peccare, cùm sine vsu liberi arbitrij nõ fit peccatũ, sed hyperbolicè indicat vim passionum, & vitiosæ consuetudinis. Quin & cap. 18. *Quamlibet virtutem sine labore corporis factam reputa sicut abortium exanime.* Scribendum in margine id quod monet Magister sacri Palatij sui Indicis Tom. 1.

IVLIVS Africanus, — adde ad finem. — Porrò Baron. Card. Tomo Annal. primo, pag. 20. lit. A, inquit eundem Africanum longam de Christi Genealogia disputationem epistolæ suæ ad Aristidem inseruisse, in qua rectè docet, cur Ioseph us B. Virginis sponsus dicatur filius Heli, & Iacob.

S. IVLIANVS archiepiscopus Toletanus, — adde ad fin. — Atqui quæ Glossæ, siue Notæ in margine ad eum in Bibl. Margarini fuerunt adscriptæ, eæ quomodo delendæ, quidque de annorum ratione credendum sit, quæ est in Codicibus Hebraicis Gen. 5. & 11. quæve cum vulgata egregiè Hebraico fonti consentit in supputatione temporum. Magist. sacri Palatij monuit pag. 136. & 137. sui primi Tomi Indicis librorum expurgandorum.

S. IVLIANVS Toletanus Archiep. — ad fin. — Vide pauca de eo in Mag. sacri Palatij Ind.

IVLIVS Firmicus Maternus, — adde — Sed & postea quædam in hoc Auctore, & in Notis ad marginem additis obseruauit Mag. sacri Pal. in 1. Tom. sui Indicis, pag. 134. Vide ibidem.

IVLIVS Mazzaonus Siculus, & Societatis Iesu Theologus, ac concionator, cẽtum conciones super quinquagesimum Psalmum *Miserere*, habuit, atque emisit Romæ, quæ, & deinceps auidè Venetijs recusę, Italico idiomate conscripti, quas prænotauit *Discursus*, quæ & sensu, & eruditione vberes perdignæ sũt, quæ legantur. Et quidem eius consilium fuit proponere Dauidem lapsum: ERECTVM. Instauratum; vt denique Beatum ostenderet. Id quod triginta alijs discursibus, quos Bononiæ habuit super illa verba: Gloria Patri, & Filio, & Spiritu sancto, præstitit, qui è prelo iam iam sunt prodituri. At & alia non solùm parturiuit, sed peperit. Quæ tamen nondum in conspectum hominum edita sunt. Quæ nos causa fuit, vt eorum nomenclatore tantisper supersedeamus.

IVNILIVS — adde — Vide verò Indicem Magistri sacri Palatij editum anno 1607. Romæ pag. 64. & seq.

IVONIS Carnotensis Ecclesiæ Episcopi Apologia extat in duodecimo Tomo Annalium Baronij Cardin. In ea de rebus Gallicis agitur, ac præsertim de consecratione Ludouici Regis Francorum.

IVO Carnotensis literas ad Paschalem Papam II. dedit de benè disponenda Ecclesia Gallicana. Extant in duodecimo Tomo Annalium Cæsaris Baronij sub annum Dom. 1106. vti aliæ ad Ioannem Presbyterum Romanæ Ecclesiæ Legatum de Concilio celebrando; & aliæ, vti ad Regem Anglorum.

K.

S. KONIOCHVS secundus Frisiorum Apostolus fuit. Nam cum Dagobertus Francorum Rex interfecto Frisiorum Rege Beroaldo Frisios Francis vectigales fecisset, eorumque regno ademisset, quæ vellet Viltemburgum arcem, quæ nunc Vltraiectum dicitur. Archiepiscopo Colonienſi S. Cuniberto dedit, qui Suffraganeum suũ hunc virum sanctum ibi constituit, veluti principem Seminarij in Religione Christiana. Qui quidem ibi constitutus, ope Francorum Regum Oratorium construxit in honorem S. Thomæ Apostoli. Et viuente Adgillo Beroaldi filio quidem illic mediocrem tranquillitatem habuit, quo defuncto Adgilli filius rebellans Francis arcem rursus ademit, Ecclesiã euertit. Antistitem fugauit. Scripsit nonnulla inter quæ sunt, De non colendis idolis gentium. De Puritate, ac certitudine Religionis Christianæ, floruit maximè sub Rege Adgillo eius nominis primo circa annum Domini 660. ac deinceps. Hæc Suffridus Petrus in libro de Frisiæ scriptoribus.

Finis Appendicis I. Tomi.

Digitized by Google

Errata, siue item prætermissa, quæ sunt corrigenda siue addenda in hoc primo Tomo.

Pag. 2. lin. 4. Athanasius, adde — Si tamen hæc Synopsis est Athanasij.

pag. 3. lin. 31. SS. Patres, corrige, Abbates. ibidem post Isaaci, adde - monachi. ibidem reddiderunt - exposuerunt, lin. 28. Abailardi, (quem alij Alardum, alij Bailardum vocant)

pag. 4. lin. 4. adde ad finem, sed non est Acacij, qui Iuscus est dictus. lin. 7. dele diuisimè. sub paride - dele - & pone, Cum, in eadem lin. Theodorum lin. 17. Theodosium.

pag 6. lin. 10. animati - animanti. lin. 24. Parisijs - dele. lin. 33 Adamanus - Adamantius.

pag. 8. lin. 8. à fine, Adelboldus, adde, nobili genere apud Frisios natus. lin. 7. à fine, post Traiectensis, adde, vel Vltraiectinus ibid. lin. 2. à fine, conantibus, adde, De Crassitudine sphæræ, m. s. olim in monasterio Hasligemensi apud Bruxellam, vt scribit Ioan. Bunderius in Indice, ibid. lin. 52. dele, seu Adeboldus.

pag 9. lin. 15. Adbdelmum, adde, & Altelmum. lin. 44. Adetbaldus - Adeboldus. Ibidem Vltraiectensis, pone, Traiecti ad Rhenum, quod hodie Vltraiectum dicitur, vulgò Vtrecht.

pag. 11. lin 54. Card. Cardinalium. ibid. lin. 8. Baronio, corrige, Brouerio.

pag. 19 lin. 18. à fine, dele, SS.

pag. 20. lin. 55. nominantur, nominatur.

pag. 21. lin. 47. De planctu naturæ, adde, Oxoniæ in Bibliotheca Mertonensi, lin. 48. Sermones plures. adde, De fide item Catholica: extat Oxoniæ in Anglia in Bibl. Coll. Ball. vol. 120.

pag. 23. lin. 7. Indice, Indicem. lin. 10. Quæ, Quas. lin. 29. Federico, Friderico.

pag. 26. lin. 4. adde, Vide autem omninò in verbo, Olbertus. lin. 32. Tranßylanæ, Transtelanæ. lin. 18. ab vlt. post illud verbum, lin. 10. Ecclesiasticæ, adde, in cuius quinto libro egregiè confutat pestilentissimum Marsilij Patauini librum, lin. 47. Quin & quam, Quin & ad eam, quam.

pag. 27. lin. 35. Theologiæ, Theologicæ.

pag. 30. lin. 3. à fine, post Pontif. Max. adde, huius nominis Quintus.

pag. 32. lin. 13. à fine, dele omnia.

pag. 33. lin. 34. Tartaginus, Tartagninus.

pag. 36. lin. 19. post verbum, edidit, dele omnia quæ sequuntur, vsque ad pag. 37. lin. 12. verbo, Alexander Turrianus exclusiuè, subiunge ibidem hæc: Quæ hinc sint expungenda Censura Clem. VIII. Pontif. Max. aduersus impij Caroli Molinæi scripta omnia docebit, quam vide in verbo, Carolus Molinæus.

pag. 38. lin. 17. Papæ, Papæ anno septimo. Ibidem, Celestino, Cœlestino.

pag 39. lin. 28. notarum, motarum.

pag 41. lin. antepenult. Hierapolita, Hierapolitanus. lin. 12. adde, vide in verbo, Almatius Monachus Altiuillacensis in Append. 44. lin. 30. Tractatus, Tractatus Iuris. lin. 52. Alphonsus Molina, adde, ex oppido Scalona propè Toletum.

pag. 45. lin. 4. fuisse, adde, & conuersa in sermonem Guatemalicum, quem annos natus 72. perdidicit. lin. 14. fol. 1242. adde, sanè Haxcallæ in noua Hispania informandæ nouæ inuentutis operam dedit: nam sexcentos fermè pueros à se delectos primis elementis, & Grammaticis rudimentis, simul etiam initijs Christianis imbuerat.

pag. 48. lin. 2. post verbum superstes, adde, Atqui & dele seq. lineam vsque ad verbum, Abbas, exclusiuè.

pag. 48. lin. 17. Italicè, Italicè & Gallicè. lin. 20. Eisengrenius, Coloniæ 1542.

pag. 54. post lin. 30. adde, Liber item contra Academicos. 61. lin. 32. facere, ferè. 51. lin. 5. suppositij, suppositicij. 53. lin. 10. concionante, concionanti. 61. lin. 39. cum, dele. 62. lin. 23. Arnoldo, Arnolfo. Amadei, adde, Vide autem suprà in verbo, Amadeus. 66. lin. 2. dele, ea extant. lin. 25. extarum, extorum. 67. lin. 10. Ottomaris, Ottomarus. lin. 20. adde in fine, vide infra in verbo, Ammonij Harmonia. 68. lin. 24. Glicas, Glycas.

pag. 71. Anastasius Romanus, dele omnia vsque ad illa verba inclusiuè, Claruit anno Domini 860. fuit autem duodecim lineæ integræ delendæ. lin. 34. 11. dele. lin. 38. à fine, Palestinarum, Palestinæ. 75. lin. 2. declarans, declarans liber. lin. 8. 1514. - 1554. lin. 36. tractatus, tractatus Iuris. 75. lin. 21. à fine, dele, nondum. ibid. lin. 10. à fine, post Leonander, seu Vytterman, & in fine adde hæc: Et suam peregrinationem in Terram sanctam, viuebat anno Domini 1200. 76. lin. 2. ad marg. dele, Henricus Villot. 77. lin. 6. Columnæ, Columnensis.

pag. 80. lin. 44. à fine, Robertus Personius, dele. 81. lin. 15. Vvinori, Vvinoci. lin. 14. à fine, Annibal Firnianus, Annibal Fanensis Italicè. lin. 22. à fine notarum, motarum. 82. lin. 35. Dorothæi, Dorothei. 83. lin. 7. à fine Homilias duodeuiginti. 89. lin. 10. sex enim fuêre Antiochena Concilia, dele.

pag. 91. lin. 16. Balcium, Blacium. 93. lin. 28. Ioanna, Ioannæ. 95. lin. 9. Virginum, adde, Romanarum. 97. lin. 14. testamento, adde, Quare, & Melissa Græcè, quasi Apicula dictus est.

pag. 101. lin. 35. Antonij Possevini, Antonius Possevinus Mantuanus Societatis Iesu, plura emisit in lucem. Quorum inter postremos fœtus fuêre duo Tomi Apparatus sacri. 101. lin. 24. Antonij Philothei, adde, de Homodeis dictus I. V. Doctoris, & in fine ibidem etiam anno 1573. lin. 7. à fine, in prima autem sectione, in cuius prima sectione. 102. à fin. excusa, adde, apud Ioannem Gymnicum. 103. lin. 9. nunc auctior recuditur, recusus est auctior Venetijs anno 1604. apud Imbertum, cùm anno 1560. Romæ, quo. ibid. Qui liber anno 1569. Romæ cusus est, cum, dele. ibidem 18. anno 1597. adde, demùm Venetijs anno 1605. apud Baretium Baretium. 103. lin. 25. Buyssonius, adde Lugduni, lin. 17. à fine, excusa, adde, deinde cum milite Christiano, quæ tò Venetijs edita, anno 1604. apud Imbertum. lin. 15. à fine edita, adde, Venetijs verò recusa est Italicè, & Gallicè versa Parisijs emissa. lin. 2. à fine, in lucem. Quæ item inserta est Bibliothecæ Selectæ eiusdem Auctoris; sed & alia (cùm nihil minus cogitaret) quæ ipsi plusquam senescêti fuêre mandata.

pag. 105. lin. 20. Antoninus, scribe, Antonius. lin. 3. à fine, appellatur, adde, Eius vitam Italicè, ac cordatè scripsit Io. Petrus Maffæus noster, cùm & alij, qui Sanctorum varijs linguis vitas enarrârunt, id ipsum præstitissent.

pag. 106. lin. 4. adnumeratum, licet in aliquibus exemplaribus impressis loco Aonij Palearij, *positum sit* Antonius Palearius, *in fine Appendicis ad Auctores primæ classis.*

pag. 108. lin. 19. Synopsi, adde, si tamen ipsius est. lin. 5. ab vltim. Nazianzeni, pone, Niazianzi. paulò vltra medium, Iominianus, Iouianus.

pag. 112. lin. 7. efferri, afferri. lin. 21. Non sine causa, adde, in-

ter

ter apocrypha. ibid. lin. 30. ab vltim. apud Cyprianum, dele.

pag.113.lin.29.vidimus, & in qua bis fuit nobis publicè perorandum. vide in verbo, Antonius Possevinus. ibid. lin. 15.à fine, Niceti - Nicetæ.

pag.117.lin.13.ab vltim. Papæ Quarti, pone, Papæ anno quar to.lin.34.inter Tractatus, inter Tractatus Iuris, lin.41. Commentarij, Commentarij.

pag.119.lin.5.Non, non.lin.15.à fin. dele Arnoldus de Busco totum, & corrige, vt in Append. Arnoldus à Busco.lin.2. ab vlt.Tomo sexto, pone, Tomo 1. Bibl.SS.PP.edit.2.

pag.122.lin.2.ab vlt.Arnoldus, Arnoldus Vuion. 123.lin. 11.quàm - quam. lin.15.ab vltima, futuris - extituris.

pag.126.lin.14.ab vlt.pone in margine, Adulatoria verba Arianorum. 128. lin. vltim. computando, - confutando. 132.lin.22.ab vltim.Tractatum, adde, Iuris. 134. lin. 15. — 18. — claude parenthesim.) lin. 17. ab vlt. præco, preco.

pag.136.lin.17.Annotationes, adde, Sed hæc Cosmopœia prohibita est in Indice Clementis VIII. Pontificis Maximi, nisi fuerit ex emendatis, & impressis Venetijs anno 1591.

pag.138.lin.30. & mihi ostensa fuêre ab eodem Cardinali, dele.147.lin.2. ab vlt. - 110. - 1110.

pag.152 post lin.21.subde, Franciscus Mayronis, quænam elaborauerit in plures D. Augustini libros. Vide in verbo, Franciscus Mayronis.

pag.153.lin. penult. ad fin. eisdem - eiusdem. 154. lin. 20. Antuerpiæ - siue forsan Coloniæ. 159. lin.1.ab vltima, né tardas - ne tardes.

pag.164.lin.33.Burdegalæ, - Burdigalæ.166.lin.35.Derthrasæ, Derthosæ.lin.vlt.Hæc autem continet, - Quorum continet. 175.lin.17.Sybillæ, - Sibyllæ. ibid.lin.5.Bartholomæus Salutius, seiunctim cudantur. 176.lin.2. dele Bartholomæi Vguloni, corrige sic: Eiusdem, adde in fine, & Bononiæ 1607.pag.176.lin.23.quidem, quidam. 178.lin.5.ab vlt.Tomo, Tomis. 179. lin.29.Nissenus, Nyssenus.

pag.191.lin.8.ab vlt. Pararellis, Parallelis. 192.lin.29.ab vlt.Veritatis suæ mox, Virtutis suæ mox. 193. lin.18.debito, debuti.

pag.197.lin.5.à fine, dele eadem, adde ibidem, nos quidem eius Paræneses, siue sententias admonitorias & morales grauissimas ad Leonem filium suum.

pag.202.lin.16.octauo, in octauo. 206. lin.8.ab vlt. quàm diligentissimè, vt diximus. dele. 208.lin.6.à fine, dele Const.plura, corrige, Consiliorum librum vnum. 209. lin. 38.Benedictus Papa, dele, & pone, Hic. lin.5.ipsius, dele.

pag.211.lin.30.ab vlt. Vmbrus, Vmber. 211. lin. 7. ab vlt. visus, vsus. 218.lin.18.ab vlt. 84.— 884. 219. lin. 5. ab vlt.Germanicè, Germaniæ.

pag.223.lin.15. Perspicacitate, perspicuitate. 224. lin. 14. decentur, dicantur.lin.18.cudentur, cudetur. lin. 35.spectant, pertinent. 228.lin.4.ab vltim. Cæsannæ, Cæsennæ. 229.lin.7.Turrianus, adde, sed vide Catalogos librorum præcipuè m.ss.Græcorum, qui extant in primarijs quibusdam Bibliothecis, etiam Anglicis antiquis, & Palatini Rheni. Quos Catalogos ad calcem huius Sacri Apparatus adiecimus.

pag.233.lin.29.Sisto, Sixto. lin.12.ab vlt. Dieta, Diæta. lin.12.ab vlt.in litera O, Opusculum, quod Diæta salutis inscribitur, dele. 237.Bonifacij II.Papæ, adde ad finem, Quod verò ab eodem Bellarmino ibidem ter Eulabius positus est, ipsemet in correctorio suorum operum in quæ irrepserant Typographorum incuria, non pauci lapsus, monuit esse vbique reponendum Eulalium, non Eulabium.

pag.237.lin.5.Eulabium, Eulalium. & lin. 8.Eulabij, Eulalij.lin.11. Eulabius, Eulalius. Bonifacius Londinensis, vide in verbo, Bonifacius Anglus. ibid.lin.21.dele notam illam Numeri 4. 238.lin. B.Felicis, adde, fœminæ.

pag.240.lin.vlt. Sermo alius, sermonem alium. ibid. lin. 28.à fine adde, vide in verbo, Palæstina. 244. lin. 32. plures iam, duodecim.lin.2.ab vlt.sit, esset. 245. lin. 11. ab vltim.hæc sunt, pone, ea sunt, quæ & Appendicibus decimi Tomi, Vndecimi, ac Duodecimi, ab eodem ipso inserta sunt, deinde adde sequentia.

pag.285.lin.14. ab vlt. hi Tomi, pone, primi decem Tomi. lin.5.ab vlt.Leuchtius, Feuchtius. lin.2.à fin.dele Cæsaris Delphini, & omnia quæ sequuntur. corrige, prout in in Append.verbo, Cæsar Delphinus. 286. lin.20. cum eodem, eum eodem. lin. 21. ab vlt. Heisterbachcensis, Heisterbachensis. lin.6.à princ.dele Fortè. Item lin.25.à fine, dele Adde. Item lin. 5. à fine dele Cæsaris Heisterbach censis cum tribus sequentibus: reliqua continentur cum linea præcedenti. 287. lin. 1. Creatus est Episcopus Arelatensis ob præclaras virtutes, & singularem doctrinam, dele omnia.lin.36.Vitæ, Viæ. ibid.Calistus, Callistus, pone vbique.

pag.295.lin.27.ab vlt.Domini, Deiparæ. 296.lin.21. alteram, dele. 299. lin. 5. Qui est excusus, Qui auctor est excusus, lin.19. Altera, Alteram.

pag.337.lin.20. Papæ III. Papæ tertium. 338. lin. penult. IIII. Quarto.lin.9.III.Tertio.

pag.343. Pone, Catechismus Roberti Bellarmini Card. Vide in verbo, Robertus Bellarminus. 344. lin.18.ab vltim.in verbo, Cedonus — hæreseos, hæreseon. lin. 24. venerem ur, adde, mentem ad prototypa attollentes. 346.lin.26. Blasphemia, adde, Atqui non solùm Actio. decimasexta, sed & decimaquinta eiusdem Concilij Chalcedonensis fuit illegitima, vtpotè ijsdem Apostolicis legatis absentibus, & reclamantibus facta: vt proinde nec Canones Actionc decimaquintæ comprehensi fuerint ex illa parte Synodici, nisi quatenus aliunde auctoritatem, & robur acceperint. lin.29.Annalibus, Annales.

pag.350.lin.24.ab vltim.petient, petierit. 351.lin.5. antea, & posteà.lin.6. emiserat librum, emissus est eiusdem liber. 352.lin.7.ab vlt. perutilem, dele. lin.8. magno sit, pone, Maiori esset vsui. si iuxtà id, quod accuratissimè tribus libris Ioannes Villalpandus noster, de Apparatu vrbis Ierosolymorum, & Templo edidit, fuerit emendatus de quo Villalpando, vide in verbo, Ioannes Villalpandus deinde sequere. In Chronico tamen ipse Adrichomius, duplici, &c.

lin.10.dele, Chrysolanus, & omnia quæ sequuntur vsq; ad finem, corrige prout in Appendice, verbo Chrysolanus. lin. 11. Quanquam, adde, etiam in his omnibus.lin.12.à Prato, Prado.lin.13.expressius, adde, vt verius.lin.14.suppeditabunt, suppeditant.

pag.354.lin.dele aduersus impia dogmata Martini Lutheri, corrige, habuit Orationem in die omnium Sanctorum in quarta Sess. Concilij Lateranensis, scripsitque Commentarios in Psalmos. 355.lin.12.à fine de Christoph. Verushinus. sequentia continentur cum lin. 13. præcedente. ibid. lin.4.Theodorico Imp.adde, (sed dicendum est, Theodosio.) 356. lin.2.Aquileiensi, Aquileiensis. 357. lin. 35.Claudianus, siue Claudius Mamertus, adde ad fin. Claruit Iustino Imperatore. 358. lin. 4. Claudius Clemens. adde, claruit anno Dom. 410.pag.359.lin.14.Claudius à monte Martyrum, adde ad fin.ipse liber editus est Parisijs apud Guillelmum Tributium. Parisijs an. 1549. pag.358. lin.5.à fin. Guillandi, Guillaudi. 359.lin.28.Claudius Sanctius, siue de Sainctes, adde, seu potius Sanctesius, ibid.lin.

Digitized by Google

32. quæ dicitur Anaphora, dele. lin. 35. hanc, dele. lin. 36. Missam, adde, quæ dicta est Anaphora. 362. lin. 10. à fine, sequentur, sequuntur. 363. lin. 12. à fine. post Canones, adde, in Anglia. pag. 366. lin. 7. à fine. Simonem, Simeonem.

pag. 374. lin. 7. à fine. duo, adde, in Anglia. lin. 12. collegerunt, adde, fuere. 375. lin. 34. Senensis, Senonensis. ibid. lin. 9. ab vltim. Varniensis, Varmiensis. 376. lin. 11. Decem, Duodecim.

pag. 376. lin. 38. verso, versa. ibid. addlti, additæ, sunt libri octo Clementis constitutionum Apostolicarum, dele. lin. 4. ab vltim. Canones, adde, eiusdem Concilij Tridentini. lin. 36. item, dele. lin. 6. & alijs, adde, & libros octo Clementis constitutionum Apostolicarum. 379. lin. 32. suis, eius.

pag. 380. lin. 25. Conradus ex Altreia, adde, alijs ex Altzeye. ibid. lin. 12. ab vltim. Magdeburgenſium, adde, Compendium quoque de sanctæ Catholicæ Ecclesiæ auctoritate, & potestate. Germanicè. Dilingæ, anno 1559. pag. 381. lin. 6. ab vlt. Conradus Hensel, pone suprà, Conradus Monachus Hirsaugiensis. 382. lin. 21. Conradus Scontorius, pone, Conradus Leontorius.

pag. 385. lin. 6. ab vlt. reprobatum, reprobata. 386. lin. 1. præfixus, præfixa. lin. 24. ab vltim. Bertam, Bardam. 387. linea 21. illum, illam.

Cornelij Eselsbergeri, pone suprà verbum, Cornelius Gemma.

pag. 393. Cuerus, Cunerus. 394. lin. 4. ab vltima. extabant, non extabant. 395. linea 7 Quia error ille, Qui error illi. 396. lin. 13. ab vltim. Manuscriptis, Manuscripto. 398. lin. 2. ab vlt. flamis, flammis.

pag. 404. lin. 7. ab vltim. Cyprius, adde, Qui denique à Iacobo Pontano Societatis Iesu, Græcè, ac Latinè an. 1607. sunt emissi in lucem Ingolstadij apud Adamum Sartorium postquam idem Pontanus Bauaricum Græcum m. s. exemplar cum Vaticano m. s. contulisset. 409. lin. 10. dele Paropolita, corrige, Panoplita. ibid. lin. 18. haurieat, haurirent. ibid. lin. 18. ab vltim. Gallicè, adde, è Græco. 408. lin. 6. ab vltim. atque leui suspicione mendaci, absque leui suspicione mendacij.

pag. 413. lin. 8. Prouincialia, adde, quã. lin. 9. accepta, acceptam. 416. lin. 31. Chrysostophorus, Christophorus. 417. lin. 21. ab vlt. Augustini, lege Augustani. 418. Decretum B. Ioannis, adde ad fin. Vide autem in verbo, Iuo. lin. 7. à princ. dele, Danid quidam, & quæ sequuntur, corrige prout in Appendice. lin. 20. ab vltim. Stelsium, Ioannem Steelsium.

pag. 419. lin. 8. Patriarchæ, adde, Ita enim præfert titulum absque indicatione, de quonã loquatur Patriarcha, sed puto de Constantinopolitano.

pag. 460. lin. 26. eas, eos. 465. lin. 32. non, nos. 466. in verbo, Didymus, lin. 4. ad finem, post verba, liqueat doctis, dele sequentia, & hæc pone: Atqui ipsius Didymi liber de Spiritu sancto habetur inter Opera Diui Hieronymi; cùm etiam anno 1550. vnà cum Athanasio contra Arium, & alijs prodijsset.

pag. 468. lin. 2. Sixtus verò Senensis ait Diodorum hunc fuisse Ioan. Chrysostomi in sacris literis præceptorem, — dele totum.

lin. 21. Diœceseos, adde, vide in verbo, Gabriel Palæottus. lin. 6. ab vlt. Theleſphorum, Teleſphorum.

pag. 469. lin. 29. è Latinis, adde, Adamus de Marisco. lin. 31. Martinus Delrius, adde, Ioan. Lorinus in cap. 17. Act. Apostolorum. lin. 33. Anastasius Nicænus, adde, Simeon Metaphrastes, & antè. lin. 45. Martyrio, morte. lin. 46. persecutus, adde, sed in Michaele Singello, quid cauendũ. Vide in verbo, Michael Singellus.

pag. 470. lin. 7. commendauit, adde, sed & hos omnes adiici possunt, qui Sanctorum vitas, siue (vt vocârunt) flores sanctorũ, hoc ano scripsere, Lippomanus, Surius, Petrus Scarga Polonicè. Petrus Ribadeneyra Hispanicè, qui & versus est Gallicè, Feuchtius Germanicè, & alij.

pag. 470. lin. 16. & Hadriani Imp. X. adde, Potrò summis Elogijs eum appellarunt antiqui, ac recentiores Patres. Theologum, Theosophum, Venerabilem, Diuinissimum, sacratissimum, celeberrimum, rerum diuinarum mystam Apostolicum. At tanti viri celsitudinem adhuc penitus non nouerit, qui illuminatis mentis oculis eum reuerenter perleget. Sanè hoc nomine Michaelis Syngelli Encomium in D. Dionysium attentè perpendens (exceptis tamen quæ in eodem Syngello obseruanda diximus in verbo, Michael Syngellus) qui D. Dionysium cum Dauide, Ezechiele, Petro, et alijs confert, inueniet vnde in se ignẽ accendat ad gemmas ipsius suspiciẽdas. Porrò Id Syngelli Encomiũ à Godefrido Tilmano, è Græco Latinum factum, cùm alibi, tum Dionysij Cartusiani Commentarijs ad libros D. Dionysij Areopagitæ præfixum est vberrimum illud quidem, quod mirarium triginta impressis paginis in folio continetur.

472. lin. 2. ab vltim. modus, nodus. 473. lin. 30. Erasmum, adde, Vide nostrum Ioannem Lorinum in Commentario ad Acta Apostolorum, cap. 17. Erasmi, Laurentij Vallæ, & aliorum errores, hoc in D. Dionysij negotio expendentem, atque confutantem. lin. 34. Areopagitam, lin. 34. Areopagitam, adde, Græca, & Latinè versa. lin. 35. Albertus Magnus, adde, D. Thomas Aquinas in libruin de Diuinis nominibus. lin. 38. ipsa quidem, adde, prope Lutetiam. lin. 45. in Latinum, adde, Quid verò Hil duinus de Dionysio scripserit, adnotatum est suprà. 476. post lin. 15. adde, Dionysius de Lœcucis, siue Leucucis. Vide mox infrà, in verbo, Dionysius Rychel. 478. lin. 38. ab vltim. Stelsij, Steelsij.

pag. 480. lin. 17. Vindurni, Virduni. 487. lin. 30. Bignæi, adde, Tomo octauo.

Druthmarus, vide in verbo, Christianus Druthmarus.

Durandellus, pone suprà Durandus.

pag. 495. lin. 15. sex, corrige, septem. 497. lin. 17. consilijstas, concilijstas. 498. lin. 16. Christianos, Christianorum. lin. Ariano, Ario.

pag. 502. lin. 2. ab vltim. filios, filius. 507. lin. 46. penitentes, pœnitentes. 509. lin. 17. qui Antiochenus, quod Antiochenus.

lin. 7. ab vlt. Miletium, Meletium.

pag. 511. lin. 25. ab vltima. Serino, sermonem. 516. lin. 3 sint, sunt. lin. 16. correctiones, correctiores.

Etherianus. Vide in verbo, Hugo Etherianus.

pag. 518. lin. 2. Comes, comes.

pag. 523. inter lineam 9. & 10. ab vltim. insere, Euangeliorum explicandorum ratio. Vide in verbo, Antonius Possevinus.

pag. 524. lin. 28. Suffridi, ex Suffrido. Vide quæ notabitur pag. 524.

pag. 526. lin. 33. Herold Acreopolitæ, Herold Acropolitæ.

pag. 527. lin. 7. ab vlt. fuerit, dele.

pag. 530. lin. 9. ab vlt. Quæ cùm ita sint, expectamus editionem correctionis istius Chronici, quam vir doctissimus Episcopus Vasatensis in Aquitania confecit - dele totũ, & pone sequentia. - Atqui cùm in prima apparatus editione dixissem expectare nos editionẽ correctionis Eusebiani Chronici, quæ Burdigalæ sub prelo sudabat: factum est, vt quo tempore secunda nostri Apparatus editio Coloniæ Agrippinæ absolueretur, eadem correctio, quæ iamdudum ad nos

perue-

Digitized by Google

pernenerat, ita euolueretur, vt qualis quantáne sit cùm ad Chronicon Eusebij, tũ ad illud Hieron. ac Prosperi Aquitanici nobis sit hoc loco indicandũ. Arnaldus igitur Põtacus Gallus, & Episcopus Vasatensis è Codicibus m. ss. numero duodecriginta, quos à Gallia, Italia, Hispania accepit, & ex octo varijs editionibus diuersorum Auctorum accuratissimè trium illorum Chronica emendauit, & Scholijs vberrimis ditata emisit in lucem anno 1604. Burdigalæ apud Simonem Millangium.

Iuuerè nõ inficias iuerim, quòd ad Eusebij Chronicon attinet priscos, ac nostræ ætatis viros doctissimos id agnouisse tanquam mirabile opus. Nempè Hieronymum ipsum, Gelasiũ, Marcellinum Comitem. Canum lib. 11. locorum Theologicorum, c. 6. Quin & Zonaras inquit Tom. 2. non arbitrio Eusebij confectum fuisse illud Chronicon, sed deliberatũ ex præclaris quibusq; testimonijs Antiquorum, & Scriptoribus Olympiadum Aristarcho, Apollodoro, Cratete, Ephoro, Migadide, Berosò verò, Eratosthene, Apollonio, Archiloco, Milesio, Acusilao, Hellanico, Ctesia, Philochoro, Philisto, Euthimene, Tallo, Timæo, Castore, Appione, Stesimbroto, Callimacho, Reghino, Hippolyto, Iulio Africano, vt mittã Herodotum, Diodorum, Polybium, Appianũ, Pausaniam, Dionysium Halycarnassæum, Suetonium, Tacitum, Theophilum, Clementem, & alios propemodũ innumeros, quorum opes, & spolia congesta sunt in hoc Chronicon tanquã in thesaurum ditissimum. Sanè Pontacus validis rationibus eiuncit eos, qui illud non Chronicon Eusebij, sed Epitomen eius fuisse commenti sunt. Cæterùm pone reliqua quæ à 7. ab vlt. lin. pag. 530. sequuntur. ibid. lin. 16. ab vlt. excerpsimus? dispungenda est nota interrogationis.

Antonius Monelianus, adde ad fin. - At libro, qui prænotatus est Sursum corda, ille quidem sat grandis, & mysticis abũdans sensibus, agit de recessu ex Aegypto, de Transitu per per mare rubrum, de pertinentibus ad D. cultum.

pag. 532. lin. 7. Ribera, adde, & ex Io. Baptista Villalpando, dele autem illud primum, &. 537. post 3. lin. adde ex Io. Baptista Villalpando: Quod autem Euseb. lib. 9. de præpa. Euang. postremo capite affert ex Eupolenio antiquo historiographo Græco ad confirmandam nostram fidem, id cùm in Latinis exemplaribus alicubi corruptum circumferatur Villalpandus ad Græci exemplaris veritatem exactum latinè reddidit, Tomo 2. c. 25. præterquàm quod errores etiam aliquot in Codice Græco annotauit. Quale illud: Fecit quoq; candelabra aurea pendẽtia singula dena talenta. *Sic enim si ad verbum conuerteretur contextus. Quamobrẽ Villalpandus rectè, qui vertit:* Fecit etiã decem candelabra aurea talenti pondere singula. *Quale illud:* Porticum ad Aquilonarem partem excitauit. *Mendum (inquit Villalpandus) suspicor Auctoris,* Aquilonem *pro* meridie *scribentis. Qui etiam in columnarum numero à veritate deflexit, dicens:* Illamq; columnis octo & quadraginta suffulsit: Præterea labrum longum cubitis viginti. *Mendum, & hic suspicatur Villalpandus, vt positum sit, u. pro, i, hoc est nota numeralis viginti pro ea, quæ decẽ designãtur. Quin etiam infra, vbi extãt hæc verba:* Altare quoq; viginti quinque. *Quinque (ait Villalpandus) superant.* Altum duodecim, *duo redundant.*

pag. 558. lin. 35. Reuelatio, reuelata.

pag. 560. lin. 13. qui, quæ. lin. 35. Iouiniani, Iouiani. lin. 36. Eisengrenius, adde, quem deceptum fuisse opinor: neque enim qui scripsit Epitomen, sanctus à quoquam dictus est quod sciam. Quare vide infra, in verbo, Eusebius autem.

pag. 561. lin. 12. Sareza, Sarara. ibid. post lin. 40. in verbo, Ezechiel, adde, Quæ cùm Io. Baptista Villalpandus in præfatione ad Ezechielem ex eodem Epitaphio attulisset, subdidit. Eadem, & eodem tempore (inquit D. Hieronymus) Ezechiel in Babylone, & Ieremias in Hierusalem prophetauerunt, & illius prophetia mittebatur ad captiuos, & huius ad eos qui habitabant in Hierusalem, vt vnius in diuersis regionibus Dei prouidentia probaretur. Theodoretus autem ait: Eorum qui captiuitatis tempus prophetarunt, postremus est D. Ezechiel Propheta. Scopus verò huius Prophetiæ est, vt metu pœnæ, ac spe premij omnes inuitentur ad Deum colendum, expectandamque Templi non Salomonici, cuius deniq; lapis non erat extiturus, sed templi mystici, id est Humanitatis Christi in Verbo assumptionem. Quo referri debet quidquid de Vrbis dimensione Templique, ac figuræ domus eius, & fabricæ, eius exitus, & introitus, & omni descriptione eius, & vniuersis præceptis eius, cunctoque ordine, & omnibus legibus eius ostendit ei, & scripsit in oculis eorũ Dei nomine pollicitus eorum omnium instaurationem, integramque restitutionem.

pag. 562. post lin. 16. in verbo Ezechiel. Vbi finiunt illa verba, Domini ad me, *adde, Cæterùm Rabbinorum veterũ qui catenam in Ezechielem cõcinnarunt, Romæ inuentam Hieronymus Pradus à fideli interprete verti curauit. Catenam autem Græcam interpretum per antiquam, quæ tum in Vaticana, tum in Sforziana Bibliothecis extat, Hieronymus Brunellus noster Latinam è Græco reddens submiuistrauit Hieronymo Prado, & Io. Baptistæ Villalpando, qui varijs in locis suorum Commentariorum eam inseruerunt. 563. post lin. 6. ab vlt. Hieronymus Stridonensis, adde præstantissimus interpres. 564. lin. 21. Arianos, adde, Tom. 4. edit. 2. ibid. lin. 33. Faustius, lege Faustus. lin. 5. ab vlt. Extant in Bibl. SS. PP. & Sermo ad Monachos, & epistolæ, & eiusdẽ de gratia Dei, & humanæ mẽtis libero arbitrio libri duo, - pone loco verborum horum sic. - Extant in tertio Tomo Bibl. SS. PP. secundæ editionis. Epistolæ duæ. Sermo ad Monachos. 4. De gratia Dei - deinde sequere - & libellus de Anima. 566. lin. 12. à Morbinio, è Morbinio. 568. Ferdinandus Gonzaga, - adde ad finem. Veruntamen cùm in Pisana Hetruriæ Academia deinde in studijs maioribus magnos progressus fecisset, adscitus est anno Domini 1608. à Paulo Quinto Pont. Max. in numerum Cardinalium S. R. E. 569. lin. 2. ab vlt. Columbani, Columbini.*

pag. 570. lin. 9. post Flodoardus, siue Floardus, dele quæ sequuntur, adde, vide suprà in verbo, Fleardus. 573. lin. 7. SS. PP. adde, Tomo 6. edit. 2. 574. lin. 25. Thebionis, adde, (legendum puto Ebionis.) 577. lin. 22. Comingensis Vasco - Conuena Vasco, (nam Conuenarum regio dicitur le Pays de Comminge.) lin. 23. 1579. adde, & quidem omnes Gallicæ, sicuti sequentes. 578. lin. 34. versus, versa. lin. 7. ab vlt. precamur, adde, Apud societatem minimam, ann. 1597. 581. lin. 15. ab vlt. ann. 1595. dele. 586. lin. 9. ab vlt. indegantes, inelegantes. lin. 30. inc - incipit. 588. Franciscus Panicarola, adde ad finem. Præterea edidit librum sat iusto volumine Italico idiomate conscriptũ. De officio militis, in quo viri illius iudicium, & pietas enituit. Mediolani verò & cusus, & recusus fuit. lin. 21. 1583. adde, Sed & alia edidit Abecedaria spiritualia.

pag. 591. lin. 23. ad texta, in texta. 592. lin. 18. Valerij, Valesij. 593. lin. 21. ab vlt. Vastæi, Vasæi. 595. lin. 15. post illam, inserenda sunt hæc verba, - Liber item de annunciando Iesu ex lege & Prophetis.

pag. 603. lin. 12. ab vltim. Bignæi, adde, Tom. 3. edit. 2. lin. 2. ab vlt. Huius, huius. 609. lin. 4. ab vlt. Picensis, Picens. 610. post lin. 9. adde, vide autem in verbo, Eugenius quartus: & in verbo, Florentina Synodus. 612. lin. 31. ad-

Digitized by Google

de ad finem lineæ, vbi illud 1581. & ann. 1605. ibidem apud Quentelium. 614. lin. 2. Determinationes, Determinationum. 615. lin. 19. ab vltim. anathema, anathemate. 618. lin. vlt. Hierarchio, Hierarchico. 620. lin. 16. à fine dele, edidit. ibid. lin. 9. ab vlt. à Caluinianis sparsa, -sparsa à Caluinianis. 622. lin. 17. ab vlt. fide, de fide. 626. lin. 23. PP. Mon. Ord. - Patres Monasteriorum Ordinis Prædicatorum. 628. lin. 19. Georgius Rauennatinus, - ponatur infra suo loco. 632. lin. Georgius Pisis, Pisides. 473. 23. ab vlt. Albertus Magnus, adde, Gerardus è Brianſone. 634. lin. 34. Querimoniam, Querimoniam. Item lin. 6. dele Gerardus Dauentrienſis, & quæ ſeq. omnia, corrige verò prout in Appendice verbo, Gerhardo cognomento Magnus Dauentrienſis. lin. 19. ab vlt. Chronicorum, Dominicanorum. 636. lin. 31. Gerardus Verauſt, Gerardus Verauſt. lin. 8. ab vlt. Burſfeldenſis, Brunſeldenſis. 638. lin. 17. anno 1588. adde, & apud Ioan. Baptiſtam Coloſinum, ann. 1606. lin. 12. ab vlt. collatum, adde, prodijt Pariſijs paucos antè annos.

pag. 640. lin. 34. Chaldeæ, Chaldea. 643. lin. 2. Talmuld, Talmud. 644. lin. 33. adde poſt illud SS. PP. Tomo quinto edit. 2. 649. lin. 14. dele Goſuinus Hex. corrige prout in Append. verbo, Goſuinus Hexius. ibid. lin. 6. anno 1210 adde, alijs autem 1110. lin. 7. ſcripſit vitam, adde, D. Auſtini Anglorum Apoſtoli lib. 2. De miraculis eiuſdem. lib. 1. De eius tranſlatione ad Anſelmum lib. 2. Grimaldi Abbatis lib. 1. 648. lin. 10. S. Auguſtini Archiepiſcopi lib. 2. dele totum. ibidem - Perſarum - dele. 649. lin. 14. ab vltim. Caleta, Caleca. Ibidem Vecrus dele.

pag. 650. lin. 10. conuertit, adde, ſed & vide in verbo, Gregorius Nonus. 653. lin. 5. ab vlt. liber, adde, ſed & de Oſio vide quæ planiùs in verbo, Oſius. 656. lin. 13. ab vlt. familiarum, familiarium. 657. lin. 14. ab vltim. fecit, dele.

pag. 661. lin. 14. ab vlt. Scientiæ, ſcientia. 663. lin. 7. ab vlt. Cantica, in Canticâ. 665. lin. 11. continent, continet. lin. 26 cliuium, Clinum. 667. lin. 8. ſub Theodoſio Principe, adde, Et hæc quidem D. Hieronymus, qui videtur eo nomine Gregorium appellaſſe Nazianzenum Epiſcopum, quod ipſius Nazianzenæ Eccleſiæ curam aliquantiſper rogante Patre geſſerit. Veruntamen, nunquam Gregorius ipſe fuiſſe creatus Epiſcopus Nazianzi, quæ ſua erat patria, certis, ac ſolidis rationibus probatur à Baronio Cardinale in Tomo Annalium quarto, ſub annum Dom. 371. quintum autem Damaſi Pont. Max. 668. lin. vlt. Tragicomædia, Tragicocomedia.

pag. 677. lin. 13. ab vlt. illis, illo. 679. lin. 3. Liuincio, Liuineio. lin. 19. χατατίτυ, κάτατίγε. lin. 20. ἐπιτίδυμα ἐπιτήδυμα. lin. 26. τοῦτε, τοῦτο.

pag. 680. lin. 25. ſecundum, adde, locum. 681. lin. 6. verò, dele. 682. lin. 18. Marinum, Martinum. lin. 31. Nyſſæni, Nyſſeno. Item tribaitur, tribuatur. 683. lin. 19. ab vltima. quin, vt. lin. 10. ab vlt. editum, editus. 685. lin. 14. ab vlt. fidei, dele. lin. 10. ab vlt. in Annalibus, adde, poſtremò autem accuratè, atque vberrimè idem Baronius, præcipuè in vndecimo Annalium Tomo. 687. lin. 19. ab vlt. Meridionalis, meridionales.

pag. 694. Guiſcardus Leſſard, - ponatur ſuo loco iuxta ſeriem Alphabeti. Item lin. 6. dele Guibertus Gemblacenſis Abbas, & quæ ſequuntur, corrige, Ghibertus Martinus, &c. prout in Appendice. 697. lin. 15. ab vltim. Miſſæ, adde, Latinè.

pag. 708. lin. 30. Biterenſis, Biterrenſis. 710. lin. 5. ab vltim. Sub Carolo V. Imp. - dele.

pag. 716. lin. 34. loco illorum apicum, ... pone, Cardinalis Perronus. lin. 14. à fine dele illa verba: Cameracenſis, vſque ad Rhemenſe, inclusiuè. deinde adde ad finè, vide in verbo, Halicarnis. 718. lin. 25. Hodeporicon, Hodæporicon, id eſt, Itinerarium.

pag. 722. lin. 27. clere, clerc.

pag. 737. lin. 3. à fin. Exaemeron, Hexaemeron. 739. lin. 9. à fine, Tractatus, adde, Iuris.

pag. 747. lin. 11. Catholicæ, deleatur.

pag. 758. in verbo, HIEROTHEVS, adde ad finem, Porrò Philotherum loco Hierothei Metaphraſtes, & quidam Graci Codices habent: & arbitratur cùm Hiſpaniæ præeſſet aliud nomen habuiſſe, vt cum Chriſtianiſmo aliud ſuſceperit nomen, nempè Conſecrati Deo, vel Amici Dei. Et quidem Ambroſius Morales ſcripſit eum, dum prouinciam in Hiſpania adminiſtraret, à Paulo fuiſſe conuerſum: Sed Io. Mariana noſter lib. 3. de reb. Hiſpan. mandat Hierotheum fuiſſe Athenienſem. Quòd ſi adminiſtrabat Hiſpaniam, non Hiſpanum ſed potius Romanũ, ſine alium de natum credendum videtur. Vide Io. Lorinum in Acta Apoſt. c. 17. verſus finem. ibid. lin. 13. poſt Italicè, adde, in Cœnobio SS. Coſmæ & Damiani habitos, edidit in eadem ciuitate apud Ioan. Baptiſt. Bozzolam.

pag. 762. lin. 34. ἐγοδιώτην, ἐγοδιώτην. 769. lin. 16. à fine, adde, vide in verbo, Hubaldus. ibidem poſt lineam 8. à fine, inſere à capite. HVGO à S. Victore, vide in verbo, Hugo Victorinus.

pag. 770. lin. 13. à fin. Hugo Eterianus, ſcribe, Hugo Etherianus, dele autem quod ſequitur, nempè, ſiue Eretrianus. 771. in marg. Th. Garzon, ſcribe, Thom. Garzonius. 774. lin. 22. adde, Ipſa verò de tribus votis epiſtola Italicè verſa prodijt Venetijs non ſemel: Anno autem 1591. apud Oliuerium Albertum: Anno item 1608. Ferrariæ apud Baldinum.

pag. 781. lin. 12. à fine. Ebroicenſis, adde, poſteà S. R. E. Cardinalis. 783. lin. 21. quorum, dele. 785. lin. 5. Sed & poſteà prodijt grande Volumen, quo Card. Bellarmini libros de controuerſijs egregiè aduerſus hæreticos defendit. Ingolſtadij ann. 1608.

pag. 790. lin. 40. ſacratiſſimæ Reginæ, ſacratiſſima Regina. 795. lin. 7. à fin. Dialogi quinq; impreſſi, Dialogos quinq; impreſſos.

pag. 803. lin. 2. à fine. 667. ſcribe, 667. ceterùm partim hæc ipſa, partim alia.

pag. 818. adde poſt lin. 12. IOANNES Antonius de S. Georgio, dictus de Placentia Patricius Mediolanenſis, qui primò Eccleſiæ S. Ambroſij Mediolani Præpoſitus, deniq; Card. Alexandrinus, verè I. V. perit ſimus, Commentaria ſcripſit ad titulum de Appellationibus, & ad quartum librum Decretalium, & ad librum Feudorum, deinde ad volumina Decretorum. Quæ anno 1500. Venetijs prodierunt ex Typographia Bernardini Stagnini de Triclino.

pag. 841. lin. 23. Opera, opera.

pag. 873. lin. 2. In Perihermenian, in librum Perihermenias.

pag. 882. poſt lin. 36. adde, Porrò legendus eſt tractatus Cardin. Bellarmini, quo ignoti tunc, deinceps autem agniti falſi Theologi libellum, ſimulque Ioan. Gerſonis conſiderationes quaſdam de Validitate, ſiue inualiditate Excommunicationum, reprobauit, ac confutauit. Is verò Bellarmini Tractatus primò Italicè emiſſus eſt Romæ apud Stephanum Paulinum ann. 1606. deinde item Coloniæ latinè verſus. 888. lin. 39. hæreſeo, hæreſeos.

pag. 890. lin. 10. à fine. Catholicum, Catholicam. lin. 6. à fin. verſetur, adde, ſed & vide in verbo, Ioan. Philoponus. 903. lin. vlt. adde, deinde Coloniæ apud Mylĩ, an. 1607. 913. IOANNES MARIANA, adde ad finem. Deinde item librum de ponderibus, & menſuris.

Digitized by Google

pag. 914. lin. 12. à princ. dele Catholicam, vide in Append. verbum, Io. Maxentius. ibid. lin. 19. in verbo, Io. Maxentius, adde ad finem, At etsi scriptum est, eum scripsisse Catholicam fidei confessionem, sciendum est tamen fuisse notatum hæreseos Eutychianæ. 915. lin. 21. ϛοχικαὶ, ϛοχικὰς. 916. lin. 19. τὸν τὸν χρήσιμον, τῶν τῶν χρησίμων. lin. 20 à fin. κωταγνὶν, καταγνὶν.

pag. 926. lin. 36. obmutescere, adde, vide in verbo, Sibyllinæ, & Sibyllina Oracula. 928. lin. 3. à fine. quod, dele.

pag. 931. lin. 12. à fine. AEgypti, AEgyptij. 933. lin. 5. à fin. quidem, dele. 934. lin. 30. Ragusæus, Rhagusæus. 935. lin. 13. à fin. cauenda, cauendum.

pag. 940. lin. 6. ibidem, Parisijs. 942. lin. 2. Albiganensis, Albigaunensis. 944. lin. 4. Beßinensis, adde, (fortè Boßinensis.) lin. 5. item, dele. lin. 29. testamentum, Testamentum. 945. lin. 14. cælestibus, adde, siue spiritibus. lin. 35. Angelus, adde, cùm etiam totam illam opinionem, ac certè errorem putidum improbare prorsus, non item insinuare, atque asserere debuisset. Neq; enim satis fuit comprobato abs se iam satis errore ad finem eiusdem libelli deniq; hæc addidisse. — Dele verò, verba illa, - Deinde sciant - vsque ad verbum - addiderit - inclusiuè.

pag. 950. lin. 17. à fin. ab octo, dele. 952. lin. 6. Vdalricus, Vldalricus. 953. lin. 21. Pradus, adde, & Io. Baptista Villalpandus. ibid. lin. 14. à fin. Vrbæ, Vrbe. 959. li. 25. Calius, Cælius.

pag. 970. lin. 18. admonemur, adde, sed & posteà à Reuerendissimo Mag. Sacri Palatij emissæ sunt in lucem an. 1607. in primo Tomo sui Indicis Expurgatorij, expurgationes, quæ eidem Masio sunt adhibendæ. lin. 7. à fin. Smirneus, Smyrnæus. 971. lin. 17. inquirunt, inquiunt. lin. 33. Hellenismos, hoc est, Græcismos. Hellenismi, hoc est, Græcismi.

pag. 973. lin. 4. aureum, auream. 975. lin. 32. à fine. tale, tali. 977. lin. 17. à fine. doctrina, doctrinæ. 978. lin. 2. AEra, Era, bis. 988. lin. 29. Consiliarus, adde, Quæ edita sunt ibidem. lin. 43. Sed & in Latinum versus, dele. lin. 47. Firmius, Firmicus.

pag. 989. lin. 13. Patrum, adde, Ceterùm non omisit Baronius Card. Iulij huius Firmici Materni mentionem facere, & pleraque ex eius, quod extat, Opere suis Annalibus intexere ad profligandam Idololatriam. Vide Annal. sub annum Christi Domini 337. quo tempore cùm Synodus sub Romana sub Iulio I. Papa celebrata est, ad eamque Iulius quidam Firmicus Maternus Episc. Mediolanensis accesserit, non leui coniectura ducitur Baronius eundem fuisse, quem commemorauimus Scriptorem aduersus Idololatras; siue De mysterijs, & erroribus profanarum religionum. Vide item eosdem Annales sub initium Ann. Christi Domini 355. de altero Iulio Firmico diuerso ab illo altero. Et hic quidem ann. 354. aggressus est scribere libellum de Mathesi; quem posteriore anno absolutum inscripsit Lolliano Proconsuli.

pag. 995. lin. 7. Nouo Canone, Nomocanone. ibid. lin. 4. τὰσι, τὰς. 997. lin. 13. à fine. ϛαθόγσαν, ϛαθοῦσαν. pag. 998. lin. 3. ἐνάρεσα, ἐνάρεϛα. 999. lin. 3. à fine. approbatorum, approbatarum.

Finis Erratorum Tomi primi.

Digitized by Google

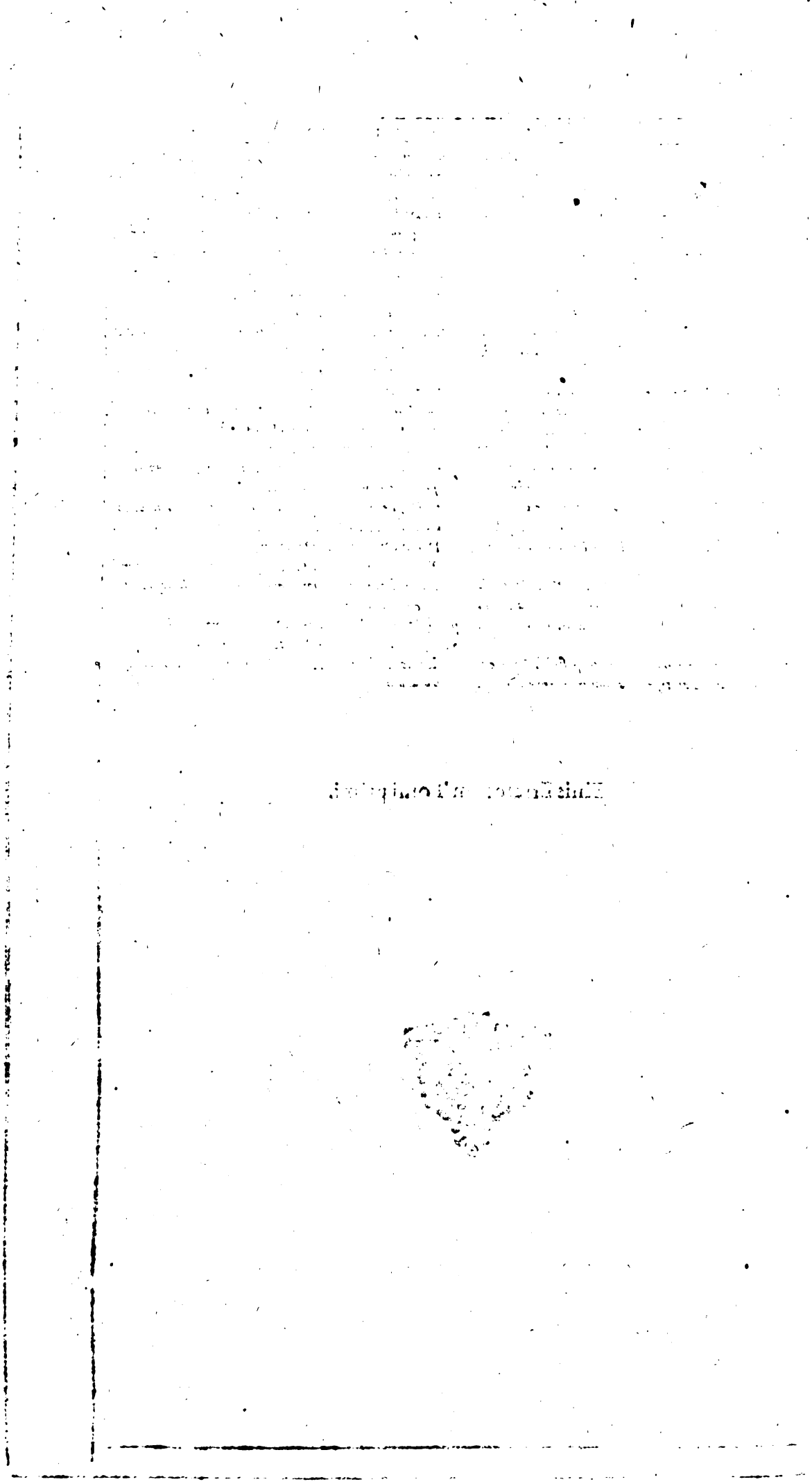

Digitized by Google

105400

ANTONII

POSSEVINI

MANTVANI

Societatis IESV

APPARATVS SACRI

Ad

Scriptores veteris, & noui Testamenti.
Eorum Interpretes.
Synodos, & Patres Latinos, ac Græcos.
Horum versiones.
Theologos Scholasticos, quique contra hereticos egerunt.
Chronographos, & Historiographos Ecclesiasticos.
Eos, qui casus conscientiæ explicarunt.
Alios, qui Canonicum Ius sunt interpretati.
Poëtas Sacros.
Libros pios, quocunque idiomate conscriptos.

TOMVS SECVNDVS.

Quo item reliqui Auctores, partim indicantur, partim expenduntur.
Additi Catalogi m. s. Codicum Græcè & Latinè.

Hac postrema editione ab Authore auctus, & nunc primùm in Germania editus.

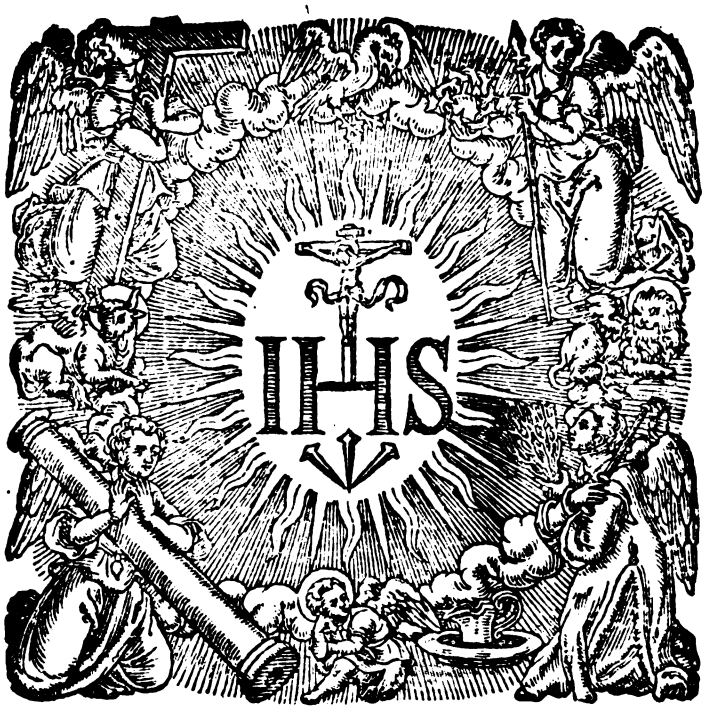

COLONIAE AGRIPPINAE
Apud Ioannem Gymnicum sub Monocerote. M. DCVIII.

Cum Gratia & Priuilegio S. Cæs. Maiestatis.

Digitized by Google

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO.

ET Secundus quoque Tomus hic SACRI APPARATVS qui vniuersum Opus claudit, iam sese, Lector benevole, in tuas dat manus. Quem spero lubens excipies, quasi ex manibus eorum, qui à nobis siue indicati, siue expensi sunt, oblatum. Ipsi enim tam multa laborarunt, vt in labores eorum ingrederemur; ingressi, tot eorum diuitias Orbi Christiano (quin & gentibus, quæ subinde ad Christum se aggregant) commonstraremus. Nimirum diuina Sapientia hoc vult, quæ seipsam communicans, neque improperans, per tot Scriptores eximios, tanquam per varios siphones sese diffundit, vt Agri animati (quemadmodum Clemens vocauit Alexandrinus) hoc est humanæ mentes irrigentur identidem, fructumque afferant manentem in æternum. Quòd autem & huic Tomo derelictorum aliquot Auctorum Appendix, & Catalogi insigniorum Codicum m. s. (præcipuè Græcorũ) Patrum sint additi, intelligis laborem hunc nouis semper laboribus aliorum posse locupletari: quamobrem hoc quidquid est, opes ingenij tui auget, meamque ingenti penè ære alieno tibi iam obstrictam liberat fidem. Tunm erit (quod & per Christi pretiosissimum Sanguinem precor) vt iunctis mecum vóce, atque animo, Sanctissimæ Trinitati, tot luminum Patri laudem, benedictionem, gloriam omnem concinas. Quin & à Deipara Virgine beatissima, cæterisque cælitibus alterum illum Apparatum implores, quo in cælestem Bibliothecam denique intrantes in ipso lucis fonte semper intueamur, quæ nunc in libris, tanquam in ænigmate ac per transennam cernimus, Vale.

INDEX AVCTORVM,
QVI PARTIM EXPENDVNTVR,
PARTIM INDICANTVR IN HOC SECVNDO VOLVMINE.

L.

Laborans Cardinalis.
Lacedæmoniæ Metropolis.
Lactantius Arctarius.
Lactantius Domaninus.
Lactantius Firmianus.
Ladislaus Vetesius.
Ladislaus Vngariæ Rex.
Lælius Ballionius.
Lælius Iordanus.
Lælius Tifernas.
Lælius Zecchius.
Læuinus Torrentius.
Læuini alij.
Lælius Etruscus.
Lambesitana Synodus.
Lambertus de Beussen.
Lambertus Abbas.
Lambertus de Legia.
Lambertus Leodiensis.
Lambertus Schafnaburgensis.
Lambertus Villot.
Lamentationes.
Lamfridus.
Lampadanus.
Lamuel Rex Hebræus.
Lancelotus Ridley.
Landenulphus Capuanus.
Landulphi duo.
Landulphus Caraciolus.
Landulphus Columna.
Landulphus Cantuariensis.
Lanfrancus Cantuariensis.
Lanfrancus de Oriano.
Lanfridus Anglus.
Laodicenum Concilium.
Lapides duodecim.
Lapus Abbas.
Lapus Castilionæus.
Lateranensia Concilia Generalia varia.
Lateranensis 1. Synodus.
Lateranensis 2. Synodus.
Lateranensis 3. Synodus.
Lateranensis 4. Synodus.
Lateranensis 5. Synodus.
Latinus quidam.
Latinus Frangipanius.
Latinus Latinius.
Latronianus prouinciæ Hispaniæ.
Laurentia Strotia.
Laurentius Albertus.
Laurentius Ananias.
Laurentius Arturus.
Laurentius Aquitanus.
Laurentius de la Barre.
Laurentius Bochellus.
Laurentius Bononiensis.
Laurentius Brancofordius.
Laurentius Brixianus.
Laurentius Brochus.
Laurentius Burellus.
Laurentius Calcaneus.
Laurentius Campestris.
Laurentius Cauperus.
Laurentius Corraducius.
Laurentius Cundius.
Laurentius Cuperus.
Laurentius Dauidicus.
Laurentius Dunelmensis.
Laurentius Frisæus.
Laurentius Frizolius.
Laurentius Gambara.
Laurentius Geruasij.
Laurentius Grymalius.
Laurentius Gulielmus.
Laurentius Iacominus.
Laurentius Italus.
Laurentius Iustinianus.
Laurentius Lauretus.
Laurentius Masterillus.
Laurentius Mellifluus.
Laurentius Monachus.
Laurentius Muzzolus.
Laurentius Nagelmackerus.
Laurentius Norvegus.
Laurentius Opimus.
Laurentius Petius.
Laurentius Surius.
Laurentius Suslyga.
Laurentius à Villauicentio.
Laurentius Vbaldinus.
Laurentius alius.
Lauretana domus historia.
Laurus Quirinus.
Lauterus.
Lazarus Cardona.
Lazarus Metropolita.
Leander Albertus. Leander alius.
Lecubertus Anglus.
Lelius.
Lemouicensis Synodus.
Leo Baro.
Leo Castrius.
Leo Hebræus.
Leo Hostiensis.
Leo Imperator Constantinus.
Leo Imperator sextus Const.
Leo Magnus.
Leo Marsicanus.
Leo Meyerus.
Leo Ord. Minorum.
Leo I. Pont. Max.
Leo II. Pont. Max.
Leo III. Pont. Max.
Leo IV. Pont Max.
Leo VII. Pont. Max.
Leo IX. Pont. Max.
Leo Sangellettus.
Leo Tuscus.
Leodiensis Synodus.
Leodiensis Diœceseos Statuta.
Leonardus Bellunensis.
Leonardus Cernottus.
Leonardus de Chiauo.
Lonardus Garzonius.
Leonardus Giphonensis.
Leonardus Iustinianus.
Leonardus Lessius.
Leonardus Nogarolus.
Leonardus Perusinus.
Leonardus Pistoriensis.
Leonardus Rhaguseus.
Leonardus Rubenus.
Leonardus Statius.
Leonardus Vairus.
Leonardus Vtinensis.
Leonardus alius.
Leonellus Episc. Concordiæ.
Leontius Aduocatus.
Leontius Arabissi Episc.
Leontius Byzantinus.
Leontius Constantiæ Episc.
Leontius Constantinopol.
Leontius Neapoleos.
Leouigildus Cordubensis.
Leporius Monachus.
Lethaldus Gallus.
Lethbertus.
Leuinus Brechtus.
Leuinus Scotorum Archiepiscopus.
Leuinus Torrentinus.
Lex noua.
Liberatus Diaconus.
Liberius Pont. Max.

Digitized by Google

Liberius Poeta.
Licinianus Episc.
Licinianus Macri.
Lignum Vitæ.
Lilius Aegidius.
Lilius Baleonius.
Limon.
Lindebertus Germanus.
Lindgastus vir sanctus.
Limbertus.
Liuinæus.
Linus.
Lippus Brandolinus.
Lirinense Monasterium.
Liptinense Concilium.
Liptinense alterum Concilium.
Lisiardus Gallus.
Liturgiæ.
Liturgiæ S. Basilij Magni.
Liturgica Arcana.
Liudprandus.
Liuones populi.
Loaisa.
Logotheta Magnus.
Londinensia Conciliatria.
Longinus miles.
Lopex Madera.
Lucas Abbas.
Lucas Antiochenus Euang.
Lucas Medicus.
Lucas Antonius Resta.
Lucas Assias.
Lucas Bernardus.
Lucas Bitontinus.
Lucas Bosderus.
Lucas Brugensis.
Lucas Eremita.
Lucas Euangelista.
Lucas Ferrinius.
Lucas Hispanus.
Lucas Manellus.
Lucas Monachus.
Lucas Monachus alius.
Lucas Montis Cornelij.
Lucas Paciolus.
Lucas Patauinus.
Lucas Pinellus.
Lucas è Prato.
Lucas Siculus.
Lucas Trelcatius.
Lucense Cõcilium, alterum item.
Lucianus presbyter.
Lucianus alius presbyter.
Lucianus Mantuanus.
Lucifer Caralitanus.
Lucillus Martinengus.
Lucinianus.
Lucius Episcopus.
Lucius Auctor.
Lucius Annæus Seneca.
Lucius Cælius Lactantius.
Lucius Charinus.
Lucius Claudius.
Lucius Veronensis.
Lucretia Marinella.
Lucretius Tiraboscus.
Ludgerus Frisius.
Ludigerius Abbas.
Ludolphus Bebenburgius.
Ludolphus Germanus.
Ludolphus Saxo.
Ludolphus Suchensis.
Ludouicus Ord. Minor.
Ludouicus Auila.
Ludouicus Baleo.
Ludouicus Barbo.
Ludouicus de Beia.
Ludouicus Benedictus.
Ludouicus Bicus.
Ludouicus Blosius.
Ludouicus Bolognius.
Ludouicus Boroius.
Ludouicus Carbo.
Ludouicus Carrerius.
Ludouicus Carretus.
Ludouicus Caruaialus.
Ludouicus Cianeus.
Ludouicus Crucius.
Ludouicus Donatus.
Ludouicus Fidelis.
Ludouicus Filicaria.
Ludouicus à S. Francisco.
Ludouicus Goudays.
S. Ludouicus Galliarum Rex.
Ludouici Galliarum Regis expeditio.
Ludouicus Granata.
Ludouicus Hanstamus.
Ludouicus Hellesenius.
Ludouicus Hurtadus.
Ludouicus Imolensis.
Ludouicus Imperator.
Ludouicus Kaerlion.
Ludouicus Laërtius.
Ludouicus Legionensis.
Ludouicus Lopez.
Ludouicus Lucretius.
Ludouicus è Lyrano.
Ludouicus Macchiauellus.
Ludouicus Marsilius.
Ludouicus Maioranus.
Ludouicus Michaelius.
Ludouicus Molina.
Ludouicus Montaldus.
Ludouicus Montiosius.
Ludouicus Montoya.
Ludouicus Orianus.
Ludouicus Parisetus.
Ludouicus Patritius Romanus.
Ludouicus Pictorius.
Ludouicus Prutenus.
Ludouicus Rex Galliarum.
Ludouicus Seneschal.
Ludouicus Soto Maior.
Ludouicus Tifernas.
Ludouicus à Turre.
Ludouicus de Torres.
Ludouicus de Torres alius.
Ludouicus Vicentinus.
Ludouicus Villapandæus.
Ludouicus Vivaldus.
Ludouicus Ystella.
Ludouicus Zibramontius.
Lugdunense primum Concil.
Lugdunensis II. Synodus.
Lugdunensis prima Generalis Synodus.
Lugdunensis secunda Generalis Synodus.
Lugdunense Concilium. Item duo alia.
Luitprandus.
Lundonense Concilium.
Lupercius de Guete.
Lupoldus.
Lupus.
Lupus Abbas.
Lupus Cauiez.
Lupus de Oliueto.
Lupus Seruatus.
Luysius de Leon.
Lux intellectus.
Lysias.

M.

Macarius Aegyptius.
Macarius Alexandrinus.
Macarius alius Monachus.
Macarius Chrysocephalus.
Macarius Mutius.
Macarius Patriarcha.
Macarius Scotus.
Maccæus discipulus D. Patricij.
Macedonius.
Machabæorum libri.
Macrobius Donatista.
Magdalius Iacobus.
Magia.
Magister Sententiarum.
Magnetes peruetustus Auctor.
Magnentius Rabanus.
Magnus Ordinis sancti Benedicti.
Malachias.
Malachias Cælebs.

Digitized by Google

Malachias Hyberniæ Primas.
Malachias alter.
Malchion.
Malchus.
Mallei hæreticorum.
Malleus maleficarum.
Maluenda Dominicanus.
Mamercus Viennensis Episcopus.
Mammotreptus.
Manaßus Rex.
Manaßis alterius.
Manasses.
Manegandus.
Manfredus Manfredius.
Manichæi.
Manipulus Curatorum.
Manlius Theodorus.
Manniæ Regnum.
Mantaneus.
Mantius Hispanus.
Mantua Patauinus.
Mantuanum Concilium.
Mantuanum Concilium aliud.
Item aliud.
Manuale Catholicorum.
Manuale Chorile.
Manuale Parochorum.
Manuel Caleca.
Manuel Chrysostomus.
Manuel Comnenus.
Manuel Palæologus Imp.
Manuel Moschopulus.
Manuel Patriarcha.
Manuel Phileo.
Manuel Raul.
Maphæus Vegius.
Marbodus Anglus.
Marcellinus Brigantius.
Marcellinus Comes.
Marcellinus Frisius.
Marcellinus Diaconus.
Marcellinus Ord. minor.
Marcellinus Pont. max.
Marcellinus alius.
Marcellus Ancyranus.
Marcellus Bonus.
Marcellus Francolinus.
Marcellus Marci præfecti.
Marcellus Papa.
Marcellus Taruisinus.
Marcerius Anglus.
Marchesinus Petor.
Marchiæ Constitutiones.
Marcianus Barchinonensis Episcopus.
Marcianus Imper.
Marcocus Toniolensis.
Marcus Abbas.
Marcus Adamus.
Marcus Alexandrinus.
Marcus Antonius Cucchus.
Marcus Antonius Genuensis episcopus.
Marcus Antonius Georgius.
Marcus Antonius Marsilius.
Marcus Antonius Muretus.
Marcus Antonius Mocenicus.
Marcus Antonius Natta.
Marcus Antonius Surgens.
Marcus Attilius.
Marcus Aurelius.
Marcus Balbus.
Marcus Brixianus.
Marcus Cußinensis.
Marcus Dandulus.
Marcus Diaconus.
Marcus Doringus.
Marcus Eremita.
Marcus Euangelista.
Marcus Fuggerus.
Marcus è Grandual.
Marcus Hidruntis Episc.
Marcus Hieromonachus.
Marcus Hieronymus Vida.
Marcus Mantua.
Marcus Marinus.
Marcus Marulus.
Marcus Mesnartius.
Marcus Mercator.
Marcus monachus.
Marcus Papa.
Marcus Petri Succhiellus.
Marcus Scarsella.
Marcus è Summa Ripa.
Marcus Vvelserus.
Marcus Vigerius.
Marcus Vlyßponensis.
Marcus Vlmensis.
Marcus à Vveida.
Mares Episcopus.
Margarinus Bignæus.
Maria Virgo Beatiß.
Maria Aegyptiaca.
Marianus Florentinus.
Marianus Romanus.
Marianus alius Romanus.
Marianus Scotus.
Marianus Victorius.
Marianus Socinus.
Marianus Socinus alius.
Marinianus Romanus.
Marinus Balbus.
Marinus Barletius.
Marinus Brixiensis.
Marinus è Carantanico.
Marinus Maurus.
Marinus Moguntia.
Marinus Sanutus.
Marius Aequicolus.
Marius Aequiuolus.
Marius Galeota.
Marius Georgius.
Marius Niger.
Marius Salomonius.
Marius Victorinus.
Maronitæ populi.
Marquadus de Vvaldsassen.
Marquardus de Susamnis.
Marsilius Andreasius.
Marsilius Ficinus.
Marsilius de Ingen.
Marsilius Patauinus.
Martialis Apostolus.
Martialis Aruernus.
Martialis Episc.
Martianus Capella.
Martianus Imperator.
Martinus Alneuuik.
Martinus Alphonsus.
Martinus de Arles.
Martinus Azpilcueta.
Martinus Bialobrizkus.
Martinus Bracharensis.
Martinus Beccanus.
Martinus Brionæus.
Martinus Chromerus.
Martinus de Cliue.
Martinus Cordubensis.
Martinus Corbenus.
Martinus Crusius.
Martinus Delrius.
Martinus Derpius.
Martinus Dumiensis.
Martinus Ducanus.
Martinus Ebroicensis.
Martinus Eisingrenius.
Martinus Fanensis.
Martinus Funes.
Martinus Garatus.
Martinus Garsias.
Martinus Guerinus.
Martinus Italus.
Martinus Laudunensis.
Martinus Laterna.
Martinus Ledesmius.
Martinus Lipsius.
Martinus Martinez.
Martinus Pannonicnsis.
Martinus Papa.
Martinus Peresius.
Martinus Pistor.
Martinus Polonus.
Martinus presbyter.
Martinus Quadratus.
Martinus Raymundus.
Martinus Ranaut.

Digitized by Google

Martinus Rythonius.
Martinus Sabariæ.
Martinus Sculthorpius.
Martinus Siscouius.
Martinus Seguierius.
Martinus Smigelecius.
Martinus Tournhout.
Martinus Turonensis.
Martinus Vitualdus.
Martyres.
Massaliani hæretici.
Maternus Pistorius.
Matrimoniorum dispensatio.
Matronæ Beatæ Vita.
Matronianus.
Mathilda.
Matisconensis prima Synodus.
Matisconensis secunda Synodus.
Matthæus Anglus.
Matthæus Apostolus.
Matthæus de Aquasparta.
Matthæus Audebertus.
Matthæus Aulæ Regiæ monachus.
Matthæus Bandellus.
Matthæus Bononiensis.
Matthæus Bossius.
Matthæus Channey.
Matthæus Chantonis.
Matthæus Confessarius.
Matthæus Corradonus.
Matthæus Cracouiensis.
Matthæus Doctor.
Matthæus Dordracensis.
Matthæus Dorinck.
Matthæus Ebroicensis.
Matthæus Florilegus.
Matthæus Galenus.
Matthæus Gritus.
Matthæus Hieromonachus.
Matthæus è Launoyo.
Matthæus Nardus.
Matthæus Nerutius.
Matthæus Ori Gallus.
Matthæus Ortisius.
Matthæus Paris.
Matthæus Patauinus.
Matthæus Patriarcha Constantinopolitanus.
Matthæus Polonus.
Matthæus Raderus.
Matthæus Romptus.
Matthæus Syluagius.
Matthæus Torti.
Matthæus Villaricus.
Matthæus Vindocinensis.
Matthæus Vrsinus.
Matthæus Vvestmonasterienſ.
Matthias Alberti.
Matthias vnus è LXXII. discipulis.
Matthias Aquarius.
Matthias Aquensis.
Matthias Bellintanus.
Matthias Bossemius.
Matthias Bredembachius.
Matthias Channey.
Matthias Cittardus.
Matthias Colonienſis.
Matthias Emich.
Matthias Farinator.
Matthias Fasanus.
Matthias Felsius.
Matthias Mairhofer.
Matthias Myneconius.
Matthias de Pace.
Matthias Vgonius.
Maturinus Clemens.
Maturinus Lebreth.
Maturinus Quadratus.
Mauritius.
Mauritius Bresius.
Mauritius Chanei.
Mauritius Hybernicus.
Mauritius Hylaretus.
Mauritius Parisiensis Episcopus.
Mauritius Poncettus.
Mauritius de Porta.
Maurus Antonius.
Maurus Florentinus.
Maurus monachus.
Maurus Episcopus.
Maurus Lapius.
Maurus alius monachus.
Maurus Pandolphinus.
Maurus Panormitanus.
Murus alius.
Maxentius.
Maximianus Romanus.
Maximinus.
Maximus Alexandrinus.
Maximus alter Episc.
Maximus Constantinop.
Maximus Episc.
Maximus monachus.
Maximus Planudes.
Maximus Taurinensis Ecclesiæ Episcopus.
Mechtildis virgo Sancta.
Mechtildis alia.
Mechlinienſis Synodus.
Medad, & Eldad Prophetæ.
Mediolanense Concilium.
Mediolanensis Synodus.
Mediolanenses Synodi.
Megenfridus Germanus.
Meginhardus Germanus.
Melchiades.
Melchior Canus.
Melchior Flauius.
Melchior Frizolius.
Melchior Hittorpius.
Melchior Puteus.
Melchior Zangerius.
Melciades.
Meldensis Synodus.
Meldensis altera Synodus.
Meldensis alia Synodus.
Meletius.
Meletius alius monachus.
Melsitanum Concilium.
Melito Asianus.
Mellanius Probus.
Melo, Ord. D. Auguſt.
Melphitana Synodus.
Memphitica Synodus.
Menaldus Rosarius.
Mænæum Græcorum.
Menologium.
Mercurius Aegyptius.
Merobaudus Hispanus.
Messaliani hæretici.
Metellus monachus.
Metense Concilium.
Metense aliud Concilium.
Metense illegitimum Concilium.
Methodius Olympi Lyciæ.
Methodius Patriarcha Constantinopolitanus.
Metrodorus.
Metrophanes Smyrnæus.
Michæas Prophetas.
Michael Angelus.
Michael Antiochenus.
Michael Angrianus.
Michael Ayguanus.
Michael Bayus, Belga.
Michael Bartholomæus Salon.
Michael Bentius.
Michael de Bononia.
Michael Brechingerus.
Michael Cæsennas.
Michael à Carcano.
Michael Chellus.
Michael è Ciminetho.
Michael Chot.
Michael Franciscus.
Michael Gallus.
Michael Glycas.
Michael Hagerus.
Michael Herbrandt.
Michael Hiltprandus.
Michael de Insula.
Michael de Insulis.

Digitized by Google

Michael ab Isselt.
Michael Lochonaier.
Michael Maniches.
Michael è Massa.
Michael Medina.
Michael Mediolanensis.
Michael Menotus Gallus.
Michael Merspurgensis.
Michael de Palatio.
Michael patriarcha Constantinopolitanus.
Michael patriarcha Constantinopol. alius.
Michael Pocciantius.
Michael Psellus.
Michael Ribera.
Michael Rutius.
Michael Rubertius.
Michael Saranetius.
Michael Sidonius.
Michael Syngelus.
Michael Thomasius.
Michael, & Theophilus Imperatores.
Michael Timotheus.
Michael Vebe.
Michael Verrinus.
Michael de Vngaria.
Micrologus.
Mileuitanum primum Cõcilium.
Mileuitanum aliud Concilium.
Milo Elbonensis.
Miltiades.
Miltiades Afer, Imp.
Mindensis Episc.
Miniatus Pittus.
Minutius Felix.
Misnensis Episcopi Synodalia.
Missa.
Missale Romanum.
Missale Syrochaldaicè.
Mochimus Mesopotamius.
Mochonteus.
Modestus.
Modestus Archiepiscopus.
Mogo monachus.
Moguntini Episcopi.
Moguntinum Concilium.
Moguntinum, alterum Concilium.
Moguntinum Concilium aliud.
Monachus.
Monachi alij duo sine nomine.
Monaldus Iustinopolitanus.
Monaldus Rosarius.
Moneta Cremonensis.
Montanus Episc.
Mopsuestena Synodus.
Mors.
Moschi, & Moscouia.
Mosomi.
Motus proprij.
Moyses Propheta.
Moyses Barcephasyrus.
Moyses Eremita.
Moyses Hadarsan.
Moysis nomine plerique Iudeorum.
Moyses Mardenus.
Munio Hispanus.
Mulieres fortes.
Musaus Massilienſis Ecclesia.
Musanus.
Musteus.
Mutianus.
Mutianus alter.
Mutinensis Synodus.
Mutius Iustinopolitanus.
Mutius Pansa.

N.

Nahum, siue Nachum.
Nalgendus monachus.
Narbonense Concilium.
Narbonensium Votum, & Ara dedicatio.
Nardicius.
Narnienſis Synodi Acta.
Narnienſium Acta.
Natalis Beda.
Natalis Talleperius.
Nathan Propheta.
Nauarrus.
Nazarius.
Neapolitana Synodi Decreta.
Nebridius.
Nectarius Archiepiscop. Constantinopolitanus.
Nectarius alius.
Nehemias.
Nemesius Episcopus.
Neophyti monachi.
Neotus Edulphius.
Nepos Episcopus.
Nesterotes.
Nestorius.
Nestorianorum errores.
Nicænum Concilium primum.
Nicænum Concilium secundum.
Nicasius Mechlinienſis.
Niceas Romaciana, siue Romanicia ciuitatis Episc.
Nicephorus Bleminida.
Nicephorus Callistus.
Nicephorus Cartophylax.
Nicephorus Chumnus.
Nicephorus Cõstantinopolitanus Patriarcha.
Nicephorus Figulus.
Nicephorus Gregoras.
Nicerdus.
Nicetas Anconitanus.
Nicetas Byzantius.
Nicetas Dauid.
Nicetas Daudatius.
Nicetas Heraclia Episc.
Nicetas Mersinicota.
Nicetas monachus.
Nicetas Petrosyncellus.
Nicetas ὁ σερρῶν.
Nicias monachus.
Nicodemus.
Nicola.
Nicolaus è S. Albano.
Nicolaus Alexius.
Nicolaus de Alsentia.
Nicolaus Anglus.
Nicolaus de Aquauilla.
Nicolaus de Aquapendente.
Nicolaus Aubertus.
Nicolaus Audith.
Nicolaus Aurificus.
Nicolaus ab Auximo.
Nicolaus Barianus.
Nicolaus Bayarde.
Nicolaus Beguinus.
Nicolaus Bertrandus.
Nicolaus è Biordo.
Nicolaus è Bitonto.
Nicolaus Bocham.
Nicolaus Bodius.
Nicolaus Boerius.
Nicolaus Bouetus.
Nicolaus Botlesham.
Nicolaus Breokspeare.
Nicolaus de Briatho.
Nicolaus Buccasenus.
Nicolaus Buochnerus.
Nicolaus Burgensis.
Nicolaus Cabasilas.
Nicolaus Cantilepus.
Nicolaus Capperonus.
Nicolaus Ceruus.
Nicolaus Chesneau.
Nicolaus Clemengis.
Nicolaus Clericus.
Nicolaus de Creutzenach.
Nicolaus de Cusa.
Nicolaus Damascenus.
Nicolaus Diaz.
Nicolaus Dinckespulè.
Nicolaus Dorbellus.
Nicolaus Dornhin.
Nicolaus Dorm.
Nicolaus Eschius.
Nicolaus Euerardus.

Digitized by Google

Nicolaus Eymericus.
Nicolaus Factor.
Nicolaus Fakmham.
Nicolaus Farinula.
Nicolaus è Finali.
Nicolaus Formanrius.
Nicolaus Gallerius.
Nicolaus Gallicus.
Nicolaus Gallus.
Nicolaus è S. Germano.
Nicolaus Germanus.
Nicolaus Goroa, siue Torga.
Nicolaus de Gorram.
Nicolaus à Grana.
Nicolaus Granarius.
Nicolaus Grandis.
Nicolaus Grassellus.
Nicolaus Grenerius, siue Granarius.
Nicolaus Grudius.
Nicolaus de Harcilech.
Nicolaus Harpesfeldus.
Nicolaus Herbonius, siue Herbora.
Nicolaus Horius.
Nicolaus Iannettus.
Nicolaus Kenton.
Nicolaus Lagius.
Nicolaus Lockman.
Nicolaus Laurentius.
Nicolaus Leonici, Thomæi.
Nicolaus Lyranus.
Nicolaus Maillyrus.
Nicolaus Malerbius.
Nicolaus Marianus.
Nicolaus è S. Martino.
Nicolaus Maurocenus.
Nicolaus Meldensis.
Nicolaus Methonensis.
Nicolaus Michaelis Bonaiuti F.
Nicolaus Monachus S. Crucis.
Nicolaus Mongeorgij.
Nicolaus è Monte.
Nicolaus Montmorency.
Nicolaus Mutius.
Nicolaus Muzanus.
Nicolaus Mylonius.
Nicolaus Myrensis Episc.
Nicolaus de Nysse.
Nicolaus Oddus.
Nicolaus Ockam.
Nicolaus Olaus.
Nicolaus Orbellus.
Nicolaus Orem.
Nicolaus Osmontius.
Nicolaus Paccius.
Nicolaus Papa I. Nicol. Papa. II.
Nicolaus Papa III.
Nicolaus Papa IV.
Nicolaus Papa V.
Nicolaus Patriarcha.
Nicolaus Perrenottus.
Nicolaus Piccolhomineus.
Nicolaus Pimenta.
Nicolaus de Ploue.
Nicolaus Plouius.
Nicolaus è Prato.
Nicolaus Pontius.
Nicolaus Radelif.
Nicolaus Remigius.
Nicolaus Rictonis.
Nicolaus Richardus.
Nicolaus Riston.
Nicolaus Ritzonis.
Nicolaus Rocham.
Nicolaus Rotarius.
Nicolaus Salicetus.
Nicolaus Saguntinus.
Nicolaus Sanderus.
Nicolaus à Schonberg.
Nicolaus Scutellius.
Nicolaus Scellerius.
Nicolaus Serarius.
Nicolaus Siculus.
Nicolaus Simonis.
Nicolaus Stanforde.
Nicolaus Stoer.
Nicolaus à Stufa.
Nicolaus Superantius.
Nicolaus è Susato, siue Suzato.
Nicolaus Suuapham.
Nicolaus Tautus, Zigerus.
Nicolaus Taruisinus, qui deinceps Benedictus XI. Pontifex Max.
Nicolaus Teutonicus.
Nicolaus Thaumaturgus.
Nicolaus Tinchespuel, siue Dischespulus.
Nicolaus è Torga.
Nicolaus Tornabonus.
Nicolaus Tornacensis.
Nicolaus Traiectensis.
Nicolaus Triuet.
Nicolaus Tudeschius.
Nicolaus Veronensis.
Nicolaus alter Veronensis.
Nicolaus Vicinus.
Nicolaus Villagagno.
Nicolaus Vite.
Nicolaus Volcberus.
Nicolaus de Vvackenbeim.
Nicolaus Xylander.
Nicomachus Gerasenus.
S. Nico.
Nicopolitanum Concilium.
Nilus Monachus.
Nilus Thessalomcensis.
Ninianus Pictorum Episc.
Ninianus Vvinzetus Renfroius.
Noë Blancus.
Nonius Marcellus, Saia.
Nonnus Galfridus.
Nonnus Nicolaus.
Nonnus Panopolita.
Nonnus Vverembertus.
Nora Cocci.
Notbertus.
Nortmannicum Conciliabulum.
Notgerus.
Nothelmus.
S. Nottingerus.
Nouatianus.
Nouatus Catholicus.
Numidia Concilium.

O.

Obadia.
Occasio.
Occo.
Octateuchum.
Octauianus Frangipanus.
Octauianus Vestrius.
Octauianus Vulpellus.
Octauius Panicirolius.
Octauius Pantagathus.
S. Odilo.
Odericus è Foro Iulij.
Oderisius Abbas.
Odo Abbas.
Odo Cameracensis Episc.
Odo è Ceritona.
Odo Cluniacensis Abbas 1.
Odo Cluniacensis Abbas 2.
Odo Abbas S. Martini.
Oao Abbas Monasterij Glannofolij.
Odo Abbas Floriacensis, siue alijs Morimundi.
Odo Gallus Ord. Prad.
Odo Parisiensis.
Odo Seuerus.
Odo Tusculanus Episc.
Odo Campanus.
Odonius.
Odoranus.
Odoardus Vvestonus.
Oecolampadius.
Oecumenius.
Officium, siue Preces horaria.
Officiorum Scholasticorum libri.
Officium hebdomadæ sanctæ.
Officium diurnum ad vsum Romanum.
Officium Beatiss. Virginis.
Officium de nomine Iesu.
Og.

Digitized by Google

Olaus Magnus.
Olbertus Belga.
Oldonius.
Oleaſter.
Olras, ſiue Oliua.
Oliuerius S. Bauonis Prior.
Oliuerius Brito.
Oliuerius Conradus.
Oliuerius Mailardus.
Oliuerius Saxo.
Olympiodorus Diaconus.
Olympiodorus Monachus.
Olympiodorus alius.
Olympius.
Onithon.
Onkelos.
Onno, ſiue Ouuo.
Onuphrius Oſtecutus.
Onuphrius Panuuinius.
Onuphrius Zarrabinus.
Optatus.
Oracula Sibyllarum.
Orientius.
Orieſis Monachus.
Origenes.
Orontius Finæus.
Oroſius.
Osbertus Anglus.
Osbertus Clarentius.
Osbertus Dorosbernenſis.
Osbertus Claudianus.
Osbertus Byckenham.
Osborienſe Concilium.
Oſcenſe Concilium.
Oſea, ſiue Oſeas Propheta.
Oſius Cordubenſis Epiſcopus.
Oſmundus Neuſtrius.
Oßinus ex Alba Rupe.
Oſtophorus.
Oſualdus Anglus.
Oſualdus Fiſcherus.
Oſualdus à Laſco.
Oſualdus Odonius.
Oſuualdus Vigonienſis Epiſc.
Otfridus Germanus.
Othomarus Luſcinius.
Otto Abbas Ord. Ciſtertienſium.
Otto Conſtantienſis Epiſc.
Otto ad finem.
Otto Friſingenſis.
Otto Sueuus.
Ottomarus Epplinus.
Ouetenſe Concilium.
Oxonienſe ſcriptum.

P.

Pacatius.
Pachumius.
Pachimerius.
Pachomius Monachus.
Pacianus.
Pacifica, Summa.
Pacificus, Picens.
Pacis Scala.
Paderbornenſe Concilium.
Paderbornenſis Eccleſia.
Paduanus Graſſus.
Paganus Bergomas.
Palamas.
Paleſtina Terra ſancta.
Paleſtinum Concilium.
Paleſtinum aliud Concilium.
Paleſtra hominis Catholici.
Palladius.
Palladius Britannus.
Palmaris Synodus.
Pamelius.
Pammachius.
Pamphilus presbyter.
Panagius Salius.
Pandulphus Capuanus.
Pandulphus Piſanus.
Pandulphus Prateus.
Pandulphus Zanamella.
Pannomia.
Panormitanus Abbas.
Pantænus Philoſophus.
Pantaleo presbyter.
Pantheologia.
Panuinus.
Papa. i. Pontt. Maxx.
Papias Io. auditor.
Paphnutius.
Papyrius Maſſonus.
Paraliponienon libri.
Paradiſus.
Paradiſus piarum precum.
Pardulphus Prateus.
Paris Craſſus.
Pariſienſe Concilium.
Pariſienſe Concilium.
Pariſienſis Synodus.
Pariſienſe Concilium.
Pariſienſe Concilium.
Pariſienſis Synodus.
Pariſienſe Concilium.
Pariſienſis Theologorum facultas.
Pariſienſium epiſcoporum Conſtitutiones.
Paſchalis Ratbertus.
Paſchalis Robinus.
Paſchalis Secundus Pontifex Max.
Paſchaſinus.
Paſchaſius Aurantius.
Paſchaſius S.R.E. Diaconus.
Paſchaſius Ratbertus.
Paſtor Epiſcopus.
Paſtoris Hermas.
Paſtor Gallus.
Paſtorale Rom.
Paſtorale Eccleſiæ Ruræmundenſis.
Paterius S.R.E. Notarius.
Patres antiqui.
Patrum Sententiæ.
Patriarcharum xij. Teſtam.
Patriarchæ antiqui.
Patritius Magonius.
Patritius Hibernus Epiſcopus.
Paulæ, & Euſtochij Epiſtolæ.
Paulinus Aquileienſis Epiſcopus.
Paulinus Aquitanus.
Paulinus Epiſc. Nolanus.
Paulinus presbyter.
Paulonas ſiue Paulonius.
Paulinus Bernardinus.
Paulus Acerbus.
Paulus Aemylius.
Paulus Amaltheus.
Paulus Angelus.
Paulus Annicola.
Paulus Apoſtolus.
Paulus Aquileienſis.
Paulus Aretinus.
Paulus Atauantius.
Paulus Biſcontus.
Paulus Boncagnanus.
Paulus Bonetus.
Paulus Borgaſius.
Paulus Burgenſis.
Paulus Carmelita.
Paulus Comitolus.
Paulus Conſtantinopol. Patriarcha.
Paulus Corteſius.
Paulus Longobardus.
Paulus Diaconus.
Paulus Epiſcopus.
Paulus Florentinus.
Paulus Fuſcus.
Paulus Franzoſius.
Paulus è S. Geneſio.
Paulus Genuenſis.
Paulus Granatus.
Paulus Grillandus.
Paulus Griſaldus.
Paulus Gualdutius.
Paulus de Heredia.
Paulus Iſuardus.
Paulus Iſraelita.
Paulus Iuſtinianus.
Paulus Langius.
Paulus Lulmius.
Paulus Lyzarius.

Digitized by Google

Paulus Maphæus.
Paulus de S. Maria.
Paulus è Mercatello.
Paulus Middelburgius.
Paulus Morigia.
Paulus Muſconius.
Paulus Orlandinus.
Paulus Oroſius.
Paulus à Palatio.
Paulus Pannonius.
Paulus Peruſinus.
Paulus Rauennas.
Paulus Romanus.
Paulus Schaliger.
Paulus Soncinas.
Paulus Sueuus.
Paulus Syluius.
Petrus Venetus.
Petrus Venetus alius.
Paulus de Verona.
Paulus Vvarnefridus.
Paulus Vvan.
Paulus Zabarella.
Paulus Monachus.
Paulus.
Pelagius Aluerus.
Pelagius Diaconus S. R. E.
Pelagius Pont. Max.
Pelagius hæreſiarcha.
Pelbardus Oſualdus.
Peregrinus Archiepiſcopus.
Peregrinus Bononienſis.
Peregrinus Germanus.
Peregrinus Naſellus.
Petronius Bononienſis Epiſcopus.
Petrus Mochado.
Petrus Abailardus.
Petrus de Abano.
Petrus Aethyops.
Petrus Alberti.
Petrus Albinianus.
Petrus Alcamus.
Petrus Alexandrinus.
Petrus de Aliaco.
Petrus ab Aliaco.
Petrus Alites.
Petrus Alphonſus.
Petrus Aluernus.
Petrus Ancaranus.
Petrus Andreas.
Petrus de Andria.
Petrus Angelus.
Petrus Antiochiæ patriarcha.
Petrus Antrauanenſis.
Petrus Apollonius.
Petrus Apoſtolus.
Petrus de Aragonia.
Petrus Aquenſis.
Petrus Aquilanus.

Petrus Argentoratenſis.
Petrus è S. Audomaro.
Petrus Auratus.
Petrus Aurelianus.
Petrus Aureolus.
Petrus Babyo.
Petrus Bacherius.
Petrus Barberius.
Petrus è Balneo.
Petrus Barchinonenſis.
Petrus Barocius.
Petrus Belga.
Petrus è Bellaperticæ.
Petrus Bembus.
Petrus Bertorius.
Petrus Bertrandus.
Petrus Binfeldius.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Blomeuenna.
Petrus Boerius.
Petrus Boiſtau.
Petrus Benetus.
Petrus de Bollo.
Petrus Bongus.
Petrus ad Boues.
Petrus Bringerius.
Petrus è Brouueshauen.
Petrus è Bruniquello.
Petrus Brunus Carmelitæ.
Petrus Brutus.
Petrus Bruxellenſis.
Petrus è Bugiano.
Petrus Burgundus.
Petrus Burrus.
Petrus Bulengerus.
Petrus Buſæus.
Petrus Calo.
Petrus Calzolarius.
Petrus de la Cancol.
Petrus è Candia.
Petrus Caniſius.
Petrus Canonicus.
Petrus Cantor.
Petrus Carponſacchi.
Petrus Carbo.
Petrus Carmelitæ.
Petrus Cardinalis.
Petrus Carnotenſis.
Petrus de Caſa.
Petrus de Caſola.
Petrus Cellenſis.
Petrus Cenedus.
Petrus Ceruera.
Petrus Chryſologus.
Petrus Ciacconus.
Petrus Cijan.
Petrus ciuitatis nouæ Epiſcopus.
Petrus è Clauſia.
Petrus Clencherus.

Petrus Cluniacenſis Abbas.
Petrus è Colle.
Petrus Comeſtor.
Petrus Corbelinus.
Petrus de Corbelio.
Petrus Coretus.
Petrus Coriſinus.
Petrus Catonus.
Petrus Couarruuias.
Petrus Courlinus.
Petrus Crabbe.
Petrus Cratepolius.
Petrus Creſpetius.
Petrus Curetus.
Petrus Damiani filius.
Petrus Deauratus.
Petrus Delphinus.
Petrus Diaconus.
Petrus Diaconus alius.
Petrus Diaconus Caſinenſis.
Petrus Diuolus.
Petrus Donatus.
Petrus Dorbellus.
Petrus Dorlandus.
Petrus Ebrardus.
Petrus Edeſſenæ Eccleſiæ presbyter.
Petrus Eliacus.
Petrus Emottæ.
Petrus Faber.
Petrus Ferrandus.
Petrus de Sancta fide.
Petrus à Figueiro.
Petrus Follerius.
Petrus Fonſeca.
Petrus Fontidonius.
Petrus Forracha.
Petrus Fortis.
Petrus Franc. Zinus.
Petrus Galatinus.
Petrus Galeſinius.
Petrus Galliſardus.
Petrus Gallus.
Petrus Galterius.
Petrus Gandauenſis.
Petrus Garnengius.
Petrus Garſias.
Petrus Garſias de Xantiua.
Petrus Gaudea.
Pntrus Godefridus.
Petrus Gottifredus.
Petrus Gottifredus alius.
Petrus Gregorius.
Petrus Gueuara.
Petrus Haffnerus.
Petrus de Harentals.
Petrus Hierenia.
Petrus Hædus.
Petrus Henham.

Digitized by Google

Petrus Honeſtus.
Petrus Hontoy.
Petrus Hortiz.
Petrus Humbecanus.
Petrus de Humagen.
Petrus de Inſula.
Petrus Inſula.
Petrus Ioannes Olivus.
Petrus Ioannes Perpinianus.
Petrus Iuſtinianus.
Petrus Izuſquius.
Petrus Keningalus.
Petrus de Kyrſſacken.
Petrus Lansbergius.
Petrus Laodicenſis.
Petrus Lelohierius.
Petrus Ledeſma.
Petrus Leydis.
Petrus Licetius.
Petrus Lombardus.
Petrus Longateſta.
Petrus Lucenſis.
Petrus Lucius Belga.
Petrus Lupus.
Petrus de Lutra.
Petrus Macæus.
Petrus Maldura.
Petrus Mainanus.
Petrus Manducator.
Petrus Marſæus.
Petrus Martyr.
Petrus Martyr Hiſpanus.
Petrus Martyr Morellus.
Petrus Maurocenus.
Petrus Merſæus.
Petrus Metropagita.
Petrus Michael.
Petrus Michael Delphinus.
Petrus Monachus.
Petrus alter Monachus.
Petrus Montanus.
Petrus è Monte.
Petrus Montis.
Petrus Morinus.
Petrus Nannus.
Petrus de Natalibus.
Petrus Nebularius.
Petrus Niger.
Petrus è Nongento.
Petrus Numagen.
Petrus Ollicinus.
Petrus Ophmerſenſis.
Petrus de Orbellis.
Petrus de Palude.
Petrus Pannonius.
Petrus Pataunus.
Petrus Paulus Caporellus.
Petrus Paulus Pariſius.
Petrus è Perpiniano.
Petrus Peruſinus.
Petrus Pithatus.
Petrus Pithæus.
Petrus Pinsfeldius.
Petrus Ponetus.
Petrus Pontinus.
Petrus Pramonſtratenſis.
Petrus de Prato.
Petrus Presbyter.
Petrus Primodatus.
Petrus Queſnel.
Petrus Radulphus.
Petrus Ranzanus.
Petrus Rauennæ Epiſcopus.
Petrus Rauennas.
Petrus Raymundi.
Petrus Rebuffus.
Petrus Recordatus.
Petrus Reginaldus.
Petrus Regis.
Petrus Remundus.
Petrus Reueillandi.
Petrus Ribadeneyra.
Petrus Richardus.
Petrus Riga.
Petrus Rimes.
Petrus Ripponenſis.
Petrus de Riuo.
Petrus Robertus.
Petrus Robinus.
Petrus Rodulphus.
Petrus Ronſardus.
Petrus Roſenheimenſis.
Petrus Roſſetus.
Petrus Rubeus.
Petrus Rudolphus.
Petrus Ruſus Cartuſia.
Petrus Salmerius.
Petrus Salunus.
Petrus è Samſona.
Petrus à Sancta fide.
Petrus Sanctius.
Petrus è S. Iulio.
Petrus Santerna.
Petrus Saxo.
Petrus Scala.
Petrus Scarga.
Petrus Schot.
Petrus Scotellus.
Petrus Senonenſis.
Petrus Serranus.
Petrus Siculus.
Petrus Slupick.
Petrus Soto.
Petrus Spirenſis.
Petrus Steuartij.
Petrus Stoches.
Petrus de Stoſſeu.
Petrus Sulpinus.
Petrus Sutor.
Petrus Suuanyngton.
Petrus Syluius.
Petrus è Tarantaſia.
Petrus Tartaretus.
Petrus Thomæ.
Petrus Thomas.
Petrus Thyreus.
Petrus de Trabibus.
Petrus Trauerſinus.
Petrus Trecenſis.
Petrus Trigoſus.
Petrus Trimauella.
Petrus Turellus.
Petrus à Valle.
Petrus Vbaldus.
Petrus Vbaldus iunior.
Petrus Vena.
S. Petrus, Venerabilis.
Petrus Verberius.
Petrus Vielus.
Petrus Vignanus.
Petrus Vinea.
Petrus de Villars.
Petrus Vtinenſis.
Petrus Vvaloncapella.
Philaſtrius.
Phileas de vrbe Aegypti.
Philibertus Hareſſæ.
Philibertus Pingonius.
Philippus Abbas.
Philippus Alberti.
Philippus Alegret.
Philippus de Alexandria.
Philippus Apoſtolus.
Philippus Benitius.
Philippus Bergomas.
Philippus Bergomas alter.
Philippus Biken.
Philippus Boſchierus.
Philippus Boſquerius.
Philippus Bromierdus.
Philippus Ceramites.
Philippus è monte Carlerio.
Philippus Epiſcopus Cretenſis.
Philippus Decius.
Philippus Diaz.
Philippus Dobereiner.
Philippus Eluonenſis.
Philippus Engentinus.
Philippus Faber.
Philippus Fantonius.
Philippus Ferrarienſis.
Philippus Ferarius.
Philippus Florentinus.
Philippus Foreſtus.
Philippus Francus.
Philippus è Greue.
Philippus Groppantes.

Digitized by Google

Philippus Iacobus.
Philippus Kersbel.
Philippus Lombardus.
Philippus Macerius.
Philippus Moncenicus.
Philippus Mucogatta.
Philippus Nerius.
Philippus Operius.
Philippus Otterburgenſis.
Philippus Pariſienſis.
Philippus Paruta.
Philippus presbyter.
Philippus è Pera.
Philippus Peruſinus.
Philippus Riboti.
Philippus Saulus.
Philippus Solitarius.
Philippus Sydita.
Philipphus Varagius.
Philippus Venetus.
Philippus Vulteran.
Philo Carpathius Epiſc.
Philo Iudæus.
Philomuſus Petrus.
Philoponus.
Philoſtorgius.
Philotheus patriarcha.
Philotheus Monachus.
Phebardus.
Photinus de Gallo.
Photius patriarcha Conſtantinopolitanus.
Phylacteria Angelorum.
Phylacteria Scribarum.
Pictabionenſis.
Pictauienſis Synodus.
Pictauenſe Concilium.
Pierius, presbyter.
Pilatus.
Pineda in Iob.
Pinytus Cretenſis.
Pinus Gallus.
Piſanum Concilium.
Piſanum Concilium aliud.
Piſanus Clerus.
Pius I. Pont. Max.
Pius Secundus.
Pius IV. Pont. Max.
Pius V. Pontifex Max.
Placentinum Concilium.
Placentinus.
Placentinus Italus.
Placidus Falconius.
Placidus Parmenſis.
Placidus Romanus.
Placidus Romanus alius.
Platina.
Poëtæ Sacri.
Pogius Brandolinus.
Polonicum Regnum.
Polycarpus.
Polycarpus alter.
Polycrates Epheſiorum Epiſc.
Polycrates alius.
Polychronius Epiſcopus.
Polydorus Virgilius.
Pomerius Maurus.
Pontianus Romanus pontif. Maximus.
Pontificale Romanum.
Pontus Heuterus.
Pontius Carbonellus.
Pontius Diaconus.
Pontius Etropius.
Pontius Pilatus.
Porchetus.
Poſitiuæ Theologiæ Scriptores.
Poßidius Afer.
Poßidonius.
Poßnaniense Collegium.
Pothonius presbyter.
Practica Cancellariæ Apoſtolicæ.
Præparationes ad S. Euchariſtiam.
Præpoſitus Pragenſis Eccleſiæ.
Praxagoras Athenienſis.
Precationes piæ.
Precationes Catholicorum.
Precationum libri.
Primaſius Epiſcopus Africanus.
Priſcillianus Abilæ Epiſcopus.
Proba Falconia.
Probus Hybernus.
Proceßionale S. R. E.
Proceßionale, Ordinis Prædicatorum.
Prochorus.
Proclus Conſtantinopolitanus.
Procopius Diaconus.
Procopius Gazæus Sophiſta.
Procopius Martyr.
Profeßio Orthodoxæ fidei.
Propheta Maiores.
Propertius Reſta.
Proſdocimus de Comitibus.
Proſdocimus Pignolatus.
Proſper Abbas.
Proſper Aquitanicæ Regionis.
Proſper Malauolta.
Proſper Martinengus.
Proſper Roßinus.
Proſper Vrbanus.
Proterius Alexandrinus.
Prouinciale omnium Eccleſiarum.
Prudentius.
Pſalmi & Pſalterium.
Pſalterium.
Pſalmi ſeptem pœnitentiales.
Pſalmorum liber.
Pſalmodia.
Pſalterium B. Virginis Mariæ.
Pſalterium cum magnis notis.
Pſalterium diſpoſitum per hebdomadam.
Pſalterium Romanum.
Pſellus.
Ptolemenſis Synodus.
Ptolemæus Gallus.
Ptolemæus Lucenſis.
Ptolemæus Mendeſius.
Ptolemæus Spaniolus.
Publicolæ epiſtola.
Purgatorium.

Q.

Quadratus Apoſtolorum diſcipulus.
Quercus.
Quietus auctor.
Quini ſextum Concilium.
Quintilineburgenſe Concilium.
Quintilianus Mandoſius.
Quintinus Heduus.
Quintus Aurelius.
Quintus, ſeptimus.
Quodvultdeus.

R.

Rabanus Maurus, qui & Magnentius.
Rabanus Bombellus.
Rabbini Hebræorum.
Raberius Epiſc.
Rabula Epiſcopus.
Radbodus.
Radegundis Sancta.
Radelyf Anglus.
Radeuicus Friſingenſis.
Radulphus Acton.
Radulphus de S. Albano.
Radulphus Ardens.
Radulphus Baldoch.
Radulphus Ciceſtrius.
Radulphus Caggeshale.
Radulphus è Dizeto.
Radulphus Gallus.
Radulphus Eleemoſynarius.
Radulphus Flauiacenſis.
Radulphus Hygeden.
Radulphus Kullei.
Radulphus Marham.
Radulphus Niger.
Radulphus Radiptonus.
Radulphus de Riuo.

Digitized by Google

Radulphus Spaldingus.
Radulphus Strodus.
Rathicius Heduorum.
Ragimbertus Abbas.
Raherius.
Raimundus.
Rainaldus Campanus.
Rainaldus Cluniacenſis Monachus.
Rainaldus Corſus.
Rainaldus Pipernas.
Rainaldus.
Rainerius Abbas.
Rainerius Piſanus.
Rainerius Sachonus.
Rainerius Snoygoudanus.
Ramantinus Florentinus.
Ranulphus Anglus.
Ranulphus Hygreen.
Raphael Abbas.
Raphaelis Bagatæ.
Raphael Bonellus.
Raphael Cæſaris.
Raphael Caſtrucius.
Raphael Maſſæus.
Raphael Nouocomenſis.
Raphael Placentinus.
Raphael Riera.
Raphael Prouaſius.
Raphael Soncinas.
Raphael Venoſtus.
Raphael Volaterranus.
Ratbertus.
Rathbodus Epiſcopus.
Ratherius Veronenſis.
Ratpertus Monachus.
Ratpertus Paſchaſius.
Ratramus.
Rauennate Concilium.
Rauennatenſia Concilia.
Raymundus de Altoponte.
Raymundus Barcinonenſis.
Raymundus Boquerius.
Raymundus Capuanus.
Raymundus Hermanus.
Raymundus Lullius.
Raymundus Martini.
Raymundus de Peniafort.
Raymundi Sylaula.
Raymundus Rigaut.
Raymundus Sabunde.
Rebulus Gallus, nomine Guielmus.
Regiaticina Synodus.
Regienſe Concilium.
Reginaldus Ordinis Prædicatorum.
Reginaldus de Aceto.
Reginaldus Eſtatenſis Epiſc.
Reginaldus Langham.
Reginaldus è Leuiori Campo.
Reginaldus Polus.
Reginaldus Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Reginaldus de Samblacay.
Regino Germanus.
Regula vitæ.
Regulæ Monaſticæ.
Regum liber.
Regum primus, & ſecundus liber.
Regum tertius, & quartus liber.
Reinardus de Frontouen.
Reinardus Conſluentinus.
Reinardus è Laudemburg.
Reinerius.
Reinerius Monachus.
Reinerus Renecius.
Reinerus Snoyus.
Religioſi Ordines.
Remacli Viri Sancti.
Rembertus.
Remigius Antiſiodorenſis.
Remigius Clarus.
Remigius de Gonny.
Remigius Monachus.
Remigius Nanninus.
Remigius Rhemenſis Archiepiſcopus.
Remigius.
Remundus Ruffus.
Renatus Benedictus.
Renatus Chriſtianus.
Repudÿ liber.
Rethicius.
Rhemenſe Concilium.
Rhemenſe Concilium aliud.
Rhemenſis Pſeudoſynodus.
Rhemenſis Synodus.
Rhemenſe aliud Concilium.
Rhemenſis Synodus.
Rhetores.
Rhodon genere Aſianus.
Richardus.
Richardus Anglicus.
Richardus Allus.
Richardus Armacanus.
Richardus Belgraue.
Richardus Billyngham.
Richardus Blyton.
Richardus Briſous.
Richardus de Bury.
Richardus Caiſtre.
Richardus Canonicus.
Richardus Caſtriconenſis.
Richardus Cenomanus.
Richardus Chefer.
Richarbus Ciceſtrius.
Richardus Clapole.
Richardus Cluniacenſis Monachus.
Richardus Couyngton.
Richardus de Cornubia.
Richardus Cruchaden.
Richardus Cunetius.
Richardus Depedale.
Richardus Diuiſienſis.
Richardus Douorenſis.
Richardus Elyenſis.
Richardus Elteſley.
Richardus Eremita.
Richardus Exceſtrienſis.
Richardus Faſtolphus.
Richardus Fyſchacker.
Richardus Flemmynge.
Richardus Florentinus.
Richardus Folsham.
Richardus de Grandiſylua.
Richardus Graſdale.
Richardus Hampole.
Richardus Hannibaldus.
Richardus de Conſcientia.
Richardus Lauingham.
Richardus Maydeſton.
Richardus Mediolanenſis.
Richardus de Melcheſham.
Richardus Northal.
Richardus Nortyngham.
Richardus Pampolitanus.
Richardus Petronus.
Richardus Pictauienſis.
Richardus Porlonde.
Richardus Præmonſtratenſis.
Richardus de Pratellis.
Richardus Radulphus.
Richardus Rhemenſis.
Richardus Rufus.
Richardus de Ruys.
Richardus Saxo.
Richardus Scrope.
Richardus de Senis.
Richardus Smyth.
Richardus Stanittuſti.
Richardus Strauanellius.
Richardus Theologus.
Richardus de S. Victore.
Richardus de Vvetherſet.
Richardus Vvichienſis.
Richardus Vvinchelſea.
Richardus Vvichingam.
Richardus Vvhytforde.
Richerius Gallus.
Richtruda.
Richoldus.
Rimbertus Vir Sanctus.
Riſſidus.
Robertus Alyngton.

Digitized by Google

Robertus Anglus.
Robertus Anglus alius.
Robertus Aquinas.
Robertus Arboricenſis.
Robertus Archidiaconus.
Robertus Arneſij.
Robertus Backon.
Robertus Balo.
Robertus Bale.
Robertus è Baſsia.
Robertus Baſcon.
Robertus Bellarminus.
Robertus Canutus.
Robertus Caraciolus.
Robertus Carmelita.
Robertus Caſsinenſis.
Robertus Ceruinus.
Robertus Cenalis.
Robertus Clarimontis.
Robertus Cleophat.
Robertus Colman.
Robertus Concio.
Robertus Conuton.
Robertus Crucius.
Robertus Curſon.
Robertus Dodeforde.
Robertus Eliphat.
Robertus Fabianus.
Robertus Fiſconenſis.
Robertus Fiuyngham.
Robertus Folioth.
Robertus Gaguinus.
Robertus Gallus.
Robertus Gallus Carmelita.
Robertus Goulettus.
Robertus Groſthede.
Robertus Gryme.
Robertus Guiba.
Robertus Guinnus.
Robertus Hardebius.
Robertus Holkoth.
Robertus Houdeslouus.
Robertus Hugonis.
Robertus Humbleton.
Robertus Ianſonij.
Robertus Iorius.
Robertus Kareuue.
Robertus Ketenenſis.
Robertus Lancellotus.
Robertus Langelande.
Robertus Lincolmenſis.
Robertus de Lyceſtria.
Robertus Lymburgenſis.
Robertus Maſcal.
Robertus Meſſericus.
Robertus Monachus.
Robertus è Monſtrolo.
Robertus Montenſis.
Robertus Ormeshyreus.
Robertus Oxfordius.
Robertus Paſchaſius.
Robertus Perſonius.
Robertus Radiptonus.
Robertus S. Remigij.
Robertus Richardinus.
Robertus Ritche.
Robertus Roſe.
Robertus de Rußia.
Robertus Salopienſis.
Robertus Salisburgenſis.
Robertus Scriba.
Robertus Senalis.
Robertus Shirvuode.
Robertus Shyngleton.
Robertus de Sorbona.
Roberti Stephani Biblia.
Robertus Titius.
Robertus Tuitienſis.
Robertus Tumbeley.
Robertus Turnerius.
Robertus Valdeby.
Robertus de Valle.
Robertus Valſingam.
Robertus Vangionum Dux.
Robertus Vaſthonius.
Robertus Veyſe.
Robertus Vvorſop.
Robertus de Curte.
Rochus Anglus.
Rochus Benedictus.
Rochus Mamerolius.
Rodericus Calagurritanus.
Rodericus Fernardus.
Rodericus à S. Ella.
Rodericus Palentinus.
Rodericus à S. Cruce.
Rodericus è Dubraua.
Rodericus Portuenſis Epiſc.
Rodericus Toletanus.
Rodericus Zamorenſis.
Rodon.
Rodulphus Abbas.
Rodulphus Agricola.
Rodulphus Baynus.
Rodulphus Belga.
Rodulphus è Buſſella.
Rodulphus Clenck Saxo.
Rodulphus Germanus.
Rodulphus Glaber.
Rodulphus Langius.
Rodulphus Orphonius.
Rodulphus è Riuo.
Rodulphus è Rudesheim.
Rodulphus S. Ttrudonis.
Rodulphus è Tuſsiniano.
Rofredus Beneuentanus.
Rogerius Abbas.
Rogerius Albanus.
Rogerius Bachonitanus.
Rogerius Blak.
Rogerius Calcagninus.
Rogerius à Ceſtria.
Rogerius Ciſtertienſis.
Rogerius Computiſta.
Rogerius Chonnoe.
Rogerius Corbeienſis.
Rogerius Crolandienſis.
Rogerius Cœnobij de Cruce.
Rogerius Dymmock.
Rogerius Fuldenſis.
Rogerius Glaſton.
Rogerius de Houeden.
Rogerius è S. Iuone.
Rogerius Onley.
Rogerius Royſeth.
Rogerius Rugoſus.
Rogerius Spirenſis.
Rogerius Sarisburienſis.
Rogerius Treuirenſis.
Rogerius Tuuforde.
Rogerius Valtham.
Rogerius Velpedale.
Rogerius Venray.
Rogerius de Vvindelesher.
Rogerius Torge.
Romana Concilia plura ſuo ordine quoto anno, ac de quibus rebus habita.
Romanus Scotus.
Romanus Sincerus.
Romerius.
S. Romualdus Abbas Camald.
S. Romualdus Albas S. Emmerani.
Romualdus Archiepiſcopus.
Romualdus Scotus.
Romulus Laurentianus.
Rothomagenſe Concilium Generale.
Rothomagenſe Concilium Prouẽzale.
Roricus Vvitton.
Roſarium B. Virginis.
Roſellus Anglus.
Roſetum exercitiorum ſpiritualium.
Roſtangus Berengerius.
Roſuidus Saxonica.
Rouerus Pontanus.
Ruardus Tapperus.
Rudigerus Nemetum Epiſc.
Rudolphus.
Ruffinus Aquileienſis presbyter.
Ruffinus Palladius.
Ruffinus Scauiotus.
Ruffinus Sipius.
Rugerus.

Digitized by Google

Ruricius Episcopus.
Rupertus.
Russia.
Rustici Helfridij.
Ruth historia.
Ruthardus vir Sanctus.
Rutheni.
Rutilius Benzonius.

S.

Saba Abbas.
sabbatius Episcopus.
sabellius.
sabinensis synodus.
sabinus Monachus.
sablonariæ.
sacerdotale.
sacerdotis Institutio.
sacerdotale Ferrariensis Ecclesiæ.
sacramenta nouæ legis.
salegustadiense Concilium.
salernitanus Episcopus.
salimbenus de salimbenis.
salisburgensia Concilia.
salomon.
salomon Monachus.
salon Magister.
salonius Viennensis.
salonæ in Dalmatia.
saluator noster.
saluator Bartholucius.
saluianus Presbyter.
saluus Casteta.
samaritanorum Pentateuchus.
samona.
samson Bedouinus.
samson Cordubensis.
samuel Propheta.
samuel Casentinus.
samuel Casinensis.
samuel Marrochianus.
samuel Edessenæ Ecclesiæ presbyter.
samuel Quikelborgus.
sanctes Bocardus.
sanctes Marmocchinus.
sanctes Pagninus.
sanctes Sauinas.
sanctius.
sancti.
sangallensis.
sangrinus Anglus.
santius Arena.
santius à Porta.
serapion Aegypti Episcopus.
sardicense Concilium.
saturnini tres Auctores.
Sauromanus.
saxo Grammaticus.
scholastica Theologia.
scholastica Virgo Sancta.
scotus.
scriptura sacra.
sebadius Episcopus.
sebastianus Ammianus.
sebastianus Aurezzanus.
sebastianus Barradius.
sebastianus Brant.
sebastianus Broilus.
sebastianus Casinēsis Monachus.
sebastianus Cataneus.
sebastianus è Fabriano.
sebastianus Fabrinus.
sebastianus Flaschius.
sebastianus Gomesius.
sebastianus Heidelauffus.
sebastianus Maccius.
sebastianus Medices.
sebastianus ab Heusenstein.
sebastianus Munsterus.
sebastianus Murrho.
sebastianus Titio.
sebastianus Tuscanus.
sebastianus Verunus.
seciliotæ Chronicon.
secundinus.
secundus Ermianensis Episc.
secundus Piccolatus.
seder Olam.
sedulius.
semeias Propheta.
senatus Bracconius.
seneca.
senonense Concilium.
septuaginta duo Interpretes.
seraphinus Bononiensis.
seraphinus Caballus.
seraphinus Cantonus.
seraphinus Capponus.
seraphinus Cumiranus.
seraphinus Eulesianus.
seraphinus Firmanus.
seraphinus Florentinus.
seraphinus Gerardus.
seraphinus è Marauia.
seraphinus è Merodio.
seraphinus Pagninus.
seraphinus Radius.
serapion Anachoreta.
serapionis sermo.
serapion Antiochiæ Episc.
serapion Thmueos.
serenus.
sergius Confessor.
sergius Constantinop. Episc.
sergius primus Pont. Max.
Sergius Quartus Pontifex Maximus.
Serlo Grammaticus.
Serlo Anglus Monachus.
Sertorius Fontamerius.
Seruanus Scotorum Episc.
Seruasanctus Ordinis Minorum.
Seruasius Edicellius.
Seruatius Clauimontensis.
Seruatius de Lairuelk.
Seruatius Myricanus.
Seruatius Clauis.
Seruorum beatissimæ Virginis.
Seruus Dei Episcopus.
Seuerianus Gauellensis.
Seuerinus Lribomlij.
Seuerinus Binius.
Seuerus Alexandrinus.
Seuerus Malacitanæ Sedis Antistes.
Seuerus Minoricensis Insulæ Episcopus.
Seuerus Rector.
Seuerus presbyter.
Sexta Synodus.
Sextus sub Seuero.
Stagirius.
sibertus de Beca.
sibegnius Modrusiensis Episcopus.
sibithon Germanus.
sibyllæ.
sibrandus Frisius.
sicardus Cremonensis Episc.
sidonium Concilium.
sidonius Apollinaris.
sidonius de S. Sancto.
sifridus de Arena.
sifridus Cirenensis.
sifridus Misnensis.
sigebertus Corbeiensis.
sigebertus Monachus Gemblacensis.
sigismundus.
sillebertus.
siluanus.
siluanus Radius.
silucrius Papa.
silueſter è Balneoregio.
silueſter Gyraldus.
silueſter Mediolanensis.
silueſter Meuccius.
silueſter Papa primus.
silueſter Secundus Pontifex Maximus.
silueſter Prieras.
silueſter Rossanensis.
silueſter Senensis.
siluius Antonianus Card.

Digitized by Google

Simeon Andreas.
Simeon Angelus.
Sanctus Simeon genere Armenus.
Simeon Iunior.
Simeon Metaphrastes.
Simon cuiusdam.
Simon Affligemensis.
Simon Anglus.
Simon Baringuedus.
Simon Belga.
Simon de Bertis.
Simon Bononiensis.
Simon Brabantinus.
Simon Brenguerius.
Simon Burnestou.
Simon è Cassia.
Simon Calius.
Simon Corbeiensis.
Simon è Corroy.
Simon Cremonensis.
Simon Fontanus.
Simon Fraxinus.
Simon Ganus.
Simon Hafflighemensis.
Simon Iacumæus.
Simon de Ionuille.
Simon Issepus.
Simon de Langton.
Simon Maiolus.
Simon Maricinus.
Simon Petrus.
Simon Pontanus.
Simon Simonidæ.
Simon Sothray.
Simon Spirensis.
Simon Stokius.
Simon Tornacensis.
Simon Bonaquitius.
Simon Verepæus.
Simphorianus.
Simplicianus.
Simplicius Pontifex.
Simbaldus.
Sinense Regnum.
Sirach.
Siricius Pont. Max.
Sisinius Patriarcha Constantinopol.
Sisiud.
Sixtus Athenienſis Philosophus.
Sixtus Episcopus.
Sixtus Medices.
Sixtus Poncellus.
Sixtus Sartorius.
Sixtus Papa secundus.
Sixtus Quartus Pontifex Maximus.
Sixtus Quintus Pontifex Maximus.
Sixtus Senensis.
Sixtus Vicedominus.
Smaragdus Abbas.
Societas Iesu.
Socrates Constantinopolitanus.
Soebadius Episcopus.
Solgo Fortenam.
Solitarius.
Sophonia Prophetæ.
Sophonias.
Sophronius.
Sophronius Patriarcha Hierosolymit.
Soter Fontanus.
Sozomenus Salaminius.
Sozomenus fruſtra.
Sozomenus presbyter.
Spalense Concilium.
Sparanus.
Speculum pro Christianis seductus.
Speculum magnum exemplorum.
Speculum Missæ.
Speculum Morale.
Speculum perfectionis Christianæ.
S. Spiridionis Confessor.
Spiritus Angosciolus.
Spoletina Synodus.
Spongia.
Stampense Concilium.
Stanislaus Carneuius.
Stanislaus Christanorius.
Stanislaus Crodicius.
Stanislaus Hosius Card.
Stanislaus Karncouius.
Stanislaus Orichouius.
Stanislaus Rescius.
Stanislaus Socolouius.
Stellarum corona duodecim B. Virg. Mariæ.
Stephanardus è Vicomercato.
Stephanus Anglicus.
Stephanus Anglus.
Stephanus Archiepiscopus.
Stephanus Auferius.
Stephanus Baronis.
Stephanus Bisontinus.
Stephanus Brouune.
Stephanus Brulifer.
Stephanus Caietanus.
Stephanus Conuentius.
Stephanus Dorobernensis.
Stephanus Eduensis.
Stephanus Ephesius.
Stephanus Eyton.
Stephanus Facinus.
Stephanus Gardinerius.
Stephanus Gerlachius.
Stephanus Gillettus.
Stephanus Gormelanus.
Stephanus Halberstatensis.
Stephanus Hardingus.
Stephanus Heduensis.
Stephanus Hispanus.
Stephanus Hoest.
Stephanus Langton.
Stephanus Leinatius.
Stephanus ex Clerico.
Stephanus Lindij.
Stephanus Lucinianus.
Stephanus Mediolanensis.
Stephanus Monachus.
Stephanus alter Monachus.
Stephanus alter Monachus.
Stephanus Nutius.
Stephanus Parisiensis Episc.
Stephanus Paris.
Stephanus Petringonensis.
Stephanus Polacus.
Stephanus Nonus pontifex Maximus.
Stephanus Protomartyr.
Stephanus de Prouincia Galliæ.
Stephanus è Salmiaco.
Stephanus Salazarius.
Stephanus Salutatus.
Stephanus Tarentinus.
Stephanus Tregleacius.
Stephanus Tritheitæ.
Stephanus Vnebertus.
Stephanus Vestanus.
Stephanus Vopolnus.
Stephanus Vvinton.
Stephanus Vvithebiensis.
Stimulus virtutum.
Sterlengerius.
Storacius Theologus.
Strabo Monachus.
Strabus Monachus.
Strodus Anglus.
Sueßionense Concilium.
Suffridus Petrus.
Suuessus.
Sugerius Abbas.
Suidas, Græcus scriptor.
Sulcardus Anglus.
Sulpitius Seuerus.
Sulto Germanus.
Sutrinum Concilium.
Syagridus.
Syluanectense Concilium.
Syluerius Pont. Max.
Sylueſter Pont. Max.
Syluius Antonianus.

Syluius Tintus.
Symbola Fidei.
Symbola tria.
Symeon Iunior.
Symeon Logotheta.
Symeon Metaphraſtes.
Symeon Meſopotamia.
Symeon Theſſalonicenſis.
Symmachus Papa.
Symmachus tertius.
Symmachus vir Conſularis.
Symphorianus Grigmannus.
Symphorianus Champerius.
Syneſius Cyrenenſis.
Synopſis de hominis excellentia.
Synopſis ſeptem ſanctorum Conciliorum.
Synodus Prouincialis.
Syra editio Bibliorum.
Syrach Sapientia.
Syricius.
Syricus Alexandrinus.
Syrmienſe Concilium.

T.

Tabernaculum.
Tabula Confeſſariorum.
Tabulæ Decalogi.
Talmud, & Targum.
Tancredus I. C. Doctor.
Taraſius Conſtantinopolitan. Patriarcha.
Targethus.
Tarraconenſe Concilium.
Tarſiani.
Tartari.
Tatianus.
Tatianus alius Aſſyrius.
Taurellus Fola.
Taurinus Cobulinus.
Telenſe Concilium.
Teleptenſe Concilium.
Teleſphorus Monachus.
Teleſphorus Pont. Max.
Terentius Chriſtianus.
Tereſa de Ieſu.
Teleſphorus Coſentinus.
Temporis ratio.
Terra ſancta.
Tertullianus.
Tertullus.
Teruanus.
Teſtamentum duodecim Patriarcharum.
Teſtamenti Noui Græca editio.
Teſtamenti Noui Syriaca editio
Teſtamentum Vetus & Nouum.
Tetrapla.
Thadæus Apoſtolus.
Thadeus Dini.
Thadæus Peruſinus.
Thaddæus Peluſienſis.
Thaddæus Piconius.
Thaddæus Vrbeuetanus.
Thalaſſius Africanus.
Thalmud.
Tharaſius.
Thargum.
Theanus Poeta.
Theatrum terræ Sanctæ.
Theatrum Mundi minoris.
Theatrum vitæ humanæ.
Thebaldus.
Themiſtius Eugenij F.
Theobaldus Abbas.
Theobaldus Rex Nauarræ.
Theobaldus Stampenſis.
Theobaldus Tamerus.
Theobaldus Veronenſis.
Theobaldus è Vigorie.
Theoctiſtus presbyter.
Theodatus.
Theodatus Leodienſis.
Theodoricus Abbas.
Theodoricus ſancti Albani Monachus.
Theodoricus Andreæ.
Theodoricus de Apoldia.
Theodoricus Arnuelde.
Theodoricus Belga.
Theodoricus Caßinenſis Monachus.
Theodoricus Croatiæ Epiſcopus.
Theodoricus Greſemundus.
Theodoricus de Herxen.
Theodoricus Hirſfeldienſis.
Theodoricus Ioher.
Theodoricus Kerberus.
Theodoricus S. Matthiæ.
Theodoricus Monachus.
Theodericus de Oſſenbruk.
Theodericus de Suſten.
Theodericus Thuringius.
Theodericus Treuirenſis.
Theodericus Vrias.
Theodericus de Friburgo.
Theodinus Caßinenſis.
Theodolus.
Theodonenſe Concilium.
Theodoretus.
Theodoretus alter.
Theodoricus.
Theodorus Abucaras.
Theodorus Anagnoſtes.
Theodorus Amaſeæ Epiſc.
Theodorus Ancyranus.
Theodorus Antiochenæ Eccleſiæ presbyter.
Theodorus Balſamon.
Theodorus Beneuentanus.
Theodorus Canterus.
Theodorus Cantuarienſis.
Theodorus Carum.
Theodorus Conſul.
Theodorus Diaconus.
Theodorus Ducas Laſcharis.
Theodorus Edeſſenus.
Theodorus diſcipulus ſancti Galli.
Theodorus Gaza.
Theodorus Graminæus.
Theodorus Gregorius.
Theodorus Hagiopolitanus.
Theodorus Heraclia.
Theodorus Lector.
Theodorus Magiſter.
Theodorus Malcotius.
Theodorus Maſius.
Theodorus S. Matthiæ.
Theodorus Meliteniotes.
Theodorus Mopſueſtenus.
Theodorus Neocæſarienſis.
Theodorus Pauper.
Theodorus Peltanus.
Theodorus Petreus.
Theodorus presbyter.
Theodorus alter presbyter.
Theodorus presbyter in Cœleſyria.
Theodorus presbyter Antiochenæ Eccleſiæ.
Theodorus presbyter Græcus.
Theodorus presbyter Rhætenſis.
Theodorus Prodromus.
Theodorus Pulmannus.
Theodorus in Cœnobio Raithu.
Theodorus Rubeus.
Theodorus Scotorum Archiepiſcopus.
Theodorus Siceota.
Theodorus Straitamannus.
Theodorus Studites.
Theodorus Rullius.
Theodorus Tharſi Epiſcopus.
Theodoſianus Codex.
Theodoſius Cœnobiarcha.
Theodoſius Monachus.
Theodoſius Rex.
Theodotion.
Theodotus Ancyræ.
Theodulphus.
Theodulus.
Theofridus Abbas.
Theofridus S. Vvillibrordi.
Theognoſtus Alexandrinus.
Theoleſphorus Coſentinus.

Digitized by Google

Theologia.
Theologia Mystica.
Theologia S. Thomæ.
Theologici Vocabularij Compendium.
Theologiæ Compendium.
Theologicarum Quæstionum Flores.
Theologorum duorum cõciliatio.
Theomachia Caluinistica.
Theophanes Byzantij.
Theophanes Ceramcus.
Theophanes Episcopus Nicææ.
Theophilus.
Theophilus Alexandriæ Episc.
Theophilus Antecessor.
Theophilus Antiochenus.
Theophilus Brixianus.
Theophilus Burgundus.
Theophilus Cæsareæ Palæstinæ.
Theophilus Cassinesis Monachus.
Theophilus Fridanus.
Theophilus Folengius.
Theophilus Senensis.
Theophilus Trenicinatus.
Theophilus à Varano.
Theophrastus Bonius.
Theophylactus Aegyptius.
Theophylactus Bulgariæ Archiepiscopus.
Theophylactus Monachus.
Theophylactus Simocates.
Theorianus Orthodoxus.
Theotimus Scythiæ.
Thesaurus Enarrationum.
Thesaurus laudum beatissimæ virginis.
Thesaurus Christianorum.
Thesaurus precum.
Thesaurus Sacerdotalis.
Theudus vir Beatus.
Tietmarus Monachus.
Thimo Monachus.
Thobias.
Thomas de Ales.
Thomas Anglicus.
Thomas Anglus.
Thomas Antonij Senensis.
Thomas Apostolus.
Thomas Aquinas.
Thomas de Argentina.
Thomas Ascheborne.
Thomas Badia.
Thomas Baiocensis.
Thomas Beaulxamis.
Thomas Bekinton.
Thomas Bonimsonius.
Thomas Bonus.
Thomas Borstale.
Thomas Borchier.
Thomas Bozius.
Thomas Brabantinus.
Thomas Branduandinus.
Thomas Brinton.
Thomas Britto.
Thomas Brixiensis.
Thomas Brome.
Thomas Bungey.
Thomas Burchier.
Thomas Caietanus.
Thomas Campegius.
Thomas Campensis.
Thomas Cantipratensis.
Thomas Cantuariensis.
Thomas Castelforde.
Thomas Caxanus.
Thomas de Cellano.
Thomas de Ceperano.
Thomas Chalbam.
Thomas à Chaues.
Thomas Cistertiensis.
Thomas à Clauibus.
Thomas Colbius.
Thomas Diplouatarius.
Thomas Dockinge.
Thomas Donatus.
Thomas ab Ebulo.
Thomas Eclescon.
Thomas Edunardston.
Thomas Eggerus.
Thomas Elysij.
Thomas Fazellus.
Thomas Firmanus.
Thomas Fyle.
Thomas Gallus.
Thomas Garzonius.
Thomas Gascogne.
Thomas Galensis.
Thomas de Hales.
Thomas Hardingus.
Thomas de Hasselbach.
Thomas Hasylwolde.
Thomas Herentalius.
Thomas Hybernicus.
Thomas Iacomellus.
Thomas Illyricus.
Thomas Iorsius.
Thomas de Kempis.
Thomas Languesrodius.
Thomas Lombardus.
Thomas Lombe.
Thomas Louanienſis.
Thomas Lyle.
Thomas Maldon.
Thomas Malleolus.
Thomas Matthei de Sardis.
Thomas Morus.
Thomas Murner.
Thomas Nerius.
Thomas Oceleus.
Thomas Otteburus.
Thomas Palmer.
Thomas Paz.
Thomas Pencketh.
Thomas Peuerelus.
Thomas de Plantis.
Thomas Pontinus.
Thomas Pulcher amicus.
Thomas Radelyf.
Thomas Radinus.
Thomas Rodburnus.
Thomas Ryngstede.
Thomas Saluiettus.
Thomas Scrope.
Thomas Spenserus.
Thomas Spermam.
Thomas Stapletonus.
Thomas Stancham.
Thomas Stella.
Thomas Steubes.
Thomas de Sturei.
Thomas Suetonius.
Thomas Teutonicus.
Thomas Teuto.
Thomas Theacinus.
Thomas Thomasinus.
Thomas Toletanus.
Thomas de Trugillo.
Thomas Tudertinus.
Thomas de Turrecremata.
Thomas Valdensis.
Thomas de Valentia.
Thomas Valsingham.
Thomas Vigleuanensis.
Thomas Villanouanus.
Thomas Vinkecombe.
Thomas Vinterton.
Thomas de Vio.
Thomas Virley.
Thomas de Vlleya.
Thomas Volfius.
Thomas Porcacius.
Thomasinus Ferrariensis.
Thonellus Belga.
Tiberianus Baticus.
Tibullus.
Tichonius.
Tikun Sophrim.
Ticinense Concilium.
Tilemannus Bredenbachius.
Tilemannus Sigebergensis.
Tilmannus Aquensis.
Tilmannus Burchensis.
Tilmannus Dulmanensis.
Tilmannus de Hachemberg.
Tilpinus.
Timannus.

Digitized by Google

Timotheus Alexandrinus.
Timotheus Balmenſis.
Timotheus Epiſcopus.
Timotheus Lyſtrenſis Epiſcopus.
Timotheus presbyter.
Titus Boſtrorum Epiſcopus.
Tiſtanus Liſcainus.
Tobias.
Tobias Monachus.
Toletana Concilia.
Toletana Eccleſiæ hiſtoria.
Toletanum primum Concilium.
Toletanum Concilium ſecundum.
Toletanum Concilium tertium.
Toletanum aliud Concilium.
Toletanum Concilium quartum.
Toletanum quintum Concilium.
Toletanum Concilium ſextum.
Toletanum Concilium ſeptimũ.
Toletanum Concilium octauum.
Toletanum Concilium Nonum.
Toletanum Concilium decimum.
Toletanum vndecimum Concilium.
Toletanum duodecimum Concilium.
Toletanum decimumtertium Cõcilium.
Toletanum decimum quartum Concilium.
Toletanum decimum quintum Concilium.
Toletanum decimumſextũ Concilium.
Toletanum decimumſeptimum Concilium.
Toletanum decimumoctauũ Concilium.
Toletanum Concilium ſub Gundemaro Rege.
Toletanæ Eccleſiæ hiſtoria.
Toloſanum Concilium Generale.
Toribius Epiſcopus.
Toribius Motolinaus.
Toſtatus.
Toſſanus Roſſetus Gallus.
Traditionẽs Apoſtolicæ.
Traianus.
Traiectenſis Synodus.
Trebatius Marcotus.
Trecenſis Synodus.
Trecenſia tria Concilia.
Tremellius quidam.
Tremonienſis Synodus.
Tremonienſium Catholicorum defenſio.
Tres libri.
Treuirenſe Concilium.
Triburienſe Concilium.
Tridentina Concilia.
Tridentina Synodi Acta.
Trinitas Sanctiſſima.
Tripartita hiſtoria Eccleſiaſtica.
Triphyllius Cypri.
Troianum Concilium.
Troia in Apulia Concilium.
Troia in Regno Neapolitano Concilium.
Troylus Maluetius.
Trullanum Concilium.
Trumherus Gedlingenſis.
Tryphon Origenis auditor.
Tudenſis.
Tullenſe Concilium.
Tundalus Hybenus.
Turcæ, ſiue Turci.
Turci Ruſſi.
Turgotus Dulmenſis.
Turibius Aſturicenſis.
Turonenſe Concilium.
Turonenſe Concilium aliud.
Turonenſe aliud Concilium.
Turonenſe item Concilium.
Turpinus Rhemorum.
Turſtinus Eboracenſis.
Tyberianus Baticus.
Tyndarus.
Typhernus quidam.
Tyri Synodus.

V.

Vade mecum liber.
Vairus.
Valafridus Strabus.
Valentinum Concilium.
Valentinum Concilium in Hiſpania.
Valpurga.
Valentinianus Imp.
Valentinus Laurentius.
Valentinus Leuchtius.
Valentinus Miſnenſis.
Valentinus de Camerino.
Valerianus Bergomenſis.
Valerianus cognatus S. Eutherij Epiſcopi.
Valerius Abbas.
Valerius Gallus.
Valerius Polydorus.
Valterus Brinchel.
Valterus Brugenſis.
Valterus Cepton.
Vandelbertus.
Vaſatenſe Concilium.
Vaſionenſe Concilium.
Vbertinus Caſalenſis.
Vdaliſcalcus.
Vdalricus Auguſt. Epiſcopus.
Vdalricus Argentoratenſis.
Vdalricus Germanus.
Vdalricus Herlinger.
Vdalricus à Lentzburg.
Vdalricus Zaſius.
Vdalſcalcus Abbas.
Veingartenſis Monachus.
Venantius Honoratus.
Venericus Vercellenſis.
Venetum Concilium.
Ventura Minardus.
Venturinus Bergomas.
Verbum Dei.
Vercellenſe Concilium.
Verecundus presbyter.
Vernerus Abbas.
Vernerus Roleuinck.
Veronenſis Diœceſis.
Verus Epiſcopus Hiſpalenſis.
Veſſellus dictus Lux Mundi.
Vffingius Vorcomienſis.
Vguentinus Canonicus.
Victor Antiochenus.
Victor Capuanus Epiſcopus.
Victor Carben.
Victor Cartennæ.
Victor Commenenſis.
Victor Epiſcopus.
Victor Epiſc. Carthaginienſis.
Victor Giſelinus.
Victor XIII. Pont. Max.
Victor Tmuenſis Eccleſiæ.
Victor Vangionum.
Victor Vticenſis Epiſcopus.
Victorianus Bucomus.
Victorienſis Synodus.
Victorinus Afer.
Victorinus Aquitanicus.
Victorinus ab Aucrſa.
Victorinus Lampadius.
Victorinus Manſo.
Victorinus Maßlienſis Rhetor.
Victorinus Pitabonienſis.
Victorius Reatinus.
Victorius Scialach.
Victorius Ziliolus.
Viennenſe Concilium.
Viennenſe Concilium aliud.
Viennenſis Synodus.
Vigianus Scotus.
Vigilantius presbyter.
Vigilius.
Vigilius Diaconus.
S. Vilbertus Carnotenſis.
Vilco Iaerſma.
Vilelmus.
S. Vilfridus Friſius.

Digitized by Google

Vilalpandus Hispanus.
Villa Sancta.
Villamontius Gallus.
Villeramus Germanus.
S. Villibaldus Frisius.
S. Villibrordus Frisius.
Vinandus de Stega.
Vincentius Vandellus.
Vincentius Barsius.
Vincentius Bellouacensis.
Vincentius Brunus.
Vincentius Burginus.
Vincentius Campanus.
Vincentius è Casali.
Vincentius à Castro nouo.
Vincentius Ciconia.
Vincentius Conuentrianus.
Vincentius Ferrarius.
Vincentius Flumarensis.
Vincentius Giacharus.
Vincentius Gruner.
Vincentius Iustinianus.
Vincentius Lirinensis.
Vincentius Mainardus.
Vincentius Merius.
Vincentius Pellegrinus.
Vincentius presbyter.
Vincentius Petra Sancta.
Vincentius Quirinus.
Vincentius alter Quirinus.
Vindichinus Monachus.
Vintoniensis Synodus.
Vintoniense Concilium.
Vintoniense Concilium Generale.
Virgilius Ceparius.
Virgilius Salisburgensis.
Virgilius Soliuagus.
Viridarium Sanctorum.
Vita & miracula Domini nostri Iesu Christi.
Vita Sanctorum.
Vitaliani Papæ.
Vitalis è Furno.
Vitalis Zuccolus.
Vitas Patrum.
Vitellius Afer.
S. Vitho Frisius.
Vitus Materanus.
Vitus Miletus.
Vlbertus.
Vldaricus Zosius.
Vlricus Engelbertus.
Vlricus alter Teuto.
Vlricus de Vrimaria.
Vmbertus Heduus.
Vmbertus Locatus.
Vmbertus Silua Candida.
Vmfridus Neckton.
Vocabularium Theologicum.
Voconius Castellanus.
Volckmarus Abbas.
Volfnardus monachus.
Volfgangus Sedelius.
Volnardus Vvengerus.
Volusianus.
Vormatiensis secunda Synodus.
Vormatiense Concilium.
Vranius.
Vrbanus Deuericus.
Vrbanus Primus pontifex Maximus.
Vrbanus II. Pont. Max.
Vrbanus III. Pont. Max.
Vrbanus V. Pont. Max.
Vrbanus VI. Pont. Max.
Vrsinus Monachus.
Vrspergensis Abbas.
Vrsula Cynosura.
Vsellensis Diœcesana Synodus.
Vsuardus.
Vtho.
Vvalafridus Germanus.
Vvalericus vir Sanctus.
Vvalpurga.
Vvalterus Disse.
Vvalterus oriundus.
Vvandelbertus Germanus.
Vvarmannus Episcopus.
Vvarnerus Anglus.
Vvarnerus de Botis.
Vverembertus Curiensis.
Vveremboldus Monachus.
Vvernerus Abbas.
Vvernerus Koleuink.
Vvilbertus Anglus.
Vvilbertus Deirus.
Vvilbertus Tornacensis.
Vvichardus Baro.
Vviguleus Hund.
Vvilbertus Alemanus.
Vvilbertus Carnotensis Episc.
Vvilfridus Ripanensis.
Vvilhelmus.
Vvileramus Germanus.
S. Vvilibaldus Sueuus.
S. Vvilibrordus Episcopus.
Vvinandus de Stega.
Vvinduchindus.
S. Vvinfridus Frisius.
Vvestmonasteriense Concilium.
Vvolfgangus Dellnigerus.
Vvolfgangus Iacobus.
Vvolfgangus Kyriander.
Vvolfgangus Sedelius.
Vvolphelmus Abbas.
Vvolstannus Anglus.
Vvormatiense Concilium.
Vvladislauiensis Synodus.
S. Vvalfrannus Frisius.
Vulgata editio Bibliorum.
Vvenefridus Anglus.

X.

Xerses.
Xiphilinus.
Xystus pontifex, & Martyr.
Xystus primus, secundus, &c. pontifices Maxx.

Y.

Ydacius.
Yuuandus Tolosanus.
Yuo Carnotensis.
Yuo Magister.
Yuo Tarterius.

Z.

Zacharias Adrianus.
Zacharias Chrysopoleos.
Zacharias Ferrerius.
Zacharias Florentinus.
Zacharias Hierocæsareæ.
Zacharias Lilius.
Zacharias Lippeloo.
Zacharias Propheta.
Zacharias pater Ioannis Baptistæ.
Zacharias Mitylenensis.
Zacharias Polychronij filius.
Zacharias Rhetoris.
Zacharias Vicentinus.
Zefyrinus.
S. Zeno Veronæ Episcopus.
Zenobius Acciaiolus.
Zenobius Prologus.
Zepherinus.
Zonaras.
Zoroaster.
Zosimas.
S. Zosimus Græcus.

Finis Indicis Auctorum Tomi Secundi.

APPA-

APPARATVS

Ad Scriptores, qui non ſunt Eccleſiaſtici, extant in Bibliotheca Selecta eiuſdem Auctoris, in cuius Bibliothecæ poſtrema præter Romanam, Editione Veneta & Colonienſ. (quæ quidem ſunt auctiores & diſtinctiores) agitur de Ratione Studiorum.

Ad

Philoſophiam veram, ad Platonicam, ad Peripateticam.
Iuriſprudentiam.
Medicinam.
Mathematicas diſciplinas. Vbi & de Muſica, de Architectura, de Geographia.
Hiſtoricos omnium gentium.
Poeticen. Vbi & de Pictura.
Artem oratoriam. Vbi & de ratione concionandi, ac Epiſtolas ad omnium hominum genera conſcribendi, cum Appendice de Miſcellaneis quibuſdam Scriptoribus.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON *1895*

Digitized by Google

ANTONII POSSEVINI SOCIETATIS IESV APPARATVS SACER.

BIBLIOTHÈQUE DE LA VILLE LYON 1895

LA

LABORANS, (ita enim proprionomine dictus) S. R.E. Presbyter Cardin. tit. S. Mariæ trans Tiberim, antea verò Diaconus S. Mariæ in Porticu Philosophus, & Theologus insignis edidit an. Dom. 1182. elaboratissimum, (vt Baronij Card. verbo vtar;) Canonum Collectionem. Extat item eius opus ad Maiorem magnum Siciliæ Ammiratum. De Iusti iustitiæ rationib. quadripartitũ. Opus ad Hugonem Panormitanũ Archiepiscopum, idoq; tripartitũ. Epistolã ad Hugonẽ (fortè eundem) cõtra Sabellianos rursum reuiuiscẽtes. Alteram ad Viuianũ Car. tit. S. Stephani in monte Cœlio. De Appellationibus; quæ nõ integra sed recisa legitur. Continet has omnes laborantis lucubrationes Codex membranaceus Basilicæ S. Petri in Vrbe. To. Anna. 12.

LACEDAEMONIAE Metropolis. Extat in Bibliothec. Vaticana m. s. Græcè πρόσταγμα βασιλικὸν ἐπὶ τῇ μεταθέσει τοῦ ἐπισκόπου τρίτου εἰς τὴν τῆς λακεδαιμονίας μητρόπολιν. hoc est. Mandatum Regium in transpositione Episcopi tertij ad Metropolim Lacedæmoniæ.

LACTANTIVS Arctarius, Ord. Minorum, Ceroponitanus, Calaber, Ord. Min. Theologus, edidit Conciones Italicè ab se conscriptas, & habitas. Pia item Poemata tam Latinè, quàm Italicè.

LACTANTIVS Domaninus, Mantuanus, Ordin. Carmelitarum, Theologus, edidit Mantuæ apud Franciscum Osanam Opus à se conscriptum De prouidentia Dei in duos Tomos partitum.

In quorum primo agitur De contigentia, Necessitate, Casu, Fortuna, De scientia Dei. De Sapientia humana. De Libero arbitrio. De Diuina gratia.

In secundo autem, De Creatione, ac rerum dispositione, atque de Ideis. Rursus De Diuina Prouidentia, & Fato, De Prædestinatione, De Reprobatione.

Reliquit autem, quæ necdum prælo fuere subiecta. Expositionem in Epistolam quandam (vt ferebatur) Sibyllæ. In tertium Sent. In Proæmium Physicorum, & Metaphysices Aristotelis. Quæstionum De primo cognito. De animæ immortalitate secundum Aristotelem. De fine Hominis. In Proemium Primd Partis Summæ D. Thomæ Aquinatis.

LACTANTIVS, qui & *Lucius Cœlius Lactantius Firmianus* dictus est, Africanus, & Africani Arnobij insignis Rhetoris, qui contra Gentiles scripsit, discipulus, sub Diocletiano principe accitus, (vt habet Hieronymus in Catalogo) cum Flauio Grammatico, cuius de Medicinalibus compositi extabant libri, Nicomediæ Rhetoricam docuit. ac penuria discipulorum (ob Græcam videlicet Ciuitatem) ad scribendum se contulit. *Habemus* (ait idẽ Hieronymus) *eius Symposium, quod adolescentulus scripsit Africæ, & ὁδοιπορικὸν de Africa vsque ad Nicomediam, hexametris scriptum versibus, & alium, qui inscribitur Grammaticus; & pulcherrimum de Ira*

Dei, & Institutionum Diuinarum aduersum gentes libros septem, & ἐπιτομὴν eiusdem Operis in libro vnd acephalo, & ad Asclepiadem libros duos, ad Demetrianum auditorem suum Epistolarum libros duos, ad eundem de Opificio Dei, vel formatione hominis, librum vnum. Hic in extrema senectute magister Cæsaris Crispi filij Constantini in Gallia fuit, qui postea à Patre interfectus est.

Porro iustam quidem scribendi rationem Lactantius se habuisse scripsit, nisi interior ei Theologiæ notitia defuisset. De ratione scribendi sic ille primo libro ca. 4. Diuinarũ Institutionum. *Ii ergo, de quibus dixi, cum præsente me, ac dolente, sacrilegas suas litteras explicassent, & illorum superba impietate stimulatus, & veritatis ipsius conscientia, vt ego arbitror, suscepi hoc munus, vt omnibus ingenij mei viribus accusatores iustitiæ refutarem: non vt contra eos scriberem, qui paucis verbis obteri poterant, sed vt omnes, qui vbiq; idem operis efficiunt, aut effecerunt, vno simul impetu profligarem.* Et quidem ann. Dom. 316. Libros istos Diuinarum Institutionum elucubrauit, quo anno Licinius Ecclesiam Christi persequebatur, atque aduersus illum à Constantino Magno parabatur expeditio. Quamobrem & in Præfatione eorum librorum ad ipsum Constantinum prædixit, quæ de Clade Licinij fuere subsecuta.

Iudicium Antiquorum Patrum de Lactantio.

At Damasus Pont. Max. Hieronymo scribens, quid senserit de Lactantio, his verbis Epist. quæ extat apud Hieronymum 124. exposuit. *Fateor* (inquit) *quippe tibi: eos, quos iam pridem Lactantij dederas libros, ideo non libenter lego, quia & plurimæ Epistolæ in eis vsque ad mille spatia versuum tenduntur, & rarò de nostro dogmate disputant: quo fit, vt & legenti fastidium generet longitudo, & si qua breuia sunt, Scholasticis magis sint apta, quàm nobis, de metris, & regionum, situ, & philosophis disputantia.* Hieronymus item Epist. 13. ad Paulinum ait: *Lactantius quasi quidam fluuius eloquentiæ Tullianæ vtinam tam nostra confirmare potuisset, quàm facile aliena destruxit.* Ita Hieronymus, cui in Epist. 83. visi sunt quasi Dialogorum Ciceronis Epitome libri illi septem, & alij De Ira, & Opificio Dei. Scripsit enim ad Magnum *Septem libros aduersus gentes Arnobius edidit, totidemq; discipulus eius Lactantius, qui de ira quoque atq; Opificio Dei duo volumina condidit, quos si legere volueris, dialogum Ciceronis in eis excerptum reperies.* Quin & in Epist. ad Galatas lib. 2. ca. 4. cum quorundam lapsus notasset, subdit: *Hoc ideo, quia multi per imperitiam Scripturarũ (quod & Firmianus in octauo ad Demetrianum Epistolarum libro facit) asserunt Spiritum S. sæpe Patrem, sæpe Filium nominari.* Quæ caussa fuit, cur etiam Gelasij Pōt. Max. iudicio in Conc. Rom. in Decreto De libris authenticis, & apocryphis, censeantur apocrypha Lactantij Opuscula. Sanè idem Hieronymus in Apologia ad Pammachium, & ad Oceanum ait: *Lanctantius in libris suis, & maximè in Epistolis ad Demetrianum Spiritus Sancti omnino negat substantiam, & errore iudaico dicit eum ad Patrem referri, vel ad filium, & ad sanctificationem vtriusq; personæ, sub eius nomine demonstrari. Quis mihi interdicere potest ne legam eius Institutionum libros, quibus contra Gentes scripsit fortissimè, quia superior sententia detestanda est?*

Recentiorum Iudicium, & labor in emendando Lactantio.

Sed & hoc æuo non defuerunt, qui propiorem limam emendationi Operum Lactantij adhibuerunt: duo inprimis, Antonius Raudensis, cuius censura egere censore existimatur, (nam & eam Franciscus Philelphus Lectantium defendens reprehendit lib. 4. Epistolarum) & Michael Thomasius, cuius Notæ vna cum Lactantij Operibus prodierunt, expressæ typis ann. 1587. apud Plantinum Antuerpiæ, quemadmodum post biennium, hoc est ann. 1589. Parisijs quoque insertæ sunt ipsi Lactantio in secunda Editione Sanctorum Patrum. Verumtamen Lactantij lib. 4. cà. vltim. locum non bene restitutum, Cæsar Baronius Cardinal. Aannal. Tomo 3. sub ann. 315. pag. 133. primæ Rom. editionis restituit. Et quidem Lactantius ibidem sic habebat: *Cum enim Phryges, aut Nouatiani, aut Valentiniani, aut Marcionitæ, aut Antropiani, aut Ariani, seu quilibet alij nominantur, Christiani esse desierunt ij, qui Christi nomine amisso, humana & externa vocabula induerant.* hæc Lactantius, quæ est & omnium exemplarium, & nouem qui extant in Vaticana Bibliotheca, & Aldini, vetus, & germana lectio. At nescitur vnde fuerit expunctum in Lactantio abs se emendato, illud. *Aut Ariani.* Caussam putat fuisse Baronius, quod in Præfatione Lactantiæ præfixa asseritur, Lactantium suos scripsisse libros, antequam hæresis Ariana prodijsset: nam ait: *Quòd aliqui hunc auctorem accusent, ferendum nullo modo est, cum ipse ante Arium vixerit, & scripserit.* Atqui inquit Baronius Cardinal. multò solertius, & verius dixisset. Quomodo Lactantius ab aliquo Arianus censeatur, cum multis alijs in locis in confessione veræ fidei Ario aduersetur, & adeo perspuicuè in citato superius loco Ariana ab eo taxatur,

tur hæreſis, & inter alias hæreſes annumeratur?

Lactantium autem tempore Arij vixiſſe, atque ſcripſiſſe, euincit ſolidis argumentis eodem in To.3. Annal.Baron.Card.non vno in loco.

Atqui Lactantius lib.7.c.24.25.& 26.Diuinarum Inſtitutionum vna cum Papia, Irenæo, Iuſtino, Tertulliano, Apollinari, alijſque nonnullis, nõdum ſatis expenſa veritate, vt ho c.36. Ezechielis Hieronymus refert, putauit prælium Gog,& Magog futurum mille annis poſt mortem Antichriſti. Scribit enim finitis ſex annorum millibus ab Orbe condito, venturum Antichriſtum,& regnaturum tribus annis cum dimidio, tunc occidendũ Antichriſtum, apparitorum Chriſtum, futuram reſurrectionem,& regnaturos Sanctos cũ Chriſto hic in Terris mille annis, in ſumma pace, & tranquillitate, infidelibus interim quidem exterminatis, ſed pacate ſeruientibus. Quibus finitis iterum ſoluendum Diabolum,& excitandum bellum atrociſſimum omnium gentium, quæ per mille annos inſeruierunt Sanctis, cõtra eoſdem Sanctos,& hoc eſſe prælium Gog,& Magog, de quo loquũtur Ezechiel,& Ioannes in Apocalypſi: ſed paulo poſt Diuinitus occidendos omnes impios tuncque futuram ſecundum Reſurrectionem,& Mundum prorſus innouãdum. Sed hic error iamdudum ab Eccleſia ablegatus eſt, cum Dominus Ieſus planiſſimè, c.24.& 25. Matth. dixerit poſt Antichriſti perſecutionem illico poſtremum futurum iudicium, bonos autem omnes in vitam æternam, malos verò in ignem æternum ituros. Quamobrem neque poſt alios mille annos, neque adeo deinceps amplius futura prælia vlla. Vide Maldonatum noſtrum in Matth. Franciſcum Riberam in Apocalypſim. Hieronymum Pradum,& Io. Baptiſtam Villalpandum in Ezechielem.

Quin & Lactantius eodem in libro ſeptimo ſcripſerat antea, cap.21. hæc verba: *Nec quiſquam putet, animas poſt mortem protinus iudicari, nam omnes in vna, communiq; cuſtodia detinentur, donec tempus aduenìat, quo maximus iudex meritorum faciat examen.* Sed & hic lapſus eſt Lactantius, quemadmodum in plures alios errores, præſertim circa futurum ſeculum. Vide Bellarminum Card.cap.2.de Sanctorum Beatitudine lib.1.c.2.3.4.5.6.Tom.2.Diſputationum.

Iam verò De Lactantij libro de Opificio Dei, per Eraſmum recognito, ac Scholijs illuſtrato, qui ſeparatim Baſileæ prodijt apud Frobenium an.1529. Deq; operibus Lactãtij, quæ an.1497. prodiere Venetijs apud Beuilaquam,& Lugduni apud Gryphium,& Baſileę apud Cratandrum an.1532. Colonię apud Petrum Quentelium an.1544. emendatus ad vetuſtorum exemplarium collationum, præfixaq; locorum Notatione, qui minus quadrare veritati videntur, nihil hic dico, quando quidem poſtremæ, quas attuli editiones illis ſunt præferendæ.

Scio autem in Lactantio pleraque alia improbari, quæ quoniã extant in ipſis Notis eorum, quos dixi in eo emendando laboraſſe, ideo ad eoſdem atque adeo ad Franſcũ Floridum Sabinum lib.2.c.4. ſubceſiuarum Lectionum, illos refero. Sanè forma illa loquẽdi, qua Lactantius vſus eſt in libro primo de falſa religione, ca. 7. cum dixit Deum etiam extempore ſe ipſum feciſſe, abſurda eſt, atque improbanda. Vide quæ attulimus ex Franciſco Suarez Theologo noſtro, in verbo, Gilbertus Genebrardus, vbi de Didacticis huius operibus egimus. Quæũe Robertus Card.Bellar. To.1. Controu.2. lib.2. de Chriſto, c.19. hac de re ſcripſit.

Minus item probandum eſſet, quod idem Lactantius, lib.6, Diuinarum Inſtit.cap.20. affirmat, nimirum, numquam omnino fas eſſe hominem occidere. *Non enim,* inquit, *cum occidere Deus vetat, latrocinari nos tantum prohibet, quod ne per leges quidem publicas licet, ſed ea quoque ne fiant, monet, quæ apud homines pro licitis habentur.* Ac non ita multo poſt. *In hoc Dei præcepto nullam prorſus exceptionem fieri oportet, quia occidere hominem ſit ſemper nefas.* Minus inquam eſſet probandum, niſi ipſe de ſpectaculis ageret, vbi homines trucidari gaudeant aliqui, in quos inuehitur. *Nam quidem hominem* (ait) *quamuis ob merita damnatum, in conſpectu ſuo iugulari pro voluptate computat, conſcientiam ſuam polluit; tam ſcilicet, quàm ſi homicidij, quod fit occultè, ſpectator, & particeps fiat.*

Alia ne ſcripſerit Lactantius, quæ non extent, Quæue eidem falsò tributa ſint.

Cum autem Lactantius ad finem poſtremi Capitis libri Quarti Diuinarum Inſtitutionum hæc verba ſcripſerit: *Hæc interim paucis admonẽdi gratia retuli, ne quis errorem fugere cupiẽs, maiori implicetur errore, dum penetrale veritatis ignorat. Poſteà plenius, & verius contra omnes mendaciorum ſectas, proprio, ſeparatoq; opere pugnabimus:* conijcimus eum in extrema iam ſenectute

Digitized by Google

potitum haud præstitisse, quod pollicitus fuerat. Eo enim tempore, quo illa promiserat, magistrum agebat valde senex, vti Hieronymus inquit Crispi Cæsaris, Filij Constantini, quemadmodum ex eodem Hieronymo supra ostendimus.

Sed & Symposium, & liber, qui inscribebatur Grammaticus, & de Persecutione, ac libri octo Epistolarum, qui Hieronymi tempore extabant, interierunt.

Ceterum, Carmina, quæ in excusis libris Lactantio ascribebantur, in nullis antiquis Codicibus inuenit Michael Thomasius, qui tamen quinq; Vaticanos, ac duos Bononienses inter alios, contulit cum impressis. Phœnicis verò Carmina haud esse Lactantij, quamuis sint scripta ab elegantissimo aliquo Poëta, inde probat, quod ille Christianus nõ fuerit. Nam Phœnicem nominat Solis Sacerdotem, & sic de illo nemore loquitur, & de Phœbo, tanquam ille reuera sit Deus, & habeat nemus illud charissimum, ac sibi dicatum.

Carmina item de Resurrectione, ac de Paschate, quod ad elegantiam attinet, cum illis Phœnicis haud possunt cõparari. Quæ quidem inter Opuscula Vsnantij Fortunati Poëtæ Christiani, quæ sunt in Bibl. Vaticana (inuenta sunt, vt huius esse legitimos fœtus credendum sit.

Tertium Poëma de Passione Domini non putatur esse Lactantij, Quoniam nullibi inter antiquos Lactantij codices inuentus est. Vide Notas, siue Scholium vltimum Michaelis Thomasij ad opera Lactantij.

Iam verò, quæ Argumenta in singulas fabulas Metamorphoseon Ouidij, & Adnotationes in Statij Thebaidẽ, ab Henrico Glareano, atq; à Gesnero tributa fuere Lactantio, quæ quidem esse lectu dignissima asseruerunt, nulla ratione Lactantij fuisse dicẽda sunt. Lũctantij Placidi Grammatici potius fuere, qui & Venetijs excusus fuit an. 1598. cũ libris Thebaidis Statij.

At pleraque Mag. Sacri Palatij in suo Indice inuto. affert à pag. 171. vsque ad 179.

LADISLAVS Vetesius, Pannonius, Orationem ab se habitam ad Sixtum IIII. Pont. Max. nomine Matthiæ Vngariæ atque Boemiæ Regis edidit Romæ.

LADISLAVS Vngariæ Rex, scripsit Orationem de Laudibus Nicolai V. Pont. Max. Extat num. Quarta inter eas, quas Albertus de Eyb, collegit.

LAELIVS Ballionius, Florentinus, Ord. Seruorum, scripsit Tractatum de Prædestinatione: Alterum De peccato Originali Michael Poccianius Ord. Seruorum, in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

LAELIVS Iordanus, Romanus, Episcopus Aquinensis, scripsit Librum, siue Tractatũ de maioribus, rerumq; capitalium Episcoporum causis ad Pont. Max. deferendis, ac de Romanæ sedis origine, atque auctoritate, Venetijs primò editum ann. 1572. At deinceps insertus est Tractatibus, To. 13. par. 2. fol. 2.

LAELIVS Tifernas. Vide in verbo, Lilius Aegydius, Liberius, Tifernas.

LAELIVS Zecchius, qui deinceps cum esset I. V. C. fuit quoque Canonicus, & Pœnitentiarius Brixinensis Theologus, scripsit

De priuilegijs Ecclesiæ, ac De casibus reseruatis. Qui liber prodijt Veronæ apud Sebastianum à Donnis an. 1587. deinde Venetijs apud Iacobum Cornetum, an. 1591.

Tractatum inter militem Sacrum, & militem secularem apud eundem Sebastianũ à Donnis Veronæ an. 1588. Præfert autem hic liber nomen quidem Lælij, & cognomen *Zãchi*, non autem *Zecchij*, & quidem Veronensis.

Librum ipse scriptum, *Abyssus Pietatis Dei*, ibid. apud eundem an. 1589.

De Institutionibus Clericorum, ibidem apud eundem an. 1588.

De Statu, & munere Episcopali, vbi agitur De Episcopalis dignitatis Præstantia, Potestate, Officio Episcopi, De Residentia, De Visitatione, ac De ratione se habendi in cura Animarum, & de Administratione Episcopali. Brixiæ apud Vincentium Sabium, an. 1592.

Tractatum de Sacramentis. Ibidem apud Petrum Marchettum, an. 1596.

De Republica Ecclesiastica, vbi agitur quidquid ad Personarum Ecclesiasticarum dignitatem, potestatem, munus spectat, è sacrarum litterarum testimonijs, atque è SS. PP. sententijs, & Canonum atque Conciliorum Sanctionibus, & monitis Iurisperitorum. Veronæ apud Io. Baptistam Marinum Venetum an. 1599.

Summam moralem Theologiæ, & Casuum conscientiæ. Ibid. eod. anno.

Idem scripsit libros quatuor, Theologicè, Iuridicè, & Historicè Politicorũ an. 1607. Col. apud Gymnic. & Scripsit de Indulgentijs & Iubilæo anni Sancti Col. apud eundem.

LAEVINVS Torrentius, Archidiaconus Leodiensis, S.R.E. Protonotarius, scripsit Poemata Sacra, digna quæ sæpè versentur à pijs, & doctis viris, eorum verò sunt;

Hym-

Digitized by Google

Hymnorum de Partu Virginis, lib. 3. De Puero Iesu, lib. 1. In Natalem Domini Elegia. Votum, siue scribendi De Partu Virginis occasio, cum enim iactatus esset tempestate maris, labores suos dicauit B. Virgini Lauretanæ.

In Ioan. Austraici naualem de Turcis Victoriam Elegia.

De bello Turcico. Quæ omnia apud Christophorum Plantinum Antuerpiæ fuerunt excusa an. 1572. cum & idem ipse Læuinus Commentarios emiserit in duodecim Cæsares Suetonij Tranquilli.

LAEVINI alij, qui hoc nomine vocati sunt, scribi non solent cum diphtongo. Quare Vide in verbo, Leuinus.

LALLVS Etruscus, siue cognomento *de Thuscia*, Neapolitanus, scripsit super Constitutionibus Regni Siciliæ.

LAMBESITANA Synodus. Vide in verbo, Africanum Concilium nonaginta Episcoporum an. Dom. 242. coactum.

LAMBERTVS de Beussen, Præpositus ad S. Ioānem Osnaburgensem Chronicon Hermanni de Lerbeken restitui, & augeri curauit.

LAMBERTVS Abbas, Hasungensis, monachus Ord. D. Benedicti scripsit Chronicon. Trit. in Compendio.

LAMBERTVS de Legia, Ord. D. Benedicti, quem vixisse an. 1480. aliqui, alij 1476. (vt Eisingr.) non rectè scripserunt (vixit enim an. circiter 1080.) scripsit De Vita, & Miraculis Sancti Matthiæ Apostoli, carmine lib. 2. Totidem De S. Agricio.

LAMBERTVS Leodiensis, monachus Ord. D. Benedicti in Monasterio Sancti Laurētij Tuitiensis, Congregationis Cluniacensis, scripsit Vitam Beati Hereberti Archiepiscopi Colonensis. Hymnorum vario carminis genere librum. Epigrammatum alterum. Viuebat an. 1220. vt Arnoldus Vion testatus est, cui fides habenda est magis quàm Eisingr. scribenti eum vixisse an. 1147. siue alijs, qui an. 1460.

LAMBERTVS Schafnaburgensis, Germanus, Ord. D. Benedicti, monachus Hirsueldensis in Buchonia Sylua, quæ sita est inter Hassiam, & Turingam Moguntiæ Diœceseos, Congregationis Cluniacensis. Vixit an. 1077. Hic Chronicon Monasterij sui Hirsueldēsis breue quidem, sed (vt inquit Tritemius) non inutile. Et de Gestis Regum, Principum, atque Imperatorum à Carolo Magno vsque ad an. 1077. Historiarum volumen insigne, atque iucundæ lectionis. Quod cum sine nominis, siue Auctoris inscriptione circumferretur, ab hæreticis denique Tubingæ, ann. 1533. excusus, neque egens mendis, postea Francofurti ad Mænum vnà cum alijs rerum Germanicarum Scriptoribus fuit recusus an. 1583.

LAMBERTVS Vvillot, Belga, Ord. Minorum, ex oppido, quod Fontes Episcopi dicitur, varios fidelis Sponsæ affectus, quibus erga Sponsum Redemptorem fertur distinctis vigintiquatuor Iconibus expressit, additis è Diuina Scriptura sententijs, quę vniuscuiusque imaginis significationem referunt. Obijt octauo Kalend. Maij, anno 1579. in Belgio.

LAMENTATIO præsentis Germaniæ status, præsertim ob veteris Religionis cū nouis hæresibus commutationem. Ingolstadij apud Alexandrum Vueissenhorn. an. 1577.

LAMENTATIONES, & Planctus Monachi Peccatoris, & hospitis m.ss. Græcæ extant Romæ in Bibl. Sfortiana.

LAMFRIDVS. Vide in verbo, Lanfrius paullo infra.

LAMPADANVS, qui Prolegomena scripsit in Psalmos Dauidis, extat m.s. in Bibl. Imperatoris Viennæ Austriæ.

LAMVEL (ait Sixtus Senensis) Rex Hebræus, scripsit bipartitā quandam Institutionē, quæ in vltimo Prouerbiorum capite recitatur, cuius prior pars breuem Regis Institutionem habet; posterior verò continet institutionem Matrisfamilias viginti duobus carminibus comprehensam, iuxta ordinem videlicet, ac numerum Hebraicarum literarum, ita vt singuli versus à singulis litteris incipiant. Iudæi arbitrantur hunc Lamuelem fuisse Salomonem, idcirco LAMUEL, hoc est *apud nos Deus*, appellatum, quia in diebus eius fuerit Deus cū Israëlitis, secluſa omni cultura idolorum, præsertim tempore iuuentutis eius, quando magno zelo templum Deo maximo erexit, & Diuinum cultum propagauit. Hæc Sixtus.

LANCELOTVS Ridley, Cantuariensis à Gulielmo Eisingrenio viro Catholico dicitur scripsisse Commentios in Iosue. In Epistolas D. Pauli ad Ephesios, ad Philippenses, Ad Colossenses, In posteriores Ioannis Epistolas, In Canonicam item Iudæ. Nos quoniā Scriptorem non vidimus, nihil possumus de eo asserere. Sanè verò cum idem Eisingren.

Digitized by Google

claruisse illum inquiat an.1548. Sixtus autem Senensis, qui eodem tempore suam Bibliothecam conflabat, quo Eisingr. suum Catalogum. nullam ipsius mentionem fecerit, ac verò ne in Indice quidem Romano prohibitorum Librorum quidquam de eo dicatur, viderint cordati Catholici qualis sit Auctor.

LANDENVLPHVS Capuanus, Monachus Cassinensis, scripsit carmine De Instauratione Cœnobij Cassinensis, & de Regimine Desiderij Abbatis. Arnold. Vion.

LANDVLPHI duo, nullo cognomine, neque verò vllo Patriæ nomine, vterq; tamen Ord. Minorum, (ac forsan vnus tantum) scripsisse super primum Sententiarum, cuius testimonio Auctor Summæ Anglicæ nitatur, ait Henricus Vvillot. Alter autem, siue idem ipse, qui & sequens, exposuisse Librum secundum Sententiarum ait Eisingr. Vixisse verò an.1462.

LANDVLPHVS Caraciolus, Neapolitanus, Ord. Minorum, Archiepiscopus Amalphitanus, Scoti auditor, scripsit in quatuor libros Magistri Sent. Incipit, *Fundamentum primum lapidis Sapphyri.* In Zachariam Prophetam. In quatuor item Euangelia. In Epistolam ad Hebræos. Sermones de Tempore. Quodlibeta complura. Cathedram (vt vocant) Magistralem Ioanne XXII. Pont. Max. Lutetiæ rexit. Franciscus Gonzaga Episcopus Mant.

LANDVLPHVS Columna, Romanus, & Canonicus Carnotensis Romanorum Pontificum Historiam texuit à Sancto Petro vsque ad sua tempora. Viuebat ann. 1298. Elsingrenius.

LANDVLPHI nomen qui Ludulpho de Saxonia tribuunt, falluntur, Quare vide in verbo, Ludolphus Saxo.

LANFRANCVS Cantuariensis Archiepiscopus antea Cadomensis Abbas, demissione animi, & humilitate, atque doctrina eminuit. Humilitatem id potissimum indicauit, q̃ cum Philosophus, atque Theologus esset insignis, Beccense tamen in Normandia Monasterium Ord. D. Benedicti ingressus, ac sub Herleuuino Abbate monastica disciplina excultus, aliquot annos ibidem se idiotam, & illiteratum simulans, mansit incognitus; gaudens abiectus esse in domo Dei, magis quàm habitare in tabernaculis Peccatorum. Sed cũ Diuinitus ab Italis quibusdam mercatoribus agnitus, Monasterio proderetur (erat enim Ticinensis è nobili Beccariorum familia) primò Prior Claustralis, mox Abbas Cadomẽsis, denique Archiepiscopus Cantuariensis creatus est. Doctrinam porrò monstrarunt, tum illud quod in Romano Concilio nonaginta trium Episcoporum an. 1059. Nicolao Secundo Pont. Max. aduersus Berengarium Diaconum Andegauensis Ecclesiæ hæreticũ egit; tum scripta, quæ reliquit: Certè, quod & Sigebertus testatur libro De viris Illustrib. c.156. ita validè conuicit Berengarium, vt hic suis manibus ignem accenderit, scriptaque sua combusserit, iurans (quam quam promissa non præstitit) se numquam amplius talia dicturum, docturum, scripturum. Ergo cum periurus aduersus Catholicam veritatẽ, & memoratam Synodum, atque item aduersus Humbertum Cardinalem scripsisset, à Lanfranco ad ea omnia rescriptum est ita, vt hinc Berengarij erroribus, illhinc confutatione Lanfranci ob oculos positis, veritas Orthodoxa pateret. Scripsit igitur Commentariũ in Psalterium. In omnes item D. Pauli Epistolas. Gesta Gulielmi Comitis. De veritate Corporis, & Sanguinis Dom. aduersus Berẽgarium. Qui liber post superiores ipsius editiões, vnà cum Guitmundi Archiepiscopi Auersani, Algeri monachi Cluniacensis, Adelmari Episcopi Brixiensis, Iuonis Episcopi Carnotensis, libris optimis eiusdem argumenti iam secundo à mendis, quæ siue ab Amanuensibus, siue è Typographis irrepserant repurg tus per Ioannem Vlimerium Priorem Canonicorum Regularium S. Martini apud Louanienses prodijt Louanij apud Hieronymum Vuellæum. an.1561. Qui deinceps insertus fuit secundæ editioni Bibl. SS. PP. Margarini Bignæi, Tom.6. Incipit, *Lanfrancus miser. cordia Dei Catholicus Berengario Catholicæ Ecclesiæ aduersario.*

LANFRANCVS de Oriano I.C. scripsit Repetitionem c. Quoniam contra. De Proba. in 2. Decret. lib.1. super Cle. de verb. signifi. lib.1. in c. Dispendiosam. De Iudi. in Cle. lib. 1. Repet. c. Raynutius. De testa. in 3. Decretal. lib.1. De lege admonendi, De iureiu. lib.1. De Interpretatione statutorum lib.1. l. centurio. De vulg. & pup. substit. li.1. Repet. Rub. in 2. Decret. De causa pos. & prop. lib.1. De Appellationibus. Repet. in Rub. de Testamẽtis c. Raynaldus. in 3. Decretal. Consilium de petitione compromissi post litem contestatam. Defensorium Iuris cum Additionibus Benedicti de Vadis. Ceterum Lanfranci Aurea Practica iudiciaria super c. Quoniam, de probationibus conscripta insertis, Benedicti Vadij, & Celsi Hugonis Annotationibus, atque à Gabriele Saraya, repurgata excusa est Coloniæ an.1572.

LAN-

Digitized by Google

LANFRIDVS Anglus, monachus Vuitoniæ in Anglia, congregationis Giribennæ; scripsit De vita S. Suuithumi Episcopi librum. De Miraculis eiusdem alterum. Viuebat ann. 980.

LAODICENVM Concilium apud Laodiceam Phrigiæ Pacatianæ ex diuersis regionibus Asiæ celebratum est, non autem apud Laodiceam Syriæ, vt cum alijs falsi sunt Anselmus apud Gratianum 11. distinct. 16: quique postremam Conciliorum editionem emiserunt.

Et quidem celebratum esse nõ solum ante Theodoretum, qui eius meminit in Epistola ad Colossenses c. 2. verum etiam ante Basilium, qui in Epistola ad Amphilochium, c. 1. dicens: *Sed quoniam nonnullis Asiaticis omnino visum est propter multorum œconomiam, & dispensationẽ eorum, baptisma Catharorum (hoc est Nouatianorum) suscipi, suscipiantur.* Indicat idem ipsum Concilium. Id enim statutum habetur in Laodiceno Concilio can. 7. ex quo etiam Concilio cum reijciatur Cataphrygarum baptismus, ex sententia eorundem, Basilium itidem in eadem epistola definiuisse apparet.

Quin & celebratum fuisse ante Concilium Nicænum, ac post Neocæsariense grauibus rationibus adducitur Cæsar Card. Baronius, vt credat. Quas legat, qui velit in Appendice ad 4. Tomum Annalium pag. 731. C. D. primæ Romanæ editionis.

Celebratum quoque non sub Theodoto Laodiceæ Syriæ Episcopo, sed sub Nunechio Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ Episcopo, qui Nicæno Concilio, & Ancyrano cum interfuerit, subscriptus est Metropolitanus eius sedis.

Quod autem eiusdem Canone 35. improbari videatur Angelorum cultus. Vide quæ primo To. idem Baron. Card. scripsit cum egit de Pauli ad Colossenses Epist. sub ann. 60.

Ex his constat, quàm præpostero ordine, quæ tertio loco ponenda erat Synodus Laodicensis apud Gratianum 11. dist. 18. reperiatur sexta ordine collocata post Sardicensem, & Antiochenam, atq; perperam ibidem in Syria sub Theodoto, vel Theodosio Episcopo celebrata, relataque ad Liberij, vel Damasi Papæ tempora. Nihil tamen dicimus de Canone sextæ Synodi c. 7. dist. 16. eo quòd in ea Patres nequaquam seruare temporis ordinem professi sunt. Hæc è Baronio Card. vt vnicuique, quod suum est, tribuamus.

LAPIDVM duodecim, quorum mentio fit in Diuinis scripturis, Nomina extant m. ss. Græcè in Vaticana Bibliotheca hac inscriptione. Ὀνόματα τῶν δώδεκα καὶ πολυτελῶν λίθων. Vide autem præter alios, quæ Frãciscus Ribera, & Blasius Viegas nostræ Societatis Theologi in Apocalypsim D. Ioan. scripsere de illis.

LAPVS Abbas Monasterij S. Miniati, in monte, propè Florentiam, natione Etruscus, quippe qui natus est in Oppido, quod *Podium Bonici* appellatur, è familia Tuctorum, Ordinis S. Benedicti, eximius fuit Iuris Pontificij Doctor, ac Decretalium Sexti libri, & Clementinarum primus Interpres. Scripsit igitur commentarios ad librum Sextum Decretalium Bonifacij Octaui Pont. Max. & ad Clementinas Clementis Quinti Pont. Max. Qui, cum trecentos annos delituissent, opera denique Tusci I. C. Regiensis ann. 1589. excusi sunt Romæ in Aedibus Romanis ad Georgium Ferrarium. Eorum initio sic de se Lapus ipse loquitur: *Ego namque Lapus Abbas Monasterij S. Miniati ad Montem Florentiæ inter Doctores Decretorum minimus.*

At Calderinus in Consilio 46. aliàs 8. De consuet. circa finem, citat etiam Lapum super Decreto Gratiani. Additiones item ipsius ad Federici Petrucij librum De Pluralite Beneficiorum. De Hospitalarijs. De Canonica Potestate. De Quarta. Quin & Consilium scripsit De Inquisitorum, & Nunciorum Apostolicorum exemptione à iurisdictione Ecclesiastica.

Neque verò Lapus iste idem est cum Lapo Castilionæo (vulgo *Castilonchio*) quemadmodum Tritemius, & Michael Pociantius in catalogo Scriptorum Florentinorum sunt opinati. Qui quidem secus dixissent si Lapi Castilonæi Allegationes ann. 1571. Venetijs excusas legissent in quarum sexta num. 2. & septuagesimaquinta, num. quinto, ac centesima prima ipso in initio, vbi agitur de Patria, & Familia Lapi Abbatis S. Miniati. contrarium cernitur. Accedit quòd Lapus Castilonæus Lapum Abbatem non raro Dominum suum nominat, vt probabile sit huius illum fuisse discipulum. Vide Lapi Castilonæi Allegationem 46. nu. 6. & 118. col. fi. 120. circa finem. & 121. num. 3. atque alibi. Cæterum Lapus Abbas, quamuis Baldo fuerit senior, cum hoc tamen vti & cum Castilonæo aliquando contulit, quemadmodum testatur Castilonæus, alleg. 105. Quæritur.

LAPVS Castilonæus alijs *de Castillione*, siue *Castilionchio*, quem item Germani Catalogisti, siue Bibliothecarij cum superiore confundunt, scripsit Allegationes, quæ à Bernardino Zanchino Florentino recognitæ, atque auctæ prodierunt Florentiæ ann. 1568. Sed &

Digitized by Google

iterum à Quintil. Mandolio recenſitæ, atque factæ auctiores, Venetijs recuſæ ſunt ann. 1571.

LATERANENSE Concilium Generale ſub Caliſto 2. Papa ann. Dom. 1121. Pontificis autem quarto. Interfuere trecẽti, & amplius Epiſcopi, vt habet qui eidem interfuit Sugerius S. Dionyſij Abbas. in vita Ludouici Regis. Canones decem, & ſeptem ſanciti, quorum pars apud Gratianum extat. Vide Baron. Card. Tomo 12. ſub eundem annum.

LATERANENSE Concilium generale anno Dom. 1112. Paſchalis autem 2. tertio decimo, non autem ſequente anno, vt improbat Baron. Card. to. Annal. 12. ſub eundem annum. Interfuere duodecim Archiepiſcopi, 114. Epiſcopi. xv. Presbyteri Cardinales, octo Diaconi Cardinales, Abbates plures, clericorum diuerſi ordinis innumera multitudo. Huius Acta Synodi Nicolaus Aragonius in ſuum tranſtulit Codicem in vita Paſchalis. Vndè, & Baronius in ſuos Annales. Porrò in eodem Concilio, diſertè reuocatum eſt, non Priuilegium, ſed (vt appellarunt rectiſſimè) Prauilegium: quod à Paſchali Pont. Max. per violentiam Henrici Regis extortum fuit, nimirum, quod in eo priuilegio continebatur, quod electus Pontifex Canonicè à Clero, & populo, à nemine conſecretur; niſi prius à Rege inueſtiatur, quod eſt contrà Spiritum ſanctum, & Canonicam Inſtitutionem. Vide Baronium vbi ſuprà ſubeundem Paſchalis. 2. annum.

LATERANENSE Generale Concilium Romæ habitum ann. Dom. 1116. Paſchalis verò ſecundi ann. XVII. qui in eo cõdemnauit ſub perpetuo anathemate malum illud ſcriptũ, quod in Tentorijs factum eſt, quodq; pro prauitate ſui Prauilegium dicebatur, Henrico Germaniæ Regi conceſſum.

LATERANENSIS Secunda Synodus, quæ fuit decima Generalis Epiſcoporum mille ann. 1139. contra Antipapas, & pro iure cleri. Innocentio II. Pont. Max. & Lothario Imp. Platina, Onuphrius, non extat.

LATERANENSE Concilium ann. Do. 1168. nono autem Alexandri Papæ 3. habitum, in quo Pon. Fridericum Imp. imperio exauctorauit. Vide 12. To. Annal. Baronij Cardin. ſub eundem annum.

LATERANENSE Generale Concilium ann. Dom. 1179. celebratum Romæ ab Alexãdro tertio ſui Pontificatus ann. xx. in quo trecenti numero Epiſcopi interfuere. Vt ex Villelmo Tyrio lib. XXI. cap. 26. in fine, qui quidem & interfuit, & Acta eiuſdem Concilij ſcripſit habet in 12. Annal. Tomo Baronius Cardin. ſub eundem annum. Quibus (ſubdit idem Baronius,) redarguat titulum præfixum Synodo Romano ſub Alexandro, vbi aſſeritur celebrata anno ſequenti, cui, & interfuerunt tantum 280. Epiſcopi. Inſuperſentiet Lector, & mendaciſſimum eſſe titulum inditum Concilij Romani nomine, collectioni Canonum incerti Auctoris, qui primò poſuit eiuſdem Alexandri Papæ Decreta, ſancitá in eodem Lateranenſi Concilio numero viginti ſeptem: reliquæ. n. eiuſdem voluminis ſectiones, quæ ſequuntur, (continet. n. eas numero quinquaginta,) ex diuerſorum Pontificium Decretis collectæ noſcuntur, & etiam nonnullorum, qui poſt Alexandrum Papa vixerunt, ſed vide ibidem Baronium. Tertia quidem ſeſſione Concilium abſolutum eſt, & grauiſſimæ res conſtitutæ, cum ad auertenda ſchiſmata, tùm ad deprimendos errores, &c. Ac creati in eo Cardinales aliqui.

LATERANENSIS Quarta Synodus, quæ fuit duodecima Generalis, Patrum 1283. ex quibus erant Epiſcopi CDLXXIII. ann. 1215. contra varias hæreſes, & pro Tertia Sancta, Innocentio Tertio Pontif. Maximo, Friderico Secundo. Matthæus Palmerius, Platina, Onuphrius.

LATERANENSIS Quinta Synodus, quæ in ordine eſt decima ſeptima Generalis, Patrum 114. contra ſchiſmata, & pro varijs negocijs tempore Iulij Secundi, & Leonis Decimi, & Maximiliani I. Imp. cœpit ann. 1512. finem habuit ann. 1517.

LATINVS quidam ſine nomine, ac ſine cognomine, vel mentione Patria Græcus extat m. s. in Bibliotheca Vaticana hac inſcriptione, *Λατίνε τινὸς ἀσκοῦντος ἐν τοῖς φροαγ-ειοις τοῦ παρυσίε τῷ αὐτοκράτωρα ῥωμαίων μανουὴλ τὸν παλαίολογον ἀπόδημον ὄντα ἐν ταῖς γαλλίαις, ἐν σχήματι συλλογισμοῦ κεφαλαίωδης ὄπτομη περὶ τῆς τοῦ ἁγίε πνεύματος ἐκπορούσεως.* hoc eſt. Latini cuiuſdam exercentis in Suburbijs Pariſiorum ad Imper. Romanorum Manuelem Palæologum exulem in Gallijs, in figura Syllogiſmi Capitularis Epitome. De proceſſione Spiritus Sancti.

LATINVS Frangipanius, Romanus, familiæ ſplendore clarus, ſed clarior virtutibus, atque doctrina, Ord. Præd. deinceps autem à Nicolao III. eius Auunculo nimirum è Sorore Nepos, creatus Cardinalis, compoſuit Proſam illam, quæ canitur in die Animarum, *Dies illa, Dies iræ.* Proſam quoque de Beatiſſ. Virgine. At Eiſingrenius hunc cognomento

Mala-

Digitized by Google

Malabrancam nominat, eumque scribit in fidei causis coram cœtu Cardinalium Orationem habuisse, vixisse verò ann. 1277.

LATINVS Latinius, Viterbiensis, Vir eruditus, qui diu Romæ nostra vixit ætate, locos ex coniectura, vel restitutos, vel aliter lectos in Tertulliano post editionem Iacobi Pamelij, ad eundem Tertullianum, emisit Romæ apud Franciscum Zanettum ann. 1584. Apud quem anno item 1590. ibidem euulgauit folium inscriptum. *Rei nouæ proposita consideratio.*

Ea verò exquirebat sententias studiosorum, quinam sit Annus magnus, seu vertens, quem physica ratione deprehensum Africanus in somnio Scipionis apud Ciceronem affirmauit. Hac occasione De Cyclo maiore solari agebat, propendebatque in sententiam, quæ tribuitur Augustino, qui vniuersum tempus ab Orbe cõdito ad Christum natum statuit quinque millibus trecentis quinquaginta tribus annis fuisse comprehensum. Quod spatium (aiebat Latinius) si quis in Cyclos maiores Dionysij partiatur, inueniet supra decimum Cyclum nil amplius redũdare, quàm annos triginta tres, quod librariorum negligentia, vel temeritate commissum sit. Decem enim Cyclorum cursus quinq; millium trecentorum viginti annorum interuallo necessariò perficitur. Opinor verò (aiebat Latinius) triginta trium annorum numerum super integros Cyclos ab aliquo fortè additũ, qui putarit ab Orbe condito non ad Christi ortum, sed ad mortem eius esse referendum. Nisi fortè verum sit, quod aliqui asserunt Nestorianorum consuetudinem fuisse Christi annos non ab eius ortu, sed ab Assumptione in Cœlum numerandi, quòd post Ascensionem Diuinitatem eius confessi fuerint.

Necessario autem effici (subdebat Latinius) Cyclorum initium cum Cœli motu cœpisse currere, & vsque ad natum Christum Cyclos integros omnino numerari oportere, & proinde in Tabulis Alphonsi numerum tributum non 6984. sed 6384. restituendum esse, qui summam faciunt integri decimi Cycli. singulus enim Cyclus conficitur ex quingentis triginta duobus annis. Quomodo autem numerẽtur decem hi Cycli, ipse ex libris De mirabilibus D. Scripturæ affert lib. 2. c. 40. qui libri falsò tribuuntur Augustino, & à Louanienſibus Tomo tertio Operum Augustini in Appendicem meritò reiecti fuere alicuius Britanni, vel Hiberni, qui post S. Augustini obitum annis ducentis, & triginta hos Commentarios edidit, atque ante venerabilem Bedam annis centum, & amplius.

LATRONIANVS Prouinciæ Hispaniæ (ait Honorius in Catalogo) vir valde eruditus, & in metrico Opere veteribus comparandus, cæsus & ipse Treueris cum Priscilliano, diuersis metris edidit multa Opera.

LAVRENTIA Strotia, Florentina, Ord. D. Dominici, Sanctimonialis cœnobij S. Nicolai de Prato, scripsit in singula totius anni festa sollemnia Hymnos Latino carmine elaboratos. Incipit, *Primæ currentis celebratur anni. Nunc dies Sacro Puero dicata. Patre Diuorum, genito pudica, Et Matre Maria.* Porrò Laurentia hęc Cyriani Strotij eximij Philosophi soror fuit. Eius autem Hymni Parisijs excusi sunt apud Dionysium Vuinnes.

LAVRENTIVS Albertus, Germanus, scripsit contra Heidelbergensem Catechismum. Ad Spirenses item, Vuormatienses, & Laudauienses, Admonitionem de cauendo vicino Zuinglianismo; Absurda quoque Lutheranorum. Ingolstadij ann. 1570. Germanicè. Tertulliani librum de Præscript. hæreticorum in Germanicam linguam vertit, & ad nostra tempora aptauit. Dilingæ ann. 1572. Scripsit quoque Grammaticam Germanicæ linguæ excusam Augustæ, ann. 1573.

LAVRENTIVS Ananias, libros De natura Dæmonum scriptos à se reliquit, qui & præmanibus habentur, pleraque autem, præsertim in quarto libro non ingrata de imaginibus fictitijs continet. At legendus est non vno in loco Martinus Delrius noster, qui in Tomis suis Disquisitionum Magicarum iam quartò editis eum expendens, docet quantum fidei sit illi tribuendum. Nam & interdum mirè nugatus fuisse deprehẽditur, quemadmodum & in lib. 3. De natura Dæmonum affert verba illa maioris efficaciæ natura sua esse, quæ sunt orta à lingua digniore, & à sanctiore dignitate instituta, & quæ res sanctiores significant.

LAVRENTIVS Arturus Fauiteus, Anglus, Societatis Iesu Theologus, pleraq; doctissimè, & pereleganter aduersus hæreticos Luteranos, Caluinistas, & alios scripsit. quę quidem maxima ex parte excusa sunt Posnanjæ in Regno Poloniæ in Officina Typographica Ioannis Vvolrabi ab ann. 1580. vsque ad sequens penè decennium quò item viuebat. Inter eos autem libros lectu dignissimus est, quem inscripsit *Cœna Lutheranorum, & Caluinianorum Oppugnatio*, ac Catholicæ Ecclesiæ Defensio, contra quam cum Daniel Tossanus hæreticus, solitas blasphemias euomuisset, ab eodẽ Laurentio Arturo emissa est perdocta

Refuta-

Refutatio : atque addita Confutatio Theſium alterius hæretici Zachariæ Schilteri Doctoris (ſi Deo placet) Lipſienſis, De Sacra Scriptura, & eius auctoritate. Poſnaniæ ann. 1590. apud eundem Ioannem Volrabum. Sed & ann. 1589. Coloniæ apud Birckmannum prodijt eiuſdem Laurentij Arturi Apologia Libri ſui de Inuocatione Sanctorum contra Toſſanum.

LAVRENTIVS Aquitanus, tum carmine, varioque genere metrorum, tum ſoluta oratione ſcripſit ad Romanum de Ynli Card. Enchiridion in laudem Beatiſſ. Virgin. lib. 10. Claruiſſe fertur ann. 1310. Nordouici autem in Bibl. extabat.

LAVRENTIVS de la Barre, caſtigatam à ſe Hiſtoriam Chriſtianam Veterum Patrum excudi Pariſijs curauit apud Michaelem Sonnium, ann. 1583. In qua omnium fermè, qui à tempore Apoſtolorum viguerunt, atque pro Chriſti Eccleſia militarunt, Acta Tempora, & rerum Eccleſiaſticarum Status tamquam in Speculo verè Chriſtiano demonſtrantur.

LAVRENTIVS Bochellus ſupremus Pariſienſis Curiæ aduocatus Decreta Gallicanæ Eccleſiæ ex Concilijs prouincialibus, ſtatutis Synodalib. Regijs conſtitutionib. Senatuſconſulto Epiſcoporum Galliæ collegit & emiſit in lucem Pariſijs ann. 1608.

LAVRENTIVS Bononienſis, Italus, Ord. Seruorum, ſcripſit Commentaria ad Quatuor lib. Magiſt. Sent. Librum item prænotatum, *Placita Theologica*. Alterum inſcriptum, *Abbreuiata*. Viuebat ann. 1390. Is ſanè cum Doctor fuiſſet Pariſienſis, & Pariſijs publicè eadem quæ diximus Commentaria ſuis auditoribus communicaſſet, ann. deniq; 1532. ſtudio Dominici Docti è Caſtro Franco prodierunt in lucem Chron. Ord. Seruorum.

LAVRENTIVS Brancofordius, Placentinus, Ord. Præd. Scripſit Collationes Sanctorum in Pſalterium. Sermones item varios, & Principia in Theologia. Viuebat ann. 1420. Albertus Venetus.

LAVRENTIVS Brixianus, Ordinis Minorum, edidit Formalitates. Henr. Villot.

LAVRENTIVS Brochus, Patauinus, Opuſculum emiſit, quo imaginem Hominis Spiritualis expreſſit. Inſcriptio eſt. *Attẽde tibi vt rectè viuas*. Veronæ apud Petrum Diſcipulum, ann. 1596.

LAVRENTIVS Burellus Diuionenſis, Gallus, ſcripſit Opus in laudem Eliæ Carmelitarum (vt ille vocat) Patriarchæ, quod inſcripſit *Eliadem*. Alterum item De viris Illuſtribus Ord. ſui. Viuebat adhuc ann. 1494. Alex. VI. Pontif. Max. Trit. & Petrus Lucius Carmelita. Vide autem in voce, Carmelitæ.

LAVRENTIVS Calcaneus, Brixianus, ſcripſit librum De Conceptione Beatiſſ. Virg. De ſeptem peccatis mortalibus. De commendatione ſtudiorum. Conſilia item plura. Viuebat ann. 1478.

LAVRENTIVS Campeſtris, ſiue *Campeſtrius*, Dialogus morales emiſit, ex quibus Adoleſcentes non ſolum litteras, verum etiam bonos mores addiſcant. Louanij ann. 1571.

LAVRENTIVS Cauperus. Vide infra in verbo, Laurentius Cuperus.

LAVRENTIVS Corradutius, Fabrianenſis, Ord. Minorum, Sermones feriales, & feſtiuos, vt appellauit, reliquit. Extant Fabriani in Cœnobio S. Franciſci.

LAVRENTIVS Cundius, ſiue *Gundius*, ex vrbe (nam nunc habet Epiſcopum) Ripatranſonia in agro Firmano, Picæni Italus, Biblioth. Homiliarum, & Sermonum è Priſcis Eccleſiæ Patribus collegit, atque edi curauit; ſed cum moriens non omnino abſoluiſſet, excepit eundem laborem Franciſcus Gerardus Moſanus, Germanus, Ord. Prædicatorum. atque ad finem perduxit.

Porrò in ea Bibliotheca plures de ijſdem Euangelijs conciones habentur, quæ tam in Officio tempori accommodato, quàm in omnibus Sanctorum feſtis toto anno in Sacriſimo Altaris Sacrificio recitantur.

Addita verò ſunt ad marginem Scholia, quibus, vel noſtri temporis hæreſes iugulantur; vel ſi quid excidit Patribus, dum adhuc dogmata omnia non fuerãt communi Eccleſiæ iudicio expenſa, quod probatum non ſit, quonammodo intelligendum ſit, modeſtè indicatur. Lugduni in Gallia ann. 1588.

Scio autem extitiſſe alterum ann. 1350. Laurentium Cunde, ſed hic fuit Anglus, & magnus Angliæ Admirallus, vt vocant, qui Anglicè ſcriptum Opus emiſit, quo duo expendebat. Alterum, Num præſtaret eſſe Cæſarem, ac Agricolam: Alterum, Num melior eſſet miſericordia ſine iuſtitia, an Iuſtitia ſine miſericordia; ad Eduardum tertium, Angliæ Regem.

LAVRENTIVS Cuperus, quem aliqui non rectè *Cauperum*, alij *Cupræum* ſcribunt, Gerardimontenſis, Belga, Ordin. Carmelitani Theologus, & Germaniæ inferioris Prouin-

cialis,

Digitized by Google

cialis, scripsit Sermones vigintiquattuor De quattuor Nouissimis: nimirum Morte, Iudicio, Inferno, Gaudijs Cæli. Deinde Paræneſim, siue Adhortationem ad Christianam Militiam. Qui duo libri Coloniæ prodierunt ann. 1583. Genealogiam, & Vitam B. Annæ Christi Saluatoris nostri Auiæ maternæ, è Priscis Patribus, Antuerpiæ apud Ioan. Bellerum, ann. 1592. Theatrum autem Mundi, siue De miseria humanæ conditionis, è Gallico Latinum reddidit, cui & eiusdem argumenti adiecit Opusculum De dignitate Hominis. Opera item omnia B. Baptistæ Mantuani Carmelitæ recognita ab se Belgicis typis elegãtioribus cudi curauit. At & alia scripsit, quæ Petrus Lucius Carmelita, qui de illo egit, ignorauit an subiecta sint prælis. Nimirum, Commentarium in Esther, In librum Ruth. Conciones ad omnia Dominicalia Euangelia, & ad Festa Sanctorum. Chronicon De rebus Belgicis. Historiam Merlosinam, quam fecit Latinam.

Excusum est nouissimè Antuerpiæ, apud Bellerum an. 1607

LAVRENTIVS Dauidicus, librum prænotatum, *Columba animæ*, cum alijs quibusdam Opusculis pijs emisit Mediolani, ann. 1565. Italicè. Qua lingua Romæ item edidit alterum inscriptum, *Arx libera, Rocca Franca.*

LAVRENTIVS, Dunelmensis Cœnobij olim Præcentor, (viuebat enim ann. 1160.) Scripsit tum Carmine, tum soluta Oratione libros nouem Hypognosticõ ad Geruasium.

Sermones de Christi Domini Aduentu.
De eiusdem Natali.
De Assumptione Beatiss. Virginis.
Librum de Confessoribus.
Alterum de Virginibus.
Vitam B. Brigittæ Scoticæ.
Librum de B. Cuthberto Episcopo.
Orationem pro naufragis.
Alteram pro iuuenibus compeditis.
Orationes de D. Laurentio.
Inuectiuam in Detractorem Malgerium.
Librum ad Hatheuuisam.
Libros quattuor Dialogorum, carmine.
Librum De conscribendis Epistolis.

LAVRENTIVS Frisæus, Francus Orientalis, descripsit Vrbis Herbipolensis, eiusque Episcoporum Historiam, quam Sebastianus Munsterus suæ inseruit Cosmographiæ, quæ tamen legenda non est quoniam in Ro. Indice prohibita est.

LAVRENTIVS Frizolius, Solianẽsis, inter alia Carmina egregium scripsit, quod prænotauit, *Sacellum Gregorianum.* Est autem additum operibus D. Gregorij Nazianzeni à Billio versi.

LAVRENTIVS Gambara, Brixianus, & Sacerdos, qui nostra vixit ætate, curauit suo nomine edi Romæ apud Franciscum Zanettum, ann. 1576. Gregorio XIII. Pont. Maxim. Tractationem, in qua cum De perfecta Poeseos ratione agitur; tum ostenditur cur abstinendum sit à scriptione Poematum turpium, aut continentium fabulas falsorum Deorũ, ac quàm latè pateat campus ad pulcherrima alia Poemata edenda. Qua item occasione vir ingenuus, cum plerasque è Græcis & Metamorphoses, & alia parum pudica, magno labore elegantibus versibus composuisset, ipsa die Patienti Christo sacra ann. Iubilæi 1575. expiatus vitæ totius Confessione apud Sacerdotem, ea, quæ auidè expectabantur, vt euulgarentur, ipsis suis manibus nobis præsentibus concremauit, ne quid inde labis post tot iliorum obscæna carmina deriuaretur.

Scripsit autem Rerum Sacrarum, libros tres: Idylliorum verò vnum, qui editi Romæ apud Benedictum Accoltum, ann. 1582. & Antuerpiæ apud Plantinum, argumentis Iacobi Pacti Siculi, & figuris ex ære expressis prodierunt ann. 1577.

Sed & Noui Orbis à Christophoro Columbo in Occidente inuenti Poema, & laudes, atque descriptionem Caprarolæ, vbi insigne Farnesianum Palatiũ, carmine cecinit. Obijt paucos ante annos Romæ.

LAVRENTIVS Geruasij, Ord. Præd. qui claruit Ludouico XI. Gallorum Rege, Parisijs, reliquit librum prænotatum, *Copulata in vniuersam D. Thomæ Summam.*

LAVRENTIVS Grymalius siue *Grimaldus*, libros duos emisit Venetijs ann. 1568. apud Iordanem Zilettum, De Optimo Senatore, quibus Magistratuum Officia, Ciuium beata vita, Rerumque publicarum felicitas explicatur.

LAVRENTIVS Gulielmus Trauersanus, Saonensis, Lygur, Ordin. Minorum, Sixti Quarti Pontif. Maxim. olim Alumnus, scripsit de vita æterna, & vera felicitate. Quindecim item libros de Triumphis Domini Iesu Christi: nimirum De Sapientia. De Fortitudine. De Iustitia. De Clementia. De Amore. De pudicitia verò Beatiss. Virginis Carmine Heroico. Rhetoricam pro iunioribus. Extabant Saonæ apud Patres eiusdem Ordinis ab eodem scripta anno ætatis suæ 71. Viuebat autem adhuc anno 1495.

LAVRENTIVS Iacominus, Florentinus, Paræneſim ad vitam Christianam scripsit, quam & edidit Florentiæ ann. 1571. Ea Hetrusco idiomate, & sensibus pijs eruditè con-

scripta,

scripta, præfert Italicè titulum. *Essortatione alla vita Christiana, & Confirmatione della Fede.* Incipit, *Il Zelo dell' honor di Dio.*

LAVRENTIVS Italus, at Dorobernensis in Anglia Archiepiscopus, scripsit De obseruatione Paschæ. Obijt ann. 619.

LAVRENTIVS Iustinianus, Venetus, Ordinis Cælestinorum, Venetiarum primus Patriarcha, vir Sanctitate, ac Doctrina eximius, scripsit

In D. Ioannis caput 12. 13. & 14. De Sermone Domini in vltima cœna librum; dulcibus colloquijs (inquit Sixtus Senensis) suauissimum.

De connubio Verbi, & Animæ, alterum perutilem. Agitur enim De Creatoris, & Creaturarum operationibus; nempè, vt primò homines super omnia Redemptorem suum intelligant, recolant, & diligant, qui prius dilexit nos. Deinde in Deo, & propter Deũ inuicem se diligant, virtutes imitando, & vitia fugiendo.

De Interiori conflictu.
De Sacramento Altaris.
De contemptu Mundi.
De cura siue officio Pastorali.
De Obedientia.
De gradibus perfectionis.
De disciplina Monasticæ conuersationis.
De Agone Christi.
De Complanctu Ecclesiæ.
De Vita solitaria.
Lignum Vitæ.
Sermones Quadraginta. Quæ opera Brixiæ ab Angelo Britannico excusa ann. 1506. & alibi, deinde locupletiora apud Iuntas Lugduni ann. 1569. prodierunt. Floruit ann. 1410. Vitamque ipsius optimè Bernardus Iustinianus Fratris Filius scripsit. Porrò separatim eius libellus De Disciplina cõuersationis Monasticæ Louanij apud Petrum Zangrium excusus est ann. 1576. Latinè, at Venetijs etiam Italicè versus. Veruntamen deinceps opera omnia recusa sunt Venetijs ann. 1606. Apud Bartholomæum de Albertis; cum tractatu eiusdem auctoris de incendio Diuini amoris, nunquam antea edito.

LAVRENTIVS Lauretus, Venetus, Ord. Carmelitani, qui deinceps Adriæ in Veneta ditione fuit Episcopus à Gregorio Quartodecimo Pontifice Maximo creatus, scripsit In Epistolam Diui Pauli ad Romanos, & ad Galatas. dum ageret in Tridentino Concilio, Pio Quarto Summo Pontif.

In secundum librum Sententiarum.

Censuram ad Opera Septimij Tertulliani, iussu Pij Quinti Pont. Max.

Apologiam pro Antonio Mario, pro Episcopo Cremonæ aduersus calumniatorem.

Tractatum de Censuris Ecclesiasticis, & alterum De contractibus.

Orationes habitas in Concilio Tridẽtino, & Romæ coram Pio Quarto, & Sixto Quinto, atque consessu Cardinalium.

Responsa ad Quæsita diuersorum Principum, ac Præsulum.

Scolia ad Sicardum Cremonensem Episcopum.

Sermones, & collationes varias vbere eruditione.

Atqui cum in Romana Academia, quæ *Sapientia* dicitur, professus esset publicè, scripserat quoque super totam veterem artem. Inque Aristotelis libros Priorum, primosque quinque, & octauum Physicorum. In primum item 2. 4. 5. 7. 8. 12. Metaphysices.

LAVRENTIVS Masterillus, Fulginas, Oro. Minorum, Hymnos edidisse sacros scribitur à Francisco Gonzaga Episcopo Mantuano in Historia Seraphica.

LAVRENTIVS Mellifluus (ait Sigebertus in Catalogo) scripsit De duobus Temporibus, vno ab Adamo vsque ad Christum: Altero, à Christo vsque ad finem seculi. Quoniam verò quasi mellito ore concionabatur, Mellifluus cognominatus est. Atqui & Homiliæ duæ extant eiusdem, qui fuit etiam Nouariensis Episcopus, De Pœnitentia, & de Eleemosyna, in To. 2. Bil. SS. PP. Romanum verò Martyrologium prid. Kal. Maij meminit Laurentij Presbyteri Nouariensis, & Puerorum martyrum, quos ille susceperat educandos. Num verò idem sit cum Laurentio Mellifluo, incertum.

LAVRENTIVS Monachus Cassinensis, qui deinceps fuit Episc. scripsit Carmine De Passione S. Mauri Castrensis Episcopi. De vita item S. Venceslai Regis. De peruigilio, seu Vigilia S. Benedicti, Sermonem. Extat Cassini m. s. vti & alia quædam in sexto pluteo ad dexteram Bibliothecę. Vide Petrum Diaconum De viris Illustribus Cassinensibus c. 6. Scripsit item Præfationem in Doctrinas Dorothei. Extat in Bibl. SS. PP. To. 2. editionis secundæ.

LAVRENTIVS Muzzolus, *Petrus* antea vocatus, Venetus, patricius, deinde monachus in cœnobio D. Benedicti de Mantua, Congregationis Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, scripsit quadringentos Rythmos pios Italicè, quos à Laurentio Torrentino, an. 1564.

Floren-

Digitized by Google

Florentiæ exculos, Sanſouinus recudi curauit Venetijs à ſe Commentarijs illuſtratos, ann.1590.

LAVRENTIVS Nagelmackerus Dialogum ſcripſit, quo de Iubilæo, ſiue Indulgentijs, ac plenaria remiſſione agit. Antuerpiæ Gerardus Schmitz emiſit ann. 1576.

LAVRENTIVS Nicolai Noruegus è ſocietate Ieſu, ſcripſit librum, quem prænotauit. *Confeſsio Chriſtiana, De via Domini, quam Chriſtianus populus in tribus regnis Septentrionalibus, Daniæ, Suecie, & Noruegiæ conſtanter confeſſus eſt annis à Chriſti fide ſuſcepta, amplius ſexcentis, vſq; ad Chriſtianum tertium Daniæ, Noruegiæ, & Gœſtauum Sueciæ Reges.* Cracouiæ in Polonia, ex officina Laſari ann.1604. In ſex Capita diſtributam, vt agatur.

In primo, De huius Doctrinæ firmamentis, quibus via Domini maioribus fuit conſtituta.

In ſecundo, De eiuſdem vitæ, in Chriſtiana Iuſtitia, Doctrina, & Explicatione.

In tertio, De huius Iudice, cauſſis, & acquiſitione.

In quarto, De norma, ad quam noſtra Iuſtitia ſit dirigenda.

In quinto, De officio Chriſtianæ Iuſtitiæ.

In ſexto, Qua ratione eadem iuſtitia ſectatores ſuos ad ſalutem æternam adducat.

Præfixa eſt liminaris Epiſtola, quæ Dedicatoria dicitur, his verbis: *Sereniſsimo, ac potentiſsimo Principi Chriſtiano Quarto, Daniæ, Noruegiæ, Vandalorum, Gothorumq; Regi, &c. Eorundemq; Regnorum Senatui ampliſsimo, ac nobilitati clariſsimæ, & generoſiſsimæ.*

LAVRENTIVS Optimus, Epiſcopus Tridentinus, Ordin. Seruorum, ſcripſit in quattuor libros Sententiarum.

LAVRENTIVS Petius Colonienſis, ſcripſit librum hac Inſcriptione, *Vinea Domini cum breui Deſcriptione Sacramentorum, & Paradiſi, Limbi, Purgatorij, atq; Inferni, è Catechiſmo, & Patribus Catholicis excerpta, cum appoſitis figuris tam noui, quàm veteris Teſtamenti.* Venetijs apud Hieronymum Porrum ann. 1599. At antea eiuſdem Epitome Sacramentorum prodierat ibidem ann. 1569. apud hæredes Ioan. Mariæ Bonelli. Brixiæ autem ann. 1570. Conſtantiæ verò apud Nicolaum Kalt. ann. 1596.

LAVRENTIVS Surius, Germanus, Saxo, Lubeccenſis, Ordin. Cartuſiani, Coloniæ, vir ſedulę pietatis in propagando cultu Diuino, Homilias Priſcorum Eccleſię Patrum in totius anni Euangelia collectas primum ab Alcuino, recognitas autem à ſe, emitti curauit in lucem, ad quas acceſſerunt ad totius item anni Epiſtolas, Exegeticæ Conciones è præcipuis Patribus congeſtæ. Coloniæ apud Maternum Cholinum, ann. 1569. & 1576.

Eiuſdem Collectanea De Probatis Sanctorũ Hiſtorijs, partim è Tomis Aluiſij Lipomanni Epiſcopi Veronæ, partim è Selectis Codicibus manuſcriptis, Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Quentelios, ann. 1569. ſequentibus, & 1581. Sex Tomis in folio. Qui deinceps ſub nomine Aluiſij Lipomanni fuere Venetijs recuſi.

Eiuſdem Commentarius Rerum in Orbe geſtarum, ac præſertim Caroli Quinti Imperat. ab ann. 1500. vſque ad ann. 1574. Coloniæ apud eundem Geruinum Calenium, ann. 1574. auctior excuſus.

Ioan. Taulerus ab eodem è Germano idiomate Latinè redditus, & emaculatus. De exercitijs ſuper Vita, & Paſſione Saluatoris noſtri, vnà cum Nicolai Eſchij exercitijs. Lugduni apud Bartholomæum Honoratum ann. 1556. Vide in verbo, Ioan. Taulerus.

Quindecim Conciones de Sanctiſſ. Miſſę Sacrificio à Michaele Sidoniæ Epiſcopo Suffraganeo Moguntini Archiepiſcopi Germanicè conſcriptæ ab eodem Surio in Latinum conuerſæ, atque excuſæ Coloniæ, ann. 1552.

Libri quinque Inſtitutionis Chriſtianæ vitæ à Florentio Batauo Belgicè exarati, & à Surio Germanicè tranſlati. Coloniæ ann. eodem 1552. excuſi.

Sermonem Martini Eiſingrenij, cur tam multi eius tempore ad Lutheraniſmum deficiebant, Latinam, vt pleraque alia, è Germanica lingua verſum ab ſe, euulgari curauit.

Atqui etiam ſcripſit de Hiſtoria contra Io. Sleidanum. Cum autem curaſſet plurium Sanctorum Vitas conſequi, non potuit voti compos fieri. Quinam verò de ijs poſtea ſcripſerint. Vide in verbo, Philippus Ferrarius Ord. Seruorum. Et in verbo, Sancti.

LAVRENTIVS Sciſlyga Polonus Artium liberalium ac Philoſophiæ magiſter librum edidit Græcum apud Georgium Vvidmanſtadium ann. 1605. quem prænotauit: *Velificatio ſeu Theoremata de anno ortus ac mortis Domini, in quo vniuerſa Ieſu Chriſti in carne Oeconomia exhibetur.* Præfuit ei diſputationi Io. Deckerius Soc. Ieſ. Doctor. Theol. ac Græcenſis Vniuerſitatis Cancellarius: cuius interior & ſolida Chronologiæ notitia in eadem Velificatione vbere cum fructu cernitur.

Digitized by Google

LAVRENTIVS à Villauicentio Xeresanus, quæ Patria est in Prouincia Hispaniæ Bætica, Ordin. D. Augustini, scripsit De Oeconomia Sacra circa Pauperum curam à Christo Dom. instituta, Apostolis tradita, & in vniuersa Ecclesia ad nostra vsque tempora, perpetua religione, obseruata, cum quarundam Propositionum, quæ huic Sacræ Oeconomiæ aduersantur, confutatione. Antuerpiæ anno 1565. apud Christophorum Plantinum. Conciones item in Euangelia, & Epistolas, quæ festis diebus recitantur. Lugduni apud Gulielmum Rouillium ann. 1568. Quæve in Euangelia, & Epistolas dierum Dominicorum leguntur. Ibidem apud eundem excusæ, cum deinceps fuissent auctæ ab Aegidio Topiario Belga, quin & Tabulas Compendiarias in Euangelia & Epistolas totius Quadragesimæ.

Phrases item eiusdem Laurentij, Sacræ Scripturæ ijs, qui eandem vel intelligere, vel profiteri publicè solent, perutiles. Antuerpiæ in Officina hæredum Stelsij ann. 1571.

Libros denique quattuor De recte formando Studio Theologico, ac de formandis sacris Concionibus tres libros Coloniæ apud hæredes Birckmanni, ann. 1573. cum Antuerpiæ antea, hoc est ann. 1565. prodijssent. Libros inquam multis nominibus vtiles, at verò vtiliores, si eæ, de quibus alibi diximus, Diuini codicis versiones, atque editiones Patrum, sic incorruptæ eo tempore prodijssent in publicum, quemadmodum postea magno Christianæ Reipublicæ bono est factum. Viuebat ann. 1565.

LAVRENTIVS Vbaldinus (alijs, non rectè, vt opinor, *Lauterius*) Florentinus, Ordin. Præd. Librum aduersus Iudæos scripsit, quem prænotauit, *Capistrum Iudæorum*. Viuebat anno 1418. Albert. Venet.

LAVRENTIVS, cui cognomen, aut Patria, siue ætas, qua vixerit, haud adscribuntur, Postillas æstiuo tempore, vno libro; hyemali autè, altero habitas scripsisse fertur ab Henrico Vuillot, qui & eas in Vestphaliæ Bibliotheca scribit asseruari: manu ne scriptas, an excusas tacens.

LAVRETANAE Domus, vbi Beatissima Virgo concepit Mundi Redemptorem, quæ ve ab Angelis delata ex Iudæa fuit primò in Dalmatiam, deinde in Picenum propè agrum Anconitanum, Historiam trecentorum annorum absolutam scripsit, atque edidit Horatius Torsellinus noster, eleganter, ac verò, nil omittens eorum, quæ antea è certioribus Historiographis, aut ex Archiuis integræ fidei erui potuerunt. Vide in verbo, Horatius Torsellinus.

LAVRVS Quirinus, nobilis Venetus, & I. C. librum à se confectum inscripsit *Castigationes Hebræorum*. Introductionem ad linguam sanctam. De mysterio Numerorum. Viuebat ann. 1462. Franc. Sansouinus.

LAVTERIVS. Vide in verbo, Laurentius Vbaldinus.

LAZARVS Cardona, Modicanus, Siculus, I. V. C. & Sacerdos, scripsit Commentaria ad tres libros Iacobi Sanazarij De Partu Virginis, quæ excusa sunt Venetijs anno 1584.

LAZARVS Metropolita Lariſſæ, Epistolam scripsit, quæ m. s. Græcè extat in Biblioth. Regia Parisijs.

L E

LEANDER Albertus, Bononiensis, Ord. Præd. scripsit sex libros de viris Illustribus sui Ordinis, ijque editi sunt Bononiæ, ann. 1517. Chronicon, siue 62. libros Historiarum Ciuitatis Bononiensis qui prodierunt ann. 1541. Opus item grande, idque Italicè, quo vniuersam Italiam describens accuratè, virosque ipsius claros indicans, non mediocrem sibi peperit laudem. Id excusum Bononiæ ann. 1550. deinde item alibi, recusum est postea Latinè Coloniæ ann. 1567. Sed & scripsit Opusculum de sepultura D. Dominici, quod Bononiæ ann. 1531. prodijt. Ephemerides ab Aduentu Ludouici Galliæ Regis vsque ad annum 1552. Vitam Ioannis Bentiuoli.

LEANDER (vt habet in Catalogo Isidorus) genitus patre Seueriano Carthaginiensis Prouinciæ Hispaniæ, professione monachus, & ex monacho Hispalēsis Ecclesiæ prouincia Beticæ constitutus Episcopus, vir suauis eloquio, ingenio præstantissimus, vita quoq; tantum, atque doctrina clarissimus, vt etiam fide eius, atque industria populi gentis Gothorum ab Ariana insania ad fidem Catholicam reuerterentur. Hic namque in exilij sui peregrinatione composuit duos aduersus hæreticorum dogmata libros eruditione Sanctarum Scripturarum ditissimos. In quibus vehementi stylo, Arianæ impietatis confodit, atque deregit prauitatem, ostendens scilicet, quid contra eosdem habeat Catholica

Eccle-

Digitized by Google

Ecclesia, vel quantũ distet ab eis religione, vel fidei Sacramentis: Extat & aliud laudabile eius Opusculum aduersus instituta Arianorum, in quo propositis eorum dictis, suas responsiones opponit. Præterea, edidit vnum ad Florentiam Sororem, de institutione Virginum; & De contemptu mundi libellum, titulorum distinctionibus prænotatum. siquidem & in Ecclesiasticis officijs idem non paruo laborauit studio. In toto enim Psalterio duplici editione Orationes conscripsit. In Sacrificij quoque laudibus, atq; Psalmis multa dulcisone conscripsit. Scripsit & Epistolas multas ad Papam Gregorium, de Baptismo vnam, alteram ad fratrem, in qua prœmonet cuiquam mortem non esse timendam. Ad ceteros quoq; Episcopos plurimas promulgauit familiares Epistolas, etsi non satis splendidas verbis, acutas tamen sentẽtijs. Floruit sub Recaredo viro Religioso, ac Principe glorioso, cuius etiam temporibus mirabili obitu actualis vitæ terminum clausit. Hæc Ilidorus in Catalogo.

Qui & lib. 2. Chron. cum asserat eundem Leandrum interfuisse tertio Concilio Toletano, sic inquit. Interfuit tunc dignitate primas ille Catholicus, & Orthodoxus Leander Hispalensis Archiepiscopus, & Romanæ Ecclesiæ Legatus, sanctitate, & doctrina perspicuus. Id quod etiam constat ex Homilia ab eo habita, quæ extat in fine eiusdem Concilij, habita in laudem Ecclesiæ, ob conuersionem gentis, post Concilium, & confirmationem Canonum edita. Cæterum nouæ Prouinciæ Carthaginẽsis Seuerianus eius Pater Dux fuit, in qua Valentiæ, atq; Murciæ Regina sunt sita. Is verò Monachus primum in monasterio S. Claudij Ciuitatis Legionensis Congregationis Maurianensis, siue Sirbitanæ ad Hispalensem Bæticæ Prouinciæ promotus Episcopatum, Visigothos potissimũ, qui Ariana labe erant infecti, quantis potuit viribus reuocare ad Catholicam fidem conatus est. Extare autem in Germania librum eius m. s. De Baptismo ad Gregorium Primum Summum Pontificem scribitur. Obijt miraculis clarus ann. 603. tertio Kal. Martij, albo Sanctorum ascriptus. Arnoldus porrò Vion addit hæc verba: *Colligimus tres fuisse Carthagines, Africanam, quam condidit Dido; Hispanicam veterem, quam destruxere Scipiones: & Hispanicam nouam, in qua natus est S. Leander cum fratribus.*

LECHBERTVS Anglus, & Ord. Regularium Canonicorum Abbas, scripsit Commentarium ad Psalmos Dauidis. Viuebat ann. 1210.

LELIVS. Vide in verbo, Lælius, siue *Ballionæum*, siue *Zecchium*, siue alios Lælios quæras.

LEMOVICENSIS Synodus in Gallia primò, nondum reuoluto anno à dedicatione Basilicæ Saluatoris, ann. 1029. quam attingit Bar. Card. sub eund. ann. in Tom. 11. Annal. Acta autem alterius Lemouicensis Synodi post Roberti Regis obitum celebratæ, ostendunt confirmatam fuisse de Apostolatu S. Martialis sententiam. Vide ibid. Baron. nam ex Actis Lemouicensibus indicat opus fuisse etiam alia insuper congregare Concilia, Bituricense posterius, Lemouicense, atque Pictauiense ad quæstionem illam de nomine Apostolatus in honorem S. Martialis.

LEO Baro, de Rosmital Germanus, scripsit Commentarium breuem itineris sui, cum Terræ Sanctæ descriptione.

LEO Castrius, Hispanus, Theologus, scripsit in Isaiam Prophetam Commentaria è Sacris Scriptoribus Græcis, atque Latinis concinnata. At Præfatione vbere in eadem Commentaria agit De D. Hieronymo, & Septuaginta Interpretum translatione aduersus recens editas quasdam Interpretationes. De quibus quid aut Card. Bellarminus senserit, aut quid nos dicendum fuisse existimauimus, scripsimus in 2. lib. Bibl. nostræ Selectæ, c. 19. secundum Venetam & Colon. editionem. Quin & idem Leo Castrius edidit Opus, quod inscripsit Apologeticum, quo Rabbinos, & eos, qui sese Rabbinis addicunt, vehementius perstringit. Salmanticæ ann. 1570.

LEO Hebræus Dialogos de Amore tres scripsit, qui Venetijs ann. 1564. Latinè. Italicè verò ibidem ann. 1572. apud Nicolaum Beuilaquam, excusi sunt.

LEO Hostiensis, Episcopus, & Cardinalis, qui & Monachus Cassinensis. Vide infra in verbo, Leo Marsicanus.

LEO Imperator Constantinopolitanus, huius nominis sextus, Basilij Imp. filius ann. 886. creatus, nongentesimo autem, & vndecimo decedens ex hac vita, vndecima die mensis Iunij, siue, vt alibi legitur, *Maij*, scriptas Græcè reliquit,

Centum, & tredecim Nouellas Constitutiones diuersorũ argumentorum ad res, vel personas etiam Ecclesiasticas pertinentes, *Voluit enim* (ait cordatè Baron. Card.) *imitari Iustinianum, vt pro arbitrio sicut de profanis, ita de sacris æquè decerneret, sibi sumens, quod Summorum Pontificum est.* Tom. 10. Annal.

Digitized by Google

Epistolam ad Regem Sarracenorum De Christianę fidei veritate, & Saracenorum impietate, hac inscriptione. *Leonis cognomento Philosophi Imperatoris Constantinopolitani ad Omarum Sarracenorum Regem De Fidei Christianæ veritate, ac mysterijs, & De varijs Sarracenorum hæresibus, & blasphemijs, Symphoriano Camperio Lugdunensi ex Chaldaica in linguam Latinam Interprete ante annos nonaginta.* Extat in Tom. 3. Bibl. SS. PP. col. 1058.

Sed quæ eiusdem Leonis Imp. cognomine Sapientis extent adhuc scriptorum monumenta in Vaticana Bibliotheca, licet admodum deprauata, enumerat idem Baronius Card. numero signans codices, in quibus sparsa leguntur, hoc est,

Codice 106. Leonis Imperatoris variæ Orationes. Num. 204. Itemque præcepta moralia vnà cum interpretatione, sed an ipsius vel alterius, incertum.

Numero 254. Eiusdem Imp. de instruendis aciebus.

Numero 566. Constitutiones Leonis & Basilij.

Numero 803. Eiusdem Imp. Orationes triginta tres, videlicet:

In admirabilem & gloriosam Ascensionem Domini.
In Aduentum Spiritus Sancti in specie ignis.
In Spiritum Sanctum, quod propria auctoritate adoptionem filiorum Dei hominibus largitus est.
In omnes Sanctos.
In magnum Apostolum Orbis Paulum.
In glorioſum prophetam Eliam.
In gloriosam Domini Transfigurationem, Orationes tres.
In transitum Beatæ Virginis.
In Decollationem Præcursoris.
In Natiuitatem Beatæ Virginis.
In Exaltationem S. Crucis.
In admirabilem & glorioſum Domini Discipulum Thomam, duæ Orationes.
In glorioſum, & à Deo Coronatum Demetrium, Orationes duæ.
Quando domus Imperatoris fuit cõsecrata.
In Sanctum Ioannem Chrysostomum.
Quando ingressa est Beatiss. Virgo in Sancta.
In fulgentissimum Ecclesiæ lumen Nicolaum.
In Natiuitatem Domini secũdum carnem.
In Sanctum Stephanum.
In Sancta Lumina.
In Sanctum Clementem Ancyranum.
In glorioſum martyrem Triphonem.
In occursum Domini.
In capite sacratissimi ieiunij, tres Orationes.
Epistola Catholica hortatoria.
In Festum Palmarum.
In Sabbathum Sanctum.
Numero 831. Leonis ænigmata.

Atqui post hæc omnia, inserit idem Baronius Card. Epistolam Encyclicam eiusdem Imp. Tomo suo Annalium decimo sub ann. Dom. 911. Latinè redditam à Federico Metio Lamularum Episcopo, historiam ad benè, sanctęque viuendum.

Librum denique de bellico Apparatu reliquit. Hæc quidem fermè Baronius Cardin. Sed, quę nos, antequam illum legissemus, de hoc Leone Imp. huc inferenda scripseramus, hæc sunt.

LEO Imperator huius nominis Sextus Constantinopolitanus, qui Philosophi cognomentum apud Græcos tulit, ac de quo plura Zonaras, Cedrenus, & Glycas, Hymnos. Acta quædam Christi, & Librum de Apparatu Bellico Græcè scripsit.

Et hymni quidem vnà cum libris de bellico Apparatu in Bauarica potissimum Bibliotheca iuncti, Græcè scripti asseruantur.

Extabant autem, vt etiam num extant, in eadem, eiusdem Leonis Acta Christi Domini, ingressus in vrbem Hierosolymam eo die, quem Græci nominant ἑορτὴν τῶν βαΐων Latini, *Festum Palmarum.* Isidorus autem ex vulgo Hispanienſi *Capitilauium, Quia,* vt idem ait, *moris tunc erat, lauandi capita infantum, qui vngendi sunt, ne forte obseruatione Quadragesimæ sordidati ad vnctionem accederent.* Præterea sepultura, Resurrectio, Ascensio, Spiritu Sancti Aduentus, Virgo Deipara, Ioannes Baptista, omnesque cælites, quorum anniuersariam memoriam recolunt Græci prima post Pentecosten Dominica, non autem vt nos Kal. Nouembribus.

Isid. libr. 1. de offic. Eccles.

Ac quidem Acta hæc primò prodiere in lucem tam Græcè, quàm Latinè facta, à Iacobo Gretsero Theologo nostræ Societatis, ex Officina Adami Sartorij, anno 1600. Ingolstadij.

De Apparatu autem bellico, quoniam à Ioanne Checo versus ita fuerat, vt quæ ad religionem spectabant, vel dempta, vel deprauata essent, primum quidem in primo libro Selectæ nostræ Bibliothecæ ex Græco exemplari castum, & dolos Interpretis hæretici ostẽdimus atque emendauimus, deinde item in Apparatu nostro ad humanam historiam, excuso Venetijs & Colo. auctiore, sed in Veneta & Colo. editione eiusdẽ Bibliothecæ Selectæ, li-

ctæ, libro quinto, cap. 7. eadem diximus, ne quis tanti Imperatoris nomine cum militibus quoque abutatur, quasi nec Sacrum Missæ Sacrificium, nec reliquis Orthodoxis cultus eo tempore extitisset, quorum ille non tam mentionem facit, quàm hortatur, vt in expeditionibus rationem potissimum habeant.

Leonis item Imper. extat ex Meditatione extremi Iudicij Canticum compunctionis, quod primum prodijt ex Bibliotheca Bauarica Latinè è Græco redditum à Iacobo Pontano nostræ Societatis, vnà cum Simeone iuniore De Fide, & moribus, tum Christianis, tum Monasticis. Ingolstadij apud Adamum Sartorium, ann. 1603.

Atqui Leonis Regis cognomento Despotæ Sapientis, plura m. ss. extant in Sicilia in Archimandritatu S. Saluatoris.

Porrò Sermonem de Cruce Domini Græcè, ac Latinè ex eodem Imperatore Iacobus Gretserus inseruit suo Tomo secundo De Cruce, qui antea, quòd sciam, numquam prodierant.

LEO Magnus. Vide infra verbo, Leo Pont. Max. huius nominis Primus.

LEO Marsicanus (inquit Petrus Diaconus, capit. 31.) *Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & Casinensis Cœnobij monachus, insignis studio, ac eloquentia, scripsit ex nomine Vrbani Papæ, quàmplures Epistolas, fecit & Registrum.* Quin & fuit Bibliothecarius, scripsitque Chronicon Monasterij sui Casinensis libris tribus, qui dati sunt prelo Venetijs ann. 1513. apud Lazarum Soardū, opera Laurentij Vicentini monachi. Sed in quibus Baronius Card. Tom. 10. Annal. sub ann. Domini 891. obseruauit, haud rectè collocatum Formosum Pontif. Maxim. post Hadrianum ante Stephanum, quem non præcessisse, sed ei successisse exploratissimum est. Deinde, *Quod patrauit sacrilegium Sergius Papa Schismaticus id, tribuat laudatissimo Pontifici Stephano.*

Sermones de Natiuitate Domini, & Paschate. Historiam Peregrinorum. Vitam Sancti Menhatis. Vitam S. Ianuarij monachi Casinensis.

Notat autem Arnoldus Vion in suo Ligno Vitæ à Tritemio in lib. 4. cap. 226. Leonem Hostiensem dici Episcopum fuisse *Sueßionensem* in Gallia, cum dicendum fuisset *Sueßanum in Regno Neapolitano.* Id quod item est emendandum in Chron. Casinensi Leonis Hostiensis libr. 3. c. 24. Obijt autem sub Paschali Pontif. Max. huius nominis Secundo. Ceterum negari non potest, si vir hic altius in Theologicis studijs fundamenta iecisset, quin quæ ad Pontificiam iurisdictionem pertinēt, diligentius, ac verius propugnasset, Dialogumq; de Græcorum schismate abs se scriptum, solidioribus argumentis, vt cuiuis docto licet contexuisset.

LEO Meyerus, siue *de Meyere* Præpositus Collegiatæ (vt vocant) Ecclesiæ S. Pharaildis, edidit abs se habitam in festo Annunciationis Beatiss. Virginis Panegyrim Marianam Antuerpiæ apud Plantinum.

LEO, Ordinis Minorum, Sancti Francisci Assisinatis socius, & comes, adiutus Opera Angeli Tancredi, & Ruffini consanguinei Sanctæ Claræ, Ord. Minorum, Legendam, & Miracula eiusdem viri Dei scripta reliquit. Viuebat ann. 1246.

LEO Primus huius nominis Pontifex Maximus, dictus item Magnus, ob insignem sanctitatem, Doctrinam, & Diuinam propè eloquentiam, Quintiani filius, natione Thuscus, qui Attilam solis Orationibus ab Italia remouit à Gerardo Vossio Bolchlonio Belga recognitus, & varijs additionibus est locupletatus; ac Notis, & Scholijs illustratus: cum antea idem præstare conatus fuisset Laurentius Surius, sed non tam absoluto exitu, Colonię ann. 1568. apud Ioannem Birckmānum. Deinceps autem Canonici Regulares Sancti Martini Oppidi, & Vniuersitatis Louanensis è manu scriptis Codicibus eūdem emendassent, atque edi curassent Antuerpiæ apud Philippum Nutium, ann. 1583. cum eiusdem Leonis Decretalibus, & familiaribus Epistolis.

De Leone autem ita Gennadius in Catalogo: *Leo Vrbis Romæ Episcopus, scripsit ad Flauianum Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopum aduersum Eutychem presbyterum, qui tunc ambitione Episcopatus noua in Ecclesia moliebatur inducere, Epistolam, in qua admonet eum, vt si confiteretur errorem, & polliceretur emendationem, reciperet eum: sin autem persisteret in incepto, cum sua hæresi damnaretur. Similiter docet in ipsa Epistola, & Diuinis confirmat testimonijs, Dominum nostrum Iesum Christum, sicut & paternæ Diuinitatis verum filium, ita verum humanæ naturæ esse hominem credendum, id est, ex carne Virginis Mariæ carnem traxisse, & non de cœlo corpus sibi exhibuisse, sicut Eutyches asserebat: Moritur Leone, & Martiano Imperatoribus.*

Sanè Anastasius in libro de Romanis Pontificibus descriptis ab eo Epistolis, ita inquit: *Hic Beatissimus Archiepiscopus multas Epistolas fidei misit, quæ hodie in Archiuo Ecclesiæ Romanæ reconditæ habentur. Hic firmauit frequenter suis Epistolis Synodum Chalcedonensem: Ad Marcianum Augustum Epi-*

ſtolas duodecim: Ad Leonem Auguſtum Epiſtolas tredecim: Ad Flauianum Epiſcopum Epiſtolas nouem: Ad Epiſcopos per Orientem Epiſtolas octodecim: per quas fidem Synodi confirmauit. At extant aduerſus Eutychen.

De Symbolo Nicæno.
Ad Leonem Auguſtum.
Ad Inquiſitiones Ianuarij Epiſcopi.
De Paſſione Domini.
Ad Turibium Epiſcopum contra Priſcillũ.
Ad Ruſticum Narbonenſem Epiſcopum.
Ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſem.

Homiliæ plures ad populum. Quarum vnam habuit in caput quintum Matthæi, quæ incipit; *In illo tempore videns Ieſus turbas.*

Alteram De Chriſti Domini Transfiguratione in Matthæi c. 17. Cuius initium: *Euangelia dilectiſſimi.*

Epiſtolæ autem plures ad diuerſos, ſiue item Apoſtolica Decreta numero nonaginta ſeptem Coloniæ prodierunt in volumine Conciliorum. At & Homilię viginti & vna leguntur in Homiliarum Opere, quas è Sanctis Patribus collegit Alcuinus.

Auctor autem fuit ſententiarum, quæ in Concilio ſecundo Arauſicano ſunt definitæ. Cæterum, ſciendum Leonis Primi Pontificis Maximi auctiora olim, quàm quæ modo extent, fuiſſe Opera in Bibliotheca, quæ quondam Rauennæ erat inſignis. Quæ Opera cum ex vrbe petita fuiſſent, inuenta non ſunt. Perijt enim iamdudum ea Bibliotheca. Quin & Photius in ſua Græca Bibliotheca inquit, *Quæ Leonis Papæ Primi erant de Pelagianis, quomodo debeant recipi, quando conuertuntur, deſiderantur.* Vide autem Photium in Auguſtano Græco cod. impreſſo, pagina 403. vbi in verbo, Ephræmij Theopolitani, ſiue Antiocheni Patriarchæ expendens huius Opera, meminit Leonis Primi Pontif. Maxim.

Obſeruauit Baronius Cardin. Tomo Annal. ſexto, ſub ann. 451. Leonis autem Duodecimo in Epiſtola 51. eiuſdem, pro *Chalcedone*, reſtituendum eſſe, Nicææ. In octogeſima autem quarta ad Anaſtaſium, capit. 3. & 4. vbi diſertis verbis iubet Epiſcopum ita vnius vxoris virum eſſe poſſe, vt tamen perpetuò ſe contineat, mendum eſſe manifeſtum in exemplaribus nonnullis, in quibus legitur, *De muliere Sacerdotis elegenda.* Legendum eſt enim, quemadmodum & in ſanioribus codicibus legitur. *De muliere Sacerdotis eligendi.*

Iam quæ ad Conſtantinum habetur Leonis Epiſtola, non fuit huius Pontificis Leonis primi. Datam enim fuiſſe Nonis Maij Indictione decima ann. 683. Leonis Pont. Maximi huius nominis Secundi, in ea ipſa ſcribitur. Vide Baronium Card. ſub ann. 683. Leonis Papæ vndecimum abſurda pleraque notantem in Epiſtolis eiuſdem Leonis nomine ſcriptis, *& non niſi manu impoſtoris* (vt idem inquit Baronius) *formata portenta.* Cæterum Leo Magnus ann. 461. tertio Idus Aprilis eſt mortuus, cum ſediſſet annos viginti vnum, minus diebus triginta duobus: quidquid ſecus Marcellini Chronicon habeat, quod non ſine cauſſa, ſub eundem annum Tomo ſexto Annalium Cardin. Baronius redarguit.

Extat autem Confeſſio Leonis Magni, ſumma fide (vt præfert inſcriptio) ex eius Operibus excerpta à Theodoro Petreio Campenſi. Coloniæ impreſſa ann. 1604.

LEO Pontifex Maximus huius nominis Secundus, qui Agathoni ſucceſſit Siculo Siculus, Latinè, & Græcè doctiſſimus, quique ſanctitatem cum doctrina coniunxit, Pſalmodiam compoſuit, Hymnos (vt ſcribit Platina) ad meliorem concentum redigens, artem exercitatione confirmans, vertit è Græco (ait Tritemius) in Latinum, ſextam Synodum, quæ celebrata, Agathone Pontif. Max. Conſtantinopoli, damnauit Macarium Archiepiſcopum Antiochenum cum Cyro, Sergio, *Honorio*, Pyrrho, Paulo, & Petro Epiſcopis, qui vnam voluntatem, & vnam operationem tantum in Domino Ieſu Chriſto aſſerebant. At Tritemius ignorauit Honorium Pont. Max. numquam fuiſſe damnatum. Vide autem in verbo, Honorius Pont. Max. Nam & Synodus illa ſexta falſata fuit à Græcis, de qua accuratè poſt alios Card. Bellarminus, & copioſè Card. Baron. in ſuis Annalib. Scripſiſſe item plures Epiſtolas ad diuerſos (quod nemini dubitandum eſt) dicitur à Tritemio: At hic neque annum eius obitus rectè poſuit, quippe qui deceſſiſſe inquit ann. 670. cum id anno ſexcenteſimo octogeſimo tertio contigerit: neque obſeruauit, quod Baronius Card. fecit: nimirum Epiſtolas quaſdam Leonis Secundi Pontificis Maximi nomine circumferri, quæ fide carent, atque adeo fuere confictæ. Qualis illa, quæ ſcripta eſt ad Hiſpanos, & quæ ad Conſtantinum Pogonatum; Quę item ad Quiricum Toletanum Epiſcopum: necnon quę ad Aurelium Comitem; & alia ad Eruigium Regem. Vide Tomo octauo eiuſdem Baronium Cardinalem, ſub eundem annum, ſiue circiter.

Digitized by Google

LEO Tertius huius nominis Pont. Max. qui inter alia egregia gesta, Nordam humbrorum Regem Regno suo iniustè pulsum, atque ad se tamquam ad omnium Christianorum Pastorem, & Patrem, confugientem, restituit per Legatos suos in Regnum; Romanumq; Imperium à Græcis ad Francos Diuino consilio transtulit, pluribus Epistolis, & Administrationibus viginti annos, quibus Pontificatum gessit, Christianum Orbem rexit. Obijt an. 844. non autem 816. vt habet Tritemius. Vide Baron. Card. Tom. decimum Annal. sub eundem annum.

LEO Quartus Romanus Pontifex conscripsit Homiliam, quam quisque Episcoporũ in Synodis Diœcesanis recitaret ad clericos, qua officia docerentur Ecclesiastica. Extat in Bibliotheca Vaticana, & Baronius Card. eam repperit apud Anselmum Lucensem Episcopum, quam & Tomo suorum Annal. decimo inseruit sub an. 855. (quo & obijt) lectu dignam.

LEO Septimus Romanus Pont. Max. ad Egilulphum Salisburgensem, Eisingrinum Regmoburgensem, Lambertum Frisingensem, Starchandum Aquistatensem Episcopos de cautis fidei litteras, & eruditionis plenas, & veterum dictis communitas dedisse scribitur ab Eisingr.

LEO Pontifex Maximus, huius nominis Nonus, Hugonis filius, antea dictus *Bruno* (*Bamonem* nominat Platina in antiquis codicibus) Qui & natione Germanus, è Prouincia Alsatiæ, è regio Comitum Hasburgi genere, ex Episcopo vrbis Leucorum, quæ Tullus appellatur (vt habet Sigebertus in Catalogo) vt verò inquit Arnoldus in libro Ligni Vitæ, ex monacho Tullensi in Leucis, Congregationis Cluniacensis, scripsit Epistolam ad Imperatorem Constantium, Monachum, monens eum, ne sineret inualescere in Imperio suo tot hæreses. Græci enim, vel Simoniaci donum Dei vendebant· Valesij hospites suos castratos etiam ad Episcopatum promouebant; vt Nicolaitæ, nuptias Sacerdotibus concedebant; vt Donatistæ iactabant esse in sola Africa Orthodoxam Ecclesiam; vt Seueriani dicebant maledictam legem Moysi esse; vt Pneumatomachi professionem Spiritus Sancti abscindebant à Symbolo, vt Nazaræni Iudaismum obseruabant, paruulos morientes prohibebant baptizari ante octauum natiuitatis diem, mulieres in partu vel menstruo periclitantes, communicari, vel, si paganæ essent, prohibebant baptizari, Latinos in nomine Sanctæ Trinitatis baptizatos rebaptizabant, & ipsi sacrificantes de fermento vocabant Latinos *azimitas*, & claudentes eorum Ecclesias, eos persequebantur. Tot & tantas hæreses volens Leo Papa extirpare de Græcia. Scripsit etiam ad Michaelem Patriarcham Constantinopolitanum, eum super his omnibus arguens, & præter cætera, quòd se vniuersalem Patriarcham appellaret, & Ecclesiam Constantinopolitanam præponeret Ecclesiæ Romanæ, eamque in filijs suis anathematizaret. Super his scripsit etiam ad omnes primates Episcopos Africæ, Numidiæ, Aegypti, Italiæ Epistolas legentibus vtiles. Scripsit super his etiam ad Græcos librum luculento sermone Euangelicis, & Canonicis testimonijs destruens eorum errores, & Catholicæ Ecclesiæ fidem astruens. At si quis attendat cautus in honore Sanctorum ab eo compositos, iam cum primo Gregorio Papæ merito comparabit. Hæc Sigebertus in Catalogo.

Sanè verò huius Pontificis Opera, quotquot inueniri potuerunt, Laurentius Surius è collatione manuscriptorum codicum recognita, & auctiora quinque Leonis Epistolis, & alijs lucubratiõibus eatenus haud euulgatis Coloniæ, vnà cum Operibus Leonis Magni, primi huius nominis Pont. emisit an. 1568. Ex officina Ioannis Birckmanni. cum antea Louanij prodijssent eiusdem Leonis Noni, Sermones, siue Homiliæ, & Epistolæ Decretales, atque familiares an. 1565. ac demum eiusdem Opera per Canonicos Regulares Sancti Martini Oppidi, & vniuersitatis Louanienſis è m.ss. Codicib. emendata. Antuerp. an. 1583.

Porrò Molanus in Indice Sanctorum Belgij, & Baron. Card. in suis ad Martyrologiũ Notis (vt & alij) non tacuere huius Pontificis egregia gesta. Tritemius item de viris Illustribus Ord. S. Benedicti, lib. 3. c. 157. & lib. 4. ca. 174. Sed emendandus locus, vbi habetur in eo illum obijsse nono Kal. Maij. Quin & de eius prædicatione vide pleraque in vita Sancti Arnulphi Episcopi Suessionensis apud Surium Tomo quarto, ad diem Augusti decimumquintam.

Atqui & nouissimè, paucos nimirum ante annos, Augustinus Bontemps, Atrebas, cœnobij Atrebatensis, monachus, Vitam Leonis Noni, & aliorum eiusdem Cœnobij Sanctorum hæroico carmine cecinit. Successit autem Regimini Abbatiæ, & Episcopatus Sancto Hidulpho Duci, & Abbati Lobiensis Cœnobij. Arnol. Vion.

LEO Sangellettus, Florentinus, Carmelita, Theologus, scripsisse quidem perutilia Casibus conscientiæ enouandis à Petro Lucio dicitur, at nondum edidisse.

LEO Tuscus Pont. Max. Vide in verbo, Leo Primus.

LEODIENSIS Diœcesanæ Synodi Acta, & Decreta Præside Georgio ab Austria, Episcopo Leodiensi, Duce Bullonensi, Comite Lossensi celebrata, & promulgata an. 1548. Louanij apud Iacobum Batium Typographum an. 1549.

LEODIENSIS Diœceseos Statuta Consistorialia, & Reformatio Iudiciorum Spiritualium. edita Leodij an. 1582.

LEONARDVS Bellunensis (alij *Vtinensis*) Ord. Præd. Theologus, qui Bononiæ Dominicani studij Regens, scripsit sat grande volumen de legibus, quod Venetijs excusum est an. 1473. Sermones item de Tempore, ac de Sanctis. Complura in Logicam, & Physicen Aristotelis, atque alia, quæ in eius Cœnobio asseruari scripsit Antonius de Conceptione Senensis, &c.

LEONARDVS Cernottus, è Congregatione Sancti Saluatoris, scripsit Orationes, & pia Carmina.

LEONARDVS de Chisano, siue *Ciffono*, vide mox in verbo, Leonardus Giphonensis.

LEONARDVS Garzonius, nobilis Venetus, Societatis Iesu, reliquit moriens Paraphrasim, & Commentarios (licet nõ absolutos) in Canticum Canticorum, de quibus quoniam locuti sumus in postrema editione c. 31. lib. 2. Bibl. nostræ Selectæ, ideo Lector eillic amandamus, scripsit quoque de Magnete.

LEONARDVS Giphonensis, Eisingrenio, de *Ciffono*, alijs de *Chisano*, siue vt habet Henricus Villot, ex *Iouis fano* Campaniæ Oppido, è Prouinciali Tolosano renunciatus in generalibus Tolosæ Comitijs vigesimusquartus Generalis Minister Ord. Min. ac denique S. R. E. Cardinalis, scripsit in Cantici Canticorum, centum quadraginta capita hoc est in totidem eius libri particulas; siue sententias diuisum. Quæ D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus in tertio sui Chronici volumine asserit se legisse. In 4. lib. Mag. Sent. Sermones varios. Summam notabilem. Obijt Auenione 4. non. Maij ann. 1406. Sepultus in Aede Cathedrali.

LEONARDVS Iustinianus fuit Paraphrastes Actorum S. Nicolai Myrensis Episcopi, qua in Paraphrasi notat Baron. Card. To. Annal. 3. p. 343. primæ editionis, *Dioscoros* locum non rectè dici à Castore, & Polluce, sed quòd ibi prope posita essent corpora Sanctorum martyrum Dioscori, atque Crescentij.

LEONARDVS Lessius, Louaniensis Societatis Iesu, Theologus, vir clari ingenij, scripsit De quatuor Virtutibus Cardinalibus. Deinceps autem de Iustitia & Iure cæterisque virtutibus Card. lib. 4. ad 2. 2. D. Thomæ à. q. 47. vsque ad quæst. 171. Louanij apud Ioan. Masium an. 1605. Ant. apud Ioan. Moretum an. 1607. & Parisijs.

LEONARDVS Nogarolus, Veronensis, Theologus, & Protonotarius Apostolicus, scripsit librum De Beatitudine, qui excusus est Vicentiæ apud Henricum ann. 1486. alij item scribunt eundem prodisse Venetijs ann. 1486. Sed & ad Sixtum Quartum Pontificem Maximum composuit Officium de Conceptione Beatissimæ Virginis. Viuebat anno 1470.

LEONARDVS Perusinus, monachus Congregationis Cassinensis, scripsit tres libros Elegiarum De Christo Domino, ac De Beatissima Virgine. Librum item De renouatione Ordinis Monastici versu heroico. Extabant manu scripti (vt habet Arnold. Vvion in libro Ligni Vitæ) apud Constantinum Syracusanum monachum Catanensem. Vixit an. 1512.

LEONARDVS Pistorienſis, Ord. Præd. scripsit Theologicam Summam duobus voluminibus, claruit autem an. 1280. Ant. Senensis.

LEONARDVS Rhagusæus, Ord. Prædicatorum, Prouinciæ Dalmatiæ, qui publicè in Academia Patauina Theologiam est professus Lecturas complures, & alia in Cœnobio sui Ordinis reliquit, quæ ibidem asseruari scripsit Anton. Senensis m. ss. Viuebat an. 1540

LEONARDVS Rubenus, Germanus, Theologus Licentiatus, vt vocant, Abbas, Ordin. D. Benedicti Monasterij SS. Apostolorum Petri, & Pauli Abdincouiensis in Ciuitate Padebornensi, scripsit librum De falsis Prophetis, & Lupis rapacibus, dignum qui legatur. Editus est autem Padebornæ in officina Matthæi Pontani, an. 1600. Tres item libros De Idololatria apud Birckmanni hæredes. Coloniæ Agrippinæ. Librum item prænotatum, *Triumphus Christi de Iudæis, ostendens perfidos Iudæos ijsdem ferè pœnis confectos fuisse quibus*

Chri-

Christum Dominum affecerunt. Padebornæ an.1604. Item Paræneſin quandam ad Reuerēdos D D. Prælatos eiuſdē Ordinis apud Remp. Venetam, Padebornæ apud eund. an.1607. De diuina vocatione libros tres omnib. Chriſtianis imprimis religioſis perneceſſarios, ibid.

LEONARDVS Statius, Florentinus, Ord. Præd. Generalis Magiſter eximiæ vir Doctrinæ, atque Pietatis, delectus, vt in Conſtantienſi Concilio vnà cum alijs præſtantibus Theologis Schiſmatis in Eccleſia coortam ob varios Antipapas tēpeſtatem ſedaret. Scriſit Opus Theologis, atque Concionatoribus vtile, quod prænotatum *Petitiones*, incipit; *Faciem tuam laua anima fidelis*, extat Florentiæ in Ord. ſui monaſterio m.s. Sermones de Flagellis. Alios De Tempore, ac De Feſtis, ſiue ſollemnibus diebus. Quin & habitos in Concilio Conſtantienſi. prēterquam quod vt vigebat ingenio, nondumq; Ordinem ſuū præles adminiſtraret Ariſtotelis Meteora eleganti Carmine expoſuit. Defunctus munere Generalatus annos decem, menſes ſeptem, deceſſit è vita 17. Kal. Apilis, an.1425. Michael Pocciantius. Ant. Senenſis.

LEONARDVS Vairus, Beneuentanus, Ordin. S. Benedicti, ſcripſit libros tres de faſcino, quos Pariſijs ann. 1583. Nicolaus Cheſneau. Venetijs autem Aldus ann. 1598. edidit, quos item Martinus Delrius noſter in Opere ſuo inſigni Diſquiſitionum Magicarum ſæpe citat.

LEONARDVS Vtinenſis, Ord. Præd. ſcripſit Tractatum ad Locos Communes, qui Vlmæ in Suæuia prodijt à Typographia Io. Zeiner, an.1478. Librum item De legibus per Quadrageſimam; alios duos Sermonum de Tempore, ac de Sanctis, qui Lugduni fuerunt excuſi an.1495. apud Io. Trechſelium. Viuebat an.1445.

LEONELLVS Epiſcopus Concordiæ, ſcripſit, & habuit Orationem in funere Innocentij Octaui Pont. Max. in frequenti cōſeſſu Cardinalium, & aliorum Romæ, vbi & fuit excuſa.

LEONTIVS Aduocatus, Byzantius, ſcripſit ex ore Theodori Abbatis, & Philoſophi excerpta. Agit autem De Sectis hæreticorum, ac de Synodo Chalcedonenſi. Extat in Bibliothe. SS. PP. Tom. 4. edit. 2. Cum autem Actione. 5. Seriem Alexandrinorum Epiſcoporum ad S. vſque Eulogium duntaxat perducat, qui temporibus S. Gregorij Magni ſedit, videtur circa hæc tempora idem Leontius claruiſſe. Actione autem 2. in textu ibi. *Hi ſunt libri tam priſci.* appone ad marginē diminutè catalogum librorum Diuinorū texuit. Nam Tobiam, Iudith, Eſther, Sapientiam, Eccleſiaſticum, & Machabæos perperam omiſit. Mag. Sacri Pal. p.134. primi to. ſui Indicis. Romæ editi. an.1607.

LEONTIVS Arabiſſi Epiſcopus, ſcripſit Sermonem de creatione Mundi. Vide Photij Græcam Bibliothecam.

LEONTIVS Byzantinus, qui non recte apud Cyrillum in vita Sancti Sabæ, c.95. *Byzācenus* fuiſſe ſcribitur, Monaſticam vitam profeſſus in Palæſtina, in noua Laura Sancti Sabæ cum tribus ſocijs, quorum vnus erat Nonnus, vixit. At quoniam (vt rectè obſeruauit Henricus Caniſius V. C.) Laura Sancti Sabæ prope Hieroſolymam erat, ideo forſan in Codice Bauarico dicitur fuiſſe Hieroſolymitanus. Ceterum, cum ipſi Leontio, & ſocijs eius, Origeniſtarum errores ab eodem Cyrillo, & alijs tributi fuerint, cauendum eſt, ne quis, cum legerit iſtos veteres Auctores, qui ob antiquitatem aliquando permittuntur, in errores ſimiles impingat. Quanquam mirum videri poteſt, Cyrillum in vita Sancti Sabę, vt & in Vita Sancti Quiriaci anachoretæ Leontium hunc non tantum Origenis, ſed & Theodori Mopſueſtini ſectatorem fuiſſe, dicere: cum Leontius toto lib.3. eius operis, de quo mox dicetur, Theodorum Mopſueſtenum, Diodorum Tarſenſem, eorumq; diſcipulum Neſtorium acerrimè oppugnet, & tanquam omnis impietatis Magiſtros deteſtetur. Quin cum in eodem libro Actione vltima Origenem, & Origeniſtas ex profeſſo refellat, difficile creditu eſt, Leontium hac labe fuiſſe inquinatum: niſi quis, vt idem ait Caniſius, dicere velit, hæc non ſeriò ab illo ſcripta. nam ſi qui hæretici vnquam fuerunt, qui aliud in ore, aliud in pectore ferebant, in his certè Origeniſtæ poſtremi non ſunt cenſendi: aut Leontium poſt librum illum de Sectis euulgatum, in hæreſim Origenicam incidiſſe.

Scripſit autem libros tres contra Eutychianos, & Neſtorianos.

Vnum contra Enantiodocetas.

Alterum contra Aphthardocetas.

Tertium contra illos, qui ſimulabant ſe Chalcedonenſem Synodum recipere, cum eſſent Neſtoriani. Et de Neſtorianis Triumphum.

Eiuſdem Leontij liber in fraudes Apollinariſtarum, ſeu in eos, qui proferunt quædam Apollinarij, falſo inſcripta nomine ſanctorum Patrum.

Eiuſ-

Digitized by Google

Eiusdem Leontij liber, qui inscribitur: Solutiones Argumentationum Seueri.

Eiusdem Leontij liber, qui inscribitur: Dubitationes hypotheticæ, definitiones, contra eos, qui negant esse in Christo, post vnionem, duas veras naturas.

Auctoritates sanctorum Patrum contra eos, qui diuidunt in duas Naturas vnum Dominum Iesum Christum, post vnionem; collectæ à Timotheo hæretico, siue quis alius fuerit.

Et quidem hæc omnia Græcè m.s. Latina reddidit Frãcifcus Turrianus Societatis nostræ Theologus. quæ denique prodierunt in lucem Ingolstadij, an. 1603. in 4. To. Antiquæ Lectionis emisso ab Eodem Henrico Canisio.

Porrò extat in Bibl. Bauarica num. 117. Eiusdem Leontij insigne Volumen aduersus Euthychianos, seu Seuerianos, & Nestorianos, in octo libros distinctum.

Quorum Primus hanc habet inscriptionem. Sexaginta tres ἀπορίαι, seu Quæstiones propositæ illis, qui vnam in Christo naturam statuebant; huiusque dogmatis refutatio, & testimonia Sanctorum Patrum.

Secundus. Aduersus illos, qui duas in Christo hypostases ponunt, nullamq; compositionem in illo admittunt.

Tertius. Redargutio eorum. qui asserunt duas, & non vnam hypostasim in Christo, idq; ex ipso Incarnationis mysterio probare contendunt.

Quartus. Redargutio eorum, qui duos filios ex Incarnationis Mysterio introducunt.

Quintus. Redargutio eorum, qui Beatam Virginem Θεοτόκον, seu Deiparam nominare abnuunt.

Sextus. Demonstratio aduersus eorum impietatem, qui impudenter naturalem Diuinitatem Christi veri Dei nostri negant.

Septimus. Demonstratio impietatis, qua laborant ij, qui fatentur quidem Christum incarnatum fuisse hominem Θεοφόρον, Deiferum, sed non Deum.

Octauus. Refutatio eorum, qui solent accusare illos, vnum ex Sancta Trinitate passum esse in carne.

LEONTIVS Constantiæ in Cypro Episcopus, vir sanctus, Tribulationes, quas Ecclesia Dei passa est tempore Gregorij Magni Pont. Max. & Mauritij Imp. scripsit, vt ex Act. 4. Nicæni 2. Concilij constat, sed aut excidit, aut alicubi delitescit.

LEONTIVS Constantinopolitanus, Scripsit librum De duplici natura in Christo cõtra hæresim Monophysitarum. Et disputationem contra Philosophum Arianum, quæ m.s. extat in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

Sigeb. in Catal. An. Do. 610. Trit.

LEONTIVS Neapoleos, alij *Nicopoleos*, Cypriorum Insulæ Episcopus, scripsit Vitam Io. Alexãdrini Episcopi, qui ob eximiam in pauperes misericordiam agnominatur eleemosynarius. Hæc Sigebertus. At & plures Panegyricas dictauit Orationes. & scripsit in c. 17. Matthæi: De Transfiguratione Domini Homiliam citatam (vt ostendit Sixtus Senẽsis) in 6. Actione Synodi secundę Nicęnæ, sed verior quin idem ipse Leontius fuerit, quẽ Constantiæ in Cypro fuisse Episcopum hic diximus supra.

LEOVIGILDVS Cordubensis Presbyter, qui viuebat ann. 716. Scripsit librum De Habitu Clericorum, in quo cum præfatur causas scribendi, ait: *Vt qui ex nobis adremanentes Doctores, imbecillitate corporis prapediente, dirigere gressus nequiuerit, aut quem inquisitio, vel census, vel vectigalis, quod omni Lunari mense Christi nomine soluere cogitur, retinuerit; saltem nocturno tempore inter Ecclesiastica munia, qua necessarium duxerit, legat.* Meminit LEOVIGILDI Samson Abbas, refertque Morales in Eulogium lib. 1. & Baronius Cardinal. Tomo 9. sub anno 716.

Genn. in Catal. An. Do. 430. Trit.

LEPORIVS adhuc monachus, postea presbyter, præsumens de puritate Vitæ, quam arbitrio tamen & conatu proprio, non Dei adiutorio obtinuisse credidérat, Pelagianum dogma cœperat sequi: sed à Gallicanis doctoribus admonitus, & in Africa per Augustinum emendatus, scripsit emendationis suæ libellum. In quo & satisfacit de errore, & gratias agit de emendatione. Simul & quod malè senserat de Incarnatione Christi corrigẽs, catholicam sententiam tulit dicens, manentibus in Christo duabus naturis, vnam credo Filij Dei personam. Hæc Gennadius.

Extat autem eius LEPORIJ Epistola ad Cassiani LIBRUM primum De Incarnatiõe Verbi, dignissima LECTU, qua suum errorem detestatur. Viuebat an. 430.

LETHALDVS Gallus Cœnomanensis, monachus Congregationis Cluniacensis, scripsit Vitam S. Iuliani Cœnomanensis, quæ extabat Vltraiecti ecti in Monasterio S. Saluatoris. Arnold. Vion Viuebat circiter an. 990.

LETHBERTVS. Vide in verbo, Lechbertus.

Digitized by Google

LEVINVS Brechtus Louanienſis, Belga, Ord. Minorum, ſcripſit Librum carminum, quem inſcripſit, *Chriſtiana Tragedia*, cùm Appendice carminum Selectorum. Quem item dicauit Georgio ab Auſtria, Leodienſi Epiſcopo. Syluam quoque piorum carminum: & Hiſtorias aliquot illuſtrium martyrum tam carmine, quã ſoluta oratione. Louanij apud Martinum Rotarium an. 1551.

LEVINVS Scotorum Archiepiſcopus, & martyr, Homilias aliquot reliquiſſe ſcribitur. Viuebat an. 1007.

LEVINVS Torrentinus, ſecundus Antuerpienſis Epiſcopus, Collegij Louanienſis Societatis Ieſu fundator, egregius item præter alias diſciplinas, Poëta, nec priſcis impar, ſcripſit ſacra Poëmata, digna quæ legantur, & perlegantur, ſunt autem hæc. Hymnorum de Partu Virginis, lib. 3. de Puero, lib. 1. In Natalem Domini Elegia. Votum, ſeu ſcribendi de Partu Virginis occaſio; cum enim iactatus eſſet tempeſtate maris, labores ſuos dicauit Beatiſſimæ Virgini Lauretanæ. In Ioannis Auſtriaci nauale m de Turcis Victoriam Elegia. De bello Turcico.

LEX noua. Vide Vincentium Bellouacenſem 1. 2. 7. Eius cum vetere comparationem, ibid. Diſt. 8. Eius contenta, Diſt. 9.

L I

LIBERATVS Diaconus ſcripſit Breuiariũ, in quo quidem plura ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſpectantia, ſed quæ circumſpectè ſint legenda, præcipuè illa, quæ nimis incautè (vt monet Baron. Card.) à neſcio quo Neſtoriano mutuatus eſt. Nimirum hiſtoriam, qua refert Theodori Mopſueſteni ſcripta, non tantũ fuiſſe probata ſcriptis Ioan. Antiocheni, ſed & edicto Imperatoris, atque etiam ſcriptis Cyrilli Epiſc. Alexãdrini ipſum Theodorum fuiſſe laudatum. Quin etiam, dũ ait Synodum Chalcedonenſem relatione ad Marcianum facta, ſuſcipere, & confirmaſſe Ioannis Antiocheni Epiſtolam, quibus laudauit Theodorum Mopſueſtenum, eandem S. Synodum in idem crimen adducit, quòd laudes Theodori receperit, & doctrinam. *Videsne* (inquit Baronius idem) *quot & quales lateant colubri ſub vno ceſpite falſitatis?* Mox ex ipſius Cyrilli ſcriptis, & Epiſtola Io. Antiocheni, atque ex ipſa Synodo Chalcedonenſi euincit illa omnia mendacia, quæ in Liberato narrãtur pro Theodoro. Tom. 5. Annal. ſub an. Dom. 435.

Quin & Bellarminus Cardi. vbi Liberatus in Breuiario cap. 22. refert Vigilium ſcripſiſſe Epiſt. ad Theodoram Imperatricem, & alios hæreticos, qua confirmabat hæreſim ipſorum, anathemaque ijs dicebat, qui confitebantur duas in Chriſto naturas, reſpondet multos quidem exiſtimare, hunc locum eſſe corruptum ab hæreticis, quòd in Pontificali contrarium videatur narrari. At cum veſtigium nullum appareat corruptionis in libro Liberati, & reuera non pugnet narratio Liberati cum narratione Pontificalis, aliter reſpondendum eſt. Inquit igitur. Vigilium ſcripſiſſe illam Epiſtolam, & damnaſſe Catholicam fidem ſaltem exteriori profeſſione: ſed hoc nihil obeſſe noſtræ cauſſæ. Nam id fecit, dum adhuc viueret Syluerius Papa, quo tempore Vigilius ipſe Papa non erat, ſed Pſeudopapa, neque enim duo ſimul veri Pontifices Summi eſſe poſſunt: & conſtabat tunc omnibus Syluerium verum Pontificem eſſe, licet in exilio degeret. Vide plura in Bellarmino Cardin. Tomo 1. Controu. 3. lib. 4. de Roman. Pont. cap. 10. Ceterum, quæ Liberatus in Breuiario, dicit de Quinta Synodo, ideſt de Conſtantinopolitana ſecunda generali, valde cautè legenda ſunt: aut enim non ſunt ipſius, aut ipſe falsò aliorum relatu deceptus fuit, certè non cõgruunt cum aliorum catholicorum Patrum narrationibus.

LIBERIVS Pont. Max. qui acerrimus fuit religionis Catholicæ defenſor; Quem item beatæ memoriæ virum, Ambroſius; Beatum Epiphanius: Beatiſſimum Baſilius, ac cuius anniuerſariam diem obitus celebrauit Eccleſia, licet minis, atque terroribus viſus eſt aliquando hæreticis communicaſſe (at non in re fidei, quemadmodum Bellarminus Car. lib. de Pont. Rom. oſtendit) auctor fuit Alexandrinæ Synodi, quam & confirmauit. Eius autem habentur litteræ communicatoriæ, ac de reſtitutione Epiſcoporum in ſuas ſedes: & aliæ, quibus conatus in vnam fidem Chriſtianos omnes adducere. Cum autem pleraq; ſcripſerit, qualia decebat eum, qui vniuerſalis Eccleſiæ clauum, (in magnis præſertim fluctibus ob Arianam hæreſim) tenuit; Decreta tamen, ſeu reſcripta duo ad Athanaſium, atque ad Aegyptiorum Epiſcopos de Arrianorum oppreſſionibus, reliquit, quæ Coloniæ excuſa cum Pontificum Decretis extant. Extat item ipſius Epiſtola ad Conſtantium To. 3. Bibl. SS PP. edit. 2.

Digitized by Google

LIBERII Poëtæ de Sedulio Acrostichis. To.6.Bibl.SS.PP.edit.2.

LIGINIANVS (vt habet in Catalogo Honorius, nam excusus codex habet, *Lucinianus*) Carthaginis Spartarię Episcopus, in Scripturis doctus, cuius quidem nonnullas Epistolas legimus De Sacramentis, scripsit baptismatis vnam, & ad Eutropium Abbatem, postea Valentiæ Episcopum plurimas. Reliqua verò industriæ, & laboris eius ad nostram notitiam nomine peruenerunt. Claruit temporibus Mauritij Augusti. Occubuit Constantinopoli veneno; vt ferunt) extinctus ab æmulis, sed vt scriptum est, *Iustus quacumque morte præoccupatus fuerit, anima eius in refrigerio erit.* Hæc Isidorus in Catalogo. Viuebat anno 590. Tritem.

LICINII Macri Senioris cum Nicolao Grasso iuniore Disceptatio de Præneti Cæsaris Card. Baronij primum Bononiæ, deinde Ingolstadij apud Georgium Vvillerum cusa an. 1607.

LIGNVM Vitæ. Vide in verbo, Arnold. Vvion.

LILLIVS Aegidius, Liberius, Tifernas, Philonis Iudæi Opera è Græco Latinè reddidit. Aliqua item Io. Chrysostomi, præter Dionem de Regno. Quæ quidem Romæ extabant in Bibl. Vaticana.

LILLIVS Baleonius, Ord. Seru. edidit Tractatum de Libero arbitrio.

LIMON, siue *Limonarium*, inscriptus Liber Ioan. Moschi, sub Theodosio Imper. iuxta Lauram agentis trecentis, & tribus narrationibus distinctus. Vide Photij Græcam Bibliothecam, & in verbo, Io. Moschus.

LINDEBERTVS Germanus, Ord. D. Benedicti, primò Abbas Eluuangensis Monasterij, deinde Moguntinus Episcopus coactæ ab eo apud Moguntiam Synodi Decreta conscripsit, Viuebat an. 863. Eisingr.

LINDEGASTVS vir Sanctus, quique in Germania ad Rhenum Episcopus fuit Moguntinus insigni Opere depugnasse aduersus Arij impietatem, atq; hæreseos scribitur ab Eisingr. Viuebat an. 405.

LINTBERTVS vir & ipse sanctus, natione Sueuus, primò Fuldensis monachus Ordi. D. Benedicti, Congregationis Luxouiensis, deinceps autem in Diœcesi Spirensi Abbas Hirsaugiensis, scripsit in Canticum Canticorum Salomonis ad Rabanum præceptorem, egregium Commentarium. Viuebat anno circiter 840. Eisingrenius, & Arnoldus Vvion.

LINIVAEVS in Opuscula Gregorij Nissæni Antuerpiæ expectabatur, atque adeo editio omnium Operum Nisseni, & Epistolarum D. Io. Chrysostomi.

LINVS (inquit Sixtus Senensis, lib. 2. Bibl. Sanctæ) *è Septuaginta duobus Christi discipulis vnus, cuius nomine Paulus Timotheum in posteriore ad ipsum Epistola salutat, primus post Petrum Romanæ Ecclesiæ Pontifex, natione Etruscus, scripsit Græco sermone de Petri, & Pauli agone libros duos, itemq; aliquot Epistolas. Moritur Romæ sub Galba Imp. ann. Christi 70. post expletos sui Pontificatus annos vndecim, menses tres, dies duodecim.* Sic quidem Sixtus.

Porrò cum alibi, & Parisijs Latinè redditi fuissent hi duo libri in fine Commentariorum Iacobi Fabri ad Epistolas Pauli, (De quo Fabro vide in verbo, *Iacobus Fabri*,) iterum in eadem Vrbe prodierunt in Bibliothecæ Sanctorum Patrum Scholijs additis à Laurentio Barrensi.

At quidquid hi, ac reliqui, quin & Sigebertus, lib. de viris Illustribus cap. 5. atque Tritem. de his libris asserere se posse opinati sunt, dubitandum non est, quin hęc historia De Passionibus, siue Agone SS. Petri, & Pauli ficta fuerit, quæ item referta est erroribus. Quin & quam asserunt Trit. Eisingr. Sixtus Senensis à Lino fuisse conscriptam Altercationem cum Simone Mago, ea non extat. Ceterum, pro certo habendum est, Linũ post B. Petrum fuisse mox Pont. Max. Irenæo, Eusebio, Hieronymo, Epiphanio, & alijs, id quod & è Canone Missæ, qui est antiquissimus, constat. At ab Apostolis Petro, & Paulo Romæ sic factum Episcopum, vt Petro absente ab Vrbe, is cum Cleto, Episcopalia munera obiret, decessisse autem ex hac Vita an. Dom. octogesimo, sub Vespasiano potius quam sub Tito, neque sub Galba, cum sedisset annos vndecim, menses duos, dies viginti tres; Nam quod habet liber de Romanis Pontificibus falsò ascriptus Damaso, quiq; Liber varijs scatet erroribus, Linum sub Consulatu Saturnini, & Scipionis obijsse, id nõ posse constare euincit cordatè Baron. Card.

LIPPVS Brandolinus, Aurelius, Ord. D. Augustini, Librum prænotatum, *Paradoxa Christiana*, edidit Romæ apud Antonium Bladum ann. 1531. Qui & alibi recusus est. Eiusdẽ extat ad Matthiam Coruinum, Hungariæ Regem, Dialogus de cõditione Vitæ humanæ, De que toleranda corporis ægritudine, qui Basileæ prodijt, ann. 1543. Præterea nonnulla

ipsius,

Digitized by Google

ipsius carmina De morte Platinæ, cuius operibus ad calcem adtexta sunt. Libros deniq; tres De ratione scribendi, in quibus præcepta Rhetoricæ à dicendi ratione transfert ad scribendi rationem. Col. an. 1573.

LIPTINENSE Concilium, hoc est apud Liptinas celebratum, cui cum pluribus Episcopis Carolus Magnus interfuit, auctoritate Apostolica celebratum est. Vide Benedictũ Leuitam lib. 5. Capitularium Regum Francorum. In eo autem Concilio firmata sunt, quę in superiore fuerant constituta. Abbates vero, & Monachi receperunt Regulam S. Patris Benedicti ad instaurandam Vitę regularis normam. Acta ipsius ex parte Baron. Card. nono suorum Annal. Tom. intexuit, sub eundem annum.

LIPTINENSE alterum Concilium, cui præfuit cum S. Bonifacio Legatus Apostolicæ Sedis Gregorius nomine, anno 858. eo Pipinus Caroli Martelli filius, quidquid de rebus Ecclesiasticis Pater suis abstulerat, Ecclesijs reddi procurauit. quoad eius fieri potuit. Annal. to. 10.

LIRINENSIS Monasterij excidium Ononymus auctor scripsit, cuius fragmentũ extat, & cuius initio adiectum est breue de illius historiæ temporibus Scholion Bignæi in tom. 7. Bibl. SS. PP.

LISIARDVS Gallus, qui Episcopus, scripsit Vitam B. Arnulphi Suessionensis Episcopi. Iacobus Mayer. Quin & scripsit de ortu Ludouici filij Philippi Regis ab eodem Arnulpho Suessionensi prænunciato, alijsq; ab eo gestis. Vide Surium Tom. 4. die 13. Aug.

LITVRGIAE, siue SS. Apostolorum Petri & Iacobi, siue SS. PP. Basilij, Chrysostomi, Ambrosij, quæ partim Græcè prodierunt per Adrianum Turnebum, partim Græcè, ac Latinè per Gentianum Heruetum, Aurelianensem, quin & per Claudium Sanctum Episcopum Ebroicensem, atque per Iacobum Pamelium. Vide in verbo eorum, sed potissimum in verbo, Missa.

LITVRGIAE S. Basilij magni, S. Gregori Theologi, S. Cyrilli Alexandrini, ex Arabico conuersæ à Victorio Scialach Accurensi, Maronita. Vide in verbo, Victorius Scialach.

LITVRGICARVM Antiquarum Arcana ex disertis Auctoribus tribus Tomis comprehensa. Duaci apud Bellerum an. 1605. deest inscriptio Auctoris siue collectoris: at adest fides Bartholomæi Petri Liuitron S. Th. Doctoris & Professoris: & Greg. Coluenerij librorum in Academia Duacena Visitatoris.

LIVDPRANDVS. Vide in verbo, Luitprandus.

LIVONES populi, quibusnam libris, & rationibus iuuandi. Vide commentarium nostrum, quem Gregorio XIII. Pont. Max. scripsimus.

LO

LOAISA, quod est cognomen Garsiæ, Toletani Canonici, qui Collectionem Conciliorum Hispaniæ abs se accuratè elaboratam emisit Madriti, an. 1593. Vide in verbo, Garsias Loaisa.

LOGOTHETA Magnus, scripsit Sermonem in S. Theodosium. Extat m. s. Græcè in Bibliothec. Vaticana hac inscriptione, τῦ ϛφωτάτυ μιγλάυ λογοθέτυ εἰς τὸν ἅγιαν ὁσιομάρτυρα θεοδοσίαν.

LONDINI in Anglia an. Dom. 1162. tertio autem Pontificatus Alexandri tertij habitum est generale Concilium, conuenientibus omnibus Metropolitanis, ad subrogandũ Metropolitanum totius Angliæ Antistitem Cantuariensem Archiepiscopum, conuenit & simul Rex ad hoc ipsum, coram omnibusque omnium votis electus est Thomas ex Cancellario. Cuius acta Eduardus eius æqualis fusius scripsit: sed à Surio Tomo sexto die XXIX. Decembris pressius Collecta sunt. Quin, & Herebertus Vvillelmus Cantuariensis, To. Saresbariensis, & Alanus Abbas Deoche tribus libris eadem conscripsere: qui extant in Bibl. Vaticana, cum Epistolis huc spectantibus, quæ opera eiusdem Saresbariensis quinque libris partitæ ac digestæ. Baron. Card. in To. Annal. sub eundem annum versus finem.

LONDONIENSE Concilium generale agente S. Anselmo Cantuariensi Archiepiscopo in Ecclesia S. Petri habitum est. in quo potissimum, quæ Romæ decreta sunt in Concilio generali sub Paschali secundo, de inuestituris Ecclesiarum plane sermone descripta. Et quidem cum anno Domini 1102. habitum fuerit, Canones eiusdem inserti sunt Tomo duodecimo Annalium ab Cæsare Cardinale Baronio sub eundem annum.

Digitized by Google

LONDONIENSE Concilium in Anglia an. 1108. Paschalis autem Papæ 2. nono, & loco restituta est ab Henrico Angliæ Rege sua libertas Ecclesiæ. Rogerius in Annalibus eiusdem anni. Inuestituræ itaque sublatæ, statutaqua alia, & in suas sedes restituti Episcopi, & ab excommunicatione absoluti, & à suspensione: prohibita item clericorum cum fœminis habitatio; Vide Baron Card. Tomo 12. Annal. sub eundem annum.

LONDONIENSE Concilium an. Dom. 1125. sub Honorio Papa secundo, & eius Pontificatus anno primo habitum. Cuius nomine præfuit Ioan. de Crema Card. tit. S. Chrysogoni legatus in Anglia Decem, & septem capita in eo sancita, quæ Baron. Car. 12. suorum Annal. To. inseruit.

LONGINVS Miles, & martyr, qui Lancea Christi Latus percussit. Vide omnino in verbo. Hieronymus Magagnatus.

LOPEZ Madera, Hispanus, Licentiatus, vt vocant, & fisco Regio Catholici Regis in Granatæ vrbis, quæ dicitur, *Cancellaria* præfectus, Tractatum Hispanicè edidit, quem inscripsit. Discursus de Laminis, Reliquijs, & libris, qui Granatæ fuerunt inuenti an. 1595. De reliquijs item, ac Prophetia, quæ reperta est an. 1588. Præmittitur verò Narratio facti absque titulo, ad cuius finem habentur hæc verba: *Impressus apud Ioannem Renatum, cum permissu Prouisoris, &c.*

L V

LVCAS Abbas S. Cornelij, Sanctitate Vitæ celebris, scripsit Commentaria in Cantic. Canticorum. Bibl. PP. SS. To. 1.

LVCAS Antiochenus Euangelista, quem prolixe laudat Irenæus, quemúe inquit Paulo Troadem venienti adhæsisse, anno à Christo nato, quinquagesimoprimo, genere Antiochenus, arte Medicus, qui (vt inquit Hieronymus) sicuti Apostoli de piscatoribus piscium, piscatores hominum facti sunt, ita ipse de Medico corporum, in Medicum versus est animarum; cuius liber quotiescunque legitur in Ecclesijs, toties eius medicina non cessat. Vir summæ industriæ (vt inquit Chrysostomus) discendi studiosus, laborisque patientissimus, qui à Paulo auelli non potuit: quem idem Hieronymus vitam duxisse cœlibem vsque ad annos octoginta quatuor ætatis suæ, quibus absolutis, ex hac vita decessit, reliquit nobis vocationis, ac vitæ, deinde item scriptionis præclara monimenta. Sic autem Hieronymus.

Hier. in Epi. Pauli ad Philemonem.

Chrysost. homi. 10. in post. Epist. ad Timoth.

LVCAS Medicus Antiochensis, vt eius scripta indicant, Græci sermonis non ignarus fuit sectator Apostoli Pauli, & omnis peregrinationis eius comes. Scripsit Euangelium, de quo idem Paulus; Misimus, inquit, cum illo fratrem, cuius laus in Euangelio est, per omnes Ecclesias. Et ad Colossenses: Salutat vos Lucas Medicus charissimus. Et ad Timotheum: Lucas est mecum solus. Aliud quoque edidit volumen egregium, quod titulo πράξεις ἀποστόλων prænotatur: cuius historia vsque ad biennium Romæ commorantis Pauli peruenit, ideſt vsque ad quartum Neronis annum. Ex quo intelligimus in eadem vrbe librum esse compositum. Igitur περίοδους Pauli & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter apochryphas scripturas computamus. Quale enim est, vt individuus comes Apostoli inter ceteras eius res hoc solum ignorauerit? Sed & Tertullianus vicinus eorum temporum, refert presbyterum quendam in Asia πατροδιδασκαλίᾳ Apostoli Pauli conuictum apud Ioannem, quod auctor esset libri, & confessum se hic Pauli amore fecisse & ob id de loco excidisse. Quidam suspicantur, quotiescunque in Epistolis suis Paulus dixit, iuxta Euangelium meum, de Lucæ significare volumine, & Lucam non solum ab Apostolo Paulo didicisse Euangelium, qui cum Domino in carne non fuerat, sed à ceteris Apostolis, quod & ipse quoque in principio sui voluminis declarat, dicens: sicut tradiderunt nobis, qui à principio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis. Igitur Euangelium sicut audierat, scripsit, Acta verò Apostolorum sicut viderat ipse composuit, (vixit octoginta & quatuor annos vxorem non habens) sepultu, est Constantinopoli, ad quam Vrbem vigesimo Constantij anno ossa eius, cum reliquijs Andreæ Apostoli translata sunt de Achaia. Hæc in Catalogo Hieronymus (in quem adnotauit Suffridus Petrus. Lucam an. 53. Euangelium ann. 59. Acta Apostolorum scripsisse auctores tradunt: porrò quæ parentheſi inclusa sunt ab eo loco (*Vixit octoginta & quatuor*) in cod. Gembl. non habentur, idem etiam de suis quibusdam testatur Lypsius, nec Sophronius interpretatione sua retulit; vt supposititia esse videantur; *vsque ad quartum Neronis annum*, Sigebergen. Cod. habet, *quartumdecimum*.

Vitam, & Martyrium paucis, sed commodè conscripsit Nicephorus his verbis. *Lucas*

Niceph. lib. 2. c. 43.

Antio-

Antiochiæ, quæ est in Celesyria, ortus, Medicus simul, & Pictor egregius, Thebis in Paulum venit, atq; ibi nũcio patrio errori remisso, ad Christum accessit: pro corporum curatione animarum Medicus factus, Euangelium suum Paulo præcipiente, scripsit; atque itidem Acta Apostolorum. Cum Paulo autem Romæ quum fuisset, in Græciam est reuersus; plurimosque ibi Diuinæ doctrinæ, & cognitionis luce illustrauit: & tandem à Diuini Verbi contemptoribus ex fructiferæ oleæ arbore suspensus, quòd aridi ligni; vnde Crux fieret; copia non esset, Deo Spiritum commendauit; cùm octoginta, vt dicitur, annos natus esset &c. Eadem de Martyrio in olea consummato, testatur Michael Glycas (quod Baronius Card. suis adnotauit Annalibus) & Georgius Cedrenus, Græci historici, qui, & vnguenti Medici mentionem faciunt, quod ex eius membris scaturijt, quo etiam signo reportas eius reliquias tradunt. Gaudentius Episcopus Brixiensis, æqualis D. Ambrosij, apud Patras, vbi & D. Andreas antea, martyrium consummasse scribit. At è Martyrologio Gregorij Tertijdecimi Pontificis Maximi iussu editi, habemus hæc verba: Natalis Beati Lucæ Euangelistæ, qui multa passus pro Christi nomine, Spiritu Sancto plenus obijt in Bithynia; cuius ossa Constantinopolim translata sunt, & inde Patauium delata. Ita Martyrologium; in quod quæ suis Notis idem adnotauit Cardinal. Baronius, hæc sunt. Meminit Lucæ Paulus ad Colossenses cap. 4. ad Timoth. 2. cap. 4. & ad Philemonem. Licet autem aliqui dixerint, hunc eundem esse cum Lucio, de quo Paulus ad Ro. c. 16. tamen Origenes, quę secuti sunt plurimi diuersum esse putant, idque Græci in Menologio 10. Kal. Maij expresè profitentur. De Luca Euangelista Euscbius, Hieronymus; & Auctor est S. Epiphanius, fuisse Lucam vnum ex Septuaginta duobus discipulis, prædicasseque Euangelium in Gallijs, Italia, Dalmatia, ac Macedonia. An autem martyrio fuerit coronatus, dubium relictum videtur, eo quòd S. Hieronymus scribens, eum vixisse annos octoginta quatuor, de martyrio nihil dicat; quod idem, qui supra apud Isidorum, & Græci in Menologio, ea ætate obdormiuisse in Domino, profitentur; idipsum etiam Metaphrastes, in Sermone de S. Luca. At Gregorius Nazianzenus inter Martyres eum recensuisse videtur, quum in Iulianum his verbis inuehitur: Non victimas pro Christo cæsas veritus es, non magnos pugiles extimuisti? Ioannem illum, Petrum, Paulum, Iacobum, Stephanum, Lucam, Andream, Theclam &c. Ex Græcorum historicis Nicephorus id expresè profitetur & genus martyrij describit, & Glycas: Latinorum autem Patrum S. Paulinus Nolanus, his versibus:

Hic Pater Andreas, & magno nomine Lucas
Martyr, & illustris sanguine Nazarius.

Itemque S. Gaudentius Episcopus Brixiensis ait. Horum quatuor habemus in præsenti reliquias, qui Regnum Dei, & iustitiam prædicantes, ab incredulis & iniquis occisi, Deo semper viuere operationum suarum virtutibus demonstrant: Ioannes in Sebaste prouinciæ Palestinæ, Thomas apud Indos, Andreas, & Lucas apud Patras Achaiæ ciuitatem cõsummati referuntur. Hæc Gaudentius. Extant de eo varij Sermones Metaphrastis, Petri Damiani apud Surium, Tomo quinto. Alium habemus manuscriptum Sancti Bertharij Abbatis incip. cum in Diuinis &c.

Cur verò, & quo vrgente, Item quo tempore, loco, lingua, & cui Lucas Euangelium, atque Acta scripserit Apostolorum, & an deinceps quidpiam aliud posteritati reliquerit, dicendum est: Nam deinde quæ sint tum Euangelij, tum Actorum partes, quiúe interpretes, atque adeò qui vsus Diuinæ huius historiæ, ita attingemus, vt prius ostendamus, vnde errores depelli possint veterum, ac recentiorum, qui eidem Euangelicæ, & Apostolicæ historiæ fidem abrogare tentarunt.

Cùm igitur Cerinthus, & alij pseudoapostoli falsa pleraque de Christo Domino, & alijs fidei dogmatibus, voce ac scripto dissemināret, hortante Paulo (vt inquit Hieronymus) Euangelij scriptioni Lucas sese dedit: vt Paulus etiam existimetur suum vocare Euangelium, quod à Luca scriptum innuit his verbis: secundum Euangelium meum; ac de eodem intellexisse cum ait; Misimus cum illo fratrem, cuius laus est in Euangelio per omnes Ecclesias: Id quod ante Hieronymũ Tertullianus antiquior scriptũ reliquit. Quare quòd Dorotheus ille, de quo suo loco locuti sumus, in Synopsi testatur, mãdante Petro, à Luca Euangelium fuisse conscriptum, nescitur, vnde sit sumptum. Atqui cùm cessent iam scripta Euangelia, per Matthæum quidem in Iudæa, per Marcum autem in Italia, Lucas Sancto Spiritu actus, in Achaiæ partibus hoc scripsit Euangelium, significans etiam ipse in principio, ante suum alia esse descripta. Cui extra ea, quæ ordo Euangelicæ dispositionis exposcit, ea maximè necessitas laboris fuit, vt primum Græcis fidelibus omni prophetatione venturi in carnem Dei Christi manifesta esset humanitas, ne Iudaicis

Glycas. lib. 3. Annal. Georg. Cedr. in compend. histor. Gaudẽt tract. dedicat. Basi. Die 18. Octobris

Euseb. lib. 3. hist. c. 4. & 18. Hieronymus de scrip. Eccl. Isidor. De Vita & Obitu S. S cap. 84. Epiphan. hær. 51. Nazianz. oratione in Iulianum. Niceph. lib. 2 ca. 43. Glicas. lib. 3. Annal.

Paulin. Epist. 12. ad Seuerum. Gau. in Ser. dedicat. Eccl.

Sur. Tom. 5.

Epip. hær. 51. Hieronymus in Præf. in Comment. super. Matth

Hieron. de script. Eccl. in voce Lucas. Tertul. aduer. Marcionem, lib. 4.

fabulis intenti, solo legis desiderio tenerentur, vel ne hæreticis fabulis, & stultis solicitationibus seducti, excíderent à veritate, elaboraret. Causſam ſcriptionis ſuæ Lucas in Prologo huius Euangelij ponit ipſe · *Vt habeas*, inquit, *eorum verborum, de quibus eruditus es, veritatem*, id eſt, vt ſæpè commonitus, certus ſis, ac in certitudine permaneas.

Chryſ. homi. in Matth. 1.

Et verò cum Paulus Achaiam, & Bæotiã obiret, Lucas, qui fidus ei adhærebat comes, atque interpres, Euangelium ſcripſit: cui facies bouis, ob miniſterium Sacerdotij, à quo Lucas Euangelium auſpicatur, ab omnibus ei tribuitur, cum alioqui (ſi licet ſacris (inquit hoc loco Baronius) profana coniungere) antiquitus in Italia, Varrone auctore, bos Luca ſolitus fuerit appellari: Acta itidem Apoſtolorum poſtea, hoc eſt anno ſexageſimo primo à Chriſto nato, qui annus fuit Neronis quintus; vtrumq; ſanè Opus Græca lingua, & quidem nitida, & eleganti, quippe quam pro ſe callebat.

Baron. To. 1. Ann. Eccleſ. Varro lib. 6. de lingua Latina.

Quoniam autem Lucas non ſemper ita indiuiduus fuit Pauli comes, quin interdũ ab eo abfuerit, ideo ea, quibus interfuit, diſtinctè, atque integrè narrans, grauiſſima prætermiſit, aut ſtrictim attigit, ne quid veritati detrimenti afferret.

Præterea verò Lucam iterum Romam redijſſe, eo tempore, quo Paulus, nouiſſimè Romam reuerſus, martyrio ſublatus eſt, tradunt Acta Paſſionis eius, quæ feruntur Lini nomine, quæ etiamſi olim ſyncera fuere, vt & inde Ambroſius quædam deſumpſerit, fuere tamen poſtea Manichæorum tincta fuligine. Porrò quonam Lucas abierit demortuo Paulo incertum eſt; Epiphanius quidem prædicaſſe eum in Dalmatia primum & in Gallia, & in Italia, & Macedonia; Oecumenius verò in Orientem redijſſe, rurſumq; Libyam petijſſe, Thebanos ad fidem Chriſti conuertiſſe, atque in vltima ſenectute reddidiſſe ſpiritum, dicit.

Theophilo autem tum Euangelium, tum Acta Apoſtolorum dicauit; qui fortè is fuit, quem Clemens inquit fuiſſe nobilem ciuem Antiochenum, qui à Petro conuerſus domum ſuam in Eccleſiam Chriſtianorum mutauit, in qua Petrus conuentus egens, cathedram poſuit.

Clem. lib. 10. c. vlt. Recognitionum.

At vir ſanctus non contentus expreſſiſſe calamo, Domini, & B. Virginis vitam, peniciillo quoque voluit ſanctiſſimas illas facies pingere, vt humanis aſpectibus obiectę, raperent adhuc viuidius ad interiorum cultum, & imitationem. Quare quo animo eas pinxerit, primum quidem ex Metaphraſte liquet, qui ita habet: *Hoc autem inter cetera gratiæ eſt, quòd ipſum quoque aſſumptum typum humanitatis Chriſti, ac ſignum eius, quæ illum peperit, Lucæ primus omnium cera, & lineamentis pingens, vt ad hæc vſque tempora in imagine honorarentur, tradidit; quam non ſatis eſſe exiſtimans mente, & ſpiritu cum his eſſe quos deſiderabat, niſi etiam per imaginem ac typum verſaretur cum eis, quod feruentiſſimi amoris indicium eſt.* Deinde verò Nicephorus de Virginis Deiparæ imagine à Luca depicta ſic inquit: *Pulcheria Auguſta Templum in vrbe Conſtantinopolitana extruxit τῆς ὁδηγῶν, hoc eſt viæ ducum, appellatum: vbi ex Antiochia tranſmiſſam matris Dei imaginem dedicauit, quam D. Apoſtolus Lucas ſui ipſe manibus depinxit, illa adhuc viuente, & tabulã ipſam vidente, gratiamq; adeò illi formæ ſuæ immittente. Hæc imago primum in eo loco, qui Tribunal dicitur fuit, vbi ea, quæ nunc quoq; fiunt, miracula peracta ſunt.* Atqui idem Nicephorus ſtaturam, formam ſanctiſſimæ Virginis ex Epiphanij ſententia ſic deſcribit: *Maria Virgo ſtatura fuit mediocri, quamuis ſint qui eam aliquantulum ſtaturam mediocrem exceſſiſſe dicant. Colore fuit frumentum referente, capillo flauo, oculis acribus, ſubflauas, & tamquam oleæ colore pupillas in eis habens; ſuperciliaque inflexa, & decenter nigra, naſus longior, labia florida, & verborum ſuauitate plena: facies non rotunda, vel acuta, ſed aliquanto longior; manus ſimul & digiti longiores. erat denique facilius omnis expers, ſuppar, minimeq; vultum fingens. veſtimentis natiui coloris contenta fuit: id quod etiam ſanctum caput eius teſtimonium oſtendit.*

Simon Metaphr. in vita D. Lucæ.

Niceph. Callixt. lib. 14. eccleſ. hiſt. & libro 15.

Niceph. li. 2.

Quin etiã Epiſtolæ ad Hebræos à Paulo ſcriptæ auctor habitus ex ab antiquis, ac præſertim à Tertulliano: quam tamen opinionem cum alij, tum Sixtus Senenſis confutat libro ſeptimo ſuæ Bibl. Sanctæ.

Sixtus lib. 7. Bibl. Sanctæ, hæreſ. 8.

Porrò deprauationes, additiones, ſubtractiones, alieque huiuſmodi, quæ hæretici opera in Euangelium Lucæ irrepſerant, ſiue Marcionis & aliorum, ſiue hoc ſeculo Anabaptiſtarum, & ceterorum hæreticorum, Sixtus Senenſis, tum ex vbere Epiphanij digeſtione, quam *Panarium* vocat, quamquam breuiorem fecit, tum ex alijs rationibus confutat, additis regulis, quas ſparſim ex multis ac longis eiuſdem Epiphanij confutationibus collegit. Quinetiam cum Eraſmus, & alij quædam in Euangelio Lucæ ſeu Græco, ſiue in Latina eius verſione carpſiſſent, triginta aduerſus hoſce Adnotationibus, hoc eſt à centeſima trigeſima quarta, vſque ad centeſimam ſexageſimam quartam libri ſexti ſui Bibl. rem totam eſt perſecutus, veritatem ſtrenuè vindicans. At quod ex capite Lucæ vigeſimo ſe-

Sixtus lib. 7. Bibl. Sanctæ, hæreſ. 4. Epiph. lib. 1. aduerſus hæreſes, cap. 42.

cundo

cundo(vt inquit Card. Bellar.)historiam illam de sudore Christi sanguineo, & Angelica apparitione, & cõsolatione, vt Hilarius testatur, & Hieronymus, causſa quæ hos permouit, ea fuit, ne Christo infirmitatem, & animi dolorem tribuere viderentur. Qua etiam de causſa quosdam Catholicos præpostero zelo è suis codicibus ex illis verbis Lucæ decimi-noni capitis, *videns ciuitatem, fleuit super illam*; abrasisse verbum *fleuit*, testatur Epiphanius in Ancorato. Ac certè isti temuerunt vbi non erat timor. Si enim Christus vt homo, potuit imminente passione pauere, & tædere, vt etiam Matthæus, & Marcus testantur; cur non potuit eadem ratione sudare, & Angelicam consolationem admittere? & si corpus habuit passibile, & animam sentientem; cur non potuit dolere, & flere? Itaque Athanasius anathema dicit ijs, qui Christum sanguinem sudasse negant. Epiphanius quoque, & Augustinus hunc locum Lucæ, vt Euangelicum; agnoscunt: neque Hillarius, nec Hieronymus locis citatis contrarium docent, sed tantum monent, non omnibus codicibus suo tempore extitisse, & propterea non ita certæ fidei habitum.

Matth. ca. 26. Mar. c. 14. Athan. lib. 6. ad Theophilũ, qui est de beatitudine filij Dei. Epiph. in Ancorato. Aug. lib. 3. de consensu Euang. c. 4.

Quoniam autem alia Apostolorum Acta tum Petri, tum aliorum nominibus, ab hæreticis vel manarunt, vel falsata sunt, quæ interdum meliora ingenia fatigarunt, dubitantia num qua fides ijs esset adhibenda; ideò præter illa, quæ varijs in locis nostræ Selectæ Bibl. commemorauimus, sciendum est, accuratè ac satis compendiosè hoc quidquid, est, collectum ab Cæsare Card. Baronio fuisse Tom. 1. suorum Annal. Ecclesiasticorum, quo loco anni à Christo nato quadragesimi quarti res gestas persequitur, vbi & de alijs, quos censura Gelasij proscripsit, tum de Abdia & ceteris huiusmodi iudicium suum adscribit. Ceterum perlegat, quæ Io. Maldonatus noster in Euangelij Lucæ initium de ipso agit accuratè, vbi & confutat arrogantem Caluini impudentiam audentis conuellere, quæ vniuersa antiquitas de D. Luca testata est.

Iam huius Lucæ Euangelij continuationem, & argumentum ita ex Patribus breuissimè atque aptè conscripsit Ederus. Descripta Christi Resurrectione, per quam Leo ille de Tribu Iuda vniuersum Cœli & Terræ subiecit ambitum, & Regnum parauit immortale, optimo sanè ordine Pontificatus eius atque Sacerdotij sequitur descriptio, quę sub vitvli, hoc est immolationis mysterio, paulò ante vberius explicato continetur. Porrò Lucas(vt dictum est)circa Sacerdotalem Domini stirpem, atque personam magis occupatus videtur, vnde per vitulum significatus est, propter maximam victimam Sacerdotis, vt Augustinus, & Ambrosius habent. Vitulus enim (inquit Ambrosius) Sacerdotalis est victima, vnde bene cõuenit vitulo hic Euãgelij liber, qui à Sacerdotibus inchoauit, & cõsummauit in vitulo, qui omnium peccata suscipiens, pro totius Mundi vita est immolatus. Et Petrus quidem Aureolus breui rebella vniuersi Euangelij Lucæ partitionem hanc nobis reliquit his verbis, vt Christus medicinam, & salutem huic mundo non tantum attulerit, verum etiam præstiterit; Primum in hunc mundum ingressu In Conceptione, cap. 1. 2. In Natiuitate, c. 2. 3. In baptismo cum hominibus innotuit, c. 3. Conuictu cum hominibus, & conuersatione c. 4. 5. 6. & 7. Officio, studio,, & voluntate; c. 8. 9. & 10. Doctrina à c. 11. vsque ad c. 22. Ex hac vita per mortem transitu c. 22. 23. Reditu ad nos per resurrectionem à mortuis, c. 24.

Eder. libro 3. Partitionum Theolog.

Aug. de consen. Euangel. Ambr. hic.

Sed has postea partes distinctiores Ederus à 59. vsque ad 64. libri sui tertij partitione Theologicarum tabularum est persecutus.

Atqui aptissimè suo Euangelio Acta Apostolorum connexuit Lucas, quorum capita (vt inquit Oecumenius) hæc sunt, Angelis excipientibus assumptum esse Dominum, Spiritum Sanctum in Quinquagesima in Apostolis & omnes, qui aderãt, effusum fuisse: Matthiam loco Iudæ proditoris fuisse substitutum. Septem Diaconos institutos fuisse, quo pacto Paulus electus fuerit, & quę sit passus. Quæcumque item Apostoli ex fide in Christũ miracula fecerint.

Oecum in Act. Apost. Vide Driedonem.

Quin etiam Ederus cum vigintiseptem tabulis vniuersam Actorum Apostolicorum seriem sub aspectum ponat, multa vtilissima interseruit ex Patribus, qualia de varijs Apostolorum, & septuaginta discipulorum appellationibus & nominibus, de vtilitatibus S. huius libri, de Pauli peregrinationibus quarum Epitomen ex Oecumenio adscribit, de summa signorum & miraculorum, quæ in Actis narrantur suo ordine.

Quòd verò Tatianus, Cerinthus, ac Manichæi, Seuerus, à quo & Seuerianí, Acta Apostolorum non reciperent, explosa eorum temeritas est, nõ magis rationibus à Patribus, & ab Augustino allatis, quàm auctoritate plurium Synodorum ac præcipuè Laodicensis, Carthaginensis, & Tridentinę. Et verò fucũ sectarijs suis Manichæi inde faciebant, quòd Lucas scriberet, spiritum Paracletum à Christo promissum in die Pentecostes aduenisse longe ante tempora Manichæi, quem ipsi credebant fuisse Paracletum illum Spiritum à

Euſ. li. 4. hist. Eccl. Philast. in Catal. Aug. de vtili. credendi ad Honoratum

Digitized by Google

Christo promissum. Sed cum liber ille (inquit Augustinus (tanta in se habeat similia his, quæ Manichæi de Diuinis Scripturis accipiunt & credunt, magnæ stultitiæ videtur esse, quod etiam non hunc credant, & accipiant. Hieronymus in Catalogo virorum illustriũ (quemadmodum supra ostendimus) scribit librum hunc olim à Presbytero quodã Asiatico fuisse corruptum, sic inquiens: *Igitur periodos Pauli, & Teclæ, & totam baptizati Leonis fabulam libro Apostolorum actuum adiectam inter apocryphas scripturas computamus.* Sed & Tertullianus vicinus Apostolorum temporibus refert presbyterum quendam in Asia ἀποστάτην Apostoli Pauli conuictum apud Ioãnem, quòd auctor esset Libri, & cõfessum se hoc Pauli amore fecisse. In huius igitur erroris confutatione nihil mihi laboris insumẽdum est, quia cum nullas rationes, apud quenquam Scriptorum inuenerim, ob quas hæretici hunc librum abiecerint, non opus est, vt quidquam illis respondeam, nisi hanc ipsorum hæresim damnari longæuo Ecclesiæ vsu, patrum omnium approbatione, & auctoritate Conciliorum omnium, præcipuè Laodicensis, Carthaginensis tertij, & postremi omnium Tridentini, in quorum Catalogis hic liber inter cæteras Diuinas scripturas recensetur.

Quinam fructuosior vsus elici possit hoc seculo ex doctrina Actorum Apostolicorum.

Quoniam verò diuinitus est factum, vt hoc sæculo eadem penè quę fuit primitiuæ Ecclesiæ species ex noui terrarum Orbis conuersione ad Christum exprimeretur, propterea liber Actorũ Apostolicorũ fidei nostræ stabiliendæ potest esse peropportunus, si prioris illius seculi, qꝑ effluxit à Christo nato, res gestas, cum ijs quæ hoc seculo in Indijs, quasi in altero nouo terrarum Orbe acciderunt, conferamus. Id qꝑ & retundendis hæreticorum seu schismaticorũ ictibus, & ecclesiæ faciei natiuis delineationibus agnoscendis plurimum valebit: & Lucas enim, qui agebatur à Spiritu sancto, quænam nostræ militantis Ecclesiæ fundamenta, qui (vt ita dicam) parietes, quæ structura, & connexio inter sese, qꝑ tectũ, qui inquilini, quis ordo & magistratus, qui D. Verbi cibus, qui Sacramentorũ & D. Sacrificij vsus, quæ vera miracula, & signa, quæ etiam semicinctiorum, & aliarũ eiusmodi rerum vis ob credentium fidem, quoniam corpora Sanctorum contingebant, qui Synodos cogebant, aut manus futuris imponebant Sacerdotibus, quæ sine seditione, aut alienarum Vrbium Vsurpatione propagatio fidei Catholicæ, quæ vere martyria erãt, facillimè offerunt legentium oculis. Simillima verò cum sint tum ijs quę de moribus Ecclesię Catholicæ scripsit Augustinus, ac doctrinæ, quæ per omne seculum stetit inconcussa in Romana Ecclesia, quemadmodũ Genebrardus accuratè in altera parte suæ Chronographiæ, & in notis Chronicis ostendit; quod & ex parte fecerat sua de Ecclesia monarchia Gandeus; tum ijs omnibus quæ hodieq; in Indijs quaqua versum Dextera Domini efficit, certè patet ingens campus promendi ex hoc Apostolicorum Actorum Thesauro quęnam, vt diximus, ad roborandã Catholicæ Religionis ac pietatis fidem intimè pertinẽt. Quòd si etiam vt dictio ac stylus ipsius Lucę est comptus, & ex interiore Græcia depromptus pure legeretur, adhibita quam diximus collatione cũ rebus de fide Indicis, profectò Christianæ Reip. aliquod maius accederet commodum, quàm quod fabulis, & commentis Ethnicorum inseritur cordibus adolescentum, quæ denique in omnia scelera ferè erumpunt.

Scripserunt in Euangelium Lucæ.

Omnes, qui Diuinam Scripturam vniuersè sunt interpretati, de quibus Vide in verbo, Biblia. Deinde.
Adilredus.
Albinus.
Ambrosius Mediolanensis.
Amphilochius.
Andreas Hierosolymitanus.
Anselmus Cantuariensis.
Antoninus Florentinus.
Asterius Amasiæ.
Augustinus Anconas.
Aurelius Augustinus.
Bartholomæus Bononiensis.
Bartholomæus Paruus.
Bernardus.
Bonauentura.
Claudius Seisellus.
Didacus Stella.
Dominicus Leonus.
Ecbertus.
Epiphanius Salamin.
Franciscus Osunna.
Franciscus Card. Toletus in duodecim prima capita Lucæ.
Galfridus Allemant.
Gregorius Nyssenus.
Henricus Consueldius.
Henricus Longestein.
Henricus Caltisen.

Huber-

Hubertus Leonardus.
Hugo Victorinus.
Ioannes Beuerlacius.
Ioannes Bury Clarensis.
Ioannes Dominici.
Ioannes Hofmeisterus.
Ioannes Isidinius.
Ioannes Rossensis.
Ioannes Maldonatus, Theologus Societatis Iesu.
Isidorus Thessalonicensis.
Iodocus.
Michael Angranius.
Nicolaus Gallus. Odo.
Petrus Aliacus.
Theodoricus Herxen.
Titus Bostrorum Episcopus.
Commētarij quidam Græci in Lucam, nescio cuius auctoris, Romæ extant in Bibliotheca Vaticana hoc titulo. Ἐκλογὴ ἀπὸ τῆς ἀποδείξεως τῶ κῦ λόγων εὐαγγελίου διαφόρων ἐξήγησις.

Scripserunt in Acta Apostolorum.

Alexander Dolensis.
Arator.
Aurelius Cassiodorus.
Diodorus Tarsensis.
Eutalius.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Laurinus.
Iosephus Tyberinus.
Nouatus.
Oecumenius.
Petrus Appianus.
Tertullianus.
Theodorus Ancyræ.
Thomas Vvaldensis.

LVCAS Antonius Resta, Messapiensis, Episcopus Andriensis, scripsit, atq; edidit Praxim Visitatorum, & Visitandorum, ac Formulam generalis Visitationis, Romę apud Gulielmum Facciottum, ann. 1599.

LVCAS Assisias, Ord. Minorum, cum edidisset Opusculum quoddā, dum profiteretur Parisijs, neque verò, quidnam illud esset, dicatur à Francisco Gonzaga Episc. Mantuano, ne nos quidem, ecquid fuerit, nouimus. Viuebat ann. 1440. Henric. Villot.

LVCAS Bernardus, Brixianus, antea dictus Franciscus, Ord. D. Benedicti, monachus S. Iustinæ, quod Cœnobium est Patauij, Græcas D. Io. Chrysostomi Homilias octoginta Latinè reddidit ann. circiter 1503. quæ Basileæ prodierunt duobus Tomis.

LVCAS Birontinus, Ord. Minorum, scripsit Sermones in Euangelia, & Epistolas Quadragesimales, & alios: Quorum initium est: *Narrauerunt mihi iniqui.* Extabat m.ss. Florentię in Bibliotheca S. Crucis.

LVCAS Bosderus, Anglus, Carmelita, scripsit Quæstiones Theologicas. Libros item 3. in Naturalem Philosophiam, & librum ad sex Principia Gilberti Porretani. Vixit anno 1340.

LVCAS Brugensis, Theologus &c. edidit Commētarium in quatuor Euāgelia Antuerpiæ apud Moretum in folio ann. 1606.

LVCAS Eremita Hispanus edidit partitam in quinque libros Romualdinam, siue Eremiticam montis Coronæ Camaldulensis ordinis Historiam in Eremo Ruhensi in agro Patauino, Ann. 1507. quam Antonio Card. Carafæ eo, de, ordine optimè merito, dicauit. Et quidem ea Historia decursum ipsius ordinis. D. Romualdi Vitam eximiam, D. Benedicti ordinis amplitudinem, & alia lectu digna continet.

LVCAS Euangelista. Vide in verbo, Lucas Antiochenus.

LVCAS Ferrinus Florentinus, Ord. Seruorū, scripsit Salutationis Angelicæ ad B. Virginem expositionem, in qua quinquaginta duo Christi Dom. nomina est interpretatus. Incipit Italicè, *La Sapienza, & prouidenza di Dio.*

Librum item aduersus recentiores Hebræos, prænotatum, *Clypeus Christianorum.* Incipit, *Scripserunt, qui naturas rerum curiosius indagarunt.*

Additiones ad librum septem SS. Patrum fundatorum sacri Ordinis Seruorum, quæ Florentiæ cum eodem libro fuerunt excusæ.

Tractatum de Nobilitate Sculpturæ, ac Picturæ, vtra præstantior. Italicè, cui additus Libellus Aristotelis De coloribus in Etruscum idioma conuersus. Cuius initium, *Maraviglia grandissima partorisce no.*

Commentatio, siue Discursus (vt ille vocat Italicè,) De fructu Ordinis sui in Vinea Domini. Incipit, *Quando i principij di tutte le cose nascono misteriosamente da Dio.*

Alter De Nobilitate Florentinorum, Italicè, *Con meco souente pensando.* Viuebat adhuc ann. 1589.

LVCAS Hispanus monachus, & Eremita Camaldulensis Congregationis Montis Co-

Digitized by Google

ronæ, libros quinque De Congregationis, siue Ordinis sui Origine scripsit. Qui Latinè excusi in Eremo editi Montis Vendæ, qui situs est in Tractu Patauino, excusi, fuere deinceps Italicè recusi Venetijs ann. 1590. apud Nicolaum Misserinum.

LVCAS Mannellus, Florentinus, Ordinis Prædicatorum cum esset Theologus, iussu Clementis VI. Pont. Max. interpretatus Senecam, non potuit non admiscere pleraque, quæ ad pietatem pertinent. Quo nomine hic locum habere voluimus. Viuebat ann. 1345. PP. Mon. Ord.

LVCAS Monachus Græcè, scripsit ad Virgines, & monachos. Extat m.s. vnà cum Gregorio Nazianzeno ad eosdem in Bibl. Imp. Viennæ.

LVCAS Monachus Græcè, scripsit Parabolas, & Expositiones Euangeliorum. Extabat Græcè m.s. Bononiæ in Bibl. S. Saluatoris. Vide item Sixtum Sen.

LVCAS Montis Cornelij Abbas, scripsit ad Milonem Episcopum Taruannensem in Canticum Canticorum, ex D. Apponij Commentarijs. Eius mentio fit in Auctario Catalogi Scriptorum Ecclesiasticorum, c. 9. videlicet in Appendice ad Catal. Henrici de Gandauo. Extat autem in Bibl. SS. PP. Tomo primo secundæ editionis. Vide Sixtum Senen. lib. 4. Bibl. Sanctæ.

LVCAS Paciolus, è Burgo S. Sepulchri, prope fines Etruriæ, Ordin. Minorum, omnem penè rationem mathematicæ disciplinæ Italica lingua complexus, scripsit
De Diuina proportione Compendium. Sed & De Arithmetica.
De proportionibus, & proportionalitatibus lingua vernacula rudiore ad Guidobaldum Ducem Vrbinatum.
Item scripsit de quinque corporibus regularibus.
De maiusculis Alphabeti litteris artificiosè pingendis.
Illius sunt corporum solidorum, & vacuorum figuræ cum nomenclaturis. Quæ excusa sunt Venetijs, ann. 1509.
Idem transtulit Euclidem in Italicam linguam.

LVCAS Patauinus, Ordin. Minorũ D. Antonij discipulus, scripsit Sermones ad Euangelia, & Epistolas Dominicales, De Sanctis item. Quæ Patauij in Bibliotheca Monasterij D. Antonij extant m.ss.

LVCAS Pinellus, Amalphitanus (quæ in Neapolitano Regno est Ciuitas, quique Mussiponti in Lotharingia, nimirum in celebri illa Academia Theologiam publicè est professus) Societatis Iesu Theologus, scripsit Italicè, & ad pietatem synceram appositè, varia Opuscula, quæ separatim alibi edita, fuere denique in duos Tomos redacta, & excusa Venetijs à Ioanne Baptista Ciotto Senensi, ann. 1604. Italicè.
Meditationes aliquot mysteriorum Vitæ Domini nostri Iesu Christi.
Meditationes deuotissimæ B. Virginis, eiusq; Vitæ ex antiquis Sanctis Patribus.
Meditationes breues Sanctissimi Sacramenti, & præparationis ad Sanctam Communionem, & aliarum rerum ad cultum tanti mysterij pertinentium.
Meditationes Mysteriorum Rosarij, cum Litanijs B. Virginis.
Meditationes breues de peccatis læthalibus. Vbi & documenta ad fugienda vitia, & ad acquirendas virtutes.
Meditationes de quattuor Nouissimis.
Liber, qui Gerson inscribitur, De perfectione, quam tenetur quisque religiosus curare.
Meditationes Mysteriorum Passionis Domini nostri Iesu Christi.
Eiusdem Lucæ Pinelli Dialogus breuissimus De Sanctiss. Communione inter Mundanũ, & Spiritualem Hominem, cui additus est Tractatus breuis De Cõmunione Spirituali. Venetijs prodijt ann. 1602. apud Pasinum Brusedam.
Tractatus De altera vita, deque Statu animarum in ipsa.
Excuderat autem antea Petrus Maria Marchetus Brixiæ, hoc est ann. 1599. Meditationes Sanctissimi Sacramẽti Eucharistiæ eiusdem Pinelli; vbi agit de Præparatione ad ipsum Diuinum mysterium, Maiestatem, atque miracula, & Meditationes de Vita Beatiss. Virginis, scitis iconibus additis.
Sed & ann. 1599. & ann. 1603. easdem Meditationes de Sanctiss. Sacramento Eucharistiæ, ac Meditationes de Vita Christi Dom. ac Beatiss. Virginis à Ioanne Busæo Theologo Societatis nostræ in Latinam linguam conuersas, Arnoldus Mylius Coloniæ edi curauit, cum & ann. 1602. libri quattuor De perfectione Religiosa, inscripti, *Gerson*, Latinè redditi prodijssent ibid. apud Balthasarem Clypeum.
Iam verò dum idem Pinellus Theologiam in Germania profiteretur, edidit eruditã Disputationem de statu animarum in hoc seculo, quæ publicè habita est in Academia Ingolsta-

golstadiensi respondente Andrea Koechlero docto adolescente.

Alteram item Disputationem de Christo Optim. Maximo, ac De Matre eius Sanctissima. Ingolstadij ex Officina Vueissenhornia, ann. 1577. & 1581.

Atqui ann. 1604. Latinè prodierunt Moguntiæ libri quattuor De perfectione religiosa, & obligatione, qua quisque religiosus ad eam consequendam tenetur.

Sed & tractatus Latinè versus de efficacia, & fructibus diuersis sanctissimi Sacrificij, sanctissimæ Missæ excusus est Latinè. Coloniæ apud Ioan. Crith. ann. 1608. Anno autem 1607. De Sacramento Pœnitentiæ libri quinque, cum alijs quibusdam tractatibus De 5. vulnerib. Christi: & de septem vitijs Capitalibus, apud eundem. De 4. nouissimis Colon. apud Ioann. Honth. ann. 1605. De altera vita & animarum statu in ea. ibidem.

LVCAS è Prato Etruscus, Ord. Seruorum, scripsit librum quem inscripsit *Dominicale* ad totius anni Euangelia, & Epistolas. Quod in membranis descriptum asseruatur in Bibl. Florentina eiusdem Ord.

LVCAS Siculus, qui claruit sub Basilio Imp. de Manichæis in Armenia prauè docentibus historiam Græcè scripsit, cuius fragmentum Latinè redditum, Baronius Card. nono suorum Annalium Tomo inseruit sub ann. 722.

LVCAS Trelcatius scripsit, atque edidit Synopsim Methodi Sacræ Theologiæ, anno 1590.

LVCENSE Concilium sub Theodomiro Sueuorum Catholico Rege in ciuitate Luco habitum est ann. Do. 564. Io. Papæ X. tum ad fidem confirmandam, tum ob Ecclesiasticas causas, atque vt noua institueretur Metropolitana Ecclesia in Gallicia, quæ tamen Bracharēsi subderetur. Ambrosius Morales historicus Hispanicarum rerum, de quo nos in Apparatu ad Historias nostro, Conciliū hoc inter reliqua Ecclesiastica Hispaniæ monumenta comperit non ita multos ante annos.

De hoc Concilio Lucensi sic scribit Ioannes Vasæus, lib. Chronicorum Hispaniæ, Tomo posteriori, ann. Dom. 564.

Hoc Concilium Lucense circa hunc annum celebratum est, Kal. Ianuarij, sub Theodomiro Rege Sueuorum; sub quo & Bracarense, ad confirmandam fidem Catholicam, & constituendum Ecclesiæ statuta. In eo Concilio Ecclesiæ Bracarensi Metropolitanæ & alijs Gallecię Ecclesiis Cathedralibus sui cuiq; fines assignati sunt, quos ne excederent. Ex archiuio Ecclesiæ Bracarensis; vbi pro Nigesio Lucensi Episcopo, legitur Netigio. Meminit huius rei Lucas Tudensis in Rege Vuambra, & dicit, Adaulphum Episcopum Legionensem huic interfuisse Concilio. Hæc ex annalibus Vasæi. Tom. post.

Ego verò (inquit Loaysa) *accepi hoc Lucense Concilium, à D. Ioanne Ruizio Episcopo meritissimo Lucensi, studio sapientiæ & religione claro, qui illud mihi rescripsit, se descripsisse, ex C.M. scripto Ecclesiæ Lucensis per antiquo.* Subdit autem.

Hæreo in exordio Concilij, an legendum sit: Tempore Sueuorum sub era 600. septimo die Kalendarum; ann. sub era 607. die Kalendarium Ianuarij, & quamuis mihi prior lectio magis placeat, tamen posteriorem, propter auctoritatem Ambrosij Moralis, & Ioannis Vasæi, sequor.

Ponuntur in hoc Concilio XIII. sedes prouinciæ Gallæciæ: Bracara prima sedes, Portucal, Lameco, Conimbrica, Vesco, Dumio, Egitania, Luco prima sedes, Auria, Asturia, Iria, Tude, Britona.

LVCIANVS Antiochenæ Ecclesiæ presbyter, nō autem Nicomedię Episcopus, quemadmodum Tritemius Honofium in Catalogo secutus, haud rectè est opinatus, martyriū quidem, vt Hieronymus habet, passus est ob confessionem Christi, Maximino in Oriente Tyrannidē exercente, sicut ante Hieronymum Athanasius in Synopsi; Eusebius, lib. 9. c. 6. historiæ Eccles. indicarunt, & Helenopoli Bithyniæ est sepultus. Porrò martyrium illud accidit an. Dom. 311. tertio autem Pontificatus Eusebij Papæ, quidquid alij ann. 280. alij verò 304. scribant decessisse. Is igitur, cum sacros libros non solum adulterari, verum etiam à gentilibus prauè detorqueri vidisset, Christiano animo rē, qui doctissimus esset, aggressus, omnes iterum libros ex lingua Hebraica, quàm egregiè callebat, corrigens, atq; renouans plurimum in hoc laboris contulit. Quam octauam iam Bibliorum editionem commemorat Hieron. in ep. 107. & Apologia aduersus Ruffinum. Sed & Athanasius scripsit sub Constantio fuisse Nicomediæ inuentam ipsius Luciani martyris manu descriptā. Cum verò Arius, quiq; hunc hæretici sectabantur, calumnias confinxissent aduersum libellum Fidei à Luciano conscriptum, quasi hic ab ijs staret, ex Athanasio, & adeo ex eodē libello quo nihil Orthodoxæ fidei contrariū continebatur, conuicti sunt mēdacij. Vide Tom. 3. Annal. & Notas ad Martyrologium, Card. Baronij, Sixtū Senensem, li. 4. Bibliot. Sanctæ, & ante istos, Suidam, qui à Luciano Epistolas præstantissimas prodijsse scripsit.

Digitized by Google

Vide 3. Tom. p. g. 50. Baron. de eius. Vide itē Photium 165.

LVCIANVS alter presbyter, vir Sanctus, cui (vt inquit in Catalogo Gennadius) reuelauit Deus temporibus Honorij, & Theodosij Augustorum locū sepulchri, & Reliquiarum corporis S. Stephani Prothomartyris, & Gamalielis, scripsit Græcè ad omnes Ecclesias ipsam reuelationem. Quam Auitus Hispanus presbyter Latinè reddidit in Orosij gratiam. Et quidem m.s. exemplar apud Gennadium habent insertum *Auitum*, c. 47. Viuebat ann. 416. Trit.

LVCIANVS Mantuanus, qui Annotationes in Commentarium D. Io. Chrysostomi ad Epist. ad Romanos scripserat prohibitus est ab Ecclesia. Vide Ro. Indicem, & Sixt. Senensem Annot. 231. 232. & 239. lib. 6.

LVCIFER Caralitanus, Episcopus cum Pancratio, & Hilario Romanæ Ecclesiæ clericis ad Constantium Imperatorem à Liberio Episcopo pro fide Legatus missus, cum nollet sub nomine Athanasij Nicænam damnare fidem, in Palæstinā relegatus, mirę constantiæ, & præparati animi ad martyrium contra Cōstantium Imperatorem scripsit librum, eique legendum misit, ac non multo post sub Iuliano Principe reuersus, Caralis Valentiniano regnante obijt. Hieron. in Catal. Is verò Sardus, & à Patribus magnopere commēdatus fuit, vt etiam Beatum, & sanctum Virum appellauerint. Cuius Vitam ann. Do. 1600. vnà cum Chronico reliquorum Sardiniæ Sanctorum edidit Barcinone Dimas Serpius. Vide in verbo, Dimas Serpius.

Vide Tom. 3. Annal. p. 417. primę editionis.

Eius scripta Parisijs edita fuerūt à Io. Tilio apud hæredes Gulielmi Morellij, an. 1567. Sed abhorret penitus à veritate, vt Baron. Card. scribit, dum culpam omnem exilij Athanasij reijcit in Constantinum: Cum autē de restitutione Athanasij loquitur vel memoriæ lapsu, vel Amanuensium errore *Constans* pro *Constantio* positus est. Cęterum qui ab hoc Lucifero dictos fuisse Luciferianos hæreticos visi sunt suspicati fuisse, sciant eos ab Episcopo Smyrneæ Lucifero sectam, & nomen accepisse; non autem ab Lucifero Caralitano viro Catholicissimo. Vide B. Hieronymum scribentem aduersus Luciferianos: Gratianum item Decret. cap. 7. dist. 17. cap. 2. dist. 79. cap. 22. dist. 81. §. Luciferiani, & alios: quidquid Socrates lib. 3. c. 7. lib. 6. c. 9. & Nicephorus Callistus lib. 9. c. 33. & 40. secus, & quidē mendaciter, scripserint.

LVCILLVS Martinengus Brixianus, monachus Monasterij S. Euphemiæ Brixiæ, Congreg. Cassinensis, scripsit Sermone Italico, & versu heroico vitam S. Pelagiæ peccatricis; dictæ *Margaritæ*. Vitam Sanctæ Margaritæ, dictæ *Pelagiæ* (vt vocant) octauo rythmo. Carmina ad laudem Sacræ Sindonis, & alia de diuersis, excusa Brixiæ: post quæ expectabatur editio Vitæ Beatiss. Virginis ab eo conscriptæ versu heroico, & Apologia aduersus quendam ei obtrectantem.

LVCINIANVS. Vide in verbo, Licinianus.

LVCIVS post Athanasium Arianæ partis Episcopus, vsque ad Theodosium Principem, à quo & expulsus est, Alexandrinam Ecclesiam tenuit, sollemnes de Pascha Epistolas scripsit, & paucos variarum Hypotheseon libellos. Hieronym. & Honor. Viuebat ann. 350.

LVCIVS Epistolæ quartæ Libri primi, Auctor apud Cyprianum cum alijs coepiscopis.

LVCIVS Annæus Seneca. Vide in verbo, Seneca.

LVCIVS Cælius Lactantius. Vide in verbo, Lactantius Firmianus.

LVCIVS Charinus Græcè scripsit Periodos Apostolorum. Photius pag. 156. in Bibliotheca Græca.

LVCIVS Claudius Ensis De Precatione Dominica Libros duos. Orationem De laudibus Sacerdotij edidit Tolosæ apud Eustachium Mareschallum ann. 1522.

LVCIVS Veronensis Ord. Minorum Concionator. Hymnis S. Franciscum sui Ord. Patrem celebrauit. Henr. Yuillot.

LVCRETIA Marinella, Veneta, Virgo, Vitam Beatissimæ Virginis Mariæ, carmine, & soluta oratione Italicè atque eleganter scriptam dicauit Serenissimo Principi, & Reipub. Venetæ. Excudit Baretius Baretius typographus Venetijs an. 1602. ann. autem 1604. recudit. Vitam item D. Francisci Seraphici, & S. Columbæ, carmine Italico. Et Librum pro sexu mulierum. Viuebat adhuc ann. 1603.

LVCRETIVS Tiraboscus Asulanus, Diœceseos Brixiensis, Carmelita, qui fui Ordinis Generalis fuit, Vir eximia Vitæ integritate, Latinæ autem, Græcę, atq; Hebraicę linguæ sciens, Philosophus, atque Theologus, quiq; cum Patriarcha Veneto Tridentinę Synodo interfuit, atque edidit in Psalmos omnes Dauidicos Commentaria. item in Apoca-

lypsim,

Digitized by Google

lypsim, quæ ipse in Cœnobio sui Ordinis Mantuano vidi manuscripta. Obijt autem ante aliquot annos.

LVDGERVS Frisius natus in pago Virumo propè Doccomium, propter insignem eius eruditionem, ac pietatem à Carolo Magno primus Episcopus Monasterienſis constitutus est, de quo plura in Ecclesiastica nostra historia. Hunc eleganti stylo scripsisse comperio Vitã S. Suitberti, qui S. Villibrordi coadiutor fuit, quam eandem & S. Marcellin. antea scripserat. Item ea, quæ in passione S. Martyris Bonifacij de eo prætermissa nouerat, primordia scilicet vitæ eius aduersum atque ordinationem pulchro sermone descripsit. Composuit & libellum de vita Sanctorum quondam Doctorum Venerabilium, atq; Sacerdotum Gregorij, & Albrici. Floruit circa annum Christi 800. sub Carolo Magno. Hæc Suffridus Petrus lib. de Frisiæ scriptoribus.

Atqui sciendum est, S. Ludgerum primò quidem fuisse Ord. D. Benedicti Monachum S. Saluatoris Traiecti, deinde Cassinensem, denique Beneuentanum: postremo autem ad prædicandum gentibus missum, creatum fuisse Episcopum Monasterienſem. Qui verò scripsit De eleuatione, Canonizatione, atque miraculis S. Suitberti Episcopi extat apud Surium in Tom. 2. ad diem primam Martij. Vita autem S. Gregorij Traiectensis Episcopi ab eodem conscripta extabat Traiecti m.s. ad S. Saluatoris. Vide Metropolim Crantzij lib. primo, c. 5. & Saxoniam eiusdem libr. 2. cap. 14. & 16. ac Tritem. lib. 4. cap. 187. Cæterum Vitam ipsius S. Ludgeri scripsere Monachi Sancti Saluatoris, Traiecti, quam sub nomine monachorum Verdensium affert Laurentius Surius Tomo secundo, ad diem 26. Martij.

LVDIGERIVS Cellensis Abbas tertius in Misnia reliquit sermones diebus festis, & alijs temporibus habitos; Librum De Azimis. Orationem De S. Bernardo.

LVDOLPHVS Bebenburgius Germanus, Iuris Pontificij professor, scripsit olim Rodulpho Saxoniæ Duci librum mole exiguum, pietate grandem; Quo Veterum Germaniæ Principum in Fide, & Religione constantiam multis historijs Ciuilis, ac Pontificij iuris testimonijs comprobat. Sunt & multa, quæ Christianissimi Gallorum Reges præclarè in amplificandis Religionis Catholicæ finibus gesserunt. Parisijs ann. 1540. apud Ioan. Foucherium. Viuebat Eisingrenio ann. 1225. qui nominat eum *Lupoldum*: qui & recusus est ann. 1564.

LVDOLPHVS Germanus, monachus Erfordiensis Congreg. Floriacensis, scripsit Sermonem De Vita, & Translatione S. Seueri Episcopi Rauennatis.

LVDOLPHVS Saxo, cum circiter viginti, & sex annos inter Patres Ordinis Prædicatorum sanctè vixisset, desiderio solitudinis, & Cœlestium rerum contemplationis maioris incensus ad Cartusianos se contulit. Quorum habitum, vt vocant Argentinæ suscepit. Scripsit autem expositionem eruditam in Psalmos sensum spiritualem (vt scribit Sixtus Senensis) ad fomentum maius spiritus prosequens, & litteralem non omittens. Quorum id finem vniuscuiusque Precationculam pro Psalmi materia adnectit. Historiã quoque, seu Vitam Domini Nostri Iesu Christi è quattuor Euangelistis collectam explanauit. Sermones item perutiles composuit. Sanè verò lucubratio in Psalterium Parisijs ann. 1506. & 1528. Lugduni autem apud Frellæos ann. 1540. prodijt. At Vitæ Christi Domini Historiæ postrema editio per Ioannem Dadræum Parisiensem Theologum, Parisijs ann. 1589. cum Venetijs apud Franciscum Iuntam excusa fuisset ann. 1536. & postea ann. 1564. Et nunc auctior sub prælo sudat Altobelli typographi Veneti. Viuebat ann. 1330.

LVDOLPHVS Suchensis Ecclesiæ Parochus, scripsit ad Balduinum Comitem de Stamfort Padebornensis Ecclesiæ Episcopum, Librum De Terra Sancta, & sua ad Hierosolymitanos profectione, ac de mirabilibus, quæ in mari Mediterraneo conspiciũtur, in quo omnia, quæ per quinquennium in Palestina vidit, & experientia didicit, enumerat. Viuebat ann. 1336.

LVDOVICVS Ord. Minorum (cuius Viri, qui meminere Eisingrenius, & Hericus Villot, cognomen, & Patriam haud indicarunt) scripsit sermones feriales per totum annum. Commune Sanctorum. Sermones centum, ac septuaginta, & vnum ad Religiosos. Sermones extraordinarios. De Beatiss. Virgine. De Angelis, ac de quibusdam Sanctis separatim. Vixit, Eisingrenio ann. 1513. Porrò quòd sæpè in huiusmodi Auctores incidimus, quibus cognomen, Patria, tempus, quo scripserint, desunt, crediderim factum ob auitam illam animi demissionem, quæ in Religiosorum cordibus vigebat; Quæ etiamnum in plurimis viget, qui cognosci nollẽt, nisi iustis alijs de caussis, & propter hæreticorum fraudes Sancta Romana Ecclesia mandasset Scriptorum nomina, cognomina, Patrias, Typographos, & loca, vbi cuduntur, ac tempora proferri. NOTA.

LVDO-

Digitized by Google

LVDOVICVS Auila, cui & alterum cognomen *Zuniga*, Hiſpanus, Ordinisque militaris Alcantare Præfectus, ſcripſit duos libros De Bello Germanico, cum iam ſerperet virus, & hæreſis Lutheri. Prodierunt autem Antuerpiæ apud Ioannem Stelſium. Vigebat ipſe Auctor ann. 1540.

LVDOVICVS Baleo librum emiſit Italicè, inſcriptum, *Ars Concionandi*, Venetijs apud Andream Turriſanum, ann. 1562.

LVDOVICVS Barbo Abbas Congreg. Italicæ, S. Iuſtinæ, quæ dicitur de Padua Reformator, quæ nunc Caſſinenſis, ſcripſit ſimplici, ſed veraci ſtylo, de mirabili Reformatione Monaſterij Sanctæ Iuſtinæ, initio Congreg. eiuſdem, ac de eius progreſſibus libru m c. 15. diuiſum, quem abſoluit Taruiſij ann. 1440. Epiſcopatus ſui tertio, pridie Kal. Iulij. Prologus ſic incipit, *Dilectis Dea, & hominibus.* Tractatus verò ſic. *Fratres dilectiſſimi.* Hic m.s. extat in omnibus fermè Congregationis eiuſdem Monaſterijs.

Tractatum de forma Orationis, & Meditationis pro ipſa Congregatione. Incipit, *Omnibus fratribus Domino fideliter ſeruientibus, de obſeruantia S. Iuſtinæ.* eſt m.s. apud Conſtantinum Siracuſanum, monachum.

Epiſtolas duas, alteram ad RR. PP. Annui Capituli, in Concilio Baſileenſi ſcriptam, cuius initium, *Dilectiſſimi, & cariſſimi Patres.*

Alteram ad futurum ſuum ſucceſſorem Abbatem S. Iuſtinæ ab eodem Concilio miſſa m, quæ incipit, *Fili cariſſime.* Sunt m.ss. apud eundem Arnold. Vion.

LVDOVICVS (quem alij *Lupoldum*, alij *Ludolphum*, & quidem, vt opinor, rectius) Bebenburgius. Vide in verbo, Ludolphus Bebenburgius.

LVDOVICVS de Beia Palæſtrelus, Luſitanus, Ord. Eremitarum, Theologus, publicus in Bononienſi Gymnaſio Sacræ Scripturæ Profeſſor, quique Caſuum conſcientiæ fuit in Cathedrali Eccleſia lector, cum antea librum edidiſſet, prænotatum, *Reſponſiones Caſuum conſcientiæ*, Bononiæ ann. 1587. apud Alexãdrum Benacium, poſtremam emiſit editionem ann. 1591. Venetijs apud Iacobum Cornetũ, auctam duobus breuibus, ac perutilibus Tractatibus. Altero, *De contractibus Liuellarijs*: Altero, *De Venditione rerum fructuoſarum ad terminum.* Brixiæ autem ann. 1589.

LVDOVICVS Benedictus, Gallus, (qui & Gallicè *Benoiſt*, Ord. Minorum, vertit è Gallica in Latinam linguam Gabrielis Flammæ Canonici Lateranenſis regularis, qui deinceps fuit Epiſcopus Clodienſis, Sermonem vberem ſuper Euangelium D. Lucæ, *Miſſus eſt Gabriel.* Pariſijs autem prodijt ann. 1587.

LVDOVICVS Bicus Piſtorius, quem alij *Bigum Victorium*, ſcribunt, quique Angeli Politiani iudicio inter Chriſtianos Poetas eminuit, ſcripſit Meditationem De Oratione Dominica. Precationes item duas. Alteram ad Chriſtum Dei filium. Alteram ad Beatiſſimam Virginem eius Matrem, quę Venetijs fuerunt excuſę ann. 1502. Hymnos, atque Epitaphia ad cælites: Libros duos Epigrammatum, qui Ferrariæ prodierunt ann. 1514. Satyrica Sacra, Epigrammata, Elegias, Epitaphia libris duobus, eodem ann. Ferrariæ apud Ioannem Mazochium. Hippolytam, Ferrariæ quidem, ſed & Venetijs ann. 1516. editam, quam pereleganti carmine ſcriptam ferunt. Nimirum eam ipſe non vidi. Eiuſdem Coricea, ſex item libros aliorum carminum, ibidem impreſſos: atque Orriciorum Pœmatum libros tres excuſos Venetijs ann. 1522.

LVDOVICVS Bloſius Belga, Abbas Lætienſis, nobili Bloſiorum ſtemmate apud Hannonios natus, ab ingenua educatione, & Nicolai Clenardi inſtitutione bonas artes, ternaſque linguas eruditus imbibit. Louanij ſtudiorum gratia agens, ſacras vt litteras hauriret, virtutis nomine, abſens Aegidij Gippi decrepiti Abbatis Vicarius communi ſodalium ſuffragio, & Rom. Pont. approbante ætatis anno ſecundo, & viceſimo deligitur. Biennio poſt demortui locum excipiens collapſam apud ſuos veterem diſciplinam inſtaurare ac reuocare animum induxit. Vſus eſt etiam B. Ignatij Loiolę in ipſis Societatis initijs per litteras familiaritate, eundem in pietatis negotijs identidem conſuluit, & ab omni ambitione remotus Cameracenſem Archiepiſcopatum à Carolo V. Cęſare, cui ab Eleemoſinis olim fuerat oblatum, conſtanter repudiauit. Scripſit *Aſcetica*, quibus nihil ad homines à cura mortalium rerum abducendos, atque ad cœleſtis patriæ amorem inflammandos inueniri poteſt ardentius. è B. quoque Auguſtini in Pſalmos Commentarijs Pſychagogiam concinnauit, quę omnia Iac. Froius diſcipulus eius, & poſt Abbas Haſuonienſis commodo publico à ſe collecta, luce donauit, pleraque vernaculè reddidit. Cęterum innocentiſſimæ vitæ Bloſius, annos natus vnde ſexaginta in beatorũ ſedes, commigrauit ann. 1566. vij. Id. Ian. Lætijs ſepultus. Hæc ferè V. C. Aubertus Myræus.

Etſi vero eius Opera omnia, quòd ſciam, ſimul prodiere Louanij ann. 1568. Coloniæ autem

tem ann.1572.atque iterum ann.1589.apud Materni Cholini hæredes,seperatim tamen aliqua,(& quidem etiam Germanicè,Italicè,ac(si rectè memini) Gallicè quoque nonnulla)impressa fuerunt. Ea verò ferè sunt.

Speculum monachorũ sub nomine Dacriani Abbatis.Qui primus fuit eius fætus Antuerpiæ,Louanij,atque Venetijs editus,Italicè ann. 1570.& alibi.

Conclaue Animæ fidelis,Antuerpiæ apud Martini Nutij viduam ann.1558.

Consolatio pusillanimium ex antiquis Patribus collecta.Venetijs apud Guerræos fratres ann.1571.

Canon Vitæ Christianæ, Euchologiæ, Preces, ac Meditationes diebus Hebdomadæ septem accommodatæ.Ingolstadij ann. 1585.

Margarita Spiritualis,Monile,atque huiusmodi alia Louanij,& alibi sæpe. In his autem continentur Epitome Vitæ Christi ex Euangelistis concinnata; Dominicæ Passionis explicatio ex Exercitijs Io. Tauleri desumpta. Farrago vtilissimarum Institutionum decerptarum ex Ioanne Rusbrochio.Louanij apud Ioannem Vuaen.1555.

Regulæ spiritualis Vitæ Germanicè redditæ à Philippo Dobernerio Dillingæ ann. 1569.

Thesaurus,& Speculum spirituale,& preces ab eodem Germanicè,ann.1571.

Eiusdem Ludouici Blosij Opuscula quædam Spiritualia,ann.1596.apud Balth. Bellerum Duaci.

Eiusdem opera Omnia accuratè recognita excusa sunt Coloniæ apud Bernardũ Gualth. ann.1606.

LVDOVICVS Bologninus Bononiensis De Indulgentijs.Tom.14.fol.141. inter Tractatus Iuris postremo editos Venetijs.

LVDOVICVS Boroius Ordin.Min.Dialogum edidit Italicè,De Sancta oratione,Tridenti apud Io.Baptistam Gelminum ann. 1590. De diuina Ciuium Ciuitatis Dei prædestinatione, Ciuiumque ciuitatis Satanicę reprobatione, Dialogismus quidam eodem autore prodijt Venetijs, ann.1608.

LVDOVICVS Carbo,è Costaciaro ditionis Pontificiæ ciuitate,sacræ Theologię olim publicus Professor in Gymnasio Perusino, deinde autem Venetijs aliquot annos nobiles adolescentes docens, magnæ vir integritatis, ac doctrinæ, reliquit abs se conscripta, & edita.

Librum De pacificatione inimicorum,Deque dilectione,ac remissione iniuriarum,Florentiæ apud Barrholomæum Sermartellium ann. 1583. Qui etiam extat inter Tractatus Iuris,Venetijs editos.Tom.12.fol.249.

Centuriam de laudibus Christiani hominis,Qua è Diuinis litteris monstratur,quanta sit Viri Christiani Iusti,ac serui Dei magnitudo,atque felicitas: Impij verò vilitas,atque miseria:Peccator item ad pie viuendum inflammatur.Venetijs ann.1585. Qui liber deinceps è Latino in Italicum sermonem conuersus à Leonardo Cernotio Veneto Canonico S.Saluatoris prodijt ibidem ann.1594.apud Iacobum Ant.Somascum.

Interioris hominis,vel De sui ipsius Cognitione Opus nouũ,in quo modus,quo quisque ad sui cognitionem facilè venire possit,traditur;dum interior, siue spiritualis, & nouus homo,per ea,quæ sunt in exerno homine,ex sacrarum Scripturarum, & Sãctorum Patrum doctrina allegoricè explicatur. Venetijs ann.1585.

De locis communibus ibidem apud Io.Variscum ann.1589.

De Oratoria, & Dialectica Inuentione, siue de locis communibus ibidem,eodem apud Damianum Zenarum.

Librum prænotatum,*Fons Vitæ,& Sapientiæ.*ibidem,apud eundem,eodem anno.

Introductionem ad Sacram Theologiam sex libris comprehensam, In quorum quinque Sacræ Doctrinæ Natura,Causa,Principia,Attributa,Conclusiones,ac Loci omnes explicantur: In sexto autem Auctores à Theologis, & Concionatoribus legendi cirantur,quamuis aliqui cauendi sint ex ijs,quemadmodum suis in locis obseruauimus.Venetijs eodem anno. De Quæstionibus Oratorijs libros duos,ibidem apud Damianum Zenarum,ann.1593.

Opus inscriptum,*Diuinus Orator*,siue *Rethorica Diuina* libris septem. Ibidem apud Societatem Minimam ann.1595.

Introductionis in Logicam,siue totius Logicæ Compendij,(vt ille vocat) absolutissimi, libri sex.Ibidem ann.1597.apud Io.Baptistam,& Io.Bernardum Sessam.

De Institutione puerorum in Doctrina Christiana,Quamve omnibus,& Christianæ reipublicè ea sit necessaria,& vtilis:Italicè,Venetijs apud Ioannem Guarilium ann.1596.

Tractatum de legibus amplissimum,ibidem apud eundem ann.1599.

Digitized by Google

Eodem autore prodijt tractatus de Casibus Conscientiæ hac inscriptione prænotatis: *Summa Summarum Casuum conscientiæ siue totius Theologiæ practicæ.* Venetijs apud Socie. an. 1606.

LVDOVICVS Carrerius De Hæreticis Tom. 2. p. 2. fo. 42. Inter Tractatus Iuris postremæ Venetæ editionis.

LVDOVICVS Carretus vberem, & eruditam scripsit Epistolam ad Iudæos, qua validissimis rationibus Christianam asserit veritatem, Hebraicè, ac Latinè. Parisijs, ex Officina Vuecheli ann. 1554.

LVDOVICVS Caruaialus Bæticus, Hispanus, Ord. Minorum edidit Epistolam Salmanticæ Kal. Augusti ann. 1528. ad Laurentium Suarem Feriæ Comitem, & Apologiam Monasticæ Religionis diluens nugas Erasmi, ann. 1529. Ea inscripta est, *Dulcoratio amaruleniarum Erasmicæ Responsionis ad eiusdem Apologiam.* Scripsit item librum De restituta Theologia. Quæ Coloniæ prodijt, ex Officina Michaelis Nouesiani, ann. 1545. Quæ incipit. *Non me fugit Viri Christiani.*

LVDOVICVS Cianeus Gallus è Latina in Gallicam linguam vertit Historiam Ecclesiasticam tripartitam. Parisijs apud Aegidium Gorbinum ann. 1568.

LVDOVICVS Crucius Vlissiponensis, & Soc. Iesu, nitidè, ac solidè scripsit, lib. Psalmorum cum Poetica interpretatione. Mediolani apud Soc. Venetam ann. 1604. Alterum item librum Lugd. inscriptum *Tragicæ, Comicæq; Actiones à Regio Artium collegio Societ. Iesu datæ Conimbricæ in publicum theatrum.* Est autem Tragicomædia, *Prodigus.* Comædia, *Vita humana.* Tragædia. *Sedecias de excidio Hierosolymæ per Nabucodonosorem.* Tragicomedia, *Manasses restitutus.* Tragicomædia. *Iosephus,* Ecloga, *Polychronius.* Quas ego perlegens, fateor me & multiformem Dei sapientiam, & multitudinem eius misericordiarũ sæpius collaudasse, qui, quod peroptandum est in flagitiosorum histrionum comædijs ablegãdis, rationem etiam hoc æuo monstrauerit, qua omnis omnium hominum status iuuari possit cum vera iucunditate. Res verò ipsæ tam variæ, atque multiplices, adeo Latinè, & propriè, idq; non soluta, sed ligata oratione, enunciatæ indicant, quænam inde ad excolendam etiam linguã promi queat vtilitas. At si qui obmurmurent, leges Poeticas veteres in ijs haud esse obseruatas, legant obsecro, quam idem Ludouicus Crucius scripsit Epist. Beneuolo, amicoq; Lectori, initio earundem Actionum, & fortasse aliud sentient.

LVDOVICVS Donatus Venetus Patricius, & Bergomensis Episcopus, scripsit Cõmentarium in quattuor libros Sent. Petri Lombardi ad Paulum Secundum Pont. Maximum. Orationem item De laude Diui Augusti. Romæ habitam, & excusam. Viuebat ann. 1584.

LVDOVICVS Fidelis Neruius, Theologiæ professor scripsit De Mundi statura Opusculum vndeuiginti capitibus constans, quod Parisijs à Gulielmo Morellio fuit impressum ann. 1566. cum ibidem ann. 1540. prodijssent à Iodoco Tiletano libri eiusdem quattuor de Militia spirituali.

LVDOVICVS Filicaria, Florentinus, Ord. Minorum, edidit Vitam S. Francisci carmine Etrusco.

LVDOVICVS à S. Francisco, Lusitanus, Ord. Minorum, scripsit ad Ferdinandum Medicem tunc Cardinalem, postea Magnum Etruriæ Ducem, librum prænotatum, *Globus, & Canon Arcanorum linguæ Sanctæ, ac Diuinæ Scripturæ.* Romæ ann. 1589.

LVDOVICVS Goudays, Gallus, Patria Andegauensis, Cartusiæ Diuionensis Præfectus, Græcè, Latinè, Hebraicè doctus, D. Dionysij Areopagitæ Librum De Mystica Theologia à se Latinè versum è Græco, scholijs illustrauit. Claruit Rodulpho II. Cæsare.

S. LVDOVICI Galliarum Regis Christianissimi, Pragmatica Sanctio, eiusdem, memorabile cum Raimundo Tolosarum Comite, fœdus. Tom. 6. Bibl. SS. PP. edit. 2.

S. LVDOVICI Galliæ Regis expeditio aduersus Saracænos, cui infœliciter cesserit, Vide pag. 328. Tomo duodecimo Baronij Cardinalis.

LVDOVICVS Granata, Hispanus, Ord. Prꝛd. Theologus summè pius, Orator, & Ecclesiastes insignis, suis Operibus Christi Ecclesiam ita ditauit, vt vberrimos fructus in animis cuiuslibet eos versantis ediderit. Scripsit Latina lingua.

Primo Tomo. Sermones De Aduentu Domini vsque ad Quadragesimã. Adiectæ sunt in fine Conciones De Pœnitentia excusæ apud Christophorũ Plantinum, an. 1577. Antuerpiæ.

Secundo Tomo. Conciones, quæ Quartis, & Sextis Ferijs, ac diebus Festis Quadragesimæ. Item quæ de præcipuis Sanctorum festis habentur. Ibidem apud eundem ann. 1581.

Tertio Tomo. Conciones à Paschate Resurrectionis, vsque ad festũ sanctissimi Sacramenti Corporis Christi. Ibidem apud eundem ann. 1579.

Quarto Tomo. Conciones De Tempore. Ibidem apud eundem ann. 1582. Qui item recusi sunt Parisijs ann. 1585.

Ludo-

Digitized by Google

Ludouici autem Granatensis Concionum in Epitomen redactarum Tomi duo: Quorum prior Postillas, & Homilias in totius anni Euangelia De tempore, Posterior verò in præcipua Sanctorum Festa continet, opera Religiosi Viri Petri Mersei Coloniæ, apud Sybillam à Porta ann. 1591. Extant quoque,

Index locuples omnium Concionum tam De Tempore, quàm De Sanctis editarum à Ludouico Granatensi, Salmanticæ ann. 1581.

Libri sex Ecclesiasticæ Rhetoricæ, siue de ratione Concionandi. Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni ann. 1578. & 1582.

Sylua locorum, qui frequenter in concionibus occurrere solent omnibus Diuini verbi concionatoribus perutilis. Lugduni ann. 1585.

Collectanea moralis Philosophiæ, in tres Tomos distributa: Quorũ Primus selectissimas sententias ex omnibus Senecæ Operibus. Secundus ex Moralibus Opusculis Plutarchi. Tertius clarissimorum Principum; & Philosophorum insigniorum Apophtegmata complectitur. Parisijs apud Gulielmum Chaudiere.

Hispanicè quidem, quæ tamen fermè omnia, siue in Italicam, siue in Latinam, & alias linguas conuersa, & excusa sunt.

Manuale continens exhortationes ad Pœnitentiam, & piam vitam: Quas in Germanicam linguam conuertit Philippus Doberiner.

Memoriale Vitæ Christianę, duobus Voluminibus, Hispanicè, Antuerpię apud Christophorum Plantinum ann. 1572. Item Additiones ad Memoriale Vitæ Christianæ. Salmanticæ ann. 1574.

Libri De Oratione, atque Meditationibus, tum de præcipuis Articulis, atq; Mysterijs Vitæ Christi Domini à conceptione ipsius vsque ad Ascensionem, tum de Exercitijs in septem meditationes matutinas, ac totidem vespertinas distributis, primum Hispanicè conscripti, deinde Italicè redditi, denique Latini facti à Michaele ab Ysselt Amfortio, & editi Coloniæ ann. 1586. & 1591.

Dux Peccatorum primò Hispanicè, mox Italicè, Venetijs apud Iolitos ann. 1577. deinde item Latinè ab eodem Michaele ab Ysselt conuersus. Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Ioannis Quentelij, ann. 1587. & 1596. & 1608.

Flores ex omnibus Spiritualibus Ludouici Granatæ Opusculis Hispanicè scriptis, Italicè excerpti, ex Italica verò lingua in Latinã conuersi ab Henrico Cogmanno Harlemensi, & Coloniæ editi ann. 1585.

Libellus de frequenti communione, Hispanicè primum, mox Italicè redditus, & cũ Bonsignorij Cacciaguerræ Tractatu eiusdem argumenti coniunctus à Michaele ab Ysselt Amfortio in Latinum conuersi, & excusi Coloniæ ann. 1586.

Libri quattuor Introductionis ad Symbolũ egregij, in quibus de admirabili Opere Creationis, ac de Christianæ Religionis dignitate, Misterijsque nostræ Redemptionis, atq; articulis agitur. Italicè quidem ex Hispanico idiomate redditi, sed & latinitate donati à Ioanne Gallutio Salodiensi. Venetijs ann. 1587. Coloniæ autem apud Geruinum Calenium, & hæredes Ioann. Quentelij ann. 1589.

De deuotione, præstãtia, Vtilitate, ac Necessitate Orationis, De Ieiunio item, & Eleemosyna; Speculum quoque vitæ, ac De Eucharistia libri tres; Expositio etiam in Psalmum Miserere, & Confessionale Francisci Euiæ, ex Hispanico in Italicum, deinde à Michaele ab Ysselt ex Italico in Hispanum idioma. Coloniæ apud Birckmannum anno 1592.

Transtulit autem idem Granatensis Ioannem Climachum ex Latina in Hispanicam linguam.

Historiam verò Ecclesiasticam è Latina vertisse in eandem Hispanicam ex aliorum relatu se didicisse scripsit Antonius Senensis dictus de Conceptione.

Tractatum de Peregrinationibus, qui & deinceps fuit Italicè redditus. Flores Coronæ Spiritualis Venetijs quoque Italicè sunt excusi à Gabriele Iolito ann. 1574.

Sed & Albanus Dux, dum Prorex Catholici Regis Belgio præesset omnia Granatæ Opera, quæ eatenus prodierunt in lucem, imprimi, Hispanica lingua, Antuerpię mandauit Christophoro Plantino, id quod fecit accuratè 14. voluminibus omnia complexus. Viuebat ipse Granata adhuc ann. 1585.

Lvdovici Granatensis Doctrina, siue Disciplina Vitæ Spiritualis primò Latinè reddita ab Antonio Dulcken Carthusiano: libellus Coloniæ apud Io. Crith. ann. 1607.

Lvdovicvs Hanstamus, edidit Disputationem De Sacramento Pœnitentiæ. Græcij apud Georgium Vuidmanstadium ann. 1589.

Digitized by Google

LVDOVICVS Hellesenius Andernacensis, scripsit libros tres De consolatione Iustorum. Eiusdem elegia de morte hominis iusti consolatoria. Coloniæ ann. 1572.

Eiusdem Meditationes rerum Diuinarum in Psalmos quindecim: Quibus accessit Alcuinus de Psalmorum vsu hominum necessitatibus accommodato. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1572. Quin & monumenta sacrarum Antiquitatum, Patriarcharum, Regum, Prophetarum, & Virorum illustrium Vet. Test. imaginibus ex ære expressis, & elogijs illustrauit. Antuerpiæ apud Plantinum.

LVDOVICVS Hurtadus, è Penalosa, Ord. D. Augustini, Vir eruditus & pius, Mexici in noua Hispania scripsit ad Christophorum Ordinis Priorem Generalem, De incremento, & vtilitate Ordinis Augustiniani in India nouæ Hispaniæ, qui sic incipit, *Et si mihi longè*. Ioseph. Pamphil.

LVDOVICVS Imolensis, Ord. Minorum, Prouincialis Bononiensis, edidit Orationes; alteram De S. Stephano Protomartyre coram Sixto IV. Pont. Max. alteram De nomine Iesu coram Innocentio Octauo, habitas.

LVDOVICVS Imperator, qui dictus est Pius, Caroli Magni Filius, Pipini nepos, qui Aquitaniæ viginti septem, Imperio triginta septem annos præfuit, quique sanctè ex hac vita decessit ann. 840. ætatis verò suæ sexagesimo quarto, sub quo Concilia sunt habita Aquisgranense, Moguntinum, Parisiense, Lugdunense, Tolosanum, Parisiense, apud Compendium, Aquisgranense secundum; Lugdunense secundū, Cabilonense autem, siue Concilium, siue conuentum; plures Constitutiones, atque edicta tum ad Ecclesiarum immunitatem, tum ad sartam tectam ipsius Ecclesiæ dignitatem, ac disciplinam tuendam spectantia edidit, de quibus tum acta ipsius, scriptoresque eius ævi, tum præsertim Baronius Cardin. egit accuratè in nono Annalium Tomo. Quem legi à Principibus, horumque Consiliarijs, & hos illum imitari magnum esset operæpretium. At scio Ludouici huius Imperatoris nomine, ad Eugenium Pontif. Max. Epistolam, & alteram eiusdem Imperatoris ad Ieremiam, & Ionam Episcopos, citari ab hæreticis in conficta ab illis Synodo Parisiensi, quam & edi curarunt ann. 1596. Francofurti ad Mænum: Sed eam tum Veritas, tum Robertus Cardin. Bellarminus confutarunt in Appendice vltima ad suum Tractatum de Imaginibus. *Et rectè totius illius Synodi* (vt verbis vtar Bellarmini) *Titulus falsus, dictio barbara, sententiæ insulsæ, Ordo peruersus, eorundem testimoniorum crebra repetitio, facile potuissent persuadere Typographo, si is commune commodum, & non proprium lucrum spectasset, vt sibi ab edendo eiusmodi Opere temperaret.*

LVDOVICVS Kaerlion Britannus, Theologus, & Mathematicus, scripsit Lecturam Sententiarum libris quattuor. Lecturam item alteram Theologiæ libro vno. Quin & de Ecclypsi Solis, & Lunæ librum, Tabulas Ecclypsium libro altero. De Tabulis vmbrarum, libro alio. Fragmenta Astronomica, alio. Obijt ann. 1369.

LVDOVICVS Laertius Sacerdos Gallus, qui docuit Parisijs in Collegio Nauarræ ann. 1541. Gallicè emisit vitas D. Hieronymi, B. Paulæ, & S. Ludouici, apud Charlotam Guillardam, Viduam Claudij Cheualonij.

LVDOVICVS Legionensis (siue *Luysius de Leon*) Hispanus, Ordinis D. Augustini, Diuinorum autem librorum primarius Interpres, apud Salmanticenses, scripsit nitidam, & elegantem Latinam Explanationem in Canticum Canticorum Salomonis, & in Psalmum 26. ann. 1580. Salmanticæ excusam. Quæ recusa est ibidem ann. 1585. Et Venetijs tandem prodijt apud Ioannem Guerilium, ann. 1603. At is, qui fratris Hieronymi Almonacirij Expositionem eiusdem Cantici Canticorum, quæ ann. 1588. Compluti prodijt, apud Ioannem Inniguez, siue Ignatium à Lequerica contulerit, cum Explanatione Ludouici Legionensis, intelliget aut eundem in vtroq; fuisse sensum, aut alterutrum ab altero non pauca mutuasse.

Cæterum Ludouicus Legionensis Hispanicè quoque tres libros emisit De Nominibus Christi Domini. Qui verò fuere tertio editi Salmanticæ, hoc est ann. 1587. apud Gulielmum Foquelum, ij sunt emendatiores, & auctiores. Additus est autem ijs Libellus De perfecta coniugata, Hispanicè, *De la Perfecta Casada*) Sed & Veneti Typographi versos hosce libros Italicè excuderunt.

LVDOVICVS Lopez Hispanus, Ordinis Prædicatorum, & Theologus, qui & in Hispania, & in Occidentali India strenuam operam conuertendis ad fidem gentilibus, siue docendis Christianis adhibuit, duos, qui ad meas manus peruenerunt, libros edidit eruditos. Alterum qui inscriptus est Tractatus de contractibus, & negociationibus, siue Instructorium negociantium, quem Lugduni Iuntę Typographi recuderunt ann. 1593. locupletatum oper. Matthæi I. C. cui ad calcem accessit Lectio de Iudicibus. Alterum, qui Instru-

ctorium

ctorium Conſcientiæ dicitur. Lugduni editus ann. 1588. & 1592. ac Brixiæ in Italia apud Petrum Mariam Marchettum ann. 1594. & 1596. quo teſtatur ſe cæteros penè omnes Auctores euoluiſſe, qui de Caſibus Conſcientiæ ſcripſerunt. Expendit verò cum aliorum, tum ſæpè Doctoris Nauarri Sententias, ſiue Opiniones, quibus & non ſemel aduerſatur.

LVDOVICVS Lucretius, ſiue de *Luere* Brixienxis, Ordinis Prędicatorum, ſcripſit Sermones ſuper Euangelia, & Epiſtolas De Tempore: Item de Sanctis per annum. Obijt ann. 1572. Ant: Senenſis.

LVDOVICVS è Lyrano, Ord. Minorum, edidit Feriales Sermones per totum annum, Communē Sanctorum, & alia. Franc. Gonzaga Epiſc. Mant.

LVDOVICVS Machiauellus, Bononienſis, Ord. Seruorum, ſcripſit De vero Dominio, & varias morales, ac pias Orationes.

LVDOVICVS, ſiue Aloyſius, Marſilius, Florentinus, Ord. D. Auguſtini, de quo Franciſcus Petrarca in lib. 15. ſenilium Epiſtolarum aſſerit, ſæpe ſe, & poſtea cum amicis dixiſſe, *Puer iſte, ſi vixerit, aliquid magni erit*; ſcripſit Quæſtiones Theologicas. Vetus item, ac nouum Teſtamentum carmine Heroico. Quod in Bibliotheca Sancti Spiritus Florentiæ aſſeruatur. Reliqua interijſſe, quę pauca non fuerant ſcribūt Ioſeph Pamphilus, & Michael Pociantius in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

LVDOVICVS Maioranus, Grauinas, Canonicus Regularis Lateranenſis, qui deinceps Epiſcopus Caſtelli à Mare, in Regno Neapolitano, ſcripſit, atque habuit Orationem De Republ. bene cōſtituenda ad Patres Concilij Tridentini, quæ ann. 1563. Dilingæ in Auguſtana Diæceſi fuit excuſa. Libr. item tres De vero Dei cultu, quem inſcripſit, *Clypeus militantis Eccleſiæ*, ſiue *Scutum fidei*, id eſt *veræ, Catholicæ, atque Orthodoxæ religionis aduerſus hæreticos ſolidiſſima defenſio*. Qui Romæ prodierunt anno 1575. apud Vincentium Accoltum, & Valentem Panitiam Socios: atque Antuerpiæ anno 1589. apud Petrum Bellerum.

LVDOVICVS Michaelius, nobilis Venetus, Ordinis Prædicatorum, ſcripſit Summam Caſuum Conſcientiæ, quæ dicta eſt Michaelina. Viuebat anno 1512. Leander libro 4.

LVDOVICVS Molina, Societatis Ieſu Theologus, primarius olim in Eborenſi Academia Theologiæ Profeſſor, ſcripſit Tomos duos, & Partem priorem tertij Tomi de Iuſtitia, & iure, qui in Hiſpania, & Coloniæ, atque Moguntiæ, in Germania editi fuerunt; apud Balthaſarem Lyppium ann. 1601. & 1603. & Diſputationes De contractibus, Venetijs ann. 1601. apud Matthiam Colloſinum, & Baretium Baretium. Commentaria verò in primam Partem D. Thomæ; quibus eius Auctoris Diſputationes adiectæ ſunt, ex libro Concordiæ Liberi Arbitrij, cum Gratiæ Donis. Ibidem apud Franciſcios Senenſes, ann. 1602. Librum item Concordiæ liberi arbitrij, cū Gratia, ſiue Diuinis Donis, Diuina Præſcientia, Prouidentia, Prædeſtinatione, & Reprobatione. In Luſitania, & Antuerpię apud Ioachimum Trohnæſium ann. 1595. atq; alibi editum.

LVDOVICVS Montaltus, Syracuſanus, Siclus, De reprobatione ſententiæ Pilati extat inter Tractatus Iuris Tom. 14. fol. 8. Venetijs poſtremò excuſos.

LVDOVICVS Montioſius, ſiue, quoniam Gallus erat *De Montioſieu*, ſcripſit Gallicè Librum prænotatum *Hebdomadæ Danielis, & Dies Ezechielis, De tempore, & Annis, quibus Dominus Ieſus futurus erat in hoc mundo*. Pariſijs apud Iacobum de Puteo, ſiue, *du Puys*, ann. 1582. Viuebat adhuc ann. 1584.

LVDOVICVS Montoya Regni Caſtellæ in Hiſpania, qui diu Ordinis ſui vices Prioris Generalis in Luſitania obiuit, Vitam Chriſti Domini è quattuor Euangelijs per modum Soliloquiorum Animæ ad Deum, Hiſpanicè ſcripſit. Obijt Vlyſſippone. Quem alia Spiritualia reliquiſſe Opuſcula inquit Ioſephus Pamphilus.

LVDOVICVS Orianus, De Poteſtate Summi Pontificis. De Fide, & Operibus, ac De libero Arbitrio aduerſus Martinum Lutherum ann. 1534. Venetijs.

LVDOVICVS Pariſetus Regienſis iunior, ſcripſit tres Orationes De Diuina erga hominem beneuolentia, & beneficentia, quæ Venetijs apud Aldum ann. 1552. prodierunt. Libros ſex carmine De Theopæia. Ibidem apud eundem ann. 1550. & 1553. Totidem libros Epiſtolarum priorum, ac poſteriorum carmine. Ibidem, apud eundem, eodem ann. 1553.

LVDOVICVS Patricius Romanus, ſcripſit nouum Itinerarium Aethiopiæ, Aegypti, vtriuſque Arabiæ, Syriæ, atque Indiæ, intra, & extra Gangem. Mediolani ann. 1511. apud Iacobum, & fratres de Lignano.

Digitized by Google

LVDOVICVS Pictorius, Ferrariensis, Poeta non ignobilis, vt habet Sixtus Senensis, edidit soluta Oratione Paraphrasim in Psalterium ann. 1510.

LVDOVICVS Prutenus, dictus *de Prussia*, Ordin. Minorum, scripsit, atque edidit Trilogium Animæ, Opus videlicet tripartitum De Animæ Potentijs, Passionibus, & Habitibus. Norimbergæ apud Ant. Rebergerum ann. 1498.

LVDOVICI Regis Galliarum Sancti, memorabile cum Raymundo Tolosatũ Comite Albigensi, fœdus extat, in Tomis Bibliothecæ Sanctorum Patrum à Margarino Bigneo collectæ.

LVDOVICVS Seneschal, siue *Senescalus* Gallus, Sacerdos, emisit expositionem omniũ Euangeliorum Quadragesimæ, Dominicarum item anni, atque Epistolarum Gallicè. Parisijs apud Gabrielem Bonum ann. 1559.

LVDOVICVS Soto Maior, siue *è Soto maiori*, Lusitanus, Ordin. Prædicatorum, Theologiæ, ac Diuinarum Litterarum Conimbricæ in Lusitania Professor, scripsit volumine sat grandi Commentaria in Canticum Canticorum, quæ Vlyssippone prodierunt apud Petrum Crasbeck ann. 1599. Parisijs apud Michaelem Sonium ann. 1606. At Ant. de Conceptione, Senensis, qui Operis istius haud meminit, scripsit ab eo varia fuisse elucubrata, in librum Iob, in Psalmos, in Euangelium D. Lucæ, Euangelium D. Ioannis, in Epistolam D. Pauli ad Timotheum, & pleraque alia, quæ lucem essent aspectura. Viuebat paucos ante annos, Vir doctus, probus, & mitis.

LVDOVICVS Tifernas, cognomento Philosophus, Ordinis Minorum, edidit Hortulum Religionis, Italicè. Franc. Gonzaga Episc. Mant.

LVDOVICVS à Turre, Veronensis, Ordinis Minorum, scripsit De Conceptione Beatissimæ Virginis. Extat Coloniæ in Bibliotheca Franciscanorum. Henricus Villot.

LVDOVICVS de Torres, Archiepiscopus Montisregalis, Cameræ Apostolicæ Clericus, Decanus, Pij Papæ Quinti, ad Philippum Hispaniarum Catholicum, & Sebastianum Lusitaniæ Reges grauissimis de rebus Nuncius, Principibus in sacro fœdere contra Turcos colligandis, bene de Christiana Republica meritus, Diœcesanam Synodum anno Iubile MDLXXV. habuit, typis Maidæ Panormi, eodem anno excusam, quam Martinus Azpilcueta Doctor Nauarrus, datis ad eum litteris, mirificè commendauit. Præterea regulam Sãcti Benedicti è Latina lingua, in Italicam ad vsum Monialiũ suæ diœceseos: vertendam curauit, additis explicationibus, constitutionibus summorum Pontificum, decretis sacri Concilij Tridentini, ac reformationibus suis, & Panormi, apud hæredes eiusdem Maidæ MDLXXXII. imprimendã mãdauit, hic labor viã aperuit Domiano Zenario Bibliopolæ Veneto, qui idem præstitit ann. MDVIC. Extat & insignis liber manuscriptus apud eius hæredes, qui omnem sacri fœderis tractationem continet, è quo depromptas litteras eiusdem ad Michaelem Bonellum Cardinalem Alexandrinũ, Constantinus Molinus patricius Venetus libro tertio litterarũ Principum à Ziletto collectarũ curauit excudendas.

LVDOVICVS de Torres, qui priori de quo diximus successit Archiepiscopus Montisregalis, & antea in vtraque signatura Referendarius multa scripsit quæ à pyratis anno MDIXC. cum patre suæ Bibliothecæ directa fuerunt, quam tamen plurimorum, atq; optimorum librorum copia, atque insignium virorum imaginibus refertam, & quotidie auctam, seminario Clericorum à se in eadem Ecclesia erecto, donauit, ad cuius Seminarij vsum regulas diligenter conscripsit, atque euulgauit, Romæ typis Aloysij Zanneti MDC. impressas. Historiam etiam Montisregalis à se collectam è veteribus tabularijs, sub alieno Ioannis Ludouici Lelli nomine, edendam curauit, quam ab eodem Zanetto editam ita distribuit, vt primo Regium illud templum graphicè describat, secundo Antistitum eiusdem Ecclesiæ vitas persequatur; tertio priuilegia omnia illi Ecclesiæ à Summis Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, Præsulibus, atque alijs concessa recenseat. Præterea Archiepiscoporum insignia, & elogia diligenter in ære, ac ligno incidenda curauit, vt & vniuersæ ditionis spiritualis, ac temporalis Archiepiscopatus imaginem, atq; etiam Ecclesiæ, Palatij, & Monasterij. Pontificali, Missali, & Cæremoniali restituendo operam pro sua parte Romæ præstiterit.

LVDOVICVS de Torres in Antiphonam, *Salue Regina* Romæ apud Ascaniũ Donnangelum ann. 1592.

LVDOVICVS Vicentinus, Ord. Minorum, renunciatus ann. 1461. Auximi, in Comitijs Ordinis sui, Vicarius Generalis, redegit in breuiorem, ac magis commodum rationem Constitutiones suæ familiæ sanctas. Vitam item S. Bernardini Senensis, scripsit ad Card. Agriensem.

LVDOVICVS Villapandæus, Ordin. Minorum, linguam Indicam, vt vsui posset esse

Digitized by Google

ijs, qui in vinea Domini per ingentes illos noui Orbis tractus laborãt, in Methodum redegit, certasque Regulas præscripsit, quibus facile possit addisci. Henr. Vvillot.

LVDOVICVS Viualdus. Vide in verbo, Ioannes Ludouicus Viualdus.

LVDOVICVS Ystella, Valentinus, Hispanus, Ord. Præd. & Theologię Professor, scripsit Commentaria in Sacram Genesim, distributa in Parengraphum, Expositionẽ, & Scholia. Additus est Elenchus ad Euangelia, quę per anni circulum solent recitari in ecclesia. Romæ apud Stephanum Paulinum, an. 1601.

LVDOVICVS Zibram ontius, Mantuanus, vir licet laicus, & nobilis, politioribus tamen litteris excultus, pias Meditationes, & Contemplationes Latinè, atq; eleganter scriptas reliquit, quæ repertæ inter sua, triennio post eius mortem editæ sunt an. 1606. apud Andream Mulchium, Venetijs, Eæ sunt in quatuor partes distributæ. Primæ ad Sanctiss. Trinitatem. Secundæ ad Beatiss. Virginem. Tertiæ ad Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum & ad venerabile Lignum Crucis. Quartæ ad Sanctos, Sanctasque pertinent. Vt aũt si vixisset, aliquas earum limasset (quãquam profecto in plerisque pium feruidumque affectum, & acre cum eloquentia iudicium exerut,) sic spero fore, vt cum iterato cudendæ fuerunt, non solum menda typographiæ tollantur, verum etiam quædam demantur. Quare illud est, cum post contemplationẽ Orationis Dominicæ, quæ est prima, & in qua aliquid interserendum erat de Sanctiss. Eucharistia, nonnullaque alia planius explanãda, inuocans D. Sapientiam, hæc subdit verba: *O numen D. Sapientiæ, quod Photioni probitatem, Catoni integritatem, Diogeni paupertatem, Regulo fidem, Pithagoræ castitatem, Euripidi continentiam, Numæ religionem tribuisti, transfer me de infidelium in Christi fidelium sapientiam, &c.* Ecqua enim ista Numæ fuit religio, cum Ethnicus, & idololatra fuerit, quique fictam religionem fouerit? Idem dicendum de alijs, quas tribuit, tanquam virtutibus Phocioni, Catoni, Pithagoræ, ac reliquis. Reguli fidẽ excipio, nisi de Attilio Regulo intelligat. Oculatus igitur inspector similia, si quæ sunt alia eradet; cetera in quibus sunt optima, relinquet, ecclesiæ iudicio iterum ista subijciens omnia.

LVGDVNENSE Primum Concilium, an. Dom. 570. Io. Papæ XI. Guntheramno Gallię Rege vrgente contra Salonium, & Sagittarium Episcopos. Interfuere Episcopi 14. adnumerati, ijs qui per legatos egerunt. Extant sex illius Canones. Vide Gregorium Turonensem hist. Francorum, lib. 5. c. 20. & antea lib. 4. c. 37.

LVGDVNENSIS Secunda Synodus, an. Dom. 887. Guntheramni autem Regis Galliæ xxij. quę Synodus innouauit sanctitas antea Regulas Ecclesiasticas habuit, qui subscripsere Episcopos octo, Vicarios verò Episcoporum duodecim. Eminebant inter Episcopos Syagrius Episcopus Augustodunensis Sanctis adnumeratus. Extant sex Canones.

LVGDVNENSIS prima Generalis Synodus, quæ fuit in ordine tertiadecima à Generalibus an. 1245. contra Imp. Fridericum, & pro terra Sancta Innoc. IIII. Pont. Max. & Friderico Secundo Imp. Matthæus Palmerius, Platina, Onuphrius. Extant huius Synodi aliqua Decreta in sexto Decretalium.

LVGDVNENSIS secunda Generalis Synodus, quæ est XIII. Patrum penè mille, è quibus Episcopi erant D. an. 1274. contra errorem Græcorum, Gregorio. X. Pont. Max. Rodulpho Imp. Matthæus Palmerius, Platina, Onuphrius. Extant huius Concilij quædã in sexto Decretalium.

LVGDVNENSE Concilium, in quod extat Commentariolus Gulielmi Duranti, qui Rationale Diuinorum Officiorum composuit.

LVGDVNENSE Concilium per Subdiaconum Hildebrandum fuit celebratũ in Gallia, missum à Victore II. Pont. Max. à latere suo, cum quibusdam Episcopis. Vide Tom. 11. Annal. Cæs. Card. Baron. Habitus est autem an. 1055.

LVGDVNENSE Concil. in Gallia an. Do. 1080. octauo autem Pont. Greg. VII. Pont. Max. Præfuit Apostolicæ Sedis Legatus Hugo Diensis Episc. & Manasses Rhemensis Archiep. agitata per plura annorum spacia finem accepit, damnato iterum, atque è throno deposito eodem Antistite, qui vocatus sæpe Romam ad dicendam causam, obtemperare noluisset. Vide Tom. 11. Annal. Card. Baronij sub eundem annum.

LVITPRANDVS, quem Sigebertus & Moguntina Albini editio anno 1602. Luitbrandum: Codex autem m. s. Viridis Vallis in Belgio, *Eutrandum*, (quemadmodũ & Tritemius habet) At Basileensis editio anno. 1532. apud Heruagium, *Liutbrandum*, vocant, primo Ticinensis Diaconus, deinde (vt valde probabile est) Cremonẽsis Episcopus, scripsit *luculento, & alterno stylo* (vt verbis vtar Sigeberti) *ad Sigismundum Episcopum Libertana Ecclesia Hispanorum De Gestis Regum, & Imperatorum suis temporibus, quem attitulauit Antapodosim, ideſt Retributionem.*

Opusculum item de vitis Pontificum, quod vnà cum Albonis Floriacensis Abbatis Epitome de vitis eorundem ex Anastasij historia excerptum ex membranis m.s. Moguntiæ prodijt an. 1602.

Deinde Legationem, quam Episcopus habuit ad Nicephorum Phocam Imp. Constantinopolitanum pro Othonibus Augustis, & Adelhaida, ad illorum temporum vsum, ac Græcorum mores noscendos. Quæ legatio digna lectu, cum primò sit in lucem edita Ingolstadij apud Andream Angermarium an. 1600. ex cod. m.s. Bibl. primariæ Aedis Treuirensis, opera V.C. Henrici Canisij, Prælegendum est autem, quod de ipsius legationis vtilitate ante ipsam idem Canisius cordatè scribit ad Lectorem. Et quidem Luitprandus ait, bis se functum fuisse legatione Constantinopolim. Prima Diaconum, auctoritate Berengarij, Constantino Græcis imperante. Secunda mandato Othonis Magni, & Filij eius, atque vxoris Adelheidæ, ad Nicephorum Phocam, qui mortuo Romano eiusdem Constantini Filio, Imperium Constantinopolitanum inuaserat.

Quoniam verò diximus supra valde esse probabile, vnum & eundem fuisse, qui Diaconus Ticinensis, & Episcopus Cremonensis fuit, propterea velim sciant, quibus non innotuit, Luitprandum Ticinensem Diaconum, & Historicum (quod idem monuit Henricus Canisius) ab eodem Berengario Italiæ Tyranno potius quàm Rege, se Constatinopolim ad Constantinum Imp. Legati nomine missum testari lib. 6. hist. c. 1. & seq. vbi describit, quomodo à Cõstantino Constantinopoli exceptus fuerit, & quæ spectacula ibidem viderit: vnde conijcere licet & eundem esse hunc, qui pro Othonibus legationem iterũ Constantinopoli obijt, cum & historicus sub Othonibus claruerit, nec temporis diuersitas obstet. Id tamen vnum inijcit scrupulum Canisio, quòd c. 6. lib. 6. Luitprandus mentionem fecerit Luitprandi Episcopi Cremonensis, quem ait, cum Landoardo Saxone, Episcopo Numedensi, ab Athone Magno Romam missum esse ad Ioan. Pontificem, & in Concilio Romæ in causa eiusdem Joannis celebrato (cum Otho Romam occupasset fugato Ioanne, & Adelberto) inter Italiæ Episcopos, qui Concilio interfuerunt, numeratur Luitprandus Cremonensis Episcopus, qui & eiusdem Othonis in eodem conuentu interpres fuit. Nam quæ Otho Saxonica lingua loquebatur, hæc Luitprandus Cremonẽsis Episcopus Latinè reddebat ceteris Episcopis. Adeo vt vix credibile videatur Luitprãdum Historicum de se, quasi de alio locuturum fuisse, si ipsemet fuisset; cum longe minutiora de se, rebusque à se gestis, absque ambagibus commemorare soleat. Hæc Canisius Veruntamen Baron. Card. existimat capita illa à sexto ad vndecimum sexti libri esse potius appendicem ad Luitprandum ab Auctore adhuc incerto elaboratam, quàm Luitprandi opus continuatam. Styli in primis (ait) id opinari facit diuersitas. Sed illud magis persuadet, quòd eadem capita extra terminos certos Operi suo ab ipso Luitprando præscriptos, posita esse inueniuntur, sicque eius assertiõe, & auctoritate suos esse negari penitus. Ipse enim in Præfatione præposita libro tertio, vbi de nomine Operis, *Antidosis*, (Antapodosim dicit Sigebertus) & de termino, quo clauditur Opus, nempe legatione sua Constãtinopolim agit, asserit scriptioni illi se finem imposuisse in Paxo Insula, iam legatione, de qua ipse agit in fine, ad Constantinum Imperatorem functus, cum regnaret adhuc Berengarius. At illa, quæ scribuntur postremis capitibus illis de Ioan. XII. Romano Pontifice, longè postea contigisse noscũtur; adeo vt si esset istud eiusdem Auctoris Opus; illud planè aliud à priori ab eo elucubratum esse diuersum necesse sit affirmare. Insuper, alterius potius Auctoris esse concipio, quòd cum Auctor illorum Capitum in illis mentionẽ habeat Luitprandi iam non amplius diaconi Ticinensis, sed Episcopi Cremonensis, aliũ, diuersumque ab eo se esse Auctor ostendit. Cum alioqui Luitprando moris fuisse nascatur, nomen suum in scriptis suis non quasi alicuius obiter prẽterire, sed gloriæ titulis bene exornatum relinquere. Fuisse aũt eundẽ Luitprandũ Diaconum postea creatum Cremonensem Episcopum, tum nomen, tum munus iteratum, Græcarum item litterarũ pareruditio, & Poeticæ, ceterarumque disciplinarum facultas eadem hoc seculo haud adeo inuentu facilis, planè tanquam ex multis lineamentis eundem esse senties hominem, Auctorem autem appẽdicis capitum illorum esse diuersum, eumque addictissimum Ottoni Imp. & priuato studio ea scripsisse in ipsius gratiam, odium verò Ioannis. Hæc Baronius Cardin.

LVNDONENSE Concilium in Transmarina Saxonia habitum à discipulis S. Gregorij Magni, Augustino, Laurentio, Iusto, Mellito Archiepiscopo, prohibuit coniugia in tertio gradu. Eius meminit S. Bonifacius in Epist. prima ad Zachariam Pont. Max. data an. Dom. 741. quæ perdigna est lectu.

LVPERCIVS de Guete, Valentinus, Ord. Præd. Magister Prouinciæ Aragoniæ, Valentiæ

lentiæ an.1589. edidit metaphrasticam, sed vberem, expositionem in primum cap. Geneseos ex SS. Patribus, & Sacris Doctoribus.

LVPOLDVS. Vide in verbo, Ludolphus.

LVPVS, qui res gestas S. Maximini Treuirorum Episcopi cõtexuit, perperã interpretatus est verba Hieronymi in Chronico, dum putat tunc Treuiros Athanasium concessisse, cum fuga lapsus à Constantio ad pœnas expeteretur. Baron. Car. p. 419. To. 3. Annal. primæ editionis.

LVPVS Abbas, Ferrariensis Monasterij in Senonibus Cong. Floriacensis, Caroli Martelli gesta aliqua scripsit, & Epistolam ad Ionam Aurelianensem. Postea verò Episcopus Conc. Rom. sub Eugenio II. Papa interfuit. Claruit sub Ludouico Pio Imp. an. 890. Eiusdem Epistolæ ad Lotharium, & ad Carolum Reges Galliæ, ad Hincmarum Archiep. Rhemensem, & ad alios leguntur in Annal. Baronij Car. To. 10. sub an. 846. & 850. plenæ querelarum, cum suam Abbatiam quidam Princeps inuasisset. Et quidem liber eius Epistolarum primò editus fuit Papirij Massoni beneficio, atque opera, Parisijs apud Marcum Orry, an. 1588.

LVPVS Cauiez, Gallus, Ord. Minorum, è Latina Gallicam fecit fidei catholicæ Professionem Sebastiani Flauij, qua duę & viginti rationes afferuntur, quibus ad catholicam Romanam Ecclesiam ab Lutherana, & reliquis hæresibus redijt. Parisijs apud Ant. Houium, an. 1576.

LVPVS de Oliueto, Hispanus, Ord. D. Hieronymi Prior Generalis, B. autem Vincentij Ferrerij Valentini, & Ord. Præd. frater, Regulam Ord. sui condidit. Sermones item de Tempore, ac de Sanctis. Viuebat an. 1420. sepultus est autem Romæ ante maius Altare SS. Bonifacij, & Alexij, ac in Epitaphio, *Præpositus* nominatur.

LVPVS Seruatus, Presbyter, ad quem Rabanus Abbas Fuldẽsis, octo libros in Epistolam Pauli ad Romanos scripsisse legitur, quique interfuit Moguntino Cõcilio, ad Ecclesiam S. Albani conuocato sub Rabano Contra Godschalcum presbyterum, De libero Arbitrio, De Prædestinatione, De Sanguine Christi, male sentientem, scripsit doctè De tribus Quæstionibus aduersus eandem hæresim. Viuebat an. 852.

LVYSIVS de Leon. Vide in verbo, Ludouicus Legionensis.

LVYSIVS Marsilius. Vide in verbo, Ludouicus Marsilius.

LVX Intellectus, ita liber prænotatus in classe librorum Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Aethiopũ, in Bibl. Sfortiana, Romæ. Sed videndum, ne quid aduersus Christianam fidem sapiat.

LYSIAE, qui fuit Antiochi Regis Syriæ familiaris, Epistola ad populum Iudæorum extat in secundo libro Machabæorum, c. 11. Vide ibioem Nicolai Serrarij Commentarios in libros Machabæorum.

M A

MACARIVS, Aegyptius, Abbas, [a] discipulus B. Antonij Aegyptij ac Præceptor Euagrij, dictus *Senior*, vir sanctitate celebris, & antea quoque παιδαριογέρων, ideſt *in puerili ætate Senex* vocatus; qui è nonaginta annis, quibus vixit, sexaginta egit in intima solitudine, quæ *Scete* nominabatur, signis, & virtutibus clarus, *vnam tantum* (vt habet Gennadius) *ad iuniores professionis suæ scripsit Epistolam, in qua* (inquit) *docet illum perfectè posse seruire Deo, qui conditionem creationis suæ cognoscens, ad oĕs semetipsum inclinauerit labores, & luctando, atq; Dei auxilium aduersum omne, quod in hac vita suaue est, explorando, ad naturalem quoque perueniens puritatem, continentiæ, velut naturæ debitum munus obtinuerit.* Sic quidem Gennadius, cuius verba videntur Macario apathiam ascribere, non obscurè indicantis, quod alij de Gennadio sunt suspicati, nimirum ad Pelagianismum propendisse. At alij scripsisse plura testantur: Sanè Homiliæ quinquaginta spiritualis succi plenæ ab eo Græcè conscriptæ extant, quas è Regia Galliæ Bibliotheca Latinè redditas à Ioanne Pico in Senatu Parisiensi Classium Inquisitoriarum Præside, atque Parisijs antea seperatim excusas Margarinus suæ SS. PP. Bibliothecæ Tomo secundo intexuit. Fuere autem Græcolatinæ recusæ Francofurti an. 1594. Quibus, cum agatur de integritate, quæ non tantum monachos, sed omnes quoque Christianos decet, expedit, vt eæ à plerisque omnibus versentur, & legantur attentè. Porrò item legatur quod Baron. Card. ad 2. diem, hoc est ad quartum nonas Ianuarij de ipso scripsit. Quid verò quæque

[a] Socr. lib. 4. cap. 18. Genna. c. 10. & 11. Pallad. ca. 18. & 19. in hiſtoria Patrum. Niceph. li. 9. hiſt. eccl. c. 14.

Homi-

Homilia contineat, sequens Catalogus ostendit.

Hom. 1. Interpretatio allegorica visionis apud Ezechielem descriptæ.

2 De regno tenebrarum, hoc est, Peccato, & Hominem solius Dei beneficio liberari ab eo.

3 De quieta fratrum inter se conuersatione, & prælio interiori.

4 Qua ratione promouendum in vita Christiana.

5 Quantum discrepat vita Christianorum à reliquorum hominum vita.

6 De modo precandi.

7 De clementia Christi erga homines: continet etiam responsiones ad quasdam interrogationes, fortè curiosas.

8 De his quæ contingunt Christianis inter orandum.

9 Promissiones ac Prophetias Diuinas, per varios successus, & tentationes impleri, & soli Deo, adhærendo liberari nos ab infestinationibus Dæmonum.

10 Humilitate & alacritate retinentur, & augentur dona gratiæ Diuinę, superbia autem, & ignauia perduntur.

11 Virtutem Sancti Spiritus in corde hominis, se habere instar ignis.

12 De statu Adæ, post imaginem Dei perditam.

13 Quem fructum à Christiano Deus exigat.

14 Qui se dedicant Deo, non sine spe remunerationis id faciunt.

15 Quàm sanctè, & castè se gerere debeat anima Christiani erga Christũ sponsum suum.

16 Spirituales homines obnoxios esse tentationibus, & afflictionibus; quarum origo est primum peccatum.

17 De Christianorum vnctione Spirituali, & Gloria.

17 De Thesauro Christianorum, qui est Christus, & Spiritus sanctus; varijs modis exercens ad perfectionem assequendam.

19 Christianus proficere volens, ad omne id quod bonum est, se vi compellere debet.

20 Solus Christus sanauit animam, quam ornamento gratiæ suæ vestiuit.

21 Homini Christiano duplex incumbit bellum, externum, & internum.

22 De duplici statu decedentium.

23 Hi soli Diadema regium gestare possunt, qui sunt è semine Regio.

24 Christianorum status mercaturæ. & fermentationi similis est.

25 Per inobedientiam redacti sumus in seruitutem, à qua per mysterium Crucis liberamur; item de lachrymarum, & ignis diuini efficacia.

26 De dignitate, facultate, & operationibus animæ, & qua ratione tentetur à Diabolo, & ab eo liberetur.

27 Dignitatem & statum hominis Christiani prosequitur, eiusque liberum arbitrium; permixtis interim vtilibus quæstionibus.

28 Describit, ac deplorat calamitatem animæ, in qua propter peccatum non habitat Christus.

29 Duplici ratione gratiam suam largitur Deus, cuius fructum tandem studio ac iudicio repetit.

30 Ex Spiritu Sancto renasci debet anima, Dei regnum ingressura; & quonam modo hoc fiat.

31 Fidelis animo mutari debet, & in Deum colligere cogitationes omnes, à quibus verè dependet obsequium Diuinum.

32 Gloria Christianorum modò latet in animis eorum; quæ resurrectionis tempore emerget, & illustrabit corpora, pro suo quodque modo.

33 Quàm attentè diligenterque precandum sit.

34 De gloria Christianorum illis non ignota.

35 De Sabbatho antiquo, & nouo.

36 Diuersa est resurgentium gloria.

37 Cuius argumentum est; De Paradiso, & Lege Spirituali, hoc loco prætermissum est, quòd integra habeatur inter Marci Eremitæ Opuscula in SS. Patrum Biblio. Tom. 6. edit. 2.

38 Exacto Opus est iudicio in discernendis veris Christianis; & quinam sint illi.

39 Ad quid Scriptura Diuina nobis donata sit à Deo.

40 Virtutum inter se colligatio, vt itidem vitiorum.

41 Quàm profunda sint animæ penetralia, quæ paulatim incremata gratiæ, aut vitiorum accipit.

Digitized by Google

42 Non externa, sed interna promouent, aut lędunt hominem: veluti spiritus gratiæ, aut spiritus nequitiæ.

43 De progressu viri Christiani, cuius tota vis dependet à corde, sicut hic variè describitur.

44 Quantam in homine Christiano mutationem, ac renouationem faciat Christus, qui morbos animæ sanauit.

45 Nullis artibus, aut opibus huius mundi, sed solo Christi Aduentu sanatum esse hominem, cuius magnam cum Deo cognitionem refert hæc Homilia.

46 De differentia inter Verbum Dei, & verbum Mundi, & inter filios Dei, & filios huius Mundi.

47 Explicatio allegorica quorundam sub lege factorum.

48 De perfecta fide in Deum.

49 Non satis est, huius seculi delicias reliquisse, nisi quis alterius seculi beatitudinem consequatur.

50 Deus est, qui per Sanctos suos, & creaturas edit miracula.

Veruntamen, vt inoffenso pede in legendis istis Homilijs vnusquisque incedat, prælegat quæ Mag. Sacri Palatij in primo sui Indicis Tomo Romæ edito an. 1607. inseruit p. 98. & seqq.

MACARIVS Alexandrinus, & hic quidem Agyptius, at dictis *iunior*, ad quem tanquam discipulum suum Ruffinus Translationem Periarchon Origenes inscripserat, & Apologiam pro Origene, non fuit Catholicus, sed in Origenismum lapsus deploratur à Hieronymo in Epistola ad Ctesiphontem 16. dicente: *Tunc discipulus ὀλίβιος, & verò nominis sui, si in talem magistrum non impegisset.* Quamobrem si quid de eo extaret, aut reijciendum est, aut circunspectè legendum: sicut & Macarij alterius Theupoleos, siue Antiochiæ Episcopi, qui cum fuisset Monothelata, & aliqua pro suis erroribus scripsisset, citatur in sexta Synodo Constantinopolitana.

MACARIVS alius monachus (ait Gennadius) *scripsit in Vrbe Romana aduersus Mathematicos Librum, in quo Labore, Orientalium quæsiuit solatia scripturarum.*

MACARIVS Chrysocephalus Archiepiscopus Philadelphiensis Græcè scripsit Homiliam in Exaltationem venerandæ, & viuificæ Crucis; quam in Latinum conuersam Iacobus Gretserus Theologus noster, secundo suo Tomo de Cruce tam Latinam, quã Græcam inseruit, in qua etiam obseruauit pleraque deplagis Aegyptijs, quæ Macarius hic disputat, descripta esse ex Commentarijs Theodoreti in Exodum. Qui autem dicuntur Romæ extare in Bibliotheca Card. Columnę quattuordecim huius Macarij sermones, dubitat prudenter, num hi omnes sint vna tantum homilia, quandoquidem hæc quoque, de qua locuti sumus, in quatuordecim partes est distributa.

MACARIVS Mutius, Camers, Italus, & Ordinis equestris, libellum aureum ante annos centum, scripsit De recta Poesos ratione, cui adtexuit Carmen Heroicum De Triũpho Christi in cœlum ascendentis. Is verò tunc editus, Venetijs aũtem an. 1567. recusus à nobis insertus est nostræ Bibl. Sel. in lib. 17. editionis Ven. & Colo. Qui est De Poesi, & Pictara ethnica, humana & fabulosa collata cum vera, honesta, & sacra. Ceterum Epistola eius ad Angelum Politianum extat in libro septimo eius epistolarum.

S. MACARIVS Patriarcha Antiochenus, natione Armenus, educatus à seniori Macario eiusdem Sedis Antistite, cui successit, plura miracula patrauit Eius res gestas eiusdem sæculi auctor conscripsit post annos ab eius obitu quinquaginta. Extat apud Surium die 10. Aprilis. To. 2. obijt autem an. 1012.

MACARIVS Scotus, & primus apud Herbipolim Abbas in Franconia, scripsit De laude Martyrum. Viuebat an. 1139. Eisingr. Porrò Macarij, Maximi, Vrbani, & Sidonij Epistola breuis, lib. 3. ep. 14. extat apud ipsum Cyprianum.

MACCAEVS, qui dicitur fuisse D. Patricij discipulus, & natione Britannus, ac Vates, cum ad manus meas haud peruenerit, non debeo de illo ferre iudicium. Quòd autem asserant, ipsum edidisse librum de fide perseuerante: alterum verò de Iudicijs natiuitatum, illam si rectè probauerit, hæc autem si improbauerit, potuit scribere commodè, atque orthodoxè; sed in Auctore ignoto nihil præscribo. Vixisse ferunt an. 460.

MACEDONII Epistolæ duæ ad Augustinum extant inter huius Epistolas num. 51. & 53. At iste non est Macedonius Constantinopolitanus Episcopus, qui hæreseos aduersus Spiritum sanctum vnà cum suis Macedonianis fuit damnatus in Synodo Constantinopolitana.

MACHABAEORVM, (siue *Maccabæorum*) libri, qui in Biblijs legũtur, duo ex quatuor,

qui

qui circumferuntur, canonici sunt, atque ita ab Ecclesia catholica agniti. De eorum inscriptione, Auctoribus, partitione, harmonia, cum plerique antiquitus, & adeo nostra ętate diligenter egissent, postremus fuit, qui id acuratissimè præstitit, Nicolaus Serarius Theologus Societatis nostræ, suo in sacros Diuinorum Bibliorum libros Tobiam, Iudith, Esther, Machabæos Commentario, quem an. 1590. emisit Moguntiæ ex Balthasaris Lippij Officina. Itaque ad eum amandamus Lectorem, qui simul, quæcumque aduersus quisquilias Caluinianorum, & aliorum hæreticorum dicenda fuerant, sic attigit, vt eas penitus profligauerit.

Et Hebraica quidem est inscriptio, vt apud Eusebij librum 6. cap. 25. inquit Origenes fuisse Σαρβὴθ Γαρβαὲλ, hoc est, siue, *Princeps domus: Princeps Filiorum Dei*, siue, *Princeps in angustia Filiorum Dei* siue *Sceptrum rebellium Dei*, siue *Flagellum Rebellium Dei*. Quod verò libri *Machabæorum* apud Græcos, & Latinos inscripti fuerint, id factum est ob præcipuum antiquę religionis vindicem, & sacrorum bellorum Ducem; qui cum Iudas vocaretur, *Machabæi* cognomen habuit: de quo maxima horum librorum pars agit: quandoquidem ab ipso ad eius fratres, & alios, qui fortiter ijs temporibus sese gesserunt in bello, eadem manauit appellatio, vt scribit Nicetas in vigesimam secundam Gregorij Nazianzeni orationem. Porro cognomen hoc *Machabæi*, siue à *Cabà* verbo, & radice Hebraica, ideſt, *extinxit* vt *Machabi*, sit *extinctor*. Machbæorum enim ca. 9. verba illa Matathiæ sunt; *O filimi Iuda, qui ob robur vocaris Machabæus*, siue quòd quatuor litteris Symbolicis M. C. B. I. quæ sunt apud Hebræos, initia illius sententiæ Exo. 15. *Mi camocùh baalim Iehouah?* hoc est, *Quis similis tui in fortibus Domine?* consueuerant victoriæ cœlitus obtinendæ omen sibi præsagire; quemadmodum apud nos factus est interdum illo, quod de cœlo apparuit Constantino Magno Imp. *In hoc signo vince*, ἐν τούτῳ νίκα.

Ad Auctorem istorum librorum quod attinet, non idem & vnus est vtriusque. Qui Iosepho Flauio eos ascribunt, falluntur. Scripsit enim ille libellum, qui in *Machabæos* inscribitur, siue *De ratione Imperatrice*, cuius meminit Hieronymus libro 2. contra Pelagianos, & ante illum Eusebius, lib. 3. c. 10. Quin & Iosephus Gerionides, libro quarto, capit. secundo, Basileensis editionis citat librum Machabæorum, & alium quendam librum Romanorum.

Auctorem itaque fuisse *Iudam potius Essenum*, putat idem, quem diximus, Nicolaus Serarius.

Cum autem duo ex quatuor libris Machabæorum sint Apocriphi, videat cui cordi, vel otium fuerit, quæ de his Sixtus Senensis libro primo Sanctę Bibliothecæ, Bellar. Car. c. 15. lib. 1. De Verbo Dei. To. 1. fusè, & solidè pro duobus primis libris scribit. Medina, lib. 6. de fide c. 13. Genebrardus Chronol. fol. 102. Baron. Card. Tom. 2. ann. 102. & quem diximus, Nicolaus Serarius.

Quinam scripserunt in Libros Machabæorum.

Qui vniuersæ Diuinæ Scripturæ fuerunt Interpretes.

Qui eos canonicos esse aduersus hæreticos propugnarunt. Præterea Gregorius Nazianzenus. Gregorius Nissenus. Ioan. Chrysostomus. Marius Victorinus. D. Bernardus. Nicolaus Serarius. Simon Anglus. Georgius autem Ederus, post Aureolum Partitiones ipsorum, ac Methodum posuit ob oculos. Cum autem hæreticis quidam Io. Drusius libellum emiserit de Hasidæis, in quo tuetur sententiam, quam in suo Commentario Nicolaus Serrarius in Machabæorum libros reprehenderat, eosdem scilicet esse Hasidæos, & Pharisæos, cum illi potius Hessæi, vel Esseni sint; ideo is ipse Serarius libris tribus prænotatis, *Trihæresium, seu de celeberrimis tribus apud Iudæos, Pharisæorum, Sadducæorum, & Essenorum sectis*, Drusium confutauit. Moguntiæ an. 1604.

MACROBIVS Donatista cur inter Ecclesiasticos Scriptores numeretur à Gennadio, mirum videri posset, nisi illum ostendens ex scriptis Optati (vt facit) Donatistam hæreticum, ac suorum postea in Vrbe Roma fuisse occultum Episcopum, addidisset hæc verba: *Scripsit cum adhuc in Ecclesia Dei presbyter fuisset ad Confessores, & ad Virgines Librum vnum moralis quidem, sed valde necessariæ doctrinæ, & præcipuæ, ad custodiendam castitatem aptissimis valde sententijs communitum. Claruit inter nostros primum Africæ, & inter suos, ideſt Donatianos, siue Montenses, postea Romæ.*

MAGDALIVS Iacobus, natione Flander, Patria Gandauensis, Ord. Prædicatorum, edidit librum à se conscriptum, ac prænotatum, *Correctorium*, siue *Epitomen Bibliorum* cum quarundam difficilium dictionum luculenta Expositione, ad Magistrum Bogardum

Theo-

Digitized by Google

Theologum. Coloniæ apud Quentelium, an. 1500. Quo viuebat.

MAGIA illius, quæ meritò improbata est, & à Christianis finibus, imò item ab orbe toto Terrarum debet explodi, causſas, & Scriptores expedit nosse; illas, vt damna anteuertantur; hosce, vt arceantur, & comburantur. Et causæ quidem cum sint vniuersè peccata, tum præcipuè sunt hæreses, quibus Satanas vtitur ad suum Regnum propagandum. A Simone enim Mago, à Marco illo, quem confutat Irenæus; A Carpocratianis, in quos inuehitur Epiphanius; A Priscilliano, qui Gnosticorum væsaniam in Hispanis intulit, de quo Hieronymus ad Ctesiphontem contra Pelagianos; A Mahomete, qui & hæreticus fuit, & magus, quod Zonaras, & Paulus Diaconus scribunt, ac deinceps ab alijs plerisque omnibus. Iues ista Prouincias, & Regna peruasit. Nos vbere Epistola, quam Stephano Batoreo Poloniæ Regi aduersus Andream Volanum Caluinianum inscripsimus, atque emisimus, de Geneuensi Ciuitate, in qua illuuio hæc non ita multos ante annos inualuit, aliquid egimus. Egit & Ioannes Maldonatus noster, cum de Dæmonibus publice Parisijs profiteretur. Subsecutus est postea Martinus Delrius noster, verè eruditissimus, qui cum easdem causſas è Maldonato in Proloquium Operis sui Disquisitionum Magicarum, primæ, ac secundæ editionis inseruisset (nam Moguntinæ, licet postremæ, & auctiori editioni Proloquium illud deest) quidquid hoc de argumento fermè potest excogitari, persecutus est accuratissimè.

Iren. lib. 1. c. 21. 24. Epip. hær. 17. Zon. Tom. 3. Paul. Diaco. lib. 18. hist

Quin & cum Scriptores, qui de pestilenti, ac superstitiosa Magia scripserunt, ita notauerit, vt cauendos esse docerit, id huc inferre, tanquam & in huius Apparatus proprium locum, operæ pretium erit.

Alchindus igitur Rogerius Bachonus, & Geber Arabs, multis scatent superstitiosis, & perniciosis.

Raymũdus Lullus, & Arnoldus Villanouanus sunt ipsiqui in nõ nullis hæreseos notati. Vide Directorium Inquisitorum Eimerici, & Indicem librorum prohibitorum Romæ editum.

Ponceti, & Ardoini libri de Venenis legendi non videntur, nisi à Medicis conscientię (vt aiunt) timoratæ, ac piæ. Ceteris ea lectio non est tuta.

In Cardani de Subtilitate, & de Varietate libris, passim latet iste anguis in herba.

De Antonij Mizaldi Naturalis Magiæ libro, nõ habeo (inquit Delrius) quod dicam, quia nondum legi: suspicor, quod facit in Centurijs memorabilium, superstitiosa illũ à naturalibus non secreuisse.

Ioannes Baptista à Porta, specioso Magiæ naturalis titulo, cum superstitiosa multa, & illicitæ magicę valere nixus esset, iustissimè à Sancta Sede Apostolica proscriptus fuit in Romano Indice.

Alberto Magno tributus liber de Mirabilibus, vanitate, & superstitione refertus est, sed magno Doctori partus suppositititius.

Ciccus de Esculo Commentario in Sphæram Sacrosancti inter superstitia scripta collocandus.

Pomponatius de Incantationibus, cum & ab Ecclesia damnatus sit, ostendit, quidnam de eius reliqua Philosophia sit sentiendum.

Reliqui Dæmoniaci, Magi, Picatrix, Hispanus, Anselmus Parmensis, Petrus de Abano, Cornelius Agrippa, & auctor pestilentis libri אדכיתאל innominatus, sed mirus hypocrita; eo in numero, quo reliqui habendi sunt, de quibus in Romano Indice generatim præfixa est Regula.

Sub nomine Francisci Pici, Comitis Mirandulani, Positiones Magicæ editæ fuerunt, in quibus certe sunt plura noxiæ superstitionis: sed quæ viri illius & nobilissimi, & doctissimi, numquam fœtus fuerunt.

Iam cum Bodinus Dæmonomaniam suam multis erroribus refersisset, nec qui põstea edidere, vt emendatam, Antuerpienses, vti par erat, expurgasset, cum Sancta Apostolica Sedes omnino proscripserit, nullo modo legenda est. Nos eam, vt aliquos alios libros Bodini, proprio Opere refutauimus Romæ, ac Luduni edito.

De Theatro vniuersæ naturę eiusdem Bodini (ait Mart. Delrius) si Deus vitam dederit, ostendam aliàs plus in eo opere Rabbinicorum esse deliriorum; quàm solidæ philosophiæ, multaq; cum Theologicis placitis adeo pugnantia, vt qui lenius de illis loqui velit, erronea, & prorsus temeraria cogatur vocare.

Contra hos autem omnes, vt plurimi scripserunt, præsertim qui Malleum maleficiarum; qui de Sagis, vt Paulus Grillandus: qui aduersus iudiciariam Astrologiam, & Ioannes, & eius Fratris F. Franciscus Picus: qui de falsa magia, vt Benedictus Pererius proprio libro,

Digitized by Google

& alij; hic Martinus Delrius absolute (vt diximus) tribus Tomis Disquitionum Magicarum & Petrus Thyræus, qui & ipse Societatis nostræ Theologus insignis, duobus Operibus, altero Coloniæ edito an. 1598. De infestis, ob molestantes Dæmoniorum, & Defunctorum hominum spiritus, locis, cui accessit libellus de Terriculamentis nocturnis, quæ hominum mortem solent protendere, altero de Apparitionibus spirituum. Ibi. an. 1600. Vide autem omnino in verbo, Petrus Thyræus.

Huc verò etiam faciunt, quæ nos in lib. 15. nostræ Bibl. Selectæ, capitib. 10. 11. 12. 13. 14. 15. aduersus Astrologiam iudiciariam ante istos nostræ Societatis Theologus emisimus.

MAGISTER Sententiarum. Vide in verbo, Petrus Lombardus.

MAGNETES peruetustus Auctor ante mille, & trecentos annos Euangelicæ Apologiæ libros Græcè scripsit ad Theostenem aduersus Gentiles Euangelij calumniatores.

MAGNETIVS Rabanus Maurus. Vide in verbo, Rabanus Maurus.

MAGNVS (inquit Tritemius, lib. 3. de viris Illustribus) Ord. S. Benedicti, ca. 107. monachus, & discipulus Sancti Galli, Abbas, (vt fertur) in Faucibus, vir sanctus, & Deo dilectus, multis in Vita miraculis claruit, sicut in Gestis eius, quæ diligenter scripta sunt, legitur. Magnam prædicandi gratiam à Deo consecutus, multorum corda populorum ad Diuinum amorem conuertit. Claruit ann. Dom. 660. mortuus est autem anno ætatis suæ 70. octauo Idus Septembris. Hucusque Tritemius. Vitam autem ipsius scripsit, Theodorus Abbas Campedonensis eius discipulus, quæ in Tom. 5. antiquæ lectionis extat. Ingolstadij edita.

MALACHIAS, ideſt *Angelus* siue *Nuntius Dei*, siue *Nuntius meus:* ab officio enim hoc nomen sortitus est, vt inquit Cyrillus; ex tribu Zabulon, natus in Sopha, quod erat oppidum eiusdem tribus, vt Epiphanius ait in libro De vitis Prophetarum. Vitæ Sanctimonia, & mansuetudine tanta, vt etiam ideo Anglus fuisse dictus putetur ab aliquibus, ceteris prophetis posterior. Vide Augustinum de Ciuitate Dei, libro 18. capit. 35. & libro 20. cap. 25.

At Hesychius, cuius Græcè extant σχηρὸν, siue κεφάλαια in duodecim Prophetas Minores, & in Isaiam ex membranis Augustanæ Bibl. Augustæ Græcè excusi an. 1602. ita habet de Malachia, quod nos è Græco Latinè hic reddimus. *Malachias exponitur Angelus. Hic post reuersionem natus est in Sophira ex genere Leuitico, & adhuc valde iuuenis vitam rectè egessit. Ac postquam populus vniuersus in honore illum habuit, tamquam irreprehensibilem, & mansuetum, vocauit illum Malachiam, hoc est Angelum. Erat enim item specie decorus. Quin etiam, vt ipse dixit in Prophetia, eadem die Anglus Dei apparens ipsi dictauit ipsius sermones. Nemo aũt, qui sit indignus, Angelũ intuebatur, sed vocẽ ipsius tantummodo audiebat: digni verò & speciem ipsius intuebantur, sicut factum est in diebus Interregni, quemadmodum scriptum est in Ephar Photim, hoc est, in libro Iudicum, & adhuc iuuenis appositus est Patribus suis, in bona vita, & sepultus est cũm Patribus suis.*

Hic ergo circa annum ab orbe condito ter millesimum quadringentesimum (scribit Sixtus Senensis) anno ante Christum Dominum fermè quingentesimo, edidit Prophetiã, quæ extat in Biblijs, quatuor capitibus comprehensam. Quorum,

Primo Deus ostendẽs amorem erga Iudæos suum ex electione Iacob, & generis eius, ac reprobatione Esau, Sacerdotibus improbis Veteris legis minatur abiectionem illorũ Sacerdotij, futuram autem in toto Terrarum Orbe mundam oblationem Corporis, & Sãguinis Domini nostri Iesu Christi incruentam.

Secundo autem capite increpat iterum eosdem Sacerdotes, tum ob Vitam eorum, tũ quòd Deum ipsum auderent arguere.

Tertio vaticinatur missionem Ioannis Baptistæ: Primum Christi aduentum. Puritatem Sacerdotum nouæ legis, & eorum sacrificium. Hinc pœnas dicit se esse sumpturũ de peccatoribus illius populi, & vehementer reprehẽdit eos, quòd decimas, & primitias integrè non soluerent; magnaque promittit soluentibus, bona. Postremò inuehitur in eos, qui dicebant malos Deo placere, atque eius prouidentiam accusabant: & bonos laudat, qui eam defendebant.

Quarto annunciat extremum Iudicij diem, eius terrorem, malorum perditionem, & cruciatum, iustorum autem exultationem, qui dote agilitatis ornati, in occursum prodibunt Christo venienti, & cum eo indicabunt nationes, & calcabunt impios. Deinde hortatur eos ad legem obseruandam, & pollicetur aduentum Eliæ ante diem Iudicij, vt per eius prædicationem Iudæi conuertantur. Hæc ferè Franciscus Ribera, cuius maluimus argumentum inferere, quod & rem liquidius attingit, quàm quidem alij; & hæreticos, veritatem huius prophetiæ mirificè ob Sacrosanctum Altaris sacrificium, distorquentes eadem opera confodit.

Scripse-

Digitized by Google

Scripserunt autem in Malachiam, tum qui in vniuersam Scripturam, tum qui in ipsos duodecim Prophetas. Quorum nomina interpretum, vide in Apparatus huius initio in verbo, Abacuch. Partitionem verò ipsius vide adhuc, si lubet, in Aureolo, & in Georgio Edero.

MALACHIAS Cœlebs, Episcopus Conerethensis, scripsit Librum Institutorum cōmunium. Alterum, De cœlibatu. Alium, De nouis traditionibus. Epistolas plures ad D. Bernardum. Obijt an. 1148.

MALACHIAS Hyberniæ Primas, qui sanctissimè vitam egit, & sanctissimo in monasterio Claræuallensi obijt, clarus prophetia, & miraculis, meruit vitæ suæ Scriptorem habere Diuum Bernardum, quæ sanè & legenda, & dignissima est, quam imitemur. Quæ vt legatur auidius, liceat mihi hic ad Domini Dei gloriam tantillum adtexere, quod de eius obitu Sanctus Bernardus attigit. *Non est mutatus vultu Malachias, sed ipse mutauit omnes: mirum in modum gemitus, & luctus omnium subito conquiescit: mutatur in gaudium mæror: Planctum cantus excludit: effertur, feruntur in Cœlum voces: infertur Abbatum humeris: vicit fides: triumphat affectus: res in suum deuenit statum: cuncta geruntur ex ordine: cuncta ex ratione procedunt. Et reuera, quid rationis habet immoderatius plangere Malachiam, quasi non sit pretiosa mors eius, quasi non sit somnus magis, quam mors, quasi non sit mortis portus, & porta vitæ? Ego ne fleam, qui fletum euasit? ille tripudiat, ille triumphat, ille introductus in domum Domini sui, & ego eum plangam? Cupio mihi hæc, non illi inuideo.*

MALACHIAS alter Hybernicus, Ord. Minorum, Theologus, scripsit Libellum De veneno Peccatorum mortalium, deq; remedijs ipsorum. Parisijs autem prodijt an. 1518. Ex officina Henrici Stephani, eius qui erat Catholicus: nam alter Henricus, qui nostra fuit ætate, obijt Caluinianus Geneuæ Allobrogum. Vixit an. 1310. At Malachiam hunc non Ord. Min. sed Prædicatorum facit Antonius Senensis in Catalogo Scriptorum sui Ordinis: cuius libelli Malachiæ meminit quoque Garetius, in libro De sacro Corpore, & Sanguine Christi.

MALCHION disertissimus Antiochenæ Ecclesiæ presbyter, quippe qui in eadem Vrbe Rhetoricam florentissimè docuerat, aduersum Paulum Samosatenum: qui Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus dogma Artemonis instaurarat, excipientibus notarijs disputauit, qui Dialogus vsque hodie extat, sed & alia grandis Epistola ex persona Synodi ab eo scripta ad Dionysium, & Maximum Romanæ, & Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus dirigitur. Floruit sub Claudio, & Aureliano Principibus. Hieron. in Catal.

MALCHVS, quē in Bibliotheca Græca Photius Sophistam professione, & ad summum artis Rhetoricæ apicem peruenisse, cultu autem Christianum extitisse indicat, καὶ θρησκείαν (ait) οὐκ ἔξω τοῦ χριστιανικοῦ διάσου, Historiā Byzantinā septem libris conscripsit, quamuis septimum haud potuerit perficere. Incipit à Leone Imperatore vsque ad Theoderici Malamiri, & Nepotis mortem. Cum verò tantopere Historicum hunc Photius commendet, fit, vt sicunde erui posset is, expediret, vt in lucē emitteretur. Verba Photij hæc sunt: ἔστι δ' ὁ συγγραφεὶς φιλαδελφεὺς εἴτις ἄλλος κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας, καθαρὸς, ἀπέριττος, εὐκρινὴς, λέξεων ταῖς ἀνθηροταταις, καὶ εὐσήμοις, καὶ εἰς ὄγκον τινὰ ἀνηγμένοις γρώμενος, καὶ οὐδὲ αἱ καινοπρεπεῖς αὐτῷ, ὅσαι τὸ ἐμφατικὸν, καὶ εὔηχον, καὶ μεγαλεῖον ἔχουσι, παραβλέπονται; καὶ ὅλος κανὼν εἰμὶ ἱστορικοῦ λόγου.

Atqui, cum de ijs temporibus, & Imperatoribus scripserit, qui Christiani fuerunt, nos eius hic meminimus, tamquam res etiam Ecclesiasticas, quadātenus saltem, vt opinamur, attingentis.

MALLEI Hæreticorum, De varijs falsorum dogmatum notis, atque censuris, libri duo: in quibus vniuersa penè hæreses, & cognoscēdi, & fugiendi ratio continetur. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1580.

MALLEVS Maleficarum, maleficas, & earum hæresim, vt phramea conterens. Coloniæ.

MALVENDA Dominicanus Theologus scripsit doctè de Antichristo.

MAMERCVS Viennensis Episcopus, qui Leone Primo Pontifice Maximo, doctrinà, & Sanctitate claruit in Gallia, Litanias, quas Græci vocant, siue publicas preces, hoc est supplicationes primus instituit ob frequentes Terræmotus, qui tum maximè Gallias vexabant.

MAMMOTREPTVS è Regio Lepidi, quæ Ciuitas propè abest Mutina, Ord. Minorū, sic ab inscriptione Dictionarij à se editi nominatus; Dictionarium enim vocabulorum Bibliorum, Latinarum vocum prolationem, accentum, & significationem, crassa & rudi minerua explicans, edidit. Quod quia rudibus Clericis, & adhuc in Latina lingua infantibus, veluti mammam sugendam, & manibus puerilibus tractandam, instar piæ nutricis,

exhibuerat; *Mammotrepton* inscripsit, tacito ob humilitatem suo ipsius nomine, pro quo postea *Mammotrepti* nomen sortitus est. Opus incipit, *Impatiens propriæ imperitiæ.* Vixit ann. 1450. Sixtus Senensis.

MANASSIS Regis Hierosolymitani Oratio, qui post multas vexatiões, sed & ob plurima scelera petijt, & obtinuit veniam à Deo, extat in Biblijs, digna, vt quo spiritu dicta fuit, eodem à resipiscentibus, quibusque dicatur. Vide Appendicem ad secundum librum Paralipomenon. Latini Patres, vt Sixtus inquit Senensis, eam inter sancta scripta receperunt, & quemadmodum ex glossa ordinaria apparet. adhibitis annotationibus illustrarunt.

Lib. 1. Bibl. Sanctæ.

MANASSIS alterius Fragmentum Historicum Græcè manuscriptum extat in Bibliotheca Bauarica.

MANASSES. Vide in verbo, Constantinus Manasses.

MANEGANDVS, quem alij codices *Manegundum, ingenij sui monimenta* (vt scribit Henricus de Gandauo) *in Epositione Psalmorum, & Expistolarum Pauli reliquit.*

In Catal.

MANFREDVS Manfredius, Rector Sanctæ Crucis in Oppido Tractus Patauini, quod vulgo vocatur *Piaue* Librum Italicè edidit, inscriptum, *Discursus xx. prædicabiles super Hymnum Beatissimæ Virginis, Aue Maris stella.* Addidit alterum, *De Elia, & Paradiso terrestri.* Venetijs anno 1602. apud Hieronymum Polum. Italicè, ac sine fuco eleganter, & eruditè. Ceterum, quòd putat Paradisum Terrestrem adhuc extare, legat qui sapit, quæ hac de re scripsit accuratè Vir doctissimus Benedictus Pererius in Genesim, & forsan aliud sentiet.

MANICHÆI, præter illa, quibus de sua hæresi pessima conuicti sunt à Patribus antiquis, potissimum Augustino, & alijs; præter item ea, quæ Alphonsus à Christo, Prateolus, & Scolastici contra illos tradiderunt. Vide omnino in verbo, *Felix Manichæus.* Et in verbo, *Didymus*, & in verbo, *Paulus Siculus*, vixque erit, quod amplius desideres ad eam hæresim noscendam, atque confutandam.

MANIPVLVS Curatorum. Vide in Verbo, Guido de Monte Rochen.

MANLIVS Theodorus, qui gessit Consulatum Arcadio, & Honorio Imp. anno Domini 399. vna cum Flauio Eutropio Eunucho, Christianus fuit, & valde eloquens, & eruditus, atque adeo (vt Augustinus loquens cum sua matre inquit) mente præstantissimus, quem & nouit. Ac tamen Augustinus ipso libro primo retract. cap. secundo, cum librum de Beata vita illi Theodoro scripsisset, *Displicet autem* (inquit) *quòd Manlio Theodoro, ad quem librum ipsum scripsi, quamuis docto, & Christiano Viro, plus tribui, quàm deberem.* Claudianus quoque, qui licet ethnicus Panegyrim de eius Consulatu cecinit: *Virum omnibus scientijs eruditum, & omnium & eloquentissimum asserit*: qui & Theodori *exercitissimas fuisse lucubrationes*, inquit, & inter alia, *de Genesi, & partibus Animæ.* Interierunt tamen eius scripta.

Aug. de Ord. lib. 1. cap. 21.

MANNIAE Regum Chronicon, quod in Britanniæ Chirographia impressum est, à f. 727. vsque ad fol. 741. scriptum fuit an. 1520. à Monachis Monasterij de Russin, quod situ erat in Insula Mona, quæ nunc *Mannia* dicitur.

MANTANEVS Epistolæ apud D. Cyprianum cum alijs Coepiscopis Scriptor.

MANTIVS Hispanus. Ord. Præd. summus Theologus, qui Complutī, atque Salmanticæ publicè, ac diu professus est, solicitus magis in docēdis ijs, qui deinceps Scriptis suis posteros erudirent, quàm in euulgandis Operibus suis, dictauit tamen Lecturas, vt vocāt, super D. Thomam, refertas eruditiõe, ac perspicuitate, quæ apud plures in Hispania præsertim Ord. sui, extant m.ss.

MANTVA Patauinus I.C. Vide in verbo, Marcus Mantua.

MANTVANVM Concilium Alexandro Secundo, huius nominis Pont. Max. indictū est De Ecclesiæ salute, ac tutela. Henricus IIII. Imperator, qui vexauerat Ecclesiam, errore agnito in gratiam Pontificis redijt.

MANTVANVM Concilium sub Eugenio celebratum De controuersia inter Gradensem, atque Aquileiensem Patriarcham, an. Dom. 605. vt habet Card. Baronius. Quod quidem Concilium optandum est, vt è latebris erutum proferatur in lucem. Sed quod ibidē dicitur, Anno videlicet quarto Eugenij fuisse coactum, non omnino (inquit) assequor, quonam modo consentiat cum eo, quod deinceps subditur ann. Dom. 655. Ait enim, Eugenium ab eo tēpore, quo illo iniquè in locum D. Martini absentis subrogatus est, duos annos, & menses quatuor (debuit forte scribi, *decem*) sedisse. Post mortem verò ipsius D. Martini, cum tunc legitimè ei esset suffectus, menses sex & dies 23. præfuisse. Atque si dicamus (quod idem habet) Eugenium S. Martino pulso à Romano Clero, nona die Augusti, an-

sti, an. Dom. 652. Pontificem fuisse creatum; eundem secunda Iunij, ann. Dom. 655. morte sublatum, vt est apud eundem, non erit difficile quartum eius Pontificatus annum reperire, si primus, & vltimus sedis annus integrum annum per se faciāt. *Hæc quæ sequuntur vsq; ad (Sed & Pio) debēt poni post illa verba (redyt) in præcedēti Cōcilio sub Alādro.* In eo enim se Pont. MAX. purgauit calumniæ à Gadaloo pessimo Pseudopontifice illatę, qui & tertiò condemnatus est. Vide sub an. 1064. in To. II. Cæs. Car. Bar. præcipuè vero p. 554. primę Romanę edit.

Sed & Pio Secundo Pont. MAX. conuentus indictus MANTUÆ fuit frequentissimus, in quo ex tota Europa Principes, siue Legati De bello Turcis inferendo egerunt. Vide in verbo, MATTILDA.

MANVALE Catholicorum ad vsum piè precandi collectum à Petro Canisio nostro figuris æneis, & simplicibus, anno Dom. 1589. Sed & antea Friburgi Heluetiorum, anno 1587.

MANVALE Chorile, vnicuique hebdomadario, in quolibet choro apprimè necessarium, &c. ex Breuiario Romano reformato. Venetijs an. 1585.

MANVALE Parochorum, & aliorum curam animarum habentium, complectens omnium Sacramentorum rationem, naturam, & administrationem, cum instructione præsentibus temporibus conueniente, ac pleraque alia Christianis hominibus necessaria ex sacris canonibus deprompta, & ad Concilij Tridentini Decreta accommodata. Ingolstadij an. 1582.

MANVEL Caleca, De elementis Catholicæ fidei secundum traditionem Sacræ Scripturæ, & Catholicorum Doctorum. Extat m.s. Græcè in Bibliotheca Bauarica. Libri 4. contra Græcorum errores ex eadem Bibl. prolati, notisque illustrati prodierunt in lucē Ingolstadij apud Andr. Angerm. an. 1608.

MANVEL Chrysostomus scripsit Orationem demonstratiuam, quòd Deipara magis honoranda sit, quàm Cherubim. Extat m.s. Græcè in Bibl. Græcè.

MANVEL Palæologus Imp. in Gallia siue peregrinus, siue exul, scripsit Apologeticū centum quinquaginta sex capitibus comprehensum, ad Latinum quendam Parisijs agentem, qui in figura Syllogismi ad eum scripserat; quibus MANUEL ostendit, Syllogismum illius physicum esse, atque à Theologica ratione alienum. Extabat Romæ in Bibl. Vaticana, cum eiusdem Epistolis.

MANVELIS Comneni Legatio ad Armenos Græcol. prodijt Basileæ, an. 1578. sed viderint, quibus hoc in Eccl. Cath. incumbit, si quid in ea est, quod egeat lima.

MANVELIS Moschopuli Schedæ, ideſt, enarrationes vocabulorum. Extant Græcè m.ss. in Bibliotheca Bauarica. At & alia eius, tum edita, tum manu scripta extant, ac præsertim in Bibliotheca Imperatoris Viennæ, sed quæ fere omnia spectant ad litteras humaniores.

MANVELIS Patriarchæ Responsa ad Bellæ Episcopi interrogationes. Tom. 6. Bibl. SS. PP. edit. 2.

MANVELIS Philæ poemata, & versus ad Michaelem Palæologum Imperatorē. Gnomæ ex libro Constantini Manassæ. Extant m.s. in Bibl. Bauarica Græcè.

MANVELIS Raul, Epistolæ extant m.ss. Græcè in Bibl. Bauarica.

MAPHAEVS Vegius, Laudēsis, Italus, Martini Quinti Pont. Max. Datarius, quem Sixtus Senensis ait in vltima sua senectute, versu elegiaco in septē Psalmos Dauidis scripsisse elegantem, & verè Cigneam Paraphrasim, pleraque alia edidit: nimirum vitam, & laudes B. Monicæ Matris S. Augustini, vitam quoque B. Antonij Anachoretæ. Dialogum prænotatum *Philalethes*, hoc est, *De Amore veritatis*. Libros septem De perseuerātia. Libros sex de educatione puerorum, & claris eorum moribus, qui Basileæ fuerunt excusi apud Robertum Vuinter, anno 1541. vnà cum L. Vitruuij Roscij, & aliorum eiusdem argumenti Opusculis. Librum Hymnorum. Epistolas plures. Epigrammata plura. Librum De re Militari; præterquam quòd Aeneidi Virgilianæ lib. tertium decimum addidit, quo ingenij sui specimen præbuit. Extat itē eiusdem liber De significatione verborum in Iure Ciuili, excusus Vicentiæ an. 1477. Viuebat an. 1430.

MARBODVS Anglus, quem Sixtus Senensis, *Marbadum* nominat, Monachus Cœnobij D. Albini Andegauensis, ac deinceps in Britannia Armorica Ditionis Regiæ Galliarum Redonensis Epis. (*Redonensem* Sigeb. *Redensem* Eisingren. dicit, sed non rectè) Quem Trit. inquit vixisse an. 1050. alij autē an. 1023. siue an. 1150 *Poëta suorum temporum* (ait Sixtus Senensis) *& Sacrorum eloquiorum professor insignis, edidit eleganti carmine pucherrimam Explanationem in Canticum Salomonis iuxta triplicem sensum Anagogicum, Allegoricum, Moralem.* Quin etiam metricè Passionem S. Laurentij, & Passionem Thebæorum, *quasi pedibus* (scribit

Digitized by Google

Sigebertus) *vadens in sententiam Euchery Lugdunensis, qui eam vrbana prosa scripserat ad Syluium Episcopum.*

Vitam Sancti Magnobaldi Andegauensis, quę affertur à Renato Benedicto in vitis Sanctorum Galliæ, Gallicè, quàm Latinè reddidit Pasqualis Robinus Dominus *du Foux.* De lapidibus item & vnionibus, siue gemmis preciosis librum, Francofurti excusum. Lilius Gyraldus eum inter Poëtas non incelebres numerat. Obijt Andegaui, cui Epitaphium insigne Ogerius quadragesimus quartus Episcopus Andegauensis adiecit. De monachatu ipsius egit Renatus. De Episcopatu plerique omnes. Arnoldus item Vvion in Ligno Vitæ.

MARCELLINVS Brigantius, Anglus, monachus S. Saluatoris Traiecti, Congregat. Gallicanæ Floriacensis, circa annum Dom. 740. scripsit vitam Sancti Suuiberti Episcopi Vuerdensis, excusam in vitis Sanctorum Surij Tomo secundo, die primo Martij. Viuebat an. 780.

MARCELLINVS *Comes* quatuor libros de temporum qualitatibus, & positionibus locorum pulcherrima varietate conficiens, itineris sui tramitem laudabiliter percurrit. hęc Cassiodorus de Inst. Diu. lect. c. 17. & paulo post. vbi de Eusebij Chronico fecit mentionem, ita subiungit: *Hunc subsecutus est supradictus Marcellinus Illyricanus, qui adhuc Patricij Iustiniani fertur egisse cancellos, sed meliore dictione deuotus à tempore Theodosij Principis vsque ad fores imperij triumphalis Augusti Iustiniani, Opus suum, Domino iuuante, perduxit, vt qui ante fuit in obsequio susceptor gratus, postea ipsius imperio copiosè amantissimus appareret.* Hæc Cassiodorus de Marcellini Chronico, cuius, & aliam refert inferius lucubrationem, cum ait: *Marcellinus, de quo dixi, pari cura legendus est, qui Constantinopolitanam Ciuitatem, & Vrbem Hierosolymorum quatuor libellis minutissima narratione conscripsit.*

Ceterum hic non est is, qui dicitur Ammianus (nam hic plus minus ducentos annos hũc alterum, qui Iustiniano Imp. vixit, præcessit) Chronicon autem, vt diximus, scripsit, quo rerum Orientalium historiam Eusebij, & Diui Hieronymi vsque ad Iustiniani tempora vberius (præsertim de rebus Orientalibus) quam Prosper Aquitanius fecerit, prosequitur. Aç multa quidem in eo sunt; quæ ab alijs Chronographis discrepant, quæ item Antonius Sconhouius adnotauit ea in hunc librum præfatione, quàm Gerardo ab Hamericourt, Abbati S. Bertini scripsit: quæ & doctorum iudicio reliquit: cum antea dixerit, non futurum opus posthac magna parte operis vtriusque Palmerij, aut Hermani Contracti, qui Prospero continentem historiam adtexuerunt. Quin & Baronius Car. in hoc aliqua notat sub inde aliena à veritate. Vide Tom. 5. Annal. pag. 110. D. & alibi, primæ editionis. Parisijs autem à Vuechelo excusus est an. 1546. Extat item Tom. 7. Bibliothec. SS. PP. edit. 2.

S. MARCELLINVS Frisius, qui & Marchelmus à quibusdam dicitur, ex Anglia Sanctũ Villibrordum in Frisiam comitatus est, cunctisque sodalibus suis superstes fuit, vtpote quem S. Ludgerus testatur vltra septuaginta annos Frisijs Euangelium prædicasse, maximè in partibus Transisulanis, Trenta, Tuenta, Oudensel, & Dauentria. Floruit igitur sub Rege Radbodo, ac deinceps. De scriptis eius hæc inueniuntur hactenus. Vita Sancti Suuiberti. De Tyrannide Radbodi Regis. Epistolæ diuersæ. Conciones variæ; & quædam alia quæ non peræque celebrata sunt. Hæc Suffridus Petrus in libro de Frisiæ Scriptoribus.

MARCELLINVS Diaconus, & Faustinus in eo libello, quem vnà obtulerunt Theodosio Imperatori, mendacij redarguuntur cum dicunt, primò Vrsicinum, ac subinde Damasum post dies septem esse creatum Romanum Pontificem. Sed cum constet eos fuisse schismaticos adhærentes Vrsicino pseudopontifici, ea in hac causa fides illi adhibẽda est, quæ solet latronibus adhiberi accusantibus eos, quos ipsi fuerint deprædati. Vide Card. Baron. To. 4. p. 199. primæ editionis.

MARCELLINVS, Ord. Min. Vide in verbo, Euangelista Marcellinus.

MARCELLINVS Pont. Max. Concilium centum, & octoginta Episcoporum in Vrbe Campaniæ Sinuessa habuit, in quo cilicio indutus, & squalidus petijt, vt sibi pœna imponeretur, quòd ad sacrificia gentium ductus, cum minis instarent carnifices, vt thura Dijs exhiberet, Diocletiano Imperatore, Deos alienos adorasset, sed cum ne vnus quidem è tot Episcopis fuisset inuentus, qui illum damnasset, cum dicerent omnes, ea fermè ratione Petrum peccasse, ac flendo peccati pœnam luisse, reuersus est Romam Marcellinus, qui Diocletianum adiens, increpuit, quod se impulerit Dijs gentium immolare. Quamobrẽ martyrium illustrare passus est. Extant eius Decreta cum reliquis Pontificijs impressa Coloniæ.

MAR-

Digitized by Google

MARCELLINVS alius Epistolam ad D. Augustinum de rebus ad Christianam fidem spectantibus scripsit, quæ numero quarta est inter ipsius Augustini Epistolas.

MARCELLVS Ancyranus Episcopus, (vt Hieronymus scribit in Catalogo) sub Constante, & Constantino Principibus floruit, multaque diuersarum ~~τῶν θείων~~, scripsit volumina, & maximè aduersus Arianos. Feruntur contra hunc Asterij, & Apollinarij libri, Sabellianæ eum hæresis arguentes: sed & Hilarius in septimo aduersum Arianos libro, nominis eius, quasi hæretici méminit. Porrò ille defendit se non esse dogmatis, cuius accusatur, sed communione Iulij, & Athanasij, Romanæ, & Alexandrinæ Vrbis Pontificum se esse munitum.

MARCELLVS Bonus, collegit Glossas ad Sacras Constitutiones Regni Siciliæ, atque ad Ritus Magnæ curiæ Vicariæ, & ad Singularia 151. super ff. & Cod. Lugduni ann. 1556.

MARCELLVS Francolinus, Bodianus, hoc est, è Monte Albodo, in Piceno, Presbyter, & Doctor, volumen sat grande edidit Romę an. 1581. apud Ioannem Osmarinum. De Tempore Horarum Canonicarum, apud Gregorium XIII. Pont Max. ad Carolum Card. Borromæum, ad Cæsarem Costam Archiepiscopum Capuæ. Quòd Opus non tam meo, quàm doctissimorum virorum iudicio plenum est eruditionis, atque pietatis. Inter alios de illo testimonium honorificè ferunt Cæsar Card. Baron. primo Tom. Annal. sub ann. Christi 34. Robertus Card. Bellarminus 3. Controu. generali 2. Tomi, vbi de Eucharistia. Martinus ab Azpilcueta in libro Miscellaneorum. Simon Maiolus Episcopus Vulturarien sis in secunda editione, lib. de Irregularitatibus, lib. 3. c. 24. Hugolinus Martellus Episcopus Glandatensis in Claui Kalendarij, cap. 51. Hieronymus de la Rua, in prima p. controu. Theol. 4. controu. positiua. Marcus Antonius Maffa in Notis ad librum, qui inscriptus est Vitas Fratrum, & à B. Iordano de Saxonia compositus, libr. 2. c. 4. Quos ego lubens huc affero, ne quem pigeat versare viri huius vtilissima scripta. Quæ si recudantur, sciant Typographi ab eo paullo ante mortem ita fuisse recognita, & aucta, vt mandauerit ijs additionibus, quæ apud nos m. ss. extabant, esse recudenda. Addidit item Disputationem, quæ nondum fuit edita, De Matrimonio Spadonis vtroque testiculo carentis, perdoctè, atque accuratè tractatam. Quæ post primam Editionem huius nostri Apparatus fuere postea Venetijs excula ann. 1605. apud hæredem Damiani Zenarij.

Porrò Additiones hæ sunt:

Indicis prima Pars Testimonium Sacræ Scripturæ, quæ citantur, vel insinuantur in Decreto Gratiani.

Indicis secunda Pars Auctoritatum, quæ ex Concilijs referuntur in Decreto Gratiani.

Indicis Pars tertia Summorum Pontificum, Patrum, reliquorumque auctorum, ex quibus ea confirmantur, vel emendantur, quæ in Gratiani Decreto afferuntur.

MARCELLVS Marci præfecti Vrbis Romę filius (vt ait Sigebertus) ex discipulo Simonis Magi, discipulus B. Petri Apostoli, Conflictum Apostolorum Petri, & Pauli, cum Simone Mago, cui assiduus interfuit rogatu Christianorum, qui non interfuerant, fideliter scripsit, & Ecclesijs Dei propè, vel procul positis legendum concessit. Ad Sanctos Nereũ, & Achilleum pro Christo in Põtiana Insula relegatos, scripsit De mirificis rebus, & actibus Beati Petri, & Pauli, & de magicis artibus Simonis Magi. Ann. Domini 50. Tit.

Scripsit de obitu Sanctæ Petronillæ Virginis, filiæ Beati Petri Apostoli. De Passione S. Feliculæ Virginis, & Martyris. De Passione Sancti Nicomedis Presbyteri Martyris. Hæc Sigebertus.

MARCELLI Papæ, qui fedit Constantino imperante, Acta (quæ sunt apud Surium Tom. 1. ad diem 16. Ianuarij) aliquibus in locis mendosa sunt emendata. Id quod Baron. Card. præstitit, ac præsertim sub ann. eius Pontificatus Sextum, Domini verò 309. To. 3. Annal. vbi inquit, De tempore, quo *Marcellus* passus, loco *Maximini*, *Maxentius* restituendus est. Rursum vbi de Cyriaco diacono, cum Largo, & Smaragdo misso à Diocletiano, ad Saporem Regem Persarum, Iuniori Sapori Regi potius ea, quæ scribuntur in actis Marcelli putat aptanda.

MARCELLVS Taruisinus, Ord. Seruorum, à Iacobo Sanazario, atque à Saxoferrato tamquam Poeta egregius, & linguarum Parens, commendatus, Hymnos, & carmina de Sanctorum Gloria edidit. Chron. Seruorum.

MARCERIVS Anglus, Historiographus, scripsit Chronicon, cuius meminit Ioannes Bachontorpius in Prologo Quarti libri Sententiarum, Quæst. 10.

MARCHESINVS Petor, Ordin. Minorum, edidit Tractatum De Pœnis Peccatorum. Incipit, *Pœna debita*. Alterum item De Passione Christi. cuius initium, *Passio Domini nostri*. Henr. Vuillot.

MARCHIAE Constitutiones AEgidianæ. Romæ ann. 1543. prodierunt.

MARCIANVS Barchinonensis Episcopus, scripsit contra Nouatianos. Viuebat ann. 409. Eisingren.

MARCIANVS Imp. Thrax genere, ex Patre militiam exercente eundem artis militaris spiritum hauriens, cum Romanis copijs ascriptus fuisset, successit in Constantinopolitano Imperio, Arcadij Filio Theodosio, qui quadraginta tres annos impetrauit. idq; Diuinitus, cũ Theodosio Deum de successore paullo antequàm moreretur, precanti, reuelatum fuisset. Ac quidem Marcianus an. 450. renunciatus est Imperator, cum demum anno ineunte quadringentesimo quinquagesimo septimo, ex hac vita decessit, vir omnibus virtutibus, pietate, liberalitate, castitate commendatissimus. Vide Nicephorum, Theodorum Lectorem, & alios, ac ipsius Baronij Card. Annalium Tomum sextum sub eũdem annum 457.

Biduo autem, siue triduo à sua electione sanctum promulgauit edictum aduersus hæreticos Apollinaristas, & Eutychianos. Quod quidem specimen fuit eius zeli, & inuiolatæ religionis, quàm perpetuo seruauit. Nam & postea, quę cum omni demissione animi scripsit de cogenda Synodo Chalcedonensi, ad Leonem Primum Pont. Max. Quæve de alijs rebus rescripsit, aut adeo pro catholica fide ad quosdã monachos hæreticos misit, ea omnia spirant summam pietatem, & integritatis, atque iudicij summum argumẽtum. Vt qui tam paucos eius Imperij annos, cum pluribus eorum, qui vel præcessere, vel successere, contulerit, intelligere possit, Principem vnumquemq; probum, breuissimo licet tempore, posse Reipublicæ quàm maximè commodare. Nos libro nostro, qui prænotatus est, Miles Christianus, quique cum veri Principis Forma recusus Venetijs prodijt ann. 1604. breuissimè illius Imperatoris virtutes præfiximus post alterum insigne Alphonsi Sancti Primi Lusitaniæ Regis exemplum.

MARCOCVS Toniolensis inter illos Scriptores memoratur, è quorum libris Baptista Fulgosius sua deprompsit exempla.

MARCVS Abbas, cuius de Paradiso, & Lege Paterna, Responsio ad dubitantes De Baptismate, & alia Opuscula, extant in Galliæ Regia Bibliotheca, Græcè m.s.

MARCVS Adamus, Canonicus, Historiam Ecclesiasticam à Caroli Magni temporibus vsque ad Henricum IV. Imp. scripsit ante quingentos annos. Quæ quoniã, vt audio, apud hæreticos fuit excusa, videndum est, nequid labis asperserint, vt solent.

MARCI Alexandrini Patriarchæ Interrogationes, & Patriarchæ Theodori Balsamonis Responsiones Græcè m.ss. Extant in Bauarica Bibl.

MARCVS Antonius Cucchus scripsit, atque edidit Institutiones Iuris Canonici. Quarum extat primus Pentateuchus, duos autem reliquos pollicitus edere, nescio an præstitit. Expedire autem puto, vt huius methodus, & labor conferatur cum alijs eiusdem argumenti, Institutionibus à Lancelotto conscriptis. De quibus vide in verbo, *Ius canonicum*. Sanè quod huc inde in gratiam Studiosorum, ac iuuentutis breuissimè inferendum est, Dignitas, Auctoritas, Vtilitas, Delectatio è studio Iuris Pontificij cerni possunt. Dignitas & Auctoritas, quòd Pontificem Maximum Christi Domini Vicarium habeat Auctorem, cum de Sacramentis Ecclesiæ, sacrisque omnibus, & sacrificio Altaris Sacrosancto, ac de cultu cœlitibus exhibendo, ita in eo agatur, vt hominibus viam monstret ad Cœlum; Vtilitas, quòd sinus Theologiæ omnes penetret, vt certa omnibus præcepta præbeat absolutis Summorum Pontificũ sanctionibus, vel Concilijs, vel Constitutionibus definita. Quamobrẽ haud rarò ipsi Iuris Cæsarei insigniores Interpretes in arduis altercationibus ad Leges Pontificias, vti certiores, atque æquiores suarum litium arbitros, adeunt, atque horum definitionibus libenter acquiescunt. Delectatio, quòd varię temporum mutationes, inuersique toties hominum mores; Patrum autem, qui omni seculo claruere singularis doctrina, & spectata sanctitas; Et Synodorum Generalium causſæ, earundemque Synodorum irrefragabiles Decisiones in maximis quæstionibus; tot Summorum Pontificum inter magnos, ac potentissimos Reges de grauissimis negocijs, Responsa, & Constitutiones cognoscantur, & habeantur in promptu.

MARCVS Antonius Genuensis I. V. D. Episcopus Montis Maraui scripsit Manuale Pastorum Sacrorum Canonum auctoritatibus Patrumque & sanctorum Episcoporum sententijs refertum. Prodijt autem. Romæ apud Societatem ann. 1606.

MARCVS Antonius, Georgius, Bononiensis Archipresbyter Sanctæ Mariæ Rotundæ ad Martyres, congessit quædam ex D. Ioannis Apostoli, & Euangelistæ, & aliorum Apostolorum, ac Martyrum, & Virginum vitis, Romæ Apud Antonium Bladum, ann. 1570.

MAR-

Digitized by Google

MARCVS Antonius Marſilius Columna, De Eccleſiaſticorum Reditvum Origine, ac iure. Venetijs apud Franciſcum Senenſem, ann. 1575.

MARCVS Antonius Muretus Gallus, ſacros hymnos cecinit, cuius tamen pij non libenter ferunt ſordida quædam, & amatoria carmina mixta cum ſacris. Nam & ille, ſi viueret, deleret omnino, ac de huiuſmodi miſcellaneis dici illud poteſt, quod vir doctus pronunciauit.

Quàm malè conueniunt, & in vna ſede morantur,
Iuppiter, & Chriſtus, Cypris cum Virgine Sancta.

Cæterum ipſe Muretus cum fuerit eruditiſſimus pleraque ad Humaniores litteras pertinentia monumenta reliquit, Senecam item illuſtrauit, & ſanctè obiit Romæ.

MARCVS Antonius Mocenicus, nobilis Venetus, librum edidit De tranſitu hominis in Deum, quem ſedulo expendit Martinus Delrius, libr. 2. Diſquiſitionum Magicarum Q. 25. Librum item Theorematum, *De eo, quod eſt*, edidit ann. 1578. Venetijs, & De Anima, Diuinoque eius ad Deum raptu: Ibidem apud Franciſcum Ziletum ann. 1581. ſed hunc puto eundem eſſe, qui eſt *De tranſitu hominis in Deum.*

MARCVS Anconius Natta, Aſtenſis, I. V. C. quem aliquando Senatorem in Mantuana, quæ dicitur Rota cognouimus, edidit libros ſeptem De Paſſione Domini per Dialogi modum conſcriptos. Qui in Monte Regali Subalpina Italiæ ciuitate ann. 1570. prodierũt è prelo. Libros item quinque De Immortalitate Animæ. Orationem in Domini noſtri Natalem diem. De Ieiunio Quadrageſimali. De Pœnitentia. In diem Paſchatis feſtum. De fuga ſæculi. De ſtudio religionis ad Nouitium monachum. De perfecta virtute Poeſeos. Metra Poetica. Quæ omnia excuſa ſunt Venetijs apud Aldum ann. 1564. Scripſit etiam Conſilia Iuridica, ſeu Reſponſa.

MARCVS Antonius Surgens I. V. D. Patricius, & Eques Neapolitanus, vir ſine dubio doctiſſimus, Tractatum edidit De Præfecto Prætorij, reliquorumque antiquorum Magiſtratuum cum Vicerege, alijſque Magiſtratibus noſtri temporis comparatione: Quo ſimul agit de omnibus Tribunalibus Regiæ Neapoli cauſſas definientibus, additq; ſunt Annotationes I. V. D. Mutij Surgentis, Fratris ipſius Auctoris, ac Præſidis Cameræ Summariæ. Neapoli ex Typographia Tarquinij longi ann. 1602. Confert autem ad noſcendam diſtinctionem iuriſdictionum etiam Eccleſiæ.

MARCVS Attilius, Serranus, librum edidit eruditum De ſeptem Vrbis Romæ Eccleſijs, vnà cum earum Reliquijs, Stationibus, Indulgentijs. Romæ apud hæredes Ant. Bladum, ann. 1575.

MARCVS Aurelius Caſſiodorus, vide in verbo, Caſſiodorus.

MARCVS Barbus Patricius Venetus, Pauli Secundi Pontif. Maximi, Patruelis, qui & Epiſcopus fuit Vincentinus, deinceps Patriarcha Aquileienſis, & S. R. E. Cardinalis, ſcripſit De Cœlibatu duos libros; Latinè autem reddidit, è Græco Eloquium Patriarchæ Conſtantinopolitani, ac Reſponſum De fide Catholica ad quæſtiones Mahometis magni Turcæ. Et D. Dionyſij Areopagitæ Opuſculum, quod ad Arnoldum Boſtium ipſe Marcus Barbus miſit. Viuebat ann. 1475. Eiſingren.

MARCVS Brixianus, monachus, & Abbas, Congregationis autem Caſſinenſis, quæ dicitur S. Iuſtinæ de Padua, ſcripſit Orationem de Purgatorio in Synodo Tridentina habitam, quæ prodijt Brixiæ ann. 1557. Alteram in Tranſlatione è vetere in nouum Templum ſanctorum corporum, quæ in ſacra æde S. Iuſtinæ Patauij quieſcunt. ea verò Patauij excuſa eſt ann. 1562. Cum antea cœnas amoris octo compoſuiſſet, quarum prima edita eſt in lucem Brixiæ ann. 1556. Sermones item tres de Paſſione Domini. ibidem ann. 1557. Carmen denique in Matriculam Monachorum Congregationis Caſſinenſis, quod extabat, apud Arnoldum Vuionem. Viuebat ann. 1550. & ſequentibus.

MARCVS Caſſinenſis monachus, D. Benedicti diſcipulus miracula eiuſdem Patris à D. Gregorio Magno omiſſa ſcripſit carmine, quæ diu delituerunt. At demum in Cœnobio D. Benedicti Mantuani reperta, Romæ emiſſa ſunt in lucem, vnà cum tertio Poematum libro Proſperi Martinengi ann. 1590. Atqui & Opuſcula eiuſdem Marci quædam à Io. Pico verſa Pariſijs ann. 1563. Gnomæ autem ann. 1531. in Germania prodierant. Arnol. Vuion. Viuebat ann. 610.

MARCVS Dandulus, nobilis Venetus, ſcribitur à Franciſco Sanſouino, è Græco in Latinum vertiſſe Catenam Græcorum Patrum, in quinquaginta Pſalmos Dauidis. Quam ipſe verſionẽ haud vidi, cum tamen exter verſio illa Danielis Barbari, de qua locuti ſumus in Verbo, Daniel Barbarus. Quin & ſcripſiſſe dicitur ab eodem Sanſouino tum Orationem, quam compoſuit in laudem Sanctæ Crucis, dum è capta à Gallis Brixia, caprinus

ab ijs

ab ijs detineretur; tum alias, quas varijs in legationibus habuit. Viuebat ann. 1520.

MARCVS Diaconus res gestas S. Porphyrij martyris scripsit.

MARCVS Doringus, Ord. Minorum, pro Nicolao Lyrano, cuius fuerat auditor, scripsit, atque edidit Apologiam aduersus Paulum Burgensem. Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus.

MARCVS Eremita, qui & *Excitator* dictus est, scripsit Opuscula Theologica Græcè, quæ postea etiam nostro tempore Latinè sunt versa. De his, qui putant se ex operibus dùtaxat iustificari. De pœnitentia. De baptismo. Præcepta salutaria. Capitula Temperantiæ. Disputationem cum seculari quodam causidico. Consulationem intellectus cum sua ipsius anima. Addit octauum Photius Nicolao cuidam monacho scriptum, qui omnes ascetici vocantur, mentionem autem huius facit Palladius in Lausicana historia. Sozomenus item, & Nicephorus, ac Zonaras tale de eo, eiusque scriptis testimonium fecerunt.

Eccl. hist. lib. 6. cap. 29.

Marcum (Sozomenus inquit) *ferunt etiam in ætate iuuenili admodum fuisse placidum, prudentem, & sanctarum Scripturarum memorem: deniq; vsque adeò Deo charum, vt Macharius affirmauerit, quòd cùm Presbyter Cellinorum esset, abs se numquam acceperit, quæ Sacerdotes initiatis ad mensam sacram dare decet, sed Angelus ei dederit, cuius se manum ad iuncturam vsque tantùm vidisse dixit.*

Eccl. hist. lib. 14. cap. 54.

Nicephorus verò, *Ipse quoque*, inquit, *Marcus in Monastica vita prius versatus multa post se reliquit scripta. Eorum, qui ad nos peruenerunt, libri octo sunt, vniuersalium affectionum numerum æquantes, & alij triginta & duo, in quibus vias totius Ascetica vitæ omnes persequitur. Ad quæ loca secedendum, & quomodo ad voluntatè Dei, gressus dirigendi sint: Quomodo etiam homo Dæmonum tentationes superet, mentemq; repurget, atque ad veterem dignitatem progrediatur, & cum Deo; cœleste institutum sectatus, viuat.*

In Vita Leon. Imp.

At Zonaras, *Marcus*, inquit, *Monachus, qui Tetraodium magni Sabbathi suppleuit, tum præsens: Imperator* (ait) *istud à Dauide prædictum est his verbis: quæ hostis tuus insancto improbè egit, & qui te oderunt, in medio festiuitatis gloriati sunt. Scito igitur, te ab hoc tempore, decem annos regnaturum. Quemadmodum dixit, ita factum est. Nam Leo post decennium ea ipsa die, qua caput ictus fuerat, est mortuus.* Et hæc quidem illi. Habetur autem Græcè hic liber in Bibliotheca Regia Galliæ, versus autem in Latinum extat in Bibliotheca Sanctorum Patrum à Bignæo collecta. Tom. 5. edit. 2. fuit. à. antea excusus Parisijs Latinus. Veruntamen nõ pauca in hoc auctore, quisquis ille fuerit obseruauit, & cautè esse legenda ostendit Mag. Sacri Palatij pag. 173. & seqq. in Tom. 1. sui Indicis.

Hieronymus in prologo in D. Marci Euangel.

MARCVS Euangelista (vt inquit Hieronymus) Dei electus, & Petri in baptismate filius, atque in Diuino sermone discipulus, Sacerdotium in Israel agens, secũdum carnem Leuita, conuersus ad fidem Christi, Euangelium in Italia scripsit, ostendens in eo, quid & generi suo deberet, & Christo &c.

At & idem Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Marcus, inquit, discipulus & interpres Petri, iuxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à fratribus breue scripsit Euangelium, quod cum Petrus audisset, probauit, & Ecclesiæ legendum sua auctoritate dedit, sicut scribunt Clemens sexto Hypotyposeon libro, & Papias Hierosolymitanus Episcopus.

Euseb. in Chronica. Ireneus lib. 3. cap. 1. Baro. To. 1. Annal. Eccl. Diredo de scriptor. Eccles. lib. 1. c. 4.

Hunc cum auctoritate Eusebij liqueat, anno tertio Claudij, Olympiadis ducentesimæ quintæ tertio, Christi autem Domini quadragesimo quinto, Alexandriæ Euangelium annunciare cœpisse, antea verò Euangelium conscripsisset, hoc anno post scriptam à D. Petro priorem Epistolam, à Marco id fuisse præstitum, intelligendum est, quod & Euthymius, & alij tradunt, cùm post annum decimum à Christo Domino passo, tradant, Euangelium hoc fuisse scriptum; quidquid secus senserit Irenæus; cui etsi omnes in hoc aduersari dicat Baronius Cardin. Driedo tamen nodum hunc sic expedit: Nil repugnare inquiens, MARCUM, quod ex ore Petri, siue vt à Petro audiuerat, scripsisse Euangelium, & hoc ipsum vbi Petrus approbasset, eo demum mortuo, legendum obtulisse.

Euseb. lib. 2. c. 14. histor. Eccles. Euseb. c. postrem. 3. hist. Eccl. libri.

Scripsit autem non in Aegypto (quod putauit Chrysostomus) sed Romæ; quod in Synopsi ad Constantem Augustum habet Athanasius, & ante eum Papias, & Clemens Alexandrinus, vt Eusebius scripsit. Quomodo autem Euangelium scripserit, ab Eusebio scriptum est ex Papia, cuius hæc sunt verba. Illud Presbyter mihi dicebat: Marcus, qui fuit interpres Petri, quæcunque tenebat memoria, scripsit quidem accuratè, sed tamen non eo ordine, quo erant à Domino dicta, factave. Neq; enim Dominum audierat ille quidem, neque erat eum comitatus, sed postea, vt dixi, comes Petri fuit: qui quidem non Domini sermones, & præcepta, ea narrandi serie, quam Dominus in illis tradendis tenuisset, dicebat: sed eam in prædicando rationem sequebatur, quam ad auditorum animos instituendos opportunam, accommodatamq; censuit. Quare in eo neutiquam errauit Marcus, quòd quædam, sicut memoriæ ea ante mandauerat, litteris prodidit, quandoquidem hoc

Digitized by Google

vnum mente, & cogitatione sedulò prospexit, vt nec quicquam eorum, quæ audiuisset, prætermitteret, nec falsi aliquid ijsdem omnino interponeret. Ista quidem à Papia narrantur de Marco.

Et vnum fuisse è Septuaginta duobus Discipulis, putat Epiphanius, à quo Papias, & Beda dissentiunt, dicentes, Marcum natione Hebræum, fuisse vnum è Sacerdotibus illis, qui Domino credidere post eius Ascensionem, de quibus Lucas ait: *Multa turba Sacerdotum obediebat fidei.* Beda in prolem. Comm. in Matth.

Interpres autem dictus est Petri, quòd hic loquens alicui genti, vbi externi essent, habebat præter donum ipsum linguarum, etiam Lucam & alios, qui alijs interpretarentur, quod dicebat, vel quòd quæ aliquibus erant captu difficilia, eadem planiùs interpretarẽtur: vel denique quòd Epistolas, quas populis scribebat, hi varias in linguas vertebant, vt essent communiores.

Scripsit autem Latinè Euangelium, quæ lingua Romanis (vbi Græca incipiebat exolescere) erat conueniẽtior, sic enim libro de Romanis Pontificibus, qui fertur nomine Damasi, & apud Græcos, & Syros (vti notat in sua Chronographia Genebrardus, & Gregorius Nazianzenus Carmine de quattuor Euangelistis) habetur; quamquam Græcè scripsisse, & Hieronymus, & Augustinus videantur sensisse, cùm præter Matthæum, reliquos Euangelia sua Græcè exarasse dicant. Et verò Sirletus Cardinalis vir eruditissimus Græcas nonnullas voces improprias adnotarat in Græco Marci Euangelio, quæ apparent ex Latino exemplari, siue (vt aiunt) originali, in Græcum semilatinè esse translata. Atqui ferunt, Venetijs ipsum Marci Euãgelium asseruari, quod dum Aquileiæ demoraretur, scripserit, quò à Petro fuisse imissum ad fundandam eam Ecclesiam aiunt. To. 1. Concil. in Petro. Hiero. Epist. 123. August. de cõsensu Euangelistarum libr. 1. cap. 2. Petr. Episco. Aquil. in Catal. lib. 4. c. 86.

Porrò non esse hunc Marcum eundem illum, quem Ioannẽ fuisse nomine, cognomento autem Marcum, & Mariæ filium, quique Barnabæ consobrinus, & Paulo adhærens, atq; ab hoc semel digressus iterum ad eum redijt, varijs argumentis conatur euincere Baronius Card. in suis Annalibus Ecclesiasticis; qui & errasse inquit Alexandrum quendam, qui de Barnabe Actis scripsit apud Metaphrasten die vndecima Iunij, dum eum annis tantum nouem Alexãdriæ sedisse testatur. Nam ex Eusebij Chronico, ab hoc anno quo Alexandriam profectum esse dicit vsque ad octauum Neronis annum, quo Martyr factus est, vndeuiginti anni interiacent. Quin & Nicephorum Baronius haud probat dicentem, ex Petri sorore Marcum Euangelistam fuisse prognatum, quare, & filium à Petro vocatum. Act. 12. col. 4. Act. 13. Rodulphus Armaca. libr. 9. de quæst. & Voragin. Sermone de S. Marco. Alexã. Apud Metaph. die 2. Iunij.

Neque verò Marcus Euangelista is est, de quo quidam scripsere pollicem sibi præcidisse, ne Episcopus, aut Sacerdos fieret, hoc enim Marco Anachoretę contigit, non Euangelistæ. Atqui Sixtus Senensis ex Iacobo Archiepiscopo Genuensi, refert, à Marco Euangelista, præter Euangelium, breui volumine scriptam fuisse Barnabę Apostoli, & consobrini sui vitam, quam Beda Presbyter è Græco in Latinum vertisse dicatur. Basil. aduers. Eunom. li. 5. Isid. de vita, & obitu SS.

Martyrium porrò Marci percelebre, Romanum Martyrologium his verbis describit. Alexandriæ Natalis B. Marci Euangelistæ. Hic discipulus, & interpres Apostoli Petri, rogatus Romæ à fratribus scripsit Euangelium, quo assumpto perrexit in Aegyptum, primusque Alexandriæ Christum annuncians, Ecclesiam constituit, ac postea pro fide Christi tentus, funibus vinctus, & per saxa raptatus, grauiter afflictus est, deinde reclusus in carcere, primò Angelica visitatione confortatus, & demum ipso Domino sibi apparente, ad Cœlestia Regna vocatus est, octauo Neronis anno. Hæc eadem Gelasius, cum ait: Marcus Euangelista à Petro Apostolo in Aegyptum directus, Verbum veritatis prædicauit, & gloriosè consummauit martyrium. Sic etiam Nicephorus, Metaphrastes, Procopius, & Surius. Anno autem à Christo nato octingentesimo vigesimo septimo, Martyris huius, & Euangelistæ corpus, Alexandria delatum est Venetias à mercatoribus, vbi nunc summa religione seruatur, ædificata in celebriore Vrbis loco æde, Gregorio Quarto Pontifice Maximo. Die 25. Aprilis. In Lybia, & Pentapoli Euangelium prædicauit. Athanas. in Synopsi. Gelas. in Roman. Conc. in decret. de lib. authent. & apocryph. Nicephorus hist. lib. 2. cap. 43. Metaphr. die 25. Aprilis. Procop. Diacon. in Encomio de eodẽ, quod recitat Lippoman. Tom. 7. Surius To. 2.

Cæterum partitio totius Euangelij Marci extat in Ederi tabulis à 37. vsque ad 57. Porrò quod addubitatum fuerat quondam de parte Euangelij Marci, sapienter soluit Bellarminus Card. lib. primo, de Verbo Dei, c. 16. col. 57. Vltimum (inquit) caput Marci tempore B. Hieronymi non fuisse ab omnibus receptum, vt Canonicum, patet ex Epist. ad Hedibiam, quæst. 3. Caussa dubitationis erat, propter quædam verba apocrypha, quæ in isto vlt. cap. inserta erant, vt patet ex Hieronymo lib. 2. contra Pelagianos, ante medium. Hęc enim inserta erant verba, quæ satis apertè Manichæismum redolent. *Et illi satisfaciebant, dicentes, seculum istud iniquitatis, & incredulitatis substantia est: quæ non sinit per immũdos spiritus veram Dei apprehendi virtutem, idcirco, iam nunc reuela iustitiam tuam.*

Nunc

Nunc nobis dubitare non licet; nam imprimis Concil. Trid. sess. 4. iubet integrum recipi cum omnibus suis partibus, vt in Ecclesia Catholica legi consueuerũt: legitur autem caput hoc in diebus celeberrimis Resurrectionis, & Ascensionis, Et idem exponitur à Beda, & à B. Gregorio homil. 21. & 29. in Euangelia. Athanasius etiam in Synopsi; Euangelij secundum Marcum hoc caput, vt verè Marci agnoscit, & similiter Augustinus, libr. 3. de consensu Euangelistarum cap. 24.

Denique incredibile est Marci Euangelium ita mutilum, & truncum esse, vt nihil de Resurrectione contineat.

Quæ verò alia siue huiusmodi, siue alterius generis, in sex Marci loca, Sixtus Senens. adnotauit, licet intueri in lib. 6. eius Bibliothecæ Sanctæ.

Interpretes in D. Marcum Euangelistam.

Agrippa.
Ammonius.
Antonius.
Apollinarius.
Arnobius.
Asterius.
Aurelius Augustinus.
Bruno Archiep. Colon.
Catena Græca.
Conradus. Cæsarius.
Cornelius Iansenius.
Diodorus.
Dominicus Nanus.
Efrem.
Eusebius Cæsariensis.
Euthymius.
Fortunatius.
Gregorius Papa.
Georgius Aederus.
Guido Perpinianus.
Guttierus.
Henricus Arnoldi.
Hieronymus Vida.
Innocentius Papa.
Ioannes Abbas.
Ioannes Arboreus.
Ioannes Balbus.
Ioannes Castellensis.
Ioannes Christophori.
Ioannes Gauuer.
Ioannes Isdinius.
Ioannes Maldonatus.
Iuuencus.
Ludolphus Cartusianus.
Marianus.
Petrus Aliacus.

MARCVS Fuggerus, Baro Kirchbergæ, & Veissenhorni Augustæ Vindelicorũ, Duumvir, ex lingua Latina in Germanicam vertit Nicephori historiam Ecclesiasticam, & primum Tomum Annalium Cæsaris Card. Baronij præter alios quosdam pios libellos. Libri, quos de re equestri scripsit non sunt huius loci. Sed est, quo Diuinæ bonitati gratiæ agantur, quod Vir Reipublicę alijsque rebus grauissimis distentus, his etiam sacris ob publicum bonum operam dederit.

MARCVS è Grandual, Gallus, Canonicus Regularis D. Augustini, scripsit De vnica Magdalena ex sententia Catholicæ Ecclesiæ. Prodijt autem Parisijs apud Iodocum Badium ann. 1518.

MARCI Hidruntis Epis. Hymnus in magnum Sabbatum Tom. 8. Bibl. SS. PP. edit. 2.

MARCVS Hieromonachus, scripsit Epistolam ad Metropolitem Russiæ. extat Græcè m. s. in Vaticana Bibliotheca.

MARCVS Hieronymus Vida, Cremonensis, Albensis Episcopus, propè Subalpina, cum pleraque Poemata, quæ heroicum spiritum sapiunt scripsisset, edidit pręcipuũ quod Christiadem inscripsit. Ea verò cum sæpè fuerint edita; tum omnia simul apud Vincentium Sabium Brixiæ prodierunt ann. 1586. Ea verò sunt, Christiados lib. 6. De arte Poetica lib. 3. De Bombycum cura, & vsu lib. 2. De ludo scachorum lib. 1. Hymni. Odæ, Bucolica, Epistola ad Io. Matthæum Gilbertum. Constitutiones item Synodales. Cremonæ apud Vincentium Conctam ann. 1562. ac librum De Magistratu, quem mihi dum scriberet, viuens ostendit suo in Albæ Episcopatu.

MARCVS Mantua Benauidius, Patauinus, I. C. celebris, qui publicè Patauij professus est legum humanarum expositionem, cum pleraſque ediderit in varios Titulos Digestorum, & Codicis lucubrationes, scripsit item Dialogum de Concilio. Qui extat in Tomo quartodecimo Tractatuum Auctorum, qui nouissimè Venetijs prodierunt. Centuriam quoque Styli sacri Palatij Apostolici, & Curiæ Romanę. Et consiliorum duo magna Volumina, & vitas recentiorum Iurisconsultorum. Inter quos cum floruerint, qui vtriusq; Iuris peritiam calluerunt, ideo horum Operum hic meminimus. Vixit ætate nostra, nimirum dum nos iuniores Patauij Philosophiæ Operam daremus. Sepultus autem est in æde Eremitanorum in eadem Ciuitate, in sepulchro insigni, quod sibi viuens cõdiderat. Sed eo iam demortuo prodijt Patauij ann. 1581. apud Paulum Meietum eius liber, quem inscripsit, *Aequilibrium Scholasticum*, in Primam, & Secundam Decretalium Partem.

MARCVS Marinus, Brixianus Canonicus, Regularis, Ord. S. Saluatoris, scripsit Commentaria in Psalmos, Grammaticam linguæ Sanctæ, ac Thesaurum linguæ Sanctæ, quem prænotauit *Arca Noe*. Qui Venetijs editus fuit apud Ioannem Degarum ann. 1593. At

Gram-

Grammatica prodijt Basileæ apud Frobenium ann. 1586. sed cum ea Ciuitas hæreseos, labe dudum infecta fuerit, cauendum est, nequid illi editioni fuerit insperſum, quod & Catholicam Religionem conuellat, & ab Auctoris mente sit alienum.

De Thesauro autem linguæ sanctæ hoc primò dicendum est, ingẽtis laboris fuisse collectionem illam, quę item perspicacibus ingenijs sit futura perutilis, si sese inter cãcellos Orthodoxæ, & Catholicæ fidei contineant, neq; hinc vergant ad peruersas Rabbinorum curiositates. perutilis inquam & propter illa quæ complexus est, & quoniam opus iam nõ est, vt Rabbini illi non sine periculo versentur, quibus idem fuit argumentũ in suis Operibus. Nimirum Rabbi Iudę Hyug, Rabbi Ionę filio Ganah, Rabbi Salomonis filio Abrahami filij Perahonis, qui de radicibus scripsit, Rabbi Chimchi, Rabbi Moysi Anglico, Rabbi Ioseph Caspi, Rabbi Ioseph, & Rabbi Almelio, qui sæpe refellit Rabbi Kimchi, quemadmodum, & alij Hebræi faciunt. Et noster igitur Marcus Marinus cum illos legerit, eorumque errores obseruauerit, elicuit è Bibliis Sacris, quæ solæ in gratiam Christianorum seruatæ sunt Diuinitus incorruptæ, bis mille, ac ducentas radices (tot enim duntaxat ferunt esse, è quibus subinde plurimæ verborum, & nominum formæ deriuantur, additis, vel detractis nonnullis consonantibus, vel certè mutatis punctis vocalibus) quibus radicibus sigillatim per alphabeti seriem omnia deriuatiua subiecit: quæ postea non ibidem, sed alibi ordine item Alphabetico declarauit: quando tyronibus initio non minimus est labor in ipsis radicibus excipiendis.

Veruntamen & aliud ex hoc Thesauro commodum existit: nimirum, quod in primis agit de laudib. linguæ sanctæ. mox de Translationibus, & an Hebræa Biblia corrupta sint: deinde quot pũcta vocalia vnà cum litteris apud Hebræos semper extitisse verò similius sit: demum de Titulo Operis, & vtilitate Lectionis Scripturæ sanctæ.

Iam verò cum hunc Auctorem assecuti simus, ei autem addere possumus Sanctis Pagnini Thesaurum, cuius laus est apud peritos, non erit cur Catholici Latinos alios Scriptores ac præsertim hæreticos, qui in hoc argumento laborarunt, amplectantur.

Scio autem Hebræorũ puncta lingua illam ita distinguere, vt nisi qui peritissimi sunt, sine illorum adminiculo, non possint scripta Hebraica euoluere. Et hæc quidé post Christum natum, ac post D. Hieronymi versionem à Rabbinis quibusdam adinuẽta esse, constans est inter Hebræos & nostros opinio; quare miratus sum Marinum Brixianũ, in præfatione sui Thesauri asseruisse, hęc puncta fuisse ab initio Scripturę adiuncta. Ex hac sanè punctorum adiunctione factum est, vt plurimum Hebræa & à B. Hieronymi versione, & à septuaginta translatione discedãt. Maldonatus autem noster, acerrimi vir iudicij, inter alios librum Hebraicarum lectionum adornabat, in quo lectionem Hebraicam ita emẽdabat, vt reiectis illis punctis, & alijs substitutis, ipse ostenderet, cõtextum Hebraicum & um Septuaginta Interpretum editione, & cum vulgata nostra consentire, cuius Operis ipse memiuit in c. 13. Matth. ad v. 15. explicans verba Isaiæ, *Excæca cor populi huius, & aures eius aggraua* secundum nostram versionem, cum 70. habeant; *Incrassatum est cor populi eius*, &c. prout apud Matth. nos legimus. Quam quidem diuersitatem ille optimè conciliat, ex eo; quòd eadem verba alijs punctis affecta septuaginta legerunt; & D. Hieron. nostræ vulgatæ auctor alijs. similis vel maior diuersitas est in Psal. 109. vbi nos legimus iuxta 70. *Tecum principium in die virtutis tuæ.* Hebræi autem sic hodie legunt. *Populus tuus voluntarius in die exercitus*, vel *conflictus*. super quem Psal. ille doctissimum edidit commentarium: quem citat in c. 22. Matth. quem commentarium ego quidé legi, in quo aliquoties Hebraicam lectionem eo modo, quo dixi emendat, sed scriba linguæ Hebraicæ imperitus, hanc emendationem non est assecutus, vel certè non planè expressit.

MARCVS Marulus, Spalatensis pleraque scripsit, quæ cum pietatem sapiant, plerumque typis excusa sunt. Et quidem libros sex, de religiosè viuendi Institutione, per exempla ex veteri, nouoque Testamento collecta, è Patribus, & alijs, qui Sanctorum vitas posteritati mandarunt, in communes locos redacta. Basileæ ann. 1513. apud Adamum Petri, cum antea Venetijs excusa fuissent à Bernardino Vitali ann. 1506. ac deinceps apud Petrum Quentelium Saliniaci, & apud Ioannem Soterem, Coloniæ, ann. 1540. Antuerpiæ verò à Ioanne Faulero Bristolienſi recognitos anno tum 1577. & 1579. tum 1593.

Euangelistarum item sub Fidei, Spei, & Charitatis titulis in septem libros partitũ, primum quidem Venetijs an. 1516. apud Franciscũ Lucensem De consortibus, & idem ipsum Opus vna cum quinquaginta Parabolis, quæ Parabolæ item ann. 1529. Coloniæ apud Maternum Cholinum, & ann. 1556. atq; antea ibid. vnà cum Meginardi lib. de Fide, ann. 1536. & Maruli ipsius Epigrammata. At liber eiusdem De Humilitate, & Gloria Christi, Vene-

Digitized by Google

tijs ann. 1519. apud Bernardinum Vitalem, cum denique Antuerpiæ apud Martinum Nutium, ann. 1601. omnia fermè Opera eius Marci Maruli Spalatensis, nunquam antea simul excusa, emissa sunt distributa in duas partes. Quarum **Prior** Dictorum, Factorumque memorabilium, siue de bene beateque viuendi Institutione ad normam vitæ Sanctorum vtriusque Testamenti libros sex continet. Posterior vero de Fide, Spe, & Charitate libros septem, & Parabolas quinquaginta. Ac Germanicè Hermannus Baumgarter ciuis Augustanus libros illos sex Dictorum, Factorumque memorabilium ab se versos Dilingę propè Augustam ann. 1582. euulgauit.

MARCVS Mesnartius, alijs *Manartius* in Senatu Parisiensi Aduocatus, edidit abs se conscriptum librum, quem prænotauit *Pentateuchum Legum Pontificiarum*, siue Decretalium in Epitomen arte, ac ordine reuocatum, seruata quadantenus antiquæ legislationis maiestate, ac phrasi. Vide autem eius Epistolam Dedicatoriam, in qua rationem affert, cur non posuerit, quæ de Summa Trinitate habentur in Decretalibus. Parisijs apud Carolum Guillinum, ann. 1555.

MARCVS Mercator, Salinensis, Orationes duas Lugduni ann. 1551. apud Matthiam Bonhomme excudit, Alteram De laudibus Diui Lucæ: Alteram funebrem De Aemeylio Ferretto.

MARCVS monachus, sermones decem reliquit, qui Græcè m.ss. extant in Bibl. Bauarica. Vide in verbo, Marcus Eremita. At de altero Marco monacho, vide in verbo, Marcus Cassinensis monachus.

MARCVS Papa huius nominis primus, Prisci filius, & Romanus, ac S. Syluestri Pontif. Max. successor, Constantino Magn. Imp. Decreta edidit, quæ Coloniæ cũ reliquis extant impressa. At cum S. Athanasij Operibus id, quod pertinebat ad missionem Capitulorum Nicæni Concilij Athanasio, & omnibus Aegyptiorum Episcopis. De Epistola vero ipsi Marco Papæ ascripta, quæ & cum Recognitionibus Clementis Basileæ olim prodijt, consule Baron. Cardin. Tom. Annal. tertio, pag. 428. & seq. primæ Romanæ editionis. Quin pag. 676. refellit quorundam recentiorum historicorum de ea commentum.

MARCVS Petri, cognomento Sũcchiellus, Florentinus, Ord. Præd. Codices duos manu sua scriptos Concionum composuit: qui asseruantur Florentiæ in Bibl. S. Marci. Alter incipit, *Ductus est in desertum.* Alter *Paradisus Terrestris.* Viuebat ann. 1490.

MARCVS Scarsella libros Italicè emisit duos, quorum alter inscriptus est, *De ipso lumine, ac speculo pœnitentium.* Venetijs apud Alexandrum Griffum, ann. 1584. Alter, *Hortus* (Giardino) *Summistarum.* Ibid. apud Io. Baptistam Somascum ann. 1589.

MARCVS è Summa Ripa (id oppidum est in subalpinis Sabaudo Duci subditis) Ordin. Minorum Professor Theologiæ edidit Quadragesimale, quod prænotatum est, *Bonũ Quaternarium Summæ Ripæ.*

MARCVS Velserus Matthæi F. Augustanus, vir Patricius, qui etiam in ea nobili Rep. præcipuis muneribus, hodieq; summo Magistratu Duumuiratus fungens, nõ desistit, quærutis ex omni antiquitate Auctoribus selectioribus, quà scriptis suis Rempub. litterariã, & ipsam imprimis Ecclesiam Catholicam iuuare, præter celebres illas Historias, quas de Vindelicis, ac de Boicis, deq; Veterum Impp. itineribus, atque alijs rebus scripsit; quarum nos in Apparatu ad Historias nostro meminimus, edidit etiam veram de S. Vdalrico historiam, & Conuersionem, Passionem SS. martyrum Afræ, Hilardæ, Dignæ, Eunomiæ, Eutrapiæ, quæ ante annos circiter 1300. Augustæ Vindelicorum passæ sunt. Quæ Venetijs prodiere ann. 1581. apud Aldum Paulli F.

MARCVS Vigerius, Saonensis, Lygur, Ord. Min. qui & Sennogallensis Episc. & S.R.E. Card. à Iulio II. Pont. Max. accitus ad Lateranensis Concilij res tractandas, scripsit Apologiam aduersus Pisanum Conciliabulum, quamuis eam inchoatã reliquerit, credo ita, quoniam illud ipsum illico reprobatum est, ac dissipatum. Decachordum autẽ, qui apud Hieronymum Soncinum, ann. 1507. excusus est, & Controuersiam de excellentia Instrumentorum Dominicæ Passionis, quam Marcellus Siller Typographus Romæ ann. 1512. & Iodocus Badius Parisijs emiserunt, ac De dignitate ferri lanceæ Christi, & vestimentorum eius labores suos posteris idem ipse Vigerius reliquisset. Obijt Leone X. Pont. Max. ann. 1516. Kalend. Iunij. De præcipuis verbi Incarnati mysterijs Decachordus, Christianus, Eiusque lucubratio de Instrumentis Dominicæ Passionis, nouissimè prodierunt Duaci apud Petrum Bellerum ann. 1607. Item eiusdem Historię, admirandę Tomus alter de Vita, Passione, Morte, Resurrectione, & Instrumentis passionis D. N. Iesu Christi ibidem apud hæredes Petri Belleri excusus est ann. 1607.

MARCVS Vlyssiponensis, Ord. Min. cum iussu ministri sui Generalis Andreæ Insula-

nos

nos Hiſpaniarum, Galliæ item, atque Germaniæ monaſteria Ord. ſui luſtraſſet, Chronica verò eiuſdem Ord. Hiſpanicè ſcripta, non adeo rectè diſpoſita comperiſſet, hæc in tria volumina aptius redegit; quæ deinceps ab Horatio Diola Bononienſi Italicè ſunt reddita, & edita. Ipſe interim Portuenſi Epiſcopatui præfectus eſt in Luſitania.

MARCVS Vlmenſis, Germanus, Ordin. Min. collegit, & emiſit Dictionarium in vniuerſam D. Scripturam. Incipit, *Abſtinentia multipliciter ſumitur.* Viuebat ann. 1400.

MARCVS à Vueida, Ord. Præd. edidit explicationem Orationis Dominicæ, ann. 1573.

MARES Epiſcopus Bithynicæ Chalcedonis, Inuectiuas in Iulianum ſcripſit. Vide Suidam.

MARGARINVS Bignæus, Theologus Pariſienſis ediderat Pariſijs ann. 1577. Bibl. SS. PP. de qua primo libro Selectæ Biblio. noſtræ egimus. Sed cum eo abſente inemendatior prodijſſet, quædam autem fuiſſent inſerta, quæ Romanus Index prohibuit, vti Nicolaum Clamengium, ac quædam alia; vir ille è Polonia rediens, ac de Eccleſia benemeritus, ſot Scriptores Eccleſiaſticos in eam congeſſit, vt nouem Tomos eiuſdem Bibl. ſecunda Pariſienſi editione ſimus conſecuti. Inter quos Opera ſunt Fortunati multò auctiora, quàm quæ Venetijs edidit olim Iacobus Saluator in octaua parte folij. quæ quidem meliora, & auctiora manuſcriptis codicibus inprimis deberi credo, quos Petrus Pithæus Bignæo (vt audiui) commodarat. Quo tempore item Fronto Ducæus noſter, Paſchaſij librum cũ manuſcripto, & varias lectiones, correctioneſq; eidem Bignæo dederat: qui cũ eas inter ſuas chartas amiſiſſet, ſolam Præfationem correctam edidit, qua tamen profitetur totum librum emendatum fuiſſe. Quòd dictum velim, vt ſi quis eidem Paſchaſio iterum operam nauauerit, ſciat ſe actum non acturum, Reip. autem litterariæ commodaturum. Porrò in eadem hac editione Antonij Meliſſæ, & Maximi loci communes fuere à Frõtone Ducæo recogniti, atq; collati, in quibus locis Geſnerus, & Ribittus aliqua minus exactè verterãt. Sed tum de his Scriptoribus, tum de reliquis omnibus, quæ fuerunt in Opere hoc noſtro attingenda, diximus ſuis cuiuſque locis. Sanè qui Auctores in ea Bignæi Bibl. SS. PP. continentur, ſequentes ſunt, quos iuxta ſeriem Alphabetica hic ſubiecimus.

A

Adelmannus.
Ado Viennenſis.
Aeneas Gazæus.
Agnellus.
Albinus, ſiue Alcuinus.
Altius Auitus.
Aldhelmus.
Alexander Quintus Papa.
Alexius Comenus.
Algerus.
Aluarus.
Amalarius Fortunatus.
S. Ambroſius.
Ammonius Alexandrinus.
Amœnus.
Amphilochius.
SS. Anachoretarum Apophtegmata.
Anaſtaſius Nicænus.
Anaſtaſius Sinayta.
Anaſtaſius Antiochenus.
Andreas Hieroſolymitanus Archiepiſc.
Anonymi Hiſtorię Francorum Appendix.
Anonymi de Lyrinẽſis monaſterij excidio.
Anonymus de Almiritianorum hæreſibus.
Anonymus de Scriptis S. Dorothei.
Anonymus de Chriſti myſterijs.
Anonymus de Chriſti Domini laudibus.
Anonymus de Bebiani baptiſmo.
S. Antiochus Abbas.
S. Antonius Magnus.
Antonius Meliſſa.
Antoninus Epiſcopus Conſtantinienſis.
Aponius.
Arator.
Ariſteas.
Arnoldus Carnotenſis.
Articuli damnati à Pariſienſibus.
S. Athanaſius Archiepiſcopus Alexandr.
Athanaſius Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Athenagoras.
S. Auguſtinus.
Auguſtinus Valerius Card.
Aurelius Prudentius.

B

Bachiarius.
S. Baſilius Magnus.
Baſilius Imp. Conſtantinopol.
Baſilius Seleuciæ Archiepiſcopus.
S. Baſilij & Gregorij Theologi Dialogus.
Beliſarius.
Berengoſius.
Berno Abbas.
Bertrandus Epiſcopus Eduenſis.
Bonifacius VIII. Papa.

C

Cerealis Caſtellenſis Epiſcopus.
Cæſarius Arelatenſis.
Carolus Magnus.
S. Chromatius.
Chryſippus Hieroſolymitanus.
S. Claudianus Mamertus.

Digitized by Google

Claudius Marius Victorinus.
Clemens Alexandrinus.
Clerus Pilatus.
S. Columbanus.
Constantinus Harmenopulus.
S. Cornelius Primus Pontifex.
Cosmas Hierosolymita.
Cyrillus Alexandrinus.
Cyrillus Hierosolymitanus.

D

Dacrianus.
S. Damasus.
Daniel monachus.
S. Diadochus.
Dionysius Abbas.
Dionysius Alexandrinus.
Dionysius Soulechat, cũ reuocatione suorum articulorum.
Dorotheus Archimandrita.
Dorotheus Episcopus Tyri.
Dracontius.
Drepanius Florus.
Drogo.
Durandus Leodicensis Episcopus.
Didymus Alexandrinus.

E

Ecclesiarum per Illyricum, & Dalmatiam Epist. ad Symmachum.
S. Eligius.
S. Epiphanius.
Esaias Abbas.
Euagrius ad Anatolium.
Eudoxia.
Eulogius.

F

Faustinus Episcopus.
Faustus Regiensis Episcopus.
Ferrandus Carraginiensis.
Florus Magister.
S. Franciscus.
Fulbertus.
Fulco Parisiensis Episcopus.
Fulco Bonus.

G

Gallo Cardinalis.
Gualterus.
Gaudentius.
Gelasius de duabus naturis in Christo.
Gennadius Scholarius.
Georgius Pisides.
Germanus Patriarcha Constantinopol.
Gildas Sapiens.
Gergentius.
Græcorum Officia.
Gregorius Florentinus.
Gregorius III. Pontifex Maximus.
Gregorius Bæticus.
Gregorius Nisenus.
Gregorius Neocæsariensis.
Gregorius Palamas.
Guiberdus Abbas.
Guido Ordinis Sancti Augustini.
Gulielmus Parisiensis.
Gulielmus Minorita.
Guitmundus.

H

Hegesippus.
Heraclides.
Hermas.
Hermias.
Helychius.
Hieronymus à S. Fide.
S. Hieronymi Quædam.
S. Hildebertus.
S. Hildefonsus.
Hippolytus martyr.
Honorius I. Pontifex Maximus.
Hormisdas Pontif. Max.
Hugo Etherianus.

I

S. Iacobi Apostoli Missa.
Iacobus Card. de Iubilæo.
Idelfonsus.
Idacius.
Idiota.
Ignatius Martyr.
Ioannes Abbas Raythu.
Ioannes Climax.
Ioannes Maxentius.
Ioannes Moscus.
Ioannes Episcopus Hierosolymitanus.
Ioannes Zonaras.
Ioānis Guidonis articuli reuocati Parisijs.
Ioannis de Mesicuria errores, ibidem condemnati.
Ioannis de Calore Palinodia.
Ioannis de Eltricuria Propositiones damnatæ.
Ionas Aurelianensis Episcopus.
Ionas S. Columbani Discip.
Isaacus Syrus.
Isaias Abbas.
Iulianus Pomerius.
Iulius Firmicus Maternus.
Iunidius Episcopus Africanus.
Iuo Carnotensis Episcopus.
Iustus Orgelitanus Episcopus.
C. Iuuencus.

L

Lactantius.
Lanfrancus.
Laurentius Monachus.
Laurentius Nouariensis Episcopus.
Leo Philosophus.
Leontius.
Liberius Pontifex Maximus.
Liberius Poeta.
Linus Pontifex Maximus.

Digitized by Google

Lucas Abbas Sancti Cornelij.
Lucius Presbyter.
S. Ludouicus Rex Galliæ.

M

S. Macarius.
Manuel Patriarcha Constantinop.
Marbodæus.
Marcellinus Comes.
S. Marci Euangelistæ Missæ.
Marcus Anachoreta.
Marcus Episcopus Hydruntinus.
S. Marcus Eremita.
S. Marcus Exercitor.
Sanctiss. Deipara Maria ad S. Ignatium.
Cl. Marius Victorinus, de quo supra.
S. Martialis Apostolus.
S. Martinus Turonensis.
Martinus Episcopus Dimiensis.
S. Maximus.
Maximus monachus.
Melito Episcopus Saluensis.
Merobaudes.
S. Methodius.
Micrologus.
Minucius Fœlix.
Missa Aethiopum.
Missæ expositio.
Missa Mozarabum.
Moyses Mardenus.
Moyses Barzepha Syrus.

N

Narbodus Episcopus.
Nemesius Episcopus.
Nicephorus Cartophylax.
Nicephorus Constantinopolitan.
Nicetas.
Nicolaus I. Pontif. Maximus.
Nicolaus Cabasilas.
Nicolaus Metonensis Episcopus.
Quæ Nicolai Patriarchæ tempore responsa sunt à monachis ad Synodum Constantinopolitanam.
Nicolaus Resmius.
S. Nico.
S. Nilus.
Nouatus Catholicus.

O.

S. Odo Abbas Cluniacensis.
Odo Cameracensis Episcopus.
Odo Parisiensis Episcopus.
Olympiodorus.
Optatus Afer.
Orationes Missales.
Oresiensis monachus.

P

S. Pacianus.
Palladius.
Pantoleon.
Paschalis Rambertus.
Paschasius Cardinalis.
Paulus Orosius.
Paulinus Aquileiensis Episcopus.
Paulinus Africanus.
S. Pelegrinus.
Petri Abbatis Cellensis monasterij.
Petrus Apollonius Colatius.
S. Petrus Archiepisc. Alex. & mart.
Petrus Damianus.
Petrus Laudicensis Episcopus.
Philastrius.
Philo Episcopus Carpathius.
Phœbadius Episcopus.
Photius Patriarcha Constantinopol.
S. Pius I. Pont. Max. & martyr.
S. Polycarpus.
Potho.
Proba Falconia.
Prochorus.
Proclus Episcopus Constantinop.

Q

Q. Iulius Hilarion.

R

Radulphus de Riuo.
Raphael Bagata.
Remigius Antisiodorensis.
Robertus de Sorbona.
Rusticus Cardinalis.
Rusticus Helpidius.

S

Salo Viennensis Episcopus.
Saluianus Episcopus.
Samonas Archiepiscopus.
Samuel Marochianus.
Sedulius.
Seuerus Patriarcha Alexandrinus.
Seuerus Rhetor, & Poeta.
Sibyllina Oracula.
Sidonius.
Sigiberrus.
Simeon Stilita.
S. Sixtus II. Pont. Max. & mart.
S. Sixtus III. Pont. Maximus.
Sophronius Presbyter Hierosol.
Sophronius Archiep. Hierosol.
Stephanus Heduensis Episcopus.
Stephanus Parisiensis Episcopus.
Sulpitius Seuerus.
Symmachus Pontif. Maximus.
Synesius Cirenæus.

T

Tatianus Alexandrinus.
Tatianus Assyrius.
Tertullianus.
Testamenta duodecim Patriarcharum.
Thalassus monachus.
Theodorus Abucara.
Theodorus Presbyter in Raithu.
Theodorus Studites.

Digitized by Google

Theodulus.
Theodorus Balsamon.
Theodulphus Aurelianensis Episc.
Theophridus Abbas.
Theophanes.
Theophilus Archiepisc. Alexandrinus.
Theophilus Patriarcha Antiochenus.
Theophylactus.
Theorianus.
Timotheus Episcopus Alexandrinus.
Timotheus Presbyter.
Titus Bostrorum Episcopus.
Turtius Ruffus Asterius.

V

Venantius.
Victor Presbyter Antiochenus.
Victor Episcopus Capuanus.
Victor Episcopus Vtinensis.
Victorinus Pictauiensis Episc. & martyr.
S. Vigilius martyr. & Episcop. Tridentinus.
Vincentius Lyrinensis.
Vrbanus Quartus Pont. Maxim.
Vualafridus Strabo.

Z

Zacharias Episcopus Mitylenensis, De creatione vniuersi, contra Philosophos.
S. Zeno Veronensis Episcopus.

Editio prima, & Secunda eiusdem Bibliothecæ prodierunt; sed vtraque retineri salua conscientia non potest, ne integrè expurgentur. Propterea sciant lectores post primam huius Apparatus sacri impressionem, atq; adeò post alteram iam Coloniæ inchoatá peruenisse ad manus meas Indicem Magistri Sacri Palatij, in cuius Primo Tomo tam ipsius Bibliothecę prænotationem, quam alia plura indicauit esse corrigenda. Et quidem quod ad Inscriptionem pertinet, iussit, vt in ipso frontispicio, loco illo verborum, *Bibliotheca SS. Patrum*, poneretur. *Bibliotheca Patrum, & Veterum Auctorum Ecclesiasticorum.* Neque enim ab Ecclesia fuere appellati Sancti.

MARIA Virgo Beatissima Domini mater scripsisse fertur, breuissimam Epistolam Ignatio Martyri Antiochiæ Episcopo, qui ad eam scripserat, vt illam visere posset. Extat vtriusque Epistolæ exemplum apud Michaelem presbyterum Cortonensem in libr. de Viris illustribus. Meminit porrò Ignatij Epistolæ, ad ipsam D. Bernardus in Psalmum nonagesimum, Sermone septimo. Quin & Sixtus Senensis vtriusque Epistolæ exemplum inseruit in secundo libro suæ Bibl. Sanctæ in verbo Maria. Extat autem in Euangelio dulcissimus ille hymnus, quem ipsa coram Elisabeth decantauit *Magnificat anima mea Dominum*, ad quem Hymnum plurimi scripsere Paraphrases, siue Commentarios, & alia.

Librum autem de transitu S. Marię Virginis, prętерquam quod Gelasius inter Apocrypha scripta reiecit, sicuti fecit de altero, inscripto De Ortu Mariæ, qui falsò tribuebatur ab hæreticis Matthęo Apostolo. Hieronymus item, siue potius Hieronymi comes Sophronius in sermone De Assumptione Virginis, reprobat vt apocryphum: quod & Augustinus Serm. 35. de Sanctis fecit. Tritemius verò, licet in catalogo numeret hunc librum inter Opera Melitonis Sardensis Episcopi, cuius initium est. *Melito Christi seruus*, Hieronym. tamen inter Melitonis scripta non posuit. Improbauit verò hunc librum sub nomine Melitonis editum ipse quoque Beda in Retractationibus exponens Illud Act. 8. *Omnes dispersi erant per regiones Iudeæ, & Samariæ.*

Cæterum, quæ item dicũtur de vita & morte ipsius è Nicephoro, è Damasceno de dormitione eius, ex Athanasio de Assumptione, vbi item agitur de Apostolis ad mortem illius conuolantibus, ex Dionysio de Diuinis nominibus, è Hieronymo de trãsitu Mariæ, & de plerisque eiusmodi, ea probat Baron. Cardinalis esse aut commenta, aut apocrypha mera, neque verò Athanasij, neque Hieronymi vnquam illa scripta fuisse.

Annal. To. 1. Sub ann. Domini 42.

Quinam scripsere De beatissima Virgine Deipara Maria, siue eam celebrarunt, aut celebrant.

Primò Prophetæ, quique reliquum Vetus Testamentum condiderunt. Tot enim vel figuris, vel dictis, vel factis ab initio vsque Mundi prænunciata est, vt post tres Diuinas Personas, ac Dominum Iesum Dei Filium, & hominem, Angeli, ac veteres illi Patres eodem Dei spiritu acti collinearent ad ipsam Virginem Sanctissimam optandam, & prædicandam.

Deinde adueniente Christo Domino Angelus adhuc clarius, & Euangelistæ, atq; Apostoli, ac Discipuli omnes Domini, Martyres, Confessores, Virgines, & omnes omnium Christianorum, vtriusque sexus linguæ.

Præterea, quicunq; vtrunq; Testamentum sunt interpretati, ac Theologi quique præstãtissimi Scholastici, & reliqui innumeri linguis innumeris, Scriptis, Imaginib⁹, Statuis,

Sacris

Sacris Aedibus, Diebus Festis, Litanijs, Historijs, & Tabellis miraculorum passim appensis, & adeo Deus ipse tot per eam continentur miracula edens in Vniuerso Orbe Terrarũ, nouissimè autem in nouo Orbe, atque Indijs, vt noui semper honores Ancillæ Domini, qui eius humilitatem respexit, deferantur.

Ecclesia ipsa omnis, quæ sub Cœlo passim propagata est, ac propagatur identidem, dũ item die noctéque Officium ipsius Beatissimæ Virginis decantat, eius Gesta recolit, è suggestis prædicat, Ieiunijs, tum indictis, tum sponte susceptis, atq; alijs mortificationibus, Rosarijs, & precationibus, atque hymnis demereri conatur.

Synodi omnes, ac præsertim Ephesina.

Campanæ è turribus ter in die, sæpe in anno. Organa, ceteráque musica instrumenta, varia cum ipsis Cantoribus, qui concentus varios conquirunt sine intermissione ad eam inuocandam, & collaudandam.

Virginum septa, siue Sanctimonialium Monásteria, vbi sese vsq; ad mortem ipsæ addicunt, vt seculáribus curis solutæ eius Deiparæ Virginis laudibus liberius vacent.

Sodalitates & Virorum, & Mulierum, & aliarum Virginum, atque adeo Scholasticorum. Quorum leges, & statuta, siue in Congregationibus Rosarij (apud Dominicanos potissimum, Cármelitas, & Seruitas) siue item in Collegjs Societatis nostræ à Sede Apostolica fuere approbata, & Indulgentijs, Gratijsq; aucta, quæ quidem cum sæpe alibi, tum in Belgio Duaci, apud Ioannem Bogardum prodierunt an. 1590.

Argmentum, aurum, gemmæ, marmora, flores, colores, quibus ipsius Virginis pietas, humilitas, virginitas, & ceteræ dotes exprimuntur, atque exornantur. Et quidem Romæ (vt taceam plusquã quinquaginta nouem alias Aedes Sacras ipsi vni Deiparæ in vna ipsa Vrbe dicatas) Basilicam S. Mariæ maioris diuersis historijs, sacrisque decoratã fuisse imaginibus à Xysto III. Pont. Max. Cœlestini successore testatur Hadrianus in Libro De Imaginibus ad Carolũ Magnum. c. 19. Eas verò Imagines Xysti non alias fuisse, quàm quæ hodie visuntur musiuo opere in fenestrarum interstitijs docet Onuphrius, Panuinius, in lib. de septem Ecclesijs, ex duplici eiusdem Xysti inscriptione, quæ etiamnũ supersest in arcu maiore his verbis *Xystus Episcopus Plebi Dei.* Et supra portã, *Virgo Maria tibi Xystus nouat, &c.*

Omnes denique Generationes, vt perenni preconio celebretur id, quod eadem Virgo Beatissima prophitauit concinens hymnum, *Magnificat anima mea Dominum,* dum diceret. *Ecce enim Beatam me dicent omnes Generationes.*

Denique in Terris omnes hæretici, turpes homines, sub Terris autem Satanas, & Infernus quantus est cum horreant, & paueant nomen tantæ Virginis, sanè velint, nolint, eius potentiam & virtutes indicant, & prædicant.

Legat cui cordi est suam cum tot sanctis vocibus, vocem iungere, quæ Bustus in suo Mariali, Petrus Canisius in suo Mariano, Franciscus Costerus in suis Meditationibus de Beatissima Virgine, Capoleo Guelfucius in extrema parte librorum sui Rosarij de tanta Virgine, præter alios plurimos scripserunt. Eidem ergo Virgini Beatissimæ, laus in æternum. Miracula verò, quæ ad Inuocationem Beatissimæ Virginis Mariæ apud Tungros, Camberones, & Seruios in Hannonia, ac ad Dominam Gaudiorum in Picardia effulsere. Coloniæ apud Gymnicum anno 1607.

MARIA Aegyptiaca. Vide in verbo, Paulus Diaconus.

MARIANVS Florentinus, Ord. Minorum, Chronicon sui Ordinis, etsi (vt inquit Michael Pocciantius, qui eius meminit in Catalogo Scriptorum Florentinorum) succinctè, fideliter tamen descripsit. Id manuscriptum Florentiæ extat, apud S. Saluatorem, quæ olim erat Domus dicta omnium Sanctorum. Quin & plures sermones edidit, & vitas centum quinquaginta nouem mulierum secũdi Ordinis collegit, quæ in eadem Ciuitate asseruantur in Bibl. S. Crucis.

MARIANVS Romanus, qui fuit Archiepiscopus Rauennas, dicendus est, *Marinianus.* Vide in verbo, Marinianus.

MARIANVS natione Romanus, patria Zinizanensis, Ord. D. Augustini, Theologus, scripsit Sermones varios. Orationum librum. Epistolarum alterum. Viuebat anno 1500.

MARIANVS Scotus, monachus primũ S. Martini maioris Colonię, deinde Fuldensis, Cõgregationis Cluniacensis, scripsit libros tres Chronicorũ, qui cũ aliquoties alibi prodijssent, exierunt denuo in lucem an. 1583. Francofurti ad Mœnum. De Concordia item Euangelistarum librum. De Computo alterum. Emendationes Dionysij. Annotationes Scripturarum. De Cyclo Paschali. Algorithmum. Breuiarium in Lucam. Epistolas

Digitized by Google

hortatorias. Obijt Moguntiæ an. 1086. De hoc autem Mariano, cum Sigebertus in Catalogo scribat ab eo Chronicon à Christo nato conscriptum fuisse vsque ad annum millesimum octogesimum secũdum, ita vt Chronographorum aliorum errores notauerit, ponentium Domini nostri Natiuitatem cum tempore eius Passionis, quod veritati Euangelicæ non respondeat, eum à mira subtilitate commendat. Verumtamen Baron. Card. To. Annalium Decimo, sub annum 891. inquit hæc verba: *Marianus Scotus post Marinum Papam Agapetum eius successorem somniat; & post Hadrianum Basilium nunquam visum, vel auditum collocat, & post Basilium ponit Stephanum. Quin & idem ipse Sigebertus eodem errore de Agapeto, & Basilio imaginarijs Pontificibus abducitur.*

MARIANVS Victorius, Reatinus, & Patriæ suæ deinceps Episcopus, ac demum Amerinus, Opera D. Hieronymi Stridonẽsis accuratissimè ab se recognita, & pereruditis Scholijs illustrata emisit Romæ an. 1578. Pio Quarto Pont. Max. dicata, sub quo floruit. Edidit item librum De antiquis Pœnitentijs. Vide in verbo Hieronymus Stridonensis, vbi de illo planius, & in verbo, Historia.

MARIANVS Socinus, Senensis, senior (nam de altero Iuniore eiusdem F. filio mox dicemus) cum pleraque Vir Iureconsultissimus ad leges spectantia conscripsisset, nempe Fallentias, Repertorium nouum, Consiliorum quatuor Volumina, in 2. Infortiati de legatis 1. l. sciendum super 1. ff. Vet. scripsit item Lecturam ad Decret. De iuramento calumniæ. De foro compet. in 2. Decret. super Rub. & necler. vel mon. c. sentẽtia Maria in 5. de accusatione. Vide Aeneam Syluium ad finem ca. 55. Descriptionis Europæ. Quin & eiusdem Mariani Socini nomine Repetitiones multorum Capitulorum varia doctrina refertas in vnum Volumen redacta. Quæ verò scripsit in vniuersum Iuris Canonici corpus, nescio an prodierint adhuc in lucem. Atqui cõplura emisit Consilia, quæ cum Bartholomæi eius Filij consilijs in primo Volumine extant. Eiusdem autem in aliquot singulares, quique frequenter in praxim incurrunt, Titulos Decretalium Commentarij, cũ Bartholomæi eius Filij Additionibus dati sunt foras an. 1583. Francofurti apud Mœnum. Ceterũ Mariani eiusdem, & Bartholomæi filij Volumina quatuor Frãciſci Papij Appendicibus, & Annotationibus aucta, emissa fuerant Venetijs an. 1572.

MARIANVS Socinus, Senensis, superioris Mariani ex fratre nepos, Bartholomæi, autem Filius, qui Bononiæ Senis, Pisis, Patauij, deinde tandem iterum Bononiæ leges publicè, ac quidem honorificentissimè accersitus, complures annos est interpretatus, cum & ipse varia emisisset ad 1. & 2. Infort. Ad 1. & 2. ff. no. satis copiosè per modum Repetitionis. Rub. ff. solu. matr. Rubr. l. 2. & l. cum filio, de legat. & Para. Cato, & l. stipulatus, ff. de verb. oblig. edidit duo magna Consiliorum Volumina Venetijs. Eius autem Commentarij in quatuor Lecturas Vespertinas in celebrioribus Italiæ Academijs prælecti, prodiere Venetijs an. 1566.

MARINIANVS Romanus, monachus S. Andreæ Romæ, communi totius populi Rauennatis consensu, tergiuersans, ac renitens Archiepiscopus creatus, anno Christi 595. præfuit annis 11. & mens. 1. Vir fuit pius, & doctus, vt testantur nonnullæ eius Epistolæ ad S. Gregoriũ scriptæ, & S. Gregorij ad ipsum. Obijt Rauennæ an. 606. die 10. Kal. Nouẽb. & extra muros Classis in Diui Appollinaris porticu sepultus est. Etsi verò vocatur hic à Trit. de Viris ill. Ord. S. Benedicti lib. 4. c. 88. Marianus. *Marinianum* tamen legendum esse docent Hieronymus Rubeus lib. 4. hist. Rauen. & S. Gregorius Papa in Registro, cuius ad eum extant Epistolæ: Arbitratur autem Arnoldus Vvion hunc Marinianum eundem esse cum eo, ad quem scribit idem D. Gregorius lib. 2. Indict. 11. Epist. 27. cuius titulus est, *Mariniano Abbati de Panormo.*

MARINVS Baldus, Venetus, Ord. Seruorum, Italicè librum edidit, quem prænotauit *Confessionale.* Exercitium item Seruorum S. Mariæ. Summam quoque Casuum Conscientiæ.

MARINVS Barletius Scodrensis, Sacerdos, accuratè, atque eleganter libros tredecim scripsit De Vita, moribus, ac rebus gestis, (præcipuè aduersus Turcas) Gregorij Castriotæ Principis Epirotarum, qui ob egregia prælia, quæ pro Christianis inuictus gessit aduersus Turcas, Scanderbergus, hoc est *Alexander Dominus* siue *magnus* est dictus, Scripsit item De expugnatione Scodræ Vrbis. De hoc autem Scriptore egimus in Apparatu ad Historias. Quidque hæretici in Præfatione ad eiusmodi Auctores, quos in hæreticis ciuitatibus cudunt, adiecerint, diximus ibidem, vt lectores anguem in herba latentem præcaueant.

MARINVS Brixiensis. Vide supra in verbo. Marcus Marinus Brixiensis.

MARINVS, è Carantanico, scripsit Glossas ad Constitutiones Regni Siciliæ, & ad

Ritus

Ritus magnæ Curiæ. At cum in his non sint pauca, qua quadantenus spectant ad ius Ecclesiasticum, expedit vt noscantur ab ipsis Ecclesiasticis ad rectè discernendas causas; ideo enim Scriptoris huius hic meminimus.

MARINVS Maurus, Venetus, Ord. Min. Theologus, Cornelio Musso (de quo supra suo loco) percharus, eius scripta, quarum pars in lucem haud prodierat, tum Latinè, tum Italicè proferens emisit Venetijs. collegit item ipse Summam haud spernendam in D. Thomam Aquinatem.

MARINVS Moguntiæ, ad Rhenum Archiepiscopus, Vir Sanctus, editis libris errores Arianorum confutauit. Viuebat an. 399. Eisingr.

MARINVS Sanutus, Patricius Venetus, de cuius scriptis Aldus egit in Præfatione ad Opera Angeli Politiani, scripsit Vitas Principum Venetorum, inter quos quoniam extât, qui pietatem maximè coluerunt, ac pro Rep. Christiana præclarè sese gesserunt, ideo hic alijs adnumeratur; præterquam quòd librum de Venetis Magistratibus, & alios de Bello Gallico Latinè, atque Italicè scripsit.

MARIVS Aequicolus, siue *Aequicola*, Alscelanus, Italus, Vir nobilis, scripsit pro Baptista Mantuano, Carmelita, notę Sanctitatis, & Doctrinę homine, librum, quem inscripsit, *Defensorium aduersus Sycophantas*. Alterum De opportunitate. Quem item credo esse eum, qui à Baptista Mantuano excusatur in Syluis, dũ qui iunior quædam amatoria scripsisset, sanctioria senex scriberet.

MARIVS Aequiuolus, monachus Oliuetanus, qui nostra hac vixit ætate, scripserat libellum, vnde antiquorum Latina, & Catholica Religio incrementum sumpserint. Qui denique cum Epistola Anselmi Stochlij equitis, à quo è tenebris erutus, & recognitus est, prodijt in lucem Monachij, in Bauaria an. 1584. Orationem item De laudibus trium Philosophiæ facultatem, ac legum Pontificiarum, atque Cæsarearum, cum Paræneſi ad legũ studiosos, quæ ibidem est edita an. 1585.

MARIVS Galeota, Monasterij Princeps, vertisse aliquot D. Gregorij Nazianzeni Orationes scribitur.

MARIVS Georgius, Venetus, Ord. Seru. Philosophus, atque Theologus scripsit duos libros De libertate Ecclesiastica contra Simoniacos. Vitam verò Philippi Bencij Florentini heroico carmine. Viuebat an. 1381. Franc. Sansouinus.

MARIVS Niger, Venetus, Episcopus Cherſi, & Osseri, scripsit Tractatus aliquot ad Constitutiones Synodales, an. 1477. Franc. Sansouinus.

MARIVS Salomonius Albertiscus, eques Romanus, I. C. Baptistæ Caccialupi Auditor, libros De Principatu ad Leonem Pont. Max. scripsit, præter illa quæ ad varios Titulos legum, & Commentaria de probationibus, & Tractatum De bono, & æquo. Alterum De voluntario, atque inuoluntario scripsit. Vide Ioannem Fichardum in eius vita hæc, & alia di eo commemorantem.

MARIVS Victorinus, quem alij *Caium Marium Victorinum*, alij *Marcum Fabium Victorinum* nominant, Afer, vir Consularis, & Rhetor, atque D. Hieronymi Præceptor, de cuius ad Christi fidem plausibili conuersione plura S. habet Augustinus in lib. 8. Confessionum, c. 2. scripsit senex libros duos cõtra Arianos, vnum de Sancta Trinitate. Alterum De Homousio recipiendo: Hymnos de Trinitate: Quatuor aduersus Candidi Ariani Confutatorium De generatione diuina, Carmen de Machabęis, Commentaria in Epistolas Pauli, præter Versionem Isagoges Porphyrij abs se factam, & cum Boetij Commentarijs iunctam, & eius Commentarios in Ciceronis Rhetoricam veterem, siue De inuentione, & alios (scilicet mutilos) in Poeticam. Porrò etsi alibi, quæ ipse scripsit ad fidem Catholicã tutandam, excusa fuerãt, tamen, in Tomo quarto Bibliothecæ Sanctorum Patrum à Margarino Bignæo collectæ, extant libri quattuor aduersus Candidi Ariani Confutatorium, & Hymni De Trinitate ac de Homousio, & Carmen De Machabæis, in quo carmine scribit Matrem Machabæorum non perijsse carnificum manibus, sed post necem postremi, ac iunioris filij examinatam præ gaudio, quod conceperat, ob septem adeptos de morte filiorum triumphos. At, Iosephus in lib. de Machabæis ad Polybium Megalopolitanum acerbissimis tormentis ab Antiocho interfici iussam, glorioſissimè interijsse scribit. Quàm sententiam (inquit Sixtus Senensis) omnes Christiani Patres, obuijs (vt dicitur) vlnis excipiunt. Annot. vltima Quinti libri Bibliothecæ Sanctæ. Vide in verbo Victorinus Rhetor.

MARONITAE populi in Oriente, quoniam & libris, & Alumnorum inde educatione, & nostrorum ad eos transmissione adiuti sunt, res verò tanti momenti inchoata, expedit, vt ad perfectum adducatur, idcirco posteris hic relinquendum putauimus,

quod

quod cognitum possit huic toti negocio in Domino commodare.

MARONITAE igitur, qui ita à Marone quodam homine (vt existimant) sanctodicti sunt Libani Montis in Syria incolæ sub eorum Patriarcha pietatem, ac fidem erga Romanum Pontificem, & Sedem Apostolicam, vni ex omnibus Orientis populis sat integram retinuerunt. Eorum Patriarcha, qui dicitur Maronitarum, quique appetit Antiochenus vocari, cum apud sese extet eius nominis monumentum in antiquis Scriptis aliquod, monachus est, (& monachi enim fiunt, (nisi & antea sint) quicunque ad Episcopatus euehuntur) & octo, nouemúe sub se suffraganeos habet Episcopos. In Monte Libona, qui valde protenditur, ac cuius ambitus est septingentorum millium passuum, Patriarchæ est Sedes in Monasterio, seu Cœnobio, in quo paulo plus viginti monachis degunt, quique monachi dicuntur S. Antonij. Abest id cœnobium Tripoli Syriæ, (vbi mercatores agunt Turcæ, Iudæi, alij, & paucissimi Christiani, qui sacellum habent domi) viginti quinq; passuũ millibus. Porrò cum in Monte Libano ciuitas nulla, pagi tantum, & hi frequentes, neque exigui sint, omnes catholici sub vnius Patriarchæ spirituali ditione viuunt. Duos Principes, siue Præfectos habent, qui Diaconi (licet Laici) ab ijs vocantur, quique iuri dicundo ijs præsunt; quique Christiani, & pij sunt. Tributa pendunt Turcis plusquam ferre possint. Singuli verò vbi ætatem, duodecim annorum excesserint, singulis anhis 17. aureos numos, è solo autem, siue agris, pro singulo spatio, quod sexdecim Spithamas complecti tur, aureum quotannis Turcis Quæstoribus pendunt. Quod tributum nisi certo die persoluunt, agri ijs demuntur, aut iacturam ingentem bonorum patiuntur. Cumque eam ob caussam Turcæ minitati fuissent; incolas sese missuros Turcas, qui partem illam agrorũ, quæ vacua maneret, excolerent, duobus millibus alijs aureis in singulos annos pacti sunt Maronitæ, sese vexationem illam, siue Turcarum commercium redempturos, sic integri ab omni Turcarum consuetudine viuunt. Et verò Maronitæ non solum in Montis Libani tractu verum etiam Damasci, Aleppi, & in aliqua Cypri parte sic vitam agunt, vt Patriarchæ suo obediant, ritum, qui apud eos est, catholicũ simplici ductu, & singulari propensione sequantur. excommunicationem, quo vno spirituali gladio Patriarcha sæpè vti cogitur, vt homines vel à peccatis arceat, vel in officio contineat, magnopere verentur, ac metuunt.

Ceterum apud Patriarcham diligenter asseruantur Diplomata Pontificia Romanę Sedis, iam inde vsque ab Innocentio Tertio, ac deinceps à reliquis Pontificibus, qui ad eos vel legatum aliquando Cardinalem S. Marcelli, vel alios miserunt. cumque in litteris Põtificijs olim admoniti fuissent Maronitæ, vnà cum Græcis, ne aliquos errores tenerẽt, sed adijcerent, factum est, vt à quibusdam, qui eò ex Vrbe commigrauerant, existimaretur ijsdem Maronitas erroribus teneri, quibus plerique Græci, implicarentur, nimirum processionis Spiritus Sancti à Patre dumtaxat, negationis Purgatorij, & aliorũ eiusmodi dogmatum. At Maronitæ ingenuè non solum testati sunt ab ijs erroribus sese esse alienissimos, verum etiam plura in suis libris, ac liturgijs demonstrarunt, quibus & Catholica dogmata constanter tuentur, & re ipsa in anniuersarijs, ceterisque Defunctorum officijs crebri sunt.

Quin etiam cum astu Iacobitarum, apud quos non paucæ sunt hæreses; varij libri dissẽminati fuissent inter Maronitas, accidit vt qui eos repperit, dum ex Vrbe missus est, putaret Maronitarum esse errores, qui reuera sunt Iacobitarum. Quamobrẽ conquesti, sese purgarunt, & nouissimè professi sunt omnem fidem, atque obedientiam Clement. VIII. Pont. Max. qui ad eos allegauit duos Sacerdotes è nostris, quorum primus fuit Hieronymus Dandinus Theologus doctus, & perspicax, qui etiam generalem Confessionem per Interpretem excepit vnius ex illis 2. Diaconis, cui & Eucharistiam sub vno specie porrexit, cum sub duabus soleant communicare.

Huius autem missionis à Pont. Max. ad Montem Libanum, ea fuit caussa, vt oculis ipsis cerneretur, num qui sumptus in Vrbe alendo Seminario Maronitarum fierent, bene ponerentur: quaúe spes aut restituendæ, aut propagandæ religionis Christianæ in eo esset tractu.

Missus à Pontifice per eundem Dandinum ad Patriarcham apparatus integer holosericus aureus ad Sacrum Patriarchali cerimonia & indumentis faciendum. Missæ item variæ cistæ librorum Chaldæa lingua cusorum in Vrbe, quibus eæ Liturgiæ, quas habent Sancti Iacobi, Sancti Petri, & Sancti Sixti Pontificis Maximi, recitari possent, cum in eo tractu nulli essent libri, nisi manuscripti, & hi vel laceri, vel erroribus forte aspersi. missa item quæ dicuntur, Officia, eadem lingua, ad Deum, ac Beatissimam Virginem orandam. Nam Chaldæa tantum lingua sic in sacris vtuntur, quemadmodum nostri

Sacer-

Digitized by Google

Sacerdotes Latina: Ijque habentur inter eos docti, qui Chaldaicam linguam callent, licet alijs disciplinis exculti non sint, præter eos Alumnos Sedis Pōtificiæ, qui ex Vrbe eo missi sunt, quorum alter iam huius Patriarchæ coadiutor est creatus, & factus Episcopus, vti & alter alterius Episcopatus. Cōmunis porrò eorum lingua est Arabica. homines robusti, & magno animo, & qui non minimi momenti futuri sperantur ad rem Christianam bene gerendam.

Abusus autem potius quidam, quā errores in dogmatibus irrepsere apud Sacerdotes illos Montis Libani, qui vt efficacius, atque suauius amouerentur, rogauit Patriarcha, vt id mandato Summi Pontificis fieret. Hoc enim nomen summo apud eos est in honore, vt facile omnes essent obtemperaturi.

Et verò argentei calices à Pontifice maximo, & instrumenta ferrea ad conficiendas hostias, & vestes aliæ sacræ pro alijs Sacerdotibus missæ sunt, ac per eūdem P. Dandinum illatæ, quæ omnia gratissima fuerunt.

Commoratus est duobus mensibus in monasterio Patriarchæ ipse noster cum Socio Sacerdote; quo tempore cum Senex Patriarcha, qui iam professionem fidei, & obedientiam Summo Pontifici ediderat, diem obijsset, alter per Synodum, vt solēt, suffectus est, qui eandem fidei professionem, & obedientiam præstitit. Nostris autem officium quod poterant humanitatis exhibuere Patriarchæ, & monachi, licet hi viuant parcè, vixq; obsonijs vtantur alijs, præter Oryzam, iuscula, herbas, vinum autem bibant tantummodo festis; aquam profestis, humi edant: noctu verò & interdiu cum matutinas, & reliquas horas diebus festis recitant, confluunt populi. Sacerdotes castè, ac cœlibes viuunt, sed nullis studijs litterarum addicti, quod reliquum habent temporis id præstant culturæ in agris siue vt operas ad laborem hortentur, sitq; vnde & cibus percipi, & tributum persolui possint.

Hęc ferè sunt huius missionis excepta è colloquio à me habito cum P. Dandino, capita quæ occasionem præbent tum Summo Pontifici, tum Patri nostro Generali, vt Romæ in Seminario Maronitarum inprimis Alumni exercitijs nostris spiritualibus, & quidem integrum mensem, sic excolantur, vt simul instituantur ad eadem exercitia alijs Sacerdotibus & Episcopis Montis Libani danda. Nam hoc vno armorum genere latius Catholica res propagari, per Orientem poterit, nostrique, quod Summum Societati traditum est Diuinitus remedium ad vniēdas cum Deo animas; in rem summo animarum lucro pergent quoque cum Maronitis, vt faciunt, alacrius conferre. Id quod concedat Dominus Iesus, Amen. Porrò quæ ibidem ab eodem P. Dandino fuere constituta priusquam inde discederet, hæc fermè sunt.

Nullus saltem iunioris ætatis ad Sacerdotium admittebatur, qui vxorem non duxisset. Cum igitur à P. Dandino declaratum esset coniugium Sacerdotibus in aliquo Orientis tractu, licet vsurpatum, non fuisse tamen vmquam ab Ecclesia imperatum, statutū est, ne in posterum quisquam ad id cogatur, sed liberè, qui in cœlibatu viuere velint, sacris initientur.

Nulla concio de rebus ad spiritum attinentibus habebatur, sed solum quibusdam diebus festis, aliqua Homilia alta voce recitabatur. Decretum est, vt aliqui ex doctioribus decernantur, qui singulis diebus festis panem esurienti populo frangant; ad quod præstandum ij præcipuè sunt idonei, qui ex Vrbe Roma Alumni ad Montem Libanum iam redeunt. Quorum etiam munus erit Summam aliquam casuum scribere, quę varijs in locis à doctioribus Sacerdotibus alijs indoctioribus explicētur, vt hac ratione omnes in laicis instituendis, & expiandis vnanimes sint. Iamque vnum ex alumnis huic muneri assignauerant.

Cautum porrò fuit, ne quis alio Missali vtatur, quam ex ijs, qui missi sunt à Romano Pontifice, vel certe ex antiquis ij tantum in vsu essent, qui à Patriarcha erunt propria manu subscripti, & vni ex supradictis Alumnis demandatum fuit, vt eos diligenter inspiceret, atque expurgaret erroribus, quibus à Iacobitis fuerant aspersi.

Cautum item vt reliqui libri examinarentur, quiúe minus catholicæ veritati consoni viderentur, apud Patriarcham asseruarentur.

Cum alicubi pueri ad Eucharistiam admitterentur, cautum est ne posthac ante vsum rationis admittantur.

Nullus casus erat reseruatus. Aliqui igitur grauiores, tum Episcopis, tum ipsi etiam Patriarchæ reseruati, vt magis in officio quisque contineretur.

Religiosi Regulares, cum liberius viuerēt, de disciplina Ecclesiastica in Synodo actū est: Patriarcha pollicitus est, se curaturum, vt ea restitueretur.

Cete-

Digitized by Google

Ceterum Montis Libani fœminæ sunt verum honestatis exemplar, vestitus earũ modestus. si cui ignoto viro obuiam fiunt, vel alio fugiunt, vel certè faciem, quam solam detectam ostendere solent, omnino conteguñt. Dum Diuinis Officijs intersunt, prorsus à viris separatæ in Ecclesia manent, in ea videlicet parte, quæ est prope ingressum, vlterius procedentibus viris. absolutisq; Diuinis officijs ille primum è templo exeunt. Quare nõ prius viri è suo loco mouentur, quam ille omnes discesserint.

Cum P. Dandinus aliquando Sacrum fecisset, & eius discessum è tẽplo mulieres expectare voluissent, vt hominem à Pontifice Romano missum intuerentur, hoc illis à viris nequaquam permissum fuit.

At verò tam mulierum, quàm virorum modestia, & continentia ex hoc vno maximè coniectari potest, quòd in toto Monte Libano nulla muliercula reperitur, quæ turpi lucro operam nauet. neque tamen adulteria, aliaúe contra honestatem vitia audiuntur. Ex quo facile dignoscitur quàm facile sit iuuare in Domino nationem tam Romanæ Sedi deuotam, & incontaminatam, si ad illam operarij mittantur.

MARQVADVS de Vualdsassen, Eremitarum in Narisci in Germania ad Vandrebum amnem, Monachus, Ordinis Cistercienſis, scripsit Sermones triginta, quos vno in Tractatu complexus est. Librum item De Euangelica Doctrina. Alterum autem De vita Contemplatiua ad Eberhardum de Mosbach. Viuebat anno 1353. & vltra. Eisingrenius.

MARQVARDVS de Susannis, Vtinensis, scripsit De Cœlibatu Sacerdotum non obrogando. Is Tractatus extat inter alios Tractatus iuris nouissimè recusos. To. 14. f. 104. De Iudæis item, atque alijs infidelibus, eod. in To. fol. 27.

MARSILIVS Andreasius, Mantuanus, an. 1550. emisit Italicè scriptam Orationem veberem de amplitudine misericordiæ Dei. Quam quoniam Germani quidem Latinè redditam protulerunt apud suos in lucem, cauendum est, ne quid labis eidem versioni additum in animas simpliciorum irrepat. Quippe Diuinæ misericordiæ prædicationem hæretici tamquam ansam capiunt ad omnem Diuinam iustitiam, ad omnem satisfactionem, & ad omnium piè susceptorum operum, siue mortificationem, merita neganda.

MARSILIVS Ficinus, Florentinus, vir suæ ætate perdoctus, plura reliquit posteris: Quorum alia ad Philosophiam Platonicam, alia ad Christianam Theologiam, & pietatẽ pertinent. De Philosophicis eius siue scriptis, seu versionibus Platonis, & aliorum, egimus, quantum satis videri possit, in libro nostro De Philosophia vera; Deque Platonica, & Aristotelica. Qui liber in Bibliothecæ nostræ Sel. editione Romana 13. & in Veneta & Colo. 12. & adeo itẽ seorsum ab illa excusus fuit. Addidimus vero ibidẽ, quid de illius Operibus scitu, seu censura dignum scripsere Ludouicus Viues, Michael Medina Hispanus Theologus, Io. Baptista Crispus Opere suo, De Philosophis cautè legendis. De Theologicis verò hæc habemus ipsius Ficini.

Librum De Religione Christiana, & Fidei probitate ad Laurentium Medicem.
Commentarium in Epist. S. Pauli, & ascensus eius in tertium cœlum.
Sermonem de quinque Panibus.
Alterum De duobus Discipulis euntibus in Emmaus.
Alium ad illud D. Pauli. *Si consurrexistis cum Christo.*
Alium De Passione Domini.
De laboribus, & ærumnis Diui Pauli.
De Stella Magorum
De Cantico Simeonis, ac vera fidelium pace.
De creatione rerum.
De Diuino furore.
Dialogum inter Deum, & hominem. Vide in eius Epistolis.
De felicitate. Orationem ad Deum.
Dialogum inter Paulum, & animam. Et quòd ad Deum non ascendatur sine Deo.
Exhortationem contra Barbaros.
Disputationem contra iudicia Astrologorum.
De Vita libros tres ad Laurentium Medicem: Quorum primus est De studiosorum sanitate tuenda. Secundus, De vita producenda. Tertius, De vita cœlitus comparanda.
Apologiam, in qua de Medicina, Astrologia, vita Mundi, & de Magis Christum salutantibus agitur.
Quòd necessarium sit ad vitam serenitas, & tranquillitas animi.

Dispu-

Digitized by Google

Disputationem contra iudicia Astrologorum.
Institutionem Principis.
Orationem Gregis Christiani ad Pastorem Xystum.
Oraculum Alphonsi Regis ad Ferdinandum.
Orphicam Comparationem Solis ad Deum.
Philosophicam Principis Institutionem.
De Christianæ Legis Diuinitate.
Orationem De charitate habitam in Collegio Canonicorum.
De Adoratione Diuinæ virtutis.
Orationem ad Carolum Octauum Regem Gallorum.
De Prouidentia, Vaticinio, Remedijsque malorum.
D. Dionysij Areopagitæ versionem è Græca lingua in Latinam cum suis argumentis.
Athenagoræ Athenienſis De Resurrectione mortuorum similem versionem è Græco.

At præter hosce, ac duodecim libros Epistolarum, in quibus pleraque eorum, quæ huc attulimus, extant, alia se scripsisse testatur, quæ omnia num prodierint in lucem, nescio. nimirum:

Libros de Amore, de quibus sæpe ille in suis Epistolis, ac potissimum in libro tertio ad Laurentium Medicem.
Commentarium in Lucretium, quem edidit adhuc puer, de quo ille vndecimo libro Epistolarum ad Martinum Vranium.
De Prouidentia Dei, & humani arbitrij libertate contra Astrologos, De quo Opere in quarto earundem Epistolarum libro ad Franciscum Marescalcum Ferrarienſem.
De pia fide: de quo libro in tertio lib. Epist. ad Naldum Naldium.
De Diuina Gratia, de quo in eodem tertio libro ad Franciscum Marescalcum.

Latinos item è Græco fecerat Orphei, Homeri, & Procli hymnos, ac Theogoniã Hesiodi, sed vt ipse ijsdem in Epistolis scriptum reliquit, Vulcano hac versiones donauit; & quidem sapienter, ac Christianè. Vide librum nostrum De Poëtica, vbi de Hesiodo, & alijs egimus.

Porrò cum ea, quæ diximus supra, partim Basileæ, & Coloniæ, partim Venetijs, atque Florentiæ separatim edita fuissent; denique omnia simul, duobus Tomis comprehensa, Basileæ prodierunt.

Natus est (vt idem ipse ait in nono Epistolarum libro) anno 1433. Obijt ann. 1499. Cuius vitam lingua Etrusca, scripsit Dominicus Mellinus: prælegendam ei, qui liquidius eius scripta nosse, ac versare voluerit.

MARSILIVS de Ingen, quem alij Anglum, alij Germanum fuisse inquiunt, primus Heidelbergenſis Gymnasij fundator, tum cum vnius labij, hoc est catholica vniuersa esset Germania, scripsit libros quatuor Quæstiones Sententiarum. sed & scripserat De Dialectica, & plures in Aristotelis Opera Commentarios. Viuebat an. 1494.

MARSILIVS Patauinus, qui in Indice Romano prohibitus est, *Marsilius de Padua* dicitur. Quod hic monitum voluimus, ne quem fallat, qui non reperiens in eodem Indice, *Marsilium Patauinum*, putaret haud esse prohibitum.

MARTIALIS Aruernus, Gallus, in Senatu Parisiensi Procurator, pias ad Beatissimã Virginem Precationes, siue Laudes scripsit an. 1580. quas Gallicè inscripsit, *Louanges à la Vierge Marie*. Excusæ sunt Parisijs an. 1590. apud Ioannem à Prato.

MARTIALIS Episcopus Lemouicenſis, vnus è septuaginta duobus Discipulis, qui & Cephas dictus est, vtrum duas Epistolas scripserit vnam ad Burdigalenſes, alteram ad Tolosanos; numúe sit is ipse Cephas, cui Paulus in faciem restitit, vide primò Sixtum Senẽsem in secundo libro, in verbo Cephas; & in sexto in Annotationibus ca. 2. Epist. ad Galatas. Sanè verò, multis de caussis suspicatur quoque Cardinalis Bellarmin. Epistolam primam ad Burdegalenſes non fuisse Martialis illius, qui fuisse discipulus Christi dictus est. Tom. 1. Controuersiarum, lib. 1. de Christo c. 10. Vide Gregorium Turonenſem lib. 1. Franc. historiarum, c. 30. At qualescunque Epistolæ hæ sint, eæ nostra ætate, dum essemus in Gallia, repertæ sunt in Sacrario Basilicæ Sancti Petri in Vrbe Lemouica, vbi eatenus latuerant in arca saxea sub terra defossæ, quo ob nimiam antiquitatem vix poterant legi. Extat To. 3. Bibl. PP. edit. 2.

MARTIANVS Capella, Carthaginienſis, qui & *Martianus Mineus Fœlix Capella* libros nouẽ De nuptijs Philologiæ, & Mercurij scripsit, quos Vulcanius Brugenſis varijs lectionibus, & scholijs illustrauit. Quin & antea Io. Dubrauius suas ad eundem Annotationes. Viennæ Austriæ an. 1516. emiserat.

Digitized by Google

MARTIANVS Imperator. Vide in verbo, Marcianus.

MARTINVS Alneunik, Ordin. Minorum, scripsit Commentarios in libros quatuor Sententiarum Petri Lombardi. Librum item Disputationum, & Chronicon. Obijt anno 1336.

MARTINVS Alphonsus è Viualdo, Congreg. S. Saluatoris, scripsit Librum bipartitum, quem prænotauit *Candelabrum Aureum*, De casibus ad septem Ecclesiæ Sacramẽta pertinentibus; deque Censuris, & Irregularitatibus: qui aliquoties editus, demum an. 1602. Sanctæ Sedis Apostolicæ iussu recognitus cum ijs animaduersionibus legendus est, de quibus ex Romana Censura diximus in verbo, *Candelabrum Aureum*. Scripsit item alterum librum, quem inscripsit, *Baculus Pastoralis*, qui an. 1599. apud Georgium Varilcum fuit Venetijs excusus. & alium, cui titulus est, *Zelus Christi contra Iudæos*. quem Baretius ibidem edidit.

MARTINVS de Arles, siue Arelatensis, cognomento Andosilla, quẽ aliqui scribunt fuisse Canonicum Regularem, Archidiaconus Vallis de Ayber, in Pampilonensi Ecclesia, quæ primaria est in Regno Nauarræ, scripsit Tractatum de superstitionibus, & Lamijs, ac sacrilegijs. Qui Parisijs prolatus est in lucem an. 1517. extat item in Tom. 2. p. 2. fol. 402. Tractatuum Iuris, qui excusi sunt postremò Venetijs.

MARTINVS Azpilcueta, Nauarrus, Hispanus, Iuris Canonici scientissimus, idemque Theologus insignis, Canonicus autem Ord. Regularis Sancti Augustini, qui in primarijs Cathedris Conimbricæ, ac Tolosæ publicè Ius Canonicum diu professus est, Romæ ité plures annos ad Summorum Pontificum Congregationes De casibus conscientiæ adhibitus, vir Summæ sobrietatis, & pietatis, plurima scripsit, quæ tum Hispanicè, tum Latinè in lucem edita sæpè, denique in sex Tomos redacta, & nouis, qui non apparuerant, laboribus aucta distinctius item, & planius disposita emisit Venetijs Ioannes Guerilius, anno 1602. Ea verò, quæ huius asteriſci * signo notata sunt, nullo adhuc alio in Opere extitisse intellige.

Tomus Primus.

* Vita Auctoris scripta à Simone Magno Ramlotæo Belga.
Manuale, siue Summa Confessariorum.
De Vsuris.
* De Cambijs.
* De Simonia Mentali.
* De Furto notabili.
* De necessitate defendendi proximum ab iniuria.
* De Homicidio casuali.

Tomus Secundus.

De Silentio in Diuinis officijs.
Comment. in c. inter verba.
* Eiusdem sexta Conclusio persecta.
* De fama, & infamia.
De Regularibus Commentarij quatuor.
De Alienatione rerum Ecclesiasticarum.
De Spolijs Clericorum.
De Reditibus beneficiorum Ecclesiasticorum.
Propugnaculum Apologiæ libri de reditibus.
Cap. Humanæ aures.
* De incompatibilitate beneficiorum.
De finibus humanorum actuum.

Tomus Tertius.

De Pœnitentia in septem distinctiones.
De Indulgentijs, siue de Iubilæo.
* De Eleemosyna.
De datis & promissis pro iustitia, vel gratia obtinendis.
* De lege pœnali.

Tomus Quartus.

De Oratione, & Horis Canonicis.
Miscellanea de Oratione.
Commentaria de Rescriptis in c. si quãdo, & c. cum contingat.
Comment. in Rubr. de Iudicijs.
Relect. in cap. Nouit, de Iudicijs.
Relect. cap. Accepta, de rest. spoliat.
De Iudæis in c. ita quorundam.

Tomi Duo.

Consiliorum, seu Responsorum cum Auctario plurimorum Consiliorum. Eaque omnia rectè disposita sub Titulis Iuris Canonici, quibus congruebant.

Cete-

Digitized by Google

Cererum Manualis Doctoris Nauarri Compendium Petrus Alagona Theologus Societatis noſtræ, non ſemel & Romæ, & alibi emiſit: quod & poſtea fuit Italicè redditum, cũ item an. 1598 Compendium omnium eius Operum, quæ tunc extabant. Venetijs fuiſſet excuſum apud Robertum Meiettum. & apud Somaſchum an. 1605.

MARTINVS Becanus S.I. Th. aduerſus Caluiniſtarum Prædeſtinationem deſperatã. & an alius Caluiniſtarum, alius Catholicorum Deus, cum multis alijs Exercitationibus Theologicis Solidiſſimè contra hæreticos noſtri temporis conſcriptis diſputationem edidit Moguntiæ apud Albinum, ann. 1604. De Antichriſto reformato, diſputationem in qua tum alij cum Marpurgenſis quidam Caluiniſta refutatur: Cum appendice an Romana Eccleſia defecerit à fide, emiſit excuſa in Colon. apud Gualter. an. 1608.

MARTINVS Bialobrizkus Epiſcopus Camenecenſis in finibus Regni Poloniæ, ſiue Ruſſiæ, Orthodoxam Confeſſionem de vno Deo, quam Chriſtiani Catholici credunt, adorant, & inuocant, ex ſanctis litteris deſcriptam emiſit Coloniæ, an. 1579.

MARTINVS Bracharenſis Epiſcopus, concinnauit librum Capitulorum è diuerſis Concilijs collectorum.

MARTINVS Brionæus, deſcripſit, atque edidit totius Terræ Sanctę Vrbiumq; ipſius Geographiam, & quicquid in eis memoria dignum fuit, Pariſijs an. 1540.

MARTINVS Chromerus Polonum, qui primò à Secretis Sigiſmundi ſecundi Poloniæ Regis, eiuſq; Legatus ad pacem ſanciendam inter Suecos, Danos, atque Polonos; deinceps Epiſcopus Varmienſis; cum aliquot item annos coadiutor eiuſdem Epiſcopatus pro Staniſlao Hoſio S.R.E. Cardinali fuiſſet, Hiſtoriam Polonicarum rerum triginta libris, vberem, nitidam, veram conſcripſit. De qua nos aliquid attigimus in Apparatu noſtro ad omnes Hiſtorias. Librum item De Republica Polonica, ac de Poloniæ ſitu, Populis, moribus: & tres Sermones Synodicos. De cõiugio item ac Cœlibatu Sacerdotum. Librum De Sacramentis, at de Sacrificio Miſſæ, & exequijs mortuorum Germanicè. Opus quoque, quem prænotauit, *Monachus*, ſiue colloquiorum De Religione libros quatuor Dialogis diſtinctos. Quæ Coloniæ an. 1564. 1568. & ſequentibus edita fuerunt. Epiſtolam etiam ad Regem, & proceres, quæ Pariſijs apud Sebaſtianum Niuellium an. 1564. prodijt Viuebat ipſe adhuc an. 1582. Hellsbergæ, quæ in Pruſſia eſt Sedes Epiſcopatus Varmiẽſis, vbi eum non ſemel ſumma in ſenecta optimè de Eccleſia meritum, & expectantem (vt mihi dicebat) euocationem ſuam, allocuti ſumus.

MARTINVS de Clyue, Anglus, Monachus Cantuarienſis, ad Templum Saluatoris, ſcripſit librum Homiliarum.

MARTINVS Cordubenſis, Ord. D. Auguſtini, Theologus, qui in Gallia, Toloſæ, in Hiſpania Salmanticæ publicè, ac diu Theologiam conſeſſu frequenti docuit, recuſatoq; Pacenſi Epiſcopatu, plures ad pœnitentiam ſuis Concionibus, Deo aſpirante, conuertit, ſcripſit In tria prima Geneſeos capita. In omnes D. Pauli Epiſtolas. In Apocalypſim D. Ioannis. Hortum nobilium Virginum Iſabellæ Reginæ. De laude virginitatis ad puellas religioſas. Obijt Valliſoleti, in Aede Ord. fui ſepultus. Vixit an. 1470.

MARTINVS Corbenus, Toloſanus, Ordin. D. Auguſt. ſcripſit in Canonem Bibliorum. In Canticum Canticorum. In Epiſt. D. Pauli ad Romanos. Serm. ad Clerum, & populum. In lib. 4. Sentent. De Summa Trinit. librum. De Fide Catholica alterum. In Decretalem de celebratione Miſſarum, alium. Vixit ann. 1330. cum & alia ſcripſiſſet in Ariſtotelem.

MARTINVS Cruſius, Germanus hic ponitur, non vt legatur (prohibitus eſt enim in Romano Indice) ſed vt agnita eius fraude, atque imperitia, tanto magis declinetur, & caueatur. Sic enim & S. Hieronymus in Catalogo, & alij Patres in ſuis Scriptis eiuſmodi hominum meminerunt, quos deinceps expenderunt, ac refellerunt. Accedit, quòd Cruſius iſte, licet iuſtiſſimè ab Eccleſia proſcriptus ſit, fucum tamen pleriſque adhuc facit, qui eius librorum, quos *Turco Græciam*, inſcripſit, noua ſpecie allecti, dum putant ſe hiſtorias lecturos, hæreſes, & ſexcentas (ne dicam ſex mille) errorum quiſquilias colligunt, ac plerumq; incautè hauriunt. Quamobrem vt Germani ſimpliciores (& quidem apud hæreticos educati) ne ſeſe inde decipi amplius patiantur; & vero quoque ij, quibus à Sancta Apoſtolica Sede concederetur, vt ijdem ipſi libri, & alia Cruſij ſcripta, oppugnarentur, præneſcant, quæ in toto illo Opere venena latere poſſint; è paucis locis, quæ in eo obſeruata ſunt, charitate Chriſti, & veritate nos vrgente, ſubijcimus, ſic tamẽ vt prænonitos Lectores cupiamus, nolle nos derogatum Gennadio Scholario Patriarchæ Conſtantinopolitano, de quo idem Cruſius in eadem Turco Græcia cum illius laude loquens, etiam Libellũ ipſius Gennadij inſeruit, qui Mahometem, qui Conſtantinopolim ſuo Imperio ſubdidit,

de nostra Religione docuit. Ac tamen adhuc sciendum est, eos, qui ex Oriente librum illum ad Crusium miserunt, erasisse ex eodem libro quædam, in quibus de Spiritus Sancti Processione à Patre, & Filio disertè Gennadius scripserat, quippe librum alterum de eo argumento ab ipso habemus veritatem hanc liquido propugnante, ac per omnia planè cũ Latinis consentiente. Quin & vereor, alia fuisse ibidem inserta, certe minus pro soliditate Doctrinæ Catholicæ dicta, quæ egeant interpretatione. Videat autem Lector, quæ diximus in verbo, *Gennadius Scholarius*.

Ad Crusium vt redeamus, quæcumque ex Funcio, Chytræo, Mercatore, Hieronymo Vuolfiò, Melanchthone, & alijs huiusmodi promit, ij quoniã hæretici, & damnati sunt, (cum tamen illos ipse laudet) abijcienda sunt.

Lib. 1. pag. 4. Quæ scribit de Orientalibus, qui sæpe cum Ecclesia conciliati, sæpe ab ipsa defecerunt, cum caussas huius secessionis taceat, legendus est D. Antonius Florentinus in tertia suæ historiæ Parte. At ille, quòd solent hæretici peruertit caussas.

Pag. 24. legitur in Græco στάσεως δὲ γενομένης οὐκ ἤθελον συλλειτουργῆσαι αὐτῷ πλὴν ὑποφάσου τῶν ἔξω, καὶ ἀκόντες συνέλει τουργησαν αὐτῷ. Hæc verba interpres malè vertit. Nam quis nescit λειτουργίαν apud Græcos idem esse quod *Missam & Sacrificium*? Vnde συλλειτουργῆσαι, non est in sacris obeundis adesse, sed ei sacrificanti, & Missam, vt loquimur, faciẽti, publicè, vt moris est, inseruire, & simul cum eo sacrificare.

Pag. 27. ἐλθόντων δὲ ἐποίησεν ὁ πατριαρχὴς λειτουργίαν. *Rem Diuinam Patriarcha fecit*, cum vertere debuerit, *Missam, vel Sacrificium obtulit*.

Pag. 44. Breuiter Historiam Constantinopolitanam ad annum vsque 1578. attingens, plura, quibus Christiani ad pietatem possent moueri, omittit, dolosè autem alia interserit, vt Catholicæ Ecclesiæ obsit. At si quis vel Baronij Cardinalis Annales euoluerit, vel Epitomen Annalium eorundem à Io. Gabriele Bisciola nostro editam cum Crusij narratione contulerit, astum ipsius cum imperitia coniunctum statim cognoscet.

Pag. 46. *Non assentiuntur Latinis dicentibus Spiritum S. tum ex Patre tum ex Filio procedere*. Hæreticus non capit dogma fidei, quod est vnum ex primis. Latini enim non dicunt Spiritũ Sanctum, tum ex Patre, tum ex Filio procedere: nam hoc esset duo principia Spiritus Sãcti ponere, sed ex Patre, Filioque procedere, tamquam ex vno principio, c. fideli. de Summa Trinitate, in sexto.

Reprehendunt etiam, quod ἄζυμα adhibent εἰς θυσίαν noluit videlicet vafer hæreticus loqui Latinè, ne argueretur suorum dogma. Et quidẽ est discrepantia inter Græcos & nos. propter azyma, sed in sacrificio incruento conuenimus.

Ibidem. Inuidia Rom. Sedis hæreticus crepãs, nescio quam Annam asserit fuisse, quæ scripserit contra Hildebrandum, hoc est Gregorium Octauum Pont. Max. & asseruerit, Constantinopolitanum Patriarcham ius & potestatem in Ecclesiam vniuersam obtinere. Tu verò nota argumentum. *Constantinopolim translata est Sedes Imperij, ergo est Ecclesiæ Sedes primaria*. At quænam inconsequens est ista consequentia?

Pag. 48. Cum locutus esset de monachis montis Athos subdit eadem quæ Lutherani blaterant de sola fide iustificante, quæ sexcenties confutata sunt. At quibus Tridentina Synodus non sapit, quid sapiet?

Pag. 49. Multa habet magnæ inscitiæ suę argumenta. Cum enim agit de erroribus Nestorij ait *statuebat hic Christum* ψιλὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐ θεὸν σεσαρκωμένον quod non videtur verum. Nestorius enim duas in Christo personas posuit, sicut duas naturas.

Pag. 50. Cum egisset de septima Synodo Græcorum, in qua venerãdas esse sacras imagines constitutum est, subdidit. *Sed Francofordiana Synodus ex Italiæ, Galliæ, Germaniæ Antistibus congregata à Carolo Magno Græcorum acta de adoratione imaginum, quæ Hadrianus Papa approbauerat, rescidit, vt Illyr. cent. 8. c. 7 ex Phegin. & Auentino, scribunt*. Quæ quidem omnia falsa sunt. Videto in verbo, Francofordiensis Synodus in hoc Apparatu.

Pag. 55. & 57. & 62. & 66. Imperiorum & Vrbium *fatales interitus* temerè, nec Christianè vocat.

Subijcit deinde euersionis Imperij varias, & diuersas caussas, sed verum tacuit. Dissidium nempè religionis, & Spiritus Sanctus Processionem à Patre, & filio, quemadmodũ in tot tantisq; Concilijs traditum est, & quam ipsorum Patriarcha in Florentino Concilio moriens professus fuerat, inter alios planè demonstrat Bellarm. Card. lib. 4. de Christo, cap. vltimo.

Pag. 77. Pessimus interpres. ὅτι καὶ τινες ἀναξίως ἐτολμῶν ἱεράσθαι, καὶ λειτουργεῖν τῷ θεῷ sic vertit. *Quosdam se cum digni non essent, in Sacerdotij dignitate, & linguas celebrasse*. Quæ sanè aliter vertenda esse nemini primis Græcis litteris tincto. dubium est: *nempe nonnullos fuisse, qui se*

indigne

indignè sacris initiandos offerre non dubitabant, & Deo sacrificare seu ministrare, vel missam offerre, vel simile quippiam. Nam λειτουργεῖν τῷ θεῷ acceptum ex Luca. Act. 13. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ θεῷ. Vbi ecquis audiuit vmquam fuisse interpretatum *celebrantibus linguas.* quid quæso monstri est *linguas celebrare?*

Hæc verba: εἰ μὴ τῆς νενομισμένης τετύχηκεν ὁσίας, satis leuiter vertit, *si iustis exequijs caruit,* debuit enim vertere. *etsi vsitatam legibus, & moribus sanctificationem non est consecutus.* Nam sic indicat, quæ pro defunctorum expiatione in Ecclesia fiunt sacrificia, seu Missas.

Pag. 78. ἵνα δὴ μὴ ἄμισθος ὁ τρόπος τῆς τελευτῆς ἦν; *vt ne hic moriendi modus mihi præmio caruisset.* Clarius pro meritis bonorum operum sic vertere debuit: *Vt sanè non sine merito hic mortis mihi esse posset.*

Pag. 100. in illa verba: ἵνα δὴ μὴ ἄμισθος, quædam notat ex scripturis Græcè, ac primò affert illud Matth. 19. *Qui dimiserit, &c. centuplum accipiet, & vitam æternam:* sed deinceps subdit. *Verùntamen,* Luc. 17. *Cum feceritis omnia, &c.* & Eph. 2. *Gratia Dei salui facti sumus per fidem in Christum, & non ex nobis, Dei enim donum est.* His ergo merita bonorum operum tolli posse putat imperitissimè, cum vtrumque verissimum sit, & centuplum accepturos, & Gratia Dei saluos nos fieri per fidem in Christum.

Hæc igitur cum in primo libro Turco Græciæ habeantur, è paucis conijciant cordati viri quantænam extent in sex reliquis libris sordes, & obliquæ, siue interpretationes, seu versiones. Sed & vt suo gladio iuguletur Crusius, mirũ est, quot ad Catholicã religionem spectantia suo isti Operi intexuit, cum modo nutans, modo contrarium asserens è mustaceo lauream sibi quærat, ac venditare illud videatur.

Primus ego Aonias deduxi è vertice Musas,
Ascraumque cano Romana per oppida carmen.

Iusto enim iudicio Dei factum est, vt pag. 85. narrauerit egregiam Vrbis Chalcedonis victoriam à Barbaris obtentam à Deo per Beatiss. Virginis intercessionem, ac pag. 86. memorabilem classis demersionem, quæ templo Beatiss. Virginis in Blachernis proras obuerterat, vt illud depopularetur, atque vastaret, cuius templi destructionem eadem Dei para suo patrocinio per illam demersionem auertit. Atqui & pag. 88. alterius obsidionis Vrbis Constantinopolitanæ à Barbaris factæ meminit, in qua scribitur Populum in publica supplicatione circa publicos muros gestasse τὸ πανσεβαστὸν ξύλον τοῦ σταυροῦ κυρίου, *venerabile* (melius vertisset) *omni cultu dignum lignum Crucis, & sanctas imagines.* Addit plura in laudẽ D. Dionysij Areopagitæ, nec non pro traditionibus, quibus suorum dogmata sese tueri iactat, carpens interim Lutheranos suos, qui ad amussim scripti Verbi Dei, omnia vèlint exigere. Quin & inserit Græcam formam quandam absolutionis confitenti peccata à Patriarcha Antiocheno Michaele traditam, non prorsus dissimilem nostræ fidei, nisi quòd ad extremum ipsius, cum Michael dixisset. *Ex horum omnium vinculis liberum esse pronunciamus, & absolutum omnipotenti virtute, & gratia Spiritus Sancti Diuini, & adorandi,* subdit hæc, (quæ quidem omnino subdenda non erant) *Quæcumque aut per oblitionem, aut per pudorem non est confessus, & illa ei remittat misericors Deus, qui sit benedictus in secula seculorum. Amen.* omissa enim per pudorem non remittuntur, neque adeò reliqua, cum integra non sit confessio eius, qui reticet ea, quæ recordatur. At pag. 132. meminit festorum dierum totius anni, quæ præter Dominicam diem Christo Domino, & Matri eius semper Virgini sunt consecrata. p. 134. agnoscit Græcos Missam facere: iam enim ibi incipit sapere, cum vertat, *Liturgiam facit.*

Pag. 135. dum mulierem ex Inferorum cruciatibus liberatam in Paradisum veniisse asseritur, Purgatorium astruitur. In inferiore enim Inferno nulla est redemptio.

Pag. 153. ponitur peregrinatio Patriarchæ Constantinopolitani ad adorandum Christi sepulchrum, cumque Pag. 157. Patriarchæ laudetur factum, non vidit Crusius interpres in eodem facto Beatiss. Virginis fuisse intercessione adhibitam, & sacræ ipsius imaginis veneration em.

Pag. 163. cum autem De Litanijs, & Orationibus, tum ad Christum Dominum, tum ad Beatissimam Virginem agatur, quam etiam spem, & anchoram piorum, verorumque Christianorum Auctor vocat, non dissentit Interpres, sed quòd ibidem εὐχαριστίας vertit *gratiarum actiones, Sacrificium Eucharistiæ* vertere debuisset.

Sed & p. 188. Cum numeret Ordines præsertim sacros apud Græcos, qui ferè sunt ijdẽ cum nostris; dicat item *Sacerdos consecrare,* hoc est, *Missas celebrare;* nam & p. 197. dicit Patriarcham, modo in hac, modo in alia Ecclesia Missas, seu Liturgias celebrare. cumque pag. 195. & 196. numeret septem horas canonicas, & alia vsitata à Græcis, num Crusio isti erũt Lutherani, vt alibi eos suæ sectæ adhærere mentitur?

Iam verò reliqua, quæ [illegible] ita blasphemijs, & erroribus referta sunt, vt sanctæ sedis Apostolicæ optimè fecerit abolendum omnino esse hoc Opus, quod non nisi igne queat expurgari.

MARTINVS Delrius, natus Antuerpiæ in Belgio parentibus Hispanis, Genitore Cantabro, Matre Celtibera, Theologus Societatis Iesu, fœcundo vir ingenio, plura scripsit, luctatus etiam felici satis cum inferis impauidè. Libros enim Disquisitionum Magicarū, cum bis è prelo Louaniensi, & Leodiensi an. 1599. emisisset in lucem, earum vltima editio prodijt Moguntiæ an. 1603. apud Ioannem Albinum, secundis curis longè auctior, additionibus multis passim insertis, correctior quoque mendis sublatis; Quoniam verò alij nonnulli Typographi, vel Ioannes Philippus Spiessius, vel Ioannes Theobaldus Schonuuetterus dicebantur recusionem istorum Operum moliri, propterea idem Delrius litteris datis ad Ioannem Albinum denunciauit, & attestatus est se illorum editiones, siue quorumcunque ab ipso aliorum non habere pro suis germanis. Quin si aliquod priuilegium finxerint, id obreptitium, & subreptitium, vel etiam Corneliæ legi subiectum fore.

Continentur autem libris singulis sequentibus.

Lib. I. De Magia generatim, & de Naturali, Artificiali, & Præstigiatrice.
Lib. II. De Magia Dæmoniaca & eius efficacitate.
Lib. III. De Maleficio, & vana obseruatione.
Lib. IV. De Prophetia, Diuinatione, & Coniectatione.
Lib. V. De Iudicis Officio, & ordine iudiciario in hoc crimine.
Lib. VI. De Officio Confessarij, ac remedijs licitis, & illicitis.

Scripsit item Quadruplicem Commentarium in Salomonis Canticum Canticorum, Opus varium, eruditum, ac spissum. At in mysticis, quod mihi ille met per litteras significauit, exhibet penè integros Commentarios Gulielmi Petit (seu Parui) hactenus numquam editos, videtur autem certo deprehendisse esse historicum illum Anglicum, qui vulgo Neoburgensis. Addidit selectiora ex Honorij Augustodunensis quadruplici Expositione, & ex eiusdem Sigillo Mariæ, quibus vsus est manuscriptis (nescio an vmquam editis; non puto) Louanij, vbi alij multi bonæ notæ, Scriptores In nostri illius Collegij, & aliorum religiosorum Bibliothecis latent. Porrò Commentarius iste, Ingolstadij editus est an. 1604. item Parisijs eodem anno apud Petrum Cheualerium.

Emiserat autem antea Scholia in Claudium Claudianum, & in Iulium Solinum.

In iure autem Ciuili Notas perpetuas in omnis Iuris Partes, & Repetitionem l. transigere. Cod. de transact. Multiplicem item Commentarium in l. contractus. ff. de reg. iuris. Quæ excusa fuerunt à Michaele Sonnio, Parisijs an. 1580.

Atqui etiam postea edidit integros Commentarios ad omnes Senecæ Tragedias. Tredecim quoque Panegyricos De laudibus sacratissimæ Virginis Mariæ, prænotatos *Florida Mariana* Antuerpiæ an. 1598. Anno autem 1600. ibidem apud Ioachimum Trognæsium, S. Orientij Episcopi Illiberitani Commonitorium primis typis excusum, emendatum, & Notulis illustratum. De quo vide in verbo, Orientius.

Quin etiam edidit Vindicias Areopagyticas, contra Iosephum Scaligerum. Ant. apud Ioan. Moretum an. 1607. Et verò cusum est ipsius opus Marianum tribus tomis distinctū an. 1608. apud Horatium Cardon. Lugduni. Commentarium literalem in Threnos Ieremiæ. ibid. an. 1608. Pharum sacræ Sapientiæ ibid.

MARTINVS Derpius Batauus, pro ingenio gentis (vt inquit Myræus) vir fuit comis, & perhumanus, præter insignem rerum Diuinarum cognitionem litteris cum Græcis, tū Latinis egregiè instructus. Quo etiam nomine, cum plerisque earundem cultoribus, magna illi amicitiæ necessitudo fuit. In Gymnasio Lilienſi, apud Louanienses eloquentiam primò docens, quædam lusit, vt illis temporibus, non illepida. In his, & Aululariā M. Accij Plauti suppleuit. Post Doctor Theologus elegantes aliquot sacris de rebus à se habitas Orationes euulgauit, inprimis Prælectionem Epistolarum D. Pauli, in qua de illius laudibus agens disserit de sacris litteris addiscendis, de eloquentia, deque Sacrorum codicum cum Græcis collatione, ac de linguarum peritia. Quin & Desiderium Erasmum Roterodamum, quamquam amicum, audaciæ, ac stolidæ temeritatis de conscripto, Luciani Satyrici imitatione, Moriæ seu stultitiæ. Encomio seuerè adnotauit, editaq; Epistola bene lōga imprudentem eius stultitiam, vt qui de posteritatis memoria, iudicioq; minime laboraret, acriter reprehendit, & ad retractandum quod peccauerat, si saperet, seriò cohortatus est. Obijt prid. Kal. Iunij an. quinto, & vicesimo supra millesimum, & quingentesimum, in Cartusiæ Louanienſis Porticu, vt testamenti tabulis iusserat, conditus.

MAR-

Digitized by Google

MARTINVS Dumiensis, Monasterij Sanctiss. Pont. (vt ait Isidorus in catal.) ex Orientis partibus nauigans in Galliam venit, ibiq; conuersis ab Ariana impietate ad fidem catholicam Sueuorum populis regulam fidei, & sanctæ religionis cõstituit, Ecclesias informauit, copiosaque præcepta piæ institutionis composuit. Cuius quidem ego ipse legi librum de differentijs quattuor virtutum, & aliud Volumen Epistolarum, quibus hortatur ad vitæ emendationem, & conuersationem fidei, orationis instantiam, eleemosynarum distributionem, &, super omnia, ad culturam virtutum omnium, ac pietatem. Floruit regnante Teudummiro Rege Sueuorum, temporibus illis, quibus Iustinianus in Republica, & Anatagildus Hispanus Imperium tenuere. Sic Isidorus. At pro *Teudummiro*. Sigibergen. m.s. Cod. habet *Theudimimiro*. Excus. Cod. legit *Tedimico*, Pro autem *Anatagildus*, hoc loco Sigeberg. m.s. Cod. habet *Atangildus*. Excus. *Athagildus*. In centuria scriptorum Belgij.

At verò Sigebertus de Viris illustribus cap. 119. sic de illo habet. Martinus Episcopus Gallicien sis scripsit librum de quattuor Virtutibus, ad Mitonem, aliàs *Mironem*, Regem Galliciæ; quem librum prætitulauit *Honestæ vitæ Formulam*. Quem item transtuliſſe per manum Paschasij Diaconi plurimas Interrogationes, & Responsiones Sanctorum Patrum AEgyptiorum in Dumiensi Cœnobio idem Sigebertus opinatur, eiusdem libri, cap. 118.

Quin & ipse Martinus, qui clarius dicendum est, *Episcopus Bracarensis*, cum esset Græcus, Canones octoginta quattuor, qui in Oriente ab antiquis Patribus constituti, & Græcè scripti non adeo rectè in Latinum versi fuerant, *simplicius*, vt ille ait, *& emendatius restauraſſe*, atque in meliorem ordinem digessit. Vide initio secundi Concilij Bracarensis, ipsius Epistolam ad Nitigesium (alij *Nitigium*) Episcopum, siue ad vniuersum Concilium Lucense. (Et quidem Lucensis Episcopus erat Metropolitanus) Porrò ijdem Canones extant ibidem. Quorum item meminit Gratianus cap. *Propter Ecclesiasticas, distinct. 18.* ipsum autem Martinum inter Collectores sacrorum Canonum Baronius Card. tertium in ordine numerat ad pridie nonas Aprilis. Vide Hispanorum Conciliorum Collectionem factam à Garsia Loaysa.

Cæterum extant eiusdem Disputatio, De ira, De Humilitate Christiana, De moribus, ac de quattuor Cardinalium virtutum Differentia, Quę & Formula honestę vitæ dicitur, In Tomo Quinto Bibl. SS. PP. vnà cum libro de Moribus: Quorum duo postremi libri, quoniam similitudine Styli, & crebris sententijs videntur ad Senecæ dictionem accedere, inter huius Opera circunferebantur, sed denique suo Auctori sunt restituti. Ad quos quæ Præfatio Gilberti Cognati præfixa est in Basileensi editione, ea, vt hominis hæretici, & in Romano Indice proscripti, delenda est.

Sanè extat in Toletano decimo Concilio perhonorifica Martini mentio, vbi & Sãctus & Sanctissimus Ecclesiæ Bracarensis Episcopus glorioſæ memoriæ appellatur, & Dumiense monasterium videtur ipse construxisse. Vide Collectionem Loaysæ.

Notat autem Arnoldus Vuion Bugianum erraſſe, qui Sueuos populos ignorans primò ad fidem conuersos à Martino putauerit, cum centum fermè post annos, quibus à Christiana, & Catholica Religione defecerant, ab Ariana secta fuerint reuocati ob sanctitatis vero opinionem Gallicia, & Lusitaniæ pars eum in numero Sanctorum habent festo die dicato ad 13. diem Kal. Aprilis, vide Ambrosium Morales lib. 11. c. 62. & Martyrologia. Vide Mag. sacri Palatij Tom. 1. sui Indicis pag. 205.

MARTINVS Duncanus, Kempensis, decurso apud Grudios Philosophiæ, ac Theologiæ stadio Gnormarianæ apud Batauos Ecclesiæ Præfectus, iam tum grassanti Anabaptistico furori, voce, & stylo murum pro domo Dei se ipsum obiecit. Is etiam Delphis splendidiori, at non minus graui curæ post à Rege admotus, ac demum Hagæ Comitis, Guilielmo Lindano in Decanatus dignitate suffectus, sępe eius loci Regium Senatum acriter monuit, vt nascenti tum seditioſę, ac turbulentæ Caluinianorum sectę occurrerent, atque in herba opprimerent. Scripsit Confutationem hæreseos Anabaptistarum, & veri Christiani baptismi, ac potissimum Pędobaptismatis Assertionem contra Memnonis Simonis virulentas (vt inquit Esingrenius) blasphemias. Miræus in centuria scriptorum Belgicorum.

MARTINVS Ebroicensis. Vide in verbo, Martinus Quadratus.

MARTINVS Eisingrenius Germanus, Præpositus Veteris Oetingæ in Bauaria, & Procancellarius, scripsit, atque edidit,

Concionem cur tam multi eo tempore ad Lutheri hęreses accederent. Qua item docet, quantopere aduersus tentationes hoc tempore sit pugnandum.

Alteram de reliquijs, & Inuocatione Sanctorum.

Aliã de Christi Domini merito, quod semper in vna catholica Ecclesia prædicatũ est,

Digitized by Google

Latinè redditam à Tilemanno Bredenbachio, è lingua Germanica. Additum eiusdem argumenti Carmen Houardi Gamerij. Coloniæ ann. 1567. cum Ingolstadij item ann. 1565. prodijsset.

Postillam Euangeliorum Dominicalium, & festiuorum totius anni, ex monumentis probatissimorum Patrum & SS. Ecclesiæ Doctorum in Aurea Cathena S. Thomæ Aquinatis iam olim collectam, editam ab ipso Martino Eisingrenio, Coloniæ ann. 1574.

Postillam Catholicam, hoc est Euangeliorum Dominicalium à Dominica prima Aduentus vsq; ad festum Paschatis, piam, plenam, solidam, & orthodoxam explicationem, cui lector Euangelicæ veritatis tuto fidere potest; ex catholicis nimirum Theologis huius seculi magno studio collectam, ita vt non immerito Cathena Catholicorum nostræ huius ætatis Theologorum, & Bibliotheca locuples dici possit. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium ann. 1576.

Tractatum de Ecclesia Catholica à nouatorum calumnijs per S. Scripturam & vnanimem SS. Patrum consensum vindicata, & subnexis aduersariarum obiectionum solidis confutationibus sic illustrata, vt quænam & vbi vera Ecclesia Christi, & è contrario Synagoga Satanæ sit, cuius liquidissimè apparere possit. Ingolstadij ann. 1576.

Confessionale, in quo vniuersa materia de confessione peccatorũ apud catholicos vsitata, per quæstiones explicatur, simulque pœnitentibus modus examinandi conscientiam & peccata sua cum Deo, tum Sacerdoti confitendi, commodus præscribitur. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium ann. 1577.

De Euthanasia, siue de firma spe, & fiducia in Dei misericordia, mortis tempore collocanda, Assertionem catholicam, qua Orthodoxorum Patrum, & Concilij Tridentini ea de re sententia apertissimè approbatur, Germanicè, sed à Tilmanno Bredenbachio Latinitate donatam, & euulgatam. Coloniæ apud Ludouicum Alectorium ann. 1577.

Scripsit quoque libellum De Sacello D. Virginis Octingę, & miraculis, reliquijs, peregrinationibus eius loci. Item quomodo Bauari ad Christianam fidem sint conuersi, vna cum Admonitione quonam modo in caussa Religionis sese gerere debeant. Ingolstadij ann. 1571. Germanicè.

Orationem, qua nomine Alberti Ducis Bauariæ cursus Philosophici, ac Pædagogij in Academia Ingolstadiensi instauratio, eiusdemque rationes, & caussæ proponuntur. Ingolstadij ann. 1571.

De Maiestate, & gloria Christi veri hominis & naturalis Filij Dei contra quosdam scurriliter de ipso loquentes. Ingolstadij ann. 1572. Germanicè.

De signo Crucis quòd piè se illo signent Christiani homines. Ibidem Germanicè.

Homilias octo. Quarum prima, De Gratia, & Amore Dei erga homines 2. An amor Dei etiam ad Gentes, quæ secundum legem naturæ vixerunt, extra Christi cognitionem, ita extendatur, vt si, modo voluissent, saluari potuissent. Item de earundem confessione ad fidem Christianam. 3. An absque diminutione meriti Christi doceri possit, Christianos bonis operibus salutem promereri posse, atque oportere 4. Vtrum omnes Beati in cœlis æquales, aut inæquales sint futuri. Ingolstadij, Germanicè, apud Dauidem Sartorium ann. 1578. Cæterum, cum alia quædam scripserit, eorum hic non meminimus, sciêtes Tractatum eius Apologeticum De certitudine Gratiæ pro Canone 12. Sess. 6. Concilij Tridentini in Romano Indice fuisse prohibitum.

MARTINVS Fanensis, siue *de Fano*, De Brachio seculari implorando per Iudices Ecclesiasticos extat in Tom. 2. Tractatuum iuris, pag. secunda, fol. 409. in postrema Veneta Editione.

MARTINVS Fornarius Brundusinus Theologus Societatis Iesu, edidit accuratam Institutionem Confessariorum, ea continentem, quæ ad Praxim audiendi Cõfessiones pertinent. Romæ ann. 1601. Apud hæredes Aloysij Zãnetti, & sanè mole exiguus libellus hic, sed virtute magnus, percommodus est item pœnitentibus, atque adeò ipsis Diuini verbi concionatoribus, cum in eo rationes vitiorum eradicandorum breuiter, ac aptissimè tradantur. Recusa verò eadem Institutio eodem ann. Coloniæ apud Milium, & Ingolstadij apud Angermarium.

MARTINVS Funes, Hispanus, Theologus Societatis Iesu, Disputationem de vitijs, & peccatis in genere, edidit Græcij apud Georgium Vvidmanstadium ann. 1589.

Eiusdem item nomine prodierunt Speculi Moralis, & Practici tres Partes. Constantiæ in Germania ann. 1599. At ex methodica doctrina Martini Funes Hispani, desumptus est liber, & in capita certa, numerosque distinctus, qui prænotatus est, Speculum Morale,

Digitized by Google

& practicum, in quo medulla (vt habet inscriptio,) omnium Casuum Conscientiæ continetur pro Confessarijs, & pœnitentibus. Constantiæ in Germania. Ex officina Nicolai Kalt. ann. 1598.

MARTINVS Garatus (alijs Garratus) Laudensis I.C. scripsit De Cardinalibus. Extat inter Tractatus Iuris, in Tom. 13. pag. 2. postremæ Venetæ Editionis, fol. 59. Commentarios item ad Feuda in 1. ff. vet. De rei vendic. de bello, & duello, De dignitate, De crimine læsæ maiestatis, De milite, De primogenitura, De moneta, De priuilegio fisci, De priuilegio rescript. De Principibus, De Consiliarijs, & De Legatis Principum, & De Officialibus Dominorum, De Castellanis, Castris, De Cõfœderatis, De legitimatione spuriorum, De præscriptionib. Consilia, Quibus accessere Ioannis Francisci Catti in 28. priora Consilia, & in reliqua Francisci Mariæ Ploti, & Ioannis Baptistæ Ploti filij Additiones. Nouariæ apud Franciscum Sesallum ann. 1568.

MARTINVS Garsias, Canonicus Regularis in Ecclesia Cathedrali Cæsaraugustana, qui deinceps fuit Barchinonensis, edidit Volumen sacrarum Concionum.

MARTINVS Guerinus, Gallus, presbyter, fertur ab ipsa Beatiss. Virgine impetrasse modum Pacis sibi cœlitus reuelatum ann. 1500. sanè extare eam Reuelationẽ m.s. in Aede S. Gratiani Turonensis, in papyro Pergamena, in Libro, qui inscriptus est, Liber Mirabilis, narrant Scriptores, qui Bibliothecas emiserunt De Gallorum scriptoribus.

MARTINVS Italus Carmelita, De sanctis, & Doctoribus, Ord. Carmelitarum memoratur apud Palendorpium (alijs Paleonydorum) in Epistola Operis sui De Antiquitate, Ord. Carmelitarum.

MARTINVS Laudunensis, Vallis Sancti Petri Cartusianus, ob sanctitatem celebris, Hortatoriam Epistolam, siue libellum scripsit, quo Nouitium increpat cogitãtem pristinum Ordinem laxiorem repetere, è quo ad Cartusianos venerat. Extat inter Opuscula Dionysij Cartusiani impressa Coloniæ ann. 1534. opera Melchioris Noueliani.

MARTINVS Laterna, Drohobicensis, Roxolanus, Societatis Iesu, edidit Polonicè librum piarum precum & Meditationum, quem *Harpam*, hoc est Citharam spiritualem inscripsit. Cracouiæ cusus & recusus est. demersus autem bonus hic Sacerdos est ab hæreticis in mare Balthicum, transmittens è Suetia in Prussiam, cum multos annos iuuandis animabus, sexennio autem concionator Regis Stephani Batorei fuisset, magnæ vir pietatis, doctrinæ, & humilitatis.

MARTINVS Ledesmius, Hispanus, à Ioanne tertio Lusitaniæ Rege ad Conimbricensem Academiam vocatus, & ibidem Theologiæ per annos triginta Professor, Lecturas eruditas in D. Thomæ Summam, & Commẽtaria in quattuor libros Sententiarum edidit Conimbricæ. Eiusdem autem Tractatus quoque prodijt De Sacramento Matrimonij anno 1595. cum tamen ille ex hac vita decessisset ann. 1574.

MARTINVS Lipsius, Bruxellensis, in vetustum sub Beati Martini patrocinio Canonicorum Regularium D. Augustini Louaniense Cœnobium, velut in portum se recepit. Hic in Bibliothecam se abdens, *Hilarij, Augustini, Hieronymi*, aliorumque veterum Scriptorum Opera cum membranis comparando, eadem mirificè illustrauit, *Chromatij* etiam *Homilias, & Symmachi Vrbis Præfecti*, Epistolarum libros. II. luce donauit. ętate grauis Crucelensicij agri Leodiensis ad Huense Oppidum sacris Virginibus Cœnobiarcha datus, eximia morum innocentia complures annos præfuit; ibidemque cum veteribus amicis, ideſt libris assidue versatus, placidissima demum morte pius senex è vita decessit, ann. 1555. Hæc Myræus Centuria De Scriptoribus Belgicis. Porrò Suffridus Petrus in Præfatione ad sex Auctores, De viris Illustribus, quos ann. 1580. Coloniæ emisit, scribit eundem Lipsium Opera Hieronymi, & Ecclesiasticorum Doctorum eruditè fuisse commentatum. Quæ tamen adhuc ipse non vidi. Cæterum Martinus hic, patruus fuit viri eruditissimi Iusti Lipsij, de quo diximus suo loco.

MARTINVS Martinez, Cantapretensis, Hispanus, Theologus, scripsit libros decem Hypotyposeõ Theologicarum, siue Regularum ad Diuinas Scripturas intelligendas: quę omnia bipartitus est, ita vt octo prioribus libris locos aliquot cõmunes, reliquis autem duobus centum Regulas ex Patribus tradat. Ac sanè Opus hoc est eruditum, sed legendum illud, quod anno millesimo quingentesimo octogesimo secundo Salmanticæ excusum fuit, aut ex ea editione, quæ quidem fuit expurgata, ad alias editiones deriuatum. Cum autem idem Martinus priore libro causas attulisset, cur Diuinæ Scripturæ sint obscuræ; deque parabolis egisset, ac quibus linguis, & qua ætate vetus Testamentum versum in alias linguas fuisset, accessit tertio libro ad tractationem de multiplici Dei Aduẽtu, de Antichristo, deque duplici Christi Redemptoris nostri generatione, temporali, & æterna.

Digitized by Google

æterna. At quarto libro de Prophetis, tam bonis quàm malis, ac generatim de prophetia, deque titulis Prophetarum, & Psalmorum: cum quinto libro complura scitu digna prosequatur de ordine narrationis Scripturæ, de mutationibus personarum, & temporũ, cum præteritum pro futuro, & futurum pro præterito in ipsa ponuntur: de varijs significationibus imperatiui modi, & multiplici eius forma, de imprecationibus Propheticis, de vsu interrogationum, & dubitationum, repetitionum item, rum verborum, tum etiam sententiarum, quas crebro admittunt Scripturæ. Sexto autem libro de citationibus noui Testamenti, ex veteri desumptis, quæve depromptæ sunt in vtroque è Gentilium libris. De pronominibus, ac illorum emphasi, de signis vniuersalibus, & horum vsu multiplici, de Numeralibus nominibus vniuersè, ac de numeris nominum. Quid item in populo Dei censendo, atque enumerando præscriptum sit à Domino, vt obseruetur. Quid etiam mysticè, & iuxta litteram in Scripturis significent aliquot numerorum species. Libro autem septimo differit de sensibus Scripturarum, ac de nominibus, quæ in bonam, aut malam, aut in vtramque partem accipiuntur.

Addit verò quænam ex animantibus ducantur similitudines, quibus designentur humanæ virtutes, ac vitia, mox de comparationibus, quas Scriptura admittit. Deniq; octauo libro obseruationes Paulo Apostolo peculiares inferẽs, agit de præceptis, & consilijs, quodque Deus homines pollicitationibus, aut terroribus, & minis ad præceptorum alliciat obseruationem: deinde de permissionibus, de traditionibus Ecclesiasticis, tam scriptis, quàm haud scriptis, & harum vtilitate ad interpretandas Scripturas, deque alijs obseruationibus, & consuetudinibus Scripturarum, de articulo, & eius emphasi, & interiectionibus, de aduerbijs, & illorum vsibus in scripturis. De coniunctione, varijsque eius significationibus. De vario vsu præpositionum. His autem omnibus libris quæstiones sexagintaquinque fusè explicat.

MARTINVS Pannonienſis. Vide in verbo, Martinus Sabariæ natus.

MARTINVS Papa huius nominis Primus, Patria Tudertinus, in Pontificia Ditione coegit Synodum Lateranensem ann. 649. summa perpessus pro caussa fidei, abductus captiuus Constantinopolim, expositus opprobrijs omnibus, Cherſonam fuit relegatus, vbi inopia, & ęrumnis confectus verè martyr obijt. Extant eius Epistolæ Encyclicę vnà cum Synodalibus Actis Concilij Lateranensis, & ad alios per orbem. In Epistola verò duodecima, vt specimen eius doctrinæ hic appareat, agens de Pauli Episcopi Thessalonicensis erratis, inter alia conqueritur de eo, quòd pium sermonem irritũ facere in illis ausus est, impium verò dogma confirmare, cum sequentia verba sustulerit. *Quod per naturam voluntas, & operatio salutis nostræ sit in Domino nostro Iesu Christo secundum vtramq; earum, ex quibus, & in quibus est, naturarum.* In quo propter sublatas eiusmodi pias (ait) sine voluntate, ac sine operatione, quinimmo sine substantia, ac sine existẽtia in vtraque natura eum esse astruxisti: quod enim est expers omnis substantialis voluntatis, atq; operationis, destituitur etiam ab omni substantiali existentia. Qui præterea (subdit) sustuleris in præfato tuo secundo Synodali & hoc. *Omnia anathematizare quæcumq; anathematizamus*, scripsit autem hanc Epistolam ann. 652. exul Cherſonæ, nullo videlicet tempore prætermittens curam Ecclesiæ ann. 652. cum post biennium ibidem mortuus est. Vide Baronij Card. Tomum octauum Annalium.

MARTINVS Peresius, alijs *Ayala*, Episcopus Guadixensis, Hispanus, scripsit De Diuinis, Apostolicis, atque Ecclesiasticis traditionibus. Viuebat anno 1550. Venetijs ad Signum Spei, anno 1551. cum antea Parisijs apud Audoenum anno 1549. & Coloniæ prodijsset.

MARTINVS Pistor, edidit Prosopopæiam aduersus tres Fidei hostes Melãchthonem, Caluinum, & alium prænotatum, *Concionator Antithesium Christi, & Romani Pontificis.* Quo in libro meminit suorum in Diui Matthæi Euangelium Commentariorum. Parisijs apud Ioan. Andream ann. 1552. Edidit item Symmachiam aduersus Epitheses hostium fidei, cui duo addidit Colloquia aduersus oppressores ceremoniarum Diuini cultus. Ibi. apud Gulielmum Cauelat. ann. 1556.

MARTINVS Polonus, Patria (vt habet Eisingrenius) Cartulanus, Monachus, Ordinis Cistertiensis, quem nonnulli Dominicanum faciunt, alij etiam Scotum fuisse affirmant, Pœnitentiarius Papæ, & Archiepiscopus Cosentinus, inter alia scripsit historiam, siue Chronicon breue à Mundo condito ad sua tempora, quod Martiniana Chronica, à quibusdam vocatur. Antuerpiæ apud Plantinum, cum annotationibus Suffridi Petri, anno 1574. Vixit autem ann. 1250. & Historiæ suæ plures admiscuit fabulas, ac si historiæ probatissimæ fuissent; videtur (ait Cardinalis Bellarminus) vir simplicissimus fuisse:

Isai-

Is autem inter alias fabulas attigit commentum illud de Ioanne Papa fœmina; quod egregiè cum alij, tum Onuphrius Pannuuinius in additione ad Platinam, & idem ipse Cardinalis Bellarminus Tom. 1. Controuers. 3. libr. 3. de Romano Pontifice, cap. vigesimo-quarto, confutant. Vide in verbo, Sigebertus Gemblacensis monachus, & in verbo, Ioannes Papa.

MARTINVS Presbyter extabat Viennæ Austriæ apud Vvolfgangum Lazium : nimirum Chronicon eius vniuersale Pontificum Romanorum, & Cæsarum ad Innocentium Pont. Max. quod desinit in Othonibus.

MARTINVS Quadratus, Ebroicensis, Normannus, Ordin. Minorum, & Parisiensis Theologus, scripsit in Ioelem, & in Amos, Prophetas minores. cum verò Galliæ consuetudo ferat, vt singulis diebus Aduentus Concionatores concionentur non minus quàm tempore Quadragesimæ, ijs diebus ita Prophetam Malachiam exposuit, vt reliquis concionatoribus non mediocri vsui esse queat. Parisijs autem hæc Niuellius, ann. 1576. Sonnius autem ann. 1587. excuderunt.

MARTINVS Raymundus extabat in Bibliotheca Francisci Vatabli. Nempè liber prænotatus *Pugio*, quo perfidos, & Iudæos iugulat: ex quo Petrum Galatinum plura desumpsisse, qui eum legerint, animaduertent.

MARTINNS Ranaut (dubito ne scribendum sit *Renaut*, siue *Reinaldus* Latinè) inscripsit Tractatus suos, *Flosculi Beneficiales*. De modo vacandi Beneficiorum. De modo exequendi Gratias Expectatiuas. De modo acceptandi Beneficia. Sic enim ipse loquitur.

MARTINVS Rythonius, Præses Synodi Prouincialis Mechlinienſis, loco Antonij Perrenoti Card. Archiepisc. edidit eiusdem Synodi Decreta, & Statuta. Antuerpiæ apud Plantinum, ann. 1571.

MARTINVS Sabariæ natus, in Pannonia, primò miles, qui chlamydis partem pauperi, hoc est Christo, dedit, deinde omnibus virtutibus excultus, ac deinceps Turonensis Episcopus, & quidem Vir Sanctissimus, breuem, & insignem, Fidei Professionem reliquit. Quæ incipit, *Clemens Trinitas est vna Deitas*. In eam verò extant Scholia Thomæ Beauxamis impressa Parisijs ann. 1571. vna cum Abdia Babylonico, scriptore apocrypho. Obijt ann. 402. Quemadmodum Baronius Cardinalis euincit. Tom. 5. Annal. Quidquid secus inueniatur in Gregorio Turonensi, quasi obierit ann. 412. Qui lapsus forte fuit Amanuensium.

Porrò Sancti Martini Vitam mandauit scriptis Sulpitius Seuerus: qui item de illius animæ ascensu ad Cœlum certior per visum factus, Epistolam ad Aurelium Diaconum, & alteram De obitu, ac funere ad Bassulam Socrum scripsit. Quamquam verò deinceps tres quoque libros Dialogorum idem Seuerus de Gestis S. Martini, deque Aegypti monachis scripsit, eo tamen plausu, quo vita eius ab eodem conscripta, excepti non fuerunt. Plura enim habet digna censore. Quamobrem Gelasius Pontifex Maximus, eosdem Seueri dialogos sub nomine Posthumiani, & Calli editos, reiecit inter libros apocryphos. S. item Paulinus Episcopus Nolanus, Gesta Sancti Martini quinque libris carmine cecinit, quibus sextum adiecit Librum De miraculis ab eo post obitum editis. Quod testatur Gregorius Turonensis. At non fuisse hunc Paulinum illum Nolanum seniorem probat Baron. Card. Tom. 5. Annalium.

Porrò Martinus non fuit (vt quidam sunt opinati) monachus Ord. D. Benedicti, cum longè ante hunc ipsum vixisse constet. Extat verò Professio fidei facta à B. Martino Archiepiscopo Turonensi Tom. 4. Bibl. PP. edit. 2.

MARTINVS Sculthorpius, Patria Nordouolgus, Anglus, Carmelita, scripsit Latinas Conciones sacras. Determinationes autem altero libro. Vixit ann. 1430.

MARTINVS Siscouius, Canonicus Cracouiensis, vberem edidit Orationem, quam inscripsit, *Pro Religiosissimis Societatis Iesu Patribus, contra ficti Equitis Poloni Actionem primam, Oratio*, Cracouiæ ann. 1591.

MARTINVS Seguierius, Gallus, Academiæ Parisiensis Priuilegiorum à Summis Pontificibus concessorum Conseruator, scripsit Tractatum de Summa Dei Potestate, hoc est Omnipotentia, Sapientia, & Misericordia, siue Bonitate. Boni Pastoris Suspiria. Regis Orationes. Alias item, hoc est Pœnitentialem, Matutinam, Vespertinam. Expositionem quorundam Hymnorum. Parisijs apud Fridericum Morellum, ann. 1578.

MARTINVS Smigelecius, Leopolienſis, (quæ Ciuitas est Metropolis Russiæ, siue Roxolaniæ in Regno Poloniæ) Theologus Societatis Iesu, scripsit insignem Librum ad-

uersus

uersus Faustum (rectius Infaustum) Socinum, De Diuinitate Filij Dei; idque Polonicè. Alia item minora Opuscula partim Latinè, partim Polonicè quale item quod prænotatur, *De vsuris*. Quæ omnia Vilnæ in Lituania prodierunt in lucem.

MARTINVS Tournhont, Belga, Ordinis Minorum, Professor Louanienſis, exposuit ann. 1535. Esaiam. ea verò expositio extabat in Bibliotheca eiusdem Ordinis Antuerpiæ. Scripsit item Expositionem Itinerarij mentis in Deum, Diui Bonauenturæ, per Sermones distributam. Sermones quoque De Tempore, ac De Sanctis vno Tom. Commentarios in lib. 4. Sent. Quæ Louanij asseruantur in Bibl. sui Ord.

MARTINVS Turonensis Episcopus. Vide hic supra in verbo, Martinus Sabariæ natus.

MARTINVS Vialdus, Hispanus, Canonicus Regularis Congregationis S. Saluatoris. Vide in verbo, Candelabrum Aureum.

MARTYRES, & Martyrologia selectiora nosse summi momẽti est. Propterea de ijs in Tom. 1. Bibliothecæ nostræ Selectæ, editionis Venetæ, & Colon. quæ prodijt ann. 1607. apud Ioannem Gymnicum, egimus, potissimum c. 20. Quænam in legendis martyrum, & aliquorum Sanctorum Gestis sint obseruanda, c. 21. Cur simplicibus imposuit Satanas falsam aliquorum veneratione̅m, cap. 22. De Historiæ Sanctorum vtilitate, cap. 23. De Martyrum Gestis, vnde sint sumpta, capit. 24. Quænam martyrologia sint absolutiora. Eò igitur rogamus Lectorem, vt se conferat. Cum autem præter antiquissimos, qui Ecclesiasticam Historiam, scribentes, aut post Symeonem Metaphrasten, qui Menologia Græcorum collegit, fuerint apud Latinos Beda, Vsuardus Monachus, Ado Treuerensis Episcopus, Franciscus Maurolycus Abbas Messanensis, Petrus Galesinius, & alij, qui quidem in hoc verè sancto negocio laborarunt, iam Notæ Baronij Cardinalis ad Romanum Martyrologium primas ferunt, qui & illos legit, & tot, & tantos Annalium Tomos colligens certius de tota re scribere potuit. Quamobrem & ad eosdem Annales hortatus est, vt confugiant, qui aliquid in Notis ad Martyrologia reperiret, quod cum Annalibus nõ cohæreret, quippe quorum posterior labor debuit esse, vt fuit, absolutior. Ac propterea sciendum, ab eodem Baronio Card. in Appendice ad 10. Tomum admonitos fuisse Lectores, ne putarent ab se fuisse recognitas easdem ad Romanum Martyrologium Notas, quas Typographi quidam in fronte earum recognitas esse emptoribus, lucri gratia (vt idem habet Baron. Cardin.) obtruserunt. Vide autem in verbo vniuscuiusque Scriptoris Martyrologiorum suo loco in hoc Apparatu.

Cæterum Apollonius Painus Theologus Ordinis Seruorum, significauit mihi per litteras, à Patre quodam sui Ordinis, quem Mathematicum nominat, adornari quadruplex Martyrologium, Solare, Annuum, Diurnum, Mysticum, eiusdem quidem argumenti, cuius est Baronij Card. Martyrologium. At quod vbertate, & varietate futurum sit vtile, atque iucundum.

Porro Martyrologium iussu Basilij Imp. conscriptum, idque in folio manu exaratum extabat apud Vincentium Pinellum V. C.

MASSALIANI hæretici fuerunt in caussa, cur celebris Episcoporum conuentus, & Concilium aduersus eos haberetur (locus, vbi id celebratũ fuerit, ignoratur) contigit autem illud ann. Domini 427. quarto autem Cœlestini Papæ. sancitum est, vt Massaliani quantamcumque pœnitentium speciem præseferrent, amplius in Ecclesiam non reciperentur, quam iam sæpe eluserant. Interfuere inter alios Sisinnius Constantinopolitanus Episcopus, & Theodotus Episcopus Antiochenus, vt Photius inquit, vbi agit de Theodoto. Vnus tantum ex Actis huius Synodi canon supereſt, qui extat in ipsius Photij Bibliotheca, cum agit de ipso Theodoto, quem Canonem suorum Annalium Tomo quinto Baronius Card. inseruit.

MATERNVS Pistorius, Germannus ann. 1508. scripsit, atque Erphordiæ edidit narrationem Historicam de Vita, & Passione Conradi de Sommerde, nobilis pueri à Iudæis interfecti in Oppido Vissenscha, cui narrationi adtexta est Cõfirmatio litterarum Friderici Misnensis, Orientalis Marchionis, scriptarum ann. 1508.

MATRIMONIORVM Dispensatio. Vide in verbo, Constitutio Ecclesiæ.

MATRONAE Beatæ vita extat apud Symeonem Metaphrastem.

MATRONIANVS prouinciæ Hispaniæ, valde eruditus, & in metrico opere veteribus comparandus, cæsus est Treueris cum Priscilliano, Felicissimo, Iuliano, Euchrotia, ab eiusdem factionis auctoribus. Extant eius ingenij Opera diuersis metris edita. Sic in Catal. Hieronymus. At Cod. m. s. Martinienſis hunc vocat *Latronianum*, & in contextu pro *Euchrotia* legit, *Eutropio*. Honorius etiam *Latronianum* habet, vt & Gembl. & Sigebergen. qui etiam pro *Euchrotia* legit *Eutropio*. Obiit ann. 390.

Suffridus Petrus.

MATHIL-

MATHILDA, quæ magna Italiæ Comitissa dicta est, à quibusnam præter vetustiores, ac recentiorem Carolum Sigonium, qui de Regno Italiæ scripsit, fuerit paucos ante annos celebrata, vide in verbo, Benedictus Luchinus; & in verbo, Dominicus Guidi Mellinus. Eam sanè, ob cuius insignia erga Ecclesiam merita, debet habere etiam hic locum, fuisse ex familia Malespina Lucensi Sigifredus refert, cum ad eam ciuitatem antea eius maiores confugissent, ab Hungaris timentes, vnde duxerant genus. Porrò hæc in Templo Diui Benedicti, quod celebre cum insigni Monasterio extat in Tractu Mantuano, sepulta est. Fuit autem filia Bonifacij, qui fuit Thedaldi, qui fuit Atti secundi, qui fuit Atti primi, qui fuit Sigifredi nobilissimi Lucensis. Mathildæ item mater fuit Beatrix soror Henrici Secundi Imperatoris. In Mathildæ autem historia plerique errarunt propter eius nomen alijs quoque æquiuocum. Quarè Arnoldus Vuion historiam colligebat, è qua extaret veritas: idque tum è vita ipsius Mathildæ, quam scripsit Martinus, qui à secretis Mathildæ fuit, tum è Petro Donizone, qui eam rudi carmine exarauit, atque item ex alijs scriptis, Archiuis, Testamentis, Donationibus. Fuisse enim sex Mathildas (alij plures quam sex) magni nominis & opum scribit Benedictus Luchinus Mantuanus monachus, & Abbas Benedictinus De vera Origine, & Gestis Comitissę Mathildę c. 25. Quod Chronicon Italicè conscriptum prodijt MANTUÆ, ann. 1592. apud Franciscum Osannam. Vide autem in Verbo MECHTILDA siue MECHTILDIS: sed & deinceps Mathildas quatuor fuisse eodem tempore, ad declinandos errores historicos probè declarauit Cęs. Card. Baron. sub annum 1074. Gregor. autem VII. Pontif. MAX. 2. Tom. XI. Ann. pag. 449. Romanæ editionis.

MATISCONENSIS prima Synodus Guntheramno Francorum Rege in Gallia celebrata est ann. Dom. 582. quinto autem Pelagij Papæ Secundi. Canones viginti Sanciti, inquit Ado. Sed vndeuiginti tantum extât. Ad disciplinam autem Ecclesiasticam, ad mores, atque item ad petulantiam Iudæorum coercendam spectant. Vide 2. Tom. Concil. In quo, qui error irrepsit, quasi hæc Synodus duodecimo anno Regni Guntheramni habita esset, emendandus est, & ponendus decimooctauo. Baron. Card. 7. Tomo ad finem anni Domini 582.

MATISCONENSIS secunda Synodus, procurante Guntheramno celebrata, & generalis appellata, ad quam omnes METROPOLITANI Episcopi in Prouincijs Guntheramni positi conuenerunt, & cui præfuit Priscus Lugdunensis, idemq; nominatus Patriarcha, ann. Domin. 588. coacta est ad corruptos populi mores tollendos, & ad Episcoporum diligętiam excitandam, à Gregorio Turonensi lib. histor. Francorum 8. cap. 7. & 12. refertur, ex quo eiusdem Synodi quædam, præter illa, quæ extant in Actis, collegit, & suorum Annalium Tom. 7. Baron. Card. inseruit.

MATTHAEVS Anglus, MONACHUS Vuestmonasterienſis, vir doctus, & rerum Britannicarum studiosus indagator, scripsit ab exordio mundi vsque ad ann. Dom. 1307. præcipuè de rebus Britannicis.

MATTHAEVS qui & Leui, ex publicano Apostolus, Olympiade ducentesimaquarta, anno tertio (vt habet Eusebius) hoc est anno à Christo Domino nato, quadragesimo primo, octauo anno ab Ascensione Domini in Cælum, Euangelium suũ primus inter reliquos Euangelistas, Hebraico Sermone (vt ex Ireneo, Hieronymo, Epiphanio constat) scriptum reliquit: vnde factum est (sicut idem inquit Hieronymus) quòd vbicunq; Euangelista, siue nomine Saluatoris, siue suo, veteris Scripturæ testimonijs vtitur (siue, vt habet Codex Gemblacẽsis (abutitur) Nam & idem expressit Sophronius verbo, κατακεχρηται) non sequatur septuaginta translatorum auctoritatem, sed Hebraicam. Epiphanius certè loquens de Nazaræis: habent (inquit) Matthæi Euangelium perfectissimum Hebraicè: apud ipsos enim hoc clarè, quemadmodum ab initio scriptũ est, Hebraicis litteris adhuc seruatur. Et Hieronymus. In Euangelio, quo vtuntur Nazaræni, quod nuper in Græcum de Hebręo sermone transtulimus, quod vocatur à plerisque authenticum, homo iste, &c. Quin etiam testatur, ipsum Auctoris exemplar Hebraicum temporibus suis asseruatum fuisse in Bibliotheca Cæsariẽsi, quam Pamphylus MARTYR extruxerat, seq; eius describendi facultatem obtinuisse à Nazaræis, qui in Beroea, vrbe Syriæ, commorantes, consimili Hebræo volumine vtebantur.

Quoniam verò non eadem veterum est sententia de tempore, quo scriptum est hoc Euangelium; Irenæus enim putat, id factum, cum Petrus & Paulus Romæ Euangelizarent, & fundarent Ecclesiam; Nicephorus autem, quintodecimo post Christi ascensionem anno; Eusebius verò & Hieronymus aiunt, Bartholomęum profecturum ad Indos, Matthęi Euangelium descriptum secum detulisse; Theophylactus autẽ post octo annos ab assumpto in

Busebius in Chronico.

Irenęus, lib. 3. cap. 1.

Hiero. de scri pt. Eccl. & Cõmen. in Matthæ. cap. 12. Epiph. hær. 29.

Irenæ. lib. 3. cap. 1. Nicęph. hist. Eccl. li. 2. c. 41 Euseb. hist. lib. 5. c. 10.

Digitized by Google

pro in Cœlos Domino: ideo no solùm Cæsar Cardinalis Baronius primo Tomo suorum Annalium Ecclesiasticorum, conatur euincere, eo tempore esse scriptũ, quo testatur Eusebius, sed & ante illum Georgius Ederus suæ Bibliorũ Oeconomiæ libro tertio, & Driedo multo antea erudita pietate, hęc quę videntur inter sese pugnantia, ita conciliare nixi sunt. Sciendum est (aiunt) primum, Patres in his, quæ aut facti sunt, aut ex Sacris Scripturis demonstrari non possunt, aut si possunt, nondum seculis illorum, neque Scripturis Sacris, neque experimento, neq; auctoritate, vel ratione certa fuerunt elucidata, crebrò inter se discrepare, cum pace tamen Christiana, & fide Catholica, se inuicem neque iudicãtes, neque à sacra communione separantes, quemadmodum Diuus Cyprianus cum suis collegis quondam in Africa dissentiebat à cæteris &c. Deinde non esse cõtrarietatẽ vllam, si Matthæus dicatur scripsisse prius Euangeliũ suum in Iudæa, & postea Petro & Paulo prædicantibus Romæ, edidisse ipsum in lucem, & dedisse legendum omnibus. Donec maneret in Iudæa Matthæus, viuis vocibus prædicabat illis Euãgelium suum iam scriptũ, quod postea inde commigrans, omnibus legendũ tradidit. De hoc sic loquitur Eusebius: Matthæus primò Hebræis prædicauit Euangelium. verum cum putaret transire ad Gentes, patria lingua scriptum composuit, & ea, quæ prædicauerat, comprehendens, reliquit his ad memoriam, à quibus proficiscebatur, vt Gentibus prædicaret.

Hier. de script. Eccles. in Panten. c. 36. Theophyl. in Præfat. in Matthæum. Diredo de script. Eccles. lib. 1. c. 4.

Euseb. lib. 3. Eccles. hist. cap. 24.

Id operis verò aggressum esse Matthæum, tum Iudæis qui crediderant flagitantibus, tũ Apostolis iubentibus, sicut scribit Ioannes Chrysostomus, ita cur ei primò ab Apostolis hoc onus scribendi impositum fuerit, Epiphanius & alij his verbis exponunt. Hic itaque Matthęus Euangelium suscipere dignus indicatur; & iustissimũ hoc erat: oportebat enim à multis peccatis cõuersum, & à telonio digressum, in exemplum nobis futurorum saluari ab eo, qui ob salutem generis humani venit, ac dixit: *Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam*: & ex telonio educto, atque ab iniquitate conuerso salutis prædicationem exhiberi, quo ab ipso discerent homines aduentum benignitatis. Athanasius verò. Euangelium secundum Matthæum ab ipsa Hebraica dialecto conscriptum est, & editum Hierosolymis; & interpretante Iacobo fratre Domini secundum carnem, expositum est. Sed & Tertullianus: Matthæus (inquit) fidissimus Euangelij cõmentator, & comes Domini, non aliam ob caussam, quam vt nos originis Christi carnis compotes faceret, ita exorsus est: *Liber generationis, &c.* Idque eo consilio factum est, vt qui ad Hebræos scriberet, secundum carnem Christũ expectantes, eum iam veniisse, & ex Abraham stirpe, & semine Dauid exortum imprimis esse mõstraret. Porrò quòd primum omnium Matthæi Euang. esset editum, exscriptũ illud fuisse ab Apostolis, nõ tantum Bartholomæi, sed & Barnabæ suadent exempla; hic quidem quantumlibet vnà cum Paulo Apostolatũ accepi sset ad Gentes, secũ tamen tulisse Hebraicum Euangelium à Matthæo conscriptũ, & apud se semper habuisse, atque vna cum eo sepultum fuisse certissimum est: refosso enim Barnabæ corpore, anno quarto Zenonis Imperatoris, vnà cum eo, illique inhærens inuentum fuit Euangelium secundùm Matthęum, Hebraicè conscriptum. Ex hisce autem omnibus liquet, nec Syriacè, vt nonnullis, nec Græcè, vt Caluino placuit, à Matthæo Euangelium fuisse conscriptum: Nam præterquam quòd veteres secus (vti ostendimus) tradiderunt; & fragmenta, quæ ex eo affert Hieronymus, sunt purè Hebraica, Matthæus item sapiente consilio, non tantùm Iudæis qui nosse potuissent Græcè, & Syris, sed Orientalibus omnibus scribebat, quorum vel Vltimi Indi ea lingua vt docta, & Grammatica vtebantur, & ad hunc vsque diem vtuntur, Missam etiam Hebraicè canentes, vt ob eam caussam (vt inquit Genebrardus) videatur Bartholomęus Matthæi Euangelium secum in Indiam prę ceteris detulisse, cuius exemplar Pantenus Origenis coæuus eò proficiscens in Aegyptum intulerit. Denique vt inseruiret Aethiopibus, quibus se datum Apostolum scribat. Aethiopes autem Syriacè non nouerunt, minus Græcè, cum interim in puerilibus Gymnasijs, vti & hoc tempore, Hebraicè discerent, sicuti nos Latina, & Græca facimus. Sic enim Eunuchus sedens super currum, dicitur legisse Esaiam Prophetam.

Chrysost. homil. 1. in Matthæum. Epiphan. hæres. 51.

Athanas. in Synopsi.

Tertullianus de carne Christi c. 22.

Libr. 3. suæ Chronogr. Euseb. lib. 5. hist. c. 10.

Quamuis autem Ebionæi hæretici vterentur Euangelio Matthæi, Cerinthusq; & Carpocrates id ipsum descripserint (licut habet Epiphan.) sic tamẽ illud deprauarũt, ac detorsere, vt è genealogia Saluatoris à Matthęo cõtexta, humanitate dũtaxat hausta, negauerint Diuinitatẽ. Ac ideo docti aliqui, Bedæ, Euangeliũ Matthæi quo Nazaræi vtebantur, existimanti haud esse adnumerandũ inter apocrypha, fortasse quòd in Decreto Gelasij nulla de eo, sicut de cæteris, habetur mentio, non facile assentiuntur. Nam cũ Hieronymi testimonio, plerisq; locis, quos citat, nõnulla constet in eo circumferri pugnantia cum ijs, quæ reperiũtur in Matthæi Euãgelio, quo Ecclesia vtitur, periculo proximũ arbitrantur, eum in aliã, quàm in Apocryphorum classem referre, cum nõ nisi vna possit veritas esse.

Epiph. hæres. 30.

Sic Baronius in suis Annalibus.

Iam

Iam verò ab aliquibus Matthæus Euãgelista fingebatur esse auctor duorum librorum, quorum alter de ortu, siue stirpe Mariæ, alter de infantia Saluatoris inscribitur: qui Valẽtinianorum, & Gnosticorum commenta sunt. His libris inepti quidam auctoritatem asserere cupientes, præfationes addiderũt sub nomine Chromatij, & Heliodori Episcoporum ad Hieronymum, & Hieronymi ad ipsos confictas, quæ vtrumque Opus testarentur à Hieronymo in gratiam eorundem Episcoporũ, ex Hebraico Matthæi volumine translatum, & ab hæreticorum falsationibus expurgatum. Sed cum in his libris eædem nunc extent aniles fabulæ, quas Irenæus, & Epiphanius ex ijsdem libris refellunt, palàm appareret impostorum deceptio. Gelasius inter libros ab Ecclesia damnatos vtrunque abijcit.

Sixtus Senẽs. lib. 2. Bibliot. Sanctæ.

Irenæus li. 1. aduersus hæreses Valent. Epiphan. lib. 1. Panarij, Sectione 3. Gelasius 15. distinct.

Quinetiam, quæ antiquitus Ebionitæ, ac deinde Celsus Epicureus, & Porphyrius, & Faustus Augustini tempore obiecerunt, vt auctoritas huius Euãgelij sacrosancta eleuaretur, à Sixto Senẽsi septimo libro suæ Bibliothecæ tum ex ipsomet Augustino, tum ex aliis aptè refelluntur; cum reliqua, quæ ex Patribus videbantur aliqua egere declaratione persecutus sit sexto eiusdem Bibliothecæ libro, centum & viginti septem Adnotationibus, quæ instar Commentarij interdum esse possunt: In decima verò illarum, disertè ac doctè aduersus Genethliacos, seu quos vocant Iudiciarios Astrologos, agit.

Sed vt ipsius Matthæi Operis reliqua persequamur, Caussa inscriptionis, Argumẽtum, Partitio, siue œconomia, vitæ item & laborum ipsius scriptores, deinde Interpretum nomina, qui hoc Euangelium exposuere, afferenda sunt.

Et Caussam quidem Inscriptionis afferunt Chrysostomus, & Anselmus: ille à Matthęo dicens Euangelium vocatum esse librum generationis Christi, ab ipso omnium fonte, & capite bonorum Christo: Anselmus autẽ, quòd hic mos Hebræis fuit familiaris, vt libros suos à capite plerunque, id est primis eorum verbis inscriberetur. Sic primus liber Moysis ab exordio suo dictus est Genesis: quocum huius libri initium non nomine tantũ, sed re etiam ipsa conuenire videtur. Vt enim de generatione hominis primi, & totius Mundi creatione scribitur; ita hic de generatione secundi agitur hominis, ac de Mundi ipsius differitur restauratione.

Chrys. hom. 2. in Euang. Matthæi. Anselm. initio Com in Matthæum.

Argumentum autem hoc est. Matthæus ex Iudæa, sicut in ordine primus ponitur, ita Euangelium in Iudæa primus scripsit, cuius vocatio ad Dominum ex publicanis actibus fuit, duorum in generatione Christi principia præsumẽs; vnius, cuius prima circumcisio in carne; alterius, cuius secundum cor electio fuit. Ex vtrisq; enim Patribus Christus. Sicque quaterdenario numero triformiter posito, principium à credendi fide in electionis tempus porrigens, & ex electione vsque in transmigrationis diem dirigens, atque à transmigrationis die vsque in Christum definiens, decursam Aduentus Domini ostẽdit generationem; vt numero satisfaciens, & tempori, & se, quid esset, ostẽderet, & Dei in se opus monstrans, etiam in his, quorum genus posuit, Christi operãtis à principio testimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus, ordo, numerus, dispositio, vel ratio, quod fieri necessarium est, Deus Christus est, qui factus est ex muliere, factus sub lege, natus ex Virgine, passus in carne, omnia in Cruce fixit, vt triumphans ea in semetipso resurgens in corpore, & Patris nomen in Patribus Filio, & Filij nomen Patri restituens in Filijs, sine principio, sine fine; ostendens vnum se cum patre esse, quia vnus est. In quo Euangelio vtile est desiderantibus Deum sic prima, vel media, vel perfecta cognoscere, vt vocationem Apostoli, & opus Euangelij, & dilectionem Dei in carne nascentis per vniuersa legentes intelligant, atque id in eo, in quo apprehensi sunt, & apprehendere appetunt, recognoscant.

Partitio verò fuit ex vetustioribus Latinis; Hilario quidem in Canones triginta tres; Christiano autem Drutmaro in Canones sexaginta sex, ex recentioribus verò in viginti octo Capita: Ex Græcis autem Euthymio, vel Oecumenio in capita sexaginta octo, Ex Suida in titulos sexaginta octo, capita autem trecenta quinquaginta quinque, Ex Ammonio & Eusebio in totidem capita. At Auctor Operis imperfecti in Matthæum; Corpus (inquit) narrationis suæ disposuit hoc modo, vt persequatur; Primò Natiuitatem; Deinde Baptismum, Tertiò Tentationem, Quartò Doctrinam, Quintò Miracula, Sextò Passionem, Septimò Resurrectionem, & Ascensionem eius; Nõ solùm historiam de Christo exponere volens per hæc, verum etiam Euangelicæ vitæ statum docere. Quoniam nihil est, quòd ex parentibus nascimur, nisi per aquam, & Spiritum Sanctum renati fuerimus ex Deo. Post Baptismum autem necesse est contra Diabolum stare, quoniam ad hoc quisque vngitur, & reædificatur in baptismo, vt contra tyrannum suscipiat bellum. Post hęc quasi omni superata tentatione factus idoneus ad docendum, siquidem Sacerdos est, doceat, & Doctrinam suam bonæ vitæ (quasi miraculis) factis commendet: Si autem laicus est, ope-

ribus doceat idem. Deinde necesse est, exire nos de hoc stadio Mundi, & tunc restat, vt tentationum victoriam, resurrectionis merces sequatur, & gloria. Porrò Ederus, tertio libro suæ Oeconomiæ, à Tabula quartadecima vsque ad Trigesimam sextam, Euãgelium Matthæi varijs Notis partitum, omnia, vt solet, ordinatè oculis subijcit.

Orig. in Genesim. Euseb lib. histor. 3. c. 1. Socra. lib. 1. cap. 15. Dorotheus in Synopsi. Isid. de vita, & obitu SS. cap. 78. Lipp. Tom. 5. Surius To. 5. hac die. Petrus Diac. Casin. de viris Illust. monachi S. Benedicti c. 19. Niceph. libr. 2. c. 41. Hippolytus l. bello de 12. Apostolis. Venantius in carm. de gau. vitæ æter. & lib. 7. ad Godeg. Ducem. Clemẽs Alexan. lib. 2. Pedagogi, c. 1. Theod. lib. 1. Collecta. Niceph. lib. 16. c. 37. Alexan. Monach' in vita S. Barnabæ.

Vitæ, & Laborum ipsius Scriptores (præter illa, quæ diximus supra) summatim, sed accuratè attigit Cæsar Card. Baron. in Notis ad Romanum Martyrologium, in diem vigesimam primam Septembris, inquiens. De Apostolatu eius ad Aethiopas, scribunt Origenes, Eusebius, Socrates, Dorotheus, & alij. Auctor ille qui fertur sub nomine Isidori, libro de vita & obitu Sãctorum, Macedoniam, & Iudæã illi tribuit, Metaphrastes verò Syriam superiorem iuxta Euphratem. Plura de eodem in Constitutionibus Apostolorum, quæ feruntur Clementis nomine. Acta eius, præter ea, quæ in passionibus Apostolorum, incerto auctore, feruntur, descripsit etiam Metaphrastes, quæ recitat Lippomannus, incipientia, *Iam quidem* &c. Alia diuersa habet Surius, Perionius alia nuper conscripsit: nouissimè verò ex antiquis monumentis, & Sanctorum Patrum scriptis collegit M. Antonius Columna, Archiepiscopus Salernitanus, & sanè quidem eruditè. In Breuiario Toletano sacri hymni habentur, quibus etiam eius acta narrantur. Tres insuper hymnos de eodem Apostolo ab Alfano Episcopo Salernitano esse elaboratos, tradit Petrus Diaconus. Nonnulla item de Matthæo scribit Nicephorus, sed quæ nullius prorsus sint testimonio comprobata. Apud Hippolytam legi Matthæum factum victimam Virginitatis: alludente nimirum auctore ad historiam de S. Iphigenia Virgine, quę legitur in Actis eius, ab eo, Deo dicata. De loco, vbi passus est, vel vbi sepultus, potius assentior Venantio Fortunato, qui ante annos mille vixit, is etenim dum agit de Apostolis singulis, ipsisque locis, vbi passi, & conditi sunt, hæc de Bartholomæo, atque Matthæo canit.

Inde triumphantem fert India Bartholomæum;
Matthæum eximium Naddauer alta virum.

De victu ipsius, Clemens Alexandrinus scribit, Matthæus Apostolus seminibus, baccis, atq; oleribus absq; carnibus vescebatur. De eiusdem autem inuentione vnà cum corpore S. Barnabæ, Theodorus lector, Nicephorus, Alexander Monachus, & alij recentiores.

Vide verò, quæ nouissimè omnium de illo scripsit Ioannes Maldonatus suis in Euangelistas Commentarijs, initio.

Interpretes in Diuum Matthæum.

Alfonsus Tostatus.	Gregorius Nazianzenus.	Leo Papa.
Anselmus Cantuariensis.	Gregorius Nyssæ.	Leontius.
Antipater Bostiensis.	Gullielmus Aruernus.	Matthæus Aulæ Regiæ.
Antonius Puccius.	Guerricus.	Matthæus Bredembachius.
Arnoldus.	Gulielmus Lud. Langion.	Methodius.
Athanasius.	Gulielmus Pepin.	Michael Angrianus.
Aurelius Augustinus.	Ioannes Chrysostom.	Nicolaus Dinceſpulus.
Basilius.	Iohnnes Doleus.	Pantaleon.
Bonauentura.	Ioannes Dominici.	Pantænus.
Claudius Monachus.	Ioannes Hofmeisterus.	Paulus à palatio.
Clemens Alexandrinus.	Ioannes Ludouicus.	Petrus Aliacus.
Christianus Drutæmarus.	Ioannes Maitrosius.	Remigio.
Chromatius.	Ioannes Maldonatus.	Rodulphus Languis.
Cyprianus Chartaginensis.	Ioannes Maria.	Seuerianus.
Cyprianus Monachus.	Ioannes Regino.	Symmachus.
Didymus.	Ioannes Sanctæfidei.	Theodorus Heracleotes.
Dominicus Soto.	Ioannes Scotus Monachus.	Theodoricus Herxen.
Eccardus.	Ioannes Soarez Lusitanus.	Theodorus Ancyræ.
Franciſus Titelmannus.	Iodocus.	Theognostus.
Fridericus Nauſea.	Ioſephus Tiberinus.	Tilmannus Aquenſis.
Gregorius Antiochiæ.	Iulius Africanus.	

In Euangelium item Matthæi Metaphrasin Græcam vidi m. s. Anonymi in pluteo 22. Bibliothecæ S. Saluatoris, Bononiæ. Liber est in 4.

MATTHAEVS de Aquasparta, (alijs *Aquasporta*) Ordin. Minorum, Doctor insignis, primò lector Palatij Pontificij, & summus Pœnitentiarius Romæ, deinde totius Ord. Minister Generalis, & postea Episcopus Portuensis S. R. E. Card. tituli S. Laurentij in Damaso,

maſo, à Nicolao Quarto Pont. Max. creatus, ſcripſit in librum Iob. Poſtillam in Pſalmos. Commentarium in Epiſtolas D. Pauli. Quæſtiones quodlibeticas: Quarum exordium. *Quæritur vtrum ad cognitionem rei, &c.* In quattuor libros Sententiarum Explanationem. Sermones in Epiſtolam ad Romanos. Inuentarium Sententiarum, libro vno, & Indices per ſeriem litterarum in eoſdem libros Sententiarum. Obijt Bonifacio Octauo Pont. Max. Florebat ann. 1290. & multo poſt.

MATTHAEVS Audebertus, edidit Flores Operum D. Bernard. Lugduni ann. 1556.

MATTHAEVS Aulæ Regiæ, monachus, qui & natione Germanus, ſcripſit in Pſalterium, In Euangelium D. Matthæi, Commentarios in Hymnos, & in Petrum Lombardum & alia, vt ferunt: Quæ tamen ipſe haud vidi. Cæterum, cum Ioanne Huſſio Pragenſi ſæpe congreſſus, ſæpe item eum vicit, & confudit. Viuebat ann. 1415.

MATTHAEVS Bandellus, è Caſtro Nouo, Ord. Præd. Vitam Vincentij Bandelli, & aliorum inſignium Virorum ſui Ord. ſcripſit. Egeſippum è Latino Italicè reddidit, cumque varias Orationes varijs de argumentis ſcripſiſſet, eam præcipuè laudant, quam pro gratiarum actione ad Senatum, Populumq; Firmanum habuit. Extabat in eius Ciuitatis Archiuo.

MATTHAEVS Bononienſis, Italus, Magiſter Carmelitarum Generalis, ſcripſit librũ, quem prænotauit, *Queſtiones Theologiæ*, præter id, quod libris tribus emiſerat in Summulas Petri Hiſpani. Viuebat ann. 1410.

MATTHAEVS Boſſus, Veronenſis, Canonicus Regularis D. Auguſtini, ſcripſit Recuperationes Feſulanas, quæ ad res Eccleſiaſticas, atque Politicas ſpectant. Eæ verò prodierunt Bononiæ apud Platonem de Benedictis, ann. 1483. Quin & ann. 1502. Venetijs apud Bernardinum Venetum Vitalem. Ita nimirum inſcriptæ, quod è multis diſperſis, atque deperditis recuperatæ, atque in vnum redactæ ſint. Tripartitum eſt autem Volumen, & Prima pars continet centum & triginta tres Epiſtolas. Secunda ducentas, & triginta duas. Tertia, centum, vnà cum ſex Sermonibus. Quorum Primus De Paſſione Domini: Secundus De Aſcenſione eius ad cœlos; vbi inſignis eſt cohortatio ad cœleſtia conſurgendi. Tertius de die Natali D. Ioan. Baptiſtæ. Quartus ad Concanonicos Præſides, Patres, & ſubditos fratres, in generalibus Comitijs eiuſdem Ordinis ad conſulẽdum Ord. Quintus De Annunciatione Beatiſſ. Virginis. Sextus in ſollemni die D. Ludouici Pontificis.

Anno autem 1509. Argẽtorati excuſa ſunt apud Matthæum Schurerium, Opera quinque Moralia, cum breui Epiſtola præfixa Angeli Politiani. Qua viri eruditionem, & vitam commendat. Sunt autem hæc.

1 De veris, & Salutaribus animi gaudijs Dialogus tribus Diſputationibus diſtinctus, & quidem his de eximia virtute agit, qua ad Deum euehimur.

2 De verò Sapientiæ cultu, libris octo. Quorum præcipua ſunt capita. De Humana, & Diuina Sapientia, De timore Dei, De Diſciplina, ſeu Caſtigatione, ſiue Regula, De Oratione, ſiue precibus ad Deum, ad Superos, ad Mortales. De ſcientia ſapientiæ comparandæ neceſſaria. De laudibus ſapientiæ omni ſtudio conquirendæ.

3 De tolerandis aduerſus, Dialogi duo, in quorum primo, cur boni malis afficiantur: In ſecundo autem, cur iniqui felicius agant.

4 De gerendo Magiſtratu, iuſtitiaque colenda ad Ioannem Ludouicum Boſſum. I.C. & equitem.

5 De immoderato mulierum cultu, ſiue, ne fœminea ornamenta Bononienſibus reſtituantur.

MATTHAEVS Channey, Anglus, Cartuſianus, ſcripſit de Ioanne Roſſenſi, & Thoma Moro, Viris præſtantiſſimis librum. De Reginali Monacho Brigittano, Alterum de 18. Cartuſianis, qui pro fide Catholica interfecti ſunt. Viuebat ann. 1540.

MATTHAEVS Chantonis, Aquitanus, Albienſis (ſiue *Albigenſis*) Carmelita, & Doctor Toloſæ, vbi publicè docuit, ſcripſit Lectiones in D. Scripturam, libro vno. Conciones ad Clerum, libro vno. Lecturam in Mag. ſent. lib. 4. Præconia Scripturæ ſacræ lib. 1. De Paſſione Chriſti Domini libris quinque. Homilias Quadrageſimales, libro vno. De S. Nicolao. De Sancta Catharina. De Peccatis, & remedijs libros duos. De Educatione puerorum librum vnum. In Boetium de Conſolatione libros quinque. In Decretalem de Baptiſmo. In Politica Ariſtotelis libros octo. Aduerſus Luxuriam, librum vnum. Obijt in Albienſi cœnobio ann. 1506.

MATTHIAS Cittardus (alijs *Zittardus*) edidit Concionem De ſupplicatione, quam vocant *Proceſſionem* cum geſtatione Sacroſanctæ Euchariſtiæ. Venetijs ann. 1567.

MATTHAEVS [illegible] Brigittæ, cuius Aedem insignem Deo dicatam, & ossa Vadstenis, in Go[illegible]alius, fuit Theologus, & Canonicus Lincopensis (& Lincopia in Regno Gerc[illegible]cit) & Vir Sanctus, quare & B. Matthias adhuc vocatur, scripsit Commentarium in vniuersa Biblia, Quem ipse Christus Dominus, vt extat in Reuelationibus D. Brigittæ, suo velut oraculo comprobauit. Qui tamen labor tantus, nescio an cum illis Regnis, quando religio catholica ob hæreses deserta est, interierit. Obijt Stockolmiæ, sepultus in Templo Dominicanorum, cuius obitum, & ipsa D. Brigitta Romæ existens Diuinitus accepit.

MATTHAEVS Corradonus, è Silento, Ord. Minorum, edidit Opus, quod prænotauit *Speculum Confessorum*, & *Lumen Conscientiæ*. Venetijs ann. 1573.

MATTHAEVS Cracouiensis, Polonus, scripsit De Prædestinatione, &, Quòd Deus omnia benefecerit, cuius Dialogi sunt interlocutores Pater, & Filius, Quem prænotauit, *Rationale Diuinorum Operum*, Libris septem. Incipit. *Vellem declarari, quomodo*. De contractibus librum. Incipit. *De translatione rerum temporalium*. De celebratione Missæ alterum item ad Episcopum Varmiensem. Sermones, & Collationes. Epistolarum librum ad diuersos. Vide in verbo. Matthæus Polonus.

MATTHAEVS Doctor, monachus Cistertiensis, scripsit Quæstiones super libros quattuor Sententiarum. Lecturas ad Quinquagenas Psalmorum. Commentarios in Hymnos, quos Ordo Cistertiensis canit De tempore, ac De Sanctis.

MATTHAEVS Dordracensis, Belga, Ordinis Minorum, scripsit Germanicè, atq; edidit ann. 1540. Tractatum, quem prænotauit, *Fasciculus Myrrhæ*.

MATTHAEVS Dorinck (alijs *Doring*, & *Doringus*) Saxo, Germanus, Ordin. Minorum, Prouinciæ Saxoniæ Minister, Professor Theologiæ, qui item citatur in Chrysopasso Ioannis Eckij, pro Nicolao Lyrano aduersus Paulum Burgensem, scripsit *Replicas*, siue *Correctorium*, ad Nicolai Lyrani expositionem in Biblia. Viuebat ann. 1440.

MATTHAEVS Ebroicensis, Normannus, Ord. Prædicatorum, scripsit Commentarios in Genesim, in Exodum, in Numeros, in Leuiticum, in Deuteronomium, in Isaiam. Sed & in alios Veteris, ac noui Testamenti libros scripsisse dicitur, qui tamen haud commemorantur à Tritemio.

MATTHAEVS Florilegus, Anglus, Chronicon scripsit, quod prænotauit *Flores Historiarum*, à Natiuitate Christi Domini vsque ad annum 1342. Vixit ann. 1350. Vide in verbo, Matthæus Vvestmonasterienſis.

MATTHAEVS Galenus, Vvestcapellius, Louanium adolescēs ad Theologiæ studium profectus, decursoque stadio, sacra Laurea insignitus à Ruardo Tappero, Dillingam Sueuorum ad publicam Diuinarum litterarum professionem est destinatus; Petro Soto, in Britanniam à Philippo II. Rege inde accito, & Gulielmo Lindano ad maiora in Belgium reuocato suffectus, Rex Catholicus bene de Ecclesia scriptis, ac voce merentem, Præpositum ad D. Amatum esse iussit: Samarobrinam (hodie Cameracum) ad Synodum Prouincialē missus, vnà cum alijs Patribus vtilia Belgicæ Ecclesiæ decreta cōstituit. Annos ipsos decem apud Catuacos professus moritur ann. 1537. funebri laudatione à Thoma Stapletono Collega ornatus, situs est in Aede sacra illi credita. Scriptores antiquos è tenebris eruit nonnullos, in his *Hilduinum* de Dionysij Areopagitæ vita, & *Alcuini* ad Carolum Magnum *Rhetoricam*. De Theologicis scriptis excellunt potissimum libri *de SS. Sacrificio Missæ*, & *Catecheses* ab auditoribus exceptæ, typisque à funere euulgatæ. Scripsit item in Epistolam D. Pauli ad Hebræos. Louanij apud Riuium ann. 1599. Atqui extant eiusdem Homiliæ duæ, in quarum prima Clerum, & Senatum De periculis, in quibus versantur, admonet. In secunda verò Plebem hortatur, vt ab hæresibus gliscentibus partim caueat, partim resipiscat. Quæ quidem omnia cum ijsdem Areopagiticis Opusculis Coloniæ apud Maternum Cholinum prodierunt ann. 1603. Vide præfationem ipsius Matthæi Galeni in Areopagitica Opuscula, qua Præfatione Hilduinum, & Dionysium Areopagitam à quorundam temerarijs censuris, & cauillationibus vindicat, & duodecim Matthiæ Flacci Illyrici damnatæ memoriæ obiectionibus respondet. Porrò liber De Sacrificio Missę prodijt Antuerpiæ apud hæredes Ioannis Steelsij ann. 1574.

MATTHAEVS Gritus, Mediolanensis, Ordinis Prædicatorum, scripsit Sermones de Tempore, & de Sanctis, per totum annum. Viuebat ann. 1262. PP. Mon. Ord.

MATTHAEVS è Launoyo, Sacerdos, cū hæresim seductus professus fuisset à Deo conuersus ad fidem Catholicam, scripsit Gallicè aduersus impias Ministrorum hæreticorum blasphemias. Parisijs apud Gulielmum de la Noue, ann. 1578. Et Christianum responsum ibidem apud Gulielmum Chaudiere, ann. 1584.

MAT-

Digitized by Google

MATTHAEVS Hieromonachus, scripsit Expositionem in Diuinos Canones, ac de Paschate. Extat in Vaticana Bibl. Græcè manuscriptus hac inscriptione, ἐξήγησις εἰς τοὺς θείους κανόνας, & περὶ τοῦ πάσχα. At in Germania extare scribitur eiusdem liber aduersus Iudæos. Sanè verò nomine Matthæi monachi Orationes quinque aduersus Iudæos, & lib. *Quid velit coctum appositum frumentum in monumentis Choo, & in Sacris Sanctorum.* asseruabantur m.ss. Græcè in Bibl. Regia Galliæ.

MATTHAEVS Nardus, Tusslinianus, scripsit Poëmata Prodromia D. Io. Baptistæ. In qua De ortu, Gestis, ac Morte eius agitur. Vraniam item Intercalarem in sacratissimam nominis Iesu celebritatem. Præterea Encomium Stephani Theupoli Veneti Senatoris, qui fuit Prætor Patauij. Venetijs apud Cominum è Tridino, an. 1550.

MATTHAEVS Nerutius, scripsit in 2. Decret. De re iudicata, & De appellationibus: item ad Decret. De testamentis, ac De consanguinitate, & affinitate.

MATTHAEVS Ori, Gallus, Ord. Præd. atque eorum Parisijs Regens (vt vocant) deinde Prior, ac demum Congregationis Gallicanæ Vicarius Generalis, ac simul per Galliam vniuersam Generalis inquisitor, & Pauli III, Iulij III. Marcelli II. & Pauli Quarti Pontt. Maxx. Pœnitentiarius, & vero item insignis Concionator, qui etiam Societatis nostræ Iesu primos Fundatores egregiè aduersus calumniatores iuuit, scripsit De Iustificatione. De Peccato Originali. De Imaginibus; & librum, quem inscripsit, *Septem Schola aduersus hæreticos:* In quo hæreses omnes ad septem redigēs capita, illorum scholam designari docet per septicipitem illam bestiam, cuius D. scriptura meminit. Hunc autem librum esse opinor illum ipsum, qui prænotatus, *Alexipharmacon aduersus hæreses,* excusum Venetijs anno 1551.

MATTHAEVS Ortisius (siue *Ortiz.*) Hispanus, Ord. Præd. scripsit librum aduersus hæreses.

MATTHAEVS Paris, Anglus, monachus Monasterij S. Albani in Anglia, Congregationis Cluniacensis, scripsit De Antiquitatibus Templi S. Albani: ac de Rebus gestis Anglorum. Floruit an. 1340. Arnoldo autem Vioni, an. 1270. Videndum autē, ne is, qui Londini editus est an. 1579. fuerit ab hæreticis corruptus, cum & quos inde Terniões Flaccus Illyricus damnatæ memoriæ inseruit cuidā suo Catalogo testium non veritatis, sed mendacij, idipsum vt suspicer, faciunt.

MATTHAEVS Patauinus Ord. D. Aug. Theologus Parisiensis, apud Clem. VI. Pont. Max. Auenione non mediocris auctoritatis Sermones plures, ac varios reliquit. Extabāt Veronæ m.ss. in Augustinianorum Bibl.

MATTHAEVS Patriarcha Constantinopolitanus, is, qui fuit Ord. Præd. vniuersam D. Scripturam per communes locos redegit in Quatuor libros. Quorum initium, *Omnia poma noua.* Extabāt m.ss. in Bibl. Dominicanorū, Bononiæ. At siue eiusdem, siue alterius, Matthæi Patriarchæ, & quidē Cōstantinopolitani, liber alius De iustificatione Monastica, in fol. m.s. habetur in Bibl. Imperatoris Viennæ Austriæ, cum item alius Matthæus Patriarcha videatur esse ille, qui διαθήκλω De vita Religiosa, & Calohierorum Græcè cōscripsit.

MATTHAEVS Polonus, Patria Cracouiensis, fuisse scribitur ab Eisingrenio, qui emisit Catalogum scriptorum Ecclesiasticorum, Episcopus Vormatiensis, Rector Gymnasij Parisiensis S. R. E. Cardinalis. Hic igitur reliquisse dicitur librum De Amore charitatis. Expositionem Cantici Canticorum. In Ecclesiasten. In D. Matthæi Euangelium. In Epistolam ad Romanos. Et quidem hunc fuisse eundem, qui supra est positus, in verbo, *Matthæus Cracouiensis,* addubitaui, nisi quod nec isti Dignitatum tituli, nec scripta cum illis cohærent.

MATTHAEVS Raderus Soc. Iesu Viridarium Sanctorum ex Menæis Græcorum ab se lectum translatū, & Annotationibus similibusque passim historijs Latinis Græcis ineditis illustratum edidit Augustę Vindelicorum an. 1604. Quo item anno emisit acta Oecumenici Concilij Octaui Constantinopolitani Quarti tunc primum è m.s. Codicib. illustriū Bibliothecarum Græcè cum Latina Interpretatiõe, Notarumq; additione. Vide in verbo, *Octaua Synodus.*

MATTHAEVS Romptus, Venetus, Ord. S. Benedicti montis Oliueti, Poëma Dantis Aligerij ex Hetrusco in Latinū carmen conuertit. Extabat m.s. in Biblioth. montis Oliueti.

MATTHAEVS Siluagius (alijs *Siluegius*) Catanensis, Siculus, Ord. Minorum, scripsit librum, quem prænotauit, *Labyrinthi duo De Mundano, & Diuino Amore, cum suis exordijs, differētijs, ac fructibus, cumq; suis semitis ritè ordinatis vsque ad centrales, vt vocant terminos, vel Inferni, vel*

Fœlicitatis æternæ. Alterum item carmine Heroico, cum superiorem soluta oratione elucubrasset: quem inscripsit, *Apotheca Diuini Amoris.* siue *De Apotheca Viridarij Labyrinthi, Quæ est Sanctissima Crux, vbi venditur Amor Dei.* Venetijs apud signum Archangeli Raphaelis anno 1542. Addit verò Franciscus Gonzaga Episcopus Mantuanus in sua Seraphica Historia, eundem Matthæum Siluagium edidisse Compendium in Naturales omnes Aristotelis libros.

MATTHAEI Torti Theologi Papiensis admonitio pia, & syncera ad subditos Dominij Veneti, qua respondetur Epistolæ Io. Baptistæ Palmerij Pseudoheremitæ, ex Italico in Latinum conuersa. Col. apud Gualt. an. 1607.

MATTHAEVS Villaricus, Florentinus, Partem primam Chronici sui temporis emisit Italicè, Florentiæ an. 1554.

MATTHAEVS è Vindocinensi Oppido oriundus (ait Henricus de Gandauo in Catalogo) scripsit metricè Tobiam ad Bartholomæum Archiepiscopum Turonensem.

MATTHAEVS Vrsinus, è monte Iordano, Romanus, Ord. Præd. S.R.E. Car. scripsit De Auctoritate Ecclesiæ. Esingr.

MATTHAEVS Vuestmonasteriensis monachus, scripsit libros tres, quos inscripsit. *Flores Historiarum,* præcipuè de rebus Britannicis, ab exordio Mundi vsque ad annum 1307. Chronicon item Vuestmonasteriense: Chronicon templi S. Eadmundi. Viuebat an. 1377. Vide supra in verbo, *Matthæus Florilegus,* quem opinor esse cum hoc eundem.

MATTHIAS Alberti, Florentinus, monachus Oliuetanus, qui nostra vixit ætate, edidit Institutionem Canonicam, qua sumatim complexus est Sanctæ Ecclesiæ catholicæ leges. Summorum Pontificum (quas vocant) Ordinationes, Sacrorum Conciliorum Constitutiones. Venetijs apud Bologninum Zalterium an. 1571.

MATTHIAS vnus è 72. Discipulus, deinde Apostolus, qui post Ascensionem Domini ab Apostolis in locum Iudæ proditoris sorte electus, in Iudæa, & vlteriore Aethiopia Euangelium prædicasse fertur, ac deniq; martyrium est passus, scripsisse quidem dicitur librum de traditionibus, quem Clemens Alexandrinus citat libro secundo, tertio, septimo Stromatum; & Eusebius libro tertio capite vigesimotertio, & ex quo de tradionibus libro hæreses suas Marcion astruebat, At is liber, vt excidit, sic germanus ne, an alius vere ipsius extiterit, incertum est. Quin etiam quod eiusdem Matthiæ nomine circumferebatur Euangelium, ab Origene, ab Eusebio, à Gelasio reprobatum est. Acta item Matthiæ, quæ ab Abdia refruntur, reiecta sunt, vt spuria. Quare vita, vocatio illius, & mors pro Christo perpessa, viuus erunt liber nobis, cum & altè illud cordi infigẽdũ sit, quod inter cætera eùm docuisse refert Eusebius lib. 3. cap. 29. *Christianorum esse contra carnem pugnare cõcupiscentijs frænum, atque habenam haud remittendam: Animas vero cibo Sapientiæ enutrire oportere, & cibo maioris, & melioris agnitionis roborandas.* Eius viri mentionem fecit Dionysius Areop. de Ecclesiastica hierarchia cap. 5. parte quarta. Isidorus de vita, & obitu SS. cap. 81. Nicephor. lib. 2. Dorotheus in Synopsi, qualis qualis hic sit, Ioachimus Perionius de vita duodecim Apost. atque is qui homiliam in Matthiam reliquit posteris, quam alij Augustino, Bedæ alij, Petrus Diaconus Cassinensis Autperto Abati ab Cassinensi tribuũt. Extat eadem homilia in codice m. s. Romæ apud ædem Sanctæ Mariæ ad martyres, atque apud Congregationem Sacerdotum Oratorij Romæ manuscriptis litteris Longobardicis.

Orig. hom. 1. in Lucam. Euseb. li. 3. c. 125. hist. ecc. Gelas. c. Sancta Rom. Eccles. dist. 15.

MATTHIAS Aquarius, Neapolitanus, scripsit Postillam in duodecim Prophetas Minores. Obseruationes ad Quæstiones Francisci Ferrariensis. Quæstiones Metaphysicas cum quibusdam Theorematibus. Librum De potentijs animæ. Vide in verbo, Ioannes Capreolus.

MATTHIAS Aquensis, Professor Gymnasij Montani Coloniæ Agrippinæ, scripsit Assertionem Catholicæ Religionis aduersus Lutherum. Quæ ibidem prodijt an. 1542. apud Melchiorem Nouesianum. Alteram item Assertionem Catholicæ fidei contra Bucerum ibidem apud Maternum Cholinum an. 1556.

MATTHIAS Bellintanus, Ord. Capuccinorum, scripsit in Sermones S. Bonauenturę, & in Euangelia de Tempore à Paschate vsque ad Aduentum, spirituales Introductiones, siue De Oratione mentali. Quibus adiuncti sunt Sermones eiusdem Seraphici Doctoris ab eodem net Auctore correcti. Venetijs an. 1589.

MATTHIAS Bossemius Patriæ Amstelrodamus fuit, quæ vrbs mercaturis potius, quàm ingenijs excolendis dedita, habuit tamen Theologos, vt illis temporibus, non vulgares, Alardum Crocum (quem Bossemius audiuit) Opmerum, & cæteros. seuerus inprimis Ecclesiasticæ seruator disciplinæ, & rigidus in Clerũ censor, vt & vtilem *De dome-*

Digitized by Google

stica mulierum societate Sacerdoti vitanda Commentarium relinqueret. Duaci apud Ioan. Bogardum, an. 1587. Doctor vnà cum Gulielmo Alano post Card. Thoma Stapletono Britannis, & Io. Rubo Hannone renunciatus annos ipsos 33. publicum profitendi munus sustinuit. Facultates suas, quas amplas est consecutus Ecclesiæ B. Amati Præpositus alendæ in bonum publicum iuuentuti testamento legauit Collegio Duaci sub tutela Deiparæ Virginis instituto, & vectigalibus instructo. Obijt prid. Non. Febr. 1599. duos & 70. annos natus, conditusque est in Odeo Aedis, cui annos amplius 26. præfuerat. Hæc Myræus in Centuria Scriptorum Belgij.

MATTHIAS Bredenbachius, scripsit Epistolas duas De negocio Religionis.

Eiusdem Monodia Heroica in obitum Archiepiscopi Treuerici. Elegiæ item in obitum Doctoris Georgij à Petra, Collegij Confluentini ad S. Castorem, Decani Coloniæ an. 1567.

De dissidijs Ecclesiæ componendis. Item Apologia, quòd quibusdam visus esset acerbius in Martinum Lutherum scripsisse. Antuerpiæ apud Ant. Tilemum, an. 1576.

Antyperaspistes pro vera componendorum Ecclesiæ dissidorum ratiõe aduersus Iacobi Andreæ conuitia. Qui librum suum inscripserat Hyperaspisten τῆς προλεγομένων Io. Brentij. Coloniæ apud Geruinum Calenium, an. 1568.

MATTHIAS Cittardus, alijs *Zittardus*, Germanus, edidit Germanicè 27. Cõciones in primam Epistolam D. Io. Apostoli habitas in Aula Cæsaris; & duas in funere Ferdinandi Imp. Col. an. 1571. Quin & antea, hoc est an. 1569. emiserat ibidẽ Germanicè Preces catholicas ad Euangelia, & Epist. dierum Dominicorum, & Festorum aptatas.

MATTHIAS Colonienſis, Germanus, Carmelita, Theologus Parisiensis, atque ignotæ (vt scribunt) Sedis Episcopus, scripsit Serm. ad populum. Obijsse fertur, Bruxellæ anno 1359.

MATTHIAS Emich, Andernacensis, Germanus, Carmelita Boppardiensis, & Episcopus Cirensis, scripsit Lecturas (vt vocant) in Isaiam. Sermones per annum. Orationes ad Clerum. De repertis in Italia ad Boscium. Epistolarum ad diuersos, librum. De Epistolis scribendis alterum. Libros item duos in Summulas Logicales. In Prædicamenta Aristotelis. Viuebat an. 1480.

MATTHIAS Farinator, Viennensis, Austriæ Prouinciæ, Germanus, Carmelita, scripsit per Alphabeti seriem iussu Ioannis vigesimi secundi Pont. max. siue digessit Librum Moralitatum, quem prænotauit, *Lumen animæ fidelis*, in septuaginta distinctum capita è Patribus, è Doctoribus, Philosophis, Poëtis, atque Oratoribus. Librum item, cui Titulus, *Exempla Naturarum*. Alterum, De Naturarũ ordine. Alium De vigore creaturarum. Transtulit in Latinam linguam Hermetem De corporibus transmutandis. Algazelem De quatuor Transcendentibus. Palæmonem De signis Naturarum. Moirenem De zonis, & climatibus. Belinum de Inuentione Artium. Opera eius edita fuere, an. 1477. sed non additur locus. Vide Petrum Lucium Carmelitam.

MATTHIAS Fasanus ex oppido Optato, Ordin. Prædicatorum, scripsit Italicè vberem septem mortalium peccatorum Expositionem. Venetijs anno 1605. apud Societatem.

MATTHIAS Felsius (alijs *Felisius*) Brouershauius, Belga, Ord. Minorum, Prouinciæ Inferioris Germaniæ Minister, scripsit Elucidationem Decalogi, quæ Antuer. apud Plantinum recusa est an. 1578. cum an. 1576. & Parisijs apud Michaelem Iulianum, anno eodem excusa fuisset. sed & an. 1575. emiserat alteram Elucidationem Christianæ Institutionis, seruata methodo Distinctionum à Magistro in 2. Sent. traditarum. Porrò eadem Decalogi, seu Præceptorum elucidatio, ab eodem Auctore recognita, & aucta prodijt rursus Parisijs, apud Petrum Pautonnerium, an. 1604.

MATTHIAS Mairhofer, Theologus Societatis Iesu, edidit Disputationem de tribus peccatorum generibus, mortali, veniali, & originis, aduersus huius seculi sectarios. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1587.

Eiusdem Disputatio Theologica de rerum dominio, & iustis possessionibus. Ibidem apud eundem an. 1588.

Disputatio de Voto, & iuramento. Ibid apud eundem, an. 1589.

Disputatio de Sacramento & Incarnationis mysterio, in qua etiam dogma Vbiquitariorum refellitur. Ibidem apud eund. an. 1590.

Disputatio Theologica De restitutione, hoc est, ea iustitiæ parte, cuius officium in reddendis rebus iniustè ablatis versatur. Ibidem apud eund. an. 1589. Vide Lector hosce eruditos, & vtiles labores.

MAT-

Digitized by Google

MATTHIAS Mynecomius, Ord. Cruciferorum è Traiecto superiore propè Belgiũ oriundus, Boetij Musicam, ac naturalem Raymundi Sebundi Theologiam redegit in cõpendium. Viuebat an. 1495.

MATTHIAS de Pace, Hispanus, Ord. Præd. scripsit Cõmentaria in vniuersa Biblia; Sermones varios. Et in Summam D. Thomæ aduersus Durandum Sixt. Senensis in Bibl. Sanctæ, & Chronica Bæticus Anonymus.

MATTHIAS Vgonius, Episcopus Famagustanus scripsisse fertur De Patriarchali præstantia.

MATVRINVS Clemés (vulgò, Gallicè, *Courtois*) Gallus, Carmelitarum autem, qui erant in Gallia tunc superstites, Prouincialis, Decanus verò Theologorum Parisiensium, Biturigis primus Gymnasium Theologicum instituit. Sed & scripsit

Lecturas in Scripturam Sanctam.
Commentarios in D. Matthæi Euãgelium.
In Epistolas D. Pauli ad Romanos, atque ad Corinthios.
Librum de Conceptione Beatissimæ Virginis.
Sermones de Tempore, De Sanctis, & Quadragesimale.
Librum item De Sacramento Eucharistiæ.
Alterum De fide Catholica.
Alium De ortu D. Annæ.
Alium contra superstitiosos.
Alium De materia votorum.
Lecturam Sententiarum, lib. 4.
De Summa Trinitate.
Librum Resumptionum suarũ lectionum.
In Decretalem Innocentij.
In Clementinas.
Repertorium Historicum.
Compendium Sancti Augustini de Ciuitate Dei.
Orationes ad Clerum.

Obijt Biturigis, an. 1509. decima die Iulij, ætatis autem suæ 89.

MATVRINVS Lebreth, Ord. Minorum, edidit Commentarium in Librum Sententiarum Scoti.

MATVRINVS Quadratus, Ebroicensis, Franciscanus, Theologus Parisiensis, edidit, quas scripserat Homilias octo in Ioelem Prophetam. Parisijs apud Michaelem Sonnium, an. 1583.

MAVRITIVS cuius nomen, cognomen, Patria non scribuntur, extat m.s. sat vetustis characteribus in Cœnobij Patrum Dominicanorum Bibliotheca Neapoli. Vndenonaginta verò sunt distinctiones per Alphabeti seriem cõcionatoribus vtiles. Vixisse fertur anno 1290.

MAVRITIVS Bressius, Gallus, qui paucos ante annos fuit Corrector Bibliothecæ, ac Typographiæ Vaticanæ Latinè vertit magnum Sancti Basilij Epistolarum nondum editarum numerum.

MAVRITIVS Chanei (alijs *Chanceus*) Anglus, & Cartusianorum Anglorum in Belgio Præfectus scripsit octodecim eius Ordinis Patrum martyrium Sanctæ Roman. Ecclesiæ Primatum defendentium sub Henrico Octauo Angliæ Rege. Is autem Mauritius eorundem intrepidè morientium testis fuit oculatus. Addidit martyria Io. Roffensis, Thomæ Mori, & Reginaldi monachi Brigittani, ad Ioan. Priorem Maioris Cartusiæ. Quæ omnia prodierunt in lucem, quamuis hæretici sudauerint, vt eam Historiam si non possent abolere, certè calumnijs infuscarent.

MAVRITIVS Hibernicus, Ordin. Minorum, quem fuisse scribunt Archiepiscopum Tuanensem, composuit Dictionarium Sacræ Scripturæ. Quod primo editum est Illustriss. Matthæo Zane Veneto Patriarchæ iubente, Venetijs an. 1603. apud Ioan. Anton. & Iacobum Franciscium, quamuis non extet nisi vsque ad litt. E inclusiuè. Quin & cum Notis, siue, vt vocant, Postillis, siue commentarijs vniuersam Ioannis Scoti Doctrinam exposuit. Quæ præsertim in Quæstiones Venetijs prodierunt an. 1500. apud Simonem de Luere.

Eiusdem item Theoremata de mente Scoti ibidem apud Lazarum Soardum, an. 1514: Enchiridion autem Fidei antea, hoc est anno 1509. exierat ex Officina Octauiani Scoti. Sed & Scoti scriptum Oxoniense ad quatuor lib. Sentent. Lugduni Iacobus Mit emisit, cum Ioannes Gracius Parisijs eiusdem Reportata, biennio antea, hoc est anno 1518. edidisset.

Sed & fertur Mauritium eũdem scripsisse in vitam Io. Scoti, & librum Distinctionũ, qui Rauennæ apud Franciscanos asseruatur. Et compendium Veritatum, quatuor libris (& quidem carmine Leonino) asserit Henricus Villot, in verbo, Mauritius de Porta.

MAVRITIVS Hylaretus, Engolismensis, Ord. Minorum, Theologus Parisiensis, ac cui Aurelianenses in sua Ciuitate, ob zelum, & labores ingentes in propugnanda fide Catholi-

Digitized by Google

tholica aduersus Caluinianos hæreticos æneam statuam posuerũt, nam & apud eos obijt, scripsit duos Cõcionum Tomos, quæ tempore Quadragesimæ vsque ad octauam Paschalem habentur. & sacras, quas vocauit Enneades Aduentus Quatuor, hoc est triginta sex Homilias. Hæc autem omnia Parisijs an. 1587. & an. 1589. apud Sebastianum, & Robertũ Niuellios, anno autem 1591. Lugduni apud Gulielmum Roujllium fuerunt excusa, cum Viri probi Aduocati studio Gallicè collecta fuissent: sed & Parisijs an. 1604. apud Claudium Chappelet. Franciscus autem Feuardentius Mauritiũ ipsum carmine defleuit Theologus insignis Theologum eximium, qui viuebat an. 1603.

MAVRITIVS Parisiensis Episcopus, qui in eadem Ciuitate Theologiam fuerat professus, scripsit Sermones diebus Dominicis, & alijs Festis totius anni respondentes. Et librum De cura Animarum ad Sacerdotes. Viuebat an. 1190. Trit.

MAVRITIVS Poncetus, Gallus, & Religiosus Ord. S. Benedicti, Theologus Parisiensis, quem præclarè, atque ad cor audientium concionantem Lutetiæ audiuimus, librum Gallicæ Nobilitati scripsit tum de commodo, quod manat ad Populum à Rege; tum de Regis Institutione, qua rectè Populus regat. Viuebat adhuc an. 1584.

MAVRITIVS de Porta. Vide in verbo, Mauritius Hybernicus.

MAVRVS, scripsit libros quatuor De Fide Christiana ad Ludouicum primum Imp. Extat m.s. in Regia Galliæ Bibliotheca.

MAVRVS Antonius Berarducius, è Bicelia, Theologus, Summam casuum, primo Latinè Mediolani an. 1584. apud Petrum Zinum, deinde Italicè Venetijs an. 1585. & an. 1599. apud Minimam Societatem edidit, quam inscripsit, *Coronam Confessariorum.* recusa porro est tertiò ibidem an. 1603. Eius prima pars continet Peccata, circunstantias, & quãdo Peccatori iteranda confessio. Secunda, agit De restitutione, Vsura, Cambijs. Tertia, De Voto, de censuris Ecclesiasticis, de Iureiurando, de Simonia. Quarta, quæ postremæ editioni huic addita fuit, de septem Ecclesiæ Sacramentis, deque ea spectantibus.

MAVRVS Florentinus, Ord. Seruorum, qui à nonnullis ob variam eruditionem dictus est *Archiuum scientiarum,* duo, præter alia quædam edidit Opuscula. Quorum alterum *Sphæra Christiana*; alterum, *Sphæra Mathematica* prænotatum est. Vide Chronic. Ordinis Seruorum.

MAVRVS monachus S. Aurelij Hirsaugiensis, Congreg. Luxouiensis, Germanus carmine scripsit Vitam S. Bonifacij Episcopi, & Martyris libris duobus. Obijt an. 865.

MAVRVS Episcopus, qui fertur scripsisse *Conuiuium Dei* ad Lotharium Imp. non est à me visus, quamobrem nec qualis sit, debeo dicere; licet mihi pleraque suspecta sunt, quæ è ciuitatibus alienis à fide catholica prodeunt, audio enim fuisse Basileæ excusum, anno 1557. Idem dixerim, siue alter sit, siue idem ipse Maurus, quem de fide Christiana, & de ijs, quæ ad fidem pertinent, scripsisse ferunt ad Ludouicum primum Imp. qui & Viennæ Austriæ extitisse apud Vuolfgangum Lazium dicitur.

MAVRVS Lapius, monachus S. Matthiæ de Murano, (vt vocant) scripsit vitam B. Petri Sardi monachi S. Michaelis ibidem (nempe Murani) vbi & m.s. extat. Et Mauranum Insula est, siue oppidum frequens incolis proximè Venetias.

MAVRVS monachus Monasterij S. Martini in Monte Pannoniæ, Præpositus Ecclesiæ Quinqueclesiensis propè annum 1003. quem à sanctitate, atque à castitate commendant, Arnold. Vvion, Episcopum fuisse asserit, scripsit Vitam SS. Zoerardi, & Benedicti monachorum. Quæ habentur in Surio ad primam diem Maij. Meminit huius Antonius Bonfinius lib. 1. Decadis secundæ rerum Hungaricarum.

MAVRVS Pandolphinus, Florentinus, monachus Cassinensis Congreg. scripsit Harmoniam quatuor (vt ille nominat) sensuum sacræ Scripturæ in quatuor libellos partitam. At nondum, quòd sciam, prodijt. Viuebat adhuc admodum senex ann. 1572. cum eandem apud se m.s. haberet.

MAVRVS Panormitanus, Siculus, monachus Monasterij S. Martini de Scalis (vt vulgò aiunt) propè Panormum, Congregationis & ipse Cassinensis, composuit sacrarum Cantionum librum, quæ voce, ac musicis instrumentis concini possunt. Venetijs ann. 1590. Quo tempore viuebat.

MAXENTIVS in fine libri sui contra Epistolam Possessoris, Faustum, tamquam hæreticum ostendit.

Petrus item Diaconus cum suis in libello ad Fulgentium misso, qui à Fulgẽtio approbatur, damnat eundem Faustum.

Contra quem Faustum tanquam occultè Pelagianis consentientem, scripsisse Fulgentium testatur Vincentius in Speculo Historiali, lib. 2. cap. 106. Sanè contra Cassianum, &

Faustum,

Digitized by Google

Fauſtum, timileſque videtur congregatum fuiſſe Aruſicanum Concilium ſecundum, iuſſu Leonis primi. Vide etiam Iſidorum in Catal. in verbo, Fulgentius, c. 14.

MAXIMIANVS Romanus, Monachus, & Abbas S. Andreæ in Vrbe, qui Siracuſanam Eccleſiam vitę ſanctitate, verbo, & miraculis rexit, ſcripſit aliquot Epiſtolas, quemadmodum in Regiſtro D. Gregorij Magni cernitur. Quin ipſius S. Gregorij plures extãt ad illum Epiſtolæ lib. 2. Indict. 10. epiſt. 4. 18. & 26. Indict. vndecima epiſt. 12. 50. & 53. lib. 3. epiſt. 11. 12. 13. 14. 36. 42. Obijt an. 596. Qui Sanctorum catalogo adſcriptus eſt, ac quinto Idus Iunij eius memoria celebratur.

MAXIMINVS, (vt habet Hieronymus in Catalogo) famoſam Quæſtionẽ inſigni Volumine ventilauit. *Vnde malum: quodq; materia ſit à Deo facta.* Vixit ſub Commodo, & Seuero Impp. vt idem Hieronymus indicat.

MAXIMVS Alexandrinus, Philoſophus, Conſtantinopoli Epiſcopus ordinatus eſt, & pulſus: inſignem De fide aduerſus Arianos ſcripſit librum, quem Mediolani Gratiano Principi dedit. Hieron. in Catal. vixiſſe eum an. 380. ait Trit.

MAXIMVS Cæſarauguſtanæ Ciuitatis Epiſcopus, multa verſu, proſaque compo nere dicitur. Scripſit & breui ſtylo hiſtoriolam de his, quæ temporibus Gothorum in Hiſpanijs acta ſunt, hiſtorico, & compoſito ſermone: ſed & multa alia ſcribere dicitur, quæ necdum legi. Hæc Iſidorus in Catal. Vixit autem an. 610. Trit.

MAXIMVS Conſtantinopolitanus, nobilis, qui tempore Honorij primi Pont. Max. vixit, Philoſophiæ, ac Theologiæ ſciens, qui & Confeſſor, & Monachus ſiue Abbas, ac denique Martyr fuit, in palatium inuitus ab Heraclio tractus, vt regijs commentarijs ſcribendis præſtans operam, iuſſa item alia Principis, quæ magni eſſent momenti, capeſſeret, Palatium deſeruit cum Monothelitarum hæreſis in illud ingreſſa eſt, atque in monaſterium ſeceſſit, quod in vlteriore littore ſitum *Chryſopolis* vocabatur, vbi aliquandiu vitam agens monaſticam, coactus eſt ſubire eius præfecturam. Sed poſtea ad Africanos, & Romanos ſecedens, vbi fides catholica vigebat, ſumma exantlauit pericula. Eius geſta, quæ habentur ad calcem Operum ipſius Græcè ſcriptorum in tribus codicibus Vaticanis vertit in Latinum Petrus Morinus Doctor Pariſienſis; quæ item Baronius Card. Tom. 8. ſub annum Dom. 640. paullo poſt initium ex parte inſeruit. In quibus præter alia leguntur diriſſimè à Præfecto Vrbis fuiſſe S. Maximus verberatus, & lingua, & manus dextera ipſi, & Anaſtaſio præciſæ. Maximus autem poſtea in exilium miſſus, & in Caſtello Alanis triẽnium concluſus, tandem Diuinitus ad Cœleſtia Tabernacula, cum plenus eſſet dierum, euocatus, deceſſit ex hac vita decimatertia mẽſis Auguſti an. 657. Cuius ſcripta plera q; cũ Diuinitus item ſint aſſeruata, nemo fuerit paullo cordatior, quin ea vbere cum fructu ſit lecturus. Et quidem eorum meminit Photius in ſua Græca Bibliotheca editionis Auguſtanæ pag. 255. libri ad Thalaſſium presbyterum, pag. 259. Epiſtolarum, pag. 261. Epiſtolæ ad Gregorium Eparchum; & libri Aſcetici, ac Ceturiarum de Dilectione. p. 263. Epiſtolæ ad Marinum Cypri Sacerdotem, quæ item extat Græcè m. s. in Galliæ Regia Bibliotheca, vti & Dialogi.

Porrò in Bauarica Bibliotheca eiuſdem S. Maximi m. s. extant ſequentia.

De duabus in Chriſto naturis.
Idem ad Archiepiſcopum Ioannem, *Animam eſſe corporis expertem.*
Idem ad Iordanem Presbyterum, *Animam poſt ſeparationem à corpore, actiones intellectuales exercere.*
Ad Antiſtitem de moniali profuga ex monaſterio.
Eiuſdem breuis enarratio in Orationem Dominicam.
Idem ad Ioannem Cubicularium de triſtitia, quæ eſt ſecundum Deum.
Eiuſdem Epiſtola ad Iordanem presbyterum. Idem ad Thalaſſium presbyterũ. Ad Gregorium Conſtantinopolim nauigantem. Ad Cyrum presbyterum.
Ad Ioannem Cubicularium de rectis Eccleſiæ dogmatibus, & contra Seuerum.
Eiuſdem rectæ fidei expoſitio. Continentur & alia multa eiuſdem S. Maximi in eod. To. Quorum omnium numerus 186. capita, ſeu ſi mauis, Tractatus, efficit: nimirum
Dialogus cum Thodoſio Epiſcopo.
Narratio diſſidij inter Sanctum Maximum, & Principes Palatij.
Eiuſdem Epiſtola ad Anaſtaſium ſuum diſcipulum.
Vita, & certamina Sancti Maximi.
De myſterijs ſecundum Chriſtum, capita centum.
Eiuſdem variæ Definitiones.
Idem ad Marinum presbyterum Cypri.

Idem

Digitized by Google

Idem ad Nicandrum Episcopum Cypri.
Ad Præpositos, Monachos, & orthodoxum populum in Sicilia.
Eiusdem expositio ex rectæ fidei confessione ad Ioannem Cubicularium.
Eiusdem breuis expositio syncerarum vocum de fide in Christum post vnionem.
Eiusdem excerpta ex epistola ad Pyrrhum, & ex disputatione cum Pyrrho.
Eiusdem Scholia in Epistolam Dionysij Areopagitæ ad Caium.
Ecclesiastica Mystagogia.
De Charitate ad Elpidium Presbyterum sex centuriæ.
Eiusdem capita quindecim, & capita decem De voluntatibus, & Actionibus ex SS.PP.
Sermo præterea Asceticus forma Dialogi.
De Synodis.

Atqui Franciscus Turrianus noster Græcè, & à se Latinè versam eiusdē ediderat Quæstionem Ecclesiastici Dogmatis disputatam coram Georgio Patricio in Conuentu Episcoporum, & aliorum nobilium virorum à Pyrrho Patriarcha Cōstātinopolitano, & ab eodem Maximo, qui Doctrinam Apostolorum, & Patrum defendebat contra Sergium, & Pyrrhum, qui de vna voluntate Christi nouum inuexerant dogma. Sed & hanc à Turriano Latinè, ac Græcè editam Quæstionem Cæsar Card. Baron. adtexuit tamquam appendicem octauo suo Tom. Annal. ad finem, addita varietate lectionis Græcæ, quā in varijs Codicibus Bibl. Vaticanæ obseruari curauerat.

Sed & extant in Biblio. SS.PP. à Margarino Bignæo collecta, Latinè redditus liber S. Maximi De Ecclesiastica Mystagogia, & *Quorumnam sint indicia, quæ in Sancta Ecclesia, in Diuina Synaxi, siue Communione peraguntur.* Hæc autem expositio capitibus viginti quinque continetur, & incipit, *Quomodo sit sapiens.*

Quin cum Obsopæus Centurias S. Maximi De charitate Latinas fecisset è Græco, eiusdem Obsopæi coniecturas sectatus est Gesnerus: à quorum censuris, & erroribus quædā vindicauit Iacobus Billius Prunæus, sicuti & sententias nōnullis in locis à mendis repurgauit. Vide obseruationes sacras eiusdem Billij cap. 12. & 17. libri primi ad calcem Isidori Peluſiotæ Epistolarum ab eodem Billio in Latinum versarum adiectas, quæ an. 1585. Parisijs apud Gulielmum Chalderium (vt alibi diximus) prodierunt.

Ceterum, quoniam Catalogi Vaticanæ, Augustanæ, & quarundam aliarum Bibliothecarum partim editi sunt, partim edentur, vbi etiam Græcæ Inscriptiones Librorum aliquot, præsertim huius Viri S. Maximi extabunt. sat erit hic subdidisse, quæ Baronius Cardinal. laborem hunc nobis adimens in 8. suo Annal. Tomo De operibus S. Maximi posuit.

Index Operum S. Maximi, ex tribus Tomis Græcè conscriptis, & ex Photio collectus, qui extant in Vaticana Bibliotheca.

In cuius Indicis primarijs, & maiusculis litteris, P. significat Photium eius Operis meminisse. A. reperiri docet in Codice Vaticano num. 335. B. esse ostendit in Cod. Vaticano nu. 336. C. reperiri in Cod. Vaticano nu. 337.

P.A. Quæstiones in Sacram Scripturam numero sexagintaquinque cum earumdem solutionibus ad Thalassium Presbyterum ac Præpositum.
A. Expositio Symbolica eorum, quæ in Sacra Synaxi fiunt in Ecclesia.
A. Expositio in Psalmum quinquagesimum nonum.
A. Expositio Orationis Dominicæ ad quendam Christi famulum.
C. Scholia in B. Dionysium Areopagitam.
P.A. Ad Thomam Dei famulum de diuersis eius Quæstionibus in Dionysium, & Gregorium, Epistolæ duæ.
P.A. Scholia in Gregorium Theologum ad Ioannem Cyzici Archiepiscopum.
P.A. Centuriæ quatuor de Charitate, ad Elpidium Presbyterum.
P.A. Centuriæ septem de Trinitate, De Verbi Incarnatione, & De virtute, ac vitio.
P.A. Sermo asceticus per interrogationem, & responsionem.
P. Sermo Compendiosus aduersus Seueri dogmata, ad Petrum illustrem, per capita distinctus.
P.A. Dialogus Pyrrhi & Maximi, De duabus voluntatibus, & operationibus in Christo.
A. Tomus dogmaticus in Cyprum missus ad Marinum diaconum.
A. Expositio summaria de Pascha Dominico, in qua totius Kalendarij canonici ratio explicatur, cum breui sub finem Chronologia.

Digitized by Google

Epistolæ ad diuersos.

B. Auxentio.
P. B. Canoni Presbytero, ac Præposito.
P. B. Constantino illustri ex Sacellarijs duæ.
P. A. Cosmę diacono Alexandrino, de communi ac proprio, deque essentia & hypostasi. continet capita nouem.
P. B. Cyricio, seu Cyrisicio Episcopo duæ.
B. Cydoniæ Episcopo.
B. Eulogio Episcopo Alexandriæ, De duabus Christi naturis. continet cap. septem.
P. A. Georgio Præfecto, cum appulisset Constantinopolim.
P. B. Georgij Africæ Præfecti nomine, ad Moniales Alexandrinas, quæ ab Ecclesia Catholica defecerant.
A. Georgio Presbytero ac Præposito, qui per Epistolam interrogarat de Christi mysterio.
P. A. Ianiæ Præpositæ, De Moniali, quæ Cœnobium reliquerat.
A. Ioanni Archiepiscopo Cyzici, quòd anima sit immortalis.
B. Ioanni Cubiculario, De charitate.
A. Ioanni Cubiculario, De tristitia secundum Deum.
P. Ioanni Cubiculario duæ.
P. B. Ioanni Episcopo duæ.
P. Ioanni Philosopho. continet capita vndecim.
A. Ioanni Cubiculario, de rectis Ecclesiæ dogmatibus, & contra Seuerum duæ.
P. Ioanni Sophistæ.
P. A. Iordani Presbytero, De animæ operatione post mortem.
P. Iuliano Alexandrino ab hæreti Acephalorum conuerso.
B. Iuliano Scholastico Alexandriæ, De dogmate Ecclesiæ circa Christi Incarnationē.
P. A. Marino Presbytero, De naturali voluntate, &c. continet capita nouem.
A. Nicandro Episcopo, De duabus operationibus in Christo.
A. B. Petro illustri Epistola dogmatica.
P. B. Polychronio Abbati quatuor.
P. A. Pyrrho adhuc Presbytero.
A. Siciliæ insulæ Præpositis, Monachis, & Plebi Orthodoxæ, contra eos, qui vnam operationem ponunt in Christo.
B. Stephano Abbati.
P. Stephano Præposito, ac Presbytero duæ.
P. A. B. Sophronio Monacho cognomento Eucratæ, duæ.
B. Thalassio Præposito, ac Presbytero, De Regibus Ethnicis, qui filios immolarunt.
P. A. B. Thalassio presbytero, ac Præposito quinque.
B. Theodoro presbytero Lauræ Raithu, De essentia & natura.
A. Anomæi, siue Ariani disputatio cum Orthodoxo.
A. Anomæi, & Orthodoxi altera disputatio.
A. Macedoniani hæretici disputatio cum Orthodoxo.
A. S. Athanasij cum Appollinarista disputatio.
A. Quænam sit animæ vis comprehensiua.

Sunt & alia Opuscula, quæ magna ex parte videntur pertinere ad superiores Epistolas, videlicet:

B. De duabus vnius Christi Dei nostri voluntatibus.
B. De differentijs definitionum.

Capita X. De duabus voluntatibus, ad Orthodoxos. Subijciuntur Epistolæ dogmaticæ ad Petrum.
Capita X. De naturalibus voluntatibus & operationibus.
Capita XIII. De voluntatibus, seu contra eos, qui vnam in Christo dicunt voluntatem. } Subijciuntur Epist. ad Theodorum Raithu.
Capita X. De essentia, & natura hypostasi & personis.
Capita XI. De essentia, natura, & hypostasi.
Quòd impossibile sit vnam dicere Christi voluntatem. } Subijciuntur Epistolæ ad Eulogiū.

A. Aduersus eos, qui asserunt vnam in Christo dicendum esse voluntatem.

Digitized by Google

A. Ex tractatu de Operationibus, & voluntatibus caput quinquagesimum, & quod sequitur.

A. De duabus Christi naturis contra Arium, Nestorium, Sabellium, & Eutychem.

B. Metaphrasis ex carminibus De silentio, & virtutibus.

A. In illud: Pater si possibile est, transeat à me Calix iste.

B. In Porphirij Isagogen, & Categorias Aristotelis, quid definitio, &c.

A. Variæ definitiones.

B. Excerpta ex antiquis Patribus. Incipit ab Irenæo, desinitque in aliquot Cyrilli Epistolis.

At postea cum in Germaniam misissem, quæ apud me erant Opuscula à Fran. Turriano nostro Latinè reddita, sed nunquam euulgata, hæc prodierunt Ingolstadij, an. 1605. apud Andream Angermarium. Ea verò sunt. 1. Epistola ad Marinum presbyterum. 2. De Operationibus, & Voluntatibus capita L. Ex eodem Tractatu Capita LI. 4. Epistola ad Georgium Presbyterum, & Abbatem De mysterio Christi. 5. Contra eos, qui dicunt oportere dicere vnam Christi operationem secundum exsuperantiam. 6. Tomus dogmaticus ad Marinum Diaconum. 7. De illo. *Pater si possibile est transeat à me calicem.* 8. Definitiones variæ. 9. Epistola ad Nicandrum Episcopum De duabus in Christo operationibus. 10. Epistola ad Præpositos, Monachos, &c. Siciliæ, &c. 11. Gnomæ demonstratiuæ duarũ in Christo voluntatum. 12. Distinctio multiplicis vnionis. 13. de duabus Naturis. Vide Mag. Sacri Palatij pag. 203. Ind. Tom. 1.

MAXIMVS Episcopus, scripsit Librum de Ecclesiasticis Ministerijs (alius Codex m.s. *mysterijs*) & De habitu Clericorum.

MAXIMVS monachus (non autem is, cuius labores in Aretam, & Oecumenium proscriptos fuisse à S. Tridentina Synodo refert Michael Pocciantius in Catalogo Scriptorũ Florentinorum) scripsit Sermonem in illud Exodi c. 37. De Candelabro, & septem Lucernis. De obscuris item Locis Sacræ Scripturæ Librum. Qui extat Cãssini m. s. in pluteo 4. ad lxuam. sed & cuiusdam S. Maximi Doctrina ad Monachos est ibid. m. s.

MAXIMVS Planudes, Constantinopolitanus Monachus, qui tempore Basileensis Cõcilij vixit, et si Græce è Latino reddidisse quindecim D. Augustini libros De Trinitate dicitur, qui quidem Græcè m. s. extant in Vaticana Bibliotheca, dubito tamen an fideliter eum verterit, vbi de Processione Spiritus Sancti à Patre, & Filio à S. Augustino disertè scriptum est. Neque enim id venit in mentem, vt indagarem, dum plures annos subsititi Romæ. Sanè in Bauarica Bibliotheca extant ipsius Planudis m. s. Syllogismi, seu capitula De Processione S. Spiritus contra Latinos cum Apologia Bessarionis Car. aduersus Planudẽ. quemadmodum & eiusdem Planudis in eadem Bibliotheca Epistolę nonaginta duæ non sine lacunis, & Carmina quædam, & Comparatio Hyemis, ac Veris, & Computus secundum Indos, quæ prænotatur Ἀποφασεία. Edidit autem an. 1553. Parisijs Andreas Vuechelus Orationem Græcè, numquam antea excusam, *In Corporis Domini nostri Iesu Christi Monumentum, & in Sanctissimæ Deiparæ, ac Dominæ nostræ Lamentationem.* Et quidem scripsit De Dominicis Thematibus Hierosolymis: eius autem Epistolæ, cum etiam in Bibliotheca Medicea reperiantur, in ea quoque, quæ est Imperatoris Viennæ Austriæ extant ad Imperatores, virosque alios clarissimos cum tribus Encomijs de SS. Petro, Paulo Apostolis, Diomede martyre manu scripta. Atqui & ibidem m/s. Eclogæ sacræ varia tractantes Theologica, & Ethica; De Virtute, ac Vitio, De Prudentia, & Consilio, De Fortitudine, Iustitia, Pace, Bello, Spe, Senectute, Iuuentute, Laude, Gloria, Fide, Memoria, Anima, Infamia, Calumnia, Ira, Confidentia, Auaritia, Metu, Somno, Sobrietate, Mulieribus.

Mitto hic, quæ in artes facultates alias scripsit, atque eadeo in humaniora studia. In Rhetoricam Hermogenis. Theophrasti characteres. Scholia in Diophanti Arithmeticam, quæ extant in Vaticana Bibliotheca. Problemata, Epimerismata, Collectiones Epigrammatum, Græcas Interpretationes in somnium Scipionis quod Macrobius est interpretatus, & alia eiusmodi.

MAXIMVS Taurinensis Ecclesiæ Episcopus, vir (vt habet in Catalogo Gennadius) in Diuinis Scripturis satis intentus, & ad docendum ex tempore plebem sufficiens, composuit in laudem Apostolorum Tractatus, & in Ioannis Baptistæ Natiuitatem, & generalẽ omnium martyrium homiliam: sed & de capitulis Euangeliorum, & de Actibus Apostolorum, multa sapienter exposuit: fecit & duos de S. Eusebij Vercellensis Episcopi, & Cõfessoris Vita Tractatus, & de Sanctorum Cypriani, & Laurentij Martyrio, & de Spirituali Baptismi gratia librum edidit:

LYON *1995*

Digitized by Google

De Auaritia.
De Hospitalitate.
De defectu Lunæ.
De Eleemosynis.
De eo quod scriptum est in Esaia, *Caupones tui miscuerunt vinum aquæ.*
De Passione Domini.
De ieiunio seruorum Dei generali.
De ieiunio speciali Quadragesimæ, & quod non sit in eo iocandum.
De Iuda traditore.
De Cruce Domini.
De Sepulchro Domini.
De Resurrectione ipsius.
De accusato, & iudicato apud Pilatum Domino.
De Kalendis Ianuarij.
Homilias de Natali Domini.
Homilias de Epiphania.
De Pascha, & Pentecoste multas.
De hostibus carnalibus non tamendis.
De gratijs post cibum Deo agendis.

De pœnitentia Niniuitarum, & multas alias eius Homilias de diuersis causis habitas legi, quas nec retineo. (ait idem Gennadius.) Moritur Honorio, & Theodosio iuniore imperantibus, an. 420.

Porrò cum Maximi Taurinensis Homiliæ Coloniæ apud Ioan. Gymnicum prodijssent an. 1535. Romæ item an. 1572. editæ sunt vnà cum Paciano Barchinonensi De Pœnitentia, & Confessione, Sulpicij Seueri Sacra Historia, Dorotheo Tyri, Aymonis S. Historiæ Epitome.

M E

MECHTILDIS Virgo Sancta, Gertrudis Sanctæ soror carne quidem, sed magis spiritu fuit, quippe quę vitam & ipsa Monasticam professa est in Monasterio Helffrę in Oppido Eislebio Comitatus Mansfeldensis: secuta D. Benedicti Institutum, & Reformationem Congregationis Cluniacensis iam inde penè ab ipsa infantia: vbi edocta à sorore, Quos altè hausit à Christo Sponso spiritus, eos eructauit eo in libro, qui prænotatus est De Spirituali gratia, & Reuelatione. Qui cum non semel in Belgio, atque in Superiore Germania prodijsset, Lutetiæ item an. 1513. & Venetijs an. 1558. editus est. Denique Sereniss. Eleonora Archiducissa Austriæ, Ducissa Mantuæ procurante, & ipsa Muliere Sancta, Italicè versus, atque excusus est Mantuæ, ac demum Venetijs apud Iolitos, ann. 1589. Viuebat an. 1300. Cæterum Mechtildis visiones atque Opuscula prodierunt etiam Venetijs an. 1522.

MECHTILDIS autem Virginis huius sanctæ, Principis Berctholdi, Comitis de Andechs filiæ, Friderici autem Barbarossæ Imperatoris cognatæ, Abbatissæ in Diessen, vitâ Engelhardus Abbas in Lanchiam appositè, ac piè, nec ineleganter scripsit. Porrò Diessen in Bauaria erat arx, quæ Latinè Damasia dicitur, quæ versa est in monasterium. Extat ea vita in To. 5. antiquæ lect. Henrici Canisij.

MECHLINIENSIS Synodus Prouincialis in Belgio, ann. 1570. habita est die 4. Iulij. Præfuit Martinus Rythonius vir doctus, ac de illa Ecclesia benemeritus, idque nomine, ac loco Antonij Perrenoti Card. & Archiepiscopi Mechliniensis. Prodijt autem Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1571.

MEDAD, & Eldad Prophetæ (de quibus Sixtus Senensit ita habet) super quos, vt in quinto Num. capite legitur, requieuit Spiritus Domini, cum in solitudine Arabiæ in castris Israël prophetarent; Iosue veritus, ne ipsorum apud populum existimatio Moses auctoritatem aliquo modo imminueret, admonuit Mosen, vt eis prophetandi munus inhiberet: cui Moses, nihil alienis honoribus offensus, placidè respondit: Quid tu pro me æmularis? quis tribuat, vt omnis populus prophetet, & det ei Dominus spiritum suum? Horum igitur vaticinia ab incerto auctore vnico libro comprehensa sunt; ex quo Hermas Pauli discipulus in suo libro Pastoris, capite secũdo testimonium sumpsit his verbis: Pape est Dominus his, qui se ad eum conuertunt, sicut scriptum est in Heldad, & Medad, qui vaticinati sunt in solitudine populo. Auctor Hebraicarum traditionum, quæ Hieronymi titulo prænotantur, scribit Heldad, & Medad eosdem esse, quos prior annalium lib. c. 4. appellat Epher, & Ialon de Tribu Leui, filios Ezræ, qui & Amram dictus est, & Moses pater fuit. Moyses enim post acceptam legem in Eremo, matri iniunxit, vt Patrem Amrã dimitteret, eo quòd illius amita esset; filia enim fuit Leui, post cuius dissidium Amram aliam duxit vxorem; ex qua suscepit duos hos filios, Heldad, & Medad. Athanasius in Synopsi hunc librum inter Apocryphos numerat.

MEDIOLANENSE pseudoconcilium Generale, Constantio Imperatore vim inferẽte plusquam trecentorum Episcoporum ann. 354. in quo Concilio ab hæreticis subdolè

pro-

procurato, fides Catholica damnata est. Quamobrem ipsum Concilium, verè fuit damnatum, & iustissimè reprobatum.

MEDIOLANENSIS Synodus an. Dom. 451. Leonis autem Primi Pont. Max. decimo habita est, vt Doctrina de Incarnatione Christi Domini, quæ à Leone ipso fuerat scripta ad Flauianum Episcopum Constantinopolitanum, reciperetur. Vide Baronij Card. Tom. Annal. sextum sub eundem annum.

MEDIOLANENSIS Synodi aduersus Monothelitas extat Synodalis Epistola. Vide eundem Card. Baron. sub an. Dom. 679. Agathonis autem Pont. Max. secundum.

MEDIOLANENSES Synodi sex Prouinciales accuratissimè hac nostra ætate habitæ à Beato Carolo Borromæo Card. S. Praxedis, atque à Summis Pontificibus confirmatæ, quæ ideo vim suam iam in eodem Archiepiscopatu retinent, vti & ad Synodos habendas in vnoquoque Episcopatu viam commonstrant. Vide in verbo, Carolus Borromeus. Atqui separatim Venetijs an. 1566. apud Aldum, Constitutiones Synodales eiusdem Cardinalis, sicuti & Institutio ad Ordines Sacros suscipiendos in eadem Ecclesia Mediolanensi excusæ sunt an. 1602. Venetijs apud Societatem Venetam.

MEGENFRIDVS (alicui *Meginfridus*) siue *Meginfredus*, Germanus, monachus Fuldensis, sub Othonibus secundo, & tertio Impp. scripsit Historiarum libros 24. Quos Tritemius citat in S. Maximi Episcopi Moguntini vita: quæ extat apud Surium To. 6. die 18. Nouemb. extat verò idem Meginfredus de Vita S. Emmerammi in 2. To. Antiquæ lectionis Henrici Canisij.

MEGINHARDVS Germanus, monachus Fuldensis, Congregationis Luxouiensis, qui vixit ann. 770. scripsit De Passione Sancti Ferrutij martyris: Vide Tom. 5. Surij ad diem Octobris 28.

MELCHIADES, siue Melciades Pont. Max. Vide in verbo, Miltiades.

MELCHIOR Canus, Hispanus, Ord. Præd. qui Theologiam Salmaticè publicè professus, ac deinceps Episcopus Canariensis, cui demum Episcopatui cedens, Prouincialis Ordinis sui in Hispania factus est, Tridentino Concilio interfuit. Scripsit autem 12. lib. De locis communibus Theologicis; & Relectiones duas: alteram De Sacramentis in genere: Alteram, De Sacramento Pœnitentiæ in illud D. Lucæ cap. 13. *Nisi Pœnitentiam egeritis*. Et quidem, quod ad libros locorum communium spectat, negandum non est, quin è fœcundo, erudito, & facundo ingenio prodierint, eò commendandi magis, quod ipse nostra ætate primus ea breuitate, copia, dispositione, ac perspicuitate de ijs perutiliter egerit. In qua tanta segete rerum, & historiarum, si quid irrepsit, ex alijs minus fidis Scriptoribus, id iam ab alijs est indicatum. Sanè Auctor Summæ Conciliorum contra fidem Epistolarum Agathonis Pont. Max. scripsit, qui & in eis asserat fuisse dictum Anathema Honorio Pont. Max. Cuius tamen rei nulla mentio fit: & scriptam fuisse Epistolam illam ad Concilium Sextum, cum ad Imperatorem vtraque fuerit scripta. Extant verò illæ in secundo Conciliorum Tom. Ceterum, corrigendi sunt, quicumque Auctores tum Græci, tum Latini, qui Honorio Pont. Max. notam inurere hæreseos aliculus ausi sunt ex Synodi actionibus à Theodoro deprauatis. Vide Bellarm. Card. lib. 4. De Romano Pont. cap. 11. & lib. 1. De Matrimonij Sacramento cap. 6. 7. 8. Porrò libri Melchioris Cani De locis communibus Louanij excusi fuere ann. 1564. apud Seruatium Saxenum. Coloniæ anno 1574. & 1584. apud hæredes Arnoldi Birckmanni. Relectio autem De Sacramentis in genere; Ingolstadij an. 1577. Ea verò, quæ est De Pœnitentiæ Sacramento in sex Partes distributa, ibidem anno 1580. Demum omnia eius opera Coloniæ anno 1604.

Baron. Card. in Notis ad Martyrol. & in Annal. Canis lib. 4. de locis commun. c. 3.

MELCHIOR Flauius, Ord. Minorum, Guardianus (vt vocat) Cœnobij Tolosani, Pœnitentiarius Pij Quinti, & Henrici Secundi Galliæ Regis concionator, scripsit De Regno Christi, de quo ipse Dominus locutus est per dies quadraginta. Quem laborem omnium Christi mysteriorum Compendium continentem; & Concionatoribus vtilem dicauit Carolo Nono, Galliæ Regi. Louanij an. 1568. & Parisijs an. 1579. apud Gulielmum Nuam. Resolutiones item in quatuor lib. Sentent. Scoti. Parisijs an. 1569. Orationem De vera Religione Gallicè, ac Latinè ad Regem Galliæ.

MELCHIOR Frizolius. Parmensis, Ord. Minorum, scripsit in Psalmos Dauidicos. Tres item libros De Anima ad Ludouicum Mariam Ducem Mediolanensium. Obijt an. 1520. Franciscus autem Gonzaga Episcopus Mantuanus eum edidisse inquit interrupto Dialogo Tractatum de anima, lingua Etrusca. Sed non addit cognomen *Frizolij* ipsi Melchiori, quem tamen Parmensem facit.

MELCHIOR Hittorpius De diuinis Catholicæ Ecclesiæ officijs, ac ministerijs varios vetu-

vetustorum aliquot Ecclesiæ Patrum, ac Scriptorum libros videlicet B. Isidori, Alcuini, Amalirij, Rabani, Mauri Vualafridi, Bennonis, Iuonis, & aliorum: partim edidit, partim à mendis repurgauit Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæred. Ioannis Quentelij an. 1568.

MELCHIOR Puteus, siue *à Puteo*, Aragonensis, Hispanus, Ord. Præd. scripsit librum De laudibus B. Virg. quem inscripsit *Mariale*. Sermones item per annum.

MELCHIOR Zangerus scripsit simplicis, atque prudentis Catholicorum Orthodoxię, cum Nouatorum sectatoriumque nostri exulcerati seculi idolomania, collationem Catholicam. Coloniæ an. 1580. Et de passione Dominica conciones vndecim, ibidem anno 1581.

MELCIADES cuius Rodon in Opere suo, quod aduersus Cataphrygas, Montanum, Priscum, & Maximillam insanos vates composuit, recordatus est; scripsit librum contra Montanum. Alterum contra Gentes. Alium contra Iudæos. Librum item, quem prænotauit Apologeticum pro nostra fide. Vixit Marco Antonino Commodo Imperatore. Hieron. in Catal.

MELDENSIS Synodus, quæ in Tomo tertio Conciliorum Venetæ editionis extat, celebrata fuit in Gallia an. 545. pro Ecclesiastica libertate ab Episcopis, inter quos eminebat Hincmarus Rhemensis Archiepiscopus. At ann. 846. De canonibus eiusdem Synodi actum est in Parisiensi Cōcilio. Et Capitula quidem Synodi istius Meldensis primò collecta ab Ansegiso, quatuor distincta libellis prodierunt in lucem. Sed eodem tempore id exigente Concilio, Benedictus Leuita, quæ deerāt, collegit tribusq; alijs libris digestis Ludouici Imperatoris regnantibus Filijs tradidit Lothario, Ludouico, & Carolo. Vide Annales Card. Baron. sub eundem annum.

MELDENSIS altera Synodus habita est an. 963. in caussa Rhemensis Archiepiscopi. Vide item Baron. Card. Annal. Tom. 10. p. 768. Romanæ editionis.

MELDENSIS alia Synodus per Hugonem Diensem Apost. Sedis Legatum in Gallia an. Dom. 1080. Pontificatus autem Gregorij VII. Octauo, in qua depositus est Vrsio Suessionēsis Episc. & in eius locum suffectus, cuius Diuinitus factam electionem, & alia prosecutus est omni fide eius successor Lisiardus, Vide Lisiardum in Vita S. Arnolphi, c. 26. apud Surium To. 4. die 13. Augusti, & c. 27. 28.

MELETIVS, Eusebius, & Basilius, & reliqui Epistolam scripsere ad Fratres, & Episcopos per Italiam, & Galliam, quæ est num. 69. inter SS. Basilij & Gregorij Nazianyeni Epist.

MELETIVS monachus, siue potius Io. Cantacuzenus, scripsit quatuor Apologias pro Christiana Religione aduersus Sarracenos. Extat m. s. Græcè, in Biblioth. Regia Galliæ. Eiusdem quoque Meletij nomine extat labor in Synopsim ex probatis sacris, & externis selectis Philosophis. Opus de Natura Hominis; Extat m. s. Græcè in Vaticana Bibl. hac inscriptione, εἰς συνοψιν ἀνθρώπου ἐρανισθὲν παρὰ μελετίου μοναχοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐνδόξων, καὶ ἔξω λογάδων φιλοσόφων. Idem extat m. s. in Bauarica Biblioth. Græcè. cui additæ sunt etiam Medicæ quædam obseruationes præsertim ex Galeno. sed & extat Romæ in Bibliotheca Vaticana.

Atqui, quas Græcè extare Meletij Apologias aduersus Sarracenos, diximus, eas Latinè fuisse redditas, & Basileæ apud Io. Oporinum cum Epist. Musulmani editas scimus: sed cū Alcorano Mahometis fuerint adiunctæ, tāquam veneno, vt opinor, antidotū: siue (quod verò similius puto) vt Alcoranus eo fuco facillus incautis obtruderetur, cauēdum ne Alcoranus, qui omnino prohibitus est, legatur. Sanè verò fertur Meletius ipse monachus fuisse antea Mahometanus, & Achæmenides dictus: cuius nomine Io. Cātacuzenus, qui ex Imp. Constantinopolitano factus monachus, Ioasaph fuit nominatus, eas quatuor Apologias aduersus Sarracenos scripsit ad Musulmanum Sampsatinem Sphacanem Persam. At & Meletij cōciones exemplar vnà cum Epiphanio Latinè verso prodijt olim Basileæ. quemadmodum & qui inscriptus est, De Natura, & Structura Hominis, Nicolao Petreio Corcyræo interprete Venetijs apud Gryphium, ann. 1552. cum Polemonis, Hippocratis, Dioclis, Melampi eiusdem generis Scriptis. præterquam quòd in Regia Galliæ Bibl. eiusdem Meletij siue Philosophi, siue Medici, siue Monachi simul nomine extabāt Commētarij in Aphorismos Hippocratis m. s.

MELFITANVM in Apulia Concilium an. Dom. 1096. tertio autem Vrbani Secundi Pont. max. in quo Concilio Rogerius Dux Vasallus S. R. E. inuestitur. Romualdus Archiepiscopus Salernitanus in suo Chronico. Acta autem reliqua eiusdem Concilij ad disciplinam Ecclesiasticam spectantia Vide in 10. To. Annal. Card. Baron.

MELI-

MELITO Asianus, Sardensis Episcopus, librum Imperatori M. Antonino Vero, qui Frontonis Oratoris discipulus fuit, pro Christiano dogmate dedit. Scripsit quoque alia, de quibus ista sunt, quæ subiecimus. De Pascha, libr. 2. De vita Prophetarum, libr. 1. De Ecclesia, libr. 1. De Sensibus, libr. 1. De fide, libr. 1. De Plasmate, libr. 1. De anima & corpore, libr. 1. De Baptismo, libr. 1. De Veritate, libr. 1. De Generatione Christi, libr. 1. De Prophetia sua, libr. 1. De Philoxenia, librum vnum, & alium librum, qui Clauis inscribitur. De Diabolo, libr. 1. De Apocalypsi Ioannis, lib. 1. καὶ περὶ ἐνσωμάτου θεοῦ, lib. 1. ἐκλογῶν, lib. 6. Huius elegans, & declarationem ingenium laudans Tertullianus in septem libris, quos scripsit aduersus Ecclesiam pro Montano, dicit eum à pleriſq; nostrorum Prophetam putari. Ita D. Hieronymus in Catalogo. At Suffridus Petrus in suis Annotationibus inquit, *De plasmate*; Hic etiam Sophronius περὶ πλάσεως, m.s. Cod. Gembl. habet, *de phase*, perperam, vt arbitramur; cum hic liber idem videatur esse cum ijs, quos duos de Pascha conscripsisse supra dicitur: Idem codex infra etiam nonnihil variat à Sophronio, & à lectione Latina vulgata, cuius verba proinde subijciam: *Huius elegans, & declamatorium ingenium, Tertullianus in septem libris, quos scripsit aduersus Ecclesiam, pro Montano cauillatur.* Qui locus mihi hic deprauatus esse videtur, planè enim hæc mens Hieronymi, & Sophronij quoque fuisse videtur, vt declarent Melitonem, quamuis egregium, cauillis eleuatum fuisse à Tertulliano, qui Ecclesiam ipsam vniuersam oppugnabat, itaq; vox ἐπαίνου apud Sophronium supposititia esse videtur, vt & λόγου ex alio facta, quæ respondet, *cauillatur*. Cod. Sigebergen. cum Gemblacensi conuenit.

Qui verò (inquit Sixtus Senensis) Melitoni tribuere visus est assertionem, quòd imago Dei, ad quam cõditus est homo, sit corporea, quemadmodum & Deus ipse corporeus sit; is fuit Theodoretus in quæst. 20. in Gen. Quæ quidem assertio fuit Anthropomorphitarum, & Audianorum hæreticorum. Et dixi quidem visum fuisse Theodoretum hoc Melitoni tribuisse, si Latinam Io. Pici versionem spectemus. At cum Theodoretus de Audianis loquens nusquam de Melitone loquatur, tamquam eius insaniæ assertore, sciẽdum est emendatos Theodoreti codices habere ὧν ἔστι καὶ μελίτωνος συγγράμματα καταλείπει περὶ τοῦ ἐνσωμάτου εἶναι θεοῦ hoc est, *Ex quibus sunt, quæ Melito scripta reliquit de eo, quod dicitur Deo corpus esse.* Si quidem vt Eusebius, & Hieronymus testantur, Melito librum scripsit, eo titulo, in quo argumenta eorum, qui Deum corporeum astruunt, & Imaginem Dei, ad quam factus est homo, corpoream arbitrantur, validissimè confutauit, sicut etiam ex sequentibus Theodoreti verbis, quæ in eadem q. 20. posita sunt, lucè clarius apparet.

Cum autem Tritemius eidem Melitoni ascripserit librum De translitu Sanctæ Mariæ, cuius nec D. Hieronymus, neque Honorius meminere, fuerit autem idem liber à Gelasio Pont. Max. in capite *Sancta Romana Ecclesia* inter apocryphos relatus, fit vt inter Opera Melitonis non sit adnumerandus.

Porrò quos D. Hieronymus libros ἐκλογῶν nominat, hoc est, *exceptorum*, eos ad Onesimum fratrem suum Melito sic scripsit, vt in eis diuersa Scripturæ Sanctæ testimonia ad Christianæ Vitę Institutionem aptauerit. Addit autem Sixtus Senensis, scriptam fuisse ab eodem Melitone, ad eundem Onesimum Epistolam vnam. Vixit ann. 160. Sed vide quæ Magister Sacri Palatij pag. 248. indicis sui 1. Tom. affert quattuor Notis.

MELLANIVS Probus, Britannus, scripsit quasdam Homilias. Viuebat ann. 260.

MELO, qui *Magister Melo* nominatur, Ordin. D. Augustini, scripsisse fertur in Diuum Matthæum.

MELPHITANA Synodus ab Vrbano II. Pontif. Max. congregata est de Ecclesiasticæ rei statu, vnde Vrbanus cum Regni Neapolitani, & Italicas res quadãtenus compositas fuisset, abijt in Gallias. Vide Platinam in vita eiusdem Vrbani Secundi.

MEMPHITICA Synodus auctoritate Gregorij XIII. Pont. Max. ann. 1582. in mensem Decembris indicta, tres habuit subinde Sessiones, in quibus de ablegandis antiquis Nestorij, atque Dioscori hæresibus, iungendisque animis Cophtorum, qui & Christiani Præcincturæ dicuntur, cum Catholica Romana Ecclesia est actum.

Interfuere Primo consessui Episcopi, & Principes Viri.

Secundo autem Patriarcha Alexandriæ, qui in eos, atque Aethiopiam habet antiquitus iurisdictionem, Abbates Cœnobiorum, & Primarij viri Triginta.

Tertio item ijdem, cum Patribus Societatis Iesu, Io. Baptista Romano in primis, quos pietas eiusdem Pontif. Maximi eõ, suo nomine vt præessent Synodo, cum Pontificio Diplomate allegauerat.

Et Memphis quidem Aegypti Ciuitas est ingens, quam vulgus *Alcayrum* appellat, Tur-

Digitized by Google

cis subdita: quæ quinquaginta circiter Cophtorum millia numerat, vt ferè innumeros Aethiopia.

In primo autem conſeſſu. De occaſione diſiunctionis eius gẽtis à Romana Eccleſia locuti ſunt ita noſtri, vt in Pſeudoſynodum Epheſinã conijceret culpam, quam Dioſcorus hæreticus Epiſcopus coegerat haud legitimam, neq; Synodi nomine dignam. In ea enim monſtrarunt receptam fuiſſe Eutychetis inſaniam, duas negantis in Chriſto naturas, quã hæreſim Chalcedonenſe legitimũ Concilium è ſexcentis, ac triginta Patribus, Leone primo Pontif. Max. Summa conſenſione damnaſſet. Quo facto eorum Cophtorum maiores, homines minimè malos, certè nõ doctiſſimos, idem fuiſſe ratos duas naturas in vnam Verbi coniunctas hypoſtaſim, ac duas cum Neſtorij hypoſtaſes copulare. Id quod antea vera Epheſina Synodus exploſerat. Inde igitur conſequentium errorum, fontem, ac ſeminarium extitiſſe.

Cum autem demum indagandæ è ſuis ſcriptis (quæ vix habebant, & ea quidem exeſa vetuſtate) tempus petijſſent, dimiſſa tunc eſt Synodus.

In ſecundo igitur conſeſſu, cum ſeſe Cophti mordicus ſuas hæreſes ſeſe retenturos aſſererent, contra quæ noſtri antiquiſſimas Synodos, fidemque, quam illi à B. Marco accepiſſent, obijcerent, vrgerent quoque, duas in Chriſto naturas denegare nil eſſe aliud, quã miſcere, ac perturbare vniuerſa; &, eodem ſimul negare mendacio, Diuinum Verbum humanam induiſſe naturam, id quod Chriſtianæ aures non ferunt: in alterum menſem reiecta eſt Synodus.

At in tertio conſeſſu, Deo aſpirante, circumciſionis lex primum fuit abrogata. Deinde poſt ſex horarum Diſputationem de duabus Chriſti naturis, tandem Synodus vniuerſa Diuino afflatu concordiſſimè ſanxit, quòd ad rem attinet, vnà cum Catholicis ſentiendum, anathematis pœna propoſita. *Si quis Chriſtum altera natura ſpoliaret. Qui cum idem Deus, idem ſit verus Homo, & Diuinam habet à Patre iam inde ab omni æternitate Naturam, et Humanam ſumpſit ex Matre definito Temporum ſpatijs: Cophtos autem, quamquam duarum abſtineant Naturarũ appellatione, non tamen ab ijs Deum, & Hominem, Chriſtum eſſe negari: ſed ab ea loquendi ratione iccirco refugere, ne conſuetudo ipſa loquẽdi duas inducere videatur hypoſtaſes.* Sic peracta quidem res eſt Kal. Februarij, ann. 1583.

Sed etſi manus dedere veritati, Satanas tamen omni conatu prohibuit, quin Chirographo, quod conſeſſi fuerant, confirmarent, tum Patriarchæ Vicario id procurante, homine peſſimo, quique ea ratione conſequi ſe poſſe Patriarchatum ſperauerat, tum morte ipſius Patriarchę, Turcis quoque noſtros in teterrimum carcerem conjectis, quaſi Orientalem illum Tractum, ſiue Pontifici Maximo, ſiue Regi Catholico ſubijcere vellent. Quæ calumnia licet paullo poſt fuit agnita, Turcæ tamẽ Proregi accepta fuit occaſio, vt quinque aureorum millia noſtri perſoluerent, ſi vellent liberari. Quam ſummam Cophtis, & mercatoribus numerantibus charitas Gregorij Pontif. Max. liberaliter reſtituit. Tum redire coacti ſunt noſtri Romam, vbi & deinceps Maronitarum, qui degunt in Monte Libano, ſeminarium auctum eſt, ac fides ſubinde in eas oras propagatur: De quà vide in verbo, *Maronitæ*. & in verbo, *Diamperienſe Concilium*. Cæterum hæc noſtrorum expeditio fuerat primò tentata ann. 1563. Pio quarto Pontif. Max. per ipſos noſtræ Societatis Ieſu homines, ſed cum Diuina Sapientia ſenſim, ac fortiter, incedat, tum quid em ceſſiſſe irrita viſa eſt, quamuis annua fuerit. Nos hic rem exponere voluimus, tum ne hæc narratio à noſtris fideliter accepta intereat, tum vt intelligi poſſit quò collineandum ſit ab ijs, qui poſt hac tantum negocium ſint in Oriente tractaturi.

MENALDVS Roſarius, Burdigalenſis, Gallus, Theologus Pariſienſis, qui & Aquitanicam illam ſui Ordinis Prouinciam rexit, ſcripſit tres libros De Pœnitentijs, & Remiſſionibus. Qui prodiere Pariſijs ann. 1513. Expoſitionem Decretalis, *Omnis vtriuſq; ſexus*. Quadrageſimale. Obijt Burdigalæ ann. 1513. Ea verò Opera omnia extant in ſacro Virginum Monaſterio (quod ab Etruſcis appellatur *S. Gagio*) in Suburbio Florentino.

MENAEVM Græcorum aliquot mentium m.s. Græcè extat in Bauarica Bibliotheca.

MENOLOGIVM Eccleſiæ Hypotheſeos Græcè m. s. extat in Bauarica Bibliotheca. Vide in verbo, Simeon Metaphraſtes.

MENRADVS Moltherus. Vide in verbo Alchinus.

MERCVRIVS, ſiue Græcè *Hermes Triſmegiſtus*, hoc eſt, ter *Maximus* fuit AEgyptius. Quem Suidas inquit floruiſſe ante Pharaonem, ac ter Maximum appellatum, quoniam de Trinitate oraculum edidit, *In Trinitate* dicens *vnam eſſe Diuinitatem*, his Verbis. *Erat lumen intellectuale, ante lumen Intellectuale, & erat ſemper Mens Mentis luminoſa, & nihil aliud erat, quàm horum vnitas, & ſpiritus omnia continens.* Sed S. Auguſtinus De Ciuitate Dei lib. 18. cap. 39.

cuincit, Mercurium hunc vixisse post Abraham, Isaac, Iacob, & Ioseph; nimirum etiam post ipsum Moysen, vt illum ex hoc hausisse, quæ dixit, si qua ad rem dixerit, credẽdum sit: cum, ipsò Augustino monstrante, Mercurius hic, de quo loquimur, nepos fuerit maioris Mercurij, cuius maternus auus Atlas Astrologus, & æqualis Promethei, eodem tempore vixerit, quo Moyses.

Iam verò Iamblichus Philosophus Platonicus, (de quo nos in Apparatu ad Philosophiam, qui duodecimus est liber nostræ Selectæ Bibliothecę) lib. 3. De Aegyptiorum Mysterijs affert testimonia Seleuci, ac Meneti veterum Scriptorum dicentium, à Mercurio scriptos de vniuersa Aegyptiorum Sapientia (rectius insipientia) libros triginta sex mille, & quingentos viginti quinque. In quibus recensebantur De Dijs empyreis libri centum; totidem De Dijs æthereis; mille De Dijs cœlestibus. Quorum plerique, quoniam ab Aegyptica in Græcam linguã à viris Philosophis conuersi sunt, existimati sunt à Græcis fuisse conscripti. Et meminit Clemens Alexandrinus libro Stromatum sexto, ætate sua extitisse ex ijsdem libris triginta tres de vniuersa Aegyptiorum Philosophia; De Medicina sex; De Sacerdotalibus decem; De Astrologia quattuor.

Sanè verò (subdit idem Clemens) adhuc à pluribus Dialogi duo, Pimander, & Asclepius leguntur, à Mercurio Trimegisto conscripti; quem ferunt ideo ter maximum vocatum, quòd maximus esset Philosophus, Rex, Sacerdos. Sed quæ in Pimandro, & Asclepio leguntur, valde abhorrent à scriptis, quę de Mercurio Iamblychus attulit. Ac cũ nonnulla mira de Deo, De Sanctissima Trinitate, De Aduentu Domini, De futuro iudicio complecti videantur, habent item præsagium, quod ad Asclepiũ scribens aduersus Aegyptios protulisse dicitur, tamquam incassum idola culturos, inquiens: *O Aegypte, Aegypte, religionum tuarum fola supererunt fabulæ, & æquè incredibiles posteris tuis.* Hæc Clemens.

Porrò Mercurius Trimegistus Græcè m.s. extat in Vaticana Bibliotheca, his Operibus. Pimander. Sermo Catholicus ad Filium. Sacer sermo. Crater, siue Vnitas. Quòd Deus occultus manifestissimus sit. Quòd in solo Deo sit bonum, alibi verò nequaquam. Quid maximum malum in hominibus sit Dei ignorantia. Quòd nihil eorum, quæ sunt, intereat: sed ij, qui errant, mutationes vocant interitus, & mortes. De intelligentia, & sensu. Quòd in solo Deo sit pulchrum, & bonum, alibi autem nequaquam. Clauis Mercurij. Mens ad Mercurium. Ipsius De communi Mente. Eiusdem in Monte sermo occultus. De Regeneratione, & silentij annunciatione. Hymnodia abscondita, sermo secundus. Eiusdem Asclepio rectè sapere. Termini, siue finitiones Asclepij ad Ammonem Regem. De commendatione, siue laude melidris, & Encomium Regis.

Pleraque item Mercurij Trimegisti huiusmodi extant in Bauarica Bibl. Græcè m.s.

At Pimander, qui est Dialogus De Potestate Dei, Græcè apud Morellium Parisijs; vtraque autem lingua, Græca, & Latina restitutus Francisci Flussatis Candelæ opera, Burdigalæ olim prodijt. Iatromathematica verò ad Ammonem Aegyptium cum pridem Græce fuissent emissa in lucem Norimbergæ; nimirum Meditationes accõmodatæ ad Astrologicam rationem, demum anni 1597. cum Notis fide manuscripti Codicis emendata, & appleta, excusa sunt Augustæ Vindelicorum. Sed & Latinè Pimander, alter ex L. Apuleij versione, alter Marsilio Ficino interprete, Venetijs apud Aldũ impressus fuerat. Accesse re ad Pimandrum, & ad Asclepium Commẽtarij Annibalis Rosselli, Calabri, Ord. Minorum, qui 1585. prolati sunt in lucem Cracouiæ apud Lazarum. Sed & deinceps vberiores Tomi in Mercurium ipsum ibidem ab eodem fuerunt emissi. Vide in verbo, Annibal Rossellus.

MEROBAVDVS Hispanus, scholasticus scripsit Carmen de Christo Do. Vide Tom. 8. Bibliothecæ SS. PP. edit. 2.

MESSALIANI hæretici, qui item dicti *Euchitæ*, contra quos Amphilochius Episcopus Synodum celebrauit, deque ea ad Flauianum Constantinopolitanum Archiepiscopum scripsit. Vide Photium in Græca Bibl. pag. 17. Editionis Augustanæ.

METELLVS Monachus Tegerensis, siue Tegerseensis Boicorum Poctarum perantiquus, reliquit à se conscriptas Odas, & Eclogas, quas inscripsit Quirinalia, in laudes Beati Quirini gloriosi martyris, quæ primum ex Apographo emisit in lucem Henricus Canisius I.V.C. Ingolstadij in Tom. 1. antiquæ lectionis. Viuebat ipse Metellus circa ann. millesimum & sexagesimum.

METENSE Concilium in Gallia ann. Do. 594. coactum est anno quinto Pontificatus Gregorij Magni, in quo Concilio redactus est in ordinem Aegidius Rhemensis Archiepisc. reus Maiestatis conuictus. Greg. Turonensis lib. 10. c. 26. & Balina Chilperici Regis filia, & Chrodieldis ab excommunicatione liberatæ sunt.

METEN-

METENSE Concilium in causa repudij Theutpergæ Reginæ facti à Lothario Rege, coactum est iubente Nicolao Papa, ann. 862. missi Legati Pontificis Rodoaldus atque Ioannes Episcopi, tradito ijs commonitorio, vt si Lotharius Rex monitis Apostolicis non acquiesceret, Valdradam dimittens, excommunicatione omnino plectendus esset vnà cum omnibus, qui ipsi fauerent: quæ omnia essent primum significanda ipsi Lothario. Vide Nicolai Papæ Epistolam 82. prope finem, quam ex Gallia acceptam inseruit suis Annalibus Baronius Cardinalis Tomo decimo, sub eundem annum pagina 237. Romanæ editionis.

METENSE illegitimum Concilium, quod superiore anno indictum fuerat, habitum est ann. 863. in causa repudij Theutpergæ Reginæ à Rege Lothario facti, & lata sententia pro Valdrada Concubina; hocq; Concilium nec approbatum est, immo verò est anathematizatum, & vocatum prostibulum. Vide Anastasium Bibl. in vita Nicolai Papæ.

METHODIVS, (vt Diuus habet Hieronymus in Catalogo) Olympi Lyciæ, vel Pataræ, & postea Tyri Episcopus, scripsit contra Porphyrium, libr. 2. De decem Virginibus Symposion, lib. 1. De Resurrectione contra Origenem, lib. 1. De Pythonissa contra Origenem, lib. 1. De exitu animæ, lib. 1. In Genesim, lib. 1. In Canticum Canticorum, lib. 1. De nouissimis temporibus, lib. 1. Chronicon quoque, lib. 1.

Totidem autem penè verbis Sophronius & Suidas Græcè, atq; Honorius Augustodunensis Latinè, in quo malè legitur. De animæ exitu. pro de ἀντεξουσίου, corrupta, vt fit, voce Græca ab imperitis librarijs. D. autem Gregorius Nyssenus in Quæstionibus ait, καὶ φησὶ τὴν ψυχὴν τῷ συμποσίῳ ὁ μεθόδιος ἀμήχανον καὶ ἀδιήγητον κάλλος ἔχειν. *Et animam* inquit Methodius in Symposio, *immensa quadam, & inenarrabili pulchritudine pollere.*

Sanè verò Epiphanius Cypri Episcopus hæresi sexagesimæquartæ fragmẽtum Methodij, quem *Beatum*, & *Eubulium* quoque nominat, inseruit, quo Origenem solidè oppugnat. Quin etiam Photius in sua Græca Bibliotheca descripsit excerpta ex Oratione S. Methodij De Resurrectione. Deinde expositionẽ Dictorum quorũdam Apostolicorum ex eodem S. Methodij libro sat prolixè, vt Tractatus integer dici possit. Mox ercerpta è libro De creatis. Deinde ex eiusdem S. Methodij libro De libero arbitrio. Deniq; alia è libro De castitate: in qua tamen inquit quædam fuisse inserta, quæ sapiunt Arianismum.

Extat item eiusdem S. Methodij Homilia De occursu Domini, & Simeonis, seu De B. Virginis purificatione. Eam τὴν τῆς ἀπαντήσεως appellat auctor, quam alij ὑπαντὴν, alij ὑπαπάντην: ex qua inscriptione liquet, longè ante Iustiniani tempora festum hoc fuisse institutum, (quod tamen quidam negant) cum Methodius hic secula aliquot præcesserit: neque est, cur quidam hanc ad Domini Natalem homiliam detorqueant, cum luce sit clarius eò minimè pertinere: vti scripsit Petrus Pantinus Tiletanus, qui eam primum Græcè, & Latinè edidit Antuerpiæ apud Ioachimum Trognæsium, ann. 1598. In Bibliotheca verò Galliæ Regia habetur eiusdem S. Methodij m. s. Oratio, λόγος εἰς τὰ βαΐα.

Iam Dialogum scripsisse quoque, cui titulus est *Aglaophon*, & Fragmenta Chronici Methodij extare apud Marianum Scotum, & in Bibliotheca Imp. Viẽnæ Austriæ haberi m. s. hac prænotatione, *Methodij monachi, & Episcopi Exegesis in Apocalypsim*, alij qui scripsere Catalogos, referunt. Porrò S. Methodius in extrema persecutione sub Decio, & Valeriano, Chalcide, quæ erat in Oriente, martyrio est coronatus, vt scribit Suidas. Viuebat ann. 255. Porrò qui sub nomine S. Methodij martyris circumfertur liber De reuelationibus à Sanctis Angelis factis, deq; futuro Triũpho aduersus Turcas, & instauratione Ecclesiæ, supposititius est, ac spurius.

METHODIVS Patriarcha Constantinopolitanus, scriptum breuissimum reliquit De ijs, qui abnegarunt fidem per diuersos modos & ætates. Incipit, *Si puer quidem comprehensus fuerit, & abnegauerit, &c.* Extat in Bibl. SS. PP. Canones autem Pœnitentiales in Tom. 9. Annal. Card. Baronij sub annum 842.

METRHODORVS ad Photium in Græca Bibl. scripsit librum De Paschate.

METROPHANES Smyrnæus, Metropolita, ne quem fallat nominis, & dignitatis species, schismaticus fuit, librumque scripsit contra Processionem Spiritus Sancti etiam à Filio, id quod tamen Spiritus ipse Sanctus Ecclesiam Catholicam semper docuit, nempe se à Patre, & Filio procedere.

M I

MICHAEAS, siue *Michea* Hebraicè, hoc est, *humilitas* (inquit Sixtus Senensis) propheta, natus in Morastite, qui iuxta Eleutheropolim Palæstinæ in Tribu Ephraim haud

gran-

grandis est vicus, siue, vt Ionathas Chaldæus tradit, ex Vrbe Maresa, quę est in tribu Iuda, scripsit Prophetias in diebus Ioathã, Achaz, & Ezechiæ Regũ Iuda, quas pronunciauit super Samariam, & Hierusalem, prophetans aduersus Reges Iuda, Sacerdotes, & pseudoprophetas, qui verbum Domini abijcientes, secuti sunt impietatem. aduentum quoque Saluatoris Christi Domini, & locum Natiuitatis eius prædixit apertè. Ac cum in maxillã percussus fuisset à Sedechia, cumque plurima designasset Achab Regi Israel; ab eius filio, cuius nomen *Iorab* vocatus, occubuit præcipitatus, quòd eum de suis iniquitatibus, & suorũ Progenitorum redarguisset. Is verò tumulum in sua Patria Morasti prope Polyandrium sortitus est. Vide alia in Epiphanio De vita, & interitu Prophetarum. Scripsere in eum, qui in duodecim Prophetas minores, de quibus vide in verbo Abacuk, alios quoque quos subinde in Apparatu hoc nostro citauimus. Quin & Gaspar Graferus separatim. Vide in verbo *Gaspar Graferus*. Partitionem autem huius Prophetiæ, vide in tabula 229. Ederi.

MICHAEL Angelus Buccius Romanus, scripsit, & habuit orationem in funere Cæsaris Card. Baronij, quæ primò Romæ, mox Moguntiæ apud Ioannem Albinum excusa est ann. 1607.

MICHAEL Angelus, Naldinus, Florentinus, Ord. Seruorum, scripsit patrio Sermone triginta duas Homilias. Quarum prima pars ad Præfationem libri Iob pertinet. Secunda de Veteris, ac Noui Testamenti Sacrificijs agitur. Tertia de custodia cordis Iob. Prænotatum autem est hoc Opus, *Speculum patientiæ Iob*. In Epistolas item D. Pauli ad Corinthios. Obijt ann. 1570.

MICHAEL Antiochenus Patriarcha, historiam scripsit De omnibus rebus. Quæ inter libros aliquot Arabicos, & Syriacos extabat, qui à tempore Gregorij XI. Pontif. Max. (vt fertur) sub terram defossi, & postea inuenti, oblati sunt vænales Illustriss. Episcopo Herbipolensi, vt mihi Nicolaus noster Serarius significauit.

MICHAEL Angrianus, Bononiensis, Italus, Ordinis sui Carmelitani Generalis, vt vocant, Prior, Vrbano VI. Pont. Max. libros quinq; Commentariorum ad vniuersum Psalterium scripsit more Scholastico: Commentarium item in D. Lucæ Euangelium: At & in Euang. D. Matthæi scripsisse inquiunt Eisingr. & Petrus Lucius Carmelita, quod tamẽ latuit Sixtum Senensem. Porrò in Mag. Sent. Quæstiones quoq; Sententiarum altero libro. Tabulam Moralium S. Gregorij Magni in Iob lib. 2. Alteram super Decreto libris totidẽ. Tractatum de Purissima Conceptione Beatiss. Virg. Sermones varios. Quadragesimale. Libellum manuscriptum, quo Saluatoris Domini nostri Passio vniuersa expẽditur; quos quidem Senis reperiri Nicolaus Aurificus scripsit ad Petrũ Lucium eundem Carmelitam. At & Iacobus de Plebe scripsit, ipsum Michaelem, antequam moreretur nobilissimum quoddam Dictionarium incæpisse, quod vsque ad litt. C. perduxerat. Theologicum ne (quod magis credo) an Philosophicum, tacet. Mitto quæ ab eodem Lucio scribuntur fuisse ab ipso Michaele in Iure Canonico, atque in Aristotelis libros, hoc est in Ethica, conscripta: in Valerum quidem Maximum laborauit, & res oratorias (puto adolescens) elucubrauit. Cæterum cum Sixtus Senensis eum dicat obijsse ann. 1396. postremo anno Venceslai Imp. Eisingr. inquit decessisse ann. 1416. cui assentior, cum & Petrus Lucius scribat hoc eodem ann. id contigisse Kal. Decembris Bononiæ, & ante summum Altare sui, vt vocant, Conuentus, siue Cœnobij, fuisse sepultum.

MICHAEL Ayguanus Carmelita, qui vsque ad hæc tempora dicebatur Incognitus autor in Psalmos, editus est iam suo nomine apud Guerilium Venetijs ann. 1603. & alios.

MICHAEL Baius, Belga, Decanus Academiæ, siue Vniuersitatis Louaniensis, vnà cum Cornelio Iansenio, & Ioanne Hessels, Concilio Tridẽtino, procurante Philippo II. Rege Catholico interfuit; scripsit autem De prima Hominis Iustitia, & Virtutibus impiorum. Item de Sacramentis in genere contra Caluinum. Louanij ann. 1565. Ad quæstiones Philippi Marnixij Sancti Aldegondi De Ecclesia Christi, & De Sacramento Altaris Responsio. Epistolam De statuum Inferioris Germaniæ vnione cum ijs, qui sese desertores Romanæ Catholicæ Religionis vocant. Coloniæ ann. 1579. Apologiam pro responsione ad Quæstiones Philippi Marnixij Sancti Aldegondi cõtra eiusdem obiectiones De veritate Corporis Christi in Sacramẽto Eucharistiæ. Louanij ann. 1581. Coloniæ apud Franciscum Behem, ann. 1583. & Colon. ann. 1590. Eius viri virtutes prosecutus est Oratione funebri Bernantius Mechlinienſis. Obijt ann. 1589. ætatis suæ ann. 77. A Pio tamen V. & à Gregorio XIII. Pontif. Max. quædam eius opiniones reprobatæ sunt. Vide autem Bellarm. Card. lib. 1. De Purgatorio c. 10. quasi vltra medium, & lib. 2. cap. 4. eius quædam expendentem. Sed & quod Præpositi Generales Societatis nostræ nos monuerunt, id ego hu-

ius

ius Apparatus occasione non puto alijs esse denegandum. Sic autem habent Admonitio, & illorum Pontificum Diplomata.

Quò magis nostrorum doctrinę securitati cõsulatur, operepretium fuit hic etiam subijcere Pij V. & Gregorij XIII. Bullam nondum satis omnibus notam, ac peruulgatã, qua nonnullæ cuiusdam Doctoris Louanienſis propositiones damnantur: vt ijs benè perspectis, facilè intelligant Nostri, cum ad has quæstiones deuenerint, quid eos sequi, quid cauere oporteat in docendo. Est autem Bulla huiusmodi.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Prouisionis nostræ debet prouenire subsidio, vt ea quæ à Prædecessoribus nostris emanarunt, suadente maximè Fidei Catholicæ conseruatione, vbicumque ipsis opus est, producantur. Quare Nos tenorem litterarum fel. record. Pij Papæ V. prædecessoris nostri in eius registro repertum describi, & præsentibus annotari fecimus, qui talis est. Pius Episcopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Ex omnibus afflictionibus, quas in hoc loco à Domino constituti, tam luctuoso tempore sustinemus, ille animum nostrum præcipuè excruciat dolor, quòd Religio Christiana, tantis iam pridẽ turbinibus agitata, nouis quotidie propositis opinionibus conflictetur, Christique populus antiqui hostis suggestione dissectus, in alios atque alios errores, passim, & promiscuè deferatur. Quantum verò ad Nos attinet, totis viribus conamur, vt illi simulatq; prosiliunt, penitus opprimantur: magno etenim mærore afficimur, quòd plerique spectatæ alioquin probitatis, & doctrinæ, in varias sententias offensionis, & periculi plenas, cum verbo, tum scriptis prorumpunt,
1 deque eis etiam in scholis inuicem controuersantur, cuiusmodi sunt sequẽtes. Nec Ange-
2 li, nec primi homines adhuc integri merita rectè vocantur gratia. Sicut opus malum ex natura sua est mortis æternę meritorium, sic bonũ opus ex natura sua est vitæ æternæ me-
3 ritorium. Et bonis Angelis, & primo homini, si in statu illo permansissent vsque ad vlti-
4 mum vitæ felicitas esset merces & nõ gratia. Vita æterna homini integro & Angelo promissa fuit intuitu bonorum operum, & bona opera ex lege naturæ ad illam consequendã
5 per se sufficiunt. In promissione facta Angelo, & primo homini continetur naturalis iustitiæ cõstitutio, qua pro bonis operibus sine alio respectu vita æterna iustis promittitur.
6 Naturali lege constitutũ fuit homini, vt si in obedientia perseueraret, ad eã vitam pertrã-
7 siret, in qua mori non posset. Primi hominis integri merita fuerũt primæ creationis munera, sed iuxta modum loquẽdi Scripturæ Sacræ nõ rectè vocantur gratiæ, quo fit, vt tan-
8 tum merita, non etiam gratiæ debeant nuncupari. In redemptis per gratiam Christi nul-
9 lum inueniri potest bonum meritum, quod non sit gratis indigno collatum. Dona concessa homini integro, & Angelo, forsitan non improbãda ratione possunt dici gratia, sed quia secundum vsum Scripturæ nomine gratiæ tantum ea munera intelliguntur, quæ per Iesum malè merentibus & indignis conferuntur, ideo neque merita, nec merces, quę illis
10 redditur, gratia dici debet. Solutionem pœnæ temporalis, quæ peccato dimisso sæpè ma-
11 net, & corporis resurrectionem propriè non nisi meritis Christi adscribendã esse. Quod piè & iustè in hac vita mortali vsque in finem conuersati vitam consequimur æternam, id
12 non propriè gratiæ Dei, sed ordinationi naturali statim initio creationis cõstitutæ iustó Dei iudicio deputandum est, nec in hac retributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantum ad primam institutionem generis humani, in qua lege naturali institu-
13 tum est, vt iusto Dei iudicio, obedientiæ mandatorum vita æterna reddatur. Pelagij sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factũ, non est Regni Cælestis meritoriũ.
14 Opera bona à filijs adoptionis facta, non accipiunt rationem meriti, ex eo quod fiunt per spiritum adoptionis inhabitantem corda filiorum Dei, sed tantum ex eo quòd sunt con-
15 formia legi, quodq; per ea præstatur obedientia legi. Opera bona iustorum nõ accipient in die Iudicij extremi ampliorem mercedẽ, quàm iusto Dei iudicio mererentur accipere.
16 Dicit rationem meriti non consistere in eo, quòd qui benè operatur habeat gratiã, & inhabitantem Spiritum Sanctum, sed in eo solũ, quòd obedit Diuinæ legi: quam sententiam
17 sæpius repetit, & multis rationibus probat ferè toto libro. In eodẽ libro sæpius repetit,
18 quòd non est vera legis obedientia, quæ fit sine charitate. Dicit sentire cum Pelagio, qui dicunt esse necessarium ad rationem meriti, vt homo per gratiam adoptionis sublime-
19 tur ad statum Deificum. Dicit Opera Catechumenorum, vt fidem & pœnitentiam ante remissionem peccatorum factam, esse vitæ æternæ merita, quam vitam non consequẽtur
20 Catechumeni, nisi prius præcedentium delictorum impedimenta tollantur. Videtur insinuare, quòd opera iustitiæ, & temperãtiæ, quæ Christus fecit, ex dignitate personæ operantis non traxerint maiorem valorem. Nullum est peccatum ex natura suâ veniale, sed
21 omne peccatum meretur pœnam æternam. Humanæ naturæ sublimatio, & exaltatio in

con-

consortiũ Diuinæ naturæ debita fuit integritati primę conditionis,& proinde naturalis dicenda est,& non supernaturalis. Cum Pelagio sentiunt,qui textum Apostoli ad Romanos secundo. *Gentes,quæ legem non habent,naturaliter,quæ legis sunt,faciunt,* intelligunt de Gentibus fidem non habentibus. Absurda est eorum sententia,qui dicunt hominem ab initio dono quodam supernaturali, & gratuito supra conditionem naturæ fuisse exaltatum,vt fide,spe,charitate Deum supernaturaliter coleret. A vanis & otiosis hominibus secundum insipientiam Philosophorum excogitata est sententia, hominem ab initio, sic constitutum,vt,per dona naturæ superaddita, fuerit largitate conditoris sublimatus,& in Dei filium adoptatus. Et ad Pelagianismum reijcienda est illa sententia. *Omnia opera infidelium sunt peccata,& Philosophorum virtutes sunt vitia.* Integritas primæ creationis non fuit indebita humanæ naturæ exaltatio, sed naturalis eius conditio, quam sententiam repetit,& probat per plura capitula. Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adiutorio, non nisi ad peccandũ valet. Pelagianus est error dicere,quòd liberum arbitrium valet, ad vllum peccatum vitandum. Non solum fures ij sunt & latrones, qui Christum viam & ostium veritatis,& vitæ negant,sed etiam quicumque aliunde,quam per Christum in viam iustitiæ, hoc est ad aliquam iustitiam conscendi posse dicunt, aut tentationi vlli sine gratiæ ipsius adiutorio resistere hominem posse,sicvt in eam non inducatur aut ab ea superetur. Charitas perfecta & syncera,quæ est ex corde puro,& conscientia bona,& fide non ficta, tam in Cathecumenis, quàm in pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum. Charitas illa,quæ est plenitudo legis, non est semper coniuncta cũ remissione peccatorũ. Catechumenus iustè,rectè,& sanctè viuit, & mandata Dei obseruat, ac legem implet per charitatem ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in Baptismi lauacro demum percipitur. Distinctio illa duplicis amoris,naturalis videlicet, quo Deus amatur, vt auctor naturæ,& gratuiti, quo Deus amatur,vt Beatificator,vana est, & commentitia,& ad illudendum Sacris litteris,& plurimis veterum testimonijs excogitata. Omne quod agit peccator,vel seruus peccati, peccatum est. Amor naturalis,qui ex viribus naturæ exoritur,ex sola Philosophia per elationem præsumptionis humanæ cum iniuria Crucis Christi defenditur à nonnullis Doctoribus. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est,quod ex naturæ solis viribus ortum ducit,agnoscit. Omnis amor creaturæ rationalis aut vitiosa est cupiditas,qua mundus diligitur,quæ à Ioanne prohibetur, aut laudabilis illa Charitas,qua per Spiritum sanctum in corde diffusa Deus amatur. Quod volũtariè fit,etiam si in necessitate fiat, liberè tamen fit. In omnibus suis actibus peccator seruit dominanti cupiditati. Is libertatis modus,qui est à necessitate, sub libertatis nomine non reperitur in scripturis, sed solum nomen libertatis à peccato. Iustitia qua iustificatur per fidem impius, consistit formaliter in obedientia mandatorum, quæ est operum iustitia,non autẽ in gratia aliqua animæ infusa, qua adoptatur homo in filium Dei, & secundum interiorem hominẽ renouatur,& Diuinæ naturæ cõsors efficitur,vt sic per Spiritum sanctum renouatus deinceps bene viuere,& Dei mandatis obedire possit. In hominibus pœnitentibus ante Sacramentum absolutionis, & in Catechumenis ante Baptismũ, est vera iustificatio,separata tamen à iustificatione peccatorum. Operibus plerisque,quæ à fidelibus fiunt, vt mandatis Dei pareant,cuiusmodi sunt obedire parẽtibus, depositum reddere,ab homicidio, à furto, à fornicatione abstinere, iustificantur quidem homines, quia sunt legis obedientiæ,& verę legis iustitiæ,nõ tamen ijs obtinent incrementa virtutum. Sacrificium Missæ non alia ratione est Sacrificium, quam generali illa, qua omne opus quod fit,vt sancta societate Deo homo inhæreat. Ad rationem & definitionem peccati non pertinet voluntarium,nec definitionis quæstio est, sed causæ & originis, vtrum omne peccatum debeat esse voluntarium? Vnde peccatum originis verè habet rationem peccati sine vlla relatione,ac respectu ad voluntatem, à qua originem habuit. Peccatum originis est habituati paruuli voluntate voluntariũ, & habitualiter dominatur paruulo eo quo nõ gerit contrariũ voluntatis arbitrium,& ex habituali voluntate dominante fit, vt paruulus decedens sine regenerationis Sacramento,quãdo vsum rationis consequutus erat,actualiter Deum odio habeat,Deum blasphemet, & legi Dei repugnet. Praua desideria quibus ratio non consentit,& quæ homo inuitus patitur, sunt prohibita præcepto, *Non concupisces.* Concupiscentia siue lex membrorum, & praua eius desideria, quæ inuiti sentiunt homines, sunt vera legis inobedientia. Omne scelus eius est conditionis, vt suum auctorẽ,& omnes posteros eo modo inficere possit,quo infecit prima transgressio. Quantum est ex vi transgressionis,tantum meritorum malorum à generante contrahunt, qui cum minoribus nascuntur vitijs,quàm qui cum maioribus. Diffinitiua hæc sententia, *Deum homini nihil impossibile præcepisse*, falsò tribuitur Augustino, cum Pelagij sit. Deus

non potuillet ab initio talem creare hominẽ, qualis nunc nascitur. In peccato duo sunt, actus, & reatus, transeunte autem actu nihil manet, nisi reatus, siue obligatio ad pœnam. Vnde in Sacramento Baptismi, aut Sacerdotis absolutione propriè reatus peccati dumtaxat tollitur, & ministerium Sacerdotum solum liberat à reatu. Peccator pœnitens non viuificatur ministerio Sacerdotis absoluentis, sed à solo Deo, qui pœnitentiam suggerens & inspirans viuificat eum, & resuscitat, ministerio autem Sacerdotis solus reatus tollitur. Quando per Eleemosynas, aliaque pietatis opera Deo satisfacimus pro pœnis temporalibus, non dignum pretium Deo pro peccatis nostris offerimus, sicut quidam errantes antumant: nam alioquin essemus saltem aliqua ex parte redemptores, sed aliquid facimus cuius intuitu Christi satisfactio nobis applicatur, & communicatur. Per passiones Sanctorum in Indulgentijs cõmunicatas, non propriè redimuntur nostra delicta, sed per communionem charitatis nobis eorum passiones impartiuntur, vt digni simus, qui pretio sanguinis Christi à pœnis pro peccatis debitis liberemur. Celebris illa Doctorum distinctio Diuinæ legis mandata bifariam impleri, altero modo quantum ad præceptorũ operum substantiam tantum, altero quantum ad certum quendam modum, videlicet secundum quem valeant operantem perducere ad Regnum æternum, hoc est, ad modum meritorum, commentitia est, & explodenda. Illa quoque distinctio, qua opus dicitur bifariam bonũ, vel quia ex obiecto, & omnibus circumstantijs rectum est, & bonũ, quod moraliter bonum appellari consueuit, vel quia est meritorium Regni æterni, eò quòd fit à viuo Christo membro per spiritũ charitatis, reijcienda putatur. Similiter & illa distinctio duplicis iustitiæ, alterius quæ fit per Spiritum charitatis inhabitantem, alterius quæ fit ex inspiratione quidem Spiritus sancti cor ad pœnitentiam excitantis, sed nondũ cor inhabitantis, & in eo charitatẽ diffundẽtis, qua Diuinæ legis iustificatio impleatur, odiosissima & pertinacissima reijcitur. Denique & illa distinctio duplicis viuificationis, alterius, qua viuificatur peccator, dum ei pœnitentia & vitæ nouæ propositum & inchoatio per Dei gratiã inspiratur: alterius qua viuificatur, qui verè iustificatur, & palmes viuus in vitæ Christo efficitur, commentitia iudicatur, & scripturis minimè congruens. Non nisi Pelagiano errore admitti potest vsus aliquis liberi arbitrij bonus, siue nõ malus, & gratiæ Christi iniuriam facit, qui ita sentit, & docet. Sola violentia repugnat libertati hominis naturali. Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quod necessario facit. Infidelitas purè negatiua in ijs, quibus Christus non est prædicatus, peccatum est. Iustificatio impij fit formaliter per obedientiam legis, non autem per occultam communicationem, & inspirationem gratiæ, quæ per eam iustificatos faciat implere legem. Homo existens in peccato mortali, siue in reatu æternæ damnationis, potest habere veram charitatem, & charitas etiam perfecta potest consistere cum reatu æternæ damnationis. Per contritionem etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum coniunctam, non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut martyrij, sine actuali susceptione Sacramenti. Omnes omninò iustorũ afflictiones sunt vltiones peccatorum ipsorũ, vnde Iob, & Martyres, quæ passi sunt, propter sua peccata passi sunt. Nemo præter Christum est absque peccato originali; hinc Beata Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum, omnesque eius afflictiones in hac vita sicut & aliorum iustorum, fuerunt vltiones peccati actualis vel originalis. Concupiscentia in renatis relapsis in peccatũ mortale, in quibus iam dominatur peccatum, est sicut & alij habitus praui. Motus praui concupiscentiæ sunt pro statu hominis viriati, prohibiti præcepto: *Non concupisces*: vnde homo eos sentiens & non consentiens transgreditur præceptum: *Non concupisces*, quamuis transgressio in peccatum non deputetur. Quamdiu aliquid concupiscentiæ carnalis in diligente est, non facit præceptum: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Satisfactiones laboriosæ iustificatorum non valent expiare de condigno pœnam temporalem restantem post culpam condonatam. Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio. Falsa est Doctorum sententia primum hominem potuisse à Deo creari, & institui sine iustitia naturali. Quas quidem sententias stricto coram nobis examine ponderatas, quamquam nonnullæ aliquo pacto sustineri possent, in rigore & proprio verborũ sensu ab assertoribus intento, hæreticas, erroneas, suspectas, temerarias, scãdalosas, & in pias aures offensionem immittentes, respectiuè ac quæcunque super ijs verbo, scriptoque emissa, præsentium auctoritate damnamus, circumscribimus, & abolemus, deque eisdem & similibus posthac quocunque pacto loquendi, scribendi, & disputandi, facultatem quibuscunque interdicimus. Qui secus fecerint, ipsos omnibus dignitatibus, gradibus, honoribus, beneficijs & officijs perpetuò priuamus, ac etiam inhabiles ad quæcumque decernimus, vinculo quoque anathematis eo ipso innodamus, à quo nullus Romano Pontifice

Digitized by Google

inferior valeat ipsos, excepto mortis articulo, liberare. Cæterum vt iam commoti his de rebus tumultus, & contracta odia facilius comprimi possint, simulque animarum saluti plenius consulatur, Dilecto filio Nostro Antonio Tituli Sancti Bartholomæi in insula Presbytero Cardinali Granuelano nuncupato, per Apostolica scripta mandamus, vt ipse quid ad perpetuam dictarum sententiarum & scripturarum abolitionem, quid ad arcēda huiusmodi proloquia & disputationes, quid denique ad vnionem, & pacem cum cōmuni omnium & Ecclesiæ Catholicæ satisfactione componēdum facto opus sit in primis diligenter expendat. Deinde in ijs omnibus, quæ pro communi salute, trāquillitate, & honore optimum iudicauerit, salua semper Ecclesiæ prædictæ vnitate, etiā per alium, seu alios fide, doctrina, & religione præstantes ocius exequatur, faciatque, quicquid decreuerit, inuiolatè ab omnibus obseruari. Contradictores quoslibet per censuras & pœnas prædictas, cęteraq; iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam adhoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus quòd forsitan aliquibus ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, expressam, ac de verbo ad verbum de Indultu huiusmodi mentionem: & quibuslibet alijs priuilegijs, exemptionibus, indulgentijs, & litteris Apostolicis specialibus, vel generalibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus prę-sentium impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę damnationis, circumscriptionis, abolitionis, interdicti, decreti, mandati, priuationis, & innodationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo 7. Kal. Octob. Pont. nostri ann. 2.

Cæterum volumus vt earundem litterarum tenori hic inserto illa ipsa omnino fides adhibeatur vbicunque & quandocūque, siue in iudicio, siue alibi ille fuerit exhibitus vel ostensus, sicut illius originalibus litteris prædictis adhiberetur, si ipsæ exhiberentur vel ostenderentur. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ 1579. Quarto Kalend. Februarij Pontificatus nostri anno octauo.

Cæsar Glorierius.

MICHAEL Bartholomæus Salon, Valentinianus, Ord. D. Augustini, Tomū primum emisit in lucem, suorum Commentariorum ad Disputationem De Iustitia, quam habet D. Thom. in 2.2. Qui Tomus à Theologis, qui sapiunt, magnopere, nec immeritò, commendatur, quamuis fusior esse videatur.

MICHAEL Bentius, scripsit Apologiam pro Gaspare Franco, qui ad religionem Catholicam redijt. In ea verò Apologia docetur contra Iacobum Andreæ hæreticum, cuinam Religioni quiuis Christianis adhærere debeat. Monachij ann. 1569. Germanicè.

MICHAEL de Bononia. Vide in verbo, Michael Angrianus.

MICHAEL Brechringerus, alijs *Buchingerus*, siue *Buochinger* Colmariensis presbyter, in Alsatia, Germanus, De augustissimo Sacrosanctæ Missæ Sacrificio. Deque Sanctiss. Eucharistiæ per Christum in cęna nouissima celebratione. Antuerpiæ an. 1588. apud Danielem Verulietum. cum ante id tempus edidisset contra Lutheranam hæresim librum De Imaginibus, Ieiunio, & Eucharistia, ann. 1543. Tractatum autem de Ecclesia ann. 1556. Tyrocinium verò de Sacro Altaris mysterio, ann. 1555. Coloniæ. Historiam Ecclesiasticam nouam à D. Petro vsque ad Paulum Quartum Pont. Max. Moguntiæ ann. 1560. apud Franciscum Behem. Viuebat ann. 1565.

MICHAEL Cæsennas, Ord. Minorum, scripsit Commentarium in Ezechielem Prophetam, & in libros Magist. Sent. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Vixit Ioan. XXII. Pont. Max. ann. 1316. quo renunciatus est sui Ord. Generalis Minister. Sed & peruenit vsque ad ann. 1350. Henric. Vvil.

MICHAEL è Carcano, Mediolanensis, Ordin. Minorum, scripsit Sermones vndecim scholastico more (inquit Sixtus Senensis) in Decalogum ex vigesimo Exodi capite. Alios item De Sanctis. De Tempore. De Pœnitentia ad dies Quadragesimæ. De peccatis gene-

Digitized by Google

ratim. De tribus quoque præcipuis peccatis, Superbia, Auaritia, Luxuria. Qui ann. 1479. Basileæ prodierunt ac librum De Fide.

MICHAEL Charisius una cum alijs quibusdam scripsit Thesaurum Euangeliæ Sapientiæ, apud hæredes Io. Mariæ, ann. 1599.

MICHAEL è Ciminetho, Gallus, Carmelita, Professor olim Theologiæ in cœnobio Metensi Ordinis sui, scripsit librum, quem prænotauit, *Speculum Institutionis Ordinis sui.* Sermones item De Tempore, De Sanctis, & Quadragesimæ.

MICHAEL Chot, scripsit Compendium, siue Epitomen omnium, quæ in quattuor libris Petri Lombardi Magistri Sent. extant. Id autem prodijt Venetijs ann. 1598.

MICHAEL Franciscus, scripsit pium Commentarium in Hymnum *Salue Regina.*

MICHAEL Gallus in Prouincia natus, Ord. Minorum, edidit Opus De Mansionibus filiorum Israel.

MICHAEL Glycas, qui Annales Historiæ Byzantinæ Græcè conscripsit, quos tamen Latinos item habemus, scripsit quoque capita plurima Theologica, & Philosophica, quæ Græcè m.s. extant tum in Vaticana, tum Viennæ Austriæ in Bibliotheca Imp. vbi & Quæstiones eiusdem, ac dubitationes in vniuersam sacram scripturam: atq; Opus Historicum De Cœlo, & Terra, & vigintiduæ Epistolæ. Quin & scripsit duas Disputationes Græcè, quas Iacobus noster Pontanus fecit Latinas, & Philippi Solitarij libris abs se versis, vnà cum alijs Opusculis adiecit. Prima Disputatio est, vtrum in peccatum lapsis condescendendum, an prout ratio, postulat, increpandi sint ad Ioannem Sinaitè monachum, & Stylitam. Secunda est, vtrum audiendi sint, docentes hominem à principio caducum corpus habuisse, & passionibus, siue incommodis naturalibus etiam ante transgressionem obnoxium fuisse; cibumque sensibilem in Paradiso adhibuisse, & lignum scientiæ ficum extitisse. Ad Ioannem Smeniotam monachum. Editæ sunt Ingolstadij ann. 1604.

MICHAEL Hagerus, Friburgi Theologiæ Professor, edidit Orationem aduersus calumniam hæreticorum oblatrantium Pont. Max. & eius Ecclesiasticæ Hierarchiç. Ingolstadij, apud Sartorium, ann. 1578. Tractatum item De singularitate Antichristi contra huius temporis hæreticos, ibidem. Responsionem quoque aduersus alteram Iacobi Heerbrandi Tubingensis hæretici De Antichristo, Disputationem, ibidem apud eundem Sartorium, ann. 1582. & Responsum alterum aduersus Heerbrandi de Antichristo Apologiã, ibid. ann. 1583. apud eundem.

MICHAEL Herbrandt, Duren. Germanus, Carmelita, Prior Conuentus Crucennatensis, scripsit Sermonum de Tempore librum. De Sanctis alterum. Collationes Synodales. Viuebat ann. 1410.

MICHAEL Hiltprandus, Germanus, scripsit Ecclesiam militantem Tragicocomediã, Christianæ, eiusdemque Catholicæ fidei incrementum, persecutiones, hæreses, & alia ad supremum vsque Iudicij diem vicissitudines varias comprehendentem. Dilingæ an. 1573.

MICHAEL de Insula, Morinus hoc est Picardus, Ordin. Præd. vir doctus, cuius item Sixtus Senensis meminit in sua Bibl. scripsit Postillam ad Canticum Canticorum, & alteram ad Danielem Prophetam. Extant Venetijs apud Patres eiusdem Ordinis in Cœnobio SS. Ioann. & Pauli.

MICHAEL de Insulis, quem Antonius de Conceptione alium à superiore facit, eiusdem tamen Ord. Prædicatorum, scripsit De veritate Sodalitatis, hoc est, vt aiunt, Confraternitatis Rosarij Beatiss. Virginis librum per modum Quæstionum Quodlibetalium. qui Coloniæ fuit excusus ann. 1476.

MICHAEL ab Isselt ex Italica in Latinam linguam conuertit Instructionem ad iuuãdos morituros, eos præsertim, qui ob flagitiã morti addicuntur. Coloniæ apud Birckmãnum ann. 1588. Paradisum item precum è Ludouici Granatensis spiritualibus, & aliorum Patrum libris concinnauit. Coloniæ apud Calenium ann. 1589.

MICHAEL Lochonaier, Germanus, Patauiensis Canonicus, Theologiæ, & Pontificij Iuris Doctor, Sermones reliquit à se scriptos, quos ann. 1512. & 1516. Henricus Gran excudit Haganoæ. Parochiale item Parochorum, siue Curatorum, cuius capita sunt:

De Iure Parochiali, quid sit, & in quibus situm sit.
De decimis, & primitijs.
De Oblationibus.
De Pœnitentijs recipiendis.
De Missis audiendis.
De Sepulturis, & remedijs.
De Canonica portione.
De Benedictione nubentium.
De Collatione Sacramentorum.
De Prouentibus. Et verò hic liber prodijt Lipsiæ ann. 1497. aliquot ante annos quàm ea Ciuitas veneno Lutherano fuisset infecta.

MICHAEL

MICHAEL Maniches, (fortassis *Manrriquez*) Valentinus, Hispanus, Ord. D. Augustini, Ecclesiæ Vsellensis in Sardinia Insula Episcopus, qui Ius Canonicum, & Theologiam diu Valentiæ, ac deinceps Ilerdæ professus, cum vir memoria ad miraculum sic valuisse scribatur, vt vniuersa Biblia, ipsumque Ius Canonicum recitare sine libris posset, ac pleraque scripsisse dicatur, quæ auidè expectabantur, hoc in loco intexitur, vt qui eius scripta adhuc assequi nequiuimus, ea, vt proferantur in lucem, si cubi extant, curent emitti ij, quibus hoc licuerit.

MICHAEL è Massa Etruriæ oppido, Ordin. Eremitarum S. Augustini, qui obijt ann. 1336. die 20. Maij, scripsit in Genesim. In Esaiam, aliosque Vet. Testamenti lib. In quattuor item Euangelia SS. Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis. Librum de Vita Christi. Alterum de Sanctissima eius Passione. Alium, Sermonum variorum. In quattuor item libros Magist. Sententiarum. Notabilia quoque, ac Quæstiones: Quorum omnium ipse pleraque vidi manuscripta apud Eremitanos Patauij. Addit autem Iosephus Pamphilus eum scripsisse De tribus Virtutibus Diuinis. De quattuor Virtutibus Cardinalibus. De meritis, & efficacia bonorum operum: hęcque omnia Mediolani asseruari in Bibliothecis Ordinis. Sepulchrum autem & ossa eius extant Parisijs, ibiq; anni, & diei, quibus obijt, mentio habetur, quidquid alij scripserint eum adhuc ann. 1350. fuisse superstitem.

MICHAEL Medina, Hispanus, Ord. minorum, Theologus, scripsit libros vberes, & eruditos De recta in Deum Fide. in quorum secundo lib. cap. 7. magiam Dæmonum accuratè, vt impiam, refellit. Alios De Indulgentijs aduersus hæreticos nostri temporis. Quod vtrumque Opus prodijt ex Officina Iordanis Ziletti, Venetijs ann. 1565. sicut apud eundem, deinceps ann. 1569. prodierunt eiusdem libri quinque, in quibus Sacri, & Ecclesiastici Cælibatus origo, progressio, & consummatio ex Sacra Scriptura, Sanctorumque Patrum scriptis proponitur, atque defenditur. Sed & in 14. Articulos Symboli Apostolorum, ac De Purgatorio igne. De continentia sacrorum hominum. In quo Opere tacendum non est, eum librum De sacrorum hominum origine, & continentia cap. 5. affirmare S. Hieronymum idem omnino sensisse cum Aerianis, nimirum eundem esse presbyterum, & Episcopum, neque vero in ea sententia fuisse duntaxat ipsum, sed SS. quoque Ambrosium, Augustinum, Sedulium, Primasium, Chrysostomum, Theodoretum, Oecumenium, & Theophylactum. Ac quidem S. Hieronymus id visus est sensisse in Comment. 1. cap. epist. ad Titum. & in ep. 85. ad Euagrium. At alij explicatis aliorum quorundam Catholicorum sentẽtijs, qui verba Hieronymi piè sunt interpretati, haud probãt illa Medinæ dicta. Quin etiam Hieronymum partim tuentur, partim asserunt, in eo sensu ita abundasse, vt valde probabile sit, eum non omnino certum fuisse, eundem esse presbyterum, & Episcopum. At post illos Franciscus à Messana Hieronyminianus, in libro, quem edidit Antuerpiæ ann. 1597. De explicatione difficilium locorum D. Hieronymi, in verbo *Episcopus*, copiosè hanc rem tractat; & Hieronymum ab Alphonsi à Castro obiectione, quam in libr. 6. aduersus hæreses scripsit, in verbo, *Episcopus*, tutari sic nititur, vt tria esse placiti huius membra defendat de mente ipsius Hieronymi, Primum, *Multiplex esse discrimen inter Episcopum, & simplicem Sacerdotem.* Secundum, *Episcopum dignitate superiorem esse simplici Sacerdote, humano iure.* Tertium, *Episcopum simplici Sacerdote superiorem esse iure Diuino.* Egerat autem de hac re ante alios Sixtus Senensis, libro 6. Bibliothecæ Sanctæ Annotatione 324. & ante illum, Iacobus Latomus, vti & Marianus Victorius Reatinus in Scholijs ad D. Hieronymum. Sed qui Messanam legerit, non erit vnde in alijs legendis hac de re conterat tempus.

Bellarmin. Card. To. 1. controu. li. 1. de Clericis cap. 1.

MICHAEL Mediolanensis, Ord. minorum, duo Quadragesimalia reliquit. Alterum, De Quattuor capitalibus Vitijs, Gula, Ira, Inuidia, Accidia, Quod Venetijs excusum est apud Franciscum Haelbium ann. 1476. Alterum, De pœnitentia, & eius partibus, cum Sermonibus De Aduentu, Quod ibidem prodijt apud Nicolaum Francofurtensem, ann. 1487. Sermones proinde alios, De Tempore; De Sanctis, De Peccatis; De Decem Præceptis: De Fide, ac Pœnitentia. Viuebat ann. 1480.

MICHAEL Menotus Gallus, Ord. minorum scripsit Sermones Quadragesimales, qui Parisijs editi sunt apud Claudium Cheuallonium ann. 1525. Tractatum de fœdere, & pace ineunda per mediam Pœnitentiam, tamquam Orationem, ibidem ann. 1526.

MICHAEL Merspurgensis Episcopus, qui cognomento *Sidonius* Germanus, Germanicè scripsit, atq; edidit Catechismum catholicum; Quem in octoginta quattuor Conciones distribuit. Quem item latinitate donauit Tilmannus Bredenbachius. Eiusdem Episcopi quindecim Conciones De sacrificio Missæ, & vnam de Sacrosancta Eucharistia. Interprete Laurentio Surio Cartusiano. Louanij apud Hieronymum Vuellæum, ann. 1577.

Paraphraſtica item Canonis Miſſæ explicatio, cum declaratione cœremoniarum prodijt antea Auguſtæ ann. 1548. & Commentarius Germanicus in Prouerbia Salomonis. Moguntiæ ann. 1571. & Poſtilla Dominicalium Euangeliorum quæſtionibus abbreuiata, & formulis precum aucta per Conradum Diſtel Germanicè. Moguntiæ apud Gaſparem Behem ann. 1582.

MICHAEL de Palatio, Granatenſis, Hiſpanus, Profeſſor Theologiæ in Academia Salmanticenſi ſcripſit Diſputationes in primum librum Mag. Sententiarum, quæ Salmanticæ prodierant apud Gaſparem Portonarium ann. 1574. Deinde in reliquos libros, Diſputationes in tres Tomos diſtinctas, ibidem, apud Ildefonſum à Neyla ann. 1577. At & antea idem Michael emiſerat Commentatia in Eſaiam Propheram ann. 1572. Ibidem apud Gaſparem Portonarium.

MICHAEL Patriarcha Conſtãtinopolitanus ſcripſit Manifeſtationem *Μίλωσις* ad Regem, quòd myſtagogia præſanctificatorum antiquitus fuerit tradita: & quomodo ipſius myſtica operatio fiat, Extat in Bibliotheca Vaticana.

MICHAEL Patriarcha Conſtãtinopolitanus ſcripſit Epiſtolam ad Petrum Patriarchã Antiochenuum, quæ extat Græcę m. s. in Bauarica Bibl. & Petri Reſponſionem ad eundẽ. Eiuſdem item Sermones in quædam Euangelia Dominicalia, & in Transfigurationem Domini, & in omnes Sanctos. ibidem m.ss. Græcè.

MICHAEL Pocciantius, Florentin. Ord. Seruorum Beatiſſimæ Virginis, ſcripſit eiuſdem Ord. Hiſtoriam ab ann. 1233. quo ſumpſit initium, vſque ad ann. 1566. Quo item anno prodijt in lucem. Præterea librum, quem inſcripſit *Dilucidarium* in Regulam D. Auguſtin. Regulas quoque tres, & Mare Magnum Ordinis Seruorum eorundem, additis à ſe Noris. Librum patrio Sermone de Vitis Sanctorum ſeptem Patrum fundatorum ſui Ordinis. Commentationem, ſiue (vt vocant) Diſcurſum, De Religione, ac Sanctitate Ciuitatis Florentiæ. Catalogum omnium Aedium Sacrarum, Noſodochiorum, ſiue Domorum Hoſpitalium, & Sodalitatum piarum. Quem cum moriens abſoluere nequiuiſſet, Lucas Ferrinius eiuſdem Ord. id præſtitit, tabuliſque, ſiue Indicibus illuſtratum emiſit: cum item Catalogum Latinè ab eodem Pocciantio collectum Scriptorum omnis generis Florentinorum, quorum memoria extat, & Lucubrationes, quæ in litteras ſunt relatæ, ad noſtra vſque tempora ann. 1589. idem Ferrinius ducentorum aliorum Auctorum numero auxerit. Qui quidem Catalogus editus fuit eodem ann. 1589. Florentiæ apud Philippum Iuntam. Obijt autem ipſe Michael ann. 1576. Octauo Idus Iunij.

MICHAEL Pſellus, qui Leonis cognomento Philoſophi, fertur fuiſſe Præceptor, pleraque ſcripſit tum ad Theologiam, tum ad Philoſophiam, atque ad alias diſciplinas, ſiue mathematicas, ſiue medicas ſpectantia, ſi tamen omnia, quę illi aſcribuntur, legitima ſunt illius Opera.

Et quidem in Vaticana Bibliotheca extabant eius liber Græcè manuſcriptus aduerſus Eunomium. Monodia, Epiſtolæ, & Encomia varia. Scholia in Baſilij Dictum. Libri duo de Legibus. Ecloga, & reliqua Philoſophica quædam. At in Bibliotheca Imperatoris, Viennæ Auſtriæ, Epitome Librorum Moyſis, & eiuſdem, ac Euſebij Pamphili enarrationes in Canticum Canticorum: Tractatus de Synodis, adiunctus alteri, quem monachus quidam ſcripſerat de Dogmatibus. Quædam item in Paſſionem, & ſepulturam Chriſti. Quin & libellus inſcriptus, *Antichriſtus*, De Paradiſo. Et in Natalem Chriſti Domini, omnia Græcè m.s.

Porrò qui duo libri ipſi aſcribuntur de Dæmonibus, quos libros alij tribuunt Michaeli Epheſio, cum Græcè m. s. haberentur apud Didacum Hurtadum Mendozam, Latinè antea excuſi fuerant apud Aldum Venetijs; quemadmodum, & Pariſijs ann. 1538. Compendium Arithmeticæ ſpeculationis, quo natura, & varietas numerorum, & Analogia conſiderantur; & expoſitio Oraculorum magicorum Sectatorum Zoroaſtri cum expoſitione adeſpota apud Vechelum. Sed eius Paraphraſis in librum Ariſtotelis De Interpretatione, apud Aldum Venetijs ann. 1503. & Compendium in quinque voces Porphyrij, & in Ariſtotelis Prædicamenta, (ſi tamen huius ſint) Baſileæ ann. 1542. Latinè redditum. Et breuis expoſitio in Ariſtotelis libros De Naturali auſcultatione, & in Metaphyſica, & in Pſychagogiam Platonis, & Commentarius in Ariſtotelis verba: *Ars artium, & ſcientia ſcientiarum.* & quomodo à Philoſophia pendeant omnia (cum m. s. Græcè aſſeruarentur partim in eiuſdem Didaci Hurtadi Mendozæ Bibliotheca, partim alibi) neſcio an typis tradita fuerint. Sanè in Bibliotheca Imperatoris Viennæ extabat etiam Pſellus De Fide ad Michaelem Ducam, adiuncta eiuſdem Epitome Philoſophiæ Ariſtotelicæ, hoc eſt Phyſicæ, De Generatione, & Corruptione: Deque Meteoris cum ſupplemento

Grego-

Digitized by Google

Gregorij Nysseni ad Petrum fratrem: ceteraq; Physica, Astronomica, Musica, Arithmetica, Geometrica, additis sententijs varijs, De anima. Et Interpretationes dubiorum Naturalium.

Atqui cum Opus Græcum ipsius è libris(vt vocant)Medicinialibus per Alphabeti seriem esset in Vaticana Bibliotheca, Georgius quoque Valla è Græco Latinos fecit duos Psellí libros De victus ratione, deque facultatibus, & succi qualitate alimentorum, qui prolati sunt in lucem Basileæ an. 1529. Quin etiam ibidem habebat Operinus Paraphrasim Psellí in Homeri Iliada, soluto sermone, ita vt singuli versus seorsim essent redditi, in Græco manuscripto Codice. Ceterum scio traditum à quibusdam fuisse, extitisse olim in Bibliotheca Ioannis Stambuci σωοπτικὸν σύγγραμμα τῆς ὅλης φιλοσοφίας, eiusdem Psellí: quemadmodum, & in Augustana extant Dioptra, ideſt, Perspectiua continens quatuor Sermones, in quibus Animus, & Corpus disputant, & quorum supra meminimus.

Sed in Vaticana Bibliotheca extat quoque m.s. Psellus in Translationem ἀνακομιδὴ reliquiæ Prothomartyris, & Archidiaconi Sancti Stephani. Quos verò in Canticum Canticorum Commentarios scripsit ad Stephephorum, ij breues, & dilucidi habentur. Quorum initium est, *Cum animus tuus ò Stephephore discendi auidus.* In librum autem De septem Synodis scripsit Franciscus Feuardentius vir & religione, & doctrina eximius. Quin & Bellar. Card. Psellum inquit fuisse hallucinatum in eodem libro in tempore, quo celebrata est prima Constantinopolitana Synodus, quæ fuit secunda è quatuor primis. Itē in Ephesina, quę fuit tertia ex ijsdem Bellar. To. 1. Controu. 4. De Concilijs cap. 5. vltra medium. Habetur autem m.s. Græcè de septem Synodis in Bibl. Bauarica.

In qua item extāt Commentaria in Cantica Canticorum versib. Politicis Græcè m. s. Et Opusculū de Concil. Et cōpendiosa Expositio in lib. Aristotelis de Physico Auditu.

MICHAELIS Riberæ, Malacitani, Ord. Præd. & Collegij Hispalensis D. Thomę collegæ, septem declamationes de contēptione rerum humanarum, & virtutis excellentia. Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni 1573. Eiusdem De perfecto Theologo lib. Lugduni apud Io. Tornesium.

MICHAEL Ritius, Neapolitanus, scripsit De Regibus Hierosolymorum. De Regibus Francorū. De Regibus Hispaniæ. De Regibus Neapolis, & Siciliæ. De Regibus Vngariæ. Quæ olim excusa Basileæ an. 1517. deinceps iterum vnà cum Antonij Bonfinij de ijsdem Vngariæ Regibus sunt excusa. Florebat Romæ an. 1505.

MICHAEL Rubertus, Zenobij filius, Florentinus, Mariæ Saluiatæ matris Magni Ducis Cosmi Medicis alumnus, scripsit historiam ab origine mundi vsque ad sua tempora, vbi accuratè Regnorum mutationes, atque interitus Dei iudicio ob scelera docet accidisse.

MICHAEL Sarauetius è Petra Sancta; Oppido Etruriæ, Ord. Præd. qui Romæ & in Cœnobio eorundem Patrum S. Mariæ supra Mineruam, Regens, vt vocant; & in Gymnasio Sapientiæ Metaphysicen publicè professus est, etsi (quod sciam) non scripsit Theologica, quoniam tamen Philosophica, de quibus egit, direxit ad Theologica, ponitur hoc in loco. Scripsit igitur Quæstionem De Analogia entis aduersus Scotistas. Alteram De Vniuersalibus. Tractatum de Primis, & Secundis intentionibus. Quæ Romæ anno 1515. Perusij autem anno 1516. prodierunt. Librum item, siue Tractatum De insolubilibus, & Quæstionem De caussalitate primi Principij, & alteram De principio Indiuiduationis, & Quæstionem De subiecto Philosophiæ. Romæ anno 1517. Viuebat anno 1512.

MICHAEL Sidonius. Vide in verbo, Michael Merspurgensis.

MICHAEL Syngelus, Hierosolymitanus libellum Græcè scripsit De Orthodoxa fide, qui extabat in Vaticana Bibliotheca. Scripsit item de laudibus B. Dionysij Areopagitæ, qui Græcè, ac Latinè Parisijs prodijt, an. 1548. Godefrido Tilmanno Cartusiano Interprete. Et Encomium ad Sanctos Archangelos, & ad omnes cœlestes Potestates. Quod extat in Simeone Metaphraste, & m.s. quoq; in eadem Vaticana Bibl. Atqui licet Michael Syngelus libellum etiam scripsit de Orthodoxa fide, ac sub Theophilo Imp. Iconoclasta interfectus est, quare & à Græcis martyr fuisse existimatur, sciēdū est tamē, eū schismatis labe fuisse pollutū: Nam & in ipsius Encomio in D. Dionysium Areopagitam diserte asserit Spiritum sanctum à solo Patre procedere.

MICHAEL Thomassius, Hispanus, Librum De ratione habendi Concilia, & Ecclesiasticas edidit Disputationes aduersus Iudæos, Mahometanos, atque Hæreticos. Romæ ann. 1515. & 1567. Lactantium autem Firmianum ab se recognitum, ac Notis illustratum emisit. Antuerpiæ an. 1570. apud Plantinum. Vide in verbo Lactantius.

Digitized by Google

MICHAEL, & Theophilus Imperatores (ait Sigebertus in Catalogo) scripserunt Ludouici Regi Francorum librum vtilissimum De veneratione Imaginum. Viuebant Tritemio, an. 840.

MICHAEL Timotheus, Gateensis I. V. D. in Diuinum Officium trecentas quæstiones, in decem Tractatus partitas. Venetijs edidit an. 1582. apud Zilettum.

De Sacrificio Missæ Quæstiones sexcentas partitas in 6. Tract. ibid. an. 1584.

Ad Sanctissimos Episcopos De Sacrosanctis Dei Ecclesijs visitandis Compendiosam institutionem, qua (iuxta Concilij Tridentini Decreta) Diœcesim suam visitare possunt: & praxim, quæ visitandi solùm comprehenditur exercitium, ibid. an. 1587.

At & antea, hoc est an. 1582. emiserat expositionem in Hymnos Ecclesiasticos ibidem apud Franciscum Zilettum, an. autem 1584. De Sacrificio. Missæ.

MICHAEL Vehe, Germanus, scripsit De Sacrificio Missæ aduersus Lutherum. Viuebat an. 1538. Eisingr.

MICHAEL Verinus, de quo nos in Poëtica nostra honorificè locuti sumus, acri videlicet ingenio, & pietate prædito, De puerorum Moribus Disticha scripsit; quæ Paganus Typographus an. 1539. Lugduni excudit.

MICHAEL dictus de Vngaria, scripsit Sermones breuissimos per annum prædicabiles. Qui an. 1487. Argentorati prodierunt.

MICROLOGVS, qui hactenus hoc nomine tanquam Anonymus circulatus est, fuit Guido ipse Abbas S. Crucis Auellani, prope Aretium Etruriæ ciuitatẽ, monachus autem S. Benedicti, qui figuratum, vt vocat, composuit Cantum musicisq; notis *vt, re, mi, fa, sol, la*, nomen indidit, id quod Sacerdos quidam nomine Donitius, qui rudi carmine, scripsit de Gestis Comitissæ Mecthildæ testatur, dum loquens de Thebaldo Episcopo Aretij fratre Marchionis Bonifacij, & patre Comitissæ Mecthildæ ita habet.

Micrologum librum sibi dictat Guido peritus
Musicus, & monachus, nec non Eremita beandus.

Quin etiam hic ipse Guido non solum scripsit De Ecclesiasticis obseruationibus ante plusquam quingentos annos, (quas quidem Iacobus Pamelius Brugensis Antuerpiæ emisit in lucem) verum etiam egit De Veritate Sanctissimi Sacramenti Eucharistię contra Berengarium hæreticum, atque alia. At vt liber De obseruationibus Ecclesiasticis extat quoque inter libros Bibliothecæ Patrum, ita Donitius ille (de quo diximus) m. s. asseruabatur apud Arnoldum Vuionem Cassinensem Monachum, qui tunc Rhegij Lepidi viuebat, cum hoc ab eo resciuimus. Legendum autem quid in hoc Auctore obseruauit Mag. Sacri Pal. pag. 231. Tom. 1. sui Indicis.

MILEVITANVM primum Concilium totius Africæ generale Mileui congregatum an. DOM. 402. Innocentij autem primi anno primo: cum aliud inueniatur celebratũ post annos 14. vt ex litteris Innocentij Papæ ad eandem Synodum missis intelligi potest in notatis ibi Consulibus. Sciendum tamen est, hoc cum illo librariorum vitio esse confusum. Quod enim vnum, idemque putarunt Mileuitanum Concilium, factum est, vt quod alterius esset, alteri adscribendo coniungerent. Hæc 5. Annal. To. Baron. Card. quod deinceps singula singulis ibidem reddere curauit, laborans vt Acta nobilissimæ huius Synodi hinc inde ex diuersis S. Augustini scriptis magna ex parte redderentur.

MILEVITANVM Concilium an. DOM. 416. quintodecimo autem Innoc. Pont. Max. Mileui in Numidia sexaginta & vnius Episcoporum, vt habetur in Epist. ipsorum ad Innoc. Papam, sed fortasse tum in Mileuitano, tum in Carthaginensi non omnes recensiti reperiuntur, cum S. Prosper à trecentis Episcopis dicat ea definita fuisse. Porrò qui Mileui conuenerunt Patres de damnanda hæresi Pelagiana (vt factum hoc eodẽ anno sciebant in Concilio Carthaginensi) vnanimes in eandem conspirauere sententiam. Extant eius argumento canones octo perperam relati ad alterum Concilium Mileuitanum antea celebratum sub Consulatu Arcadij, & Honorij, omnesque aduersus eandem Pelagianã hæresim editi. Hæc autem Baro. Car. To. 5. qui plura de his concilijs agit, quæ hactenus fuere confusa in editis Tom. Conciliorum. At si Conciliũ hoc, fuit, vt Erasmus obiecit, particulare, non aũt Oecumenicum, fuit tamen ab Apostolica Sede confirmatum, vt constat ex Epistola Innocentij primi ad Concilium Mileuitanum, quę Epistola habetur in 1. To. Conciliorum, & inter Epistolas S. Aug. nu. 93. & aliud decretum eiusdem Concilij relatũ est in Corpus Iuris Canonici, dist. 4. de consecr. can. Placuit denique Concilium vniuersale Trid. sess. 5. idem decretum renouauit ijsdem verbis. Vide Bellar. Car. lib. 4. de amissione gratiæ, & statu peccati, c. 3. propè finem. Porrò Mileuitani Concilij Canonum fuit Auctor S. Augustinus, quamuis nomine totius Concilij editi sint.

Digitized by Google

MILO Elbonenſis, monachus, Ord. D. Benedicti, ſcripſit ad Carolum Caluum Imp. De Sobrietate, & vitam S. Amandi, vtrumque carmine. At & lib. Epiſtolarum ad diuerſos. Viuebat an. 870.

MILTIADES, cuius Rhoden in opere ſuo, quod aduerſum Montanum, Priſcillam, Maxintillamque compoſuit, recordatur, ſcripſit contra eoſdem Volumen præcipuũ, & aduerſum Gentes, Iudæoſque, libros alios, & Principibus illius temporis Apologeticam dedit. Floruit M. Antonini Commodi tẽporibus. Hieronymus in Catalogo. Eadem Trit. qui eum floruiſſe ſcribit an. 170.

Ceterum loco eorum verborum. *Cuius Rhodon in Opere ſuo:* legendum apparet (inquit Lypſius) *Cuius Apollinarius in Opere ſuo. Non enim de Rhodone hoc ſcribit Euſebius libro 4. c. 17. ſed de Apollinario.* Sophronius item conſtanter habet Priſcilliam, m. s. verò codices habẽt, *Priſcam,* omnes m. s. noſtri cõueniunt. Hunc autem Auctorem Tritemius perperam appellat *Melciadem.* Hæc Suffridus Petrus.

MILTIADES, Afer, Imperatoribus Conſtantino, & Licinio Auguſtis, Pont. Max. ac denique Sanctiſſimus martyr obijt 4. Idus Decemb. anno Dom. 314. vt habet Onuphrius Pannuinius. Eius Decreta extant cum alijs Pontificijs. Caput autem ipſius, quæ venerabiliſſima Reliquia eſt, in Templo noſtro, dicato nomini Ieſu Romæ apud noſtros aſſeruatur, vbi etiam item Societatis noſtræ primaria Domus Profeſſa.

MINDENSIS Epiſcopus, cuius tamen nomen, & cognomen Inſcriptioni Operis ſui ſat grandis haud apponitur, ſcripſit Sermones (vt vocant) Dominicales, in omnes Epiſtolas, quæ per annum in S. R. E. leguntur. Sanè Germanum fuiſſe vix dubitari poteſt.

MINIATVS Pittus, Florentinus, monachus Oliuetanus, & Abbas S. Miniati, Florentiæ, Congregationis veteris Cluniacenſis circa annum 1550. Scripſit Sermone Patrio Librum de Antiquis, & recentioribus omnium Prouinciarum, Ciuitatum, Oppidorum, Montium, Terrarum, vt vulgò vocant, & Regionum totius Orbis nominibus, qui m. s. apud ſuos aſſeruabatur. nondum, quod ſciam, prolatus in lucem. Atqui & alia elucubraſſe, præſertim de Mathematicis dicitur. Obijt Florentiæ ann. 1567. menſe Decembris, & humatus eſt in eodem ſuo Monaſterio. Bugianus autem deceptus eſt, qui illum inter Scriptores Ordinis Nigrorum D. Benedicti collocauit, habet autem quæ ad hunc Apparatum pertinent.

MINISTER deliras, ſeu colloquium Rhetorum Poſnatrienſium de purgatorio aduerſus Caluiniani Miniſtri in Lituania, deliramenta, quę Bellarmini contradictiones appellat Colon. apud Mylium. 1602.

MINVTIVS Felix (vt habet Hieronymus in Catalogo) Romæ inſignis cauſſidicus ſcripſit Dialogum Chriſtiani, & *Ethnici* (Sigebergenſis codex habet *hæretici*) qui Octauius inſcribitur. Sed & alius ſub nomine eius fertur De Fato, vel contra Mathematicos: Qui cũ ſit & ipſe diſerti hominis, non mihi videtur cum ſuperioris libri ſtylo conuenire. Memi nit huius MINUTIJ, & Lactantius in libris ſuis. Hæc Hieron.

Fuit autem Minutius æqualis D. Cypriani. cum verò collocaretur Minutij Dialogus poſt ſeptimum Arnobij librum, Franciſcus Balduinus I. C. an. 1560. eum Actori ſuo reſtituit. extat Tom. 9. Bibl. PP. edit. 2. Vide in verbo, Arnobius, verſus finem. Vide Mag. Sacri Palatij in ſuo Indice Tom. 1.

MISNENSIS Epiſcopi Synodalia Statuta, ann. 1504. Lipſiæ impreſſa ſunt mandato Soannis Salhauſen Epiſcopi eius nominis Sexti, per Gulielmum Bethſchium apud Melchiorem Lotterum, hoc eſt aliquot ante annos, quàm Lutherana peſtis in Germania erumperet.

MISSA, hoc eſt Sacroſanctum à Chriſto Domino Sacrificium inſtitutum, quod & Apoſtoli, & vniuerſa per Orbem Eccleſia ſemper celebrauit, quodque à Græcis Liturgia, Ierurgia, Synaxis, & à D. Dionyſio Areopagita S. Pauli Apoſtoli diſcipulo vocatum eſt τελετὴ τελετῶν, *perfectio perfectionum:* Quã item D. Io. Chryſo. φρικωδεςάτην θυσίαν appellauit, hoc eſt, *terribiliſſimum ſacrificium,* quanto magis inuiſa ſemper fuit Satanæ, & hæreticis, tanto attentius vbique propoſita, & recitata fuit à Sancta Catholica Eccleſia. Extant Miſſæ, primò S. Petri Apoſtoli cum Gulielmi Lindani Ruræmundenſis Epiſcopi Apologia, hac prænotatione: De Apoſtoli Petri Liturgia. Antuerpiæ apud Plantinum ann. 1598. Miſſa item S. Iacobi Apoſtoli, De qua vide in verbo Iacobus Apoſtolus. S. Marci Euangeliſtæ, quæ extat in Bibl. PP. Sanctorum item Baſilij, atque Chriſoſtomi, De quibus, ſicut, de Apoſtolicis, legendi Ant. Demochares Pariſienſis Theologus, & Liturgica Iacobi Pamelij, & Claudij Sanctij Ebroicenſis Epiſcopi, & S. R. E. Card. Miſſæ item expoſitio deſcripta in vetuſtiſſimo codice, habetur in eadem Bibl. PP.

Porrò

Digitized by Google

Porrò de Sacrosancto Missę Sacrificio scripsere propè innumeri Theologi, Martyres, Patresque penè omnes, Græci, Latini, Syri, & quicunque fermè alijs idiomatibus in Christiano Orbe Doctores Catholici. At contra ætatis nostræ hæreticos scripsere Ioannes Eckius in tribus libris De Sacrificio Missæ, Iodocus Clictoueus, in propugnaculo Ecclesiæ lib. 1. Gaspar Schatzgerus, tract. De Missa. Ioannes Faber lib. 2. 4. & 5. De Missa & Eucharistia. Ioannes Roffensis in libro De visibili Sacerdotio. Caietanus Tract. de Sacrificio MISSÆ, Martinus Perefius in lib. De traditionibus parte 3. consideratione. 4. Ioannes Driedo, lib. quarto, De Scripturis & Dogmatibus Ecclesiasticis, cap. 5. parte 4. Ambrosius Catharinus in lib. De veritate incruenti Sacrificij noui, & æterni Testamenti. DOMINICUS à Soto in 4. Senten. distinct. 13. quæst. 2. Iodocus Tiletanus in Apologia pro Concilio Tridendino contra Kemnitium. Riccardus Tapperus in Explicatione art. 16. Louanienſium. Albertus Pighius libro 2. Hierarch. Eccles. cap. 5. & Controuers. 5. & 6. Antonius DEMOCHARES in lib. 4. DE Sacrificio MISSÆ. Alphonsus de Castro in libro 10. cõtra hæreses, verbo MISSA. Gaspar Casalius libris tribus DE Sacrificio MISSÆ. Hosius Cardinalis in Confessione Polonica, cap. 41. Gulielmus Lindanus, lib. 4. Panopliæ, ca. 37. & sequentibus. MELCHIOR Canus lib. 12. de Locis Theologicis, cap. 13. Gulielmus Alanus lib. secundo, DE Eucharistia. Gregorius de Valentina in Tractatu & Apologia, DE Sacrificio MISSÆ.

Accessere postremi, Cluadius Sanctius Ebroicensis Episcopus in magno Opere, quòd inscripsit *Repetitionum decem libri.* DE Sacrosancta Eucharistia Iacobus Pamelius in suis Liturgicis, vt diximus. Emundus Augerius Societatis nostræ, libro Gallico DE Sacrificio MISSÆ. Robertus Cardin. Bellarm. in suis Controuersijs, vbi de Eucharistia, & DE MISSA accuratissimè, atque (vt solet) perspicuè. Nos item, (si parua licet componere magnis) ante istos Italicè Tractatum DE Sacrificio MISSÆ Lugduni primò edidimus, breuem, & vberem, qui & in Anglicam linguam conuersus est, ac contra quem cum varijs temporibus plerique Caluiniani Geneuæ commorantes scripsissent, nos altero libello impias eorum blasphemias refutauimus, qui à Petro Rubeo Auenione excusus fuit an. 1564. hac inscriptione, *Risposta à quarto hæretici, Pietro Vireto, Spifamio, Nicolò Balbani, & ad vncheſi finſe Scholare.* vide verò in hoc Apparatu, in verbo, Antonius Posseuinus, & in verbo, Assertio. At nouissimè sumus assecuti Liturgias SS. Basilij Magni, Gregorij Theologi, Cyrilli Alexandrini ex Arabico in Latinum conuersas à Victoriæ Sciala Maronita. de quo Vide in verbo, Victorius Sciala.

Ceterum prodijt quoque ante triginta annos Speculum Missę ex antiquissimis Ecclesiæ Catholicæ Patribus à Ioanne Cochleo collectum, deinde verò à Nicolao Aurifico Senensi, Carmelita, recognitum, & auctum. Auctores verò è quibus collectũ est, sunt. Amalarius quondam Episcopus Treuerorum. Valfridus Strabo Abbas S. Galli in Heluetijs. Expositio breuis Missæ ex vetustis Cod. Petri Damiani Card. liber, qui *Dominus vobiſcum*, inscribitur. Gemma animæ liber De antiquo vitu Missarum. Micrologus De Missa rite celebranda. Petri Abbatis Cluniacensis, Nucleus de Sacrificio Missæ. Ordo, ac celebrandi ratio ex S.R.E. Nicolaus Aurificus de Missæ Antiquitate. Veritate, Dignitate, & Cerimonijs. Bernonensis Augiensis Abbas. Hildebertus Cenomanensis Episcopus De mysterio Missæ. Venetijs apud Franciscum Zilettum, an. 1572.

Sed & insertæ sunt To. 6. Bibl. PP. Missa Mozarabum, D. Leandro Hispalensi Episcopo in Hispanijs vsitata. Liturgia seu Missa S. Marci è Græco in Latinum versa. Orationes Missales ex vetustissimo m. s. Gottico Missali Expositio Missæ transcripta è vetustis Codicibus.

MISSALE Romanum ex Decreto Concilij Tridentini restitutum Pij V. Pont. Max. iussu editum, deinda item cum Kalendario Gregoriano emissum, cũ è præcipuis quibusq; Typographis Europæ prodierit, vbinam, & à quibus fuerit excusum, frustra hic adscriberetur, tam quam res notissima: eo item magis, quòd iam sumus assecuti Recusionem ipsius Missalis: quod Clem. VIII. Pont. Max. mandato recognitum est.

MISSALE Syrochaldaicè in Oriente habetur in vsu. Vide in verbo, Maronitæ.

MITROPHANES (puto, *Metrophanes*) Episcopus Smyrnensis Græcè scripsit, quæ adhuc extant, libros tres aduersus Manichæum, & duos contra Eunomium. Vide in verbo, Metrophanes, & quæ in eo cauenda diximus.

MOCHIMVS Mesopotamius, Presbyter apud Antiochiam, scripsit aduersum Eutychem, egregium libellum, & alia scribere dicitur, quæ nondum legi. Hæc Gennadius in Catalogo. Codex autem Gemblacensis habet pro *Mochimo*, Mochomeum. Vixit anno 480.

MOCHO-

Digitized by Google

MOCHOMEVS. Vide hic supra, Mochimus.

MODESTVS & ipse sub Imperatore M. Antonino, & L. Aurelio Commodo, aduersum Marcionem scripsit librum, qui vsque hodie perseuerat, feruntur sub nomine eius, & alia συγγράμματα, sed ab eruditis quasi ψευδεπίγραφα repudiantur. Hieron. in Catal.

MODESTVS Archiepiscopus Hierosolymitanus, scripsit εἰς τὰς μυροφόρους ho. in 8. c. Lucæ. Alteram in Dormitionem Beatiss. Virg. Aliam in Purificationis diem, quæ à Græcis ὑπαπάντη. fragmenta harum homiliarum quædam ponit Photius in sua Græca Bibl. Vide 834. editionis Augustanæ.

MOGO Monachus, & Presbyter (vt creditur) Fuldensis anno circiter Dom. 760. scripsit referentibus quatuor Sanctimonialibus, De vita S. Liobæ Abbatissæ, lib. 1. qui est excusus in vitis Sanctorum Surij Tom. 5. die 28. Septemb.

MOGVNTINI Archiepiscopi, Resque Mogùntinæ, quæ potissimum ad Ecclesiã pertinent, prodierunt Moguntiæ auctore Nicolao Serario S. I. Presbyt. Theol. de quibus vide infra in verbo Nicolaus Serarius.

MOGVNTINVM Concilium sub Carolo Magno, Leone III. Pont. max. an. 813.

MOGVNTINVM Concilium Prouinciale, dicendum tertiũ sub Rabano eorum, quorum mentio inuenitur. Præfuit idem Rabanus Archiepiscopus Moguntinus. Interfuere omnes Episcopi, atque Abbates Orientalis Franciæ, Baioariæ, atque Saxoniæ. Et illi quidem de absoluendis Quæstionibus Tractatum habuerunt. Vide Annales veteres à Pithæo editos, & Baronium Card. To. 10. sub an. 852. Quænam verò fuerint illæ Quæstiones nusquam mentio.

CONCILIVM Moguntinum, hoc est apud Moguntiacum à Carolo Rabani successore, & Archiepiscopo anno 857. In eo præter alia, actum est de Iure Ecclesiarum.

MOGVNTINVM Concilium, an. 888. To. 10. Annal. pag. 620.

MOGVNTINVM Concilium à Leone IX. Pont. max. præsidente celebratum est generale, Adfuit Henricus Secundus Imp. Pro corrigẽdis enim Ecclesiæ necessitatibus, inquit Adam lib. 3. c. 31. Italiam, Gallias, Germaniasque lustrauit. Interfuere Episcopi & Archiepiscopi Præterea sancita sunt ad vtilitatem Ecclesiæ, quibus Simoniaca hæresis & nefanda Sacerdotum cõiugia holographa (inquit idem Adam) Synodi manu perpetuò dãnata est.

MOGVNTINVM Concilium an. Do. 1071. vndecimo autem Alexandri II. Pont. Max. in caussa Caroli Constantiensis Episcopi, qui depositus est, quiq; cupidissimus gloriæ quã malis artibus assequi conatus fuerat, regressus ad Magdeburgensem Ecclesiam sexto Kal. Iunij obijt.

MOGVNTINVM Concilium à Gregorio VII. Pont. Max. an. 1075. indictum aduersus concubinarios, siue coniugatos Sacerdotes, his prẽualentibus, & praue se gerentè Sigefrido Archiepiscopo Moguntino, non fuit absolutum, in quos quadrauit illud: *Qui sordescũt, sordescant adhuc.* Vide sub eundem, an. Baron. Annales.

MONACHI, & alij Regulares, vt aduersus hæreticos, & alios, qui Diuinos istos Ordines oppugnant in pretio haberi, ac defendi possint; sciendum est, quinam de ijs scripserunt. Qui quidem præter alios fuere Io. Chrysost. tribus libris contra vituperatores vitæ monasticæ. Io. Cassianus in libris de Institutis Cœnobiorum. Albertus Magnus in Defensorio Mendicantium. B. Thomas in Opusculo 19. quod est contra impugnantes religionem. Beatus Bonauentura in Apologia pauperum, & libro De paupertate Christi. Th. Valdensis lib. 3. & 4. De Doctrina fidei, & de Sacramentalibus tit. 9. Albertus Pighius Cõtrouersia 14. Alphonsus Viruesius Philippica vicesima. Alphonsus à Castro in libris contra hæreses, in verbo, Mendicitas: & in verbo, votum. Io. Bunderius in suo cõpendio Cõcertationum, tit. 34. Conradus Koellim in euersione Epithalamij Lutherani. Io. à. Dauentria in refutatione Confessionis Augustanæ. Io. Eckius in Enchiridio, & in conclusionibus de Votis. Franciscus Orantius lib. 5. De locis catholicis. Gaspar Schatzgerus lib. 1. cavlt. & lib. 2. c. primo suarum Controuersiarum. Ioan. Hoffmeisterus cõtra articulum 27. Confessionis Augustanæ. Iacobus Latomus de Monachorum Institutis, & Votis. Io. Cochlæus, libro de votis, & in discussione artic. 27. confessionis Augustanæ. Iodocus Clichtouæus lib. 3. Antilutheri. Alanus Copus Dialogo secundo. Matthęus Galenus de Origine Monastices. Richardus Cænomanus in Antidoto ad censuram Erasmi in Regulam S. Augustini. Franciscus Turrianus libris duobus De votis Monasticis. Gulielmus Lindanus lib. 4. cap. 98. Panopliæ. Omnes Theologi Scholastici, & Summistæ. Robertus Card. Bellarm. Tom. 1. Controu. 5. lib. secundo, qui vniuersus est de monachis. Hieronymus Platus de bono Religionis. Vide item primi Tomi librum quartum nostræ Bibliothecæ Selectæ.

MONA-

MONACHVS, cuius nomen haud prænotatum est, at Ord. B. Benedicti, librum emisit inscriptum: *Paradisus delicioſus in apparitione Domini.* Incipit: *In nomine D. N. Ieſu Chriſti hac eius Genitricis gloriosæ ſemper Virg. Mariæ.* Parmæ apud Franc. Vgoletum 1505. distributum in c. 70.

MONACHVS eiusdem Ord. sed qui vixit in Monasterio Hispaniæ, scripsit Sermone Hispanico in tria priora capita Apocalypseos S. Io. Euang. tres tract. Primum in ca. 1. 37. ca. Seçúdum in 2. c. 109. cap. Tertium in c. 3. capit. 103. Hispali apud Anton. Aluarez an. 1540. Quo tempore Auctor vixisse creditur.

MONALDVS Iustinopolitanus, Dalmata, Ord. Minorum, Archiepiscopus Beneuentanus scripsit Summam Iuris Canonici. Quæstiones in quatuor lib. Mag. Sententiarum. Sermones varios. Eius autem Summa, *Aurea* dicta, Lugduni prodijt apud Petrrm Baletum an. 1516. Vixit anno 1332. glorioso coronatus martyrio Argengæ Vrbis Sarracenorum.

MONALDVS Rosarius, Carmelitarum Ord. in Aquitania Prouincialis, Theologus Parisiensis, scripsit De Partibus Pœnitentiæ tres libros. In Decretalem, Omnis vtriusque sexus, librum. Quadragesimale, quod valde commendatur. Sermones per annum. De B. Virg. Cóceptione librum. Vitam D. Simeonis Angli. Officium eiusdem. Lecturam sententiarum libris quatuor. In quartum sententiarum. Lecturas Ticini, quæ *Papiæ* dicitur, expositas. Librum aduersus hæreses. Determinationes Theologicas. In Canones Pontificum. Epistolas ad diuersos. Obijt Burdigalæ. an. 1508.

MONETA (ita enim cognomento notus plus quam nomine) Cremonensis, qui in seculo professor Artium Bononię, fuit deinceps à Reginaldo in Ordinem Dominicanorũ cooptatus, scripsit perutilem hæresibus eradicandis summam, aduersus hæreticos Catharos, & alios. Quæ tum Neapoli, tum Bononiæ extat in cœnobijs eiusdem Ord. manuscripta. Viuebat an. 1225.

MONTANVS Episcopus Toletanus, virtute Spiritus, & eloquio pollens scripsit Epistolas duas. Alteram Palentinæ Vrbis incolis De Ecclesiastica disciplina, & contra Priscillianos. Alteram ad Turibium religiosum monachum. Vixit an. 636. vndecimo autem Honorij Papæ. Ita S. Ildephonsus in Catal. virorum Illustrium Hispaniæ.

MOPSVESTENA Synodus an. Dom. 550. Vigilij autem Papæ XI. aduersus Theodorũ eiusdem ciuitatis Episcopum centesimum iam ante annum defunctum; vbi ab ijs, qui cõuenerunt, hoc actum, vt aduersus ipsius Theodori acerrimos Defensores, è loco ipso, vbi federat, atque scripserat, antique proderentur memoriæ, si quæ de ipso ibidem adhuc reliquæ essent. Huius Synodi acta habentur inserta in quintæ Synodi actione quinta. Vide Baron. Card. 7. Tom. Annal. sub eundem annum.

MORS, quoniam & communis omnibus, & vltima vitæ huius linea est, in qua de tota re agitur, nimirum de fœlicitatis, aut damnationis æternæ consecutione, ita prænoscenda est, ac præmuniendi animi ad eam in corpore excipiendam, vt nullum argumentũ, vel disciplina sit, in quã debeant omnes accuratius incumbere. Cum verò propemodum innumeri de illa egerint, sat fuerit hîc aliquos attigisse, quos subinde legere, ac meditari quilibet possit.

Ac primò De vtilissima, & necessaria Præparatione ad Mortem legendus S. Ambrosius De Bono mortis. D. Antoninus in sua Summa. Dionysius Cartusianus, vbi De quatuor nouissimis, & ij ferè omnes, qui subijciuntur.

Quotuplex autem sit Mors. S. Ambrosius, cap. 2. de Bono Mortis. D. Antoninus in sua Summa P. P. ti. 5. c. 1. Jodocus Clictoueus de Doctrina bene moriendi.

De certitudine Mortis. Quicumque scripserunt ad illud D. Pauli *Statutum est hominibus semel mori.* Heb. 9. At de incertitudine Mortis. Vide ibidem S. Thomam.

De origine Mortis corporalis, quicũque locum Apostoli, c. 5. ad Romanos exposuere: *Per vnum hominem Mors intrauit in Mundum.* 1. Cor. 15. & ad Rom. 1. ac D. Tho. q. 86. art. 5. & 6. Quique ad D. Thomam addidere Commentaria.

De effectibus mortis. Primò quidem malis, atque ideo, quam timenda, nempe septem de caussis, de quibus B. Antoninus in Summa tit. 14. ca. 8. par. 4. ac de ratione reddenda eo tempore, c. 9. Quàm amara sit mors corporalis in se ipsa, & ex naturalibus caussis. Dionysius Cart. De quatuor Nouissimis art. 3. & 4. De Pauore, quem affert art. 7. idem Cartusianus ibidem.

De effectibus bonis Mortis. S. Ambrosius lib. de Bono Mortis. & 2. c. Clictoueus, & 13. art. Dionysius Cartusianus ibid. vbi supra.

De diuersis autem generibus Mortis, Naturalis, Violentæ, Martyrij, & quæ ex ipsis Iudicum Tribunalibus prouenit extant varia in ijs. Qui de Medicina, De Physicis, De

Iudi-

Iudicijs, De Vtilitate Martyrij, præsertim D. Cyprianus scripserunt. Sed & Petrus Auratus (Gallicè *Pierre Dorè*) libellum aureum De vita & morte Christiana Gallicè edidit. Qui in Gallijs circunfertur.

Huc faciunt. Qui ipsam nuntij mortem præcedunt. Quæue tentationes in hora mortis accidunt. De quibus præter alios D. Antoninus De tribus nouissimis mortis, Parte prima Tract. Tit. 5. c. 2. Ac quę Clictoueus in libello De Doctrina bene moriendi, deque disponendis suis rebus, ac de condendo Testamento. Dominicus Sotus, De Iure, & Iustitia. Martinus Nauarrus in sua Summa. Ioannes Polancus Theologus Societatis nostræ: qui vnus sat fuerit pro multis. Ne modo dicam, quæ Franciscus Suarez Theologus noster in quarto Tomo, ad Tertiam partem Summæ S. Thomæ, hac de re disseruit.

Iam de ipsam mortem subsequentibus ex parte Dei, atque defuncti, legendi sunt itē, qui illud Apostoli exposuere. *Statutum est hominibus semel mori, & post hoc iudicium.* Ex parte propinquorum, siue hæredum. Vbi de officio Sepulturæ. Sotus & alij plerique omnes, & Robertus Card. Bellarm. vbi agunt de ijs, quibus iuuantur Animæ defunctorum, præterea De igne Purgatorio, De Indulgentijs, siue condonationibus. sanè verò D. Augustinus De cura pro mortuis habenda, & alij quoque hac de re egerunt. Ceterum nemo est inter eos, qui Homilias reliquere, quin, è, re nata huc Euangelia retulerint, sed & Bustus vbi de Pestilentiæ remedijs agit, & Hieronymus Sauonarola, Cornelius Mussus, Tractatu suo de Morte. Franciscus dictus Francischinus, & Ludouicus Granata, vbi de meditatione Mortis hoc, quicquid est argumenti, plus penè quàm satis sit tractarunt, cum interea, quæ De immortalitate Animæ, deque peccato originali possint quoque opportunè suis locis interseri, cum ad hoc negocium spectent. Vtinam vero & morte iustorum, & in Domino moriamur.

MOSCI, & Moscouia, quomodo iuuāda, & quibus libris, Vide in verbo, Ruteni, siue Russia, & Commentarios quoque meos De Moscouia, sæpe editos, quemadmodum dictū est in verbo, Antonius Possevinus.

MOSOMI, quod est Oppidum Galliæ Belgicæ sub Rhemensi Metropoli, Synodus est habita 4. Non. Iunij an. 995. cui missus à Io. XV. Papa fuit Legatus Leo Romani monasterij S. Bonifacij Abbas, in ea patientissimè auditus Gerbertus, qui Arnulphum Rhemensem Episcopum è sede eiecerat, in eamque ipse peruaserat, ad extremum reiectus, & dānatus Gerbertus, Arnulphus autem restitutus. Acta Synodi eius, licet interierunt, aut adhuc alibi delitescunt, satis tamen ex ijs, quæ Leo idem Legatus, in ipsa Synodo disputauit, eque Oratione, & scriptis Gerberti constant, cuius historiam Papirius Massonius, texuit lib. 3. Annal. Francorum, ex qua item inseruit pleraque Baron. Card. To. 10. suorum Annalium, sub eundem an. 995.

MOTVS proprij diuersorum Pontificum à Gregorio VII. vsque ad Gregoriū XIII. Romæ apud hæredes Antonij Bladij an. 1579.

MOYSES, qui & Propheta, & Dux Hebræi populi, ac legislator fuit, de quo pleraque diximus in Bibl. Selectæ secundo libro, ab antiquis, & recentioribus, Scriptoribus celebratus est maximis laudibus, tamquam is, quo Diuina Sapientia non solum ad educendū ex Aegypto populum, atque ad legis tabulas in monte accipiendas, & ad futurum Messiā prænunciandum vsa est, verum etiam quem tamquam eiusdem Messię typum nobis proposuit. Et ex antiquis Scriptoribus Aloysius Lipomānus in sua, in Genesim Catena, plura de illo testimonia deprompsit, quæ cum alij deinceps, tum nouissimè Ascanius Martinengus Canonicorum Regularium Abbas Generalis, suis in Pētateuchum magnis Glossis diligenter collegit. Ac quidem Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo, quæ nam fuerint Moysis natalitia, educatio, nomina, ac in prima eius adolescētia ad percipiēdas plures disciplinas præstantia, sic scripsit.

Genus eius, & res gestas, & vitam, ipsa scriptura, quæ sunt fide digna, prædicant: Et tamen à nobis quoque dicendum est, quod Moyses, cum, ex alto, petita origene, genere esset Chaldæus, natus est in Aegypto, cum maiores eius ob diuturnam famem ex Babylone migrassent in Aegyptum. Septima generatione genitus, & regaliter educatus tali casu est. Cum Hebræi in Aegypto creuissent in magnam multitudinem; veritus Rex regionis, ne eorum, qui ex Hebræis nascerentur, multitudo ei pararet insidias, iubet ipsos quidem alere fœminas (est enim res ad bellum imbecillia mulier) masculos autem interimere. suspectam habens validam iuuentutem. Cum autem nobili loco natus esset puer, tribus deinceps mensibus celantes eum parentes alebant, naturali amore vincente tyrannicam crudelitatem. Postea autem veriti, quin vna cum puero perirent, cum ex papyro, quæ in ijs locis nascitur, vas construxissent, ad paludis, stagnantes q; fluuij ripas puerum impositum exponunt, obseruabat autem soror, quid esset euenturum, procul stans à puero. Regis filia, quæ longo tempore non concipiebat, filium autem desiderabat, illo die eò venit ad fluuium, vt se lauaret, &

aspergeret. Cum verò puerum flentem audiuisset, iussit ad se adduci, eiusq; misertа, quærebat nutricem. Tunc accurens soror pueri, dixit, se habere Hebream fœminam, quæ non multo ante peperisset, eamq; adducturam, si velit. Quæ cum assensisset, & rogasset, adduxit ipsius pueri matrem, tamquam aliquam aliam, mercede constituta nutricem eius futuram. Deinde puero Regina nomen imponit Moyses, apta etymologia, eò quod eum ex aqua sustulisset. Aquam enim Moy vocant Aegyptij, in qua moriturus fuerat expositus, Moysem enim vocant eum, qui ex aqua emersus respirauerit, clarum est ergo, quod prius circumciso puero parentes aliquod nomen imposuerunt. Vocabatur autem Ioachim. Habuit quoque tertium nomen in Cœlo, postquam assumptus est, vt dicunt Mystæ, nempe Melchi. Cum autem esset ætate grandior, Arithmeticam, & Geometriam, Rythmicam, & Harmonicam, & præterea Medicinam simul, & Musicam doctus est ab ijs, qui erant insignes inter Aegyptios, & præterea eam, quæ traditur per Symbola, seu signa, Philosophiam, quã in litteris ostendunt Hieroglyphicis. Alium autem doctrina orbem tamquam puerum regium Græcium docuerunt in Aegypto, vt dicit Philo in vita Moysis.

Didicit item litteris Aegyptiorum, & rerum cælestium scientiam à Chaldæis, & ab Aegyptijs. Quare dicitur doctus fuisse in omni sapientia Aegyptiorum. Eupolemus autem in libro de Iudæa Regibus dicit Moysem, primum fuisse sapientem, & Grammaticam primum tradidisse Iudæis, & Phœnices accepisse à Iudæis, Græcos autem à Phœnicibus. Ad eorum autem deductus naturam, auxit prudentiam eam, quæ erat sui generis, & maiorum suorum æmulatus doctrinam; adeo vt etiam Aegyptium, qui Hebræum inuaserat, percutiens interfecerit. Aiunt autem mystæ eum solo verbo occidisse Aegyptium, sicut certè postea Petrus in Actibus fertur eos qui pretium agri sibi vsurpauerant, & mentiti erant, verbo interfeciſſe. Artapanus sanè in Opere de Iudæis refert, Moysem in custodia inclusum à Nechephre Rege Aegyptiorum, quod peteret vt populus liberaretur ex Aegypto, noctu, aperto carcere, Dei voluntate egressum, & in Regiam ingressum dormienti Regi adstitisse, quem item excitauerit; Ad hunc obstupescentem iussisse Moysi, vt diceret nomen eius, à quo mittebatur, & illum quidem, cum ad aurem se inclinasset, dixisse. Regem verò, vbi audiuisset mortuũ cecidisse: cum autem eum Moyses tenuisset, rursus reuixisse. Et hęc quidem Clemens Alexandrinus. Porrò quomodo Moyses Platoni præferendus, idem Clemens primo libro Stromatum, & Cyrillus contra Iulianum lib. 2. quomodo autem fuerit Dei Nuntius S. Io. Chrysost. Homilia secunda super Genesim, S. Basilius in Hexemeron Hom. 1. S. Ambrosius in Hexaemeron lib. 1. c. 2. scripserunt.

Act. 5.

Quomodo item Propheta insignis, S. Greg. in Ezechielem Hom. 1. & S. Io. Chrysostomus Hom. 2. in Genesim. Quomodo verò non tantum Rex, & Philosophus, sed legislator, Pontifex, & propheta, Philo de vita Moysi: quomodo summus Sacerdos, ac Pontificum, Pontifex, Philo, Iosephus, S. Augustinus super Leuiticum Quæst. 23. S. Leo Papa ep. 86. S. Gregorius Nazianzenus Oratione 6. quam habuit præsente Gregorio Nysseno fratre Basilij. Quomodo Moyses nomen fuerit apud priscos illustre S. Iustinus Philosophus, & Martyr in libro, qui inscriptus est. *Admonitorius ad Gentes.* Quomodo antiquus, Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo, Eusebius de præparatione Euangelica lib. 10. c. 3. S. Iustinus Martyr in Admonitorio ad Gentes. Theodoretus de curatione affectionum Græcarum lib. secundo, S. Cyrillus contra Iulianum libro primo. Quomodo deniq; Poëta, Historicus, & primus scriptor, scriptum est planius in eodem secũdo Bibl. nostræ selectæ, de quo diximus suprà.

At is ipse Ascanius Martinengus in Prolegomenis suarum magnarum Glossarum in Pentateuchum, cum dignitatem Moysis à tribus præcipuè petendam esse duxisset, hoc est à destinatis (sicut ille inquit) à Deo muneribus, & functionibus: ab illustri Prosapia; à præclara vitæ serie, qua animi & corporis vires, ac dotes expressæ sunt; vbi Moysem sic cum Christo contulisset, vt Christi Domini perfectissima lex, summa sapientia, & bonitas vna cum omnipotentia liquidius agnosceretur, nobilitatem eiusdem Moysis accuratè persecutus; Vitam denique breui, sed vbere compendio, è Philone, qui eam tribus libris cumulatè exposuit, & ex alijs, ita contexuit, vt qui meliorem nos haud possemus conficere eam huc adtexere operæpretium esse duxerimus. Tanti enim Scriptoris, quantus fuit Moyses, expedit, vt adhuc planior mentio fiat. Sic autem Ascanius. *Moyses natione Hebræus, patria Gethsemita, aut certè Rameßita, per Leui stirpem à maximis Iacob, Isaac, & Abraham Patriarchis prosapiam traxit, annoq; secundum Hebraicam computationem à creatione Mundi, bis millesimo, trecentesimo, septuagesimo tertio, secundum verò Græcam Eusebij, ac septuaginta interpretum, termillesimo, sexcentesimo decimo, in Aegypto (cum Rex Pharao immaniter in Populi Israëlitici mores desæuiret) in lucem prodijt. Amra enim eius parens (teste Philone) spreto Seniorum consilio, qui Iudæos non nubere, atq; magis sine liberis decedere, quàm natos ad interitum edere consulebant, Deiq; promißis inconcußis fisus, cum iam Mariam, ac Aaronem ex altera coniuge suscepisset, Iacobum de Tribu Leui, sibi in Vxorẽ asciuit, Moysemq; ex ea genuit. Natus hic infans admodũ elegans, postq; tribus latuisset mensibus, in fiscella scirpea, siue (vt Ioseph tradit) lectulo è vimine contexto, ac bitumine limito, mirificè, nec sine Dei prouidentia,*

Lib. bibliot. antiq.

De antiq. lib. 2. cap. 6.

palustris,

paluſtris, ſtagnantiſque Nili ripis expoſitus eſt. Hunc Regina Pharaonis filia, Thamur, ſeu (vt alij malunt) Thermura, ſiue Thermutis appellata, vagientem infantem benignè ſuſcepit; Moyſemq; eum, quòd ab aquis eruiſſet, nuncupauit, quaſi (Iſes) hoc eſt ſeruatus à (Moy) ideſt ab aquis, ita enim voces illæ Aegyptiacæ Latino idiomate exponuntur. Primò namque Ioachimus (ex Clementis ſententia) ſeu Melchiel (ex Philonis teſtimonio) appellabatur. Atque cum mulierum Aegyptiarum lac fugere abnuiſſet, Mariæ ſororis ingenio, quæ ſedulò eum inſequuta fuerat (vt quid de ipſo euenturum eſſet, obſeruaret) matri nutriendus traditus eſt. Amore deinceps tam feruido Regina Thermura eſt puerum proſequuta, quòd cum nupta eſſet, atq; mater effici non poſſet; ſimulato partu (vt tradit Philo) puerum, qui aſcititius erat, natiuum dixit, ad conſequendaq; amplißimi regni iura ipſum, hoc mirifico extulit dolo. Deinde cum trium annorum ætate Pharaoni Regi à filia oblectationis gratia blandiendus exponeretur: fertur, (vt Ioſeph tradit) diadema Regiũ, ſui capiti impoſitum, in terram iecißſe, ac pedibus conculcaſſe; quam rem cum Rex agre ferret, ſacerque ſcriba eum necandum (vt Regni futurum proſtratorem, ac euaſtatorem) inclamaret) vix Regis filiæ ingenio indictam necem euaſit. Moyſes igitur regiam educationem nactus, puerilibus ſpretis oblectamentis, cunctis mox animi, & corporis explenduit dotibus, diſciplinisque omnibus à prima ſtatim adoleſcentia, lectißmis moribus animum imbuit. Itaque Arithmeticam, (teſte Philone) Geometriam, vniuerſamque Muſicam, Rhythmicam, Harmonicam, Metricam, ſiue contemplatiuam, ſiue per inſtrumenta, voceſque promentem, modis varijs citißmè didicit. Ab Aegyptijs inſuper occultam Philoſophiam deſcriptam literis (vt vocant) hieroglyphicis, ac à Græcis ex propinquis regionibus euocatis, liberales artes, à Chaldæis, & Aegyptijs Syderalem ſcientiam (eodem teſte Philone) hauſit. Medicina etiam (teſte Clemente Alexandrino) claruit dicendi facundiaq; peritia (teſte Ioſepho) emicuit. Vt autem adoleuit, contra Athiopes bello à Pharaone ſuſcepto, Dux eſt electus; mirificoq; ingenio hibicibus ſecum delatis, ſerpentes arenoſo, in itinere offenſos retudit, commodoq; prælio. hoſtes profligauit. Vrbem inclytam (Meroe appellatam) Regis filia, quam poſtea in vxorem aſſumpſit, arcem prodente, (teſte Ioſepho) expugnauit, In Aegyptum reuerſus adoptione contempta, qua Regis nepos exiſtimatus, Rex iunior (vt tradit Philo) appellabatur, auctiq; ſolij hæres expectabatur, Aegyptum Hebræum percutientem, occidit ſabuloq; tumulauit, ſed detecto facinore, pauidus quòd à Pharaone tanti criminis vltio poſceretur, ad Madianitas Arabes profugus diuertit, cumque Raguelis Sacerdotis filias ſeptem à Paſtoribus, qui eis aquas eripiebant, defendiſſet, tantam ſibi adeptus eſt Raguelis beneuolentiam, quòd eius filia ſibi addicta apud eum, vſque ad octuageſimum ſuum annum, ſcientiarum omniũ contemplationibus incumbens, vitam degerit. Cæterum Moyſes annum agens octuageſimum, à Deo, ignis rubum ardentis, portento euocatus, Dux Iſraëlis eſt inſtitutus: vbi cum imbecillis hominis natura ſuſtinere Deum loquentem non poſſet, ſoleatq; eloquentia humana, quando cum Deo agit, balbuties (vt Origenes ſentit) & infantia effici, ipſe impedita, implicata, balbutientiſque lingua factus eſt. reuerſus poſtea in Aegyptum, Aarone ſecum aſſumpto, tribus ſignis, Virga ſcilicet reflorentis. Manus ad ſanitatem reſtituta, ac aqua in ſanguinem commutata, ſe Ducem à Deo miſſum declarauit. Inde decem plagis Aegypto percuſſo, Rege reluctante, poſt quadringentos triginta ab Abrahã peregrinatione annos, libertatẽ optatißmã, eductis ferè ſexcentis millibus ex ſuis, exceptis paruulis, ac mulieribus mirifice eſt conſecutus. Hinc Iſraëlitas per deſertum quadraginta annis rexit, habitiq; manſionibus quadraginta tribus, ſingularibusq; Dei gratijs, ac miraculis ſuffultus, ad promißionis Terram eos perduxit. Nubes enim in ingentis columnæ ſpeciem interdiu ſolari emicans ſplendore, noctu verò flamma tutum iter eis præſtabat. Arabici ſinus aquas virga ſecauit, Aegypti Regem, cum curruum ſexcentorum, equitum quinquaginta millium, peditum viginti millium acie, fluctibus obuoluit. Aquas Amarath eadem virga dulces reddidit. Manna è Cœlo, coturnicesque euocauit. Aquas ex petra percuſſa, virga illamet, qua tot in Aegypto portenta fecerat, bis excußit, ex eiſque amnes manantes Iudæis impertiuit. Amalechitas, peragrantes Iudæos inuias ſolitudines, arenoſaſq; infeſtare, deturbare contendentes, ipſe orans in Monte ſuſpenſis ad Cœlum manibus profligauit. Iudicum magiſtratum conſilio Ietri inſtituit. Legem omnium auguſtißimam in Syna monte, terribilibus portentis, dum erumperent ſcilicet tonitrua, micarent fulgura, denſißima nubes cuncta operiret, clangor buccinæ perſtreperet à Deo excepit, præceptaq; dum moralia, tum iudicialia, tum ceremonialia mox promulgauit. Quibus imperagendis, tot collata ſibi à Deo fuere præcipui amoris ſigna, vt quadraginta dierum ieiunio præſtito, altißimi ſæpius congreſſu ſit potitus, Tabulas lapideas Diuina manu inciſas, exaratasq; acceperit, ipſum Deum iratum flexerit, faciem fulgentißmo radeo coruſcantem, cornutamq; (ſtupentibus Iudæis, ac agrè eam ferentibus) ex Dei conſortio detulerit. Quin, & ſuper hæc maiora præſtitit ſuæ gloriæ monumenta, nãq; æneo Serpente erecto, Serpentum ignitorum veneno infectos, læſoſque ad vitam reſtituit, diſſidium ob defectum carnium ortum, ſuſtulit, Aaron, Mariaq; ſororis defectionem retudit, Populum ad Terram promiſſam progredi reluctantem, placauit, Chore, Dathan, Abiron ſeditionem commouentes à terra abſorptos conſpexit. Indè pluribus promulgatis legibus, ceremonijs, ac præceptis, non modicis profligatis, fuſis, proſtratis, & iuſta internecione deletis nationibus, enumeratis Iſraël agminibus diuiſa Chananæa, Ioſuè ſubſtituto, benedictis Tribubus; Heros omnibus ingenij artibus, iuſtitia, manſuetudine, prophetia inter omnes Iſraëlitas celeberrimus, vt qui viginti duo clariſſima edidit miracula, quatuorq; inſignibus victorijs potitus eſt: Obijt anno ſuo centeſimo vigeſimo. Non deſunt, qui eum excitatum in vitam, & in Cœlum ſublatum

Moyſis nomina. Lib. 1. ſtrom. Lib. Bibl. ant. Lib. 1. de vit. Moy. Lib. 2. antiq. cap. 6. Lib. de Vita Moyſis. Strom. lib. 1. Li. 2. de anti. cap. 10. Exod. 3 Homi. 3. in Exod. Exod. 4. Moyſis mirifica opera. Exod. 8. 9. 10. 11. Exod. 12. Exod. 14. Exod. 15. Exod. 17. Exod. 18. Exod. 19. Moyſis mors 32.

Digitized by Google

Deutero. 34. in paraſcaſi lib. 1. Strom.

fuſſe tradant. Ita enim Rabbi Samuel conſtanter affirmat, & Clemens ex ſententia Myſtarũ annuit: quæ vera, ne an falſa ſint, legentium iudicio diſcernenda relinquo. Huic tamen rei non modicam fidem affert, quod cum Elia (quem in igneo curru raptum non ignoramus) in Thabor monte apparuerit. Ex quibus omnibus deducitur, neminem ex priſci Teſtamenti Patribus, nec natalibus inſignioribus, nec educatione illuſtriori, nec Dei colloquijs crebrioribus, nec factu ſtupendioribus, nec numero, & pondere miraculorum, nec potioribus muneribus cum Moyſe comparari poſſe. Hæc Aſcanius.

At quoniam ex Clemente Alexandrino paucis diximus Moyſem fuiſſe primum Grãmaticæ ſcriptorem, iam hic planius dicendum eſt, quod & alij attigerunt. Ex ijs enim, quæ Catholici, atque Ethnici Scriptores collegerunt ex vetuſtioribus Auctoribus, quorum Opera interierunt, adhuc extat Eupolemi Græci perantiqui teſtimonium, quo de Regibus Iudææ diſſerens, teſtatum reliquit, Moyſem doctiſſimum, literarum cognitionem, certis Grammaticæ perceptionibus digeſtam tradidiſſe Iudæis, quam ipſi poſtea Phœnicibus, ob viciniam largiti ſunt, ac deinde Phœnices litterarum ordinem, & numerum, Græcorum pueris dediſſe, ob mutua vtriuſq; gentis commercia. Ex Artepano quoque ſcribunt, Moyſem litteras dediſſe Aegyptijs, eundemq; fuiſſe Mercurium illum, qui ob litteras inuentas, à Græcis tantopere celebratur. Strabo etiam decimo ſexto Geographiæ libro, Moyſem vnum ex Aegyptijs Sacerdotibus fuiſſe ſcribit, eumq; cum moleſtè ferret eorum inſtituta, illinc Hieroſolymã migraſſe. Docebat enim (inquit Strabo) quomodo Aegyptij non rectè ſentirent; qui ferarum, ac pecorum imagines Deo tribuerent; nec Lybes, nec Græci, qui Deos, hominum figuris inſignirent. Qua in re quamuis vterq; deceptus fuerit, ille, quod Moyſem cum Mercurio confuderit; hic, quod eundem Aegyptium, Hierophantem putauerit: ambo tamen in hanc venere ſententiam, quod Moyſes educatus in Aegypto, & in omni Aegyptiorum ſcientia fuerit (teſtante ſcriptura) eruditus, atque adeo fuerit Sacerdos, ſed Hebrææ gentis; Sic enim ſcriptum eſt: *Moyſes, & Aaron in Sacerdotibus eius.* Atqui Plato (ſic Deo forſan inſpirante, vt veritas ab hoſtibus quoq; extorqueretur) primum nominum impoſitorem ſcripſit fuiſſe Syrum, Adamum, vel Moyſem intelligens, quod & Marſilius Ficinus rectè adnotauit. Quin Plinius dum omnes Bibliothecas excuſſit, tandem eò adductus eſt, vt crederet, litteras ſemper Aſſyrias fuiſſe.

Plinius lib. 7. Nat. Hiſt. ca. 56. & li 5. c. 12.

Lucanus li. 3.

Lucanus autem,

Phœnices primi (ſi credimus) auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.

Ceterum Moyſes quinque primos libros veteris teſtamenti, Hebraicè conſcripſit, qui omnium (Inquit Suidas) vetuſtiſſimi mirabili Prouidentia Dei per tot ſęcula ſemper durant. Et hi quidem in Editione vulgata, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium prænotantur. De quibus ita Sixtus Senenſis.

Liber legis Domini, ſeu volumen legis Moyſis (nam vtroque modo ſacræ literæ ipſum vocant) ab Hebræis Thora, hoc eſt lex, & à Græcis Pentateuchus, hoc eſt, Quintuplex volumen appellatur, hunc Moyſes, filius Amram nepos Chaath, pronepos Leui patriarchæ, Hebræorum dux, & legiſlator conſcripſit, quod & ipſe ſic teſtatur in libro Exodi.

Exod. 24.

Scripſit autem Moyſes vniuerſos ſermones Domini, aſſumenſque Volumen fœderis legis audiente populo, & iterum in Deuteronomio addit. Poſtquam ſcripſit Moyſes verba legis huius, atque compleuit, præcepit Leuitis, qui portabant arcam fœderis Domini, Tollite librum iſtum, & ponite eum in latere arcæ fœderis Domini Dei veſtri. Quod autem in calce Deuteronomij additur de morte, & ſepultura Moyſis vſque ad calcem libri. Eſdram nonnulli adieciſſe credunt. Porrò, qua ratione Moyſes vniuerſam hoc Opus in partes digeſſerit, & inſcripſerit, non ſatis cõſtat. Hebręi (vt Philo Iudæus in libro de Mũdo, & Ioſephus in primo libro contra Apionem referunt) in quinque libros totum volumen partiuntur, eoſq; ab inchoatione eorundem librorum inſcribunt.

Deut. 31.

Deut. 34. 6.

Primus igitur liber, cõtinens ſucceſſionem humanæ proſapiæ vſq; ad mortẽ Ioſeph, hoc eſt, geſta annorum duorum millium trecentorum & octo, vocatur apud eos *Bereſcith*, hoc eſt *In principio*; quia ab his vocibus liber ille incipiat.

Secundus, continens geſta annorum centum & quadraginta ſex, à mortè videlicet Ioſeph, vſque ad conſtructionem tabernaculi in deſerto, vocatur *Veellecemoth*, ideſt, *hæc ſunt nomina.*

Tertius vnius menſis hiſtoriam continens, hoc eſt ab erectione tabernaculi in deſerto, vſque ad numerationem eorum, qui apti erant ad bellum, dicitur *Vaiykra*, ideſt, *& vocauit.*

Quartus, continens narrationem 38. annorum, menſium nouem, & dierum viginti,

hoc

hoc est, à prima die secundi mensis anni secundi egressionis de Aegypto, vsque ad mansionem in campestribus Moab super Iordanem, vbi postea mortuus est Moyses, dicitur *Vaedaber* hoc est, *Et locutus est.*

Quintus, enarrans facta mensium duorum nouissimi anni Vitæ Moysis campestribus Moab, vocatur *Helle hadde varim*, hoc est, *Hæc sunt verba.* Græci verò, eandem portionem sequentes, libros longè aliter inscribunt. Primus enim apud eos appellatur *Genesis*, hoc est *generatio*; quia exordium mundi & generatio sæculi in eo contineantur. Secundus *Exodus*, id est *Exitus*, qui exitum populi Israëlitici de Aegypto narrant. Tertius *Leuiticus* inscribitur, quod Leuitarum ministeria, sacrificia, leges, ritusque comprehendat. Quartus *Arithmi*, id est, *Numeri*, quòd in eo egressæ de Aegypto tribus dinumerãtur, & quadraginta duarum per eremum mansionum numerus recensetur. Quintus *Deuteronomium*, hoc est *secunda lex* inscribitur, quia in eo repetitio legis iterum fiat. Philo Iudæus putat Moysem harum posteriorum inscriptionum fuisse Auctorem, ita in Libro de mũdo scribens; Moysesgenitum, & incorruptibilem asserit mundum in sacris libris: sunt autem quinque, quorum ipse primum Genesim inscripsit, qui hoc modo incipit, In principio fecit Deus cœlum & terram: & in libro de migratione Abrahæ, Rectè, ait, sacer vates Moyses vnum integrum legis librum Exodum intitulauit nomine conueniente, contentis in ipso oraculis. Hæc ille mihi tamen (subdit idem Sixtus Senensis) vero similius videtur non Moysem, septuaginta Interpretes, vtpote Græcos, has nouas & Græcas librorum inscriptiones excogitasse.

Collegit autem Moyses in Pentateucho historiam ab initio mundi vsque ad annum centesimum ac vigesimum vitæ suæ: in quo nec mortis dentibus, neque caligantibus oculis integro corpore mortalitatem exuit, hoc est vsque ad annum post Orbem conditum bis millesimum quadringentesimum nonagesimum secundum, & ante Christum natum millesimum quadringentesimum & septuagesimum iuxta Hebraicam sanctarum scripturarum, atque Philonis Iudæi supputationem. Reliquos verò octo versus ab eo videlicet loco, *Et mortuus est Moyses*, vsque in finẽ totius voluminis, Iosue post mortem Moysis suppleuisse creditur: tametsi Iosephus asserit, quòd Moyses mox moriturus, scripsum in Sacris voluminibus mortuum scripserit, veritus ne propter excellentes virtutes suas Iudæi se à Deo raptum prædicarent.

Hebræi totum Pentateuchum diuidunt in distinctiones, siue titulos duos & quinquaginta. hoc est Genesim in vndecim, Exodum in vndecim, Leuiticum in decem, Numeros in decem, Deuteronomium in Decem. quas etiam distinctiones inscribunt à dictionibus ipsarum initialibus, appellantes primam *bereschit*, hoc est *in principio*; secundam *Noach*, siue *Noe*; tertiam *lec leca* id est *egrediens egredere*; & sic deinceps alias vsque ad vltimam. Omnes autem *Pesukim*, hoc est *versus*, in quos Iudæi vniuersum partiuntur Pentateuchũ, sunt quinque mille octingenti, & triginta.

Scripsit idem Moyses, vt in Epistola ad Cyprianum testatur Hieronymus, prẽter hos quinque libros (quos Philo Chaldaica lingua ab auctore conscriptos refert) etiam Psalmos vndecim, hoc est, à Psalmo nonagesimo, cui titulus est *Oratio* Moysis serui Dei, vsq; ad Psalmum centesimum, qui prẽnotatur: *In Confessione.* Composuit quoq;, vt Rabbini Iudæorum tradunt, librum *Iob*. quamquam vulgata Græcorum editio, in fine eiusdem voluminis asserat Moysem transtulisse historiam Iob ex Syro sermone in Hebraicam linguam. Feruntur & alia sub Moysis nomine scripta, quæ non fuerunt ipsius.

Porrò Moysi, qui ab hæreticis antiquis, præsertim Sethianis, tributi sunt libri, qui inscripti sunt *Ascensio Moysis*, siue Græcè ἀναβασις, & *Testamentum eiusdem*, ab Athanasio in Synopsi, & ab Epiphanio in Panario reprobantur. Alius verò liber à Gregorio Cedreno citatus, cui titulus est λεπτογένεσις, hoc est *parua genesis*, sub Moysis nomine est apocryphus ille, quam sancta Tridentina Synodus sub nomine Flosculorum Bibliẽ damnauit id: quod satis indicant narrationes aliquot, quas idem Cedrenus ex hoc Opere videtur in suas historias transfudisse.

Lux ad Pentateuchum.

Primum autem genuinus sensus, vt in vniuerso Bibliorum volumine, sic in Pentateucho intelligendo iuuatur ex collatione vulgatæ editionis, cũ versione Græca septuaginta Interpretum, sed illa, quẽ Sixti V. Pont. Max. iussu, accuratissima verò doctissimorum virorum examinatione ab Antonino Caraffa Card. Romæ fuit emissa: vbi item variæ Græcorum codicum Lectiones additæ facem aliquam eruendo eidem sensui præferunt.

Digitized by Google

Deinde Prælectio Oeconomiæ Bibliæ a Gregorio Edero conscriptæ non mediocriter proderit. Ibi enim singulorum Pentateuchi librorum Partitio ponit ob oculos quam breuissimè quidquid in eis continetur.

Demum quæ nos in secundo libro Selectæ Bibliothecæ De Diuina Historia summatim locuti sumus. Ad cuius libri calcem, adiecimus sequentem Scriptorum Elenchum.

Scriptores in Pentateuchum.

Eorum autem primò, qui in Vetus Testamentum scripserunt Catalogus.

Aquila.
Eusebius Cæsariensis.
Emanuel Sà Societatis Iesu.
Franciscus Vatablus, sed qui emendatus est in Hispanijs.
Hesychius Monachus.
Iosephus Hierosolymitanus.
Iustus Tiberinus.
Lucianus.
Matthæus Doringus.
Paulus Burgensis.
Patrophilus.
Septuaginta duo Interpretes.
Sophronius.
Symmachus.
Theodotion.

Sed & qui in vtrumque Testamentum scripserunt.

Albertus Magnus.
Alexander de Hales.
Apollinarius iunior.
Anselmus Laudunensis.
Augustinus Nebiensis.
Aurelius Augustinus.
Bartholomæus Vrbinas.
Beda.
Benedictus Arias Montanus.
Dionysius Cartusianus.
Emanuel Sà.
Franciscus Georgius.
Franciscus Ximenius.
Godelbertus.
Godefridus Tilmannus.
Godefridus Viterbiensis.
Haymo.
Hieronymus.
Hugo Carensis.
Hugo Victorinus.
Iacobus Genuæ Archiepiscopus.
Ioannes Chrysostomus.
Isidorus iunior Cordubensis.
Isidorus Pelusiota.
Nicolaus Gorran.
Nicolaus Lyranus.
Nicolaus Zicenius.
Origenes.
Paterius.
Pauli Burgensis Scrutinium scripturarum.
Petrus Brunaquellus.
Petrus Berchorius.
Petrus Cantor.
Petrus Comestor.
Petrus Paludanus.
Petrus Riga.
Pontius Carbonellus.
Rabanus.
Richardus Victorinus.
Robertus Tuitiensis.
Sanctes Pagninus.
Seraphinus Cumiranus.
Strabo.
Thomas Caietanus.

Qui etiam in Octateuchum, id est, octo primos Sanctæ Scripturæ libros, ab initio videlicet Geneseos vsq; ad Paralipomenum scripserunt.

Alphonsus Tostatus.
Claudius Monachus.
Gregorius Papa.
Iacobus Martinus.
Oecumenius.
Philo Iudæus.
Procopius Gazæus.
Stephanus Anglicus.
Theodoretus.

Præcipue item qui in Pentateuchum, idest, in quinque libros Moysis scripserunt.

Alanus Insulensis.
Albertus Patauinus.
Aristobulus Entiquior.
Aristobulus Iunior.
Augustinus Steuchus.
Benedictus Stendal.

Digitized by Google

Bruno Archiepiſcopus Colonienſis.
Cyrillus.
Diodorus.
Erardus. Eucherius.
Franciſcus Vatablus.
Hieronymus ab Oleaſtro.
Hugo Victorinus.
Iacobus Luſanus.
Ioannes Zacharias.
Matthæus Ebroicenſis.
Paulus Ricius.
Remigius.
Seraphinus Capponi à Porrecta Dominicanus.

In Geneſim quoque.

Aegidius.
Albinus.
Aloyſius Lippomannus.
Ambroſius Catharinus Compſæ Archiepiſ.
Ambroſius Mediolanenſis.
Anaſtaſius Iunior Epiſcopus Antiochenus: cuius manuſcriptum exemplar Græcum extat in Academia Veneta.
Andreas Bilius Mediol. cuius opera m.s. habentur Mediolani in Bibl. Marciana.
Anſelmus Cantuarienſis.
Antonius Honcala.
Apion, ſed qui cenſura indiget.
Auguſtinus Steuchus non ſolũ in libro, qui de Coſmepœia inſcriptus eſt, verum etiam in eo, in quo agit de recognitione Vet. Teſtamenti ad Hebraicã veritatem.
Auitus.
Aurelius Prudentius.
Benedictus Pererius tribus Tomis, editis in Geneſim.
Bruno Rutenus.
Candidus.
Clemens Alexandrinus.
Dracontius.
Euardus.
Eucherius.
Euſebius Cæſarienſis.
Euſebius Emiſſenus. (Biblia.
Franciſcus Lucas, cuius extãt notationes ad
Franciſcus Georgius, ſed debet emendari.
Gennadius Conſtantinopolitanus.
Gulielmus Hamerus.
Gulielmus Pariſienſis.
Gregorius Niſſæ.
Gulielmus Pepin.
Henricus Haſſius.
Hermanus Schildius.
Hieronymus Fracaſtorius.
Hieronymus Sauonarola.
Hieronymus ab Oleaſtro.
Hieronymus Vielmius Epiſ. Argolicenſis.
Hilarius Arelatenſis.
Hippolytus.
Honorius Auguſtodunenſis.
Ioannes Buteo.
Ioannes Duns.
Ioannes Picus Mirandulanus.
Iſota Nogarola.
Iunilius.
Ludouicus Iunior.
Melito.
Methodius.
Nicolaus Cuſanus Card.
Nicolaus Triuet.
Nouatianus.
Paulinus Nolanus.
Petrus Aliacus.
Remigius.
Richardus Victorinus.
Robertus Roſeus.
Rodon, ſiue Rhodon.
Rufinus.
Saluianus.
Seuerianus.
Sixtus.
Strabo Cantabrigienſis.
Tertullianus.
Thomas Aquinas.
Thomas Sperman.
Thomas Valdenſis.
Victorinus Pitabionenſis.
Vincentius Bellouacenſis.
Vmbertus Carnotenſis.

In Exodum.

Aloyſius Lippomannus.
Ambroſius Mediolanenſis.
Auitus.
Benedictus Pererius.
Bonauentura.
Euardus.
Gregorius Nyſſæ.
Gulielmus Pepin.
Gymnaſius.
Henricus Conſueldius.
Henricus Haſſius.
Hieronymus Sauonarola.
Hippolytus.
Ioannes Gauer.
Ioannes Rusbrochius.
Maximus Monachus.
Nicæas.
Nicolaus Aſſentius.

Digitized by Google

Nicolaus Dunkelſpulus.
Robertus Roſeus.
Tertullianus.
Thomas Valdenſis.
Victorinus Pitabionenſis.

Rodulphus Flauiacenſis.
Robertus Roſeus.
Thomas Valdenſis.
Triphon.
Victorinus Pitabionenſis.

In Leuiticum.

Eſychius Presbyter.
Ioannes Nider.
Nicolaus Triuet.

In Numeros.

Ambroſius Mediolanenſis.
Hippolytus.
Triphon.

MOYSES Barcepha Syrus Epiſcòpus in Beth-Raman, & Bethceno, ac Curator rerum Sacrarum in Mozai (hoc eſt, Seleucia Parthorum) ſcripſit Commentarios de Paradiſo ad Ignatium fratrem, Latinè redditos ab Andrea Maſio, & anno 1569. editos Antuerpiæ.

Commentarium item De ſex primis diebus conditi Mundi, qui neſcitur an prodierint in lucem, aut ex Syriaca fuerint conuerſi in aliam linguam.

Porrò in libro, quem de Paradiſo conſcripſit ſuper ijs verbis. *Et plantauerat Dominus Deus Paradiſum in Eden ab initio: ibiq; poſuit Adamum, quem finxerat.* Viginti octo argumentorum capita attingit, In quorum Primo agit,

Sit ne Paradiſus res corporata, an verò Spiritalis.
Secundo, Quis ſit corporatus Paradiſus, & quis ſpiritalis.
Tertio, conſentaneum eſſe, vt libri Veteris Teſtamenti exponantur non ſolum de rebus ipſis, verum etiam myſticè, & figuratè.
Quarto, Num de re ipſa corporata, an verò myſtico modo Paradiſus primum ſit explicandus.
Quinto, quo die inter illos ſex dies, quibus condidit Deus hanc machinam corporatam, atque aſpectabilem, ſit conditus Paradiſus corporeus.
Sexto, Quàm ob cauſſam condidit Deus iſtum corporatum Paradiſum.
Septimo, Sit ne Paradiſus in Cælo, an in terris.
Octauo, Vtrum Paradiſus ſit in hoc Terrarum tractu, quem nos habemus, an in alio.
Nono, Eam terræ regionem, in qua Paradiſus extat, altiorem, eminentioremque eſſe hac noſtra.
Decimo, De Regno Cælorum, in Terra ne ſit, an in Cælo.
Vndecimo, Quo differat Regnum Cælorum à Paradiſo.
Duodecimo, Vtrum Paradiſus exiſtat intra Orbem Terrarum habitabilem, an extra eum.
Tertiodecimo, In qua tandem regione ſit Paradiſus.
Quartodecimo, Quomodo homines trāſierint Mare Oceanum, venerint ex ea regione, in qua Paradiſus eſt, ad hanc, quam nos incolimus: Et vtrum Adam habitauerit apud Hieroſolymam, an verò minimè.
Quintodecimo, Quanta pateat Paradiſi amplitudo.
Sextodecimo, Quid ſit Eden, & cur Paradiſus ita appelletur.
Decimoſeptimo, Num arbores & fructus Paradiſi ſimiles fuerint ijs, qui in hoc noſtro ſolo proueniunt, an verò ab his diuerſi.
Duodevigeſimo, Quis ſit modo Paradiſi vſus, vel quis etiam poſt reſurrectionem mortuorum futurus.
Vndeuigeſimo, Que fuerit arbor ſcientiæ boni, & mali, quàm Adamo Deus interdixerat: & quare ſic appellata.
Vigeſimo, Quæ fuerit arbor Vitæ, & cur ſic dicta.
Vigeſimoprimo, De fluuio illo, qui Paradiſum irrigabat, & de quattuor fluminibus, in quæ ille ſcindebatur.
Vigeſimoſecundo, Quid futurum fuiſſet Adamo, ſi obſeruaſſet mandatum.
Vigeſimotertio, Quamdiu manſiſſent in Paradiſo Adamus, & Eua, priuſquam illhinc in Regnum cæleſte migraturi fuiſſent, ſi mandato obediuiſſent.
Vigeſimoquarto, Fuiſſe numero augēdos in Paradiſo homines, ſi Adamus, & Eua obtemperaſſent legi: neq; eos duos ſolos fuiſſe ibi manſuros.
Vigeſimoquinto, An commixtis corporibus prolem procreaturi fuiſſent tum Adamus

Euaque,

Euaque, tum istorum posteri, an verò sine amplexibus.

Vigesimosexto, Quomodo voluptatem cæpissent in Paradiso Adamus & Eua, ac reliqui ex ipsis nascituri.

Vigesimoseptimo, De Serpente, qui Euam adortus decepit.

Vigesimooctauo, interpretatur ea verba, quæ Moyses scripta reliquit de Paradiso, & de ijs, quæ in Paradiso acta sunt: non quidem mysticè, sed ita vt res ipsæ explicentur.

Hæc verò in priori ipsius Commentarij parte, qui incipit, De Paradiso, de quo B. Moyses scripsit his verbis, &c.

Secunda verò pars Commentariorum istius Auctoris sequitur, vt post anacæphaleosim primæ partis, septem capita subiungat, de quibus agere vult. Sic autem inquit. *Iam verò in hoc secundo Commentario constituimus; adiuuante operam nostram Spiritu sancto, quia omnia perscrutatur, etiam arcana, atq; intima Dei, de eodem Paradiso differere mysticè, & vt ita dicam, spiritualiter. Vt quemadmodum ipse Paradisus duplex est, ita à nobis duplici modo tractetur. Consentaneum porrò est, vt in huius quoq; secundi sermonis principio ipsa septem capita, quibus totum Opus à nobis absoluetur, summatim proponamus.*

Primo igitur capite ostenditur, Qua ratione inducti sint Doctores Ecclesiæ, vt de Paradiso mysticè loquerentur: & quibus vocabulis appellauerint mysticum Paradisum.

Secundo, Quid sit Paradisus mysticus.

Tertio, Quænam sit Terra mystici Paradisi.

Quarto, Quales fuerint arbores, atque plantæ in hoc mystico Paradiso.

Quinto, Quæ fuerit arbor scientiæ boni, & mali, in hoc Paradiso mystico sata.

Sexto, Quæ fuerit arbor Vitæ in eodem mystico Paradiso.

Septimo, Exponuntur mysticè verba Moysis, quæ de Paradiso ille scripta reliquit.

In Tertia verò parte, calumniam Simonis Magi de primi parentis peccato, itemq; obiectionem impij Manetis in legem Adamo primum à Deo positam, confutat, & euincit. Quæstiones etiam alias perpendit, & Iuliani Halicarnassæi, & Theodori, & Nestorij errores refellit.

Scripsit autem (quemadmodum ex tertia parte eius libri constat) Commentarios in Matthæum, & Librum De multitudine, differentiaque sectarum.

Quo autem vixerit tempore hic Moyses, sum anceps; nam Margarinus, qui in prima Bibliothecæ PP. editione scripserat, eum vixisse ante septingentos annos, deinceps in secunda editione attulit hæc verba.

Hunc esse opinor Moysem illum Syrum, quem Andreas Fabricius Leodius in Epistola sua ad Othonem Cardinalem Episcopum Præneſtinum, & Augustanum, Quæstionum suarum in Tridentinum Catechismum, nuncupatoria, Romam missum Legatum, ait, Pontificibus Paulo III. & Iulio III. ab Ignatio Syro Patriarcha Antiocheno, cum litteris quibus petebat quid Sancta Romana Ecclesia teneret in quibusdam fidei Christianæ capitibus: ac præterea, vt recognosceret Summam vtriusq; Pontificis Maximi in Orbem Christianum, potestatem; Anno paulò plus, minus 1550. Ita Margarinus: vt existimem hoc esse ascribendum Moysi Mardeno.

Atqui tanto minus hoc constat, si aliquam fidem fecerint, qui libri istius Moysis Barcephæ, & alij Arabicè, Syriaceq; conscripti dicuntur fuisse ann. 1588. die 15. Septembris inueniti sub terra, à Greg. XI. quando Romam redijt Sedes Apostolica, conditi, siue defossi. Qui quidem postea oblati sunt vænales Illustriss. Episcopo Herbipolensi, qui nunc est superstes, vt alibi non semel diximus.

Sanè verò Moyses hic magnum Athanasium, & Cyrillum Alexandrinum, & D. Chrysostomum nominat, & Io. Monachum 1. lib. c. 1. & 10. D. Ioannem eiusdem lib. c. 7. & lib. seu partit. 3. c. 5. vbi meminit sermonum de occasu mundi, de nouo Mundo, cur arbor vocata sit scientiæ boni & mali, & ad Sitigrium, siue Stagirium, & contra eos qui putant Mũdum gubernari à Dæmonibus, primo libr. c. 22. proinde his nõ multo posterior videtur.

Hos præterea citat Scriptores Ecclesiasticos & probatos auctores vt appellat prima parte cap. 22.

D. Seuerum Orat. 22. de Epithronio, & alterum eiusdem argumenti, & Orat. contra Fœliciſſimum.

Ephræm Syrum lib. Geneseos, siue de rerum ortu, Comment. in Genesim, quem opinor esse eum, quo Dominum Ephræm Paradisi conditionem exequi ait, & quem etiam quendam illius Commentarium appellat.

D. Iacobum Orrohaitam.

D. Iacobi Samgensis oratiouem de Adamo eiecto è Paradiso, quam etiam Commẽtarium vocat.

Euan-

Eiusdem Orationes de Christi Passione, & ascensu.
D. Iacobi Boruanensis orationem de Adamo eiecto extra Paradisum.
D. Iulij Commentarium in Euangelium Ioannis.
Philoxeni Mabugæ Episcopi Sermonem de contemplatione arboris Vitæ.
Eiusdem capitula contra Diodorum.
Vide autem in verbo, Moyses Mardenus.

Obseruandæ sunt Notæ, quas ad hunc Auctorem Mag. Sacri Palat. Tom. i. sui Indicis pag. 73. & seqq. addidit.

MOYSES Eremita, de quo Cassianus in suis collationibus, cum quibus editæ duæ Homiliæ vna De Festinatione monachi. Altera De discretione, sub Moysis Eremitæ, siue Abbatis nomine.

MOYSES Hadarsan, qui Rabbi, siue Magister vocatur, scripsisse fertur Commentarios in Genesim à Petro Galatino, qui eius honorificè meminit.

MOYSIS item nomine plerique Iudæorum Rabbini, qui vocati sunt, quoniam vel in Thalmud scripsere, vel plus damni, quàm commodi legentibus afferũt, quemadmodum in verbo Rabbini, ostendimus, hic non cõmemorantur, sicuti neque Moyses Cordubensis, Moyses Kymhi, & alij. Ac quidem scio Rabbi Moysen filium Maimon Aegyptij Librum perplexorum præter alios libros scripsisse, cuius capita De rebus Christi Regis à Genebrardo Latinè reddita, & edita sunt Parisijs cum alijs quibusdam ann. 1573. At reliqua: siue Directorium in Theologiam, siue Glossa in Thalmud Hierosolymitanum, siue in quosdam libros Thalmud Babylonici, eiusdemque liber Epistolarum idem sapiunt quod reliqui, vt sint à cordatis, & Catholicis mentibus ablegandi. Rabbi autem Moyse filij Nahaman Gerundensis Commentarius in Iob, & inscriptus Arcanæ legis, etsi à Reuchlino landati sunt, tamen posthabendi Catholicis, & Christianis Auctoribus.

MOYSES Mardenus, Assyrius, Iacobita, Patriarchæ Antiocheni Legatus, scripsit fidei professionem, suo, & Patriarchæ sui nomine, Romæ ann. 1552. quam ex ipso prõtentis autographo Syriaco Latinè redditam per Andream Masium Bruxellanum, Margarinus Bigneus quinto Sanctorum Patrum Bibliothecæ inseruit. Incipit, *In nomine Patrũ, & Filij, & Spiritus Sancti, vnius Dei, qui est glorioſus in ſecula, &c.* cui adiuncta est eiusdem Moysis Theologica de Sacrosancta Trinitate contemplatio, eodem Masio Interprete.

M V.

MVNIO Hispanus (sic enim ab Antonio Senensi Lusitano nominatur) septimus in serie Generalis Magister Ordinis Prædicatorum, ac deinceps Placentię, quę est in Hispania, Episcopus redegit in ordinem Regulam Fratrum, & Sororum eiusdem Ordinis De Pœnitentia, Beati Dominici, quæ deinde à Sancta Apostolica sede fuit approbata. Quin & vitam eiusdem S. Dominici à F. Theodoro de Apoldia conscribendam curauit. Obijt ann. 1299.

MVLIERES fortes, & claræ primò extant in Diuino Codice, deinde in Martyrologijs, In vitis à Simeone Metaphraste, ab Aloysio Lipomanno, & à Laurentio Surio collectis. Qui verò deinceps siue ex ijsdem, siue item aliunde idipsum argumentum sumpsere tractandum, fuere nostra ætate præcipui. Cæsar Card. Baronius. Auctor item Hispanus, qui suum Opus prænotauit, *Flos Sanctorum.* Petrus Ribadeneira noster, qui item vitas sanctorum, quas scripsit, eadem inscriptione prænotauit. Gabriel Flamma primò Canonicus Regularis, deinde Clodiensis Episcopus. At ann. 1521. Parisijs prodiere ex Aedibus Simonis Colinęi, Opera diuersorum aliquot Scriptorũ, De Memorabilibus, & claris mulieribus. Iacobus quoque Bergomensis scripsit de MARIA Virgine perpetua, & de claris mulieribus etiam Ethnicis, & Christianis, ac de Virginibus, sed & Ioannes Pinus non solum scripsit B. Catharinę Senensis Virginis vitam, verumetiam De illustribus fęminis. Quin etiam Valerandi Varanij Abbauillæi Theologi Parisiensis Poema habemus De Gestis Ioannæ Virginis Franciæ, de qua item Ioannes Gerson scripsit. Cæterum scriptores de Beatissima Virgine Maria; Vide in verbo, Maria Virgo.

MVSAEVS Massilienſis Ecclesiæ presbyter, vir in Diuinis Scripturis doctus, & in earum sensibus subtilissima quadam exercitatione limatus, lingua quoq; Scholasticus, hortatu Sancti Venerij Episcopi, excerpsit de sanctis scripturis lectiones totius anni festiuis diebus aptas. Responsoria etiam, Psalmorum Capitula, temporibus, & lectionibus congruentia. Quod opus tam necessarium à lectoribus in Ecclesia probatur, vt expetitum,

Digitized by Google

& solicitudinem tollat, & moram, plebiq; ingerat scientiam, celebritatique decorũ: sed & ad personam sancti Eustathij Episcopi successoris supradicti hominis Dei composuit sacramentorum egregium, & non paruum volumen, per membra quidẽ pro opportunitate officiorum, & temporũ, pro lectionum textu, psalmorum que serie, & cantatione discretum. Sed supplicandi Deo, & contestandi beneficiorum eius, soliditate sui consentanea. Quo Opere grauissimi sensus, & castigatæ eloquentiæ agnouimus virum: Homilias etiam dicitur declamasse, quas & haberi à fidelibus viris cognoui, sed ego non legi. Moritur Leone & Martiano regnantibus. Hæc Gennadius in Catal. Sed Suffridus Petrus ad eum notat, quòd Tritemius hunc *Musæum* vocet, cæteri omnes *Mussæum*, & infra, vbi in contextu dicitur Leone & Maiorano nostri Cod. m.s. habent *Martiano*, quod proinde reposuimus.

MVSANVS non ignobilis inter eos, qui de Ecclesiastico dogmate scripserunt, sub Imperatore M. Antonino Vero, confecit librum aduersus quosdam fratres, qui de Ecclesia ad Encratitarum hæresim declinauerant. Hier. in Catal. Ann. D. 170.

MVSTAEVS. Vide Musæus. In Annotatione Petri ibidem.

MVTIANVS Vir disertissimus, qui fuisse is putatur, qui Synodo Quintæ, ac Romanis Pontificibus fauit in damnatione trium Capitulorum, redarguens Africanos obstinatè resistentes, schismateque sese abscindentes à Catholica Ecclesia, aduersus quem Facundus Hermianensis Episcopus Opusculum scripsit, (de quo vide in verbo *Facundus Hermianensis*) vertisse in Latinum putatur triginta quattuor Homilias S. Io. Chrysostomi in Epistolam ad Hebræos. Nam Mutiani operavsum se fuisse hac in re scribit Cassiodorus Inst. Diuin. lect. c. 11. Trit. Eisingren. ann. 152.

MATIANVS alter, qui nostra vixit ætate, & *Scholasticus* dictus, Commentarium D. Io. Chrysostom. in Epistol. Apostoli ad Hebræos Latinè reddidit. Coloniæ ann. 1550. apud Ioan. Gymnicum.

MVTINENSIS Synodus ab Honesto Archiepiscopo Rauennate habita ann. 974. in qua composita est controuersia inter dissidentes inter se germanos proceres Petrum, & Lambertum. Vide Acta apud Hier. Rubeum lib. 5. sub eundem annum.

At Mutinenses Synodi Constitutiones sub Ioanne Portuensi Episcopo, Mutinæ apud hæredes Cornelij Sabaldini prodierunt ann. 1565.

MVTIVS Iustinopolitanus, nostra ætate, Italico idiomate, aduersus hæreses, præsertim autem contra Vergerium Episcopum, qui in Lutheranam, & alias hæreses corruit, varia Opera edidit, digna, quæ legantur, eo magis, quòd Pius Quintus Beatæ memoriæ Pontifex Max. eidem Mutio iusserat, vt ab hoc scribendi genere, in quo excellebat, haud desisteret. Itaque & scripsit Monita ad Christianos Principes, nimirum vt ab hac peste cauerent, Historiam item Sacram duobus Tomis.

MVTIVS Pansa, è Ciuitate *Penna* Bibliothecam Vaticanam descripsit Italicè, atque Romæ edidit apud Ioannem Martinellum ann. 1590. At Angelus Roccha (de quo suo loco) Latinè anno insequente de eadem Bibliotheca plura scripsit, quippe qui Vaticanæ Typographiæ cũ præesset, & interioribus litteris esset ornatus, suam & ipse Operam in hoc præstitit, vt vtriusque Auctoris lectio pleniorem possit suppeditare variarum rerum notitiam.

MVTINENSIVM Episcoporum Catalogũ, & Vitas, vide in verbo, Gaspar Silligardus.

N A

NAHVM, siue Nachum (vt habet Sixtus Senensis) ideſt Consolator, vt Epiphanius asserit, natus in Oppido Elkesei trans Iordanem fluuium, versus Bagabar, de tribu Simeon, vel, vt Hieronymo placet, ex Helchesei, qui Viculus erat in Galilæa directus; post Ionam Prophetam vaticinatus est contra Niniuitas, qui post veniam à Deo consecutam iterum grauiora crimina perpetrat concluſitque exiguo volumine prophetiam suam De subuersione Niniue, atque totius Regni Assyriorum, quę postea facta putatur à Nabuchodonosor ann. 1. Imperij sui. Moritur sub imperio Regis Manasse, & sepultus est in Bagabar circa annum ab orbe condito ter millesimum ducentesimum quadragesimum quintum.

Scripsere in eum, qui in duodecim Prophetas minores. Vide in verbo, Abacuk. Quique in vniuersam Diuinam Scripturam. Quin & separatim, Theophylactus, & Cyprianus Monachus. Extant Hieronymi Sauonarolæ Conciones Italicè, è quibus prohibitæ sunt in Romano Indice, quædam, quæ legendæ non sunt. Ac de quibus in verbo, Hieronymus Sauo-

Sauonarola. Vide autem Partitionem huius Prophetiæ in Tab. Ederi 230.

NALGENDVS Monachus Cluniacensis, discipulus S. Odonis Abbatis, scripsit librum De vita, & miraculis ipsius. Extat Cluniaci m.s.

NARBONENSE Concilium celebratum anno Domini 598. Gregorij autem Magni, nono. descriptum ex peruetusto Gothico codice monasterij Sancti AEmiliani, in regiam Bibliothecam translati, missum fuit ad Greg. XIII. Pontif. max. ann. 1576. quòd integrum suis inseruit Annalibus Cæsar Cardinalis Baronius. Tomo octauo, sub annum eundem 598.

NARBONENSIVM Votum, & Aræ dedicatio, insignia Antiquitatis monumenta Narbonę reperta in marmore è terra effosso, cum fundamenta condendo propugnaculo aperientur ann. 1566. ab Elia Vineto, Santono, Commentarijs illustratum, & excusum Burdigalæ apud Simonem Milangium, ann. 1572.

NARDACIVS. Vide in verbo, Idacius.

NARNIENSIS Synodi Acta, & Decreta fuere excusa Romæ apud Georgium Ferrarium, ann. 1573.

NARNIENSIVM, quin in Cęlis cum Deo regnant, quosque Ecclesia Catholica, veneratur, Vitas, & Acta Io. Baptist. Posseuinus scripsit, & emisit in lucem. Vide in verbo, Io. Baptista Posseuinus.

NATALIS Beda, Gallus, è Collegio Montis Acuti, Theologus Parisiensis, scripsit Pro filiabus, & nepotibus Annæ, librum. De Vnica Magdalena contra Fabrum, libr. 1. Aduersus Erasmum, lib. 1. Contra Luterum, lib. 1. Claruit Parisijs ann. 1520. Parisijs impressa omnia. Quin & eiusdem extant Annotationum libri in Commentarios Fabri super Epist. Pauli. Et in Euangelistas 4. Eiusdem confessio & ratio fidei Gallicè in 16. edita. Egregia item dicta Philosophorum.

NATALIS Talleperius, Ord. Minorum, Gallus, & Theologus Parisiensis, scripsit atq; edidit Commentarium in Threnos, siue Lamentationes Hieremiæ Prophetæ ann. 1583. apud Ioan: Paren. Vitam Martini Luteri, Andreæ Carolostadij, & Petri Martyris, ibidem apud eund. ann. 1577. Tractatum De anno Iubilæo, & Indulgentijs, ibidem apud eundem ann. 1576. Viuebat adhuc ann. 1584.

NATHAN Propheta, de quo Epiphanius in Vitis Prophetarum, duos scripsit libros, quorum priore Dauidis Regis Hierosolymitani gesta, posteriore Salomonis Regis acta conscripsit. Vide Paralip. primum librum, c. vlt. & secundum c. 9.

NAVARRVS. Vide in verbo, Martinus ab Azpilcueta Nauarrus.

NAZARIVS Panegyricum habuit Constātino Imperatori, qui Panegyricus olim editus est Basileę apud Io. Frobenium, cum aliquot aliorum Panegyricis. Vide verò Tom. 3. Annal. Card. Baronij, vbi de Constantino Magno plurima.

NE

NEAPOLITANAE Synodi Decreta, & Acta Neapoli impressa ann. 1568.

NEBRIDII Epistola ad D. Augustinum De phantasia, & memoria inquirens numero 71. inter D. August. Epistol.

NECTARII Archiepiscopi Constantinopolitani De Ieiunio homil. in fol. m.s. in Biblioth. Imp. Viennæ. Nectarij autem & Ioannis Chrysostom. Orationes ad Populum Parisijs ann. 1554. prodierunt.

NECTARII Epistola ad D. August: num. 201. inter D. August. Epistolas.

NEHEMIAS prętereum librum, qui inter Diuina scripta recensetur sub titulo secundi Esdræ, etsi à quibusdam fertur Commētaria scripsisse, in quibus complexus sit, quæ Iudæis ex captiuitate Chaldaica redeuntibus contigere, præcipuè verò inuentionem ignis sacri, nescio tamen vnde id hauserint, fefelisse eos credimus, quod libr. 2. Machabæorum c. 2. scriptum est, de Descriptionibus factis à Ieremia, qui pro Nehemia acceptus est.

NEMESIVS Episcopus, & Philosophus, librum De Natura hominis Græcè scripsit, quem Latinè conuersum edidit in lucem Nicasius Ellebodius Casletanus, qui sua Græca in Nemesium præfatione, siue Epistola, ait, Nemesium Emesæ Vrbis Phœnices Episcopū fuisse. Apud alios omnes altum est de illo silentium. Notat verò idem Nicasius, quod lectori facilè liquebit, eum animas ante corpora existere, sensisse, Pythagoræ, Platonis, & Origenis dogmatum studio, & proinde vixisse ante Iustiniani tempora, quibus, anno videlicet 551. in Synodo Constantinopolitana error iste damnatus est. Reperias & apud Nazianzenum, carmen ad Nemesium, sed non forsan istum: illum enim legum peritum

facit

Digitized by Google

facit, hunc autem apparet Philosophiæ deditum fuisse. Nemesii autem liber de anima falsò ascribitur Gregorio Nisseno. Vide quæ Mag. Sacri Palatij pag. 284. Tom. 1. sui Indicis.

NEOPHYTI Monachi de 24. litterarum inuentione, & allegoria liber Græcus extat Romæ in Bibliotheca Vaticana. Neophyti verò monachi herbarum collectio per literas, & Neophyti Succedanea. Græcè m.s. extant in Bibl. Regis Gallorum.

NEOTVS Edulphius Einesberiensis, scripsit ad Martinum Secundum Pont. Max. pro Oxoniensi studio; Instituta item viuendi ad Alphredum. Viuebat ann. 883.

NEPOS (vt etiam habet Sixtus Senensis) incertæ Vrbis in AEgypto Episcopus, Vir planè bonus, & eruditus, sed Chiliastarum errore deceptus, scripsit interpretationem omnium repromissionum, quę habentur in Apocalypsi Ioannis, easque corporaliter intelligendas esse docuit, & Sanctos mille annis in delicijs corporeis in hac terra cũ Christo regnaturos ex ijsdem Ioannis testimonijs confirmauit, de quo Dionysius Alexandrin. in 2. volum. Explicationis in Apocalypsin, sic loquitur: *Commentarios quosdam proferunt Nepotis, quibus innituntur plurimum, & per quos putant ostendere, qualiter Regnum Christi futurum sit super terram. Sed in alijs quidem multis etiam ego amplector, & diligo Nepotem, vel pro fide sua, vel pro eruditione scripturarum, & præcipuè pro exercitio psallendi: quoniam quidem multi fratrum libenter pro hoc eius elegere consortia. Est ergo etiam mihi magis erga eum maior reuerentia, & inde magis, quia iam præcessit ad Deum. Sed reuera plus omnibus amanda, & præferenda est veritas. Laudare oportet, & absq; inuidia amplecti, si quid rectè ab eo dictum est, reijci verò, si quid minus sanè ab eo scriptum est. Sicut in his libris in quibus docet nihil excelsum, nihil magnificum sentire de aduentu Saluatoris Nostri Iesu Christi, neq; de Resurrectionis gloria, & nostra congregationis in ipsum, ac similitudinis promissa, sed parua quædam ac semper mortalia, & non alia, quàm sunt ea, quæ nunc videmus, suadet sperare in Regno Dei.* Hæc Dionysius. Viuebat autem Nepos sub Gallieno Imp. Ann. 270.

NESTEROTIS Sermones, vnus de scientiâ Spiritualis, alter de chrismatibus Diuinis habentur in Collationibus Io. Cassiani.

NESTORIVS (alias Nestor) hæresiarcha, cum in Antiochena Ecclesia presbyter in docendo insignis ex tempore declamator haberetur, composuit infinitos Tractatus diuersarum hypotyposeon, in quibus etiam tũc subtili nequitia infudit postea proditę impietatis venena, quæ moralis interdũ occultabat suadela. Postquam verò eloquentia eius, & abstinentia comendante Constantinopolitanę Ecclesię Pontificatu donatus est, apertum se hostem Ecclesiæ, quẽ diu celarat, ostendens, scripsit librum, quasi de Incarnatione Domini, sexaginta & duobus Diuinæ Scripturæ testimonijs prauo sensu cõstructum, in quo quicquid asseuerauerit, in Catalogo hæreticorum demonstratur. Ita Gennadius in Catal.

NESTORIANORVM Epistolæ duæ extant in Bibliotheca Sanctorum Patrum Margarini Bignæi. Quarum alteram ann. 1552. ex Mozai, hoc est, Seleucia Parthorum, scribebant ad Pontificem Romanum, pro Patriarcha initiando. Alteram autem, qua electum Patriarcham suum vsque Hierusalem deduxisse, inde Pontifici nunciabant. Vtramque verò ex Syriaco auctographo Latinè ad verbum reddidit Andreas Masius.

Nestorij blasphemiæ, idest duodecim anathemata, quæ totidem Cyrilli Alexandrini Anathematismis aduersus ipsum Scriptis opponuntur: item exemplar sacrilegæ expositionis Nestorij Henricus Petrus excudit Basileæ ann. 1528. cum varijs aliorum contra hæreticos scriptis, Nestorij autem Epistolæ duæ ad Cyrillum extant inter Epistolas Cyrilli ad Thebæum præfectum. Vide item historiam Ecclesiasticam Nicephori, & Gennadium in Catalogo illustrium Virorum.

Nestorianorum verò, qui hodieque sunt in Asia, status, & errores, Episcopus Sidoniæ missus ad eas à Gregorio XIII. Pont. Max. obtulit Sixto V. Pont. Max. cum quadriennium in ea legatione insumpsisset. Est autem apud me manuscripta ea Narratio accuratè conscripta, vbi & Armenorum errores, ac Iacobitarum, & Maronitarum, attigit. Vide in verbo, Maronitæ.

Porrò cum ann. 1599. Goensis Archiepiscopus in Orientali India Christianos, qui dicuntur S. Thomæ, vnà cum Patribus nostris diligentissimè visitasset, Synodumque fidei Catholicæ, atq; disciplinæ Ecclesiasticæ restituendæ habuisset, factum est, vt blasphemiæ omnes Nestorianorum nõ solum interius, quàm vmquam antea factum fuisse innotesceret, verum etiam plurima eorum Volumina siue purgarentur, siue abolerentur. Cum autem etsi ea labe Europæi non ita sunt inquinati, quemadmodum est magna pars eorum, qui degunt in Asia, expedit tamen, vt qui à Sede Apostolica eò mittẽtur, eosdem errores ita norint, vt præmuniti solidis Ecclesiæ Catholicę argumentis, eorum Populorum salutem facilius curent, libroscq; erroribus scatentes, aut comburant, aut facilius expurgent. Sanè in ea visitatione à nostris partim combusti, partim expurgati sunt sequentes libri.

Hudra, & Giza, hoc eſt,	*Breuiarium, & Theſaurus.*
Liber, qui prænotatur,	*Expoſitio Abbatis Eſaiæ.*
Liber, qui dicitur	*Memra.*
Alter, qui inſcribitur,	*Margarita fidei.*
Alius prænotatus,	*Liber Patrum.*
Alius dictus.	*Liber Synodi.*
Alius cui titulus.	*Liber Hiſtoriæ B. Virg. ac de infantia Saluatoris.*
Liber Ordinum. Liber Homiliarum.	Liber expoſitionis Euã. Liber Io. Bar Cald.

Qui omnes libri, vt diximus varijs erroribus, & hæreſibus aſperſi) Neſtorianorum præcipuè) præterquam quòd Neſtorium, Dioſcorum, & alias eiuſmodi peſtes tamquam Sanctos, & Eccleſiæ Vniuerſalis capita venerabantur, pluraque fidei dogmata negantes, ea inuertebant, ſiue ad ſanctiſſimam Trinitatem, ſiue ad Chriſti Domini Reſurrectionem, ſiue ad Perſonam Filij, ſpectantia; Primatum autem Eccleſiæ ſibi arrogantes, eum in B. Petri legitimo ſucceſſore, haud agnoſcebant. D. etiam Cyrillum Alexandrinum, qui eorum hæreſum fuit ſtrenuus expugnator, deteſtabantur, & pleraque alia tenebrarum plena docebant.

Quin & integrum Volumen paſſim ignis conſumpſit, quod inſcriptum erat *Spar Sammane*, id eſt, *Liber medicamentorum*, plenum enim erat nominum Dœmoniorum, veneficiorum, ſuperſtitionum. Quo vtebantur ferè omnes Caſſanares, & ipſe potiſſimum defunctus pſeudo Archiepiſcopus duo volumina apud ſe habebat Theſauri loco, vbi & cor eius.

Libellus alius, qui dicebatur (*Spar Peſa*) ideſt *Liber ſortium*, tanquam ſuperſtitioſus vbique traditus eſt igni; fuit enim ſemper præcedenti *Medicamentum libro* coniunctus.

Volumen aliud, in quo vita multorum Neſtorianorum continebatur (relicta tamen à noſtris D. Thomæ Apoſtoli, & Georgij Martyris hiſtoria) expurgatum eſt detrũcatis nominibus illorum hæreticorum, ſicuti & plures aliæ blaſphemiæ alijs in libris repertas; inter quas reprobabant Concilium Prouinciale.

Quædam item in nouo Teſtamento ab hæreticis deprauata reſtituta ſunt. Nam quod D. Lucas habet c. 6. vbi Chriſtus Dominus dixit, *Mutuum date, nihil inde ſperantes*; Codices Syriaci habebant; *Mutuum date, & ne amputetis ſpem hominis*, putabant autem modicam vſuram non eſſe peccatum.

Lucæ 10. *Secreuit Ieſus è Diſcipulis ſuis alios ſeptuaginta*, deerat dictio (*duos*) ſicut & inferius, in eodem capite.

In Actis Apoſtolorum capitulo 20. vbi dicitur; *Regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo*: poſitum erat nomen Chriſti loco Dei. Nolunt enim poſſe dici Eccleſiam ſanguine Dei redemptam eſſe, quippe qui negent communicationem idiomatum in Chriſto.

Epiſtola prima Ioannis c. 3. vbi dicitur, *In hoc cognouimus charitatem Dei*, ablatum erat nomen Dei ob eandem rationem ſupra allatam. ſequitur enim ſtatim: *Quoniam ille animam ſuã pro nobis poſuit*: quod contra Neſtorianos erat.

Item ibidem c. 4. loco verſiculi; *Omnis ſpiritus, qui ſoluit Ieſum*, in Syriaco habebatur, *Omnis Spiritus, qui non confitetur Ieſum, veniſſe in carne, non eſt ex Deo*. Vera enim lectio moleſta erat Neſtorianis ſoluentibus Ieſum in duas perſonas, vnionemq; hypoſtaticam cum humanitate ſcindentibus.

Item ibidem c. 5. deerat integer iſte verſus: *Quoniam tres ſunt, qui teſtimonium dant in Cælo, Pater, &c.*

Ad Hebræos c. 2. vbi dicitur. *Vt gratia Dei pro omnibus guſtaret mortem.* In Syriacis habebatur. *Ipſe enim præter Deum pro omnibus guſtauit mortem.*

In Euangelio Ioannis deerat integra hiſtoria adulteræ, Apocalypſis etiam B. Ioannis, & alia deſiderabantur, quæ etiam in Bibliorum Regiorum Syriaca editione deſiderantur. Vide in Verbo, Diamperienſe Concilium.

N I

NICAENVM Concilium, primum quidem œcumenicum, hoc eſt Generale, non autem primum numero, ſiue ordine fuit, nã & antea Concilia ab Apoſtolis alia, ac deinceps alibi ab alijs, vti ſupra monſtratum eſt; celebrata fuerant Romæ, in Græcia, & in Aphrica, quibus intererant Catholici Epiſcopi, & reliqui Sacerdotes. De quibus inter cæteros Tertullianus, qui exeunte ſecundo Chriſtiano ſæculo vixit, ſic inquit. *Aguntur præcepta per*

Contra Pſychicos, c. 13.

Græcias

Gracias illas certis in locis Concilia ex vniuersis Ecclesijs, per quæ & altiora quæq; in commune tractantur, & ipsa representatio totius nominis Christiani magna veneratione celebratur.

Sanè verò idem Nicænum primum, etiam primarium dici potuit, quoniam, De re omnium summa, & quidem ordinatissimè, ac legitimè, hinc Syluestri Pontificis Sanctissimi illhinc interuentu, ac primum locum in Synodo tenentibus, eius legatis, cæterisque Episcopis, post quos sedit Constantinus Magnus Imperator. Ad illud enim trecenti & duodeuiginti Viri vitæ sanctitate, miraculis, & Diuinarum sciẽtia scripturarum admirabiles Episcopi conuenerunt præter plures gentium Philosophos, qui permoti fama celeberrimi conuentus, siue item pertracti ab Ario, vt suis captionibus Veritatem Orthodoxæ fidei infuscarent, accurrerunt: At, Deo melius prouidente, factum est, vt hi confunderentur, & adeo aliquis eorum ad Christum conuerteretur.

Nos de hoc Concilio paullò vberius locuturi sumus, quòd ex eo, & forma legitimorum Conciliorum, & D. Sapientiæ ordo in Catholica Ecclesia conseruanda mirificè eluxit. Quamobrem siue qui fuere Ecclesiæ Columnæ, Nicænam Synodum, velut Oraculum de Cęlo editum venerati sunt, & tanquam Lydium lapidem desertoribus etiã Impp. ficut Hilarius Constantio fecit, exprobrans ostenderunt: siue Gothorum Reges in Italiã, & Hispania, Vandalorum in Africa, Constantius, & Valens Romanorum Imperatores, cum exercitus, Synodosque adhuc Prouinciarum, Ariminensem item, ac Seleucensem ex numerosissimo Episcoporum numero conuentum aduersus Nicænam fidem instruxissent, sibi quidem exitium, Catholicæ autem Ecclesiæ trophæum victorię, licet inuiti, exstruxerunt.

Locus Nicænæ Synodi.

Porrò Nicænum Concilium ita dictum, quod Nicææ celebratum est. Quæ Bithyniæ Vrbs ad lacum Ascanium ab Antigono fuit condita, quemadmodum Strabo libro duodecimo testatur.

Et cæptum est quidem ad condictam diem tredecimam Kal. Iunij Paulino, & Iuliano Coss. sicut extat in Concil. Chalced. Act. 2. solutũ verò ad 8. Kal. Septembris. Quo tempore Constantinus Magnus Imperij sui vicennalia cum Episcopis celebrauit, quibus & magnificentissimum conuiuium instruxit, vt Eusebius lib. 3. de vita Constantini, cap. 14. Theodoretus lib...c. vndecimo testatur. Quare Sozomenus errauit, qui sub Iulio Pontif. Max. fędius autem Photius libro De septem Synodis, qui sub Syluestro quidem, at & sub Iulio Pontiff. Maximis tradit celebratum fuisse. sic enim durasse oportuisset duodecim annos, quod valde abhorret à vero.

Caussa Nicæni Concilij.

Caussa tanti Concilij habendi non vna fuit. primum blasphemia Arij hæresis; Meletij deinde Aegyptij Episcopi schisma; Asianorum denique complurium Episcoporum, De Paschate celebrando, dissensio. Et Arius fœda animi elatione, deformi aspectu, sacrilega lingua non contentus oppugnasse Alexandrum, qui post Petri, & Achillę obitum Alexandrinam Ecclesiam sanctissimè regebat, De Dei filio iactabat in vulgus: *Erat aliquando, quando non erat: ex non existentibus factus est, non de Patris substantia genitus ex tempore, non ab æterno: haud quaquam Deus verus de Deo vero; sed ex nihilo creatus, minor Patre, voluntate, naturaque mutabilis.* Athanas. Ruffinus. Socrates. Theodoret. Sozomen.

Sed & Arius scripserat librum, quem *Thaleiam*, hoc est *Conuiuium*, & *Crapulam* prænotauerat, quo per iocum, & lasciuiam, siue per meretricias choreas, & saltationes multorum sibi animos deuincire studuit, vt Sanctus Athanasius habet Orat. 2. contra Arianos. Quibus artibus septuaginta Virgines Deo sacras, vt inquit Epiphanius hęresi 69. septem Presbyteros, & duodecim Diaconos pestilenter infecit, Eusebiumque Nicomediensem, & alios Pastores conuertit in lupos.

Atqui Meletius altera fax, non paucis criminibus conuictus, eo potissimum, quòd idolis sacrificasset, ab Episcopatu deturbatus à Petro Alexandrino Episcopo in frequẽti Synodo Episcoporum, Petrumque ipsum propterea, eiusque successores Achillam, & Alexandrum fędissimis criminationibus lacerans, totaque ferè Aegypto bacchatus, & multis per Ciuitates Diaconis, Presbyteris, Episcopis creatis, pernicioso schismate scindebat Ecclesiam.

Vigebat item grauis, atque inueterata dissensio ex Asianis plerisque Episcopis, qui nec

Dominico die, quo Christus Dominus ab inferis resurrexit, sed ipsa quartadecima primi mensis Luna, in quemcumque incidisset diem, Iudaico ritu Pascha celebrabant; nec primum mensem eum numerabãt, cuius quartadecima Luna in ipsum æquinoctij verni diẽ, proximeve sequentẽ recurreret, sed qui per Iudaicos emboliſmos ſe ſe primus obijceret. Quem ritum ab Apostolica traditione penitus abhorrentem S. Victor Romanus Pontifex, & Martyr Romæ, Theophilus Cæsariensis in Palæstina, Palma in Ponto, Irenæus in Gallia, Bacchilus Corinthi, & Ecclesiæ ad Osroenam decretis varijs damnauerunt.

Prænuntiata Diuinitus Ariana clades, ac quædam procurata Remedia, antequam ipsum Nicænum Concilium inchoaretur.

At Petro Alexandrino Episcopo, qui sanctitate, atq; martyrio clarissimus extitit, cum ad Aram noctu supplex oraret, Christus Dominus apparuit discissa veste flebiliter dicẽs: *Arius vestem meam, quæ est Ecclesia, dilacerauit*: vt Beda in Martyrologio, & Acta Martyrij Petri Alexandrini, quæ extant in Tom. 6. Surij ad diem 25. Nouembris, habent.

Quin, & à Magno Antonio Aegyptio (quod in eius vita S. testatur Athanasius) in questus, ac lachrymas effuso, visum est Arianæ immanitatis ostentum, nimirum Atare Dei mulorum impetu, crebrisque calcibus disturbatum.

Alex. Episc. ad omnes Episcopos apud Socratẽ, lib. 1. c. 3.

Quæ cum ita haberent, serperet verò hic cancer, ita vt magna iam hominum illuuies in Arij verba iuraret, atque Alexander ipse Alexãdrinus Episcopus nequicquam hominem impium blandis cohortationibus ab ea mente deducere potuisset, sicuti Theodoretus lib. 1. c. 2. Ruffinus, lib. 1. c. 1. scripserunt, coacta ex Lybia, & Aegypto centum Episcoporũ Synodo, Arium, & plures eius sectatores anathemate perculsos ab Ecclesia expulit, remque totam per circulares, quas appellant, litteras, vniuersis perscripsit Episcopis. Id quod vno ore scriptum reliquerunt Epiphanius, Theodoretus, Sozomenus, Socrates, atque ante hos S. Athanasius Orat. 1. contra Arianos. Sed vt Satanas nil relinquit intentatum, quo animas subuertat, fecit, vt Arius, qui in Palæstina, & apud Eusebium Nicomediæ exulabat, Eusebij machinatione Arianorum Episcoporum Concilio apud Bithyniam coacto, vt est apud Sozomenum, lib. 1. cap. 14. in Ecclesiæ communionem recipi iuberetur. Quãobrem Alexander datis ad Constantinum Imperatorem litteris pium Principem etiam atque etiam obtestatus est, vt Ariani incendij flammas, quæ plus nimio grassabantur, restinguere curaret. Qui misso in AEgyptum Hosio Cordubensi Episcopo, cum res æquissimè componere conatus esset, tantum abest, vt ex eo pax Ecclesiæ reddita sit, vt Ariana indies hæresis magis, ac magis inualesceret.

Epip. hær. 68.

Socr. Sozom. vbi sup. Theo. li. 1. c. 7

Sic ergo Constantinus Imperator, vt laboranti subueniret Ecclesiæ, Syluestri Summi Pontificis auctoritate, (vt in Actione decima Octaua Sextæ Synodi constat) aliorumque Sacerdotum sententia, sicuti Ruffinus, libr. 1. c. 1. scribit, ex vniuersis Terrarum partibus Episcopos Nicęam (vt dictum est) Bithynię vrbem honorificentissimis litteris accersiuit, dispositis ad itinera vehiculis, vt Eusebius lib. 3. De vita Constantini, Theodoretus lib. 1. c. 7. commemorarunt.

Socr. & Sozome. vbi sup. Athan. ora. 1. contra Arian. & Epist. ad solit. vit. agen. epi. ad Euagr.

Celebriores, qui ad Nicænum Concilium conuenere.

Inter hos primas obtinebant, vt totius agminis ductores, Hosius Episcopus Cordubẽsis, Vitus, & Vincentius, qui à B. Siluestro missi, vt Apostolicæ Sedis Legati Synodo præerant, & Alexander Alexandrinus. Sequebatur Eustochius Antiochenus, qui doctrina, & sanctitate conspicuus, clarissima (vt ait D. Hieron.) tuba in aduersarios bellicũ cecinit. Et Macarius Hierosolymitanus Episcopus, quem Arius vt suæ hæresi acerrimè aduersantẽ, apud Eusebium Nicomediensem in crimen adduxerat. Ex reliquis item excelluere in primis Potamon Heracleensis altero orbatus oculo ob testimoniũ Iesu Christi: Paphnutius Thebaidos superioris Episcopus, Apostolicis clarus miraculis, cui eadem de caussa alter effossus oculus, & sinistrum genu fuerat succisum: Spiridio Irimytunthis in Cypro Episcopus, mirabilium patrator operum, & sacrarum propugnator Scripturarũ; Paulus Neocęsariensis Episcopus, ob fidei confessionem celebris, manu candenti ferè semiusta Iacobus Nisibenus, vir planè Apostolicus, & mortuorum suscitator. Leontius Cæsareæ Cappadociæ Antistes, prophetico spiritu commemorabilis, qui dum iter haberet ad Synodũ, Gregorij Nazianzeni patrem, & baptismo lustrauit, & futurum denuntiauit Episcopum: amplius cõfessor eximius: Hypatius Gangrensis meritis, & martyrio clarus: Nicolaus Myræ Episcopus, cuius sanctitas in illustri, excelsoq; loco semper fuit, alijque complures.

Ruffi. li. 1. c. 4. Socra. li. 1. c. 5. Sozo. vbi sup. Ruffi. li. 1. c. 7. Theod. ibid. Greg. Naz. in fun. patris. Atha. Apol. 2 Sozo. li. 1. c. 10 Theod. lib. 1. cap. 20. Menolog. Græc. Method. in eius vita. Concil. Chal ced. act. 2. Theod. lib. 1. cap. 11.

Digitized by Google

Concilij Nicæni Canones vbinam seruati.

Sane verò Nicæni Concilij nusquam extitere exemplaria planiora, & emendatiora, quam in scrinijs Romanorum antiquorum Pontificum: nam quæ in Græcia erant, concremata fuerũt ab Arianis, teste Athanasio in Epistola ad omnes Orthodoxos, & ideo nõ mirum, si quæ citantur à Græcis, & à Ruffino, mutila, & corrupta sunt. Quin & Bellarmin. Card. inter alios, probat Niceni Cõcilij Canones haud fuisse integros, quos Ruffinus ipse affert lib. 10. hist. Eccles. c. 6. & qui missi sunt ex Oriente ad Africanos. Vide Bellarmin. Tom. 1. Controu. tertia, lib. 2. De Romano Pontifice c. 25. Atqui extabat etiam idem Nicænum Concilium litteris purpureis, & aureis conscriptum in insigni (quæ iam perijt) Bibliotheca Archiepiscopatus Rauennatis, quod se vidisse ante centum & septuaginta annos testatus est Ambrosius Camaldulensium Generalis.

Sed & Gelasius Cyzicenus cum Acta Nicænæ Synodi ex antiquissimo libro in mẽbranis planè integris descripsisset; qui quidem liber fuit Dalmatij Cyzicenorum Archiepiscopi, redegit ex illo multa in Syntagma, siue Commentarium, qui Græcè, ac Latinè Parisijs à Federico Morello editus fuit, Roberto Balforeo Scoto Viro Catholico interprete, qui & Notas ad eũdem Gelasium adiecit, vti & ad Theodorũ Raithy De Incarnatione Christi, qui libellus est eidem Gelasio adiunctus. At cum Gelasius hic, de quo item diximus in verbo, Gelasius, plus æquo tribuat Eusebio Cæsarienſi, qui partes Arianorum sectabatur, non tanti faciendus est.

Porro sciant Catholici Gelasium hunc tanquam rem nouam venditatam & prolatam ann. 1604. ex Officina Comeliniana vna cum Ephesina Synodo in latinum versa à nostro Peltano.

Et verò Gulielmus Lindanus librum emisit ita prænotatum: *Tabulæ naufragij Nicæni, vbi aurea Sanctorum Canonum, & Actorum Nicanorũ ex varijs Veterum Patrum scriptis fragmenta repræsentantur: & Synopsis De veris Conciliorum Generalium Actis, ipsorumq; genuinis, & germanis canonibus.*

Successit accuratus labor Baron. Card. in 3. Tom. suorum Annalium, in quo plura expendit, quæ digna sunt illius ingenio, atque pietate.

Porrò ad huius amussim examinanda sunt, si qua prodijt editio ab hæreticis de Actis Nicænæ Synodi, qualis fuit Græca, & Latina, quam Hieronymus Commelinus emisit anno 1597. vnà cum Athanasio Alexandrino.

Interea quæ nos de Nicæna Synodo in Refutatione Dauidis Chytræi, antequam prodirent Annales Baronij Cardinalis, egimus, cum item ipsius Concilij Diatyposes Græcè & Latinè cum Notis nostris ad eas emisissemus, hæc pauca de multis, huc tamquã in proprium locum sunt inferenda.

Canonum Nicænæ Synodi numerus.

Octoginta igitur Canones ab ea fuisse promulgatos, qui ad numerum septuaginta fuerint redacti scribit B. Athanasius, non negat B. Marcus Romanus Pontifex, ad quem ille de ijs recuperandis scripserat. Plures verò fuisse omninò quàm viginti illos, quos commemorat sextum Concilium Carthaginense, non solum qui aliquot ante sæcula nos ante cessere, Isidorus, & alij, verum etiam antiquissimi alij sunt testes, quos quoniam accuratè enumerat, & probat Alphonsus Pisanus Societatis nostræ Theologus, qui plura de Nicæna Synodo scripsit, & verò, passim liber ille extat, ad eum refero lectorem. Est autem in Vaticano manuscriptus Græcus codex nomine Syntagmatis, siue Commentarij, de rebus, quæ contigerunt in Synodo Nicæna; quo in libro mentio fit διατυπώσεων de quibus diximus, hoc est, constitutionum, & canonum. Eæ verò certo haud scitur quot fuerint, cũ qui illas forsan cum canonibus connumerarunt fieri possit, vt octoginta quattuor Canones fuisse Nicænos crediderint, vti putauit Onuphrius. In eodem tamen Græco codice Diatyposes tantum ascriptæ reperiuntur: licet auctor pauca de multis dicat se se descripsisse.

Athan. Episc. ad Mar. 1. Marcus 1. ad Athana. & ad Aegypt. Epis. Iul. 1. epist. 2. Sardicense Concilium. Antiochenũ Concilium. Vide lib. 3. Alphonsi Pisani in Concil. Nicænũ. Onuphrius in Chronico Ecclesiastic.

Præterea viginti ij Canones, quos Synodus Carthaginiensis Actis suis inseruit. Sed & Arabicum octoginta Canonum Concilij Nicæni exemplar extabat in Bibliotheca Marcelli Secundi Romani Pontificis, cuius simile ex Alexandria Aegypti Romam attulit Ioannes Baptista Romanus Societatis nostræ, cum iussu Pij Quarti Pontificis Maximi, ad Alexandrinum Patriarcham nauigasset, vt eum ad Synodum Tridentinam inuitaret: quã quidem Synodum postea eo ipso Ioanne Baptista procurante, & Gregorio XIII. mandante Episcopi Montis Libani admiserunt. Erant autem in ipso Arabico exemplari vulgati

Digitized by Google

viginti Canones, ordine alio collocati, priore tamen excepto. Quod quoniam multa habet, quæ ad Ecclesiasticam Hierarchiam, & singulorum in ea graduum potestatē attinent, quædam item ex ijs quæ Iulius primus Epistola secunda tanquam Nicęna citauerat, nonnulla item, quæ vel in Synodo Antiochena, vel in Concilio Sardicensi reperta sunt, propterea Diatyposes ipsas è Græco, quæ passim non extant, quandoquidem ad reliqua faciliorem aditum sternunt, intexuimus Sectioni quintæ eiusdem Refutationis nostræ c. 2. & 3. Sed & tertiæ sectioni c. 9. vnà cum Apostolico Symbolo, fideique Nicænæ Professione, ipsoq; Athanasij Symbolo expositionem Symboli Nicæni adiecimus, Ioanne Theophilo Interprete, in Sectione autem quarta, quicquid de Paschæ temporis emendatione ab eadem Synodo fuit Decretum. Ad quæ lectorem, si ei lubeat, amandamus.

Cautio.

Interea verò dum Romanam quattuor primorum Conciliorum editionē, quę dicitur esse proxima, expectamus, quæque tamquam limatior, & integrior erit editioni aliarum Synodorum inserenda, sciant veritatis amantes, quod in Canone primi Nicęni Concilij circumlatum est his verbis: *Quoniam quidem & Episcopo Romano paritis mos est.* id fuisse corruptum, ac proinde corrigendum, qualem ex Romanę Ecclesię Scrinijs Paschasinus B. Leonis Primi Pontif. Max. legatus attulit ad Concilium Chalcedonense: Nimirum, *Quoniam talis Episcopo Romano consuetudo est.*

In Canone item 14. aliàs 18. aliàs 20. vbi habet Synodus, vt in absentia Presbyterorum Diaconi porrigant Eucharistiam, obseruandum est, istam Canonis partem non extare in omnibus editionibus, extare autem expresè apud Ruffinum lib. 10. hist. c. 6. Canones autem, quos Ruffinus descripsit (etsi non omnes descripsit) fuisse veros, & authenticos Nicæni Concilij Canones, testatur etiam Sanctus Cyrillus in Epistola ad Concilium Carthaginense, quæ extat in Tom. 1. Conciliorum in Actis Concilij Africani. Quod esse obseruandum (monet Cardin. Bellarm.) propter Kemnitium hæreticum, qui in dubium reuocare istum Canonem contendit. Vide lib. 4. eiusdem Bellarm. Card. De Sacramento Eucharistiæ c. 4. citra medium.

NICAENA Synodus secunda, quæ fuit septima è primis generalibus, coacta est anno octauo Constantini, & Irenę. Paul. Diac. lib. 23. rerū Romanorum. Cedrenus in Compendio historiarum. fuit is annus 781. si Paulo Diacono credimus. 786. si Cedreno. 789. si Onufrio. Psellus autem vel vitiatus à librarijs, vel deceptus sexaginta dumtaxat annos ponit inter vj. & vij. Synodum. Conuenerunt Episcopi 350. è quibus Patriarcha vnus fuit Tharasius Constantinopolitanus. Cæterorum autem Legati. Adrianus Papa per Legatos suos præsedit, ac vnà cum Synodo eos damnauit, qui sacras Christi, & Sanctorum Imagines omni honore spoliabant.

NICASIVS Mechlinia oriundus, iam inde à tertio ætatis anno oculis captus, Louanij Theologiæ Lauream adeptus, & Rom. Pont. indulgente Sacerdos creatus, publicè ad populum de Verbo Dei doctissimè, promptissimeque disseruit, ac cætera fere Sacerdotum munia dextrè admodum obiuit. Scripsit Comment. in lib. quattuor Inst. Iustiniani Imperatoris identidem publicatos. Obijt ann. 1492. in maiori Aede SS. trium Magorum Orientalium honorificè conditus Coloniæ. sic quidem Myræus. At Eisingr. addit eundem Nicasium scripsisse quoque in quattuor libros Magist. Sententiarū. Sermones quoq; elegantes, ac doctos. Quin & eius nomine excusa est Lectura Arborum trium consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis.

NICEAS Romanæ ciuitatis Episcopus (vt Gennadij verbis è Catalogo vtar) cōposuit simplici, & nitido sermone competentibus ad Baptismū institutionis libellos sex, in quibus continet primus, qualiter se debeant habere competētes, qui ad Baptismi gratiam cupiunt peruenire. Secundus est de Gentilitatis erroribus. In quo dicit suo penè tempore Melchidium quēdam Patremfamilias ob liberalitatem, & Gadarium rusticum ob fortitudinem ab Ethnicis inter Deos esse translatos. Tertius liber De fide vnicæ Maiestatis. Quartus aduersus Genethlogiam. Quintus De Symbolo. Sextus De Agni Paschalis victima. Edidit, & ad lapsam Virginem libellum, penè omnibus labentibus emendationis incentiuum. Et ita quidem Gennadius. At Suffridus Petrus adnotauit loco illorum verborum. *Romanæ Ciuitatis*, in m.s. Codice Martinensi in contextu haberi *Romaciane Ciuitatis*, quam lectionem codex Virid. Vallis inter lineas habet adnotatam: inuenitur item in alijs *Romanicia*. Viuebat sub Theodosio I. Imp. ann. autem 420. Trit.

NICEPHORVS Blemmida, qui & Monachus, & Presbyter, & κτήτωρ τοῦ Βλεμμίδου

voca-

vocatur, scripsit Commentaria in Psalterium. Idem autem, cum sub Ioanne Duca, de cõsensu Græcæ, & Latinæ Ecclesiæ ageretur, multa è Diuinis Scripturis testimonia collegit, quæ Latinam Ecclesiam tuebãtur. Vide Gregoram lib. 5. Hist. plura verò alia, quæ nõ pertinent ad hunc Apparatum Sacrum feruntur eius scripta, qualia sunt, quæ de quinque vocibus cum Porphyrij introductione Ioachimo Perionio interprete. Ratio de compendiaria arte disserendi Georgio Valla interprete. Introductio ad Logicam, quæ Græcè m. s. extat in Bibl. Augustana, & alibi Epitome Philosophiæ, quæ item in manuscripta Venetijs in Bibl. SS. Ioannis & Pauli. Commentarius de Sophisticis elementis. Liber legũ. De anima, itemque que Corpore. De Meteoris cap. 32. De naturalibus principijs, & caussis; Sermo qualem oporteat esse Regem. Quæ omnia Græcè extant Romæ in Bibl. Vaticana. Canones de Vrinis asseruantur Bononiæ in Bibliotheca S. Saluatoris στιχηρὰ τῶν ἐγγυελέων, quæ erant in Bibliotheca Didaci Hurtadii. Demonstratio, quod indiuiduis vita non sit præfinita.

NICEPHORVS Callistus Xanthopulus, qui vixit ante annos propemodum trecentos & quadraginta, etsi, quod ad stylum, & dictionem attinet, eleganter, Græco quidem idiomate, historiam suam Ecclesiasticam texuit, quæ verò antea Sozomenus, Socrates, Theodoretus scripserant, continuato ordine magis expressit; habet tamen, quæ dum in dogmatibus, tum in historiæ veritate, sunt digna, quæ præcaueantur. Ad Dogmata spectat, quod ille in Præfatione ad Andronicum Imperatorem scribit, cum illum commendat, ꝙ quasi alter Abraham Sanctissimam Trinitatem hospitio excipiens, Spiritum Sanctum à solo Patre procedere per Synodum abs se coactũ promulgari curauerit. Quin & quibusdam carminibus ipsum Andronicum ex eo laudat, quod eius Pater Michael Imperator, ex Bysantio exegerit Latinos hoc est Catholicos, & Orthodoxos.

Ad historiam attinent, quæ cum alij, tum Cæsar Card. Baronius non vno in loco animaduerterunt.

Existimat enim Apostolos non ante quintumdecimum annum ab Ascensione Domini ad Euangelij prædicationem per orbem fuisse diuisos: quod falsum esse ostendit Baron. Card. Tom. 1. Annal. Sed & vide Laurentij Susligæ Theoremata Græcij Impressa an. 1605. Niceph. lib. 2. c. 41.

Error autem in notam numeri apud Nicephori Chronicon irrepsisse videtur, dũ loco 29. annorum, vigintisex Sedis Iacobi notati habentur. Falsò autem tradit Onesimum sub Domitiano occubuisse martyrio. Niceph. lib. 3. c. 11.

Quin & Virgines, quæ sub Licinio passæ sunt, contra omnium opinionẽ scribit fuisse vxores quadraginta Militum, qui Sebaste in Armenia passi sunt.

Falsò credidit Nicænum Concilium annis tribus paulò amplius celebratum esse, cum constet, quo anno inchoatum fuit, eodem ad exitum fuisse perductum. Addit verò Nicænum Concilium sub Iulio Papa celebratum esse, quod sub Syluestro Papa habitum fuisse, eius Legati testantur. Niceph. lib. 8. c. 26. in fi. Lib. 8. c. 14.

Helenam, quæ Britanna fuit, Constantinumq; in Britannia peperit, Bithynam genere fuisse inquit. Niceph. lib. 8. c. 18.

Quæ de Disputatione Syluestri, Papæ Cõmemorat cum Iudæis, veritati aliqua ex parte repugnant, dum Helenam post Constantinum Christianam effectam asserit. Lib. 7. ca. 36.

Gregorium Episcopum Armeniæ, ait interfuisse Nicænæ Synodo, quem lõge antea constat fuisse defunctum. Lib. 8. c. 14.

Quæ de Theophilo Indo narrat, minimè veritati sunt cõsentanea, eaque deprompta à Philostorgio hæretico in vulgus edidit. Lib. 9. c. 18. 19.

Opinatur D. Basilium tempore Iulij sedisse Episcopum, quem tamen postea creatum fuisse Episcopum constat, Niceph. lib. 20. c. 25.

Ait eodem tempore S. Ignatium Episcopum Antiochenum Roma Antiochiam translatum esse, quo D. Chrysostomi corpus Constantinopolim ex Cucuso dilatum. At ex D. Hieronymi testimonio corpus Sancti Ignatij aliquot annis ante Antiochia adductũ fuisse constat. Niceph. lib. 14. c. 45.

Parum honorificè de Vigilio Papa loquitur, quòd Constantinopolitanum Episcopũ Mennam à communione suspenderit, in eumque inuehitur, & mendacissimè asserit parẽ sententiam aduersus Vigilium ipsum à Menna latam. Niceph. lib. 17. c. 26.

Anastasium Episcopum Antiochenum Martyrem sub Phoca Imperatore cum Sinaita Anastasio, qui Mauritij temporibus mortuus est. Niceph. lib. 8. c. 44.

Mitto quæ de tempore Dedicationis nouæ Romæ haud rectè scrisit, cuius item erroris arguũtur Gregorius Presbyter, Cassiodorus, atque Suidas. Quin & cum in Chronico

Antiochena Encęnia sub Flacillo fuisse celebrata; cumque annis tantum sex Maximum Sedi Hierosolymitanæ præfuisse asserat. Ne quid dicam, quòd lib. 7. ca. 34. cum Crispum Cæsarem vnà cum Patre Constantino fuisse baptizatum falsus sit.

Chronicon verò corrigendum est, vbi loco Praylij, legitur Paulinus Io. Hierosolymitani Episcopi successor: vel alij emendandi, qui pro Praylio habent Cyrillum.

Sed & quæ idem Nicephorus lib. 10. ca. 15. dicit de nomine hypostasis, & vsiæ, à Socrate, lib. 3. cap. 5. & à Sozomeno lib. 5. cap. 11. accepit, qui auctores non tam ipsa nomina reprehendunt, quàm nouam quæstionem de distinctione earum vocum. Itaque etsi forte Hosius primus fuit, qui de hac distinctione disseruit, non tamen ipse primus hęc nomina excogitauit, si quidem inueniuntur apud Dionysium, & Iustinum, & apud ipsum Paulum nomine hypostasis, & nomen homousij, quod ab vsia descendit, antiquissimum fuit. Vide Bellarm. Tomo 1. Controu. 2. cap. 4. libro 2. de Christo. Quòd autem Socrates, & Nicephorus addunt vocem ὑποστάσεως barbaram esse, & philosophis penè incognitam; quodque Nicephorus nugamenta appellat disputationes de distinctione horum vocabulorum, non multum refert; nam hanc vocem non fuisse incognitam philosophis veteribus, patet ex Commentarijs Budæi, qui citat Aristotelem, & Themistium, nobilissimos videlicet philosophos, qui voce ὑποστάσεως non rarò vsi sunt. Ac licet nulli philosophi ea voce vsi fuissent, satis esset, quòd vsi fuissent Paulus, Concilium Nicænum, & omnes Græci Patres. Non esse autem nugamenta disputationes de οὐσίᾳ, & ὑποστάσει, patet ex Basilio ep. 43. qui dicit, ex ignorantia huius distinctionis natum esse plurimorum errorem circa Dei cognitionem; & præterea si hæc nugamenta essent, cur Iustinus, Cyrillus, Basilius, Nyssenus, Theodoretus, Damascenus, & alij tam multa de hac re, & tam serió disputassent?

Accedit quòd, cum in communi Græcorum Euchologio, sint quędam aduersus Latinos imprecationes, atque blasphemiæ, has ipsimet Gręci cordatiores, vt Nicephoro huic tribuunt, sic detestantur, neque libenter eas se audire, quamobrem & se cupere, vt eraderentur, testati sunt mihi.

At cum hanc Nicephori historiam primus verterit Io. Langus Silesius, neq; verò quidquam de erroribus istis, præsertim, quæ ad processionem Spiritus sancti pertinent, indicauerit, eius autem versio non vsquequaque quadret in quibusdam vocibus ipsi Græco contextui, (nam & *substantia* non semel vtitur pro *essentia*) sciendum est id contigisse, quòd neque Theologus Scholasticus, neque adeo Catholicus fuit. Quamobrem in Clem. VIII. Pont. Max. postremo Indice librorum prohibitorum prohibitus est inter primæ classis Scriptores. Licet autem interpretes hæretici permittuntur in Patrum versionibus, vbi nihil habeant contrarium fidei, Adnotationes tamen ipsius in eundem Nicephorum, & Præfatio, siue Dedicatio Operis ipsius Langi prohibentur. Eas porrò Adnotationes suis admiscuerunt Parisienses illi, qui ex Typographia Sebastiani Niuellij an. 1562. Nicephorum Latinum Parisijs emiserunt. Quamobrem & Hispani nonnulla ex ijs expungenda notauerant.

In Collectaneis autem Nicephori, quæ ad calcem Historiæ Ecclesiasticæ Theodoriti adiectæ sunt, notauit quædam Iacobus Billius, ca. 16. libri primi suarum obseruationum sacrarum, quæ adiectæ sunt ad calcem Epistolarum Isidori Peluſiotæ ab eodem Billio versarum è Græco in Latinum, ac simul prodierunt Parisijs ann. 1585. apud Gulielmum Chaudier.

Cæterum Gennadius in Apologia, pro Florentina Synodo, conuitia Nycephori cótra Latinos refellit.

Procul autem à veritate recedit, quod lib. 12. c. 44. scripsit Cæsarium Præfectum Prætorij à Theodosio missum contra Antiochenos illum esse Cæsarium fratrem S. Gregorij Nazianzeni quem longè ante hęc tempora constat ex hac vita decessisse. Quin etiam eiusdem libri ca. trigesimoquarto planè mentitur inquiens. *Neque Episcopus, neq; alius quisquam in Ecclesia Roma ad populum docens verba facit.*

Porrò Nicephori huius historia Ecclesiastica, quę duodeuiginti libris continetur, edita primum fuit an. 1553. Basiliæ ex Officina Oporini, interprete, quem diximus Ioanne Lango, vna cum censura, & approbatione Theologorum Louanienſium 19. Feb. ann. 1551. & in Priuilegio Regis Francorum à duobus Sorbonicis Theologis lectam eam fuisse scribitur an. 1552. sed nondum ita examinata, quemadmodum procedente tempore factú est. Nam & cum Antonius Contius I. C. Collectanea eiusdem Nicephori, quem ille vocat Constantinopolitanum Archiepiscopum, mendosa, & Commentarijs nó tam illustrata, quàm obtenebrata se emendasse putasset, non parum falsus est in ipsa putatione temporum,

rum, quemadmodum Gilbertus Genebrardus ad finem suæ Chronographiæ Veteris Testamenti obseruauit.

Præterea Nicephorus edidit Synopsim, idest *Contuitum* totius Diuinæ scripturæ, iambis trimetris digestum: In quo argumenta omnium Voluminũ breuiter complexus est. Opus incipit: ὡς πατὴρ νοῦς ἐστιν ἀναρχος φύσις,

Atqui Gulielmus Eisingr. in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, addit eũ scripsisse. De rebus gestis post Machabæos ad Christum vsque, & Hierosolymæ excidium.

Genealogiam Patriarcharum, vsque ad Dauidem. De rebus Mosaicis.

Catalogum Iudicum Israëlis.

Descriptionem Regum Israëlis, & Patriarcharum Constantinopolitanorum. Genealogiam Christi Domini.

Duodecim Apostolos, & 72. Discipulos, Euangelistas, & Diaconos. Discipulas Christi, & plura alia.

Miracula Saluatoris nostri, secundum quatuor Euangelia.

NICEPHORI Carthophylacis fragmentum Epistolæ ad Theodosium Monachum, De ligandi, soluendique potestate, extat in Bibliotheca Patrum, à Margarino Bigneo edita.

NICEPHORI Chumni De Oratione, iudicio, & operatione, quid ex eis amplecti, quid fugere deceat. Libellus Græcus, Romę in Vaticana Bibl.

NICEPHORVS Constantinopolitanus Patriarcha, cuius Scripta illa, quæ nũquam in lucem prodierant, nos ad Henricum Canisium V. C. misimus, eadem à nobis flatigantem, scripsit præter illa, quorum mentio habebitur infra, quatuor Opuscula contra Iconomachos. Primum autem continet duodecim capita contra principes Apostasiæ de Incarnatione Christi. Secundum decem Syllogisticas Demonstrationes De differentia imaginis Christi, & Crucis. Tertio agitur De Cherubinis à Moyse. Quartum habet quædam ex libro eiusdem Nicephori de Imaginibus. Hæc autem è Græco in Latinum versa à Fraciſco Turriano nostro iam extant in Tomo quarto, Antiquæ lectionis, Ingolstadij emisso an. 1603. At, quis Nicephorus hic fuerit, si quis quærat, respondet idem Canisius, esse illum Sanctitate conspicuum Patriarcham Constantinopolitanum, cuius memoria tam apud Latinos in Martyrologio, 13. Martij, quàm apud Græcos in Menologio 2. Iun. celebris est. In Menologio autem quod in Tom. 2. Antiquæ Lect. extant hæc. *Sancti Patris Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani, qui fuit temporibus impij Imperatoris Constantini cognomento Copronymi, ortus & educatus in vrbe regia Constantinopoli, clarus parentibus Theodoro & Eudoeid. Fuit autem Theodorus scriba regalium edictorum, qui delatus, vt cultor Diuinarum imaginum, flagris cæsus, exul missus est in Vrbem Nicaam, in qua multas ærumnas perpessus, migrauit. Eius filius Nicephorus in numeram scribarum aggregatus, cum omnia stercora & telas aranearum arbitratus esset, successit in Proponti-dem, vbi dum sibi ipsi, & Deo vocaret, mortuo Tarasio, beato illo Constantinopolitanæ Ciuitatis Patriarcha, in demortui locum eligitur, regnante Nicephoro Imperatore, patre Stauratij. Peruenit autem vsq; ad Imperium Leonis Sanctorum Imaginum oppugnatoris, qui religiosissimum Michaelem ab Imperio expulit, ab hoc impio Tyranno exul factus beatus Nicephorus, & in carcerem coniectus, exacto septuagesimo anno, in manus Dei spiritum commendauit, cum nouem annos in Patriarchatu, tredecim vero in exilio vixisset.* Hæc Menologium. Theophanes autem ponit annos quatuordecim exilij, quem Baron. Card. sequitur, & ait diem obijsse anno Christi 828. Scripsit verò S. Nicephorus Epist. Synodicam ad Leonem III. quæ extat apud Baron. Card. an. 811. num. 20. item aliam ad eundem, quæ extat, de qua vide Baronium ibidem. Scripsit quoque Chronographiam ab Anastasio Bibliothecario Latinitate donatam, quæ tum alibi, tum in Bibliotheca Patrum, legitur. Sed in Zonaræ magno canonum volumine habentur S. Nicephori Canones. Alij quoque citant S. Nicephori librum hac inscriptione: *Aduersus Mamona dicta contra Incarnationem Christi.* Liber Græcus Romæ in Vaticana Bibl. Qui tractatus sine dubio, hic ipse est, quem primo loco, inter quatuor Opuscula S. Nicephori Henricus Canisius I. C. euulgauit.

Porrò Photius in Bibliotheca Græca, se legisse tantum Epitomen historicam inquit huius Patriarchæ, quæ à Mauricio Imp. sublato vsque ad nuptias Leonis, & Irenes deducta fuit, quam & à dictione commendat, & à pulchra dispositione, quam item dicit, nec superfluam, nec nimis solutam esse. Quomodo autem, & cur Photius alibi, scribens nimirum ad Nicolum Pont. Max. multis laudibus S. hunc Nicephorum extulerit, vide fusè in decimo Tomo Baronij Card.

Cæterum, Nicephorus hic scripsit Confessionem suæ fidei temporibus Caroli Magni ad Leonem Papam 3. ann. Dom. 811. quæ quidem Epistola à Frontone Ducęo Societatis

nostræ,

noſtræ, Latino idiomate deſcripta è Codice Conciliorum Bibl. Eccleſiæ Virdunenſis è Lotaringia, quod magis emendatum Græco exemplari ſe reperiſſe teſtatur, & à Card. Baronio inſerta eſt, Tom. ſuorum Annal. 9. ſub eundem annum. In Bibliotheca verò Bauarica num. 163. extant m.s. eiuſdem Canones. Vide Mag. Sacri Palatij pag. 245. To. 1. ſui Indicis.

NICEPHORVS cognomento Figulus, Græcè κεραμεὺς ſcripſit Explicationem, & Sermones varios in Sacroſanctum Euangelium.

NICEPHORVS Gregoras, Vide in verbo, Gregoras. Sed hic quoque dicimus, Nicephorum hunc Gregoram, & Nicetam Choniatem eorum monumentis ſat prodi. Adde huc Cedrenum, Glycam, Conſtantinum Manaſſem, Ioannem, & Georgium Curopalatas, & alios. Nam per illa tempora tam non facile monachum, aut ſcriptorem à Romana Eccleſia non alieniſſimum erat inuenire in Græcia, quàm hodie difficile eſt præconem Verbi Dei, (inquit ſcitè Iacobus Pontanus noſter) aut Profeſſorem Catholicum inuenire in Saxonia. Sanè verò idem Gregoras deſcripſit Vitam Ioannis Metropolitæ Heracleæ auunculi ſui, vt ipſe teſtatur nono ſuæ hiſtoriæ libro. Nimirum, vt alibi diximus, Romanæ, hoc eſt Bizantinæ hiſtoriæ libros vndecim cõſcripſit Græcè De Rebus geſtis à Græcis Imperatoribus per annos 145. à Theodori Laſcaris prioris morte vſque ad Andronici Palæologi poſterioris obitum. Præterea quædam in Ariſtotelem. Dialexim item, Florétium, ſiue De Sapiẽtia Hypomnema in Syneſium De inſomnijs, quod Græcè Pariſijs prodijt, apud Adrianum Turnebum, cum Syneſij operibus ann. 1553. Orationes item contra Palamitas hæreticos. Ad Logothetam De magno piſce, & alijs Animalibus, hicque liber extabat in Biblioth. Medicea Florentiæ, quemadmodum reliqui ferè ſuperiores in Vaticana m.s. Ad eundem Epiſtolam adhortatoriam. Scripſit item De illis qui Aſtronomiam calumniantur. Epiſtolas. Proſphonemata. Sermones. In Cyprum, De Aſtronomia. De morte Andronici Palæologi. Ad eos, qui fatum ſtatuunt. Atqui, vt memorati Gregoriæ libri Græcè m.s. extant, ſic quoque aſſeruantur in Bibl. Vaticana Poëmata, Dialogi, Tractatus De emendando tempore Paſchatis. Sermo ad ſuper Sanctam Virginem, complectens eius Natiuitatem, ingreſſum in Sancta Sanctorum, & educationẽ. Epiſtola ad quendam Ioſephum. Vide verò iudicium de eius Hiſtoria c. 23. lib. 16. noſtrę Bibl. Selectę, hoc eſt in Apparatu ad omnes Hiſtorias.

NICERDVS monachus (forſan *Nicetas*) librum Græcè ſcripſit contra Mahometum, ac Sarracenos. Extat m.s. in Bibl. Vaticana.

NICETAS Acominatus, Choniates, magnus Logotheta ſecretorum, inſpector, & iudex *Veli*, Præfectus ſacri cubiculi, cuius fidelis hiſtoriæ, & recti ingenij (ſi aliud ab illo æuo) meminimus in Apparatu noſtro ad Hiſtorias, Hiſtoriam ab an. 1118. vſque ad annum circiter 1210. Græcanici Imperij Græcè pertexuit. Quæ licet Baſileæ apud Oporinum an. 1557. Græcè atque Latinè prodijt, quoniam tamen Hieronymus Vuolphius, qui fuit hæreticus, neque ſatis Græcè noſcens, fuit interpres, non facile admittendus eſt. Nos de Suidę verſione ab eodem emiſſa locuti ſumus in verbo, *Suidas*, vbi quale Vuolfij fuerit in huiuſmodi verſionibus ingenium, intelligi poteſt. Porrò Nicetas hic libros quinq; orthodoxæ fidei Græco eodem idiomate conſcripſit, in quorum primis tribus Chriſtianiſmi iecit fundamenta. Quarto autem, ac quinto Arianorum, & Eunomianorum hæreſes confutauit. Qui primò Lutetiæ editi fuerunt apud Gulielmum Chaudiere, an. 1580. ex Bibl. V.C. Ioannis à S. Andrea Canonici Pariſienſis.

NICETAS Bizantius Philoſophus, quem ſuſpicor eundem fuiſſe cum Nicerdo, cuius paullo ante meminimus, extat in Vaticana Bibl. m.s. Duo autem eius Opera ibi cernũtur. Alterum aduerſus Mahometum, Alterum inſcriptum ἔκθεσις κατασκευαστική, hoc eſt, *Expoſitio aſtruens* cum demonſtratione Chriſtiani dogmatis ex communibus notionibus, ac methodo dialectica, naturalibuſque argumentis, & artificio Syllogiſtico producta. Refutatio item Epiſtolæ miſſæ ab Agarenis ad Michaelem Imperatorem Theophilacti F. qua Epiſtola fidem Chriſtianam calumniabãtur. Sed & puto huius ipſius Nicetæ eſſe, qui in eadem Vaticana Bibliotheca ſub nomine Nicetæ Philoſophi aſſeruatur Græcè m.s. Sermo De martyrio, Inuentione, tranſlatione venerandarum reliquiarum prothomartyris S. Stephani.

NICETAS reliquit fragmentum, De Ordine, qui tunc obſeruabatur, cum quis à Sarraceniſmo ad noſtram hoc eſt Chriſtianorum fidem, puram quidem illam & veram trãſfucbat. Incipit autem. *Primum qui ad fidem Orthodoxam accedit, duas hebdomadas ieiunat.* Excerptum eſt autem ex 22. lib. Theſauri Orthodoxiæ Extat in Bibl. Sanctorum Patrum Margarini Tom. 6.

NICE-

Digitized by Google

NICETAS cognomento Dauid, scripsit Græcè vitam Ignatij Patriarchæ Constantinopolitani, resq; sui temporis fideliter. Hũc Federicus Metius vertit è Græco, eam verò historiam citat item Nicephorus Callistus lib. 14. c. 28. Hist. Ecclesiasticæ.

NICETAS Daudatius, Philosophus, De admirabili Christi Domini Resurrectione, cum adiuncta Scipionis Disputatione de octoni varij numeri perfectione, extat m.s. in Bibl. Imperatoris Viennæ Austriæ.

NICETAS Heracliæ Episcopus, siue Metropolita, scripsit varia. Extat illius Explicatio ad varia D. Gregorij Nazianzeni Græcè quidem, at & Latinè à Billio edita ab Oratione 38. vsque ad 44. integram. Vide in verbo, *Gregorius Nazianzenus*. Sed & Constantinopoli (præsertim in varijs Græcorum nobilium Bibliothecis) reperiuntur sub eiusdem Niceræ nomine Explicationes in Hexaemeron Moysis collecta, ex pluribus auctoribus. In Psalterium quoque Dauid. Qui m.s. extabat in Bibl. Imp. Viennæ. In Ecclesiastem Canticum Canticorum. In duodecim Prophetas. In quatuor Euangelia. In Acta Apostolorum. In Epistolas Pauli Apostoli, Ioannis, Iacobi, & Petri. Sed & cum ibidem extat Explicatio eius in Iob, vereor, quin ei sit (vt fortasis aliæ) falsò ascriptæ. Nam & in decem manuscriptis Græcis codicibus, quos Paulus Comitolus noster è varijs Bibl. conquisiuit ob Catenam Patrum Græcorum in Iob à se versam, nullus extat in ijs Nicetas, præterquã in Codice, qui erat Ioannes à S. Andrea Canonici Parisiensis. Quin etiam cum ei fuisset in Gallijs à quodam attributa, idem Comitolus in Disputatione, quam de eius Catenæ Auctore suæ versioni præfixit, solidis euincit argumentis eam nullam esse, sed Olympiodoro tribuendam, qui è quatuor, & viginti Græciæ Doctorum explanationibus illam contexuit. Atqui & Responsa eiusdem Nicetæ ad Interrogationes Constantini cuiusdam Episcopi extant apud Zonaram in Canonibus Conciliorum.

NICETAS Mersiniota, De processione Spiritus S. scripsit, ac Romæ extare scribitur.

NICETAS monachus Constantinopolitanus, cognomento Pectoratus, cuius meminit in Catalogo Sigebertus, quem item vixisse an. 1054. scribitur, non hic ponitur vt legatur, sed vt ablegetur, cum de coniugio Sacerdotum, deque aliis eiusmodi, in quibus Græci à Latinis dissentiunt, agat. quamquam quòd errores Armeniorum oppugnet, aliquid fortasis ad rem dixerit.

NICETAS Protosyncellus, & Chartophylax magnæ Ecclesiæ de non contrahendo Connubio in hebdomada Sacra. In magno volumine Canonum Io. Zonarę.

NICETAS ὁ στρῶν reliquit Canones κατ' ἦχον. Eiusdem alius Canon. Imperatores Cõstantinopoli hæretici, & Christiani Romæ extitisse scribitur. Βαθεινς.

NICIAS Monachus à Photio in sua Bibl. Græca lectus esse scribitur aduersus sex capita Philoponi, quorum meminit in sermone ipsius prænotato διαιτητὴς, hoc est *Arbiter datus*, siue *Cognitor*. Scripsit etiam aduersus Seuerum impium, ac duos Sermones contra Græcos. Quem (inquit Photius) dictione esse simplicem, atque concisum, in refutationibus autem satis idoneum, & sine superfluitate.

NICODEMI nomine, quod falsò inscriptum est Euangelium, quodq; incipit, Annas & Caiphas, à S. Ecclesia Catholica meritò reprobatum est.

NICOLA (ita enim habet Chronicon Ord. Seru.) quem sine cognomento ijdem qui idem Chronicon composuerunt, valde ab eruditione commendant, sed quoto vixerit anno, fatentur se ignorare, scripsit in quinque libros Moysis, qui Pentateuchus dicũtur. Sermones item in Euangelia, & Epistolas Dominicarum totius anni, & ad Sanctorum laudem.

NICOLAVS è S. Albano, Anglus, quem & virum Sanctum, & Ord. D. Benedicti commemorant, scripsit in laudem, siue De Conceptione Beatiss. Virg. Librum item ad Petrũ Pontiniacum. Alterum De sua Legatione. Decretales Epistolas ad Henricum II. contra Hibernos. Sed mirum est, quod à musca suffocatus interijsse dicatur. Viuebat an. 1159. Idẽ autem est qui Nonnus Nicolaus. Vide infra. Hic ad Pontificatũ assumptus, Adriani IV. nomẽ accepit. à musca occisus esse dicitur, sed fabulosè vt probatum est in vita illius tom. 3. Concil. Gen.

NICOLAVS Alexius, Perusinus, Ord. Præd. Theologus, atque item humanarum litterarum peritia celebris, quatuor libros Regum heroico carmine descripsit. Ceterum in Aristotelis Logicam, siue vniuersum Organum, & Philosophiam Aristotelis scripsit. Viuebat nostra ætate an. 1566. Ant. de conceptione.

NICOLAVS de Alsentia, Ord. Carmelitani, scripsit in Exodium, in Apocalypsim D. Ioan. In officium sancti Missæ Sacrificij. Sermones de Tempore, ac De Sanctis.

NICOLAVS Anglus Monachus Dunelmensis, Congreg. Cluniacensis, Sancto Godrico monacho, & Eremita dictante, an. circiter 1169. scripsit vitam eiusdem S. Godrici, Arnold. Vuion in Ligno vitæ.

NICO-

Digitized by Google

NICOLAVS ab Aquæ villa, siue Aqueuillanus Ord. Minorum Sermones edidit De Natiuitate, ac De Sanctis. Quin & per totum anni circulum. Franc. Gonzaga Episcopus Mant. Viuebat an. 1317.

NICOLAVS ab Aquapendente Italus, Ord. D. August. scripsit librum De Baptismo. Alterum De peccato originali, alium De Pœnitentia. Alium De Limbo, Inferno, Purgatorio. Alium De mercatura. Alium De sortilegijs. Alium De vitanda ingratitudine. Alium De festis Sanctorum. Quadragesimale. Sermones item. Viuebat an. 1460.

NICOLAVS Aubertus, Poëta, Gallus, scripsit atque edidit cantiones quasdam Regias in honorem Beatissimæ Virginis.

NICOLAVS Audith, Cyprius, totius Ord. sui Carmelitanorum per annos plus minus quadraginta Generalis, Græcè, ac Latinè eruditus, Theologus verò insignis, multa ab his, qui eum nouerunt, scripsisse fertur, in Magistrum Sententiarum. Conciones item, atque Orationes, Et nos quidem, (ait Petrus Lucius Belga) vidimus nostro tempore Missale, & Ordinale suo nutu elegantissimis typis excusum, Obijt an. 1562. die 7. Decemb. vt legitur in Necrologio Carmelitanorum Florentiæ.

NICOLAVS Aurificus (alijs aurifex) Bonfilius, Senensis, Carmelita, Theologiæ professor, scripsit, quæ extant subiecta, partim typis excusa, partim adhuc in scrinijs asseruata. Et quidem prodierunt Liber De dignitate, vita, & moribus Clericorum, quod adiunxit examini ordinandorum ab ipso è varijs auctoribus collecto, edito autem Venetijs an. 1567. & alias alibi. Tractatus De Antiquitate, Veritate, ac dignitate Missæ additus Speculo Missæ ex Patribus ab eo cõgestis. Venetijs an. 1572. Tractatus De Passione Domini Italicè, Venetijs an. 1567. Sylua Orationum ex SS. Patribus Venetijs an. 1569. & Mediolani, atque alibi. Speculum monialium Italicè, Florentiæ an. 1591. Flores Orationum ex Ludouico Granatensi Venetijs an. 1573. Tomi octo Meditationum ex SS. Patribus Italicè, quorum tres excusi sunt Venetijs an. 1582. Nouum examen ordinandorum Latinè, Florentiæ ann. 1586. Tabula præparatoria ad Missam cum Vtilitatibus ex SS. Patribus collectis Florentiæ an. 1591. Summarium Indulgentiarum, & gratiarum Confratrum, & Sororum Ordinis Carmelitarum. Florentiæ an. 1592. Institutio mercatorum de cambijs, atque Contractibus. Summa Aurifica Italicè apud Guerilium an. 1603. Quæ verò vsque ad an. 1597. nondam emissa erant in lucem, sunt.

Italicè, De velamine mulierum, quem libellum Cardinalis Paleottus magnopere cõmendabat. Speculum Episcoporum Latinè conscriptum. Examen confessariorum Latinè. in Quartum sententiarum Lectiones, quas annis 1575. & 1576. Placentiæ habuit, apud Patres Ord. D. Benedicti, Latinè.

Expositiones Euangeliorum quadragesimalium. Index S. Scripturæ cum expositione SS. Patrum, Institutio Carmelitica, vbi dialogisticè, Ordinis Regula exponitur Latinè. Vita Elisei Carmelitarum Ducis secundi Latinè. Historia quoque Carmelitica.

Opera verò, in quibus emendandis, aut recognoscendis laborauit, sunt hæc. Opera Thomæ Valdensis Anglici. Opera etiam Spiritualia Ludouici Granatæ Ord. Præd. Opera Antonij Mondogneti, vbi nomen ipsius Aurifici scriptum est. Viuebat Senis sexagenarius an. 1592.

NICOLAVS ab Auximo Picens, Ord. Minorum, scripsit supplementum ordine Alphabetico. Summam, quæ Venetijs prodijt apud Leonardum Vuid Ratisponensem, an. 1494. Scripsit quoque in præcepta Regulæ sermone patrio. Redegit in Epitomen Iuris Canonici libros, quem prænotauit: *Liber legis Canonicæ.* Librum item Sermonum. Interrogatorium Confessionum. Supplementum ad Summam Pisanellam. Post Hierosolimitanam peregrinationem, quam iussu Martini V. Pont. Max. Iuscepit, Romam reuersus obijt in Ara Cœli.

NICOLAVS Barianus, Placentinus Ordi. D. Augustini, Theologus, qui Iuris Pontificij consultus, edidit librum, quem inscripsit, *Causa Vitaliana, & præcedentia Eremitarum, & Minorum.* Cremonæ anno 1500. incipit. *Quæritur an Ordo noster Eremitarum D: Augustini.* Quadragesimale prænotatum. *Quæstionum Predicabilium.* Quodlibeta 77. Bononiæ anno 1501.

NICOLAVS Bayarde, Anglus, scripsit Librum Distinctionum Theologicarum. Sermones De Tempore, ac de Sanctis. Placita Theologica. Vixisse fertur an. 1410.

NICOLAVS Beguinus Rhemensis De Eucharistiæ institutione aduersus Misoliturgorum, atque Caluinistarum blasphemias, ac impostura. Parisijs apud Nicolaum Chesneau an. 1564.

NICOLAVS Bertrandus, Gallus, I.C. & Tolosæ Aduocatus, scripsit historiam To-

Digitized by Google

losanam lib.1. De parlamenti institutiõe lib.1. De Sanctorum eleuatiõe lib. 1. Pro mutua Christianorum pace lib.1. Orationes pæanicas lib.1. Ad viros primarios lib.1. De Theologis Tolosanis lib.1. contra Alchimistarum errores lib.1. contra hæresiarchas, & apostatas, lib.1. Obijt Tolosæ an.1527. vltima die Iulij.

NICOLAVS è Biordo, Ord. Minorum, scripsit Distinctiones in quatuor libros.

NICOLAVS è Bitonto, Ord. Minorum, Prouincialis S. Francisci an.1413. edidit Quadragesimles Henric. Vvillot.

NICOLAVS Bocham, Ord. Minorum, scripsit De Concilijs Generalibus. Henricus Vvillot.

NICOLAVS Bodius, Belga, Ord. Min. Prouinciæ Flandriæ, Dixmudésis Guardianus, scripsit Apologiam aduersus Epistolam non sobriam M. Francisci Amelrici de regressu spirituum, quæ asseruabatur apud Henricum Villot m.s.

NICOLAVS Boerius, Gallus, I.C. & in Senatu Burdigalensi Præses, præter illa, quę de Iuris Ciuilis prudentia, & de legibus Longobardorum scripsit, edidit quoq; DE potestate Legati Franciæ. De præcedentia, & ordine graduum vtriusque Fori. Annotationes ad regulas Iuris Pontificij, quæ fuerunt excusæ Coloniæ cum Dyni Commentario. Additiões ad Gulielmi Mandagori Tractatum, De electionibus nouorum Prælatorum. Obijt an. 1539. Cuius vitam Ioannes Alesbius scripsit.

NICOLAVS Bonetus, Ordinis Minorum, scripsit Postillam in Genesim, & super quatuor sententiarum libros: & libros Aristotelis (præcipuè Metaphysicen) est interpretatus.

NICOLAVS Botleshan, Carmelita, scripsit Commentarios in lib.4. sententiarum, Quæstiones Theologiæ lib.1. Tabulare studentium lib.1. In Cantica Rideuallis librum, Conciones, & Lecturas. Obijt an.1435.

NICOLAVS Brekspeare, Anglus, qui primo Episcopus, & Cardinalis ab Eugenio creatus est, quòd in Noruegiam missus prædicando Prouinciam illam ad Christi fidé redegerat; deinde Anastasio Summo Pontifici succedens in Pontificatu, Adrianus Quartus Pót. max. est nominatus, scripsit pro expeditione Hyberniæ Epistolam, Librum item ad Petrum Pontiniacũ. Alterũ de sua legatione. Homilias, & Decretales Epistolas. Obijt Pontificatus sui an. 4. mense 10. relicta (vt inquit Platina) in magno pretio Ditione Romanæ Ecclesiæ, cuius temporum historiam scripsit eleganter Richardus monachus Cluniacensis.

NICOLAVS de Briatho, Ord. Præd. fertur scripsisse sermones vtiles. Distinctiones morales. Summam De Abstinentia. Ant. Senensis ex PP. Mon. Ord. sed tacet quoto vixerit anno.

NICOLAVS Buccasenus, Ord. Præd. qui deinde appellatus est, Benedictus, XI. Pont. Max. scripsit Enarrationes in Euangelium secundum Matthæum, quæ prodierunt apud Soc. Venet. an.1603. Vide autem in verbo, Benedictus Vndecimus.

NICOLAVS Buochnerus, Sueuus, Tubingensis, Ord. D. Benedicti Abbas, scripsit De Monasticæ vitæ laudibus. Viuebat an.1537. Eilingr.

NICOLAVS Burgensis, Senensis, vitam B. Francisci scripsit, quam Paulus Florentinus Theologus Ordin. Seruorum, dicault Pio Secundo Pont. Maxim. Chronicon Seruorum.

NICOLAVS Cabasilas, Archiepiscopus Thessalonicensis, qui an.1300. viuebat, Ioan. Cantacuzeno Imperante Constantinopoli, Vir quidem clarus fuit, cuius honorificè meminit Ioan. ipse Cantacuzenus lib.3. c.73. suæ historiæ, eũ nempe ostendens fuisse Sacellij curatorem, siue Præfectum, qui à Curopalata libro de Officialibus Palatij Constantinopolitani, & Officijs magnæ Ecclesiæ describitur, ὁ Καβάλλιν (nempe ἄρχων) κρατῶν τῶν καθολικῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὸ Καβάλλιον, hoc est *cui ius est in Ecclesias Catholicas, & res Sacellorum*, ideſt, rerum ad sacras Aedes, & Sacella pertinentium. Secutus est autem communes eo tempore Græciæ errores, cetera doctus. Scripsit De Diuino Altaris Sacrificio. Obseruationem in Visionem Prophetiæ Ezechielis. De Processione S. Spiritus, sed procul à fide Orthodoxa. Sermones diuersos de varijs rebus Theologicis. Precationem ad Christum. Epistolas aliquos. Quorum Operum pleraque extant in Bibliothecis Vaticana, & Viennensi. Qui autem scripsere ab eo libros prodijsse quinque De Vita in Christo, non sunt assecuti sextum. Sex autem è Græco Latinos nobis dedit erudita Iacobi Pontani nostri industria ex Ingolstadiensibus prælis, quos adiunxit Operi Philippi Solitarij à se versi. Ad eos verò sex libros. Vide notas Iacobi Gretzeri Theologi nostri, qui eundem Cabasilain in *reliquis scriptis* errantem, ab erroribus purum in his sex de Vita in Christo conatur ostendere.

dere. Quin & Opusculum eius De Vita in Christo, quemadmodum in Deo sit abscondita, idque trium Sacramentorum, vt & virtute potissimum Baptismi, Vnctionis, siue Confirmationis, & Eucharistiæ. è Græco Latinum fecit idem Iacobus Pontanus noster, atque vna cum Philippi Solitarij Dioptra edidit Ingolstadij an. 1604. cui & addidit eiusdem Cabasilæ Orationem in fœneratores à se ipso versam, & quidem multo emendatiorem, atque longiorem ex codice Bauarico, quàm quæ Augustæ Vindelicorum superioribus annis prodierat: quam item qui fœneratores legerint, inquit idé Pontanus, quid amplius nefariæ improbitati suæ prætexant, non habebunt.

Ceterum quæ eius Opera sunt in Bibl. Vaticana hęc sunt. Libri sex De vita Christiana, quòd ea comparetur beneficio Baptismatis, Confirmationis, & sacræ Communionis. Oratio aduersus fœneratores. Expositio Missæ obseruatio in visioné Prophetiæ Ezechielis, in qua super quatuor animalibus throni similitudo, & super throno species templi egit Sermonibus octoginta, & octo. Liber de Processione Spiritus Sancti. Viennæ verò in Bibl. Imp. extant partim quædam eiusmodi, partim De filio Dei in Demetrium. Precatio item ad Iesum Christum. Epistolæque aliquot. Atqui in Bibliotheca quoque Bauarica magna pars supradictorum librorum asseruatur. Sed & Latinè antea in lucem prodierunt, ea, quæ pertinent ad Diuinum Altaris sacrificium. Quem librum à Gentiano Herueto Latinè reditum primò Alexander Bruciolus anno 1545. Venetiis edidit; deinde Typographi in Gallia, & Margarinus Bignæus in Bibliotheca Patrum Tom. 6. (secundæ nimirum editionis) recuderunt.

Iam verò vt de hoc Auctore qui sentiendum sit, innotescat, sciendum est, quidquid illum Encomiis, siue titulis *sanctissimi*, & *doctissimi* onerent aliqui, quiue hos, etiam apud nostros incautè sunt subsecuti, id gratis fuisse dictum. De Processione enim Spiritus Sancti cæcutiit. Quæ quidem cæcitas illum adegit, vt temere atque imperitè ausus fuerit de eodem argumento scribere aduersus D. Thomam Aquinatem, Virum, cuius corrigiam calceamenti in rebus Theologicis, ne potuisset quidem (vt ita dicam) soluere. Quamobrem is liber omninò ablegandus est. Idem dicimus de libello, qui in Vaticana Bibliotheca prænotatus est, ἁγιορειτικὰ λατίνων. In libro autem De Diuino Altaris Sacrificio, id commodo fuit, quod cõtra hæreticos nostri temporis Diuini Sacrificii testimonium ab ipsis Latinæ Ecclesiæ hostibus inde apparuit. Ac tamen pleraque in eo libro dicta sunt, quæ hominem solidæ Theologiæ imperitum satis arguunt. Quem cum Gentianus, qui eum vertit, voluisset cum catholicis Theologis conciliare, pietatem quidem suam ostendit, verum enimuerò etiam eius errores quadantenus indicauit, sed nó omninò profligauit. De quibus vide Gentiani Præfationem ad suam versionem: & adeo caue vigesimumnonum, & trigesimum caput eiusdem libri Cabasilæ, ex quibus imprudens fortasse quispiam posset facile colligere, aliud sentire Græcos de verbis consecrationis, quam Latina Ecclesia sentiat. Quin & Magister sacri Palatii quædam in eundem adnotauit pag. 218. To. 1. sui Indicis.

NICOLAVS Cantilepus, Britannus, Carmelita, Theologus, scripsit, In primum Sent. Encomium sui Ordinis, Annalium Epitomen. Additiones Chronicorum. Historiam Cantabrigicam. Viuebat ann. 1441. quo etiam obiit.

NICOLAVS Capperonus, Gallus, presbyter, scripsit, ac Rhemis, quæ in Campania Gallię Prouincia Ciuitas est, edidit Opuscula quinque Gallicè prænotata. 1. De dignitate Christiani Hominis. 2. Qui Deo seruit, est Mundo sapienter. 3. De Domino Iesu, & cur in hunc Mundum venerit. 4. De spirituali connubio inter Iesum Christum, & animam Christianam. 5. Neminem sibi esse magis infensum, quàm seipsum. Rhemis apud Nicolaum Barquenonium, ann. 1568.

NICOLAVS Ceruus, Prior Cartusiæ, quam propè *Gallonum* ad fines Normaniæ fundauit Carolus Borbonius Card. Henrici Susonis Opera Gallicè reddidit.

NICOLAVS Chesneau dictus, hoc est, *Querculus*, Presbyter, Historiarum Metropolitanæ Ecclesiæ Rhemensis Gallicè scripsit. Ex Latino item Gallicum fecit Claudii De Sanctes, qui postea fuit Episcopus Ebroicensis, Tractatum De ratione agendi veterum Principum aduersus hæreticos. Parisiis apud Claudium Fremynum. Viuebat ipse ann. 1580.

NICOLAVS Clemengis in Romano Indice prohibitus est, ita vt ipsius Opera illa tãtummodo permitti possint, quæ iuxta Censuras Patrum Deputatorum emendata excudentur. Quæ vero à Theologis emendationes indicantur in Nicolao de Clamengis, quem alium videntur facere à Nicolao Clemengis. Vide in verbo, Margarinus Bignæus versus finem, vbi in Tomo ipsius Octauo agitur.

NICOLAVS Clericus, Iuigneus, qui & dictus *Nobilis* è Græca in Gallicam linguã ver-

tit S.

tit S.Hippolytum martyrem De consummatione seculi, Deque aduentu Antichristi. Parisijs apud Nicolaum Chesneau, an.1566.

NICOLAVS de Crutzenach, scripsit Quęstiones Sententiarum lib.quatuor. Sermones varios libris duobus. De Conceptione B. Virginis librum. Vixisse vsque ad annum 1491. fertur, licet Eisingr. adnotet numerum annorum.1478.

NICOLAVS de Cusa, qui & Cusanus (& Cusa vicus est, siue pagus prope Mosellam fluuium in Treuerensi Diœcesi) primo Decanus Sancti Florini Constantiensis, deinceps autem Episcopus Brixinensis, quę Ciuitas prope Tridentinos fines sita est in tractu Comitatus Tirolensis, denique S.R.E. Presbyter Cardinalis tituli S. Petri ad Vincula, qui & Apostolica Legatione functus in Germania fuit, vir, vt scientijs excultus penè omnibus, ita peritia Canonum eximius, ac reliquis vitæ dotibus ornatus, scripsit, quæ ann. 1513. Parisijs, & 1514. Norimbergæ, ac Basileæ fuerunt vno in volumine excusa, lib. nimirum:

De visione Dei.
De reparatione Kalendarij.
De venatione sapientiæ.
De Mathematica perfectione.
Aduersus Boemos.
De Beryllo.
De dato Patris luminum.
De quærendo Deo.
De Apice Theoricæ.
De quadratura circuli.
De docta ignorantia.
De cribatione Alcorani.
De ludo globi mysticè.
Coniecturam De nouissimis diebus.
De fortuna.
Directorium speculantis.
De filiatione Dei.
Dialogum de Genesi.
Sermones per annum totum.
Epistolas ad diuersos.

Altero autem in Volumine extant. Dialogus de Deo abscondito. Alter de Annunciatione Dominica. Libri decem excitationum. Epistolæ septem. Correctio Tabularum Alphonsi. De perfectione Mathematica. De Arithmeticę complementis. De transmutationibus Geometricis. Complementum Theologicum Addit Tritemius eum scripsisse Trialogum De Possess. (fortassis de Passione) Quatuor item libros Idiotæ De Sapientia. Qui forte ijdem sunt cum ijs, qui de Sapientia.

Ceterum prope Cusam vicum, vbi natus fuit, qui est è conspectu Vrsicastri, domum Hospitalem celebrem ad D. Nicolai, cuius nomen gessit, honorem, sic extruxit, vt & amplis reditibus, & diuitè librorum Græcorum, Latinorum, & aliorum supellectile ditauerit. Obijt an.1464. natus an.63. Romæ sepultus, cuius cor missum ad Xenodochium, siue Hospitale illud Cusæ in Germaniam in medio chori fuit humatum sub marmore. Quid autem de quodam loco ipsius Nicolai Cusani in Psal.30. Sixtus Senensis obseruauit. Vide lib.5. eius Sanctæ Bibl. Adnot.165.

NICOLAVS Damascenus, qui tempore Christi D.N. viuens libros suos Herodi Regi Iudææ inscripsit, is est, qui fertur scripsisse Historias, seu certè Historiarum Epitomen è quibus Iosephus lib.1. Antiq. cap.4. lib. 96. citat aliqua. Extabat Venetijs huius exemplar m.s. antiquum, quod tamen ad manus meas haud peruenit, sed cuius qui meminere, ne Bibliothecam quidem in qua extaret, indicarunt, vt inuenire potuissem.

NICOLAVS Diaz, Lusitanus, Ord. Præd. scripsit Hispanicè, quod postea Italicè redditum est à Iulio Cæsare Valentino, Carpineti Parocho, & excusum Venetijs apud Io. Baptistam Ciottum, Opus, siue Tractatum de Iudicio vniuersali, & finali, in quo Opere simul agitur De Inferno, De Purgatorio, De Paradiso, De pœnis damnatorum, De Gloria Cœli, De Aduentu Messię, ac De Antichristo. præterea Libellum De Rosario B. Virginis, cuius item Officium redegit in ordinem, & lectiones aliquot Sanctorum, quorum festa celebrantur in Lusitania. Viuebat an.1584.

NICOLAVS Dinckespule, Germanus, Rector Gymnasij Viennensis, qui viuebat an. 1470. & ad Constantiense Concilium fuit allegatus, scripsit

In libros quatuor Mag. Sent.
Librum Quæstionum de ijsdem sententijs.
Alterum de donis Spiritus sancti.
Item De Oratione Dominica.
De octo Beatitudinibus.
De decem Præceptis.
De octo vitijs capitalibus.
De septem Peccatis mortalibus.
De Peccatis linguæ.
Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
Morales quoque De contractu emptionis, & venditionis circa Auaritiam.
Quæstionem Magistralem De hæresibus, ac veritatibus Catholicis. Quæ extabat m.s. in Bibl. Imp. Viennæ.

NICOLAVS Dorbellus. Vide in verbo, Nicolaus Orbellus, siue de Orbellis.

Digitized by Google

NICOLAVS Dorhin, Anglus, è Dunelmensi diœcesi, quæ vergit ad Septentrionem, qui forsan ille est, quem alij *Dorham*, siue *Durham*, siue *Dormh* cognominarunt, scripsit in quatuor lib. Sent. Determinationes Quæstionum libro vnico. Alterum aduersus Vuiclefi hæreses: Alium prænotatum, *Originalia Doctorum*. Vixit Oxonij an. 1350.

NICOLAVS Dormh. Vide hic supra, Nicolaus Dorhin.

NICOLAVS Eschius, Brabantinus, Sacerdos, vir pius, primò Margaritam Euangelicam in quatuor libros diuisam è Germanica Latinã fecit: quæ Coloniæ fuit excusa à Melchiore Nouesiano an. 1545. Deinde exercitia spiritualia Germanicè emisit, quæ à Laurentio Surio latinè reddita, prodiere Lugduni cum Tauleri exercitijs, Enchiridij forma an. 1556. apud Honoratum. Anno autem 1569. apud Plantinum, Antuerpiæ.

NICOLAVS Euerardus Middelburgensis in Valacria Zelandiæ natus, etsi, quòd sciã, res ad sacra pertinentes, quò collineat hic Apparatus, haud scripsit, quoniam tamen Legalia Topica iuris accuratè, atque eruditè conscripsit, quæ etiam & Iuris Canonici peritiã, viam sternũt, hic ponitur. Ceterum vide Myræi de Scriptoribus Belgicis Centuriam primam, vbi huius viri genus, & doctos filios, Magistratum item, quem gessit, atque Disciplinam, quam professus est, commemorat. Sanè verò ea Iuris Topica Louanij impressa fuerunt ann. 1516. Centum autem modi Argumentandi ab eodem conscripti, Lugduni apud Rouillium, an. 1547. Atqui Consiliorum volumen vnum Louanij, anno 1554. Quæ deinceps item Francofurti recusa sunt auctiora. Sed & Dilingæ prodijt Corpus Institutionum Iustiniani in nouem materias primò, deinde in Pronunciata certa ab eodem distributum.

NICOLAVS Eymericus Gerundæ natus, quæ Cataloniæ in Hispania ciuitas, est Ord. Præd. Floruit Vrbano V. & Gregorio XI. Pont. Max. & Petro Quarto Rege Aragonum. Is Theologus, & Sacrarum Legum peritus, generalis Inquisitor creatus anno Dom. 1358. Auenionem, vbi tum Apostolica Sedes erat ad Gregorium XI. profectus, de summis rebus, Capellanus (vt ipsemet loquitur) illius constituitur, ab eoque pro veritate negociorum, & caussarum multa sepè obtinuit, Sanctæ officio Inquisitionis administrando necessaria. Scripsit autem de Logicis, ac Physicis rebus: Item in quatuor Euangelia Commentarios: Sermones de Tempore, ac de Sanctis, & nonnulla alia, quæ feruntur m. s. asseruari Gerundæ in Cœnobio D. Dominici. Atqui Aegidius Bellamera testatur ab eodẽ Eymerico scriptum fuisse Tractatum de Schismate, quo docebat quot scismata varijs tẽporibus S. R. E. vexauerint, quæ fatetur ingenue idem Bellamera ex eo libro se accepisse. Collegit, & vitam, & miracula B. F. Dalmatij Moner, cuius fuerat alumnus. Ac verò interpretatus Epistolas ad Galatas, & ad Hebræos, cum eam, quæ scripta est ad Romanos exponere cœpisset migrauit ex hac vita an. 1393. At Christianæ Reipublicæ perutilem librum antea scripserat, nimirum *Directorium Inquisitorum*, quo regulas tradit, quibus Inquisitores ad pernoscendas, & euellendas hæreses, secluſa omni personarum acceptione optimè instituantur.

Ægid. Bell. in c. sacris, extra de his quę vi metus ve causa fiunt.

Id verò, licet per amanuenses, vt ea ferebant tempora, fuisset superstite auctore, euulgatum, ac demũ anno 1503. Barcinonæ excusum, omnia tamen exemplaria sic erant locis innumeris deprauata, vt cum Gregorio XIII. Pont. Max. liber hic Romæ esset recudendus, Franciscus Penna Theologus, & vtriusque Iurisconsultus amplius bis mille loca suæ restituit integritati, & scholijs perdoctis librum ipsum illustrauit.

Et quidem cum an. 1578. in Vrbe recusus esset, Gregorius autem XIII. suo diplomate cauisset, ne quid isti labori adderetur, aut demeretur, factum est, vt perlectus à pluribus (ijs præcipue, qui gregi fidelium inuigilant) occasionem præberet, vt declarationes nouarum dubitationum (vt ferè fit in administrandis Iudicijs) quærerent multi, alij itè proponerent, quæ ad reddendum magis absolutum hunc laborem facerent, vtque commentaria vnicuique quæstioni subnecterentur; Id quod resumpto in manibus Opere factum est ab eodem Penna mutatis scholijs in vberiores Commentarios, comprobante rem eodem Greg. XIII. Pont. Max. Quamobrem demum an. 1587. Romæ prodijt ex officina Populi Romani.

Iam quod ad Eymerici Opus hoc attinet, sciẽdum est, codicem membraneum in Plutcis interioribus Vaticanæ Bibl. repertum, in qua plurima erant eorum temporum quæ proximè præcesserant Eymericum, eodem penè ordine, & verborum serie cõcepta quibus Eymericus in Directorio fuerat vsus, vt probabile sit visum olim fuisse ab Eymerico, eò magis, quòd coniectura non deest, eum librum Auenione Romam cum plerisque alijs fuisse allatum.

Porrò vt constet huius libri vtilitas, primum quidem, quid Penna paucis ac prudẽter aduer-

aduersus eos, qui de eo minus commodè locuti essent responderit, deinde qui in toto opere contineatur, mox, & aliquid quod ad communiorem vsum omnium eruditorum spectare possit legenda est omnino eiusdem Pennæ præfatio ad idem Directorium.

Agitur autem in prima parte de ijs, quę ex fide sunt credenda, vt hæreses innotescant; idque ex Summorum Pontificum, Conciliorum, & Canonum, atque Sanctorum Patrum Decretis; additis denique duodecim Quæstionibus, quibus pleraque explicat ad fidem pertinentia ex B. Thoma Aquinate.

In Secunda verò parte de ijs, quibus fides violari queat, propositis primo Decretis ac pœnis aduersus hæreticos, quæ in Iure Canonico sub tit. de Hæreticis continentur: deinde ex varijs eiusdem Iuris titulis eodem consilio affert Decretales: mox Extrauagantes nonnullas, & litteras Apostolicas, quibus de hæretica prauitate coercenda disseritur. Adduntur denique Iuris interpretum Glossemata, quibus eadem de hæreticis decreta declarantur: mox è vetusto Concilio Tarraconensi, fragmenta commemorantur, quibus agitur de multiplici hæreticorum genere, & vetustis pœnis, ac pœnitentijs eorúdem: inde adduntur Quæstio. 58. quibus quid hæresis, quid hæreticus, quid error sit, ostenditur: rursus vsque ad Quæst. 38. multorum Philosophorum, & omnium ferè hęreticorum tam veterum, quam recentiorum sectæ, nomina, & errores recensentur: tandem à quęstione 38 vsque ad finem eiusdem partis secundæ, singulari methodo de his omnibus sigillatim agitur, qui Inquisitorum iurisdictioni subijciuntur, itaque hæreticis, de blasphemis, de sortilegis, de inuocatoribus dæmonum, de apostatis, & de ceteris huiusmodi accuratè agitur.

Tertia parte docetur quid ab Inquisitoribus inprimis sit agendum, ni mirum, quanam ratione processus initium sit instituendum, cumque tribus modis (potissimum in causis fidei) procedi possit, hoc est per Accusationem, Denunciationem, & Inquisitionem, de singulis disseritur: deinde quomodo idem processus sit continuādus, cui tractationi tredecim modi singulares annectuntur, quibus omnis causa hæresis in sancto Inquisitionis Officio absolui possit. Demum Quæst. 131. proponuntur quibus dirimitur omnis ferè difficultas spectans vel ad Iudices violatæ Religionis, vel ad eorum potestatem, & iurisdictionem ac priuilegia, seu prærogatiuas, vel ad ipsos Ministros sancti Officij, vel ad peritos, & Aduocatos, vel ad testes, vel ad reos, vel ad pœnas reorum.

Accessere Apostolicæ litteræ vigintiseptem Rom. Pont. pro Officio Sanctæ Inquisitionis ab Innoc. Pont. Max. vsque ad an. 1587. scriptæ, quibus continetur quidquid ad res fidei tractandas, & ad dubios articulos diluendos, & ad Inquisitorum iurisdictionem attinet. Quarum vsum, & vtilitatem Penna ob oculos posuit in Epistola qua partem hanc, sicuti Directorium ipsum dicauit supremis S.R.E. Card. Inquisitoribus.

NICOLAVS Factor. Vide in verbo, Christophorus Morenus.

NICOLAVS Fakinham, Nordouolgus, Anglus, Monachus Ord. D. Francisci, scripsit De Schismatibus Ecclesiæ. De suffragijs viatorum. De Christiana fraternitate. De valore Missæ. De Orationibus. Obijt an. 1407.

NICOLAVS Farinula, Rothomagensis, Gallus, siue Normannus, Ord. Præd. S.R.E. Card. Sermones plurimos scripsit. Eisingr.

NICOLAVS è Finali oppido, prope Mutinam, scripsit librum, quem prænotauit *Monile Christi & Matris eius*, quinquaginta metrorum varietate distinctum.

NICOLAVS Formanrius, siue *Fourmanior* concinnauit Sanctę fidei Catholicæ confessionem, complectentem summam dogmatum, quæ catechesi ex præscripto sacri Concilij Tridentini traduntur Antuerpiæ, an. 1605.

NICOLAI Gallerij Patauini, & Canonici eius Ciuitatis Cathedralis, pia diligentia prodijt Ratio explicandorum per vniuersum annum Euangeliorum cum vsu Catechismi à S. Synodo Tridētina ad Parochos scribi iussi. Quam rationem ab Auctore huius Sacri Apparatus nō tam petierat, quàm ob pietatem erga communes parochos, quibus ea esset in promptu, extorserat: edita est primum quidem Latina apud Birckmannum Colon. an. 1588. At deinceps Italicè versa pro Subalpinis Italiæ, ac pro Diœcesi Taurinensi, mandante Hieronymo Card. Ruuereo. Brixiæ apud Marchettum.

NICOLAVS Gallicus, septimus Prior Generalis Carmelitarum, scripsit librum, quē *Igneam Sagittam* inscripsit, flebilem deplorans sui Ordinis Statum, quòd Aconensi Orientis Vrbe nobili à Sarracenis expugnata, atque euersa, Monasterium in Carmelo quatuor inde milliaribus situm antiquitus, fuerit ab eisdem concrematum, monachiq; interfecti, atque is Ordo ex Oriente ablegatus. Extitisse librum illum apud se elegantissimis characteribus impressum scripsit Petrus Lucius Carmelita. Viuebat ipse Nicolaus ann. 1270.

siue (vt habent alij) an. 1150. Vide Iacobum Philippum Ord. D. Augustini, in suo Temporum Fasciculo. Tritemium in lib. de Scriptoribus Ecclasiasticis.

NICOLAVS Gallus, Suessionensis, monachus (vt putat Arnoldus Vuion) S. Medardi, Congreg. Cluniacensis, scripsit vitam S. Godefridi Episcopi Ambiani. Ea extat apud Surium To. 6. die 8. Nouembris. Viuebat ann. 1210.

NICOLAVS è S. Germano, I. V. D. monachus primum Casinensis, deinde Abbas Monasterii S. Vincentii propè Vulturnum, ann. 1296. eruditè secundum Iura Canonica, & Ciuilia exposuit Regulam S. Benedicti extat in eodem S. Vincentii archiuo m.s.

NICOLAVS Germanus, monachus S. Crucis Viennæ Austriæ, scripsit in laudem Beatiss. Virginis, tres libros prænotatos, *Imago Virginis Mariæ*. Sermones item varios.

NICOLAVS Goroa, siue Torga, Ord. Minorū, scripsit De adoratione Nominis Iesu aduersus Petrum Vigmannum Vratislauiensem.

NICOLAVS de Gorram, quem Sixtus Senensis, ac post eum Antonius Senensis *Gorranum* cognominant, Gallus, Ord. Prædicatorum, olim in eodem Regno Prouincialis, Philippo autem Francorum Regi à sacris confessionibus, scripsit In Pentateuchum. In Psalterium. In Canticum Canticorum. In Ecclesiasten. In Ecclesiasticum. In Ieremiam. Sed Antonius Senensis addit eum scripsisse itē in Esaiam. In quatuor Euangelistas. In omnes D. Pauli Epistolas. In Apocalypsim, & in Epistolas Canonicas. Quin etiam scripsit Commentarios in quattuor libros Sentent. Distinctiones rerum Theologicarum. Sermones varios, & Themata. Viuebat anno 1304. Antonio Senensi. Sed Eisingrenio anno 1390. aliis 1400.

NICOLAVS à Grana, Brixianus, anno 1603. Venetiis edidit explicationem Casuum Conscientiæ.

NICOLAVS Granarius. Vide infra in verbo, Nicolaus Grenerius.

NICOLAVS Grandis, Parisiensis, Gallus, Ord. Minorum Theologus, scripsit Commentarios ad Epistolas D. Pauli ad Romanos, & ad Hebræos, ad Franciscum Valesium Galliæ Regem, ann. 1546. Parisiis excusos.

NICOLAVS Grassellus, Ord. Minorum, emisit, vt ille vocat, Breuem, & compendiosum Tractatum De gradibus affinitatis, & consanguinitatis.

NICOLAVS Grenerius (siue *Granerius*) Gallus, Theologus, Gallicè scripsit Harmoniā Fidei Catholicæ. Quæ Parisijs impressa est an. 1565. apud Claudium Fremy. Gladium autem Fidei an. 1564. ibidem ediderat, cum quem alium librum in duos Tomos distributū prænotauerat *Clypeum fidei*, an. 1567. ibidem euulgauit, licet item an. 1565. emisisset, sed auctior fuit posterior, quem Marnesius, Stephanus Groleus, Claudius Fremy, & Cauelatus excuderunt an. 1566. & 1567. At & edidit librum Institutione Sanctissimæ Eucharistiæ. De Affinitate. De Iustificatione, & sancto Confessionis Sacramento. De Fundamento fidei. De Praxi Christiani hominis. De Sanctorum Inuocatione. Meditationes. Quæ omnia ijsdem annis prodierunt.

NICOLAVS Grudius, Louaniensis I. C. à Hieronymo Vida Episcopo commendatus est. Eius Grudij extant piorum Poëmatum libri duo, videlicet ad Orationem Dominicam meditationes Heroica periphrasi fusè tractatæ. Eiusdem Orationes paraphrasis, versibus Iambicis. Ad septem Psalmos pœnitentiales prosodiæ hæroicæ totidem, Exhomologesis Iambicè vna. Hymnus vnus heroicus D. Virgini Matri dictus an. 1533. in Monte Serrato, qui est in Gothalania, siue Catalonia Hispaniæ, Epigrammata quædam varij generis, quæ pietetem spirant. Epistola Heroica ad Marcum Hieronymum Vidam Albæ Episcopum. Duæ item aliæ Epistolæ eiusdem Grudij ad ipsum Vidam, Antuerpiæ apud Gul. Syluium, an. 1566. Scripsit quoque Carmen Sepulchrale in funus Margaritæ Austriæ. Obijt Venetijs an. 1571.

NICOLAVS de Harcilech, Freiburgensis, Germanus, Ord. Præd. scripsit, Commentarium ad Epistolam Iudæ Apostoli. Et Tractatum de Abusionibus Claustri. Viuebat anno 1355.

NICOLAVS Harpesfeldus, Anglus, Sacerdos, vinctus in Anglia scripsit pro fide Catholica sex libros Dialogorum, quæ latinè edidit popularis eius Alanus Copus.

NICOLAVS Herbonius, quem alij *Herbora* vocant, Gallus, Ord. Minorum, & eiusdem in Gallia Commissarius Generalis librum mole exiguum, eruditione grandem emisit, quem prænotauit *Paradoxa, seu Theologicæ Assertiones, Diuinis eloquijs aduersus neotericos hæreticos roborata*. Parisijs apud Hieronymum Gormontium an. 1534.

Porrò capita sunt hæc.

Scriptura sacra neque à quibuslibet tractanda, nec passim legenda.

Epi-

Episcoporum præcipuum munus esse, vt sacras discant, ac prædicent litteras.
Sacræ litterę à nullo melius, ac rectius intelliguntur, quàm ab eo, qui in Ecclesia communem sensum probatissimorum Doctorum sequuntur.
Carnis nomine, & littera Scripturæ sæpiusculè, & vitia quæque significantur.
Libertas Euangelij non carnem, sed spiritum spectet necesse est.
Constitutiones Ecclesiæ nullæ libertatem Euangelij euertunt, neque in hoc ipsum, neq; in Paulum peccant.
Quisquis à rerum omnium opifice Deo exilierit, idem exilijsse ab Ecclesia conuincitur; atque è contrario, qui ab Ecclesia, itidem & à Deo corruisse, necesse est.
Doctrina Christi Domini, Apostolorum item, & Ecclesiæ quoque Placita, satis nobis ad bene, beateq; viuendum iter commonstrant.
Iudicium, quod Sacrorum voluminum lectio exigit, non carnis sed spiritus est donum.
Non ex æquo mulieribus, atque viris De Euangelio disserendum, etiam si ab Euangelio mulieres porrò non sint arcendæ.
Arcendi sunt à sacris litteris viri iuxta, ac fœminæ, si ijs in Ecclesiæ destructionem abutantur.
Non est eadem ratio sacros, atque profanos Auctores versare.
Expedit Reipublicæ Euangelium Christi syncerius, atque castius tum in Scholis, tum è suggesto doceri.
Græcæ perinde, atq; Hebraicæ litteræ etsi iter ad Sacras litteras discendas expediunt, difficilè tamen fuerit ipsos fontes vetustos effodere, ac reperire.
Scripsit item Latinè Quadragesimale, quod Germanicè concionatus fuerat Coloniæ Agrippinæ, idque apud Michaelem Hillemium fuit excusum, ann. 1533. Antuerpiæ.
In Psalmum 78. De tribus item Votis, ac De obedientia Religiosorum.

Opus inscriptum *Monas Sacrosanctæ Euangelicæ Doctrinæ*. Quo absterſæ sunt Franciſci Lamberti Apostatæ aspergines, quibus immaculatam Christi Domini sponsam impudentissimè fœdare conatus est. Methodum concionandi. Epistolam ad Minoritas. Monotessaron Passionis Domini nostri Iesu Christi. Apologiam optimam. Emendationem Veteris vitæ. Locos communes aduersus hæreses. De Notis veræ, atque adulterinæ Ecclesiæ.

NICOLAVS Horius Rhemensis, Gallus, Opera duo conscripsit, Quorum alterum soluta Oratione quindecim libros complectitur. 1. De Beatiss. Virginis Assumptione. 2. De Christi Domini Ascensione. 3. De Beatiss. Virgine. 4. De Natiuitate Christi. 5. De Cruce Christi. 6. Congratulatorium ad Christum. 7. Petitionum. 8. Diuæ Barbaræ vitam. 9. Contemplationem Passionis Christi Domini. 10. Exhortationum. 11. Inuectiuarum. 12. Historiam cuiusdam Mariæ. 13. Lamentationum. 14. Epistolarum. 15. Obiurgatorem. Alterum vero Opus ligato sermone, hoc est metricum Poemata continet in septem partita libros. 1. Orationum. 2. Passionis D. Iesu Christi. 3. Allocutionum. 4. Epigrammatum. Quæ omnia carmine sunt conscripta Elegiaco. 5. Trium Dominarum carmine Heroico. 6. Odarum. 7. Canticorum carmine Sapphico.

NICOLAVS Iannettus Brixius, è Congregatione S. Saluatoris, edidit explicationem eorum, quæ spectant ad pœnitentes, atque ad Confessarios. Thesaurum trium Virtutum Theologicarum. In quinque Voces Porphirij. In decem Prædicamenta Arist. & in huius librum de Interpretatione.

NICOLAVS Kenton, Anglus, & Carmelita, scripsit Orationes 12. ad Fratres. Librum ad Episcopum Oxonienſem. In Orationem Dominicam. Sermones 48. in Euangelia. In Canticum Canticorum. Historiam Eliſæi Prophetæ. Vitam S. Cyrilli Græci. Librum De Pœnitentibus ſuſcipiendis. Mortuum esse Londini tertio nonas Augusti, ann. 1468. scribit Eisingrenius: at alij obijsse scribunt ann. 1486. error forsan in numerum illapso.

NICOLAVS Lockmã, Germanus, Ord. Minorum, scripsit in libros quattuor Sententiarum. Librum Quæstionum variarum. Sermones De Tempore. Alios De Sanctis. Viuebat ann. 1440.

NICOLAVS Lagius, è Lugano, Parochus Templi S. Michaelis ad Gallum Mediolani scripsit Italicè Miracula Sanctissimi Sacraméti, Opere eximio, & sat vbere. Venetijs apud Franciscum Franciscium ann. 1598.

NICOLAVS Laurentius, Montis Politiani, Physicus, Poemation pium, & elegans lingua Etrusca emisit, prænotatum, *Peccator contritus*. Venetijs apud Philippum Iuntã an. 1491.

NICOLAI Leonici, Thomæi, sequentes Dialogi prodierunt Lugduni à Seb. Gryph. ann. 1532.

Digitized by Google

Trophonius, siue de diuinatione.
Bembus, siue de Animorum immortalitate.
Aluerotus, siue de trib⁹ Animorū vehiculis.
Peripateticus, siue de Nominum inuētione.
Sannutus, siue de compescendo luctu.
Seuerinus, siue de Relatiuorum natura.
Sadoletus, siue de precibus.
Phæbus, siue de Aetatum moribus.
Bononinus, siue de Alica.
Sannutus, siue de Ludo talario.

NICOLAVS Lyranus, è Lyra, vico Normanniæ, ante ducentos annos ad Christum Dominum è Iudaismo cōuersus, Postillas in vniuersa Biblia scripsit, Vir perdoctus, quorum autographū ex conuentu, siue Cœnobio Vernolensi prouinciæ Normanniæ, in quo D. Francisci Ordinem professus est, Franciscus Feuardentius, Ioannes Dadræus, & Iacobus de Cuilly diligenter contulere cum reliquis, & omnia ordine & accuratè disposita euulgarunt ann. 1590. Lugduni, vt planius in Verbo, Glossa, reperies. Iam verò scripsit.

De Corpore Christi lib. 1.
Sermones de Sanctis lib. 1.
Sermones de Tempore lib. 1.
Contra Iudæos lib. 1.
In quattuor lib. Sent. egregiè autē in tertiū.
Item de Quæstionibus veteris & noui Testamenti.
Plura Quodlibeta.
Tractatum de visione Diuinæ essentiæ.
Præceptorum Decalogi Expositionem.
Tractatum de idoneo ministrante & suscipiente sanctissimum Sacramentum Altaris, excusum in Germania, cum D. Thomæ Aquinatis libello de eodem.

Quæstiones aliquot improbantes Iudaicam perfidiam. Libellum contra quendam Iudæum impugnantem Christum, & eius Doctrinam ex verbis Euangelij secundum Matthæum, Eius autem Postillæ, Commentarij, & Moralitates in Prophetas m. s. extabant in folio, & in quarto in Bibliotheca Imperatoris Viennæ Austriæ. Claruit Ioann. 22. Pontifice Max. ann. 1320. Obijt in magno Parisiensi Minorum Collegio, ann. 1349. die 14. Octobris.

NICOLAVS Maillytus ann. 1541. Parisijs apud Galeotum à Prato, scripsit atque emisit librum Gallicè, prænotatum Diuina cognitio è Diuinis litteris deprompta. Diuinaque Cantica suspirantis animæ, cum Expositione Dominicæ Orationis.

NICOLAVS Malerbius (quem alij Manerbium) Venetus, Ordinis Camaldulensis, Abbas S. Michaelis de Lemo, deinceps autem S. Matthiæ de Murano, vt vocant, (& Muranū Insula, siue oppidum insigne est Venetijs (vt alibi diximus) proximum scripsit De secundo Aduentu Domini; Vitas autem Sanctorum tum è Latino in Italicam linguam conuersas, tum abs se conscriptas collegit, quæ prodiere Venetijs ann. 1525. cum tamen ille vixisset ann. 1574. vt inquit Franciscus Sansouinus. Addit autem Arnoldus Vion ab eodem Malerbio scriptum fuisse Tractatum egregium ad Dominicam Orationem, sed nescire se, num in lucem prodierit.

NICOLAVS Marianus, Mantuanus, Ordin. Præd. scripsit Tractatum De Quarta, Viuebat ann. 1312. Albert. Ven. & Ant. de Conceptione, dictus Senensis.

NICOLAVS Maurocenus, Venetus, Eremita S. Petri Montis Anconæ, emisit librū De Vita Spirituali; & alterum De commēdatione Cellæ, ac vitæ solitariæ. Viuebat ann. 1538.

NICOLAVS è S. Martino, quod Oppidum in Ditione Mantuana, diœcesi vero Cremonensi est situm, Ordin. Præd. scripsit Sermones complures. Viuebat & ipse ann. 1312. quemadmodum ijdem testantur, quos de Nicolao Mariano attigi.

NICOLAVS Meldensis, Vide in verbo, Durandellus.

NICOLAVS Methonensis Episcopus, scripsit breuissimum Tractatum ad eos, qui hæsitant in fide Sanctissimi Sacramenti Eucharistiæ. Extat in Bibliotheca Patrum, Margarini Bignæi. At cum eiusdem in Vaticana Bibliotheca extet Tractatus De Processione Spiritussancti à solo Patre, legendus est circumspectè, nimirum vt ab errore veritas secernatur: cum schismatici, qualis ille fuit, haud syncerè soleant scribere.

NICOLAVS Michaelis, Bonaiuti filius, Florentinus, librum Latinè, ac metricè scriptum, & in decem libros distributum reliquit. Quo de cœlesti beatorū gloria, & de æterna felicitate agit. Opus autem hoc inscripsit *Cœlestis Hierusalem*: Quod incipit. *O Pater omnipotens, qui Sydera vertis.* extat in Bibl. S. Crucis Florentiæ. Alterum quoque composuit librum prænotatum *Figura Sancti Sepulchri*, cuius initium. *Si mea corda forent regum seruore.* Michael Pocciantius Ordinis Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

NICOLAVS monachus S. Crucis in Austria, Ordinis Cistercienſis, Opus haud exiguū scripsit De laudibus Beatissimæ Virginis tribus libris distinctum. Sermones itē De Tempore, ac De Sanctis. Viuebat, dum haberetur Constantiense Concilium. ann. 1420.

NICOLAI Mongeorgij. I. V. D. Codex de Mosaico & vetere iure enucleando. Bononiæ ann. 1574.

NICO-

Digitized by Google

NICOLAVS de Montmorencij, siue Memorantius inter Proceres nobilis & Baro de Hauesberke, Venedegij, Stegriæ, & Dameliæ Dominus, in Belgis: (licet publico munere Questuræ præfectus distentus) collegit Opus, quod incipit: *Flos Campi*, ad peccatores conuertendos, & ad Meditationes quotidianas & alia in singulos hebdomadæ dies distributas. Louanij apud Io. Riuium ann. 1604. & Antuerpiæ 1605.

NICOLAVS è Monte, Gallus, & Academiæ Parisiensis librorum Corrector, Regulam tertij Ordinis S. Francisci scripsit, quæ edita est Parisijs apud Nicolaum Chesneau.

NICOLAVS Mutius, Venetus, Ordin. Minorum, edidit Opus per materias, siue locos dispositum in Opera S. Gregorij Magni. Viuebat ann. 1238.

NICOLAVS Muzanus, Archiepiscopus Cypri, Catenæ partem primam confecit in Isaiam ex Chrysostomo, Cyrillo, Basilio, Eusebio, & alijs. extat m. s. in Bibl. Bauarica.

NICOLAVS Mylonius, Germanus, Theologus, & Sacerdos, qui cum Alumnus in Collegio Germanico Pontificis fuisset, adductus est cum alijs ab Antonio Posseuino Auctore huius Apparatus, in Suetiam, & Gothiam ad excolendas illas Regiones, optimam quidem operam, plures annos, Gedani, vbi adhuc hodieque Vicarium in spiritualibus agit Vladislauiensis Episcopi, fertur in Catalogis, qui circumferuntur, Auctor eius libri, qui inscriptus est, *Responsiones ad Viri cuiusdam Septentrionalis Interrogationes. Qui de salutis aeternæ comparandæ ratione, ac de vera Ecclesia cupiebat instrui.* Qui liber editus est Ingolstadij anno 1582. Veruntamen is ipse liber non tamquam eo Nicolao Mylonio Auctore, sed eius Opera fuisse emissus in lucem dictus est, quoniam negocium illud, de quo, Gregorij Decimitertij Pontificis Maximi nomine cum Ioanne Tertio, Suetiæ Rege Antonius Posseuinus agebat, nondum expediebat, vt tunc ab omnibus sciretur; expediebat autem vt aduersus hæreticos, qui oblatrabant, illud scriptum prodiret. Quod postea sui Auctoris nomine, hoc est mei, prodijt tam separatim, quàm Selectæ nostræ Bibliothecæ insertum. Vbi nimirum Serenis. ille Rex eiuratis hæresibus, Catholicam Religionem est amplexus, relinquens Filium Poloniæ Regem, qui & ipse non solum catholicus, sed etiam catholicæ est Ecclesiæ columen.

NICOLAVS Myrensis Episcopus, vir Sanctissimus is est, qui Nicænæ Synodo interfuit, variaque miracula patrãs in tabulas Ecclesiæ dudum relatus, habetur meritò in summa veneratione. Cuius vita, & administratio extat m. s. Græcè in Vaticana Bibliotheca, præter illa, quæ leguntur apud Surium, & alios posteriores Scriptores Sãctorum. De quibus in Verbo, Sancti.

NICOLAVS de Nyse, Gallus, Minorita Theologus verè perspicuus, & insignis, cum Prouincialem egisset Prouinciæ Ord. sui in Gallia, nimirum vbi antea fuit cœnobij Rothomagensis Custos, quem vocant Guardianum, pleraq; scripsit, quæ qui attentius versauerit, spero, Lectorem non pœnitebit. Ea verò sunt. Commẽtarij in quattuor libros Sententiarum, qui prænotati sunt, *Resolutio Theologorum*, quique Rothomagi primò deinceps & Venetijs apud hæredes Melchioris Sessæ ann. 1568. & apud Dominicum Farrum, an. 1574. fuerunt excusi. Alterum item Opus egregium, inscriptum, *Summa, siue Gemma Prædicantium*, in quo plures eiusdem extant sermones. Id verò prodijt Basileæ ann. 1508. deniq; Brixiæ apud Thomam Bozzolam ann. 1585. Speculum quodque Moralium De quattuor Nouissimis. Aestiuales præterea vt nominant, & Hyemales Sermones. Sanè verò eiusdem Sermones de Aduentu duplices, ac De Quadragesima Rothomagi emissi sunt in lucẽ apud Martinum Morinum, ann. 1508. Sermones autem De Tempore à Dom. secunda post Pascha vsque ad Aduentum, Parisijs apud Franciscum Regnault.

NICOLAVS Oddus, Patauinus, Monachus, Ord. Oliuetani, qui nostra vixit ætate, cũ ab Arnoldo Vione feratur aliqua scripsisse, quæ nondum fuerint euulgata, quorum tamẽ inscriptiones haud attulit, edidit tantum, quòd sciam, Aetnæ Typographiam Antonij Philothei de Homodeis, Siculi. Venetijs apud Andream Muschium ann. 1590. Carolum quoque Billeum Siculum Franciscani Ordinis De Natura secundarum intentionum, ad Sixt. V. Pont. Max. qui ibidem, hoc est Venetijs prodijt ann. 1589.

NICOLAVS Ockam, Franciscanus, scripsit Commentarios in libros quattuor Senten. Petri Lombardi. Quodlibeta Sophistica vnico libro. Opus de Verbo, Astrologi iudiciũ. De latitudine oppositorum. Viuebat ann. 1320.

NICOLAVS Olaus, Archiepiscopus Strigonienſis explicauit Catholicæ Religionis præcipua quædam capita De Sacramento, Fide, & Operibus. Viennæ Austriæ ann. 1565.

NICOLAVS Orbellus, siue *de Orbellis*, Gallus, Andegauensis, Ordin. Minorum, Prouinciæ Turonensis, scripsit in Quattuor libros Magist. Sententiarum, qui Parisijs excusus apud Ioannem paruum. Librum item De casibus conscientiæ. præter illa, quæ edidit Com-

Digitized by Google

mentaria in libros Aristotelis, Physicorum, de Cælo, & Mundo. de Generatione, & corruptione. Meteororum. Ethicorum. Metaphysices. Porrò eius liber de scientia mathematica, & commentarij in Aristotelis Ethica, cum alijs eius Operibus euulgati sunt Basileæ ann. 1503. Quin & antea scripserat libros septem in Summulas Petri Hispani.

Cæterum placet hic testimonium inserere Bosij, vbi agit libr. 6. de signis Ecclesiæ sic scribentis, *De his nostris, De Orbellio, Nicolao Nycano, & Stephano Brullifero, si linguarum, historiarumque cognitio fuisset, illos ego non in Terra natos, sed cælo lapsos dicerem.* Viuebat Calliſto III. Pont. Max. ann. 1455.

NICOLAVS Orem, siue *Oresmius*, scripsit Tractatum de communicatione Idiomatum. de dici de omni in diuinis. Aduersus item Astrologiam iudiciariam, cuius libri meminit Ioannes Picus, quemadmodum fecit alterius ab eodem conscripti, de positionibus propositionum. Hic autem sunt Lexomensis Episcopus, cuius Tractatus de Mutatione monetarum adtextus est. Tom. 9. Bibl. PP. edit. 2.

NICOLAVS Osmontius, Poeta Gallus, Regales aliquas Conciones in honorem Beatissimæ Virginis edidit.

NICOLAVS Paccius, Episcopus Kiouiensis in Lituania, Confessionem Orthodoxæ fidei scripsit de vna, eademq; dei Patris Filij, & Spiritus Sancti diuinitate, ac tribus personis, tam è diuina scriptura, quàm è priscis Patribus. Ea prodijt Regiomonti in Prussia ann. 1566.

NICOLAVS Papa, siue Pontifex huius nominis primus, Romæ natus, ex Theodoro Patre, ac cognomento Magnus, sanctitate, atque animi fortitudine præstans; scripsit decretales Epistolas, quas Gratianus collegit. Extat insignis eius Epistola ad Michaelem Imp. Constantinopolitanum. In qua, præter alia, ipsum Imperatorem amandat ad Epistolam Adriani huius nominis primi Pont. Max. *Si tamen* (inquit) *non falsata more Græcorum, sed sicut à Sede Apostolica missa est, penes Ecclesiam Constantinopolitanam adhuc cõseruatur.* Nimirum Græci, sicut liquet in Synodo septima, ea, quæ ipse Pontifex in Epistola ad Photium ex Epistola Adriani ad Tharasium affert, detraxerunt, quoniam contra honorem, ac dignitatem Tharasij faciebat. Sic item Græci corruperunt, Tertiam, Quartam, Quintam, Sextam, & Septimam Synodos. Porrò & in eadem ad Michaelem Epistola Pontifex meminit Iustiniani Imp. qui à Ioanne VII. Pont. Max. Canonum Sextæ Synodi confirmationẽ postulauit. Iam verò Volumen eius Epistolarum ad diuersos excusum olim fuit Lipsiæ in Germania, Romæ vero ann. 1542. apud Franciscum Priscianensem. Et Sigebertus ipse in Catalogo Scriptorum inquit. *Nicolaus Papa Epistolas Apostolicæ auctoritatis ad diuersos à se scriptas in vnum volumen redegit.* Obijt ann. 867. Indictione prima, Idibus Nouembris, sepultus ad Sancti Petri, Repub. Christiana optimè gesta. Quem præter alios Platina fuisse scribit tantæ venerationis, & maiestatis, tantæ eloquentiæ, ac doctrinæ, vt ab omnibus tanquam numen coleretur. Quin & subdit verba hæc *Nicolaus in omni genere virtutis vnici viri exemplar septimo Pontificatus sui anno, mense nono, die decimo tertio moritur, & ante fores Basilicæ Beati Petri ex testamento sepelitur, cum antea ad Pontificatum intus promotus fuisset.*

NICOLAVS Papa huius nominis secundus, Allobrox, Gerardus Burgundio antea dictus, abrogato Benedicto haud legitimè creato, Pontifex Maximus Senis renunciatus ann. 1059. ex Episcopo Florentino. duo Concilia habuit, alterum Sutrij, alterum in quo Benedictus abdicatus Pontificio munere, atque habitu, Velitras est in exilium missus. Alterum Romæ in Laterano. Quo in Concilio duo præter alia confecta sunt. Primò Decretum hoc. *Si quis pecunia, vel gratia humana, aut populari, militari ve tumultu, sine concordia, & Canonica electione Cardinalium fuerit in throno Petri collocatus, is non Apostolicus, sed Apostaticus, ideſt à ratione deficiens meritò vocetur: liceatq; Cardinalibus, Clericis, & Laicis Deum colentibus illum, vt prædonem anathematizare, & quouis humano auxilio à Sede Apostolica propellere: atq; quouis in loco; si in vrbe non licet, Catholicos huius rei causſa congregare.* Secundò reuocatus est ab errore suo Berengarius Diaconus Andegauensis, qui publicè cõfessus est verum Christi Corpus, integrumque sanguinem in Eucharistia esse. Quæ certè tota laus fuit (vt Lanfrancus scribit ea tempestate doctissimus) Nicolai Pont. Max. de quo loquimur. Obijt Florentiæ pridiæ Kal. Iulij, ann. 1061. ibique sepultus.

NICOLAVS Papa huius nominis Tertius, Romanus, Vrsinæ familiæ nobilissimæ, vocatus antea Ioannes Caietanus, Viterbij Summus Pontifex creatus 7. Kal. Ianuarij, ingentis animi Vir, atque consilij, adeo verò moribus, & vita integer, vt vulgo *compositus* diceretur. *Amator* (vt inquit Platina) *& cultor doctorum Virorum, & eorum maximè, qui doctrinam cum prudentia & religione coniunctam haberent.* plura reliquit spectantia ad Cleri, populique Christiani disciplinam, quemadmodum in eius Epistolis Decretalibus constat.

Obijt

Obijt Suriani 11. Kal. Septembris ann. 1280. Romæ sepultus ad S. Petri in Sacello tituli B. Nicolai à se condito in ea Basilica, tumulo marmoreo, & vermiculato opere exornato.

NICOLAVS Papa huius nominis Quartus, Hieronymus antea vocatus, Picens, Patria nimirum Asculanus, Ord. Minorum, primò Generalis, deinceps S.R.E. Cardinalis tit. S. Sabinæ, Pontifex Maximus creatus, solicitudine, ac Regum pacificatione, ne Terra Sãcta ad Sarracenos rediret, creatione item insignium Cardinalium, celebris obijt Romæ pridie nonas Aprilis ann. 1292. sepultus ad S. Mariæ Maioris: sed antequam Pont. Max. crearetur, scripserat in quattuor libros Mag. Sententiarum, & Sermones quosdam. Quin etiã fertur in plures Bibliorum libros edidisse Commentarios vtiles.

NICOLAVS Papa huius nominis Quintus, antea vocatus, Thomas Lucanus, Sarzanus è Sarzana, siue Sergiona oppido Lunensis Agri, Bartholomæi F. ex Cardin. tit. S. Susannæ, Pontifex Max. anno 1447. pridie nonas Martias, renunciatus, licet inuitus, Pontificatũ gesit virtute, doctrina, & liberalitate illustrem. Sed & Pontificiam Bibliothecam mirifice auxit, sacris præcipue libris, qui hodieque m. s. extant auro, & argento redimiti. Vir sanè doctissimus, & iustitiæ amator, cuius Epitaphium in S. Petri Basilica cum duodecim versibus laudes complectatur, liceat hic in Dei gloriam inserere, vt obstruantur ora malignantium, sic verò habet:

Hic sita sunt Quinti Nicolai Antistitis ossa,
Aurea qui dederat secula Roma tibi.
Consilio illustris, virtute illustrior omni,
Excoluit doctos doctior ipse Viros.
Abstulit errorem, quo Schisma infecerat Vrbem:
Restituit mores, mœnia, templa, domos.
Tum Bernardino statuit sua Sacra Senensi,
Sancta tubilæi tempora dum celebrat.
Cinxit honore caput Friderici, & Coniugis aureo:
Res Italas icto fœdere composuit.
Attica Romana complura Volumina lingua,
Prodidit, en tumulo fundite thura sacro.

Extant illius pleraque in litteris Decretalibus. Et in Bibliotheca Imper. Viennæ Epistola ipsius ad Constantinopolitanum vltimum Regem è Latino in Græcum sermonem versa à Theodoro Gaza. Obijt Pontificatus sui anno octauo, Kalendis Aprilis, ann. 1455. sepultus ad S. Petrum.

NICOLAVS Patriarcha Constantinopolitanus ann. Dom. nongentesimo duodecimo ad Summum Pontificem Romanum Epistolam sat longam scripsit, cõquerens de Tetragamia Imp. Orientis concessa. Quin & alteram ad To. Papam pro ineunda perfecta concordia cum Romano Pontifice. Alias item ad Simeonem Bulgariæ Principem. Alias ad Armeniæ Principem: ad Principem Sarracenorum. Ad Episcopos extrà communionem existentes. Ad Ducem Longobardiæ. Ad Principem Amalphitanum. Eæ in Appendice ad vndecimum Tomum Annal. Baronij Card. extant acceptæ, & è Græco in Latinum versæ ab Aloysio Lolino Episcopo Bellunensi.

NICOLAVS Perrenottus à Granuella, Caroli V. Imp. locum (vt vocant) tenens, Orationem habuit in Vormatiensi colloquio, quæ Basileæ edita. sed legenda, cui non sint ab hæreticis vel præfixa præfatio, vel admixtæ maculæ.

NICOLAVS Piccolhomineus, Quæstiones edidit in vtroque Iure. Senis ann. 1515.

NICOLAVS Pimenta, Hispanus, Theologus Societatis Iesu, Visitator autem pro ipsa, in Tractu Indico Orientali, scripsit ad Claudium Aquauiuam Præpositum eiusdem Societatis Generalem, litteras De Statu Christianitatis in Orientali India Kalen. Decemb. ann. 1600. Quæ Venetijs, & alibi excusæ Italicè, demum in Latinum versæ prodierunt Moguntiæ apud Albinum ann. 1600.

NICOLAVS de Plote edidit Tractatum Sacerdotalem, qui cum Confessionali Diui Thomæ Aquinatis prodijt Lugduni apud Gulielmum Rouillium, ann. 1565.

NICOLAVS Plouius, Posnanienſis, quæ Ciuitas est in Polonia maiore, scripsit quæ in Tractatibus Iuris, Venetijs excusis habentur.

De Excommunicationibus. Tom. 14. fol. 365.
De Horis Canonicis. Tom. 15. pagin. 2. fol. 564.
De Interdicto Ecclesiastico. Tom. 14. fol. 333.
De Irregularitate. Tom. 14. fol. 400.
De Sacramentis, & eorum administratione. Tom. 14. fol. 77.

De

De Sacrificio Missæ. Tom. 14. fol. 91. Sed & hæc Argentorati fuerant impressa ann. 1493. Viuebat ann. 1434.

NICOLAVS è Prato Etruscus, Ord. Prædicatorum, S.R.E. Cardinalis, scripsit De Paradiso. Viuebat ann. 1303.

NICOLAVS Pontius, (Anglus, ni fallor) Theologus Scholasticus, scripsit contra Viclefistas. Determinationes item Scholasticas. Viuebat ann. 1410.

NICOLAVS Radelif, Anglus, apud Templum D. Albani Archidiaconus, scripsit De sanctissima Eucharistia per modum Dialogi: qui vehementer pupugit Viclefum hæreticum. Isque liber prænotatus est, *Viaticum salutare*. Quæstiones item. Viuebat ann. 1380.

NICOLAVS Remigius, à consilijs Sereniss. Lotaringiæ Ducis, & in eius ditione publicus cognitor, Dæmonolatreiæ, libros tres edidit Coloniæ Agrippinæ ann. 1596. apud Henricum à Falckenburg. Is autem Remigius Opus hoc confecit ex iudicijs capitalibus nongentorum plus minus hominum, qui sortilegij crimẽ intra annos quindecim in Lotaringia capite luerunt. Stylus, & dictio elegans, iudicium acre, Vsus rerum, & pietas cõmendant hunc laborem, cum & Dæmonum astus inde cernatur, qui opinionem erga se aliquam Diuinitatis ingenerare conantur: damna verò innumera ijs, qui se Dæmonibus mancipiant. Agit autẽ primò, quibus illecebris homines primò trahantur à Dæmonibus, mox quibus hi dolis captos adhibeant ad omnia nefanda, atq; crudelia, exempla verò, & nomina eorum, quos improbi illi spiritus fascinarunt, ac tempus enarrat. Id vero in eo
Lib. 2. cap. 1. Opere considerandum esse existimo, non cogitasse Auctorem aliquam Apollonio Thyanæo auctoritatem conciliare voluisse, dum, quod de ipso Philostratus narrat, scribit. *Is* (inquit Philostratus de Apollonio) *cum Corintho Cenchreas profisiceretur obuiam habuit quandam imaginem puellæ peregrinæ lepidæ, ac, vt videbatur, prædutiæ; quæ diceret se illius amore correptam, inuitaretq; familiariter, vt vellet in suam domum diuertere. Ille igitur vicißim eius amore captus sæpe concubuit, ac iam de ineundo matrimonio cogitabat; habebat enim ipsa domum regio ornatu apparatam. Sed Apollonius cum in ea domo singula considerasset, exclamauit lamiam esse, quæ propediem esset adolescentem ad extremum vel deuoratura, vel insigni aliquo damno, atque iniuria, affectura.* Hæc Philostratus. At certum est, Apollonium Thyanæum fuisse magum, qui si quid dixerit de Dæmonibus, id ipsos Dæmones permisisse, vt ei existimationem adderent, qua aduersus Christum Dominum populos deciperet. Id quod in Apparatu ad historias nostro planius disseruimus, vbi de Philostrati pernicioſa historia, siue potius mendacijs locuti monstrauimus, quæ Eusebius Cæsariensis contra Hieroclem de Apollonio scripsit. Cæterum cum Nicolaus Remigius in ijs, quos diximus libris, ethnicorum historiographorum, Bodini item,
Lib. 1. cap. 23. qui librum iam ab Ecclesia prohibitum emiserat de Dæmonomania, Hermiam item discipulum Pauli, ex libro, qui dicitur Ecclesia, visione tertia, & alios citet, nõ dubito, quin doctus ille vir voluerit istis tantam dumtaxat fidem haberi, quanta vel apocryphis, vel eorum scriptis habenda sit, qui licet non sint grauissimi testes, aliquatenus tamen, vel è publico rumore, videntur astruere veritatem: nam & ipse legerat Eusebium contra Hieroclem, & pleraque omnia affert, quæ Dæmones gentilibus illudentes ijsdem artibus eos dementabant, quibus hodieque fæmineum præcipuè sexum, & rusticos, siue alios simpliciores decipiunt. Vide verò, quæ præter alios scripsit Hieronymus Mengus libro, quem
Lib. 1. cap. 15. versus quasi finem. inscripsit *flagellum Dæmonum*, de quo suo loco: ac præsertim Delrium nostrum in editione Moguntina Disquisitionum suarum Magicarum.

NICOLAVS Rictonis ab Eisingrenio scribitur fuisse Gallus, & Patria Tolosanus, ac Ordinis Carmelitani Theologus, reliquisse autem librũ De vnitate Ecclesiæ, ac schismate vitando, Quin & sermones quosdam. Vixisse item ann. 1356. At dubitarem, quin esset Nicolaus Ritzonis, nisi hic Gallus, ille secundus fuisse Siculus diserte diceretur. Vide infra in verbo, Nicolaus Ritzonis. Cæterum puto hunc sine dubio fuisse Anglum, neq; Rictonis cognomento, sed *Riston*. Viuebat ann. 1410.

NICOLAVS Richardus Pictauiẽsis, Gallus, scripsit de Indulgentijs, & De Purgatorio. Vixit ann. 1482. Eisingren.

NICOLAVS Riston, Vide in verbo, Nicolaus Ritzonis.

NICOLAVS Ritzonis Siculus, & Carmelita, Cœnobij Catanensis, (& Catana Ciuitas est in Sicilia) deinde Prouincialis eius Insulæ, Theologus Gymnasij Bononiensis, scripsit Sermones De Tempore. De Sanctis. Duo Quadragesimalia.

NICOLAVS Rocham, Ord. D. Francisci, scripsit De Concilijs Generalibus Sermones. Franc. Gonz. Mantuæ Episc.

NICOLAVS Rotarius, Burgundus, Ord. Carmelitarum, & Bisuntini Cœnobij frater,

labo-

laborauit in recognoſcendis Operibus Thomæ Valdenſis. ſoluto, & ligato Sermone præſtans, cuius nitidum Epigramma eiuſdem Thomæ Operibus præfixum eſt.

NICOLAVS Saguntinus Latinè, ac Græcè callens, ſed & vir acri ingenio, ac facundia vberc, fuit in Synodo Oecumenica Florẽtina ſub Eugenio Quarto Pont. Max. Interpres, cum De alijs, tum De Proceſſione Spiritus Sancti, vt inquit, Aeneas Syluius in deſcriptione Europæ c. 54. ſcripſit etiam ad Pium Pontif. Max. De Scythis, vt idem Aeneas meminit in deſcriptione Aſiæ, cap. 29. Latinum itẽ reddidit Plutarchi librum De ciuilibus præceptis, & Onoſandrum Platonicum De Optimo Imperatore, qui Baſileæ prodijt ann. 1541.

NICOLAVS Salicetus, Germanus Doctor, & Monaſterij D. Bogardi Abbas, ſcripſit Antidotarium animæ excuſum Venetijs ann. 1517. & Pariſijs ann. 1552. Vixit ann. 1488.

NICOLAVS Sanderus, Anglus, Sacerdos, Theologus, qui vt ſcriptis, ſic integritate vitæ, laboribuſque vſque ad mortem fidem Catholicam propugnauit, ac denique à Sancta Apoſtolica Sede miſſus in Hyberniam Apoſtolicus Nuntius, ibidem noſtra ætate obijt, ſcripſit egregium Opus Anglicè, quod prænotauit *Cœnam Domini*. Alterum item Anglicè, De Imaginibus. Alium De vſura. De typica, & honoraria ſacrarum Imaginum adoratione, libros duos. Louanij ann. 1569.

Sacrificij Miſſæ, ac eius partium explicationem, Louanij apud Faulerum, ann. 1569.

Tractatum vtilem, quòd Dominus in ſexto capite Ioannis de Sacramento Euchariſtiæ propriè ſit locutus. Antuerpiæ apud hæredes Stelſij, ann. 1570.

De Iuſtificatione lib. 6. contra Colloquium Altemburgenſe. Auguſtæ Treuirorũ an. 1585.

De libero Hominis arbitrio, Coloniæ apud Henricum Falckenburgium.

De origine ac progreſſu Schiſmatis Anglicani libros tres. Quibus hiſtoria continetur maximè Eccleſiaſtica annorum circiter ſexaginta, lectu digniſſima; nimirum ab ann. 21. Regni Henrici Octaui, &c. vſque ad 28. Eliſabethæ. Qui deinceps ab Edouardo Riſthono aucti, cum primò in Germania prodijſſent, deinde Romæ caſtigatius apud Bartholomæum Bonfadinum, ann. 1586. ſed & denique in linguam Italicam verſi, & excuſi ſunt. Recuſi quoque Latinè Ingolſtadij ann. eod. 1586.

De viſibili Monarchia Eccleſiæ lib. 8. commendatiſſimi, quibus inſtituitur diſputatio de certa, & perpetua Eccleſiæ ſucceſſione, & gubernatione Monarchica. Deinde Ciuitatis Diaboli progreſſio proponitur, ſectæq; omnes confutantur. Denique de Antichriſto ipſo, deque vera Dei, & adulterina Diaboli Eccleſia copiosè agitur. Acceſſerunt de claue Dauid, ſeu Regno Chriſti libri ſex, quibus continetur huius Operis contra quoſdam oppugnatores defenſio. Vvirzeburgi, hoc eſt, Herbipoli, apud Viduam Henrici Aquẽſis, anno 1591. qui antea Louanij ann. 1571. & Antuerpiæ ann. 1580. prodierant.

Atqui eiuſdem Sanderi Reſponſio fidelis ſerui ſubdito infideli, vnà cum errorum, & calamitatum quarundam examine, quæ Anglicè Londini prodierat, inſerta eſt ſeptimo libro De viſibili Eccleſiæ Monarchia. Prodijt etiam ipſius Tractatus De modo, ac neceſſitate audiendi Sacri. Sed & ipſius liber alius, qui inſcriptus eſt *Sedes Apoſtolica*, ſeu *de militantis Eccleſiæ Romanæ poteſtate, Romanorumq; Pontif. primatu & auctoritate*. Apud Soc. Venetam, ann. 1603.

NICOLAVS à Schonberg, è Miſnia, Germanus, Ord. Præd. qui deinceps S. R. E. Card. fuit, Orationes quinque De admiranda Chriſti pugna cum Diabolo in deſerto, quas habuit coram Iulio Secundo Pont. Max. Quæ Lipſiæ ann. 1512. excuſæ fuerunt. Obijt Romæ, ſepultus in veſtibulo templi ſui Ordinis ſuper Mineruam.

NICOLAVS Scutellius, Tridentinus, Auguſtinianus, qui primus Iamblicum Philoſophum de myſterijs Aegyptiorum, & Pytagorica ſecta, in Latinum ſermonem conuertit; ſcripſit (inquit Ioſephus Pamphil.) multa, quæ extremo die ſuæ vitæ à varijs ſubrepta fuere. Audio tamen pleraque eius volumina extare in arce Tridentina. Impreſſos vidi Sermones egregios, De Paſſione Domini; & elegantiſſimam Orationem funebrem, in obitũ Card. Tridentini Deceſſit Tridenti die 28. Aprilis an. 1542. in æde Sancti Marci ſepultus.

NICOLAVS Scellerius, Gallus, Capituli Cathedralis Eccleſiæ Pariſienſis Scriba, Latinum Gulielmi Pariſienſis Epiſcopi Tractatum De Oratione, ac de modo orandi, Gallicè reddidit, atque Pariſijs edidit apud Antonium Veardum ann. 1511.

NICOLAVS Serarius Ramberuillanus Lotharingus, Theologus Societatis Ieſu, qui, dum hæc ſcribimus, viuit, vita longiore dignus, magnis ingenij, doctrinæ perſpicuæ, atq; linguarum dotibus præditus edidit libros.

De Sanctis duodecim Apoſtolis. De S. Paulo, & de proditore Iuda.

Prothyron Paulinum, in quo generatim ad S. Pauli Epiſtolas omnes, & ſpeciatim ad Romanam, Prolegomena ſunt.

Digitized by Google

De Dei omnipotentia Disputationem contra Caluinistas.
De Sacramento Extremæ Vnctionis contra nostri temporis hæreticos.
De Symbolo Athanasiano, contra eosdem.
De Catholicis Litanijs malè ab ijsdem hæreticis hoc nostro tempore correctis, mutilatis, immutatis, &c. De Salomonis pœnitentia. De Iosuanis Sacerdotibus.
De Sancto Kiliano Franciæ Orientalis Apostolo, lib.
Contra impium noui Pelagiani, & Chiliastæ Franciſci non verè *Puccij*, ſed *Felidini* librum de efficacia gratiæ Christi, lib. 2. De legibus Disputationem.
In Tobiam, Iudith, Esther, Machabæos, Commentarios, Moguntiæ apud Balthasarem Lippum, ann. 1599. siue 1600.

Quæ verò aut nondum prodierunt, aut si quæ prodierunt, ea futura sunt auctiora, fere sunt hæc.

1 Biblica Prolegomena in quibus, De
- 1 Bibliorum Sacrorum nominibus.
- 2 Existentia, & natura, an sit aliquod verbum Dei, cõtra Schuuencfeldium, & Atheos nõnullos, &c.
- 3 De eiusdem Verbi Diuinis qualitatibus. — 1 Certitudine. 2 Vtilitate. 3 Elegantia. 4 Perspicuitate.
- 4 De versionibus veteris, & noui Testamenti.
- 5 De varijs Interpretationib⁹, generibus, & modis.
- 6 De diuisionibus eorundem librorum varijs, videlicet
  - 1 In Vetus & Nouum Testamentum, & quod ista.
  - 2 In libros tot & tot.
  - 3 In Capita. } Vnde, quando &c.
  - 4 In Versus. }

2 In Pentateuchum Commentarius: & quidem Commentariolum quoque scripsit seperatim in secundum caput Geneseos, atque Disputationem De Paradiso.

3 In Iosue. } 4 In Iudices. } 5 In Ruth. } Commentariũ duobus libris distinctum, qui simul essent iungendi, si ederentur.

6 In 4. lib. Reg. } 7 In 2. lib. Esdrę. } Qui etiã simul essent iũgẽdi, si ederẽtur.

- 1 Prior de Iosue, ante Moysis mortem, ex ipsa Exodo, Leuit. Deuter.
- 2 Posterior de eodem post mortem Moysis super lib. Iosue, Cõmentarius incipit, *Propriè.*

8 Historiæ Sacræ post Machabæorum tempora continuationem vsq; ad Christi D. Natiuitatem. Addentur hæc commentario in Machabæos, vnà cum Indice mendorum Typographicorum, correctionibus, & accessionibus varijs, si recudi contingeret.

9 Commentarium in Act. Apostolorum.

10 In Epistolas omnes Canonicas. Quamquam hos duos ita iungere cogitat, vt sint de Apostolis libri quattuor.

Primus, De ijs ante Christi Domini Ascensionem: & iste iam quidem alias editus, sed varijs occasionibus duplo, vel triplo foret iam auctior.

Secundus, De ijsdem post Domini Ascensionem, & hic propriè incipit, *Commentarius in Actus Apostolorum.*

Tertius de singulis Apostolis speciatim, & hic etiam editus, sed similiter penè duplicatus, aut triplicatus prodiret.

Quartus, De ipsorum Epistolis, & sic inciperet, *In Canonicas omnes commentarius.*

11 Contra Schuuenkfeldium De Gloria Christi.

12 De SS. Trinitatis Doxologia libros tres. Quorum Primus varia De Doxologiæ huius ortu, & vsu partim contra hæreticos, partim ad Catholicorum pietatem continet. Secundus autem: Quomodo deo gloria omnibus in nobis danda sit. 1. Verbo. 2. Facto speciatim per varia genera. 1. Occupationum. 2. Actionum. 3. Casuum. 4. Statuum. Tertius verò idem, sed comparatè, quomodo maior Dei Gloria spectanda sit, & disputatur, generatim, quęnam videatur ad maiorem Dei Gloriam facere, Theoretica ne, an Practica, siue mixta quæpiam?

Sanè verò idem Nicolaus Serarius ante aliquot annos emiserat duos libellos aduersus Lutherum Germanicè: Quorum inscriptio est *Des Luthers nachtlicht*, siue *Noctiluca Lutheri.*

Quin & ab Henrico Aquensi Typographo prodijt eiusdem Serarij Philosophema De animo humano. Herbipoli, apud quem ibi. etiam Theses de Apostolis fuerunt euulgatæ.

At & Ingolstadij edita est Oratio. Vtrum candidè, synceriter, ex animique sententia

citra

citra vllum aut conuicium, aut maledictum loquendo, verum sit, Lutherum, quemadmodum de se ipso ipsæ scripsit, Diabolo Magistro, & Doctore vsum esse, habita ab ipso Serario Herbipoli, vbi Theologiam publicè profitebatur, edita vero primum Ingolstadii ann. 1603. ex Officina Ederiana apud Andream Angermarium. Quæ tamen anno 1604. recusa est apud Balthasarem Lippium, Moguntiæ, vnà cum quinque aliis. Quarum ipsa quidem prima est, quam diximus. Secunda verò agit. Vtrum rectè Philippus Melanchthon, ex Artium Magistro Pistor; Andreas Carolstadius ex Theologiæ Doctore Arator, rusticusque Corydon factus sit? vel potius generatim, vtrum Christiani, & maximè Religiosi nominari possint Magistri, & Doctores? Tertia. Vtrum Lutherus, quia Doctor, Episcopalia, vti fecit, & scripsit munia obire potuerit? Vel, vtrum quisquis Theologiæ Doctor est, is eo ipso ad Pastoralia, & Episcopalia officia legitimè vocatus sit. Quarta. Quæ Prior Antiturcica Theologica. De Turcica immanitate propulsanda. Quinta. Quæ Posterior Antiturcica Theologica. propulsandæ Turcarum immanitati obesse admodum prauam iuuentutis educationem. Sexta. Vtrum in sua quisque fide saluari possit?

Præterea De Lutheri magistro, vt digito possit monstrari, & dicier, *Hic est*, ad Lutheranos Prædicantes nō belli, sed pacis ergò, in vnius, ex eorum numero, Friderici Balduini, qui apud Lipsienses, non ita pridem editus est, quiq; docentis, & discentis Hyperaspisten agit, gratiam, libri duo, in quibus tota Diaboli cum Luthero disputatio ad verbum: & Disputationis eiusdem dispunctio, & ad ipsius Diaboli argumenta omnia respōsio. Moguntiæ ann. 1604. apud Balthasarem Lippium.

Trihæresium, seu de celeberrimis tribus apud Iudæos Pharisæorum, Sadducæorum, & Essenorum Sectis, ad varios vtriusque Testamenti, veterumque Scriptorum locos intelligendum, & ad nupero Ioann. Drusij hæretici De Hasidæis libello respondendum. Ibidem apud eundem eodem anno.

Sed & duos libros Sacros Peripateticos, siue de sacris Ecclesiæ processionibus emisit, Coloniæ apud Gualtherum ann. 1607.

Et librum, quem inscripsit. Lutherus Theodotus Rostochiensi Rhetori remissus, cum discipulo suo Caluino ad Christianum Secundum Saxoniæ Ducem electorem. Moguntiæ apud Balthasarem Lippium ann. 1607.

NICOLAVS Siculus. Vide infra in verbo, Nicolaus Tudeschius.

NICOLAVS Simonis, Batauus, siue dixeris *Hollandus*, Carmelita, & sui Ord. Prouinciæ inferioris Germaniæ Prouincialis, scripsit Serm. de Tempore, ac de Sāctis, qui Sermones in Ecclesia solent haberi per vniuersum anni spatium, quos prænotauit, *Sermones vade mecum*. Repetitiones item, atque Disputationes. Volumina duo Conciliorum. De Potestate Papæ. De Potestate Imp. De Potestate Concilij. Commentaria ad Decretalia. At Petrus Lucius Belga, qui Carmelitanam conscripsit Biblioth. inquit in eadem, se paullò antequā in exilium truderetur, adhuc nouellum Carmelitam, memoratos Sermones non solum typis excusos vidisse, verum etiam ijs vsum fuisse. Sed & quidam tribuunt ipsi Chronicon temporum. Vitas PP. Librum de sacris mulieribus. Vitam D. Annæ. Vitam S. Cyrilli. Historiam Ord. sui Farraginem fragmentorum. Epist. Obijsse senem Harlemij ann. 1511. inquit Trit. Sed Petr. Lucius Belga in sua Bibl. Carmel. inquit vixisse vsq; ad ann. 1495. ex Indice Iacobi de Plebe.

NICOLAVS Stanforde, siue *Stanfordius*, etsi inter alia fertur composuisse Moralitates in Genesim, & Conciones aliquot, isque fuisse Anglus à me existimetur, quoniam tamen haud peruenit ad manus meas, neq; vero quoto vixerit anno scribatur; eius tamen siue testimonium, siue iudicium ferre nequeo.

NICOLAVS Stoer, Germanus, Theologiæ Professor, dum Lipsia nondum hæreseos tabo esset infecta, scripsit De Officio Missæ, siue De Sacrosancto Altaris Sacrificio ad Marchiones Misnenses. Viuebat ann. 1467.

NICOLAVS à Stufa, Florentinus, Ord. Seruorum, scripsit quinque libros contra hæreses nostri temporis. Qui Florentiæ m. s. in Bibl. sui Ord. asseruantur.

NICOLAVS Superantius, Venetus, I.C. scripsit Additiones ad Summam Card. Hostiensis vnà cum eadem excusas Basileæ ann. 1573. Adnotationes item ad Guidonis Bayfij Rosarium, siue Commentaria in volumen Decretorum. Venetijs ann. 1580.

NICOLAVS è Susato, (siue *Suzato*) Germanus, scripsit librum De Quæstionibus Sententiarum. Sermones item complures. Viuebat annn. 1417.

NICOLAVS Suuapham, Anglus, qui Carmelitis præfuit, scripsit librum, quem inscripsit, *Ordinarium lectionum*. Determinationum item alterum. Obijt ann. 1446.

Digitized by Google

NICOLAVS è Suzato. Vide supra in verbo, Nicolaus è Susato.

NICOLAVS Tacitus, Zigerus, Belga, Ord. Minorum, è Dystemio Brabantiæ Oppido, edidit ad Iulium II. Pont. Max. Scholia In nouum Testamentum, easq; inscripsit, *Epanorthoses, siue Restitutio locorum depravatorum.*

Idem collegit Scholia in Sanctos Matthæum, Marcum, Lucam, Ioannem Euangelistas. In Paulinas omnes, & Canonicas Epist. In Apocalypsim. At & collegit lib. Adagiorum. Vertit autem è Belgico in Latinum, *Speculum vitæ Christianæ F. Thomæ Herentalmi Ordin. Minorum.* Viuebat ann. 1555.

NICOLAVS Tarusinus, Ord. Prædicatorum, & eiusdem Generalis Magister, deinde S.R.E. Cardinalis, ac deniq; Summus Pontifex, qui dictus est, *Benedictus Vndecimus*, scripsit Commentaria in Psalterium. Sermones in Matthæi Euangelium. Virum Sanctum, cum pietas, & virtus, dum fuit superstes, tum miracula post mortem edita, sanatis ægrotis, pulsisque dæmonibus, indicarunt. Obijt Perusij ann. 1304. Pontificatus sui mense octauo, die 17. sepultus ad Prædicatores. Porrò eius Scriptorum meminere F. Albertus Venetus in suo Chronico, & Iacobus è Suzato.

NICOLAVS Teutonicus, non ille, qui quidem Teutonicus, sed cognomento Hacilech, & patria Friburgensis fuit, cum quo tamen coniunctissimè vixit, Ord. Præd. scripsit Commentaria in Canticum Canticorum. Librum de Assensu cordis. Alterũ De arte Prædicandi. Viuebat ann. 1355.

NICOLAVS Thaumaturgus, hoc est, vt credo, Myrensis Episcopus, cuius vita in Symeone Metaphraste, in Vaticana autem Bibliotheca, hac inscriptione Græcè m.s. *Βίος, καὶ πολίτεια, καὶ μερικὴ διήγησις τῶν θαυμάτων τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου, καὶ θαυματουργοῦ Νικολάου.*

NICOLAVS Tinchespuel Ord. D. Augustini, qui supra cognomento scriptus est, Dinchenspuol, & Dischenspulus, Tractatum reliquit De decem Præceptis. Alterum De Pœnitentia. Sermones De Timore, ac De Sanctissima Eucharistia. Commentarium in Quartum Senten. Quæ ipse in Bibl. Patauina Eremitanorum vidi m.s.

NICOLAVS è Torgi, Ord. Minorum, scripsit De adoratione nominis Iesu aduersus Petrum Vigmannum Vratislauiensem.

NICOLAVS Tornabonus, Florentinus, Burgi Sancti Sepulchri Episcopus, qui iuuenis ætate, maturus virtutibus pro Cosimo primo Magno Etruriæ Duce Legatus apud Regem Galliæ, scripsit Historiam De ijs rebus, quæ in Gallia inter Catholicos, atque Hæreticos, quos vocant, Hugonotos, acciderunt.

NICOLAVS Tornacensis, Hannonius, Theologus, scripsit Lectiones in Diui Lucæ Euangelium.

NICOLAVS Traiectensis, siue de Traiecto, Ordin. Prædicatorum, scripsit in Librum Boetij De consolatione. Quo Commentario Nicolai D. Antoninus 3. par. Hist. tit. 23. c. 11. scripsit nullum melius se reperisse. Vereor autem, quin sit sequens.

NICOLAVS Triuet, (quem alij *Treuech*, & *Treuet*. sed opinor haud rectè, scribunt) Anglus, Ord. Præd. vir spectatæ, & vitæ, & doctrinæ, scripsit Commentaria super Genesim: Postillam in Leuiticum ad Aymericum Magistrum Ord. & super Psalterium ad F. Io. Prouincialem Angliæ. Catenam ex Patribus in vniuersa Biblia: quemadmodum D. Th. fecit ad Euangelia. Librum de Peccatis. Alterum de Virtutibus. Librum inscriptum *Scutum Veritatis*, contra impugnantes Statum perfectionis. Quodlibeta varia. Tractatum de Missa. Annales ad Christum super D. August. De Ciuitate Dei, in quibus tamen texendis habuit collaborantem sui Ord. Thomam Valoes, siue Valesium. Qui etiam prodiere Venetijs ann. 1489. & extant Neapoli in Cœnobio D. Dominici. Annales Anglorum, qui à Comitibus Andegauensibus originem duxerunt. Incipiunt autem ab ann. 1135. & deducuntur vsque ad ann. 1307. Canones de Coniunctionibus, Oppositionibus, & Eclypsibus Solis, & Lunæ. Commentaria quoq; ad Problemata Aristotelis. Ad Boetium De Consolatione. Ad Declamationes Senecæ. Ad Titum Liuium. Ad Valerium Maximum. Ad Iuuenalem. Ad Metamorphoses Ouidij. Viuebat ann. 1360. Eisingrenio, & alijs. vt mendum putem in num. 400. qui cernitur in quibusdam Codicibus Bibl. S. Sixti Senensis.

NICOLAVS Tudeschius, Catanensis (& Catana Ciuitas est in Sicilia) communi appellatione dictus Abbas Panormitanus, Ord. D. Benedicti, quem Abbatem Tritemius scribit fuisse *Monacensem*, quique primò fuerit Auditor causarum Pontificis Maximi, & Rotæ, ac deinceps Panormitanus Archiepiscopus, & denique Cardinalis, cum Antonij de Butrio celebris Iurisconsulti optimus discipulus, atque aliorum doctor dilucidus euasisset, *Lucerna* iuris est nominatus.
Scripsit super Decreto inchoatum Librum, at non absolutum.

In

In Decretales, libros quinque: Quorum initium, *Quoniam omnis ratio superna.*
In Clementinas librum.
Pro Concilio Basileensi librum. Incipit, *Quoniam veritas verborum.* Sed hoc meritò prohibitum est in Romano Indice librorum prohibitorum.
Processum Iudiciarium libro vnico. *Rex pacificus cunctorum.*
Consilia centum & quattuor, libro vno. *Facti contingentia talis est.*
Disputationes varias.
Quæstionem in Parmensi Gymnasio disputatam.
Repetitionem in c. *Per tuas,* in Bononiensi Academia editam.
De potestate Papæ, Imperatoris, & Concilij ipsi ascribitur liber, sed & idem liber, siue argumentum tribuitur Nicolao Simonis. Vide in verbo, Nicolaus Simonis.

Sanè vir iste insignis inter Canonistas cum pleraq; difficilibus quasi salebris essent in hac facultate impedita, complanauit, illustrans distributionibus, distinctionibus, verborumque ac rerum claritate; eademque opera sententias veterum, & recentiorum ad suam vsque ætatem afferens, veritatem liquidiorem ob oculos studiosorum posuit. Qui labor Episcopis, Iudicibus, Confessarijs fuit vtilissimus.

At cum sæpe prodijsset in lucem sæpe deprauatus, sæpe item mutilus, debetur sua laus post Deum Leonardo à lege I. C. Mantuano, qui Panormitani Opera diligenter recensens emisit emendatoria, & auctiora Venetijs ad insigne candentis Salmandræ ann. 1571. Addidit Practicam eiusdem Panormitani, vt Pontificij, & Cæsarei iuris studiosi Theoricam haberent coniunctam cum praxi in omnibus ferè curijs obseruari consuetam. Cum item ad Commentaria Panormitani in Decretales Adnotationes plurium Iurisconsultorum additæ sint huic editioni, qui probè aliquid ijs addidisse apparuerunt. Vide in singulis Tomis huius editionis Titulos rerum, siue argumentorum, de quibus in ijs agitur.

Porrò Opera eius in Iure, & de Conciliorum auctoritate, impressa Lugduni ann. 1517. & 1527. Omnia vero eius Opera excusa Venetijs ann. 1471. 1472. & 1473. sex Tomis. Super Decretales, libr. 5. Venetijs, ann. 1475. & Lugduni ann. 1578. Consilia eiusdem, lib. 1. excusa Venetijs ann. 1486. & item cum alia quadam quæstione in Parmensi Gymnasio disputata, & repetitione in c. *Per tuas,* de arbitris in Bononiensi Academia edita, & Interpretatio ad Clementinas, cum eiusdem etiam Practica, Lugduni ann. 1496. Disputationes excusæ Venetijs ann. 1491. Repertorium Operum eius ibid ann. 1486. Compendium totius lecturæ eiusdem super Decretalibus Venetijs ann. 1565. Omnia item eius Opera Sex Tomis iterum Venetijs an. 1592. Quę & ibidem antea ann. 1586. & in 2. Decret. De foro competenti, c. *Si quis contra clericum.*

NICOLAVS Veronensis, Ordin. D. Augustini, Vitam S. Nicolai, qui *Tolentinus* dicitur, scripsit carmine heroico. Varias item Cantiones Musicas. Obijt Fossæ Clodiæ in patriam rediens, die 28. Nouembris ann. 1514. ætatis suæ ann. 46.

NICOLAVS alter Veronensis, Ord. Minorum scripsit, atque edidit Quadragesimale. Directorium item Salutis ad Epistolas Quadragesimales.

NICOLAVS Vicinus (Voisin) Gallus, & vir Religiosus, Gallicè conscripsit librum, quem prænotauit, *Thesaurus animæ.* Quo Peccatoris hominis Confessio continetur vberrima. Ratio item, qua peccatorum venia impetretur à Deo. Parisijs apud Michaelem Nigrum, ann. 1516.

NICOLAVS Villagagno, Gallus, vir nobilis, & eques Rhodius, ac, quod caput est, vnà cum nobilitate zelum habens Catholicæ Religionis, atq; Theologicis altè imbutus, Carolo Nono Galliæ Rege, doctissimis Scriptis pugnauit aduersus hæreticos. Quorũ etiam quendam Caluinianum, cognomẽto Richerium, à fide Catholica, & à suo Carmelitarum Ordine Apostatam fugauit, vbi animaduertit Carmelitæ quidem vestibus indutum, & se Theologum Catholicum simulantem, secum in Indiam Antarcticã nauigasse, vt & occultatos eatenus Geneuẽses libros, & hæresim illam Caluini ibi disseminaret. Sed & libri illi à Villagagnone combusti sunt, & ipse Richerius aufugit. Scripsit igitur Villagagno Latinè, ac nitidè, Responsiones ad Articulos Caluinianos De Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento. Qui Parisijs prodierunt ann. 1564. & Venetijs ann. 1565. Librum item De Consecratione. Alios de Mystico Sacrificio. De duplici oblatione aduersus Vannium Lutherologiæ Professorem. De Iudaici Paschatis complemento contra Caluinologos. De Poculo Sanguinis Christi, & Introitu in Sancta Sanctorum aduersus Bezam. Parisijs ann. 1569. Sed & scripsisse contra Melanchtonem inquit Eisingrenius. Quem tamen librum ipse non vidi. Atqui aliquot annos antea librum De Caroli V. Imper. expeditione in Africam ad oppu-

gnandum Algerium, emiserat, qui Argentorati excusus est, ann. 1542. De bello item Melitensi ad Carolum Imp. Lutetiæ ann. 1553. apud Carolum Stephanum.

NICOLAVS Vite, è Gozio Oppido, Italus, scripsit Commentationes, (Italicè, Discursus) in septem Psalmos Pœnitentiales. Venetijs apud Aldum Paulli F.

NICOLAVS Voigelt, quem alij scribunt *Vuigeli*, Germanus, Commentariolum scripsit De Indulgentijs, Friburgi ann. 1438. Bisingr.

NICOLAVS Volcbirus, quem alij *Volkirum*, alij *Volciey*, alij *Volrier* scribunt (vnum enim esse, & eundem puto, cui hæc cognomenta tribuuntur) Ceresuicinus, Lotaringus, scripsit aduersus hæreticos, cuius rei meminit Richardus Vasseburgius in suis Belgicę Gallię Antiquitatibus. Historiam item De Victoria Ducis Lotaringiæ aduersus Lutheranos, quæ Gallicè prodijt ann. 1526. quo ipse viuebat.

NICOLAVS de Vuackenbeim, Germanus, scripsit librum De Quæstionibus Sententiarum. Sermones, Collationes, atque Orationes complures. Viuebat ann. 1480.

NICOLAVS Valkington, Anglus, monachus Cistertiensis composuit librum De virtutibus, & vitijs, Historiam item Gualteri Episc. Viuebat ann. 1190.

NICOLAVS Xylander, Borussus, scripsit librum, cuius hæc est Inscriptio, *Motiua caussa, cur hæresim Lutheranam, cuius aliquando fuit Minister, deseruerit, ac se in Catholicæ Ecclesiæ gremium contulerit.* Ingolstadij ann. 1580.

NICOMACHVS Gerasenus, Theologiæ Arithmeticæ duos libros scripsit, Quorum argumentum fusè perscripsit Photius in sua Græca Bibl. quosque mira speculatione plusquam vtilitate refertos ait: redegit enim ad numeros decem, Naturalia, Deos, Deasque vt non Christianus, sed Gentilis esse videatur; quod dico, ne quis eorum librorum inscriptione decipiatur.

S. NICONIS, ex Epistola ad Encliſtium, de iniusta excommunicatione; fragmentum vide in Bibliotheca Patrum Tom. 3. Eiusdem De pessimorum Armeniorum pessima Religione fragmentum alterum, Tom. 3. Hunc (ait Margarinus) esse suspicor, de quo Martyrologium Romanum 6. Kal. Decemb. In Armenia, inquit, S. Niconis Monachi.

NICOPOLITANVS Conuentus, siue Concilium in Armenia minore ann. Dom. 282. quinto autem Damasi Papæ, cui S. Basilius Magnus eam visitans interfuit, Eustachiumque Episc. Sebastianum fidem Catholicam profitentem, ac subscribentem in communionem recepit, non sine aliorum querelis. Vide Tom. 4. Annal. Baronium Card. sub eundem Annum.

Eccl. hist. lib. 8. cap. 22.

NILVS Monachus, non ille quidem Aegyptius Episcopus & Martyr, cuius sub Diocletiano meminit Eusebius, sed ille qui fuit Constantinopolitanus, & Monachus, scripsit capita paræneticа.

Lib. 14. hist. cap. 53.

Hunc autem elegantes edidisse homilias, & vixisse tempore Theodoreti, Nicephorus refert. Eius Opuscula citantur in septima Synodo, dicunturque corrupta fuisse ab hæreticis. Quare credi potest, Opus, quod fertur nunc in Anglia cõtra imagines, nomine S. Nili, illud esse, quod hæretici corruperunt.

Eccl. hist. lib. 14. cap. 14

Quin etiam idem Nicephorus ita scripsit. *Admirando Nilo patria fuit Constantinoplis, cuius etiam (propter egregiam generis nobilitatem) præfectus fuit. Potentia autem, & opibus affluens, Ascetica illis præstulit vitam: quippe qui ad exemplum Dauidis, ad domum Domini Dei abijci, quam in Tabernaculis peccatorum habitare maluerit: & cum eloquentia vi polleret, Diuinaq; gratia neruis validus esset, scripta varia, quæ vitæ Monasticæ exercitium instruunt, reliquit, verbis, & sententijs ita composita, vt lectoris omnium gratia incredibili recreent. Scripsit quoq; Diuinorum Patrum in Mõte Sina obitum & Martyrium, facundia, & affectu tanto, vt satis inde colligere liceat, quàm eximia doctrina iuxta, & virtute vir is fuerit; vbi etiam suas, & filiorum res paucis commemorat, mirabiliter veluti in Tragœdia captiuitatẽ eorum exponens, cum Barbari Blemmyæ excursione sua cædem ingentem fecere: quod Opusculum, tanquam spirituale quoddam oblectamentum studiosis reliquit. Alios item libros optimos edidit, spiritualis gratia non expertes: inter quos primas eum ferre puto, quem ad Græcè superstitionis sectatores scripsit. Et rursum, qui ab eo ad Eulogium compositi sunt. Capita autem collegit, aliqua quidem fusius, multa autem compendiosius tractata, in quibus spiritualem fructum, perinde, atq; nectar aut ambrosiam aliquam, oculis subiectum, ita vt facilè percipi posset, proposuit. Quem vitæ fructum, Iustinus posterior inde translatum in fundamento sacrationis mensæ, in eo, quod ab ipso Petro & Paulo Apostolorum principibus, ad Orphanotrophium constructum est, templo reposuit.* Hæc Nicephorus.

Lib. 4. Bibl. Sanct.

At Sixtus Senensis inquit. Nilus multorum in Oriente Pater, sanctitate, & eruditione celebris, cuius Sexta Synodus scripta veneratur, scripsit in Iob Commentarios. Sic ille, nec Patres, nec aliud citans.

Cæte-

Digitized by Google

Ceterum ille ipse Nilus, de quo agimus, monachus, B. Chrysostomi discipulus, scripsit De Oratione ad Deũ, capita centũ quinquaginta, Itẽ de nihil possidẽdo, De Philosophia Christiana, De Virtutibus & vitijs, De Cõparatione vitæ Monachorum, qui in solitudine, & qui in Ciuitate degunt, De cæde Sanctorum Martyrum Monachorum in monte Sina, librum Epistolarum, & alia plura, quæ ad manus nostras non venerunt. Meminit autem Photius in sua Græca Bibliotheca centum quinquaqinta trium capitum, in quæ diuisus est liber Nili de Oratione, quibus inquit ὁ θεῖος ἀνὴρ τῆς προσευχῆς ἀναπτύσσει τὺπον *Diuinus vir explicat typum Orationis*, inque his inquit his superasse Marçum, qui eodem argumento scripsit, atque Ioannem Carpathium, cuius legerat ad monachos Indiæ præcepta.

Ea verò capita à Zino Veronensi versa sunt in Latinum, quæ & in Veneto exemplari plura numerantur, quoniam ita aliqua capita diuisa sunt, vt numerum augeant, cum tamẽ reipsa sint 148.

Præterea scripsit librum Asceticum, siue Exercitationem, deinde Institutionem ad Monachos. Orationes item octo aduersus vitia capitalia: Ac varia quædam monita: breuemq; institutionem ad iuniores Monachos. Cum etiam extent breues duæ Epistolæ, ac parænetici eiusdem Tractatus fragmentum.

Atqui, quem supra attulimus, Photius eiusdem Nili, quem Beatum vocat, se legisse, ait Sermones De Paschate, cuius primi initium. *Sermonibus Resurrectionis honorabimus, Anima est quædam secunda hominibus Resurrectio, excitans ad virtutis actiones,* & quæ sequuntur ibidem in Photio, quæ quidem sunt aurea.

Secundo autem Sermones initium est. *Resurrectio est Prouidentiæ Domini principium, principij autem Anima recordata, & coniuens cum gratiarum actione erga Benefactorem, libera fit ab inimici laqueis. Ascende ad hominum antiquam originem, & Resurrectionis delineationem reperies.*

Tertij Sermonis, qui est De Ascensione Domini, initium est. In cœlum quidem, ac Terram natura creata diuisa est. *Non sinit autem me diuisionem cernere coniuncta gratia cum diuisione; ecquis enim reliquum diceret, Cœlum & Terram diuisam esse, & deorsum meam naturam, & sursum meam regnantem?*

Quarti Sermonis de eodem Ascensu, initium. *O, Regibus omnibus augustiorem Religionem. Quæ enim Reges armis expugnarunt, ipsam sine armis illa dissoluisse monstrauit.*

Quinti Sermonis, qui est de eodem Ascensu Domini in Cœlum, est initium sequens. *Diuinus bonitatis imbr incipiens hominibus effundi ad immensam hodie inundationem excreuit & magna maioribus κατέκρυψε.*

Porrò qui reliqua istorum sermonum legere velit, videat ipsum Photium à pag. 835. vsque ad pag. 841. eiusdem Græcæ Bibliothecæ, in editione Augustana. Nos eorum initia hic voluimus inserere, vt ex ijs allicerentur lectores ad gemmas istius Patris acutius inspiciendas.

Et verò in Bibliothecis nobilium quorundam Constantinopolitanorũ feruntur extare, Nili Monachi, quem item inclytum Philosophum inscribunt, Dogmatica Panoplia contra omnes hæreses, & decem Orationes contra Mahometum. Sanè in Bauarica Bibl. num. 39. Gregorius Nyssenus, & Nilus Monachus in Canticum Canticorum, & Catena ex vtroque contexta, asseruantur. Vide Magister Sacri Palatij pagin. 183. sui Indicis Tomo primo.

NILVS Thessalonicensis Episcopus, cum Schismaticus, & plenus veneni scripsisset De processione Spiritus Sancti, ac contra Primatum Summi Pontificis, & de Purgatorio, mirum non est si palpauit in meridiè; hærerici verò, (præsertim Vulcanius) eum Latinè reddiderunt, sed & eius blasphemias, sancta Florentina Synodus euincẽs, explosit, & Robertus Card. Bellar. argumenta, quæ Nilus ille malè exundans euomuit, accuratè confutauit Tom. 1. Controu. 3. lib. 2 De Rom. Pont. c. 12. & 17. 18. 22. 27. ac c. 1. seq. tertij libri, qui est De Antichristo, & c. 7. 8. 10. 11. Libri quarti De eodem Rom. Pont. & lib. 1. De Concilijs c. 13. vltra medium.

NINIANVS Pictorum Episcopus, regio Britannorum sanguine editus, cum Romam veniisset adolescens, ibique Christianam sapientiam summo studio didicisset, reuersus ad Septentrionales Regiones, Pictorum gentes ab idolorum impietate ad Christi cultum adduxit, cumque apud eas diuina eloquia assiduè docuisset, scripsit quædam pia, & erudita Commentaria ad sacras litteras, in quibus maximè (vt inquit Sixtus Senensis) celebrantur Meditationes in Dauidicos Hymnos. Viuebat an. 440. Beda.

NINIANVS Vuincerus Renfroius, Theologus, libr m emisit, hac inscriptione. *Flagellum sectariorum, qui religionis prætextu iam in Cæsarem, aut in alios Orthodoxos Principes, seditionem*

excitare student, querentes ineptissime quidem, Deo ne magis, an Principibus sit obediendum. Ingolstadij an.1582.

NO

NOE Blancus, Venetus, scripsit Itinerarium Terræ Sanctæ. Franciscus Sansouinus.

NONIVS Marcellus, Saia, à Rocca Gloriosa, Paraphrasim precatoriam scripsit, atque edidit ad septem Dauidis Psalmos Pœnitentiales. Parisijs apud Martinum Iuuenem an.1558.

NONNVS Galfridus, alijs Galfredus, siue Gaufredus, Britannus, cognomẽto *Arturus*, quod Regis Arturi Gesta conscripsit, Ord. D. Benedicti, Monumetensis. S.R.E. Card. à S. Agathone Pont. Max. creatus, scripsit De rebus Britannicis libros decem, qui Lugduni fuerunt excusi an.1587. apud Renatum Potelerium, hac prænotatione, *Galfredi Monumetẽsis Cardinalis.* Librum Prædictionum Ambrosij Merlini. Alterum, Vaticiniorum Merlini Chalcedonij. Vitam Arturi Britanniæ Regis. Breuiarium Gildæ. Carmina varij generis Florebat an.689. & seq.

NONNVS Nicolaus è S. Albano Anglus, monachus D. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, scripsit De Conceptione Beatiss. Virginis libros duos. Vnum ad Petrum Pontiniacum. Alium de sua legatione. Alium item Decretalium Epistolarum. Et alium ad Henricum Secundum Regem aduersus Hybernos. Obijt extraordinario casu, vt memores simus, quot nobis pericula immineant, & quantopere egeamus D. misericordia, suffocatus enim Vir ille à musca interijt an. 1159. De quo item supra in verbo *Nicolaus è S. Albani.*

NONNVS Panopolita Aegyptius eloquentissimus, Virginem Theologum, hoc est, Ioannem Euangelistam versibus heroicis est interpretatus. Hæc Suidas. Sixtus autem Senensis eum inter Græcos Christianorum præcipuum numerat, cuius, & (inquit) feruntur Dionysiacon lib.48. heroicè conscripti: Nos in decimo septimo libro Bibl. nostræ Selectæ, c.12. iuxta editionem Venetam & Colo. opponentes veram Theogoniam huius Poëtæ, falsæ Theogoniæ Hesiodi, inseruimus eiusdem Nonni Paraphraseos Græcæ carmina quædam Græca cum versione Latina, vt quàm altè, Deo aspirante, item Græcus Christianorum cothurnus potest incede, habeatur ad manum. Incipit autem, Ἄχρονος ἦν ἀκίχητος ἐν ἀῤῥήτῳ λόγῳ ἀρχῇ, hoc est, vt verbum è verbo reddamus. *Sine tempore erat incomprehensibilis ineffabili verbum Principio.* Et quidem ex Aldi Patris Paulli Manutij, Officina centum propemodum abhinc annis prodijt ea Paraphrasis Græca, cuius Latinam versionem alij deinceps edidere. Sed demum emendatior, atque integrior emissa est Lugduni an.1590. Opera Francisci Nansij, cum eiusdem notis ad ipsam.

NONNVS Verembertus, Germanus Monachus Monasterij S. Galli in Heluetia, Congregationis Luxouiensis an. 870. vt testatur Tritemius libro de luminaribus Germaniæ scripsit nonnulla Opuscula.

NORAE Cocci, siue dies Basilij, extant Syrochaldaicè scripti.

NORTBERTVS Primus fundator Ord. Præmonstratensis, Vir miræ sanctitatis, & egregius Prædicator, vt habent Monasterij Hirsaugiensis Chronica Io. Tritemio conscripta, Archiepiscopus Magdeburgensis electus an.1128. in Ciuitate Spirensi, quem Archiepiscoparum octo annos administrauit, post quos obijt, scripsit, vt refert Eisingr. tres libros de Visionibus suis, quorum tamen Tritemius haud meminit, quod viderim, ac Sermones, De obitu Sanctorum. Eius Notberti vita, Auctore Michaele Marcopio legenda est, quæ Leodij excusa fuit an.1599.

NORTMANNICVM Conciliabulũ ab Henrico Angliæ Rege aduersus sanctum Thomam Cantuariensem Archiepiscopum, nec legitimum Concilium fuit, nec vlla ratione inter Concilia connumerandum. Vide Baronium 12. To. Annal. sub an. Dom.1164. Alexandri autem Papæ tertij tertium.

NOTGERVS, Qui in m.s. antiquo Codice, qui extat in Bibliotheca Monasterij Sancti Galli in Heluetia, scribitur Notkerus cognomento Balbulus, scripsit De vita S. Galli lib. 3. Item Martyrologium per totum annum ex expositionibus Sacræ scripturæ lib.1. De Musica lib.1. Epistolam ad diuersos lib.1. Litaniam carmine. De vita S. Fridolini Abbatis librum vnum. Transtulit ex Græco libros Perihermenias Aristotelis. Extant omnia, vt diximus, hæc m.s. eadem Bibliotheca Monasterij S. Galli, in Heluetia. Fuit autem Notgerus Ducis Sueuiæ filius, monachus, & Abbas S. Galli, vir doctus, & sanctus, creatus autem ann. 971. præfuit annis plus minus 36. signisque, ac virtutibus clarus migrauit ad

Domi-

Dominum anno 1008. die secundo Aprilis, in Aede sacra D. Ioannis sepultus, cum inter alia Vrbem *Legiam*, siue *Leodium* muris cinxisset, & Comitatum Huiensem Ecclesiæ suæ acquisiuisset. Tritemius lib. 4. cap. 19. scripsit inter alia, De Translatione S. Landoaldi, li. 1. qui est apud Surium Tom. 2. Vitam item S. Remacli Episcopi. Atqui inter illius Scripta fuisse præcipuum illud Opusculum ait Arnoldus Vvion. Quod, *Sequentiarum* prænotauit, quæ ab eo primum inuentæ, ac Lutuardo Vercellensi Episcopo dicatæ, in Missarum sollemnibus statim post Alleluia decantatæ sunt cœptæ. Quæ quidem in suo ipsius Notgeri Monasterio in vsu erant, Nicolai vero huius nominis Primi, Pont. Max. auctoritate, approbatæ, sunt, vt alibi quoque ante Euangelium canerentur. Sed deniq; post Tridentinum Concilium, aliquibus sequentijs resectis, ob nonnullas apocryphas, & anonymas, retentæ sunt illæ. *Victimæ Paschali*, *Veni Sancte Spiritus*, quæ ab Hermanno Monacho composita, in sancta Festiuitate Pentecostes decantatur: *Landa Syon Saluatorem*: quam edidit S. Thomas Aquinas in Festo Corporis Christi dicendam, & *Dies iræ, dies illa*, quæ in Missis Defunctorum dicitur, cuius Auctorem nonnulli S. Gregorium Primum Pont. Max. aiunt extitisse, & si quid eiusmodi est aliud.

Porrò cum Notgerus alter fuerit Episcopus, atque inter Scriptores controuertatur, quo tempore tum ille, qui fuit Abbas S. Galli, tum hic, qui Episcopatui Leodiensi præfuit, totam litem diremit idem Arnoldus Vvion in notis ad illum; quæ ita habent.

Litam hanc omnem ex aequiuocatione nominis Notgeri omnino natam suspicor, diuersum enim esse ab eo Notgero Abbate S. Galli Sequentiarum Missalium Auctore, temporum ratio indicat, ille enim floruit anno Domini 850. & quod excurrit, vt ex approbatione libri Sequentiarum eius colligere licet: approbatus est enim à Nicolao Papa Primo, cuius creatio refertur ad annum 858. Hic verò Episcopus creatus est Leodiensis anno 971. vel 972. mortuusq; dicitur anno Domini 1004. vel 1007. aut 1008. Ideoq; correctione indigere videtur Tritemius in lib. de Script. Eccles. & lib. 2. cap. 69. lib. 4. c. 216. de Viris illustr. Ord. S. Benedicti, qui vnum & eundem fuisse putat, at ex suomet ipsius testimonio errasse conuincitur. In libro enim De Script. Eccle. dicit vixisse anno 850. & in libris citatis de Viris illust. Ord. nostri centum annis post, idest anno 950. & 970. vt etiam Catalogi Episcoporum Leodiensium confirmant. Vocatur à Demochare, To. 2. de Sacrif. Missæ, c. 37. Rogerius, prima littera immutata, & Guaionis Ducis Suauorum filius, quem & mortuum putat an. 1004. In tabulis autem meis Germanicis filius Ducis Sueuiæ appellatur, migrasseq; refertur an. Domini 1007. regiminis sui 30. At si creatus est, vt aiunt an. 971. siue vt Democharis vult 972. plures annos sedisse fatendum est, ideest 35. vel 36. qui error forsitan ex numerorum transpositione in impressione irrepsit. Monachus quidam Herueldensis in chron. rerum Germanicarū eius mortem reponit ad an. 1008. sic inquiens: 1008. Notger Leodiensis Episcopus obijt, cui Baldaricus successit: cuius opinione considerata, &c. Hæc Arnoldus Ex quo corrigendum quod de Notgero Abbate S. Galli editum est supra.

NOTHELMVS, Anglus, Monachus Londinensis, scripsit Vitam, & res gestas S. Augustini Episcopi, Anglorum Apostoli.

S. NOTTINGERVS (vt habet Eisingr.) Comes à Veringen. ex Sangallensi Benedictinæ professionis Monacho, Episcopus Constantiensis, natione Germanus, vsum Sequentiarum in Ecclesia inuenit; & Commentarios in Quatuor Euangelia scripsit. De expositoribus quoque Sacræ scripturæ Volumen, Epistolas verò plures ad diuersos dedit. Viuebat ann. 916. At mihi verisimile sit, hunc fuisse Notgerum Abbatem S. Galli, de quo paulò ante diximus, qui & ante multos annos Sequentias scripserit, quas Eisingren. ab hoc altero fuisse primum inuentas testatus est.

NOVATIANVS Romanę Vrbis presbyter, aduersus Cornelium Cathedram Sacerdotalem conatus inuadere, Nouatianorum, quod Græcè dicitur καθαρῶν dogma constituit, nolens apostatas suscipere pœnitentes. Huius auctor Nouatus Cypriani presbyter fuit. Scripsit autem De Pascha, De Sabbatho, De Circuncisione, De Sacerdote, De Oratione, De libris Iudaicis, De Instantia, De Attalo, multaq; alia, & de Trinitate grande volumen quasi ὑπομνῆμα Operis Tertulliani faciens, quod plerique nescientes, Cypriani existimāt. Sic Hieron. in Catal. cum Honorius in suo hunc Scriptorem, Donatum vocet. Anno Dom. 250. Trit.

NOVATI Catholici de Humilitate, & Obedientia, & calcanda Superbia, Homilia ad Fratres extat Tom. 2. Bibl. PP. edit. 2.

N V

NVMIDIAE Concilium in Africa contra Patrum tramitem, atque canonum Statuta Gregorius Magnus aboleri curauit lib. 2. epist. 7. Indict. 12. Vide Baronium Card. To. 8. sub an. 593.

Digitized by Google

OB

OBADIA, siue Ouadia. Vide in verbo, Abdias Propheta, designat autem *cultorem Domini.*

OC

OCCASIO. Vide eius commoda, & incommoda in libro Ioan. Dauidis. Vide in verbo. Ioannes Dauid.

OCCO Frisius, Scarlensis, hoc est in Pago Geesterlandiæ *Scharla* natus, Patrem habuit virum nobilissimum *Gaelizionem à Takema:* Hic reliquias auunculi sui magni Salconis Fortemani nactus, quascunque habere potuit, in ordinem redegit, & sarciuit iacturam historiæ Frisonicè, quam Radbodus Rex prorsus extinctam voluit: Interim ex Actis recentibus de suo supplementum addidit ab exordio gentis ad ætatem vsque suam, continuam rerum in Frisia gestarum seriem deducens. Quod Opus tamen numquam prodijt. Sed in familia Takemmana veluti peculiaris quidam thesaurus magna cura asseruatum est, donec Ioannes Vlieterpius id diuulgauit. Scripserat autem Occo hic, vt & auunculus eius magnus Salco, historiam suam lingua Latina, quam Ioannes Vlieterpius, & eum secutus Andreas Cornelius, Belgica lingua vertentes auxerunt. Vixit Occo circa annum Christi 970. Hæc fermè ex Suffrido Petro libro. De Frisiæ Scriptoribus.

OCTATEVCHVM, hoc est primi Bibliorum octo Libri, ad quos varij scriptores Catholici edidere Cõmentarios, Catenas, & Notas, siue Paraphrases, quin & Eudocia Metaphrasim. Vide in verbo, Biblia.

OCTAVIANVS Frangipanus, Mirthus, Episcopus Tricaricensis, & Sedis Apostolicæ per Germaniam Nuncius, Directorium edidit Ecclesiasticæ disciplinæ præsertim Colonien si diœcesi accommodatum. Varios item Ecclesiasticorum hominum status, & functiones cum priuatas, tum publicas eiusdem Ecclesiæ statutis, sacrisque Canonibus, & temporum nostrorum necessitatibus conuenienter explicans. Coloniæ Agrippinæ in Officina Birckmannica ann. 1597.

OCTAVIANVS Vestrius, Forocornelien sis, I. C. scripsit Practicam, ad quam Nicolaus Gauatius, Briaticensis, adiecit Adnotationes. De Officiis item, & Officialibus Romanæ Curiæ. Introductionem quoque in Romanæ Curiæ actionem, & Mores iudiciorum, Coloniæ ann. 1573.

OCTAVIANVS Vulpellus à S. Angelo Metaurense, scripsit De libertate Ecclesiastica. Qui liber excusus est Vrbini apud Bartholomæum, & Simonem Ragusios fratres, ann. 1595. cum antea Venetiis emisisset Tractatum De Pace, Induciis, & Promissionibus de non offendendo, ann. 1573.

OCTAVIVS Pancirolius Rhegiensis, nimirum è Rhegio Lepidi, in Gallia cisalpina scripsit ac Romæ edidit anno 1600 apud Aloysiũ Zannettum Italice, Librum prænotatũ, THESAVRVS ABSCONDITVS RERVM SANCTARVM VRBIS ROMAE: Quo & pia loca, & sancta reliquias, & præclara monimenta accuratè describens, optime de Christiana Ecclesia est meritus.

OCTAVIVS Pantagathus, siue Pacatus Brixien sis Diœceseos Ordi. Seruor. qui Vir Religiosus, & doctus, viuebat ann. 1550. & quod excurrit, scripsit Chronographiam, quæ m. s. in fol. extabat in Bibl. Vincentii Pinelli, quæ post eius mortem fuit transuecta Patauio Neapolim.

OD

S. ODILO, qui fertur fuisse Diei Commemorationes omnium fidelium defunctorũ primus Institutor, Cluniacensium Abbas, scripsit plures Sermones, qui extant m.s. Cluniaci, videlicet:

De Natiuitate Domini, Ser. 1.	*Dominicæ Natiuitatis Sanctißimum diem.*
De Epiphania Domini, Ser. 1.	*O fraterna charitas.*
De Purificatione B. Mariæ, Ser. 1.	*Omnipotentis Dei Patris Omnipotens sermo.*
De Incarnatione Dominica, Ser. 1.	*Dominicæ Incarnationis.*

De Resurrectione Domini, Serm. 3. Quorum Primus incipit, *Certißima fiducia est Christianorum.* Secundus, *Quamuis fratres charißimi.* Tertius, *Hodie dilectißimi fratres.*

Digitized by Google

De Assumptione Domini, Ser. 1. *Postquam Dominus Saluator noster.*
De Pentecoste, Ser. 1. *Indicibilis, & immensa præsentis diei maiestas.*
De Natiuitate S. Io. Baptistæ, Ser. 1. *Ortum Domini præcursoris.*
De SS. Petro, & Paulo, Ser. 1. *In exordio vigiliarum Apostolicæ sollemnitatis.*
De Assumptione B. Mariæ, Ser. 1. *Congruum satis, & conueniens videtur.*
De Sancta Cruce. *Post illum singularem.* Vixit Eilingre. an. 1034. cum Baronio Car. 1048. obijt: qui mirificè celebratus est à Petro Damiani in Vita ipsius. Fulbertus Episc. Carnotensis ep. 51. 52. 53. 54. Glaber eius temporis Scriptor lib. 5. c. 1. Sigebertus an. Dom. 998. Quin, & Fulbertus ob egregias virtutes illum vocauit Archangelũ. Vide Baronium sub an. 1049.

ODERICVS è Foro Iulij, è portu kaano, Ord. Min. quem à vitæ sanctitate commendant Eisingr. atque Henricus Vvillot, scripsit Historiam suæ Peregrinationis per varias Asiæ regiones. Sermones varios, & Epistolas. Extare autem eiusdem librum m.s. De diuersis ritibus, & conditionibus huius Mundi, ait Henricus Vvillot. At locum tacet. Viuebat Io. XXII. Pont. Max. an. 1330.

ODORISIVS Abbas, Ord. D. Benedicti, è nobili Sangrorum Comitum progenie, qui S.R.E. fuit Card. scripsit librum Sermonum ad Festa totius Anni: Obijt an. 1126. die tertia Iunij Arnold. Vvion.

ODO Abbas Anglus, homilias in aliquot onera Isaiæ egregius scriptor, extat m.s. in Bibliotheca Cartusianorum B. Mariæ in Seytz Græcij in Stiria. Extabat item Burdigalę in Aquitania, quem noster Martinus Delrius sepositerat, vt cuderetur; sed ille, (vt se suspicatum esse mihi scripsit,) laceratus, compacturę librorum à libriperdis addictus est, cum ex Syluæ maioris Cœnobio eundem scriptorem cum plerisque alijs Burdegalã retulisset.

ODO, Cameracensis Episcopus, scripsit Expositionem Canonis Missæ: quæ extat in Tom. 6. Bibl. PP. Bignæi.

ODO, è Ceritona, alijs *Schirton*, Anglus, Ord. Cisterciensis, scripsit Opus sexaginta Parabolarum. Homilias De Tempore, ac De Sanctis. Alterum Opus aliarum Parabolarum. Pœnitentiale. Partium Opus. Narrationes quasdam, Commentaria ad Aesopi prouerbia Latinè à se reddita; Quæ Commentaria prænotauit Opus Bestiarium, siue Brutarium. Viuebat anh. 1180.

ODO huius nominis primus Abbas Cluniacensis, scripsit De Corpore, & sanguine Domini: cuius item m. s. duodecim carmina in antiquo m.s. Cod. D. Benedicti in Agro Mantuano repertos, descripsit Arnoldus Vvion, quos & nos hic damus.

Conuiuas epulis mundos Deus superni,
Vt docet, & Seruis Dominus vestigia lauit;
Muneribus variis, & pluribus inde reiectis
Frumentum & vinum, cunctis hoc protulit vnum.
Hoc fatear, hoc nimium, quod sit breue, quod nimis altum;
Tam modicum sumptu, tam facile, atq; paratum;
Tam sublime tamen, quod tam habeat deitatem.
Sufficit hoc solum mundi purgare piaclum.
Hinc placet hoc munus, quod sit de pluribus vnum,
Corpus hinc capiti, caput cohaeret & illi;
Hoc genus, hoc vnum placet, hoc durabit in aeuum.
Hoc facile est, nitidum, simplex, Deitateq; plenum. Vide Magist. Sacri Palatij pag. 255. sui Indicis Tom. 1.

Ceterum qui huic Odoni Cluniacensi Abbati Expositionem Canonis Missæ, & alia ascripserunt, decepti sunt similitudine nominis. Vide autem sequenti proximum.

ODO, siue alijs, *Oddo*, alijs *Ade*, Abbas Cluniacensis secundus, Vir inter Francos nobilis, quodq; caput est, sanctitate insignis, Canonicus primò Turonensis, Remigium Antisiodorensem monachum, in Dialectica, Philosophia, & Theologia præceptorem Parisijs habuit. Vnde Turonem reuersus, ad veram Christi Philosophiam aspirans sub S. Bernone Balmẽsis cœnobij Abbate, monachus est admissus, cui & postea in Monasterio Cluniacensi, ad quod ex Balmensi translatus fuerat, successit. Scripsit pium illum hymnum. D. S. Maria Magdalena, quo vsa est diu Ecclesia Romana *Laudа Mater Ecclesia.* Sacrorum Hymnorum in honorem Sanctorum lib. 1. Homiliarum, ac Sermonũ ad suos Fratres, lib. 1.
De vita S. Geraldi, siue Gerardi, lib. 1. Chronicon succinctum, lib. 1.
Vitam, & translationem S. Martini Episcopi Turonensis, lib. 1. Quæ excusæ sunt Parisijs,

sijs, cum Sulpitio Seuero an. 1511.

Abbreuiationum Moralium D. Gregorij Papæ in Iob. lib. 20. Parisijs excusos.

In Hieremiam Prophetam lib. 3. qui extant Cluniaci m.s. vocanturque hodiè, *Liber occupationum S. Odonis.*

De Sacrosancta Eucharistia aduersus aliquot, Ad Odonem Episcopum Cameracensem. Porrò in Tom. 7. Bibliot. PP. Bignæi extat Epistola Odonis ad Fulconem cognomento, Bonum, Andegauensem Comitem, Tractatus de translatione corporis S. Martini, siue (vt ipse ait) Reuersionis eius de Burgundia, & tractatus alter, quo Beatus Martinus compar Apostolis dicitur. Vide verò quid Magister Sacri Palatij pag. 226. Tom. primo sui Indicis.

ODO primum Abbas, & Instaurator Monasterij Sancti Martini Tornacensis, ordinis Sancti Benedicti, post Episcopus Cameracensis, quòd virgam, & annulum, quem consecratus ab Ecclesia acceperat, (vt ipsemet scribit libro de Blasphemia in Spiritum sanctum,) dono Imperatoris Henrici 4. iteratò nollet accipere, sede sua pulsus est, & Aquicincti, quod est Monasterium Benedictinum secundò milliari à Duaco Flandriæ vrbe situm, in exilio Obijt an. 1113. Scripsit, 1. De Canone Euãgeliorum, & Canone Missæ libellos duos m.s. Tornaci ad Sanctum Martinum. Commentarius in Canonem extat editus cum Francisci Titelmani libro eiusdem argumenti. 2. De Aduentu Christi contra Leonem Iudæum m.s. Aquicincti. Hic apud Cruciferos, & Leodici apud Dominicanos. 3. De peccato originali, liber vnus ad Amandum Priorem Aquicinctinum m. s. Aquicincti, Tornaci ad S. Martinum, & Leodici apud Dominicanos. 4. Homilias aliquot, quarũ vna est de Villico m. s. ibidem, & Camberone in Hanonia 5. Librum Collationum m.s. Gandaui in Carthusia. 6. Ad Honorium Papam m.s. ibidem. 7. Parabolas m.s. olim Antuerpiæ ad S. Michaelem, vt notat Ioannes Bondeuus in Indice. Porrò de vita, & obitu Venerabilis Odonis amplam Epistolam scripsit Amandus Prior Aquicinctus quæ m.s. extat Aquicincti, & apud Miræum.

ODO, siue Otto, Abbas Monasterij S. Martini Tornacensis, primus fuit, qui Canonem Missæ, Commentarijs illustrauit. Obijt anno 1113. vt habet Democharis, & Tritemius De Viris illustribus, lib. 2. ca. 118. Scripsit autem Sermones, & Homilias ad Fratres. De Incarnatione Domini ad Vvilbodonem Monachum, Dialogorum librum. De Villico iniquitatis. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. In Canonem Missæ, quæ aliquoties excusa, adtexta sunt quoque Bibliothe. Patrum Margarini sub nomine Odonis Abbatis Cluniacensis.

ODO Gallus, Monachus, & primus Abbas Monasterij Glannofolij in agro Cænomanensi, Congregationis Gallicanæ primæ à S. Mauro fundatæ. Et quidem Floriacensis appellata est, an. Dom. circiter 586. scripsit De inuentione, & translatione S. Mauri Abbatis, lib. 1. qui extat m.s. in Monasterio Rubræuallis in Gallia.

ODO Gallus, Monachus, & Abbas Monasterij, & Congre. Floriacensis, siue alijs, *Abbas Morimundi*, scripsit Sermonem De translatione reliquiarum Corporis S. Benedicti ad Floriacum. Extat m.s. in Monasterio S. Benedicti agri Mantuani, & plerisque alijs in locis. Item Sermonum diuersorum, lib. 1. qui est Casini m. s. in pluteo quarto ad læuam Arnold.

ODO Gallus, qui seculo nono à Christo nato vixit, quique extat in Bibl. Vaticana, historiam scripsit fide dignam De diuina vltione in occupatorem, & desolatorem Monasterij S. Mauri. Vide 10. Tom. Baron. Annal. sub annum 845.

ODO Gallus, Ord. Prædicatorum, scripsit Postillam ad D. Pauli Epist. omnes quatuordecim. Extabat Venetijs in Cœnobio eiusdem Ord. SS. Io. & Pauli, incipit, *De comedente exiuit cibus.*

ODO Parisiensis Episcopus, scripsit Synodicas Constitutiones, quæ extant in To. 6. Bibl. PP. Bignæi.

ODO Seuerus, (quemadmodum testatur Gulielmus Eisingr.) natus in Anglia, ad Orientalem plagam, scripsit De Eucharistia. Statuta item Synodalia, variaq; Poëmata. Vixit eidem, an. 964.

ODO Episcopus Tusculanus, scripsit Homilias, siue Sermones duobus grandibus Voluminibus per totum annum. Extabant manuscripti Romæ in Vaticana Bibliotheca, & apud Ascanium Martinengum Canonicum Regularem, Brixiæ. Veruntamen quis, quoúe tempore fuit Odo, mihi incertum. Planiore Stylo, & ad pietatem apto vtitur, doctrinam è Theologicis fontibus haustam ostendens.

ODONIVS Campanus, Germaniæ Superioris Carmelita, in Cathed. Eccl. Ciuitatis

Ydonen-

Ydonensis primò de Concept. Beatiss. Virg. cum altero Theologo disputans, deinde librum De Conceptionis eius puritate; Collationes item ad populum plures edidit. Viuebat an. 1350.

ODORANNVS Monachus S. Petri Viui Senonẽsis, an. 1045. collegerat Chronicon Rerum in Orbe gestarum, cuius fragmentum cum duodecim Scriptoribus, eius temporis æqualibus, prodijt Francofurti an. 1594.

ODOARDVS Vuestonus, Anglus, Theologus, & in Collegio Anglorum Duaci in Belgio, Professor Theologiæ, cuius maiores non solum catholici, verumetiam eius maternus auus Ioannes Storæus, & Gulielmus Vuestonus parens, ille martyrio ob fidem catholicam, hic decennij custodia, bonorumq; dispendio vitam feliciter finierunt, scripsit, atque edidit Opus eruditum, ac satis grande, quod inscripsit. *De triplici Hominis officio ex notione ipsius Naturali, Morali, ac Theologica, Institutiones Orthodoxæ contra Atheos, Politicos, Sectarios.* Antuerpiæ apud Ioannem Keerbergium, an. 1602. Sander. lib. 7. Visib. monarchiæ. Genebr. lib. 4. Chronol. Surius lib. comp.

In primo autem libro deducuntur ea Præcepta Officij, quæ pullulant ex natura ipsius hominis, vtpote ex eius caussis, ac fine, ex dignitate quoque, qua alijs antecellit, simulac ex infirmitate, & imbecillitate tam corporis, quàm animi propagata: atque ostenditur in quibus placita hæreticorum hac ex parte officio virtutis nocent, orthodoxorum verò dogmata illi suppetias ferunt, & patrocinantur.

In secundo disputatur De Actionibus humanis, & moralibus: Quæ quod versentur in moderatione perturbationum, de quatuor illis Cardinalibus, nempè amore, odio, tristitia, & timore, inquiritur: circa quod vniuscuiusque obiectum peculiare Tractatus instituitur, inseruntur q; præcepta, puibus cohiberi possunt, ne in vitia deflectant. Demum conficitur, Orthodoxorum dogmata homines quoque ex hac parte promouere ad honestatem morum, & innocentiam vitæ: hæreticorum verò asserta procliuia admodum esse ad omnem vitæ turpitudinem: nostra esse virtutum præsidia, illorum verò incentiua vitiorum.

In tertio inquiruntur hominis Actiones, vt relatæ in Deum: Proinde disputatur De existentia, Perfectione, Prouidentia Numinis: Mox agitur De Religione, & Speciebus omnibus cultus Superstitiosi: Denique De Fide, Spe, & Charitate: è quibus item capitib. demonstratur hæreticorum dogmata virtutis officium violare, Orthodoxorum verò sententias illud adstruere, & contra vitia vndequaque munire, ac defendere.

Porrò inscripsit hoc Opus Academicis Oxonienſibus in Anglia; qua in Academia eius Parens in Collegio Linconliẽsi iuuenis operam litteris primum, deinde Londini inter Regni nobiles in æde Linconlienſi, legibus addiscendis nauauit. Eiusdem quoque Oxonienſis Collegij Hugo Vuestonus Rector extitit aliquãdo prudẽtiss. & insignis Theologus Decanus Vuestmonasteriẽsis, Patruus eius: vt tot nominibus, & hoc labore eximio Academici illi ad fidem Catholicam allici possint, si sapiant.

Ceterum si cum hoc Opere Lector coniunxerit, quæ Bernardinus Rossiniolus noster primum De disciplina interioris Hominis, deinceps autem duobus alijs libris De actionibus virtutum doctè, ac piè disseruit, erit quod parum in hoc argumento desideres, si quidem hæc in rem conuleris.

O E

OECOLAMPADIVS hæreticus, & inter hæreticos primæ Classis prohibitus, quæ Patrum antiquorum è Græco in Latinum conuersa à se, euulgauit, non est sine facultate, & magna cautione legẽdus. Conferat cordatus Lector versionem Ioan. Damasceni factam à Billio, cum ea Oecolanpadij, & huius agnoscet esse quisquilias præ splendore versionis Billij.

OECVMENIVS Græcus Scriptor, quamuis à Sixto Senensi, & ab alijs hactenus habitus sit Auctor Scholiorum ad Epistolas D. Pauli, rectè tamen mihi scripsit Fronto Ducæus noster in antiquis Græcis Patribus accuratus obseruator, ea non esse Oecumenij, nisi ex parte; neque verò Auctorem illius Catenæ tam antiquum fuisse. Neque enim solet Auctor eius Catenæ aliquid suum interserere, nisi rarissimè. Quin etiam multa reperiũtur collecta à Niceta Heraclienſi Archiepiscopo, cui etiam à plerisque tribuitur codicibus m.ss. Catena illa in Iob, quæ ab alijs Olympiodoro ascripta est. Vide in verbo, Olympiodorus.

Porrò quæ nomine Oecumenij feruntur, siue Græca, siue ab Hentenio (non omninò rectè) versa, ea Sixtus Senensis in sua Bibl. Sãcta hunc in modũ enumerauit. Oecumenius,

Græcus auctor, valde doctus, in explicandis D. Scripturis breuis, apertus, & elegans, atq; in veterum Commentarijs euoluēdis assiduè versatus, collegit solerti cura ex dictis præstantissimorum Græcæ Ecclesiæ doctorum nobiles annotationum Commentarios in Octateuchum; quos ipse in Commentarijs suis in Epist. ad Hebr. c. 6. se scripsisse testatur. collegit etiam persimili industria in totum nouum Testamentum Catenam explanationum: ex quibus legi,

In Acta Apostolorum, lib. 1. cuius initium est: *Lucas Euangelista.*
In omnes Epist. Pauli, lib. 14. quorum initium est: *Eutalij Diaconi.*
In Epistolas Canonicas lib. 7. *Hanc scribit Iacobus.*
In Apocalypsim librum vnum. *Sciendum quod vniuersum.*

Nomina verò Auctorum: ex quorum explanationibus Catena contexta est, hæc sunt.

Papias.	Hippolytus.	Acacius.	Seuerianus.
Clemens.	Athanasius.	Isidorus.	Gennadius.
Methodius.	Eusebius.	Photius.	Aretas.
Dionysius.	Basilius.	Chrysostomus.	Andreas.
Irenæus.	Gregorius Nyssenus.	Gregorius Nazianzenus.	Cyrillus.
Origenes.			Theodoretus.

His explanationibus Oecumenius suas quoque explanationes proprio nomine prænotatis inseruit; vt ex titulo cognosceret Lector, & quid ab ipso, & quid ab alijs patribus haberet. Transtulit autem hoc Opus in Latinam linguam Ioannes Hentenius Mechliniensis, monachus Hieronymianus, adiectis annotationibus locorum aliquot, in quibus Oecumenij editio differt à vulgata Græca noui testamenti editione. Claruit, vt ex temporibus auctorum, qui ab eo citantur, apparet, post annum Domini 800.

Porrò enarrationes vetustissimorum Theologorum in Acta, & in omnes D. Pauli Epistolas, & Catholicas ab Oecumenio; in Apocalypsim verò ab Areta Cęsareæ Cappadociæ collecta, Io. Hentenio Interprete, vnà cum Remigij Altissiodorensis in vndecim Posteriores Prophetas enarratione, primū edita omnia fuere Antuerpiæ apud Io. Stelsium an. 1545. Sed (vt diximus) haud assentiendum est Interpreti Operis huius auctorem asserenti Oecumenium, vt neque alijs prorsus De Olympiodori Catena in Iob. Quin & eodem anno Parisijs apud Carolam Guillard eadem prodierunt; cum multo antea contextus ipse Græcus prodijsset Veronæ, nempe anno 1532. Commentarij autem in Epistolam ad Romanos Latinè redditi à Ioanne Lonicero, Basileæ anno 1537. & verò in omnes Epistolas Diui Pauli Maximo Florentino Interprete, Latinè Basileæ anno 1513. Sed & postea sequenti prænotatione Oecumenij & Aretæ expositiones antiquæ, & valde vtiles, ex diuersis Sanctorum patrum Commentarijs collectæ in Acta Apostolorum. in septem Epistolas Catholicas, in Epistolas D. Pauli, & Ioannis Apocalypsim, Græcè adhuc Veronæ, an. 1568.

In Latina verò Oecumenij Interpretatione in Apostolorum Acta, quæ Hentenius interpres non videtur esse assecutus, notat eruditè Iacobus Billius, c. 21. lib. 1. Obseruationū suarum Sacrarum. Quæ nos hic aliquanto breuius, in Typographorum gratiam qui ista recusuri sunt, libenter inserimus: simul item, vt viri docti siue concionando, siue docendo, synceriorum ipsum contextu è fontibus Græcis assecuti hoc loco, habeant ad manū, quæ in suas, & aliorum mentes deriuent.

Capite igitur primo, vbi est in Latina versione. *Hic se nihil prætermisisse ait eorum, quæ cohærerent, ac vrgerent*, vox συνεχόντων parum commodè reddita est. τὰ συνέχοντα enim præcipua sunt, maximique momenti, non autem cohærentia. Eodem cap. super illa Lucæ verba. *Igitur qui congregati fuerant.* Græca sic habent: καὶ ἀπαλλαγῆναι τῶν δυσχερῶν ἐπεθύμων, id est *molestijs ac acerbitatibus liberari cupiebant.* Hentenius *hæsitationibus.* Ac Paulò inferius. Vbi Græca habent: πρὸς τὴν παρουσίαν εὐπρεπεστέρους ποιῶν nullo modo dubitem, quin εὐτρεπεστέρους legi debeat, & in Latino, *paratiores* pro *decentiores.* Cap. 3. ἀρκοατὰς ἔχων μυκτιρίζοντας, καὶ φωνῶντας. Hentenius *subsannantes & clamantes auditores habens.* Ego, pro χωνῶντας restituo φονῶντας ex Græco Chrysostomi Codice, quem mihi D. Nullius vtendum dedit: ex quo hæc mutuatus est Oecumenius, φονᾶν autem est *cædi inhiare.* Eodem cap. ἔπαθον τὴν ψυχὴν, ἑαυτὸν κατέγνωσαν. Hentenius, *senserunt animam, quæ ipsos condemnabat:* Ego sic malim: *Commoti sunt, se ipsos condemnarunt.* Et aliquanto inferius in his verbis: *factus est omni animæ timor.* Græca habent. οὐ γὰρ ὡς τῶν τυχόντων κατεφρόνουν, αὐτὰ ἐπειδὴ πολὺς ἦν ὁ Πέτρος ἄνωθεν, καὶ τὰ μέλλοντα διὰ τῶν ἐπαγ-

γελιῶν

γελιῶν δ' ἀφειδῶν, εἰκότως ἐφοβοῦντο, ideſt, *non enim eos vt vulgares ac plebeios aſpernabatur: ſed quia Petrus magno verborum impetu ſuperius ferebatur, ac futura per promiſſiones oſtendebat, meritò pertimeſcebant.* Hentenius autem incommodè ſanè. *Neque enim more vulgi deſpiciebant:* Typographi enim vitio legitur, *deſipiebant, ſed quoniam Petrus multus erat ac vehemens deſuper fluendo ſiue exhortando & futura promiſſionibus oſtendendo meritò terrebantur.* Nimirum eum fefellit quid ſignificet: πολλῶ ῥέειν, quod quidem Demoſthenes in Oratione pro Corona Pithoni Byzantino tribuit, vtpotè viro ſumma vi dicendi prædito quique rapidi cuiuſpiam torrentis inſtar in dicendo ferretur, quod etiam πολλῶ φέρεσθαι dicit Nazianzenus in Baſiliana. Cap. 4. vbi de claudo ſanato ſermo eſt, οὐδὲ τῶ ὀνόματος αὐτοῦ τῶ κυρίου αὐτοὶ ἐφρόντιζον. Hoc eſt: *Neque proprij ipſius nominis curam habuerunt,* ideſt *proprium ipſius nomen exprimere minimè curarunt.* Hentenius autem: *Neque cura illis fuit de nomine Domini ipſius:* vbi κυρίου vocabulum ob homonymiam ipſi impoſuit. Eod. c. in his verbis: *Viri Iſraëlitæ τὰ κάτω συρομένα inferiora detracta* vertit Hentenius, minus rectè meo iudicio. Græci enim Theologi τοὺς κάτω συρομένους eos vocant, *qui humi volutantur, ac terrenis rebus addicti ſunt:* eodemq; modo, τὰ κάτω συρόμενα, *res humiles & abiectas.* Cap. 5. ſuper his verbis: *Et nunc Domine aſpice in minas eorum, &c.* vbi legitur in Græco, μικρὸν ἀπὸ τῆς δὲ τῆς σαρκικῶν αποσριφομένους μικρὸν lubentius legerim. vel ſic potius μικρὸν ἀπὸ τῶ δὲ τῆς σαρκικῶν ὀπισριφομένους. ideſt, *Parum demtceps carnales homines curantes.* Nõ lõge Græca ſic habent τοῦτο γὰρ ἐμφαίνει τὸ διὰ τῆς καρδίας, καὶ τῆς ψυχῆς πρὸς ἓν κατάλυμα τέλος ὁρμῶν ποιεμένων, τοῦτο δὲ ἦν τὸ πρὸς εὐαρεσίαν σωτέον θεῶ. ideſt, *Hæc enim ſubindicat per cor & animam ad vnum velut diuerſorium tendentia, nimirum ad Deo placendum.* Hentenius autem. *Hæc enim ſubindicat per cor & animam, quæ ad vnum concurrunt compoſitum. Quod autem dicitur erat, Dei manutenentiam ſignificat ad conſeruandam animi placabilitatem.* Quàm autem hæc cum Græcis concordent, ipſe viderit. Nec enim meum eſt quenquam inſectari. Cap. 5. ſuper illis verbis, *Per manus verò Apoſtolorum.* Græca ſic habent, ὡς ἂν τῆς σκιᾶς Πέτρου ῥωννύειν ἐυμέγεθεις τυγχάνωσιν. hoc eſt, *vt Petri vmbra, quæ roboris afferendi poteſtate pradita erat fruerentur,* ἐυμεγεθεῖν enim, hoc loco idem planè eſt quod δύνασθαι. Hentenius autem ſic vertit, *vt per vmbram Petri prolongatam conſequerentur ſalutem.* In fine eiuſdem capitis Græcè ſic habent εἰ γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ μετριοφρονοῦντες, τῶ διὰ παλαι ἀγνοεῖσθαι τὰς θαυματυργίας ἐν τῶ ὀνόματι αὐτῶ τούτας συμπαιρένομοι, ἀλλὰ καὶ ὁ βίος αὐτῶν, ἐκ ἀριτὸν δόκιμον ἦν, ἱκανὰ τὰ μεγαλεῖον βραβεύσαι τοῖς ἑτοιμοπροαιρεμένοις σωσαι. Vbi poſtrema verba non ſatis aſſecutus eſſe videtur interpres, ad hunc modum vertens: *attamen vita eorum virtuſq; verè Euangelica, idonea erat, qua plurimum collaudaretur, magnumq; aſſequeretur præmium in his qui ita viuere delegiſſent.* Sic enim potius hæc vertenda mihi videntur: *attamen ipſorum quoque vita, ac virtus Euangelica ad huiuſmodi amplitudinem his conciliandam ſufficiebat, qui ad hũc modum viuere inſtituiſſent.* Loquitur Oecumenius de miraculis editis ab Apoſtolis, quæ partim diuinæ potentiæ, partim ipſorum virtuti aſcribenda cenſet. At c. 6. ſuper his verbis, *timebãt enim plebem,* grauius adhuc lapſus videtur interpres. Vbi enim in Græco eſt: ὦ τῆς ἀμβροντησίας τῆς ἐπ' ἀδήλω μὲν τῶ φοβῶ τὸ ὄχλον τὸ σάφρον ἐπεγνωκότων, τὸ θεῖον δὲ προδήλως ἐκ τῆς χειρῶν αὐτῶν, καθάπερ πτηνὰς τὰς ἑαυτῶ ἐξαρπαζόντος, μηδ' ὅλως τινα ὥραν ποιεῖσθαι προθυμουμένων. Ille ſic reddidit: *O dementiam illorum, qui turbã quidem prudenti latentiã timore cognouerant, ſimiliter & Dei, qui manifeſtè ſuos ſemper de manibus eorum tanquam volucres eripiebat: nec tamen vnquam adoptari cupiebant.* Quæ quidem verba, ne quid grauius dicam, ab Authoris ſententia longiſſimè remota ſunt. Ego itaque ſic reddo. *O amentiam eorum, qui ob incertum quidem plebis metũ ſeſe coercere nouerant, Deum autem, qui perſpicuè ſemper ex ipſorum manibus ſuos, tanquam volucres eripiebat, nullam curam gerere conſtituebant.* Hoc enim loco, ὥραν ποιεῖσθαι nihil eſt aliud eſt, quam ὀπισρίφεσθαι vel λόγον ποιεῖσθαι, Eodem c. ſuper his verbis, *Et Spiritus Sanctus quem dedit Deus his, qui ipſi obediunt,* Græca ſunt eiuſmodi: ὃ καὶ ἡμῖν εἴρηται διακληρωτικῶς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ideſt, *Nõ dictum eſt nobis ſeparatim, qui diligimus eum.* Hentenius autem ſic, *Neque enim dictum eſt nobis ſolis qui eum diligimus diſtribuendo munera.* Vbi certe eum fugit, διακληρωτικῶς hic idem omnino eſſe quod μόνον. Rurſus ſub finem eiuſdem capitis Græcè ſic habent: λόσασθαι ἐξαι τῆς τῶ συμβουλευσαμένοις μανίας. ideſt, vt Hentenius vertit, *Verberare autem Apoſtolos eorum qui imbuta inſania perſuaſi erant.* Ego autem libentius ita tranſtulerim. *Flagrus autem ipſos afficere indelebilis eorum furoris erat quibus conſilium dabat.* ſcilicet Gamaliel. Neque enim vir optimus hæc illis perſuaſit, vt Apoſtolos virgis cederent, quippe qui contrarium potius ſuaderet. Cap. 8. ὡς ἂν εἴπως εἰς ἀπορίαν αὐτὸν τῶ θεῶ καταστήσειαν, φιλονεικίᾳ αὐτῶ προσαρίζοντες, τῶ παρεσκευασμένων ἀμαθῶς ἔχοντι. Hoc eſt, *vt ſi forte ipſum ad infantiam redigerent, probrum ipſi conciliarent, vt qui earum rerum imperitus eſſet, quas aſſereret.* Hentenius autem, *vt ſi fortè ad hæſitantiam conſiliiq; inopiam eum adigerẽt, pudore ſuffunderent, tanquam inſipienter ſe habentem in his, quæ ſibi delegata eſſent.* Quo loco enim fefellit quidnam hoc loco παρισβέχεσθαι ſignificet. Loquitur enim Oecumenius de Stephano, cuius nomini infamiam ſeſe hac ratione aſperſurus eſſe impij homines exiſtimabant,

si doctrinæ, quam profitebatur, rationem reddere minime potuisset: εἰς ἀποδεῖαν autem παρεισάγαι idem est cum eo, quod mox sequitur εἰς ἀφασίαν συστελλύειν. Vernacula lingua Gallica dicere solemus; mettre à quia paulo post. λησεικωτερον χωρεῖν. Quod Hentenius trãsfert, *clam procedere*. Ego malim, *prædonum more grassari*: vt etiam aliquanto post, παντα χῦ λησεικῶς ἔχοντα. Verto. *Vbique prædonum morem retinent*: Non vt Hentenius, *furtiuos vbiq; nituntur aggressus*. Neque enim ij, qui Stephanum lacessebant, furtim, ac velut per cuniculos optimum virum aggrediebantur, sed aperta vi. Eodem cap. in his verbis: τῷ τοιῶδ εἰγματι τύτῳ εἰς ἀπειθειαν ἀποστάντων τῷ υἱῷ. Perspicuus error in Græco est, etenim pro ἀποστάντων ἀποσκώπτων legi debet. Itaque sic verto. *Hoc exemplo eorum qui nunc sunt inobedientiam insectans*. Hentenius vitio libri delusus: *hoc exemplo detegens præsentium inobedientiam*. Eodem cap. super his verbis, *Ipsum audietis*. Græca sic habent, καὶ ταῦτα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔνθα ὑμῶν προεσηκειν μάλιστα. Hoc est: *Idq; in deserto, vbi maximè vobis præsidio erat*. Hentenius autem: *Et hæc quidem in deserto vbi longissima fuit mora vestra*. Vbi sanè quid illi in mentem venire potuerit, vt ita verteret, non queo conijcere. Cap. 13. de Barnaba loquens Ἰωσὴς ὁ ἀνθρωπος παρακλησεως φερωνυμος ἐλέγετο. Hentenius: *Filius consolationis ex nomine dicebatur*. Ego autem *Idcirco Barnabas*, hoc est, *consolationis filius* apto nomine appellabatur, *hoc est re præstabat id quod nuncupabatur*. Ac miror quonam pacto ipse quoque Erasmus in tam facili vocabulo hæserat. Etenim cum in Epistola D. Hieronymi ad Desiderium, quæ incipit, lecto sermone hæc verba legisset, *Gratulor tibi, & sanctæ atq; venerabili sorori tuæ Ferenillæ, quæ Feronomos*, (Feronymos autem legendum est) *calcatis fluctibus seculi, ad Christi tranquilla peruenit*: in scholijs suis scribit, *sequebatur dictio Græca, quam quidem sustulerant: alij varie posuerunt: sed ita vt nihil potuerim conijcere, quod mihi satisfaceret. Expectandum est igitur exemplar emendatius*. Hæc ille.

Atqui facilè erat conijcere legendum esse φερωνυμως. Hoc enim vult Hieronymus fœminam illam appositè Ferenillam appellatam fuisse, quod ad tranquillum vitæ genus se contulisset. Verum ad institutum redeamus. Cap. 15. ὁ γὰρ ἠξίου ὑπὸ τῆς ἀξιώματος, αὐτὸν μεταμέμψασθαι. Hentenius, *Nolebat dignitatis nomine eum accusare*. Ego autem: *Nolebat imperiosè eum accersere*. Loquitur de Centurione qui Petrum accersendum curauit: ὑπὸ ἀξιώματος is aliquem alloqui dicitur, qui imperiosius aliquanto eum alloquitur, atque ita vt dignitatis authoritatisque suæ meminerit, contra qui altissima dignitate præditus, familiariter, ac veluti positis fascibus cum homine inferioris notæ colloquitur is οὐκ ὑπὸ ἀξιώματος, vel οὐκ ὑπὸ σχήματος (sic enim loquitur Basilius in Epistola ad Candid.) αὐτῷ προσλαλήσασθαι dicitur. Cap. 26. εἶτα καὶ χῆσιν αὐτοῖς σφᾶτυ ἐπάγει. ideſt, *Deinde etiam ipsis locum suæ salutis producit*. Fallitur enim Hentenius, qui χῆσιν vaticinium exponit: quemadmodum & ca. 29. vbi de his Christi verbis loquitur, *Beatius est dare, quàm accipere*, χῆσιν enim δόσιν idem est, quod locum aliquem authoris cuiuspiam prõferre, vt mille exemplis planum facere possem, nisi in re perspicua verba consumere pigeret. Cap. 32. Volens Diabolus Paulum facere participem criminum, quæ sibi congruebant Græcos ἐκείνῳ, ideſt illi non sibi. Hoc enim refert ad seditiosum illum Aegyptium, non ad Diabolum. Cap. 33. ὁ γὰρ ἐβούλετο ὑπερκατάφρονητος φανῆναι τῷ χιλιάρχῳ. εἰ γὰρ αὐτὸς μὴ ἐφείσατο μαστίζαι, ὡς δὴ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνδιδοσθαι μέλλοντα ὑπὸ τῶν δικετῶν τυπτεσθαι, hoc est *non enim volebat Tribuno vilis, & contemnendus videri. Etenim si ipse quidem à flagellendo abstinuisset, tanquam Iudæis dedendus esset, vt à seruis caderetur*. Hentenius autem *Non enim volebat Tribunum intelligere, quod facile deprehenderetur. Nam quam ille pepercisset ne flagellaretur, si postquam ad Iudæos eductus est, contigit vt à ministris verberetur*. Quæ verba longe à Græcis discrepant. Ex hoc autem loco corrigenda est translatio Chrysostomi Homilia quadragesimaoctaua, in Acta, vbi hæc sic habentur: *Si enim ille quidem pepercisset Tribuno flagellari, Iudæis exposituro, quòd à seruis caderetur*. Hæc enim verba à Græcis tam dissident, quàm quæ maximè. Sed & eodem Cap. trigesimo tertio, paulò inferius, haud satis Oecumenij sententiam, expressisse videtur interpres. Sic enim Græca habent: ἔστι γὰρ καὶ μετὰ χαρισμοῦ χρήσασθαι ἐν καιρῷ τὴ παρρησίᾳ πολλάκις γὰρ παρρησία μὲν ἀκαίρως βλαβερὸν τὴν ἀληθειαν, μετὰ χαρισμοῦς δὲ ἐν καιρῷ κατώρθωσε τὸ προκείμενον. Hentenius: *contigit enim vt quis gratiori dispensatione liberæ locutionis vtatur. Frequenter enim intempestiua loquendi libertas veritati nocuit: tempestiuus autem eius vsus, quod propositum erat correxit*. Quæ verba quàm parum Græcis respondeant; quid me commemorare attinet, cum id cuiuis perspicere promptum sit? Ego itaque sic potius transtulerim: *Licet enim calliditate quoque libertatem loquendi superante nonnunquam vti. Sæpe enim intempestiua libertas veritati detrimentum attulit: contra tempestiua calliditas id quod propositum erat, confecit*. Loquitur enim Author de eo, quod dixerat Paulus, *Nesciebam quod summus sacerdos esset*. Quæ quidem verba etiam si dissimulatione à Paulo habita sint, omni tamen reprehensione careret. Licere enim interdum calliditate, ac dissimulatione vti,

cum

cum intempestiua verborum libertas plus incommodi quam vtilitatis allatura sit. Itaque μεταχειρισμὸς hoc loco idem est quod προσποίησις, quemadmodum etiam liquet ex his quæ præcedunt προσποιεῖσθαι ἀγνοιαν ὑβλάπτεσθαι, καὶ οἰκονομοῦσθαι. Cap. 35. Interpres non satis horum verborum mentem intellexisse videtur ὃ τοιοῦτον. idest, *Quod Diabolo vouetur*, sic enim reddidit. *Quod enim eiusmodi non reponitur, aut deponitur, sed reijcitur.* Itaque sic malim: *quod enim huiusmodi est, non appenditur, sed dependitur.* Hoc enim vult Oecumenius, id quod Diabolo vouetur κατάθεμα potius, quàm ἀνάθεμα dicendum esse, ἀνάθεμα enim id demũ propriè dicitur, quod Deo appenditur, atque conseruatur. Atque eodem modo apud Athenæum non illepidè quidem ad eum, qui impropriè verbo ἀνακεῖσθαι pro κατακεῖσθαι, idest mensæ accumbere vsus fuerat, hoc regessit. καὶ σὺ καὶ ἀνακεῖσθαι idest suspendaris, vt donaria ea, quæ dijs consecrantur. Cap. 37. καὶ μετὰ κόπου, καὶ πόνου, καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα, idest, *tum elaboratè, tum ex tempore.* Hentenius vtrunque confundit, sic vertens, *multo cum labore, & molestia, idq; protinus.* Hoc vult illic Paulus seperatim esse ad fidei Christianæ veritatem vel longa atque elaborata oratione; vel in promptu & ex tempore, si ita Agrippa malit, asserendam. Cap. 38. τῆς εἱμαρμένης ὅτι τὸν πρόπτον κοιμωμένης. Hentenius: *Cum fatum, ad id quod prauisum est, obdormiat.* Ego autem sic. *Cum fatum in perspicuis, ac velut ob oculos positis dormiat.* Eodem capite hæc verba: ἵνα κατέχοι αὐτούς, ita rursus vertit, quasi in Græco esset καταχώσῃ. sic enim reddidit, *vt confunderet eos.* sic autem transferendum erat, *vt eos retineret.* Rursus aliquanto inferius, in his verbis, ὑγιῶς αὐτοῖς φρονεῖν δοκοῦσι ἄτε ὄντες ἐπὶ τῷ τυχόντι ὄντος, καὶ σώου non mihi cum eo conuenit, sic enim transfert. *Non enim erat illis cura cibi vtpote non sinente periculo occupari circa res vulgares.* Ego autem ad hunc modum. *Non enim illis cibi cura erat, quippe qui non in vulgari periculo versarentur.* Cap. 40. καὶ τὰ παεις ἀμφιαλέγει. Hentenius: *Et ea dicit quæ sibi mutuo constant.* Ego autem: *Et ea dicit, quæ promptè ipsi in mentem venerant.*

O F

OFFICIVM, siue Preces Horariæ quæ in Ecclesia recitantur, quamuis passim excusę sint, cum tamen aut specie pietatis, aut spe lucri à Typographis sæpe vel auctæ vel variatæ fuerint, eæ nunc sunt recitandæ, quas Clemens VIII. Pont. Max. recognitas edi mandauit. Reliqua verò Officia; quæ peculiaria dici possunt, quæ quidem à Religiosis quibusdam concessu S. R. E. recitantur, quibusnam in locis excusa, & qua auctoritate prodiere non hic omnia afferimus, quoniam vnicuique familiæ Religiosæ sunt sua præ manibus.

OFFICIORVM Scholasticorum libri duo, quorum prior munus tam iuuentutis, quã populi Christiani Magistrorum edisserit, posterior Auditorũ officio complectitur. Coloniæ apud Maternum Cholinum, an. 1570.

OFFICIVM Hebdomadæ Sanctæ, secundum consuetudinem Ecclesiæ Catholicæ, ad vsum Catholicorum per Germaniam, cum rubricis. Monachij apud Adamum Berg. an. 1571.

OFFICIVM Diurnum ad vsum Romanum. Officium B. Mariæ. Officium Defunctorum Septem Psalmi Pœnitentiales, cum multis alijs tum Psalmis, tum Orationibus, omnia ex Decreto Concilij Trident. restituta. Antuerpiæ apud Plantinum, an. 1570. & Leodij ann. 1571.

OFFICIVM B. Mariæ Virginis, reformatum, Pij V. Pont. Max. iussu, & figuris æneis quam artificiosissimis, & litteris maioribus, siue ornamentis marginalibus editũ. Charta regali in 8. Antuerpiæ apud Plantinum an. 1573. & 1575. ibidem. Iterum autem ibidem an. 1590. & 1591.

OFFICIVM integrum De nomine Iesu, iuxta vsum ab Ecclesia receptum. Cui accesserunt Calendarium, duplex Litania, & piæ aliquot ad Iesum Christum Orationes. Vesontione apud Ioannem Exertierium an. 1590.

O G

OG Regis Basam liber, cuius Moyses meminit Num. 11. & Deut. 3. ca. Inter damnatas scripturas refertur, atque reijcitur à Gelasio Distin. 15.

O L

OLAVS Magnus, Gothus, Lincopensis scripsit Historiam De Gentibus Septentrio-

trionalibus, quæ Basileæ an. 1567. excusa est, cum antea Venetijs edita eiusdem fuisset an. 1539. amplissima Tabula Septentrionalium Terrarum, & rerum mirabilium, tum in ipsis, tum in circumiacente Oceano contentarum, vnà cum varijs animalium figuris, & Germanico libello, in quo omnia, quæ depicta sunt in tabula, explicantur. Nam rerum in ipsa tabula inscriptiones ferè sunt Latinæ.

OLBERTVS Belga, Monachus, & Abbas Gemblacensis. Cong. Cluniacensis, ad Raginerium Comitem anno circiter Dom. 1048. Scripsit De inuentione S. Veroni Confessoris. Qui liber extat m.s. in Belgio Arnold. Vvion.

OLBERTVS ex Monacho Laubiensi Abbas 4. Gemblacensis in Brabantia Ordinis Sanct. Benedicti Fulberti Carnotensis Episcopi Auditor, Burchardi VVormatiensis Episcopi Magister, vt alter Philadelphus insignem Gemblaci Bibliothecam instruxit, scripsitque Vitas aliquot Sanctorum; vtque erat Musicus insignis Cantum Ecclesiasticum de earundem rebus gestis composuit. Extat Montibus Hannoniæ apud Franciscanos in Hannonicis Iacobi Guisiani Annal. & apud Miræum m.s. Vita S. Veroni Cõfessoris, regnante Raginero Hannoniæ Comite ab ipso conscripta. De Sancto Verono vide Molanum in Indiculo, & in Natalibus S. Belgij. Obijt Olbertus Leodici an. 1048. in Monasterio S. Iacobi, cuius & primus Abbas extitit hac inscriptione conditus. *Hic iacet Abbatum Speculum, Decus & Monachorum, Abbas Olbertus flos Paradise tuus. Præfuit Ecclesijs normali tramite bmu. Legia corpus habet, Gembla cavendo dolet.*

OLDONIVS Hispanus Monachus, & Prior monasterij Cellæ nouæ, Cong. Cluniacẽsis, scripsit Vitam Rodosindi Episcopi, & Monachi.
Rationale Diuinorum Officiorum an. 1227. vt ex his versibus liquet.

Odonius librum per Christum concedit, vel conficit istum,
Bis denis annis septem supra mille ducentis.

Vtrumque Opus extat m.s. in Hispania, vt refert Ambrosius Morales.

OLEASTER. Vide in verbo, Hieronymus Oleaster.

OLIRA, siue Oliua, Monachus & Abbas monasterij S. Mariæ Riuipollensis, & S. Michaelis Confluentis, deinde Oxomensis (non rectè autem à quibusdam *Ansonensis*) Episcopus. Floruit anno 870. Obijtque anno 885. succedente sibi Anatolo, scripsit nonnulla, quorum extat fragmentum excusum Francofurti an. 1594. & Epistola, qua egit de pace inter Episcopum, & Vicecomitem Narbonẽsem, & alios. Annales Aquitanici Arnoldus Vvion.

OLIVERIVS S. Bauonis Prior, qui de Eucharistia scripsisse, atque vixisse ann. 1449. dicitur, non est à me visus, quare nec qualis sit iudicium est à me ferendum.

OLIVERIVS Brito, Gallus, Ordin. Prædicatorum, Theologus Parisiensis, scripsit Commentaria ad libros Sentent. Magistri. Lecturam ad D. Lucæ Euangelium. Sermones De Tempore. In Elenchos Aristotelis. Viuebat anno 1300. Boscono Buriensi. At Ant. Senensi ex Leandro, & Alberto Veneto anno 1291. quorum vtrumque verum esse potest.

OLIVERIVS Conradus, Gallus, Ord. Min. Gallicè Vitam S. Pauli Apostoli, & Librũ Parisijs edidit, quem *Speculum peccatorum* inscripsit.

OLIVERIVS Mailardus, quem alij Britannum, quod magis credo, alij Parisiensem fuisse scribunt, Parisiensis quidem Theologus, & Ordinis Minorum, sanctitatis vitæ nomine celebris, reliquit Sermones De Aduentu, Dominicales, ac De peccati stipendio, & Gratiæ præmio, Quos Henricus Vvillot inquit prodijsse anno Domini 1499. At & Argentinæ constat fuisse excusos apud Ioannem Knobloch anno 1512. Parisijs autem anno 1516. apud Ioannem paruum, cum iuris quæstionibus vnicuique sermoni appositè insertis.

OLIVERIVS Saxo, Germanus, S.R.E. Card. Padebornensi Clero constitutiones Synodales De Ecclesiastica disciplina edidit. Viuebat Eisingr. an. 1221.

OLYMPIODORVS Alexandrinæ Ecclesiæ Diaconus Catenam ex Patribus Græcis, atque in ea luculentum Commentarium in totum fermè librum Iob artificiosissimè, atq; ingeniosissimè contexuit. Accedo enim lubens ad sententiã Pauli Comitoli, qui eãdem Catenam, vt alibi diximus, è Græca Latinam fecit eleganter: Qui item solidis rationibus in editione Veneta, quæ prodijt apud Iolitos, ann. 1587. euincit eam esse non Niceræ Heraclensis Episcõpi, sed ipsius Olympiodori.

OLYMPIODORVS alter, qui Monachus, (& quidem Græcus) Enarrationem & ipse in Ecclesiasten, succinctam (vt inquit Sixtus Senensis) eruditam, breuem, & elegantem Græcè conscripsit, ad triplicem scripturæ sensum in ea collineãs, quam Zanobius Acciaiolus

iolus Florentinus, in Latinam vertit. Quæ & extat in Bibliotheca Patrum, Margarini. Quin idem quoque Olympiodorus Peripateticæ Philosophiæ peritus, insignes Commentarios in Aristotelis Meteora reliquit, qui iamdudum Græcè, & Latinè prodierunt.

Porrò falsi esse videntur, qui hunc Olympiodorum fecere Alexandrinũ, cum superiore Diacono Alexandrinæ Ecclesiæ confundentes. Sanè verò non solum in Meteora scripsisse fertur, verum etiam Commentaria Græca in Platonis Phœdonem, quæ in Bibliotheca S. Saluatoris Bononiæ, & apud Didacum Hurtadum, Caroli V. Imp. apud Venetos olim legata extabant, sicut item in Gorgiam, & Alcibiadem eiusdem Platonis. Quin & in Phædrum, & in Posteriora Analytica Aristotelis.

OLYMPIODORVS item alius affertur à Photio in sua Græca Bibliotheca, qui ab Honorio, & Theodosio secundo Impp. vsque ad Valentinianum Placidiæ filium, duos & viginti libros Historiarum Græcè contexuit, potius vt materiam alijs pararet, quàm vt ipse scriptor accuratus dici posset. Sed cum hic natus esset Thebis, quæ erat in Aegypto, & gentilis esset, non pertinet ad hunc Apparatum, nisi ne similitudine nominis Lectores fallat.

OLYMPIVS Hispanus Episcopus, qui primo Toletano Concilio interfuit ann. 405. quarto autem Innocentij Papæ, Vir magnæ in Ecclesia, & in Christo gloriæ, (vt habet Augustinus contra Iulianum lib. 1. c. 3. & 7.) scripsit Librum Fidei aduersus eos, qui naturam, & non arbitrium in culpam vocant, aduersus Manichæos, dicentes, carnem à malo esse principe tenebrarum. Citat eiusdem scripta S. Augustinus lib. 1. c. 2. in Iulianum. Quæ tamen Opera non extant. Quod verò Suffridus Petrus ad Gennadij Catalogum adnotauit in Gemblacensi Codice, m. s. appellari *Opilium*, non Olympium, nihil nos remorari debet, quibus plerique; alij omnes Codices, & adeo ipse S. August. *Olympium* esse asserunt.

O N

ONITHON Sutrinus Episcopus, Italus, scripsisse Chronica Romanorum Pontificum dicitur à Io. Leando. Ea quæ non vidi linquo alijs, vt si viderint, moneant, & iudicium maturè ferant.

ONKELOS Scripsit Thargum, siue Interpretationem, vel potius Paraphrasim Pentateuchi à Moyse conscripti. De qua nos tum in verbo, Biblia, tum in secundo libro nostræ selectæ Bibliothecæ egimus. Vide item in verbo Thargum huius nostri Apparatus.

ONNO, siue alijs, *Ouuo*, Frisius, Vir nobilis, qui cum secundum Veteres Frisiorum leges forte postulante, Dijs immolandus esset, suspensus, ac tandem Sancti Vulfranni precibus saluatus fuit, à quo proinde ad Christianam fidem conuersus, monasticam vitam sectatus est in monasterio Fontanellæ, vnde *Fontanelli* cognomen accepit. Hic scripsit, quę nostri allegant, De visione Radbodi Regis, Deque horrenda eiusdem Regis morte. Floruit sub eodem Radbodo, circa annum septuagesimum decimum, de quo plura in Historia nostra Ecclesiastica. Hæc Suffridus Petrus libro de Frisiæ Scriptoribus.

ONVPHRIVS Panuuinius, Veronensis, Ord. D. Augustini, nostra vixit ætate, Vir ingentis lectionis, quem Paulus Manutius Historiarum Helluonem appellabat. Hic cum Historiam Ecclesiasticam, & profanam indefesso labore penè omnem peruoluisset, Rerumque seriem, ac tempora memoriæ, qua plurimum valebat, mandasset, magno fuit adiumẽto Scriptoribus, qui deinceps extitere, licet si, qui in flore ætatis decessit, diutius vixisset, pleraque alia absoluisset, ac quæ emiserat, diligẽtius adhuc, hoc æuo erudito recognouisset. Nos vt litterariæ Reip. consuleremus, perquisiuimus dudum, quinam extarent eius labores, atq; adeo quinam delitescerent, vt & suus illi honor constaret, atque, si qui inde desumpsissent, legitimum Auctorem aperirent.

Libri Onuphrij Panuuinij, qui prodierunt è prelis.

Epitome Pontificum Romanorum à Sancto Petro vsque ad Paulum Quartum Gestorum; videlicet.

Electionisque singulorum, & Conclauium compendiaria narratio.

Cardinalium item nomina, dignitatum tituli, insignia, legationes, patria, & situs. Venetijs ann. 1557.

Platina restitutus De Vitis Pontiff. cum sexaginta ad eas Adnotationibus, & additione Pontiff. à Sixto Quarto, vsque ad Pium Quartum. Qui tamen labor, vt adhuc reco-

Digitized by Google

gnitione indigebat, sanctæ Sedis Apostolicę mandato delata est eius recognitionis cura viris eruditis, quam expectamus.

De præcipuis vrbis Romæ sanctioribus Basilicis, quas septem Ecclesias vulgò vocant, liber. Coloniæ ann. 1584.

Eiusdem De primatu Petri, & Apostolicæ Sedis potestate, libri tres. Venetijs apud Franc. Franciscium ann. 1591.

Chronicon Ecclesiasticum à C. Iulij Cæsaris Imperio, vsque ad Imperatorem Cæsarem Maximilianum II. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1568.

De antiquo ritu baptizandi Catechumenos, & De Origine benedicendi imagines cereas, quæ Agnus Dei vocantur, lib. 1. De Sibyllis.

Chronicon, Ord. Eremitanorum à D. Augustini tempore, vsque ad ann. 1550.

Interpretatio multarum vocũ Ecclesiasticarũ, quæ obscuræ, vel barbaræ habentur, lib. 1.

De ritu sepeliendi mortuos apud veteres Christianos, & eorum Cæmeterijs, lib. 1.

De Stationibus Vrbis Romæ, lib. 1.

Fasti, & Triumphi Romanorum à Romulo, vsque ad Carolum V. Imp. additis Impp. Occidentalium, & Orientalium iconibus. Venetijs ann. 1557.

Commentarij Reipubl. Romanæ libris 3. Venetijs ann. 1558.

Commentarius De Triumpho. Venetijs ann. 1571.

Commentarij in Fastos Consulares. ibidem.

Ciuitas Romana, Venetijs ann. 1558.

Viginti septem Pontiff. Rom. elogia, & imagines accuratissimè ad viuum æneis typis delineatæ.

Libri quatror De Romanis Impp. Græcis, & Latinis: Deque ijs, qui summum habuere Imperium in Italia, Gothis, Longobardis, Francis, Germanis, Hispanis, & alijs Nationibus, cum eorum Genealogijs, & Arboribus à Cæsare, vsque ad Ferdinandum Imp.

Liber de Ludis Circensibus cum æneis iconibus apud Ciottum, Venetijs ann. 1602.

Qui libri prodiere manuscripti, sed non fuere excusi.

Quinque libri De Comitijs Imperatorijs, Quibus expenduntur varij, atque adeo omnes modi eligendorum Impp. à Cæsare, vsque ad Maximilianum secundum, cum Institutione septem Electorum Imperij. extant Monachij in Bauarica Bibliotheca.

De Ecclesia, Baptisterio, & Patriarchio Lateranensi.

Historia Familiæ Frangipaniæ libris quattuor.

Historia Familiæ Sabellæ libris quattuor.

Historia Familiæ Maximorum, libro vno.

Historia Familiæ Cenciorum, libris duobus.

Historia Familiæ Matthæorum.

Qui libri absoluti, sed non emissi.

De Origine septem sacrorum Ordinum Liber vnus.

Collecta è viginti libris Ritualibus, siue Cerimonialibus De Sacrificio Missæ, à Christi Domini tempore vsque ad millesimum, & tricentesimum annum: vnà cum plerisque Declarationibus rerum Ecclesiasticarum, Stationum, Indulgentiarum, siue Condonationum; Interpretatione, quoque rerum, seu verborum à Scriptoribus Ecclesiasticis vsurpatorum.

De Dignitate Sedis Apostolicæ, & de Potestate Summi Pontificis contra Centuriatores hæreticos. Quæ & inscripta est *Historia Ecclesiastica.*

Quinque libri De Creationibus Summorum Pontif. Deque morte ipsorum, interregno, legibus ea de re sancitis à D. Petro, vsque ad Pium IV.

De Origine Cardinalatus.

Chronicon Ecclesiasticum Summorum Pontiff. Impp. Patriarcharum, Conciliorum, Virorum sanctitate, ac doctrina illustrium.

Vitæ Patriarcharum quattuor primarum Sedium.

Libri decem De antiquis, & recentioribus Ecclesijs, Monasterijs, Oratorijs, Cæmeterijs, & alijs pijs locis Vrbis Romæ.

Breue Iudicium De Historicis antiquis Latinis, & Græcis.

De Antiquis Vrbis Romæ ædificijs.

Digitized by Google

De Antiquorum superstitione, sacrificijs, augurijs, Haruspicijs, sortibus, sacris Epulis.
De Porticibus vnà cum tribus millibus inscriptionis Romanis.
Libri decem De Antiquitate, & Historiam Virorum illustrium Veronæ suæ Patriæ.

Libri partim delineati, partim semiabsoluti, partim absoluti, sed non recogniti.

De antiquis institutis, ritibus, ceremonijs, & vsibus Ecclesiæ Romanæ.
De Antiquis Officijs, & Magistratibus Vrbis Romæ.
Breuis collectio Conciliorum Generalium, & Prouincialium.
Vitæ Archiepiscoporum, & Primatuum primariarum Ecclesiarum occidentis, Aquileiæ, Gradus, Rauennæ, Mediolani, Moguntiæ, Treueris, Coloniæ, Toleti, Canturberij, Senonensis, Lugduni, Carthaginis, & eiusmodi aliarum.
Historia Ordinis Eremitanorum, & De Origine aliorum Ordinum Religiosorum, qui sunt apud Christianos.
Historia Ecclesiastica Vniuersalis.
Breuiarium Imperij Romani, cum ijs, quæ Pace, bellove gesta sunt Romæ, & foris à Romulo vsque ad Iustinianum Imp.
Volumen, quo vniuersus Mundi status describitur, tam ijs, quæ ad Religionem, quàm ad Politiam spectant. Itaque & de sectis, hæresibus, Ethnica impietate De vera autem Religione in primis, mox de falsis, siue aboletis, Iudaica, Mahometana, & alijs. Deinde & De Imperijs, Regnis, Rebus publicis, Prouincijs, Bellis inter eas, opibus, Dependentijs, vt vocant, origine vniuscuiusq; Principatus.

Decessit autem ex hac vita ann. 1568. Pridie octauo Aprilis, anno ætatis suæ 39. Panormi, cum Alexandrum Farnesium Card. S.R.E. Procancellarium, eò in Siciliam fuisset prosecutus, cui erat acceptissimus. Extat eius effigies ad viuum expressa ex ære in Ecclesia S. Augustini, cum Epitaphio inciso in nigro marmore ab eius amicis extructo.

ONVPHRIVS Ostecutus, Florentinus, Ord. Augustiniani, Theologus, & cõcionator insignis, quique ob vitæ probitatem, atq; doctrinam à Populo Florentino acclamatus Episcopus, ac deinceps à Bonifacio IX. Pont. Max. approbatus, reliquit Commentarios in quattuor Euangelistas. In Acta Apostolorum. In Primum librum Mag. Sent. Sermones ad Populum. Extant Perusij in Cœnobio D. Augustini. Eius autem ossa Florentiæ in capitulo Cœnobij S. Spiritus in marmoreo sepulchro hac inscriptione. *Hic iacet R. Dom. Mag. Frater Onuphrius, magnus Theologus, Episcopus Florentinus ann. Dom. 1403.* quippe hoc ipso anno obijt. Iacobus Bergomensis in supplemento chronicorum. Ioseph Pamphilus. Michael Poccianius in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

ONVPHRIVS Zarrabinus, è Cutiniola, Canonicus regularis Cong. S. Saluatoris, edidit Italicè Homilias vberes totius anni & Quadragesimale. Venetijs apud Iordanum Zilettum ann. 1575.

In Psalmum item, Miserere. De Varietate quoque Vitæ humanæ. Sermones Familiares Parochorum in Dies Dominicos, ac Festos Sanctorum. Compendium Logicæ.

O P

OPTATVS Afer, Mileuitanus Episcopus, septem Libros scripsit ad schismata Donatistarum aduersus Parmenianum, quorum initium est: *Cunctos nos Christianos, charissimi fratres, Omnipotenti Deo fides vna commendat*, fuisse autem æqualem D. Ambrosij, hoc est eodem tempore vixisse, illud est argumento, quòd ex eius secundo libro ad Parmenianum ipse met asserit, se Siricio Pont. Max. vixisse, qui Damaso successerat. Et D. Hieronymus in Catalogo sic habet.

Optatus Afer Episcopus Mileuitanus ex parte Catholica, scripsit Valentiniano, & Valente Principibus aduersum Donatianæ partis calumniam libros sex, in quibus asserit, crimen Donatianorum in nos falso retorqueri.

Cum autem eiusdem Optati Scripta ab Hæreticis corrupta fuissent, non dormitauit, qui custodit Ecclesiam suam Dominus Iesus, quin, quod ipsemet fecerat in defendendis Apostolis, & Magdalena vnguentum illius pedibus aspergente, idem faceret per seruos suos vindicans ab hæreticorum calumnijs optimum Africanæ Ecclesiæ columẽ. Primum enim, vt de ijs agam, qui nostra ætate vixerunt, Doctor. Io. Cochlæus in Germania, deinde in Gallia Franciscus Balduinus, Io. Tillius Meldensis Episcopus, Espencæus, & Macæreus, ille I.C. hi sorbonici Theologi insignes, Pithæus deinceps V.C. ac deniq; duo Cardinales

Baro-

Digitized by Google

Baronius, & Bellarminus, partim collatione veterum Codicum, partim indicio ipsarum impostturarum ab hæreticis scriptarum, restituerunt, aut propugnarunt Optatum. Et quidem antea Moguntiæ ann. 1549. apud Franciscum Behem, cum Conradi Bruni libris 6. de hæreticis, deinde semel, atque iterum à Balduino restitutus, & Parisijs apud Claudium Fremy excusus ann. 1603. prodijt. Quem item Margarinus Bignæus suæ Patrum Bibliothecæ Tom. 4. Edit. 2. deinceps inseruit paucis quibusdam ex eodem Balduino decerptis; Commentarijs autem, atque recognitionibus omissis. Atqui, & postea prolatus est in lucem hac inscriptione non solus.

Delibatio Africanæ Historiæ Ecclesiasticæ, siue Optati Mileuitani libri septem ad Parmenianũ De Schismate Donatistarum. Victoris Vticensis, libri tres De Persecutione Vandalica in Africa, cum Prolegomenis Balduini, ibidem apud eundem Fremy ann. 1569. Cum adnotationibus ex Francisci Balduini I. C. Commentarijs Rerum Ecclesiasticarum, cuius vberior Epistola, quam Optato, & altera, quam Adnotationibus præfixit, quin & quod scripsit pag. 113. legi cum fructu poterunt ad historicæ, & catholicæ veritatis notitiam. Sed & legẽdum, quod post Balduinum scripsit Pythæus melius vtique, non solum meo, sed & Abbatis Maffæ V. C. iudicio, qui viuens plura de hoc, & alijs scriptoribus antiquis mecum egit. Quomodo autem scripta Optati fuere à Donatistis deprauata, & decurtata, quæve sublata de Concilio Arelatẽsi. Vide Tertium Annal. Baronij Card. pag. 119. & 186. primæ Romanæ Editionis.

Porrò non me fugit Optatum recusum fuisse ann. 1599. Vitembergæ apud Commelinum. Sed cum neq; Ciuitas, neque ipse fuerint catholici, dispiciat cordatus lector, nedum istius modi Typographi, siue spe quæstus, siue auctipio gloriolę, & ipsi iã soliciti sunt cudere Antiquos Patres, quos antea peius cane, & angue oderant, de ijsdem Typographis aliquid altius concipiant, aut si quas addunt Notas, nè potius sint quisquillæ, & maculæ, siue adeo, si quid boni est, id à catholicis, celato eorum nomine, vsurpatum.

Cæterum quod Tritemius scribat, Optatum plures Epistolas, aliaque multa scripsisse, vixisse autem ann. 370. cupiuissem nosse, quænam illa fuissent, atque vndenam id hauserit, quamuis non sit dubitandum, & Epistolas, & alia complura à tanto viro profecta fuisse. Porro eius Natalis dies inter sanctos, Martyrologio Rom. est adscriptus 4. Iunij. Vide quæ Mag. Sacri Palatij de eo, deque paucis ad eum notis, siue glossis pag. 141. primi sui Tomi.

O R

ORACVLA Sybillarum, & Prophetarum. Vide in verbo, Prophetæ, ac in verbo, Sibyllæ.

Sigeb. cap. 34. Vluardus; Martyrol. Rom.

ORIENTIVS Vir Sanctus, quiq; ann. Dom. 516. siue 517. fuit Episcopus Illiberitanus, quem alij Orentium, nonnulli Orientem, siue item alijs nominibus, corruptis videlicet) dixere, à Fortunato in carmine De Vita B. Martin. Turonensis, insertus medius Aurelio, Prudentio, & Iuuenco presbytero, vt conterraneis, Scriptor *Florentis Orii* appellatus est: à Sidonio autem Apollinari commendatus his verbis, lib. 9. Epist. 12. *Venit in nostras à te profecta pagina manus, quæ trahit multam similitudinem de sale Hispano in iugis cæso Tarraconensibus. Nam recensenti lucida, & salsa est: nec tamen propter hoc ipsum mellita minus, sed sermo dulcis, et propositionibus acer.* Baron. Cardin. Tom. 6. ann. 484. indoluit omnia Orientij perijsse monimenta, imò & nomen ipsum penè obliuione sepultum. Attamen non ita multo post inuentum est Sancti eiusdem Orientij Commonitorium, cuius meminit Sigebertus, idq; in m.s. membranaceo Veteris Abbatiæ Aquicinctinę, & Antuerpię euulgatum à Martino Delrio nostro, Viro eruditissimo, & notulis illustratum ann. 1506. apud Ioachimum Trognæsium. Porrò non heroico metro, vt inquit Sigebertus, scripsit hoc carmen Orientius, sed hexametris, qui pentametris sunt mixti. Incipit autem.

Quisquis ad æterna festinus præmia vitæ,
Perpetuanda magis, quàm petitura cupis.
Quæ cælum reseret, mortem fuget, aspera vincat,
Felici curras tramite, disce viam.

Breuis autem, neruosus, & pressus, redolens quidem nonnihil cadentem illius æui latinitatem, verum nec diffluens, neque languens. Putat Delrius Exemplari defuisse, quæ de Gula, Accidia, Superbia, & forsan alia plura scripserat. Quin & Gulielmus Fabricius, non sine causa suspicatus est deesse propè finem monita contra Iram, quibus optime subiungitur laus Pacis: de qua paucis optime disserit.

ORIESIS Monachus scripsit De Institutione Monachorum; vt habet Gennadius.

Editus

Editus est autem Coloniæ hac inscriptione. *Oresiesis Monachi Regulæ De Institutis Monasticis* apud Gymnicum; ann. 1536. floruit ann. 420. Porrò Gennadius sic habet in suo Catalogo. *Orientis Monachus amborum, id est Pachumij, & Theodori collega, Vir in Sanctis scripturis ad perfectum instructus, composuit librum Diuino conditum sale, totiusq; monasticæ disciplinæ instrumentis constructum, & vt simpliciter dicam, in qua totum pene Vetus, & Nouum Testamentum compendiosis disertionibus iuxta Monachorum duntaxat necessitatem, inuenitur expositum. Quem tamen vice Testamenti propè diem obitus suis fratribus obtulit.* Ita Gennadius, At Suffridus Petrus addit: *Hic scriptor in excusis exemplaribus, vt & apud Honorium, & Tritemium, Oriesis, in nostris m.s. Cod. Orecteſis est.* Extat in To. 4. Bibl. PP. Bignæi, secundæ editionis hac inscriptione. *Orientis Monachi antiquissimi Regulæ de Institutis monasticis Diuino sale condita.*

ORIGENES Alexandrinus, qui ob infatigabile studium, Adamantij, & Chalcenteri, hoc est, ænei cognomen est assecutus, modo summopere ab antiquis, & recentioribus Patribus, atque Doctoribus laudatus, modo acerrimè reprehensus, & hæreticus habitus, atque damnatus, sed tamen nunquam ita proscriptis eius Operibus, quin & legi, & cudi, atque recudi possent, requirit, vt de ipso accuratè, ac planius loquamur; sic enim speramus fore, vt accersito huc tamquam ad ferendam sententiam, Ecclesiæ ipsius, & Patrum iudicio, Lector Origenicorum Scriptorum necubi impingat; quod autem rectum sit, hauriat; discat verò quilibet, vel doctissimus timere, quando Vir olim tãtis ingenij, & (vt videri poterat) pietatis dotibus ornatissimus, corruit in errores, vnde hæreses aliæ ex alijs pestilentes exortę, hodieq; varias Christi prouincias quatiunt, ne & ipsi sine duce timore Domini, atq; Ecclesia Catholica aberrent. Primò igitur, quid de eo sensisse visi sunt Hieronymus, & alij. Deinde quid, contrà, alij scripserint, Hieronymusque ipse contra eum, quem generatim commendarat, quid attulerit, dicendum est. Hic autem ita in Catalogo. *Origenes, qui & Adamantius, decimo Seueri Pertinacis anno, aduersum Christianos persecutione commota, Leonide patre, Christi martyrio coronato, cum sex fratribus, & matre vidua, pauper relinquitur, annos natus circiter decem & septem. Rem enim familiarem ob confessionem Christi, fiscus occupauerat. Hic Alexandriæ dispersa Ecclesia, decimo octauo ætatis suæ anno κατηχήσεων Opus aggressus: postea à Demetrio, eius Vrbis Episcopo, in locum Clementis presbyteri confirmatus, per multos annos floruit, & cum iam mediæ esset ætatis, ac propter Ecclesias Achaiæ, quæ pluribus hæresibus vexabantur, sub testimonio Ecclesiasticæ Epistolæ Athenas per Palæstinam pergeret, à Theoctisto, & Alexandro, Cæsareæ, & Hierosolymorum Episcopis, presbyter ordinatus, Demetrii offendit animum: qui tanta in eum debacchatus est insania, vt per totum Mundum sub nomine eius scriberet. Constat eum antequam Cæsaream migraret, fuisse Romæ sub Zephyrino Episcopo, & statim Alexandriam reuersum, Heraclam presbyterum, qui sub habitu Philosophi perseuerabat, adiutorem sibi fecisse κατηχήσεως, qui quidem & post-Demetrium Alexandrinam tenuit Ecclesiam. Quanta autem gloriæ fuerit, hinc apparet, quòd Firmillianus Cæsareæ Episcopus cum omni Cappadocia eum inuitauit, & diu tenuit, & postea sub occasione Sanctorum locorum Palæstinam veniens, diu Cæsareæ in Sanctis Scripturis ab eo eruditus est. Sed illud, quòd ad Mammeam matre Alexandri Imperatoris, religiosam Fœminam rogatus venit Antiochiam, & summa honore habitus est, quòdque ad Philippum Imperatorem, qui primus de Regibus Romanis Christianus fuit, & ad matrem eius litteras fecit, quæ vsque hodie extant, quis ignorat? & quòd tantum in Scripturis Diuinis habuerit studii, vt etiam Hebraam linguam, contra ætatis, gentisque suæ naturam edisceret, & exceptis septuaginta interpretibus, alias quoque editiones in vnum congregaret Volumen, Aquilæ scilicet Ponticì proselyti, & Theodotionis Hebionei, & Symmachi eiusdem dogmatis, qui in Euangelium quoque κατὰ ματθαῖον Scripsit Commentarios; de quo & suum dogma confirmare conatur. Præterea, Quintam, & Sextam, & Septimam editionem, quas etiam nos de eius Bibliotheca habemus, miro labore reperit, & cum ceteris editionibus comparauit. Et quia Indicem Operum eius in voluminibus Epistolarum, quas ad Paulam scripsimus, in quadam Epistola contra Varronis Opera conferens posui, nunc omitto: illud de immortali eius ingenio non tacens, quòd Dialecticam quoque, & Geometriam, & Astronomiam, & Arithmeticam, Musicam, Grammaticam, & Rhetoricam, omnium Philosophorum sectas, ita didicit, vt studiosos quoque secularium literarum sectatores haberet, & interpretaretur eis quotidie, concursusque ad eum mirificrent, quos ille propterea recipiebat, vt sub occasione secularis literaturæ, in fide Christi eos institueret. De crudelitate autem persecutionis, quæ aduersum Christianos sub Decio consurrexit, eo quòd in Religionem Philippi desæuiret, quem & interfecit, superfluum est dicere, cùm etiam Fabianus Romanæ Ecclesiæ Episcopus in ipsa occubuerit, & Alexander Babylasque Hierosolymorum, & Antiochenæ Ecclesiæ Pontifices in carcere pro confessione Christi dormierint. Et super Origenis statu si quis scire velit, quid actum sit, primum quidẽ de Epistolis eius, quæ post persecutionem ad diuersos missæ sunt; Deinde & de Sexto Eusebii Cæsariensis Ecclesiasticæ historiæ libro, & pro eodem Origine in sex Voluminibus, posse liquido cognoscere: Vixit vsque ad Gallum, & Volusianum, id est, vsque ad sexagesimumnonum ætatis suæ annum, & mortuus est Tyri, in qua Vrbe, & sepultus est.* Sic quidem ibi Diuus Hieronymus.

Vincẽtius Lyrinensis cont. hæreses. c. 23.

Cassiod. de Instit. Diuin. lect.

Hieron. in Catalogo.

Anno Domi. 261. Trit.

Notat Suffridus Petrus, p Firmiliano haberi in cod. Sigebergensi m. s. Firmiani.

Digitized by Google

At Ecquis est, qui tantummodo eius de Origine verba hæc legerit, quin de illo sentiat, quasi de omnium sanctissimo & doctissimo Viro, & cuius libros non putet illico arripiendos, ac (vt ita dicam) vorandos? Et tamen qui alia Hieronym. Scripta legerit, videbit quot errores in illo obseruauerit, quàdiu hæserit, aut potius crediderit, quæ sub nomine Pamphili martyris fuerat edita Apologia, eam esse verè Pamphili, atque idcirco forsan non omnino assenserit omnibus, quæ Origeni obijciebantur.

Quin & ipse Hieronymus indicauit, quonammodo esset legendus Origenis, his verbis, Epist. 76. *Ego Origenem propter eruditionem, sic interdum legendum arbitror, quomodo Tertullianum, Nouatianum, Arnobium, Apollinarium, & nonnullos Ecclesiasticos Scriptores, Græcos pariter, & Latinos, vt bona eorum deliganius, vitemusque contraria, &c.* Vide verò Franciscum à Messana in verbo, Deus, vbi D. Hieronymum tuetur. Espencæum item in Appendice vltima in Epistola Diui Pauli ad Titum. Sed in primis Diuum ipsum Hieronymum Pammachio, & Oceano respondentem, qui eum vrgebant, vt se purgaret, à calumnijs, & suspicionibus hominum dicentium Hieronymum esse Origenistam. Itaque ille scribit semper odisse venenata dogmata Origenis, licet, quæ in eius Scriptis bona essent secreuisset à falsis.

De Origenis Scriptis, & Vita Quinam pro eo scripserunt.

Et quidem vitam eius Eusebius Cæsariensis libro sexto Ecclesiasticæ historiæ, Doctrinæ item Origenis defensionem sub Pamphili nomine, vt à prudẽtibus existimatur; Quin & libris sex alijs, quos, vt ipsam Apologiam expendens Photius in sua Bibliotheca Græca pag. 158. Augustanæ editionis reprobat. Gregorius Thaumaturgus. Didymus Alexandrinus libro vno: Methodius Olympius, Palinodiæ à se quondam vituperati Origenis, libro vno. Russinus, libris duobus ad Marcarium: Ioãnes Picus Mirandulanus, libro vno: Iacobus Merlinus Victurniensis, libro vno, scripserunt: cum itidem Eusebius Cæsariensis de vita Pamphyli Martyris, & Diuus Hieronymus, Epistola ad Paulam Eustochij matrem, quantus vir fuerit Origenes, describerint. & Dydimus sanè secundum post Apostolos Ecclesiarum Magistrum: Athanasius, fidei suæ locupletissimum testem: Seuerus, qua parte Origenes probatur, neminem post Apostolos habuisse æqualem: Hieronymus, sacrorum omnium Expositorum Victorem, optans cum inuidia Origenici nominis, eius quoque intelligentiam habere, appellant. Sed & nostra ætate cum huius Auctoris laudũ, ac librorum Sixtus Senensis fusè libro quarto suæ Bibliothecæ Sanctæ, (præter illa, quæ de ipso in Annotationibus attigit (de quibus postea) meminisset, eo iam Sixto demortuo, Gilbertus Genebrardus, vnà cum aliorum iudicio, qui Origenem emendatiorem edi curauit, cum præter Epistolam, qua istos Origenis Tomos Carolo Galliarum Nono Regi dicauit, Collectanea adiecisset de Origenis Vita, Operibus, Rebus, & Sententijs; in quibus (quod & in Epistola ad Regem dedicatoria fecerat) Origenem commendat, atque ex probatissimorum Auctorum testimonijs tueri conatus est.

Extat verò in horum Collectaneorũ calce, Tractatio de locis in Origine notatis, quorum alij in deteriorem (vt ait) partẽ accepti sunt; alij ex libris vel non extantibus, vel suppositicijs citantur; alij ab hæreticis corrupti sunt, vel adsuti.

Sed & vitæ institutionem, castrationem, voluntariam confessionem, labores in Diuina Scriptura, labores contra hæreticos, famam celebrem, Peregrinationes diuersas, qui sub Zepherino etiam venit Romam, & iterum sub Fabiano Papa, ætatem, & obitum; tertio Annal. Tom. Baron. Card. sic attigit, vt tamen eius errores non tacuerit.

De Origenis Scriptis, quinam secus quàm memorati scripserunt.

Sin autem alios seu veteres, siue qui ætate nostra, vel paullò antea vixerunt, afferamus, legendus est Epiphanius lib. secundo, Tomi primi, vbi fusius persequitur Origenica. Ibi autem multa ex B. Methodio, qui & Eubulius est dictus. Videnda item Epistola ad Ioannem Constantinopolitanum, & alibi. Magnum porrò agitatum Iudicium fuit Constantinopoli de Origene, cui nec defuit Maiestas Imperatoris Iustiniani, anno Domini 538. & Siluerij Papæ Secundi, Pelagio Apocrisario Apostolicæ Sedis pro Occidentalibus, & Menna, qui erat Episcopus Constantinopolitanus, pro Orientalibus vicem agẽtibus Romani Pontificis, vnà cum alijs Orthodoxis Episcopis, à quibus omnibus fuit condemnatus Origenes.

Vide Liberatum Diaconum.

Digitized by Google

Accessit Epistola siue Constitutio scripta contra Origenem à Iustiniano Imp. ad Mennam, cuius meminit Liberatus, quæ diutissimè latuit, quam ex m. s. Codice Antonij Augustini V.C. missо ad Antonium Cardin. Caraffam inseruit septimo Annalium Tomo Baron. Card.

In ea verò indicatur, Auctorem hæreseos Arij fuisse Origenem, qui excogitauerit gradus in Sanctissima Trinitate. Intulisse item Paganismum in Ecclesiam. E Platonis Schola plura hausisse. Non abesse à Manichæo. De præexistentia animarum malè sensisse. Cælestia corpora esse animata affirmasse. Corpora hominum orbiculata fore resuscitanda. Damnatos aliquando saluandos. Finitam esse Dei & Patris Potestatem. Ex Diuina Scriptura. Ex Gregorio Nazianzeno. Ex Petro Martyre. Ex Athanasio. Ex Sancto Basilio. Ex Gregorio Nysseno. Ex Theophilo. Ex Anastasio Papa qui approbauit excommunicationem latam ab Alexandrinus in Origenem. Ex Cyrillo Alexandrino. Ex Epistola Synodali Episcoporum Aegypti, & Alexandriæ, aduersus Origenis doctrinam.

In ea item ponuntur Anathematismi aduersus Origenis errores, qui in quinta Synodo recitati, probatique sunt, & iterata Origenis damnatio. Qui errores etiam ex S. Hieronymo collecti fuere.

Atqui & Origenis libri Periarchon, ab Anastasio Papa damnati, cum editione seu versione Ruffini: & Pachomius ex hac vita decedens, quasi testamento, Origenis errores dãnatos reliquit. & Gelasius ait: *Origenis Opuscula; quæ vir Beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus; reliqua autem omnia cum Auctore suo dicimus esse renuenda.* Quisquis autem plura vult nosse, libros Paschales Theophili Alexandrini legat Latinos, interprete Hieronymo, cuius Operibus in Parisiensi editione fuerunt adtexta. Et Epiphanium secutus Ioan. Damascenus vir sanctimonia vitæ, & eruditione singulari in Epitomen contraxit, quas ille fusissimè hæreses est prosecutus. Nam & ex eodem Origene enatam esse Viperinam sobolem Anomæorum, & ex his alias, constat. At origenes de Principijs: quattuor Orationibus, in quarum prima de Patre, Filio, & Spiritu sancto in qua πλεῖστα βλασφημεῖ, hoc est *plurima blasphemat* inquit Photius, & alia absurdissima, & plena impietatis: Nugatur item de Metempsychosi, hoc est de animarum in alios transmigratione, & animata Sydera faciens. Vide Photiũ in Bibl. Græca, pag. 4. Augustanæ editionis.

In altera verò de Mundo, & rebus in eo creatis, & quòd est vnus Deus legis, & prophetarum, & idem Deus Veteris, & Noui Testamenti, De Incarnatione Saluatoris, & quòd idem Spiritus in Moyse, & Prophetis, Sanctis Apostolis, & de anima, de resurrectione, & alijs.

In Tertia De eo, qui liber est sua natura, quomodo Diabolus, & aduersariæ potestates secundum Scripturas militant contra humanum genus: quod genitus sit Mundus, & corruptibilis à Tempore incipiens.

In Quarta De fine: quòd Diuinæ Scripturæ finis, quomodo oportet agnoscere, & intelligere Scripturas. Videndus item Suidas qui de Origene agit copiosè.

Neque verò tacendum est, quod Godefridus Tilmannus Præfatione in Allegorias, & Tropologias vtriusque Testamenti sumptas ab Origene, atque Parisijs editas, ita scripsit: *Dum hic vir tantus litteram occidentem constituit omnibus ingenij neruis consectari, profuit Ecclesiæ Dei. Deinde vbi à littera transcendit ad allegoriam, & anagogem, gustata troporum suauitate, illhic præter omnem modum hæsit, ac stitit ingenij acumen, & repudiata prorsus littera, scripturam reclamantem, violenta interpretatione pertraxit ad tropos. Hinc factum, vt ab Hieronymo toties dictus sit, nunc, semper allegoricus, nunc semper anagogicus. Quàm fadè lapsus sit in excutiendis septuaginta annorum hebdomadibus, id est 490. annis decimo Stromatum volumine, testis idem Hieronym. in c. 9. Danielis, dum repugnantem Scripturam ad allegoriam trahit, vbi locum non habebat allegoria. Pelliceas illas tunicas, quas legimus Dominum fecisse Adæ, & Vxori eius, traxit blasphemus ad allegoriam.* Hæc ille.

Sed & antea docuit D. Hieronymus in Epistola ad Pammachium, de erroribus Ioannis Hierosolymitani, vbi dicit Origenem sic Paradisum terrestrem allegorizare, vt historiæ auferat veritatem, dum pro arboribus Angelos: pro fluminibus virtutes cœlestes intelligit; & tunicas pelliceas Adæ, & Euæ corpora humana interpretatur, quasi ante peccatum sine corpore vixerint.

Errores quidam, qui attributi sunt Origeni, à quibusnam, & quomodo excusentur.

Ac nemini in Patribus versato, eidemque tum oculatiori, tum pio dubium fuerit, quin plerique hæretici, vt muscæ ad scabiem peruolant, sic, cum ansam aliquam statuendi suas

hæreſes arripuerunt, inde quoque (quod vel in Diuino Codice faciunt) Origenis aliqua ad ſuam, potius quàm ad illius ſententiam detorſerint. Quamobrem hic pauca de multis expendenda ſunt, quæ ſi Catholici reprehenderunt, qua parte tamen excuſari poſſent, ingenuè ſubdiderunt.

Primæ Obiectionis Reſponſio.

Euſeb. lib. 6. hiſt. Suidas. Ruffinus.

Quoniam igitur Porphyrius Chriſtiani nominis hoſtis inſenſiſſimus, tertio libro ita ſcripſit: *Adherent Chriſtiani ſermonibus Indaicarum Scripturarum, & ea, quæ Moyſes agreſti, & ſimplici ſermone conſcripſit, Diuinitus ſancita, & figuris ænigmatibuſque obtecta eſſe confirmant; atque vt ingentibus repleta myſteriis exponunt. Cuius expoſitionis genus initium habuit à viro, quem ego cum adhuc eſſem valdè puer, vidi arcem totius eruditionis tenentem. Origenes hic eſt, cuius ingens gloria inter eorum magiſtros habetur.* Propterea contra Porphyrium afferuntur, quæ ipſe Origines initio homiliæ quartæ in Leuiticum dixit his verbis: *Quam differentiam Iudæi viſibilis, & Iudæi inuiſibilis non intelligentes impij hæretici, non ſolum ab his Scripturis refugerunt, ſed & ab ipſo Deo, qui Legem hanc, & Scripturas Diuinas hominibus dedit, atque alium ſibi Deum, præter illum, qui Cœlum, & Terram condidit, confinxerunt; cum vtiq; fidei veritas vnum, eundemq; Deum Legis, & Euangeliorum teneat, viſibilium, & inuiſibilium Creatorem. Quin & cognationem plurimum viſibilia cum*

Rom. 1.

inuiſibilibus ſeruant, ita vt Apoſtolus dicat: Quia inuiſibilia Dei à creatura Mundi per ea quæ facta ſunt, intellecta conſpiciuntur. Sicut ergo cognationem ſui ad inuicem gerunt viſibilia, & inuiſibilia, Terra & Cœlum, anima & caro, corpus & ſpiritus, & ex horum coniunctionibus conſtat hic Mundus, ita etiam Sanctam Scripturam credendum eſt ex viſibilibus, & inuiſibilibus conſtare: veluti ex corpore quodam, litera ſcilicet, quæ videtur, & anima, ſenſus, qui intra ipſam deprehenditur: & ſpiritu, ſecundum id, quod etiam quaſdam in ſe cœleſtia teneat, vt Apoſtolus dicit, quia exemplari, & vmbræ deſeruiunt cœleſtium. Quia igitur hæc ita ſe habent, inuocantes Deum, qui fecit Scripturæ animam, & corpus, & ſpiritum: corpus quidem ijs, qui ante nos fuerunt, animam verò nobis; Spiritum autem ijs, qui in futuro hæreditatem vitæ æternæ conſequentur, per quam perueniant ad Cœleſtia, verùm legis eam nunc, quam diximus, legis animam non litteram requiremus, quantum ad præſens interim ſpectat. Si autem tales ſumus, aſcendemus etiam ad ſpiritum iuxta rationem eorum ſacrificiorum, quæ lecta ſunt.

Ita Græcus Codex, quod non ita clarè in Latino.

Secundæ Obiectionis Reſponſio.

Origenis Sententia in Tomis ſuper c. 3. Gen. quòd Adam peccãdo amiſerit imaginem, quem errorem inter præcipuos Origenis recenſet Epiphanius in Epiſtola ad Ioannem Hieroſol. Epiſc. ſi intelligatur ſecundum ſubſtãtiam, falſum eſt; nam ne ipſis quidem dæmonibus ſublata ſunt naturalia ob peccatum; ſin per ſimilitudinem, hoc eſt, quòd Originalem iuſtitiam amiſerit, vera eſt. Videndus Auguſt. in Retract.

Tertiæ Obiectionis Reſponſio.

Quamuis Origenis libri de Principijs non paucos errores contineant, tamen neq; Epiphanius, neque Hieronymus, neque Philaſtrius, neq; Auguſtinus inter errores Origenis hanc ſententiam numerant. *Omnes homines poſſe ſaluari.* Is enim, & hãc rectè aſtruit, & ſoluit argumenta contraria, explicans ferè omnia teſtimonia Scripturarum, quæ ad hunc locum pertinent.

Quartæ Obiectionis Reſponſio.

Origenes quod viſus eſt ſenſiſſe Angelos in die Iudicij eſſe iudicandos. Vide D. Thom. quæſt. 113. prima parte, & Sixtum Senenſem Annot. 126. lib. 5. Bibl. Sanctæ.
Num item Deum beati videant. Annot. 127. ibidem.
Num Sancti ſtatim poſt iudicium ad Dei contuitum eleuentur. Annot. 128. ibidem.

Quintæ Obiectionis Reſponſio.

Origenes quòd viſus eſt. Ioſ. 8. aſſerere ſuper illis verbis: *Ioſue ſuccendit Vrbem Hay, & fecit eam tumulum ſempiternum*, Dæmones, & Inferni ſupplicia deſitura aliquando. Sixtus Senenſis expendit Annot. 49. lib. 5. Biblioth. Sanctæ. ac demum concludit in hæc verba: *Vnde quàm apertum ſit Origenem affirmare prædictarum creaturarum reparationem nunquam fiendam, ſagax Lector, puto, ſatis intelliget.*

Digitized by Google

Sextæ Obiectionis Responsio.

Origenes Clementis discipulus habet quidem in suis scriptis apertissimas blasphemias contra Filium Dei,& Spiritum Sanctum,vt patet ex Epiphanio in Epist. ad Ioannem Hierosolymitanum,& ex Hieronymo in Epistola ad Auitum de erroribus Origenis: tamen valde credibile est,eos insertos ab Arianis postea, vt Ruffinus docet, Apologia pro Origene. Nam inueniuntur in scriptis eius sentẽtiæ omnino catholicę,& Athanasius in epist. de Decretis Nicænæ Synodi citat Origenem contra Arianos,& addit Arianos nullum ex veteribus pro suo errore afferre potuisse. Præterea magister Origenis Clemens, & discipulus Origenis Gregorius Thaumaturgus rectissimè de Trinitate sentiunt. Quomodo igitur credibile est,ipsum tam malè sensisse? Bellarm. Card. Tom.1. Controu.2. libr.1. de Christo,c.10.

Septimæ Obiectionis Responsio.

Origenem hom.7.in Leuit.aientem Christum adhuc lugere peccata nostra D. Bern.in serm. qui de *Verbis Origenis* inscribitur,fusissimè confutat. Sed ipse Origenes piè exponi potest, quòd & eius sequentia verba indicant ; nimirum adhuc in membris suis peccata nostra lugere,quo sensu Apost. Rom.8. dixit Spiritum Sanctum gemitibus inenarrabilibus orare pro nobis.Sixt.Sen.Annot.119.lib.5.Bibl.Sanctæ.

Octauæ Obiectionis Responsio.

Origenes quòd in Psal.36. videtur sentire omnes tam bonos, quam malos adlturos in ignem Gehennæ,ex quo boni euadent impunè,mali permanebunt in eo.Sanctus August. lib.21.de Ciuitate Dei,tale dogma,c.26.& 27. confutat.Sixtus Senensis quærit Origenem interpretari,quòd locutus sit de igne vltimæ conflagrationis. Annot. 170. & 171. libr.5. Biblioth.Sanctæ.

Sanè idem Sixtus libr.6. eiusdem Bibliothecæ Annot.205. cum interpretationem aliquam Origeni adscriptam attulisset,inquit,*Hanc ridiculam interpretationem apposui, vt pudore confundantur,qui Origenica condemnant.* Sed reliquas siue obiectiones, siue solutiones (si tamen omnes sunt solutiones) legere poteris cùm in ipso Sixto Senensi, tum in Genebrardi Collectaneis ad Origenem,vbi initio Operum eius agit de Vita ipsius,c.9.

Cautio alia in Origene legendo.

Cęterum tamen memores sint docti viri,siue item adolescentiores Patrum studiosi,in quinta Oecumenica Synodo Vigilio Summo Pont.habita, & Iustiniano Cæsare imperãte,supplicantibus Hierosolymæ monachis,& Episcopo,multis anathematismis,& vociferationibus,impia,& absurda Origenis dogmata, fuisse damnata, quæ extant apud Niceph.lib.17.c.27.& 28.& in eius Synodi Act. 4.c.11.Liberati quoque Breuiario cap.13. & Martini I.Synodico Decreto 18.aduersus Monothelitas.Sed non tamen omnia Origenis Scripta fuere proscripta.Gelasius enim primus huius nominis Pon.Max.in capite S.R.E. dist.18. *Cum hæc* (inquit) *ad Catholicorum manus peruenerint,B.Pauli sententia præcedat, Omnia probate.quod bonum est tenete,inter quæ nonnulla Origenis Opuscula,quæ B.Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus,cætera cum Auctore renuimus.* At vide,quæ item Iacobus noster Gretserus libr.1. c.10. Operis sui De iure,& more prohibendi,expurgandi, & abolendi libros hæreticos, & noxios satis appositè de hac re agit.

Plenior Enumeratio Operum Origenis,in qua item expensio illorum, quæ falso ei fuerunt ascripta.

At locus hic postulat,vt pleniorem hic inseramus,Catal.Operum Origenis,quem tantò facilius facimus,quantò diligentius hoc ante nos præstitit Sixtus Senen.ex cuius Bibl. S.hæc accipe.

Origenes,adhortante Ambrosio Alexandrino,& victũ,chartas,libros,impensas & notarios suppeditãte,edidit prẽter infinitos exotericos libros,etiam in vniuersam Scripturam sanctam innumerabilia Exegematica,hoc est Explanationũ volumina : quæ quidem

Digitized by Google

[illegible] tariorum in Ezechielem ad Vincentium triplici genere [illegible], Homilias, ac Tomos.

[illegible] quod Græci Σκολιαστικὸν dicunt, Scholijs deputauit, quæ latinè vacationes, [illegible] seu per ocium excerpta dici possunt. quibus quoties ad plenam commentationem ocium deesset, ea tantum, quæ sibi videbantur obscura, breuibus quibusdam [illegible] summatim perstringebat.

In secundo verò genere quod Græci Ὁμοιλιαστικὸν vocant, nos Familiare colloquium dicimus, collocauit sermones & conciones; quibus, vt B. Pamphilus testis est, Origenes quotidie, & quasi ex tempore scripturas ad populum enarrabat, excipientibus ex ore eius septem notarijs, totidemque velocissimis in scribendo puellis, alijsque scriptoribus; qui eas ad monumentum posteritatis tradiderunt. Stylus eius in hoc homiliatico genere familiaris est, apertus, ac simplex, & ab omni rhetorici apparatus pompa alienus, breuis, succinctus, & absque prolixis præfationibus, ac longis crebrisque digressionibus; quales multę apud Chrysostomum, & Augustinum in eorum homilijs reperiuntur. Attingit autem Origenes in homilijs suis parum, ac leuiter historicam explanationem, idque iuxta vulgatam Septuaginta Interpretum editionem: sed ad altioris allegoricæ intelligentiæ sensus ascendit, & ab his iterum ad locos morales, & breues exhortationes descendit.

In tertio genere, quod Origenes Τόμους, nos Volumina nuncupamus, Hieronymus maiores commentarios reposuit, eos scilicet, in quibus Origenes, exponēs Diuinas Scripturas iuxta Hebraicam veritatem, tota ingenij sui vela ventis spirantibus dedit; & recedēs à terra, ita in medium altissimorum sensuum, & mysteriorū pelagus aufugit, vt doctissimis etiam lectoribus, illuc eum sequi volentibus, metum & periculum induxerit. In his tamē tam reconditis arcanis pertractandis summā semper animi humilitate, ac verborum modestia vsus est, nihil temerè affirmans; sed, vt discendi auidus, singula humiliter inquirēs, & magis excitans lectorem ad commune inuestigandi studium, quàm docens; his perpetuò monendi formulis eum compellans, videlicet Intuere, si fortè hæc, quæ dicimus, Sacræ Scripturæ aptari possint; Videamus, si hoc, quod dicimus, in Diuinis Scripturis inuenire possimus; item, Ego quidem sic suspicor, vide tu, num hoc ita esse possit; atque his similibus excitatiunculis vbique vti voluit, prout decebat hominem penè αὐτοδίδακτον, & qui primus aggressus esset explanationem omnium Diuinarum Scripturarum, nōdum ob ingentem earum difficultatem ab aliquo attentatā. Delectatus est etiam tam in hoc, quàm in superiori genere vsque adeò allegoriarum structura, vt ei ab æmulis suis obiectum sit, quòd allegoriæ inuolucris, & anagogiæ ambagibus vim fecerit reclamanti literæ, & veritatem Scripturarum sustulerit. Vtitur quoq; in hoc potissimum genere multis ad imitationē Clementis præceptoris sui apocryphis testimonijs ex vetustissimis reconditorum voluminum monumentis, vt sunt liber Pastoris, liber Enoch, Euangelium secūdum Hebræos, Prędicatio Petri, Oratio Ioseph, Testamentū 12. Patriarcharum, & alia his similia.

His tribus expositionum generibus alia quoque duo addit Eusebius, nempe ἐπιστολικὸν, & ἑρμηνευτικὸν; id est Epistolare, & Interpretatiuum. In Epistolari quæstiones ex diuina Scriptura, amicorum litteris ad se missas, rescriptis explicauit Epistolis: in quibus est magnifica illa de Susannę historia, ad Iulium Africanum Epistola, inter centum Origenicas Epistolas ab Eusebio collectas, maximè celebrata. In Interpretatiuo, seu Translatiuo genere demum ponendæ sunt omnes Diuinę scripturæ translationes, quas ipse in Hexaplis, Octaplis: & Palæstinæ editionis codicibus complexus est. In hac ergo adeò multiplici laborum varietate, licet semper se eundem Origenes ostenderit; Diuus tamen Ambrosius, ad Clementianum scribens, censet eum longè maiorem fuisse in veteri testamēto, quàm in nouo. Quæ autem ex vnoquoque horum ordinum volumina adhuc extāt, vel apud veteres tantum auctores citata reperiuntur, hæc sunt.

Translationum variarum totius veteris testamenti collectanea. Origenes enim, vt Epiphanius in libro De ponderibus & mensuris scribit, post quattuor editiones, videlicet Septuaginta Interpretum, Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis, duas alias Græcas traductiones, inuenit, vnam cùm plerisque alijs Hebraicis, & Gręcis voluminibus, in Hiericūte Vrbe Palæstinæ, quam Quintā appellauit; alteram verò in littore Actiaco in Nicopoli, in dolijs occultatam, quam Sextam editionem nūcupauit, ex quibus sex versionibus Origenes duo diuersa genera exemplariū composuit, Hexapla scilicet, & Octapla, & primum quidem Hexapla: in quorum codicibus sex columnellas per singulas paginas ita distinxit vt in prima columnella ipsa verba scripturæ Hebraica, & Hebraicis litteris, è regione Hebraica verba describerentur propter eos, qui Hebraica legere nesciebāt; in tertia Aquilæ translationem subiūxit, in quarta Symmachi, in quinta LXX. interpretum, in sexta Theo-

dotio-

dotionis editionem collocauit: & propter eiusmodi compositionem, vt Eusebius annotat, exemplaria hæc ἑξαπλα nominauit, qua de causa etiam à nonnullis, vt Suidas, & Ioan. Zonara testantur, dicta sunt Τετραπλα, hoc est quadrupla, propter quattuor Græcas editiones, LXX. scilicet, Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis. Deinde post hæc sextuplicia exemplaria Origenes, alia rursum Octapla exemplaria composuit: in quibus dispositis per singulas paginas octo columnellis, quintam & sextã editiones post quattuor prædictas adiecit; quas quia sine titulo suorum auctorum inuenerat, ex his alteram Quintã appellauit, præfigens ei inscriptionem per literam Equinarij apud Græcos numeri indicem; alteram verò Sextam nominauit, eique senarij numeri notam ϛ, videlicet quàm Græci vocãt episignon, inscripsit, & hæc postmodum exemplaria propter numerum octo columnarum, Octapla dicta sunt. Quæ postquam Origenes nõ sine ingenti labore expleuit, iterum aliã translationem in quotidianum vsum Ecclesiæ adorsus est: quam ex duabus conflauit editionibus, Septuaginta videlicet, ac Theodotionis, simul vtramque permiscẽs, & asteriscis designans quæ minus essent; obelis verò, ac metobelis, quæ superfluè viderentur, apposita. Quæ editio cum postea à Pamphilo martyre, & Eusebio Episc. Cæsariense inuulgata esset, Palæstina translatio dicta est, eo quòd ipsius lectionum omnes Palestinæ, & Syriæ Ecclesiæ in quotidianis lectionibus receperunt. Meminit Origenes huius à se editi laboris tractatu 8. in Matth. & in Ioan. Tom. 6.

Scripsit etiam librum De interpretatione Hebraicorum nominum, in Sacris litteris extantium; cuius meminit Iustinus in libro Quæstionum, & Epiphanius in libro De ponderibus & mensuris.

Composuit quoque Stromatέως, hoc est Variegati operis, libros decem, in quibus Sanctarum Scripturarum & Philosophorum sententias comparans, omnia Christianæ religionis dogmata ex Philosophorum dictis confirmauit. horum librorum nonum & decimum, totos in expositione commatica libri Danielis, atque totius Epistol. ad Galat. consummauit.

Dictauit deinde in quattuor prima Geneseos capita continuatæ explanationis Tomos tredecim, altissimis sensibus, & mysterijs sublimioribus refertissimos, hoc est à principio libri vsque ad illam sententiam quarti cap. *Omnis, qui occiderit Cain, punietur septuplum.* In cuius expositione, vt Hieronym. in Quæst. ad Damasum testatum reliquit, duodecimum & tertium decimum Tomum dictando composuit. Horum, vt arbitror, in præsentiarum nihil supersit, præter Disputationem quandam De astris, & fato, tribus folijs comprehensam; quæ habetur apud Eusebium libr. 6. De præparat. Euangelica, capit. 9. Suspicor hos Tomos, ita volentibus priscis Patribus, interijsse, ob multa suspecta dogmata eis inspersa; de quibus nonnulla recensentur libro sequenti in censuris libri Geneseos.

Edidit præterea, vt Ruffinus in 2. cõtra Hieronymum volumine indicat, homiliarum in Genesim libros duos: è quibus duntaxat decem & septem in varios eiusdem libri locos ad nos peruenerunt, videlicet:

IN GENESIS Caput primum, De Mundi principio, homilia prima.
In Gen. 6. De fabrica arcæ, homilia 1.
In Gen. 17. De circumcisione Abrahæ, homilia 1.
In Gen. 18. De tribus viris Abrahæ visis, homilia 1.
In Gen. 19. De Loth & filiabus eius, homilia 1.
In Gen. 20. De Abimelech, Saræ nuptias appetente, homilia 1.
In Gen. 21. De natiuitate & ablactatione Isaac, homilia 1.
In Gen. 22. De Abraham, filium immolante homilia 1.
In Gen. 24. De promissionibus Abrahæ factis homilia 1.
In Gen. 24. De Rebecca, ad hauriendam aquam egressa, homilia 1.
In Gen. 25. De Abraham, desponsante sibi Cethuram, homilia 1.
In Gen. 25. De conceptu & partu Rebeccæ, homilia 1.
In Gen. 26. De puteis ab Isaac effossis, homilia 1.
In Gen. 26. De Deo, qui ad puteum apparuit Isaac, homilia 1.
In Gen. 45. De filijs Iacob annunciantibus patri imperium Ioseph in Aegypto, homil. 1.
In Gen. 47. De terra Aegypti tempore famis empta à Ioseph, homilia 1.
In Gen. 49. De Benedictionibus Patriarcharum, homilia 1.

Elaborauit etiam alias ferè innumeras in Octateuchum lucubrationes, de quarum numero sunt.

IN EXODVM, Excerptorum, siue Annotationum liber vnus, à Ruffino in prædicto loco citatus.

Item homiliarum in Exodum liber vnus, quarum nunc ex versione Hieronymi tredecim tantum extant, scilicet.

In Exo cap. 1. De initio Exodi, homilia 1.
In Exod. 1. De obstetricibus Hebræorum, homilia 1.
In Exod. 4. De decem plagis, homilia 1.
In Exod. 12. De profectione filiorum Israel, homilia 1.
In Exod. 15. De Cantico Mosis, homilia 1.
In Exod. 15. De aqua Marath, homilia 1.
In Exod. 17. De siti populi in Raphidin, & Amalechitarum bello, homilia 1.
In Exod. 20. De initio Decalogi, homilia 1.
In Exod. 21. De muliere prægnante, quæ duobus litigantibus viris abortiuis, &c. hom. 1.
In Exod. 26. De Tabernaculo, homilia 1.
In Exod. 34. De facie Mosis velata, homilia 1.
In Exod. 35. De rebus ad tabernaculum offerendis, homilia 1.

IN LEVITICVM, Excerptorum liber vnus, cuius in Opere iá dicto recordatur Ruffinus.

Item in Leuiticum homiliarum ex varijs locis liber vnus, ex quibus 16. habentur à Hieronymo translatæ, nempe.

In Leuit. cap. 1. De principio Leuitici, homilia 1.
In Leuit. 2. 3. & 4. De varijs sacrificiorum ritibus, homilia 1.
In Leuit. 5. De non reticendis aliorum sceleribus, deq; immunda tangentibus, hom. 1.
In Leuit. 6. De eo, qui meniitur proximo super depositio, & societate, homilia 1.
In Leuit. 6. De lege hostiæ pro peccato, homilia 1.
In Leuit. 7. De sacerdotalibus indumentis, homilia 1.
In Leuit. 9. & 11. De vino, & cicera à Sacerdotibus sub ingressum tabernaculi non bibendis, homilia 1.
In Leuit. 12. 13. & 14. De Muliere post partum per septem dies inmunda, & de lepra, homilia 1.
In Leuit. 16. De sacrificijs propitiationis & duobus hircis, homilia 1.
In Leuit. 16. De ieiunio in die propitiationis, homilia 1.
In Leuit. 20. In illud Sancti estote, homilia 1.
In Leuit. 21. De magno Sacerdote, homilia 1.
In Leuit. 23. De diebus festis, candelabro, & mensa, homilia 1.
In Leuit. 24. De filio matris Israelitæ & patris Aegyptij, homilia 1.
In Leuit. 25. De venditionibus & redemptionibus domorum, homilia 1.
In Leuit. 26. De benedictionibus Leuitici, homilia 1.

IN NVMERI, Cap. 1. De prima filiorum Israel numeratione, homilia 1.

In Num. 2. De castrametationis ordine, homilia 1.
In Num. 3. De Leuiticis ex medio filiorum Israel assumptis, homilia 1.
In Num. 3. De Leuitis viginti duobus millibus, homilia 1.
In Num. 4. De plebe Caath. non exterminanda, homilia 1.
In Nu. 11. & 12. De Moyse ad populum exeunte, homilia 1.
In Idem De Aethiopissa & lepra Mariæ, homilia 1.
In Num. 14. De his, quæ exploratores retulerunt homilia 1.
In Num. 16. & 17. De batillis Chore, & seditione populi contra Mosen, homilia 1.
In Num. 18. De eo, quod dixit DOMINVS ad Aaron, Tu & filij tui, &c. homilia 1.
In Num. 20. De puteo & Cantico, homilia 1.
In Num. 22. De his, quæ superfuerunt superiori tractatui, homilia 1.
In Num. 22. De Balaam homilia 1.
In Num. 23. De prima Prophetia Balaam homilia 1.
In Num. 23. De secunda Prophetia Balaam homilia 1.
In Idem De tertia Prophetia Balaam, homilia 1.
In Idem De quarta Prophetia Balaam, homilia 1.
In Idem De quinta & vltima Prophetia Balaam, homilia 1.
In Num. 25. De eo qui fornicatus est cum Madianite, homilia 1.
In Num. 26. De secunda populi numeratione, homilia 1.
In Num. 27. De filiabus Salphaar, & de successione Moysis, homilia 1.
In Num. 28. In illud, Munera mea, data mea, homilia 1.
In Num. 29. & 30. De sacrificijs cuiuslibet festi, & de votis, homilia 1.
In Num. 31. De vltione in Madianitas hom. 1.

In

In idem De summa numeri filiorum Israël, hom. 1.
In Num. 33. De mansionibus filiorum Israël, hom. 1.
In Num. 34. De terræ Sanctæ descriptione, homilia 1.
IN IOSVE, Cap. 1. De Principio libri Iosue, hom. 1.
In Ios. 1. De eo, quod dicitur Moyses, Famulus meus defunctus est, hom. 1.
In Ios. 2. De duabus & semis tribubus Ruben, & Gad, & semi tribu, Manasse, hom. 1.
In Ios. 3. De transitu Iordanis, hom. 1.
In Ios. 4. & 5. De duabus & semis tribubus, quę tranſierunt Iordanem, & populo, petrinis gladijs circunciso, hom. 1.
In Ios. 5. De Pascha in Galgala celebrato, hom. 1.
In Ios. 6. De Hierichuntis excidio, hom. 1.
In Ios. 8. De euersione ciuitatis Hay, hom. 1.
In Ios. 9. De Deuteronomio in lapidibus altaris scripto, hom. 7.
In Ios. 9. De Gabaonitarum dolo, homilia 1.
In Ios. 9. De Iesu Gabaonitis opitulante, hom. 1.
In Ios. 9. De bellis Iosue spiritualiter intelligendis, hom. 1.
In Ios. 10. De Vrbibus Lachis, Lebna, & Chebron, hom. 1.
In Ios. 11. De Iabin Rege Asor, hom. 1.
In Ios. 11. De gestis post deuictum Iabin in hom. 1.
In Ios. 13. De Iesu senectute, hom. 1.
In Ios. 13. De Leuitis terram non accipientibus, homilia 1.
In Ios. 14. De initio diuisionis terræ promissionis, hom. 1.
In Ios. 14. & 15. De finibus hæreditatis tribus Iudæ, hom. 1.
In Ios. 15. De Caleph accipiente Hebron, hom. 1.
In Ios. 15. De filijs Iuda non valentibus disperdere Iebusæos, hom. 1.
In Ios. 16. De tribu Ephrem, & de Chananæis, hom. 1.
In Ios. 18. De ratione sortium, vbi septem tribus capiunt hæreditatem, hom. 1.
In Ios. 19. De Amorrhæis habitantibus cum Ephrem, & Iesu recipiente ciuitatem à filijs Israël, hom. 1.
In Ios. 21. De ciuitatibus & sorte Leuitarum, hom. 1.
In Ios. 22. De petrinis gladijs in terram sepultis, & aris trans Iordanem extructis, homilia 1.
IN IVDICVM, Cap. 2. De eo, quod populus sub Iosue Domino seruiuit, hom. 1.
In Iud. 3. De Israëlitis in manu hostium traditis & de Othoniel, & Aioth, hom. 1.
In Iud. 4. De Semegad, Iabin, & Sisara, hom. 1.
In Idem De Debora, & Barac, hom. 1.
In Iud. 5. De Cantico Deboræ, hom. 1.
In Iud. 6. De Israëlitis in manus Madian translatis, hom. 1.
In Iud. 6. De Gedeone, homilia 1.
In Iud. 7. De prælio Gedeonis cum 300. viris, hom. 1.
IN REGVM 1. Cap. 2. De Cantico Annæ, hom. 1.
In 3. Reg. 3. De iudicio Salomonis, hom. 1. cuius meminit Origenes hom. 3. in Iosue.

IN IOB Homilias, siue Tractatus emisit plurimos, quorum meminit Hieronymus in Vigilantium scribens; pro quibus nunc habemus Origenicis Voluminibus insertum duplex explanationum Opus; vnum valde prolixum, in tres libros distinctum, continens expositionem ab exordio historiæ Iob vsque ad dimidium tertij capitis; alterum, quod breuiter admodum, & quasi paraphrasticos totius libri Iob historicum sensum ediſſerit, industria Ioachimi Perionij nuper è Græco trãslatum: sed neutrum Origenis est, tametsi vtrumque eruditum, & lectu dignum, nam præterquam quòd amborum phrasis, & docendi methodus longe distat ab Origenica dictione; illud quoque accedit, quòd auctor prior Operis contra Origenis consuetudinem innumeris penè battologijs redũdat, multumque temporis consumit, dum personis orationes plus ęquò longiores affingit, & nũc ad Iob, nunc ad diabolum per apostrophen loquitur, & inter hæc Luciani martyris celebrat agonem, & Homousij nomen, & Homousianorum sententiam commemorat. In posteriore vero Opere, in quo præter Origenis morem nudæ litteræ insistit, verba quoque illa vxoris Iob exponit, quæ in Græcis codicibus ca. secundo habentur, & ipso Origene, ceu apocrypha & ascititia, reprobantur, deinde Luciani Martyris expositionem tertio c. Iob inducit; & in septimo, & in octauo capitulo Manichæos nominatim refellit; & in trigesimo octauo, cap. Homousianistarum mentionem facit. Constat autem & Lucianum

Digitized by Google

Martyrem, & Manichęos post Origenem fuisse: ipsumq; Homousij, & Homousianorum nomen longè post Origenis tempora enatum. Rursum in eodem 38. cap. damnat sententiam eorum, qui stellas affirmant animatas, quod proprium Origenis est dogma. Leguntur in vtroque Opere paucula quædam censura digna, quæ in sequenti censurarum libro inuenies annotata.

IN PSALTERIVM quoque duplicem laborem exhibuit Origenes, scripsit enim, vt in præfatione Psalmorum indicat Hieronymus, Enchiridion in omnes Psalmos commaticò, siue inciso expositionis genere, strictis, ac necessarijs interpretatiunculis annotatum. Composuit deinde in gratiam Ambrosij Alexandrini, in Psalterium latissimas explanationum enarrationes, iuxta editionem septuaginta interpretum, Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, & quintæ, & sextę editionis ordinationem: primusque omnium Græcorum, vt Hieronymus in Epistola ad Augustinum testis est, edidit in integrum Psalmorum corpus Tomos plurimos, de quibus idem Hieronymus refert, vertisse se Tomos, siue tractatus septem, à decimo videlicet Psalmo vsque ad decimum sextum. Notissima est inter alios tractatus eius in Psalterium Psalmi primi expositio; quæ propter varietatem maximarum rerum in omnibus penè veterum Scriptis discutitur. Extant adhuc sub nomine Origenis Tractatus in Psalmos tres, videlicet 36. 37. & 38. quos Ruffinus, non indicato auctoris ipsorum nomine, asserit se de Græco in Latinum transtulisse, & ad maiorem legentium commoditatem in nouem homilias diffecuisse. Tritemius in Catalogo refert se vidisse Origenis in Psalterium Tractatus 150. quorum initium esset, *Beatus vir &c. Hunc Psalmum.* Apud Epiphanium verò, & in Catena Psalmorum Græca præfatio Origenis in Psalmos sic incipit, Κεκλεῖσθαι καὶ ἐσφραγίσθαι τὰς θείας γραφάς ideſt, *conclusas, & obsignatas esse Diuinas Scripturas.*

Post hæc elaborauit Origenes in Prouerbia Salomonis Commentarios, à B. Pamphilo in Apologia citatos.

In Ecclesiasten quoque explanationem, cuius in libro de Resurrectione meminit Methodius, Olympi Episcopus.

Item in Canticum Canticorum, commentariorum libros decem: quorum primos quinque conscripsit Athenis, alios autem quinque regressus Cæsaream cõsummauit. Habuit & in eundem librum Homilias aliquas ad populum; de quibus Hieronymus duas vertit, præfixa in fronte earum Epistolari præfatiuncula ad Damasum Papam: in qua tam commentariorum, quàm homiliarum encomium apposuit his verbis: Origenes, cum in cæteris omnes vicerit, in Canticis Canticorum ipse se vicit, nã decem Voluminibus explicitis, quæ ad viginti vsque versuum millia penè peruenerunt, primum Septuaginta interpretes, deinde Aquilam, & Symmachum, & Theodotionem, & ad extremum quintam editionem, quam in Actio litore inuenisse se scribit, ita magnifice aperteque disseruit, vt inde mihi videatur in eo completum esse, quod dicitur, Introduxit me rex in cubiculum suum, itaque illo Opere prætermisso, quia ingentis est ocij, laboris & sumptuum, tantas res tam dignum Opus in Latinum transferre sermonem, hos duos tractatus, quos in morem quotidiani eloquij paruulis adhuc lactantibus composuit, fideliter magis, quàm ornatè, interpretatus sum, gustum tibi sensuum eius, non cibum offerens, tu animaduertas, quanti sint illa æstimanda, quæ magna sunt, cum sic possint placere, quæ parua sunt. Hæc Hieronymus. Fertur & aliud sub nomine Origenis pium, eruditum, ac disertum Opus, vel potius Operis fragmentum; in quo duo prima Canticorum capita eloquentissimè, ac doctissimè explicantur, hoc in vetustis quibusdam codicibus erat nomine Hieronymi prænotatum, diuisit nescio quis illud in quatuor Homilias, cum homiliæ non sint, sed continens, ac perpetua explanatio. Eius initium est, *Epithalamium libellus.* Magist. Sent. lib. 3. dist. 29. & D. Thom. in secunda quæst. 26. testimonia citant ex Opere hoc sub nomine Ambrosij. Scripsit præterea.

In Esaiam subscripta volumina, videlicet in totum Esaiam sparsim ΣΗΜΗΩΣΕΩΝ, hoc est Annotationum, vel Excerptorum librum vnum.

Item in partem Esaiæ iuxta quatuor editiones vsque ad visionem quadrupedum in deserto, hoc est à principio libri vsque ad trigesimum caput cõtinuæ explanationis Tomos triginta, in quibus per liberos allegoriæ campos euagans, interpretando singularum rerum nomina, ingenium suum fecit Ecclesię Sacramenta, ex his autem voluminibus li. 26. Hieronymi tempore iam perierat.

Item De visione Τετραποδῶν in deserto, quæ incipit, *Onus Iumentorum Austri in terra tribulationis & angustiæ,* super 30. c. Esaiæ ad Gratam illustrem fœminam, libri duo: quos plerique falsò de nomine Origenis inscriptos putauerunt.

Item

Item in varios Esaiæ locos Homilias ad populum 25. de quibus tantum infrascriptæ nouem supersunt, videlicet,

In illud ex 4. Cap. Apprehendent septem mulieres virum, hom. 1.
In 6. cap. De prima visione Esaiæ, hom. 5.
In Es. 7. De verbis Angli ad Achaz, hom. 1.
In Es. 8. Super illud, Ecce ego & pueri mei, hom. 1.
In Es. 10. Super illud, Sicut feci Samariæ, sic faciam Hierusalem, hom. 2.

IN IEREMIAM quoque scripsisse fertur ingentem homiliarum numerum: ex quibus Rabanus Archiepiscopus Moguntinus in præfatione commentariorum in Ieremiam affirmat, sibi cognitas quinque & quadraginta: de quarum numero tantum quatuordecim infrascriptas Hieronymo interprete habemus, videlicet,

In Ier. 2. De principio Ieremiæ, hom. 1.
In Ier. 2. Quod de Babylone fugiendum sit, hom. 1.
In Ier. 2. De vite in amaritudinem conuersa, hom. 1.
In Ier. 3. Super illud, Et dixit Dominus ad me in diebus Regis Iosiæ, hom. 1.
In Ier. 5. De Malleo totius terræ confracto, hom. 1.
In Ier. 10. De faciente terram in fortitudine sua, hom. 1.
In Ier. 11. Super illud, Audi verba testamenti huius, hom. 1.
In Ier. 12. De terra exterminata, hom. 1.
In Ier. 12. Super illud, Notum fac mihi Domine & cognoscam, hom. 1.
In Ier. 13. De vtribus vino implendis, hom. 1.
In Ier. 13. & 14. De comminationibus Dei ad Hierusalem, hom. 1.
In Ier. 15. Super illud, Heu mihi ego mater, hom. 1.
In Ier. 16. De Missione piscatorum, hom. 1.
In Ier. 17. De perdicis clamore, hom. 1.

IN THRENOS etiam Ieremiæ scripsit Origenes, cùm esset Alexandrię, Tomos nouem; quorum Nicephorus meminit in quinto historiæ volumine, & cum Athenis degeret, iam sexagenario maior elaborauit Eusebio teste.

IN EZECHIELEM Tomos 25. cùm prius in eundem Prophetam homilias plurimas edidisset, de quibus 14. extant interprete Hieronymo, quæ sunt.

In Ezech. Cap. 1. De captiuitate populi Israël, & Ioachim Regis, & vlsione Ezechielis, homilia 1.
In Ezech. 13. De malis Prophetis prophetantibus in Hierusalem, hom. 1. quæ incipit, *Nullam speciem peccatorum.*
In idem super illud: Fili hominis obfirma faciem tuam, hom. 1.
In Ezech. 14. De peccatis peccatricis Hierusalem, hom. 1.
In idem 14. De duabus plagis, romphæa, scilicet, ac morte, hom. 1.
In Ezech. 16. De parabola ligni vitis, hom. 1.
In Ezech. 16, Super illud, Radix & generatio tua de terra Canaam, hom. 1.
In idem De vestibus à Deo traditis peccatrici Hierusalem, hom. 1.
In idem De increpatione peccatricis Hierusalem constituentis lupanar, hom. 1.
In idem De eo, quod scriptum est Pater vester Amorrhæus, & mater vestra Cethæa, homilia 1.
In idem De eo; quod scriptum est, Confundere, & accipe ignominiam tuam, hom. 1.
In Ezech. 17. De Aquila magna Libanum intrante, hom. 1.
In idem De Nabuchodonosor Hierusalem intrante, hom. 1.
In Ezech. 28. De eo, quod scriptum est. Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia, homilia 1.

IN DANIELIS c. 13. scripsit ad Iulium Africanum pro defensione historiæ Susannæ Epistolam vnam ab Ambrosio Mediolanensi Monacho Cassinate, viro doctissimo Latinè versam: de qua Eusebius in 6. hist. Eccl. libro sic scribit:

Per id tempus, erat etiam Africanus vir in scripturis Ecclesiasticis nobilis: huius Epistola fertur ad Origenem scripta obijcientis ei, vel proponentis, quòd historia Susannę, quæ in Daniele scripta est, ficta videatur, & aliena à scriptura prophetica, cui Origenes magnificentissimè rescribens, nequaquam Iudæorum commentis & fraudibus auscultandum, sed hoc solum pro vero habendum in Scripturis Diuinis, quod Septuaginta interpretes transtulissent, nam id esse solum, quod authoritate Apostolica confirmatum sit. Hæc Eusebius.

Rursus totum historiæ Susannæ contextum Origenes in decimo libro Stromaton cõmati-

matica explanatione prosecutus est, cuius pars nunc in Commentarijs Hieronymianis super Danielem habetur, ab ipso Hieronymo sub titulo Originis inserta.

Scripsit præterea in quatuordecim prophetas minores ἐξηγήσεων, idest, Enarrationum libros quamplurimos: ex quibus Eusebius viginti tantum & quinque se vix inuenire potuisse conqueritur. De his Hieronymus in Catalogo Scriptorum sic loquitur: Reperi in duodecim Prophetas volumina manu Beati Pamphili Martyris exarata, quæ tanto amplector, & seruo gaudio, vt Cræsi opes habere me credam, si enim lætitia est vnam Epistolam habere Martyris, quanto magis tot millia versuum, per quæ mihi videtur sui sanguinis signasse vestigia?

Ex his libris duos particulariter exarauit in Oseam, vnum, cui titulum imposuit περὶ τοῦ πῶς ὠνομάσθη τῷ Ὡσηὲ Ἐφραΐμ, hoc est; *Quare appellatur in Osea Ephraim*, volens ostendere, quæcunque contra eum dicuntur, ad hæreticorum referenda personam, alterum verò, ἀνέφαλον, καὶ ἀτέλεστον, sic dictum, quòd & capite careat, & fine.

Item in Zachariam scripsit libros duos, vix tertiam partem à principio libri vsque ad visionem quadrigarum allegoricè edisserens.

Item in Malachiam allegoricæ expositionis libros tres.

Atque hæc sunt, quę in vetus testamentum ab Origene scripta reperi, quæ verò ad nouum pertinent instrumentum, hæc sunt.

In Matthæum explanationis genus triplex, hoc est Tomi, Scholia; & Homiliæ, ex his verò primùm composuit in totum hoc Euangelium Tomos 36. ex quibus decem primi Tomi desiderantur; cæteri supersunt, ab explanatione videlicet eius loci, *Tunc dimissa turbis venit in domum suam*, ex cap. 13. vsque ad 27. caput; quos librarij imprudenter in tractatus, siue Hom. 35. diuiserunt; cum nec vestigium in ipsis appareat homiliatici generis, quod semper à breuibus exordijs in præfatiunculas, & doxologias decurrit.

Secundo scripsit etiam in eundem Euangelistam scholastici generis librum vnum, in quo per commata & interualla breuibus quibusdam scholijs, quęcunque sibi videbantur obscura, breuiter annotauit.

Tertio edidit ex homiliatico genere in varios Matthæi locos, Homilias ad populum viginti quinque, harum, quæ nunc supersunt, hæ sunt.

In Matth. 1. De Matre desponsata, Hom. 1.

In Matth. 2. De Apparitione Angeli ad Ioseph, Hom. 1.

In Matth. 6. Super illud, Cum ieiunatis, Hom. 1.

In Matth. 8. De leproso, Homil. 1.

In Matth. 15. De Cananæa, Hom. 1.

In Matth. 25. De aduentu filij hominis ad iudicium, Hom. 1. cuius prior pars resecta est ex tractatu Origenis in Matth. 34. posterior verò pars videtur continere duo Latinorum patrum fragmenta: quorum alterum habetur in fine Commentariorum Hieron. in Esaiam; alterum apud Gregorium, lib. 15. Moralium, ca. 14. Nec dubium est, pleraque his similia, hinc inde excerpta, inueniri etiam in nonnullis homilijs, quæ sub Origenis nomine in varios Euangeliorum locos leguntur.

In Lucam dictauit Tomos quinque, qui nunc desiderantur, & Hom. plurimas, de quibus 39. adhuc extant, quas, quoniam parum elaboratæ sunt, & nonnullis etiam damnatis erroribus inspersę, Hieronymus, earum interpres, excusat, tanquam ab Origene admodũ iuuene enatas, alia enim sunt iuuentutis præludia, & alia senectutis seria. Ex his tres & triginta priores, Homiliæ explicant Lucam continuata expositionis serie, à principio Euang. vsq; ad med. 4. c. sex verò posteriores dispersos quosdã Lucę locos errãt, & sunt hę.

In Luc. 10. De eo, qui incidit in latrones, Hom. 1.

In Luc. 12. super illud, Esto consentiens aduersario, Hom. 1.

In Luc. 1. super illud, qui voluerit animam suam facere, perdet eam. Hom. 1.

In Luc. 19. De pullo Asinæ, Homil. 1.

In Luc. 19. De fletu Christi super Hierusalem, Hom. 1.

In Luc. 20. De quæstione Sadducæorum, Hom. 1.

In Ioannis Euangelium integræ explanationis ad Ambrosium Alexãdrinum To. 39. quos Hieronymus in præfatione 39. Homiliæ Origenis in Lucam, excusat se non ausum vertere in Latinam linguam, deterritum magnitudine laboris ac sumptus. Latuere omnes ad nostram ætatem Latinis incogniti, sed nuper ex his Ioachimus Perionius, monachus, Tomos nouem primus in Latinum conuertit, tot enim solummodo supererant in Græco vetustissimo codice: quem ex clarissima Bibliotheca Regis Gallorum nactus est; & hi quidem multis in locis mutili, minimeq; sequẽtes, & interpolati, videlicet primus,

secun-

Digitized by Google

secundus, sextus, decimus, decimus tertius, decimus octauus, vigesimus, vigesimus octauus, trigesimus secundus.

Quorum primus præfationem operis continet vnà cum expositione primæ tantum propositionis, videlicet, In principio erat Verbum, eius initium est, *Quemadmodum vetus populus.*

In secundo exponitur illud ex 1. cap. Et verbum erat apud Deum, vsque ad ea verba eiusdem capitis, Qui post me venit, ante me factus est.

In sexto exponuntur verba illa ex cap. 1. Et hoc est testimonium Ioannis, vsque ad illud, Ecce agnus Dei.

In 10. explicatur illud ex cap. 2. Post hæc descendit Capharnaum ipse, & mater eius, vsque ad finem eiusdem capitis, Ipse enim sciebat, quid esset in homine.

In 13. enarratur illud ex 4. cap. Respondit Iesus, Omnis, qui biberit ex hac aqua, vsque ad illud eiusdem capitis, Cum ergo venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi.

In 18. exponitur illud ex cap. 8. Neque me scitis, neque Patrem meum, vsque ad verba quæ paulò post eodem in capite sequuntur, nisi credideritis, quia ego sum moriemini in peccatis vestris.

In 20. exponitur ex cap. 8. sententia illa, Scio, quia semen Abrahæ estis, vsque ad illam in eodem capitulo, Nunc cognoscimus, quia Dæmonium habes.

In 28. explicatur illud ex cap. 11. Dixit Iesus, Tollite lapidem, &c. quæ sequuntur, vsq; ad finem eiusdem capituli.

In 32. exponitur illud ex cap. 13. Et cœna facta, cum diabolus misisset in cor, vt traderet eum Iudas, vsque ad ea verba eiusdem capitis, Quæretis me, & sicuti dixi Iudæis, quò ego vado, vos non potestis venire.

Hos nouem interruptæ explanationis Tomos Græculus quidam incerti nominis nouo impostura genere dissecuit in Tomos duos, & triginta, vt Opus, numerorum multitudine auctum, & Arithmeticæ supputationis ordine continuatum, optabilius redderet, ac maiori precio venderet, cuius fraude illusus Ambrosius Mediolanensis, monachus Cassianas, vir alioqui sagax & solertis ingenij, hoc ipsum Opus Latinè vertit, & triginta duorum Tomorum partitione impressum euulgauit, sic incipiens, *Quemadmodum qui olim populus Dei.*

Edidit etiam in hoc Euang. homil. aliquot, sed nunc duæ tantum extant eius titulo inscriptæ, vna in principium Ioan. altera in initium 20. c. de Maria ad monumentum flẽte, quarum priorem, cuius initium est, *vox spiritualis Aquilæ*, apparet Origenis non esse tum ex Manich. tum ex Arrianorum nominibus in ea commemoratis, quæ multò post Origenem exorta sunt. Hæc de Euangeliorum explanationibus, post quas Paulum explicare aggressus, elaborauit.

In Epist. ad Rom. Commentariorum lib. 15. de quibuslibet subnectit iudicium Hieronymus: ex præfatiuncula, quem ijsdem Comment. à se translatis præfixit, in hunc modũ, ad Heraclium scribens: Volentem me paruo subiectum nauigio oram traquilli litoris stringere, & minutos de Græcorum stagnis pisciculos legere, in altum frater Heracli laxare vela compellis; relictoque Opere, quod in transferendis homilijs senis Adamantij habebã, suades, vt nostra voce quindecim eius Volumina, quibus in Epist. Pauli ad Rom. disseruit, explicemus: in quibus ille, dum sectatur Apost. sensum in tam profundum pelagus effertur, vt metus ingens sit, illuc eum sequi, ne magnitudine sensuum, velut immanitate opprimar vndarum. Deinde nec illud aspicis, quòd tenuis mihi est spiritus ad implendam eius tam magnificam dicendi tubam, super omnes autem difficultates est, quòd interpolati sunt ipsi libri, desunt enim ferè apud omnium Bibliothecas (incertum sanè quo casu) aliquanta ex ipso corpore volumina, & hæc adimplere in Latino opere, & integram consequentiam dare, non est mei ingenij, sed vt tu credis, qui hæc exigis, muneris fortasse diuini. Addis autem, ne quid laboribus meis desit, vt omne hoc quindecim voluminum corpus, quod Græcus sermo ad quadraginta ferè, aut eo amplius millia versuũ produxit, abbreuiem, & ad media, si fieri potest, spacia coarctem. Dura satis imperia, & tanquam ab eo, pondus operis scire nolit. imposita, aggrediatur tamen, si fortè orationibus tuis, quæ mihi, tanquam homini, impossibilia videntur, aspirante domino possibilia fiant, sed ipsum iam, si videtur, Origenem, qualitèr præfationem suscepti operis diriget, audiamus. Hæc Hieronymus. Sunt qui putent versionem horum Commentariorum esse Ruffini, sumpta coniectura ex prærotatione ipsius interpretis, in fine totius Operis appositа. Scripsit item Origenes.

In Epist. ad Corinthios primam Commentarios, quorum meminit Hieronymus in

Epistо-

Epistola ad Pammachium; quæ incipit *Christiani pudoris*,

In Epist. ad Galatas secundum triplex genus expositionis varia elucubrauit, hoc est, Continuæ & integræ enarrationis in totam Epistolam Tomos quinque.

Item ex decem Stromateon suorum libris decimum volumen commatico sermone super huius Epistolæ explanatione compleuit.

Item Ἐκλογῶν, seu Excerptorum librum 1.

Item Tractatus ad populum non paucos, quæ omnia temporis iniuria absumpsit. Meminit horum Hieron. in Epist. ad August.

In Epist. ad Ephesios Tomos tres, quos Hieronymus in præfatione Comment. in Epist. ad Ephes. & in Apologia prima contra Ruffinum se fatetur secutum.

In Epist. ad Colossenses Comment. lib. 3. quorum tertium librum citat Pamphilus in Apologia.

In Epist. ad Thessal. primam, libros plures, ex quibus tertium Hieronymum in Epistola ad Minerium & Alexandrum citat, inquiens. Origenes in tertio volumine ἐξηγηματικῶν Epistolæ Pauli ad Thessal. primæ, post multa, quæ vario prudentique sermone disseruit, hæc intulit; in quibus nulli dubium est Acacium pleraque libasse, &c.

In Epistolas ad Titum librum vnum, cuius fragmentum citatur à Pamphilo in Apologia.

In Epistolas ad Hebræos libros plures, ex quibus Pamphilus citat in Apologia fragmentum.

Hæc igitur sunt Origenis in sacras litteras Opera. De vita verò & sanctitate eius, deque cæteris exotericis voluminibus extra explanationem Diuinarum Scripturarum, ab eo compositis, si quis plura scire desiderat, legat Eusebium in 6. Eccles. historiæ lib. Scripserunt pro defensione Operum Origenis multi clarissimi viri varios Apologeticos libros, videlicet Pamphilus Cæsariensis, martyr sanctissimus, librum vnum; cui adiungitur Gregorij Neocæsariensis Episcopi De laudibus Origenis liber vnus; Eusebius Cæsariensis Episcopus libros sex; Didymus Alexandrinus librum vnum; Methodius, Olympius, Palinodiæ, à se quondam vituperati Origenis lib. 1. Basilius Magnus, & Gregorius Nazianzenus communi labore librum vnum; Ruffinus Presbyter Aquileiensis ad Macharium libros duos, Ioannes Picus Mirandulanus, librum vnum; Iacobus Merlinus Victurniensis librum vnum.

Claruit Origenes sub Alexandro Mammeæ filio, vsque ad Gallum & Volusianum, eius filium, id est, vsque ad septuagesimum ætatis suæ annum, & mortuus est Tyri, atque ibidem sepultus anno à Christo nato 260.

Editiones Operum Origenis.

Cum verò Parisijs an. 1512. sequentibus verò, hoc est an. 1536. Basileæ prodijssent Latinè, sed & Venetijs, Commentarij Ambrosio Ferrario interprete anno 1552. apud Andream Spinellum. Quin & Salingiaci in Germania ann. 1537. Tropologiæ desumptæ ex Origenis Commentarios in Genesios, Exodum, Leuiticum, Numeros, Iosue, & Iudicum. Has omnes editiones aut nondum maturè expensas, aut versas in Latinum aliquas ab ijs, qui sensum Origenis minus fuerant assecuti, excepit Gilberti Genebrardi edito, hac prænotatione. *Origenis Adamantij. magni illius, & vetusti Scripturarum interpretis, & secundi Ecclesiæ post Apostolos Magistri, Opera, quæ quidem proferri potuerunt omnia doctissimorum virorum studio iam olim translata, & recognita: atque multiplici Indice copiosè locupletata: nunc postremò è Gilberto Genebrardo Theologo Parisiensi, Diuinarum, Hebraicarumque litterarum professore Regio, partim cum Græca veritate collata, partim libris recens versis, & è Regia Bibliotheca depromptis, aucta, Carolo Nono Francorum Regi ab eodem Genebrardo dicata. Parisijs, ex Officina Petri l'Hullier, anno 1574.*

Elenchus Librorum Origenis.

Primi Tomi.

In Genesim, hom. 17.
In Exodum, hom. 13.
In Leuiticum, hom. 16. quæ falsò ascribuntur Cyrillo.
In Numeros, hom. 28.
In librum Iesu Naue, hom. 26.
In librum Iudicum hom. 9.
In librum Regnorum, hom. 1.

Digitized by Google

In librum Iob, lib. 3.
In Psal. 36. hom. 5.
In Psal. 37. hom. 2.
In Psal. 38. hom. 2.
In Cantica Canticorum, hom. 2.
In Cantica Canticorum explanationis posterioris, hom. 4.
In Esaiam, hom. 9.
In Ieremiam, hom. 14.
In Ezechielem, hom. 14.
Periarchon, idest, de principijs, lib. 4.
Threni, seu Planctus Origenis, Tractatus 1.
Apologia Pamphili martyris pro Origene.
Ruffinus de deprauatione librorum præcipuè Origenis, lib. 1.
De recta in Deum fide, Dialogus.
Commentaria in Iob, Ioachimo Perionio interprete.
In eundem, hom. 4.

Secundi Tomi.

In Matthæum Tractatus 35.
In Lucam, hom. 39.
In Ioannem, Tomi 32.
In diuersos locos noui Testamenti homil.
In Epistolam ad Romanos, lib. 36.
Contra Celsum Epicureum, lib. 8.
Contra Marcionistas Dialogi, Laurentio Humfrido Anglo interprete.
Philocalia, siue de amore honesti.
De Susannæ historia Epitome.
De eadem historia Iulij Africani Epistola, & ad eam Origenis responsio.

At & postremò recusa sunt Parisijs eadem Origenis Opera anno 1604. quæ quidem proferri potuerunt omnia.

Adnotata quædam in Versionibus Commentariorum in Iob, qui in Operibus Origenis inserti sunt.

Porrò in Commentarijs in Iob, quoniam cuiuscunque sint, eruditionem, & antiquitatem spirant, quodque ad rem maximè pertinet, quæ in cap. 38. disputatio extat aduersus Genethliacos, ea debet inoffenso pede decurri, sciant studiosi Iacobum Billium plura in cap. octauo primi sui libri Sacrarum Obseruationum notasse, quæ magnum erit operæpretium, si & qui eam versionem legerint, noscant; & typographi cum recuderint, corrigi curent. Nos pauca hic de multis:

Ἠνέθην vertit Interpres: *Dominus constitutus sum.* cum debuisset vertere: *Laudatus sum.*

Ἐκμελεστέρους. Interpres, *Ignauos, socordes.* rectius, *ineptos.*

Φησὶ δῶρον ψεῦσιν παρεξολεῖσθαι ἅπαν. Rectius. φησὶ δὲ ὡρῶν ψεῦσιν. hoc est, *ait propter horarum mendacium,* idest, *quia certa horarum spatia non satis comprehensa habuerit, omnem sibi operam perijsse.* Interpres autem non est assecutus sensum. Mox pro *animalibus*, rectius, *signa.* Præterea vt multa peccauit Interpres, ne versus quidem ab oratione soluta internouit, quos Billius emendat, & appositè vertit: quem item ibi, vbi supra, percurrere poteris.

At in versione Ioachimi Perionij in Commentarios in Iob, quam quidem versionem suæ editioni Origenis inseruit Genebrardus, multo plura sunt, quæ idem Billius in secundo libro earundem Sacrarum obseruationum adnotauit. Quæ si lucem aspexissent, antequam eam editionem adornasset Genebrardus, haud dubium est, quin tanti viri laborem accuratum eidem Perionij versioni præfixisset. Nos ea, vt studiosis, & Typographis consulamus, hic ponimus, resectis, quæ de Perionio ibidem attulit Billius. Qui ita habet.

In præfat. Iustorum laudator non ad voluntatem affectionemq; laudat sed falsò quæ in sancto viro insunt, enunciat. Hic Græcè quidē ψευδῶς legitur, sed sensus ipse, vel me tacente, clamat ὠψευδῶς legendum esse, idest *verè.* Paulò post, *videbatur aliquid pati generi Esau.* Gr. ἀντιπάσχειν, *contrario quodammodo affectus esse:* & mox, *vt igitur omnis etiam homo Deo discumbit, sic non omnis, &c.* Gr. ὥσπερ οὖν καὶ πᾶς ἄνθρωπος τῷ θεῷ ἀνακείμενος, οὐ πᾶς δὲ, *quemadmodum videlicet, & quisquis Deo se totum consecrauit, non item quisquis ex Iacob ortus est.*

Cap. 1. *Nulla in re se ipsum deriserit.* Græc. μωμησάμενος, *nulla se labe infecerit. Neque enim ratio, qua cum filijs collatus est.* Gr. σχέσις ἢ πρὸς τοὺς παῖδας, idest, *affectio erga liberos.* Paulò post, *eademq; expiatio cogitationis erat curatio, peccatis non præstantibus,* Græc. ἁμαρτημάτων οὐχ ὑπερεχόντων fortasse tamen legendum ὑπαρχόντων, idest, *existentibus.* Infr. *& cum Loth, &c.* Sic lege, *& Loth cum Sodomitanis, sed in reprehensionem non incurrerunt.* Non longè post, *virum ipsum bonis, &c.* Sic verto, *simul quidem & illum bonis, virtutibusq; suis ornans, & hunc* (scilicet Satanam)

eò pertrahens, vt omnia, quæ in illum cogitarat, in apertum proferret ἐξελκομένους ἐκφῆξαι idem quod εἰπεῖν vel ἐκλαλεῖν. Rursus infra, *si in tanta rerum omnium abundantia, quæ munita esset, &c.* Etsi ad sensum non multum interest, tamen non intellexit interpres in his verbis τὸν θῆρα τὸν ὄγκον πλούτου περιβεβλημένον, postremum hoc vocabulum idem esse quod ἔχοντα vel κεκτημένον: Multo grauius est id quod sequitur, *sed ille anteuertit vt vinceretur. Tibine satis est iustum munire,* Græc. ἀλλ' ἔφθη αὐτὸς κρατηθῆναι, ἢ δίκαιον ἄρκυσι περιβαλεῖν, idest, *verum ipse prius victus, captusq; est quam vt iustum virum retibus suis implicare posset.* Ibidem *habes eius res omnes firmare.* Gr. κείρειν, idest, *populari.* Verbum hoc confundit interpres cum κυροῦν. *Nihil enim eorum quæ sunt, &c.* Hæc sic leguntur in Græco οὐδὲν γὰρ τῶν ὄντων ὡς ὀνηλόγησαι πρὸς πλοῦ φήσιν. Non longè hinc, *effundebatq; multitudinem,* sic in Græco ὃ πλῆθος ἐκχέων. Vbi tamen non minus aptè fortasse legeretur, ὃ σπάθος ἐκκαίων. Mox, *qui non humanitate ductus hoc bellum cum Iob susceperat* Græcè ἀφιλανθρωπίᾳ τοῦ τὸν, (sic enim lego, non vnica voce τοῦτον) πόλεμον ἀραμένου, idest, *non humanitate eius, qui bellum inferebat,* idest, *Diaboli.* Hoc enim vult, Diabolum, hoc vno tantum nomine seruo illi pepercisse, vt calamitatem illam Iobo nunciaret. *Sed alterna incidebãt.* Gr. ἀλλ' ἐπάλληλοι *conglobatæ, aliæ super aliæ. Omnium pecuniarum, rerumq;* Gr. βλαχημάτων, *pecudum.*

Cap. 2. Ait, *ei qui ad grauiores iniurias, & mala lacessiuisset,* Græca phrasis, χειρῶν ἀδίκων ὑπαρχειν de eo dicitur, qui prior iniuriam infert non tamen animo dedito malis, Græc. οὐκ ἐκδιδοὺς τῆς ψυχῆς. *Succumbenti malis.* Paulò post, *Nihil illic erat premens tota nocte, percutiens interdiu.* Hoc loco corruptè legitur in Græco οὐδὲν ἐκεῖ θλίβον. Emendo, ὁ δ' ἐν ἐκεῖ θλίβων, idest, *ille autem instabat premens.* Ibidem, *siquidem deditus erat is, qui feriebat.* Mox. *Sed immutatus permanebat,* Græcè ἀτρωθὲς, vitiosè legitur, pro ἀτρωθὴς, idest, *inuulneratus.* Ibidem, *tela inania reddidit,* ἐκένωσε τὰ βέλη ὁ πονηρὸς, idest, *malus ille tela omnia sua effudit.* Et infra, *acriter in eam inuolans.* Græcæ ἀπειδὼν legendum autem ἀπιδὼν, idest, *intues.* Aliquantò post, *non causam vllam, & iniustè res administranti exponebat* Græc. οὐκ ἀπεκλῆπτον, idest, *non eum reprehendebat, vt iniustè res administrantem.* Paulò post, pro *se ipsum expiabat* pone, *ipsum iustificabat* Græc. ὁσιῶν αὐτὸν De Iobo enim loquitur, qui Dei iustitiam omnibus in rebus agnoscebat. Ibid. *Ecquid autem non detraxerat.* Repone, *Quamquam non ille quidem detraxerat.* In Græco, καὶ τοι legendum, non καὶ τι. Non ita multò post, pro, *non eis qui ipsi aduersi erant, molestũ non fuisse* verto, *non solum ipsi ipsius curam habuisse.* in Græco enim lego, τῷ καθ' ἑαυτὸν ἐφορτίζε, non vt mendosè scribitur. τῷ καθ' ἑαυτῷ ἐφόρτισεν. Infr. *dare consilium viro vt in Deum diceret* Gr. ἀπηέστι κ' θεοῦ φθέγγον pro quo lego, ἀπηέστι. i. ἄτοπόν τι *absurdum aliquid, & inconcinnum.* Rursus infra, pro, *id quod etiam tres amici fecissent,* pono, *id quod etiam tribus amicis accidit.* Mox. *Sine veste esse* Gr. ἀνέσιον sine clare. Paulo inferius, *vt igitur eo ipsa tantum videas non ferens visum procacium hominum, nec tu miserum spectaculum spectantibus propositus, causa damni sis infirmis, quasi nõ sis cura Deo nec ipse simili tibi coniunctus sit, collecta mente tua Deo, qui te in lucem protulit, supplica vt tibi celerem mortem inferat, quò facilius morte tua & suspicionem aduersus Deum tollas, &c.* Hoc loco ἱκέτης idem est, interpreti quod οἰκέτης, *& suspicio aduersus Deum Iobo male attribuitur.* Non longe hinc, *grauitatem dolorem,* Gr. πρόσταξιν *productionem.* Aliquantò post *labiorum sacrificio.* Gr. προσφορᾷ *prolatione* non autem προσφορᾷ.

Cap. 3. magnum certè affligere Græc. κῆδος χειρῶσθαι *cete subigere.* Proximè *vtrumuis dicetur accusatio* Græc. λεχθεὶν ἂν ὑπαίτιον lego tamen ἀνυπαιτίως, idest, *citra reprehensionem.* Hanc enim emendationem sensus flagitat. Mox, *æqualemq; tributionem, quæ inter ipsos est eorum, qui illhic sunt.* Ibidem *vnitatem auarorum.* Corrige, *vanitatem.* Quod sequitur valde in Græco deprauatum est, ac diuinatoris cuiusdam operam mihi requirere videtur: δοκεῖ καὶ τὸ πάνεσθαι ἐγκεῖσθαι τῇδε τὰ τοιαῦτα αὐδῇ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ παραμικέναι λοιπὸν τὸν τῆς πολιτείας λόγον. Mihi quidem non ineptus sensus extiturus videtur si legamus, καὶ τὸ πάνεσθαι ἐγκεῖσθαι. Vt horum verborum hæc sit sententia. *Docet homines illic desinere huiusmodi verum studio incumbere, quod iam Reipublicæ gerendæ ratio præterierit.* Cui tamen emendationi non plus tribui volo, quam docti, & candidi doctores tribuendam iudicarint. Mox. *labores corporis.* Gr. κ' κοπωσιάματι, id est, *corporis laboribus fracti.* Ibidem *eiusmodi consequentia* Gr. συμπτώματα. *Casus.* Infra. *& iracundia, &c.* Gr. καὶ ὡς ἐν ἡμέρᾳ πεπικνομένους ἐξ ὀργῆς pro quo substituo. καὶ ὁσημεραὶ πεπραγμένους. Et rursus. *quanto cum dolore auari nacti thesaurum exhauriunt, profundunt q; pecunias.* sic verto, *cum quanto,* scilicet gaudio, *auari nacti thesaurum pecunias eruant.* Hoc enim hic significat ἐξαντλοῦσι *non profundunt,* quod pugnat cum verbis Iobi. Ibid. *Mors cùm dissoluat amentias.* Græcè, ἀνίας, id est, *mœrores* non ἀνοίας. versic. sequenti, *peccatorum quietem afferat.* Aptior mihi sensus videretur, si pro ἁμαρτημάτων, καμάτων scriberetur, id est *laborum.*

Cap. 4. *animi contentionem excluderet* corruptè legitur in Græco. ἐκκλυσῃ emendat inter-

pres

pres ἐκτελεσῃ ego ἐκκλύσῃ, ideſt *frangeret, diſſolueret.* verſ. ſequenti *impellat naturam ad aſſentiendum Deo.* Græc. εἰς συναίσθησιν ἄγει πρὸς φύσιν τὸ θεῖ, ideſt, *naturam eò ducit, vt Deum perſentiſcat.* Paulò poſt, *accommodatam rerum effectionem* Græcè πρὸς οἰκείαν δημιργίαν ſumet ſtructuram. Ibidem *hominem ingratum nihil eſſe cenſeat.* Mihi vox ἀχαείστον vocare hoc loco videtur. Mox. *nec omnium qui contempti ſunt, futuram eſſe rationem, & iudicium.* Græc. καὶ ὅτι ἐξετασις ἐσται ἐν παντὶ τῷ παρεωραμένῳ, ideſt, *quodq; examinatio futura ſit cuiuſlibet rei; quam neglectim tranſmiſerimus.*

Cap. 5. *Parricidam perſecutus.* Græc. αὐθαίρετον vltro, *ac ſponte. Deuorabuntur,* lege *deuorabunt.* Mox. *ſed ſuperant.* Græc. ἀλλ' ὑπερέχυσι torte tamen legendum, ἀλλ' ἄπερ ἔχυσι. Hoc enim vult, eas demum naturas paſſioni ſubiectas eſſe quæ & mentem & ſenſum habent. Infra, *facillimè famem explere poſſunt & facilè percipi, &c.* Græca ſic habent: ῥᾳδίως ἔχυσι τῆς ἐνδείας πρὸς ἀναπλήρωσιν, καὶ εὐμαρῆ πρὸς μετάληψιν, τῷ θεῷ οὕτω βουλθέντος κατασκεύασε, lego, κατασκευάσαι, ὥστε τῇ φύσει εὐαλωτα εὐκίνητα τοῖς πτεροῖς, ideſt, *facillimè famem explere, & nullo negotio cibum capere poſſunt:* quòd nimirum Deus animantia ita efficere voluerit, vt quæ alioqui ſuapte natura facilè capi poſſunt, ea pennarum adiumento facilè moueri ſe loco poſſint.

Cap. 6. *Noli comparare, &c.* Nil hoc loco neceſſe puto quicquam in Græco immutare, *ſuauem odorem efflare in edibus.* Græcè οἰκοις vnico vocabulo, ideſt, *domeſticis.* Paulò poſt, *nec communis naturæ pudorem ſuſcipiant* αἰδῶ λαμβάνοντες, ideſt, αἰδήμονες, ideſt, *nec communem naturam vereantur,* vel, *communis naturæ cogitatione commoueantur.* Infra. *Gloria, & diuitiæ, quæ conciderunt.* Verto *gloria & diuitiæ, ſtuporemq; afficiant.* Hoc enim ſignificat. πτοεῖσθαι. *non concidere.* Inglorius. Gr. ἄναυδος, ideſt, *ſine voce.* Ibidem *vt etiam nulla, &c.* ſic verto: *Quare etiam ſi nullā mei rationem habetis ac certè vulnus meum intuentes metum concipite, communem naturam miſerantes.* in Græc. τῆς κοινῆς φύσεως ἔλεον πάσχοντες, pro eo, lubens legerem, ἐλάσαντες, ni ſenſus repugnaret. Quare πασάσαντες potius amplector. Non multo poſt, *Etenim ſi quod mihi viaticum ab hominibus præberetur.* Gr. εἰ μὴν γὰρ ἔφοδός τις ἦν ἐξ ἀνθρώπων, ideſt, *ſi homines in me aliquem impetum feciſſent,* Cōfundit interpres. ἐφοδον, & ἐφοδιον. Paulò poſt, *mala veracis verba videntur* φαῦλα contemptibilia. Ibid. *cum enim auxilium fert Deus* Græc. ὅταν ἡ ἐκ θεῖ ἐνδῳ βοηθεια, ideſt, *cum autem Dei auxilium ſe remiſerit,* ideſt, *præſto eſſe deſierit.* Mox. *& mundus ſit is qui ſciat.* Gr. τῷ σωειδότος καθαρᾶ *cum munda ſit conſcientia.*

Cap. 7. *Vita eſt approbatio.* Gr. δοκίμιον *exploratio.* Proximè, *vnuſquiſque quaſi hodie mercede acceperus ita viuet.* Gr. ἀποτίσων eſt in Græco. ſed cum hæc vox non congruat mercenario, in eam ſententiam me ſenſus ipſe adducit, vt legam ἀπαιτήσων, ideſt, *expeiturus.* Sicque ibidem pro εὐημερίᾳ τῇ παρ' αὐτῦ (quod Perionius vertit *felici ſucceſſu quem ab eo expectat*) haud paulo lubentius legerim, εὐνοίαν τῆ παρ' αὐτῦ, ideſt, *vt ipſius beneuolentiam ſibi cōciliet.* Mox. pro, *ſentio ſemper, &c.* lego, *ſentiebam ſemper: ſed percuſſus ſum, animo licet ita comparatus, ac tantus flagris verberatus ſum, vt & interdiu, & noctu, contraria concupiſcam.* Hic enim in Græco lego, τοιαύτῃ μάστιγι ἠκισμαι non τῇ αὐτῇ alieno ſenſu. Infra, *doloru magnitudine victus.* Gr. ἀγχωμβρος præſocatus. Ac rurſus, *imbecillitatem vincit probatio.* Gr. βάσανος, ideſt, *cruciatus.* Rurſus infra, *ſi homo tuo præſidio, & auxilio caret, & ei inſtat is qui eum conſiderat.* Gr. εἰ ἄνθρωπος ἐκτὸς τῆς σῆς βοηθειας (addo ἐδὲν ὄτι) τοῦτο δὲ μόνον ὅτιν ὁ ὁρῶν σκέπτῃ αὐτὸν, ideſt, *ſi homo extra opem tuam nihil eſt, hocq; tantum eſt, quod tu viſitas eum.*

Cap. 8. *Continente etiam ipſe ſermone inuento omnibus, qui ex vtraque parte infert;* σωεκλικώτατον, καὶ αὐτὸς λόγον ἐυρῶν πρὸς πάντα ὁμολογούμενον, ideſt, *primariam ac generalem ipſe quoque rationem, quaque apud omnes in Confeſſo ſit, nactus.* Proximè, *id quod quærebatur ex ijs;* quæ ad partem accommodantur docet Gr. ποιεῖν καὶ ἐκ μέρους ἀπόδειξιν, ideſt, *à particularibus id probat.* Mox, *hoc etiam iuſto homini aſcripto, cum reliqua accommodatè ad perſuadeudum admoniuiſſet, hoc ait;* Gr. ταῦτα τῷ δικαίῳ λόγῳ ἀναθεὶς, καὶ τὰ λοιπὰ ἀξιολόγως παραινέσας ὅθι τὸ σωεκτικὸν ἦκε ſic enim lego, non vt corruptè in Regis lib. ἢ καὶ φάσκων, ideſt, *Hæc cum iuſtæ rationi aſcripſiſſet ac reliqua præclarè admoniuiſſet ad id quod præcipuum erat, ſe contulit dicens.* Infra, *Omnis natura quæ extrinſecus erogatur.* Gr. ἐπαναζομένη *erogat.*

Cap. 9. *contrarium ipſius ſuſtinuit.* Gr. ἐν ἀντίον αὐτῦ *coram eo.* Mox. *qui magnas res commutat* Gr. ἀναλωθλῶαι ποιῶ, ideſt, *efficit vt conſumantur.* Ita vertit Perionius, quaſi ἀλλοιωθλῶαι eſſet in Græc. Paulò poſt non in actionis verbo, ſed in illo libertatis, & poteſtatis curſum conficiens. ἀ τῆς πράξεως λόγω, ἀ δὲ τῆς αὐθεντείας ἀναδραμών, ideſt, *non actionis ratione, ſed authoritate.* Mox, *Hyas enim cum oritur, Pleias* eſt in Græco, ὁ Ὑάς. Infra, *Me abnuere non ſinit,* ἀνανίευεν, *caput attollere, reſpirare.* Ac rurſus, *quod poſſit omnia,* τῷ πάντων κρατεῖν, ideſt, *quod omnibus imperet.* Et paucis interiectis, *Deo non obſiſtat; ſed eum celebret* Gr. ὐκ ἀντόμματεῖ (lego αὐτομματεῖ, ideſt, ἀυτοθθαλμεῖ) ἀλλ' ὁσιοῖ αὐτὸν, ideſt, *Deum minime ex aduerſo intuetur, ſed eum iuſtum prædicat.*

Verto etiam paulò post: *Non omnis prorsus qui aliquibus acerbitatibus oppressus est, ob peccatum castigatur.* Aliquantò post sic vertendum, *si enim post eaquam ob eam plagam insignis fui ex hac me rursus eripere volueris.* Ibid. *neq; humanitatis.* Latina hoc loco lacunosa sunt, Græcaq; haud dubiè vitiata ὐδὲ τὴν φιλανθρωπίαν ὑπηχαφήσου mihi certe non displicuerit si quis pro ὐδὲ reponat σὺ δὲ, ideſt, *tu autem humanitatis laudem, ac titulum tibi vendicabis.*

Cap. 10. *Non odij & deformitatis plenum.* Græcè μύσους *abominationis.* Mox, *quòd nondum sit figuratus.* Gr. ψυχωθὲν *animatus.* Infra, *Intueris enim omnia, & iustè scrutaris. Non enim dissimilem te delinquentibus præstas, præsertim cum æquitas tua se prodat.* Gr. καὶ δικαίως ἐπεξέρχῃ, ὡς δὲ ἀδιαφορεῖς ὅτι τοῖς πλημμελοῦσι, ὃς δὲ ἀδίκως σου ἐπαλωώει. Vbi tamen ἐπαμιώει legendum censeo, ideſt, *Intueris enim omnia, ac iustè vlcisceris. Non enim hominum scelera suisq; deque habes; quippe cum in corrupta tua iustitia ea vindices.* In fine cap. *vt interim conquiescam*, Græcè ἀναπνεύσω *respirem.*

Cap. 11. *Nam neq; is qui petit*, Gr. τὸ πηχόμβυον. *Id quod natat*, ideſt, *piscis.* Interpres ita vertit, quasi esset, ὀρχόμβυον. Infra, *Sic nihil malorum tuorum.* Gr. δειμάτων *terrorum.* Paulò post. *Vita autem tibi eueniet tanta.* Gr. ὑπερβορύσει *scaturiet.* Confundit Perionius. ὑπβαίνειν, & ὑπερβορύειν. Mox, *eorum quæ expectant desperationem*, Gr. ἐπ' ἀνελπίστοις ἔχοντες τὰς ἐλπίδας, ideſt, *in desperatis rebus spem positam habentes.*

Cap. 12. *Qui liberè in causa dicam.* Græcè παρρησιάζεσθαι εἰς τὴν αἰτίαν. *Liberius causam* (scilicet mali) *exponere.* Posset etiam legi, pro αἰτίαν, αἰκίαν eodem sensu. Proximè. *Hu enim docetne, naturam quidem*, lege. *docet ne naturam quidem.* Ibidem, *vt eum dicamus significare Leones.* Gr. ὡς φέρε εἰπεῖν οἱ λέοντες, ideſt, *vt verbi gratia Leonis, &c.* Mox, *quæ Balaam allocuta est.* Græc. διελέξατο *quæ coarguit.* Infra, *odit enim improbos, omnesque, qui imperarunt manibus iniquis.* Gr. τοὺς ἄρξαντας χειρῶν ἀδίκων, ideſt, *qui alios lacessunt, iniuriaque authores sunt.* Non longe hinc, *qui in Dei ſpe acquiescebant.* Græc. τῷ θεῷ ἀνακείμενοι, ideſt, *qui Dei cultui totos se dicauerant.* Paulò post, *cum impietatem à Deo euertunt, atque tollunt.* Mendosè hoc loco scribitur in Græco. ὅταν δὲ ἀσέβειαν τοῦ θεοῦ ἀνατρεπῶσι. Censet autem eruditissimus mihique amicissimus Theologus Genebrardus, ἐυσέβειαν legendum. Ego tamen non illibenter legerim, ὅταν δὲ ἀσέβειαν ἀνατρεπῶσι, sensu hanc mihi correctionem dictante, ideſt, *cum ob impietatem à Deo euertuntur.* Infra rursus, *clarissima quoque Susanna* σεμνοτάτη *grauissima, pudicissima.* Non longè hinc, *eorum meminerit, quæ ad partem accommodantur*, μνημονεύσας τοῦ κατὰ μέρος, ideſt, *post eaquam particularium mentionem fecit, atque ex his etiam prouidentiam ostendit, ne quis cum ex particularibus duntaxat prouidentiam scire existimaret, &cet.* Ibidem, *subijcere etiam.* Græcè ὑπβέρειν sensus tamen apertissimè ostendit legendum, ὑπβέρει, ideſt, *subiungit.* Infra, *Inter se discordias seuerunt.* Græc. διαλλαγὰς σεισάμενοι πρὸς ἀλλήλα, ideſt, *cum mutuum fœdus ferissent.*

Cap. 13. *Aut quod ipsius personam non accipiatur? qui hoc præcepit.* Græca hoc loco valde deformata sunt, ὅ ὅτι τὸ μὴ λαβεῖν πρόσωπον. Quæ tamen sic mihi formam receptura videntur ἢ ὑπνυμεῖ λαβεῖν πρόσωπον. *An is personam accipere cupit, qui hoc præcepit, &c.* Paulò post, *Quenam Deum iniuria irruere existimastis.* Gr. ἀδικίᾳ ὑπερτρέχειν, *ad iniustitiam accurrere*, hoc est, *iniustitiæ fauere.* Mox, *reprehensionem causam esse inueniam*, sic in Græc. τὴν αἰτίαν ἐυρὼν ἐνέλεγχον fortasse tamen legendum τοῦ ἐλέγχου, Ibidem bis interpres, βάσανον *probationem* vertit, cum *cruciatum* potius vertere debuerit. Infra, *At qui in probatione tamen conscio propinquo, & necessario non obstupesco.* Vbi certè sœde labitur Perionius. Sic enim habent Græca καὶ τοι ἐν τῇ βασανίζεσθαι ὅμως (sic lego non ὁμοίως) τῇ οἰκείᾳ συνειδότος ἐκ ἐξίσταμαι, ideſt, *At qui dum crucior, non tamen à mea conscientia excedo.*

Cap. 14. *Si etiam nonnunquam inconsideratè, &c.* Hæc sic verto. *Sed si nonnunquam ob negligentiam* (ἐξ ἀπροσεξίας) *tale aliquid eueniat, ad se mox redit, ne deinceps in illud incidat, quod condemnauit.* Quis enim hoc loco non videat legendum in Græco ἢ κατέχω nō ἢ κατίγνω absurdissimo sensu? In fin. *dentes simul incolumes erunt*, Malim, *obstupescent.*

Cap. 15. *Omnis sermonis contentio ad subiectionem referebatur.* Gr. ἀνθυποφοράν, Mox, *qui ita es contentus.* Gr. ὕτος ὄντι φιλονείκῳ, ideſt, *qui tanta contendendi libidine flagras.* Paulò post, *aut in te vno remansit sapientia.* Græc. ἐκκενέωται *effusa est & exhausta.* Ibid. *Quamquam nihil inimicum.* Græc. καὶ τοι οὐδὲν ἐχθρὸν: Quæ verba redundare videntur. Aliquantò inferius. *Eos autem iustos recte narrasse hinc sciri potest, quòd hoc sibi honori, ac dignitati ij, qui tum pij erant ducebant.* Gr. σημεῖον δὲ ὅτι δικαίοι εὐθυνόντες (sic lego; non εὐθύνοντες) διηγήσαντο. τοῦτο γὰρ ἦν γέρας τότε τοῖς εὐσεβέσι. *Hoc, autem, argumento est eos iustos fuisse, quòd prosperis rebus vtentes hæc narrarunt. Nam tum pijs hominibus hoc præmium erat*, nimirum sine molestia esse in terra, &c. Non multò post, *& discedens nugatus sit in eum.* Græcè ἀπωδιαδάλατο πρὸς αὐτὸν, ideſt, *arrogantiæ aduersus eum vsus est.* Mox, *Deo fretus erat, sed omnibus armis suis atque voluptatibus vim inferebat.*

Sic

Sic tamen malim. *In Deo enim non confidebat, sed in armis suis, atque ob luxum, & voluptates contumelioſus erat,* ὅτι τῇ τρυφῇ ἐξύβριζε. Non longe hinc: *Non enim beneuolentia laudem facit, &c.* Iic verto. *Nec enim beneuolentia ad hanc confeßionem adducebatur, sed quod cruciatus minimè ferret.* Nonnullis interiectis, *in terram reponetur.* Græc. ξηρανθήσεται, *exareſcet.*

Cap. 16. *Non consulando mei causa, sed remittendi. Verùm an non Clepſydra lege loquimur, aut contra calamitates, de quibus queritur?* Hæc ad hunc modum reddo, *non consolandi mei causa, sed mœrore efficiendi* τῆς ἀνίας, non autem ἀνίσας. *Verùm an ad Clepſydra legem loquimur, ac non potius ad præsentes meas calamitates.* Hoc enim significat πρὸς τὰς ἐπὶ κείμενας συμφορὰς; versu seq. *Tecum loquor tibi consulens, sed grauia tibi sunt verba mea.* Mendum hoc loco in Græco irrepsit, legendum enim ἐφορτικὸς (non φορτικὸς) σοί εἰμὶ φθεγγόμενος. *Angrauis, ac molestus tibi sum loquēs, & grauia, &c.* Mox, *vellet ne his talibus verbis uti? Infestusq; venirem ad amicos meos, qui decumberent, ac iacerent.* Græc. ἀγαπητὸν ἦν ὑμῖν εἶναί με ἐν τοιούτοις λόγοις τοῖς τοιούτοις; ideſt, *Gratumne vobis esset, me in talibus sermonibus versari, ac iacentibus amicis insultare?* Non longe hinc. *Pericula vniuersa in me immisit,* Græc. πειρατήρια *tentationes.* Aliquanto post, *Dei testimonium probo.* Græc. ἐκδέχομαι, *expecto,* non autem ἀποδέχομαι. In fi. Capitis, *non recte me circumuenire.* Græc. φαυλίζειν *vilipendere.*

Cap. 17. *Quorum causa oculi ferè euulsi sunt.* Græc. ἐξερρύησαν, ideſt, *effluxerunt* non autem ἐξερράγησαν.

Cap. 18. *Quòd eius facultates ipsum ad amentiam adegerint.* Gr. ὅτι δὲ τῇ οὐσίᾳ γεγηθὸτα, καὶ μονονχὶ λέγοντα, ideſt, *Eum autem ob facultates suas gaudentem, ac modo non dicentem, &c.* Interpres hic γεγηθὸτα pro μεμεθυσμένα sumpsit. Paulò post, *quidnis etiam inferunt.* Græc. ἐμφορεῦνται, *quibus suis etiam cibis se ingurgitant.* Mox, *scelesti hominis viuendi genus.* Græc. καταστροφὴν, ideſt, *exitum, finem.*

Cap. 20. *Vt eum falsi accuses.* ὅπως ἐπιτιμᾷς *reprehendas.* Paulo post, *veniam peccatorum consequūtur.* Dura mihi phrasis videtur ἐξιλεασμοὺς τὰς ἁμαρτίας. Ac suspicio mihi quædam oritur corrigendum esse: ἐξωνεμμένους loquitur enim de ijs, qui sola largitione peccata sua se redempturos putant. Non multo post, *Eorum enim apparatus.* Gr. συναγωγὴ, *collectio.* Aliquantò longius, *quod tecta & laquearia non etiam lateant.* Gr. τῶν ὀρόφων ὄντων μὴ κεκαλυμμένων, ideſt, *quòd culmina minime tecta sint.* Paulò post, *neq; hoc non ei eueniet: verùm etiam clementia ipsa, &c.* Verto, *neque hoc tantum ei eueniet, verum etiam elementa ipsa.*

Cap. 21. *Ex ijs quæ patiuntur.* Græcè πάσχω *patior.* Mox, *iusti ergo sunt ex ijs, quæ ipsis accidunt.* Græc. ἐξ ὧν πάσχουσι. Vbi tamen addendam particulam negatiuam existimo, & sit sensus. *Si ipse propter calamitates iniustas habendus sit, profecto iustos esse eos, quibus nihil aduersi accidit.* Eodem versu addit de suo interpres, *omnium censentur.* Infra, *nec impium eum, qui cum præclarè agitur.* Græc. οὐδὲ ἀσεβῆ ὃν εὐημερούντα. Vbi tamen ex eo quod præcedit, legendum ὅσιον non ἀσεβῆ, ideſt, *pium* non multò post, *neutro modo se in impios gerat.* Græc. ἀδιαφορεῖ, *impiorum scelere non curet.* Non longe hinc, *cum remuneratio causam recipiet.* Græc. ὅταν ἀναλαμβάνει τὰ ὑπέρεια, ideſt, *cum scelerum pœnas recipiet.* Paulò post, *nihil enim noui cuiuis affertur præter sua mala.* Græca hoc loco contaminata sunt: κενὸς γὰρ ἅπασι, μηδὲν ὑπιφερόμενος, &c. Sic tamen repurgari posse mihi videntur, κενὸς γὰρ ἅπας, μηδὲν ὑπιφερόμενος, ideſt, *inanis enim quilibet est, nil secum portans præter sua mala.* Aliquantò inferius. *Illum quidem in Regia.* Græc. ἐν ὑγείᾳ, *in sanitate.* Nonnullis interiectis. *Ac de aliorum hominum sapientia detrahatis.* καὶ τῆς ἀλλων ἀνθρώπων δὲ ἀμαθίαν καταλαλοῦντες, ideſt, ac de alijs hominibus ob inscitiam detrahatis.

Cap. 22. *Quid ad eum sanctitas tua attinet?* Gr. συντελεῖ ἄνθρ, ideſt, *ei prodest.* Paulò post, *Permittebat enim vt tu qui homo esses, &c.* In Græco non συνεχώρει, sed ἐνεχώρει habetur, ideſt, ἐνεδέχετο. *Contingere poterat.* infra, *quis sapiens insanit.* Gr. σωφρονῶν, *admonet.* Non multo post. *Nec Deum honore afficis.* Gr. ἁγιῶν *iustum prædicas.*

Cap. 24. *An perspicuè, &c. An non perspicuè.* Mox, *pro supplantato iure* lege, *calcato iure.* Gr. πατηθέντες. Paulò post, *De statu mentis domiti sunt.* Gr. ἐξέστρωνται *velut vestro quodam perciti sunt.* Non longe hinc, *conuiuia latronibus dederunt.* Græc. συμπόσια λῃστῶν ἐποιοῦντο, ideſt, *latronum more conuiuia celebrabant.* Non multò post. *neglexerunt.* Græc. ἀφημάτωσαν legendum tamen ἀπεμάτωσαν *vestibus spoliarunt.* Mox, *cum rori per imbres expositi fuissent.* Græc. τῇ δρόσῳ διαβρόχους γινομένους, ideſt, *cum rore toti maderent.* Quibusdam interiectis. *Præter modum eorum scelera accusans.* Malim, *maiorem in modum* ὑπερβαλλοντως. Ibidem eis, *qui nullare ab eis differunt.* Græc. τοὺς οὐδὲν αὐτοῖς διαφέροντας. *Qui nihil ad eos attinebant, in quos nil iuris habebant.* vers. sequ. *quod culpa sua ignorarent esse vnquam iustitiam.* Græc. ἐν μοχθηρίᾳ ἀγνοοῦντες οὐτινοτοῦν ἡ δικαιοσύνη, ideſt, *improbitate sua ignorantes, quidnam tandem esset iustitia.* Infra, *quæ rectè con-*

iuncta esse dicta sunt, Τὰ καλῶς ἡρμοσμένα lego, non εἰρημένα, vt in libro Regio. De coniugijs enim loquitur aptè connexis. vers. sequ. *vt etiam prædo ipse.* Hic quoque corruptè scriptũ reperi ὡς αὐτὸς pro ὡσαύτως, ideſt, *eodemque modo prædo alienos labores surripiens, homines veretur,* ὑφορᾶται. Infra autem poſt, *edit lucem* adde, *& non venit ad lucem.* vers. sequ. *Semimq; metuit.* Gr. φοφοδὴς meticuloſus eſt. Mox, *Etiamſi tempore improbos supplicio coerceat.* Græc. χρόνῳ, ideſt, βραδέως. tandem vno verſu interiecto, *sterilis procuratione digna eſt,* φειδοῦς, ideſt, ἐλέους, *miſericordia.*

Cap. 25. *Cur Deum timere existimas ea quæ eu,* ſic corrigo; *quid Deum perterrefacturum te putas per ea quæ ais,* φοβεῖν enim eſt in Græco. non φοβεῖσθαι. Paulò poſt, *non equidem ratione conuerſationis.* Græc. ὐ πρὸς τῆς πολιτείας λόγῳ, *non quod ad vitæ rationem attinet.*

Cap. 26. *Diſputationem peruenire voluiſti.* Græc. διαφόρησιν *quæſtionem,* Paulò poſt, *nec motus habitus.* Græc. πνεύματος *venti.* Mox, *aut confundi.* Gr. συγχεῖσθαι *contineri, conſeruari,* ſic vertit Perionius, quaſi eſſet in Græc. συγχεθῶσι. Infra, *aqua quidem eſt in mari.* Gr. τὸ μὲν ἐν θαλάσσῃ. *Partim eſt in mari.* vers. sequ. *Dei autem voluntas, etiam eius quaſi columna & firmamentum.* Græc. τὸ δὲ καὶ ἐν τῷ στερεώματι αὐτοῦ. ſic enim legendum, non τὸ στέρεωμα, ideſt, *partim etiam in ipſius firmamento.* In quo cœcutijt interpres, qui pro τὸ δὲ legit θεοῦ δὲ. Non multò poſt, *vt enim cum cœlum facit, ait,* adde, *Ego manu mea fundaui cœlum.* Infr. *Fulgure tutam reddidit.* legendum *fulgure tutos.*

Cap. 27. *Iniuria enim ſententiam tuliſſent. Iniquè in eum.* Vno verſu interiecto. *Non tamen ego, inquit, vobis cedens innocens eſſe deſinam.* Gr. ὑμῖν προσφιλονεικῶν legendum tamen haud dubiè vnica voce, προσφιλονεικῶν, *vobiſcum contendens.* Mox, *ſi quis non loquatur, quod ſuggeritur.* Gr. τὸ παρεισάμενον, ideſt, *quod in mentem venit.* Non multò poſt, pro , *etiamſi eum calamitas, &c.* Repone, *Quod ſi etiam eò neceſsitas quædam eum adigat,* (ſcilicet vt Deum oret) *tamen quoniam non amore, &c.* Infr. *cum febru augetur.* Gr. προσγίνεται, *oritur.* Non longe hinc, *profecto, expletoque modo peccatorum.* Gr. μέτρῳ *mensura.* vers. ſeq. *Quandoquidem nil boni diſſeminauerunt.* Gr. κατεπαράξαντο corruptè tamen. lego igitur, non inuerecunda, vt opinor, mutatione, κατεπράξαντο, ideſt, *fecerunt.*

Cap. 28. *Lapis ſolutus calore in æs vertitur.* ſic verto, *æs inſtar ſaxi caditur.* λατομεῖται. Proximè. *Nemo enim eorum quæ ſunt, alius opifex ita loquitur, vt ipſe Deus.* ſic corrigo. *Nemo enim eorum, quæ ſunt, alius eſt opifex quemadmodum ipſemet Deus quodam loco ait, meum eſt aurum.* Græc. καθὼς αὐτὸς που φησίν. Non multò poſt, *& menſuram torrentis ei conſtituit.* Emendo, *menſura torrentis ei cognita eſt,* αὐτῷ ἔγνωσται. Vno verſu interiecto, *ſubitò obiectam terram ſuperent.* Corrige, *ſubitò ingruant* (ὑπερῶσιν) *ac ſubiectam terram interrumpant.* Infra, *terræ inconſtantiam.* Gr. ἀστοχίαν *imbecillitatem.* Aliquanto poſt, *Excelſos montes ex gradibus tuellit.* Gr. ἐκ βάθρων *radicitus, ab imis fundamentis.*

Cap. 29. *Sectantem etiam ſolium, vt ius eis, qui iudicium venirent redderet.* Sic malim; *Sequente etiam ſubſellio, vt litigantibus ius duceret.* Græc. ἐνωμόνου, ita enim perſpicuè legendum non ἐνώμων τοῦ θρόνου πρὸς τὸ κείνειν, τοῖς δικαζομένοις. Neque enim alioqui ἐνώμων, Genitiuo iungitur. Paulò poſt, *ſilentium obſeruantiam, &c.* Sic lubentius verterim, *ſilentio obſeruantiam oſtendebant, digito nempe ori admoto, vt cæteros in officio continerent.* Τὸ κατασίλλειν. vers. ſeq. *tamen inſtitiam parem excitauiſſe.* Repono, *tamen pari inſtitia præditum fuiſſe:* atque in Græco pro ἀκίνητος, quod mendoſum eſt, ſubſtituo ἀκίνητος. Mox, *parit enim licentiam ſatietas.* Græc. ὕβριν *petulantiam.* Infra, *ne bonum amare putaretur* Gr. τὴν κτημάτων ἐρᾶν *opes amare.* Et ſtatim, *ad pulchritudinem accommodata.* Gr. ἀσύγκριτα, ideſt, vt opinor, ἀσύγκριτα. *incomparabilia.* Non longe hinc, *ita vt ipſi putarent, quorum membra male affecta eſſent.* Corrigo, *ita vt ipſi putarent, ſe integrum membris eſſe, ac per membra mea operari.* Gr. ὅτι ἀρτιοι τὰ μέλη διάκεινται. Aliquantò poſt, *expectabant ſententiam.* Gr. προσεῖχον, ideſt, *animum attendebant.* Non longo interuallo, *ridendum cenſuit.* Malim, *ridere dignatus eſt.* In fine, *exquiſius primum locum;* πράγματα eſt in Gr. ideſt, *negotia.*

Cap. 30. *Eorum animum coniunxit.* Gr. ἐφρένωσεν, ideſt, *ſapientem reddidit,* Infra, *omni ex parte, qui circum me habitant, me opprimunt.* Græc. πάντοθεν οἱ κακοῦντες ἀπαφρουσι, ideſt, *undiq; exſtunt, qui me vexant.* Interpres κακοῦντες pro κυκλοῦντες, accepit. Mox, *vt viæ eorum in me ferè tes deletæ ſint.* Græc. ἐντετριβῶσαι *extritæ ſint,* Gall. que les chemins en ſont tous rompus. Paulò poſt, *vt nerui diſſoluantur,* addendum ex Græco, ἐκ τῆς συμφύσεως, vbi tamen ſuſpicor legendum, συμφορᾶς. Neque enim nerui ἐκ τῆς συμφύσεως diſſoluuntur. Non multò poſt, *mutatus es mihi in crudelem.* Septuaginta interpretes hic habent : ἐπέβημοι ἀνελεημόνως, *Inſiliſt in me ſine miſericordia* Infra rurſus, *ſi quid verò meorum non requirebat. Si quis verò facultatibus meis minimè indigebat.* In Græco enim aptius multo videtur, vt τις legamus, quâ τι Aliquanto poſt, *impietatẽq; proferre nõ patitur.* Hic librariorũ oſcitantia, *proferre* irrepſit pro *perferre.* Gr. παρτροῦ.

Non

Non ita longe hinc, *ob desertam ciuitatem quæ sine Deo efficitur.* In Græco non est χωρὶς θεῦ sed χόλῳ θεῦ, id est, *indignatione Dei.*

Cap. 31. Propterea oculi tui repetiti sunt ad pœnam. Hæc sic legenda. *Quamnam ob causam pœnæ ab oculis tuis expetitæ sunt?* vers. seq. *adhæsissent.* Gr. προσεῖχον *perspexissent.* Quod autem sequitur, valde à Græco dissentit, *vt inquam ei, qui eū leuiter pulsasset.* Gr. ὡς οὖν πρὸς τὸν ἐπερωτῶντα, id est, *vt igitur ad eum qui hac eum quæstione interpellasset,* id est, *qui hoc ab eo quæsiuisset. Sic ergo beatus Iob, agebat, &c.* Gr. ὡς οὖν τινὸς ἐξετάζοντος τὰ κατ' αὐτὸν ὕτως ἐφρόντιζεν, id est, *tanquam igitur non defuturus esset, qui res ipsius examinaret.* Mox, *Eos qui videbant.* Gr. γελωτοποιὸς, *sanniones.* vers. seq. *Non sedi in Concilio eorum gradientium.* Gr. οὐ μὴ συζόντων, legendum tamen παιζόντων *ludentium.* Paulò post, *quenquam contempsit.* παρίβλεψα legendum esse in prima persona luce clarius est. sed fædius est quod sequitur, *sine progenie & culpa moriar.* Vbi quis tam obtusi ingenij est, quin statim videat pro ἀνέτιος (quod nihil significat, & si interpres ἀναίτιος tentat corrigere) ἀνέγκλιος legi debere? id est, *sine lare.* Paulò post, *vnum in duo diuidit, rursum mutat propositum mulieris, et sibi insidias struit per maritum:* Gr. ὃ ἐν τῇ σχέσει εἰς δύο διαιρεῖ, μεθίστησι τὸ πρόθεσιν τῆς γυναικὸς εἰς ἑαυτὸν, ἐπιβουλὰς ἀρτύει κατὰ τοῦ ἀνδρός. Sic enim hæc interpungi debent, id est, *quod affectione vnum est, in duo secat, mulieris animum, ac voluntatem in se transfert, ad maritū insidias struit.* Paulò post, *cum surrexerit ad iudicandum Dominus.* Gr. ὅταν ἐξ ἅσιν lego, ἐξετασιν μου ποιήσεται, id est, *cum vitam meam discusserit.* Mox, *cōciliare eorum amicitiam.* Gr. εἰς αὐτοὺς *Inter eos.* vers. seq. *si quid verò quod reprehensione dignum erat faciebam, clemens, ac mitis, abstinens reprehensionem amabam. Hoc mihi persuadebam, &c.* Gr. εἰ δὲ καὶ πρὸς (addo με) ἐλεγχον ἐποιοῦτο πρᾴως ἀνεχόμην. Sic lego, non πρᾴως ἀνεχόμην) ἔς ερχον ἐνέλεγχον. ὑπεστιθέμην ἐμαυτῷ ὅτι ὡς, &c. id est, *quòd si me coarguebant, leniter id ferens, eorum reprehensioni acquiescebam. Illudq; mihi proponebam, quod quemadmodum, &c.* Inf. *viduæ oculum non cōsideraui.* Corruptè hic est in Græco, ἐξετειξα pro ἐξέτηξα, id est, *colliquefeci, lachrymis confeci.* Infra, rursus, *si vidi solem cum fulgeret.* septuaginta habent. *An nō enim videmus solem, cum fulget.* Atq; ad eum sensum commentator explanationem suam accommodat. Duobus verbis interiectis, *quomodo meipso contentus sum.* Sic malo, *quomodo mihi ipsi sufficere possum?* Proximè. *Non adoraui manibus meis obliuione solem.* In Græco certè legitur, ὁπλαδόρμους mendosè tamen, ni fallor. Ac fortasse ὁπλαβέρμους vnica litera immutata scribendum. Non longè hinc, *qui manus effecit.* Gr. ἐνεργὲς *ad opus aptos.* Mox, *si fui prouerbium, &c.* Hæc apud septuaginta imprecandi modo dicuntur, *sim prouerbium.* vers. seq. sic corrigo. *Hoc enim fuisset Deum meum contemnere, perinde atq; aduersus, &c.* Paruo interuallo, *omnium sermoni parerem.* Emenda, *paterem,* ἠνειλήθημαι. Ibid. *quæ cum temperantia humanitatem coluerant.* Gr. αἱ ὑπ' αὐτῆ ἀσκηθεῖσαι, id est, *quæ ab eo eruditæ, atq; institutæ fuerant.* Non lōgo interuallo, *conscientiam mordicus tenentes.* Gr. δακνόμυοι τὸ συνειδὸς, id est, *conscientiæ stimulo vellicati.* Infra, *in me ingemiscens diceret.* Corrige, *in me ingemisceret.* Ac rursus, *non vt arrogans aliquis, & aliquid esse videatur,* ὡς αὐτὸς τὶς ἐν φαντασίᾳ, id est, *non vt iactator quispiam & ostentabundus.* Aliquantò inferius, *quòd Dei seueritatem sciebant.* Græc. τὸ ἀδέκαστον *integritatem in iudicando.* Et post pauca, *an nullum verum delectum probant.* Græc. ἀδιαφορεῖ Non longè à fine, *quòd existimauerit is Deum propitium fore.* Corrige *Deo gratum fore.* vers. seq. *vt enim ei omnia, &c.* Hoc loco stellula appicta mendosus esse locus indicatur, quod tamen interpreti potius quàm libro, quo vsus est, ascribi debet. Sic enim Græca habent, εἰ γὰρ τὰ καὶ τὰ αὐτῷ προσῆτε, id est, *quamuis enim omnia etiam ei proiiciatis,* id est, *largiamini:* & linea vna interiecta. *Non enim ausi estis dicere.* Gr. ἐξ ὧν γὰρ, &c. id est, *Ex eo etenim quod non audetis dicere, magnum est vitium tuum, sed vtrum præposuistis, per hanc dubitationem ostenditis nullum vos, &c.*

Cap. 32. Primum respondebant. Græc. ἀπελογόν. longius aliquantò, *quoad aliquid fregerint.* Græc. ἀπορρήξωσι, id est, *sermonem aliquem emiserint.* Græci enim ῥῆξαι λόγον dicunt.

Cap. 33. *Noli negligenter audire quæ dicam, nec mutæ sententiam.* Gr. καὶ ἡ μετάγνωσις, id est, *nec te pœnitebit.* Mox, *vt putauerunt, qui inani verbo sapientiam ponunt.* Græca sic lego, οἱ κενοφωνίαν τὸ σοφίαν τιθέμενοι, id est, *qui verborum inanitatem sapientiam esse censent.* Paulò post. *in eum qui me audit hæc dixisti.* Gr. εἰς ἐπήκοον μοῦ, id est, *ita hæc dixisti, vt ego exaudierim.* Infra, *vt tibi tanquam homini homo responderet vagares.* Gr. ἐπίτασις, *imperares.* Non longè hinc: *mille angeli, qui inferant ei mortem.* Gr. θανατηφόροι pestiferi. Aliquantò post, ita tamen vt de ijs quidem, quia occuparunt, confiteatur. Gr. περὶ τῶν φθασάντων, id est, *de præcedentibus culpis.* Et sub finem capitis, *pœnas repetit eorum, quæ quis violauerit.* Gr. τῶν παραβεβημένων *transgressionum.*

Cap. 34. *Docuit, inquit, superiore sermone.* Emendo, *docui.* Aliquantò post, *quasi Iob refellisset.* Græc. ἐπικρυπτόντος *obijciendo dixisset.* Infra, *neque eosdem inferi obruent,* σκιάσει *obumbrabunt, occultabunt.* Paulò post, *sic ea quæ facinorosi homines.* Adde, *clam.* Græcè ἐν ἀφανεῖ.

Cap.36. *Hæc autem amicis premens eos dicit.* Gr. πρὸς τοὺς φίλους ἀποτινόμενος legendum tamen est vnica voce ἀποτινομένους, id est, *Hæc autem in amicos inuehens ait.* Aliquanto longius; *Nec habitus est sine eo, qui ordinat.* Hic quoque mendum insedit in Græco. legitur enim ὁ τέξις quod malè corrigit interpres, ὁδ' ἕξις substituendum est autem, ὁ τάξις, id est, *ordo non est sine eo qui ordinat.* longe inferius. *Itaque natus sensu fontem lactis percipit.* Vnica litera deprauata sensum valde inficit, νεκρὸς enim, (quod interpres *natum* vertit) legitur, cum tamen legi debeat νεβρὸς, id est, *hinnulus.* De animantibus enim rationis expertibus loquitur, quibus ea de causa cibum facilè suppetere ait, quòd ratione careant. Paulò post, *à primo ortu non audit.* Gr. ἄμυδος *mutus est.* Non longè hinc, *leue facileq; ad concoquendum alimentum.* Gr. ἐυμαρες ἐραν τροφὴν *comparatu facilius alimentum.* Mox, *constitutis, præscriptisq; vescendi,* lege, *commercia faciendi.* Gr. τελαμβνους ἐδεῖν, νόμῳ τὰς μίξεις ποιεῖν, id est, *compositè, atq; ordinatè comedendi, legitimeq; venereis vtendi.* Hoc enim hoc loco significatur his verbis: τὰς μίξεις ποιεῖν. Et duabus lineis interiectis, *equorum tarditatem corrigendi, vecturas iumentorum, & asinorum, qui maximum laborem perferunt.* Gr. τιλῶρα δ' ὑπὸ ἵπποις παρ' μυδῆδαι, τὰς μετακομίδας ἀδιαφόροις [illegible] πονεῖν ἄτοις, i. *tarditatem equorum adiumento consolari, vecturas iumentis, & asinis ad perferendum laborem per quam accommodatis.*

Cap.37. *Calor enim qui à te proficiscitur, incendit per relationem, & ignescit.* Gr. ἀνάκλασιν, καὶ πυροῖ, id est, *per reuerberationem, & inflammat.* Mox, *vt enim is, qui intelligit intuetur q; aliquid.* Græc. ὁ σωὺς, quo quidem in vocabulo cum vnica litera desideretur, putauit interpres idem esse quod σωὶ ὺς at legendum est σωὺς, ac sic vertẽdum, *vt enim qui in aliqua cogitatione defixus aliquid intuetur.* Gall. qui resue à quelq; chose. Proximè, *etiam si rigeat.* Gr. ἀλγήσῃ, id est, *etiam si in dolore versetur.* Paulò post, *qui hæc præparauit.* Gr. κἀλεσκίνασεν, *condidit.* Infra, *& is qui genera tus est, factus est ei vita, non ei participauit.* Gr. γίγονεν αὐ τῷ ζωὴ (sic enim lego, nõ αὐτῷ ζωὴ) ὐ μετέλαβε, id est, *factus est ipsamet vita, non autem ei participauit.* In fi. *fiunt q; serui eius humanitatis.* Græc. ἱκέται supplices, non autem οἰκέται.

Cap.38. Simul Deus. Gr. ὁμοῦ θεὸς fortasse tamen legẽdum ὁ θεὸς. Nam alioqui Græci dicere solent; ὁμὸ θεος non ὁπου θεὸς. Paulò post, habitu verò & specie postea. Gr. ἐν ἕξει δ' γενομένῳ, id est, *postquam autem ad virtutis habitum peruenisset.* Infra, *pro suapte sensu, et captu rectè facta,* id est, vt ita dicam, *iustificationes,* lege *suopte sensu ipsis iustificationes.* Infra rursus rationibus reprehensi. Gr. ἀποκλυσθέντος *obruti.* Longius aliquantò, *firmum quiddam substrauit.* Gr. ἔδραν τινὰ *fundamentum aliquod.* ad verb. *sedem aliquam.* Quædam autem hic transilio, quòd ea superiore libro annotarim. Sequitur igitur longo interuallo, *omnium q; malorum auctor.* Gr. ὁρυμαγδός *tumultus.* Paulò post, *nisi insit in eo spiritus.* Corrige, *cum non sit in eo spiritus.* Infra adhuc. *Hic cum iacebat cum omnibus societatem.* Emendo. *Hic cum habeat cum omnibus societatem.* Sicque etiam nõ longo interuallo legendum, *cuius apud inferos non relicta sit vita, cum via typis excusum sit.* Nonnullis interiectis. *Et potestati in ijs quæ sunt status.* Gr. καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῖς γινομένοις ὑ ὑπαρξις. id est, *& potentia mea exist unt ea, quæ oriuntur.* Non longe hinc. *Circulus in guttas incidens refertur.* Græc. ἀναπλᾶται, *reuerberatur.* Non ita multò post, *appetitu, & non voluntate.* Delendum hoc loco particulam negantem censeo. *Homines enim natura & appetitu, ac voluntate oriuntur.* Paucis interpositis, *magnam rerum speciem præbent.* Malo, *magni aliquid portendunt.*

Cap.39. Denunciat multitudinem ciuitatis. Gr. καταγελᾶ nõ καταγίλλει, *deridet.* Proximè sic legendum, *nam & solitudinis amans est hoc animal.* Mox, *in eâ autem quæ mihi data sunt, non habes imperium.* Hoc loco μὴ legi debere puto, non μοι, i. *In eâ autem, quæ non data sunt,* scilicet tibi. Neq; enim hoc Deo quadrat, cui nihil datum est. Paulò post. *Dei voluntas ea excludit.* Gr. ἐκτείφει *alit.* Infra, *sextodecimo,* substituit *quartodecimo,* vt etiã versu seq. *quatuordecim,* pro *sedecim.* Non longè hinc, *In cœlo versatur, vt pleraq; alia.* Gr. ὡς τὰ πολλὰ, id est, ὡς ὅτι τὸ πλεῖστον. *vt plurimum.* Haud multo post, *quemadmodum ipsum lætificauerit.* Gr. ἐφράϊνωσεν. sed corruptè. lego ἐφρένωσεν *solertia donauit.* φρένες enim pro prudentia sæpè vsurpatur. Duabus lineis post. *Delectatur ijs, quæ odorem efflant.* Gr. ὀδωδόσι *fœtidis.*

Cap.40. *Erige enim, inquit à te manum, & ecce vt fœnum te deuorant.* ἦρα, id est, *sustuli à te manũ, & ecce vt fœnum deuoraris.* Paulò post. *Idem mobile esse dixit* Gr. τὸ αὐτὸ κινητὸν vnico tamen vocabulo legendum, αὐτοκίνητον, i. *quod à seipso mouetur,* Inf. *Ea quæ sunc careere principio dicit.* Gr. ἄναρχα εἶναι, i. ἀβασίλευτα *principe, ac moderatore carere.* Proximè hinc, *immortales eosdem esse dicit, & æmulos.* Corrigo, *dignitate æquales.* Ibid. *in mares & fœminas mutat,* lego *formas.*

Cap.41. *Bestia autem quæ intelligitur* νοητὸν ζῶον, id est, *animal illud, quod intellectu percipitur,* id est, *Diabolus.* Mox, *at non perinanebit.* Gr. ἐκμένει *sustinet, resistit,* non autem ἐκμένει. Et post pauca, *neque enim infirma est pœna.* Græc. ἀδίκη, i. *vis numinis vltrix.* Aliquantò post, *quam magna sit ea quæ ei similis est bestia.* Gr. ὁποῖον ἀντίτυπες. sic enim lego, non ἀντίπες. Vt in regis Codice, i. *quam duris, ac renitentibus squamis.* Infr. *ferrum secare non potest.* lege, *què ferrum secare non potest.*

Digitized by Google

verſ. ſeq. *Ipſe prior repercuſſus perforat.* Gr. θρύπτεται δία τὸ ἀντιτυπὲς, i. *ipſummet* (ſcilicet ferrũ) *ob renitentem duritiem frangitur.* Inf. edhuc, *Principem exercitus metuere.* Gr. ἀρχιστρατηγὸν τῆς πλάνης *ducem erroris.* Multis interiectis; *& eorum qui nudi ſunt, manus armat contra chariſsimos.* Fœda macula inhæſit in vocabulo γυναμένων, quod cum nihil ſignificet, in eius vicem ſubſtituere voluiſſe Interpretem apparet γυμνουμένων, abſurdiſſimo ſenſu. Ego verò nullo prorſus modo dubito, quin γειναμένων, id eſt, τοκέων legendum ſit. Vult enim Author Diabolum parentum etiam manus aduerſus chariſſima ſua pignora armare. Mox, *Spe ſua fruſtratus iterum cucurrit.* Malim pedem retulit, παλινδρόμησε. Eodem verſ. *Hic eſt qui caſto Ioſeph, eos qui ipſius caſtimoniam tentauerunt, excitauit.* Emendo, *qui caſto Ioſeph tentationes* τοὺς πειρασμοὺς *excitauit.*

Cap. vlt. *Non enim finem intellexiſtis conceſsionis meæ.* Gr. οὐ γὰρ τὸν σκοπὸν ἠπίστασθε τῆς ἐμῆς συγχωρήσεως, i. *Non enim intelligebatis, quod mihi propoſitum eſſet cum eum affligi permitterem.* Mox, *niſi quod omnes boni, ac pij, & Dei notitiam habent.* Sic fortaſſe aptius. *Quamquam omnes illi boni, ac pij erãt, & Dei notitiam habebant, & eius prouidentiam non ignorabant.* In imperfecto enim tempore hæc leguntur in Græco. [illegible] quantò poſt. *Niſi enim ipſe mihi perſuadeat.* Gr. ἐμὲ δυσωπήσῃ *me flectat, ac miſeratione afficiat.* Inf. *Cum Deus iuſtum eum declarauiſſet.* καὶ τὸν μὲν θεὸν δικαιώσαντα, i. *ac Deum quidem iuſtum prædicarat.* longo interuallo, *tamen cum Diabolus non credidiſſet, voluiſſetq; eum tentandum accipere.* Gr. ὀρχῆττον τοῦ δυσπιστήσαντος διαβόλου, καὶ εἰς διάπειραν ἑαυτὸν ἐθολήσαντες ἐνέγκαι τοῦ ἀνδρὸς. Quo quidem in loco nihil mihi deſiderari videtur. Hoc enim vult Author, eum qui Dei verbis fidem non habet, nõ minus impium eſſe, quam Diabolum, qui non credidit, ſed Iobi virtutem periclitari voluit. Mox, *Eum reſurrecturum eſſe cum ijs, quos ſuſcitauit Dominus lege ſuſcitabit.* Ibid. *Reſurrectionem verò cultum.* Græca vox θεραπεία *cultum*, quidem aliquando ſignificat, hic tamen *curationem plagæ*, vt patet ex antitheſi præcedente. Linea vna interiecta, *rurſus addens, vnam quidem reſurrectionem eſſe.* Gr. πάλιν προθεὶς, i. *addens hanc voculam.* Rurſus, *ita vt vna quidẽ reſurrectio ſit à calamitate liberatio, altera autem ea quæ ei ſit cõmunis, etc.* Inf. *quod legem acceperit, iuriſq; dijudicationem.* Gr. τοῦ δικαίου διάγνωσιν *æqui ab iniquo internotionem.*

Origenis m. s. Opera, quænam in Vaticana Bibliotheca.

Tomus decimus, ſiuè ſectio vſque ad duodecimum in Matthæum.
Liber Quæſtionum ad Diuinam Scripturam ſpectantium, & Solutionum ex varijs Libris ab Origene elucubratis à DD. Baſilio, & Gregorio Nazianzeno, collectus.
Sermones Origenis contra Celſum.

In Bibliotheca Imp. Viennæ Auſtriæ.

De Sacra Scriptura quomodo cognoſcenda, & intelligenda.
Homiliæ in Pentateuchum S. Hieronymo interprete m. s.
Expoſitio Pſalmorum. m. s.
In Epiſtolam ad Romanos Ruffino interprete m. s.

In Bauarica.

Origenis in Matthæum Tomus ſecundus initio mutilus. Item Tom. 12. 13. 14. 15. 16. Eiuſdem in Ioannem Tom. 1. 2. 6. 13. 19. 20. 32. contra Celſum libri 8. Philocalia, hoc eſt, Quæſtiones variæ cum ſolutionibus ex Origenis Operibus collectæ à Baſilio, & Gregorio Nazianzeno. Origenis Refutatio omnium hæreſum.

In Anglicis Bibliothecis, quas antiquiores Theologi, qui omnes erant Catholici, reliquere.

Contra Celſum, Græcè exemp. 1. Oxon. in Bibl. coll. noui. vol. 94.
Homiliæ in Geneſim exemp. 1. Oxon. Bibl. Mert. vol. 252.
In Exodum, & Leuiticum, exemp. 1. Oxon. ibidem.
In libros Iudicum, Ioſue, Cantica, & Eſayam, exemp. 5. Oxon. in lib. Mert. vol. 255. & 251. Cant. Pet. 143. Pub. 125. & Pen. 192.
In lib. Numerorum, exemp. 1. Cant. in Bibl. publ. vol. 41.
In Lucam, exemp. 1. Cant. in Bibl. Ben. vol. 113.
In Epiſt. ad Romanos, exemp. 1. Cant. in Bibl. pub. vol. 41.

De

De lamentatione Magdalenæ, exemp. 1. Cant. in Bibl. Ben. vol. 252.
Super Marcum, exemp. 1. Oxon. in Biblioth. Corporis Christi, vol. 42.
Super hoc, *Cum esset desponsata.* exemp. 1. Oxon. in Bibl. Orial. vol. 26.
In Cantica, exemp. 5. Oxonij in Biblioth. Mert. 226. 251. & 255. Cant. in Bibl. D. Petri, vol. 66. Pent. 202.
Moralitates excerptæ ex libris eius, exemp. 1. Oxon. in Bibl. Mert. vol. 254.

Prodijt autem Augustæ Vindelicorum, an. 1602. Græcè Adriani Isagoge sacrarum litterarum, & antiquiorum Græcorum in Prophetas fragmenta; inter quæ etiam duæ sunt Africani, & Origenis epistolæ ἀμοιβαῖαι De historia Susannæ, cum fragmento de Susanna Io. Chrysostomi.

ORONTIVS Finæus, Delphinas, Gallus, Regius Mathematicarum Professor, delineauit Chorographiam ad Sacræ Scripturæ intelligẽtiam necessariarum, quã vocant D. Pauli Peregrinationem, ann. 1549.

OROSIVS. Vide in Verbo, Paulus Orosius.

OS

OSBERTVS Anglus, Carmelita, scripsit Commentarios in Magistr. Sentent. Librum item Quæstionum disputatarum. Alterum Sermonum. Alium variarum determinationum. Trit. in vtroque Opere. Iacobus Philippus in supplemento Chronici Augustinianorum.

OSBERTVS Clarentius, siue è Stockclare, monachus D. Petri, quod cænobium erat Londini, congregationis Cluniacensis. scripsit Vitam S. Regis Eduardi confessoris, à quo cænobium illud fuerat auctum. Vitam S. Ethelberti Regis, & confessoris. Vitam S. Edburgæ Virginis. Miracula S. Eadmundi Regis, martyris. Epistolas ad diuersos. Viuebat ann. 1156.

OSBERTVS Dorosbernensis, Anglus Cantuariensis, congregationis Cluniacẽsis, scripsit Vitam S. Dunstani Archiepiscopi, quæ extat in Tom. 3. Surij, 19. die Maij. Vitam item S. Elphegi Archiepiscopi, & martyris. Quæ extat in 2. Tom. Surij die 19. Aprilis. Librum de Consonantijs Vocum, siue de Musica. Viuebat ann. 1020.

OSBERTVS Claudianus, siue Gloucestriensis monachus, scripsit Commentarium in librum Iudicum ad Gilbertum Episcopum Herefordensem. Librum item de Incarnatione Domini. Alterum de Natiuitate Christi. Alium de Passione ipsius. Alium de Resurrectione. Panoraciam, puto Paunoniram ad Hamelmum. Quin & fertur scripsisse in Genesim, In Exodum, In Numeros, & In Deuteronomium.

OSBERTVS Byckenham, Anglus, ex Lymnensi Nordouolcarum cœnobio Carmelita, scripsit de Conceptione Beatiss. Virginis. Postillas Bibliorum. In libros Sententiarum Mag. Viuebat ann. 1320.

OSBORIENSE Concilium, in Germaniæ loco, qui dicitur, *Osborium* (qui tamen locus hactenus Card. Baronio, qui eius meminit, est incompertus) celebratum est ann. 1062. ex Episcopis Germaniæ, & Italiæ illis, quos tunc apud Regem reperiri contigit, Alexan. II. Pont. Max. ann. 2. In quo damnatus est Cadalous pseudo Pontifex, quem Petrus Damiani scribens ad Colonienſem Archiepisco. meritò nominat: *Sanctæ perturbatorem Ecclesiæ, Euersorem Apostolicæ disciplinæ, inimicum salutis humanæ, radicem peccati, præconem diaboli, Apostolum Antichristi, Sagittam productam de Pharetra Satanæ, Virgam assur, filium perditionis, qui aduersatur & extollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod colitur.*

Extat in Concilio Hispalensi.

OSCENSE Concilium in Hispania celebratum ann. Dom. 598. Gregorij autem magni, 9. Ex quo 2. tantum canones inueniũtur, quorum vnus est de castitate seruanda à Clericis, &c. Rege Sisebuto. Huius autem Concilij mentio fit in Concilio Tarraconensi, siue Egarensi.

OSCENSE Concilium, anno tertiodecimo regni Reccaredi Regis. Era 636.

De vita, & interitu Prophetarum.

OSEE, siue Oseas Propheta, filius Beeri, de Tribu Isachar progenitus, vt Epiphanius scribit, quem Hieronymus interpretatur *Saluatorem*, & Dei iussu, fornicariam ducens vxorem, Christi figuram gessit, ex gentium fornicatione sibi Ecclesiam iungentis. prophetauit in Iudæa, & Ierusalem; regnantibus in Iudæa Ozia, Ioathan, Achaz, Ezechia; In Israele autem Ierobbam: æqualis verò Isaiæ, Ioelis, Amos, Abdiæ, Ionæ, & Michææ: prophetans contra decem Tribus, & prænuncians Dominum venturum, & Iudæos postremo tempore ad Christum redituros; mortuusque est in pace, ac in patria humatus.

Huius

Huius Prophetiæ partitiones, tamquam vatis, iudicis, præconis, Patris expostulantis cum filijs, amici, vide in sex Tabulis breuibus, sed pulchris, quas in Oeconomia sua ponit Ederus.

Scripsere autem in eum, quicumque vniuersam Diuinam Scripturam sunt interpretati, præcipuè verò, qui Commentarios in ipsos duodecim Prophetas minores ediderè, de quibus vide in verbo Abacuck. Sed & separatim in eum Hieronymus Guadalupensis, Hieronymus Osorius, Leo Castrius, Pierius præter antiquiores, Theophylactum, Ruffinum, Cyrillum, Didymum. Porrò vide varias lectiones in Græcis Biblijs Sixt. V. Pont. Max. iussu editis.

OSIVS Cordubensis Episcopus, qui Constantino Magno Imp. frequenter aderat, quique Legatus à Syluestro Pontif. Maximo ad Nicænam primam Synodum primas tenuit, cum & in alijs Synodis tum voce, tum scriptis fidem Catholicam constanter defendisset, tandem metu, ac tormentis adactus à Constantio Ariano Imp. subscripsit Arianismo; In quo tamen haud perstitisse euincitur ex Athanasio, & alijs, quemadmodum copiosè, ac solidè comprobat Baron. Card. in tertio Annalium Tomo, sub Ann. Christi 357. quidquid Auctor, qui asseritur Isidorus Hispalēsis libro de Viris illustribus, secus scripserit in verbo, *Osius*. Vide ibidem Baronium; qui simul Marcellinum presbyterum sectæ Luciferianæ, qui de Osij pertinacia, & morte turpi scripserat, confutat. Et quidē Isidorus ita habet. Osius Cordubensis Ciuitatis Episcopus, scripsit ad Sororem suam de laude Virginitatis Epistolam pulchro ac diserto comptam eloquio. In Sardicensi Concilio quam plurimas ipse edidit sententias. Hic autem post longum senium vetustatis accersitus à Constantio Principe, miniſq; perterritus, metuens ne senex ac dies damna rerum, vel exilium pateretur, illico Arianæ impietati consensit: Cuius quidem vitam, vt meruit, cōfestim exitus crudelis finiuit. Nam post impiam, (vt ait quidam) Osij præuaricationem, dum Sanctus Gregorius Eliberitanus Episcopus in Cordubensem Ciuitatem iuxta Imperiale decretum fuisset adductus, ac minime vellet illi communicare, commotus Osius dicit Clementino Constantij præfecti vicario, vt mitteret eum in exilium. At ille non audeo (inquit) Episcopū in exilium mittere, nisi prius eum ab Episcopatu deiecerīs: vt autē vidit Sanctus Gregorius, quòd Osius vellet dare sententiam; appellat Christum totis fidei visceribus exclamans. Christe Deus, qui venturus es iudicare viuos & mortuos, non patiaris hodie humanam proferri sententiam aduersus me minimum seruum tuum, qui pro fide nominis tui, vt reus assistens spectaculum factus sum: sed tu ipse quæso in causa tua iudica, ipse sententiam proferre dignare per vltionem. Non ego quasi metuens de exilio fugere cupio, cum mihi pro tuo nomine nullum supplicium graue sit, sed vt multi præuaricationis errore liberentur, cū præsentem viderint vltionem. His dictis ecce repente Osius residens fastu quasi regalis imperij, cum sententiā conaretur exprimere, os vertit distorquens, pariter & ceruicem, ac de sessu in terram eliditur, atque illico expirauit. Tunc admirātibus cunctis, etiam Clementinus ille gentilis expauit, & licet esset iudex, tamen timens, ne in se simile supplicium vindicaretur, prostrauit se ad pedes Sancti Viri, obsecrans vt sibi parceret, qui in eum Diuinæ legis ignoratione peccasset, & non tam proprio arbitrio quam mandantis Imperio. Inde est, quòd solus Gregorius ex numero vindicantium integram fidem, nec in fugam versus est, nec passus est exilium. Hæc Isidorus ille. Porrò ipsum formasse Fidei Confessionem in Nicæna Synodo constat; scripsisse autem ad Sororem De virginitate ait etiam Tritem.

OSIVS Episcopus (ait Sigebertus in Catalogo) scripsit librum De obseruatione Dominicæ disciplinæ, quem vixisse ann. 360. inquit Tritem.

OSMVNDVS Neustrius, è nobili familia Normannorum, scripsit Consuetudinarium Ecclesiæ. Canones officiorum eiusdem. Vitam B. Althelmi siue Adelmi Episcopi. Obijt ann. 1199. Eisingrenius autem scribit Osmundum fuisse Sarisburiensem Episcopum, & Commentarios quosdam reliquisse Ecclesiæ, quos non nominat.

OSSINVS ex Alba Rupe, Carmelita, Gallus, scripsit librum Sermonum. Viuebat ann. 1570. Tolosæ Bibliotheca.

OSTOPHORVS Pharensis Monasterij Alumnus reliquisse traditur Homilias eruditas. Vixisse autem ann. 690.

OSVALDVS Anglus, Cartusianus, scripsit tum Meditationes solitarias, tum De remedijs tentationum. Viuebat ann. 1450.

OSVALDVS Fischerus, Arespergensis Bauarus, scripsit De vera studendi Sacræ Theologiæ ratione libros tres, & septem Psalmos Pœnitentiales Commentarijs illustrauit. Viuebat ann. 1565.

OSVAL-

Digitized by Google

OSVALDVS à Lasco, Saxo, Ordin. Minorum, Vicarius Prouinciæ Hungariæ, edidit quartam partem Rosarij Operis Pelbarti; sed reliquam mors abrupit. Henr. Villot.

OSVALDVS Odonius Vuintonienſis in Anglia Epiſcopus, ſcripſit Statuta Synodalia. Viuebat ann. 991. Eiſingrenio autem 977. Quod quidem haud pugnat.

OSVVALDI Vuigornienſis Epiſcopi in Anglia, viri Sancti vita apud Surium die 15. Octob. Baron. Card. Tom. 10. Annal. ſub ann. 992. inquit migraſſe Oſuualdum in Cælum.

O T

OTFRIDVS Germanus, monachus Ord. D. Benedicti Vuiſſemburgenſis monaſterij Congreg. Luxouienſis, Rabani Moguntini Archiepiſcopi Auditor, qui viuebat ann. 870. ſcripſit in Euangelia Opus pergrande, quod prænotauit *Gratia Theotiſtæ*, libr. 5. Incipit, *Dignitatis culmine gratia.* Extat m. s. Gallicè.

Ad Ludouicum Regem, lib. 1.	*Ludouico Orientalium.*
Ad Salomonem Epiſcopum, lib. 1.	*Salomoni Epiſcopo. Otfridus.*
Ad monachos Sancti Galli, lib. 1.	*Otfridus Vuiſſemburgenſis,*
In Pſalterium, lib. 3.	De Iudicio extremo, lib. 1.
De gaudijs Regni cæleſtis, lib. 1.	Carminum diuerſi generis, lib. 2.
Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1.	

OTHOMARVS Luſcinius, Germanus, Patria Argentinus, monachus, & Lector Cænobij, & SS. Vdalrici, & Afræ Auguſtenſis, ſcripſit ad Vuolfgangum Ramum Sueuię Triumuirum, Librum Iſagogicum ad myſticam Pſalterij intelligentiam, in quo (inquit Sixtus Senenſis) omnes reconditas, & magis abſtruſas Pſalmorum dictiones ſecũdum ordinem litterarum digeſſit, earumq; ſpiritales, & allegoricos ſenſus purè, aptè, & germanæ explicauit. Viuebat ann. 1520.

OTTO Abbas ad Turpinum (alij Turpionem) Epiſcopum De Inſtitutione Diuina libri ſex. Extabant Viennæ Auſtriæ m. s.

OTTO Abbas, Ord. Ciſtertienſium Eremitarum in Nariſcis, ſcripſit Annales Abbatum ſuorum præceſſorum. Viuebat ann. 1306.

OTTO Conſtantienſis Epiſcopus, ſcripſit librum, qui inſcriptus eſt, *Obſequiale*, ſiue *Officiale*.

OTTO ad Finem, Parochus Eccleſiæ Lorichianæ edidit libros duos Germanicè, Moguntiæ. Quorum alter eſt prænotatus, *Scaturigo fontis pro anima ſitiente gratiam.* Alter, *Quæſtiones de vniuerſali, & conſtanti Chriſtianiſmo inde à temporibus Chriſti vſq; ad noſtra tempora.*

OTTO Friſingienſis Epiſcopus, (& Friſinga in Noricis, qui Bauari dicuntur, eſt ſita) Germanus & ipſe, quem nonnulli exiſtimarũt Friderici huius nominis primi Imp. fuiſſe nepotem, hiſtoriam, ſiue Chronicon texuit à Mundo cõdito vſq; ad Eugenij Tertij Pon. Max. & Conradum III. Imp. libris octo. At alijs duobus libris De Geſtis Frederici primi Imp. qui dictus eſt Aenobarbus. Qui cum antea prodijſſent Argentorati ann. 1515. apud Schurerium vnà cum Radeuico Friſingenſis Eccleſiæ Canonico, deinceps, an. 1569. emiſſi ſunt Baſileæ recogniti à V. C. Petro Pythæo ad vetera exemplaria, cũ nonnullis alijs Germaniæ Hiſtoriographis. Sanè verò Monachi cuiuſdã Patauini S. Iuſtinæ Congregationis Cluniacenſis, cuius non extat nomen, quiq; ſcripſit ab ann. 1207. vſque ad ann. 1270. De rebus Inſubribus, & Euganeis, hoc eſt de Longobardia, & vicina Marchia Taruiſina, tres libri excuſi fuere cum eodem Otthone Friſingẽſi, Francofurti ann. 1585. Atqui ſub nomine Otthonis Friſingenſis Hiſtoria Auſtriaca extabat m. s. Viennę apud Vuolfgangum Lazium, ſcripſiſſe vero aiunt Otthonẽ De Dialectica, & quædã Opuſcula alia. Meminit autem huius Otthonis cũ laude Aeneas Syluius, qui poſtea Pius Secundus Pont. Max. in Oratione Francofordię habita, quemadmodũ itẽm vbi de Friſia in Europa agit, putauit ſimilitudine vocũ fuiſſe Friſienſem, ſiue Phriſiũ, qui Friſingenſis in Bauaria fuit Epiſcopus.

Cæterum Leopoldi S. Marchionis Auſtriæ filius fuit, ac primo Monachus, & Abbas Morimundi in Gallia, deinde (vt diximus) Friſingenſis Epiſcopus. Obijt Morimundi inter fratrum manus ann. 1158. quamquam Tritemius ſcribat, (ni lapſus ſit in numero) eum claruiſſe ann. 1260.

OTTO Sueuus, Germanus, monachus monaſterij S. Blaſij in Hercinia Sylua, prope Albam fluuium in Diœceſi Cunſtantienſi, Congregationis Cluuiacenſis, qui viuebat ann. 1190. ſcripſit Chronicon primum, in quo omnes Sacræ hiſtorię genealogiæ ad Timotheum, Titumq; Pauli diſcipulos vſq; figuris ſcitè diſtinctæ ſunt. Incipit, *Conſiderans hiſtoriæ Sacræ prolixitatem, necnon & difficultatem.* Exrat m. s. Baſileæ.

Appen-

Digitized by Google

Appendicem ad Librum septimum Chronicorum Ottonis Frisingensis Episcopi, incipiens ab ann. 1146. vsque ad ann. 1210. quæ excusa est cum ipso Ottone Episcopo Francofurti ann. 1585.

OTTOMARVS Epplinus, qui ann. 1560. edidit Regiomonti Borussiæ, librum grandem, cuius inscriptio est. *Selectiora vetustissimorum, ac probatissimorum Patrum Iudicia De præcipuis Euangelistarum narrationibus*, etsi inter damnatos Auctores in Romano postremo Indice non extat, fuit tamen pestilens, & manifestus hæreseos prædicator. Epistola eius Operi præfixa, quæ sat prolixa est, id indicat: præterquam quòd hæretici Principis à concionibus, (si conciones dicendæ sunt, blasphemiæ illorum declamationes) fuit. Is liber, quoniam in Italia minus vænalis erat, & vero subito eius labes non agnita fuisset, non innotuit Romanis, qui sine dubio illum proscripsissent. Ne quem verò alicubi fallat, testimonium de eo, quale meruit huc inseruimus.

O V

OVETENSE Concilium in Gallæcia, mense Martio, ann. 901. celebratum est, quemadmodum à Ioann. Pont. Max. huius nominis Octauo, decretum fuerat, sed ob ingruentia bella dilatum. In quo, præter reliqua ipsa Ouetensis Ecclesia, cum Adefrasus Magnus illhic Regiam Sedem collocasset, est aucta dignitate Metropolitana. Adfuere 17. Episcopi. Inter quos Theodulphus Episcopus Legatus missus à Rege Francorum, Ermenegildus Antistes Archiepiscopus est appellatus. Actum est De disciplina Ecclesiastica. De Synodo bis in anno facienda. Vtque Episcopi Ecclesiarum, quæ fuissent à Sarracenis destructæ, Ouetum sese reciperent, ac stipem consequerentur: Quare & ciuitas Episcoporum nominata est.

O X

OXONIENSE Scriptũ in 4. Libros sententiarum Io. Duns Scoti in commodiorẽ, ac facillimã methodum, quam communis est ratio scriptorum redactum, per Damianum Genez Ordinis Minorum, Theologiæ Lectorem in Valentina Prouincia. Valentiæ ex Typographia Aluari Francisci ann. 1598. est ordinatus liber ad modum articulorum D. Thomæ.

P A

PACATIVS, (qui hoc nomine extat apud Honorium in Catalogo Scriptorum) à D. Hieronymo, à Sophronio, atque ab alijs rectius dicitur Pacianus, de quò paullò infra.

PACHOMIVS Monachus vir tam in docendo, quàm in signa faciendo Apostolicæ gratiæ, & fundator Aegypti Cœnobiorũ, scripsit regulam vtriqueque generi monachorum aptàm, quam Angelo dictante perceperat: scripsit & ad Collegas præposituræ suæ epistolas, in quibus Alphabetum mysticis tectum Sacramentis, velut humanæ consuetudinis excedens intelligẽtiam, clausit, solis credo eorum gratiæ vel meritis manifestatum: vnam ad Abbatem Syrum, vnam ad Abbatem Cornelium. Ad omniũ monasteriorum Præpositos, vt in vnum antiquius monasterium, quod lingua AEgyptica *Baum* vocatur, congregati, Paschæ diem velut æterna lege celebrent Epistolam vnam: similiter, & ad diem Remissionis, quæ Mense Augusto agitur, vt in vnum Præpositi congregarentur Epistolam vnam: & ad fratres, qui foras monasterium missi fuerant operari, Epistolam vnam. Ita Gennadius, ad quem Suffridus Petrus addit sequentem additionem, inquiens, m. s. codices nostri hunc Scriptorem Pachomium nominant. Honorius, & Tritemius Bachomium. In libello Coloniæ ann. 1531. impresso, De officio Rectoris Ecclesię, citantur Pachomij Abbatis sententiæ, porrò quod est in textu, *excedentem intelligẽtiam*; nostri codices habent *excedens*, & quidem rectius; refertur enim ad Alphabetum, præterea, pro *Baum*, Cod. Gembl. & Virid. Vall. habent. *Bauai*.

PACHVMIVS. Vide in verbo, Pachomius.

PACHYMERIVS cum erga Romanam Sanctam Ecclesiam non rectè affectus fuerit, circumspectè legendus est, id quod ex quinto, sexto, & octauo potissimum libris deprehenditur. Vide adiuncta ad Gregoram Latinum. Ea sunt capita, siue loci rerum memoria

dignarum è codice Augustano carie confecto, & mutilo per singulos libros excerpti. reliqua vide in verbo, Georgius Pachimerius.

PACIANVS in Pyrenæi iugis, Barcinonæ Episcopus, castigatæ eloquentiæ, & tam vita, quam sermone clarus scripsit varia Opuscula, de quibus est, κέρβος & contra Nouatianos liber, sub Theodotio Principe iam vltima senectute mortuus est. Hieron. in Catal. Vixit ann. 380.

Porrò ita & Sophronius, cui subscribit (vt habet Suffridus Petrus) codex noster Martinianus, quare nos nihil mutamus. Honorius Pacatium vocat; At vbi vulgatus codex habet, castitate & eloquentia: codex Gemblac. rectius legit, castigatæ eloquentiæ, quod sequimur; de Paciano vide in Dextro. Cæterum, extant in Bibl. PP. Bignæi eæ, quas ipse Pacianus Epistolas scripsit ad Sympronianum Nouatianum, atq; Paræneſim, siue libellum hortatorium ad pœnitentiam, & sermonem de Baptismo.

PACIFICA, Summa Casuum Conscientiæ, Venetijs apud Guerræos fratres ann. 1574. & 1580. apud Ioan. Baptistam Somascum Venetijs, Italicè. cum ante centum annos Latinè fuisset scripta à Pacifico Nouariense, Ord. Minorum, sed Franciscus Tarui sinus Carmelita eam Italicè reddidit.

PACIFICVS, Picens, Ordinis Minorum, primus Franciæ Prouincialis à B. P. Fráciſco designatus, vulgato titulo *Rex versuum dictus*. Henr. Villot, qui tamen haud scribit, an Poemata aliqua reliquerit. Hic autem non est ille Pacificus, de quo hic supra in verbo, Pacifica.

PACIS Scalæ Patauini, etsi nescio, quid aliud extet præter id quod scripsit De Consilio Sapientis in forensibus caussis adhibendo, ac de contractuum vltimarum volútatum compositione ad sensum sapientis, tamen cum hæc quadantenus spectét ad pietatem, atq; conscientiam, nolui, vt hinc abiret non indicatus.

PADERBONENSE Concilium in Germania, Adriano Papa ann. 778. celebratum à Carolo Magno ad Saxonum Ecclesiam stabiliendam. Vbi (hoc est Paderbonæ) Saxones baptizati iureiurando spopóderunt Christianam sese fidem perpetuo seruaturos, alioquin passuros ob pœnam omnium suorum bonorum dispendium. Acta Caroli, Annales Francorum, Regino, & Card. Baron. sub eundem annum.

PADERBONENSIS Ecclesiæ Agenda, excusa fuit primò Paderbornæ apud Matthęum Pontanum, & Quentelium ann. 1602.

PADVANVS Grassus, siue de *Grassis* Barolita, Ord. Minorum Conuentualis, Theologus, & olim in Gymnasio Domus Magnæ Venetiarum Regés, scripsit Enchiridion Scholasticum contradictionum Quodlibetalium Doctoris Subtilis à Costantio Sarnano eiusdem Ord. qui postea fuit à Sixto V. Pont. Max. creatus S. R. E. Cardinalis, recognitum, & ad marginem Scholijs illustratum, cui adiectus est Dialogus De Concilio Pauli, in quo Apóstolum ipsum cum Euangelio optimè conuenire ostenditur. Librum item De Eccleſiast. Republica. Quæ omnia edita sunt Venetijs apud Felicem Valgrisium ann. 1583.

Atqui multo antea ipsum Enchiridion contradictionum Quodlibetalium, ibidem prodierat ann. 1544. Viuebat ann. 1547.

PAGANVS Bergomas, Ord. præd. Inquisitor hæreticæ prauitatis in Gallia Cisalpina, quique pro Catholica fide multis acceptis vulneribus, lanceaque transfossus migrauit ad Cœlum. Scripsit super vniuersum vetus, ac nouum Testamentum, atque Apocalypsim D. Ioannis, non autem in Epistolas Pauli, neque reliquorum Apostolorum. Quin etiam scripsit Summam contra hæreticos. Librum De Aduentu. Sermones De tempore. Sermones de Sanctis. At Postilla eiusdem in Canticum Canticorum extabat Venetijs in Cœnobio Dominicanorum DD. Ioannis, & Pauli. Viuebat ann. 1513.

PALAMAS, Vide in verbo, Gregorius Palamas. Extat autē in Vaticana Bibl. Græcè m.s. hac prænotatione νόμος συνοδικὸς ὑπὲρ τοῦ παλάμου, hoc est, *Synodica lex super Palamam*. Contra eum verò scripsit Bessarion Cardinalis.

PALAESTINAE, siue Terræ Sanctæ Scriptores quinam, Vide in verbo, Christianus Adrichomius. Quibus addendi sunt Benedictus Arias Montanus in Apparatu, & reliquis ad Biblia Regia Antuerpiensia, Garsias Galarza Episcopus, Hieronymus Pratus, & Ioan. Baptista Villalpandus in Ezechielem. Et Capoleo Guelfurius, in suo Italico Poemate, quod Rosarium inscripsit. Sic enim vbicunque agit de Palæstina, eius situm, loca, & relliqua ponit ob oculos, vt nihil supra. At præ omnibus verius, & expressius Io. Baptista Villalpandus tribus in libris de Apparatu Vrbis, & Templi Hierosolymitan. Vide item Fráciſcum Riberam de eodem templo, & Sacrificijs, atque Sebastianum Barradium suis in Euange ia Commentarijs.

Digitized by Google

PALAESTINVM Concilium S. Victoris Summi Pont. ac demum Martyris iussu, ante 1400. annos in Palæstina est habitum. Orta enim in Ecclesia ingens de die Paschatis celebrando, contentio, fecit, vt sapiens Pontifex noluerit Romæ siue suo iudicio, siue Italiæ Præsulum duntaxat consilio de hac re statuere, sed vt in ipsa Palæstina cogeretur, Synodus, quæ suo nomine controuersiam decideret: nimirum cogitans nullibi sciri tunc potuisse melius, quonam die pro humano genere Dominus Iesus passus fuisset, atque resurrexisset à mortuis, quam vbi fuerat in carne versatus. Theophilus itaq; Cæsariensis Episcopus, qui nomine Victoris Papę vnà cum Narcisso Hierosolymorum Episcopo, & Cassio Ecclesiæ Præsule, Concilio præfuit non ex Palæstina modo, verum etiam è regionum aliarum Episcopis cógregato, definiuit passum fuisse Dominum de vigesimaterria Martij, à mortuis verò resurrexisse vigesimaquinta eiusdem mensis. Cui Decreto Synodus vniuersa subscripsit.

Porrò verba Concilij ita habent. *Passus est Dominus ab vndecimo Kalend. April. qua nocte à Iudæis traditus est, & ad 8. Kalend. resurrexit.* Nam legendum esse 8. Kalend. & non 7. docent Codices emendatiores, & ipsemet Beda De ratione Temporum cap. 45. 59. & 65. & manifeste textus cogit fateri. Nam ibidem Synodus tres dumtaxat numerat dies ab initio Passionis Christi, quando post cænam traditus est à Iudæis vsque ad eiusdem Resurrectioné. Quod cum alij, tum vir acerrimi iudicij Marcellinus Francolinus adnotauit c. 74. de horis Canonicis: vbi etiam pro hac re citat Bedam, Lyranum, Rogerum, Bachonem, & Gerlandũ Lotharingum. Vide verò item Frãciscum Suarez nostrum To. 2. in 3. p. Disputationũ 40. sect. 5. In primis Io. Derkeriũ in Theorematibus Laurentij Sussygæ Græcij editis an. 1605.

Liquet proinde corrigẽdam esse vitiosam lectionem apud Bedam in Opusculo de Aequinoctio Verno, quam sunt amplexi, præter alios, recentiores Genebrardus lib. 2. Chronol. Michael Thomas in Notis ad Lactantium. Annot. 105. & ante istos Paulus Middelburgensis 2. p. Paulinæ, lib. 1. c. 1.

PALAESTINVM Concilium Episcoporum 14. in Oriente errorem Pelagij ita damnauit, vt Pelagium ipsum ad eundem errorem damnandum compulerit. Meminit huius Synodi S. August. lib. 1. in Iulianum, ep. 106. & alibi.

PALAESTINVM Concilium in Ciuitate Neapoli, quæ est, (ait Vuilelmus Tyrius,) Samaria, habitum est. Deque correctione morum, & conseruanda ecclesiastica disciplina statuti sunt Canones, post recuperatam Terram Sanctam à Christianis. Vide XII. Tomum Baronij Card.

PALAESTRA hominis Catholici, liber est, quẽ Petrus Canisius Noviomagus Theologus Societatis nostræ emisit in lucem Duaci ann. 1598. Vide in verbo, Petrus Canisius.

PALLADIVS natione Galata, qui in Eremo Aegypti cum Euagrio Pontico plus triẽnio vixit, (quod ipse testatur in Vita PP. c. 12.) scripsit de ijs, quæ tum vidit, tum audiuit ab alijs, Commentarium ad Lausum Præfectum, qui Commentarius & *Lausiaca* dictus est, & alicubi *Paradisus Heraclidis* prænotatus. Hunc autem cum Græcè scripsisset, denique nostra ætate Latinum reddidit Gentianus Heruetus; quem & Parisijs edidit Bernardus Turrisanus ann. 1555. & 1570. Sed & Italicè versus Venetijs prodijt.

Porrò Palladius hic Siricio Pont. Max. temporibusq; Valentiniani, & Theodosij Imp. ac S. Hieronymi vixit: nam Alexandriam ann. 388. ex Eremo petijt, Commentariumque memoratum scripsit. Euagrij autem erroribus Origenistarum imbutum fuisse S. Hieronymus in Proemio aduersus Pelagianos testatus est, scribens ad Ctesiphontem, *Palladius*, (inquit) *seruilis nequitiæ, eandem hæresim instaurare conatus est, & nauam translationis Hebraicæ mihi calumniam struere: num & illius ingenio, nobilitatiq; inuidimus? nũc quoq; mysterium iniquitatis operatur.* Sic Epistola sexagesima, quæ extat apud Hieronymum S. Epiphan. idem scribit, cum ait: *Palladium verò Galatam, qui quondam nobis charus fuit, & nunc misericordia Dei indiget, caue; quia Origenis hæresim prædicat, & docet ne forte aliquis de populo tibi credito ad peruersitatem sui inducat erroris.* Atqui licet Palladius hic inter Catholicos postea militauerit, atq; adeo ex Oriente ad Innocentium I. Pont. Max. pro D. Chrysostomo Romam venerit, vt ipse de se ipso asserit. c. 49. in Lausiacis, nimirum cum Episcopus Helenopoleos iam antea factus (Quod habes eodem in Comment. cap. 22.) mutauit tamen potius pro tempore personam quàm animũ ijs Origenistarum impietatibus imbutum. Extat Dialogus illius cum Theodoro Tomo primo Ioannis Chrysostomi Operum editionis Parisiensis, col. decima. Quem Dialogum Latinè reddidit Ambrosius Camaldulensis, qui & prodijt ann. 1533. in lucem in Italia editus. Sed & postea eadem Historia Lausiaca Palladij; Heraclidi Eremitæ aliquando inscripta, nomine Paradisi edita, Scholijs Laurentij Barsensis aucta, inserta est Tomo septimo; Biblioth. Patrum. Obseruauit autem Magister Sacri Palatij pag. Indicis sui

Tom. I. 248. & seqq. aliqua quæ ad hunc Auctorem pertinent.

PALLADIVS Britannus, Diaconus à Cælestino Romano Pontifice, ann. 429. sexto autem ipsius Pontificis, Legatus missus ad Britanniam Pelagiana hæresi infectam liberandam, qui & sequenti anno ex Diacono creatus Episcopus, ad Scotos missus est ab eodem Cælestino, non fuit Græcus aliquis, neque ille Palladius Ioannis Hierosolymitani per necessarius, vti vanè putauit (inquit Baron. Card.) Tritemius de Scriptoribus Ecclesiasticis. ille enim non Diaconus, sed Episcopus, non expugnator, sed defensor Pelagij. Fuit etiam alius quoque Palladius, ad quem Cyrill. Alexandrin. scripsit Commentarium De adoratione, & cultu in Spiritu sancto.

At Palladius, de quo loquimur; ac de quo Prosper in Chronico, & aduersus Collatorem in fine; Beda hist. Angl. lib. 1. c. 14. Probus in Gestis S. Patricij. Tritemius de Scriptoribus Ecclesiasticis, Baron. Card. 5. Tom. Annalium agit, fuit, vt diximus, S. R. E. Cardin. Qui scripsit librum contra Pelagianos, & librum Homiliarum, & ad Cælestinum librum Epistolarum, & alia, sed vt pleraque periere, ita dolendum est, extare nō posse, vnde pleraque illius Pontificiæ legationis in lucem erui possent.

PALLADII qui Vrbis Suedorum in Pamphilia Magistratum gessit Epistola ad Epiphanium, qua quærit De Trinitate, extat ante Anchoratum Epiphanij.

PALMARIS Synodus. Vide in verbo, Romanum Concilium Quartum sub Symmacho. Porrò fuit habita ann. 502. in Porticu B. Petri, quæ ad Palmaria appellabatur, vt scribit Anastasius in Honorio Papa.

PAMELIVS. Vide in verbo, Iacobus Pamelius.

PAMMACHII, & Oceani Epistola ad Sanctum Hieronymum extat inter Opera eiusdem Hieronymi.

PAMPHILVS presbyter, Eusebij Cæsariensis Episcopi necessarius, tanto Bibliothecæ Diuinæ amore flagrauit, vt maximam partem Origenis voluminum sua manu scripserit, quæ vsq; hodie in Cæsariensi Bibliotheca habentur, sed & in duodecim Prophetas viginti quinq; ἐξηγήσεων Origenis volumina, manu eius exarata reperi, quæ tanto amplector, & seruo gaudio, vt Cræsi opes habere me credā. Si. n. lætitia est, vnam epistolam habere Martyris, quāto magis tot millia versuū, per quæ mihi videtur sui sanguinis signasse vestigia? scripsit antequā Eusebius Cæsariēsis scriberet Apologeticū pro Origene, & passus est Cæsaræa Palæstinæ sub persecutione Maxim. Hæc Hier. in Catal. Qui tamē postea percepta Eusebij Cæsariēsis fraude, cui Apologia illa pro Origene ascribitur, mutauit sententiam.

Sanè item Photius in Græca sua Bibl. asserit à Pamphylo martyre, quem inquit fuisse discipulum Pierij, qui docebat in Alexandria, quique cū fratre fuit martyr, scriptos fuisse quinque libros elucubratos vnà cum Eusebio, cui post suum martyrium reliquit sextum conficiendum. Tritem. scribit Pamphilum passum fuisse ann. 240. de cuius erga martyrium desiderio, legendus est idem Photius in verbo Pamphylus Martyr.

PANAGII Salij Audomarensis, Vedastiados, seu Galliæ Christianæ libri quinq; Duaci apud Io. Bogardum, ann. 1592.

PANDVLPHVS Capuanus, monachus, presbyter monasterij Cassinensis, qui vixit sub Desiderio Abbate, ann. 1060. scripsit præter libros quattuor De calculatione. De cyclo solari. De cyclo lunari. De luna ciusque diei inuenienda. De feria Paschæ Hebræorum inuenienda. De annis Domini inueniendis. Qualiter sint Indictiones inueniendæ. Quomodo fallant, qui se scire putant, quot horis vel punctis Luna in vnaquaq; nocte luceat. De termino item Paschæ Hebræorum carmine.

PANDVLPHVS Pisanus, Cardinalis, Romanorum Pontificum vitas scripsisse refertur ab Eisingrenio, vixisse autem ann. 1184.

PANDVLPHVS Prateus scripsit Commentarium De verborum, quæ ad vtrunque ius pertinent significatione; Deque Antiquitatum Romanorum elementis. Quæ Francofurti ad Mænum aucta Indice vbere prodierunt.

PANDVLPHI Zanamellæ, Tabulæ quæstionum omnium Scoti cum rectione illarum ad veritatem triplicem, ann. 1592.

PANNOMIA, siue Pannomici libri, quibus de vniuersis legibus, & Regulis agitur, haud rectè scribuntur, *Panormia*. Id autem Opus à Monisarnotense Episcopo in octo Partes distinctum prodijt.

PANORMITANVS Abbas. Vide in verbo, Nicolaus Tudeschius.

PANTAENVS Stoicæ Sectæ Philosophus, iuxta quandam veterum in Alexandria cōsuetudinem, (vbi à Marco Euangelista semper Ecclesiastici fuere Doctores) tantæ prudētiæ & eruditionis tam in Scripturis Diuinis, quàm in seculari literatura fuit, vt in Indiam

quoque

quoq; rogatus ab illius gentis legatis, à Demetrio Alexandriæ Episcopo mitteretur, vbi reperit Bartholomæum de duodecim Apostolis vnum, aduentum Domini nostri Iesu Christi iuxta Euangelium prædicasse, quod Hebraicis literis scriptum, reuertens Alexandriam, secum detulit. Huius multi quidem in sanctam Scripturam extant Commentarij, sed magis viua voce Ecclesijs profuit. Docuitq; sub Seuero Principe, & Antonino cognomento Caracalla. Hieron. in Catalogo.

PANTALEO Presbyter Monasterij Byzantinorum, scripsit Orationem in Exaltationem venerandæ, & viuificæ Crucis, quam Latinitate donatam Græcè, Latineq; edidit Iacobus noster Gretzerus in 2. Tom. suo de Cruce, addiditque ad eam Notas, quæ extant pagin. 587. in ipsis autem Notis versiones ab Hæreticis prauè factas ostendit, codicemque Græcum m. s. quem è Vaticana Bibliotheca fuerat assecutus, cum altero confert, ac corrigit.

At & huius Pantaleonis Diaconi extant Cõstantinopoli Orationes Panegyricæ totius anni, siue duodecim mensium in festos, & Dominicos dies. In Bibl. autem PP. Bigneĩ To. 2. sub nomine Pantoleontis magnæ Dei Ecclesiæ Diaconi, De Luminibus Sanctis, id est De Domino Christo, & S. Ioanne eius Præcursore, Sermo.

PANTHEOLOGIA. Vide in verbo, Rainerius Pisanus.

PANNVVINVS. Vide in verbo, Onufrius Panuuinius.

PAPA, hoc est, qui de Pont. Max. eiusq; & Conciliorum potestate scripserunt. Vide in verbo, Pont. Max.

PAPIAS Ioannis auditor, Hierapolitanus Episcopus in Asia, quinque tantum scripsit volumina, quæ prænotauit: *Explanatio Sermonum Domini*: In quibus cum se in præfatione asserat, non varias opiniones sequi, sed Apostolos auctores habere ait: *Considerabam, quid Andreas, quid Petrus dixissent, quid Philippus, quid Thomas, quid Iacobus, quid Ioannes, quid Matthæus, vel alius quilibet discipulorum Domini; quid etiam Aristion, & Senior Ioannes discipuli Domini loquebantur. Non enim tantum mihi libri ad legendum prosunt, quantum viua vox & vsq; hodie in suis auctoribus personans:* ex quo apparet, ex ipso Catalogo nominum alium esse Ioannem, qui inter Apostolos ponitur, & alium seniorem, quem post Aristionem enumerat. Hoc autem diximus propter superiorem opinionem, quam à plerisque retulimus traditam, duas posteriores Epistolas Ioannis non Apostoli esse, sed Presbyteri: hic dicitur mille annorum Iudaicam edidisse ἀνατρωσιν, quem secuti sunt Irenæus, & Apollinaris, & cæteri, qui, post resurrectionem, aiunt in carne cum Sanctis Dominum regnaturum. Tertullianus quoque in libro de Spe fidelium, & Victorinus Pictauiensis, & Lactantius hac opinione ducuntur. Hieronym. in Catal. At Suffridus Petrus in Notis addit. *Quid Aristion.* Sophronius etiam habet ἀριστίων. Cod. Gembl. habet, *Aristion. Victorinus Pictauensis.* Cod. Gembl. habet, *Pictauionensis*, quam lectionem & Lypsius quoque adnotauit ex m. s. Codice Hildesemensi. Vide porrò Diuum Hieronym. in præfat. lib. 15. in Isaiam, & cap. 26. Ezechielis, & in cap. 49. Isaiæ, & in cap. 9. Matthæi, & Augustin. lib. 20. De Ciuitate Dei, cap. 7.

PAPHNVTIVS non vnus fuit: alter quidem cuius Epiphanius, Ruffinus, & alij ita meminerunt, vt illum & interfuisse Nicænæ Synodo, ac de Cælibatu in ea egisse asseruerint. Alter, cuius Episcopi Thebarum, Suidas mentionem fecit, sed quem nihil scripsisse inquiat. Alius, cuius collatio De triplici ad seruiendum Deo Vocatione, & renunciatione extat inter alias Ioannes Cassiani Collationes. Iam verò de primo illo Paphnutio, cum hæretici huius temporis ipsum pro conlugio Sacerdotum fuisse locutum sic dicant, vt Cælibatum Sacerdotibus Christianis, & vtilissimum, & decentissimum, & necessarium conuellant, sciendum est (quod fusius, & planius in sectionis quintæ ca. tertijdecimi, Refutationis nostræ aduersus Chytræum diximus) eam Paphnutij historiam, (si dicenda sit historia) non solum à D. Gregorio Magno improbari, verum etiam Epiphanium hæresi 68. asserre, eundem Paphnutium ruisse in sectam Meletianorum; ac quem Ruffinus, lib. 1. hist. Eccles. cap. 4. Episcopum fuisse scripsit, eum Scriptor Syntagmatis, seu Commentarij Græci De Nicæna Synodo, tantummodo confessorem agnoscere. Id certissimum est nec Patres Nicænos Canonem ea de re vllum sanxisse, quali Paphnutio assenserint. Et verò Catholicam Ecclesiam constantissimè pro cælibatu Sacerdotum, suam perpetuò retinuisse sententiam. De quo quidem cælibatu vniuersè, eadem in sectione Refutationis Chytræi copiosè disseruimus.

PAPYRIVS Massonus, Gallus, & I. C. vir peracris iudicij, atque doctrinæ, scripsit sex libros De vitis Episcoporum Vrbis Romæ, quos Parisijs edidit. At postea à sancta Apostolica Sede ijsdem examinatis, decretum est, vt posthac non legantur, nisi qui ab eadem

Digitized by Google

fuerunt emendati cum approbatione Magistri Sacri Palatij. Vide Indicem Romanum librorum prohibitorum Clem. VIII. Pont. Max. iussu editum.

Cæterum idem Papyrius alios historiarum libros De Regibus Galliæ, & alijs conscripsit, de quibus vide 2. Tomum Bibliothecæ nostræ Selectæ, lib. 16. cap. 16. in verbo Papyrius Massonus.

PARALIPOMENON libri in Biblijs, qui & Verba dierum, & Annales, ac Chronica dicuntur, æstimandi sunt maximè, tum quòd summam annorum trium millium trecentorum, & quadraginta septem amplectuntur, tum quòd quę in Pentateucho, vel in libris Iosue, Iudicum, & Regum aut omissa, aut non plenè descripta sunt, summatim explicant. Ea caussa fuit cur παραλειπομένων, hoc est *Prætermissorum* libros Græci vocauerint, duosque in libros ob magnitudinem (vt inquit D. Hieronym.) tum ipsi, tum Latini partiti sint, cum vnicum librum Hebræi fecerint. Itaque & D. ipse Hieronym. *Instrumenti veteris Epitomen* nominat, quam tantam, ac talem esse inquit, vt absque illa, si quis scientiam scripturarum voluerit arrogare sibi, semetipsum irrideat. Per singula quippe nomina, iuncturasq; verborum, & prætermissę in libris Regum tanguntur historię, & innumerabiles explicantur Euangelij Quæstiones: Nimirum totum complectitur tempus ab Adamo vsque ad captiuitatem Babylonicam factam sub Sedechia, in qua terminatur vltimus liber Regum, sicut & secundus Paralipomenon. Auctor autem horum librorum Paralipomenó alijs Esdras, alij Hieremias fuit, sed sanè hactenus incertum est, qui nam fuerit. licet Rabbini aliqui, scripserint ab Esdra in vnum volumen collectas esse singulorum historias sparsas, & à diuersis prophetis secundum seriem successionis scriptas. Scopum, & partitionem in tres breuissimas tabulas Ederus disposuit libr. 2. Partitionum Theologicarum à tabula octogesimasexta, vsque ad octogesimamnonam.

Hier. ad Paulin. c. 7.

Glo. in 1. prol. D. Hierony.

R. Salomon. R. Dauid Kimki.

Extat porrò appendix libri Secundi Paralipomenon, quam (vt inquit Sixtus Senensis) nonnulli ex libris Hozai, vetustissimi Scriptoris, descriptam putant, continetq; orationem Manasse Regis Hierosolymitani, cum detineretur in Babylone captiuus: quæ nec in Hebraicis, nec in Græcis vulgatis exẽplaribus habetur: certissimè tamen constat hunc regem in vinculis Babylonis orationem ex intimo corde obtulisse Deo, testante hoc Diuina Scriptura in posteriore volumine Annalium his verbis: *Principes Regis Assyriorum ceperunt Manassem: & vinctum catenis, atque compedibus duxerunt in Babylonem: qui postquam coangustatus est, orauit ad Dominum Deum suum, & egit pœnitentiam valde coram Deo Patrum suorum, deprecatusq; est eum, & obsecrauit intentè: & exaudiuit Deus Orationem eius.* Et paullo post. *Oratio autem eius, & exauditio scriptæ sunt in sermonibus Hozai.* tametsi Græca editio loco *Hozai* habeat, ὁμιλούντων πρὸς ὁρῶντας, hoc est, *in sermonibus videntium.* Cæterum siue hanc, siue aliam orationem protulerit Manasses nihil certi habetur. Latini patres eam inter sancta scripta receperũt, & quemadmodũ ex Glossa ordinaria apparet, adhibitis annotationibus illustrarunt. Dicitur autem Orationem hanc Græcè extare in Biblijs Bibliothecę Victorinę Parisiorum.

Lib. 1. Bibl. Sanctæ.

Scripsere in libros Paralipomenon, qui in vniuersa Biblia.

PARADISVS delicioſus in Apparitionem Domini septuaginta capitibus comprehensus, & editus ann. 1505. à Francisco Vgoleto Parmensi Typographo, caret quidem nomine Auctoris, quod feciſſe Auctorem consultò ex animi demissione puto; At nó caret optimis præceptionibus, quæve potissimum ad Religiosos Viros pertinent.

PARADISVS piarum precum, quæ olim à Simone Verepæo, Viro pio, & erudito selectæ fuerũt secundum Ferias hebdomadæ, editus est Coloniæ apud Gymnicum ann. 1591.

PARDVLPHVS Prateus alijs Pratæius Augustobucconias, I. C. Scripsit Scholia in auream (vt inquit) Summam Azonis, quæ cum ipso Azone prodierunt Lugduni ann. 1556. Viuebat ann. 1556. Vide autem supra in verbo Pandulphus Pratæus: Esse enim eundem vix dubito.

PARIS Crassus (siue Grassus) De Cerimonijs Cardinalium, & Episcoporum in suis Diœcesibus Romæ excusus fuit ann. 1564. apud Bernardinum Angelum.

PARISIENSE Concilium prius, cui S. Euphronius Episcopus Turonensis interfuit, ann. Dom. 559. coactum fuisse probat Baron. Card. 7. Annal. To. sub eundem annum. Prę-

To. 2. Conc.

fuit S. Germanus Episcopus Parisiensis. Actum de iuribus Ecclesiasticis, quæ sibi Reges vsurpabant, & aduersus eos, qui adeuntes ad Reges ambibant Episcopatus, atque contra incestuosa coniugia.

PARISIENSE Concilium posterius, in quo Saphoratus Parisiensis Episcopus depositus legitur, Baron. Cardinalis inquit, facilè sibi persuadere, ante præsentem Synodum, celebratum esse, inuersumque ordinem, vt quod prius fuit dicatur posterius celebratum Concilium, hoc verò de quo est sermo, post illud fuisse habitum; vt & qui huic habetur

Sub ann. 559. To. 7. Annal. Baron. Card.

Germa-

Germanus subscriptus, ipse sit sanctissimus ille Sacerdos Dei Germanus Parisiensis, quem Eusebio successisse post depositum Saphoratum Aimoinus tradit. Sanè quidem cum Parisiense Concilium illud secundum dictum (vt ex ipso patet) post quintum Aurelianense Concilium habitum affirmetur, æquè ratio persuadet, ante præsentem Synodum esse collectum.

PARISIENSIS Synodus Prouincialis an. Dom. 567. Benedicti Papæ 4. Rege Galliæ Guntherammo procurante celebrata, vt ciuile bellum, quod tamen recruduit, sedarent. Greg. Turon. de Gestis Francorum, lib. 4. c. 47. 48.

PARISIENSE aliud Concilium, an. Dom. 580. tertio autem Pelagij Papæ Secundi, agente Chilperico Rege Francorum coactum est ob caussam Prætextati Episcopi Rhotomagensis. Vide Greg. Turon. hist. Francorum lib. 5. c. 18.

PARISIENSIS Concilij habiti an. 846. Acta intexta sunt Meldensi Concilio, quod celebratum est anno superiore.

PARISIENSIS Synodus, de Imaginibus anno Christi 824. ex vetustissimo Codice descripta prodijt primum Francofurti an. 1596. quasi vera esset ea inscriptio, legitimusque libellus. Sed siue sit verus liber, siue confictus, siue partim syncerus, partim adulterinus: illud vnum constat, non esse librum dignum, in quo legendo tempus conteratur. Titulus falsus, dictio barbara, sententiæ insulsæ, ordo peruersus, eorundem testimoniorum crebra repetitio, facile potuissent persuadere typographo, si is commune commodum, & non proprium lucrum spectasset, vt sibi ab edendo eiusmodi Opere temperaret. Hæc Bellarm. Card. qui & libellum hunc breuissimè confutauit, ne (inquit) fortè inscriptio falleret incautos. Hanc verò confutationem addidit postremæ editioni suarum Controuersiarum, quæ Venetijs emissa est an. 1599. Quæue Confutatio inscripta est. Appendix ad Tractatum de cultu imaginum. Tom. 2. parte 2.

PARISIENSE Cõcilium conuenientibus Episcopis viginti duobus Galliarum celebratum est an. Dom. 1059. Nicolai II. Pont. Max. an. 1. Adfuere Henricus Rex Francorum cum filio suo impubere Philippo, quem Regem constituit, ac sollemni ritu coronandum curauit: cuius Acta ex antiquis monimentis à Papirio Massono eruta ex Rhemensi Concilio in suos Annal. intulit Baron. Card. sub eundem annum.

PARISIENSE Concilium, siue conuentus an. Do. presidente ipsomet Eugenio tertio Pont. Max. habitus. De quibusdam erroribus obiectis Gilberto Porretano. Vide Baron. Card. Tom. 12. Annal. sub eundem annum.

PARISIENSIS Theologorum facultas, cum plura pro variorum temporum erroribus, siue Censuras (Quemadmodum item in Erasmi Opera) siue alia emiserit, ea diuersis libris adtexta sunt, sicut vel in verbo, *Petrus Lombardus*, vel in alijs cernere licet. Articuli autem De Diuina essentia, Veritate, & Angelis, & alijs fidei capitibus damnati per Episcopum, & Theologiæ magistros Anno 1340. extant in To. 4. Bibl. PP.

PARISIENSIVM Episcoporum Galonis Card. Odonis, & Gulielmi constitutiones, siue leges prodierunt an. 1578. apud Michaelem Sonnium.

PASCHALIS Ratbertus, Abbas Corbiensis, De Corpore, & Sanguine Domini in Eucharistia librum scripsit ad Placidum Abbatem. Extat in Tom. 6. Bibl. PP. Bignæi. Vide infra in verbo Paschasius Ratbertus.

PASCHALIS Robinus, Gallus, du Faux, Vir nobilis, Sanctorum Historiam tria sat grandia Volumina partitam, præter ipsas Sanctorum & Sanctarum Vitas, Gallicè emisit in lucem Parisijs apud Nicolaum Chesneau.

PASCHALIS Secundus. qui antea Rainerius, siue Raginerius, natione Luscus, patriâ Bledanus. Abbas Monasterij SS. Laurentij, & Stephani in Vrbani secundi Pont. Max. locum ann. 1100. Dom. suffectus est, cum iam esset Card. tit. S. Clementis. Sedit in Pontificatu duodeuiginti annos, quinque menses, quatuor dies. Scripsit varias ad Principes litteras, & ad Mathildem, quarum aliquas mendis scatentes ex VVilhelmo Tyrio, sed purgatas, quoad eius fieri potuit initio Tomi Annal. duodecimi. Cæs. Card. Baron. inseruit: vti & quas ad exercitum in Terra sancta auctorem dedit: & contra subdolos Legatos Episcopos, atque ad alios plures sequentibus annis.

PASCHASINVS is est, qui Paschasius Sicilienſis Episcopus (inquit Sigebertus in Catalago) edidit vnam Paschalem Epistolam ad Leonem supradictum Papam directam. In qua refert Paschalis mysterij miraculum his verbis: *Est possessio, quæ appellatur Mentinas, in mõtibus arduis, ac Syluis densissimis constituta; Illhic perparua, atq; vili opere constructa Ecclesia est, in cuius baptisterio nocte Sacrosancta Paschali, baptizandi hora cum nullus canalis sit, vel fistula, nec omnino vicina aqua, fons ex se repletur, pauciq; qui affuerunt consecratis, cum deductorium nullum sit, vt venerat aqua,*

ex se descendit. Claruit sub Theodosio iuniore, Arcadij Imperatoris filio. Tritemius autē habet, eum vixisse an. 450. At Suffridus Petrus in Notis ad Sigebertum, ait, Honorius, vt & Tritemius hunc *Paschasinum* vocat: quibus suffragatur & Cod. m.s. Sigeberg. Pro *Mentinas* Cod. Sigeberg. habet *Meltinas*, vt & Cod. excusus.

PASCHASIVS Aurātius (d' Orange) Ord. Minorum, Professor Insulanus in Belgio, vertit in Patriam linguam Pratum Spirituale Sophronij Patriarchæ, Louanij an. 1598. Lege quæ de Paschasio monet Mag. Sacri Palatij p. 220. & seq.

PASCHASIVS Romanæ Ecclesiæ Diaconus, cuius S. Gregorius Magnus in Dialogis miraculum recitat, scripsit libros duos De Spiritu Sancto. Extat monimentum eius Epistolæ, quam scripsit ad Eugypium presbyterum De vtilitate commemorationis gestorum, Sanctorum hominum, apud Baronium Card. in To. 8. suorum Annal. sub an. Domini 496. Gelasij Papæ quintum. Eius verò Paschasij libros de Spiritu Sancto rectissimos, & luculentos, illum verò miræ sanctitatis virum, Eleemosynarum maximè operibus vacantem, cultorem pauperum, & contemptorum sui vocat Gregorius Magnus Dialog. lib. 4. c. 40. Porrò his libris continetur expositio Symboli aduersus Macedonij errores; excusi autem fuere Coloniæ an. 1539. cum D. Gregorij Epistola ad Eugypium. Extant verò in Bibl. PP. Bignæi Sigebertus quoque, libro de viris illustribus, cap. 17. scribit. Quia insuper ordinationi Laurentij contra Symmachum Pont. pertinacius fauisset; Germanum Capuę Episcopum vidisse illius defuncti animam in thermis in igne purgatorio positam. Vide Baronij Card. Martyrologium. Atqui & ipse Sigebertus alibi scribit: Paschasius Diaconus scripsit ad Leonem Papam contra errorem quorundam, qui anno Domini 455. putantes esse annum communem, cum esset emboliſmus, errabant in celebrando Pascha. Lege Notam ad eum in Indicis primo Tomo Magistri Sacri Palatij pagin. 286.

Lib. de Scrip. Eccl.

PASCHASIVS Ratbertus (aliquibus, Paschalis) qui Claruit Carolo Crasso Imp. an. D. 808. fuit (vt Tritemius inquit) Abbas Corbeiensis, Ord. S. Benedicti. Vir in Diuinis scripturis valde eruditus, & sęcularium litterarum non ignarus, Græco, & Latino nobiliter instructus eloquio, ingenio acutus, sermone compositus: scripsitq; metro, & prosa non pauca Opuscula, De quibus (subdit Trit.) ego tantum reperi subiecta.

Ad Placidum Abbatem nostris Ordinis, Opus insigne, De Sacramento Altaris librū, qui habetur in Bibl. PP. Bignæi, in quo libro doctissimè, & accuratissimè confutauit errorem Bertrami, qui tempore Caroli Crassi circa annum Domini 886. Scripsit in cōtrouersiam vocans num esset verè in Eucharistia illud ipsum Corpus Domini, quod de Virgine natum erat, & idem Paschasius illo tempore floruit, qui & tanquam PROPHETICIS scriptor est habitus, quòd 200. ferme annis Berengarij hæresim antequam nasceretur extinxit.

Scripsit item vitam S. Adelhardi Episcopi, quæ extat apud Surium ad diem 2. Ian.

In Threnos Hieremiæ PROPHETÆ, librum, qui an. 1532. editus est Coloniæ apud Ceruicornum, vti & antea, hoc est an. 1502. Basileæ apud Iacobum PFORTZENIUM.

De Græco quoque nonnulla in Latinum transtulit. Quamuis autem Sixtus Senensis scribat, ab illo librum vnum fuisse scriptum eleganti eloquio in Threnos Hieremiæ, Tritemius autem autem plures numeret, non vidi tamen hactenus, nisi quem scripsit ad PLACIDUM Abbatem, De Corpore & Sanguine Domini in Eucharistia. Qui sic incipit.

Nota lector. De Sanctiss. Eucharistia.

Quisquis Catholicorum rectè Deum cuncta creasse de nihilo, corde credit ad iustitiam, & ore confitetur ad salutem: numquam dubitare poterit, & aliquo aliquid rursus fieri posse, quasi contra naturam aliud, imò iure naturæ, quod necdum erat. Nam natura omnium creaturarum non ex se est, neq; ex sese creat rursum omnia quæ nascuntur naturalie rerum nascentia, sed voluntate Dei, omnium rerum natura condita est. Propterea si rectè quisq; sapit, non naturam caussam dicit essa rerum; sed omnium naturarum, & ex natura sui generis, nascentium, voluntatem Dei esse confitetur. Porrò voluntas Dei tam efficax est, & omnipotens, vt eius velle solum, fieri sit: ac per hoc voluisse illum, fecisse est. Vnde nimirum omnium rerum, & naturarum caussa, sola voluntas Dei rectè creditur. Ideoq; quotiescunque libet in seculo videtur quasi contra naturā aliquid euenire, quodammodo non contra naturam est; quia potissimum rerum natura creatarum hoc habet eximium, vt à quo est, semper eius obtemperet iussis: vt sicut velle Dei eius profecto est esse, ita quoque quidquid eam rursus Dei virtus esse decreuerit iure aut crescendo augeatur, aut nascendo, licet pro nostris offensis diminuatur, aut mutando in aliud omnino, quod non erat, prætermisso naturæ ordine conuertatur, rectissimè confitemur. Hinc ergo pulchrè à quodam Poëtarum nostrorum dictum est.

Subditur omnis
Imperijs natura tuis, rituq; soluto,
Transit in aduersas vultu dominante figuras.

Quoniam

Digitized by Google

Quoniam extra potentiam Dei nihil est, idcirco omnia potest. Vixit an. 880. Carolo Crasso Imperatore, Trit. de Viris Illustribus, Ord. S. Benedicti lib. 2. c. 55. & lib. De Scriptoribus Ecclesiasticis, & Sigebertus c. 98. De illustribus Ecclesiæ Scriptoribus. Hunc autem esse qui supra est positus in verbo, *Paschalis Ratbertus*, haud dubitandum.

PASTOR Episcopus (ait Gennadius in Catalogo) composuit libellum in modũ Symboli paruum, totam penè Ecclesiasticam credulitatem per sententias continentem. In quo inter cæteras dissensionum praui tates quas prætermisit Auctorum vocabulis anathematizat, Priscillianos cum Episcopo Auctoris nomine damnat.

PASTORIS, qui dictus est Hermas, librum non esse quidem Canonicum, sed potius apocryphum, quòd attinet ad auctoritatem Scripturæ Diuinæ, tamen vtilem ab omnib. ferè Patribus fuisse iudicatum, vt patet ex Tertulliano in libro de Oratione, Origene li. 10. in Epist. ad Romanos. Irenæo lib. 4. cap. 37. Clemente Alexandrino lib. 6. Stromatũ. Athanasio in Libro de Decretis Nicenæ Synodi. Eusebio lib. 3. hist. cap. 3. Hieronymo in lib. de Viris illustribus, in Hermete, Ruffino in expositione Symboli, Cassiano Collatione 13. c. 12. At hic qui modo extat, habetur supposititius à viris doctissimis. Vide in verbo, Hermas.

PASTOR Gallus, Prouincialis Ord. Min. ac Card. (vt habet Eisingr.) scripsit De Gestis suo tempore in Ecclesia memorabilibus. Vixit an. 1350.

PASTORALE Rom. Canones & ritus Ecclesiasticos complectens, iussu auctoritate Ioannis Hauchini Mechlinien sis Archiepiscopi editum an. 1589.

PASTORALE Ecclesiæ Ruræmundensis per Henric. Gryckium Colon.

PATERIVS Romanæ Ecclesiæ Notarius, & Secundicerius, colligens omnia Diuinæ Scripturæ testimonia, perquę Gregorius obscura suę expositionis dilucidauit, tres libros edidit. Duos De testimonijs Veteris instrumenti, & vnum De testimonijs noui testamẽti, ipsumque Codicem appellauit librum testimoniorum. Hęc Sigebertus in Catal. Hi autem libri, quos S. Gregorio Magno suo Magistro hortante conscripsit, cum haud semel excusi fuerint, adiuncti sunt denique Operibus ipsius S. Gregorij, quæ anno 1590. Romæ sunt edita. Et verò ipse Paterius valde eruditus, ac proinde Episcopus Brixiensis creatus fuit, cuius anniuersarius dies, tamquam Viri Sancti Kalend. Martij celebratur alicubi.

PATRES antiqui, quonam modo intelligendi, & ad vsum adhibendi sint, conati sumus, & adeo conabimur in reliquo hoc nostro Apparatu, ex optimus quibusq;, quos versare potuimus, Auctoribus ostendere. Interim verò, cum id singillatim in singulis agimus, postulat hic locus, vt generatim id quadantenus attingamus. Et quidem Patres ipli pleraque passim hoc de argumento scripserunt. Hieronymus de optimo genere Interpretandi, Augustinus, Vincentius Lyrinensis, & alij.

Sanè verò, in intelligendis rectè Patribus, atque eorum sententijs æqua lance ponderandis, sicubi videntur aliquid sonare haud consentaneum fidei Catholicæ, S. Augustini exemplum expedit amplecti. Is enim cum vidisset Iulianum hæreticum aduocare, seu potius detorquere ad suum errorem locu quædam Chrysostomi, id quòd noui Pelagiani hoc seculo fecerunt, ita illi scripsit, lib. 1. aduersus Iulianum cap. 2. *Itane verba S. Ioan. Episcopi audes tamquam è contrario tot aliorum sententijs collegarum eius opponere, eumq; ab illorum concordissima Societate seiungere, & eis aduersarium constituere? absit, absit hoc malum de tanto viro credere, aut dicere, absit inquam vt Constantinopolitanus Ioannes tot ac tantis coepiscopis suis, maximèq; Romano Innocentio, Carthaginensi Cypriano, Cappadoci Basilio, Nazianzeno Gregorio, Gallo Hilario, Mediolanensi resistat Ambrosio.*

Quin & in ipso Augustino, quæ non videntur aliquanto sibi constare, aut adeo falsa esse, reuocandum ad memoriam est, quod fusius de illo egimus, vt & in promptu habeantur sententiæ, quas ipsemet retractauit in duobus Retractationum libris, & loci eiusdem Patris inuicem conferantur, quod quolibet tempore, & aduersus quem nam scripserit, siue Pelagianum, siue Donatistam, siue Manichæum, siue alios, id quod non difficile suppeditat ipsa Confessio Augustiniana à Hieronymo nostro Torrensi per seriem materiarum rectè disposita.

Idem dixerim de alijs Patribus, quorum si qui ante definitionem aliquorum dogmatum ab Ecclesia factam errarunt, numquam tamen omnes simul in eodem errore conuenerunt. Addo, hæreticos, quoniam suam sententiam peruicaciter, & mordicus retinent, neque verò Ecclesię iudicio assentiri volunt, quam etiam impiè negant (atque subsannãt, meritò hæreticos dici: At Patres, quinque Theologi deinceps fuere, nostra etiam ætate, semper in Catholicæ Ecclesiæ communione manserunt, suam illius iudicio sententiam

parati

parati omninò subijcere. Quin & Patres, dum inuicem corrigebantur, ijdem vel amanter, vel benignè, vel reuerenter beneficium agnoscebant, nec detrectabant quidquam, modo veritas suo loco staret, ac eluceſceret. Id in D. Hieronymo, cum de S. Hilario loquitur. Id in D. Augustino cum agit cum ipso Hieronymo, & in alijs plerisque omnibus cernitur.

Sic S. Hieronymus in suo Catalogo, licet alicubi breuiore, quam desideraretur, haud tamen prætermisit insignia quædam, quæ ad præferendam lucem, eorum, de quibus scribebat, Auctorum pertinebant, nec recitens qualitatem ingenij, vel doctrinæ; Quin & alicuius, vt Eunomij hæretici, dum citat Opera, eos qui aduersus illum catholicè scripserat, ilico enumerat, vt veneno propinquum sistat antidotum. Multa verò breuitatem appetens omittit. Aliorum verò scripta, quæ ad suas manus non peruenerunt, vix attingit. Alia item, quæ sequentia secula detexerunt, cum ille (vt inquit in præfatione ad Dextrum) lateret in angulo Orbis, ne attigit quidem.

Certè cum de D. Ambrosio loquitur in Catalogo, tum quia superstes erat, & quoniam fortasse noluit, quod ille è Basilio, & alijs Græcis Patribus acceperat, eũ insimulare, subtraxit iudicium, neque adeo Opera eius commemorauit. Quid de Origene senserit suo diximus loco. Cum verò De Scripturæ sanctæ, Canonicis quibusdam libris addubitare videatur, secus nunc dixisset si viueret, nimirum quoniam auctoritatem denique eam integram obtinuerunt, quam merebantur, dum interim Deo melius prouidente sinerentur matureſcere hominum, qui excolebantur, ingenia.

Iam de Patribus, qui vel Græcè scripserunt, vel fuere è Græco in Latinum conuersi, hæc nos non tam è nobis, quàm ex doctissimis Viris pronunciamus, S. Hieronymus in libro de optimo interpretandi genere probat è M. Tullio vertente Platonem, atque Demosthenem, boni esse interpretis, non vertere verbum de verbo, quæ versio esset dura, inconcinna, impropria, & nonnunquã æquiuoca, sed sat esse vt sit æquiualens ad hæc vitia deuitanda. Id quod, & se inquit seruasse in Latina Bibliorum versione vulgata.

Præterea obseruandum, Aliud esse loqui propriè, aliud tropicè, hoc est figuratè, aliud vitiosè, atque cum culpa. Propriè loquimur, cum suum vnicuique rei vocabulum, siue, quod Logici vocant; prædicatum accommodamus; Tropicè, seu figuratè, cum sic voces inuertimus, aut extendimus, vt quod vni proprium est, id ad aliud transferimus, nimirum, aut per metaphoram, aut per metonymiam, aut per hypallagen, aut per Synecdochen, siue per alios eiusmodi tropos. Ita apud aliquem dictum est. *Prata rident*: ac quod est partis, datur toti; & contra: Quod item subiecto conuenit, siue supposito, tribuitur ei, quod est in subiecto, vel in supposito; vt *Pallida mors*, cum palleſcere sit mortui, non mortis. Dicimur etiam *Punire libidinem*, cum propriè non puniatur ipsa libido, quæ est in supposito libidinoso, sed ipsum suppositum libidinosum; Agere enim, & Pati sunt suppositorum. Vitiosè autem multis accidere modis potest, quin & fieri, vt quod est in vno loqui figuratè, in altero sit loqui vitiosè: videlicet si quis opinaretur, id non translatè, sed propriè dici; ac certe præberet occasionem alijs probabilem idem opinandi; quemadmodum si quis verè existimaret prata redire, aut alios in eam opinionem, data occasione induceret: hic sanè haud figuratè, sed vitiosè loqueretur Diuinæ igitur Scripturæ, & Sancti Patres in ijs, in quibus ab Ecclesia non fuere commoniti, nequaquam locuti sunt vitiosè, sed aut propriè, aut figuratè, vertendis, vel extendendis ex vna in alijs vocibus. At fieri potuit, vt quod ipsis fuit loqui figuratè, nobis sit loqui vitiosè; si vel putemus illos propriè locutos, vel probabilem alijs præbeamus occasionem id opinandi. Quam ob rem in Scripturarũ, & Patrum figuratis locutionibus, quæ nobis duriores videntur, tria præstanda sunt. Primò. Eæ nec corrigendæ sunt, neque aliæ pro illis substituendæ, hoc enim arguj posset; tum temeritatis, quasi docere vellemus SS. Patres, tum criminis, corruptorum, & falsariorum, tum item infidelitatis: ac proinde eorũ verba relinquenda sunt, vti ab illis posita ad nos deuenerunt. Deinde ex alijs eorum locis, in quibus mentẽ suam liquido aperuerunt, ea quæ duriora in ipsis videbantur, aut videntur, explananda sunt. Quæ sanè ratio tutissima, & modestissima est. Denique hæ illorum locutiones, si ab vsu recesserunt Ecclesiæ, non sunt trahendæ in vsum nostrum. Destitit enim Ecclesia eas tam vsurpare, quòd viderit, ex hæreticorum æstu, atque fallacijs indies magis inualescentibus, posse inde sumi occasionem errandi; quæ quidem olim, aut nulla, aut multo minor fuerat, præsertim in ipso hæreseos alicuius exortu, quæ nondum accuratè fuisset examinata. Hinc sequitur, nec velare hanc (vt ita diximus) consequentiam, Nunc non licet ita loqui, ergo, nec Sancti Patres sic locuti sunt vnquã; Nec illa, Sancti Patres ita locuti sunt, ergo & nobis nunc licet ita loqui v. g. Dixit Apostolus, *Non ego, sed quod habitat in me peccatũ*,

OBSERVANDA.

vbi

vbi concupiscentiam naturalem, quæ nullo modo dependet à libero arbitrio, *peccatum* vocat: non licet nobis aut ita loqui, aut corrumpere hæc Apostoli verba, aliave substituere, sed piè interpretari cum Concilio Tridentino. Videlicet *peccatum* vocari ab Apostolo, quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat, non quod in se ipso sit aliquid culpabile, cum ipsemet Apostolus alibi se declaret dicens. *Nihil damnationis est ijs,* qui sunt in Christo Iesu, & tamen in ijs constat esse concupiscentiam. Pari modo Christus aliquando à sanctis Patribus dicitur *Homo Dominicus*: At nobis neque ita loquendum, nec mutanda Patrum verba, sed pie exponenda, vt quamuis Christus propriè sit Dominus, non Dominicus, hoc est aliquid Domini; tamen id de Christo dicatur, non propter suppositum, qui Dominus est, sed propter naturam humanam, quæ est natura & instrumentum Domini. Item Tertullianus, Basilius, & alij dicunt nonnunquam in Altaris Sacramento, panem esse figuram corporis Christi, quæ locutio, neque nunc vsurpanda est, nec in Patribus emendanda, sed piè exponenda, videlicet quamuis Christi Corpus verè sit in hoc Sacramento, vt & idem Patres alibi profitentur: tamen quia non apparet nobis in propria, & naturali sua specie, & figura, sed sub specie panis, ideo dicitur esse illhic in figura. Quæ huiusmodi locutiones frequentes sunt in Patribus, vt & in Alexandri Epistola, quam Theodoretus ponit, quamque Epiphanius Scholasticus potuisset commodius Latinè vertere, & propterea non eget peculiari remedio, sed communi; spectandum enim est tempus, quo scripsit: videlicet, antequam Nicæna Synodus cogeretur: quo tempore nondum Ecclesia elimauerat sibi certos, & conceptos loquendi modos, quibus suos ab hæreticis discerneret, vt annotat S. Athanasius in Epistola Dionysij Alexandrini; Immo, & S. Dionysius Areopagita dixit Patrem esse *fontem Diuinitatis*: quod nunc Theologi non dicerent absolutè, quia esse fontem est esse principium; Quo quidem modo non se habet Pater ad Diuinitatem, nisi declaretur eũ esse fontem Diuinitatis, non eam gignens, sed communicans alijs personis. Idem sanctissimam Trinitatem vocat *Vnitatem, discretam Deitatem*: At Deitas non discernitur, sed Deus, vt productus à Deo, vt producente. Quare pro hoc posuit illud, neque modo ante Synodum Nicęnam, sed neque post eam statim potuerunt omnes tutæ locutiones secerni à non tutis: quoniam, vt Arianorum fallaciæ fuerunt multiplices, & variæ, ita diuersis Ecclesiæ Synodis, & decretis fuerunt cohibendæ: præscribendique alij, atque alij loquendi modi tutiores, quo magis Catholici ab Arianis differrent. Itaq; S. Hilarius in libello de Synodis, refert multas prouinciales Synodos Catholicas Nicęnæ proximas, in quibus habetur duriores quędam locutiones, quas tamen S. Hilarius nec reprehendit, nec mutat, sed piè interpretatur. Nam, & in illis habetur *Filium in Diuinis esse subiectum Patri*: quod S. Hilarius declarat pertinere ad subiectionem non seruitutis, sed pietatis, secundùm quam etiam in humanis filius obedit Patri, in illis etiam dicitur filium in creatione Mundi fuisse *Patris Ministrum*, quòd S. Hilarius intelligit, non quod fuerit Patris instrumentum, sed cooperator per virtutem à Patre acceptam, & hac de causa *Ministrum* fuisse dictum. Sunt & aliæ similes locutiones, quas neque Hilarius, alijue Patres immutarunt, aut redarguerunt, sed piè exposuerunt tamquam olim licitas quidem in recto aliquo sensu, sed non amplius vsurpandas propter cautelam aduersus hæreticorum fallacias. Quòd si hoc accidit Synodis etiam post Nicænam celebratis, quid mirum id accidisse vni Episcopo Alexandro & ante Nicænam Synodum. Extendit ille per tropum dualitatem personarum ad naturam, vt dualitas illa, quæ erat propria personarum, tribueretur etiam naturæ, non tamen sumptæ absolutè, sed (vt ita dicam) modificatæ secundum Hypostasim: Quæ tropica extensio licet tunc reprehendenda non fuerit, in tam Catholico Patre, cuius mens aliũdè constat: tamen ad euitandum periculum, postmodum ab Ecclesia non fuit vsurpata, sed suo relicta auctori, & in bonum sensum, cuius verè capax est, exposita. Et quidem nos vbi de hoc Alexandro egimus, satis de ipso locuti sumus. Vide in verbo, Alexander, cuius Epistolam posuit Theodoretus, vt diximus.

Et legendus est Iacobus Billius Prunæus, libris duobus sacraram obseruationum, qui vt alibi obiter diximus, D. Ignatium, Irenæum, Origenem Eusebium, Gregorios Nazianzenum, & Nyssenum, Basilium, Chrisostomum, Epiphanium, Theodoretum, Euagrium, Damascenum, Nicephorum, & alios, quorum scripta & monumenta ab innumeris mendis, quibus scatebant, vindicauit, multaque in eis loca restituit, emendauit, illustrauit.

Digitized by Google

Quinam alij (præsertim nostra ætate) scripsere de Patribus rectè intelligendis, siue adhibendis ad vsum.

Ac quidem non defuere eruditissimo hoc seculo, qui rectiorem vsum Patrum proposuere. Nam Melchior Canus id potissimum præstitit suis in Locis communibus, ac præsertim vbi de Patribus, atque Cocilijs egit. Cui si per otium licuisset aut recognoscere, quæ scripserat (quod se non potuisse confessus est) aut alios hoc de argumento Scriptores expendere, maturius adhuc reliqua proposuisset.

Accessere fermè innumeri alij. Nam & Aloysius Lippomanus Episcopus Veronésis, ante Catenam in Genesim, monita præbuit ad quædam duriora, quæ compererat in Patribus, è quibus eandem catenam connexuit.

Et Sixtus Senensis libris quinto, sexto, septimo, dum accurato conatu varia scripta Patrum tam Græcorum, quàm Latinorum examinat, magnam alijs prætulit facem de ijsdé agendi, tantò dignior habendus, quanto interius, penè nostræ ætatis, in eadem intulit pedem. Vt cum de alijs plerisque omnibus iudicium siue suum, siue alienum proferat, eadé Opera in quo Theologi Scholastici à Patribus dissentiant, modestè, (at symcerè) promat. Sic (exempli gratia.) Quòd Ambrosius, Hilarius, Basilius, Hieronymus, Augustinus, Lactantius visi sunt asserere omnes animas post hanc vitam ignibus esse probandas, omnes Theologi Scholastici secus sentiunt. Vide Annot. 170. & 171. lib. 5. Bibliothecæ Sanctæ ipsius Sixti.

Franciscus quoque noster Ribera, non pauca, nec parui momenti præstitit in hoc genere, dum edens in duodecim Prophetas Minores Commentaria, Præludio in Oseam, agit De ratione Scripturas interpretandi. Quamuis & secúdum, De temporibus Prophetarum, ac ferè quinque reliqua eius Præludia huc faciant, quemadmodum & ipsius Præfatio in Ioelem De mysticorum sensuum tractatiõe; & in Amos De dignitate studij Scripturæ Sacræ; & in Michæam De vi Orationum ad veram Scripturarum intelligentiam, & in Sophoniam De Commentarijs Hebræorum in Sacram Scripturam; & in Aggæum de præstantia SS. Patrum in explanatione S. Scripturæ; & in Zachariam, quinam Auctores in Historica S. Scripturæ expositione sint maximè sequendi.

Eodem collineauit Alphonsus Salmeron in suis ad Euangelia Prolegomenis, ac precipuè in decimoseptimo, ac decimooctauo: In quorum altero agit, an humanarum disciplinarum perceptio aliquid afferat adiumenti ad intelligentiam Sacrarum Scripturarũ: In altero autem, an studium Scholasticæ Theologiæ, opem ferat ad sacras litteras facilius percipiendas, & alijs exponendas.

At ante istos duos Robertus Card. Bellar. suis in Controuersijs passim, omnia pene, dum refutat hæreticos, quo quisque Patrum sensu accipiendus sit, optimè monstrat.

Nos cum secundum librum Bibl. nostræ Selectæ methodo Scripturæ Diuinæ sequendæ addixissemus, in eiusdé Bibl. li. 5. c. 5. editionis Venetæ, & Col. egimus cur Sãcti Patres potissimũ legendi; sequentibus aũt capitibus cur aliquando hæretici laudent Patres. Quinam item Patres inprimis legendi. Quinam Ordo in Patribus legendis. Quinam vsus Patrum aduersus hæreticos.

Sed & quinta ratio earum decem, quas Academicis Oxonij in Anglia Edmundus Cãpianus noster obtulit percurrenda est. Quas quidem rationes; ne libellus ille aureus molé exiguus virtute grandis, interiret, nos 7. lib. eiusdem nostræ Bibl. tamquam gemmam inseruimus.

At demum vberes Cæsaris Card. Baronii Annales id effecerunt, vt Patrum sarta tecta-que auctoritas constaret, ac si quid inter sese visi sunt discrepare, intelligeretur non ex fidei Catholicæ defectu, sed ijs de caussis accidisse, quas supra commemorauimus.

Tria adhuc monita in Patribus expendendis.

Finem huic tractationi imposuero, si tria adhuc monita adiecero. Primum Sixti Senensis; Secundum Card. Bellarm. Tertium, ex me. Et quidem Sixtus Senensis Annot. 152. lib. 6. Bibl. Sanctæ, Patrum, qui concionabantur; non sunt concionatorum verba semper eo rigore accipienda, quo primum ad aures auditorum perueniunt, multa enim declamatores per hyperbolem crebrò enunciant, & inculcant, vel occasione locorum, temporum, ac personarum, vel affectuum impetu, & orationis cursu rapti. Hoc interdum Chrysostomo contigit. Si quidem cum animaduerteret multitudinem Græcorũ theatris,

specta-

Digitized by Google

spectaculis, scænis, & poetarum fabulis intentam, Diuinas Scripturas omnino contemnere, ille grauiter ferens tantam gregis sui desidiam, & inscitiam, desiderabat omnes si fieri posset, Theologos, & præceptores: quo spiritu olim Moses afflatus dicebat: *Quis tribuat, vt omnis populus prophetet, & det ei Dominus spiritum suum?* atque ob id (non quomodo hæretici detorquent, vt Diuinæ Scripturæ studium sit omnibus necessarium) omnes indiscriminatim hortatur ad Diuinam lectionē, quasi ea promiscuè pertineret ad omnes nullique pateret aditus salutis, qui sacra non legeret volumina. Hæc Sixtus. Bellarminus autem Card. Ex verbis apertis & perspicuis SS. PP. exponenda sunt ea, quæ videtur obscura, & dubia in alijs Patribus, cum constet eos omnes idem sensisse.

Quòd verò nos addimus, hoc est; in nobis ipsis experimur, quod S. Augustino contigit; Nimirum aliud sentire nos. dum iuuenes sumus, quæ postea & grandiores facti, & maturius assecuti, aliter intelligimus; quæ item planius deinceps exponimus.

Præterea permissa sunt quædam etiam in Patribus, vt cum agnosceretur solus Deus esse perfectus, tum necessario esse confugiendum ad Ecclesiæ iudicium, intelligeretur, Accedit ratio eruendæ veritatis, quæ è varijs sententijs, vt ignis è lapidum collisione, elicitur. Quin & in ijs, quæ non solum sunt facti, verum etiam affectus, mira Dei Prouidentia intercidere sinit nonnulla, quibus salua compage charitatis, splendidiorem faciunt illucescere veritatem. Sic Paulus restitit Petro. Augustinus Hieronymo. Epiphanius, & Cyrillus Alexantrinus Chrysostomo. ne quid dicam, quæ inter ipsos Religiosos Ordines interdum eueniunt, sicuti inter eos, qui Scotum; & alios, qui D. Thomam sequuntur. Qui tamen omnes pro fide Catholica & Ecclesia Romana mori parati sunt: neque ab ijs, quæ definita sunt in legitimis Concilijs, latum vnguem discedunt.

PATRVM sententiæ de venerandis imaginibus Græcolatinæ, Parisijs prodierunt anno 1562.

PATRIARCHARVM duodecim filiorum Iacob Testamentum est liber peruetustus, quē ex Hebræo in Græcum translatum, Latinè vertit Robertus Linconiensis Episcopus, cuius libri meminit Origenes hom. 15. in Iosue, & Procopius Gazæus in Commmentarijs 38. c. Genes. Vide Sixtum Senensem lib. 2. Bibl. Sanctæ, in verbo, *Patriarcharum.* In eo autem Testamēto plures sunt hortationes ad virtutem, atque ad Dei cultum. Extat in Bibl. PP. Bignæi. Tom. 5.

PATRIARCHAE antiqui primarum Ecclesiarum, qui à prima Sede Petri, & à Sancta Romana Ecclesia origenem, & auctoritatem acceperunt, eousque Sartam tectam Catholicam fidem tutatæ sunt, atque solidè in solida petra pestiterunt; quousque ab ipsa Sede Petri per schismata, siue hæreses se non separarunt; quæ quidem separatæ etiam prorsus corruerunt. Qui verò in hoc barathrum inciderunt antiquiores, ij sunt sequentes; quos libenter hic ponimus, vt firmitas Sedis, & Patriarchatus Romani Pontificis maximi; qui ex promisso Christi Domini stetit, & stabit immobilis vsque ad consummationem seculi, agnoscatur, credatur, propugnetur.

Patriarchæ Constantinopolitani hæretici.

Macedonius πνευματόμαχος.
Acatius.
Sergius.
Pyrrhus.
Paulus.
Petrus.
Anastasius.

Hierosolymitani hæretici.

Ioannes Origenista.
Salustius.
Arsenius.
Heraclius.
Ilarius.

Alexandrini hæretici.

Gregorius Arianus.
Georgius Cappadox Arianus.
Lucius Arianus.
Dioscorus.
Timotheus Aelurus.
Petrus Moggius.

Antiocheni hæretici.

Paulus Samosatenus.
Eulalius.
Euzoius Arianus.
Ioannes.
Domnus.
Petrus Cnaphæus.
Macarius.

PATRICIVS Magonius, qui ob virtutes insignes, *Magnus*, est appellatus, natione Britannus, scripsit ad Cereticum tyrannum Librum aduersus Gentilium superstitiones. Obijt propè Dunensem Vltonienſis prouinciæ Ciuitatem an. 491.

PATRICII Hyberni Episcopi, Viri Sancti Vitam non Beda (quamquam ea extet in Tomo Operum ipsius tertio) sed Probus Hybernus scripsit. Quæ verò in ea sint obseruanda, quod attinet ad veritatem historiæ. Vide in Notis Baronij Cardin. ad Romanum Martyrologium die 17. Martij, vbi agit de S. Patricio. Sed & historiam de Puteo S. Patricij texuit Mombritto. 2. Obijt an. Dom. 491. an. natus 121. vt habet Sigebertus in Chronico. Mentio eiusdem Viri Sancti fit in actis Vuinuualoci Abbatis apud Surium Tom. 2. die 3. Martij, fuit enim illi æqualis.

PAVLAE, & Eustochij sanctarum Romanarum mulierum Epistolæ extant inter S. Hieronymi Epistolas.

PAVLINVS Aquileiensis Episcopus, scripsit aduersus Felicem Vrgelitanum, & Eliphandum Toletanum, Episcopos, de Sanctissima Trinitate libellum, cuius initium est, *Sancto incitante Spiritu, ac zelo fidei Catholicæ.* Extat in Patrum Bibliotheca Bignæi Tomo 4.

PAVLINVS Aquitanus natione, Treuirorum autem Episcopus, scripsit (ait Eisingrenius) pro fidei nostræ certitudine aduersus hæreticos. Viuebat an. 393. eidem Eisingrenio. At in octauo Tomo Bibl. Patrum extat liber, qui nunquam antea impressus, hac prænotatione B. Paulini Aquitani V. I. & Senatorij, demum Episcopi Nolani, De vita Sancti Martini Episcopi Turonensis, libri sex. Eiusdem versus De Visitatione Nepotuli sui, ex Veteri manuscripti Codice Petri Pythæi, I.C.V.C. studio F. Iureti, cuius Notæ, & emendationes adiunctæ sunt. Sed vide, quæ diximus in verbo, Paulinus Episcopus Nolanus.

PAVLINI cum Cœlestio controuersiæ habitæ Acta in Episcopali iudicio Carthagine perierunt: quorum tantummodo extat fragmentum apud Augustinum. De peccato Originali contra Pelagium lib. 2. c. 20.

PAVLINVS qui res ab Ambrosio gestas, & vitam conscripsit alius est à Paulino Nolano Episcopo. Quod enim hoc tempore testetur se clericum minoris Ordinis militasse in Ecclesia Mediolanensi sub cura (vt ait) Casti Diaconi, Ambrosio autem fuisse à manu, quis non videat hunc esse diuersum à Paulino Nolano iam ante quadriennium initiato presbyteratu, & hoc tempore in agro Nolano agente iam triennium, ibique firmiter iam subsistente? Decepit complures nomen, sed quod viri isti Augustino familiaritate coniuncti esse noscantur, existimarunt ijdem hunc ipsum qui res gestas Ambrosij memoriæ commendauit, fuisse Paulinum Nolanum Episcopum. Ceterum ipsa longe dissimilis phrasis alterum ab altero discriminat. Isidorus in libello quem texuit de Viris illustribus, hunc ipsum Scriptorem vitæ Ambrosij presbyterum nominat, sed & alias ab eodem editas lucubrationes ita recenset. *Paulinus Presbyter explicuit in benedictionibus Patriarcharum triplici intelligentiæ genere libellum satis succincta breuitate compositum. Idem etiam petente Augustino conscripsit Ambrosij Vitam signis florentem, & meritis, Apostolorum non imparem, si quidem & Constantinus Episcopus Germani Vitam contexuit, obitumq; Paulini Vranius edidit.* Ex quo Isidoro patet quoque Paulinum Nolanum Episcopum cuius obitum scriptum ab Vranio tradidit, nequaquam Auctorem fuisse Vitæ S. Ambrosij.

Oranius habet Cod. Sigeberg.

Summa verò fide conscripsit Paulinus Vitam S. Ambrosij, tamen breuius, quàm per erat, plurima enim fuerunt ab eo prætermissa. Ideo Baronius Card. eam auxit, & editioni S. Ambrosij Romanæ præfixit, quam ad scripta de eodem in Annalibus To. 5. p. 38. cum quid diuersum in ea inuenies (inquit Baronius) (quod posteriores cogitationes meliores esse soleant) confirmandum intelliges.

Sed & ab eodem Paulino desideratū est, quod Possidius præstitit in Augustino, vt rebus ab eo gestis attexeret scriptorem eius Catalogum.

PAVLINVS Episcopus Nolanus, quē suis scriptis celebrarunt Hieronymus in Orietè, Ambrosius in Italia, Augustinus in Africa, Prosper, & Eucherius in Gallijs, eodem seculo, & Gregorius Papa Dialogorum lib. 3. c. 1. ac cuius gestis Cæs. Card. Baron. decorauit (vt ipsemet inquit) Tertium, Quartum, & quintum suorum Annalium libros, scripsit varia, quæ interijssent, nisi ea, tamquam gemmas, alij asseruassent. Fatetur enim idem Paulinus in Epistola ad Amandum his verbis. *Legimus in tergo Epistolæ annotationem Epistolarum mearum, quas meas esse iudicatis: nam verè prope omnium mearum Epistolarum ita immemor eram, vt meas esse non cognoscerem, nisi vestris litteris credidissem: Vnde maius accepi documentum charitatis vestræ, quia plus me vobis, quam mihi notum esse perspexi.* Hæc ipse ad Amandum. Est Epistolæ eius Exordium: *Omnia tempus habet, & tempus omni rei sub Cælo est.* Habet eam Codex Vaticanus, & Nolanus. Idem de carminibus eius factum est ab amicis, vt conseruarentur. Porrò cum adhuc esset tyro, necdum monasticam Vitam professus esset, scripsit librum pro

Theo-

Digitized by Google

Theodosio Imp. Hieronymus Epist. 13. ad eum scripsit, *Magnum habes ingenium, & infinitam sermonis suppellectilem.* Obijt anno 431. At Gennadius sic habet. Paulinus Nolæ Campaniæ Episcopus, composuit versu breuia, sed multa, & ad Celsum quendam Epitaphij vice consolatorium libellum super mortem Christiani, & Baptizati infantis spe Christiana munitum: & ad Seuerum plures Epistolas, ad Theodosium Imperatorem ante Episcopatum prosa panegyricum super victoria Tyrannorum, eò maximè, quòd fide, & oratione plusquam armis vicerit: fecit & Sacramentarium, & Hymnarium. Ad sororem quoque Epistolas multas de contemptu mundi dedit, præcipuus tamen omnium Opusculorum eius liber de pœnitentia, & de laude generali omnium martyrum, claruit temporibus Honorij, & Valentiniani, non solum eruditione, & sanctitate vitæ, sed & potentia aduersum dæmones. Hæc Gennadius in Catalogo. Vide verò in verbo Vranius.

Ceterum Paulinus Epistola ad Macharium narrat, quemadmodum Posthumiani cuiusdam procurator, Secundiniani nauem ad Domini sui littus naufragio delatam occuparit: agitque cum eo, ad quem scibit, vt Secundiniani causam suscipiat. Sed in eo Epistolæ loco, fœda macula irrepsit, qua ita sensus obscuratur, vt lector vix vllam lucem dispicere possit, sic enim editum est: *Nec patiaris inuidia diaboli per hominem improbum Secundiniano eripi, vel iam ereptum negari, quod illi de naufragio redonauit Deus. Procurator Christiani viri fratris nostri Posthumiani esse dicitur, qui eam nauem, in Brutiorum littore, quo possessio Senatoris alluitur, allapsam, auarior mari, & sene meo parone piraticam in terra agēs occupauit, & captam vacuefecit.* Quibus in verbis, quid sit ac carior sene meo, & parone, alij viderint. Mihi sanè lux statim huic loco affutura esse videtur, si sic legamus, auarior mari, & sine myoparone pyraticam in terra agens. Vide autem supra in verbo, *Paulinus Aquitanus*, in quo hallucinatum fuisse opinor Eisingrenium. Porro eius Opera Coloniæ Agrippinæ fuerut edita anno 1560.

Pavlinvs Presbyter discipulus B. Effrem Diaconi, homo acris valde ingenij, & in Diuinis doctus Scripturis, sed viuente magistro clarus in Doctaribus Ecclesiasticis fuit, & maximè extempore declamator. Post illius autem obitum amore Primatus, & nominis separans se ab Ecclesia, scripsit contraria fidei multa: Huic obiturus B. Effrem astanti sibi dixisse fertur: *Vide Pauline, ne te submittas cogitationibus tuis, & eleueris. Sed cum te ad purum comprehendisse putaueris Deum, crede nec intellexisse.* Præsenserat enim illum ex studijs, vel sermonibus noua inuestigare, & immensum intellectum hæreseon tendere. Vnde & frequēter *Bardesanem nouellum* vocat. Sic Gennadius in Catalogo, sed Honorius hunc scriptorem *Paulonam* vocat, cui suffragantur cod. m. s. Viridis Vallis, Gemblacensis, & Sigebergensis: alij *Paulonium*, appellant. Hæc Suffridus Petrus.

Pavlonas siue Paulonius. Vide hic supra in verbo, Paulinus Presbyter.

Pavlinvs composuit Tractatus de initio Quadragesimæ, de quibus ego (ait Gennadius) legi duos. De Die Dominico Paschæ, De Obedientia, De Pœnitentia, De Neophytis. Vixit an. 480.

Pavlinvs Bernardinus, Lucensis, Ord. Præd. eximiæ vir pietatis, quique auitam eius Ordinis disciplinam in Aprutina Congregatione mirificè instaurauit, scripsit librū prænotatum, *Concordia contra hæreticos.* Quodlibeta item de Attributis, quæ Deo conueniunt. De Trinitate. De Angelis. De Gratia. De Incarnatione. De Sacramentis. Quæ quidem extabant Florentiæ, atque Perusij, apud Ordinis Patres. Indicem porrò confecit præcipuarum sententiarum, quæ continetur in Commentarijs Caietani Card. Viuebat an. 1577.

Pavlvs Acerbus Mantuanus è Congreg. S. Saluat. edidit varias Elegias, & alia pia Carm.

Pavlvs Aemylius, Veronensis, optimus, elegans, syncerus Historicus, Latinè scripsit decem libros De rebus Gestis Francorum ad Franciscum Valesium Regem Galliæ. Qui tum Parisijs, tum alibi, etiam Italicè, atque Germanicè redditi sunt, atque excusi. In ijs plura ad Christianam religionem propagandam cernuntur. Vide 16. lib. Bibl. nostræ Selectæ, in Apparatu ad Historiam.

Pavlvs Amaltheus è Portu Naone, Ord. Min. scripsit Poëma De bello Germanico aduersus hæreticos. Henricus Vuillot.

Pavlvs Angelus, De potestate Papæ.

Pavlvs Annicola Cellę veteris Abbas, scripsit De votis Monasticis. De Sanctissimo Missę Sacrificio. De Ieiunio. De Inuocatione Sanctorum. De Vna specie Sanctiss. Sacramenti. De auctoritate Pont. Max. De Operum meritis. De cœlibatu Sacerdotum aduersus Lutherum. Viuebat an. 1529.

Digitized by Google

PAVLVS Apostolus, qui antea Saulus, extra numerum duodecim Apostolorum, Iudæus, de Tribu Beniamin, natus Tarsi Ciliciæ non ignobilis oppidi (vt ipse de seipso meminit apud Lucam in Actis) non autem Giscalis (vt aliquando D. Hieronymus scripsit; quod postea in extremo Commentario Epistolæ ad Philemonem, tanquam commentū reprobat) nutritus ad pedes Gamalielis, Ciuitate etiam Romana donatus, conuersus ad Christum anno trigesimoquinto ætatis suæ, vitæ innocentissimæ ac laboriosissimæ, abstemius, cœlebs, linguis omnium loquens, laborans suis manibus, nempè Scenofactoriæ artis, miraculorum patrator ingentium, vt non solùm sudarijs, & semicinctijs (quod ait Lucas) infirmos, & obsessos à Dæmone curauerit, verum etiam vmbra (quod ait Chrysostomus) suscitauerit mortuos. Vis Apostolus Christi, mira vocatione segregatus in Euangelium eius, Propheta & Vas electionis, vt portaret nomen Iesu in gentibus, rugitus Leonis Christi (vt ait Hieronymus) tonitru gentium, flumen eloquentiæ Christianæ: perpessus plurima, peragratis aūt multis prouincijs anno suæ ætatis sexagesimo octauo, quo die passus item est Petrus Apostolorū vertex, conuersis aliquot militibus, dum ad martyriū duceretur, ceruices alacriter pro Christo dedit, anno à Christo nato sexagesimonono, ad aquas Saluias, tertio ab vrbe lapide: E truncato autem capite pro sanguine lac effluxit. Quæ quidem res (dicit Ambrosius) stupenda non est. *Quid enim mirum si abundat lacte nutritor Ecclesiæ, sicut ipse ad Corinthios ait, lac vobis potum dedi, non escam? Hac est planè promissionis illa Terra, quam Deus Patribus nostris promisit, dicendo: dabo vobis terram fluentem lac & mel. Non enim de hac terra locutus est, quæ dimanantibus aquis cœnum involuit, lutumq; permiscet; sed de illa tum Pauli, tum similium Pauli, quæ ingiter purum suaucq; distillat. Quæ enim Pauli Epistola non melle dulcior, & lacte candidior? Quæ Epistola tāquam vbera Ecclesiarum populos enutriunt ad salutem. De ceruice ergo Apostoli pro sanguine lac manauit.*

Act. 22.

Act. 10. Chrys. hom. 6. in Epi. 1. ad Cor. & ho. 6. in Epist. ad Rom.

Ambr. Ser. 2. de Apostolis. iuxta Rom. editionem. 1. Cor. 5. Videtē Gregor. Turonēsem lib. 1. de gloria martyrū n. 28. & 29.

Diuini autem huius viri Itinera summatim Oecumenius collegit, è quibus cernere liceat, eum qui vocatus à Domino Deo, huius Diuinæ Maiestatis se integrè addicit obsequio, quàm multa præstare possit, quæ nec copiarum Duces, collatis signis cum hostibus, neque Cæsares aut Reges vnquam potuere. Oecumenius igitur sic. *Paulus Apostolus à Damasco incœpit, & Hierusalem ascendit: Inde Tarsum, & ab eo loco Antiochiam, rursumq; secundò Hierusalem, atq; iterum secundo Antiochiam; & inde cum Barnaba separatus ad Apostolatum, descendit Seleuciam, deinde Cyprum, vbi & Paulus vocari cœpit: Deinde Pergen, postea Antiochiam Pisidiæ, inde Iconium, exinde Lystram & Derben Lycaoniæ: Deinde in Pamphyliam, postea Pergen, postmodum Attaliam. Deinde rursum tertiò Antiochiam Syriæ, postea tertiò rursum Hierusalem propter circunciſionem, postea rursum quarto Antiochiam: Deinde Syriam pertransiit ac Ciliciam: Exinde rursum secundo Derben ac Lystram, vbi & Timotheum circumcidit: postmodum in Phrygiam & Galaticam regionem: Deinde in Mysiam, postea Troadem, & inde Neapolim, exinde Philippos Macedoniæ Vrbem: Postmodum vbi Amphipolim, & Apolloniam pertransissent, venerunt Thessalonicam; postea Berrhœam, exinde Athenas, Deinde Corinthum; postea Ephesum, Deinde Cæsaream: postmodum secundo Antiochiam Pisidiæ, Deinde in Galaticam regionem ac Phrygiam. Vnde rursum secundo Ephesum: postea pertransita Macedonia, venit in Græciam, & inde cum pertransissent Macedoniam rursum venerunt Philippos, & à Philippis Troadem, vbi Eutychum, qui à cœnaculo ceciderat, suscitauit: Hinc Asson, Deinde Mytilenen, postmodum in partes quæ sitæ sunt contra Chium, exinde venit Samum, & inde Miletum; vnde aduocatis hu, qui Ephesi erant, locutus est cum eis. Hinc Choum, post Rhodum, & inde Pataram, hinc Tyrum, postea Ptolemaidem, indeq; Cæsaream: & hinc rursum ascendit quartò Hierusalem, vnde transmissus est Cæsaream ac postmodum vinctus Romam. Ita à Cæsarea venit per Sidonem, & hinc Myram Lyciæ, postea Gnidum; ac inde plurima passi, in Insulam Melitem venerunt, vbi vipera manum eius apprehendit, manstq; illæsus: Deinde Syracusas, postea Rhegium, & inde Puteolos, vnde pedes ascendit Romam, occurrentibus ipsi fratribus ad Appij forum ac tres tabernas: Postmodum cum Romam ingressus esset, multoq; tempore docuisset, tandem in ipsa Vrbe Roma martyrio vitam finiuit, cum ibidem bonum certamen certasset. Romani verò inclusis eius reliquijs, pulchris ac argenteis thecis, annuum ei memoriæ diem colunt, tertio Kal. Iulij Martyrium eius celebrantes.*

Ambr. Ser. 2. de Apostolis. iuxta Rom. editionem. 1. Cor. 5. Videtē Gregor. Turonēsem lib. 1. de gloria martyrū n. 28. & 29.

At multa, quæ huc pertinent, sparsim, vt historiæ poscebat ratio, Cæsar Baron. Car. Tomo suorum Annalium Ecclesiasticorum primo, ac notis in Romanum Martyrologium inseruit; quæ inde peti possunt. Sanè D. Hieronymus in Catalogo hæc habet: Paulus Apostolus, qui ante Saulus, extra numerum duodecim Apostolorum, de tribu Beniamin, & oppido Iudeæ Giscalis fuit, quo à Romanis capto, cum parētibus suis Tarsum Ciliciæ commigrauit, à quibus ob studia legis missus Hierosolymam, à Gamaliele viro doctissimo, cuius Lucas meminit, eruditus est. Cum autem interfuisset neci Martyris Stephani, & acceptis à Pontifice templi Epistolis ad persequendos eos, qui Christo crediderant, Damascum pergeret, reuelatione compulsus ad fidem, quæ in Actibus Apostolorum scribitur, in Vas electionis de persecutore translatus est. Cumque primum ad

prædi-

prædicationem eius Sergius Paulus Proconsul Cypri credidisset, ab eo, quod eum Christi fidei subegerat, sortitus est nomen Paulus: & iuncto sibi Barnaba, multis vrbibus peragratis, reuertens Hierosolymam à Petro, Iacobo & Ioanne gentium Apostolus ordinatur: & quia in Actibus Apostolorum plenissimè de eius conuersione scriptum est, hoc tãtum dicam, quòd post passionem Domini vigesimo, & quinto anno, ideſt secundo Neronis, eo tempore, quo Festus procurator Iudææ successit Felici, Romam vinctus mittitur, & biennium in libra manens custodia, aduersus Iudæos de Aduentu Christi quotidie disputauit. Sciendum autem in prima satisfactione, necdum Neronis imperio roborato, nec in tanta erumpente scelera, quanta de eo narrant historiæ, Paulum à Nerone dimissum, vt Euangelium Christi in Occidentis quoque partibus prædicaret, sicut ipse scribit in secunda ad Timotheum, eo tempore, quo & passus est, de vinculis dictan *Epistolam: In prima mea satisfactione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt, non eis imputetur. Dominus autem mihi affuit, & confortauit me, vt per me prædicatio compleretur, & audirent omnes gentes, & liberatus sum de ore Leonis.* Manifestissimè propter crudelitatem Leonem *Neronem* significans. Et in sequentibus. *Liberatus sum de ore leonis.* Et statim. *Liberauit me Dominus ab omni opere malo, & saluauit me in regnum suum cœleste:* Quòd scilicet præsens sibi sentiret imminere Martyrium. Nam & in eadem Epistola præmiserat: *Ego enim iam immolor, & tempus resolutionis meæ instat.* Hic ergo 14. Neronis anno eodem die, quo Petrus, Romæ pro Christo capite truncatus, sepultusque est via Ostiensi, anno post passionem Domini trigesimoseptimo. Scripsit autem nouem ad septem Ecclesias Epistolas, ad Romanos vnam, ad Corinthios duas, ad Galatas vnam, ad Ephesios vnam, ad Philippenses vnam, ad Thessalonicenses duas, ad Colossenses vnam. Præterea, ad discipulos suos quatuor. Timotheo duas, Tito vnam, Philemoni vnam, Epistola autem quæ fertur ad Hebræos, non eius creditur, propter styli, sermonisque dissonantiam, sed vel Barnabæ iuxta Tertullianum, vel Lucæ Euangelistæ, iuxta quosdam, vel Clementis Romanæ postea Ecclesiæ Episcopi, quẽ aiunt sententias Pauli proprio ordinasse, & ornasse sermone. Vel certe quia Paulus scribebat ad Hebræos, sed propter inuidiam sui apud eos nominis titulum in principio salutatiõis amputauerit. Scripserat autem vt Hebræus Hebręis Hebraicè, ideſt, suo eloquio disertissimè, vt ea quæ eloquenter scripta fuerant in Hebræo eloquentius verterentur in Græcũ & hanc causam esse, quòd à cæteris Pauli Epistolis discrepare videatur. Legunt quidam, & ad Laodicenses, sed ab omnibus exploditur.

Quæ verò Paulus nobis scripta reliquit, ea ferè quatuordecim ipsis Epistolis quæ hodieque extant, ac sine controuersia sunt ipsius, continentur; ferè inquã, nam & alia quædam sunt quæ ipsi tribuuntur, & adeò eius esse non obscuro testimonio perhibentur, vti subinde dicemus.

Scripsit igitur ad Romanos vnam ex Corintho missam per Phœben ministram Ecclesiæ Cenchrensis, in qua adnititur reuocare ad mutuam concordiam Romanos nuper ex Iudæis & Gentilibus conuersos, qui de dignitate ac meritis eorum, qui ad Christianam religionem admittendi, & ad Ecclesiastica ministeria eligendi erant, graui ac periculose inter se altercatione cõtendebant. Diuiditur hæc Epistola apud Græcos in capita viginti; apud recentiores Latinos in capita sexdecim; apud veteres verò Latinos, vt ex Ambrosij Commentarijs apparet, in capita quinquaginta.

Ad Corinthios duas; quarum priorem scripsit ex Epheso per Stephanum, & Fortunatum, studens sedare eorum dissidia ac diuersas factiones, quas potissimum circa Euangelij prædicatores, circa Diuina Sacramenta, & Sacramentorum ministros, arrogantes quidam Mundanæ sapientiæ professores excitauerant. Habet apud Græcos capita nouem; apud iuniores Latinos sexdecim, apud veteres septuaginta tria.

Posteriorem ex Philippis Macedoniæ misit per Titum, & Lucam, admonens eos, vt synceros Euangelij ministros, & Sacramentorum dispensatores sequantur, falsos verò ac malos reijciant. Distinguitur à Græcis in capita decem, à neotericis Latinis in tredecim, ab antiquis in vinti septem.

Ad Galatas vnam è Roma; qua Galatas per falsos Apostolos ad Iudaismum retractos grauiter obiurgat, & à legis Mosaicæ seruitute, in quam relapsi fuerant, ad Euangelicam libertatem reuocat. Continet apud Græcos capita duodecim, apud Latinos sex.

Ad Ephesos vnam à Roma per Tichicum ex carcere, in qua formam Christianæ vitę, quam ab eo Ephesi iam in fide instructi, flagitauerant, breuiter præscribit. Habet apud Græcos capita decem, apud Latinos sex.

Ad Philippenses vnam ex carceribus Romanæ Vrbis per Epaphroditum, adhortans clerum Philippensium ad mutuam concordiam, & ad ruendam Ecclesiasticam vnitatem

aduersus Pseudo-apostolos Iudaismum ingerétes, & diuisionem Ecclesiæ moliétes: Græci diuidunt in octo capita, Latini in quatuor.

Ad Colossenses vnam, scriptam ab Epheso ex vinculis per Tychicum, qua Colossenses multis adhuc Iudaicis & Græcis superstitionibus implicitos, corrigit, ostendens, non esse aliunde accessum ad Deum quàm per Christum: Græcè diuiditur in capita decem, Latinè in quatuor.

Ad Thessalonicenses duas; Quarum priorem scripsit ab Athenis per Tychicum, animans eos, vt sicut in fide semel accepta perstiterunt, ita illatas pro Christo persecutiones, alacri, & infracto animo perferant: Habet apud Græcos capita septem, apud Latinos quinque.

Posteriorem ex eodem loco, atque per eundem scripsit, iterum eorum animos confirmans ad afflictiones propter Christum viriliter tolerandas, promittens nec ipsis defuturum præmium, nec aduersarijs vindictam: Habet apud Græcos capita quinque, apud Latinos tria.

Ad Timotheum duas, quarum priorem ex Laodicea Phrygiæ per Tychicum Diaconum misit: instruens eum, quæ magistrum, ac Pastorē Ecclesiæ deceant: Habet apud Græcos capita decem & octo, sex verò apud Latinos.

Posteriorem verò è Roma ex vinculis, confirmans eum, in Ecclesia detentum simul & ipsum admonens, ne persecutionem procellis deijciatur, sed suo exemplo animum ad Martyrium præparet: Græci partiuntur in capita nouem, Latini in quatuor.

Ad Titum vnam ex Nicopoli Macedoniæ, instituens eum, quomodo ordinatis Ecclesiæ ministris, & explosis falsis Apostolis, oues sibi concreditas gubernet: Græcorum sunt quatuor, Latinorum tria capita.

Ad Philemonem Phrygem, vnam, ex vinculis Romanæ Vrbis, per Onesimum seruum Philemonis fugitiuum & compilatorem, quem hero suo conciliat, domini erga seruum, & serui erga Dominum officia demonstrans. Græci in duo capita diuidunt, Latini in nullum.

Ad Hebræos, vnam quam Hebraicè dictauit. Lucas autem Euangelista, vel Clemens Romanus Pont. Græco eam sermone, non tamen sensibus exornarunt. Hanc sacra Nicæna Synodus, tanquam à Paulo Apostolo scriptam inter sacra Volumina recepit, & Concilium Laodicenum, Carthaginiense tertium, & Arusicanum in sacrum Catalogum retulere. Missa est ab Vrbe Roma ex vinculis per Timotheum. Distribuitur autem apud Latinos in capita tredecim, apud Græcos verò in capita viginti duo.

Quinetiam, quoniam & hoc seculo Erasmus, Lutherus, & alij reuocarunt in dubium quæstionem de Epistola ad Hebræos, quæ sopita erat, ideò Sixtus Senensis libro septimo suæ Bibl. Sanctæ, perdiligenter ac copiosè, & Robertus Card. Bellarm. accuratè toto capite decimoseptimo libri primi de Verbo Dei, hanc rem sic præter alios pertractarunt, vt nullus aut ambigendi, aut effugij restet locus. Ex ijs igitur argumenta cuique erunt obuia tutandæ auctoritatis eius Epistolæ.

Cum autem Gregorius Ederus tum è Patribus antiquis, tum è recentioribus, in omnes D. Pauli Epistolas confecerit tabulas, quę in libro suæ Oeconomiæ quarto habentur, atque ibidem satis luculenter egerit de scopo, ordine, partitione, fide, Paulinarum Epistolarum, hic satis fuerit vtilitatem, & vsum earum pauciss imis verbis ex Chrys. & Hier. attingere.

Et vtilitatem quidem Chrysostomus sic. *Sunt autem Pauli Scripta nobis accommodata, non solum vt notha, atq; adulterina à nobis dogmata amoliamur, verisq; ac germanis nos muniamus; sed etiam ad bene beateq; viuendum maximopere conducentia. Et alibi. Paulina enim Epistolæ metalla sunt Spiritus, & fontes. Metalla quidem quia quouis aura pretiosiores nobis præbent diuitias: fontes verò, quia nunquā deficiunt, sed quantumlibet exhauris, tantundem ac multò amplius rursus affluit, & hoc euidenter declarare potest totum tempus quod præterijt. Siquidem ex quo Paulus vixit quingenti iam elapsi sunt anni, totoq; hoc tempore multi tum commentatores tum Doctores ac interpres, multa sæpè inde exhauserunt, nec tamen repositas mihi diuitias exinanire voluerunt. Non est enim sensibilis hic thesaurus, & ideò non consumitur à multis effodientium manibus, sed augetur, & multiplicatur. Et quid dico de illis, qui ante nos fuerunt? quam multi post nos dicturi sunt, ac rursus post illos alij, nec tamen deficient fontis in modum scatentes diuitia, neq; metallorum hoc genus exhaurietur.*

Chrys. lib. 4. de Sacerdot.

Chrys. hom. 3. in dictum Ap. Habētes vnū Spiritū.

Vsum verò Hieronymus ita. *Sed cum aliud (inquit) sit, proprios libros componere, verbigratia, de auaritia, & de fide, de virginitate, & de viduis, & super vnaquaque materia testimonijs scripturarum hinc inde quæsitis, eloquentiam iungere seculari, & penè in communibus locu pompaticum iactare sermonem: Aliud, in sensum Prophetæ, & Apostoli ingredi intelligere cur scripserint, qua sententiam*

Hier. in Præf. Ep. ad Ephes.

suam ratione firmauerint; quid habeant in veteri lege proprium Idumæi, Moabitæ, Ammonitæ, Tyrij, Philisthini, Aegyptij, & Assyrij, quid rursum in nouo testamento Romani, Corinthij, Galatha, Philippenses, Thessalonicenses, Hebræi, Colossenses, & quam nunc ad Ephesios Epistolam habemus in manibus: Necesse est enim vt iuxta diuersitates locorum, & temporum, & hominum quibus scriptæ sunt, diuersas & causas, & argumenta, & origines habeant. Et quomodo B. Ioannes in Apocalypsi sua, ad septem scribens Ecclesias in vnaquaq; earum specie, alia vel vitia reprehendit, vel virtutes probat, ita & S. Apostolus Paulus, per singulas Ecclesias vulneribus medetur illatis, nec ad instar imperiti Medici, vno collirio omnium oculos vult curare. Et alibi. Paulum (inquit) *Apostolum proferam, quem quotiescunq; lego, videor mihi non verba audire, sed tonitrua, legite Epistolas eius, & maximè ad Romanos, ad Galatas, ad Ephesios, in quibus totus in certamine positus est, & videbitis eum in testimonijs, quæ sumit ex veteri testamento, quàm artifex, quàm prudens, quàm dissimulator sit eius, quod agit. Videntur quidem verba simplicia, & quasi innocentis hominis, ac rusticani, & qui nec facere, nec declinare nouerit insidias, sed quocunq; respexeris, fulmina sunt. Hæret in caussa, capit omne quod tetigerit, tergum vertit vt superet, fugam simulat vt occidat.* Hierony. in Apolog. pro libris contrà Iouin.

Scripsit autem Sixtus Senensis Annotationes quasdam in Epistolas Pauli, à centesima vigesima nona, vsque ad trecentesimam trigesimam sextam, libro sexto suæ Bibliothecę. At præter istas quattuordecim Epistolas fertur reliquisse Apost. alia, nimirum Euang. Ad Laodicenses Epistolam vnam. Ad Corinthios Epistolam tertiam. Ad Thessalonicenses Epistolam tertiam. Ad Lucium Annæum Senecam Epistolas sex: Apocalypseos, hoc est Reuelationis, vel Anabaseos, id est ascensionis, vel de suo ipsius raptu, librum vnum. De suis actibus, librum vnum. Pauli & Teclæ Actus, librum vnum.

Quæ tamen cum penè omnia vel inter apocrypha reiecta sint, vel reprobata à Gelasio, nó est cur hic fatigem lectores, earum authoritatũ lectione, quas de huiusmodi scriptis Sixtus Senensis libr. 2. suæ Bibliothecæ ex antiquitate collegit. Quo etiam loco, quoniam Senecæ ad Paulum, Pauli ad Senecam Epistolas quasdam inseruit, quarum mentionem fecerant Linus Secundus Pontifex (si Linus is fuerit) Hieronymus, Augustinus, non inutile fuerit, eas inde petere, aut è scriptis Iacobi Fabri, Episcopi Viennẽsis, qui in easdem Epistolas commentariolum scripsit. Sanè aliquid cordatum, & prudens in caussa Dei agenda cum aulicis Neronis sapiunt, quod & hoc tempore vsu venire potest. Videautem in verbo Seneca, vbi vnde fluxit opinio de illis Epistolis, planius attingemus. Iam verò librum, qui Actus Apostoli Pauli, & Teclæ inscribebatur Gelasius Distinct. 15. reiecit inter reprobas. Vti & Hieronym. in Catalogo, in voce Lucas. Vide Epiphanij tertium librum aduersus hæreses. Ambrosij secundum de Virginibus. Vincentij Beluacensis Episcopi Octauum librum historiarum. Vide item de laudibus D. Pauli, Homilia octaua Sancti Ioannis Chrysostomi. Lin. libro de Pass. Pauli. Hierony. Catal. de vir. Ill. Aug. Ep. 53. ad Maced.

Scripsere in omnes Epistolas S. Pauli.

Primò, qui in vniuersum Vetus, ac Nouum Testamentum: Deinde;

Adam.
Alanus Insulensis.
Albertus Patauinus.
Albinus.
Ambrosius Compsæ Episcopus.
Ambrosius Mediolanensis.
Anselmus Cantuariensis.
Apollinarius.
Augustinus de Ancona.
Augustinus Romanus.
Bruno Cartusianus.
Caius Marius Victorinus.
Catena Latina in Paulum.
Claudius Altisiodorensis.
Claudius Guillandus.
Diodorus.
Franciscus Titelmannus.
Gilbertus Porretanus.
Gothscalcus.
Gregorius Ariminensis.
Gregorius Primacius.
Guttierus.
Heraclius.
Innocentius Papa V.
Ioannes Arboreus.
Ioannes Christophori.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Isidinius.
Ioannes Milbach.
Ioannes Rideual, Anglus.
Ioannes Pester.
Ioannes Vitlichius.
Ioannes Zacharias.
Lanfrancus.
Matthæus Aquasparta.
Paduanus.
Petrus Lombardus.
Petrus Senonensis.

Digitized by Google

Petrus Tripolitanus.
Photius.
Primasius.
Radulphus Flauiacensis.
Raymundus de Altoponte Augustinianus.
Rainaldus.
Remigius.
Richardus è Mediauilla.
Rupertus Regno.
Sedulius.
Simon Cremonensis.
Simon Spirensis.
Stephanus Langion.
Theodorus Heracleotes.
Theodoretus Cyrensis.
Theophylactus.
Vernerus.

Porrò Enarrationes vetustissimorum Theologorum in Acta, & S. Pauli Epistolas Catholicas ab Oecumenio: In Apocalypsim verò ab Aretha Cęsareę Collectas Io. Hentenio interprete, vnà cum Remigij Atissiodorensis in 11. posteriores Prophetas editæ Antuerpiæ apud Ioannem Stelsium ann. 1545. in folio, sed non assentior interpreti Operis huius auctorem asserentis Oecumenium.

In Epist. ad Romanos.

Aegidius.
Antonius Bruichi.
Asterius.
Clemens Araneus.
Cornelius Mussus.
Dominicus Soto.
Franciscus. Card. Toletus.
Germanus Brixius.
Gulielmus Theodo.
Henricus Consueldius.
Hugo Victorinus.
Iacobus Naclantus.
Iacobus Sadoletus.
Ioannes Arudineus.
Ioannes Bauo.
Ioannes Cassianus.
Ioannes Chrysostomus.
Ioannes Dominici.
Ioannes Duns.
Nicolaus Grandis.
Philibertus Aresches.
Sixtus Nouocomensis.
Stephanus Postillator.
Theodolus.
Thomas Vualdensis.

Ad Corinthios.

Adamus Sasbouth.
Ioannes Dominici.
Ioannes Haiton.
Ioannes Hofmeisterus.
Ioannes Victorinus.
Pierius.

Ad Galatas.

Acacius.
Alexander Cappadociæ.
Apollinarius.
Didymus.
Eusebius Einesæ.
Hieronymus, vt & in alias.
Seuerianus.
Theodorus Heracleotes.

Ad Ephesios.

Iaçobus Naclantus.

Ad Philippenses.

Gregorius Nissæ.
Ioannes Hofmeisterus.

Ad Titum.

Richardus Lauinan.

Ad Hebraos.

Cyrillus.
Constantinus.
Gennadius.
Gulielmus Melitonius.
Heschius.
Hieronymus Veronæ.
Ioannes Hudalrici.
Nicolaus Grandis.
Stephanus Postillator.
Thomas Sperman. Sed & Augustinia ipsa vna ex familia celebres Theologi in Epistolas Pauli scripsere sequentes.
Martinus de Cordubas.
Aurelius Brandolinus Florentinus.
Ioannes Rochus Papiensis.
Bernardus Sauonensis.
Ambrosius Quistilleus Patauinus.
Hieronymus Seripandus.

In Epistolam ad Romanos.

Aegidius Romanus.
Dionysius Vasquez Toletanus.
Philibertus Haresche Parisiensis.

In Epistolas ad Corinthios.

Aegidius Romanus.
Ioannes Hofmeisterus.

In Epistolas ad Timotheum.

Ioannes Augustinus Bassianinus.

In Epistolam ad Hebraos.

Gerardus Bergomensis.

Ioan-

Ioannes Gooduuyck Anglus.

In Canonicas omnes.

Augustinus de Ancona.
Augustinus Romanus.
Hieronymus Seripandus.

In Epistolam D. Iacobi.

Bonauentura Patauinus Augustinianus.

In Epistolas D. Ioan.

Bonauentura Patauinus Augustinianus.

In Apocalypsim D. Ioannis.

Augustinus de Ancona.
Augustinus Romanus.
Thomas de Sturcia Anglus.
Iordanus de Saxonia.
Bertrandus Parayte Tolosanus.
Martinus de Corduba.
Ioannes de Sulmone.
Philippus de Mantua.
Simon Baringuedus Tolosanus.

PAVLVS Aquilensis. Vide in verbo, Paulus Diaconus.

PAVLI Aretini sacra Responsoria tum in Natali Domini, tum ferijs quinta, & sexta, ac Sabbatho hebdomadæ Sanctæ sub musicis rythmis. Venetijs apud Scotum ann. 1544.

PAVLVS Atauantius Florentinus, Ord. Seruorum B. Marię, scripsit in duodecim Prophetas minores, & in Apocalypsim. Deinde Quadragesimale Mediolani primo excusum ann. 1479. quod incipit: *Thesaurum concionatorum*, eruditione, rationibus, & auctoritatibus vberem. Incipit, *Vereor iam in dimidio dierum meorum.* Scripsit etiam alterum Quadragesimale, quod prænotauit *Paulinum.* Præterea Sermones de Sanctis. Dialogum item De origine Ordinis Seruorum ad Petrum Cosmi filium, cuius Archetypon asseruatur in Bibliotheca Medicæa, incipit. *Efflagitasti ex me sæpenumero.*

Vitam B. Ioachimi Ordin. Seruorum. Vitam B. Francisci Senensis, & quidem Ordin. Seruorum. Opusculum in laudem Beati Philippi Florentini, Ordinis Seruorum instauratorem. Expositionem in Orationem Dominicam, ad Mediolanensium Ducissam. Super Septem Psalmos Pœnitentiales Commentaria, cum declaratione Litaniarum, & Collectarum. Breuiarium totius Canonici Iuris. Obijt ann. 1499. ætatis autem suæ, 80.

PAVLVS Biscontus, Siculus, Carmelita, Nicolai Quinti, & Pauli Secũdi, Summorum Pontificum à confessionibus, Episcopus Maseriensis, ac deinceps Archiepiscopus Panormitanus, ac Siciliæ Primas, trecenta Volumina Cœnobio sui Ordinis Panormitano reliquit; è quibus plura edidit. Obijt Panormi ann. 1476. Tritem. De laude Carmelitarum.

PAVLVS Boncagnanus Perusinus, Ord. Minorum, edidit Sermones Quadragesimales; Incipit, *Cogis me Reuerende Pater.* Sermones autem de festis diebus. In illa die stillabunt montes dulcedinem.

PAVLVS Bonetus, Gallus, Narbonensis, Lunelli Carmelita, scripsit De Ortu, & floribus sui Ord. Viridarium. Sed & alterum, quod inscripsit *Viridarium mundi.* Concionesad Populum. Viuebat ann. 1410.

PAVLVS Borgasius, Feltrensis, Scripsit Tractatũ De Irregularitatibus, & impedimentis Ordinum, Officiorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum, ac De Censuris Ecclesiasticis, & dispensationibus super eis. Prodijt Venetijs apud fratres Guerræos ann. 1574.

PAVLVS Burgensis, cognomento de S. Maria, genere primum Iudæus, deinde D. gratia Christianus, primo Carthaginensis Episcopus, postea Burgensis, Archicancellarius Castellæ, & Legionis, vi Diuini verbi, ac zelo tractum illum Hispaniæ Burgensem, ac Ciuitatem ita ad fidem Christi Domini traxit, vt nemo deinceps ex ijs, aut eorum posteris noscatur ab eadem fide recessisse, quemadmodum testatur in suis Consilijs Martinus Nauarrus. Scripsit autem ad filium, quẽ antea susceperat laicus, Alphonsum, Additiones, quę vocantur notabiles, ad Postillas Nicolai Lyrani in Biblia. Scrutinium item Scripturarũ, libris duobus. Vide in verbo, Glossa, & Biblia. Porrò in ea præfatione ad Alphonsum filium plura de se, & vita sua scribit. Viuebat ann. 1434.

PAVLVS Carmelita. Vide in verbo, Paulus Perusinus, siue *De Perusio.*

PAVLVS Comitolus, Perusinus, Theologus Societatis Iesu, è Græca Latinam fecit Catenam viginti quattuor Græcorum Patrum in Iob. Quæ cum minus appositè Lugduni in Gallia fuisset excusa, postea ab ipso Comitolo Venetijs est emissa ab se, & recognita, & aucta, apud Iolitos typographos. Vide in verbo, Iob.

PAVLVS Constantinopolitanus Patriarcha, pro defensione Trinitatis consubstantialis Sermones tredecim scripsisse dicitur ab Eisingrenio.

PAVLVS Cortesius, Prothonotarius Apostolicus, Quattuor libros Sentẽtiarum Lombardi exposuit. Viuebat ann. 1509. Eisingr.

PAVLVS natione Longobardus, Vuarnefridi, & Theodelindæ filius, deinde Aquile-

ensis

iensis Ecclesiæ Diaconus, captus verò cum Desiderio Rege, à Carolo Rege, & aliquandiu apud hunc in magno pretio habitus, nonnullorum æmulatione in Diomedis Insulã, quæ hodiè *Tremiti* vocatur, relegatus est. Ex qua ad Arichim Beneuentanum Principem, ac Desiderij Regis generum se recepit. Quo demortuo ad Montem Cassinum confugiens Monachus effectus, ac diu superstes, in senectute bona in pace quieuit, sepultus in eodem cœnobio iuxta Ecclesiam S. Benedicti, ante locum vbi Capitulum habetur. Scripsit autem Hymnum, quem Ecclesia recepit. Incipit. *Vt queant laxis resonare fibris.* cum & vnicuiq; festo totius anni conuenientem lectionem, quæ in Ecclesia legeretur Caroli Magni Imp. iussu, attribuit. Quo item mandante scripsit Vitas Sanctorum, quæ sunt:

Vita S. Benedicti. Vita S. Mauri Abbatis. Vita S. Scholasticæ Virginis. Qui tres libri excusi sunt Romæ ann. 1590. in 3. Poëmatum libr. Prosperi Martinengi.

De eadem Virgine Scholastica versus nonnulli: qui habentur in Martyrologio Arnoldi Vioni, ad diem 10. Februarij.

Vita S. Arnulphi Metensis Episcopi, quæ apud Surium Tom. 4. ad diem 16. Augusti, & apud Bedam Tom. 3. falso ipsi Bedæ ascripta.

Hymnorum De pluribus Sãctis diuerso metro liber. Carminum item diuersorum alter.

De gestis Episcoporum Metensium, liber. Extant manuscripti, vt refert Molanus.

De gestis Episcoporum Papiensium, lib. 1. Quem se vidisse testatur Galesinius.

Homiliæ quinquaginta.

In Regulam S. Benedicti. Extat m. s. littera Longobardica, in Bibliotheca Cassinensi, ad Pluteum 12. ad læuam, & item littera Italica in Bibl. S. Benedicti Mantuani.

Ad Carolum Imp. Epistola vna, quæ est Cassini in m. s. loco citato.

De gestis Longobardorum, lib. 6. excusi sæpius tum Latinè, tum Italicè.

Vita S. Cypr. Episc. & Mart. Quæ extat in Prolegomenis Iacobi Pamelij ad Cypr. Opera.

Ad historiam (vt quidam putant) Eutropij, lib. 2. ideſt, Cæsares à Valentinian. ad Leonem Imp. qui excusi sæpius cum Eutropio, & item separatim. Sed hanc Historiam, siue Miscellam à Landulpho Saxace, olim nomine Eutropij à Sigismũdo Gelenio editam, ex Anastasij historia, pene transcriptam P. Pithæus auctor restituit Basilææ apud P. Pernã ann. 1569. At hæc editio in Romano Indice Clementis VIII. Pont. Max. prohibita est, nisi deleatur Epistola, quæ habetur in eius principio, quæ est non probati auctoris. Cæterũ, sciant Cordati lectores Auctorem Miscellæ falsò dici Paulum Diaconum: Quod & Baron. Card. probat Tom. 5. suorum Annalium. Vixit Regum eorundem, quos supra memorauimus, tempore, ann. 770. & amplius.

Chronici Cassini lib. 1. c. 17. Petrus Diaconus de Sanctis Montis Cassini, c. 24. de Scripturis eiusdem c. 8. Tritem. de Viris ill. Ord. S. Ben. lib. 2. c. 30. ipse Paulus de seipso multis in locis, & alij.

Porrò expurgatior prodijt hic Paulus Diaconus Lugduni Batauorum ann. 1595. tum ex collatione variantium lectionum, tum Annotationibus additis, quas Anonymus edidit, indicans se id laboris suscepisse, ob Germaniæ, hoc est patriæ suæ amorem. (quamquam inquit,) hic noster Paulus inter proletarios, & imi subsellij scriptores locandus sit. At operepretium feciſſet, si historiam hanc ea Lancæ pendisset, qua Cæsar Card. Baronius, tũ de hoc, tũ de alijs huiusmodi scriptoribus fecit. Quod & necesse erat in quarto capite primi libri, vbi de septem dormientibus fabulam, iam satis explosam, tamquã certam historiam narrat. & quidẽ huius recentioris editionis inscriptio hęc est. *Pauli Vuarnefridi Longobardi filij, Diaconi Foroiulienſis. De gestis Longobardorum libr. VI. ad m. s. & veterum Codi. cũ fidem editi.*

Sanè hic ipse Paulus ann. 1514. apud Ascensium Parisijs, & ann. 1515. Augustæ Vindelicorum euulgatus fuit. Scio autem extitisse qui Paulum hunc *Athenienſem*, fuisse scripsit errore satis putido: quamobrem alius *Atrienſem* esse substituendum meliore coniectura existimauit; quasi primò Atriensis, deinde Diaconus, denique Monachus fuerit.

PAVLVS Diaconus Neapolitanæ Ecclesiæ, trãstulit è Græco in Latinum, Vitam S. Mariæ Aegyptiacæ. Sigebertus de viris illustr.

PAVLVS Episcopus (quem Codices Gemblacensis, & Viridis Vallis vocant *Paulinum*) Scripsit de pœnitentia libellum, in quo dat legẽ pœnitentibus, ita debere doleri de peccatis, ne supra mensuram tristitię, immensitate desperationis mergantur. Gennad. in Catal.

PAVLVS Florentinus, Ord. S. Spiritus de Roma Collegit, & edidit Breuariũ Decreti, Decretalium, Sexti, & Clementinarum.

PAVLVS Fuscus, Rauallensis Episcopus, emisit Singularia in iure Pontificio, atque Cęsareo, receptioribus Iureconsultorum sententijs comprobata, & per Alphabeti seriem digesta. Venetijs.

PAV-

Digitized by Google

PAVLVS Franzosus, Benacensis, Tridentinæ diœceseos, Sacerdos, in Patauinum Collegium Sacræ Theologiæ cooptatus, scripsit librum non sat grandem, & perspicuum, atque vtilem, quem inscripsit, *Theologicæ Resolutiones ex penetralibus peritorũ Theologorum depromptæ.* Edidit autem Brixiæ Polycretus Turlinus, aun. 1592.

PAVLVS è S. Genesio, Picenus, Augustiniani Ord. Theologus, & Episcopus Heleneapolitensis, Abbas Cauarum Placentinæ diœceseos, edidit Tractatus duos. Alterum De Perfectione iustitiæ, alterum De Excellentia charitatis. Is Philippo & Ludouico Sfortiæ Ducibus Mediolani percharus fuit; apud quos habuit conciones. Ibidem obijt in Templo S. Mariæ Coronatæ sepultus.

PAVLVS Genuensis, Lygur, ab infantia cæcus, & Monachus Cassinensis, sub Desiderio Abbate ann. circiter 1050. scripsit In Psalmos, & Hieremiam, & reliquos. In quattuor Euangelistas. In Epistol. Pauli. In Apocalypsim, lib. 1. De altercatione Græcorum & Latinorum tempore Paschalis Papæ Secundi, lib. 1. Vitam S. Ebizonis monachi, lib. 1. Obijt Tyburæ, vbi & sepultus est.

PAVLVS Granutius, I. C. scripsit librum Theorematum, quibus conclusiones aliquot, & quotidianæ quæstiones ponderantur, atque cum recentioribus Rotæ almæ Vrbis definiuntur. Venetijs.

PAVLVS Grillandus, Florentinus, I. C. scripsit de Hæreticis. Extat in Tom. 2. Tractatuum, fol. 24. pag. 2. De pœnis coitus illiciti. Eodem Tom. 2. fol. 298. De Sortilegijs. Ibidem pag. 2. fol. 381. De diuersis item criminibus, siue De calũniatoribus, & pœnis eorum.

PAVLVS Gryfaldus, Perusinus, Professor Theologiæ Romæ, & sui Ord. Prædicatorũ Prouincialis, edidit Decisiones fidei Catholicæ, ex sacrarum Scripturarum, Sanctorum Conciliorum, Patrum, Doctorum Scholasticorum fontibus ac Sãctorum gestis deductas, & in vnum Alphabetico ordine collectas. Venetijs apud Bartholomæum Camparellum, ann. 1582. ac deinceps ann. 1587. apud Iuntas.

Porrò, vt libri huius vsus magis constet, id initio patefacit, inquiens: *Septem sunt Propositionum Catholicarum gradus. Primus earum est, quæ Sacris litteris apertè continentur. Secundus earum, quæ ex illis necessariò consequuntur, ac deducuntur. Tertius earum, quæ Apostolis traditæ sunt viua Christi voce. Quartus earum, quæ in Concilijs Vniuersalibus, ac confirmatis definitæ sunt. Quintus earum, quæ per Sedem Apostolicam suis filijs credendæ propositæ sunt. Sextus est earum, quæ ad hæreses extirpandas, ac confutandas vnanimi consensu docuerunt Doctores Catholici. Septimus est earum, quæ ex tertio, quarto, quinto, & sexto generibus necessariò deriuantur. Sic propositionum hæreticarum septem sunt genera, quæ cum istis pugnant, & sic correspondent singulæ singulis. Et vt vno verbo rem totam absoluam, & complectar, Propositio de fide est, credere, & tenere omnia ea, quæ Sacra Biblia, traditio Apostolorum, Romana fides, Generale Concilium, consentiens Sacrarum Scripturarum omnium Sanctorum expositio, & ea, quæ ab istis consecutione necessaria deducuntur.*

PAVLVS Gualducius, è Pilestris, Florentinus, Ordin. Prædicatorum, Patriarcha Gradensis, scripsit Notas ad nouum Testamentum, atque in Philosophiam. Viuebat ann. 1320. Michael Pocciantius in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

PAVLVS de Heredia, Hispanus, è Iudęo Christianus, Latinè scripsit librum De omnibus penè Christianæ fidei mysterijs, conuincens Iudæos ex ipsis illorum Rabbinis, atquè Cabalisticis. Viuebat ann. 1464. Eiisingren.

PAVLVS Isuardus, Ferrariensis, & Abbas Congreg. Cassinensis, nostra ætate edidit Cantus ad Psalmos per totum annum ad vesperas canendos, cum tribus Magnificat, quorum vnum pari, tum plena voce concini potest, quattuor vocum, qui prodierunt Mediolani ann. 1590. antea verò Venetijs an. 1578. Cantus autem Hebdomadæ Sanctæ, excusi fuere Venetijs ann. 1565. Hymni verò eiusdem vario carminis genere, de Sanctis Apostolis Petro, & Paulo, concessu Capituli Generalis decantantur in eorum sollemnitatibus, in cœnobio Sancti Benedicti Mantuani, vbi asseruantur, m. s.

PAVLVS Israelita, scripsit De 613. Mosaicæ sanctionis edictis. Eiusdem Philosophica, Prophetica, ac Talmudistica pro Christiana veritate tuenda cum iuniori Hebræorum Synagoga disputatio. Eiusdem in Cabalistarum, seu Allegorizantium eruditionem Isagogæ. Eiusdem De nouem doctrinarum ordinibus, & totius Peripatetici Dogmatis nexũ compendium, conclusiones, atque oratio. Quæ omnia excusa fuerunt Papiæ, siue Ticini apud Iacobum de Burgofranco, an. 1510.

PAVLVS Iustinianus, Patricius Venetus, deinceps Eremita Camaldulensis varia Opera absę conscripta reliquisse scribitur ab Arnoldo Vione, quæ inquit asseruari in Aedibus Francisc. eius nepotis Patricij Veneti. Obijt in Eremo S. Orestis ann. 1528. mense Augusto, vbi & sepultus. Atqui Lucas Hispanus Eremita Camaldulensis in sua Romualdina,

siue

Digitized by Google

siue Eremitica Montis Coronæ Camaldulensis Ordinis historia conuersionem Pauli Iustiniani, atq; eius acta, & mortem accuratè est persecutus, scripsit in libro eisdē historiæ tertio, publice excusum circumferri Opusculum Pauli Iustiniani prænotatū, Tractatum Obedientiæ. Alterum item libellum sub nomine Epistolę ad Marcum Antonium Flaminium, in qua de vera Hominis felicitate agitur. Alium, De Officio Pont. ad Leonem. x. Extare autem Tractatum De decem gradibus amoris Dei perutilem, atq; elegantem. Alterum quoq; de Pœnitentia abs se nouissimè cōscriptum, quàm ipse ex vsu magisq; ex lectione aliorum Auctorum didicerat. Quin & alium, De cōtemplatione ex varijs Doctoribus concinnatum, cui tertium addidit de Sanctissima Eucharistia.

PAVLVS Langius, Germanus, Voitlandus, patria Zuiccanensis, Monachus monasterij Bozauiensis, Ord. Sancti Benedicti Congre. Bursfeldensis, ann. 1488. professus, ac Ioānis Tritemij Abbatis discipulus, cuius nomine ad collegia, & monasteria per totam Germaniam ad omnes generis antiquitates explorandas, consignandas, & ad ipsum Tritemiū referendas profectus est, scripsit,

De rebus gestis Episcoporum Citizensium, ab ann. 968. vsque ad sua tempora.

Chronicon Citizense, quod primum excusum est Francofurti, cum alijs rerum Germanicarum Scriptoribus, ann. 1583. deest tamen finis ab ann. 1515.

Hortatu item Io. Tritemij Abbatis, scripsit contra detractores vitæ Monasticæ, lib. 2.

Carminum, & Hymnorum, librum.

PAVLVS Lulmius, Bergomensis, Ord. D. Augustini, scripsit

De Spirituali ascensu in Deum.

De norma & regula pœnitentium.

De floribus Eremi.

De laudibus præsentis vitæ.

De Spirituali Viridario spōsarum Christi.

Apologiā Ord. Guliel. Rothomagēsi Card.

Vitam Sanctæ Monicæ, Ioāni Senensi Episcopo Massano, Sixti Papæ, Sacristæ, dicatam.

Vitam, & Miracula B. Mariæ de Genua.

Vitam, & Miracula B. Magdalenæ de Albericis è Como, vt vocant.

Vitam, & miracula Beatæ Helenæ de Vtino.

Item de potestate Ecclesiastica librum (incuria librariorum corruptum) excudēdum tradidit, Generali Ordinis dicatum. Cremonæ mortuus est ann. 1494.

PAVLVS Lyazarius I.C. scripsit super Clementinis. Citatur in Summa Angelica. Item in 1. Decretal. De postul. prælatorum, c. & vnanimiter, de electio. & cap. 1. nullum. Item in 2. Decretal. De causa poss. & propr. c. 1. c. pastoral. de dolo, & c. finem litibus. de restit. spol. c. 1. c. Iuris. de testibus, c. nuncius, & c. testimonium. Viuebat ann. 1340.

PAVLVS Maphæus, Veronensis, Canonicus Regularis Lateranensis, quem præter ingnem pietatem, etiam coluisse perpetuam virginitatē fertur, scripsit Meditationes deuotissimas in Domini nostri Iesu Christi Passionem. Viuebat ann. 1440.

PAVLVS de S. Maria. Vide in verbo, Paulus Burgensis.

PAVLVS è Mercatello, Ord. Minorum, Regens (vt vocant) Venetijs, edidit Commentaria in 1. & 2. Scoti. natus ann. 1484.

PAVLVS Middelburgius, familiæ nomine carens more gentis, à natali solo Middelburgo Zelandicarum insularum primaria vrbe cognomen mutuatus, Louanij adolescens in studijs annos multos versatus est. Scripsit ad Leonem X. *De Paschali obseruatione*, libr. qui in manibus sunt quattuordecim, & ad Maximilianum Cæsarem de Passionis Dominicæ die libros vndeuiginti, perutiles sanè, ac rerum varietate inprimis pergratos. Demū Episcopatu Forosempronienſi cohonestatus, homo exterus ita se gessit, vt subditus suis mirificè probaretur.

PAVLVS Morigia, Ord. Iesuatorum, Historiam vberem de omnibus Religiosis Ordinibus texuit, atque edidit.

PAVLI Musconij, Archipresbyteri Soncini, Tetrasticha de Sanctis, & de Institutione Christiana, libri tres. Bergomi per Franciscum de Franciscis, ann. 1602. Eiusdem Parthenomachias, lib. 1. Editio secunda per eundem, eodem ann.

PAVLVS Orlandinus, Florentinus, ex Camaldulensi Cōgregatione Monachus, Græcè & Latinè scripsit, quæ tamen non prodierunt, Disputationes in Epist. S. Hieron. ad Paulinum in 24. libros distributas, quorū initium est, *Frater Ambrosius*. De coniuncta Theologia in Dialogos, lib. 3. De separata Theologia, lib. 1. De mixta Theologia, lib. 1. Sermones 32. quos habuit in solatium quotidianū coram Monachis suis varijs in locis. Fertur etiā quędam alia edidisse, quæ ad manus Antonij Puccij Card. peruenerunt, vt eius studio, & sumptibus excuderentur. Obijt Florentiæ in Monasterio Angelorum an. 1519. ibiq; sepultus. Hæc Michael Pocciantius Ord. Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

PAV-

Digitized by Google

PAVLVS Orosius Presbyter, Hispanus genere, vir eloquens, & historiarum cognitor, scripsit aduersum querulos, & infamatores Christiani nominis, qui dicunt defectum Romanæ Reipublicæ Christi doctrina inuectum, libros septem, in quibus penè totius mundi temporis calamitates, & miserias, ac bellorum inquietudines replicans, ostendit magis Christianæ obseruationis (aliàs *obseruantiæ*) esse, quod contra meritum suum Romana res adhuc duraret, & pace culturæ Dei pacatum retineret Imperium. Sanè in libro primo scribit positionem Orbis, Oceani interfusione, & Tanais limitibus interciſum, ſitum locorum, nomina, numerum moresque gentium, qualitates Regionum, initia bellorum, & Tyrannidis exordia finitimorum sanguine dedicata: Hic est Orosius, qui ab Augustino pro discenda animæ ratione ad Hieronymum missus, rediens, reliquias Beati Stephani primi martyris tunc nuper inuentas primus intulit Occidēti. Claruit extremo penè Honorij Imperatoris tempore. Hæc Gennadius in Catal. Viuebat ipse Orosius ann. 421. ad quem vsque annum, suam deduxit historiam: nimirum ad Valliam tertium Regem Gothorum in Hispania.

Quin etiam scripsit De libero arbitrio, & Apologeticum aduersus Pelagianos, Deque ratione, siue Origine Animæ, ac Commentarios in Canticum Canticorum. Extant ij libri septem historiarum recogniti, in Bibl. PP. Tom. 7. qui antea, hoc est ann. 1526. fuerant excusi Coloniæ apud Eucharium Ceruicornum. Cæterum, Scriptor hic acris iudicij vir, breui historia ingentem rerum suppellectilem continet. Qui tamen memoria lapsus videtur (inquit Baron. Card. Tom. Annalium quarto) cum versus Claudiani de Victoria Theodosij contra Eugenium referens, non videatur consuluisse Claudianum, qui aliter habet.

PAVLVS à Palatio Granatensis, Hispanus, vir nostra ætate insignis Theologus, atque elegans, Latinè scripsit Commentaria, siue Enarrationes ad Euang. D. Matthæi. Quæ primò Lugduni ann. 1569. Salmanticæ ann. 1571. apud Dominicum à Portonarijs, & Antuerpiæ 1572. ac Venetijs ann. 1582. apud Baptistam Somascum, atque alibi prodierunt. Alterum autem Opus ad idem Euangelium, ex Patribus tanquam Catenam. Postea in duodecim Prophetas Minores: Qui liber editus est Coloniæ ann. 1583. & 1588. in Officina Birkmannica. Commentarium item in Ecclesiasticum. ibid. ann. 1593. excusum apud Geruinum Calenium, & hæredes Ioan. Quentelij. Sed antea in Lusitania confecerat breuem, & accuratam explanationem Hispanicè, in Summam Thomæ Cardin. Caietani. Cui explanationi præfixit Ludouicus Granatensis, Ordin. Præd. Epistolam, qua rationem eius versionis, atque vtilitatem, quæ certe ingens est, demonstrat. Nos de hac fusius in libr. 3. Bibl. Selectæ, c. 18. editionis Venetæ & Colo. egimus, cum de ratione docendi conscientiæ casus scriberemus.

PAVLVS (siue potius Petrus) Pannonius presbyter, scripsit De virginitate seruanda, & contemptu mundi, ac vitæ institutione, vel morū correctione, mediocri sermone, sed Diuino conditos sale, libros duos, ad personam cuiusdam nobilis, & Christo dicatæ Virginis Constantiæ nomine, in quibus meminit Iouiniani hæretici, & voluptatum, ac libidinum prædicatoris, cui intantum continentis vitæ & castæ institutio contraria fuit, vt inter luxuriosas epistolas animam eructaret. Hæc Gennadius. ad quem addit Suffridus Petrus. *Animam refutaret beatitudinem.* In m. s. cod. nostris erat, pro eo quod vulgatus codex habet, *animam eructaret.* Honorius autem, & Tritemius hunc Scriptorem Petrum appellant: quibus astipulatur & ex m. s. cod. exemplar Martinienſe.

PAVLVS Perusinus (siue vt aiunt, *De Perusio*) Carmelita scripsit Commentariū ad quattuor libros Mag. Sententiarum, & Quęstionum variarum librum. Tritemius De Scriptoribus Ecclesiasticis inquit, ab ipso Paulo Opus illud propè Diuinum in Parisiensi Gymnasio pronunciasse, ac paullo post ibidem mortuum, ac sepultum fuisse. Viuebat Clemēte VI. Pont. Max. ann. 1344.

PAVLVS Rauennas Monachus scripsit Vitam Sanctorum Hilarij Abbatis, & Olibrij monachi.

PAVLVS Romanus in Basilica S. Petri Pœnitentiarius Ordin. D. Augustini, Theologus, præter librum Cōfessionum à se editum, scripsit De vsu Clauium, Orationes coram Pont. Max. habitas, plures item Sermones De Ecclesiastica pensione. Vide Tractatus Iuris. Tom. 15. p. 1. fol. 309. recusos ante non multos annos, nouissimè Venetijs. Sed Romæ editus est ann. 1539. Obijt Romæ senex, & in templo Sancti Augustini sepultus. Viuebat ann. 1474.

PAVLVS Scaliger cum plura scripserit, editus denique fuit hac prænotatione. Pauli Principis Dela Scala, & Marchionis Veronæ, Domini Creuzburgi Miscellaneorum To-

mus Secundus, siue Catholici Epitemonis contrà quandam corruptam, ac deprauatam Encyclopædiam lib. xv.

Censuræ ac iudicio multorum Catholicorum, & doctissimorum Virorum, Moguntini, Treuirensis, Monasterien sis, Leodiensis & Principum, nec non amplissimæ Ciuitatis Colon. & exhibiti, & ab eis Lecti, inquisiti, recognitti, & ad Apostolicam Liniam redacti, reducti, atq; approbati.

Qua olim primus Dux Prussiæ, per ann. 40. turbulentis erroribus intricatus se planè extricauit, qua ve vniuersa Protestantium, & Confessionistarum disciplina validissimè confutatur, & prorsus euertitur. Coloniæ ex Officina Theodori Graminæi ann. 1570.

PAVLVS Syluius, Canonicus Regularis, B. Magdalenæ Pœnitentiam Carmine etrusco scripsit. Mediolani apud Societatem Tini, & Besoni, ann. 1602.

PAVLVS de Verona, Ord. D. Augustini, Theologus, & Concionator, edidit Sermones de Festis diebus, & Sermones per Aduentum Domi. Incipiunt, *Felix hic dies*. Addit autem Eisingr. eum scripsisse quoque Volumen contra Iudæos. Vixisse verò ann. 1395.

PAVLVS Soncinas, in Mag. Sent. Lugduni ann. 1529. apud Io. Crispinum, quem Typographum non puto fuisse illum, qui eiusdem cognominis post multos annos Geneuę fuit Caluinianus, & pessimus Typographus.

PAVLVS Suenus, Vuilensis, Ord. Minorum, edidit explanationem in primum Senten. Scoti, impressam Tubingæ, ann. 1498. Scripsit & Logices Summulas, quæ interijsse cum multis alijs putantur. Pro veritate Catholica exilium passus triennio, rediens. Obijt Keisespergæ ann. 1504.

PAVLVS Venetus, (quem alij *Cretensem* vocant) Ord. D. Augustini, Theologus, cum esset Prouincialis. Obijt ann. 1429. die 15. mensis Iunij. Scripserat autem.

Contra Iudæos, librum.
Sermones de Tempore.
Sermones de Sanctis.
Sermones Quadragesimæ.
De Conceptione Beatiss. Virginis.
De Incarnatione Verbi Dei.
De Excellentia Verbi Dei.
Super sententijs, lib. 4.
Ad libros Physicorum, lib. 8.
Super libr. de Generatione, & Corruptione, lib. 2.
Super libros de Anima, lib. 3.
Super Metaphysica, lib. 12. Qui libri Patauij in Bibl. Ord. asseruantur m. s.
Summam Philosophiæ naturalis, lib. 6.
De Conceptione Mundi, qui Astronomiæ ianua nuncupari potest, lib. 1.
De circulis componentibus mundum.
Super lib. Porphyrij, lib. 1.
Super Prædicamenta, lib. 1.
Super libros Posteriorum, lib. 2.
Logicam paruam. Logicam magnam.
De Quadratura Circuli.
Super consequentijs Strodi.

Ad Compendium retulit doctas Ioannis de Ripa Doctoris sollemnis in primum Sent. librum explicationes. At Iacobus Bergomensis vbi meminit huius viri, inter cætera narrat, nominatissimum in vniuersa Italia fuisse habitum, cunctosque Dialecticos, Philosophos, ac suæ ætatis Theologos sine controuersia superasse.

PAVLVS Venetus (quem esse eundem puto, de quo hic supra) scripsit De notitia Dei, & De condendo Christiano Testamento. De ortu, & progressu sui Ordinis. Explicationem Dantis Aligerij Poetæ Florentini. Viuebat ann. 1476. Franc. Sansouinus.

PAVLVS Vuarnefridus. Vide supra in verbo, Paulus Diaconus.

PAVLVS Vuan Ecclesiæ Passaulensis, qua delabitur Danubius propè Bohemiæ Regnum, presbyter Sermones de Tempore, ac De septem vitijs capitalibus reliquit. Vixit autem ann. 1516. Eius autem Sermones 23. De præseruatione hominis à peccato cum Sermonibus Michaelis Lochmaier excusi sunt Haganoæ, anno 1512. Dominicales autem ann. 1517.

PAVLVS Zabarella, Patauinus, Ord. D. Augustiniani, cognomento *Bonus*, in Patauina Ecclesia Suffraganeus Card. Cornelij, scripsit ad Clementem VII. Pontif. Max. De reformatione Ecclesiæ. Liber m. s. extabat in Bibl. Vaticana. Scripsit etiam in septem Psalmos Pœnitentiales, & Orationes aliquot. Obijt Patauij ann. 1525. die 25. Iulij.

PAVLVS, quo interprete vsi sunt Constantinopoli Legati Romanæ Ecclesiæ, transtulit è Latino in Græcum cooperante sibi filio suo Smaragdo omnia, quæ Humbertus Episcopus disputauit ibi, aut scripsit: quæ omnia iubente Constantino Monacho Imperatore, reposita sunt in Archiuo Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Sigebertus in Catal. Viuebat autem ann. 1050. Tritemio.

PAVLVS Epistol. quartæ apud Cyprianum auctor, cum quibusdam alijs coepiscopis, libr.

Digitized by Google

PAVLVS Monachus Cassinensis Cœnobij, natione Italus, propter scientiam litterarũ à Carolo Magno Imperatore ascitus, scripsit vitam primi Gregorij Papæ, scripsit gesta Pontificum Metensium, scripsit miracula Sancti Arnulphi, qui primo Maiordomus Regis Frãcorum, postea Metensium Episcopus, Eremiticam vitam expetijt. Historiam quoque Vinnulorum, qui postea nominati sunt Longobardi, luculento, & plano sermone scripsit. Ita Sigeb. in Catal. Viuebat ann. 680. Tritem.

P E

PELAGIVS Aluerus, Ord. Minorum, Hispanus, Doctoris subtilis auditor, scripsit De planctu Ecclesiæ ingens opus. Speculum Regum. Apologiam contra Okam. In libros Sentent. Magistri. Claruit ann. 1320. Ludouico IV. Imperatore à Ioan. XXII. Pont. Max. Syluensis in Lusitania Episcopus creatus.

PELAGIVS Diaconus Romanę Ecclesię, transtulit è Græco in Latinum, de vita & doctrina, & de perfectione Sanctorum Patrũ libros sexdecim, scilicet de profectu monachorum, librum vnum, de quiete vnum, de compunctione vnum, de continentia vnum, contra fornicationem vnum, quòd monachus nihil debeat possidere; vnum, quòd nihil per ostentationem fieri debeat; vnum de patientia, & fortitudine; vnum, quòd non oporteat iudicare quemquam; vnum quòd oportet sobriè viuere; vnum Quòd sine intermissione, & sobriè oportet orare; vnum de humilitate; vnum De pœnitentia; vnum De charitate; vnum de prouidentia; vnum siue de contemplatione. Sigeb. in Catalog.

PELAGIVS huius nominis primus Pont. Max. qui vndecim annos Ecclesiam rexit, ac Pelagius huius nominis secundus Pont. Max. qui decennio eandem administrauit, & cui post egregias res gestas, morienti ex pestilẽtia, quæ in vniuersa Europa grassabatur, Gregorius Primus, qui & Magnus, successit, varia, quæ extant, Decreta promulgarunt. Sanè huius Pelagij Decretales Epistolæ quinque habentur in Tom. primo Decretalium Epistolarum. De Epistola autem eiusdem (quam ob magnitudinem S. Gregor. vocat librum) ad Eliam Episcopum, quæ eiusdem argumenti fuisse creditur, cuius erat Epistola S. Leonis ad Flauianum. Vide apud D. Gregorium Magnum lib. 2. Epist. 36. Indict. 10. Sanè item Epistola Pelagij ad Auxentium Epis. Arelatensem, qua rogat, vt suadeat Frãcorum Regi, vt opem ferat Ecclesiæ Romanæ incursionibus Longobardorum laborãti, Tiberio Imp. VI. ex quo cum Iustino regnare cœpit, extat in Appendice Cardin. Baronij ad decimum Tomum Annalium.

PELAGIVS hæresiarcha (ait Gennadius) scripsit tres de fide Trinitatis libros, & pro actuali conuersatione librum. Alterum item Eulogiarum ex Diuinis scripturis, Capitulorum indicijs in modum S. Cypriani Martyris præsignatum. At postquam (subdit ipse Gennadius) hæreticus publicatus est, scripsit hæresi suæ fauentia. Scripsit etiam Expositionum in D. Pauli Epistolas, libros quattuordecim. De moribus Clericorum librum vnum. Ad Bonifacium Comitem libros duos. Ad Albinam, & Melaniam, vnum. Alium de vigore liberi arbitrij. Epistolas ad diuersos. Veruntamẽ attentè legẽdi SS. Hieronymus, Augustinus, Cyrillus, Orosius, præter alios recentiores, qui omnes Pelagij istius errores pestilentes accuratissimè confutarunt. Nã & hic propterea meminimus eius, vt constet quo antidoto illius venena fuerint extincta. Viuebat ann. 390. At Synodi contra Pelagium, & Celestinum, & errorum vtriusque, meminit PHOTIVS in sua Græca Bibl. nu. ιγ.

PELBARTVS Osualdus, Temesuariensis, (& Temesuar Ciuitas est, quæ non procul abest à Transyluania, quæque possidetur à Turcis) Ordin. Minorum, scripsit Volumen sat grande prænotatum, *Aureum sacræ Theologiæ Rosarium, iuxta quattuor Sententiarum libros quadripartitum*; ex doctrina Doctoris subtilis, & D. Bonauenturæ, atq; aliorum sacrorum Doctorum. At vltimum librum istorum quattuor nondum Pelbarti morte absolutum suppleuit Osualdus à Lasco, PROVINCIÆ VNGARIÆ, eius Alumnus. PORRÒ cum hoc opus antea prodijsset, postremò quoque fuit Venetijs excusum ann. 1586. & 1589. apud Vincentium à PRATO, sumptibus PETRI MARIÆ Marcheti, Tomis quattuor. deinde rursus an. 1594. Brixiæ. Scripsit item Sermones De Tempore Dominicales, ac De Sanctis, qui PARISIJS olim prodierunt apud Frãciscum Regnault. Quadragesimale triplex, Stellarium B. Virginis; Quod vniuersum Opus vocant POMERIUM Sermonum, editum olim Haganoę in Germania, an. 1415. cum ipse vixisset ann. 1490.

Porrò Sermonum istorum partes, & initia hæc sunt.

Sermonum De Tempore pars hyemalis. *Scitote quoniam prope est.*

Pars æstiualis. *Homo quidam fecit.*

Sermonum de Sanctis pars hyemalis. *Similis pœna seruus cum Domino.*
Pars æstiualis. *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus.*
Stellarium Coronæ B. Virginis. *Quoniam, vt ait Beatissimus ille Gregorius.*
Quadragesimale de pœnitentia. *Circa partem autem istam.*
Quadragesimale de vitijs. *Tu autem cum ieiunas.*
Quadragesimale de præceptis Decalogi. *Quia nempe dictante Philosophorum Principe.*

Atqui eiusdem *Stellarium Coronæ* (vt habet inscriptio) *gloriosissimæ Virginis: ipsius laudibus, vt solaribus radijs circumfulgens, & subtilissimarum quæstionum cum solutionibus fontem emittens. Venetijs etiam ann. 1587. impressum fuit.*

Sed & idem Pelbartus in Psalmos prodijt olim, Haganoæ apud Henricum Gran. ann. 1504. claruit autem ann. 1500. Alexandro VI. Pont. Max.

PEREGRINVS, Archiepiscopus Lauretacensis, fidei Symbolum reliquit, Margarinus Bignæus inseruit Tom. 4. Patrum Bibliothecæ, secundæ, hoc est, emendatæ editionis, cum in quinto primæ editionis antea fuisset.

PEREGRINVS Bononiensis, Ordin. Minorum, scripsit ad Gondisaluum Generalem eiusdem Ord. Ministrum Chronicon Generalium Ministrorum, qui eum præcessere.

PEREGRINVS Germanus, monachus S. Aurelij Hirsaugiæ, Congregationis Cluniacensis reformatæ, & S. Gulielmi Abbatis discipulus, scripsit Dialogos sub personis sui, & Theodoræ, cuius titulus est.

Speculum Virginum, libr. 8. De Vita Spiritus, & fructu mortis, lib. 1. Commentariorum in Euangelia, lib. 1. Dialogum Marticularij, lib. 1. Didascalicon, lib. 1. Laudes S. Benedicti carmine, libr. 1. Et alia nonnulla, omnia tamen in Dialogi modum. Viuebat anno 1100.

PEREGRINVS Nasellus, Patauinus, Ord. D. Augustini, Theologus insignis, viginti sex assertiones, & dubia quædam obscura, & implexa Sacræ Scripturæ explicuit, & respondit aduersus quadraginta & vnum impios Lutheri articulos: scripsit item de fide implicita, & de informi, & formata, & de eius origine, causaque efficiente, & quomodo fideles exaltat, & reddit eos sapientes, ac iuuat, & roborat. Insuper de operibus exterioribus, breuiter octo conclusionibus quædam complexus est, in quibus hæreticorum nodos, apud eos obscuros, & insolubiles, soluit, & in lucem promit. De legibus humanis, quantum & quomodo obligent. De potestate Summi Pontificis, & Concilij, cum comparatione ad inuicem. Quæ omnia egomet mihi & legi, & propterea hic in nostris hisce lucubrationibus non censui omnino tacenda. Obijt Nasellus Patauij nonagenario maior, ann. 1556. Hæc Iosephus Pamphilus.

PETRI Mochado Monachi Sermones in Euãgelia totius anni, Parisijs apud Sonnium ann. 1608.

PETRONIVS Bononiensis Ecclesiæ Episcopus, vir sanctitate vitæ, & monachorum studijs ab adolescẽtia exercitatus, scripsisse putatur vitas Patrum, manachorum Aegypti, quas velut speculum, ac normã professionis suæ monachi amplectuntur: legi sub nomine eius de ordinatione Episcopi, ratione & humanitate plenum tractatum, quem lingua elegantior ostendit non esse ipsius, sed (vt quidam dicunt) patris sui Petronij eloquentissimi viri, & eruditissimi in sæcularibus litteris, nam & Præfectum Prætorij fuisse, se ipso tractatu designat. Moritur Theodosio Arcadij filio, & Valentiniano imperantibus. Hęc Genadius in Catalogo. Extat Bononiæ Officium à Gabriele Card. Palæoto concinnatum, quod in D. Petronij octaua recitatur: in quo eius Acta cernuntur.

PETRVS Abailardus, Parisiensis, qui item ob quoddam ingenij acumen, quo interdum est abusus, dictus est Dialecticus, scripsit quidem varia: sed cum immixta essent hæresibus, damnata sunt in Concilio Senonensi in Gallia. Eius autem errores, vt alij, ita inprimis Innocentius II. Pontif. Max. Epist. 194. S. Bernardus Epist. 188. & 190. & Thomas Valdensis libr. 1. cap. 10. sic aperuerunt, vt simul expugnauerint. Sic item Alphonsus de Castro, lib. de hæresibus. Et verò, nostræ Societatis Theologi, Card. Bellarmin. Tom. 3. Controu. lib. 4. c. 2. De Peccato Origin. Gregorius de Valentia in S. Thomam Disput. 1. quæst. 7. De Gratia Christi. Puncto 4. & quæst. 22. puncto 1. Gabriel Vasquez Disput. 22. num. 27. & Disput. 37. num. 1. & 2. in primam partem S. Thomæ. Errores autem Abailardi erant inter alios hi. De peccato Originali. De Christi Incarnatione, & Passione. Infantes, nec in Adamo perijsse, nec in Christo saluari. Negabat Deo liberum arbitrium. Negabat idipsum hominibus. Negabat Christum habuisse donum timoris. Negabat à Christo genus humanum à seruitute Diaboli fuisse liberatum. Spiritum Sanctum, faciebat Animam Mundi.

Digitized by Google

Porrò eius Oratio De Conceptione Beatissimæ Virginis Extat Burdigalæ m. s. apud nostros è monasterio Syluæ Maioris in eo Tractu obtentus. Dubitatur tamen num sit eadem Oratio, quã multos ante annos Louanij edidit Rescius Petro Comestori ascriptam. Nec enim simul eas conferre potuimus. Sed vide 12. Tomum Card. Baron. sub an. 1140. vbi plura de illo, qui deinde conuersus sancto fine quieuit. Quinetiam extat epistola aduersus errores Abailardi à R. Rhemensi Archiepiscopo Tocellino Suessionensi, Villelm. Catalaunensi, A. Anebatensi Episcopo scriptã ann. 1140. ad Innocentium Papam, & eiusdem Innocentij rescriptum ad eos. Quæ suis additionibus post 12. Tomum Annal. Baro. Card. adnexuit pag. 975. Romanæ editionis ann. 1607. Dignissima quæ, perlegantur.

PETRVS de Abano Conciliator. Venetijs apud Octauianum Scotum ann. 1471.

PETRVS Aethiops Monachus, Aethiopicis quidem idiomate, & characteribus, (sed nescio quàm fido, ob hæreses in Oriente à Nestorio, Dioscoro, atque alijs relatas) emisit ann. 1548. Testamentum nouum vnà cum Epistola D. Pauli ad Hebræos vnà cum Concordantijs Euangelistarum Eusebij, & numeratione omnium verborum eorũdem. Missale item cum benedictione thuris, cerę, ac reliquarum rerum, quibus ea benedicit Ecclesia. Alphabetum quoque *Gez*, hoc est *libera lingua*, quoniam à nulla alia ducit originem, quæ & Chaldæa vulgò dicitur.

PETRVS Alberti, monachus, & maior Prior Cluniacensis, tempore Odonis 2. Abbatis ann. 1420. Scripsit De Decimis noualibus librum, qui paucos ante annos extabat m. s. Cluniaci in Gallia.

PETRVS Albinianus Trotius, I. C. Scripsit De Potestate Papæ. Idem Rosarium Guidonis Bayfij, siue Commentaria in Volumen Decretorum Notis illustrauit. Venetijs ann. 1580.

PETRVS Alcamus, siue de Alcamo, Siculus, monachus D. Martini, Quod Cœnobium Congregationis Cassinensis est Panormi, scripsisse, atque adeo edidisse quędam an. 1560. scribitur ab Arnoldo Vione, sed quænam sint (licet vocet non contemnẽda) non scribit.

PETRVS Alexandrinus in AEgypto Archiepiscopus, Vir Sanctus, & martyr, qui vt Nicephorus habet in Ecclesiastica Historia, Teonæ, qui eum Archiepiscopatum vndeuiginti annos rexerat, successit, quique à Maximo Imp. ob Catholicę fidei defensionem capite plexus, fuit Martyrio coronatus, canones eos edidisse scribitur, qui feruntur in sermone de Pœnitentia, quos Margarinus suæ Patrum Bibliothecæ Tom. 2. inseruit. Quibus cum Balsamon Græci ritus sectator adiecerit Scholia; hæc circumspectè legenda sunt, præsertim vltimum, vbi hæc habet. *Consequenter sexto Canoni Apostolico, qui decernit non esse à nobis ieiunandum diebus Dominicis, vel Sabbathis, præter vnum Sabbathum magnum, scilicet, ac sexagesimum nonum, qui valde punit eos, qui sacra Quadragesimã non ieiunant, omniq; quarta, & sexta feria, præsens quoq; decernit.* Nos igitur cum alibi hac de tota re necessariò Rutenis respondimus in Comment. Moscouiæ, tum hic eadem adnectere, ne quis secus, quàm expedit, opinetur, operæpretium ducimus, nimirum, vt sint ad manum. Sic igitur nos.

Cum Græci, aut alij obijcerent; ex Epistola Diui Ignatij ad Philippenses & ex Concilio Gangrensi, atque ex Apostolorum Canonibus, non esse Sabbatho, ac die Dominico ieiũnandum: Latini illis ostenderunt, eum non ieiunandi Sabbatho ritũ, Ecclesijs Orientis traditum fuisse, cum ob Simoniacos in Oriente ortos (qui Mundum, à cuius creatione Deus Sabbatho requieuit, opus eius esse negabant) tum quia Diuinitus afflati Apostoli prænoscebant, futuros quoq; hæreticos in Oriente Manichæos, Eustachianos, Marcionistas, Lampetianos, qui in Paphlagonia apparuerunt: qui quidem Sabbatho simulatè ieiunabant in contumeliam Resurrectionis Christi; cui Resurrectioni à vespera Sabbathi (vt ait Magnus Leo Pontifex) initium constat adscribi. Porrò eam fuisse caussam prohibendi ieiunium Sabbathi, Synodus Gangrensis ipsa; vt S. Anastasius Patriarcha Antiochenus exponit, habet cum inquiunt, illos Sabbatho, & Dominico die ieiunare, πρὸς τὸν νομιζομένων ἄσκησιν, id est, *ob simulatam abstinentiæ exercitationem.* Cæterùm, quia in Occidente eadem caussa non erat, nec illa hæresis vigebat, prohibitum non est, quin ipsa die Sabbathi, alium ad finem (de quo mox dicetur) ieiunare, siue à carnibus abstinere cum laude possent. Epist. 81. c. 1.

Cùm etiam aliqui mirarentur, quòd quarta feria Latini non ieiunarent, aut à carnibus non abstinerent; Latini illos docuere, nõ deesse apud sese, qui diem illum religiosa abstinentia obseruarent. Sed vt antiquitus quædam fuere indicta in commune ieiunia (quæ Synodus Gangrensis appellat εἰς τὸ κοινὸν tradita) sic fuisse alia nõ in commune tradita, docuerunt, quæ pro ratione locorum, varijs obseruãda diebus, ab Apostolis relicta fuissent. Orienti enim ieiunium quartæ, & sextæ feriæ, Occidenti autem feriæ sextæ, ac Sabbathi;

vtrique verò Quadragesimam, seu ieiunium magnum, in commune præscriptũ. At verò, vt Orientalis, sic Occidentalis abstinentiæ consentanea rationi causſa est, & decorus in Ecclesia Dei cultus. Apud Græcos quidem quarta, & sexta ferijs, quòd ablatus eius eis fuerit sponsus: (feria enim quarta, Domini proditionem pactus est Iudas: sexta verò crucifixus est pro nobis benignissimus Dominus) Sed apud Occidẽtales feria sexta, ob eandem, quæ dicta est, causſam: Sabbatho verò, quòd & in Sepulchro latuit; & qui dies erat quietis Iudæis, nobis adhuc fuit, doloriſque reliquias illorum Sabbatismi iam Christiani nolle se indicarent; qui & ad diei insequentis Dominici celebrandam festiuitatem, & ad communionem Eucharistiæ plerunq; se præparabant, ac præparant.

Cæterum lectores meminerint. Acta Petri Alexãdrini, hoc est eius nomine edita, fuisse corrupta, & quidem Arium à Petro Alexandrino fuisse excommunicatum ob schisma Meletij. Vide Breuiarium Romanum die 26. Nouembris. Germana autem esse Acta, quæ ab Anastasio S.R.E. Bibliothecario Latinè, è Græco reddita fuerunt.

PETRVS de Aliaco, Episcopus Cameracensis, Gallus, Parisiensis Gymnasij Cancellarius. S.R.E. Cardinalis, Qui Ioannes Gersonis fuit Præceptor, scripsit

De laude Scripturæ sacræ, & stabilitate Ecclesiæ.
Quæstionum in Hexameron librum.
Item in totum Psalterium Paraphrasim.
In Psalmum 30. & 41. Meditationes.
In septem Psalmos Pœnitentiales, Meditationes, quæ Io. Gersoni ascribuntur.
In Principium Euangelij Marci.
In Oratidnem Dominicam.
In Salutationem Angelicam.
In Cantica Beatissimæ Virginis, & Zachariæ, & Symeonis.
Speculum considerationis.
Compendium contemplationis.
De Spirituali Scala.
De Sacramentis.
De legibus, & sectis.
De Electione Summi Pontificis.
De Exercitio spirituali.
De Concilio generali.
In quattuor libros Sententiarum.
Sed & de duodecim honoribus S. Iosephi.
De Sacramentis, librum.
Sermones plures.
Epistolas plures.
Concordiam Theologiæ cum Astrologia, & Historia.
Librum De Anima, & accidentibus eius.
Quæstiones in Sphæram Ioannis de Sacrobosco.
Tractatum ad libros Meteororum, qui Viennæ Austriæ prodijt ann. 1509.

Tractatus autẽ de Potestate Eccl. extabat Viennæ Austriæ in Bibl. Imp. sed qui de emendatione Ecclesię vnà cũ Conc. Basileensi emissus olim fuit, integro iudicio legẽdus est. Porrò quod idem Petrus ab Aliaco Qu. in Gen. 30. & libr. de Stella, & magis sensit, quòd nimirum Christi natiuitas ex genethliacis diuinationibus prænosci potuerit, quodque longe antea professus fuerat Albertus suo seculo magnus, reprobat D. August. lib. 5. de Ciuitate Dei, c. 1. & Sancta Synodus Tridentina. Vide Sixtum Senensem libr. 5. Bibl. Sanctæ annot. 15. & 81. & lib. 6. annot. 10. & libr. 2. curiosarum quæst. Benedictum Pererium in iibello hac de materia. Tractatum item meum in Bibl. Selecta, vbi de Mathematicis & Genethliacis, quique aduersus eos scripsere. Viuebat ann. 1426.

PETRVS ab Aliaco Nauarrici Gymnasij quondam Archidiascalcus, nec non Regis Caroli Quinti, Cælestinorum Parisiensium fundatoris confessarij, scripsit Vitam Petri Cælestini Quinti Pontificis Max. Ord. Cælestinorum institutoris, qui summo tandem Pontificatui renunciauit. Parisijs apud Franciscum Stephanum ann. 1539.

PETRVS Alites, Carnotensis, Montanus, Gallus, scripsit De Vtroque Christi Aduentu. De extremo iudicio, & signis ipsum præcedentibus. De mortuorum Resuscitatione. De pœnis Inferni, & Gloria Paradisi additis Christi Domini, Prophetarum, atque Sibyllarum preconijs, carmine, ac soluta Oratione. Parisijs apud Ludouicum Grandinum anno 1552. cum ibidem ann. 1547. libri eiusdem quattuor De recta viuendi ratione carmine conscripti prodijssent. Sed & deinceps ann. 1564. superiores libri De Christi vtroq; Aduentu, summoque & generali Iudicio, de prodigijs præcedentibus, ac de Resurrectione mortuorum recusi fuerunt.

PETRVS Alphonsus, Moyses antea vocatus, dum Iudaismum profiteretur, ad Christi fidem conuersus, atque ab Alphonso Hispaniæ Rege ad baptismi fontem susceptus, eiusdem nomen pro cognomine accepit, scripsit aduersus Iudæos. Eis ingrenius existimat hunc vixisse ann. 1091. At illius Alphonsi Dialogi editi sunt Coloniæ ann. 1536. apud Gymnicum.

PETRVS Aluernus, siue de Aluernia, (sed quem credo rectius esse scribendum *Aruernum*, siue de *Aruernia*, quæ in Gallia est Prouincia martyrijs, & ingenijs celebris,) Ord.

Prædi-

Digitized by Google

Prædicatorũ, licet, Vir doctus, atque adeo discipulus S. Thomæ Aquinatis, nescio tamẽ an reliquerit aliquid, quod ad sacrum hunc Apparatum attineat: sanè verò extant ipsius Commentarij in aliquot libellos Aristotelis, nempè de Moribus Animalium; De longitudine, ac breuitate vitæ; De iuuentute ac senectute; De respiratione; De morte, ac vita, qui prodiere Venetijs ann. 1507. vnà cum eiusdem D. Thomæ Commentarijs in Aristotelem; De sensu, & sensato, ac De memoria. Eiusdem item Petri in Commentarios D. Thomæ Aquinatis ad libros Aristotelis de Cœlo, quos D. Thomas non absoluerat. Nimirum ad partem tertij, & ad quartum integrum. Quæ Venetijs excusa fuere apud Scotum anno 1495. scio autem Petrum, siue hunc, siue alterum Ordin. Minorum. *Aluernum* dictum, scripsisse Quæstiones Quodlibetales, quæ Patauij m. s. extant in Bibl. D. Antonij, & Quæstiones Metaphysicæ.

PETRVS Ancaranus, Bononiensis, quem docuit Baldus Perusinus, scripsit libr. quinque ad Decretales. Ad sextum autem Decretalium, vnum; super ff. Digesto Veteri lib. 24. Super ff. nouo lib. 12. Consiliorum, librum. Citantur & repetitiones eius in primo Decret. De Constitut. c. 1. in secundo Decret. De Confessis, ac de probat. c. ex parte. & rursus De probatio. c. in præsentia, & de foro competenti, cap. postulasti. Eius autem super Decretalia, & Clementinas Commentarij editi fuere Lugduni ann. 1533. & Bononiæ anno... At Venetijs Consilia ann. 1568. ann. 1589. & ann. 1599.

PETRVS Andreas Gambarus, è Casali Bononiensi De Beneficiorum permutatione, in Tract. 1. p. fol. 208. De Officio, & Auctoritate Legati à latere. Tract. 13. p. 1. fol. 150. De veritate, & excellantia legalis scientiæ. Tract. 1. fol. 137. in Tractatibus Iuris póstremo editis Venetijs.

PETRVS de Andria, Thomæ Aquinatis sedulus auditor, Ord. Prædicatorum, lecturam ipsius D. Thomæ excepit ex eius ore S. Matthæi Euangelium interpretantis. Quam D. Thomas perlegens, & suam agnoscens, permisit, vt pro sua legeretur, atque haberetur. Extat verò adhuc, licet alicui mutila. Id testatus est D. Antoninus 1. part. hist. tit. 18. c. 10. Albertus autem Venetus, vbi agit de sexto Generali Magistro eiusdem Ordinis, ait ab eodem Petro fuisse conscriptum librum De Perfectione Vitæ Spiritualis. Viuebat anno 1270.

PETRVS Angelus Bargæus, Italus, eximius Poëta, libros aliquos Latino, & eleganti heroico carmine cóscripsit, quos Syriados prænotauit. Qui Parisijs excusi sunt apud Mamertum Patissonium an. 1582. Sed & idem antea libros sex eodem Latino carmine scripserat Cynegeticon, qui Lugduni in Gallia an. 1561. Florentiæ verò, an. 1568. prodierunt. Vide verò alia eius Opera in nouissima editione Operum ipsius.

PETRI Antiochiæ Patriarchæ sermo ad Patriarcham Constantinopolitanum, & alter ad Episcopum Gadrentze (sed puto errorem esse in hoc verbo) Extant Romæ m. s. in Bibliotheca Vaticana.

PETRVS Antrauensis, Ord. Præd. edidit metricè scriptam summam De fuga vitiorũ, quæ perutilis est. Eam Tolosani Typographi ann. 1520. excuderunt Tolosæ Antonius Maurinus, & Gasto Recolenus.

PETRVS Appollonius, Collatius, Presbyter Nouariensis, Poëma quatuor libellis distinctum Heroico carmine conscripsit, cuius hoc est initium.

Exitium Solymæ, & tristes à stirpe ruinas,
Totq; olim ducibus claram, tot regibus vrbem,
Seruitio turpi, & miseranda sorte subactam,
Dicere fert animus &c,

Parisijs tum separatim editus, tum Bibl. Patrum insertus Tom. 8. edit. 2.

PETRVS Apostolus, qui & Cephas, & Simon, idest obediens, Bariona, hoc est filius Ioãnis, frater Andreæ Apostoli, natus in vico Bethsaida, prouinciæ Galileæ, quæ est prope stagnum Genczaret, Domini discipulus, & primus Diuinitatis Christi confessor, idẽque Princeps Apostolorum, cui Ecclesiam Dominus pascendam, & confirmandam tradidit, cum Ecclesiæ, quam instituerat Antiochiæ, septennium præfuisset, Euangeliumque prædicasset in Ponto Gallatia, Cappadocia, Asia, Bithynia, ac secundo an. Claudij Cæsaris ad expugnandum Simonem Magum peruenisset Romam, vbi Ecclesiæ Christianæ primatum statuit; & quinque supra viginti annos Vicarius in Christi in terris, ac Pont. Max. administrauit, vsque ad postremum Neronis annum, quo Imperatore, cruci affixus, martyrio coronatus est, capite ad terram verso, ac pedibus sublatis versus cœlũ, asserens, se indignum esse, qui eo modo, quo fuerat Dominus, crucifigeretur: sepultus est Romæ in Vaticano, cuius corpus postea æquis partibus locatum est tum in æde D. Petri, tum in

Templo D. Pauli extra Vrbem, vocatione, confessione, vita, prædicatione, peregrinationibus, miraculis institutione plurium in orbe terrarum Episcoporum, & Vniuersalis Ecclesiæ administratione, Epistolis, ac morte, Christum Dominum clarificauit.

Vocationem, Euangelij Scriptores; Reliqua tum Lucas Actis Apostolorum, tum Paulus, & ipsemet Petrus suis Epistolis, ac deinceps priorum seculorum Potifices, Anacletus & Innocentius Primus, Gregorius Magnus & alij attigerunt, nequid dicam de Itinerario Petri, Clementis nomine conscripto, & alijs eiusmodi, quando de ijs actum est, vbi Clementis Romani Pontificis Opera perpendimus. Sed & de illo ita Hieronymus in Catalogo.

An. Dom. 68. Simon Petrus, filius Ioannis, Prouinciæ Galileæ, Vico Betsaida frater Andreæ Apostoli, & princeps Apostolorum; post Episcopatum Antiochensis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorũ, qui de circuncisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bythinia, secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum, Romam pergit, ibique viginti quinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuit vsque ad vltimum annum Neronis, idest decimum quartum; à quo & affixus Cruci, martyrio cororatus est, capiti ad terram verso, & in sublimi pedibus eleuatis, asserens se indignum, qui sic crucifigeretur vt Dominus suus. Scripsit duas Epistolas, quæ Catholicæ nominantur: quarum secunda à plerisque eius esse negatur, propter styli cum priore dissonantiam. Sed & Euãgelium iuxta Marcum, qui auditor eius, & interpres fuit, huius esse dicitur. Libri autem è quibus vnus Actorum eius inscribitur, alius Euangelij, tertius prædicationis, quartus Apocalypseos, quintus Iudicij, inter Apocryphas scripturas repudiantur. Sepultus Romę in Vaticano iuxta viam triumphalem, totius Vrbis veneratione celebratur.

Quod igitur attinet ad Vitam, postquam est euocatus ad Apostolatum, ea cœlebs, sancta, pudica, lachrimarum, & fletus secunda, patiens, sobria fuit.

Patientiam monstrarunt vincula & exilia ab Nerone, & Claudio perpessa, peregrinationes, detonsio èt facta ignominiæ caussa, verbera, & martyrium pro Christi nomine, atque adeò martyrium vxoris, & virginitatis filiæ. De quibus fusius Baronius Card. To. Annalium primo.

Cle. Ale. 7. li. Strom. Vxoris martyrium testatur Clemens Alexandrinus his verbis: Aiunt certè *B. Petrum, cùm vidisset vxorem suam duci ad mortem, lætatum quidem esse propter vocationem, & quod domum reuerteretur. Valde autem exhortando, & consolando, proprio nomine eam compellantem, dixisse: Heus tu, memento Domini.*

At Petronillæ filiæ Diui Petri celebratur dies anniuersarius pridie Kal. Iunij hoc est 31. Maij, Flacci nobilis viri coniugium spernens, acceptis triduanis ad deliberandum inducijs, interim ieiunijs, & orationibus vacans, tertia die mox, vt Christi Sacramentum accepit, emisit Spiritum.

Metaphr. die 29. Iunij. Sur. Tom. 3. Et quidem præter ea, quæ fecit in Oriente Itinera in Italiam venisse, Siciliam eo cursu appulisse, Neapoli ac Pisis fuisse, in Britanniam penetrasse (vt inquiunt Simeon Metaphrastes & alij, seu certè eius Opera Euangelium illhuc peruenisse) in Africam nauigasse, in Vrbem post varios casus redijsse, constans est fama. Quæ verò in ijs, vel Orientis, vel alijs itineribus gerebat, è paucis, quæ Metaphrastes narrat, colligi possunt. is enim sic: *Liberatus à vinculis, cum ab Hierosolymis venisset Cæsaream Stratonis, & ex ijs, qui sequebantur eum presbyteris, Episcopum ei constituisset, venit Sydonem; vbi cum multos curasset, & Episcopum constituisset, venit Berythum: in qua etiam cum vnum eorum, qui sequebantur, ordinasset Episcopum venit Biblym; deinde Tripolim, vbi apud Matsoneni virum quendam prudentem diuertit. quem cum fidelibus, qui erant Tripoli Phœniciæ Episcopum constituisset, venit Orthosiam: deinde Anthandrum: deinde in Insulam, quæ dicitur Aradus: inde Balanæas, & illinc Panta: deinde Laodiceam, in qua cum multos, qui morbis laborabant, & vexabantur à dæmonibus, curasset; Ecclesiamq; congregasset, & Episcopum constituisset, venit Antiochiam Syriæ ciuitatem.*

Greg. Naz. Orat. de amore paupert. Sobrietate porrò tanta fuit, vt lupinis minuto asse veneuntibus famem vrgentem pelleret, carens auro, abundans gratia, vino & carne abstinens: quod fere omnes fecerunt Apostoli.

Miracula fuere miram Dei potentiam testantia: Pedibus graditur super mare; sanat Aeneam paralyticum; Tabitam à mortuis reuocat; Ananiam, & Saphiram verbo interficit; præteriens languidis ipsa sua vmbra, robur, & firmitatem obtinet; è carcere per Angelum cadentibus catenis liberatur; Simonem Magum de sublimi deijcit; in Romana custodia plures ad fidem conuertit, & malè habentes curat; & denique (quod cum innumerijs alijs, quæ Diuina ope patrauit, summopere mirandum est) Romanam In Romani Imperij visceribus Ecclesiam fundat, quæ stabit vsque ad consummationem seculi.

Digitized by Google

At & traditæ à Deo sibi, ac deinceps abs se exercitæ in orbe Terrarum Potestatis expressa reliquit vestigia, quibus eadem Romani Primatus etiamnum auctoritas cõstat. De ijs ante mille ducentos penè annos Innocentius Primus scripsit his verbis: *Quis enim nesciat, aut non aduertat id, quod à Principe Apostolorum Petro Romanæ Ecclesiæ traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari, nec superinduci, ac introduci aliquid, quod aut auctoritatem nõ habeat, aut alunde videatur accipere exemplum: præsertim cum sit manifestum, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, & Siciliam, insulasq; interiacentes, nullum hominum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut eius successores constituerunt Sacerdotes? Aut legant, si in his prouincijs, alius Apostolorum inuenitur, aut legitur docuisse? quòd si non legunt, quia nusquam inuenitur, oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, à qua eos principium accepisse, non est dubium; ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere.* Innoc. I. ep. 1. ad Decẽtũ.

Quin & Petrum præter alios Byzantinus, atque alijs eiusdem prouinciæ locis primos dedisse Episcopos, Agapetus ostendit ijs litteris, quas de Menna à se ordinato Episcopo Constantinopolitano scripsit ad Petrum, quæ postea fuerunt in quinta Synodo recitatæ, in quibus hæc leguntur. *Et hoc dignitati suæ, (Mennæ scilicet) addere credimus, quòd à temporibus Petri Apostoli, nullum alium vmquam Orientalis Ecclesia susceperit Episcopum manibus nostræ Sedis ordinatum. Et forsitan ad demonstrationem laudis ipsius, vel ad destructionem inimicorum instans res tanta prouenit, vt illis ipse similis esse videatur, quos in his quandoq; partibus Apostolorum primi electio ordinauit.* Quinta Syn. act. 2. Hæc Agapetus; cuius auctoritatem in Synodo præsertim Oecumenica recitatam, maioris esse ponderis existimandum est, quàm recentiorem Græcorum, vt Nicephori, aliorumúe, qui dixerunt, eas Ecclesias ab Andrea Apostolo institutas, ab eodemque Episcopos illis datos; quod recentiores Græcorum in Menologio, & vterque Nicephorus tradiderunt.

Porrò constat, non fuisse Byzantium primam sedem eius prouinciæ institutam, sed Heracleam, vnde Gelasius Papa ad Episcopos Dardaniæ, agens aduersus Acacium: cuius (inquit) sedis Episcopus? cuius Metropolitanæ ciuitatis antistes? Nonne Parochiæ Heraclensis Ecclesiæ? Nicep. Episc. Constant. in Chron. Nicæ. Calixtus histo. lib. 8. c. 7.

Et verò Gregorius Magnus scribens ad Episcopos Numidiæ, eos ab Apostolo Petro accepisse ordinationum initia testatur: hoc est, quod & ante Tertullianus dicebat: *Habes Romam, vnde nobis quoq; auctoritas præsto est. Et Cyprianus Romanam Ecclesiam Matricem appellat, quòd non tantum Carthaginensis Ecclesia ab ea fidem accepisset, sed quæ sub ipsa continentur Mauritania, & Numidia.* Greg. lib. 2. ep. 75. Tertul. lib. de præsc. 36.

Collegit autem (etsi non omnes) Baronius Annalibus suis Ecclesiasticis, qui quibus prouincijs à Petro instituti sunt Episcopi. Habuit enim (inquit) à Petro Episcopos Sicilia Pancratium, Marcianum, Berillum, & Philippum; Capua Priscum, Neapolis Asprenensem, aliter Asprenatem; Tarracina Epaphroditum; Equicolæ populi Marcum, alium tamen ab Euangelista: Ptolomæum Nepe; Romulum Fesulæ; Paulinum Luca; Rauenna Apollinarem; Verona Eupropium; Patauium Prosdocimum; Ticinum Syrum: Aquileia post Marcum, Hermagoram: in Gallijs Lemouicenses, Tolosani, & Burdigalenses, Martialem: Tungrenses, Colonienses, & Treuerenses Maternum, necnon Valerium; Rhemẽses Sixtum; Arelatenses Trophimum; Senonenses Sabinianum; Cœnomanenses Iulianũ; Vienna & Moguntia Crescentem, Catalaunum Memmium; Bituricenses Vrsinum; Aruernenses Austremonium, Sactonense Eutropium; Germania Eucharium, Egistum, & Marcianum: Hispaniæ Torquatum, Etesiphonem, Secundum, Indaletium, Cæcilium, Hesychium, Euphratium, & alios. In Britanniam etiam Petri opera Euãgelium penetrasse tradunt, nec mirum: ea enim Insula anno superiori à Claudio subiugata, ad prædicationem Euangelij patuit aditus. Ioan. 1.

Epistolas porrò duas Christiana seruauit Ecclesia, quas Petrus scripserat, maiestatis, mansuetudinis, fidei plenissimas. Harum prior ex Vrbe, Claudio Imperatore, per Syluianum fidelem fratrem, quæ Catholica nominatur, scripsit ad Christianos dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, & Bithyniæ, qui nuper ex Iudaismo ad fidem Christi venerant; confirmans eos in fide admonensque, vt præterita vita relicta, nouã aggrediantur, & tamquam aduenæ, ac peregrini; à carnalibus desiderijs abstineant, parati de omnibus rationem reddere in die Iudicij. Hanc Latini in quatuor, Græci verò in octo capita diuidunt. Papias apud Euseb. lib. 2. Eccl. hist. ca. 15. Hier. in li. de Viris illustribus.

Partitionem huius Epistolæ Ederus ponit à Tabula centesima quinquagesimaquarta, vsque ad centesimam sexagesimam primam, in sua Oeconomia.

Secundum autem, eisdem fidelibus dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, Bithyniæ, De fide Christi, à Prophetis per Spiritum sanctũ pronuncia-

ta, De seductoribus

euitan-

cuitandis, De tempore non negligenter transigendo, De præparatione ad imminentem Iudicij diem. Cuius Epistolæ ipsemet Petrus argumentum & ordinem explicans tertio eiusdem capite, sic inquit. *Hanc ecce vobis, charissimi secundam scribo Epistolam in qua exstimulo vestram in commonitione synceram mentem, vt memores sitis eorum, quæ prædicta sunt, verborum, à sanctis Prophetis, & Apostolorum vestrorum præceptorum Domini, Saluatoris.* & quæ sequũtur. Sic Pastoris vigilantissimi oculus duas illas, quas Satanas excitabat procellas contra Christianos, tempestates, à Gentibus, & ab hæreticis, prospicit, ac sedat.

Porrò & partitionem huius Epistolæ ponit Ederus à centesima sexagesima tertia Tabula, vsque ad centesimam sexagesimã septimam, libro quarto Oeconomiæ. Latini verò in tria, Græci in quatuor capita distribuerunt.

Ceterùm, qui de hac secũda Epistola visi sunt dubitasse, eorum dubitatio sublata est, Ecclesiæ, Patrum, rerum quas continet, auctoritate ac pondere. Res hæ sunt inter alias. *Ecce vobis* (inquit) *charissimi secundam scribo Epistolam.* Præterea. *Hanc vocem* (ait) *nos audiuimus de cœlo allatam, cum essemus in monte Sancto tum ipso*: nempe cum Dominicæ Transfigurationi interfuit: id quod item adnotauit Gregorius. Accedit spiritus, ac virtus Christi, quam eadẽ hæc sapit Epistola. Et præter Anacletum, Origenem, Ambrosium, Hieronymum, Chrysostomum, Augustinum, Didymum, Innocentius, Gelasius, Concilia, Laodicense, Carthaginense, Florentinum, Tridentinum, idem comprobant. Ac dudum respõderat Hieronymus, stili diuersitatem, si qua sit, natam ex interpretis diuersitate: Nec enim Petrum semper vno & eodem interprete vsum esse.

Greg. hom. 18. in Ezech.

Hier. q. 11. ad Hebræum.

Quoniam verò inter alia huius Epistolæ, maximi momenti ea sunt, quæ ad tertiũ eius caput pertinent de futuro Iudicio, cœlorumq; dissolutionem; ideo legenda est Adnotatio ducentesima quadragesima, & ducentesima quadragesima prima, Sixti Senensis, libro sexto suæ Bibl. ac quod huc pertinet, vbi agit tertio libro de Ethnica Rapsodia: Euincit enim aduersus Ambrosium Catharinum, & Lucianum quendam monachum, & alios, Augustini sententiam quam ille scribit lib. vigesimo de Ciuitate Dei, capite vigesimoquarto, esse veriorem, quam & Scholastici plerique omnes sint secuti.

Quin & postea Benedictus Pererius noster, suis in Genesim Commentarijs, perdoctè expendit locum illum D. Patri de dissolutione Cælorum, cuius in eadem Epistola Apostolus hic meminit. At præter hasce duas Catholicas in sacrum canonem receptas, scripsisse fertur libros aliquot, vt ex Hieronymo refert Sophronius: quorum licet apud veteres quosdam, is qui Prædicatio, & alter, qui Iudicium Petri inscripti erant fuere, in aliqua auctoritate, reliqui tamen minus probati sunt: vti Euangelium Reuelatio, Actus. At Itinerarium Petri sub nomine Clemẽtis editum, Gelasius inter libros suspectæ fidei collocat. Petri autem & Pauli martyrium Linus duobus voluminibus conscripsit. Vide Sixtum Senensem 2. lib. Bibl. Sanctæ, in voce Petrus.

Scripsere in Epistolas duas D. Petri Apostoli. Qui in omnes Canonicas, siue Catholicas Epistolas, Ambrosius Catharinus, Augustinus Anconas, Aurelius Cassiodorus, Claudius Guillaudus, Didymus Alexandrinus, Franciscus Titelmannus, Gregorius Ariminẽsis, Ioannes Chiningan, Ioannes Noblet, Nicolaus Dunkelspulus, Thomas Sperman, Thomas Valdensis, & alij; sed Ioannis Baptistæ Folengij Commentarij, in primam & secundam Epistolas D. Petri, prohibiti sũt in Indice Clem. VIII. Pont. Max. quemadmodum item quos scripsit ad Epistolam D. Iacobi, & ad primam D. Ioannis. in secundam verò D. Petri Epistolam legenda sunt Commentaria Francisci Feuardentij Ord. Min. & Theologi Parisiensis eximij. Quæ anno 1601. prodierunt Parisijs apud Sebastianum Niuellium.

Porrò operæpretium fuerit perlegere finem Præfationis ad tertiam Controuersiam, Tomi primi Bellarm. Card. vbi præcipuos, quos vidit, qui scripsere pro Primatu Petri in Ecclesia Christi, affert ex Polonia, Germania, Gallia, Anglia, Hispania Italia, Græca præter plures illos, quorum nos passim in hoc Apparatu nostro subinde meminimus.

Porrò si quis nosse velit priuilegia, auctoritates, & facultates, indulgẽtias, quæ ob fabricam Basilicæ S. Petri de Vrbe (vt vocant) à complurib̃us Pontificibus Romanis fuere concessæ, atque à Paulo III. confirmatæ, sciat eas fuisse excusas anno 1548. Romæ, vnde & cordati concionatores capere occasionem queant varia dè D. Petro ad Dei gloriam loqui, quæ de quancunque alijs Aedificijs, siue Mausoleis Regum dici verè non possunt.

Petrvs de Aragonia Hispanus, Ord. D. Augustini, edidit Commentaria in secundam secundæ D. Thomæ, Salmanticæ 1594. Venetijs autem an. 1595. apud Societatem Minimam.

Digitized by Google

PETRVS Aquensis Archiepiscopus, scripsit in quatuor libros Sententiarum. Viuebat, vt ferunt, circa an. 1318.

PETRVS Aquilanus, cognomento Scotellus, Ord. Min. in doctrina Io. Duns Scoti magnopere versatus, Quæstiones in 4. Sent. libros, ad eiusdem doctrinam, scripserat; quæ Constantij Sarnani, eiusdem familiæ, in Gymnasio Patauino Regētis, qui deinceps Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis à Sixto V. Pont. Max. creatus fuit, opera, Venetijs prodierunt an. 1584. apud Hieronymum Zenarum, cum primò Spiræ an. 1480. cusæ fuissent à Petro Drach. Eiusdem Scotellus. Vbi non tantum ad Scoti subtilitates, sed etiam ad D. Thomæ, reliquorumque Scholasticorum doctrinam sternitur via. Parisijs an. 1585. Scripsit item ad libros Aristotelis de Anima Commentarium, qui incipit, *Anima nascitur sicut tabula rasa.*

PETRVS Argentoratensis, Germanus, Carmelita, Historiam vberem scripsit Belli Argentinensis sub Gualtero Episcopo. Viuebat an. 1270.

PETRVS à S. Audomaro, cognomēto Vallon, Benedicti, Ord. ex Monasterio S. Vincentij. scripsit libros tres Institutionum monasticarum secundum Concilij Tridentini Decreta. Accesserunt tractatus duo; alter de hospitali Monachorum; alter de casibus reseruatis Monachorum Prælatis. Louanij an. 1572. & Coloniæ an. 1584. Eiusdem Declaratio causarum, ob quas Belgium grauissimis premitur calamitatibus, cum demonstatione remedij aduersus easdem. Coloniæ an. 1582.

PETRVS Auratus (Gallicè Dorè) Gallus, Conuentus, (vt vocant) Blesensis, Gallicanę Congregationis, Theologus Parisiensis, & ibidem diu Theologiæ Professor, cum Prioratum à Valle Collium, qui caput est illius Ordinis, adeptus, sanctè direxisset, reuersus Lutetiam, eidemque Prioratui valedicens, vnà cum suis diu multumque concionibus, & scriptis laborauit; quæ scripta præter doctrinam, spirant pietatem eximiam. Sanè verò inter libros eius generis vix quidquam in Gallijs legi, quod me magis afficeret. Et quidē quoniam Galliæ populos hæresibus, & vitæ laxatiōe quasi obsessos ad sanitatem redigere conabatur, Gallicè pene omnia scripsit. Quæ quidem sunt sequentia:

Anticalvinus editus, Parisijs apud Sebastianum Niuellium, an. 1568.
Paradoxa Parisijs, apud Audinum Poncium.
Virtutis Imago, ibidem apud Stephanum Grouleaurum, an. 1569.
Spes secura. & firma, ibidem.
Patientiæ Piscina. Vitæ Arbor.
Sapientiæ Collegium.
Christianorum Dialogus.
Ardoris Diuini sulphurata, *les Alumettes du feu Diuin.*
Gratiæ Conseruatio.
Dialogus inter Deum, & Samaritanos.
Turtur Viduitatis, siue de trib. ecclesię Statibus, Virginum, Nuptarum, Viduarum.
Missæ Meditatationes.
Humanæ vitæ deplorationes.
Peccatoris via recta.
Oratio Dauidis Prophetæ, quæ Psalmo 81. continetur.
Spiritualis Ceruus.
Pœnitentiæ Opera.
Ouis Paumentum.
Nouæ affinitatis arcus.
Tractatus de vita & morte Christiana, ibidem apud Baquenoium.
Omnium tribulationum victoria, ibidem apud Sebastianum Niuellium.
Dialogus, & Doctrina Christianorum in Fide, Spe, & Dei amore, Parisijs apud Gulielmum Bonnemerum. Parisijs autem floruit regnante Henrico II. in Gallijs.

PETRVS Aurelianus, Sanutus, nobilis Venetus, Ord. D. Augustini, librum scripsit eruditum aduersus Lutheranam hæresim: cui titulus est, *Soli Deo*, siue *Oppugnatio Lutheranæ doctrinæ.* Parisijs apud Ioannem Focherium an. 1550. Viuebat an. 1555.

PETRVS Aureolus, qui & Verberius, siue de Verberia, Ord. Minorum, Doctor, ac Rector Academiæ Parisiensis, ex Prouinciali Aquitaniæ Archiepiscopos Aquensis, & Cardinalis, cum Lutetiæ, Ludouico Bauaro imperante, scholasticam Theologiam publicè professus esset, *Doctor facundus* est dictus. Quem Sixtus Senensis appellat Virum omni scientiarum peritia clarissimum, & singularem concionatorem ad summam vsque admirationem. Scripsit autem Breuiarium Bibliorum. Quod incipit, *Venite, Ascendamus ad montem Domini.*

Item Compendium Theologiæ in 8. libros partitum, vt inquit Henric. Vvillot, quod puto esse id, quod Tritemius scribit ab eo expolitos fuisse lib. 4. Mag. Sentent. De Conceptione B. Mariæ, lib. 1. Sermones de Tempore. Librum, qui inscribitur, *Rosa, distinctiones.* Tractatum De paupertate, & vsu paupere rerum. Extant autem eius scripta in Cōuentu Sagiensi Custodiæ Normaniæ.

Digitized by Google

Tum verò cum eius Breuiarium Bibliorum eiusmodi sit, vt qui illud legerit vberem fructum inde sit capturus, ideo testimonium Georgij Ederi, qui Vir hoc in genere scribendi laborauit egregiè, hic adtexam. Inquit autem. *Cœpi de Sacrorum Bibliorum artificio Summatim explicando diligentius inquirere; in qua cogitatione cum diutius (vt par erat) multumq; versatus essem, enimuero non fortuitò, sed quod constanter credo, non absque Dei quodam nutu in manus venit liber vere aureus, conscriptus primum à probatissimæ opinionis & sanctitatis viro Petro Aureolo, postea verò à doctissimo viro Iacobo Vuimphelingo, magno Germaniæ Theologo, Domino Ioanni Eckio dicatas: qui, quod toties mihi euenire optaram, prima statim fronte pollicebatur, videlicet Compendium Bibliorum vtriusque Testamenti, atq; adeo totius Sacræ Scripturæ Epitomen. Quo semel ac iterum perlecto magna cum voluptate, cognoui Diuinum hunc virum, illud prorsus ipsum, quod olim apud Ciceronem Crassus de ipsa iurisprudentia proposuit, in hac nostra Theologia Christiana, non tantum pari dexteritate conatum, sed maiori etiã laude assecutum fuisse, quam ab illo ferè potuerit expectari. Nam sacrosanctum illud Diuinæ Scripturæ corpus ferè totum in suas primum partes, ipsas denique partes in ipsos libros, hos in capita, siue genera, capita verò in versiculos tanquam generum species, & tandem versiculos in singula sæpe paulò grauioris ponderis verba tanquam specierum differentias, tanto artificio partitus est: vt tam huius terrenæ, quàm illius æternæ, & immortalis Ecclesiæ formam, atq; adeo Bibliorum non summam tantum comprehendisse, sed etiam artem quandam tradidisse videretur. Mirabar profectò vehementer vtilissimum hoc Opus nostris hominib. adeo esse incognitum, quòd ferè nullã antea audiuissem, neq; auctoris, neque libelli tam excellentis fieri mentionem: qui dignissimus erat, meo quidem iudicio, vt eum exercitatissimus aliquis Theologus, quasi postliminio reductum, in perfectiorem paulo restitueret formam, & summis illustraret eloquentiæ viribus.* Hæc Georgius Ederus, initio Oeconomiæ Bibliorum ad studiosum lectorem. Et quod hic optauit, Stephanus Nouelletius Theologus Parisiensis præstitit, recognouit, ac tabulis analyticis illustratum emisit Parisijs an. 1585.

Porrò eiusdem Petri Aureoli Commentariorum in primum librum Sententiarum Pars prima prodijt an. 1596. Romæ. Viuebat Petrus Parisijs, an. 1317.

PETRVS Babyo, Anglus Theologus, & bonarum Artium disciplinis imbutus, scripsit Commentarium in Euãgelium S. Matthæi. Sermones septuaginta. Librum De Officio Missæ. Homilias item alias. Carmina varia. Comædiam carmine. Viuebat an. 1366.

PETRVS Bacherius, Flander, Gandensis, Theologus Louaniẽsis, Ord. Præd. ac Theologiæ professor, edidit Enchiridion sacrorum carminum, & piarum precum tribus libellis. Quorum primus Cathemerina. Secundus, Litanias, & Hymnos. Tertius sollemnia, & Festa habet. Duaci an. 1578. cum Homilias ab Aduentu vsque ad Pascha Louanij emisisset an. 1569. apud Rupertum Velp. Quæ & Louanij recusæ fuerunt an. 1577. Homilias autẽ in omnes Epistolas Quadragesimales ibid. an. 1572. atque Duaci an. 1599. apud Balthasarũ Bellerum. Apologeticum pro Defunctis. Antuerpiæ apud Christophorum Plantinum an. 1587. Speculum militiæ Christianæ, in quo non solum Imperatores verum etiam castrorum Præfecti rectè viuendi normã cum fructu intueri possunt. Coloniæ apud Geruinum Calenium, & hæredes Quentelios an. 1592. Mortuus est autem Gandaui in patria sua pridie idus Februarij an. 1601. an. ætatis suæ octogesimo quarto. Sed & eo iam demortuo prolatum est in lucem Enchiridion Theologiæ Pastoralis ab ipso cõscriptum, & auctum. Augustæ Treuirorum apud Henricum Bock an. 1605. Liber item prænotatus, *Clangor pœnitentiæ, siue Concionum super Epistolas Quadragesimales speciosus thesaurus.* cui colligendo suam quoque operam præstitit Io. Veddius Theologus Academiæ Louanienſis. Antuerpiæ an. eodem.

PETRVS Barberius, Theologus, Ord. Præd. & Prior eiusdem Ord. Louanij, scripsit Hortulum precationum. Qui excusus est Louanij an. 1571.

PETRVS è Balneo, Ord. D. Augustini, Theologus, scriptum reliquit Tractatum De Virtutibus, atque alterum, quem inscripsit, *Summa de Planctu Ecclesiæ.* Quem extare Romæ in Bibl. Canonicorum S. Petri, scribit Ioseph Pamphilus.

PETRVS Barchinonensis, Ord. Præd. scripsit librum aduersus Iudæos, prænotatum, *Pugio Iudæorum.* Viuebat circa an. 1295. Ant. de Conceptione.

PETRVS Barocius, Patricius Venetus, Episcopus Patauinus, scripsit de ratione bene moriendi, lib. 3. Consolatorium, lib. 3. Officium ad deprecandam pestilentiam. Officium ad impetrendum pluuiam. Officium ad aëris serenitatem poscendam. Quæ omnia impressa Venetijs apud Io. Antoniũ de Fabio an. 1531. Addit Franciscus Sansouinus eum scripsisse libros tres Versuum, atque Hymnorum, qui editi sunt ibid. an. 1585.

PETRVS Belga, Vide in verbo, Petrus Carmelita.

PETRVS è bella pertica, Burgundus, I. C. præter plura, quibus Ius ciuile exposuit, scripsit quoque lib. De Summa Trinitate.

Digitized by Google

PETRVS Bembus, nobilis Venetus, qui deinceps & Cardinal. S. R.E. fuit, præter varia Opera humaniora, Venetamque historiam, librum Epistolarum Pontificiarum Latinè scriptum reliquit, qui deinde excusus est. Fuit enim à Secretis Leonis X. Pont. Max. Extat eius hymnus ad D. Stephanum adtextus libris Iacobi Sannazarij De Partu Virginis.

PETRVS Bertorius, Pictauiensis, Gallus, Ord. D. Benedicti, & Prior Cœnobij S. Eligij Parisiensis, Dictionarium, siue Repertorium mortale composuit, quod Dictiones fere omnes sacræ Theologiæ studiosis ac Verbi Diuini Concionatoribus vsui futuras, locorum communium instar alphabetico Ordine complectitur, earumque significationes moribus accommodat.

Cum autem vix reperiretur (licet Norimbergæ an. 1489. Parisijs an. 1521. Lugduni an. 1520. exiuisset in lucem) denuo apud Gasparem Bindonum Typographum Venetum prodijt an. 1589. Et quidem Sixtus Senensis ita de illo scribit: scripsit in totam Bibliam quatuor insignia Volumina: quorum primum inscripsit *Morale reductorium vtriusque Testamenti*, in quatuor libros diuisum. In quo, prætermisso historico sensu, breuiter vniuersa capita Scripturæ tropologicè exposuit, intermistis interdum allegorijs, stiloque vsus demisso, & aperto, & ad sensus animi explicandos maximè accommodato. Operis initium est, *Cum iam per opacam naturæ syluam.* Secundum Volumen, *Repertorium Morale*, siue *Dictionarium Biblicum* prænotatum est, tribus magnis Voluminibus distinctum, & per ordinem alphabeti digestum, cuius initium est, *Reuerendo in Christo Patri.* Tertium, quod *Inductorium morale* inscribitur, in tres libros partitum, incipit, *Videte quoniam non solum.* Quartum, quod *Breuiarium historiarum Biblia* dicitur, sic incipit, *Considerans historia.* Claruit tẽporibus Caroli Imp. & Innocentij Papæ V. an. 1265.

PETRVS Bertrandus V.I. D. Carpentoractensis Comitatus Auenionensis (alijs Vienensis) Episcopus Heduensis, postea Card. qui plures Responsorum libros edidit, scripsit etiam libellum aduersus Petrum de Cugnerijs, super facto Prælatorum Ecclesiæ Gallicanæ, cum anno 1329. die prima mensis Septembris Philippus Rex Galliæ, comitia Parisijs indixisset; Qui libellus vtilis est ad iura Ecclesiæ tutanda. Extat in Bibl. Patrum Bignæi. In Tractatibus autem Iuris editis postremò Venetijs, hac inscriptione, *De Iurisdictione Ecclesiastica.* Tract. 12. fol. 408.

PETRVS Binsfeldius, Germanus scripsit Librum receptarum in Theologia Sentẽtiarum, & Conclusionum cum breuibus fundamentis in 5. Sectiones distinctum, De Statu Innocentiæ, De peccato originis, deque alijs. Qui prodijt an. 1595. apud Henricum Bock, Augustæ Treuirorum. Enchiridion item Theologiæ Pastoralis pro Sacerdotibus examinandis. Ibid. an. 1598.

PETRVS Blesensis, Gallus, sed tamen Bathonien sis Archidiaconus in Anglia, qui seculo S. Bernardi vixit, Alex. III. Pont. Max. & Friderico Ahenobarbo Cæsare, cum numque typis integer subiectus fuisset, Opera Ioannis Busæi Theologi Societatis nostrę, prodijt in lucem ex Officina typographica Io. Albani Moguntiæ ann. 1600. Vitam eius scripsit, & adeo præfixit Operi idem Busæus, qui & turpia Magdeburgensium Centuriatorũ mendacia de ipso notat. At Blesensis ipse de suis scriptis à se in lucem editis innuit partẽ eorum, inquiens plura item alia sese conscripsisse; sic enim in Inuectiua, quæ inter Epistolas Moguntini Exemplaris fuit centesima trigesima sexta ait. *Me non solere magnates palpare in vitijs suis, aut laudare peccatorem in desiderijs animæ suæ* apparet. Blesæ patria Pet. Blesensis

In Compendio meo super Iob.
In Epistolis meis.
In libro Exhortationum mearum.
In Dialogo meo ad Henricum Regem.
In Tractatu meo de Hierosolymitana peregrinatione.
In libro meo de præstigijs fortunæ.
Et in Opere meo nouello de Assertione fidei.
In libro contra perfidiam Iudæorum.
In Libro de Confessione, & pœnitentia.
In eo, qui Canon pœnitentialis inscribitur.
Et quamplurimis alijs scriptis meis. Quæ autem fuerint quamplurima illa scripta, nusquam indicauit. Tantum initio Compendij super Iob, duplex citatur.
Tractatus de Transfiguratione Domini, &
Tractatus de conuersione S. Pauli Apostoli.
Et in Epistola 14. ad Sacellanos Henrici II. Regis Anglorum.
Liber de rebus gestis Henrici II. Regis Anglorum.

Obseruat autem Busæus, libros, quos suo Catalogo Trit. adtexuit, nũquam ab illo conspectos fuisse, vel excusos, vel manuscriptos. Nã omnes libri, quos nominat, solo primo *De amicitia Christiana*, & postremo *De præstigijs Fortunæ*, excepto, tum in impresso exemplari Moguntino, tum in omnibus ferè m.ss. inter Epistolas inueniuntur, atque Epistolarum nomine prænotantur. Porrò Trit. sequentia tantum citat Opuscula.

1. De Amicitia Christiana. 2. De Pœnitentia salutari. 3. De accelerando Passagio. 4. De qualitate Pœnitentiæ. 5. De studio Sapientiæ. 6 Contra deprauatorem. 7. Exhortatio ad Abbatem. 8. De Officio Episcopi. 8. De periculo Prælatorum. 10. De Vita clericorum curialium. 11. Epistolarum num. 194. 12. De præstigijs Fortunæ.

Veruntamen Ioannes Balæus Anglus, qui fuit Caluinianus hæreticus, dum plura alia Blesensis Opera indicauit, suũ, & Magdeburgensium Centuriatorum errores ex male abs se consarcinato Catalogo ex altero Tritemij, & Epistola Inuectiua Blesensis ostendit. Nam liber, quem vocant *De Peregrinatione Hierusalem* idem est cum libro *De accelerando Passagio*, vel vt ipse Blesensis appellauit, cum *Tractatu De Peregrinatione Hierosolymitana*. Et, *Canon Episcopalis*,, idem est cum libro, *De officio Episcopi*. Et sermones in festis diebus, idem liber est cum libro *Piarum exhortationum*. Et cum sermonibus *De ieiunio*. Ceterum, Busæus Opera Petri Blesensis, quę & emaculauit, & notis illustrata emisit in lucem, digessit in hunc modũ.

I. Epistolæ 180. quæ etsi plures, aut adeo minore numero in varijs Codicibus intentæ sunt, legitimæ tamen esse Blesensis repertæ sunt, exemptis aliquibus Opusculis quæ Auctor nomine *Tractatuum* prænotauerat, vel *Instructionem Fidei ad Soldanum* inscripserat, cum & aliquas è Vaticano Codice descriptas Gerardus Vossius Belga Vir doctissimus ad Busæum misisset.

II. Exhortationes, siue Sermones, quorum meminit Epist. 94. & in Inuectiua.

III. Tractatus De Transfiguratione Domini.

IV. Tractatus in Conuersione Sancti Pauli.

V. Compendium super Iob, vel Explanatio in duo priora capita Iob.

VI. Tractatus De Hierosolymitana Peregrinatione acceleranda. Quem Confluentinus Codex vocat *Conquestionem de dilatione itineris Hierosolymitani*. Moguntinus autem M.s. *Planctum pressuræ Ecclesiæ ab infidelibus*. Cuius ideo initium est. *Quis dabit capiti meo aquam*.

VII. Instructio Fidei ad Soldanum Iconij. Quam Matthæus Paris in historia maiori Anglorum ad annum Domini 1169. totam descripsit, quoniam nomine Alexandri Pont. Rom. ad Soldanum Iconij missa fuit.

VIII. Liber De Confessione Sacramentali.

IX. De Pœnitentia, vel satisfactione à Sacerdote iniungenda.

X. Canon Episcopalis, vel Tractatus de Institutione Episcopi, quæ vberrima est.

XI. Inuectiua contra deprauatorem.

XII. Tractatus De Amicitia Christiana. Qui sine dubio est Petri Blesensis purus, putusque, vt inquit Busæus, licet non incipit à Verbis illis, quæ scripsit Tritemius, hoc est. *Quoniam diminutæ sunt veritates*. Hunc verò librum ego peruelim, vt qui vel de Amicitia librum Ciceronis interpretantur, vel de ipsa alibi agunt, haberent ad manus, eumque cum alijs huius argumenti scriptoribus conferrent.

Sanè verò magnis animi dotibus Vir hic præditus fuit, qui & Neapolitanum Archiepiscopatum renuit, & Episcopatum Roffensem bis recusauit, & integer Vitæ, sceleriſque purus, martyrium desiderauit, Libertate autem in scribendo vsus, ne Regibus quidem tacuit, quæ dicenda essent, & verò Episcopis, atque Abbatibus normã viuendi præscripsit. Floruit an. 1160. vt habet Trit.

Porrò ad calcem Operum Blesensis, Notarumque, siue scholiorum Busæi ad illa, Tractatus de Sacrosanctis Venerabilis Sacramenti Eucharistiæ mysterijs, est adiunctus, quẽ, è manuscripto Codice Bibliothecæ Tabernensis Caroli Cardinalis Lotharingi Metensium, & Argentinensium Episcopi, descriptum, & Anselmo Cantuariensi Archiepiscopo ascriptum, Busęus non leuibus coniecturis monstrat esse Petri Blesensis, qui illum carmine conscripsit.

Petrvs Blomeuenna, à Leyden (hoc est Lugduni Batauorum natus) Cartusianorum in Vrbe Colonia Agrippina Præfectus, Rhenanæque Prouinciæ, Visitator (vt vocant) ordinarius, scripsit libros quatuor De Bonitate Diuina, qua non mediocri vsui esse possunt Concionatoribus. Coloniæ apud Melchiorem Nouesianum ann. 1538. Librum item de Natura Dei. Enchiridion Sacerdotum. Vitam B. Brunonis. Viuebat Carolo V. Imperatore.

Petrvs Boerius, Gallus, Narbonensis I. V. C. Monachus, item & Abbas Cœnobij S. Auiani, S. Pontij Thomeriarum Diœceseos, Vir ea ætate perdoctus, deinde Episc. Vrbeuetanus; scripsit In Speculum monachorum lib. 1. De signis locutionum, lib. 1. In Benedictinam Benedicti Papæ 12. Comment. In Regulam S. Benedicti duplicem explicationem. Quarum prima conciliat sententias ipsius Regulæ, cum sententijs Sanctorum Patrum; Quam quidem scripsit petentibus Monachis Sublacensibus. Secunda verò nouo exposi-

tionis

tionis genere omnia Regulæ non solum capita sententias, & dogmata, verum etiam verba, consilia, & præcepta cum Iure Pontificio conferens Decretalibus, & Canonibus Summorum Pontificum, & Patrum comprobat. Extant autem hæc omnia in Bibliotheca Sãcti Benedicti de Mantua in membranis m.s. Vixit ad annum vsque 1360.

PETRVS Boistuau, Gallus, partem aliquam Ecclesiasticæ historiæ Nicephori Gallicè reddidit, quę prodijt apud Marnesium, & Cauelatum Typographos: scripsit autem De militanti Ecclesia Tractatum, & alterum De excellentia & dignitate hominis. Quos etiã emisit in lucem. Atqui cum Mundi quoddam Theatrum sæpius cum cæteris Operibus suis edidisset, verterat quoque è Latina in Gallicam linguam S. Augustini libros de Ciuitate Dei, qui tamen nescio an vmquam subiecti sint prelo. Parisijs obijt an. 1566.

PETRVS Benetus, Iprensis, Carmelita edidit Propugnaculum Christiani Dogmatis De vera, & corporali præsentia Christi Corporis in Sanctissimo Sacramẽto Eucharistię. Antuerpiæ apud Ioannem Bellerum an. 1565.

PETRVS de Bollo, Theologus Parisiensis, scripsit Oeconomiam Canonicam de Sacrorum Catholicæ Christi familiæ ministrorum officio, ac de conseruanda vbique maiorum Ecclesiastica disciplina, in tres classes digestam, primum in lucem editam & notis variarum lectionum illustratam à Petro Matthæo I.V.C. Accessit ad calcem Operis, Euangelici Sacrificij authentica probatio ex solius Scripturæ Sacræ testimonio. Lugduni sumptibus Petri Landry an. 1588.

PETRVS Bongus, Canonicus Bergomas, librum edidit De mystica numerorum significatione, Bergomi an. 1591. apud Cominum Venturam.

PETRVS ad Boues, Gallus, Ordin. Minorum, Theologus, scripsit Sermones, quibus adtexuit Directorium præcipuarum quæstionum certo indice adhibito. Henricus Vvillot, qui de hoc viro nec patriam, nec tempus quo vixerit, docet, sed duntaxat quòd fuerit Reginæ Franciæ confessionum auditor, sic enim ipse in suo libro, quem prænotauit *Athenæ* loquitur.

PETRVS Bringerius, Prior maior in Gallia Cœnobij Casædei, scripsit librum, quem inscripsit, Speculum Amoris. Alterum De Humilitate. Alium de Vanitate Mundana. Antidotarium item pusillanimium; & Apologiam De modo loquendi, & tacendi. Parisijs an. 1540.

PETRVS è Brouuershauen, edidit simul iuncta, quæ scripserat De Sanctissimo Missæ Sacrificio. De Meritorum Christi, & Sanctorum consensu. Quæstiones Pastorales. Admonitionem de cœlibatu Sacerdotum. Louanij an. 1572.

PETRVS è Bruniquello Italiæ Oppido, Ord. D. Augustini, Episcopus Ciuitatis nouę in Latio, scripsit Opus, in quo omnes Noui, ac Veteris Testimenti Historias iuxta seriem Alphabeti redegit in singulas materias, Incipit. *Abstinentes Deus voluit esse primos Parentes.* Extat Florentiæ, ac Romæ in Bibliothecis eiusdem Ordinis, atque adeo Viennæ Austriæ in Bibliotheca Imperatoris. Scripsit item in Prouerbia, In Ecclesiasten, In Cantica Canticorum. Quin & vniuersa fermè Biblia eximijs Expositionibus illustrasse aiunt Tritem. atque Iacobus Bergomas.

PETRVM Brunum Carmelitam inter viros doctos, & scriptores illustres enumerat Ioannes Palendorpius Carmelita, verum nihil eorum, quæ composuit, enumerat, præter Opus quoddam de Institutione Ordinis nostri, cuius Operis initium tale esse dicit, *Vetustißimorum.* Hæc Petrus Lucius Carmelita.

PETRVS Brutus, Venetus, Episcopus Catharensis pro Christiana fide scripsit ad Senatum Vicentinum, insigne Opus aduersus Iudæos. Quod & editum est in lucem, & extat in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ. Viuebat an. 1485.

PETRVS Bruxellensis. Vide in verbo, Petrus Carmelitanus.

PETRVS è Bugiano. Vide infra in verbo, Petrus Calzolarius.

PETRVS Burgundus, Societatis Iesu, ex Italico idiomate Latinos fecit tres Didaci Stellæ libros, De Vanitate Mundi.

PETRVS Burrus Belga Burgensis, scripsit Odarum lib. 4. Hexaemetron lib. 1. Apologorum lib. 1. Elegiarum lib. 2. Epigrammatum lib. 1. Moralium, Canticorum de duobus Festis. De Aduentu Domini. De vigilia Domini. De Natiuitate Domini. De Circuncisione Domini. De Epiphania. De ieiunio. De ingressu in Hierusalem. De Confessione & Eucharistia. De Cœna Dominica. De Laude Crucis. De Passione Dominica. De Resurrectione Dominica. De Communione Paschali. De inuentione Crucis. De Ascensione Domini. De Pentecoste. De Trinitate. De corpore Domini. De exaltatione crucis. De facie Dominica. Hymnos de omnibus Sanctis. De festo B. Mariæ, Episto-

Digitized by Google

las,& Orationes non paucas,& quædam alia. Idem Pœanas quinque festorum D. Virginis Mariæ,& alios hymnos, Parisijs ab Ascensio excusos cum eiusdem Ascensij familiari expositione. Viuebat an. 1508.

PETRVS Bulengerus, Trecensis Gallus, scripsit Institutionum libros octo, qui Parisijs prodierunt an. 1560. Eiusdem in Apocalypsim D. Ioan. Apostoli ἐκφράσεως,& scholiorum libri septem. Parisijs apud Michaelem Sonnium an. 1589.

PETRVS Busæus, Nouiomagus, Theologus Societatis Iesu Diuinæ Scripturæ & Sanctorum Patrum testimonijs illustrauit Opus Catechisticum, siue Summã Doctrinæ Christianæ à Petro Canisio eiusdem Societatis Theologo editam. Coloniæ apud Geruinum Calenium an. 1577. Vide omnino in verbo, Petrus Canisius, paullo infra.

PETRVS Calo, Ord. Minorum, scripsit Vitas Sanctorum. Georgius Vicelius.

PETRVS Calzolarius, Qui tamen cognomento Recordatus, è Bugiano, quòd est Castrum in Etruria, monachus Cassinensis, scripsit Historiam monasticam Etrusco idiomate, partitum in quinque Tractatus per modum Dialogi. Quos Tractatus prænotauit *Diaria*. Ea excusa fuit primò Florentiæ, an. 1560. deinde Romæ apud Vincentium Actum an. 1575. quo & ipse viuebat. Quare & hæc, vt postrema editio, est castigatior.

PETRVS de la Cancol nobilis Hispanus, scripsit librum prænotatum, Zelus Christi contra Iudæos, Sarracenos, Infideles an. 1592.

PETRVS è Candia, & quidem siue natione Cretensis, siue quòd in Creta diu vixit, Ord. Minorum, qui demum, post Nouariensem, ac deinceps Vicentinum, denique Archiepiscopatum Mediolanensem,& Patriarchatum Gradensem, Cardinalis, demum verò ad Pontificatum Maximum assumptus, vocatus est Alexander V. scripsit Commentaria in Mag. Sententitrum libros quatuor. Quodlibeta & sermones varios vide in verbo *Alexander Pont. Maxim.* qui & *Petrus Philargi*, ab Onufrio, ab alijs, *Petrus Philaretí* dictus fuit. Vir sanè sanctitate, doctrina, magnanimitate præstantissimus. Vide Platinã in breui, sed vbere eius Vita. Obijt Bononiæ anno 1410. Nonis Maij, vbi & apud sui Ordinis Patres sepultus est.

PETRVS Canisius Næomagi, quæ antiqua,& celebris Lungambrorum, Ducatus hodie Geldrici, est Ciuitas, ad fluuium Vthalim Patre Consulari natus, ann. 1524. Moguntiæ licet adolescẽs ob multas animi dotes in pretio habitus, ad Societatem Iesu fuit adscitus à Petro Fabro Allobroge, vno è decem primis eiusdem societatis Patribus, viro sanctitate morum,& doctrina, eximio, tunc Coloniæ Agrippinæ demorante. Is igitur Canisius in Italiam missus, primus Sociorum Rhetoricam in Sicilia docuit, iamque Theologus, & quidem Ferdinando Cæsari percharus, plura scripsit nempe Summam Doctrinę Christianæ edidit, quæ sæpissimè (& quidem varijs idiomatibus) edita vberes in Ecclesia Christi Domini fructus tulit. Nam & postea in breuiorem Summam, siue catechismum contracta in omnibus penè Christiani Orbis regionibus, varijs fuit linguis excusa, atq; in scholis,& templis vbique edocta.

In eam verò priorem, & ampliorem summam Petrus Busæus Nouiomagus eiusdem Canisij propinquus Vir nostri ordinis perdoctus, atque Theologus, Opus quod inscriptum est Catechisticum confecit, arduum illud sanè, atque cui labor ingens cum peracri iudicio necessarius fuit. Loca enim Scripturæ, Patrumque consonantia, quorum in contextu Summæ suæ Canisius meminerat, siue etiam ad libri marginem breuiter adscripserat, ex his etiam plura vndequaque ex ipsis fontibus deprompta collegit,& quidem Græcorum Patrum è melioribus; quæ tunc extabant, versionibus Latinorum autem ex editionibus emendatioribus, vt quiuis sine negotio deprehendat, omnem Canisij Doctrinam in eo Catechismo cum libris canonicis, & probatis Patrum scriptis propè congruere: nemo autem sit, vel concionatorum, vel Theologorum, qui Opus hoc Catechisticum assecutus, Bibliothecam fermè omnium probatiorum Patrum non habet ad manum.

Cum verò & Summa ipsa Christianæ Doctrinæ à Canisio conscripta auctior prodijsset, ea ex parte, quam Tridentini Concilij Patres de hominis lapsu,& iustificatione sapientissimè tradiderant, hoc Busæus luculentis Patrum testimonijs accuratè congestis solidè comprobauit.

Porrò qui rationem huius Operis, atque vtilitatem nosse penitius voluerit, legat ipsius Petri Busæi Præfationem; sciat verò è varijs eiusdẽ Operis Catechistici editionibus, tertiam esse, quæ non solum Venetam, sed & Parisiensem multis partibus excellit, & superioribus omnibus est copiosior, atque limatior. Ea prodijt an. 1586. Colon. apud Geruinum Calinium, & hæredes Ioannis Quentelij.

Extant porrò, quæ item prodierunt in lucem eiusdem Petri Canisij Societatis Iesu

Theo-

Digitized by Google

Theologi Commentariorũ, de verbi Dei corruptelis, liber primus, in quo de Io. Baptistę historia Euãgelica, cùm aduersus alios huius temporis Sectarios, tum cõtra nouos Ecclesiasticæ historiæ consarcinatores, siue Centuriatores, pertractatur. Dilingæ excudebat Sebaldus Mayer an. 1571.

Institutiones Christianæ pietatis. Antuerpiæ an. 1566. & 1589.

Summa doctrinæ Christianæ, per quæstiones conscripta, quæ & locupletata. Antuerpiæ an. 1566. & 1592.

Summa doctrinæ Christianæ, multis in locis locupletata, & postremò recognita. In vsum scholarum Bauariæ. Cum noua præfatione Auctoris ad Gulielmum Ducem Bauariæ. Dilingæ an. 1571. & Venetijs an. 1574.

Paruus Catechismus figuris ornatus. Antuerpiæ an. 1576. Idem Latinus cum precibus horarijs Aeternæ Dei sapientiæ Iesu Christi, Mantuæ apud Franciscum Osannam, anno 1578. & Leodij ann. 1591. Græcolatinus autem, Ingolstadij ann. 1595. apud Dauidem Sartorium.

De Beatissima Maria Virgine libri quinque. Atque hic secundus est liber Commentariorum de verbi Dei corruptelis, aduersus nouos & veteres Sectariorum errores. Editus est Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1577. sed deinceps simul pleniores prodierunt Commentariorũ de verbi Dei corruptelis, Tomi duo, Prior de venerando Christi Domini Præcursore Ioã. Posterior De Sacrosancta Virgine Maria Deipara, vtriusque personæ historiam omnem aduersus Centuriatores Magdeburgicos, aliosque Catholicæ Ecclesiæ hostes disertè vindicantes. Ingolstadij an. 1583.

Manuale Catholicorum in vsum pie precandi collectum. Cum Kalendario Gregoriano. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1587. & Antuerpiæ apud Io. Morettum, & viduam Plantini an. 1595. & 1599.

Notæ ad lectiones Euangelicas, quæ per totum annum in Ecclesia Catholica diebus Dominicis recitantur. Friburgi Heluetiorum, apud Abrahamum Gemperlinum anno 1593.

Epistolæ, & Euãgelia, quę Dominicis, & festis diebus, per Quadragesimam, & Paschalem hebdomadam de more Catholico in Templis recitantur.

Accedunt succincta scholia, quæ possunt esse vice Commentarij. Inseruntur his sacris lectionibus Collectæ, quas vocant, siue communes Ecclesiæ Precationes, vnà cum Hymnis, & Canticis quibusdam spiritualibus piorum sollemni more comprobatis.

Sacræ Scripturæ Testimonia selecta, quæ Antidoti loco aduersus hęreticorum pestes in promptu habendæ sunt.

Martyrologium emendatum, & auctum. Germanicè conscriptum, atque editum. Dilingæ an. 1574. Obijt valde senex Friburgi Brisgoiæ in Collegio Societatis Iesu an. 1598. Quin & nouissimè eiusdem Manuale Catholicorum in vsum piè precandi figuris æneis, & ligneis ornatum recusum est Antuerpiæ apud Io. Moretum an. 1607. & Colon. apud Io. Crithium.

Sed & eiusdem sæpe recusa Summa Doctrinæ Christianæ per quæstiones digesta. Ingolstadij apud Ioannem Herstroy, an. 1604.

Institutiones quoque, atque exercitationes Christianæ pietatis ad Vaticanam Bibliorum, & Romani Breuiarij editionem accommodatæ. Ingolstadij apud eundem eodem anno.

PETRVS Canonicus, ac demum Archidiaconus Londinensis, scripsit Pantheologum Theologiæ libris quinquaginta duobus. Libros autem sex contra peccata. Totidem De virtutibus. Tres De Aduentu Messiæ. Vnum De Terra Palęstinæ. Viuębat ann. 1230.

PETRVS Cantor, Parisiensis (vt habet Sixtus Senensis) & postea, (vt fertur) eiusdem Vrbis Episcopus, inter alia præclara Opera à se edita, scripsit Scholasticam Glossam in vniuersa Sacrosancta Biblia, ex qua ipse in Bibliotheca Lugdunensi Ord. Prædicat. vidi infrascriptos libros.

In Psalterium.	*Flebat Ioannes, quia non erat, qui librum aperiret.*
In Prouerbia.	*Parabola Salomonis secũdum Hebraicam veritatẽ.*
In Ecclesiasten.	*Beatus vir, cui auxilium abs te.*
In Sapientiam.	*Summi Regis palatium.*
In Ezechielem.	*Et factum est in trigesimo anno.*
In Actus Apostolorum.	*Liquefacta est terra.*
In Canonicas Epistolas.	*Os enim loquetur sapientiam.*

Digitized by Google

In Apocalypsim. *Hæc sola inter libros noui Testamenti Prophetia vocatur.*

Scripsisse item, atque adeo in Germania extitisse nostro tempore eundem in 12. Prophetas aliqui testantur. Sed & scripsit Tres libros De Sacramentis. Alium, quem prænotauit, *Verbum Abbreuiatum*, &, *Grammaticam Theologorum*. Alium De Miraculis quibusdam. Sermones plures. Atqui eiusdem Petri Cantoris extat m.s. Opus Morale, siue De Casibus Conscientiæ tum Louanij, tũ Burdigalæ in Collegijs nostris. Quod Opus Martinus Delrius noster in vetustissimo Syluæ maioris monasterio in Tractu Burdigalensi inter alios, qui sub impluuio computruerant, obtinuit.

PETRI Caponsacchi, de Pantaneto, Aretini, in Ioannis Apostoli Apocalypsim Obseruatio ad Selymum II. Turcarum Imperatorem. Florentiæ an. 1572.

PETRVS Carbo, Marius, Metropagita, Germanus, Cartusianorum apud Brunam Morauię Ciuitatem Prior, Vir trium linguarum sciens, scripsit, De Diuina Christi Iesu generatione. In Psalmos secundum, & centesimum nonum. Item Commentariolum ad eũ tertij capitis Geneseos locũ, *Ipsa conteret caput tuum*. Præterea, De Veritate Hebraica, vnde nam hæc ad Diuinorum librorum intelligentiam, atque versionem petẽda sit, ad Rodulphum II. Cæs. qui apprimè gratus, Pragæ.

PETRVS Carmelita, Bruxellensis scripsit Bibliothecam Carmelitanam, siue Catalogum Scriptorum Carmelitani Ordinis, qui Florentiæ est editus an. 1594.

PETRVS Cardinalis Camaricensis (fortè *Cameracensis*) scripsit De Ecclesiastica Potestate, De Interdicto, De Permutatione Beneficiorum. Extat in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ. m.s.

PETRVS Carnotensis, Cancellarius, scripsit Paraphrasim in Psalmos Viuebat anno 1030.

PETRVS De Casa, Lemouicensis, Prouinciæ Aquitaniæ Carmelita, ex Priore Generali Carmelitarum Episcopus Vasionensis, ac Hierosolymitanus Patriarcha, cuius cum doctrina Vitæ Sanctitas, atque miraculorum patratio perhibetur, scripsit in lib. 4. Mag. Sent. Libros item duos Sermonum de Tempore, ac de Sanctis. Lecturam in libros Politicorum. Viuebat an. 1330. cum Pridie nonas Augusti obijt. Trit. Sixtus Senensis. Petrus Lucius Carmelita.

PETRVS Casola, Ecclesiæ Mediolanẽsis Canonicus, Rationale Ceremoniarum, Missæ Ambrosianæ, ex vetustis Codicibus Archiui eiusdem Metropolitanæ Ecclesiæ eruit, & maiusculis figuris, & characteribus (vt verbis tituli vtar) excudendum curauit Mediolani.

PETRVS Cellensis Montoterij Abbas, scripsit librum De Panibus ad Ioannem Salisberiensem: duos autem libros Mosaici Tabernaculi mysticæ, & moralis Expositionis. Tractatum De Conscientia ad Alcherum monachum. Extant in Tom. 9. Bibl. PP. Quæ autem ad eius marginem extat nota, ea quomodo rescribenda sit, docet Mag. Sacri Palat. in To. 1. sui Indicis. p. 296. putat autem eum claruisse an. 1181.

PETRVS Cenedus scripsit Collectanea ad ius Canonicum, quę edita sunt à Damiano Zenaro an. 1596. Venetijs.

PETRVS Ceruera scripsit Obseruationes pietatis, ac veritatis Catholicæ Ecclesiæ, quæ Bruxellis prodierunt apud Ioannem Mammaert. an. 1595. Is autem Ceruera erat Ord. Sanctiss. Trinitatis, Redemptionis captiuorum.

PETRVS Chrysologus, ita dictus quemadmodum Ioan. Chrysostomus, ob auream dicendi vim, atque eloquentiam, natus autem è nobilibus Parentibus in foro cornelij, quod postea Imola dictum est, Rauennæ Episcopatum plures annos administrauit, scripsit autem Homilias breues, & tamen doctrina, & pietate vbere: Quæ anno 1541. colonię apud Melchiorem Nouesianum, Anno autem 1574. Parisijs, & ann. 1577. Antuerpiæ in Plantini typographia fuerunt excusæ. Venetijs autem apud Vgolinum. Scripsit item Epistolam ad Eutychetem, quam sexto suorum Annal. To. inseruit Baronius card. scriptam an. 449. cum siue eodem, siue sequenti anno migrauerit è vita, Vir Sanctus, de quo vide quæ fusius scripsit Hieronymus Rubeus in sua insigni historia Rerum Rauennatium. Ceterum, qui S. Petrum chrysologum faciunt vixisse ann. 500. duobusque concilijs interfuisse, alterius (& quidem Rauennatis Antistitis Rauennatis) nomine decepti sunt. de quo consule Baron. card. sextum Tomum sub an. 502. quo Symmachus Pont. Max. iam quadriennio christi Domini regebat Ecclesiam. Sed & ipsius Sermones coloniæ apud Iocrithium prodierunt an. 1607.

PETRVS ciacconus Toletanus Io. cassianum doctis scholijs illustrauit, Romæque emisit. Vide in verbo Io. cassianus.

Digitized by Google

PETRVS Ciian, Ord. S. Mariæ De mercede, redemptionis captiuorum, edidit Tractatum de Poteſtate Papæ, ac de Votorum commutatione. Pariſijs apud Ioannem Gormonium ann. 1506.

PETRVS Ciuitatis nouæ Epiſcopus, ſcripſit in Mag. Sent.

PETRVS è Clauſia, dictus *Scalo*, Ord. Præd. Legendas (vt vocant) Sanctorum complurium collegit, etiam aliquorum, quos Iacobus de Varagine prætermiſerat S. Antoninus 3. P. hiſt. tit. 23. c. 11.

PETRVS Clencherus, Herbipoli perdoctas edidit De Symbolo Athanaſij Diſputationes.

PETRVS Cluniacenſis Abbas, Ord. D. Benedicti, ſcripſiſſe contra Henricianorum, & Petrobruſianorum ſui temporis hæreſes baptiſmum impugnantes infantium & vixiſſe ann. 1142. ſcribitur ab Eiſingrenio, qui & ſiue hunc, ſiue alterum (& quidem Abbatem eiuſdem Ordinis) vixiſſe ann. 1200. ſcribit, qui diuerſas (vt inquit ante illum Henricus è Gandauo) ad diuerſos Epiſtolas ſententijs vtiles, ac verborum venuſtate placentes: & Reuelationes quibuſdam ſuo tempore oſtenſas reliquerit.

PETRVS è Colle, Teutonicus, Ord. Minorum, qui Baſileenſi Concilio interfuit ann. 1411. ſcripſit De auctoritate Concilij. Notabiles item Quæſtiones in librum Mag. Sententiarum. Sermones varios.

PETRVS Comeſtor (vt præter alios inquit Sixtus Senenſis) Eccleſiæ Trecenſis presbyter, qui à ſcholaſticis per excellentiam Magiſter hiſtoriæ ſcholaſticæ dictus eſt, omnes libros hiſtoricos tam veteris, quam noui Teſtamenti continuata ſerie ſcripturarum breuiter in vnum corpus redegit, intermiſtis ad integrum abſolutæ ſtructuræ complementum non ſolum multis externis hiſtorijs, ſcripto probatiſſimorum auctorum proditis, ſed etiam multis apocryphis narrationibus, ſola veterum traditione ſine vllo ſcripto acceptis, adiecit item varijs in locis breues quaſdam ex dictis Patrum annotationes, quæ locos hiſtoriæ obſcuros illuſtrarent. Eius Opus, quod iam ex vſu prænotatum eſt *Hiſtoria ſcholaſtica*, ſic incipit, *Imperatoriæ maieſtati, &c.* Claruit ſub Fridrico Imperatore, ann. 1160. cuius Opus Gualterus Hunterus, Anglus, abbreuiauit. Sed & ſcripſiſſe de laudibus Beatiſſ. Virginis; & Sermones de tempore, ac de Sanctis, & alia teſtantur Chronica Ord. Canonicorum Regul.

PETRVS Corbelinus, Cænomanus, Gallus, duo edidit Opuſcula; quorum altero Diuinum Miſſæ Sacrificium aſtruit; Altero impia hæreticorum deliramenta deſtruit. Toloſæ apud Euſtachium Mareſcalum ann. 1523.

PETRVS (ſcribit Henricus è Gandauo) vt quidam putant de Corbelio Senonenſis Epiſcopus, totum Apoſtolum expoſuit ſubtiliter, & copioſè, appoſitis Sanctorum Patrum Sententijs, locis ſingulis conuenientibus.

PETRVS Coretus, Belga, Theologiæ Licentiatus, Librum ſcripſit, quem prænotauit, *Defenſio veritatis aduerſus Aſſertiones Catholicæ fidei repugnantes libro Philippi de la Nue de Politicis, & militaribus rebus aſperſas.* Liber autem hic primò Antuerpiæ ann. 1591. prodijt ex Plantini typographia, ſecundò autem Lugduni in Gallia apud Buyſſonum, libro meo de Theorematibus eiuſdem de la Nue, & aliorum adiunctus.

PETRVS Coriſinus, Florentinus, ac ſuæ Patriæ Epiſcopus, ſed & S.R.E. Cardinalis Vitas aliquot Pontificum à ſe ſcriptas reliquit. Viuebat ann. 1370.

PETRVS Catonus, Aruernus, Gallus, Theolog. Societatis Ieſu, ac dum hæc ſcribimus, Concionator Hérici Quarti Chriſtianiſſimi Galliæ Regis, cuius Opera plures iam annos in iuuanda aduerſus hæreſes Gallia Deus vbere cum fructu vtitur, edidit Gallicè librum De ſanctiſſ. Miſſæ ſacrificio. Apologias octo tum pro ſe, tum de varijs fidei capitibus aduerſus hæreticos. Librum prænotatum, *Geneua Pelagiaria.*

PETRVS Couarruuia, Hiſpanus, Ord. Præd. & Theologus, edidit duo Sermonum Volumina, Aeſtiuum alterum, Hyemale alterũ. Quę recognouit Franciſcus Victoria, Theologus inſignis. Viuebat ann. 1520. Inſtitutionem item eorum, qui luſorijs chartis, ſiue talis, ſiue alia ratione ludunt, quæ Italicè reddita, edita eſt Venetijs apud Vincentium Valgriſium ann. 1526.

PETRVS Courlinus, Carmelita, Collationem edidit, Saporum Sacroſancti Corporis, & ſanguinis Chriſti, cum octo Beatitudinibus ab eodem enũciatis per octauam eiuſdem ſollemnitatis Corporis Chriſti, ſiue per Aduentum prædicandam. Pariſijs ann. 1585.

PETRVS Crabbe, Mechlinienſis, Belga, Ord. Minorum, Concilia à temporibus Apoſtolorum vſque ad ann. 1538. quæcumque colligere potuit, Coloniæ curauit in lucem edi ann. 1538.

Digitized by Google

PETRVS Cratepolius, Ordin. Minorum cum De Sanctis quibusdam Colonicnsibus scripsisset, idque Coloniæ ann. 1589. apud Gerardum Kempensem edidisset, Duos alios libros ibidem ann. 1592. excudi curauit à se scriptos; Alterum De Germaniæ Episcopis, vbi de Colonien sibus, Moguntinis, Treuerensibus Archiepiscopis, atq; Orthodoxis Doctoribus, vbi item egit De Schismaticis, ac Pseudoctoribus; vbi & quam plena periculi res sit ab Ecclesia Catholica recedere. Alterum, quo in compendium redegit catholicum Catechismum, apud Godefridum Kempensem, Colon. ann. 1592.

PETRVS Crespetius Ord. Cælestinorum emisit Summam Theologicæ fidei, Lugduni apud Ioannem Pillehotte ann. 1598.

PETRVS Curetus, Gallus, vertit aliquod Conciones S. Ephrem Syri in Gallicam linguam, annos ante septuaginta Parisijs excusas. Quas inscripsit La fleur des Predications, hoc est, *Flos prædicationum.*

PETRVS Damiani Filius, qui ita ferè ab omnibus appellatus est, cum eius familiæ cognomen esset, *Honestorum*, quamobrem & de *Honestis* dictus est, se verò ipsum altero cognomento insignauit, dum ad alios scribens, se *Peccatorem* subscribebat, nobilis Rauēnas, Monachus autem Monasterij S. Andreæ de Auellana, Ord. S. Benedicti, Congregationis Columbæ S. R. E. Cardinalis, & Episcopus Ostiensis, an. 1058. sed ann. 1072. ad Monasterium suum amore quietis, & solitudinis, reuersus, obijt Fauentiæ in Cœnobio S. Mariæ, Epitaphium ipsius extat in Codice Basilicæ S. Petri Romę. Quod & Baron. Card. quoniam eo prouocatur Lector ad contemptum Mundi Annalium suorū Tom. XI. sub ann. 1072. inseruit. Quod cum quinq; alijs construxerat, ann. 1080. die 22. Februarij. Cum autem Volaterranus lib. 21. Anthropologiæ, & quidā alij scripserint eum fuisse Ord. D. Augustini, sine dubio, hoc quod diximus, aut ignorarunt, aut minus rē ipsam indagarunt. Scio item Tritemiū reliquisse scriptū, Damianum Magni Gregorij Antistitis exemplo amore quietis, & solitudinis Episcopatum dimisisse, & ad Cænobium suum reuersum fuisse, Quod non De Gregorio Magno Pont. Max. sed de Gregorio Nazianzeno intelligendum est.

PETRI verò Opera partim edita sunt, partim extant manuscripta, partim item aut interiere, aut alicubi hactenus delitescunt.

Petri Damiani Opera edita, quænam.

Et quidem, licet aliquid antea è typographijs prodierat sub nomine istius, aliquot tamē vberes Epistola, atque Tractatus à Margarino Bignæo suę PP. Bibliothecę insertæ sunt Tom. 3. secundæ Editionis Parisiensis recognitæ, sunt autem hæc.

Epistola ad Fratres monachos in Gamugni eremo constitutis, qui indicta sibi mandata erant transgressi.

Ad Hildebrandum Papam, qui & Gregorius Septimus Apologetica Epistola, quare Episcopatus curam dimiserit. Quæ Epistola est penè libellus, in quo exempla eorū ponit, qui Episcopatibus se abdicarunt, deinde inuehitur contra incommoda, quæ manant ex risu, & iocis, quare, & Aleas, & Scacorum, atque Latrunculorum ludos damnatos ostendit. At vide ad finem omnium sequentium Epistolarum, & Opusculorum scholia quædam pauca ad hanc Epistolam spectantia.

Blancæ Comitissæ, quæ deinceps cælesti sponso coniuncta fuit. Quæ Epistola adhuc vberior est, quàm superior, quindecim autem capitibus plura præcepta, & exempla proponit, quibus eius vocationem in perfectione susceptæ Vitæ confirmet.

Disputatio an Deus sit Omnipotens ad Desiderium Abbatem Cassinensem, eiusque Cœnobium; decem & septem capitibus comprehensa; & quidem eruditionis, ac pietatis plena.

Dominico, & cæteris fratribus, qui in sua vicini montis eremo commorabantur, quæ Epistola quattuordecim capitibus sat longa continetur: sed inter legendum non intermittenda sunt scholia quædam à Margarino interiecta.

Sequuntur septem ad diuersos Epistolę, non ita prolixæ, sed quæ pietatem vbiq; spirant. Opusculū potius quàm Epistola Leoni amore supernæ libertatis incluso, de paribus, de quibus fuerat interrogatus. Vbi & quare dicatur, Iube Domne benedicere, & Dominus vobiscum, Quod sacrificium Altaribus superpositum à viris simul, & mulieribus offeratur, deque reliquis eiusmodi. Quòd populus Israel, ad ostendendam Societatem, Altare construxerit, ac reliqua de bigamo cur à Sacerdotio repellatur: ac deniq; quod quidquid penè in Diuinis Officijs agitur, sub figuris mysticis disponatur.

Desiderio Abbati Epistola quindecim capitibus comprehēsa, in qua insignia sunt exem-

pla

pla eorum, qui pœnas dedere, quòd indignè sacramenta tractauerint, horasq; canonicas statis horis haud recitarint.

Apologeticus liber De Contemptu seculi, in quo plurima ad Monachorum institutionem, curque tunc non erat ita fructuosa, quemadmodum antiquitus Prædicatio.

Liber, prænotatus *Gratissimus*, ad Henricum Rauennatem Antistitem, vbi plura accuratè De dignitate Sacerdotij, & qualitate Sacerdotum: De ijs, qui ab hæreticis ordinantur, deque ijs, qui à prauitate vitæ ad bonam vitam conuersi, non propterea iterum sunt consecrandi: Quodq; Rebaptizatio, & Reconsecratio par crimen est.

Sanè Libro hic agitatam quadriennio controuersiam de ordinatis ab Episcopis Simoniacis contendentibus aliquibus eosdem iterum ordinandos, fusius disseruit, ac pluribus monstrauit argumentis, eiusmodi homines nequaquam iterum esse ordinandos. Meritò dictus *Gratissimus*, siue quod liber acceptissimus fuit, ob exemptos scrupulos, siue quod, vt notauit Scholiastes, de illis ageret, qui gratis fuissent à Simoniacis ordinati, quibus obtegit gratissimus. Scripsit autem illum ann. 1052. ad Henricum Rauennatem Archiepiscopum.

Porro cum liber hic triginta capitibus contineatur, olim in editione Gymnici, quæ Coloniæ prodijt, mutilus erat integro sextodecimo capite, quod in editione hac Margarini suppletum est, ita, vt tamen cum verba quædam de Liberio Pontif. Max. tamquam hæretico & seditioso ibidem scripta sint, idem Margarinus scholio adiecto euincat, falsum fuisse, & adeo calumniam olim ab Aetianis hæreticis enatam aduersus Liberium. Sed & vide, quæ nos scripsimus in verbo, Liberius.

Tres Sermones. Quorum primus ad Fratres Eremi. Secundus De Vitio linguæ. Tertius De Spirituali certamine.

De Ordine Eremitarum, & facultatibus Eremi fontis Auellani, vbi describit Regulam, ad cuius præscriptum se defuncto cupiebat vt Eeremitæ fontis Auellani viuerent.

Præter hæc, quæ extant in Bibl. PP. sequentia item alibi excusa sunt.

De Ecclesiastica Institutione, & Simoniacæ hæreseos confutatione lib. 2. Qui excusus est Coloniæ apud Gymnicum cum tribus Prosperi libris, atque in Belgio, cum alijs eiusdem argumenti.

De excellentia S. Ioannis Baptistæ Homilias duas. Coloniæ apud Gymnicum.

Dominus vobiscum, lib. 1. Idest, vtrum solitarius orans horas Canonicas, debeat etiam dicere, Dominus vobiscum, quando nemo sit, qui respondeat: Venetijs apud Zilettum ann. 1572. in Speculo Missæ; & Romæ, cum alijs Scriptoribus De Diuinis Officijs, ann. 1591.

De Epiphania Domini. *Cum natus esset.*
Vitam S. Mauri Episcopi Cæsenæ. *Cupientes.*
De translatione S. Hilarij Episcopi. *Gaudeamus, & exultemus.*
De Dominica Palmarum. *Cum appropinquasset.*
De S. Eleuchardo Episcopo. *Hodierna festiuitas.*
De S. Seuero Episcopo. *Audistis fratres.* Citat & alium Molanus, die primo Febr. sed nondum excusus est.
De S. Benedicto. *Dixit Simon Petrus.*
De Cœna Domini. *Hodie fratres charissimi.*
De Resurrectione Domini. *Postulaui Patrem meum.*
De S. Georgio Martyre. *Hodierna festiuitas.*
De Annunciatione D. Mariæ.

In Vitis autem Sanctorum à Laurentio Surio editis, cernuntur

Epist. de vita S. Rudolphi Episc. Eugubini. *Domino Alexandro.*
De S. Petro Apostolo. *Adolescentula dilexerunt.*
De S. Petro, & Paulo. *Hodierna festiuitas dies.*
De S. Apollinare. *Apostolici martyris.*
Alius de eodem. *Audiuimus hodie.*
De S. Cassiano martyre. *Admirabilis.*
De Assumptione B. Mariæ. *Hic totum decurrat.*
Sapphicus Hymnus de eodem: item & alij versus:
De S. Bartholomæo Apostolo. *Letamur, & gloriamur.*
De Sancto Victore. *Hic ille magnus.*

De

De S. Michaele Archangelo.	*Circa rerum cardinem versamur.*
De S. Fidele mart. Ser. Historic. 28. Octob.	*Nostis fratres charissimi.*
De eodem Hymnus, De S. Martin. Episc.	*Nobilis ille confessor.*
De S. Andrea Apostolo.	*Hodie fratres charissimi.*
De S. Nicolao Episcopo.	*Nicolaus iste meus,*
De S. Stephano protomartyre.	*Adhuc filium Virginis.*
De excellentia S. Ioann. Euangelistæ.	*Hodie dilectissimi.*
De eodem.	*Gaudeamus fratres.*
De dedicatione Ecclesiæ tres Sermones.	1. *Post Crucem.* 2. *Immola Deo.* 3. *Fecit duo magna Deus.*
De quibusdam miraculis Tractatus.	*Cum in meo.*
Apologeticus De contemptu seculi.	Vita Sancti Odilonis Abbatis, Cluniacensis 1. Ianuarij.
De S. Vitale martyre.	
De S. Maria Magdalena.	Vita S. Romualdi Abbatis 19. Iunij.
De S. Ruffino martyre.	Hymnus de eodem.
Vita S. Dominici Loricati 14. Octob.	*De omnibus Sanctis.*

De Sancto Andrea, alius ab illo, qui est in septimo Tomo.

De eodem, Hymnus sapphicus.	De Vigilia Natiuitatis.

De Natiuitate autem Domini Homilia non est quæ sub nomine ipsius affertur à Lipomano Tomo octauo, & à Surio Tomo sexto, De Natiuitate Domini, fit enim in ea mētio D. Bernardi, qui vt inquit Card. Baronius in principio suorum Annalium, quinquaginta annis, vel (vt Tritem. habet) nonaginta posterior. præterquam quod historia ipsa, quam Auctor ille narrat de Templo pacis, quod à Romanis duraturum putabatur donec virgo pareret, non solum incerta, sed falsa fuit, quoniam ante Vespasianum, qui Templum pacis Romæ ædificauit (Iosepho teste lib. 7. de bello Iudaico) nullum aliud Templum pacis Romæ fuisse legitur, quod in Natali Christi corruere potuerit.

Quin & apud eundem Surium in alio Volumine, quo complexus est Patrum Homilias, extant plures eiusdem Petri Damiani Sermones editi. Quod hic dicimus, vt si quem cordatum, & doctum virum, desiderium pium capiat Opera istius Auctoris tam hactenus excusa, quàm non excusa in vnum collecta emittere in lucem, is sciat, vnde illa nanciscì possit.

Verum quoniam item è m. s. exemplaribus plerumque magna lux hauritur ab eodem siue castigatius, siue plenius Ecclesiæ communicanda, sciendum est in Bibliotheca Casinensi, & in altera Sereniſſimi Ducis Vrbini, asseruari sequentia Opera m.s

De finali Iudicio.	*Non ignoro, quia cum.*	Sermones.
De doctrina Nouitiorum.	*Rudis tyro.*	
Consolatorius ad ægrotum.	*Rogasti me.*	
Ad ambitiosum monachum.	*Dignas auctori bonorum.*	
De correptione, quam sit vtilis.	*Exigis fili.*	
De Natiuitate Domini.	*Charitati vestræ.*	
De S. Ioan. Euangelista.	*Quantum autem.*	
De vigilia S. Benedicti.	*Vigiliam egregij.*	
De Cœna Domini.	*Hodie Sacrum Chrisma.*	
De S. Ioanne Baptista.	*Hodierna festiuitas.*	
De S. Antymo martyre.	*Cum beati Antimi.*	
De SS. Flora & Lucilla.	*Gaudemus fratres.*	
De eisdem sermo.	*Adest dilectissimi.*	
De S. Stephano Papa, & mart.	*Audistis hodie.*	
De S. Donato Episcopo, & mart.	*Adest dilectissimi.*	
De S. Bartholomæo Apostolo.	*Hodierna festiuitas.*	
De S. Ruffino martyre.	*Nostis fratres.*	
De Natiuitate B. Mariæ Virginis.	*Natiuitas hodierna.*	
De S. Luca Euangelista.	*Quia per Euangelium.*	
De S. Fidele mart.	*Nostis fratres charissimi.*	
Fragmentum Sermonis de S. Vitali mart.	*Ecce liquidò.*	
Homilia super Euangelium in die S. Matth.	*Euangelica lectio.*	
De Silentio.	*Cum prius exactor.*	
De Spirituali certamine.	*Si diligenter.*	
De S. Anastasio mart.	*Ad pulchrum conuenimus.*	

Digitized by Google

De disciplina,& obseruatione sextæ feriæ. *Sanctis fratribus.*
Contra vini bibulos,& aquam stomachantes. *Miror dilectissime frater.*
Ad fratres Gamugi de Sabbatho ieiunando. *Pensualium conductores.*
Ad Blancam Cõmitissam ad Dominum conuersam. *Blancæ olim.*

In Cassinensi Bibliotheca, & alibi.

De miraculis Sancti Benedicti, lib.1.
De pœnitentia. *Pensandum quippe.*
Contra Simoniacos. *Mundi turba turbulenta.*
De amœnitate & gaudijs vitę æternę,ad perennis vitæ fontem. Rythmos.
De pœnis Inferni. *O quàm dira, quàm horrenda.* Rythmos.
Epistolam de die Iudicij. *Dilectio fratris Adæ, Petrus peccator.* Extant m.s. in Bibl. S. Benedicti Mantuani. At in Bibl. Cassinensi, in pluteo sexto ad læuam, hæc reperiuntur m.s.
Sermo quidam, & Rythmi ad Cadaloum Episcopum.
Disceptatio synodalis inter Regis Aduocatum,& Ecclesiæ Romanæ defensorem.
Disputatio super quæstione. *Si Deus est.*
Epistolæ nonnullæ, & alij quidam parui Tractatus.
De Processione Spiritus sancti à Patre, & Filio aduersus Græcos.
Sermo de S. Marco Euangelista.
De S. Alexio Confessore.
De officijs Pontificis.
Epistolæ aliæ multæ.
De S. Matthæo Sermones tres.
De monasterio Cassini, ac De quibusdam miraculis ad Desiderium Abbatem.
De bestijs quibusdam, sed principium deest.
Sermo de Sancta Columba Virgine,& martyre.
Sermo de Eleemosyna,& Epistolę eius cõplures.

Ibidem, in alio libro manuscripta in membranis extant quæ sequuntur:

Sermo de Sancto Bonifacio martyre.
De SS. Donato,& Hilarino.
De S. Ioanne Baptista,duo.
Hymnus de Sancto Antimo.
Homilia super Euangelium, *Liber generationis.*
Sermones duo de Natiuitate Beatæ Mariæ.
De S. Apollinare Sermones tres.
De S. Vitali Sermones duo.
De S. Ioanne Euangelista hymni tres.
Epistolarum suarum lib.1.
De incontinentia Episcoporum.
De proprietate Clericorum.
De S. Bartholomæo Sermones duo, & Collectæ de eodem.
Hymnus de S. Vrsicino.
Miracula S. Russini.
Epistola ad Agnetem Imperatricem.
Tractatus pius ad Monachos.
Alius De perfectione Monachorum.
Dialogus Iudæi,& Christiani.
Inuectio in Episcopum, qui monachos ad sæculum reuocabat.
Opusculum ad Teuzonem Eremitam.
De horis Canonicis Disputatio.
Sermo de vigilia S. Iacobi.
De vigilia S. Bartholomæi.
Epistolæ nonnullæ.
De disciplina monachorum.
De patientiæ gradibus Disputatio.
De priuilegio Ecclesiæ Romanæ ad Hildebrandum Archidiaconum.
De reconciliandis hæreticis.
Epistola longa de dimittendo Episcopatu.
Nonnulli Tractatus ad monachos, & Quæstiones aliquot.
Epistolę multę ad monachos Pomposiacos & alios.
De diuersis historijs Versus,& Epistolæ.
Sermo de promptitudine magis ad malum, quàm ad bonum, & De octo vigilijs ieiunandis, *Naturaliter autem hoc morbo laborat humana infirmitas.*
Flebilis lamentatio super anima sordibus immunditiæ dedita, *Ego, ego, te infelix defleo.*
Contra Sodomitas Sermones tres; quorum Primus incipit, *Eos qui irrationabiliter.* Secundus, *Clericus autem Domini.* Tertius, *Hoc sanè vitium.*

Citantur autem à Tritemio sequentes libri.

De situ, & fundatione Viuariensis Cœnobij, lib.1.
Apologeticorum, lib.3. *Domino suo Nicolao.*
De incontinentia Sacerdotum, lib.1. *Nuper habens.*
De mulieribus clericorum, lib.1. *Vos alloquor.*
Regula Solitariorum, lib.1. *Dum feruorem Sanctæ.*

Miracu-

Digitized by Google

Miraculorum sui temporis, lib. 1.
Exhortatorium ad monachos, lib. 1.
De profectu monachorum, lib. 1.
De auaritia prælatorum, lib. 1.
Gratissimus seu probatissimus, lib. 1.
Dilectissimo Gerardo.
Fratribus in Gangensi.
De insolentia malignorum hominũ, lib. 1.
Declamationes Rhetoricæ, lib. 1.
Domino N. Rauennatica.

Eiusdem Epistolæ de vniuersa vita & Religione, in fol. in membranis m. s. extant in Bibliotheca Imperatoris Viennæ Austriæ.

At & asseruantur in Bibliotheca Sereniſſimi Ducis Vrbini, Petri Damiani Epistolæ, Regula Eremitica, Viuarium animalium spiritualium, & exhortatio ad Blancam Comitissam, & Petri Damiani monachi Sermones.

Cæterumque sub nomine huius Petri Damiani prodijt Argentorati ann. 1562. Liber De correctione Papæ, & Episcopi, suppositicius est, quales solent promere libros, hæretici.

Quin & cum iã hic apparatus nostri Tomus fuisset excusus, vidimus eius Petri Damiani librum inscriptum: *Concertatio inter Aduocatum Regium, & Defensorem Romanæ Ecclesiæ.* Quæ denique inserta est integra Tom. Annal. Card. Baronij sub an. 1062. At & audiuimus omnia eius Opera à Constantino Monacho Cassinensi diligenter collecta, exitura cito è Rom. prælo, ni iam prodierunt.

PETRVS Deauratus, Gallus, Ordinis Prædicatorum. Vide in verbo, Petrus Auratus.

PETRTS Delphinus, Venetus, Generalis Ordinis Camaldulensium, emisit Volumen Sententiarum Sanctorum Patrum. Epistolarum item libros quattuor. Orationes varias. Dialogum contra Fr. Hieronymum Sauonarolam. Argumenta varia ad Orationes Ciceronis. Chronicon Venetiarum. At hoc extat manuscriptum. Viuebat ann. 1521.

PETRVS Diaconus, qui anno Christi 486. Imp. Valente Ariano, vixit, scripsisse fertur De Incarnatione, & Gratia Domini nostri Iesu Christi, seu de Gratia, & libero arbitrio, ad Fulgentium, & alios Episcopos Africæ, librum vnum. Quem alij Augustino tribuunt. Id quod falsum esse refutant tempora, cum quattuor in hoc libro ponantur Concilia, quorum duo sunt post mortem Augustini habita. Alij verò Fulgentio ipsi, quos ratio ipsa conuincit, cum ad seipsum Fulgentius scribere non potuerit: neque verò auctoritatis aliquid habet, quod Bertramus ex hoc verba quædam citet Fulgentij nomine.

Inuentus autem est hic libellus non ita multos ante annos, in cænobio Parisiensi, quod est Ordin. Præmonstratensis in agro Louanienſi. Porrò Petrus Diaconus & alij in causa fidei à Græcis ex Oriente Romam missi fuerunt. Primi autem capitis titulus hic est, *Quòd consensus Ecclesiarum in fide sit confirmatio fidelium*. Extat in Bibliotheca Patrum Bignæi.

PETRVS Diaconus, Monachus Cassinensis, magnę apud omnes auctoritatis, & Bibliothecarius, Aegidij filius, Romanus, Girardo Abbati, ann. Domin. 1115. quinquennis Deo, & S. Benedicto nutriendus oblatus, sub regulari disciplina fuit institutus, in qua propter doctrinam, & morum integritatem, magna in existimatione habitus. Scripsit quidem plura, verum non extant omnia. Et quidem extat liber De viris illustribus Ordinis Cassinensis, cui aliqua fuerunt addita haud ad historiæ plenam veritatem scripta. Vide inter alios Ant. Gallonij Apologeticum, qui Romæ prodijt an. 1604. in resp. ad 2. colloquium pag. 40. Porrò m. s. asseruantur in Bibliotheca Montis Cassini, sequentia:

Visio Alberici monachi, ab ipso emendata.
De Ortu & vita iustorum monasterij Cassinensis, lib. 1.
De Viris illustribus monasterij Cassinensis, lib. 1.
Miracula Cassinensium monachorum, quæ scripta non erant.
De locis Sanctis, lib. 1.
Super Regulam S. Benedicti, lib. 4.
Supplementum ad Historiã Anastasij monachi, & Bibliothecarij, de raptu corporis Sanctorum Benedicti & Scholasticæ.
Sermones de cæna Domini, duõ.
De Parasceue, 1.
De Sabbatho Sancto, 1.
De Pentecoste, 1.
De Sancto Benedicto, 1.
De Octaua eiusdem, Sermo copiosus.
De S. Ioanne Baptista 1.
De Sanctis Petro & Paulo, 1.
Da Sancto Laurentio, 1.
De Vigilia Assumptionis B. Mariæ, 1.
De omnibus Sanctis, 1.
De Natiuitate Domini, 2.
De S. Stephano Protom. 1.
Passio Sancti Placidi Abbatis, & Sociorum, lib. 1.
De Sancto Placido Abbate Sermones tredecim.

Rith-

Digitized by Google

Rithmus de nouiſſimis diebus.
Sed quæ deſiderantur hæc feruntur.
Paſſio S. Marci & Sociorum eius, ad Oderiſium Abbatem.
Miracula SS. Martyrum Marci, Nicandri, & Martiniani.
Hymni ſex, & Cantus de eiſdem.
Inuentio S. Marci martyris.
De vigilia S. Marci, Sermones duo.
Vita Sanctæ Dariæ, vxoris Sancti Nicandri martyris.
Vita S. Iuliani Confeſſoris.
Vita S. Apollinaris Abbatis, ad Reinaldum Abbatem.
Vita Sanctorũ Guinizonis, & Ianuarij, monachorum, ad Richardum monachum.
Vita S. Conſtantij Epiſcopi, & Confeſſoris ad Guarinum Aquini Epiſcopum.
Vita S. Seueri Epiſcopi Caſſinenſis ad Senioretum Abbatem.
Vita S. Leonis Papæ.
Vita S. Mauri Abbatis, ad Rainaldum ſubdiaconum Caſſinenſem.
Hiſtoria de euerſione, & reſtauratione cænobij S. Mauri.
Tranſlatio S. Stephani Protomart. è Conſtantinopoli ad Vrbem Romam.
Deſtructio, & reſtauratio Atinæ vrbis.
Sermones de Paſchate, & de Aſcenſione, Domini.
Hymni de SS. Chriſtiana, & Iuſta virginibus & martyribus.
Scholia in diuerſa Sacræ Scripturæ loca.
Exhortatio ad monachos, quid ſeruare, & quid cauere debeant.
Tractatus de ſeptem vitijs, & virtutibus.
De ſeptem petitionibus.
De Rebecca, & Iſaac.
De Rege Ozia, & Sacerdotibus.
De Moyſe, & via trium dierum, & tribus temporibus.
De viſione Eſaiæ.
De tentatione Chriſti in deſerto, & De viſione Senioreti Abbatis.
Altercatio ab ipſo habita cum quodã Conſtantinopolitano, pro Romana Eccleſia.
De Aſtronomia, lib. 1.
De Generibus lapidũ, & de Notis ad Conradum Imperatorem.
De Conſulibus, Dictatoribus, & Imperatoribus Romanorum.
Hiſtoria Troianæ gentis ab exordio ad ſua tempora.
De prodigijs & portentis, ad Ptolemæum ſecundum Conſulem Romanum.
Abbreuiatio Solini de mirabilibus mundi.
Abbreuiatio Vitruuij de Architectura.
Tranſlatio Euę Regis Arabum de lapidibus pretioſis, è Græco in Latinum.
Hymnorum, & Carminum, lib. 1.
Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1.

Obijt autem Caſſini, vbi & ſepultus.

PETRVS Diaconus Caſſinenſis, ſcripſit vitam S. Athanaſij Epiſcopi Neapolitani. Et quidem hic Athanaſius creatus eſt Epiſcopus ann. 850. vt alius ſit à ſuperiore, cum quo S. Gregorius Magnus in quattuor libris Dialogorum diſſeruit.

PETRVS Diuolus, Burgundus, Gallus, Ord. Præd. Theolog. Pariſienſis, quique Prouinciæ Ord. ſui in Gallia præfuit, cum hæreſes paſſim oppugnaſſet, reliquit etiam Conciones, quas Pariſijs edidit Nicolaus Cheſneau. At ille ann. 1568. obijt Pariſijs.

PETRVS Donatus, Aretinus, quæ Ciuitas eſt in Etruria, Ordin. D. Auguſtini, reliquit ibs ſe compoſitum Quadrageſimale ad omnia eius temporis Euangelia vſque ad Paſcha. Sermones item funebres, in quibus agitur De arte bene moriendi, ac De vita cæleſti. Exabant Romæ m.s. in Bibl. S. Auguſtini.

PETRVS Dorbellus, Andegauenſis, Ord. Minorum, Theologus, ſcripſit Quadrageſinale, prænotatum, Sermones Hortuli Conſcientiæ, ſuper Epiſtolis Quadrageſimæ ann. 1518. Pariſijs apud Io. Paruum.

PETRVS Dorlandus, Dieſtenſis, Teutonicus, Ord. Cartuſiani, ſcripſit Dialogum De Paſſione Chriſti Domini. Vitam S. Annæ. Violam animæ, lib. 6. Quæ quidem omnia etiam fuerunt excuſa. Viuebat ann. 1490.

PETRVS Eberardus, Ord. Præd. ſcripſit vitam B. Delphinæ à Puteo Michaele Comitiſſæ, & coniugis S. Auzliaſij de Sabiano Comitis Ariani, atque ante multos annos Pariſijs edidit.

PETRVS Edeſſenæ Eccleſiæ presbyter declamator inſignis, ſcripſit Variarum cauſarum Tractatus, & more Sancti Effrem Diaconi Pſalmos metro compoſuit. Hæc Gennad. in Catal. Nimirum Syro Sermone Homilias in ſingulos Pſalmos (inquit Sixtus Senenſis) elegantiſſimas, & feruido ſpiritu ſuccenſas, idemque totum Pſalterium Græcis diuerſorum generum carminibus cecinit. Viuebat ann. 450.

PETRVS Eliacus. Vide in verbo, Petrus Aliacus, ſiue ab Aliaco.

PETRVS Emottæ, Theologus Pariſienſis, ſcripſit Catholicæ profeſſionem fidei, primum vtriuſque teſtamenti, deinde Sanctiſſimorum Patrum, qui primis Eccleſiæ ſeculis floruerunt, teſtimonijs confirmatam. Pariſijs apud Nicolaum Cheſneau, ann. 1578. ſed

Digitized by Google

ann. 1582. apud eundem; Tomum primum Concionum, & Christianarum exhortationum.

PETRVS Faber, Gallus, Ord. Min. Galicè, scripsit De Gratia, & Operibus Spiritus S.

PETRVS Faber Gallus & ipse, non quidem is, quem modo diximus, at Tolosan. Consiliarius Regius, scripsit Dodecameron, siue De Dei nomine, atque Attributis librum. Parisijs apud Ioannem Richerium, ann. 1588.

PETRVS Ferrãdus Hispanus Ord. Prædicatorum Doctor insignis scripsit vitam S. Dominici auctoris familiæ Dominicanorum, teste Gerardo Leomouicensi in vitis fratrum illius ordinis parte 4. c. 3.

PETRVS de Sancta fide, Anglus, Carmelita, & Theologus, scripsit In primam Petri Apostoli Canonicam. In secundam Petri Lectiones 38. Breuiarium Sententiarum. Præconia Petri Lombardi. Alphabetum Theologiæ. Determinationes varias. Placita Theologica. Conciones ad Clerum. Sermones Capitulares. Viuebat Nordouici, ann. 1452. Iacobus, Ord. Seru. in Indice aliquot illust. Script. Carmelitarum. Vide infra, sub verbo, Petrus è Samsona, nam bis positus est, vt siue hic, siue ibi possit inueniri.

PETRTS à Figueiro, Canonicus Regularis Congregationis S. Crucis Conimbricensis Reformatæ, Lusitanus, edidit Commentarios in Lamentationes Hieremiæ, & in Malachiam prophetam. Lugduni ex Officina Iuntarum ann. 1596.

PETRVS Follerius De Cælibus extat inter Tractatus Iuris postremò Venetijs editos.

PETRVS Fonseca, Lusitanus, Societatis Iesu, insignis philosophus, atque Theologus, cum in Logicen, atque in Metaphysicen scripserit, eius meminimus in Apparatu nostro ad Philosophiam. Ac quidem de illo Franciscus noster Suarez in c. 7. Indicis primi in suã Metaphysicen inquit. Petri Fonsecæ translatio Metaphysicæ adeo est elegans, & dilucida, vt ferè sine expositore à quouis intelligi possit, quæ ad Theologiam viam sternunt.

PETRVS Fontidonius, Theologus, edidit Apologiam pro Concilio Tridentino: aduersus Ioannem Fabricium Montanum. Orationem item habitam in Concilio nomine Philippi Secundi Regis Hispaniarum. Conciones quoq; duas in Concilio habitas. Accesserunt ijs etiam tres aliæ orationes Romæ ad Pium V. habitæ. Antuerpiæ apud Plantinum ann. 1575.

PETRVS Forracha, Genuensis, Ordinis Prædicatorum, copiosam Summam collegit ad omnes materias per Alphabetum, quam prænotauit, *Compendium Donorum*. Viuebat ann. 1370.

PETRVS Fortis, Venetus, Ordinis Minorum Conuentualium, scripsit Tractatum in laudem Montium, & aliquid de Septem Psalmis Pœnitentialibus. Viuebat ann. 1553.

PETRVS Franciscus Zinus, Veronensis, Gregorij Nazianzeni Orationem de amandis & amplectendis pauperibus, & Gregorij Nisseni eiusdem argumenti Orationes duas è Græco in Latinum transtulit, excusas Parisijs apud Vascosanum, ann. 1550. Item Panopliam dogmaticam Orthodoxæ fidei, excusam Venetijs ann. 1555. Ephræmi opera quædam. Dilingæ ann. 1562. Idem de vita Patriarchæ Iosephi, à Philone Hebræo Græcè compositа, & ab ipso in Latinum conuersa, Venetijs. Eiusdem aurea quædam Opera, trium præstantium Gregoriorum, Neocæsarienſis, Nyssæni, & Nazianzeni, Venetijs. Item præclara quædam opera quattuor illustrium Abbatum, Ephræm, Nili, Marci, & Esaiæ, è Græco in Latinum conuersa, Venetijs. Orationes tres. Prima In aduentu Augustini Valerij Episcopi Veronensis, postea Card. Secunda De Philosophiæ laudibus. Tertia De iuris & Legum laudibus. Venetijs.

PETRVS Galatinus, Ord. Minorum Prouinciæ S. Nicolai, Artium, & Theologiæ Doctor, peritus autem Hebraicæ linguæ, scripsit de Arcanis Catholicæ Veritatis aduersus Iudæos. Quæ tamen pleraque penè omnia, præter Cabalistica, legebantur in Victoria Poccheti. Scripsit item alia, necnon de Ioanne Capnione. Quæ extant in Biblioth. eiusdem Ordinis Romæ in Ara cæli. Porrò quod ex malè intellecto Clemẽtis Quinti Decreto de prælegendis rudimentis Hebraicis detorsit ad Thalmud prælegendum. Idque meritò Sixtus Senensis in sua Bibliotheca Sancta improbauit. præterquam quod reliqui Pontifices Maximi, ac nouissimè Clemens VIII. in Indice Romano omnino eius lectionem prohibuit. Viuebat autem ann. 1515. Cæterum Parisijs apud Vvechelianos editus est ann. 1602. Cum primò prodijsset Orthonæ maris, apud Hieronymum Soncinum ann. 1518. & Basileæ apud Henricum Petri.

PETRVS Galesinius, Protonotarius Apostolicus, in lucem edidit Primò S. Gregorij Nysseni librum de Virginitate, Latinè interpretatus est: quem Paulus Manutius sumptibus Pontificijs, Romæ in lucem emisit, ann. 1562.

Eiusſ-

Digitized by Google

Eiusdem Nysseni Conciones de beata vita comparanda,& alias item De oratione Dominica conuertit.Romæ itidem typis Manutianis impressas.

S.Eucherij Opera,multis mendis aspersa,emendauit: quibus operibus Epistolam eruditam præfixit:omnia Romæ in lucem emissa,ann.1563.

Sulpitij Seueri, historiam correxit,scholijs explicauit, notationibusq; illustrauit: quam Paulus etiam Manutius,impressione Romana emisit ann.1564.

Theodoreti Commentarijs in Cantica Canticorum, Epistolam luculentam adscripsit, Romæ impressam,ann.1563.

Aliam item libris Rhetoricæ Ecclesiasticæ, Augustini Valerij Episcopi Veronæ, postea Cardinalis,adiunxit:quæ Mediolani primò, deinde Parisijs edita est. Sulpitio autem Seuero,Dorothei Episcopi Synopsim addidit, quam annotationibus exornauit.

Saluiani Episcopi libros,de prouidentia Dei,antiquorum exemplarium auctoritate correxit:qui Romæ itidem editi sunt,ann.1564.

Catechismi Romani partem, præsertim quæ ad Decalogum pertinet Latinè exposuit.

S.Barbaræ Virginis,& martyris vitam,à Damasceno, & Arsenio Græcè scriptam, Latinè reddidit:quam deinde breuiter explicatam Surius retulit in volumen sextum de Vitis Sanctorum.

S.item Petronij,Episcopi Bononiensis vitam ex sacris monimentis collectam, certis lectionibus explicauit:quæ in libro Officij de eodem Sancto, adscripta, Bononiæ prodijt in lucem.

Synodos aliquot,præcipuè Mediolanenses,Vercellenses,Brixienses,Placentinas,& alias scripsit,quæ iampridem editæ sunt.

Acta Ecclesiæ Mediolanensis,litteris mandauit,& edidit.Mediolani,ann.1581.

Tabulas dypticas Archiepiscoporum Sanctę Ecclesię Mediolanensis,Episcoporum Vercellensium,Nouariensium,Brixiensium,& aliorum composuit,atq; emisit.

Martyrologium Romanum,Latinis litteris explicauit, notationibusque ornauit: quod primò Mediolani,deinde Venetijs editum est,ann.1578.apud Antonium de Antonijs.

Homiliarij Ambrosiani Volumen,cui Epistolam vberem,& Auctorum Ecclesiæ Mediolanensis plenam adscripsit Antuerpiæ à Plantino editam.

Sanctorum Vitas,de quibus in Ecclesia Mediolanensi mentio fit,conscripsit,quę in eiusdem Ecclesiæ Breuiario,edita sunt ann.1582.

Idem Petrus Galesinius alia ad editionem parabat,quorum Catalogus aliquando excusus est:sed cum de ijs accuratè quæsiuissemus,haud inuenta sunt, vt potius habuisse in animo illa scribere, quàm potuisse absoluere, aut aliquo vsque producere, ex Viris eius amicis acceperimus.

Sanè verò in Notationibus, quas ad Haimonem Halberstatensem scripsit, atque edidit, meminit Voluminis, quod contra hæreticorum historiam confecerat.

Breuem item Commentarium de Biblijs Græcis Interpretum 72.emisit Romę ann.1567. ex typographia Bartholomæi Grassij,& vitam, atque Canonizationem S. Didaci Hispani Ord.Minorum. Romæ in Typographia Vaticana.

PETRVS Gallisardus,Gallus,Ord.Minorum,& Theologus,redegit è Diuina scriptura in optimam Methodum,atque compendium Decalogi explicationem, quæ per tabulas obiecta oculis Summam Peccatorum, & capita casuum Conscientiæ facile repræsentat.Libros autem de Doctrina Christiana à S.Augustino conscriptos, Gallicè reddidit: Lugduni apud Benedictum Rigaudum ann. 1578.

PETRVS Gallus,Pictauiensis, Monachus, & Prior maior claustralis Monasterij Sanctorum Petri,& Pauli Cluniacensis,scripsit

Ad S.Petrum Abbatem suum,Epist.lib.1.
Panegyricum ad eundem,lib.1.
In laudem triumphi eiusdem,lib.1.
Pro reformanda pace monasteriorum, ad eundem,lib.1.
De itinere suo ad Ayam insulam, lib.1.
Epistolam ad calumniatorem.
Epitaphium Aldephonsi Episcopi.
Panegyricum S. Gelasij II. Papæ sepulti in templo Cluniaci.
Panegyricum custodiens inuidiam. *His iaculis rabidam confodit inuidiam.*

Quæ omnia extant Cluniaci m.s. Vixit ann.1130. vel circiter.

PETRVS Galterius,Tolosæ,Ord.Minor.Theolo.scripsit Commentariũ in Genesim.

PETRI Gandauensis,Belgæ, Ord.Minorum,qui annos quinquaginta excolendis Indis impendit,quiq; ann.1572.Mexici in Sacello S. Ioseph sepultus est,Vitam,& insignem cum Zelo animarum, humilitatem, vide apud Franciscum Gonzagam in quarta parte Seraphicæ Historiæ,ad Titulum Prouinciæ S.Euangelij.

Digitized by Google

PETRVS Garnerius, Armoricus, Brito, Prouincialis Carmelitarum Turonis scripsit sui Ordinis, deinde & Ecclesiæ Historiam, singulam singulari libr. Censuram item Constitutionum. Conciones ad Clerum. Obijt ann. 1471.

PETRVS Garsias, Galarsa Bellanensis, Doctor Theologus, publicus Salmanticæ in Hispania Philosophus, Episcopus Caurien sis, Euangelicarum Institutionum libros octo edidit Mantuæ Carpentanæ (quam Madridium vocant) apud Aloysium Gomecium 1579. Opus est sat breue, sed perutile, & (vt Hieronymus Pradus Theologus Societatis Iesu, qui bonam Ezechielis partem exposuit, dicere solebat) plenum gemmarum. Recusum autem fuit Venetijs ann. 1604. apud Io. Baptistam Ciottum.

PETRVS Garsias de Xantiua citatur in Chrysopasso Ioannis Echij inter scriptores Theologiæ.

PETRVS Gaudea scripsit Summam tripartitam, cuius Prima Pars De Sacramentis. Secunda de legibus, Tertia De Contractibus, Restitutionibus, Statibus, Beneficijs, Simonia, Correctione, Pœnis Sorbona.

PETRVS Godefridus, Ord. Minorum Tertiariorum generalis Minister, & Pater superior Conuentus Tertiariorum Ciuitas Antuerpiensis, edidit ann. 1563. Germanicum libellum, prænotatum, *Eremus Domini*; Quo probat, quanam ratione Christianus debeat sequi Christum lumen veritatis in hoc tenebricoso mundo. Item Alterum, inscriptum *Chlamys sponsi*. De interiore imitatione vitæ, ac Crucis Christi.

PETRVS Gottifredus Theologiæ Scholasticæ Doctor, edidit Commentationē Scholasticam in Prouerbia.

PETRVS Gottifredus, Viterbiensis, qui trium Impp. sacris, & scrinijs præfuit, scripsit librum, quem prænotauit, *Pantheora. siue vniuersitatis libri, qui Chronici vocantur, viginti omnium secularum, & gentium tam sacras, quàm profanas historias breuissimè complectetes.* Editi sunt an. 1559. Vide Apparatum nostrum, ad historiam.

PETRVS Gregorius, Tolosanus, I. V. C. qui Ius in Academijs, primo Tolosana, deinceps Mussipōti professus est, antequam ex hac Vita decederet, edidit Syntaxim Artis mirabilis, quam deinceps magnis Commētarijs illustrauit: quæve cum Lugduni prodijsset, Venetijs deinde à Sanctæ Inquisitionis Officio recognita, & emendata fuit recusa. In qua cum quædam ex pietatis, & veritatis studio noster Martinus Delrius obseruauerit, nos, præter illa, quæ de Opere eiusdem Petri Gregorij diximus in Bibliothecæ Selectæ prima editione Romana, ex ipso Delrio hic addimus. Is igitur ad finem Quæst. 2. c. 4. lib. 1. Disquisit. Magicarum ait. Cautè legenda, quę de efficacia imparis numeri, maiore quam paris congerit, nec satis digerit Petrus Gregor. in Syntaxi artis mirabilis lib. 15. c. 10. qui (quòd eam sententiam tribuit Orthodoxis Patribus D. Hieronymo, & Cypriano, magnam illis iniuriam facit; cumque loca eorum nulla citet, meritò in ea re arguitur, dum quod Patres de imparis numeri mysterijs (quod Vnitas, & Trinitas in Sacrosancta celebratur Trinitate) & præstantia dixerunt, hoc ille ad nescio quam vim Physicam cum Agrippa Mago, & hæretico, quem Patribus testē adiungit, ne quid dicam grauius, incōsideratè retulit. Vide D. Hieronymi Apolog. pro libris contra Iouinianum sub finem, & deprehendes meritò hæc à me dici, & ab Hieronymo Origenem, Tertullianum, Cyprianumque citari, quibus hoc Petrus Gregorius impegit. Hæc Delrius. Qui subinde alio in loco subdit, syncerę, & rectæ Philosophię repugnant, quę Petrus Gregorius Tolosanus tradidit lib. 19. Syntaxeos c. 8. cum de Histrionibus, Oratoribus, & Poetis dicta, ad excantatores accommodat, quòd eorum verba tum demum rata sint, & efficacia, cum animo intenso, & obfirmato ea proferunt. Non enim isti persuadendo, & affectiones concitando operantur, vt illi. Vide Disq. magicarum, lib. 1. c. 4. Quęst. 3 ipsius Delrij. Sanè verò in prima Editione Petri Gregorij, quæ Lugduni prodijt (nam secunda profecta est à Damiano Zenaro, Venetijs, hæcq; aliquantò emendatior) erant, quæ in Metaphysica de Natura Angelorum, & in Astrologia correctionem postulabant. Quin & generalis eius diuisio eorum, quę cadunt sub Philosophiam, aptius tradenda erat. Postea verò idem Petrus Gregorius Syntagma iuris vniuersi edidit apud Pillehottum, Lugduni in Gallia. Tractatus item de Beneficijs Ecclesiasticis. Colon. apud Hermannum Hoberch ann. 1607.

PETRVS Gueuara. Vide in verbo, Petrus Alagona.

PETRVS Haffnerus, Germanus, Germanicè edidit quattuor Conciones Catholicas ad Euangelia Dominicalia tempore Aduentus, ijs autem agitur, De Vera Christi Domini agnitione, & De signis Aduentus eius; Quonam item modo veri Ministri Christi à falsis, & hæreticis Ministris dignoscantur; Quodve sit Antistitum, siue Episcoporum Officium. Ingolstadij ann. 1568.

PETRVS

Digitized by Google

PETRVS de Harentals, Prior Floreffienſis (ſiue alijs, Florenſis) Præmonſtratenſis Ordinis, Catenam ſuper Pſalmos Dauidis ex Patribus confecit, imitatus D. Thomam, qui catenam eiuſmodi in quattuor Euangeliſtas compoſuerat. Eam vero prænotauit *Collectarium, ſiue expoſitionem libri Pſalmorum.* Quæ ann. 1487. prodijt apud Ioannem Koelhoff, Coloniæ Agrippinę, cum Ioannes de Arkel Traiectenſis Eccleſiæ primò, deinde Leodienſis Epiſcopus, eundem Petrum, ad concinnandam hanc catenam hortatus fuiſſet, quam collegit ex varijs Orthodoxorum Patrum monumentis ann. 1436. Adiecit autem vbiq; eorundem nomina Doctorum.

PETRVS Hieremiæ, Panormitanus, Siculus, Ord. Præd. ſcripſit Sermones de Tempore per annum: nimirum, Dominicales, De Sanctis, De Pœnitentia, De Peccatis, De Fide, De Paſſione Domini. Viginti quinque autem, De Oratione Dominica vberes, & eruditos. Obijt ann. 1444. quemadmodum ſcribit Frater Thomas Fazellus Siculus, libr. 2. De rebus Siculis, Decade 1. c. 4. quamuis Leander Bononienſis lib. de viris Illuſtribus Ordinis Prædicatorum inquiat eum obijſſe ann. 1434.

PETRVS Hædus De miſeria humana, & contemptu rerum humanarum prodijt Coloniæ ann. 1566. At ſiue hic, ſiue alter, quem ſcribunt fuiſſe Sacerdotem Portuſnaenſis, De Amoris generibus, libris tribus, iam olim ann. 1491. Taruiſij emiſſus eſt apud Gerardum Flandrum. Idem de contemnendis amoribus excuſus eſt Colon. ann. 1608. apud Mylium.

PETRVS Henham, Anglus, Monachus Valdenenſis, ſcripſit Chronicon Anglorum. Viuebat ann. 1224.

PETRVS Honeſtus. Vide in verbo, Petrus Damiani. Nam cognomento dictus eſt *de Honeſtis*, vt diximus ſupra.

PETRVS Hontoy, Namurcenſis, Belga, Ordin. Minorum, ſex Tomis partitus eſt Conciones, quas ſcripſit. Primo, quo continentur, quæ in Epiſtolas ab Aduentu vſque ad Septuageſimam. Secundo, quo eæ, quæ à Septuageſima vſque ad Paſcha. Tertio, quo, quæ à Dominica in Albis vſque ad tertiam Dominicam poſt Pentecoſten. Quarto, quo, quæ à Dominica tertia poſt Pentecoſten vſque ad Aduentum. Quinto, quo diebus feſtis habitę tempore ęſtiuo. Sexto, quo ijſdem habitæ tempore hyemali. Idem autem Petrus Hontoy emiſit Menſam Apoſtolicam, hoc eſt Commentarios De genuino ſenſu Epiſtolarum Apoſtolicarum per annum. Præfixa verò eſt cuilibet Epiſtolæ Tabula diſpoſitionis. Moguntiæ apud Albinum, & Coloniæ apud Mylium ann. 1604. Quorum pars prima prodijt Luxemburgi; proſtabant autem in Officina Spirenſi apud Heliam Kembachium anno 1605.

PETRVS Hortiz, Hiſpanus, Societatis Ieſu, edidit Quadrageſimale ſuper Miſerere.

PETRVS Humbecanus, in Tractu Bruxellenſi, in Belgio natus, Carmelita, ſcripſit Conciones in Euangelia, quæ tam Dominicis, quam diebus Sanctorum Feſtis ſolent recitari, quas Petrus Lucius Belga, in ſuo Catalogo vocat *exactiſſimas:* Tractatum item De Vſuris. Quæ prelo ſubijciendæ erant.

PETRVS de Humagen, Presbyter Eccleſiæ Treuirenſis, è S. Nicolao ſub Syluam Helueticam, qui diu ſine cibo, & ſanctè vixiſſe ſolitarius fertur, ſcripſit Commentarios De Spirituum Apparitionibus, & phantaſmatibus. Eiſingrenius.

PETRVS de Inſula, Ordinis Minorum, dictus, *Doctor Notabilis*, ſcripſit in quattuor libros Mag. Sententiarum.

PETRVS Inſula (de l'Iſle) Gallus, vitas Sanctorum Bartholomęi Apoſtoli, Sulpitij, Epiſcopi, & ſeptem fratrum martyrum carmine Gallico cecinit. Scripſit item librum Terræ Sanctæ in tres libros diſtinctum.

PETRVS Ioannis Oliuus, Ord. Minorum, è Caſtro Semicani cuſtodiæ Narbonæ edidit Poſtillas ad omnem ferè Diuinam Scripturam. Commentarium in Euangelium Sãcti Matthæi. Quodlibeta. Viuebat ann. 1400. ſi Sixtum Senenſem ſequimur. Alioquin multo antea vixiſſe ſcribitur Henrico Villot.

PETRVS Ioannes Perpinianus, Hiſpanus, Societatis Ieſu, qui noſtra vixit ætate, Orationes à ſe Latinè, & eleganter conſcriptas edidit, quæ partim Romæ, partim alibi prodierunt in lucem. Et Romæ quidem primò non omnes apud Vincentium Luchinum anno 1565. at denique numero duodeuiginti apud Zannettum, & Ruffinellum ann. 1588. ſed & Duaci in Belgio ann. 1592. Acceſſit Oratio Stephani Tuccij Societatis Ieſu, habita in funere Gregorij XIII. Pontificis Maximi. Eæ igitur ſunt:

De Laudibus S. Eliſabethæ Reginæ Luſitaniæ, tres Orationes De Societatis Ieſu Gymnaſijs.
In funere Ludouici Principis Luſitaniæ.
De Rhetorica diſcenda.
Ad Carrolum Borromæum Cardinalem.
De Deo Trino, & vno.
Ad Pium IV. Pont. Maximum.
De Auita dicendi laude recuperanda.
De retinenda veteri Religione ad Lugdunenſes, tres Orationes.
De humana, & Diuina Philoſophia.
De retinenda veteri Religione, ad Pariſienſes.
De Perfecta Doctoris Chriſtiani forma.

Eiuſdem Orationes ſex, quibus adiecta eſt Ioan. Baptiſtæ Roſacij vna. Coloniæ apud Ioannem Gymnicum ann. 1581.

PETRVS Iuſtinianus Patricius Venetus, Aloyſij F. Hiſtoriam rerum Venetarum ab Vrbe condita vſque ad ann. 1575. texuit, quam poſtremò ipſemet recognitam additione auxit. In hoc autem quoniam pleraque pietatis, & religionis exempla Sereniſſimorum Ducum, & aliorum leguntur, propterea non exiſtimauimus ab re fore, ſi hic eum intexeremus.

PETRVS Izuſquius, Nauarrus, Hiſpanus, Ord. Præd. Opus vnum è quattuor Euangeliſtis à ſe conflatum, dilucidè expoſuit, quod & inſcripſit, Series ſacri Euangelij Ieſu Chriſti ex quattuor Euangelijs concinnata excuſum in Hiſpania.

PETRVS Keningalus, Carmelita, Anglus, vt reor, ſcripſit Conciones ad Clerum. Diſputationes item Ordinarias. Obijt ann. 1494.

PETRVS de Kyrſlacken, Ord. Prædicatorum, Scripſit De Paſſione Domini. Viuebat ann. 1488.

PETRVS Lansbergius emiſit à ſe ſcriptam Adhortationem ad Pietatem & Agnitionē ſuorum vitiorum. Antuerpiæ ann. 1577. Commendationem item ſimplicitatis promouentis veram Pietatem ann. 1580.

PETRVS Laodicenſis per breuem expoſitionem ſcripſit in Orationem Dominicam, quæ vnà cum altera in eandem Orationem Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani extat in Bibl. PP. Bignæi Tom. 1. Edit.

PETRVM Lelohierium in lib. de Spectris, Martinus Delrius noſter inquit ſe ſecutum in pleriſque. Vide Martinum Delrium noſtrum, lib. 2. Diſquiſit. Magicarum lib. 2. quæſt. 27. Sect. 1.

PETRVS Ledeſma, Hiſpanus, Ordin. Prædicatorum, Profeſſor Theologiæ in Regali Collegio S. Thomæ Abulenſis librum edidit, quem inſcripſit, De magno Sacramēto Matrimonij. Salmanticæ ann. 1592. apud Ioannem, & Andream Renaut fratres. Idem in tertiam Patrem D. Thomæ ann. 1597. Venetijs apud Minimam Societatem.

PETRVS Leydis, ſiue de Leydis Cartuſianorum Coloniæ Agrippinæ Prior, ſcripſit libellum De vera Religione, ac quinam appellandi ſint præcipuè Religioſi. In eo autē agitur De varijs caſibus, qui nouitijs quibuſdam ſolent accidere, qui retro reſpexerint. Ex ſexto libro Chronicorum Petri Dorlandi Cartuſiani.

PETRVS Licetius, Aruernus, Gallus, I. C. & in ſupremo Galliæ Senatu Regius Aduocatus, deinceps & Preſes primus, nec non denique Abbas S. Victoris, ſcripſit libros ſex De Mobilibus præceptionibus Eccleſiæ. Dialogum De Sacris vtriuſque Teſtamenti libris in vulgare idioma, ſiue (vt ille vocat) eloquium minimè vertendis, rudique plebi haud quaquam inuulgandis. Collocutores ſunt Pantarcheus, & Neoterus. Dialogum alterum inter Spiritualem, & Mundanum. Librum De Auriculari confeſſione. Alium, De huiuſce ſeculi cæcitate, ac circumuentione. Lugduni apud Sebaſtianum Gryphium ann. 1552. De hæreticis, & eorum pœnis. Commentarios quoque nouem aduerſus Pſeudoeuangelicam hæreſim. Pariſijs ann. 1551.

PETRVS Lombardus, Nouarienſis, Pariſienſis Epiſcopus, quem (vt poſt alios Sixtus Senenſis ſcripſit) omnes Theologorum Scholæ, ſingulari quadam venerationis excellētia Magiſtrum Sententiarum appellant, & in cuius Theologiæ Compendium innumerabilium diſputationum volumina eruditiſſimi clariſſimarum toto Chriſtiano Orbe Academiarum Theologi elaborarunt, collegit in omnes Pſalmos Dauidicos, & in omnes Pauli Epiſtolas ex ſententijs Ambroſij, Hilarij, Auguſtini, Caſſiodori, & Remigij, ſuppreſſis eorum nominibus, Commentarios omni eruditione refertiſſimos; in quibus etiam de ſuo aliqua non prorſus abijcienda interpoſuit. Commentaria Pſalmorum Incipiunt. *Cum omnes Prophetæ Sancti Spiritus reuelatione conſtet eſſe locutos.* Commentaria verò in Paulum incipiunt. *Principia rerum ſunt inquirenda.* Claruit ſub Conrado Imp. III. ann. Domini 1140. Addit autem Eiſingren. ſermones plures ab eodem Petro Lombardo fuiſſe conſcriptos.

Porrò

PORRÒ prodierunt eiusdem Sententiarum libri quatuor pristino suo nitori restituti à Ioanne Aleaume, Parisijs an. 1565. Lugduni an. 1581. Ijdem ab Antonio Monchiaceno Resson. Democharе recogniti. Parisijs an. 1574. Eiusdem in omnes D. Pauli Apostoli Epistolas collectanea. Parisijs an. 1555. Sed quem triplicem Commentarium scripsit, atque per hæreticos hæreticus ipse Lambertus Danæus edidit è damnata Ciuitate Gebennensi, is vt reliqua illius omnia prohibita sunt in Romano Indice.

Porrò eius Textus Sententiarum cum conclusionibus Henrici Gorrichem, & Cõcordãtijs Bibliorum, & canonum, summarijsq; singularũ Distinctionum, & errores, in quibus Magister communiter non tenetur, excusi sunt in Italia, & Gallia sæpè.

Atqui legendus est Sixtus Senensis tam 62. Annotatione libri quinti Bibliothecæ Sãctæ, quàm Annot. 71. & 202. Libri sexti eiusdem Bibl. vbi expendit, quæ in Petri Lombardi dist. 39. lib. 4. de legandi soluendique potestate Sacerdotibus tradita scripsit. Quin & quem locum Mag. Sententiarum affert, è Commentarijs S. Ambrosij in D. Lucam, quo visus est tribuere animæ Christi æqualem cum Deo omnipotentiam, quod Theologi nõ admittunt, ne creaturam æquent Creatori, ait Sixtus Senensis Annot. 134. lib. 6. Bibl. Sanctæ, se numquam in omnibus operibus Ambrosij potuisse inuenire, quamuis illum omnes penè Scholastici citent.

Neque verò (ait Card. Bellarminus) Petrus Lombardus sensit, vt quidam fortassis existimarunt, actionem diligendi, quam nos producimus, quæq; charitas actualis à Theologis appellatur, esse Spiritum sanctum. Sed quod docuit Lombardus id fuit, caussam, siue principium proximum dilectionis Dei esse in nobis Spiritum sanctum, non autem habitum aliquem creatum, quales sunt habitus Fidei, Spei, ceterarumq; virtutum. itaque hoc interesse voluit inter charitatem, aliasque virtutes, quòd in istis præter actionem habitus etiam creatus reperiatur, in illa nullus sit habitus creatus, sed ipse Spiritus sanctus immediate nos moueat ad actionem diligendi. Quam sententiam omnes Theologi refellunt in Commentarijs suis ad decimam septimam distinctionem libri primi Sententiarũ, atque inprimis S. Thomas acriter eam oppugnat in Secunda secundæ, quæstione vigesimatertia articulo secundo, & in Quæstionibus disputatis, quęstione de Charitate, articulo primo, vbi diluit obiectiones vigintiquatuor, quæ pro sententia Petri Lombardi fieri potuissent. Hæc Bellar. Car. To. 3. Controuersiarũ, lib. 1. c. 8. de gratia, & liberoarbitrio.

Extare autem m. s. in Germania alicubi, fertur, Lecturam in Ciuitate Aurelianensi Petri Lombardi, siue huius, siue alterius, De Actionibus. Et Commentarium ad duas Partes Decreti.

PETRVS Longatosta, Gallus, Canonicus Regularis Cœnobij Bridlyngtonẽsis in Anglia, Gallicè, & quidem ligata Oratione reddidit vitam S. Thomæ Cantuariensis ab Hereberto de Bosham, conscriptam.

PETRVS Lucensis, Canonicus Congregationis Lateranensis, Philosophus, & Theologus, quodque caput est, sanctitate vitæ, ac prophetiæ dono celebris, scripsit Italicè De modo rectè viuendi, ac De vita contemplatiua; Artem item siue Rationem rectè meditandæ Historiæ Passionis Christi. Viuebat an. 1520.

PETRVS Lucius Belga, Bruxellensis, Carmelita Carmelitanorum, quam prænotauit Bibliothecam collegit, quæ prodijt in lucem Florentiæ apud Georgium Marescottũ an. 1593. hic autem is est, qui Petrus Carmelita, de quo supra.

PETRVS Lupus, Godsenhouæ prope Thenas in Belgio natus, Carmelita, Conuentus (vt vocant) Mechlinienſis, Theologię professor, habuit Conciones, quæ ab ore ipsius exceptæ prodierunt in lucem. Obijt propè annum 1580. Petrus Lucius Carmelita.

PETRVS de Lutra, Monachus Ord. Præmonstratensis; quatuor libros Sententiarum Lombardi, & Euangelium D. Ioannis exposuit. Scripsit verò ad Balduinum Archiepiscopum De prærogatiuis Ecclesiæ Treuirensis. Septenarium item Candelabrum De Summi Pontificis eminentia, tribus voluminibus: Ac contra Michaelem Cæsennatem, atque ei adhærentes, qui Pont. Rom. impugnabant. Denique Sermonum de Tempore, & Sãctis per annum, libros duos. Epistolarum vnum. Viuebat an. 1330.

PETRVS Macæus, siue Massæus, Gallus, I. V. D. Gallicè scripsit, & edidit librum aduersus Atheos, Iudæos, & alios. Inscriptio est *Les cinq. Poincts*. Quinque puncta. Duos item alios libros, prænotatos, *l' Imposture, & Tromperie des Diables, Deuins, Enchanteurs, Sortiers, & autres semblables*. hoc est, Impostura, & Deceptio Diabolorum, Diuinorũ, Incantatorum, Sortilegorum, & eiusmodi aliorum. Parisijs apud Ioan. Popinum an. 1597. At alius à superiore est alter PETRVS Macęus, qui S. Marthæ Vitam Gallicis versibus conscripsit.

PETRVS Maldura, Ord. Præd. Theologus, & Gymnasij apud suos, Bononiensis, Re-

Digitized by Google

gens, omnes D. Thomæ Aquinatis libros redegit in compendiũ. Viuebat an. 1470. Supplementum Chronic.

PETRVS Mainanus, Mediolanensis, Ord. D. Augustini, Theologus, & concionator. Sermones De Tempore, qui scitis characteribus descripti asseruantur Mediolani in Biblioth. S. Marci, reliquit.

PETRVS Manducator, Trecensis, Vide in verbo, Petrus Comestor.

PETRVS Marsæus, quem alij *Merssæum* scribunt. Vide in verbo, Petrus Cratepolius.

PETRVS Martyr ab Angleria, Mediolanẽsis, scripsit de Insulis superiore seculo, hoc est millesimo quingentesimo, & quod excurrit, repertis; siue de rebus Oceanicis, & Orbe nouo Decades tres. Libros item totidem Babylonicæ legationis.

PETRVS Martyr, Hispanus, Ord. Præd. Theologus, qui deinceps Episcopus Clusensis Ciuitatis, quæ est in Regno Cataloniæ, scripsit Directorium Curatorum, quod primò Latinè, deinde & Hispanicè redditum prodijt Barcinone. Doctrinam Christianam Hispanicè, & librum De Sacramentis. Viuebat an. 1575.

PETRVS Martyr, Morellus cognomento, Garesinus, aut forte *Garetius* Patria, Ord. Præd. Latinum edidit Dialogum in nouem partes distributum, quem inscripsit, *Collyrium mentis*, quem Dialogum à se Italicè redditum Genuæ in Italia emisit in lucem. Alterum item libellum, quæm prænotauit, *Compendium frequentiæ Diuinissimi Sacramenti.* qui in Monte Regali in Subalpinis prodijt an. 1570. Libellos quoque de modo se præparando ad deuotè communicandum. De Virtute humilitatis ad Sabaudiæ Ducissam. De modo contẽplandi sanctum Rosarium, qui prodijt an. 1573. Triginta contemplationes De Inferno. De Passione Domini, De Gloria Cœlesti. Quæ Vercellis impressa sunt an. 1563. Viuebat ipse an. 1575.

PETRVS Maurocenus, Patricius Venetus, ac deinceps S.R.E. Card. scripsit in sextum Decretalium, & varias determinationes. Viuebat an. 1423.

PETRVS Mersæus (alijs Marsæus.) Vide in verbo, Petrus Cratepolius.

PETRI Metropagitæ De Christo Rege, Legislatore, Sacerdote, Deo. Psalmorum itẽ II. & 109. expositio. Et vulgata editio Græci, Hebraicique textus, necnon nouæ ex vtroq; versionis, & variarum annotationum suffragijs à Nouatorum suggillationibus vindicata, & paraphrastica methodo exposita. Pragæ an. 1591. At de hoc ipso, actum est supra, addito eius cognomine.

PETRVS Michael, Colonien sis, Societatis Iesu, Theologus scripsit Controuersiarum De Eucharistiæ augustissimo Sacramento Dialogos quinque, qui editi fuere Colon. an. 1603. apud Quentelium, & ibid. an. 1584. Eiusdem Serta honoris & exultationis ad Catholicorum deuotionem ornandam & exhilarandam, in figura circulari.

PETRI Michaelis Delphini Decisio de proportione Papæ ad Concilium, & de eius Principatu. Venetijs an. 1569.

PETRVS Monachus, quem alij Gallum Ambianis natum, sicut Paulus Aemylius De rebus gestis Francorum in Philippo primo Rege, & Auctor Chronici Hierosolymitani lib. 1. c. 2. cum alijs complurib. Alij vero Hispanium faciunt, vt Abbas Stadensis habet in suo Chronico ad an. 1096. Trit. aũt in Chronico Hirsaugiæ, vbi agit de Gebbardo Abbate, inquit, *Petrus inclusus ex Partibus Hispaniæ, claustris egressus prædicat Cruciatam.* Quemũe alij primo fuisse Cœlestinum monachum, deinde Eremitam scribunt, auctor fuit, siue inuentor formulæ precandi Deum, ac Beatissimam Virginem per calculos, siue globulos, Vide Rosarium, siue Corona. Polydorus Vergilius De Inuentione rerũ li. 5. Pontacus in Chronologia. Io. Pineda Franciscanus in Monarchia Ecclesiastica. lib. 20. c. 2. §. 4.

PETRVS alter Monachus, sed Ord. Præd. Historiam eam Sanctorum texuit, quos Iacobus è Varagine præterierat. Raphael Volaterranus.

PETRVS Montanus, Belga, Cœnobij Ord. Min. (vt vocant) Guardianus Antuerpiæ, atque Louanij, scripsit in septem Psal. Pœnitentiales. Qui liber Antuerp. prodijt an. 1569. apud Viduam, & hæredes Io. Stelsij. cum antea (nimirum ibid.) ann. 1555. apud eosdem editus fuisset. Eiusdem item extat Enarratio Dominicæ Passionis secundum quatuor Euangelistas. Et verò hic ille est, qui, cum Louanij Academiæ Rector, indutus vestibus, quales illam Præfecturam decent, ac præeuntibus de more signiferis, vbi ad portã Aedis D. Fracisci accessit, vni qui ex comitatu aderat, sigillum Academiæ tradens, vt ad Primores eiusdem Academiæ referret, cum illis vale dixisset, *Hæc*, inquit, *requies mea in sæculum sæculi.* Porrò eius Frater & sanguine, & in eodem Ord. Min. sed & Episcopus deinceps Dauentriensis Aegidius Montanus, fuit eximius Ecclesiastes.

PETRVS è Monte, Venetus, & Brixiensis Episcopus, librum scripsit, quẽ prænotauit,

Digitized by Google

Monarchia, in qua agitur è generalibus Concilijs De potestate, atq; præstantia Summi Pontificis, deq; dignitate Imperatoris, ex ipso autographo descripta, quod erat apud Felinum Sandæum, cuius item additionibus aucta. Romæ apud Antonium Bladum an. 1537. Extat item Tractatus Iuris. Tom. 13. p. 1. fol. 144.

PETRVS Montis, Philosophus, ad Ioannem Regem Hispaniarum scripsit De dignoscendis hominibus Libros sex, quos à Gaspare, siue Georgio, siue Gulielmo (neque enim vnico Gnominis inscriptio, quid certi designet, diuinare possumus) Ayora Latinitate donatos ad Elisabetham Reginam Hispaniarum Antonius Zarotus excudit Mediolani an. 1492.

PETRVS Morinus, Theologus Parisiensis, qui diu sub varijs Pontificibus maximis Romæ vixit, cum liberalitate Augustini Valerij Veronæ Cardinalis totum sese iuuandæ reipublicæ litterariæ, præcipuè sacris, atque alijs Ecclesiasticis libris conferendis, illustrandis, seu item vertendis addixisset, cuius item opera non semel Baronius Card. est vsus, quemadmodum hic ipse non semel testatur in suis Annalibus, diuturno labore Græcam Bibliorum editionem, quæ Sisto V. Pont. Max. Romæ prodijt, quæque item recusa deinceps fuit, adiuuit. Nimirum Commentaria Vaticana Græca, quæ Catenas vocant in Pentateuchum, In Iosue, in historias sequentes, & in Psalmos, vnà cum alijs Codicibus Cardinalis Sirleti, & in tres Salomonis, Alios autem Auctores, Iustinum martyrem in Dialogo contra Thryphonem, & Eusebium de Demonstratione Euangelica, sic legit vt inde, atque ex reliquis Notationes ad eadem Græca, Biblia collegerit, atque cum alijs cõtulerit vir & Sacerdos Vitæ integritate, ac mansuetudine, vti & doctrina præstans. Viuebat adhuc an. 1604. Romæ.

PETRVS Nannus Alcmaria Batauiæ Oppido natus, Athanasij, Chrysostomi, Basilij, vti Demosthenis Plutarchi, Synesij, & aliorum lucubrationes Latinas fecit scripsit ad *Canticum Canticorum*, & ad *Salomonis Sapientiam* scholia, & Commentaria. *Notas item Ambrosij* (vt vulgo creditur) relationem ad Symmachum, *Psalmos* quoque *Dauidis plures* non infeliciter versibus reddidit, quos cum Iacobi Latomi Psalmis Plantinus edidit, quosque auctiores apud hæredes se vidisse Myræus in elogijs illustrium virorũ Belgij scribit. *Præterea Miscellaneorum in varios Auctores* lib. 10. & *Paregyricas, & litterarias orationes* totidem quique præcæteris palmam obtinent Dialogismos Heroinarum 7. nã hoc in genere regnare illũ præter alios testatur Cornelius Mutius Martyr, & Poëta egregius. Moritur Louanij ann. 1557. annos natus 57. cũ in collegio Buslidiano Latinæ linguæ fuisset professor in Belgio.

PETRVS de Natalibus, Episcopus Equilinus scripsit quasdam Sanctorum historias.

PETRVS Nebularius, siue *Neuolarius* Mantuanus, & Carmelita, præter eruditas Concionẽs, scripsit librum de Patientia. De quo Helias Capreolus Brixianus ad Io. Taberiũ sic scribit. *Petrus Neuolarius dignissimus tali præceptore (hoc est Baptistæ Mantuani Carmelitæ) discipulus, inter Carmelitas Theologus, Concionator, eloquentia, moribus, doctrinaq; admirabilis, aureum illius de Patientia libellum ad nos Brixiani nuper attulit, omnis molestiæ præsentaneum medicamentum, quem cũ legimus, hoc Virgilianum fortiter exhibemus. Quo fata trahunt, retrahunt q; sequamur, quicquid erit superanda omnis fortuna ferendo est, &c.* Hæc Pet. Lucius Carmelita.

PETRVS Niger, Ord. Præd. scripsit librum, quem prænotauit, *Clypeus Thomistarum*. Hic verò, iam an. 1481. editus fuit Venetijs apud Raynaldum Nouiomagum. Item & Episcopum Ratisponensem contra Iudæos De conditionibus veri Messiæ.

PETRVS è Nongento, Normannus, Gallus, Carmelita Parisijs publicè Theologiam professus scripsit lecturam ad lib. 4. Mag. Sent. Quæstiones ordinarias. Quodlibeta Scholastica. Viuebat an. 1404.

PETRVS Numagen, Treuerensis Sacerdos, scripsit De Nicolao Subsyluano Heluetio, qui diu sine cibo solitarius, & sanctè vixisse fertur. Tractatum Item de Spirituum Apparitionibus, & Phantasmatibus. Extant in Bibliotheca publica Tiguri Auctoris manu conscripti. Viuebat an. 1483. Vide supra in verbo, Petrus Humagen, idem est enim, nam quidam non Humagen, sed Numagen scribunt.

PETRVS Ollicinus, Senensis I.C. præter illa, quæ scripsit de Iustitia, & Iure, & in secundum librum Codicis, in quo sententias plurium eo de argumento collegit, vt Candidati iuris Ciuilis sumptibus parcant, Quæve de Regulis iuris, atque Sententijs, ac librum de Antinomijs iuris, quo conciliantur contrariæ leges, edidit. Apologiam De Cælibatu, De Christiana libertate, ac de Auctoritate Ecclesiæ: Locos item communes ad nouum Testamentum. Atqui cum Commentarium ad Isocratis Orationem De Regno conscripsisset, eodem rationes administrandi Regni explicuit. Ceterum, scripsit quoque De optimo genere Vitæ. De officio Doctoris. De officio Auditoris. Apologeticum librum De

Digitized by Google

sexaginta Quæstionibus iuris aduersus quendam (vt vocat) Leguleium. Librum de Ideis tribus Platonica, & Aristotelica, quo expenduntur quæ inter Platonem, atque Aristotelem controuertuntur. Commentarium in primum librum De Oratore, in quo pleraque de Philosophia, & Iure Ciuili ex Platone tractantur. Commentaria in Categorias, & librum Perihermenias, siue de Enunciatione Aristot. Præfationes aliquot. Librum variorum Poëmatum.

PETRVS Ophmersensis, Ord. Min. catalogum collegit, atque emisit, omnium totius fermè Orbis Episcoporum, atque Archiepiscoporum, qui contra Missoliturgos Sacrosanctum Missæ Sacrificium asseruerunt. coloniæ apud Gulielmum Lutzenkirchen, lib. item de Resurrectione corporum, ac de animæ immortalitate contra Sadducæos. ibid. apud Hobergum. 1598.

PETRVS de Orbellis Ord. Min. scripsit Sermo. Quadrag. Vide in verbo Petr. Dorbellus.

PETRVS de Palude, siue Paludanus, Burgundus, Gallus, Ord. Præd. quem Sixtus Senensis in Sancta Bibl. scribit fuisse & Iurisconsultissimum, sat certe inter Theologos celebris, deinceps autem Patriarcha Constantinopolitanus (alijs autem Hierosolymitanus) Vitæ sanè probatissimæ, Commentaria reliquit ad omnes libros Bibliorum, quæ multis Voluminibus sat grandibus contenta, & in membranis manuscripta extabant nostro tempore Parisijs in Cœnobio Dominicanorum: Quæ docti Viri percupiunt, vt edãtur in lucem. Sanè item eorum pars nostro tempore in eiusdem Ordinis Cœnobio Lugdunensi, asseruabatur in Bibliotheca, Commentarijs in Genesim, cuius initium *Hic est liber Adam.* In Exodum, qui incipiebat. *Deus eduxit eos de Aegypto.* Opus ingens in Psalterium septem voluminibus distinctum, cuius prima verba, *Implemini Spiritu Sancto.* In tota Biblia Præfationum librum amplissimum, cuius initium, *Constituens Bibliothecam.* At hæc credimus interijsse, cum Sacras omnes Bibl. Lugduni ab hæreticis Caluinianis per proditionẽ capti non tam audiuimus, quàm ipsi qui cladi illius noctis interfuimus, & nostros quoq; libros, ac reliqua amisimus, fuere direpta, lacerata, siue distracta.

Porrò idem Paludanus scripsit etiam Commentariorum in quatuor libros Senten. in quorum duos posteriores, nempè Tertium, & Quartum, prodijt an. 1530. Parisijs, cum an. 1518. à Io. Paruo ibidem in Quartum duntaxat prodijsset. At ipsi Quarto Vincentius Harlemius Belga deinceps inseruit, quæ in alijs editionibus deerant, idque è manuscriptis Codicibus. Accessere Summæ Sancti Thomæ Aquinatis Concordantiæ, quibus vterque Auctor conferri inuicem commodè queat. Salmanticæ apud Andream Portonarium an. 1552. At Damianus Zenarius typographus Venetus cogitabat (vt mihi retulit) se prelo daturum reliquos duos eiusdem Paludani Commentarios in primum, & in quartum Magistri, qui nunquam antea fuerunt editi. Scripsit item librum Historiarum, prænotatum; *Liber Bellorum Domini.* Librum De Potestate Papæ. Tractatum De Audientia Confessionũ. Librum Quæstionum plurium. Quodlibeta varia. Sermones de Tempore per totum annum. Qui quidem Antuerpiæ fuerunt impressi an. 1572. Iudicium contra Mag. Ioannem De Poliaco, qui temerè aduersus Summi Pontificis Auctoritatem scripserat. Idque Iudicium extabat Viennæ Austriæ in Bibl. Imp. manuscriptum in membrana. Obijt non exigua cum opinione sanctitatis, in Insula Cypro. Qui claruisse ann. 1330. dicitur à Sixto Senensi, ab Alberto autem Veneto en. 1262. ab alijs an. 1290. Ab Eisingr. an. 1296. Rursum ab alijs an. 1300. At Antonius Lusitanus, qui dictus est Senensis, scribit, manuscriptum sibi librum peruetustum De rebus ad eundem Ordinem spectantibus Barcinone ostensum fuisse an. 1577. à Michaele Rubinato & ipso Dominicani Ordinis, atque eius Prouinciæ Prouinciali, quo in lib. qui penes Reuer. Patres Prouinciales Aragoniæ asseruatur, legit eundem Paludanum Parisijs an. 1314. fuisse promotum ad gradum Licentiatus. Quamobrem referendum esse ad an. 1320. quo claruerit.

PETRVS Pannonius, & presbyter. Vide in verbo, Paulus Pannonius, qui nimirum scripsit libros duos de Virginitate, & contemptu Mundi. Gennad.

PETRVS Patauinus cognomine suppresso Ord. Min. scripsit Sermones Dominicales per anni circulum. Incipiunt. *Induimini Dominum nostrum depositâ vitiorum multitudine.* Extabant Patauij, m.s. in Bibl. D. Antonij.

PETRVS Paulus Caporella, Ord. Min. è Potentia Ciuitate Apuliæ Episcopus Cotroni, edidit Quæstionum De Matrimonio. Tractatum de operib. Alterum de Purgatorio.

PETRVS Paulus Parisius, scripsit in 2. Decret. de testib. c. cum nũcius. Item de prescriptionibus, & exceptionibus ex eadẽ. Concil. Volumina quatuor, quæ Venetijs edita sunt an. 1571. Commen. in 4. Iuris Ciuilis post meridianos Tractatus Bononiæ an. 1579.

PETRVS

PETRVS è Perpiniano, cognomento Rimes, Catalanus, Hispanus. Carmelita, scripsit in Psalterium vniuersum. Quæstiones Sententiarum. Sermones ad honorem Sanctorum. Viuebat an. 1300. Alius autem ab hoc est Petrus Ioannis Perpinianus, qui Societatis nostræ, vixit etiam nostra ætate. De quo vide suo loco.

PETRVS Perusinus, dictus de Perusio, egit de mutatione Ecclesiarum: Qui liber extat in Tractatibus Iuris, To. 14. fol. 175. postremæ Venetæ editionis. Item de Vnione Ecclesiarum. Tom. 15. p. 1. fol. 234.

PETRVS Pitatus, Veronensis, mathematica, præter id quod de rebus ad suas disciplinas spectantibus emisit, edidit quoque Compẽdium De annua Solaris, atque Lunaris anni quantitate, De Paschalis sollemnitatis iuxta veteres Ecclesiæ Canones recognitione, Romanicq; Kalend. instauratione, Deque vero Passionis Dominicæ die, de ortu, & occasu stellarum fixarum. Veronæ an. 1561.

PETRVS Pithæus, Gallus, & I.C. in suprema Parisiensi Curia, sed & verè eruditus, & antiquitatis sedulus perquisitor, Catalogum Episcoporum omnium Ciuitatis Trecensis in Campania edidit.

Porrò Trecæ ea Ciuitas est, quæ vulgo à Gallis *Troye* dicitur. Atqui plura alia vel collata cum antiquis exemplaribus, vel ab se illustrata emisit: nimirum primus Fæbadij librum contra Arianos. Vigilij exemplar tum emendatum, tum auctius, Saluianum de vero iudicio. Historiæ miscellæ à Paulo Aquileiensi Diacono primum collectæ, post à Landulpho Sagaci auctæ Anastasij Bibliothecarij præfationem addidit, ac Nicephori Chronologiam. Constitutiones nouellas, quæ in Codice Theodosiano desiderabantur. Fragmenta quædam Papiniani, Pauli, Vlpiani, Caij, Modestini, aliorumque Veterum iuris Auctorum, ex integris ipsorum libris ante Iustiniani Imp. tempora, collecta, & cum Moysis legibus collata. Aduersariorum subciliuorum libros duos, in quibus Auctorum Veterum loci complures aut explicantur, aut emendantur. Hique Parisijs ann. 1565. prodiere. Historiæ Germanicæ Scriptores, qui ante ducentos annos vixerunt. Quorum primus tomus Othonis Frisingensis scripta complectitur, & Radeuicum, Guntherum, Albertum Argentinensem. Basileæ ann. 1569. Iustiniani Imp. Nouell. Constit: III. Iuliani Antecessoris C. P. Dictatum De Consiliarijs. Collectionem Iuliani De Contutoribus, additis notis, & editam an. 1573. At & de Comitibus Campanię, quæ Latinè scripta fuerãt, ipse Gallicè reddidit. atque Aethici Cosmographiam, Antonini Itinerarium, Vibij Sequestri libellum, Gallicas historias, ac leges Gothicas integriores, & auctiores, quam antea habebat præ manibus. Obijt autem aliquot ante annos, qui in hominum memoria viuit, ac viuet.

PETRVS Binsfeldius edidit Tractatum De Confessionibus Maleficorum, & Sagarũ, an, & quanta fides eis adhibenda sit. Augustæ Treuirorum apud Hẽricum Bock an. 1590. Enchiridion item Theologiæ Pastoralis, & doctrinæ necessariæ Sacerdotibus, ibid. ann. 1591. Vide supra in verbo, Petrus Binsfeldius.

PETRVS Ponetus, Carmelita, Conuentus Iprensis, quæ Ciuitas est in Belgio. scripsit Propugnaculum Christiani dogmatis De vera, & corporali præsentia Corporis Christi in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. quod prodijt Antuerpiæ an. 1565. apud Ioannem Bellerum.

PETRVS Pontinus, Decanus Bruxellensis, edidit Conciones Græcorum Patrũ Græcè, & Latinè. Antuerpiæ an. 1604. apud Trognesium, & Colon. apud Gualterum.

PETRVS Præmonstratensis, scripsit Chronicon, quod ipse solebat appellare *Bibliã Paupertum:*

PETRVS de Prato, collegit ingenti volumine Repertorium, siue compendium Canonici Iuris.

PETRVS Presbyter. Vide in verbo, Paulus Presbyter, & Annotat. Suffridi Petri ibidem.

PETRVS Primodatus scripsit, Gallicè Academiam Gallicam De Institutione morũ, & de vita beata. Parisijs an. 1577.

PETRVS Quesnel, Anglus, Ord. Min. scripsit Directorium Iuris in foro conscientię, & iudiciali, distinctum in quatuor libros: Primum, De Summa Trinitate, & Fide Catholica, & de septem Sacramentis. Secundum, De ijs, quæ pertinent tum ad ministrantes Ecclesiastica Sacramenta, tum ad eadem recipientes. Tertium, De criminibus, quæ possunt à Sacramentis impedire, ac de pœnis iniungendis pro criminibus. Quartum, De iis, quæ ad ius, vel iudicium spectant, vt omnia ad finem debitum derigantur. Extabat m.s. in Anglia in Bibl. Nordouicensi.

Digitized by Google

PETRVS Radulphus. Vide in verbo, Petrus Rudolphus, non recte enim à quibusdam scribitur *Radalphus*.

PETRVS Ranzanus Orator apud Matthiam Regem Hungariæ, scripsit Chronicon De Regibus Hungariæ, quod cum appendice Ioannes Sambucus emisit, cum Orationes ipsius Ranzani apud se in sua Bibl. haud editas asseruauerit.

PETRVS Rauennæ Episcopus, Epistolam ad Eutychem scripsit, quæ habetur inter præambulares ad Concilium Chalcedonense. At Chronica Canonicorum Regularium habent eum & fuisse Canonicum Regularem, & Homilias scripsisse in Euangelia, & de Sanctis.

PETRVS Rauennas, sed non is, qui fuit Episcopus, scripsit Compendium Iuris Canonici, & alterum Iuris ciuilis, Disputationem de corpore suspensi, num in patibulo manere debeat. Alterum de Decimis. Alphabetum, & Artem paruam. Artem memoratiuam. Quæ tum Parisijs apud Galeottum à Prato, an. 1516. tum Lugduni apud Antonium Vincétium excusa fuerant.

PETRVS Raymundi de Insula Crassa, Gallus, Carmelita, Conuentus Tarsacij, prouinciæ Narbonẽsis, sui autem Ordinis Prior Generalis Quintusdecimus, scripsit in Mag. Sent. libros 4. Ordinis item sui, qui vocant, statuta collegit, quæ partitus est in sexaginta Rubricas. Obijt an. 1357. Innocentio Sexto Pont. Max. sepultus in Monte Passulano anno sui Generalatus sextodecimo.

PETRVS Rebuffus Montepessulanus, I. V. C. plura scripsit, Quorum extant Praxis beneficiorum acquirendi conseruandique illa, ac amittendi modos continẽs, vsumq; & stylum litterarum Curiæ Romanæ, formas denique signaturæ, Bullæ simplicis, & alia ad hanc materiam spectantia. Venetijs an. 1554. apud Io. Gryphium, & an. 1560. 1568. & Lugduni 1570. ex postrema auctoris recognitione.

Tractatus de Decimis tam feudalibus quàm alijs, noualibusque, in Quæst. 15. digestus, atque summarijs illustratus: cui adiectus est Tractatus congruę portionis beneficiorum, vicarijs maximè debitæ, in forensi iudicio vsu veniens. Colon. excus. an. 1572. & Venetijs inter Tractatus Iuris To. 15. p. 2. fol. 125. & 240.

De feudis super 3. lib. Cod. Eiusdem commentariorum in constitutiones, seu ordinationes Regias Tomi tres, in quibus facilis ad praxim Curiarum Franciæ via & iurium intellectus explicatur. Lugduni an. 1580.

Tractatus concordatorum, quæ inter S. D. nostrum Papam Leonem X. & Sedem Apostolicam, ac Christianissimum D. Nostrum Regem Franciscum, & regnum sunt edita, in duos diuisus Tomos, Quorum prior concordatorum textum continet, cum quibusdã glossis. Alter Nominationum quæstiones, & de pacificis possessoribus tractatum, Lugduni an. 1580.

Repetitiones variæ. Lugduni apud Guliel. Rouillium, an. 1583.

In tit. Dig. de verborum & rerum significatione commentaria amplissima, in quibus & Iurisconsultorum veterum phrases, & locutiones, ex illorum scriptis collectas, effectus, vtilitatesque omnium, quæ in hoc titulo continentur legum, explicantur, ex ijsque ad forensem vsum quæ spectant, elucidantur. Lugduni.

Compendium alienationum rerum Ecclesiæ. Parisijs an. 1541.

Priuilegia vniuersitatum, Collegiorum, Scholasticorũ, Bibliopolarum, & omnium demum, qui studiosis adiumento sunt; cum elucidatione Authen. Habita C. *Ne filius pro Patre.* ab ipso auctore collecta. Francofurti an. 1580.

PETRVS Recordatus Historiam Monasticam scripsit. Vide in verbo, Petrus Bugianus, sic enim dictus est è Bugiano, Etruriæ Oppido. Eius autem historia excusa est Romę apud Vincentium Acciaiolum an. 1575.

PETRVS Reginaldus, quem alij Reginaldettum nominant, Ord. Minorum, Theologus, scripsit Speculum finalis Retributionis. De Gaudijs piorum, & Pœnis malorum; Quod anno 1499. Basileæ apud Iacobum Pfortze, Parisijs autem anno 1509. prodijt in lucem.

PETRVS Regis, Ord. Min. quique bis suam Belgij Prouinciam administrauit, cum item 15. annos catholicam fidem aduersus Caluinianos concionando propugnasset, scripsit patrio idiomate Dialogos De reali Corporis Christi præsentia in sanctiss. Eucharist. Plures item Conciones. At Tractatus eiusdem De Voluntate Dei m. s. extabat apud Hẽricum Vvillot, quemadmodum hic scribit in libro, quem prænotauit, *Athenæ*. Obijt ann. 1573. sepultus Niuellæ.

PETRVS Remundus (alijs Remundus pius) Eremita, qui viuebat ann. 1311. hoc ipso

anno,

Digitized by Google

anno absoluit quartum librum suum, qui est alijs adiunctus; Quorum primus inscriptus est, *De laudibus B. Virginis, qui ars intetionum appellari potest.* Secundus, *De laudibus pueri paruuli.* Tertius, *Clericus Remundi.* Quartus, *Phantasticus Remundi.* Quatuor autem hi libri excusi fuerunt Parisijs an. 1499. Qui tanè sunt rudiores stylo, altiores sensu, nec carentes eruditiõe. At notãdum est initio libri, qui Phantasticus dictus, inquit se vocari Remundum Lullu. Quamobrem lege, quæ in verbo, Raymundus Lullus, de illo scripsimus.

PETRVS Reueillaudi, Ord. Min. prouinciæ Aquitanicæ minister Prouincialis, scripsit Exhortatorium cordis pij Christiani, in quo agitur De circumspecta Missæ celebratione, De indumentorum eius mystica significatiõe, ac ipsius humili, & deuota auditione. Tolosæ apud Nicolaum Vieillard.

PETRVS Ribadeneyra, Societatis Iesu, scripsit Vitam Christi Domini, & B. Virginis, & reliquorum Sanctorum Hispanico sermone vbere, eleganti, & syncero stylo. Quod Opus in Hispanijs editum, recusum est Italicè, ac quidem rectè versum, apud Ioan. Bapt. Ciottum, Venetijs an. 1604. In eo Opere, quæ desiderabantur in Alphonso Villegas, & alijs, & suppleta fuerunt. Vitam item B. P. Ignatij Loiolæ, primò Latinam, deinde vberiorem, tum Latinè tum Hispanicè, denique recognitam, & locupletatam, quæ Madriti in Hispania emissa est apud Viduam Alphonsi Gomezij an. 1586. cum antea & postea Romæ, Coloniæ, atq; alibi, ac Italice Venetijs apud Iolitos edita fuerit. Antexuit deinceps alias duorum Generalium Societatis Iesu Vitas eidem B. Patris Ignatij Vitæ, & quidem omnes Hispanicè, nimirum Iacobi Lainez, atque Francisci Borgiæ, de quibus vide in suo loco. Librum Hispanicè De religione, atque Christianis virtutibus, quibus Princeps regat, & tueatur suas ditiones, ac regna. Libros duos De Tribulationibus huius seculi. Coloniæ apud Conradum Butgenium an. 1603. Sed & postea libellum edidit de Vita B. Ignatij Loiolæ, compendiosiorem illum quidem, at lectu dignissimum, & sua cum breuitate vberem, vt Operi suo, quod prænotauit Flos Sanctorum adtexi aliquando Deo concedente, possit.

PETRVS Richardus, Parisiensis Academiæ publicus Theologiæ professor, & cõcionator, qui & Cathedralis Ecclesiæ Trecẽsis canonicus scripsit Doctrinale sanctæ, ac prouidæ vitæ, quo sermonibus quadraginta ait, De duplici Morte, De pœnis Inferni, ac Purgatorij, De Iudicio generali, De æterna Beatitudine. Parisijs apud Iodocum Badum an. 1519. Pastoralem item Diuinæ legis Decalogum, ibidem apud Simonem Colineum anno 1525.

PETRVS Riga, vt habet Sixtus Senensis, Rhemensis Ecclesiæ presbyter, scholasticus poëta, quantum sua ferebant tempora, celebris, & sanctarum Litterarum cognitione illustris, omnes historicos Diuinæ Scripturæ libros versibus partim elegis, & partim hexametris Leonini generis iuxta literalem, & allegoricum sensum breuiter expolsuit. Opus autem suum Auroram inscripsit, cuius libri, eorumque initia ex Bibl. Prædica. Lugdunensi desumpta, hæc sunt.

In Genesim, lib. 1.	*Initium mundi quale.*
In Exodum, lib. 1.	*Hæc duodena Patrum sunt nomina.*
In Leuiticum, lib. 1.	*Vox autem Dom. Moysen.*
In Numeros, lib. 1.	*Alloquitur Moysen Deus.*
In Deuteronomium, lib. 1.	*Hæc sunt verba Dei?*
In Iosue, lib. 1.	*Post Moysen Iosue populo.*
In Iudicum, lib. 1.	*Peccat Hebræus, ait.*
In Ruth, lib. 1.	*Ad Ruth festinat.*
In Regum, lib. 1.	*Monte manens effra.*
In canticum canticorum, lib. 1.	*Solus Origenes cùm doctos vicerit omnes.*
In quartum Regum, lib. 1.	*Regnauit Salomon.*
In Danielem, lib. 1.	*Postquam subiectos sibi.*
In Tobiam, lib. 1.	*Qui legis historiam.*
In Iob, lib. 1.	*Librum Iob Moysi quidam.*
In Iudith, lib. 1.	*Eustochio, Paulæq;.*
In Esther, lib. 1.	*Vsque sub Aethiopum.*
In libros Machabæorum, lib. 1.	*Magnus Alexander.*
In quatuor Euangelia, lib. 1.	*Claruit Herode.*
In Actus Apostolorum, lib. 1.	*Tiberij nono decimo.*
Recapitulationum, lib. 1.	*Hæc de lege noua veterique.*

Claruit sub Friderico Imper. primo, ann. Dom. 1170. At cum hæc omnia duobus Tomis con-

Digitized by Google

conscripsisset, vnus tamen refert nomen Petri Cantoris, qui & extat ms. in Bibliotheca Cartusianorum B. Mariæ in Seytz, Græcij in Stiria. Ceterum & in Bibl. Imp. Viennæ extat vterque m.s.

PETRVS Rimes, Vide supra in verbo, Petrus Perpinianus.

PETRVS Ripponensis, Anglus, & Canonicus, scripsit Vitam S. Vuilfridi, & eius miracula duobus libris. Viuebat an. 1190.

PETRVS de Riuo, Theologus Louanienſis scripsit De anno, die, & feria Dominicæ Passionis, libros tres. Viuebat an. 1549.

PETRVS Robertus ab Andigio, Ord. Min. Disputationem edidit De Statu Religioso, ac de ijs, qui sese religiosis Ordinibus manciparunt. Augustæ Treuirorum apud Henricum Bock an. 1594.

PETRVS Robinus, Episcopus Hipponensis, Ord. Augustiniani, cuius viri doctrinã, & sanctitatem Iosephus Pamph. commẽdat, Sermones ad Populum habitos reliquit, quos extare inquit in eiusdem Ord. Bibl. m.s. Tolosæ.

PETRVS Rodulphus Tussiniacensis, Vide in verbo, Petrus Rudolphus.

PETRVS Ronsardus, Vindocinenſis, Gallus nobilis, Poëma Gallicum, egregius ipse Poëta conscripsit, atque edidit, quo Herculem cum Christo Domino conferens, ostẽdit labores Herculis, qui circũferuntur, aut à Poëtis celebrantur, nihil esse prę ijs, quos Christus Dominus verissimè sustinuit. Elegias itẽ aliquas Gallicè aduersus Caluinianos quosdam Prædicantes emisit, quibus adeo pungebantur, vt vel per summos Galliæ Primores connixi sint Regem, Reginamque Matrem Caroli noni rogare, vt siue auctoritate, siue donis Ronsardum ab eiusmodi scriptione auerterent. Ea apud Gabrielem Bonum Parisijs excusa fuere. Scripsit quoque Caroleidem ad Virgilij Aeneidos imitationem, ac Gallico carmine, vti & pleraque alia, quæ vtinam amatorijs non fuissent aspersa. Nam & hoc nomine, quanto ille plus metro excelluit, tanto magis sine mensura, non cogitans lectores potest inficere.

PETRVS Rosenheismenſis, qui alijs *Rosenhemius*, sed rectius, de *Rosenheim*, Germanus Ord. Benedictini, monachus Monasterij, & Congregationis Mellicẽsis in Austria, Poëta (vt habet Sixtus Senẽsis) scholasticus, quem Trit. scribit claruisse an. 1427. scripsit ad Brandam Castilionem tituli S. Clementis, Legatum Apostolicum in Austria pressum, ac succinctum Opus distichis Elegis, quod inscripsit *Roseum Memoriale Diuinorum*, quo vtriusque Testamenti capita perstringit. Incipit autem. *Astripotens cælum*. Idque prodijt Argentorati apud Balthasarem Bechz an. 1544. Summam item Theologiæ, quæ extat Romæ in Basilica Lateranensi. Expositionem Dominicorum Sermonum. Rationariam Euangelistarum, omnia Euangelia, prosa, versu, imaginibusque continens.

PETRVS Rossetus, Parisiensis, Poëta, scripsit carmine tres libros de Christo, Quare & Poëma illud prænotatur, *Christus*, sicuti alterum sex libris, qui *Paulus* inscriptus est. Qui primò Latinæ apud Ascensium, & Colinæum, deinde apud Ioan. Oporinum an, 1547. Basileæ recusi sunt; cum antea eiusdem Rosseti, Laurentius, Stephanis, Panegyris, Salazaria, Opusculum de puero Iudæo, De Miraculo Eucharistiæ, Epigrammata fuissent impressa an. 1517. Parisijs vnà cum Commentarijs Nicolai Bonæ Spei Puteani Trecensis.

PETRVS Rubeus, Senensis, Ord. D. Augustini, scripsit Notas ad eiusdem Sancti Patris libros de Ciuitate Dei: Commentarium in Mag. Sent. præter commentationes ad libros Logicæ, atque Philosophiæ Aristotelis. Quæ extare in Bibliothecis eiusdem Ord. asserit Ioseph. Pamph.

PETRVS Rudolphus, Tossiniacensis, Ord. Min. qui postquam professus est Theologiam, & concionibus habendis, operam dedit, adscitis consultor ad Sanctum in Vrbe Inquisitionis Officium fuit Episcopus Senogalliæ, scripsit historiam Seraphicam; Quæ tribus libris excusa prodijt Venetijs an. 1586. & 1595. apud Franciscum Franciscium.

Conciones viginti, sermone patrio, in primarijs Italiæ ciuitatibus habitas. De Passione Christi.

Ad Canticum Beatissimę Virginis Expositionem Italicè.

Homilias centum Latinas, in septem Psalmos Dauidicos Pœnitentiales.

Libros tres De Christiano Oratore; quibus varia ad mores themata inserta sunt, locis allatis è Diuino codice, atque è SS. Patribus.

Dictionarium Latinum, per Alphabeti seriem De Virtutibus, & vitijs vt reliquis, sic cõcionatoribus percommodum primo Bononiæ apud Societatem Typographicam an. 1580. deinde Lugduni excusum.

PETRVS Rufus Cartusię Prior Generalis trigesimus secundus, scripsit in Psalterium,

& in

& in Canticum Canticorum. Viuebat an. 1503. Sixtus Senensis.

PETRVS Salmerius, Ord. Minorum, scripsit Postillam super Epistolas, & Euangelia Dominicalia, quæ extabat m.s. Tolosæ in Bibliotheca eiusdem Ordinis.

PETRVS Salunus edidit veteris Iuris Canonici Burchardica. Coloniæ an. 1564.

PETRVS è Samsona, scripsit in libros Decretalium, & Constitutiones nouas.

PETRVS à Sancta fide, Anglus, Carmelita, scripsit in D. Petri Apostoli primam Epistolam Commentarium. In secundam autem Duodetriginta lectiones. Breuiarium Sententiarum. Præconia Petri Lombardi. Alphabetum Theologiæ. Determinationes varias. Placita Theologica. Cõciones ad Clerum. Sermones Capitulares. Viuebat an. 1452. Nordouici. Vide hunc ipsum supra post verbum, Petrus Faber.

PETRVS Sanctius Societatis Iesu edidit librum de regno Dei, & via perueniendi ad illud. Colon. apud Gualterum an. 1608.

PETRVS Balleure, è Sancto Iulio, Gallus, Tractatum emisit Gallicè De reprimenda ira, Lugduni an. 1546.

PETRVS Santerna, Lusitanus, I.C. scripsit Tractatum De Assecurationibus, & Sponsionibus Mercatorum. Antuerpiæ apud Gerardum Spelmannum an. 1554.

PETRVS Saxo, siue, vt aiunt, de Saxonia, Germanus, Ord. Min. scripsit Summam Casuum Conscientiæ. Sermones de Tempore, & de Sanctis. Viuebat an. 1319. Eislingr. Quod si verum sit, neque verò ætate nostra vixerit, non video, quàm cohæreat, quod Henricus Vvillot scripsit, nempe eiusdem Petri solertia factum, vt S. Bernardini Senensis Opera omnia Venetijs prodirent emaculatiora.

PETRVS Scala, Veronensis Episcopus, Ordin. prædicat. edidit Postillam Scholasticam in Ioannem, quam manu descriptam Sixtus Senensis ait se vidisse in membranis, Genuæ in Bibliotheca Minoritarum Obseruantium. Incipit, *Nunquid ad præceptum tuum eleuabitur Aquila?*

PETRVS Scarga Grodecensis, Polonus, Theologus Societatis Iesu, qui hucusque laborat valde senex in Vinea Domini, edidit Latina lingua Opus de veritate Corporis Domini in Eucharistia contra Andream Volanum hæreticum Caluinianum an. 1576. Vilnę in Lituania, contra Zuinglio Caluinistas De duodecim eorum artibus, & imposturis, contra eundem Andream Volanum ad Regem Poloniæ Stephanum Batoreum an. 1582. ibidem.

At Polonica lingua.

Selectas ex septem Laurentij Surij Tomis Vitas Sanctorum, an. 1577. Vilnæ impressas. Recusas iam quater Cracouię varijs annis apud Andream Petricouium. Quæúc iterum an. 1603. erant renouandæ ex historia Card. Baronij, ac recudendæ.

Conciones in Dominicas, & Festa totius anni, In quibus, in prima parte semper aliquid est dogmaticum ad confirmandam contra hęreticos fidem. liber Cracouiæ iam bis est editus.

Conciones quadraginta de Septem Sacramentis, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, Cracouiæ an. 1600.

Conciones Comitiorum, & complures extraordinariæ pro eo tempore: Et exhortationes quadraginta octo, ibidem, eodem anno impressas.

Contraxit decem Tomos Annalium Ecclesiasticorum Card. Baron. in vnum Volumen, quod Cracouiæ prodijt, an. 1602.

De Schismate Græcorum, & Rutenorum pro vnitate Ecclesiæ, & pro vniendis Rutenis an. 1577. Vilnæ. Recusus autem est hic liber Cracouiæ an. 1590.

Opuscula item minora, lingua eadem Polonica.

Contra Confœderationem cum hæreticis, & impunitatem eorum; libellus sæpè recusus, ac postremò Cracouiæ an. 1600.

Brestensem Synodũ in vnione Episcoporum Rutenorũ Græci ritus, cui & ipse interfuit an. 1596. & pro eius defensione contra Aduersarios.

Admonitionem ad eos, qui se nominant (si Deo placet) Euangelicos, dum à populo Cracouiensi vastata esset eorum Synagoga, & Anabaptistarum altera. In qua item admonitione egit De conuersatione Catholicorum cum hęreticis. Libellus hic aliquoties impressus, vltimò Cracouiæ fuit recusus an. 1600.

Atqui viuens adhuc ann. 1604. Cracouiæ, vbi diu Sigismundi tertij Poloniæ Regis, egit

Digitized by Google

Ecclesiasten, scripsit Commentarios in Canticum Canticorũ, & in Prouerbia Salomonis.

PETRVS Schot, Argentoratensis presbyter, & Canonicus S. Petri in eadem Ciuitate, quæ vulgo Argentina dicitur, scripsit De Sanctis Io. Baptista, & Ioan. Euangelista, & Ioã. Chrysostomo, elegis versibus: laudes item S. Andreæ carmine. Diuersorum carminum librum. Epistolarum alterum. Laudes Ioannis Gersonis, quæ primæ Operum huius parti præfixæ olim fuere. Obijt an. 1491. In Aede S. Petri sepultus Argentorati. Eiusque vitã descripsit Iacobus Vimphelingus.

PETRVS Scotellus dictus, sed patria Aquilanus, Ord. Minorum, qui item honorario agnomine Doctoris *Sufficientis* fuit appellatus, Episcopus S. Angli, scripsit iuxta doctrinã Ioannis Duns Quæstiones in quatuor lib. Sententiarum, quæ recognitæ, ac notis illustratæ denuo prodierunt Opera Cardinalis Sarnani, Venetijs ann. 1584. apud Hieronymum Zenarium, & Fratres. Compendium item super quæstiones Magist. Sentent. cuius Operis diuersi à superiore, initium est. *In ista prima distinctione.* Scripsisse autem in aliquos Aristotelis libros refert Henricus Vvillot, qui quales fuerint, haud nominat. Vide autem in verbo, Petrus Aquilanus, vbi plura de illo, nam & ibi posuimus, vt quærenti esset siue hic, siue illhic obuius.

PETRVS Senonensis Archiepiscopus, scripsit in 14. Epistolas S. Pauli Apostoli. Sermones item varios, Commentarios quoque in Biblia fere omnia, quos extare hodieque scribit Gulielmus Eisingr. qui & eum vixisse asserit an. 1356. Constitutiones item in Concilio promulgatas, quæ extant in To. 6. Bibl. PP. Bignæi, secundæ editionis.

PETRVS Serranus, Doctor Theologiæ, atque Complutẽsis Ecclesiæ Canonicus, scripsit in Leuiticum, & in Ezechielem. Commentarij impressi fuere Antuerpiæ apud Christophorum Plantinum an. 1572.

PETRVS Siculus, De Manichæis pulchum, & elegantem librum Græcè conscripsit, quem aliquoties Baronius Card. octauo, & nono Tomo Annalium citat; quem item ad se ab eodem Cardinali missum, vertit noster Matthæus Raderus, & Augustæ vtraque lingua euulgauit. Idem quoque Græcè Historiam scripsit, quã Græcè, ac Latinè à se versam Matthæus ipse Raderus Societatis Iesu, protulit in lucẽ an. 1604. Ingolstadij apud Georgium Villerum.

PETRVS Slupick, Belga, Ord. Min. Delphis in Belgio Confessarius Clarissarum, edidit Belgica lingua praxim spiritualem Orationis Dominicæ, qua agitur de Sacramentis, de quotidiana pœnitentia, & 7. horis & alijs pertinentibus ad Orationem Antuerpiæ, an. 1561.

PETRVS Soto, Hispanus, Ord. Præd. eximius, & verè pius Theologus, scripsit tres libros vberes De Institutione Sacerdotum, eorum præsertim, qui sub Episcopis curam gerunt animarum. Coloniæ an. 1579. Lugduni an. 1586. Brixiæ, an. 1587. Libros item contra Ioannem Brentium hæreticum. Antuerpiæ an. 1552.

PETRVS Spirensis, dictus de Spira, Germanus, Ordin. D. Augustini, scripsit Sermones De tempore, ac de Sanctis, præter Commentarios ad libros Ethicorum Aristotelis. Viuebat an. 1483.

PETRI Steuartij Theolog. Doct. breuis explicatio octo priorum capitum Epistolæ D. Pauli ad Romanos, ad publicam disputationem in catholica Ingolstadiensi Academia proposita. Ingolstadij an. 1586.

Disputatio desumpta ex tribus prioribus capitibus prioris Epistolæ D. Pauli ad Timotheum. Ibidem apud Ederum an. 1587.

Analysis septem priorum capitum Epistolæ Pauli ad Hebræos ad disputandum proposita. ibidem an. 1588.

In primam ad Corinthios Epistolam. Ibidem sumptibus Georgij Villeri.

In Canonicam D. Iacobi Epistolam Commentarius sub assertionum ferè forma ad publicam disputationem propositus. Ibidem apud Dauidem Sartorium an. 1591. quo & viuebat.

PETRVS Stoches, Anglus, scripsit aduersus Vicleſi articulos, contra Philippum Repyngadum. Aduersus Nicolaum Herforde. Defensionem Holcoth. In 4. lib. Mag. Sent. & Commentarios in Biblia. Viuebat an. 1399.

PETRVS de Stossen, Germanus, Monachus, & Abbas monasterij Bozzauiensis, Ord. S. Benedicti Congregationis Bursfeldensis, creatus ann. 1494. vir pius, & eruditus, scripsit Ephemerides pro inuentione festorum nobilium. De Musica, lib. 1. De Arithmetica, lib. 1.

PETRVS Sulpinus, Tolosanus, Ord. Min. Episcopus Vasatensis in Aquitania, scripsit

De

Digitized by Google

De Angelica hierarchia, lib.1. De Ecclesiastica hierarchia, lib.1. De Theologia mystica, lib.1. De Diuinis nominibus, lib.1. Viuebat an.1340.

PETRVS Sutor, Gallus, Theologus Parisiensis, Trecensis Cartusiæ Præfectus, scripsit De triplici Diuæ Annę Connubio; item, de Monasticis votis aduersus Lutherum; ad hæc, Apologiam pro vulgatæ Bibliorum editionis defensione; item, Antapologiam aduersus Erasmum; quin Dialogorum de Cartusiana Vita vberes duos: in quibus cum eius generis vitæ obtrectatoribus subtiliter respondet, tùm permulta, quæ ad omneis Cœnobitas spectant, tradit: insertis interim breuibus Chronicis Cartusianis. Lutetiæ, apud Ioannem Paruum, atque Louanij an.1572. Eiusdem De Potestate Ecclesiæ in occultis liber. Parisijs an.1546. Viuebat nostra ætate.

PETRVS Suuanyngton, Anglus, Nordouolcas, Carmelita scripsit Quæstiones Ordinarias, & Lecturas Scripturarum. Vixit an.1270.

PETRVS Syluius, Ord. Præd. Theologus, præclarum ediditOpus aduersus Martinum Lutherum Apostatam, & Hæretiarcham. Id autem prodijt Lipsiæ, quæ Ciuitas tunc nondum tabo Lutheranorum dogmatum erat infecta.

PETRVS è Tarantasia, quæ ad Ditionem Sabaudiæ Ducis pertinet, Ord. Præd. Theologus Parisiensis, primo Prouincialis Galliæ, deinceps Archiepiscopus Lugdunensis, postea Cardinalis, & Episcopus Hostiensis denique PONT. Max. appellatus Innocētius Quintus, scripsit in Pentateuchum. In Psalterium. In Lucam Euangelistam. In Epistolas D. Pauli omnes. Hic autem Commentarius, siue vt vocant, Postilla ad Epistolas D. Pauli extat in communi Bibl. Ord. Prædicatorum Bononiæ, & Toleti in Cœnobio eiusdem Ordinis S. Petri Martyris. Atqui etiam scripsit in quatuor libros Mag. Sent. Compendiū item Theologiæ, quod incipit, *Veritatis Theologicæ* eidem ascribunt, qui & vniuersam S. Thomæ doctrinam redegerit in Compendiū. Sed & scripsit Tractatus, De Materia Cœli. De Aeternitate Mundi. De Intellectu, & voluntate. Vixit an.1275. Vide in verbo, Innoc. V. PONT. Max.

PETRVS Tataretus, Parisiensis Theologus, præter illa, quæ ad varios Aristotelis libros, Commentaria scripsit; quæ quidem an.1509. prodiere Parisijs apud Claudium Dauost, & Venetijs an.1571. Scripsit in Quartum librum Mag. Sent. Quod Opus à Constantino Sarnano, Ord. Minorum, qui deinceps fuit Card. S.R.E. emissum est Venetijs anno 1580 additis quibus è fontibus Scotistarum ad marginem ea decerpsit. Recusum ibid. an.1608. Scripsit quoque quę inscripta sunt, Reportata in quatuor lib. Senten. & Quodlibeta Io. Duns Scoti in tres priores, quæ nusquam antea excusa Venetijs edi curauit recognita, & Notis illustrata, Bonauentura Manentus Brixianus, Ord. Min. an.1583. apud hęredes Simonis Galiniani.

PETRVS Thomæ, Carmelita, Episcopus Pacensis, ac deinceps Patriarcha Constantinopolitanus, viuus & mortuus miraculis claruisse dicitur, scripsit autem super Sentētias, lib.4. De purissima Conceptione Beatæ Mariæ Virginis lib.1. Sermones quoque varios. Quasdam ad diuersos Epistolas. Obijt an.1366. octauo Iduum Ianuarias. Hæc è Tritemio in vtroque Opere, nisi quod in libro De Scriptoribus Eccles. asserit etiam eum fuisse Archiepiscopum Cretensem. At Petrus Lucius Carmelita in suo Catalogo addit, quæ sequuntur. *Cartusiensis in descriptione anni 1344. & sequentium, illius, sic meminit. Alexandria, inquit, Aegypti Ciuitas opulentissima, à Petro Hierusalem & Cypri rege capitur, Beato Petro Thomæ Ordinis Carmeli, Patriarcha Constantinopolitano, ac Sedis Apostolicæ pro Sancto passagio legato multum cooperante.* Hæc ille, qui Paullò post subdit. *Petrus Thomæ, ex Carmelita Pacensis Episcopus & Patriarcha Cōstantinopolitanus, Doctor percelebris, summiq; regis signifer bellicosus, postinnumeras, quas habuit nedum cū spiritualibus, sed & corporalibus Crucis inimicis victorias, post complures conscriptos libros, ac patratā miracula, in Famagosta Regni Cypri ciuitate corpus exuit in Festo Epiphaniæ.*

PETRVS Thomas, Ord. Min. scripsit Tractatum formalitatum ad mentem Scotistarum, & in quatuor lib. Sententiarum Epistolam ad Infantem Aragonię, De Conceptione B. Virginis. Tractatum De esse intellectuali, & in libros quosdam Aristotelis.

PETRVS Thyræus, Nouesius, Germanus, Societatis Iesu, Theologus insignis, post diu exactam in Catholica fide propugnanda Vitam, reliquit hæc Opera, quæ item antequam moreretur emisit in lucem.

Libros tres De varijs tam spirituum, quam viuorum hominum prodigiosis apparitionibus, & nocturnis infestationibus an.1594. Coloniæ ex Officina Materni Cholini, sed & an.1602. iterum ibidem fuerunt impressi.

De Dæmoniacis librum, In quo Dæmonum obsidentium conditio, obsessorum hominum status, rationes item & modi, quibus ab obsessis Dęmones exiguntur, discutiūtur

Digitized by Google

& explicatur, an. 1598. Ibidem, & an. 1599. At secunda Editio correctior est, & exemplis reddita illustrior.

De Sanctorum inuocatione Demonstrationem duplicem ann. 1596. Vvirceburgi apud Fleischmannum.

Apodixim præsumptæ necessitatis vtriusque speciei in Sacramentali Communione, anno 1597. Ibid.

Libellum De terriculamentis nocturnis, quæ hominum mortem solent portendere, ex Officina Materni Cholini, Colon. an. 1598.

Librum De Apparitione Sacramentali, Ibidem apud eundem an. 1602.

Librum Diuinarum noui Testamenti, siue Christi Filij Dei, Noui Testimenti Mediatoris apparitionum. Gloriosam describens, tam iudiciariam, qua in extremo iudicio est conspiciendus; quam Thaborinam, qua seipsum Apostolis suis exhibuit, ibidem apud eundem an. 1602.

In Euangelia, & in nouum Testamentum.

De apparitionibus Spirituum disputationem Theologicam per Theses propositam, Respondente Michaele Andreæ Bettendorpio, &c. Moguntiæ ann. 1582.

Disputationem Theologicam De Festo corporis Christi, & Deo in Sacramento Eucharistiæ adorando, habitam in Academia Moguntina. Moguntiæ ann. 1585.

Disputationem Theologicam de Sacramentali Confessione, aduersus veteres, & nostrorum temporum hæreses ann. 1585. publicè propositam Moguntiæ an. 1585.

Eiusdem 1. 2. & 8. partem Disputationis de Potestate Ecclesiastica. Ibidem an. 1586.

Disputationem duplicem de vera fide. Ibidem apud Gasparum Behem, ann. 1587.

Disputationem de iure vocationis, & missionis, quod penes Verbi ministros in Euangelicorum Ecclesijs esse dicitur, quatuor demonstrationibus comprehensam. Ibid. apud Gasparum Behem, ann. 1587.

Examen Apologeticarum Thesium Danielis Tossani. De iure vocationis, & missionis ministrorum Verbi apud Euangelicos, pro disputatione Moguntina, respondente Philippo Pichelio. Ibidem ann. 1588.

Disputationem de iure vocationis, & missionis contra Euangelicos ministros, & Apologiæ Danielis Tossani pro ijsdem ministris. Ibidem apud Gasparum Behem, an. 1588.

Theses Theologicas de clandestinorum matrimoniorum iustitia. Ibidem apud eundem ann. 1588.

Disputationem de libertate Christianæ fidei, & religionis, Moguntiæ. Ibidem apud eundem ann. 1590.

PETRVS de Trabibus, Ord. Minorum, scripsit in primum librum Sententiarum cuius initium est. *Ad Dominum ponam eloquium meum.*

PETRVS Trauersinus, Mantuanus, Carmelita, Theologus, reliquit plura, quæ abs se viuente conscripta asseruantur in Biblioth. Carmelitanorum Mantuæ. Ea verò sunt:

Tomus Primus.

De laudibus sacrarum literarum.
De nobilitate humani Generis.
De lapsu primorum parentum.
De virtute.
De Ieiunio, homil. 2.
De liberis educandis.
De honore parentum.
De tentatione.
De prouidentia Dei.
De prædestinatione.
De Paradyso.
De Beatitudine.
De diligendo Deum.
De statu damnatorum.
De perpetua pœna eorum.
De amore Dei in hominem.
De nobilitate animæ rationalis.
De vtilitate bonorum Operum.
De Iudicio vniuersali, homiliæ 3.
De conscientia.
De adoratione.
De Antichristo.
De custodia Angelorum.
De obseruatione diuinæ legis.
De triplici triumpho Christi resurgentis.
De Resurrectione eiusdem.

Tomus Secundus.

De operibus meritorijs.
De dilectione inimicorum.
De morali significatione Nauis.
De adoratione.
De adoratione duliæ.
De pestiferis conditionibus peccatorum.
Deus an sit causa peccati.
De summo bono.

Digitized by Google

De homine, an sit propter Deum.
De Transfiguratione.
De lamentatione Rationis.
De ingratitudine.
De conuersione filij prodigi.
De Conuersione Samaritanæ.
De festorum dierum obseruatione.
De Indulgentijs.
De honore parentum.
De contritione.
De Annuntiatione.
De Conceptione Virginis.
De contemptu Mundi.
De excellentia animæ.
De conscientia.
De Sacramento Eucharistiæ.
De comestione Sacramenti.
De præparatione ad illud.
De varia sumptione eiusdem.
De multiplici fructu ligni vitæ.
De Passione Saluatoris.
De Resurrectione Christi Domini.
De excellentia fidei.
De obitu Magnifici Domini Petri.

Tomus Tertius.

De necessitate bonorum Operum.
De regulis seruandis ad bona Opera.
De adoratione Magorum.
De Purificatione Beatæ Virginis.
De gaudijs mundi.
De obseruatione Ieiunij.
De malis conditionibus Dæmonum.
De crudeli bello eorum contra nos.
De armis spiritualibus contra illos.
De iudicio vniuersali.
De pœnis Inferni.
De mundi calamitatibus.
De malis cur dentur bonis.
De pernitioso luxuriæ vitio.
De laudibus inuiolabilis virginitatis.
De sacra veneratione Templorum.
De Confessione, & eius conditionibus.
De mala consuetudine.
De bonis cur dentur malis.
De sera pœnitentia.
De abhominabili vsuræ vitio.
De abhominatione vsuræ.
De mercatura.
De dolis & fraudibus Mercatorum.
De ornatu superfluo.
De gloria Christi apparitione.
De animæ rationalis excellentia.
De Paradiso.
De gaudioso triumpho Beatorum.
De S. Ambrosio.
De regulis religiosæ mulieris.
De triplici statu damnatorum.

Tomus Quartus.

De Religione Christiana.
De Ieiunio & eius fructibus.
De Eleemosyna, & eius vtilitate.
De iustorum aduersitatibus.
De vltimo Iudicio.
De honore, & cultu Dei.
De cultu Idololatriæ.
De vera contritione.
De vltimo fine peccatorum.
De dolore peccantium ante mortem.
De honestate coniugij Christiani.
De duodecim impedimentis pœnitentiæ.
De veneratione Ecclesiastica.
De consuetudine.
De mala consuetudine.
De prosperitatibus malorum.
De fructibus partialitatum.
De impedimentis, cur homo non credit.
De remissione offensionum.
De honore parentum.
De execrando mendacij vitio.
De pessimo duplicitatis vitio.
De blasphemiæ monstro.
De nefando alearum ludo.
De diuinæ dilectionis mandato.
De huius mundi vanitate.
De Christiana honestate.
De periurij, & iuramenti grauitate.
De vanitate mundi, mulierumque.
De animæ rationalis excellentia.
De Annunciatione B. Virginis.
De contemptu mundi.
De gloriosa Christi Resurrectione.

Tomus Quintus.

De nobilitate actus credendi.
De laudibus sacri Ieiunij.
De partialitatum detestatione.
De partialitatum multiplicatione.
De partialitatum origine.
De partialitatum fructu.
De discordia domestica.
De discordia coniugali.
De discordia fraterna.
De pace.

Digitized by Google

De remissione iniuriarum.
De Sanctæ pacis fructificatione.
De pestifera conditione odij.
De iniuriæ entitate.
De remittentium fructibus.
De superbiæ vitio.
De luxuriæ vitio.
De luxuriæ entitate.
De luxuriæ distinctione.
De fornicationis vitio.
De meretricum crimine.
De sacrilegij peccato.
De incestus scelere.
De Sodomiæ indicibili scelere.
De pudicitia coniugali.
De luxuriæ abhominatione.

PETRVS Trecensis. Vide in verbo, Petrus Comestor.

PETRVS Trigosus, Hispanus, Ordinis Cappucinorum, scripsit Commentarium vberem, in bonam partem Theologiæ Scholasticæ D. Bonauenturæ, idq; Romæ emisit è Typographia Vaticana, ann. 1593.

PETRVS Trimauella, Narbonensis, Gallus, Ord. Min. scripsit Quæstiones in quattuor libros Sententiarum. Quæ Patauij apud eundem Ordinem extabant.

PETRVS Turellus, Augustodunensis, Gallus, computum edidit dies festos ab operosis vno digito disterminantē. Lugduni apud Petrum Principem ann, 1553. Hunc verò opinor eundē esse, qui Campanus, & in supremo Galliarum Senatu Aduocatus scripsit libellum contra Hotomanni Francogalliā: qui impressus fuit apud Mich. Roigny Parisijs an. 1576.

PETRVS à Valle I. V. Doctor, & Episcopus, Tractatum scripsit De Potentia, Sapientia, & Bonitate Dei. Item carmine Tractatum de Summa Dei potentia, deque notitia ex ipsius operibus. Parisijs apud Franciscum Morellum, ann. 1568.

PETRVS Vbaldus I. C. scripsit De Canonica Episcopali; De Canonica Parochiali; de Collectis; de duobus fratribus, & alijs quibuscumque socijs; de muneribus; de permutatione beneficiorum; de mutatione Status Ecclesiarum; de vnione Ecclesiarum, & eius reuocatione; De præscriptionibus; In 2. Decretal. c. si diligenti. Viuebat ann. 1344. Extat autem De permutatione beneficiorum in Tractatibus Iuris, Tract. 15. p. 1. fol. 185. Ac de Canonica Episcopali, & Parochiali Tract. 10. p. 2. fol. 198.

PETRVS Vbaldus iunior, scripsit Repetitionem super 3. Decretal. De Testamentis.

PETRVS Vena, Tolosanus, vigesimus secundus Mag. Ord. Augustinianorum Generalis, scripsit duobus libris Quodlibeta, quæ vocantur Tolosana. Vitas Sanctorum. De perfectione Hominis. Expositionem Decretalis. De Quadruplici instinctu. De Origine sui Ordinis. In libros decem Ethicorum Aristotelis. Viuebat ann. 1570.

S. PETRVS, cognomento Venerabilis, nobilis Aruernus, Abbas nonus, & Generalis octauus, die octaua Assumptionis Beatiss. Virginis renunciatus ann. 1123. postea functus officio Generalatus, annis 35. mensēs 4. & dies 4. obijt Cluniaci plenus virtutum scientiæ, ac dierum, ann. 1157. octauo Kal. Ianuarij, ibidem sepultus inter Altare SS. Iacobi, & Philippi, & altare S. Dionysij, scripsit autem Reuelationes multorum, lib. 1. De conuersatione Eremitica, lib. 1. *Suscepi litteras dilectionis.* Epistolarum ad diuersos, libr. 6. In quibus inseruit librum contra Iudæos, & alterum contra Petrobrusianos hæreticos, cum verò degeret in Hispania ex Arabico vertit in Latinum Alchoranum Macometi, quem Cluniacum reuersus, confutauit quinque doctissimis libris, qui & impressi sunt: Scripsit etiam De miraculis sui temporis, libr. 2. De Transfiguratione Domini. De laude Sepulchri. De S. Marcello Papa & mart. De veneratione reliquiarum quarumlibet, sermonem. Aduersus negantes Christum numquam se in Euangelijs apertè Deum dixisse, Epistolam vberem atque perutilem ad Petrum de S. Ioanne.

De vita S. Matthæi Card. Albanensis, lib. 1.
De diuersis monachis Epitaphia.
De laude Saluatoris. } Rythmos.
De Resurrectione. }
De S. Hugone Abbate. }
De B. Virgine Maria. } Hymnos.
De S. Benedicto. }
De S. Maria Magdalena. }
De eadem Beatissima Virgine Maria, Prosam.

Eius autem quædam Opera. Parisijs excusa ann. 1522. apud Damianum Hincman: & Ingolstadij apud Alexandrum Vissenhorn. ann. 1546.

PETRVS Verberius. Vide in verbo, Petrus Aureolus.

PETRVS Vielus, Gallus, Theologus, edidit Institutionem puerorum, & Christianorum omnium Gallicè Parisijs apud Nicolaum Chesneau, ann. 1564. Vitas SS. plurium, è Latino, Gallicè reddidit; vti & Optatum Africanum Parisijs excusum. Scripsit etiam Tractatum contra Simoniam.

PETRVS Vignanus, Vratislauiensis, Slesita, Ord. Minorum. Tractatum de Nomine Iesu adorando emisit in lucem.

Digitized by Google

PETRVS Vinea, Cartusianus, existimatur ab aliquibus auctor libri prænotati, *Corona spiritualis.*

PETRVS de Villars, Archiepiscopus Viennæ; quæ est in Delphinatu Galliæ, vir indefessus, & zelator Diuinæ gloriæ, idemque Theologus, & Concionator. Tomum primum Opusculorum, atq; Tractatuum Gallicè emisit in lucem an. 1596. per Ioannem PILLEHOTTAM typographum, & bibliopolam, Lugduni apud Rhodanū. Eo tomo continentur Tractatus de Simonia aduersus confidentiam (quam vocant) beneficiorum, ex diplomate Sixti V. de residentia Sacerdotum in eorum Ecclesijs. De Sacellis, funeribus, & pijs fundationibus. De iuramentis, & blasphemijs. De celebratione matrimoniorum. Constitutiones, seu leges Medicis, chirurgis, pharmacopolis.

PETRVS Vtinensis, Ord. Minorum, edidit librum, quem inscripsit, *Biblia pauperum*, siue *exemplarium Sanctæ Scripturæ.* Vide supra.

PETRVS Vvaloncapella, Belga, à S. Audomaro (quæ ciuitas est in Belgio) monachus, & Prior monasterij S. Vuinoci Bergis Flandriæ, Congregationis Cluniacēsis, scripsit Institutionum monasticarum, secundum Concilij Tridentini decreta, lib. 3. quibus accesserunt Tractatus duo, alter de hospitalitate monachorum: alter de casibus Monachorum, qui casus reseruati sunt Prælatis. Louanij ann. 1572. & Coloniæ, ann. 1584. Illustrationum item Religionis monasticæ, lib. 1. Coloniæ ann. 1583. Declarationem causarum, ob quas Belgium grauissimis premitur calamitatibus, addito remedio aduersus eadem. Coloniæ anno 1582.

P H

PHILASTRIVS (inquit Augustinus) Brixiensis Episcopus, quem cum S. Ambrosio Mediolani etiam ipse vidi, scripsit librum de hæresibus; nec illas prætermittens, quæ in populo Iudæorum fuerunt, ante Aduentum Domini, easque viginti & octo commemorauit; & post Domini Aduentum, centum, & viginti octo scripsit. Epist. ad Quoduultdeum Claruit sub Imp. Theodosio ann. 380.

Incipit autem his verbis: *De hæresēon diuersa pestilentia, varijsq; erroribus, qui ab origine Mundi emerserint, & sub Iudæis defluxerint, & ex quo venit Dominus noster Iesus Saluator in carne, pullulauerint, dicere oportet, numerumq; eorum paullatim exponere, inimicumq; humani generis Perdici fuisse à Hieremia Propheta non immeritò comparatum, agnoscere, &c.* Extat in quarto Tom. Bibl. PP. Margarini, secundo editæ.

Sciendum autem multas assertiones à PHILASTRIO inter hæreses annumerari quę hęreses non sunt. Augustin. in præfat. libri de hæresibus ad Quoduultdeum. De quarum numero Sixtus Senensis credit esse eam, in quam imprudens sit lapsus, dum veram, & piam Chrysostomi, atque omnium Catholicorum interpretum damnat sententiam exponentium illud Geneseos, *Inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ*, Spiraculum illud esse rationalis animæ substantiam, per quam homo non solum viuens animal, sed rationis quoque particeps effectus est. Vide Sixtum Senensem. Annot. 27. lib. 5. Bibl. Sanctæ. At & Alphonsus à Castro lib. 2. adu. hær. in PHILASTRIO damnat errorem, quod putauerit spiraculum Dei in hominem creatum non esse rationalis animæ substantiam. Chrysostom. 12. in Gen.

Quin & Card. Bellarm. addit hæc verba. PHILASTR. in Catalog. hæreticorum c. 99. inter hæreticos numerans eos, qui censent spiraculū illud vitæ, de quo dicitur in Gen. c. 2. esse animam rationalem, & nō potius gratiam Spiritus Sancti parum considerate locutus est, vt S. docet Augustin. lib. 3. de Ciuitate Dei, c. 24. tantum enim abest, vt hæc sententia sit hæretica, vt contraria non solum repugnet Sanctis Patribus, sed etiam Apostolo 1. ad Corinth. c. 10. Vide Bellarm. Card. lib. 4. de amissione gratiæ, & statu peccati, c. 11. Tom. 3.

Præterea ijdem Alphonsus, & Sixtus inquiunt, PHILASTRIUM errasse dicētem esse hæresim, quòd vna tantum lingua ante conditam Turrim Babel fuerit, quamobrem Alphōsus hanc PHILASTRIJ opinionem censet esse hæresim lib. 9. aduersus hær. Sixt. item Senen. Anno. 87. lib. 5. Bibl. Sanctæ.

PHILEAS de vrbe Aegypti, quæ vocatur, Thmuis, nobili genere, & non paruis opibus susceptо Episcopatu, elegantissimum librum de Martyrum laude composuit, & disputatione actorum habita aduersum Iudicem, qui eum sacrificare cogebat, pro Christo capite trūcatur, eodē in Aegypto persecutionis auctore, quo Lucianus Nicomediæ. Hæc S. Hieronymus, in Catalogo. At Suffridus Petrus adnotauit, in Martinienſi codice m. s. pro *Thmuis* haberi *Thebais*, vt & Sigeberg. cod. m. s. Quæ causa fuit, cur isti, qui potius Farragines, quam Bibliothecas hæretici consarcinarunt, duos facerent PHILEAS. Alterum Thebaidos. Alterum Thmuensem, Episcopos. Alia vero etiam obseruauit, & monuit

Mag.

Mag. Sacri Pal. de S. Philastrio in To. 1. Indicis sui pag. 131. & seqq. quæ legenda sunt. Licet alioquin Vir ille sanctitate, & doctrina præclarus etiam inter sacros inscriptus habetur publicis Rom. Eccl. Tabulis. Vide Notas ad Rom. Martyrologium 18. Iulij.

PHILIBERTVS, quem alij cognomento, *Hæresse* Iosephus autem Pamphilus, *Hæresche* scribit, Ordin. D. Augustini origine, cænobio, & facultate Parisiensis Theologus, edidit Expositionem Epistolæ D. Pauli ad Romanos, Gabrieli suo Generali dicatam. Parisijs ann. 1536. apud Ioannem Paruum. Obijt Cænobij Prior ibid. ann. 1545. 21. Augusti.

PHILIBERTVS Pingonius, Sabaudus, & Baro Cusiacensis, qui & nostra ætate Senator erat Emanuelis Philiberti Sabaudiæ Ducis, scripsit librum de Sindone Euangelica, qua inuolutus D. Iesus in sepulchro fuit: Quæ quidem asseruatur religiosissimè Augustæ Taurinorum. Additi eidem libro sunt aliquot insignes Hymni, Diplomaque Pontificium, atq; adeo elegans, & pia Francisci Adorni Theologi Societatis Iesu Epistola de Peregrinatione B. Caroli Borromæi tit. S. Praxedis ad eam Sindonem. Augustæ Taurinorum apud hæredes Nicolai Beuilaquæ. Arbor item gentilitia Saxoniæ, Sabaudiæque Principium, ibid ann. 1581. Porrò, qui de eadem Sindone post Pingonium accuratè quoque scripsit, is fuit Alphonsus Palæottus Archiepiscopus Bononiensis II. de quo Vide suo loco.

PHILIPPVS Abbas Bonæ spei, scripsit Vitam S. Landelini Abbatis, quæ extat m.s. Crispini iuxta Valencenas in Belgio.

PHILIPPVS Alberti de Nussia, Germanus, Carmelita, in Tractu Colonienſi Prouinciæ Inferioris Germaniæ, scripsit in Canticum Canticorum. Commentarium itē in quattuor libros Magistri Sententiarum. Ad Vigandum Ord. Præd. pro purissima Conceptione Beatiss. Virginis. Sermones per annum. Epistolas ad diuersos. Viuebat ann. 1495. quamuis aliquis scribat, 1459. sed puto numerum inuersum errore, siue Amanuensis, siue Typographi.

PHILIPPVS Alegret, Ragusinus, monachus monasterij Sancti Nicolai de littore Venetijs, Congregationis Casinensis, alias Sanctæ Iustinæ de Padua, scripsit,
Explanationem in Epistolam ad Romanos. *Etsi omnis institutio.*
Epistolam ad Georgium Drascouitium Episcopum Quinqueclesiensem, *Cum incredibili quodam.* Extabat apud Constantinum Syracusanum in monasterio Catanensi, m.s.
Et nonnulla alia in Paulum, Aristotelem, & Platonem, quæ tamen non vidi.
De nobilitate Ragusina, librum. Obijt in eodem Monasterio de littore ann. 1592. vbi & sepultus in Capitulo Fratrum.

PHILIPPVS, vt vocant, de Alexandria, nimirum Alexandriæ natus in Insubribus, quæ *Palea* dicitur, Ord. Seruorum, qui & eiusdem fuit Prouincialis, scripsit Latinè Topographiam ad Romanum Martyrologium. Kalendarium item multiplex, nempè, Ecclesiasticum, Historicum, Astronomicum, & Astrologicum, Peregrinationem D. nostri Iesu Christi, ac D. Pauli. Lexicon Geographicum. Descriptionem Italię. Librum De Vrbibus, De Fluminibus, de Montibus, & lacubus.

PHILIPPI Apostoli nomine confictum fuit à Gnosticis hæreticis Euangelium, de quo Epiphanius in primo Panarij, Gelasius autem dist. 15. Actus Philippi refert in catalogum Apocryphorum.

PHILIPPVS Benitius ciuis & nobilis Florētinus, Ord. Seruorum, qui & eiusdem fuit Prior Generalis, in Synodo Lugdunēsi ob doctrinam, ac vitę sanctitatem celebris; Quem & in album Sanctorum Leo Decimus Pont. Max. retulisse scribitur, scripsit in Psalm. 98. *Dominus regnauit, iracscantur populi.* Et in Psal. 136. *Super flumina Babylonis.* Et in Psal. 50. *Miserere mei Deus.* Conciones item plures. Decessit ex hac vita, ipsa die Assumptionis Beatiss. Virginis, admirantibus (vt Florentinæ ferunt historiæ) hominibus, lætantibus Angelis, & dicentibus. *Euge serue bone, ac fidelis, qui à virgine super familiam suam fuisti constitutus, intra in gaudium Domini tui.* Post quæ verba, domus completa est odoribus. Obdormiuit autem in Domino ann. 1285. ætatis vero suæ, 63.

PHILIPPVS Bergomas. Vide in verbo, Iacobus Philippus.

PHILIPPVS Bergomas alter, monachus, qui & Prior Cænobij S. Mariæ de Auantia, Patauij, Ord. Cluniacensis, qui viuebat ann. 1340, scripsit varios Sermones, & in Dysticha moralia Catonis ad pietatem.

PHILIPPVS Biken, miles, edidit Itinerarium Terræ Sanctæ, Spiræ ann. 1490.

PHILIPPVS Boscherius Hannon. Cæsari Montanus Conuentus D. Francisc. Lucemburgi Prouinciæ Flandriæ Guardianus, scripsit Opus prænotatum, *Orbis, Terror, seu Concionum De finibus bonorum, & malorum,* libris duobus. Edidit Balthasar Bellerus Duaci ann. 1603.

Cum

Digitized by Google

Cum antea euulgasset duos libros, quibus parabolam filij prodigi patrio sermone explicat. Qui prior Montibus, ann. 1596. editus, alter Atrebati, ann. 1597. prodierunt. Notas itē in Monomachiam Christi incruentam Latinè, ann. 1598.

PHILIPPVS Bosquerius emisit Monarchiam Iesu Christi, & Luciferi incruentā, seu concionum XI. de tentationibus Christi in Deserto, Notas Duaci apud Hæredes Petri Belleri; & librum inscriptum Ara Cęli, seu Conciones de Honorario à Magis orientis Iesu Infanti oblato. Antuerpiæ apud Gasparem Bellerum ann. 1607.

PHILIPPVS Bromierdus, Ord. Præd. scripsit Sermones per annum, præter quædam de Prædicalibus. Viuebat ann. 1490.

PHILIPPVS Ceramites Philosophus quadraginta sex Homilias Græcè scriptas reliquit, quas Lupiensis quidam Ciuis in ora Salentina Regni Neapolitani, cognomento Bellus, ita clausas apud se tenebat, vt nobis perquirendi, qualis ille Auctor esset facultas data non sit.

PHILIPPVS è Monte Calerio in Subalpinis, Ord. Minorum, apud Tolosates, scripsit Conciones per totius anni Dominicos dies, quæ in Epitomen redactæ à Ionselmo Canoua custode Cumano, & ipso Franciscani Ord. impressæ fuerunt Lugduni apud Balthasarem è Gabiano, ann. 1510. & apud Iacobum Myt, ann. 1515. sicuti & Quadragesimale eiusdem Philippi. Conciones quoque de Sanctissima Eucharistia, & de Sanctis. Præterea in Genesim, aliasq; aliquot Diuinæ Scripturæ partes. Viuebat ann. 1344.

PHILIPPVS Episcopus Cretensis, hoc est Vrbis Gortinæ; cuius Dionysius in Epistola sua meminit, quam scripsit ad eiusdem Ciuitatis Ecclesiam: præclarum aduersum Marcionem edidit librum, temporibusque M. Anton. Veri, & L. Aurelij Commodi claruit. Hierony. in Catal.

PHILIPPVS Decius, insignis Iureconsultus, qui scripsit super Decretales, cum à Carolo Molinæo damnatæ memoriæ, atque ab alijs hæreticis fuisset Scholijs, siue Notationibus inquinatus, iussu Pij V. Pont. Max. procurante autem Thoma Manrico, Sacri Palatij Magistro, fuit expurgatus. Expurgationes autem ipse vnà cum alijs ad Consilia Alexandri de Imola, spectantibus, separatim editæ tum Romæ, tum Neapoli apud Raymundum Amatum; ann. 1570.

Sed & cum postea Venetijs ann. 1571. idem ipse Decius super Decretales prodijsset apud Iuntas. Expurgatio huius editionis eiusmodi facta à F. Thoma Manrico Sacri Palatij Magistro atque edita Neapoli apud Raymundum Amatum, ann. 1570. hæc est, qualis iamdudum impressa hic inseri debet.

Ex Consilijs Philippi Decij cum additionibus Caroli Molinæi, tollantur quæ infra dicuntur, notata, iuxta impressionem Lugdunensem 1556. sub insigni Leonis.

Vbi in princip. consilia omnia, tollantur nouem lineæ à ver. *studio, & industria*, vsque ad illud, *vtilissimus*.

Cons. 31. fol. 37. col. 2. ver. *arbitror*, in fi. tolle hæc, *non obstante iuramento, l. non dubium, C. de ll.*

ibid. ver. *salutis*, tolle sex lineas, ab eod. ver. vsque ad illud, *iureiurando. C.M.*

Cons. 33. fol. 39. col. 2. ver. *tota*, tolle totam additionem.

Cons. 39. fol. 49. col. 3. à ver. *vsuram*, tolle omnes additiones sequentes, quæ continentur lineis 28.

cons. 42. fol. 53. col. 2. ver. *nulla*, in fi. tolle sex lineas, à ver. *sed verius est*.

cons. 45. fol. 56. col. 3. ver. *relaxari*, tolle decem lineas, ab eodem ver. vsque ad illud, *recepta. C.M.*

cons. 72. fol. 83. col. 2. ver. *Pius*, tolle lineas quinque.

cons. 78. fol. 88. colum. 3. versic. *ecclesia*, tolle sex lineas, ab eodem versu, vsque ad illud, *li. 1. C.M.*

cons. 86. fol. 97. col. 3. ver. *studij*, dele nouem lineas, ab eodem ver. vsque ad illud, *li. 5. C.M.*

cons. 111. fol. 120. col. 2. tolle omnes additiones per totam columnam, scilicet ver. *fingitur*, ver. *secus*, ver. *constant*, & ver. *conscientia*, & in col. 3. ver. *Anch.* & ver. *lucro*, vsque ad illud, *q. 44. C.M.* quæ omnes loquuntur de vsuris, in quibus hic fuit peculiariter hæreticus.

cons. eod. fol. 121. col. 2. tolle duas additiones integras, ver. *Host.* & ver. *primus*.

cons. 112. fol. 122. col. ver. *gl. sed illa*, tolle lin. 24. ab eod. ver. vsque ad illud, *de testi. C.M.*

cons. 113. fol. 122. col. 3. ver. *& insuper*, tolle totam additionem.

cons. 114. fol. 124. col. 2. ver. *remouere*, tolle sex lin. vsque ad illud, *C.M.*

cons. 115. fol. 125. col. 2. ver. *nauium*, tolle nouem lineas, vsque ad illud, *C.M.*

cons. 117. fol. 127. col. 2. ver. *Fed. & malè*, tolle vndecim lin. vsque ad illud, *num. 111. C.M.*

cons. 118. fol. 127. col. 3. ver. *xxx. post*, tolle totam addditionem.

Cons.

Digitized by Google

Conſ.119.fol.129.col.2.ver.*dict.in fine*,tolle 21. lineas,à ver.*ſed vltra quantitatem.* vſque ad illud,*de exceptio.*

Ibidem col.3. ver.*fructum*,tolle lin.decem & octo,à ver.*aliud eſt*,vſque ad C.M.

Ibidem ver.*niſi*,tolle ſeptem lineas.

Conſ.eod.fol.130.col.2.ver.*vſuram*,tolle totam additionem.

Conſ.12.fol.133.col.3.ver.*laicorum*,tolle totam additionem.

Conſ.125.fol.134.col.2.verſ.*ſpoliari*,tolle 8.lin.vſque ad illud,*de iudi.*

Conſ.126.fol.135.col.3.ver.*velle*,tolle hæc verba,*etiam in hoc regno ſi per errorem tolerata ſint.*

Conſ.140.fol.147.col.2.à ver.*quod ſic*,tolle totam additionem,& col.3.ver.*promiſiſſe*,tolle triginta ſex lineas,ab eod.verſ.vſque ad illud,*cauſam falſam.*C.M.

Conſ.141.fol.148.col.2.ver.*diſpenſare*,tolle totam additionem.

Conſ.145.fol.152.col.3.ver. *infamia*, dele quatuordecim lineas,à verſ. *& certè*, vſque ad, C. M.

Conſ.146.fol.154.col.3.ver. *forma*,tolle ſexaginta duas lineas,ab eodem ver. vſque ad illud,*§.1.* C.M.

Conſ.147.fol.155.col.2. verſ.*plebis*, tolle nouem lineas,ab eod. ver. vſque ad finem additionis, ſcilicet,*daretur immunitas.*

Conſ.148.fol.156.col.3.tolle omnes additiones,ſcilicet 24.lineas.

Conſ.150.fol.159.col.3.ver.*tutela*,tolle 18. lineas,ab eod.ver. vſque ad illud, *ordina.C.M.*

Conſ.151.totum hoc conſilium cum ſermone ſequenti, & cum omnibus eius additionibus auferatur: vtpotè factum in fauorem ſchiſmatis,contra Iul.ij. per viginti integras columnas,& partes aliarum duarum.

Conſ.159. fol.169.col.3.ver.*plures*,tollantur hæc verba,*tertius, & quartus, num.9.10.ſunt fraterculi ordinis Franciſcani, & ſic in re teſtamentaria ſuſpecti.*

Conſ.170.fol.183.col.3. ver. *Eccleſiaſticum*, in principio, dele hæc verba, *inepti quidam Canoniſtæ ita dicunt, in quibus* in fine, dele quindecim lineas à ver. *dixi in tract.* vſque ad illud *tract.* C.M.

Conſ.180.fol.195.col. 2. ver.*Saltem*,tolle lineas 7.vſque ad, C.M.

Conſ.183.fol.199.col.3.incipiendo à ver.*illicita*,dele tres additiones quæ ſequuntur, vſq; ad illud,*cum ſeq.* C.M.

Conſ.202.fol.221.col.3.ver. *ſalutis*,tolle ſex lineas,vſque,C.M.

Conſ.210.fol.239.col.2.ver.*non conſiderat*,tolle 24.lineas,ab eodem ver.vſque ad illud,*lapidibus*,C.M.

Conſ.211.fol.230. col.2. ver. *conſcientiæ* , in fine , dele hæc , *quod non debet egredi terras auctoris.*

Conſ.229.fol.247.col.3.ver.*conciliari*,dele 10.

Conſ.eod.fol.248.col.2. ver.*ſecus*,tolle tredecim lineas,ab eod. ver. vſque ad illud, *derogatoria*, C. M.

Conſ.231.fol.249. col.3. ver. *correcta*, tolle 14. lineas, ab eodem ver. vſque ad illud, *in Rub.* C.M.

Conſ.232.fol.251.col.3.tolle 4.lin.à ver.*iuramento*,vſque ad C.M.

Conſ.233.fol.252.col.1.ver. *Lugdunenſis*, tolle 66. lineas,ob eodem ver.vſque ad illud,*patriam obedientiæ.*

Conſ.& fol.ijſdem.col.3.ver.*nullam*,in medio,tolle 15. lineas,à ver.*& hæc ſanè intellige*,vſq; ad illud,*ceſſaret abuſus.*

Conſ.239.fol.260.col.2.ver.*conſ.vij.*tolle octo lin.ab eod.ver.vſque ad,C.M.

Ibidem ver.*inſinuationis*,tolle 4. lin. ab eod.ver.vſque ad,C.M.

Conſ.240.fol.261.col.2.ver.*iuramento*,tolle hæc,*imò vt dixi conſ.ccij.*C.M. & verbo *tacitum*, in medio,tolle hæc,*egouerò dico quòd communis illa opinio falſa eſt,vt dixi conſ.ccij.*

Conſ.241.fol.262.col.2.à ver.*poteſtatem*,& ver.*multari*,tolle viginti lineas,vſque ad illud, *eſt in mora.* C.M.

Conſ.251.fol.272.col.2.à ver. *dignitate*, tolle omnia ſequentia,vſque ad finem columnæ, quæ continetur lineis 66.

Conſ.256.fol.276.col.3.à ver.*zelo*,tolle lineas decẽ & ſeptem,vſque ad illud, *iudicet.C.M.*

Conſ.259.fol.279.col.3.à ver.*fauore*,tolle viginti ſex lineas,vſque ad illud,*Auguſti.C.M.*

Conſ.276.fol.302.col.2.ver.*territorium*,tolle ſeptem lineas,à verſ. *ſed circa primum*,vſq; ad illud,*aliàs non.*

Conſ.277.fol.302.col.3.à ver.*vſurpare*,& ver.*larga*,tolle lineas 35. incipiendo à dicto ver. *vſurpare*,vſque ad illud,*Syluium*,C.M.

Digitized by Google

Conſ.281.fol.306.col.2.ver.*ſpeciale*, in fine, tolle hæc *odio ambitioſorum reſcriptorum Papæ.*
Conſ.284.fol.311. col.3. ver.*pias*, à ver.*eſt tertia opinio*, tolle omnia quæ ſequuntur, vſque ad finem additionis.
Conſ.307. fol.336.col.2.à ver.*eccleſia*, tolle totam addit. vſque ad illud, *plenius dixi.C.M.*
Conſ.345.fol.372.col.3.ver.*iuramento*, tolle ſex lineas, à ver.*verius eſt*, vſque ad illud C.M.
Conſ.357.fol.383.col.3. ver.*ſeuerior*, tolle ſex lineas, vſque ad, C M.
Conſ.368.fol.394.col.2.ver.*taciti*, tolle omnia quæ ſequuntur, à ver.*ſed quicquid dicunt*, vſque ad illud, *ſufficiunt. C.M.*
In fine additionis. Ibidem; col.3.ver.*durare*, tolle quattuordecim lineas, ab eodem ver. vſque ad illud, *poſſunt.C.M.*
Conſ.383.fol.407.col.3.ver.*Doct.Bal.* in fine, tolle octo lineas, à ver. *ego verò dico*, vſque in finem additionis.
Conſ.403.fol.430.col.3.ver.*excludit*, tolle totam additionem.
Conſ.404.fol.431.col.2.ver.*ſpecialis*, tolle totam additionem.
Conſ.426.fol.452.col.2. ver. *non tamen*, tolle ſex lineas, ab eodem ver. vſque ad illud, *lib.2. C.M.*
Conſ.443.fol.465.col.3.ver.*diſputare*, tolle 23.lineas, ab eodem ver. vſque ad illud, *Apoſtolicum, & verum eſt.*
Conſ.455.fol.480. col.3.ver.*pias*, tolle lineas 24. ab eodem ver. vſque ad illud, *Monachorum. C.M.*
Conſ.462.fol.485.col.3.ver.*ſpirituali*, tolle viginti ſex lineas, ab eodem ver. vſq; ad illud, *habitaſſe.C.M.*
Conſ.463.fol.487.col.3.ver.*conſcientiam*, in fine, tolle hæc, *ſed falſum eſt, niſi ſaltem naturalis iuſtitia concurrat.C.M.*
Conſ.474.fol.498.col.2.ver. *peſtifera*, tolle hæc, *quod ſacerdotes regulariter ſunt auari ſicut mulieres.*
Conſ.487.fol.511.col.1.ver.*promiſſum*, dele hæc, *huius exemplum imperiti reſtringunt ad priuatam reuelationem.*
Conſ.488.fol.512.col.3.ver.*eccleſia*, tolle 18.lineas, ab eod.ver. vſq; ad illud, *col.iij.C.M.*
Ibidem ver.*iuramentum*, tolle octo lineas, à ver.*veritas eſt*, vſque ad illud, *num.10.lib.1.*
Ibidem ver.*eccleſia, Iaſon*, tolle omnia quę ſequuntur à ver.*ſed iſtud eſt falſum*, vſque ad illud, *ea conſtitutio*, in fine additionis.
Conſ.489.fol.514.col.2.ver.*tenet*, in fine, tolle octo lineas, à ver. *ſed falſum eſt*, vſque ad illud, *Alexandri.C.M.*
Ibidem ver.*Blandis*, tolle omnia quæ ſequuntur, à ver. *ſed non eſt verum teſtatore*, vſque ad illud, *dixi ſuper d.l.1.* in fine additionis.
Conſ.494.fol.519. ver. *captatorias*, tolle 17. lineas, à ver. *ſed hic magis reprobatur*, vſque ad, C. M.
Conſ.496.fol.522.col. ſecunda, ver.*non valet*, tolle quindecim lineas, ab eodem ver. vſque ad illud, *extraua. caſſa.*
Conſ.498. fol.524.col.3.ver. *facta*, in fine, tolle nouem lineas, à ver. *quem Cartuſienſes*, vſq; ad illud, *hiſtoria.*
Conſ.eod.fol. 525. col.2.ver. *antiquo*, tolle quinq; lin. à ver. *ſed falſiſſimum eſt.* Et col. 3. ver. *agnatorum*, tolle hæc verba, *reſiduum huius conſilij ſunt ampullæ verborum.C.M.*
Conſ.501.fol.528. col.3.verſ.*cognatio*, tolle totam additionem.
Conſ.504. fol.538.col.3.ver.*non valet*, tolle tres lineas.
Conſ.eod.fol. 531-col.2.ver.*anima*, tolle tres lineas.
Conſ.516.fol. 540.col.3. ver.*ſententia*, in fine, tolle octo lineas, à ver.*ſed longè iniquius*, vſque ad illud, *fœdere facta.C.M.*
Conſ.529.fol.552.col 3.ver.*eccleſia*, tolle totam additionem.
Conſ.588.fol.588.col.2.ver.*placet*, tolle illa verba, *hyperbole adulatorum.*
Conſ.602.fol.607. col.3.ver.*canonici*, tolle quinque lineas.
Conſ.eod.fol.698.col.1.ver.*ſtricta, imò ſtrictior*, tolle omnes additiones per duas columnas ferè integras, ſcilicet lin.166.
Conſ.603.fol.609.col.3.ver. *diſpenſare*, tolle totam additionem.
Conſ.639.fol.634.col.3.ver.*ſpirituale*, tolle totam additionem. (*lib.ij.*
Conſ.674.fol.650.col.3.verſ.*tamen*, tolle duodecim lineas, ab eodē verbo, vſq; ad illud,
Ad finem conſiliorum ibi, *finis Conſiliorum, &c.* tolle ſex lineas, à ver. *cum emendationibus*, vſque ad illud, *profeſſoris.*

Digitized by Google

In Indice pag.2. in epistola Bibliopolæ, tolle illa verba, *Caroli Molinæi multigenis scholijs*, & deinde totam Epistolam Molinæi, quæ sequitur.

Item ibi, *Index locupletißimus*, tolle hæc, *Opera & studio Caroli Molinæi V.I.D. & in suprema Parisiorum Curia antiqui aduocati.*

PHILIPPVS Diaz, Lusitanus, Ordin. Minorum, ex Prouincia S. Iacobi, scripsit Concionum quadruplicium, quę à Dominica in Septuagesima vsque ad Resurrectionem Domini quotidie in Ecclesia habentur, primę & secundę partis. Tomum primum Lugduni, ann. 1586.

Eiusdem Concionum quadruplicium, Dominicarũ, & festorum To.6. Lugdun. ann. 1586.

Eiusdẽ Conc. quadruplices in 4. To. distinctæ. Ven. an. 1587. & 1591. & Colo. apud Hierat.

Eiusdem Summæ prædicantium ex omnibus locis communibus locupletiss. Tomus primus, & secundus. Venetijs ann. 1592. & Lugduni sumptibus Petri Landry, ann. 1592.

Editum est item Compendium, siue Index moralium conceptuum ex ijsdem Operibus Philippi Diaz à Francisco Campos Prouinciæ S. Iacob. Ord. Minor. Venetijs ann. 1597. apud Societatem Minimam.

PHILIPPVS Dobereiner, scripta quædam Ludouici Blosij in Germanicam linguam transtulit, quæ impressa sunt Dilingæ. Idem scripsit contra Viretum de Sacrificio Missæ. Germanicè. Medicinam aduersus hæreses. Germanicè, Monachij ann. 1570. in Bauaria.

Hieronymi Cacciaguerræ, librum de Communione Sacramenti Altaris in Germanicam linguam transtulit, excusum Dilingæ, ann. 1571.

Item Ludouici à Granata Manuale. Ibidem ann. 1572.

Eiusdem expositio Germanica duarum historiarum: prioris de pia vita & obitu S. Virginis Mechtildis: alterius, de religiosa Virgine Felice de Barbarano. Dilingæ an. 1574.

Item Thesaurum Diuini amoris ex pharetra Io. Lanspergij Cartusiani, Germanicè versum & emendauit. Dilingæ apud Sebaldum Mayer, ann. 1571.

PHILIPPVS ab Eleemosyna Abbas. II. Monasterij Bonę spei apud Bruchium Hannoniæ oppidum ordinis Præmonstratensis, vir disertissimus, & B. Bernardo Abbati Clarenalensi familiaris, scripsit eleganti stylo Vitam Sancti Amandi Traiectensis Episcopi, quæ m.s. extat in S. Amandi Monasterio apud Tornacum, & in Bibliotheca Miræi 2. Vitam Gislei Episcopi, quę in eius D. Monasterio, in Hannonia, & apud Miræum asseruatur m.s. *Sancti qui de huius carnis ergastulo.* 3. Vitam S. Landelini Abbatis, quæ in Christpinio Hannoniæ Cœnobio m.s. legitur 4. Passionem Sanctorum Martyrum Quiri, seu Cyrici, & Iulittæ: quæ m.s. extat in Almensi monast. Diœcesios Leodicensis. *Sapientiæ Diuinæ munabilis altitudo.* v. Commentarium item in Ecclesiasten, vt audio, quem aiunt in Bonæ spei monasterio m.s. asseruari.

PHILIPPVS Eluonensis Abbas, in Hannonia (est autem Eluona in Belgio inter Tornacum, & Valencenas) scripsit Vitam S. Amandi. Iacob. Meyer.

PHILIPPVS Engentinus, Germanus scripsit vitam S. Lamberti, & carmen in laudem Friburgi Brisgoiæ, cuius Vniuersitatis Professor Poeticæ fuit. Viuebat ann. 1530.

PHILIPPVS Faber, Fauentinus. Vide in verbo, Io. Duns Scotus.

PHILIPPVS Fantoniús, Florentinus, edidit librum De ratione reducendi annum ad legitimam formam, & numerum. Florentiæ ann. 1560. Viuebat ipse adhuc ann. 1570. cum licet professione Camaldulensis monachus, mathematicas tamen disciplinas publicè in Pisana Academia profiteretur.

PHILIPPVS Ferrariensis, siue de *Ferraria*, quem tamen & Gulielmus Eisingrenius, & nonnulli alij scribũt fuisse Tolosanum, & Gallum, at Petrus Lucius inquit fuisse natione Siculum, Ord. Carmelitarum, Episcop. Pacensis Ecclesiæ in Hispania, scripsit Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Claruit (ait cum Io. Tritem. idem Petrus Lucius) in Regno Siciliæ prædicans coram Rege, & alijs non sine fructu omnium. Viuebat Eiling. ann. 1396.

PHILIPPVS Ferrarius, Alexandrinus, quæ Ciuitas pertinet ad Ditionem Mediolanẽsis Ducatus, deinde cum Mathematicarum disciplinarum in Ticinensi Academia fuisset professor Generalis sui ordinis Seruorum, edidit epitome Geographicum in quattuor libros diuisum: quorum primus Vrbium Nomenclaturam, longitudinem, latitudinem, & res memorabiles ad illarum dignitatem spectantes: Secundus fluuiorum origines, & decursus: Tertius mõtium fines, & terminos: Quartus Lacuum, & Paludum nomina, situs, ac vtilitates continet. Indicibus Italicis, & Latinis, nec non Prouinciarum, & Regionum nomium interpretationibus adiectis: Quod sanè non solũ Geographis, Poeticis, Historicis, Grammaticis, verum etiam Diuinæ Scripturæ studiosis magno potest esse vsui. Prodijt Ticini ann. 1605. ex Typographia Andreæ Vrani.

PHI-

Digitized by Google

PHILIPPVS Florentinus, Parisiensis verò Theologus, & Ord. Minorum, quem Michael Pocciantius in Catalogo Scriptorum Florentinorum scripsit Sermones edidisse ad omnes totius anni dies festos, ac feriales: Chronicon autem, Ord. Seruorum testatur eidē fuisse surreptos labores suos, ita vt alteri nidificauerit, qui eius tulerit honores, reliquit conclusiones collectas è libris Physicorum Aristotelis. Extant m.s. in Bibliotheca Florentina eiusdem Ordinis.

PHILIPPVS Forestus, Bergomensis, edidit Chronicon ab initio Mundi vsque ad annum 1468. Venetijs apud Bernardinum Benalium ann. 1486.

PHILIPPVS Francus, Perusinus, I. V. C. scripsit Commentarium ad sextum Decretalium. Qui Lugduni ann. 1534. impressus Louanijque recusus Basileæ iterum euulgatus est ann. 1579. cum Additionibus. Quæ tamen, quales sint, cordati Lectores dispiciant, quandoquidem è Ciuitate illa prodierunt, quasque nō datum est mihi ocium, vt expenderem. Scripsit item super Decretalium titulo de appellationibus, quæ Commentarij Lectura, (vt vocant) denuo Francofurti emissa est ann. 1580. Disputationem quoque in materia Petitorij, & Possessorij.

PHILIPPVS è Greue, Parisiensis Cancellarius; Vir insignis, cum in Psalterium Dauidicum tercentum, & triginta Sermones scripsisset eruditos, ita vt duos, vel tres in vnumquemque Psalmum facundus concionator habuisset, tandem primò recognitus in lucem prodijt ex Officina Petri Mariæ Marchetti, Brixiæ ann. 1600.

PHILIPPVS Groppantes, Florentinus, Theologus, Ord. D. Augustini, Concionum suarum volumen sat grande reliquit. Extabat Pisis in Etruria in Ordinis eiusdem Cœnobio. Viuebat ann. 1486.

PHILIPPVS Iacobus Vvidmanstadius, scripsit De Societatis Iesu initijs, progressu, rebusq; gestis. Viuebat ann. 1559.

PHILIPPVS Kersbel, Belga, Ord. Carmelitarum, Theologus, scripsit pro purissima Beatissimæ Virginis Conceptione aduersus Vincentium è Nouocastro. Obijt Parisijs ann. 1485.

PHILIPPVS cognomento Lombardus, Patria Mantuanus, Ord. D. Augustini, Commentarium scripsit in Apocalypsim.

PHILIPPVS Macerius, Siculus, Regni autem Cypri Summus Cancellarius, sub Petro Rege, scripsit Vitam Petri Thomæ Carmelitæ Patriarchæ Constantinopolitani, libris duobus. Viuebat ann. 1370. Iulianus Nasart.

PHILIPPVS Mocenicus nobilis Venetus, Archiepiscopus Nicosiensis Regni Cypri, scripsit, atque emisit vniuersales Institutiones ad hominum perfectionem, quatenus industria parari potest.

PHILIPPVS Mucagatta, è Castellacio, Ord. Seruorum, scripsisse fertur in Chronico eiusdem Ordinis Opuscula plura, quæ apud eius nepotem Magistrum Philippum extabant typis mandanda. Inter illa verò fuisse, quæ scripsit in Canticum Canticorum, Quadragesimale, ac pleraque de Naturali Philosophia.

PHILIPPVS Nerius, Florentinus, Congregationis Oratorij Romæ fundator, hac nostra ætate, vir sanctitate celebris, cuius vitam nitidè, ac syncere scripsit Antonius Gallonius eiusdem Congregationis Presbyter, ac de quo in verbo, *Cæsar. Card. Baronius*, sic locuti sumus, vt ostenderimus, eum occasionem præbuisse eidem Baronio scribendi vtilissimos Ecclesiæ Annales. Porrò eius vita & lectu, & imitatu perdigna est.

PHILIPPVS Operius, Gallus, Parisiensium Ecclesiarum Catalogum scripsit Gallicè Parisijs iamdudum editum.

PHILIPPVS Otterburgensis Abbas, Germanus, Diœceseos Vuormacien sis, scripsit In Canticum Canticorum, lib. 1. quod Opus (inquit Sixtus Senensis) esse præclarum, & insigne. Sermones De Tempore, lib. 1. Sermones de Sanctis, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Vixit circa annum 1430. Eisingrenius.

PHILIPPVS Parisiensis Cancellarius. Vide in verbo, Philippus è Greue.

PHILIPPVS Paruta nobilis Venetus, I. C. Episcopus Torcellanus, deinde Archiepiscopus Cretensis, scripsit Postillas super Decretales. Viuebat ann. 1485.

PHILIPPVS presbyter (ait Gennadius) optimus, auditor Hieronymi commentatus in Iob edidit sermone simplici librum: legi eius & familiares Epistolas, & valde salsas, & maximè ad paupertatis, & dolorum tolerantiā exhortatorias, moritur Marciano, & Auito regnantibus. Cæterum Sixtus Senensis addit loco istorum Commentariorum in Iob fuisse euulgatos ab Adamo Basileensi Typographo Commentationū mysticæ expositionis in Iob ad Nectarium Episcopum libros tres, incipientes. *Adhortante te immo potius com-*

Digitized by Google

pellente. Nectari pater beatissime. Hos rursum Ioannes Heruagius, Basileæ impressos, inter Opera Bedæ, excudit. Cæterum ipse Beda in libello de ratione vnciarum hæc ipsa Commentaria sua vindicans auctori, plerosque, ait, imperitos turbat, quia Philippus in expositione Beati Iob, æstum maris Oceani describens, adiunxit. hunc æquinoctialis horę dodrantem tardius sine intermissione, siue die venire, siue nocte: habetur autem hic locus à Beda citatus in Explanationibus Iob, quas nuper sub nomine Philippi idem excussit Heruagius lib. 3. ad expositionem illius Sententiæ. *Nunquid ingressus profunda maris; &c.* Iob 38. Moritur ann. 430.

PHILIPPVS è Pera, Ord. Prædicatorum, scripsit Latinè, ac Grecè contra errores Grę-corum. Viuebat ann. 1310.

PHILIPPVS Perusinus, Ord. Minorum, scripsit historiam Franciscanę Religionis sui temporis, & quæ in suo Ordine contigerunt: ob cuius singularem eruditionem Ioannes Caietanus, postea Nicolaus Tertius Pont. Maximus, eum in suam clientelam suscepit.

PHILIPPVS Riboti Carmelita, Prouincialis Cataloniæ. scripsit De origine, & profectu, Ordinis sui, Huius autem Operis inscriptio est.. *De peculiaribus gestis Fratrum Carmelitarum, libri decem.* At & Tritemius, libro De Scriptoris Eccles. addit eúdem non solum scripsisse De illustribus viris, Ord. Carmel. sed Sermones quoque atque Epistolas, quæ olim fuerint typis excusæ.

PHILIPPVS Saulus Episcopus Brugnatensis è Græco in Latinum conuertit Euthymij monachi Commentarios in omnes Psalmos. Venetijs ann. 1568.

PHILIPPVS Solitarius, Vir nempe Asceticus, Græcè scripsit Dioptram, ideſt Regulam, siue Amussim Rei Christianæ ad Callinicum monachum quattuor libris, siue Dialogis, explicatam. Quam Iacobus Pontanus noster Latinè redditam emisit ex typographia Adam Sartorij, Ingolstadij ann. 1604. cum Græcum exemplar ex Augustana Bibliotheca fuisset assecutus. Porrò Auctor ipse libro quarto testatur se Opus hoc confeciſſe ann. post Christum natum millesimo centesimo quinto, quo tempore Alexius Comnenus annum decimum quintum imperabat. Legendæ autem sunt Pselli, Philaleti correctoris, & ipsius Auctoris præfationes. Vestigia verò pietatis non pauca vbique cernuntur in eo. Dialogorum autem personæ sunt Anima, & Caro. Cæterum omnino prælegendæ sunt notæ, quas Iacobus Gretserus noster ad eandem Dioptram adiecit, quibus præmuniri possit, quisquis secus ex verbis ipsius Philippi Solitarij in errores aliquos posset impingere. Et verò Notæ illæ extant ad finem Operis nõ solum Philippi Solitarij, sed & aliorum, quos ipse Pontanus à se versos ei adiecit.

PHILIPPVS Sydita, Sydæ, quæ ciuitas est Pamphiliæ, natus, primò diaconus, deinde presbyter, quique vsus est Ioannis Episcopi Constantinopolitani consuetudine, ac denique competitor in Episcopatu ipso Constantinopolitano post mortem Attici, ann. 426. tertio autem Cælestini Papæ, cum Sisinnium prælatum sibi vidisset, huius ordinationem (vt habet Socrates lib. 7. c. 26. & 27.) perstrinxit in Opere abs se edito, quod *Christianã historiam* inscripsit. Hanc autem in 36. libros distributam, qua item Iuliani Imperatoris libros refellebat, vt Opus vastum, & ingens, varijs materijs ad speciem doctrinæ conflatum Socrates ipso non probat. Photius autem in Bibliotheca sua. *Historia* (inquit) *Christiana Philippi Syditæ potius disceptatio, quàm historia est.* Vixit tempore Procli, & Sisinnij Episcoporum Constantinopolitanorum. Incipit ab illo. *In Principio creauit Deus.* Diuersus autem est omnino à Philippo illo Amphipolite Historico, qui scripsit Rhodiacos libros obscœnos.

PHILIPPVS Varagius, Ord. Minorum, edidit flores totius Sacræ Scripturæ. Viuebat ann. 1582.

PHILIPPVS Venetus, Ordin. Sancti Augustini, scripsit librum vtilem, quem quidem prænotauit: *Estote parati.* Extabat Ferrariæ m. s. in Bibliotheca Sancti Andreæ. Viuebat ann. 1460.

PHILIPPVS Vulteran, Ord. Minorum, edidit Concordantias Euangeliorum. Homilias item quattuordecim, quæ m. s. in Bibliotheca S. Marci Florentiæ asseruantur.

PHILO Carpathius Episcopus, is est, cuius sequens testimonium extat ex Magni Epiphanij Constantię Cypri Episcopi Vita descripta à Polybio. Sic autem habet: *Qui mihi fuerant ab Impp. (Honorium & Arcadium dicit) vrgebant Epiphanium, vt nauigaret Romam. Erat autem quidam ex Oratoribus clericus, Philo nomine, vir sanctus. Opus autem erat Ciuitate Carpathij in sede collocare, eratq; is Diaconus. Hunc ergo ex Dei reuelatione Episcopum ordinat Epiphanius in sede Ciuitatis, & Ecclesiæ Carphatij. Cum ergo Romam profecturus esset Epiphanius accessit prius dictum Philonem Episcopũ, datq; ei auctoritatem Ecclesiæ Constantiæ, vt si fuerit Opus clericis, ipse ordinaret.* Scripsit autem in

Can-

Canticum Canticorum Græcè, cuius & Suidas meminit his verbis. Φίλων Καρπάθιος ἔγραψεν ὑπόμνημα εἰς ἀσμάτων ἀσμάτων. Cæterum plura in hoc inueniuntur, quæ totidem ferè verbis occurrunt Sancto Gregorij Magni Commentario. Quamobrem Martinus Delrius noster, suspicatur Græculum aliquem recentiorem ea ex D. Gregorio Philonianis immiscuisse potius, quàm vetustum illum Carpathium ea scripsisse, nam cum reliquo Commentario, non nimis cohærent. At Stephanus Salutatus, Piscensis, vir eruditus Epistola dedicatoria ad Nicolaum Bargilesium, præfixa Philoni Carpathio è Græco abs se in Latinum conuerso. *Non vnus* (inquit) mihi Philo, *sed plures fuisse videntur, qui hoscè Commentarios in Cãticum Canticorum confecerint: Nam quod Philonis nomine circumfertur ad Græcos, breue admodum Opusculũ est, sed sunt qui velint ab Eustachio quoque, & Eusebio (quorum rogatu Philo ipse Commentarium hunc confecerat) expositum esse, vnumq; ex tribus esse coniunctum. Quod an ita sit, haud temerè ausim affirmare.* Hæc item ex illo ferè Sixtus Senensis. Extat verò Philo Carpathius in Biblioth. PP. Margarini.

PHILO Iudæus (ait Hieronymus in Catalogo) natione Alexandrinus, de genere Sacerdotum, idcirco à nobis inter Scriptores Ecclesiasticos ponitur, quia librũ de prima Marci Euangelistæ apud Alexandriam scribens Ecclesia, in nostrorum laude versatus est, nõ solum eos ibi, sed in multis quoq; Prouincijs esse commemorans, & habitacula eorũ dicens Monasteria. Ex quo apparet talẽ primam in Christum credentium fuisse Ecclesiam, quales nũc Monachi esse nituntur, & cupiunt, vt nihil cuiusquam sit proprium, nullus inter eos diues, nullus pauper; patrimonia egentibus diuidantur, Orationi vacetur, & Psalmis, doctrinæ quoq; & continentiæ, quales & Lucas refert, primam Hierosolymæ fuisse credentes. Aiunt hunc sub Caio Caligula Romæ periclitatum, quò Legatus gẽtis suę missus fuerat. Cum secunda vice venisset ad Claudium, in eadem vrbe locutum esse cum Apostolo Petro, eiusq; habuisse amicitias; & ob hanc causam etiam Marci discipuli Petri apud Alexandriam sectatores ornasse laudibus suis. Extant huius præclara, & innumerabilia Opera in quinque libros Moysi. De confusione linguarum, liber vnus. De Natura, & Inuentione, liber vnus. De his quæ sensu precamur, & testamur, liber vnus. De Eruditione, liber vnus. De Hærede Diuinarum rerum, liber vnus. De Diuisione æqualium, & contrariorum, liber vnus. De tribus virtutibus, liber vnus. Quare quorundam in scripturis mutata sunt nomina, liber vnus. De pactis, libri duo. De vita sapientis, liber vnus. Quòd somnia mittantur à Deo, libri quinque. Quæstionum, & solutionũ in Exodo libri quinque. De Tabernaculo, & Decalogo, libri quattuor. Necnon & de Victimis, & repromissionibus, siue maledictis. De Prouidentia. De Iudæis. De Conuersione vitæ. De Alexandro, & quod propriam rationem multa animalia habeant, & quod omnis insipiens seruus sit, & de vita nostrorum, librum, de quo supra diximus, ideſt de Apostolicis viris, quem & inscripsit περὶ τοῦ βίου. Quod videlicet cęlestia contemplentur, & semper Deum orent, & sub alijs indicibus. De Agricultura, duos. De ebrietate, duos. Sunt & alia eius monumenta ingenij, quæ in nostras manus non peruenerunt. De quo vulgo apud Græcos dicitur, ἢ Πλάτων Φίλωνίζει, ἢ Φίλων πλατονίζει, id est, *aut Plato Philonem sequitur, aut Platonem Philo.* tanta est similitudo sensuum, & eloquij. Et hæc quidem S. Hieronymus. At Suffridus Petrus adnotauit, quæ sequuntur: *Quæ sensu precamur, & testamur.* Gemblac. Cod. m.s. habet, *detestamur*, sine dubio, rectè quamquam id non satis scitè reddiderit Sophronius. *De Alexãdro dicente, quòd propriam.* Gembl. cod. habet, *De Alexandro, & quòd propriam,* Quam lectionem confirmat Sophronius.

Porrò & huius Philonis meminerũt satis apertè Eusebius, Photius, in Bibliotheca Græca, Suidas, Honorius in Catalogo, & alij plerique. Quem & nos hic inferimus, quod & D. Hieronym. fecit, quia librum, De prima Sancti Marci Euangelistæ apud Alexandriam Ecclesia scribens, Christianos miris laudibus extulit; Quicquid Magdeburgenses hęretici negent esse locutum de Christianis; sed mentiũtur splendidè. Nimirũ pupugit illos, quod cum scripserit de vita contemplatiua supplicium, ac proinde vitam, & mores monachorum, & sacrarum Virginum enarrauerit, quos, & quas S. Marcus Euang. instituit in Aegypto, atque adeo posuerit professionẽ continentię, ieiunorum, Psalmodię, ac reliquorum pietatis operum, quæ ab ipso primitiuæ Ecclesiæ tempore vbique in Ecclesia Catholica vsque ad nos manarunt. Vide Euseb. lib. 2. histor. c. 16. Epiphanium Hęresi 29. quę est Nazaræorum. Cassian. lib. 2. c. 5. qui inquit Aegyptios monachos in S. Marco accepisse primam viuendi normam. Id quod non potuit Cassianus didicisse, nisi ex hoc libro Philonis. Idem asserunt diuersis verbis Beda, Prologo in Marcum. Sozomenus lib. 1. c. 12. Nicephorus lib. 2. c. 15. Quæ verò, vel ex Iosepho, vel alijs obiectiones fieri posse aliquibus viderentur, eas Bellarm. Card. soluit Tom. 1. Controuers. 5. lib. de Monachis, c. 5.

Digitized by Google

Et quidem Sixtus Senensis cum copiosius, quàm alij, qui eum præcellere, Catalogum Operum Philonis texuisset, eum huc expedit intexere, nè suo labore virum insignè fraudemus; si tamè prius monuerimus id, quod & fecimus in Bibliotheca selecta nostra, nempè in Apparatu ad Historias, nempè Epitomen Chronicorum, hoc est Breuiarium temporum, quæ ipsi Philoni ascribitur, nequaquã esse ipsius, quemadmodum nec alios quosdam Historiographos, qui supposititij prodierunt hoc seculo.

Sic autem habet Sixtus. Hic sanè vir fuit Pythagoricæ, Platonicæ, & Aristotelicæ Philosophiæ peritia omnibus suæ memoriæ hominibus longè superior, sed & Græcè facundiæ inter oēs tam Christianos, quàm Iudæos, & Ethnicos ætatis suæ, facilè principem locum obtinuit. Vnde etiam ab ipsis Græcis, Plato, Iudæus dictus est; abijtq; de eo apud illos in prouerbium. *Aut Plato Philonizat, aut Philo Platonizat*, tanta fuit amborũ similitudo sensus, & eloquij. Non defuere tamen, qui ei propriæ, hoc est, Hebraicæ linguæ imperitiã ascripserint. Huius Opera in tantum admirati sunt Romani, vt digna existimarent, quæ in ipsorum publica Bibliotheca, tanquam monumenta quædam, reponerentur. Fuit præterea vltra quàm dici queat, admirabilis in Diuinis scripturis exponẽdis, quas triplici sensu iuxta LXX. editionem præclarissimè explicauit, literali scilicet, morali, & præcipuè allegorico, in quo quidem expositionis genere ita excelluit, vt omnes peruetusti Ecclesiæ Doctores in deducendis mysticis allegorijs imitati sint ipsum, tanquam primum sacrarũ allegoriarum inuentorem, & artificem; qui & Diuinam sapientiam, veluti reginam, in throno suo honorificentius collocaret, ancillarum suarum famulitio stipatam, innumeris de sæcularibus scientijs in suis explanationibus assumpsit, præcipuè verò de Physicis disciplinis iuxta Peripateticorum sententiam, & de vltramundanis speculationibus secundum Pythagoræ, & Platonis mentem.

Scripsit autem in vetus Testamentum plurima & nobilissima Voluminæ quæ Eusebius secundo Ecclesiast. Historiæ in tres classes digessit, hoc est, primò in libros continuæ explanationis: secundò in libros quæstionum, continentes sparim de diuersis scripturę capitulis; in quibus, quæ requiri debeant, & proponit, & soluit: tertiò in libros Propositionum, in quibus varias scripturæ sententias separatis Commentarijs pertractat. His classibus addi possunt alij tres ordines librorum eius, videlicet Grammatici, Historici, siue Paraphrastici, & Chronographici: quos ipse ad intelligentiam dictionum, historiarum, ac temporum, in sacris literis contentorum, conscripsit. Ex his igitur tam diuersi generis Opusculis tantum infra scripta, quorum maior pars ad Pentateuchũ pertinet, sub diuersis titulis inueni, partim à Lælio Tiphernate, & Sigismundo Gelenio in Latinum conuersa, partim à vetustis auctoribus hinc inde citata. sunt autem hæc:

De interpretatione Hebraicorũ nominum, quæ in veteri Testamento reperiuntur, iuxta ordinem Voluminum Sanctæ Scripturæ, liber vnus, secundum literarũ seriem dispositus: in quo omnium nominum etymologiæ, siue proprietates summa fide, ac diligentia Græcè explicantur, cui Origenes Adamantius adiecit interpretationes omnium Hebraicarum dictionum, quæ in nouo Testamento habentur; vt, quod Philo quasi Iudæus omiserat, ipse vt Christianus impleret. Transtulit hunc librum Beatus Hieronymus, præposita præfatiuncula, quæ Operis auctorem testaretur. Ea incipit, *Philo, vir doctissimus.*

Liber, qui *Biblicarum Antiquitatum* prænotatur, in quo per modum breuis historiæ Vetus omne Testamentum perstringitur: sed phrasis eius vbique Hebraismum redolens, & narratio rebus apocryphis passim abundans, indicant Opus aut huius non esse Philonis, aut si fortè eius sit, non Græco, sed Hebraico sermone ab ipso fuisse conscriptum. Operis initium est. *Initio mundi Adam genuit tres filios.* cuius ego tantum fragmentum vidi, hoc est, à generatione filiorum Adæ vsque ad obitum Saulis, primi regis Iudæorum.

In totum Geneseos librum iuxta Septuaginta Interpretum editionem, quam plurima sub diuersis titulis elegãtissima Græca Opuscula, triplici explanationis genere distincta, hoc est, in Commentaria continuatę expositionis, in Commentaria propositionũ de Genesi expositarum, & in Commentaria quæstionum & solutionum. Ex quibus Opusculis tantum reperi libros triginta quinque, maiori ex parte à typographis excusos, reliquos verò partim à diuersis vetustis auctoribus, partim ab ipso Philone citatos. Horum omnium inscriptiones, argumenta & initia, iuxta seriem capitulorum Geneseos à nobis primum disposita hæc sunt:

Librũ scripsit Empedocles, cuius in Metaphysicis meminit Aristo.

In Geneseos caput primum περὶ τῆς κοσμοποιίας, hoc est, *De Mundi Opificio*, siue de ea, quàm Moyses describit, Mundi generatione, lib. vnus: in quo verba totius primi capitis literali & allegorica explanatione sublimiter & copiosè explicantur. Liber incipit, τῶν ἄλλων Νομοθετῶν. hoc est: *Aliorum legislatorum.*

Digitized by Google

In Gen. c. 2. De allegorijs sacræ legis post sex dierum Opus liber primus: in quo exponuntur allegoricè omnia, quæ narrantur ab initio secũdi capitis vsque ad ea verba eiusdẽ capitis: *In quacunque hora comederitis, morte moriemini.* Libri initium est: *Igitur perfecti sunt cœli, &c, Postquam dementis, &c.*

In Gen. c. 3. De allegorijs sacræ legis lib. 3. continens allegoricam expositionem illorum verborum, *& absondit se Adam,* vsque ad illa, *Terra es, & in terram reuerteris.* Libri exordium est: δόγμα εἰσαγόμενον. *Dogma retroducitur.*

In Genes. cap. 3. De Cherubin, & flammeo gladio, & de Caino, qui primus ex homine natus est, liber vnus: in quo triplici sensu enarrantur verba Moysis ab eo loco. *Et expulit dominus Adam de Paradiso,* vsque ad locum illum 4. cap. *Possedi hominem per Deum.* Liber hoc habet principium: καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ. hoc est: *Et expulit Dominus Adam. Hunc dicit expulsum.*

In Gen. cap. 4. De sacrificijs Abelis, & Caini, liber vnus, in quo explanatur locus ille. *Rursumq; peperit fratrem eius Abel,* vsque ad illum locum eiusdem capitis. *Subtus te erit appetitus tuus, &c.* Libri principium est: καὶ προσέθεικεν τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἄβελ. ideſt, *& apposuit parere fratrem eius Abel.*

In Gen. cap. 5. De eo quod deterius potiori insidiari soleat, liber vnus, explanans residuum huius capitis ab illa sententia. *Dixitque Cain ad Abel: egrediamur foras,* vsque ad illam: *Egressus est Cain à facie Domini.* Liber sic incipit, καὶ εἶπε Καὶν πρὸς Ἄβελ. *Et dixit Cain ad Abel.*

In Gen. c. 5. De successione generis humani, lib. 1. continens enarrationem genealogiæ, seu posteritatis Adæ. Liber incipit, Ἀδὰμ ἐγέννησε. *Adam genuit.*

In Gen. c. 6. De Gigantibus, liber vnus, edisserens verba illa in initio capitis: *Cumq; cœpissent homines multiplicari,* vsque ad illa, *Postquam ingressi sunt filij Dei ad filias hominum.* Liber incipit, Καὶ ἐγένετο. *Et factum est, &c. Quærendum opinor, cur post, &c.*

In Gen. c. 6. Quòd Deus sit immutabilis, lib. 1. in quo explicantur verba illa. *Postea quã ingressi sunt filij Dei, &c.* & *Pœnitet me fecisse hominem,* vsque ad illa: *Finis vniuersæ carnis venit coram me.* Liber sic orditur, Καὶ μετ' ἐκεῖνο φησίν. *Et post hoc ait.*

In Gen. c. 9. De agricultura, liber vnus, exponens propositionem illam, *Cœpitq; Nohe vir agricola exercere terram.* in quo de spirituali animi per virtutes cultura pertractat: cuius initium est, Καὶ ἤρξατο Νῶε. *Cœpitq; Nohe.*

In Gen. c. 9. De plantatione Nohe, lib. 1. in dictum illud: *Plantauit Nohe vineam.* ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ. *In primo quidem libro.*

In Genes. cap. 9. De temulentia Nohe, liber vnus. in in dictũ illud: *Bibensque Nohe vinum, inebriatus est.* Cuius initium est, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις φιλοσόφοις εἰρημένα περὶ μέθης. *Quæ ab alijs philosophis de ebrietate dicta sunt.* In quo enarrat, quid mystica Nohe significet ebrietas.

In Gen. c. 9. De resipiscentia Nohe, liber vnus. dictum illud: *Euigilans autem Nohe ex vino, &c.* Qui incipit, Περὶ μέθης. *Postea, quæ de ebrietate.*

In Genesis, cap. vndecimum. De confusione linguarum, liber vnus. in illud: *Erat autẽ terra labij vnius, &c.* Qui incipit, Περὶ μὲν δὴ τούτων ἀρκέσει καὶ εἰρημένα. *Hactenus de his dixisse sufficiat.*

In Genes. c. 12. De migratione Abrahami liber vnus in illud: *Dixit Dominus ad Abraham, Egredere de terra tua,* vsque ad illud: *Tulitq; Saram vxorem suam,* eius initium est, Καὶ εἶπε κύριος. *Et dixit Dominus.*

In Gen. c. 12. De Abrahamo, siue De vita Sapientis per doctrinam perfecti, siue De legibus non scriptis, liber vnus: in quo vitam Abrahami, & singula eius gesta, quæ ab initio capitis duodecimo, vsque ad vigesimumtertium caput referuntur, Philo historicè & mysticè exponit, ostendens Moysem in Abrahamo imaginem, exemplar, ac legem viri theoretici, super contemplationem sapiẽtis, coloribus quodammodo viuis depinxisse. Liber incipit, πρὸ ἱερῶν νόμων ἐν πέντε βιβλίοις, hoc est: *Sacra legis quinque volumina.* Abraham viri speculatiui exemplar.

In Genesis, cap. 15. De mercedibus, liber vnus, in illud, *Ego sum merces tua magna nimis,* quem ego non vidi: citatur tamen à Philone in præfatione libri De Hærede Diuinarum rerum.

In Genes. cap. 15. De hærede Diuinarum rerum, vel quis rerum Diuinarum sit hæres, liber vnus: in quo totum quintumdecimum capitulum continuæ expositionis serie explicatur. Libri principium est, ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ. *In proximè præcedenti libro.*

In Genes. cap. 16. De congressu quærẽdæ eruditionis gratia liber vnus, super illud:

Abrahæ congressus cũ Sara quid significet.

Igitur Sara vxor non genuerat, vsque ad illud: *Affligente igitur eam Sara,* quo in libro allegoricè ostendit, quod anima nostra non est idonea prolem bonorum operum ex Diuina sapientia suspicere, nisi prius congrediatur cum eius famula, hoc est, sæculari lituratura, exemplo Abrahæ, qui de Sara sobolem non potuit accipere, nisi posteaquam cum Agar ancilla Aegyptia concubuit. Liber incipit, Σαῤῥᾶ ἦν γυνὴ ἀβραάμ *Sara autem erat vxor Abrahæ.*

In Genes. ca. 16. De profundis, liber vnus. in quo exponuntur verba Scripturæ ab eo loco; *Affligente igitur eẽ Sara,* vsque ad finem eiusdem capitis. eius initium est: καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σαῤῥᾶ. *Et afflixit eam Sara.*

In. Gen. 17. De Circuncisione, liber vnus. Super illud, *Circuncidetur ex vobis, &c.* in quo traditur, circuncisionem institutam esse à Deo ob sex causas, quatuor videlicet phisicas, & duas mysticas, *capita legum, &c.*

In Gen. c. 28. De Somnijs liber vnus, cui testatur Philo alterum quoque librum se De somnijs præmisisse, sic in præfatione scribens: *Superiore tractatu diximus de priore somniorum diuinitus missorum specie, quando cœleste numen vltro per somnum visiones immittit: dicemus nunc de posteriore, quando nostra mens mota videtur per seipsam diuinare, præsagireq́, quid ferant futura tempora.* Explicat autem hoc libro mysticam significationẽ celebris illius insomnij Iacob de Scala cœlesti, cap. 28. descripti. Hieronymus, & Sophronius asserunt, Philonem scripsisse De insomnijs libros quinque: sed de his nullum vidi, præter hunc vnum, cuius initium est, ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης γραφὺ. *In proximè præcedenti Tractatu.*

In Gen. c. 35. De nominatione nominum, vel, Quare quorundam in Scripturis mutata sint nomina, liber vnus in illud: *Non vocaberis vltra Iacob, sed Israël:* qui liber à Hieronymo & Sophronio citatus, nondum mihi visus est:

In Gen. c. 37. De vita viri ciuilis, siue de Ioseph: liber vnus: in quo vita ac gesta Ioseph enarrantur, exponunturq; iuxta ea, quæ à 37. cap. vsque ad finem libri scripta sunt; ostenditurq́; exemplo Ioseph, qualis sit vir verè Politicus, & ad gubernacula Reip. idoneus, liber incipit, τρεῖς μὲν εἰσὶν ἰδέαι. *Tres quidem sunt species.*

Præter hæc scripsit etiam Quæstionum, & Solutionum in totum Geneseos volumen libros tres; quos ego nondum vidi: legi autem sub nomine Philonis Iudæi fragmentum Quæstionum & Solutionum in Genesim: quod quidem ipsa doctrina, & phrasis arguunt viri esse Iudæi non tamen Philonis: nam præterquam quòd Philonis nomen in ipso Opere non semel citatur, & eiusdem sententia taxatur: damnantur etiam in eo nominatim Apollinaristæ hæretici, quòd negauerint animam humanam fuisse in Christo. Quamquam non negauerim potuisse hoc accidere vitio imperiti Scriptoris, qui intra contextum auctoris ea inseruit, quæ fortè studiosus quispiam extra contextum litteræ in margine libri annotauerat. Exponuntur autem in hoc fragmento allegoricè totum ferè 25. & 27. Geneseos capita; eius initium est: *Quare quadraginta annorum erat Isaac, cum nupsisset?*

Vltra supradictos libros Eusebius, Hieronymus, & Sophronius testantur, Philonem scripsisse in Genesim De natura & inuentione rerum, librum vnum. De diuisione æqualium & inæqualium, librum vnum. De pactis libros duos. Atque hæc est summa librorũ triginta quinque Philonis in Genesim: ex quibus Basilius, & Ambrosius multa in Commentarijs suis super Genesim, vt infra annotabimus, mutuarũt. Fertur & alia multa pręclara Opera elucubrasse in Genesim; quæ me prorsus latent. Vuolfangus Lazius Viennẽsis Cæsareæ maiestatis historicus, dicit extare in Bibliotheca sua Commentaria quædam Philonis in Genesim & in Exodum cum præfatione D. Hieronymi ab incerto interprete translata. Scripsit post hæc:

In Exodum lib. 13. Quorum inscriptiones & initia hæc sunt:

Quæstionum ac Solutionum in Exodum, libri quinque.

De vita Moysis, siue Paraphraseos vniuersæ historiæ, quæ in Exodo ac tribus sequentibus libris describitur, libri quatuor; quorum initium est: Μουσέως τοῦ κατὰ μὲν τινὰς νομοθέτου. hoc est: *Moysis, vt quidam censent, legislatoris.*

In Exod. c. 20. De Decalogo, quod est totius iuris summarium, liber vnus. βίους τῶν κατὰ μουσέα σοφῶν ἀνδρῶν, hoc est. *Vitas sapientum quos Moyses.*

In Exod. c. 20. De specialibus legibus, quæ referuntur ad duo Decalogi præcepta, sextum videlicet contra libidinosos, ac septimum contra homicidas, lib. vnus. ἦν ποτε χρόνος. hoc est: *Fuit olim tempus.*

In Exod. c. 20. De Iudice & testibus, quod ad penultimum Decalogi præceptum pertinet liber vnus. *Quibusdam placet.*

In Ex-

In Exod.c.25. περὶ τῆς σκηνῆς. hoc est: *De tabernaculo*, liber vnus.

In Leuiticum de Monarchia liber vnus, qui secundus inscribitur, pertractans de conditionibus & officijs Sacerdotũ, in Leuitico enumeratis, cuius initium est: τὰ μὲν ἄνω τὰ τῶ. *Superum quidem.*

De Sacerdotum præmijs & honoribus, in Leuitico descriptis, liber vnus. τοῖς ἱερεῦσιν, hoc est: *Sacerdotibus, &c.*

De Victimis, seu de animalibus, sacrificio idoneis, & de victimarum generibus, quæ Leuitico referuntur, lib.1. τῶν ἐν ταῖς ἱερουργίαις ζώων. *Animalium, quæ in sacris.*

De victimas offerentibus, vel quales esse debent Victimarum oblatores, liber 1. βουλεται τὸν ἄγοντα τὰς θυσίας, Hoc est: *Offerens Victimas.*

In Deuteronomium propositionum expositarum libri quatuor; quorum inscriptiones, & initia sunt hæc:

In Deut.17. super illud: Non poteris alterius gentis hominem Regem facere: lib.1. explicans, quales conditiones exigat eligendus in Principem cuius initium est: ἐνίοι τὰς κληρωτὰς εἰσηγήσαντο ἀρχάς.

In Deut.20. & 22. De Fortitudine liber vnus: in quo contraxit, & exposuit præcepta proficiscentium in libellum, quæ habentur Deut. 20. & præcepta pertinentia ad vestitũ tam virilem, quàm muliebrem, ex 22.c. Deut. Operis initium est, *De iustitia, & his, &c.* in cuius præfatione testatur se scripsisse alios duos libros: alterum De iustitia: alterum De Modestia.

In Deut.23. liber vnus. De Meretricis mercede non recipienda in sacrarium, super illud: Non offerens mercedem prostibuli, qui incipit: πάνυ καλῶς ἐν ταῖς ἱεραῖς τοῦ νόμου. *Maximè pulchrum in sacris leg.*

In Deut.28. liber vnus. περὶ ἄθλων, καὶ ἐπιτιμῶν. Hoc est: *De præmijs, pœnis, & execrationibus,* quas Deus proponit his, qui ius fasque colunt, vel negligunt. Cuius initium est, τοῦ προφήτου μουσέως λογίων. *Moysis prophetæ sermonum.*

Alia quoque multa in Moysen scripsisse dicitur, quæ ad manus meas non peruenerũt. Floruit sub Caio Imp. ad quem Legatus suæ gentis missus est sub Claudio, & Nerone Imperatoribus, vsque ad annum salutis nostræ quinquagesimum.

Et hæc sanè Sixtus. Qui deinceps alibi Philonis Iudæi Opera expendens, ostẽdit quid senserit, vel in quo lapsus esse existimatur.

Primò cum super illis verbis: *In principio creauit Deus Cœlum & Terram.* in libr. De opificio sex dierum, dixisset, Cœlum à Deo factum, vt Deorum tam non apparentium, quàm sensui patentium domicilium sit. Deorum nomine intellexit spirituales rationales, & substãtias cœlestes à nob. Angelos appellatas, ex quibus alias dicit esse incorporeas, & inuisibiles; alias verò non sine corporibus, quales stellæ sunt, quæ oculis nostris apparent. Sixt. Annot.2. in lib.5. Bibl. Sanctæ.

Deinde cum in eodem lib. de opificio sex dierum putauit stellas esse animalia intelligentia. Quod quidem refutatur à Sixto Annot.108. lib.1. Bibl. Sanctæ.

Præterea ad planetarias diuinationes ex Thalmudicis, & Genethliacorum deliramentis, pluribus in locis suorum Operum digreditur. To. 1. probl. 150. & probl. 135. & To. 6. 337. & alibi. Sixt. Sen. Bibl. Sanctæ, lib.5. annot.15. & 97.

Quin & in lib. de congressu quærendę eruditionis gratia insinuare videtur Inferni locum, atque supplicium nihil aliud esse, quam flagitiosi hominis conscientiam, qui error & Origeni tributus est. Sixt. lib.5. Annot.93. & 229. Bibl. Sanctæ.

At lib. De Profugis, errauit asserẽs rationalem dũtaxat primi Parentis animum à Deo creatam, sensitiuam autem vnà cum Angelis. Sixtus libr. 5. Bibliothecæ Sanctæ. Annot. 17. & 95.

Porrò lib. De opif. 6. dierum, quonammodo intelligendus sit Philo agens, vtrum homo ad imaginem Dei factus sit, & num Mundus magis sit ad imaginem Dei factus, quàm homo, & an Paradisus Terrestris reuera extaret, Vide Sixtum Annota.32. lib.5. Bibliothec.

Item lib.3. De Vita Moysis, quòd Mundum videatur facere filium Dei, suspicatur idẽ Sixtus ea Philonis verba intelligenda esse metaphoricè, vt cum solemus interdum artificialia Opera, & artificum partus vocare. Annot.115. lib.5. Bibl. S. Quædam autem alia de creatione Angelorum vnà cum homine, quæ in lib. de Opif. sex dierum attigit Philo. Vide Sixt. annot.17. & 93. lib.5.

Opera verò Philonis cum alibi, tum Lugduni emissa sunt Latinè reddita, ex typographia Gulielmi Rouillij anno 1561. Nam Græca De Mundi Opificio, Historica, Legalia,

Mono-

Digitized by Google

Monobibla Parisijs edita fuerant an. 1552. ab Adriano Turnebo. Neque autem Philo ille est, cui liber Sapientiæ ascriptus, Salomoni tribuitur, de quo vide in verbo, Salomon. neque item is, qui de Regibus Iudęorum aliter scripsisse, quàm Demetrius, citatur in primo Strom. lib. à Clem. Alexandrino. Nam & eum fuisse Philonem Biblicum Grammaticum aliqui sunt suspicati, qui etiam de Ciuitatibus, & de regno Adriani, atque de alijs scripsit.

PETRVS Philomusus, Venetus, Sacerdos Tractatum de origine Hebræorum, atque horum Regimine à creatione Mundi vsque ad Christi Domini Aduentum edidit Venetijs an. 1588. apud Iacobum Vincentium, in quo Tractatu simul agens De diuisione librorum Sacræ Scripturæ, soluit dubia, quæ cadere in aliquos possint, de sacra Testamenti Veteris historia. In eum autem quoniam ob typographorum siue incuriam, siue inscientiã, quin & fortassis ob Amanuensium indiligentiam, errores varij in numeris irrepsere, qui non fuerunt deinceps ad finem Opusculi, emendati, eos huic adtexuimus loco, vt si reducatur prodeat integrior, quod quidem audiuimus etiam fuisse ab Auctore satis ingenuè desideratum. Porrò hæc sunt emendanda:

Pag. 2 retro. Ann. 632.	reponendum 367.	P. 12. Mundi 2850.	2870.
4 retro. Ac per septem, & viginti annos.	reponendum decem & septem annos.	Anni 3373.	5363.
		Annorum 114.	133. m. 6.
		Ann. 483.	474.
6 ante Ann. 379.	377.	retro 3444.	3434.
retro Ann. 849.	867.	15 ante Annos 428.	355.
10 ante Ann. 144.	133. m. 6.	17 retro vsque	idque
11 ante Ann. factus est primum	Ann. factus primum	18 ante Ann. mundi 39. 61.	39. 51.
		Ann. 657.	586.
12 ante Ann. 511.	494. m. 6.	12 retro 1547.	1529.

PHILOPONVS. Vide in verbo, Ioannes Grammaticus.

PHILOSTORGIVS, qui Ecclesiasticam pessimè cõscripsit historiam, nullum in hoc Apparatu Sacro locum meretur, quippe qui hæresi Arianus eam aduersus Catholicos improbè texuit: Verum ne quis eo nomine historiæ decipiatur, si quando appareret, monitos voluimus Lectores, quisnam fuerit. De eo fusius agit Photius in Bibl. Græca.

PHILOTHEVS Patriarcha Constantinopolitanus Orationem Encomiasticã scripsit in Gregorium Nazianzenum, Basilium Magnum, & Io. Chrysost. Quorum primum Ioãni, alterum Petro, tertium Paulo videtur comparare. Quam lectissimam Orationem (vt vocat Iacobus Pontanus noster, qui eam è Græco in Latinum transtulit, & Græcolatinam edidit) habes adiunctã libris Philippi Solitarij Dioptrę, quos Ingolstadij emisit an. 1604. Vide in verbo, Philippus Solitarius. Atqui de Philotheo ipso pleraque honorificè scripta inuenies lib. 4. historiæ Io. Cantacuzeni. quamuis vbi se scripserit Oecumenicum Patriarcham, hæc vox *Oecumenicus* eradenda est. Hanc enim superbè, ac schismaticè sibi vsurparunt ipsi Constantinopolitani Patriarchæ, quemadmodum D. Greg. Magnus Ioan. Patriarchæ exprobauit.

Ceterum in Tom. 6. Biblioth. PP. Bignæi extat eiusdem Philothei Ordo instituendi Diaconum, nimirum, quanam ratione ministrare debeat cũ Sacerdote in magno Vespertino, & Diluculo, & in Liturgia. Incipit autem, *Sciendũ quòd numquam aliàs induitur in Vespertino, & in Diluculo.* In Vaticana item Bibl. asseruatur eiusdem liber contra Philosophi Gregorę scripta κατὰ τε ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας τόμου, καὶ θείας ἐνεργείας, καὶ θεοποιοῦ χάριτος, καὶ τῆς ὀραθείσης ἐν θαβωρίῳ ὑπερφυοῦς θεοφανείας, καὶ θεότητος.

Ad primum item Gregoræ Sermonem contradictio prima vsque ad 12. Sermonem. Et sex Sermones de Magni Basilij oppositionibus (ἀντιῤῥητικοῖς) contra Eunomium. Encomia in Sanctos. Epitome Oeconomiæ Christi Domini Incarnati. Sed & Iacobus noster Gretserus, 2. To. de Cruce, Philothei huius Gręcã, & Latinã Orationẽ de Cruce emisit.

Alium verò fuisse Philotheum existimo hũc ab eo, cuius monachi feruntur Ascetica Græcè extare.

PHILOTHEVS Monachus Cassinensis, scripsit sequentiam De Paschate, quæ est excusa ad finem Missalium, Ordin. D. Benedicti Congregationis Cassinensis, anno 1526. Venetijs.

PHAEBADVS (quem Hieronymus, quemadmodum & facit Sophronius, Sæbadium vocat) *Fuit* (idem inquit Hieronymus) *Agenni Galliarum Episcopus; edidit; contra Arianos librum; Dicuntur & eius esse Opuscula; quæ necdum legi. Viuit vsque hodie decrepita senectute. Incipit autem liber ille. Nisi illam Diabolicæ subtilitatis fraudem viderem, quæ omnium ferè sensibus occupatis, & hæresim*

persua-

perſuadet vt fidem rectam, & fidem rectam damnat vt hæreſim, nullum omnino ſuper his, quæ nuper ad nos ſcripta venerunt, ſermonem habèrem fratres chariſſimi, &c. Extat in Biblioth. Patrum Bignæi. Tom. 4.

PHOTINVS de Gallo Græcia (inquit in Catalogo D. Hieronymus) Marcelli diſcipulus, & Sirmij Epiſcopus (quamuis codices Gemblacenſis, & Viridis Vallis habeant, *Smirna* nõ *Sirmij*) Epiſcopus ordinatus Ebionis hæreſim inſtaurare conatus eſt, & poſtea à Valentiniano Principe pulſus Eccleſia, plura ſcripſit volumina in quibus præcipuè ſunt cõtra gentes, & Valentinianum libri. Vide Socratem lib. 2. c. 3. hiſt. Eccleſiaſticæ.

PHOTIVS Patriarcha Conſtantinopolitanus, in locum Ignatij viri Sancti, qui viuebat, quique duodecim propè annis in eo throno dignè ſederat, per Bardam, quem Ignatius excommunicauerat, ſubrogatus eſt contra fas, iuſq; an. 858. De Photio autem ſcribit Nicetas in B. Ignatij vita, eum fuiſſe nobilitate inſignè, Protoſpatarium dignitate, munere à Secretis Imperatori inſeruiſſe, diuitijs pollẽtem, ſcientijs ſecularibus diſertiſſimum, antiquis etiam ex hac parte comparandum ſacrarum verò litterarum expertem, ſed qui (ſerò licet) vbi eum inuaſit libido ſpiritualis præfecturæ, hanc non qua decet animi ſubmiſſione aggreſſus, nullo vſus magiſtro, magiſtrum, qui alios docere poſſet, ſtatim profeſſus eſt, homo gloriæ appetentiſſimus, ſexque diebus ex laico transformatus in Patriarcham; nimirum (vt inquit ipſe Nicetas) prima die ex laico monachus, ſecunda efficitur Anagnoſtes, tertio Subdiaconus, quarto Diaconus, quinto Presbyter, ſexto denique Patriarcha Sedem Patriarchalem conſcendens, alta voce populo pacem annunciauit, nihil pace dignum cogitans. hæc Nicetas. At Baron. Card. Annalium ſuorum decimo To. pergit reliqua intexere, quem ſceleſtiſſimum, & immaniſſimum perſecutorẽ Eccleſiæ Chriſti, ac deteriorem fuiſſe quibuſuis alijs ſiue ſchiſmaticis, ſiue Hæreticis, ſiue Gentilibus pleniſſimè demonſtrat.

Sed & qualiſnam fuerit, paucis quidem, verum graphicè delineatus eſt duodecim iãbicis verſibus, quorum mentio fit in Actione VIII. Synodi veræ Octauę Oecumenicę ad finem in Codice Græco pronunciatorum aduerſus eumdem Photium, qui ab Anaſtaſio redditi Latinè, ſic habent:

Photius, qui quidem inſuperabilem petram
Fraudibus, malignis conturbauit inſipienter,
Pellitur nunc, vt atrociſſima fera.
A thalamo caſto, & venerabilibus templis.
Satanæ peßimo, miſerrimiſque tenebris
Bene permiſſus, & paſſus dignè
A Iudicibus rectè ſentientibus, atque ſanctis,
Doctiſſimo videlicet Nicolao.
Adrianoque Secundo Papa Romano,
Et Ignatio martyrium paſſo,
Et tribus reliquis ſedibus Orientes,
Orthodoxis, & ſapientibus valde.

Photius igitur dictus Conſtantinopolitanus Patriarcha, qui octauæ Synodi tempore multorum in Eccleſia malorum & turbarum auctor fuit, quique fraudulenter à Sede Patriarchali abdicauit præceſſorem ſuum, ac proinde à Nicolao huius nominis primo Pontifice vt Summo, ſic Sanctiſſimo, & ab octaua generali Synodo damnatus eſt, anathemate, ac Patriarchali ſpoliatus dignitate, Schiſma inter Græcam & Latinam Eccleſiam fouit, & auxit. Cùm etiam in populo Conſtantinopolitano pernicioſiſſimum, ſereret errorẽ, quo aſſerebat duas eſſe in homine animas, qua de re acriter à Conſtantino Philoſopho Chriſtiano reprehenſus eſt, quemadmodum Anaſtaſius Bibliothecarius inquit in præfatione octauæ Synodi generalis, cui interfuit, & quam mandato Adriani Pontificis Rom. è Græco, Latinam fecit: ſub quo quidem Pontifice eadem Synodus finita fuit. Hic igitur Bibliothecam ſcripſit, quę inſcripta eſt μυριοβιβλος, in qua tamen ducenti ſeptuaginta nouem tantummodo auctores cenſentur. Huius autem ſcribendæ occaſio hæc fuit. Dum in Aſſyria legationis munere fungeretur pro Baſilio, qui rerum Oriẽtis eo tempore potiebatur, Taraſius, quo ipſe familiariſſimè vtebatur (hic etiam, vt quibuſdam placet, Patriarchali dignitate fuit ornatus) amici abſentiam ægrè ferebat, quamobrem, per litteras à Photio petijt, vt quando communi ſtudiorum & amicitiæ ſuauitate ac fructu frui minus poſſet, efficeret ſaltem, vt quæ ipſe legeret ſubſeciuis horis, & quæ à legationis munere, alijſve negocijs liberæ illi ſupereſſent, ſibi ſignificaret. Photius aũt vt Amico gratificaretur, quæ caſu legeret nullo ſeruato ordine, nullaq; methodo, ea, quæ Commẽtariorũ

inſtar

instur adnotarat, Tarasio misit. In quibus tamen omnibus cum aliquando styli suauitate præstet, ac iudicio valere videatur, fusius tamen aliqua, concisius multa, nonnulla verò erroribus aspersa inseruit, à quibus cauendum est maximè. Quinetiam Opera B. Dionysij, vt pseudepigrapha videntur ab eo notari, aliorum autem citat libros, qui non solum hæretici, sed & hæresiarchę sunt habiti, prętęrquam quòd maior librorum pars, qui in Photij Biblioth. proponuntur, non extant apud alios auctores, aut ne alibi quidem, quod sciam.

Veruntamen istis sublatis, sciant studiosi, non minimum aliquando pondus habitura, quæ ex ipso Photio afferri possunt testimonia, dum in eo tot Encomia, & Panegyricos legimus de S. Cœlestino Papa, de S. Leone & S. Gregorio, alijsque Summis Pontificibus, & Sanctis Patribus, De maiestate item Pontificia, deque Apostolicæ Sedis auctoritate, & alijs huiusmodi, eò futuris efficacioribus argumentis, quò Sedi Apostolicæ ille fuit infensior, vt non tam hostium dona, quàm spolia de ipsius manibus eripiamus.

Ceterum, non multos ante annos Patauij Bibliothecam hanc Græcè m.s. assecuti à V. C. Vincentio Pinello, Deinde Romæ, quam Antonius Carrafa Card. & alteram, quæ extat auctior in Vaticano, postea & illius in Latinam versionem à Federico Metio Episcopo Termularum factam, sed non euulgatam, denique & aliam à viro nobilis. & eruditissimo Marco Velsero Augustanæ Reip. Duumuiro, eius cura emendatam, & pulcherrimis typis Græcis Augustæ Vindelicorum excusam, relegentes, id excerpsimus, quod varijs in locis huius Apparatus nostri ita locauimus, vt eadē opera, quod inde selectius visum est, depromeremus.

Veruntamen & Photius librum, quem Nomocanonem prænotauit, collegit, in quo Sacros Canones, & SS. Patrum Responsa contexuit, Septimæ autem Synodi Canonibus adiecit alios numero decem & septem diuersorum argumentorum huiuscemodi pseudo synodi Canones, vltimo loco ponens quem de promotione Laicorum, cuius reus erat, conceperat ipse Canonum peruersor. Vide Baron. Card. 10. Tomo sub annum 861. Ceterum, Nomocanon iste cum Commentarijs Theodori Balsamonis, Gentiano Herueto, interprete, extat in Tom. 6. Bibl. PP. Bignæi. Scripsit etiam septem actiones Synodicas (quæ nunquam extiterunt, neque actæ sunt) & eas quidem aduersus B. Ignatium legitimū Patriarcham Constantinopolitanum, diabolico consilio frustra contextas, quarū, & singularum initio B. Ignatius erat depictus Opera impij Syracusani Gregorij cognomento Asbestes cum impijs contumelijs.

Quin & litteras doli plenas, mendacijsque refertas, scripsit ad Nicolaum Pont. Max. quas in Bibliotheca Card. Sirleti, nunc Columnensi, & in Latinum redditas à Petro Morino Theologo Parisiensi, inseruit suis Annalibus 10. Tom. Baronius Cardin. sub annum 859.

Atqui Photij eiusdem Epistola Encyclica, data an. 866. ad Patriarchales Sedes Orientis, aduersus Nicolaum Pont. Max. quæ extabat Romæ in Vallicellana Bibl. & in codice Collegij Græcorum, quod est Romæ, à Federico Metio, in Latinum versa, intexta est eidem decimo Tom. Annal. Baronij Card. Quæ sanè ostenditur non fuisse Sisinnij (vt aliqui putarunt.) quod quidem liquidò constat ex ijs, quæ in illa tractantur de Bulgaris, & Rutenis ad fidem conuersis.

Octaua autem Synodus, quonā modo falsata fuerit à Photio, non solum ipse Baron. Card. perspicaciter eodem in 10. Tom. indicauit apertius, sed & post illum, Matthęus noster Raderus, qui eam Synodum, vitamq; B. Ignatij Patriarchæ Græcè, ac Latinè editam, doctis scholijs illustrauit. Itaque vera verè Ecclesiæ Catholicæ Synodus restituta est. Vide in verbo. Octaua Synodus.

Extant item Epistola Photij ad Michaelem Bulgarorum Principem, à Frāciſco Turriano è Græco Latinè reddita, sicuti & sex Dissertationes De Diuinitate, & Incarnatiõe, quæ cum antea numquā prodijssent in lucem, Henricus Canisius V. C. To. 5. antiquæ lectionis inseruit an. 1604. Ingolstadij.

Accessere eiusdem Photij Tractatus, de Voluntatibus in Christo, quæ dicuntur γνωμικὰ θελήματα, eodem Francisco Turriano interprete. Et quare vsque ad Trinitatem procedit Deus, & nec intra Trinitatem circumscribitur, neque vlterius extenditur. Præterea, Quomodo dicimus Deum vnum, & trinum. Et quare Deus carnem assumpsit.

PHYLACTERIA Angelorum, quibus verbis, siue quo nomine liber fuerat inscriptus ab hæreticis, inter damnata scripta recensuit Gelasius Distinct. 15. Vide idem Decretum Gregorij Papæ apud Burchardum Vuormacienſem Episcopum, lib. 10. c. 23. Et quidem existimātur fuisse magica amulecta, quæ aduersus excātationes, hostium incursus, fulmi-

num

num casus,& alia huiusmodi discrimina superstitiosi quidam collo appensa gestant. Ita Sixtus Senensis, in 2. lib. Bibl. suæ Sanctæ.

PHILACTERIA Scribarum,& Pharisæorum, quæ in Hebraico Matthæi Euangelio vocantur *Totaphot*, à Rabbinis autem Hebræorum *Thephilm* à Græcis Φυλακτήρια, hoc est *conseruatoria*, quòd memoriam ab obliuione conseruarent, à Hieronymo, *Pictariola*, hoc est albæ Tabellulæ breuissimis sententijs accommodatæ appellata sunt. In ijs decalogũ, Hieron. Chrys. Theophylactus; Lyranus autem duodocim Pasuch, ideſt versus, ex libro Deuteronomij scribi consueuisse ex Iudęorum sanctione, quinque videlicet ex sexto capite,& septem ex vndecimo eiusdem voluminis capite, quæ sunt hæ.

Ex Deuteronomij capite sexto.

1 Audi Israel, Dominus Deus noster, Deus vnus est, & diliges Dominum Deum tuum in toto corde tuo,& tota anima tua, & tota fortitudine tua.
2 Et erunt verba ista, quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo.
3 Et repetes ea filijs tuis,& loqueris cum eis, quando sedebis in domo tua, & quando ambulabis per viam,& quando accumbes,& quando surges.
4 Et ligabis ea in signum in manu tua;& erunt, vt frontalia in oculis tuis.
5 Et scribes ea in postibus domus tuæ,& portis tuis.

Ex Deuteronomij capite vndecimo.

1 Et erit, si obediendo obedieritis præceptis meis, quæ præcipio vobis, vt diligatis Dominum Deum vestrum in toto corde vestro,& tota anima vestra.
2 Dabo pluuiam vestram tempore suo temperaneam, & serotinam,& colliges frumẽtum,& vinum tuum,& oleum tuum.
3 Et dabo herbam in agro tuo pro iumentis tuis, & comedes, & saturaberis.
4 Cauete vobis, ne fortè seducatur cor vestrum, & recedatis, & colatis Deos alienos, & incuruetis vos eis.
5 Et irascatur furor Domini in vos,& restringat cœlos, & non sit pluuia, & terra non det fructum suum,& perietis citò de terra bona, Dominus dat vobis.
6 Et ponite verba mea ista in corde vestro,& ligate ea, tãquam signum in manu vestra, & sint, vt frontalia, in oculis vestris.
7 Et docete ea filios vestros, vt loquantur de eis, quãdo sedebis in domo tua,& quando ambulabis per viam, & quando accumbes, & quando surges,& scribes ea in postibus domus tuæ,& in portis tuis.

De modo autem,& ritu, quo hæc scribenda fuisse Rabbini præcipiebãt. Vide Sixtum Senensem ibidem, hoc est, lib. 2. Bibl. Sanctæ, in verbo, Phylacteria Scribarum.

P I

PICTABIONENSIS, Vide vbi de S. Victorino Pictauiensi Episcop. in verbo, Victorinus.

PICTAVIENSIS Synodus anno Dom. 593. Gregorij autem Magni PONT. Max. anno quarto, celebrata est duarum regionum monialium prouinciam illam commouentium causſa, cum antea & alteram eadem occasione oportuerit Synodum celebrari. Greg. Turon. hist. Franc. lib. 9. c. 39. 40. 41. & lib. 10. c. 15. 17. 18. & 19. Vide Baron. Card. To. 7. Annal. sub an. 593.

PICTAVENSE Concilium habitum in Gallia anno Do. 1100. primo autem Paschalis secundi PONT. Max. extat in Tom. 12. Annalium Cæs. Cardinal. Baronij sub eundem annum.

PIERIVS Alexandrinæ Ecclesiæ presbyter, sub Caro,& Diocletiano Principibus, eo tempore, quo eandem Ecclesiam Thomas Episcopus regebat, florentissimè docuit populos,& in tantam sermonis, diuersorumq; tractatuum, qui vsque hodie extant, venit elegantiam, vt Origenes iunior vocaretur. Constat hunc miræ ἀσκήσεως, & appetitorem voluntariæ paupertatis, scientissimumque Dialecticę,& Rhetoricę artis,& post persecutionem omne vitæ suæ tempus Romæ fuisse versatum. Huius est longissimus tractatus in Prophetam Oseæ, quem in peruigilio Paschæ habitum, ipse sermo demonstrat. Hiero. in Catalogo. At Photius in sua Græca Bibliotheca, cum eiusdem Pierij 12. Sermones vno in An. Do. 290. Tritem.

Digitized by Google

Operose legisse scribas, dictionem quidem, ac stylum fluentem, & placidum, atque adeò enthymematibus strenuum, siue (vt ille vocat) γονιμώτατον, generosissimum, commendat; veruntamen quosdam in eo notat errores de Spiritu sancto, in quibus inquit ἐπισφαλῶς λίαν, καὶ δυσσεβῶς δογματίζει, præterquam quòd, quæ de Imaginibus Cherubim, deque Scala Iacob disserit, ea iuxta sensum Origenis magis, quam secundum veritatem interpretatur. Vide Photium in verbo, Pierius presbyter, quem ait vnà cum Isidoro Fratre certamen pro Christo subijsse.

PILATVS, Vide in verbo, Pontius Pilatus.

PINEDA in Iob, Vide in verbo, Ioannes Pineda.

An. Do. 170. PINYTVS Cretensis, Gnossiæ vrbis Episcopus, scripsit ad Dionysium Corinthiorum Episcopum valde elegantem Epistolam, in qua docet, non semper lacte populos nutriẽdos, ne quasi paruuli ab vltimo occupentur die, sed & solido vesci debere cibo, vt in spiritualem proficiant senectutem, & hic sub Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo floruit. Hieron. in Catal.

PINVS (hoc est Ioannes Pinus) Gallus, & Senator Tolosanus, scripsit Vitam D. Rochi Narbonensis, quæ apud Ioan. Paruum Parisijs prodijt. At eiusdem liber Allobrogicæ Narrationis primò Venetijs an. 1516. apud Alexandrum Bindonum. Parisijs autem eodẽ anno, apud Iodocum Badium.

PISANVM Concilium, quod anno 1409. coactum est, in quo depositi sunt Greg. XII. & Benedictus XIII. & electus Alexander V. nec approbatum, nec reprobatum est. Si quidem S. Antoninus 3. parte tit. 22. §. 2. & 3. Summæ historialis, asserit Conciliabulum illegitimum, non verum Concilium fuisse, & euentus idem ostẽdisse videtur: coactum enim Concilium fuit ad schisma tollendum, & tamen illud non sustulit; sed auxit. Si autem sine dubio fuisset reprobatum, etiam sine dubio Alexander Sextus se non sextum, sed quintum appellasset. Adde, quod est fermè communis opinio, Alexãdrum, & qui ei successit, Ioannem, fuisse veros Pontifices. Ac certe ex tribus, qui tum se pro Pontificibus gerebãt, isti maximè, vt veri Pontifices colebantur. Hæc Bellar. Card. lib. 1. de Concilijs. c. 8. versus finem.

PISANVM Concilium an. 1511. congregatum contra Iulium secundum, reprobatum paullo post in Concilio Lateranensi sub Iulio II. Sess. 2. & 3. de Concilijs cap. 6.

PISANI Cleri ad D. Hugonem Etherianum Epistola in To. 9. Bibl. PP. 2. Edit.

PIVS Primus, huius nominis Pont. Max. constituit, ne quis hæreticus è Iudæorum hæresi susciperetur, & baptizaretur. Thermas Nouati in Vico Patricij in honorem S. Pudentianæ dedicauit, multaque dona ei templo obtulit, ac sæpe ibidem sacrum fecit, plures item ad baptismum venientes ad fontem baptismi, quem ibi constituerat, in nomine Sanctissimæ Trinitatis baptizauit. Illis quoque pœnam indixit qui negligenter attrectãt Christi Domini Sanguinem, & Corpus. Pœnitentiam (inquit) agant quadraginta diebus: Quorum negligentia in terram aliquid deciderit, si super altare, tribus diebus: si super linteum, quatuor: si in aliud linteum, nouem diebus. Vbicunque deciderit, si recipi potest, lambatur: sin secus, aut lauetur, aut radatur: lotum & rasum, aut cõburatur, aut in sacrarium reponatur. Obijt anno Domini 153. cum vndecim annos cum dimidio sedisset.

PIVS Secundus, Senensis, antea Aeneas Syluius Piccolhomineus appellatus, qui ad Summum Pontificatum ob insignes animi dotes, præclarosque labores euectus est, reliquit Commentarios rerum memorabilium, quæ suis contigere temporibus, qui Romæ denique ad vetusti exemplaris fidem recogniti, fuerunt excusi apud Dominicum Basam an. 1589. vna cum eiusdem Pij, dum esset Cardinalis Responsione ad Martinum Mayer pro Sancta Romana Ecclesia, cum & an. 1564. Venetijs prodijsset eiusdem Pij Secundi Diploma ad vniuersitatem Scholæ Coloniensis, quo S. Augustinum imitatus, quędam retractauit, quę iuuenis, ac penè laicus scripserat. Vide verò in verbo. Aeneas Syluius, & reliqua de eiusdem Commentarijs lib. 16. nostræ Bibl. Selectæ, cap. 11. Editionis Venetæ, & Colon.

PIVS Quartus Pont. Max. Mediolanensis, antea vocatus Anglus, cum eo potissimum nomine celebris sit, quòd Sanctam Tridentinam Synodum absolui curauerit, qua hæreses huius seculi confessæ fuerunt, præter pleraque, quæ ad Pontificium munus spectãtia, emisit, Carolum Borromæum Sororis filium Cardinalem creans, vberrimam in eo Sanctitatis, & variorum operum suppellectilem posteris reliquit. Extat eiusdem Pont. Max. Oratio Romæ frequẽti Cardinaliũ concessu habita De Decretis Concilij Tridentini, ac de reformatione morum confirmandis, an. 1564.

PIVS

PIVS Quintus, Pont. Max. qui antea Ord. Prædic. & Inquisitor prauitatis hæreticæ diu, ac quidem etiam Romæ fuerat, cum post Episcopatum Montis Regalis, quæ ciuitas est in Subalpinis, Cardinalis item à Paulo IIII. Pont. Max. fuisset creatus, vbi ad Pontificatum euectus est, summa cura Sanctæ Tridentinæ Synodi *Decreta in rem conferri*, hæreses extirpari, Turcas expugnari Christianam fidem in Oriente propagari, oratione, sumptibus, operarijs curauit. Eius vitam scripsit Hieronymus Catena quam Romæ edidit Acoltus.

P. L

PLACENTINVM Concilium in Gallia Cisalpina ab Vrbano Secundo Pont. Max. anno quidem sui Pontificatus octauo, sed anno Domini 1095. celebratum est. Præfuit ipsemet, qui inter schismaticos, & contra eosdem generalem illam Synodum indixerat. Affuere Episcopi Italiæ, Burgundiæ, Franciæ, Alemaniæ, siue Germaniæ, Baioariæ, aliarũque Prouinciarum. Vide res in eodem Concilio gestas apud Baronij Card. 11. Tom. Annal. sub annum eundem.

PLACENTINVM Concil. in Gallia Cisalpina ad Padũ est habitum an. 1132. tertio aũt Innocentij Papæ secundi. Interfuere Cisalpini, Rauennatésisque Prouinciæ, & Marchiæ inferioris partis. Vide Baron. 12. To. Annal. sub eund. an. qui, quòd alia eius Concilij acta non reperit, obiter de ipso loquitur.

PLACENTINVS Catalogum quidem Tũgrensium Episcoporum hinc inte collegit: ad quem cum Hubertus Leodius Præfationem scripserit, ea legenda est. Nam certior desideratur historia. Porrò cum Argentorati an. 1541. prodierit, quo tempore iam typographi in Lutheranam hæresim ruebant, cauendum est, ne quid de suo, vt solent, hæretici in eandem infarserint.

PLACENTINVS natione Italus I. V. C. & professor, præter Summam Iudiciorum, ac quæ super Codicem scripsit, Summam item reliquit ad Iustiniani institutiones, quæ Moguntiæ excusa an. 1536. & 1538. vt & apud Frellæos Lugduni, an. 1536. De varietate autem actionum libri sex prodierunt ibidem apud eosdem, sicut & Moguntiæ, an. 1550. florebat in Montepessulano in Gallia an. 1200.

PLACIDVS Falconius, Asulanus, Monachus S. Euphemiæ, Brixię, Congreg. Cassinensis, siue S. Iustinæ de Padua, edidit Voces siue Tonos Hebdomadæ Sanctæ, Venetijs anno 1580. cum Missarum introitus per totum annum ibidem euulgasset an. 1575. deinceps autem Magnificat octo tonorum, an. 1588.

PLACIDVS Parmensis, Ord. Præd. & quidem ipse celebris concionator, reliquit in omnes Dauidicos Psalmos Explanationem eruditione, elegantia, & breuitate (vt verbis vtar Sixti Senensis de ipso loquentis) insignem, quem Veneta emisit Academia, Obijt an. 1558.

PLACIDVS Romanus è patre Tertullo viro nobili S. Benedicti præcipuus discipulus, Messanæ in Sicilia, illustri monasterio S. Io. Baptistæ à se constructo, martyrium subijt vnà cum Eutychio, & Victorino suis fratribus, atque Flauia Virgine Sorore, cumque Donato, Firmato Diacono, Fausto, alijsque triginta monachis à Manucha pyrata, qui eorum fidem primò (sed frustra) tentauerat. Horum autem Passionem Beda, Vsuardus, Ado, Galesinius, Maurolycus, Felix, ac præter alios, Card. Baron. in Martyrologio Romano indicarunt. At ante istos omnes, iussu Iustiniani Imp. Gordianus Monachus Græcè, atq; Latinè. Latinam autem Lippomanus Tomo quarto, Surius Tomo quinto inseruerunt: Et Græca quidem in Latinum versa extat in Cœnobio Montis Cassini, cuius initium. *In claro, & renitenti triumpho.* cum eam, quæ apud Surium legitur scripserit Stephanus Episcopus Anicien sis. Atqui ibidem, hoc est in Monte Cassino m. s. extat alia Petro Diacono ascripta, qui quidé se de eadem Passione scripsisse testatur in Chron. Cassinési lib. 4. c. 68. Incipit verò, *Gymnosophistarum mos.* Sed & alia ibidem legitur in lib. de sanctis Montis Cassini c. 9. Ceterum Petrus ipse Diaconus, Sermones quatuordecim de S. Placido, quorum primi initium est: *Beatus igitur Placidus.* Theodinus autem monachus & ipse Cassinensis, duos alios, quorum primus incipit, *Hódierna die*, Secundus, *Præsentis festi memoria.* Quæ omnia m. s. asseruantur in Bibl. eiusdem monasterij. Passi sunt tertio nonas Octobris, anno Salutis, quingentesimo trigesimo nono.

PLACIDVS Romanus, monachus, Ord. S. Benedicti, Congregationis Cassinensis, scripsit historiam Monasterij Cassinensis à prima eius fundatione vsque ad ann. 1587. Tomis duobus, qui asseruantur Cassini, m. s. Præterea Appendicem ad Librum Petri

Diaconi de illustribus Scriptoribus Mediolani.

PLATINA, qui libros septem historiæ Mantuanæ, actres de Institutione Principis, Epistolasque & Orationes reliquit, quæ nondum editæ fuerunt, quique Vitas Pontificum Romanorum viuens emisit, Vide in verbo, Baptista Platina.

P O

POETAE Sacri, siue Ecclesiastici, quinam fuerint. Quæve de ijs asserere, siue monere lectores Deo iuuante potuimus, id fecimus in Textodecimo libro Bibl. nostræ selectæ Editionis Venetæ, & Colo. quamobrem ibidem vide, & eorum Catalogum, & reliqua ad illos spectantia. Nam qui huius argumenti plures Poetas, seu item fragmenta in vnum librum, addito Commentario congesserat, Georgius Fabricius Chemnicensis, hic in Romano indice inter Auctores primæ Classis omnino prohibitus est.

POGIVS Brandolinus Florentinus, scripsit De Situ regionis Indiæ lib. 1. Incipit: *Scribendi Indiæ historiam.*

De Officio Principis ad Iulium secundum. *Vellem Beatissime Pater.*

De veritate fortunæ ad Nicolaum V. lib. 4. *Multa quidem.*

De auctoritate, & potestate Pontificis & Concilij.

De Nobilitate librum à Viris eruditis valde probatum.

De miseria conditionis humanæ ad Principem Sigismundum Malatestam, libros duos. *Inter varios scriptores.*

Historiam Florentinam, lib. 8. quam deinde Etrusco sermone edidit Iacobus eius filius.

Disceptationem, in qua disquiritur. Num dignior, & præstantior Medicus an Iurisperitus.

Dialogum de infelicitate Principum. Dialogum contra auaritiam.

Epistolarum Volumen. *Pogius salutem dicit Reuerendo Patri meo Archiepiscopo Florentino.*

Inuectiuarum, lib. 2. ad Laurentium Vallam. *Si quid in rebus honestum est.*

Rursus inuectiuas duas pro Nicolao Nicolo, in Franciscum Philelphium, quarum prior incipit, *Impurissimam.*

Iudicium latum in Concilio Constantiensi contra Hieronymum Hæreticum ad Leonardum Aretinum, à quo eo de Opere mirificè fuit commendatus. *Cum Hieronymo plus.*

Laudationem funebrem in funere Card. Florentini. *Etsi primo luctu, doloreq; impellor.*

Item laudationem alteram funebrem in obitu Nicolai. *Si ciues præstantissimi.* Orationem In laudem iuris ciuilis. *Si quis esset ea facultate.*

In laudem Summi Pontificis ad Pontificatum euecti. *Vellem Beatissime Pater.*

At meminerint lectores, prohibitas esse in Romano Indice Pogij facetias, cum tamen reliqua non prohibeantur.

POLONICI Regni Patronorum, Officia propria edita sunt Antuerpiæ, apud Moretũ an. 1604. in Officina Plantini.

POLYCARPVS (vt ait Hieronymus) Ioannis Apostoli Discipulus, & ab eo Smyrnæ Episcopus ordinatus, totius Asiæ princeps fuit. Quippe qui nonnullos Apostolorum, & eorum, qui viderãt Dominum magistros habuerit, & viderit. Hic propter quasdam super die Paschæ quæstiones, sub Imperatore Antonino Pio, Ecclesiam in Vrbe regente a *Aniceto*, Romam venit, vbi plurimos credẽtium, Marcionis, & Valentini persuasione deceptos, reduxit ad fidẽ, cũq; fortuito obuiã fuisset Marciõ, & diceret: b *Cognoscis nos*, respõdit; Cognosco primogenitum Diaboli. Postea verò regnante M. Antonino, & L. Aurelio Commodo, quarta post Neronem persecutione Smyrnæ, sedente Proconsule, & vniuerso populo in amphiteatro aduersus eum personante, igni traditus est. Scripsit ad Philippenses valdè vtilem Epistolam, quæ vsque hodie in Asiæ conuentu legitur. Hæc Hieron. in Catal. Extat hæc Epistola in Bibl. Patrum Bignæi, cum item Coloniæ an. 1557. excusa prodijsset è Græco Latinè reddita à Perionio vnà cum Operibus D. Dionysij Areopagitæ. Atqui ad magnum Dionysium Areopagitam, & ad alias Ecclesias eundem scripsisse Polycarpum, refert Suidas.

a Non Anacleto, & non nulli codices habebant.

b Cognoscere nos, habet Sophronius. Sic itẽ codex Gẽblacensis.

POLYCARPI alterius Epistola quarta, & duodecima apud Cyprianum cum aliquot alijs coepiscopis.

POLYCRATES Ephesiorum Episcopus (vt habet Hieronymus in Catalogo) cum ceteris Episcopis Asiæ, qui iuxta quandam veterem consuetudinem cum Iudæis, decima quarta Luna Pascha celebrant, scripsit aduersus Victorem Episcopum Romanum Epistolam Synodicam, in qua docet, se Apostoli Ioannis, & veterum auctoritatem sequi, de qua

pauca

pauca hæc excerpsimus. *Nos igitur inuiolabilem celebramus diem, neque addentes aliquid, neque dementes. Etenim in Asia luminaria maxima dormierunt, quæ resurgent in die Domini, quando venturus est de Cœlis in Maiestate sua, & suscitaturus omnes Sanctos, Philippum loquor de duodecim Apostolis, qui dormiunt Hierapoli, & duas filias eius, quæ virgines senuerunt; & aliam eius filiam, quæ Spiritu sancto plena in Epheso occubuit. Sed & Ioannes, qui super pectus Domini recubuit, & Pontifex fuit, auream laminam in fronte portans, martyr, & doctor in Epheso dormiunt, & Polycarpus Episcopus, & Martyr Smyrnæ cubat, Thraseas quoque Episcopus, & Martyr de Eumenia in eadem Smyrna requieuit. Quid necesse est Sagaru Episcopi, & Martyris recordari, qui in Laodicea soporatur, & Papyrij beati, & Melitoni in Sancto spiritu Eunuchi, qui semper Domino seruiens, positus est in Sardis, & expectat in aduentu eius Resurrectionem? Hi omnes obseruauerunt Paschæ diem decima quarta Luna ab Euangelica traditione in nullam partem declinantes, & Ecclesiasticum sequentes Canonem. Ego quoque minimus omnium vestrum Polycrates, secundum doctrinam propinquorum meorum, quos & secutus sum (septem siquidem fuerunt propinqui mei Episcopi, & ego octauus) semper Paschæ celebraui, quando populus Iudæorum Azyma faciebat. itaque fratres sexaginta quinque annos ætatis meæ habens in Domino, à multis ex toto Orbe fratribus eruditus, per agrata omni scriptura, non formidabo eos, qui nobis minantur. Dixerunt enim maiores mei. Obedire Deo magis oportet, quam hominibus.* Hæc propterea posui, vt ingenium, & auctoritatem viri ex paruo Opusculo demonstrem. Floruit temporibus Seueri Principis eadem ætate, qua Narcissus Hierosolymæ. Hactenus Hieronymus, quem ne quis putet Polycratis sententiæ de Paschatæ adhæsisse, sciant Lectores Ecclesiam Catholicam, ablegata Polycratis sententia, quæ item fuerat quartodecimanorum, amplexam esse Apostolicã Constitutionem, quãobrem & Magnum Athanasium in Epist. ad Africanos, cum scripsisset Syros, & Cilices, & qui Mesopotamia degunt, in Pascha cum Iudæis celebrando claudicasse, *sed gratia* (inquit) *Domino nostro, quia & de fide, & de Sacro illo festo in concordiam itum est.* cum autem de tota hac re in Refutatione Responsionis Dauidis Chytræi Posnaniæ an. 1586. edita fusius egerimus, pauca inde huc, ne quis distineatur in ancipiti, liceat huc inserere.

Vrserant igitur olim Asiatici, quorum primus erat Polycrates Ephesius decimaquarta die Lunæ (vti soliti erant Iudæi) in quamcunque diem accidisset hebdomadæ Pascha, id esse celebrãdum. At, quis attollere signum veritatis debebat, ad quod accurrerent orthodoxi? Si Orientales id fecissent, erant eorum castra plena turbarum, atque dissidij; si quis alius id sibi sumpsisset, auctoritate, quanta opus erat, non erat fultus. Itaque ad eum hoc attinebat, in quo Christi Domini promissa, & data vigebat auctoritas, nempe confirmandi fratres suos. Sic igitur Victor Romanus Pontifex & Martyr, qui decennium Ecclesiam rexit, sartam tectam eandem, de qua dictum est, Constitutionem Apostolicam tenuit, & ex Apostolorum Principis traditiõe, Synodique Romæ coactæ decreto docuit non nisi Dominico die, quo Saluator à mortuis resurrexit, ieiunium esse soluendum, festumque illud celebrandum. Tum Galliarum Episcopi Præside Irenæo, deinde Narcissus Hierosolymitanus, & Theophilus Cæsariensis, Præterea Ecclesiæ Ponti, quibus præfuit Palmã vir Apostolicus; denique Achaicæ quoque præsidente Bachillo Corinthiorum præsule varijs Synodis conuocatis B. Victorem D. Petri successorem sequendum esse cẽsuerunt. Sic verò Theophilo Episcopo, ceterisque Christianis, qui Alexandriæ agebant, inter cetera scripsit.

Multa mihi gratulatio est dilectissimi fratres, quòd manifestato (sicut optamus) per gratiam Dei lumine Euangelicæ claritatis, & ab Ecclesia iam magna ex parte pernicioso erroris nocte depulsa, credita nobis dispensationis fructus crescit, & argumentatur in Domino, celebritatem sancti Paschæ die Dominica agi debere, & prædecessores nostri iam statuerunt, & nos vobis illud eadem die celebrari sollemniter mandamus; quia non decet, vt membra à capite discrepent, nec contraria gerant. A quartadecima verò Luna primi mensis vsque ad vigesimumprimum eiusdem mensis diem eadem celebretur festiuitas. Hæc Victor.

Qui cum prædecessores dicit eos, qui se antecessere, designauit sanctos Eleutherium, Soterẽ, Anicetum, Pium, Higinium, Telesphorum, Sixtum, Alexandrum, Euaristum, Anacletum, Clemẽtem Pont. Maxx. Ceterum vt in ijs, quæ ad sacrum Pascha ritè celebrandũ pertinebant, ab Orientalibus, aut ab alijs, qui nolebant acquiescere, dimoueri numquam potuit, quò minus diuinitus sibi concesso munere fungeretur, sic obijcientibus multa schismaticis, ipse tamen præualuit, quippe præter alia videbat ea ratione Iudaismum in Ecclesiam inuehi, quemadmodum Blastus quidam sensim tẽtabat. Factum est autem, post aliquot annorum decades, vt Nicæna Synodus eãdem Romani Pontificis sententiam cõprobauerit, atque per vniuersum orbem promulgari iusserit, non minus quàm idem ille Victor Apostolicam Constitutionem inuictus defenderat, quam S. Clemens D. Petri successor scriptam reliquerat his verbis.

Oportet ergo fratres, vt qui pretioso sanguine redempti estis, dies festos Paschæ accuratè, & deligentissimè post æquinoctium celebretis, vt neque bis eodem anno vnius passionis memoriam renouetis, sed semel quotannis memoriam semel mortui peragatis. Nec verò amplius cum Iudæis tempus celebrandi Paschæ obseruetis, quandoquidem nulla iam nobis cum eis communitas est. Falsi enim sunt in ipsa ratiocinatione, quam se absoluere existimant. Quamobrem omnino aberrarunt, atque à veritate sunt separati. At vos Æquinoctij verni conuersionem diligenter obseruate, quæ cadit in vigesimum secundum diem duodecimi mensis, qui est Dystros, notantes vsque ad vigesimam primam lunam, ne in aliam hebdomadam incidat luna quartadecima, & per errorem bis vno quoque anno Paschа agitemus, aut diem Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi alio die præterquam Dominico tantum celebremus. Hactenus Apostolica constitutio.

Dystron porrò eundem à Græcis fuisse vocatum mensem, quem Romani Martium nominarunt obscurum non est. At verò Æquinoctium Vernum Christi Domini, & B. Clementis tempore 22. die mensis Dystri agebatur, qui cum quarto die mensis Martij inciperet, & ab eodem quarto die vsque ad vigesimum quintum, viginti duo dies numerentur, fit vt æquinoctium vigesima quinta die Martij fuerit, cum Dominus noster Pascha cum Discipulis suis egit. Confirmat hoc id quod Eusebius Cæsariensis in omnimoda historia Canonum Chronicorum scripsit, quod quidem Anastasius Antiochenus in libro variarum Quæstionum recitat. Postquam (inquit Eusebius) vmbrosum Pascha cum Discipulis suis comedit & Pascha auctoritatis præcipuæ introduxit, quinta die hebdomadis, qui erat Lunæ decimus quartus, mensis verò Martij 22. Indict. 15. ipsa eadem nocte in eiusdem mensis diem 23. ferente traditus est, ac illo ipso die Crucifixus, Resurrexit 25. die Dominico.

Porrò idipsum, quod B. Clemens fusius scripsit, in eo qui circumfertur Apostolicus Canon, (licet breuissimè) sic habetur: *Si quis Episcopus aut Presbyter, aut Diaconus sanctum diem Paschæ ante vernum Æquinoctium cum Iudæis celebrauerit, deponitur.*

POLYCRATES Passionem S. Thimothæi Apostoli scripsisse refertur à Sigeberto in Catalogo. quem Timothæum cum vocet Apostolum, putauerim aut Apostoli Pauli discipulum, aut officio Apostolatus functum voluisse dicere.

POLYCHRONIVS Episcopus Apameæ Theodori Mopsuestiæ Episcopi frater, & Diodori Tarsensis Episcopi auditor, vita, & verbo (inquit Sixtus Sen.) optimè docés, scripsit Græca Commentaria in Iob, & in Ezechielem: quorum fragmenta plura extant in Catena Græca Explanationum in Iob, & in Volumine Ioannis Damasceni aduersus imaginū destructores nonnulla. Viuebat an. 400. Vide in verbo, Iob. Quod autem attinet ad Acta quædam, quæ aduersus Polychronium circumferebantur, ea omnia fuisse spuria probat Baron. Card. Tom. 5. Annal. sub finem an. 433.

POLYDORVS Virgilius, Vrbinas, Italus, qui scripsit De Inuentoribus rerum, permittitur à S. R. E. legendus, si eiusmodi fuerit hic liber, qualis iussu Greg. XIII. Pont. Max. an. 1576. Romæ expurgatus, & excusus est. Scripsit item Adagiorum tum sacrorum, tum profanorum Opus alterum. Libros viginti sex historiæ Anglicæ. qui postea num. 27. ab eodē recogniti sunt, fuere impressi an. 1570. à Thoma Guerino Basileæ. Commentariolum in Dominicam precationem. Emendationes Gildæ librorum duorum De Patientia: totidē De vita perfecta: vnū De veritate, & mendacio. Chrysostomi versiones quasdam è Græco in Latinum. Viuebat an. 1533.

POMERIVS natione Maurus (ait Gennadius) in Gallia presbyter ordinatus, interrogantibus Iuliano Episcopo, & Vero presbytero, Dialecticorum more, respondens, arte Dialectica, & sermone ingenio apto, composuit de natura animæ, & qualitate eius, & de resurrectiōe, & de specialitate eius in hac vita fidelium, & generali omnium hominum, libros octo. Quorum primus continet, quid sit anima, vel qualiter ad imaginem Dei credatur facta. Secundus, vtrum anima corporea an incorporea debeat credi. Tertius, vnde sit anima primi hominis facta. Quartus, vtrum anima, quæ nascituro corpori infundenda est, noua fiat, & sine peccato, an ex substantia animæ primi hominis, velut propago de radice prodicta, etiam peccatum primæ animæ originaliter secum trahat. Quintus, recapitulationem libri quarti, disputationis, & distinctionis, & quæ sit facultas animæ, ideſt possibilitas, & quòd eam ex vna & syncera voluntate obtineat. Sextus vnde sit, iuxta Apostoli dictum aduersitas Carnis, & Spiritus. Septimus de differentia vitarum, mortium, resurrectionis carnis, & animæ. Octauus, de his, quæ sub fine mundi futura, prædicata sunt: Solutiones quæstionum, quæ de Resurrectione proponi solent. At subdit.

Memini legisse me olim eius dictatum ad quendam nomine Principium, de contem-

ptu mun-

ptu mundi, ac rerum transiturarum hortatorium, & alium *De vitijs, & virtutibus* prætitulatum. Scripsisse dicitur & alia, & adhuc scribere, quæ ad meam notitiam non venerunt, viuit vsque hodie, conuersatione Deo digna, apta confessione, & gradu. Hæc Gennadius in Catal. ad quem tamen Suffridus Petrus, hæc, quæ sequuntur, addit. *Isidorus infra c. duodecimo, sicut & Sigebertus infra c. 54. hunc Scriptorem pleno nomine Iulianum Pomerium appellat. Honorius eum in Catalogo suo non habet, & quod ipse ad Catalogum Gennadij non pertineat, nō hinc solum, sed inde multo magis colligitur, quod Isidorus eum tanquam à Gennadio, prætermissum in suum Catalogum retulerit. Sicut & Sigebertus fecit, quem Isidori Catalogum non vidisse satis constat: de hoc autem supra dictum est in censura.*

PONTIANVS Romanus, huius nominis, Pont. Max. qui nouem annos rexit Pontificatum, maxima quęque pro Christi Ecclesia passus, vt & martyr habeatur, reliquit Decreta, quæ extant inter aliorum Decreta. is ann. 240. creatus fuisse à Plantina dicitur.

PONTIFEX Maxim. qui clauum regit Ecclesiæ vniuersæ militantis in Terris, quique à Christo Domino sui Vicarius apud nos delatis ei clauibus Regni cælorum fuit constitutus, quot habuit aduersarios in Gentibus, in Iudæis, in Hæreticis, in falsis fratribus, in ipso Satana, qui eius potestatem conuellere, atque euertere conati sunt, tot habuit pro se, qui, dextera Domini illos regente, eandem potestatem sartam tectam tutati sunt. Præter eos autem, qui Oecumenicis, & legitimis Synodis interfuerunt, quique Scholasticam Theologiam, & Sacros Canones tractarunt, Homiliasque reliquerunt pene innumeri, ac denique præter illos, qui confessiones è Primarijs Patribus conflarunt, Augustino, Ambrosio, Hieronymo, Gregorio Magno, sed & deinceps ex Tertulliano, & Sancto Cypriano, scripsere De Potestate Summi Romani Pontificis ex plurimis aliquos hic ponimus, qui sunt:

Aegidius Romanus libr. 3. De Ecclesiastica potestate, & lib. De excellentia Summi Pontificatus.
Alanus Copus, dial. 1.
Albertus Pighius lib. 3. 4. & 5. eccles. hierarchiæ.
Alexãder de S. Elpidio lib. 2. vno De Ecclesiastica vnitate, altero De auctoritate Súmi Pontificis, & Iurisdictione Imperij.
Alphonsus de Castro lib: 12. contra hæreses.
Anastasius Bibliothecarius De Romanis Pontificibus.
B. Antoninus 3. p. tit. 22. Súmmæ Theologię.
Augustinus Romanus De potestate Papæ.
Augustinus Triumphus Anconitanus in Súma De potestate Papæ.
Baptista Platina De vitis Pontificum.
Bartholomæus Vrbinas De Rom. Pontif. Christi Vicarij auctoritate.
Cæsar Card. Baronius passim in Annalibus Ecclesiasticis.
Conradus Tregarius Heluetius De Ecclesię Conciliorumq; auctoritate.
Franciscus Turrianus Soc. Iesu in libr. contra Anton. Sadeelem.
Franciscus Horantius, libr. 6. De locis Catholicis.
Gaspar Contarenus De potestate Summi Pontificis.
Gaspar Schatigerus in Controuersijs.
Gennadius Scholarius in defensione capituli v.
Gregorius de Valentia in sua Analysi fidei Catholicæ par. 7. & 8. & alibi.
Gulielm. Cremonẽsis De auctoritate Apostolica lib. inscripto, *Reprobatio sex errorũ.*
Gulielmus Becchius Florentinus, De potestate Ecclesiastica.
Gulielmus Lindanus lib. 4. Panopliæ.
Iacobus Viterbiensis ad Clem. V. Pontif. Max. lib. 2. De Regimine Christianitatis.
Iacobus Latomus De primatu Petri.
Ioannes Roffensis in Refut. art. 25.
Ioannes Cochlæus in 4. Philippica.
Ioannes Bunderius in Compendio Concertationum tit. 31.
Ioannes à Louanio De perpetua cathedræ Petri protectione, & firmitate.
Ioannes Driedo lib. 4. c. 3. p. 2. De Scripturis, & dogmatibus Ecclesiæ.
Ioannes Faber in refutatione libri Lutheri De Pontificis potestate.
Ioann. Eckius tribus lib. De primatu Petri.
Ioann. de Turrecremata libr. 2. de Ecclesia.
Ioan. Ant. Delphinus lib. 1. & 2. de Ecclesia.
Melchior Canus, lib. 6. de locis cõmunibus.
Nicolaus de visibili Monarchia.
Onuphrius Pannuinius Veronẽsis de dignitate Sedis Apostolicæ, & potestate Papæ, aduersus Auctores Centuriarum.
Peregrinus Nasellus Patauinus, De potestate Summi Pontificis.
Petrus de Soto in defensione suæ confessionis à c. 24. vsq; ad finem.
Reginaldus Polus de Summo Pont. & lib. 1. & 2. ad Henricum VIII. Regem.
Remundus Ruffus libr. adu. Carolum Molinæum pro Summo Pont.
Robertus Arboricensis, De veriusque gladij potestate Tom. 1.
Robertus Card. Bellarmin. De Pont. Max. vberrimè, & accuratissimè.

Digitized by Google

Stanislaus Hosius Lituanus Card. in explicatione Symboli, c. 26. libr. 2. contra Brentium, lib. De auctoritate pont.
Thomas Caietanus De institutione, & auctoritate Summi Pont.
D. Thomas in Opusculo contra Græcos.
Thomas Stapletonus lib. 6. Controuersiarū.
Thomas Cāpegius de potestate Sum. pont.
Thomas Valdēsis, lib. 2. Doctrinalis fidei artic. 1. & 3. Vide verò in verbo, Petr. Apost.

Cærerum, quod attinet ad Summorum pont. Epistolas (vt mittam modo, quæ Franciscus noster Turrianus vbere Volumine egit pro illis aduersus Magdeburgēses Centuriatores) Summorum inquam pontif. qui sederunt vsq; ad annum trecentesimum, non sunt recentes, neq; supposititię; in quas licet aliqui irrepserint errores, nec indubitatas esse affirmare audeāt aliqui, certè tamen antiquissimas esse dubitandū non est, mentiūtur enim Magdeburgenses, Cent. 2. c. 7. ad finem, cum dicunt, nullum fide dignum auctorem citasse has Epistolas ante tempora Caroli Magni. Nam Isidorus, qui 200. annis antiquior est Carolo, in proœmio sui Collectanei sacrorum Canonum, dicit, se ex Concilio 80. Episcoporum collegisse Canones ex Epistolis Clementis, Anacleti, Euaristi, & cæterorū Rom. pont. Et Concilium Vasense citat Epistolas Clementis, vt nunc extant, & celebratum est hoc Concilium tempore Leonis I. id est 350. annis ante Imperium Caroli Magni. Denique Ruffinus, qui annis 400. præcessit Carolū, præfatione in recognitiones Clementis à se conuersas ex Græco, meminit Epist. Clemētis ad Iacobum, & eam se vertisse dicit ex Græco. esse autem hanc versionem verè Ruffini, testatur Gennad. lib. de viris illustribus in Ruffino.

PONTIFICALE Romanum Clementis VIII. Pont. Max. iussu recognitum, & Romæ editum ann. 1602. atque alibi.

PONTI Heuteri, Delphij, Res gestæ Regum, Ducum, Comitumq; vtriusque Burgundiæ, sex libris comprehensæ, Antuerpiæ apud Plantinum ann. 1583.

PONTIVS Carbonellus, Ord. Minorum, S. Ludouici Regis Galliæ Præceptor scripsit, quam vocant, Postillam ad vtrumq; Testamentum. Is Barcinone sepultus est.

PONTIVS Diaconus, qui Cypriani, vsque ad diem passionis eius cum ipso exilium sustinens, egregium Volumen vitæ, & passionis Cypriani reliquit. Hieron. in Catal. Codex Gemblacensis habet *Pontinum*, non *Pontium*, quemadmodum & Tritemius. At vtrumque errasse puto. Sanè verò hic non est ille Pontius, qui passus est in Gallijs, quique Philippo Imperatori persuasit, vt Christianus fieret, ac de quo quartadecima die Maij in Martyrologio. Sed & ipse Pontius Diaconus, quem cum hoc altero aliqui confundunt, extat octaua die Martij in Romano Martyrologio, in quo scriptum est, quòd in suis passionibus Dominum semper glorificans, coronam vitæ promeruit.

PONTIVS Eutropius Paulinus. Vide in verbo, Paulinus. Extant autem in Tom. 3. Biblioth. PP. Epistolæ, & Poemata ipsius.

PONTII Pilati Iudææ præsidis nomine confictæ fuere ab hostibus Christianæ fidei in operā Maximini Imp. Acta Pilati aduersus Christum Dominum plena blasphemiarum. Vide Euseb. nono libro hist. Ecclesiast. Alia item, qui Actus Pilati inscribebantur, quibus Quartadecimani vsi sunt. Vide Epiphan. 2. Panarij. At Epistolam Pilati, qua Tyberio Cæsari de Resurrectione Christi Domini, eiusque miraculis scripsit in vetustis Bibl. monumentis repertam ponit in sua Bibl. Sancta Sixt. Sen. lib. 2. in verbo, *Pilatus*, cum & eiusdem Epistolæ olim meminerit Eusebius in 2. historiæ Eccles. Vide etiam Tertullianum in Apologetico.

PORCHETVS è familia Seluaticorum, Genuensis, scripsit librum prænotatum *Victoria Porcheti aduersus impios Hebræos*, in quo tum è Sacris literis, tum ex dictis Thalmud, ac balistarum, monstratur veritas Catholicæ fidei, ex recognitione Augustini Iustiniani, Ord. Prædicatorum, Episcopi Nebiensis. Parisijs apud Aegidium Gormontium ann. 1520.

POSITIVAE Theologiæ Scriptores. Vide in verbo, *Scriptura Sacra. Verbum Dei. Testamentum Vetus, & Nouum.* Secundum item librum nostræ Bibliothecæ Selectæ integrum, in quo agitur de Theologia positiua.

POSSIDIVS Afer, Episcopus Calamensis, scripsit Vitam S. Augustini, & Indiculum librorum eius. Vixit ann. 430. Vide in verbo, Augustinus Hipponensis Episcopus.

POSSIDONIVS, qui Honorio, & Tritemio est, Possidius dici debet. Ita veteres codices, & Sigebertus in Catalogo, & Chronicon Canonicorum Ord. Regularium.

POSNANIENSE Collegium Societatis Iesu in Polonia, emisit Coloniæ ann. 1585. Explicationes aliquot præcipuarum Controuersiarum varijs temporibus in publicis disputationibus propositas.

POTHONIS Presbyteri Prumiensis. De domo Dei, libri tres. De magna item domo Sapientiæ liber, in Bibl. PP. *Bignæi*. de quo Mag. Sacr. Pal. pag. 290. To. 1. sui Indicis paucula.

PRACTI-

Digitized by Google

PR

PRACTICA Cancellariæ Apostolicæ. Lugduni in Gallia ann. 1549.

PRAEPARATIONES ad dignè celebrandum, siue ad Sacram Eucharistiam sumendam ex bonis, & probatis Auctoribus collectæ. Antuerpiæ ann. 1595. apud Hieronym. Verdussen.

PRAEPOSITVS Ecclesiæ S. Ambrosij Mediolanensis. Vide in Verbo. Ioannes Antonius de S. Georgio.

PRAGENSIS Ecclesiæ Capituli Disputatio cum Rockyzana De Hussiticis controuersijs habita per dies quinque ann. 1465. coram Gytzicone Rege Boemiæ. In Tom. 3. Antiquæ lectionis Henrici Canisij.

PRAXAGORAS Athenienſis etsi duos libros de rebus Constantini Magni Imp. scripsit, non est tamen mirandum, quòd nihil Christianæ religionis attigerit. Erat enim Ethnicus, & annum agebat (vt ipse inquit) vigesimum secundum, cum eos conscripsit Eorum librorum summam inseruit Photius suæ Bibliothecæ Græcè, addens duos alios libros ab eodem fuisse scriptos de ijs, qui Athenis regnarunt, & alios de Alexandro Magno.

PRECATIONES, Exercitium quotidianum, Psal. Pœnitentiales, Litanias, Hymnos, & alias Orationes secundum Rom. Ecclesiæ vsum, complectentes. Ingolstadij. ann. 1589.

PRECATIONES Catholicorum ex Patribus collectæ per Michaelem Pistorium. Coloniæ apud Horbech.

PRECATIONVM libri, quas Carolus Caluus Imperator Ludouici Pij filius sibi adolescenti pro quotidiano vsu ante annos 25. supra septingentos in vnum colligi, & litteris scribi aureis mandauit. Ingolstadij ann. 1583. & 1585.

PRIMASIVS Episcopus Africanus. De quo ita Cassiodorus Institut. Diuin. lect. cap. 9. Nostris quoq; temporibus Apocalyp. prædicta, B. Episc. Primasij Antistitis Africani studio, minutè, & diligenter quinque libris exposita est. Quibus etiam libris vnus, quid faciat hæreticum, Disputatione subiunctus est. Quę in templo Domini sacrata donaria sanctis altaribus offerantur. Floruit autem tempore v. Synodi, circa annum Domini 550. vt patet ex ipsa Synodo v. in Collatione 2. & fuit doctrinæ Aug. addictissimus. At Isidorus in Catalogo *Primatium*, pro *Primasia* legens, ita inquit: Primatius Africanus Episcopus composuit Sermone Scholastico de hæresibus libr. 3. directos ad Fortunatum Episcopum, explicans in eis, quod olim Beatiss. Aug. in libro hæreseon imperfectum, morte interueniente reliquerat: in primo ostendens, quid hæreticum faciat, in secũdo, & tertio digerens, quid hæreticum demonstret. Sic quidem Isid. Verum Sixtus Senensis, inquit: Primasius Vticensis in Africa Episc. Aug. vt creditur, discipulus, collegit in omnes Pauli Epist. ex Ambrosij, Hieronymi, Augustini, & aliorum Patrum monumentis Collectanea, in quibus ita contra Pelagianos pro gratię defensione inuehitur, vt aliquando libertati arbitrij nostri, ac meritis nostris præiudicare videatur. horum initium est. *Primo intelligere nos oportet.* Scripsit etiam ad Castorium in Apocalypsim Comment. mysticæ expositionis, collectos tum ex Augustini explanationibus, tum ex Ticonij Afri Commentationibus, ex quibus veluti gemmas de stercore secernens, ea tantum deflorauit, quæ eligenda fuerant, omissis his, quæ non essent sanæ Doctrinæ consentanea. Opus incipit, *Tuis vir illustris.* Claruit ann. Dom. 440.

Cæterum in Primasio in Apocalypsi, cap. 9. haud rectè legitur *Armageddon.* qui Græcè ἀπολλύων, Latinè *exterminans*, legendus est.

PRISCILLIANVS Abilæ Episcopus, qui factione Hilarij, & Ithacij Treueris à Maximo tyranno cæsus est, edidit multa Opuscula, de quibus ad nos aliqua peruenerunt. Hic vsque hodie à nonnullis Gnosticæ (idest Basilidis, & Marcionis, de quibus Irenæus scripsit) hæreseos accusatur; defendentibus alijs, non ita eum sensisse, vt arguitur. Ita Hieron: in Catal. ad quem notat Suffridus Petrus, quòd m. s. codex Martinienſis habet Hidacij, & Itacij. Alij tamen (inquit Lipsius) habent Itacij & Vrsatij, Prosper Itacius, & Vrsacius Episcopi, ob mortem Priscilliani, &c. Gembl. Cod. habet Hydiati, & Itacij, Sigeberg. item habet, Hidacij, & Itacij.

PROBA Falconia (vt inquit Sixtus Senensis) Illustris fœmina, Sexti Anicij Petronij Probi Vxor, rari, & elegantis ingenij matrona, Græcè, & Latinè ad summum erudita, Diuinarum literarum amantissima, & quasi altera Christianorum Latina Sapho; prima omnium excogitauit ex verbis Virgilij, quem totũ memoria tenebat, varios vtriusq; Testamenti Lib. 4. Bibl. Sanctæ.

Digitized by Google

menti locos metricè describere. Excerptis ergo hinc inde ex Virgilij poemate nunc integris versibus, nunc hemistichijs, & hemistichiorum particulis, propositum Opus veluti centonem ex multis preciosis pannis insutum, seruata hexametri lege collegit, ipsumque Virgilio Centones inscripsit. Claruit autem sub Honorio, & Theodosio iuniore, circa annum Domin. 430. Sic Sixtus Senensis. Habetur hoc Poema in Biblioth. Patrum Bignæi. Tom. 8. Idcirco autem inter Ecclesiasticos viros positam ait Isidorus, quòd in laude Christi versata sit, libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, c. 5. Sigebertus verò inquit; Cẽtonem de mundi fabrica, & Euang. pleniſſimè expressisse libro de Viris illustribus, c. 52. Vide 16. lib. Bibl. nostræ selectæ editionis Venetæ & Colon. vbi item de ipsa Proba. cuius Centones etiam olim Lugduni in Gallia prodierant vnà cum Poematibus Baptistæ Mantuani ann. 1516.

PROBVS Hybernus scripsit Vitam S. Patricij, vt liquet in fine eius Vitæ: neq; verò auctor fuit Beda, quamuis ea extet in huius Operum tertio Tomo. Quæ verò de tempore prædicationis S. Patricij apud Scotos, Probus affert, secus habere ostendit Baron. Card. in Notis ad Rom. Martyrologium die 17. Martij.

PROCESSIONALE ritibus Ro. Eccl. accommodatum Antiph. & Respõsoria aliaq; in supplicationibus decantari solita complectens. Antuerpiæ ann. 1602. In Officin. Plant.

PROCESSIONARIVM Ord. Prædicatorum Venetijs apud Iuntas, ann. 1560.

Lib. 2. Biblio. Sanctæ. Actu 6.

PROCHORVS (vt inquit Sixt. Senensis) de septem Diaconis, vnus, quos Lucas in Actis refert ab Apostolis electos, scripsisse dicitur Ioan. Euang. in Insula Pathmos, testante hoc Metaphraste in vita Ioan. his verbis. Ioannem vnum quendam è septem Diaconis sequi iubet, Prochorus hic erat, & mõtis verticem capessit; & more Samuelis rectus erigitur, & sicut Moyses manibus eleuatis effiguratur, & mentem à sensibus abstrahit. Tunc horrenda tonitrua, terrores, & fulgura his similia, quæ antea Moysi legẽ recipienti contigerant, facta sunt. Ad extremum tonitrua in vocem exprimuntur, & dilucidè resonant: *In principio erat Verbum*, &c. Quæ Prochorus, qui prius quidem veluti exanimis præ timore ceciderat, represso paullulum metu, sub tremula manu, ex ore, & voce Ioannis Theologi, quæ ipsum erat tonitru, verba eius cepit scribere, sic prosequens, donec totũ compleret Euangelium. Cæterum Athanasius in Synopsi, Ioannis Euangelium Ephesi à Gaio scriptum putat. Extat in Bibliothecæ Patrum Margarini Bignæi. Tom. 7. Scholijs Renati Laurentij Barrensis illustratus ipse Prochorus. At Magister Sacri Palatij Historiam S. Io. Apostoli, quæ falsò adscribitur S. Prochoro, inquit esse apocryphã, fabulosam, & prorsus indignam lectu. Vide pag. 241. Indicis Tomi primi eiusdem Mag. Sacri Palatij.

Ioann. 1.

PROCLVS Constantinopolitanus, Quis, & qualis, Qua doctrina & vita, Quam Imperatori charus ob ingenium placidissimũ, & quomodo Apost. Io. Magno (scilicet Chrysost.) arcanum Epistolarum suarum sensum, in aurem dictantem viderit, & quòd competenti sermone, res, quæ prẽter hominum opinionem eo tempore acciderunt, in Deũ auctorem referens, apud omnes in admiratione fuerit, multa Socrates Eccl. historiæ lib. 7. c. 39. 40. & 44. & Nicephor. lib. 14. & c. 37. & 38. Porrò Proclus, primò Cyzicenus, postea Constantinopolitanus Episc. equalis D. Cyrilli fuit, nam de eo sic ait in expositione Symboli Nicæni. *Hæc sentit nobiscum amantissimus Christi PP. chorus, & Proclus ipse, qui nunc Sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ thronum adornat, religiosissimus Pater, & Coepiscopus*: Scripsit verò Proclus insignem Epist. ad Armenios Præsules, cuius meminit D. Cyrillus, loco notato, & inseritur ea Epistola Operibus D. Cyrilli. Epistolam verò hanc citat Dionysius exiguus interpres, cum magna honoris Præfatione, appellatq; Tomum bonorum intellectuum, & rectorũ dogmatum plenum; Cyrill. Alexandrin. ad finẽ expositionis Symboli Nicæni, & in Epistola 31. ad Ioannem Antiochenum. Quinta verò Constantinopolitana Synodus, collatione seu Sess. 5. scribendæ huius Epist. caussam dicit fuisse, quòd porrecta fuissent impia Capitula ex Theodori Mopsuestiensis Codicibus, sanctæ memoriæ Proclo, ab Armenijs, ac proinde ad tales eorum libellos rescribere voluerit. Quin & scripsit librum De Traditione Diuinæ Liturgiæ. Edidit præterea egregiam Orationem super illa verba Ezechielis. *Vaticinare fili hominis contra Gog, & Magog.* Et accommodauit vaticinium ad bellum, quod tunc Theodosius iunior cum Scythis gerebat, asserens pœnas ab Ezechiele prædictas, Barbaris imminere. Quod statim Deus igne de Cœlo demisso, & absumptis Barbarorum præcipuis, comprobauit. Ex quo Proclus maximam famam, & celebritatem promeruit. Scripsit etiam in illud Esaiæ, *Puer natus est nobis*, Sermonem vnum, cuius initium est, Τὸ παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν quem citat Theodorus Monachus in libro, *Quod pater semper generat*. Claruit sub Theodosio iuniore ann. Domin. 400. Extat item eiusdem ad Armenios de Fide Epist. in Tom. 3. Bibl. PP. Bignæi. Porrò ne quis fallatur simili nomine Procli;

Ezech. c. 39.

Esa. cap. 9.

non

non sunt Procli Constantinopolitani Episcopi, neque adeo Christiani auctoris, quæ aliquot ante annos, hoc est ann. 1583. prodierunt hoc Tit. *Procli Lycij Diadochi Platonici, Phil. eminentißimi, Elementa Theolog. & Physica. Opus omni ratione prosequendum, quæ Franc. Patricius de Græcis fecit Latina.*

PROCOPIVS Diaconus, & Carthophylax. Vide infra in verbo, Procopius Martyr.

PROCOPIVS Gazæus Sophista, Christianus, in Octateuchum, in lib. Regum, & Paralip. scripsisse refertur à Photio in Græca Bibl. Qui cum eius dictionem, & stylum commendet, in eo tamen desiderat minus digressionum, cum ceteroqui sit (vt ille inquit) πολύχους, καὶ πολύστιχος ὁ ἐξηγητὴς. Sanè verò (quod & Bellarm. Card. obseruauit lib. 1. de Christo, cap. 6. Tom. 1.) Procopius melior fuit Rhetor, quam Theologus. Sic verò de illo Six. Sen. lib. 4. suæ Bibl. S. Procopius Gazæus, Sophista, Christianus, Vir liberaliter eruditus, & Græca eloquentia facundus, conscripsit Græco sermone primũ enarrationes in Octateuchum: quas ex patribus Orthod. aliisque Græcis auctoribus magna diligentia comportauit, secutus varia monumenta & homilias piorum hominum. Cæterum, cum singulorum sententias, nihil etiam mutatis verbis, parum curans, siue inter se dissentirent, vel consentirent, illo in Opere lectori proposuisset, & exinde volumen eius in immensum creuisset; voluminis magnitudinem paululum diminuere deliberauit, quod vt commodius fieret, statuit illa, in quibus vnanimiter conuenirent auctores, semel dicere: sicubi verò dissiderent, vt ea innotescerent Lectori; ea paucissimis explicauit, volens omnium interpretationes in perfecti corporis consonantiam redigere, ex quo ceu fonte vnico liceret lectori omnium explicationes haurire, ac si vnus, & solus loquatur. Verum, vt essent omnia magis dilucida, perspicuaque interdum & de suo aliquid adiecit. Fusior est in Genesi & Exodo, pressior in sex libris sequentibus, in quibus veluti annotationes quasdam collegit. Ediserit autem iuxta quadruplicem D. Scripturę intelligentiam non solum 70. Interpretum, Aquilæ, Symmachi, Theodotionisque editiones, & Samaritanorum, ac Iudæorum codices, sed & D. Hierony. quem sæpè nominatim citat, Versionem, à Sophronio ex Latino in Græcum conuersam. Operis principium est, *Antè quidem Deo captis benigne aspirantibus &c.* Scripsit eodem ordine & cura in Esaiam. Commentarios, qui Græcè. m. s. in Bibl. Marciana Venetijs seruantur. Claruit, quantum coniectura assequi potuimus, sub Anast. Imperat. ann. Do. 500. Sed idem Procopius ab eodem Sixto arguitur in Comment. in Gen. quod Cœlum dixerit neque circulo ferri, nec formam habere Sphæricam, quod & Chrysost. in Epist. ad Hebr. 27. homil. & Lactantius Firm. ante eum libr. 3. Diuinarum Instit. cap. 24. videntur innuisse. Vide D. August. 1. & 2. libr. de Gen. ad lit. & 3. & 7. Annot. Sixt. Sen. in 5. lib. Biblioth. S. Porrò post Sixtum Sen. edita est Latinè Procopij Sophistæ Christiani Variarum in Esa. Prophetam commentationum Epitome, cum præpositio Eusebij Pamphili fragmento de Vitis prophetarum Ioan. Curterio interprete, Græcè, & Latinè Parisijs ann. 1580. Cum antea Tiguri prodijssent ann. 1555. In Pentateuchum, & Iosue, & Iud. à Conrado Clauserο, qui tamen vt hæreticus inter primæ Classis scriptores notatur in Rom. Indice. In quattuor autem libr. Reg. & 1. Paralyp. ab Hermanno Hambergero Latinè, è Græco redditi, fuissent excusi. Cæterum, Procopius hic non est Procopius ille Cæsariensis ex Palæstina, Rhetor, & Sophista, qui præter alia, Rom. scripsit hist. videlicet bella, quæ propè Rom. atque per Lybiam gessit Belisarius Iustin. Imp. Dux exercitus. Nos de hoc Procopio, suo loco, hoc est in apparatu ad hist. in 2. Tom. nostræ Bibl. Select.

PROCOPII Martyris, Actorum fragmentum in Concilio Nicæno secundo, Actione quarta, extat de Cruce, in qua Hebraico idiomate per se enatæ sunt, Vox ista, *Emanuel*, & vtrinque in summitate alarum *Michael, & Gabriel*. extat verò Græcè m. s. Procopij Diaconi, & Chartophylacis Encomium in sanctum, & magnum Martyrem Procopium.

PROFESSIO Orthodoxæ fidei à Græcis facienda iussu fel. re. Gregorij XIII. Pontif. Max. Romæ edita ann. 1597. apud Impressores Camerales Græcè, & Latinè, vnà cum perbreui instructione super aliquibus ritibus Græcorum, Decretaque aliquot Pontificum Maximorum, & generalium Conciliorum Florentini, & Trid. vt Sacramentum Confirmationis baptizatis, non nisi à solis Pontificibus administretur. Vide Bibl. nostram selectam editionis Venetę & Colon. cui eandem professionem fidei intexuimus, vbi egimus, de Græcis iuuandis.

PROPHETAE maiores, & minores Veteris testaměti, quinã fuerint, ac de quibus prophetauerint, quive eos sunt interpretati, diximus singillatim in hoc Apparatu, vbi de ijs egimus. At cum pleraq; de ijsdem, ac de prophetia generatim sint prænoscęda, ea quidem tum apud Patres, tum apud Theologos Scholasticos cernere sparsim licebit. Veruntamen

quoniam

quoniam nonnulli tum antiquitus, tum verò etiam hac nostra ætate ea breuius collegerunt, eorum nomina hic subiecimus.

Et primò, quæ Dorotheo Episcopo Tyri ascripta est, Vita Prophetarum minorum ea non est ipsius Dorothei, de quo Vide in verbo, Dorotheus Episcopus Tyri.

Extat Græcè edita Augustæ Vindelicorum ann. 1602. Synopsis Prophetiarum incerto auctore ex Augustano Codice.

Hesychij, item presbyteri Hierosolymorũ συνοπτὸν, siue κεφάλαια hoc est, Capita in duodecim Prophetas minores, & in Esayam ex membranis Bibliothecæ Augustanæ.

Georgius autem Ederus in Oeconomia Veteris Testamenti addit Tabulis suis à centesima trigesima sexta vsque ad centesimam sexagesimam sextam, quæ dicenda sunt, de Partitione, Nomine Prophetiæ, Modis, quibus fiat inspiratio, Origine, Diuisione prophetarum, per visiones, per facta, per dicta, & alia eiusmodi, Quos & quomodo afficiat Spiritus Prophetiæ, Quis prophetiæ sit finis, Quando cæperit, Quandiu durauerit; De gradibus Prophetiæ, Quid Propheta sit, & cur ita dictus, De veris Prophetis tam Veteris, quã noui Testamenti, De typis Prophetarum in Veteri lege, Moyse, & Elia, De discrimine inter Prophetam, & Vatem, De loco, & tempore, vbi, & quando celebres, Cuius instinctu docuerint Prophetæ, Quomodo viderint Deum, Quot sint Visionum genera, Cur præmissi sint, Quænam illorum officia fuerint, Quomodo Christus est eorum Scopus; Deinde de Pseudoprophetis, eorumque nomine, origine, permissu, impostur is: Demum, qui spiritus sint ex Deo, & quibus notis veri à falsis Prophetis distinguantur, Quænã horum item sint pœnæ in Scripturis: Deniq; verò de libris Propheticis in genere, Et an Dauid fuerit Propheta, Et quanam ratione Psalmorum liber inter Prophetas numerari possit, aut nequeat, Quove tempore, & ordine sua oracula Prophetæ ediderint, Curque in ijs pleraq; obscurè sint tradita, Quæve in ijs obscuritatem pariãt. Postremò, quænam in Prophetarum lectione sint animaduertenda; subdit autem ordinem, & nomina Prophetarum, quorum monumenta ad nos peruenerunt: Libros item eorum docet, non tantùm ipsis Philosophis, verumetiam nomine Philosophorum esse antiquiores: Mox attingit illa tempora, quibus cæpit Philosophorum doctrina: Atq; ex diuisione Epiphanij librorum Propheticorum secũdum materiam subiectam affert, in Doctrinas, Speculationes, Exhortationes, Minas, Luctus, Consolationes, Preces, Historias, Prædicationes, & alia huiusmodi, quæ digna lectu, & lucidè distincta sunt.

Porrò quod ad tantarum Prophetiarum Vniuersè pertinet auctoritatem, percommodum erit legere, quæ Sixt. Senensis lib. 8. Bibl. sanctę hęresi quarta, de libris Propheticis scripta reliquit aduersus antiquos hęreticos, qui dicebant libros Prophetarum nihil in se habere, cuius gratia recipi debeant. Huc faciunt, quæ scripserunt Michael Medina libris suis de recta in Deum fide, non vno loco, vbi agit de lumine reuelato, ac de Prophetis; Canus in Locis communibus: Arias Montanus initio suorum Commentariorum in duodecim Prophetas, Noster item Ribera in eosdem: Leo Castrius, Epistola dedicatoria ad Philippum II. Regem Catholicum & cap. 43. in ea disputatione, quam habuit de translationibus Sacræ Scripturæ, cum agit vbinam legatur, quòd Esdræ diuinitus sint suggestæ Scripturæ, ante sua in Esayam Commentaria: præter tot alios, qui vt supra innumeri, siue Diuinarum Scripturarum interpretes, siue Theologi Scholastici fuere. Sed & in Prolegomeno decimo in Sacrosancta Euangel. à Canone 42. vsque ad Canonem 48. plura obseruauit Alphonsus Salmeron, è Primis nostræ Societatis Patribus, quæ quoniam postremò edita fuerunt, lucem ingentem vniuersò huic argumento afferunt. Atqui Epilogus Prophetarum, qui est sequens ab Edero contextus breuissimè ponit ob oculos, quæ deinceps studiosi Prophetias perlegentes maturius concoquere poterunt.

EPILO-

Digitized by Google

EPILOGVS PROPHETARVM.

Veteris Testamenti Prophetæ, qui Diuino afflati sunt Spiritu, & quorum monumenta ad nos vsque peruenerunt sunt xvij.

Qui prophetarunt

Ionas.	Niniuitis.	Subuersione Vrbis.	Oziæ Regis, ann. 15. Ieroboã 30. Mũdi 3150.
Oseas.	Contra Samariã, idest decem Tribus Israel.	Earum fornicatione, & interitu Samariæ.	Oziæ 18. Ieroboam 33. Mundi 3153.
Abdias.	Contra Idumæos, & omnes persecutores filiorum Israel.	Venturis super eos calamitatibus.	Tempore Regis Iosaphat, anno Oziæ 22. Mundi 3157.
Amos.	Contra gentes finitimas.	Ira Dei super illas vẽtura, & captiuitate decem tribuum.	Anno Oziæ 23. Mundi 3158.
Esaias.	In Iudęam, & Hierusalem. i. Tribui Beniamin, & Iudæ.	Impęnitentiũ ira, pœnitentium verò gratia.	Ante captiuitatem sub Ozia ann. 28. Mundi 3163.
Ioel.	Eidem tribui Iudæ, & Hierusalem.	Terra 2. Tribuum ante Spiritus Sãcti effusionẽ, eruca, bruco, locusta cõsumenda.	Anno Oziæ 34. Mundi 3169.
Michęas.	Contra Hierusalem, & Samariam.	Aduentu Saluatoris.	Circa anno Ioathan 3. Mundi 3190.
Nahum.	Assyrijs, & præcipuè Niniuitis relapsis.	Iudicio & interitu illis obuenturo.	Eodem tempore, quo & Michæas.
Abachuk.	Cõtra Babylonem, & Nabuchodonosor.	Aduentu Domini, & subuersione Babylonici Regni.	Circa annum Manasse 37. Mundi 3283. quo tempore 2. tribus erant in captiuitate.
Ieremias.	Ciuitati Hierusalem.	Futura ficcitate, & aduẽtu Regis Babylõ.	Anno 13. Iosiæ, Mundi 3316.
Baruch.	Populo in captiuitate Babylonica existẽti.	Inuocatione nominis Diuini, & spe futuræ liberationis.	Hierusalem iam per Chaldæos destructæ.
Sophonias.	In Hierusalem, & vniuersa Iudæa.	Idolorum destructione.	Iosiæ anno 20. Mundi 3323. adhuc ante captiuitatem Babylon.
Ezechiel.	Concaptiuis suis, cum Iechonia in Chaldæã abductis.	Deuastatione Hierusalem, & abductione populi.	Ieconiæ, vel Ioachim ann. 5. Mundi 3350.
Daniel.	Eidem populo Iudaico, cui & Ezechiel.	Destructione impiorum, & piorum liberatione.	Tempore capiuitatis Babylonicę circa annum Nabuchodonosor 23. Mundi 3361.
Aggæus.	Toti populo, qui erat in Iuda, & Hierusalem.	Reædificatione Templi, quam illis seriò præcipit.	In fine captiuitatis Babylonicę post reditũ Darij, an. Zorobabelis 18. Mundi 3444.
Zacharias	Eisdem, quibus & Aggæus.	Eadem quoque de re, s. de reædificatione Templi & Aduentu Christi.	Duos tantum post Aggæum menses.
Malachias.	Ad Israel.	Futura sacrificiorum sublatione, & Eliæ Aduẽtu Christi pręcursore.	Eisdem temporibus, quibus & Zacharias, post reditum à Babylone, & restaurationem ciuitatis.

De

Tempore

Digitized by Google

PROPERTIVS Retta, à Talleacotio, Ord. Minorum, Theologus, & Episcopus Geruntinensis, & Carriatensis emisit libros quattuor De falsa, & vera sapientia. Romę apud Gulielmum Facciotum ann. 1599.

PROSDOCIMVS De Comitibus, de differentia Legum, & Canonum, De consanguinitate, & affinitate: prima item, & secunda pars eiusdem in Decretales extitisse manuscripta in Germania refertur ab aliquibus. Extat autem de Dominijs Legũ, & Canonum in Tractatibus Iuris postremò editis. Tract. 1. fol. 190.

PROSDOCIMVS Pignolatus, Patauinus, Monachus S. Iustinæ, Congregationis Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, scripsit Vitas quorundam Monachorum Ordinis sui, & alia quædam. Obijt ann. 1553. 19. Nouemb. ætatis suæ 66. sepultus est ibidem in Capitulo Monachorum sub 4. Lapide.

PROSPER Abbas Monast. S. Pauli extra muros Vrbis, via Ostiensi, Cong. Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, qui floruit ann. 1553. scripsit ad Augustinum quędam De immortalitate animæ, lib. 1. *Aurelius Augustinus.* Commentaria in suum librum, lib. 1. Extabant m.s. apud Constantinum Syracusanum, Monachum Catanensem.

Gennad. in Catal. Ann. Domini 460.

PROSPER homo Aquitanicæ Regionis (vt scribit Gennadius) sermone scholasticus, & assertionibus neruosus, multa cõposuisse dicitur, ex quibus ego Chronica illius nomine prætitulata legi, continentia à primi hominis conditione iuxta Diuinarum Scripturarum fidem vsque ad obitum Valentiniani Augusti, & captiuitatẽ Vrbis Romę, à Genserico Vandalorum Rege factam. Legi & librũ aduersus Opuscula sub persona Cassiani, quo, quæ Ecclesia Dei salutaria probat, ille infamat nociua. Quæ enim verè Cassiani, & Prosperi de gratia, & libero arbitrio sententiæ fuerunt, in aliquibus sibi contrarię inueniuntur. (Hic etiam Prosper post obitum B. Augustini librorum eius cõtra hęreticos inimicos gratiæ Christi defensor extitit) Epistolæ quoq; Papæ Leonis aduersus Eutychem de vera Christi incarnatione, ad diuersos datæ, & ab ipso dictatæ dicuntur. Ita Gennadius in Catalog. ad quem Suffridus Petrus sequentem addidit notam. *Hic etiam Prosper &c. hanc periodum medicamenti gratia per Catholicum aliquem Gennadio infartam esse. Supradictum est in censura: noc eam impleriq́, nostris hic etiam positam repperimus.* Vide autem in verbo Gennadius Presbyter, & præfat. in Gennadium scriptam à Suffrido Petro. Sixtus autem Senensis ita habet: Prosper Rhegij Flaminiæ in Italia Episcopus, natione Aquitanus, Leonis Papæ primi quondam notarius, vir acris ingenij, dictionis presłæ, neruosæ, & elegantis, magnam cum vitæ sanctitate Diuinarum & humanarum rerum eruditionem habens, scripsit in quinquaginta postremos Psalmos, hoc est, à Psalmo centesimo vsque ad vltimum, breuissimos iuxta litteralem, ac spiritualem sensum Commentarios, stricto & arguto expositionis genere comprehensos: quorum initium est: *Misericordia, & iudicium &c. Psalmus iste de primo versu &c.* Item de promissionibus, & prædictionibus Dei libros tres; quibus omnia vaticinia, & pollicitationes de Christo, & Ecclesia in sacris litteris expressas elucidauit. Libri exordium est, *Domus fidei ratio.* Claruit sub Leone Magno Augustan. Dom. 1460.

Sanè verò Baronius Card. præter alia hæc notauit in Chronico Prosperi, quæ, illud lecturo, si prælegentur, non parum commodabunt, sic autem ille, Tom. 4. pag. 381. primæ editionis.

Prosperi Chronicon sui exordio totum penè inuersum esse, ac depranatum, dum sub ann. 381. ponitur obitus Gregorij Nazianzeni, & Concilium Constantinopolitanum, quod celebratum est anno superiore, & alia pleraq; in nominibus & numeris penitus labefactata.

Eodem autem Tom. pag. 485. *Idem Prosper Merobaudem immeritò arguit proditionis Gratiani: nam Pacatus virum de fide syncera erga ipsum Imperatorem, plurimum laudat.*

Mendosè item pag. 487. eiusdem Tomi, legitur in eius Chronico suffectum Vrsicinum post Damasi mortẽ, cum absq; vlla controuersia electus fuerit Siricius. Quin & pag. 189. auctoritate S. Hieronymi, De scriptoribus Ecclesiasticis arguuntur Prosperi Chronicon, & Suidas, quòd ille obijsse Greg. Nazianzenum inquiat anno tertio Theodosij Augusti, hic verò ann. 13. eiusdem Imperatoris pag. 634. Sicuti & erasse Prosper videtur (nisi id fortè errore librariorum acciderit) dum ponit Translationem capitis Io. Baptistę factam esse ann. 12. Imperatoris Theodosij, cum referatur ad eius ann. 13. corrigendum denique Chronicon Prosperi, vbi post Consulatum Manlij ponitur Consulatus Honorij cum Eutychiano. nimirum præpostero ordine. Baron. Card. Tom. 5.

Sanè verò Tridentinum Concilium meritò damnauit, eam sententiam, *Omnia peccatorum, aut etiam infidelium Opera esse peccata.* Quamuis maximum Auctorem D. Augustinum lib. 4. cont. Iulianum cap. 3. & lib. 3. contra 2. Epist. Pelagian. c. 5. & Prosperum Sent. 106. habuisse videatur, & ex Catholicis aliquando Theol. suos habuerit defensores, ideoque

dixe-

Digitized by Google

dixerint, nec arborem bonam, quatenus bona est, malos, nec arborem malam, quatenus mala est, bonos fructus facere.

Porrò libri Prosperi eiusdem tres de Vita Contemplatiua prodierunt primum an. 1536. Coloniæ apud Ioannem Gymnicum, vnà cum Petri Damiani Opusculis, & Oresiesis Monachi de Institutis Monasticis, malè apud Gesnerum, *Oriesiesis*. Verum eiusdem, quæ haberi potuerunt Opera vetustorum exemplarium collatione per viros eruditos repurgata. Louanij ann. 1565. edita sunt; & quidem ipsamet (vt præfert titulus à Typographo præfixus) ab omnibus mendis repurgata. Duaci ann. 1577. cum tamen antea alibi separatim quædam eius fuerint emissa partim Basileæ ann. 1528. partim Coloniæ ann. 1536. & 1540. ac Lugduni ann. 1539. Eius autem Chronicon, ex Chronico Eusebij Cęsariensis, & D. Hieronymi emendato à Pontaco Vasatensi Episcopo licebit magno cum operæpretio decurrere.

PROSPER Malauolta Ferrariensis, Theologus Societatis Iesu, scripsit, quas cum pluribus alijs habuit ad præcipuas Italię Ciuitates, Homilias Italicè, in quibus accurata lima, & multa eruditio. Dogmata item sic attingit, vt hęreticos confodiat, & tamen quasi aliud agens. Quod in Italia ob finitimas regiones hæresibus infectas qui fecerit, rectè faciet. Epitheta verò nimia, & eloquętiam sic quidam acris iudicij Viri, in ipsis Homilijs obseruarunt, vt cum illa minus frequentia vellent, ita hanc (qualis D. Chrysostomi, & aliquot Patrum fuit) quasi magis naturalem, cupiant. Porrò Mediolani primò quædam ex ipsis prodierunt ann. 1604. per Bartholomæum Zuccum.

PROSPER Martinengus, *Titus* antea vocatus, Brixianus, Monachus Monasterij S. Euphemiæ Brixiensis, Congreg. Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, in Latina quoque, & Hebraica lingua exercitatissimus, plura scripsit, præsertim carmine, quæ impressa sunt Romæ ann. 1589. apud Franciscum Zannettum tribus Tomis. Quorum primus continet poemata diuersa cum Græca, tum Latina, quæ quidem magna ex parte Diuina sunt, & sacra. Secundus Tomus, quæ in laudem Beatiss. Virginis, tot videlicet hymnos complectens, quot annis ipsa B. Virgo vixisse perhibetur, *Theocodia* nũcupatum, excusum quidem antea quoq; Romæ ann. 1583. Tertius pia quædam poëmata, & Theologica, Odasq; sacras, diuerso carminum genere conscriptas habet: quibus etiam accesserunt nonnulli, quorundam illustrium Cassinensium monachorum hymni. Extat item alius hymnus Græco latinus m.s. de S. Barbara in gratiam Gulielmi Ducis Mantuæ compositus. Obijt ann. 1594. Brixiæ die 6. Octob. & in Monasterio suo S. Euphemiæ sepultus.

PROSPER Rossinus Florentinus, Ordin. Seruorum, edidit Commentarium in Canticum Canticorum, Latinè.

PROSPER Vrbanus, Vrbinas, Theologus insignis, & Regens primarius Ord. Minor. Conuentualium S. Francisci, emisit magno studentium commodo Summam Theologicam Alexandri Alensis, quam in compendium doctè redegit: Vberem item Commentarium in S. Athanasij Symbolum. Vrbini ann. 1604. quo & viuebat.

PROTERIVS Alexandrinus Episcopus, Vir Sanctus, cuius extabant litterę ad Leonem primum Pontif. Max. & Leonis ad eum, quæ interierunt, collegit Orthodoxorum Concilium, in quo actum est, vt ad Catholicam communicationem, qui hactenus ob hæresim Eutychianam separati fuissent, Catholica oblata professione redirent, sed cum illi penitus restitissent, irrogatum in eos fuit ab Imperatore exilium. Mentio huius Concilij habetur in Epistola Catholicorum Episcoporum Aegypti, & Clericorum Orthodoxorum ad Leonem Imp. data, Hæc Baron. Card. 6. Tom. Annal. sub ann. Dom. 453. Leonis autem Papæ 14. At Sigebertus in Catal. Sic. Protherius Alexandrinus Episcopus, scripsit & ipse ad Leonem Papam, dubitantem de celebrando Pascha illius anni, qui, cum esset embolismalis, putabatur ab aliquibus esse communis. Hæc Sigeb. Sed ad hunc Suffridus, Petrus notat sequentia. *Vtrumq; exemplar m.s. tam in Isidoro, quam Sigeberto Procerium hunc appellat. Tritemius appellat Protherium, quod tamen rectius putarim; præsertim cum etiam nostri codices in contextu sequentis capitis sic legant, cod. Affligem. etiam habet Protherium.*

PROVINCIALE omnium Ecclesiarum cum Practica, &c. Romæ ann. 1542. Regulæ item Cancellariæ à Leone Decimo ad Pauli Quarti vsque obitum. Ibidem, sed post demortuum eundem Paulum P.M.

PRVDENTIVS. Vide in verbo; Aurelius Prudentius copiosè. Sic autem de eo Gennadius. Prudentius vir seculari litteratura eruditus, composuit διττοχαῖον, de toto Veteri, & nouo Testamento, personis exceptis: Commentarius est autem in morem Græcorũ Hexaemeron de Mundi fabrica vsque ad cõditionem primi hominis, & præuaricationẽ eius: composuit, & libellos, quos Græca appellatione prætitulauit ἀποθέωσις, ψυχομαχία, ἁμαρ- In Catal. Ann. Domini 380. Trit.

Digitized by Google

ἁμαρτιγένεια, id est, De relatione in Cælites, *De compugnantia animi*, *De origine peccatorum*: fecit & in laudem martyrum, sub aliorum nominibus inuitatorium ad martyrium, librum vnum, & Hymnorum alterum, speciali tamen intentione aduersum Symmachum, idololatriam defendentem, ex quorum lectione agnoscitur Palatinus miles fuisse.

P S

PSALMI & Psalterium. Vide in verbo, Dauid Propheta.

PSALTERIVM autem vulgatæ editionis non est illud, quod D. Hieronym. transtulit ex Hebræo, neque illud, quod transtulit ex versione Græca 70. Interpretum, sed illud quod ipse emendauit translatum ab antiquo interprete ex editione S. Luciani Martyris, siquidem B. Hieronym. circa Psalterium quater laborauit. Transtulit enim illud ex Hebræo in Latinum. Item, è Græco in Latinum. denique bis emendauit antiquam Latinam editionem, quæ translata erat ex Græca, & communi vulgata.

PSALMI septem Pœnitentiales, cum multis alijs Orationibus secundum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ vsum, ac festis mobilibus & Lunario, per annos 15. iuxta Kalendariũ Gregorianum. Ingolstadij ann. 1582.

PSALMI Septem Pœnitentiales, cum Litanijs, & precibus, ad opem implorandam aduersus hæreticos, proq; alijs periculis auertendis, Friburgi Heluetiorum, apud Gemperlinum, ann. 1590.

PSALMORVM liber cum aliquot Canticis Ecclesiasticis, Litanię, Hymni Ecclesiastici, omnia diligenter repolita. Parisijs ann. 1574.

PSALMODIA, & Cantica Eccles. quæ in templis solent decantari. Coloniæ, ann. 1572.

PSALTERIVM B. Virginis Mariæ compositum per S. Bernardum, cũ Psalterio B. Hieronymi cum rubricis. Venetijs ann. 1569.

PSALTERIVM cum magnis notis, & characteribus pro choro. Cuius numerorum notæ ad Breuiarium Romanum nonum accommodatæ sunt, in fol. regal. Antuerp. an. 1571. apud Plantinum.

PSALTERIVM B. Virginis Marię, in tria Rosaria distributum, adiunctis alijs nonnullis de eadem Virgine precatiunculis multo studio ex antiquorum scriptis collectis. Tegernseæ ann. 1574. in Bauaria.

PSALTERIVM dispositum per hebdomadam, cum Ordinario Officio de tempore. Coloniæ ann. 1579.

PSALTERIVM Romanum, dispositum per hebdomadam, vnà cum Hymnario. Lugduni ann. 1585.

PSELLVS. Vide in verbo, Michael Psellus.

P T

PTOLEMENSIS Synodus, hoc est Ptolemaide in Pentapoli Aegypti ann. Dom. 411. decimo autem Innocentij Papæ habita. Qua Andronicus Prouinciæ præfectus multa crudelia in subditos, atque irreligiosa, & impia aduersus Ecclesiam perpetrans excommunicatus est. Præfuit Synesius. Extat sententia, quæ à Concilio contra Andronicum dicta est apud Synesium Epist. 58.

PTOLEMAEVS Gallius, Cardinalis Comensis, Archiepiscopus Sypontinus, nunc Episcopus Hostiensis, & Decanus Cardinalium, Constitutiones, & decreta Prouincialis Synodi Sypontinæ celebratæ ann. 1567. Manfredoniæ edidit. Quæ & Venetijs apud Iuntas. De ipso autem Ptolemæo. Vide in verbo, Gregorius XIII. Pont. Max.

PTOLEMAEVS Lucensis, scripsit magno volumine historiam pontificum Romanorum, & breuiter attigit viros, qui temporibus singulorum claruerunt vsque ad Cœlestinum Quintum, cuius temporibus se dicit fuisse, ann. 1273. Raph. Volaterranus.

PTOLEMAEVS Mendesius in temporibus citatur à Clemente Alexandrino, fuit autem vt idem perhibet Sacerdos, & Regum Aegypti res gestas tribus libris exponens dicit tempore Amasis Aegypti Regis Iudæos exisse ex Aegypto.

PTOLEMAEVS Spaniolus, eques auratus, Baptistę Carmelitę Mantuani frater scripsit pro eodem suo fratre contra Zoilos quosdam, lib. 1. De licentijs poetarum, libr. 1. Quæ Opuscula impressa sunt Lugduni ann. 1524. Claruit ann. 1510.

Digitized by Google

P V

PVBLICOLAE Epistola ad D. Augustinum petentis quæstionum aliquot explicationem, num. 153. inter D. Augustini Epistolas.

PVRGATORIVM. De quo scripsere,

Ioannes Roffensis contra articulos Lutheri.
Ioannes Eckius, libris quatuor, De Purgatorio.
Ioannes Bunderius, in suo Compendio, titu. decimooctauo.
Ioannes Garetius, libro de Oratione pro Defunctis.
Iacobus Latomus in explicatione artic. sexti Louaniensium.
Iodocus Clictoueus in libro De Purgatorio.
Alphonsus de Castro, in verbo, Purgatorium.
Bernardus de Lutzemburgo, libro vnico De Purgatorio.
Claudius Coussord contra Vualdenses.
Caietanus Tomo primo, Tract. 23. & 24.
Franciscus Horantius, libro quinto, De Locis Catholicis.
Hugo Etherianus de regressu animarum ab Inferis.
Ambrosius Catharinus libro de veritate Purgatorij.
Robertus Cardin. Bellarmin. post hosce omnes, quos vidit, accuratissimè duobus libris: Tomo primo, Controuersia quinta. præter ipsos Diuinæ Scripturæ Interpretes, atque adeo Synodos aliquas, Theologosq; Scholasticos penè omnes.

Q V

QVADRATVS Apostolorum discipulus publio Athenarum Episcopo ob Christi fidem martyrio coronato, in locum eius substituitur, & Ecclesiam grandi terrore dispersam, fide, & industria sua congregat. Cumque Adrianus Athenis exegisset hyemem inuisens Eleusina, & omnibus penè Græciæ sacris initiatus, dedisset occasionem ijs, qui Christianos oderant, absque præcepto Imperatoris vexare credentes, porrexit ei librum pro Religione nostra compositum valde vtilem, plenumque rationis, & fidei, & Apostolica doctrina dignum, in quo & antiquitatem suæ ætatis ostendens, ait plurimos à se visos, qui sub Domino varijs in Iudæa oppressi calamitatibus sanati fuerant, & qui à mortuis resurrexerãt. Sic Hieronymus in Catal. ad quem Suffridus Petrus Notam adiecit. *Inuisens Eleusinam m. s. Cod. Gemblac. rectius Eleusina, est enim à recto casu Eleusin, quod oppidum est non longè distans Athenis, in quo peragebantur arcana sacra Cereris, Sophronius habet ἐν ἐλευσίν γενόμενος ἡλικίας Antiquitatem suæ ætatis: sic & Sophron. τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἰδίας ἡλικίας m. s. codex Gemblacensis habet antiquitatem suæ actionis, sed nos nihil mutamus.*

QVERCVS, Erat locus ad Quercum dictus, qui, vt ait Sozomenus lib. 8. c. 17. erat Suburbium Chalcedonis, quod à Ruffino Consulari iam cognomen habet, in quo & regia est & ampla Ecclesia, quam ipse Ruffinus in honorem Apostolorum Petri, & Pauli extruxit, & *Apostolæum* ex his appellauit, Monachos etiam in vicino collocauit, qui Clerum Ecclesiæ supplerent. Hoc loco Conciliabulum coactum est, quod Synodum ad Quercum vocarunt, In quo Theophilus Alexandrinus, Acacius Beroensis, Antiochus Ptolemaidis, Seuerianus Gabadorum, Cyrinus Chalcedonensis Episcopi & alij malignè insurrexerũt aduersus Io. Chrysostomum, & Heraclidem Hephestionis Episcopum, volentes, qui erant accusatores, simul iudices esse. Vide post Socratem, Palladium, Sozomenum, Annalium Baron. Card. Tom. 5. qui ista refert sub annum 403.

QVIETVS Auctor Epistolæ cum aliquot alijs Coepiscopis apud Cyprianum.

QVINISEXTVM Concilium id est, quod & Trullanum dictum est, & in quo suppositi sunt Canones, quos S. Romana Sedes haud comprobauit. Nos de hoc Concilio, vt innuimus in verbo, *Constantinopolitana Sexta Synodus*, sic antea egimus in Refutatione Dauidis Chytræi, quæ primò edita Posnaniæ, recusa fuit deinceps Coloniæ semel, atque iterum vna cum Commentarijs nostræ Moscouiæ. Vide ibidem caput sextum, Sectionis Quintæ eiusdem Refutationis. Sed & postea prodierunt Cardinalium Opera, Roberti Bellarmini, & eruditissimi Baronij Annales, quos licebit cum fructu perlegere. Sanè quod Humbertus Card. aduersus Græcos scripsit, verissimum est. Sextam Synodum ad destruendam

hæresim Monothelitarum, non autem ad tradendas Rom. nouas Constitutiones congregatam fuisse.

QVINTILINEBVRGENSE Concilium Generale in Germania anno Dom. 1085. Gregorij verò septimi Pont. Max. Tertiodecimo ineûte, celebratum est in ipsa Paschali hebdomada. Præfuit legatus Sedis Apostolicæ. Interfuere Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates S. Petri fideles. Actum est De Primatu Sedis Apostolicæ contra Henricianos, qui fideles S. Petri cogere nitebãtur, vt excommunicationem Domini Papæ Gregorij super Henricum cum illis retractare præsumerent. Vide Acta huius Synodi, quæ ité ad disciplinam pertinent Ecclesiasticam in Tom. 11. Annal. Card. Baronij.

QVINTILIANVS Mandosius Aduocatus Romanus, scripsit Praxim Signaturæ Gratiæ, quæ prodijt Venetijs apud Franc. Zilettum recognita ab Auctore, & auctior ann. 1571. Comment. item super Regulas Cancellariæ Apostolicæ. Additiones ad Lapi Allegationes, atque alijs allegationibus abs se auctas. Venetijs, eodem ann. Repertorium Inquisitorum hæreticæ Prauitatis, quo ea, quæ ad hæresum cognitionem, ac sanctum Inquisitionis Forum attinent, continentur, cui Operi Petrus quoque Vendramius sociam operam adiunxit. Venetijs, ann. 1579. Glossam Facultatum Regentis suffecti in locum Auditoris Cameræ. ibid. Nam quod de varia temporum in iure ciuili obseruatione, ac De Præscriptionibus, & De Temporum præscriptione emisit, id Francofurti ad Mœnum in Germania fuit excusum.

QVINTINVS Heduus Gangrensem Synodum Græcolatinam suo Commentario, siue Scholijs illustratam emisit ann. 1560. Parisijs.

QVINTVS Aurelius Symmachus V. C. Consiliarius, & Præfectus Vrbi, scripsit Epistolarum lib. 10. castigatissimos. Qui cum Auctario duorum libellorum S. Ambrosij Episcopi ad Valentinianum Imp. & eiusdem Epistola ad Eugenium, cumque Miscellaneorum lib. 10. & Notis, primò prodierunt Parisijs ann. 1604. ex Typographia Orriana.

QVINTVS, Septimus, Florens, Tertullianus. Vide in verbo, Tertullianus.

QVODVVLTDEVS is est, cui Epistola petenti Catalogum hæreseon, D. Augustinus eundem scripsit, qui extat inter D. Augustini Opera.

R A

RABANVS, quem alij haud rectè, *Rabbanum* scribunt, quem meritò Baron. Cardin. post alios *fulgentissimum Ecclesiæ Sydus* appellat, non fuit (vt quidam putant) Anglus, neque verò Meldensis Episcopus. Et nationis quidem suæ, siue Patriæ graue testimonium extat in ipsius Epitaphio, vbi hæc verba sunt: *Vrbe quidem hac genitus fum, ac sacro fonte renatus in Fulda.* Demochares autem librorum De Sacrificio Missæ Tom. 2. c. 19. atque Belleforestius in prima parte suæ Cosmographiæ, in Catalogo Meldensium Episcoporum, nullius Rabani meminere. Atqui de hoc alij antea, Tritemius deinceps, nostra verò ætate Sixtus Senensis scripserunt. Et hic quidem de illo sic ait: *Rabanus Magnentius Maurus, sextus Archiepiscopus Moguntinus, natione Germanus, ex vrbe Fuldensi in Buconia, quartus Abbas quondam cœnobij Fuldensis, Ordin. D. Benedicti, Albini Anglici auditor, vir omnium disciplinarum cognitione absolutissimus, Rhetor, Poeta, Astronomus, Philosophus, & Theologus, cui nullum parem eo sæculo* Germania *habuit; hic, inquam, offensus improbitate monachorum suorum, qui eum damnabant, quòd nimium Sacrarum literarum studijs intentus temporalia negligeret, ingratos deseruit, & ad Ludouicum Augustum se recepit, ac cum eo mensibus aliquot permansit, reuocantibus eum obnixè monachis, quos tam facti pœnituerat: sed non impetrarunt, ita volente Deo, qui ipsum paulò post in eorum confusionem ad Moguntinum Archiepiscopatum assumpsit. is ergo, cum adhuc esset in monasterio suo, hortatu Freculfi Episcopi Lexouiensis, et Ludouici, ac Lotharij Augustorũ, composuit in omnes Diuinas Scripturas iuxta literæ sensum, & spiritualem intelligentiam Commentariorum libros 172. quos ex omnibus Latinis Patribus continuata serie à Hieronymo vsq; ad Bedam collegit, seruatis vbiq; ipsorum dictis, ac sensibus, & in ijs locis, in quibus Patrum expositionem non inuenit, proprijs explanationibus vsus est, notatis in fronte paginarum tam suo, quàm aliorum interpretum nominibus, quorum sententias in codicibus aptauerat, vt sciret Lector, & quid à Patribus, & quid ab eo haberet, & quo iudicio singula essent legenda. Præterhac etiam collegit in omnem D. Scripturam Dictionarium mysticarum significationum, ad spiritales Sanctorum Voluminum sensus vtilissimum. Horum voluminum ipse tantum infra scripta legi, typis excusa; initijs maiori ex parte diuersis ab his, quæ Tritemius in Catalog. suo annotauit.*

In Ge-

In Geneſim ad Freculſum Epiſc. Lexouienſem lib. 4. *Maiorum virorum conamen.* In Exodum ad eund. lib. 4. *Inter cæteras Scripturas.* In Numeros ad eundem, lib. 4. *Numerorum libri II.* In Deuteronom. ad eundem lib. 4. *Decurſis igitur.* In Eccleſiaſticum ad Orcarium Archiepiſc. lib. 10. *Sciens beneuolam.* In Ieremiam ad Lotharium Imp. lib. 18. *Poſt commentariolos.* In Threnos ad eundem, lib. 3. *Vltimam partem Ieremiæ.* Quos Typographi Hieronymianis operibus inſertos, & falſo Hieronymi titulo inſcriptos, venditarunt. Ceterarum lucubrationum initia nondum à nobis conſpecta, habes apud Tritemium. Floruit anno 855.

Sanè verò ipſemet Rabanus vitam ſuam verſibus elegis deſcripſit, quæ initio Commẽtarij in Ieremiam Baſileæ excuſi legitur, quamquam & Trit. de Tranſlatione eiuſdem S. Rabani è Monaſterio S. Albani, Ord. D. Benedicti, propè Moguntiam, in Saxoniam, li. 1. De vita autem ipſius libros tres ſcripſerit.

Sed quod Sixtus inquit eum floruiſſe an. 855. ita accipiendum eſt, vt ſciatur eum obijſſe an. 856. quidquid ſecus exiſtimauerint, qui ad annum ſuperiorem eius obitum retulerant. conſtat hoc ex vetere chronico edito à Pithæo, id quod & admittit Baron. Cardin. Ceterum, licet pauca illa Opera tanquam D. Scripturarum exegematica Sixtus pro ratione ſui inſtituti enumerauerit, plura tamen alia Tritemius, & denique Arnoldus Vvion indicarunt, quibus etiam nos addimus, ſuperiore anno; hoc eſt 1603. repertum fuiſſe eiuſdem Rabani Martyrologium m. s. in celebris Monaſterij S. Galli inter Heluetios Bibliotheca. Integer igitur eſto (quoad poſſumus) eius Operum Catalogus ſequens. In Geneſim ad Freculfum Epiſcopum, lib. 4. *Magnorum virorum conamen.* In Exod. ad eund. lib. 4. *Inter cæteras Scripturas.* In Numeros ad eundem, lib. 4. *Numerorum librum.* In Deuterono. ad eundem, lib. 4. *Decurſis igitur.* Qui omnes cum alijs lib. 4. in Leuiticum, excuſi ſunt Coloniæ an. 1532. apud Io. Prael. In Eccleſiaſticum ad Orcarium Arch. lib. 10. *Sciens beneuolam.* Qui prodiere Pariſijs apud Simonem Colinæum. In Ieremiam ad Lotharium Imp. lib. 18. *Poſt Commentariolos.* Tritemius autem libros viginti citat in eundem Ieremiam qui quidem editi ſunt Baſileæ, an. 1534. In Threnos ad eundem Imp. lib. 3. *Vltimam partem Ieremiæ.* Ceterarum lucubrationum initia extant apud Tritem. hoc modo. In Leuiticum, lib. 4. *Sequentes libri,* qui excuſi ſunt Coloniæ cum ſupraſcriptis ann. 1532. In Ioſue lib. 7. *Domino beatiſſ.* In Iudicum, lib. 2. *Poſt mortem Ioſue.* In Ruth. lib. 1. *Scrutantibus ergo.* In Regum ad Hilduinum, lib. 4. *Fuit vir. Dicamus,* extant m. s. Caſſini littera Longobarda. In Paralipomenon, lib. 4. *Adam decimus.* In Eſdram, & Neemiam, lib. 3. In Tobiam, lib. 1. In Iudith, lib. 1. *Domine electe.* In Heſter, lib. 1. *Liber Heſter, quem.* In Iob, lib. 1. In Pſalmos, lib. 1. In Prouerbia, lib. 1. In Eccleſiaſten, lib. 1. In Cantica, lib. 1. In librum Sapientiæ, lib. 3. *Diligite.* In Eſaiam Prophetam, lib. 8. In Ezechielem, lib. 20. *Et factum eſt.* In Danielem lib. 3. In duodecim Prophetas minores, lib. 12. In Machabæorum, lib. 3. *Et factum eſt poſtquam.* In Euangelium Matthæi, lib. 8. *Expectationem itaq;.* In Euangelium Lucæ, lib. 3. In Euange- In Euangelium Marci, lib. 4. In Euangelium Ioan. lib. 1. *Inter omnia D. hiſtoriæ.* In omnes Epiſtolas Pauli, lib. 23. *Venerando Fratri Lupo.* In Epiſtolas Canonicas, lib. 7. In Actus, lib. 1. In Apocalypſim, lib. 1.

At de reliquis eius Operibus hæc quoque feruntur: Nempe de Corpore & Sanguine Domini, lib. 1. De naturis rerum, lib. 5. De ortu, & moribus Antichriſti, lib. 1. Dictionarium myſticarum ſignificationum, ad ſpirituales Sanctorum Voluminum ſenſus intelligendos, vtiliſſimum, lib. 1. De virtutibus vitijs, ac cerimonijs antiquæ Eccleſiæ, lib. 1. qui excuſus eſt Antuerpiæ, an. 1560. cum fragmentis quibuſdam Caroli Magni. De rebus geſtis à Lothario, Ludouico, & Carolo Imppp. Ludouici Pij filijs, carmine Heroico. Libri autem plures extabant Viennæ Auſtriæ, apud Vuolfgangum Lazium, m. ss. Ve Vniuerſo, ad Haymonem Epiſcopum, lib. 22. *Primum apud Hebræos.* Horum nonnulla fragmenta m. s. extabant Catanæ in cœnobio Ord. D. Benedicti. De vniuerſali natura, lib. 1. *Vniuerſitatis.* De ſignis Natiuitatis Domini, lib. 1. De virtutibus numerorum, lib. 1. De origine rerum, lib. 1. Qui Caſſini m. s. extat in x. Pluteo. De computo Dialogus, libro 1. *Quia te venerande.* Pœnitentium liber, ſiue, vt alij habent. De Quæſtionibus Canonum, lib. vno. Qui excuſus eſt Venetijs an. 1584. cum alijs auctoribus Canonum pœnitentialium. Ad Reginbaldum Epiſcopum, lib. vno. De Benedictionibus Patriarcharum, lib. vno. Sermonum plurium, lib. 1. Horum vnus de feſtiuitate Omnium Sanctorum, legitur in Breuiario Romano, & in Homiliario Alcuini excuſus. De Sacramento Euchariſtiæ, lib. 1. Qui excuſus eſt Coloniæ, ann. 1551. apud Ioannem Quentelium. Epiſtolarum ad [illegible] ſos, lib. 1. De Diuinis Officijs, lib. 12. Coloniæ ſæpius excuſi. Conuiuium Dei [illegible] douicum Imperatorem lib. 1. Baſileæ anno 1557. De fide Chriſtiana, lib. 4. Extat [illegible]

Digitized by Google

Viennæ, m.s. in Bibliot. Lazij. De Institutione Clericorum, lib 3 Qui primo prodiere Phorcæ in Germania per Thomam Anselmum, anno 1505. deinde Romæ, cum alijs eius generis, ann. 1590. Reuelationum, lib. 1. Qui extabat Venetijs m.s. apud Hieronymum Porrum.

Extat item Rabani Opus de laudibus Sanctæ Crucis. Quod non solum Iacobus Vuimphelingius, qui vir fuit Catholicus, verum etiam hostes ipsius crucis hæretici coacti sunt laudibus extollere. Et quidem Vuimphelingius in Præfatione ad id Opus sic loquitur. *Rabanus Teutonicus mirificum, & artificiosissimum Opus in laudem Sanctæ Crucis laboriosissimo carmine contexuit: in quo multa Christianæ fidei mysteria, multos mysticos numeros, Angelorum, virtutum, donorum, beatitudinum, elementorum, temporum, plagarum, mensium, ventorum, librorum Moysis, huius nominis Adam, & aliarum nobilium rerum vim & dignitatem Sanctæ Cruci conuenire, & adaptari posse demonstrat, innectens versum versui, vt & figuræ suos habeant versiculos, quibus imagines diuersæ repræsentantur, nec tamen legitimus ordo principalis carminis à suo cursu vel tenore abrumpitur, aut intercipitur: ita litteræ ipsæ duplici plerumq; ordini quadrant. Post quodlibet etiam carmen solutus sequitur sermo, versuum admirandam profunditatem dilucidè explanans.* Hæc ille.

Quin & non defuit, qui de hoc opere loquens Arnoldus Vion, scripserit in duobus libris ipsius Operis, quòd verè testatur fuisse laboriosissimum, multa extare Christianæ fidei Mysteria, multos mysticos numeros Angelorum, virtutum, donorum, beatitudinũ, elementorum, temporum, plagarum, mensium, ventorum, librorum Moysis, huius nominis Adam, & aliarum nobilium rerum vim & dignitatem S. Cruci conuenire, & aptari posse demonstrat, innectens versum versui, vt & figuræ suos habeant versiculos, quibus imagines diuersæ, ac variæ rerum figuræ repræsentantur: nec tamen legitimus ordo principalis carminis à suo cursu, vel tenore abrumpitur, aut intercipitur: ita litteræ ipsæ duplici plerumque ordini quadrant. Post quodlibet etiam carmen, solutus sequitur sermo, versuum admirandam profunditatem dilucidè explanans. Quo ego Opere nihil laboriosius, nihil ingeniosius dixerim. dicauit autem illud S. Petro Apostolo, & per manus Sergij Papæ, ad quem illud miserat, eidem S. Petro obtulit. Impressus est Phorcæ in Germania apud Thomam Anselmum, anno 1513. alij autem anno 1503. postremo recusus est anno 1605. extatque m.s. in membranis in Bibliothec. Cassinensi in pluteo x. ad dexteram.

Sed neque defuit, qui subiunctum figuræ exemplum eo modo expressam attulit exprima parte figuræ XIII. quæ inscribitur De diebus Conceptionis Christi in vtero Virginis, quatuor crucibus demonstratis, hoc est 236. & eius numeri significatione.

Arborodorepotens	fro	ndo souerticelata
Quasummauere sacr	oyf	luitordinebertas
Ortusditatusetpa	rcu	inullusinorbeest
Floribusetfoliis	mil	lenogerminediues
Omnesexcedensalt	asg	rauitudinesyluas
Cumtotampie	magnusue	stithonosq; decusq;
Ambituerushonorlaetusloquitureauoto		
Stanshomoliuorhocnationi		denegatatri
Dæmonishorrendus	rem	scirilaudemoueri
Arborsolatenensu	ari	osuirtutecolores
Purpureoregissub	tac	turoscidafulgens
Aeternoesradiost	ant	intenampieuinctæ
Edesturritaeexho	cdu	dumestnonnebeata
Machinaetipsadei, &c.		

Scio autem Iacobum Pamelium, qui denique fuit S. Audomari in Belgio Episcopus, id incubuisse, vt collecta à se Rabani, quotquot poterat, Opera, à se Commentarijs, siue Notis illustrata, (quod præclarè in Tertullianum, atque D. Cyprianum præstitit) proderet in lucem. Sed mihi incertum num prodierint. Porrò Rabanus initio Commentarij in Ieremiam carmine vitam ipse suam descripsit.

RABANVS Bombellus, scripsisse fertur Historiam De B. Virgine. Quem librum, quoniam neque vidi, nec scribitur vbinam editus sit, ipse quoque taceo.

RABBINI Hebræorum, qui vel Diuinam Scripturam exposuerunt, vel Paraphrases

eidem

eiusdem adhibuerunt, vel in Thalmud pleraque congesserunt, à Patribus vix vnquam citantur, nostro autem hoc æuo, quo germina curiositatis, & zizania hæresum pullularunt, à pluribus tractati, & prolati sunt, eorum sæpè sensum potius quam Ecclesiæ Spiritum secuti. Propterea quinam ij fuerint, quorum extent scripta, dicendum forsan hic esset, ni laborem hunc post Finum, & alios partim Sixtus Senensis, qui eos indicauit in sua Bibliotheca Sancta; partim autem multo magis nobis præripuisset Clemētis octaui Pont. Max. Constitutio, cuius item in librorum prohibitorum Indice, his verbis mentio facta est.

De Thalmud, & alijs libris Hebræorum.

Quamuis in tertia classe Indicis prædicti Pij Papæ IIII. sub littera T. Thalmud Hebræorum, eiusq; glossæ, annotationes, interpretationes, & expositiones omnes prohibeantur; sed quòd si absque nomine Thalmud, & sine iniurijs & calumnijs in Religionem Christianam aliquando prodijssent, tolerarentur: quia tamen Sanctiss. D. N. Dominus Clemens Papa VIII. per suam constitutionem contra impia scripta, & libros Hebræorum, sub Datum Romæ apud S. Petrum Ann. Incarnationis Dominicæ 1592. pridie Kalend. Martij, Pontificatus sui anno secundo, illos prohibuit atque damnauit: mens ipsius non est, eos propterea vllatenus etiam sub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi; sed specialiter & expresse statuit & vult, vt huiusmodi impij Thalmudici, Cabalistici, alijque nefarij Hebræorum libri omnino damnati, & prohibiti maneant, & censeantur, atque super eis, & alijs libris huiusmodi, prædicta constitutio perpetuo & inuiolabiliter obseruetur.

De libro Magazor.

Ad hæc sciant Episcopi, Ordinarij, & Inquisitores locorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & cerimoniarum ipsorum, & Synagogæ, Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quauis alia vulgari lingua, præterquam Hebræa, editum, iamdiu ex speciali decreto rationabiliter prohibitum esse. Idcirco prouideant illum nullatenus permitti, aut tolerari debere, nisi Hebræa lingua prædicta.

Cum autem de Rabbinis Hebræorum loquimur, non excludimus eos, qui ad Christi fidem conuersi sunt ineunte Christiana Ecclesia, quiq; pro Christiana fide aduersus Rabbinos obcæcatos strenuè pugnarūt. Extat in Bibl. PP. liber Rabbi Samuelis Marochiani, de Aduentu Messiæ, quem Iudæi temerè expectant. Quin & retulit mihi, qui Orientis prouincias peragrauit, atque scrutatus est Bibliothecas, reperiri adhuc integrum volumē Rabbi Haccados, in cuius libro, qui inscribitur Reuelator Arcanorum Iarsahalmaijn Saraiath Eloijm Rabbi Ioram, qui centum annis ante Christum floruit, colloquitur cū Haccados, & explicat obscura Danielis, aliaque D. Scripturæ loca, accuratè, atque planissimè differens de Natiuitate, Vita, Passione, Resurrectione Messiæ, ac si præsens omnia oculis conspexisset. Extat etiam liber eiusdem Rabbi Ioram De Aduentu Messiæ, deque eius duplici regno, & cōtra Iudęos, qui somniabant Christi Regnū in mundanis delitijs transactum iri. Quin & Rabbi Simeon Ben Asrain, De Aduentu Messiæ, Genealogia Christi, miraculis, vitaque eius discipulorum. Et quidem ad fidem Christi conuersi fuerunt Rabbi Ioseph Samla Samaritanus. Rabbi Iuda Ben Sammia, Cæsariensis, Rabbi Mardochæus Ben Ioha Hierosolymitanus. Rabbi Isaac Ben Iusal ex Ioppe. Quorum corpora à Iudæis submersa sunt post recuperatam de Gallis Hierosolymam.

Iam verò quæ ad Thalmud, & Thargum pertinent, videndum est in verbis Thalmud, & Thargum, & in verbo, Iudæi.

Id, addo, quod ad Rbbinos Iudæorum spectat, qui in sua cęcitate perstiterunt, eos circumspectissimè, ac sobriè esse versandos: passim enim in ijs, aut delitescunt, aut cernūtur præcipuè in Thalmud blasphemiæ in Deum, & sanctos: contumeliæ, atque calumniæ in Christianos: obscuratio Euangeliorum: errores cōtra legem Naturæ: corruptelæ, ac deprauationes Diuinarum Scripturarum.

RABVLA Episcopus Edessenus damnauit scripta Theodori Mopsuesteni. Extat huius rei testimonium in Epistola Ibæ Episcopi Edessæ ad Marim Persam. Vide in verbo, Iba. & To. 6. Baron. Card. sub an. Do. 448.

RADBODVS, Vir Sanctus, natione Frisius, Regio Frisiorum sanguine oriundus (vt habet Suffridus Petrus libro de Frisiæ Scriptoribus (atauum maternum habuit Radbodū vltimum Frisiorum Regem, & auunculum Guntharium Archiepiscopum Colonienſem, ipse omni literarum ac virtutum genere cumulatissimè ornatus, Vltraiectinorū Episcoporum,

porum, 14. fuit. Scripsit autem quæ à diuersis Auctoribus allegantur, De laudibus S. Martini. De laudibus S. Amelbergæ Virginis lib. 1. Item de S. Villibrordo flores lib. 1. Laudes S. Bonifacij Episcopi lib. 1. Homiliarum, & Sermonum li. 1. Integrum de S. Martini trãslatione Officiũ cõposuit, quo Ecclesia hodie vtitur. Hæc & varios cantus in honorẽ Sanctorum. Opera eius hactenus in tenebris iacent, præter Eglogam Ecclesiasticam, de virtutibus B. Lebuini Presbyteri, quæ extat in calce 6. Tomi Laurentij Surij. Floruit circa annum Christi 900. Hactenus Suffridus. At ex Tritemio, alijsq; habemus eum fuisse Ordin. S. Benedicti, monasterij S. Saluatoris Traiectensis, obijsse autem ann. 917. die 3. Kal. Decemb. & Sanctorum numero fuisse adscriptum. Dauentriamque corpore suo in S. Lebuini templo recondito, clariorem reddidisse. Tritemius lib. 2. cap. 38. lib. 3. c. 255. & de Scriptoribus Ecclesiasticis planius.

At quanquam Suffridus Petrus Diui Radbodi Opera iacere hactenus inquiat, Arnoldus tamen Vion scriptum reliquit, extare laudes S. Bonifacij Episcopi, & martyris libro vno m. s. in Belgio. Encomiasticam verò orationem, quæ est cum vita Lebuini carmine conscripta, haberi manuscriptam in Hollandia.

RADEGVNDIS Sanctæ in Gallijs Reginæ Epistola ad Episcopos in sui, quod erexerat monasterij commendationem, extat apud Gregorium Turon. lib. 9. c. 42. Eam quoq; inseruit Baron. Car. VII. Annal. To. Vide item Surium. To. 4. die 13. Augusti cuius virtutes Gregorius Turonensis in libro miraculorum scripsit.

RADELYF Anglus, Ord. S. Augustini, Theologus, ac deinceps ex Leicestriensi Comitatu, vbi natus fuerat, atque ex Augustinianorum monachorum eiusdem Ciuitatis Episcopus, scripsit Lecturarum Scholasticarum librum: Alterum item pro introductione ad Mag. Sent. Conciones ad populum. Ioseph. Pamph.

RADEVICVS ad ipsum Fridericum Imp. duos libros Appendicum ad Ottonem Frisingẽsem cõscripsit, in quarum posterioris postrema parte laudes celebrans ipsius Imperatoris, libens, volensq; finem scribendi fecit conscientia repercussus. Vbi enim audiuit ipsum sententia Alexandri tertij Pont. Max. anathemate esse mulctatum, detectisq; mendacijs, iam in Ecclesia Catholica recipi atque coli Pontificem Alexandrum, destitit vlterius progredi, & eiusdem Friderici res gestas prosequi scriptis, quem videret per deuia errantem extra Ecclesiam cum schismaticis rem agentem eodemq; indefesso studio protegentem. Vide Baron. To. 12. sub an. 1160. ea de re candidè vt solet scribentem.

RADVLPHVS Acton, Anglus, & Præpositus cuiusdam Ecclesiæ (quam non nominat) in Anglia, scripsit in Euãgelia Dominicalia, quod prænotauit *Expositorium*. Homilias morales in Epistolas lib. 1. Altero autem de Tempore. Sermones de Sanctis. Alios De Communi Sanctorum. Alio in Epist. de Sanctis. Vide Io. Lelandum.

RADVLPHVS de S. Albano, monachus, scripsit vitam S. Albani: Quin & Alexandri Magni Macedonię libris quinque (opinor) antequam ad monachismum veherit. Viuebat an. 1151.

RADVLPHVS Ardens, Pictauiensis; Theologus Gulielmi Quarti, Aquitaniæ Ducis concionator, scripsit in Epistolas & Euangelia Sanctorum, deinde item in Euangelia Dominicalia breuiter, piè, eleganter, homilias. Excusæ Antuerpiæ hæ apud Stelsij hæredes 1563. ille autem in Sanctos. an. 1570. Louanij verò an. 1565. Coloniæ item tam in Euangelia, quàm in Epistolas apud Quentelium an. 1604.

RADVLPHVS Baldoch scripsit Historiam Anglicam. Viuebat an. 1313.

RADVLPHVS Ciceſtrius, ex Sudosaxię comitatu natus, vitam S. Ricardi Episcopi Ciceſtriensis scripsit. Viuebat an. 1270.

RADVLPHVS Coggeshale Ord. Cistercensis scripsit Chronicon Gestorum in Terra Sancta. Librum item de quibusdam visionibus: Additiones quoque ad librum Radulphi Nigri. Viuebat an. 1228.

RADVLPHVS è Dizeto, Anglus, Vide in verbo, Radulphus è Rizeto.

RADVLPHVS Gallus, monachus monasterij, & Congreg. Cluniacensis S. Petri Abbatis discipulus scripsit vitam eiusdem S. Petri Abbatis. Extat Cluniaci m. s. Viuebat an. 1150.

RADVLPHVS Eleemosynarius, Anglus, monachus, scripsit Homilias in Epistolas, & Euangelia. De peccatore item. Viuebat an. 1150.

RADVLPHVS Flauiacensis, monachus (alijs *Fuldensis*) Congreg. Luxouiensis, qui floruit ann. 910. scripsit In Leuiticum libros 20. qui excusi sunt Coloniæ apud Eucharium Ceruicornum, an. 1536. quibus (vt Sixtus inquit Senensis) ita disertè, piè, & eruditè omnia huius libri mysteria tam secundum sensum historicum, quàm secundum spiritualem

sensum

sensuum explicauit, vt in comparatione eius ceteri eiusdem libri Expositores minimè exposuisse videantur. In Epistolas Pauli Apostoli, lib.14. Historiam Francorum, lib.1. Chronicon breue, lib.2.

RADVLPHVS Hygedem (alibi Ranulphus Hygdem) natus in Anglia Occidentali, Ord. D. Benedicti, Congregationis Luxouiensis scripsit Polychronicon. Opus nimirum sex libris distinctum iuxta numerum dierum, ac Mundi ætatum. Distinctiones Theologiæ lib.1. Speculum curationem lib. altero. Expositionem in Iob, & In Cant. Cant. Sermones per annum. Determinationes compendiarias. Abbreuiationes Chronicorum. Mappã Mundi lib.1. In literam Kalendarij, librum. Viuebat an. 1363.

RADVLPHVS Kullei, Anglus, Archiepiscopus Cassalensis scripsit in iure Canonico librum. Epistolas item familiares. Viuebat an.1347.

RADVLPHVS Marham, Anglus, Nordouolgas, Ord. D. Augustini, scripsit Manipulũ Chronicorum libris septem, à condito Mundo vsque ad suà tempora, & Conciones plures. Viuebat an.1380. Cum autem Indicem vberem eidem Chronicorum Manipulo adiecit, inde facile indicantur Regnorum initia, Gentium mores, rerum origenes, varij euentus. Initium Manipuli est. *Fratribus religionis animum tenentibus.*

RADVLPHVS Niger è Sudouolgia, Anglus, scripsit in Pentateuchum Moysis septem libros, duos autem in lib. Paralip. Chronicon à Mundo condito lib.1. Gesta Ioan. Regis lib.1. Initia Regis Henrici Tertij lib.1. De Regibus, à Gulielmo, lib.1. De tribus vijs Hierosolymæ lib.4. Pantheologicon lib.1. Interpretationes Hebræorum nominum lib.1. Remediarum in Esdram, lib.1. De re Militari, lib.1. De quatuor Festis B. Virginis. Viuebat an.1217.

RADVLPHVS Radiptonus (alijs Radiptorius, alijs Raptorius) Anglus, Ord. Minor. scripsit in 4. lib. Mag. Sent. Quæstiones item ordinarias, & Lecturas Scholasticas. Viuebat an.1350.

RADVLPHVS de Riuo, Decanus Tungrensis scripsit De Canonum obseruantia Propositiones vigintitres, quæ eò spectant, vt Canonicam vitam professi, in Canonicis Officijs Canones seruent, & Canonicos bonos mores. Incipit, *Religiosis Patribus Dominis Priori de Vvindesheu.* Extat in Bibl. PP. Bignæi, Tom.6.

RADVLPHVS Spaldingus, Anglus, Carmelita, scripsit determinationes Scripturæ, lib.1. Sermones item plures, præter id quod ad Elenchos Aristotelis spectans exposuit.

RADVLPHVS Strodus, monachus scripsit Positiones contra Viclefum, & alia, præcipuè ad Logicam pertinentia. Viuebat an.1370.

RAETHICIVS Heduorum (vti post D. Hieronymum habet Sixtus Senensis) Augustodunensis Episcopus, celeberrimæ famæ in Gallijs habitus, à Constantino Imp. sub Siluestro Papa ob causam Montensium missus est Romam; vbi prius sub Miltiade Papa vnà cum ijs interfuerat, qui Donatum schismatis auctorem damnauerant, & Cæcilianum, Episcopum Ecclesiæ Carthaginensis absoluerant. hic commentarios in Canticum Canticorum edidit; cuius Hieronymus, ad Marcellum scribens, eloquentiã Gallicano cothurno elatam probat, eruditionem verò, & iudicium improbat *Vehementer* (inquit) *miratus sum virum eloquentem præter ineptias sensuum ceterorum, Tharsis putasse esse vrbem Tarsum, in qua Paulus natus est, & aurum Ophaz Petrum significare, quia Cephas in Euangelio idem Petrus est appellatus.* Vixit an.320. Ceterum Ræthicio ex antiquis Patribus citat etiam testimonium S. Augustini. Sed eius Opera non extant, nisi alicubi delitescunt. Vide August. lib. 1. cap. 2. ad Iulianum. Bellarmin. Cardinal. libr. 6. De amissione gratiæ, & statu Peccati. capit. quinta.

RAGIMBERTVS Abbas in Gallia, Congreg. Floriacensis, qui viuebat an. 620. vt habet Arnoldus Vvion, scripsit vitam S. Vualerici Abbatis.

RAHERIVS Episcopus librum (vt habet Sigebertus in Chronico) edidit De erumnis, & alia. Sanè verò ab Hugone Rege fuisse missus in exilium dicitur, quòd Boijs fauerat. Sed hunc non dubito fuisse Ratherium; qui non rectè scribitur *Raherius.* Quamobrem vide in verbo, Ratherius.

RAIMVNDVS, siue Ramundus. Vide in verbo, Raymundus.

RAINALDVS Campanus, è Comitibus Marsorum, Monachus, & Abbas 47. Monasterij Cassinensis S.R.E. Cardin. tit. SS. Marcellini, & Petri scripsit Vitam S. Seueri Episcopi Cassinensis. Hymnos De eodem, De S. Mauro Abbate, De S. Placido, qui habentur in Breuiarijs Cassinensibus an.1560. & 1572. excusis, De Sãctis item Benedicto & Mauro aliquot Carmina.

RAINALDVS (haud rectè à quibusdam vocatus *Faiualdus*) Cluniacensis Monachus,

& Abbas

& Abbas Vigiliacensis, scripsit librum, quo Sacrorum, ac Religionis statum complexus est. Vixit tempore S. Petri Abbatis Cluniacensis an. 1120.

RAINALDVS Corsus, Corrigiensis, (quod insigne Oppidum est, atque Præsidium in Gallia Cisalpina) I. V. C. ac deinceps nostra ætate in Regno Neapolitano Episcopus. Polycastri, edidit Breuem, at vberem Tractatum De Pacificationibus. Tres item libros Indagationum Iuris. Venetijs apud Io. Andream Valuasorem. Consilia, & Quæstiones Oldradi de Ponte Laudensis cũ expunctionibus, castigationibus, & additionibus nouis, de antiquis, & asteriſco notatis ibid. an. 1570.

RAINALDVS Pipernas, Ord. Præd. collegit ex D. Thomæ Aquinatis Explanationibus Scholasticam lecturam in Euangelium Io. incipiẽtem, *Vidi Dominum*, extat m.s. in Bibl. Ord. Præd. Bononiæ.

RAINALDVS Vide etiam in verbo, Reginaldus.

RAINERIVS Abbas (vt Martinus Delrius noster mihi indicauit) scripsit Opus versu Leonino prolixum, nec aspernandum, sed is quando, & vbi vixerit, nõdum compererat. Extabat Leodij apud D. Laurentium m.s.

RAINERIVS (quem alij scribunt *Reinherus*, alij *Raynerius*, Pisanus, Italus, Ord. Prædic. scripsit duobus libris Volumen, quod *Pantheologiam* inscripsit, quasi cuncta ad Theologiã spectantia complectens. Summam item casuum conscientiæ, quæ *Rainerianа* dicitur, quæ prodijt Norimbergæ an. 1473. Venetijs 1486. Lugduni 1519. Et quidem Raphael Volaterranus, dum meminit Summæ Bartholomæi Pisani, quæ *Pisanella* etiam inscripta est, circa eãdem ferè materiam (inquit) laborauit Rainerius Pisanus, Operibusque suis titulum nõ adscripsit. Ceterum Rainerij Pantheologia Brixiæ an. 1580. apud Thomam Bozzolam & Venetijs an. 1585. & 1590. iterum prodierunt.

RAINERIVS Sachonus, Placentinus, cum Deo miserante, ad hæresi ab Catholicam fidem conuersus in sacrum etiam Præd. Ordinem ingressus, & verbo, atque opere Inquisitor hæreticæ prauitatis Catholicam rem fortiter propugnauit, & Summam aduersus hæreticos edidit eruditam. Viuebat an. 1254. PP. Mon. Ord. Albertus Leander. Ant. de Conceptione dictus Senensis.

RAINERIVS Snoygoudanus, Medicus, collegit ex Hieronymo, Arnobio Augustino, Cassiodoro, & ex alijs vetustis Patribus, Paraphrasim, seu potius scholia in omnes Dauidicos Psalmos: quos ita explanauit, vt ne vllum quidem verbum ab eo missum sit interpositis intra contextum glossulis adeo ferruminatis, vt nisi characteribus disparibus verba Psalmi distincta sint, hęc ab illis distingui non possint, additis quoque sub finem singulorum Psalmorum nonnullis pijs precatiunculis, ex visceribus præcedentis Psalmi exceptis. Opus incipit, *Psalterium Sacrosanctum*. Claruit an. 1550. At de illo planius quædam Myræus ita Reinerius Snoyus Goudæ apud Batauos honestè natus, felicis indolis Adolescens humanioribus litteris probè perceptis ad Philosophiæ, ac Medicinæ se studia cõtulit. Cumque lautam satis paterna hæreditate rem possideret, & consularis apud suos illi dignitas accessisset, contempto quæstu, sacra studia amplexus, sanandis potius animis quam medendis corporibus DD. Cosmæ & Damiani exemplo, curam impendit. Qua de caussa librum De Christiana libertate edidit. Extat & perspicua eius in Dauidis Psalmos Paraphrasis vocibus inserta, quàm è præstantissimorum Theologorum, ac præsertim Io. à Turrecremata Scriptis eleganter concinnauit: latetq; apud hæredes Historia Batauica nondum typis euulgata. Obijt anno partus per virginem salutis 1538.

Atqui cũ antea non semel editus fuisset, prodijt item hac inscriptione Rainerij Snoygoudani Psalterium paraphrasibus illustratum, seruata vbique ad verbum Hieronymi translatione, & Magni Athanasij Opusculum in Psalmos. Venetijs ann. 1572. Sed quia in nonnullis impressionibus apposita fuere quædam Argumenta, siue Raynerij, siue aliorum, propterea Hispani Theologi, in suo expurgatorio Indice ea expunxerunt, quæ sunt emendanda, siue delenda.

RAMANTINVS Florentinus, Ord. Præd. scripsit, ad Vrbanum V. Pont. Max. librum prænotatum *Paschale*: Quo Kalendarium emendare conatus est. Quin & Senecam Commentarijs exposuit. Leander Bonon. lib. 4. Viuebat an. 1350. PP. Mon. Ord.

RANVLPHVS Anglus monachus Cestrensis, Congregationis Cluniacensis, scripsisse dicitur Anglorum historiam vsque ad annum 1377.

RANVLPHVS Hygreen. Vide supra in verbo, Radulphus Hygedem.

RAPHAEL Abbas, Althæ superioris in Germania, Congregationis Melicensis, qui vixit hoc nostro æuo, scripsit Orationem De Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, quæ est impressa Tegernseæ, in Bauaria an. 1574.

Digitized by Google

DD. RAPHAELIS Bagatæ, Ecclesiæ SS. Apostolorum; & Baptistæ Pereti, Rectoris Ecclesiæ S. Teutheriæ; Historiæ Zenonis Veronensis, Epitome in To. 2. Bibl. PP. Edit. 2. Bignæi.

RAPHAEL Bonellus, Archiepiscopus Ragusæus, edidit Italicè duos libros Sermonũ vberes, & plenos eruditionis, in quorum primo agitur De Natiuitate Domini. De Nuptijs spiritualibus. De Virginitate. De Sepulchro Domini. De Dominica in Albis. De Ascensione Domini. De Spiritusancto. De Veritate Sanctiss. Sacramenti, De Processione Sanctiss. Sacramenti. De Sacro Altaris Conuiuio. De Frequentatione Sanctissimi Sacramenti. De Assumptione Beatiss. Virginis. De Miraculo eiusdem. De Exaltatione Crucis. De Spina Coronæ Domini. De Commemoratione mortuorum. De S. Andræa. De Insigni victoria contra Classem Turcicam. De Peste. Pro gaudio Melitensium. In secundo autem libro, De signo Crucis. De puritate. De Domo Orationis. De Oratione. De mortificatione carnis die Cinerum. De tentatione prima Dominica Quadragesimæ. De vera beatitudine, secunda Dominica Quadragesimæ. De Festo omnium Sanctorum. De prudentia. De visione Saluatoris. De libro Crucifixi. De memoria Crucifixi. De figura Crucifixi. De doctrina Crucifixi. De medicina Crucifixi. De morte, & amore Crucifixi. De Passione, & beneficio Crucifixi. De Gloria & sepulchro Crucifixi. De sodalitate Sanctissimi Sacramenti. De Spiritusancto. De vera Beatitudine ad illa verba: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.* Venetijs apud Guerræos Fratres an. 1587.

RAPHAEL cognomento di Cæsare, siue forsan, Cæsaris F. edidit Venetijs librum quem inscripsit, *Consulatio Animarum.* Venetijs an. 1599. apud Minimam Societatem. Hic vero patria Neapolitanus librum ipsum, seu Volumen in Decem Dialogos distribuit, quibus de ijs, quæ ad solendas animas spectant, Confessarius ac Pœnitens mutuo colloquuntur.

RAPHAEL Castrucius Florentinus, è S. Cantiano, Ord. Benedictini, scripsit librum *Harmoniam Veteris, & noui testamenti,* prænotatum. Rursus, è Latino in Italicum Sermonem conuertit D. Cyprianum de Martyrio. Obijt Florentiæ an. 1574.

RAPHAEL Massæus, Ord. Seruorum, Etrusco quidem, hoc est Patrio sermone scripsit tres libros De Oratione Christiano. Vnum De modo confitendi. Sermones varios, libros duos. De rebus Quadragesimalibus. Sermones de Sanctis per totum annum. Expositionem ad Epistolam D. Pauli ad Galatas. Item (vt credo esse eiusdem) ad Epistolam S. Iudæ Thadæi Apostoli. Quo Commentario graphicè hæreticorum ingenia descripsit. Enarrationes in Psalmos aliquot. Panegyricum Mantuanorum. Commentaria in Historiam, Ordin. Seruorum, De Viris illustribus eiusdem Ord. De Scriptoribus item Venetis. Quæ anno Dom. 1570. In Epistolam autem Iudæ anno 1576. Venetijs prodierunt.

RAPHAEL Nouocomensis, Canonicus Congreg. Lateranensis, scripsit librum prænotatum *Malleus hæreticorum,* & quatuor De Prædestinatione, Gratia, & libero Arbitrio. Viuebat an. 1530.

RAPHAEL Placentinus, Monachus Congreg. Cassinensis, qui viuebat an. 1510. scripsit carmine Vitam S. Simeonis monachi in æde D. Benedicti propè Mantuam quiescentis, quam prænotauit *Armeniados,* lib. 10. Opuscula diuersi generis Carmine, lib. 1. excusa Cremonæ an. 1511.

RAPHAEL Riera, Hispanus, Societatis Iesu, qui nostra vixit ætate, scripsit Sermone Italico Historiam breuem DOMUS Lauretanæ, apud quam excolendis pœnitentium animis suam aliquot annos piam operam præstitit. Is liber excusus est Maceratæ an. 1575.

RAPHAEL Prouasius, siue, è Prouasio, Genuensis, Ord. Præd. Theologus scripsit DE conceptione B. Virginis, Tractatum item DE proprio non habendo. Extare autem alios Tractatus in conuentu eiusdem Ord. inquit, Ant. de Conceptione. Viuebat an. 1465. P. P. Mon. Ord.

RAPHAEL Soncinas, varia Opuscula conscripsisse scribitur à Leandro Bononiensi lib. 4. DE viris illustr. Ordinis.

RAPHAEL Venostus, idem est, qui in verbo, Raphael Nouocomensis.

RAPHAEL Volaterranus Etruscus, Vir doctus, & diligens, plura reliquit, quæ adhuc extant. Nimirum commentariorum Vrbanorum octo, & triginta libros, qui licet omnes ad hunc apparatum haud pertinent, pleraque tamen inde & suppeditata sunt, & suppeditantur, vnde animi virtutibus, ac pietate informari queant. Scripsit ille pressum, & cócisum Opus hoc ad Iulium Secundum PONT. Max. quod in Præfatione ad eum, nominat

Pandochium, quam omnia complectens. Et quidem cum in primo Tomo, quo duodecim libri continentur de Geographia, singulisque Terræ regionibus agatur; Secundus habet Anthropologiam per Alphabeti seriem, quæ nouem libris distincta, primis octo, Scriptores indicantur veteres, nouo autem recentiores, qui proximis seculis claruere: inprimis autem Ordinum, & familiarum Religiosarum primos Institutores, viros item doctos, & sanctos, quique in disciplinis varij emicuerunt. Quin & postremò Pontt. Maxx. atque Imperatores. Tertius autem Tomus Philologiam hoc est variarum Artium, & facultatũ rudimenta comprehendit, vt cum vigesimo quarto, 25.26.27. De Homine singulisque eius membris, Deque Partitione Medicinæ, De Animalibus, & Plantis omnis generis, De Metallicis, Pigmentis, lapidibus, gemmis, ac statuis, Aedificijs, Architectura, Vestibus, egisset, proponat deinceps lib. 28.29.30.31.32. communes locos Morales, Politicos, Oeconomicos, & alios, è varijs scriptorum sententijs concinnatos. Libris autem 33.34.35. De Artibus liberalibus, & scientijs Cyclicis. At tribus vltimis singula Volumina Aristotelis breui euoluuntur; cum, quę postremò adiecit, ea sint tamquam Paralipomena, hoc est Addita quædam prioribus libris, ac retractata. Ceterum, cum ex Auctoribus pleriſq; Græcis, quorum ipse nonnullos etiam Latinè reddidit, plura deliberauit, factũ est postea sequentibus seculis, ac nostro hoc erudito æuo, vt eosdem Auctores accuratius versos Typographi nobis subministrauerint. quamobrem ex his tanquam, è limpidioribus fontibus liquidiora haurire expediet. Vertit etiam D. Gregorij Nazianzeni Monodiam, siue Orationem funebrem, & D. Basilij Orationes decem, atque eiusdem Instituta Monachorum, id quod ipse in Antropologia testatur. Procopium quoque Cæsariensem De bello Persico, ac bello Vandalico. Oeconomicum Xenophontis. Quod Basileæ an. 1530. & 1544. excusum fuit.

RATBERTVS, Vide in verbo, Ratpertus.

RATHBODVS Episcopus Traiectensis xiiij. natione Germanus, scripsit Librum Sermonum, siue Homiliarum. Integrum item De S. Martini translatione Officium composuit: cuius etiam laudes peculari libro est persecutus, sicuti & altero laudes S. Bonifacij, & alio laudes S. Amalbergæ, ac rursus alio, Laudes, siue Flores S. Villibrordi. Quin & reliquit varios Hymnos in honorem Sanctorum. Viuebat an. 617. At Gulielmus Eisingr. addit ab ipso Sanctorum Episcoporum, Martyrum, Doctorum, atque Romanorum Pontificum Historias fuisse conscriptas.

RATHERIVS Veronensis, ac deinceps etiam Leodiensis Episcopus, Vir doctus, & Sãctus. Qui primum in Lobiensi Monasterio propè Binchium monasticen professus est sub Instituto D. Benedicti, in Congregatione Luxouiensi, inuidorum persecutionibus ita agitatus, vt versus ille prodierit. *Verona præsul, sed ter Ratherius exul*, quique denique ad suum Monasterium rediens, atque an. 973. ibidem obiens, in suo tumulo voluit hæc verba insculpi, *Conculcate pedes hominum sal infatuatum*, scripsit aduersus Antropomorphitas. Hæc enim hæresis enata an. 400. vt Sozomenus habet lib. 6. 8. cap. 11. aientium Deum habere humanam formam, & esse corporeum, renata fuerat tempore Ratherij, qui eam doctè repressit, cum in Gallia Cisalpina valde coaluisset. De corpore & Sanguine Domini, eodẽ quo Paschasius spiritu, librum insignem secundus edidit, in quo corporalem Domini præsentiam in Sacramento Altaris, veramq; Sanguinis substantiam, centum, & amplius annis, antequam tanti Sacramenti veritas à Berengario in dubium reuocaretur, certissimis argumentis adesse demonstrauit. Agonisticon, id est Præloquiorum, lib. 6. De prædestinatione, lib. 2. Confessionum, lib. 1. Vitam S. Vrsmari Episcopi, lib. 1. qui est m.s. Laubijs; & alibi, excusus autem apud Surium, maiori ex parte in Tom. 2. ad diem 18. Aprilis. Cum ex Episcopatu Veronensi pelleretur, scripsit librum, in quo non inurbanè deplorat ærumnas suas. In secundo exilio alterum composuit, *Phrenesis* prænotatum. Tertiũ quoq; exilium ornare voluit libro inscripto *Ineffica ac garritus*. Rotgerius in Vita Brunonis Episc. Colonensis c. 38. apud Surium Tom. 5. die 11. Octobris. Sigebertus in Chronico Tritem. De Viris illustribus S. Benedicti, lib. 2. c. 57. Acta Rhemensia sub Gerberto ca. 44. Arnoldus Vvion in Ligno Vitæ. Baron. Card. Annal. llb. 10. sub an. 954. pag. 747. primæ editionis Romanæ.

RATPERTVS Monachus, scripsit De Casibus, siue Chronicon Monasterij S. Galli li. 1. edidit, & Litaniam carmine, fecitq; ad supplicationes, quas vocant *Processiones* Hymnos De S. Gallo, De S. Othmaro. Extant m.s. in Bibl. Monasterij S. Galli in Heluetia.

RATPERTVS Pascasius Abbas Corbeiensis scripsit de Sanctiss. Altaris Sacramento. In Threnos Hieremiæ Prophetæ. Vitam Adelhardæ.

RATRAMVS. Vide in verbo, Bertramus.

Digitized by Google

RAVENNATE concilium ann. 904. à Ioanne huius nominis nono PONT. Max. celebratum est, ad confirmandam Formosi PONT. Max. ordinationem, quem Stephanus Papa deposuerat. Conuenire saptuaginta quatuor Episcopi, præsentibus Francorum Archiepiscopis, & Rege propè Rauennam: coram quibus combusta est Synodus, quam Stephanus in damnationem Formosi fecerat. Sigeb. Acta autem huius Concilij vide in 10. Tom. Annal. Card. Baron. sub eundem annum.

RAVENNATENSIA Concilia Prouincialia quatuor antiqua antexuit Hieronymus Rubeus suæ de rebus Rauennatensibus eruditæ Historiæ. Vnum celebratum est an. 1286. Præside Bonifacio Archiepiscopo. Alterum an. 1311. Præside Rainaldo. Tertium eodem præside cum Argentæ conuenissent vnà cum Archiepiscopo eius suffraganei anno 1314. Quartum ijs conuenientibus an. 1317. Bononiæ, omnia spectantia ad D. Cultum, moderandos mores, disciplinam Ecclesiasticam seruandam, & iurisdictionem sartam tectam tuendam.

RAYMVNDVS de Altoponte, Gallus, Ord. D. Augustini publicus D. Scripturæ professor in Academia Parisiensi, scripsit in omnes D. Pauli Epistolas Commentaria, quæ Parisijs extabant in Bibl. eiusdem Ord. Viuebat an. 1402..

RAYMVNDVS Barcinonensis, Vide infra in verbo, Raymundus de Peniafort.

RAYMVNDVS Boquerius, Gallus, Patria Narbonensis, vigesimus Carmelitarum Generalis Magister, scripsit contra quendam Apostatam. Obijt Perpiniani an. 1388.

RAYMVNDVS Capuanus, Ord. PRÆD. qui Sanctæ Catharinæ Senensis, fuit à confessionibus, atque adeo Magister Generalis, Ordinis sui, sanctitate, vt doctrina celebris scripsit Tractatum lectu dignum in Canticum Beatissimæ Virginis, *Magnificat*. Composuit Officium Visitationis eiusdem B. Vitam item B. Agnetis è Mõte Politiano, & ipsius quidem sanctimonialis Ord. Præd. Epistolas hortatorias ad diuersos pietatem spirantes. Obijt Norimbergæ an. 1399. eius corpus inde Neapolin translatum ad D. Dominici Aedem iacet propè magnum altare.

RAYMVNDVS Hermanus, Ord. Seruorum, scripsit in Esaiam, in Ezechielem, ac de Musica spirituali.

RAYMVNDVS Lullius Vide in verbo, Petrus Remundus.

RAYMVNDVS Martini, Ord. Præd. Catalanus, patria Barcinonensis, alius à sequenti, Ord. PRÆD. Vir linguarum Latinæ Hebrææ, & Chaldaicæ Arabicæ sciens scripsit contra Coranum Sarracenorum. Librum item aduersus Iudæos, quam prænotauit, *Capistrum Iudeorum*. Alterum quoque contra eosdem inscriptum, *Pugio, de diuersitate errantium à via salutis*. quem quidem Latinè, atque Hebraicè manu propria scripsit, qui Neapoli in cœnobio D. Dominici asseuratur.

RAYMVNDVS de Peniafort, Barcinonens, Ord. Præd. prodijt in lucem Romæ anno 1603. apud Ioan. Tallinum Bibliopolam, plenior quam antea. Scripsit autem De Pœnitentia, & Matrimonio. Quibus adiunctæ sunt Glossæ Ioannis de Friburgo. Vir autem iste Raymundus cum trecentos circiter annos manuscriptus tantum haberetur, tandem emissus est, postquàm à Clem. VIII. Pont. Max. in Sanctorum numerum fuit relatus. Et Summam quidem istam Raymundi Sanctus Antoninus, alijsque docti viri magnopere commendarunt, quam & *Raymundinam* appellarunt. Eam Leander Albertus, & deinceps Laurentius post Epistolas Decretales an. 1235. in vnum congestas, aiunt ab illo fuisse conscriptam: certius tamen videtur, quod Franciscus Penna Rotæ Romanæ Auditor obseruauit Raymundum Barcinone Opus inchoasse, Romæ verò perfeciſſe, aut certe persecutum fuisse post absolutam Decretalium compilationum.

Vitam eius scripsere primo vetustus auctor, deinde Petrus Marsilius, fusius aũt Leander Albertus, Ferdinandus del Castillo, Saluator Pons, Michael Ilot, Franciſciscus Diegus,, & post illius Canonicationem locupletauit eam idem Franciscus Penia Rotæ Auditor, ex quibus illam postremo concinnauit Antoninus Vincentius Domenec. Sed & videndum est Diploma Pontificium Canonizationis elegans, quo ea vita continetur, idq; ipsius Raymundi Operi Romæ impresso est præfixum.

Cum aut hic ipse Raymundus Iuris Canonici in seculo valde peritus, adscitus, deinde ad Prædicatorum Oridnem nõ solum Theologus, verum etiam Generalis fuisset, Generalati posted, sicuti & Archiepiscupatui Tarraconensi cessit, quem Gregorius Nonus PONT. Max. ipsi obtulerat. Quo tamen iubente Decretales, quæ erant sparsæ, in vnum volumen quinque distinctum libris redegit. Citatur & Scriptum eius De bello, & Duello: Obijt Barcinone miraculis clarus, an. 1275.

RAYMVNDI Syluula septem Sacramenta Ecclesiastica ingeniosè Commentarijs, &

Glosis Ioannis Chappius explanata continens. Addita sunt hæc De furtis & spolijs, De vsuris. De Sacrilegijs. De Simonia. De Censuris Ecclesiasticis. De Sortilegijs. De Sepulturis. Venetijs an. 1568. eadem sub nomine *Summula* ibidem, an. 1569. apud Bartholemęũ Rubinum.

RAYMVNDVS Rigaut, Gallus, Ord. Minorum, scripsit Sermones per dies festos. Itẽ super Sententias. Putatur hic fuisse, qui Philippo Galliæ Regi charus, delectus est Archiepiscopus Rothomagensis.

RAYMVNDVS Sabunde, Hispanus, magni, & solidi Vir ingenij, scripsit Opus prænotatum, *Theologiæ Naturalis*, quam alij tamquam elogio ornantes nominarunt, *Thesaurum diuinarum considerationum*. Venetijs apud Franciscum Zilettum, anno 1581. cum Parisijs iampridem editus fuisset anno 1509. apud Ioan. Paruum, & alibi. Prologus tamen in eandem Theologiam Naturalem prohibitus est in Romano Indice Clementis Octaui Pont. Max. Scripsit item Dialogum prænotatum, *Viola Animæ*. Quo cum Dominico Seminiuerbio agit De natura Hominis, ad seipsum, ad Deum; ad hominem, & ad omne debitum noscendum, quo Deo obligatur, & proximo. Coloniæ apud Henricum Quentelium, anno Dom. 1501. Dialogum de natura Hominis Lugduni apud Theobaldum Zaganum, anno 1568. Quodlibeta: Quæstiones disputatas. Viuebat anno Domini 1430.

R E

REBVLVS Gallus, (Gallicè Reboul) cuius cognomen sine nomine prænotatur in suis Gallicis scriptis aduersus hæreticos, (potissimum Caluinianos) fuit à secretis Ducis Bullonij, diuque non solum versatus est inter hæreticos, in Gallia, in Germania, in Anglia, verum etiam ab ijs deceptus easdem hæreses hauserat. cum D. Sapientiæ placuit virum ac Catholicam Ecclesiam adducere magno Catholicorum gaudio, & bono, quippe qui acerrimo iudicio, & perspicaci ingenio pollens, luce iam Diuina illustratus, bonisq; artibus, & veræ Theologiæ studijs excultus, dolos autem hæreticorum omnes probè nosces, descendit impauidus in arenam aduersus eos, iamque aliquot Gallicè libros edidit; quos vniuersa Gallia obuijs vlnis excipiens, iam liquidius animaduertit, quibus hæreticorum fucatis laqueis plurimi irretiebantur.

Ex ijs quos hactenus legi, duo sunt, quorum alteri præfixa est inscriptio *les Plaidoiers de Reboul*, hoc est, *Lites Rebuli*: alteri verò *l' Apostat*. hoc est *Apostata*. illo suam, & Catholicæ veritatis caussam agens, & hæreticos ex eorum principijs mirificè conuincens; hoc Chamerium quendam, ceteroſque ministros hæreticos ita confutans, vt simul de fidei Catholicæ principijs tam internis, quàm externis sapienter, ac perspicuè agat. Librum porrò alium edidit, cui titulus *Les Salmones*, alium cui *Satyræ Menippeæ*: quos omnes, omnium linguis donari expediret, vbi hæreses tot populos dementarunt. Porrò Virilic, Gulielmus nomine, patria Nemausensis, quæ Ciuitas est in Occitana Galliæ Prouincia item librum alium scripsit hac inscriptione: *Les fortunes, & Vertuz d' Henry Roy de France, & de Nauarre comparees à celles d' Alexandre le grand*. hoc est. *Fortunæ, & virtutes Henrici Regis Galliæ, atque Nauarræ, collatæ cum Alexandri Magni fortunis atque Virtutibus*. Parisijs apud Ioan. Nouze. anno 1604. Quam ego inscriptionem cum primum vidi, fateor me primò dubitasse, numquid in eo libello esset, quo Regi Christianissimo animi sui sensum, & obsequium magis testaretur, quam vt facile credi posset, eam collationem omnibus iri probatum. Veruntamen perlecto libro, vt etiam atque etiam miratus sum peracre Rebuli iudicium, ita non vereor; quin qui eundem integrè decurrerint, inueniant quo Diuinam erga ipsum Regem Prouidentiam suspiciant, & maiora de illo cognoscant, quæ hactenus minus cognita non integram de eodem Rege in aliquibus existimationem gignebant. Addo in hoc libello exemplar verorum Regum & Principum sanctissimè exprimi.

REGIATICINA Synodus è membranis m.s. Monasterij S. Galli, primo prodijt in lucem anno 1604. Ingolstadij ex Officina Ederiana, procurante Henrico Canisio, qui eam Tom. V. antiquæ lectionis intexuit. Hanc celebratam fuisse anno Dominicæ Incarnationis 850. Indict. 14. Lotarij autem, atque Ludouici Impp. an. 30. in Vrbe Regiaticino, Præfatio ipsius indicat. At quænam fuerit hæc Vrbs, aut Synodus, ipse Henricus fatetur ingenuè, se non habere, quid afferat. Recensem Pagum (inquit) in quo Carolus, & Ludouicus Ludouici Filius paternum Regnum anno Christi 850. diuiserunt, non ausim huc trahere. Tum etiam quibus rationibus, an. Christi 850. Indictione 14. & Lotarij, & Ludouici trigesimum primum conciliemus? Non minus intricata Aera Conuentus Ticinen-

sis anni Christi 854. Indictione 4. Ludouici Sexti. Hæc ille.

Atqui præsederunt huic Synodo Angilbertus Mediolanensis Archiepiscopus, Theodemanus patriarcha Aquileiensis, & Ioseph Episcopus, atque Archicapellanus totius Ecclesiæ, in qua De disciplina Ecclesiastica vigintiquinque, De rebus autem sæcularibus, quinque capita fuere constituta.

Sanè prima capita, quæ pertinent ad Episcopi instructionem referunt mirum iudicium, atque pietatem: *Dum eius conuersatio (inquit) totius reprehensionis, atq; suspicionis debet fieri impenetrabilis.*

REGIENSE, seu Regense, siue Regionense Concilium in prouincia Narbonensi, qui Episcopatus fuit in Gallia Narbonensi, sub Aquensi Metropoli, vt Indices Vaticani demonstrant, ann. Dom. 439. octauo autem Sixti Papæ, in caussa Episcopi Ebredunensis. præfuit Hilarius Episcopus Narbonensis. Et Ebredunum fuisse sub Vienhensi metropoli subscriptiones Episcoporum Concilij Epaunensis ostendunt. Neque verò tantum de ordinatione Ebredunensis Episcopi perperam facta, actum est, verum etiam de illis Episcopis, qui ex hæresi vel schismate ad Ecclesiam redirent, qui, quo loco habendi essent, patres matura consolatione definierunt: egerunt & de exequijs Defunctorum Episcoporum. Sidonius, lib. 6. Epist. vltim. Baron. Card. Tom. quinto, sub eundem annum, de quo supra.

REGINALDVS Ord. præd. fidus D. Thomæ Aquinatis socius, & doctus, eodem ex D. Thoma docente excepit Commentaria in Euangelium S. Ioannis à quinto capite vsque ad finem: quæ postea D. Thomas legens, pro suis haberi voluit: Quare & huius nomine circunferuntur. Idem præstitit ipse Reginaldus super S. Pauli plures Epistolas, eodem D. Thoma illas interpretãte. Quod & fecit in libros Aristotelis de Anima. Testatur hæc D. Antoninus 3. p. Hist. tit. 18. c. 10.

REGINALDVS de Aceto, Neapolitanus. Ord. prædicatorum, & Theologus, edidit expositionem anni Sancti Iubilæi. Tractatum Italicè De Sacerdotũ cœlibatu. Alterum De diuitijs spiritualibus. Librum De Rhetorica noua. Opuscula, & Thesaurum linguæ Etruscæ. Viuebat Neapoli, an. 1577. in cœnobio Ordin. Prædicatorum, apud Diuum Petrum.

REGINALDVS Eistatensis in Bauaria, Episcopus, scripsit vitas SS. Yuilibaldi, Nicolai, Blasij, atque Vnnibaldi Episcoporum. Viuebat an. 963. Eisingr.

REGINALDVS Langham, Anglus, Ord. Minorum, Nordouicensis, & Cantabriæ Doctor, scripsit conclusiones Sententiarum, lib. 4. Contra Eadmundum, lib. 1. Contra Ioannem Heidon, lib. 1. Contra Andream Bingham, lib. 1. Lecturas 30. Bibliorum, lib. 1. Item determinationes, lib. 1. & alia. Viuebat ann. 1410. Extabat in Bibliotheca Nordouici.

REGINALDVS è leuiori campo, Bibliorum distinctiones edidit, quibus per Alphabeti seriem dispositi sunt omnes ferè loci communes Sacrorum Bibliorum, qui passim tam in concionibus publicis, & scholis, quàm à Theologis animarum Rectoribus tractari solent. Lugduni apud Io. Stratium, an. 1582.

REGINALDVS Polus, Anglus, Cardinalis, & vir nobilissimus Sanguine, Doctrina, Pietate scripsit duos libros; quorum Primo agitur De Concilio, Secundo De Reformatione Angliæ, qui primò Venetijs apud Paulum Manutium, deinde Dilingæ in Augustano Episcopatu ann. 1562. prodierunt. Sed & scripsit De Summo Pont. Christi Vicario in Terris, eiusque officio ac potestate librum singularem, per modum dialogi, qui Louanij excusus fuit ann. 1569. apud Ioan. Faulerum. Epistolas quinque in volumine Epistolarum clarorum virorum. Pro Ecclesiastica vnitate lib. 4. in Italia primum editos, deinde item Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1587. Eius vita Venetijs ann. 1562. fuit impressa.

REGINALDVS Rothomagensis Archiepiscopus, antea Ord. Min. Magisterque Sacri Palatij, deinde item sub Bonifacio VIII. Pont. Max. Card. Episcopus Portuensis, scripsit super Mag. Sent.

REGINALDVS de Samblacay, Patria Beaunensis, Archiepiscopus Bituricensis, edidit Parisijs an. 1582. Instructionem ad suum Clerum. Orationem item in funere Cardinalis Biragi Galliæ Cancellarij.

REGINO (alijs Rhegino) Germanus, monachus, & Abbas monasterij S. Saluatoris Prumiensis, Congregat. Luxouiensis, scripsit Chronici siue Historiarum lib. 2. qui excusi sunt Francofurti cum alijs anno 1583. & alibi. De disciplina Ecclesiastica, lib. 2. Vixit anno 912. Tritem. Sigeb. ea verò Historia ad Primum Alberonem Metensem Episcopum

pum scripta à Christo nato vsque ad annum nongentesimum sexagesimumoctauum deducta est.

REGVLA Vitæ, & vera morum conformatio, studiosis Catholicis à pio quodam & erudito viro præscripta. Ingolstadij an. 1577. Deest tamen auctoris nomen, quod erat inscribendum.

REGVLAE Monasticæ Sanctorum Patrum vt S. Augustini, Benedicti, Francisci, Basilij, quibus addita est D. Hieronymi Epistola ad Nepotianum de vita Clericorum, & Sacerdotum. Accessit præterea Ioannis Tritemij Abbatis Spanhemensis, liber exhortationum ad Monachos. Louanij apud Rutgerum Velpium, an. 1575. Regulæ autem, siue fodalitatum B. Virginum, siue aliarum Religiosarum familiarum, siue quorumcunque aliorum. Vide in verbo ipsarum, & in verbo, *Leges*.

REGVM Liber, qui citatur in secundo Paralipomenon, c. 34. non est volumen illud, quod sub nomine quatuor Librorum Regum in Sacris Biblijs continetur. Vide vltimam eiusdem capitis periodum, & tertium Esdræ librum, cap. 8. citatur autem liber hic tam in duobus posterioribus Regum voluminibus, quàm in posteriore Paralipomenon libro, & aliquando *Liber Verborum*, siue *Sermonum*, siue *Dierum Regum Israël*, interdum quoque coniuncta simul vtriusque inscriptiones appellatione, vocatur *Liber Regum Iuda, & Israël*. In quo fusius singula Regum Iuda, & Israël gesta fuerant conscripta Interijt tamen, nisi id quod in Paralipom. 2. libro, & in 2. & 3. Regum fuit inde ab incerto abbreuiatore insertum, quem alij Ieremiam, alij Esdram esse putant. Vide Sixtum Senensem, lib. 2. suæ Bibl. in verbo Regum liber.

REGVM primus, & secundus Liber (vt habet Sixtus Senensis) Samuelis (quem Hebræi *Scemuel*, & Græci, & Latini, *primum & secundum Regum* dicunt) partim à Samuele Propheta, partim à Nathan, & Gad prophetis creduntur esse conscripti. Samuel enim collegit facta Hely, Saulis, Dauidis, ac sui ipsius gesta; quæ in primo Regum vsque ad mortem suã, hoc est, vsque ad caput 25. referuntur Nathan verò, & Gad prophetæ scripserunt libros Regum à morte Samuelis vsque in finem libri secundi, quòd satis aperte indicare videtur primus liber Paralipomen. in cuius calce hæc verba leguntur. *Gesta Dauid priora, & nouissima scripta sunt in libro Samuelis videntis, & in libro Nathan prophetæ, & in volumine Gad.* Et quamquam posterior pars huius primi voluminis à vigesimoquinto capite vsque ad finem libri secundi Regum comprehendat Saulis, ac Dauidis historiam: tota tamen ad Samuelem refertur & de nomine eius inscribitur; quia ipse Saulem primum regem in regno constituit, & Dauid in regem futurum elegit, & vnxit. Hancque Isidorus Hispalensis Episcopus arbitratur Dauidem Regem scripsisse vsque ad initium tertij libri, hoc est, vsque ad ann. ab orbe condito bis millesimum nongentesimum ac trigesimum, & ad ann. ante Christi ortum millesimum ac trigesimum secundum. Habet apud Hebræos liber primus Regum versus septingentos nonagintaseptem, secundus autem versus sexcentos septuaginta nouem: vterque verò complectitur historiam annorum fermè centum & viginti.

REGVM teritus, & quartus liber (quem Hebræi Malachim nuncupant, quia in his Regum Iudæ, & Israël gesta per ordinem digerantur) à quo scriptus sit, non satis constat. alij Esdram, alij, inter quos Procopius Gazensis, & Rabbi Moyses Kimchi, & Isidorus, Ieremiam hoc Opus in vnum volumen colligisse tradunt, quod & propius vero mihi videtur, quia postremum caput libri Regum cum vltimo cap. libri Ieremiæ stylo, verbis, ac narratione conueniat. Apparet hoc volumen per compendium fuisse collectum partim ex libris Dierum Regum Iuda, & Israël, partim ex Nathan prophetæ, Ahiæ Silonitis, Addo Videntis, & Semeiæ, Hozai, Iehu, & Isaiæ prophetarum Scriptis sæpissimè in 3. & 4. libro Regum citatis. Continet autem præsens Opus historiam annorum quingentorum triginta septem, hoc est, ab vltima senecture Dauidis vsque ad excidium Hierosolymitanæ Vrbis, quod contigit anno post Orbem conditum ter millesimo trecentesimo quadragesimo septimo, & ante Christum sexcentesimodecimoquinto. Habet apud Hebræos liber tertius Regum versus octingentos nouem, quartus versus septingentos duodecim. Ita Sixtus.

Quòd si quis Epitomen voluerit rerum gestarum, alteram sub Regibus Iuda, alteram sub Regibus Israël, vtramque petere licebit ex Synopsi Athanasij, quam & inde Ederus in sua Oeconomia descripsit.

Scripsere in Librum Regum.

Primò qui in vniuersam Sacram Scripturam: Deinde Ambrosius Mediolanensis,

Andreas

Andreas Gallus, Angelomus monachus, Aurelius Augustinus, Bernardus, Cornelius, Magnanus, Diodorus, Eucherius, Gregorius Papa, Hegesippus, Hippolytus, Ioannes Agen, Isidorus Cordubensis senior, Methodius, Nicolaus Chenton, Procopius, Theodorus Ancyræ. Qui item in vniuersam Scripturam. Sed & Emanuel Sà, & Georgius Ederus suis partitionibus, & Petrus Aureolus.

REINARDVS de Frontouen, Teutonicus, Ord. Prædicatorum, scripsit Sermones de Tempore, ac De Sanctis. Vixit apud confluentiam Rheni, & Mosellæ ann. 1410.

REINARDVS Confluentinus, Germanus, Abbas Ord. D. Benedicti, exposuit librum Iob. Psalterium Dauidis, Esaiam, & Ezechielem Prophetas, Pauli Apostoli Epistolas omnes. Viuebat ann. 1096. Guliel. nus Eisingr.

REINARDVS è Laudemburg, Germanus, Ord. S. Augustini, Theologus, scripsit Sermones de Passione Domini aptatos diebus Quadragesimæ. Editi sunt Norimbergæ, anno 1501.

REINERI (quem alij scribunt *Reinherium*) habemus fragmentum, quod extat in fine libri Claudij Coussord contra Valdenses.

REINERIVS monachus monasterij S. Laurentij, Leodij, Congreg. Cluniacensis, scripsit vitam S. Lamberti Episcopi, & martyris. Vitam S. Vuoldobonis Episcopi Leodiensis, quæ extat Leodij m.s. viuebat circa ann. 1020.

REINERVS Renecius. Vide in verbo, Albertus Stadiensis Abbas, cæterum Reinerus Reinecius est prohibitus in Indice Romano librorum prohibitorum.

REINERVS Snoyus Goudæ natus. Vide in verbo, Reinerius Snoygoudanus.

RELIGIOSI Ordines, quonammodo propugnati sint, atque defensi aduersus eos, qui statum hunc perfectionis impugnare conati sunt, vide S. Ioānis Chrysostomi tres libros contra vituperatores vitæ Monasticæ; S. Thomam Opusculo contra impugnantes religionem. Thomam Valdensem Tom. 3. De Sacramentalibus. Ioannem Cochlæum in Discussione artic. 27. Confessionis Augustanæ. Ioannem à Dauentria contra eundem articulum. Ioannem Hoffmeisterum contra eundem articulum. Alphonsum Viruesium vigesima Philippica, quæ est De Votis Monasticis. Alanum Copum libr. 2. Dialogorum. Iodocum Clichtoueum libr. De Votis Monasticis contra Lutherum. Albertum Pighium Controuersia quartadecima. Petrum Canisium c. 2. 3. & 4. libri De corruptelis Verbi Dei. Stanislaum Hosium Card. c. 88. Catechismi Polonici. Latomum De institutis Monasticis. Franciscum Horantium contra Institutionem Caluin. Alphonsum à Castro in Opere aduersus Hæreses. Hieronymum Platum De Perfecto statu Religionis ac imprimis præter omnes Scholasticos Theolog. Card. Bellarmin. vbi de Clericis & monachis.

Nos autem in Bibliothecæ selectæ nostræ editionis posterioris Venetæ, & Col. libr. 5. um De iuuandis Militibus, Clericis, & Regularibus egissemus, in eo ipso argumēto laboauimus à c. 47. vsq; ad finem cap. 62. cui capiti subiecimus catalogum aliquot Auctorum huc spectantium. Quamobrem eò amandamus veritatis, & perfectionis studiosum.

REMACLI Viri Sancti Episcopi, Vitam, conscripsere Monachi Stabulenses propè Leodium.

REMBERTVS, alijs Flander, sed re vera Frisius, Vir Sanctus, ex Oppido Turholto, qui cum monachus fuisset monasterij Turholtani, deinde S. Ansgario in Regimine Abbatiæ, atque Archiepiscopatus successit ann. 865. sedit annos 23. consecratus à Lutperto Moguntino Archiepiscopo, pallium accepit à Nicolao Summ. Pont. Decessit ex hac vita an. 888. die 3. Idus Iunij, siue, vt quidam aiunt, Pridie Nonas Februarij. Scripsit librum De Virginitate. Vitam S. Ansgarij, qui excusus est. librum Epistolarum. Tritem. lib. 4. c. 89. Molanus in Indiculo, Meierus, & alij. Atqui Suffridus Petus in libr. De Frisiæ scriptoribus, ita habet. Rambertus Frisius S. Anscharij Conterranens, cognatus, Discipulus, & successor, pari zelo flagrauit in propaganda religione Christiana, scripsit (vti testatur Albertus Crantius) Epistolas plures ad diuersos: Vnam præcipuè ad Virgines De Virginitate. Floruit circa annum Christi 884.

REMIGIVS Antisiodorensis, Gallus, monachus Ord. D. Benedicti, nō autem Episcopus, quemadmodū quidam sunt opinati, Rhemensem forsan suspicantes) scripsit in Canticum Canticorū. Enarrationem in oēs Psalmos, in qua, quæcumque Ambrosius, Augustinus, & Cassiodorus scripserunt in Psalmos, breuissimè vir ille (vt Sixtus inquit Senensis) in Diuinis, & humanis literis eruditissimus coarctauit, ac de suo intermissis nō omnino spernendis cogitationibus. Ea verò Enarratio emissa est in lucem Coloniæ, ann. 1536. In duodecim Prophetas minores, qui cum Aretæ Commentarijs Antuerpiæ prodierunt ann. 1545.

In Euangelium D. Matthæi. Extat m.s. tum in Bibl. Imp. Viennæ, tum in Bibl. S. Georgij Maioris Venetijs.

In Epistolas Pauli omnes, qui bis reperitur, m.s. in Bibliotheca Cassinensi. At in eorum altero exemplari vocatur *Remigius, & Raimo*: In vtroque vero, sicuti & in excuso, *Episcopus*.

Expositionem De Celebratione Missæ, quæ extat in Tom. 6. Bibliothecæ PP. edit. 2. Margarini Bignæi: Exposuit enim (ait Sigebertus lib. De Viris illustribus c. 123.) Canonem Missæ, quid, à quibus in eâ sit positum, vel additum, demonstrans.

De Officijs Diuinis. Qui liber Coloniæ item ann. 1536. euulgatus est.

De singulis (inquit idem Sigebertus) festiuitatibus Sanctorum.

Respondit etiam Gualoni Heduorũ Episcopo interroganti de duabus Quæstionibus, vnà, de Altercatione Michaelis Archãgeli cum Diabolo De Moysi corpore, quod legitur in Epistola Iudę Apostoli. Altera de eo, quod respondens Dominus ad Iob, è turbine dixit: *Ecce Behemoth, quem feci tecum, fœnum, quasi bos, comedet, & an extrahere poteris Leuiathan?*

Addit Gulielmus Eisingrenius eum scripsisse De Ratione gubernandæ Ecclesiæ. Tritemius autem, Sermones plures. Alij verò etiam in Donatum, veteresque alios auctores, dum humaniores litteras doceret. quin & Martianum Capellam De Mercurij nuptijs illustrasse Commentarijs, quæ extabant in Bibl. Tigurina m.s. Sed vereor, quin horum postremorum Scriptum Pars Remigio S. Luthuini Abbati sit adscribenda, de quo paullò infra. Viuebat ann. 880.

REMIGIVS Clarus Florentinus, Ord. Præd. monumenta reliquit, quæ in Bibl. S. Mariæ Nouæ Florentiæ asseruantur. Nimirum Quæstionum Theologicarum per alphabeti Seriem Volumen, quarum exordium est. *Vtrum Angelus sit compositus ex materia & forma.* Quodlibetorum librum, in quo decem, & septem Tractatus. Incipiunt. *Cum cognitio habeatur de re.* Alterum item librum Philosophicum, De Modis rerum, qui Incipit, *Omnis diuersitas modorum.* RVRSVS duo sat grandia Volumina Sermonum. Alterum de Sanctis, ordiens à S. Andrea. *Domine, qui habet sanctam scientiam.* Alterum De Tempore per totum annum à prima Dominica Aduentus. *Induamur arma lucis.* ROM. 13. Obijt Florentiæ post multos labores, quos etiam Parisijs communicauit, cum ibi publicè Sententias Magistri interpretaretur.

REMIGIVS De Gonny, De Immunitate Ecclesiarum. Tract. 13. Parte prima, fol. 86. in Tractatibus Iuris.

REMIGIVS Monachus, & Abbas Monasterij S. Luthuuini Mediolanensis, Treuirensis Diœceseos, scripsit in Pentateuchum, in Euangelium, in Apostolum. Regulas De visione Abacuck, lib. 1. Excerptionem Prisciani, lib. 1. Super Donatum, lib. 1. Cantus, & Sermones multos. Sic quidem qui hinc inde è Catalogis non adeò certis ista collegerunt. Sed vide quæ supra ad finem de Remigio Antisiodorensi.

REMIGIVS Nanninus Florentinus, Ord. Præd. scripsit Annotationes in sacros vtriusq; Testamenti libros, quibus Historiam virorum illustrium, & descriptionem animalium, plantarum, lapidum, montium, fluminum, Vrbium, Oppidorum, cæterarumq; huiusmodi rerum, quæ passim Diuina scriptura cõmemorat, diligenter complexus est. Scholia in Encyclicas Epistolarum, & Euangeliorum lectiones, quas Italica lingua compleuit. Item Dauidicos Psalmos Etruscis carminibus reddidit. Præterea, in vnum collegit præstantiores Orationes tum Italica, tum Latina lingua conscriptas, quas patrio sermone donauit, singulasq; suis scholijs exposuit. Præterea Marci Maruli librum inscriptum *Institutio beatè, & benè viuendi*, è Latino Italicum fecit. Qui etiam ann. 1569. à Pio Quinto Pontifice Maximo vocatus ad Vrbem, emendationibus, & annotationibus Operum D. Thomæ singulis laboribus Aquinatis Doctoris in vnum colligendis, ac nouis typis excudendis cum varijs annotationibus negotio isti præfectus est. Hæc Michael Poccianti us, Ordinis Seruorum in Catalogo scriptorum Florentinorum, post eiusmodi quædam, quæ Sixtus Senensis cum eiusdem Remigij Nannini laude commemorat. Sed & Remigius alter Florentinus, Ord. Prædicatorum (vt habet Antonius de Conceptione, dictus Senensis) Tractatum duplicem scripsit De Summi Pontificis auctoritate, Deque Episcoporum residentia. Qui Venetijs, dicatus Card. Morono, fuit excusus.

REMIGIVS Rhemensis Archiepiscopus, Vir sanctissimus, qui Clodoueum primum Galliæ Christianum REGEM, Deo aspirante, fecit, scripsisse aduersus Arianos fertur. Sanè Beati Remigij RHEMENSIS (sic libro ascriptum) Commentarij in plerasque D. Pauli Epist. Codex vetustissimus, notę optimę, sed litterarum iam senio fugientium, membranaceus, habetur Louanij in Bibliotheca Martinensium REGVLARIVM S. Augustini.

REMI-

Digitized by Google

REMIGIVS, qui scripsit De Dæmonolatria citatur à nostro Martino Delrio in suo volumine Disquisitionum Magicarum.

REMVNDVS. Vide in verbo, Raimundus.

REMVNDVS Ruffus edidit Defensionem contra impium Carolum Molinæum pro Summo Pontifice, Cardinalibus, Episcopis totoque Ord. Sacr. Parisijs ann. 1551.

RENATI Benedicti, Andegauensis, Stromata in vniuersum organum Biblicum: scu potius, Panoplia Catholicorum aduersus omnes hæreses. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1586. & Venetijs 1569. Eadem Panoplia Catholicorum aduersus vrgentes passim hæreses Stromatum Biblicorum libros quattuor distincta: quorum tertio, qui cęteris locupletior est, ij præcipuè Sacrę Scripturæ loci, quibus hac tempestate hęreticorum malitia est abusa, catholicè explicantur. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1577. & Parisijs 1575.

RENATVS Christianus, edidit Antuerpiæ ann. 1585. Explicationes imaginum aliquot Historiæ Biblicæ, Germanicè, Belgicè.

REPVDII. Liber duplex in Diuinis Scripturis commemoratur. Alter, quo designatur Deus reiecisse ab se Synagogam Iudæorum, *Quis est* (inquit per Esaiam Deus, cap. 50) *Liber repudij matris vestræ, quo dimisi eam? Ecce enim in sceleribus vestris dimisi matrem vestram, & in iniquitatibus vestris venundati estis, quia veni, & non erat Vir; vocaui; & non erat qui responderet.* Alter, qui ab Hebræis Sepher Cherithut, à Septuaginta verò Interpretibus Βιβλιον ἀποστασίου, quem maritus vxori mox dimittendæ porrigere tenebatur ex lege, quam Moyses c. 24. Deuter. promulgauit. Hunc libellum, Rabbini quoque Hebræorum vocant *Goth*, quia sit veluti testis repudij, in quo maritus resignat omne ius, quod habuit in vxorem. De vtroque vide secundum librum Bibl. Sanctæ Sixti Senensis, in verbo, *Repudij liber*: vbi doctè, ac disertè de ijsdem agit. Vide item Maldonatum in Matth. Euang. c. 19.

RETICHIVS. Vide in verbo, Rætichius.

R H

RHEMENSE Concilium sub Leone Pont. Max. ann. 813. in quo Canones 44.

RHEMENSE Pseudosynodus in Gallijs celebrata aduersus Arnulphum Rhemensem Archiepiscopum, in quo ipse fuit exauctoratus, & in eius locũ suffectus Gerbertus, à quo Acta obliquè descripta, vt ab malæ fidei homine, elucidantur in Annalib. Baron. Cardin. Tom. 10. sub ann. 992. quo fuit habita, quam & deinceps Ioann. XV. Pont. Maxim. qui eo tempore vixit reprobauit.

RHEMENSIS Synodus habita ann. 995. in causa Arnulphi Archiepiscopi Rhemensis à Gerberto, & Episcopis aliquibus Gallis deiecti, qui in ea fuere auditi, cum & Arnulphus fuerit restitutus, & Gerbertus depositus per Leonem Abbatem S. Bonifacij Romæ legatum Ioannis XV. Pont. qui eidem Synodo, nomine Papæ præfuit. Vide in verbo, *Mosomi Synodus habita*, & in verbo, *Gerbertus*.

RHEMENSE aliud Concilium apud Trosleium. Vide Baron. Cardin. Annal. Tom. 10. pag. 696. primæ Romanæ editionis, & pag. 701.

RHEMENSIS Synodus antea indicta, celebrata est ante conspectum Castri Mosomi pag. 732. Annal. Tom. 10. Baron. Card. primæ editionis Romanæ.

RHEMENSE Concilium à Leone IX. Pont. Max. qui eidem præfuit celebratum est autumni tempore, an. quidem Dom. 1049. sui autem Pontificatus, 1. vna cum Galliarum Episcopis, Huius autem Synodi integram Historiam Baron. Card. tardius acceptam inseruit in Appendice ad XI. Tomum Annalium, inter illa, quæ recognouit superioribus Tomis addenda, vel in ijs corrigenda.

RHEMENSIS Synodus in Gallia habita frequentibus Episcopis, atque proceribus: In qua inter alia actum est, quod Godefredus Episcopus Ambianensis redarguit fallitatis diploma Apostolicum, quod ad suam ipsorum exemptionem à subiectione Episcopi Ambianensis ediderant pseudomonachi, dum appellantes ad sedem Apostolicam illuc eundem traxerunt Sanctum Episcopum. Vide Nicolaum Monachum Suessionensem in Vita Godefredi Episcopi libro 1. capit. 11. 12. 13. apud Surium Tomo 6. die octaua Nouembris. Cæsar. item Cardinalem Baronium Tomo Annalium 12. sub annum 1109. Quo eadem Synodus celebrata est Paschalis Papæ Secundi Pontificis Maximi, ann. 10.

RHEMENSE Concilium Generale in Gallijs habitum ann. Dom. 1119. sub Calliſto Papa 2. & huius ann. 1. qui ei interfuit, vallatus (vt inquit Scholasticus quidã Hesso) quadringentis

gentis viginti sex Patribus coram innumera multitudine Cleri, & populi præsedit cõtra Henricum Germaniæ Regem, inter quem, & se inita deneq; concordia cõfirmauit Synodalia Prædecessorũ Decreta, aliaq; nonnulla nauiter addidit, sicq; post dies duodecim in virtute Spiritus Sancti ritè finito Concilio cunctos Apostolica benedictione confirmatos ad propria redire permisit vnumquemq; cum gaudio. Vide Vispergensem. Vnde hæc Baron. Card. suis intexuit Annalibus Tom. 12. sub eundem Dom. annum 1119.

RHEMENSE Concilium in Gallijs ann. Dom. 1131. Secundo autem Innocentij Secundi Pont. Max. Eius Concilij cum Acta interijssent non defuit tamen solers Cæsaris Cardinalis pietas, quin 12. Annal. Tom. insereret sub eundem annum, quæ Bernardus Boneuallis Abbas de eodem Cõcilio scripsit in vita D. Bernardi lib. 2. c. 1. quæve apud Surium die 6. Iunij. c. 47. extant in vita S. Roberti Episcopi Magdeburgẽsis, qui cum alijs Episcopis eidem Concilio interfuit: atq; apud Sugerium in Vita Ludouici septimi Regis, quem idem Pontifex in eodem Concilio consecrauit in francorum Regem, succesſoremq; Patris eius filium. Extant duo Sermones apud S. Bernardum, sed qui non sunt S. Bernardi habiti in eodem Concilio Rhemensi.

RHEMENSE Concilium Generale ab Eugenio tertio Pontif. Maxim. sui Pontificatus ann. 4. Domini autem ann. 1148. celebratum, ex Vvillelmo Neubrigensi lib. 1. cap. 19. ex Villelmo Tyrio, & à Roberto in Appendice ad Sigibertum, Baron. Card. 12. Annal. Tomo inseruit, vbi & Symbolum fidei contra errores Giliberti firmatum est, & reliqui Canones intexti.

RHETORES, siue qui scripserunt Rhetoricam Ecclesiasticam à nobis indicati sunt in decimo octauo libro Bibliothecæ Selectæ, editionis Venetæ ann. 1603. & Colon. 1606.

RHODON genere Asianus, a Tatiano, de quo supra diximus, Romæ in Scripturis eruditus, edidit plurima, præcipuumq; aduersus Marcionem Opus, in quo refert, quomodo ipsi quoque inter se Marcionitæ discrepent, & Apellem senem alium hæreticũ à se quondam fuisse *conuentum*, & risui habitum, eò quod Deum, quem coleret, ignorare se diceret. Meminit in eodem libro, quem scripsit ad Callistionem, Tatiani se Romę fuisse Auditorem. Sed & in Hexaemeron elegantes Tractatus composuit, & aduersus Phrygas insigne Opus: Temporibusque Commodi, & Seueri floruit. Hæc Hieronymus in Catalogo, sed Suffridus Petrus notat pro voce *Conuentum*, legi in Sigebergensi Cod. m. s. *conuictum*. Pro voce autem *Phrygas*, legi *Cataphrygas*.

R I

RICHARDVS de benedictionibus duodecim Patriarcharum. De Ara mystica. Confutatio legis Mahometicæ manuscriptus extat in Bibliotheca Imp. Viennæ Austriæ, siue vnus, siue sint plures. Cognomen autem Scriptoris tribus hisce tractatibus desideratur. At valde probabile est, eum esse qui mox subditur.

RICHARDVS Anglicus, Canonicus Regularis S. Victoris, Theol. Parisiensis, scripsit

De contemplatione, lib. 5.
De duodecim Patriarchis, lib. 1.
De Arca mystica, lib. 1.
In Cantica Canticorum, lib. 1.
De exterminatione, lib. 1.
De promotione boni, lib. 1.
Contra Iudaizantes, lib. 1.
De Tabernaculo fœderis, lib. 1.
De studio sapientiæ, lib. 1.
De quadraginta duabus mansionibus, lib. vno.
De duodecim apparitoribus, lib. 1.
De profectu Religiosorum, lib. 1.
De Oratione mentali, lib. 1.
De triplici holocausto, lib. 1.
De auctoritate Petri, lib. 1.
De potestate iudiciaria, lib. 1.
De differentia peccatorum, lib. 1.
De institutione Nouitiorum, lib. 1.
De spiritu blasphemiæ, lib. 1.
De officijs Ecclesiæ, lib. 1.
De diuersis affectibus, lib. 1.
Epitomen totius Bibliæ, lib. 1.
In Apocalypsim, lib. 1.
In Danielem Prophetam, lib. 1.
Chronica ab initio mundi, lib. 1.
De gemino Pascha, lib. 1.
De visionibus, lib. 1.
De Sacrificio Abrahæ, lib. 1.
De verbis Isaiæ, lib. 1.
De verbis Apostoli.
Chronicon Ordinis Canonic.

RICHARDVS Allus, de quinq; partita conscientia. Duaci apud Ioannem Bogardum, ann. 1588.

RICHARDVS Armacanus. Vide in verbo, Richardus Radulphus.

RICHARDVS Bilgraue, Anglus, Carmelita scripsit librum Determinationum Theologicarum, & alterum Quæstionum. Viuebat ann. 1320.

RICHAR-

Digitized by Google

RICHARDVS Billyngham, siue alijs *Gyllingam*, Anglus, monachus, scripsit Speculum puerile. Plura item ad Philosophiam spectantia, nimirum consequentias, lib. 1. Obligationes, lib. 1. Abstractiones, lib. 1. Conclusiones, lib. 1. Fallacias, lib. 1. Terminos naturales, lib. 1. Propositiones, lib. 1. Abbreuiata Gulielmi Kylmiinton, lib. 1. Tabulam Logicæ, Tabulam Philosophiæ. Viuebat ann. 1360.

RICHARDVS Blyton, Anglus, Carmelita, scripsit Repertorium sententiarum, libr. 1. De priuilegijs Mendicantium, lib. 1. Epistolas ad diuersos, lib. 1. Ordinarias Quæstiones, lib. 1. Sermones per annum, lib. 1. Viuebat ann. 1320.

RICHARDVS Brifous, Anglus, perutilem Angliæ librum edidit an. 1574. inscriptum: *Motiua ad fidem Catholicam.* In quo circiter quinquaginta proponit rationes generales, ac familiares, ex quibus singulæ, multoque magis omnes simul liquidò ostendunt illam esse veram, ac genuinam fidem Christianam (sine qua, iuxta Apostolum, impossibile est placere Deo) quæ vulgò dicitur Catholica Romana fides. Alterum deinde librum eiusdem argumenti, sed alio modo, nempe per interrogationes ann. 1576. prænotatum. *Interrogationes Protestantibus proponendæ.* Tertium subinde ann. 1580. pro defensione priorum contra Gulielmum Fuleum, qui illos temerè impugnauerat.

RICHARDVS de Bury, Anglus, Episcopus Dunelmensis, Eduardi Anglorum Regis III. Cancellarius, ad quem Francisci Petrarchæ de Insula Thyle interrogantis extat Epistola, scripsit De amore librorum librum pulcherrimum, quod Græca voce inscripsit *Philobiblon*, cuius initium est, *Thesaurus desiderabilis.* Is Spiræ prodijt ann. 1483. sed & scripsit Epistolas plures. Viuebat ann. 1344.

RICHARDVS Caistre è Nordouolgiæ Comitatu, Anglus, scripsit De decem præceptis. De octo Beatitudinibus Homiliam. Alteram autem De colloquio inter Magistrum, & Seruum. & aliam inter Filium, & Patrem. Rursus aliam inter Virum, & Vxorem. Homiliam de charitate fraterna. Ex D. Bernardo, item plures Homilias. Viuebat ann. 1420.

RICHARDVS Canonicus apud Sanctiss. Trinitatis Aedem olim sacram (hoc est dum fides stabat catholica) Londini scripsit Itinerarium Richardi Regis lib. 1. Gesta eiusdem Regis libro altero Epigrammata quoque lib. 1.

RICHARDVS Castriconensis, Anglus, Theologiæ professor, scripsit Commentarium in Apocalypsin ad literam, & moraliter, atque in quattuor libros Mag. Sent.

RICHARDVS Cenomanus, Gallus, Ord. Minorum, Conuentus Carnotensis, Doctor Parisiensis, scripsit in Psalterium Dauidicum. Prosecutus est item varia lectione Commentarios, quos in Epistolas ad Romanos, & Hebræos scripserat Nicolaus Grandis, qui & ipse fuit Ord. Minorum.

RICHARDVS Chefer, Anglus, è Comitatu Nordouologiæ, Ord. D. Augustini, scripsit de Natiuitate Christi Domini librum. Sermonũ alterum, De quattuor nouissimis alium, & Collationes Ioannes Lelandus, & Iosephus Pamphilus.

RICHARDVS Ciceſtrius, Anglus, Ord. D. Benedicti, scripsit Chronicon Anglosaxonum lib. quinque. Viuebat ann. 1348.

RICHARDVS Clapole, siue alijs Knapuuel, Anglus, Ord. Prędicatorum, qui Honorio V. Summo Pont. vixit ann. 1286. (siue etiam 1304. Eilingrenio) scripsit Commentarium in lib. 4. Mag. Sent. Item librum aduersus corruptorum D. Thomę. Librum de immediata Dei visione. Alterum de vnitate formarum. Alium Quæstionum Theologicarum. Vide Chronicon Thomæ Vvicij.

RICHARDVS Cluniacensis Monachus, sed patria Parisiensis, doctus, & pius, composuit librum prænotatum, περὶ ἀντικειμένων, hoc est, *Contrariorum, siue contrapositorum* comprehendentem quæstiones ex vtroque Testamento in speciem pugnantes, earumque dilucidas solutiones, secundum interrogationem & responsionem succincta breuitate explicatas; cuius initium est: *Cur in Genesi septem, &c.* Alfonsus Castrensis lib. 4. aduersus hæreses Saluiano Massilienſi Episcopo tribuit. Claruit sub Frederico Imp. primo, ann. 1160. Et hæc quidem Sixtus Senensis, veruntamen suorum quoque temporum scripsit Historiam Ecclesiasticas res in primis complectentem, eamque magis illiteratè, quàm ineptè scriptam, Hadriani IV. Pont. Max. & Friderici Aenobarbi temporibus asserit Raphael Volaterranus.

RICHARDVS Conyngton, Anglus, Monachus, scripsit Lecturam Sententiarum libris quattuor. Librum in Psalmos Pœnitentiales. Librum in Quadragesimale Gregorij. Alterum de Dominio Christi. Alium prænotatum, *Sermones sollemnes.* Quodlibeta item. Obijt ann. 1330.

RICHAR-

Digitized by Google

RICHARDVS De Cornubia, Anglus, Ord. Minorum, super Sententias. Incipit. *Secundum Hugonem de S. Victore.*

RICHARDVS Cricliaden, Ordin. Canonicorum Regularium D. Augustini, scripsit De Connubio Iacob, & testamentum Patrum. Homilias quoque patria lingua. Viuebat ann. 1310.

RICHARDVS Cunetius, vulgo *Kenet*, Carmelita, scripsit de Virtutibus aquarum. Viuebat ann. 1390.

RICHARDVS Depedale, Anglus, Carmelita, scripsit de vita Christiana. Viuebat anno 1380.

RICHARDVS Diuisiensis, Anglus, monachus Ordin. D. Benedicti, scripsit Tempora Regis Richardi libro vno. Epitomen rerum Britannicarum libris duobus. Viuebat ann. 1190.

RICHARDVS Douerensis, Cantuariensis Episcopus, scripsit cõtra Petrum Blesensem, ac quædam De moribus quorundam Præsulum Hybernensium. Viuebat ann. 1184.

RICHARDVS Eligensis, siue *Helienſis*, monachus, scripsit librum de Insula Eligensi, Gesta sui cœnobij. Sermones complures. Carmina varia. Epistolas familiares. Viuebat ann. 1220.

RICHARDVS Eltesley, Anglus, Sacerdos, scripsit Vitam B. Pandionæ Virginis.

RICHARDVS Eremita, De emendatione peccatoris, prodijt Coloniæ ann. 1536.

RICHARDVS Excestriensis. Vide in verbo, Richardus Fyshacker.

RICHARDVS Fastolphus, Anglus, Cisterciensium Abbas Fontanus, postea Clareuallensis D. Bernardo familiaris, scripsit Opus Homiliarium elegans. Librum item de Harmonia. Viuebat ann. 1150. Io. Lelandus.

RICHARDVS Fyshacker, Excestriẽsis, Anglus, scripsit Postillam in Psalmos, & Commentarium in libros Sententiarum Magistri. Vixit ann. 1323. Sixtus autem Senensis ait eum scripsisse Postillam in Psalmos ann. 1330. Huncque puto esse, quem Antonius Senensis in suo Catalogo nominat Richardum Phisaya. Vide in verbo, Richardus Castriconensis.

RICHARDVS Flemmynge, Anglus, & Episcopus Lincolnienſis scripsit Protestationem aduersus Hispanos, Gallos, & Scotos habitam in Cõcilio Senis. Librum item de Etymologia Angliæ. Viuebat ann. 1430. Extabat in Bibliotheca Oxonij.

RICHARDVS Florentinus, Ord. Prædicatorum, vide in verbo, Riculdus.

RICHARDVS Folsham, Anglus, Ordin. D. Benedicti, Nordouicensis Cœnobij, exarauit Epistolas Natalitias, libro vno. Epistolas item 28. ad Summum Pontif. Viuebat ann. 1410.

RICHARDVS è Grandisylua, Monachus, Diœceseos Tolosanæ, scripsit Carmen De Laude Claræuallis, quod extat inter Opera D. Bernardi.

RICHARDVS Grasdale, Anglus, Magister Academiæ Oxonienſis, dum hæc erat Catholica, scripsit De Aetatibus Mundi librum. De Regnis, & Ciuitatibus alium. Viuebat ann. 1410.

RICHARDVS Hampole, ex Eboracensi Anglorum Comitatu oriundus, quem non dubito esse, quem Sixtus Senensis *Pampolitanum* cognomine, *Angloſaxonem* natione facit, scripsit In Iob, & in Threnos Ieremiæ. In Cantica Moysis, Esaiæ, Ezechielis, Annæ matris Samuelis, Abacuk, Danielis, Zachariæ, Beatissimæ Virginis, Simeonis. Elogium nominis IESV. In Symbola, Apostolicum, Athanasij, Ambrosij, & Augustini. Regulam bene viuendi. Vixit circa annum 1420. Eisingren. sed & vide alia eiusdem Richardi paullo post in verbo, Richardus Pampolitanus.

RICHARDVS Hannibaldus, Cardinalis, scripsit in quattuor libros Sententiarum, & librum Quotlibetorũm à Gregorio X. pileo rubro priuatus.

RICHARDVS De Conscientia quinque partita, Recta, Erronea, Dubia, Opinabili, Scrupulosa. Vide supra in verbo, Richardus Allus.

RICHARDVS Lauinham, Anglus, Carmelita, Gymnasij Oxonienſis Professor, scripsit Postillam scholasticam in Esaiam. Dictionarium Scripturæ libr. 1. In Tobiam, & in D. Pauli Epistolam ad Titum. In quattuor libros Sententiarum. Contra hæreticos. Aduersus Vuiclefitas. De fundatione Ordinis sui, Historiam trium Magorum. Abbreuiationes Bedæ. Sermones in sollemnibus habitos, siue de Tempore, & Sanctis. Encomium virtutis lib. 1. Clypeum paupertatis contra hæreticos. De futurorum euentu. De proportionibus. De inuentionibus rerum. Argumenta in Epistolas D. Hieronymi. Determinationes pro libro Reuelationũ S. Brigittæ, quas Oxonij, & Londini publicè expõsuit. Librum

de fun-

de fundatione Ordinis sui. Compendium Gualteri Recluſi. Sed & ſcripſerat quæ ad naturales diſciplinas pertinent: Summulas Logicales. De ſpeciebus argumentorũ, & ſophiſmatum. Canones 12. De Potentijs Actiuis, & Paſſiuis. De Potentijs Animæ. Compendium Meteororum, & librorum 4. de Cœlo, & Mundo, libr. 2. Speculum naturale, libr. 8. Quæſtiones Phyſicorum, lib. 8. De ſcientia, & ſenſu, lib. 1. De diſtantia Planetarum, lib. 1. Contra Ioannem Puruey, lib. 1. De Arte Obligatoria, lib. 1. De Proprietatibus Elementorum, lib. 1. Viuebat ann. 1481.

RICHARDVS Maydeſcon, Anglus, Carmelita, Profeſſor Diuinæ Scripturæ Oxonij dum hæc ciuitas erat Catholica, ſcripſit contra Lolhardos Vuiclefitas librum. Sermones item de Sanctis, & varias Quæſtiones. Viuebat ann. 1388. vt habet Eiſingren.

RICHARDVS Mediauillanus, ſiue de Mediauilla, Anglus, Ord. Minorum, in Diuinis Scripturis (inquit præter alios Sixtus Senenſis) in Iure Pontificio, & in doctrinis ſeculari-bus apprimè eruditus, ſcripſit ſermone ſcholaſtico in quattuor Euangelia libros quattuor, ſingulos in ſingulos ann. 1290. Sic quidem Sixtus. At & plura alia ſcripſit, nimirum, In libros 4. Magiſtri Sententiarum: qui cum ann. 1589. Venetijs prodijſſent apud Lazarum Soardium, demum etiam hac inſcriptione recuſi ſunt: *M Richardi de Mediauilla ſuper 4. libros Sententiarum Petri Lombardi quæſtiones ſubtiliſſimæ. Brixiæ ann. 1591.* In D. Franciſci Regulam. Contra Petrum Ioannem, lib. 1. ſuper diſtinct. Decret. lib. 1. De ordine Iudiciorum, lib. 1. De Conceptione Beatiſſimæ Virginis. Addit Henricus Villot eum ſcripſiſſe in omnes Epiſtolas D. Pauli. Quod alij non referunt. Viuebat ann. 1290.

RICHARDVS de Melchesham, Anglus, monachus Bellenſis, ſcripſit iuſtum volumen Sermonum. Ioan. Lelandus.

RICHARDVS Northal Anglus, Carmelita, compoſuit Sermones per annum lib. 1. Alterum autem ad Parochos. Obijt ann. 1397.

RICHARDVS Notyngham, Anglus profeſſor Theologiæ ſcripſit Commentaria in SS. Matthæum, & Lucam Euangeliſtas. In Epiſtolas item D. Pauli, atque ad Corinthios. In lib. 4. Mag. Sentent. Viuebat ann. 1320.

RICHARDVS Pampolitanus, Angloſaxo, Eremita, vir in Diuinis ſcripturis præſtans, ſcripſit in Pſalterium Dauidicum breuem, & dilucidam enarrationem. In Pſalmum item vigeſimum Tractatum peculiarem. In aliquot Sanctorum veteris Teſtamenti pia Cantica. Exegeſin in aliquot capita Iob, in Threnos Ieremiæ, Orationem Dominicam, Symbolum Apoſtolicum, & Symbolum Athanaſij, Expoſitiones. De incendio amoris Opuſculum, De amore Summo, eodemque ſingulari Opuſculum aliud. De Emendatione peccatoris alium. Quæ omnia impreſſa Coloniæ à Melchiore Noueſiano ann. 1536. De hoc verò eadem, ſed aliquanto conciſius in aliquibus, in verbo Richardus Hampole.

RICHARDVS Petronus, Senenſis, S.R.E. Cardinalis, & Vicecancellarius, iuſſu Bonifacij VIII. Pontif. Max. Sextum Pontificij Iuris Codicem vnà cum duobus alijs in vnum redegit. Viuebat ann. 1309.

RICHARDVS Pictauienſis, Gallus, monachus Ordin. Cluniacenſis, & Ordinis SS. Petri, & Pauli, ſcripſit Hiſtoriarum opus: & Epiſtolarum ad diuerſos librum. Viuebat ann. 1260.

RICHARDVS Porlonde, Ordin. Minorum, Nordouicenſis, Anglus, ſcripſit Sermones per annum, lib. 1. Aſſeruat eos Nordouicenſis Bibliotheca in Anglia.

RICHARDVS Præmonſtratenſium Canonicorum Abbas, Anglus, ſcripſit librum de Canone Miſſæ. Alterum de Computo Eccleſiaſtico. Alium de Myſterijs ſacrorum. Vitam D. Vrſulæ. Viuebat ann. 1100.

RICHARDVS Abbas de Pratellis, ſcripſit Commentarios in libros Ioſue, Iudicum, Ruth, & Sapientiæ Salomonis. Ioannes Pullanus.

RICHARDVS Radulphus, Oxonienſis Gymnaſij in Anglia Cancellarius, deinde Armachani Arciepiſcopus, totius Hyberniæ Primas, ſcripſit vndeuiginti libros aduerſus errores Armenorum. Quattuor item Sermones habitos, vnum quarta Dominica Aduentus. Alterum poſt octauum Epiphaniæ. Alium prima Dominica Quadrageſimæ. Quartum, quarta Dominica Quadrageſimæ. Deinde defenſionem Parochorum, ſiue Curatorum aduerſus Mendicantes. Lecturam Sententiarum, lib. 4. De laudibus Beatiſſ. Virginis Mariæ. De paupertate varia lib. 6. De intentionibus Iudæorum, lib. 1. Prodierunt autem in lucem libri aduerſus Armenos & Mendicantes ann. 1511. Pariſijs apud Ioan. Paruum opera Ioannis Sudoris Theologi. At cum Richardus hic, quem *Armachanum* vocant, cautè legendus ſit, tum præcipuè ROGERIUS de Chonnoe Ord. Minorum perpendendus eſt, qui Defenſionem Mendicantium aduerſus eundem Armachanum doctè & accuratè

conscripsit: quam & idem Ioannes Sudoris ex eodem prelo vnà cum Armachani memoratis operibus emisit.' Obijt Armachanus ann. 1359.

Cæterum in libris aduersus errores Armenorum, cum magni momenti sit prænosse radicitus, quænam fuerit ipsa Nestorij hæresis, legat cordatus lector, quæ post antiquos Patres Alfonsus à Castro, atq; alij, sed & potissimum, quæ c. 5. libr. 3. de Incarnatione Christi Domini egit. Quoniam verò idem Armachanus tertiodecimo libro agit aduersus Athanasium quendam Græcum, tanquam negantem Purgatorium, nemo putet Athanasium eum esse, qui Catholicæ fidei in Concilio Nicæno fuit propugnator egregius.

Porrò libri hi plura continent tum aduersus Iudæos, tum aduersus negantes Spiritum sanctum à Patre, & Filio procedere, cum & in ijsdem agatur de Sacramentis Ecclesiæ. De Beatitudine animarum iustarum. De libertate contradictionis in Voluntate humana. De Diuina præscientia. De Dei cooperatione speciali cum voluntate hominis operante. De comparatione legis antiquæ & nouæ. Sed & in his sui sunt næui, & quidem errores, qui sunt omnino explodendi, quos & Thomas Vualdensis, & alij confutarunt. Errauit enim dicens, à simplici Sacerdote posse ordinari Episcopum lib. 11. de quæstionibus Armenorum, c. 6. quem errorem ex eius scriptis hausit Vuiclefus. Atqui horum, & aliorum, qui idem sensere, Thomas Vualdensis Tomo tertio, suorum operum Tit. septimo, capit. sexagesimo primo, confutat argumenta fallacia, quemadmodum & capite sequenti euertit eorúdem Armachani, & Vuiclefi errorem alterum de æqualitate Potestatum ordinis. Quin Armachani error circa Sacramentum Confirmationis dicentis baptizanté non Episcopum posse confirmare, confutatur à Thoma Vualdensi Tom. 2. vbi agit de Sacramento Confirmationis capite centesimo quartodecimo. Quo in loco etiam monstratur D. Dionysium Areopagitam, quem pro se Armachanus citat, ipsimet Armachano aduersari. Sed & sequenti capite alterum Armachani errorem notat, & euertit dicétis, Ananiam per manus impositionem confirmasse Paulum, atq; ideo arguentis, inferiores Episcopis posse confirmare.

RICHARDVS Rhemensis Archiepiscopus, Ord. Minorum, scripsit Sermones de Tempore, & de Sanctis duobus libris. Viuebat ann. 1270.

RICHARDVS Rufus, Anglus, Ord. Minorum scripsit in Magist. Sent. Incipit: *Totalis libri præmittit mihi prologum.* Prodijt autem Parisijs.

RICHARDVS de Ruys, Anglus. Ord. Minorum, scripsit in Magist. Sent. Nordouicensis Bibliotheca asseruabat.

RICHARDVS Saxo, dictus *de Saxonia*, scripsit librum de Salutatione Angelica.

RICHARDVS Scrope, Anglus, nobilis scripsit super Epistolas, quæ quotidie leguntur in Sacro, hoc est in Missa.

RICHARDVS de Senis, siue *Senensis*. Vide supra in verbo, Richardus Petronus.

RICHARDVS Smyth, Anglus, Doctor Oxonienſis, scripsit pro Ieiunio, libr. 1. Assertionem Sacramenti Altaris lib. 5. Defensorium Sacrificij Missæ, lib. 1. De Veritatibus non scriptis, lib. 1. Retractationem suorum errorum. Extant etiam eiusdem hi libri. De libero hominis arbitrio aduersus Ioannem Caluinum, & quotquot illud auferũt, Lutherum imitati, liber impressus ann. 1563. De Missæ Sacrificio succincta enarratio. Confutatio eorum Errorum, quos Melanchthon, Caluinus, Musculus, Ioannes Iuellus cótra Missam, eius Canonem, & Purgatorium obiecere. Defensio externi, & visibilis Iesu Christi Sacerdotij. De Infantum Baptismo. De operibus supererogationis. De merito mortis Christi contra Caluinum. Quæ omnia impressa fuere Louanij. Scripserat autem antea Defensionem sacri Episcoporum, & Sacerdotum Cœlibatus contra impias Petri Martyris Vermilij nugas, & calumnias, quas ille Oxonij in Sacerdotalium nuptiarum assertionem effutiuit. Eiusdem De Votis Monasticis contra eundem Petrum Martyrem libellum, cum succincta libelli cuiusdam Petri Poneti, Angli, refutatione. Parisijs apud Reginum Chalderium ann. 1550. Eiusdem refutatio Ioannis Caluini, & aliorum hæreticorum negantium Christum descendisse ad Inferos, ibidem eodem tempore. Obijt, vt fertur, Duaci ann. 1563.

RICHARDVS Stanitursti, Dublinensis, scripsit De rebus in Hybernia gestis libros quattuor. Antuerpiæ apud Plantinum ann. 1584.

RICHARDVS Strauanellius, Ord. Prædicatorum, Concordantias in vniuersa Biblia, scripsit, quæ extabant in communi Biblioth. Parisiensi prænotatæ *Concordantiæ Anglicanæ.*

RICHARDVS Theologus, Anglus, scripsit De arbore Nabuchodonosor, libr. 2. super Iohelem, libr. 1. Expositiones in Nahum, libr. 1. Super, *Ad me clamat*, libr. 1. Super Ecclesiasten, libr. 1. Super, *Exijt edictum*, lib. 1. Sermones deuotos, lib. 1. Opus pœnitentiale, lib. 1.

In Ora-

In Orationem Dominicam, libr. 1. Sex genera contemplationis, libr. 1. De Conceptione Mariæ, lib. 1. Expositiones in Psalterium, lib. 1. Sententias Scripturarum, lib. 1. De vitis Patriarcharum, lib. 1. Viuebat ann. 1240.

RICHARDVS de S. Victore, quem Henricus de Gandauo Clericum S. Victoris prope Parisios, & virum religiosum nominat, Sixtus Senensis Monachum, & Priorem Cœnobij Victorini Parisiensis, Ordin. Augustinienſium, scribit, vir (subdit idem Sixtus) honestate conuersationis, & eruditionis doctrina conspicuus, ingenio subtilis, & eloquio medius inter Augustini argutiam, & Bernardi dulcedinem incedens, scripsit multa in D. Scripturas mystici sensus Opuscula, in quibus sensum, erudit affectum, & Lectoris studium ad maiora promouet, ac producit. Ex horum numero hæc sunt:

In Genesis cap. 14. De Melchisedech mysticè, lib. 1.
In Genesis cap. 15. De sacrificio Abrahæ mysticè, lib. 1.
In Genesis cap. 49. De benedictionibus Patriarcharum, lib. 1.
In Exod. cap. 26. De Tabernaculo fœderis, libri duo, vnus ad literam, alter mysticus.
In 3. librum Regum ex cap. 6. De Templo Salomonis mysticè, libr. 1. In eundem librum Chronographiæ ad D. Bernardum, liber vnus ad intelligentiam eorum, quæ à 12. capite libri tertij Regum vsque in finem quarti Regum scribuntur, maximè necessarius. In quo tractatur de diuisione Regni Iudæ & Israel, & de Concordia temporum Regum conregnantium super Iudam, & super Israel: suntq; in ea Tabulæ duæ; quarum prima repræsentat ea, quæ faciunt & inferunt contrarietatem temporum Regum conregnantium super Iudam, & super Israel; secunda ostendit concordiam eorundem Regum conregnantium super Iudam & Israel. Liber incipit, *In his, quæ in libro Regum.*

Item in Canticum Canticorum interpolatæ explanationis Commentarij, qui varias eiusdem libri sententias hinc inde spiritualiter exponunt. Operis initio præfixa est præfatio quarti libri Dialogorum D. Gregorij his verbis: *Postquam de Paradisi gaudijs.*

Scripsit quoque in illud Esa. 7. *Ecce Virgo concipiet*, lib. duos, *De Emanuele* prænotatos. In quibus ad refellendum Iudæorum perfidiam fortissimè ostendit, prædictum Vaticinium non posse intelligi, nisi de Virgine Maria. Opus incipit, *Ecce Virgo.*

Præterea elucidauit descriptionem templi Ezechielis literali explanatione adhibita; in qua decentissimis picturis, ac Geometricis demonstrationibus singulas templi partes diligenter expressit. Operis initium est: *Locuturus de Ezechielis ædificio.*

Exterauit item in totum Danielem explanationis mysticæ, lib. vnum à Tritemio citatum: quem cum diu quæsitum (ait Sixt. Senensis) nō inuenissem; tandem magnam eius partem reperi in Compendio Allegoriarum Gofredi Tilmanni super librum Danielis.

Edidit etiam explanationis multorum locorum in omnibus Epistolis Pauli difficiliū, lib. 1. Qui incipit, *Si ea quæ de lege.*

Composuit & in Apocalypsim Opus præclarum, iuxta septem visiones, quas Ioannes vidit, in septem libros diuisum; cuius initium est: *Accipe frater.* Claruit sub Conrado Imp. III. ann. Dom. 1140.

At Henricus è Gendauo inquit: Richardus & ipse Clericus S. Victoris prope Parisios, vir religiosus, multa scripsit Opuscula, religiosis, & spiritualibus conuenientia. Scripsit de duodecim Patriarchis sumpto themate ab hoc versu Psalmi: *Beniamin adolescentulus in mentis excessu*, docens quasi expertus, qualiter ad contemplationis gratiam possit ascendere vitæ contemplatiuæ quilibet studiosus. Scripsit & alios sex libros De contemplatione sumpto themate ab hoc versu: *Surge Domine in requiem tuā, tu, & arca sanctificationis tuæ:* tam propriè, & expressè prosequens vniuersa, quasi qui omnia legisset in libro experientiæ. Scripsit & aliud Opusculū, quod appellauit De exterminatione mali, & promotione boni, sumpto themate de illo versu: *Quid est tibi mare, quod fugisti?* Scripsit & de verbis Esa. Prophetæ. *Omne caput languidum*, egregium Opusculum, quod appellauit, *De statu hominis post lapsum.* Scripsit & contra Iudæos, & contra Iudaizantes nostros de hac Prophetia Esaiæ, *Ecce Virgo concipiet.* De mystico somnio Nabuchodonosor, sicut legitur in Daniele Propheta. Scripsit & de Consideratione egregium librum. De Psalmis, ac de verbis Esaiæ, & alijs scripturarum locis plurima disseruit, omnia moraliter & subtilissimè in contemplatiuam vitam dirigens semper intentionem disputationis suæ. Scripsit & de Actibus Apostolorum, & de Lectione illa: *Misit Herodes Rex manus*, moraliter exponens, quid significet captiuitas illa & liberatio Apostolica. Scripsit & sex libros de Trinitate, non Scripturarum auctoritate, sed ratione prodens. In quo Opere mirari potest commune humanum ingenium, quòd eousque peruenire potuit vnius hominis ingenium. Hæc Gandauensis in Catalogo. Verumtamen plura alia eiusdem Richardi prodierunt tam ann. 1540.

Digitized by Google

Parisijs apud Ioannem Paruum, siue *petit*, quàm deinceps Venetijs apud Io. Bapt. Ciottum, ann. 1592.

Extant enim sex libri de Sanctiss. Trinitate, libri quinque de Contemplatione. Totidem de Arca mystica. De Arca fœderis, lib. 1. De 24. Mansionibus, lib. 1. De quatuor gradibus Charitatis, lib. 1. De Sacerdotio Melchisedech, lib. 1. De duodecim Apparitoribus, lib. 1. De studio sapientiæ, lib. 1. De auctoritate Petri, lib. 1. De potestate iudiciaria, lib. 1. De differentia peccatorum, lib. 1. De instructione nouitiorum, lib. 1. De spiritu blasphemiæ, lib. 1. De officijs Ecclesiæ, lib. 1. De diuersis affectibus, lib. 1. Epitome Bibliorum, lib. 1. Chronica ab initio Mundi, lib. 1. De gemino Paschate, lib. 1. Diuisionum, siue exceptionum, lib. 24. De sacrificio Abrahæ, lib. 1. De quattuor ventis, lib. 2. De charitate violenta, lib. 1. De nouitate vitæ, lib. 1. De Regibus Iuda, & Ierusalem. Epistolæ item. Sermones, & Tractatus alij. Cæterum olim Parisijs omnia Opera huius Richardi prodierunt ann. 1518.

RICHARDVS Vuetherset, aliàs Cantabrigiensis Cancellarius, Anglus, scripsit Speculum Ecclesiasticum, lib. 1. De vitijs, & virtutibus, lib. 1. De Sacramentis Ecclesiæ, lib. 1. Homiliarum, lib. 1. De computo Mathematico, lib. 1. Viuebat ann. 1350.

RICHARDVS Vuichiensis, Ord. Cisterciensis, scripsit lib. De Officijs Ecclesię, an. 1252.

RICHARDVS Vuinchelsea, Ord. Prædicatorum, scripsit librum Quæstionum, vt vocant, opinabilium.

RICHARDVS Vuichingam, Nordouolgus, Carmelita scripsit in Magist. Senten. lib. 2. Sermonum per annum lib. vnum. Viuebat ann. 1380.

RICHARDVS Vuhytforde, Anglus, monachus è Latino fecit Anglicum Martyrologium Sanctorum, lib. 1. Additiones ex alijs Auctoribus, libro altero. Pro Gubernatore Domus, siue Oeconomo, lib. Meditationes solitarias alio libro. Viuebat ann. 1529.

RICHERIVS Gallus, monachus, & Abbas Monast. S. Martini iuxta Metim, Congreg. Cluniacensis, scripsit de vita S. Martin. Episcop. Turonensis, lib. 1. Tritemius autem in Compendio habet *Richerum monachum*.

RICHTRVDA, & Gisla, Anglicæ Sanctimoniales, scripserunt consolatorias Epistolas. Viuebat ann. 770.

RICHOLDVS, siue *Ricoldus*, qui aliquibus Richardus, Florentinus, Ord. Præd. suscepta peregrinatione in Asiam, Coranum Mahometis legem, quam alij cum articuli præpositione Alcoranum vocant, ex Arabico in Latinum translatum commentarijs oppugnauit. Quam confutationem Demetrius Cynodius Græcè reddidit, ex qua lingua in puriorem Latinam dictionem Bartholomæus Picenus è Monte Arduo, conuertit, ac Ferdinando Aragoniæ Regi dicauit. Atqui Coranum Mahometis Basileæ impressum, & similes cum Scholijs, & impijs Annotationibus, & Præfationibus; Item in vulgari lingua, non nisi ex concessione Inquisitorum haberi posse cauit Index Romanus librorum prohibitorum.

Porrò, qui liber inscriptus est *Improbatio Alcorani*, qua decem, ac septem capitibus errores Sarracenorum referuntur. Ratioque qua aduersus eos sit disputandum. Basileæ prodijt ex Officina Oporini; sed & Hispali excusus fuit ann. 1526. & apud Cholinæum Parisijs.

RIGORDVS, qui sub Ludouico Galliæ Rege Philippi filio claruit, scripsit varia de suis Temporibus.

RIMBERTVS vir Sanctus, & Scriptor vitæ S. Ansgarij. Vide Surium ad diem quartum Februarij.

RITFRIDVS, alijs Rixfridus, monachus (vt est opinatus Arnoldus Vuion) Sancti Saluatoris Traiecti, Frisius, Episcopus Traiectensis septimus creatus, ann. 828. scripsit Epistolas aliquot, inter quas extat, quæ ad S. Lugderum Episcopum. Vide S. Lugderum Episcopum in vita S. Suuiberti apud Surium. Obijt Sitfridus ann. 836.

RO

ROBERTVS. Vide etiam in verbo, *Rupertus*, si quem forsan in voce *Robertus*, haud reperies.

ROBERTVS Alyngton, Anglus, scripsit De adoratione Imaginum librum. De veneratione Sanctorum alterum. De Imaginibus pijs alium. De spontanea meditatione, lib. De Christi Domini humanitate, lib. De Eucharistia alterum. De eleemosyna alium. Super constitutis Ioannis XXII. Pont. Max. Lecturam libr. 1. Sentent. super sex principijs libr. In diuisiones Boethij alterum. In Priora Aristot. libr. 2. In Posteriora totidem.

Ordina-

Digitized by Google

Ordinariarum Quæstionum lib. In Prædicamenta Aristotelis Sophistica principia, lib. 1. Suppositiones Logicales, lib. 1. Viuebat ann. 1400.

ROBERTVS Anglus, & monachus, sed & Abbas Monasterij de Monte S. Michaelis in Anglia, (si Arnoldum Vuionem sequamur) Congreg. Cluniacensis, ad Sigeberti Gemblacensis Chronicon, Annales centum fermè annorum adiecit; hoc est ab anno 1113. vsque ad annum 1210. excusos Francofurti ann. 1583. addunt alij eum; & patria Normannum fuisse, & Montensem Abbatem appellatum, quæ sanè conuenire possunt cum superioribus; si Monasterium S. Michaelis sit illud, quod ad Oceani oram in Britania, siue nō procul à Normannia situm est. Quin etiam scripsisse bella Christianorum Principum, libr. 1. Acta Concliorum libro altero. De suis temporibus, libro alio. Vixisse autem ann. 1113. Quod certè non cohæret cum ijs, quę dicta sunt. Quamobrem idem Arnoldus, confunditur (inquit) hic ROBERTVS Anglus ab omnibus & præcipuè postremis Germanicorum Scriptorum concinnatoribus cum subsequenti ROBERTO monacho RHEMENSI, belli sacri Hierosolymitani scriptore. Ex multis tamen diuersum esse coniectari licet, primò ex Patria; ille enim Gallus, hic verò Anglus fuisse perhibetur. secundo ex professione, dignitate, & monasteriorum diuersitate; professus enim ille est in monasterio S. REMIGIJ Rhemensis in Gallia, monachus simplex ad finem vsq; vitæ permansit, hic verò Abbatem egit in Anglia in Cœnobio S. Michaelis de Monte. tertiò ex temporum regula, infallibili ratione. Vixit enim hic noster (vt diximus) ann. Domin. 1200. & quod excurrit; vt eius Chronicon indicat: ille verò centum; & plus annis prius vixisse se refert in Epistola dedicatoria librorum suorum, vbi sic ait: Præcepit ergo mihi, vt qui Clarimontis interfui Concilio, acephalæ materiæ caput præponerem; &c. Concilium autem Claromontanum celebratum est ann. 1096. Et nullo modo credibile est eum, qui iam adultus Concilio Claromontanus interfuit; ad tantum tempus ætatem perduxisse, scilicet vsq; ad annum Domini 1212. vel circiter.

ROBERTVS Anglus, Abbas Saloprensis, aliàs *Shreusberij*, Congreg. Cluniacensis, qui claruit ann. 1140. scripsit vitam Sanctæ Vuenefridæ Abbatillæ virg. & martyr: quæ excusa est in Surij Tom. 6. ad diem tertiam Nouembris.

ROBERTVS Aquinas Episcopus, Ord. Min. Vide in verbo, Robertus Caraciolus.

ROBERTVS Arboricensis, siue *Abricatensis* Episcopus, Anglus, scripsit pro Cœlibatu Sacerdotum perelegantem, & solidum librum; quem inscripsit *Axioma Catholicum*, qui liber Parisijs prodijt ann. 1545. Antidotum item ad postulata de interim. Lugduni 1548.

ROBERTVS Archidiaconus vitam scripsit S. Alberti Abbatis Crispinieus. Extat apud Surium Tom. 2. die 7. Aprilis.

ROBERTI Arnesij è Normanuilla, De iustitia Diuina, & humana, vtriusque origine, & progressu, virtute, & laudibilis Iustitiæ, & legum omnium mundi, liber. Parisijs apud Andream Vuechelum, ann. 1560.

ROBERTVS Backon, Anglus, Theologiæ apud Oxonienses professor, dum Catholica vigebat Religio, scripsit Lectiones ordinarias, lib. 1. Glossas Scripturarum, libro altero Vixit ann. 1240.

ROBERTVS Balo, siue senior, Anglus, Iuris peritus Londini scripsit Alphabetum Sanctorum Angliæ, libro vno. Gesta Eduardi Regis tertij. Chronicon vrbis Londinensis. Instrumenta libertatum eiusdem. De præfectis, & Consulibus Londinenlibus. Viuebat ann. 1462.

ROBERTVS Bale, siue Baleus iunior, Nordouolgus, Carmelita scripsit Annales sui Ordinis perbreues. Historiam Eliæ Prophetæ. Officium B. Simonis Angli. Obijt ann. 1503.

ROBERTVS è Bassia, Aquitanus, Ord. Minor. scripsit in Mag. Sententiarum quattuor libros.

ROBERTVS Bascon (alijs Baston) Anglus, Carmelita Sardebugi in Orientali Brigantum littore siti scripsit De bello Striuelino, siue Striuelensi. librum. Alterum De Scotorum victoria. Alium de diuite Epulone, & Lazaro. Alium De varijs Mundi statibus. Alium. contra Artistas. Alium De Scotiæ bello. Epistolas ad diuersos. Tragædias, Comædias patria lingua, Poemata, Sermones, & alia. Viuebat ann. 1314. qui & captus est à Scotis. Vide Petrum Lucium in Catal. de Carmelitis.

ROBERTVS Bellarminus Politianus ex sorore Marcelli secundi Pontif. Max. Nepos, cum quadraginta pene annos in Societate Iesu, religiosè vixisset, Theologiam autem, atque controuersias, quæ cum hæreticis à Catholicis habentur, plures annos accuratissimè tum Louanij in Belgio, tum Romæ publicè exposuisset, deinceps autem Romani eiusdem Societatis Collegij Rector, postea verò Prouincialis Neapolitanæ Prouinciæ, demum à

Digitized by Google

Clemente VIII. Pont. Max. euocatus, & eius Sanctitatis Theologus, Cardinalis denique ab eodem contra quàm voluisset, creatus est. Quippe, qui Instituti eiusdem Societatis tenax, quo nemini ad dignitates vllas aspirare licet, cum id nuncium accepisset, omnemque lapidem mouisset, ne ad illum gradum ascenderet, ab ipso Pontif. Max. compulsus est, vt assentiretur, sub pœna excõmunicationis latę sententię, ac sub pœna peccati mortalis, & in virtute obedientię, atque adeo de plenitudine potestatis, nam hæc omnia eodem tempore Pontifex detrectanti Card. Bellarm. enunciari iussit. Accessit postea ad Cardinalatum Archiepiscopatus Capuanus, quem idem Pontifex illi cõtulit. Scripsit autem Disputationes de Controuersijs Christianæ fidei aduersus nostri temporis hæreticos, primum quidem tribus deinceps verò quattuor Tomis comprehensas. Ac verò quæ tribus Tomis continebantur eæ Ingolstadij apud Danidem Sartorium prodierunt, ann. 1587. in octaua parte folij, cum ann. 1586. prodijssent in folio, rursusq; ibidem ann. 1588. & 1590. Quæ autem quattuor Tomis continentur, adiecta nimirum Appendice variorum Opusculorum siue Tractatuum, ea primò Venetijs apud Minimam Societatem excusa sunt.

Vniuscuiusq; porrò Tomi, hi qui sequuntur Libri, siue Partes sunt præcipuæ.

Primi Tomi Controuersiæ generales septem.

1 De Verbo Dei scripto & non scripto.
2 De Christo Capite totius Ecclesiæ.
3 De Summo Pontifice, capite militantis Ecclesiæ.
4 De Ecclesia militante, tum in Concilijs congregata, tum sparsa toto orbe terrarum.
5 De membris Ecclesiæ militantis, Clericis, Monachis, Laicis.
6 De Ecclesia, quæ est in Purgatorio.
7 De Ecclesia, quæ triumphat in cœlis.

Tomi Secundi Controuersiæ generales quinque.

1 De Sacramentis in genere.
2 De Baptismo.
3 De Eucharistia.
4 De Pœnitentia.
5 De Sacramentis cæteris.

Tomi Tertij Controuersiæ generales tres.

1 De gratia primi hominis, & statu innocentiæ.
2 De gratiæ amissione, & statu peccati.
3 De gratiæ reparatione, & statu iustificatorum per Christum.

INDEX LIBRORVM PRIMI TOMI.

Primæ Controuersiæ generalis.

De Verbo Dei.

Lib. 1. De libris Sacris & Apocryphis.
2 De editionibus, Hebraica, Chaldaica, Græca, Latina, vulgaribus.
3 De interpretatiõe, & vero sensu scriptu-
4 De verbo Dei non scripto.

Secundæ Controuersiæ generalis.

De Christo capite totius Ecclesiæ.

Lib. 1. De vera Christi Diuinitate.
2 De distinctione personali à Patre, & Spiritu Sancto, ac de Processione Spiritus sancti à Filio.
3 De Anima Christi, & descẽsu ad Inferos.
4 De veritate, & maiestate Carnis Christi.
5 De officio & meritò mediatoris.

Tertiæ Controuersiæ generalis.

De Summo Pontifice.

Lib. 1. De primatu S. Petri in Ecclesia militante.
2 De successione Romani Pontificis in eo primatu.
3 De Antichristo, quod nihil commune habeat cum Romano Pontifice.
4 De Potestate Romani Pontificis in causis spiritualibus.
5 De temporali domino, & potestate eiusdem Pontificis.

Quartæ Controuersiæ generalis.

De Concilijs, & Ecclesia.

Lib. 1. De natura & causis Concilij.
2 De potestate Conciliorum.
3 De Ecclesiæ natura, & proprietatibus.
4 De notis veræ Ecclesiæ.

Quintæ Controuersiæ generalis.

De membris Ecclesiæ.

Lib. 1. De Clericis & Sacerdotibus.
2 De Monachis & Religiosis cæteris.
3 De Laicis, & potissimum de Magistratu politico.

Sextæ

Digitized by Google

Sextæ Controuersiæ generalis.

De Ecclesia quæ purgatur in locis subterraneis.

Lib. 1. De Purgatorio; an sit.
2 De loco, tempore, pœnis, & alijs, quæ ad Purgatorium pertinent.

Septimæ Controuersiæ generalis.

De Ecclesia quæ triumphat in cœlis.

Lib. 1. De Beatitudine, & cultu Sanctorum.
2 De eorum reliquijs, & imaginibus.
3 De Basilicis, festis diebus, alijsque rebus quibus Sanctorum memoria à mortalitalibus colitur.

Index Librorum, & Capitum Primæ Controuersiæ.

LIBER PRIMVS, De Verbo Dei.

Cap. 1. Sitne Scriptura verbum Dei?
2 Libris, qui Canonici nominantur, verbũ Dei contineri.
3 Refellitur obiectio ex verbis D. Pauli Litera occidit, Spiritus viuificat.
4 Qui sint libri Sacri.
5 De hæreticis, qui libros testamenti veteris primi ordinis oppugnarunt.
6 De hæreticis, qui libros testamenti noui supra numeratos oppugnarunt.
7 De libro Esther.
8 De libro Baruch.
9 De quibusdam capitibus Danielis.
10 De libris Tobiæ, Iudith, Sapientiæ, Ecclesiastici, & Machabæorum.
11 De libro Tobiæ.
12 De libro Iudith.
13 De libro Sapientiæ.
14 De Ecclesiastico.
15 De libris Machabæorum.
16 De quibusdam partibus librorum Matci, Lucæ, Ioannis.
17 De Epistola ad Hebræos.
18 De Epistola Iacobi, Iudæ, Secunda Petri, Secunda & Tertia Ioannis.
19 De Apocalypsi.
20 De libris Apocryphis.

LIBER SECVNDVS, De Verbo Dei.

Cap. 1. Ostenditur, editionẽ Hebraicã Moysis & Prophetarum nunquam perijsse.
2 Num Hebraica editio sit corrupta.
3 De editione Chaldaica.
4 De editione Syriaca.
5 De varijs Græcis editionibus.
6 De interpretatione LXX. Seniorum.
7 De editione Græca testamenti noui.
8 De Latinis editionibus.
9 De auctore vulgatæ editionis.
10 De auctoritate Latinæ editiõis vulgatæ.
11 Soluuntur obiectiones Hæreticorum cõtra vulgatam Latinam editionem.
12 Defenduntur loca, quæ Chemnitius deprauata esse dicit in editione vulgata.
13 Defenduntur loca, quæ in Psalmis malè reddita fuisse à Latino interprete Caluinus contendit.
14 Defenduntur loca, quæ hæretici aiunt esse corrupta in editione Latina testamẽti noui.
15 De editionibus vulgaribus.
Soluuntur obiectiones hæreticorum.

LIBER TERTIVS, De Verbi Dei interpretatione.

Cap. 1. Scripturam nõ esse tam apertam per se, vt sine explicatione sufficiat ad controuersias fidei terminandas.
2 Soluuntur obiectiones aduersariorum.
3 Proponitur quæstio de Iudice Cõtrouersiarum, & simul differitur de sensibus Scripturarum.
4 Adferuntur testimonia ex testamento veteri, pro sententia Catholicorum.
5 Idem probatur ex testamento nouo.
6 Idem probatur ex consuetudine Ecclesiæ.
7 Idem probatur testimonijs Patrum. & Imperatorum.
8 Idem probatur testimonijs Patrum.
9 Idem probatur ex ratione.
10 Soluuntur obiectiones.

LIBER QVARTVS, De Verbo Dei non scripto.

Cap. 1. Qui potissimum defenderint, vel oppugnarint non scriptas traditiones.
2 Quid sit, & quotuplex traditio.
3 Explicatur status quæstionis, & mendacia quædam aduersariorum deteguntur.
4 Ostenditur necessitas traditionum.
5 Esse aliquas veras traditiones demonstratur ex Scripturis.
6 Idem ostenditur testimonijs Põtificum, & Conciliorum.
7 Idem probatur ex Patribus.
8 Idem probatur quatuor alijs argumentis.

Digitized by Google

9 Explicantur regulæ quinque, quibus in cognitionem verarum traditionum deuenimus.
10 Soluuntur obiectiones aduersariorũ quę ex Scripturis petuntur.
11 Soluuntur obiectiones ex Patribus.
12 Soluuntur rationes aduersariorum.

Index Librorum, & Capitum Secundæ Controuersiæ.

LIBER PRIMVS, De Christo.

Præfatio, De duplici genere hostium Diuinitatis Christi.

Cap. 1. Explicatur sententia nouorum Samosatenorum.
2 Explicatur sententia nouorum Arianorum.
3 Deum vnum numero esse, ex Scripturis & Patribus demonstratur.
4 Diuinitas filij Dei asseritur: Et prima Classis argumentorum ex vtroque Testamento.
5 Secunda Classis ex veteri Testamento.
6 Tertia Classis ex Testamento nouo.
7 Quarta Classis ex nominibus veri Dei.
8 Quinta Classis ex attributis.
9 Sexta Classis ex operibus.
10 Septima Classis ex Patribus.
11 Octaua Classis ex Sibyllis.
12 Nona Classis ex Diuinis testimonijs visionum & miraculorum.
13 Demonstratur Diuinitas Spiritus Sancti.
14. 15. 16. 17. 18. & 19. Soluuntur argumenta hæreticorum.
20 Soluuntur obiectiones contra Diuinitatem Spiritus sancti.

LIBER SECVNDVS, De Christo.

Cap. 1. De distinctione Personarum in eadẽ essentia.
2 De vocibus, quibus vtimur in hoc mysterio explicando.
3 De vocibus Essentia, & Homousios.
4 De vocibus Hypostasis, & Substantia.
5 De ceteris vocibus.
6 Ostenditur distinctio Personarum.
7. 8. & decem sequentibus, diluuntur argumenta contra distinctionem Personarũ in eadem Essentia.
19 An Filius Dei sit Autotheos.
20 De processione Spiritus sancti à Filio.
21 De orgine huius hæresis, quod Spiritus sanctus non procedat à Filio.
22 Ex scripturis ostenditur, Spiritum à Filio procedere.
23 Idem probatur testimonijs Conciliorum.
24 Idem probatur ex Patribus Latinis.
25 Idem probatur ex Patribus Græcis.
26 Ex ratione idem confirmatur.
27 Soluuntur argumenta Græcorum.
28 Demonstratur rectè facta in additionem illam, Filioque.
29 Soluuntur obiectiones Græcorum.
30 Concluditur disputatio diuino testimonio.

LIBER TERTIVS, De Christo.

In quo tractatur Pars tertia, quæ est de carne eiusdem, siue de incarnatione.

Cap. 1. De erroribus huius temporis circa Incarnationem.
2 Explicatur hæresis Eutychetis.
3 Refellitur hæresis Eutychetis.
4 Soluuntur argumenta, quæ fiebant olim aduersus eá, quæ superiore capite demonstrata sunt.
5 Explicatur hæresis Nestorij.
6 Refellitur hæresis Nestorij.
7 & 8. Soluuntur argumenta aduersariorum.
9 Proponitur quæstio, An ex vnione hypostatica sequatur communicatio realis attributorum diuinorum, ac præcipuè Immensitatis siue Vbiquitatis.
10 Ex vnione hypostatica non fluxisse communicationem Idiomatum realem respectu naturarum.
11 Refellitur Vbiquitas Christi, quia pugnat cum Scripturis.
12 Refellitur Vbiquitas Corporis Christi, quia repugnat Symbolo Apostolico.
13 Refellitur Vbiquitas, quia repugnat præsentiæ corporis Domini in Eucharistia.
14 Refellitur Vbiquitas testimonijs Patrũ.
15 Soluitur argumentum hæreticorum.
16 Soluuntur aliæ obiectiones ex verbo Dei petitæ.
17 Soluitur argumentum ex ipsa Incarnatione ductum.
18 Soluitur argumentum ex Patrum testimonijs petitum.
19 Soluitur argumentum depromptum ex doctrina Scholasticorum.
20 Soluitur postrema obiectio ex naturali ratione deducta.

Digitized by Google

LIBER QVARTVS, De Christi anima.

Cap. 1. Proponitur controuersia prima de scientia Animæ Christi.
2 Probatur veritas ex Scripturis.
3 Idem probatur ex doctrina Patrum.
4 Idem probatur rationibus.
5 Soluuntur argumenta aduersariorum.
6 Proponitur quæstio secunda, quæ est de discensu ad Inferos.
7 Quod descendere ad Inferos non sit omnino extingui.
8 Christum non pertulisse pœnas damnatorum.
9 Proponitur tertius error refellendus de descensu Christi ad Inferos.
10 Inferos esse loca subterranea distincta à sepulchris.
11 Animas piorum non fuisse in Cœlo ante Christi Ascensionem.
12 Christum verè ad Inferos descendisse ostenditur ex Scripturis.
13 Explicatur locus obscurissimus ex Epistola prima Sanct. Petri, capite tertio & quarto.
14 Adfertur traditio Patrum de descensu Christi ad Inferos.
15 Christum propriè ac re ipsa descendisse ad Inferos.
16 Soluuntur quædam dubia.

LIBER QVINTVS, De Christo.

Qui est de Mediatore, & eius merito.

Cap. 1. Explicatur breuiter secũdum quam naturam Christus sit Mediator.
2 Refutatur error Stancari de Mediatore.
3 Refutantur ex Scripturis errores Caluinistarum & Lutheranorum de Mediatore.
4 Refellitur idem error ex Patribus.
5 Refellitur idem error rationibus.
6 Soluuntur argumenta aduersariorum deprompta ex Scripturis.
7 Explicantur testimonia Patrum, quæ aduersarij proferunt.
8 Soluuntur argumenta ex ratione petita.
9 Ostenditur Christum sibi etiam aliquid meruisse.
10 Soluuntur argumenta Caluini.

Generalis Tertiæ Controuersiæ Index Librorum & Cap.

LIBER PRIMVS,

De Romani Pontificis Ecclesiastica Hierarchia.

Præfatio in Libros de Summo Pontifice.

Cap. 1. Proponitur quæstio, Quodnam sit optimum regimen?
2 Probatur prima propositio, Quod Monarchia simplex simplici Aristocratiæ & Democratiæ præstet.
3 Quòd Monarchia Aristocratiæ, & Democratiæ admixta vtilior sit in hac vita, quàm duplex Monarchia.
4 Quòd circunstantijs exclusus, Monarchia simplex absolutè & simpliciter excellat.
5 Proponitur secunda quæstio, Debeatne Ecclesiasticum regimen esse Monarchicum?
6 Quòd Ecclesiæ Gubernatio non sit Democratia.
7 Quòd non sit Ecclesiasticum regimen penes Principes seculares.
8 Quòd non sit Ecclesiasticum regimẽ præcipuè penes Episcopos.
9 Quòd regimen Ecclesiasticum præcipuè Monarchicum esse debeat.
10 Proponitur tertia quæstio, & probatur Petri Monarchia ex loco Euangelij. *Matth. 16.*
11 Quid sit super petram ædificari Ecclesiã. *Matth. 16.*
12 Quis sit ille cui dicitur; Tibi dabo claues. *Matth. 16.*
13 Quid intelligatur per claues. *Matth. 16.*
14 Soli Petro esse à Christo dictum, Pasce oues meas. *Ioan. 21.*
15 Quid significet, Pasce, *Ioan. 21.*
16 Quòd illis verbis, *Ioan. 21.* Oues meas vniuersa Ecclesia significata sit.
17 Explicatur prima prærogatiua S. Petri ex mutatione nominis.
18 Explicatur secunda prærogatiua ex modo quo ab Euangelistis Apostoli numerantur.
19 Explicantur quatuor aliæ prærogatiuæ ex Euangelio *S. Matthæi.*
20 Explicantur tres prerogatiuæ ex Euang. *S. Lucæ.*
21 Explicantur aliæ duæ ex Euang. *S. Ioan.*
22 Explicantur aliæ nouem prerogatiuę ex Actis Apostolorum, & Epistola ad Galatas.

Digitized by Google

23 Proponuntur aliæ prærogatiuæ ex varijs auctoribus.
24 Tres vltimæ prærogatiuæ in medium afferuntur.
25 Testimonijs Patrum Græcorum & Latinorum confirmatur primatus Petri.
26 Diluitur argumentum ex comparatione Petri cum Iacobo.
27 De comparatione Petri cum Paulo.
28 Refellitur obiectio, ex quindecim peccatis S. Petri à Magdeburgensibus concinnata.

LIBER SECVNDVS, De Summo Pontifice.

Cap. 1. Proponitur quæstio, An B. Petrus Romæ fuerit, ibidemque existens mortuus sit?
2 Quòd Petrus Romæ fuerit.
3 Sanctum Petrum Romæ mortuum esse.
4 Petrum Romæ vsque ad mortem Episcopum fuisse.
5 Soluitur argumentum primum Hæreticorum.
6 Soluitur secundum argumentum.
7 Soluuntur alia quinque argumenta.
8 Soluuntur alia octo argumenta.
9 Soluitur decimum sextum argumentum.
10 Soluitur decimum septimum argumentum.
11 Soluitur vltimum argumentum.
12 Romanum Pontificem Petro succedere in Ecclesiastica Monarchia; probatur ex Diuino iure & ratione successionis.
13 Idem probatur ex Concilijs.
14 Idem probatur ex testimonijs Summorum Pontificum.
15 Idem probatur ex Patribus Græcis.
16 Idem probatur ex Patribus Latinis.
17 Idem probatur ex origine & antiquitate primatus.
18 Idem probatur ex auctoritate, quam exercet Romanus Pontifex in alios Episcopos.
19 Idem probatur ex legibus, dispensatiõibus, & censuris.
20 Idem probatur ex Vicarijs Papæ.
21 Idem probatur ex iure appellationum.
22 Soluuntur argumenta Nili de iure appellationum.
23 Soluitur primum argumentum Lutheranorum.
24 Soluuntur alia tria argumenta.
25 Soluitur argumentum vltimum.
26 Idem probatur ex eo, quòd Summus Pontifex à nomine iudicatur.
27 Soluuntur argumenta Nili.
28 Solauntur obiectiones Caluini.
29 Soluuntur alia noucem argumenta.
30 Soluitur argumentum vltimum, & tractatur quæstio, an Papa hæreticus deponi possit?
31 Idem probatur ex nominibus, quæ Romano Pontifici tribui solent.

LIBER TERTIVS, De Summo Pontifice.

Cap. 1. Proponitur Disputatio de Antichristo.
2 Antichristum certum quendam hominẽ futurum.
3 Ostenditur Antichristum nondum venisse.
4 Explicatur prima Demonstratio, quod nondum venerit Antichristus.
5 Explicatur Secunda Demonstratio.
6 Explicatur Tertia Demonstratio.
7 Explicatur Quarta Demonstratio.
8 Explicatur Quinta Demonstratio.
9 Explicatur Sexta Demonstratio.
10 De nomine Antichristi.
11 De Charactere Antichristi.
12 De Generatione Antichristi.
13 De Sede Antichristi.
14 De Doctrina Antichristi.
15 De Miraculis Antichristi.
16 De Regno & Prælijs Antichristi.
17 De Gog & Magog.
18 Refelluntur deliramenta hæreticorum, quibus non tam probant, quàm impudenter affirmant, Papam esse Antichristum.
19 Refelluntur nugæ Synodi Smalchaldicæ Lutheranorum.
20 Refelluntur Caluini mendacia.
21 Refelluntur mendacia Illyrici.
22 Refelluntur ineptiæ Tilmanni.
23 Refelluntur mendacia Chytræi.
24 Refutantur argumenta Caluini, & Illyrici, qui probare conantur Papam non esse amplius Episcopum. Vbi etiam refellitur fabula de Ioanne Papa fœmina.

LIBER QVARTVS, De Potestate spirituali Summi Pontificis.

Cap. 1. Quòd sit Summus Iudex in controuersijs fidei & morum dijudicandis.
2 Proponitur quæstio, Sitne certum Papæ iudicium?
3 Statuitur prima propositio de infallibili iudicio Summi Pontificis.
4 De Romana Ecclesia particulari.

5 De

5 decretis morum.
6 De Pontifice, vt est particularis quædam persona.
7 Soluuntur obiectiones ex ratione petitæ.
8 De erroribus qui falsò ascribuntur Summis Pontificibus, Petro, Lino, Anacleto, Thelesphoro, Victori, Zephirino, Vrbano, Pontiano, Cornelio, & Marcellino, qui non solùm Pontifices, sed etiã Martyres fuerunt.
9 De ijs quæ Liberio, & Felici II. obijciuntur.
10 De Siricio, Innocentio, & alijs septem Pontificibus.
11 De Honorio I.
12 De alijs septem Pontificibus.
13 De Grogorio VII.
14 De cæteris Pontificibus, quibus error in fide falso tribuitur.
15 Proponitur Quæstio, An Summus Pontifex habeat iurisdictionem verè coactiuam, ita vt possit leges condere, quę obligent in conscientia, & iudicare, ac punire transgressores?
16 Probatur testimonijs verbi Dei posse Pontifices veras leges condere.
17 Soluuntur argumenta aduersariorum ex Scripturæ testimonijs ducta.
18 Soluitur argumentum ex comparatione legum.
19 Soluitur argumentum ductum ab Exemplis.
20 Soluuntur argumenta duo desumpta ex ratione conscientiæ.
21 Soluitur argumentum ex Patribus.
22 Proponitur Quæstio postrema, An Christus iurisdictionem Ecclesiasticam soli Pontifici Summo immediatè contulerit?
23 Apostolos à Christo iurisdictionem omnem accepisse.
24 Episcopos omnes à Papa iurisdictionẽ accipere.
25 Soluuntur argumenta aduersariorum.

LIBER QVINTVS, De Potestate Pontificis Temporali.

Cap. 1. Proponitur quæstio de potestate tẽporali.
2 Papam non esse Dominum totius mundi.
3 Papam non esse Dominum totius orbis Christiani.
4 Papam nõ habere vllam temporalem iurisdictionem directè.
5 Soluuntur argumenta contraria.
6 Papam habere temporalem potestatem indirectè.
7 Rationibus probatur Theologorum sententia.
8 Idem probatur Exemplis.
9 Non pugnare cum verbo Dei, vt vnus homo sit Princeps Ecclesiasticus, & Politicus simul.
10 Soluuntur argumenta contraria.

Quartæ Controuersiæ Generalis Index Librorum, & Cap.

LIBER PRIMVS, De Concilijs, & Ecclesia.

PRAEFATIO.

Cap. 1. Ordo Disputationis.
2 Qui scripserint de Concilijs.
3 De nomine Concilij & origine.
4 Partitio Conciliorum duplex.
5 Concilia generalia approbata.
6 Concilia generalia reprobata.
7 Concilia partim confirmata, partim reprobata.
8 De Concilio nec manifestè probato, nec manifestè reprobato.
9 De vtilitate vel etiã necessitate celebrandorum Conciliorum.
10 Concilia generalia vtilia esse, & suo quodam modo necessaria, nõ tamen absolutè & simpliciter.
11 Concilia Episcoporum aliqua simpliciter esse necessaria.
12 Cuius sit congregare Concilia.
13 Soluuntur argumenta aduersariorum.
14 Explicantur dubitationes quædam.
15 Quinam sint ad concilium cõuocandi.
16 Soluuntur obiectiones aduersariorum.
17 Quot Episcopi requirantur ad generale concilium.
18 Episcopos in concilijs non cõsiliarios, sed Iudices esse.
19 Cuius sit Generali concilio præsidere.
20 Soluuntur argumenta aduersariorum.
21 Explicantur conditiones, quas Lutherani requirunt in concilio celebrando.

LIBER SECVNDVS, De conciliorum auctoritate.

Cap. 1. Argumentum & Partitio huius libri.
2 Concilia generalia à Pontifice cõfirmata, errare non posse, ex Scripturis demonstratur.
3 Idem probatur ex Patribus.
4 Idem ostenditur argumentis à ratione ductis.

Digitized by Google

5 concilia particularia, à Pontifice approbata, errare non posse.
6 Soluuntur argumenta ex Scripturis deprompta.
7 Soluuntur argumenta petita ex testimonio veterum Patrum.
8 Soluuntur argumenta ex conciliorum erratis.
9 Soluitur obiectio ducta ex ratione.
10 Concilia particularia, nõ probata à summo Pontifice, non omnino certam fidem facere.
11 concilia generalia, ante confirmationẽ Summi Pontificis, errare posse, nisi Patres in definiendo sequantur Pontificis instructionem.
12 An sit maior auctoritas concilij, quàm Scripturæ.
13 An concilium sit supra Pontificem.
14 Explicantur opiniones diuersæ.
15 Summum Pontificem caput esse totius Ecclesiæ.
16 Non esse in concilio summam potestatem.
17 Summum Põtificem absolutè esse supra concilia.
18 Pontificem non posse subijcere seipsum sententiæ coactiuæ conciliorum.
19 Soluuntur argumenta aduersariorum.

LIBER TERTIVS, De Ecclesia militante toto orbe diffusa.

Cap. 1. De nomine Ecclesiæ.
2 De definitione Ecclesiæ.
3 De non baptizatis.
4 De Hæreticis & Apostatis.
5 De Schismaticis.
6 De excommunicatis.
7 De prædestinatis.
8 De non perfectis.
9 De magnis peccatoribus.
10 De infidelibus occultis.
11 Proponitur altera controuersia; An Ecclesia sit semper visibilis, siue an errare & deficere possit?
12 Ecclesiam esse visibilem.
13 Ecclesiam visibilem non posse deficere.
14 Ecclesiam non posse errare.
15 Soluuntur argumenta, quibus astruitur Ecclesia inuisibilis.
16 Soluuntur argumenta, quibus aduersarij probant Ecclesiam posse deficere.
17 Soluuntur argumenta, quibus aduersarij probant, pastores Ecclesiæ omnes simul errare posse.

LIBER QVARTVS, De Notis Ecclesiæ.

Cap. 1. Tractationẽ de notis Ecclesiæ vtilissimam esse.
2 Refellitur sententia hæreticorum.
3 Proponuntur veræ notæ Ecclesiæ.
4 Explicatur prima Nota.
5 Nota secunda.
6 Nota tertia.
7 Nota quarta.
8 Nota quinta.
9 Nota sexta.
10 Nota septima.
11 Nota octaua.
12 Nota nona.
13 Nota decima.
14 Nota vndecima.
15 Nota duodecima.
16 Nota decimatertia.
17 Nota decimaquarta.
18 Nota decimaquinta.

Quintæ Controuersiæ generalis Index Librorum & Cap.

LIBER PRIMVS, De Clericis.

PRAEFATIO.

Cap. 1. De nomine Clerici & Laici.
2 Proponitur quæstio de institutione Ministrorum Ecclesiæ.
3 Non pertinere ad populum ius ordinandi Pastores, siue Ministros.
4 Non esse populi, sed Episcoporum vocare Ministros.
5 Electionem Ministrorum non fieri à solo Deo.
6 Non decuisse Christianos Sacerdotes carnali successione propagari.
7 Ius elegendi Pontificem, ceteroſque Ministros, non conuenire populo iure diuino.
8 Electionem Episcoporum non pertinere iure diuino ad summum Pontificem.
9 Rationem elegẽdi summum Pontificem, per solos Cardinales esse omnium optimam.
10 Ad quos electio summi Pontificis pertineret, si Cardinales nulli essent, &c.
11 De numero Ordinum Ecclesiasticorum.
12 De Antiquitate ordinum.
13 De officijs Ministrorum.
14 De distinctione Episcopi & Presbyteri.
15 Soluuntur obiectiones.
16 De Cardinalibus.

Digitized by Google

17 De Chorepiſcopis.
18 De cœlibatu Sacerdotum: Sitne iure Diuino annexus ſacris ordinibus cœlibatus, an non?
19 Cœlibatum iure Apoſtolico rectiſſimè annexum Ordinibus ſacris.
20 Soluuntur argumenta Caluini.
21 Soluuntur argumenta Philippi.
22 Soluuntur argumenta Magdeburgenſiũ.
23 De Bigamia.
24 Soluuntur obiectiones Lutheri.
25 De decimis.
Dubium 1. An præceptum deſoluendis decimis poſſit contraria conſuetudine abrogari.
2 An Laici pauperes teneantur decimas dare Clericis diuitibus.
3 An excuſari poſſint à peccato, qui nullas decimas ſoluunt, vbi non eſt conſuetudo ſoluendi.
4 Qua ratione oſtẽdi poſſit, iuſtam eſſe determinationẽ Eccleſiæ, quòd Chriſtiani decimam partem ſuorum fructuum Eccleſiæ tribuant.
Cap. 26. De poſſeſſionibus, quæ dono Laicorum poſſidentur à Clericis.
27 De donis ſecularibus.
28 An Clerici ſint liberi à iugo poteſtatis ſecularis.

LIBER SECVNDVS, De Monachis.

PRAEFATIO.

Cap. 1. De nomine Monaſtices.
2 De natura ſiue definitione Religionis.
3 De varijs Ordinibus Religioſorum.
4 De confirmatione Religionum.
5 De origine Religionum.
6 Mendacia deteguntur, & calumniæ refutantur.
7 Quid ſit Conſilium perfectionis?
8 Ponuntur variæ ſententiæ de Conſilijs.
9 Aſſeruntur Conſilia Euangelica teſtimonijs Scripturæ.
10 Idem aſſeritur Exemplis.
11 Idem aſſeritur teſtimonijs Patrum.
12 Idem confirmatur naturali ratione.
13 Soluuntur obiectiones.
14 Explicatur nomen, & definitio voti.
15 Explicatur ſtatus quæſtionis.
16 Omne quod ſit ex voto, eſſe cultum Dei.
17 Non fuiſſe Iudæorum proprium vota facere, ſed cum Chriſtianis id etiam eſſe commune.
18 Soluuntur obiectiones.
19 Non eſſe propriè votum promiſſionem quæ ſit in Baptiſmo.
20 Paupertatem voluntariam rectè Deo voueri.
21 De voto obedientiæ.
22 Aſſeritur votum continentiæ ex illis verbis Lucæ primo; *Quomodo fiet iſtud, &c.*
23 Idem aſſeritur ex illis verbis Matthæi decimonono; *Sunt eunuchi qui ſe caſtrauerunt, &c.*
24 Idem aſſeritur ex verbis Apoſtoli primæ ad Timotheum quinto; *Damnationem habent, quia primam fidem irritam fecerunt.*
25 Idem aſſeritur ex Concilijs.
26 Idem aſſeritur ex reſpõſis Pontificum & Imperatorum.
27 Idem aſſeritur teſtimonio Patrum.
28 Idem aſſeritur ratione.
29 Soluitur obiectio prima aduerſariorũ.
30 Soluitur ſecunda obiectio.
31 Soluitur tertia obiectio.
32 Soluitur quarta obiectio ex ratione naturali.
33 Soluitur quinta obiectio ex Concilijs.
34 Soluitur ſexta obiectio ex Patribus.
35 Quòd Iuniores vouere poſſint.
36 Licere filijs Religionem ingredi parentibus inuitis.
37 Licere coniugatis ex conſenſu vouere continentiam.
38 Per vota ſollemnia ſolui Matrimonium ratum, non conſummatum.
39 De Eremitis.
40 De habitu & tonſura Monachorum.
41 Licere Monachis manibus laborare.
42 Non teneri Monachos ad laborem manuum.
43 Licitum eſſe Monachis viuere ex bonis patrimonialibus in communi.
44 Licitũ eſſe Monachis viuere ſpontè oblatis & donatis.
45 Licere Monachis ex mendicatione viuere.
46 Soluuntur obiectiones.

LIBER TERTIVS,

De Laicis, ſiue Secularibus.

Cap. 1. Ordo totius Diſputationis.
2 Proponitur prima quæſtio, An politica poteſtas ſit bona, & Chriſtianis licita?
3 Ex Scripturis aſſeritur politicus Magiſtratus.
4 Idem aſſeritur exemplis Sanctorum.
5 Idem aſſeritur ex fine principatus.
6 Idẽ aſſeritur ratione ducta ab efficiente.
7 Idem aſſeritur ex antiquitate.
8 Principatum ſiue dominum in impijs eſſe poſſe.

9 Proponitur quæstio de potestate Magistratus.
10 Licere Christiano Principi leges condere.
11 Legem ciuilem non minus obligare in conscientia, quam legem diuinam.
12 Iudicia publicè exercere non esse illicitum Christianis.
13 Licere Christiano Magistratui gladio punire perturbatores Reipublicæ.
14 Licere Christianis bella gerere.
15 Quot sint, & quæ iusti belli conditiones.
16 Licere bellum gerere Christianis contra Turcas.
17 Ad Magistratum nõ pertinere iudicium de Religione.
18 Ad Magistratum pertinere defensiõem Religionis.
19 Non posse conciliari Catholicos cum hæreticis.
20 Libros hæreticorum abolendos esse.
21 Posse hæreticos ab Ecclesia damnatos temporalibus pœnis, & etiam morte multari.
22 Soluuntur obiectiones.

Sextæ Controuersiæ generalis Index Librorum, & Cap.

LIBER PRIMVS,

De Purgatorio.

PRAEFATIO.

Cap. 1. De nomine Purgatorij.
2 De erroribus circa Purgatorium.
3 Purgatorium esse probatur ex Scripturis Testamenti veteris.
4 Purgatorium esse probatur ex Testamento nouo.
5 Asseritur Purgatorium testimonijs Conciliorum.
6 Asseritur Purgatorium testimonijs Patrum Græcorum & Latinorum.
7 Idem asseritur ratione.
8 Soluuntur argumenta ex Scripturis.
9 Soluuntur obiectiones ex Patribus.
10 Soluuntur obiectiones ex ratione depromptæ.
11 Purgatorij confessionem ad fidem Catholicam pertinere.

LIBER SECVNDVS,

De Circumstantijs Purgatorij.

Cap. 1. De personis quibus Purgatorium conuenit.
2 In Purgatorio non posse animas mereri vel peccare.
3 Soluuntur obiectiones.
4 Animas in Purgatorio certas esse de sua æterna salute.
5 Soluuntur obiectiones.
6 De loco Purgatorij.
7 Sitne post hanc vitam aliquis locus pro animabus iustis præter Cœlum & Purgatorium?
8 Num ex receptaculis suis animæ Defunctorum egredi valeant?
9 De tempore quo durat Purgatorium.
10 Qualis sit Purgatorij pœna.
11 Ignem Purgatorij esse corporeum.
12 Sciri non posse quomodo ignis corporeus animas vrat.
13 An in Purgatorio torqueantur animæ à Dæmonibus.
14 De grauitate pœnarum.
15 Suffragia Ecclesiæ defunctis prodesse.
16 Quod sint genera suffragiorum.
17 Quis possit animas iuuare.
18 Quibus prosint suffragia.
19 De funere.

Septimæ Controuersiæ generalis Index Librorum, & Cap.

De Ecclesia Triumphante, siue de gloria & cultu Sanctorum.

PRAEFATIO.

Ordo Disputationis.

LIBER PRIMVS,

De Beatitudine & Canonizatione Sanctorum.

Cap. 1. Argumenta hæreticorum quibus illi probare nituntur, Sanctos nondum esse beatos.
2 Animas Sanctorum iam nunc frui Dei visione, demonstratur testimonio Ecclesiæ.
3 Idem Scripturarum testimonijs demonstratur.
4 Eadem veritas ex Græcis Patribus confirmatur.
5 Idem probatur testimonijs Latinorum.
6 Idem confirmatur rationibus; quæ tamen in Scripturis fundamentum habeant.
7 Sanctos rectè ab Ecclesia Canonizari.
8 Cuius sit Sanctos Canonizare.
9 Credendum esse, Pontificem non errare in Sanctorum canonizatione.
10 Sanctos non Canonizatos priuatim pos-

se co-

Digitized by Google

se coli, non publicè.
11 Proponitur quæstio de cultu Sanctorum, cum aduersariorum argumentis.
12 Explicatur sententia Catholica.
13 Asseritur argumentis sententia Catholica.
14 Soluuntur argumenia initio proposita.
15 Proponitur controuersia de inuocatione Sanctorum.
16 Deteguntur aliquot fraudes & mendacia hæreticorum.
17 Quomodo Sancti inuocandi non sint.
18 Sanctos pro nobis orare.
19 Sanctos esse inuocandos.
20 Soluuntur argumenta aduersariorum.
imagines sint honorandæ.
21 Imagines per se & propriè colendas.
22 Non esse dicendum, imaginibus deberi cultum latriæ.
23 Imagines Christi impropriè vel per accidens posse honorari cultu latriæ.
24 Imagines, per se & propriè non esse colendas eo cultu, quo exemplar ipsum colitur.
25 Quo genere cultu adorentur imagines.
26 De adoratione Crucis.
27 De Cruce vera Domini.
28 De imagine Crucis.
29 De ligno Crucis.
30 Soluuntur obiectiones Hæreticorum.

LIBER SECVNDVS,

De reliquijs, & Imaginibus Sanctorum.

Cap, 1. Proponuntur argumenta contra cultum reliquiarum.
2. Deteguntur mendacia Centuriatorum.
3 Asseritur veritas, & probatur.
4 Soluuntur argumenta aduersariorum.
5 De nomine imaginis & Idoli.
6 De principijs Iconomachorum.
7 Licere imagines & facere, & habere.
8 Non esse prohibitas imagines Dei.
9 Imagines in templis rectè collocari.
10 Imagines vtiles esse etiam extra historiam.
11 Proponitur quæstio de cultu Imaginum cum argumentis aduersariorum.
12 Imagines Christi & Sanctorum rectè coli.
13 Soluuntur argumenta aduersariorum.
14 Soluitur argumentum secundum.
15 Soluitur argumentum tertium.
16 Soluitur argumentum quartum.
17 Soluitur argumentum quintum.
18 Soluitur argumentum sextum.
19 Soluitur argumentum septimum.
20 Proponitur quæstio, quo genere cultus

LIBER TERTIVS,

De ijs rebus, quibus superna Hierusalem ab Ecclesia in terris peregrinante colitur.

Cap. 1. De erroribus circa templa.
2 An templa sint erigenda.
3 De forma.
4 De fine.
5 De dedicatione & consecratione Ecclesiarum.
6 De ornatu templorum.
7 De benedictionibus aquæ, salis, cinerum cerei, &c.
8 De peregrinationibus.
De votis, quæ nuncupantur Sanctis.
10 At sint festi dies à Christianis celebrandi.
11 De Dominica die.
12 De Pascha,
13 De Pentecoste.
14 De Septuagesima, & sequentibus Dominicis.
15 De reliquis festis Domini.
16 De festis.
17 De vigilijs.

Veruntamen & Lugduni, & Coloniæ aliqui istorum Tomorũ antea, & deinceps prodierunt, cum etiã separatim excusum Ingolstadij fuisset Iudicium eiusdem Roberti Car. Bellarm. De libro, quem Lutherani vocant, *Concordia*. Antuerpiæ autem apud Plãtinum an. 1590. & Col. libri tres De translatione Romani Imperij à Græcis ad Francos aduersus Matthiam Flaccum Illyricum. Tractatus item de Indulgentijs, & de Iubilæo. Coloniæ apud Ant. Hierat.

Atqui rursus ann. 1596. cum idem Bellarminus Card. Disputationes easdem De Controuersijs Christianæ fidei abs se recognitas, & auctas rursus emisisset Ingolstadij, initioque monuisset Lectorem, nolle se, vt priores editiones tãquam suæ agnoscerentur, id nõ fecit, quod aliquid in ijs esset improbandum, sed quòd Typographorum culpa, siue indiligentia, plerique typographici errores in illas irrepserant, qui tamen eas haud reddebant inutiles. Sic enim ipsemet Bellarminus mihi de hac re quærenti respondit, dum esset Ferrariæ an. 1598. cum Summo Pont. Clem. VIII.

Hæc verò omnia Io. Baptista Desbois Gallus in Epitomen à se redacta, edidit Parisijs an. 1602. apud Chalderium. Sed & postea in Veneta editione Controuersiarum, adiũcta

Digitized by Google

sunt Opuscula eiusdem Bellarmini Card. quæ seperatim quoque edita fuerant, hoc est, De Indulgentijs; & Iubilæo, libri duo.

Appendix ad libros De Summo Pont. continens refutationem cuiusdam libelli Italici, cuius titulus est, *Auiso piacevole dato alla bella Italia.*

Appendix ad libros De cultu Imaginum complectens refutationem cuiusdam libelli editi Francofurti, cuius titulus est, *Synodus Parisiensis de Imaginibus.*

De exemptione Clericorum, liber vnus.

Iudicium de Libro Concordiæ Lutheranorum, vnà cum breui eiusdem libelli Apologia eiusdem Bellarmini Card.

Liber de Translatione Imperij aduersus Illyricum hæreticum.

Extat item eiusdem Card. Bellarm. Grammatica Hebraica, quæ primò Romæ edita fuit apud Zannetum. Institutiones autem Latinæ linguæ ex optimo quoque Auctore collectæ, quæ excusæ sunt an. 1596. Antuerpiæ apud Plantinum.

Extat item Catechismus Italicè ab eo iussu, & auctoritate Clem. VIII. Pont. Max. conscriptus, ac sæpe Romæ, & alibi in lucem editus.

At non defuere, hæretici haud potentes ferre tantum veritatis lumen, quantum ex ijs Operibus Bellarmini micat, obstrepere, & illud obscurare mendacissimis suis imposturis connixi sunt, aduersus quos viri Catholici, atq; perdocti, statim insurrexere, & ranúculos ex heresum cœno coaxantes, fecerunt obmutescere, quosque adeo Sancta ipsa Apostolica Sedes proscripsit, quèmadmodum & à Magistro sacri Palatij factum est de libro Alexandri Carerij, quem & nos eradi volumus ex hoc Apparatu sacro.

Hæc igitur cum Germani, Galli, & Itali Typographi edidissent, accidit, vt Venetæ editio, quæ tamquam propior Auctori ipsi, à quo expetita missa fuerat emendatior, toterroribus referta prodierit, vt optimum Cardinalem adegerit ad eosdem indicandos. Itaq; Romæ apud Gulielmum Faciottum an. 1607. Octo & eo amplius magna folia emisit, quę prænotauit. *Correctorium errorum, Qui typographorum negligentia in libros Roberti Bellarmini S. R. E. Cardinalis Editionis Venetæ irrepserunt.* Nam præterquam quod alicubi desint versus integri, siue item integri paragraphi, locos supra quadraginta, sic corruperunt, additis, vel detractis negantibus particulis, siue aliter immutatis, vt contrarium omnino sensum pariant. Correctorium itaque sapienter confectum est, vt qui libros eos iam emerint eosdem vel curent emendari, vel certe illud habeant ad manus, vt si quando inter legendum suspicentur errorem ad Correctorium confugiant. Id porrò sciendum non paucos errores Venetæ primæ editionis in Venetam secundam Editionem, & adeò in Ingolstadiensem ex Veneta expressam transiuisse. Quamobrem in Correctorio notati sunt libri, Paragraphi, Columnæ litteræ, in quas Columnæ, diuiduntur, & versus, qui inter vtram, & alterà litteram intercedunt. Indicata item ad margines errata grauiora, Stellulæ signo; vt si forte pigeat omnia corrigere saltem vbi sint errores maioris momenti neminem lateat. Porrò cum tot, ac tantorum Bellarmini Card. laborum fructus Satanas cum suorum Caterua hæreticorum ferre non posset eosdem quaquauersum exciuit, vt nisi illustrissimam veritatis lucem, quæ in ijs micat possent extinguere, quadantenus tamen infuscarent, quo sese apud suos, vnde aluntur, sustentarent. Sed cum tenebras illas plerique viri sapientes illico dispulissent, tum denique Iacobus Gretzerus noster ampliore volumine prórsus expugnauit. Vide in verbo, Iacobus Gretzerus, & in verbo, Minister delirans. Sane vero idem Bellarm. Card. edidit deinceps Italicè Responsionem aduersus sepre, qui sese Theologos iactabant. Ea primo prodijt Romæ apud Gulielmum Faciotum an. 1606. quæ latine versa, & excusa est apud Gualtherum Col. an. 1607. Responsionem item alteram ad innominatum, qui Ioannis Gersonis libellum emiserat, vt Pontificiæ potestati derogaret. Quin & dum esset Archiepiscopus Capuæ edidit Declarationem Symboli Apostolici Italice à se conscriptam ad vsum Parochorum Diœceseos suæ: eam quidem perspicuam, & ad omnium captum, sed & certe etiam doctis perutilem, ac concionatoribus apprimè commodam. Et Neapoli quidem primo, sed & mox alibi excusam, quamuis quæ an. 1605. apud Bartholomæum Fontanam Brixiæ prodijt, an. 1606. Venetijs apud Ioan. Baptistam Ciotum, magnis scateant mendis è typographorum incuria.

ROBERTVS Canutus, Anglus, scripsit Commentarios in Genesim, in Exodum, in Leuiticum, in Numeros, in Canticum Cantic. lib. 4. Regum in Ezech. in 12. Proph. minores, in Euang. D. Matthæi, in Epist. D. Pauli omnes, in Apocal. S. Ioannis. Vtriusque Testamenti Sacramenta, lib. 1. De benedictionibus Iacob, & Moysis. De Connubio Iacob. Opus de Matrimonio. Speculum fidei, lib. 4. Homil. 40. lib. 1. Sermones & Epist. lib. altero. Sententiarum Theologicarum, lib. 2. Viuebat an. 1170.

ROBER-

ROBERTVS Caraciolus Licienſis, ſiue dictus *de Licio*, Ord. Minorum, Epiſcopus Aquinas (alijs Aquilæ Marſorum) librum Sermonum de Deo, de Chriſto, de B. Virgine, de Sanctis ſcripſit refertum eruditione, ac pietate. Qui Venetijs excuſus fuit an. 1490. apud Bernardinum Benalium. Incipit, *Non glorietur ſapiens*. Inſcriptio ſimplex eſt his verbis. *Robertus de Sanctis*. Examinauit Opus Theologus eximius, Ordinis Seruorum Gaſparinus Boro.

Sed & edidit Tractatum idem Robertus De Amore Diuinorum Officiorum ad Ioannem Aragonium Ferdinandi Regis Siciliæ filium. Quo opere exponuntur myſticè verba D. Ioannis. *Vidi alterum Angelum volantem*, per Conciones, Neapoli an. 1473. Extant & eiuſdem Sermones de Tempore, ac De laudibus Sanctorum impreſſi Baſileæ ann. 1490. De Pœnitentia per Quadrageſimam lib. 1. Item Quadrageſimale de Peccatis. Venetijs apud Andream Turriſanum Aſulanum, anno 1488. Incipit, *Propter nimiam charitatem ſuam*. Sed & an. 1496. Venetijs apud Gregorium Arriuabenum excuſi fuerunt eiuſdem Roberti Sermones de Aduentu, & Quadrageſima. De timore Iudiciorum Dei. De immortalitate animæ. De æterna Beatitudine, & per ſollemnitates totius anni Domini Sabaoth, & Beatiſs. Virginis.

ROBERTVS Carmelita. Vide infra in verbo, Robertus Gallus.

ROBERTVS Caſſinenſis, Monaſterij Abbas, Ord. S. Benedicti, ſcripſit librum Sermonum, vt fertur, elegantium.

ROBERTVS Ceruinus. Vide in verbo, Robertus Kareuue.

ROBERTVS Cenalis, Pariſienſis origine, Theologus, ac deinceps Epiſcopus Arboricenſis, ſcripſit De compeſcenda hæreticorum petulantia Opus quadripartitum. Nempe in prima parte docet, quanam ratione colloquium ſit cum hæreticis habendum. In ſecunda, quæ ſub Pacis prætextu ab Anonymo erant propoſita. In tertia, quibus notis hæreticus à Catholico dignoſcatur. In quarta, quanam ratione hæretici ſint coercendi. Pariſijs an. 1557. apud Iacobum Keruer.

Porrò opinor hunc eſſe eundem, qui infra ponitur in verbo, Robertus Senalis, erratũ autem fuiſſe in deſcribendo Epiſcopatus nomine, & in tacendis, quæ alia edidit, quorum ibidem meminimus in eodem verbo, Robertus Senalis.

ROBERTVS Clarimontis, quæ in Gallia eſt Ciuitas in Aruernis, ſcripſit De Concilio in eadem Ciuitate celebrato, ſub Vrbano VI. Pont. Max. aduerſus Turcas. Extat m. s. in membrana in Bibl. Imp. Viennæ Auſtriæ.

ROBERTVS Cleophat. Vide in verbo, Robertus Eliphat.

ROBERTVS Colman, Anglus, Ord. Min. ſcripſit duobus libris Sermones, & Lecturas. Viuebat an. 1428.

ROBERTVS Concio, Ord. Minorum, Pariſienſis Theologus, ſcripſit in Magiſtrum Sententiarum.

ROBERTVS Couuton (alijs Othon) Anglus, Ord. Min. ſcripſit Quæſtiones Sent. lib. 4. Quodlibeta Scholaſtica, lib. 1. Viuebat an. 1240.

ROBERTVS Crucius (vulgo Crouuche) Anglus, monachus, expoſuit li. 4. Mag. Sent. Libros octo Phyſicorum, & decem Ethicorum Ariſtotelis. Scripſit etiam Quæſtiones Viuebat an. 1300.

ROBERTVS Curſon, Anglus, Card. ſcripſit Summam Theologiæ, lib. 1. De ſaluatione, Origenis, libro altero. Lecturas ſollemnes, lib. 1. Viuebat an. 1218.

ROBERTVS Dodeforde, Anglus, Rameſiæ olim monachus, ſcripſit in Parabolas Salomonis. Extabant in Rameſia Bibliotheca.

ROBERTVS Eliphat, Anglus, Ord. Min. ſcripſit commentaria in lib. 4. Mag. Sent. Concluſionum ordinariarum, librum. Lecturarũ, ſiue lectionum Theologiæ, alterum. Viuebat an. 1330.

ROBERTVS Fabianus, alijs *Fabiane*, Anglus, Londinenſis, ſcripſit Concordantias Hiſtoriarum libris ſeptem. Rerum in Anglia à Richardo primo vſque ad ſua tempora geſtarum librum. De omnibus Angliæ Regibus, librum. Annalium Londinenſium, lib. Viuebat an. 1485.

ROBERTVS Fiſconenſis, Neuſtrius, ſiue Normanus, Gallus, ſcripſit Chronicon à Chriſto incarnato, vſque ad ſua tempora. Extabat in Anglia in Nordouicenſi Bibliotheca.

ROBERTVS Fiuyngham, Anglus, Ord. (vt puto) Minorum, ſcripſit De excommunicationibus, librum. De caſibus Decretorum, librum. De caſibus Decretalium, librum. De extrauagantibus, librum. De caſibus Summo Pontifici reſeruatis, librum. De Concilijs

Angliæ, librum. Pro ordine Minorum, librum. De statu eorum dignitate, librum.

ROBERTVS Folioth, Anglus, Herefordensis Episcopus, scripsit de Sacramentis antiquæ legis. conciones item aliquot. Viuebat an. 1170.

ROBERTVS Gaguinus, Gallus, Ord. S. Trinitatis, Generalisque Minister, scripsit ad Arnoldum Bostium carmelitam Gandaui commorantem pro Conceptione B. Virginis aduersus Vincentium è Castronouo, tam Carmine, quàm soluta Oratione, lib. duos. De miseria humana, librum. Orationes, & Epistolas complures. De Arte metrica, libr. Chronicon item vsque ad an. Dom. 1493. Sanè eius Annales rerum Gallicarum, prodierunt quoque Francofurti an. 1580. vnà cum Huberti Villæi supplemento. Florebat Parisijs an. 1494.

ROBERTVS Gallus, Carmelita, Theologiæ Scholasticæ Professor, ad omnes D. Pauli Epistolas Commentarios scripsit, vt inquit Sixtus Senensis. At Tritemius alia eius Opera commemorat, cuius Catalogus cum non esset integer, suppletus est ex Indice Iacobi seruitæ. Sic autem hic habet.

ROBERTVS Carmelita, Gallus natione, Prædicator Verbi Diuini egregius, scripsit

Super Sententias, lib. 4.
In lib. Sapientiæ, lib. 1.
De septem peccatis mortalibus, lib. 1.
Moralisationes, lib. 1.
De immortalitate animæ, lib. 1.
In Canticum Canticorum, lib. 1.
In Ecclesiasticum, libro 1. Imperfectum Opus.
In Prouerbia Salomonis.
In Ecclesiasten.
In quatuor Euangelia.
De ludo scachorum, lib. 4.
De libertate credendi, lib. 1.
De motibus naturalibus, lib. 1.
De effectibus stillarum.
In Epistolas D. Pauli, lib. 14.
Sermones de Trmpore, lib. 1.
Sermones de Sanctis, lib. 1.

Sed vide omnino infra in verbo, Robertus Holkoth ad finem.

ROBERTVS Goulettus, Gallus, Theologus Parisiensis, è quatuor Euangelistis vnicũ Historiæ corpus confecit, quod *Tetramoron* inscripsit, cuius initium est, *Tametsi Doctores*. Iosephi item Iudæi opera Latinè versa, & antea Parisijs impressa apud Ioannem Pauum, anno 1519. emendauit, & in capita distinxit, singulorum argumentis, & scholijs aucta. Scripsit item in Compendium De sex Mundi ætatibus, quo summatim, traditur Christi Domini Genealogia, Cosmographiæ succincta collectio omnium fermè Regnorum origo, progressus, siue successio, ac finis, quique Reges in illis, & quamdiu regnarunt, ij præsertim quorum Iosephus, & Sacræ litteræ meminerunt; generatim autem De omnibus Imperatoribus, & Galliæ Regibus à Christo Domino nato ad annum vsque 1513.

ROBERTVS Grosthede, alijs *Groschede*, Linconiensis. Vide in verbo, Robertus Linconiensis.

ROBERTVS Grymę, Anglus, monachus, scripsit Commentarios in Euangelia, lib. 4. Conciones item varias.

ROBERTVS Guiba, scripsit Orationem ad Innocentium Octauum Pont. Max.

ROBERTVS Guinnus Sacerdos, Anglobritannus ex Anglicana lingua in Britannicã vertit, atque edidit Roberti Personij Directorium ad Christianam vitam pleraque. item alia opera pia eadem Patria lingua conscripsit.

ROBERTVS Hardebius, Anglus, Carmelita, scripsit in dies Festos Beatiss. Virginis. Viuebat an. 1540.

ROBERTVS Holkoth, Anglus, Ord. Præd. & in Academia Oxoniẽsi Professor Theologiæ, scripsit Lecturam in librum Sapientiæ, quæ incipit, *Dominus petra mea*. 213. in eã Prælectionibus. Ea prodijt Reuthlingę an. 1489. & Venetijs apud hæredes Octauiani Scoti an. 1509. rursus autem ann. 1586. vnà cum Moralibus explicationibus. Lecturam item in Canticum canticorum, atque aliam Scholasticam in septem priora capita Ecclesiastici, in octoginta, & octo capita diuisam, quam moriens haud potuit absoluere. Eius initium est, *Magister, & Dominus Gondesaluus*, quæ apud eosdem quoque Octauiani Scoti hæredes an. 1509. fuit excusa.

Atqui, licet Sixtus Senensis hæc tantum commemorat de eius scriptis Exegematicis ad Diuinam Scripturam, non desunt tamen alij, qui eum dixerint in Prouerbia Salomonis, atque in quatuor Euangelia scripsisse.

Sanè verò etiam in Magist Sent. commentarios reliquit olim apud Ioannem Trechel an. 1497. editos Lugduni in Gallia. Sed & librum De septem peccatis mortalibus. Alterum Moralitatum ad Verbum Dei Euangelizantes. Alium de immortalitate animę.

Libros

Digitized by Google

Libros quatuor De ludo Scachorum. Librum De impunitate peccati. Alterum de libertate credendi. Alium de motibus naturalibus. Alium De effectibus Stellarum. Quadrageſimale.

Porrò cum docuerit libertatem arbitrij ad merendũ non eſſe neceſſariam, ſicuti teſtatus eſt Io. Picus in Apologia quæſt. 8. aduerſatus eſt communi Theologorum ſententiæ, quod in S. Thoma liquet. 1. 2. q. 114. art. 1. & reliquis Doctoribus primum Sent. diſtin. 17. & in ſecundum diſt. 23. & in tertium diſt. 18. Viuebat ann. 1349. admonitos tamen Lectores velim, vt cum ſupra in verbo, Robertus Gallus, Carmelita, ex Indice Iacobi Seruitæ, aſcripti ſint Roberto Carmelitæ libri quatuor de Ludo Scachorum: alius De motibus Stellarum; alius De effectibus Stellarum; alius De ſeptem peccatis mortalibus; alius Moralitatum; alius De immortalitate animæ, quod ij omnes non ſint tribuẽdi ROBERTO Gallo Carmelitæ, ſed huic ROBERTO Holkot.

ROBERTVS Houdeſlouus, Anglus, ſcripſit Sermones ſynodales, & Epiſtolas ad diuerſos.

ROBERTVS Hugonis Capeti F. REX Francorum, vir Sanctus, Antiphonas, & ſacra RESPONſa quædam edidit, quæ ab Eccleſia fuere approbata. Eius illud eſt: *Sancti Spiritus adſit nobis gratia.* Viuebat ann. 994. Eiſingr.

ROBERTVS Humbleton, Anglus, Ord. Prædicatorum, ſcripſit Summam Theologiæ, libro vnico. Librum item alterum aduerſus Vicleſitas. Alium Lectionum Scholaſticarum. Viuebat ann. 1390.

ROBERTI Ianſonij, & Henrici Ioliti Sacerdotum Anglorum RESPONſio ad Ioannis Hopperi articulos, in quibus Hopperus ab Eccleſia Catholica diſſentiebat. Antuerpiæ, ann. 1564.

ROBERTVS Iorius, ſiue alijs *Iuorius*, Anglus, Carmelita ſcripſit in Eccleſiaſticum. Lecturas item Scripturarum, libr. 1. Conciones ad Clerum. Sermones ad populum. Monumenta Prouinciæ. Vixit ann. 1392. vt habet Index Iacobi Ordinis Seruorum. Eiſingrenio autem ann. 1306. Sed puto mendum irrepſiſſe, ſi non ab Auctore, certè vel à Typographo, vel ab Amanuenſi.

Quin & Petrus Lucius Carmelita, qui ſuorum Catalogum texuit, inquit, Hunc ROBERTVM, Sixtus Senenſis vocat RVPERTVM, quem & facit Ord. Prædicatorum, ſed errat, ait, ni ipſe errem. Atqui Sixtus ſcribit hunc compoſuiſſe Commentarios in Iob. In Danielem. In Ioannem. In Matthæum, & in Lucam, quæ Bononiæ in Bibliotheca Prædicatorum aſſeruentur.

ROBERTVS Kareuue, aliàs Ceruinus, Anglus, ſcripſit in libros quattuor Magiſtri Sententiarum, librum item Quæſtionum ordinariarum. In libros Poſteriorum Ariſtotelis. Viuebat ann. 1320.

ROBERTVS Ketenenſis, aliàs Kenetenſis, ſiue RENETENſis ex Angloſaxonibus, Britannus, ac deinceps Archidiaconus Pampilonenſis, ſcripſit aduerſus Alcoranum, ſiue Coranum, hoc eſt *legem Mahometis* ad Petrum Abbatem Cluniacenſem, ad quem item ſcripſit de ſua eiuſdem Alcorani verſione ex Arabico in Latinum, qui cum vixiſſet ann. 1114. editus eſt deniq; à Ioanne Oporino, Baſileæ ann. 1550.

ROBERTVS Lancellotus I. C. Tractatum edidit De Attentatis, & Innouatis lite, & Appellatione pendente, & in alijs caſibus. Romæ in folio, & Venetijs auctum ab eodem authore recudit Bibliopola Somaſchius Papienſis, eadem folij forma.

ROBERTVS Langelande, Anglus, & Sacerdos, ſcripſit Viſionem Petri Aratoris, lib. 1. Viuebat ann. 369.

Robertus de Licio Epiſcopus (vt aliqui volunt) Aquinas (vt verò alij) Aquilæ Marſorum, ſiue APRVTIJ, vt vulgo vocant. Vide in verbo, ROBERTVS. Caraciolus.

ROBERTVS Lincolnienſis, Epiſcopus cognomento *Grokede*, ſiue (vt Sixtus Senenſis habet) *Groſateſta*, inter Philoſophos, atque Theologos ſui ſeculi primum, (vt idem poſt alios habet Sixtus) locum adeptus, ſcripſit in Pſalterium ſuccinctos Commentarios, quorũ initium eſt, *Pſalmorum liber Græcè*. Extant Bononiæ in Bibliotheca Dominicanorum. Summam quoque Theologiæ libro vno ſuper libris Dionyſij 4. Summam prænotatam, *Numerale*. Librum item de Computo Eccleſiaſtico. Alterum inſcriptum *Kalendarium*. Summam ſuper libros 8. Phiſicorum Ariſtotelis, quæ Venetijs excuſa fuit ann. 1506. cũ biennio antea, hoc eſt 1504. ibidem apud Scotum prodijſſet vnà cum D. Thomæ Aquinatis in eoſdem libros expoſitione. Eius autem Compendium Sphæræ impreſſum eſt Venetijs ann. 1518. cum Ioanne de Sacroboſco, & alijs. Qui autem libri prænotati, *Templum Dei*, quæ eſt tamquam Summa Confeſſionis, *Et Teſtamentum duodecim Patriarcharum filiorum*

Digitized by Google

Iacob, ij extant Viennæ, Austriæ, in Bibliotheca Imperatoris. Viuebat ann. 1140.

ROBERTVS de Lyceſtria, Anglus, Ord. Minorum, ſcripſit Commentarios in quatuor libros Mag. Sent. librum item Quodlibetorum. Alterum De Pauperrate Chriſti Domini. Tres alios de Computo Latinorum. De Computo Hebræorum. De ratione Temporum. Obijt Lychefeldiæ ann. 1348. extabat in Bibliotheca Oxonij.

ROBERTVS Lymburgenſis, ſiue Lymburgenſis Cœnobij Abbas in Diœceſi Spirenſi, Ord. D. Benedicti, natione Germanus, Vir (vt poſt alios habet Sixtus Senenſis) ſanctitate, & Diuinis reuelationibus illuſtratus, Philoſophus quondam in Academia Pariſiorum celebris, & poſt Religionis ingreſſum Sacrarum Scripturarum aſſidua meditatione peritiſſimus, edidit aperto, ſimplici, & non ineleganti ſtylo Commentariorum lib. 4. Quorum initium eſt. *Quicunq; ſui ipſius rerum*. Libros duos de Contemptu Mundi. Librum de S. Ioan. Baptiſta, librum ſuarum Reuelationum. Sermones de ijs ſanctis Viris, quorum Reliquiæ, ſiue item corpora extabant in eodem Lymburgenſi Cœnobio. Viuebat ann. 1124.

ROBERTVS Maſcal, Anglus, Carmelita, ſcripſit Sermonum coram Rege Angliæ habitorum, librum. Alterum item Sermone Patrio. Alium ad Herefordienſes, & Salopienſes. Alium de ſuis Legationibus. Viuebat ann. 1415.

ROBERTVS Meſſericus, ſiue *Meſſier*, Gallus, Theologus Pariſienſis, Ord. Minorum, ſcripſit Sermones ſuper Euangelia, & Epiſtolas totius Quadrageſimæ. Pariſijs apud Ioannem Andream Bocardum ann. 1531.

ROBERTVS Monachus Ord. D. Benedicti apud Moguntiam Congreg. Luxouienſis, ſcripſit Carmine heroico Vitam D. Albani Martyris: Homilias item ad populum. Viuebat ann. 893. Eiſingr.

ROBERTVS è Monſtrolo, Gallus, Carmelita ſcripſit Commentarios in libr. 4. Mag. Sent. In Epiſtolas item omnes D. Pauli, quam nominat *Lecturam notabilem*. Sermones de Tempore, & de Sanctis.

ROBERTVS Montenſis Abbas, ſiue Montis S. Michaelis, Normanus, Gallus, adieci Sigeberti Gemblacenſis Chronico Annales centum ferè annorum, libros octo, ſcripſit Geſta Chriſtianorum Principum. Librum De ſuis Temporibus. Librum De Geſtis Vualauicani. Librum de Geſtis Marodoci. Chronicon autem, de quo dixi, digeſſit vſque ad annum 1158. ſicuti refert Io. Lelandus. Libri autem octo, de Bello Sacro, ſiue Chriſtianorum Principum, prodierunt Baſileæ ann. 1533.

ROBERTVS Ormeskyreus, Carmelita, ſcripſit Ordinis ſui Propugnaculum. Viuebat ann. 1380.

ROBERTVS Oxfordius, Anglus, Ordinis Prædicatorum, ſcripſit librum prænotatum *Protectorium D. Thomæ Aquinatis*. Determinationum item variarum, librum. Aduerſus Henricum Guandauenſem librum. Aduerſus primum Aegidij alium. Aduerſus quoſdam Sorboniſtas, alium. Viuebat ann. 1270.

ROBERTVS Paſcaſius in lamentationes Hieremiæ. Sorbona.

ROBERTVS Perſonius, Anglus, Societatis Ieſu, Theologus, qui adhuc eſt ſuperſtes, poſt varias peregrinationes, ſiue in Angliam ad propugnandam ſummo cum periculo Catholicam fidem, ſiue ad fundanda Alumnorum Anglorum ſeminaria, in Hiſpania, & Belgio, cum item præfuerit aliquot annos Anglico Seminario, quod eſt Romæ, ſcripſit plura, quorum fructus vt planius conſtet, ſciendum eſt eundem Robertum cum in Angliam tranſiciſſet vnà cum Edmundo Campiano, Societatis noſtræ Theologo, qui deinceps in eadem Inſula Martyrio pro Catholica fide fuit coronatus, ſtatim ſcriptis mandaſſe, paucis, perſpicuiſq; verbis ſui ad eam meſſem aduentus cauſam, ſimulque certamen per diſputationes Proteſtantibus obtuliſſe, id quod obnixè petebant. At Miniſtri Calainiani nõ audentes congredi, omnia malignè interpretati duobus impreſſis libellis, hæc ad proditionem detorſerunt. De hiſce ergo libellis Perſonius poſtea diuum emiſit Cenſuram valde doctã, & concinnam. Reſcripſit vnus ex illis contra Cenſuram, ſed maiore ſuo, & ſuorum dedecore: quò enim magis luctabatur, eò magis irretitus ſuccumbebat pondere argumẽtorum Perſonij, ac veritatis lucẽ. Nam pro ſua Cenſura Perſonius iterum ſcripſit, nec auſi ſunt amplius hæretici hiſcere. Edidit item libellum alterum, quo nouem rationes continentur, ob quas Catholici in Anglia conuenticulis, ſeu publicis precibus hæreticorum renuunt intereſſe, hic autem liber emiſſus fuit ſub nomine Ioannis Hauletti, qui etiam fuit Sacerdos Societatis Ieſu. At quoniam eodem tempore transfuga quidam Miniſter Caluinianus, nomine *Ioannes Nicolaus*, ſemetipſum in manus tradiderat hæreticorum Anglorum, ſe fingens, ſiue potius fingi ſe permittens Ieſuitam eſſe, noſtro autem renuntiato ordine Religionem Catholicam eiuraturum, ſurgeſtum aſcendit, ex quo in Turre Lon-

dinenſi

dinensi cum fidem Romanam Catholicam fuisset detestatus, plura mendacia de Pontif. Max. de Cardinalibus, de alijs primarijs Catholicis viris, ac de ipso fronte impudentissima enarrauit, quamobrem ingens per Regnum vniuersum rumor percrebuit, Iesuitam (vnum videlicet ex illis, qui nuper Roma missi fuissent in Angliam) fidei, & Vitæ Catholicæ pertæsum factum esse protestantem: qui rumor tanto cum applausu à miseris illis seductis fuit exceptus, ac si alius Saulus fuisset conuersus, calamo igitur sumpto Personius librum edidit, quo homuncionem, & fabulã, siue calumnias aperuit, quisve, & qualis Nicolaus iste esset, quàm item falsa, quę nulla ratione possent consistere, quę dixerat, & scripserat, planissimè exposuit, quamobrem, qui paulo ante tanti illum fecerant, mox illius pertæsi ipsum ab se præ pudore nimiæ credulitatis continentes exploserunt. Sed & idem Personius alium verè decorum, & pietatis plenum librum emisit, inscriptum *Directorium ad Christianam vitam*, qui vbere cum fructu è legentium manibus vix deponitur. Porrò iam quinquies, aut sæpius, prodijt è prelo: hæretici autem cum suarum hæresum iugulum indeperi animaduertissent, mutilatum, atque corruptum edidere. Quamobrem antiquiora exemplaria perlegenda sunt. Interea verò optimum est, vt alijs etiam linguis edatur, cum in Anglicana tantum fuerit excusus, & in Britannica, in quã illum vertit Robertus Guinnus Sacerdos Anglobritannus, qui etiam multa pia Opera eadem lingua conscripsit. Extant item eiusdem Personij Resolutiones Anglicè scriptę, atque etiam Hispanicè redditę, quæ magnopere commendantur. At & scripsit Personius contra falsum Martyrologium Foxij Angli hæretici.

Robertvs Radiptonus, alijs Radimpton, Anglus, Ord. Minorum, plures Bibliorum librorum exposuisse fertur. Scripsit autem in quattuor libros Mag. Sent. Et quæstiones Ordinarias, quasq; vocant *Lecturas Scholasticas*. Viuebat ann. 1350.

Robertvs S. Remigij in Diœcesi Rhemensi monachus Congreg. Cluniacensis, Gallus scripsit ann. circiter 1120. Historiam sacri belli libris decem excusis tum Basileæ, tum Francofurti ad Mœnum ann. 1584. Acta item Conciliorum, lib. 1.

Robertvs Richardinus, scripsit Exegesim in Canonem D. Augustini. Parisijs anno 1530.

Robertvs Ritche, Anglus, scripsit Vitam sui fratris B. Edmũdi Archiepiscopi Cantuarien sis. Exegesim in Canonem D. Augustini. Viuebat ann. 1240. Io. Lelandus.

Robertvs Rose, siue (vt vocant Sixtus Senensis) *Roseus*, Anglus Carmelita, scripsit Commentarios in Genesim, Exodum, Leuit. in Ecclesiasticum, in D. Paulum ad Titum, Sermones & Lecturas, librum de Naturis animalium. Viuebat ann. 1420. Nordouici.

Robertvs de Rusłia, siue rectius, *Rutenus*, Ord. Minorum, scripsit Sermones varios, Commentarios in quattuor libros Mag. Sent. Expositionem Regulæ S. Francisci ad Haymonem Anglicum, Ord. Ministrum Generalem, Librum de Anima. Obijt ann. 1280.

Robertvs Salopiensis, Anglus, Monachus, scripsit Vitam Vuenefridæ Virginis. Viuebat ann. 1140.

Robertvs Salisburgensis Archiepiscopus, qui primò Vangionum Episcopus, scripsit De Fide Orthodoxa, ad Theodonem Principem Boiorum: Et Epistolas ad diuersos. Viuebat ann. 582.

Robertvs Scriba, Anglus, Canonicorum autem Regularium Baridlintonensis Cœnobij quartus Præses, scripsit Commẽtarios in Genesim, Exodum, Leuiticum, Numeros, Deuteronomium, Psalterium, Breuiarium, item in Psalmos, lib. 1. In Cantica Bibliorum In duodecim Prophetas. In D. Matthæi, & D. Ioannis Euangelia. In omnes D. Pauli Epistolas. In Apocalypsin D. Ioan. In Symbolum Athanasij. In Orationem Dominicam. De operibus sex dierum. Dialogos plures. De Corpore, & Sanguine Domini. De Ecclesia Catholica. Librum Sermonum. Viuebat ann. 1180.

Robertvs Senalis, siue potius Cenalis, Episcopus, Abrincnsis, siue item potius Abrincensis, scripsit de Cœna Domini contra Martinum Bucerum. Appendicem ad Cœnam Dominicam, lib. 1. De Diuortio Mosayco per Euangelicam legem reiecto. Pro sacro Cælibatu librum. De vsu vtriusque gladij Spiritualis, & temporalis alterum. Contra Interim Cæsareum. Contra Maximinum Arianum, librum quoque De vera mensurarum, ponderumque ratione. Parisijs omnia prodiere apud Michaelem Fezendat ann. 1557. Viuebat ipse ann. 1549. qui & idem Gallicam emisit Historiam. Vide omnino in verbo, Robertus Cenalis.

Robertvs Shiruuode, Anglus, Theologus, scripsit explanationem in Ecclesiasten, librum item Sermonum. Viuebat ann. 1510.

Robertvs Shyngleton, Anglus, Sacerdos, scripsit de septem Ecclesijs. De Spiritu

sancto:

Digitized by Google

sancto. De quibusdam Vaticinijs. Londini obijsse Martyr existimatur ann. 1544.

D ROBERTI de Sorbona, qui S. Ludouici Regis Galliarum, Pœnitentiarum Oeconomus fuit, Opuscula quædam, descriptaque initio, Vita illius à Margarino Bignæo extat in Tom. 4. Bibl. PP. edit. 2.

ROBERTI Stephani Biblia cum duplici textu, & annotationibus Vatabli, quibus in locis sint expurganda, monstrauit in suo Indice Magister Sacri Palatij, quem Indicem Romæ emisit ann. 1607.

ROBERTVS Titius Burgensis, Orationem, & Carmen edidit in laudem Clementis VIII. Pont. Max. Bononiæ apud hæredes Ioannis Rossij, siue Rubei ann. 1599.

ROBERTVS Tuitiensis Abbas, iuxta Coloniam Agrippinam (vt verbis vtar Sixti Senensis.) professione Benedictinus, natione Germanus, vir in Spiritu Diuinis Scripturis, sancto per visionẽ illustrante doctissimus, eloquio prestans, hortatu Cunonis Abbatis Sigembergensis postea Episcopi Ratisponensis collegit in omnes Diuinas Scripturas egregia varij sensus, & maximè allegorici quamplurima ex Patrum scriptis succincta Commentaria, ex quibus fertur insigne volumẽ, cui titulus est *De Sancta Trinitate, & operibus eius*, in vtrumque testamentum est Cunonem Abbatem Sigembergẽsem, libris 42. Quod Opus ipse ita in tres partes diuisit, vt prima pars propria Patris Opera in tribus libris continet, hoc est à prima mundi creatione, vsque ad eiectionem Adæ de Paradiso. Secunda verò pars habet propria Filij opera, quæ ab eiectione Adæ vsque ad Incarnationem, & mortem filij Dei in figuris, vaticinijs, visionibus, & Scripturis propter venturum Christum dicta, factaq; sunt, libris 30. Tertia autem pars concludit, libris nouem, opera Spiritus Sancti propria, scilicet ab incarnatione filij Dei vsque ad finem seculi in scripturis recitata, quorum 42. librorum simul adunatorum hic est Index.

Prima Pars.

De Sancta Trinitate, & operibus Patris, in prima tria Geneseos capita, Commentariorum libri tres: quorum primus incipit, *Scripturarum omnium.*

Secunda Pars.

De Trinitate, & Operibus Filij Commentariorum libri 30. videlicet,

In residuum libri Genes. Commentariorum, lib. 6.	*Humanæ creaturæ.*
In Exodum Commentariorum, lib. 4.	*Qua causa, vel quo ordine.*
In Leuiticum Commentariorum, lib. 2.	*Liber iste.*
In Numeros Commentariorum, lib. 2.	*Apertum in Apocalypsi.*
In Deuteronomium, lib. 2.	*Iste liber.*
In Iosue Commentariorum, lib. 1.	*Septem periodis.*
In Iudicum, & Ruth.	*Post mortem Iosue.*
In quatuor lib. Regum, adiuncto lib. Psalm. lib. 1.	*Post ampla virtutis.*
In Esaiam, lib. 1.	*Omnis anima, quæ Christum.*
In Ieremiam, lib. 1.	*Quinta ætatis seculi crepusculum.*
In Ezechielem, lib. 1.	*Hac mundi ætate.*
In Danielem, Zachariam, & Malach. simul, lib. 2.	*Aperiente Christo.*
In Machabæos, lib. 1.	
In volumen quatuor Euangelistarum, lib. 1.	*Sexta mundi ætate.*

Tertia Pars.

De Operibus Spiritus sancti à Christi Aduentu vsque ad finem seculi, libr. 9. *Omnipotentis iram.*

Præter hæc autem scripsit latiori stylo in varios Scripturæ Sãctę libros, plures Commentarios; in quibus sunt De Incarnatione Domini; In Canticum Canticorum iuxta sensum mysticum libri septem eruditissimi; quorum initium est, *Qui contra hominem.*

In duodecim prophetas minores ad Fridericum Archiepiscopum Colonienſem, libri 30. quorum primus incipit, *Spiritu sancto.*

Ad Cunonem Abbatem Sigebergensem, de gloria, & honore filij hominis in Matt. lib. 13. quorum initium est; *Exigis à me, ò Philocriste Cuno.*

In Ioannis Euang. lib. 14. *Discipulus quem, &c.*

Ad Fri-

Digitized by Google

Ad Fridericum Archiepiscopum Colonienſem, Commentariorum in Apocalypſin, lib.12. quorum initium eſt, *Vt tu quoq; ô venerabilis Colonienſiũ Archipræſul.* Viuebat an. 1124. Hæc Sixtus Senenſis.

Cæterum hic à iuuentute ſua Monaſterium S. Laurētij in Oesbrourk prope Traiectum Ordinis S. Benedicti, Congregationis Cluniacenſis, ingreſſus, cum in ſtudijs litterarum vix aliquid proficeret, memoria verò non valeret, precibus apud Beatiſſimam Virginem Dei Matrem inſtitit, vt ſibi ab eius filio Scripturarum intelligentiam impetraret, cui Mater ipſa Gratiæ apparuiſſe ſcribitur, & retuliſſe, preces eius exauditas fuiſſe, eique poſtea tantum ſcientiæ lumen impartitum iri, vt nullus eius ætatis doctrina, ei æquari poſſet. tantum videret, ne talento ſibi conceſſo abuteretur. Eius autem Opera prodierunt Coloniæ tribus Tomis, ann. 1533. & 1566. & apud hæredes Birckmanni ann. 1577. Quæ ſunt:

Commentarij in Matth. lib. 13. ſeparatim autem excuſi Pariſijs ann. 1545.

De Glorificatione Trinitatis, & Proceſſione Spiritus ſancti excuſi quoque Pariſijs 1545.

Commentarij in Prophetas minores, lib. 30. Qui item Pariſijs editi ſeparatim.

De operibus Sanctiſſimæ Trinitatis, lib. 42.

Commentarij in Euangelium Ioannis, lib. 14. Qui etiam excuſi, Pariſijs ann. 1545.

In Apocalypſin eiuſdem lib. 12. & in Canticum Canticorum, lib. 7.

De Diuinis officijs, lib. 12. impreſſi quoque Antuerpiæ ann. 1593. & 1594. & alibi ſæpè.

De victoria Verbi Dei, lib. 13. excuſi etiam Coloniæ in 8.

Quin & Louanij ann. 1557. pleraque impreſſa fuerunt apud Seruatum Saxenum. Scripſit de Incendio Tuitienſi, in quo Corpus Domini à flamma circumfuſa intactum remanſit, lib. 3.

Item de Meditatione Mortis, lib. 2. qui excuſi Coloniæ ann. 1572. vnà cum Auctoris vita, & tribus libris de Incendio Tuitienſi. Super Regulam S. Benedicti libr. 4. Apologeticum eiuſdem Operis lib. 1. Epiſtolarum ad diuerſos lib. 1. De Vita S. Hereberti Epiſcopi Colonienſis, ſtylo nouo, libr. 1. qui eſt apud Surium Tom. 2. De vita S. Eliphij Martyris libr. 1. qui extat Coloniæ m. s.

Robertus, item Tuitienſis Vitæ Sancti Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis qui migrauit in Cælum ann. 1021. 17. Kalen. Aprilis, non tam Scriptor, quàm illuſtrator dici poteſt. Quippe qui, vt ipſe teſtatur, in præfatione ipſius, eam ab antiquiore ſcriptam Auctore (ſub obſcuram) reddere laborauit cultiorem. Addidit Eiſingrenius eum ſcripſiſſe Diſputationem Chriſtiani, atque Iudæi. Alij item libros decem exaraſſe in Tobiam. Legendus eſt autem Robertus Card. Bellarminus cap. 11. lib. tertij De Sacramento Euchariſtiæ, cum deinceps cap. 15. eiuſdem libri, errorem Roberti Tuitienſis ex profeſſo refellat, ſed & eundem errorem antea refutauerat libr. 1. de Sacram. cap. 6. Putauerat enim Robertus, panem Euchariſtiæ hypoſtaticè aſſumi à Verbo, eo prorſus modo, quo Natura humana ab eodem Verbo aſſumpta eſt. Quamobrem Algerus, qui eodem tempore vixit, alt hanc eſſe nouam, & abſurdiſſimam hæreſim, quamuis nō dubitem, quin Tuitienſis admonitus, eam fuiſſet retractaturus. Porrò libros Roberti Tuitienſis De Diuinis Officijs (ait idem Bellarminus) fuiſſe verè ipſius, dubitari nullo modo poteſt, nam Sententiæ omnes, quas citabat Vuiclefus apud Valdenſem, inueniuntur ad verbum in 2. lib. Roberti de Diuinis Officijs, c. 9. Initium quoque librorum de Officijs apud Valdenſem eſt. *Ea quæ per anni circulum*, & id ipſum eſt initium librorum Roberti. Denique conueniunt iſti errores librorum De Officijs Diuinis cum alijs eiuſdem Roberti in Commentarijs in Exodum, & in Ioannem. Quare non ſine cauſa libri iſti Roberti ſine honore, & titulo iacuerunt annis fermè quadringentis; nam ætate noſtra primum lucem liberè aſpexerunt. Nec dubium item eſſe poteſt, num libri ijdem de Officijs Diuinis eiuſdem Roberti ſint, cuius ſunt omnia alia Opera, quæ eidem aſcribuntur. Nam in prologo horum librorum de Officijs Diuinis enumerat ipſe omnia alia ſua Opera. Hinc autem liquet error eorum, qui ſuſpicati ſunt Auctorem iſtorum librorum fuiſſe Vualramum, ſeu Valeramum, ad quem extant duo Opuſcula S. Anſelmi, Vuum de Azimo, Alterum De Diuerſitate Sacramentorum. Hinc pleriqne Viri (licet perdocti) qui ſcribunt de Euchariſtia, primum auctorem Impanationis faciunt Vualeramum: ſed nec ille fuit primus, cum præceſſerint Berengariani, nec fuit Vualeramus, ſed Robertus Tuitienſis, ex cuius libris eruenda, ſed improbanda eſt eius ſententia. In aliquibus autem Diuinæ Scripturæ locis explicandis Ioannes noſter Maldonatus Robertum ipſum Tuitienſem, licet commendet, accuratiorem tamen fuiſſe voluiſſet.

Robertvs Tumbeley, Anglus, Crolandienſis, Monachus, ſcripſit in Canticum Canticorum. Ioan. Lelandus.

ROBERTVS Turnerius Anglus, Orationes quatuordecim edidit, quibus accessit funebris Oratio in Principem Ethenem. Antuerpiæ ann. 1598. Sed & quam Orationem, atq; Epistolam scripsit De Vita, & Morte D. Martini Episcopi Eistadiani, ea prodijt, Ingolstadij apud Volfgangum Ederum, ann. 1590. Scripsit etiam quædam de vita Catharinæ S. uardæ Scotiæ Reginæ. Obijt autem Canonicus Vralislauiensis.

ROBERTVS Valdeby, Anglus, Ordin. Augustiniani, primò Episcopus Cadurcensis in Aquitania, deinde Dublinensis Archiepiscopus ann. 1395. deniq; post annum Eboracensis Archiepiscopus, scripsit Lecturam Sententiarum. Quæstiones Ordinarias, lib. 1. Quodlibeta varia, lib. 1. contra Vuiclefistas, lib. 1. Sermones per annum, lib. 1. Obijt ann. 1399. Eboraci in Ecclesia Cathedrali sepultus. Hæc Thomas Colbius.

ROBERTVS de Valle, Rothomagensis, Carnotensis autem Canonicus, Tractatum edidit De Dispositione ad bene, beateq; moriendum. Compendium item memorandorum vires naturales, & commoda comprehendens ex Plinio, valens nedum ad secreta naturæ noscenda, sed ad vsus quoq; necessarios, corporisq; & ingenij conseruationem. Parisijs apud Durandum Gerlerium ann. 1500.

ROBERTVS Vallingam (quem Valsigen Sixtus Senensis vocat) Anglus, Carmelita, scripsit Elucidationes Sententiarum, lib. 4. Quæstiones Ordinarias, lib. 1. Quæstiones Solemnes, lib. 1. Quæstiones Vesperales, lib. 12. super Ecclesiasticũ, lib. 1. Viuebat apud Nordouicenses ann. 1310. Sed & scripsit alias Ordinarias Quæstiones, lib. 1. & Quodlibeta magna libro altero, expendens opiniones Alexandri de Ales, Gerardi Bononiensis, Aegidij Romani, Ioannis Duns, Simonis è Fenercham, Henrici de Gandauo, Thomæ Sutton, Roberti Cutoni, Richardi Coningtoni, & aliorum eius æui Doctorum.

ROBERTI Vangionum Ducis, Viri Sancti, & Confessoris. Vitam scripsit S. Hildegardis. Prodijt autem Moguntiæ apud Albinum ann. 1602.

ROBERTVS Vasthonius, Anglus, scripsit Aetiologiam, cur viginti mensium spatio detentus fuerit in Carcere, quæve inter se, & hæreticos De Transubstantiatione controuersia extiterit.

ROBERTVS Veyse, de Hulmo, iuxta mare, Nordouicensis Diœceseos, monachus, scripsit Catholicon paruum. Bibliotheca Cantabrigiæ.

ROBERTVS Vuorsop, Anglus, Augustiniani Ord. Episcopus (vt narrat Ipannes Lelandus) in Eboracensi Comitatu natus, inque Augustinianorum Ticullensis pagi Cœnobio, quod non multum à Doncastrio distat, educatus, post Theologici Doctoratus insignia ad Episcopatus apicem euectus, animabus sibi creditis, continenter concionatus, scripsit Introitum Sententiarum, lib. 1. Scholasticas quæstiones, lib. 1. Sermones Vulgares, lib. 1. Viuebat ann. 1350.

ROCHERIVS de Curte, siue alijs *Rochus de Curte*, scripsit de Iure Patronatus, qui liber prodijt Lugduni ann. 1573. cum alijs eiusdem argumenti Scriptoribus, & in l. Decret. de consuetudine, c. fin.

ROCHVS Anglus, Cartusianus, scripsit carmina varij generis pia. Viuebat ann. 1470. Io. Lelandus.

ROCHVS Benedictus, *siue de Benedictis* edidit Cantiones duas aduersus Hugonotos, siue Caluinianos hereticos. Meditationem item piam super illud S. Ioan. in Apocalypsi. *Mulier amicta sole*. Psalmos varios, atque Homilias septem. De Resp. Christianæ calamitate.

ROCHVS Mamerolius, Ord. Prad. edidit viginti concionesin Ionam Prophetam, & quinq; in Dominicos dies Aduentus, ac festum Natiuitatis Domini. Virduni ann. 1575.

RODERICVS Calaguritanus scripsit de Fidelibus, & infelicitate Turcæ.

RODERICVS Fernandus à S. Ella, Theologus, collegit Dictionarium Ecclesiasticum, quod locupletatum ab Eustachio Moro Cenanteo, Cantabro, prodijt Compluti apud Ioan. Gratianum.

RODERICVS à S. Ella Hispanus, quem puto esse eundem cum proximo superiore, edidit Orationem De Mysterio Crucis, & Christi Domini Passione, habitam coram Sixto Quarto Pont. Max. ann. 1477.

RODERICVS Palentinus Episcopus, Hispanus, scripsit lugubrem, ac & cõsolatoriam Epistolam de expugnata à Turcis Insula, quæ hoc tempore appellatur, *Negroponte*.

RODERICVS à S. Cruce, Lusitanus, Ord. D. Augustini, scripsit in Mag. Sentent. atque in Aristotelem, quæ in Bibliotheca eiusdem Ordinis asseruantur Vlyssiponæ.

RODERICVS è Dubraua, scripsit Iura, & Constitutiones Regni Bohemiæ.

RODERICVS Portuensis Episcopus, scripsit Glossam in Regulas Cancellariæ Apostolicæ ad Innocentium Octauum Pont. Max.

Digitized by Google

RODERICVS Toletanus, scripsit Historiã de rebus Hispanicis. At lib. 2. c. 20. corrigẽdus est, dum ait, negligentia Hispanorum deesse illam partem librorum Moralium, pro qua inuenienda suscepit profectionem Romanam Taio Cæsarauguſtanus Episcopus. Sed in eo ait Baro. Tom. 8. pag. 417. nec nobis arridet, dum ait in Concilio septim. Toletano eiusdem Romanam esse decretam legationem: si quidem dictum Concilium contigit celebrari ante biennium, an. nimirum Do. 646. quo tempore, necdum Taionem puto creatũ adhuc fuisse Cæsarauguſtanũ Episcopũ, qui vltimo penè loco (vt iunior) reperitur subscriptus Octaua Concilio Toletano. In Ambrosio item Morales miratus sum, id dicere accidisse sub Theodoro Rom. Pont. cum scriptio illa à Garsia Viro accuratissimo fidelissimè reddita, sub Martino Papa id accidisse testatur.

RODERICVS Zamorensis Episcopus, scripsit Speculum vitæ humanæ, libris duobus Argentinæ excusis apud Io. Prys, ann. 1507. Librum item de paupertate Christi Domini. Alium quoque pro statu Ecclesiastico, prænotatum, *Defensorium status Ecclesiastici*. Viuebat ann. 1470.

RODON. Vide in verbo, Rhodon.

RODVLPHVS Abbas, scripsit vitam S. Gereonis martyris.

RODVLPHVS, alijs Rodulphus Agricola, Grunningensis, præter illa, quæ siue ad litteras humaniores, siue ad Dialecticam spectant, quæve è Græco Latina reddidit, scripsit De immensa Christi Domini Natalis lætitia Orationem gratulatoriam dictam Innocentio VIII. Pont. Max. Vertit ex Hebræo Psalterium, & partem operum Dionysij Areopagitæ è Græco, quæ tamen moriens haud potuit absoluere. Scholia in quinque libros Seuerini Boetij De consolatione Philosophiæ, excusos ann. 1535. Colo. apud Ceruicornum. Sanè verò pleraque Rodulphi Agricolæ duobus Tomis contenta ibidem prodierũt apud Gymnicum ann. 1539. Viuebat Heidelbergæ, cum nondum hæc Ciuitas incidisset in hæresim, ann. 1485.

RODVLPHVS Agricola, Vasleburgensis, Hymnum scripsit de D. Stanislao Tutelari Poloniæ, Cracouiæ ann. 1519. impressum apud Hieronymum Victorem.

RODVLPHVS Baynus Cantabrigensis Anglus, & Linguæ Hebreæ Regius Professor Lutetiæ Commentarios emisit ibidem anno 1555. è typographia Michaelis Vascosani in Prouerbia Salomonis. Quos quidem Commentarios quoniam in prænotatione operis asserit ex ipsis Hebræorum fontibus manasse, vulgatam tamẽ editionem Bibliorum proponit, cui interdum versionem 70. atq; adeò Rabbinorũ aliquot Interpretationem quam suis in hoc non adeò sit multus. Sanè cum Bedæ nomen, cui à pleriſq; tribuuntur Commentarij in eadem Prouerbia Salomonis qui extant inter D. Hieronymi Opera ipse perlegisset, quod & se fuisse de alijs scribit, hanc Commentationem suscepit, vt quoad eius fieri posset perspicuè, & ad captum hominum librum hunc interpretaretur. Non extat autem inter libros Indicis Romani prohibitos.

RODVLPHVS Belga. Vide in verbo, Rodulphus S. Trudonis Abbas.

RODVLPHVS è Bussela Vico Sueuiæ, scripsit librum Quæstionum Sentent. Alterum sermonum. Alium Quæstionum variarum. Orationes plures ad Patres. Viuebat an. 1430.

RODVLPHVS Clenck Saxo, funebrem habuit Orationem in Triderici Staphyli egregij Lutheranorum Antagonistæ tricesimo post funus die, quam & emisit an. 1565. Ingolst.

RODVLPHVS Germanus, Monachus Fuldensis, Congreg. Lüxouiensis, scripsit vitam S. Liobæ virginis, & Abbatissæ: quæ vita extat apud Surium Tom. 5. die 18. Septembris.

RODVLPHVS Glaber, qui seculi decimi à Christo nato historias scripsit, valde (inquit Card. Baron.) hallucinatus errauit, dũ nihil vult in aliena Diœcesi posse præsumere Rom. Pont. plusquàm cæteros Episcopos, quibus est certis definita limitibus Diœcesis.

RODVLPHVS Langius, Germanus, Monasterienſis Ecclesiæ in Vesphalia Canonicus, scripsit ad Hermannum Langium eiusdem Ecclesiæ Decanum, De vrbe Hierosolyma, lib. 2. Ad Decanum Colonienſem lib. Carminum. De obsidione Nouisiensis Ciuitatis, librum. De tribus Magis alium carmine. Hymnos item in laudem B. Virginis prænotatos *Lilium, Rosa, Viola*. Horas de S. Cruce ad Ioannem Rincum Pyndaricis versibus. Carmina de D. Paulo. Carmen elegans aduersus septem capitalia crimina. Meminit horum omnium Hermannus Halemannus. Viuebat Langius ann. 1494.

RODVLPHVS Orphodius, Ord. Præd. egregius doctrinæ D. Th. propugnator, scripsit pro ipso D. Thom. aduersus Henricum à Gandauo, Aegidium, & alios. Viuebat an. 1290. & falluntur (inquit Ant. Lusitan. Senensis) qui eum ad ann. 1242. referunt. PP. mon. Ord.

RODVLPHVS è Riuo emisit Kalendarium Ecclesiasticum generale.

RODVLPHVS è Rudesheim, Episcop. Vratislauiensis, scripsit in Pentateuchũ Moysis

Commentaria. In Iosue item, ac Iudicum, & in Esa. Prophetam. Expositionem quoque in 4. libros Mag. Sent. Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Viuebat ann. 1470.

RODVLPHVS S. Trudonis monachus, Ord. D. Benedicti, in Diœcesi Leodiensi Abbas Congreg. Clunia. natione Belga, scripsit septem libros aduersus Simoniacos. Chronicon item ad sua vsque Tempora deduxit, & Carminum librum. Viuebat ann. 1120. Eisingr.

RODVLPHVS ē Tussiniano, Ordin. Conuentualium Franciscanorum, ac deinceps Senogalliæ Episcopus collegit, atque edidit Dictionarium Pauperum, siue Cornucopiæ Concionatorum, quod Lugduni ann. 1599. prodijt apud Antonium Hugueranum. Chronicon item Ordinis Franciscani, deque eius viris pietate, atque doctrina illustribus.

ROFREDVS, quem alij *Odofredum* dicunt, Beneuentanus, quæ Ciuitas ditioni Pontificiæ subiecta est in regno Neapolitano, scripsit Quæstiones Canonici Iuris, libro vno. Iuris ciuilis altero. Summam Iuris alio. Eius verò Commentarium de libellis edidit Matthias Bonhomme ann. 1538. Lugduni. Cum antea, hoc est ann. 1519. Parisijs emissus fuisset hac inscriptione, *Aureus Tractatus libellorum.* Citantur quoque eius Disputationes, & Col. apud Gymnicum ann. 1591.

ROGERIVS Abbas Cœnobij de Cruce Sancti Laufredi in Britannia Ord. D. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, scripsit vitam Brunonis Archiepiscopi, qui fuit Dux, & frater Ottonis Imperatoris. Porrò Rogerius hic fuit Monachus Ordin. D. Benedicti, ad quem Guitmundus Auersanus Episcopus adhuc in cœnobio manēs libros tres contra Berengarium scripsisse dicitur. Viuebat an. 1040. cum fuisset primus Abbas Montanoburgi. Quin etiam Rogerius quidam Summista citatur in Summa Angelica.

ROGERIVS Albanus, Anglus, Carmelita, scripsit Compendium Historiæ Bibliorum. Librum item, in quo progenies Regum Britanniæ deducitur. Viuebat ann. 1450.

ROGERIVS Bachonitanus, Ord. Minorum, Doctor Oxoniensis, dictus *Mirabilis*, scripsit in 4. libros Mag. Sent. Compendium quoque Theologici studij. Et in lib. Aristotelis Naturales, atque Morales.

ROGERIVS Blak, Anglus, monachus Ordin. D. Benedicti, scripsisse eruditos Sermones fertur.

ROGERIVS Calcagninus, Florentinus, Ordin. Præd. scripsit sermone patrio, librum prænotatum, *Euersio vitiorum, & consequutio virtutum*, in gratiam Philippi Francorum Regis, à quo id fuerat petitum, dum Lugdunense Concilium celebraretur. Obijt Aretij in Etruria ann. 1290. ibique humatus.

ROGERIVS ē Cestria, Anglus, monachus Ord. D. Benedicti, scripsit Polycratica temporum libris 7. Additiones 15. annorum. Viuebat ann. 1339.

ROGERIVS Cistercienſis, Ordin. Minorum, Anglus, scripsit Encomium B. Virginis. Librum de vndecim millibus virginibus, Colonię interfectis. Reuelationes B. Elisabetę. Viuebat ann. 1180.

ROGERIVS Computista, Anglus, monachus, scripsit Postillas ad Euangelia, lib. 1. Expositiones vocabulorum Biblicorum. Librum de excommunicatione maiori. Constitutiones Cantuarienses. Viuebat ann. 1360.

ROGERIVS Chonnoe, alij *Connay*, Anglus, Ord. Minorum, scripsit Defensionem Mendicantium aduersus Richardum Radulphum, Armacani Archiepiscopum. Vide in verbo, Richardus Radulphus. Editus autem fuit is libellus Lugduni an. 1496. Sed & librum scripsit, quo Extrauagantem exposuit. Alterum inscriptum, *Determinationes Scholasticæ*. Alium Quæstionum Theologicarum. Duos Lecturarum, vt vocant. Obijt ann. 1360.

ROGERIVS Corbeiensis, monachus. Vide supra in verbo, Rogerius Abbas Cœnobij de Cruce, ante verbum, Rogerius Albanus.

ROGERIVS Crolandiensis, Anglus, monachus, ac deinceps sui Ordinis præses, scripsit vitam S. Thomæ Cantuariensis. Viuebat ann. 1114.

ROGERINS Cœnobij de Cruce. Vide supra in verbo, Rogerius Abbas ante verbum, Rogerius Albanus.

ROGERIVS Dymmock, Anglus, Ordin. Præd. scripsit contra hæreses libr. duodecim. Ordinariarum Quæstionum librum. Viuebat ann. 1390.

ROGERIVS Fuldensis, Germanus, monachus Cœnobij Montis S. Mariæ, sub Abbate Marquardo, composuit sex ingentia volumina de Sanctis Ecclesiæ. Viuebat ann. 1156. Vicelius in Hagiologio.

ROGERIVS Glaston, Ord. Augustiniani, in Angliæ Mediterraneæ Hungryngtonensi Comitatu natus, Cantabrigiensis Academiæ Scholasticus Doctor, Prouincialis in Anglia præses, scripsit Epistolarum sacrarum, libr. 1. Sermones per annum, libr. 1. Lectiones, &

Quæ-

Quæstiones, lib. 2. Demum obijt Hungtingtonæ, vbi & sepultus. Viuebat ann. 1349.

ROGERIVS de Houeden, Anglus, scripsit Annales Regum Angliæ, & Lecturas Quæstionum. Viuebat ann. 1190.

ROGERIVS è S. Iuone, Anglus, de Ordine Mendicantium, scripsit contra hæreticos, & Lolhardos; præcipuè verò contra Ioannem Oldecastelum. Viuebat ann. 1420.

ROGERIVS Onley, Anglus, scripsit librum aduersus superstitiones, quem tamen cauendum est, ne hæretici huius temporis deprauauerint, vt solent. Viuebat ann. 1442.

ROGERIVS Royseth, Ord. Minorum, scripsit in Mag. Sententiarum. Incipit, *Amice ascende superius.*

ROGERIVS Rugosus, Anglus, Ord. Minorum, scripsit in Mag. Sent. Incipit, *Vtrum aliquis possit obligari in præcepto.* Tractatum item de Maximo, & Minimo.

ROGERIVS Spirensis Episcopus. Vide in verbo, Rudigerius.

ROGERIVS Sarisburiensis, Anglus, scripsit in Psalterium. Expositiones item Morales Euangeliorum Dominicalium. Io. Lelandus.

ROGERIVS Treuirensis Archiepiscopus, Germanus, Decretorum volumen confecit, quod in Synodo coram suis Suffraganeis approbauit propè Treuerim. Viuebat ann. 914.

ROGERIVS Tuuiforde aliàs, *Goodlouеke*, Anglus, Augustinianus, Theologus, scripsit Itinerarium mentis in Deum, libr. 1. *Cum omnis scientia.* Sermones eruditos, lib. 1. *Veniet desideratus cunctis gentibus.* Viuebat ann. 1390.

ROGERIVS Valtham, siue *Vualtham*, Anglus, Canonicus (vt vocant) secularis, scripsit libris tredecim Compendium Morale, libro autem vno, Imagines Oratorum. Viuebat ann. 1250.

ROGERIVS Velpedale, siue *Vuelpedale*, scripsit librum De rogando Deo. Præterea pleraque Logicalia. Viuebat ann. 1368.

ROGERIVS Venray Teutonicus, Ord. D. Augustini, scripsit De institutione puerili, lib. 2. De Inquisitione vitæ beatæ, lib. 2. De Beatiss. Virgine hymnorum, lib. 2. De vario litterarum vsu, lib. 2. De rebus mirabilibus, libr. 2. De rebus nouis, libr. 2. De metrorum generibus, libr. 1. De accentibus Latinorum, libr. 2. Panegyricum ad Ioannem Spanheimensem S. Martini Abbatem. De calamitatibus horum temporum, libr. 1. Epigrammata ad diuersos. Epistolas tam soluto, quàm ligato sermone. Viuebat ann. 1494.

ROGERIVS de Vuindelesher, Anglus, monachus Sancti Albani, scripsit Historiarum lib. 1. vsque ad annum 1235. quo vixit.

ROGERIVS Yonge, Anglus, scripsit librum De computo.

ROMANVM Concilium primum post baptizatum Constantinum Imperatorem, collectum est à S. Syluestro Pont. Max. ann. 324. 3. Kalend. Iunij, Crispo, & Constantino tertium, Coss. vt habet eiusdem Synodi vigesimus Canon. Quæ verò menda hactenus irrepserint in hoc Concilium, siue per amanuenses, siue per collectores, ij omnino emendandi sunt ex tertio Annalium Tomo Baronij Card. sub eundem annum.

ROMANVM Concilium Episcoporum Italiæ, ann. Dom. 325. celebratum à Sancto Syluestro Pont. Max. post Decreta primæ Nicænæ synodi ad vrbem allata, eiusdem Nicænæ synodi Acta comprobauit, & Decreta confirmauit. Neq; verum est Concilium alterum fuisse habitum Romæ, dùm Nicæna synodus habebatur. Probat hoc Baronius Cardinalis tertio Annalium Tomo, sub eundem annum 325. subditq; tria illa Concilia sub Syluestro ordine præposterо esse in edito Codice posita, cum quod habetur ordine tertium, illud ante Nicænum Concilium (vt suo loco monstratum est) celebratum fuisse constet, ac proinde primo loco ponendum.

ROMANVM Concilium ann. 373. sub Damaso Papa, in quo scripti sunt Anathematismi aduersus hereses Apollinaris, Arij, Sabellij, Macedonij, Eunomij, Photini. Vide Theodoretum, libro quintio, cap. vndecimo, & Tomo quarto, Baronius Cardinal. sub eodem ann. 373.

ROMANVM Concilium, ann. Domin. 386. Syricio Pontif. Max. 80. Episcoporum, cuius extat Epistola Synodalis. Actum est autem De collapsa in Africa Ecclesiastica disciplina restituenda. De Nouatianis, & Montensibus, vt venientes ad Ecclesiam per manus impositionem reconciliarentur. Et nè Sacerdotes, atque Diaconi coniugati, vel ordinati, cum vxoribus permanerent; ac reliqua. Baronius Cardinalis, Tomo quarto, sub annum 386.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 405. quarto autem Innocentij Papæ, vt communi consensu orarent Imp. Honorium, vt scriberet Arcadio fratri suo, vt iuberet Thessalonicæ Concilium fieri, quo facilius possent vnà vtræque partes Orientis, & Occidentis

Digitized by Google

concurrere. Theodorus Rom. Eccl. Diaconus apud Paladij Dialoges. Vide Tom. 5. Baro. Card. sub eundem annum.

ROMANVM Concilium à Cæleſtino Papa anno ſui Pontif. ſeptimo, anno autem Domini 430. celebratum eſt aduerſus Neſtorium hæreticum, qui & damnatus eſt. Vide Acta Concilij Epheſini ex editione Peltani. Tom. 1. Epiſt. item Cæleſtini in veteri Creſconiana collectione, & Baron. Card. Tom. 5. ſub eundem annum.

ROMANA Synodus ann. Dom. 433. Sixti autem Papæ, ſecundo, in cauſa ciuſdem Sixti Papæ, cum ab Anicio Baſſo Exconſule, turpi calumnia exagitatus eſt; cum ipſe Pontifex ſponte voluit ſuam iudicari in Synodo cauſam. Acta huius Synodi licet antiquitate fuerint corrupta, Baron. tamen Card. Tom. 5. ſub eundem annum expendit, ſpuriaque à legitimis ſecernit.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 444. in cauſa Manichæorum à Leone Pont. Max. iam quintum ſui Pontificatus annum agente, celebratum eſt, vnà cum conuentu Epiſcoporum, & Romano Clero.

ROMANVM Concilium Epiſcoporum Occidentalium à Leone primo Pontif. Max. congregatum ann. Dom. 449. ſui verò Pontificatus decimo, in quo Concilio, quæcunq; more prædonum Epheſi ab Eutychianis hæreticis geſta fuiſſent, ea penitus damnauit.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 465. Hilarij Papæ quinto, cui interfuere quadraginta octo Epiſcopi. Eius extant Acta in primo Tomo Conciliorum. De varijs conſultationibus, quæ miſſæ erant ad Pontificem expendendæ.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 483. Felicis Papæ primo, in cauſa Acacij Epiſcopi Conſtantinopolitani. De huius Concilij Actis Felix Papa, ſcripſit ſuis ad Acacium, & ad Zenonem Imperatorem litteris datis, quæ extãt in perantiquo Codice Creſconianæ collectionis, quaſque 6. To. Annal. ſuorum Baro. Card. ſub eoſdem annos adtexuit. Damnatus item in eodem Concilio Petrus Fullo, idemque dictus Gnaphæus intruſus poſt electum Galendionem, Antiochenus Epiſcopus, qui non Eutychianum tantummodo, ſed & Apollinariſtam, & Sabellianum ſe prodidit.

ROMANVM Concilium cogitur à Felice Pont. Max. ex Epiſcopis Italiæ aduerſus Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanum, ann. 483. Zenonis Imp. decimo in quo decretum fuit, vt robuſtiſſimæ litteræ ad Zenonem Imp. aliæ ad Acacium cum libello Io. Alexandrini Patriarchæ, & cum libello citationis ad ipſum Acacium mitterentur. Vide Baronium Card. To. 6. Annal. ſub an. 483. qui & primus edidit in lucem binas Felicis Pont. Max. litteras ex Creſconiana collectione huc ſpectantes.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 487. Felicis Papæ Quinto, De lapſis reſtituendis. Duodequadraginta Epiſcopi interfuerunt. Qui enim ex perſecutione Vandalica in Africa lapſi fuerant, & rebaptizati, reſipiſcẽtes medicinam quæſiuere vulneribus. Vide Epiſt. Felicis ROM. ſextam in Tom. 1. Conciliorum.

ROMANVM Concilium Septuaginta Epiſcoporum, à Gelaſio celebratũ anno ſui Pontificatus tertio, Domini autem 494. Vide in verbo, Gelaſius.

ROMANVM alterum Concilium ſub eodem Gelaſio anno quarto eius Pontificatus, Domini autem 495. cuius Acta cum in Bibliotheca Vaticana inuenirentur deprauata, hęc à Frontone Ducęo noſtro miſſa integra ex Virdunenſi Codice Baro. Card. inſeruit To. 6. ſuorum Annalium; interfuere 55. Epiſcopi. In eo Concilio Miſenus abiurans hereſes fuit abſolutus.

ROMANVM Concilium ſub Symmacho Papa primum, ann. Dom. 499. De ordinatione Pontificis, & aduerſus ambientes Pontificatum, non à Theodorico Rege, ſed à Symmacho congregatum, contra quàm habet Theodorus Lector in Collectaneis.

ROMANVM ſecundum ſub Symmacho Papa Concilium ann. Dom. 500. ſecundo autem eiuſdem Symmachi. Interfuere centum quindecim Epiſcopi, apud quos purgatus eſt Symmachus à crimine, & damnati Petrus Altinas Epiſcopus inuaſor Sedis Apoſtolicæ, & Laurentius Nucerinus, qui viuo Symmacho Epiſcopo inuaſerunt ſedem eius. Anaſtaſius in Symmacho. Qui quidem Anaſtaſius in vnum conflauit duarum ſynodorum res geſtas, quarum altera in Baſilica Iulij, altera in Baſilica Seſſoriana habita eſt, quemadmodum quartæ ſub eodem Symmacho ſynodi Acta declarant.

ROMANVM Concilium tertium ſub Symmacho ann. 502. congregatum, quod Nomenclator quartam ſynodum haud rectè appellauit. Quæ enim ab eo tertia ordine ponitur, non fuiſſe ſynodum per ſe diſtinctam, ſed eius, quę ab eo quarta dicitur Actionem, ea (inquit Baronius Card.) quæ hoc ipſo anno inferius dicturi ſumus perſpicuè demonſtrabunt. Porrò cognominarum eſt Concilium illud, *Palmaris ſynodus* (vt idem Baronius

cordatè

cordatè scribit)à porticu illa S.Petri,quæ *Palmaria* dicebatur, vt habet Anastasius in Honorio Papa. Exactis autem synodalibus huius Concilij, quæ Baronius Cardinalis sexto suorum Annalium Tomo inseruit.contulitque cum antiquo Cresconiano Codice,vnde & quædam emendauit,liquet,Antistites ad synodum istâ venientes, qui visi sunt ad tempus prudenter à cõgressu Symmachi abstinere,in ipsa synodo factos fuisse ipsius,& Apostolicæ sedis acerrimos defensores.

ROMANVM Concilium,quod quintum sub Symmacho Papa ann.Dom.503. habitum est contra schismaticos, & calumniantes quartam sub Symmacho Romanam synodum, & pro veteribus Canonibus;& concordia restitutis.

ROMANVM quod sextum dicitur sub Symmacho Papa Concilium ann. Domin.504. contra vsurpantes bona Ecclesiastica.

ROMANVM Concilium in causa Orientalium ab Hormisda ann.518. Romæ congregatum,quo Decretum est ita oblatam partem ab Orientali Ecclesia suscipiendam,si Acacij nomen penitus abolerent; & verò delerent, quos apposuerant sacris tabulis, Euphemium,& Macedonium,eadem labe respersos.

ROMANVM Concilium ann.Dom.531. Bonifacij autem anno secundo, quo sibi successorem Vigilium (vt scripsit Anastasius) ordinauit, sed iterum facta Romæ synodo eodem tempore ipse Bonifacius Papa,reum se confessus est maiestatis, quod Diaconum Vigilium sui subscriptione chirographi ante Confessionem B. Petri successorem cõstituisset,& ipsum chirographum in præsentia omnium Sacerdotum,& Cleri,& Senatus incendio consumpsit. Hæc Anastasius.

ROMANVM Concilium habitum ann.Dom.595. Gregorij autem Magni Pont.Maximi,sexto Canones continuit sex,quos inseruit Baron.Card.Tom.8. suorum Annalium, qui & ait se reperisse in Codice sublacensi m.s. in Concilio Romano eundem Gregorium Papam probasse,& confirmasse Regulam S. Benedicti. subscripserunt Concilio Episcopi 22. Presbyteri Card.34.

ROMANVM Concilium pro Anglis ann.Dom.610.cum eam ob causam Mellitus Londinensis venit Romam cum Bonifacio Papa huius nominis Quarto tractaturus. Beda Hist. Angl.lib.2.c.4. Desiderantur Bonifacij. Epistolæ scriptæ in Britanniam ad diuersos,sicut & Acta eius Concilij.

ROMANVM Concilium Gregorio Magno Pontif. Max. celebratum, in quo inter alia damnatus est Andreas Græcus sub monachali habitu degens apud Basilicam S.Pauli,detectus impostor,& falsarius.Greg.lib.9.Epist.69. Indict.4.

ROMANA, siue Lateranensis synodus sub Martino primo, Paulum Constantinopolitanum Episcopum damnauit aduersus Typum quem eiusdem Pauli suasu Constãs Imp. euulgarat. Vide Baron.Card.Tom.octauo,pag.387. sub ann.Dom.648.& 649.quo fuit celebrata.

ROMANA synodus sub Agathone Papa ann.680. sui autem tertio aduersus Monothelitas.Interfuere 125.Episcopi,vt extat in quarta Actione sextæ synodi.De rebus autem in ea gestis, supereſt tantum Epistola Agathonis ad Constantinum Pogonatum Imp. & alia Epist.nomine eiusdem synodi De fide Catholica seruanda.

ROMANVM Concilium aduersus Iconoclastas Greg. Secundo Pont. Max. cuius extat vnicum fragmentum recitatum ab Adriano Romano Pontifice in Epistola ad Carolum Magnum,quodque nono Annalium Tom.Baronius Cardinalis inseruit,celebratum fuit ann.726.

ROMANVM Concilium à Zaccharia Pontifi. Maxim. habitum est ann.Dom.742. cuius acta misit in Gallias ad Archiepiscopum Viennensem per Clementem presbyterum, quem idem Archiepiscopus Romam legauerat,nuntiaturum Papę miserãdum statum Ecclesiæ Viennensis à Barbaris dira passæ,ad quem Zacharias rescripsit, id quod in Appendicibus post 12.Tomum Annal.Baron.Card.adiecit ex Biblioth.Floriæ à Ioanne à Bosco Cæleſt,parte 2.pag.43.

ROMANVM Concilium à Zacharia Pont. Max.celebratum ann.743. eiusque Canones extant in Tom.9.Annal.Card.Baronij.

ROMANVM Concilium à Ioanne Octauo Pontif.Maxim.celebratum est anno Domini octogesimoprimo, eoque in Concilio excommunicatus est Athanasius Episcopus Neapolitanus, qui etiam seculari Dominio eidem præerat Ciuitati, quod sæpè ab eodem Pontifice admonitus, fœdus ictum cum Sarracenis haud dissoluisset. Vide Leonem Ostiensem, libr.1. cap.42. & decimum Tomum Annalium Baronij Cardin. sub eundem annum.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 826. cum 63. Episcopis celebratum, neque verò hactenus in lucem editum inseruit cum suis titulis nono Annalium To. idem Baro. Card.

ROMANI Concilij sub Zacharia Papa habiti capitula 27. fuerunt ab eo missa ad Pipinum Regem.

ROMANVM Concilium Generale sub Leone Papa Quarto celebrari cæptum ann. 853. pro disciplina Ecclesiastica, & in quo fuit depositus Anastasius presbyter Cardinalis tit. B. Marcelli ab omnibus. Acta huius Concilij ab Anastasio, qui ijs temporibus floruit scripta, sed fusius postea à Baro. Card. relata, cum ex alijs, tum ex emendatiore exemplari ab Ant. Augustino ex Hispania, misso. Vide Tom. decimum, sub ann. 853. Vnde in Concilijs debent poni, nouæ editionis, quam expectamus.

ROMANVM Lateranense Concilium in causa Ioan. Episcopi Rauennatis, celebratum est ann. 861. Vide Anastasium in Nicolao Papa. Hierony. Rubeum Historiæ Rauennatis posterioris editionis. Baronium Card. Tom. 10. sub ann. 861.

ROMANVM Concilium cæptum in Basilica Vaticana, absolutum autem in Basilica Constantiniana, celebratum est in causa legatorum præuaricatorum Rodoaldi, atque Zachariæ Constantinopolim ante annum missorum, qui limites mandatorum Pontificium transgressi fuerant, & inconcessa tentassent, innocentem Ignatium condemnantes, & nefandissimè inuasorem in Sede firmantes, ipsiq; Nicolao Pontifici mentientes, omniaque fraudibus inuoluentes, Zacharias igitur præsens excommunicatus est, atque depositus. Vide reliqua in Baron. Tom. 10. Annal. sub ann. 862.

ROMANVM Concilium ann. 862. celebratum aduersus Theopaschitas hæreticos. Capita eius Concilij ponit Baron. Card. in 10. Tom. sub eundem annum.

ROMANVM Concilium sub annum 863. Nicolai autem Papæ sexto, quo abolita est Synodus Metensis, quam eodem anno collegerat Lotharius Rex, vt repudiũ faceret propriæ vxoris, & Valdradam subintroduceret. Vide in verbo, Metense Concilium.

ROMANI Concilij habiti ann. Dom. 863. meminit Nicolaus Papa in breui epistola data ad Adonem Archiepiscopum Viennensem, quam Additionibus suis post 12. Tom. Annal. inseruit Baro. Card. pag. 956.

ROMANVM Concilium à Ioanne Nono Pont. Max. celebratum anno 904. In quo Berengarij coronatio tamquam vi extorta penitus abrogata est, Lamberti verò, in quem libera vota Romani Pont. conspirassent, iudicata est legitima. Vide Baronij Card. Annal. Tom. 10. sub eundem annum.

ROMANA pseudosynodus sub Leone Antipapa ann. 864. in qua Benedictus Papa fuit exauctoratus, cuius innocentiam tutatus est Ditmarus Episcopus Meresburgius eiusdem fermè temporis in suo Chronico. Vide Tom. 10. Baronij sub ann. 965.

ROMANVM Concilium à Nicolao Pont. Max. anno nono, Christi autem Dom. 866. celebratum de Legatis mittendis ad Michaelem Imper. Constantinopolim, & ad Regem Bulgarorum, & de responsis ad eosdem.

ROMANVM Concilium an. 893. à Formoso Pont. Max. indictum est, ob graues perturbationes, quibus Ecclesia Dei vexabatur. Frodoard. lib. 4. c. 1. Baron. Card. Tom. 10. sub eundem annum.

ROMANA Synodus à Io. XII. Papa, quæ Leonem pseudopapam, quem Otto instituerat, depositi, & eius gesta deleuit, ann. 964. Sigeb. Eius Acta extant in Vaticano Codice, fuit habita in Ecclesia Beati Petri Apostolorum Principis, quinto Kal. Martij. Interfuere plures Episcopi, & Cardd. Depositi item, qui à Leone fuerant ordinati.

ROMANVM Concilium Generale à Ioan. Decimoterrio Pontif. Maxim. habitum anno 971. ad quod inter alia missa est legatio ab Edgaro Anglorum Rege, & à S. Dunstano Archiepiscopo Dorouernensi, siue Cantuariensi, vt ab eodem Pontifice confirmarentur priuilegia ab eodem Rege Monasterio S. Mariæ Glanstingeberi, de qua re vide Vuillelmum Malesburiensem de gestis Regum Angliæ, lib. 2. c. 8. & Annal. Baronij sub eundem annum Tom. 10.

ROMAE Conuentus habitus, siue Synodus præsentibus Ottone Imp. & pluribus Cardinalibus, & Episcopis ann. 963. de Io. XIII. Papa corrigendo non Canonicè habitus, Baron. in eundem annum Tom. 10. qui meritò eum nominat pseudosynodum.

ROMANVM Concilium ann. Dom. 983. habitum à Benedicto Septimo, nono quidem anno sui Pontificatus, in quo Concilio agitata est causa Giseleri, siue Geshilarij Magdeburgensis Episcopi, qui ab Imperatore Ottone II. mortuo S. Adalberto, Episcopatum Magdeburgensem obtinuerat. Vide Ditmarum Chron. lib. 3. quæve de hac re ex ipso Ditmaro inseruit Baron. Tom. 10. Annalium sub annum 983.

ROMA-

Digitized by Google

ROMANA Synodus in canonizatione S. Vdalrici Episcopi Augustani, Extant ipsa Acta Synodi in Diplomate Io. XV. Papæ, ea de re in Vrbe confecto in Synodali Conuentu, quæ cum Baronius Card. à Marco Velsero V. C. accepisset in lucem prodita, inseruit Tom. 10. suorum Annal. sub annum Domini 993. Interfuere duodeuiginti, siue Episcopi, siue Cardinales cum Archidiacono, & duobus Diaconis, subscripserunt Decreto Pont.

ROMANA Synodus anno Dom. 988. Ioan. autem XV. PONT. Max. Quarto, celebrata est in causa S. Adalberti Pragensis in Bohemia Episcopi, qui è Monasterio, quo amore solitudinis se receperat, & ibi quinquennium fuerat demoratus, fuit coactus, vt ad Episcopatum rediret. Vide apud Surium die 23. April. Tom. 2. & Annal. Baron. Tom. 10. sub annum 989.

ROMANVM Concilium habitum Romæ an. 999. in quo recitatum est concessum Ecclesiæ Vuormatiensi priuilegium, & in qua Synodo accusatus Gisselerus Archiepiscopus Magdeburgensis, quod duas Parochias teneret. Vide Ditmarum, & Annal. Baron. Card. To. 10. sub eundem annum.

ROMANVM Concilium sub Clem. II. Pont. Max. anno Dom. 1047. eiusdem autem Pont. an. 1. celebratum est, ad reformandum Ecclesiæ statum, in quo illud potissimum conatus est cum Episcopis, annitente Imperatore Henrico II. vt simonia, quæ maximè excreuerat, penitus eradicaretur. Vide Epistolam Petri Damiani ad Henricum Archiepiscopatum Rauennatem, c. 27. & 30. In eo item adiudicatus est locus proximus sedédi apud Romanum Pont. Rauennati Archiepiscopo, cum orta esset ea de re altercatio inter Mediolanensem, Aquileiensem, & Rauennatensem Archiepiscopos. Vide Rauennatem historiam Hieronymi Rubei.

ROMANVM Concilium contra Simoniacos sub Leone IX. Papa, in quo & alia fuere decreta, & excisa carnis nefanda vitia, vide 11. To. Annal. Card. Baronij sub an. 1049.

ROMANVM Concilium contra Berengarium à Leone IX. Pont. Max. anno Do. 1050. eius autem Pontificatus II. celebratum est Romæ, post Pascha.

ROMANVM Concilium à Leone IX. Pont. Max. sui Pontificatus an. 3. Anno verò Do. 1051. habitum. Quæ in eo acta sunt, siue de Gregorio Vercellensi Episcopo, ob adulteriũ commissum, quem excommunicauit, siue aduersus ordinatos ab Episcopis Simoniacis, siue de continentia Clericorum. Vide in To. 11. Annal. Cæs. Card. Baron.

ROMANA Concilia plura fuisse Celebrata quatuor mensium spatio, an. 1057. à Victore II. Pont. Max. an. 3. sui Pontificatus, scribit Leo Ostiensis, quibus etiam interfuit Petrus Damiani, cum essent soliti interdum vocari ad Concilia insignes manachi.

ROMANVM Concilium in Laterano celebratum Generale à Nicolao II. Pont. Max. anno primo sui Pontificatus, ad quod reus dicturus causam vocatus est Berengarius Turonensis Archidiaconus Andegauensis sæpe damnatus hæresiarcha. Vide Algerum de Sacramento lib. 1. c. 19. & Lanfrancum de Eucharistia contra Berengarium. Interfuere centum & tredecim Episcopi, & ipsemet Berengarius combussit suos libros, & detestatus est errorem.

ROMANVM, siue Lateranense Concilium Generale sub Alexandro II. Pont. Max. in quo interfuere plusquam centum Patres, celebratum est ann. Do. 1063. tertio aũt eiusdem Pontificatus, aduersus Simoniacos potissimum. Vide eius Acta in To. 11. Annal. Cæs. Car. Baron. sub eundem annum.

ROMANA Synodus Generalis à Gregorio VII. Pont. Max. an. Do. 1074. sui verò Põtificatus, secundo ad extirpandam Clericorum incontinentiam, quæ ab eius decessoribus fuerat censuris Apostolicis coercita. Vide Baron. card. sub eundem an. Tomo 11. Annalium.

ROMANA alia Synodus an. 1075. magna cogitur à Gregorio VII. Pont. Max. in qua grauissimæ causæ, potissimum verò Episcoporum audirentur, contra turpitudinẽ cleri corum, & Simoniacorum. Quæ verò Gesta tum ante ipsam Synodum præcesserint, tum in ea secuta sunt. Vide omninò Baronij card. To. 11. Annal. sub eund. ann.

ROMANA Synodus an. Do. 1076. quarto autem Gregorij VII. Pont. Max. celebrata est in quo excommunicatus est Henricus Germaniæ Rex, & Sigefridus Moguntinus Archiepiscopus, Gulielmus Traiectensis Episcopus, Otto Constantiensis Episcopus. Vide plura in To. 11. Annal. Baron. card. sub eundem ann.

ROMANVM concilium an. Dom. 1078. Sexto autem Pontificatus Greg. VII. Pont. Max. Tertiodecimo Kal. Decembris, in Ecclesia S. Saluatoris pro restauratione Sanctæ Ecclesiæ: In quo est excommunicatus cõstantinopolitanus Imperator, & alij. Vide aũt

Digitized by Google

huius concilij Acta inserta Annalium Tomo vndecimo card. Baronij sub eadem annũ. ex Leone Ostiensi, & alijs.

ROMANVM Concilium an. 1079. habitum] Baron. in Additionibus post 12. Tom. ait, Quod rursus ad idem Ro. Concilium spectat, inuenimus ibidem confecta Acta de immunitat. Monasterij Cluniacensis his verbis. Quæ quidem illhic intexuit.

ROMANVM Concilium in Lateranensi Basilica celebratum an. 1083. Gregorij autem Septimo Pontificis maximi, vndecimo, duodecimo Kal. Decembris. Præfuit idem Pontifex. Interfuere Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates Campani, & de Principatibus, atq; Apulia, pauci quoque Gallicani. Nam plurimos Henrici tyranni perfidia iter retro vertere compulit.

ROMANVM Concilium centum quindecim Episcoporum ab Vrbano huius nominis secundo, eius anno primo celebratum est ab eodẽ, quo Ecclesiastica Statuta suorum prædecessorum Apostolica auctoritate confirmauit an. 1089.

ROMANVM Generale Concilium an. Dom. 1102. Romæ celebratum Paschale 2. Pont. Max. ad conciliandum Henricum Imp. ipso Pont. sed tamen cum promissa Imperator haud præstitisset, sententiam ibi rursus damnationis accepit. Cæs. Card. Baron. Tom. Annal. 12. sub annum eundem.

ROMANVM Generale Concilium circiter mille Episcoporum, præsidente Innocentio 2. Pont. Max. an. Dom. 1139. sui autem Pontificatus decimo, post multa salutifera decreta, vt Otto Frisingensis habet lib. 7. c. 23. schismaticos, qui parti Petri Leonis fauerant, damnauit. Extant Canones huius Concilij in lib. Censuum Vaticanæ Bibliothecæ, & alio Codice Vaticano Decretorum Collationis. Vide Baron. Card. 12. Tom. Annal. sub anno 1139. Canones eiusdem Concilij in ipsum locum, inferentem. In eodem item Concilio Arnoldus de Brixia (siue Arnoldus, siue Arnolphus) discipulus Petri Abailardi hæreseos damnatus est.

ROMANVS Scotus presbyter scripsit, de Paschæ celebratione. Viuebat an. 660.

ROMANVS Sincerus, Siculus, Monachus S. Martini de Schalis Panormi, & Abbas S. Laurentij de Auersa. Cong. Cassinensis scripsit ad Monasteriorum, in quibus Abbatem egit, vtilitatem, Historiam Monasterij S. Martini de Panormo, Historiam item Monasterij S. Nicolai de Arenis, quod est Catanæ in Sicilia, & Historiam S. Mariæ de Monteregali, quæ omnes in ijsdem Cœnobijs asseruantur. Obijt Auersæ an. 1590. mense Octobri, vbi, & sepultus est.

ROMERIVS scripsit Appendicem ad Rheginonis Abbatis chronicon, vsque ad annum 1467.

S. ROMVALDVS Abbas camaldulensium Monachorum, quorum fuit Institutor, cũ Rauennæ è Nobili Ducum familia, Patre Sergio ortus, & studijs liberalibus imbutus, seculo relicto, classis propè Rauennam Ord. D. Benedicti dato nomine, Eremum post triennium petens, Vitam in secessu solitariam egit, & Ordinis S. P. Benedicti disciplinam iam laxiorem corrigere studuit. Tum verò Camaldulensium nomen Vocabulo ab hospitis Maldi casa, sumpto, eos eodem nomine vocari iussit an. 1012. Vitam hic egit vsq; ad annum ætatis suæ 120. quorum viginti in seculo, tres in Classensi cœnobio, reliquos in Eremo impendit, Christi autem an. 1023. in Monasterio Vallis, castri Piceni, siue Marchiæ Anconitanæ. 13. Kal. Iulij diem obijt, inter Sanctos relatus, cuius Sacri corporis reliquiæ Fabriani S. Blasij digno honore asseruantur, scripsit verò Expositionem in omnes Psalmos Dauidicos, cuius pars à Psalmo primo vsque ad nonagesimum, apud Patres Eremi Camaldulensis extant, reliqua pars interijt. Expositionem item in nonnulla Prophetarum Cantica. Vide quæ Petrus Damianus grauissimus Auctor, nostra autem ætate Lucas Eremita Hispanus in sua Romualdina scripsit. Vide in verbo. Lucas Eremita.

ROMVALDVS Archiepiscopus Salernitanus scripsit chronicon. Vide in verbo, Melfitanum in Apulia concilium.

ROMVALDVS Scotus, de morte Mariæ Stuartæ Reginæ Scotiæ Historiam scripsit.

ROMVLVS Laurentianus, Florentinus, Ord. Seruorum, Philosophus, atque Theologus, collationes in Doctrina Scoti collegit, atque edidit. Quin & in libros Aristotelis Perihermenias, & tres de Anima. chron. Seruorum. Obijt an. 1544. die 21. Octobris Ticini.

S. ROMVALDVS Abbas S. Emmerani cuius feretro Henricus Secundus Rex Germaniæ, qui postea fuit Imperator suppositit humerum ad portandum, obijt an. 1007. cuius mi-

ius miraculorum duos libros conscripsit Arnulphus Comes. Extat in To. 2. antiquæ Lectionis ab Henrico Canisio.

ROTHOMAGENSE Concilium Generale celebratum est an. 682. Præside S. Ansberto eiusdem Ciuitatis Episcopo. Angradus Monachus, qui Vitam S. Ansberti, scripsit legendus est apud Surium ad diem 9. Februarij.

ROTHOMAGENSE Prouinciale Concilium habitum ann. 1581. prodijt Parisijs apud Petrum Huillerium an. 1582. versum è Latina in Gallicam linguam à Claudio Sanctio Episcopo Ebroicensi.

RORICVS (nescio an Rodericus) Vuitton Ord. Minorum, scripsit Postillas, de Tempore, ab initio Aduentus vsque ad Pascha.

ROSARIVM Beatiss. Virginis, quonam modo recitandum, & quibusnam meditationibus cordi insculpendum. Quin & qua ratione, siue Oratione solum, siue metro, varijs linguis, sed potissimum Latina, & Italica lingua scripsere Dominicani quidem Ordinis Ioannes è Monte, Socius S. Dominici, Alanus de Rupe, Thomas de Templo. Petrus Bobiensis, Albertus Castellanus Venetus, Hieronymus Taxus, Franciscus Messias, Nicolaus Diaz, Dominicus Arteaga, Ioannes Salodiensis Ioannes Lopez. Sed & præter Dominicanos, Ludouicus Blosius, Benedictinus Balthasar de Salas, Augustinianus, Petrus Canisius, Martinus Azpilcueta Nauarrus, Gaspar Loartes, Franciscus Costerus, Franciscus Arias, Gaspar Astetes, Ioannes Rebellus, qui quinque Scriptores præter Canisium fuere Societatis Iesu. Ac cum Bustus librum suum vberem, quem prænominauit *Rosarium*, alijq; plures de hoc argumento scripserint, cum præcipuè Beatiss. Virginis numquam satis laudatas laudes celebrauerint, Capoleo Guelfucius rithmo Etrusco quindecim Rosas, siue Cătus, doctissimo Opere cecinit. Vide in verbo *Capoleo Guelfucius*. Et in verbo, *Maria Virgo Sanctissima*. Psalterium autem D. Bonauenturæ laudibus Beatiss. Virginis summa pietate accommodatũ, extat in eius Operibus. Rosarium verò, siue Psalterium eiusdem Beatissimæ Virginis editum fuit an. 1599. Antuerpiæ apud Ioannem Keerbergiũ, deinceps autem an. 1602. æneis figuris auctum ibidem, apud eundem.

ROSELLVS, alijs *Russel*, Anglus, scripsit in Canticum Canticorum, librum item de Potestate Summi Pont. & Imp.

ROSETVM Exercitiorum Spiritualium. Vide in verbo, Ioannes Maubenus.

ROSTANGVS Berengerius, Vir Religiosus, Gallus, Vitas SS. Mariæ Magdalenæ Marthæ Virginis, & complurium aliorum Sanctorum, & Sanctarum, scripsit. Viuebat ann. 1535.

ROSVIDIS, quam alij *Rosuitim*, alij *Rosuidam*, Saxonica, genere & familia valde nobilis, sed ob cultam Virginitatem nobilissima, Sanctimonialis in Monasterio SS. Anastasij & Innoc. Pontiff. in Ciuitate Gandersheimensi propè alteram Ciuitatem Hildesheimũ, Ord. D. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, Religiosam Vitam professa, Græcè, & Latinè hoscens, mira item ingenio præstans, scripsit Latino idiomate Comædias sex, ad Virgines sacras, quas ad Virginitatem colendam nouo scribendi argumento hortata est. Sanè & extãt ipsius Opera sequẽtia. De laudibus B. Virg. Mariæ, Elegiaco, & Hexaemetro versu, lib. 1. *Vnica Spes*. Passio S. Dionysij Episcopi, & Martyris Carmine Elegiaco, lib. 1. De S. Gangulpho, ac de alijs Sanctis plura lib. 1. Passio S. Pelagij Hispani Martyris Carmine lib. 1. *Inclyte Pelagi Martyr fortissime Christi*. De gestis Ottonum Impp. Panegyricum versu Hexaemetro, lib. 1. qui prodijt Francofurti, cum alijs rerum Germanicarum Scriptoribus an. 1584. Quæ omnia cum alijs quibusdam, vt & laudes D. Annæ, Impressa simul fuere Norimbergæ à Conrado Celte an. 1501. Floruit autem Rosuidis circa annum Dom. 990. vt patet ex eius libro, quem de gestis Ottonum scripsit. Obijt enim Ottone Tertio Imp. an. 1001. de quibus agere non potuisset, si (vt ait Tritemius de scriptoribus Eccl.) centum, & amplius annis antea floruisset, hoc est temporibus Leonis Quarti Papæ, siue paulo post anno circiter 860. Et certe (ait Arnoldus) in eodem Tritemio in Chronica Hirsaugiæ rectissimè collocata cerneretur ad ann. 980. quo tempore verè claruit, nisi verba ad finem Vitæ eius apposita in lib. de Scriptor. Ecclesiasticis, cum inquit, *Coætanea Ioannis Anglici fuit, qui doctrina sua Papatum meruit*, errorem indicarent, quæ tamen verba alterius potius, quàm Tritemij esse opinor. Impostores enim nostri temporis huiusmodi multa in scriptis Catholicorum Doctorum inseruerunt, vt venenatam doctrinam suam, eorum quasi auctoritate roborarent. Quod in Tritemij secunda editione eiusdem libri De Scriptoribus Ecclesiasticis fecerunt, in qua pleraque addita fuere, quæ Tritemius nunquam cogitauerat.

ROVERVS Pontanus Carmelita, Conuentus Bruxellensis Theologus, Euangelio-

rum

rum, & Epistolarum enarrationes, reliquit; deinde item Historiarum libros, quos Iste vidisse asserit Onufrius Panuinius, Ord. D. Augustini in suis ad Platinam Fastis, sub hisce verbis. *Laurentius Surius Cartusianus, & Rouerus Pontanus Carmelita, pij & eruditi Chronicorum auctores, hoc anno 1500. Annalibus suis initium fecerunt.*

R V

RVARDVS Tapperus, Enchusianus, Batauus, Academiæ Louaniensis Theologus primarius, atque Cancellarius, idemque Ecclesiæ (vt vocant) Collegiatæ Louaniensis S. Petri Decanus, hæresum autem, quæ nostra ætate reuocatæ sunt ab inferis, egregius expugnator, scripsit Responsionem ad Declarationem Articulorum Louaniensium. Et Explicationis Articulorum in Religione controuersiarum Tomum primum, qui primò Louanij prodijt ann. 1555. Orationes autem Theologicas, quibus potissimè in Religione cõtrouersiæ, & vera Germaniæ pacandæ ratio exponitur, vnà cum Corollario De veris Calamitatibus Belgij, causis, atq; remedijs ad Carolum Quintum, & Ferdinandum Cæsares A. A. Coloniæ Agrippinæ apud Ludouicum Alectorium ann. 1579. cum denique ibidem Opera eius omnia ex Officina Birckmannica prodierunt anno 1582. Viuebat ann. 1550. & quod excurrit, Vide autem in verbo, Faustus, quem Faustum non ego tantum, sed & Bellarminus Card. mirati sumus ab eodem viro alioquin doctissimo appellatum fuisse Catholicum. Quin & cum idem, atque Iansenius scriptum reliquerint, Patres in Homilijs ad populum præsertim, accommodasse verba D. Io. Euangelistæ in cap. 6. ad Sacramentũ Eucharistiæ, de quo putarunt ipsum Ioannem non fuisse locutum, eorum sententiam vniuerso penè Veterum Patrum consensui, & ipsissimæ adeo veritati aduersantem complures refutarunt. Inter præcipuos autem nostri temporis Theologos Nicolaus Sanderus Anglus, libro integro, quo ingens Patrum numerus pro hac veritate citatur. Rober. Cardin. Bellarm. lib. 1. De Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento, cap. 5. & 6. Ioan. Maldonatus & Franciscus Cardinalis Toletus in 6. cap. D. Ioannis.

RVDIGERVS Nemetum Vrbis Spiræ Episcopus, Germanus, scripsit librum aduersus Iudæos. Viuebat ann. 1075. Eisingrenius.

RVDOLPHVS. Viuebat in verbo Rodulphus.

RVFFINVS Aquileiensis presbyter, siue monachus quem cognomento *Toranum*, alij *Tarmum* scribunt, cum hic suum habeat locum, eandem nobis occasionem præbet cautionum, quas, antequam oculos legendis Scriptoribus admoueamus, si qui rectè proposuerunt, obseruare, atq; attentè debemus perlegere. Et quidem, qui Catalogos Scriptorum, seu veteres, siue recentiores versauerint, vt antiquorum monimenta perquirant, haud facilè iudicabunt, cuiusnam ingenij, aut fidei Ruffinus fuerit. Quo fiet, vt in latentes scopulos impingat, deque optimis Ecclesiæ Patribus obliquè iudicans, aliorum errores propinet legentibus. Et Gennadius quidem si solum legatur, nihil in Ruffino hærebit.

At si Gelasium PONT. MAX. Synodumque illum, quam habuit, audierit, intelliget, quo filo ex Ruffini Labyrintho, vt ita dicam, saluus egredi potuerit. Vtrumque itaque hic intexam, vt deinceps ipsius Ruffini libros, qui legerint, minus possint offendi.

Quæ ex Concilio 70. Episcoporum sub Gelasio Pont. Max. celebrato habentur dist. 15. cap Sancta Romana Ecclesia. De Ruffino.

Item Ruffinus vir Religiosus plurimos Ecclesiasticis Operis edidit libros, nonnullas etiam Scripturas interpretatus est. Sed quoniam Beatus Hieronymus in aliquibus eum de arbitrij libertate notauit, illa sentimus, quę Beatum Hieronymum sentire cognoscimus, & non solum de Ruffino, sed etiam de Vniuersis, quos vir sæpius memoratus Zelo Dei, & fidei Religione reprehendit.

Item Origenis nonnulla Opuscula, quæ Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus. Reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus esse renuenda.

Quæ Gennadius de Ruffino.

At Gennadius non solum Ruffini errorem haud meminit, sed cum D. Hieronymo eum præferat. Hieronymum quoque eius obtrectatorem appellat. Cur autem id Gennadius fecerit vide in verbo, Gennadius, in hoc nostro Apparatu. Porrò de RUFFINO Gennadius hæc scribit.

Digitized by Google

RVFFINVS Aquileiensis Ecclesiæ presbyter, non minima pars fuit Doctorum Ecclesiæ, & in transferendo de Græco in Latinum elegans ingenium habuit. Denique maxima parte Græcorum Bibliothecam Latinis exhibuit. Basilij scilicet Cæsariensis Cappadociæ Episcopi. Gregorij Nazianzeni eloquentissimi hominis. Clementis Romani recognitionum libros. Eusebij Cæsariensis Palæstinæ Ecclesiasticam Historiam. Xisti Sententias. Euagrij Sententias. Interpretatus est etiam sententias Pamphili Martyris aduersus Mathematicos. Horum omnium quæcunque præmissis prologis à Latinis legũtur, à Ruffino interpretati sunt. Quæ sunt sine prologo, ab alio translata sunt, qui prologum facere noluit. Origenis autem non omnia, quia & Hieronymus aliquanta transtulit, quę suo prologo discernuntur. Proprio autem labore, imò gratia Dei, & dono exposuit idem Ruffinus Symbolum, vt in eius comparatione alij, nec exposuisse credantur. Disseruit & benedictionem Iacob super Patriarchas triplici, id est historico, morali, & mystico sensu. Scripsit & Epistolas ad timorem Dei hortatorias multas, inter quas præeminent illæ, quas ad Probam dedit. Historiæ etiam Ecclesiasticæ quam ab Eusebio scriptam, & ab ipso interpretatam diximus, addidit decimum, & vndecimum librum. Sed & obtrectatori Opusculorum suorum respondet duobus voluminibus arguens, & conuincens se Dei intuitu, & Ecclesiæ vtilitati auxiliante Domino ingenium agitasse, illum verò æmulatiõis stimulo incitatum, ad obloquium stylum vertisse. Sed vt Gennadius (quemadmodũ paulo post indicabimus) in pluribus de Ruffino, siue falsus est, siue fallere voluit, sic Auctor De Viris illustribus Isidori nomine editus, qui extat in Codice Vaticano habet Xystum illum fuisse Romanum Pont. eundemque Martyrem, id sibi auctoritate D. Augustini vẽdicans. Quem tamen librum ab hæreticis depraua tum affirmat. In impressis autem desiderantur Xystus, atque alij hæreseos labe notati. Sanè etiam oculatus Baron. Card. Tom. Annal. 5. sub annum Dom. 410. nonum autem Innocentij primi Pont. Max. notat, inquit, Ruffinus Aquileiensis inter alia, quæ protulit, ad roborandam impietatem, præter Origenis Periarchon ab ipso male translatum, & Euagrij Pontici, libros virulentos Latinitate donatos, adiecit execrabilem impostu ram, dum Xysti, seu Sexti Pythagorici Commentarium, à se translatum sub titulo Xysti Martyris Ecclesiæ Romanæ Pontificis edidit, vt sub nomine Martyris blasphemias poterant Christiani aureo calice Babylonis. Hæc autẽ ei obijcit Hieronymus in Hierem. lib. 4. præfat. & cap. 22. lib. 4. in eundem. Vsus est eo libro Pelagius, ex eoque potentes elicuit sententias quibus quasi Romani Pont. & Martyris essent, reluctari nefarium duceretur. Editæ adhuc habentur ex eodem libro excerptę sententiæ sub nomine Xysti Papæ, & Martyris, ex quibus aliqua citata à Pelagio Augustinus tunc ignorans Ruffini Strophã, tituli auctoritate perculsus, non audens obniti tantæ sedis Antistiti, in rectum sensum interpretando, inflectere conatus est. Sed rem demũ edoctus, monitus (putat Baronius) scriptis Hieronymi, aperiens impostu ram, quod antedixerat, retractauit, lib. 2. Retract. cap. 40. quam quidem Augustini Retractationem, nõ legisse certum est Auctorem illum de Viris illustribus, Isidori nomine editum. Vides igitur etiam hic lector, qua cautione opus sit in legendis scriptoribus, vt si Auugstino id acciderit, intelligimus, quid nobis alijs euenire possit. Sed & Ruffinus in Eusebij Historia, quam è Græca Latinam fecit, multa (vt obseruauit qui eam nouissimè transtulit) prætermisit, deque suo immiscuit; alia plura item quasi non rectè collocata mutauit, quin & duobus, quos addidit, libris, quibus res gestas à tempore Niceni Concilij vsque ad obitũ Theodosij est prosequutus, ieiunè admodum, atque haud tuta fide pleraque percurrit. At contra à Hieronymo secus factum, qui per singulos annos res diuersorum Regum pro ratione temporis collectas ab Eusebio Latinitate donans, eas à tempore Constantini, vsque ad sextum Consulatum Valentis, & Valentiniani Iunioris secundum, eodem ordine reliqua texuit. Res autem gestas Gratiani, & Theodosij latiori se Historiæ stylo reseruasse testatur.

Baron. To. 5. sub ann. Do. 395. Siricij Papæ 11.

Hierony. in præfat. ad Eusebij Chronicon.

Errores Ruffini in alijs rebus Historicis.

Præstat autem huc quam breuissimè attexere, quæ in rebus alijs Historicis, aut diminutè, aut falsò Ruffinus asseruit, ne eos lateant, quibus haud fuerit ocium Apologias D. Hieronymi, aut Hieronymum à Messana pro Hieronymo diligenter scribẽtem, (de quo vide in verbo, Hieronymus Stridonensis) vel Cardd. Bellarm. & Baronium, vel adeò Victorium Reatinum, siue alios decurrere.

Hallucinatus est planè Ruffinus, dum putat Anastasium è Tyrio Concilibulo fuga lapsum per annos sex delituisse, quæ quidem longè post hæc contingerunt.

At cum-

At cum de restitutione Athanasij agit, iure à Socrate, lib. 2. c. 1. reprehenditur, temporis ordinem inuertens, & cuncta susdeq; miscens. Erroris etiam arguitur dum ait, à Gregorio Nazianzeno subductum Basilium è doctoris Cathedra, manuque iniecta, secum in Monasterium esse perductum. In primis enim Basilium, inde verò Gregorium Athenis recessisse ipsiusmet Gregorij testificatione exploratum habetur.

Quæ verò narrat de Codice Athanasij deprauato ab hæreticis Apollinaristis, Historia à S. Hieronymo impugnatur. Vt Fabella, lib. 2. Apolog. aduersus Ruffinum.

Lib. 2. c. 9. Præterea erroris arguitur cum dicit S. Basilium à S. Gregorio Nazianzeno vi, è, sede depulsum: exploratissimum enim habetur ex Epistolis eorundem primò Basilium, inde Gregorium sæpè eò vocatum Ponticam solitudinem petijsse.

Corrigendus etiam, dum ait Basilium, & Gregorium perseueraſſe in Eremo annos tredecim, cum habita exacta discussione temporis accessus, & recessus, non nisi quatuor annos illhic mansisse reperiantur.

Sicuti quæ de Hieronymo ait, eum interpretatum esse Didymum, de Spiritu Sancto, vt Ambrosij furta detegeret, tamquam calumnia confutatur, quod longè antequam Ambrosius in opus incumberet, illud aggressus fuisset Hieronymus.

Commentum item eiusdem Ruffini de excommunicato Hilario, quod liber deprauatus ab ipso scriptus inuentus fuerit à Patribus Synodi, refellitur à S. Hieronymo Apologiæ aduersus Ruffinum, lib. 2. tanquam somnium à Ruffino excogitatum. Vt Origenē defenderet.

Corrigendus denique Ruffinus, atque Seuerus, dum dicunt S. Hilarium à Concilio Mediolanensi fuisse in exilium pulsum, quod quidem à Concilio Birrensi anno sequenti celebratum factum esse constat.

RVFFINI, Palladij, & Sozomeni narratio est emendanda de tempore, quo delituit Athanasius. Porrò cum Ruffinus, & soror Melania redijssent ad Vrbem Romam Hierosolyma, depromere pestiferas merces ex Aegypto allatas cæperunt, sed fallacijs obuolutas ad decipiendos vel ipsos sapientes. Vide Hieron. Apolog. lib. 2. Cumque Ruffinus Origenis errores vellet insinuare. edidit Apologiam pro Origene ab Eusebio Cæsariensi scriptam, nomine tamen martyris Pamphili, à se verò Latinitate donatam; addidit que pro eodem recens à se item volumen elaboratum, cuius erat titulus. De adulteratione librorum Origenis. Nec erubuit Romæ iactare tum S. Hieronymum, tum Theophilum Alexandrinum Episcopum ijsdem Origenis erroribus assentire. Vide Hieron. Epist. ad Pammachium 78. & in Dialogis aduersus Pelagianum, & in Apologia aduersus Ruffinū. Et verò Hieronymus inquit in Dialogo aduersus Pelagium. *Ruffinus non vni Vrbi, sed toti orbi blasphemias Origenis, & περὶ ἀρχῶν libros quantum in se fuit intulit.* Præfationem item ei Origenis libro tacito suo nomine præfixit Ruffinus, de qua re vide fusè Baronium Card. in 5. Tom. pag. 3. edum ann. 397. à Christo nato Annales prosequitur, purgauit autem tantum ex parte Ruffinus Origenis περὶ ἀρχῶν, vt incautos decipiat, & errores instillet, *quæ cum legissem* (inquit Hieronymus Apolog. 1. aduersus Russinum) *contulissemque cum Græco: illico animaduerti quæ Origenes de Patre cum Filio, & Spiritu sancto impiè dixerit, & quæ Romanæ aures ferre non poterant, in meliorem partem ab interprete commutata.* Cetera autem dogmata de Angelorū ruina, de Animarum lapsu, de Resurrectionis præstigijs, de Mundo vel Mundis Epicuri, de restitutione omnium in æqualem statum, & multo his deteriora, quæ longum esset recensere, vel inuertisse, vt in Græco inuenerat, vel de Commentariolis Didymi, qui Origenis apertissimus propugnator est, exaggerata, & firmiora posuisse, vt qui in Trinitate Catholicum legeret, in alijs hæreticum non caueret. Sed & Ruffinus profecturus Aquileiam, solum patrium, litteras Catholicis tantum impertiri solitas à Siricio Papa accepit, quòd ab omni hæresi Ruffinus se alienum extrinsecus profiteretur. Quare S. Hieronymus in Apologia aduersus eum conscripta, inquit: Siricij jam in Domino Dormientis profers Epistolam, & viuentis Anastasij dicta contemnis. Sanè Ruffinus an. Do. 401. Anastasij verò Papæ, quarto, ab eodem Pont. Max. damnatus est. Hieron. Apolog. lib. 2. in principio.

At qui cum Ruffinus, lib. 1. Inuectiuarum tribuisset Sancto Hieronymo errorem Origenis, quo hic putabat omnes malos, tam Dæmones, quàm homines tandem Inferno penitus euacuato soluandos, & proinde omnes pœnas posthanc vitam esse purgatorias, immeritò hunc errorem ascripsit Sancto Hieronymo, huius ipsius erroris acerrimo hosti, quemadmodum liquet ex Apologia secunda contra Ruffinum, ex libro primo cōtra Pelagianos, ex Epistola ad Pammachium de erroribus Ioan. Hierosolymitani, & ex Commentario ad vltima verba Isaiæ.

Quæ

Quæ autem citat Ruffinus ex commentarijs Hieronymi in Epistola ad Ephesios, sunt dicta in persona Origenis, vt idem Hieronymus docet de similibus erroribus, in Apologia prima contra Ruffinum.

Denique Ruffinus anno Dom. 410. nono autem Innocentij Papæ mortuus est, cuius Opera, quæ nunquam prodierant, siue ex parte separatim fuissent aliquando edita, fuere tandem simul omnia excusa hac inscriptione. *Ruffini Aquileiensis Presbyteri Opera, quæ extant, partim antehac numquam in lucem edita, partim nuper ope doctissimorum virorum emendata, & castigata, & in duos Tomos diuisa.* Parisijs 1580. apud Michaelem Sonnium. Eiusdem in septuagintaquinque Psalmos Dauidis commentaria Lugduni apud Rouillium, anno Dom. 1570.

RVFFINVS Scauiotus, Rhagusæus, librum Italicè scripsit, atque edidit prænotatum, *Corona Beatissimæ Virginis, in Salutationem Angelicam.* Neapoli apud Horatium Saluianum, an. 1589.

RVFFINVS Sipius, Ord. Minorum, & Sanctæ Claræ consanguineus, scripsit vnà cum duobus alijs socijs Acta, & Miracula Sancti Francisci, iussu Crescentij Aesini Ministri Generalis eiusdem Ordinis. Viuebat an. 1246.

RVGERVS quive hoc nomine appellantur. Vide in verbo, Rogerius.

RVRICIVS Episcopus Lemouicensis, scripsit ad diuersos, Epistolarum libros duos. De quo viro Sidonius, Venantius, & alij. Extabat autem m.s. vsque ad nostra tempora in celebri Bibliotheca Monasterij S. Galli in Heluetia; Veruntamen opera Iacobi Cretzeri nostri, & studio Henrici Canisij V. C. inde eruti Quinto Tomo Auctorum Antiquæ lectionis fuerunt inserti, & Ingolstadij excusi an. 1604. In eiusdem Tomi Secunda Parte: sed cum præter inconditam dictionem, atque errores quosdam satis manifestos, quos idé Henricus Canisius inquit amanuensibus esse tribuendos, bene posituri sint operam, qui ex alijs m.s. Codicibus, sicubi possint haberi, eosdem corrigant, ita etiam multa sunt è quibus attentus Lector pietatem ac prudentiam elicere possit. Sed & istos duos Ruricij Epistolarum libros, præcedunt aliæ Epistolæ ad ipsum Ruricium, primum quidem Fausti Regiensis Episcopi 5. 6. 7. 8. 9. deinde aliæ Cæsarij, Eufrasij, Græci, Sedati, Taurentij, Victurini. Qualis verò fuerit Faustus, vide in verbo, Faustus, in hoc nostro Apparatu. Quin & lege Baron. Card. in Appendice Tomi 10. ad Tom. 6. sub an. 490. *Porrò Faustus.* Quis autem fuerit Ruricius, Vide Sidonium Apollinarem ad Venantium Fortunatum cum Notis Christophori Rouueri Societatis Iesu.

RVPERTVS, quiúe hoc nomine censentur, vide suis locis in verbo, Robertus. Nam & ibi plura de Roberto Tuitiensi deque alijs, fuere indicata, siue expensa.

RVSSIA, quæ item Roxolania, vide in verbo, Rutheni.

RVSTICI Helfridij viri Consularis, Exinlustris, Exquæstoris, ad nonnullas veteris, & noui Testamenti Historias; Poëtici aliquot Ternarij. Eiusdem de Christi Iesu beneficijs, Carmen. To. 8. Bibl. PP. edit. 2. Bignæi.

RVTH historia quãquam libro Iudicum ex Hebræorum partitione iungebatur (vt inquit Iosephus) eam tamen Augustinus ad Regnorum principia retulit. Qua continetur honestæ Mulieris conuersio à gentilitate ad verum Dei cultum: vita item & mores, atq; futurarum occasio nuptiarum; denique & matrimonium inter Booz, & ipsam, quæ & typum gessit Ecclesiæ, vt inquit Theophylactus. Iosephus lib. 5. c. 14. Augu. lib 2. de Do. Christiana, c. 8. Theophil. in c. 1. Matt.

Iam de Auctor huius libri dictum est, vbi actum est de auctore libri Iudicum. Scopum autem libri huius Petrus Aureolus inquit esse, Deum placidissimum semper fuisse omnibus oppressis, id quod cernitur ex peregrinatione Elimelech, Reuersione Noemi, Desponsatione Ruth. Prodijt autem liber an. 1604. sequente prænotatione.

Peregrinatio inclyta Ruth Moabitidis gemina per Commentarios, breuesq; Sermones explanatione mysticè descripta ab Alexandro Manerba Ordinis Prædicatorum Brixiano, apud Societatem Venetam.

RVTHARDVS vir Sanctus, & Monachus Ord. S. Benedicti, Rabani, & Strabi Auditor; deinceps autem Halberstatensis Episcopus, Gesta S. Bonifacij Archiepiscopi Moguntini, heroico versu cecinit. Regulam S. Benedicti Commentarijs primus illustrauit. Sermones plures conscripsit. Viuebat ann. 860. Eisingr.

RVTHENI, vnde Christianam acceperint fidem, & quid actum cum ijs fuerit, cum à Gregorio XIII. Pont. Max. ad Stephanum primum Poloniæ Regem, atque ad Ioannem Basilij Magnum Moscouiæ Ducem, de Pace, atque Religione missi fuissemus, egimus satis in Commentarijs de Moscouia nostris. Quanam autem ratione sint iuuandi, Vide primum Tomum Selectæ nostræ Bibliothecæ, libro de Græcis, & Ruthenis iuuandis.

Quonam item modo ad communionem Sedes Apostolicæ recepti fuerint à clemen. Octauo Pont. Max. Cæsar Card. Baron. ad calcem septimi Annalium Tomi, præcipua Appendice adiecit.

At quoniam ipse Decretum duntaxat affert deliberationis, atque cõclusionis Archiepiscopi, & Episcoporum Ruthenorum de suscipienda Communione Sanctæ Romanæ Ecclesię, quod quidem sancitum fuit die 2. Mensis Decembris an. 1594. & eorum ad eundem Pont. Max. litteras; propterea nos aliquid plenius huc inferemus, ad quos vera eius synodi notitia peruenit.

Brestensis igitur synodus celebrata est Brestæ, quæ Ciuitas est sita in magno Ducatu Lituanię, qui ad Regnum Poloniæ pertinet. Ea indicta est iussu Clem. Octaui. Pont. Max. felicis recordationis cui, quæ decernenda erant, proposita fuerant ab Episcopis, qui illuc conuenire debebant. Et id ipsum antea iusserat mihi Gregorius XIII. Pont. Maxim. vt procurarem datis ad Ruthenos Episcopos, quos vocant Vladicas, litteris; sed alijs ex alijs negocijs superuenientibus, quæ maioris momenti tunc esse videbantur, hæc dilata res fuit.

Tria fuere, de quibus hæc synodus fuit coacta. Primum vt Ruthenii Episcopi conuenientes, in vnum cum Latinis Episcopis legitimè id facerent, quandoquidem sciebant illegitima esse concilia, quæ sine Vicarij Christi auctoritate indicerentur, aut haberentur: ea verò, de quibus erat agendum ad Sanctæ Catholicæ fidei professionem edendam spectarent, reiecto omni schismate, ac nouis hæresibus, quę passim succreuerant, dum ab Ecclesiæ vnitate recesserant.

Secundum, vt decernerẽtur Legati Ruthenorum, qui nomine omnium ad Pont. Max. ad Vrbem proficiscerentur, ipsi, ac successoribus eius omnem delaturi obedientiam, tãquam supremo omnium in Ecclesia Pastori.

Tertium, vt ab eodem Pont. Max. absolutionem à schismate consequerẽtur, neq; postea Communionem cum Patriarcha Constantinopolitano haberent, donec ille, quemadmodum antiqui olim Episcopi Constantinopolitani, S. Io. Chrysostomus, & alij Orthodoxi, atque Catholici faciebant, Primatum Apostolicę Sedis, qualis à Christo Domino fuit institutus, agnoscerent, ac profiterentur.

Accessit auctoritas nomine Pont. Max. à Stanislao Karncouio Gnesnensi Archiepiscopo, Primate totius Regni, & Legato nato collata.

Interfuere nomine eiusdem Summi Pont. & aliorum Latinorum Episcoporum, Demetrius Solicouius Archiepiscopus Leopolliensis, Bernardus Macieouius, tunc Luceorien sis, nunc Archiepisc. Gnesnensis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. Stanislaus Gomoslincius Episcopus Chelmensis. Pro Ruthenis autem, Metropolitanus Kiouiensis, & Halicien sis, totiusque Russiæ Michael Rabiosa; Hipatius Primas Vlodimirien sis, & Brestensis. Cyrillus Terlecius Exarcha Luceorien sis, & Ostrouien sis. Hermogenes Archiepiscopus Polocensis, & Vitepcensis. Ioannes Hohol Pinscensis, & Turonien sis. Dionysius Sbieuoius, & Belscensis Vladicæ, siue Episcopi ritus Græci. Præterea plures Latini Sacerdotes, & Rutheni, qui dicuntur Poppi, sed qui extra Episcoporum ordinem starent.

Affuere pro Serenissimo Rege Poloniæ Sigismundo huius nominis Tertio Legati Nicolaus Radiuilius Dux in Olica, & Niesuuij, Palatinus Trocensis. Leo Sapihea Lituaniæ Cancellarius. Demetrius Halecius eiusdem Ducatus Lituaniæ Thesaurarius, idemq; Capitaneus (vt vocant) Brestensis, vt Regiæ Maiestatis auctoritate curarent, ne qua vis, aut tumultus ab hæreticis, & alijs factiosis hominibus synodo intentaretur; sed sua synodo, & Ecclesiasticis libertas integra constaret in dicendo, ac in decernendo. Porrò nobilitas Catholica frequens cum ijsdem Legatis Regijs haud defuit.

Atqui Satanas omnis pacis, & vnitatis acerrimus osor incitauerat Arianorum, & aliorum hæreticorum animos, vt tantæ rei subsisterent. Quamobrem contra mandatum Regium, nullaq; fulti auctoritate, plurimi conuenere armati, qui Palatino Kiouiensi hæretico adhærebãt, & quo conscio, nec abnuẽte, pertractis etiam in suas partes duobus schismaticis Vladicis Luceorien si, & Premislien si, & aliquibus Poppis, conuenticula habebãt, vt legitimam synodum interturbarẽt, ac scinderent: quod tamen efficere nequiuerunt. Grauissima enim Legati Regij ad eos oratione nõ tam persuasi, quàm absterriti, licet in sua peruicacia obfirmati hæretici quæ à Rege petierãt obtinere non potuerant, perstitere tamen in nectendis dolis, falsisq; calumnijs obijciẽdis quibus synodi auctoritatem statutamque vnionem eleuarent.

At ea, quæ à Regia Maiestate ante aliquot hebdomadas petierãt Palatinus Kiouiẽsis,

& no-

& nobilitas Volinienſis, per Matthiam Malinum, & Laurentium Driſinium nobils ad Regem allegatos, hæc fuerant. In primis, vt nemo armatus, neque cum militari manu ad eam ſynodum veniret, paxque & ſecuritas ob libertatem mutuorum colloquiorum integra foret.

Deinde, vt cuiuis eò accedere liberum eſſet, quamuis à Græcæ, & Romanæ Religionis hominibus eſſent in fide alieni.

Præterea, vt ſynodo intereſſe poſſet Nicephorus Græcus, qui cum Stephano Palatino in Moldauia captus, ex carcere Arcis Chocimienſis aufugerat. Denique vt niſi in ſynodo conuenirent, poſſent cum ea controuerſia ad generalia Comitia Regni confugere. Sed ad hæc poſtulata in ſcripto, quod ſigillis Regijs authenticè munitum, legati Regij oſtenderunt, eiuſmodi datum eſt reſponſum.

Primum Poſtulatum non modo concedit Rex, veruntamen ita fieri omnino mãdat, ideoque Legatos ſuos ad ſynodum mittit, vt omnia pacificè, & cum magna Eccleſiaſticorum libertate ſynodus poſſit abſolui.

Alterum verò de hæreticis ad ſynodum admittendis, eius Maieſtas recuſauit, quãdoquidem ſynodus indicta erat ad Ruthenos, Græcoſq; cum Catholicis vniendos, vt in publicis Regijs litteris habetur.

Tertium item Poſtulatũ nullomodo Regia Maieſtas cõcedere voluit, deſignans quis, & qualis eſſet iſte Nicephorus, quippe qui Stephanum Palatinum adduxiſſet in Moldauiã, ſecretoſque cum Turcis tractatus habuiſſet in Regni totius, ac Reipublicæ detrimentũ; proinde nemini fas eſſe cum homine adeò ſuſpectæ fidei quidquam agere.

Quartum denique Poſtulatum eadem ratione detractauit, inquiens, aliud eſſe ſynodum Eccleſiaſticorum, aliud Regni Comitia, in quibus Eccleſiaſtica negotia neque iudicium vllum, nec locum habent, niſi quatenus libertati Eccleſiaſticæ patrocinium omne procuretur, & detur.

Hæc cum Legati Regij obiecíſſent, ac Hæreticos, & Schiſmaticos acriter reprehendiſſent, quòd ſynodum impedire ſatagerent, conuenticula verò ſine vlla Regia auctoritate cogerent, & ſub ſpeciæ impiæ confœderationis id ſibi licere dictitarent, de Patriarchatu Conſtantinopolitano, qui ſimoniacè à Turcis emeretur, pluribus argumentis indicarunt maledictionem, quàm Sedes illa habet, vt vnus alterum, maiore pecunia perſoluta de Sede deijciat, vnde nonnunquam contingat duos, ſiue tres ſimul eſſe Patriarchas, ſponſamque illam tres interdum ſimul habere maritos, licque adulteram cum adulteris manere.

Sacerdotes autem, & Monachos, atque Igumenos paſſim Chriſti Domini fide abiurata Turcicam ſectam amplecti, atque per exteras Regiones vagantes Chriſtianos eorumq; Conſilia per ſummam perfidiam prodere: huc item ad Ruſſiæ partes paſſim venire cum fictis à Patriarcha litteris, falſiſq; ſigillis appreſſis.

Porrò ijdem Legati Regij perrexerunt dicere: cur ex iure veſtræ confœderationis (ſi ius dicendum eſt) cautum vultis eſſe vobis, ne quis vos puniat, interim verò Catholicis, & Ruthenis in hoc ſancto vnionis negotio negocium faceſſitis? Deinde conuerſi ad duos illos Vladicas, ceteroſque Poppos, qui cum Arianis, & alijs hæreticis ſeſe coniunxerant, ſic eos ſunt allocuti. Vos verò miſeri duo Vladicæ, & reliqui Poppi ijs adhærentes, quomodo malum, & infortunium veſtrum non aduertitis? quomodo cum hęreticis coire nõ dubitatis, & in eorum Concilio contra Sacras litteras, & Dei voluntatem non modo ſedetis, ſed eorum etiam regimen, & conſilia ſequimini, obedientiamque illis improuidè redditis? Orthodoxos autem Præpoſitos audire nolentes, errones auditis iuſto Dei iudicio, & pœna; cum veritate repudiata falſitati fidem adhibetis, egregios verò ſanè & magnos habetis amicos, qui in ſolo Palatinatu Nouogradenſi, vt conſtat, ſexcentas vobis, & quinquaginta Eccleſias deuaſtarunt, & verum in eis Diuinum cultum aboleuerunt.

Quo in eodem Palatinatu è ſexcentis, & amplius Nobilibus familijs Græcè Religionis vix ſexdecim, & eò minus remanſere, quæ hæreticam Arianam labem effugerent. Modo ſe filios veſtros obedientes vocant, ſed cum ex eis quæſieritis, quomodo credant, & vbi conſcientiam ſuam expient, atque Sacramenta percipiant, lupinos vobis dentes oſtẽdent, & quod reliquum ouium veſtrarum, voſque ipſos diſpergent, ac diſſipabunt. O cæcitatem veſtram, ijs magis faueti, qui vos, Religionéq; veſtram, & Eccleſias veſtras perdunt; eos verò refugitis, qui vobis omnia integra conſeruare volunt, auxiliũque, & protectionem omnem offerunt.

Ita ergo Legati Regij, qui & nobilitatem hæreticam ſapientibus rationibus hortati,

vbi viderunt eos ad sanitatem nolle redire, neque item de rebus fidei velle agere cum nostris Theologis Petro Scarga, & Iusto Rabo, qui illhuc conuenerant, synodum ipsam legitimam coniunctis dextris, & animis absoluerunt, gratijsq; publicè actis Deo, in Ecclesijs tam Græcorum, quàm Latinorum: destinati sunt ad Clementem Octauum Pont. Max. cum Epistola synodica, Episcopi Rutheni, qui ab eodem recepti sunt, & ad Ecclesiam Catholicam admissi, quemadmodum supra diximus.

Cetcrum integra Acta eiusdem synodi, & Apologia, qua obstructum est os malignantium aduersus hæreticos edita, extat apud nos, vt si qui eam velint, præcipuè, qui à nobis editionem Conciliorum rectiorem expetierunt, sciant vbi nam extent.

Iam verò, quinam Patrum, aut aliorum Auctorum libri à nobis, tam in Lituania, quã in Moscouia dum eas Regiones obiremus, perquisiti venerunt ad manus nostras, hi sunt Ruthenico sermone conscripti.

Libri è Græco in Ruthenicam linguam versi.

Liber dictus Canones, & Norma Sanctorum Apostolorum, & Sanctorum Patrum.
Liber Magni Basilij, idest Quadragesimales Conciones.
Liber Gregorij Theologi Nazianzeni.
Chrysostomi in Psalterium explicatio.
Actorum Apostolorum explicatio.
Quatuor libri Collationem Sanctorum Euangelistarum.
Margarita.
Theodoreti in Psalterium explicatio.
Liber Cyrilli Hierosolymitani.
Liber Gregorij Ameriski.
Liber Gregorij Sinaitæ.
Liber Gregorij { Minimi. Humilis. Nysseni.
Liber Ioannis Climaci.
Liber Isaaci Sirinæ.
Liber Euphemij Sirinæ.
Liber Theodori Studitæ.
Liber Petri Damasceni.
Liber Ioannis Damasceni.
Liber Anastasij Sinaitæ.
Liber Abbatis Dorothei.
Tres libri Niconis Magni.
Symeonis metaphrastis.
Sententiæ plures ex Panario Sancti Epiphanij, & ex Limone, siue Prato spirituali, atque ex multis Sanctis Patribus, qui sydisinterfuerunt.
Liber Maximi Confessoris.
Liber Maximi Philosophi.
Liber Nicolai Cabasilæ.
Liturgiæ explicatio eiusdem Cabasilæ.
Liber syllogismorum.
Liber Gregorij dictus duorum verborum, in quo agitur de rebus moralibus.
Alij verò libri Patrum Sanctorum extant versi in linguam Saluicam, siue Slauonicam.

De Ruthenorum Kalendario.

Kalendarium autem Ruthenorum, quod tam in Moscouia, quàm in reliqua Russia est in vsu, huc adijcimus, vt constat, quam multorum memoria quoque in eorum Anniuersarijs habeatur, quorum Ecclesia Catholica semper mentionem fecit. At item in eodem Kalendario sunt multi, quos non agnoscimus. siue quoniam fuere schismatici, siue quòd eorum vita nobis haud innotuit. Sciendum est autem, eos à mense Septembris suum Kalendarium, sicuti & annum incipere.

MENSIS SEPTEMBER
Habet dies 30.

1 Memoria Patris nostri Simeonis.
2 Sancti martyris Mamantis.
3 S. Martyris Anthimi.
4 S. Martyris Bobuli.
5 S. Prophetæ Zachariæ.
6 S. Michaelis Archangeli.
7 S. Martyris Sosontis.
8 Natiuitas B. Virg. Mariæ.
9 SS. Ioachimi, & Annæ.
10 S. Martyris Rundonæ.
11 S. Theodoræ.
12 S. Mart. Autonechi.
13 S. Martyris Cornelij.
14 Exaltatio S. Crucis.
15 S. Martyris Niceræ.
16 S. Martyris Euthitiæ.
17 S. Mart. Versolinæ.
18 S. Patris Eumenij.
19 S. Mart. Trochipei.
20 S. Mart. Eustachij.
21 S. Apostoli Conradi.
22 S. Mart. Phocæ.
23 Conceptio S. Annæ.

Digitized by Google

24 S.Eufrolinæ.
25 Apoſtoli,& Euangeliſtæ Ioannis.
26 S.Martyris Calliſtratij.
27 S.Charitonis.
28 S.Ciriani.
29 S.Gregorij.
30 Deeſt.

MENSIS OCTOBER
Habet dies 31.

1 Coronatio B.Virginis.
2 S.Martyris Cypriani.
3 S.Martyris Dionyſij.
4 S.Martyris Erophij.
5 S.Mart.Charitoni.
6 S.Apoſtoli Thomæ.
7 S.Mart.Sergij.
8 S.Pelagiæ.
9 S.Apoſtoli Iacobi.
10 S.Mart.Eulatipij.
11 S.Mart.Philippi.
12 S.Mart.Pronotarchij.
13 SS.Martyrum Carpi,& Paliliæ.
14 S.Mart.Oſatij.
15 S.Mart.Lucrini.
16 S.Martyris Longini.
17 S.Prophetæ Ioſiæ.
18 S.Euangeliſtæ Lucæ.
19 S.Prophetæ Ioelis.
20 S.Patris Artemij.
21 S.P.Hilarionis.
22 S.Martyris Arechmi.
23 S.Apoſtoli Iacobi.
24 S.Patris Auertij.
25 Deeſt.
26 S.Mart.Demetrij.
27 S.Mart.Neſtoris.
28 S.Mart.Terentij.
29 S.Mart.Anaſtaſiæ.
30 S.Mart.Zenonis.
31 S.Apoſtoli Euſtachij.

MENSIS NOVEMBER
Habet dies 30.

1 Sanctorum Coſmæ,& Damiani.
2 S.Mart.Ancidini.
3 S.Mart.Acceximi.
4 S.Mart.Onicij.
5 S.Mart.Iulacij.
6 S.Patris Pauli.
7 S.Patris Vorlama.
8 Deeſt.
9 S.Mart.Aniſiphorij.
10 S.Apoſtoli Radioni.
11 S.Mart.Minſuiti.
12 S.Patris Ioannis.
13 S.Patris Ioannis.
14 S.Apoſtoli Philippi.
15 S.Mart.Vtiniſati.
16 S.Apoſtoli Matthæi.
17 S.Mart.Gregorij.
18 S.Mart.Plotoni.
19 S.Prophetæ Eugeæ,fortaſſis Aggæi,ſed & 16.die ſequentis menſis eſt commemoratio Prophetæ Aggæi.
20 S.Patris Procli.
21 Introductio B.virg.Mariæ in Templum.
22 S.Apoſtoli Philemonis.
23 S.Mart.Amphilochij.
24 S.Mart.Catherinæ.
25 S.Patris Clementis.
26 S.Mart.Olympij.
27 S.Mart.Iacobi.
28 S.Mart.Stephani.
29 S.Mart.Porafoni.
30 S.Apoſtoli Andreæ.

MENSIS DECEMBER
Habet dies 31.

1 S.Prophetæ Naum.
2 S.Proph.Abacuck.
3 S.Proph.Sophoniæ.
4 S.Mart.Barbaræ.
5 S.Patris Sabæ.
6 S.Patris Nicolai.
7 S.Patris Ambroſij.
8 S.Patris Potapij.
9 Conceptio S.Annæ.
10 Sanctorum mart.Mini,& Hermogenis.
11 S.Martyris Danielis.
12 S.Martyris Iſidori.
13 S.Mart.Euſtachij.
14 S.Mart.Furſi.
15 S.Mart.Elipherij.
16 S.Prophetæ Aggæi.
17 S.Proph.Danielis.
18 S.Mart.Sebaſtiani.
19 S.Martyris Vinfanti.
20 S.Mart.Ignatij.
21 S.Mart.Vlneæ.
22 S.Mart.Anaſtaſiæ.
23 Sanctorum Martyrum 10.
24 S.Mart.Euſenis, fortaſſis Eugenij.
25 Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti
26 Congregatio B.V.M.
27 S.Mart.Stephani.
28 Sanctorum Martyrum 10000.
29 Sanctorum Martyrum 2000.
30 Sanctæ Melaniæ.

MENSIS IANVARIVS
Habet dies 31.

1 Circunciſio Dom.Noſtri Ieſu Chriſti.

2 S.Siluestri.
3 S.Prophetæ Malachiæ.
4 S.Concilium Theonistæ.
5 S.mart.Theoperti.
6 Epiphaniæ Domini.
7 S.Ioannis Baptistæ.
8 S.Sanctæ Domnæ.
9 S.Mart.Poluecij.
10 S.Patris Gregorij.
11 S.Patris Theodolij.
12 S.Mart.Tatianæ.
13 S.Mart.Ermogenis.
14 S.Patris Sabæ.
15 S.Patris Pauli.
16 S.Apostoli Petri.
17 S.Antonij.
18 S.Patris Athanasij.
19 S.Patris Macarij.
20 S.Patris Euthymij.
21 S.Patris Maximi.
22 S.Apostoli Timothei.
23 S.mart.Clementis.
24 S.Euxinæ.
25 S.Patris Gregorij.
26 S.Patris Sozontis.
27 S.Patris Euchremij.
28 S.Mart.Ignatij.
29 Trium Sanctorum, ideſt Basilij Magni, Gregorij Theologi, & Chrysost.
30 S.Patris Chrysostomi.
31 Sanctorum Ciri, & Ioannis.

MENSIS FEBRVARIVS
Habet dies 29.

1 S.Mart.Triphonis.
2 Purificationis B.M.Virg.
3 S.Simeonis.
4 S.Patris Isidori.
5 S.Mart.Agapij.
6 S.Patris Parthenij.
7 S.Patris Vcolij.
8 S.Mart.Theodori.
9 S.Mart Nicephori.
10 S.Mart.Charlampij.
11 S.Mart.Blasij.
12 S.Mart.Melentij.
13 S.Martiani.
14 S.Patris Euagentij.
15 S.Apostoli Anisini.
16 S.Patris Pamphilij.
17 S.Mart.Theodori.
18 S.Leontij.
19 S.Apostoli Archippi.
20 S.Patris Leonis Episcopi.
21 S.Patris Timothei.
22 Inuentio reliquiarum S.Vgnifantij.
23 S.Mart.Polycarpi,
24 Decollatio S.Ioannis.
25 S.Tarasij.
26 S.Parthenij.
27 S.Procopij.
28 S.Basilij.
29 S.Patris Cassiani.

MENSIS MARTIVS
Habet dies 31.

1 S.Eudociæ.
2 S.Mart.Theodori.
3 S.Mart.Eutropij.
4 S.Mart.Cononis.
5 S.Patris nostri Erasmi.
6 Sanctorum Martyrum 42.
7 S.Mart.Basilij.
8 Venerabilis Patris Theophanis.
9 Sanctorum Martyrum 40.
10 S.Mart.Conradi.
11 S.Patris Sophronij.
12 S.Patris Theophanis.
13 S.Patris Nicephori.
14 S.Patris Benedicti.
15 S.Mart.Agapiti.
16 S.Mart.Lanibini.
17 S.Alexij, hominis Dei.
18 S.Patris Cyrilli.
19 S.Mart.Chrysamphi.
20 S.Patris Sabæ.
21 S.Patris, Iacobi.
22 S.Mart.Basilij.
23 S.Patris Nicolai.
24 S.Patris Arsenij.
25 Annunciatio B.Virg.Mariæ.
26 Gabrielis Archangeli.
27 S.Matronæ.
28 Venerandi Stephani.
29 S.Patris Marci.
30 S.Patris Ioannis.
13 S.Patris Ipatij.

MENSIS APRILIS
Habet dies 30.

1 S.Mariæ Aegyptiacæ.
2 Venerab.Tisti, fortassis Titi.
3 Venerab.Mintæ.
4 Venerab.Isidori.
5 S.Mart.Theodotij.
6 S.Patris Euphemij.
7 S.Patris Georgij.
8 S.Apostoli Radionis.
9 S.Mart.Sutiphij.
10 S.Mart.Terentij.
11 S.Mart.Antipi.
12 S.Patris Basilij.
13 S.Mart.Artemonij.
14 S.Patris Marciani.
15 S.Apostoli Aristarchæ.
16 S.Matris Irenes.

17 S.Pa-

17 s.Patris Simeonis.
18 s.Patris Ioannis.
19 s.Patris Ioannis Eutychij.
20 s.Patris Theodosij.
21 s.Mart.Varij.
22 s.Patris Theodori.
23 s.Patris Gregorij Magni.
24 s.Mart.Sabæ.
25 s.Apostoli,& Euangelistæ Marci.
26 s.Mart. Basilij.
27 s.Martyris Simeonis.
28 s.Apostoli Nasonis.
29 Sanctorum nouem Martyrum Cisitiæ.
30 s. Apostoli Iacobi.

MENSIS MAIVS
Habet dies 31.

1 S.Prophetæ Hieremiæ.
2 s.Patris Athanasij.
3 s.Mart.Timothei.
4 Sanctæ Matris Pelagiæ.
5 s.Matris Irinæ.
6 s.Patris Iob.
7 s.Mart.Acacij.
8 s.Apostoli Ioannis.
9 s.Prophetæ Esaiæ.
10 s.Apostoli Simeonis.
11 Conuersio Constantinopolis.
12 s.Patris Epiphanij.
13 s.Matris Cilariæ.
14 s.Mart.Isidori.
15 s.Patris Pachomij.
16 s.Patris Theodori.
17 s.Apostoli Andronij.
18 s.Patris Theodocij.
19 s.Mart.Patricij.
20 s.Mart.Faleli.
21 s.Imperatoris Constantini.
22 s.Basilidis.
23 s.Patris Michaelis.
24 s.Patris Simeonis.
25 Decollatio S. Ioannis.
26 s.Apostoli Carpi.
27 s.Mart. Therapontij.
28 s.Patris Nicetæ.
29 s.Matris Theodosiæ.
30 s.Patris Isacij.
31 s.Apostoli Ieremiæ.

MENSIS IVNIVS
Habet dies 30.

1 S.Iustini Philosophi.
2 s.Patris Nicephori.
3 s.Mart. Luciani.
4 s.Patris Metrophonij.
5 s.Patris Dorotheæ.
6 s.Patris Vicarij.
7 s.Mart. Theodocij.
8 s.Mart.Theodori Magni.
9 s.Patris Cyrilli.
10 s.Mart.Timothei.
11 s.Mart.Volphronij.
12 s.Patris Onuphrij.
13 s.Mart.Aculinæ.
14 s.Prophetæ Elisæi.
15 s.Prophetæ Amos.
16 s.Patris Tichonij.
17 s.Mart.Samuelis.
18 s.Mart.Leontij.
19 s.Apostoli Iudæ.
20 s.Mart.Maphædij.
21 s.Mart.Iuliani.
22 s.Mart.Eusebij.
23 s.Mart.Agrippinæ.
24 Natiuitatis S.Ioannis Baptistæ.
25 s.Mart. Febroniæ.
26 s.Patris Dauidis.
27 s.Patris Samonij.
28 s.Mart.Ciri.
29 Sanctorum Apostolorũ Petri,& Pauli.
30 Concilium Sanctorum Apostorũ duodecim.

MENSIS IVLIVS
Habet dies 31.

1 Sanctorum Martyrum Cosmæ, & Damiani.
2 Positio Stolæ Beatissimæ Virginis Mariæ.
3 s.Mart. Acenthij.
4 s.Patris Andreæ.
5 s.Patris Athanasij.
6 s.Patris Sisoes.
7 s.Patris Thomæ.
8 s.Mart. Procopij.
9 s.Mart.Pancratij.
10 Sanctorum 45.Mart.
11 s.Mart.Euphæmiæ.
12 s.Mart.Procli.
13 Dedicatio Sancti Archangeli Gabrielis.
14 s.Apostoli Aculi.
15 s.Mart.Cirici.
16 Concilium Sanctorum Patrum 430.
17 s.Mart.Marinæ Magnæ.
18 s.Mart.Anuleni.
19 s.Macrinæ.
20 s.Proph. Eliæ.
21 s.Patris Ioannis.
22 s.Mariæ Magdalenæ.
23 s.Mart.Trophimi.
24 s.Borisij, & Klebæ.
25 s. Annæ.
26 s.Hermolai.
27 s.Mart. Pantaleonis.

Digitized by Google

28 s.Apostoli Prochori.
29 s.Mart.Callimachi.
30 s.Apostoli Silij.
31 s.Eudocimi.

MENSIS AVGVSTVS
Habet dies 31.

1 Sanctorum Machabæorum.
2 s.Mart.Stephani.
3 s.Patris Isacij.
4 sanctorum septem dormientium.
5 s.Martyris Erenei, fortasse, *Irenæi*.
6 Transfigurationis Domini Nostri Iesu Christi.
7 s.Mart.Diomedis.
8 s.Ameliani.
9 s.Apostoli Matthæi.
10 s.Laurentij Martyris.
11 s.Mart.Euplij.
12 s.Mart.Photij.
13 s.Patris Maximi.
14 s.Proph.Michææ.
15 Assumptio B.Virg.Mariæ.
16 Beatæ Veronicæ.
17 s.Mart.Mironi.
18 s.Mart.Throlachoni.
19 s.Mart.Andreæ.
20 s.Proph.Samuelis.
21 s.Apostoli Thordij.
22 s.Mart.Agathonici.
23 s.Mart.Lupi.
24 s.Apostoli Eutichij.
25 s.Apostoli Volphromi.
26 s.Mart.Andreæ.
27 s.Patris Banini.
28 s.Patris Moysi.
29 Decollatio S.Ioannis Præcursoris.
30 s.Ioannis Pauli.
31 Positio Cinguli B.Virg.Mariæ.

Edita verò Historica relatio de Ruthenorum origine, ipsorumq; conuersione, gestis, & iterum defectione prodijt ann.1598.Coloniæ sumptibus Stenij.

RVTILIVS Benzonius Romanus, Episcopus Lauretanus, & Recinetensis scripsit De Anno Iubilæi libros sex. In quibus præter Tractationem de Iubilæo, etiam De meritis, ac satisfactionibus Christi Domini, Beatissimæ Virginis, & Sanctorum. De Thesauro Ecclesiastico. De Potestate Clauium. De Indulgentijs. De Suffragijs defunctorum. De Receptaculis Animarum. De sacris ceremonijs. De locis Sanctis. De Peregrinationibus, deque alijs multis, disseritur; Hæreticorum autem mendacia refutantur, præcipuè verò cuiusdam Vergerij aduersus almum Lauretanæ Virginis ædem, accuratè dissoluuntur. Editum primo hoc Opus Venetijs ann. 1599. apud Florauantem Pratum.

Item Speculum Episcoporum, & Parochorum; In quo De fuga in peste, & famæ, ac bello tribus agitur libris. De Ecclesia item. De Miraculis. De Sacræ Lauretanæ ædis Angelica Transuectione. De flagellis Dei. De Eleemosynarum largitione ab Episcopis, & Clericis necessariò impendendis. Deque alijs. Venetijs apud Minimam Societatem, anno 1595. Qui libri sunt pererueditι, & dignissimi lectu. Sed & eiusdem prodiere in lucem Commentariorum ac Disputationum in Beatissimæ Virginis Canticum *Magnificat* libri quinque, cum vbere eiusdem Cantici Expositione. Venetijs apud Iuntas ann.1606. De Iurisdictione item Pont.Max.

S A

SABA Abbas Vir sanctus, scripsit Epistolam ad Anastasium Imperatorem perfidum, vide Cyrillum in Vita S.Sabæ. Quin & fertur extare ipsius Græcè, Typicum Ecclesiasticæ traditionis, & consectationis D. Lauræ Hierosolymis. Extat fragmentum Typici, Græcum, & simul Latinè redditum in Tom.2. Iacobi Gretzeri De Cruce.

SABBATIVS Gallicanæ Ecclesiæ Episcopus, rogatus à quadam casta, & Christo dedicata Virgine, *Secunda* nomine, composuit librum de fide aduersus Marcionem, & Valentinum eius auditorem, & aduersus Euamium, & eius Magistrum Actium, ostendens eis ratione, & Scripturarum testimonijs vnum esse Deitatis Auctorem, & Mundi ex nihilo Conditorem: simulque, & de Christo, quòd non in phantasia homo apparuerit, sed veram habuerit carnem, per quam manducando, bibendo, lassando, plorando, patiendo, moriendo, resurgendo, verus probatus est homo. His enim Marcion, & Valentinus contrarij extiterunt, asserentes duo Deitatis esse principia, & Christum venisse in phantasia. Actio verò, & Eunomio discipulo eius ostendit Patrem, & Filium non duarum esse naturarum, & Diuinitatis parilis, sed vnius essentiæ, & alterum alteri coæternũ,

cui

Digitized by Google

cui credulitati Aetius,& Eunomius contradicunt. Hæc Gennadius in Catalog. Viuebat Sabbatius ann. 440. Tritem. Obseruat autem Suffridius Petrus, in Codice Gemblacensi, hunc vocari *Sapatium vbi autem scriptum est aduersus Valentinum eius auctorem.* Vide num legendum sit, *auditorem.* Consule item Hist. Eccles. De successione Marcionis. Cæterum Cod. Sigeberg. loco illo verborum, *vnum esse Deitatis principium, legit vnum esse Dominum æternitatis auctorem, & mundi ex nihilo.*

SABELLII, Arij, Nestorij item, Macedonij, & Eunomij, atque adeò Eutichetis pernicioſæ, atque hæreticæ sententiæ ab Ecclesia confutatæ, quas è Græco Latinas fecit noster Fran. Turrianus, edidit verò Ingolstadij Henricus Canisius in Tomis Antiquæ lectionis.

SABINENSIS Synodus à Ptolomæo Gallio, Card. Comensi ad disciplinam Ecclesiasticam, & pietatem edita, est breuis, distincta, & in qua tamen non deest vbertas sanctarum rerum.

SABINVS Monachus, Græcus, reliquit Epitomen abs se conscriptam omnium Synodorum, prænotatam *Liber de Communibus*, siue *Magnus Nomocanon.* Extat in Bibliothecis Constantinopolitanis m.s.

SABLONARIAE, Quem ad locum vocatum, *Villa ad Sablonarias* à Regibus Francorum, conuenere tamquàm ad Concilium Episcopi, Abbates, ac Proceres in causa Engeltrudis nobilis scorti, quæ vagabatur, nolens redire ad maritum.

SACERDOTALE ad consuetudinem S. Romanæ Ecclesiæ, aliarumque Ecclesiarum ex Apostolicæ Bibliothecæ, ac SS. Patrũ, Iurium sanctionibus, & Ecclesiasticorum Doctorũ scriptis collectum, atq; summorum Pontificum auctoritate multoties approbatum iuxta S. Tridentini Concilij Sanctiones emendatum. Venetijs ann. 1576.

SACERDOTIS Institutio præsertim in excipiendis Confessionibus. Vide præter Petrum à Soto, alioſque plurimos, Franciscum Card. Toletum in Summa sua Casuum Conscientiæ perspicua, & docta. Pia verò Christiani Sacerdotis ante Missæ celebrationẽ præparatio, & quicquid in Missa, vel post religiosè, pieq; exequi debeat, edita est Brixiæ apud Bozolam in tabula vnius folij ann. 1569. Sed & tertio libro Selectæ nostræ Bibliothecæ, vbi egimus de Scholastica practica Theologia, inseruimus rationem excipiẽdarum Confessionum, quam Carolus Borromæus Card. S. Praxedis & vir B. memoriæ, colligi accuratissimè, & edi curauit.

SACERDOTALE Ferrariensis Ecclesiæ iussu Ioannis Fontanæ Episcopi Ferrariensis, & vigilantissimi Præsulis, editum est Bononiæ apud Gasparum Bindonum ann. 1600.

SACRAMENTA nouæ legis, de quibus scripsere Theologi Scholastici, tum in 4. libr. Sent. tum per se ipsi, D. præsertim Thomas in sua Summa, cui, quod deerat, additum fuit, tum ante hunc Gulielmus Parisiensis in lib. de Sacramentis. Deinde præter alios antiquos Patres Græcos, inter quos fuere. Dionysius Areopagita, Cyrillus Hierosolymitan. in suis Catechesibus, Ioannes Damascenus: Latini quoq; antiquiores, præcipuè verò S. Ambrosius, & D. Augustinus, cuius in hac re doctrinam facile quilibet hauriet ex Cõfessione Augustiniana Hieronymi Torrentius Societatis nostræ. Atqui è recentioribus Thomas Valdensis Tomo secundo toto, Ioan. Eckius in Homilijs de Sacramentis. Ioannes Roffensis in Refutatione Articulorum Lutheri, Stanislaus Hosius Card. & Episcopus Varmiensis in Confessione Polonica. Ruardus Tapper in explicatione Articulorum Louanienſium. Iodocus Tiletanus in Refutatione Examinis Kemnitij. Gulielmus Alanus Anglus Card. in lib. de Sacramentis in genere. Gulielmus Lindanus Episcopus Ruremundanus in Panoplia, lib. 4. Petrus Soto, de Institutione Sacerdotum Concilium Triden. Catechismus Romanus, Martinus Ledesmius, Melchior Canus, in Relectione de Sacramentis, & eius præceptor Franciscus Victoria, in Summa de Sacramentis. Emundus Augerius Gallicè, Robertus Card. Bellarm. vberrimè, & alij innumeri. Vide item in Verbo, Doctrina Veteris Ecclesiæ de septem Sacramentis. De sacrorum autem communione ex Symbolo, & sacra Scriptura explicatio, qua huius temporis controuersiæ diluuntur, liber prodijt Antuerpiæ apud Ioannem Keerbergium. Sacramenta Baptismi, Vnctionis extremæ, & Matrimonij administrandi modus in vsum Sacerdotum, qui ad remotiora & periculosa loca coguntur excurrere. Coloniæ apud Gualterum ann. 1605.

SALEGVSTADIENSE Concilium, loco apud Moguntiam *Salegunstat* appellato, celebratum est anno Domini 1022. Benedicti autem VIII. Pontif. Max. vndecimo, quod Burchardus Episcopus Vormatiẽsis doctrina, & sanctitate clarus, qui interfuit, posuit ad suos Decretorum libros Appendicem. Sanciti fuere Canones ad disciplinam Ecclesiasticam spectantes, viginti. Præfuit Aribo Moguntinæ Sedis Archiepiscopus, interfuere alij Episcopi, Burchardus quem diximus, Vuberenarius Argentinus, Bruno Augustensis, Eber-

Digitized by Google

hardus Bambergenſis, Meginhardus Vuirzburgenſis. Vide quæ Baron. Card. notat ad hoc Concilium ſub eundem Annum in ſuis Annalibus. Porrò quòd in altero præcedenti Cōcilio Saleguſtadienſi fuit conſtitutum cap. 5. ne quis trium Miſſarum numerum ſingulis diebus Sacerdos excederet, Alexander autem Pontifex, cap. ſufficit De Conſecratione diſt. 1. qui eodem anno obijt, ad vnam reuocauit: liberum enim erat olim Sacerdotibus (vt è Scholiaſte Viro Clariſſimo Vuelſero fratre Marci, adnotauit Baron. Card. in Tomo. ſub annum 940.) quot vellent vna die Miſſas celebrare, quod ex Valafrido colligitur c. 20. & quadantenus ex S. Leone Pont. Max. Epiſtola ad Dioſcorum 79. c. 2.

SALERNITANI cuiuſdam Epiſcopi, cuius nomen haud indicatur, fertur extare liber De ſceleribus Turcæ.

SALIMBENVS de Salimbenis, Parmenſis, Ordin. Minorum, ſui temporis Hiſtoriam texuit. Viuebat autem ann. 1280. ad quod vſque tempus Chronicon Italiæ conſcripſit, cui pleraque ad pietatem, atque Theologiam ſpectantia intexuit.

SALISBVRGENSIA Concilia Prouincialia, quæ nunquam antea prodierant, emiſſa ſunt in lucem ab Henrico Caniſio in primo Tomo Antiquæ lectionis, Ingolſtadij 1601. ex m. s. Codice Bauaricæ Bibliothecæ. Quoto autem anno celebratum ſit Salisburgenſe Concilium, quod in Ordine primum collocat, anno ne 1274. an 1282. dubitat ipſe Henricus, propendens in eam ſentētiam, vt potius fuerint duo, quàm vnum. Vide ibidem eius Notam ad eadem Concilia. Reliquorum verò duorum Conciliorum Salisburgenſium Compendium vide ibidem, poſt Viennēſe Concilium in eodem Tom. pag. 623. Quorum alterum ann. 1310. iubente Clemente V. Pont. Max. De Decimis. Alterum eodem anno, Quo Concilio promulgatæ ſunt Declarationes Statutorum, præcipuè aduerſus Sacerdotes, & Clericos, Tabernarios, Luſores, Mimos, ſiue eiuſmodi alios.

SALOMON, qui Hebræis *Scelomo*, *Ididia*, & *Koeleth*, hoc eſt *Pacificus* & *Concionator*, qui Græcis *Eccleſiaſtes*, Dauidis Regis Filius, & Rex Hieruſalem, cum ea ſcripſerit, quæ mitam ſapientiam ſapiunt, plures habuit Interpretes, qui ex eo diuitias ſpirituales poſteris effuderunt. Cum autem ei ſimilem, neque antea, nec poſtea fuiſſe, nec deinceps futurum Deus ipſe teſtatus fuerit, mirum videri meritò poteſt, cur diligentius non verſetur ab ijs (quin & in Scholis pro captu tamen cuiuſque prælegatur) qui ſapere, atque idem à Deo teſtimonium conſequi velint.

Nos ad ipſius Dei gloriam quantum hinc inde à doctiſſimis quibuſque vel hauſimus, vel ipſi coniecimus, Primum de Auctore eius Operum, mox de ſingulis eius ſcriptis ſiue Protocanonicis, ſiue de alijs, ſic agemus, vt cuique Operi ſuos Interpretes, qui ad manus noſtras peruenerunt, ſubijcientes, deniq; reliqua, quæ Salomoni fuere, aut legitimè, aut falsò aſcripta, ſubdamus.

Auctor qualis, quæue eius Operum inſcriptio vniuersè.

Spiritu ſancto actus fuit Salomon ad ſcribendum: quod ſatis eſt ad eius libros commēdandos. Propheta item fuit ante lapſum. Qui ſi pœnitentiam poſt lapſum egerit, quemadmodum præter Hebræos hoc ipſum aſſerentes, exiſtimarunt Cyrillus Hieroſolymitanus Catech. 2. Hieronymus, lib. duodecimo, in Ezechielem, c. 43. Epiphanius contra hæreſim 42. libr. primo, Tom. 3. in principio. Bachiarius in Epiſtola ad Ianuarium De recipiendis lapſis (quem locum cum mutilum ediditſet Solanius, eundem è ſaniore codice integrum adſcripſit Martinus Delrius) & alij, dubio procul etiam poſt ipſam pœnitentiam potuit prophetare. Videat Lector de hac tota re accuratiſſimè diſſerentē ipſum Delrium noſtrum Sect. 3. in Iſagoge ad ſuum Salomonis Canticum Canticorum Commentarium. Nam quantus deinde fuerit Salomon in ſuis ſcriptionibus, ipſæ quidem indicant. Verūtamen & quas labes illi in Cantico Canticorum, & in Sapientia hæretici voluerunt aſpergere, ſuis locis facilè abſtergemus.

Porrò inſcribuntur Hebræis libri Salomonis *le Scelomo*. quare & Septuaginta Interpretes verterunt ὁ ἐγὶ τῷ Σαλομών, non quòd illi aut dicatus, aut inſcriptus fuerit, ſed quòd intelligendum ſit eſſe ſecundum Salomonem, quemadmodum Latini Euāgelium ſecundum Matthæum nominant, quod Hebræi *le Matthai*, Syri, de *Matthai* dicunt.

Prouerbiorum Salomonis liber.

Et Prouerbiorum liber à Salomone conſcriptus, Hebræis *Miſle*, Græcis παροιμίαι, Latinis *Prouerbia* eſt prænotatus. In quem ſapienter collatæ fuerunt, quæ ad vitam inſtituendam referri poſſunt adagia, ſimilitudines, ſiue parabolæ, atque ſententiæ.

Cæte-

Digitized by Google

Cæterum, quæ extant à vigesimoquinto capite vsque ad finem Sebna, & reliqui Scribæ Ezechiæ Regis Iudæ alijs è voluminibus collegerunt. Tu vide totius libri commodam Partitionem in Oeconomia Georgij Ederi, scopum quoque, atque vsum huius libri à Tabula 116. vsq; ad 122. Vide etiam Petrum Aureolum. Continet autem hic liber, vt Auctor Quæstionum Hebraicarum ad tertium librum Regum scribit, versus 915. in quibus tria millia Parabolarum comprehenduntur, de quibus 3. Regum 4.

At cum Prouerbiorum liber (vt Diuus inquit Basilius) sit morum quædam instructio, necnon animi perturbationum correctio, deniq; vitę vniuersæ documentum; Paruulum autem (vt Sanctus scribit Hieronymus in primum c. Ecclesiastic.) doceat, & quasi de officijs, (vt supra innuimus) per sententias erudiat; vnde & ad filium eius sermo crebro repetitur: intelligi potest quàm aptè hæc adolescentibus sic prælegi possent, vt non solum haberent ad manus, quo se ipsi immaculatos, aut seruarent, aut redderent, verum etiam quo discrimen agnoscerent, quod est inter istum, & libros Ciceronis, aut similium de Officijs. Nos hac de re in Tractatione de Ciceronis Operibus ad finem Bibliothecæ nostræ Selectæ sic satis egisse credimus.

Scriptores ad Salomonis Prouerbia.

Qui in vniuersum Diuinæ Scripturæ corpus Commentaria, siue Glossas, aut Paraphrases ediderunt. Separatim autem,

Alexander Necan. Alanus. Ambrosius Mediolanensis. Basilius. Euagrius. Eustachius Antiochenus. Gilbertus Parisiensis. Gregorius Olympiades. Gregorius Papa. Gulielmus Aruernus. Henricus Hassius. Hippolytus. Ioannes Arboreus. Petrus Brunaquellus. Petrus Gottifredus. Rodulphus Baynus. Salonius. Theophylus Antiochiæ. Thomas Galensis. Vide autem varias Græcas lectiones in Græcis Biblijs iussu Sixti Quinti Pontificis Maximi editas.

Ecclesiastes.

Ecclesiastes siue Hebræis *Koeleth*, siue Latinè *Concionator*, qui & *Soliloquiũ Salomonis* dictus est, quoniam in eo (inquit Gregorius) quasi tumultuantis turbæ susceptit sensum, vt ea per inquisitionem, quæ fortasse per tentationem mens imperita sentit, post librum Prouerbiorum appositè hinc ponitur; vt cum in Prouerbijs Moralem Philosophiam, sic in Ecclesiaste Naturalem complectatur, multa de rebus naturalibus disserens, & inania, & vana ab vtilibus necessarijsque secernens, relinquendam vanitatem monet, & in ijs, quæ cito prætereunt, minimè esse homini inuigilandum. Itaque & decem ponit vana, quasi loco omnium, quæ Mundus magni æstimare consueuit: [a] Studium scientiarum. [b] Appetitum deliciarum. [c] Desiderium longioris vitæ. [d] Ambitionem auctoritatis præeminentię, atque dominationis. [e] Cupiditatem diuitiarum. [f] Artem diuinandi, seu præscientiam futurorum. [g] Venationem laudis, & famæ. [h] Sectationem fortunæ. [i] Robur virium corporis: specimen floridæ iuuentutis. Ex his autem omnibus quam multa, quibusve locis dici possint, intelliget pius Lector. Sunt enim tanquam loci communes, qui & alijs Auctoribus possunt aptari, & ad quos varia referri possunt.

Sed interea non tacebo, quæ vir ingeniosissimus Arias Montanus, qui librũ hunc Prouerbiorum carmine cecinit, scripsit appositè. Ait enim: Nomen *Koeleth*, collectricem significat, id est Sapientiam rerum summæ subductricem.

Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
Gaudia, discursus, huius Farrago libelli est.
Clauditur ille breui documento, & simplici vero.

Qui numerandi peritiam profitentur, ideo Arithmetici vocati, postremam, & non inutilem studij sui partem in re prorsus vana, nec tamen vanè ponunt, hoc est in subducenda, deducenda, & solidanda ratione eius quod quicquam est, nec esse, & ex consequenti nullum sui præstare vsum potest, idest in cognitione, partitione, compositione, & multiplicatione eius, quod *Nihil*, dicitur. Id oppositum omnino est ei quod, *Res*, appellatur, cuius aperta, & consequens affirmata ratio viam demonstrat, qua ex diuerso, imò ex aduerso *Nihil* etiam numerari possit. Vt enim in re ponitur, additur, & consolidatur ratio subducendo, detrahendo, & auferendo; sua ratio etiam inita ad *Nihil*, multiplicationem, diuisionem, & Summam, cæteras etiam proportionum formas conflatur. Nam quantum in rebus ponitur, vt rerum augeatur numerus, tantundem in hac artis parte detrahi-

Lib. 4. Dial. cap. 4
a Cap. 1.
b Cap. 2.
c Cap. 3.
d Cap. 4. & 5.
e In med. c. 5. & 6. & p totũ.
f Cap. 7.
g Cap. 8.
h Cap. 9.
i In medio c. 9. & c. 10. per totum.
a cap. 11. & 12. vbi sic concludit. *Memẽto Creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ. Deum time, & mãdata eius obserua.* Hoc est omnis homo.

Digitized by Google

trahitur, vt *Nihili* ratio in deterius prolabatur. Huius rei breue exemplum in præsentiarum satis fuerit, cum plura, & magis ingeniosa ab ipsa arte peti possint.

Res 1	Nihil o
7	o
8	o
4	o
Summam conficiunt 20	Summam conficiunt quinquies Nihili, cuius cui tota summa adscribitur, plus nihili est in ooooo. quàm illi, cui tantum semel, aut bis, vel ter, vel etiam quater *Nihil* arrogatur.
Quam qui possidet solidam, plus rerum possidet, atque is cui singula tantum constant nomina.	

Vt qui plus rerum tenet, ditior esse dicitur, & beatior habetur: ita contra miserior, magisque egenus, cui numerosius, *Nihil*, adscribitur. Hæc acuta & ingeniosa artis pars Arabico nomine *Algebra* dicitur, Salomoni quondam hominum sapientissimo non modo cognita, sed experimentis, ac nominibus pluribus comperta, atque ad publicam hominum eruditionem, & vtilitatem tractata, & commonstrata, non rationibus, ac documentis modo, sed frequentibus etiam, & manifestis exemplis. Namque is in rationibus dati, & expensi nomina plurima enumerat, curæ ac laboris, & sumptus ab hominibus in humanis rebus, & studijs, actionibusque positi, eademque varia, & pro magnitudine opinionum, & opportunitatum æstimanda: contra verò in ratione accepti plura nomina, omnia tamen, *Nihil*, & magis, *Nihil*, è regione collocata, illud conficiunt, maximam, *Nihili*, molem, maxima opinionum, curarum, & studiorum, laborum atque sumptuum, & quod turpissimum est, scelere summo comparari. Quod nos *Nihil*, dicimus, idem Interpres Latinus *vanitatem* vocat.

Scriptores in Ecclesiasten.

Præter Interpretes in vniuersam Scripturam. Acacius. Albanus. Alexander Necan. Arias Montanus, Carmine. Cornelius Iansenius. Gilbertus Parisiensis. Gerardus Moringus. Gregorius Neocæsariensis. Gulielmus Alconas. Hippolytus. Ioannes Arboreus. Ioannes Dominici. Olympiodorus. Petrus Bruniquellus. Robertus Holcoth. Salonius. Saluianus. Sigebertus. Victorinus Pitabionensis.

Canticum Canticorum.

Numeratur loco tertio liber à Salomone, scriptus Hebræis *Scir Hasirim*, Græcis, Ἆσμα ἀσμάτων, Latinis *Canticum Cãticorum*. Et quidem recto disposito ordine post primum Prouerbiorum, & secundum Ecclesiastes, quòd post mores compositos, & scientiarum rerum naturalium haustum, Anima tamquam defæcata, perfectiore quasi vinculo vnitur cum Sponso. Quare nomen obtinuit *Cantici*, quod lætitiam spirat, & *Epithalamij*, carminisque Nuptialis.

Porrò Hieronymus in Præfatione Commentarij ad Ezechielem est auctor; Antiquos Hebræos, tanta veneratione hunc librũ fuisse prosecutos, vt cum legi noluerint, nisi post trigesimum ætatis annum. Quem item plerique Christiani Scriptores haud voluerunt, nisi in senectute, attingere, in quam, tamquam sanctę migrationis viaticum (vt inquit Sixtus Senensis) eum reseruarunt, imitati Sanctos viros Bernardum Clareuallensem, Gilbertum Hoitlandum, Thomam Aquinatem, Ioannem Gersonem, quibus in meditatione, & expositione huius Operis feliciter mortalitatem exuere obtigit. Sanè beatus est (inquit Origenes) qui intelligit Cantica, & canit, &c. Sed multo beatior ille, qui canit Canticum Canticorum. Sanè Patres Orthodoxi cordatè sunt locuti, qui, non quibus annis, sed quibus animis hac lectione simus initiandi docuerunt.

Cæterum liber hic Ecclesiæ semper canonicus est habitus, & Diuinorum mysteriorũ pretiosus Thesaurus: quidquid aliter hęreticus Mopsuestenus damnatus in Constantinopolitanæ Synodi collatione quarta, nouus item alter Theodorus Beza, & castris sacris (vt scitè scribit Delrius) inimicus Castalio, petulcis, & pruriginosis suis interpretationibus ausi sunt obstrepere, siue illi ad profanas nuptias Diuina hæc referentes, siue alij Mercurij, & Philologiæ apud Martianum Capellam nuptias cum sacris Prophetis non omnino piè miscentes.

Digitized by Google

Scripsere in Canticum Canticorum.

Qui vniuersam Diuinam Scripturam, siue Commentarijs, siue Glossis explanarunt. Ex Hebræis præter Thargum Chaldaicum, Rabbini Abenezra, Salomon Iannius, Dauid Kimki, innominatus quidam. At istorum ea ratio habenda est, quam monuimus in verbo Rabbini, & in verbo Thargum.

Ex Græcis Origenes, qui deficit in cap. secundo, ac quintodecimo. Gregor. Nyssenus, qui deficit in c. 6. & 9. Philo Carpathius, in quo non iniuria miratur Delrius plurima inueniri, quæ totidem ferè verbis occurrunt in B. Gregorij Magni Pontificis Max. Commentario: quamobrem suspicatur Græculum aliquem recentiorem, ea ex D. Gregorio Philonianis immiscuisse potius, quàm vetustum illum Carpathium ea scripsisse, nam cum reliquo Commentario non nimis cohærent. Theodoretus, & quos hic citat tres Patres. Psellus denique, qui deficit cum Nysseno, cuius est nimis concisus abbreuiator.

E Latinis AEgidius Romanus. Agathius Guidacerius. Alanus de Insulis, qui Parisijs obijt ann. 1294. & Parisijs prodijt ann. 1540. Alanus Rupensis. Alexander Excestriensis. Albinus, siue Alcuinus Flaccus. Ambrosius Amsbertus. Angelomus Abbreuiator Aponij. Anselmus Cantuariensis. Aponius. Aprigius. Aurelius Cassiodorus, qui vel non ipse est, qui Cassiodorus Magnus, quippe, qui capite tertio, versu vndecimo, Gregorium Magnum Pont. Max. citat, vel potius ab aliquo fuit interpolatus. Beda. Bernardus Clareuallensis, qui in capite tertio desijt: vnde vsque ad caput quintum continuauit Gilbertus Abbas. Cardinalis de Hallyaco. Cyprianus Cisterciensis. Dionysius Cartusianus. Dionysius Cisterciensis, concionatoribus vtilis. Decanus Abiacēsis, quem assecutus Delrius ex Monasterio Parcensi, absque nomine, suspicatur esse Ioannem Hailgrimum, cuius extat expositio de Beatissima Virgine, edita cum Thoma Cisterciensi. Eccardus. Eulalius Cynopolitanus. Franciscus Moncæus, qui eleganti (ait idem Delrius) & Maroniano carmine edidit Canticum Canticorum, & lucubrationes addidit laude dignas, quod felix ingenium ab Helicone in Sacram Siontem maluit transferre. Franciscus Titelmannus, cuius Commentarius perutilis. Gerardus Bergomensis. Gerardus Sauonæ. Gilbertus Genebrardus, in quo plus doctrinæ, quàm affectus. Gillebertus, siue Gualbertus de Catacumbis, qui incipit, vbi Diuus Bernardus desijt: ipse verò Gillebertus definit in cap. quinto, versi. 10. sed non tam est alius succinctior, & breuiator Gilberto de Hoitlandia, quàm excerptum quoddam ex fusioribus eius sermonibus, & quidem Hoitlandi verbis retentis. Gregorius Magnus Pont. Maximus, Gregorius Olympiades, Gulielmus Abbas. Gulielmus Petit, siue Paruus, quem (ait Delrius) posset quis suspicari non esse Gulielmum Neoburgensem, siue Neobrigiensem, qui testatur non vno loco se primum totum Canticum Canticorum de Deipara Virgine explicasse: quod si verum, diu ante Neobrigiēsem, seu Neoburgensem, imo & ante Robertum Tuitiensem, & ante Honorium, qui ipsi quoque de Beata Virgine sunt interpretati circa annum 1120. vixisset. Arbitror tamen illis duobus iuniorem fuisse, & se primum putasse, quòd eorum Commentaria non legisset. Opus enim dicauit Abbati Rogerio, cuius iussu scripserat, quem Rogerium refert Polydorus Virgilius, lib. 13. Historiæ Anglicæ, vixisse circa annum 1170. Beccensem Abbatem fuisse, & Archiepiscopatum Cantuariensem oblatum repudiasse. Valde senex noster Gulielmus fuit, si idem cum Neoburgense, quem & Paruum sunt qui cognominent, nam Neoburgensis ad annum vsque Domini 1208. vixit, acutus, doctus, pius fuit: cui tamen inculcationes iteratæ sunt familiares.

Haymon qui ferè abbreuiat Bedam. Henricus Harphius. Henricus de Hassia. Henricus de Vrimaria. Hermannus de Schildis. Hieronymus Osorius nepos. Hilarius. Hippolytus. Honorius Augustodunensis, qui quadruplici sensu exposuit Canticū, agens de Nuptijs, quæ fiunt quatuor modis, Historicè, Allegoricè, Tropologicè, Anagogicè, & eiusdem sigillum Mariæ, quæ Opera in monasterio S. Laurentij Ord. D. Benedicti apud Leodium satis incorrupta asseruabantur. Hugo Carrensis Card. Iacobus Anglicus. Iacobus Perez. Innocentius Papa. Innominati duo, qui extant Louanij in Collegio nostro Societatis Iesu. Ioannes Arboreus. Ioannes Gerson, qui etsi vix quidquam explicat, egit tamen accuratè de varijs amoribus, quibus cum Deo coniungitur, de quo vide in verbo. Ioannes Dominici. & in verbo, Ioannes Gerson, versus finem. Ioan. Algrinus siue forsan Io. Hailgrimus, de quo supra. Io. Riddeual Anglus. Io. Verdiacus. Iulianus Celanensis. Iustus Orgelitanus. Leonardus Giplonensis. Lucas Abbas Abbreuiator Aponij. Luysius, siue Ludouicus Legionensis, quem omnium hac in re principem Delrius æstimat, cuius tamen secundam, & tertiam editionem, quæ sunt absolutiores. fatetur se non vidisse.

Marbadus. Martinus Delrius, qui certè eruditissimè, & accuratè Interpretis officio functus, meliorum Scriptorum lectione, ac præcipuè Honorij Augustodunẽsis, & Luysij Legionensis, est vsus. Methodius. Michael Picardus. Nicolaus Lyranus. Orosius. Paganus Bergomensis. Petrus de Aliaco. Petrus Bruniquellus. Petrus Nannius, cuius paraphrasis laude digna. Philippus Abbas. Philippus Alberti. Pius Cartusianus. Prosper Rossettus, qui deficit in c. vndecimo, versu octauo, sed qui vsui esse potest concionatoribus. Ræthicius. Remigius. Richardus de S. Victore. Robertus Holcoth. Robertus Limburgensis. Simon monachus. Thomas Aquinas. Thomas Cistercienſis. Thomas Gualensis. Triphyllius. Victorinus Pitabionensis. Villeramus Abbas, origine Bambergensis, monachus Fuldensis. Cæterum Georgius Ederus in sua Oeconomia Biblica, Partitionem ponit huius libri in Tabula 113. in decem dramata.

De tribus autem his primis libris, hoc est Prouerbiorum, Ecclesiastis, Cantici Canticorum, videndum quid D. Hieronymus scripserit in Commẽtarijs in Ecclesiasten. *Is* (nempè Salomon) *iuxta numerum vocabulorũ tria volumina* (inquit) *edidit, Prouerbia, Ecclesiasten, & Canticа Canticorum. In Prouerbijs paruulum docens, & quasi de officijs per sententiam erudiens, vnde & ad filium eius sermo crebrò repetitur. In Ecclesiaste verò maturæ virum ætatis instituens, ne, quidquam in Mundi rebus putet esse perpetuum, sed caduca, & breuia vniuersa, quæ cernimus. Ad extremum iam consummatum virum, & calcato sæculo præparatum in Cantico Canticorum, Sponsæ iungit amplexibus.*

Sapientia.

Libri Sapientiæ Auctorem fuisse Salomonem constat (ait Sixtus Senensis) ex his, quæ ipsemet Auctor nono huius voluminis capite de se ipso scripsit, inquiens: *Tu autem Domine elegisti me Regem populo tuo, & iudicem filiorum, & filiarum tuarum: & dixisti me ædificare templum in monte sancto tuo, & in Ciuitate altare, similitudinem tabernaculi tui, quod præparasti ab initio.* Apparet quoq; huius libri sententias, quanquam à Salomone conditas, tamen à Græco Scriptore fuisse collectas, & in hoc volumine Græcè conscriptas. Augustinus existimauit aliquãdo Scriptorem huius libri fuisse Iesum filium Syrach, quod postea diligentius inquirens, in secundo Retractationum volumine retractauit. Sunt qui putent Opus esse Philonis Iudæi iunioris, viri Græca eloquentia celeberrimi, qui pro gente sua ad Caium Imperatorem legatione functus est. Alij arbitrantur idipsum alterius esse Philonis Iudæi senioris, qui annis ferè centum, & septuaginta ante Saluatoris nostri Aduentum floruit Oniæ Sacerdotis magni temporibus. Quorum sententijs non solum prædicta huius voluminis verba repugnare videntur, sed & ipse Iosephus apertissimè reclamat, dum in primo aduersus Appionem libro, seniorem Philonem non inter Iudæos, sed inter Ethnicos Historicos, & eos præsertim, qui nunquam sacros legerunt libros, recenset.

Inuenitur autem in omnibus ferè Latinis codicibus post finem Sapientiæ Syrach, siue Ecclesiastici, oratio quædam Salomonis, quæ nihil aliud est, quàm fragmẽtum, siue prior pars eius orationis, quàm Salomõ in dedicatione templi habuit ex octauo capite tertij libri Regum ad Verbum descriptæ. quæ licet certum, & irrefragabilis fidei habeat auctorẽ, & apocrypha non sit, tamẽ quoniam inde veluti membrum de proprio corpore ab incerto auctore truncatum recisa sit, & præter fidem Hebræorum, & Græcorum exemplarium hunc in locum superfluè, temereque adiecta, libuit eam inter apocrypha additamenta reijcere. Verisimile est huius fragmẽti adiectorẽ, quisquis ille sit, tot lineas ex prædicta oratione Salomonis huic volumini addidisse, quot satis essent ad explendum spatium, quod in postrema, vt plerumque accidit, libri pagina vacuum remanserat; quę postea ex imprudentia eorum, qui sine vllo discrimine omnia, quæcumque illa sint, describunt, in cæteros Latinos codices diffusæ sunt.

Porrò licet liber hic testimonium habuerit grauissimum ab antiquis Cõcilijs, & Patribus, ausi sunt tamen nostri temporis pestes Lutherani, Caluiniani, Kemnitius, Anabaptistæ, ac certæ eiusmodi quisquiliæ, obstrepere. Sed tum Pelagianorum, tum istorum errores, vt plerique alij, sic Sixtus Senensis, lib. 8. Bibl. Sanctæ. Hæresi nona, & Bellarm. Card. c. 13. libr. 1. De Verbo Dei, præter illa, quæ summatim attigit cap. decimo, confutarunt egregiè.

Continuationem autem, & Titulũ huius libri (quanquã de Auctore haud rectè differatiat) vide Ederum Tabula 124. & 125. ex Driedone, & ex Medina De recta in Deum fide. Argumentum item, ac scopum, qui est, vt Magistratus suis subditis benè præsint, quæ secunda pars est Philosophiæ Moralis. At tabula 126. ita partitur hunc librum, vt prima pars adhortationem contineat, qua quisque erga zelum, atque amorem Iustitię excitetur,

idque

idque à principio vsque ad sexti capitis finem. Secunda explicet originem Sapientiæ à septimo vsque ad decimum. Tertia tam Iustitiæ quàm Sapientiæ declaret effectus à decimo vsq; ad finem. De quibus tribus extant ibidem apud Ederum tres breues Tabulæ 127. 128. 129.

Sanè verò ex his intelligent Iudices, ac Reipublicæ administratores, quàm tuto ductu progredi poterunt in functionibus suis. Cum enim hic liber à Spiritu sancto dictatus, & approbatus sit, quemadmodum inter canonicos Ecclesia illum constanter recepit, certè hinc primi haustus Iustitiæ hauriendi sunt, tamquam ex limpidissimo D. Sapientiæ fonte.

Scriptores in Sapientiæ Librum.

Qui vniuersam Diuinam Scripturam sunt interpretati. Separatim autem Bellator. Cornelius Iansenius, qui non Commentaria, sed Annotationes tantum scripsit, sed quibus litteralem textum explanat appositè, ac materiam ad alios sensus resecta superfluitate suppeditat. Eduardus. Io. Arundineus. Petrus Nannius, de quo supra. Robertus Holcoth. Ioann. Lorinus S.I.

Ecclesiasticus.

Ecclesiastici liber, & rectè libro Sapientiæ subnectitur, & canonicus est, atque adeo Salomoni tribuendus, quidquid de ipso aliquando fuerit dubitatum. Sanè Epiphanius in hæresi Anomæorum, atque alij nonnulli, Auctorem huius libri Iesum Syrach esse voluerunt. Sed (quod etiam Bellarminus Card. sentit) facilè potuit fieri, vt Iesus Syrach sententias Salomonis à se diligenter collectas in vnum volumen redegerit, vt ipsius libri Auctor vterque dici queat. Quin & Sixtus Senensis ait: Sapientia Syrach ideo Ecclesiasticus inscribitur, quia, vt ait Augustinus, in Auctoritatem Ecclesiæ recipi meruerit, & inter propheticos libros numerari, à Græcis verò παναρετος ab omni, quæ in eo continetur, virtute appellatus est. Hunc Iesus filius Syrach Hierosolymitanus, Hebraica lingua scripsit, & Hieronym. eum se Hebraicè scriptum reperisse testatur in præfatione Prouerbiorum ad Chromatium. Sed nepos eius, vocatus, & ipse Iesus, & vt Damascenus in quarto fidei Orthodoxæ tradit, patrem habens Syrach, volumen ex Hebræo in Græcum vertit. Isidorus in sexto Etymologiarum, censet libri huius interpretem, qui se in præfatione nepotem Iesu nominat, fuisse nepotem Iesu, Sacerdotis magni, viuentis Aggæi, & Zachariæ, temporibus; quod quidem plerisque absurdum videtur, quia inter hunc, & illum intercesserint anni trecenti. claruit enim præsentis Operis Interpres, nepos Iesu, regnante Ptolemæo Euergete Rege Aegypti, anno ab Orbe condito ter millesimo septingentesimo. Concilium Carthaginiense tertium, c. 43. præsens volumẽ inter canonica scripta recepit, sub nomine tamen, ac titulo Salomonis, ita fortasse illud inscribens, vel quia, vt Augustinus libro de Ciuitate Dei, annotauit, illorum temporum consuetudo obtinuit, vt Salomonis appellatione vocaretur; vel quòd ipsum volumen, aut ex Salomonis sententijs collectum esset, aut saltem Salomone videretur non indignum. Huius Concilij decreto subscribentes Beatiss. Pontifices, Innocentius, & Gelasius, eundem librum canonicis inseruerunt Scripturis.

At quoniam dixi Sapientiæ libro rectè subnecti Ecclesiasticum, quasi spectantem ad certiam Moralis Philosophiæ partem, sciendum est, non sine causa, ob summam virtutum, quas tractat præstantiam, Græcè (vt diximus) παναρετον hoc est, *omnium virtutum*, quasi *penum* fuisse vocatum; cuius licet aliqui asserant tantam esse claritatem, atq; (vt ita dicam) planitiem, vt ipse sibi sit interpres, vbere tamen, & accurato Commentario Cornelius Iansenius illum præter alios exposuit. Inter Ecclesiasten autem, atque Ecclesiasticum hoc discrimen à Rabano in Prologo statuitur, vt Ecclesiastes ad Christum referatur: Ecclesiasticus autem ad quemlibet concionatorem.

Cæterum & ipse Georgius Ederus ponit Tituli explicationem, deque Auctore agens addit tempus, quo fuerit scriptus, Auctoritatem item, Scopum, & Partitionem, vt Prima pars encomia sapientiæ. Secunda, sententias prudentum, tam de sapientia, quàm de alijs virtutibus à principio vsque ad c. 44. Tertia, exempla sapientum contineat à c. 44. vsq; ad finem. Vide Ederi Tabulas 132. 133. & 134. Quin & Sixtus Senensis præter alios monstrat auctoritatem huius Canonici libri, libro octauo suæ Bibliothecæ Sanctæ. Bellarminus item Card. c. 13. lib. 1. de Verbo Dei.

Scriptores in Ecclesiasticum.

Qui vniuersam Diuinam Scripturam. Cornelius Ianseníus, vt diximus, Ioannes Alerius. Nicolaus Gorran. Robertus Holcoth. Robertus Roseus. Robertus Valsingen.

Psalmi aliqui Salomoni ascripti.

Præterea Salomon, scripsit Psalmum vnum, nempe septuagesimum secundum, qui incipit, *Deus iudicium tuum Regi da.* quem nonnulli existimant à Dauide pro Salomone filio editum. Athanasius in Synopsi præter hunc Psalmum, etiam duos alios Salomoni tribuit, hoc est sexagesimum sextum, cuius initium est, *Deus misereatur nostri et benedicat nobis.* & centesimum vigesimum septimum, qui incipit, *Nisi Dominus ædificauerit domum.* Origenes in tertio libro περὶ ἀρχῶν refert non defuisse, qui dicerent Psalmos, qui *Canticum Graduum* inscribuntur à Salomone compositos. apud Hebræos tamen solus septuagesimus secundus Psalmus Salomoni inscribitur.

Num Prophetia quædam tribuenda sit Salomoni.

Porrò quòd scribitur Agurem Iudæum filium Iake, hortatu amicorum suorum Ithiel, & Vchal, edidisse Prophetiam quandam paræneticam, de duobus à Deo expetendis. De quatuor generibus hominum pessimorum. De quatuor difficilibus. De quatuor minimis animantibus bene incedentibus, quorum summa trigesimo Prouerbiorum capite refertur. Aben Ezra (vt inquit Sixtus Senensis) putat hunc Agurem fuisse virum quendam integræ vitæ, & magnæ sapientiæ, cuius dicta & sententias Salomon transtulit in librum Prouerbiorum suorum. Kubenaki Commentarius Hebræorum existimat hunc fuisse Salomonem ipsum. Agur enim sonat *congregatorem.* Salomon autem congregauit verba Sapientiæ, & depromptit ea. Id quod *Iake* significat. dixitque eã Prophetiam propter Ithiel, id est *Vxores*, quas plurimas habuit. Vehal autem significat, *Potero*, præsumpsit enim multa Salomon, & potuit. Atque huic sententiæ fauere videtur nostra vulgata editio, quæ pro eo, quod in Hebræo legitur, diure Agur ben Iake a masa neum agheuer le Ithiel le Ithiel ue Vchal, hoc est, *Verba Agur filij Iake, prophetia, quam dixit vir ille Ithieli, Ithieli inquam, & Vehal* sic transtulit: *Verba congregantis filij vomentis, visio quam locutus est vir, cum quo est Deus, & qui Deo secum morãte confortatus ait.* Et hanc sententiam Hieronymus, seu potius Beda in Commentarijs Prouerbiorum sequitur. Lyranus addit quosdam esse inter Iudæos, qui putant hanc esse Prophetiam Salomonis pœnitentis, postquam resipuit ab errore in quem iam senex amore concubinarum suarum prolapsus est, quorum opiniones Lyranus multis confutat argumentis.

Alij libri, qui Salomoni ascribuntur, quorum item meminit Sixtus Senensis sequentibus verbis.

Atqui Salomon præter eos libros, qui in Canone sacro recepti sunt, alia item scripsit, nempe Parabolarum libros ter mille. Vide ad finem libri Ecclesiastes. Auctor autem Hebraicarum Quæstionum, (siue Hieronymus, siue alius fuerit) hoc Opus trium millium Parabolarum inquit esse librum Prouerbiorum, in quo sunt *Pesuchim*, seu versus nongenti, & quindecim, in quibus tria millia Parabolarum continentur. At Iosephus in octauo Antiquitatum scribit Salomonem scripsisse ter mille libros Parabolarum, atq; similitudinum, quos Rabbini Iudæorum tradunt in deuastatione Vrbis Sanctę vnà cum libris legis combustos fuisse à Naburzadan militiæ Chaldæorum Præfecto, nec postea potuisse ab Esdra reparari. Scripsit item Carminum quinque millia, siue vt Iosephus exponit Carminum libros quinque mille, ex quibus vnus tantum superest, qui Canticum Canticorum dicitur, cæteris in incendio Hierosolymorum absumptis. Edidit etiam librum Verborũ Naturæ, siue Naturalium Dispositionum, de quo libr. 3. Regum. Georgius Cedrenus in Compendio Historiarum narrat Græcos suffuratos esse materiam, & argumẽta artis meditæ ex hoc Opere, quod Ezechias Rex Hierosolymæ sustulit, quòd Iudaicus populus morborum remedia ex his libris petens, sanationem eorum à Deo flagitare negligeret.

Quin etiam Salomon edidit librum de templi Salomonis, & ministrorũ descriptione, qui non est idem cum eo, quem in hoc genere Dauid scripserat. Vide Paralipomenon

Digitized by Google

2.lib.cap.35.quidquid secus senserit Rabanus. Vterque autem liber tam Patris, quam Filij eodem incendio consumptus est.

Citatur etiam in tertio libro Regum c.11. liber Verborum Salomonis, in quo ipsemet, siue(vt alij putant)Ozai propheta conscripsit vitam, atque omnia gesta Salomonis, quem librum Chaldæi vnà cum alijs sanctis Scripturis combussernat.

Fertur item scripsisse librum Precationum, siue Præcantationũ ad leniendas ægritudines; cuius meminit Iosephus in octauo Antiquitatum libro: Et alterum Exorcismorum ad fugandos malos Dæmones, vt idé ibidem Iosephus scripsit. Vide Origenem tract. 35. in Matthæum. Atqui Ioannes Picus Mirandulanus, in Præfatione Heptapli sic ait: *Extat apud Hebræos Salomonis illius cognomento sapientissimi liber, cui Sapientia titulus, non qui nunc in manibus est Philonis Opus; sed alter Hierosolyma, quam vocant secretiore lingua compositus, in quo vir naturæ rerum, sicuti putatur, interpres, omnem se eius libri disciplinam fatetur de Mosaicæ legis penetralib. accepisse.* Porrò liber qui vulgò dicitur, *Clauicula Salomonis*, & alter prænotatus *Salomonis contradictio* à Gelasio reprobati sunt, quoniam pleni sunt Diabolicarum impostrarum, quemadmodum item *Liber de Vmbris Idearum*, Salomoni falsò tributus, cuius meminit Ciccus Asulanus in Commentarijs Sphæræ. Vide Sixtum Senẽsem secundo libro Bibliothecæ Sanctæ, in verbo Salomon.

Commemorantur quoq; apud Vetustos probatæ fidei auctores, Epistolæ ænigmaticæ Salomonis ad Hyramum Tyriorum Regem, & Hyrami ad Salomonem, de quibus Iosephus in primo contra Appionem Volumine scribit in hunc modum. *Hyramus Tyriorum Rex, amicus erat Regi nostro Salomoni; amicitiam verò præcipuè amor sapientiæ conciliauerat. Problemata enim soluenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & sapientior apparebat.* Hactenus verò seruantur apud *Tyrios Epistolæ multæ, quas illi scripsere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorũ litteris, testem producam Dium, qui in Phœnicum Historijs integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicum Historijs hoc modo scribit. Regem Salomonem misisse, dicunt ad Hyramum Regem ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto, vt qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret, confessumq; Hyramum se nõ posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum: deinde Abdemonum quendam virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones, ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hyramo Regi cõferret.* Hæc Iosephus, cui Theophilus sextus Antiochiæ Episcopus in tertio, ad Autolycum, ijsdem penè verbis subscribit.

Denique liber Salomonis, & eius ministrorum inscriptus *De Iustitia*, viginti folijs comprehensus nouissimè in Monte Sancto Granatæ inuentus, allatus est ad Summum Pontif. Clementem octauum, sed videtur apocryphus, & suppositititius. Porrò Salomonis Templum, in quod vnum expensa sunt (vt probat Ioan. Baptista Villalpandus) auri talenta cẽtum, & octo millia, argenti decies septena, septemdecimq; millia, quæ legauit Dauid Salomoni ad hunc finem. Ea verò auri, argentiq; talenta omnia ter milies ferme decies centena millia nummorum nostratiũ aureorum vnam summam collecta conficiunt, qui thesaurus prope infinitus est. In Templi huius ædificatione, primo Dei summa sapientia in eo architectando, deinde Angeli in dimetiendo solertia, Ezechielis autem Prophetæ Diuinum in eius partibus describendis ingenium, Salomonis in ędificando magnitudo animi, atq; prudentia, etiam atque etiam considerandæ sunt. Typus autem hoc fuit futuræ gloriæ maioris templi, quod à Christo erat ædificandum hoc est Ecclesiæ.

SALOMON, qui monachus primò, ac deinceps abbas S. Galli, Ludouici autem secundi Imperatoris Sacellanus, Episcopus verò Constantiensis, eius nominis tertius, qui ab Isone Sangallensi monacho eruditus, plura scripsit, quæ Bruschius in Sangallensi, & Constantiensi Bibliothecis supereſſe testatur. Edidit autem, quæ nunquam antea subiecta fuerant prelo, versus hexametros, ad Dadonem Episcopum, de rerum humanarum confusione, admiscens pia, deinde ad eundem alterũ Poemation hexametris, & pentametris constans. Extant in Tom.1. Antiquæ lectionis Henrici Canisij impressa, Ingolstadij ann. 1601.

Adseruatur interim eius Lexicon, Opus grande, & vastum in Bibliotheca Monasterij S. Galli Constantiæ. Sermonum lib. 1. Epistolarum liber vnus, scripsit quoque librum de septem artibus liberalibus. Tritemius inquit eũ vixisse ann. 850. & quod excurrit. Adijsse autem Episcopatum ann. 891. obijsse ann. 919. Henricus Canisius scribit, vt qui eum retulerint ad annum 1350. falsi sunt, cum eo tempore, vt obseruauit Arnoldus Vuion, nemo huius nominis in Catalogo Episcoporum Constantiensium inueniatur apud Democharem de Sacrificio Missæ. Tom.2. c.35. nec apud Belleforestum in Cosmographia Vniuersali, Tom.2. neque apud alios.

SALON, qui solet appellari *Magister Salon*, Ord. D. Augustini, scripsit Commentaria super secundam secundæ D. Thomæ, de iustiria, & Iure. Quæ certè & ipso, & eius Magistro

Digitized by Google

Orillanes Hiſpáno, ac Dominicani Ord. quem docentem audiuit, digna maturos gignũt in legentibus ſenſus. Viuebat noſtra ætate.

SALONIVS (vt inquit Sixtus Senenſis) Viennenſis in Gallia Epiſcopus, vix dum decem natus annos, eremum ingreſſus, inter Sanctorum Eremitarum manus nutritus, & illic ab Honorato, & Hilario Arelatenſi, & Saluiano, ſanctiſſimis, & eruditiſſimis Viris, per omnes ſpiritualium rerum diſciplinas deductus, demum ab Eucherio Lugdunenſi Epiſcopo Diuinis litteris, vnà cum fratre ſuo Veranio poſtea Epiſcopo, imbutus, multa edidit in Sanctas Scripturas egregia Commentaria: è quorũ numero adhuc ſuperſunt breues in Parabolas, & in Eccleſiaſten Salomonis ad fratrem ſuum Veraniũ Commentarij, in morem Dialogi concinnati. In quibus ſub perſonis Salonij, & Veranij, variæ de ſingulis capitibus quæſtiunculæ per interrogationes, & reſponſiones explicantur. Initium prioris Cómentarij eſt. *Veranius. Parabolæ qua lingua dicuntur?* Alterius verò Commẽtarij exordium eſt, *Veranius. Quibus nominibus appellatus eſt Salomon?* Extant in Bibliot. PP. Bignæi Tom. 1. edit. ſecundæ. Claruit ſub Valentiniano, & Marciano, ann. Dom. 450. Cæterum de D. Salonio, & Veranio vide Saluianum in Epiſt. ad finem librorum S. Eucherij, & libri Formularum intelligentiæ Spiritualis.

SALONAE in Dalmatia, Concilium habitum eſt à Legatis Gregorij VII. Pontif. Max. ann. Domin. 1076. in quo Demetrius cognomento *Summur*, Croatiæ, Dalmatiæque Dux, ſceptrum, & coronam inueſtitus, ac conſtitutus Rex, ſe ſubiecit Sanctæ Apoſtolicæ Sedi, tributumque annuum ſpopondit. Extat id in Tom. Annal. 11. Baronij Card. ſub eundem annum, quod inſeruit ex Synodalibus Actis aſſeruatis olim in Archiuo Lateranenſi.

SALVTATOR noſter, Sapientia Patris æterni, Veriſſimus liber vitæ. Vide in verbo IESVS.

SALVTATOR Bartholucius, Aſſiſias, Ord. Minorum, publicus in Patauino Gymnaſio Metaphyſices Profeſſor, ſcripſit Expoſitionem Formalitatum Scoti. Apologiam pro Scoto. Syllabum generalem in quattuor libros Sententiarum Scoti. Quodlibeta. Viuebat ann. 1586. & quod excurrit.

Gennad. SALVIANVS Maſſilienſis Eccleſiæ presbyter, Humana, & Diuina litteratura inſtructus, & (abſque inuidia, vt loquar) Epiſcoporum SS. Salonij, & Veranij magiſter, ſcripſit Scholaſtico, & aperto ſermone multa, ex quibus iſta legi. De Virginitatis bono ad Marcellum Presbyterum, libros tres. Aduerſus Auaritiam quattuor. De præſenti Iudicio, libros quinque, & pro eorum merito ſatisfactionis ad Salonium Epiſcopum librum vnũ: Et expoſitiones extremæ partis libri Eccleſiaſtici ad Claudium Epiſcopum Viennẽſem, lib. 1. Epiſtol. libr. 1. Et in morem Græcorum à principio Geneſis vſq; ad conditionem hominis compoſuit verſu, quaſi Hexaemerõ, librum vnum. Homilias Epiſcopis factas multas. Sacramentorum verò quantas nec recordor. Viuit vſq; hodie in ſenectute bona. Sic Gennadius, in quem Suffridus Petrus notat, loco illorum Verborum *Epiſcoporum magiſter*: In Martinienſi cod. m. s. eſſe *Epiſcoporum Sanctorum Salonij, & Veranij Magiſter*, quod proinde repoſuit, loco autem illorum verborum *ad Salonium Epiſcopum*, cod. idem Martin. adijcit, *Veronenſem*, Gemblacenſis, *Viennenſem ad Claudium*: Sic etiam codex Gemblacenſis, in cæteris erat *ad Claudianum*. Viuebat ann. 480. Tritem.

Addit Sixtus eum compoſuiſſe librum τῶν ἀντιθεμάτων, id eſt *locorum contrapoſitorum* ex vtroque teſtamento. At, qui ad manus noſtras peruenerunt, fuere tãtum libri octo, de vero Iudicio, & Prouidẽtia. Deinde item libri quattuor ad Eccleſiam Catholicam toto Orbe diffuſam. Qui quidem quattuor libri editi ſunt ab Auctore, nomine *Timothei*: quod Saluianus cur fecerit, cauſam ſcribit ad Salonium Epiſcopum, Prefatione in eoſdem libros. Nimirum vt neglecta humanæ gloriæ vanitate ſoli Deo eius laboris honorem deferret.

Porrò libri De verò Iudicio, & Prouidentia Dei cura Ioannis Alexandrini Braſſicani I. c. editi. & ſcholijs illuſtrati, Pariſijs excuſi ſunt ann. 1570. & 1580. ijdem autem libri, & Maximi Taurinenſis Homiliæ, Pacianus de Pœnitentia, & Confeſſione. Sulpitij Hiſtoria ſacra cum alijs, Romæ ann. 1565. Extant item ipſius Saluiani libri in Biblioth. PP. Tom. 5. Cum autem Honorius Auguſtodunenſis libro de luminaribus Eccleſiæ, c. 67. nominet illum *Epiſcoporũ Magiſtrum*, vti Gennadius fecerat, Petrus tamen Galeſinius multis fortaſſe partibus ſuperiorem fuiſſe ſcribit Theodorito Græco, & ante hunc, Conſtãtino Magno, qui de D. Prouidentiæ argumento ſcripſerũt. Vide vero in verbo, Timothæus Lyſtriẽſis.

SALVIANI Maſſilienſis De Gubernatione, ac iuſto Dei Iudicio libr. 8. ex Biblioth. Pithæi. Pariſijs. apud Drouardum anno 1607. Vide Magiſt. Sacri Palatij pag. 179. & ſeqq. ſui Indicis Tom. 1.

SALVVS Caſteta, Panormitanus, Siculus, Ordin. Præd. primò Mag. Sacri Palatij, dein-

ceps

ceps autem Generalis sui Ordinis, scripsit Vitam S. Vincentij Valentini, qui fuit & ipse Ord. Præd. Epistolas item hortatorias, & eruditas, Obijt an. 1483.

SAMARITANORVM Pentateuchus, qui olim fuit ijs vsui, quinque libros Moysis Hebraicè scriptos continebat. Eius meminit Hieronymus, admonens aliqua ex eo in nostrâ vulgatam editionem irrepsisse, quale illud est Genes. 4. *Egrediamur foras*, quod in Hebræo non habetur. Vide Hieron. in præf. ad libros Regum.

SAMONA, Gazæ Ciuitatis Archiepiscopi, extat Disceptatio cum Achmed Sarraceno, qua perspicuè docet, Panem, ac Vinum, vtrumque per Sacerdotem consecratum, verum esse, & integrum Corpus, & Sanguinem Domini Nostri Iesu Christi. Eius initium est. *Aliquando fortè proficiscebamur Emesam &c.* Extat in Bibliotheca Patrum Bignæi. Tomo 6. edit. 2.

Caute lege: Nam aqua missa in calicem non trāsubstantiatur in sanguinē nisi prius conuersa in vinū. Et hoc solū innuit Samonas.

SAMSON Bedouinus, Gallus, & vir religiosus, scripsit Gallicè Cantica, & Odas De Aduentu, & Natiuitate Domini, Catalogum item Paræciarum totius Ducatus du Maine ibidem editum. Obijt an. 1563. siue circiter.

SAMSON Cordubensis, Hispanus, Abbas S. Zoili Cordubæ, deinde verò Monasterij de Marros, scripsit Apologeticum pro seipso, aduersus Hostigesium Malacitanum Episcopum, qui eum in Concilio Cordubensi hæreticum vocauerat. Extat m. s. in Ecclesia Toletana Charactere Gothico: scripsit item aduersus hæresim Antropomorphitarum, adeò accuratè, vt eadem hæresis in Hispania in Concilio Cordubensi celebrato ab Episcopis sex, fuerit condemnata. Obijt an. 890. die 21. Augusti.

SAMVEL Propheta scripsit librum De institutione Regis, & Populi, quem 70. vocauerunt βίβλια τῶν δικαιώματος τῆς βασιλείας, hoc est, *Liber iustificationis, siue Iudaici Regni*, de quo in primo Regum c. 10. Scripsit item de prioribus gestis Dauidis Regis Hierosolymitani, de quo in fine prioris libri Parallipomenon.

SAMVEL Casentinus, monachus Camaldulensis, scripsit Dialogum, quem prænotauit *Microcosmus*.

SAMVEL Cassinensis, Ord. Minorum, edidit librum, quem inscripsit *Isagogicus*.

SAMVEL, quem Rabbi Samuelem vocant, quique Marrochianus fuit, scripsit ante fermè sexcentos annos, libellum vtilem de Aduentu Messiæ, quē Iudei frustrà expectant. Multis autem rationibus probat, Iudæos esse in ira Dei, quodque pro graui quodam peccato in quo sunt, in hac graui sint dispersione: Mox de vana obseruantia legis eorum, deque cæcitate, & quòd peccatum illud maximum fuit, quo Christum tradidere: Præterea de duplici Aduentu ipsius, deque Ascensione in Cœlum, ac reprobatione Iudeorum: Deinde, de electione Gentium, Apostolorum autem loco Prophetarum, & de electione sacrificij Christiani, reiectis omnibus Iudaicis, ac tandem agit de Cantu Christianorum, quem ostendit esse gratum Deo. Postremò ex ipsis hostibus Mahometanis, & Alchorano Iudæos confutat. Erat autem hic libellus, siue Epistola ad quēdam Rabbi Isaac missa, an: Domini Milleſimo, quam ex Arabico Latinam fecit Alphonsus Bonihominis Dominicani Ordinis, an. 1339. Extat verò Latina in Tom. 4. Bibl. PP. Bignæi. edit. 2. Sed vide Mag. Sacri Pal. in To. 1. sui Indicis p. 137. colligentis Samuelem scripsisse circiter an. Do. 1100. corrigentis autem eundem Samuelem, qui dixerit Methusalem viuum in corpore fuisse ex hominum consortio assumptum, & Moysen esse in cœlo in corpore, & anima.

SAMVEL Edessenæ Ecclesiæ presbyter (ait Gennadius) multa aduersus Ecclesiæ inimicos Syro fermone construere dicitur, præcipua tamen intentione cōtra Nestorianos, & Eutychianos, & Timotheanos nouellos, sed sibi diuersos hæreticos. Vnde, & frequenter triformem bestiam Ecclesiastica simul sententia cum auctoritate Sanctarum Scripturarum, summatimque fecit, ostendens Nestorianis Deum in homine, non purum hominem ex Virgine natum. Eutychianis veram humani generis carnem à Deo sumptam, & non de Cœlo exhibitam, nec crassi aëris substantiam in carne incessisse formatam: Timotheanis ita Verbum carnem factum, vt manente verbo, in sua substantia, & homine in sua natura, societate non immixtione, vnam filij Dei reddidisse personā. Viuere adhuc apud Constantinopolim dicitur. Nam initio collati Anthemio Imperij, & scripta eius, & esse eum in carne cognoui. Ann. 480. Trit

SRMVELIS Quikelborgi Apophtegmata, & responsiones aliæ piæ, adeoque dialogi etiam ij, qui ab Apophtegmatum natura non sit alieni, ab eodem conscripta. Item stratagmata Biblica. Coloniæ sumptibus Arnoldi Birckmanni ann. 1571. præterea Schema Catechisticum, siue doctrinæ Christianæ summa, Antuerpiæ an. 1591. dubito autem, nū hic idem sit cum Samuele Quiccelbergio, Belga, cuius antea Monachij anno 1565. editæ sunt Inscriptiones, siue Tituli Theatri continentis singulas materias rerū vniuersitatis,

& Tabulæ candidatis medicinæ vtiles. Vixit hic Ingolstadij an. 1553. & quod excurrit.

SANCTES Bocardus, Theologus, Ord. Min. scripsit librum prænotatum *De fima fide.* Extabat m.s. apud Serram Petronum Camertinæ ditionis Oppidum.

SANCTES marmocchinus Florentinus Ord. Prædic. plura scripsit quæ Florentiæ in Bibliotheca D. Marci asseruantur. Inter illa extant, Dialogus de Tempore, incipit; *Quid est Mensura?* Dissertatio item Italicè conscripta. De festis mobilibus quidq; sunt ipsa mobilia. Obijt Florentiæ.

SANCTES Pagninus (De quo scire expedit, & vbertatem ingenij, & librorum eius vsum, & adeo quæ sancta Apostolica sedes statuit, postquam eius Thesaurus linguæ sanctæ Geneuæ apud Caluinianos editus fuit, quæ item Hispani Theologi in Sanctis Pagnini Biblijs expurganda indicarunt) hic locum habet; quamobrem, quæ primo de illo scripserat Sixtus Senensis, mox reliqua afferemus. Sanctes igitur Pagninus (ait Sixtus) Lucensis, Prædicatorij Ordinis, Concionator Apostolicus, Vir in Diuinis Scripturis apprimè eruditus, & trium linguarum, sed Hebraæ potissimum peritissimus, cum animaduertisset celebrem illam Hieronymi Versionem temporum iniuria, & hominum incuria, vel magna ex parte intercidisse, vel magna ex parte fuisse corruptam, tentauit, & ipse nouam aggredi totius Scripturæ translationem Leone X. Pont. Max. hortante, & sumptus Operi necessarios præbente collatis igitur inter se multis, ijsdemque probatissimis Hebræorũ exemplaribus quanta maximè valuit diligentia, ac fide, omne Vetus Testamentum ex Hebraica veritate Latinitate donauit, & Hebraic orum nominum multitudinem, quam priores interpretes in Latinas voces inflexerant, Hebraicæ linguæ prolationi restituit, vtque lector haberet rectam rationem pronunciandi Hebraicè, accentus Hebræis dictionibus superposuit, additis quibusdam in margine totius voluminis numeris, qui indicarent, quot in singulis Hebraicæ Scripturæ, capitula, versiculi, quos *Pesuchim* appellant Iudæi, continerentur. Quę omnia tam solerti cura executus est, vt eius editione peritissimi Hebræorum Rabbini omnibus, quæ nunc extant, translationibus præferant, multis cam laudibus attollentes. Vertit quoque non minori laude nouum omne Testamentum iuxta Græcam fidem, in quo sicut, & in veteri Testamento, Vulgatæ editionis auctoritatem, manente Græci contextus sententia, sequi conatus est. Opusque suum VII. Clem. Pont. Max. dedicauit.

His addidit De interpretatione Hebræarum, Chaldæarum, Græcarumque dictionũ Sacris in litteris contentarum, librum vnum; in quo iuxta idioma cuiusque linguæ proprias posuit interpretationes, deriuationes, ac eorum compositiones, citatis libris, atque capitibus Diuinæ Scripturæ; vbi vnaqueque dictio sic, vt ab eo interpretata, & expolita est, continetur.

Idem collegit ex omnibus Hebraicis Rabbinorum Dictionarijs ingens Hebraicũ Lexicon, *Thesaurum linguæ Sanctæ,* meritò appellatum, in quo omnes opes, ac diuitias linguæ Sanctæ in vsum eorum, qui ad Hebraicam Sacrarum litterarum peritiam aspirant, affluenti copia congregauit.

Edidit præterea ad imitationem Ticonij, & Augustini, librum vnum, cui titulus est, *Isagoge ad Sacras litteras:* in quo ex antiquis Patribus multas regulas collegit ad exponendas obscuras phrases, figuratas locutiones, & mysticos Diuinarum Scripturarum sensus summoperè necessarium, cuius initium est, *Linguam Hebræam fuisse.*

Composuit quoque consimilis argumenti libros decem, & octo, admiranda omnium cœlestium rerum copia, varietateque refertos; quos *Isagogas ad mysticos Sacræ Scripturæ sensus intelligendos,* inscripsit; quia in eis de mysticis, & spiritualibus sacrarum dictionum sentibus iuxta litterarum seriem pertractat, vniuersam penè Diuinam Scripturam sub huius occasionis prætextu mysticè exponens. Incitatus est autem ad hunc laborem, vt ipsemet indicat, exemplo D. Eucherij Episcopi Lugdunensis; qui librum non dissimilis argumenti, *De Diuinis Formulis* prænotatum, ex multis veterum monumentis collegit. Operis initium est, *Dæmonia septem.*

Collegit item non sine magno labore Opus ingens in Pentateuchum, sex magnis voluminibus distinctum *Catenam Argenteam,* appellatum; in quo Hebræorum, Græcorum, ac Latinorum expositiones veluti annulis quibusdam inuicem insertis contexuit.

Consimili etiam industria congregauit Catenam Argenteam in totum Psalterium, in tres partes dissectam.

Item in totum Psalmum 118. Grammaticam Hebraicorum verborum explanationẽ, tyronibus linguæ Sanctæ vtilissimam; quæ Institutioni Hebraicæ eiusdem Auctoris annexa est. Moritur Lugduni anno Dom. 1541. & ibi sepultus est, marmoreo tumulo in

medio

medio choro Sacræ ædis Prædicatorum.

In ipsis verò Sanctis Pagnini Biblijs, quæ apud Hugonem à Porta, anno 1542. excusa sunt: hæc quæ sequuntur censuere expungenda Hispani Theologi in suo expurgatorio Indice.

Numeri.

Cap.24. littera C, deleatur glossa, quæ ait *Sceptrum scilicet Dauidicum.*

Psalmorum Liber.

Psal.21. littera C, deleatur glossa, quæ incipit, *Fugiente Dauide,* vsque ad illa verba, *& verùm Christi mysterium.*

Psalm.39. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Scilicet ad auscultandum,* vsque ad *Dauid sacrificia.*

Psal.44. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Solium Salomonis,* vsque ad *in solo Christo.*

Eodem Psal. littera E, deleatur glossa, *scilicet Pharaonis, cuius filiam duxit Salomon.*

Psal.62. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Idest ad summitatem arcis Sion, &c.* vsque ad *Iebusæos.*

Psal.68. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Hæc ad litteram fecit Nabal,* vsque ad *Prophetia Apoc. 10.*

Psal. 71. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Hyperbole de Salomone, &c.* vsque ad *Apocalip. 19.*

Psal.109. littera C, deleatur glossa, *scilicet Salomone, &c.* vsque ad *Sacerdotem aliquando egit.*

Cantica Canticorum.

Cap.6. littera C, deleatur glossa, quæ incipit, *Hæc erat filia, &c.* vsque ad *dilecta.*

Isaias.

Cap.2. deleatur capitis Summarium, quod incipit, *Aduentum Ezechiæ,* vsque ad *perditis sine gladio Assyrijs.* Item glossa, littera G, *scilicet de Rege Assur.*

Cap.4. littera I, deleatur glossa, *Ezechiæ semper typo in Christum fertur Propheta.*

Cap.7. littera D, deleatur glossa, quæ incipit, *Ostendit,* vsque ad *Reges hostes Iudæ, vt 4. Reg.*

Cap.8. littera A, deleatur glossa, quæ incipit, *Scilicet Abiam,* vsque ad *4. Reg. 18.*

Cap.9. deleatur ipsius capitis Summarium, quod ait: *Prophetat Christi Natiuitatem, eiusque imperium, typo Ezechiæ.*

Cap.11. littera E, deleatur glossa, quæ incipit, *Sola oratione vicit,* vsque ad *interficiet Antichristum, vt 2. Thes. 2.*

Cap.16. littera H, deleatur glossa, quæ ait, *idest agnos,* vsque ad *filiæ Sion,* vide 4. Reg.

Cap.19. littera C, deleatur glossa, quæ incipit, *Ezechiam, nam,* vsque ad *sublimius spectant.*

Cap.30. littera B, deleatur glossa dicens: *Ezechiam.*

Cap.32. littera A, deleatur glossa dicens: *Ezechias.*

Cap.35. littera C, deleatur glossa, quæ incipit, *Plurimum,* vsque ad *ab Assyrijs liberatio.*

Cap.40. littera E, deleatur glossa, quæ incipit, *Ad Cyri Regis,* vsque ad *vide Hieremia.* Et littera F, gloss. *Hoc ad litteram de Cyro.*

Cap.42. littera E, ex glossa, quæ incipit, *Sublimitas,* deleatur ab illis verbis: *Vnde & Cyro:* vsque ad illa, *veritatis obumbratio.*

Cap.43. littera C, deleatur glossa *scilicet Cyrus,* vsque ad *ita dispositum.*

Cap.45. littera C, glossa, quæ ait, *scilicet Cyrum,* deleatur.

Cap. 48. littera B, deleatur glossa dicens, *scilicet Cyrum.* Et littera C, glossa, quæ incipit, *idest clarè vobis,* vsque ad *futura prædicens.*

Cap.49. littera I, deleatur glo. quæ incipit, *Consulatur Deus,* vsque ad *fides adhiberetur.*

Cap.50. deleatur capitis Summarium, quod incipit, *De Iudæorum improbatione.*

Cap.51. littera A, deleatur glossa, dicens, *lex per Cyrum,* vsque ad *nouæ Hierusalem.*

Cap.52. littera B, deleatur glo. dicens, *Cyrus.* Et littera C, glossa, quæ incipit, *Ita deformatus,* vsque ad *aspectus eius.*

Cap.53. littera D, deleatur glossa, quæ dicit, *Incredibilis res,* vsque ad *arcana sublimia.* Et littera C, gloss. quæ ait, *Quasi exigentibus,* vsque ad *iam inchoata.*

Cap.60. littera B. deleatur, quæ ait. *Migrare faciens,* vsque ad *intulit cladem.*

Digitized by Google

Hieremias.

Cap.23.littera A,deleatur gloſſa,quæ incipit,*De germine,*vſque ad *vide apud Zachar.*

Daniel.

Cap.10.littera A,deleatur tota gloſſa,quæ incipit, *Ab egreſſu,* vſque ad *Orbis Iudaici.*

Oſeæ.

Cap.2.littera I, deleatur gloſſa,dicens, *ſcilicet Ezechiam.*
Cap.6.littera B, deleatur gloſſa,quæ incipit, *Poſt vnum,* vſque ad *Oratione liberati.*

Ioel.

Cap.3.littera A,deleatur gloſſa, quæ incipit, *Perditio Aſſyriorum,* vſque ad *& prodigia,vt Acto.* Et littera B,gloſſa dicens,*magna populi anguſtia,* vſque ad *Aſſyriacæ perditionu.*

Michæas.

Cap.4. & 5.deleantur omnes gloſſæ.

Zacharias.

Cap.3.littera F,deleatur gloſſa,quæ incipit, *Ecce ego,* vſque ad *germen in ſe continet.*
Cap.9.littera H, deleatur gloſſa,quæ dicit *imbumis,* vſque ad *germen.* & littera I.gloſſa,quę ait, *ideſt ſanguine,* vſque ad *effudiſti.*
Cap.11.in principio deleatur gloſſa, quæ incipit, *Exponi ſolet.* Deleantur & ceteræ gloſſæ eiuſdem capitis.

At & Sanctes Pagninus,cum Hieron.verſionem magna ex parte intercidiſſe,ſiue corruptam eſſe dicat, non bene videtur de vulgata editione ſentiſſe, quam eſſe Hieronymi omnes tenent Catholici.

Theſaurus autem linguæ Sanctæ, qui ſub nomine Gryphij Lugdunenſis typographi Geneuæ fuit impreſſus,& auctus Opera Ioānis Mercerij,& Antonij Caualleriij hæreticorum prohibitus eſt in Romano Indice,donec erpurgetur. Veruntamen deinceps,Expurgationes illæ prodierunt an.1607.à Mag.Palatij Romæ: & extant in primo eius Tom.Indicis pag.724.& ſeq.

Vbinam apud Catholicos libri Sanctis Pagnini prodierunt.

Prodierunt autem Inſtitutiones Hebrææ linguæ in quatuor libros diuiſæ, Lugduni an.1526.& earundem Compendium,ſiue Abbreuiationes,ibid.an.1528.

Iſagoge ad Sacras litteras,lib.1.& ad myſticos Sacræ ſcripturæ ſenſus,lib.18.ibid. an. 1528.& an.1563.Coloniæ apud hæredes Ioannis Quentelij.

Tranſlatio vtriuſque Teſtamenti ex Hebraica,& Græca veritate fere ad verbum. De interpretatione item Hebraicarum,Armenarum,& Græcarum vocum,quæ in Sacris litteris habentur,ibid. an.1528. Theſaurus linguæ Sanctæ, ibid. an.1529. Meditationes Hebraicæ in Pſalmum quinquageſimum,ibid.

SANCTES Sauinas Eremita edidit Eccleſiaſticum Directorium(vt ille vocat) ſempiternum in Diuinis officijs,Miſſarumque ſacrificijs peragendis. Venetijs apud Societatē Venetam an.1603.

SANCTIVS, Vide in verbo,Santius.

SANCTI,qui iam viuunt,& victuri ſunt ſemper in cœlis,quoniam pertinent ad Eccleſiam triumphantem, ideo militantis Eccleſiæ labores habent acceptiſſimos, pro qua & ipſi vſque ad mortem collaborarunt.

Neque verò vnus eſt Eccleſiæ labor in ijs celebrandis,quippe quæ eorum vitas cōſcribi,agi autem à plurimis voluit, De Beatitudine. De Canonizatione. De Cultu. De Inuocatione. De reliquijs ipſorum. De Imaginibus. De Baſilicis. De Peregrinationibus. De Votis. De Vigilijs. De Ieiunijs. De Feſtis. De Martyrijs,ſiue Confeſſionibus. Deque ſcriptis illorum.

Hæc autem cum plures præſtiterint,quos in hoc Apparatu ſuis in locis indicauimus, tum Bellarm. Card. quantum ſatis erat hæreticis profligandis perſecutus eſt in quarta generali controuerſia,in qua de triumphante Eccleſia ſcripſit.

Ad vitas Sanctorum quod attinet Sancti Patres imitati Diuinum codicem, in quo primorum,

Digitized by Google

morum, qui ijs fuere anteſignani, ſit mentio, pleraque attigerunt, quod & Scriptores Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſecerunt. Inter Græcos præcipuè Simeon Metaphraſtes. Inter Latinos autem, qui noſtra ætate floruere Aloyſius Lippomanus Epiſcopus Verone. Laurentius Surius Cartuſianus. Cæſ. card. Baro. ſuis in Notis ad Romanum Martyrologium, ſed & potiſſimum vbique in Annalibus Eccleſiaſticis, vbi ſe dat occaſio, & alij.

Imitati Petrus Scarga, & Petrus Ribadeneyra Aloyſium Lippomanum, & Surium, imò & ex ijſdem plurima excerpentes, Polonicè ille, Hiſpanicè hic vitas Sanctorũ emiſerunt. & Ribadeneyra eo quidem vberius, quòd poſtremus omnium huic ſe labori maturus ætate ac iudicio accinxit, qui item Venetijs Italicè excuſus ann. 1604. prodijt apud Ioan. Baptiſt. Ciottum; cum ante Ribadeneyram frater Didacus Roſarij, & Alphonſus Villegas idem Hiſpanicè præſtitiſſent, eundem ſuis Operibus titulum prefigentes, hoc eſt, *Flos Sanctorum.*

Sanè verò Henricus Henriquez Luſitanus, Societatis noſtræ, qui ante 40. annos ad Orientales Indias miſſus, vt eam vineam excoleret, in Malauaricam linguam Vitas Chriſti Domini, Beatiſſimæq; Virginis, & aliquot Sanctorum aliorum ex ijſdem Didaco, Lippomano, & Ioachimo Perionio verſas edi curauit, quæ & an. 1602. inde tranſmiſſę in Bibliotheca Vaticana aſſeruantur.

Atqui Surius, etſi ſex ingentes Tomos vitarum Sanctorum collegit; quos & protulit in publicum, non potuit tamen compos fieri, vt plurium Italiæ Sanctorum vitæ ad ſe afferrentur, quæ ſi colligerentur, amplum volumen facerent. Extant enim multæ, quæ cũ nondum traditæ ſint prelis, aſſeruantur in Archiuis, & Tabulis Eccleſiaſticarum Cathedralium, & Monaſterium, vt varijs in locis huius Apparatus innuimus. Nonnullæ item ſeparatim editæ fuerunt, qualis eſt Hiſtoria ſacra Legionis Thebææ. Vitæ Sanctorũ multarum Ciuitatum, Neapolis, Florentiæ Bononiæ, Veronæ, Placẽtiæ, Peruſij, Spoleti, Narnienſium, & aliarum quæ à certis auctoribus euulgatæ ſunt per Italiam: & quidem Gregorius Lombardellus, Ord. Præd. iuſto volumine Italico edidit multorum B. Senenſium vitas, ſicut alio volumine de Beatis ſui Ord. fecit Seraphinus Bracius Florentinus. Abbas item Maurolycus Sanctorum Siculorum Vitas contexuit; quas deinceps auctiores edere parabat Gaietanus Societatis Ieſu.

Extant item ſeparatæ (licet impreſſæ) magna ex parte, Italicè, vitæ S. Catharinæ Senenſis per Raymundum Capuanum. B. Agnetis Politianæ B. Catharinæ Adornæ Genuenſis. B. Catharinæ Bononienſis. B. Angelæ Fulginatis. B. Claræ Montisfalci. B. Helenæ Patauinæ. B. Angelæ Brixienſis. B. Franciæ Placentinæ. B. Franciſcæ Romanæ. B. Oſannæ Mantuanæ, & aliarum quamplurium, quarum liber conflari poſſet, vt tãto diutius earum memoria, exempla, miracula conſtarent, & ſuffragia diligentius, ac fructuoſius implorarentur.

SANGALLENSIS, hoc eſt monachus (vti putatur) S. Galli, qui ſe Teutonicum dicit, ſcripſit de Geſtis Caroli Magni ad Carolum Craſſum Imp. Filium Ludouici Regis Germaniæ, nepotem Ludouici Pij, pronepotem Caroli Magni. Extat in primo Tomo Antiquarum Lectionum Henrici Caniſij, qui inquit, licet eius ſtylus humilis, & abiectus, & hiſtoria ipſa nonnunquam fabulis aſperſa ſit, tamen ea inſunt, quæ memoriam omnis poſteritatis merentur. Pithæus quidem dignum cenſuit, ex quo fragmentum legibus Karolinis inter omiſſa ſub finem aſſueret; idem Illuſtriſs. Baronius, & doctiſſimus Iacobus Gretſerus To. 1. lib. 2. de Cruce, c. 52. citaret.

SANGRINVS Anglus, ſiue *Angelus Sangrinus*, Poëta, (vt ait Sixtus Senenſis) non ignobilis, Abbas Caſſinenſis, Paraphraſim compoſuit in Pſalterium vario metri genere excultũ. Incipit, *O quam beatum præcino.*

SANTIVS Arena, Florentinus, Ord. Præd. ſcripſit libros duos, ſiue primam, & ſecũdam partem Horti ſpiritualis, aduerſus pertinaciam hæreticorum Etruſco Sermone Incipit, *Prima ſtrada del Giardino ſpirituale.* Obijt an. 1574. in Portu Herculis, ad littus Tyrrheni Maris.

SANTIVS à Porta, Cæſarauguſtanus, Ord. Prædic. Prouinciæ Aragoniæ Theologus, & Magiſter Sacri Palatij, ſcripſit Sermones de Tempore, de Sanctis, quibus Paſchales ſunt adtexti, De Beatiſs. Virgine tribus voluminibus, quæ anno 1514. Lugduni apud Io. Clein, & Haganoæ apud Henricum Gran prodierunt. Obijt autem Cæſarauguſtæ, anno 1529.

SARAPION vndecimo Commodi Imperatoris Antiochiæ Epiſcopus ordinatus, ſcripſit Epiſtolam ad Carinum, & Pontium de hæreſi Montani, in qua & hæc addit: *Vt autem ſciatis falſi huius dogmatis ideſt nouæ prophetiæ, ab omni mundo, inſaniam reprobari, miſi vobis Apollinaris*

beatiſ-

beatiſſimi, qui fuit in Hierapoli Aſiæ Epiſcopus, litteras. Ad Domnum quoque, qui perſecutionis tempore ad Iudæos declinauerat, volumen compoſuit, & alium de Euangelio, quod ſub nomine Petri fertur, librum ad Rhoſenſem Ciliciæ Eccleſiã, quæ in hæreſim eius lectióe diuerterat. leguntur & ſeparatim eius breues Epiſtolæ auctoris ſui, ἀσκήσεως, & vitæ congruentes. Hiero. in Catal. Codex autem Gemblacenſis pro *Pontio* habet *Ponticium*, Sigebergenſis autem *Pontum*.

SARAPION Θμυέως Aegypti vrbis Epiſcopus, qui ob elegantiam ingenij, cognomen Scholaſtici meruit, charus Antonij Monachi, edidit aduerſus Manichæum egregium librum, & de Pſalmorum titulus alium, & ad diuerſos vtiles Epiſtolas, & ſub Conſtantio Principe etiam in Confeſſione inclytus fuit. Hiero. in Catal. Vide autem in verbo, Philæas, & ibi quæ Suffridus in ſua Annotatine.

SARDICENSE Concilium an. 351. temp. Iulij primi, & Conſtantij Imperatoris, fuit generale, & ſemper in Eccleſia receptum, & fuere in eo plus quam 300. Epiſcopi Catholici ex 36. Prouincijs totius Orbis Chriſtiani, quas omnes Athanaſius nominat. Cum autẽ dico pluſquam trecentos Epiſcopos interfuiſſe catholicos, ſciendum eſt fuiſſe quidem 376. omnes, at ſeptuagintaſex fuiſſe Orientales, quorum plerique omnes aduerſus Athanaſium Arianæ hæreſi fauerunt, ac ſubſcripſerunt. Epiſcopi verò Occidentales fidem Catholicam confirmarunt, quam exponit Hilarius in libro de Synodis. Vide Socratem lib. 2. cap. 10. Sozom. lib. 3. hiſt. c. 10. & 11. Theodoretum, lib. 2. cap. 7. & 8. Videlicet Sardicẽſe Concilium, mox in duas partes diuiſum fuit; & quidem vna pars, quæ erat Occidentaliũ trecentorum Epiſcoporum, cum quibus etiam erant Legati Iulij Papæ, pro fide Catholica, & Athanaſio reſtituendo fuit, vt patet ex Hilario, lib. de Synodis, & ex Athanaſio in Apologia ſecunda; atque hanc partem confirmauit Leo Quartus. Altera pars fuit Orientalium ſeptuaginta Epiſcoporum, qui ſeorſim conuenientes, fidem Catholicam, & Athanaſiũm damnauerunt. Et de hac loquitur D. Auguſtinus, lib. 3. contra Creſconium, c. 34. dicens: *Diſce quod neſcis, Sardicenſe Concilium Arianorum fuit.* Quin etiam D. Auguſtinus nó videtur legiſſe aliud ex Concilio Sardicẽſi, quàm id quod Orientales miſerant in Africã, vt vnirent ſibi Donatiſtas.

Porrò in Sardicenſe Concilium aliqui Canones Concilij Nicæni tranſlati ſunt 5. 15. 16. 17. quos ſcriptos inuenies in Concilio Sardicenſi ſub numeris primo, decimonono, & decimoſexto.

Proinde Canones Sardicenſes, Nicænos appellare ſolebant veteres, quod nihil ſint aliud quàm explicatio, & confirmatio Canonum Nicænorum.

Quæ cum obſeruaſſet Bellarm. Card. To. 1. Controuerſia quarta non vno in loco, vbi de Concilijs egit, videat, qui velit eundem, lib. 1. De Concilijs, c. 7. initio, libri autem ſecundi, c. 8. & Controu. 3. lib. 2. de Rom. Pont. c. 25.

At in Bronius Card. vbi ſub eundem annum de hoc ipſo Concilio agit in To. Annal. tertio, inſcriptionem Concilio Sardicenſi in Suriana editione præfixam, oſtendit eſſe mendaciſſimam, quæ etiam non ſit antiqua, ſed recens: Quod verò ad tempus eius Concilij ſpectat, erraſſe Seuerum, dum ait à Conſtantino fuiſſe coactum, qui iam ex hac vita deceſſerat. Epiſtolam quoque Concilij Encyclicam ab Athanaſiæ, & Theodoreto recitatã, appendice commentitia fuiſſe auctam, quam non rectè Sozomenus inſi Cõcilio tribuit. Quin & Epiphanium errore fuiſſe lapſum, qui loco Sirmienſis, Sardicenſe Cõcilium poſuit hæreſi 71. Sicut & Seuerus, qui de Photino ſcribens, exiſtimant eum ante Sardicenſe concilium, hæreſeos fuiſſe damnatum. Sed & quomodo concilium hoc iacturam in Africa fuerit paſſum, ac pleraque alia. Vide ibidem apud Baronium card. in prima Rom. edit. pag. 539. & 542.

Atqui in carthaginenſi ſexto concilio c. 6. citatur nominatim Sardicenſe conciliũ. Sed hæc verba, quibus illud citatur (inquit Bellarm.) non ſunt Africanorum, ſed Legatorum Pontificis. Ipſi enim ex commonitorio ſibi dato à Pont. Zoſimo, illa verba citabãt, & præterea exiſtimo (ait idem Bellar. card.) omnino eſſe corruptum eum locum, & vel poſitum à librarijs, *Sardicenſi*, pro *Nicæno*, vel quod magis ſuſpicor, ex margine irrepſiſſe in textum illud, ex *Sardicenſi Concilio*. Ponitur enim in margine, *Sardicenſe Concilium*, quia verba reuera ibi non inueniuntur nunc, niſi in Sardicenſi concilio. At nihilominus non debet eſſe in textu nomen Sardicenſis concilij. Siquidem verba illa citantur ex commonitorio Papæ Zoſimi, quod Roma Legati attulerant. Legati autem illi ex Nicæno concilio ſe canones citare dicebant. Vnde mox verbis illis recitatis, Auguſtinus dixit: *Et hæc nos ſeruaturos profitemur ſalua diligentiore inquiſitione Nicæni Concilij.*

Hæc verò paulò fuſius huc de iſto concilio attulimus, quòd futura ſit vtilis nouæ cõcilio-

ciliorum editioni, quę nunc adornata est, atque ad quam nō semel inuitati, libenter laborem aliquem nostrum conferimus.

SATVRNINI tres diuersi auctores. Epistolæ 1. apud Cyprianum cum aliquot alijs Episcopis. item Epist. 12. ibidem. Saturnini autem duo Auctores Epistolæ 4. ibidem. Saturnini autem ab Itinis, & Saturnini à Tucca Confessoris, & Saturuini à Victoriana, verba referuntur apud Cyprianum in sententijs Episcoporum de hæreticis rebaptizandis.

SAVROMANVS Proc. Cæs. ad Principes Christianos de Religione, & communi concordia. Romæ ann. 1524.

SAXO Grammaticus, Sialandicus, è Daniæ Regno Rothscildensis Ecclesiæ Præpositus, scripsit historiæ Danorum libros sexdecim, ad Andream Episcopum Daniæ, illos quidem perelegantes, si præsertim æuum, quo vixit, attendas, quippe Philippo Cęs. vixit, deque suæ gentis vetustate vsque ad 1200. annū, quo vixit, eandem historiam texuit. Quæ Basileæ apud Bebelium anno 1534. atque Parisijs prodijt. in qua licet præter alia intueri, quænam ante enatas Lutheri & aliorum hæreses, religio (nempè Catholica) semper apud Danos post illorum ad fidem Christianam, conuersionem enituit.

S C

SCHOLASTICA Theologia, quæ super Sacrarum litterarum fundamentis constituitur, ab innumeris penè, & voce, & scripto tractata est, de quibus quoniam egimus in tertio libro nostræ Bibl. Selectæ, propterea eò amandamus Lectorem.

SCHOLASTICAE Virginis Sanctæ, & D. Benedicti sororis, vita, siue sermo de illa in diem eius festum, extat m. s. in Bibl. Cassinensi à monacho anonymo conscripta.

SCOTVS. Vide in verbo, Ioannes Duns.

SCRIPTVRA Sacra, quæ etiam Diuina Historia, Biblia, Testamentum, Pactum, Fœdus, Chirographum, Euangelium, Theologia positiua, Verbum Dei dicitur, cur ijs nominibus vocetur, diximus initio 2. lib. Selectæ Bibl. nostræ. Quo toto libro adiecimus, tū qua methodo, præsidijsúe tam insignis Thesaurus tractari possit. qui item Scriptores adhibendi sint ad eum assequendum. Cumque egerimus in verbo, Biblia, & in verbo, Verbum Dei, inde quoque pleraque innotescent. Interea ad hæc adijcimus, scripsisse.

De laudibus Sacræ Scripturæ Petrum de Aliaco, Hadrianum Cardinal. lib. 3. de vera Philosophia, S. Pagninum in Prologo super Biblia sua ad Clem. VII. & alios in suis super Biblia præfationibus.

De Iudice autem Controuersiarum, & de sensibus Scripturarum scripsere Io. Driedo lib. 1. c. 3. de Ecclesiasticis dogmatibus. Ioan. Cochlæus in libro de Scripturæ, & Ecclesiæ auctoritate. Card. Hosius Varmiensis, lib. 2. & 3. contra Prolegomena Brentij: Petrus de Soto in defensione suæ Confessionis contra eadem Prolegomena Brentij, parte secunda, & tertia. Martianus Peresius in libro de Traditionibus, assertione 2. 3. 4. & 5. Michael Medina lib. 7. De recta in Deum fide. Sixtus Senensis in Bibl. Sancta. Melchior Canus, lib. 2. cap. 6. 7. & 8. Robertus Card. Bellarminus, lib. 3. De Verbi Dei Interpretatione. Tomo 1.

Scriptores autem, qui in mystica scripturæ explanatione maximè sequendi sunt, proponuntur à Francisco Ribera Societatis nostræ Theologo, in Proemio commentarij in Malachiam Prophetam.

Editus postea est Alphonsi Salmeronis etiam Theologi Soc. nostræ è primis decem ipsius Patribus Commentarius ad Euagelicam historiam, & Acta Apostolorum, quorum Commentariorum primo Tomo, tradita est ad vniuersam fermè Scripturam Introductio copiosa.

Atque Isagoge Sanctis Pagnini (de qua in verbo, Sanctes Pagninus) huc maximè facit.

Cum verò Sacræ Scripturæ Compendiaria extet Synopsis Græcè à Nicephoro Callisto Iambis trimetris conscripta, vberius nobis eam tradiderunt tam Petrus Aureolus, tū Georgius Ederus in sua Biblica Oeconemia, quod alibi diximus, cum de ijs suo loco scribemus. Antuerpiæ autem anno 1551. lingua Hispanica Alphonsi Tostati emissæ fuerūt Quæstiones, in quarum quatuor vniuersa Scriptura sacra in Compendium redacta est, cū in reliquis decem de successione Deorum Gentilium agatur.

Scripturæ item Sacrę defensio contra Pseudoscripturarios Lutheranos, & Caluinianos, ad publicam disputatinoē in Catholica Ingolstadiensi Academia proposita, prodijt Ingolstadij an. 1582.

Digitized by Google

Sed & de libro, qui inscriptus est, *scripturæ sanctæ scintillæ*. Vide in verbo, *Defensor*.

Ac vt mittam hic, quæ extant in libro de mirabilibus Sanctæ Scripturæ, qui D. Augustino ascribebatur quæ de Diuinis Scripturis sunt apud Prosperum Rhegiensem, & Isidorum, lib. 1. Etymologiarum, & apud Marcum Aurelium Cassiodorum in Institutione Diuinarum lectionum; & apud Bedam De nominibus locorum Veteris, ac Noui Testamenti, vt & de Schematibus, & Tropis, hoc est de figuris, & modis Sacræ Scripturæ, extabat apud Didacum Hurtandum Mendozam. Collectio Dictionum Græcarum Sacræ Scripturæ m. s. in Vaticana autem Bibliotheca liber Græcus de Etymologijs Veteris Testamenti.

S E

SEBADIVS (sed rectius Phebadius) Agenni Galliarum Episcopus, edidit contra Arianos, librum. Dicitur & eius alia esse Opuscula, quæ (inquit Hier. in Catal.) nec dum legi. Viuebat D. Hieronymi tempore decrepita senectute.

SEBASTIANVS Ammianus, scripsit, atque emisit in lucem Discursus Prædicabiles (vt ille vocat) Italicè, Venetijs apud Io. Baptistam Somascum ann. 1563. Sed vide infra in verbo, Sebastianus Broilus.

SEBASTIANVS Auezzanus, Cæsenas, Ord. Carmelitarum, Theologus, edidit à se habitas tres Conciones, vnam de Incarnatione, alteram de Natiuitate, tertiam de Resurrectione Domini. Librum item De Sacramentis. Digressiones quoque prædicabiles varij argumenti. Breuem institutionem ad Logicam Aristotelis. Atqui Nicolaus Aurificus eiusdem Ord. asseruit (quod Petrus Lucius testatur) ostensum sibi fuisse ab eodem Sebastiano eruditum Opusculum de ratione studiorum Theologiæ. Quod quidem nondum prodijt, quod sciam. Obijt an. 1580. mense Iulio, sepultus Arimini in Cænobio Carmelitarum.

SEBASTIANVS Barradius, Vlyssiponensis è Societate Iesu, Theologus, & in Eborensi Academia quondam Sacrarum litterarum Professor, edidit Conimbricæ apud Antonium de Maris Typographum an. 1599. Tomum primum Commentariorum in Concordiam, & Historiam Euangelicam, cuius Tomi summa est sequens.

Libro primo, De Testamento, nouique Testamenti quindecim prærogatiuis agitur, de Euangelio, & Euangelistis quatuor.

Libro Secundo, De Aduentu agitur Messiæ Iudæis promissi, cæcitasq; Iudæorum ostenditur. Sacram Scripturam ænigmaticã esse demonstratur. De nouissimis Messiæ diebus agitur. De templo, & Ciuitate à Messia exædificata tam in cœlis quàm in terra. De conuersione Iudæorum propè finem Mundi. De Israelitarum statu, & Reip. nunquam instauranda. De dispersione Iudæorum per Orbem. De regno Messiæ. De Aduentu Heliæ. De abrogatione Legis Veteris.

Libro tertio, Iam venisse Messiam confirmatur, tum testimonijs Sacrarum litterarũ, tum rationibus.

Libro quarto, De æterna, & Diuina Christi generatione sermo est ex capit. 1. D. Ioan.

Libro quinto, ex c. 1. Matth. De humana generatione, & genealogia, De regibus, alijsque progenitoribus, De triplici quoque populi Israelitici statu agitur; & Scripturæ tempora, atque historia veluti in tabella describuntur.

Libro sexto, Virgini intemeratæ Christi Genitrici totus tribuitur.

Libro septimo, De Conceptione est præcursoris Christi, De Annunciatione Angelica, Deque Virginis intemeratæ Visitatione ad Elisabetham.

Libro octauo, Agitur de præcursoris Natiuitate laudibus, ac prærogatiuis, De apparitione Angeli, ne Virginem intemeratam dimittat, Iosepho nunciantis, De Natiuitate Christi, & pastorum ad præsepe vocatione.

Libro nono, De Circuncisione Domini, De Augustissimo Nomine Iesu, De vocatione, adorationeque Magorum.

Libro decimo, & extremo De Purificatióe Deiparæ Virginis, De fuga Christi in Aegyptum. De Innocentium cæde. De reditu Domini ex Aegypto in Iudæam. De manifestatione sapientiæ in medio Doctorum cum esset annorum duodecim. Editum postea hoc volumen Moguntiæ, & apud Myllum, Coloniæ, ann. 1601. Sed & secundus eiusdem Tom. deinceps prodijt, primo Olyssiepone excusus.

SEBASTIANVS Brant, alijs Titio, Argentinensis, vtriusque Iuris professor, scripsit

Super

Super Titulis vtriusque Iuris, lib. 1.
Rosarium Diuæ Mariæ Sapphicum, in laudem Virginis.
Aenigmata Veteris Testamenti.
De virginali Conceptu possibili.
Admirationem Mariæ aduenientе Angelo.
Salutationem Angeli.
De locis mirificis Beatæ Virginis.
Compassionem Virginis.
Consolationem Christi ad Matrem.
De colaphis Christi.
De ingratitudine edentium manna.
In laudem S. Sebastiani.
Vitam S. Onuphrij.
In laudem S. Valentini.
In laudem S. Iuonis.
Vitam Sancti Bernardi.
In laudem Ord. Cartusiani.
De contemptu seculi.
Laudes B. Christinæ prope Basileam.
Contra Aduocatos calumniantes.
De captiuitate Regis Maximiliani.
Elegiam in mortem Imp. Friderici III.
Variorum Epigrammatum, lib. 1.

De stultorum nauicula, Satyras Carmine Latino, & Rhythmis etiã Germanicis. Iuris Ciuilis, & Canonici omnium Titulorum expositiones, siue declarationes, impressas Basileæ apud Michaelem Furter an. 1505. ex recognitione Auctoris, cum libello Ioannis Baptistæ de Caccialupis, de modo studendi in vtroque iure, cum nominibus Scriptorum in iure. Varia carmina in laudes Sanctorum, & Epithalamion Maximiliani Regis, & Blancæ Mariæ Reginæ Romanorum. Idem in Germanicam linguam transtulit librum Moreti de moribus iuuenum impressum Argentinæ an. 1308. Scripsit etiam memorabilia Euangelistarum. Item Chronica Germaniæ, præsertim Alsatiæ, & vrbis Argentoratensis. De origine, & conuersatione bonorum Regum. De laude Ciuitatis Hierosolymæ. Præterea in quædam Opera Baptistæ Mantuani Commentarios, Parisijs impressos. Eius liber de Titulis iuris prodijt Venetijs an. 1564. Viuebat ipse an. 1494.

SEBASTIANVS Broilus, alias *Ammianus Fanensis*, Ord. D. August. à secretis Ordinis emisit Venetijs, & alibi, librum prænotatum *Conclusiones Catholicæ ex D. Augustini dictis*, quib. impostura, atque mendacia Lutheranorum detegũtur. Cum autem incidisset in librum, cuius erat inscriptio, *De virtutibus, & vitijs*, qui quidem obsitus puluere latebat in Bibl. & Auctoris nomine carebat, hunc ab se recognitum, atque concionatoribus vtilem, necnõ Hieronymo Seripando Card. dicatum edidit. Vide autem in verbo, Io. Rupedensis, Et in verbo, Io. Schoonhouius. Scribebat item librum de Antiquitatibus Vrbis Romæ quem moriens reliquit inchoatum.

SEBASTIANVS Cassinensis Monachus, scripsit vitam S. Hiæronymi discipuli D. Benedicti. Claruit an. 560.

SEBASTIANVS Cataneus, Mediolanensis, Episcopus, Chiemensis, Suffraganeus Tridentini Episcopatus, edidit aliquoties Summulam Casuũ conscientiæ, cuius editio quarta prodijt emendatior Brixiæ, apud Societatem Brixianam ann. 1600. cum antea emisisset Enchiridion eorum, quæ in controuersiam ab hæreticis vocantur, Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, an. 1589. sed & antea eiusdem Tractatus breuis de Censuris Ecclesiasticis, præsertim Clericis vtilis, impressus fuerat Græcij apud Gregorium Vvidmanstadiũ, an. 1588. Qui deinceps cum Appendice de Vsuris, & Cambijs, Patauij ann. 1589. recusus fuit. Eiusdem Censura promouendorum ad ordines, beneficia, siue ad officia Ecclesiastica, per Quæstiones, & Responsiones breuiter digestus. Græcij apud Gregorium Vvidmanstadium, an. 1589.

SEBASTIANVS è Fabriano, Camaldulẽsis Monachus, librum Missarum quinis, & senis vocibus emisit. Venetijs an. 1593. apud Richardum Amadinum.

SEBASTIANVS Fabrinus scripsit Italicè declarationem Iubilæi Anni Sancti, quæ excusa est Venetijs an. 1599. apud Florauantem Pratum.

SEBASTIANVS Flaschius Germanus, cum ab hæreticis deceptus, extra Catholicæ Ecclesiæ Castra vixisset, deinceps Deo miserante resipiscens, librum, siue professionem fidei suæ hoc est, Catholicæ edidit, qua cum Lutheranam hæresim librè abiurasset, caussas eiusdem abiurationis attulit viginti duas. Ingolstadij apud Vuissenhornios anno 1576.

SEBASTIANVS Gomesius Lusitanus, Doctor Theologus scripsit Homiliarum Dominicale à Dominica Aduentus, vsque ad Dominicam Trinitatis. Lugduni apud Horatium Cardonem an. 1606.

SEBASTIANVS Heidelauffius, scripsit Propositiones triginta tres, quibus probat Concionatores hæreticos, qui sese nominant Euangelicos, cum nihil sit minus, non tantum à recenti, verum etiam ab antiqua, Apostolica, Romana Ecclesia defeciſse. Ingolstadij anno 1569. Germanicè. Librum item De noua Concordia, hoc est, summa dissensione

Digitized by Google

ministrorum Lutheranorum Augustanæ Confessionis, per Iacobum Andreæ, siue Smidelinum instituta. Monachij an. 1572. Germanicè. Librum quoque alium, prænotatum. *Concordia eorum, qui Augustanam Confessionem profitentur, quadraginta articulis comprehensa*, ibidem Germanicè.

SEBASTIANVS Maccius Durantinus, quæ ipsius Patria est, in ditione Vrbinatium, Philosophus, Theologus, ac I.C. scripsit Carmine Heroico libros duodecim De Redemptionis humanæ Mysterio, quos prænotauit, *Soteridos*, dignum nobili, & christiano ingenio Poema. Florentiæ, an. 1601. apud Cosmum Iuntam.

SEBASTIANVS Medices, Florentinus I.V. Doctor, Eques Ord. S. Stephani, Proton. Apost. qui & deinceps fuit Piceni, ideſt Prouinciæ Marchiæ Rotæ Prætor, primò scripsit Tractatum De Legibus, & Statutis excusum Florentiæ an. 1570. Deinde Tractatum De Definitionibus, quo penè omnes termini vtriusque Iuris declarantur. ibidem an. 1571.
Tractatum De fortuitis casibus. ibidem.
Relationes Decretorum, & canonum concilij Tridentini. ibid. an. 1575.
Tractatum prænotatum. *Mors omnia soluit*. Recusum Francofurti an. 1580.
Librum de causis fortuitis.
Tractatum de compensationibus. Florentiæ.
Tractatum de Sepulturis, & Opuscula septem Florentiæ an. 1580.
Summam peccatorum capitalium secundum communem opinionem Doct. Ibidem eodem anno.
Librum de Regulis Iuris.
Tractatum de promouendis Episcopis an. 1592. Florentiæ, quo & viuebat. & Colo. apud Gymnicum. Vir magni ingenij, & acris iudicij.

SEBASTIANVS ab Heusenstein, Hassus, Germanus, Archiepiscopus Moguntinus, & Ro. Imperij Archicancellarius per Germaniam, Princeps, Elector, Constitutiones Cōcilij Prouincialis Moguntini sub die sexta Maij 1549. celebrati, promulgauit. His accessit Institutio ad pietatem Christianam secundum Doctrinam Catholicam, complectens explicationē Symboli Apostolici, Orationis Dominicæ, Angelicæ Salutationis, Decalogi, & septē Sacramentorum. Quæ omnia fuerunt excusa Parisijs apud Iacobum du Puys anno 1550.

SEBASTIANVS Munsterus nullum hic debet habere locum, tum quia omnino prohibitus est in Romano Indice inter Scriptores hæreticos primæ classis, tum item quoniā si quid ab eo prodijt, quo fucum fecit ad decipiendos Catholicos, eo non egemus. Quod autem Euangelium Hebraicè versum ab eo editum fuit, nihil illud ad nos, qui scriptionē Apostolorum Græcam possidemus. Et verò (vt appositè inquit Card. Bellarm.) dignus non fuit is labor, quo Catholica Ecclesia vteretur. Vide Bellarm. lib. 2. de Verbo Dei, ca. 7. proinde prorsus abolendus est.

SEBASTIANVS Murrho, Colmariēsis, Teutonicus, Canonicus, & presbyter, scripsit ad Baptistæ Mantuani Poëmata expositionem, fuere autem Notæ aliquę eiusdem ad eundem excusæ Argentorati an. 1518. apud Ioannem Knoblouchum, in primam, & secundā Partheniten. Epitomen item De laudibus Germanorum ad Iacobum Vuimphelingum Sletstetensem. Epistolas plures. Viuebat an. 1494.

SEBASTIANVS Titio. Vide in verbo, Sebastianus Brant.

SEBASTIANVS Tuscanus Lusitanus, Ord. D. Augustini, scripsit Commentarium in Ioelem Prophetam, pietati promouendæ, atque hæretibus extirpandis vtilem, & forsan idem est, qui ab alijs cognomento *Tuscus* D. Augustini libros Confessionum è Latinis fecit Hispanicos, qui & Coloniæ prodierunt an. 1556.

SEBASTIANVS Verunus, Præpositus Friburgensis in Brisgoia, Theologus, edidit Friburgi ann. 1599. apud Gulielmum Mæsetum Chronicon Ecclesiæ, & Monarchiarum ab Orbe condito.

SECILIOTAE cuiusdam Chronicon extare audio m. s. in Bibliotheca Imper. Viennæ.

SECVNDINVS Epistolæ secūdæ, & quartæ apud D. Cyprianum Auctor cum aliquot alijs coepiscopus, lib. 1.

SECVNDVS (qui alijs Fœcundus) Ermianensis Ecclesiæ Episcopus (vt habet Isidorus in Catal.) duodecim libros pro defensione trium capitulorum scripsit, quorum stylo elicuit præfata tria capitula in præscriptione Apostolicę fidei, & Chalcedonensis Synodi impugnatione fuisse damnata, ideſt, Epistola *Ibe Edessenis* Episcopi, & Theodoreti Episcopi dicta. Claruit post Consulatum Basilij an. decimo, regnante Iustiniano Imperatore.

Hæc

Hæc Isidorus, at sciendum loco *Iberdensis* legendum esse Hibæ, Edessæni. Vixit an. 536.

SECVNDVS Piccolatus ex abbatia Pollicini, Abbas S. Marci Mantuæ, sacras cantiones abs se conscriptas edidit Venetijs apud Filios Antonij Gardani an. 1574.

SEDER Olam, liber apud Hebræos antiquarum Traditionum, quem Latinum fecit Gilbertus Genebrardus, scriptus est autem hic liber vix ante quingentos annos, in quo libro tam maiore, quàm minore complura falsa sunt tradita. Vide autem in verbo, Rabbini, hic verò qualisnam sit, eum indicauimus, vt præcaueant, qui hactenus de illo secus senserunt.

SEDVLIVS, hoc est C. Cælius Sedulius, Scotus, Presbyter, scripsit Mirabilium Diuinorum, siue Operis Paschalis ad Macedonium Abbatem. Poematum libros quatuor, eodem item argumento, soluta Oratione, libros quinque ex vetusto m.s. Codice Petri Pythæi studio, & Notis F. Iureti, Extant in Tom. 8. Bibl. PP. Bignæi. Quin & in eundem Sedulium extabant antea Enarrationes Antonij Nebrisensis. Ac de Sedulio quidem ita Isidorus in Catalogo. *Sedulius presbyter edidit tres libros Dactylico Heroico metro compositos, quorum primus signa, & virtutes veteris Testamenti potentissimè resonat, reliqui neogestorum Christi Sacramenta, & miracula intonant.*

Sigebertus autem inquit: *Sedulius Episcopus ad Macedonium presbyterum scripsit libros de miraculis veteris, & noui Testamenti, quos postea submetrica lege redactos prætitulauit Paschale carmen. Reparauit autem reparacterio Carmine omnia Domini opera. Claruit tempore Constantis, & Constantij filiorum primi Constantini Imperatoris.* Ad quæ Sigeberti verba, notat Suffridus Petrus. Tritemium hunc an. 430. ponere sub Theodosio. Sigebertum verò eum multo antiquiorem facere, cum hi Imperatores imperare cæperint an. 337. & simul imperarint annis 25. quare numeri apud illum videntur esse corrupti. Quod autem Eisingr. inquit Sedulium interpretatum esse Epistolas D. Pauli, id mihi ignotum adhuc.

SEMEIAS Propheta Domini Sanctus, genere Iudæus, qui iussu Dei Roboamum Regem Iuda in Hierusalem anno quinto Regni eius adiens, vaticinatus est ei direptionem Templi, & Vrbis à Sesaco Rege Aegypti, mox futuram edidit De Vita, & Gestis Roboami Regis Iuda librum, de quo in secundo volumine Sacrorum Annalium, cap. 12. scriptũ est. *Opera verò Roboam prima, & nouissima scripta sunt in libru Seiema Propheta, & Addo videntis, & diligenter exposita.* Fuit autem alter Semeias Nehelamites, sed falsus propheta, de quo Ierem. 29.

SENATVS, siue *Seruatus*, Bracconius, Anglus, monachus Vigorniẽsis, Congregationis Cluniacensis, qui vixit an. 1170. Scripsit Vitam S. Volstani Episcopi, cuius fragmentũ extat apud Surium ad diem 19. Ian. Vitam item S. Osualdi Episcopi, quæ apud Surium ad diem 15. Octobris.

SENECA, hoc est Lucius Annæus Seneca, Cordubensis, Socionis Stoici discipulus, & patruus Lucani Poetæ, continentissimæ fuit vitæ, quem non ponerem in Catalogo Sanctorum, nisi me illæ Epistolæ prouocarent, quæ leguntur à plurimis, Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum. In quibus, cum esset Neronis Magister, & illius temporis potentissimus, optare se dicit eius esse loci apud suos, cuius sit Paulus apud Christũ. Hic ante bien nium, quam Petrus, & Paulus coronarentur Martyrio, à Nerone interfectus est.

Hæc Hieronymus in Catalogo. Vitiata autem hæc lectio in Sophronio, qui pro *Socionis* habet, *Sozontus*. Et Lactantius Socionis discipulum fuisse, scribit lib. 6. Diuinarum Inst.

Quin etiam August. ad Macedonium Epist. 53. *Meritò ait Seneca (qui temporibus Apostolorũ fuit, cuius etiam quædam ad Paulum leguntur Epistolæ) omnes odit, qui malos odit.*

Et quidem Sixtus Senensis, vt alibi innuimus, non solum propendet in eam sententiã vt Epistolæ illæ mutuæ Pauli, & Senecæ eorundem fuerint, verumetiam testimonijs memoratis Hieronymi, Augustini, Lini Pont. Max. ad id astruendum vtitur. Atqui neq; Linus is fuit, & acta Pauli ei scripta, reprobata fuerunt, vt apocrypha, nec ipsæ Epistolæ ita coherent, vt eorum asseri possint, quibus tribuuntur.

Notat Baron. Card. Tom. 1. Annalium duo mendacia in vna Senecę Epistolæ ad Paulum, vbi agit de Neroniano incendio. Cornelium enim Tacitum gestarum à Nerone rerum Scriptorem accuratum, è quatuordecim Vrbis regionibus quatuor tãtum modo remansisse integras testari. Senecam autem, ideſt eum, qui putatus est fuisse Seneca, narrare multo minorem numerum extitisse; cum verò data ea scribatur Epistola quinto Kalend. Aprilis, sub Aproniano, & Capitone Coss. dicendum esset, eam quinque annos ante incẽdium scriptam fuisse. Quarto enim Neronis anno prędicti Consulatum gessere, cum alio quin, teste Tacito, anno Christi 66. sub Memmio Regulo, & Virginio Rufo incendium illud acciderit.

Addo rogo, quorsum illa Consulatus adscriptio in Epistolas Pauli, & Senecæ, qui in eadem Vrbe commorabantur. quique simplicibus schedis vti videbantur ad minuendũ colloquij desiderium. Addo item, quod Baronius euincit non potuisse scribi Epistolam illam Aproniano, & Capitone Coss. Sixtum Senensem ex alio Codice posuisse sub Phrigio, & Basso Consulibus, quæ variatio incertam eius, qui hasce Epistolas commentus est, fidem facit.

Quòd si D. D. Hieronymo, & Augustino maius fuisset ocium expendendi, quæ de ijs Epistolis circumferebantur, haud dubium est, quin idem suspicati fuissent, quæ veritas filia temporis huic seculo nobis attulit, præsertim, quod ipse Augustinus, li. 6. de Ciuitate Dei c. 11. nullum prorsus fidem ijsdem Epistolis tribuisse videatur, cum Seneca nusquam in suis libris Christianorum mentionem fecerit, in Epistolis autem id persæpè agatur, præterquam, quòd alijs in suis scriptis, Iudæos, Sabbathumque, & alia acerbè reprehedit. Mitto nunc dictionem, siue phrasim parum Senecæ stylo respondentem, cui Cornelius Tacitus cultum Orationis tribuit, minus autem respondentem Paulinæ phrasi eam, quæ in Epistolis istis ei ascriptis cernitur.

Cautio in alijs Scriptis Senecæ.

At quoniam nostro quòque æuo imbuti plurimi ea opinione fuerunt, vt Senecam nõ solum extollerent, verum etiam eius dicta sæpè, in libris pijs, tanquam condimentum inserrent, quodque morale, ac prudens sæpè spiret, nonnulli eum libentius, quàm Diuinum Codicem versarunt, ideò cautio illa ad hunc versandum adhibenda est, quam in prima Editione Bibl. nostræ selectæ intextã, omisimus in Veneta & Col. editione, vt huc tãquã in proprium locũ inferremus. Ita verò habet. Cum Senecæ libri inter Philosophos ad nostram Religionem proximè accedere dicantũr, sicuti Stoicorum ferè apud Græcos alij; & præsertim Musonij, atque Epicteti, cuius Enchiridion extat, & liber de memorabilibus eius dictis ab Arriano conscriptus, hosce dicimus circumspectè esse legendos. Nã cum ad innocentiam, tranquillitatem, atque fortitudinem videantur homines instituere, quemadmodum & facit Plutarchus; ad calliditatem tamen, & astum denique, aut ad simulatam virtutis speciem erudiunt, si eruditio dicenda sit, pro veri ficta animo comprehendere. Itaque & illi, qui tot virtutibus præditi habebantur in pluribus, & maximis rebus sunt lapsi, eosque suis Operibus interspersos errores reliquerunt, vt Mundum fallaci illo probitatis fuco Saranas dementare pergat, nisi quis attentior sit, ac verè ad petrã, hoc est Christũ, allidat, quæ Religioni nostræ cõmodè dicta ex eorũ scriptis occurrunt.

Et quidem Seneca inquit, Deum etiam ingratis multa tribuere. omnia nosse, etiã futura: Dei omnia esse: Deum maximum, ac potentissimum omnia vehere, fabricandi Mundũ bonitatem ipsius causam fuisse: eundem Deum, prouidentia, quam *pronoeam* Stoici vocant, Opus suum disponere, ac sedentem spectare, fato nec preces, nec vota, nec expiationes, nec libertatem arbitrij vllo modo repugnare: Deum probare homines, & quos amat, recognoscere, & exercere: nullam sine eo mentem sanam esse: mortem denique expectandam sine tædio vitæ. Quæ omnia multo antea, vel à Prophetis, vel à Christo Domino sapientius pronunciata fuerant, qui veritatem istarum rerum, nec vitę labe, neque cõtrarijs Sententijs, quod Seneca fecit, infirmarunt.

Matth. 5. Psal. 65. Psal. 23.

Nempè dixerat Dominus, *Deum pluere super iustos, & iniustos*: Dauid autem, *omnia aperta esse oculis eius, Domini esse terram, & plenitudinem eius*: & reliqua prope huius generis innumera. Accessit ad hæc vitæ in Religionis nostræ Ducibus ratio sanctissima; rerum futurarum certissima prædicatio, miraculorum patratio, & alia plurima, quæ de ijs alibi diximus. Sed quid tum postea Seneca? De Diuina natura more Ethnicorum loquitur, quasi plures sint Dij: fatorum necessitati nimium sæpè tribuit: de Mundo, ex tempore ne, an ex æternitate conditus, numúe anima, an corpus sit, ambigit: humanum animum, modo ignem tenuiorem, corporeum tamen; modo Deum in humano corpore hospitantem; modo animal vocat; eiusque immortalitatem in dubium reuocat: eiusdem affectus, & motiones corpora esse, & animalia confingit, vt itidem virtutes, ac vitia; atque hæc postrema omnia paria, sicuti & beneficia; præterea virtutem, neque amitti, nec diuinitus dari posse: honestum, ac beatum nullam accessionem recipere: sapientes omnes esse pares: eos qui sibi manus consciuerunt, esse laude dignos: supplicia verò inferorũ non agnoscit, vt mittam, quæ de aliquibus cerimonijs antiquæ legis aduersus Iudæos tangit: quique cũ Petrum, & Paulum, ac per eos Christianæ semina Religionis erumpentia cernere potuerit indignũ setamen reddiderit, cui splendor veritatis illuxerit. Taceo item, quam Agellius acriore,

Quin-

Quinctilianus æquiorem de Seneca censuram tulerunt, in quo etiam candorem Suetonius desiderasse videtur; ne quid dicam de ijs, qui Senecæ obscænitate primo libro Quæstionum naturalium de speculorum vsu damnant, quemadmodum item improbant, vbi Declamationum libros scribens ad filios suos, Senecam, Melam, & Nouatum, admiscet, quę prudentior aliquis non filijs, sed ne ipsis quidem externis (vel præfatus honorem auribus) auderet effari. Vt autem ad alia Senecæ veniam, extat ipsius libellus, *Quare bonis viris mala accidant, cum sit prudentia*, quo in libello cum videatur causas consolationes plures intexere, si quis tamen cum hisce conferat vndecim alias, quas Ioannes Chrysostomus affert, cur Deus pios viros, quosque ipse apertissimis signis charissimos sibi esse declarat, plerumque tamen omni genere acerbitatum vexari patiatur; intelliget quàm frigescant, quàm ve adulationis plena sint hominis Ethnici scripta præ illis, quæ è Christiani illius Theologi pectore promuntur. Agnouit hæc Marcus Antonius Muretus, qui huic libello disputationem præfixit perlectu dignam, cui, quæ ipse Chrysostomus de vera cõsolatione tradidit, adiecit. Nimirum videbat excellenti vir doctrina, & pietate, constitutum esse debere omnibus, qui eloquentiam, atque istiusmodi librorum explanationem profitentur, non tam facere disertos, & in eloquendo argutos auditores, quàm meliores, ac sapientiores. Sed quod de vitijs Senecæ obiectis dici potest, neque Muretus, neque ego soli id asserimus: ipse quoque Ethnici Dion, Tacitus, & alij testati sunt. Dion quidem ait, Senecæ datum crimini, quòd cum Agrippina cõgrederetur: quodque aliud omnino scriberet, aliud sequeretur. Nam tyrannos lacerans, tyranno didascalum se præstabat. Quinetiam locupletatum calumnijs ingentes congessisse opes, ac cedrinę materiæ tripodas habuisse quingẽtos ἐλεφαντοπόδας, hoc est, eburneis pedibus, æquales vniuersos, similemque, super quibus (inquit) vescebatur, & adolescẽtibus lætabatur intempestiuis, ad idq; ipsum impulisse Neronem, quem & in matris necem creditur adhortatus. Eundem certè à veterum Oratorum cognitione auertisse, quò eum diutius in sui admiratione detineret, vt scribit Suetonius. Iam quòd assentationis vitio laborauit, non solum id, quod scripsit Polybio liberto, qui Claudio à studijs fuit; verumetiam illud testatum est, cum vnà cum Buro aliquid semper Neroni in theatrum prodeunti suggereret, atque plauderet manibus, & veste, vt reliquos ad idem faciendum excitaret. Ac tamen non ignoro, datum à Tacito fuisse laudi ipsi Senecæ, quòd cum à Nerone ob metum secessisset, simplici victu, & agrestibus pomis, ac, si sitis admoneret, profluente aqua vitam toleralsset. Sed quidquid ille, cæterique Philosophi egerint, vix suis Scriptis solidi aliquid peperere vnquam in animis legentium, ni aliunde hi erga pietatem afficerentur. Quod sanè inde factum est, quòd scriptores ij, peccati originem, atque grauitatem ignorantes, nec intelligentes id ab vno Christo esse sanandum, humanis viribus suis plus æquo tribuerunt, quas vt blasphemum, atque impium est asserere absque Christi virtute, ac merito cælestem posse hæreditatem consequi; ita negare quin eæ cum eadem Christi virtute, ac merito cooperantes, æternam queant assequi gloriam, hæreticum est, Diuinæq; veritati, vt Synodis, ac Patribus, contrarium. Inflati igitur Seneca, & reliqui illi sensu spiritus sui, arcebant ab se, quæ demissione animi, & procurata cognitione morbi cupere, atque inde Diuinitus capere præsidia potuissent.

Cassiod. lib. 18. c. 15. antiq; lec. & lib. 11. c. 2.

Editiones Operum Senecæ, quæ nam integriores; quæ nam item absolutior confici posset.

Iam verò viginti horum proximorum annorum spatio tres potissimũ Editiones Operum Senecæ integriores, quàm antea, prodierunt.

Prima fuit Romæ ann. 1585. apud Bartholomæum Grassium, cum Notis Marci Antonij Mureti, sed non ad omnia Senecæ Opera.

Secunda fuit Dionysij Gotthifredi ann. 1596. quem hic non poneremus, quoniam hactenus extra Castra Ecclesiæ Catholicæ viuit, nisi quæ me ratio moueat, paulò post essem dicturus. Is autem libros Senecæ distinctos in sex Tomos emisit, quibus generalem præfixit Indicem digestum in Theologica, Iuridica, Philosophica, Ethica, Oeconomica, Politica, Artes liberales; quin & in Medica, Mathematica, Historica, Poetica, non sine notis, & obseruationibus varijs.

Tertia Parisijs excusa est apud Marcum Orry, ann. 1599. auctior reliquis, nã præter Iani Gruteri, & F. Iureti, & Marci Antonij Mureti Notas, & Obseruationes, accessere aliorum haud paucorum labores, quorum aliqui in Romano Indice prohibiti sunt in prima Classe Auctorum hæreticorum.

Ex his igitur omnibus editionibus, si quis vir doctus, & quidem simul Philosophus, atq; Theologus, cui id iniunctum esset à S. Apostolica Sede, siue eius permissu ea secerneret, & suis in locis collocata disponeret, quæ nullam haberent labem, errores autem Senecæ, siue in Philosophia, siue in ijs quæ proprius ad Religionem pertinent, ad marginē ita notaret, vt breuissimè cōfutaret, deleret autem nomina ipsorum hæreticorum, qui in Senecam collaborarunt, ne qua opinio de aliqua eorum eruditione fucum Catholicis faceret, non minimum esset operæpretium, cætero quin Seneca, vbi adsunt dicacitas, philautia, & errores, quos supra attigimus, miris aculeis (vt notauit etiam Quinctilianus) ad virtutis studium inflammat, & ab humilioribus curis, ac sordidis voluptatibus auocat.

SENONENSE Concilium fuit Prouinciale, nec confirmatum; vide Gabrielem Vasquez Tom. 1. in primam partem S. Thom. disp. 50. art. 38.

SEPTVAGINTA duo Interpretes, qui Diuinam Scripturam ex Hebræa in Græcā linguam verterunt, hic suum habent locum, quorum Versio ante Christum natum trecentis vno plus annis Ptolemæo Philadelpho Rege Aegypti, id procurante, probatior semper omnibus fuit, quippe quam Diuinitus inspirati Dei homines illi, qui licet Iudæi Græcam tamen linguam scitè callebant, atq; in lege erant peritissimi, septuaginta duobus diebus absoluerint, ac quotidiè ad horam vsque nonam conuenientes in nullis, Diuini Codicis sententijs Græcè reddendis dissenserint, vt (quod D. Inquit Augustinus, libr. 2. Doctrinæ Christianæ, cap. 15.) ab omnibus decantatum sit de Interpretibus istis, quòd quasi vno ore Scripturas verterint.

Eorum nomina ponit Aristeas, siue Aristæus, qui ei negocio cum interfuerit, tam insignem Historiam verè conscripsit, de quo vide in verbo, Aristeas. Et quidem illorum nōmina iuxta ordinem duodecim Hebraicarum Tribuum, hæc sunt:

Ex Iuda Tribu, Ioseph us, Ezechias, Zacharias, Ioannes, Ezechias, Elisæus.
Ex Ruben Tribu, Iudas, Simon, Samuel, Adeus, Matthias, Eschemias.
Ex Gad Tribu, Nehemias, Iosephus, Theodosius, Baseas, Ornias, Datis.
Ex Aser Tribu, Ionathas, Auxeas, Eliseus, Ananias, Chabrias, Sachus.
Ex Nephtalim Tribu, Isaacus, Iacobus, Iesus, Gabatæus, Simon, Leui.
Ex Manasse Tribu, Iudas, Iosephus, Simon, Zacharias, Somelus, Selemias.
Ex Simeon Tribu, Sabatheus, Iason, Iesus, Theodorus, Ioannes, Ionatas.
Ex Leui Tribu, Theodosius, Iason, Iesus, Theodorus, Ionas, Ionathan.
Ex Isachar Tribu, Theophilus, Abraham, Arsamis, Iason, Endemias, Daniel.
Ex Zabulon Tribu, Ieremias, Eleazarus, Zacharias, Baneas, Elisæus, Datheus.
Ex Ephraim Tribu, Samuel, Iosephus, Iudas, Ioathes, Cabel, Dosithæus.
Ex Beniamin Tribu, Isaelus, Ioannes Theodosius, Arsamenes, Abiethas, Ezecelus.

Porrò, qui post illam versionem putarunt trecentos quinquaginta annos ante Christū natum, quemadmodum Sixtus Senensis scripsit, in verbo, *Septuaginta duo Interpretes.* siue ex Epiphanio De Mensuris, & Ponderibus, ducentos, & nonaginta supra vnū annos, fluxisse ante Christum natum, id aut in notis numerorum vitium fuit, aut secus quàm oportuit, subducta fuit ab ijs annorum ratio.

Qui item Aristæa, Historiam in suspicionem vocarunt, ijdem à Iosepho, Tertulliano, Eusebio, Hieronymo, qui eadem ex Aristæa, qualis hodieque extat, vnanimes proferunt. quæ autem ex Epiphanio, & alijs obijciunt, facilè soluuntur ijs rationibus, quas accuratè collegit, atque attulit Card. Bellarminus, c. 6. de Verbo Dei, libr. 2. quemadmodum, & reliqua de septuaginta duabus cellulis, quæ tradita per manus opinio peruenerat ad Iustinū martyrem, Augustinum, atque alios quosdam. Scio autem eandem de Aristæa quæstionem motam fuisse nouissimè omnium (quod ad eius Operum editionem attinet) ab Alfonso Salmerone, qui non verum, sed suppositicium hunc quem habemus Aristæam putat: veruntamen si Bellarmini Card. rationes expensæ fuerint, hæ (opinor) potiores habebuntur.

Integra ne D. Codicis, an tantum Pentateuchi versio à Septuaginta duobus Interpretibus prodijt.

Integram verò Bibliorum, seu Veteris Testamenti versionem prodijsse à Septuaginta duobus Interpretibus validis rationibus euincitur. Ea in primis, quòd Apostolorū tempore nulla extabat alia versio Græca, quam tamen ipsi in testimonijs Prophetarum citandis ex Septuaginta Interpretibus adhibebant.

Deinde quòd, qui stimulus Ptolemæum Regem incitante Demetrio Phaleræo eius

Digitized by Google

bliothecæ Præfecto ad celeberrimam illam Bibliothecam condendam adegerat, idem ad cæteros Sacros libros, non modo Pentateuchum assequendum, obtinendos proculdubio adegit. Accedit, non potuisse huius versionis tanquam miraculi famam percrebuisse, si septuaginta duobus diebus Pentateuchus ipse duntaxat Græcè redditus fuisset. Quòd si Hieronymus in Quæstionibus Hebraicis, & in cap. 5. Ezechielis, atque in secundum caput Micheæ visus sit in hanc de Solius Pentateuchi versione sententiam propendisse, certè ea non assertio, sed dubitatio fuit, præsertim quòd, secundis, ac tertijs cogitationibus quæ maturiores edunt deliberationes, is ipse Hieronymus in Commentarijs Prophetarum mentionem fecit versionis Septuaginta duo, & eam explicauit. Aristææ verò posset videri difficilior nodus, qui Legis tantum à Septuaginta versæ meminerit, sed & facile hunc soluit Bellarminus Cardin. *Neque enim* (inquit) *Aristæas nomine Legis solum Pentateuchum intelligebat, vt Iudæi sensisse videntur, sed omnes libros sacros. Nam à lege, quæ erat præcipuus liber, omnes libri denominabantur. Hinc Ioannis 10. & 15. Dominus dicit in lege Iudæorum scriptum esse id, quod in Psalmis scriptum est, ac B. Paulus 1. Corinth. 14. in lege scriptum esse dicit, quod habetur in Isaia.*

Quin eos vertisse omnia scribit Iustinus in Dialogo cum Triphone, & ante illum Irenæus, lib. 3. c. 25. Clemens Alexandrinus, lib. 1. Stromatum. Eusebius, libr. 8. c. 1. Præparationis Euangelicæ. Epiphanius de Mensuris, & Ponderibus.

Denique non erat opus accersere ob solum Pentateuchum ex Iudæa Interpretes, quippe non solum ante Ptolemæum Regem, verumetiam ante Alexandrū Magnum, Clemens Alexandrinus lib. Stromatum tradit quinque libros Moysi Græcè fuisse conuersos è quibus potuit Plato plura mutuari. Idque probat ex Aristobulo Iudæo, qui quinque libros ad Ptolemæum Philometora conscripsit.

Quænam obiecta siue à Iudæis, siue ab alijs aduersus versionem Septuaginta duo Interpretum.

Affert autem Alphonsus Salmeron noster Prolegomeno sexto ad Euangelia, quæ & Iudei, & alij obiecere aduersus versionem septuaginta: sed & ita affert, vt pleraq; omnia copiosè soluat. quod & ante illum fecerat ex parte Sixtus Senensis in lib. 5. Biblioth. Sanctæ. nimirum, cur non verbum ex verbo septuaginta reddiderint Græcè ex Hebraico contextu. Cur Hieronymus aut insciciam, aut negligentiam ei, quam habebat præ manibus, Interpretum versioni tribuat: Inciderat enim in Codices inemendatos, quare & Ruffino in Apologia respondet. *Ego ne contra Septuaginta Interpretes aliquid sum locutus.* ac Præfat. in libro Paralipomenō testatur, si pura, & integra Septuaginta editio constitisset, noua sua editione opus non fuisse. Cur autem quædam versa sint à Septuaginta, quæ in Hebræo Codice non extent, siue de egressu corui extra arcam, siue de computatione annorum, siue de alijs quibusdam, vide ibidem eundem Salmeronem, præter id quod alij, & Sixtus Senensis in verbo, Septuaginta, & Bellarminus Card. attulerunt.

Num, & quomodo vitiata fuerit Septuaginta duo Interpretum versio.

Vitiatam à Iudæis fuisse, atque corruptam hanc versionem nemini dubium esse potest, qui Iustini Dialogum cum Triphone legerit: meminerit autem sæpè fuisse emendatum ab Origene, Luciano, & Hesychio, Hieronymo, & alijs; sed non ita tamē vitiatam, quin pleraque emendari potuerint. Vitiatæ autem eius versionis causas breuiter, atque optimè attulit, qui Præfationem ad Biblia Græcè edita iussu Sixti Quinti præfixit ad Lectorem. Quæ sic habet:

Primò constat ab ipsis pa scētis Christianæ Ecclesiæ temporibus Interpretationem Septuaginta & publicè in Ecclesijs ad legendum fuisse propositā, & priuatim receptam, atq; explanatam ab Ecclesiasticis Scriptoribus, qui vixerunt ante B. Hieronymum Latinæ vulgatæ editionis Auctorem. Accessit autem postea Aquila Sinopensis, qui secundus post septuaginta eosdem libros ex Hebræo Græcè reddidit, & multo post tempore sub Hadriano Principe floruit; & eius Interpretatio (quòd ea, quæ de Christo in Scripturis prædicta fuerant, vt à Iudæis gratiam iniret, aliter quàm septuaginta vertendo, subdola obscuritate inuoluerit) iamdiu est, cum rectè sentientibus, licet in hexaplis haberetur, aliquibus locis non est probata. Hunc verò, qui subsequuti sunt, Symmachus, & Theodotio; alter Samaritanus sub Lucio Vero, alter Ephesius sub Imp. Commodo; vterque (quamuis, & ipsi

in hexa-

Digitized by Google

in hexaplis circumferrentur) parum fidus Interpres habitus est: Symmachus quòd Samaritanus offensus, vt placeret Iudæis, non vnum Sanctæ Scripturæ locum perturbato sensu corruperit, Theodotio, quòd Marcionis hæretici sectator, nonnullis locis peruerterit potius, quàm conuerterit sacros libros. Fuerunt præter has apud Græcos aliæ duæ editiones incertæ auctoritatis: altera, Antonino Caracalla Imperatore apud Hierichuntem, altera apud Nicopolim sub Alexãdro Seuero, in dolijs repertæ, quæ quod in octaplis inter Græcas editiones quintum, & sextum locum obtinerent, quintæ, & sextæ editionis nomen retinuerunt, sed nec hæ satis fidæ interpretationes habitæ sunt. His additur alia quædam editio Sancti Luciani Martyris, qui vixit sub Diocletiano, & Maximiniano Impp. valde illa quidem probata, sed quæ cum septuaginta Interpreticus comparari nullo modo possit, vel ipsis etiam Græcis Scriptoribus, & Niceta confirmante his planè, verbis, in Commentario Psalmorum, ἡμεῖς δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἐκδόσιν στεβαζόμενοι, τῇ τῶν ἑβδομήκοντα προσκείμεθα μᾶλλον, ὅτι διηκριβωμένως τῶν τῆς διαλέκτου. Adeo septuaginta editio magni nominis apud omnes fuit; nimirum quæ instinctu quodam Diuinitatis elaborata, bono generis humani prodierit in lucem. Sed hæc etiam ipsa, quòd in hexaplis ita primum ab Origene collocata fuerit, & eius è regione aliæ editiones, quo inter se comparari possent ad legẽdum propositę essent, deinde verò varietates tantum ex ijs ad illam, sub obelis, & asteriscis notari essent cœptæ, factum est, vt vetustate, notis obliteralis, in syncera nimis, & valde sui dissimilis ad nos peruenerit, quippe, quæ insertis vbique aliorum interpretationibus, aliquibus autem locis duplici, atque etiam triplici eiusdem Sententiæ interpretatione intrusa, malè præterea à librarijs accepta, suum ob id nitorem, integritatemque amiserit. Hinc illę lectionum penitus inter se dissidentes varietates, & quod doctissimorum ingenia, mentemq; diu torsit, ipsæ exemplarium nõ solùm inter se, sed à veteribus etiam Scriptoribus dissensiones. Quod malum primò à multis ignoratum, ab alijs postea neglectũ, quotidiè longius serpens, principem librum, & à quo tota, lex Diuina, & Christiana pendet instituta, non leuibus maculis inquinauit.

Emendatior Græca editio 70. quanam hoc tempore.

Ei igitur malo, de quo dictum est, itum est obuiam iussu duorum summorum Pontiff. Gregorij XIII. & Sixti V. & opera doctissimorum Virorum, qui plura vndique exemplaria manuscripta contulerunt, cum antiquissimo, & probatiore quod extabat, hodieque extat in Vaticana Bibliotheca, iam ante mille ducentos annos scripta. Quam rationem, quæ adhibita est in emendanda hac versione, qui nosse velit, ea extat in eadem Præfatione, de qua locuti sumus, certè digna quæ legatur, & vnde accendantur ingenia ad voluendam hanc postremam editionem, quæ quidem prodijt ann. 1586. Romæ ex Typographia Francisci Zannetti cum varijs aliorum exemplarium editionibus. Cui tamen editioni quoniam deerant quędam adnotata ad Psalmos, quæ deinceps ab Antonio Cardinale Carafa, qui toti negocio præfuit, vna in pagina fuerint excusa: Ea vide in hoc Apparatu in verbo Dauid, vbi de Psalmis eius agitur.

SERAPHINVS Bononiensis, Canonicus Regularis Lateranensis, Opuscula quædam valdè pia reliquit, inter quæ illud est, *quod Pharetra Diuini Amoris*, inscriptum prodijt Venetijs apud Paulum Petrardum ann. 1554. Viuebat ann. 1560.

SERAPHINVS Caballus, Brixiensis, Generalis Magister Ordinis Prædicatorum, Vitæ sanctitate, ac doctrina celebris, ac Theologus eximius, qui dum in suum Ordinem instaurandum totus incumberet, magno cum omnium dolore Hispali, in Hispania, in qua Ordinem suum visitabat, ann. 1578. die 21. Nouembris excessit è vita, scripsit plures hortatorias Epistolas pias, & eruditas; cumque è Surio colligi, atque edi mandasset vitas Beatorum sui Ordinis Fratrum, & Patrum, vnicuique Opusculo, siue tanquam Enchiridio præfixit Epistolam ad vniuersum gregem sibi à Domino creditum. Prodierunt ea Opuscula Louanij ann. 1574. & 1575. Cumque sodalitates, quæ dicuntur Sanctiss. Rosarij, ob sui erga B. Virgin. cultum admodum propagasset nouis condonationibus, quas Indulgentias vocant, à Pio V. & Greg. XIII. Pontt. Maxx. ditatas, Officium proprium diei Festo celebrando ex institutione Greg. XIII. Pont. Max. Dominica 1. Octob. componi mandauit. Bibliothecam, siue Catalogum Scriptorum Dominicani ordinis cõscribi ab Antonio Senensi cognomento *de Conceptione* iussit: Ioannem item de Turrecremata Cardin. in totum Gratiani Decretum recudi. Qui si diutius vixisset Petri de Plaude Commentarij ad vniuersa Biblia, qui extant manuscripti Parisijs apud eũdem ordinem, lucem aspexissent magno Theologorum bono. Quod quidem ipse peroptauerat.

SERA-

Digitized by Google

SERAPHINVS Cantonus, Mediolanensis, Monachus Ordin. Cassinensis in Cœnobio S. Simpliciani Mediolani, sacras edidit Cantiones, quæ Madrigalia vulgo dicuntur. Venetijs ann. 1592. quo item viuebat.

SERAPHINVS Capponus à Porrecta, quod oppidum est in Tractu Bononiensi, & ob Thermas haud incelebre, Theologię Magister, qui etiamnum, dum hęc agimus plura cõponens, & insignis pietatis exemplo viuens, est admodum senex, scripsit Commentarium ad Pentateuchum, quem prænotauit: *Veritates aureæ super totam legem veterem, tum litterales, tum mysticæ per modum Conclusionum è Sacro Textu mirabiliter exsculptæ.* Venetijs autem editæ ann. 1590. apud M. Antonium Zalterium. Additis autem Inscriptioni, præter alia, his verbis: *His ceu quadam praxi Christiana ad virtutes Theologicas, Cardineas, Intellectuales, Morales, ad Dona, non sine huius Diuinæ legis præuia comprobatione paratur iter pro diuerso statu commodum, pulchrum, pacificum, honestum, suaue, stabile, tutum.*

Et certè qui hunc Commentarium legerit, habebit in quo simul & hæreses destruat, & veritatem astruat.

Emiserat autem idem Seraphinus triennio antequam ipsius in Pentateuchum prodijsset Commentarius, de quo diximus, Compendium Theologicæ veritatis Alberti Magni Ratisponensis Episcopi, ex Ordine Fratrum Prædicatorum assumpti, septem libris Digestum cum centenario Codice Alberti nomine sub Duce Venetiarum insignito, collatum, expurgatum, & notis vtilibus illustratum. Venetijs apud Ioãnem Baptistam Somaschum ann. 1587.

Commentaria item Euangeliorum, ibidem apud Meiettum, & Ciottum, ann. 1602.

In Euangelium autem secundum Ioannem, in quo insertæ sunt declarationes, atq; disputationes de plurimis hæresibus à Deo præuisis, ac passim damnatis. Ibidem ann. 1605. apud Io. Baptistam Somaschum, & Societatem Venetam.

Librum item, quo oẽs ad Sanctiss. Missæ Sacrificium spectantes ceremonias exposuit.

SERAPHINVS Cumiranus, Feltrensis, Ord. Minor. volumen tripertitum emisit in lucem, quod prænotauit, *Conciliatio locorum communium totius Scripturæ Sacræ, qui inter sese pugnare videntur.* Prima pars excusa fuit Parisijs ann. 1556. apud Io. Foucherium, & ann. 1557. apud Io. Stellium. Secunda pars apud hunc ipsum ann. 1558. Tertia Venetijs an. 1558. apud Ioan. Variscum.

SERAPHINVS Ecclesianus, edidit emblema inscriptum *Flos florum* cum significatione, & carmine. Item Carmẽ in insigne Iulij III. Pont. Max. Mediolani excudit Franciscus Marchesinus.

SERAPHINVS Firmanus, Canonicus Regularis Lateranensis, Diuini Verbi suo tempore Concionator insignis, scripsit Italicè Opuscula spiritualia. De interna Oratione. De vera Conuersione. De aurea, & regali discretione. De sui ipsius cognitione, atque victoria. Speculum internum. Modum confitendi. Enarrationem in Apocalypsin. Quæ omnia Latinitate donata à Gaspare Placentino Canonico Regulari, excusa sunt Antuerpię apud Nicolaum Almosinum ann. 1581. Porrò eiusdem Seraphini Apologia pro Baptista de Crema prohibita est in Romano Indice Clementis VIII. Pont. Max.

SERAPHINVS Florentinus, Monachus Ord. Cassinensis in Cœnobio S. Mariæ, plures Sanctorum Patrum Grecorum, & Latinorum Sermones, qui Latinè extãt in Etruscam transtulit linguam, nempe Gregorij, Chrysostomi, Epiphanij, Cassiani, Bernardi, Dionysij Cartusiani, & aliorum, qui Florentiæ editi fuerunt, vbi ipse obijt an. 1594. & ibidem humatus.

SERAPHINVS Gerardus, Brixius, Congregat. S. Saluatoris, scripsit plures Orationes, inter quas sunt eæ, quas coram Sixto V. & Greg. XIV. Pontt. Maxx. habuit.

SERAPHINVS è Marauia, Aretinus, Ord. Minorum, scripsit de Conceptione Beatiss. Virginis, Italicè.

SERAPHINVS è Merodio', Ord. Præd. qui cum nonnullis eiusdem Ordinis Patribus in Aprutina Congregatione, disciplinę suorum restituendę serio se non sine fructu addixit scripsit Sermones de Tempore, ac de Sanctis. Hymnos item pios, qui interdum in Florentina ditione decantabantur. Vitas quoque aliquot Sanctorum vtriusque sexus Italicè reddidit. Viuebat adhuc ann. 1577.

SERAPHINVS Pagnius è Sancta Maria, scripsit Italicè De Indulgentijs, ac Sermonem, siue vt ille prænotat, *Discursum de Conceptione B. Virginis.* Mantuæ apud Franciscum Osannam ann. 1588.

SERAPHINVS Radius, Ord. Præd. librum edidit, quem inscripsit *Centum casus Conscientiæ.* Genuæ apud Hieronymum Bartholum anno 1586. & Italicè collegit librum, quem

inscri-

Digitized by Google

inscripsit *Hortum exemplorum*, siue *Flores vitarum Sanctorum*. Venetijs apud Danielem Zanettum an. 1599. Sanè Seraphinus Radius locos Theologicos Melchioris Cani in Epitomen redactos emisit Venetijs apud Societatem Venetam, ann. 1604.

SERAPION Anachoreta, vide paulo post in verbo, Serapion Thmueos Episcopus.

SERAPIONIS sermo de impugnatione omnium vitiorum extat inter Collationes Ioannis Cassiani.

SERAPION Antiochiæ Episcopus, scripsit Epistolam ad Carinum, & Pontium de hæresi Montani. Ad Domnionem quoq; librum composuit, & vnum De Euangelio, & alias breues Epistolas. Honor. in Catal.

SERAPION Thmueos Aegypti vrbis Episcopus, qui ob elegantiam ingenij, cognomen *Scholastici* meruit, charus Antonio Monacho, edidit aduersus Manicheum, librum, & de Psalmorum titulis alium, & ad diuersos vtiles Epistolas, & sub Constantino Principe etiam in Confessione inclytus fuit. Hieron. in Catal. & in Epist. 84. ad Magnum. Quamuis autem, qui de illo scripserunt, Beda, Vsuardus, Ado, & alij, eum duntaxat Anachoretâ fuisse dixerint, Sanctus tamen Athanasius testatur ab se fuisse ordinatum Episcopum in Epist. ad Dracontium. Extat item de eo Epistola Alexandri Episcopi Thessalonicæ ad Athanasium, quam idem Athanasius intexuit secundæ suæ Apologiæ. Qui quidem Athanasius insignem Epistolam scripsit ad ipsum Serapionem aduersus eos, qui mussitare incipiebant Spiritum Sanctum esse creaturam; & Epistolam alteram De morte Arij, ac de statu illius temporis.

Cæterum *Thmuis* exponitur *Hircus*, vt libro 2. contra Iouinianum inquit Hieronymus: eratque hæc Ciuitas in ea AEgypti Prouincia dicta *Scethi*, quæ & à Scythis Orientalibus Scythia appellata sæpe reperitur. Vide quæ de hac Ciuitate ex Ptolomæo, Strabone, Iustino Historico, & Ortelij tabulis Henricus Canisius obseruauit To. 5. antiquæ lectionis in Præloquio ad librum Serapionis aduersus Manichæum, quem è Græco à Francisco Turriano nostro latinitate donatum ad eum cum alijs misimus, qui Ingolstadij in ijsdem Tomis antiquæ lectionis fuerunt excusi.

Hæc autem dicta sunt supra in verbo, Serapion, idque errore factum est, quamobrem eadem hic tamquam in loco suo iterum posuimus.

SERENI Sermones duo, vnus de spiritualibus nequitijs, alter de Principatibus, & Potestatibus extant inter Io. Cassiani Collationes.

SERGIVS Confessor, scripsit Historica incipiẽs à Michaele Imp. cuius Actis intermiscuit, quæ item de Copronymo fœda, quæve ad Ecclesiæ statum eius temporis attinebant, cuius dictionem, licet tenuem, perspicuam tamẽ, & Historiæ aptam fuisse inquit Photius in sua Bibliotheca Græca. Is verò Sergij labor num exter, mihi incertum.

SERGII Constantinopolitani Episcopi Epistola ad Honorium Papam de Secta Monothelitarum extat in Act. 12. sextæ Synodi. & verò Sergius fuit habitus orthodoxus, & boni nominis, sed postea agnitus hæreticus, fuit damnatus.

SERGIVS huius nominis primus, natione Syrus, patria Antiochenus, qui Pontificatum suum sanctissimè tredecim annos, menses octo, dies tredecim gessit, explosit quæ Constantinopoli decreta fuerant sub Iustiniano Imp. qui ferre non poterat à Sergio non vnam, sed duas in Christo naturas teneri, ac Virginem Beatissimam fuisse θεοτόκον, hoc est Deiparam. Scripsit autem, quæ pro ratione sui Pontificatus fuere necessaria restituendæ paci Ecclesiæ, reprimendo Iustiniano Imp. & Ecclesijs, ac præsertim D. Petri in Vrbe instaurandis, & ornandis.

SERGIVS Quartus, huius nominis, Martini filius, Romanus, Petrus antea vocatus, ex Monacho Instituti S. Benedicti; Summus Pontifex renuntiatus 2. Kal. Septembris anno Christi 1009. Ind. 7. nõnulla scripsisse fertur, de quibus nihil aliud vidi præter Epitaphiũ Siluestri Secundi Papæ, quod est in Laterano. Sanè verò ipse eius Pontificatus, licet biennium tãtummodo durauerit, siue paucis diebus amplius, viuus liber posteris fuit, vt (quẽadmodum inquit Platina) vir sanctissimæ vitæ, gratæq; consuetudinis, & ante Pontificatum, & in ipso Pontificatu fuerit, in pauperes liberalis, in amicos, & familiares iucundus, in delinquentes clemens, in contumaces modestus; tantæ præterea prudentiæ, vt toto suo Pontificatu nil commissum sit, quo meritò reprehendi gubernantis negligentia posset. In Deum enim omnem mentem conuertens, iustè, atque integrè omnia gubernabat.

SERLO Grammaticus, Anglus, Cistercienſis Ordinis Monachus, scripsit in orationem Dominicam, librum. De bello Scotico, librum. De morte Sumerledi, librum, præter tres illos, qui huc non pertinent. De Dictionibus, De Disyllabis, De Aequiuocis, & Vniuocis. Viuebat ann. 1160.

Digitized by Google

SERLO Anglus Monachus Dorobernenſis, ſiue Cantuarienſis, ann. circiter 960. ſcr
pſit Commentariorum in Pentateuchum, lib. 5. De Prouerbijs, lib. 1. De Differentijs, li.
Homiliarum, lib. 1. Contra aliquorum Monachorum licentiam, lib. 1.

SERTORIVS Fontanerius, Ord. Min. ex oppido Angliæ Galenſi, Generalis, tempo
Clementis 6. Pontificis Max. ann. 1343. Primo Regens Auenione, deinde Vicarius Gen
ralis à Gerardo inſtitutus, poſtea electus Epiſcopus Maſſilienſis, ac deinde mutato loc
Archiepiſcopus Rauennæ, Patriarcha Gradenſis, S.R.E. Cardinalis, ann. 1361. ſcripſit I
omnem fere Sacram Scripturam. Item in D. Auguſtini De ciuitate Dei, libros 22. Quo
libeta diſputata. Viuebat ann. 1356. Obijt Patauij ante adeptum titulum Cardinalitiun
ſepultus in æde D. Antonij.

SERVANVS Scotorum Epiſcopus, & Orchadum primus Apoſtolus, ſcripſit ad Orch
dianos gregis ſui plures Epiſtolas. Viuebat ann. 440.

SERVASANCTVS Ord. Min. ſcripſit ſummam De Pœnitentia, quæ Patauij apud P
tres ſui Ordinis extabat.

SERVASIVS Aedicellius, Agrippinas, ſcripſit vitam S. Villebrodi carmine heroic
Ioannes Lelandus.

SERVATIVS de Lairnetz Germanus Theologus edidit Secundo Optica Regulariu
in Regulam S. Auguſtini. Muſſiponti in Lotaringia ann. 1607.

SERVATIVS Myricanus Ord. Min. inferioris Germaniæ Prouincialis, ſcripſit bre
Enchiridion complectés Regulam D. Franciſci. Antuerpiæ ex Officina Plantini an. 159
Obijt Bruxellæ.

SERVATII Clauis Montenſis Enchiridion Diuinarum conſolationum. Coloni
apud hæredes Birckmanni, ann. 1575.

SERVORVM Beatiſſ. Virginis, hoc eſt Ordinis Religioſi eorum, qui etiam vocant
vulgo *Seruita* extat Chronicon, & liber, ſiue Catalogus Auctorum, qui Theologica, & al
ſcripſerunt, extat item Dialogus De ipſorum origine *Petro Coſmæ* inſcriptus, quo coll
quuntur, Petrus de Ordine ipſorum interrogans, & Marianus Cortonenſis Epiſcopus r
ſpondens. Quo item De mira imagine Virginis cælitus, vt fertur tradita, agitur.

SERVVS Dei Epiſcopus, ſcripſit aduerſus eos, qui dicunt Chriſtum in hac vita dege
tem non vidiſſe *Carneis oculis* Patrem, ſed poſt reſurrectionem ex mortuis, & aſcenſione
in cælis, cum tranſlatus eſt in gloriam Patris, profectus ſcilicet ei dantes in remuneratic
nem martyrij. In qua ſcriptura oſtendit, & diſputatione ſua, & Sanctarum Scripturaru
teſtimonijs, Dominum Ieſum ab ipſo eius conceptu per Spiritum Sanctum facto, & part
ex Virgine, quòd Deus verus in homine vero, ipſe quoque homo Deus factus natus e
ſemper carnis ſuæ oculis, & Patrem vidiſſe, & Spiritum Sanctum, per ſpecialem, & ei vn
tatem Dei, & hominis ſocietatem. Hæc Gennadius in Catalogo. At Tritemius inqu
eum vixiſſe ann. 480. Alium autem eſſe hunc, à Theodulo liquet, etſi vox hæc *Theodul*
deſignet etiam ipſa ſeruum Dei. Cæterum quod in Gennadio ſcriptum eſt, *Carneis ocu
viſum Patrem, & Spiritum ſanctum à Chriſto Domino*, ſi per oculos carneos ille intellexit hum
num intellectum, rectè dicebat. Sed cautius loquendum erat.

SEVERIANVS Gauellenſis (alijs Gabulenſis) Eccleſiæ Epiſcopus, in Diuinis Scripti
ris eruditus, & in Homilijs declamator admirabilis fuit. Vnde & frequenter ab Epiſcop
Ioanne, & Imperatore Arcadio ad faciendum ſermonem, & Conſtantinopolim vocab
tur. Iegi eius expoſitionem in Epiſtolã ad Galatas, & de Baptiſmo, & Epiphaniæ ſollen
nitate libellum gratiſſimum. Moritur minore Theodoſio imperante. Ita Gẽnadius. At
obſeruauit Suffridus Petrus, loco *Gauellenſis*: Codex Gemblacenſis habet *Gauillenſis*, in ali
pleriſq; erat *Gabalenſis*: Viuebat Tritem. ann. 400.

Sanè verò Gabalum, quæ ab alio dicitur fuiſſe Ciuitas Syriæ, eſt item in Gallijs, & vu
go appellatur *Lodeua*, vt non defuerit, qui Seuerianum putauerint fuiſſe Gallum, quem ip
ſum illius nomen potius ſonare videtur.

Addunt alij Homiliam aliam fuiſſe ab eo conſcriptam De morte Innocentum. Alia
item De Pace, quæ extabat inter Homilias Chryſoſtomi in 2. Tomo, quę primò loco pc
nuntur editionis Baſileenſis, Latinè. Scio autem adnumeratum fuiſſe inter Theologos i
los Seuerianum, è quibus deſumpta fuit Exegeſis in Epiſt. ad Romanos, & impreſſa olir
Baſileæ à Roberto Vuinter ann. 1573. quamquam ſi quis eam inde legere deliberaueri
meminerit Ioannem Lonicerum, qui eam è Græco in Latinum vertit, eſſe inter prim
Claſſis hæreticos prohibitum, ſolitos autem eſſe Lutheranos, ac reliquam iſtiuſmodi fa
cem, Epiſtolam Pauli ad Romanos inuertere, ad proprias hæreſes ſtatuẽdas. Iam Alexar
der Braſſicanus ſcriptum reliquit, conciones quattuordecim Seueriani Græcas ſe in ſu

Digitized by Google

Bibliotheca Viennæ, Austriæ habuisse. Extat sermo eiusdem inter Homilias ab Alcuino collectas. Quin & Seueriani sermo de Christi Domini Natiuitate, atque alter De signaculis, citantur in Theodoreti Eranistę.

SEVERINI Lubomblij Roxolani Monachi Monotessaron, siue Aurea catena ex quattuor Euangelistis penè millibus distinctionibus connexa Tom. 1. Cracouiæ ann. 1607.

SEVERINVS Binius SS. Theol. Licentiatus: quondam B. Mariæ Virginis ad Gradus, nunc verò insignis Ecclesiæ Collegiatæ S. Gereonis Colo. presbyter Canonicus, edidit quattuor Tomos Conciliorum notis doctissimis illustratos, quæ totam Antiquitatis Ecclesiasticæ seriem egregiè explicant, ac Hæreticorum imposturis vbique occurrunt, ad summam Lectoris Catholici commoditatem ac voluptatem. Opus prodijt Coloniæ A. D. MDCVI. apud Anton. Hierat. & Ioan. Gymnicum.

SEVERVS Alexandrinus Patriarcha, librum reliquit De ritibus Baptismi, & Precariones Abecedarias Syriorum, quæ extant in Biblioth. PP. Bignæi. Tom. 6. 2. editionis. Vide quæ Mag. Sacri Pal. & qui & ipse asserit in eo opere Seuerum fuisse Eutychianum Petri Gnaphæi sectatorem, nec pauca in eo libro esse vel manifestè hæretica, vel apocrypha, nulliusq; fidei. pag. 213. Tom. 1. sui Indicis.

SEVERVS Malacitanæ Sedis Antistes, Collega socius Liciniani (non autem *Luciani*, vt textus olim excusus habebat, Episcopi, edidit libellum vnum aduersus Vincentium Cæsaraugustanæ Vrbis Episcopum, qui ex Catholica fide in Arianam prauitatem fuerat deuolutus. Est & alius eiusdem De Virginitate ad Sororem libellus, qui dicitur *Annulus*. Cuius quidem fatemur cognouisse titulum, ignorare eloquiũ. Claruit temporibus prædicti. Imperatoris, quo etiam & regnante vitam finiunt. Ita Isidorus in Catalogo. Tritemius hunc ait floruisse sub Mauricio ann. 580. Sed cum Mauritius imperare cæperit demum ann. 583. rectè Suffridus retulit ad annum 590. vnà cum Liciniano, cuius & collegia dicitur: *Socius Liciniani*, ita rectè, perperam enim hic Codex excusus legit *Luciani*, quod ex antecedentibus patet.

SEVERVS Minoricensis Insulæ Episcopus anno Domini 418. secundo autem Zosimi Papæ, scripsit litteras circulares ad omnes Ecclesias, quæ & publicè legebantur de Conuersione Iudæorum illius Insulæ per præsentiam reliquiarum Sancti Stephani. Extat eiusdem Seueri Epistola ad Euodium Episcopum Vzalensem in Vaticano, vnde integram depromptam Baronius Cardin. suorum Annalium inseruit. Tom. 5. sub eundem annum.

SEVERI Rectoris, & Poetæ Christiani, Carmen Bucolicon, siue De moribus Boum. Tom. 8. Bibl. PP. Edit. 2.

SEVERVS (vt est apud Gennadium in Catalogo) presbyter, cognomento Sulpitius, Aquitanicæ Prouinciæ, vir genere, & litteris nobilis, & paupertatis, atq; humilitatis amore conspicuus, clarus etiam Sanctorum virorum Martini Turonensis Episcopi, & Paulini Nolensis notitia, scripsit nõ contemnenda Opuscula. Nam Epistolas ad amorem Dei, & contemptum Mundi hortatorias scripsit sorori suæ multas, quæ notæ sunt: scripsit ad Paulinum prædictum duas, & ad alios alias; sed quia in aliquibus etiam familiaris necessitas inserta est, non digeruntur. composuit, & Chronica. Scripsit & ad multorum profectum vitam B. Martini monachi, & Episcopi, signis & prodigijs, ac virtutibus illustris Viri: & collationem Postumiani, & Galli, se mediante, & Iudice. De conuersatione Monachorum Orientalium, & ipsius Martini habitam, in Dialogi speciem tribus inciſionibus comprehendit. In quorum priore refert suo tempore apud Alexandriam in Synodo Episcoporum decretum fuisse, Origenem cautius à sapientibus pro bonis legendum, & à minus capacibus, pro malis refutandum. Hic in senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium vsque ad mortem tenuit, vt peccatum, quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret. Hactenus Gennadius. Quin cum Seuerum presbyterum nominet, rerumque illarum peritior, quàm qui postea sunt secuti, esset, Baronius Cardinalis Tomo quinto, suorum Annal. sub annum Domini 431. Cælestini autem Papæ octauum, euincit aduersus quosdam, non fuisse Bituricensem Episcopum: quamuis in tabulis Ecclesiæ Bituricensis alij duo Sulpitij, qui fuere Episcopi, numerentur. Vide Baronium ibidem. Qui & in Tomo tertio suorum Annalium primæ Romanæ editionis, pag. 578. notat Seueri textum insigniter fuisse depravatum, atque deinceps, vbi de S. Martini agit ætate: quin & pag. 654. vbi hæc vox *Dosanum*, monet esse legendum *Tolosanum*.

Cæterum Seuerus duos sacræ Historiæ libros ab origine Mundi exordiens, ad sua vsq; tempora producens, scripsit eo anno, quo gesserunt Consulatum Stilico, & Aurelianus,

nimi-

nimirum quadringentesimo. At cum res à Mundi exordio, quemadmodum ille scribit, sacris litteris editas, breuiter constringere, & cum distinctione temporum vsque ad eius memoriam carptim dicere fuisset aggressus: præmonuit eos in quorum gratiam compendium hoc scripserat, vt ex ipsis fontibus mysteria rerum Diuinarum haurirent: hoc verò Compendio recognoscerent, quæ ibi legissent.

Porrò Sulpitium Victor Giselinius, ex editionum, & vetustorum exemplarium collatione, emendauerat totum, notisq; illustrauerat, vitamq; ipsius collegerat. Quæ omnia, Historiam nempe sacram, deinde librum De vita Beati Martini, atque Epistolas, & denique Dialogos emisit ex Officina Christophori Plantini Antuerpiæ, ann. 1574. Eas autem Notas ex Petro Galesinio potissimũ, qui Sulpitium antea ingeniosè recognouerat itemq; ex Ioanne Fileau Iurisconsulto, qui Gallicà Sulpitium rectè verterat, auctiores fecit: At postea Carolus Sigonius hortatu Cardinalis Palæori, Commentarium in Sulpitium scripsit, qui primo Bononiæ, deinde, & alibi emissus est, cui repetitionem adiecit ad fouendũ (vt ait) memoriam. Sequens autem inscriptio & dispositio, libri est talis. *B. Sulpitij Seueri Bituricensis, sacræ Historiæ libri duo. In eosdem Caroli Sigonij Commentarius. Eiusdem de temporibus Hebræorum Catalogus. Index rerum in vtrumque copiosus. Bononiæ apud Societatem Typographiæ Bononiensis, ann. 1581.*

Quem Sulpitium, cum Sigonius appellauerit Beatum, nos eum Sanctitatis nomine illustrem nusquam apud probatos Auctores legimus, nec Sanctus Gregorius Turonensis, qui temporibus illis proximè vixit, eum Sanctitatis nomine vmquam ornauit in vita Beati Martini, sed vt communem quendam hominem nominat, cum tamen eodem capite Paulinum Nolanum Beati, & Sancti nomine illustret. Eius enim mos est, vt omnes viros pietate insignes nominet sanctos, quod tamen in Seuero omisit. Addo Cluniacensem quoque in Vita Beati Martini idem voluisse videri, qui nusquam Seuerum sanctitate, aut miraculis clarum dicit; Reliqua, quæ in Sigonij Commentario, ad Sulpitium Seuerum obseruauimus, vide in libro quinto Bibliothecæ nostræ selectæ, capitulo decimosexto, & decimoseptimo, Venetæ & Colon. editionis, vbi egimus, ecquid vnà cum Romano Catechismo ab Alumnis Seminariorum, siue à reliquis Clericis sit discendum.

Cæterum cum hæc scripsissem, admonitus sui, Ecclesiã in Romano Martyrologio, die 29. Ianuarij aliud docere, nempè Seuerum Sulpitium fuisse, & Episcopum, & Virum Sanctum, proinde legendam esse ibi Notam Bãron. Card. ad eundem Martyrologij diem, qui negat, vel alterutrum: ego verò memor alterius admonitionis ipsius Baronij, qui in Annalibus, quos post Notas ad Martyrologium edidit, docuit debere nos easdem Notas ad Annalium amussim esse reuocandas, non video, cur ab eo, quod antea scripseram, sit facile recedendum. Et quidem in Annalium Tom. 5. sub annum Dom. 431. Cælestini autem Pont. Max. VIII. pag. 604. Romanæ editionis, ita habet Baronius. *Sed hic illud considerãdum: quomodo hunc Seuerum Sulpitium dicunt fuisse aliqui Episcopum Bituricensem, quem Gennadius collega eius, atq; Gentilis non nisi presbyterum nominet, & in eo ordine pœnitentem dicat esse defunctum? cuius quidem testificatione hominis certe haud rerum Seueri ipsius ignari, vtpote in eadẽ prouincia viuentis, aliquando existimauimus, hunc diuersum esse Sulpitium ab illo, quem dicunt Episcopum Bituricensem: licet post Guibertum, qui pro eo, scripsit Apologiam, Archiepiscopum Bituricensem appellet, certe apud me maioris est auctoritatis Gennadius Massilienſis sui temporis res gestas scribens, quàm quiuis alius post plura elapsa sæcula aliter sentiens. Scimus in tabulis Ecclesiæ Bituricensis duos eius Ecclesiæ esse adnumeratos Sulpitios Episcopos, eosdemq; Sanctitatis titulo insignitos, & inter Sanctos in Martyrologijs receptos, quorum alter Pius, Seuerus alter est dictus; alter decimaseptima Ianuarij, alter vigesimanona eiusdem mensis colitur. Neminem reperi antiquorum, qui hunc Seuerum, de quo est sermo, Episcopum nominet, verum tantummodo presbyterum, sicut & Honorius retexens catalogum clarorum virorum. Sed & longè procul abest, vt qui in tabulis Episcoporum Bituricensium ponitur Sulpitius Seuerus sub Gunthranno Rege vixisse, interfuisseq; Matisconensi Concilio sub eodem Rege celebrato; hic sit, de quo est sermo: nam ille Sulpitius, cognomento Pius dictus est, & sub Gunthranno Rege sedisse; successorem Remigij habet Gregorius Turonensis libr. 6. cap. 39. procul verò abhorret, vt Sulpitius Seuerus discipulus S. Martini ad Gunthranni tempora deduci possit: vnde planè fatendum sit in eas tabulas errorem illapsum, quod etiam in Notis diximus. Qui autem hoc sæculo illustrauit Sedem Bituricensem, fuit S. Simplicius arbitrio Sidonij Apollinaris creatus Episcopus, de quo ad Euphronium, necnon ad Perpetuum sanctos Episcopos extant eiusdem Sidonij Epistolæ, atq; concio in eius habita electione.*

Cum verò Sulpitij Seueri editiones antiquæ non careant maculis, hæ vt abstergantur necesse est, præsertim inserta historia Volumini Ortodoxographorum, quod prohibita est (vt admonet Index Romanus) donec expurgetur. Quæ item vita B. Martini cum collatione Posthumiani, & Galli prodijt Basileæ, Coloniæ, atq; Parisijs, vnà cum Abdia Baby-

Digitized by Google

lonico, hic ab ea[illegible]cernendus est tanquam apocryphus nulliusque fidei. At quæ in Seuero, siue in Notis ad eum obseruauit Mag. Sacri Palatij. Vide pag. 242. & seqq. sui Indicis Tom. primi.

SEXTA Synodus ann. Dom. 680. sub Agathone Papa anno eius 3. coacta Constantinopoli per Imp. Constantinum Pogonatum, hortante illum Agathone Pont. fuit Oecumenica. Interfuere Episcopi 289. secundum Annales Græcorum tam apud Cedrenum, quàm apud Theophanem. Photius in libello de Synodis numerat 170. Paul. Diaconus de gestis Longob. lib. 6. c. 4. centum quinquaginta. Theodorus Balsamo 171. In vltima verò actione eiusdem Synodi numerantur subscripti omnes Episcopi cum Legatis presbyteris, & Diaconis 166. Verum in ipso Synodi exordio longe minor numerus habetur: quod Episcopi omnes tã breui temporis spatio peruenire Constantinopolim haud potuerint. Fuit celebrata in Secretario Sacri Palatij, quod coghominatum est Trullus. Trullus autem siue Trulla fæminino genere, præter vas cæmẽtarium, significat etiam quod Itali dicunt cuppola, fuit autem locus Synodi Palatij Secretarium quòd eiusmodi Trullo, siue Trulla fastigianum, testudine sursum erecta, sui rotũditate conficiens hemispheriũ ab ipso ędificij genere, fuerit nominatum. Quæ desiderentur in Sextæ Synodi actionibus iam editis, Vide Baron. Card. octauo Tom. pag. 545. sub ann. 4. Agathonis.

SEXTAE autem Synodi Acta quomodo corruperit Theodorus Patrianus Constantinopolitanus, Vide ibidem Baronium Card. pag. 552.

SEXTVS sub Seuero, scripsit librum De Resurrectione. Honor. in Catal.

S I

SIAGRIVS, scripsit De fide aduersus hæreticos. Honor. in Catalogo.

SIBERTVS de Beca, Teutonicus, & Carmelita, vir in Diuinis scripturis eruditissimus, scripsit super sententias, lib. 4. De censuris noui Iuris, lib. 1. Considerationes super regulam Ord. sui, lib. 1. Ordinale Dominici sepulchri correxit, quod per totum ordinem obseruari decretum fuit. Quin etiam, scripsit Fasciculum Florum diuersarum historiarum. At Tritemius lib. de Script. Eccles. iast. quartò ab eo recognito, & aucto, asserit hũc Sibertum fuisse Geldriensem, ac Prouincialem inferioris Germanię, & tam in Iure Canonico, quàm in Philosophia Aristotelica egregiè doctum. Cæterum ibidem habet eundem adhuc vixisse ann. 1320. cui astipulatur etiam Index Seruitę de scriptoribus Carmelitarum, & Philippus Augustinianus in suo Chronico ad annum 1320. Præterea mendosè apud Paleonydorum, libr. 3. cap. 10. Legitur *Libertus*, pro *Sibertus*. Petrus Lucius. Arnoldus Boscius. Tritem.

SIBEGNIVS Modrusiensis Episcopus, habuit orationem de Croatiæ desolatione coram Leone Decimo Pont. Max. ann. 1516. Nonis Nouembris: quæ Parisijs fuit excusa apud Ioannem Paruum, siue Petit.

SIBITHON Germanus, Viennensis, Ord. Prędd. Theologus, scripsit in orationem Dominicam librum (vt ferrur) egregium. Albertus Venetus, & PP. Mon. Ord.

SIBYLLARVM, quas Chaldæi *Sambethas*, Græci, & Latini Sibyllas Aeolico more appellarunt, quæ quidem decem numerantur, Carmina, ortus, qualitas, fides, à pleriśq; tum antiquis tum recentibus allata sunt. Inter antiquos fuere Clemens Alexandrinus, qui Paulum Apostolum scribit monuisse Gentiles, vt Sibyllarum oracula legerent. Theophilus Antiochenus, (si tamẽ Theophilus ille vnquam de Sybillis scripsit.) Athenagoras, Iustinus martyr. Eusebius, Lactantius Firmianus, Constantinus Magnus, Augustinus, ne quid dicam de Pausania, Suida, & istiusmodi alijs. Inter recentiores fuerunt Onufrius Panuuinius, Gilbertus Genebrardus in sua Chronographia, Sixtus Senensis in 2. libr. suæ Bibliothecæ S. Margarinus Bignæus Tom. 8. Bibl. PP. Parisijs secundo editæ, Galarsa Caurensis Episcopus in Institutionibus ad Euangelia. Taceo editionem eorundem Sibyllinorum oraculorum ann. 1545. emissam sine distinctione secundi libri à primo. Adderem Ioannem Opsopæum, cuius nomine Sibyllina oracula Græcolatina cum Notis ipsius, Parisijs (ni falsa sit inscriptio loci, & Typographorum) ann. 1599. apud societatem Typographicam prodierunt, nisi & ipse Opsopæus inter primæ Classis hæreticos prohibitus esset, & Sybillina oracula, cum falsorum Deorum mendacijs, quæ ille, oracula, more ethnicorum, vocauit, coniunxisset, nempe Iouis, Apollinis, Mercurij, Hecatis, Serapidis, Aesculapij, & aliorũ, Chaldaica item, & magica: cum expediuisset, pauca de multis certiora è patribus secernere, & ad hęc Notas, siue Paraphrasim adijcere, qualẽ, vel Constantinus Magnus de Sibylla Cumæa à Virgilio citata, vel Lactantius Firmianus, vel Augustinus de Achro-

ſtichide à Cicerone allata protulerunt. Quod quidem conſilium ſuſceptum iri ab aliquo docto,& Catholico viro confido, cum etiam tunc approbatus huiuſmodi labor à S.Sede Apoſtolica vſui poterit eſſe in aliquibus ſcholis, vbi puerorum ingenia ſolida doctrina excitentur ad Chriſtianam fidem fouendam,& optimis moribus in rem conferendam.

Nos præter illa, quæ in noſtra Bibliotheca Selecta de Sibyllis indicauimus, addimus, Sibyllina Carmina,quæ latebant in templo Apollinis Palatini,à Stilichone in opus incũbente ſuccenſa,fuiſſe ann. Dom. 399. Anaſtaſij autem Papæ II. quòd in Sibyllinis libris crederentur fatalia Vrbis in eſſe præſcripta. In lib.de Poetica.

E Patribus verò, & reliquis Eccleſiaſticis ſcriptoribus nullam Sibyllam Moyſe fuiſſe priorem, vt intelligatur ſi quid in oraculorum Sibyllarum nomine euulgatorũ, & octo libris comprehenſorũ,reperiatur,quod Moyſis ætatem anteceſſerit, id commẽtitium,& falſum fuiſſe,nimirum à ſatana inuectum,vt veritati immixta falſitas, eandem veritatem aliorum temporũ ſuſpectam redderet.Quale illud lib.3.pag.236.quod Sibyllæ de Moyſe vaticinanti,& diluuium prædicenti tribuitur, libr.3. pag.236. quale item quod pag.183. cum ibidem ſcriptum ſit,ſe,ipſam Sibyllam vnà cum ſua coniuge,Socero,Socru,Leuiribus,& alijs in vndis tempore diluuij fuiſſe iactatum. Atqui & hæc ipſa, quæ ſub nomine oraculorum prolata ſunt in lucem,patet ipſa pagina 261.fuiſſe conſcripta mille quingentis annis poſt Græcorum Imperium, cuius initiũ,ſiue ab Argiuorũ, ſiue ab Sicyoniorum, ſiue ab Athenienſium Regno De Moyſe,De Regno Salomonis,De Imperio Macedonum, De quattuor Monarchijs ſumatur, vana erunt,atque poſt res geſtas hæc, quæ vaticinia dicuntur.Minus quoque vera agnoſcentur, ſi poſt Moyſen Græcorum Regnum inceperit. Ab exitu enim Moyſis,& Iſraelis in Aegypto vſque ad euerſionem adminiſtrationis,ſiue Reip.& Regni Iudæorum ſub Veſpaſiano, numerantur mille octoginta duo anni. Quid quod lib.5.pag.332.aſſerit Sibylla,ſe alterum incendium Aedis Veſtalis vidiſſe. Hoc autem,Euſebio in Chronicis teſte,contigit ann.centeſimo nonageſimo nono ſub Imp.Cõmodo:tunc enim ea Aedes Veſtalis,& Palatium, & plurima pars vrbis conflagrauit: cum primum incendium acciderit Olympiade 134. quamobrem non ante Chriſtum natum, ſed multo poſt talem vatem,(ſi vates dicenda ſit,) vaticinata eſt, neque verò vltra Commodum extẽditur,quippe poſt Adrianum,tres Imperatores(ideſt Antoninum Pium,Antoninum Philoſophum,& Commodum)regnaturos dicit,pag.304.lib.8.

Præterea,cum conſtet ex Lactantij Firmiani libro primo,capite ſexto, ſingulas Sibyllas,ſingulos libros ſcripſiſſe,vnius tamen credi, quoniam Sibyllæ nomine circumferuntur,neq; diſcerni,ac ſuum cuiq; propter confuſionem aſſignari poſſe,niſi Erythrææ,quæ & nomen ſuum verum,Carmini inſeruit,& Erythræam ſe nominat.Erythrææ autem eſt is, qui in libris illis tertium locum tenet. Primi libri Auctor fecit ſe Nurum Noe fuiſſe; ſecundum,& ſeptimum adſcribit ſibi ſcortum impudiciſſimum pag. 360. cum alioquin veræ Sibyllæ caſtæ, & Deo plenæ fuiſſe à certioribus Auctoribus ferantur. Quintum librum ſibi vendicat Iſidis ſoror. Cæteri ſub incertis Auctoribus emiſſi ſunt. Vide autem in verbo,Zoroaſter.

SIBRANDVS Friſius, Abbas Horti Marię,vir Sanctus,plurima ſcripſit,vt inquit ſuffridus Petrus libro de Friſiæ ſcriptoribus,quæ iniuria temporum interierunt. Extat tamen luculenter ſcripta ab eo vita.S. Friderici Hallemi, qui primo Paſtor in pago Hallemio ac deinceps fundator primus Horti Mariæ, cuius & primus Abbas fuit.

SICARDVS Cremonenſis Epiſcopus, ad quem ſcholia reliquit Laurentius Lauretus Carmelita,Vide in Verbo, *Laurentius Lauretus*,ſcripſit autem Hiſtoriam Pontificum,vt inquit Raphael Volaterranus,& Summam De officijs libris octo,vt ſcribit Io.Lelandus.

SIDONIVM,(hoc eſt apud Sidonem Ciuitatem)Concilium ann.Dom.512.procuratum ab iniquo Imp. Anaſtaſio, ex octoginta fermè perfidis Epiſcopis aduerſus Orthodoxorũ Epiſcopos, irritum,& irridendum fuit.Vide Baron.Card.6. Tom.Annal.paulo poſt initium anni Dom.512.

SIDONIVS Apollinaris, qui pleniore nomine dicitur *Sellius Sidonius Apollinaris* (vt Suffridus Petrus notauit) gener Auiti Imp.Patriarchatus dignitate inſignis,ſumma morum ſanctitate,Rhetoricis, & Poeticis litteris, qui plerumq; neſciente coniuge vaſa argentea à domo pauperibus erogabat,fuit creatus Epiſcopus Aruernenſis Anno Dom. 472. Simplicij Papæ Quinto.Idem autem Sidonius onus Epiſcopatus ſentiens,ſcripſit magna cum demiſſione animi hæc verba. *Facinorum continuatione miſer eò neceſſitatis acceſſi, vt is pro peccato populi nunc orare compellar, pro quo populus innocentum vix debet impetrare, ſi ſupplicet.* Factus Epiſcopus valedixit ſecularibus iocis.Vide Epiſt.eius 13. libr.9. Gennadius autem ſic habet de illo.*Sidonius* Aruernorũ Epiſcopus,ſcripſit varia,& grata volumina, & ſanæ doctrinæ: Greg.Turonen.lib.2.c. 22. Sidon.lib.6. Epiſt.1. de ſe ipſo.

Digitized by Google

Ann.Do.480 Trit.

Homo siquidem tam in Diuinis, quàm humanis ad integrum imbutus, acerque ingenio, scripsit ad diuersos, diuerso metro, vel prosa compositum insigne volumen, in quo quid in litteris possit, ostendit: Verum in Christiano vigore polleus, etiam inter barbaræ ferocitatis duritiem, quæ eo tempore Gallos oppresserat, Catholicus pater, & doctor habetur insignis. Floruit ea tempestate, qua Leo, & Zeno Romanis imperabãt. Porro Sidonius Apollinaris editus est cum Ioan. Sauari scholijs vberibus, & doctis, quamquam (vt fit humanitus) alicubi sit hallucinatus, quemadmodũ eo in loco, in quo fratrem Mamerci Episcopi Viennensis in secundo loco, interpretatur Chorepiscum, cum qui in secundo loco dicuntur, hi ex Optato, & adeo ex Diuina Scriptura, dicuntur sacerdotes, qui neque Episcopi, nec chorepiscopi fuerunt. Sed & Ioannes Colbius aliqua elaborauit in Sidonium, quæ magis ad verba, quàm ad historiam, & ad mentem Sidonij spectant.

SIDONIVS de Spiritu Sancto m.s. extat in Bibliotheca Imp. Viennæ Austriæ.

SIFRIDVS de Arena, Ord. Prædic. scripsit super tres Nocturnos Psalterij, & in Canticum Magnificat. Viuebat ann. 1270.

SIFRIDVS Cirenensis, siue *Cirensis* Episcopus, Teuto, qui etiam Hebraicæ linguæ valde peritus est habitus, Ord. Præd. Scripsit ad Theodericum Archiepiscopum Moguntinum Librum de Iudæorum vsura. Alterum De Censibus, & redemptione. Alium Sermonum, & Collationum. Deinde Quæstiones varias. Viuebat ann. 1270. Tritem. Eisingren. autem ann. 1460. sed puto, mendosè.

SIFRIDVS Misnensis Presbyter, Germanus, Ord. Præd. Scripsit Compendium Historiarum à Mundo condito vsque ad annum 1307.

SIGEBERTVS Corbeiensis, Ord. D. Benedicti, scripsit vitam B. Voymonis Bremensis Archiepiscopi. Viuebat ann. 905. Eisingrenius.

SIGEBERTVS Monachus Gemblacensis, Ordinis D. Benedicti, qui eodem ferè tempore, quo Honorius, vixit, continuata serie Gennadium est prosecutus: nam neque Isidorum, nec Honorium legisse, aut cognouisse videtur. Is igitur Sigebertus attingens etiam, quos alij non attigerant, complexus est omnes, vsque ad annum, quo vixit, millesimum centesimum decimum. At quoniam Henrico Quarto Imp. persecutori Ecclesiæ adhærens, scripsit aduersus Gregorium VIII. & Paschalem II. Romanos Pontiff. ideò, quę contra illum cum alij, tum præcipuè Card. Bellarminus attulerunt, (hic nempe vbi agit, de Rom. Pontificibus) ea legenda sunt, & inde confutandus est, nam & ideo in Romano Indicè liber Sigeberti contra Gregorium Pont. Maxim. & contra Epistolam Paschalis Papæ prohibitus est. Sed Sigebertum Gemblacensem Monachum, & Marianum, Scotum Ioannem Papam fœminam in suis Chronicis posuisse, falsum est. Licet autem in impresso Mariano Scoto, & Sigeberto, inueniatur *Ioannes fœmina*, inter nomina Pontificum Maximorum, tamen in antiquissimis manuscriptis non inuenitur, & satis constat corruptos fuisse auctores illos. Extat adhuc in Monasterio Gemblacensi, vbi fuit Monachus Sigebertus, antiquissimum exemplar manuscriptum, quod putatur ipsius Sigeberti autographum, in quo nulla est mẽtio *Ioannã fœminæ*, quod manuscriptum testatus est se vidisse Ioannes Molanus Doctor Louaniẽsis. In antiquis item exemplaribus Meriani Scoti non haberi *Ioannam fœminam* testatur ille, qui Metropolim Alberti Krantij ann. 1574. Colon. edidit. Iam quod pertinet ad Catalogum librorum, quos ipsemet Sigebertus scripsit, is in Catalogo aliorum se ipsum inseruit sequentibus verbis. *Sigebertus Gemblacensis Monachus multa scripsit Opuscula, Metis positus in prima ætate in Ecclesia S. Vincentij ad instruendos pueros, scripsit vitam Theodorici Episcopi conditoris Ecclesiæ & Abbatiæ, in qua etiam per digressionem laudem ipsius vrbis heroico Metro declamauit. Scripsit passionem S. Luciæ, quæ ibi requiescit Alchaico metro. Quibusdam etiam reprehendentibus illam S. Luciæ Prophetiam. Annuncio vobis pacem Ecclesiæ Dei datam, Diocletiano ejecto de regno suo, & Maximiano hodie mortuo, respondi, diligenter considerata temporum ratione, & rerum veritate. Scripsi nihilominus Sermonem in laudem ipsius Virginis, in quo translationes ipsius à Sicilia in Corphinum Ciuitatem Italiæ, & à Corphino in Metim Vrbem Galliæ, ordinata temporum consequentia digessi. Scripsi vitam S. Geberti Regis conditoris Ecclesiæ, & Abbatiæ Sancti Martini extra Ciuitatem Metensem sitæ. Regressus ad Monasterium Gemblacense scripsi Passionem Thebæorum patronorum nostrorum heroico Carmine. Scripsi vitam Sanct. Guilberti Confessoris, fundatoris Ecclesiæ nostræ Gemblacensis, de qua excerpsi lectiones competenti ordine in eius dispositione, arte autem Musica Antiphonas, & Responsoria de Sanctis Machario, & Guiberto melificaui. Scripsi in gesta Abbatum Gemblacensium. Vitas Sanctorum Macloui, & Theodardi vrbaniori stylo melioraui. Vitam quoque S. Lamberti cum in primis vrbanè melioraſſem, postea rogatu Henrici Archidiaconi, & Decani Ecclesiæ Sancti Lamberti defloraui comparationibus antiquorum iuxta consequentiam rerum. Quamuis priorem, vtpotè simplicem, quidam magis amplectantur, & curiosius transcribant, est enim sensu apertior,*

Sigeb. in Catalogo. Ann. Domini 1110. Trit.

& verbis

& verbis clarior. Rogatu etiam prædicti viri, validis Patrum argumentis respondi Epistolæ Hildebrandi Papæ, quam scripsit ad Hermannum Metensem Episcopum, impotestatis Regiæ calumniam. Scripsi ad ipsum Henricum Apologiam contra eos, qui calumniant Missas coniugatorum Sacerdotum. Ipso etiam regente respondi Epistolæ Paschalis Papæ, qui Leodiensem Ecclesiam æque vt Cameracensem à Roberto Flandrensium Comite iubebat perditum iri. Nihilominus ipso postea respondi Treuerensibus, de ieiunio quatuor Temporum, qui regulas cuiusdam Bernonis, secundum allegoriam (vt sibi videtur) bene concinnatas obseruant, & à consuetudine Leodiensium discordant. Descripsi heroico metro Ecclesiastem, quem opere stromateo tripliciter digessi, ad litteram, allegoricè, mythologicè. Imitatus Eusebium Pamphili, qui primus apud Græcos Chronica à tempore Abrahæ digessit, ipse quoque à loco intermissionis eius, vsque ad annum IIII. omnem consequentiam temporum, & rerum gestarum, quanta potui, styli temperantia ordinaui. Cum diligenter Bedam de temporibus relegerem, & ab eo notam ironiæ Dionysio Cyclorum scriptori infligi viderem, quia male dispositis annis Dominicæ Passionis, in terminis Paschalibus contraire per omnia videretur Euangelio Ioannis, dignum mihi visum est altius repetendo omnem nubem dimouere erroris, & verum diligentibus infundere lumen veritatis. Siquidem Marianus Scotus, vir suo æuo diserti longe, hoc idem aggressus erat, & Chronicam suam texens à Natiuitate Christi, vsque ad statum sui temporis, hinc annos Christi iuxta fidem Euangelij, inde regione iuxta Dionysium ordinauerat, vt diligentiæ lectoris pateret, quantum ipse Dionysius à veritate Euangelij deuiaret. Ego autem considerans fautores Dionysij semel imbibita non leuiter deserere, ita cautelam ingenioli mei æqua lance libraui, vt medius horum incedens, omnes annos ab origine Mundi discursos, vel in futurum discursuros, inscripta ratione iuxta Hebraicam veritatem colligerem: scilicet per cyclos lunares, qui nouendecim annis, & per cyclos solares, qui 25. annis clauduntur, & per alterum multiplicati magnum cyclum quingentorum triginta duorum annorum conficiunt: lineatim distinctis hinc inde annis Adæ, Epactis concurrentibus terminis Paschalibus, diebus Dominicis Paschæ, eadem via incedens qua Dionysius, sed non eisdem vestigijs. Quod diligens lector facile inueniet si curiosus fuerit. Et quia decem magnis cyclis, qui singuli quingentis 32. annis constant, opus omne distinxi, ipsum librum hoc titulo prænotaui, vt Decennalis vocetur. Prologum etiam in morem Dialogi antepositi, quem tribus tomellis diuisi, indicans sub persona interrogantis, & respondentis intentionem, & vtilitatem ipsius Operis, & ad quam partem Philosophiæ pertineat, scilicet ad Physicam. Subiunxit etiam vtiles regulas inuemendi annos, & terminos, & indictiones secundum dispositiones ipsius. Hieronymum etiã imitatus & Gennadium, scripsi vltimum hunc libellum de Illustribus viris quantum notitia inuestigationis meæ exquirere potui. Hactenus de seipso Sigebertus. Ad quæ Suffridus notauit. *Responsoria de Sanctis Macario, & Guiberto* Gembl. m.s. Cod. habet pro Macario, *Maclouo, vitam Sancti Lamberti.* Gembl. m.s. Cod. habet vbi constanter *Euntberti:* sic enim vtrobique codex Affligimensis.

Extant autem Sigeberti Chronographica Tomo 7. Biblioth. Patrum, cum ea separatim antea Parisijs prodijssent hac prænotatione, *Sigeberti Chronicon ab Anno Domini 381. vsque ad 1113. cum insertionibus ex Historia Galfridi, & Additionibus Roberti Abbatis Montis, 103. sequentes annos complectentibus.* Deinde, & Francofurti, & alibi. De viris Illustribus libri duo. Coloniæ an. 1580. S. Sigeberti Regis vita extat in Tom. 7. Surij ad diem primam Februarij, S. Guiberti Abbatis Tom. 3. Surij ad diem 23. Maij. Sancti Theodorici Episcopi. Non esse Diui vel Sancti prænomine citandum aliaq; plura de eo obseruanda scribit & notat Mag. Sacri Palatij pag. 246. & seqq. sui Indicis. Tom. 1.

SIGISMVNDVS liber Baro in Herberstein, Neyberg, & Guttenhag, cum nomine Caroli V. ad paciscendas inter Poloniæ Regem Sigismundum Iagellonem huius nominis primum, & Basilium Magnum Moscouiæ Ducem quinquennes inducias, vna cum Pont. Max. Legato profectus fuisset, Commentarios rerum Moscouiticarum ita scripsit, atque edidit, vt simul de eorum Religione egerit. Veruntamen cum nos de re eadem, & de pace inter Ioan. Basilij filium, & Stephanum Batoreum Poloniæ Regem statuenda, à Greg. XIII. Pont. Max. missi fuissemus, quæ quidem pax ante viginti duos annos composita semper Deo miserante stetit, collatis eiusdem Sigismundi Commentarijs cum ipsis, quas diligenter perquisiuimus rebus Religionis Moscorum, ea comperimus, quę in nostris de Moscouia Commentarijs in lucem emisimus. Hinc igitur quid in alijs illis locis desiderandum erat, ac quid hæreticorum opera in ijs aduersus Romanum Pontificem insertum fuit, licebit visere, quod certè integra fide, atq; iterato itinere ad Moscum per aliquot mensium spatium Diuina ope præstare potuimus. Extant nostri Commentarij, Viinæ, Parisijs, Antuerpiæ, Coloniæ Agrippinæ, & Mantuæ editi.

SILLEBERTVS cognomento vniuersalis, Glossa continuata Psalterium, & alios Diuinæ Scripturæ libros exposuit. Appendix ad Henricum de Gandauo De Scriptoribus Ecclesiasticis.

SILVANVS, qui *Silas* esse putatur, de quo Act. 16. ab aliquibus fuisse Scriptor dua-

Digitized by Google

rum Epistolarum D. Pauli ad Thessalonicenses, quoniam eum vocat comministrum, sed verè sunt Pauli.

SILVANVS Radius, Manardus, Florentinus, Monachus Camaldulensis, scripsit De Sacra illa Eremo, idque Florentiæ prodijt an. 1583.

Collectorium item (vt vocat) orationem ad Christum, & ad Beatam Virginem, sæpè iam excusum.

Coronam Christi, seu de Domini vita per modum precationis.

Vitam Beatissimæ Virginis, & Sancti Ioannis Baptistæ.

Librum miraculorum eiusdem Beatiss. Virginis, qui Italicè editus est Venetijs an. 1588. apud Iacobum Cornettum.

Vitæ Christi, librum.

Vitas Sanctorum Patrum, & Beatorum Etruriæ.

E Latino autem Italicè reddidit Euangelistarum Marci Maruli, quod Venetijs fuit impressum an. 1580.

Regulam Diui Benedicti, cum nonnullis ad eam adnotationibus, quæ prodierunt Florentiæ an. 1574.

Vitas quatuor insignium virorum, inter quas est Cosmi Magni Etruriæ Ducis vita.

Librum de Misericordia.

Vitas plurium illustrium Pictorum, quæ sub nomine Georgij Vesari Equitis, tribus Tomis fuerunt excusæ Florentiæ an. 1568.

SILVERII Papæ, qui anno Domini 137. & vltra Pontificatum gessit, Epistola fertur ad Amatorem Episcopum, de quo nos suo loco; sed ea spuria est, & ab aliquo otioso, vt inquit Baron. Cardinal. Tomo septimo Annal. ex Anastasij scriptis consarcinata, mendaci Consulum apposita Nota, à veritate Historica procul abhorrens, impostura labe suspecta.

SILVESTER è, Balneoregio, Ord. D. Augustini, scripsit de Potentia generandi in Diuinis. De subiecto Theologiæ, De nobilitate intellectus, & voluntatis. Quin & quæstiones Theologicas, quas ipsi vidimus m. s. apud Eremitanos Patauij.

SILVESTER Gyraldus, Cambriensis, scripsit librum, quem prænotauit *Speculum Ecclesiasticum*. Alterum De Institutione Principis. Alium De Maumethi nequitijs. Chronicon Angelorum. Acta Regis Ioannis. Alium de Regibus Visisaxonum. Alium pro Guidone Vuaruisensi. Alium Dialogorum. Alium De Hiberniæ Topographia. Quatuor libros Distinctionum eiusdem. Alium Hodæporicon Cambriæ. Itinerarium item Britanniæ. Topographiam Cambriæ. Epitomen eiusdem, vitam Henrici II. Viuebat ipse an. 1190.

SILVESTER Mediolanensis, dictus *de Mediolano*, Ord. præd. Quæstiones varias scripsit, ac librum de Ente, & Essentia.

SILVESTER Meuccius, è Castillione Aretino, Ord. D. August. edidit Abbatis Ioachimi expositionem in librum Apocalypsis D. Ioannis Apostoli, cum Epistola nuncupatoria ad Cardinalem Aegidium Augustinianũ. Decessit Venetijs in Insula D. Christophori à Pace, die 20. Martij an. 1535.

SILVESTER primus huius nominis Pont. Max. vitæ sanctitate, rerumque gestarum magnitudine, conuersione Constantini Magni Imper. ad Christianam fidem, Nicæni, & Romani Conciliorum celebratione percelebris, à Baron. Card. in tertio Annalium Tomo accuratè qualis, quantus fuerit, quidue in diuturno illius Pontificatu cõtigerit, enarratur. Cuius Acta cum in alijs rebus, tum ex eo nutare existimat, quòd in ipsis scriptum sit, à Melchiade Pont. Max. Siluestrum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconum fuisse ordinatum: falsum enim hoc planè redarguitur ex ijs, quæ Sanctus Augustinus, scribit contra Petilianum, vbi inter alios Siluester Marcellini Papæ presbyter nominatur. Vide Baron. Cardinal. ibidem pag. 132. 133. 134. & pag. 250. in ijsdem Annalibus primæ Romanæ editionis.

SILVESTER Secundus huius nominis Pont. Max. ex Archiepiscopatu Rauennate ad summum illum thronum euectus an. Dom. 999. non quidem magicis incantationibus, quod Benno mentitus est, qui se Cardinalem Archipresbyterum in schismate appellauit, cum nomen huius dignitatis post annos octoginta surripuisset: Siluester inquam, licet pleraque ante Pontificatum adeptum indigna commisisset, in Pontificatu tamẽ recte sese gessit, quidquid eius Bennonis commento deceptus Platina, & alij, secus scripsere, quos Papyrius Masso, ac deinceps alij reprobarũt. cum multo antea id præstitissent, qui seculo Siluestri Pont. Max. claruere Ditmarus, Glaber, Helgaldus, Lambertus, Hermannus, Marianus,

rianus Scotus, qui etiam Siluestrum post Gregorium V. legitimum recensent Romanum Pontificem, contra quàm Sigebertus scripsit, qui post annos ducentos Chronicon suum reliquit. Extat eiusdem Siluestri Epitaphium in Basilica Lateranensi integrum, vnde vita eius, & gradus, per quos ad Pontificatum ascendit, agnoscuntur.

Extant item centum quinquaginta nouẽ Epistolæ ab ipso scriptæ ante Rhemensem Archiepiscopatum, quas Nicolaus Faber V.C. ad Card. Baronium misit m. s. qui illas inseruit Tom. Annal. suorum Decimo, dum de Rhemensi Archiepiscopatu ageretur. Quin & ipse Siluester Scriptorum aliquot suorum antequam ætate matureſceret meminit epi. 88. ad Bernardum monachum. nempe Figuræ artis Rhetoricæ, dispositæ in sex, & viginti membranis sibi inuicem connexis. Libri quoque de numeris ad Constantinum Floriacensem monachum. Vide autem in verbo, Gerbertus.

SILVESTER Prieras, siue (vt vocant) *de Prierio*, Pedemontanus, primò Sacri Palatij Magister, ac deinceps sui Prædicatorum Ord. Magister Generalis, primus scripsisse aduersus Lutherum dicitur ab Onufrio Panuuinio in Chronico Ecclesiastico. Liber autem ipsius prænotatur. *Errata & Argumenta Lutheri detecta, & repulsa.* Eum dicauit Leoni Decimo Pont. Max. edituſque fuit Romæ an. 1520. Redegit etiam in Compendium Capreoli scripta, idque emisit in lucem. Scripsit ad quatuor eiusdem Capreoli libros, Additiones, quibus præcipuè docet, quid de vnaquaque conclusione alij senserint. Libellum Meditationum Passionis Domini. Commentarium in quatuor libros Mag. Sentent. Defensorium Doctrinæ D. Thomæ. Librum De obseruatione morientium. Confessionale maius. Confessionale paruum. Libellum exorcismorum, qui etiam Bononiæ an. 1573. impressus est apud Simonem Rubeum; siue Rossium. Summam de Peccatis; quæ dicitur *Siluestrina*, cuius editio recognita prodijt Antuerpiæ an. 1580. & 1583. Venetijs autem apud Alexandrum Gryphium an. 1584. Malleum Scotistarum. Librum de Historia Beatissimæ Virginis. Librum De Historia B. Mariæ Magdalenæ. Dialogum de eadem. Expositionem Missæ. Librum de Immolatione Agni Paschalis, qui excusus fuit Mediolani an. 1509. Volumen Sermonum inscriptum, *Aurea Rosa*, nimirum è floribus; & rosis Patrum; atque Doctorum concinnatum. Qui nempe super Euangelia totius anni tam de Tempore, quàm de Sanctis recognitus, & recusus est anno 1569. Venetijs apud Iacobum Sansouinum: at multo antea, hoc est anno 1524. apud Melchiorem Sessam. Librum Quæstionum sexagintanouem ad Euangelia totius anni Dominicalia. Alterum Quæstionum, siue Casuum impertinentium numero 65. Sermones de Sanctis, qui libri quatuor postremo memorati simul prolati sunt Bononiæ in lucem anno 1503. Quadragesimale, in quo 64. Sermones eruditi, & salutares, idque Venetijs impressum est anno 1515. Librum de Strigimagarum, Dæmonumque mirandis. Romæ apud Antonium Bladum anno Domini 1521.

Atqui egregium alterum Opus conflauit, quo cunctas eiusdem argumenti materias, quæ sparsim in S. Thoma extant, appositè componens, suis in Commẽtarijs interdum explanat. In quo Opere in quatuor volumina partito, octennium, vt ipse testatur, insumpsit Prierij. Scripsit etiam Apologiam de conuenientia Institutorum Rom. Ecclesiæ cum Euangelica libertate, aduersus Lutherum Venetijs editam anno 1525. Et hæc quidem ad res sacras spectantia; cum & Compendium Logicæ emisisset Venetijs ann. 1496. & Apologiam de secundis intentionibus. Commentarium in Sphæram Ioannis de Sacrobosco. Alterum in Theoricas Planetarum, & Introductorium Logicæ; nempe hæc omnia Latinè. At sermone Italico Scalam sancti Amoris. Summarium ad confitendum. Tractatum de Regina Cœli, Bononiæ an. 1550. Tractatus nascendi, viuendi & moriendi. Vitam B. Magdalenæ cum pluribus ad eam Annotationibus. Trialogum trium querelarum. Viuebat an. 1520. Eius Summa casuum, fuit etiam Venetijs recusa an. 1601. apud Hieronymum, & Nicolaum Polum cum Additionibus è Sacro Concilio Trident. & Catechismo Pij V. Pont. Max. iussu editis, hac in editione in fine appositis Petro Vendramino Ecclesiastici fori Aduocato, auctore.

SILVESTER Rossanensis, Ord. Minorum, Tractatum edidit de Contemplatione Sãguinis Christi.

SILVESTER Senensis, Ord. Min. scripsit librum de Iustitia. Henric. Vvillot.

SILVIVS Antonianus S.R.E. à Clem. Octauo Pont. Max. creatus Cardin. post vitam Romæ per multos annos honestissimè actam, varijs disciplinis, & linguis excultus, cum etiam librum sat grandem de Puerorum Institutione in lucem protulisset Veronæ, Italicè scriptum, obijt Romæ an. 1603. dum suam in scribendis (vt vocant) Pontificijs Breulbus operam eleganter ac piè præstaret.

Digitized by Google

SIMEON Andreas, Venetus, Ord. Minorum Conuentualium. scripsit librum De gratia Baptismi: præter alterum De secundis intentationibus, & aliũ De Metaphysicæ Quæstionibus. Franciscus Sansouinus.

SIMEON Anglus, monachus Dunelmensis, Congreg. Cluniacẽsis, scripsit Passionem SS. Ethelb_rti, & Ethelredi martyrum. Viuebat an. 1164.

S. SIMEON genere Armenus, qui vitæ anachoraticæ cunabula exercuit in Palestina, inde Diuino monitu in Occidentem migrauit; qui autem res ab eo præclarè gestas conscripsit, etsi nomine incognitus nobis est tamen eodem vixisse tempore certum est; Porrò de eius vitæ primordijs ab Arsenio Patriarcha Hierosolymorum per Epistolas admonitum, idem auctor in eius vita testatur. Sed quæ ipsi contigerint, dum habitu peregrino se in vrbem contulit, cum hæreseos accusatus, periclitatus esset, nisi Diuinitus liberatus fuisset. vide eundem Auctorem, & qui ex illo accepit Baron. Card. sub anno Dom. 1016. quinto autem Benedicti VIII. Pont. Max. Obijt S. Simeon septimo Kalendarium Augusti, ann. Dominicæ Incarnationis millesimo decimosexto, cũ Mantuæ substitisset reuerẽter exceptus à Bonifacio, & Richelda Principibus, illustratus à Deo tam mortuus, quam viuens multis miraculis.

SIMEON Iunior, Theologus, Presbyter, & Præpositus Monasterij S. Mamantis martyris ad Xylocercum, scripsit Græcè Orationes triginta tres De fide, & moribus tũ Christianis, tum Monasticis. Librum item Diuinorum Amorum, siue Commentationum sacrarum. Deinde capita quoque moralia ducenta duodetriginta, quæ Græcè πρακτικὰ, καὶ θεολογικὰ sunt inscripta. Quæ omnia è Bauarica, & Augustana Bibliothecis simul collata, cum Iacobus Pontanus noster, è Græcis Latina fecisset, & Ingolstadij cum alijs Auctoribus abs se è Græco in Latinum conuersis edi curasset apud Adamum Sartorium, an. 1603. Iacobus item Gretserus noster, addidit Notas: in quibus, & ostendit sic iuniorem fuisse appellatum hunc Simeonem, vt à Gregorio Nazianzeno distingueretur. Sic Stephanus ὁ νέος iunior Martyr sub Copronymo ad distinctionem Protomartyris Stephani. Sic Theodosius ὁ νέος, Valentinianus ὁ νέος respectu ad eiusdem nominis antecessores. D. S. Mamante Latina Martyrologia, & Græcum Menologium, & Miscella Historia, & D. Basilius. In eius honorem Monasterium Constantinopoli extruxit Pharasmanes, qui sub Iustiniano Imperialis cubiculi præfectus fuit, prope murum, cui *Xylocercus* nomen est. Et hic simeon vixisse creditur sub Leone Isaurico, & Copronymo, vel certè sub Leone Armeno, Michaele Balbo, & Theophilo, qui omnes Iconomachi fuerunt, & diuersus à est Simeone Stylita seniore, cuius vitam Theodoretis litteris mandauit. item à Simeone Stylita iuniore, qui sub Iustino minore floruit. Item à Simeone Stylite in Cilicia, cuius mentio fit in Prato spirituali, c. 57. Nam hi tres ante tempora Iconomacha vixerũt. Scripsisse porrò dicitur Simeon hic iunior, De tribus modis orandi: extare item siue eiusdẽ, siue alterius cognominis explicationem de Sanctissima Trinitate manu scripta Constantinopoli. Sed & extat in Epistola ad Iustinum Imp. quæ in Actione S. Concilij secundi Nicæni recitatur.

SIMEON Metaphrastes, & alij cum Græcè scribãtur per y, hoc est, Symeon. Vide in verbo, Symeon.

SIMONIS cuiusdam sine cognomento, Reuocatio quarundam Conclusionem, & Corollariorum facta an. 1351. extat in To. 4. Bibl. PP. edit. 2.

SIMON Affligemensis, siue *Hasligemensis*, Ord. D. Benedicti monachus, scripsit breues in Ezechielem Commentarios, Libros autem 33. Gregorij in Iob ita contraxit, vt redegerit ad numerum decem paruorum voluminum. Addunt Henricus de Gandauo, & Eisingrenius eum scripsisse in Canticum Canticorum, siue Sermones de Canticis, & alios. Excerpta item ex Collationibus Patrũ, & ex Opusculo Sichardi De duodecim Patriarchis. Visionem quoque cuiusdam conuersi Ordinis Præmonstratensis, qui legebat in Monasterio *Postele*. Sixtus Senensis scribit eum vixisse an. 1300. Eisiengr. 1400. mẽdum forsan in numero Eisingrenij.

SIMON Anglus, Ord. Præd. collegit Postillam super Prouerbia Salomonis; super quatuor Prophetas maiores, & super libros Machabæorum, & in Præfationes Biblicas D. Hieronymi.

SIMON Baringuedus (alijs *Brenguerius*) Tolosanus, Ord. D. August. Theologus Parisiẽsis, scripsit in Apocalypsin Diuina (vt Iosephus Pamph. inquit) Commentaria. Librum de Trinitate. Alterum de Attributis. Alium de Viribus animæ. Quædam D. Augustini redegit in Conclusiones. Libros item duos de Priori, & Posteriori. Viuebat an. 1390. Nicolaus Bertrandus.

SIMON

SIMON Belga, monachus S. Mariæ de Hafſligem, Congreg. Cluniacenſis, idem eſt, qui ſupra, *Simon Affliginenſis*,

SIMON de Bertis, Florentinus, Ord. Præd. ſcripſit librum, quẽ prænotauit, *Diuerſoriũ*. Quo continentur vtiles Concionatoribus Sermones vnus ſupra ſexaginta. Incipit, *Hic liber eſt ante me, donec intrem in Sanctuarium Dei*. Quadrageſimale item. Obijt Lucæ die 15. Septembris an. 1491.

SIMON Bononiẽſis, Ord. D. Auguſt. Theologus, ſcripſit librum, cuius inſcriptio eſt, *De nouo Mundo*. Incipit, *Dixit, qui ſedebat in throno, ecce noua, &c.* Romæ in Archiuo Ord.

SIMON Brabantinus de Quercu, Cantor Ducum Mediolanenſium, ſcripſit Opuſculũ De Muſica Gregoriana, & figuratiua, & de cõtrapuncto (vt aiunt) ſimplici cum exemplis. Prodijt Lantzuti inſignis Bauariæ oppidi an. 1158.

SIMON Brenguerius. Vide paulò ſupra in verbo, Simon Baringuedus.

SIMON Burneſton, Arglus, Ord. Præd. & eiuſdem per Angliam Prouincialis, ſcripſit Sermones in Euangelia, lib. 1. Sermones ſubtiles, altero Sermones in Epiſtolas alio. Diſtinctiones Theologiæ alio. Alphabetũ Dictionum prædicabilium, alio. De criminibus corrigendis, librum. De ordine iudiciario, librum. De poſtulandis ſuffragijs, lib.. Viuebat an. 1336.

SIMON è Caſſia, Hernicorum oppido, quem Raphael Volaterranus dicit *Carſulanum* (puto corruptè) Ioſephus autem Pamphilus cognomento *Fidatum* nominat, Ord. D. Auguſtini, ſpiritu Prophetico illuſtratus, vt præter olios habet Sixtus Senenſis, ſcripſit De geſtis Saluatoris Opus inſigne, quindecim libris diſtinctum, quibus vniuerſam Euangelicarum Hiſtoriarum ſub narrationis vnius ordine diſputatam iuxta Hiſtoricam, & myſticam intelligentiam expoſuit. eius initium eſt, *A bono, & ſuperbono*. Editum eſt Coloniæ apud Ceruicorum, an. 1540. & alibi. Libros item duos De vita Chriſtiana, patrio ſermone, ex ſententijs Patrum. Incipiunt, *Concioſia coſa che Dio creaſſe l' huomo in anima, & in corpo*. Librum de Doctrina Chriſti. Librum de Diſciplina ſpiritualium ſuper verbis Pauli. *Si ſpiritu viuimus*. Librum de Speculo Crucis. Librum de ſtultitis imprudentium in bello ſpirituali. Librum de vita Eremitica. Librum de cõflictu Chriſtiano. Expoſitionem Symboli libris duobus Italicè. *Dobbiamo ſapere, che la ſanctiſſima fede*. Librum Epiſtolarum ad diuerſos. Tractatus alios Latinè, atque Italicè, & Hortationes ad Florentinos, ad Bononienſes, ad Senenſes, atque ad alias Ciuitates. Obijt Florentiæ an. 1348. die ſecunda Februarij, ipſa nimirum Purificationis B. Virginis.

SIMON Cælius, Hiſpanus, ſiue Luſitanus, Carmelita, Theologus, ſcripſit librum De Antiquitate Ord. D. Auguſt. qui Vlyſſipone impreſſus prodijt.

SIMON Corbeienſis, ſiue è Corbila, Gallus, Theologus Pariſienſis, & Prouincialis carmelitarum in Gallia, ſcripſit Gloſſas ſcripturarum, lib. 1. Sermones plures, lib. altero. Viuebat an. 1312. Ioan. Triſſun.

SIMON è Corroy, quem Sixtus Senenſis vocat *Corroyum*, Gallus, Ordinis Celeſtinorum edidit Pandectas legis Euangelicæ, Lugduni apud Gryphium, ann. 1547. quæ poſtea recuſæ ſunt Antuerpiæ apud Petrum Bellerum, an. 1591. prænotatæ, *Conſonantia Euangelica*, ſiue quatuor Euangeliorum in vnam, eamque continuam narrationis ſeriem, ſeruato tẽporum, rerumq; geſtarum ordine. Viuebat an. 1550.

SIMON Cremonenſis, ſiue de Cremonia, Ord. D. Auguſtini, cum diu Venetijs cõcionando magno cum fructu operam dediſſet, reliquit ſcriptos, librum vnum Sermonum Feſtorum totius anni ad Antonium Presbyterum ſuum germanum. Incipit, *Leuate capita*. Alterum ſuper Epiſtolas. *Abijcianus opera tenebrarum*. Qui aſſeruantur Romæ, atque Patauij in Bibliothecis Ord. Quæſtiones, & expoſitiones Sententiarum. Quæſtiones de Sanguine Chriſti, ac de Indulgentijs Portiunculæ. Obijt Patauij, vbi & ſepultus. Viuebat Eiſing. an. 1396.

SIMON Fontanus, Senonenſis, Gallus, Ord. Min. Theologus Pariſienſis, ſcripſit, atque emiſit Pariſijs anno 1562. apud Gulielmum Iulianum Hiſtoriam Catholicam, in decem, & ſeptem libros diſtributam ab anno 1546. Scripſit item Paraſceuen ad Rhetoricam, hoc eſt Apparatum, & Dialecticam. Obijt Pariſijs. Sed & poſtea in librum Ruth ibidem.

SIMON Fraxinus, Anglus, Canonicus, Heresfordienſis, pro Giraldo amico ſcripſit contra Adamum Ciſtercienſem Apologiam Rhytmicam. Librum item de eiuſdem innocentia. Alterum ad Magiſtrum Giraldum. Epiſtolarum ad diuerſos librum alium. Carminum alium. Viuebat an. 1100. ſiue forſan 1200.

SIMON Gauus, ſiue *Gandauus*, Londini natus, Epiſcopus Sarisburienſis, ſcripſit Libros

Digitized by Google

bros septem De vita solitaria. Vnum autem ad suos Sacerdotes. Viuebat anno Domini 1298.

SIMON Hasfligemensis. Vide in verbo, Simon Affligemensis.

SIMON Iacumæus, Episcopus primum Gyratij, & mox Thebarum Archiepiscopus, patria Constantinopolitanus, Græcè, Latinè, & Hebraicè doctus, & in Diuinis Scripturis continua lectione exercitatus, totius noui instrumenti seriem ex emaculatissimis Græcorum codicibus suprema diligentia in vnum redegit, subinde verò, & in Hebræum, & in Latinum vertit sermonem, verbum de verbo fidelissimè interpretatus. Demum has tres editiones in tribus per singulas paginas columnis tãta industria disposuit, vt linea lineę, & dictio dictioni sibi è regione appositæ tam sensu, quàm verbo aptissimè responderet. Claruit an. Dom. 1400. Hæc Sixtus Senensis 4. lib. suæ Bibl. Sanctæ.

SIMON de Ionuille, Gallus, scripsit vitam S. Ludouici.

SIMON Islepus, Anglus, Archiepiscopus Cantuariensis, scripsit Speculum Regis ad Eduardum III. Sermones item De Sanctis. Decreta Sacerdotalis Ordinis, Epistolas ad diuersos. Obijt an. 1365. Nicolaus Brigam.

SIMON de Langton, Anglus, Stephani Cantuariensis Archiepiscopi frater, & eiusdẽ Ecclesiæ Archidiaconus, scripsit librum De Pœnitentia Beatæ Magdalenæ. Obijt anno 1248. Matthæus Paris.

SIMON Maiolus, Patria Astensis, quę Ciuitas est in Subalpinis Italię, in Regno autem Neapolitano Vulturariẽsis Episcopus, scripsit Defensionem Sacrarum Imaginum aduersus Iconomachos. Romæ in Aedibus Populi Romani an. 1565. Librum item De Irregularitatibus, & alijs Canonicis impedimentis, ibidem. Præterea anno 1597. Romæ ex Officina Ioannis Angeli Ruffinelli, librum sat grandem, prænotatum, *Dies Caniculares*, per modum Dialogi, quo Theologum, Equitem, atque Philosophũ viginti tribus colloquijs in quæ totum volumen partitus est, facit colloquentes de rebus admirandis, quæ in ęthere fiunt, quæúe in Europa, Africa, Asia, & in Orbe nouo etiam apud Antipodas extant, cu autem eò collineat, vt inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, conspiciantur, atque colantur, certè Philosophis, & Concionatoribus admodum vtilis esse potest. Dictio sanè à nobis eum non sine voluptate legentibus inuenta est, qualem vir acris iudicij, atque perdoctus testatus est, nempe casta, grauis, & ad vniuscuiusque captum accommodata. Ratio autem, qua plurima pertractat, sine vlla confusione, quare nec fatigat ingenia, & verò nouũ semper inijcit desiderium legendi. Varietas multiplex, quæ grauibus testibus comprobatur. At vero eadem XXIII. Colloquia, quæ inscribuntur Dies Caniculares recusa sunt Editione auctiore, & correctiore. Moguntiæ apud Ioannem Albinum an. 1607.

SIMON Maricinus Pilznensis, Polonus (ni forsan Boemus, nam & Pilsna propè abest decem milliaribus Praga) scripsit de Scholis, siue de Academijs librum, qui excusus est Cracouiæ an. 1551.

SIMON Petrus, Vide in verbo, Petrus Apostolus.

SIMON Pontanus, vide in verbo, Simon Fontanus, nam opinor similitudine P. cum F. aliquos in scribendo errasse.

SIMONIS Simonidæ, Ioel Propheta, ad Clementem VIII. Pont. Max. Cracouiæ anno 1598.

SIMON Sothray, Anglus, Ordin. D. Augustini, scripsit de Auctoritate Ecclesiæ librum. Contra Viclefistas alterum. De Sacramento Corporis Christi, alium. Viuebat anno 1382.

SIMON Spirensis, Ord. Carmelitarum, Theologus Parisiensis, Prior Prouincialis totius Germaniæ, scripsit Postillam in Epistolas Pauli à se Coloniæ expositas. In libros item quatuor Mag. Sentent. Librum contra Iudæos. Sermones ad populum habitos. Viuebat anno 1340. quidquid secus in Eisingren. (errore forsan amanuensium) scriptum sit eum vixisse anno 1498. Obijt autem Benedicto huius nominis duodecimo Pont. Max.

SIMON Stokius, Anglus, ex Cantię Comitatu, scripsit sermones ad populum habitos. Antiphonas item, & Responsoria ad B. Virginem, quas Ecclesia recepit. Vixit circa annum 1265.

SIMON Tornacensis, Presbyter Theologus, scripsit in Symbolum D. Athanasij. Cõmentarium item alterum in Boetium de Trinitate. Sententiarum quoque suarum volumen composuit. Viuebat an. 1284. Eisingrenio. At de illo Henricus de Gandauo in Catalogo antea scripserat quæ sequuntur. Simon Tornaci oriundus, ex Dialectico subtilissimo immo omnium liberalium artium ferè sui temporis peritissimo, Theologicę etiam

Digitized by Google

scholæ Parisijs cathedram meruit ascendere magistralem, in qua plurimos habuit auditores, scripsit librum, quem vocauit sententiarum suarum. Scripsit etiam quæstiones quas in scholis suis disputatas determinauit Parisijs. Exposuit etiam Symbolũ, quod dicitur Athanasij subtiliter. Sed dum nimis & in hoc, & in alijs scriptis suis Aristotelem sequitur, à nonnullis modernis hæreseos arguitur.

SIMON Tornaquitius, Florentinus, Ord. D. Augustini, scripsit Sermones Quadragesimales, quorum initium est. *Ego Simon frater*, quos eximia doctrina refertos esse testatur Michael Pociantius, Ord. Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum. Vitã item S. Monicæ Matris D. Augustini, ex huius libris Confessionum collectam, quæ antea sine Auctoris nomine in Tomo decimo Operum ipsius D. Augustini inserta erat. Porrò Sermones cum Vita S. Monicæ manuscripta asseruantur Florentiæ in Bibliotheca Sancti Spiritus.

SIMON Verepæus Belga, Vir probus, & doctus, atque adeò ad Iuuentutem pietate imbuendam natus, scripsit Catholicum precationum Enchiridion è Sanctorum Patrum Veterum, & recentiorum Auctorum Scriptis concinnatam cuius postrema editio Antuerpiæ ex Officina Ioannis Belleri prodijt an. 1598. emẽdatior, & auctior. Pleraque verò sunt in eo quibus commendatur. Primo, Breuis Instructio de Kalendario, deque eius commodis. Deinde, diuersitas temporum, & annotatio Annorum, quibus ipsemet Sancti vixerunt, qui in Kalendario indicantur, vitæ Sanctitas, atque miracula, quibus emicuerunt. Qui labor paucis in paginis exaratus, nescio an vmquam ita fuerit ab alio præstitus.

Additi sunt Iciuniorum dies indicti à Synodo Mechlinienſi, cui subest Diœcesis Antuerpiensis. Præterea dies Festi, quos eadem Synodus in Diœcesi Antuerpiensi celebrari iussit. Mox præcipuè huius Enchiridij Auctores, siue scriptores, siue item collectores; atque Index ipsarum Precationum.

Accedit eiusdem Verepæi Epistola, qua causæ huius laboris afferuntur, ac de Orationis dignitate, & fructibus agitur, additis, quæ sunt necessaria ad ritè orandum; Quæ certè non sunt spernenda.

Ad hæc summa totius Catholici Catechismi Petri Canisij Theologi, Societatis Iesu, cum Paraphrasi Orationis Dominicæ, atque Salutationis Angelicæ. Mox ipsæ piæ Precationes pro ratione personarum, temporum, rerum, tam quæ priuatim, quàm quæ publicè in Diuinis Officijs publicis adhiberi possunt. Cum tempora diximus, intelligendum est tam eorum, qui bene valent, quàm qui ægrotant, vbi simul disserit de his subleuãdis. Denique ad finem extat Cœlestis Hierusalem contemplatio, quæ vt contraria ex contrarijs eluceſcunt. sic ex antithesi tormentorum Inferni magis innotescit.

Clauditur denique hoc Enchiridion monitis quibusdam, & enumeratione aliquot Auctorum, qui versandi sunt ad Orationis donum, & fructus percipiendos, ita vt extrema ferè pagina ordinem precandi, qui obseruandus sit per singulos totius hebdomadæ dies contineat.

Ceterum alia scripsit Verepæus, quæ huc non pertinent, & inter illa quoque vbérem Epistolicam Institutionem, quæ an. 1586. Coloniæ prodijt methodo, schematismis, & scholijs auctior.

SIMPHORIANVS. Vide in verbo, Symphorianus.

SIMPLICIANVS, (vt habet Gennadius in Catalogo) Episcopus Mediolanensis, multis Epistolis hortatus est Augustinum adhuc presbyterum, agitare ingenium, & expositionibus Scripturarum vacare, vt etiam nouus quidam Ambrosius Origenis ἐργοδιώκτης videretur. Vnde & multas ad eius personam absoluit Scripturarum Quæstiones; est & eius Epistola propositionum, in qua interrogando quasi discturus docet docturum. Viuebat an. 400.

SIMPLICIVS Pontifex, natione Tiburtinus scripsit ad Ioannem Rauennæ Episcopum, Epistolam vnam. *Si quis est intuitus.* Ad Florentium, & Equitium Episcopos Epistolam. *Relatio nos vestra.* Ad Seuerum Episcopum Epistolam, & alias ad alios, quæ extant cũ ceteris Pontificijs.

SINIBALDVS. Vide in verbo, Innocentius Quartus.

SINENSE Regnum amplissimum ad intimum Orientem, quomodo ad Christianam fidem allici debeat, Alexander Valignanus Theologus Societatis nostræ, quique complures annos in illo toto Indico tractu Societatis nostræ fuit Visitator, duobus libris iã in lucem editis, egregiè scripsit, quos ad finem primi Tomi nostræ Bibliothecæ selectæ adiecimus. Quin & Horatius Torsellinus noster in vita B. Francisci Xauerij, qui primus

Digitized by Google

in eas Oras lucem intulit Euangelij, vnus e primis decem Patribus nostræ Societatis, & Io. Petrus Maffæus in eiusdem vita à se conscripta, quam Historiæ suæ de rebus Indicis adtexuit, de eo Regno egerunt. Sed iam quæ Deo sit laus, in Regiam ipsam à Rege Sinarũ permissi nostri vt ingrederentur, Matthæus Riccius, & alij negocium tantum conuertendarum illarum animarum feliciter promouent.

SIRACH. Vide in verbo, Syrach.

SIRICIVS clarissimus Pontifex, & Romanæ Sedis Antistes, scripsit decretale Opusculum directum ad Eumerium Tarraconensium Episcopum, in quo inter alias Ecclesiasticas disciplinas constituit hæreticorum baptisma nequaquam ab Ecclesia rescindendum. Reperimus, & aliam Epistolam ad diuersos Episcopos missam, in qua condemnat Iouinianum hæreticum, atque Auxentium, cæterosque eorum sequaces. Præfuit Romæ annis quatuordecim, Obijtque sub Theodosio, & Valentiniano Imperatoribus. Ita Isidorus in Catalogo cap. 3. de Viris illustribus, quem Baronius Card. Tom. 5. Annalium fuisse lapsum ostendit, quòd dixerit Siricium vita functum sub Theodosio, & Valentiniano Impp. cum id acciderit sub Arcadio, & Honorio. Vide Baronium Card. sub. anno 398. initio.

SISINIVS Patriarcha Constantinopolitanus, non scripsit Epistolam ad Nicolaum Papam, in qua agitur de Bulgaris, & Ruthenis ad fidem conuersis, sed fuit Photius Schismaticus. Vide in verbo Photius.

SISIVD, siue Sulaka, electus Patriarcha ab Nestorianis, scripsit fidei professionem, quam ore, & scripto est professus Romæ, an. 1552. quam ex Syriaco autographo per Andream Masium Bruxellanum, Latinè ad verbum redditam, Margarinus Bignæus Bibliot. Patrum Tomo quarto inseruit in 2. editione.

SIXTVS qui Athenienſis Philosophus, qui putatus est Pont. Max. & Martyr fuisse, & sententias scripsisse, quas Latinas fecit Ruffinus presbyter Aquileiensis. Vide in verbo, Sixtus Secundus.

SIXTVS Episcopus, scripsit librum De vita hominis perfecta. Sigeb. in Catal.

SIXTVS Medices siue *de Medicis* Venetus, scripsit Tractatum, quem prænotauit, *Lumen fidei*. Alterum de humanæ industriæ præstantia. Librum orationum. Tractatum de primis, & secundis intentionibus. Alterum de transcendentibus. Viuebat ann. 1559. Franc. Sansouinus.

SIXTVS Poncellus Ord. Præd. scripsit librum pro religione Catholica contra hæreticos nostri temporis, Mediolani an. 1570. quo & viuebat.

SIXTVS Sartorius, Anspacensis, Germanus, Rationes reddidit, quas *causas motiuas* vocat, cur deserta Lutheranorum secta, Religionem Catholicam amplexus, ac professus fuerit Anspachij 18. Iunij an. 1600. editæ verò sunt Ingolstadij apud Eliam Vuillerium an. 1602. Edidit quoque Epistolas quinque ad Consistorium Anspacense, in quibus Paradoxa Lutheri & Zuinglij non pauca proponit: Responsum item ad motiua sua ante biennium excusa serio petit. Ingolstadij apud Andream Angermarium an. 1605.

SIXTI Secundi huius nominis Papæ (qui obijt an. Dom. 440. octauo autem sui Pontificatus) nomine scripta à Pelagianis fuere tria volumina. Primum De diuitijs. Secũdum De malis Doctoribus, & operibus fidei, ac Iudicio futuro. Tertium de Castitate. Quæ Pelagianismis esse referta cum alij obseruarunt, tum Baron. Card. ad finem Tom. V. suorũ Annalium monstrauit. Quod & Lindanus Episcopus conquestus est. Vide ibidem Baronium Card. Pelagianismos illos adnotantem. Sed & Mag. Sacri Pal. plures in hoc supposititio Auctore errores ostendit p. 186. & seqq. sui Indicis Tom. 1.

Atqui volumina hæc Romæ vnà cum S. Bracharij Epistola ad Ianuarium fuerunt excusa apud Iosephum de Angelis an. 1572. in Aedibus Pop. Romani. Sed & an. 1575. Antuerpiæ apud Plantinum per Iacobum Saluatorem Salauium Murgitanum, *diligenter* (vt præfert inscriptio) *emendata, & à multis, quibus scatebant, maculis liberata, in suamq; pristinam, ac germanam lectionem restituta*. Quin etiam inserta in Tom. 5. Bibl. PP. Margarini secundæ Editionis. Vide Baronium, & Platinam.

S. SIXTVS III. Romanus, Pont. Max. Decretum Synodi aduersus Nestorium habitum volumine describens ad Orientis, & Occidentis Ecclesias, dedit confirmans duabus in Christo manentibus perfectè naturis, vnam filij Dei credendam esse personam. Eisingrenius.

SIXTVS Quartus Pont. Max. qui antea frater Franciscus Ord. Minorum, appellabatur, natus est Cellis maritimo Pago, Saona, distante quinque passuum millibus. Qui cum Generalis Ordinis sui, atque Cardinalis fuisset creatus, non destitit scribere, quæ adhuc

extant,

Digitized by Google

xtant nimirum librum De Christi sanguine. Commentarios de Potentia Dei. De Conceptione B. Virginis. Tractatum de futuris contingentibus, librum aduersus errores asserentes Deum sua omnipotentia damnatum hominem saluare non posse. Quin & alio opere conatus est D. Thomam, & Scotum conciliare Bibliothecam sanè Vaticanam perclebrem, cui Platina Bibliothecarius præfuit, libris vndique conquisitis auxit, custodius, ac librarijs Hebraicis, Græcis, Latinis addictis.

SIXTVS Quintus Pont. Max. ante dictus Felix Perettus è Monte alto Oppido tunc, nunc autem Ciuitate in Piceno, Generalis sui Ordinis, deinde Cardinalis, opera S. Amprosij ab se diu emendata Romæ an. 1585. emisit. Ingens item volumen Diplomatum, quę in administratione Pontificia collecta sunt. Obijt an. 1590. At Decretales litteræ, quibus S. Bonauenturam inter Sanctos Catholicæ Ecclesiæ Doctores connumerauit, editæ sunt quoque Duaci in Belgio an. 1589.

SIXTVS Senensis, Ord. Prædic. & Prædicator Diuini Verbi syncerus, quem & nos concionantem audiuimus Pio V. Pont. Max. ob varias disciplinas, & linguas, Latinam, Græcam, Hebraicam, vnà cum zelo Diuini cultus coniunctas, clarus, scripsit vsque ad an. 1566. quo ætatis suæ annum agebat quadragesimum sextum.

De vsu Concordantiarum Sacræ Bibliæ, lib. 1.

In varios Diuinæ Scripturæ locos Astronomicarum Quæstionum, lib. 1.

In varios Diuinæ Scripturæ locos Geographicarum Quæstionum, lib. 1.

In varios Diuinæ Scripturæ locos Phisicarum Quæstionum, lib. 1.

In varios Diuinæ Scripturæ locos Problematicarum Epistolarum, lib. 1.

In quatuor Prouerbiorum, Ecclesiastis, Sapiętiæ & Ecclesiastici Volumina, Sophias Monotessaron, hoc est Sapientiæ vnius ex quatuor lib. 1.

In Epist. ad Roman. ad Io. Baptistam titulo S. Clementis Cardinalem, Scholastici compędij lib. 1.

In eandem Epistolam ad eundem Scholasticarum Quæstionum lib. 1.

In Euangelia Quadragesimalia quatuor annis Genuæ pro concione enarrata, Homiliarũ Tomos quatuor, hoc est in singulos annos, Tomos singulos.

In Euangelia, quæ in festis Pentecostes, & Aduentus, sex annis Genuæ pro concione enarrauit, Homiliarum Tom. 6. in singulis annis Tomos singulos. In Heptaemeron. Hom. 8.

In tria prima cap. Iob, Hom. 6. In Psal. 1. Hom. 6. In Psal. 50. Genuę in Concionibus explicatum Hom. 20.

Præterea in totum Bibliorum corpus Bibliot. Sanctæ libros octo, sæpè iam in Italia, in Gallijs, in Germania excusos. Quos quoniam alia ratione composuit, quàm reliqui vmquam ante ipsum Catalogos confecerant, expedit de his aliqua hic præloqui, vt vsus Bibl. Sixti, & Apparatus huiusce nostri planius constet.

Et Ioannes quidem Tritemius tum è Catalogis alijs, tum ex ijs Auctoribus, quos sedulo conquisiuit, contexuerat Volumen à temporibus Apostolorum vsque ad vitæ suæ penè finem, sed licet in Prologo inquiat, se finem scribendi feciſſe anno Friderici Tertij Imperatoris, qui incidit in annũ millesimum quadringẽtesimum nonagesimum tertiũ, adiecit tamen alium annum, quo plures adtexuit, qui nonagesimo quarto eius seculi floruere.

Porrò hoc Opus, quod Catalogus Ecclesiasticorum scriptorum inscriptum est, quartò recognitum ab eo extat Florentiæ in Bibliotheca S. Marci, in Pluteo vigesimo ad lævá ingredientium: Quod ad annum millesimum quinquagesimum duodecimum, altera deinceps appendice auctum, euulgauit Coloniæ Balthasar Verlinus Colmariensis, typis Quentelianis: quamuis hic, Chronologiæ serie omissa, Scriptores quos accuratè collegerat, ordine Alphabetico recensuerit. Successit post triginta annos Petrus Suffridus Leouardiensis, qui se hæc omnia in ordinem redegisse, & ad Tritemium Notas adiecisse scripsit in Præfatione ad sex Auctorum Catalogos, quos de Scriptoribus Ecclesiasticis, siue *de viris Ecclesiasticis* emisit an. Millesimo quingentesimo octogesimo. Veruntamen, & ante Suffridum Animaduersiones ad eundem Tritemium scripserat idem Balthasar Verlinus. Præter hunc autem Io. Tritemij Catalogum maiorem, de quo diximus, alter minor extabat in Bibl. Medicea de Illustribus Scriptoribus Carmelitani Ordinis; quem Petrus Lucius Belga Bruxellensis, Carmelita, recognitum auxit, & notis illustrauit an. 1593. Porrò qui eandem semitam triuerunt, & vnde Tritemius partem Operis sui collegit, vnus quidem fuit Prosper Reginensis Episcopus, qui temporum continuationem scripsit ab ann. trecentesimo octogesimo secundo, quò Hieronymus suum Chronicon deduxerat vsque

ad annum quadringentesimum septimum. Richardus autem de Bury, Episcopus Dunelmensis, & Eduardi Anglorum Regis tertij Cancellarius, præter alia scripsit de amore librorum, & Institutione Bibliothecæ, cui Græco nomine *Philobiblon* inscriptionem præscripsit. Tertius fuit Philippus Riboti Hispanus, & Carmelita, qui de sui Ordinis Scriptoribus librum composuit. Ceterum, Tritemius rationes attulit, cur Operi suo maiori, Philosophos, Oratores, Poëtas, ceterarumque bonarum artium cultores fideles, & Christianos vnà cum Ecclesiasticis Scriptoribus cõnumerauit. Ea prima ratio fuit, quòd arbitratus sit eorum Opuscula non mediocriter Diuinarum Scripturarum scientię commendatura. Secunda, quòd coniecerit aliqua ab ijs Ecclesiasticè scripta fuisse, quæ illum latuissent. Tertia, vt occasionem præberet ijsdem, quo Ecclesiastica quoque conscriberent, habituri vnà cum alijs dignum suis laboribus in Catalogo locum. At Sixtus Senensis altiorem aliam viam incedens, cum etiam Scriptores dumtaxat illos proponere voluisset, qui Diuinæ Scripturæ fuissent Interpretes, adnotatis tamen deinceps quàm breuissimè scholasticorum, & aliorum quorundam nominum, sitim de plerisque excitauit, cum simul in plerisque alijs rebus, quæ præclaro in eo Bibliothecæ Sanctæ conatu inseruit, scidit (vt est in prouerbio) glaciem primus, ac Patres à multorum (præsertim hæreticorum) calumnijs vindicauit, cum antea rationem tractandæ Diuinæ scripturæ multiplicem aperuisset, Rabbinosque, ac Thalmudistas, & hæreticos egregiè perstrinxisset. At cum testetur se plerosque ex Tritemio, Sigeberto, & Notgero collegisse, sciẽdum est, Notgerũ, siue Nodgerum eum fuisse, qui ex Abbate Monasterio S. Galli, Episcopus Leodiensis, scripsit præter alia librum de Sanctæ Scripturæ Expositoribus. Ergo præter caussas, quibus Sixtus Senensis, & ego adducti sumus, ille ad suam Bibliothecam, ego verò ad hunc Apparatum condendũ, fuit mihi vniuersus eius labor eò magis excutiẽdus, quò magis hunc ipsum esse vsui posse intelligebam, si non modo inde Scriptores seligerentur, vt faciliùs essent in promptu, verum etiam reliqui supplerentur: Quam ad rem efficiendam nos mirificè iuuerunt optimi libri, qui post eius obitum emissi fuerunt in lucem, Ecclesiæque Catholicæ continens cura, quæ posteà plures Scriptores, aut expurgandos ostendit, aut prorsus explosit.

Et Primus quidem liber illius Biblioth. in quo de Sacræ Scripturæ Auctoribus egit, parum necessarius nobis fuit, cum præter illa, quæ eo de genere tractat, plurimi iam, Synodusq; Tridentina, Robertusq; ipse Bellarminus Societatis nostræ, ac nunc S.R.E. Car. absolutissimè egerint. Quæ suis locis, quantum satis fore cogitauimus Apparatus noster indicauit.

E Secundo autem libro cum quædam summatim delibauissemus, pleraque alia rescuimus, quæ Sixtus affert, siue fusius ex Auctoribus varijs, siue Rabbinis, siue è libris, qui re ipsa non extant, sed ita mysticè in scripturis vocantur nimirum *Liber signatus, inuolutus, volans, vitæ, vita Agni, septem sigillorum, Volumen libri scriptum intus, & foris, liber deuoratus, liber monumenti, liber Diuini repudij, liber mortis. Scriptura duorum lignorum, littera occidens, Chirographum Decreti, Scriptura Adamantina, Epistola Christi, Scriptura domus Israël, atq; alia complura huiusmodi, quæ sub Symbolicis simulachris, & ostensionibus occulta, & sublimia mysteria repræsentant.* Reliqua sunt nonnulla eorum nomina, qui hæretici cum fuerint, pessima quędam dixerunt, quę satius est, vt ignorentur, quàm vt multorum manibus terantur, aut si quãdo ea nosse expediret, ex Epiphanio, & alijs Patribus, qui simul ipsa confutarunt, noscantur. Iam verò Sixtus cũ egerit de Clemente Romano, de Dionysio Areopagita, deque alijs quibusdam, quorum scripta in dubium nonnunquam reuocata sunt, nos plura adiecimus, cum post eius mortem ferax omnis eruditionis hoc seculum nobis ad veritatem solidius statuendam rationes suppeditauerit.

Tertius liber omissus est, quippe, qui ad nos non pertinebat, cum autem ille Methodum, Partitionem, & alia Diuinæ Scripturæ interpretãdæ vtilia in eo proponat, alij post illum, ac Bellar. Card. Nos item in secundo libro Bibl. nostrę selectę alia ratione egimus, & quæ satis futura erant huic nostri Apparatus negocio, eidem adtexuimus.

In Quarto libro, qui proprius laborem nostrum iuuit, magis fuit laborandum. Nam etsi Sixtus legerat Hieronymum, Gennadium, Isidorum, Honorium, Sigebertum, Notgerum, Tritemium, vnde librum illum (vt diximus) magna ex parte congessit, non tamẽ Opera omnia Scriptorum illustrium adiecit, cui fuit cura exegematicos duntaxat diuinę Scripturæ Commentarios afferre, nomina item eorum, è quibus collegerat suos Scriptores, non adiecit vbique: Plurimos, qui scripserunt, vel antea, vel post quàm decessit è viuis, omisit, præstantissimos autem labores aliorum in Patres, qui postea Patres, quasi redi uiuos nobis tradiderunt, emendatos videlicet, & notis illustratos, in suam Bibliothecam

Digitized by Google

inferre non potuit. Sed & eorum, qui vel hæretici fuere, vel Catholici cum fuerint, Ecclesia censuit prohibendos, donec expurgentur, non ita scripsit, quemadmodum sine dubio scripsisset, si ab Ecclesia suo illius dum viuebat tempore iam fuissent indicati.

Interea Acacium ex Catalogo Hieronymi, inquit in tantum sub Constantio Imperatore claruisse, vt in Liberij locum Romæ Felicem Arianum Episcopum constitueret. At Martinus Lypsius in codicibus suis m.s. dudum est, cum adnotauit (vt neq; in Sophronio Græco) hanc vocem *Arianum* non haberi. Consentiunt codices Gemblacensis, & Viridis Vallis, sicuti testatur Suffridus Petrus; ac præter alios Bellarm. Card. lib. 4. de Pont. Max. euincit Felicem nequaquam Arianum fuisse; eam verò vocem *Arianum* improbè ab aliquo in Hieronymi contextum fuisse insertam.

Vbi de Aloysij Lippomani catena in Genesim agit, Acaciumque, & Eusebium Cæsariensem, & alterum Emisenum, & Theodorum Mopsuestiæ, atque Apollinarem Laodicenum, cum alijs è quibus Catena illa contexta est, enumerat, sanè expediuisset de ijs, tam quam de fide suspectis, atq; adeo hæreticis, vel polliceri alibi se dicturum; vel quid in ijs esset cauendum paucis ibidem innuere.

In Ambrosio Catharino, quem valde commendat, cum non solum ipse Bellarminus, Sotus, & alij, verumetiam ipse Sixtus postea quædam obseruauerint, quæ neque credi, nec scribi debeant, videat Lector, quid ipse Sixtus in quinto libro suæ Bibliothecæ notauit. Nos vbi de Catharino egimus, reliqua diximus: cum & postremo in Indice librorum prohibitorum à Clemente Octauo Pont. Max. quæstiones duæ fuerint prohibitæ, quibus agitur, quomodo Christus Dominus Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum confecit.

De Antonio Rampelogo idem in eodem Indice statutum est, sed ea lege, vt ne legatur, donec expurgetur, cuius expurgandi laborem hortatu Inquisitoris Mantuanæ Diœceseos, Petrus Maturus Societatis nostrę suscepit, ac diligēter perfecit. Nos fusius in verbo, Antonc Rampelogus.

Augustini Eugubini Cosmopæia in eodem Indice prohibita fuit, nisi fuerit ex emendatis, & impressis, Venetijs an. 1591.

Item ibidem prohibiti sunt Franciscus Georgius Venetus, de Harmonia Mundi, deq; ipsius Problematibus Sacræ scripturæ, donec emendetur. Henricus quoque Harphius de Theologia mystica, nisi fuerit repurgata ad exemplar illius, quæ edita est Romæ 1586.

Hieronymus ab Oleastro ab Hispaniæ Inquisitoribus inter libros, qui aliqua expurgatione eguissent, recensitus est. In præfatione tamen pauca quædam notarunt, sed deinceps Lugduni in Gallia planè expurgatus prodijt.

De Hieronymo Sauonarola plura notantur in Indice librorum prohibitorum, quàm Sixtus adnotauerit. Nos eā suo in loco nostri Apparatus retulimus.

Ioannem Annium cum ipsius Commentarijs in Berosum laudat, cum Berosus, & reliqui libri Metasthenis, & Philonis Iudæi de temporibus, supposititij sint. De his pluribus egimus in Bibl. nostra Selecta, vt & in hoc Opere sacro in eorum locis.

De Ioanne Cassiano monēdi erant Lectores Collationem illius de libero arbitrio, esse suspectam, nam ideo in Indice prohibita est illa, quæ Haganoæ impressa est à Ioāne Sicero, an. 1528. Ceterum, cum Cassiani Opera (valde alioqui pia) Romæ expurgata, & adnotationibus aucta in lucem prodierint, quæ & à Christophoro Plantino deinceps Antuerpiæ recusa fuere non poterat Sixto Senensi hoc innotuisse, qui iam ex hac vita migrauerat.

De Auctore Operis imperfecti in Matthæum, non iniuria Ioan. Maldonatus noster, doctissimus, atque acerrimi vir iudicij conquerebatur, Opus illud planè hæresibus scatēs tam Sancto, & docto Ecclesiæ Doctori, qualis est Chrysostomus, ascribi.

Ioannis Feri non attigit Sixtus, quæ postea in nouo Indice librorum prohibitorum cauenda esse, mandatum est. Nimirum Opera omnia ne legantur eius Auctoris, ni prius emendentur: Excipiuntur eiusdem Annotationes, & Commentaria in SS. Matthæi, & Io. Euangelia, & in eiusdem S. Ioānis Epistolam primam recognita, & excusa Romæ, vti suo loco monstrauimus.

Ioanni Fischero Roffensi liber falsò adscriptus de fiducia, & misericordia Dei, in nouo Indice prohibetur: nam ipse Fischerus felicissimè obijt martyr in Anglia, vigesima secunda die Iunij an. 1535.

Ioannis Baptistæ Folengij Commentaria super Epistolas Canonicas S. Petri, & S. Iacobi, & S. Ioan. primam prohibetur in eodem Indice.

Ioannis Iusti Lanspergij Cartusiani, quem Sixtus extollit laudibus, Enchiridion Mi-

Digitized by Google

litiæ Christianæ, prohibitum est in nouo Indice, donec expurgetur.

De Ioanne Ludouico Viue, vt plura enumerat, viro illo quidem sat docto, nil tamen de eius Commentarijs in libros de Ciuitate Dei scripsit, vti necesse erat, nam & Commentaria prohibita sunt in nouo Indice donec expurgentur, sed & iam expurgata sunt à Louanienſibus in editione S. Augustini Plantiniana, & Parisiensi.

In Irenæo, quædam tum margine, tum in Indice quin etiam in annotationibus Erasmi ad Iremæum, addita fuere, quæ à Louanienſibus iudicata sunt esse delenda.

Porrò hæc non attigit Sixtus, qui neque videre potuit doctissima Fauerdentij in Irenæum Commentaria, quæ post Sixti mortem euulgata sunt. Idem dicendum est de Ioan. Langi in Iustinum martyrem annotationibus, quarũ censura in expurgatorio Louanienſium Indice extat. Sed & deinceps Ecclesia per Clementem Octauum Pont. Max. quidquid scriptum fuit ab eodem Lango, in nouissimo Indice probibuit.

De Sigeberto monacho Gemblacensi, erant præmuniendi, ac præmonendi Lectores, ne homini illi in ijs, quæ scripsit aduersus Gregorium VII. Pont. Max. aut contra Epistolam Paschalis Papæ fidem adhiberent: nam & ea damnata sunt in Indice librorum prohibitorum, & nos in Apparatu hoc nostro, quod erat de re dicendum inseriuimus.

Quid in eiusdem Sixti Senensis libro quarto suæ Bibliothecæ fuit tum de Diuinis Scripturis, tum de Patribus adhuc expendendum.

Vbi de Fráciſco Ximenio loquitur, hæc verba adiecit: *Libri verò, qui extra Canonem sunt Hebræorum, quos Ecclesia ad ædificationem legit, Græcum, &c.* Sanè aliter scribendum fuerat. Iam enim tantam habent auctoritatem, quantam reliqui; neque sunt minus infallibilis veritatis, quàm alij protocanonici,

De translatione Luciani Antiochenæ Ecclesiæ presbyteri, ac postea Nicomediæ Episcopi, qui Græcam Bibliorum editionem ceteris emẽdatiorem tradidit, agit præter alios Card. Bellarm. in lib. 2. de Verbo Dei, c. 5. ex Athanasio in Synopsi, atque ait non in turri (vt inquit Sixtus) sed in muro fuisse repertam.

Vbi de Iosepho, qui scripsit de Iudæorum Antiquitatibus, agit, habet solum Pentateuchum à Septuaginta Interpretibus fuisse versum: sed etsi nõ desunt, qui hoc asserant, communior est tamen sententia Doctorum, ab ijsdem Septuaginta in linguam Græcam omnes Bibliorum libros fuisse conuersos, quod & probat Bellarm. Card. lib. 2. de Verbo Dei c. 6. Quod tamen & ipse Sixtus lib. 8. suæ Bibl. probauit postea in hæresi 13. in dissolutione obiectorum. At cum postea edita fuerit illa versio Græcè, & Latinè ipsa Vrbe, Sixto V. Pont. Max. id iubente, legendum est, quod de ea tum in secundo libro nostræ Bibl. Selectæ, tum in nostro hoc Apparatu suo loco diximus.

Quæ ait de Sancte Pagnino, qui cum Hieronymi versionem magna ex parte intercidisse vidisset, atque adeò fuisse corruptam, ipse D. Scripturam accuratè vertit, poterant vel taceri, vel aliter dici. Aspergi enim potest ab incautis, aut maleuolis vulgatæ lectioni, quæ putatur esse Hieronymi, labes aliqua, cum tamen ea omnibus præstet, sicuti & Synodus Tridentina declarauit. Quod verò ad Thesaurum linguæ Sanctæ eiusdem Sanctis Pagnini pertinet, de quo & ipse loquitur Sixtus, sciendum est, non diu esse, cum sub nomine Gryphij Lugdunensis Typographi editus est Geneuæ cum additionibus Merceri, & Ceuallerij hæreticorum, qui in Indice prohibitus est, donec expurgetur. Quin & in ipsis Sanctis Pagnini Biblijs, quæ apud Hugonem à Porta Lugduni anno Dom. 1502. excusa sunt, plura expurganda esse censuere Theologi Hispani in suo Expurgatorio Indice.

Iam verò de Patribus, quid obseruandum sit in Sixto, hoc primum se offert. (licet Pater haud dicendus sit Apollinarius antiquior in Laodicena Ecclesiæ Syriæ Presbyterij dignitatem adeptus) vtrumque Apollinarium Patrem, & Filium, quem Sixtus vocat iuniorem, inter hæreticos censeri in Historiæ Tripertitæ libro quinto, capite quadragesimo tertio, non tam, quod (vt ait Sixtus) cum ijs nollet conuenire qui filium Dei ὁμοούσιον, ideſt *similem in substantia*, non ὁμοιούσιον, hoc est *eiusdem substantiæ* docerent; nam ita Catholici fuissent; quàm quòd modo profiterentur similem Patri filium, sicut fuerat Seleuciæ constitutum; modò in Arianam declinarent sententiam: & verò ipsi postea hæresim propagarunt, quæ habet, Animam à Deo Verbo in dispensatione Incarnationis haud fuisse assumptam. Atqui & deinceps dixerunt, Animam quidem assumptam sed quę non haberet mentem: quippe Deum Verbum in humanitate assumpta, mentis locum supplesse. Mirantur autem viri aliqui docti, cur Augustinum in libros De Ciuitate Dei,

non

nón adnumerauerit Sixtus inter Exegemetica opera: Quamuis enim ij libri aduerſus infideles conſcripti fuerint, tot tamen locos Sacræ ſcripturæ continent, atque exponunt, vt Geneſeos magnam partem, Pſalterij, & Prophetarum plurima ex inſtituto ita explanauerint, vt fermè nihil ſimile in vniuerſa illa Antiquitate habeamus. In Confeſſionum quoque eiuſdem Patris præſertim tribus poſtremis libris, pars aliqua primi capitis Geneſeos luculenter exponitur.

Didymus Alexandrinus, quem ſcribit claruiſſe ſub Theodoſio Magno, videtur fuiſſe longè antiquior. Itaque potius eſſe dicendum, ſub Conſtantino floruiſſe, quippe quem Dydymum S. Antonius Aegyptius eſt allocutus.

Euſebium Cæſariénſem cum inquit fuiſſe poſt Nicænam Synodum Catholicum, falſus eſt. Vide Apparatum noſtrum, vbi de illo egimus. Idem dictum ſit de Euſebio Emiſſeno, ſiue *Emeſeno*. In Euſebium autem Vercellenſem, num aliquam ſimulationem inſignem adeo virum incidiſſe vix crediderim. Quòd autem ait voluiſſe liberare Dionyſium filium è manibus Arianorum, non propriè filius fuit Euſebij Dionyſius, ſed ætate iunior, quamobrem filius dicebatur.

De Hieronymi Operibus cum peracre ſuum iudicium interponat, videnda ſunt, quæ poſt eiuſdem Sixti mortem viri eruditiſſimi de ijſdem operibus cenſuerunt. Nam & Gregorius XIII. Pont. Max. tribus doctiſſimis Monachis Benedictinis, Proſpero Martinengo qui obijt Prior Titularis, Eutychio à Caſtro Angelo Placétino, qui deceſſit è viuis Abbas, Luciano Florentino demandauit, vt ad eum Patrem Annotationes ſcriberét. quas vberes Victorius Reatinus Epiſcopus cum accepiſſet, potuit eas quas edidit luculentius elucubrare. De his igitur, vti de Confeſſione Hieronymiana, deq; difficilioribus Hieronymi locis, quæ paucos ante annos Franciſcus à Meſſana, ac forſan alij de tanto Patre addiderunt, diximus in verbo, Hieronymus nil omittétes eorú, quæ Sixtus accuratè, pro eo tempore, quo vixit edocuit. Vbi agens de Maximo monacho inquit D. Th. in libro contra errores Græcorum teſtimonia proferre, *quòd Spiritus à patre procedat*; oratio manca eſt. Verba enim ſunt Maximi, quæ citat B. Thom. in eo libri capite, quod idcipit, *Item Cyrillus*, quæ quidem ita integrè habent. *Spiritus ſanctus quemadmodum per naturam exiſtit à Deo Patre ſecundum eſſentiam, ſic & ex filio ſecundum eſſentiam exiſtit veraciter, tamquam ex Patre per Filium procedat Deus: intelligitur autem, & eſt ex Patre, ſicut ex ipſo procedens.*

In Nicephorum Calliſtum, quas edidit Adnotationes Ioannes Langus, in ijs quid eſſet expungendum Hiſpani, & Louanienſes Theologi Sixto iam demortuo indicarunt in ſuis expurgatorijs Indicibus. At cum poſtea Ioannes ipſe Langus inter hæreticos primæ Claſſis prohibitus ſit in Romano Indice, iam totus ablegandus eſt.

Vt de Origene, plures Apologias pro eo habitas eſſe commemorat, ſic quid Eccleſia ſenſerit, cum illius dogmata non rarò damnauerit, videtur aliquid fuiſſe dicéndum. Vide quæ nos in verbo, Origenes.

In Procopium Gazæum, quæ ex Commentarijs in Octateuchum Cõrado Clauſero Tigurino interprete, delenda exiſtimarunt Hiſpani Theologi, eorum Expurgatorius liber continet. At poſtea Cõradus ipſe Clauſerus, in Indice prohibitorum librorum omnino prohibitus eſt. Quæ non potuit obſeruaſſe Sixt. Sen. cum ea nondum edita fuiſſent. Sed & idem Sixtus aliqua tum de Procopio, tum de alijs Patribus adnotauit in ſequentibus ſuis libris eiuſdem Bibl. quæ ferè legi non ſolent, quoniam neq; per ſeriem Alphabeti digeſti ſunt, vti de alijs fecit, atq; alio conſilio ab eo alibi fuere commemorati; è quo tamen, quæ hauſimus, non tacuimus.

De Tertulliano cum agit in Quarto libro in verbo, *Tertullianus florens*, nullam eius errorum métionem fecit, niſi quòd in fine eiuſdem libri, vbi paucis egit de falſa librorum Inſcriptione, ſcribit Ruffinum in Apologetico dixiſſe Pneumatomachos hæreticos, qui Spiritum ſanctum blaſphemabant, libellum Tertulliani, de fide Trinitatis malè ſentientis ſub Cypriani martyris nomine, multis propagaſſe codicibus. Cæterum Tertullianum fuiſſe Montanum hæreticum, cum prius à Catholicis ſtetiſſet, pluraq; ſcripſiſſet, quę cautiſſimè legenda ſint, cum alij, tum Iacobus Pamelius accuratiſſimè oſtenderunt. Quin & Beatus Rhenanus, qui ſcripſit in Tertullianum eſt prohibitus. Quæ autem in eo ſunt expungenda, habet Index expurgatorius Hiſpanicus, & Louaniéſis. At poſtea eiuſdem Beati Rhenani Scholia in Tertullianum in Indice Clementis Octaui Pont. Max. omnino fuere prohibita. Nos fuſius hæc in Apparatu noſtro egimus in verbo, Tertullianus. Sed poſtea à Mag. Sacri Palatij in Tom. 1. ſui Indicis ann. 1607. Romæ excuſi fuere expurgationes illę indicatæ pag. 37. & ſeq.

Theophylactum Bulgariæ Epiſcopum, licet non immeritò Sixtus commender, quoniã

Digitized by Google

tamen habet nonnulla digna, quæ caueantur erroribus recentiorum hæreticorum inquinata, quæ Sixtus tacuit, ea nos debuimus ostendere, quandoquidem ad hæc collineat noster hic labor.

Iam de B. Antonino Florentino Archiepiscopo Ord. Præd. præter libros, quos Sixtus memorat ab eo scriptos, certè Chronicorum libri, expositionem omniũ ferè librorum, noui, & veteris Testamenti (qui præsertim historiam aliquam continent) complectuntur; obscuros item locos, qui in ijs sunt pro eius temporis eruditione elucidant. Quamobrem optandum erat, vt quadantenus cæteris exegematicis virum illum adnumeraret. Eas verò cum Petrus Maturus, Aruernus, Societatis nostræ Theologus, magno labore abs se recognitos Lugduni edidisset, Sixtus quidem videre non potuit, qui iam ex hac vita decesserat; ita castigatè cusos. Quin & B. Antoninus cum ad Prophetas venit, locos vbi de Christo agitur, egregiè explicat.

De Amphilochio non monuit, Basilij vitam, quæ sub eius nomine circumfertur, non fuisse ipsius.

Catenam in Iob Patrum Græcorum, Latinè autem Lugduni editam, non poterat vidisse Sixtus, quippe quæ post eius obitum prodijt. At neque versio illa Paulo Comitolo nostræ Societatis Theologo attributa, potuit à Sixto expendi, quippe quam Comitolus deinceps, vti suo loco notatum est, Venetijs diligẽti studio, & acri iudicio recognitam emisit; admonens Lugdunensem illam non esse habendam pro sua.

In Iulio Africano, vbi de *Ambrosio Mediolanensi* loquitur Sixtus, legendum est, *Camaldulensem.* ita enim vocatur, qui aliquot opera B. Basilij vertit.

Luciani Mantuani Annotationes in Io. Chrysostomum, quæ à Sixto afferuntur, vti & in Epist. ad Romanos, fuere postea in Indice nouissimo Clementis Octaui Pont. Maximi prohibitæ, vti suo diximus loco.

Petrum Aliacum sine aliqua censura præterire non debuimus, cum ille Astrologiæ iudiciariæ admodum addictus fuisse videatur: quod quidem in Sixto non vidimus.

Petrum Comestorem, de quo agit Sixtus, aliquando scripsit Ioannes Maldonatus multa è suo capite sine vlla ratione Biblijs adtexuisse. Et sanè Petrus quoque Maturus in figuris Bibliorum Rampelogi fabulas aliquot, quas ille è suo capite afferebat, expũxit, tanquam indignas, quæ à Concionatoribus minus Diuinarum Scripturarum peritis, in quorum gratiam videtur Rampilogus scripsisse, referuntur, ac fi veritati haud consentirent.

Vbi Sixtus agit de Raynerio Snoygoudano sciẽdum est Raynerij cuiusdam argumenta in Psalmos, in nonnullis editionibus scatere pluribus erroribus, qui quoniam multi sunt, in Expurgatio Indice Hispanico notantur.

D. Thomæ Aquinatis, quoniam post Sixti Senensis mortem, Opera fuere, Pio Quinto Pontifice Maximo mandante, quam emendatissimè Romæ excusa, inde catalogus est desumendus, ne quid eorum quæ Beatus ille Sanctus non vidit, aut videre non potuit, pro legitimis eius Operibus habeatur. Quin & Catena Aurea ipsius D. Thomæ in Euangelia Antuerpiæ postea impressa citatos habet ad marginem Patres, quibus in locis ea enuncient, quæ ab eo afferuntur. Deinde verò & huic, & alijs non mediocris momenti fuere, quæ Emanuel Sà in suis libris adnotauit, de quo videndus suo loco hic noster Apparatus.

Sanè verò Ioannes Haius Theologus è nostris quartum Sanctæ Biblioth. librum Sixti aliquatenus recognouerat, sed cum non suscepisset id cõsilium, quod cæpimus, labor hic noster additus, spero, non erit prorsus inutilis.

At quoniam ipsemet Sixtus præter illa, quæ alibi tractat de Thalmudistis, & cæteris, catalogum quoque ad finem Quarti libri Bibliothecæ adscripsit Rabbinorũ eorum, quos ipse vidit, sciendum est in Indice prohibitorum librorum ita legi. *Commentaria tam Rabbi Salomonis, & Rabbi Chimki, & Rabbi Hierosolymitani, & similium super Vetus testamentum, quàm Latinè translata per Conradum, & Paulum Fagium hæreticos omnino esse prohibita.*

De quinto, sexto, septimo, octauo libro Bibliothecæ Sanctæ Sixti Senensis.

Cæterum Bibliothecæ Sixti liber Quintus continet Annotationes, & cẽsuras ad Expositores Diuinorum Veteris Scripturæ voluminum iuxta seriem librorum, & capitum antiqui Testamẽti. Sextus autem liber eodem modo complectitur Annotationes, & Censuras, in Expositores noui Testamenti. Septimo agitur de ijs, qui noui Testamenti volumina oppugnarunt, siue aduersus nouæ Scripturæ destructores, vbi de Canonicis, siue Catholi-

Digitized by Google

tholicis Epistolis. Octauo aduersus veteris Scripturę destructores, vbi, & de versionibus Diuinæ Scripturæ.

Propter quos (vti & propter primum, ac tertium librum) hæc pauca addimus cum ex ipso Sixto, tum è Card. Bellarmino, Gabriele Vasquez, & alijs Theologis.

Ac primum Sixtus Senensis lib. 6. Bibl. Sanctæ cupit vt omnes loci Origenis, Chrysostomi, & aliorum auctorum ad Eucharistiam Sanctissimam spectantes, quos in suo Opere reliquit indiscussos, reuocentur ad Annotationes 120. 121. 152. 164. 194. libri Quinti; & ad Annotationes 21. 66. 112. 193. & 206. libri Septimi.

At quod existimat lib. 1. in verbo Esdras, pag. 8. col. 2. & in 3. c. de stigmatico exponendi modo pag. 152. col. 1. Sacras litteras in captiuitate Babylonica intercidisse, & incendio extinctas ab Esdra fidelissimas repertas fuisse, hoc grauiter arguit Card. Bellarminus, libro 2. de Verbo Dei, c. 1. & Marianus Victorius in D. Hieronymum.

Sed & Gabriel Vasquez Tom. 1. in Summam S. Thomæ. Quæst. 1. c. 2. num. 3. & 4. Sixtum Senensem arguit, qui frustra lib. 3. Biblioth. Sanctæ c. 3. ex mente Augustini, libro de vtilitate credendi, c. 3. plures sensus, quàm quatuor Scripturæ sanctæ, numeret, cum neq; de sensibus Scripturæ Augustinus ibi egerit, neque in tot membra distinguat.

Porrò idem Sixtus, lib. 5. Annot. 8. disputat, num Angeli sint corporei: & quamuis asserat se Scholasticorum receptam sententiam approbare, cũ maximè stet generalis Concilij cap. firmiter, de Summa Trinitate & fide Catholica determinatio, modestiam tamen D. Bern. in hac re se libenter amplecti in fine astruit. At sanè, si D. Bernardus vixisset post illud Concilium, ei libere adhæsisset. Nempe nulla modestia probãda est, qua Generalium Conciliorum Decreta in dubium reuocantur. Vide, si placet, Greg. de Valentia in prima par. D. Thom. De subst. Ang. q. 2. punct. 1.

Pupugit autem me, quòd eiusdem libri Annot. 179. nostram vulgatam editionem Bibliorum nimium Lancinet, qui si diutius vixisset, Doctissimosq; viros, quorum deinceps prodiere Scripta, huius argumenti spectare potuisset, proculdubio aliter locutus fuisset. Tu vide, quæ in verbo, vulgata editio.

Quod item lib. 8. Bibl. Sanctæ dicit bis factam esse templi repurgationem, refutatur à Bellarm. Card. lib. 1. De Verbo Dei, c. 15. Tom. 1.

At quoniam diximus in Italia, & in Gallijs, & in Germania Bibliothecam hanc Sixti Senensis prodijsse: sciendum est eam à Francisco Franciscio Venetijs ann. 1566. Francofurti autem ann. 1575. Coloniæ ann. 1586. Lugduni auctam, noua Tabula Geographyca, quin & alicubi scholijs illustratam à Ioanne Hayo Societatis nostræ Theologo, an. 1591. & 1592. sumptibus Sybillæ à Porta fuisse excusam. Sed ann. 1588. Coloniæ in Officina Petri Horst liber Sixti Senensis emissus est hac inscriptione. *Ars interpretandi Sacras Scripturas absolutissima. Cui coronidis instar, accesserunt Sanctorum Patrum Regulæ 234. & Canones 372. F. Francisco Ruizio Vallisoletano, & F. Ioanne Hoffmeistero collectoribus, ad sacras litteras rectè, citoq; perdiscendas imprimis necessarij.*

Sixtvs Vicedominus (vt habet Sixtus Senensis) Ordinis Prędicatorum, patria Nouocomensis, professione Theologus, ita vnà cum sacris Theologiæ studijs scientiarum omnium opes, & eloquentię ornamenta coniunxit, vt in Oecumenicis Reipublicę Dominicanæ Comitijs, ann. 1564. Bononiæ habitis, non dubitauerit admodum iuuenis ἐγκυκλοπαιδείαν hoc est orbicularem, ac perfectam Disciplinam omnium comprehensionem in publicis disputationibus proponere, prouocatis in palæstram cunctis Academiarũ gymnasiarchis: quibus cum ad singula tum interrogata, tum obiecta respondisset summa eruditione, pariq́ue sermonis elegantia, ingentem sibi sapientiæ, & eloquentiæ gloriam adeptus est. is nunc Veronæ disputatiuam, seu Scholasticam Theologiæ partem in gymnasio S. Anastasiæ martyris edisserens, & alteram Theologiæ partem, quæ Sanctorum voluminum interpretationem complectitur ad populum enarrans. Scribit etiam in varios Diuinæ Scripturæ libros præclaras Explanationes: è quibus propediem expectamus in lucem amplissimas in Epistolam ad Romanos commentationes, coacceruata expositionis methodo elaboratas. Hæc Sixtus Senensis. Veruntamen deinceps prodiere in lucem eiusdem Sixti Vicedomini Conciones Italicæ, atque Latinæ, & hæ quidem in Euangelia de Aduentu, & de Quadragesima, necnon in Catechismum Romanum, sapienter, & eleganter scriptæ, Venetijs autem editæ apud hæredes Hieronymi Scoti an. 1576. Reliquit autem Homilias alias penè totius anni. Homilias in Esaiam. Homilias in septem Psalmos Pœnitentiales. Homilias in Sanctum Iesu Christi Euangelium secundum Ioannem. In D. Petri Apostoli Epist. primam. In D. Pauli Apostoli Epistolam ad Colossenses, quarum editio iampridem promittebatur.

Digitized by Google

S M

SMARAGDVS Abbas, Ord. Benedictini, Monasterij S. Michaelis in Germania, scripsit Commentarios in Psalterium, in Euangelia, quæ leguntur per totum annum, & in Epist. breues, & (vt inquit Sixtus Senensis) perspicuos. Sermones item alios plures, in Regulam quoq; D. Benedicti qui excusus est cum Turrecremata, Coloniæ apud Geruinum Calenium, ann. 1575. Librum etiam, quem inscripsit, *Diadema monachorum*, siue de vitijs fugiendis, & virtutibus tenendis. Extant etiam eius Commentarij aliqui in nonnullos secularium Auctorum libros, quin & in Donatum maiorem. At eius nomine, quæ conciones ex versione *Gaspari Hedionis* Germanicè prodierunt eò magis debent esse suspectæ, quòd ipse *Gaspar Hedio* in Romano Indice inter primæ Classis hæreticos prohibitus est. Viuebat Smaragdus ann. 680. Porrò eius expositionum in Epistolas, & Euangelia initium est: *Epistola Græcum vocabulum est*. Asseruatur autem liber prænotatus *Diadema monachorum*, m.s. Cassini, & in monasterio S. Benedicti Mantuani, & alibi.

S O

SOCIETAS IESV, quo nomine ad nos excitandos Ordo noster fuit, Deo aspirante insignitus, atq; à Sancta Romana Ecclesia, & ab ipsa Tridentina Synodo confirmatus, habet suas leges, Constitutiones, Regulas, Decreta congregationum, Rationem item studiorum, ex quibus, vt fit in alijs familijs Religiosorum ordinum, vnde maximam lucem hausimus, Disciplina nostrorum consistere firmius, & ad Dei gloriam promoueri latius possit.

Eas Constitutiones, vti & Exercitia spiritualia, maturo iudicio vocatus ad hoc à Deo Ignatius Loiola Beatæ memoriæ fundator noster, conscripsit, conscriptasque, vt adhibitæ ad vsum cernerentur, & probarentur, edi Romæ in Aedibus nostris curauit ad ipsius tantum Societatis notitiam, & directionem. De exercitijs quoque spiritualibus idem factum est, cùm cæteroquin hæc non solum nostris, sed vniuscuiusque generis hominibus, qui sese in ijs seriò exerceri velint, maximè commodent.

Reliqua deinceps à Præpositis eiusdem Societatis Generalibus, & à Congregationibus pro ratione temporum constituta edita item sunt, sed tantummodo ad vsum ipsius Societatis.

De quibus omnibus si nihil huc attulissem (quod tamen hactenus in hoc Apparatu Sacro de alijs Religiosis Ordinibus, & factum, & comprobatum est) aut ingrati animi crimi nis arguerer, aut me aliud sentire quàm deceat, de nostris rebus videri possem.

Iam verò vndecim anni abierũt, cum de ratione studiorum statuta in Collegijs nostris scripsimus in Bibliotheca Selecta, quæ Romę, concessu maiorum, prodijt è Typographia Vaticana: vbi deinceps egimus, Quænam cultura ingenijs excolendis adhibeatur in ijsdem Collegijs: Quæ res quoque præbuit occasionem expendendi, num colendis ingenijs fructus è Collegijs, & doctrina Religiosarum Familiarum, quàm aliũdè feratur vberior. Eò igitur, si lubet, Lector eat, nec bonarum mentium viros eadem pœnitebit legisse. Quæ quidem in alijs eiusdem Bibliothecæ editionibus, siue in libello nostro Culturæ Ingeniorum seperatim edito legi etiam poterunt.

Atqui, cùm Sapientiæ Diuinæ ductu, tum reliqui Ordines, tum noster ipsis potissimum initijs cribrati, & varijs tum calumnijs, tum vexationibus ad sanguinem vsque & à Gentilibus, & ab Hæreticis, & ab improbis hominibus oppugnati fuerint, iam pleriq; doctissimi, & Catholici Viri, (vel inscijs nobis) eandem nostram Societatem, rationemque vitæ, ac studiorum ipsius ita propugnarunt, vt libros quoque pro ipsa scriberent, atque varijs linguis editos quoquo versum emitterent, indignum rati, vt quas subsidiarias copias Deus auertendis hæresibus, & Ethnicismo ex Indijs, nouoque Terrarum Orbe excutiendo immensa erga suos Prouidentia exciuerat, eæ arcerentur, & opprimerentur.

Extat præter Diplomata Pontificum, Petri Ribadeneyræ Historia de Ignatio Loyola beatæ mem. eiusq; vita Latinè, Hispanicè, & Italicè conscripta, qua nostri Instituti ratio planissimè exponitur.

Extant Aloysij Richeomij Gallicè, & eædem perelegantes, atque synceræ Apologiæ, Burdigalæ, & alibi excusæ, quę eodem collineantes tamquam lapides limpidi ab ipso Dauide coniecti, gigantes, & Goliath prostrauerunt.

Scripsit

Scripsit ante biennium Iacobus Gretserus noster in Germania, & Ingolstadij euulgauit perdoctum librum De modo agendi Societatis cum Regibus, & reliquis Principibus, qui satis esse possit, quo eiusmodi ranæ ex ore Draconis coaxantes, obmutescant.

Et prodierunt olim Didaci Payuæ, ac præstantium aliorum Ecclesiæ filiorum pro Societate nostra Apologiæ, vti & breuissima defensio I. V. C. Versorij, qua vnus ipse Parisiensis Aduocatus (sed vir integerrimus) complures alios Aduocatos ab hæreticis excitatos euicit in ipso Senatu Parisiensi, qui deinde mandante Carolo Nono Societatem suo patrocinio in Gallia retinuit.

Sed & denique extitit ex ipsius Henrici Quarti Christianissimi Regis pectore, & ore pronunciata Defensio verè sapiens, & Regia, peruigilio die nascentis Domini ann. 1603. Parisijs in ipsa Regia Lupara coram Senatu Parisiensi, quem ad restituendam nostram Societatem in Gallias, vnde fuerat exacta, accersiuerat. Quæ sicuti si hanc silentio inuoluere-mus, ingens piaculum esset, ita perpetuo hoc monimento alijs est consignanda à nobis, qui iam cordibus nostris eam æternum insculpsimus.

Prætides ergo, & bona pars Senatus vbi stitere sese Regi, quæcunque antea inter sese agitauerant, proposuere, ne videlicet Societas Iesu restitueretur in Gallia, cum Rex auditis pacatissimè omnibus, respondit his ipsis verbis.

Regium pro Societate Iesu Responsum

Quę vos cura, & mei ipsius, & Regni mei sollicitos habet, ea mihi grata est, quamuis alteram vix, alteram verò ne vix quidem intelligatis. Et vestri quidem sensus mihi sunt noti, at mei nequaquam vobis innotescunt.

Quæ mihi nunc proposuistis, hæc vos magni esse momenti, ac digna, quæ perpendãtur existimastis. Veruntamen non cogitastis, nihil à vobis fuisse dictum, quod octennij, aut nouennij spatio à me non fuerit maturè perpensum.

Rerum politicarum vobis periti esse videmini: at earum nihilo plus nostis, quàm ipse sciam acta Litium, & processus vestros digerere.

Quòd viris è Societate Iesu Possiacum obijcitis Conuentum, vtinam reliqui ita sese in eo gessissent, atque vnus, duove exijs, qui peropportunè eidem interfuerunt: sanè res multo melius Catholicis cessissent. Quamobrem, & tunc non eorum ambitio, sed virtus enituit. Et sanè obstupesco, dum dispicio, vndenam illis vitium ambitionis affingitis, ijs inquam, qui dignitates, atq; sacerdotia, quæcumque ipsis offeruntur respuunt; quique vouent, se ad eadem nunquam aspirauros, nec verò aliud in hoc Mundo cupiũt, quàm omnibus suam gratis præstare operam, qui ea velint vti.

At displicet hoc nomẽ Iesuitarum; cur igitur non displiceant, qui se Religiosos Trinitatis nominant? Quod si istos eiusdem esse probitatis, qualis sunt Iesuitę arbitramini, cur item filias vestras eodem nomine, & virtute non æstimatis, quali Parisijs extant quæ filiæ Dei nominantur? Quin etiam cur vos non iactatis non minus esse Ordinis Spiritus Sancti quàm sunt ijdem, qui Ordinis S. Spiritus sunt equites mei? Sanè malim dici Iesuita, quàm alio nomine Religiosus.

Sed additis, Sorbona eos damnauit, sanè quidem, sed eos non nouerat. Qui si ab antiqua Sorbona passi sunt repulsam iam re melius perspecta, qui sunt nouæ Sorbonæ ab ijsdem Iesuitis excolantur, quos & ideo magnopere commendant.

Quòd autem hactenus permissu, & (vt dicitis) per modum prouisionis in Gallia vixere, hanc mihi gloriam Deus reseruabat, quam quidem, vt gratiam cęlestem agnosco, nempe, vt eos statuam, atque omnino stabiliam. Itaq; posthac Edicto, & Decreto apud nos erũt. Reges mei præcessores voluerunt eos admittere. Volo ego eosdem statuere.

De Academia Parisiensi, quæ ijs fuerit aduersata, id inde accidit, quod alijs diligentiores fuere, atque aptiores. Testabatur hoc frequentia studentium, quæ ad illorum Collegium confluebat, quodque in eam nondum erant admissi: At nunc eos non respuet. Iubebo enim vt admittantur, quod cogemini à me petere, vt efficiam.

Obijcitis doctiores, qui sunt in vestro Senatu nil didicisse à Iesuitis: si doctiores sint seniores, idipsum fateor: ij enim antequam Iesuitæ Gallis innotescerent, disciplinis alibi operam dederunt. Sed enim non me latet alios secus de ijs loqui, eosque adeo, qui vestri sunt Ordinis. Et verò ipsis oculis cernimus, eorum absentia relictam esse desertam Academiam vestram, ad eosque etiam extra Regnum nostrum accurrere, Decreta nihil curãtes, & pœnas, quas aduersus eiusmodi homines promulgastis.

Quòd fœderatis adhæserint, id temporum iniuriæ, non autem ipsis est ascribendum, certè minore culpa, quàm alij id fecere. Ac certus sum eandem illorum conscięntiam cum ijs beneficijs iunctam, quæ erga illos conferam, mihi magis, quàm fœderatis eos esse denincturam.

Digitized by Google

Bonæ indolis adolescentes(dicitis)ad se alliciũt; ego verò eò magis hoc nomine ipsos æstimo. Non ne nos fortiorum militum delectum habemus? Quòd si studijs, & commendationibus, inter vos locus non esset, an ne aliquem vestro cętu indignum cooptaretis in Senatum? Si Iesuitæ suos vobis Præceptores, aut Concionatores traderent ignaros, eos sine dubio irrideretis; At cum ingenio valeant, eos arguitis?

Quòd sint ad rem attentiores, calumnia est. In vniuerso Regno, quantacumque collegia obtinuerant, redditus annui eorum omnium non excedebant duodecim, siue quindecim aureorum millia. Non ignoro cum Biturigis, & Lugduni septem, siue octo in vnoquoque Collegio Præceptores eorum viuerent, triginta etiam, siue quadraginta vnumquodq; istorum operarios aluisse. Cæterum si quid erit hac in re animaduertendum, iam id Edicto meo est præcautum.

Voto autem obedientiæ quo se Pontifici Maximo obstringunt, nõ adigentur, vt externis proprius adhæreant, quàm fiet fidelitatis iureiurando, quod mihi præstabunt, quarè nec aliquid, quod suo Principi naturali aduersetur, attentabunt. Porrò votum illud Pontificium eò tantum spectat, cum eorum opera, is, qui Pater est Ecclesiæ, & Pontifex Maximus vti velit ad conuertendos infideles. Ac planè liquet ingentes Indiarum tractus, totq; hæreticorum regiones ad Catholicam Fidem per eosdem accessisse. Idque est, quòd sæpe dixi si Hispania suis Iesuitis vsa est, cur Gallia Gallis Iesuitis non vtetur? An alijs deteriores sumus? Hispania ne Gallis est amabilior? Quòd si Hispania suis est amabilis, cur Gallia non erit Gallis?

Additis, Iesuitæ ingrediuntur, vt possunt: Ita verò, & alij faciunt. Quin & ipse, vt potui, in meum Regnum ingressus sum. Sed & credere, & fateri debemus magnam eorum esse patientiam: quam certè admiror, hac enim, & ipsa vitæ probitate perficiunt omnia.

Neque verò eos minoris æstimo, quòd suum egregiè colãt institutum, propterea enim stabit eorum Societas. Quæ causa fuit, cur nulla in re leges eorum immutauerim. Quòd si quid nonnullarum conditionum imminui, quæ non probarentur externis, satius est, vt exteri leges à nobis accipiant, quam vt ab ijs accipiamus. Ac quidquid huius rei sit, mei mecum subditi iam conueniunt.

Quòd nonnulli Ecclesiastici Iesuitis aduersentur; Scientiam semper odio habuit imperitia. Obseruaui autem, cum de ijs restituendis loqui cæpi, duo in primis genera hominum restitisse, hæreticos, & improbos Ecclesiasticos. Quod quidem acriorem mihi stimulum ad eos reuocandos addidit.

Quòd de Pont. Maxim. optimè sentiant, eumque reuereantur, id quoque ipse facio. Ac tamen non sum nescius nil ab ijs amplius de summi Pont. potestate dici, docerive, quam reliqui Theologi, Catholicaq; doceat Ecclesia.

Neque verò aliquid docent, quo Ecclesiastici mihi non tribuant, quod est tribuẽdum. Nec vnquam inuentus est, qui ab ijs necem Regum didicerit. Quare totum hoc, quod illis obijcitur, nihil est. Triginta, & amplius anni effluxere, cum in Gallia Iuuentutem excolunt, centumque scholasticorum millia ex eorum Collegijs, aut studia absoluerunt, aut ad ea, quæ Iuris prudentiæ, siue Medicinæ sunt, accesserunt. An ne istorum aliquis id se didicisse, vel audiuisse à Iesuitis fassus est? Addo. Ministri extant hæreticorum, qui plures annos apud Iesuitas vixerunt, interrogate eos, quid de vita Iesuitarum sentiant. Profecto cessendum est, eos quàm pessimè de ijs locuturos, nisi aliam ob causam, certè vt suam ab ijs emigrationem excusent. Iam verò mihi liquido constat id fuisse ab ijs quæsitum, respondisse autem, De moribus Iesuitarum nihil esse, quod obloqui quisquam possit. Quod verò ad doctrinam attinet, neminem latere, quid doceant. Sanè pauci huic examini se subijcerent, & conscientiam eius opus est esse securam, qui Aduersarij sententiæ stare velit.

De Barerio, qui me voluit interficere, tantum abest, vt Iesuita eius Confessionẽ, (quem admodum dicitis) exceperit, vt à Iesuita prænonitus de tota re fuerim: Bateriumque alter Iesuita monuerit, damnationem æternam incursurum, si id vnquam attentasset.

De Castello nil vnquam cruciatibus, & tormentis extorqueri potuit aduersus Varadæum, neque contra alium quemlibet Iesuitam. Quòd nisi ita res habet, cur eis pepercistis, nec supplicium de eis sumpsistis, qui & in vestra potestate, & adeò erant in vinculis?

Sed demus (non tamen concedentes) aliquem ipsorum id ausum fuisse, Anne omnes Apostoli ob vnum Iudam plectendi fuerint? aut ego, satisfaciam pro latrocinijs, crimini busque omnibus, quæ posthac commiserint, qui sub me militarunt? Tunc me Deus reddere, & humilem, & saluum voluit, quare ei gratias ago. Ipse me docet, vt illatas condonem iniurias, quod propter eum facio lubens. Quin & quotidiè pro meis hostibus oro.

Tandem

Tandem abeſt, vt hæc meminiſſe velim, ad quæ parum Chriſtianè me hortamini. Quod quidem mihi accidit à vobis ingratum. Omnes egemus gratia Dei, hanc eam bono emam pretio, vt meæ ergo alios gratiæ non parcam.

De ſororis noſtræ matrimonij diſpenſatione, iam eius Sanctitas eam conceſſit, ac ſcimus Patres Ieſuitas negocio iſti non fuiſſe aduerſatòs. Quòd ſi Hiſpanus, & Ieſuita, & Cardinalis operam mihi ſuam præſtitit, qua benedictionem à noſtro Sancto Patre Summo Pont. conſequerer, cum fidem Catholicam ſum amplexus, cur meos naturales ſubditos, in ſuſpicionem vocatis? Ex eis noſcam, quæ noſcenda iudicauero, neque illis aliud quàm quod mihi libuerit communicabo. Sinitè vt tractem, & ducam ipſe hanc ſocietatē. difficiliores, & minus aptos ad mentem adduxi. Itaque meæ voluntati obtemperate.

Quam reſponſionē vbi Rex abſoluit, reliquis diligentiſſimè in rem collatis, Collegia, domos Probationis, noſtræ Societati vbique reſtituit, & auxit. Vt tanti Regis exemplum, & viuida fides ſit poſt hac omne os malignantium obſtructura. Ipſi Deo ſit honor, & gloria, & Regi, Regno, ſuiſq; omnibus ſalus perpetua.

Iam vero pauci anni effluxerant, quibus & euertendæ Pariſienſi Pyramidi aduerſum eandem Societatem extructæ, & Ciuitatibus eodem collegiorum præſidio firmandis ſtudium omne ac regiā liberalitatem adhibuerat, cum hæreticis frementibus nō defuit è primis Regni proceribus Caluinianus, qui dum corā ipſo Henrico Quarto Rege Chriſtianiſſimo mentio fieret duorū eiuſdem Societatis Sacerdotum, alterius, qui Poloniæ Regi; alterius, qui Demetrio tūc Magno Moſcouiæ Duci ſuam in negotio pietatis operam nauabant, arripuit obloquendi occaſionem, inquiens. En quomodo vbiuis gētium ſunt Ieſuitæ? En vti omnia regunt, & gubernant? En quantum politicis ſeſe rebus vltro immiſcent? Cui mox Rex Chriſtianiſſimus. Loquere mitius, atq; veracius. Neque enim me, ſiue alios Reges gubernant Ieſuitæ, ſed ipſimet ab illis, & à me gubernantur. Quòd ſi Reges, qui catholicam tuentur religionem, ab illis conſilium expetunt, ac petunt, id non tamq; à Ieſuitis petunt, ſed tamq; à viris prudentibus, atque omni exceptione maioribus. Aliud eſt ſeſe immiſcere: Aliud immiſceri. Sanè cum iure meo ſubditis (vel cum ipſorum vltæ diſcrimine) iubeo, vt mihi obtemperent iuſtis in rebus, Quid ni Ieſuitæ morem mihi gerāt, eorum iudiciū, ſenſum, ſententiam, in ijs, quæ ad meam, & Regni ſalutem ſpectant, expoſcenti? At per ſummam nequitiam mos ille inualuit, vt ſiquid ab vllo Ieſuita dicatur, aut fiat, id ſtatim obliquè, in deprauatos ſenſus detorqueatur. Cæterum ſi Principibus, ac Regibus vtiles ſunt, & chari, Tu ne audebis hoc noſtræ inſcitiæ, inertiæ, atque adeo improbitati aſcribere? Summa hæc eſto. Ieſuitæ ſunt eiuſmodi, vt probis omnibus accepti ſint, improbis autem odioſi: Veruntamen his, atque illis perutiles: Vniuerſæ porrò Chriſtianæ Eccleſiæ perneceſſarij. Hactenus ſapientis Regis cordata reſponſio, qua frenum hæreticæ mordacitati iniectum eſt.

SOCRATES Conſtantinopolitanus Græcè quidem Eccleſiaſticam texuit Hiſtoriam ab ineunte Conſtantini Magni Imperio vſque ad decimum ſeptimum Conſulatum Theodoſij iunioris, ſeptem in libros digeſtam: quæ licet minore (quod ad dictionem pertinet) in pretio apud Photium fuit, Baronio tamen Card. in ſuis Annalibus componendis, fuit (vt ipſemet teſtatur) commodior, quòd per Conſules more maiorum tempora in illa diſtinguantur. Et quidem eodem tempore, hoc eſt, Theodoſio iuniore imperante, non ſolum Socrates, verumetiam Hermias Sozomenus, ac Theodoritus Cyri Epiſcopus eaſdem Eccleſiaſticas Hiſtorias conſcripſerunt, quas è Græco Latinè reddidit Epiphanius vir doctiſſimus, hortante Caſſiodoro Senatore, & Monacho, qui ex ijſdem cōtinuam hiſtoriam connexuit, quàm *Tripartitam* inſcripſit. Sic Caſſiodorus Inſtitutionis Diuinarum lectionum, cap. 17. Porrò, quamuis Gelaſius Pontifex Socratem, ac Sozomenum inquiat fuiſſe maioris fidei, quàm Euſebium Cæſarienſem, dum hunc inter apocrypha relecit, illos non item, id tamen fecit non ob res ab Euſebio narratas, ſed quoniam in Euſebio ſparſi ſunt Arianiſmi, quemadmodum in verbo, *Euſebius Cæſarienſis*, planè monſtrauimus; *conſubſtantialem* tamen aſſerebant eſſe Filium Dei. Cæterum Photius de Socratis hiſtoria inquit, ἡ δὲ φράσις οὐδὲν ἔχει ἀξιολογον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς δόγμασιν οὐ λίαν ἐξ ἀκριβείας, hoc eſt. *Dictio autem nihil habet dignum ſermone, quin etiam in dogmatibus non eſt valde exactus.* Atqui magnopere expediuiſſet, vt Socratis, & eiuſmodi hiſtoricorum errores indicati fuiſſent, quod quoniam nec fecit, nec facere potuit Photius, ſuis, vt ſuo loco diximus, fraudibus, & erroribus irretitus, nos hic è tribus potiſſimum ætatis noſtræ doctiſſimis, & Catholicis Viris oſtendemus.

De Socrate Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptore; Iacobi Billij iudicium.

Cum Socratem (inquit Billius) eum qui Eccleſiaſticam Hiſtoriam litteris mandauit è

Græco in Gallicum conuerterem, malè sæpenumero animum meum habuit, quòd mihi cum eo Auctore rem esse perspicerem, qui Nouati perfidiam, atq; impium schisma sequi potius habet, quàm Ecclesiæ fidem, & vnitatem amplecti. Nihil enim libẽtius facit, quàm vt nõ modo oblata, sed etiam interdum quæsita occasione, in Nouatianorum laudẽ multa commemoret. Quin etiam miracula ipsis, libr. 1. cap. 9. & libr. 7. cap. 17. tribuit, quibus tamen, quia nullius Scriptoris Catholici testimonio, atq; auctoritate confirmãtur, quantum fidei habendũ sit, prudenti, atq; orthodoxo lectori iudicãdum relinquo. Quamquã non ignorem falsos quoq; prophetas, interdum res miras, & prodigiosas edere posse, sed eas pietati, ac vitæ sanctitati eorum, à quibus eduntur, assignare (vt hic, & in Eutychiano, & in Paulo Nouatianis facit, quos, & pios, & θεοφιλεῖς, ideſt Deo charos fuisse testatur) mihi nullo modo probari potest, cum sciam Deo odio fuisse schismaticos omnes, ac falli dogmatis assertores. Illud autem grauissimè, & indignissimè tuli, quod lib. 4. c. 23. refert, eos à Nouati recenti dogmate suscipiendo abhorruisse, quos peccare, ac vitijs operam dare delectabat. Quod quidem dictum in Orthodoxos nimis contumeliosum est, dignumq; profectò, quod Anathemate feriatur. Quæ enim atrocior, magisq; execranda blasphemia excogitari potest, quàm dicere Catholicis non alia de causa sententiam potius cõcessisse, qui Nouati dogma damnandum censuerat, quàm vt vitijs suis liberius indulgerent? Sed & illud quoq; iniquè ferendum est, quòd si quis pio zelo incensus Nouatianos acrius insectetur, huius nomen, existimationemq; perstringere, ac labefactare studet, sed ita obliquè, vt minus perspicaci Lectori, non tam dolori suo, atque iræ obsequi, quam veritatis rationem habere videatur: sic nimirum illum nunquam satis laudatum Chrysostomum, quia Nouatianis Ecclesias quasdã ademerat (vt refert lib. 6. c. 10.) idcirco eodem libr. c. 3. & improuidum eum, & prępostere simplicem, & immodicè liberum, ac denique in familiaribus colloquijs nimis insolentem, ac fastidiosum fuisse ait: & cap. 19. plus iracundiæ, quàm pudori dare consueuisse. Eius etiam in exercendis inimicitijs, acerbitatem, animique implacabilitatem notat eod. lib. c. 10. & superbiam sub persona Seueriani, c. 14. ac præterea velut iam apertè Nouatianum se esse prædicans, c. 17. non veretur dicere, iustam quibusdam (hoc est Nouatianis) Chrysostomi damnationem visam fuisse, quòd Nouatianis Ecclesias quasdam abstulisset. Quo etiam modo, c. 19. Os illud impudens aurei oris homini hoc obijcere non dubitauit, quod in quibusdam concionibus contemnendam esse Castitatem, ac temperantiam doceret. Ex quonam autem melle hoc venenum ille tamquam aranea traxerit, audi nimirum ex hoc sanctissimo dicto: *Si millies lapsus pœnitentiam egeris, in Ecclesiam ingredere.* Quæ quidem verba, velut hæresim ipsius aptissimè iugulantia vipereo morsu impetit. Eundem etiam in modum, lib. 7. c. 11. Romanorum Pontificum potentiam exagitat, quia c. 9. ab Innocentio, & c. 11. à Zosimo, Nouatianis ereptæ quædam Ecclesiæ fuerant: quemadmodum item eandem ob causam iniquiorem interdum eodem in libro se præbet Cyrillo Alexandrinorum Antistiti: At contra, Deus bone, quàm mirificis laudibus Atticum Chrysostomi successorem in Cælum effert: pene vt pręillo hic nihil fuisse videatur: quamquam equidem Attici laudibus non inuideo (nam & ex eo Theodoretus, & erudito, atq; Orthodoxo Antistite loca quædam in Polimorpho citat) verum illud doleo, Socratem, cum in Atticum tam effusus sit, in Chrysostomo tamen, qui multis parasangis præcedit, tam parcum, ac malignum esse. Cur autem Attico tantopere faueat, liquet ex eo, quod libro 7. c. 25. eum Nouatianis haud aduersarium fuisse scribit. Imo etiam illhic, vnde ipsum laude afficere gestit, hinc ei grauissimam labem inurit, nam præterquam quòd nemini rectè de religione sentienti probari potest, quòd Atticus Beatum indicat Asclepiadem Nouatianum Episcopum, quoniam præclarum munus quinquaginta annos administrasset, quis illud apophthegma ferat? *Nouatum laudo, Nouatianos laudare nequeo.* Nam si verè hoc Atticus pronuntiauit (vix enim hoc de Catholico crediderim) certè ne si Demosthenes quidẽ reuiuiscat, eum à grauissimi criminis nota liberare queat. Quid enim turpius, quid flagitiosius, quàm eum laudare, cuius nomẽ ob impiæ crudelitatis plenam hæresim in infamia versatur, semperq; versabitur? Quod autem ibidem ait, se, si tum extitisset, idem facturum fuisse quod Nouatus fecisset, hoc est, eos, qui Idolis cultum adhibuissent, minimè ad communionem admissurum fuisse. Si Socrates hoc falso in eum non concipit, sanè ipse non iam vt Pastor, sed vt lupus loquitur. Habes, lector (inquit Billius) quid mihi in Socrate animaduertendum videatur.

Roberti Card. Bellarmini censura de Socratis Historia Ecclesiastica.

Socrates in sua Historia multa mentitur, præterquàm quòd hæreticus fuit. Primò inquit licuisse vnicuiq; suo tempore celebrare Pascha, quod vellet, nec de hac re Ecclesiam

aliquid

aliquid certi ſtatuiſſe;at conſtat, Nicænam Synodum ſtatuiſſe, vt Paſcha ſemper celebraretur prima Dominica poſt decimamquartã Lunam primi mẽſis, cuius canonis meminit Epiphanius hæreſi 70. Athanaſius in libr. de Synodis Arimini,& Seleuciæ. Secundò dicit, In Romana Eccleſia nõ ieiunari ante Paſcha niſi tres hebdomadas, & tamen dici quadrageſimam,at S. Leo Primus,qui eodem tempore vixit quo Socrates, Serm. 4. de Quadrageſima dicit,Romę ieiunari quadraginta diebus,& idem dicit Gregorius Hom. 16. in Eccleſia. & certiſſimum eſt. Tertiò dicit, Romæ non ieiunari in Sabbathis, cum tamen contrarium ſit certum ex Auguſtino Epiſt. 86.& 118. ad Ianuarium, & in epiſt. 86. ad Caſulanum. Imò ipſi Græci in Canone 55. eorum, qui Sextæ Synodo tribuuntur, Romanos reprehendunt, quod Sabbatho in Quadrageſima ieiunent. Hiſtoria porrò, quàm affert de Paphnutio, manifeſtè pugnat cum verbis Epiphanij contra hæreſ. 59. vbi ait eſſe contra Canones Eccleſiaſticos, quod Sacerdos, vel Diaconus, liberos gignat, & cum verbis Hieronymi, lib. contra Vigilantium, vbi dicit in Oriente,& in Aegypto non eſſe licitum Sacerdotibus,& Diaconis vxoribus vti;quod ſanè falſum eſt, ſi Nicæna Synodus in Oriente paulo ante celebrata, vxorum vſum illis conceſſit. Vide Bellarm. Card. lib. 1. de Clericis, c. 20. verſus finem, Tom. 1. Controuerſia 5.

Rurſus autem alibi idem Card. Bellarm. hæc habet. Socrates in hiſtoria Eccleſiaſtica, non multum fidei meretur, cum Nouatianus,& Arianus fuerit, cupiebat enim, vt ipſe li. 5. hiſt. Eccleſ. c. 21. dicit, feſta,& ieiunia omnino eſſe libera.

Caſaris Cardin. Baronÿ de Socratis Hiſtoria plenior Cenſura, de qua vide Tomum quartum, & quintum eius Annalium.

Socratem hallucinari conſtat, dum dicit Iulianum anno tertio Imperij ſui finẽ viuendi impoſuiſſe, cum nec quidem in Imperio poſt obitum Conſtantij impleſſet biennium. Sed inde Socrati errandi manauit occaſio, quòd ſub Imperio Iuliani à morte Conſtantij tres ponuntur Conſulatus.

De exordio perſecutionis Valentis, complures antiquorum hallucinatos eſſe, ac primum Socratem, lib. 4. c. 2. 3.& Sozomenum, lib. 6. c. 7.& alios horum veſtigia conſecutos: ſed & Oroſium, lib. 7. c. 32. hic negat, id factum, niſi poſtquam Valentinianus frater, cuius timore continebatur, ex hac vita diſceſſit.

Corrigendus Socrates, lib. 4. c. 13. quod ait diſceſſiſſe Valentem Conſtantinopoli, vt iterum veniret Antiochiam, nam numquam ante hac illuc profectum eſſe Ammianus ſatis demonſtrat: ſed & quod idem affirmat, Eudoxium annos decem,& nouem ſediſſe, planè hallucinatus eſt: nam à tempore illius acceptæ Sedis in hanc diem, Epiſcopatus ipſius, non niſi anni vndecim numerantur, quod Sozomenus probè nouit, lib. 6. c. 13. ſed grauioe planè errore vterque lapſus eſt, dum Euſtachium Epiſcopum Antiochenum, diu ante Conſtantij tempore vita functum, rediuiuum inducunt à Iouiano reſtitutum,& hoc tempore res Catholicorum curantem.

Socrates lib. 4. c. 26.& qui eum ducem ſequuntur Paulus Diaconus, Zonaras, Nicephorus,& ſi qui alij, conuincuntur ex pluribus apertiſſimis mendacijs anilem, vel ab eo concinnatam fabellam de duabus vxoribus Valentiniani, & de lege de duabus ducendis mulieribus ab ipſo Valentiniano lata.

Corrigendus dum dicit S. Athanaſium mortuum eſſe ann. 371. conſtat enim ann. 372. obijſſe, ex Ruffino,& B. Cyrillo.

De anno item ætatis Valentiniani ſenioris emendandus eſt, dum ait, libr. 4. cap. 26. vixiſſe eum annis 54. & imperaſſe annos 13. conſtat enim ex Ammiano vixiſſe annos 55. & imperaſſe 12. minus 10. diebus.

Quæ de inuentione Arſenij facta Tyri ſcripſit, hiſtoriæ ab ipſo Athanaſio enarratæ contraria, meritò reſpuuntur.

Corrigendus libr. 5. c. 6. cum dicit Arij opinionem, per Illyricum peruaſiſſe, vbi loco Macedoniæ ponit Illyricum.

Errore lapſus videtur lib. 5. cap. 8. & Sozomenus, lib. 7. cap. 8. quod pertinet, ad rerum in Synodo Conſtantinopolitana geſtarum ordinem.

Quam refert falſam Hiſtoriam, lib. 1. c. 24. ex falſis Arianorũ Actis mutuatus creditur.

Longè à veritatis ſcopo aberrat, dum lib. 5. c. 8. putauit ex eo Cõcilio Metropolis, imò Patriarchatus à Patribus conſtitutos fuiſſe, cum autem minimè eſſet aſſecutus ſenſum decreti Synodi, plures ſimul coaceruauit errores.

Nouatianus Socrates, de Nouatianis parum ſyncera narrat ſicuti illa ſunt, quæ de

Theodosio ait, lib. 5. c. 10. eum Nouatianis fauisse consilio Sisinij Nouatiani.

Errat cum nó nisi annos quadraginta sedis tribuat Angellio Episcopo Nouatiano, qui tempore Nicæni Concilij iam præcrat suis Nouatianis Episcopus.

Hallucinatus est cum Sozomeno, & alijs pleriſque, dum dicit Gregorium Episcopum Alexandrinum à suis abdicatum, quòd segniter se haberet in defendenda Ariana hæresi, etiam cum dicit, statim suffectum fuisse Gregorium, cumq; agit, de litteris scriptis ad Iulium à Concilio Antiocheno.

Errat lib. 5. c. 11. dum cladem Italiæ illatam à Maximo Tyranno, & fugam Valentiniani iunioris refert ad tempora necis Gratiani.

Ex legibus à Theodosio Imperatore contra hæreticos latis ann. 388. erroris arguitur lib. 5. c. 10. dum dicit Theodosium concessisse hæreticis priuatos conuentus.

Cæterum quòd ait, Theodosiũ humanitus complexum esse Nouatianos, & in gratiam eorum Episcopi fuisse ab eo absque pœna Symmachum, longe errat. Nam rem aliter se habuisse, S. Prosper suorum temporum res scribens, demonstrat de promiss. & prædict. libr. 3. c. 38.

Ex Constitutione Theodosij erroris arguitur, cum dicit, non nisi Eunomianos hæreticos à Theodosio fuisse exagitatos.

Sicuti etiam vt Nouatianos excuset, falsò affirmat licuisse cuilibet absque dispendio Catholicæ veritatis celebrare, qua die Pascha vellent. Vbi etiam circa alios Ecclesiæ ritus erroneus est censendus.

Refellitur dum ait Maximum Episcopum Hierosolymitanum reconciliatum fuisse Athanasio, cui constat eum semper fauisse.

Errat dum damnatis à Synodo Mediolanensi adiungit Paulinũ Episcopum Treuirensem, quem Conuenticulum Arelatense exturbauit.

Quæ de Eudoxio refert, lib. 2. c. 29. nempè illum aucupatum fuisse Episcopatum Antiochenum, præpostero sanè ordine temporibus Concilij Ariminensis accidisse ait.

Tempus Concilij Syrmiensis perperam constituit, vt & fecit Sozomenus, idque ex suis ipsorum scriptis patet.

Errat dum exturbationem Liberij post Concilium Ariminense confundit cum exilio eiusdem. Atqui Ruffinus quoque in eundem impegit errorem.

Præterea libr. 7. c. 17. quod miraculum scribit editum per Paulum Nouatianum Episcopum, confutatur rectè ab eodem Baron. Card. sub finem anni Domini 419. primi autem Bonifacij Papæ. Nam Iudæo ad lucrum pecuniarum sæpe se baptizari curante, euanuit aqua in fonte Pauli Nouatiani: steterat sanè aqua sub Attico Episcopo Constantinopolitano, quòd tunc nulla fieret per reiterationem iniuria sacramento, cum ante collatum, siue per Arianos, siue per Macedonianos nullius esset momenti, nec ante quidem Iudæus ille baptismum est consecutus, quam cum ab Attico est eo initiatus Sacramento. Stetit tunc aqua, quia tunc primum verus Baptismus collatus fuit, cessit igitur miraculum illud in confirmationem potius Catholicæ veritatis, quàm ad Pauli merita illustranda, quem Socrates iniquè laudibus ornat.

Socrates verò de ijs, quæ de voce Hypostasis, & vsiæ dicit lib. 3. c. 5. quomodo refellendus sit. Vide in verbo, Nicephorus.

Versiones, & Editiones Historiæ Ecclesiasticæ Socratis, ac reliquæ Tripartitæ.

Præter Epiphanij versionem, de qua diximus, procuratam à Cassiodoro, Ruffinus antiquitus, nostro autem æuo Iacobus Billius Prunæus, Gallicè, & Chrysostoforsonus Socratem latinitate donarũt. Et Ruffini quidé versio extat in Historia Tripartita, quæ an. 1523. apud Frobenium fuit impressa Basileæ. Græca verò Editio prodijt ann. 1545. Christophorsoni autem, ann. 1570. apud hæredes Arnoldi Birckmanni.

Volphgangi verò Musculi non solũ non curanda, sed ableganda est versio, qui cum Lutheranam hæresim ebibisset, ac proinde inter primæ Classis hæreticos sit prohibitus, etiã Græcè linguæ parum sciens, historiæ contextum non vno in loco deprauauit, fuerit satis locum hic afferre, à quo reliqui discantur. Extant Socratis libr. 5. cap. 19. Sozomeni autem libr. 7. c. 16. Et Nicephori, lib. 12. c. 28. hæc verba: ἐν τῷ παρεστάναι συνομολογεῖν τὴν ἁμαρτίαν χρεὼν φορτικὸν. Musculus autem sic. *Et illos, qui peccata sua confiteri detractant, delicta, vt credibile est, aggrauantur.* Cum verti debuisset. *Ad veniam impetrandam, cum peccatum confiteri necessarium sit, graue visum est.* Et quæ sequuntur. Paulò post idem Musculus subdit in sua

versione hæc verba: *Inde ab initio Sacerdotibus placuit, vt velut in Theatro, teste multitudine Ecclesiæ peccata manifestarentur.*

Verum enimuero sententiæ ipsorum Scriptorum prorsus aduersantur, cum vertendum sit: *Graue, & verisimile est, cum inde ab initio Sacerdotibus visum est, tamquam in Theatro Ecclesiæ, multitudine teste, peccata enunciare.* Ergo error hic, vt plerique alij, ortum habuit tum ex hæresi, quæ ferre non potest Sacramenti Pœnitentiæ, & Confessionis sanctissimum vsum. eò enim procliue est, vt feratur interpres, qui rem renuit, quam habet præmanibus: deinde quòd æquiuocatione huius Græcæ vocis παραιτοῦμαι qua designatur, *recuso, exoro, veniam consequor*, ipse hæsit in prima significatione. Accessit haud recta interstinctio, falsusq; accentus in codice Græco, signatur enim ibidem χρεῶν accentu circumflexo, ac si pluralis genitiuus esset huius vocis χρεος. At Musculus non animaduertit legendum esse χρεὼν acuto accentu, tamquam participium verbi impersonalis χρὴ, commate autem, siue duobus punctis distinguendum in verbo sequenti, φορτικὸν, quod refertur ad Sacerdotes, non ad peccatum delinquentium, vti Musculus fecit.

SOEBADIVS Agenni Galliarum Episcopus, scripsit librum contra Arianos. Hieronymus in Catal.

SOLCO Fortenam, Frisius, vir nobilis, & egregiè eruditus, ob insignem historiam, quam conscripserat, & ab initio ad ætatem vsq; Principum, Ducum, & Regum Frisiæ Genealogias, & res gestas luculéto stylo deduxerat, per inuidum aliquem delatus apud Radbodum fuit, quasi qui parum candidè scripsisset de ipso. Itaque cum Solco ad Aulam Regis vocatus, & librum compositum exhibere iussus esset, Rex examinato libro, ipsum in Auctoris præsentia comburi, auctorem ipsum in carcerem detrudi iussit. Vnde per Carolum Magnum Radbodo deuicto, ac fugato, demum liberatus est. Causa tantæ pœnæ erat, quod Solco Gundobaldum fratrem ipsius, qui Christianus erat, magis laudare videretur, quàm ipsum Radbodum, qui Christianorum erat persecutor acerrimus. Itaque ex insigni hoc Opere ad posteritatem nihil peruenit præter aduersaria quædã, & fragmenta lacera, quæ pronepos eius Occo Scarlensis collegit, & in ordinẽ redacta auctario suo suppleuit, vt in Occone Suffridus scripsit. Floruit sub Radbodo Secundo, circa annum 760. Hæc Suffridus Petrus, libr. de Frisiæ Scriptoribus.

SOLITARIVS post annum fortasse C. M. scripsit librum de Gemma animæ. Bellarm. Card. lib. 2. de Missa, c. 13. Tom. 2.

SOPHONIAE Prophetæ confictam assumptionem, Athanasius in Synopsi inter impia scripta recenset.

SOPHONIAS Hebraicè *Zephania*, hoc est *Arcanus Domini* è Tribu & progenie Simeon, ex Monte Sarabatha, Filius Churi, & nepos Godoliæ, & Abnepos Amariæ, quique habuit octauum Ezechiam, omnes Prophetas, prophetauit in diebus Osiæ filij Amon Regis Iudæ ante captiuitatem Babylonicam in Hierusalem, & vniuersa Iudæa, De Saluatore. De Resurrectione eius. De Idolis, & nemoribus, quæ essent destruenda. Deque fletu multo, ac planctu.

Deinde contra Gazam, & Ascalon, & Azotum, & Accaron, & contra Moab, & Ammõ, & Damascum, & Niniuen, & Aethiopas. Mortuusque est, & solitarius in agro suo sepultus, Hieremiæ Synchronus, anno ab orbe condito ter millesimo, trecentesimo, ac trigesimo.

Partitionem huius Prophetiæ vide in Ederi Tabula 232. Scripserunt autem in eum qui in vniuersa Biblia. separatim autem; qui in duodecim Prophetas minores. Vide in verbo Abacuck.

SOPHRONINS non vnus fuit, quem tamen eundem fuisse cum illo, qui Opuscula D. Hieronymi in Græcum transtulit, & cum altero, qui fuit Hierosolymitanus Archiepiscopus, quidam non animaduerso vtriusq; tempore, atq; officio, confuderunt.

Porrò de primo hæc habet Hieronymus in Catalogo. Sophronius vir apprimè eruditus, laudes Bethlehem adhuc puer, & nuper de subuersione Serapis insignem librum composuit. De virginitate quoque ad Eustochium, & vitam Hilarionis monachi, Opuscula mea in Græcum sermonem elegantissimè transtulit. Psalterium quoque, & Prophetas, quos nos de Hebræo in Latinum vertimus. Ita quidem Hieronymus.

At sciendum, quod Sophronius æqualis D. Hieronymi, quique huius Catalogum, Scriptorum Græcè vertit, ita legendus est, vt tamen hæc versio vitiata esse conijciatur, parum que ei in Catalogo credẽdum absque historiæ cognitione, & veterum exemplarium fide; quemadmodum etiam Marianus Victorius in Scholio eiusdem Catalogi ad Ioannem Apostolum prudenter admonuit.

SOPHRONIVS Patriarcha Hierosolymitanus, qui ex vita decessit ann. Dom. 636. secundo verò Honorij Pont. Max. annō, qui aduersus Monothelitas eatenus insurrexerat, rectæ fidei hæreditatem voce, scriptisq; reliquit, vt retulit Stephanus Episcopus in Synodo Romana habita sub Martino Pontifice Maximo in Secretario secundo. Superest eius Epistola.

Cuius etiam natalis dies quotannis celebrandus ab Ecclesia Catholica in Tabulis Ecclesiasticis fuit adscriptus. Vide Martyrolog. Rom. die vndecimo Martij. Extat item Oratio in Christi Saluatoris Natalitia, quæ tunc in Dominicum diem inciderant, tum etiam de immani sæuaque tyrannide Sarracenorum, qui per id tempus obsidebant, siue occupabant Bethlehem. Eiusdem Sanctorum Archangelorum, Angelorum, cæterarumque cælestium Virtutum, encomium. Tom. 2. Bibliothecæ Patrum edit. 2. Epistola autem Synodica contra Cyrum Monothelitam, habetur in Photij Bibl. pag. 468. quę plena est pietatis, quæque Latinè versa est in Baronij Card. Tom. 8. pag. 313. Vide autem Cedrenum, & Zonaram in Heraclio.

Scripsit item pro D. Basilio aduersus Eunomium clarius, perspicacius, & breuius, quàm Theodorus Antiochenus. Attigit verò in eo Scripto capita hæreseos Eunomij. Vide Photij Bibliothecam pagina tertia, & quarta, vbi illum etiam Logicis circumflorentem dicit.

In exaltationem quoque venerandæ Crucis, & in Sanctam Resurrectionem. Resurrectionem autem cum titulus Orationis huius præferat, intelligendum est non Pascha, sed dedicationem templi, quę ἀνάστασις hoc est, *resurrectio* dicebatur. Agitur verò apud Græcos eius festi anniuersaria commemoratio vndecima die mensis Martij.

Altera eiusdem Sophronij oratio est in adorationem venerandæ, & viuificæ Crucis, & de ieiunio, media ieiuniorum hebdomade, quàm Godefridus è Græca Latinam fecit, atq; edidit, quemadmodum superiorem verterat Achilles Statius Lusitanus. At vtramq; item Latinitate donatam à Iacobo Gretsero nostro habemus vnà cum Græco earum contextu in 2. Tom. eiusdem de Cruce.

Sophronij quoque insignis Oratio legitur in sexta Synodo, Actione vndecima, vbi distinguit tria genera operum Christi: quædam purè Diuina, vt creare, & conseruare omnes Creaturas. Quædam purè humana, vt comedere, bibere. Quædam partim Diuina, partim humana, vt ambulare super aquas. Et hæc à Sancto Dionysio Areopagita in Epistola quarta ad Caium, & cap. secundo, de Diuinis nominibus dicuntur θεανδρικὰ hoc est, *Diuinè humana* opera, qualia erant omnia miracula, non tamen omnia opera Christi.

De laboribus verò, certaminibus, & peregrinationibus Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Fragmentum in Bibliothecæ Sanctorum Patrum Margarini Tom. primo, in secunda editione; cum antea in prima editione esset in Tomo secundo locata, & quidem incautè sub nomine Sophronij Patriarchæ Constantinopolitani.

Vitam etiam Sanctæ Mariæ Aegyptiacæ scripsit. Iam de Prato spirituali, qui liber ita prænotatus eidem Sophronio ascribitur, quem quam nos communem Scriptorum sententiam secuti, esse eiusdem putabamus, eum Ioanni Moscho deberi credimus, proinde, & vide in verbo, *Ioannes Moschus*. Sanè huic Photius τὸν λειμῶνα, hoc est, *Pratum*, quod alij *Viridarium*, Ioanni Moscho, quem & *Euiratum* vocant, tribuit, qui illud trecentis, & quatuor enárrationibus comprehensum, fuisse etiam *nouum Paradisum* appellatum; & verò Sophronio, siue vt ait Sophronæ eius discipulo dicatum scribit. Quæ potuit esse occasio, vt quoniam hic Ioannes Moschus vixit tempore Heraclij; quo ipse Sophronius, Sophronij esse censeretur.

Cæterum nulla apud Photium mentio est, quod Ioannes Moschus ad Episcopatum euectus sit, sed quod in varijs eremis vitam sanctè egerit.

Cæterum quisquis fuerit huius Prati spiritualis auctor, hic nonnūquam inserit ea, quæ parum tutam fidem habent, quin & vel relata à non fide dignis, atque interdum aspersa mendacio, cum delectu secernenda sunt ab alijs. Quale illud est, quod c. 128. affert de visione illa, qua super omnes Doctores, & Martyres Io. Chrysostomus in cælis fuerit collocatus. Quodq; Treium faciat Episcopum Arabissi, & non Adelphium, atque alia eiusmodi, quæ Baron. Card. Tom. 5. suorum Annal. sub ann. Dom. 407. sextum autem Innocentij Papæ explodit.

Porrò sub nomine Ioannis Moschi habetur hoc Pratum spirituale Tomo 7. Bibliotheca Patrum Bignæi editione secunda. Quod & Paschasius Auriacus (siue d'Orange) Ordin. Minorum, Insulanus Lector, in Latinum vertit è Græco, dum Louanij bonis

artibus

Digitized by Google

artibus operam daret. Quod & Italicè prodijt. Atqui extat hac prænotatione. *Abbatis Ioan. Moschi, cognomento Euitati Pratum Spirituale ad Sophronium primum Sophistam, deinde Patriarcham Hierosolymitanum, cum additionibus Aloysij Lippomani Veronensis Episcopi contra hæreses.*

Quod autem ad Sophronium Hierosolymitanum Patriarcham attinet, addo, Græcos eum hoc elogio ornare. *S. Patris nostri Sophronij Hierosolymitani ex Ciuitate Damasco multiplici eruditione, Diuinarum litterarum scientia, & pietate insignis.* At de Sophronio vide quæ ex Card. Baronij Annalibus sub an. Dom. 407. obseruauit Magister Sacri Palatij pag. 252. sui Indicis Tom. 1.

SOZOMENVS, siue *Hermias Sozomenus*, Salaminius, Græcè scripsit libros nouem Historiæ Ecclesiasticæ, quamuis eum non habemus integrum, quippe cui desunt plurium annorum gesta. Nam in sua Præfatione testatur scriptam à se fuisse historiam vsque ad Consulatum decimumseptimum Theodosij iunioris Imperatoris, nempè ad annum Domini quadringentesimum vndequadragesimum. Vide autem, quæ scripsimus supra in verbo, *Socrates:* Ad hunc enim (de quo nûc hic agitur) Sozomenum pleraque illorum, quæ de Socrate sunt obseruata pertinèt. De quo quoniam Cæsaris Card. Baro. censuram attulimus idem eiusdem huc Sozomeno attexendum est. Itaque ille ait: Sozomenus à S. Gregor. Papa lib. 6. epist. 95. & illius historia reprobatur, ita scribente: *Sed ipsam quoque (Sozomeni) historiam Sedes Apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur. & Theodorum Mopsuestia nimium laudat, atq; ad diem vsque obitus sui magnum Doctorem Ecclesia fuisse perhibet.* Hæc cum dicat (inquit Baronius Card.) S. Gregorius de Sozomeno, quæ apud Sozomenum hodie minimè leguntur, putauit aliquis nimium sibi sapiens, S. Gregorium errore lapsum, & quod esset apud Theodoretum, dixisse apud Sozomenum legi. Sed qui eum erroris arguit, errauit ipse, cum non considerauerit multa desiderari in historia Sozomeni, quæ exciderunt; & illa ipsa tempora, in quibus de eodem Theodoro Mopsuestano tractandi se ingerebat occasio.

Cum enim in suæ historiæ præfatione ipse testetur se eam producere vsque ad decimũ septimum Consulatum Theodosij, viginti prope annorum res gestas in ea desiderari certum est.

Sed aduersus hominem nimis audacter carpentem Sanctam Gregorium Romanum Pontificem, idem Baronius Cardin. agit in notis ad Rom. Martyrologium, die 23. Decembris.

Vide verò etiam Anastasium Bibliothecarium de eadem Sozomeni historia in Præfatione Miscellæ. Antea verò alibi Baronius obseruauerat, quę sequuntur, quæ ex Annaliũ Romana editione hic damus.

SOZOMENVS frustra negat occisum Crispum, vt Constantinum excuset, & hallucinatur, dum alios imprudens arguit, ac dum negat Constantinum cum Sopatro locutum fuisse.

Iure redarguitur Sozomenus, qui cum veterem Romam numquam inuiserit, nouam antiquæ prætulit.

At, textum eius deprauatum esse existimat Baron. Car. p. 397. Tom. 3. dum dicit Athanasium profectionem suam ad Synodum distulisse vsque ad 30. menses circiter, atque restituendum ad tres circiter menses.

Quæ autem ait de Eusebio Emisseno, lib. 2. c. 5. mendaciter multa; vtpotè accepta ab Ariano homine Georgio Laodiceno.

Erroris arguitur ex Athanasij Apologia, quam non legisse apertè conuincitur Sozomenus, sed impegisse in Sabinum illum Macedonianum hæreticum, totam rerum gestarũ historiam horum temporum in odium Orthodoxorum inuertentem, dum ait Athanasium litteris Imp. ad aulam vocatum. Vide Baron. Card. pag. sexcentesimatertia, Tom. 3. Annalium.

Ac etiam erroris arguitur dum Eunomium appellat Cappadocem, quem constat ex S. Basilio fuisse patria Galatam.

Errat, cum ait Valentinianum à Iuliano Apostata, de militaris honoris gradu fuisse deiectum in Gallia: Nam dum ibi fuit, Christianũ se prætulit extrinsecus. At Constantinopoli illud contigit in Aede Fortunæ, quoniam Valentinianus à profanis ritibus abhorrebat.

SOZOMENVS item lib. 5. cap. 6. (auctoritate Gregorij Nazianzeni res sui temporis scribentis) redarguitur, dum ait. Athanasium mox nunciata morte Constantij noctu in Alexandrina Ecclesia comparuisse: in ipsa enim oratione, quam ipse Gregorius de lau-

Digitized by Google

dibus Athananij habuit, liquet illum triumphantem ab Vrbe Alexandrina fuisse exceptum.

Erroris arguitur, cum ait an. 364. celebratum fuisse Concilium Lampsacenum, quod anno sequenti celebratum fuisse perhibetur. Sicut etiam erroris conuincitur, lib. 6. cap. 15. vbi refert ad annum 364. aut sequentem, proscriptionem Episcoporum à Valente factam.

Porrò Sozomenus cum agit de terræmotibus, & maris excrescentia, lib. 6. ca. 2. & alij eum secuti? in quibus Nicephorus Calistus) malè referūt ad tempora Iuliani, cum sub Valentiniano, & Valente id accidisse affirment magis in hac re veraces. Ammianus, lib. 26. & Orosius, lib. 7. c. 32.

Quæ narrat de reditu Basilij Cæsaream, & reconciliatione cum Eusebio, lib. 6. c. 15. in nonnullis sunt corrigenda.

Hallucinatur item Sozomenus, dum putat balnea *Anastasia* nomine dicta, denominata esse ab Anastasia filia Valentis Imperatoris: nam secus habet Ammianus, qui cum agit de tyranno Procopio, *Anastasianas*, inquit, à sorore Constantini cognominatas.

Præterea errant tum ipse Sozomenus, tum alij, dum putant aduentum Valentis Cæsaream eo tempore contigisse, quo Eusebij eius Ciuitatis Episcopi aduersus Basilium simultas vigebat.

Nam Basilio iam Episcopo creato Valentem eò peruenisse, ea rerum gestarum series plus certo declarat.

SOZOMENVS erroris arguitur testimonio Sancti Augustini de Ciuitate Dei, lib. 18. c. 52. dum ait, lib. 6. cap. 37. qui in Gothia passi sunt Martyres sub Athanarico Rege fuisse Arianos.

Ibidem, dum dicit Gothis tunc concessum fuisse habitare in Thracia, corrigitur ex Ammiani lib. 27. vbi liquet eos tempore Valentis habitasse trans Istrum.

Ibidem hallucinatur, cum dicit Acacium, & Eudoxium Nicæno interfuisse Concilio: neuter enim illorum adfuit.

Ac etiam vbi videtur asserere Vulphilam Gothorū Episcopum auctorem ijsdē fuisse conuersionis ad Christum, cum constet tempore Constantini Magni, & Concilij Niceni Gothos fuisse Christianos.

Quod autem Sozomenus ait, in Ecclesia Romana non nisi semel in anno cani solitum Alleluia, plane hallucinatur lib. 7. c. 19.

Clades Thessalonica male à Sozomeno, & alijs eum secutis ponitur post secundum Theodosij in Italiam aduentum, ac post debellatum Eugenium, sicuti inconstās assertio illa reperitur, ea tunc euenisse, cum de differenda executionis sententia triginta diebus Theodosius legem tulit.

Quæ autem narrat libro septimo, cap. 21. de translatione capitis Diui Ioannis Baptistæ, facta à Theodosio Imperatore, ex Historia à Macedoniano auctore accepta ad Lydium lapidem admouenda sunt, vt quæ veritate subsistant, quæue nutent, perspicuè possint intelligi.

Male Sozomenus, affirmat spontaneo laqueo perijsse Valentinianum iuniorem, lib. 7. cap. 22.

Denique vide eundem Baronium Card. To. 5. sub an. Dom. 402. Anastasij Papę quintum pag. 143. vbi agit de Theophilo, & Epiphanio. ibi enim quoque indicat Sozomenū in Historia claudicantem falsa veris admiscuisse. lib. 8. cap. 14. Porrò quæ Sozomenus de voce Hypostasis, & Vsiæ dicit, li. 5. c. 11. quomodo intelligendus sit. Vide in verbo, Nicephorus.

SOTER Fundanus patria, quæ ciuitas est in Cāpania Regni Neapolitani, Pont. Max. obijt diem an. 171. Scripsit inter alia Epistolam ad Episcopos Italiæ, ne sanctimoniales pallam attrectarent, neue thus in acerram ponerent, dum sacrificia fierent. Instituit item (ait Platina) ne legitime haberetur vxor, nisi cui sacerdos ex instituto benedixisset, & quam parentes sollemni pompa more Christiano, marito collocassent: quamque etiā paranymphæ de more custodiuissent.

SOZOMENVS presbyter Pistorienſis, scripsit vniuersalis Historiæ Volumen immensum.

S P

SPALENSE Concilium. Vide in verbo, Hispalense Concilium.

SPA-

Digitized by Google

SPARANVS librum Rosarij virtutum, & vitiorum reliquit inchoatum, quem deinceps absoluit Paulus Tuscus Rauellensis I. V. D. Abbas. Venetijs autem prodijt anno 1571.

SPECVLVM pro Christianis seductis, Imago Ecclesiæ Catholicæ: typus congregationis Lutheranæ, typus congregationis Caluinisticæ: typus congregationis Anabaptisticę. Antuerpiæ apud Plantinum. an. 1590.

SPECVLVM magnum exemplorum ex plusquàm 60. auctoribus pietate, doctrina, & antiquitate venerandis excerptum ab Anonymo quodam circiter annum Dom. 1480. per sacerdotem Societatis Iesu nouorum exemplorum appendice locupletatum. Duaci apud viduam, & hæredes Belleri editio secunda castigatior prodijt an. 1607. Vide in verbo Ioan. Maior. Soc. Iesu,

SPECVLVM Missæ ex antiquissimis Catholicæ Ecclesiæ Patribus à Ioanne Cochlæo primùm collectum, deinde à Nicolao Aurifico Senensi Carmelita auctum, & locupletatum. Venetijs apud Franciscum Zilettum an. 1572.

SPECVLVM morale, & practicum, in quo (vt præfert inscriptio) medulla omnium casuum conscientiæ continetur pro Confessarijs, & pœnitentibus extructum, ex methodica doctrina Martini Funes Hispani desumptum. Pars prima. Qua Præcepta Decalogi methodicè explicantur, ac in species morales vltimas distribuuntur. Constantiæ in Germania ex officina Nicolai Kalt. 1598. Item Pars secunda. Qua doctrina septem Ecclesiæ sacramentorum. Pars denique tertia, & vltima, qua Ecclesiastica præcepta omnia breuitate copiosa pertractantur.

SPECVLVM Perfectionis Christianæ, liber verè aureus, quo quisq; rectissimam pietatis semitam insistere possit, si eius monita in rem conferat. Quidquid enim de Christiana Perfectione sparsim habetur ad Patres, in eo breui, & perspicua Methodo non sine Diuino spiritu est redactũ, & quidem primo Germanicè scriptus, sed deinde latinitate donatus ab Antonio Hemerio Ord. S. Augustini Canonico in Hispania, in Gallia, in Italia obuijs vlnis exceptus est. Horatius Cardon typographus Lugduni Latinũ emisit an. 1604. Idem Brixienses Typographi eodem anno, sed non tã emendatè. Illefonsus Ciacon Præfecto, & Sodalibus Congreg. Assumptæ B. Virginis Mariæ in Domo Professa Romana Societatis Iesu dicauit.

S. SPIRIDIONIS Confessoris, & Episcopi Trimithuntis in Cypro, & Corcyræ Insulæ Venetorum Patroni, vbi asseruatur eius corpus, Officiũ à S. R. E. Cle. VIII. Pont. Max. approbatum, à Vincentio autem Quirino eius Insulæ Archiepiscopo compositum editũ est Venetijs apud Io. Bapt. Ciottum an. 1604.

SPIRITVS Angosciolus, Vicentinus, Ord. D. Augustini, Romam ad Pium Quintũ Pont. Max. De rebus totius Christianæ Reipubl. statum spectãtibus, cum eo acturus, destinatus est, scripsit autem præter Orationes complures ac sacrorum aliquot Poematum Explicationes, nonnullos etiam Theologicarum rerum Tractatus. Hæc Ioseph. Pamph. Vidi autem ipse apud Eremitanos Patauij m. s. plures eiusdem orationes habitas coram Summo Pontifice. & in Tridentina Synodo.

SPOLETINA Synodus, quæ optante Honorio Pont. Max. fuerat indicta, intermissa fuit, & cur. Vide Baron. Card. Tom. 5. Annal.

SPONGIA qua absterguntur conuitia, & maledicta contra Iesuitas ab equite Polono conscripta. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1591.

S. T

STAMPENSE Concilium in Gallijs an. Dom. 1130. Innocentij autem Papæ ij. ann. i. vbi delata de vero Pontifice controuersia ad D. Bernardum Abbatem Clareuallensem; ipse Summum Pontificem Innocentium nominauit contra Anacletum Pseudopapam, & ratum esse omnes pariter acclamarunt. Vide Bern. Abbatem Bonæ vallis in Vita S. Bernardi lib. 2. c. 1. & Baron. in 12. Tom. Annal. sub eundem ann.

STANISLAVS Carncouius. Vide paulo post in verbo, Stanislaus Karncouius.

STANISLAI Christanoriæ I. C. Examen Catholicum edicti Anglicani, quod contra Catholicos est latum auctoritate Parlamenti Angliæ an. 1606 Moguntiæ apud Albinum.

STANISLAI Grodicij Poloni Soc. Iesu Theologi Quadripartitæ Cõciones Timoré sanctum incutiendi, fidé catholicá confirmandi, erigẽdi spem, & Diuinam in nobis Charitatem excitandi gratia conscriptæ. Cracouiæ per Nicolaum Lob ann. 1607. & Coloniæ apud Io. Crithium eod. anno.

STANIS-

Digitized by Google

STANISLAVS Grodicius Posnanienſis, Theologus Societatis Ieſu, ſcripſit Tractatū de Communione ſub vna ſpecie per modum Concionum, Item duas Conciones De Purgatorio. Item librum, quem appellauit, *Pranirdlo*, Latinè dicerem⁹, *Regulam fidei*. Kalendarium, & alia quædam minutiora Opuſcula, ſed erudita omnia, Polonicè: Excuſa Typis Vilnenſibus in Lituania.

STANISLAVS Hoſius, Polonus, Epiſcopus Varmienſis S.R.E. Cardinalis, qui legatus vnà cum alijs Cardinalibus Synodo Tridentinæ, vſque ad eius abſolutionem præfuit, cum & antea Sigiſmundi Secundi Poloniæ Regis ad Carolum Quintum Legationem obijſſet; Denique Romæ ſeptuageſimum quintum annum iam natus, decedens, vir ſummę integritatis, ſynceritatis, & verè doctus, reliquit poſteris, quæ item ſe ſuperſtite emiſſa fuerant in lucem.

Confeſſionem Chriſtianæ, Catholicæ fidei, quæ & Polonica eſt inſcripta nomine Petricouienſis Synodi, quæ Petricouiæ in Polonia celebrata eſt. Quæ Romæ apud Paulum Manutium an. 1569. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1573. & alibi ſæpe fuit recuſa, quæ præter ſolidam doctrinam ſpirat antiquam Patrum pietatem, ac ſtylum.

De expreſſo Dei verbo. Dilingæ. Epiſtolam ad Senatum Colonienſem. Coloniæ an. 1571.

Epiſtolam ad Staniſlaum Orichouium De loco, & auctoritate Romani Pōtificis, præfixa verò eſt Orichouij Epiſtola, cui reſpondet. Col. an. 1567.

Dialogum, num Laicis calix ſit permittendus. Catalogum hæreſum ſui temporis. De dogmate contra adorandam Trinitatem in Polonia tunc ſpargi cœpto. Col. an. 1565.

Epiſtolam ad Ducem Brunſuicenſem, vt mittat legatos ad Concilium. Confutationem Prologomenon Brentij. Col. an. 1561.

Quæ deinceps Opera omnia ſimul excuſa ſunt ope [illegible] Alemanij Fini, apud Dominicū Nicolinū. Venetijs an. 1575. ſed adhuc auctiores Epiſtolarum plurium eiuſdem Staniſlai Hoſij numero, eiuſque vitæ narratione ſtudio Staniſlai Reſcij, qui ei fuit intimus. Coloniæ an. 1584. nimirum poſtquam Staniſlaus Hoſius iam diem obijſſet.

STANISLAVS Karncouius, Polonus, Archiepiſcopus Gneſnenſis, è vetuſta Karncouiana Familia nobili ortus, poſt ætatis autem ſuæ octogeſimum annum, moriēs reliquit, quæ ſequuntur partim edita, partim edenda, quorum præcipua ſunt hæc.

Liber prænotatus Meſſias, ſiue Conciones de lapſu, & reparatione generis humani per Aduentum Chriſti in hunc Mundum, lingua Polonica, continet autem decem conciones.

In Prima agitur De felicitate, & lapſu Parentum noſtrorum.

In Secunda. Qualem Deus modum inuenit reſtaurandæ humanæ naturæ. Et quibus figuris modus iſte declaratus.

In Tertia. Teſtimonia Prophetarum de Chriſto qualis, quando, & qua ratione in Mundum fuit venturus.

In Quarta. De Incarnatione.

In Quinta. De Natiuitate.

In Sexta. De Circunciſione, & Vita chriſti à circunciſione vſque ad Orationem in Horto.

In Septima. De Paſſinoe, Morte, & ſepultura.

In octaua. De deſcenſu ad Infernum, & de Reſurrectione.

In Nona. De Aſcenſione.

In Decima. De Vberrimis fructibus Aduentus Chriſti in Mundum, & qualem reſtaurationem fecit naturæ humanæ. Impreſſæ autem ſunt Cōciones iſtæ Poſnanię in maiore Polonia an. 1597,

Concio de duplici Eccleſia, vniuerſali, & materiali, lingua Polonica, quam habuit in conſecratione Eccleſiæ Societatis Ieſu à ſe vna cum Collegio Caliſſienſi fundato. Habetur in ea Concione explicatio Pſa. 86. *Fundamenta eius in montibus Sanctis.* Ex quo ſex Priuilegia Ciuitatis Dei, Eccleſiæ applicantur. Item cur Eccleſiæ materiales ædificentur. Quibus ceremonijs conſecrentur, & violatio illarum, quam graue peccatum ſit Cracouiæ in Officina Lazari an. 1596.

Liber prænotatus *Euchariſtia*, ſeu Conciones De Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramento, numero quadraginta idiomate Polonico, quarum argumentum eſt.

De nominibus, figuris, & cauſſis inſtituti Sacramenti Euchariſtiæ. Conciones duæ.

De materia, & ſubſtantia Conſecrationis. Conciones duæ.

De vera præſentia Corporis, & Sanguinis Chriſti in hoc Sacramento, Conc. ſeptem.

De

De transſubſtantiatione Panis, & Vini in ſubſtantiam Corporis, & Sanguinis Chriſti virtute verborum eius. Conciones quinque.

Quòd ſub ſpecie Panis, & Vini Dei verbo conſecrati non tantum in vſu, ſed etiam extra vſum, ſit verum Corporis, & Sanguinis Domini Sacramẽtum, & de aſſeruatione eius. Concio vna.

De cultu latriæ Chriſti in hoc Sacramento exhibendo. Concio vna.

De vſu huius Sacramenti. Conciones ſex.

De ſacrificio Miſſæ. Conciones quindecim.

De cœna Synagogarum hæreticarum. Concio vna. Cracouiæ in Officina Andreæ Pericouij, an. 1602.

Oratio contra confœderationem, an. 1582.

Conſtitutiones Synodorum Metropolitanæ Eccleſiæ Gneſnenſis Prouincialium tã vetuſtarum, quàm recentiorum vſque ad an. 1578. collegit & in vnum volumen redactas edidit ibidem apud eundem an. 1579.

Multarum Synodorum Conſtitutiones, tum Vladiſlauienſis Diœceſanæ, tum Gneſnenſis Prouinciales, & Diœceſanæ diuerſis temporibus promulgatæ.

Libellus De Primatu Senatorio Regni Poloniæ, idiomate Latino, cui adiuncta eſt epiſtola de modo, & ordine eligendorum Regum Poloniæ. Impreſſus Poſnaniæ an. 1593.

Panegyricus ad Henricum Poloniæ Regem, in quo ratio electionis eius explicatur. impreſſus vnà cum Chronicis Cromeri.

Epiſtolæ Illuſtrium virorum ad ſe ſcriptæ, ac vnà cum ſuis impreſſæ. Cracouiæ ann. Dom. 1578.

Libellus lingua Polonica De reformatione Tribunitiæ poteſtatis, ſeu Nunciorum Terreſtrium.

Item eius auctoritate multi libri tum ſacri, tum politici in lucem prodierunt tam Latina, quàm Polonica lingua, & Biblia ſacra tranſlata conceſſu Summi Pontificis in linguã Polonicam à Iacobo Vuieco Societatis Ieſu Theol. Eiuſdem item Vuieci Poſtilla.

Compendium Annalium Eccleſiaſticorum Cæſ. Card. Baron. à Petro Scarga Societatis Ieſu Theologo Polonicè conſcriptum. Gorſcius de Paſtore. Staniſlaus Socolouius de compoſitione inter Status. Catechiſmus Concilij Tridentini, lingua Polonica.

Præterea complures ſingulares materiæ Eccleſiaſticæ, & Politicæ eius opera, in tabulas redactæ, & excuſæ. Quales ſunt De caſibus Conſcientiæ. De Sacramentis. De dignitate Sacerdotali, De efficacia Verbi Dei.

Atqui cum ſcriptis, & ſermone fuerit potens, idem multò magis opere præſtitit, cuius æternæ memoriæ, quod in monumentum gratiſſimi animi ſcribi, & edi curauimus, videat lector initio libri noſtri de Cultura ingeniorum quartò Editi Venetijs apud Io. Bapt. Ciotum an. 1604.

Stanislavs Orichouius, Rutenus, cum antea malè imbutus, cœlibatum Sacerdotum ægrè admitteret, ad ſeniorem denique mentem, Deo aſpirante reuerſus, ſcripſit Latino ſtylo nitidiſſimo.

De bello aduerſus Turcas ſuſcipiendo Orationem primam ad equites Polonos. Secundam ad Sigiſmundum II. Poloniæ Regem. Liber excuſus fuit Baſileæ an. 1551.

Epiſtolam ad Petrum Garatum Epiſcopum, qua Rutenorum Diſputationes, & myſteria deſcribens, rationes ineundæ concordiæ de Spiritus Sancti Proceſſione attulit.

Confeſſionem Catholicam, qua Chimera de Franciſci Stancari funeſta Regno Poloniæ ſecta, indicatur. Col. apud Maternum Cholinum an. 1563.

Librum inſcriptum, *Fricius*, ſiue de Maieſtate Sedis Apoſtolicæ ad Iacobum Vchanciũ Cuiauiæ Epiſcopum. In vtrumque autem librum præfatus eſt Iacobus Gorſcius.

Libellum pro Chriſti Domini Eccleſia. Cracouiæ an. 1546.

Stanislavs Reſcius, Polonus, & Abbas Andreouiæ in Polonia, ſcripſit Miniſtromachiam, in qua Euangelicorum magiſtrorum, & miniſtrorum, de Euãgelicis magiſtris, & miniſtris, mutua indicia, teſtimonia, conuitia, maledicta, iræ, condemnationes, & c. omnibus ſeculis inauditi anathematiſmi recenſentur. Coloniæ apud Henricum Falkenburg. an. 1592.

Eiuſdem liber Epiſtolarum Latinarum, Neapoli vbi eſt mortuus, apud Iacobum Carlinum editus an. 1598.

Stanislavs Socolouius, Polonus, qui Stephani Batorei Poloniæ Regis Theologus, Concionator, ac Canonicus fuit Cracouienſis, ſcripſit ſtylo eleganti, & ſolido plura. Quæ ſunt.

Digitized by Google

Conciones quatuor coram eodem Rege habitæ. Prima. Epithalamium Episcopi & sua sponsa Ecclesia, siue de Consecratione Episcopi. 2. Pro cultu, & adoratione Iesu Christi in Eucharistiæ Sacramento. 3. De vltimo excidio Hierosolymitano 4. De Vestitu hæreticorum, & fructu hæreseon. Colon. an. 1589.

Censura Orientalis Ecclesiæ, de præcipuis nostri seculi hæreticorũ dogmatibus Hieremiæ Constãtinopolitani Patriarchæ, iudicij, & mutuæ communionis causa, ab Orthodoxæ doctrinæ aduersarijs, non ita pridem oblatis, ab eodem Patriarcha Constantinopolitano, ad Germanos Græcè conscripta, à Stanislao autem Socolouio, Stephani Poloniæ Regis Theologo, ex Græco in Latinum conuersa, ac Notis ad proprias Græcorum opiniones respondentibus illustrata. Dilingæ an. 1581.

Eiusdem de veræ, & falsæ Ecclesiæ discrimine, libri tres, cum eiusdem cõcione pro dignoscendis, & fugiendis falsis dogmatibus. Ingolstadij an. 1584. cum antea Cracouiæ an. 1583. prodijsset.

Eiusdem ad Vuirtembergensium ministrorum inuectiuam, quam Actis, & Scriptis suis, cum Hieremia Patriarcha Constantinopolitano, de Augustana Confessione, per eos Græcè, & Latinè editis, præfixerunt, breuis responsio. Ingolstadij an. 1585.

Eiusdem *Iustus Ioseph*, siue in Iesu Christi Domini nostri mortem, & passionem meditationes. In quibus non magis Iudaica perfidia, quàm Ariana refutatur impietas. Cracouiæ an. 1586.

Orationes Ecclesiasticæ septem. Coloniæ apud Maternum Cholinum an. 1587.

Nũncius Salutis, siue de Incarnatione, ad laudem Domini nostri Iesu Christi, eiusque glorioſissimæ Matris honorem ad Sigismundum III. Poloniæ, & Suetiæ Regem, Sermones quinque Cracouiæ apud Lazarum an. 1588.

Eiusdem partitiones Ecclesiasticæ. Cracouiæ an. 1589.

Eiusdem omnia Opera. Cracouiæ, ex Typograp. Regia, & Ecclesiastica Lazari anno 1581.

Tomus autem secundus in quo continentur Notæ Euangelicæ in Matthæum, Marcũ, Lucam. Ibidem an. 1594.

STELLARIVM Coronæ Beatissimæ Virginis Marię duodecim libris distinctum, excusum fuit Haganoæ ann. 1498. cum nondum Lutherus venenum suæ hæreseos cœpisset in Germania spargere, vt hinc etiam auita Germanorum Catholica pietas possit elucescere.

STEPHANARDVS è Vicomercato, Longobardus, & vt aliqui scribunt, *Mediolanẽsis*, Ord. Præd. cum Mediolani Theologiam publicè docuisset, Chronicon item scripsit Carmine. Viuebat an. 1292. Bostonius Buriensis.

STEPHANVS Anglicus, Carmelita, & Doctor Oxoniensis, qui etiam Prior Prouincialis Angliæ, scripsit contra Lolhardos, lib. 1. Contra Vuiclefistas, lib. 1. Sermones de tẽpore, ac de Sanctis per annum, lib. 2. Quæstiones varias, lib. 1. Repertorium argumentorũ suorum, lib. 1. Lecturas quasdam in Biblia. Hæc omnia Trit. At in Indice Iacobi Seruitæ adduntur Commentaria in Sententiarum lib. 4. De Functione Sacerdotali, lib. 1. Contra Nicolaum Herforde. In Eglogas Theoduli. In Aesopi Fabulas. Vixit an. 1417. quo etiam tempore Tritemius de script. Eccle. inquit extitisse Petringonensem, & claruisse, tum cũ Ioannes Vicleffus hæreticus exustus fuit.

At de Stephano Anglico, quem alium à superiore fuisse puto, Henricus de Gandauo, in suo Catalogo hæc habet: Stephanus natiõe Anglicus, Parisijs liberalium artium scholis præfuit, inde Theologicæ scholæ Præsidens, Theologiam celeberrimè docuit. Totã scripturam primus medullitus, & moraliter cœpit exponere: In Pentateuchum, & in Regum moralitates suas literis mandatas reliquit. Scripsit & in duodecim Prophetas, ipsos moraliter, & subtiliter secundum modum scholasticæ lectionis exponens.

STEPHANVS Anglus, monachus Vuithebiensis Cœnobij, deinde Abbas Eboracensis, Congregationis Cluniacensis, anno Christi circiter 1080. scripsit de reparato Monachatu, lib. 1. De fundatione Cœnobij, lib. 1.

STEPHANI Archiepiscopi Antibarensis extat Sermo De Fide Christiana contra Turcarum persecutionem in sollemnitate glorioſi Apostoli, & Euangelistæ Ioannis, habitus Romæ in Ecclesia Lateranensi an. 1481. Pontificatus Sixti Quarti, anno Decimo.

STEPHANVS Aufrerius, Tolosanus, quem puto eundem esse, qui ab alijs cognomento scribitur *Auffrerus*, scripsit de Potestate Ecclesiastica, & Seculari. De recusationibus. Commentarium in Clem. de Officiorum potestate, c. vt Clericorum. Quin & Additiones in Decisiones Capellæ Tolosanæ. De Testibus eiusdẽ Additiones, in stylum supremę

Digitized by Google

Curiæ Parisiensis. Parisijs ann. 1542. Sed & antea Repetitionem De Officio ordinarij, Lugduni an. 1533. Extat item de Potestate Ecclesiastica super Laicis in Tractatibus Iuris. pag. 1. fol. 126. Tract. 13. & de Potestate seculari Tract. 11. pag. 1. fol. 329. & Tractatus 16. fol. 286.

STEPHANVS de auila S. I. presbyter Theologus scripsit tractatum de Censuris Ecclesiasticis editum Lugduni apud Horatium Cardon. an. 1608.

STEPHANVS Baronis, Ord. Minorum, Angliæ Prouincialis Vicarius, & regius Confessor edidit Tractatum de Regimine Principum ad Regem Angliæ Henricum octauum. Item Sermones, quos habuit in Academia Cartabrigiensi impressos Londini, apud Vuinandum de Vuord.

STEPHANVS Bisuntinus, Ord. prædic. qui deinceps in Gallia sui Ord. Prouincialis, ac demum Magister Generalis fuit, cum Theologus, & Cõcionator esset insignis, scripsit Postillam super Ecclesiastem. Alteram super Apocalypsim D. Ioan. Euangelistæ. Ex auctoritatibus verò Patrum, & Philosophorum composuit librum prænotatum. *Alphabetum narrationum.* Librum Epistolarum hortatoriarum, ad vniuersos Ordinis sui. Decessit in Cœnobio Lucensi an. 1294. PP. Mon. Ord. Leander, lib. 1.

STEPHANVS Brouune, Anglus, monachus, scripsit Lecturas, vt vocant, Theologiæ: Conciones item. Viuebat an. 1340.

STEPHANVS Brulifer (alijs Bruleuer) Mactouiensis Britannus minoris Britannæ, Ordin. Minorum, Parisiensis Doctor, scripsit, De Sanctissima Trinitate. Reportata in quatuor Sentent. lib. D. Bonauenturæ, impressa Basileæ, apud Iacobum de Pfortzheim, ann. 1501. & Venetijs apud Lazarum Sordium ann. 1504. Extant eiusdem de Paupertate Christi, & Apostolorum Sermones varij excusi Parisijs apud Andream Bocardum. anno 1500. Scripsit Tractatum Defensiorum aduersus Episcopum eiusdem Ordinis damnantem Fratres de Obseruantia, quod contra formam Regulæ se alio nomine vocarent, quàm Regula expresserit. Opuscula ipsius Parisijs prodierunt apud Ioannem Paruum an. 1500. Scripsit item de timore seruili, & de Donis Dei. Concionem de valore Missarum habitam in Moguntina Synodo. Obijt in Cœnobio Bernonis Prouinciæ Britanniæ. Vide quæ de illo Blosius in Nicolao de Orbellis. Viuebat an. 1483. Eisingr.

STEPHANVS, siue Caietanus, siue Neapolitanus, scripsit libros septem De Sacramentis. Viuebat an. 1480.

STEPHANVS Conuentius De Ascensu mentis in Deum libris sex. Venetijs anno 1563.

STEPHANVS Dorobernensis, siue Cantuariensis, scripsit de situ, & ritibus Londinensium.

STEPHANVS Eduensis Episcopus. Vide paulo infra in verbo, Stephanus Heduensis.

STEPHANVS Ephesius scripsit synopsim Canonum Apostolorum. Extat in Bibliotheca Viennæ Austriæ.

STEPHANVS Eyton, alijs *Edon*, Anglus, scripsit Acta Eduardi Secundi. Viuebat anno 1320.

STEPHANVS Facinus, Cremonensis, Ord. Carmelitarum, qui & Theologus fuit, & Concilio Tridentino interfuit allegatus à Pio Quarto Pont. Max. præcipuisque in suo ordine muneribus functus est, vbicunque in Actis Concilij Tridentini, typis excusis legitur corruptè, *Stephanus Fazinus Cremensis.* Corrigendus est, ac reponendus, *Stephanus Facinus, Cremonensis.*

STEPHANVS Gardinerius, Anglus Episcopus Vuintoniensis, scripsit aduersus Articulos, & confutationes Ioan. Hopperi. Quæ responsio prodijt Antuerpiæ apud Plantinum. Item aduersus Martinum Bucerum hæreticum de impudenti eiusdem Pseudologia. Coloniæ an. 1545. Confutationem cauillationum, quibus Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum ab impijs Capharnaitis impeti solet. Palinodiam libri, quem antea minus considerate scripserat, *De vera, & falsa obedientia.* Re enim ad iusti examinis lancem deinceps examinata, non solum damnauit, quæ scripserat, sed ad mortẽ vsque intrepidè egit aduersus eos, qui eum à Summi Pontif. & Vicarij Christi obedientia subducebant.

STEPHANVS Gerlachius, Theologus scripsit Decertationem cum Lamberto.

STEPHANVS Gillettus, Burgundus Carmelita, Lugdunensis, & Narbonæ Prouincialis, Tria sermonum volumina per annum scripsit. Collationes quoque varias. Viuebat an. 1380.

Digitized by Google

STEPHANVS Gormelanus, è Gourmelan, è Cornoualia, quæ est in inferiori Britannia Armorica, Medicus Parisijs, inter alia scripsit Gallicè vitas complurium sanctorum, & sanctarum, quas è Martyrologijs collegit, quæ vitæ excusæ sunt cum magnis Voluminibus historiæ sanctorum, Parisijs, apud Nicolaum Chesneau, & alios. Viuebat an. 1584.

STEPHANVS (qui & *Herrandus*) Halberstatensis Episcopus, scripsit in persona Ludouici Comitis Epistolam ad Vualtramum Episcopum Nienburgensem defendentem Henricum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ rebellem. Defensorium Papæ. Epistolas plures. Viuebat an. 1107.

STEPHANVS Hardingus, Anglus, monachus Benedictinus, qui vixit an. 1135. sub Cõgreg. Cluniacensi, scripsit exhortationes ad monachos, librum etiam de claritate.

STEPHANVS Heduensis Episcopus, scripsit de Sacramento Altaris: cuius Opusculi initium est. *Ordinatrix omnium Dei sapientia.* Ea autẽ occasione, agit de sanctis Ordinibus, & quomodo Christus Ecclesiasticas administrationes, aut susceperit, aut exercuerit: Deinde agit de significatione vestium Sacerdotalium, de ornamẽtis Episcoporum. De obseruandis in Missiæ celebratione, Dẽ Canonis declaratione, deque alijs Sacramentalibus, quibus etiam alteram Canonis declarationem, & expositionẽ Orationis Dominicæ subnectit, cum ijs, quæ officio Missæ sunt addita per Summos Pontifices. Extat in Biblio. PP. Margarini. Tom. 6. secunda editione. Viuebat autem an. 950. Io. Garetio. Vide Mag. Sac. Pal. p. 227. Tom. 1. sui Indicis.

STEPHANVS Hispanus, Monachus, Monast. Cellæ nouæ in Hispania, Cong. Cluniacensis, qui claruit anno circiter 1200. scripsit de miraculis S. Rodosindi Episcopi, & monachi librum. Extat m. s. in eodem Cellæ nouæ Cœnobio, vt refert Historiagraphus Hispanus Morales, lib. 16. c. 36.

STEPHANVS Hoest, Laudemburgensis, Germanus, Sermones scripsit. Vuiebat an. 1463. Eisingr.

STEPHANVS Langton, Anglus Tit. S. Chrysogoni Presbyter Cardinalis, Archiepiscopus autem Cantuarienſis, scripsit in Pentateuchum Moysis lib. 4. Totidem item in libros Iosue, Iudicum, & Reg. In Psalterium, in Prophetas minores, scripsit quoque vitam S. Thomæ Cantuarienſis, & Regis Richardi. Annotationes ad Biblia. In omnes D. Pauli Epist. De factis Maumethi, Repetitiones lectionum. Viuebat Cantuariæ an. 1228. Quo item obijt.

STEPHANVS Leinatius, Presbyter Mediolanensis, Volumen Homiliarum è S. Ambrosij libris contextum, & vsui S. Mediolanensis Ecclesiæ accommodatum, emisit. Antuerpiæ apud Plantinum. an. 1575.

STEPHANVS ex Clerico Metensi Episcopus Leodiensis, vitam, & passionem S. Lamberti scriptam incultius à Godescalo Clerico, scripsit vrbanius ad Hermannum Colonię Archiepiscopum, & cantum nocturnum & honorem eiusdem Martyris: Canticum etiam de sanctiss. Trinitate, & cantum de inuentione S. Stephani Protomartyris autentico, & dulci modulamine composuit, scripsit etiam ad Robertum Metensem Episcopum Capitularem librum, in quo capitula, responsoria, versus collectas, per singulas noctis, & diei horas per integrum annum distinctè congessit. Hæc Sigebertus in Catal. Viuebat anno 910.

STEPHANI Lindij, duæ Epistolæ monitoriæ. In quibus Defensionem Religionis Catholicæ, ad Magistratum pertinere, & qua ratione Missa in veteri Ecclesia celebrata fuerit, ostenditur an. 1567. Antuerpiæ apud Plantinum.

STEPHANVS Monachus, & Abbas Leodiensis, Congregationis Luxouiensis, qui floruit an. 740. scripsit de vita S. Modoaldi Episcopi Treuirensis, lib. 3. qui excusi sunt apud Surium Tom. 3. die 13. Maij.

STEPHANVS Lucinianus, Cyprius, è Ciuitate Nicosia, Ord. Præd. scripsit, Gallicè Apologiam (la defense) religiosorum aduersus eos, qui blaterant dicentes pauperum, inutilium, & negligentiam esse religiosos Ordines, non autem diuitum, atque nobiliũ. Parisijs apud Carolum Rogerium an. 1581.

Historiam item, siue compendiariam Descriptionem Geneologiarum, affinitatum, & gestorum omnium Principum, qui dominati sunt Regnis Hierosolymę, Cypri, Armeniæ & finitimarum regionum. Gallicè, Parisijs apud Gulielmum Chaudiere an. 1579.

Chronicon Cypri impressum Bononiæ. an. 1573.

Descriptionem Insulæ Cypri, Gallicè, Parisijs apud Gulielmum Chaudiere anno 1579.

Genealogias Valesiorum, Borboniorum, Lucinianorum Gallicè, Parisijs apud Io. Clericum *le clere*, & alios.

Librum

Librum quinque Coronarum, excusum Patauijs.
Arborem Lucinianæ familiæ.
Chronicon Cypri recognitum, & auctum, Parisijs editum.
Catalogum Virorum illustrium veteris, & noui Testamenti.
Librũ Impp. & Regum, qui in familias Religiosorum ingressi fuerunt, Parisijs excusum.
Arborem Machinæ Mundi, dicatum Greg. XIII. Pont. Max. restabat verò emittẽda in lucem.
Arborem Naturæ Angelicæ.
Thesaurum omniũ Principum totius Mundi ab orbe condito vsque ad an. 1584.
Arborem Comitum Bononiæ Franciæ.
Arborem Regum Lusitanorum, quæ tamen ab alio prodijt.
Librum doctrinalis, pro monachis Mendicantibus, hoc est, quo eos tuetur.
Arborem ducum Lotaringiæ.
Arborem omnium Regum Troianorum, Sicambrorum, Francorum, Gallorum.
Librum Reformatæ Melusinæ, qui sexaginta Genealogias continet Merouei illegitimi filij Theodorici Secundi Regis Austrasiæ, & Burgundiæ. Viuebat an. 1584. Parisijs.

STEPHANVS Mediolanensis, dictus *de Mediolano*, Ord. Præd. Theologus, scripsit librum De Emanationibus. Quæstiones in Apparatum Decretalium, distinctas in quinque libros. Tractatum de Irregularitate. Chronicon librum de controuersia hominis, & fortunæ ligato sermone. Librum de gestis Mediolanensium, carmine. Dialogum de Potentijs apprehensiuis distinctum in 12. partes. Viuebat circa ann. 1262. Iacobus è Suzato, & Albertus Venetus.

STEPHANVS Monachus S. Pantaleonis Coloniæ, ann. 990. scripsit de Inuentione S. Mauritij Abbatis. & mart. li. 1. Extat in To. 3. Surij. & in To. 7. Mosandri, ad diẽ 10. Iunij.

STEPHANVS Nutius Iuris Canonici Doctor, & Theologus, scripsit breuem explicationem anni Iubilæi. Mediolani an. 1583.

STEPHANI Parisiensis Episcopi De quorundam errorum, & librorum damnatione Rescriptum. Eiusdem variorum contra fidem articulorum Damnatio. Tom. 4. Bibliot. PP. edit. 2.

STEPHANVS Paris Aurelianensis, Ord. Præd. Episcopus Abelonensis, siue *Abbellunensis*, scripsit eruditam expositionem in illud: *Verbum caro factum est*, quæ Parisijs fuit excusa an. 1555. Quadragesimale item verè nitidum, prænotatum. *Christiani hominis Institutio aduersus huius temporibus hæreses, & morum corruptores*, liber est distinctus in 50. Hom. & Parisijs impressus an. 1561. cui libro vigintiquinque Sermones sunt additi pro diebus Festis. Viuebat an. 1555.

STEPHANVS Petringonensis, Vide supra in verbo, Stephanus Anglicus, Carmelita.

STEPHANVS Polacus, Gallus, Ord. Præd. scripsit Postillam super Ioannem, quæ extabat Lugduni in Cœnobio eiusdem Ordinis. Incipiebat. *In manibus abscondit lucem.*

STEPHANI nouem Pont. Max. quorum, siue gesta, siue Decreta, vide apud Platinam; Baronium Card. in Annal. & inter Decreta Pontificum.

STEPHANI Protomartyris, qui vnus fuit è septem Apostolorum Diaconis, cõfictam ab hæreticis Apocalypsim, Manichæi (vt Serapion testis est) in pretio habuerunt. Hanc Gelasius papa sub anathematis interminatione Christianis interdixit. Dist. 15.

STEPHANVS de Prouincia (credo natum in Prouincia Galliæ, vbi sunt Massilia, & Aquæ sextiæ, atque aliæ Ciuitates) I.C. scripsit librum super Clementinas. Alterum variarum Quæstionum. Citatur in Summa Angelica. Viuebat an. 1330.

STEPHANVS è Saliniaco Diœceseos Lemouicẽsis, Ord. Præd. scripsit de quatuor rebus quibus Deus prædicatorum Ordinem insigniuit, nimirum de bono, & strenuo Duce. De Illustri, & nobili Prosapia. De Glorioso Nomine. De modo Professionis. Extant Mediolani in Cœnobio Gratiarum in Monumentis PP. Obijt an. 1290.

STEPHANVS Salazarius, siue *Salazar*, Cartusianus, & Cartusiæ Xeresianæ prior, Theologus, Græcè, Latinè, Hebraicè, præter patriam linguam, apprimè noscens, qui & Occidentalibus Indus fuit cõcionatus, scripsit in Pentateuchum Moysis. Tractatum item De Christi Domini Genealogia secundum Matthæum. Vberem concionem de Votis Monasticis, habitam in Generali Congreg. Cartusianorum. Viginti Commentationes, siue, vt vocant, *Discursus*, idiomate Hispanico admodum eruditos, quibus impios Nouatores egregiè perstringit. licet eos non nominet hæreticos: Qui Granatæ apud Hugonem à Mena, & Lugduni apud Carolum Posnotum prodierunt, quemadmodum item prodijt apud eundem Carolum Posnotum Commẽtariolus eiusdem De aduentu Magorum additus Genealogiæ Christi an. 1584.

Digitized by Google

STEPHANVS Salutatus, Perlensis, Philonis Episcopi Carpathij in Canticum Canticorum explanationem Latinitate donauit. Vide in verbo, Salomon, qui Dauidis filius.

STEPHANVS Tarentinus, siue (vt aiunt) *de Tarento*, Ord. Præd. qui Viuebat an. 1485. Scripsit Sermones Quadragesimales.

STEPHANVS Tegleacius, Archiepiscopus Patrensis, Episcopus Torcellanus, breuem edidit expositionem in Canticum Canticorum. Venetijs an. 1510. apud Gregorium de Gregorijs.

STEPHANI Trithcitæ, cognomento Gobaris, de Fide propositiones quinquaginta duæ inter se contrariæ. Photius in Græca sua Bibl. Augustæ Vindelicorum edita.

STEPHANVS monasterij S. Trudonis monachus, Congregationis Cluniacensis, scripsit, quæ euenere in eodem monasterio miracula per Sanctum Trudonem ab an. 1055. vsque ad annum 1082.

STEPHANI Vneberti Disputatio De officijs Angelorum circa homines apud Albinum an. 1603. Moguntiæ.

STEPHANVS Vestanus Episcopus, quæ Ciuitas sita est in Regno Neapolitano apud Montem Garganum, Decanus autem Cathedralis Ecclesiæ Valentinæ in Hispanijs, & ipse natione Hispanus, scripsit De Osculo pedum Summi Pontificis. Deque vi coactiua ipsius, qui liber editus est Romæ Gregorij XIII. Pont. Max. tempore. Scripsisse autem se mihi testatus est Commentarium in Sapientiam Salomonis, quo simul explodit impia Machiauelli Theoremata. Et verò Episcopus est vnus ex ijs, quibus demandata fuit in Vrbe, cura recognoscendi ex vetustissimis exemplaribus Registri Gregorij Magni, in quod siue Amanuensium indiligentia, siue alioruum oscitantia non pauci errores irrepserant.

STEPHANVS Vopolnus, Polonus, Ord. Minorum in Cœnobio Cracouiensi, Prouincialis item sui Ord. in Regno Poloniæ edidit libellum de Sanctiss. Eucharistiæ Sacramẽto aduersus hæreticos, linguam primum Polonica, sed & deinceps Latina.

STEPHANVS Vuinton. Vide supra in verbo, Stephanus Gardinerius.

STEPHANVS Vuithebiensis Cœnobij monachus, ac deinceps Abbas Eboraci, scripsit De reparato monachatu, librum. De fundatione item Cœnobij alterum. Vide supra in verbo, Stephanus Anglus, monachus. Idem enim est cum hoc, quem etiam ibidem diximus vixisse an. 1080.

STIMVLVS virtutum adolescẽtum, libris tribus, Latinè redditus ex Italico. Antuerpiæ apud Nutium, an. 1602.

STERLENGERIVS, Ord. prædic. scripsit in quatuor libros Mag. Sent. & Sermones ad Clerum (vt inquit Anton. de Conceptione dictus *Senensis*) vtilissimos. Viuebat an. 1355. Alb. Venet.

STORACVS Theologus, & prauitatis hæreticæ Inquisitor, scripsit Symboli Apostolici, & Decalogi expositionem. Viuebat an. 1560. Essingr.

STRABO Monachus, natione Anglicus, patria Cantabrigiensis, Bedæ venerabilis presbyteri frater, & studiorum eius collega doctus, ac pius, scripsit in totum librum Geneseos non ignobiles Commentarios, quos ex dictis Orthodoxorum Patrum ad imitationem fratris diligenti solertia collegit an. Dom. 750.

STRABVS monachus Cœnobij Fuldensis, natione Germanus, Rabani Mauri Mogũtini Archiepiscopi quondam auditor, & scriba, vir seculari litteratura abũde expolitus, Diuinæ Scripturæ peritissimus, & veterum Auctorum lectione varia, & assidua delectatus, inter alia Opuscula, quibus claro, & succincto sermone illustrauit quosdam particulares Sacræ legis libros; collegit etiam ad imitationem Præceptoris sui ex dictis Sanctorum Patrum, appositus eorum nominibus, Commẽtarios in vniuersa Sacrosancta Biblia, quos nunc, *Glossam ordinariam* appellant, ab alijs postea Scriptoribus multis, varijsque antiquorum Doctorum sententijs locupletatam. Floruit sub Ludouico Augusto an. Dom. 840. Hæc Sixtus Senensis.

Sanè verò post Ambrosius Laudunensis circa annum 1120. Opus immensum, & laboriosum in Sancta Biblia Glossæ ordinariæ, ac interlinearis ex multorum veterum Patrũ scriptis concinnauit, & emisit. Vide in verbo Glossa.

Ceterum Strabus Fuldensis, vt scribit Ioan. Lelandus, scripsit in Genesim, Exodum, Leuiticum, Numeros in libros quatuor Regum, in Iudith, Hester, Sapientiam, Ecclesiasticum, Hieremiam, Machabæos, Acta Apostolorum. In Apocalypsim. Librum item ad Ludouicum Cæsarem. Alterum de Officijs Ecclesiæ. Homilias, Chronicon

Mona-

Digitized by Google

Ioan. Aerij Faldensis, quod per alios deinceps fuit continuatum.

STRODVS Anglus, scripsit Positiones contra Viclefum hæreticum, & alia quædam, quæ ad Logicam spectant. Viuebat an. 1370. Idem est autem, qui Radulphus Strodus. Vide in verbo, Radulphus Strodus, hæc ipsa.

STROZIVS Ciconia scripsit Italicè Magiam omnifariam, Vniuersæ naturæ Theatrũ in tres partes Spiritualem, Cœlestem, & Elemẽtarem distributum, Gaspar autem Ens Latinos fecit, qui editi Coloniæ apud eundem an. 1607.

S V

SVESSIONENSE Concilium anno Dom. 491. Vide Baron. Card. pag. 720. Tom. 10. Annal.

SVFFRIDI Petri Leouardiensis Frisij V.I.C. liber de Illustribus Ecclesiæ Scriptoribus omnibus in ordinem congruum redactis. Coloniæ apud Maternum Cholinum editus, an. 1580.

Eiusdem pro antiquitate, & origine Frisiorum, cum Bernardi Gerbrandi Furmerij Leouardiensis I.C. & eius in scribenda historia successoris peroratione contra Vbbonẽ Emmium Frisium Gretanum Scholæ Gruninganæ Rectorem, Franckeræ typis Aegidij Rhadæi, apud Ioannem Ioannis, an. 1603.

Atqui alia è Græco vertit ex Plutarcho, & orationes quinque ipse scripsit De vtilitate Græcæ linguæ. Itemque orationem De præstantia legum Romanarum. Antuerpiæ an. 1580. apud Plantinum.

SVCCESSVS Epistola prima, & quarta, & 12. apud Cyprianum auctor, cum alijs Coepiscopis.

SVGERIVS Abbas S. Dionysij, vitas Galliæ Regum Philippi, & Ludouici noni, scripsit Latinè.

SVIDAS (non *Sudas*, vt quidem non rectè) Græcus scriptor, quem Genebrardus octauo seculo vixisse innuit, antiquior fuisse dicendus est, cum eius mentio fiat à Strabone, à Stephano de Vrbibus, ab ijs, qui in Appollonium Rhodium Commentaria reliquerunt, atque ab alijs. Sed Genebrardum, siue item nonnullos alios, (ne dicam fermè nostri seculi omnes) fefellere pleraque, quæ Suidæ inserta, posteriores ætates sapiunt, quæuæ configenda obelo, & adeò iam pridem è Suida delata oportuit, si inter tam multos, quibus expurgandis operam dari iussit Ecclesia, is virum eruditum nactus fuisset, à quo scriptor non contemnendus ab omni labe potuisset abstergi. Nos quoniam in tanto Auctorum numero, præcipuam eorum habendam esse rationem cernimus, qui plurima simul cõcinnantes, plurimis item occasionem præbent, qua ad eos confugiant, suum hic locum ita Suidæ tradidimus, vt si quid posth ac ex eius lectione occurrat, quod scrupulum possit inijcere, neque in eum culpa illico omnis conijciatur, & verò habeant, quibus cautionibus præmuniantur, qui ad eum euoluendum accesserint.

Sanè verò (quod Dialogo tertio de Historicis, atque Poëtis Gregorius Giraldus vir sine dubio eruditissimus cordatè obseruauit) varię fuere de Suida sententię; Aliorum, inter quos fuit Politianus, qui nullum vnquam fuisse Suidam assererent. Aliorum qui Barbaris Commentarijs Papię, eique quod *Catholicum* fuit prẽnotatum, conferrent; non cogitantium vtique id Suidæ accidisse procedente tempore, quod lexicis Grẽcis alijs, & ipsi Latino nostro Ambrosio Calepino contigit, qui cum suos labores edidissent, aucti sunt deinceps ab alijs, vt & horum videri possint Auctores, qui primi in hæc argumenta incubuissent.

Stet igitur hoc primum. In Opere, siue scriptis, quæ Suide nomen præferunt, complura esse, quæ ad Philologiam, ad Historiam humanam, ad Poesim, ad Philosophiam, sed & ad Diuinæ Scripturæ Patrumque, & Historicorum Ecclesiasticorũ notitiam spectant; veruntamen etiam pleraque ijsdem fuisse intertexta, quæ aut Euangelicæ veritati aduersantur, aut procul absunt ab Historica integritate.

Stet item secundum. Nullum Scriptorum genus in hoc Opere videri, quod relictum fuerit intactum.

Tertium addo. Qui cum m.s, siue item antiquioribus Græcis editionibus Suidam cõtulerit, agnoscet fucum ei factum à Sciolis, & Schismaticis: cum etiam nostro æuo ab hæreticis, qui eius præsertim Historica Latinè è Græco reddiderunt, aliæ ex alijs sordes fuerint affusæ, quibus suas maculas tegerent.

Editiones variæ Suidæ.

Suidas autem Græcè fuit Mediolani editus anno 1499. Demetrio Chalcondyla eum quadantenus emendante, & augente. homine nimirum Græco, atque erudito. Theologo non item, quod quidem oportuisset.

At cum deinceps ex Aldi Manutij officina, Græcè quoque prodisset, à Frobenio recusus est Basileæ. Qui denique Latinitate donatus (licet nõ integer) emissus est in lucem ibidem è Typographia Heruagij an. 1581.

Ac quidem, qui illum vertit, variasq; ad paginarum oram, Notas, & indices adtexuit, fuit Hieronymus Vuolphius homo extra Ecclesiæ Catholicæ castra. Quamobrem hæc editio, versioque in Romano postremo Clem. VIII. Pont. Max. Indice prohibita est, quãdiu (vt in eo mandatum est) Annotationes marginales, & Indices emendentur.

Quin & ipse Vuolphius adnumeratur inter reliquos Auctores primæ Classis hæreticos. Eius autem versio emissa, hanc habet inscriptionem. *Suidæ Historica, cæteraq; omnia, quæ vlla ex parte ad cognitionem rerum spectant.* Dixi autem versionem hanc non integram esse, quòd quæ Suidas, siue post cum alij, è varijs congessere Scriptoribus ad omnem Græcam Dictionem pertinentibus, plurima ille, tamquam ad Latina Dictionaria minime facientia omisit.

Præcipui quidam errores in Suidæ scriptis inserti, siue si qui etiam ipsius fuerint.

In verbo igitur Iesus Christus in Suida tam Græcè quàm Latine reddito, quod extat de Legali Iesu Christi Sacerdotio, id pridem Hieronymus Hentenius vir perdoctus confutauit, indicans Suidæ fuisse suppositè insertum. Quæ item causa fuit, cur Paulus Quartus Pont. Max. in Indice prohibitorum librorum Suidam exploserit. Quin & Baronius Cardi. tanquam falsum, & Euangelicæ veritati mendacia omnino contraria continentem respuit. & verò iam licet perlegere Suidam, modo agnoscantur, & ablegentur errores.

Interdum autem sciatur verba Diuinę Scripturæ ab eodem Suida minus propriè vsurpari, v. g. μαρτύριον hoc est *testimonium* fuisse inquit tabernaculum; testimonium enim erat in Tabernaculo, vt non rectè dici possit. Tabernaculum esse testimonium.

In verbo πίστις, hoc est *Fides*, (etsi Græcus noster codex haud habebat, quod in eo quo vsus est Interpres Vuolphius extitisse opinor) cum fidei quædam professio sit De Trinitate sanctissima, probandum non est, vt loco Symboli S. Athanasij, vel certè Nicęni, atq; Constantinopolitani, suam quisque (fortè & schismaticus) professionem intruserit: præsertim quòd interpres, siue quilibet alius margini ascripsit hæc verba: *Processio Spiritus sancti à solo Patre.* Quod ne in Suida quidem extat.

Nec item probandum videtur, quod in verbo ὑπόστασις legitur; cum enim D. Paulus c. 1. ad Hebræos habeat. *Qui cum sit splendor gloriæ, & figura* χαράκτηρ *substantiæ* ὑποστάσεως, *personæ eius*, cogitent docti, & verè Catholici, num qui ita locutus sit, putauerit tres personas Diuinas posse dici characteres, cum enim figura, siue character ibi sit proprium Filij nomẽ, an ne communicandum alijs personis erit?

Quin etiam ibi negatur posse dici de Filio, quòd à Patre procedat, quoniam (inquit) hoc est proprium Spiritus Sancti; sed planius erat declarandum, cum Filius procedat à Patre per Intellectum, sicut Spiritus Sanctus à Patre, & Filio per Voluntatem.

Subditur *Essentiam esse causam, & generatricem Personarum:* quod sanè est contra fidem, Lateranensi Concilio docente *Essentiam non generare.* Cum autem in eodem verbo de Christi Persona recte sentiat, In verbo tamen, *Nestorius*, non rectè videtur sentire: quippe qui errorem fuisse Nestorij dicat, quòd Christum in duas naturas diuiserit. At constat Nestorium sensisse duas in Christo fuisse Personas, vnam Dei, Alteram hominis: De Naturis vero duabus in Christo, ecquis vnquam catholicus dubitauit?

In verbo φύσις, hoc est *Natura*, non videtur veram peccati originalis rationem fuisse assecutus. Interpretans enim versus finem illud D. Pauli ad Ephesios c. 2. *Eramus filij iræ*, vocat illud solum παλαιὰν διάθεσιν, hoc est, *pessimam dispositionem, & consuetudinem.*

In referendis Scripturis Sanctis nonnunquam apparet Scriptoris hallucinatio, vt cũ Saruch è posteris Iaphet esse inquit, quem tamen apertè Scriptura ex Sem ortũ fuisse testatur. Item cum Phacee Regem Israël cum Achabo prælium commisisse dicit. Confundit

enim

enim Achabum Israelitarum cum Achaz Rege Iuda, præter historiæ, ac Chronographiæ veritatem.

Plurimi item sunt loci, in quibus fatalis necessitas insinuatur, qui, nisi deleantur, saltem notandi essent, atque in margine aliquid loco antidoti scribendum. Sic item alicubi leguntur in eo sententiæ, siue Philosophorum, siue aliorum, minus dignè de Deo loquêtium, quodque singulorum Prouidentiam nó habeat, quas aliquatenus refutasse expediebat, quamuis alibi eam sæpè astruat.

Non placent, quæ obscæna intermiscentur, etiam nefandæ παιδεραστίας. Idem dixerim vbi mulierum infamium fit mentio, quæ tanti non erant, vt posteritati, siue aliqua cautione, mandarentur.

Quæ Thalmudicæ interserûtur fabulæ, auctoritatem Scriptoris eleuant, & fidem: quali illa, Paradisum terrestrem in loco quodam sublimi, quasi pensilem hortum, è terra sublatum extare, duraturum item Mundum 1200. annorum millia, & id genus alia.

At falsæ historiæ admixtæ, qualis de Pahnutio, quasi in Concilio Nicæno cælibatum Sacerdotum dissuaserit. Vide in verbo Nicænum Concilium.

Mitto pleraque alia, siue minutiora, siue quæ ad hunc non spectant Apparum, quæ tamen ad emaculandam nouam Suidæ editionem facerent: qualia quæ Gregorius Gyraldus adnotauit Dialogis suis tertio, & sexto de Historia, & Poesi, cuiusmodi sunt, vbi habetur πεισάνδρου λειότερος, quod tanquam Amanuensium erratum rectè emendat, vt sit πεισάνδρου δειλότερος. hoc est *Pisandro timidior*. Quale item illud, cum Aeschilum sectatorem Pythagoræ scribitur certasse nona Olympiade, qui tamen nè duodecim quidem Olympiadibus vixisse legitur. Atqui mendum aliud illud, vbi de Nicochare Comico agit: vbi enim iacent illa verba, *Lacones*, & *Chirogastores*, ἐγχειρογάστορες scribendum est, quo verbo designãtur, qui manu victum quæritant.

Scio autem ab alijs alias hoc genus culpas fuisse in Suida obseruatas, cui, siue ijs, qui talia ipsi interseruere errandi ansam deprauati codices præbuerunt, vt cũ φοιτάλμιος malè apud Sophoclem legit φυτάλμιος: cum apud Pindarum φρήμασδι αἰθέρος pro ἐρήμας: cũ apud Theocritum δῆτα κοιλιδιοωνίες: cum in veteri Epigrammate ὑς ἰνοιο θέρις τρα pro ὑσγίνοιο: Alibi σκώλια pro ἀσκώλια, & ῥάβδιουβος pro σεβάδιυβος, *subadiuua*. Subadiuuarum autem, quod peritis notum est, mentio fit in libro prænotato, *Notitiæ Imperij*, Pancirolij I.C. Sed & digna sunt maiore notatione, quæ aut aduersus historiæ veritatem; aut ad explicandam verborum vim passim insperfit. Quale illud de Acacio Patriarcha Constantinopolitano, ne quis hũc hominem, quem Ecclesia damnauit mortuum, laude dignum existimet: Quale item quod de Acesio, quem fuisse Nouatianum hæreticum, & Socratem quoque, qui ea scripserit, fuerat dicendum, atq; adeo ipsum pessimè Imp. Constantino respondisse; Quale de Apollonio Tyaneo, de quo cum plure laudantur, ea omnia monstrosa sunt, & prorsus explodenda, quemadmodum vbi in verbo, γοητεία, definiens, *Magiam esse inuocationem Dæmonum beneficorum*. Apolloniumq; hac magia infectum ostendens, videtur impias illius comprobare Diuinationes. Itidem vbi in verbo, *Damis*, qui res Apollonij edidit, quique vnà cum illo ablegandi sunt ab hominum aspectu, quandoquidem & vterq; relegatus est ad Inferos: in verbo item *Damocritus*, vbi mẽdacium de Iudæis, *eos adorare asini caput, & septimo quoq; anno sacrificare peregrinum*, quod in Christianorum infamiam vergit, qui initio dicebantur Iudæi, vtpotè è Iudęis descendentes. Quin & rursus in verbo, *Domitianus*. Quo in loco rursus Apollonij Tyanei mentionem faciẽs, id taceri debebat. At in verbo, *Domininus*, vbi de Aesculapio Athenienſi loquens, cum Gentilium erroribus faueat, tum etiam Religioni Hebræorum, dum adhuc stabat, & erat in honore (nimirum necdum Synagoga sepulta) detrahit, quamobrem & illud esset eradẽdum: quemadmodum quæcunq; in verbo, δωδεμαμηχάνη, & in verbo δωσίπυγος. Sed neque scio vnde illud probare possit, cùm in verbo, *Ezechias*, hunc inquit fecisse lib. Salomonis.

Sanè, & in verbo, *Empedocles*, pleraque falsa intermiscentur de Apollonio Tyaneo. Cùm verò in verbo ἕνωσις, hoc est *vnio*, nouem tantum vniones recenseat, qui decem initio astruxerat, omisit præcipuam, & singularem vnionem καθ' ὑπόστασιν, siue Personalem, qua duæ Naturæ diuersissimæ, ac seperatissimæ in hypostasi, siue persona coniunguntur, & inseparabili vinculo vinciuntur. Quæ vnio in Christo Saluatore nostro cernitur, in quo Diuina & Humana Natura in Verbi persona sunt vnitæ. Quantò autem rectius, atque cordatius S. Maximus Confessor, qui Græcè scripsit aduersus Monothelitas, distinctionem sequentem multiplicis vnionis attulit, vt esset. 1. Vnio secundum substantiam in hypostasibus Indiuiduorum. 2. Vnio secundum hypostasim in substantijs in anima, & in corpore. 3. Vnio secundum habitudinem ὡς ὅτι πρὸς γνώμων, vt vna voluntatibus. 4. Vnio

ſecundum appoſitionem, vt in tabulis. 5. Vnio ſecũdum harmoniam, ideſt, aptationem, vt in lapidibus. 6. Vnio ſecundum mixtionem, vt in humidis. 7. Vnio ſecundum φύρσιν, *conſperſionem*, vt in ſiccis, & humidis, vt in farina, & aqua. 8. Vnio ſecundùm confuſionem, vt in ijs, quæ liquantur, vt cera, & pice, ac ſimilibus. 9. Vnio ſecundum aceruationem, vt in ſuccis, vt frumento, & hordeo. 10. Vnio ſecundum coniunctionem in ijs, quæ diſiunguntur, & rurſus coniunguntur, vt in lampade ex igne exeunte, & rurſus igni reddita.

Sed cũ de vnione minus integrè fuerit locutus, ita in verbo ἐντελέχεια minus clarè ſcribens, ſic intelligendus eſt, vt quatenus animus noſter hac voce *entelechia* deſignatur, ſit planè à ſuo corpore ſeparabilis, ac ſine quo ſubſiſtere poſſit, ac proinde ſit immortalis, non tamen ſit (dum eſt in corpore) velut nauta in naui, ſiue auriga in curru, ſed ſit vera, propria, & naturalis corporis ſui forma.

In verbo quoque *Eſdras* falſum eſt, quod inquit ab illo Sacros libros ex vi ſuæ memorię reparaſſe. Eos enim diſperſos in vnum quaſi corpus duntaxat compegit. Vide Bellarminum, lib. 2. de Verbo Dei, cum & ante ipſum Petrus Maturus noſtræ Societatis Theologus id ipſum in D. Antonini libros ab ſe recognitos, & Lugduni editos hoc indicaſſet. Sanè vero, vt cuique ſuum tribuatur, pleraque horum quæ diximus, etiam in Suida obſeruauit.

Cæterum Suidas in verbo, *Eſſæi*, quod inquit eos è diametro fuiſſe differentes, ſiue diuerſos à ſcribis, & Phariſæis, neſcio vnde nam hauſerit: multo minus, quod Rechabitarũ fuerint ſucceſſores. Nam Rechabitis fuiſſe vxores, filioſque, ac filias conſtat ex Hier. c. 35. Quod quidem Eſſæis non fuit. At expurganda ſunt etiam, quæ in verbo, *Euthydemus*, atque in verbo, *Euxenus* interſerit de Apollonio Tyaneo.

In verbo, εὐχὴ debuit dicere ſic. *Vota ſunt promiſſiones*, quemadmodum illud Pſal. 115. *Vota mea Domino reddam.* Votum enim promiſſio Deo facta de ijs, quæ ſecundum veram pietatem ei dedicari, & offerri ſolent: προσευχὴ eſt obſecratio, & petitio, quæ Deo fit cum magna corporis, & animi demiſſione.

In verbo, *Ephod*, haud planè conſentit cum Biblijs, quæ Exod. 38. illud deſcribunt. Nam cum ait *Ephod* deſignare declarationem, atque redemptionem, haud conuenit cũ eo, quod Septuaginta verterunt ἐπωμίδα, quod D. Hieronym. *ſuperhumerale* reddidit.

Fallitur in verbo, *Ephrata*, cum inquit apud Hebræos *Maria*, & *Ephrata* idem ſignificare.

Et ſilendum erat, quod in verbo, *Zeno Alexandrinus* ſcriptum eſt de traductione Aſini per Synagogam.

Illud autem penè omnibus notum, haud eſſe inhabitabiles frigidam, & torridam Zonas, ſicut ipſe tamen ipſe in verbo, *Zona*, eſt opinatus.

In verbo, *Heli, Heli.* corrigendus Suidas, ſiue qui hæc eius nomine inſeruit. Ex Hebræo enim in Græco contextu apud Matthæum c. 27. ſic legimus ἠλὶ, ἠλὶ λαμὰ ζαβαχθανὶ δηλοῦντα μὲ ἐγκατάλιπες; quod eſt: *Eli, Eli, Lama ſabactzthani*, hoc eſt, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti?* ſiue, vt Septuaginta: *Deus Deus meus reſpice in me, quare me dereliquiſti?*

In verbo, *Iachen.* Nonnulla, quę hic narrantur, ac Diuinis operibus adnumerantur anilem ſapiunt ſuperſtitionem, magiamq́; illam, quæ iuſtiſſimè prohibita eſt.

In verbo, *Iudas*, cum rurſus ad fabulam de Iudæis Aſini caput adorantibus, ac tertio quoque anno hoſpitem immolantibus redeat, rurſus quoque hæc ſunt explodenda.

In verbo, *Iudith*, multa, quæ ſunt aliena à veritate comminiſcitur: At tu vide, quæ nos in verbo, *Iudith* ſcripſimus.

In verbo, *Iulianus ſuperioris filius.* Mendacium flagitioſiſſimum eſt Mago peſſimo tribuentis, quæ Diuinitus geſta ſunt Sanctæ illi Chriſtianorũ Legioni, quæ ideo fulminatrix, ſeu fulguratrix eſt dicta.

In verbo, *Iulianus Parabata.* Quæ laus ei defertur, iniqua eſt. Quin potius ad oram ſaltem loci illius adſcribendum, Iulianum ſi quam virtutis vmbram præ ſe tulit, eam ad faciẽdum fucum hominibus adhibuiſſe, vt eos à Chriſtiana fide auerteret.

In verbo, *Ioannes Damaſcenus*, omnino optandum, vt mentionem libri de fide Orthodoxa meminiſſet, quo Opere neſcio an apud Græcos Patres extet vllum præſtantius, quodq́; ſimùl tam multa fidei dogmata complectatur.

In verbo, *Iob.* Vt illud probandum, quòd Iobi virtutes extollit, ſic neſcio è quàm fido teſte hauſerit, hunc ſeptennij ſpatio in ſuis ærumnis fuiſſe, ac cum Chriſto reſurrexiſſe.

In verbo, *Iubilæus.* diſtinguendus erat hic annus, qui quinquageſimo quoq; anno celebrabatur ab anno requietionis Terræ, qui ſeptimo quoq; anno accidebat, de quo Exo. 23. & Leuit. 23.

In ver-

Digitized by Google

In verbo, *Iosias*. Nō rectè Prophetidē vocat eam, quæ quidē erat fatidica mulier. 4. Reg. 22. Quin quod simulachrorum custodes flagris cæsos interfecerit, non extat in 4. Reg. 22. neque in Paralipomenon, lib. 2. c. 24. vbi de Iosia fusè agitur.

In verbo, *Ismael*. Non rectè exponitur hoc nomen, quasi designet *suauem risum*. Quin potius designat: *Exauditionem Dei*, cuius nominis ratio redditur Genes. 16. *eò, quod audierit Dominus afflictionem tuam*.

In verbo, θεμιστεύσαντος explodendum & hic, quod de Apollonio Tyaneo.

In verbo, *Theodosius Imp*. Loco *Maximini*, legendum *Maximus*. Quę vero affert de Theodosio si conferantur cum ijs, quæ attulit Card. Baron. in Annalibus, videbis, quęnam consentanea sint, aut dissentanea veritati.

In verbo, θεός, legēdus Philo ipse Græcus, cuius ipse Suidas de Sanctissima Trinitate mentionem facit.

In verbo, θεούς. Quod ordine inuerso legitur, tu lege recto, legendum est autem: *Dijs non detrahes, & Principē populi non maledices*. At septuaginta: *Dijs non malè imprecaberis, & de Principe populi tui non malè loqueris*.

In verbo, θεωρία. Neque prorsus dicendum fuit Sacerdotij finem esse contemplationem, cum Sacerdotibus, præcipuè summis, plus incumbat actioni incumbere, quàm cōtemplationi, id quod D. Augustinus optimè docet, lib. 19. de Ciuitate Dei, cap. 19. & habetur 8. quęst. *Cap. Qui Episcopatum*. Neque verò subdendum fuerat, contemplationem cum actione coire non posse. Nam vtrumq; in bonis tum Prælatis, tum Religiosis possunt, Deo iuuante, concurrere.

In verbo, *Theudericus*. Laudes, quas illi tribuit, non sunt verę laudes, quippe Gothorum ille Rex sæuissimus fuit, ac pessimus Arianus. Lege D. Gregorium in Dialog. & alios.

In verbo, θυμός ἑπταβόειος, quem affert senarium Iambicum. *Mortuus autem nullus attigit dolor*. Græc. altero iambo breuiorem, addendum erat eum, cum ex Creonte Poeta profano sit desumptus, non mirum esse, si Inferorum supplicia tollebat.

In verbo, *Cain*, mendacium est, & quidem contra Scripturam Genes. 4. Diaboli satu editum fuisse Cain.

In verbo, καταγλωττίσμενον. Et hic Philostratus, & Appllonius Tyaneus explodendi.

In verbo, κῆρες. Poetica sunt deliramēta, quæ hic de fatis Parcarum. Quin & olet Epicurū quod subdit, *κῆρ etiam anima dicitur, quòd ignita sit, vel quòd ex igne, calor enim natiuus anima est*.

In verbo, *Claudius*, Quæ dicuntur ad Annal. Card. Baron. examinanda sunt. Quedam enim vera non videntur, quæ in Suida.

In verbo, *Clerus*. Multa notanda sunt, & planius explananda. Quæ item de cleris Psalm. 63. Vide Bellarminum Card. lib. 1. de verbo Dei.

In verbo, *Conissalus*. Explodenda omnia.

In verbo, *Constantinus Imp*. falsum est, quod susceptus sit ex obscuro coniugio. Vide Baronij Card. Annal. vt & quæ in voce, *Crispus*.

In verbo κεῖναι ἔννοιαι, *Rationalis autem anima*. Hæc videntur sapere Origenis errorem existimantis hominum animos, priusquam in corpus immitterentur, fuisse alicubi.

In verbo, *Lamech*, liquidius explicanda sunt, quæ affert. Duo enim fuere Lamech in Scriptura, Alter ex Caini posteris Gen. 4. alter Pater Noe, vir iustus, & perfectus in generationibus suis, Genes. 6.

In verbo, *Musonius*, rursus meminit Apollonij Tyanei, & Iuliani Apostatæ, quæ sunt explodenda.

In verbo, *Moy*, cum pulchra de Moyse, id non probandum, quòd aduersus integriorem historiam inquit filios Israelis annis ducentis & quindecim mansisse. Probatior Genebrardi sententia è c. 12. Exod. quod 430. annis manserint.

In verbo, *Nouatus*, ac paullo post in verbo, *Nouatianus*, cum pleraq́ue clarius dici possint, tum iniquior aduersus Cornelium Pont. Max. Virum sanctum est, vt inde (quicunq́ue siue scripserit, siue insperserit ista) eum à Romana Sede alienum possis conijcere.

In verbo, *Nero*. cum plura comminiscatur, quæ fabulæ meræ sunt, hæ sunt ablegandæ.

In verbo, *Noe*, cum inquiat Noe Patriarcham dictum ita fuisse à notando, putidum est, & falsissimum, designat enim Hebraicè consolatorem. Vnde igitur deriuetur docuit eius Pater Lamech, cum ei nomen imposuit dicens, *iste consolabitur nos ab operibus*.

In verbo, *Holofernes*, vbi de *Achior*, quædam sunt corrigenda.

In verbo, *Origenes*, huc accersenda, quæ nos in Apparatu sacro diximus in verbo, *Origenes*.

In verbo, πᾶν, hoc est *Vniuersum*, de quo disputat. Vana illa sunt, quòd Sol sit purus ignis, quodq́ue Astra alantur humoribus.

In ver-

Digitized by Google

In verbis, παντ' ἐθ. πάδοσαν. Non sat piè.

In verbo, *Paradisus*, cum Paradisum terrestrem sensibilem, & intelligibilem facit, videtur nugari.

In verbo, *Plato*, cum dicat Matrem Platonis concepisse ex spectro, fabula est.

In verbo, *Plagæ*, cum dicat Aegyptiacas plagas quadraginta diebus accidisse, Genebrardus è Scriptura probare nititur per annum integrum eas durasse.

In verbo, *Porus Rex Indorum*, iterum Apollonij Tyanei meminit.

In verbo, *Priapus*, fædissimè.

In verbo, *Serug*, cum ait è Tribu Iapheti ortum, nō rectè, vt opinor. Nam inter Iapheti filios, vel nepotes, qui Genes. 10. habentur, nemo eo nomine notatur. Quin Sarug fuit Pater Nachor, auus Thare, & proauus Abraham, & proinde de genere Sem.

In verbo, *Simonides*, plura nō rectè in laudem Apollonij Tyanei. Item in verbo, *Sophocles*, & in verbo, *Timasion*.

In verbo, *Aqua contradictionis*, ὕδωρ ἀντιλογίας errat, dum quæ de aqua contradictionis dicta sunt, transfert ad aquas Mara. Populus enim ob aquam contradictionis non in Mara, sed in Raphidim, Exod. 17. vel potius in Sim contra Dominum est iurgatus. Numero 20.

In verbo, ὑπερφρονεῖ somnium Epicureum explodendum est.

In verbo, *hypostasis*, loquendum clarius, & aptius, quod Scholastici nostri Theologi optimè docuerunt.

In verbo, *Phacee*, error est historiæ, Achab enim pessimus Rex fuit Israelitarum: neque Phacee cum eo bellum gerere potuit, qui circiter annos cētum & septem ante obierat, sed is bellum gessit, cum Achaz rege Iuda, etiam impio, quique ob suam impietatem in hanc incidit calamitatem.

In verbo, *Phalli*, monstrosa, proinde ableganda.

In verbo, *Phegor*, commentum est, & nugæ, quæ hic de Beelphegor.

In verbo, *Chaos*, profertur origo rerum fabulosissima.

In verbo, χωραξὶν (nos habemus Chorozaim) cum inquiat nomen esse loci, & prophetæ; fateor me numquam legisse hoc quod de Propheta asserit.

Porro & is est error, cum Thespidem dixerit ex Icario Attica, cum fuerit è populo Aegeidos Tribus, quemadmodum Stephanus tradit.

Iam quòd de Somniorum explicatione sæpe occurrunt, quæ ὀνειροκριτικὰ vocant, ea circumspectè legenda sunt, ne fidei nostræ integritatem imminuant.

Errores quidam Hieronymi Vuolfij Interpretis, siue Versoris Suidæ.

At, è, paucis huc operepretium fuerit addere, quos putidos lapsus Interpres Suidæ commiserit in sua versione. Qualis ille, cum de S. Polycarpo scribens, ait hunc Romam venisse *pro crimine Paschatis*, vbi vix Græcis litteris tinctus vertisset, *Pro quæstione*, siue *causa* Paschatis.

Mitto Volphium tam negligenter quædam alia vertere, quæ præsertim faciunt ad pietatem, vt alio Interprete egeant, quo ipse Interpres intelligi possit.

Omisisse autem expositionem eorum, quę plurimum poterant, vel Suidam ipsum illustrare, vel certè aliquid lucis Scripturæ, vel Historiæ sacræ afferre. Sed quamnam lucem è cæco, & hæretico expectes?

Vulgatam editionem passim in vertendo præterijsse.

Adeo rudem in D. Scriptura esse, vt cum ex Prouerbijs Salomonis Suidas quiddam citasset, Volphius ipse hoc esse *Prouerbium*, nempe *commune* dixerit.

Adiecisse contextui ipsius Suidæ quædam ad depressionem Sacerdotum; & Monachorum.

Nominasse in Sedis Apostolicæ contemptum, Cardinalem nescio quem Deum, quem veteres dixere, cardinibus ianuarum præfuisse.

Interpretatum esse hanc vocem Idololatriam, cultum Imaginum. Pleraque item ad marginem, siue oram Operis passim temerè adiecisse.

Cæterum, sciant docti, in Catalogo manu scriptorum Codicum Græcorum, qui in Bibliotheca Palatina Electorali asseruantur Heidelbergæ in Germania, extare Etymologi-

con

con Suidæ à vulgato Etymologico, & Suidæ Lexico diuersum. Quod incipit ab ἄαπτος, ἄπρος πίλαστος, desinit autem in ὥρα scriptum manu cuiusdam Michaelis cognomento *Apostolij*.

SVLCARDVS Anglus, monachus, & Chronographus Vuestmonasteriensis D. Edouardi Regis tempore plura scripsit. Viuebat ann. 1060.

SVLPITIVS Seuerus. Vide in verbo, Seuerus Sulpitius.

SVLTO Germanus, Theologus citatur in Chrysopasso Io. Eckij.

SVTRINVM Concilium à Nicolao II. Pontif. Max. celebratum est initio Pontificatus sui, ann. autem Dom. 1059. apud Surium. Interfuere Episcopi Tusciæ, & Longobardiæ. Magnus item Godefridus, & Guibertus Cancellarius. Mincius qui eam Sedem inuaserat, conscientia remordente, eam reliquit, & in domum propriam redijt. Is Mincius dictus Papa Benedictus, priuatus fuit omni Sacerdotali officio. Vide reliqua apud Nicolaum Aragonensem Card. De gestis Pontificum, & Tomo vndecimo, Annalium Baron. Card. sub eundem annum.

S Y

SYAGRIVS, scripsit De fide aduersum præsumptuosa hæreticorum vocabula, quæ ad destruenda, vel ad immutanda S. Trinitatis nomina vsurpata sunt, dicentium, Patrem nõ debere Patrem dici, ne in Patris nomine Filius consonet, sed *ingenitum*, & *infectum*, ac *solitarium* nuncupandum, vt quicquid extra illum est persona, extra sit & natura, ostendens, & Patrem, qui eiusdem est naturæ posse dici ingenitum, & Scripturam dixisse, & ex se genuisse in persona Filium, non fecisse, & ex se protulisse Spiritum sanctum in Persona non genuisse, nec fecisse: Sub huius Syagrij nomine septem de Fide, & Regulis fidei libros prætitulatos inueni. Sed quia linguam variant, non omnes eius cerdidi esse. Hæc Gennadius in Catal. At Suffridus, addit. Gemblac. m. s. cod. hunc Scriptorem vocat Satyrinum. Porro ab eo loco, quo dicitur *ostendens*, *& Patrem*, vulgatum textum non nihil emendauimus.

SYLVANECTENSE Concilium, seu potius Conciliabulum ab Hincmaro Rhemens. Archiepiscopo, à quo fuerat coactum aduersus Rhotaldum Episcopum Suessionensem Vide Tom. 10. Baronij Card. pag. 263. sub annum 863. & Epistolam Nicolai ad Concilium Syluanectense, qua & Hincmari superbam nimis contumaciam retundit, ac suggillat litteris suis encyclicis ad vniuersam Ecclesiam datis, & Concilij Suessionensis subreptam ab Hincmaro confirmationem abolet.

SYLVERIVS Pont. Max. Vide in verbo, Siluerius.

SYLVESTER Pont. Max. & alter de *Prierio*, & alius cognomento *Gyraldus*, & Syluester Memius. Vide in verbo, Syluester.

SYLVIVS Antonianus, qui postea S. R. E. fuit Cardinalis à Clemente VIII. Pont. Max creatus, hortatu B. Caroli Borromæi Tit. S. Praxedis Card. librum satis vberem, ac certe dignum (ne dicam necessarium) qui ab omnibus Patribus familias continenter volutetur scripsit De educatione puerorum, quem Augustinus Valerius Cardinalis, & Episcopus Veronæ ea in ciuitate curauit euulgari. Eius præcipua capita, si quis in compendium redigeret, esset, vnde quaquauersum distribui, & facilius etiam à mediocribus ingenijs percipi, & ad effectum perduci fructuosissimè possent. Vide etiam supra in verbo, Siluius, ibi enim eius quoque mentionem fecimus, vt esset in promptu quærentibus.

SYLVIVS Tintus, scripsit atque edidit Tractatum de ordinatione Clericorum. Romæ ann. 1601.

SYMBOLA Fidei quatuor Ecclesiæ Catholicæ, quorũ posteriora in Cryptæ inferioris loco S. Maximini Treuirorum Archiepiscopi scripta esse, de vno priscæ traditionis, de altero recentis memoriæ est. Coloniæ apud Gerardum Greuenbroch, ann. 1594.

SYMBOLA tria Catholicum, Caluinisticũ, Lutheranum, ipsis eorum auctorum verbis expressa.

SYMEONIS Iunioris Theologi liber de tribus modis orandi Græcè m. s. extat. Vide in verbo, Simeon Iunior.

SYMEONIS Logothetę Gnomica, hoc est Sententiarum Collectanea manuscripta extant Græcè.

SYMEON Metaphrastes, Constantinopolitanus, cuius in Florentino Concilio facta est in vita S. Dionysij Areopagitę, honorifica mentio, collegit, ac ordine ad singulos mẽsium dies digessit Græco idiomate Sanctorum Vitas, quæ extant m. s. partim in Vaticana

partim

partim in alijs præcipue Germaniæ Bibliothecis, Bauarica, Augustana, etli non vbiq; integrè. Metaphrastis autem tempora melius (inquit Baron. Card. Tom. 10.) cognoscens ex illi tempore.

SIMEONIS Mesopotamiæ Sermo Græcus, de eo, quod semper in animo habere debeamus diem exitus vitæ, m. s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

SYMEON Thessalonicēsis Archiepiscopus contra omnes hæreses, ac de mysterijs sanctis Ecclesiæ extat m. s. in Biblioth. Imper. Huius autem scriptionis meminimus in lib. 6. Bibliothecæ nostræ Selectę de iuuandis Græcis: nimirum eum scripsisse De septem Sacramentis, cumq; ante annos sexcentos vixisse, è cuius libro apparet Ecclesias Orientales in numero quidem, & administratione Sacramentorum congruisse. Eum nobis è Græco ibs se versum, sed nondum euulgatum, ante decēnium Romę ostendit Federicus Metius, postea Termularum Episcopus, cum Notis ad ea, quæ de Baptismo, & Eucharistia cautius in Symeone legenda sunt. Promiserat etiam eius versionem Gilbertus Genebrardus Aquensis Archiepiscopus.

SYMMACHVS Papa ann. 498. scripsit Apologeticum contra Anastasium Imperatorem. Extat in Tom. 3. Biblioth. Patrum, secunda edit. Hic autem ille est, qui natione Sardus, Patre Fortunato, quindecim, & eò amplius, annos Ecclesiam sanctè inter summas difficultates administrās, nihil omisit (vt verbis vtar Platinę) quod ad omnipotentis Dei gloriam pertineret. Extant eius Decreta cum alijs Pontificijs.

SYMMACHVS Tertius, Scripturarum Græcus Interpres, natione Samaritanus, de numero sapientum Samariæ, cum ambitum apud suos principatum obtinere non potuisset, indignatus, ad Iudęos defecit, atque inter eos proselytus factus: iterum secunda circuncisione circumcisus est. hoc enim moris apud veteres Hebręos fuit, vt qui à Iudęis ad Samaritas, & à Samaritis vicissim ad Hebręos profugerent, denuo circumciderentur, adiuti auxilio cuiusdam medici instrumenti attractorij, quod *Spatisterem* appellant: quo quidem pudendi cuticulam supra glandem attrahebant, & glutinatorijs circundatis iterum præputium denudatæ iam glandi superinducebant, superinductumque iterum circuncidebant. cuius rei D. Paulus in prima ad Corinth. Epistola mentionem faciens inquit: *Circumcisus aliquis vocatus est, non adducat præputium; in præputio aliquis vocatus est, ne circuncidatur.* tametsi Hieronymus, expendens illud, quod in primo Machabęorum legitur, *Et fecerunt sibi præputia*, affirmet id non in ipsis Patribus, sed in eorum filijs intelligendum esse. Hic itaque Symmachus cum iterum circumcisus apud Iudęos inglorius viueret, ad Christianos transijt, & Hebionitarum hæresim amplexus est: iuxta quatuor dogmata. Scripsit etiā in Euangelium Matthæi commentaria, conatus illhinc suam cōfirmare impietatem, qua contendebat Christum fuisse purum hominem, occasione sumpta ex carnali generatione, quæ in principio Euangelij à Matthæo recitatur. Ab hoc igitur tertia Diuinæ Scripturę translatio sic edita fuit, vt non verbum de verbo (quod Aquila fecerat) sed sensus de sensu in ea exprimeretur. Vixit sub Septimio Seuero Imp. ann. 190. Hæc Sixtus Senensis post Epiphanium, & alios.

SYMMACHVS vir Consularis, Præfectus Vrbi, & alius quidem à Symmacho Socero Boethij, libros quidem Epistolarum duos scripsit, qui an. 1549. Basileæ apud Frobenium prodierunt. At cum inter ea extet ad Valentinianum Relatio ipsius, qua vetus falsorum Deorum superstitio restitui petebatur, sciendum est eidem respondisse D. Ambrosium, atque Prudentium. Hoc autem loco non omisimus illum, quoniam similitudine nominis cum Socero Boethij eius Soceri Epistolas fuisse aliqui credidere, quæsi euoluātur, vnde petendum sit antidotum, monemus.

SYMPHORIANVS Grigmannus, Italus, qui scripsit Italiæ, & Gallię Panegyricum, extat in volumine, quod inscriptum est: *Quadriuium*, de quo vide, quæ mox sequūtur in Symphoriano Champerio.

SYMPHORIANVS Champerius, De duplici disciplina, cuius partes sunt, Philosophia naturalis, Medicina, Theologia, Moralis Philosophia integrantes Quadriuium. Continentur autem in hoc Volumine.

1 Vocabularium, siue Collectaneum difficilium terminorum naturalis Philosophiæ, ac Medicinæ, vnà cum Philosophia Platonica.
2 S. Isidori Liber quartus Etymologiarum, qui est de Medicina cum interpretatione Symphoriani.
3 Theologiæ Orphicæ Symphoriani, libri tres.
4 Theologiæ Trismegisticæ eiusdem Symphoriani de Secretis, & mysterijs Aegyptiorum particulæ 41.

Digitized by Google

5 Iustini Philosophi,& martyris Christiani Admonitorius Gentium.
6 Leonis Imperatoris Epistola ad Amarum Regem Sarracenorum De Religione Christiana.
7 De Rep. lib. 8. Italiæ,& Galliæ Panegyricum Symphoriani Grigmanni Itali.
9 De origine Ciuitatis Lugdunensis.
10 Ludouici Bolognini de quatuor singularibus in Gallia repertis.
11 Demosthenis Oratio pro ferenda ope Olynthijs.
12 Halcyra Platonis.
13 Angeli Politiani Prælectio, cui titulus Panepistimon.
Est autem diuisio omnium artium tam liberalium, quàm Mathematicarũ, earum denique definitio.
14 Nicolai de Lãda terminorum Arabicorum Haly filij senis Abbatis discipuli Abimeher Latina commutatio ad librum, qui Regalis dispositio communiter appellatur. Lugduni ann. 1504.

Scripta autem, siue collecta à Symphoriano in suo Quadriuio, intelligat cordatus Lector, quanam lance pendenda sint, ita vt in ijs, quæ de Theologia Orphica, & Trismegistica, deque mysterijs Aegyptiorum agunt, ea cautio sit adhibẽda, quam attigimus in verbo, Mercurius Trismegistus.

SYNESIVS Cyrenensis, & Alexandriæ versatus, celeberrimus sui temporis Philosophus, ann. Dom. 410. nono autem Innocentij Papæ, ad Episcopatum Ptolemaidis assumitur, qui etsi visus est in Epist. ad Euoptium, quam habet Nicephorus lib. 14. cap. 55. non fuisse integrè Christianus,& pleraque afferre Christianę fidei contraria, ea tamen omnia scripsisse existimatur à Baronio Card. vt Episcopatum defugeret, non minus, quàm Ambrosius fecit, dum ne Episcopus ordinaretur, se adulterum,& sanguinarium publica professione ab omnibus credi voluit. Vide eundem Baron. Card. Annal. Tom. 5. sub eundem annum.

At Synesij Opera numerat Suidas, sed quæ ante Episcopatum scripsit. Cæterum, Synesius ipse inquit Epist. 154.& 157. se scripsisse libros venatorios, & Commentarium de Instrumento Astronomiæ.

Atqui Photius in sua Bibliotheca Græca, inquit eum scripsisse de Prouidentia: De Regno, ac de alijs quibusdam: varias item Epistolas, quæ propter vim, & sensuum abstrusionem minus iucundæ sint legentibus; quem ob viri probitatem, ac puritatem potissimum fuisse accersitum, ne dicam, & coactum ad Episcopatum legimus, nimirum probitas, & puritas grauissimi sunt testes ad munera publica, quanto magis ad Ecclesiastica, obeunda.

Porrò quæ Suidas affert ab eo fuisse conscripta, sunt libri Grammaticæ, Philosophiæ, Sermones Regij, Panegyrici, siue generis demonstratiui, Encomium Caluitij, Sermo mirabilis de Prouidentia,& alij plurimi, ac diuersi,& admirandæ (inquit) Epistolæ.

Iam eiusdem Synesij liber de Interpretatione somniorum Græcè fuit excusus Venetijs ab Aldo cum Artemidoro de Somnijs,& Latinè ibidem; qui quidẽ à Marsilio Ficino fuerat versus. Sed & Lugduni ann. 1541. impressus. Caluitij item laus donata Latinitate prodijt. Extant in Bibliotheca Augustæ Vindelicorum Græcè, libri duo de Prouidẽtia. Vnus de Regno, Vnus de Caluitio, Monosticha duo, in libro quarto Florilegij.

Sed & Parisijs ann. 1553. apud Adrianum Turnebum, Græcè fuere emissa, De Regnò ad Arcadiũ. Dio, siue de vitæ suæ ratione. Caluitij laudatio. De Prouidentia, siue Aegyptius. Concio Panegyrica. De Insomnijs cum Niceyhori Gregoræ explanatione.

Quod ad versionem Synesij Latinam pertinet, quæ facta à Iano Cornario, prodijt Basileæ ann. 1560. vnà cum Pachymerij Epitome, in Aristotelis Philosophiam: Quodque ad Hymnos Synesij spectat ab Henrico Stephano Græcè,& Latinè, Frãcisco Porto Interprete, excusos, qui in Bibl. PP. Tom. 8. edit. 2. fuerunt etiam inserti, suadeo, vt istas Catholici omittant versiones; quę autem à Cathólicis,& quidem viris doctis exierunt, has ob Christi Domini honorem, & fidei nostræ integritatem amplectantur.

Sanè cum à Nicephoro Calisto lib. 4. Synesius dicatur toto terrarum Orbe fuisse celeberrimus ob scientiam,& eloquentiam, scripsit Hymnos Græcè, qui vt lepore, ac nitore non cedunt Orphei, aut Pindari Hymnis, sic vtrumque superãt, quòd summa pietate animati spirant Spiritum Domini. Hos autem Latinos fecit Gulielmus Canterus. At Græcos edi curauit Hieronymus Brunellus Societatis Iesu, Romæ ann. 1590. vnà cum selectis carminibus Gregorij Nazianzeni,& Cyrilli Alexandrini. Synesij autẽ Hymni, sic incipiunt: ἄγε μοὶ ψυχὰ ἱεροῖς ὑμνοις ἐπιβαλλομένα. hoc est: *Eia mihi ò anima, sacra carmina, quæ carnes susceperisti.*

Digitized by Google

Scio autem ann. 1603. eosdem Hymnos, sed quorum primus incipit ἄγε μοί λίγεια φόρμιξ hoc est, *Age mihi sonora cithara* Græcè, & Latinè, cum eruditis scholijs Turnoni apud Rhodanum, vbi Societas nostra illustrem excolit Academiam, fuisse Græcè, & Latinè simul recusos apud Gulielmum Linocerium, qui si nonnihil recognoscatur, vbi Typographus non est integrè mentem scholiastę assecutus, pede minus offenso decurri poterunt, Synesius enim qui ethnicus fuerat, & Platonica quædam, siue Pythagorica suis Hymnis intermiscuit, circumspectè legendus est, præsertim, vbi de Sanctissima Trinitate loquens, vix numeris Poeticis exactam illam, quàm scholæ retinent, loquendi formam sequi potuit. Sed scholia huic editioni adtexta, manum porrigent, vt nihil impingas: Postea verò apparuerunt ex Officina Marci Orry, Parisijs, ann. 1605. eiusdem Synesij Cyrenæi Episcopi Epistolæ cum antiquis Codd. m. s. collatæ, quas aliquando ab Hadriano Turnebo interpretante, nec benè à discipulis, aut ab operis exceptas, aptare ad sua loca oportuit.

SYNOPSIS de Hominis Excellentia Varia, & multiplici Doctrina, Lectione, & eruditione referta Philosophica, Medica, & Christiana. Vide in verbo Ioseph Phauorinus.

SYNOPSIS Septem SS. Cõciliorum Oecumenicorum Græcè ex codice manuscripto Bibliothecæ Augustanæ, Augustæ Vindelicorum prodierunt ann. 1595.

SYNODI Prouincialis Sypontinæ, Constitutiones, & Decreta. Venetijs ann. 1569.

SYRA editio Bibliorum ea est, quam sæpè citant Græci Patres Syram autem editionẽ, & Chaldaicam diuersam esse debere, facit discrimen vtriusque linguæ. Vide Bellarminum Cardin. lib. 2. De verbo Dei, cap. 4. siue Albertum Vuidmanstadium. Quamuis autem in Biblijs Regijs extet solum Syriacè nouum Testamentum, tamen vetus etiam extare alicubi in ea lingua puto, cum citentur plurima ex eo in Dictionario eius linguæ Regio. Thargum autem Interprete Paulo Fagio est prohibitum. Vide in verbo, Philippus Vidmanstadius.

At Sixtus Senensis, sic habet in sua Bibliotheca. Syra editio, quam sæpè Græci Patres vnà cum cæteris Græcis, ac Latinis editionibus edidisse creditur esse Chaldaica translatio à Iudæis Thargum, hoc est *Paraphrasis*, vocata, ipsisque olim nõ solum familiaris, sed vernacula, dum Promissionis patriã inhabitarent, & nũc etiam summæ apud eos auctoritatis, quæ tametsi clarior sit multis in locis ipso Hebraico textu, tamẽ è 70. Interpretũ translatione non modica sui parte conflata deprehenditur, locis maximè obscuris. Iacobus, Episcopus Christopolitanus, asserit auctorem translationis huius fuisse Ionathan Abeuuziel Iudæum, qui anno primo, & vigesimo Octauij Augusti, hoc est, ante Christum natum 21. transtulit totum vetus Instrumentum in linguam Chaldaicam, siue Syram, sensum magis de sensu, quàm verbum, de verbo exprimens, narrat item in Expositione Psalmi 20. idem Episcopus hunc Ionathan in sua Thargum multa de Christi Diuinitate, ac de Sanctissima Trinitate mysteria explicasse, veluti in editione Psalmi secundi, in quo, dnm paraphrasticè illustraret sententiam illam, *Dominus dixit ad me filius meus es tu; ego hodie genui te, &c.* ita scripsit: Duo hi, Pater & Filius, tres sunt in vna tertia persona, nimirum in spiritu sancto, & hi tres vnum sunt, vna inquam substantia, vna essentia, & vnus Deus. Quæ dum Ionathas litteris mandaret, repente vox de Cælo allata est, inquiens: *Quis est iste, qui audet secreta mea gentibus reuelare?* Tum Ionathas, *Ego*, inquit, *Domine ob reuerentiam, & gloriam nominis tui hoc tentatione ausi.* Hæc Episcopus Christopolitanus, quæ an ita se habeant, alijs inquirendum relinquo. Planè constat, verba hæc non haberi in Chaldaica Psalmorum interpretatione, quæ nunc circumfertur. Iudæi tradunt Thargum à tribus peritissimus Rabbinis conditam, Onkelo, Ionatha, & Iosepho, ex quibus Onkelos, Pentateuchum solum vertit, Ionathas Pentateuchum, & Prophetas priores, ac posteriores; Ioseph verò Psalmos, Prouerbia, Iob, Ecclesiasten, Ruth, & Esther. Franciscus Ximenius Cardinalis, in Præfatione editionis Complutensis, docet hanc translationem Chaldaicam in solis quinque libris Moysis fideliter Hebraicæ veritati respondere, in cæteris autem Diuinis Voluminibus corruptam esse, & in multis locis cõpersam meris fabulis, & Thalmudistarum nugis.

SYRACH Sapientia cur Ecclesiasticus inscribatur, Sixtus Senensis exponit, quia, vt ait Augustinus, in auctoritatem Ecclesiæ recipi meruit, & inter Propheticos libros numerari, à Græcis verò παναρέτος ab omni, quæ in eo continetur, virtute appellatus est. Hunc Iesus Filius Syrach, Hierosolymitanus, Hebraica lingua scripsit. Et Hierony. eum se Hebraicè scriptum reperisse testatur in præfatione Prouerbiorum ad Cromatium, sed nepos eius, vocatus & ipse Iesus, & vt Damascenus in quarto fidei Orthodoxæ tradit, parrem

habens

habens Syrach, volumen ex Hebræo in Græcum vertit, Isidorum in sexto Etymologiarū censet libri huius interpretem, qui se in Præfatione nepotem Iesu nominat, fuisse nepotē Iesu Sacerdotis magni, viuentis Aggæi, & Zachariæ temporibus; quod quidem plerisque absurdū videtur, quia inter hunc, & illum interceſſerint anni trecenti. Claruit enim præsentis Operis interpres, nepos Iesu, regnante Ptolemæo Euergete Rege Aegypti, anno ab Orbe condito ter milleſimo ſeptingenteſimo. Concilium Charthaginenſe tertium, c. 45. præsens Volumen inter Canonica ſcripta recepit, ſub nomine tamē, ac titulo Salomonis, ita fortaſſe illud inſcribens, vel quia, vt Auguſtinus libro de Ciuitate Dei annotauit, illorum temporum conſuetudo obtinuit, vt Salomonis appellatione vocaretur, vel quòd ipſum Volumen, aut ex Salomonis Sententijs collectum eſſet, aut ſaltem Salomone videretur non indignum. Huius Concilij Decreto, ſubſcribentes Beatiſſimi Pontifices Innocentius, & Gelaſius, eundem librum Canonicis inſeruerunt Scripturis. Hæc Sixtus Senenſis.

SYRICIVS. Vide in verbo, Siricius.

SYRICVS natione Alexandrinus, arte Medicus, ex Philoſopho Monachus, vir dicendi peritus, ſcripſit aduerſus Neſtorem prius eleganter, & fortiter, modo autem, dum in illum inuehitur nimium, & Syllogiſmis magis, quàm Scripturis agit, Timotheanum dogma fouere cœpit. Denique ambiguus etiam fui, ſuſpendit animum à conſenſu Chalcedonenſis Decreti, nec acquieſcendum putat Filium Dei duabus poſt Incarnationem conſtare naturis. Hæc Gennadius in Catalogo. At ad eum notat Suffridus ſequentia: *Syrus*, ſic etiam manuſcript. Cod. Martia. Honorius autem, & Tritemius habent *Cyrus*, quibus aſtipulatur Codex Viridis Vall. & Sigebergenſis; Codex Gemblacenſis, habet *Cyrillus*.

SYRMIENSE Concilium partim confirmatum eſt, partim reprobatum. Id annis quinque poſt Sardicenſe celebratum eſt anno 356. Liberio Summo Pontifice, & Conſtantio Imp. In hoc enim Concilio duæ formulæ fidei diſſidentes editæ ſunt. Vna Græca à Marco Arethuſio, qui ſub Iuliano Apoſtata illuſtre martyrium pertulit, & quam (opinor) eam eſſe, quam laudat S. Hilarius, lib. de Synodis propè extremo. Altera, quæ Latinè, & plena blaſphemiarum, quam Hilarius reprehendit in lib. de Synodis, non procul ab initio. In eodem Concilio hæreſis Photini damnata eſt, quam damnationem omnes Eccleſiæ probauerunt.

Porrò Syrmienſe Concilium videtur Bellarmin. Card. magis toleratum, quam approbatum. Certè apud Gratianum diſt. 16. & 20. vbi Concilia Catholica enumerantur, nulla fit mentio Syrmienſis, Bellarm. Card. Tom. primo, ſecunda Controuer. libr. de Chriſto, c. 9. & Controuer. 4. Tom. 1. lib. 1. de Concilijs c. 7.

T A

TABERNACVLVM à Moyſe Dei iuſſu fabricatum, quemadmodum extat Exodi, c. 26. & 27. cum ab ijs, qui Vniuerſam D. Scripturam expoſuerunt, fuerit declaratum, tum etiam ab Aria Montano, & à Sixto Senenſi, fuit illuſtratum. Et Sixtus quidem libro tertio ſuæ Bibl. Sanctæ exemplum Phyſicæ expoſitionis in illud tradit ingeniosè.

TABVLA Confeſſarijs, & pœnitentibus vtilis ad diſcutiendam conſcientiam per decem præcepta, ſeptemque peccata mortalia. Venetijs ann. 1578. & 1591.

TABVLAE Decalogi, quas Deus Moyſi tradidit, ſiue reſcripſit, ab Hebræis dictæ *Luchoth Haedoth*, hoc eſt, *Tabulæ Teſtimonij*; à Paulo autem Apoſtolo, *Tabulæ Teſtamenti*, *vel pacti*, quoniam propoſitæ Iudæis, vt ipſas ſeruarent; ipſi reſponderunt; *Cuncta, quæ locutus eſt Dominus, faciemus*, diu in Arca aſſeruatæ ſunt. Vide Sixtum Senenſem 3. libr. Bibliot. Sanctæ.

TALMVD, & Targum, Vide in verbo, Thalmud, & Thargum.

TANCREDVS Iuris Canonici Doctor, ſcripſit Compendioſam Summā caſuum conſcientiæ. Eiuſdem inſcriptus libellus extabat prænotatus *Prouinciale*, quo omnes Prouinciarum Epiſcopatus numerabantur. At & Tancredi Corneri I. C. extabant Ordinarij iudiciarij Tractatus. De matrimonijs, & Sponſalibus. Caſus Decretalium. Tancredi item Summa de Sponſalibus, & Sortes Apoſtolorum m. s. in Bibl. Imp. Viennæ Auſtriæ.

TARASIVS Conſtantinopolitanus Patriarcha, ſcripſit Epiſtolam ad Adrianum Papam, De non faciendis pecunia Ordinationibus, cum Scholio Balſamonis. Verſa eſt autē

Digitized by Google

à Gentiano Heructo, & extat in Bibliotheca Sanctorum, à Margarino Bignæo, Parisijs edita.

TARGHETVS, siue Andreas Targhetus, Carmelita Gottolingi Oppidi Tractus Brixiani, Theologus, scripsit in Mag. Sententiarum, & Philosophica. Petrus Lucius.

TARRACONENSE Concilium sub Sisebuto, qui Rex in Hispania successit Gundemaro. Interfuere duodecim Episcopi, & fuit in eo confirmata Constitutio iam in Oscensi Concilio facta de castimonia Impp.

Fragmentum autē Tarraconensis Concilij ex Gratiano, vide in Gratiano de Consecr. dist. 5. cap. Dictum est. Habetur etiam in Concilio Cabilonensi 2. c. 27. vsque ad verbum: *Quia bis, vel ter.* Ita etiam est adnotatum in Decreto Gregoriano, sic autem habet.

Burchi, lib. 4. cap. 50. Iuo. p. 1. cap. 244.

Dictum est nobis, quòd quidam de plebe, bis vel ter, vel eò amplius Episcopis ignorantibus, tamen ab eisdem Episcopis confirmentur; vnde videre est nobis, eandem confirmationem, sicut nec Baptismum, iterari minimè debere: quia bis, vel ter, vel amplius baptizatos, aut confirmatos, non seculo, sed soli Deo, sub habitu regulari vel clericali religiosissimè famulari, decretum est.

At Lvayſa suis in Notis ad Concilium Tarraconense, hęc habet. Tarraconense] Tarraco celeberrima etiam nunc in Comitatu Cathaloniæ Metropolitana Ciuitas. Meminere huius Ptolemæus lib. 2. Geograph. c. 2. 4. & 6. Plinius, lib. 3. c. 1. & 3. & Strabo, lib. 3. Antoninus in Itinerario, Pomponius Mela, atque alij. Fuit autem Tarraconensis hæc Synodus celebrata sub Hormisda Romano Pontifice, ann. 516. ex Isidoro, & alijs, est Era 554.

Porrò quòd pertinet ad subscriptiones, constat ex Tarraconensi Concilio, quòd Ioannes affuerit Tarraconensis, Frontinianus Gerundensis, Paulus Empuritanę, Agritius Barcinonensis, Nebridius Egarensis, Orontius Eliberitanæ. Hæc est Cauco Illiberis ad radices Pyrenæi Montis vergentis, ad mare Mediterraneum.

TARSIANI, Mathidij, & aliorum Sacerdotum Epistola scripta è Pamphilia Vrbe Suedrorum, ad S. Epiphanium, qua petebant edoceri de Fide in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, deq; alijs ad fidem spectantibus, præfixa est libro, qui inscriptus est, *Ancoratus* eiusdem Epiphanij.

TARTARI, siue Tatari, siue Præcopenses, siue Ceremissæ, siue Casani, siue Astracani, quæ duæ Hordæ, siue Regiones Moscis subiectæ sunt, siue qui in Asia degunt sub magno Cham Tartarorum, Sinensium Regno, finitimi, ita scribuntur à pluribus, vt qui de ijs veram notitiam hauserint. possint, si quando ad eos mitterentur à Deo, intelligere quanam ratione iuuari possent, vt ad Christianam fidem allicerentur. Sanè cum Tartaris Orientalibus (quoniam aliquæ Christianismi reliquiæ inter eos extare audiuntur) nonnihil facilius ad Dei gloriam agi posse forsan videretur. At cū omnes vniuersim, quoniam Mahometana superstitione sunt infecti, ijs possent, Deo aspirante, rationibus iuuari, de quibus diximus in Bibliotheca Selecta, vbi de Turcis egimus. Quædam autem historica de Tartaris extant tum in nostris Commentarijs Moscouiæ, tum potissimum in ea Tartariæ descriptione Martini Broniouij, quam Coloniæ cum secunda editione nostri Commentarij ibidem excusa ann. 1595. curauimus edi.

In Prima Parte.

TATIANVS (vt inquit Hieronymus in Catalogo) qui primum Orationem docens, non paruam sibi ex arte Rhetorica gloriam comparauerat, Iustini Martyris sectator fuit, florens in Ecclesia, quamdiu ab eius latere non discessit. Postea verò inflatus eloquentiæ tumore, nouam cōdidit hęresim, quæ Encratitarum dicitur, quam postea Seuerus auxit, à quo eiusdem partis hæretici, Seueriani vsque hodie appellantur. Porrò Tatianus infinita scripsit Volumina, è quibus vnus contra Gentes florentissimus extat liber, qui inter omnia Opera eius fertur insignis. Floruit M. Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo Impp. ann. 176. De eodem plura vide apud Irenæum, Eusebium, Epiphanium, Rhodiginum.

Iren. lib. 1. capit. 31. Euse. lib. 6. hist. Eccl. c. 16. 18. 19. Epiph. hær. 46. Rhodig. li. 3. cap. 10.

Extat item Quattuor Euangeliorum Harmonia, in Bibl. PP. Bignæi Tom. 7. edit. 2. sub nomine Tatiani non Assyrij, sed Alexandrini, cui Harmoniæ præfixa est Præfatio Victoris Episcopi Capuani.

Lib. 4. Bibl. Sanct. Lib. 6. Hist. Eccles. Vide item lib. 4. c. 27. hist. Eccles. Eusebij.

At Sixtus Senensis addit, Tatianum inter cæteros reliquisse librum insignem Propositionum, & Quęstionum: in quo (vt Eusebius scribit) omnia, quæ in Diuinis Scripturis obscura sunt, & difficilia, reserauit. Harmoniam autem Diatesseron inscripsisse, cui Victor Episcopus, qui floruit ann. Domin. 480. numeros Euangelicorum Canonum ex Eusebio Cæsariensi per loca congrua, effixerit, proposita Præfatione, quæ incipit, *Dum fortuito in manus meas incideret.* Quæve Opus Tatiani esse testatur, non ipsius Victoris; quod Tritemius asserebat. De Tatiani Harmonia. Vide quæ Mag. Sacri Palatij 237. Tom. 1. sui Indicis.

TATIA-

Digitized by Google

TATIANVS Assyrius Orationem scripsit ad Græcos, *Quòd nihil eorum, quibus Græci gloriantur, studiorum apud ipsos natum, sed omnia à Barbaris inuenta sint.* Extat in Tom. 4. Biblio. PP. Bignæi.

Quin & eiusdem aduersus Græcos pro fide Christiana Tractatũ viginti folijs comprehensum, Gręcè vidi manuscriptum exemplar. Ipse autem Opus his verbis concludit. Ταῦτα μὲν ὦ ἄνδρες ἕλληνες ὁ κατὰ βαρβάρους φιλοσοφῶν Τατιανὸς συνέταξα, γεννηθὴς μὲν ἐν τῇ τῶν ἀσσυρίων γῇ παιδευθεὶς δὲ πρῶτον μὲν τὰ ὑμέτερα, δεύτερον δὲ ἅτινα νυν κρύπτειν ἐπειγγέλλομαι, γινόσκων δὲ λιπὸν τὶς ὅθεος, καὶ τις κατὰ αὐτὸν ποίησις, ἕτοιμον ἐμαυτὸν ὑμῖν πρὸ τὴν ἀνακρισιν τῶν δογμάτων παρίστημι; μενοῦσης μοὶ κατὰ θεὸν πολιτείας ἀνεξαρνήτου. Extat Bononiæ in Cænobio S. Saluatoris in vigesimo secundo pluteo, ad læuam eius insignis Bibliothecæ, ad calcem Operis Eusebij De Euangelica Demonstratione, cui nonnihil principij primi libri deest.

At & Tatiani liber aduersus Gentes inter alia eius Voluminis, quod prænotatum fuit *Hagiographa*, fuit impressum, licet alij quidam interijsse dixerint.

Sanè Clementis Alexandrini Stromate primo, & tertio citantur Tatianus Syrus, & eius quædam tum aduersus Græcos, tum ad Christi Domini factam in nobis purgationem. At vide quæ in hoc auctore adnotauit Magist. Sacri Palatij pag. 167. sui Indicis in primo Tomo.

TAVRELLVS Fola, è, Poppio, Canonicus Fesulanus, cum Tridentinæ Synodo vsque ad illius finem interfuisset Diarium Latinè, eleganter, & accuratè confecit, quo Acta omnia eiusdem complexus est. An verò vnquam ediderit, mihi non constat. Vir certè propter doctrinam, atque pietatem Marcello Secundo Pontifici Max. dum esset Cardinalis, percharus fuit.

TAVRINVS Cobulinus, Lexouiacus, Gallus, scripsit Apologeticum aduersus virulẽta Lutheranæ hæreseos spicula, per modum Dialogi, editum autem Parisijs.

TE

TELENSE Concilium mendosè legitur. Nam Teleptense dicendum est. Vide mox, Telèptense Concilium.

TELEPTENSE Concilium, cui interfuit Aemylianus Episcopus. Telepte enim erat prima Sedes Prouinciæ Bisacenæ, cui Donatianus nomine Episcopus præerat, qui huic Concilio præfuisse legitur, quem & inuenies subscripsisse Concilio Mileuitano, eodem Sedis titulo, nimirum: *Donatianus Teleptensis prima Sedis subscripsi.* Vide Baronium Cardin. Tom. 5. sub annum 428. quo fuit ea Synodus coacta: quæ quidem ab alijs est vocata *Telensis*, sed ex errore. In ea verò Synodo nil aliud actum fuisse legitur, quàm quòd Siricij Papę ad Episcopos Africanos Epistola, fuit honorificè excepta, & recitata.

TELESPHORVS Monachus, & Eremita, qui vixit ann. 1386. scripsit Prophetiarum, librum vnum, quem manuscriptum vidi Venetijs apud Hieronymum Porrum. Arnold. Vuion.

TELESPHORVS Pont. Max. Qui Sixto successit ann. Domini 127. Anachoretæ Filius, Græcus, quique decennium, & amplius sanctissimè administrata Ecclesia, martyrium subijt ann. 138. & in Vaticano propè S. Petrum sepultus est, reliquit Decreta, quę extant cum alijs Pontt. Maxx.

TERENTIVS Christianus, vtpotè Comœdijs sacris transformatus, quo purissimi sermonis elegantia linguam exornet, & politis moribus, ac insigni pietate mentem imbuat, atque hinc summa cum fruge prælegatur. Coloniæ apud Gerardum Greuenbruch. anno 1591.

TERESA de Iesu, Fundatrix Monasteriorum Virginum, quas Hispanicè vocant *Las Descalcas.* Vide in verbo, Franciscus Ribera, qui eius vitam conscripsit.

TELESPHORI Cosentini Explanationem figuratam super Apocalypsim, (de qua tamen scribunt, qui confecere Catalogos Scriptorum) non vidi, vt ne aliquid etiam de eo dicere debeam. Idem dictum velim de Telesphori cuiusdam Eremitę Epistola De deuotione religionis, & animæ militantis.

TEMPORIS rationem, quinam Chronographi obseruarunt, attigimus in secundo libro nostræ Bibliothecę Selectę. Prodijt postea Ioannis Deckerij Theologi nostrę Societatis accuratissima Tractatio De Anno Ortus, ac Mortis Domini, quæ cum dignissima sit lectu, tum viam sternit ad pleraque sequentium temporum emendanda. Vide in verbo, Palæstinum Concilium.

TERRA Sancta. Vide in verbo. Palæstina.

TERTVLLIANVS Presbyter (vt habet Hieronymus in Catalogo) nunc demum primus post Victorem, & Apollonium Latinorum ponitur, prouincię Africę, Ciuitatis Carthaginiensis, patre Centurione Proconsulari. Hic acris, & vehementis ingenij sub Seuero Principe, & Antonino Caracalla maximè floruit, multaq; scripsit volumina, quæ quia nota sunt pluribus, prætermittimus. Vidi ego quendam Paulum Concordiæ, quod Oppidum Italiæ est, senem, qui se B. Cypriani, iam grandis ætatis Notarium, cum ipse admodum esset adolescens, Romæ vidisse diceret, referreque sibi solitum, nunquam Cyprianum absque Tertulliani lectione vnam diem præterijsse, ac sibi crebro dicere: *Da magistrum*, Tertullianum videlicet significans. Hic cum vsque ad mediam ætatem presbyter Ecclesiæ permansisset, inuidia postea, & contumelijs clericorum Romanæ Ecclesiæ, ad Montani dogma delapsus, in multis libris nouæ Prophetiæ meminit: specialiter autem aduersus Ecclesiam texuit Volumina: De pudicitia, De persecutione, De Ieiunijs, De monogamia, De extasi libros sex, & septimum, quem aduersum Apollonium composuit. Ferturque vixisse vsque ad decrepitam ætatem, & multa, quæ non extant, Opuscula condidisse. Hactenus Hieronymus; ad quem Suffridus notat hæc: *Concordia, quod oppidum Italiæ est*: Gemblacensis Cod. m. s. habet, *Concordiæ Oppido Italiæ*, quam phrasim & Sophronius retulit. *Da magistrum*; Codex Gembl. particulam, *Da*, non habet, quæ phrasis magis videtur emphatica, tametsi Sophronius habeat τοῦτο.

At & alij vitam Tertulliani scripsere, præsertim Iacobus Pamelius, qui egregiam operam posuit in illustrando, & emaculando tam antiquo Scriptore. Sed illud sciendum, Beati Rhenani Scholia in Tertullianum, iam in Romano Indice omnino esse prohibita.

Similem operam antequam Pamelius cũ Tertulliano prodierat, posuerat in hoc interpretando Renatus Laurẽtius de la Barre, qui ann. 1580. Parisijs editus est, quemadmodum Tertullianus Pamelij ibid. ann. 1583. apud Michaelem Sonnium.

Sed & anno octogesimo quarto huius seculi, Romæ editi sunt apud Franciscũ Zannettum: Loci ex coniectura Latini Latinij Viterbiensis, vel restituti, vel aliter lecti in Tertulliano post editionem Iacobi Pamelij Brugensis, de qua supra diximus.

Quin etiam nobis ostendit Guidus Pancirola Iuris vtriusq; Consultissimus, & primarius in Patauina Academia Legum interpres, quæ dudum in exponẽdo Tertulliano laborauerat: sed alijs publicis negocijs distentus, superueniente præsertim Pamelij Opere, nil in lucem eorum laborum emisit.

Iam vero huc adijcimus, Tertullianum à Hieronymo Commelino editum, tum quòd & ipse alienus à fide Catholica in Ciuitate, quæ dudum se ab Ecclesia Catholica subduxit, eam protulit editionem: in qua si quid boni esset è catholicis hausit, reliqua verò suspecta esse debent.

Accessit postea Confessio Tertullianiana, & Cyprianiana, fidem Romanæ Ecclesiæ à 1400. annis dilucidè repetens, Auctore Francisco Theodoro Petreo, vnà cum antidoris pro eadem Confessione aduersus Lutheranos, & Caluinistas. Parisijs apud Niuellium ann. 1603.

Atqui cum Baptista Egnatius, Ioannes Gagnæus Parisiensis, ac nonnihil Angelus Politianus, & quidam alij in Tertulliano collaborassent, eos hinc missos facimus, quòd posteriores adhibitæ aliorum curæ hoc nostro erudito seculo, viam omnẽ in salebrosis, si qui erant, locis, complanarunt. Iudicium tamen si quis Politiani querat, legat Epistolam eius quintam libr. 4. Enchiridij suarum Epistolarum, Florentiæ datam, Pridie Idus Ianuarij ann. 1491.

Porrò Pamelius optima Partitione librorum Tertulliani, sic eum emisit, vt Tertulliani Operum Tomus Primus contineat libros aduersus Gentes & Iudæos, initio susceptæ fidei plerosq; conscriptos:

De Pallio.	De testimonio animæ aduersus idola.
Apologeticum aduersus Gentes pro Christianis.	Ad Scapulam.
	Aduersus Iudæos.

In Secundo autem Tomo habeantur libri Paranetici, siue Admonitorij ad Christianos.

De Pœnitentia.	De Patientia.
De Oratione.	De Spectaculis.
Ad Martyres.	De Idololatria.

De

De Habitu muliebri.
De cultu fœminarum.
Ad vxorem, libri duo.
De Corona militis.
De Velandis virginibus.

Tertius Tomus complectatur scripta aduersus hæreses.

De præscriptionibus aduersus hæreticos.
De Baptismo aduersus Quintillam.
Aduersus Hermogenem.
Aduersus Valentinianos.
De anima aduersus Hæreticos; & Philsophos.
De Carne Christi aduersus quatuor hæreses.
De Resurrectione carnis.
Aduersus Marcionem, libros quinque.
Aduersus Gnosticos Scorpiacum.
Aduersus Praxeam.

Tomus verò Quartus Sacra Poemata continet cum fragmentis Operum, quæ desiderantur.

Aduersus Marcionem, libros quinque.
De Iudicio Domini.
Genesim. Sodomam.
Ad Senatorem ex Christiana Religione ad Idolorum seruitutem lapsum.

Græcorum Operum fragmenta.

Ad amicum Philosophũ de Nuptiarum angustijs, seu de virginitate.
De Fato.
De mundis, & immundis animalibus.
Aduersus Apelletianos, qui disputabant, an qui spiritum, & voluntatem, & virtutem Christi habuerint, ad ea opera dignum aliquid pœnitentia egerint.
De Paradiso.
De Spe fidelium.
Aliorum denique aliquot ei falsò ascriptorum.
De Circuncisione.
De vestibus Aron.
De Trinitate.
De censu animæ aduersus Hermogenem.
De Ecstasi, lib. sex.
Aduersus Apollonium.
} Librorum notulas.

Tomus Quintus ea, quæ in hæresi, siue aduersus Ecclesiam scripsit, cum ijs, quæ aliena sunt.

De exhortatione castitatis.
De Monogamia.
De fuga in persecutione, ad Fabium.
De Ieiunijs aduersus Psychicos.
De Pudicitia.
Nouatiani librum de Trinitate.
Eiusdem De cibis Iudaicis.
Eiusdem Epistolarum De vera circumcisione, & vero Sabbatho, & Notulas.

Præterea Vitam Tertulliani optimè Pamelius, eademque opera viginti quatuor annorum historiam eius temporis collegit. Qua vita præter vberem eruditionem, ostendit in quibus lapsus sit Gesnerus, qui in sua Bibliotheca libros aliquot Tertulliano tribuerit, qui Tertilliano I.C. qui multis post annis sub Alexandro Imperatore vixit, erant tribuendi, nempe legum Rescripta ex libris de Senatusconsultis, ac ad S.C. Libonianum, & Orphitianum.

Post Tertulliani Vitam, quæ omnino prælegenda est ei, qui pedem velit interius inferre in Tertulliani scripta, quosdã huius errores notat sapienter Pamelius, quos *Paradoxa* vocat, & eius Antidotum adiungit, quò antidoto postea tutò decurri possit in eius Auctoris lectione. Nam in quibus impegit Tertullianus de Angelis desertoribus, deque eorum apparitionibus, De anima primi hominis, deque posterorum animalibus, siue de animæ sexu, & multis alijs tum ad Ecclesiam, & spiritum Ecclesiasticum, tum ad Christum pertinentibus, vti & de Nuptijs secundis, de Paracleto Montani, de Pœnitentiaq; mæchis negenda, de Psychicis, de Quadragesimis duabus, de Repũdio, deque Sanctissima Trinitate; omnia vt emissa sunt à Pamelio, & peropportuno loco, initio nempè eorumdem Operum, post Tertulliani, vt diximus, Vitam præposita, sic & prælegenda sunt.

Addidit Pamelius Prouerbiales formulas in Tertulliani Opere contentas, breuibus scholijs illustratas.

Præterea Indicem Scripturarum Sacrarum à Tertulliano, & Nouatiano citatarum, vel etiam postea Auctorum à Tertulliano citatorum Catalogum.

Ad hæc Indicem generalem rerum, Phraseon, vocumque Tertulliani.

Deinde in omnia eiusdem Opera, argumenta, & adnotationes accuratissimas nō prętermissis, quæ siue à Rhenano, siue ab alijs scripta poterant retineri salua fide Catholica, & veritate rerum.

Sed & antiquitus Tertulliani errores S. Augustinus notauerat lib. de hæresibus, c. 86. Extat Tertulliani Carmen de Iona, & Niniue ex antiquo m.s. codice Petri Pithœi descriptum cum quibusdam ad eum Iureti Notis. in Tomo 8. Biblioth. Patrum Bignæi, edit. secunda.

Interim non omittam Iacobi Billij prudens monitum, vnde hæc vox *Passuitas* apud Tertullianum fluxerit. Sic autem habet: Tertullianus lib. contra Valentinum ait Valentinianos de passiuitate vitæ generositatem suam vindicare. Eodemque libro passiuos discipulos eos vocat. Quo quidem loco, vt Beato Rhenano (inquit) facilè assentior, qui passiuitatem vitæ pro turpi vita, ac voluptatibus dedita accipit, idque D. Hieronymi auctoritate probat, qui exponens illud Oseæ, *super capita montium sacrificabant*, passiuam religionem, verę religionis austeritati opponit: ita certè minimè hoc illi assentiri possum, quòd has voces ab aduerbio, *passim*, à Græco πάντη deducit. Passiuitas enim, & passiuus voces sunt è Græco expressæ. Quod enim Græci ἀμπάθειαν dicunt, hoc Tertulliano passiuitas est; Quòd rursus Græcis est ἀμπαθὴς id Tertulliano, & Hieronymo passiuus est, hoc est, lasciuis, atque obscœnis voluptatibus addictus.

Porrò Tertulliani Tractatum de Corona militis, & librum de præscriptione aduersus hæreticos, vertit è Latino in Gallicam linguam Audebertus Macereus. Vide in verbo, Audebertus Macereus. Viuebat ad initium anni ducentesimi Tertullianus.

TERTVLLVS Epistolę vndecimæ, ac duodecimæ auctor apud Cyprianum, cum alijs Sacerdotibus.

TERVANVS Scotorum Episcopus, scripsit Exhortationes ad pietatem. Viuebat an. Dom. 440.

TESTAMENTVM Duodecim Patriarcharum, filiorum Iacob, à Roberto Lincolniēse Episcopo è Græco in Latinum versum, extat in Bibliotheca Patrum, quæ à Margarino Bignæo Parisijs prodijt. Vide quæ monet Mag. Sacri Pal. indicans librum hunc esse pseudepigraphum, fabulosum, apocryphum, & indignum, qui legatur. Errores item quosdā in eo commonstat p. 185. sui Indic. Tom. 1.

TESTAMENTI Noui Græca editio Apostolos, & Euāgelistas Auctores habet. Nam etsi Matthæus Hebraico sermone Euangelium scripsit, vt habent Irenæus, li. 3. c. 1. Athan. in Synopsi. Hieron. præf. Comment. in Matthæum, & in c. 11. Oseæ, & in lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis, in Matthæo, & alij omnes; S. tamen Athanasius Apostolo Iacobo eam Euangelij versionem in Græcum tribuit: alij verò ipsi Matthæo. Marci autem Euāgeliū Latinè ab eo Romæ scriptum est; at Græcè ab eodem versum Aquileiæ, vt docet Adrianus Finus, lib. 6. Flagelli Iudæorum, c. 80. & li. 8. c. 62. & qui Finum secutus est Petrus Antonius Beuther annot. 8. & 9. ad Sacram censuram.

TESTAMENTI Noui Syriaca editio, quæ Aria Montano Interprete prodijt à Christophoro Plantino Latinè reddita, quæue à Marco ipso Euangelista esse facta creditur, cum antea Latinè suum scripsisset Euangelium. Vide ipsum Ariam Montanum in Regijs Biblijs.

TESTAMENTVM Vetus, & Nouum. Vide in verbo, Biblia. De Græca verò noui Testamenti editione, quòd non sit vbique incorrupta. Vide Bellarm. Card. lib. 2. de verbo Dei, cap. 7. Præterea Testamentum Vetus tam Græcè redditum à Septuaginta interpretibus, quàm Latinè versum ex auctoritate Sixti Quinti Pont. Max. Vide in verbo, Septuaginta.

TETRAPLA dicta Bibliorum cōpositio ab Origene facta. Vide in verbo, Origenes.

T H

THADAEI Apostoli nomine confictum Euangelium Gelasius Papa distinctio. decimaquinta, reprobauit.

THADDAEVS Dini, Florentinus, Ord. Prædicatorum, Sermonum ingentem numerum ad omnem materiam dictauit, qui per ordinem Dominicanum, ceteraſque Congregationes diffusi, tanquam gemma preciosa asseruantur. Obijt Florentiæ anno 1359.

Hæc

Digitized by Google

Hæc Michael Poccianti⁹ Ord. Seruorum in Catalogo Scriptorum Florentinorum.

THADDAEVS Perusinus, Ord. D. Augustini, cuius ité fuit Generalis, cum Synodo Tridentinę antea interfuisset, suamque sententiam nō semel pronunciasset, & in qua doctam habuit oratione ipsa die Christi ascendentis in Cœlum, quę & Louanij edita fuit, scripsit duos Tomos Explanationum in Esaiam Prophetam, quos & Perusij emisit apud Vincentium Columbarium an. 1598.

THADDAEVS Pelusiensis, qui scripsisse fertur aduersus Iudæos, quique dicebatur extare in Germania apud Henricum Memmium, à me non est visus.

THADDAEVS Piconius, Collensis, De Christi Domini itinere. Louanij an. 1554.

THADDAEVS Vrbeuetanus, siue de Vrbe Veteri, Ord. Præd. scripsit Commentariū super libros De Ciuit. Dei. Extabat in Cœnobio D. Dominici m. s. Venetijs. Viuebat an. 1470.

THALASSIVS Africanus, dictus *Humilis Monachus*, scripsit ad Paulum presbyterum De syncera charitate, ac vera cōtinentia, necnon de regimine mentis, Hecatontades quatuor. Extant in To. 5. Bibl. PP. Bignæi edit 2. At & Augustæ Vindelicorum an. 1520. & Basileæ an. 1551. prodierat. In paucis notatus est à Magist. Sacri Palatij pag. 183. sui Indicis Tom. 1.

THALMVD Hierosolymitanum, & Babylonicum, quod sæpè ab Ecclesia Catholica iussum est comburi, vti & aliquoties iustissimè factum est, plenissima sunt blasphemiarū & contra Christum Dominum, & contra ipsius naturæ legem. Eius errores adnotauerūt & Finus Ferrariensis, & Sixtus Senensis in fine secundi libri suæ Bibliothecæ Sanctæ, ac plerique alij. At & Hieronymus à Sancta Fide, contra Iudæorū perfidiam, & cōtra Thalmud extat in Tom. 4. Bibl. PP. edit. 2. Quod verò Petrus Galatinus ex male intellecto Clem. V. Decreto, de prælegendis rudimentis Hebraicis in Scholis detorsit an Thalmud prælegendum, id meritò idem Sixtus Senensis ibidem improbat. Veruntamen extat Clementis Octaui Pont. Max. contra impia scripta, & libros Hebræorum Thalmudisticos vanissimos, Cabalisticos alios, Opera, Tractatus, volumina, & scripta quæcumque tā lingua Hebraica, quàm quauis alia lingua, conscripta, aut versa, edita, impressa, ac in posterū conscribenda, aut vertenda, edenda, vel imprimenda, continentia, seu continentes tacitè, vel expressè, vel errores contra sacras Veteris legis Scripturas, nec non contumelias, impietates, blasphemias contra Deum, Sanctissimam Trinitatem, Saluatorem nostrum, B. Virginem, Beatos Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, alioſque Sanctos Dei, Sacratissimam Crucem, Sacramenta nouæ legis, Sacras imagines, sanctam Catholicam Ecclesiam, Sedem Apostolicam, ac contra Christi fideles, præsertim Episcopos, Sacerdotes, & alias Ecclesiasticas personas, atque etiam contra Neophytos, & aliàs contra Catholicam religionem, vel in quibus impudicæ, & obscænæ narrationes habentur, etiam sub prætextu, quòd expurgata fuerint, vel donec expurgentur. Et hæc in Constitutione illa Romæ an. 1593.

Ceterum in Romano librorum prohitorum Indice, qui ex auctoritate, atque Constitutione eiusdem Clem. Octaui Pont. Max. prodijt ann. 1595 hæc verba in ipso Thalmud habentur: *Thalmud Hebræorum, eiusque Gloſſæ, Annotationes, Interpretationes, & expoſitiones omnes, ſi tamen prodierint ſine nomine Thalmud, & ſine iniurijs, & calumnijs in Religionem Chriſtianam, tolerabuntur.*

THARASIVS. Vide in verbo, Tarasius.

THARGVM, hoc est Translatio, & Paraphrasis (præsertim de lingua Hebraica in Chaldaicam) magnæ apud Hebræos auctoritatis est. Iudæi enim ex captiuitate Babylonica, in qua linguæ Sanctæ obliti fuerant, redeuntes, alienam linguam in Palæstinam reportarunt, nempe Chaldaicam, siue Syriacam, quam didicerant in Chaldæa: eaque vsi sunt in terra sua, etiam tempore Christi, atque in eam transtulerunt legem Mosaicam, Prophetas priores, & posteriores. Auctores interpretationis huius fuerunt Onkelos, qui Pentateuchum vertit; Ionathan, qui & legem & Prophetas transtulit; Rabbi Ioseph, qui vertit Psalterium, Prouerbia, Iob, Ecclesiasten, Cantica, Ruth, Esther, &c. Hanc Franciscus Xymenius, Sanctæ R. E. Cardinal. affirmat esse in Pentateucho synceram ac fidelem, in cæteris verò D. Scripturę voluminibus nugacem. Vide in verbo, Biblia, & in verbo Scriptura Sancta. Quæue in 2. libro Bibliothecæ nostræ Selectæ, vbi de varijs editionibus eiusdem D. Scripturæ. Thargum autem, hoc est Paraphrasis Cornelij Chaldaica in Sacra Biblia, interprete Paulo Fagio, est omnino in Romano Indice prohibita.

THEANVS Poëta fuit Christianus, cuius grande volumen legitur hexaemetro versu

compo-

Digitized by Google

compositum de ijs, quæ ad Christianam religionem maximè pertinent. Gyrald. de Poëtis Dial. 5.

THEATRVM Terræ Sanctæ editum Coloniæ an. 1593.

THEATRVM Mũdi minoris, siue humanæ calamitatis Oceanus, ex Gallico in Latinũ translatus per Fratrem Laurentium Cupærum, Carmelitam. Antuerpiæ apud Bellerum, an. 1589.

THEATRVM vitæ humanæ, quod à Conrado Lycosthene Rubeaquensi congestum, ac deinceps à Theodoro Zuingero Basileensi digestum, & absolutum, cum cuiuscumque sit impressionis, prohibitum in Romano Indice sit, nisi corrigatur, at verò multiplicem habeat in Ecclesiasticis historijs vel omissionem, vel errorem, de ijsdem omissionibus, atque erroribus plura diximus in Bibl. nostræ Selectæ libro quidem primo Romanæ editionis, Venetæ verò, & Col. sextodecimo libro; quãdoquidé eadé ad Apparatũ historię, de qua ibidem agitur, retulimus, tamquam ad opportuniorem locum. Itaque & ibidem adiecimus, quæ ex eodem Mundi Theatro eximenda, & expurganda (ex impressione Parisiensi apud Sonnium, anno 1571.) Theologi Hispani in suo expurgatorio Indice notarunt.

THEBALDVS, siue Theobatus quidam scripsit librum prænotatum, *Philologus*, idque non compto carmine. Extat m. s. in Bibliot. Cartusianorum Beatæ Mariæ in Seytz, Græcij in Stiria.

THEMISTIVS Eugenij F. ab eloquẽtia verò cognominatus *Euphrada*, qui Aristotelem est interpretatus, Politicas etiam Orationes scripsit, qui tum Græcè Parisijs, tum Latinè prodierunt. Quem non tantum nomine in hunc Apparatus locum infero, quòd (quemadmodum Sozomenus lib. 8. tripartitæ historiæ testatur) librum, siue Orationem scripsit, in qua perorat eum non oportere esse crudelem in cõsubstantialitatis cultores. Extat Oratio in Valentem περὶ τῶν ἀτυχησάντων, sub quo vixit adolescens, vt habet Photius in sua Græca Bibl. Quin & cum ceteræ eius Orationes ferè politicę sint omnes, vt diximus; quæ Secunda est Funebris in Patrem suum. Tertia De amicitia. Quinta de clementia Theodosij Imp. in Senatu habita. Sexta de studio Regis in disciplinis percipiendis. Septima, in qua adhortatur ad Philosophiam. Octaua, in qua reprehensio est importunitatis, qua quidam eum ex tempore Orationem habere volebat. Decima de Pace ad Valentem. Vndecima adhortatoria ad Valentinianum iuniorem. Duodecima ad Iouianum Imper. Tertiadecima ad Constantium (puto, potius quam ad Constantinum) pleraque sunt ad mores spectantia, vnde cordatus vir eadem ad pietatem aptare possit. Nam & propterea hic eius meminimus, & triginta sex Orationes Politicas ipsius se legisse testatur Photius. Sanè in Aristotelem, & Platonem scripsit doctè.

THEOBALDVS Abbas, Gallus, cum plures Sanctorum vitas Latinè scripsisset, hasque item fecisset Gallicas, illas S. Claudij, & S. Aureæ Parisijs emisit apud Nicolaũ Chesneau, vnà cum tertio volumine Historiarum Sanctorum.

THEOBALDVS Rex Nauarrę, Comes Campaniæ, Gallicè pias quasdam scripsit Cantiones: deinde item De felici obitu D. Ludouici Francorum Regis ad Card. Tusculanũ. Obijt Drepani in Sicilia an. 1277.

THEOBALDVS Stampensis, Anglus, ad Robertum Lincolnienſem Episcopũ, scripsit aduersus quosdam, qui sua ætate contra Ecclesiæ claues à Christo Domino datas Petro, & eius successoribus, temerè concionabantur. Viuebat an. 1240. Gulielmus Hormã.

THEOBALDVS Thamerus, scripsit Tractatum, an & quatenus Christianis sit fugiẽdum in persecutionibus. Marpurgi in Germania apud Andream Colbium, an. 1547. Librum item de varijs calumnijs, quas tulit à Lutheranis. Moguntiæ an. 1562.

THEOBALDVS Veronensis, Ord. D. Augustini, deinceps autem Episcopus Veronæ, quem Episcopatum annis 34. administrauit, scripsit, quos habuit ad Clerum, & Populum, Sermones pietatis insignes indices, qui veronæ in Bibl. Canonicorum asseruantur. Obijt nonagenarius die 19. Nouembris an. 1331.

THEOBALDVS è Vigone, Ord. Minorum, redegit in Compendium, primum, & secundum librum Mag. Sent.

THEOCTISTVS presbyter, cuius meminit D. Hieronymus in vitis Scriptorum Ecclesiasticorum de Ambrosio non Mediolanẽsi, sed æquali Origenis. Quin & Theoctisti cum sententiæ quædam Græcæ extent iuxta seriem litterarum in fine Collectaneorum Stobæi, non puto tamen esse illius.

THEODATVS Græcis, Latinisque litteris eruditus, temporum suorum Historiam teste Cassiodoro scripsit.

THEO-

Digitized by Google

THEODATVS Leodienſis, Carmelita, ſcripſit Quadrageſimale, quod Arnoldus Boſtius commendat.

THEODERICVS Abbas, Ordin. D. Benedicti, Congregationis Cluniacenſis, (quem Eiſingrenius fuiſſe Veiſemburgenſem ait) ſcripſit vitam S. Hildegardis Abbatiſſæ libris quatuor, qui inſerti ſunt Tomis Surij ad diem 17. Septembris; ac item iuncti cum Operibus eiuſdem S. Hildegardis, quæ Coloniæ prodierunt an. 1566. Viuebat ipſe Theodoricus an. 1200.

THEODERICVS S. Albani monachus apud Moguntiam, Ord. S. Benedicti, ſcripſit ad Richardum Fuldenſem Abbatem De vita, & miraculis S. Benedicti, librum. Alterum itē De tranſlatione eiuſdem in Galliam, & librum Sermonum in honorem Sanctorum.

Addit autem Eiſingrenius ab eodem Theoderico ſcripta eſſe Commentaria in Canticum Canticorum, & in D. Ioan. Euangelium: ſucceſſiones item Moguntinorum Pontificum accuratè fuiſſe deſcriptas, rerum geſtarum, ac temporum notatiõe inſignitas. cum verò alij ſcribant eum vixiſſe an. 1440. forte in Eiſingrenij numerum error irrepſit, quo indicatur cum floruiſſe an. 985.

THEODERICVS Andreæ, Ord. Min. ſed Patria Toloſanus, ſcripſit Commentarium in Apocalypſin D. Ioannis. Nicolaus Bertrandus.

THEODERICVS de Apoldia Erfordienſis, Germanus, Ord. Prēd. iuſſu Magiſtri Generalis eiuſdem Ord. ſcripſit Legendam (vt vocant) D. Dominici, & alteram Eliſabethæ filiæ Regis Hungariæ. Viuebat an. 1288. PP. Mon. Ord.

THEODERICI Armuelde, Angli, (vt opinor) Sermones collecti an. 1398. à Dominica Aduentus Domini vſque ad feſtum Paſchatis cum explicatione Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Eiuſdem Commentarius in librum Sapientiæ.

THEODERICVS Belga, monachus & Abbas S. Trudonis Diœceſeos Leodienſis, Cōgregationis Cluniacenſis, qui viuebat an. 1100. ſcripſit.

Vitam Sancti Rumoldi Epiſcopi, lib. 1. qui excuſus eſt Bruxellis, an. 1569. & in Tomo ſeptimo Surij.

Vitam S. Amalbergæ virg. lib. 1. qui extat m. s. in Cœnobio Cameræ in Belgio.

Vitam S. Trudonis Confeſſoris, lib. 1. Qui inſertus eſt Surio ad diem 25. Nouembris.

Vitam S. Baſſonis Confeſſoris, lib. 1. Surio item inſertus ad diem 1. Octobris.

De tranſlatione SS. Trudonis, & Eucherij Sermonem, impreſſum ibid. apud Surium.

Librum vnum verſu heroico, veteris ac noui Teſtamenti hiſtorias continentem.

Vitam S. Landradæ virginis, lib. 1. Extat in Surij Tom. 4. ad diem 8. Iulij.

THEODORICVS Caſſinenſis monachus, ſcripſit Vitam Sancti Firmiani Epiſcopi. Hymnum item De S. Mauro Abbate. Arnold. Vion.

THEODORICVS Croatiæ Epiſcopus, Ord. Min. ſcripſit Prophetias quaſdam, quæ cū alijs Prophetijs Rhytmicis (inquit Henricus Villot) impreſſæ ſunt.

THEODERICVS Greſemundus è Meſchode, Spirenſis edidit Carmen de Hiſtoria violatæ Crucis, quod Argentinæ excudit an. 1514. Renatus Bek. nitide conſcriptum. Quo anno etiam viuebat.

THEODERICVS de Herxen, Germanus, Ord. Fratrum Clericorum in communi viuentium Viſitator, ſcripſit in Pſalterium totum. In Orationem Dominicam. In Salutationem Angelicam. Librum De moriendi deſiderio. Viuebat an. 1476.

THEODERICVS Hirſfeldenſis, Germanus, Monachus Ord. D. Benedicti, ſcripſit vitam eiuſdem D. Benedicti, ac De Tranſlatione corporis eius, plures item ad diuerſos Epiſtolas. Sic quidem Eiſingrenius, qui ſcribit eum vixiſſe an. 1042. At ob idem ſcriptionis argumentum addubitaui, num hic ipſe eſſet, qui ſupra in verbo, *Theodericus S. Albani monachus*. In numero autem annorum, mendum etiam eſſet. Diſpiciant, qui ſapiunt, & Germanica verſant.

THEODERICVS Ioher à Stratis, Germanus, Colonienſis Cartuſianorum Cœnobij, Propræfectus, præter liminares Epiſtolas, quas & permultas, & Chriſtiano zelo refertas B. Dionyſij Cartuſiani monimentis præfixit, egregium librum de Miraculis, quæ in Sacroſancta Euchariſtia acciderunt, contexuit. Vixit Carolo V. Auguſto.

THEODERICVS Kerberus, Magdeburgenſis monachus, ſcripſit Epiſtolas contra Petrum Vigmannum Vratiſlauienſem, quibus eum de nōnullis laudat, de furore autem iracundiæ, atque inuidiæ arguit.

THEODERICVS S. Matthiæ propè Treuerim monachus, Ord. D. Benedicti, Germanus, Congreg. Cluniacenſis, ſcripſit librum De Inuentione S. Celſi Epiſcopi, & Confeſſoris, quæ per Egbertum Archiepiſcopum facta eſt; Extat apud Surium Tom. 7. die 23.

Februa-

Digitized by Google

Februarij. De Miraculis eiusdem librum alterum. Sermones in honorem Sanctorum. Viuebat an. 1000.

THEODORICVS Monachus, Congregationis Cluniacensis, Germanus, qui claruit an. 1040. scripsit De Translatione prima S. Benedicti, lib. 1. *Cum diu gens Longobardorum.* De Translatione eiusdem secunda, lib. 7. *Cum Cœlestium Sacramentorum.* Epistolas ad diuersos, lib. 1.

THEODORICVS de Osenbruk, Germanus, Ord. Min. scripsit De Passione Domini librum. Alterum itē inscriptum, *Manuale simplicium,* forsan *supplicum.* Aliū, De Exercitio interiori. Viuebat an. 1494.

THEODERICVS de Susten, quem Ioannes Eckius citat in suo Chrysopasso, non est à me visus.

THEODERICVS Thuringius, ex libris octo Mag. Conradi, qui fuit cōcionator, scripsit vitam S. Elisabethæ Regis Hungariæ filiæ, & Ludouici Landgrauij Thuringiæ vxoris. Extant m.s. in Bibl celebris Monasterij S. Galli in Heluetia, & iam in Tom. 5. antiquæ lectionis impresso Ingolstadij an. 1603.

THEODERICVS Treuirensis Archiepiscopus, scripsit De laudibus B. Virginis. Vitam item S. Landrudis. Vixit an. 1490.

THEODERICVS Vrias, Ord. S. Augustini, scripsit De Consulatione Ecclesiæ. Viuebat an. 1412.

THEODERICVS de Friburgo, Teutonicus, Ord. Præd. Theologus, scripsit de visiōe beatifica. De Quidditatibus rerum. De mensuris rerum. De concessione Priuilegij Ord. De origine Prædicabilium. De tribus definitionibus. De Generatione lucis. De Iride. De Tempore. Viuebat an. 1270. Leander.

THEODINVS Cassinensis monachus, qui videtur Arnoldo Vuioni omnino is esse, qui ab Alexandro Papa II. in numerum Cardinalium ascriptus fuit, elegantes sermones duos habuit in Festo S. Placidi Abbatis, & Protomartyris, Ord. D. Benedicti; quique extant apud Timothæum à Messana, Monachum Messanensem. m. ss.

THEODOLVS. Vide in verbo, Theodulus.

THEODONENSE Concilium, siue Conuentus magnus Episcoporum, & aliorum habitus in Gallia, in Villa Theodonis ann. 835. Vbi Ebbo Rhemensis, qui auctor fuerat, vt Imp. Ludouicus priuaretur Imperio, suasione Coepiscoporum, seipsum iudicans Episcopatu indignum, eo se abducauit; reliqui autem, qui ei consentientes fuissent, seipsos excusauerunt ob necessitatem, qua coacti fuerant, vt exauctorationi Imperatoris interessent, quibus venia data est. Condemnatus est autē Agobertus Archiepiscopus Lugdunēsis, qui vocatus ad Synodum venire distulisset. De his verò, qui in Italiam confugissent, nihil est actum, quòd scilicet visi essent ad Sedis Apostolicæ iudicium conuolasse. Vide Tom. 10. Annal. Baron. Card. sub an. 845.

t historia
:clesiast. Ni
phori Calli
, & ipsius
heodoreti
ide Bessario
m Card. in
ratione, ad
ræcos in
oncilio Flo
ntino pro
ione, habi-

THEODORETVS, qui & Theodoritus, Antiochiæ religiosis, ac nobilibus parētibus non sine miraculo, nascitur. Cum enim mater optata prole diu caruisset, & propter naturæ infœcunditatem omnem spem hæredis abiecisset, amplasque facultates alendis monachis, qui frequentissimi, & sanctissimi in Syria tunc erant, ob Diuinum amorem conuertisset; eorum precibus, à Deo, vt filium susciperat, obtinuit, ea conditione, vt illum eius obsequio perpetuò manciparet, quod mater fideliter præstitit, ac in filij nomine, Theodori nimirum, testatum esse voluit, qui deinde, & parentum cura, & ingenij bonitate, breui tantum in pietate, ac litteris profecit, vt iuuenis etiamnum an. Dom. 432. nono autem Pontificatus Bonifacij Papæ, consecratus sit Episcopus Cyri (quod est Syriæ Oppidum à Iudæis, vt inquit Procopius, in memoriā beneficij à Cyro Persarum Rege accepti, ob libertatem, & Patriam donatam, conditum) quo in munere quam se strenuè gesserit, intelliget, qui eius Dei amantium Historiam leget, tum in hæreticis ad Ecclesiam reducendis, (erant enim in eius Diœcesi Marcionis peste infecti integri pagi, quos omnes magno cum labore, vitæque discrimine Catholicæ Ecclesiæ conciliauit) tum in Sanctorum reliquijs officiosè vndique conquirendis, & in eorum honorem Templis magnificè ædificandis: tum denique (domesticam pietatem imitatus) in Sanctis Monachis inuisendis, alendisque, cum quorum antesignanis, ac ducibus admirando nimirū Simeone, qui Stylites, quòd in columna, inaudito viuendi more habitaret, dicebatur, Iacobo Nizibeno, qui mortuum vitæ restituit, alijsque quorum Vitas elegantissimè conscriptas posteris reliquit, summa charitate coniunctus erat. Fuit autem sectator magni Io. Chrysostomi: illū enim sibi, quasi primarium exemplar, stylo conformando propositum habuit, ideo fluidus admodum est, & copiosus, in elecutione facilis, & Atticam gratiam redolens.

Sed

Sed Theodoreti vitæ periodum Baron. Card. Tom. 5. suorum Annal. ad finem anni Dom. 427. quarti autem Pontificatus Cœlestini, paucis sic appositè exprimit. Qui à parẽtibus Theodoretus Deo dicatus, numeros magna cum laude monasticæ institutionis absoluit, consuetudine Theodori Mopsuesteni tantam gloriam obumbrauit, obnubilauit verò ex Nestorij amicitia obscurauitque penitus ex suscepto aduersus S. Cyrillum eiusdem hæresiarchæ patrocinio. Sed (spirante Dei benignitate) Diuini Spiritus aura, fugatis densis nubium globis, effulgentibus rursus in cor eius Diuinæ gratiæ radijs, iterum pulcher, gloriosus, ac decorus apparuit, atque in communicatione Catholicæ Ecclesiæ, & amicitia S. Leonis Papæ diem clausit extremum.

Certè in Augustano Codice m. s. extat breue Epigramma Græcum in Theodoreti Disputationes, quod tribus versibus vberem eius eloquentiam indicat, ij autem sic habent.

Ὡς Νεῖλος ἄλλος πλημμυρῶν τοῖς σοῖς λόγοις.
Θευδώρητε τῶν Αχαιῶν τὴν πλάνην
Πνίγων, τῆς καλὸν πίστεως αὐξεῖς σπόρον.

Quibus nimirum tamquam Nilum inundantem, & pinguefacientem Græcorũ agros, Theodoretum facit.

De Scriptis Theodoreti.

Eius autem in Scripturis Sanctis studium significant elucubrata ab eo Commentaria, quæ Theodoretus de seipso testatur se scripsisse.

In Prophetas omnes. In Psalterium. In Apostolum. Contra eos, qui Arium sequuntur, & eos, qui Macedonij morbo laborant, aduersus Apollinaris imposturam, & aduersus Marcionis rabiem. *Et in singulis* (ait) *quæ edidimus Operibus, Diuina ope, Ecclesia sanus: sensus, & mens mihi conspicitur, & splendet. Mysticum etiam scripsimus librum, & de Prouidentia alia, & ad Interrogationes Magorum alia, & de Vitis Sanctorum, & præter hæc alia multa, ne singula* (inquit) *recenseam.* Epist. 80. Theodoret.

At Nicephorus refert eum scripsisse enarrationes in Vetus Testamentum, cuius etiã obscurorum locorum expositiones in peculiarem cõtulit librum: Opus aliud in sexdecim Prophetas: aliud itidem in Psalterium: De Prouidentia librum alium: Alium in Apostolum: Aduersus hæreses omnes Volumen, quod *Mendacij, & Veritatis discrimen* inscripsit: liber, quem contra duodecim capita Cyrilli conscripsit: Item Ecclesiasticam Historiam: Ec rursus φιλοθέων, hoc est, *Dei amantium*, Historiam, in qua institutum eorum, qui ætate sua vitam sanctam transegerunt, prosequitur: libros tres De Diuinis dogmatibus in Dialogo conscriptos: Præterea supra quingentas eius Epistolas, Græco sermone optimè compositas, ipse Nicephorus ait se legisse, quarum lucubrationũ maxima pars ab ipso Theodoreto in sua Præfatione mentio facta est. Quin & Photius in sua Græca Bibl. cum Theodoreti Ecclesiasticæ historiæ non solum meminerit, verum etiam iudicium quadã tenus tulerit, adijcit alibi, eum in Octateuchum, In Danielem, & in duodecim Prophetas minores scripsisse. p. 81. 271. & 272. Græcæ editionis Augustanæ.

Quæ Gennadius de Theodoreto.

At Gennadius Massiliensis Presbyter, Theodoretus (inquit) Cyri Ciuitatis Episcopus (à Cyro enim Rege Persarum condita, seruat etiam hodie in Syria nomen Auctoris) scripsisse dicitur multa: ad meam notitiam tamen ista sunt quæ venerunt. De Incarnatione Domini aduersus Eutychen Presbyterum, & Dioscorum Alexandriæ Episcopum, qui humanam carnem in Christo fuisse negant: Scripta fortia, per quæ confirmat & ratione, & testimonijs Scripturarum, ita illum veram maternæ substantiæ carnem habuisse, quam ex Virgine Matre sumpsit, sicut & veram Deitatem, quam æterna nascibilitate Deo Patre gignente ipse nascendo accepit. Et Historiæ Ecclesiasticæ libros, quos imitatus Eusebiũ Cæsariensem, scripsit à fine librorum Eusebij, vsque ad suum tempus, idest à Vicennalibus Constantini, vsque ad Imperium Leonis senioris, sub quo & mortuus est. Ita Gennadius, ad quem notat hæc Suffridus Petrus, inquiens: *Tritemius hunc floruisse dicit ann. 390. cuius error hic manifestè detegitur: Cum Leo primus, sub quo eum vita defunctum Gennadius asserit, imperare demum cæperit ann. 457. Codex Sigebergensis, hunc non Dionysium, sed Dioscorum in contextu vocat:* quemadmodum item Honorius in Catal. & Zonaras Tom. 3. 36. Sed & alij, quod ad ipsius dictionem attineat, non diffitentur. Li. Scriptorũ Ecclesiast.

Quæ Sixtus Senensis de Theodoreto.

lib.4.Bibl. anct.

Sixtus verò Senensis, cum diligenter scrutatus esset eius Opera, ex ijs asserit, se infrascripta legisse.

Mysticarum institutionum in vniuersam Scripturam Sanctam Isagogicum volumen nominum, ac verborum omnium, quæ Diuinis litteris continentur, mysticas, & spirituales intelligentias exponens: Quòd Opus in antiquis membranis Græcè descriptum seruabatur Viennæ Austriæ in Bibl. Alexandri Brassicani. εἰς τὰ ἀπορα τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογὴν; hoc est, *De selectis Scripturæ Diuinæ quæstionibus ambiguis*, ab initio Geneseos, vsque ad vltimum librum Regum, insigne Opus: in quo locos duntaxat obscuros per interrogationem, & responsionem breuiter & lucidè explicat. Operis initium est: μετρεῖν εἰωθε, hoc est, Metiri consueuit.

In totum Psalterium, præcipuè iuxta litteram, Commentarios; in quibus miro artificio coniunxit Psalmorum versiculos, qui nullo inter se ordine conuenire videbantur. Extant hi nobiles Commentarij Genuæ in Bibliotheca Saulia: quorum initium est, hoc est, Mihi quidem in animo est, ante alios Diuinos Sermones, magni Dauidis interpretari Prophetiam.

Annectitur huic Operi Catena explanationum in Cantica ferialia, ab incerto auctore collecta ex Eusebio, Didymo, Basilio, Chrysostomo, Seuero Antiocheno, Esychio, Cyrillo, Theodoreto, Eudoxio Philosopho, & Nicolao Presbytero.

In Canticum Canticorum venustos ad Ioannem Episcopum Commentarios, incipientes, *Diuinarum Scripturarum expositio:* Quibus nescio quis recens Collector immiscuit fragmenta explanationum Gregorij Nysseni, Maximi, Nili, & Pselli in varios huius libri locos.

Elucubrauit etiam in omnes Prophetas plurima commentationum volumina, quorum exordia, partim ex Græcis, partim ex Latinis codicibus delibata, hæc sunt:

In Esaiam, libro 1.
In Ionam, lib. 1.
In Ieremiam, lib. 1.
In Michæam, lib. 1.
In Threnos, lib. 1.
In Nahum, lib. 1.
In Ezechielem, libro 1. *Oculi corporis figurarum.*
In Abacuch, lib. 1.
In Danielem lib. 1. *Si facile omnibus esset.*
In Sophoniam, lib. 1.
In Oseam, lib. 1.
In Aggæum, lib. 1.
In Ioelem, lib. 1.
In Zachariam, lib. 1.
In Amos, lib. 1.
In Malachiam, lib. 1.
In Abdiam, lib. 1.

Præter hæc feruntur typis excusi Commentarij in omnes Pauli Epistolas: in quibus, quantum fieri potest, succinctè, eleganter, ordinatè, ac piè, sensus Pauli explicantur; & sententiæ sententijs, quod in Paulo videtur difficillimum, miro artificio coniunguntur. Citat ex his Commentarijs Diuus Thomas, in Opuscula aduersus errores Græcorum, & Armenorum; testimonium pro igne Purgatorio, ex tertio capite Epistolæ primæ ad Corinthios, super illud: *Si cuius opus arserit*; his verbis: Dicit Apostolus, Qui saluabitur, sic, tamquam per conflatorium ignem purgantem, quidquid interuenit per incautelam præteritæ vitæ ex puluere saltem pedum terreni sensus, in quo tamdiu manet, quamdiu quidquid corpulentiæ & terreni affectus inhæsit, purgetur: pro quo mater Ecclesia hostias, & dona pacifica deuotè offert. Quæ quidem verba nusquam nec in Latinis, nec in Græcis Commentariis inuenire potui. Suspicor ea vel à Græculis quibusdam Purgatorio infensis subtracta, vel ex alio quodam Opere, vbi Theodoretus hunc locum sic exposuit, à D. Thoma desumpta. Operis initium est: *Scio quidem ferè, vt dum Diuini Pauli.*

Addit quoque Sixtus Epistolam ab eodem Theodoreto scriptam fuisse ad Leonem primum huius nominis. Pont. Max. pro Episcopatu suo recipiendo. reliquos autem omisit, quandoquidem (vt non semel diximus) eius consilium fuit exegematicos tantum in in Scripturam Sanctam contexere.

Et quidem iamdudum in eruendis, siue edendis tum Græcè, tum Latinè Theodoreti Operibus laborarunt Zenobius Acciaiolus Florentinus, Gentianus Heruetus Aurelianẽsis, Ioannes Picus, Galesinius, Ioan. Baptista Gabius, Anton. Caraffa Card. de quo vide in verbo, Ant. Caraffa, Iacobus Billius Prunæus, & alij; veruntamen Romæ, post eas, quæ seorsim antea particularium Operum, siue Græcæ, siue Latinæ editiones Parisijs, Lugduni, Antuerpiæ, Basileæ, prodierãt, edita sunt simul bona pars Operum Theodoreti apud

Paullum

Digitized by Google

Paullum Manutium, an. 1566. auctior emissa Col. Agrippina ex Officina Io. Birckmanni, duobus Tomis comprehensis, denique an. 1573. ex eadem Officina adhuc alijs Operibus ditata prodijt: vt Primi Tomi Catalogus hic sit, cum ijs, quæ huic edit. 2. accessere:

In Genesim.
In Exodum.
In Leuiticum.
In Librum Numerorum.
In Deuteronomium.
In Iesum filium Naue.
In Librum Iudicum.
In Psalterium.
In Canticum Canticorum.
In Ieremiæ Prophetiam.
In Baruch Prophetiam.
In Ieremiæ Lamentationes.
In Ezechielem.
In Danielem.
In Oseæ.
In Ioel.
In Amos.
In Abdiam.
In Ionam.
In Micheam.
In Nahum.
In Habacuch.
In Sophoniam.
In Aggæum.
In Zachariam.
In Malachiam.

Accessere autem

In Canticum Moysis In exitu.
In Cãticum Moysis in Deuteronomio.
In Cãticum Annę matris Samuelis.
In Canticum Abacuch.
In Orationem Esaiæ.
In preces Ionæ.
In precationem Ezechiæ.
In precationem trium Puerorum.
In Hymnum trium puerorũ.
In Canticum Mariæ Dei Genitricis.
In precationem Zachariæ.
In precationem Simeonis.
In librum Iudicum.
In librum Ruth.
In libros Regum.
In libros Paralipomenon.

In Tomo autem Secundo hæc continentur in Epistolas Pauli.

Ad Romanos.
Ad Corinthios, priorem.
Ad Corinthios, posteriorem.
Ad Galatas.
Ad Ephesios.
Ad Philippenses.
Ad Colossenses.
Ad Thessalonicenses, priorem.
Ad Thessalonicenses, posteriorem.
Ad Hebræos.
Ad Timotheum, priorem.
Ad Timotheum, posteriorem.
Ad Titum.
Ad Philemonem.

Ecclesiasticæ Historiæ, lib. 5. Eranistes, seu Polymorpus. Hæreticarum fabularum, lib. 5. Diuinorum Decretorum Epitome. Θεοφιλῆς, ideſt, *Religiosa Historia*, De Euangelicæ veritatis ex Græcorum atque Gentium philosophia cognitione, siue De Græcarum affectionum curatione, lib. 12. De prouidentia Sermones decem. Porrò an. 1582. Eiusdem Theodoreti egregia de Charitate, siue Dilectione Oratio ex eadem Birckmannica Officina prodijt.

Sed & alias Epistolas Theodoreti, quę non fuerant euulgatæ inseruit 6. Annal. Tom. Baronius Card. quas se è thesauro Vaticanæ Bibliothec. excepisse dicit, vnà cum volumine Epistolarum ipsius Theodoreti, quas Fidericus Metius Termularum Episcopus fecit Latinas. Inter quas tamen, ea, quæ Theodoreti nomine Epistola ad Ioan. Antiochenum De obitu Cyrilli, gaudentis, minimè potuit esse Theodoreti.. Neque ea Synodi quintæ vbi recitatur, Acta sunt germana. Vide Baron. Tomo septimo, sub ann. Dom. 553. Vigilij autem 14. & To. 6. pag. 20.

Neque verò me fugit, præter Græcam Parisiensem editionem integrę historiæ librorum quinque Theodoreti, quæ prodijt an. 1535. ac prętер Dialogos tres contra hæreticos, & Epitomen Diuinorum dogmatum, qui Græcè prolati sunt in lucem Romæ an. 1569. in Germanica quoque an. 1592. à Hieronymo Commelino Typographo, licet à fide Catholica alieno, recusum esse Græcè, & Latinè librum, quo de Græcarum affectionum curatione doctissimè, & eruditissimè Theodoretus scripsit, in qua editione quonam siue Fuluij Vrsini è Vaticano, siue aliorum variæ è varijs codicibus Græcis Lectiones fuere notatæ, id quod à catholicis acceptum est, quemadmodũ, & catholicus fuit Acciaiolus, qui Theodoretum vertit, quæ nostra sunt debemus agnoscere, in hæreticis autem cernere, quantũ denique qui Patrum omnia scripta paucos ante annos flocci faciebant, cœperunt eosdem emittere, vnde euanescentes suas hæreses aliquo velo eruditionis obtegerent.

Eiusdem opera omnia editione nouissima aucta & recognita sumptibus Ant. Hierat prodierunt Parisijs an. 1608.

Obseruanda, siue prænoscenda in Theodoreti Operibus.

Cum autem sperandum sit, vt adhuc Theodoretus auctior, & quasi munitior, non solũ Latinè, sed & Græcè recudatur, intelligẽt typographi operæpretium fore, si prænoneãt

eos, qui sibi in huiusmodi Patribus operam præstant, vt notas ad marginem adijciãt, quibus Lectores agnoscant sicubi vel Græcus contextus mancus, aut vitiatus fuerit, vel ambiguas phrases habeat, vel adeo aliquis in historia lapsus sit. Hac enim sedula, & verè Christiana cura mirum est, quam & Catholicæ Ecclesię studium eniteat, & nemo denique vix posthac in errorem queat impingere. Id autem primò sciendum: in libro Parisijs excuso an. 1558 desiderari quæstionem διὰ τί κεῖται ἡ βίβλιος ἐπόμασται p. 95. v. 4. hoc est, cur inscriptus sit liber, *Iudices*. & ad calcem pleraque, quæ in Codice Bauarico m. s. extant, quem nisi Typographi assequi poterunt, Scholiastes ad Bibliothecam Græcam Photij, suis Notis inde transcripta inseruit p. 952. col. 2. Nimirum Scholia quatuor insignia Theodoreti ad librum Iudicum adijcienda. duo quidem ad Samsonem, tertium ad zelum Israelis iniuriã illatam cognationi vlciscentis, quartum ad Librum Ruth spectantia.

Obseruata ab alijs in Theodoreto.

Accessit Iacobus Billius Prunæus, qui duobus libris suarum Sacrarum Obseruationũ, qui adiuncti sunt Epistolis Isidori Peluſiotæ ab se Latinè è Græco redditis, sedulò in pluribus Theodoreti locis, seu versionibus laborauit: nimirum in cap. 31. prioris libri earundem Obseruationum, quæcunque obseruauit in libro, in quo multæ Scripturæ Quæstiones explicantur, quæũe interpres Codicis Græci Pius vel apposuit de suo, vel rectè vertit. Sermones item De Diuina Prouidentia locis quibusdam emẽdauit, in capite quarto libri secundi earundem Sacrarum Obseruationum. Id quod in Priore libro de plerisque fecit, quæ ad Theodoreti Polymorphum pertinent, quo Hæreticarum fabularum compendium, & Diuinorum dogmatum Epitome continentur. Itaq; ea omnia loca inde corrigenda, & nouis editionibus tam quam gemmæ intexendæ. Billius enim, quod & alibi testati sumus, mirum est, quàm Græcæ linguæ peritiam fuerit assecutus.

Et Sixtus quidem Senensis Annot. 58. lib. 5. Bibl. Sanctæ inquit, Theodoretus Cyrensis Episcopus in lib. quinto, in Gen. quæstio. 40. De Cherubim sentiens non fuisse Paradisi custodes positos ad custodiendam arborem Vitæ, nec esse spiritales, & inuisibiles virtutes, sed potentes, ac terribiles quasdam visiones ac formas Animalium, quæ Adamũ ab ingressu Paradisi arcerent. quin & quos Diuina Scriptura vocat Cherubim, illud esse quod magna præditum est potentia. vt cum Dauid Psal. 79. *Qui sedet super Cherubim*, hoc est qui potenter regnat, sensit cum Theodoro Episcopo Heracleæ; sed vterque vti & postea Procopius falsi sunt. Errorem autem hunc ex Patribus, ac præcipuè Græcis accuratè indicat, & refellit.

Præterea, idem Sixtus alibi. Theodoretum Cyri Episcopum D. Thomas notat in li. aduersus Græcorum errores, quòd scripserit in Commentarijs Epistolæ ad Hebræos, Patrem esse Filij causſam; à qua locutiõe Ecclesia Latina abhorret, ne occasionem præbeat, vt Filius causſatus, & factus intelligatur, iuxta Philosophorum intelligẽtiam, apud quos idem est causſatum, quod factum. Monet autem hanc esse Patribus Græcis peculiarem consuetudinem, vt nomine causſæ & causſati in Diuinis vtantur, non tam eo fine, vt diuersitatem naturæ in Diuinis personis introducant, & Filiũ Patris facturam demonstrẽt; sed vt his vocibus explicent, quod nos nomine principij, & principiati significamus. Id apertè testatur Gregorius Nyssenus, inquiens: Causſam autem, causſatumque dicentes non naturam per hæc nomina significamus, neque enim hæc nomina loco essentiæ, vel naturæ ratione damus, sed qualiter se habeat, differentiam demonstramus, vt scilicet filium non ingenitum esse, neque patrem per generationem aliquam demonstremus ab aliquo. Sixt. Senen. annot. 329. lib. 6. Bibl. Sanctæ.

Atqui Cardinalis Bellarminus Tomo primo, Controuers. 2. lib. secundo, de Christo c. 21. ait. Theodoretus dicebat, cum alijs, qui Nestorio fauebant, Spiritum sanctum nec esse à Filio, neque per Filium, sed à solo Patre, qui tamen Theodoretus postea in Concilio Chalcedonensi opera Sancti Leonis Papæ Ecclesiæ reco̅ciliatus est, & in suam Sedem, ex qua pulsus fuerat, restitutus.

Extant refutationes Anathematismorum Sancti Cyrilli per Theodoretum editæ tam in Tomos Conciliorum, quàm in Operibus Sancti Cyrilli; in quibus refutationibus, c. 9. disertè Theodoretus dicit Spiritum Sanctum nec esse à Filio, nec per Filium, sed à solo Patre. Porrò alia Theodoreti, quæ, dum sequebatur Nestorij partes, obijciebat Catholicis, vide refutata à Bellarmino Card. cum alibi, tum c. 7. lib. secundo, De Incarnatione. Tom. 1. Controu. 2.

Qua

Quæ potissimum à Baronio Cardinali in ijs, quæ præsertim ad historiam pertinent, obseruata sunt in Theodoreto.

Theodoretus item non agnouit Eusebium Papã, qui Constantino Imp. rexit triẽnio Ecclesiam Pont. Max. nec Marcellum. Nam Melchiadem Marcellino successisse affirmat, lib. 1. c. 3. ac tamen Optatus cont. Parmen. lib. 2. & Augustinus ep. 165. atque alij recentiores agnouerunt.

Dum autem inquit lib. 1. c. 7. Eusthatium Philogonio subrogatum in Sede Antiochena, redarguitur à S. Hieronymi, & Nicephori Chronicis, qui successisse dicunt Paulinum. To. 3. Annal. p. 197. primæ Rom. editionis.

Errauit, dum dicit, Epistolam Constantini ad Nicomedienses fuisse scriptam, cum mortuo Alexandro Eusebius Nicomediensis intrudere se conatus est in Constantinopolitanam Sedem: nam post annos decem ab obitu Constantini (vt ex Sozomeno constat) Alexander Episcopus Constantinopolitanus ex hac vita decessit. Eodem in Tomo Annal. p. 369.

Dum item has litteras post Arij obitum datas affirmat ibidem.

Sic non solum Theodoretus, verum etiam Socrates, & Sozomenus, & alij eos secuti, errant, dum dicunt Eustachium Episcopum Antiochenum eiectum tempore Constantini Imper.

Corrigendus verò est Theodoretus, vbi ait legationem, quæ missa fuit à Concilio Sardicensi ad Constantium missam fuisse à Constante Imp.

Lapsus est libro quarto, capite vigesimonono, qui Valentem diu Constantinopoli substitisse tradit, constat enim ex Ammiani lib. trigesimo primo, ibi paucissimos dies fuisse moratum.

Quæ verò lib. 5. cap. 3. in Concilio Antiocheno acta narrat, aliter, quàm se res haberent, in gratiam, & excusationem Flauiani, cuius partes sequebatur, ac contra Paulinum eius aduersarium, haud rectè congessit.

Libro quinto cap. quinto, errasse conuincitur, dum ait, non nisi post adeptam victoriam de Gothis Theodosium fuisse à Gratiano nominatum Imperatorem, cum reliqui omnes antiqui historici dicant eum antea creatum fuisse Augustum.

Atqui vnà cum Theodoreto lib. 5. cap. 8. Cassiodorus lib. 9. cap. 13. Nicephorus lib. 12. cap. 11. falsi sunt, cum Petrum Alexandrinum excusant, quòd non fauerit Maximo Cynico contra Gregorium Nazianzenum, ea omnia adscribentes eiusdem Petri successori Timotheo: nam quærelæ ipsius Gregorij de Petro satis perspicuè extant, vt de his dubitandi omnis prorsus occasio auferatur.

Corrigendus verò non ab alio, quàm à seipso libro 5. c. sextodecimo, quo ad tempus actorum Sancti Amphilochij; dum ipse redarguit factis, verbisque Theodosium Imperatorem.

Perperam ad tempora Valentiniani, atque Valentis refert, acta Flauiani Episcopi Antiocheni, quibus deteguntur Massaliani hæretici errores, cum constet Flauianum non sedisse nisi tempore Theodosij post Meletij obitum.

Errore lapsus Theodoretus, & alij qui dixerunt à Theodosio dilatam esse vindictam, quòd lege à se lata, iubente S. Ambrosio, prohiberetur statim gladio in eos agi; nam nondum Theodosius in Italiam venerat, neque cum Ambrosio quicquam antehac negotij habuerat.

Sicuti lib. 5. c. 23. propensior nimis erga Flauianum se demonstrat, cum loquitur de electione Euagrij, & Patronus eius haud syncerus assertor.

At pleraque alia in eorundem Annalium Tom. 4. notauit Baronius Card. siue in narratione mortis Felicis Comitis Sacrarum largitionum, pag. 36. siue in ijs, quæ Theodoretus scripsit pro Meletio contra Paulinum, pag. 290. 294. 340. & cum in Epistola Damasi Theodoretus mutauit nomen Paulini. p. 340. & cum errat in creatione Theodosij, & cũ narrat Acta Synodi Romanæ, ibidem. cumque de Actis Amphilochij loquitur, pag. 360. ac de eiectione Massalianorum ex Syria, nam item lapsus est in tempore sceleris Antiochenorum in statuas.

THEODORETVS alter, præter Cyri Episcopum à Baronio Card. fuisse conijcitur, qui historicus citatur à Ioan. Damasceno Orat. 3. in lib. de Imag. Vide Tomum Annal. 6. sub an. Dom. 494. Gelasij autem Papæ 3.

THEODORICVS. Vide in verbo, Theodericus.

THEODORVS cognomento Abucaras, Episcopus Carum (alijs Cariæ) scripsit Græcè Christianas Disputationes quindecim contra pleroſque sui temporis hæreticos, potissimum autem Sarracenos, vel Arabas, & Agarenos, Tritheitas, Theopaschitas, Iacobitas, Monophysitas, Iudæos, Nestorianos, & Origenistas. Vide autem in verbo Theodorus in Cœnobio Raithu, presbyter est enim idem.

Quoniam verò hæ disputationes percommodæ sunt his temporibus ad refutandas pestes perfidorum, placet omnino huc earum Disputationum dispositionem ad Dei gloriam subtexere.

Prima itaque Disputatione cum Emeseno cursore habita, quòd Deus sit, rationibus IIII demonstrat.

Secunda aduersus Infidelem quendam, Deum esse vbique, probat, & modum, quo sit, ostendit.

Tertia, aduersus Tritheitas Arabas, hoc est, qui tres esse Deos contenderent, Deum trinum, & vnum esse demonstrat.

Quarta contra Monophysitas, hoc est hæreticos vnam in Christo naturam esse contendentes, disserit de Luctа Christi cum Diabolo.

Quinta aduersus Sarracenos, docet, Christum verum esse Deum, quamuis homo fuerit.

Sexta aduersus Theopaschitas, hoc est eos, qui Deum passum esse falsò astruerent, ostendit, Christi hypostasin, cum pro nobis passus est, minimè solutam fuisse.

Septima aduersus Agarenos, Iudæos improbè fecisse, qui Christum quamquam volentè, crucifixerint.

Octaua contra Iudæos, de vero & Catholico Sacrarum Scripturarum sensu (vbi obiter de pio, & legitimo Sanctarum Imaginum vsu) atque de Iudeorum, ac Hæreticorum falso Verbi Dei intellectu: denique probat, quemlibet Christianum, filium Israelis esse.

Nona aduersus Nestorianos, vnum, & eundem esse Dei, & Virginis filium.

Decima aduersus eosdem, Deum Verbum, & Deum hominem vnum, & eundem esse.

Vndecima aduersus eosdem, Christum verè, non phantasticè, natum esse ex Virgine, passum, crucifixum, &c.

Duodecima contra eosdem, probat Mariam Virginem Theotocon, vel Iesutocon, hoc est Dei genitricem, vel Iesu genitricem, potiusquam Christotocõn, idest Christiparam, appellandam esse.

Tertiadecima contra eosdem, Christi nomine vtramque naturam, Diuinam, & Humanã designari confirmat.

Quartadecima contra Origenistas, quid Iustitia, eiusque modi quotnam sint, disserit.

Quintadecima de quinque hostibus disserit; à quibus nos Christus asseruit; nimirũ Morte, Diabolo, Legis maledictione, & condemnatione, Peccato, & Inferno.

Extant hæ Disputationes in Bibliotheca Patrum Margarini Bignæi Tomo quarto, secundæ editionis, Latinitate donatæ à Genebrardo. Extat item ibidem Liber, siue Opusculum de Tempore. Sed & Græcè m.s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ: At Theodori Abucaræ Interrogatio De Luctatione Christi cum Diabolo, versa est è Græco in Latinum à Francisco Turriano nostro.

In Biblioth. verò Bauarica Græcè manuscripta Collectanea eiusdem. De varijs Capitibus contra Seuerianos, & Acephalos, & contra Manicheos. Opuscula De Dei nominibus. Patrem semper generare. Filium semper generari. Dialogus cum Nestoriano. Dialogus cum Iacobita. Quæ sit maximè propria differentia. De Tempore. Breuis doctrina De nominibus cum toti Trinitati communibus, tum proprijs singularum personarum. Quæstiones Origenistarum propositæ fideli. Quæstiones ab infideli propositæ, earumque solutiones. Vide autem quæ in c. 3. & 5. primæ Disputationis monuit Mag. Sac. Pal. Nempe Scholion Marginale esse apponendum his verbis. Caute istum lege: Nam nó satis ad normam rectæ Theologiæ cõformatur. De actu enim intelligendi notionali nũ essentiali duntaxat verum habet. Essentialiter enim Deus se per se ipsum intelligit, idest per suã essentiã: Notioãliter verò intelligit Pater per aliquid à se distinctũ in persona, nõ in natura, nẽpe per verbũ. At in c. 4. vbi sunt hęc verba. In quocunq; die ex ligno Vitæ comederet morte moriturũ esse. Adnotãdũ est in margine. Lapsus auctoris, vel Interpretis vel typographi, & substitue. Ex ligno scientiæ boni, & mali. In disputatione aũt quinta. Vbi in textu hæc sunt verba. Ostẽdit Christũ esse verũ, addẽda vocula. *Verũ Deũ quãũs, &c.*

THEODORVS Anagnostes. Vide in verbo, Theodorus Lector.

THEODORI Amaseæ Episcopi explicatio in Ecclesiastem, & Canticum Canticorũ. Eiusdem Dogmatica Panoplia contra Iudæos, Armenos, & Sarracenos.

THEO-

Digitized by Google

THEODORVS Ancyranus Galatiæ Episcopus scripsit aduersum Nestorium, adhuc Ephesi positus, librum redargutionis, & confutationis, Dialectica quidem arte ordinatū, sed auctoritate Sacrarum Scripturarum detextum, multis enim assertionibus vsus est antequam Scripturarum testimonia poneret. Hæc Gennad. in Catal. Vixit aun. 430. Trit.

THEODORVS Antiochenæ Ecclesiæ presbyter, vir scientia cautus, & lingua disertus, scripsit aduersum Apollinaristas, & Eunomianos De incarnatione Dómini libros quindecim, ad quindecim millia versuū continentes. In quibus ratione purissima, & testimonijs Scripturarum ostendit, Dominum Iesum sicut plenitudinem Deitatis, ita plenitudinem Humanitatis habuisse. Docet & hominem duabus tantum substantijs constare, idest anima & corpore, sensumque & spiritum non alteram substantiam, sed officia esse animæ ingenita, quibus spirat, quibus rationalis est, quibus sensibile facit corpus. Quartumdecimum autem huius Operis librum proprie De increata, & sola incorporea, dominaque omnium Sanctæ Trinitatis natura, & de Creaturarum ratione differens, pio sensu cū auctoritate Sāctarum Scripturarum explicuit. Quintodecimo verò volumine, totum Operis sui corpus, citatis etiam Patrum traditionibus, confirmauit, & communiuit. Hęc Gennadius in Catal. At Photius in sua Bibliotheca Græca pag. 3. eiusdem Auctoris, & eorundem quindecim librorum meminit, quem licet dicat stylo, & arte dicendi non esse valde splendidum, sententijs tamen, & argumentis densum, & testimonijs optimè diuitem esse testatur, quem & opinatur esse Theodorum Mopsuestiæ Episcopum, de quo tamen, quoniam fuit hæreticus, vide in verbo Theodorus Mopsuestiæ. Atqui idem Photius pag. 205. eiusdem Bibliothecę scribit se legisse Theodori Antiocheni librum, qui Sermones quinque complectitur, prænotatus πρὸς τοὺς λέγοντας φύσει, & ἐγκώμιον πταίειν τοὺς ἀνθρώπους, hoc est, *De lapsu hominum, quasi natura, non voluntate peccent.* Vide ibidem Photium furius de hoc Opere differentem, & propè finem, testantem, hunc esse Theodorum Antiochenum, qui strenuè pro Basilio Diuino, magis autem pro veritate, viginti (inquit) & octo sermonibus decertauit.

THEODORVS Balsamon, Patriarcha Antiochenus, Canones Apostolorum, & aliquot Conciliorum, atque SS. Patrum Græcè est interpretatus. At eius Commentarios ex Bibliotheca Ioannis Tillij Briocensis Episcopi, Typographia verò Gulielmi Morellij Gētianus à se Latinè redditos emisit ann. 1561. Nomocanonem item Photij. Habentur hęc in magno Canonum volumine. Extant eiusdem Theodori Responsiones ad interrogata Marci Patriarchæ Alexandriæ, in Bibl. Bauarica Græcè m.s. Expositio in quorūdam monachorum extra Vrbem Constantinopolitanam interrogationes. Epistola ad Antiochenos De Ieiunijs quotannis obseruandis. De ordine Sessionis Metropolitanorum, & Archiepiscoporum. Lapsus est autem in plerisque Theodorus Balsamon tum ob eius qui errores, tum quòd minus rectè affectus erat erga Romanam Ecclesiam. Vide Gentianum Heruetum ad ipsum, & in verbo, Ius Canonicum, in hoc nostro Apparatu, & vbi Baron. Card. sub ann. Dòm. 692. Sergio Pont. Max. illum vocat Schismaticorum patronum, ficus folia instar primorum parentum ad tegendam turpitudinem consuentem, dum in Photij Nomocanonem pleraque garrit in defensionem falsorum Canonum. Ad & Theodorus Balsamon descripsit dolo malo in Nomocanone Edictum Constantini de donatione. Vide Baron. Card. Tom. 12. Annal. pag. 850. sub annum 1591. Parua autem, inquit sunt ea, quæ in 12. libris euomuit Nomocanonis: longè execrabiliora sunt quæ habet idem in Meditatis, siue Responsis de Patriarcharum Priuilegijs in codice Iuris Orientalis intexta libr. 7. siue, quæ habet in responsione ad Marcum Patriarcham Alexandrinum, quæ eodem Codice continentur, in quibus omnibus asseritur. Rom. Pontif. iure apud Græcos esse penitus execrabilis, nullaq; commemoratione eorum in sacris dignus. Scribebat ista, vt testatur eius exordio ann. 1202. cū post biennium capta est Constantinopolis à Latinis, & Ecclesiæ illi datus est Patriarcha Latinus, qui obediret Roman. Pontifici. Atqui ipse Balsamon redargutus est à suis Græcis, tamque homo nimis dicax, & mendax, & perfidus in ijs, quæ Latinis obiecit, ac Summo Pontifici. Testatur id Demetrius Chomaterus Archiepiscopus Bulgariæ in Responsionibus ad Constantinum Cabasilam Archiepiscopum Dyrrachij. Extat responsio ista in eodem Tomo Iuris Orientalis libr. 5. pag. 322. & 323.

THEODORVS Beneuentanus, Notas, scripsit in Sapientiam Salomonis.

THEODORVS Canterus Vltraiectinus Frisius scripsit, atque edidit Notas ad septem libros Arnobij. Antuerpiæ an. 1582. multaque in Ammiano restituit. Eiusdem variarum Lectionum libri duo antea ibidem prodierant ann. 1571.

THEODORVS Cantuarienſis Archiepiscopus, natione Græcus, scripsit Opus de qua-

Digitized by Google

litate Pœnitētię ijs, qui in multis criminibus deliquissent. Inscriptum est autē, *Pœnitentiale Theodori*. Epistolas nonnullas ad diuersos. Viuebat ann. 690.

THEODORVS Carum, alijs Charum, alijs Cariæ Episcopus. Vide in verbo, Theodorus Abucaras.

THEODORVS Consul sub Arcadio, & Honorio Imperat. Vide in verbo, Manlius Theodorus.

THEODORI Diaconi Canones Synodales extabant m.s. in Bibl. Imp. Viēnæ Austriæ.

THEODORVS Ducas Lascaris Imp. Cæsaris Ioannis Augusti F. scripsit Græcè Encomium in S. Tryphonem martyrem. Libros item sex De communicatione, naturali refertos philosophia, quos Claudius Auberius Triumcurianus, Diuionensis, qui denique Caluinianam detestatus hæresim, Diuione Catholicè obijt, è Græco Latinos fecit, atq; edidit Basileæ ann. 1571.

THEODORVS Edessenus, Græcè scripsit Ascetica. Extant autem Excerpta ex capitibus Theodori Edesseni m.s. in Bibl. Bauarica.

THEODORI, qui discipulus fuit S. Galli, De vita D. Magni, liber extat m.s. in Bibliot. celebris Monasterij S. Galli in Heluetia.

THEODORVS Gaza, Thessalonicensis, Græcè & Latinè doctus, præter pleraque, quæ scripsit, seu vertit tam è Latino in Græcum, quàm è Græco in Latinum; præter item Græcam Grammaticam à se conscriptam, Latinas fecit quinque Homilias S. Io. Chrysostomi De incomprehensibili Dei natura.

THEODORVS Graminæus, Ruremundanus, scripsit librum, quem prænotauit *Mysticus Aquilo, siue Declaratio Vaticinij Ieremiæ: Ab Aquilone pandetur malum super omnes habitatores terræ. Quà ab annis promulgationis præsentis Prophetiæ plus minus 648. ante natum Christum, Orbis vastatores, Ecclesiæ Dei hostes, à plaga mundi Aquilonari prorupisse, & in finem vsque seculi prorupturos esse demonstratur. Item Epistola Gulielmi Damasi Lindani de eodem negotio.* Coloniæ apud Ludouicum Alectorium, ann. 1571.

Eiusdem Theodori Graminęi Oratio in Isaiam, & sex dierum Geneseos, ibid. eod. anno.

Speculum De minitante Cometa, qui ann. 1577. apparuit, Germanicè, ibidem apud eundem ann. 1578.

Physica explicatio Cometæ anni 1580. & eiusdem, cum eo, qui ann. 1577. apparuit analogica collatio. ibidem.

Prodromus Antichristi, hoc est, hæreticorum nostri temporis. ibidem apud eundem Alectorium, ann. 1578.

Exhortatio De exequenda Kalendarij correctione, quàm Gregorius XIII. Pontif. Max. edi, promulgari, & per Italiam cæterasque Orbis Christiani partes ann. 1582. obseruari mandauit ad Sacram Cæsar. Maiestatem, Imperij Electores, ac Principes, cæterosque Status. Dusseldorpij ann. 1583.

THEODORVS, qui postea Gregorius appellatus est, Neocæsareæ Ponti Episcopus, admodum adolescens, ob studia Græcarum, & Latinarum litterarū de Cappadocia Berytum, & inde Cæsaream Palestinæ transijt, iuncto sibi fratre Athenodoro. Quorum cum egregiam indolem vidisset Origenes, hortatus est eos ad Philosophiam, in qua paulatim Christi fidem subintroducens, sui quoque sectatores reddidit. Quinquennio itaque eruditi ab eo remittuntur *ad Patrem*, è quibus Theodorus proficiscens πανηγυρικὸν εὐχαριστίας scripsit Origeni, & conuocata grandi frequētia, ipso quoque Origene præsente recitauit, qui vsque hodie extat. Scripsit & μετάφρασιν in Ecclesiasten, breuem quidem, sed valde vtilem. Et aliæ huius vulgo feruntur epistolæ, & de fide, sed præcipuè signa, atque miracula, quæ iam Episcopus cum multa Ecclesiarum gloria perpetrauit, extant. Hęc Hieron. in Catal. At vbi scriptum est *ad Patrem*, Lipsius ex Suida legit *ad Patriam*. Vide verò in verbo, Gregorius Neocæsariensis, qui dictus est Thaumaturgus.

THEODORVS Hagiopolitanus, Græcus Scriptor, qui numquam prolatus erat in lucem, à Francisco Turriano nostro è Græco m.s. codice in Latinum versus, tandem opera Henrici Canisij V. C. in 4. Tomo Antiquæ lectionis insertus, & editus est Ingolstadij ann. 1603. Eius Theodori tres sunt Disputationes, Prima De nomine Dei. Secunda De Deo, & Deitate. Tertia cum Nestoriano. In his autem cum acumen ingenij cernatur, optimè monuit idem Henricus Canisius, cum ad calcem illarum adiecit hæc verba: *Difficile intellectu est, cum asserit Auctor ille, quisquis fuit, Animam Petri non esse eiusdem substantiæ cum animabus aliorum hominum, & corpus Petri non esse homousion, siue consubstātiale corporibus reliquorum hominum: cum omnes animæ humanæ, & corpora humana sint eiusdem speciei. Nec video, qua ratione assertio ista aut explicari, aut excusari queat.*

THEO-

THEODORVS Heraclię Thraciarum Episcopus, elegantis, apertique sermonis, & magis historicæ intelligentiæ, edidit sub Constantino Principe Commentarios in Matthæum, & in Ioannem, & in Apostolum, & in Psalterium. Hierony. in Catal. Viuebat an. 340. Trit. Porrò est idem, quem alij Theodorum Heracleotem scribunt.

THEODORVS Lector, qui etiam Græca dictione, appellatur Anagnostes, duos libellos Collectaneorum ex Historia Ecclesiastica reliquit, qui extant in Tom. 7. Bibl. PP. Bignæi Edit. 2. At quos Volfgangus Musculus, in prima classe in Romano Indice prohibitus transtulit, hi circumspectè legendi sunt, ob ea, quæ diximus de illo in verbo Socrates, & in verbo, Sozomen. Vide Magistri Sacri Palatij Notam vnam ad eum.

THEODORVS Magister, in Epitomen redegit Opera D. Ioan. Chrysost, Quæ extabat in Bibliotheca Imp. Viennæ Austrię, scitissimè Græcè descripta, litterisque magna ex parte aureis.

THEODORVS Malcotius, Theologus Louanienſis, scripsit Dialogum de Martini Lutheri, eiusque consortium in religione inconstantia. Coloniæ ann. 1583.

THEODORVS Masius, Mantuanus, Carmelita, Theologus, Orationem habuit egregiam in Sancta Tridentina Synodo. Extabat apud Petrum Lucium m.s.

THEODORVS S. Matthiæ Treueris, monachus, Ord. D. Benedicti, scripsit Commentarios in Apocalypsim D. Ioannis. Eisingren. qui inquit eum vixisse ann. 1005.

THEODORVS, qui S. Magni vitam scripsit, extat in Tom. 5. antiquæ lectionis edito Ingolstadij ann. 1604. òpera Henrici Canisij.

THEODORVS Meliteniotes, Græcè Euangelia interpretatus, extat m.s. in Biblioth. Vaticana.

THEODORVS Mopsuestenus Episcopus, Nestorij hæretici magister, vt habet Euagrius lib. 1. c. 2. dănatus à Quinta Oecumenica Synodo veluti dux Nestorij, Act. 4. & alijs. Quod ipsum affirmat S. Greg. Papa ad Eulogium Episcopum Alexandrinum. Iustinianus Imp. hoc idem profitetur, promulgata Sãctione, cuius est exordium; *Scientes, quod nihil, &c.* Eadem planè habet de Theodoro Mopsuesteno Liberatus Diacon. Breuiar. c. 4. Sed nec ipsi etiam Nestoriani ierunt inficias Theodorũ errore lapsum esse, verum recantasse palinodiam. Testatur id quidem Io. Episc. Antiochenus in epist. ad Nestoriũ. Legendus S. Io. Chrysostomus ad Theodorum lapsum, qui iste ipse est, Mopsuestię deinceps creatus Episcopus, cum antea desertor monachismi, & luxurię sordibus obrutus ita fuerit, vt à tanto viro, quantus erat Chrysostomus, nõ potuerit eo ex cæno extrahi. Porrò istum hic ponimus, ne quis ex Hęreticorum catalogis eius scripta recensentium, hęresim autem illius, & reliqua crimina tacentium, in errorem impingat. Vide in verbo, Armeniæ Concilium, & in verbo, Liberatus Diaconus.

THEODORVS Neocæsariensis. Vide in verbo, Gregorius Neocęsariensis, & in verbo, Theodorus, qui Gregorius, paullo supra.

THEODORVS Pauper, explicuit Interpretationem libri Io. Damasceni, qui Octateuchus dicitur.

THEODORVS Peltanus, Germanus, Societatis Iesu, cuius Epitaphium in schola Theologica Ingolstadij positum à Facultate Theologica, hoc est. *Theodorus Peltanus Societatis Iesi Sacerdos, Theologiæ Doctor, vnus ex primis illis Patribus fuit, vir omniscius (si quis nostra memoria) in hac Academia floruit. Post multum sudorem & algorem in re Dei, Academiæ, Religionis, consumptum, Ingolstadij post litteras Græcas, Hebreas, Theologicas, publicè explicatas, Augustæ Vindelicorum scribit sua, conuertit aliena, tanta felicitate, & fructu, vt meritò ei possit illud poni Ambrosianum, vixit Ecclesia, mortuus est Deo, moritur Augustæ ann. Dom. 1584. 2. Maij.*

Extant eius Doctrina Catholica De Purgatorio, De Animarum sedibus, De defunctorum Suffragijs, De Christianorum sepulturis, exequijs, anniuersarijs, &c. ad disputandum proposita in Academia Ingolstadiensi. Ingolstadij ann. 1569.

Andreas Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, in Apocalypsim Latinitate ab eo donatus Ingolstadij ann. 1574.

De originis peccato disceptatio in tractatus 12. distributa. Item De Christi satisfactione, & maiestate. Coloniæ apud Geruinũ Calenium, & hæredes Ioan. Quentelij ann. 1576

De nostra satisfactione, & Purgatorio libri duo. Coloniæ apud Geru. Calenium, & hęredes Quentelios ann. 1576.

Concilij Ephesini primi Oecumenici Acta omnia tunc primum ab eo Latinè reddita & in sex Tomos distributa, cum varijs obseruationibus illustrorum locorũ, & Periochi ad singula capita. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium ann. 1576. Vide autem in verb Ephesinum Concilium.

Digitized by Google

Decem & septem excellentissimorum Theologorum Declamationes ante 1200. annos, in præcipuis Christi Saluatoris festis publicè habitæ, Latinitate donatæ, vnoq; simul volumine in lucem editæ. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium ann. 1579.

De tribus bonorum operum generibus. Eleemosyna, Ieiunio, & Oratione, deque eorundem operum vi, vsu & ratione, libri 3. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium an. 1580.

De Maiestate Corporis Christi. De Sanctorum origine, Canonizatione, Cultu, & Inuocatione, Reliquijs, & Imaginibus. & Victor Episcopus Antiochenus in Marcum e Græco in Latinum versus. Sed & Paraphrasim, & Scholia in Prouerbia Salomonij emisit, quæ cusa sunt Antuerpiæ apud Gasparem Bellerum ann. 1607.

THEODORVS Petreus, Campensis, Cartusiæ Colonien sis Professus, collegit, & per communes locos digessit, ad commoditatem magnam Lectoris Catholici, singularemq; Nouatorum confusionem diuersas ex SS. Patribus Catholicæ fidei Confessiones: Imprimis Gregorianam, ex scriptis D. Gregorij Magni, Colon. 1597. Deinde Cypriani & Tertulliani simul Parisijs ann. 1603. Inde S. Leonis Magni Coloniæ ann. 1604. Inde D. Bernardi, Coloniæ, ann. 1607. Petri quoq; Dorlandi Carthusiense Chronicon Scholijs non pœnitendis à se illustratum primus in lucem protulit: necnon & Epistolam Parenetică Martini Laudunensis itidem Cartusiani miro artificio è sacris litteris contextam. Transtulit etiam ex Belgico idiomate confessionem quandã Orthodoxæ fidei R. P. Francisci Costeri, S. I. sicut & complures conciones eiusdem reliquæ Europę extra Belgiũ hactenus ignotas, omnium tamen iudicio vtilissimas, quæ demum editę sunt Coloniæ ann. 1608.

THEODORVS Presbyter, Græcè scripsit de libris Dionysij Areopagitæ, quod essent legitimi ipsius, eorumq; argumenta diluit, qui secus cogitassent. Theodori autem huius Photius in suæ Græcè Bibliothecæ initio mentionem faciens, licet quæ obijciebantur attulerit, tamen haud exposuit, quæ ipse Theodorus pro veritate respondit. Vide in verbo, Dionysius Areopagita. Photi. 1. pag.

THEODORVS Presbyter, successor gratiæ, & Præpositurę Abbatis Pachumij, scripsit ad alia Monasteria Epistolas Sanctarum Scripturarum sermone digestas, in quibus tamen frequenter meminit magistri, & institutoris sui Pachumij, ac doctrinæ eius, ac vitæ proponit exempla, quę ille, vt doceret, Angelo administrãte didicerat: simul & hortatur permanendum in proposito cordis, & studij, & redire in concordiam, & vnitatem eos, qui post Abbatis obitum, discessione facta, à cœtu semetipsos abscinderant vnitatis: sunt autem huius exhortationis Epistolæ tres. Gennad. in Catal. Viuebat Trit. ann. 420.

THEODORVS Presbyter in Cœlesyria, composuit librum aduersum hæreticos De consonantia Veteris, & noui Testamenti. Claruit sub Zenone. Gennad. in Catal.

THEODORVS Presbyter Antiochenæ Ecclesiæ, Vide in verbo, Theodorus Antiochenus.

THEODORVS Presbyter Græcus, De conuenientia Veteris, & Noui Testamenti scripsit. Eisingrenus, qui eum vixisse inquit ann. 485.

THEODORVS Presbyter Rhætensis. Vide in verbo, Theodorus in Cœnobio Raithu.

THEODORVS Prodromus, hoc est, *Cyrus Theodorus Prodromus*, Græcè scripsit Interpretationem in Canones in sacris Dominicis Festis expositos à sanctis, & doctis Poetis Cosma, & Ioanne. Eiusdem Versuum fragmentum manuscriptum extat in Bauarica Bibliotheca. Item περὶ ἀποδείξεων, hoc est *De Demonstrationis*. Interpretatio in Posteriorum libros Aristotelis. Omnia Græcè m. s. tum in Vaticana, tũ in Imperatoris Bibl. At olim excusa Basileæ apud Bebelium ann. 1536. Epigrammata Græca eiusdem Cyri Theodori Prodromi, hoc est, Argumenta, siue capita vtriusq; Testamenti tetrastichis Iambicis senarijs, & Heroicis tetrastichis, quæ vbique Iambicis eiusdem sententiæ subnectuntur, sed dũtaxat in Pentateuchum, Iosue, Iudicum, Regum. In quattuor Euangelia, & Acta Apostolorum. Porrò quantitatis Syllabarum, præsertim, quod ad tres communes vocales pertinet, maior in eo ratio desideratur. Tetrasticha item in tres Sanctos Hierarchas, Gregorium, Basilium, & Chrysostomum. Elegi quoque, quibus S. Paulum alloquitur. Alij ad magnum Basilium, ad Gregorium Nissenum, ad Io. Chrysostomum, ad S. Nicolaum. Exilium Amicitiæ. In Prouidentiam. Versus expostulatorij in Bareum, à quo fuerat temerè nominatus hæreticus. In imaginem vitæ. Versus Monitorij ad Inuidos.

THEODORVS Pulmannus, Cranenburgius, Aurelij Prudentij Poemata recognouit, quod & præstitit in Ausonio, ad quem Scholia adiecit. In Ethnicis item Iuuenali, Persio, Vergilio, Horatio, Lucano, Claudiano, Suetonij Cæsaribus. Omnia Antuerpiæ excudit Plantinus cum antea, tum in Ausonii Poetæ Opera ann. 1568.

THEO-

Digitized by Google

THEODORVS, in Cœnobio Raithu Presbyter, Commentationem præparatoriam, siue Exercitationem Græcè ad eum scripsit, qui doceri cupiat. Quis fuerit modus carnis à Deo assumptæ, atque dispensationis, Quovè pacto peracta est; Quæ item ab Alumnis Ecclesiæ astruantur aduersus minus rectè de ea sentientes. Hęc verò opinionẽ Manetis, Pauli Samosateni, Apollinarij, Theodori Mopsuesteni, Nestorij, Eutychetis, euertit. Ad hũc autem Theodorum videntur illa referenda, quæ ex Gennadio in Catal. Viror. illustr. habemus, de Theodoro Antiochenæ Ecclesiæ Presbytero vbi supra. Vertit autem hunc librum è Græco in Latinum Godefridus Tilmannus, Cartusiæ Parisiensis Monachus, quem item Margarinus Bignæus in suam Patrum Bibliothecam inseruit, Tom. primo edit. 2. Parisiensi.

THEODORI Rubei; Admonitio pro Christophoro Clauio, aduersus Franciſci Vietæ Expostulationem, apud Societatem Venetam ann. 1603.

THEODORVS Scotorum Archiepiscopus, à Vitaliano Papa ad Scotiam directus, scripsit Pœnitentialem librum, distinguens modum, & tempus pœnitendi secundum modum peccandi. Hæc Sigebertus in Catalogo. Vixit Trit. ann. 690.

THEODORVS Siceota, Episcopus Anastasiopolis in Galatia, Vir sanctus, cuius Gesta scripsit Georgius presbyter, qui & Eleusius dictus, eiusdem Monasterij præfectus.

THEODORVS Straitmannus I. C. scripsit Harmoniam Titulorum vtriusque Iuris. Coniunctiones item, atque Conciliationes legum Pandectarum. Coloniæ ann. 1571.

THEODORVS Studites, Duo fragmenta reliquit, Alterum Epistolæ ad Naucratium filium, in qua agit De hæresibus, & Schismate, hæresumq; catenam esse inquit à Dæmone contextam, aliam alij connexam, omnibus tamquam ab vno vertice impietatis appensis, etiamsi diuersas cognominationes sortitę, & loco, & tempore, & quantitate, & qualitate, & potentia, & actu differunt. Alterum autem fragmentum agit De honore Sanctis Imaginibus exhibendo, extat in Tom. 3. Bibl. PP. Bignæi, in 2. Editione. Opusculum verò antea prodierat Antuerpiæ apud Io. Stellium ann. 1556. adiunctum tribus libris Ioan. Damasceni aduersus traducentes, & criminantes Sanctorum Imagines. Epistolam item Catecheticam scripsit Vir sanctus ad eos, qui causa sacrarum Imaginum cultus, in carcere essent, quos perseuerare in fide Catholica hortatur, quâ leges in nono To. Annal. Car. Baronij, sub annum 814. quemadmodum alteram eiusdem Studitæ Catecheticam ad fratres, sub ann. 818. & aliam eiusdem argumenti. Aliam quoque de Eustratio lapsum suum occultante, quæ est 16. in Cod. Columnensi, ex quo Baron. ipsam delumpsit.

Porro, vt de eodem Studita pleraque alia cernuntur ijsdem in locis, quos citauimus, sic potissimum illius studium conciliandi in vnum Catholicos, & hæreticos intelligi potest ex eodem Codice Columnensi apud Baronium Card. sub ann. 823. Disputationem quoq; ipsius Studitæ aduersus Constantinum Copronymum Imperatorem, qui viuebat anno Christi 795. anno vero sui Imperij 6. attingit idem Baron. Card. in eodem Tom. sub eundem annum.

Sed & eiusdem Studitæ Testamentum, & Catecheses centum triginta quinq; m.s. Græcè extant in Bauarica Bibliotheca, quas è Græco in Latinum conuersas, edidere Antuerpienses opera Andreæ Scoti nostri. Cum & Sermones 134. in anni totius festa emiserit Ioan. Bellerus an. 1603. ibidem, Interprete Ioan. Liuineio Canonico, vnà cum Homilijs S. Eucherij falsò eatenus Eusebio Emiseno hæretico ascriptis. Extare autem ipsius Studitæ librum De futura restitutione (puto *Resurrectione*) scribunt consarcinatores hæretici, at neq; locum indicant, nec apud quem possit inueniri.

Verum Theodorus Studites ita dictus est, quòd fuerit Abbas, siue Antistes, aut Præpositus Monasterij, quod *Studium* appellabant. Extat eius Oratio in adorationem pretiosę, & viuificæ Crucis, quæ incipit Ἀγαλλιάσεως, καὶ εὐφροσύνης ἡμέρα. *Exultationis, & lætitiæ dies.* Protulit hanc in lucem Græcè, & Latinè Iacobus Gretserus in 2. Tom. de Cruce. Habetur item eiusdem Theodori encomium in S. Platonem, cui in eodem monasterio successit. Vide Tomum 6. Surij. Varij quoq; sunt hymni in Græcorum libris Ritualibus. Vixit sub Iconomachis Imperatoribus Copronymo, eiusque filio Leone: & sub Orthodoxis Constantino, & Irene, & Nicephoro. Quare & multa tulit ob venerationem imaginum, quas egregiè propugnauit. Eius festum Græci celebrant vndecima die Nouembris. Fratrem habuit Iosephum Archiepiscopum Thessalonicensem. Alius est autem hic Theodorus à Theodoro fratre Theophanis, qui duo cognominati sunt γραπτοὶ, à notis, seu iambis faciei inscriptis iussu Theophili Imp. vt narrat Cedren. fol. 427. Sed de hoc vide Notas eiusdem Iacobi Gretseri, in memoratam Orationem Theodori Studitæ. vbi Bibliandri qui Cedrenum vertit, errorẽ detegit interpretãtem Theodorum illum *Graptorũ* Episcopum.

Digitized by Google

THEODORI Rufij Refutatio cauillationum à Stephano Gerlachio Vbiquitista, in primum caput Disputationis Moguntinæ, De persona Christi, eiusq; Apologeticum, obiectarum. Moguntiæ apud Gasparum Behem, ann. 1591.

THEODORVS Tharsi Episcopus sex vberes Sermones, siue Tractatus quinquaginta, & tria capita, continentes, Græcè scriptos reliquit, quos cum sese legisse inquiat Photius, quidquid ij complectebantur, sic summatim collegit, vt tamen vberem eorum tradat nobis notitiam. Scripsit enim contra Fatum, ac Syderalem Astrologiam. Vide Photium à pag. 342. vsque ad 365. puram, & perspicuam Theodori dictionem commendantem.

THEODOSIANVS Codex, libris sexdecim continetur, qui sæpè excusus est. Eiusdem Theodosij, Valentinianj, Martiani, &c. Nouellarum Legum liber cum ijsdem impressus.

Sanè verò in Nouellis Theodosio adiungitur Valentiniani nomen, quippe qui in hoc Opere sanciendo fuit Theodosij collega. Ex Theodosij autem Imp. libro De recta Fide, ferè desumptus est liber De Incarnatione Verbi vnigeniti, etli vberius in hoc, locis è Diuina Scriptura adscitis, quæ Diuinitatis, & Humanitatis sunt in Christo, expenduntur, & exponuntur, quàm apud Theodosium. Et quidem Theodosiani Codicis libri, cum Nouellis Theodosij, Valentiniani, & aliorum integriores editi sunt cura Iacobi Cuiacij I.C. Lugduni apud Gulielmum Rouillium, ann. 1566. Sed vide in verbo, Ius Canonicum.

THEODOSIVS Cænobiarcha, magni nominis, tempore Symmachi Papæ, quique claruit in Palæstina appetitus certaminibus de fide ab Anastatio Imp. impio, iam 21. annum imperante, scripsit ad eundem Imperatorem Apologeticam Epistolam, cuius pleraque Baron. Card. 6. Annalium suorum Tomo inseruit sub annum Dom. 511. Symmachi autem Papæ 13. Vide Cyrillum eius temporis Scriptorem (non quidem illum Hierosolymitanum Episc. cuius extant Catecheses, nec Alexandrinum) in Saba, & Suidam in verbo, Anastasius.

THEODOSIVS Monachus, scripsit contra Philoponum De resurrectione mortuorũ: quem Theodosium Photius se legisse inquit ex D. Scriptura, & Patribus egregiè refutantem vanitatem Philoponi, resurrectionem inconsideratè negantis.

THEODOSII Regis ad Cyrillum Alexandrinum Epistol. num. 4. inter Cyrilli Epistolas. Item Theodosij, & Valentiniani Impp. & eundem Epistola num. 17.

THEODOTION Epiphanio Ponticus, Euthymio Ephesius, Commodo imperante, sacros libros ex Hebræo in Græcam linguam conuertit. Qui auctor, etsi ex hæretico Marcionista, Proselytus Iudæorum factus est, maiore tamen fide (Epiphanio teste, in libro de mensuris, & ponderibus) in interpretatione vsus est, quàm cæteri eius similes. Quamobrem semper Ecclesia Danielem ex Interpretatione Theodotionis legit, vt Hieronym. testatur præfatione in Danielem. Vixit ann. 200.

THEODOTVS (vt etiam habet Sixtus Senensis) Ancyræ in Galatia Episcopus, scripsit Homilias complures, ex quibus Epiphanius Diaconus in Actione sexta Nicænæ Synodi secundæ, quattuor citat. Primam, De Helia, & Vidua in 3. Reg. 17. Secundam De duobus cæcis in Matth. 9. Tertiam De distributione talentorum in Matth. 25. Quartam, De claudo à Petro, & Ioanne sanato in Act. 3. Claruit in Concilio Ephesino aduersus Nestorium, Dialectico more scribens ann. 430.

THEODVLPHVS, Ordin. D. Benedicti, primò Abbas Floriacensis, deinceps Episcopus Aurelianensis, quem Virum Sanctum appellat Eisingrenius, nobilis autem ingenij, Baron. Card. scripsit Ecclesiasticum Hymnum ad diem Palmarum in Ecclesia canẽdum, qui incipit: *Gloria, laus, & honor tibi sit.* Quem cum obseruato transitu Ludouici Imp. ipse, qui, nondum Episcopus, detinebatur Andegaui in carcere, ceciniſſet, ab Imperatore illico liberari iussus est, ac deinde promotus ad memoratum Episcopum. Extant eius Elegiæ Epistolares De suo Exilio ad Modoinum, & Aigulfum, item Responsoria Epistola Elegiaca Modoini Episcopi ad Theodulphum, quæ primum edita sunt ex membranis m.s. Monasterij S. Galli in Tom. 5. Antiquæ Lectionis Henrici Canisij ann. 1604. Ingolstadij. Incipiunt: *Hæc Modoine tibi Theodulphus dirigit Exul.* Extat item Epistola eius ad Clerum suæ Diœcesios scripta, cum primum creatus fuit Aurelianensis Episcopus, quam numquam antea cusam, sed lectu perdignam, Baron. Card. Tom. 9. suorum Annalium sub ann. 835. & Ioannes Busæus Societatis nostræ Theologus Hincmari Epistolis Moguntiæ editis intexuit. Cæterum versus in fronte Bibliorum, quos ipse describi curauit, & quædam alia eius Poetica vide in Tom. 8. Bibl. PP. Edit. 2. Addit autem Arnoldus Vuion eum scripsisse librum Hymnorum. Alterum Epistolarum ad diuersos. Annales Caroli Magni, & Ludouici Impp. sanctitate, & miraculorum gloria clarus. Supplementum Chron. libr. 12. Tritem. De viris illustribus Ordinis D. Benedicti, lib. 2. c. 4. & alij.

THEO-

Digitized by Google

THEODVLVS, quem Sixtus Senensis *Theodolum*, vt quidam m.s. Codices, alij verò *Theodorum* nominat, in Cælesyria presbyter, & postea Episcopus, natione Italus, librum scripsit De consonantia Scripturarum Veteris, & Noui Testamenti aduersus antiquos hæreticos; qui propter differentiam præceptorum, vel ceremoniarum, aliũ Testamenti Veteris Deum dixerunt, alium Noui. In quo ostendit dispẽsationis fuisse vnius, eiusdemq; Dei auctoris vtriusq; Scripturæ, vt alia per Moysen antiquis lex daretur in sacrificiorum ceremonijs, & iudiciorũ animaduersionibus, alia his temporibus per Christi præsentiam in sacris mysterijs, & futuris repromissionibus: nec diuersa credi debere, aut nõ vno spiritu, & vno auctore dictata: cum illa, quæ, si modo secundum literam obseruarẽtur, occiderent, eadem ipsa secundùm intellectum viuificent.

Idem quoq; Eclogarum volumen carminibus edidit, in quo omnia miracula Veteris Testamenti, & Poetarum fabulas ad ipsorum imitationem ab eis conflictas, felicissimè cecinit. Eius initium est. *Aethiopum terras &c.*

Collegisse etiam dicitur in Epistolam ad Romanos succinctam, & facilem Enarrationem, in morem Catenæ contextam ex sententijs Græcorum Patrum, inter quos Photius, & Oecumenius numerantur, qui cùm ducentis annis post Theodulum vixerint, apparet, inscriptionem Operis falsam esse. Titulus autem eius est. *Euãgelicam hæc Epistola institutionem continet, &c.* Moritur sub Zenone Imp. ann. Dom. 480. Hæc quidem Gennadius in Catalogo, & Sixtus in S. Bibliotheca. Cæterùm, qui Commentarius in D. Pauli Epistolam ad Romanos habetur in Tom. 1. secundæ Edit. Bibl. PP. à Margarino Bignæo collecta, is Auctores, ex quibus Theodulus Commentarium suum texuit, habet hos:

Dionysium Alexandrinum.	Methodium.	Photium.
Ioannem Chrysostomum.	Basilium Magnum.	Gregorium Nazianzenum.
Cyrillum.	Seuerianum.	Theodoritum.
Gennadium.	Isidorum.	Oecumenium.

At Sigebertus in suo Catalogo sic habet. Theodulus Italus natione, Græca, & Latina lingua eruditus, cum Athenis studeret, audiuit Gentiles cum Christianis altercantes, quorum colligens rationes, reuersus contulit in allegoricam Eglogam, introducẽs duas personas altercantes, & tertiam de duarum dictis dijudicantem. Primum vocat Pseustẽ, à falsitate dictam, humana & fabulosa proponentem: secundam Alithiam, Diuina & vera opponentem, tertiam Phronesim à prudentia dictam, per quã dubia examinantur. Theodulus interpretatur Dei seruus. Titulus huius libri est, Egloga Theodoli. Hic sub clericali norma obijt immatura morte, & ideo librum suum non emendauit. Sed & vide, quę post hæc, quæ iam edideramus addidit Mag. Sacri Palatij primo Indicis Tom. Romæ edito anno 1607. pag. 81.

THEOFRIDVS Abbas scripsit duos Sermones De Sanctorum reliquijs, & veneratione, qui Colon. excusi ann. 1555. cum Berengosij Opusculis inserti sunt à Margarino Bibl. PP. 2. Edit. Tom. 2.

THEOFRIDVS Sancti Vuillibrordi Epternacensis, Ord. D. Benedicti, scripsit De cõsummatione seculi, ac De nouissimo die, & pleraque alia tam soluta, quàm ligata oratione, vt inquit Eisingren. Viuebat ann. 1145.

THEOGNOSTVS Alexandrinus, Græcè scripsit septem Orationes De Patre, Filio, Spiritu Sancto, De Angelis, De Incarnatione Saluatoris, & De Opifice, quarum argumenta cum Photius in sua Græca Bibliotheca attingat, eum in Origenis Periarchon errores, & in alia impegisse indicat.

THEOLESPHERI Cosentini, Calabri, Presbyteri, & Eremitæ feruntur hæc fuisse Scripta. Liber De deuotione religionis. Liber De futuris Ecclesię Schismatibus. Explanatio Apocalypseos D. Io. De magnis tribulationibus, ex Ioachimo, Cyrillo, atque alijs. De quibus vide in verbo Ioachimus, & in verbo Cyrillus, vt agnoscatur qualis fuerit hic Theolespherus, quem puto fictitium. Vixisse autem aiunt ann. 1368.

THEOLOGIAE, quæ in Bibliotheca nostra Selecta distributa est in Positiuam, Scholasticam, Practicam, siue de Casibus (vt vocant) Conscientiæ, Catecheticam, Controuersam cum ijs, qui sese ab Ecclesiæ capite abscinderunt, cum Hæreticis, cum Iudæis, cum Atheis, cum Gentibus, & Indis noui Orbis, singulos cuiq; parti libros ita assignauimus, vt ad calcem illorum Scriptores, qui de eodem argumento egerunt, adlecerimus: quamobrem illhuc amandamus Lectorem, cum & ibidem, quanam methodo sint eæ Theologiæ species tradendæ, conati simus ostendere.

THEOLOGIA Mystica, à pio quodam Ordinis Dominicanorum Teutonicorum Sacerdote 200. circiter abhinc annis Germanicè conscripta, & à Ioanne Theophilo in Lati-

Lugduni apud Alexandrum Martilium ann. 1580.

THEOLOGIA S. Thomæ abbreuiata per Seraphinum Capponum, Ordin. Prædicat. Venetijs ann. 1593. Vide in verbo Seraphinus Capponus à Porrecta, & in verbo, Thom. Aquinas.

THEOLOGICI Vocabularij Compendium, Vide in verbo, Thomas Beauxamis.

THEOLOGIAE item Compendium cum varij conscripserint, quorum in hoc Apparatu varijs in locis meminimus, quales fuere Albertus Magnus, & Vigerius: Constantius Sarnanus Card. qui Romæ ann. 1592. illud emisit, & alij, tum de decem varijs methodis, quibus ad eam tradendam vsi sunt à tempore Apostolorum, vsque ad hæc tempora, vide in secundo libro primi Tomi eiusdem nostræ Bibliothecæ Selectæ.

THEOLOGICARVM Quæstionum Flores à Iosepho Angles, Valentino, Ord. Minorum duabus partibus comprehensi, & editi Augustæ Taurinorum ann. 1583. & Venetijs apud Zaltrerium.

THEOLOGORVM duorum summorum, id est S. Thomæ, & Scoti Conciliatio, & ad vniuersam Theologiam Directorium, à Constantio Sarnano Cardin. Romæ apud Basam edita ann. 1589.

THEOMACHIA Caluinistica, 16. libris profligata, quibus 1400. huius sectæ errores, quorum magna pars primum eruta est, refelluntur. In ijs Confessio fidei Hungonosticæ, & Catechismus Caluinianus, ex ipsorummet Hæresiarcharum Scriptis confutantur per Franciscum Feuardentium, Ord. Min. Parisijs apud Niuellium ann. 1603.

THEOPHANES Byzantius libros decem historiarum scripsit incipiens à Persico bello inter Iustinum Imp. & Cosdroam Regem. Eorum librorum argumentum, vide in Bibliotheca Græca Photij.

THEOPHANES Cerameus Græcè scripsit Homilias in Euangelica τῆς κυριακῆς, hoc est Dominicalia, & in alios dies festos.

THEOPHANES Episcopus Niceæ, Græcè scripsit aduersus Iudæos. Epistolam item Didascalicam ad Sacerdotes, & alios clericos, De Sacerdotio, & qualem esse deceat Sacerdotem. Alteram, quomodo Christiano contemnenda sint præsentia omnia tam iucunda, quàm molesta. Huius versus à Leone Ponze Hispalensi versi in Latinum Romæ prodierunt. Sanè & Theophanis Hymnorum mentio facta est à Theodoro Prodromo.

Porrò Librorum Theophanis contra Iudæos. Primus prioris tomi, demonstrat eos, qui nunc Iudæi appellantur, ex nulla parte ad veteres Iudæos pertinere, neque fide in Deum, neque Dei cultu, neque genere, neque lingua, & idcirco non esse nomine Iudæorum appellandos.

Eiusdem contra eos liber secundus, in quo demonstratur non propter aliud Iudæos in ea mala, in quibus nunc sunt, incidisse, nisi propter solam impietatem, & quòd lex Moysis, tamquam quæ non possit hominem perficere secundum animam, abrogata est à Deo, & data altera Euangelica excellentior, & perfectior.

Eiusdem contra eosdem liber tertius prioris tomi, in quo demonstratur, nó esse aliam legem pro vetere datam, nisi Euangelium Christi, quod quidem Euangelium ex miraculis Christi, quæ tunc facta sunt, & quæ nunc fiunt in cuncta Christi Ecclesia, fidem habet, & auctoritatem irrefragabilem.

Eiusdem contra eosdem libr. 4. prioris tomi, in quo demonstratur à Deo datum esse Euang. vel ex eo quod omnes homines Græcos, & Barbaros potuit à vita ferina, ad vitam Euangelicam traducere, quod quidem Lex Vetus nequaquam poterat, & Iudæorum vana expectatione Messiæ.

Eiusdem contra eosdem secundus tomus, in quo Euangelium comparatum, cum Lege demonstratur longè excellériùs esse in omnibus, & quòd solũ vniat, & assimilet Deo homines, quantum consequi possunt homines, quod est vltimum bonum, & vera beatitudo.

Secundi tomi liber primus, in quo demonstratur Theologiam Euangelij excellentiorem esse, & perfectiorem Theologia Legis Veteris, & quòd Prophetæ non solum diuina inspiratione edocti fuerunt, sed etiam alijs mediocriter eius secreta aperire voluerunt, quantum capere poterant tunc, qui erant mente purgata.

Eiusdem contra eosdẽ secundi tomi liber secundus, in quo demonstratur adhuc Theologiam Euangelij, & sapientiam rerum diuinarum multo maiorem esse Mosaica, vel ex præmio virtutis, quia scilicet lex Vetus bona terræ promitteret, & daret, Euangelium verò, Dei visionem, & Regnum. Item de Oratione, & quod Prophetæ sancti per omnia cernantur vitam suam ad leges & regulas Euangelicas dirigere.

Eiusdem contra eosdem secundi tomi liber tertius, in quo demonstratur sapientiam

Euan-

Euangelij altiorem, & sublimiorem esse Veteri Testamento, idq; e ex virtutibus moralibus, quibus ornat animam, potissimumque, ex charitate erga Deum, & proximum, & quòd Prophetæ his virtutibus fuerunt præditi.

Porro adhuc eiusdé Symphonia Veteris & Nouæ Scripturæ aduersus Iudæos cõtinet.

Quòd Prophetæ futuram gentium conuersionem ab idololatria ad Deum clarè appellant cognitionem Dei, id est pietatem, c. 1.

Quòd omnes gentes ascensuræ erant in Hierusalem, & adoraturæ Deum illic, & quòd inde mandata eius discenda erant, c. 2.

Quòd ex Hierusalem egressura erat Lex æterna, & danda omnibus hominibus, Iudæis & Gentibus, ita vt deinceps Lex vetus de medio sublata esset c. 3.

Quòd apertè Prophetæ Christum confessi sunt Deum, c. 4.

Quòd Christus Dominus quoque dictus est à Prophetis, quod idem valet atque *Dei nomen*, & quòd vnus idemque est Deus, & Homo, c. 5.

Quòd prophetæ similiter, atque Euangelium, Christum dicunt etiam Dei filium legitimum ex substantia eius, qui eum genuit, genitum & dilectum, c. 6.

Quòd Prophetæ Christum, ex Virgine natum prædixerunt & in Bethlehem concorditer Euangelio, c. 7.

Concordia Prophetarum cum Euangelio de tempore quo venit ad nos Christus, c. 8.

Hic demonstratur, quemadmodum Prophetæ cum Euangelio consentientes ex semine Abraham, & Tribu Dauid Christum proficisci dicunt, c. 9.

Quomodo Prophetæ concorditer Euangelio prędixerunt Epiphaniam Domini, & de Diuinitate eius testimonium cæleste vocis paternæ, & miraculorum eius, c. 10.

De eo, quòd sponte sua venit ad Passionem Dominus, & Saluator noster, & de ingressu illo nouo, & inaudito in Hierusalem, & de miraculis tunc factis, quomodo hæc Prophetę Euangelicè prædixerint, c. 11.

Quomodo Prophetæ concordantes cum Euangelio prædicant singillatim Passionem Domini, & quæcunque in ea ausi sunt qui Deum occiderunt, & quæ tunc miracula facta sunt Epilogus.

Quòd post Passionem & Mortem tertia die Resurrexit à mortuis Saluator noster, c. 12.

Quòd assumptus est in Cœlum post Resurrectionem, & sedet ad dexteram Dei Patris, capit. 13.

De misso Spiritu Sanct. è Cęlo Apostolis, & per eos effuso in omnes credentes in Christum, c. 14.

De prædicatione Apostolorum in cuncto Orbe, c. 15.

De vocatione gentium, & subiectione earum sub Christo, c. 16.

De Baptismo salutari, c. 17.

De erectis in toto Orbe sacris aris, c. 18.

Quòd minor pars Iudæorum, quæ in Christum credidit, anima & corpore seruata est, calamitatis Hierosolymitanæ mala euadens, c. 19.

Quòd maxima pars Iudæorum in perfidia remanens perijt anima & corpore, à Romanorum exercitu consumpta, c. 20.

De frangendis & delendis omnino idolis, & de Sanctis imaginibus eorum loco habendis, c. 21.

De cœlesti Hierusalem patria Omnium Sanctorum, c. 22.

Hic demonstrantur Prophetæ concordare cum Euangelio etiam in mysterio cõmunis Resurrectionis hominum, & Aduentus terribilis in Terram Christi Dei & Hominis, Iudicis ac Regis omnium, & Iudicij ac remunerationis factorum cuiusq; & mutationis vniuersi, c. 23. Extat verò eiusdem in Sanctiss. Deiparæ Annũciationem Hymnus in Tom. 8. Bibl. PP. edit. 2.

THEOPHILI de hominis fabrica libri quinq; prodierunt Græcè Parisijs ex Bibliotheca Regia, ann. 1555. Parisijs apud Gulielmum Morellium in Græcis Typographum Regium, hac inscriptione: ΘΕΟΦΙΛΟΥ περὶ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς.

THEOPHILVS Alexandriæ Episcopus, qui primò de Ecclesia benemeritus, quòd aduersus Origenẽ, & Origenistas se gessisset egregiè, deinceps autem ob persecutionem procuratam contra Io. Chrysost. Pontifici Rom. & omnibus bonis odiosus, resipiscens tamẽ post 27. annos, quibus Ecclesiam illam rexit, ex hac vita ann. Do. 412. vndecim. autem Innocentij Papæ migrauit. Qua de morte Io. Damascenus, lib. 3. de Imaginibus propè finem narrat ex Isidoro Diacono hæc, quæ sequuntur: Theophilus ob illud peccatum (*quòd scilicet numquam Ioann. Chrysostomi nomen passus esset in Ecclesia recitari*) non poterat animam agere,

Digitized by Google

donec allata ei fuit imago Chrysostomi; quam ille cum esset veneratus, spiritum emisit. Quin apud Vitas Patrum scripta sunt hæc de eodem: *Sancta memoriæ Theophilus Archiepiscopus, cum moriturus esset, dixit: Beatus es Abba Arseni, quia semper hanc horam ante oculos habuisti.*

Scripsit, vt inquit Gennadius in Catalogo, aduersum Origenem vnum, & grande volumen, in quo omnia penè eius dicta, & ipsum pariter damnat. Similiter docens, nō à se primum eum, sed ab antiquis Patribus, (& maximè Heracla) fuisse, & à presbyterio eiectum, & de Ecclesia expulsum, & de ciuitate fugatum: sed & Anthropomorphitas hæreticos, qui dicunt Deum humana figura, & membris constare, disputatione longanima confutans, & Diuinarum Scripturarum testimonijs arguens, & conuincens eos, ostendit, Deum incorruptibilem, & incorporeum, iuxta fidē Patrum, credendum, neq; vllis omnino membrorum lineamentis cōpositum, & ob id nihil ei in creaturis simile per substantiam, neque cuiquam incorruptibilitatem aut immutabilitatem, aut incorporalitatem suę dedisse naturę, sed esse omnes intellectuales naturas corporeas, omnes corruptibiles, omnes mutabiles vt ille solus corruptibilitati, & mortalitati non subiaceat, qui solus habet immortalitatē. Paschæ etiam recursum, quem magna apud Nicæam Synodus post 95. annos agi in tempore & die, & Luna, secundum suum statum inuenerat, additis quibusdam ipsius festiuitatis rationibus, & expositionibus Theodosio obtulit: legi & tres De Fide libros sub nomine eius titulatos, sed quia lingua inconsonans est, non valde credidi. Hæc Gennadius.

Præter hęc scripsit De sacris mysterijs, vel de sacris supellectilibus Ecclesię Dei: Quem librum Ecclesiæ fuisse vtilissimum intelligitur è fragmento Epistolæ S. Hieronymi ad Theophilum datæ, cùm Commentarium illum Latinitate ab ipso rogatus donauit: quod in collectione veteri diuersorum Auctorum legitur verbis istis: *In Opere tuo vtilitatem spectauimus Ecclesiarum eruditi testimonijs Scripturarum, qua debeant veneratione Sancta suscipere, & Altaris ministerio deseruire; sacrosq; Calices, & sancta velamina, & cetera, quæ ad cultum Dominicæ pertinent passionis, non quasi in anima, & sensu carentia, sanctimoniam non habere; sed ex consortio Corporis, & Sanguinis Domini, eadem, qua corpus eius, & sanguis, maiestate veneranda. Suscipe igitur librum tuum, immo meum, & verius dicam, nostrum: cumq; mihi faueris; tuus fautor eris. Tibi enim meum sudauit ingenium, & facundiam Græcam Latinæ linguæ nolui paupertate pensare. Neq; verò, vt diserti interpretes faciunt: Verbum verbo reddidi: nec adnumeraui pecuniam, quam mihi per partes dederas: sed pariter attendi, vt nihil deesset ex sensibus, cum aliquid deesset ex verbis. Epistolam autem tuam idcirco in Latinum verti, & huic volumini præposui: vt omnes, qui legerint, sciant, me non temeritate, ac iactantia, sed præceptis beatitudinis tuæ suscepisse onus vltra vires meas. Quod an consecutus sim, tuo iudicio derelinquo: certe si imbecillitatem reprehenderis, voluntati veniam commodabis.* Vale.

Extant eiusdem Ecclesiastici Canones, tres præterea Paschales Epistolæ à S. Hieronymo Latinitate redditę: cum alioqui per singulos annos singulas dare soleret, vt ex Epistola 9. Synesij liquet, qui Paschales illos Tractatus vocat *Panegyricas orationes, siue libros.*

Sanè Theophilus cum de Origenis erroribus Concilium celebrasset, ann. Do. 399. Epistolas ad diuersos Episcopos, atq; item ad Hieronymum misit, qui earum nonnullas in Latinum vertit è Græco, quę cùm alibi, tum in 5. Tom. Annal. Baron. Card. cerni possunt sub eundem annum. Et quidem Hierony. Apologia aduersus Ruffinum, ait; *Duas* (Theophili) *Synodicam, & Paschalem Epistolas contra Origenem, illiusq; discipulos, & alias aduersus Apollinarium, & Origenem per hoc fermè biennium interpretatus sum, & in ædificationem Ecclesiæ legendas nostræ linguæ hominibus dedi.* Ita & epist. 78. Hieron. Desideratur tamen Theophili Epist. Synodica. At extant eiusdem Theophili in Bibl. PP. Tom. 7. secundæ editionis Margarini, Epistolæ tres Paschales, D. Hieronymo Interprete: & earum Argumentum ex libro Collationum Cassiani.

Edictum, cum Theophania die Dominico instarent.
Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco.
Expositio de his, qui dicuntur Cathari.

Responsa duo Alterum Agathoni: Alterum Mennæ, Episcopis.

Adiecta sunt Scholia quædam Balsamonis, Edictum eiusdem Theophili; & expositio de his, qui dicuntur Cathari, & Scripta duo, quorum alterum Agathoni; Alterum Mennæ Episcopis misit. Librum autē ipsius De hæresibus ad Epiphanium, Tritemius, & alij quidam extitisse innuunt.

Atqui cùm pleraque in verbo, Origenes, diximus, ea si legantur huc facient, quemadmodum quædam, quæ Gilbertus Genebrardus affert initio ad Opera Origenis, quæ Parisijs emisit. Vide item quæ Sixtus Senensis in Annot. 7. & 8. lib. 6. Biblioth. Sanctæ.

Cæterum Leo Papa epist. 52. & 64. vocat Theophilum probatissimum Præsulem, &

sanctæ

Digitized by Google

sanctæ memoriæ Episcopum, scribens ad Galliarum Episcopos, & ad Marcianum Imp.

THEOPHILVS Anteceſſor, qui Iustiniani Imp. Institutiones ita Græcè reddidit, vt quemadmodū in libro de Iurisprudentiæ methodo diximus, sæpenumero queat illa versio esse loco Interpretationis, habet hic locum, quòd in Iustiniani Institutionibus pleraque sunt, quæ etiam ad Ecclesiam spectant. Eæ primum in lucem prodierunt restitutæ, atque recognitæ cura, & studio Vigilij Zuichemi, Phrysij, cum huius doctissima Præfatione ad Carolum V. Imp. qua eximiam hanc versionem magnopere commendat. Basileæ anno 1534. Parisijs autem deinceps apud Vuechelum Græcè & Latinè, Iacobo Curtio interprete, cum obseruationibus, & argumētis ad singulos Paragraphos. Quin & ibidem apud Morellium in 16. Græcè, & Latinè. Tom. 2. Bil Selectæ.

THEOPHILVS Antiochenus, scripsit contra Christianæ Religionis calumniatores ad Autolycum, libros tres, quorum initium est, *Lingua quidem diserta, & dictio tersa delectationem, & laudem afferunt, &c.* Tertio autem libro, inter alia, cum Philosophorum varietatem, & dissidia de Diuina Prouidentia, & Poetas ostendat cautè esse legendos; tum fidei Christianæ, atque iustitiæ veræ, & legis Diuinæ præstantiam insinuat: Christianæ postea historiæ veritatem à constanti temporum supputatione demonstrat: in qua tamen, quia aliqui numeri, & verba desunt, circumspectè legendum est, quod affertur ex Manætho, quem putant aliqui esse Manethonem qui hodie circumfertur, (sic enim Margarinus hoc loco in margine dicit) quamquam fieri non possit, vt de Manethone Anniano loquatur, qui dūtaxat ante octoginta annos apparuit; cum Theophilus ante Diuum Hieronymum scripserit, decq; ipso Manætho, seu Manethone scripserit hæc verba: *Eius* (inquit) *meminere veteres Scriptores, vt qui fuerit antiquissimus penè omnium, qui vetustate celebrantur. Monathos plurimā de Aegyptijs fabulatus est; etiam blasphemiam linguam soluit in Moysen, & Hebræos, quorum ductor extitit. Nam ait, eos ex Aegypto, propter lepram, qua infecti fuerint, esse ejectos. Dum autem testatur eos fuisse pastores, & bellum gessisse cum Aegyptijs, nequit exactam temporum computationem assignare. Quòd autem eos pastores fuisse calumniatur, prater voluntatem professus est veritatem. Nam maiores nostri cum incolerent Aegypium, re vera (ne quis erret) pastores fuere: interim tamen mentitur, dum eos leprosos fuisse comminiscitur. Cùm enim veniissent Hierusalem, & Iudaam cœpissent inhabitare, satis constat, quomodo eorum Sacerdotes permanentes in Templo, & exequentes cultum Diuinum ex præscriptio Dei, sanarint omnem morbum. Itaque non solùm leprosos curarunt, verum omnem languorem. At Templum excitauit Iudæa Rex Salomon. Quòd autem Manathos plurimum aberrauit in temporum computatione, ex prædictis apparet: necnon ex Rege Pharaone, à quo sunt Aegypto pulsi; non enim amplius ipsis imperauit: Nam hic persecutus hostiliter abeuntes Hebræos, submersus est in Mari rubro, cum vniuerso exercitu suo. Praterea, &c.* Hæc quidem Theophilus, qui postea Chronologiam Biblicam texuit vsq; ad finem tertij libri.

Idem scripsit breuia Commentaria, siue Allegoriarum in Sacra quattuor Euangelia, libellos quattuor: Quamquam de his sic inquit D. Hieronymus: *Theophilus sextus Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus, sub Imperatore Marco Antonino Vero. Librum contra Marcionem composuit, qui vsque hodie extat. Feruntur eius & ad Autolycum tria volumina, & contra hæresim Hermogenis, liber vnus; & alij breues, elegantesq; Tractatus, ad Ecclesiæ ædificationem pertinentes. Legi sub eius nomine, in Euangelium, & in Prouerbia Salomonis Commentarios, qui mihi cum superiorum voluminum elegantia, & phrasi non videntur congruere.* Sic Hieronymus.

Extant sanè sub nomine Theophili libri tres ad Autolycum; & libri Allegoriarum in sacra quattuor Euangelia in Tom. 1. edit. secunda, Biblioth. Patrum à Margarino Bignæo collectæ.

Cæterum, Theophili mentio habetur etiam ab Eusebio, tanquam sexti Antiochenæ Ecclesiæ Episcopi, & à Nicephoro. Eusebius quippe ita inquit: *Theophili (quanquam alij Anatolium legant) verò, quem Antiochenæ Ecclesiæ Episcopum fuisse supra monstrauimus, tres libri extant, quos Religionis elementa, & quasi seminaria complectentes, Autolyco dedicauit. Aliud item Opusculum edidit, cuius inscriptio est:* Contra Hermogenis hæresim: *In quo testimonijs sumptis ex Apocalypsi Ioannis vtitur. Alij sunt eius libri, qui ad primam Christiani in fide Institutionem spectāt.* Hæc Eusebius. Vide Gulielmum Archiepisc. Tyri, lib. 4. Hist. Belli sacri, c. 9. Vide primum Indicis Tomum à Mag. Sacri Palatij editum Romæ ann. 1607. pag. 78.

THEOPHILVS Brixianus, Dialogum hexametris versibus, De vita solitaria, scripsit ad Guidum Vbaldum Vrbini Ducem, Romæ editum apud Radulphum Lalisæum.

THEOPHILVS Burgundus, Ord. Minorum, Inquisitor Taruisij, scripsit in septem visiones Apocalypsis. Henr. Villot.

THEOPHILVS Cesareæ Palęstinæ (quæ olim Turris Stratonis vocabatur) Episcopus sub Seuero Principe, aduersus eos, qui decimaquarta Luna cum Iudæis Pascha faciebant,

cum cæteris Episcopis Synodicam, & valde vtilem composuit Epistolam. Hieronymus in Catalogo.

THEOPHILVS Cassinensis monachus, scripsit Tractatum de Casibus, Incipit, *Conclusio prima.* Extabat m.s. apud Arnoldum Vuionem, dum viueret.

THEOPHILVS Cassinensis monachus, & Diaconus, scripsit varia carmina. De Beatis. Virgine. De Aduentu S. Benedicti ad Montem Cassinum. De constructione Cœnobij Sanctæ Mariæ in Plumbariola. De constructione S. Saluatoris. Arnoldus Vuion.

THEOPHILVS Fridinus, Florentinus, Ord. Prædicatorum, sermone patrio scripsit Expòsitionem super Psalmos 118. in septem capita distinctam. Incipit, *Beati immaculati in via.* Inscribitur autem, *Institutione dell' huomo Christiano.* Item expositionem super septem Psalmos Pœnitentiales, quam prænotauit: *Discorsi Spirituali sopra il Giardino de Peccatori.* Incipit, *Se ogn' vno s' accorgesse.* Iterum discursum super Orationem Dominicam, *Essendo stato.* Viuebat Pij V. Pont. tempore.

THEOPHILVS Folengius, Mantuanus, cognomento *Merlinus*, monachus monasterij S. Euphemiæ, Brixiæ, Congreg. Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, scripsit inter cætera sermone Italico, & versu heroico. De humaritate Christi, librum. Incipit, *De l' alma, & sempiterna Trinitade.* Venetijs apud Aurelium Pincium, ann. 1533. Panormitanam, vulgo, *Pinctam* dictam, lib. 2. qui sic incipiunt, *Gor ch' io son posto à fren di quella etade.* Extabant m.ss. Panormi, & apud Constantinum Siracusanum monachum Catanensem. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Obijt in monasterio S. Crucis Campesij propè Bassanum, ann. 1544. die 9. mensis Decembris.

THEOPHILVS Senensis, monachus, Ord. S. Benedicti Cassinensis, scripsit, atque edidit Tractatum de noua restauratione Kalendarij. Obijt Cassini ann. 1586.

THEOPHILVS Treuici natus, quod est insigne Oppidum in Mediolanensi ditione, inter Mediolanum, & Brixiam, scripsit librum Sermonum Quadragesimæ. cuius initium est, *Cum fides Catholica.* Alterum verò in Euangelia à prima Dominica Aduentus vsque ad Epiphaniam. Incipit, *Erant filij Israel in deserto.*

THEOPHILI à Varrano, Ord. D. Augustini, & tamquam insignis Philosophi, atque Theologi ita meminit Ioseph Pamphilus, vt etsi non indicet eius scripta, scripsisse tamen in Philosophia, & Theologia asserat.

THEOPHRASTVS Bouius (Gallicè Bouin) Dominus Belliloci (du Beaulieu) Eleemosynarius Henrici quarti Galliæ Regis, scripsit Gallicè, & emisit Parisijs ann. 1604. apud Marcum Orry, Methodum, qua Schismaticos, & Hæreticos conuincens monstratur falsitas doctrinæ Caluinianorum, Zuinglianorum, & Lutheranorum aduersus Molinũ quendam hæreticum Ministrum. Hanc verò Methodum dicauit Iacobo, qui nũc Magnæ Britanniæ Rex dicitur. Scripsit autem perspicuè, candidè, verè. Auctoritates autem Patrum tam Græcorum, quàm Latinorum fideliter affert ad marginem.

THEOPHYLACTVS Aegyptius Præfectus libros octo historiarum à Mauritio Imp. vsque ad Phocam eius successorem scripsit Græcè. Vide Photium in Bibliotheca Græca, qui eius Operis & meminit, & argumentũ omne decem integris paginis à 39. demonstrat. Cognomen autem huius Theophylacti fuit *Simocates.* Vide item Suidam.

THEOPHYLACTVS Bulgariæ Archiepiscopus, qui circa ann. octingentesimum, & sexagesimum vixit, quæ Græcè scripsit, ea pleraque omnia è diuite D. Io. Chrysostomi vena ita hausit, vt etiã ex alijs allegorias à Chrysostomo ferè omissas suppleuerit, in compendium quasi redigens, quæ fusiore eloquentia Pater ille pronunciauerat. Theophylacti autem hæc extant.

In Oseam Commentarius mutilus initio, & in fine: quamquam scio nõ deesse, qui scripserint Commentarios in Oseam integros, atq; in totum Michæam, Epistolas item ex antiquissimo Codice descriptas allataque hæc omnia ex Patmo Insula extitisse apud Didacum Hurtadum Mendozam. Sed & in Augustana Bibliotheca extant in ipsos 12. Prophetas m.s. Græcè in tertio Pluteo, vti & Expositio Euangeliorum D. Marci, & Lucæ. Fragmenti autem illius in Oseam initium est: *Et nemo eripuit de manu mea.*

In Ionam. *Postquam omnes.* In Nahum. *Prædicauit admirandus.* In Abacuck. *Sunt qui dolenter.* In quattuor Euangelia, libri 4. Quorum initium est. *Quemadmodum.* In Epistolas D. Pauli. *Frequens Diuinarum.*

Extat quidem ipsius Theophylacti Epistola m.s. Græcè in Vaticana Bibliotheca in lib. Anonymi, vbi pleræque aliæ diuersorum Auctorum, & argumentorum.

Sed & Commentarij, & enarrationes in Prophetas, iuncta explicatione in Psalterium Dauidis erant m.s. in Bibl. Imp. Viennæ Austriæ.

Digitized by Google

Vbinam sive Græcè, sive Latinè prodijt Theophilactus.

Romæ porrò excusi fuere Theophylacti integri Commentarij in Euangelistas quatuor Græcè an. 1542. deinde item an. 1568. At huius ipsius Latina versio mutila, Coloniæ apud Petrum Quentelium.

In Epistolas autem Diui Pauli Christoophoro Porsena Romano Interprete, an. 1469. Sixto IIII. Pont. Romano dicata Enarratio, deinde Coloniæ apud Petrum Quentelium an. 1531. atque iterum Parisijs apud Vascosanum, ann. 1552. cum enarratione in Prophetas aliquot minores, & Parisijs ann. 1554. à Philippo Montano recognita Commentaria in Euangelia, in Epistolas Pauli, & Prophetas quosdam, cum & versio in Epistolas Pauli facta à Philippo Montano, etiam an. 1564. prodierit Antuerpiæ.

Enarrationes verò in Acta Apostolorum Græcè, cum Latina Interpretatione Coloniæ anno 1567. ac Latinæ Philippo Montano, & Laurentio Sifano Interpretibus, anno 1570. Basileæ.

Cautio ad Græcum contextum Theophylacti, atque ad versiones Latinas, ab hæreticis præsertim factas.

Vt autem antiquus ille vigor Patrum in Oriente procedentibus seculis elanguit in ijs, qui postea successere, mirum non est, si etiam in Theophylactum incidere potuit aliquis error; nisi & eius codices, quod in alijs factum ostendimus, fuerint ab hæreticis contaminati. Et quidem ille scribens in Collectanea illa Synopsi sub finem ca. 3. ridet expositionem illam, quòd Spiritus Sanctus procedat ex Patre, & spiritu sancto, ex ijs verbis, Io. 20. *Insufflauit, & dixit. Accipite Spiritum Sanctum.* Sic enim Augustinus, lib. 3. in Maximinum, ca. 14. & Cyrillus lib. 12. Io. c. 56. exponunt. At ridendus est Theophilactus, qui hoc in loco palpauit in meridie. Vide Bellarm. Card. Tom. 1. Controuer. 2. lib. 2. de Christo, cap. 21. & 22.

Porrò cum Theophylactus ab Oecolampadio, & Ioanne Lonicero fuerit versus (mitto nunc alios Interpretes, qui catholici fuerunt) sciendum est falsatos fuisse ab ijs, locos qui ad potestatem Summi Pontificis spectant. Vide autem Catal. Vaticanæ Bibl. ad calcē huius Sacri apparatus: & quæ in XI. Tom. Annal. de Theophylacto scripsit, vbi & de tempore, quo vixit.

THEOPHYLACTI monachi, qui scribunt extare de Sobrietate breues admodum admonitiones alicubi in Italia, eæ mihi hactenus haud innotuerunt.

THEOPHYLACTVS Simocates, vide in verbo, Theophylactus Aegyptius supra.

THEORIANI Orthodoxi cum Catholico Armeniorum colloquium. Tom. 4. Bibl. PP. Edit. 2. At legendum, quod de hoc Theoriano monuit Mag. Sacri Palatij pa. 164. To. 1. sui Indicis.

THEOTIMVS Scythiæ Tomorum Episcopus, in morem Dialogorum, & veteris eloquentiæ breues, commaticosque tractatus edidit, audio enim & alia scribere. Hieron. in Catal.

THESAVRVS enarrationum Euangelicarum totius anni, De tempore, & De Sanctorum Festis cum Quadragesimali. Editione Veneta denuò recognitus, & impressus apud Petrum Dehuchinum an. 1570.

THESAVRVS Laudum B. Virginis super Canticum *Salue Regina*, per Abrahamum Bzouium Ord. Præd. Antuerpiæ apud Bellerum.

THESAVRVS Piarum. & Christianarum Institutionum in vsum Catholicæ iuuentutis (præsertim verò Sodalitatis Deiparæ Virginis) emendatius nunc editus per Ioannem Perellium. Ingolstadij an. 1578.

THESAVRVS Precum, ac variarum Exercitationum spiritualium collectus opera Patrum Soc. Iesu. Col. apud Ioan. Crithium an. 1607.

THESAVRVS Sacerdotalis iuxta consuetudinem S. Romanę Ecclesiæ, sacrique Concilij Tridentini sanctiones, & diuersos voluminibus compendiosè collectus, & in quatuor partes diuisus à Francisco Samarino Beneficiato Lateranensi, Industria verò Angeli Rocchi Camertis expurgatus, multisque rebus auctus. Venetijs an. 1580.

THEVDVS Vir Beatus, discipulus S. Ioannis Gualberti, & Abbas Monasterij S. Pauli de Radiolo, scripsit vitam S. Ioan. Gualberti, quæ extat m. s. Commentaria item in Regulam S. Benedicti, obijt an. 1095. die 7. Augusti.

Digitized by Google

THIETMARVS Monachus, & Abbas monasterij Helmarduicensis, scripsit vitam, & miracula S. Remachi Episcopi. Extat m.s.

THIMO Monachus, Ordin. D. Benedicti, Monasterij Sancti Michaelis, Bambergæ, scripsisse De conceptu Originali, & alia plura dicitur à Gulielmo Eisingrenio, & vixisse an. 1146.

THOBIAS. Vide in verbo, Tobias. neque enim rectè cum aspiratione scribitur.

THOMAS de Ales. Vide in verbo Thomas de Hales.

THOMAS Anglicus, quem patria *Galensem* Sixtus Senensis, *Gualensem* Eisingrenius, siue item de *Valleus*, seu *Vallou*, cognomento autem *Iorgium* scribunt, Ord. Præd. ac deinceps Cardinalis S.R.E. tit. S. Sabinæ, scripsit (vt idem habet Sixtus Senensis) in Sacros libros plurimas Scholasticæ methodi commentationes: ex quibus in Bibliotheca D. Io. & Pauli Venetijs habentur in Genesim Lectura incipiens, *Non recedat*, & in primos viginti quinque Psalmos Postillam, quæ incipit, *Beatus vir, qui custodit*. Huius Auctoris esse creduntur Commentaria in Genesim, Isaiam, Ieremiam, Epistolas Canonicas, Apocalypsim, & in Boethium de Philosophica Consolatione ascripta D. Thomæ Aquinati, cui cum honoris caussa tributum esset *Angelici* cognomen, paullatim est factum, vt Thomæ Anglici Scripta Thomæ Angelici titulo notarentur. Ita quidem Sixtus Senensis; at Antonius de Conceptione eiusdem Ord. in sua Bibl. Fratrum Ord. Prædicatorum reclamat, negans istius esse Opera, sed D. Thomæ Aquinatis: falli item Sixtum inquit in eo, quòd illum an. 1400. claruisse scribit, quem claruisse inquiant PP. Mon. Ord. ann. 1305. veruntamen idem Antonius de Conceptione, quasi dubitabundus subdit hæc verba. *Si autem Postilla, quam scripsit Venetijs in conuentu nostro DD. Io. & Pauli super 25. Psalmos, & Lectura super Genesim, incipiens: Non recedat: sub huius Thomæ Iorgij Anglici extent, hæc nostra Bibliotheca Ordinis nullatenus excludi cupio.*

Scripsisse autem, ait, librum De doctrina Scholarium. Super 4. libros Sent. Librum De Conceptione Beatis. Virginis. Librum multarum Quæstionum Theologalium, quem se manuscriptum vidisse testatur. Super Boethium De Consolatione. Contra Io. Scotum. Alij item huic tribuunt Summam, siue Compendium Theologiæ. Duo quodlibeta cum multis (vt inquiunt) argutijs. Librum quos De concordia librorum D. Thomæ. Alteram De Vnitate formarum. Alium De Relatione, Postillam super Prouerbia Salomonis. Quædam, quæ in D. Thoma compleuerit. Summam quoque Logicæ, quæ sub Aquinatis nomine prodijt. At Eisingrenius adhuc ascribit huic Commentarium in Cãticum Canticorum. Alterum in libros De Ciuitate Dei. Alij item Commentarium in totum Psalterium. Librum De Statu Animarum post mortem. Alium aduersus Iconoclastas. Moralitates in libros Metamorphoseon Ouidij, sed dubito hunc cum altero confundi, qui *Thomas Vallois* ijsdem dicitur, quique impressus Parisijs fuit an. Dom. 1509. ab Ascensio.

THOMAS Anglus, Ord. Prædicat. Theologus, qui Regis Angliæ Richardi Confessarius, ac deinceps Cardin. Tit. S. Petri ad Vincula, Quodlibeta varia, quæ Anton. de Conceptione scribit se legisse Toleti in Conuentu S. Petri Martyris, in libro peruetusto iuncto cum summa Alberti Brixiensis: scripsit item super Vniuersam Aristotelis Philosophiam.

THOMAS Antonij, Senensis, Ord. Pred. post Raymundum Capuanum, scripsit vitam B. Catharinæ de Senis, compendiosius, quàm ille. Supplementum quoque vitæ eiusdem. Quin & eo procurante conscriptus est Liber De Attestatione, & miraculis eiusdem S. Virginis, vt ex his Catalogo Sanctorum posset adscribi. Cuius item Epistolas collegit, & præterea scripsit Vitam D. Dominici, librum De confirmatione Ord. lib. De merito vitæ religiosæ. Obijt an. 1430. Alb. Venetus. PP. Mon. Ord.

THOMAE Apostoli nomine confictum Euangelium ab hæreticis, & librum alterum, qui inscribebatur, *Actiones* Thomæ inter damnatas scripturas reiecerunt Innocentius I. in Ep. ad Exuperium, Augustinus, lib. 1. de Sermone Domini in monte, & in libro contra Adimantum, & lib. 22. contra Faustum Epiph. lib. 2. Panarij. Athanasius in Synopsi, Gelasius distinct. 15.

THOMAS Aquinas vita, doctrina, miraculis Ecclesiam Dei mirificè illustrauit. Vitam eius, aut Græcè, vt Demetrius Cidonius, aut Latinè cum plures scripsissent (quæ quidem maximè facit ad Viri præstantiam, & sensus percipiendos) explicuit accuratè, ac nouissimè omnium Ferdinandus Castillus Dominicani Ordinis partis primæ libro tertio, capite decimo, de D. Dominici, & sui Ordinis Generali historia, quàm edidit Hispanicè, quamúe Italicè versam à Timotheo Bottono, euulgarunt Iuntæ Typographi anno

vnde-

Digitized by Google

vndenonagesimo superioris seculi Venetijs. Atque vt idem Caietillus de D. Thomæ scriptis etiam egit, sic ante eum præcipuè Hieronymus Vielmius Episcopus Aemoniæ, (qui olim Argolicensis) libros de ijsdem duos emiserat ex ipsa Veneta Iuntarum Officina, anno septuagesimo quinto supra millesimum, & quingentesimum: qui libri adiecti ad alterum, quem conscripsit de sex diebus conditi orbis, digni sunt, qui perlegantur attentè ab ijs, qui sese daturi sint Veræ Philosophiæ, ac solidæ Theologiæ studijs. De ijsdem etiam D. Thomæ scriptis Sixtus Senensis aliqua, (sed breuius) attigit quarto suæ Bibliothecæ libro. Quo in loco cùm dixisset D. Thomam incessisse proximum B. Augustino, atq; huius mentem, & reconditos sensus introspexisse, subdidit, quatuor inter se implacabiliter pugnantia indissolubili pacis fœdere coniunxisse, Videlicet, Copiam, Breuitatem, Facultatem, Securitatem, quas nulli vnquam litterarum professori, vel ante, vel post eum contigit simul potuisse connectere. Cæterum Opera omnia, quæ Vir Sanctus posteritati reliquerat, Romanis typis, quam emendatissimè cudi iussit Romæ Pius Quintus æternæ memoriæ Pontifex Maximus, qui & D. Thomam ad numerum Quatuor Ecclesiæ Doctorum adiecit vti Quintum & splendidissimum eiusdem Ecclesiæ lumen.

Operum igitur huius Doctoris, alia ad Philosophiam, alia ad Theologiam spectant. De Philosophicis diximus in Apparatu nostro ad Philosophiam, qui in nostræ Bibliothecæ Selectæ Romana editione est tertiusdecimus, in Veneta & Colonien si autem duodecimus: quanquam etiam separatim non semel prodijt. Theologica verò cum in tres classes distribui possint, quæ sunt Explanationes Sanctarum Scripturarum, Commentarij in insignes Theologos, Tractationes propriæ, atque Volumina; nos de omnibus ita agemus, vt si quid alicui eius Operi sint adexenda, id faciamus.

In veteris igitur Testamenti libros scripsit. In Iob, In vnum, & quinquaginta Psalmos, In Isaiam, In Hieremiam, & huius Threnos, ac, cùm febri laboraret propediem moriturus, In Canticum Canticorum, flagitantibus, & dictata excipientibus Monachis Fossæ nouę, ad quos ex itinere prope Tarracinam diuerterat, in quorum Cœnobio etiam diem obijt.

Etsi autem in Hieremiam & Isaiam scripsit, non eius tamen Commentarij sunt, (quēadmodum neque ij, qui in Genesim, in Apocalypsim, in Epistolas Canonicas) qui vulgò sub eius nomine circumferuntur. A Thoma enim Anglico, monacho. & Theologo, non ab Angelico Doctore, scripti fuerant, quamobrem cognomenti similitudo lectores fefellit, quamquam vt in verbo, *Thomas Anglus* paulò antea diximus, Antonius de Conceptione reclamet.

At Noui Testamenti interpretationem ab eo legitimam habemus in D. Ioanne: deinde item Catenam in omnes quatuor Euangelistas ex Patribus contextam Vrbano Quarto, huius nominis Pont. Mx. mandante: licet hic SS. Matthæi, & Marci Euangelistarum, B. Thomæ: D. autem Bonauenturæ SS. Lucæ, & Ioannis Euangelia exponenda distribuisset: Quæ duo postrema, cùm D. Bonauentura generalis Præfecturæ suæ familiæ cura distentus absoluere nequiuisset, B. Thomas eandem ipse solus Catenam ita concinnè contexuit, vt si auctorum nomina, vnde petita est interpretatio, demantur, vnius videatur esse lucubratio: Qua factum est, vt & Euangelicum sensum, & Patres antiquos Latinos, qui delitescebant, aut minore erant in vsu, ac Græcos ipsos Interpretes assequeremur, Diuina viri charitate procurante, vt Latinè propterea verterentur.

Porrò Catena aurea D. Thomæ, Antuerpiæ impressa citatos habet ad marginem Patres, quibus in locis ea dicant, quæ ab eo afferuntur, & ideò sine controuersia est alijs Editionibus præferenda.

Meminerint tamen Lectores, Commentaria, quæ in D. Marcum Hieronymi nomine circumferebantur, & à D. Thoma in Catena citantur, ea in Glossa ordinaria sub Isidori nomine citata interdum reperiri.

Quin & cum etiam eadam Catena non solum typis excusa, sed etiam manuscripta, ex Codice scilicet vetustissimo Bibliothecæ Marcelli Secundi Summi Pont. versata sit accuratissimè in hunc finem ab Emanuele Sà Theologo Societatis nostræ, vt sæpè fuerit coactus ipsos auctores consulere, quòd multa suspecta essent, aut deprauata, aut eis auctoribus tribui videbantur, quorum non essent, ideò mirum non esse, si eiusdem Emanuelis Sà Scholia in Euangelia (de quibus vide in verbo, Emanuel Sà) haud per omnia cum D. Thomæ citationibus consentiant, deprehendi autem possit, quàm multa restituerit, si quis ex collatione voluerit periculum facere. Quamobrem crediderim maxime expedire ijs, qui sensum Euangeliorū ex Patribus potissimū eruere debent, vt cum Catena D. Thomę,

Scho-

Digitized by Google

Scholia Emanuelis Sà, & Io. Maldonati Commentaria in quatuor Euangelistas habeant si mul ad manus.

Collationes item, seu colloquia spiritualia, vel Sermones, & octo libros Concionum eidem B. Thomæ tribuit idem, de quo diximus, Castillus. Et peculiares quidem Commentarij, in Matthæi Euangelium ferebantur nomine B. Thomæ, præter eos, qui pertinent ad Catenam: veruntamen eius nõ sunt, sed Petri Scaligeri, Ord. Prædicatorum, atq; Veronensis Episcopi; quemadmodum ex Bibl. eius familiæ, quæ Veronæ est, in Cœnobio S. Anastasiæ, deprehendit Hieronymus Vielmius, dum in eo pietati, ac studijs Theologiç nauaret operam. Sed neque cum stylo, spirituúe, aut diligentia conferendi sunt cum ijs, quæ B. Thomas suis Scriptionibus adhibuit.

Iam quæ in omnes D. Pauli, & in septem Canonicas Epistolas partim sua manu, partim dum doceret, excipiente eius socio Fratre Reginaldo sunt scripta, eiusmodi sunt, vt sicut verè dixit Vielmius, sit vbiq; ipsissimus, hoc est diligentissimus, ac locupletissimus. Nil enim relinquit intactum, perpendit omnia, partitur, connectit, & sacris litteris citandis tam multus est, additis locis, numerisque Sectionum, quæ capita dicuntur, vt videatur beatæ illi menti Diuinarum Scripturarum vniuersus patuisse campus; quem pro arbitratu suo decurreret. Quæ similium locorum recta dispositio tanti semper æstimata est à Patribus, ac præsertim à D. Hilario, vt hanc esse rationem eruendi è Diuino Codice sensum optimum existimauerint.

Quin etiam vbi B. Thomas geminam lectionem fuerat nactus, vtramque contulit, ac si qui loca videbãtur esse pugnãtia, hæc mira perspicuitate cõciliauit, veterumq; placita, sicubi dissidere apparebant, in medium integra fide attulit. Quod certè integri, veracis, & eruditi explanatoris est munus.

In D. Dionisij Areopagitæ libris de Diuinis nominibus, ac de cœlesti Hierarchia: in Boetij libellis de Trinitate, ac de hebdomadibus laborauit. Quare & in sex illis quæstionibus, quibus Boetium de Trinitate exposuit, mirum est, quam sit fœcundus, ac diues, quam vbique perspicax, quàm Diuinæ, atque humanæ philosophiæ sciens, & plenus. Neque vero B. Thomæ fuere alij Commentarij, qui in Boetium de Consolatione scripti ab eo putabantur. Videlicet nec viri sapientiam sapiunt: & in Cydonienſi S. Nicolai eiusdé Ord. monasterio alterius nomine inscripti, comperti sunt.

Decretales duas dogmaticas Innocentio III. Pont. Max. in Synodo Lateranensi editas interpretatus est aptissimè, vt solet.

Petri Lombardi Opus, quod *Magistri Sententiarum* nominatur, duplici Commentario interpretatus est: Altero, dum esset iunior, copiosissimè: Altero breuiore, ac pressiore in gratiam Hanibaldi Cardinalis: In quibus omnibus mirum est quantam vbique doctrinã, solertiam, pietatem, memoriam, eruditionem è Græcis, & Arabibus philosophis, & è Latinis Veteris, ac Noui Testamenti Interpretibus petitam spiret. Et quidem alium quoque Commentarium in primum Sentẽtiarum Romę scripserat, qui interijt. quem F. Ptolemæus Episcopus suis Chronicis testatur se legisse, (quippe fuerat B. Thomę discipulus) ac vidisse aliquandiu in cœnobio sui Ordinis Lucensi.

Iam quæ tamquam sui propria reliquit posteritati siue ad statuendam Christianam religionem, siue ad pietatem propagandam, ea sequentibus libris continentur.

Quæstionum disputatarum, quarum pars prior, qua agitur De *Veritate* vndetriginta quæstionibus, & ducentis, ac quadraginta articulis: Sequẽtes sunt De *Virtutibus*, quæ quinque quæstionibus, & viginti & vno articulis, quæ omnes ab eo disputatæ sunt Parisijs; Reliqua verò in Italia, De *Potentia Dei*, quæ decem quæstionibus, & octoginta sex articulis: ac plures aliæ, quales sunt De *Malo*, quæ sexdecim quæstionibus, & nonaginta septem articulis, De *Anima*, De *Vnione Verbi*, De *Creaturis spiritualibus*, quæ omnes 38. articulis comprehenduntur. Quodlibetorum vndecim, quæ centum quæstiones habent.

Aduersus gentes pro Religione Christiana, quod in quatuor libros partitum est Opus absolutissimum, quo reliquos omnes, qui ea de re scripsere, veteres, & recentiores anteiuit. Excipio D. Augustini libros De Ciuitate Dei, qui sanè & ipsi numquam dignè satis laudari poterunt. Primò igitur libro B. Thomas agit De Deo, deque attributis, & perfectionibus ijs, quas vti Dominus est, sibi vendicat: Secundo, de Emanatione creaturarũ, & de affectionibus, ac distinctione earum, præsertim autẽ substantiæ intellectualis, circa quam, vt omnium præstantissimam, magis versatur. Tertio docet, quo ordine, tamquam recursu, & circulo, vniuersa, ipsaque in primis natura intelligens ineundem suum Opificem, ac finem reuertitur. Quarto de Mysterijs Sanctissimæ Trinitatis, Incarnationis Filij Dei, Sacrorum Sacramentorum, quibus Dominus voluit Ecclesiam suam sanctificari,

atque

atque ab impiorum conuentibus secerni, denique de vltima nostra Resurrectione, & Iudicio, ac Mundi statu Iudicium subsecuturo. Hoc igitur eruditissimum Opus à Demetrio Cidonio in Græcam linguam versum est, quemadmodum item primam & secûdam partem Summæ Theologiæ eiusdem B. Thomæ Græcam fecit, quæ versiones hodieque extant in D. Marci Veneta Bibliotheca.

Opusculorum diuersorum volumen, quorum etsi septuaginta tria sub nomine D. Thomæ prodierunt à typographis in lucem, nonum tamen, ac trigesimum secundum, & quadragesimum secundum cum alijs vsque ad ipsum etiam quinquagesimum sextum, deinde & quinquagesimum nonum, vsque ad sexagesimum octauum: præterea item septuagesimum primum, septuagesimum secundum, septuagesimum tertium, neque D. Thomæ sunt fœtus, neque, vt eius legitimi labores agnoscuntur à D. Antonino, & ab alijs grauissimis viris. Quamobrem tria tantum supra quadraginta Opuscula eius genuina habentur.

Summa denique Theologiæ in tres tomos diuisa, quingentas, & duodecim quæstiones, ac bis mille sexcentos, & quinquaginta quatuor articulos continens: qua omne tulit punctum, ac reliquis omnem videtur præcidisse viam, qua aliquid augustius, aut plenius, aut breuius fieri posse vnquam putent, vt diuinitus pronunciasse existimetur hæc verba Ioannes huius nominis XXII. Pont. Max. cum B. Thomam in Sanctorum Catalogo scribi mandasset. Nempe. *Nisi B. Thomas alia edidisset miracula, vnusquisque articulus eorum, quos scripsit, habendus pro miraculo esset.* Sanè methodus est incomparabilis, stylus breuis, & perspicuus. Nexus autem rerum tractatarum tantus, vt aliud ex alio, posterius è priori non solum pendeat, verum etiam lucem, ac robur accipiat: E notioribus enim cum semper proceditur, hoc est ex ijs, quæ antea exposuerat, & statuerat, omnia suis locis collocat, nulla inani repetitione, nulla redundantia, in quibus nil mutilum aut mancum. Videat, qui velit Tabulam breuem totius Summæ D. Thomæ, quàm à meo Præceptore Iacobo Ledesma Theologo Societatis nostræ acceptam, inserui tertio libro Bibl. Selectæ, quo agitur De Theologia Scholastica.

In Operibus autem D. Thomæ omnibus; quæ Romæ Pij V. Pont. Max. iussu typis excusa sunt an. 1570. loci quamplurimi tam in textu, quàm in Commentarijs, qui alias aut inter imprimendum irrepserant, aut etiam impressi non fuerant, aut denique falsariorú, & hæreticorum perfidia prodigiosè corrupti fuerant, restituti sunt. Adnotauit ex ijs locis inter alios, vnum Thomas Manricus Dominicani Ordinis, & Sacri Palatij Magister, qui locus erat in Commentarijs super secunda secundæ quæst. 122. art. 4. editis olim apud Viduam Antuerpiensem, & hæredes Stelsij, vt inde facilè conijci possit, quàm oculati sint oporteat, qui libros vndecumque comparant, ne corruptos pro integris, aut venenatos pro salutaribus legant.

Ceterum, expuncta sunt ex ijsdem Commentarijs, in ea Romana editione loci, qui post decreta Tridentinæ Synodi Lectorem detinere suspensum poterant, quos videlicet siue ipsemet Commentator viuens emendauerat, & si viueret, emendasset, vel falsariorum, ac perfidorum impietas temerauerat. Ad quæ accessit quorundam aliorum, sublatio mandato Pij Quinti Pontif. Max. cuius etiam hac in re vigilantissima extitit pietas.

Additi sunt Sancti Doctoris Sermones per annum manu ipsius notati, & in Biblioth. Vaticana reperti, nunquam antea in lucem editi, Opusculumque de Eruditione principum. Præterea adiecti sunt marginibus loci, quoscunque aut è Sanctis Patribus, aut è Philosophis, & ex ipso Aristotele S. Doctor desumpserat: quique ex ipsius doctrina in vniuersum, siue ex antecedentibus, siue ex consequentibus adducti erant: id quod eatenus factum fuerat in Summa duntaxat Theologiæ ab Antonio Senensi Lusitano, qui de Conceptione est dictus.

Notata deinde, siue dubia, siue (vt vocant) locorum Concordantiæ, eorum, quæ varia, & diuersa, vel etiam contraria minus eruditis videri poterant in doctrina eiusdem S. Doctoris, secundùm eum ordinem, & numerum, quem Petrus Bergomensis Vir diligentissimus in fine generalis Indicis collocauit, quidem vice Commentarij esse possunt. Et verò eum, qui seriem, vbertatem, atque vtilitatem eius Indicis pernoscere voluerit, non pœnitebit prælegisse, quam vocat Proœmialem declarationem eidem præfixam.

Digitized by Google

Index Operum D Thomæ: Quæ in decem, & septem Tomos in Romana Pij Quinti editione distributa sunt sequenti ordine.

Tomo Primo.

Vita Diui Thomæ è diuersis collecta.
Expositio (imperfecta tamen) in primum, & secundum peri Hermenias cum duplici textus Interpretatione antiqua, & Argyropili.
Expositio in primum, & secundum Posteriorum Analiticorum cum interpretatione Antiqua, & Argyropili.

Tomo Secundo.

Expositio in 8. lib. de Physico Auditu, cum textu antiquo, & Argyropili.
Commentaria (imperfecta tamen) in 4. lib. de Cœlo, & Mundo, cum tex. antiquo, & Argyropili.
In primam, & secundam de generatione, cum versione antiqua, & Francisci Vatabli.

Tomo Tertio.

Expositio in quatuor lib. Meteororũ cum versione Antiqua, & Francisci à Vicomercato.
In 3. libros de Anima cum versione antiqua, & Michaelis Sophiani.
In parua naturalia cum versione antiqua, & Nicolai Leoniceni.

Tomo Quarto.

Expositio in 12. libros Metaphysices cum versione antiqua, & Bessarionis Card. Nicæni.
In Tractatum de Ente, & Essentia, cum Commentarijs Thomæ de Vio Caietani Cardinalis Sancti Sixti. In librum de Causis.

Tomo Quinto.

In 10. libros Ethicorum, ad Nicomachum cum versione Antiqua, & Ioannis Argyropili.
In 8. lib. Polit. cũ versione Antiqua per sect. proprijs restituta locis, & Leonardi Aretini.

Tomo Sexto.

In primum, & secundum Sententiarum Magistri Petri Lombardi.

Tomo Septimo.

Scriptum in tertium, & quartum Petri Lombardi.

Tomo Octauo.

Quæstiones disputatæ, & Quodlibetales, vel Placitorum S. Thomæ.

Tomo Nono.

Summa Catholicæ fidei contra Gentiles, cum Commentarijs Francisci Ferrarienſis.

Tomo Decimo.

Prima pars Summæ Theologiæ, cum Comment. Thomæ de Vio Caietani, Cardinalis, & Expositio in librum Dionysij, de Diuinis nominibus.

Tomo Vndecimo.

Prima secundæ, & secunda secundæ, cum Comment. Thomæ de Vio Caietani Card.

Tomo Duodecimo.

Tertia pars Summæ Theologiæ, cum Commentarijs Thomæ de Vio Caietani Card.

Tomo Tertiodecimo.

Commentaria in Iob, in primum Quinquagenam Dauidis, In Canticum Canticorum, In Esaiam, In Ieremiam, In Lamentationes eiusdem, seu Threnos.

Digitized by Google

Tomo Quartodecimo.

Commentaria in Sanctum Iesu Christi Euang. secundum Matthæum, & secundum Ioan.

Tomo Quintodecimo.

Catena Aurea in Quatuor Euangelia ex dictis SS. PP. miro artificio connexa.

Tomo Sextodecimo.

Commentaria in omnes D. Pauli Epistolas, & Sermones pro diebus Dominicis, & pro SS. Sollemnitatibus per Annum antehac numquam impressi.

Tomo Decimoseptimo.

Opuscula omnia, & quædam antehac numquam impressa, & scriptum (vt dicunt) secundum in Quatuor libros Sententiarum, ad Hanibaldum Cardinalem.

Atqui an. 1596. Commentarij ad libros Machabæorum sub nomine D. Thomæ, procurante Stephano de Sampayo, Lutetiæ fuerunt excusa, in 8.

D. Thomæ Aquinatis Opuscula, quæ legitimi esse ipsius fœtus existimantur.

1 Contra errores Græcorum, ad Vrbanum Pont. Max.
2 Compendium Theologiæ, ad Mag. Reginaldum socium suum.
3 Declaratio quorundam Articulorum contra Græcos, Armenos, & Sarracenos, ad Cătorem Antiochenum.
4 De duobus Præceptis Charitatis, & de decem Legis Præceptis.
5 De Articulis Fidei, & Sacramentis Ecclesiæ.
6 Expositio super Symbolum Apostolorum, scilicet, Credo in Deum.
7 Expositio Orationis Dominicæ, Pater Noster.
8 Expositio Salutationis Angelicæ, Aue Maria.
9 Responsio de Articulis centum, & octo sumptis, ex Opere Petri de Tarantasia ad F. Io. Vercellensem Generalem Magistrum Ord. Præd.
10 Responsio de Articulis 42. ad eundem.
11 Responsio de Articulis 36. ad Lectorem Venetum.
12 Responsio de sex Articulis, ad Lectorem Bisuntinum.
13 Differentia Diuini Verbi, & humani.
14 De Natura Verbi intellectus.
15 De Substantijs separatis, siue de Angelorum natura ad F. Reginaldum socium suum.
16 De Vnitate intellectus contra Auerroistas.
17 Contra pestiferam Doctrinam retrahentium homines à religionis ingressu.
18 De Perfectione vitæ Spiritualis.
19 Contra impugnantes Dei cultum, & religionem.
20 De Regimine Principum, ad Regem Cypri.
21 De Regimine Iudæorum.
22 De Forma absolutionis, ad Generalem Magistrum Ordinis.
23 Expositio primæ Decretalis, ad Archidiaconum Cudestinum.
24 Expositio super secundam Decretalem ad eundem.
25 Tractatus de Sortibus, ad Dominum Iacobum de Burgo.
26 De Officijs astrorum, ad F. Reginaldum socium suum.
27 De Aeternitate Mundi.
28 De Fato.
29 De Principio indiuiduationis.
30 De Principijs Naturæ, ad F. Siluestrum.
31 De Ente, & Essentia.
32 De Natura materiæ, & dimensionibus interminatis.
33 De mixtione Elementorum, ad Magnificum Philippum.
34 De Occultis operibus Naturæ, ad quendam militem.
35 De Motu cordis, ad Mag. Philippum.
36 De Instantibus.
37 De Oppositis.

Digitized by Google

38 De Demonſtratione.
39 De Fallacijs, ad quoſdam nobiles artiſtas.
40 De Eruditione Principum, qui quinque libri reperti ſunt in Bibl. Vaticana.

Qui in Diuum Thomam ſcripſerunt.

Iam verò in noſtro Sacro Apparatu plures indicauimus, qui Opera aliqua D. Thomę Aquinatis, (præcipuè autem Summam ipſius) ſunt interpretati. At in tertio libro Bibliothecæ noſtræ Selectæ, rationem eius prælegendæ & exponendę oſtendimus, quam rationem, quoniam à doctiſſimis Viris ſubinde, ac quidem ſumma diligentia pertractatam hauſimus, eam inde, quibus fuerit cordi, poterunt amantes Glorię Dei, Theologi expendere. Sanè etiam aliquos antiquiores, & celebres D. Thomæ Interpretes, ac propugnatores ibidem attulimus; cum deinceps noſtra ætate, tum ex Ordine Prædicatorum inſignes Theologi Caietanus, Scotus, Bagnes, & alij, è noſtris item nonnulli, Valentia, Vaſquius, Franciſcus Soarez, Molina, eum perdoctè expoſuerint.

THOMAS de Argentina, Ord. D. Auguſtini Prior Generalis, qui an. 1357. Viennæ Auſtriæ deceſſit, reliquit compendioſos, ſed perſpicuos Commentarios in Magiſt. Sent. qui primò Ticini in Italia, ſed deinceps recogniti prodierunt Venetijs an. 1565. ex Officina Iordani Ziletti, Genuæ verò apud Ant. Orerium an. 1585. Scripſit item Quæſtionum è Sacris Scripturis ſolutiones. Sermones autem, qui Tritemio teſte reliquis huius generis ſcriptis ſint præferendi. Librum meditationum. Epiſtolas. Addit autem Eiſingren. eum Ordinis ſui ſcripſiſſe Conſtitutiones, vixiſſe autem an. 1342. Sed Ioſeph Pamph. ſecus habet, vt diximus ſupra.

THOMAS Aſcheborne Staffordienſis, Anglus, Ord. D. Auguſtini Theologus Oxonienſis, ſcripſit librum aduerſus Trialogum Vuicleffi. Alterum De identitate, & Sacramento. Alium prænotatum, *Quæſtiones Ordinariæ.* Librum ſuarum Replicationum. Lecturas Bibliorum. Sermones. Extractiones ex D. Auguſtino. Viuebat an. 1382.

THOMAS Badia, Mutinenſis, Ord. Præd. primò Magiſter Sacri Palatij, deinde Card. tit. S. Silueſtri à Clem. VII. Pont. Max. promotus, ſcripſit librum De prouidentia Dei: pleraque item ad philoſophiam ſpectãtia, nimirum in octo libros Phyſicorum, in libros de Anima, in Metaphyſicen: Quæſtiones phyſicas. Florentiæ aſſeruantur apud eundem Ordinem. Obijt an. 1547.

THOMAS Baiocenſis, iunior, ſcripſit librum, cuius titulus, Officiarium Eboracenſis Eccleſiæ. Cantus item Eccleſiaſticos, ad vſum eiuſdem. Viuebat an. 1169.

THOMAS Beaulxamis, aliàs Pulcheramicus Gallus, Carmelita Theologus, Pariſienſis, ſcripſit De cultu, veneratione, interceſſione, inuocatione, meritis, feſtiuitatibus, reliquijs, & miraculis Sanctorum, Catholicam aſſertionem. Pariſijs an. 1566.

Compendium Vocabularij Theologici Scholaſtici à ſe recognitum, & auctum. Pariſijs apud Gulielmum Chaudiere an. 1580. & antea an. 1568. Adiectus eſt Magni Athanaſij, liber de Definitionibus.

Homilias in omnia, quæ per Quadrageſimam leguntur Euangelia. Antuerpiæ in ædibus Viduæ, & hæredum Stelſij, an. 1569. cum Pariſijs an. 1567. primò fuiſſent editæ.

Eiuſdem extant Homiliæ, & Tabulæ in ſacroſancta Cœnæ myſteria, Paſſionem, & Reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, annexis quibuſdam ſcholijs ex primis Eccleſię Patribus. Pariſijs apud Gulielmum Chaudiere, an. 1570.

Eiuſdem Homiliæ in omnia, quæ per quadrageſimam leguntur, Euangelia. Addita eſt præterea altera pars, in qua Diuina myſteria Cœnæ Dominicæ, Paſſionis, & Reſurrectionis explicantur. Venetijs an. 1572. At Antuerpiæ antea, hoc eſt an. 1569.

De Fide, & Symbolo, libri quatuor, quibus Catholica fides illuſtratur. Pariſijs anno 1574.

In Abacuck Prophetam Homiliæ 28. quas habuit Pariſijs in Regia. Pariſijs apud Gulielmum Chaudiere, an. 1578.

De interceſſione Sanctorum. De ſacrificio Miſſæ. Gallicè.

De Fide, & Symbolo ad Cardinalem Comenſem.

In ſextum caput S. Ioannis Euangeliſtæ De veritate Corporis, & Sanguinis Chriſti in Sanctiſſima Euchariſtia.

Commentariorũ in Euangelicam Harmoniam, ſiue Concordiam ex antiquis Eccleſię Patribus congeſtorum Tom. 2. Lugduni apud hæredes Gulielmi Rouillij an. 1594. Obijt an. 1589. Kal. Maij. Quin & Gallicè emiſit ſequentes libros.

Hiſto-

Hiſtoriam Sectarum, quæ Sacroſanctam Euchariſtiam oppugnarunt. Pariſijs apud Gulielmum Chaudiere, an. 1571.

Reſolutionem quorundam imaginum, & libellorum, quos hæretici falſo prænotarunt, *Olla*, hoc eſt, *la Marmite*, aduerſus clerum Eccleſiæ Dei. Pariſijs apud Hieronymum Marneſium, an. 1562.

Admonitio (Remonſtrance) ſalutáris ad ſeductos. Pariſijs apud Gulielmum Chaudiere 1567.

Olla euerſa, & liquefacta, de qua Dominus Deus noſter loquitur per Prophetas. Ibidem apud eundem an. 1572.

Oratio in funere Caroli Gondij Domini Turris, ibidem apud eundem an. 1574.

THOMAS Beckington, Anglus, ſcripſit in Epiſtolas Petri Bleſenſis. Sermonum item librum. Viuebat an. 1450.

THOMAS Boninſignius, Florentinus, Ord. Præd. Theologiæ Profeſſor, ſcripſit Patria lingua duos Tractatus, alterum De cambijs: alterum de vēditione ad tempus, in quo tamen Antonius Senenſis Luſitanus, eiuſdem Ordinis, inquit, *Aliquorum iudicio plus æquo indulget illis, qui negociationibus implicati, acquirendi cupiditate ducuntur, dum quaſdam illorum artes, quibus pecunias extorquere conſueuerant, nō ita improbat, vt alij improbanda arbitrantur.* Hæc Antonius. Sed & Latinè Thomas Boninſignius compoſuiſſe fertur De incarnatione Filij Dei, De Angelis, ac de eiuſmodi alijs Theologicis.

THOMAS Bonus, Presbyter, Lucenſis Ciuis, cum proximis hiſce annis plura Italicè, & Latinè parauerit, quæ vbertatem ingenij indicant, nonnulla item ſcripſit, quę ad hunc Sacrum Apparatum pertinent. Ea verò ſunt:

Commentaria in Apocalypſin D. Ioannis.

Oratio in laudem Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ. Alia De trophæis S. Crucis. Alia De Beatiſ. Virgine. Alia De tribus Magis. Alia De D. Petro. Alia De D. Andrea. Alia De D. Liberato.

Diſcurſus (vt ille vocat Italicè) Oratorij Eccleſiaſtici ad omnes anni Dominicos dies, ſed quorum, quòd ſciam, prima tantum Pars prodijt. Incipit autem à Dominica Aduentus.

De Iudicio extremo.
De Fide.
De Veritate.
De dignitate Sacerdotij.
De Verbi Incarnatione.
De tribulationibus.
De obſeruatione dierum Feſtorum.
De Sancto matrimonio.
De peccati deformitate.
De firmitate Eccleſiæ.
De hominibus Eccleſiæ militantis.
De dilatatione Fidei.
De excellentia Iuſtitiæ D. erga bonos.
De diſpoſitionibus Verbi Diuini.
De ſignis Amoris Chriſti erga Eccleſiam.
De fructu tentationum.
De excellentia Paradiſi.
De excellentia Confeſſionis.
De præſtantia Sanctiſſimi Sacramenti Altaris.
De Innocentia Chriſti.
De Paſſione Chriſti.
De Reſurrectione Chriſti.
De Pacis excellentia.
De Paſtoris officio.
De Peregrinatione Chriſti.

Ceterum, inter alios DIſcurſus, quos ille Academicos prænotauit, vigeſimoprimo diſſerit DE Prouidentia ſupernaturali ad vltimam Microcoſmi beatitudinem.

Quædam verò, quæ pertinent ad mores, ad Prouerbia, ad Inſtitutionem Epiſtolicam vna cum tribus funebribus Orationibus, prodierunt an. 1603. & 1604. apud Io. Baptiſtam Ciottum, & Marcum Variſcum. Venetijs.

THOMAS Borſtale, Nordouolgienſis, ſiue Nordouicenſis, Anglus, Ord. D. Auguſt. Theologus Pariſienſis, ſcripſit Lecturam Sententiarum. lib. 4. Ordinarias DIſputationes, lib. 1. Quodlibeta Scholaſtica, lib. 1. Viuebat an. 1290. Obijt Nordouici, in eiuſque Ordinis Cœnobio, ſiue Templo ſepultus.

THOMAS Bourchier. Vide in verbo, Thomas Burchier.

THOMAS Bozius, Eugubinus presbyter Congregationis Oratorij Romæ edidit libros octo DE ruinis Gentium, & Regnorum aduerſus impios. Romæ apud Gulielmum Faciottum, an. 1596. & Col. 98. quod Opus perutile eſt DIuinæ Prouidentiæ, atque Iuſtitiæ perſpiciendæ. Lectus autem vnà cum libris D. Auguſtini DE Ciuitate Dei, vberem materiam præbet ad DIuinæ miſericordiæ erga Eccleſiam diuitias aperiendas: commodus autem Ethicæ, politicæque philoſophiæ interius percipiendæ. Idem vero Bozius duos Tomos edidit DE ſignis Eccleſiæ DEi. Romæ apud Iacobum Tornerium an. 1591. Sed &

Col. apud Io. Gymnicum an. 1593. vti & ibidem apud eundem ann. 1594. Liber de robore bellico, deque diuturnis, & amplis Catholicorum Regnis aduersus Machiauellum. Item de statu Italicè. ibidem.

THOMAS Brabantinus, scripsit librum De bono vniuersali. De Apibus. De Naturis. Vide infra omnino in verbo, Thomas Cantipratensis.

THOMAS Branduandinus, qui & *Brauardinus*, Anglus, scripsit De causa Dei (aliàs De causis Dei) & De virtute Dei causa causarum contra Pelagianos. Prænotatur autem hic liber ab alijs, *Summa Doctoris profundi Thomæ Brauardini*, & extat in Bibliotheca Vaticana scriptus an. 1411. Præterea verò scripsit De Sanctissima Trinitate, librum. De Præscientia, siue De Prædestinatione alterum. Placita Theologiæ, alio. Sermonum per annum, li. Summam Theologiæ. De Saluandorum præmio, lib. Commentarios scientiarum, lib. 1. Geometrica principia, altero. Arithmeticam item, quæ Parisijs prodijt ann. 1502. apud Dionysium Rosæ. Viuebat, Volaterrano, an. 1357. At Anglo catalogi Anglorum scriptori, an. 1270.

THOMAS Brinton, Anglus, Ord. D. Benedicti, scripsit Sermones corã Summo Pont. habitos, lib. 1. Alios item sollemnes, lib. altero.

THOMAS Britto, Ord. Min. scripsit Postillam De communi Sanctorum. In Euangelia item Quadragesimalia. Incipiunt, *Tempus occidendi, tempus sanandi.*

THOMAS Brixiensis, ex Oppido Caluisano, scripsit aliquot Orationes elegantes. Is verò fuit Ord. Præd Obijt an. 1512. Ant. de Conceptione.

THOMAS Brome, Londinensis, Anglus, scripsit Encomium D. Scripturæ, li. 1. Lecturam Theologiæ, lib. 1. in Epist. D. Pauli ad Romanos. In Præfationes D. Hieron. lib. Sermones de Tempore. Viuebat an. 1380.

THOMAS Bungey, Anglus, Ord. Minorum, scripsit Commentarios in 4. lib. Sent. Magistri. Librum de Magia naturali: Quæstiones Theologicas, lib. 1. Viuebat an. 1290.

THOMAS Burchier, Anglus, Ord. Minorum obseruantium, scripsit Historiam Ecclesiasticam De martyrio Fratrum Ord. Min. D. Francisci, qui partim in Anglia, & in Hybernia, partim in Belgio ab an. 1526. vsque ad annum 1582. passi sunt. Parisijs apud Gusielmum Bichonium. an. 1586. cum antea prodijssent an. 1583. Ingolstadij ex Officina Vuolfgangi Ederi.

THOMAS Caietanus. Vide in verbo, Thomas à Vio, Caietanus.

THOMAS Campegius, Bononiensis, Episcopus Feltrensis. scripsit De auctoritate Romani Pont. Venetijs an. 1555. cum an. 1554. ibidem edidissет librum De cœlibatu Sacerdotibus non abrogando. At in Tractatibus Iuris poitremo Venetijs excusis sequentes Tractatus, siue libri eiusdem extant:

An Rom. Pontif. possit dirimere matrimonium contractum ab hæreticis. To. 9. f. 113.
De auctoritate Sacrorũ Conciliorum. To. 13. p. 1. f. 398.
An Papa possit incurrere labem Simoniæ. Tom. 15. p. 2. f. 531.
De beneficiorum pluralitate. To. 15. pag. 2. fol. 532.
De pensionibus. To. 15. p. 2. f. 531.
De fructuum reseruatione. To. 15. p. 2. f. 533.
De regressuum reseruatione ibidem.
De beneficiorum reseruationibus, ibidem.
De beneficiorum commendis, ibid. f. 536.
De vnionibus Ecclesiarum. Tom. 15. p. 2. f. 536.
De annatarum institutiõe, & earum defensione. ibid. f. 537.
De residentia Episcoporum, ibid. f. 537.
De coadiutore Episcoporum, ibid. f. 539.

THOMAS Campensis, siue de Campis. Vide in verbo, Thomas de Kempis.

THOMAS Cantipratensis, siue è Cantiprato, Brabantinus, Ord. Præd. Alberti Magni discipulus, scripsit Opus de mysticis Apibus, quod inscripsit: *Bonum vniuersale*. Librum item De causis rerum, cuius ipse meminit in eodem Opere de Apibus. Vitam quoque D. Christinæ.

At quod attinet ad librum De Naturis rerum, sunt qui putent esse eundem, qui de proprietatibus rerum prænotatur, quique Bartholomæo Anglico, Ord. Minorum, ascribitur. Neque verò desunt, qui Thomam hunc è Cantiprato dicant & cognomento fuisse *de Barbansano*, natione autem Gallum, & Episcopum Lusentinum, atque Patriarcham Hierosolymitanum. Sic enim Antonius Senensis testatur se legisse Toleti in Ordinis sui Conuentu Sancti Petri martyris in libro antiquo m. s. coniuncto cum summa Alberti Brixiensis.

Ceterum huic Thomæ, de quo agimus, Diuum Thomam Aquinatem mandasse ferunt, vt Aristotelem è Græco Latinum redderet, cuius vsus est in Scholis. cum autem

Tho-

Thomæ Opus De Apibus non ita multos ante annos prodierit in Belgio. Vide Scholiasten ad eum. hic enim fusè disputat de Auctore huius Operis. Vide item in verbo, Gulielmus Brabantius.

Porrò Thomæ Cantipratani miraculorum sui temporis Libri duo prodierunt Duaci in Belgio, an. 1597. in 8.

S. THOMAE Cantuariensis Archiepiscopi Angli, eius qui pro tuenda Ecclesiastica libertate Martyrium impauidè ob Christi nomen passus est. Epistolæ multæ spiritum Dei spirantes insertæ sunt à Baronio Card. suo Annal. 12. To. præsertim ab anno Dom. 1161. vsque ad sequentes aliquot annos, dignissimæ quæ non solum perlegantur, sed earumdem Spiritus concipiatur ab ijs, quibus Ecclesiæ administrandæ onus incumbit.

THOMAS Castelforde, Eboracensis, Ord. D. Benedicti, scripsit Gesta sui Cœnobij, & Historiam Ponfreti.

THOMAS Caxanus, siue Cassanus, Florentinus, Ord. D. Dominici, reliquit volumen prænotatum *Sermones extrauagantes*, quod Florentiæ asseruatur in Biblioth. Sancti Marci. Obijt in Vrbe vetere, siue Vrbeuetana anno 1528. 2. Maij in Monasterio sui Ordinis vbi & sepultus.

THOMAS de Cellano, Ord. Minorum, Prouinciæ Pendensis, scripsit De vita, & miraculis Sancti Francisci: quem libellum & Gregorius Nonus Pont. Max. approbauit, & Thomas è Ceperano Notarius Apostolicus est imitatus. Eiusdem Thomæ de Cellano fuere duæ illæ sequentiæ, quarum altera incipit, *Fregit Victor virtualis*. Altera verò *Sanctitatis noua signa*.

THOMAS de Ceperano, Ord. Min. plura scripsit de B. Francisco, iussu Crescentij Aesini Generalis Ord. Henricus Vuillot.

THOMAS Chabbam, Anglus, scripsit Summam de Pœnitentia. Librum item de Peccatis. Sermones plures. Viuebat an. 1316.

THOMAS à Chaues, siue è Clauibus, Hispanus, Ord. Prædicatorum, emisit Summam Sacramentorum Ecclesiæ ex doctrina Francisci à Victoria, Ord. Prædicatorum. Addidit autem quæstiones, & solutiones ex Sanctorum Conciliorum, præsertim Tridentini, Decretis. Antuerpiæ apud Viduam, & hæredes Steelsij anno 1568. Venetijs autem anno 1569.

THOMAS Cistertiensis monachus eloquentiam Diui Bernardi imitatus scripsit ad Pontium Claromontensem Episcopum. In Canticum Canticorum, lib. 8. *Vehementer obstupesco*, qui excusi sunt Parisijs apud Ascensium, anno 1521. quo tempore vixisse creditur.

THOMAS à Clauibus. Vide hic supra in verbo, Thomas à Chaues.

THOMAS Colbius, Nordouicensis, Anglus, scripsit librum Præceptorum Diuinæ legis. Alterum inscriptum, *Collectanea Sacrorum Dogmatum*. Alium in Orationem Dominicam. Alium in Psalmum, *Miserere mei*. Alium Concionum Sacrarum. Alium De syncerìtate Ecclesiæ. Indices in Genesim. Opus item Gulielmi Songham De fide, & legibus Indice auxit. Viuebat an. 1406.

THOMAS Diplouatarius, scripsit Vitas Innocentij Quarti, Bartholi à Saxoferrato, Pauli Castrensis, Angeli de Gabillonibus, Aretini, Alexandri Tartagni Imolensis, & Iasonis Mayni.

THOMAS Dockinge, Ord. Minorum, Anglus, ex Nordouolgiæ Comitatu, scripsit

In Deuteronomium, lib. 1.
Commentarios in Iobum, lib. 1.
Quæstiones in eundem, lib. 1.
In Esaiam, lib. 1.
In Lucam, lib. 1.
Quæstiones in eundem, lib. 1.
In Paulum ad Romanos, lib. 1.
Ad Corinthios, lib. 2.
Ad Galatas, lib. 1.
Ad Ephesios, lib. 1.
Ad Philippenses, lib. 1.
Ad Colossenses, lib. 1.
Ad Thessalonicenses, lib. 2.
Ad Thimotheum, lib. 2.
Ad Titum, lib. 1.
Ad Philemonem, lib. 1.
Ad Hebræos, lib. 1.
In præcepta Decalogi, lib. 1.
Lecturam Bibliorum, lib. 1.
Super Sententias, lib. 4.
Quæstiones ordinarias, lib. 1.
In posteriora Arist. lib. 2. Viuebat an. 1270.

THOMAS Donatus, Venetus, Ord. Pręd. deinceps autem Patriarcha Venetiarũ, scripsit Librum Serm. de Temp. Alterum De Sanctis. Aliũ per tempus Quadragesimæ. Reliquos, dum sua cœnobia visitabat. Asseruantur Venetijs in cœnobio D. Dominici.

THOMAS ab Ebulo, monachus monasterij Cassinensis, scripsit Synodalium actionum, lib. 1. Examen ordinandorum, lib. 1. Sermones quoque 50. Italicè. Obijt post an. 1574. Cassini.

THOMAS Eclescon, Anglus, Ord. Min. scripsit De rebus à sui Ordinis viris in Anglia gestis, librum prænotatum, *De Aduentu Fratrum Minorum in Angliam, Deque impugnatione eorum.* Viuebat an. 1340.

THOMAS Edunardston, Anglus, Ord. D. Augustini Clarensis monasterij Theologus Oxonij, scripsit Determinationes Theologiæ, lib. 1. Sermones sollemnes, lib. 1. Lecturas Scholasticas, lib. 1. Obijsse fertur an. 1396. die 20. Maij, & in Clarensi cœnobio sepultus.

THOMAS Eggerus, Oenipontanus, Tyrolensis, edidit Ingolstadij apud Vuolfgangum Ederum ann. 1583. Poemata sacra De glorioßißima Christi Dei ab Inferis reuersi victoria, & sancta, venerandaque Cruce.

THOMAE Elysij Neapolitani Clypeus piorum Catholicorum prohibitus est in Romano Indice, donec expurgetur.

THOMAS Fazellus, Siculus, Ord. Præd. Theologus volumen sat grande De rebus Siculis edidit Panormi anno 1560. quod in duas decades librorum diuisit. Sed cum ille Latinam eam historiam emisisset, reddidit Italicè Remigius Florentinus: Dominicus autē, atque Ioannes Baptista Guerræi Venetijs excuderūt an. 1574. scripserat etiam idem Thomas De Regno Christi, sed incertum, num euulgauerit.

THOMAS Firmanus, Ord. Præd. Generalis Magister, cum Fratre Bartholomæo Senensi, librum, scripsit De Origine Ord. de Pœnitentia Beati Dominici, quo initiū illius, & Summorum Pontificum Diplomata, & approbationes indicat. Obijt Genuæ an. 1414. Leand. lib. 1.

THOMAS Fyle, Anglus, Ord. Præd. scripsit Sermonum per annum librum. Scholasticorum item certaminum alterum. Viuebat an. 1380.

THOMAS Gallus, Canonicus Regularis Sancti Victoris, Parisijs, primus item Abbas Monasterij Sancti Andreæ, quod est insigne Vercellis, Theologus, scripsit Commentarium in D. Dionysij libros de Hierarchia. Alia item. Extat eius Epithaphium, quale hic damus, Vercellis acceptum.

Bis tres viginti currebant mille ducenti
Anni, cum Thomas obijt venerabilis Abbas
Primitus istius templi, summeq; peritus.
Artibus in cunctis liberalibus, atque Magister.
In Hierarchia: nunc Arca clauditur ista.
Quem celebri fama vegetauit pagina sacra.

THOMAS Garzonius, Canonicus Regularis à Bagnacaballo, vir in Diuinis, humanisque scripturis versatus permulta scripsit, sed quæ legi possunt cum fructu, hæc sunt. Vitæ illustrium mulierum vtriusque Testamenti. Cænaculum desiderabile super Canticum Canticorum. Viuebat an. 1588. Platea verò eius Vniuersalis Italicè conscripta, inquinata est, vt in Bibliotheca nostra selecta Romanæ Editionis ostendimus. Varia enim inspersit neque è legitimis historicis, neque pictatem, sed obscænitatem sapiētia, quam ob rem omnino esset expurganda. Mitto reliquos huiusmodi libros illius Italicos.

THOMAS. Gascogne, Anglus, scripsit vitam D. Hieronymi. Dictionarium Theologicum. Septem Flumina Babyloniæ, lib. 1. Veritates è Scripturis, libro vno. Ordinarias lectiones lib. 1. Sermones Euangeliorum lib. 1. Viuebat an. 1460.

THOMAS Galensis. Vide supra in verbo, Thomas Anglicus.

THOMAS de Hales, Anglus, Ord. Minorum, scripsit Vitam B. Virginis. Disputationes Scholasticas. Sermones Dominicales. Viuebat an. 1240.

THOMAS Hardingus, Anglus, & Thomas Heskinus Anglus, vterque Theologus, & zelo pro domo Dei, hoc est pro Ecclesia Catholica feruentes, scripsere quæ planius cognoscentur, si occasionem earum scriptionum subdidero, quæ ita habet: Anno Domini 1560. Ioannes quidam Iuellus Pseudoepiscopus in Anglia, summa cum arrogantia in Cōcionibus suis Londini habitis apud D. Paulum, omnes vbiq; terrarum prouocat Catholicos ad certamen scribendum de rebus fidei hodiè controuersis, promittens se victas daturum manus, si quis vel vnam sententiam, vnum verbum, vel verbulum produceret ad quemcumque ex multis articulis ab illo ibidem recensitis comprobandum ex quouis Sacræ Scripturæ libro Canonico; aut ex Concilio generali, siue prouinciali, aut ex quouis Patre, siue Sancto Doctore primorū sexcentorum annorū à Christi Natiuitate asserens

impu-

impudentissimè, se certò scire, & compertissimum habere, nullum tale verbũ ex tota illa antiquitate posse produci; quòd si factum fuerit, se statim suæ renũciaturum doctrinæ, & Catholicorum, quos vocabat Pontificios, fidei, atq; religioni subscripturũ, & se submissurum. Excipiunt insanum hunc Goliath plurimi viri doctissimi, qui libros multos ediderunt, maximè Anglicano idiomate, vt illi videlicet populo antidotum præberent, cui hoc præsertim propinabatur venenũ. Inter quos, quasi antesignanus, Thomas Hardingus magnum scribit volumen, quod *Responsio ad Iuelli prouocationem* inscriptum est, quo copiosè Sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Conciliorum, atque Patrum primorum illorum sexcentorum annorum testimonijs clarissimis Catholicam Romanam fidem demõstrat, & explicat Anglicè. Iuellum tunc admonet, & hortatur, vt stet promissis, se victum agnoscendo, seque veritati, eo iam modo, quo postulauerat, probatæ submittendo.

Verum ille nihil minus cogitans, innumeras, atq; mirabiles tergiuersationes facit, noua mendacia accumulat, adeoque ad nouos labores Hardingum cogit: qui alio proinde libro (quem *Falsatam Iuelli Relationem* inscribit) iterum, atque iterum, sæpissimeq; Iuellum confutat & confodit, ann. 1566. Anglicè.

Prodit intereà & alius libellus *Apologia Ecclesiæ Anglicanæ* falsò nuncupatus, sine nomine Auctoris, sed Iuello ferè ab omnibus ascriptus.

Qui cum Latinè esset editus, nec vlla responsione à quoquã in orbe Christiano dignus haberetur, tandem à fœmina quadam procaci in Anglicanam linguam versus, ab eodem Thoma Hardingo refutatus est, opere distincto, quod *Confutatio Apologiæ* appellatur ann. 1565. Anglicè.

Cum verò tantum sibi arrogarent Laici (Proceres scilicet cum plebe in Comitijs) vt de fide, & religione iuxta numerum suffragiorum iudicarent, & discernerent, legesque conderent, operæpretium putauit vir doctus *Thomas Heskinus* huiusmodi Laicorum indoctorum suffragijs Sanctorum Patrum grauissima iudicia, omnium ætatum, vnanimiter consentientium, nominatim de vera, & reali præsentia Sanctiss. Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia opponere.

Quod propterea *Parlamentum Christi* appellat, cui meritò credendũ potius est, in re tanta, quam ignaris hominibus, qui nihil sciant, ne dum in sua inscitia consentiãt, dum vnusquisq; pro libito, exposita regula fidei, quod priuatus suus spiritus dictet pro fide teneat, & asserat, Anglicè.

THOMAS de Hasselbach, Germanus, scripsit in Esaiam Prophetam. Super. Sent. lib. 4. De decem Præceptis librum. De quinq; sensibus hominis librum. Sermonum de Tempore, librum. De sanctis alterum. Sermonum item super Epistolas D. Pauli, alium. Sixtus autem Senensis ita de illo scripsit: Thomas Hasselbachius, Germanus, Diuinarum Scripturarum, ac sæcularis Philosophiæ peritissimus, ingenij acumine rarus, sermone scholasticus, sed nimis diffusus, & prolixus, & ob id reprehensioni quorundam obnoxius, (nam, cum esset ordinarius sacræ Theologiæ lector in gymnasio Viennẽsi, vno & viginti annis Esaiam prophetam publicè enarrans, ad finem primi capitis nõ peruenit) fertur scripsisse tam prolixæ enarrationis suæ in primum caput Esaiæ prophetæ libros viginti quattuor, ann. Dom. 1410.

THOMAS Hasyluolde, Anglus, canonicus Regularis scripsit Chronicon paruum. Viuebat ann. 1320.

THOMAS Herentalius, Teuto, Ord. Minorum, scripsit librum, quem prænotauit *Speculum vitæ Christianæ*. Versus est autem è Teutonico in Latinum, per Tacitum Nicolaum Zegerum eiusdem, Ord. Minorum, & editus ann. 1555. Coloniæ Agrippinæ.

THOMAS Hybernicus, dictus de Hybernia, Sorbonæ Theologus, scripsit Flores Biblicos, siue communes locos omnium ferè materiarum è Veteri, & Nouo Testamẽto excerptos. Flores item Doctorum insignium tam Græcorum, quàm Latinorũ, qui in Theologia, & Philosophia eminuerunt. Qui cum Venetijs ann. 1550. & parisijs an. 1556. prodijssent, recusi sunt apud Rouilium Lugduni ann. 1567. Antuerpiæ apud Plantinum ann. 1568. & 1576. & 1580. Coloniæ verò apud Ludouicum Alectorium ann. 1579. Porrò scripsit quoque De Christiana Religione. De illusionibus Dæmonum, & tentatione Diaboli. De remedijs vitiorum.

THOMAS Iacomellus, Pinarolẽsis in Subalpinis Italiæ, supra Augustam Taurinorum, Ordin. Præd. Theologus, primo Inquisitor, deinde Episcopus Tolonensis in Prouincia Galliæ, scripsit librum, quem prænotauit, Propugnaculum contra Francisci Meddensis calumnias, & errores. Taurini apud Martinum Grauotum ann. 1559. quo & tum viuebat, & aliquot adhuc annos postea vixit.

Digitized by Google

THOMAS Illyricus, Auximi in Piceno Ciuitatis natus, Ord. Minorum, scripsit Quadragesimale: Quatuor item Epistolas, Primam ad Adrianum VI. Pont. Max. Secundam ad Ducem Sabaudiæ. Tertiam ad Lugdunenses. Quartam ad Episc. Valentiæ. Clypeum autem, siue sermonem De Ecclesiæ clauibus, & Tractatum De Potestate Summi Pont. contra Lutherum. Conclusiones quoque circa electionem Summi Pontificis. Modum se habendi tempore Schismatis. Confutationem conclusionum quarundam Lutheri. Inuectiuam in quosdam malos Christianos. Conditiones veri Prælati. Augustæ Taurinorum apud Io. Angelum de Sylua ann. 1523.

THOMAS Iorsius Anglus, Ord. Præd. scripsit in 4. lib. Mag. Sent. In Psalterium item Dauidis. Sermones per annum. Viuebat ann. 1210.

THOMAS de Kempis, alijs de Campis, cognomento Malleolus, quantò salubriora edidit scripta, tantò maiorem ijs vtilitatem ferunt, qui pietatem Viri, & eorum argumenta nouerint. Pietas, cum ex eius vita cognosci debet, quam Franciscus Tolensis adiecit libro De Imitatione Christi impresso Antuerpiæ ann. 1578. & Coloniæ ann. 1582. tum breuissimè ex Centuria Belgicorum Scriptorum à Myræo edita, potest intelligi, quæ sic habet. Thomas Kempensis cognomento *Malleolus*, vt primum per ætatem licuit, Dauentriam ad Isalam fluuium excolendi ingenij caussa se contulit, in qua vrbe tunc liberalium artium, pietatisque studia Sodales Hieronymiani à *Gerardo* verè *Magno* Ciue instituti, vehementer excolebantur. His ille viris religiosis sedulò adhæsit, ad annum ætatis vsque vicesimum, quo anno in Monasterium Canonicorum D. Augustini in monte S. Agnetis ad Snellam Transisalaniæ Vrbem à Florentio Leyderdamio Gerardi discipulo excitatum, velut in portum se recepit. Thomas loci Præfecto Florentij germano fratri de meliore nota commendatus, annos ipsos, quinque religionis candidatum se gessit, sextoque demum sacrum habitum induit, atque insequenti, voto se monastico obstrinxit. In quo vitæ genere annos ipsos 60. tanta innocentiæ, sanctitatisque opinione perstitit, vt eius videndi, audiendique gratia è remotioribus etiam locis concursus fierent. Iunior Oeconomiam semel administrauit, bisque sodalibus præfuit. Ad vitam meliorem transijt anno ætatis 92. instauratæ salutis 1471. viij. Kalend. Sextilis. Varia conscripsit Orbis terræ iudicio, ac testimonio comprobata, in quibus illud mirandum, horrido illum cœlo, ac solo natum, cum Latini Sermonis mundities neglecta iaceret, tantum esse assecutum humili illo, quod consectabatur, dicendi genere. Aureum illum *De Christi imitatione* libellum, & non modo de manibus numquam deponendum, sed & ad verbum addiscendum, tanquam pietatis myrothecium (vt iure omnium gentium linguis hodie legatur) Gallia aliquando Ioan. Gersonis nomine sibi vindicare conata est. Hæc Myræus.

Scripsit autem præter id quod dictum est (si tamen eius est) Sermones, ad nouitios, libr. 1. Sermones ad Fratres, libr. 1. Dialogos nouitiorum, libr. 1. De vita Solitaria, libr. 1. De Tribus Tabernaculis, libr. 1. De vera Compunctione, libr. 1. Hortulum Rosarum, libr. 1. Vallem liliorum, libr. 1. Alphabætum monachi, libr. 1. Consolationem pauperum, libr. 1. Epitaphium monachi, lib. 1. Qualis debeat esse monachus, lib. 1. Manuale paruulorum, libr. 1. Doctrinale iuuenum, libr. 1. De contemptu mundi, libr. 1. Epistolarum ad diuersos, libr. 1. Et quidem cum Germanicè è Latino conuersi hi prodijssent olim Tigurì sine Auctoris nomine; Alphabetum autem Religiosorum Parisijs ann. 1530. deinceps recusi fuere plerique omnes Venetijs, Antuerpiæ, Coloniæ, Dillingæ, sequentibus inscriptionibus.

Thomę de Kempis Opuscula aurea, vt sunt. De disciplina Claustralium, Soliloquium, Sermonum tres partes. Item alij Sermones nouem, Dialogus nouitiorum, Eiusdem Epistolæ, Idem De paupertate, humilitate, & patientia, De vera compunctione cordis, Hortulus rosarum, Vallis Liliorum, Mauuale paruulorum, Doctrina iuuenum, Hospitale pauperum &c. vnà cum D. Vincentio De Vita spirituali. Item Iesu Christi Vita Figuris, & prophetarum Oraculis declarata. Venetijs apud Iuntas Fratres ann. 1569. cum ann. 1565. apud Stephanum de Sabio impressa fuissent.

Eiusdem libellus aureus De Christo imitando, Accessit Opus Gersonis De Cordis meditatione. Antuerpiæ in ædibus viduæ, & hæredes Ioannis Stelsij ann. 1569.

Idem libellus De imitatione Christi, & rerum mundanarum contemptu, Accessit regula Tyronis spiritualis à Ludouico Blosio conscripta. Dilingæ ann. 1571.

Eiusdem De imitando Christo, contemnendisque mundi vanitatibus libri quattuor, ex Latino Latiniores facti, F. Francisco Tolensi interprete. Item vita Kempensis eodem Tolensi auctore. Antuerpiæ ann. 1575. & Coloniæ ann. 1582.

Digitized by Google

Acceſſit recens Vita Chriſti ex quattuor Euangeliſtis contexta à Cornelio Ianſenio. Coloniæ ann. 1591.

At & eiuſdem Thomæ de Kempis de Imitatione Chriſti, libri quattuor collati cum autographo prodierunt Græcij in Stiria ann. 1605.

Cæterum etſi vbi de Ioanne Gerſone egimus, nos ſecuti communioré ſententiam, atque item eorũ, qui in Belgio autographum librorũ de imitatione Chriſti aſſeruari nobis ſcripſerunt, eoſdem tribuimus Thomæ de Kempis, facere tamen haud poſſumus, quin huc adijciamus, quæ à Bernardino Roſſiniolo Societatis noſtræ Theologo accepimus, qui rem diu perpenſam veſtigauerat. Sic enim ille: Ioannes Abbas de Geſſen, vel de Gerſen, ſcripſit aureum illum libellum De contemptu Mundi, & Chriſti imitatione, qui inſcribitur propter nominis ſimilitudinã Gerſoni, & ab alijs propter ſtyli, ac phraſeos formulas tribuitur Thomæ de Kempis. Ita habetur in perantiquo exemplari manuſcripto, quod in monaſterio Aronenſi ad lacum Verbanum, quæ nũc eſt Domus probationis Societatis noſtræ, ex vetuſta Bibliotheca reliquum eſt, ex quo etiam intelligitur hunc Abbatem fuiſſe S. Benedicti monachum, cuius extitit etiam Monaſterium antequam de conſenſu Sedis Apoſtolicæ commendaretur. Atqui Opera omnia eiuſdem Thomæ ſtudio Henrici Somalij Societatis Ieſu emendatiora prodierunt. Antuerpiæ 1607. apud Martinum Nutium.

THOMAS de Laixa, Prouinciæ Aragoniæ, Ord. Præd. Theologus, Lecturas varias in Theologia ſcripſit: è Patribus item, ac potiſſimum è D. Hieronymo, in Epiſt. Pauli ad Hebræos collegit aliquos Canones Sacræ Scripturæ intelligendę vtiles. Quæ tamen omnia incertum, num prelo ſubiecerit. Viuebat ann. 1577.

THOMAS Languefrodius, Anglus, Ord. Prædicatorum, ſcripſit Poſtillam ſuper Iob; Chronicon item ab orbe condito vſque ad ſua tempora. Viuebat ann. 1314. PP. mon. Ord.

THOMAS Lombardus, Ord. Præd. Inquiſitor Pedemontanus, tẽpore Schiſmatis creatus Card. ſcripſit Sermones, qui Toleti in Cænobio S. Marci aſſeruantur iuncti Tractatui cuidam, cum Summa Alberti Brixienſis. Aut. Senenſis.

THOMAS Lombe, Anglus, Carmelita, Theologus Oxonienſis, ſcripſit contra Lolhardos, & Vuicleffiſtas, lib. 1. De Incarnatione Verbi, lib. 1. Tritem. cæterũ Index Iacobi Seruitę alia eius enumerat Opera, nimirum, ſuper Sententias, lib. 4. Determinationes Theologicas lib. 1. Lecturas Scripturarum. Vixit ann. 1390.

THOMAS Louanienſis, ſiue Louanij demoratus, ſcripſit vitam mulieris ſanctę, nomine, Chriſtianæ in Hasbania, & B. Lutgardis monialis de Aquino.

THOMAS Lyle, Anglus, Ord. Præd. ſcripſit Conciones per annum. Scholaſticas item Conciones. Obijt ann. 1360.

THOMAS Maldon, Anglus, Carmelita, ſcripſit Commẽtarios in lib. 4. Sententiarum. Quæſtionum ordinariarũ librum. Quodlibeta Theologiæ. Actus Veſperales. Bibliorum introitum lib. 1. Lecturam, ſiue Expoſitionem libri Geneſeos. Lectiones in 48. Pſalmos. In Epiſtolam Iacobi. Sermones 36. De Tempore. & 34. De Beatiſſ. Virgine, Collectiones ſollemnes. Obijt ann. 1404.

THOMAS Malleolus. Vide in verbo, Thomas de Kempis.

THOMAS Maluenda Theologus Dominicanus perdoctè ſcripſit De Antichriſto.

THOMAS Matthæi de Sardis, Florentinus, Ord. Præd. vt quibuſdam placet, (ſed Ordinis Seruorum fuiſſe credo) patrio idiomate, & carmine ſcripſit ſub nomine Animę Peregrinæ ad Magiſtratus, & Conſiliarios Reipub. Florentinę, Opus in tres libros diſtinctũ. Extat archetypum in Bibliot. S. Mariæ Nouæ Florentiæ, vbi & ipſe obijt ann. 1517. die 27. Octobris, & in Aede illa humatus.

THOMAS Morus, Anglus, & in Anglia Henrici Octaui Regis Cãcellarius, hæreſes Lutheri, & Nouatorum aliorum confutans, ſcripſit prẽter humaniora, pro ſancto Sacrificio Miſſæ Dialogum. Pro Purgatorio item. Pro Eccleſia. Epiſtolam quoque, qua Ioannis Pomerani litteris reſpondet, quæ Louanij prodijt ann. 1569. Vtopiam, quæ Coloniæ ann. 1555. De optimo autem Reipublicæ Statu, Louanij ann. 1548. Sed & eius Opera omnia Latina ibidem ann. 1566. obijt verò inſignis pro Sancta Catholica Eccleſia martyr, cuius vitam inter alia Thomas Stapletonus ſcripſit in libro De tribus Thomis.

THOMAS Murner, Argentinę natus, Germanus, Ord. Minorum, Baccalaureus Cracouienſis, vt ſcribit Henricus Villot, ſcripſit Tractatum De Pythonico ſpiritu. Laudationem Poematum honeſtorum, vituperationem impudicorum. Contra Zuinglium item, ac librum De Diſputatione Badenſi, & alia quædam excuſa, Germanicè, Lucernæ Helvetiorum. Tractatum Germanicum cõtra viros mulieroſos, prænotatum *Pratum Stultorum*,

Geuthnia.

Geuthma. extat typis excusus in Bibl. Imp. Viennæ. Kalendarium, in quo Lutheranorum mores secundum circulum Zodiaci graphicè describit. Chartiludium in Instituta Iustiniani, quæ item redacta in Tabulis impressa sunt Venetijs.

THOMAS Nerius, Florentinus, Ord. Prædic. cuius meminit Sixtus Senensis in verbo, Hieronymus Sauonarola. quique pro doctrina eiusdem Sauonarolæ scripsisse ab eodem Sixto dicitur, non est à me lectus. Quæ tamen in Operibus Hieronymi Sauonarolæ excipienda sunt, vide vbi egimus de illo. Obijt tamen Thomas Nerius Perusij ann. 1567. ibiq; in Aede. D. Dominici sepultus.

THOMAS Oceleus, Anglus nobilis, scripsit Anglicè, & quidem eleganter De Cœlesti Hierusalem librum. De Arte moriendi librum. De Regimine Principis librum. Planctum proprium, lib. vno. Dialogum ad Amicum, libr. 1. De quodam Ionatha, librum. De quadam Imperatrice librum. Viuebat ann. 1410.

THOMAS Otteburnus, Anglus. Ord. Minor. scripsit Historiam Anglicarum rerum.

THOMAS Palmer, siue Palmerius, Anglus, Ord. Præd. scripsit De Vnione facienda librum. De Veneratione Sanctorum alterum. De honorandis sacris imaginibus alium. De Originali peccato alium. De Peregrinatione alium. De Indulgentijs alium. Viuebat ann. 1410.

THOMAS Paz, Pallantinus Canonicus, edidit Parasceuem ad Sacram Liturgiam cum actione gratiarum. Lugduni apud Iacobum Millium, ann. 1560.

THOMAS Pencketh, Anglus, Ord. Augustiniani, ex Varringtonensi Monasterio Doctor egregius. De quo Ambrosius Coranus ait: Hic Doctor subtilissimus, sic Ioann. Scoti Opera mẽte habet soluta, & trita, vt si perdita essent, ea posset facillimè reficere, quæ quidem Opera hic elucidauit, emendauit, ac in publicum dedit. Iacobus Bergomensis addit, eum verò ob doctrinę magnitudinem, ex Anglia, in Italiam vocatum Patauij publico Salario diu sacram Theologiam docuisse. Et vt alterum Esdram Hebræũ, incredibili memoria præditum, Scoti Opera tam exactè retinuisse, vt exemplaribus destructis, reuocare omnia sciret. In patriam reuersus fit Angliæ, & Hyberniæ Prouincialis prę ses scripsitq; Summam Dialectices, libr. 1. Elucidationem naturalium, libr. 1. Philosophantium præceptiones, libr. 1. Annotationes ad D. Augustinum, libr. 1. De arte Sermocinandi, libr. 1. *Quamuis vnica, & certares.* Actus magistrales, libr. 1. Lecturam Sententiarum, libr. 4. In Metaphysicam Arist. libr. 12. Placita Theologica, libr. 1. Ordinarias disputationes, lib. 1. Conciones ad vtrumq; statum, libr. 1. Lectiones ad Scotum, libr. 1. Et huiusmodi alia. Londini tandem obijt anno salutis 1487. & in Ecclesia Ordin. sepultus est. Hæc Ioseph Pamphylus.

THOMAS Peuerelus, Anglus, Carmelita, collegit Quæstiones Theologiæ, libro vno. Sermones sollemnes libro altero. Ordinationes sui Cleri, alio, obijt ann. 1418.

THOMAS de Plantis Curiẽsis Episcopus in Germania, siue Rhetia, vberem Epistolam Eisingrenio scripsit, qua suæ Ecclesiæ calamitates ob hæreticorum hostiles incursiones, sic describit, vt legenti, ni ferreus sit, lachrymas excutiat. Viuebat ann. 1565.

THOMAS Pontinus, Angius, monachus, scripsit librum De clara Dei visione. Viuebat ann. 1332.

THOMAS Pulcheramicus. Vide in verbo, Thomas Beaulxamis.

THOMAS Radelyf, Leycestrienſis, Ordinis D. Augustini Prælectionum Scholasticarum, siue vt vocant, Lecturarum librum, & Sermones patrio sermone scripsit. Viuebat ann. 1460.

THOMAS Radinus, Todiscus, siue Tudescus, Placentinus, Italus, Ord. Prædicatorum, Theologus, scripsit librum, quem prænotauit *Calipsychia*, hoc est, *Pulchra anima*, quem Maximiliano primo Imp. dicauit; quiq; Mediolani, in lucem prodijt apud Gothardum Pontium ann. 1511. Alterum item, quem inscripsit, *Syderalis Abyssus*, qui liber editus est Parisijs ann. 1514. apud Edmundum Fabrum. Orationem ad Principes, & populos Germaniæ contra Lutherum, impressam Lipsiæ ann. 1520. Alteram aduersus Philippum Melanchthonem excusam Romæ ann. 1522.

THOMAS Rodburnus Episcopus Meneuiensis, scripsit Chronicon, quod commendatur. Id ego non vidi. Viuebat ann. 1412.

THOMAS Ryngstede, Anglus, Ord. Præd. scripsit in quattuor libros Sentent. In Psalterium, In Parabolas Salomonis. Placita Theologica. Distinctiones item Theologiæ. Viuebat ann. 1314. Alberto Veneto.

THOMAS Saluiettus, Florentinus, scripsit Vitam Gometij Abbatis Portuensis, quæ m. s. asseruatur in Abbatia Florentiæ:

Digitized by Google

THOMAS Scrope, Anglus, Carmelita, Dromorienſis Epiſcopus, ſcripſit Commentarium in Decalogum. Librum autem De primordijs, & dignitate Carmelitani Ordinis. Alterum De eodem Ordine ad Eugenium Pont. Maxim. Catalogum Sanctorum eiuſdem Ord. Compendium hiſtoriarum, & iurium libris nouem. Librum Priuilegiorum Pontificiorum. Viuebat anu. 1491. quo etiam obijt.

THOMAS Spenſerus, Anglus, Cartuſianus, ſcripſit Commentarium in Epiſtola D. Pauli ad Galatas; migrauit autem ex hac vita ann. 1529.

THOMAS Sperman (alijs Operman) Anglus, Ord. Prędicatorum, ſcripſit in totam Geneſim, & in Epiſtolam ad Hebræos, & in Canonicam Iacobi. Viuebat ann. 1290. Iacobus de Suzato, & Albertus Venetus.

THOMAS Stapletonus, Anglus, Theologiæ Profeſſor Louanij, ſcripſit, atque emiſit Orationes ſex, tres funebres, & tres dogmaticas, quarum Prima eſt. De Cauſa prævalentium hæreſium. Secunda, De Officio pij viri inter medios hæreticos agentis. Tertia continet Apologiam recentioris Eccleſiæ. Antuerpiæ ann. 1577.

Principiorum fidei doctrinalium demonſtrationem methodicam, per controuerſias ſeptem in libris duodecim traditam. Pariſijs ann. 1579.

Eiuſdem Speculum prauitatis hæreticæ, per Orationes quodlibeticas ſex, ad oculum demonſtratæ. Duaci ann. 1580.

Eiuſdem De vniuerſa Iuſtificationis doctrina hodie controuerſa, libr. 12. Pariſijs apud Michaelem Sonnium ann. 1582.

Eiuſdem tres Thomæ, ſeu De Sancti Thomæ Apoſtoli rebus geſtis. De S. Thoma Archiepiſcopo Cantuarienſi & Martyre. De Thomæ Mori quondam Angliæ Cancellarij vitæ. Duaci apud Ioannem Bogardum ann. 1588.

Eiuſdem Promptuarium Morale ſuper Euangelia Dominicalia totius anni ad inſtructionem Concionatorum, reformationem Peccatorum, cõſolationem piorum, ex Sacris litteris, SS. Patribus, & optimis quibuſque auctoribus collectum: Pars hyemalis. Antuerpiæ ex Officina Plantini ann. 1591. Venetijs autem apud Minimam Societatem ann. 1594.

Promptuarium Catholicum ad inſtructionem Concionatorum contra hæreticos noſtri temporis, ſuper omnia Euangelia totius anni, tam Dominicalia, quàm de Feſtis. Coloniæ, apud Godefridum Kempenſem ann. 1592.

Principiorum fidei doctrinalium, Relectio Scholaſtica, & compendiaria, per controuerſias, quæſtiones, & articulos tradita, aduerſus Guilielmum Vitakgerum Anglocaluiniſtam. Antuerpiæ apud Io. Keerbergium ann. 1592.

An Politici horum temporum in numero Chriſtianorum ſint habendi, Oratio Academica, apud Balth. Clypeum ann. 1602.

Promptuarium (de quo ſupra) Catholicum ad inſtructionem Concionatorum, ſuper omnia Euangelia totius anni, & ferialia per totam Quadrageſimam. Editio quinta auctior, Coloniæ apud Mylium ann. 1602. Librum, quem inſcripſit *Antidota Euangelica* cõtra horum temporum hæreſes, in quibus illi Euangeliorum textus explicantur quibus, vel hæretici hoc tempore (præcipuè Caluinus, & Beza) ad ſua dogmata propugnanda vti ſolent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti poſſunt. Antuerpiæ apud Ioan. Keerbergium ann. 1595.

Antidotorum Euangelicorum eiuſdem Pars altera in Sacroſanctum Euangelium ſecundum Ioannem. Antuerpiæ apud Io. Keerbergium ann. 1595.

Manuale Peccatorum. Antuerpiæ apud Ioan. Keerbergium ann. 1598. De Magnitudine Romanæ Eccleſiæ libri duo. Antuerpiæ apud Io. Moretum ex Officina Plantiniana, ann. Dom. 1599. Hic autem fuit tanti viri vltimus partus, qui tanquam poſthumus prodijt in lucem poſt eius mortem, & quo ea, quæ alij fuſius hac de re tradiderunt, ipſe quam breuiſſimè ob oculos legentium poſuit.

THOMAS Staucham, Anglus, monachus, ſcripſit librum De excellentia nominis Ieſu. Alterum De Salutatione Angelica. Alium prænotatum: *Conuertimini ad Deum*. Alium diuerſorum Sermonum. Tabulam Doctorum vniuerſalium. Librum in Lecturam Gulielmi de Vara. Librum in Lecturam Roberti Couuton. Librum inſcriptum: *Curſus moralis*. Collectanea in D. Lucam. Obijt ann. 1346.

THOMAS Stella, Venetus, Ord. Prædicatorum, Epiſcopus Iuſtinopolitanus, ſcripſit De Charitate Chriſti, & Orationes aliquas. Viuebat ann. 1556.

THOMAS Stubes, Anglus, Ord. Prædicatorum, ſcripſit librum De Conſtitutis Eccleſiæ. Librum aduerſus eadem impugnãtes. Librum De Vita ſolitaria. Librum De Arte moriendi. Vixit ann. 1350.

Digitized by Google

THOMAS de Sturei, alijs *Sturea*, Anglus, Ord. D. Augustini, Theologus, scripsit librũ De Sacramentis. Librum Mortalitatum in Apocalypsim. Prognosticon De vtroque seculo. Exceptiones Philosophorum. Declamationes quasdam. Viuebat ann. 1370.

THOMAS Suetonius, Anglus, Ord. Præd. scripsit Commentaria in Psalterium. Breuiarium Theologiæ. Summam Theologiæ. Compendium D. Thomæ. Quæstiones difficiles. Quodlibeta duo De Relatione. Librum De Vnitate formæ. Librum in sex principia. Librum in Prędicamenta, alterum in Perihermenias, alium in Priora, alium in Posteriora Aristotelis. Viuebat ann. 1290.

THOMAS Teutonicus. Vide in verbo, Thomas de Kempis.

THOMAS Teuto, Ord. Præd. Theologus, scripsit libros De origine rerũ: quos aliqui arbitrantur esse qui de proprietatibus rerum inscribũtur, & Bartholomęi Anglici nomine circunferuntur. Scripsit etiam Librum De Corpore Christi in Sacramento Altaris. Lib. De Corpore Christi mortuo. Librum De generatione Lucis. Lib. De Tempore. Lib. De Iride.

THOMAS Theacinus Volumen bipertitum sat grande scripsit aduersus Græcos m.s. Constantinopoli extare dicitur in Græcis illis Bibliothecis.

THOMAS Thomasinus Ord. Præd. Episcopus primò Feltri, deinde Vrbini, Venetus, scripsit Carmine hexametro, Librum De Corpore Christi. Sermones item de Sanctis. Viuebat ann. 1523. Franc. Sansouinus.

THOMAS Toletanus, Ord. Præd. Theologus, scripsit super Quodlibeta D. Thom. Indicem quoq; parauit per Alphabetum, super totam Summam D. Thomæ. Alterum super volumina serm. Iacobi de Varagine. Alium super serm. Germiniani. Alium in libr. de Ludo scacorum cuiusdam patris Ordin. sui. Alium super Nicolaum de Lyra. Alium super Tract. eiusdem de differentia Bibliorum Latinorum. Alium super Tract. de vitijs & Virtutibus. Alium, qui incipit, *Vidit Iacob scalam*. Alium super Tract. Innocentij Papę, in 7. Psalm. Pœnitentiales. Alium ad Summam Alberti Brixiẽsis de Officio Sacerdotis. Alium ad Tractatum Augustini de Ancona super *Magnificat*, & super *Missus est*. Alium ad libr. prænotatum, *Exempla Sacræ Scripturæ ad omnem materiam pradicabilem*. Alium ad quandam Summam decreti. Composuit etiam Mariale. Tractatum etiam de laudibus Portæ Paradisi, hoc est *Beatiss. Virginis*. Hæc omnia ipse refert se scripsisse in Tractatu quem Antonius Senensis scribit se vidisse Toleti in Bibliotheca conuentus S. Petri Martyris, coniunctum cum Summa Alberti Brixiensis.

THOMAE de Trugillo Ord. Præd. ex Prouincia Aragoniæ, Thesauri concionatorum Tomus primus. Lugduni ann. 1585.

Eiusdem Thesauri concionatorum, in quo continẽtur festa mobilia, & immobilia, & extrauagantia totius anni, & quædam alia argumenta, de quibus aliquando concionari oportet. Tomus secundus. Venetijs ann. 1584.

Eiusdem Thesauri Concionatorũ libri sex, quibus traditur ratio accurata concionandi, & Sanctorum, grauiumque aliorum Doctorum, ac Philosophorum fontes indicantur vberes. Venetijs ann. 1583. apud hæredes Melchioris Sessæ.

Eiusdem Tomi quattuor Thesauri Concionatorum, Conciones, quæ per duodecim menses, tam de Tempore, quàm de Sanctis in Ecclesia haberi solent, continentes. Lutetię ann. 1585. Sed & antea, hoc est ann. 1579. Barcinonæ apud Iacobum Galuanum.

THOMAS Tudertinus, fertur scripsisse de Arte Sermocinandi. Eum non vidi.

THOMAS de TURRECREMATA Ord. Præd. Theologus Sacræ Theol. in Hispania hæreticę prauitatis Inquisitor generalis, & Catholicorum Regum Cõfessarius, Vir fuit multæ eruditionis, & apud Catholicos Reges rãtæ auctoritatis, vt causa fuerit præcipua expulsionis Iudæorum ex Hispania. Nam cum illi post multam ea in re deliberationem iam concluſissent, illos suis regnis procul facere: iterum nutabant circa hoc, ob immensam pecuniæ summam, quam illis Iudæi, ne expellerentur, polliciti fuerant. Id rescies bonus Pater, & zelo Dei feruidus, dum perpenderet quanta mala ex eorum commercio cum Christianis prouenirent, imaginem Crucifixi Domini nostri sub cappa accepit, & audacter ad Catholicos reges ingressus fuit, & inter alia quę proposuit, hoc fuit vnum, Iudas pro 30. denarijs Dei Filium vendidit semel, Celsitudines Vestræ nunc pro 30. millibus eundem secundò vendere cogitant. Ecce ergo eum iam vendite, imaginem Crucifixi Domini nostri ante eorum oculos ponendo. Qua re conterriti principes, quod semel conceperant de expulsione Iudæorum, non retractarunt, quin potius opere compleuerunt. Hic ergo scripsisse fertur, Directoriũ pro Inquisitoribus, qui Sancti Officij munus exequerentur vtilissimũ. Claruit ann. 1490. Hæc Ant. Senensis.

Digitized by Google

THOMAS Valdensis, Anglus, Carmelita, & sui Ordinis Prior Generalis in Anglia, Confessarius autē Henrici Quinti Anglorum Regis, qui & sui temporis hæresum expugnator, ac deinceps exortarum euersor fuit, à Martino V. Pontifice Maximo commendatus, cui Opus suum dicauerat, à nostri autem æui Scriptoribus, præsertim à Ioanne Cochlæo, atq; Stanislao Hosio Cardinali magnopere celebratus, qui mortuus est non sine opinione Sanctitatis, ac Rothomagi in Normania sepultus ann. 1430. tertio nonas Nouembris, scripsit Opus insigne, quod inscripsit Doctrinale antiquitatum fidei, & Ecclesiæ Catholicæ, distinctum tribus TOMIS. In quorum primo agitur De Deo, Christo, Petro, Ecclesia, Religiosis. In secundo, De Sacramentis. In tertio, De Sacramentalibus aduersus Viclefistas, Hussitas, eorumque recentiores assecias. Quod denique recusum est Venetijs apud Vincentium Valgrisium ann. 1571. recognitum à Baptista Rubeo, adiecto triplici Indice.

Super quattuor libros Sententiarum, Commentaria.
In Genesim.
In Exodum.
In Leuiticum.
In Sapientiam Salomonis.
In Epist. D. Pauli ad Romanos.
In Acta Apostolorum.
In primam D. Petri Canonicam.
Sermones ad Clerum Oxoniensem.
Fasciculum zizaniarum Viclefi.
De Religione perfectorum.
De veritate Euangelica.
De Corpore Christi.
De Diuinatione.
De Præscientia, & Prædestinatione.
De Fide, libros sex.
Librum item ad Constātiense Concilium.
Defensorium Pacis, libris duobus.
De Indulgentijs.
De Sacramentis.
De Paupertate.

Quin etiam scripsit in plures Aristotelis libros, hoc est Physices, De Cælo, & Mundo; De generatione, & corruptione. Meteora. Libros de Anima. Sophismatum strophas. Rudimenta Grammaticorum.

Exant item eius Sermones ad Clerum Oxoniensem.

THOMAS de Valentia, Hispanus, Ord. Prædicatorum, scripsit Hispanicè librum prænotatum, *Flores consolationis pro omni Christiano necessarij ad transitum prosperum procellarum huius Mundi.* Italicè autem redditum, ac Venetijs excusum ann. 1562.

THOMAS Valsingham, Nordouolgus, Anglus, monachus monasterij S. Albani martyris, Congregationis Cluniacensis in Anglia, & illius Cœnobij Præceptor, Ord. D. Benedicti, congessit ex aliorum historijs, librum De gestis Anglorum. Historiam nempè longiorem, prænotatum *Hypodigma Neustriæ.* Alterum, quæ inscripta est, *Historia breuior*; quā inchoauit ab ann. 1273. & finiuit ann. 1422. Alium prænotatum, *Auctarium Polychronici.* Alium, qui complectitur Acta Regis Henrici Sexti. Viuebat ann. 1440.

THOMAS Vigleuanensis, Ord. Præd. Sermones varios, doctos, perutiles posteris reliquit. Anton. Senensis.

THOMAS Villanouanus, siue à Villanoua, Ord. D. Augustini, Archiepiscopus Valentinus in Hispania citeriore, eximius, vt Disciplinæ Regularis amator, ita concionator reliquit suorum Sermonum Latinum volumen, quod editum est, ac lectu dignissimum. Obijt ann. 1555.

THOMAS Vinkecombe, Anglus, monachus de Euesham, scripsit Chronicon sui cœnobij. Gulielmus Batomo.

THOMAS Vinterton, Lincolniensis, Anglus, (monachus Stanfordiensis) aduersus Vuiclefum antea familiarem suum scripsit intrepidè librum De Assertione Sanctissimæ Eucharistiæ. Alterum Disputationum Theologicarum. Alium Sermonum per annum.

THOMAS de Vio, siue Vius (vt habet Sixtus Senensis) Cardinalis tituli Sancti Sixti, Ordinis Prædicatorum, natione Italus, patria Caietanus, eiusdemque Vrbis Episcopus, vir tam vitæ sanctimonia, quàm ingenij præstantia illustris, subtilissimus dialecticus, admirabilis Philosophus, Theologus incomparabilis, & inter eruditissimos doctissimi sui seculi longè eruditissimus, anno trigesimo ætatis suę propter singularem morū, & doctrinæ excellentiam trigesimus octauus magister generalis Ordinis sui Romæ electus est: & post aliquot annos in Collegium Cardinalium à Leone Decimo Pōtifice assumptus, mox in Germaniam cum Legationis munere missus ad compescendos profanos rumores, quos Martinus Lutherus, Illebiensis, nouus hæresiarcha, apud Germanos excitauerat: inde verò reuersus, iterum ab Hadriano Pont. Max. Legatus in Pannoniam mittitur cum ingenti pecuniarum vi ad comparandas copias aduersus Solymanum Turcarum Imperatorem Pannoniam infestis armis inuadere molientem; reuocatus deinde à Clemente Septimo

Digitized by Google

Pont. Max. Romam redijt: vbi, capta incensaque Vrbe ab hostibus captus, quinque millium aureorum precio se ab eorum manibus redemit. nec multò post cum Clemens Summus Pontifex, in grauissimam & à medicis deploratam ægritudinem incidisset, ipse quoque grauissimè ægrotare cæpit, quasi se imminenti Pontificatus oneri surripere vellet, ad quod communi omnium expectatione, votisq; vocabatur, ac morte sua Pontificis morté præuenit, felicem animam Deo reddens 4. Idus Augusti anno ætatis suæ 66. à Christi verò Natiuitate 1534. sepultusque est Romæ in vestibulo templi Beatæ Mariæ supra Mineruam pro foribus, in sepulchro humi effosso, quod viuens sibi ipse parauerat. cuius vitam prosa & carmine disertissimè scripsit Flauius Aquilanus eius à secretis familiaris.

Hic igitur in extrema senectute sua post innumeras lucubrationes in Aristotelis philosophiam, & in omné D. Thomę Theologiam editas, totam Veteris ac Noui Testamenti molem iuxta literæ sensum omnium difficillimum ex Hebræa & Græca veritate nudo, breuique sermone exposuit, exceptis Cantico Canticorum, & Prophetis, quos moriens inchoatos deseruit, & Apocalypsim, quam de industria intactam reliquit, inquiens, in ea exponenda non ingenio, sed diuinatione opus esse. In cæteros verò Diuinæ Scripturæ libros, absolutos & integros reliquit Commentarios: de quibus idem Sixtus Senénsis inquit se tantum subscriptos legisse.

In Pentateuchum Moysi ad Clementem VII. libros 5. *Quotidianam de Diuinis.*

In omnes libros historicos, qui de Canone Hebræorum sunt, ad Clementem Septimum, lib. vndecim, videlicet:

In Iosue, librum vnum.	*D. Hieronymo, Pater beatissime.*
In Iudicum, lib. 1.	*Tempus senum, qui nouerant opera Dei.*
In Ruth, lib. 1.	*In diebus, &c.*
In Regum, lib. 4.	*Et fuit vir, &c. Titulus tam libri huius.*
In Paralipomenon, lib. 2.	*Circa titulum libri.*
In Esdram, lib. 1.	*Principium hoc expositum est.*
In Nehemiam, libr. 1.	*Principium huius libri testatur.*
In Iob, libr. 1.	*Quemadmodum quinq; libros Moysi.*

In Psalterium ad Clem. VII. Pont. Max. lib. 1. *Diuinorum Psalmorum.*

In Prouerbia, lib. 1.	*Expositis omnibus prioribus.*
In Esaiam, lib. 1.	*Visio Esaiæ.*

In Matthæum ad Clementem Septimum Pontificem Maximum, librum vnum. *Romanæ ruinæ pars.*

In Marcum, lib. 1.	*Finito Matthæo.*
In Lucam, lib. 1.	*Completo Marco.*
In Ioannem, lib. 1.	*Ioannes vltimus Euangelista.*
In Actus Apostolorum, lib. 1.	*Primus, &c. Lucas Euangelista.*
In Epist. Pauli ad Carolum V. Aug. lib. 14.	*Inter præclarissimas animi.*
In Epistolas Canonicas, lib. 7.	*Non est vsquequaq; certum.*

Ex varijs Noui Testamenti locis Ientaculorum, lib. 8. *Occurrunt inprimis.*

In totum Vetus Testamentum, nouam ex Hebraico translationem.

In totum Nouum Testamentum emendationem iuxta Græcorum codicum fidem.

Scripsit Ambrosius Catarinus, Archiepiscopus Compsanus, Ordin. Prædic. tam aduersus prædicta Scripturarum Commentaria, quàm aduersus cætera huius viri Opuscula Annotationum, siue Inuectiuarum libros sex valde acres; de quibus cuique suum liberum iudicium relinquo. Antonius item Lusitanus à Fonseca, Ord. Præd. Annotationes elucidatorias non omnino pœnitendas Commentarijs eiusdem Cardinalis in Pentateuchum superaddidit.

Atqui idem Thomas de Vio Caietanus, vindicatur à Sixto Senensi ab obiectione Ambrosij Catarini super illis verbis, *In principio creauit Deus Cœlum, & Terram*, quæ Caietanus dixit non fuisse scripta ad significandam Trinitatem Personarum in Deo. Vide Sixtum Annot. 1. Libri quinti Bibliothecæ Sanctæ.

Cæterum cum is ipse Caietanus ex Homilia secunda de Natali Domini, quam putabat esse Eusebij Emiseni citasset sententiam his verbis: *A peccati nexu nullus immunis exstitit, nec ipsa Genitrix Redemptoris*, forte incidit in codicem deprauatum. Nam verus codex habet: *A peccati originalis nexu nemo per se liber extitit.* Vbi illud *per se*, significat ex vi generationis, siue ex natura, non ex gratia. Vide Bellarm. Cardin. c. 16. De amissione gratiæ, & statu peccati. Quod autem ad Eusebium Emisenum attinet, qui fuit hæreticus. Vide in verbo, Eusebius Emisenus.

Cum

Cum autem, quæ D. Thomæ Aquinatis Opera diximus fuisse Romanis typis, Pio V. Pont. Max. mandante, recusa, cum ijs item fuerint Thomę de Vio ad Summam Sancti Doctoris Commentaria recognita, & expurgata, hęc ex illa potissimum editione sunt legenda: siue item quæ inde Antuerpiæ apud Viduam, & hæredes Stelsij ann. 1577. ac Lugduni ann. 1581. cum Opusculis Caietani, siue Romæ ann. 1588. & Bergomi ann. 1590. cum ipsa D. Thomæ Aquinatis Summa prodierunt.

Præterea Thomas de Vio scripsit aduersus Lutherum Opuscula De Fide, & Operibus. De Communione. De Confessione. De Satisfactione. De Inuocatione Sanctorum, quæ Lugduni impressa fuere ann. 1536. apud Frellæos.

Iam Ientacula in nouum Testamentum, hoc est insignia 64. nobilium Sententiarum Noui Testaméti litteralis expositio in duodecim capita distincta, quæ totidem Ientacula inscribuntur Lugduni à Gaspare Portonario ann. 1565. emissa sunt Lugduni: quemadmodum item Caietani Summula de peccatis, ac De cambijs, & Defensorium Montis Pietatis ibidem ab eodem, & quidem eodem anno, cum ann. 1550. Lugduni excusa fuisset apud hęredes Iacobi Iuntæ. Sed & Tractatus de cambijs, & de monte Pietatis extat in Tom. 6. Parte prima Tractatuum, fol. 419. qui Venetijs postremi omnium recusi fuere.

Quæstiones quoque De potestate Pont. De potestate Concilij. De Pontificatu. De collatione Sacri Ordinis. De votis. De ritu celebrationis. De castitate. De præcepto eleemosynæ. De Simonia. De maleficijs. De festis. De Matrimonio. De vsu rerum Spiritualium. De spasmo Virginis. De infinitate Dei. Orationes coram Alexandro VI. Pon. Maximo. De vita Diuini cultus. De vnione Verbi Dei. De caussa mali. De immortalitate animarum coram Iulio II. Pont. Maximo. Quomodo spiritus patiantur ab igne coram eodem. De Synodorum differentia. De connubio Regis Angliæ. De vsu Spiritualium rerum in peccato mortali. De pollutione Confessarij ex audienda confessione. Responsio eius ad triplicem Quæstionem. Responsio ad Quæst. num possit Sacerdos sumere reliquias sacras, quæ remanserunt in calice, post sumptam oblationem. Quæstio vtrum Sacerdos celebrans pro multis, satisfaciat singulis. Oratio habita coram Alexandro VI. Pontif. Maximo. De virtute Orationis. Plures Orationes habitæ in Sacello Summi Pontificis.

Porrò quod attinet ad aliorum Operum Caietani editiones, is prodijt in Pentateuchũ, Romæ apud Antonium Bladum, anno 1531. sicut etiam in Iob. In Psalmos autem Venetijs apud Lucam Antonium Iuntam, ann. 1530. At aduersus Lutheranos, ibidem ann. 1534. In Prouerbia verò, & in Ecclesiasten, ac tria capita Esaiæ, Romę apud Antonium Bladum, ann. 1542. In Euangelia verò Parisijs apud Hieronymum Marnef, ann. 1546. & Lugduni, ann. 1574. In Epistolas Diui Pauli, Parisijs apud Nicolaum Ruffet, anno 1542. De diuina institutione Pontificatus Romani Pontificis, Romæ apud Marcellum Silber ann. 1521.

Scripserat autem, quæ & extant, Commentaria in Porphyrium. In Aristotelis libros Perihermenias, Analyticos, De anima, De Cœlo, & Mundo, In D. Thomam De Ente, De Analogia. Quæstiones de sensu agente.

Vitam eius scripsit Antonius Fonseca, quæ cum Commẽtarijs in Pentateuchum Moysis impressa fuit.

THOMAS Virley, Anglus, Theologus, scripsit Commentarios in omnes D. Pauli Epistolas. Io. Lelandus.

THOMAS de Vlleya, Anglus, patria Sudouolcas, Gippesuuicensis Carmelita, scripsit Quæstiones Theologicas, libro vno. Commentarium item in D. Io. Apocalypsin. Viuebat ann. 1290. Eisingren. autem ann. 1284.

THOMAS Volfius iunior ann. 1508. Argentinæ, quæ nondum in hæresim corruerat, edidit D. Athanasij Opusculum. D. Basilij Orationem de Inuidia. Plutarchum de differentia inter odium, & inuidiam. Enchiridion Epicteti Stoici. Tabulam Cebetis Thebani. Omnia latinitate donata.

THOMAS Porcacius, Castilionensis, Aretinus, scripsit Dialogum de Funeralibus diuersorum populorum, & nationem vnà cum figuris. Is excusus est Venetijs apud Simonem Calinianum, ann. 1574. ponitur autem hoc loco, vt qui sapiunt, inde elicere possint, quæ etiam ad pietatem faciant.

THOMASINVS Ferrariensis, Ord. Prædicatorum, scripsit Sermones de Tempore, & de Sanctis, Quadragesimales.

THOMELLVS Belga, siue Flander, Historicus, scripsit vitam Balduini Insulani, Comitis Flandriæ, & Chronicon. Viuebat ann. 1070. Iacobus Meyer.

Digitized by Google

TI

TIBERIANVS Bæticus, scripsit pro suspicione, qua cum Priscilliano accusabatur hæreseos, Apologeticum, tumenti compositoque sermone: postea post suorum cædem tædio victus exilij, mutauit propositum, & iuxta sanctam Scripturam, canis reuersus ad vomitum suum, filiam deuotam Christo virginem matrimonio sibi copulauit. Hieronym. in Catalogo.

TIBVLLVS de modo viuendi, siue de moribus sanctæ vitę. Item de actionibus animatorum, citatur in libro, qui Lumen vitæ inscribitur.

TICHONIVS, cuius mentionem non solum fecit Augustinus, verum etiam nonnullas expositiones, expositionibus D. Cypriani prætulit in secundo libro Retractationum, scripsit præter alia Librum de septem Regulis, de quo ipse sic scribit: *Necessarium duxi ante omnia, quæ mihi videntur, libellum Regularum scribere, & secretorum leges, veluti claues, et lummaria fabricare. Sunt enim quædam Regulæ mysticæ, quæ vniuersæ legis recessus obtinent, & Veritatis Thesauros aliquibus inuisibiles faciunt. Quarum si ratio Regularũ sine inuidia, vt communicamus, accepta fuerit, clausa quæq; patefient, & obscura dilucidabuntur, vt quis prophetiæ vniuersam syluam perambulans, his Regulis quodammodo, vt lucis tramitibus deductus, ab errore defendatur. Sunt autem Regulæ istæ. Prima De Domino, & Corpore eius. Secunda De Domini corpore bipartito. Tertia De promissis & lege. Quarta De specie, & genere. Quinta De temporibus. Sexta De recapitulatione. Septima De Diabolo, & eius corpore.* Vide Diuum Augustinum, libr. 3. de Doctrina Christiana. Cassiodorum in præfatione Commentariorum in Psalmos. Isidorum, libr. 1. De Summo bono, qui fusius de his agunt.

Habentur autem sexto Tomo Bibliothecæ Patrum collecta à Margarino Bignæo. De Tichonio autem ita Gennadius: Tichonius natione Afer, in Diuinis litteris eruditus iuxta historiam sufficienter, & in sæcularibus non ignarus, fuit in Ecclesiasticis quoque negotijs studiosus: scripsit De bello intestino, libros tres, & expositiones diuersarum causarum, in quibus ob suorum defensionem antiquarum meminit Synodorum. E' quibus omnibus agnoscitur Donatianæ partis fuisse. Composuit, & Regulas ad inuestigandam, & inueniendam intelligentiam scripturarum, octo, alias septem, quas in vno volumine conclusit. Exposuit & Apocalypsin Ioannis ex integro, nihil in ea carnale, sed totum intelligens spirituale: in qua expositione dixit Angelicam stationem corpus esse: mille quoque annorum regni in terra iustorum, post resurrectionem futuri, suspicionem tulit; neq; duas in carne mortuorum resurrectiones futuras, vnam iustorum, & aliam iniustorum, sed vnam & semel omnium, in qua resurgent etiam abortiui reformati, ne quid humani generis deformatum animatæ substantiæ intereat, ostendit. Distinctionem sanè duarum resurrectionum ita facit. Primam, quam iustorum Apocalypsin dicit; credimus modò in Ecclesiæ incremento agi, vbi iustificati per fidem à morticinis peccatorum suorum, per baptismum ad vitæ æternæ stipendium suscitantur. Secundam verò generaliter omnis hominum carnis. Floruit hic vir ætate, qua iam memoratus Ruffinus, Theodosio, & filio eius imperantibus. Hæc Gennadius in Catalogo ad quem Suffridus Petrus notat hæc, his verbis: *Aliquot locis hic textum præsidio codicum m. s. repurgauimus, quorum cum rationes conferenti per se euidentes sint, operæpretium non esse duximus omnia singillatim pluribus recensere.*

TIKVN Sophrim, quæ verba Hebraicè idem sunt, ac Latinè, *Emendatio Scribarum*, iuxta quam Scribæ non longè post reditum è Babylone, quædam in libris Legis, & Propherarum mutarunt, quàm Diuinam Scripturam punctis quibusdam distinguentes, qua notas ad eam in marginibus apponentes, plerumque ipsius Diuinæ Scripturæ sensum inuerterunt, hoc loco ponitur, vt non corruptio, sed correctio, quæ vera sit, dignoscatur. Egit autem hac de re Porchetus in libro Victoriæ aduersus Iudæos, Sixtus Senensis suę Bibliothecæ Sanctæ libro secundo, & libr. 8. tam in paragrapho, siue numero quarto Obiectionum hæreticarum, quàm in numero quarto solutionum earundem obiectionum: vbi inter portentosa Thalmudicorum voluminum testimonia eandem, quæ dicta est *Correctio scribarum*, enumerat. At Bellarminus Cardin. libr. 2. de Verbo Dei, cap. 2. inquit, se respondere dupliciter, Primum fortè non esse verum, vllam emendationem Bibliorum factam esse à Scribis: Origo enim huius sententię est Thalmud, qui liber est fabulosissimus. Quare nec Epiphanius, nec Hieronymus, qui sunt antiquiores libro Thalmud, vnquam meminerunt huius Tikun Sophrim. Deinde si Tikun Sophrim non est fabula, non erit corruptio, sed vera emendatio, non facta à quibuscunque Scribis, sed ab Esdra, & ab alijs

sanctis

sanctis Prophetis, qui post reditum à captiuitate libros sacros reparauerunt; qui, vt Iudæi perhibent, Concilium celebrauerunt, quod ipsi vocant *magnam Synagogam*, quia magni viri interfuerunt, & in eo libros sacros, qui dispersi, & deprauati fuerant suæ integritati restituerunt.

Certè in editione nostra vulgata ista loca ita habentur, vt scribæ dicantur correxisse, & B. Hieronymus in Commentarijs suis in Prophetas eodem modo ista loca se legisse significat. Hæc Bellarminus.

TICINENSE Concilium ann. 855. Ticini celebratum, quod extat in Tomo tertio Conciliorum editionis Venetæ, Ludouico quidem Augusto procurante, & pulchra optimatibus suis dicente, vt bonorum Ecclesiasticorum rapinam compescerent, immunitasque Ecclesijs sarta, tecta seruaretur, sed tamen (vt Tom. 10. notat Baron. Card.) non præstante ipso erga præcipuam omnium Romanam Ecclesiam. Interfuerunt autem Episcopi Cisalpini.

Quòd verò in fronte eiusdem Concilij scriptũ est. In nomine Dei Omnipotentis ann. Incarnationis Dominicæ octingentesimo quinquagesimo quinto, *Indictione decimatertia*, corrigi debet, & *Indictione tertia* scribendum est. corruptus enim est textus in eadem Veneta editione.

TILEMANNVS Bredenbachius, Theologus Colonienſis, scripsit libellum, qui è Germanico Latinus est factus, De Sacrilegiorum vindictis, & pœnis. Coloniæ ann. 1565.

Insinuationum Diuinæ pietatis, libros quinque. Ibidem ann. 1579.

Fasciculum Sacrarum precationũ ex Operibus Ludouici Blosij Abbatis Lætiensis concinnatum. Coloniæ ann. 1580.

Collationum Sacrarum libros octo, quibus ad omnem vitæ humanæ vsum, familiaresque congressus, sacra, iucunda, & vtili (vt præfert inscriptio) selectissimarum historiarum varietate lector piè instruitur, ibid. ann. 1584.

Earũdem Collationum Sacrarum libros octo, quibus additus fuit nonus, quo illustria miracula aliquot in Sanctissima Eucharistia edita continentur. Coloniæ apud Maternum Cholinum, ann. 1590.

Orationes de Purgatorio, quæ Ingolstadij prodierunt, cum ante hæc omnia (nimirum ann. 1558. conscripsisset Liuonicum bellum, quod magnus Moscouiæ Dux gessit aduersus Liuones.

TILEMANNVS Sigebergensis, scripsit librum De septem Sacramentis, qui Coloniæ impressus est ann. 1546.

TILMANNVS Aquẽsis, Teuto, Carmelita, & sui Ordinis in Germania inferiore Prouincialis, Professor Theologiæ in Academia Colonienſi, scripsit Lecturã, siue Commentarium in Euangelium D. Matthæi, dictione Scholastica, vt inquit Sixtus Senẽsis, qui eum ob ingenio, & eruditione commendat. Scripsit item in lib. quattuor Sententiarum. Sermones item varios. Claruisse aiunt illum Tritemius ann. 1370. Sixtus Senensis, ann. 1550. at Eisingrenius ann. 1486. Sed puto errorem esse in numero. Sed & Ioannes Trissa scribit eum claruisse ann. 1360. scripsisseque Commentarios in Biblia, & librum Quæstionum Theologicarum.

TILMANNVS Borchensis Auctoritates, ac Testimonia SS. Patrum De Baptismatis Sacramento, atque eiusdem ceremonijs edidit aduersus Anabaptistas, & reliquos Ecclesiæ Catholicæ hostes. Coloniæ apud Maternum Cholinum ann. 1571.

TILMANNVS Dulmanienſis, Vestphalus, Ord. D. Augustini Canonicus scripsit volumen De laudibus Beatiss. Virginis, prænotatum, *Corona Virginis*. Item super Domini verbis, *Nisi quis conuersus fuerit, sicut paruulus*. Tractationem vberem. Librum de Vinea Spirituali. Alium De Nouitiorum Institutione. Parua quoq; exercitia spiritualia. Viuebat Eisingren. ann. 1477.

TILMANNVS de Hachenberg, Germanus, Ordinis Minorum, scripsit Sermones de Tempore, & De Sanctis: & per Quadragesimam. Viuebat Confluentiæ, ann. 1469. Eisingrenius.

TILPINVS, quem Scriptores alij, atque adeo Baronius Cardinalis *Turpinum* nominant, è monacho D. Dionysij propè Lutetiam, Rhemensis Archiepiscopus, Caroli Magni rogatu, ab Adriano Pontifice Maximo pallij vsum impetrauit, optimeque compositis diœceseos, & Ciuitatis suæ rebus, anno adepti Archiepiscopatus quadragesimo septimo decessit, cui Hincmarus elegiacis versibus scripsit elogium, ac tumulũ posuit Caroli Calui temporibus. Frodoardus, qui Carolo Simplice, & Ludouico floruit, in Vitis Pontificum Rhemensium abs se diligentissimè scriptis.

Digitized by Google

Libelli autem fabulosi, qui Tilpino, siue Turpino affinguntur, nec ipse Frodoardus in Tilpino, neque Hincmarus, neque Lupus, neque Vitaldus, neque Adelmus, & Theodulphus temporum illorum grauissimi (vt & Papirius Massonus in suis Galliæ Annalibus testatur) Scriptores vsquam meminere. Ab homine imperito, ac mendaci scriptum multa arguunt. De morte quidem Caroli Magni capite trecentesimo secundo mentionem facit; cum tamen constet, Tilpino mortuo successorem Vulfarium ab eodem Carolo Rhemensibus datum Archiepiscopum, & ex Synodo habita Rhemis, anno octingentesimo decimo tertio, liqueat coactam à Carolo Magno, postulante Vulfario Rhemorum Archiepiscopo. Igitur libellus ille, (vt rectè ait Massonus) ab homine otioso in gratiam iuuentutis scriptus videtur, non multo post Caroli Calui imperium, eiusdemq; versio in Bibliotheca Regia seruatur in Gallia, antiqua, ac penè obsoleta Gallorum linguæ, vetustissimisque characteribus.

TIMANNVS Borkensis. Vide in verbo, Tilmannus Borchensis.

TIMOTHEVS Alexandrinus Episcopus è centum quinquaginta Patribus, qui Constantinopoli conuenerunt, Responsa edidit Canonica, in quem Balsamo Scholia scripsit. Sed tum hæc, tum reliqua Balsamonis, vti & eiusdem Timothei, examinanda sunt ad lancem Catholicæ Ecclesiæ Romanæ, quemadmodum & quæ sequuntur, ex Nomocanone Nesteutæ de Confessione, & de Confessoris prudentia; & Interrogationes vndecim quorundam Monachorum, qui extra Ciuitatem exercebantur; & Responsiones, quæ ad eos factæ sunt à Constantinopolitana Synodo, tempore Patriarchæ Nicolai. Hæc enim omnia, quæ habentur Tomo sexto; secundæ Editionis Bibliothecæ Patrum, à Margarino Bignæo editæ, vti & in Canonibus Zonaræ, quoniam tempore Schismatis contigerunt, Trullanamq; Synodum illegitimam citant, eiusdem considerationis esse debent, cuius esse diximus (vbi de Concilijs egimus) reliqua, quæ ab istiusmodi hominib⁹ prodierunt. Sanè non de eo, sed de Timotheo Aeluro pseudomonacho, & Heresiarcha, qui tempore Leonis 1. Imq. interfecto S. Proterio Ecclesiam Alexandrinam inuasit, & sub Zenone vitam veneno abrupit, successorem habens Petrum Mengum, Gennadius scripsit, quæ sequuntur. *Timotheus extincto ab Alexandrinis Protherio Episcopo, tumultuante adhuc plebe, voluit, aut passus est, se ab vno Episcopo in locum occisi, Episcopum fieri, & ne contra legem factus meritò abiceretur, ad gratiam plebis, quæ Protherium exosum habuerat, omnes, quibus ille communicauerat, Nestorianos esse pronunciat, & maculam conscientiæ temeritate abluendam præsumens, scripsit ad Leonem Imperatorem, libellum valde sunsorium, quem prauo sensu Patrum testimonijs in tantum roborare conatus est, vt ad decipiendum Imperatorem, & suam hæresim constituendam, penè Leonem Vrbis Romæ Pontificem, et Chalcedonensem Synodum, ac totos Occidentales Episcopos, aliorum adminiculo Nestorianos ostenderet. Sed fauente Deo à Chalcedonensi Concilio hostis Ecclesiæ arguitur, & confutatur. Viuere adhuc in exilio iam hæresiarcha dicitur, & habetur. Hunc ipsum libellum noscendi gratia ego rogatus à Fratribus in Latinum transtuli, & cauendum prætitalaui.* Ita quidem Gennadius. Sed & de hoc Timotheo Episcopo Alexandrino multa habes apud Ruffinum Ecclesiasticæ Historiæ, primi libri, capite decimo septimo, & lib. 2. c. 21. Socrat. lib. 4. c. 37. & lib. 5. c. 8. & 12. Sozom. lib. 6. c. 29. & lib. 7. c. 7. & 9. Maximum verò, & ex Cynico Philosopho, Constantinopolitanum Episcopum, non ipse, sed Petrus eius antecessor, quem, vt paulò attentiorem ad largitiones, D. Hieronymus notat, Gregorij Nazianzeni loco suffecit, vt testatur Gregorius Presbyter in Gregorij Nazianzeni vita. Vt quidem Mag. Sacri Palatij meritò obseruauit in sui Indicis Tom. 1. pag. 228. errorem, qui in primam editionem Sacri nostri Apparatus irrepserat, quasi prior Timotheus Alexandrinus Timotheo Aeluro confusus fuisset. Quod vti minimè eundem esse credimus, sic ingenuè hic corrigi volumus.

TIMOTHEVS Balmensis, monachus Camaldulensis plures Sanctorum vitas (non tamen omnes) quæ extant in Opere prænotato, *Flos Sanctorum*, non quidem illo, quem nouissimè scripsit etiam Petrus Ribadeneyra noster, ex Hispanico Italicè reddidit, Venetijs non semel iam excusas.

TIMOTHEVS Episcopus composuit librum De Natiuitate Domini, secundum carnem, quam credit in Epiphania factam. Gennadius in Catalog. Viuebat ann. 440. Tritem.

TIMOTHEI Lystrensis Episcopi (de quo Paulus Apost. 2. Cor. 1. Phil. 1. Thess. 1. Philem. 1.) nomine feruntur libri quattuor ad Ecclesiam Catholicam: quos Saluianus Massilienſis Episcopus, præfixa ijs præfatione, ostendit non esse huius Timothei, sed à quodam suorum temporum Scriptore editos. Huius autem Operis auctor (ait Sixtus Senensis, lib. secundo suæ Bibliothecæ) nisi me fallit gustus, redolet eiusdem Saluiani phrasim, ac stilum.

TIMO-

Digitized by Google

TIMOTHEVS Presbyter, & vasorum custos Sacrosanctæ Deiparæ, quæ est in Calchopratæis, (sed quem hæreticum fuisse monstrat Magist. Sacri Palatij pagin. 229. sui Indicis Tom. 1.) breuissimum reliquit scriptum De differentia eorum, qui accedunt ad Christianam Fidem. Extat in Bibl. PP. Bignæi. Tom. 6. edit. 2. qui putat eum esse, quem Nicephorus in Chronico numerat quagragesimum septimum Episcopum Constantinopolitanũ. At quidem pauciora illa sunt, nimirum à col. 6. 13. vsque ad 619. quàm ea, quæ Franciscus Turrianus noster codicem integriorem nactus è Græco Latina fecit, quæúe nos ex eius scriptis assecuti, nunc primò hic damus. Ait igitur.

Tres ordines sunt eorum, qui accedunt ad Sanctam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam. Primus ordo eorum, qui indigent baptismo. Secundus eorum, qui non baptizantur, sed τῶ μύρω τῶ ἁγίω χρίονται. Tertius eorum, qui nec baptizantur, nec vngũtur, sed anathematizant suam hæresim, & omnem alium. Qui baptizantur sunt hi, &c.

De ijs, qui veniunt ab hæresi, & baptizantur.

Tascodrungi, hi habitant in Galatia discipuli cuiusdam Marci Præstigiatoris. Hi repudiant cognitionem Dei, irrident baptisma, & eius Symbola fugiunt, dicentes non debere figurari in terra typos inuisibiles Cœlestium, & eorum quæ non videntur, nec incorporea corporeis assimilare, &c.

Marcionistæ, Saccophori, & Apotactitæ, & Encratitæ, siue Hydroparastæ. Balestini, qui dicũtur Basilidis, & Hermæi. Nicolaitæ, Montanistæ, & Pæpuziani, Manichæi, Eunomiani, vel Anomœi, Paulianistæ, Photinianistæ, Sabelliani, Marcelliani, Simoniani, Menandriani, Ebionæi, Cerinthiani, (alij Scriptores dicunt hos esse Ebionæos.) Ferunt dicere Polycarpum, & cum Cerinthus lauaret in balneo, & id audisset Ioannes, dixisse Ioannem, fugiamus ab hoc loco, ne cadat balneum, dum intus est inimicus veritatis. Ferunt etiam, quòd Iacobus scripserit Epistolam Antiochiæ, in qua diceret pròpter Cerinthum quidam ex vobis exierunt, turbantes vos; hic etiam disceptabat cum Petro de Cornelio, & quòd hic quoque fuit auctor illius contra Paulum tumultus in Templo, quando totondit caput. Cerinthus.

Saturninus hic per omnia consensit Menandro discipulo Simonis Magi. Carpocrates, Marcus Hæresiarcha qui sic babtizabat, in nomine ignoti patris vniuersorum, in veritatem matrem omnium, & in eum, qui descendit in Iesum, & miscent nomina Hæbraica ad maiorem admirationem eorum, qui baptizãtur. Apelles discipulus dogmatũ Marcionis de Theodoto Scyteo, idest coriario. hunc aiunt fuisse principẽ, & ducem, ac patrẽ hæresis Pauli Samosetani; & qui primus dixit Christũ fuisse nudum hominem, qui fuit à Victore Episcopo, & Martyre excõmunicatus. Paulus Samosetanus huius discipulus voluit renouare hæresim, qui fuit etiam à Synodo depositus. Aiunt Anatolium Confessorẽ fuisse deceptum ab Asclepiodoto, & ab alio quodam Theodoto Trapezita discipulis alterius Theodoti Scytei, suaserunt autem hi Anatolio, vt fieret Episcopus huius hæresis, & acciperet ab ipsis μηναῖα δηνάρια ζν, (idest, in singulos menses denarios 150.) cum ergo Anatolius, cum istis consensisset, multum eum dominus per visionem admonuit, & maximè, quia erat confessor, cum verò corrigi nollet, ab Angelo verberatus est nocte, ita vt mane surgeret, & indutus saccum & cinere aspersus, & multis lachrymis apud Clerum, & laicos fusis, & ostensis vibicibus vix susceptus est à Zephyro Episcopo. Theodotus.

De Elesseitis, hi improbant quædã ex Scripturis, & vtuntur dictis Veteris, & Noui Testamenti totum Apostolum reijciunt, dicunt esse ἀδιάφορον negare ore, habent librum, quẽ dicunt cecidisse è Cœlo, & qui in eum credat, consequi omnium peccatorum veniam.

De Nepote, de Pelagio, & Cœlestino, hi consenserunt cùm Nestorio, in quem cum multa dicta essent in Synodo Ephesina, quòd vellet Nestorius renouare hæresim Pelagij, & Cœlestini, aiunt Theophilum Alexandrinum, & Innocentium Episc. Rom. multum contra eos laborasse, & scripto eos damnasse. Hi igitur duo hæretici Pelagius, & Cœlestinus cum neque essent Episcopi, neque clerici, nec vllius ordinis Clericorum, tanquã monachi contra veritatem conspirarunt, sentiebant etiam cum impijs Manichæis. hi omnes cum ad Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam. & magnam accedunt, baptismo salutari baptizantur. Monachi quatenus monachi, neque Clerici, neque Laici sunt.

Est alia hæresis Melchisedecitarũ, hi etiam vocantur ἀθίγγανοι. hi gloriantur de Melchisedec, & sunt in Phrygia, neque Hebręi, neque Gentiles, videntur enim seruare Sabbathum, & circuncidere carnem: hi nullum hominem tãgunt, nec ab vllo se tangi patiũtur, & si quid eis porrigitur panis, aut aquæ, aut aliud quid hortantur eum qui dat, vt deponat

humi, & sic accipiunt, vnde ἀθίγγανοι dicti sunt. Vnde hi cum ad Ecclesiam accedunt, opus est baptizare eos.

De ijs qui ab hæresi accedunt ad Ecclesiam Catholicam, quibus opus est vngi τῷ ἁγίῳ μύρῳ.

Tessures cæde catitæ, id est quartadecimani.

Qui decimaquarta Lunæ Pascha celebrant, in quemcunque diem incidat decimaquarta, siue in secunda, siue in tertia, siue in quarta, iactant traditionem esse Ioannis, sentiunt cum discipulis Nauati deprauantes pœnitentiam, vtuntur libris Apocryphis, & proferunt periodos, & peregrinationes Apostolorum, & acta quædam legunt præter canonizata.

Nauatiani, vel Sabbatiani. Nauatus presbyter Ecclesiæ Romanæ eos, qui in tempore persecutionis negauerant, & postea cum persecutio remisisset, ad confessionem, & remedium pœnitentiæ, cum lachrimis redibunt, nolebat admittere: quin potius impudēter, & superbè contradicebat, non oportere veniam dare eis, qui tempore periculorum dignitatem τῆς ἱεροσύνης negassent (idest dignitatē Christianæ Religionis) Episcopi verò istos recipiebant, & per pœnitentiam quibus conueniebat, supplicijs, & temporibus, curabāt, & Nauatum ex Ecclesia eiecerunt; is autem Nauatus eiectus, latuit in loco ad inueniendū difficili, ducens secum tres Episcopos senes, quos decepit, & coegit, vt ei manus imponerent, quos cum ecclesia accusasset, excusauerunt per vim manus illi imposuisse, his autem Nauatus superbia magis elatus quoscunque poterat allicere, eos vocabat καθαρὺς, qui idē cum eo sentientes, secundas nuptias prohibuerūt; ex his ortus est Sabbatius τῆς λέχης ταύτης presbyter, hic magistrum, & ducem suum vanitate superauit, Pascha cum Iudæis celebrabat, & gratias agebat interfectoribus Christi.

Conuentus iocularis.

Ariani ab Ario, qui aliam substantiam dicebat esse Patris, & aliam Filij, & temporibus diuidebat vnam substantiam Diuinitatis; Incarnationem etiam blasphemia afficiebat, cum aiebat carnem Domini caruisse anima, & loco animæ diuinitatem passam esse, quæ erant animæ, hæc senserunt etiam Aetius, & Eudoxius, & Auxentius, & Valens Episcopi occidentis.

Macedoniani à Macedonio: hi B. Paulum Confessorem Episcopum Const. eiecerūt ex Cathedra Ecclesiæ in Armeniam, & loco eius substituerunt Macedonium presbyterū Pauli, hic profitebatur Spiritum sanctum esse creaturam, & seruum, hic tunc eiectus est ex Catholica, & Apostolica Ecclesia propter hæresim, & odio habitus maximè propter translationem ossium Beati Constantini τοῦ πιστοῦ.

Ren oua uit hæresim Noeti.

Apolinarius Syrus ausus est dicere Christum caruisse mente, & pro mente fuisse ille verbū, & ideo oportere dicere vnā naturā Dei verbi, & carnis, & rursus aiebat τὸν πατέρα πατρικῶς εἶναι υἱὸν, τὸν δὲ υἱὸν υἱικῶς πατέρα, & similiter in Spiritum sanctum, & sic esse vnum Deum Trinitatem, & non solum hæc dicebat, sed bona sanctis seruata, quæ dici non possunt præ magnitudine, & excellentia, ad humilia, & abiecta deijciebat, idest, ad Iudaica: dicebat rursus facienda esse sacrificia in Templo, dicit præterea adduxisse Verbum carnem quandam, & συνουσίω μέλλω, quam ante sæcula in Cœlis habuisset, & passionem sua propria diuinitate suscepisse; & diuinitatē, cum corpore in illo triduo mortuam fuisse, & sic rursus à Patre à morte suscitatā esse. Hæc Gregor. Nazianzenus ad Nectarium Epis. Const. scripsit.

De ijs, qui veniunt ab hæresi Catholicæ Ecclesiæ, qui neque baptizantur neque vnguntur, sed tantum anathematizant suam hæresim.

Meletius Schismaticus, vnde Meletiani, & Schismatici, hi non sunt κακόδοξοι, idest, nō habent falsum dogma, sed anathematizant suum Schisma. Qui anathematizant hæresim suam hi sunt Nestoriani, Eutychianistæ, & horum consors Dioscuros, & Iacobus nō ille Batrarum Orthodoxus, sed alter hæreticus, & reliqui Acephali, qui sunt in Schismaticis, quos habet hæresis Acephalorum, qui occasione differentiæ naturarum, quæ in Christo concurrunt, diuidunt eum in hypostases, & duas personas ante vnionem, & post vnionē vnam naturam compositam fieri fallaciter dicunt, vt iam secundum eos nō sint amplius in eodem natura diuina, & natura humana, sed potius secundum eos consubstantialitas cum Deo Patre, & consubstantialitas nobiscum delata, & sublata sit post vnionem.

Digitized by Google

In quot partes diuisa sit hæresis Acephalorum, vel Theopaschitarum, & quomodo distinguantur.

Theodosiani, horum Dux Damianus hæreticus, qui solum de corruptibili, & incorruptibili disceptabant. Paulianistæ à Paulo, qui communicauerat Ecclesiæ Catholicæ, & reuersus iterum fuerat ad hæresim Acephalorum, quem Theodosiani non receperunt, quia omnino, vel ad breue tempus communicauerat Ecclesiæ Catholicæ. Nouitæ, qui clarius adhuc differentiam carnis & Diuinitatis post vnionem tollunt, & vocantur διαφορῖται.

De Tritheitis.

Tritheitæ sunt, qui recipiunt Ioannem Grammaticum, qui vocatur Philoponus, vel potius Matæoponos, qui substantias, & naturas in Sancta Trinitate detestantur, & impiũ Theodosium, & vanum Seuerum ferunt, in diptychis (ideſt in memorijs Sãctorum) & dicunt corpus, quod nunc habemus, non esse suscitandum incorruptibile, sed aliud prò eo.

Alij Tritheitæ.

Qui in cæteris omnibus consentiũt cum alijs Tritheitis, de Resurrectione verò quod dicit Io. Grammaticus, in quo tollit resurrectionem corporum nostrorũ, abominantur.

Gaianitæ, vel Iulianistæ.

Hi dicunt Corpus D.N. ex ipsa vnione omnibus modis fuisse incorruptibile. Alij Gaianitæ, qui nõ omnimodo dicunt incorruptibile Corpus Christi Iesu, sed potestate quidem corruptibile, nequaquam verò corruptum fuisse prædominante Verbo. Item alij Gaianitæ. Hi vocantur etiam ἀκτιστῖται, aiunt enim, non solum incorruptibile fuisse ex ipsa vnione, sed fuisse increatum Corpus Christi, nec confitentur differentiam Incarnationis, & Diuinitatis.

Dioscuriani.

Qui post necem Proterij, cum Timotheus Elurus quosdam ex Clericis Proterij recepisset, qui fecerũt, quod ipse voluit, quamuis ægrè tulisset, ipsi propter receptos, separauerunt se ab ipso Timotheo, & nulli communicant, neque baptizantur, vt vulgo Acephali, qui quia non placuit vnio Zenonis Imperatoris ob eam causam, quòd Synodum Chalcedonensem non reiecit, seiunxerunt se à Petro Mongo, qui vnionem recepit, deinde diuisi sunt in alia schismata, quæ hic sequuntur Anthropomorphitæ, qui dicunt esse Deũ Anthropomorphon Barsanuphitæ dicti sic à Barsanuphio eorum Episcopo, à quibus alij Acephali dissident, quòd apud ipsos non habeatur ordinatio Barsanuphij Canonicè facta.

Esaianitæ, qui propter ordinationem Esaiæ ab alijs Acephalis diuisi sunt, quia affirmant ab Eusebio Pamphilij qui Seuerum presbyterum ordinauit, fuisse quoque ipsum Esaiam ordinatum, tanquam mortua manus Eusebij imposita illi fuisset. Petriani, qui affirmant hypostasim esse solas proprietates à substantia separatas, & de hoc dissident à Damianistis, ita vt magna inter eos de hoc cõtentio libris scriptis fuerit. Sergiani. Decimũsextum schisma præter ista omnia fuit Sergianorum, à parte Petri seperatim, & specialis coitio facta, sic scriptum est in libro, qui in Patriarchali æde seruatur. χωρὶς ὑπάς.

Quis igitur non improbabit eos, qui in tot schismata, ideſt, in tot partes discissis secti sunt, & se vicissim inter se anathematizant, nisi plane excors sit, impleta est enim in eis Scriptura, quæ dicit: *Demerge Domine, & diuide linguas eorum.*

De Marcianistis.

Marcianistæ, & Messaliani, & Euchitæ, & Enthusiastæ, & Adelphiani, & Eustathiani, sic vocati sunt, quia hæresis eorum fuit multiplicis nominis: vocati autem sunt Marcianistæ à Marciano Trapezita, qui fuit tempore Iustiniani, & Iustini iunioris. Scripsit contra hæresim hanc multi nominis Cyrillus Alex. Flauianus, & Theodotus Episcopi Alex.

Digitized by Google

Litoius Mentenes Episcopus. Capita hæresis huius πολυκεφαλὲ καὶ πολυωνύμε sunt, aiunt, vnicuique homini statim vt natus est, coniunctum esse Dæmonem ἀπαθῆ, idque hominem habere veluti hæreditarium ex damnatione Adæ, & quòd hic dæmon ad turpia, & absurda facta mouet hominem εὐσταλῶς ἀπὸ συμφυσιωμένος item aiunt, quod baptisma nihil valet ad expulsionem huius dæmonis, nec enim posse baptisma radices peccatorum à principio συμφυσιωμένας hominibus exscindere aiunt, quòd sola Oratio multa, potest hunc dæmonem per sputum & screati screationem fugare qui videtur instar fumi, aut serpentis, cum exit, & postquam hoc factum est, aduentus spiritus, scilicet sentitur, & videtur. Aiunt præterea, quòd post illam, quam ipsi vocant ἀπάθειαν, eiusmodi communicationem fieri cum eo à cœlesti sponso, sentire animam, qualem sentit mulier in coniunctione viri, dicunt etiam, quòd beata, & viuifica Sancta Trinitas, quæ secundum substantiam inaspectabilis est omni creaturæ, oculis carnis potest videri ab ijs, qui ad eam, quam ipsi dicunt ἀπάθειαν venerit. Dicunt, quòd tres hypostases Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, in vnam hypostasim ἀναλύονται, & mutantur in quodcúque cupiũt, & vult, vt commisceatur cum animis dignis. Dicunt, quòd semen & verbum incidit in Mariam, & quod corpus, quod Dominus ex Maria sumpsit, plenum fuit Dæmonibus, & quòd eiecit ex eo Dæmonia, atque ita illud induit. Dicunt, quòd corpus, quod sumpsit ex Maria aliquando illud in spiritum mutabat, aliquando in corpus, & quòd corpus ipsum incircumscriptum erat, sicut diuina natura. Dicunt etiam, quòd postquam Dæmon τοῖς ἀνθρώποις συμφυσιωμένος, ideſt in substantiam hominis immissus, eiectus fuerit screando, & spuendo, non amplius opus est Ieiunio, aut alia animæ, aut corporis abstinentia ad moderationem corporis, neque Doctrina ad temperandam animam, tamquam iam corpore liberato à Dominatu passionum, & anima non amplius propensionem, & inclinationem peiora habente tanquam anima, & corpore ad ἀπάθειαν adductis. Dicunt, quòd postquam consecuti sunt homines illam ἀπάθειαν, possunt futura prospicere, & virtutes Angelicas inaspectabiles sensibiliter vident. Aiunt, quod anima spiritualis hominis secundùm ipsos, post illam Apathian mutatur in Diuinam, & immortalem naturam. Dicunt Sanctam Communionem Corporis, & Sanguinis Christi veri Dei nihil iuuare, aut nocere eos, qui eos, qui bene, vel male communicant; & quòd propter hanc causam tantum nunquam oportet ab Ecclesiastica Communione separari, cum hoc sit ἀδιάφορον, & ideo Corpus, & Sanguinem, non tanquam viuifica, cum metu fidei participant, tanquam quæ sint, & credantur esse Dei incarnati, καὶ οὐχ ὡς ζωοποιῶν μετὰ φόβου πίστεως τούτων μεταλαμβάνοι ὡς θεοῦ σεσαρκωμένου ὄντων τὰ καὶ πιστευομένων. Dicunt execrari eos operationem manuum, & hinc se spirituales nominant, indicantes non posse fieri, neque iustum esse, vt deinceps opus sub sensum cadens tractent, in quo traditionem Apostolorum repudiant. Dicunt, quòd post eam, quam ipsi vocant ἀπάθειαν, dedunt se multo somno, & somnia, quæ dæmon in eis tunc operatur, prædicant esse prophetias, & suadent credere eis tanquam ab Spiritu sancto afflatis decipientes, & decepti. Dicunt, non esse faciendum eleemosynam petentibus, neque viduis, neque orphanis, neque alijs variè calamitosis, sed omnia esse istis tribuenda, quòd ipsi sint verè pauperes spiritu. Dicunt, quòd post illam Apathiam, quam ipsi dicunt, dare se ad omne genus voluptatis, & intemperantiæ licitum sit, & periculo vacet, quia non sint ipsi iam subiecti vlli passioni, facultatemque habeant dandi se intemperanter ad voluptates prohibitas. Dicunt se scire, in quo statu sint animæ defunctorum, & imaginantur esse se cognitores cordis, vt scire possint exactè per coniecturas, & mores affectiones hominum. Hi mulieres magistras dogmatum suæ hæresis constituunt, & committunt eis, vt non solum viris, sed etiam Sacerdotibus præsint, atque ita Caput suum faciunt mulieres, & verum Caput Christum Deum Nostrum dedecorant. Hi cum interrogantur de suis dogmatibus, negant ea, & promptè, & audacter anathematizant omnes sic sentientes & iurant siue vllo metu, se eiusmodi dogmata odio prosequi, & abominari, tanquam nihil noceat, neque periurium, neque anathema ijs, qui post illam Apathiam facti sunt spirituales.

Subſtantiæ infitas.

TITVS Bostrorum Episcopus, qui mandante Iuliano Apostata ex Cysicenorum ciuitate eiectus fuit, & Synodo Antiochenæ, quæ in Iouiniani Imperium incidit, iam tunc Senex interfuit, ac τὸ ὁμοούσιον hoc est. *Filij consubstantialitatem* aduersus Arianos propugnauit, ac cuius meminit Nicephorus, reliquit Commentarium in Lucam, & Matthæum, quamobrem, quæ Lucæ, cum Matthæo communia sunt, aut omittit, aut leui brachio exponit, vt Commentarius eius non sit perfectus. Scripsit itẽ aduersus Manichæos, & quædam alia, quæ fortassis interierunt, nisi alicubi delitescunt. Hic in manuscripta Catena

Digitized by Google

ſexaginta Græcorũ Patrum apud Bauariæ Ducem extat Monachij, & ipſe manuſcriptus; quem cum è Græco in Latinum Theodorus Peltanus Societatis noſtræ, vnà cum Victore Antiocheno in Marcum Euangeliſtam vertiſſet, ſententias eius melius ordinauit, & rectius ad Euangelij contextum aptauit, locoſque non paucos interpretatus eſt. Editus eſt vnà cum Victore, ac cum Dionyſij Alexandrini Epiſtola de Dominicæ Reſurrectionis tempore, deque Paſchalis ieiunij termino apud Dauidem Sartorium. De Tito autem hęc pauca, quæ ſequuntur, habet Hieronymus in Catalogo. Titus Boſtrenus Epiſcopus, ſub Iuliano, & Iouiniano Principibus, fortes aduerſum Manichæum ſcripſit libros, & nõnulla Volumina alia. Moritur ſub Valente. Ad quæ notat Suffridus Petrus, inquiẽs, *Apud Tritemium hic ponitur ad annum 340. numeris planè depravatis, cum Valens Imperator, ſub quo mortuus aſſeritur, imperare demum cœperit an. 379.*

Extant autem Titi Epiſcopi Boſtreni, libri tres, vnà cum argumento, libri quarti aduerſus Manichæos in Tomo Quinto Antiquæ lectionis ab Henrico Caniſio V.C. in lucem, primùm emiſſi, Ingolſtadij an. 1604. ex Officina Ederiana, quos Franciſcus Turrianus Latinitate donault. Vt Tritem. faltus ſit, putans libros duos duntaxat à Tito Boſtreno fuiſſe conſcriptos. Ego verò hoſce tres tantum cum argumento Quarti aſſecutus, eoſdem eidem Henrico optimè de Chriſtiana Republica merito, excudendos miſi. Sed quidquid de hoc Auctore diximus, id præcipuè, quod ex D. Hieronymo pertinet ad eius mortem ſub Valente non leuibus coniecturis Mag. Sac. Palatij exiſtimat non potuiſſe eſſe Titum illum, cuius præfertur inſcriptio in Bibliotheca Bignæi de Veteribus Patribus. Vide eiuſdem Magiſtri Sacri Palatij Tomum primum Indicis editi Romæ anno 1607. pag. 80.

TISTANVS Laſcainus, Heduus, Iuris (vt vocant) Licentiatus, Oppidi S. Iuliani in Burgundia Officialis, ſcripſit librum Gallicè, prænotatum, *Lilium Chreſtienum florens in fide Chriſtiana*, hoc eſt, *Le lis Chreſtien fleuriſſant en la foy Chriſtienne*. Alterum item De Beatiſſima Virgine, inſcriptum *C'eſt noſtre Dame*. Pariſijs apud Io. Andream an. 1548. Viuebat in Gallijs an. 1540.

T O

TOBIAS. quod nomen deſignat *Bonus Deus*, vel *Bonus Dei*, vel *Bonum*, vel *Bonitas Dei*. Cum verò Tobiæ duo fuerint, Pater, & Filius, Pater Hebræis *Tobi*, Latinis Tobias Auguſtino de temp. ſerm. 226. Græcis apud Complutenſes, & Suidam Tobit, Τωβὶτ, in 70. editione. Atqui hoc melius eſſe (inquit Nicolaus Serarius Vir, è noſtris abunde doctus) declarat maior cum Hebræo, & Auguſtiniano illo affinitas. Soli verò Patri omnia tribuuntur, qui & idcirco à quodam *Tobaus* vertitur, at filius Tobias tantummodo dici ſolet. Sunt & alij Tobiæ in ſcriptura 2. Paral. 17. Eſdræ 2. Nehemiæ 4. 6. 7. 13. Zachariæ 6. 2. Machab. 3. etiam apud Ioſephum lib. 14. c. 6. Epiphanium hæreſi 66. Græcorum Menologos, noſtroſque martyrologos 2. die Nouembris.

Auctor huius libri non vnus eſt. Pater videtur vſque ad 13. cap. ſcripſiſſe, Filius verò vſque ad verſum 16. & 17. eius exitum è vita, & quæ ipſum conſecuta ſunt. Nã & in illius principio Hebraicè ita ſcriptum. *In iſto tempore ſcripſit Tobias vltima verba hæc in gaudio:* Tobias, inquam, filius. Quis verò duos extremos verſus addiderit, incertum: quemadmodũ neque conſtat, quis vltimam Deuteronomio manum impoſuerit, etſi de Ioſue quorundã opinio eſt. Id certum, quòd Angelus iuſſit vtrique Tobiæ, *Narrate omnia*, hoc eſt *ſtabili ſcripto*, ſiquidem Hebraicè, & Græcè diſertis verbis ibi dicitur: *Scribite omnia hæc contigerunt in libro.* Sic Nicolaus Serarius poſt Io. Benedictũ, & Sixtum Senẽſem: quamuis Rabanus ſcripſerit non conſtare quis fuerit Operis huius Auctor.

Quot linguis ſcriptus, aut verſus ſit hic Liber.

Primo Caldaicè ſcriptus, quem adhibito perito eius linguæ vertit in Latinum Hier. ep. ad Chromatium, & Heliodorum Epiſcopos.

Secundo, Hebraicè. Sed duplici textu, inter quem vtrumq; magna diſſimilitudo. Putat verò Nicolaus Serarius refutans aliorum ſentẽtias, quòd cum Angelus vtrique Tobiæ præcepiſſet, vt perfectam narrationem inſtituerent, litteriſque omnia mandarent; huic Angelico præcepto, vt quàm cumulatiſſimè duo illi morem gererẽt, Chaldaicum primò Commentarium coniunctis velut operis, conſcripſerunt: deinde ſeparatim vterque Hebraicum vnum. Prius quidem Pater, qui in perſona prima ſermonem texit. Poſtea

verò

verò ad eius imitationem, & in ipsius etiam persona Filius.

Tertio, Græcè, & Hebraicè translata per eosdem Interpretes, per quos & librorum aliorum Græca nobis est relicta interpretatio. sic enim colligit idem Serarius.

Quarto, Syriacè ex ipsa Græca, quæ in Origenis olim Hexaplis legebatur, vt testatur Andreas Masius in Epistola ad Regem Catholicum Philippum II.

Refutantur porrò quidquid secus hæretici, Vittacherus, Baduellus, & Drusius, Osualdus, Schrekenfuchsius, Munsterus, seu alij oplnati sunt.

Nicol. Serarius in Prolegomenis ad Tobiam.

Iam de Auctoritate libri Canonici, ipsa Ecclesia Catholica fidem facit, obiectasque sententias diluerunt plenissimè Catholici Theologi Driedo, Canus, Sixtus Senensis, Bellarm. Card. Tom. 1. lib. 1. de Verbo Dei, c. 11. & Serarius ipse nouissimè, ne quid dicam de Alphonso Salmerone, quorum Opera postremò prodierunt.

Interpretes, siue Scriptores in Tobiam.

Glossa ordinaria, Lyranus, Hugo, Cartusianus. Bellator mille ab hinc annis, vt habet Cassiodorus. Richardus Labenhaim Carmelita, circa annum Dom. 1381. Matthæus Vindocinensis presbyter, quem in duos Auctores male diuidit in sua Bibliotheca Gesnerus. Germanicè Hoffmeisterus, Fridericus Nausea, Beda, qui expositionem scripsit Allegoricam, quemadmodum & Petrus Bertorius Pictauiensis non inutilia ad bonos mores, & Nicolaus Serarius vberem, eruditam, & piam: præterea item Emanuel Sà, qui & vniuersam Scripturam.

Tobias Monachus, scripsit librum prænotatum, *Oeconomia*, siue *De Mysterio Redemptionis.*

Toletana Concilia antiqua, adnumerato item eo, quod coactum est tempore Gundemari Regis, fuere vndeuiginti. Quibus omnibus, & colligẽdis, & intelligendis ea fax præferri debet, quæ ex ordine, & Chronographia Regum Gothorum Hispaniæ præposita est collectioni Garsiæ Loaysæ. Vide in verbo, *Hispanicis Concilijs.* Deinceps verò præ legenda Fragmenta, quæ sub titulo Conciliorum Toletanorum, vel corruptè, vel falsò citata (cum in Concilijs ijs non inueniantur) vide Garsiam Loaysam in sua collectione, pag. 54. Sed sciendum est, eundem Loaysam, vbi egit de Toletana Synodo sub Gundemaro Rege monuisse Lectores his verbis: *In his Toletanis Concilijs à me additis in hoc volumine, numerum consultò non posui: ne antiquorum ordinem à Patribus, & generalibus Concilijs citatum euerterem, & confunderem: vnde consultius existimaui, ea sine serie ponere, seruata tanta annorum antiquitate. Erant enim aliqua Concilia in Canone posita, alia non: priora sunt, quæ citantur certis numeris, alia sine numeris traduntur. Vnde apud Rodericum Archiepisc. inuenies: Hoc Concilium est in Canone, hoc non est in Canone.*

Toletanum primum Concilium Nationale nouendecim Episcoporum (quippè Toletana Sedes eo tempore tot Suffraganeos non habebat Episcopos, vt cordate ostendit idem Garsias Loaysa,) congregatum fuit tempore Honorij, & Arcadij Imperatorũ, non autem Leonis Primi Pont. Max. qui nondum erat Pontifex. Leo enim fuit creatus Pont. tempore Theodosij Iunioris triginta tribus annis post mortem Arcadij: neque verò confirmauit nisi vltimum Canonem suo tempore factum; vt monuit Bellarminus Cardin. Tom. 1. Controu. 4. lib. 2. cap. 8. De Conciliorum auctoritate. Et quidem Baronius Card. non putat Canonem vigesimum primum pertinere ad hoc Concilium, quippe qui pertineat ad tempora Leonis primi. Vide Tomo quinto eius Annalium sub annum 405. Re autem iterum perpensa, scripsit Toletanum primum Concilium, quod sub Anastasio Papa est habitum, non esse idem cum eo, ad quod extant litteræ Innocentij, idque docet contra sententiam Ambrosij Moralis; & Ioan. Marianæ Tomo quinto. In appendice ad pag. 235. sub annum Domini 405. quartum autem Innocentij Papæ. Vide ibidem Acta ad priorem Synodum Toletanum sub Anastasio celebratam spectantia. Viginti autem Canones fuere sanciti de componenda disciplina Ecclesiastica, & de Ecclesia Hispaniæ agitata Schismate ob Priscillianam hæresim, & alia. Canonem verò, qui in hac Synodo vigesimus primus habetur, non putat Baronius Cardinalis pertinere ad eam, sed ad tempora Sancti Leonis primi. Vide Tomo quinto eiusdem Baronij sub eundem an. 405.

Atqui Garsias Loaysa inquit: *Toletanum primum aduersus Priscillianum, Episcoporum 19. Arcadij, & Honorij temporibus. Era 438. sub die septimo Idus Septembris, vt in Lucensi: Verum in Vigilano Era 435. sub die septimo Idus Septembris. In Hispalensi non est posita Era, sed tantum sub die septimo Iduum Septembrium. In vtroque Toletano Era 430. sequutus sum lectionem veteris Codicis Lucensis.*

Habent

Habent omnes subscriptiones, & regulam fidei aduersus Priscillianos eiusdem verbis, vt posuimus.

TOLETANVM Concilium secundum anno Dom. 531. Ioannis autem Papæ secundi anno primo, sub Montano Archiepiscopo Toletano, anno quinto Regis Amalarici. De quo anno quinam error irrepserit in Chronico Cothorum Regum Isidori, vide septimum Tomum Baronij Cardinalis pagina 168. A. in prima Romana eius editione. Cum Montano autem, qui Concilio præfuit, septem interfuere Episcopi. At Garsias Loaysa suo de Hispanicis Concilijs accurato Opere inquit. Toletana Synodus secunda viij. Episcoporum habita in Ciuitate Toletana apud Montanum Episcopum, sextadecima Kalendas Iunias, anno quinto Amalarici Regis, Era 565. In eo conueniunt Codices Hispalensis, Vigilanus, & Lucensis, & alter Toletanus. In altero est Era 562. Habet subscriptiones viij. Episcoporum, & Epistolas Montani Episcopi ad Palentinos, & aliam eiusdem ad Turibium: vtraque desideratur in Vigilano, & Hispalensi; sunt verò in Lucensi, & vtrique Toletano.

TOLETANVM Concilium Tertium LXIJ. Episcoporum, in quo Ariana hæresis in Hispania condemnata est. Et quidem Reccaredo Hispaniæ Rege, die octauo Iduum Maiarum, Era 627. hæc Synodus habita est in Ciuitate Regia Toletana ab Episcopis totius Hispaniæ, vel Galliæ, qui eidem subscripsere: conuenere autem omnis regiminis eiusdem Reccaredi Pontifices in vnum, vt tam de eius conuersione, quàm de gentis Gothicæ innouatione in Domino exultarent, & Diuinæ dignationi pro tanto munere gratias agerent. At celebratum fuisse hoc Concilium scribit Loaysa Era 627. vt habent codices m. s. sub Reccaredo Rege, Gelasio Secundo Papa, & Euphemio primæ Sedis Toletanæ Episcopo. subdit autem: *De Reccaredo Rege pijssimo Isidorus in Chronico Gothorum Era 635. & Rodericus Toletanus lib. 2. histor. Hispan. 15. & Gregor. Mag. lib. 1. Epistolarum, Epist. 41. ad Leandrum, in qua de hac Gothorum conuersione agitur. Exterminata est hæresis Ariana in eo, qua gens Gothica per 213. annos infecta fuerat.* Baronius autem Cardinalis de hoc ipso Concilio sic ait:

Toletanum tertium Concilium totius Hispaniæ vniuersale Anno Domini 589. qui fuit quartus Reccaredi Regis Visigothorum in Hispania celebrata est, Pelagij Papæ II. anno 12. Interfuere Episcopi septuaginta, quorum pauci per Legatos. Lucas Tudensis ait S. Leandrum huic præfuisse Legatum nomine Summi Pont. Vide Tom. 7. Annal. Synodi gesta, Regis luculentam orationem in Synodo habitam, Acclamationes contra hæresim Arij, & damnationem libelli editi, & Concilij Arimensis, pleniorem Episcoporum, & Gothorum Confessionem, Symbolum fidei ante Eucharistiam recitandam, quæue pertinerent ad mores 23. Canonibus statuta continentem.

Quin etiam cum in hoc Cócilio optimi, & plures sanciti sint Canones, inserta est quoque à Loaysa, Homilia S. Leandri Episcopi in laudem Ecclesiæ ob conuersionem gentis, post Concilium, & confirmationem Canonum edita.

TOLETANVM aliud Concilium, sub Reccaredo, anno duodecimo Regni, Era 635. die 16. Kal. Iunij, anno autem Domini 597. Gregorij autem Magni octauo, celebratum ab Episcopis 16. cuius duo tantummodo Canones reperiuntur. De Castitate enim à ministrantibus Altari seruanda vehemens admonitio facta; nempe, vt si quis eam violauerit non solum è gradu excideret, sed & duro carceri manciparetur, Patres ijdem voluerũt: Deinde de seruando, quod munificus pro suo hærede instituit in Ecclesia. Ceterum in Acta tertij Concilij Toletani errorem irrepsisse putat Baron. Card. de tempore quo gestum sit. Vide Tom. 8. Annalium p. 27. Rom. editionis, sub annum. 591.

TOLETANVM Concilium Quartum anno Dom. 633. celeberrimum sub Sisenando Rege monarchiam Hispaniæ obtinente, Interfuerunt Episcopi 62. tam ex Hispania, quã ex Gallia Narbonensi, quæ parebat Hispaniarum Regi, Toletum vocati, quibus præfuit S. Isidorus Hispalensis Epis. Vide & Isidor. Orig. lib. 7.

Porrò Era fuit 671. dies nona Decembris, Annus tertius Sisenandi Regis, quo hęc Synodus est habita, cui subscripsere sexaginta duo Episcopi, & septem per Procuratores. Inter hos omnes vitæ, & doctrinæ merito insigniores fuerunt Isidorus Hispalensis, Hispaniæ doctor; Iustus Toletanus, Stephanus Emeritensis, Nonnitus Gerundensis, Conantius Palentinus, Branlio Cæsaraugustanus. Vide verò Loaysam ex Vasæo, & alijs euincẽtem hoc Concilium habitum fuisse sub Sisenando; fuisse item Nationale Concilium: nã Cinthilæ Regi, qui primus ex omnibus Regibus Gothis, pulsis Romanis, totum Hispanię regimen obtinuit, successit Sisenandus: qua de causa, vt Imperium obfirmaret, conuocat totius gentis, & omnium prouinciarum Synodum.

At cum acciderit, vt in Toletano Cõcilio subscripserint post Episcopos, quidam Abbates,

bates,& Primicerij,necnon etiam illustres aliqui Officij Palatini, Loaysa operę pretium fore existimauit, si Commentarium inter eius scholia ad Concilium Toletanum VIII. insereret, De Dignitatibus, ac Palatinis Officijs, alijsque inferioris Ordinis muneribus Gothorum: quod quidem hinc plurimum lucis historijs,& subscriptionibus virorum ex Officio Palatino,Concilijsque ipsis,& legibus attulit.

TOLETANVM Quintum Concilium anno Dom. 636. Honorij autem Papæ secundo, cui interfuere Episcopi 20. anno primo Cinthilani Regis. Extant Canones nouem, pro Regis salute, & stabilitate sanciti. Garsias autem Loaysa sic habet : *Era 674. Cinthila rex, primo anno regni sui, hoc Concilium Toletanum V. coegit, vt in fine confirmationis dicitur, anno feliciter primo regni nostri. Vnde corruptè legitur apud Rodericum lib. 2. cap. 19. fuisse electum in regem. Era 679.*

Apud vrbem Toletanam diuersis ex prouincijs Hispaniæ constat fuisse Nationale, præsertim ex subscriptionibus, in quibus subsignat Braulio Cæsaraugustanus, Ola Barcinonensis, Elpidius Carcassonensis, Vicarius Olyssiponensis. Et infra in Concilio Toletano 6. capit. 18. dicitur : Tam quidem in antecedenti Vniuersali Synodo. & Can. 2. Porro eorum, quæ decreta sunt in hoc Concilio, hi sunt Tituli.

1 De Constitutione nouarum Litaniarum.
2 De Custodia Salutis Regum,& defensione prolis præsentium Principum.
3 De reprobatione personarum, quæ prohibentur adipisci regnum.
4 De his, qui sibi regnum blandiuntur, Rege superstite.
5 De his, qui Principes maledicere præsumunt.
6 Vt Regum fideles à successoribus regni à rerum iure non fraudentur, pro seruitutis mercede.
7 Quòd in celebritate cunctorum Conciliorum Synodus Toletana, temporibus Sisenandi habita, per pronunciationem vocis clarè, ob custodiam sui cūctis debeat innotescere.
8 De Indulgentia Principum noxijs seruata.
9 De Fauore Principis Concilij acclamatione concesso.

TOLETANVM Concilium Sextum in Hispania Generale, siue dixeris Nationale. Interfuere Episcopi, siue præsentes, siue per Legatos quinquaginta duo, Anno Cinthidiani regis 2. Anno autem Dom. 638. Vndeuiginti capita condita de fide Catholica,& disciplina Ecclesiastica Honorio Papa viuente.

Cum autem in hoc Concilio dictum sit Deum hominem assumpsisse, declarat Garsias Loaysa, quomodo id sit exponendum. Vide ipsum vbi de Concilijs Hispaniæ p. 365. versus finem.

TOLETANVM Concilium septimum, anno Dom. 646. Anno autem Chindasuindi Regis quinto, cui præfuit Orentis Episcopus Emeritensis. Subscripti reperiuntur Episcopi, siue præsentes, siue per Vicarios, num. 39. statutique Canones V. fuit autem Nationale: nam in eo quatuor Metropolitæ subscribunt, Orontius Emeritensis, Antonius Hispalensis, Eugenius Toletanus, Protasius Tarraconensis. De Rege quoque Chindasuindo sunt qui affirmant, nomen fuisse *Chindum*, vel *Cindum*, cognomen *Suindum*, & ita scribendum, *Chindus Suindus*. Eius vxor erat Reciuerga. In codice Gothico m. s. Eugenio Toletano quædam carmina de morte coniugis Chindasuindi, tribuuntur. quæ vide in Loaysa. Subscripsere quidem Episcopi multi, qui in septimo Toletano, sed plures de nouo promoti. Nam cum septimum congregatum fuisset Era 664. Octauum post viginti & septem annos. Era 691. in hoc temporis spatio multi Episcopi (vt est labilis humana conditio) ex illis, qui septimo interfuerūt, extremum diem obierant, & alij suffecti huic Octauo interfuerunt.

TOLETANVM Concilium octauum, Recesuintho Hispaniarum Rege, an. Dom. 653. Interfuere Episcopi 52. Abbates 12. Vicarij Episcoporum decem. Canones statuti tredecim. celebratum autem fuit die 17. Kal. Ianuarij. Era 691. quamuis Lucensis Codex in Hispania non habeat nisi eram 690.

TOLETANVM Concilium nonum Rege eodem Hispanię Recesuintho, cui interfuere Episcopi 16. præfuit Eugenius Toletanus Episcopus. Sanciti 17. Canones. Porrò die 8. Kal. Decembris actum est,& fuit Era 693.

TOLETANVM Cōcilium decimum Episcopi 20. interfuere, Vicarij absentium quinque, præfuit Eugenius Toletanus Metropolitanus. Sanciti canones 7. celebratum est autem, era 694. die Kalen. Decem. anno octauo eiusdem Recesuinthi Regis. Decretum est autem.

Digitized by Google

1 De celebritate festiuitatis Dominicæ matris.
2 De non violandis religiosorum iuramentis in salutem Regiam datis.
3 De non permittendo laicis imperare religiosis.
4 De professione & veste religiosarum viduarum.
5 De remotis excusationibus viduarum transgressionem religionis sequentium.
6 De his, qui in parua ætate, coram parentibus religionis habitum tenuerint.
7 Vt nullus Christianum Iudæis vendat.

TOLETANVM vndecimum Concilium, quod ab Innocentio Pont. Max. in Epistola ad Petrum Compostellanum appellatur *Authenticum*, celebratum est anno Do. 675. Adeodati Papæ septimo, Vuambani Regis Quarto. die septima Idus Nouembris era 713. Prouinciale fuit, in quo factam esse legitimam Sedium Episcopalium diuisionem omnes Hispani historici tradunt, Rodericus, Chron. generale. Tudensis. Vasæus, & alij. Vndeuiginti adfuerunt Episcopi, duo item per Vicarios suos. At quòd Loaysa inquit sub Agathone Papa fuisse congregatum hoc Concilium. Vide Baronium Card. in Annalibus, sub an. 675. Tom. 8.

TOLETANVM duodecimum Concilium an. Dom. 681. Agathonis Papæ Quarto, Eruigij Regis Primo. Quinto Idus Ianuarij celebratum est, confirmatum autem in Concilio tertiodecimo Toletano. Interfuere Episcopi trigintaquinque, Vicarij autem trium aliorum absentium. Sanciti 13. Canones. Vide Loaysam, & Baronium Cardinalem sub eundem annum.

TOLETANVM decimumtertium Concilium an. 683. era 721. Quarto eiusdem Eruigij Regis pridie nonas Nouembris inchoatum. Interfuere 48. Episcopi. Sanciti Canones tredecim. In sequenti autem Synodo Toletana nominatur hoc Concilium generale, eò quòd ex omnibus Hispaniæ prouincijs vna simul conuenissent Episcopi omnes quadraginta octo Vicarij verò Episcoporum 27.

TOLETANVM Decimumquartum Concilium (vt scribit Garsias Loaysa) congregatum est aduersus hęresim Monothelitarum Apollinaris, ijsdem ferè temporibus cõdemnatam in tertia Synodo Constantinopolitana, quæ sexta generalis est, sub Agathone Põtifice Maximo, & Constantino Quarto Imperatore. Videtur autem Concilium hoc decimum quartum Toletanum mixtum: vt partim in personis prouinciale sit, partim in auctoritate nationale: re autem est prouinciale: vt constat ex primo eius Canone. Causa huius Concilij celebrandi fuit, quòd Romanus Pontifex Leo Secundus, ad Flauium Eruigium Regem Hispaniæ, & Episcopos, per Epistolam miserat vnà cum Legato, Acta Concilij sexti vniuersalis tertij Constantinopolitani, quod aliquot ante annos à Domino Romano Pontifice cõuocatum erat, & sub Agathone cæptum, sub Leone Secundo absolutum, & peractum, ad infringendum errorem Constantinopolis Patriarchæ, & Antiochiæ, & Alexandriæ, qui cum alijs, Apollinaris hæresim impiè renouantes, duas in Christo Domino nostro naturas, & voluntates, operationesque pertinaciter negabant. Decreuit autem Romanus Pontifex, vt decreta generalis Concilij, ab Episcopis Hispaniæ Synodali auctoritate susciperentur; quemadmodum in hoc Concilio, & in alijs prouincialibus factum est.

Porrò hoc Concilium celebratum est era 720. Quinto anno Regni Eruigij, cæptum quidem 18. Kalendas Decembris, at duodecimo Kalendas eiusdem mensis absolutum, sicuti extat in ipsis Actis, cum de obitu Sancti Leonis Papæ nondum accepisse nuncium visi sunt; si quidem de eo, vt adhuc viuente, mentionem faciunt, anno Domini 684. Benedicti Papæ Secundo. Interfuere decem & septem Episcopi. Canones autem decem sanciti.

TOLETANVM Decimumquintum Concilium, Sergio Pont. Maxim. anno Domini 688. congregatum. Interfuerunt Episcopi sexaginta & vnus, Abbates vndecim, in quo de Regis causa fuit agendum, præfuit Iulianus Toletanus Episcopus, qui cum licentius egisset, vide quæ de eo Ioannes Mariana Theologus noster scripsit nullo alioquàm veritatis affectu ductus. sed & vide sub eundem annum, Baronium Cardinalem in Annalibus.

TOLETANVM Sextumdecimum Concilium anno Domini 693. Sergio Pont. Max. Regis autem Egicanis anno sexto habitum, Episcoporum quinquagintanouem (Loaysa scribit sexaginta) trium item Vicariorum pro absentibus tribus Episcopis, & Abbatum quinque celebratum est de graui negocio. Quòd enim Archiepiscopus Toletanus Sisbertus è cathedra deponendus, & in ordinem redigendus esset, deligenduque successor, qui in locum ipsius esset subrogundus; oportuit omnes Hispaniarum Episcopos congre-

Digitized by Google

gari. Defuerunt tamen Episcopi Galliæ Narbonēsis illi, qui parebant Hispanis Regibus: idque ob ingruentem morbum, prout Patres ipsi, qui huic Synodo interfuerunt, Canone decimotertio testati sunt.

TOLETANVM Decimumseptimum Concilium, anno Dom. 692. Sergio Pontifi. Egicani Regis septimo, quinto Idus Nouembris. Era 732. De Iudæis, qui simul cum ijs, qui erant suæ gentis, in Africa conspirauerant, comprimendis, & in ordinem redigendis.

TOLETANVM Decimumoctauum Concilium anno Dom. 701. Sergio Pont. Max. Rege autem Vitiza procurante ad optimum regimen instituendum fuit quidem celebratum Gūderico Episcopo Toletano præside, eoque insignis probitatis viro; at cur in corpore Canonum haud reperiatur. Vide Baronij Card. Annales sub eundem annum, & Roderici Toletani, lib. 3. cap. 14. & Io. Marianam nostrum de rebus Hispanicis, vbi de Vitiza Rege.

TOLETANVM Concilium sub Gundemaro Rege, qui fuit tertius, à Reccaredo primo ex Gothis Rege Catholico celebratum est anno Dom. 610. Bonifacio Papa Quarto de primatu Ecclesiæ Toletanæ. Interfuere 15. Episcopi, qui professi sunt Ecclesiam Toletanam Prouinciæ Carthaginiensis esse Metropolim, eamque antiquitus consecutam dignitatem. Baronius Cardinalis sub eundem annum Tomo octauo Annalium. Ponitur autem hic post superiora Concilia, licet ante aliquot eorum fuerit celebratum, quoniam reliqua secundum eam, quam diximus, seriem numerantur.

TOLETANAE Ecclesię historia à tēpore D. Petri vsque ad nos copiosè atque accuratè conscripta à Garsia Loaysa extat apud eundem post Toletanum Concilium habitum sub Gundemaro. Quæ & Toletanis Concilijs intelligendis, & hæreticis retundendis plurimum commodat.

TOLOSANVM Cōcilium Generale ex Galliarum Episcopis celebratum est ann. Domini 1090. tertio autem Vrbani Secūdi Pont. Max. circa Pentecosten. correcta sunt multa, quæ corrigenda erant in Ecclesiasticis cauſſis. Tolosanus autem Episcopus de illatis criminibus canonicè expurgatus est; & legatio pro restauranda Christianitate in Toletana Ciuitate, Rege Hispanorum supplicante destinatur. Hæc Bertholdus eius temporis scriptor.

TORIBIVS siue Turibius Episcopus, libros ad Leonem Papam misit contra Priscillianorum hæresim. S. Ildephonsus in Catal. virorum illustrium Hispaniæ.

TORIBIVS Motolinæus, Ord. Min. Mexicana lingua edidit Doctrinam Christianam. De moribus item Indorum scripsit, ac de rebus spiritualibus Tractatus diuersos, atque historiam 12. primorum Patrum qui Indis Euangelium annunciarunt.

TOSTATVS. Vide in verbo, Alphonsus Abulensis.

TOSSANVS Rosſetus Gallus, qui deinceps fuit Societatis Iesu Sacerdos, è Latina in Gallicam linguam vertit vitam S. Serenæ Virginis, & martyris, quæ extat in tertio volumine Historiæ Sanctorum.

T R

TRADITIONES Apostolicæ, quæūe in Ecclesia vniuersa antiquitus obseruatæ, quæ quidem ad Verbum Dei non scriptum, sed traditum spectant, quantam fidem, ac firmitatem habeant, è Synodis quidem legitimis, litterisque Pontificijs, è que Patribus (præcipuè D D. Basilio, & Augustino) comprobantur. At nostra ætate aduersus Lutherum, Caluinum, & ceteros hæreticos, optimè de ijs egerunt Stanislaus Cardin. Hosius, in quarto libro aduersus Prolegomena Brentij. Petrus à Soto contra eundem Brentium parte secunda à cap. 50. vsque ad 66. Melchior Canus, libro 3. de Locis Theologicis. Martinus Peresius Ayala de Traditionibus, præsertim in sui libri initio. Alphonsus à Castro libro primo, cap. 5. sui Operis contra hæresis. Episcopus Roffenses initio item sui Operis contra assertionem articulorum Lutheri. Doctrina Colonienſis in examine Catechismi Monhemieni, in reprehensione sexti Dialogi. Petrus Canisius in suo Catechismo De præceptis Ecclesiæ. Gulielmus Lindanus libris quinque suæ panopliæ. Ioannis à Louanio in libro de Inuocatione Sanctorum, c. 23. 24. 25. Felicianus à Ninguarda in assertione Fidei Catholicæ. Gaspar Cardillus Villalpandæus in libello de Traditionibus. Quique hos omnes accuratè expendit Robertus Card. Bellarm. 4. libro de Verbo Dei non scripto. à primo vsque ad duodecimum caput. Quod est finis primæ Controuersiæ Generalis Tomi primi.

Sed

Digitized by Google

Sed & nos initio libri noſtri prænotati, Refutatio Dauidis Chytræi, vbi de verbo inſcripto, & tradito egimus.

TRAIANVS num precibus S. Gregorij Magni in Cœlum aſcenderit, Vide in verbo, Alphonſus Ciaco. fuiſſe autem commentum oſtenditur ibidem.

TRAIECTENSIS Synodus, ſiue Conuentus Epiſcoporum de mittendis in diuerſas regiones Euangelij Prædicatoribus Marcellinus in Suuiberto, cap. decimoquarto, teſtatur, qui ſimul relegens in vnum omnes qui antea, & poſtea miſſi ſunt, habet quæ ſequuntur memoria digna: *Deinde animaduertentes præfati Sancti Pontifices Vuillebrordus, & Suuibertus, & egregij prædicatores, qui cum eis ex Anglia venerunt Traiectum, quòd multus populus, Deo proſperante, ab infidelitatis errore ad Chriſtum conuerſus eſſet, conuocata Synodo in nouella Eccleſia Traiectenſi, decreuerunt, more Apoſtolorum & diſcipulorum Chriſti in diuerſas circumiacentes barbaricas nationes præſtantiores prædicatores dimittere ad prædicandum ipſis fidem Chriſti. ſub annum Domini 697. Sergio Pont. Max.*

TREBATIVS Mareotus, ſcripſit in Orationem Dominicam, *Pater noſter* Italicè. edidit autem Taurini apud Ant. Blancum an. 1590.

TRECENSIS Synodus auctoritate Nicolai Papæ, occaſione Sueſſionenſis Concilij, anno ſuperiore eiuſdem Pontificis iuſſu, habiti, celebrata eſt anno Dom. 867. Nicolai Papæ 10. Ita vt hæc ipſa Synodus quodammodo haberi poſſit, (inquit Baronius Cardin.) tanquam appendix ad illam, cum in eadem cauſſa verſati ſint Patres, de ordinatione Clericorum Rhemenſium facta ab Ebbone, cum eſt in eam Eccleſiam reſtitutus, cuius occaſione iuſſum eſt ab origine Ebbonis ipſius cauſſam repetere, qu od & congregati Trecis Epiſcopi egregiè præſtitere. Extant primum litteræ Epiſcoporum in Regno Caroli, & Lotharij conſtitutorum ad Epiſcopos in Ludouici Regno manentes, quibus eos ad hanc inuitant Synodum, quas egregias quidem nondum editas ex codice Treuirenſi acceptas, quibus infelix præſentis temporis ſtatus aperitur; inſeruit Tom. 10. ſuorum Annalium Baron. Interfuere huic Concilio 20. Epiſcopi, quorum primus Hincmarus Rhemenſis.

TRECENSE Concilium celebre per Richardum Albanenſem Epiſcopum, & Legatũ Apoſtolicum in Gallijs nomine Paſchalis 2. Pont. Max. habitum eſt an. 1104. de quo Cęſ. Card. Baron. eod. anno in 12. Tom. Annal. ſub annum eundem.

TRECENSE alterum Cõcilium in Gallia, cui ipſemet Paſchalis 2. Pont. Max. præfuit, habitum eſt an. 1107. In eo plura correxit, & ſententiam de libera Paſtorum electione, & coercenda laicorum in Eccleſiaſticas dignitates præſumptione actum eſt. Vide Baron. Annal. To. 12. ſub eund. annum.

TRECENSE Concilium in Gallia an. Dom. 1127. primo autem Honorij 2. Pont. Max. habitum, cui præfuit Albanenſis Epiſcopus S. Apoſtolicæ ſedis legatus, Rhemenſis item, & Senonenſis Archiepiſcopi, Abbates quoque Ciſtercienſis, & Clareuallenſis; In eo confirmatus eſt Ordo Templariorum, Regulaq; inſtituta, & aſſignatus eis habitus. Vide Baron. Tom. 12. Annal. ſub eund. annum.

TREMELLII cuiuſdam, qui Noui Teſtamenti Syriacum Textum eſt interpretatus, errores à Gilberto Genebrardo notati ſunt. In multis autem Syriacam editionem eum vitiaſſe idem Genebrardus in ſua Chronographia patefecit: præterquam quòd ipſe Tremellius excuſus Geneuæ, & Græcè Interpretationi Theodori Bezæ adiunctus, ſatis indicat qualis fuerit, vt omnino ſit proijciendus.

TREMONIENSIS Synodus, vt Ditmarus teſtatur, celebrata eſt an. Dom. 1005. tertio autem Io. 19. Pont. Max. Henrico Germaniæ Rege, eius nominis ſecundo, qui valde pius fuit, procurante, in qua idem Henricus Rex queſtus de eius temporis ſanctæ Eccleſiæ deformatione, egit acuratè apud Epiſcopos pro eiuſdem reformatione. Quod ab eiſdẽ præſtitũ eſt diligenter, ſtatutis in ea communi conſenſu ſacris Canonibus, quibus in priſtinũ vſum reuocarentur ſanctiſſimę Eccleſiaſticæ leges, & exularent, qui irrepſiſſent in clerũ, ac populũ praui mores; quibus ſtatutis conciliauit ſibi Rex Deũ propitium, aperuitque ſibi viam ad victorias conſequendas, & Romanum imperium obtinendũ. Periere eiuſdẽ Concilij adeo celebris Acta, quorum tantum exordium ita deſcriptum apud eũdem Ditmarum inuenitur.

Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo quinto: anno autem Domini Henrici Secundi regnantis quarto, inchoato ſcilicet in die Nonis Iulij . . . .] deſunt reliqua.

TREMONIENSIVM Catholicorum aduerſus Lutheranicæ ibidem factionis Prædicantes defenſio, in qua cauſæ explicantur, ob quas Catholicæ Eccleſiæ Auguſtanam confeſſionem aſſumere nequeant. Col. apud Gualtherum. an. 1605.

Digitized by Google

TRES Libri in Hispania [illegible] Sancto Granatæ inuẽti,& nouissimè cum reliquis allati ad Summum Pontificem Clementem Octauum, quorum alter, magnis & scitis characteribus, lingua Arabica scriptus agit de pena,& domo Inferni; Secundi titulus legi nó potest, quòd rubigine est exesus. Tertius alio idiomate est conscriptus.

Consultus autem Arias Montanus dixit esse characteres Aetiopicos. Quicunque verò celebres catholici Theologi istos libros omnes viderunt, vt attentè eorum doctrinã perpenderent, retulerunt vno omnium consensu in ijs profundissimam Theologiam, ac talem, & adeo grauem, vt nostri Theologi eam silentio prætermiserint. Quæ nos hoc loco præterire non debuimus, vt si quid tale sit, quale relatum fuisse cognouimus id aliquando expendatur, num Christianæ Ecclesiæ bono sit futurum, vt prodeant in lucem.

TREVIRENSE Concilium anno Do. 948. tertio autem Agapiti secundi huius nominis Pont. Max. Marino Vicario eiusdem Pontificis præsidente, celebratum est; in quo actum est de reliqua causa definienda inter Ludouicum Regem, atque Hugonem Principẽ inuasorem Sedis Rhemensis, quę delata fuerat ad ipsam Synodum. Tres Sessiones habitę. Vide Baronium Card. Annal. To. 10. sub eund. annum.

TRIBVRIENSE Concilium ann. Dom. 895. Formosi autem Pontificis Quinto, procurante Attone Archiepiscopo Moguntino, præsente Arnulpho Rege, in Germania mẽse Maio celebratum est ad restituendam collapsam Ecclesiasticam disciplinam. Extant omnes huius Concilij Canones quinquaginta octo, quibus ante omnia actũ est de Ecclesiastica immunitate inuiolata conseruanda. Vide Reginonem; quin & Annal. Baro. Card. eundem an. 895. Tom. 10.

TRIDENTINA, quæ Decima octaua Synodus Oecumenica an. 1545. inchoata, an. 1563. finita cõtra Lutheranos, & alios hæreticos, Paulo Tertio. Iulio Tertio. Pio Quarto. Põtt. Maxx. Carolo Quinto, & Ferdinando Impp. Præfuere autem Cardd. sex nomine Pont. 4. Legati. Patriarchæ 3. Archiepiscopi 32. Episcopi 228. Abbates 5. Generales Ordinum 7. Episcoporum Procuratores plurimi.

Porrò Concilium Tridentinum, hoc est post Canones Concilij Tridentini, Christianorum principum, ad Concilium litteræ, Legatorum Orationes S. Synodi ad easdem legatorum Orationes Responsa, Patrum Orationes, & conciones elegantissimæ, Eorundẽ sententiæ & disputationes, prodierunt Louanij an. 1567.

Quin & Leodij apud Henricum Houium, editum est hac pænotatione. *Concilij Tridentini Canones, ac Decreta. His nunc recens accesserunt eruditissimorum Virorum ad marginem vtilissima annotationes, quibus sacræ Scripturæ, superiorum Conciliorum, iuris Pontificij Veterum Ecclesiæ Patrum, tum citata, tum consonantia loca fideliter indicantur.*

Præterea, Venetijs apud Damianum Zenarum, prodijt hac inscriptione. *Compilatio Decretorum, & Canonum eiusdem Sacrosancti Oecumenici, & Generalis Concilij Tridentini in sex libros iuxta materiarum affinitatem distincta per D. Antonium Philotheum de Homodeis I.V.D. Siculum. Decreta singulosq; Canones eadem de re loquentes sub titulis aptissimè complectens. Cui accedunt Iuris Pontificij, ac aliorum Conciliorum citationes singulis materijs concordantes, nec non Bullæ Summorum Pontiff. Pij IIII. & V. super declarationem Decretorum aliquot eiusdem Sacrosancti Concilij.*

TRIDENTINAE autem Synodi Acta, siue Diarium, Vide in verbo, Taurellus Fola.

Sed cum Editio Concilij Tridentini Veneta Iordani Ziletti olim Typographi, siue bibliopolæ an. 1586. præter alios leues errores, hosce quos subiecimus, grauiores habere videatur, qui manarũt è Typographis, hic eos adnotatos damus, ne quis in eos impingat.

Pagina igitur 12. lin. 12. *aut inquantum illud*, legendum est, *inquinatum*, loco *inquantum*.

Pag. 29. lin. 6. *vt & glorificetur*. videtur leg. *conglorificetur*, quia sic est apud Apostolum.

Pag. 42. lin. 9. *Episcopi inferiores*. legendum, *Episcopis inferiores*.

Pagina eadem lin. 2. à fine, *& nemo secularis clericus cuiusuis Ordinis personalis, vel regularis*. hæc verba, *cuiusuis ordinis personalis*. non intelligo. Vnde puto emendanda, vel explicanda.

Pag. 52. lin. 14. *iuribus omnino careant*, legendum, *viribus*.

Pag. 54. lib. 18. *In exemplum causis*. legendum, *exemplorum*.

Pag. ead. lin. 23. *etiamsi certum iudicem à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant, in alijs verò ipsum iudicem habuerint*. Videtur del. *etiamsi*.

Pag. 74. lin. 2. *Cum Christiani omnes*. legendum, *quibus*, linea verò 6. *atq; siquidem oportuit*, lege *atque sic quidem*.

Pag. 79. lin. fin. *illis submouendi*, lege *illis submouendis*.

Pag. 81. lin. 5. *alioqui absque illis*, lege *alioquin*.

Digitized by Google

Pag.83. lin.2.*& grauibus pœnis multentur*, del. *&*.
Pag.86. lin.3.à fine,*& vniuersis erroribus.* ibi etiam dele,*&*.
Pag.88.lin.4.à fine,*vt per Sacerdotem sententiam.* lege *Sacerdotum.*
Pag.94.lin.9.*& præter Episcopos.* dele hic etiam, *&*.
Pag.95. lin.8.*ne sententia in subditos duntaxat*, lege *vt.*
Pag.96.lin.10.à fin.*peccata admittantur.* legendum,*dimittantur.*
Pag.97.lin.4.à fine,*& sicut nemo vnquam Catholicus*, del. *&*.
Pag.98.lin.1.*intelligere volunt*, lege *nolunt.*
Pag.99.lin.13.*fidelius commendatum*, lege *fidelibus.*
Pag.102.lin.2.*Accipite mittuntur eis.* legendum,*Spiritum Sanctum.*
Pag. 111. lin.11.*secundum constitutionem Clementis*, dele,*Secūdum.* linea verò 15.*alteri.* legendum *Altari.* lin.item 23.*Vim vt.* lege *vim vi.*
Pag. 115. lin.3.*supplicatio*, lege *supplicatum.*
Pag.128.lin.15.*1568.Cal.Dec.* lege *1560.3.Cal.Dec.*
Pag.130.lin.4. à fine. *præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis legatis.* cum præcedens Sessio fuerit prima sub Pio Quarto habita, nec in ea nomina legatorum habeātur, forsan hic necessariò inserenda ex autographo, siue Actis.
Pag.145. lin.14.*nullo fore.* leg. *fere.*
Pag. 154. lin.7.*offeratur.* legendum,*offertur.*
Pag.160.lin.18.*quam eorum vim &.* leg.*vita &.*
Pag.164.lin.7.*& metropolitani appellationib.* leg. *in appellationibus.*
Pag.ead. lin.22.*non tam quæ.* legendum,*tamen.*
Pag. 175. lin.18. *sint priuatis.* leg.*priuati.* linea verò 5.à fine *rudimento* leg. *rudimenta.*
Pag.177.lin.14.*autem in alio diœcesis.* legendum,*si autem.*
Pag. 181. lin.9.à fine.*prouentus suppetant.* leg.*si prouentus.*
Pag.185. lin.11.à fine.*Episcopus Archiepiscopus.* leg.*Episcopum, Archiepiscopum.*
Pag.189.lin.5.*per Christum gratiam præstet.* leg.*gratia.*
Pag.194.lin.12.*idq; primo in anno.* legendum, *primo anno.*
Pag.220. *Quod sanctissimus.* legendum *quas.* In fine autem pag. *Christianitatis nouationibus.* legendum *nationibus.*
Pag.202. lin.19.*Ac metropolitanis.* legendum, *à Metropolitanis:*
Pag.204.*prouentibus immisceant.* legendum,*se immisceant.*
Pag.207.lin.6.*condignè pro modo culpæ pœnitentia.* leg.*pœnitentiam.* linea verò 9. à fine.*etiam emplorum*, leg.*exemplorum.* lin.7.*in nullius.* leg.*quæ in.*
Pag.209.lin.7,*etiam regionis.* legendum,*religionis.*
Pag.210. lin.15.*vt in tali.* legendum,*aut in.*
Pag. 211. lin.11.*exclusa. hic careant.* legendum,*his.*
Pag.212. lin.12.à fine,*vt primitiarum.* legendum,*vel.*
Pag.216.lin.3.à fine.*tamquam vacanti.* leg.*ac tamquam vacantia.*
Pag.218.lin.17.*qui ad videbuntur.* legendum,*qui ad id.* lin.5.à fine *renuncientur quocumq;* legendum, *quotcumque.*
Pag.219.lin.10.à fine.*amouetur.* legendum,*amoueatur.*
Pag.221. lin.7.à fine.*eoq; negligere.* legendum,*negligente.*
Pag.227.lin.16.*elimetur.* legendum,*eliminetur.*
Pag.225. pen.*martyrium.* legendum,*Martyrum.*
Pag.228.lin.14.*quantum est monasterijs.* legendum,*ex monasterijs.*
Pag.229.lin.9.*conuenitq; incorporentur.* legendum,*conuentuique.*
Pag.ead.lin.19.*aliter quidam.* legendum,*quicquam.*
Pag.230. lin.2.à fine.*clausura sanctimonialium.* legendum,*clausuram.*
Pag.238. lin.12.*vel accipiendi.* legendum,*veli.*
Pag.247.lin.2.*postulat illis.* legendum, *vt illis.*
Pag.248.lin.6.*dispositionem.* legendum,*depositionem.*
Pag.251. lin.10 à fine.*alijs iuris requisitis.* legendum,*iure.*
Pag.252. lin.9.*exceptis alijs.* legendum,*& exceptis.*
Pag.253. lin.8.*atque sub iure.* legendum,*sub iure.*
Pag.255. lin.1.*ratione occurrat.* legendum,*occurrant.*
Pag.258.lin.19.*permutare Ecclesiam.* legendum,*extra Ecclesiam.*
Pag.261.lin.18. *Ecclesiæq; protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros.* fortè legendum,*curaturos.* vel quid aliud, quod magis ad iura Ecclesiæ tuenda pertinet.

Digitized by Google

Pag. 265. lin. 12. *ex hoc loco.* legendum, *ex loco.*
Pag. 274. lin. 12. *ex Christiani hominis.* legendum, *nominis.*
Pag. 275. lin. 18. *cum ad decreta.* legendum, *cum ea.*
Pag. 277. lin. 9. *cuius auctoritate.* legendum, *auctoritatem.*

Et hæc quidem occurrerunt conferēti istam Ziletti editionem cum Aldina Pauli Manutij ann. 1564. quæ nuda, & simplex absque vllis ad marginem additionibus. credo autem ex hoc vna collectione fore, vt cordati Catholici etiam intelligant, quantū momenti sit in exemplaribus emendatis procurandis.

Cæterūm optandū est, vt quisq; intelligat qua maturitate, ac circumspectione, (& certè spiritu Dei, qui adest legitimis Synodis) Concilium hoc sacrosanctum celebratum sit: quod cū è reliquis plurimis locis intelligi possit, certe ex vno discetur, quod Bellarmin. Card. nō sine eodem spiritu Dei obseruauit, lib. 1. De Amissione Gratiæ, & statu peccati, c. 6. versus finem, sic autem habet: *Tridentinum Concilium definiuit ea, quæ prioris generis erant, vt peccatum originis non solum morbum, sed etiam peccatum verè, propriq; dictum esse contra errores Zuinglij; Item in homine inhærere, ac proinde non substantiam esse, sed accidens contra Illyrici somnia: Rursus nō vnum in omnibus, sed vnicuiq; proprium inesse contra sententiam minus rectam Pighij, & Catharini: nec solum in infidelium, sed etiam in fidelium filijs locum habere contra hæresim Buceri, Martyris, & Caluini. Denique per baptismum ita deleri, vt in recens baptizatis nihil maneat, quod habeat veram peccati rationem contra communem Lutheranorum omnium Catholicæ fidei repugnantem doctrinam.*

Sed & vt Græcis passim in Oriente innotesceret sanctissima huius Concilij doctrina, Gregorius XIII. Pontif. Max. curauit Romæ Græcè cudendum, quod Martinus Deuarius Vir integer, ac sciens eo idiomate donauit.

Cum autem pro Concilio Tridentino plures scripserint Scholastici cum Mag. Libri sent. à distinct. 2. vsq; ad 35. aduersus temerarias hæreticorum blasphemias (qui eum congressum fugientes, nec prima Theologiæ principia noscentes ausi sunt obstrepere tantæ veritati, vt apud cæcos asseclas suos in aliqua existimatione haberentur) plures quidem fuere, & inter primos Didacus Payna, Lindanus, & alij. Verum Bellarm. Card. tamquam postremus, penè supremam addidit manum passim refutans, quæ Caluinus, Chemnitius, & reliqua illa fex temerè effutiuerat.

TRINITAS Sanctissima, vnus Deus in tribus Personis, indicata omni sæculo ab Orbe condito, obscurius quidē in Diuinis Scripturis Veteris Testamenti, apertissimè autem reuelata à Christo Domino, Filio Dei, qui ab æterno fuit in sinu Patris æterna eius Sapiētia, deinceps ab Apostolis per vniuersum Orbē annunciata, & ab Ecclesia in primarijs nobilissimis Concilijs, (Nicęno præsertim, & Constantinopolitano) propugnata, vt rabida Satanæ ora spumantia blasphemias aduersus se habuit, ita appropinquante temporum cōsummatione permisit, vt à membris Satanæ impeteretur, vt tanto viuidius à Christi membris passim non solum atramento, & voce, verū etiam ipso sanguine pronūciaretur. Quamobrem præter ea, quæ Patres antiqui De Sanctissima Trinitate scripserunt, quodq; ante illos omnes D. Ioan. initio sui Euangelij intonuit, quod in honorem Sanctissimæ Trinitatis & gestabatur ad collum, & litteris aureis scribebatur, & sculpebatur in tēplis, præter item DD. Hilarium, Augustinum, Scholasticosq; omnes, qui de Trinitate doctissimè, atque fusissimè scripserunt, nostra ætate pleriq́ue egerunt, dum nostro hoc æuo repullulantem hydram in Michaele Serueto, Georgio Blandrata, Paulo Alciato, Lælio Socino, Francisco Dauidis, Matthæo Gribaldo, Lismanino Franciscano Apostata, Gentili, & Paulo Gregorio, Christi Domini Diuinitatem negantibus, & Sanctissimam Trinitatem scindentibus, scriptis doctissimis confutarunt, Robertus Card. Bellarmin. præcipuè primis duobus libris, è quinque, quos in primo Tomo Controuersia secūda, quæ est De Christo capite totius Ecclesiæ. Qui quoniam & Scripturę Sanctę, & Patrum auctoritate omnia Satanæ aperuit stratagemata, vnus hic vt legatur ab ijs, quibus cum Nearianis, Samosatenis, Tritheitis res erit, maximè est optandum. Vide verò, & Gilbertum Genebrardum in Expositione Symboli D. Athanasij, & Claudium Sanctium Episcopum Ebroicensem Gallicè contra Atheismos Caluinianorum tradiderunt, ac (si lubet) quę nos in libro de Atheismis hæreticorum Latinè scripsimus: quem librū post aliquoties separatim editū, Bibliothecæ deniq; nostræ selectæ inseruimus, quo loco de Atheis ad pietatem reuocandis erat agēdum. Cæterum è Patribus Græcis scripsere præcipuè de sanctiss. Trinitate in pluribus Epist. & orationibus D. Athanasius D. Basilius lib. 5. cent. Eunomium, D. Greg. Nazianzenus. Orat. 5. siue libris de Theologia. Epiphan. cont. hæresim 69. Cyrillus Alexan. libr. 7. de Trinit. Cum Hermia Ex latinis vero D. Aug. lib. 15. D. Hilarius libr. 12. D. Ambrosius lib. 5. de Fide ad Gratianum. Et valde doctè (iudicio etiam Gregorij de Valentia) Idacius

Clarus

Digitized by Google

Clarus vetus Auctor Hiſpanus contra Varimadum Arianum. Boethius libell. 2. de Trin. ad Symmachum, & ad Io. Diaconum. Richardus Victor libr. 6. de Trin. Doctor Torres Canarienſis. Greg. de Valentia lib. 5. de Trin. ac demum in ſuis Commentarijs ad primam P. Summæ D. Thomæ. Sed & poſtremo vberrimè ac doctiſſimè. Suarez noſter ad eundem primam P. B. Thomæ, quæ tum alibi, tum Venetijs fuit excuſa hoc ann. 1608.

TRIPERTITA hiſtoria Eccleſiaſtica, vide in verbo Euſebius Cæſarienſis, in verbo Caſſiodorus, in verbo Socrates; in verbo Sozomenus, in verbo Theodoretus, in verbo Ioan. Zonaras.

TRIPHYLLIVS Cypri Ledrenſis, ſiue λευτεώνος Epiſcopus, eloquentiſſimus ſuæ ætatis, & ſub Rege Conſtantio celeberrimus fuit: legi eius in Cantica Commẽtarios. Et multa alia compoſuiſſe fertur, quæ in noſtras manus minimè peruenerunt. Hieron. in Catal. Suffridus autem Petrus notat extare in codice Sigebergenſi *Cypri Litenſis*, loco, *Cypri Sigebergenſis*. *Leucoteon* item loco λευτεωνος: ſupra verò legit, *Triphylius*. Vide Platinam in vita Liberij Pont. Max. Suidas autem habet ſequentia. *Triphyllius Epiſcopus diſcipulus Spiridionis Cypri miraculis clari eius Sancti Patris miracula deſcripſit, (vt ſcriptum eſt in vita eius) verſibus iambicis, quæ legenda ſunt, vt valde vtilia.*

TROIANVM hoc eſt Troiæ in Apulia celebratum Concilium Vrbani Secundi Pont. Max. anno ſecundo. Vide mox in verbo, Troianum Concilium.

TROIAE in Regno Neapolitano Concilium habitũ ab ipſo prẹſente Paſchali 2. Pont. Max. ann. Dom. 1117. Paſchalis autem 18.

TROIANVM Concilium poſterius centum penè Epiſcoporum, hoc eſt Troiẹ in Apulia congregatum anno 1093. ſexto autem Vrbani Secundi Pontific. Maxim. Romualdus Archiepiſcopus in ſuo Chronico. dubitat autem Baronius Cardin. in Tom. 11. ſuorum Annalium ſub eundem annum, num huic Concilio tribuenda ſint, quæ in ſuperiore Troiano Concilio ſunt ſcripta apud eundem Baronium pag. 1089. Romanæ primæ Editionis.

TROYLVS Maluetius Bononienſis. De Oblationibus. Tom. 14. fol. 136. Sanctorum Canonizante, ibidem fol. 97. Sortibus. Tom. 11. pag. 2. fol. 398. In Tractatibus Iuris poſtremò Venetijs editis.

TRVLLANVM Concilium, quod à Balſamone vocatur Quiniſextum, quia non fuit hæc Synodus quinta, nec ſexta, ſed Canones addidit quintæ, & Sextæ Synodo, Iuſtiniano Imp. habitum eſt quinque annis à diſſolutione ſuperioris Concilij legitimi, in Palatio, quod dicebatur, *Trullum*, quare & Canones 102. quos edidit, *Trullani* ſunt vocati: & hæc eſt illa erratica Synodus Conſtantinopoli à Iuſtiniano coacta tempore Sergij Papæ, & quam idem Papa reprobauit teſte Beda libro de ſex ætatibus in Iuſtiniano; teſtibus item Paulo Diacono, Rheginone, Adone Viennenſi, & Ottone Friſingenſi.

Quòd autem ex Theophane quodã recentiore affert Franciſcus Turrianus illud Concilium Quiniſextum extitiſſe ann. 27. à diſſolutione veræ Synodi ſextæ, non videtur cohærere. Nam in ann. 27. à diſſolutione VI. Synodi non ſedebat Sergius, ſed Conſtantinus Papa: & certe Beda, & Tharaſius, qui in ſeptima Synodo act. 4. dicit poſt quinque annos hoc Concilium Trullanum fuiſſe habitum, quique antiquiores ſunt Theophane: quin etiam Beda ipſo tempore vixit, quo Sergius Papa ſedebat. Porrò hos Canones partim reprobatos, quia non interfuit Summus Pontifex nec per ſe, nec per Legatos, dum iſti Canones ſcriberentur: & quia apertè Sergius Papa reprobat erraticam iſtam Synodum, partim approbatos, quia, etſi Canones illi ex ſe nullam vim habent, tamen aliqui poſtea approbati ſunt à Pontifice, aut alijs legitimis Concilijs: qualis eſt Canon 82. de pingendis imaginibus receptus ab Adrian. Papa, & à VII. Synodo, vt patet ex hac ipſa Synodo, act. 2. & 4. Vide Bellarm. Card. tam in lib. 2. de Roman. Pontifi. c. 14. quàm in libr. 1. de Concilijs c. 7. vltra medium.

TRVMHERVS Gedlingenſis, Anglus, ex nobili Regum Northumbrianorum genere ducens originem, ſcripſit librum de Officijs Eccleſiæ. Viuebat ann. 700.

TRYPHON Origenis auditor, ad quem nonnullæ eius extant Epiſtolæ, in Scripturis eruditiſſimus fuit, quod quidem & multa eius ſparſim oſtendunt Opuſcula, ſed præcipuè liber, quem compoſuit De vacca ruffa, in Deuteronomio, & De Dichotomematibus, quę cum columba, & turture Abraham ponuntur in Geneſi. Hieron. in Catal.

T V

TVDENSIS, qui de Regibus Hiſpaniæ ſcripſit, non eſt in lucem editus, quòd ſciam deſcriptum ſe habuiſſe teſtatur Baron. Card. Tom. 8. à Franciſco Penna Rotæ Auditore

Romæ.

Digitized by Google

Romæ. Vide Annal. Baron. Card. eiusdem Tom. pag. 341. Romanæ editionis.

TVLLENSE Concilium Vniuersale ann. 859. cuius Acta numquam antea cusa inseruit Baron. Cardin. Tom. 10. pag. 270. Romanæ editionis, quæ omnino inserenda Concilijs. Actum est De Schismate Ecclesiæ ad vnitatem reuocando.

Ea verò Synodus collecta est ex Gallia, & Germania in Sudurbij Tullensis Villa Saponaria. Præfuit Remigius Lugdunensis Metropolitanus Episcopus, cum triginta octo alijs Episcopis, ac multis alijs.

In eadem quoque Synodo statuti sunt Canones sexdecim, ex quibus septem priores excerpti noscuntur ex Concilio Valentino; reliqui superadditi, inter quos saluberrimè institutos vnus de scholis litterarum instituendis est conditus, cum nec dum executioni mandatum fuisset, quod non ita multo antea ea de re in Concilio Valentino fuerat constitutum. Vide Annal. Baronij pag. 180.

TVNDALVS Hybernus, Cassellensis, Cartusianus, scripsit librum Apparitionum suarum. Viuebat ann. 1148. Eisengren.

TVRCAE, siue Turci, quomodo allicièdi sint, Deo aspirante, ad Christianam Fidem, egimus capite octauo, & sequentibus, libri noni Bibliothecæ nostræ Selectę: quamobrem inde lector, cui libuerit, petat, quæ ad sanctum hoc negocium spectant. Agitur autem primò, Quonam modo docendi sint, qui inter Turcas, & Sarracenos commorãtur, vbi variarum gentium est colluuies. Quinam item scripsere aduersus errores Mahometanorum. Quæ linguæ Arabicæ necessitas sit ad Turcas iuuandos. Rationes aliæ iuuandi Turcas. Duplex esse quasi Turcarum genus, & quanam ratione cum vtroque sit agendum. Quædam Gulielmi Parisiensis, quibus optimè differit aduersus errores aliarum legum, quæ Christianæ legi aduersantur. Quonam modo præmuniẽdi Religiosi Viri, siue Clerici, qui ad Turcas commeant. Libri inuenti in Classe Turcica, cum à Christiana apud Echinadas profligata est.

TVRCI Ruffi, Asterij, Viri Consularis; Veteris & Noui Testamenti, Sedulio hactenus à nonnullis; à quibusdam verò, Claudiano Mamerto Viennensi Archiepiscopo ascripta Collatio. Tom. 8. Bibl. PP. Edit. 2. Margarini Bignæi Parisijs.

TVRGOTVS Dunelmensis Decanus, Scotus, scripsit Annales sui temporis: Chronica item Dunelmensia. Librum de Regibus Scotorum. Vitam Malcolmi Regis. Vitam Margaritæ Angliæ Reginæ. Viuebat ann. 1098.

TVRIBIVS Asturicensis Episcopus, Hispanus, Epistolam Idacio, & Ceponio Episcopis primarijs Hispaniarum Antistitibus de Ecclesiarum Hispanicarum statu: Nam hac de re zelo domus Domini ardens spõte suscepit peregrinationem. Hanc verò Epistolam ex Regia Bibliotheca Monasterij S. Laurentij edidit Ambrosius Morales Hist. Hisp. libr. 11. cap. 26. eamq; sexto Tom. Annal. adtexuit Baron. Card. Desiderantur autem, quæ ei iungebantur digesta titulis impia Priscillianistarum dogmata, & illis appositę ab eodem Auctore elaboratæ confutationes. Porrò extat item ep. S. Leonis Papæ primi ad Turbium, qui eius tempore vixit. An verò fuerint duo Turbij, nec ne, aut quales. Vide Baronium Card. Tom. 6. sub ann. Dom. 447. Leonis autem octauum.

TVRONENSE Concilium ann. Domin. 570. Ioannis autem Papæ XI. Chariberti verò Regis VI. cui Synodo interfuere Episcopi octo, quorum quattuor propter eorum sanctitatem in Sacras Ecclesiæ tabulas relati sunt, Prætextatus Rothomagiensis. Germanus Parisiensis. Domitianus Catalaunensis. Domnulus Cænomanensis. Interciſam verò ac minimè integram hanc extare Synodum, vel subscriptionem Episcoporum, quòd Sanctus Euphrosinus subscriptus non reperiatur eiusdem loci, vbi celebrata est, rectè suspicatur Baron. Card. 7. Annalium Tomo. Duodeuiginti Canones sanciti, quibus collapsa Ecclesiastica disciplina reuiuisceret. At quoniam extat locus Concilij Turonici, quod Burchardo referente, libr. 5. cap. 9. decreuit dandam esse ægrotis Eucharistiam intinctam sanguine Domini, locus hic nil iuuat aduersarios, qui vrgent laicis dandam esse Eucharistiam sub vtraque specie. Nam panem intinctum comedere, præsertim exsiccatum, & in pyxide diu retentum, vt in eo Concilio habetur, non est bibere, ipsi autem potum requirunt. Deinde Decretum illud emẽdatum fuit: Damnatur enim illa intinctio panis in Concilio Braccarensi III. Cant. 1. & rectè. Nam intinctio, vel fit vt habeatur sanguis Domini, vel vt habeatur per modum potus. Si vt habeatur, frustra intingitur panis, quia in specie panis non deest sanguis cum Corpore. Si vt habeatur in specie potus, frustra etiam intingitur, quia (vt dixi) non bibitur iste panis sic intinctus, sed solum editur. Bellarm. Card. libr. 4. de Sacramento Eucharistiæ c. 26. Tom. 2.

TVRONENSE Concilium ab Hildebrando Subdiacono, & legato à latere, in Gallijs

nomi-

nomine Victoris II. Pontif. Max. indictum est ann. 1055. primo autem ann. Pontificatus eiusdem Victoris; In eo igitur Concilio Berengarius redargutus, & correctus (vt videbatur) detestatus errorem, quem contra veritatem Sanctissimę Eucharistiæ disseminauerat, fidem Catholicam est professus.

TVRONENSE Concilium, ann. Dom. 1096. ab Vrbano II. Pont. Max. celebratum ann. sui Pontificatus Nono, tertia hebdomada Quadragesimæ cum Episcopis variarum Prouinciarum in Ciuitate Turonensi, vbi iterum suorum præteritorum Conciliorum Statuta generalis Synodi assensione roborauit. Vide Baronij Card. Annal. Tomum vndecimum sub annum 1096.

TVRONENSE Concilium ann. 1163. ab Alexandro Tertio Pont. Max. ibidem præsente, ac præsidente habitum, Pōtificatus sui Ann. 4. Interfuere Cardinales decem & septem, Episcopi centum viginti quattuor, Abbates quadringenti, & quattuordecim, aliorumque tam clericorum, quam laicorum multitudo ingens. Quin & interfuit S. Thomes Archiepiscopus Cantuariensis: E fragmentis autem eius Concilij, quando integra assequi non potuit, Baron. 12. Tom. Annal. sub eundem annum, intexuit sermonem in eodem Concilio habitum iubente Pont. Max. ab Arnulpho Archiepiscopo Lexoniēsi, & quæ acta sunt in eodem Concilio perdigna omnia, quæ legantur.

TVRONENSE item Concilium Prouinciale, ann. 1448. Nicolai autem Quinti ann. 2. celebratum est Andegaui Io. Archiepiscopo Turonensi præside. Adfuere Coepiscopi seu Suffraganei, Petrus Sammachouiensis. Io. Cenomanensis. Gulielmus Nanetensis. Robertus Redonensis, ceteriquę tam Episcopi, quàm Abbates per Procuratores. Summam autem, siue Compendium huius Concilij misit ad me Parisijs vir doctissimus Franciscus Feuardentius, Theologus, Ord. Franciscani, de quo nos plura in verbo, Franciscus Feuardentius. Ea verò est sequens:

Cap. 1. Quilibet Sacerdos singulis diebus non sollemnibus dicat Officium mortuorū, ad minus cum tribus Lectionibus, maximè cum pro fidelibus Defunctis celebrabit: quia sancta, & salubris est cogitatio pro Defunctis exorare, vt à peccatis soluantur.

Cap. 2. Distributiones quotidianæ, & anniuersariæ in Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, pro interessentibus personaliter Horis, & Anniuersarijs, non dentur absentibus, ita quod qui non laborat non manducet.

Cap. 3. Nullus Canonicus, aut alia persona Ecclesiastica in diuersis Ecclesijs pro eadem hora distributiones recipiat.

Cap. 4. Præsentes horis Canonicis silentium teneant. Lectionibus diligenter intendant, Orationes deuotè audiant. nec bini, & bini in choro horas ipsas dicere præsumant.

Cap. 5. Ludos noxios, & scandalosos omnibus quidem, sed clericis præsertim prohibemus.

Cap. 6. Prædicatores cuiuscumque gradus, vel conditionis existant non in erectis ad hanc rem theatris, sed locis Deo dicatis, cum omni reuerentia, & humilitate Verbum Diuinum annuntient. Nec Sacerdotes nisi in locis consecratis Missas celebrent.

Cap. 7. deerat

Cap. 8. Prohibemus, ne Abbates, aut Priores Conuentuales supra se Abbates non habentes, qui de priuilegio, vel consuetudine bona Prioratuum vacantium ab eisdē dependentium ad se pertinere asserunt, totaliter vtēsilibus, & bonis alijs mobilibus denudent.

Cap. 9. Archidiaconi, Archipresbyteri, Decani, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, de iure, aut consuetudine Ecclesias visitantes, si non debitè visitauerint, nihil percipiant, cum ferendum minimè sit, vt temporalia metat, qui spiritualia non seminat, & potius quàm quæ Christi sunt, sua quærat.

Cap. 10. Prohibemus ne aliquis cuiuscumque status, vel conditionis existat, teneat cōcubinam: contrarium facientes sui vbi superioris auctoritate canonicè moniti fuerint, excommunicentur.

Cap. 11. Prohibemus ne quis sententiam excommunicationis latam per iudicem, occultam teneat, sed ipsam infra mensem à tempore, quo lata fuit, faciat publicare.

Cap. 12. Quia per clandestina matrimonia à Sanctis Patribus non sine caussa, & meritò prohibita, multa mala eueniunt, prohibemus ne quis presbyter secularis, aut regularis de cætero talia matrimonia celebrare, aut sollemnizare præsumat sub pœna excommunicationis.

Cap. 13. Insultationes, clamores, sonos, & alios tumultus fieri solitos, in secundis, vel tertijs quorundam nuptijs, quos Chariuarium vulgò appellant, propter multa, & grauia inconuenientia, quę inde sequuntur, fieri omnino prohibemus, sub excommunicationis sententia, & alia pœna arbitraria.

Digitized by Google

Cap.14. Excommunicantur Inuasores, Raptores, Deprædatores, Occupatores suo nomine, vel alieno personarum Ecclesiasticarum, rerum suarum, seu locorum religiosorũ. Item qui domibus, vel locis Ecclesiasticis posuerint comestores. Et quia facientes, & consentientes pari pœna constringuntur, Receptatores, defensores inuasorum, & qui ad præmissa dederint consilium, vel fauorem, publicè, vel occultè, eisdem pœnis multentur. Et post mortem nisi ipsi, vel eorum hæredes satisfecerint de præmissis, ecclesiastica careant sepultura.

Cap.15. Comprobatur Statutum Reuerendiss. Simonis S.R.E. tituli S. Cæciliæ Cardinalis in Francia Legati, quo sententiam excommunicationis eos incurrere decreuit, qui quomodocumque nuntios, baiulosque Sententiarum, aut Executorum Ecclesiasticorum Iudicum hac occasione capere, detinere, occultare, carceri mancipare, aut quod grauius est, interficere tentauerint.

Cap.16. Prohibemus ne ignotæ Sanctorum aliquorum reliquiæ quæstus gratia per nostram Prouinciam deferantur. Contrarium facientes, per lòcorum Ordinarias districtè compescantur.

Cap.17. Statuimus vt à modo Indulgentiæ per Sedem Apostolicam concessæ, vel concedendæ, per Rectorem, aut alium prouidũ, honestum, & eruditum virum per Loci Diœcesanum, seu eius Vicarium deputandum publicentur, & Populo exponantur.

Verum enimuero & aliud Turonense Prouinciale Concilium (sed à Sancta Sede Apostolica correctum, ac deinceps approbatum) celebratum est ann. 1583. partim Turonis, partim Andegaui, quod & Parisijs, biennio post, fuit excusum. Subscripsere Simon à Maille Archiepiscopus Turonensis, sex item alij Episcopi propria manu. Alij verò tam Episcopi, quàm Abbates, & vniuersæ Prouinciæ Capitulares, ac Clerici, per Procuratores.

T V

TVRPINVS Rhemorum Archiepiscopus. Vide in verbo, Tilpinus.

TVRSTINVS Eboracensis in Anglia Archiepiscopus, scripsit ad Gulielmum Cantuariensem De fundatione cænobij Fontanensis. Obijt ann. 1139.

T Y

TYBERIANVS Beticus scripsit Apologeticum tumenti, compositoque sermone. Honor. Catal. Viuebat ann. 390. Sed vide supra in verbo Tiberianus Boeticus.

TYNDARVS de Decimis. in Tractatibus Iuris. Tom. 15. par. 1. fol. 123.

TYPHERNVS quidam fertur scripsisse Deprecatoriam Elegiam ad Virginem, & Orationes, carmine, quæ Venetijs prodierunt ann. 1502.

TYRI, Synodus habita ann. Dom. 518. Hormisdę autem quinto, à qua nomine Epiphanij Tyri Episcopi, & subiectorum sibi Episcoporũ missæ sunt litterę Synodales ad Constantinopolitanum Episcopum, quibus comprobauit ea, quæ gesta sunt in Constantinopolitana Synodo 40. Episcoporum, quam tamen ex parte reprobatum fuisse ab Hormisda diximus. Vide in verbo, Constantinopolitana Synodus 40. Episcoporum.

V A

VADE mecum liber ita prænotatus continens Precationes varias. Coloniæ apud Gymnicum.

VAIRVS scripsit De Fascino.

VALAFRIDVS Strabus. Vide in verbo, Vualafridus.

VALENTINVM Concilium in Gallia, cui interfuerunt trium Metropolitanarum Sedium Episcopi, Remigius Lugdunensis, Egilmarus Viennensis, Rotlandus Arelatensis, collaborante cum eis Obbone Episcopo Gratianopolitano ann. 855. aduersus Gotheschalcum, & alios Scotos prauas opiniones spargentes in vulgus aduersus Catholicam fidem. De prædestinatione, & præscientia Dei, De gratia, & libero arbitrio. Statutum est, vt Concilijs Carthaginẽsi in Africa, Arausicano in Gallia, staretur, quæ de ijs dogmatibus rectè decreuerant. Alia item sancita decreta, quæ etiam Baron. Cardin. attingit. Canones enim viginti tres in eo lati fuerunt. Vide Baronium 10. Tom. sub eundem annum, & Gabrielem Vasquez primo Tomo in primam partem D. Thomæ.

Digitized by Google

VALENTINVM, siue *Valetanum* in Hispania Concilium (sic appellatur indistinctè in omnibus Codicibus (sex Episcoporum, habitum Era 584. ann. 15. Theodorici Regis, seu Theuderici, sub die 11. Nonas Decembris. In Vigilano Era 587. ann. 15. Theodorici Regis. pridie Nonas Decembris. Reliqui codices in Era consentiunt. In Lucensi scribitur ann. 15. Theudi, & habet subscriptiones. Adnotauit autem Loaysa ad hoc Concilium, hæc quæ sequuntur. Ciuitatis Valentiæ in Hispania, meminit Ptolemæus, lib. 2. c. 5. & Plinius 3. cap. 3. Valentia, inquit, Colonia tria millia passuum à mari Mediterraneo remota. De ea Pomponius Mela, lib. 2. c. 6. & Itinerarium Antonini. Fuit hoc Concilium celebratum sub Symmacho Papa: eius mentio habetur in septimo Concil. Tolet. cap. 3. Tres sunt in Hispania Valentiæ: prima in ora maris Mediterranei, celebre & nobile oppidum, in quo actum est hoc Concilium; sedes hodie Archiepiscopalis: altera Valentia *de Don Iuan*, in diœcesi Palentina. tertia *de Alcantara*, in diœcesi Caurienſi; neque hæc obscura oppida.

VALPVRGA. Vide in verbo, Vualpurga, & in verbo Volfhardus Monachus.

VALENTINIANVS Imp. Augustus, cui tribuitur Liber Nouellarum, non semel cum Codice Theodosiano excusus. Extat item Valentiniani, & Martiani Impp. Sanctio contra Eutychianos hæreticos. Gregorius autem Gyraldus Valentinianum Imp. etiam inter Poetas enumerat.

VALENTINVS Laurentius, Vidanienſis, Polonus, Theologus, Generalem De Indulgentijs controuersiam emisit Cracouiæ ann. 1593.

VALENTINVS Leuthius Parochus Ecclesiæ Erfordianę in Germania ad S. Seueri, duas scripsit Conciones in 28. caput Ezechielis. tertiam item De Iudicio extremo. Germanicè. Moguntiæ ann. 1583.

VALENTINVS Misnensis monachus Afranus scripsisse fertur librum De arte moriẽdi ann. 1489. At librum non vidi.

VALENTINVS dictus de Camerino, quem tamen Antonius Senensis *Perusinum* Patria facit, Ord. Præd. cum multa scripsisse dicatur, quænam tamen ea sint, haud indicantur. Sanè 150. Quæstiones Metaphysicæ ipsius in Etruria habentur à plerisq; manuscriptæ, nam datas fuisse prelo, nondum scio.

VALERIANVS Bergomensis, vir doctus, & pius, edidit De facilitate bene viuendi. De septem Beatitudinibus. De Oratione Dominica. De amore Diuino. Viuebat ann. 1560.

VALERIANVS cognatus S. Eucherij Episcopi, scripsit Annales, sicut ipse Eucherius in Epistola ad ipsum innuit.

VALERIVS Abbas S. Petri Montensis, Hispanus; vir doctus, & sanctus, qui floruit anno 660. sub congregatione Hispanica Mauriana, *Vallisclarę* appellata, tum soluta, tum nuneris astricta oratione plurima ingenij sui monimenta reliquit, inter quę extat liber De vana seculi sapientia.

VALERIVS Gallus Primariæ Cartusiæ (quæ in Delphinatu sita) cœnobites, plura volumina *Tintinnabulorũ* titulo, conscripsit: in quibus & de Christiana pietate disserit, & Orthodoxam Fidem, aduersus Hæreticos, scitè propugnat. extant m. s. in eiusdem Bibliotheca Cartusiæ. Claruit Ferdinando 1. Cæsare.

VALERIVS Polydorus Patauinus, Ord. Minorum, scripsit librum prænotatum, *Practica Exorcistarum in duas partes diuisa, priorem de expulsione Dæmonum; posteriorem de eorundem dispersione.* Impressa est Patauij, ann. 1587.

VALTERVS Brinchel, Ord. Minorum, appellatus *Doctor bonus*, scripsit super quattuor libros Mag. Sentent. & quosdam Aristotelis.

VALTERVS Brugensis, Ord. Minorum, super Mag. Sent. scripsit item plura Quodlibeta, & Summam, ac Sermones de Tempore, & de Sanctis.

VALTERVS Cepton, Anglus, Ord. Min. in 4. lib. Magist. Sent. Tresque hi *Valteri* afferuntur ab Henrico Villot in suo Catalogo inscripto, Athenæ.

VANDELBERTVS. Vide in verbo, Vuandelbertus, duplici Vv, initio.

VASATENSE Concilium. Vide in verbo, quod mox sequitur, Vasense Concilium.

VASENSE, quam alij Vasionense, ac forsan potius *Vasatense* Concilium Prouinciale, quod est secundum, in Gallia Narbonensi ann. 442. Leonis Papę III. Ea creditur esse ciuitas, quæ nunc vulgò *Basas*. Monet Baron. Card. accuratum lectorem sub huius anni Synodo Vasensi, seu potius, Vasatensi, non vnius Concilij Canones cõtineri, sed triplicis: Huius videlicet conuẽtus, qui celebratus ibi ponitur hoc anno sub Consulatu Dioscori; rursum verò illius Synodi, quę notata reperitur sub Consulatu Decij iunioris an. Dom. 463.

quæ ordine tertia poēnda est. Secunda verò, de qua agitur sub Consulatu Dioscori: Prima autem Vasensis est illa, Constantio imperante celebrata sub Nectario Viennensi Episcopo, cum Ariana hæresis inualescceret.

VASIONENSE Concilium. Vide hic supra in verbo, Vasense.

V B

VBERTINVS Casalensis, siue de Casali, primò Ord. Min. deinceps Cartusianus, grande scripsit volumen, cuius est inscriptio, *Arbor vitæ Crucifixæ.* De septem quoque Statibus Ecclesiæ iuxta septem visiones Apocalypseos. Extat autem sub nomine Vbertini Tractatus De altissima Christi paupertate, & ipsius Apostolorum m.s. in Bibl. Imp. Viennæ.

V D

VDALISCALCVS de Controuersijs Hermanni, & Eginonis, vbi & Epistol. Paschalis, Arnoldi, & Eginonis extat in To. 2. Lect. Antiquæ, Hérici Canisij impresso Ingolst. 1602.

VDALRICVS Augustanus Episcopus, & vir sanctus, à varijs celebratus est. Deque eius vita, quæ pleraque extabant, nondum edita, ea prodierunt Augustæ Vindelicorum anno 1595. Et quidem Vdalscalcus Abbas Ord. D. Benedicti, vitã ipsius Vdalrici, Mauricij, Afrę, & Mariæ Magdalenæ varij generis carminibus cecinit. Quin & Epigrammata sparsim parietibus inscripta visuntur Augustæ. Epist. verò præferens nomen Vdalrici Episcopi ad Nicolaum Papam ficta fuit ad aliquo imperito (ne dicam & incontinente) defensore coniugij Ecclesiastici. Vide post alios, Bellarm. Card. Tom. 1. Controu. 5. lib. 1. De clericis, c. 22. & Baronij Card. Annales Tom. 8. sub ann. 991. Cæterum in eo libro, quem Augustæ prodijsse diximus, extant primò vita, & miracula S. Vdalrici scripta ann. post eius obitum 20. nondum exacto ab Auctore incerti nominis. Bulla Canonizationis S. Vdalrici ad m.s. exẽplar correcta. Vita S. Vdalrici imperfecta à Gebbardo Augustano Episcopo. Vita S. Vdalrici à Bernone (alijs *Bernardo*) Augiensi scripta, ex Fr. Laurentij Surij Tom. 4. Inuentio, & translatio corporis S. Vdalrici cum miracuiis quibusdam Auctoribus incertis. Stemma Kyburgensium Comitum.

VDALRICVS Argentoratensis, Germanus, Ordinis Prædic. Alberti Magni Auditor, scripsit in quattuor lib. Mag. Sent. Summam item collegit Theologiæ, ac librum De Anima composuit. Viuebat ann. 1281. Eisingr.

VDALRICVS Germanus, monachus S. Afræ, Augustæ, scripsit simul cum Sigismundo Gossenprot Chronica Augustensium, quæ Viennæ extabant m.s. in Laziana Bibl.

VDALRICVS, alijs *Hericus*, Herlinger à Vurmberg, Abbas Ordinis Diui Benedicti, Chronicon sui Monasterij deduxit vsque ad annum 1229. Viuebat ipse ann. 1253. Eisingrenius.

VDALRICVS à Lẽtzburg, ex Anachoreta Curiẽsis Episcopus, Germanus, vitas SS. Lucij, & Amisonis Pontificum scripsit. Viuebat ann. 1332. Eisingr.

VDALRICVS Zasius. Vide in verbo, Vldaricus.

VDALSCALCVS Abbas Ord. D. Benedicti. Vide paullò supra in verbo, Vdalricus Augustanus Episcopus. Extat autem in Bibliotheca Imperatoris Viennæ Austriæ.

V E

VEINGARTENSIS Monachus ad S. Martinum, siue Altorfensis ex Codice m.s. Augustano monasterij SS. Afræ, & Vdalrici primum editus in Tom. 1. Antiquæ lectionis Henrici Canisij, scripsit Historiam De Guelphis Principibus: deinde item Chronicon à Christo nato vsque ad annum 1197. In quo cum initio ponat Cæsaris Augusti anno quadragesimo natum fuisse Christum Dominum, non defuit, qui indoluit, à Scholiaste ad marginem eius Chronici vulnus fuisse factum, dũ voluit mederi loco sano; scripsit enim Scholiastes hæc verba: *Videtur legendum quadragesimo secundo. Autographum forte habuit xlv. exscriptor autem numeri binarij notam pro u accipiens, vero, interpretatus est u duo.* Sanè de tota hac re legendus est liber qui nouissimè prodijt Græcij apud Georgium Vidmanstadium an. 1605. prænotatus *Theoremata de anno ortus, ac mortis Domini, deq; vniuersa Iesu Christi in carne Oeconomia, per Laurentium Susygam Polonum.*

VENANTIVS Honoratus, alijs *Honorius*, Clementianus, Fortunatus, Pictauiensis Episcopus, scripsit in Orationem Dominicam Homiliam, siue Enarrationem breuem, piam

elegan-

elegantem,& varijs interpretationibus fæcundam(sic enim & ipse Sixtus Senensis ijsdem verbis ipsam commendat)cuius initium est:*Tanta pietatis fœcunda misericordia.* Exegesim in Symb. Apostolorum. Varia item Poemata, quæ extant in Bibl. PP. à Bignæo collecta, in 2. Parisiensi edit. Tom. 2. & To. 8. nam hæc multo auctiora,& emendatiora, quam quæ eiusdem Venantij Fortunati in editione Veneta Iacobi Saluatoris, quod acceptum ferendum est m.s. codicibus à Petro Pytheo commodatis ipsi Bignæo. Vide autem reliqua in verbo, Fortunatus, & Gregorium Lilium Giraldum, qui in Dialogo 5. de Poetis de eo commemorat, quòd cum oculorum lippitudine, ac dolore laboraret, D. Martini virtute liberatus, libros quattuor carmine composuit, quibus D. Martini miracula complexus est; citantur & alia carmina à Scriptoribus Ecclesiæ, vt à Beda illud:

Lilia, Narcissus, Viola, Rosa, Nardus, Amomum,
Oblectant animos gramina nulla meos.

Floruit sub Iustino iuniore ann. 570. & in Diuorum numero connumeratus. At Mag. Sacri, pag. 113. sui 1. Tom. Indicis Palat. inquit non esse nomen eius inter reliquos sanctos adscriptũ Ro. Martyrologiæ, cum tamen Venantium non ignotum Ro. Ecclesiæ fuisse certum sit.

VENERICVS Vercellensis Episcopus, scripsit librum ad Greg. VII. Pont. Max. De Sacerdotio, & de Regno. Viuebat nimirum eo tempore Henricus IV. Imp.

VENETIIS Concilium habitum ann. Dom. 1177. Pontificatus autem Alexandri III. Decimo octauo. Interfuere cũ Pontifice eius Episcopi, Cardinales Patriarchæ, Archiepiscopi. Episcopi, & Abbates Germanię, Longobardiæ, Tusciæ, cũ Imperatore, & Duce Venetiarum, cum Nuncijs Regis Sicilię in AEde D. Marci. Lucius Papa vocat id Concilium generale. Quæ in eo acta sunt, siue de excommunicatione lata aduersus perturbatores pacis, siue de Degradatione Antipapæ Callisti, qui tertius, & vltimus schismatis illius fuerat, siue de Depositione omnium Episcoporum, qui ab Octauiano vocato Papa Victore, sed Antipapa, vel à Guidone de Crema, qui Papa Paschalis vocabatur, siue de rebus alijs. Vide Baron. Card. 12. Annal. Tom. sub eundem annum.

VENTVRA Minardus, Ateldinus, Monachus Camaldulensis, scripsit Meditationes centum valde pias De vita Domini nostri Iesu Christi. De Thermis item Calderij agri Veronensis. Venetijs ann. 1571.

VENTVRINVS Bergomas, Ord. Præd. reliquit complures Sermones, in quibus habẽdis excelluit, & Epistolas eruditas. Viuebat ann. 1534.

VERBVM Dei. Vide in verbo, Biblia, & Scriptura Sancta.

VERCELLENSE Concilium ann. Dom. 1050. à Leone IX. Pont. sui quidem Pontificatus ann. 2. celebratum est mense Septembri, eodem Pontifice præsente, ac præsidente contra Berengarium. Vide sub eundem ann. Cæs. Card. Baron. Tom. 11. Annal.

VERECVNDVS Presbyter scripsit in Canticum Canticorum.

VERNERVS Abdas Monasterij S. Blasij Episcopi, & martyris in nigra Sylua, Ordinis D. Benedicti, Constantiensis Diœceseos, vir in Diuinis Scripturis studiosus, & eruditus, & secularis literaturæ non ignarus, ingenio subtilis, & clarus eloquio, nec minus honestate morum, quàm scientia venerabilis. Scripsit ad ædificationem posteritatis opus celeberrimum ex dictis Sanctorum Patrum, super Euangelijs De tempore, per anni circulum, quod prænotauit: *Defloratio* vel *Excerptio* Sanctorum Patrum, lib. 1. Sermones etiam & plures, & elegantes composuit, in quibus se nobiliter exercitauit. Alia quoque nonnulla edidit, quæ ad notitiam meam non venerunt. Hęc Tritemius: qui & de sequenti Vernero loquitur, quæ sequuntur.

VERNERVS Roleuinck de Laer, patria Vuestphalus ex diœcesi Monasterienſi oriundus, monachus Ordinis Cartusiensis, domus Sanctæ Barbaræ in Colonia Agrippina, vir in Diuinis Scripturis studiosissimus, & valde eruditus, ingenio subtilis, vita, & conuersatione deuotus, scripsit multa præclara volumina, de quibus extant subiecta.

In omnes Epistolas Pauli tria magna volumina: quod Opus prænotauit, *Doctrina* Pauli, libr. 14. Vita Pauli, lib. 7.

Paradisus Conscientiæ, librum vnum.

De Sacramento Altaris, & valore Missarum, librum vnum.

Ad Ioannem Episcopum Monasterienſem, formula timoratorum Episcoporum, lib. 1.

Formula viuendi Canonicorum, & Presbyterorum secularium, lib. 1.

De dignitate, & potestate Sacerdotum, lib. 1.

De vera nobilitate, & eius origine, libro vno.

Ad Euerquinum Comitem de Benthem de optimo genere gubernandi Rempub. lib. 1.

Digitized by Google

De regimine Rusticorum, librum vnum.
De Hospitalarijs, & operibus misericordiæ vacantibus, lib. 1.
De fraterna correctione, & visitatione monastica, atq; de his, qui impediunt bonum processum eius, lib. vnum.
Quæstiones duodecim, de his quibus conuenit tractare Sacrã Scripturam, & de gradibus, qui conferuntur in scholis, lib. 1.
Quæstiones decem De profectibus religiosorum, lib. 1.
Octo Quæstionum, librum vnum.
Fasciculi temporum cum circulis ab exordio mundi vsque ad tempora Sixti Papæ. Quarti, librum vnum.
De laude Vuestphaliæ, & eius conuersatione ad fidem, lib. 1.
De origine Frisonum, librum vnum.
De contractibus, an sint liciti, librum vnum.
De Kalendario, & Martyrologio, librum vnum.
Regulæ viginti pro Prælatis vtiles, lib. 1.
Sermo longus de Sancto Benedicto dudum impressus, qui sic incipit, *Ego in innocentia mea ingressus sum.*
Quæstio, si Christus in Cruce orauerit pro omnibus, lib. 1.
De excellentia Alberti Magni, lib. 1.
Ad quendam nostri Ordinis Abbatem, qui coactus fuit suscipere Episcopatum, lib. 1.
De fraternitate vulgari simul conuiuantium, lib. 1.
De nouitijs instituendis, librum vnum.
De differentia passionum, & quid sit passio, librum vnum.
De securitate licentiæ Prælatorum, lib. 1.
De sanctis desiderijs, & modo se habendi in illis, lib. 1.
De Contemplatione simplicium, librum vnum.
De horis Canonicis deuotè persoluendis, lib. 1.
Sermones multi Synodales, capitulares, & populares, quorum incertus est numerus.
Scripsit etiam tam ad me quam ad alios penè infinitas Epistolas.

Hæc sunt quæ se scripsisse mihi nuper confessus est, ann. ætatis suę 70. conuersionis verò 48. cũ in eius cella essem, sub Maximiliano Imp. & Alexandro Papa Sexto, ann. Dom. 1495. indict. 13. sexto Idus Maij. Multa præterea in manibus adhuc versat imperfecta, suo tempore perficienda. hæc idem Tritemius, de quo supra.

VERONENSIS Diœcesεos Constitutiones, siue Reformationes, quæ ab Aloysio Lippomano, Augustino Valerio Card. & ab alijs Episcopis, præsertim à Matthæo Gilberto prodierant, cum Veronę extent, tum m.s. extabant Patauij tum, cum viuebat Vir illustris Vincentius Pinellus, in eius Bibliotheca, quæ in Regnum Neapolitanum fuit post eius obitum asportata.

VERVS Episcopus Hispalensis, Vitam scripsit Episcopi Arausicæ Galliarum Vrbis Episcopi virtutibus, ac miraculis illustris. Viuebat ann. 760. Trit. Sigeb.

VESSELVS dictus *Lux mundi*, Frisius, Grunningæ natus circa annũ Christi 1419. multa scripsit in Theologia, quæ tamen ad manus nostras hactenus non venerunt, à Catholicis autem non probantur. Qua ætate vixit ex natiuitate, ac morte eius apparet. Hæc Suffridus Petrus lib. De Frisiæ scriptoribus. Ponitur autem hic, vt si quis in eum inciderit, circumspectè eum expendat, siue à Doctoribus curet expendi.

V F

VFFINGIVS, qui & *Vffo*, Vorcomiensis patria, natione Frisius, professione monachus Benedictinus in Monasterio S. Ludgeri Vertinę, claruit circa annum 1000. Extant autem antiquum exemplar m.s. historiæ collectæ per hunc De vita Sanctæ Idæ Viduæ. Item historia S. Lucij Regis Britanniæ. Hæc idem Suffridus Petrus, libr. de Frisiæ scriptoribus. Porrò liber de Vita S. Idæ excusus est etiam apud Surium die 4. Septembris.

V G

VGVENTINVS Canonicus primum S. Augustini, deinde monachus Metensis, Ordin. S. Benedicti, vir pius, & sanctus, scripsit Opus De visione sua terribili, quam in spiritu habuisse se refert; Excusum est autem Parisijs ann. 1513. in folio, in libro trium virorum, & trium Virginum in quo & insunt Hermæ Pastor, siue Reuelatio, ex antiqua interpretatione F. Roberti: Liber Sermonum Domini, visionum Hildegardis libri tres: Elisabethæ

Virgi-

Digitized by Google

Virginis Cœnobitæ Sconauienſis Viſionum libri 6. Mechtildis Virginis ſpiritualis gratiæ, ſuæ reuelationum, lib. 5.

V I

VICTOR Antiochenus, cuius ætate Hieroſolymitani templi fundamenta, & parietinæ extabant, quod ipſe teſtatur in tertiumdecimum Marci caput, ante Iuliani Apoſtatæ tempora vixiſſe videtur, cum Nicephorus eo Imperatore fundamẽta iſta cœleſti igne diſiecta, & funditus euerſa ſcripſerit, vt quod Dominus Ieſus prædixerat, ne lapis quidem ſuper lapidem remaneret. Quin & cum Victor eodem in capite aſſerat pleroſque adultos ad extremam vſque ſenectam diſtuliſſe baptiſmum, & capite ſequenti, Catharorum hæreſim plurimum fuiſſe graſſatam; diu eſſe, cum ille vixerit, conſtat. Extat hic liber in Bibliotheca Bauariæ Ducis, Græcè m.s. Locos autẽ aliquot (licet paucos) qui in Codice illo ſunt, ſalebroſos Theodorus Peltanus Societatis noſtræ molliuit in Latinum è Græco Victorem ita vertens, vt quod in Græco confuſum erat, is ſingulis declarationum ſectionibus contextus ſingulos Euangelij, aut certè initia eorundem cõtextuum præpoſuerit, ſententias, & expoſitionum pericopas aliquas locis opportunioribus collocauerit.

Porrò Victor fatetur ſe tanquam in vnum corpus collecta redegiſſe, quę Eccleſiæ Doctores diuerſis locis, & ſparſim adnotaſſent. Et verò hic Victor extat in Cătena Græcorũ Patrum amplius ſexaginta, in Euangelia, quæ apud eundem Bauariæ Ducem aſſeruatur. cum autem vnà cum verſione Victoris prodierit Titus Boſtrẽſis Epiſcopus in Lucam. Vide in verbo, Titus Boſtrorum Epiſc. Editus verò eſt idem victor Ingolſtadij, apud Dauidem Sartorium ann. 1580. Acceſſit his Dionyſij Alexandrini erudita Epiſtola de Dominicæ Reſurrectionis tempore, deque Paſchalis ieiunij termino. Extant item in Tomo 1. Bibl. PP. Bignæi. edit. 2. Pariſienſis. At reliqua de Victore Antiocheni, deque dedicatoria Peltani Epiſtola præfixa eius verſione. Vide quæ Mag. Sacri Palatij in 1. ſui Indicis Tomo obſeruauit, qui Romæ prodijt ann. 1607. pag. 79.

VICTOR Capuanus Epiſcopus, Euangelium ex quattuor Euangelijs compactum eleganter compoſuit, quod vocatur *Diapente*, quodque ſine nomine Auctoris inuenit: quod quia ſine numeris Canonum confuſum eſſe vidit, dilucidauit, appoſitis Canonum numeris, per quos Euſebius Cęſarienſis diſtinxit quattuor Euangelia, ita ſine confuſione erroris ſimilia omnium oſtendens, & ſingulis ſua propria oſtendens, & reſtituens. Scripſit etiam librum De Paſcha, redarguens errorem Victorij, qui iubente Honorio Papa, ſcribẽs Paſchales Cyclos, docebat eſſe celebrandum Paſcha 15. Kalend. Maij, in ann. Dom. 455. quod rectius erat eo anno celebrandum 8. Kalendas Maij. Hæc Sigebertus in Catal. Viuebat ann. 580. Trit. Adnotat verò Suffridus Petrus. *Iubente Honorio Papa, ſic habent tres codices. Tritemius pro Honorio Hilarium habet: temporis autem ratio Tritemij conuincit lectionem veram eſſe, & hanc in Sigeberto eſſe depraua tam, ſuffragante præſertim Honorio.* D. autem Victoris Epiſcopi Capuani, in Tatiani Alexandrini, Sanctorum quattuor Euangeliorum Conſonantiam, Præfatio extat in Tom. 7. Bibl. PP. edit. 2. Bignæi. eumq; Beda appellat Virum ſanctiſſimum, & doctiſſimum, lib. de ratione Temporum, c. 48.

VICTOR Carben, olim Iudæus, deinde gratia Chriſti Domini Chriſtianus, ſcripſit libellum De Vita, & moribus Iudæorum triginta quinque capitibus conſtantem. Pariſijs apud Henricum Stephanum ann. 1511.

VICTOR Cartennæ Mauritaniæ Ciuitatis Epiſcopus, ſcripſit aduerſus Arianos librũ vnum longum, quem Genſerico Regi, per ſuos audiendũ obtulit, ſicut ex proemio ipſius libri didici. Et de pœnitentia Publicani librum vnum, in quo & Regulam viuendi pœnitentibus iuxta Scripturarum auctoritatem inſtituit. Ad Baſilium quendam ſuper morte filij librum Cõſolatorium ſpe reſurrectionis, perfecta inſtructioue munitum. Homilias etiam compoſuit multas, quas à fratribus ſalutis propriæ ſolicitis, in libris digeſtas ſeruari cognoui. Hæc Gennadius in Catal. Vixit Tritem. ann. 450.

VICTOR Commenenſis. Vide in verbo, Victor Tmuenſis.

VICTOR Epiſcopus, ſcripſit Fidei Rationem, exigente Hunerico Vuandalorum Rege, & habetur in Patrum Bibliotheca, quam Margarinus Bignæus per Michaelem Sonnium edidit Pariſijs. Vide infra in verbo, Victor Vticenſis Epiſcopus.

VICTORIS Epiſcopi Carthaginienſis, Epiſtola ad Theodorũ Papam ann. Dom. 646. extat in Concilio Romano ſub Martino.

VICTOR Giſelinus, Aurelij Prudentij, libros ex fide decem Codicum m.s. emendãtos, & Commentarijs illuſtratos emiſit. Cumque Vitam Sulpitij Seueri deſcripſiſſet, eius

Digitized by Google

quoque Opera correxit. Epitomen autem Adagiorum eorum collegit, quæ antea nó collegerant, qui eum præceſſere.

VICTOR Pont. Max. & tertius decimus Romanæ Vrbis Epiſcopus, ſuper quæſtione Paſchæ, & alia quædam ſcribens Opuſcula, rexit Eccleſiam ſub Seuero Principe annis decem. Hiero. in Catalog. Vixit ann. 180. Onufrio Pannuinio.

VICTOR Tmuenſis Eccleſiæ Africanæ Epiſcopus, à principio mundi, vſque ad primum Iuſtini iunioris Imperij annum, breuem per Conſules annuos bellicarum, Eccleſiaſticarumq; rerum nobiliſſimam promulgauit hiſtoriam, laude, & notatione illuſtrem, ac memoria dignam, hic pro defenſione trium capitulorum à Iuſtiniano Auguſto exilio in Aegyptum tranſportatur. Vnde rurſus Conſtantinopolim euocatus, dum Iuſtiniano Imperatori, & Eutychio Conſtantinopolitanæ Vrbis Epiſcopo obtrectatoribus eorundem trium capitulorum reſiſteret, rurſus in monaſterium eiuſdem Ciuitatis cuſtodiendus mittitur, atque in eadem damnatione (vt dicunt) permanens moritur. Sic Iſidorus in Catalogo. Sed rectè Suffridus annotauit ſequentia. *In vtroque exemplari m.s. erat Tumuenſis Eccleſiæ. Trit. legit Commenenſis Eccleſiæ. Honorius habet Commenſis: Sigeberg. Tunnuenſis, excuſ. cod. Tunonenſis, ac melius fortaſſe Tmuenſis, à Ciuitate Tmue, quæ hic in Africa, alibi in Aegypto collocatur, quòd ſita ſit in vltimis finibus AEgypti, vide in Philea apud Hieronymum cap. 78.* Porrò Victor hic viuebat ann. 540.

VICTOR Vangionum Epiſcopus ſcripſit aduerſus Arij hæreſim. Viuebat ann. 349.

VICTOR Vticenſis Epiſcopus in Africa, ſcripſit tres libros de Perſecutione Vandalica. Viuebat tempore Zenonis Imp. vt ipſe lib. 3. teſtatur. Extat in Bibliotheca Patrum Bignæi Tom. 2. editionis ſecundæ Pariſienſis.

VICTORIANVS Buconius, Caſtellianæ Vrbis Mauritaniæ Epiſcopus, quem Io. Tritemius appellat *Malleum hæreticorum fortiſſimum*, ſcripſit aduerſum Iudæos, libr. 1. Aduerſum Arianos, lib. 1. Aduerſus hæreticos, lib. 2. De Sacramentis, lib. 1. Viuebat Marciano Imp. ann. 450. Vide verò in verbo, Voconius, & Annotationem Suffridi ibidem.

VICTORIENSIS Synodus. Vide in verbo, Dauid Meneuienſis, In Appendice ad litt. D. Primæ Partis huius Apparatus.

VICTORINVS natione Afer, Romæ ſub Conſtantino Principe Rhetoricam docuit, & in extrema ſenectute, Chriſti ſe tradens fidei, ſcripſit aduerſus Arium libros more Dialectico valde obſcuros, qui ab eruditis modo intelliguntur. Et Commentarios in Apoſtolum. Hiero. in Catal. ad quem Suffridus notat. *Conſtatio Principe legunt omnes noſtri cod. m.s. quod autem infra ſequitur, ab eruditis modo intelliguntur, in Gembl. cod. ita legitur, niſi ab eruditis non intelliguntur. Vocatur autem hic Auctor pleno nomine, Marius Victorinus Afer.* At vide primum In dicis Tomum Mag. Sacri Palatij monentis, vt & quædam notæ eradantur è margine, & docentis quomodo in textu, hymno 3. Verba illa, ter ipſa ſubſtantia declaranda ſit: nimirum *ter* hoc eſt, in tribus, cum natura Diuina non numeretur, ſed ſimpliciſſima ſit pluſquam vna numero. Quod item eſt in textu. *Genito genitus* ſcribe in margine. *Genito genitus ideſt procedens* vbi quoq; eſt in textu, *Tu logon Deus creaſti, hinc Deus factus Pater, & quia à te creatus eſt logos* Cautè lege, nam ſolet Victorinus creandi, & faciendi verbo pro generandi, & producendi vti. In Carmine verò de Machabæis. Dum puer iſta gerit ſoluerunt gaudia matrem. Diſſentiunt in genere mortis matris Machabæorum, alij fermè omnes Patres. & Sixt. Sen. & Serarius in 2. Machabæorum.

VICTORINVS natione Aquitanicus, Calculator Scripturarum, inuitatus à S. Hilario Vrbis Romæ Epiſcopo, compoſuit Paſchalem curſum indagatione cautiſſima poſt quattuor priores, qui compoſuerunt, ideſt Hippolytum, Euſebium, Theophilum, & Proſperum, & protendit annorum ſeriem vſque ad annum quingenteſimum triceſimum ſecundum, ita vt quingenteſimo tertio anno, Paſchalis reincipit ſollemnitas eodem menſe, & die, eadem & Luna, qua primum paſſio, ac reſurrectio Domini facta eſt. Sic in Catalogo Gennadius, ad quem Suffridus adijcit hæc quæ ſequuntur. *Honorius, cui & ex noſtris m.s. codd. ſuffragatur Virid. Vall. hunc Scriptorem Victorinum vocat, reliqui Victorium habent: Vide Sigebertum, cap. 20. vbi huius calculationem à Victore Capuano redargutam dicit: Tritemius Victorinum vocat: ſunt qui teſtantur eum in codicibus m. s. antiquis Victoriam dici.* Viuebat ann. 480.

VICTORINVS ab Auerſa, Vide paulo infra In verbo, Victorinus Manſo.

VICTORINVS Lampadius, Antiochenus, Orationes Conſulares diuerſas, & Regias quidem ad Zenonem Regem ſcripſiſſe à Photio fertur in ſua Bibliotheca Græca, diluciadas illas quidem, ſed quas non legi, ac quæ fortè interierunt.

VICTORINVS Manſo, ab Auerſa Ciuitate Campaniæ, monachus Monaſt. S. Trini-

tatis

tatis Cauensis, Congreg. Cassinens. aliàs S. Iustinæ de Padua, & eiusdem Cong. Abbas, scripsit Explicationem in Ecclesiasten Salomonis de vanitate Mundi, deque hominis solida felicitate, quæ Explicatio excusa est Colon. apud Cholinum ann. 1580. & Florentiæ eodem an. 1580.

De modo procedendi in causis Regularium, lib. 1. qui prodijt Venetijs apud Franciscum Senensem an. 1595.

De Harmoniâ Theologica patrum, & Scholasticorum, Tomos aliquot: quorum primus in lib. 25. diuisus, excusus est Neapoli apud Iacobum Carlinum, an. 1594. Viuebat his annis Abbas S. Seuerini Neapoli, sedulus in scribendo.

VICTORINVS Massilienſis Rhetor, ad filij sui Etheri personam commentatus est in Genesim, idest à principio libri vsque ap obitũ patriarchæ Abrahæ, tres diuersos libros edidit, Christiano quidem, & pio sensu, sed vtpotè seculari litteratura occupatus homo, & nullius magisterio in Diuinis Scripturis exercitatus, leuioris ponderis sententiam figurauit, moritur Theodosio, & Valentiniano imperantibus. Sic Gennadius in Catal. ad quem Suffridus. *Quatuor versuum edidit libros, ita codex vulgatus, nostri m. s. codices constanter habẽt, tres diuersos edidit libros, quod reposui: vocatur hic Auctor pleno nomine Cl. Marius Victorinus Massilienſis.* Addunt verò alij eum scripsisse Epistolam Carmine ad Salmonem Abbatem, quæ extabat cum Christianorum poëtarum veterum Operibus.

VICTORINVS Pitabionenſis (rectius Pictauiensis) Episcopus, & Martyr, Diuinorũ voluminum fuit admodum studiosus. Huic Hieronymus eruditionem tribuens, & eloquentiam adimens, in libro de Viris illustribus inquit, cum non æquè Latinè, & Græcè nosset, scripsit Latino sermone Opera multa, grandia quidem in sensibus, sed compositione verborum viliora. Et in Epistola ad Paulum idem repetens, ait: *Inclyto Victorinus Martyrio coronatus, quod intelligit, eloqui non potest.* In Epistola verò ad Magnum Oratorem, eruditionem quoque ei detrahere videtur inquiens: *Victorino Martyri licet in libris suis desit eruditio, non tamẽ deest eruditionis voluntas.* Quæ sanè Hieronymi verba, non de sacra, sed de profana secularium disciplinarum doctrina intelligenda sunt. Is igitur scripsit Explanationes in Genesin, in Exodum, in Leuiticum, in Ecclesiasten, in Canticum Canticorum, in Esaiam vsque ad visionem quadrupedum in deserto, in Ezechielem, in Abachuk, in Matthæum, & in Apocalypsin breuem Commentarium Annotationum per interualla dispositarum, qui nunc typis excusus circumfertur, cum huiusmodi Hieronymi præfatione ad Anatolium.

Diuersos marina discrimina transuadantes, inueniunt casus. Si turba ventorum fuerit vehementior, formido est. Si terga iacentis elementi moderatior crispauerit aura, pertimescunt insidias. Ita mihi in hoc videtur, quod misisti, volumine, quod in Apocalypsin explanationem videtur continere Victorini. Et est periculosum, & obtrectatorum latratibus patens de egregij viri Opusculis iudicare. Nam & anterior Papias Hieropolites Episcopus, & Nepos in Aegypti partibus Episcopus, de mille annorum regno, ita vt Victorinus, senserunt. At, quia me litteris obtestatus es, nolui differre: sed ne spernerem precantem maiorum statim libros reuolui, & quod in eorum Commentarijs reperi, Victorini Opusculis sociaui. Ab iota inde, quæ ipse secundùm litteram senserit, à principio libri ad signum Crucis, quæ ab imperitis erant vitiata scriptoribus, correximus; exinde vsque ad finem Voluminis addita esse cognosce. Iam tuum est, discernere, & quid tibi placeat, comprobare. Si vita nobis comes fuerit, & Dominus sanitatem dederit, tibi nostrum in hoc Volumine potißimum sudabit ingenium, Anatoli charißime. Hactenus D. Hieronymi præfatio. Gelasius Papa dist. 15 Victorini scripta inter apocrypha reijcit. Claruit sub Valentiniano, & Galieno Impp. an. Dom. 270. Et quidem Marianus Victorius Reatinus in D. Hieronymi Scriptorum Ecclesiasticorum Catalogo m. s. C. fidem, & ipsius D. Hieronymi auctoritatem sequutus: sic enim illum nominat, libro contra Heluidium, & contra Vigilantium, Epist. 72. Aquitanici verò Annales: *Victorium Pictauiensium Episcoporum primum* agnoscunt: quem etiam, *Victorinum*, dictum scribit Demochares lib. 3. de ritu Missæ, ex Catalogo Sanctorum, lib. 10. c. 12. Quin & Honorius in Catalogo vocat eum *Pictauiensem*. Ceterum Sixtus Senensis inquit. Victor Pitabionensis Commentaria scripsit in Apocalypsin, creditur approbasse opinionem Chiliastarum. Sixt. lib. 6. Biblioth. Sanctæ Annot. 347. & hunc quidem errorem ei D. Hieronymus impegit. Sed qui Commentariolus sub eiusdem Victorini nomine circumfertur, tantum abest, & hunc errorem contineat, vt apertè in fine Opusculi errorem hunc confutet, & verisimile est, aut Opus non esse Victorini, & ementitam esse præfationem sub Hieronymi titulo volumini præfixam, vel ab alio amico lectore sublatam esse absurdam Victorini explanationem, & in locum ipsius, eam, quæ nunc habetur, esse repositam. Extat autem eiusdem Victorini Commentarius in Apocalypsin in Tom. 1. Bibl. PP. Bignæi in 2. edit. Parisiensi.

Digitized by Google

Porro vide primum Indicis Tom. à Mag. Sac. Pal. Romæ an. 1607. editum p. 82. vbi inter alia, cum euincat eum fuisse martyrem, ac proinde in Martyrologio Romano inter reliquos sanctos Martyres 2. Nouemb. ascriptus sit, obseruat etiam quædam, quæ in eius scriptis aliquam requirunt cautionem in lectore.

VICTORIVS Reatinus, hoc est, Marianus, Victorius, qui Episcopus, D. Hieronymi Opera illustrata scholijs, & ordinatè digesta emisit in lucem. Vide in verbo, D. Hieronymus, vbi de illo plura. Hoc tantum addo in eo labore illustrandi Opera Sancti illius Patris non mediocris fuisse momenti, quæ Gregorij XIII. Pont. Max. iussu collaborata à tribus Monachis D. Benedicti Prospero Martinengo, qui obijt Prior Titularis, Eutitio à Castro Angelo Placentino, qui decessit Abbas, Luciano Florentino, venerunt ad eius manus.

VICTORIVS Scialach, Accurensis, Maronita, ex Monte Libano, Alumnus Romæ Pontificius emisit SSS. Basilij Magni, Gregorij Theologi, Cyrilli Alexandrini Liturgias Augustæ Vindelicorum apud Christophorum Magnum an. 1604.

Porrò hæ Liturgiæ in Collegio Pontificio Maronitarum cum esset sermone Veteri Aegyptiaco, & Arabico cõscriptæ, & ad Marcũ Velserum V. C. missæ, ipse easdem Romã ad Maronitarum Collegium misit Latinè vertendas, vbi integriore alio codice reperto apud Gabrielem Negib, Abbatem Aegyptium, in comitatu Parsumi Archidiaconi Patriarchæ Alexandrini ad Clementem VIII. Pont. Max. Legati, lacunæ alterius codicis expletæ sunt, & variantes lectiones ad oram ascriptæ.

VICTORIVS Ziliolus, Venetus, scripsit contra ingratitudinem Iudæorum aspernantium Redemptionis humanæ beneficium. De veritate item Sanctissimi Sacrificij Eucharistiæ contra eosdem. Aduersus infidelitatem Martini Lutheri. Librum Carminum. Orationes, & familiares Epistolas, Franciscus Sansouinus.

VIENNENSIS Synodi in Gallia congregatæ consensu Formosi Pontificis Rom. capitula sancita. Vide in Additionibus Baronij post 12. Tom. Annal. p. 957.

VIENNENSE Concilium, cui interfuit S. Vgo Episcopus Gratianopolitanus an. Do. 1112. sub Paschali 2. Papa habitum, Henricum Germaniæ Regem excommunicauit, quod enormiter in Paschalem Papam peccasset.

VIENNENSE Concilium in Austria celebratum an. 1267. Sexto Idus Maij Præside, & Legato Summi Pont. Guidone S. R. E. Card. Interfuere Io. Pragensis, Petrus Patauiensis, Conradus Frisingensis, Leo Ratisponensis, Bruno Brixinẽsis, Amalricus Lauẽdinus, Episcopi, complures item Abbates, Prępositi, Archidiaconi, & Decani. Editæ sunt Constitutiones, quæ primò prodierunt typis excusæ studio Henrici Canisij in To. 1. Antiquæ lectionis. Ingolstadij an. 1601. Huius verò Concilij, & Auctorum fit mentio etiam in Annalibus Steronis, qui extant in eodem primo Tomo Antiquæ lectionis.

VIENNENSIS Synodus in Gallia, celebrata an. 1311. Episcoporum autem 300. contra varias hæreses, Clem. V. Pont. Max. & Henrico VII. Imp. Palmerius, Platina, Onuphrius. Extant huius Concilij Decreta, quæ dicuntur Clementinæ.

VIGIANVS Scotus, monachus, Ord. D. Benedicti, Cõgreg. Cluniacensis, qui viuebat an. 1000. scripsit Sermones ad populum. Arnold.

VIGILANTIVS Presbyter, natione Gallus, Hispaniæ Barcilonẽsis Parochiæ Ecclesiam tenuit: scripsit & ipse zelo quidem Religionis aliqua, sed seductus humana laude, & prẹsumens supra vires suas, homo lingua politus, non sensu Scripturarum exercitatus, exposuit prauo ingenio secundam visionem Danielis, & alia locutus est friuola, quæ in Catalogo hæreticorum necessario ponuntur. Huic & B. Hieronymus presbiter respondit. Ita Gennadius. At in codice Gemblacensi Virid. vallis pro *Barcilonensis* legitur *Barcinonensis*, pro *friuola*, *superflua*. Porrò Vigilantius, contra quem scripsit Hieronymus, nõ fuit Gallus, vt opinatus est Gennadius, sed natione Hispanus, patria Calaguritanus, vt idem S. Hieronymus Epist. 53. habet.

VIGILIVS non vnus fuit. Alter enim anno Do. 400. Anastasij autem Papæ ann. 3. qui martyr fuit. Alter verò, qui fermè post centum annos inter Scriptores Ecclesiasticos celebris, qui duo licet dici possint Tridentini Episcopi, titulus tamen martyrij priori conuenit. Quin & *Vigilius* alius Africanus fuit, cuius Commentarij in Apocalypsin meminit Cassiodorus Inst. Diuin. Script. cap. 9. *Vigilius* item alius Diaconus, quem tradit Gennadius cap. 51. scripsisse regulas monachorum, quem infra attulimus. Sed & alius *Vigilius* Episcopus Brixianus, qui à Philastrio eiusdem Ciuitatis Episcopo septimus ordine sedit. Concilio præterea Agathensi inter alios Episcopos *Vigilius* nomine *Antistes* subscriptus habetur.

Digitized by Google

At de *Vigilio* Scriptore Eccleſiaſtico aduerſus Eutychem. cum qui Acta Vigilij in compendium redegit, inofficiosè nimis (ait Baron. Card. To. 5. ſub an. Chriſti 400.) quæcunque eſſent in prioribus Actis quibus declaretur paſſus Vigilius temporibus Honorij Imp. omnino ſubmouerit, atque prorſus abolenda cenſuerit, ne quid eſſe poſſet impediméto, quò minus vnus, idemque Vigilius dici poſſit, qui contra hæreticos ſcripſit, cum eo qui martyrium paſſus eſt, id delere minimè potuit, quod relatum fuit in tabulas Eccleſiaſticas, paſſum Vigilium Coſ. Stilichone: nec etiam cauit obliteranda eſſe, quæ ex priorib. Actis in vita Vigilij ipſe intulit, nimirum eundem Vigilium liberales artes Athenis didiciſſe; etenim ex his perſpicuè demonſtratur, quo tempore Vigilius vixerit: Nam à temporibus Arcadij Imp. cuius regni exordio Gothi ſub Alarico Græcias inuaſerunt, Athenarum gymnaſia prorſus occluſa, penituſq; deſerta manſere. Sed optimè congruit, vt Vigilius Athenis adoleſcens litteris operam dederit, qui temporibus S. Ambroſij ſedit Epiſcopus, atque qui ad S. Simplicianum de paſſus eo tempore martyribus (quod teſtatur Gēnadius) in laudem eorundem, & narrationem rerum geſtarum Epiſtolam vnà cū libello conſcripſerit, idem hoc tempore martyrio vita functus deceſſerit. Hæc eodem To. 5. Annal. ſub eundem annum Baron. Card. qui & oſtendit delirantia de Vigilio (vt eius verbis vtar) in primis Churterium ſcripſiſſe, dum vult hunc Vigilium, ad quem ait ſcripſiſſe S. Ambroſium, natum eſſe ſub Theodoſio (vt ait) & Honorio Impp. dum inſuper cuius ponit annos viginti Epiſcopatus, putat potuiſſe ſcribere contra Eutychen. Vigilij verò Epiſtola, quæ fertur eſſe ſcripta ad Theodoram Auguſtam, pluribus nominibus ſpuria non autem fœtus Vigilij, (qualiſcunque ille aliàs fuerit.) Quod ipſum cordatè cenſet Baron. Card. To. 7. Annal. ſub annum Domini 538. Siluerij autem Papæ ſecundum. Suppoſita ergo exiſtimatur ab aliquo Eutychiano, eoque ſat imperito, & nomine Vigilij ab hæreticis ſcriptas fuiſſe litteras, Synodi ſextæ Acta teſtantur. Vide ibidem Baron. Card. Sed & non prætermittenda, quæ de Vigilio aduerſus Eutychen ſcripſit fuſe Mag. Sac. Pal. in 1. Tom. ſui Indicis pag. 131. & ſeqq.

Vita Vigilij ante eius Opera To. 5. Bibl. PP. & apud Surium To. 7. & Gelaſin. in Notis.

Sex. Synod. Act. 15. To. 2. Cōciliorū.

VIGILIVS Diaconus compoſuit ex traditione Patrum, monachorum Regulam, quæ in Cœnobio ad profectum fratrum in conuentu legitur, breuiato, & aperto ſermone totius monaſticæ profeſſionis in ſe tenentem diſciplinam. Ita in Catalog. Viuebat an. 420. Tritem.

S. VILBERTVS Carnotenſis Epiſcopus reliquit inſigne Volumen contra Iudæos Sermones item plures: quorum is potiſſimum commendatur, de quo de Beatiſ. Virginis Natiuitate egit. Viuebat a. 1130. Eiſingr.

VILCO Iaerſma, Friſius, Secretarius nobiliſſimi viri Elconis à Liaucama, in Terra Sancta ſcripſit res geſtas Domini ſui, & plurimorum nobilium ſub Balduino in occupationem eiuſdem Terræ Sanctæ, ſicut refert Andreas Cornelius libro ſecundo ad annum Chriſti 1106. Hæc Suffridus Petrus, libro de Friſiæ Scriptoribus.

VILELMVS. Vide in verbo, Gulielmus.

S. VILFRIDVS Friſius, Ripponenſis, in Septentrionali Angloſaxonum prouincia natus, & tandem Eboracenſis Archiepiſcopus conſtitutus, cum Romam profecturus eſſet, ſicuti Beda, lib. 5. cap. 20. Angliæ hiſt. refert, vbi nauem conſendiſſet, flante Fauonio appulſus eſt in Friſiam ſub Autumnum anno Chriſti 672. qui fuit Adgilli Regis vltimus. Et cum ſementem vberem in Friſia per eam hiemem feciſſet, ineunte Vere iſthinc Romā profectus eſt: vnde cum rebus feliciter expeditis in Angliam reuerſus eſſet; multos viros pios tota Anglia, & Scotia exſuſcitauit, atque commouit, vt Euangelium Chriſti Friſijs prædicarent, eaque antipelargia moribus ſuis gratiam referrent: inter quos primus, ac præcipuus fuit S. Egbertus. Scripſit autem aduerſus Colmannum Ceddam, & Hildam Abbatem, De Paſchæ celebratione, lib. vnum. Pro Clericorum tonſura, lib. vnum. Edicta Pharenſis Synodi, lib. 1. Epiſtolas ad diuerſos, lib. 1. atque alia plura, quæ latent. Plura de Vilfrido Polydorus, Virgilius, & Beda, lib. 4. cap. 12. itemque lib. 5. cap. 20. hiſt. Angl. Vitam autem eius integram (vt Catalogus Britannicus indicat) conſcripſit Heddius, Stephanus Monachus apud Contios adhortante Acca Epiſcopo Hagulſtatēſe, circa annum 270. Item Odo Seuerus Cantuariæ Archiepiſcopus, & Fridegodus Cantuariæ Diaconus, qui claruerunt an 959. Denique Petrus de Bleſis an. 1160. Hæc item Suffridus Petrus li. de Friſiæ Scriptoribus.

VILLALPANDVS Hiſpanus, ſcripſit aduerſus triginta quatuor Proteſtantes hæreticos. Librum item aduerſus Fabritium Montanum. Alium autem pro Concilio Tridentino. Viuebat an. 1562.

VILLA Sancta (cognomen enim non nomen ſcribitur ab Eiſingre.) ſcripſit de libero

Arbi-

Arbitrio aduersus Melanchthonem. Viuebat an. 1524.

VILLAMONTIVS Gallus, hoc est, Dominus de Villamont, Gallicè edidit Parisijs an. 1602. apud Claudium Montrolium, & Ioannem Picherium, Volumen prænotatum: *Iter Do: de Villamont Hierosylymitanum,* les Voyages de Monsigneur de Villamont en Hierusalem, cuius Voluminis primus liber continet Descriptionem Ciuitatum, & Arcium Italiæ, Antiquitates quoque ad res sanctas, quæ ue hodieque in ea cernuntur. Secundus autem Descriptionem Illirici, Dalmatiæ, Græciæ, Turciæ, Peloponnesi, Cephaleniæ, Cretæ, Cypri, Hierosolymæ, omniumque locorum sanctorum, in quibus Dominus Noster miracula edidit addita fidei Professione Christianorum, Græcorum, Armenorum, Syrorum, Georgianorum, Abyssinorum. & aliorum Christianorum Asiæ, atque Africæ. Tertius descriptionem Syriæ, Damasci, Phæniciæ, Aegypti, Damiatæ, Cayri, Babyloniæ, antiquarum Pyramidum, & aliarum rerum, vnà cum Descriptione magni Turcæ. Breuem item vniuersæ Galliæ descriptionem.

VILLERAMVS, natione Germanus, professione monachus S. Benedicti, Abbas Marpurgensis, vir elegantis ingenij, & eruditionis, carmine non minus valens, quàm soluta oratione. edidit in Cantica Canticorum ex diuersi generis carminibus prosa intermistis Commentariorum libros tres, iucunda varietate compositos, & ad imitationem librorũ Martiani Capellæ De nuptijs Philologiæ, & Mercurij concinnatos: quos *Epithalamion de nuptijs Christi & Ecclesiæ,* attitulauit. eorum initium est, *Cum maiorum studia.* Claruit sub Henrico III. an. Dom. 1070. Ita Sixtus Senensis.

S. VILLIBALDVS Frisius in comitatu socius Sancti Villibrordi primus Eichstetensis Episcopus floruit sub Radbodo Rege, ille scripsit (vt Anglici Scriptores referunt) tum alia quædam, tum etiam Vitam S. Bonifacij Episcopi, lib. 1. Vitam Valburgæ sororis, li. 1. Epistolas ad Monachos, lib. 1. Hæc Suffridus Petrus in lib. de Frisiæ Scriptoribus.

S. VILLEBRORDVS Frisius, qui & Clemens Princeps inter Anglos Doctores hosce, primus Episcopus Vltraiectinus fuit, de quo plura in Historia Ecclesiastica Suffridus Petrus. Scripsisse eum Anglici Scriptores asserunt Homilias, & Epistolas plures, Ecclesiasticos Canones, lib. 1. De sua peregrinatione, lib. 1. Inter Scriptores Frisiæ vnus M. Aluinus Succanus, tradit eum sui sæculi res gestas, & vitam suam diligenter conscripsisse, eumque librum Romę diu asseruatum in templo Frisiorum, quæ situ iam ob vetustatem ferè consumptum describi rursum diligenter, & ornatu magnifico decorari iusserit Imperator Rodulphus eius nominis primus, in gratiam gentis Frisonicæ, cui & ipse originem suam ex stirpe materna debuerit. Quem quidem librum postea inde Epternacum esse translatum aliunde cognouimus: cui adstipulari videtur etiam Gasparus Bruschius, vt latius in historia Ecclesiastica Petrus Suffridus in vita S. Villibrordi: Floruit cum cæteris sub eodem Rege Radbodo.

VINANDVS de Stega (vt habet Tritemius) pastor Ecclesiæ Bacheracensis, vir in Diuinis Scripturis studiosus, & eruditus, atq; in secularibus literis non mediocriter doctus, Hebræo, Latinoque peritus eloquio, ingenio præstans, sermone scholasticus, qui pro defensione præfatæ Ecclesiæ Bacheracensis multa sustinuit incommoda, scripsit nonnulla præclara Opuscula, quamuis memoriam sui posteris commendauit, è quibus ego legi volumen in Hebræorum libros Veteris Testamenti non spernendum, lib. 4. item in quinque libros Moysi, lib. 5. in his omnibus nostra exemplaria confert Hebraicis, & in quibus dissonent ostendit. Dicitur autem & alia multa scripsisse præsertim sermones, & varios Tractatus, Scripturarum, qui tamen in manus nostras minimè peruenerunt. Claruit tempore Concilij Basileensis, & compleuit præfata Opera sua, an. Do. 1440. Indictione tertia. Hæc Trit.

VINCENTIVS Bandellus è Castronouo, Ord. Prę d. primò quidem Bononiensis (vt vocant conuentus Prior, & eiusdem Studij Regens, ac Prouinciæ Longobardiæ, siue Lõbardiæ Vicarius, denique & Magister Generalis sui Ordinis trigesimus septimus, scripsit De Conceptione B. Virginis volumina duo; siue (vt alij volunt) tria. Quorum vnum creditur esse, quod sine Auctoris nomine prodijt è prelis concinnatum è SS. PP. & Theologorum Scholasticorum auctoritatibus, quo D. Tho. sententia comprobatur De Conceptione eiusdem B. Virginis, quod incipit, *Veritatem meditabitur cor meum.* Quod quidem volumen siue liber excusum fuit Mediolani ann. 1575. sicut alterum eiusdem argumenti haud semel. Scripsit etiam librum De potestate Papæ. Alium autem Quæstionum Theologicarum. Quin etiam Constitutiones Ord. Præd. exposuit, & Constitutiõnes Sanctimonialium eiusdem Ord. Præter hæc Regulam, & Priuilegia Fratrum, & Sororum de Pœnitentia S. Dominici. Adiecit Instructionem Officialium Fratrum eorundem. Denique

Formu-

Digitized by Google

Formularium electionum, Confirmationum, & electionum Priorum. Modum denique celebrandi Generalia, & Prouincialia Capitula: quæ Lugduni edita sunt apud Ludouicũ Martinum 1515.

VINCENTIVS Barsius, Mantuanus, Carmelita, Theologus, scripsit librum prænotatum, *Sylua cum Elogijs*. Alterum item inscriptum, *Alba labyrinthus*, illum Bononiæ, hunc Parmæ excusum, anno 1519. Petrus Lucius Carmelita, & Index Iacobi Ordinis Seruorum.

VINCENTIVS Bellouacensis Episcopus, natione Burgundus, ex Ord. Præd. inexplicabili discendi, docendi, legendi, scribendiq; ardore captus, & nullis vnquam studiorum laboribus ac vigilijs fessus, cum omnes omnium penè gentium libros longo tempore, & assidua diligentia reuoluisset, hortatu amicorum, & sumptibus Philippi Valesij Gallorũ regis adiutus, collegit ex dictis innumerabilium Auctorum tam Christianorum, quam gentilium in Hexaemeron Volumen ingens, triginta duobus magnis libris diuisum, quod idcirco *Speculum naturale* inscripsit, quia hoc vno complexus est quidquid speculatione admiratione, & imitatione dignum inueniri potest in his, quæ in Mũdo visibili & inuisibili ab initio vsq; ad finem facta, vel dicta sunt, siue etiam adhuc futura sunt, annotatis intra ipsas contextus lineas singulorum auctorum nominibus, ex quorum scriptis hoc Opus consarcinauit. Summa autem librorum præsentis voluminis hęc est, videlicet: De prima mundi creatione, hoc est, De Creatore, & de his, quæ ab eo ante omnem diem creata sunt, lib. 1. qui incipit, *Quoniam multitudo librorum*. De opere primæ diei, lib. 1. De opere secundæ diei, lib. 2. De opere tertiæ diei, lib. 10. De opere quartæ diei, lib. 1. De opere quintæ diei, lib. 2. De opere sextæ diei, lib. 11. De opere septimæ diei, quæ Deus postquam requieuit die septimo, operatur vsque modo, lib. 4. Claruit sub Friderico Imp. II. an. Dom. 1240. Hactenus Sixtus Senensis.

Sed & scripsit libros quatuor De Gratia Dei, siue de Mysterio Redemptionis humanæ. Vnum De laudibus B. Virginis, siue de moribus, & Gestis ipsius. Alterum De laudibus S. Ioan. Euangelistæ. Alium De institutiõe regularium Puerorum, & in quibus libris sint potissimum instituendi. Alium super consolatione super mortuo, siue de specialibus, generalibusque consolationis præceptis. Alium Epistolarum. Omnia olim Basileæ impressa apud Ioannem Amerbachium an. 1481. Atqui Speculum ipsius Vincentij Venetijs an. 1591. apud Dominicum Nicolinum prodijt.

VINCENTIVS Brunus, Ariminensis, è Soc. Iesu, Meditationes de præcipuis mysterijs Vitæ, Passionis, Resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi, deinde in præcipua septem festa Beatis. Virginis, denique Discursus (vt vocat) De communi Sanctorum, ac breuem Tractatum De Sacramento Pœnitentiæ cum examine generali ad Confessionem de tota vita, & Meditatione vna pro Communione, Italico, hoc est suo idiomate, cõscripsit: Quæ sæpè Romæ, atque Venetijs apud Ioan. Bapt. Ciottum edita sunt. At deinceps hæc omnia Latina facta, maiore ex parte ab ijs, qui de eadem Societate viuunt Moguntiæ, prodierunt in lucem Col. Agrippinæ ex Officina Birckmannica, an. 1598. cum iam ipse Vincentius Brunus decessisset è viuis.

VINCENTIVS Burginus (alijs Borghinus) Florentinus, Ord. D. Benedicti, scripsit Patrio idiomate eleganter, ac sine fuco, Historiam de Ecclesia, & Episcopis Florentiæ Ciuitatis Hetruriæ. Scripsit item alia ad Hetruriam, & ad Florentiam, resque adeo Romanas spectantia, de quibus diximus in Apparatu ad Historias in postremis nostris editionibus. Iuntæ autem Typographi Florentiæ omnia eius Burgini Opuscula digna certè, quæ perlegantur, duobus Tomis edidere, anno 1584. & 1585. Viuebat ipse anno 1560.

VINCENTIVS Campanus, Neapolitanus, monachus S. Seuerini Neapolis, Congregationis Cassinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua, scripsit Collyrium mentis de nominibus Christi, lib. 1. qui excusus est Neapoli apud Io. Mariam Scotum, an. 1562. Fasciculũ Myrrhũ, lib. 1. Sed incertum est, num fuerit excusus. Obijt an. 1571.

VINCENTIVS è Casali, Ord. præd. scripsit Tractatum de Conceptione Beatis. Virginis, quemadmodum testatur Auctor Supplementi Chronicorum, Ord. Dominicani, quo etiam teste Viuebat an. 1217.

VINCENTIVS è Castro nouo. Vide in verbo, Vincentius Bandellus.

VINCENTIVS Ciconia, Veronensis, enarrationes quidem in Psalmos edidit Patauij ex Officina Laurentij Pasquati, an. 1567. At eæ prohibitæ sunt in Romano Indice, donec corrigantur. sed & an. 1563. Venetijs apud Andream Arriuabenum emiserat sex Sermones de Passione Domini, & vnum De Sepulchro Christi.

VINCEN-

Digitized by Google

VINCENTIVS Couentrianus, Anglus, Ord. Minorum, scripsit expositionem eorũ, quæ fiũt in Missa. Lecturas item lib. 1. Viuebat an. 1250. Io. Lelandus.

VINCENTII Ferrarij Valentini, Ord. Præd. Opuscula à Fr. Vincentio Iustiniano Antistio Theologo Doctore, collecta, & Scholijs explicata. Valentiæ apud Petrum Patriciũ an. 1591. Is autem Antistius meminit sequentium Operum D. Vincentij, fermè sequentibus verbis. Et Opera quidem D. Vincentij hæc sunt:

Tractatus de vita spirituali sæpius vnà cum Beatorum Augustini, & Bernardi Meditationibus Latinè, Hispanicè autem semel à Francisco Ximenes Cardinali, emissus, deinceps autem Valentiæ editus, qui & Venetijs prodierat an. 1500. Primum caput est de Paupertate. Secundum De taciturnitate. Tertium De obedientia.

Tractatus consolatorius in fidei tentationibus, seruabatur antiquis characteribus, partim in membrana, partim in papyro conscriptus, apud Cartusianos Scalæ Dei, Terraconensis Diœceseos.

Epistola ad Benedictum Papam, siue potius, Antipapam, inuenta est in domo Cartusiensium Vallis Christi, Episcopatus Segobricensis, quam Andreas Martini Cartusianus, olim Beati Vincentij discipulus exscripsit. Et ex ea quidem contra refractarios huius sæculi hæreticos cõijcere possumus, quanta veneratione indubitatos Petri Apostoli successores reuereri debeamus, cum hic Sanctus, & perdoctus Pater, dubio alioquin Pontifici Benedicto, ita se morigerum exhibuerit, & tam apertè omnia sua facta, dicta, & scripta subiecerit. Meminit etiam huius Epistolæ D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus.

Epistola ad Ioannem de Podio Nucis, Ord. Præd. Generalem, manu propria ipsius B. Vincentij scripta, maxima veneratione retinetur Catanæ in Sacrario Cœnobij S. Mariæ Magnæ: cuius licet varia exemplaria olim habuerimus, authenticum nobis communicauit Io. Corrionerus, primum Inquisitor Siciliæ, deinde Episcopus Catanensis, rogatu Doct. Ludouici Rincon de Paramo, eiusdem regni Inquisitoris. Nam in Concilio Cõstantiensi Ioannes à Podio Nucis, relicta generali Ordinis præfectura, quam annis multis sub Benedicti XIII. obedientia sanctè gesserat à Martino Papa Quinto in Confessarium est assumptus, & Episcopus Catanensis creatus, & vltimam Orationem in Synodo habuit, vt videre est in postrema eius Sessione. Hic igitur huius Epistolæ, tanquam precioſæ gẽmæ hæredem reliquit domum Catanæ, non absque singulari Dei prouidentia. Nam ex varijs antiquitatis monumentis constabat, B. Vincentium, quinque, & viginti Iudæorũ millia, & octo millia Agarenorum ad fidem Catholicam pertraxisse; ignorabamus eum tamen etiam in Hæreticis conuertendis Ecclesiam Dei iuuisse, donec Epistola ista comparuit.

Fragmentum Epistolæ ad Bonafacium Cartusianorum Generalem Autographum quidem, sed præ vetustate lacerum, & exesum, habetur in Portæ Cœli Cartusiensis Ord. monasterio, vbi eorum ordinem Bonifacius est professus.

Fragmentum item Epistolæ ad Gersonem habetur in prima Parte Operũ ipsius Gersonis, Tractatu vigesimo secundo, littera E.

Epistolæ duæ ad Infantem Martinum Petri Quarti Aragonum Regis filium, tunc Ducem Segobricensem, deinde verò Regem, habentur autographæ apud nos, scriptæ idiomate Lemouicensi. Lingua siquidem Lemouicensis à tempore Regis Iacobi primi (qui in Aquitania, vbi olim hoc vtebantur idiomate, educatus fuit) vsque ad nostram ferè ætatem in hoc Regno Valentino in vsu fuit: sed iam obsoleuit, & vix etiam à nostris ciuibus intelligitur; ac ideo placuit (inquit idem Iustinianus Antistius) eas in Latinam linguam transferre, seruata quoad eius fieri potuit auctoris styli proprietate, ac simplicitate. Quamobrem interdum cogimur phrasibus Hispanicis vti, & quidem quamuis familiares sint, & parum eruditionis contineant; nolui eas omittere, ne quidquam in hoc etiam genere prætermissum à nobis fuisse, aliquis conqueratur, maximè cum antiquam Principũ, Regumq; simplicitatem referant, & ex eis duo, quæ ad mores spectant documenta eliciãtur, vnum scilicet ad votum paupertatis, alterum ad ius regiam, quod *Amortizationem* vocat pertinens, vt suo loco adnotabimus.

Epistolam ad Ferdinandum primum Aragoniæ Regem, olim Castellæ Infantem, misit ad nos Catholici Regis nostri Philippi Secundi Concionator Ferdinandus Castillo, qui primam Dominicanæ historiæ Centuriam annis proximis euulgauit.

Finem (ait is ipse Antistius) Indici imponam, si primum Lectorem admonuero, Vincentium pollicitum fuisse Infanti Martino, se conciones suas in vnum corpus redactas, ei cum Epistola dedicatoria consecraturum: sed an id postea præstare quiuerit, nescio.

Concio-

Conciones enim, quæ tribus voluminibus comprehensæ sub eius nomine circumferuntur, vt negare non possum illius doctrinã continere, sic etiam assero, eas non à B. Vincentio conscriptas, sed ab eius discipulis cursim exceptas. Vnde in eis ipsemet interdum citatur. Et hæ quidem Conciones de Tempore, ac de Sanctis an. 1569. Antuerpiæ apud Philippum Nutium, & an. 1573. Venetijs excusæ fuerunt recognitæ, & Notis ad marginem illustratæ à Damiano Diaz. Addit denique Antistius.

Sed iam ô pie Lector, hæc missa facio, teque ad ignita Vincentij Opera legenda, vt ratio postulat, hortor, quandoquidem his meditandis incumbens, & ad hunc sanctum ignem accedens, plus satis ardebis. Nec te obsecro, cõtemptibilis sermo offendat, nec persuasibilia humanę sapiẽtiæ verba à Pauli discipulo flagites: sed spiritum, & virtutem perpende, si Diuino cupis amore calescere, aut potius vri.

At & Antonius Senensis addit ab eodem B. Vincentio Ferrario fuisse scriptum librũ De Fine Mundi: In quo agitur, Primum de casu siue ruina vitæ Spiritualis. Deinde de casu, siue ruina Ecclesiasticæ dignitatis; præterea De impugnatione Sanctæ Catholicæ Fidei; denique De duplici aduentu Antichristi, videlicet puro, & mixto. Editus sanè hic est Neapoli, qui & extabat in Bibl. S. Seuerini ibidem. Sed & scripsit librum suppositionum, quo pleraque Philosophica, & Theologica declarantur. Obijt anno 1418. à Calisto Tertio Pont. Max. ascriptus numero Sanctorum, in quem Diuina eum bonitas transtulerat.

VINCENTIVS Flumarensis, Ord. D. Benedicti, scripsit librum prænotatum; *Fasciculus Mirrhæ, de Christi Domini Vita secundum litteram Noui Testamenti collata cum figuris, & Prophetijs Veteris Testamenti.* Venetijs apud Io. Patauinum an. 1551.

VINCENTII Giachari Tractatus de necessitate Confessionis vocalis omnium peccatorum. Eiusdem Libellus de libero arbitrio, gratia, præscientia, & prædestinatione. Itẽ De Purgatorio animarum post mortem, & De Suffragijs. Venetijs an. 1569.

Sciendum est autem huic etiam ascribi librum De contractu Liuellario, vel vsu, seu affictu. De monte Pietatis. De venditione rerum fructuosarum ad terminum cum impositione liuelli, seu pensionis. Disputationem item, an clericus in minoribus constitutus vxoratus possit retinere pensionem, quam antea super beneficio habuit. Alteram verò, De cõparatione auctoritatis delegatæ, præsertim in causa Inquisitionis hæreticæ prauitatis. Vincentius autem Giocanus Clugiensis ponitur ab Antonio Senensi (nescio an idem, qui *Giacharus*) qui Gallicè callens, Metaphysicen D. Thomæ correxit, & D. Thom. sensum, atque expositionem lectioni Græcæ quadrantem ostendit, qui & eidem Operi Indicem præfixit.

VINCENTIVS Gruner, Germanus, primus Lipsiensis Gymnasij Decanus, scripsit expositionem in Officium Missæ. Librum item Quæstionum disputatarum. Viuebat an. 1410.

VINCENTIVS Iustinianus, Antistius, Valentinus, Hispanus, Ord. Prẽd. is est, de quo paullo antea diximus; qui de B. Vincentij Ferrerij Operibus scripsit. Vide hic supra in verbo, Vincentius Ferrerius. Sed & ipse Antistius scripsit Commẽtaria in vniuersam Logicam, & Thesaurum Quęstionum ijs, qui aut disputaturi, aut Theses sunt defensuri; valde commodum. Venetijs an. 1582.

VINCENTIVS Iustinianus, Genuensis, Magister Generalis sui Ord. Prædicatorum, deinde à Pio Quinto Pont. Max. S. R. E. Cardinalis creatus, varias Epistolas hortatorias scripsit ad sui Ordinis fratres, plenas maturę pietatis, atque eruditionis. Librum Constitutionum eiusdem Ordinis, & illarum Glossas, & Declarationes ex Actis Capitulorum Generalium, quæ celebrata fuere post Bandelli tempora, & ex Decretis Concilij Tridentini, quæ spectant ad Statum Regularium, auxit, ac Romæ excusum emisit ann. 1566. Sermones D. Thomæ tam de Tempore, quàm de Sanctis in Bibliotheca Vaticana inuentos, neque vmquam antea impressos, edi curauit. cum vt vniuersa Diui Thomæ Aquinatis Opera emendata recuderentur, à Pio Quinto Pont. Max. obtinuisset. Viuebat anno 1583.

VINCENTIVS Lirinensis, siue potius, Lerinensis (insula enim dicebatur Lerus) Gallus aureum scripsit Librum aduersus profanas omnium hæresum nouitates. Is autem (inquit Gennadius in Catalogo) apud Monasterium in Lirinensi Insula presbiter, vir in Scripturis Sanctis doctus, & notitia Ecclesiasticorum dogmatum sufficienter instructus, cõposuit ad euertenda hæreticorum collegia, nitido, & aperto sermone validissimam disputationem, quam sui ipsius nomine suppresso, *Peregrinum* aduersus hæreses, inscripsit: cuius Operis quia secundi libri maximam in schedulis partem quorundam furto amisit,

reintegrato eius paucis sermonibus sensu, primò compegit, mox vno libro edidit. Mortuus Theodosio, & Valentiniano Impp. Sic Gennad. Ceterum in hoc libello, non procul à fine, refert, Concilium Ephesinum, ante triennium celebratum fuisse, quàm ipse illud Opusculum conscriberet.

Extat in Bibl. Patrum Bignæi. Sed & seperatim Coloniæ editum, primò Basileæ ann. 1518. vnà cum alijs cõtra hæreticos. deinceps autem apud Maternum Cholinum, an. 1569. & an. 1589. apud Horstium.

Additus est breuis Commentariolus per Ioannem Costerum. Sed & Gallicè redditus prodijt in lucem. Vide in verbo, Hæretici.

Porrò vide Notas Baronij Card. ad Martyrologium 24. Maij In capit. autem quarto ipsius operis obseruauit Magist. Sacri Pal. deesse aliquot verba ibi in textu. *Scripturis suis Propheta.* quæ ita restituantur. *Scripturis suis Ecclesiæ Dei diceretur: si surrexerit in medio tui Propheta.* Ex mox &c.

VINCENTIVS Mainardus è S. Geminiano, Ord. Præd. vitam, & Officium, ac Missam, cum cantu, S. Antonini Archiepiscopi Florentini composuit. Parisijs apud Engelbertum de Maines.

VINCENTIVS Merius, siue *Mexius*, Bæticus, Hispanus, Ord. Prædicatorum, scripsit librum Hispanicè De Statu, & obligatione eorum, qui sunt matrimonio iuncti. Viuebat an. 1573.

VINCENTII Pellegrini, Pisaurensis Canonici, Missarum liber primus, apud Societatem Venetam, an. 1604. Venetijs excusus.

VINCENTIVS Presbyter, natione Gallus, in Diuinis Scripturis exercitatus, linguâ habens vsu loquendi, & maiori lectione, politam, commentatus est in Psalmos: cuius Operis legit aliqua homini Dei Cannatæ me audiente, promittens simul, si Dominus vitâ & mores daret, se in toto Psalterio eodem studio laboraturum. Hæc Gennadius in Cat. Vixit autem ipse Vincentius an. 460. Trit.

VINCENTII Petrasanctæ, Ord. prædic. Tabulæ quinque doctrinam septem Sacramentorum complectentes. Monachij an. 1577.

VINCENTIVS Quirinus, Venetus, monachus Camaldulensis, scripsit multa Opuscula contra Infideles, que extant m. ss. Viuebat an. 1520.

VINCENTIVS alter Quirinus, nobilis Venetus, & Archiepiscopus Corcyrensis synceriſsimæ pietatis Antistes, Officium S. Spiridionis eius Insulę Patroni composuit, & Clemente VIII. Pont. Max. Venetijs edi curauit an. 1604. Vide in verbo Spiridion.

VINDICHINVS, qui Sigeberto est Vinduchindus, monachus Corbeiẽsis, (vt habet Tritemius) in Saxonia, Ord. S. Benedicti, vir in Diuinis Scripturis doctus, & in secularibus literis eruditiſsimus, ingenio promptus, & clarus eloquio, metro excellens, & prosa, scripsit vtroque stylo multa præclara volumina, quibus nomen suum posteritati consecrauit. E quibus ego tantum repperi subiecta. Ad Mechtildam filiam Ottonis primi de Gestis Saxonum, lib. 3. ad eandem Gesta Ottonis primi, lib. 1. Sermones ad fratres, lib. 1. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Vitam D. Pauli primi Eremitæ prosaicè & metricè, lib. 2. Passionem quoque Teclæ virginis similiter metricè, lib. 1. Epigrammaton, lib. 1. alia insuper multa scripsisse dicitur, quæ ad notitiam meam non venerunt. Claruit temporibus Ottonis Imperatoris primi, an. Dom. 950.

At Suffridus Petrus addit in suis Notis. *Codex Viridis Vallis hunc Viuduchindum. Martinianus Vuindichinum, sicut Tritemius. Alij nonnulli Codices excusi, & m. s. Vuinduckindum vocant. Eisingrenius nominat Vittikindum.* Ceterum, cum Vuinduchindi Annales Saxonum excusi fuissent Basileæ anno 1532. Francofurti autem anno 1577. & 1580. hæ posteriores editiones, circumspectè (nec sine eorum facultate, quorum à S. R. E. est Inquisitio ad libros) legendæ sunt.

VINTONIENSIS Synodus anno 975. Benedicto Septimo Pont. Max. à Beato Dunstano Vuintonij in Anglia, de monasterijs occupatis iniustè. Vide Bedam in hist. De gestis Anglorum. Quæ tamen planius ab Osberto scribuntur in Dunstano, sequentibus verbis: *Igitur ex præcepto Regis, & Archiepiscopi coit Vintonium nobilitas totius Regni, & Rex cum sua coniuge adest ad determinandas querelas negotij huius. surgunt hinc inde lites, quas Dunstanus propositis rationibus, destruit omnes. rationabiliter quippe cunctis ostendit, clericos, qui sorte Dei incorrigibiliter per prauitatem vitæ sicæ dissiliunt, nihil per rectitudinem sibi vendicare posse ex ijs, quæ Ecclesijs data sunt in subsidium eorum, qui in clericatu pura conuersatione se custodiunt. Quibus auditis, omissa omnis controuersia est. & Rex, atque ex Pontificibus plerique clericorum precibus ad pietatem vsq; promoti, Dunstanum interpellant, quatenus hac sola vice parcat, & clericos iam quodammodo, si se non correxerint, incursur-*

sint,

sint, re ipsa doctus de Ecclesia sua reuestiat. Silet ille ad ista, quidq; potissimum de negotio agendum sit, demisso capite, mente pertractat. Tunc subito Crucifixi Dei imago signo Crucis in edito affixa, audientibus cūctis, dixit: Nō fiet, Non fiet. Iudicastis bene, mutaretis non bene. Tremefacto in his simul vniuerso conuentu, intulit Pater Dunstanus, & ait: Quid amplius vultis Fratres mei? Diuina sententia audistis definitum negotium præsens. Aiunt: audiuimus verè. Redeunt ergo monachi Vuintoniæ securi, & quo ad clerici ipsi vixerunt, qui eos super ista causa inquietaret, nemo fuit. Hæc Osbertus, qui tamen potius sub dicto Edgaro Rege ista referre videtur. verum hoc ipso anno celebratum esse dictum Concilium, etiam vetustiora de rebus gestis Anglorum ad Bedam addita fidem faciunt. De Synodo autem alia, quæ facta est Calnæ eadem ex causa sub Ethebredo Eduardi successore. Vide in verbo, Calnensis Synodus.

VINTONIENSE Concilium Alexandro II. Summo Pontifice iubente, ac Legatos suos à latere in Angliam mittente, celebratum est anno Do. 1070. sui verò Pontificatus, decimo. Depositus est gradu Stigandus inuasor Ecclesiæ Cantuariensis, quòd pallio accepto à Benedicto Pseudopōtifice, diu illam retinuisset Ecclesiam. Rogerus in suis Annalibus rerum Anglicarum, præter alios rem totam planè describit, vnde Baron. Cardin. suorum Annal. II. Tom. sub eundem annum inseruit.

VINTONIENSE Concilium Generale totius Angliæ an. Dom. 1127. Honorij autem Papæ 2. anno primò præfuit Villelmus Archepiscopus Cantuariēsis ex Vrbe à Pont. Max. missus Legatus pleraque salubriter in eo institutasunt. Vide To. 12. Annal. Baron. Card. sub eundem annum.

VIRGILIVS Ceparius, Perusinus, Theologus Societatis Iesu, librum Italicè scripsit De vera, & honesta Amicitia, dignum, cum quo liber Ciceronis de Amicitia, dum exponitur adolescentibus, conferatur. Sanè idem Virgilius, qui adolescentum sedulam cū pietate curam gesserat, animaduertit eosdem vbi scholas deseruerunt, incidere in maxima incommoda, idque sibi accedere, quod D. Augustinus experiebatur dicens: *Rapiebatur animus huc, atq; illhuc, & veræ amicitiæ legem ignorans, eius sapè similitudine fallebatur.* Huc autem spectat quod Ecclesiastici, c. 6. scriptum est: *Amicus fidelis protectio fortis: Qui autem inuenit illū, inuenit thesaurum. Amico fideli nulla est comparatio, & non est digna ponderatio auri, & argenti contra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentum vitæ, & immortalitatis, & qui metuunt Dominum inueniunt illum. Qui timet Deum æquè habebit amicitiam bonam, quoniam secundum illum erit amicus illius.* Idem Vitam Beati Aloysij Gonzagæ primogeniti Ferrantis Gonzagæ Principis Imperij, Marchionis Castilionis Italicè scripsit, in qua forma Religiosi Adolescentis qui summo conatu, Deo aspirante, aspirauit ad perfectionem, & in eadem Societate sanctæ diem Obijt vtilissimè narratur. Romæ apud Loysium Zanettum an. 1606.

VIRGILIVS Salisburgensis Episcopus, Ecclesiam illā ab Idololatriæ erroribus purgatam primus in Carinthia verbo prædicatiōis excoluit; quique ordinatus est Episcopus an. Dom. 769. 16. Kal. Iulij, plura etiam miracula edidit. Quæ vna cum ipsius vita extant in To. 6. Antiquæ Lectionis Henrici Canisij, edit. Ingolstadij an. 1604.

VIRGILIVS Soliuagus, illustri in Hybernos familia ortus scripsit ad Zachariam Summum Pont. lib. 1. Obijt an. 784.

VIRIDARIVM Sanctorum, ex Menæis Græcorum lectum, translatum & annotationibus ac historijs illustratum à Matthæo Radero, Augustæ Vindelicorum apud Georgiū Vuiller, an. 1604.

VITA & Miracula Domini nostri Iesu Christi, & Beatissimæ eius Matris, & De eius excellentijs à die Natiuitatis vsque ad triumphalem Ascensionem in Cœlū 12. folijs contentus liber, qui nouissimè inuentus in Monte Sancto Granatæ, allatus est ad Summum Pontificem Clemen. VIII. vnà cum alijs. Sed qualis sit, nondum Sanctæ Sedis Apostolicæ nouimus iudicium.

VITAE CHRISTI Domini, eiusque Beatissimæ Matris, cœlitumq; tam Martyrū, & Confessorum, quàm Virginum, & aliarum mulierum. Vide in verbo, Sancti.

VITAE Sanctorum, qui S. Antonij Magni tempore floruerunt, quiúe vsque ad tempora Heraclij Imperatoris vixere, extabant in Codice Græco, quē se legisse testatur Photius in sua Græca Bibl. p. 267. editionis Augustanæ, erat autem distinctum in viginti duo Capita, siue locos, & hypotheses: cuius prima è varijs personis continet adhortationem ad perfectionem. Secunda indicat lucrū, quod è quiete consequimur. Tertia agit De temperantia, quodq; ea non solum è cibis, sed & ex reliquis animæ motibus moderandis cōparetur. Vide ibidem reliqua, quæ occasionem prębere possunt hæc ipsa disponendi aptatione vitarum eorum, qui antiquioribus successerunt.

VITALIANI Papæ, qui vixit anno Domini 664. & quod excurrit, litteræ ad Regem

Digitized by Google

Osuuinum datæ. Vide Baron. Card. To. 8. p. 493. Romanæ editionis sub an. 665. ceterum hic Pont. qui 14. annos, & sex menses sanctè rexit Ecclesiam, Patria Signinus, siue *Segninus*, Volscus, Latinus, Anastasij filius, Regulam Ecclesiasticam, vt Platina inquit, composuit, & cantum ordinauit, & Angliam missis eò Theodoro Archiepiscopo vt Hadriano Abbate viris doctissimis, & optimis, magnopere iuuit, creatus Constante, & Constantio Augg. an. 657. iuxta Onufrij Chronologiam.

VITALIS è Furno, Basatensis, siue *Vasatensis*, Vasco, Gallus, Ord. Min. ac deinceps S.R.E. Card. scripsit Postillam in Apocalypsin, quæ incipit: *Spiritu magno vidi victima.* Extabat Bononiæ in Bibl. Ord. Prædic. m.s. sed postea ipse Auctor, Sarnani Card. opera apud Basam, ac deinde Venetijs prodijt. Eidem autem Vitali Eisingren. tribuit sermones plures in diebus sollemnibus habitos, qui & eum scribit vixisse an. 1320. Nicolaus Bertrandus inquit vixisse an. 1310. Sed neutrum pugnat. Ascribuntur præterea illi Commentarij ad Prouerbia Salomonis, & ad quatuor Euangelistas. Quin etiam liber Moguntiæ excusus, & inscriptus Remediorum pro conseruanda sanitate ad totius humani corporis morbos. Vide autem in verbo, Io. Vitalis.

VITALIS Zuccolus, Patauinus, Abbas, scripsit Dialogiũ super Meteora, iam impressum. Enarrationem super Conc. Tassi lib. 1. excusum. Traductionem Cambiorum iustorum. Venetijs an. 1588. apud Georgium Angelerium. Commentarium, & Quæstiones supra Platonem, nondum excusas. Octoginta Sermones super Canticum Canticorum nõdum excusos.

VITAS Patrum, Qui ita inscriptus Liber Hieronymo Stridonensi tribuebatur, est Euagrij Pontici Hyberboritæ, siue D. Petronij Bononiensis, & aliorum. Vide in verbo, Hieronymus Stridonensis, ad finem c. 4. in quo expenduntur, quæ falsò fuere Hieronymo ascripta.

VITELLIVS Afer Donatianorum Schisma defendens, scripsit de eo, quod odio sint mũdo serui Dei, in quo si tacuisset de nostro, velut persecutorum nomine, egregiam doctrinam ediderat. Scripsit & an. 360. aduersum gentes, & aduersum nos velut traditores in persecutione Diuinarum Scripturarum, & ad Regulam Ecclesiasticam pertinẽtia multa disseruit. Claruit sub Constante filio Constantini Principis. hæc Gennadius in Catal. in Gemblacensi autem m.s. codice erat: *Quòd sit odio mundus Dei seruus.*

S. VITHO Frisius natus in Aula Dei, sed maturè traditus pijs præceptoribus Christianæ doctrinæ fundamenta iecit Vltraiecti sub S. Villibrordo, qui ob excellentem ipsius eruditionem, ac pietatem à Carolo Magno primus Episcopus est cõstitutus Ecclesiæ Osnabrugensis; cui singulari priuilegio Rex prærogatiuam attribuit præ cæteris Episcopatibus per Saxoniam, in litterarũ cultu. De quo plura in Ecclesiastica nostra historia. Albertus Crantius, & Albertus Stadensis Scriptorum eius non meminit. Cappidus allegat ab eo scriptas Epistolas ad diuersos. Item ordinem Scholæ Vltraiectinæ. Item Institutionẽ Scholæ Osnabrugensis. Vixit circa annum Christi 796. Hæc Suffridus Petrus libro de Frisiæ Scriptoribus.

VITVS Materanus, Appulus. Ord. Prẽd. qui professus est inter suos Neapoli Theologiam, scripsisse fertur plura tàm ad Theologiam, quàm ad Philosophiam spectantia, veruntamen quænam ea fuerint, numúe in lucem prodierint, incertum, nisi quod edidit quædam in Aristotelis librum Prædicamentorum, si tamen sunt ipsius.

VITVS Miletus, Germanus, Theologus, primò Canonicus Vratislauiensis, & ad Sancti Seueri, Erfurti, scripsit librum prænotatum, *Oculata Demonstratio Speculi Iesuitici*, qui Erfordiæ, & Coloniæ prodijt Germanicè an. 1582. Alterum item librum, inscriptum, *Breuis discussio, & Refutatio sexcentorum errorum, quos Tilemannus Heshusius, & Ioannes Olearius Põtificijs vanissimè hactenus attribuerunt.* Moguntiæ an. 1604. apud Albinum.

V L

VLBERTVS Henrico de Gandauo, *Fulpertus* autem Tritemio, in codice verò Martiniano m.s. *Vlpertus*, sed in codice Viridis Vallis, *Fulbertus*, Carnotẽsis Episcopus, qui Trit. vixit an. 1001. liberalium artium suo tempore (vt idem Henricus de Gandauo habet) vir religiosus, & erga Beatam Virginem deuotissimus, scripsit Sermonem ad Natiuitatem B. Virginis pertinentem, limato dictamine, qui sic incipit. *Approbatæ consuetudinis.* Respondit etiam cauillationibus Iudæorum, dicentium hanc prophetiam: *Non auferetur sceptrum de Iuda:* in Christo non fuisse impletam, diligenter Scripturarum auctoritatibus, & rationibus confutans Iudæorum peruicaciam. Hæc Henricus de Gandauo.

Digitized by Google

VLDARICVS Zasius, Patria Conitantiensis, Germanus, I.C. cum pleraq; ad Iurisprudentiam edidisset, immiscuit item ea, quæ Catholicæ Religioni, & Iuri Canonico aduersabantur: Quare. & in postremo Romano Indice Iussu Clem. VIII. Pont. Max. edito, Opera omnia eiusdem Vldarici prohibita sunt, donec corrigantur. Et extat quidem correctio accuratissimè à Magisto Sacri Palatij an. 1587. ad cuius amussim corrigi possint.

Censura in Vldaricum Zasium I. C. iuxta impressionem Lugdun. apud Sebastianum Griphium, An. 1550. Qua habita sunt Romæ in publicis Congregat. coram R. P. Magistro Sacri Palatij. an. 1587.

Ait autem: Vt vltima manus poneretur in expurgatione huius Doctoris, habitæ fuerunt plures Congreg. coram R. P. Magistro S. Pal. vbi doctissimi, & grauissimi Viri, Theologi, Canonistæ, & Iuristæ interfuere, qui diligenter legerunt, & examinarunt huius Doctoris Opera. Inspectæ etiam, & examinatæ fuerunt Censuræ omnes, à diuersis hactenus factæ; & licet multa notata fuissent, decretum tamen fuit, ita corrigendum esse, & hæc dumtaxat expungenda esse. Quare:

Deleantur vbique nomina hæreticorum, vbi citantur.

Loca, quibus Crucis signum præfigitur, in impressis codicibus permitti poterunt, corrigentur in imprimendis.

In primum Tomum.

Tollantur Priuilegium Regis, Epistola Ioachimi Mynsingerij ad Lectorem, & carmine in laudem Auctoris, si contingat denuo imprimi librum.

Lib. 2. tit. 1. col. 42. num. 6. post illa verba, Pœnam mortis non debere esse perpetuam, adde de iure ciuili. Item dele, hoc vsurpauerit, & substitue. aliter vtatur. Dele. etiã hæc vsurpatio in eis toleratur, & substitue, hic vsus in eis est receptus.

Lib. 2. tit. 4. col. 50. num. 4. dele. hęc mirabilis creatura, & substitue, status, & paullò post, conita, corrige, cognitus.

Lib. 2. tit. 15. col. 68. nu. 19. dele. dicunt se habere, & substitue. habent. Item dele. at maria aliquando vorant.

Lib. 4. tit. 8. col. 124. num. 31. dele cuculla Abbatis Panormitani, & substitue. Abbas Panormitanus.

Lib. 5. tit. 1. col. 130. num. 24. dele. Quod si non haberet licentiam impunè futurorum, si egrègiè verberaretur.

Ibid. col. 131. in fine dele. vel. Item dele. vel Imperator, ita vt legatur vbicunque Papa sit.

Lib. 5. tit. 2. col. 137. nu. 22. dele. vel beneficio Sacerdotij mihi prouideat.

Lib. 5. tit. 3. col. 145. nu. 40. dele. Quod est pro quibusdam Fratribus Religiosis, vsque, Nota quæstus excluſiuè.

Ibid. nu. 41. dele. Sed vide ne accipiens restituere in foro animæ teneatur.

Lib. 5. tit. 4. col. 148. nu. 14. dele. Conuincitur non bene sensisse, & substit. aliter habetur.

Lib. 7. tit. 7. col. 174. nu. 3. dele. sic nuper Erasmo &c. vsque Gl. hoc verbum excluſiuè. Itẽ dele. vbi etiam habetis, quòd merces de sigillis Ecclesiasticis soluitur.

Lib. 7. tit. 8. col. 176. nu. 13. dele. vbi habes mirabilẽ casum. quòd Iuristæ curant Ecclesias.

Lib. 8. tit. 2. col. 190. num. 31. dele. licet glosa malè Theologizans, vsque Præmissa &c. excluſiuè.

Lib. 10. tit. 2. col. 220. nu. 12. Adde in margine. Hodie deferẽdi sunt libri ad Iudices fidei.

De Iustitia, & Iure.

Col. 241. nu. 2. dele. hõc verum esse non credo, vsque intellige de Imperatore, & substit. quod maximè debet.

L. iuri operam daturum, col. 245. num. 29. dele. Vnde Hostiensis in proœmio suæ Summæ &c. vsque Budæus hic pulchra &c. excluſiuè.

Ibid. col. 246. nu. 33. dele securi quos mores, vel Italia, vel Gallia habeat.

§. Huius studij, col. 248. nu. 13. dele. Pulchra sicut olim sacra &c. vsque. Ex textu, excluſiuè. Item hoc idem dele. in Summario.

Ibid. col. 251. nu. 34. dele. Quia ante Diluuium non legitur fuisse bellum, & sic eo iure nõ fuerat seruitus.

§. Ius gentium, & l. vt vim, col. 253. nu. 10. dele. Erasmus noster in Enchiridio &c. vsque Collige istam regulam excluſiuè.

Digitized by Google

Ibid. col. 353. nu. 34. dele. Hoc latè per sacram Scripturam probatur.
L. omnes populi, col. 262. nu. 17. dele. Quia si Martino Luthero credimus. Item dele. & differt, & substitue. differre.
L. iustitia, col. 266. nu. 17. dele. Ego hoc nisi cum sales &c. vsque in finem. Item dele. in Summario, limita vt num. 17.

De origine Iuris.

In præfatione Scholiorum. ibi. lector noueris, col. 270. dele. beneficio Bilibaldi magni viri. In alio cod. Basileæ anni 1541. p. 227.
Ibid. col. 271. & seq. nu. 5. dele. Quot securibus hoc tempore, &c. vsque Regiam Ciuitatẽ, excluſiuè.
Ver. Curiatas leges, col. 275. nu. 11. dele. Sacerdotia, quæ nos beneficia parùm Latinè &c. vsque. Nam & Gregorius, &c.
Ver. His legibus, col. 282. nu. 2. dele. per Iouem.
Ibid. col. 283. eod. nu. dele. & sanè argumentum, &c. vsque ad finem num. 3. hoc est, vsque. Naturaliter suo quemque sensu, &c. excl.
Ibid. nu. 7. dele. Quod & Papa malè sequitur in vulgo, c. forus, de verb. sign.
Ver. Appius, col. 287. num. 3. in fine, dele. vt doctissimus nostræ ætatis vir Erasmus, vsq;. Item excluſiuè.
Ver. Magistratus, col. 295. num. 24. in fine, dele. teste Erasmo.
Ver. Consules. col. 299. nu. 6. dele. par igitur, vsque ad, Sed nec. excluſiuè.
Ver. cum plebs à Patrib. seceſs. col. 304. nu. 12. dele. Beatus Rhenanus, &c. vsque Postea verò. excluſiuè.
Ver. Quatuor viri. col. 319. num. 14. dele. Quod Erasmus, vsque super ceteris prou. excluſiuè.
Ver. Corn. Sylla. col. 321. nu. 7. dele. vt interpretatur Erasmus.
Ver. Deinde Q. Fabius. col. 329. nu. 7. scribit. Corrig. scribitur. & dele. Erasmus ille Roterodamus vir doctissimus.
Ver. ab ijs. col. 335. num. 12. dele. Bonifacius Amerbachius, &c. vsque Accursius hic. excluſiuè.
Ver. Ateius Capito. col. 351. nu. 10. dele. quem magnus Erasmus. vsque. Is ciuilis phil. excluſiuè. Idem in Summario. 264. col. 2.
Ibid. paullò infra. dele. vel potius Erasmi verbis loquar.
Ver. Ergo Sabino concessum est à Tyberio. col. 359. nu. 5. dele. Quod magnus Erasmus, vsque in Sueuia. excluſiuè.

Tit. de Legibus.

L. non ambigitur, nu. 3. col. 371. dele. sed ista omnia sunt superuacanea, &c. vsque in fi.
L. scire leges. nu. 6. dele. sacrificulis, & substit. clericis.
Ibid. col. 377. in princip. dele. vide Erasmum in libro de ratione Theologiæ. Item dele. Quod tenent Germani, id est veri Theologi.
Ibidem, num. 21. dele. vt ista vulgata auctoritas, qui crediderit, &c. vsque, sic intelligas. excluſiuè.
L. cum lex, col. 383. nu. 8. dele. Habes exemplum, &c. vsque sed quare hoc, cum leges formam, &c. excluſiuè.
L. contra legem, col. 391. nu. 4. dele. Cardinales, & substit. aliqui.
Ibidem num. 5. dele. Monasteria, vel.
L. Principes, col. 393. nu. 6. dele. vnde posset videri, &c. vsque sin verò. excluſiuè.
Ibid. nu. 12. dele. sed mihi numquam placuit, &c. vsque. An autem. excluſiuè.
L. de quibus, col. 397. nu. 6. dele. An hoc hodie verum, &c. vsque certè quoad. excluſiuè.
Ibid. col. 406. nu. 66. dele. Quod facit pro Martino, vsque & per hanc. excluſiuè.
Ibid. colum. 407. num. 69. dele. Quod enixè, & asseueranter, &c. vsque. Et per hanc. excluſiuè.

Tit. de iurisdict. omnium iudic.

L. si familia, col. 446. num. 16. dele. Per Iouem.
L. qui iurisdictioni, col. 449. nu. 21. dele. Quod ego non pono. vsq; Per hanc limitationẽ.

Ibidem

Ibid.col.450.nu.30dele. vbi Papam redarguit.vsque in finem.
L.eum qui.col.456.nu.6.dele.Non semper,sed specialibus rationibus.
L.est receptum,col.457.numer.11.in Summario,dele.Hæc assertio,secundum Zasium est monstruosa.
Ibid.col.458.num.11.dele.Imò dicunt, quòd iniuria fieret Deo,si Vicarius suus, &c.vsq; Tandem coll.exclusiuè.

Tit.si quis ius dicenti non obtemper.

L.Illud eleganter,col.507.nu.8.dele.Quasi magnæ curæ sit Apostolis habere,vel non habere beneficia.

Tit. de in ius voc.

L.4.§.prætor ait,num.20.dele.Iuristis. & substitue nonnullis.
Ibid.num.24.dele.si extolleretur in Papam,& substitue. in dignitate constitutus.
L.sed si hac,col.527.num.10,dele. Hæc non seruant.
L.generaliter,col.536.nu.5. dele. Quid autem è diuerso dicat,&c. vsque ista est communis opinio.

Tit. de edendo.

L.1.§.editiones,col.551.num.7.dele.excommunicatus.
L.Prætor ait,col.561.nu.13.dele.sponsalibus,& substitue Spiritualibus.
L.qui ex argentarijs,§.prætor.cum l.seq.col.567.num.12.dele.dulcia.

Tit. de peccatis.

L.tres fratres,col.549.nu.8.dele. Quod posset fortasse verum esse,vsque tertio.
L.Imperatores,col.598.nu.6.dele. contra totam Ecclesiam nostrã in Intellectibus meis.
Ibid.in Summario,nu.11.dele. tempore iuris Authentici, clerici fuerunt in coniugio, & substitue. Bona filiorum clericorum in hæresim lapsorum, ad quem deuoluantur.
L.tale pactum.§.pater.col.607.nu.11.&12.dele. Ego hanc limitationem relinquo in incendio,&c. vsque in finem,nu.12.
L.si pactus,col.619.nu.3.dele. Ista lex posset applicari ad cæremonias,&c. vsque inuenio tamen.Item dele.in Summario num.3.
L.ab emptione,col.623.num.17.dele.item potest defendi Erasmus,vsque,ista est vna clauis,&c.
L.nemo,col.626.nu.1.dele.Et est pro religiosis nostris,vsque,item vendidi.
L.fin.col.628.nu.6.dele.iactitat.& substitue. dicit.

Tit. si certum pet.

L.cum quid,col.664.nu.20.del.Et hoc solet facere Episcopi,&c.vsq; Huic conclusioni.
Ibid.col.665.dele.& ita aliquando mihi,&c.vsque.Quinta conclusio,&c.
Ibid.col.669.num.42.dele.sicut Sacerdotes in concubinas omnia profundunt.
L.certi condictio,§.si nummos,col.711.num.8.dele.Quorum orbis plenus est.
Ibid.col.713. nu.18. vbi dicit: Vt hoc etiam laudi detur nouare in Doctrinis. Adde aliquando,salua fide.
§.Deposui,col.715.nu.9.dele. Lucæ.& substitue Ioannis 4. Item dele.filiam infirmam,& substitue,filium infirmum.
L.pecuniam.col.811.nu.13.dele.vnde dicebat Martin.Luth.&c.vsque,nam cũ præcipitur.
Ibid.col.812.num.22.dele.hoc modo potest procedere locus Euangelij, vsque. Quintò non procedit.
Ibid.col.814.nu.20.& 21.dele. aduerte etiam,&c. vsque.Sextò coll.&c.

Tit. de Iureiurando.

L.1.col.838.nu.3.dele.facit,& substitue,non vult esse.
L.ait Prætor,col.844.nu.10.dele.in hoc etiam,&c.vsque,dicitur in Gallia.
§.Iurari.col.849.nu.3.dele.In hoc Paulus de Castro,vsque,sumus iam in quarta parte.
Ibid.num.5.dele. Ne intelligatis concubinam.
Ibid.col.859.nu.8.dele.Qua loquendi figura frequentissimè etiam vtitur Erasmus.

Tit. de in lit. iuran.

L. vnus, col. 903. num. 11. dele. sicut fecerunt serui boni & fideles in Euangelio.
L. in actionibus, col. 916. num. 20. dele. Sed hac cautela vsus est Pilatus, vsque. In secundo capite.

Tit. de condict. caus.

L. dedi. §. idem erit, col. 928. num. 8. dele. sicut eum CHRISTVS, &c. vsque. Sextò.
Ibid. §. si liber homo, col. 931. & seq. nu. 5. dele. quia nihil sine pretio est apud Episcopum,
L. si pecuniam, col. 945. num. 26. dele. Cœlestinus Papa quidquid &c. vsque Fallit primò. Idem in Summario delendum.
L. quod Seruius, col. 965. nu. 4. dele. hoc non fecit Panormitanus superbus, vsque. Secundò. Idem in Summario.

Tit. de condict. ob turp. caus.

L. idem. §. si tibi indicium, col. 986. num. 2. dele. Hoc esset valde, vsque. Et ex text. Itè vbi dicit. Et ex tex. dele. le. & substitueque. Sed.
L. si ob turpem, col. 989. num. 4. dele. Vel Papa.

In secundum Tomum Super Infort. ff.

Tit. soluto matrim.

Col. 5. num. 2. dele. Hoc tamen limitetis, vsque. Secundò, & vbi habetur. Secundò, substitue. Primò, deleatur etiam, Tertiò, & substitue. Secundò.
Col. 14. num. 38. dele. Et creditur, maiores nostros, vsque. Si ciuitas.
L. de diuisione, cum l. seq. col. 35. num. 12. dele. hæresi, & substitue, opinione.
L. maritum, cum ll. seq. col. 79. num. 35. dele. Pontifices sese bene prouiderunt.

Tit. de vulg. & pup. substit.

L. 1. §. substituere, cum l. moribus, col. 97. num. 34. dele. Et communiter Doct. plus laxant habenas, vsque, & Bal.
L. moribus. §. interdum, col. 103. num. 11. dele. vt sic in Principib. vsque ad ver. 12. collig.
Ibid. col. 105. num. 20. dele. sicut Lazarum mortuum.
L. qui liberis, §. hæc verba, col. 129. nu. 11. dele. Id est in ordinarium Iuris Canonici.
L. si pater, col. 130. nu. 2. dele. Pilatum, & substit. Plautium, & hoc in eodem numero, bis.
L. si filius, col. 140. ante nu. 1. del. non locutuleis istis forensibus, &c. vsq; diuidite legem.
Ibid. nu. 1. dele. Sicut Saluator excusat Magdalenam.
L. Centurio, col. 151. nu. 10. dele. est arg. contra mendicantes, &c. vsque. Quintò.
Ibid. col. 151. nu. 21. dele. si dijs placet, &c. vsque nunc accipio.
Ibid. nu. 22. dele. Diui. & hoc bis in eodem numero.
L. precib. C. de impub. & alijs subst. col. 158. nu. 40. dele. vt dixit magnus Erasmus, vsque. Itaque.
L. substitui liberis, col. 169. nu. 3. dele. Secundò sume, arg. contra Episcopos, &c. vsque in fin. Idem deleatur in Summario.
L. si Seruus communis, col. 170. nu. 3. dele. Quo casu Ciuitas nostra, &c. vsque. Tertiò col. quòd &c.
L. patris, & filij, col. 171. nu. 9. dele. Erasmum, & substitue Salustiũ. Et hoc bis eodẽ loco.
L. is qui, col. 175. nu. 2. dele. Pilatum, & substitue, Plautium. Item dele, Herodem, & substitue. Erotem.
L. ex duobus, §. filium impuberem, col. 201. nu. 4. dele. etiam in Euangelijs seruari Erasmus docuit, & substitue. seruari certum est.
L. ex facto, col. 250. nu. 18. dele. & tamen vtraque statuta haberent optimam rationem, & Reip. vtilitatem. Sed & substitue. Quia.
Ibid. col. 251. nu. 23. dele. Tu adde Verg. & crimine ab vno disce omnes.
§. Lucius, col. 262. nu. 5. dele. quod non dicunt Theologi, vsque sed hoc facit.
§. Iulius, col. 266. nu. 12. dele. Arg. pulchrum, vsque. Septimò collige.

Tit. de legatis primo.

L. si quis in fundi, col. 286. nu. 10. dele. Tu vide frater, num per hanc, &c. vsque, E' diuerso infertur.

L. id

L. id quod, col. 310. num. 3. in fi. dele. Cæteri in hac decisione, &c. vsque. Quid autem, &c. Ibid. col. seq. dele totum, num. 6. & 7. Idem etiam descatur in Summario.
L. legata inutiliter, col. 338. num. 10. dele. Iuristis illis, qui sunt Theologi, dabis fundum.
L. quod in rerum, §. si nauem, col. 348. nu. 4. in fi. dele. Si credere fas est, & substitue. vt ait.
L. si pluribus, cum l. seq. col. 369. dele. quod ex phrasi Erasmica notent iuuenes.
L. legato generaliter, col. 402. nu. 3. dele. ex quo, si fas est, à legalibus, &c. vsque. Nunc ad materiam. Item deleatur in Summario. Vt neque optima, neque pessima eligatur.
L. idem Iulianus, §. constat, cum l. seq. col. 423. nu. 8. dele. Vide ne parum sani consilij, &c. vsque. Ex ista doctrina.
Ibidem, num. 9. post illa verba. per Principem, adde, & Pontificem.
L. cætera, §. idem quæri potest, col. 430. num. 4. dele. & non curatur amor proximi.
Ibid. col. seq. numer. 7. dele. Sic defende Principes meos Hassiæ & Saxoniæ, &c. vsque. Et huiusmodi Sermonis.

In Tertium Tomum, sup. ff. Nouum.

Tit. de dam. inf.

L. 1. col. 74. num. 9. vbi dicit. Si ille articulus est bene decisus in Iure. dele illud, bene.
L. si finita, §. si quis damni, col. 163. nu. 4. dele. Et per hoc credo, Domini, &c. vsque, similiter dico.
§. Si quis metu, col. 167. dele. Ex hoc Bal. &c. vsque, ex quo habetis.

Tit. de acquir. possess.

L. 1. §. item acquirimus, col. 192. nu. 22. dele. Ioseph. nihil potuisset, &c. vsque, item acq.
§. Per seruum, col. 196. num. 13. dele. Barbarè, & illotè.
§. Hæc quæ de seruis. dele. Catholicum.
§. Municipes, cum l. seq. col. 211. num. 19. dele. hæc sunt notanda ad tempora, vsque. Vnde regula.
Ibid. col. 213. vbi dicit, in quib. tota collegia, del. tota, & substi. multa in quibusdam locis.
L. possideri, col. 215. num. 9. dele. quam nominamus biretum barbarè.
Ibid. col. 218. num. 22. dele. ex hac notab. doctr. infertur. vsque Audiuimus.
§. Neratius, col. 250. num. 2. dele. Deorum vel.
§. Ex pluribus, col. 214. num. 15. vbi dicitur, & in hoc c. ius Can. est saluberrimum, fac vt dicat, In hoc c. maximè Ius Canonicum.
§. In amittenda, col. 260. nu. 5. dele. In omnibus dicimus illud Marci, non erat conueniens testimonium.
§. Nerua, col. 265. num. 8. in fi. dele. Coll. morale hic, &c. vsque, Item ex tex.
Ibid. num. 11. dele. Hoc etiam potest applicari, &c. vsque, notand. etiam &c.
§. Genera, col. 272. num. 9. dele. Quod est pulcherrimum dictum, vsque. Aut igitur.
L. clam, col. 277. num. 6. dele. Ad Sacerdotium, & substitue. Ad beneficium.
L. naturaliter, §. nihil commune, col. 307. num. 20. dele. Sicut Euangelium.
L. si quis vi, §. differentia, col. 330. n. 16. dele. Papa est Dom. Regni. vsque. Tertiò est Dom.
L. quod me, col. 335. num. 12. & habent hæc potentiam Creatoris nostri, dele.
§. Si furioso, col. 337. dele. Ex his habetis, quòd animi, &c. vsque. Quod autem diximus. Idem in Sum. dele.
L. si quis rem, col. 343. num. 4. dele. paria. & substitue. puniuntur.
L. iustè, col. 355. nu. 6. dele. Vel vt ego soleo nominare, iustitiæ.

Tit. de re iudicata.

L. qui condemnare, col. 365. nu. dele. In hoc Pilatus, vsque ad has regulas.
Ibid. col. 366. nu. 8. dele. Sextò non procedit, vsque. Septimò fallit.
Ibid. nu. 9. dele. Vbi Leo Papa subiecit se correctioni Regis Franciæ.
L. si se. §. ait prætor, col. 372. num. 3. dele. Potest etiam colligi, &c. vsque. Quartò coll.
L. ait Prætor, col. 384. nu. 2. & 3. dele. Apud Theologos, vsque, Apud nos notio. Idem deleatur in Summario.
L. cum prolatis, col. 455. nu. 3. dele. Vbi bibliopolæ multas consarcinarunt extrauagantes, vt sint libri vendibiles.
L. acta. §. de amplianda, col. 486. nu. 4. dele. vsurpant, & substitue, habent.

L. acto-

L. actorum, col. 487. num. 3. dele, stulti Monachi.
Ibid. col. 488. num. 5. in fi. dele. Sed vt lucra, & quæstum accumulent.
L. si rerum, col. 500. num. 17. dele. Vbi Papa prouidet, ne Inquisitor, &c. vsque, Glos. ibi.
L. quæsitum, col. 521. num. 15. propè fin. dele. Erasmus, & substitue. alius.

Tit. de confessis.

L. cum fideicommissum, col. 575. num. 6. in fi. dele. Episcopus, & substitue, aliquis. Item dele. Quod non habetur pro Simonia.

Tit. ex quib. cau, in poss. eat.

L. sed & is qui. col. 797. num, 3. dele. animum, & substitue, quæ sunt hominis.

Tit. de bon. auth. Iud. poss.

L. si non expedierit, §. si pupillus. col. 606. num. 2. dele. contra Scotistas.
Ibid. col. 607. num. 4. dele. Sicut iste in Euangelio Lucæ, &c. vsque, sic faciunt homines, exclusiuè, &c.
L. cum vnus, num. 3. col. 628. dele. Sic Ioannes Euangelista, vsque, sic in l. si post.

Tit de separat.

L. debitor, colum. 674. num. 4. dele. Deus non est Deus.

Tit. quæ in frau. cred.

L. ait prætor. §. si fraudator, cum duob. §§. seqq. col. 700. nu. 5. in fi. dele. Pulchrum. Item Sic Cartusiani, &c. vsque in finem.
L. si pater, colum. 712. num. 5. dele. Hoc etiam annotauit Erasmus, &c. vsque in finem dicti numeri.

Tit. de interdictis.

L. 1. col. 723. num. 3. in fi. dele. licet hæretici respuant.

Tit ne quid in loco Sacro.

Col. 774. num. 1. dele. Vt cum depingitur imago Crucifixi, vel alia id genus. Item dele. prædicta non procedunt, vsque, sunt autem Sacraria.

Tit. de except.

L. non vtique, col. 775. num. 1. dele. ista lex in Ecclesia nostra, vsque. Casus.
Ibid. post. finem d. l. col. 776. Ibi additio, ad Getzones imagines sunt. dele. totam.
L. filiusfam. col. 784. num. 5. dele. Sacerdotes, & substitue. aliquos.

Tit. de except. rei iud.

L. si mater, §. eandem, col. 822. ante nu. 1. dele. sicut Monachi, &c. vsque, semper versatur.
Ibidem, col. 823. nu. 7. dele. Quæ tamen est frequens in Consistorijs, vsque. Nam qui petit.
L. si is qui hæres, col. 865. num. 4. dele. Sicut legitur de D. Gothardo. vsque, Collige, quòd quamuis.

Tit. de diu. & temp. præscript.

L. 1. col. 876. num. 5. dele. Id est veneratione Sanctorum detineatur.
L. cum hæres, col. 892. nu, 3. dele. Puto æquitatem ciuilem hoc loco præferri.

Tit. de doli mali & met. exc.

L. apud Celsum, §. quæsitum, colum. 921. numer. secundo, dele. Deus. & substitue. quicunque iuris.
§. Si cum legitima, col. 929. num. 6. dele. & addo ad vtilitatem, vsque, pro conclusione.

Tit. quar. rer. act. non dat.

L. 1. §. quæ onerandæ, col. 958. nu. 5. dele. Idem ego teneo. vsque, Non fuit modica.

Tit.

Digitized by Google

Tit. de actio. & oblig.

L. obligationes, col. 964. nu. 17. dele. Vnde rectè in Euangelio. vsque, dicitur autem.
L. ex maleficijs, §. si quis absentis, colum. 97. numero 6. dele. Carmelita, & substitue. hæretici.
§. Is quoque, col. 977. num. 8. Ibi, ita solui nodum Zuuinglij, &c. si contingat, denuo imprimi librum, fiat additio in margine. Sũt ver ô validiores additiones aduersus Zuuinglium.
L. Serui, col. 990. numer. 1. addatur in margine. Hodie non nisi in quibusdam casibus de Iure ciuili.

In Quartum Tomum.

Deleatur Epistola nuncupatoria Nicolai Frigij.

Tit. Instit. de actio.

Col. 12. num. 13. dele. Vnde dicebat vidua. vsque, Expedita.
§. A Equæ, col. 23. num. 18. dele. per Iouem.
Ibidem, colum. 24. numer. 19. Ibi. ecquò vadit anima mercatoris. Adde. talis, ita vt dicat. Quò vadit anima talis mercatoris.
§. Sed istæ, col. 35. num. 21. Ibi. fatigat Deos, & homines. Adde, vt dicitur.
Ibidem, col. 36. num. 23. dele Iouem.
§. Rursus, col. 46. num. 26. ibi. velut anhelare Deos, & homines. Adde, vt dicitur.
Ibidem, num. 247. dele. Ecclesiæ, & substitue. Scholæ.
Ibidem, col. 49. num. 31. dele. exemplo Lazari. vsque, Ergo non inuenio.
§. Item si quis, col. 52. num. 28. in Summario, dele totum, num. 28. & 30.
Ibidem, col. 58. numer. 28. dele. Quia sæpè multò tempore seruitur Cardinalibus, &c. vsque, sed non ita. Et ibidem, numer. 29. & 30. dele. Quia si Papa, vel Princeps, &c. vsque. Ista possent etiam.
§. Actiones, col. 80. num. 7. dele. Per Iouem.
Ibidem, col. 81. num. 13. dele. Sacris dijs immortalibus, & substitue. Sanctis, vel Deo.
§. Pœnales, col. 94. num. 6. dele. Ita Erasmus noster.
Ibid. col. 103. num. 32. dele. quo loco excusatur Cardinalis. vsque, videte Bald. &c.
§. Præiudicales, col. 105. nu. 1. dele. quamuis Lutherani non accedant ad hanc sententiam, & neque tuta est.
Ibid. col. 112. num. 22. dele. Ecclesiast. & substitue. Schola.
Et ibid. nu. 22. dele. Quod esset conculcandum Sacerdotibus, qui à patronis consequuntur beneficia.
§. Ex maleficijs, col. 122. nu. 3. dele. Super quo etiam nos Doctores. vsque, Multa pulchra.
§. Quædam, col. 131. nu. 14. dele. plus commendata, quàm festum S. Gregorij.
§. Omnes, col. 139. nu. 13. dele. est magis Christiana, quàm fuerit, & substitue. melius facit, quàm fecerit. Ibid. ad Festum Martini. adde, Sancti.
Actionum, col. 148. num. 8. dele. Qui fortasse satis potauerat.
§. Fuerat, col. 172. nu. 4. dele. Hic vsurpat Imperator, &c. vsque, Collig. quòd actio.
§. In bonæ fidei, col. 185. numer. 12. dele. Beatas animas, & substitue istos. Et ibidem, dele. Dij boni.

Tit. feud. qui feu. dare vel accipere poss.

Col. 255. numer. 3. dele. & dicit Baldus in dicto cap. &c. vsque, Et licet.

Tit. de feud. succes.

Col. 296. num. 75. dele. hoc tamen non est dubium, & substitue. videtur tamen.
Col. 297. num. 77. dele. Quod est memoria tenendum, &c. vsque, Nam si.

Tit. de feud. alien.

Col. 300. num. 10. dele. Vide etiam, ne Ecclesiæ plus nimio in secularibus prærogetur.
Item dele. Sed hodie multa in contrarium agi, &c. vsque præterea, & sup. &c.

Digitized by Google

Tit. de feud. amiſſ.

Col.316.num.55.dele.Negare tamen non poſſum, &c. vſque,Porrò tex.

In C. Iuſt. de Iudicijs.

L.properandum,§.ſin verò cauſſæ,col.68.num.3. dele. Vide Eraſmum in libro de ratione Theologiæ.
L.rem non nouam,col.64.num.2.ibid. tunc tangit Sacras Scripturas, id eſt protocollum vaniſſimum.Corr. vt dicat,Tangit non Sacras Scripturas,ſed protocollum,&c.
L.apertiſſimi, cum Auth.ſi verò, col.73. num.12. dele. Lutherus nominaret frigida ſcita Pontificum.

De verborum obligat.

Col.2.nu.6.Ibid.in quo tu adde micam ſalis ex ſentẽtia Bart.in d.l.1.&c. niſi ſit officium cum adminiſtratione,adde ſeculare.Vt dicat niſi ſit officium ſeculare.
L.1.§.ſi quis ita,col.10.num.3.dele.Templum,& ſubſtitue. Domum.Item dele.orabo,& ſubſtitue.cænabor.
§.Si quis ſimpliciter,col.19.num.17.dele.vulgus vagabundum.& vbi dicit cęterum.corr. vt dicat,ceteri ſunt ſub Vicario.
L.ſtipulationum, colum.33. numer.33. dele. Stante iure poſitiuo, &cæt. vſque, Collige, quod,&c.
L.eadem,§.Cato.col.66.nu.36.dele. Hic textus,ſicut Iudas inter Iudæos,ita diſcurſabit in tota hac materia.
Ibid.col.78.num.88.dele.de hoc gauderent manes Bartoli,ſi poſſent intelligere.
L.ſtipulationum,la 2.§.ſi ſortem.col.90.num.10.dele.ſic enim fecit mulier, &c.vſq; habetis hic documentum.
L.impoſſibilis,col.97.num.5.dele. facilè deciperentur, vſque de quo per Canoniſtas.
L.ſi Titius,col.107.nu.4.dele.Hoc vix amitterent Chriſtiani.Ibid.col.111.num.13. dele. vulgus barbarum,& inutile.
L.generaliter,cum l.ſeq.col.175.num.6.dele.& ita crederem,vſque, de iſta relatione.
L.ſcire debemus,§.ſi à fure, col. 175. num.7. dele. Rectè ſicut Sacra Scriptura dicit, quòd Saul inter prophetas.
L.ſciendum,col.182.num.25.dele.etiam ſi Papa ſcripſiſſet inſtrumentum.
L.ſtipulatio iſta,§.alteri ſtipulari, col.237.nu.3. Si contingat denuo imprimi librum, poterit deleri.Pilate,& ſubſtitui.Plaute,vel quid ſimile.
L.qui hoc anno,col.259. num.6.Martini.adde.Sancti.
L.ſi quis arbitratu,col.265.num.14.dele. Catholicum.
§. fin.ſi contingat denuo imprimi librum,col.283. numer.10. dele. eluditur,& ſubſtitue. prorſus tollitur.
§.Si à te,col.323.num.3. dele. id eſt trufatur.
L.qui vſumfructum,col.336.num.11. dele.in tota Eccleſia noſtra.
L.ſtipulatio hoc modo,col.343.nu.15.dele. quidquid poſſunt in ſementem Eccleſiæ tendat,& ſubſtitue. Hic dicant.
Pactum ſucceſſionis amittendæ,c.11.col.346.nu.28. dele. Verum eſt,nec poſſum,&c. vſque prædictam concluſionem.
L.quæ extrinſecus,col.361.numer.1.dele. Hæc lex eſt facta pro his,qui indeuoti erant,vt exaudiantur à Domino.
Ibid.col.362.num.5.Domini,iſta l.multum,&c.vſque Coll.ex ſecunda.
§.Sacram,col.442.numer.7.dele. Videtur ſatis dura ſimilitudo. Sed & ſubſtitue. nec debet videri dura. Quia ibidem eod.numer.col.443. dele.niſi fortè miraculosè,vt dicit hic Bart.
L.mora,col.464.num.6.dele.Si habetis aliud mirabile,&c.vſque Circa hoc vltimum.
§.Flauius Hermes,col.556. numer.2.dele. Diui.& ſubſtitue.Imperatoris.in noua impreſſione.
§.Duo fratres,col.581.num.37.dele.iſta enim ſunt in,&c.vſque Quartò fall.
§.Chryſogonus,col.594.num.14.dele. ita Philippus Decius,&c.vſque,alia ratio fuit.
Ibid.col.596.num.22.in fi.dele. Ad quæ doct.§.noſter,&c. vſque in finem.
L.duo rei.col.598.num.4.Martini. adde Sancti.

§.Ea

.8. dele. si quidam Fr. Franciscus, vsque, certè hæc cautela.
..655. num. 5. dele. In nostra Ecclesia. & substitue à nostris.
..ti titulam, col. 656. nu. 6. dele. ita c. 30. Gen. dixerat Rachel, &c. vsque in finem
..ameri.
..quis, col. 660. num. 20. dele. maximè per Principem.
..col. 661. num. 5. dele. Sed nihil est perpetuum, &c. vsque Quod autem dixi.
9. Præterea, col. 669. num. 7. dele. Sumite exemplum Theologicum, vsque, Hæc conclusio not. fallit.

In Tomum Quintum. Lib. 1. sing. Responsorum.

Cap. 2. col. 37. num. 32. dele. vt magnus Erasmus testatur.
Cap. 6. col. 61. num. 9. dele. Teste Erasmo.

Libro Secundo.

Cap. 1. col. 102. num. 27. dele. & adora. in noua impress.
Cap. 3. col. 106. num. 11. dele. anima. & substitue. homo.
Cap. 17. col. 121. num. 3. dele. Esset enim & ipsis clericis, vsque, nec verum.
Ibid. num. 4. dele. Vel forte dicas, eas esse de Ecclesia malignantium.
Cap. 18. col. ead. non longè à princ. dele. Imperatorem, & substitue. eum, qui non habet superiorem. Item dele. Imperatore. & substitue. eo.
In l. quod Nerua. ff. depos. §. libertus, col. 203. num. 12. dele. Ex obseruatione doctissimi Erasmi.
In l. frater à fratre. §. Cato. col. 238. num. 5. dele. magni Erasmi.
Antinomiarum dissolutiones, col. 244. numer. 8. Dele. quæ tanta licentia suppressorem, vsque. Quanto illustrior.
Ibid. num. 9. dele. siue cuculla, siue stoliditatis mitra.
Ibid. col. 245. num. 12. & vt interim vno sim exemplo, vsque, Sed ad Antinomias.
Ibidem, num. 13. dele. Nam & tu vir clarissime, vsque, sed non est vlla defensio in Petrò Stella.
Col. 326. in fi. dele. Eutychis exemplo, de quo, &c. vsque ab omnibus vno ore.
De Iudæis, q. 1. pag. 332. dele. Maximus mehercule error fœdissimorum barbarorum, &c. vsque 5. q. 10. ar. 12. t. 4. sent.
Ibid. pag. 333. V. dele. Hæresim, ideſt sectam, & substitue. sententiam.
Ead. q. in noua impress. pag. 338. D. dele. nec virtus.
Ibid. M. dele. Iupiter, & substitue. Deus.
Ead. q. pag. 339. R. dele. Alius enim (vt dicit Aug.) pater est, alius filius.
Ibid. pag. 342. R. dele per Iouem lapideum.
In Apologia ad Io. Eckium, col. 336. nu. 9. dele dij boni, & substitue. bone Deus. in noua impressione.
Ibid. col. 373. nu. 21. dele. Tandem dicis nolle te, &c. vsque, Hoc tum satis dubia. Ibidem dele. Dij boni.
Ibid. col. 375. num. 22. dele. vt magnus Erasmus in Adagijs docuit.
Ead. col. in fi. dele. Si tamen omnino contendens. vsq; certum cum clariss. vir Andreas.
Col. 376. dele. Sed nec satis tibi fuit dentem. vsq; Beroaldus homo.
Paullò inf. dele. Et quando in Erasmum incidimus. & paullò post, dele duobus in locis nomen eiusdem Erasmi.
Col. 377. paullò post princ. dele. Hac Erasmus insectatur. vsque Gladius profecto. Et vbi nomen ipsius Erasmi, vel alterius hæretici reperietur, semper deleatur.
In primum Rhet. ad Herenn. col. 381. num. 3. procem. dele. vt Erasmus interpretatur.
Col. 382. num. 6. dele. & hodie Erasmi. vsque Si tamen alterutro carendum.
Col. 383. num. 9. dele. Sic Erasmus in Scholijs super Hieronym.
Col. 385. num. 12. in fi. dele. Ita Martinus Lutherus, vsque, & hactenus de ciuilibus.
Col. 392. ad c. 3. De quatuor gen. cau. Turpe. dele. Si Erasmo credimus.
Col. 393. Humile. dele. & tamen Papa se in his magis occupat.
Col. 394. Si genus causſæ dubium. dele. Dijs volentibus, & substitue. Deo volente, in noua impressione.
Col. 395. In expositione, Si honestum causſæ genus, dele. vt eleganter alicubi Erasmus ait.

Digitized by Google

Colum. 396. in expoſitione. Aut ad eos ipſos. dele. Vdalricus Huttenus. & ſubſtitue. Quidam.
Col. 402. dele. quo loco frequenter vtitur. vſque, A confect.
Ibid. dele. hunc locum tenuit Pilatus. vſque, hic locus.
Col. 405. dele. ſic Gamaliel, &c. vſque, Hoc loco.
Ibid. dele. ſi oratio. vſque, Item ſi negabimus.
Col. 407. dele. dijs, & ſubſtitue. Deo, in noua impr.
Col. 408. dele. Ex Eraſmi ſententia.
Ibid. De breui narratione, col. 414. dele. Hoc faciunt Concionatores, vſque, & ſi tranſitionibus.
Col. ead. dele. In Euangelijs, quæ ſunt plena, in hoc vitium incidunt.
Ibid. in expoſitione. Si vera res erit, col. 418. dele. Eraſmi. Item dele. In Euangelijs multa videntur pugnare, vſque. Oratores.
Item dele. Eraſmus in Scholijs in Hieron. vſque. Vbertinus.
Ibid. de diuiſ. cauſarum, c. 5. col. 420. dele. Vides plures mores, vſque, hoc contingit. Et ſi contingat denuò imprimi librum, vbi habetur, hoc ſubſtituatur. Quod vt perfectior ſit ſenſus.
Ibid. de cauſarum conſtitutionibus, c. 6. col. 422. dele. Sic fuit cauſſa, vſque, Sed hoc.
Ibid. in expoſit. cum & peccaſſe, col. 430. dele. qui religione non ligantur.
Ibid. in expoſitione, ex comparatione cauſa non con. col. 431. dele. Tam comparatione.
In 2. lib. In cauſa coniecturali, col. 435. dele. haud abſimile, vſque, & per hanc ſpem.
Ibid. comprehenſio, col. 438. dele. Sic apud Regium, &c. vſque ſic ſuperioribus.
Ibid. Inuerſio, col. 440. dele. Tu Eraſme, vſque. Ea inuerſione.
Ibid. Appendix ad ſtatum coniectur. colum. 444. dele. Sic vxor Pharaonis, vſque. Sic in Oratione.
Ibid. Omnes enim illi, col. 450. Hoc genere, vſque, aut cum dicto.
Ibid. ſtatus diffinitiuus, col. 453. dele. de Saluatore, qui ſi longius, &c. vſque, de Theſide.
Ibid. ſtatus tranſlationis, col. 445. dele. ſic Seruator noſter, vſque. Hi duo loci.
Col. 456. dele. Hoc ſtatu vſi ſunt, vſque. à tempore.
Ibid. Conſtat igitur ius ex his, col. 459. dele. vt accuſatur Lutherus, vſque. Pietas teſt.
Ibid. col. 460. dele. per hunc locum defenditur Phinees, vſque obſeruantia. Item dele. Seruatorem, & ſubſtitue. Saluatorem in noua impreſſione.
Ead. col. dele. Vt Lutherus iuſſus reuocare, vſque hi ſex.
Ibid. de Entymematis, col. 474. dele. quo genere frequentiſſimè vti, &c. Hierony. vſque. Alia ſpecies. Item dele. Si Paulus ad Romanos, vſque ad pugnantia mediata.
Ibid. col. 475. dele. Quo temperamento, vſque. Aliæ Enthymematis ſpecies.
Ibid. complexio, col. 479. dele. Sed qua arte, vſque. Item Sadducæi.
Ibid. de vitioſa expoſitione ſuper dent omnes, qui in paup. ſunt, colum. 480. dele. Luthero, & ſubſtitue. Ariſtoteli. Item paullò infrà, colum. 481. dele. Eraſmus, & ſubſtitue. Doctores.
Ibid. in expoſitione ſent. Nam Epiſcopo ami. me, hodie, &c. col. 483. dele. hoc vitio vereor ne laboret, qui pro Luthero, &c. vſque in finem.
Ibid. Ad cap. de vitioſa confirmatione, in expoſitione ſententiæ, Iniuria abs te, col. 485. dele. Sic Chriſtus facit ad Iudæos, vſque qua diſſolutione, & paullò poſt dele. Item ſi vim partium, vſque, poteſt & diſſolui dilemma.
Ibid. in expoſitione, cũ id, de quo ſumma, Col. 486. dele. Sic Lutherus, quaſi obiter, &c. vſque, hoc quotidiè.
Ibid. Ad omnia reliqua vitia in expoſitione, Controuerſiam diſſoluere, col. 488. dele. Sic Theologiæ, &c. vſque. Vltimum vitium.
In Oratione funebri, in funere Illuſtriſſimæ Blancæ Mariæ, col. 293. dele. purpuratis, & ſubſtitue Patribus. Item dele. Fortuna. Item dele. Diuina, ſi tamen contingat librum denuò imprimi, in alijs enim permiti poterunt.
In ead. col. dele. Vt iuſtè illud Prophetæ ad Cæſarem, vſque. Hanc tantam Principem, & in noua impreſſione deleatur. Reuerendiſſima.
Ibid. col. 494. dele O' duram fatorum acerbitatem, vſque profecto. Item dele. aboleri, & ſubſtitue. mori.
In Oratione de laudibus Legum, Friburgi habita. col. 517. dele. Eraſmo Roterodamo magno dicente illo.
In Epiſtola Amerbachio ſcripta, quæ incipit, Litteras meas Bonifaci: deleatur.

Col.

Col.531. Epistola eid.Amerbachio,quæ incipit litteras meas Bonifacij deleatur,& amoueatur tota.
Col. 535. Epistola eidem Amerbachio,quæ incipit,quas ambas.deleatur tota.
Col.548.Epistola eidem Amerbachio,quæ incipit. Frater Bonifaci, deleatur tota.
Col.588. Epistola Erasmo Roterod.scripta,quæ incipit,Dolenter fero,deleatur tota.
Col.590.Epistola eidem Erasmo.Quid censes magne,deleatur tota.
Col.592. in Epistola Amerbachio scripta,quæ incipit, numquam mihi dele. id quod nuper eleganter Erasmus.
Item in omnibus Epistolis,& vbicunque reperiantur nomina hæreticorum, vel hæretici laudantur,deleantur,& amoueantur.
Deleantur etiam carmina omnia, quæ vel ab hæreticis confecta sunt, vel hæreticos laudant,& in noua impressione prorsus tollantur.
In Oratione Christophori ab Nolamberg,habita in forum Zasij,col.597. dele. Diuinus. Item in noua impressione dele,Dij boni,& substitue bone Deus.
In eadem Orationes,col.500.dele.vt merito dicere possis,vsque nondum ego.Item dele. ò crudelia fata. Item dele. præsenti alicui Deo.
Col.501.dele. hoc est ille iustitiæ, &c. vsque prudentia verò. Item dele. de futuris nunquam fallebatur.
Col.611. deleatur Epistola Erasmi Bonifacio Amerbachio scripta.
In Oratione habita in funere Maximiliani Imperatoris dele.ò dicam fatorum seriem,vsque. Moritur virtutum.
Deleatur etiam nomen.Diui,in noua impressione, vbicunque inueniatur.

In Tomum Sextum,qui est Consiliorum.

In Epistola Bonifacio Amerbachio dicata, dele. Nam quantum maximus ille Erasmus, vsque.Tu enim is Erasmus.
Cons.4.lib.1.Col.49.nu.16.dele.Dij boni,& substitue,bone Deus, in noua impressione.
Ibid.col.50.nu.17.Nec enim sani,vsque.Vnde cum filij.
Cons.10.lib.2.col.415.num.27.dele. Eleganter magnus Erasmus,& vbi habetur scribit, corr.scribitur.

VLRICVS Engelbertus,Teuto,Ord.Præd. quique eundem ordinem apud Teutones, rexit,scripsit librum,quo plures nodos tam in Philosophia, quàm in Theologia enodauit.Alterum item Quæstionum Theologicarum,& Physicarum.Obijt an.1277.PP.Mon. Ord.& Leander.

VLRICVS alter Teuto,Ord.quidem & ipse Præd.scripsit super quattuor Libros Sententiarum.Librum quoque De Foro conscientiæ, ac De Casibus Iuris. In libros item de Anima,& Metaphysicen Aristotelis. Viuebat ann. 1262.

VLRICVS de Vrimaria, & Germanus, & Ordin.D. Augustini, scripsit De origine sui Ord.Iacobus Bergomensis.

V M

VMBERTVS Heduus,qui natus in Burgundiæ Vico,dictus est de Romanis,seu Romains,nobilis tamen,ac summa cum prudentia summam doctrinam consecutus, quippe qui Philosophiam Lutetiæ publicè professus, atq; in iure Canonico diligenter versatus, denique ad ordinem Dominicanorum,cui postea Generalis præfuit, Theologiâ optimè doctus in sanctissimum Virum euasit, quemadmodũ alij quidem de eius vita testati sunt, quam posteris scripto mandarunt, sed præcipuè,ac breuiter Ferdinandus Castillus,lib.2. partis prioris historiæ suæ de Dominicano Ordine,cap.47.& sequentibus agit.Is igitur Vmbertus hosce libros reliquit. Commentarium in D. Augustini regulam. Librum de septem gradibus contemplationis. Alterum de tribus Votis essentialibus Religiosorum. Alium De Eruditione Concionatorum. Hoc enim docetur,quanam ratione concionatoribus agendum sit cum vnoquoq; genere hominum,vt eos instruant,& ædificent, cum Regibus,Principibus,Cardinalibus, & alijs Ecclesiasticis omnibus, cum Religiosis item variorum ordinum,cum Nobilibus, Equitibus, Magistratibus omnibus, Ducibus,Militibus,ministris Iustitiæ,Aulicis, familijs, opificibus, agricolis, mulieribus, cuiuscunque sint conditionis. Et hoc videlicet Opere non solum præcepta, & methodum tradit, qua cum istiusmodi hominibus agendum sit,verum etiam verba ipsa, & colloquia, quæ cuiq;

Digitized by Google

hominum generi ad Dei gloriam, & eorum salutem quadrent. Quare non immeritò vocatus est ab Ferdinàdo Castillo, hic liber, Bibliotheca Vniuersalis pro omnibus officijs, & negocijs huius Mundi, & sapientia Christiana deducta in praxim, ac profunda doctrina, quæ concionatoribus suppeditet quidquid animarum saluti conducit: cum & stylus is sit, vt neminem vnquam fatiget, delectet autem plurimum legétes. Erat autem iam ante multos annos excusus, cum ann. 1602. recusus est Vincentiæ, in Ditione Veneta.

Alium minorem, qui tamen valde vtilis est, ac prudentiam Christianam vbique spirat: de Religiosorum officijs, à Generali, vsq; ad Ianitorem, coquum, olitorem, & alios omnes, non omissis Priore, subpriore, Lectore, Concionatore, Magistro studiorum.

Libellum denique De Vitis primorum Patrum Dominicani Ordinis, qui suo tempore Virtute, ac sanctitate floruerant.

VMBERTI Locati Opus Iudiciale Inquisitorum. Romæ apud hæredes Antonij Bladi ann. 1570.

VMBERTI Siluæ candidæ S.R.E. Cardin. Disputatio, quam Constantinopoli habuit aduersus Græcos de Azymo, & Fermentato, extat in Appendice vndecimi Tomi Annalium Cæs. Card. Baronij, quæ numquam fuerat edita, sed quæ perdigna lectu & Græcis euincendis, & rectissimæ S.R.E. obseruationi manifestandæ percommoda.

VMFRIDVS Neckton, Nordouolcas, Anglus, Carmelita, scripsit Sermones Dominicales 14. Quæstionum item Theologicarum librum vnum: præterea Lecturas Scholasticas. Obijt ann. 1303. Iacobus de Plebe Seruita, & Petrus Lucius.

V O

VOCABVLARIVM Theologicum vide in verbo Thomas Beauxamis.

Ann. Dom. 460. Tit.

VOCONIVS Castellani Mauritaniæ Oppidi Episcopus, scripsit aduersus Ecclesiæ inimicos Iudæos, & Arianos, & alios hæreticos. Composuit etiam Sacramentorũ egregium Volumen. Gennad. in Catal. ad quem Suffridus notat. *Hic scriptor apud Tritemium Victorianus Buconius appellatur: apud Honorium simpliciter Buconius, & in m.s. codd. nostris.*

VOLCKMARVS, siue *Volckmarius*, Furstenfeldensis Cœnobij Abbas, Ord. D. Benedicti, Annales Boiorum ab irruptione eorum in proũincias Romanas, hoc est, ab anno Christi 508. ad annum 1314. deduxit. Viuebat ann. 1314. At nitida Marci Velseri historia Boicarum rerum omnibus præferenda est. Erat porrò Volckmarus à Concilijs Ludouici Ducis Boiorum, Parentis Ludouici IV. Imp.

VOLFNARDVS Monachus Hasserensis, qui seipsum, scribens Erchenboldo Episcopo, presbyterum nominat, Vitam B. Vualpurgis, quàm fidelissimè (vt verbo Baronij Cardin. vtar) scripsit. Extat autem in Tomo Quarto Antiquæ lectionis Henrici Canisij, impresso Ingolstadij ann. 1603. Vide Annal. eiusdem Baronij sub ann. 723. Videtur autem Arnoldo Vuioni esse is, qui extat apud Mosandrum Tom. 7. Surij ad diem primam Maij.

VOLFGANGVS Sedelius De mystico Templo Salomonis. Moguntiæ apud Franciscum Behem, ann. 1548.

VOLFRADI Vuengeri Apologia pro fidei, ac Religionis Catholicę Romanę Ecclesię assertione, ad quorundam calumnias, ac traductiones diluendas edita. Ingolst. ann. 1577.

VOLVSIANVS scripsit Epistolam ad D. Augustinum, quæ in huius Epistolis est secunda numero: qua de illo quærebat explicationem dubiorum aliquorum ad Christianam religionem spectantium.

VORMATIENSIS Secunda Synodus Adriano Papa Primo, Carolo Magno procurante, ann. 772. De purgatione Sacerdotum, vide Capitula Francica, lib. 7. cap. 207. At Vormatiense Concilium, in cuius Canone tertio inuenitur error (vt docet B. Thomas part. 3. quæst. 80. art. 6. ad 3. Iubentur enim fures occulti explorari per sacræ Eucharistiæ perceptionem) fuit prouinciale, non confirmatum, immo potius reprobatum, quoad illum Canonem à Summis Pontiff. vt ibidem B. Thomas ostendit. Ita etiam Bellarm. Card. li. 2. de Conciliorum auctoritate, c. 8.

VORMATIAE Vrbis Concilium an. 1122. Callisti autem Papæ, 4. habitum, in quo pax inter Imperatorem, siue Regem Henricum, & Pont. Max. stabilita est, præsidentibus Sedis Apostolicæ legatis. Vide Baron. Card. Tom. 12. Annal. sub eundem annum.

V R

VRANIVS prosecutus est potius obitum, quam Vitam S. Paulini Nolani Episcopi ad Pacatum. Is quidem totam illam historiam de redempto à S. Paulino, sui permutatione,

filio Viduæ conſcripſit ducentos ante annos, quam Gregorius Magnus eam deſcripſiſſet. Extat m.s. in Bibl. Medicæa.

VRBANVS Deuericus, Ord. Seruorum, ſcripſit in primum librum Mag. Sent. & Commentarios ad Ariſtotelis libros De Phyſico Auditu, De Cœlo, & De Anima.

VRBANVS Primus Pont. Maxim. Patre Pontiano, Romanus (Imp. Alexandro Seuero Aug.) ann. 223. vt habet Onufrius, at vt habet Platina ann. 226. creatus 12. Kal. Nouembris, Martyr autem factus ann. 231. Vir ſanctus, inſtituit vt Eccleſia prædia, & fundos à fidelibus oblatos reciperet, partireturque prouentus Clericis omnibus viritim, nihilque cuiuſpiam priuatum eſſet, ſed in commune bonum, ſunt (ait Platina) qui huic tradunt diſtinctionem quattuor temporum, ac Ieiunij, quæ antea confundebantur.

VRBANVS Secundus, Pont. Max. Gallus, Otto antea vocatus, ex Oppido Caſtilionis, Diœceſeos Rhemenſis, monachus Cluniacenſis, Epiſcopus Card. Oſtienſis, qui ſedit annos 11. Menſes 4. dies 18. creatus Tetracinæ an. 1088. Onufrio, Vir doctus, & ſanctus, ſcripſit contra hæreticorum dogmata, cumque varia Decreta edidiſſet, Ciſtercienſiumque Ordinem confirmaſſet, expeditionem ad Terræ ſanctæ recuperationem procuraſſet in Claromontana Synodo, habuit ibi Exhortationem ad populum, quæ extat in libr. 1. c. 11. & 11. de bello ſacro. Iam verò, quòd pertinet ad Synodum eandē apud Aruernos an. 1094. celebratam, Gulielmus Malmurienſis, libr. 4. c. 2. in reb. Anglicis, eiuſdem meminit, ſicut & Bertholdus. Ipſius verò Synodi triginta duo canones, præter illa, quę extant in Gratiano, reperiuntur in Codice Lamberti Epiſcopi Atrebatenſis, ex qua item Antonius Auguſtinus eos deſcripſit. Vide verò in verbo, *Claromontanum Concilium*, Nam in hac Synodus illa prætermiſſa eſt, dùm integriorem ipſius notitiam, ſicuti & quarundam aliarum aſſequi curabimus.

VRBANI III. Pontif. Maximi pia in Pſalmum quinquageſimum Metaphraſis. Tom. 1. Bibl. PP. Bignæi.

VRBANVS V. Grimaldi militis filius, Lemouicenſis, Gallus, Pontifex Maximus, creatus ann. 1362. De Oratione, & Voto Commentarios ſcripſiſſe dicitur: Eiſingren.

VRBANI VI. Pont. Max. formulæ precum, quas ille compoſuit, & indulgentijs donauit Germanicè impreſſæ Dillingæ in Germania, an. 1567. eum autem deduxiſſe hiſtoriam Barienſium Epiſcoporum ad ſua vſque tempora ſcribit Eiſingren.

VRSINVS Monachus ſcripſit aduerſus eos, qui rebaptizandos hæreticos decernunt, docens nec legitimum eſſe, nec Deo dignum, rebaptizari illos, qui in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, quamuis prauó ſenſu, baptizantur, ſed poſt Sanctæ Trinitatis, & Chriſti ſimplicem Confeſſionem ſufficere ad ſalutem manus impoſitionem Catholici Sacerdotis. Gennad. in Catalog. Viuebat ann. 490. Trit.

VRSPERGENSIS Abbas, & Aimoinus, vbi dicunt Synodum celebratam ſub Conſtantino, & Irene, clarè demonſtrant ſe loqui de ſecunda Nicæna Synodo, quæ fuit 7. generalis, etiamſi per errorem nominent Conſtantinopolim. Bellar. Card. To. 1. Contro. 4. libr. 2. de Conciliorum auctoritate, cap. 8. Abbas Vrſpergenſis ſchiſmaticus flatus graueolentes ex bile in ſtomacho putreſcente ſpirantes odium in Rom. Pontifi. efflat: mendax eſt in multis & arrogans. Baron. ann. 1052. numer. 18. Vide ſupra in verbo Conradus à Lichtenau.

VRSVLA Cynoſura, quæ ſcribitur fuiſſe Matrona doctiſſima, natione Britanna, & Principis Cornubienſium filia, dicitur quidem ſcripſiſſe de arcanis viſionibus lib. vnum: Alterum autem Documentorum fidei: Epiſtolam quoq; tam ad Doctores Græcos, quàm ad Latinos: Veruntamen nihil ipſius vidi. Suſpecta mihi eiuſmodi ſcripta ſunt, quòd Ioannes Baleus homo hæreticus eiuſdem Vrſulæ vitam ſcripſiſſe fertur, quam item vixiſſe ann. 390. teſtetur.

V S

VSELLENSIS Diœceſana Synodus prima, & ſecunda. Clari in Sardinia apud Vincen. Simbennium ann. 1566.

VSVARDVS ſcripſit Martyrologium, quo plures Eccleſiæ ſunt vſæ. Id autem iuſſu Caroli Magni conſcriptum, prodijt cum additionibus, & annotationibus Ioannis Molani, Louanij, apud Hieronymum Vuellæum ann. 1568. & Antuerpiæ 1583. De illo verò ſic Arnoldus Vuion. Vſuardus Monachus Martyrologij Sanctorum ſcriptor: ſiue, vt alij legunt, Iſuardus, natione Gallus, profeſſione Monachus in cœnobio Fuldenſi, Ord. S. Bene-

Digitized by Google

dicti, Congreg. Luxouiēsis, & S. Alcuini Abbatis auditor. Hic apparere in conspectu Domini vacuus nolens, iussu Caroli Magni Imp. post S. Hieronymum, & Bedam, ex scripturis veterum gesta, & passiones Martyrum, Confessorum, Virginumq; Sacrarum in vnum Volumen contulit, quod Martyrologium Vsuardi vocatum, & ab Ecclesia approbatum, vsque in hunc diem perseuerat, & in Rom. Eccles. aliquando, ac in alijs multis, Gallicanis præsertim, Germanicis, Hispanicis, & Anglicis, nec non Monachorum, & Religiosorum domibus, legi consueuit post Primam, vt titulus eius libri in editione Molani indicat. Vide in verbo, Vsuardus.

V T

VTHO Secundi Hermanni Sueuiæ Ducis, ex Fratre Nepos Episcopus Argentoratensis, scripsit Vitas Sanctorum Arbogasti, atq; Amandi. Viuebat ann. 950. Eisingren.

V V

VVALAFRIDVS Germanus, à vitio oculorum, *Strabo* cognominatus, monachus, & Abbas duodecimus Monasterij Augiæ diuitis, Congregat. Luxouiensis, creatus ann. 842. plura scripsit tam ligato, quàm soluto sermone, inter quæ sunt sequentia. De vita Sancti Galli Abbatis, libr. 1. qui excusus apud Surium die 16. Octob. De vita eiusdem metricè, libr. 1. De vita S. Othmari Abbatis, libr. 1. qui excusus est apud Surium die 16. Nouemb. De Officijs Diuinis, siue de exordijs, & incrementis Rerum Ecclesiasticarum ad Reginbertum, liber vnus, qui Romæ prodijt vnà cum alijs Auctoribus de eadem re ann. 1590. & Venetijs vnà cum Speculo Missæ Nicolai Aurifici ann. 1572. cum antea fuisset Coloniæ excusus ann. 1566. & Parisijs in Tom. 6. Secundæ edit. Bibliothecæ Patrum à Bignæo collectæ, incipit autem: *Altaria quidem Noe, Abraham, Isaac, & Iacob, Domino (vt legitur) extruxerunt, &c.*

Videlicet hoc libro agit, vnde hoc, vel illud in consuetudinem venerit, & quando procedente tempore fuerit auctum. Inquit autem, se noluisse de libris paganorum in hac materia testes adsciscere, ne inter Ecclesiasticæ ædificationis eloquia, lectoris animum inutilibus occuparet. Cæterum agit.

Qualiter religiones diuersæ, se inuicē imitatæ sint, & quid commune habuerint, quid diuersum, c. 2.
De profectu religionis Christianæ, c. 3.
Ad quas Cœli plagas, qui orant, vertantur, cap. 4.
De vasis, quæ simpliciter signa dicūtur, c. 5.
De expositione nominum quorundam sacris rebus adiacentium, c. 6.
Quomodo Theotiscè, hoc est Theutonicè, domus Dei dicatur, c. 7.
De Imaginibus, & Picturis, c. 8.
De Templis, & Altaribus dedicandis, c. 9.
Quid fieri debeat in locis Deo consecrat. cap. 10.
Quid item fieri non debeat, c. 11.
De orandi modis, ac distantia vocum, cap. 12.
Quibus prosit cultus Diuinus, & quibus non, c. 13.
Iustas oblationes, & magis virtutes, quàm corporalia munera Deum desiderare, cap. 14.
De oblationibus veterum, c. 15.
De Sacrificijs noui Testamenti, & cur mutata sunt per Christum sacrificia, c. 16.
De virtute Sacramentorum, & cur ab eis criminosi suspendantur, c. 17.
Quid offerendum sit in Altari, c. 18.
Non ab alijs, quàm à ieiunis communicandum, c. 19.
Quòd alij rariùs, alij crebriùs, alij quotidiè communicandum dicant, c. 20.
Vtrùm semel, vel sæpius in die, offerre conueniat, & communicare, c. 21.
De ordine Missæ, & offerendi ratione, c. 22.
De tempore Missæ, c. 23.
De vasis, & vestibus sacris, c. 24.
De horis Canonicis, & genuum flexione. De Hymnis item, & cantilenis, & incrementis eorum, c. 25.
De baptismi incremento, & mersione, & caussis baptizandorum, c. 26.
De decimis dandis, c. 27.
De Litanijs agendis, c. 28.
De aquæ sparsionis, c. 29.
De Benedictione Cerei, c. 30.
Epistolarum ad diuersos librum.

At extant mss. in Bibliotheca celebris Monasterij S. Galli in Heluetia, De Vita S. Galli libri duo, ligata Oratione. Eiusdem liber De S. Othomaro Abbate. Eiusdem varia Poemata. De Vita item in fine S. Mammæ Monachi cum hymno. 2. De carnis petulantia. 3. Ad Prudentium. 4. Ad Carolum filium Augustum. 5. In Natalem Christi. 6. De

cultu-

Digitized by Google

cultnra hortorum. 7. Ad Modoinum. 8. Epitaphium Vuoliffardi Abbatis. 9. Ad Ludouicum Imperatorem. 10. Hymnus de Sancto Gallo 11. Visio Sancti Vuettini, libr. 2. De Vita S. Leudegarij lib. duos. 13. De Vita Sancti Blaethmæs. 14. De eminentia Vnitatis. 15. Epitaphium Geroldi Comitis. 16. Epitaphium Constantij. 17. De lætitia. 18. Hymnus de Natali Domini. 19. Ad Vualdrichum Monachum. 20. Hymnus de SS. Sergio, & Baccho. 21. Multa Epigrammata in variam suam suppellectilem. 22. Vita Vuerdonis Abbatis 23. Obijt autem in Monasterio suo ann. 849. octauo quidem Regiminis eiusdem Abbatiæ. Quamobrem Tritemius falsus est, qui eum vixisse, & Abbatem fuisse inquit S. Galli. Sanè verò è capite octauo, libri de exordijs rerum Ecclesiasticarũ, vbi Vualafridus Ludouici Pij Imp. & è capit. 22. vbi Caroli Magni meminit, constat illum quo diximus tempore claruisse quemadmodum item è chronico Hermani contracti. Nec certè (quòd viderim) ab vllo appellatus est Abbas S. Galli, sed passim, *Diuitis Augiæ*. obseruauit hunc Tritemij lapsum (vt opinor) memoriæ, Arnoldus Vuion in suo Ligno Vitæ. Vide Mag. Sacri Pal. pag. 230. sui Indicis Tom. 1.

VVALERICVS vir sanctus, & Abbas, cuius vita ea esse creditur, quæ extat apud Surium Tom. 2. ad diem primum Aprilis à Monacho scripta ad Theodouinum Abbatem.

VVALPVRGA Soror Vuillibaldi Episcopi primi Aichstadiani scripsit eius Hodęporicon. Vide in verbo, Heidenheimensis. De Vita autem S. Vualpurgæ Philippus Episcopus Aichstadianus scripsit. Qui extat in Tom. 4. Antiquæ lectionis Henrici Canisij.

VVALTERVS Disse, Anglus, Carmelita, scripsit contra Lolhardos, lib. 1. De schismate, lib. 1. Super quosdam Psalmos, lib. 1. Sermones de Tempore, lib. 1. Sermones quoque de Sanctis, libi. 1. Fuit autem Legatus Bonifacij Papæ Noni in Regnis Angliæ, Hispaniæ, Portugalliæ, Nauarræ, Aragoniæ, & in Aquitania, Crucem contra hæreticos, & schismaticos prædicans. Claruit sub Vuenceslao Imperatore. Ann. 1390. In Conuentu autem (vt dicũt) Norduicensi sepultus est. Ita ferè Tritemius, lib. de script. Carmelitarum. At Petrus Lucius Carmelita inquit in suo Catalogo Carmelitarum Auctorum. Vualterus Hont Carmelita, natione Anglicus, vir in Diuinis Scripturis valde eruditus fertur nonnulla præclara scripsisse Opuscula, quibus memoriam sui posteris commendauit, è quibus extat Opus insigne super Sententiarum, lib. 4. De paupertate Christi, lib. 1. Alia insuper quam multa composuisse dicitur, quæ ad notitiam meam nò venerunt. Claruit sub Sixto Quarto, ann. Dom. millesimo quadringentesimo octuagesimo, nescio autem (inquit Tritem.) num adhuc viuat.

VVALTERVS (Tritemio Galterus) Insulis Oppido Flandriæ oriundus, Magolensis Episcopus, exposuit Psalterium limato sermone ad petitionem Præpositi, & clericorum Insulensis Ecclesiæ. Henricus de Gandauo in Catalogo.

VVANDELBERTVS Germanus, Diaconus, & monachus monasterij S. Saluatoris Prumiensis, Congreg. Luxouiensis, qui claruit ann. 850. scripsit De vita S. Goaris presbyteri, lib. 1. De miraculis eiusdem, excusos apud Surium die 6. Iulij.

Martyrologium metricè, quod impressum est vnà cum Vsuardo, & annotationibus Ioannis Molani Doctoris Louanienſis ann. 1573.

VVARMANNVS Constantiẽsis Episcopus, Germanus, S. Pirminis, scripsit Vitam Meldensis Episcopi. Viuebat ann. 1026. Eisingren.

VVARNERVS Anglus, monachus, cognomento Homiliarius, scripsit Homilias. Viuebat ann. 1092.

VVARNERVS de Botis, Ord. Præd. scripsit duo volumina super Euangelia De Tempore per totum annum. Viuebat ann. 1314. Ant. Senensis.

VVEREMBERTVS Curiensis, Germanus, Ord. Benedicti, monachus Sangallẽsis, scripsit Commentarios in Apocalypsim D. Ioannis, & Historiam item Sangallensium ad sua vsque tempora deduxit. Viuebat ann. 862. Eising.

VVEREMBOLDVS Hirsaugiensis monachus, Ord. D. Benedicti, scripsit De laude martyrum. Viuebat ann. 988. Eisingr.

VVERNERVS Abbas S. Basilij fertur scripsisse libros deplorationum sed eũ non vidi.

VVERNERVS Roleuinck de Laer. Vide in verbo, Verner. cum simplici V. variè enim scribitur.

VVIBERTVS Anglus, Theologus suo tempore celebris, scripsit Sermonum librum. Ioan. Lelandus.

VVIBERTVS Deirus, Anglosaxo, scripsit vitam B. Ceolfridi Abbatis. Viuebat an. 724.

VVIBERTVS Tornacensis dicitur scripsisse Hodæporicó primę profectionis pię memoriæ Ludouici Regis Francorũ ad transmarinas partes. Henricus de Gandauo in Catal.

VVERNHARDVS Baro a Bolheim Austriacus, primò Decanus, deinde Episcopus, siue Archiepiscopus Salisburgensis, scripsit Chronicon Austriæ vsque ad ann. Dom. 1312. extabat Viennæ m.s. apud Vvolfgangum Lazium.

VVIGVLEVS Hund, à Sultzenmos I. C. ac supremi Boiorum Senatus Monachij Præses, emisit Ingolstadij ann. 1582. apud Dauidem Sartorium, librum hac prænotatione, *Metropolis Salisburgensis continens primordia Christianæ religionis per Boiariam, & loca quædam vicina: Catalogum videlicet, & ordinariam successionem Archiepiscoporum Salisburgensium, & Episcoporum Frisingensium, Ratisponensium, Patauinorum, ac Brixinensium, simulq; fundationes, & erectiones Monasteriorum, & Ecclesiarum Collegiatarum.*

VVILBERTVS Alemanus, scripsit ad Talayrandum Petrigorium, alijs *Petragoricensem*) S. R. E. Cardinalem Historiam partium Terræ Sanctæ. Viuebat ann. 1336. Arnoldus Bostius.

VVILBERTVS Carnotensis Episcopus, scripsit super illa verba, siue Prophetiam Iacobi Patriarchæ: *Non auferetur sceptrum de Iuda*, eruditum librum aduersus Iudæos. Sermonum librum. Homiliam item De Natiuitate Domini. Viuebat circa ann. 1100. Tritem.

VVILFRIDVS Ripaensis, scripsit aduersus Colmannum De ratione Paschatis, libr. Alterum item De Clericorum tonsura. Vixit ann. 710.

VVILHELMVS, siue Villhelmus. Vide in verbo, Gulielmus. Ibi enim quicumque hoc nomine censentur, inseruimus per ordinem, siue Gulielmum Lindanum, siue alios.

VVILERAMVS Germanus, Ordinis Sancti Benedicti, monachus Fuldensis, deinceps autem Abbas Sancti Petri Merspurgensis, congregationis Cluniac. qui claruit ann. 1070. scripsit in Canticum Canticorum. Epithalamion De nuptijs Christi, & Ecclesiæ, ex diuersi generis carminibus prosa intermistis, libros tres, quorum initium est, *Cum maiorum studia.*

S. VVILIBALDVS Sueuus, Richardi Sueuorũ Regis filius, monachus primum Vualdheimensis, deinde Cassinensis, à S. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino, cuius erat discipulus, & nepos, ob matrem Bonnam S. Bonifacij Sororem, primus Aystetensis Episcopus creatus ann. Christi 745. ætatis suæ 41. præfuit ann. 36. Obijt autem ann. 781. ætatis, suę 77. nonis Iulij, & in Summo templo, quod ipse construxerat, sepultus est. Scripsit vitam Sancti Bonifacij Moguntini Archiepiscopi, quæ vtrum extet, ignoratur: vitam item Sororis suæ Sanctæ Vualpurgis Abbatissæ. Trit. lib. 4. c. 185. & alij.

S. VVILIBRORDVS Episcopus, Frisiæ Apostolus, fœliciter obdormiuit in monasterio Epternaco Benedictino à se constructo, anno Domin. 736. septimo Idus Nouembris. Beda in hist. Angl. libr. 5. cap. 11. & 12. Molanus in Indice SS. Belgij, & alij. Scripsit De sua peregrinatione, libr. 1. Homiliarum, & Epistolarum, librum. Ecclesiasticorum Canonum, lib. 1.

VVINANDVS de Stega. Vide in verbo, Vinandus.

VVINDVCHINDVS. Vide in verbo, Vuindichinus.

S. VVINFRIDVS Frisius (quem quidam *Venefridum* vocant, & Londinensem alij fuisse scribunt) mutato nomine *Bonifacius* dictus est, qui S. Villibrordo in Episcopatum Vltraiectensem proximè successit: Hic scripsit, vt aliundè cognouimus, (nã ex Tritemio ad totum hoc institutum non multum subsidij habemus) De sua fide, & doctrina, libr. 1. De Religione Sanctitatis, libr. 1. Pro rebus Ecclesiæ, libr. 1. Instituta Synodalia, libr. 1. De suis in Germania laboribus, libr. 1. Epistolas ad quattuor Pontt. Maxx. libr. 1. Ad Ethelbaldum Regem, lib. 1. Vitam Liuini martyris, lib. 1. Vitam Liuini monachi, libr. 1. Vitas Sanctorum aliorum, libr. 1. De fidei vnitate, libr. 1. Contra Hæreticos, libr. 1. Epistolarum ad diuersos, libr. 1. Floruit hic in Germania sub quattuor Frisiorum Regibus, sub Radbodo supradicto annis quattuor, sub eius filio Adgillo secũdo 14. sub huius filio Ludobaldo 12. sub huius fratre Radbodo 2. sex, qui faciunt simul collecti annos 36. quorum vltimus incidit in annum Radbodi secundi sextum, Christi autem 755. quo ille in Frisia martyrium passus est. Hæc ferme Suffridus Petrus lib. de Frisiæ Scriptoribus. Cæterum obijt martyr interfectus à Frisijs ad Boenæ fluminis ripam. Sed vide omnino in verbo, Bonifacius Anglus. Ibi enim tamquam in communiori eius appellatione indicantur alia eius scripta, vocatio, Apostolatus, & martyrium nobilissimum.

VVISTMONASTERIENSE Concilium in Anglia celebratũ à Richardo Archiepiscopo Cantuarensi, vbi Roma imbutus admonitione Pontificis in Angliam redijt. Id habitum est ann. Do. 1175. Sexto autem decimo anno Pontificatus Alexandri Tertij. Duodeviginti Canones de restituenda Disciplina Ecclesiastica sanciti. De ijs sub eundem annum Dom. ex Anglicis Annalib. Rogerij. Baron. Card. Tom. 12. Annal.

Digitized by Google

VVOLFGANGVS Dellnigerus, Germanus habitam à se publicè in Academia Viennẽsi Orationem De vnitate Ecclesiæ, & visibili eius capite in Terris anno 1579. die 23. Septembris emisit Ingolstadij ex Officina Vveisenhorniana ann. 1580.

VVOLFGANGI Iacobi Vvessembrunij Poema Sacrum in die Purificationis Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ, scriptum B. Virginis congregationis nomine. Ingolstadij apud Dauidem Sartorium, ann. 1584. Eiusdem, & Georgij Thrybij, Stoffensis, Poemata Sacra. De Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ibidem.

VVOLFGANGVS Kyriander Oetingensis, scripsit librum De Persecutionibus Ecclesiæ, quas à Tyrannis, Hæreticis, & Schismaticis ab Apostolorum ætate ad hostra vsque tempora sustinuit. Ingolstadij an. 1541. cum antea, hoc est ann. 1538. alterum librum Germanicè emisisset Monachij, De Notis Ecclesiæ.

VVOLFGANGVS Sedelius, Concionator Ducalis Monacensis, scripsit varia, quorũ sequentia feruntur. De Templo Salomonis mystico Tractatus excusus Moguntiæ à Frãcisco Behem, an. 1548. Homiliæ quas habuit ad populum Monacensem, ab anno Domini 1532. vsque ad ann. 1546. Nempe in Psalmum primum. Et in Epistolam ad Ephesios. De peregrino cœlesti. In Ionam Prophetam. In Ecclesiasten per modum Dialogi. In Regulas omnium statuum. In Euangelium de Transfiguratione Domini. In Psalmum: *Noli æmulari in malignantibus*. De exitu filiorum Israël. De filio prodigo. In Euangelium de Diuite, & Lazaro. De Adam & Eua. In Euangelia, De Maria Magdalena, & De ficulnea cui maledixit Dominus, ac De Samaritana muliere cum Christo loquente. De Abraham Patriarcha. De Noë & Arca. In Amos Prophetam. In primum Machabæorum. Quodlibetum quæstionum moralium. In Symbolum Apostolorum. In Orationem Dominicam. De charitate Dei. De Sacramento Eucharistiæ. In Euangelia Dominicalia cum Epistolis dierum festorum. In Lectiones Epistolares, quæ in Officio Missæ habentur. In Epistolam Iacobi. De Achab & Naboth. In Euang. de probatica piscina Io. 5. in Psalmum: *Quemadmodum desiderat cerui*. Et 2. Corinth. cap. 5. De Naaman Syro & Helisæo. In Psalmum, *Quam dilecta Tabernacula tua Domine virtutum*. De Ciuitate Sancta Hierusalem ex Apocalypsi. In Euang. Marci 6. c. In c. 18. Eccl. In visionem primam Danielis. In Catechismum Ecclesiæ. In Psalm. 14. 124. & 136. In Euang. Matth. 18. cap. In 6. cap. Ioan. Additus est homiliarum istarum Catalogus libello de Templo Salomonis, quem ab eo prodijsse dictum est supra. At & eiusdem Vuolfgangi Sedelij libellus curæ pastoralis pro examine eorum, qui ad Sacros Ordines promoueri cupiunt. Antuerpiæ an. 1557.

VVOLPHELMVS, siue Vuolffhelmus, Abbas Monasterij Bruuilerensis, quod duobus ferme milliaribus distat Colonia Agrippina, natus ex pago Ribuarienſi eiusdem Colonienſis diœceseos, vir doctus, vita sanctus & multorum miraculorum patratione clarus, scripsit aduersus Berengarium Turonensem De Sacramento Altaris, Paruum item, & necessarium Opus ad Meginhardum Abbatem. Sermones multos ad fratres, & varias ad diuersos Epistolas. Carmina multa vario genere metri, & epigrammata ad omnia suæ Bibliothecæ, volumina. Hic primum fuit Monachus in cœnobio S. Maximini apud Treuerim, deinde apud Sanctum Pantaleonem Coloniæ, postea Abbas in Gladebach, postremo autem translatus in Abbatem memorati monasterij Bruuilerensis, tertius in ordine præfuit. Moritur sub Henrico Quarto, anno Dom. 1091. Indictione 14. 10. Kalen. Maij. Hæc omnia Trit. in Catalogo isluſtrium Virorum. asseruari autem Illius Epistolam, qua Berengarij errorem confutauit, in cœnobio Abbatiæ S. Nicolai Bruuilerensis testatur Arnoldus Vuion.

VVOLSTANNVS Anglus, Monachus Vuintonienſis, Congregationis Giribennæ, scripsit De translatione S. Suuithumi Episcopi, lib. 1. De miraculis eiusdem librum alterum. De vita Sancti Etheluuoldi Episcopi, lib. 1. cuius Epitome extat apud Surium, To. 4. ad diem 2. Augusti. Vitam Etheluulphi Regis. Librum de Tonorum harmonia. Vixit an. 1000. secundum quosdam. At Arnoldus ponit an. 970.

VVORMATIENSE Concilium. Vide in verbo, Vormatienſe Concilium per simplex V.

VVLADISLAVIENSIS Synodi Diœcesanæ à Staniſlao Karncouio tunc eius Diœceseos Episcopo habitæ, qui demũ fuit magno Ecclesiæ (præsertim Regni Poloniæ) bono, Archiepiscopus Gnesnenſis, Constitutiones, & Admonitiones quinque De Sacramentis administrandis editæ fuere Coloniæ Agrippinæ an. 1572.

S. VVLFRANNVS Frisius, Episcopus Senonensis, & Confessor, in Frisiorum conuersione cooperator S. Villibrordo à Francorum Rege anno Christi septingentesimo mis-

sus est, multa egregia in profligēda gētilium Idololatria miracula præstitit: scripsit Epistolas diuersas, & quædam alia. Floruit sub Radbodo primo, circa annum Christi 700. Hæc Suffridus Petrus, lib. de Frisiæ Scriptoribus.

VVLGATAE editionis Latinæ Bibliorum auctoritatem tuentur viri doctissimi, præterquam quòd Patres Concilij Tridentini, & antiqui Patres illam plurimi fecerunt. Qui verò nostro seculo eam defenderunt, fuere potissimum hi. Ioannes Driedo lib. 2. c. 1. de Ecclesiasticis dogmatibus, & Scriptura. Franciscus Titelmannus in prologo apologatico pro editione vulgata Noui Testamenti. Andreas Vega lib. 15. de Concilio Tridentino contra Kemnitium. Lindanus, lib. 1. de optimo genere interpretandi Melchior Canus, lib. 2. De Locis communibus, c. 13. Sixtus Senensis, lib. 8. Bibliothecæ Sanctæ in refutatione vltimæ hæreseos. Robertus Card. Bellarminus, lib. 2. de verbo Dei, à cap. 8. vsque ad 14. in Tom. 1. Sed & postremo Franciscus Lucas de quo infra. Qui etiam omnes obiectiones hæreticorum huius seculi accuratè diluit, multaque Diuinæ Scripturæ loca appositè interpretatur: Veruntamen Romanæ correctionis in Latinis Biblijs editionis vulgatæ Iussu Sixti Quinti Pont. Max. recognitis loca insigniora obseruata à Francisco Luca Brugensi, Ecclesiæ Cathedralis Audomaropolitanæ Theologo, & Decano prodierunt Antuerpiæ ex Officina Plantiniana apud Ioannem Moretum, anno 1603. Quod quidem accuratum, & sanctum fuit eiusdem Franciscī Lucæ consilium, cur hæc loca obseruauerit atque adeo in lucem emiserit adtexta Biblijs, siue ad horum calcem apposita; nimirum ne amplius ea loca corrumpantur quæ iam dexterrimè correcta sunt. Nam adhibito autographo Romano collegit præcipua, atque insigniora, quæ in hac Bibliorum editione à Romanis Patribus restituta sunt loca; & verò indicata ea, quæ reiecta est, lectione, ita clarè distincta est vna ab altera, vt deinceps nemo non clarè intelligere possit, quæ Proba sit lectio, quæ reproba; quæ textu expulsa, quæ in textum Summi Pontificis Ecclesiæ totius totius capitis auctoritate recepta.

Sanè, quidquid oscitantiæ accidere possit in recudendis Biblijs, iam non peribit Romanorum Patrum labor, quin Biblia Veteris, ac vulgatæ editionis Latinæ ab ipsis emendata, in suo nitore permanere, ac perseuerare queant, & sarta tecta perpetuò conseruari. Vide autem ibidem Præfationem ad Biblia, in qua maturè afferuntur causſæ, cur obseruatio vulgatæ editionis proposita fuerit à Sancta Tridentina Synodo.

VVNEFRIDVS Anglus. Vide in verbo, Vuinefridus, & in verbo Bonifacius Episcopus, & martyr.

X E

XERSES, quem Esdras Artaxerxem vocat, Persarum, & Medorum Rex, Darij Histaspis filius, scripsit ad Esdram Sacerdotem magnum Epistolam vnà de populo Iudæorum in patriam reducendo, & de templo Hierosolymitanis instaurando, cuius exemplum legitur in primo Esdræ, c. 7. & in 3. Esdræ, c. 8o. & apud Iosephum in lib. Antiq. 11. cap. 5. scripsit item ad Sadæum Syria, ac Samariæ præfectum Epistolam commendatitiam pro Nehemia pincerna suo ad instaurationem templi Hierosolymitani proficiscentem. Vide in secundo lib. Esdræ, c. 2. & Iosephum in lib. Antiq. 11. c. 5. Sixtus Senensis 2. lib. Bibl. Sanctæ.

X I

XIPHILINVS. Vide in verbo, Ioannes Xiphilinus.

X Y

XYSTVS Pont. & Martyr, quoniam modo falsò inscriptus à Ruffino loco Sixti Pythagorici. Vide omnino in verbo, Ruffinus Aquileiensis; qui Xysti nomine abusus est fraudulenter.

XYSTVS primus, secundus, & reliqui hoc nomine appellati Pontifices Maximi. Vide in verbo, Sixtus primus.

Digitized by Google

Y D

YDACIVS. Vide in verbo, Idacius, & Itacius.

Y V

YVVANDVS Toloſanus, ſcripſit librum De miſeria huius Mundi. De Genealogia Ioſephi, alterum. De fundatione Toloſæ alium. Nicolaus Bertrandus.

YVO Carnotenſis, ſcripſit Chronicon vſque ad an. Dom. 814.

YVONIS Magiſtri, Ocularia, & manipulus fratrum Minorum, Pariſijs apud Michaelem Sonnium, an. 1582.

YVO, ſiue *Yuus* Tarterius, Decanus maioris Aedis, ſiue Eccleſiæ S. Stephani, Trecis, quæ dicitur vulgo *Troia*, in Campania Galliæ Prouincia, vertit in Gallicam linguam, Vitam, & Paſſionem Sãctæ Zancheæ, quæ Pariſijs edita eſt in Volumine tertio Hiſtoriarum Sanctorum apud Nicolaum Cheſneau.

Porrò Yuus hic optimus Sacerdos, & doctus, cum anno Iubilæi 1575. veniſſet Romam Religionis cauſſa, ſuæque totius anteactæ Vitæ Confeſſionem emiſiſſet, quod antea & fecerat non ſemel, munitus cœleſti præſidio, ac monitis eius, cui confeſſus erat, rediens ad ſuum Decanatum, ſeſe totum addixit, & Canonicis octoginta quibus præerat inuitandis ad omne bonum, & inſtituendis in pietate & Catechiſmo pueris, cũ hæretici tantum lucẽ non ferentes in itinere quod habebat, immaniter illum trucidarunt, ſtatura exiguũ, zelo grandem. Nos hæc pauca de Amiciſſimo noſtro..

Z A

ZACHARIAS Adrianus, Brixienſis, ſcripſit De Sanctiſſimo Altaris Sacrificio. Brixiæ ann. 1574. Venetijs autem ann. 1580. apud hæredes Franciſci Rumpi.

ZACHARIAS Chryſopoleos Epiſcopus, vir ſuo tẽpore celeberrimus, quatuor Euangelia in vnum continuum corpus ab Ammonio Alexandrino redacta, quatuor Commentariorum libris explicauit; quos ex Sententijs Sanctorum Patrum in vnam catenam contextis pulchro artificio coaptauit. Operis initium eſt; De excellentia Euangelij, & differentia eius ad Legem. Claruit anno à partu Beatiſ. Virginis Milleſimo, ac centeſimo Sixtus Senenſis.

ZACHARIAS Ferrerius, Vicentinus, Epiſcopus autem Gardienſis, Hymnos compoſuit quorum vſum Clemens VII. Pont. Max. ſuo tempore approbauit. Romæ verò prodierunt an. 1549. apud Ludouicum Vicentinum.

ZACHARIAS Florentinus, Ord. Præd. ſcripſit Italicè Tractatum prænotum, *Conforto de condemnati*, hoc eſt, *Conſolatio condemnatorum*. Incipit, *Di quanta importanza ſia*. prodijt autem Romæ.

ZACHARIAS, Hierocæſareæ Epiſcopus, in ſecunda Nicæna Synodo clarus, ſcripſit Græco ſermone Dialogum continuatæ narrationis, Statuam auream ex ſecundo capite Danielis explicantem, cui titulus eſt χρυσεικὼν, hoc eſt, *Aurea hominis ſtatua*.

ZACHRRIAS Lilius, Vicentinus, De gloria, & Laudibus Beatorum. Venetijs Apud Simonem Beuilaquam. an. 1507.

ZACHARIAS Lippeloo, Iuliacenſis Cartuſiæ Propræfectus, Germanus, cælitum Vitas Tomis quatuor breuibus ſcripſit. Hæc duo quidem earum Tomi editi ſunt Coloniæ apud Henricum Falkenburgium, an. 1595. Sed apud Vualtherũ an. 1601. locupletatæ à Cornelio Graſio Cartuſiano.

ZACHARIAS, ſiue *Zecharias*, hoc eſt *memor Domini*, Propheta, & filius Barachiæ, nepos Addo Prophetæ, ex terra Chaldæorũ, ſcripſit librum præ alijs duodecim, qui Minores Prophetæ, dicuntur, longiſſimum, & obſcuriſſimum, idem fermè cum Aggæo habens argumentum, de templi reædificatione, fuſius tamen de Hieruſalem, quam de templo pertractans, & viſiones valde obſcuras continens, à viſionibus Danielis haud abſimiles. In quibus explicandis multa præclara tam Iudæorum, quàm Chriſtianorum ſudarunt ingenia. Deceſſit longo ſenio confectus in Iudæa, & proximè cum Aggæo Propheta humatus eſt, circa annum ab Orbe condito 1460. Sixt. Senenſ.

Parti-

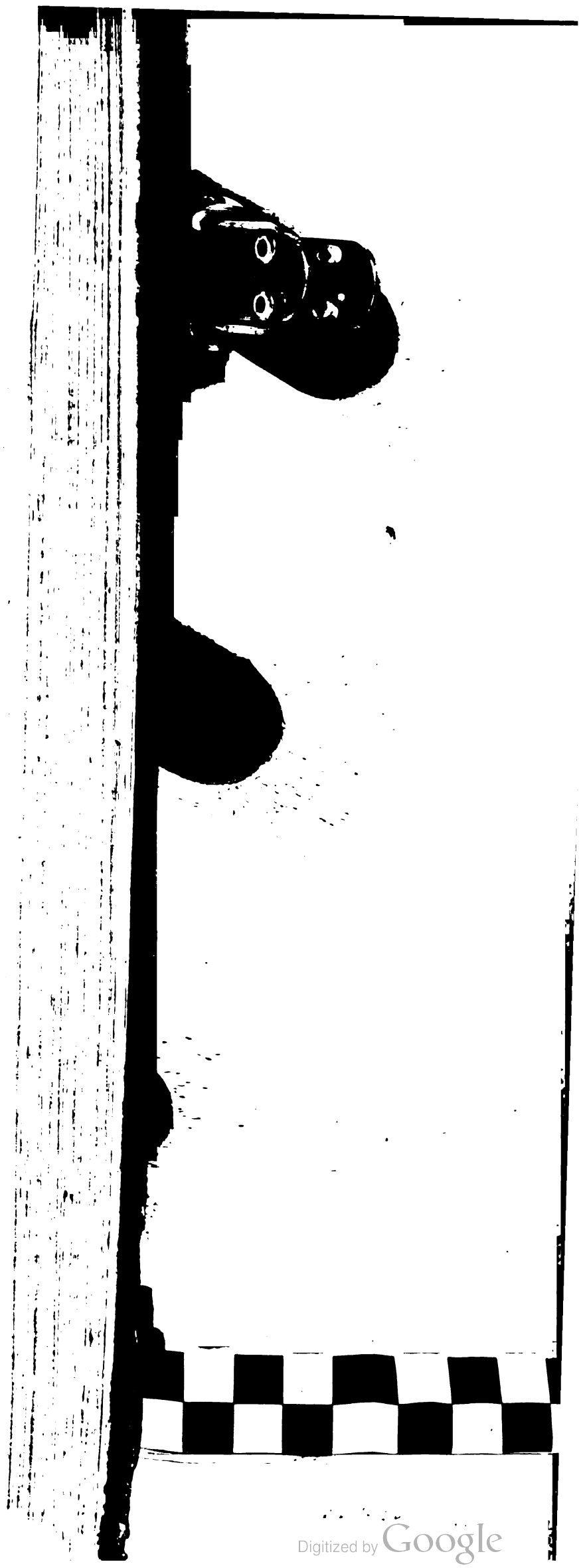

Digitized by Google

Partitiones autem huius Prophetiæ. Vide in Lyderi tabulis 235. 236. 237. 238. & 239. quę dignæ sunt lectu.

Scripserunt in Zachariam. Qui vniuersam Scripturam sunt interpretati.

Quique seperatim ipsos duodecim Prophetas minores exposuerunt, de quibus vide in verbo, Abacuch. Vide item Franciscum à Messana, Ord. Hieronymiani, qui lecturam ad eundem Zachariam emisit. Sed & Vide in verbo, Eudocia, quæ Metaphrasim scripsit in eundem Zachariam.

ZACHARIAS Pater D. Ioan. Baptistæ, qui Canticum, siue Prophetiam, quæ incipit, *Benedictus Dominus Deus Israël*, enunciauit, quodque continenter ab Ecclesia in Laudibus Matutinis canitur, num filius Barachiæ fuerit, de quo Matth. 23. cap. Vide in dict. Hieronymus, vbi de hac explicatione agitur. Sed & potissimum Ioan. Maldonatum ad idem caput.

ZADHARIAS Mitylenensis, non solum Episcopus, verum etiam *Metropolita* vocatus in Actis Oecumenici Concilij Quinti, Dialogum scripsit De Vniuersitatis procreatione contra Mundi & materiæ æternitatem, à Philosophis constitutam. Hunc librum Gilbertus Genebrardus, ex Græco in Latinum vertit, dignum qui legatur, præsertim hoc tempore, quo Philosophorum quædam ingenia luxuriantia, omissa Diuinæ fidei veritate, tempus, operam & animam perdunt euertendis melioribus ingenijs.

Adiecit idem Genebrardus cordatè, huic ipsi libro versum à se Dialogum Basilij, & Gregorij Theologi De inuisibili Dei essentia. Extat in Tom. Quarto Bibl. PP. Editionis secundæ à Margarino Bignæo emissæ.

Idem porrò Zacharias disputauit aduersus ea, quæ de duobus Principijs à Manichæo quodam scripta, & proiecta in viam publicam repperit, Iustiniano Imper. Quæ quidem è Græco Latinè reddita à Francisco Turriano nostro, & missa Henrico Canisio V. C. is inseruit quinto Tomo Antiquæ Lectionis, Ingolstadij emisso anno 1604. qui & cordatè errorem duplicem de hoc Zacharia obseruauit in Gesnero, primum, Cum Dialogum, cuius inscriptio, *Ammonius*, distinguit tamquam diuersum Opus à libro de Mundi æternitate, cum sit vnus, & idem liber. Secundum, cum Dialogum *Theophrasti* nomine prænotatum, eidem Zachariæ ascribit: est enim Aeneæ Gazei Platonici Philosophi, relatus in Tomum nonum Bibliothecæ patrum. Ex cuius quidem Biblothecæ Indice Chronologico, idem Canisius sequentia Margarini collectoris verba de Zacharia Mitylenensi subdit.

Zacharias ex Scholastico Mitylenensi Episcopus, deputatus à Menna Patriarcha, & Concilio Constantinopolitano secundo, Oecumenico Quinto, centum sexaginta quinque Patrum contra Anthymum, & Theodorum sub Vigilio Pontifice, temporibus Iustiniani, & Iustini Impp. cum Vosporio Neocæsarienſi Metropolita Prouinciæ Ponti Polemoniaci, & Acacio Pesinuntino, ad notificandum Anthymo quæ à Concilio gesta essent de eius auctoratione ab Episcopatu Constantinopolitano, & inuitare ipsum infra tres dies ad Synodum ad faciendam super annunciatis congruam satisfactionem. Dele notam, quæ in marg. *Sana opinio.* & adscribe. cautè lege, nam innuere videtur Angelos creatos ante Mundum corporeum, quæ sententia iam absque temeritate adstrui non potest. Vide S. Thom. 1. p. q. 61. art. 3. atque eius Interpretes.

ZACHARIAS Polychronij filius, Græcus inter optimos Pontifices Maximos annumeratus, eumq; ad apicem euectus 7. idus Decemb. an. 741. quatuor libros Dialogorum S. Gregorij Magni Pont. Max. è Latino Græcos fecit, vt haberent Græci vnde rectè viuèdi rationem addiscerent, ij Romæ ann. 1590. cum reliquis D. Gregorij Operibus editi sunt quidem Græcolatini, veruntamen ita mutili, vt in ijs desint sex capita, & non exigua pars vigesimi sex, quæ omnia denique consecuti sumus Græcè ab Henrico Canisio, qui eadè accepta ex Bibl. Reip. Augustanæ inseruit tertio Tomo Antiquæ lectionis ab se collectę, & Ingolstadij editæ an. 1603. è quo prelo cum iam secundus Dialogorum liber S. Gregorij vtraque lingua eo tempore prodijsset, credo & tertium iam in lucem exiuisse.

Scripsit quoque Epistolas ipse Zacharias, quarum extant quatuordecim in secundo Epistolarum Decretalium Tomo, Romæ excuso an. 1591.

Sciendum est autem Zachariæ Canonem, quòd baptismus sit irritus, si conferatur tantum in nomine Christi, non inuenitur in Epistola Zachariæ ad Bonifacium. Quare hic Canon valde suspectus est: nam imprimis Gratianus citat Epistolam Zachariæ ad Bonifacium cum hunc Canonem ponit. at non inuenitur in Epistolis Zachariæ ad Bonifacium, quæ extant in Tomis Conciliorum, talis aliqua sententia. Vide Bellarm. Card. Tom. 1. Controu. 3. lib. 4. de Rom. Pont. c. 12.

ZACHARIAE Rhetoris Historia Ecclesiastica citatur à Nicephoro.

Digitized by Google

ZACHARIAS Vincentinus, Cartusianus, Ordinis sui originem Carmine heroico, & quidem fusè cecinit. Viuebat Maximiliano I. Cæsare.

Z E

ZEFYRINVS. Vide in verbo, Zepherinus.

S. ZENO, Veronæ Episcopus, & Martyr, scripsisse dicitur Sermones plurimos in varios Diuinæ Scripturæ locos; pro quibus Guarinus Veronensis, Orator, centum ab hinc annis Volumen Sermonum diuersi generis emisit in lucem: in quo Sermones, ad expositionem Sacrarum literarum spectantes, habentur huiusmodi.

In principium Geneseos Sermones duo. In Genes. 12. De Abraham Sermo 1. In Genes. 28. De somnio Iacob Sermo 1. In Genes. 38. De Iuda & Thamar Sermo 1. In Exodum Sermo 5. In Deut. 15. super, *Attende tibi*, Sermo 1. De Iob, Sermo 1. In principium Psalm. 79. Sermo 1. In verticulum Psalm. 100. Sermo 1. In Psal. 126. Serm. 1. In Psalm. 127. Sermo 1. In Psalm. 128. Sermo 1. In Psal. 129. Serm. 1. In Psal. 139. Serm. 1. In Esaiam Serm. 4. In Danielem Serm. 1. De tribus pueris Serm. 1. De Susanna Serm. 1. De Iona, Sermo 1. De Lucæ c. 12. De diuite, agrum vberem habente, Serm. 1. In Ioannis c. 11. De Lazaro, Serm. 1. In 1. Cor. 15. super illud, Primus homo de terra terrenus, De corpore & spiritu, Serm. 1.

Constat hos sermones maiori ex parte collectos esse ex diuersis auctoribus, qui ducentis penè annis fuerunt Zenone posteriores: nam sermones, qui Psalmos, à nobis enumeratos, exponunt, descripti sunt ex Commentarijs Hilarij ne verbo quidem immutato: sermo in illud, *Attende tibi*, vnà cum alia Concione De liuore, & inuidia, quæ in eodem Volumine subsequuntur, D. Basilij est. cæteri verò sermones, siue magis fragmenta sermonum, ob styli diuersitatem, varios arguunt auctores. Sed & auctor sermonis De continentia, qui hoc Opere continetur, affirmat se à Christi ortu ab fuisse annis quadringentis, & eò amplius. At Petrus Equilinus Episcopus, scribit Zenonem sub Galieno Imperatore vixisse eiusdemq; filiam, desperato morbo oppressam, Diuinitus curasse, anno scilicet redempti orbis 260. Et hæc quidem Sixtus Senensis.

Ceterum, cum in Tom. 2. Bibl. Patrum edit. 2. extent eodem titulo S. Zenonis Veronensis Episcopi, Martyris, & Doctoris eximij de plurimis Scripturę locis, & rerum Diuinarum argumentis. Veronæ quoque editi fuere an. 1588. Sed vide quę Baron. Card. in notis ad Martyrologium 12. Aprilis.

ZENOBIVS Acciaiolus Florentinus, Ord. Prædicatorum, è Græco, in Latinum vertit Olympiodorum in Ecclesiasten. Librum item Eusebij Cæsarienſis contra Hieroclẽ, de quo vide in verbo, Eusebius Cæsariensis. Libros præterea Theodoreti Cyrensis, de Græcarum affectionum curatione, & Iustinum Martyrem. Extat eius Epistola erudita Franciscum Picum Mirandulanum. Plura quoque, quorum leguntur adhuc quæ in Epiphaniam Domini; quæue ad Leonem Decimum, coram quo plures habuit Orationes, à quo Bibliothecarius Vaticanæ Bibliothecæ præfectus est, testatur autem Ant. Senensis ab eo conscriptum fuisse libellum de Laudibus Romæ Vrbis. Obijt ætatis suæ an. 58. Romæ, ibique in Aede S. Mariæ supra Mineruam sepultus.

ZENOBIVS Prologus, Florentinus, monachus S. Mariæ Florentię, Congreg. Cassinẽsis Abbas, scripsit Italicè Sermonum ad monachos, lib. 1. qui excusus est. Epistolarum ad diuersos, lib. 1. Tractatuum familiarium, lib. 1. qui prodijt Florentiæ an. 1572. In morte Ioan. Baptistæ Stellæ, Abbatis SS. Faustini, & Iouitæ, Orationem funebrem Latinam. Viuebat ipse an. 1570.

ZEPHERINVS, hoc est (vt habet in Chronologia Pontiff. Onufrius Panuinius) Habundius Zepherinus, Habundij F. Romanus, creatus Summus Pontifex ann. 198. mortuus autem an. 218. cum viginti annos integros, atque aliquid amplius Christianam Ecclesiam rexerit, plura sanctè decreuit, quæ extant inter Decreta Pontificum.

Z O

ZONARAS Vide in verbo, Io. Zonaras. Ad quę hic addimus, eum fuisse schismaticum intelligi posse etiam ex Poematibus virulentissimis de Spiritus Sancti Processione, atque ex alijs, quæ aduersus Latinos scripsit. Quæ Gilbertus Genebrardus dum Latinè redderet, narrat se criminationes illas consultò omisisse. Vnus præterea hic Zonarę in historia lapsus sit satis, vnde eius historiæ in quibusdam alijs plena fides non sit adhibenda.

Nem-

Nempe in Vita Cõstantini, vbi scribit, ad petitionem Helenę, quæ conobatur pertrahere Constantinum filium à fide Christi ad Iudaismum, disputasse Siluestrum cum Iudæis coram quibusdam Senatoribus, tanquam Iudicibus ex mandato Constantini: respondet autem Bellarm. Card. videri incertam istam narrationem: omnes enim veteres laudant Helenam, vt Christianissimam, & non solum Catholici, sed etiam Magdeburgenses cent. 4. colum. 694. rident hanc narrationem, vt fabulosam, & ex Chronico Eusebij colligitur anno 325. Lignum Crucis Dominicæ ab Helena inuentum fuisse: & Marianus Scotus sub ann. 327. scribit illam disputationem incidisse opera Helenæ tunc Christum persequentis, quæ nullo modo cohærent. Bellarm. lib. 1. de Concilijs, c. 20. Tom. 1. Controu. 4. Vide etiam Baron. Card. To. 3. Annal. p. 330. Romanæ editionis.

ZOROASTER dictus quasi *Viuens astrum*, vt ait Clemens, lib. 5. Recognitionum. Cham enim filius Noë vni ex filijs suis, qui Mezarim appellabatur, à quo Aegyptiorum. & Babyloniorum, & Persarum ducitur genus, malè compertam tradidit disciplinam. Hunc gentes, quæ nunc erant, Zoroastrem appellauerunt, admirantes primum Magicæ artis auctorem, cuius nomine etiã plurimi libri super hoc habentur: sed vt sapienter inquit Martinus Delrius noster, Zoroastri Chaldaica, seu *μαγικὰ λόγια*, quæ ex Platonicorũ scriptis laboriosè collegit Franciscus Patricius, sunt obscuritatis maioris, quàm vtilitatis. Quin & Goropius nugatur, qui nullum putauerit esse Zoroastrum: quemadmodum item cum alijs falsi sunt Sixtus Senensis, qui Zoroastro Chaldæo Magiæ inuentori bonam tantum Magiam tribuit. Quod verò ad Magica Zoroastri Oracula pertinet, quæ cum scholijs Platonis, & Pselli primum in Lucẽ prodierunt è Regia Galliæ Bibliotheca, Parisijs an. 1599. apud Societatem Typographicam Græcolatina, cum hæc Iacobus Marthanus è Græcis fecisset Latina. Vide in verbo, Sibyllina Oracula.

ZOSIMAS, (siue *Zosimus*) non vnus fuit: alter quidem, qui vocatur Comes, de quo agendum est hoc loco, Græcus historiographus Ethnicus, qui cum historiæ suæ multa inspersisset aduersus Constantinum Magnum Imperatorem, à Paulo Diacono, ab Euagrio, à Nicephoro, ab Eusebio, atque ab alijs tanquam calumniator, & iniurius arguitur. Sed aduersus Euagrium, Nicephorum, Callistum, & alios tanquam Zosimi criminatores Leuenclaius Apologiam scripsit satis luculentam, quæ extat ante ipsius Zosimi historiam Latinè abs se versam, cum præfatione ad Basilium Bonifacij F. Amerbachium I. C. quæ tamen Apologia maturè perpẽdenda est, ne vel homini à Catholica fide alieno fides omninò habeatur: ac tamen suis veritati constet locus: quemadmodum in hanc potissimum inspicimus. Sanè Photius Patriarcha in sua Bibl. de hoc eodem Zosima: *Religionem* (inquit) *paganam Zosimus sequitur, & in pluribus aduersus pios multoties latrat.* Et infra de eodem, & Eunapio simili ante illum Scriptore. *Dixerit autem aliquis hunc non scripsisse historiam, sed Eunapianam descripsisse, partim breuitate duntaxat, ab altera differentem, partim, quod Zosimus non vt ille Stiliconẽ conuicijs proscindat. Cetera propemodum idem est in historia, præsertim in Principum piorum Criminationibus.* Hæc Photius.

Alij autem Zosimi fuere pietate insignes, ne quis hosce cum illo altero commisceat, & insontes criminetur. Certe in Monasterio Plestinorum (ait Paulus Diaconus Ecclesiæ Neapolitanæ initio vitæ S. Mariæ Aegyptiacæ in Vitis Patrum libro primo) fuit Vir quidam Vitæ moribus, & verbis ornatus, qui ab ipsis cunabulis, monasticis est actibus diligenter institutus, & conuersationibus veraciter educatus, nomine Zosimas. Nullus existimet cognominatione nominis Zosimæ, illum dicere Zosima, cui inter dogmaticos detrahebatur, vt putetur hæreticus. Nam hic alius, & ille alius multa enim inter vtrosq; fuit differentia, licet vnum habuerint vocabulum. Hæc Paulus Diaconus.

Fuit & Zosimus Martyr Antiochiæ, cuius natalis simul & Drusi, & Theodori celebratur 19. Kal. Ianuarij. Deinde itẽ alius, qui Philippus in Macedonia Martyrium subijt 15. Kalend. Ianuarij. Præterea adhuc alius Martyr Nicææ. 14. Kal. Ianuarij. At in Kal. Breuiarij Veteris Metropolitanæ Ecclesiæ Capuanæ, plus centum ab hinc annis editi, mentio fuit die 13. Kal. Nouemb. S. Zosimi Episcopi, & Confessoris, cuius anniuersarius dies celebrabatur.

Ceterum Zosimus ille de quo agere nos hoc loco diximus, scripsit tempore Arcadij, & Honorij Impp. pro Iuliano Apostata, contra Constantinũ Imp. Quare Euagrius Scholasticus ait, Zosimum historiam quorundam temporum, quæ post mortem Cari consecuta sunt, vsque ad Arcadium, & Honorium Impp. pertexuisse.

Qui autem historicorum istorum veterum defensionẽ pro Constantino legere voluerint de Crispi filij, & de Licinij nepotis cæde; deq; lustralibus purgationib. ab eo propterea susceptis ex Sopatri Philosophi consilio, qui rũ Plotini scholæ præerat: Deinde etiã de in-

lib. 1. cap. 3. Disquis. Magicarum.

Martyrol. Rom.

ibidem.

Euagrius lib. hist. Eccl. c. 4. & vlt.

de infando vectigali Chrysargyro vocato, quod Anastasius Imperator postea sustuluit; videant Eusebium Cæsariensem in fine Chronici, Anno Dom. 329. Sozomenum, lib. 5. c. 5. Cassiodorum tripartitæ historiæ lib. 1. c. 6. Euagrium, lib. 3. cap. 41. & sequentibus. Nicephorum Callistum, lib. 7. histor. Ecclesiasticæ cap. 35. quo loco agit de Baptismo Constantini Magni Romæ celebrato, ac refutat Arianos, qui confinxerunt illum Nicomediç à suis esse baptizatum, simulque Græcos, siue Ethnicos accusat. qui per Sycophantiam, & calumniam Constantino carmina intulere, quasi ob cædem Crispi filij Christianam fidē susceperit. At de chrysargyro vectigali Euagrius, cap. 39. & 48. lib. 3. agit, ac Theodorus Balsamo in Nomocanone, & Matthæus monachus, & Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus, & Græci alij auctores, & in Vita Syluestri euincunt Baptismū Constantini Romæ fuisse habitum.

Aut Argentū Chrysotelia.

Vide Niceph. lib. 1. Eccles. hist. c. 1. lib. ibid. c. 40. & seqq. vsq; ad 44. inclusiuè.

Extat porrò Zosimi historia Græcè m.s. in Bibl. Vaticana. Et hæc quidem etiam attulimus in Bibl. Selecta nostra editionis Venetę, & Col. li. 16. de historicis, quæ hic quoque proprium locum habent. Sed interea non destitit oculatus Baronius Card. plura obseruare in Zosimo, quæ si ad huius Auctoris (si quando reducatur) oram, siue marginem addantur, erit vnde liquidior veritatis lux emicet: ac verò minus præcipites sint hæretici ad huiusmodi Auctores versandos, ad quorum scabiem tamquam muscæ conuolant putantes esse lac, quæ mera, & putrida est sanies.

Errores obseruati in Zosimo Græco, & Gentili Historiographo.

Errat igitur cum Socrate, & alijs recentioribus, dum ait Maximianum Herculiū Tharsi mortuum esse, constat enim ex alijs fidelibus fuisse Maximianum Galeriū: Herculium verò Massiliæ obijsse.

Errat ex Panegyrico secundo *Constantino*, dicto: dum ait Constantinum aduersus Maxentium coegisse exercitum nonaginta millia peditum, & octo millium equitum, pauciores enim fuere.

Fuit calumnia Zosimi, quæ tradit Constantinum nouis semper vexasse populum tributis, cum etiam interdum ea relaxasse constet.

Errat dum tradit Licinianum Cæsarem creatum anno ætatis suæ vigesimo post Cibalense certamen.

Mentitur cum ait Constantinum tamdiu vsum esse patrijs sacris, quamdiu vniuersum Imperium erat sub dubia alea: eo autem obtento, ab illis postea desijsse.

Ex Euagrio corrigēdus textus Zosimi, dum ait Latinus interpres, *Quidam Hispanus genere, cui nomen esset Aegyptius*, legendum autem. *Quidam Aegyptius ex Iberia venerat*. Sic enim ex Zosimo refert Euagrius.

Pleraque de mutatione Magistratuum, deque alijs Gestis Constantini narrat, quæ nō cohærent.

Errat, siue potius mentitur, cum ait Iulianum Imp. in Gallijs publicè immolasse.

Corrigendus, dum li. 4. mortuum esse Gratianum apud Sigedunum, nam omnes alij, ijque his temporibus scribentes, apud Lugdunum ipsum esse occisum esse testantur.

Mentitur grauiter, dum tradit lib. 4 Libanium vnà cum Hilario pro salute Ciuitatis Legationem scripsisse ad Theodosium Imperatorem.

Errasse arguitur à Ruffino, lib. 1. c. 10. dum ait Bacurium Præfectum partis Exercitus Theodosij contra Eugenium fuisse Armenum, qui fuit Ibertus, & Rex Nerorum, ait Cęs. Baron. Card. Tom. 4. p. 682.

Labitur item, cum ait Theodosium duxisse secum Honorium, Gallum verò Augustā, hoc tempore esse defunctam aduersantibus ei huius temporis scriptoribus omnibus.

Obscurare nititur Victoriam Theodosij (quam negare non potuit) ne virtus Christi Domini, ac pietas Theodosij agnoscantur, & celebrentur.

Errat, dum ait, post victoriam, Theodosium venisse Romam, & Honorium filiū Imp. nominasse, cum constet non Romam accessisse, sed Mediolanum ibique vsque ad obitū perstitisse, & Honorium iam antea Imperatorem nominatum fuisse.

Errat dum ait lib. 4. Theodosium vita functum in itinere Constantinopolim reuertentem, quem mortuum esse Mediolani constat.

Eius verò Zosimi calumnias in Theodosium diluit Baron. Card. in Tom. 4. Annal. pag. 726. quòd solus inter alios scriptores odio Religionis Christianæ mores Theodosij carpserit.

Corrigendus in lib. 4. qui Ruffinum, qui erat apud Arcadiū in pene summo loco Celtam

tam appellat, natus enim erat Elusæ in humili loco in Aquitania, vt Plin. lib. 4. c. 19. Sulpicius Seuerus hist. lib. 2. Claudianus in Ruffin. lib. 11. To. 5. Baron.

Zosimus lib. 5. mundacissimus, cum quod ad Græciæ cladem attinet, Athenas ex furore Gothorum, & Alarici an. Dom. 395. permansisse tradit intactas tum beneficio armatæ Mineruæ, tum Achillis ad prælium parati ibidem apparentis. Hisce planè fabulis Ethnicus Auctor, quos coluit Deos, Christianorum Imperatorum legibus vbique proscriptos, in inuidiam Christianæ religionis reliquisse voluit honoratos. Aduersatur autem Hieronymus, Claudianus ipse, qui erat Ethnicus, Ruffi. lib. 2. & Eunapius in Maximo, qui Athenas cum alijs Græciæ Ciuitatibus, paremque cum Corintho, Lacedemonijs, atque Arcadij sententiam subijsse, perpessasque esse maximas clades scribunt.

Calumnia Zosimi manifesta lib. 5. vbi loquens de eminentissimis quibusdam, quos Gainæ, & Tribigildo placuit dedi ad mortem, de filio Arcadij comminiscitur, nam nondum adhuc natus erat vnicus Arcadij filius Theodosius.

Zosimus, quod lib. 5. calumniatur contra Innocentium primum huius nominis Pont. Max. reprobatur cum ab alijs: tum à Baron. Card. Tom. 5. sub an. Dom. 409. octauum autem Innocentij eiusdem.

Ex Zosimi quidē eodem lib. 5. ostenditur hallucinatos esse, qui dixerunt (vt est apud Nicephorum, lib. 13. cap. 4.) aliquos opinatos Eudoxiam fuisse Gratiani filiam, aliquos verò Bautonis Consularis, cum fuisset Promoti filia, qui gesserat Consulatum cum collega Truuiso. Tom. 5. Baron. Card.

Zosimus lib. 5. inquit solicitatum ab Eutropio Gildonem, vt Africam in ditionem transferret Arcadij, idque ab eo præstitum, sed non probatur; Nam inter Arcadium, & Honorium nulle his temporibus simultas, Africæ prouinciæ ablatæ occasione, reperitur intercessisse, sed bellum videtur cœptum esse aduersus Gildonem, nam (vt ait Claudianus) à Theodosio tunc temporis resilientem, cum vocatus venire cum auxiliarijs copijs prætermisit.

S. ZOSIMVS Græcus, Abrahami filius, Cæsarienſis. Cappadox, Pont. Max. Honorio, & Theodosio iuniore Augg. anno Dom. 416. mortuus autem an. ineunte 419. scripsit de Paschate ad Hilarium: De Sacerdotio ad Eſytium. Epistolas plures.

Finis Secundi & Vltimi Tomi ad Dei Opt. Max. Gloriam.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON *1895*

Digitized by Google

CATALOGI M. S.
GRÆCORVM, ET ALIORVM ETIAM CODICVM,

Qui cùm ad res Sacras, atque Ecclesiasticas pertineant, in antiquis, & celebrioribus Bibliothecis asseruantur, siue nunquam antea editi, siue integriores, quàm qui vulgati fuerunt.

Quibus præter commodum, quod post hac Reipublicæ literariæ, & Editionibus sanioribus poterit accedere, Doctrinæ quoque Catholicæ vna fides in Vna, Sancta, Apostolica, Romana Ecclesia semper extitisse ostenditur.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE
LYON
1895

1. Timoth. 6.

O Timothee, Depositum custodi: deuitans profanas Vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis Scientiæ, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.

Digitized by Google

Digitized by Google

AD LECTOREM.

QVOD te, pie Lector, in hac Catalogorum Appendice præmonitum cupimus, hoc est.

Primò. Vt, cùm inprimis Græcorum Codicum m. s. Indices, ac Prænotationes ostendere constituerimus, scias eos duntaxat huc adnecti qui ad ipsum Apparatum nostrum Sacrum pertinent, & quorum item ferè Auctores in eodem aut expendimus, aut indicauimus. Cæterùm, earundem & plurimarum aliarum in Europa, Bibliothecarum adeo diues Codicum in alijs Disciplinis, & linguis est suppellex, vt nemo non possit intelligere, quàm in bonis artibus omnibus Ecclesia Catholica eminuerit: atque synceram in excolendis ingenijs quocumque in genere Scientiarum, curam semper adhibuerit.

Secundò. Vt, cùm apud eos, qui extra Ecclesiæ Catholicæ castra, siue ob Hæreses, siue ob Schismata adhuc cõmorantur, extent hactenus iidem Codices: expediuisse earum hic meminisse ad priscam Ecclesiæ doctrinã, & faciem, quæ olim apud ipsosmet fuerat, indicandam: vt in eosdem illud quadret. INIMICI NOSTRI SVNT IVDICES. quippe qui etiamnum, velint, nolint, Formulas (vt ita dicam) nostri Iuris, atque possessionis Catholicæ, Diuino iudicio fuerint coacti apud se retinere.

Tertiò. Vt, cùm quosdam Græcos Auctores inuenies in his Catalogis dogmata orthodoxa conuellentes, quales fuere Schismatici Cabasilas, Zonaras, Balsamo, & alij, eos scias à Sacrosanctis, legitimisque Synodis iam pridem fuisse damnatos, atque proscriptos: De iis autem quid veri, quid falsi contineant, nos in Apparatu Sacro, in vniuscuiusque illorum verbo sic egisse, vt iis legendis oculos ne admoueas, quin antea ex eodem Apparatu, cautiones, tanquam antidotum contra venena, concipias.

Quartò. Post Græcorum Codicum Catalogos, nos item aliquot Latinorum m. s. adiecisse, vt, & recudendis accuratius exemplaribus iam cusis, & emittendis in lucem ineditis vsui esse possint. Denique, vt quæ Catalogis aliquibus Præloquia præfiximus, ea decurras; vt scias, cuinam suos labores in iis colligendis, & seligendis acceptos referre debeas, proque iis, & pro me Diuinam bonitatem implores.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON *1895*

Digitized by Google

INDEX CATALOGORVM SEQVENTIS APPENDICIS.

Græcorum manuſcriptorum Codicum.

IN ITALIA.

Romæ { *Vaticana.* / *Sfortiana.* / *Vallicellana.* / *Turriana.*

Venetijs. *Beſſarionis. Quive apud Sereniſſimam Rempubl. illam.*

Florentiæ. *Medicea, tum apud Diuum Laurentium, tum apud S. Marcum.*

Vrbini, & Piſauri. *Apud Sereniſſimum illum Ducem.*

Meſſanæ in Sicilia. *In Archimandritatu S. Saluatoris.*

EXTRA ITALIAM.

Conſtantinopoli. *In Patriarchatu. Item apud nobiles quoſdam Græcos.*

In Inſula Patmos in Aegeo mari. *In Monaſterio Monachorum S. Baſilij.*

IN GERMANIA.

Viennæ Auſtriæ. *Cæſarea Imperatoris.*

Monachij. *Bauarica.*

Auguſtæ. *Auguſtana Reipublicæ.*

Heidelbergæ. *Palatini.*

IN GALLIA.

Apud Fontem Bellæum. *Regia.*

IN HISPANIA.

Scoriaci. *Regia.*

Latinorum manuſcriptorum Codicum.

Romæ. *Gulielmi Cardinalis Sirleti, quæ modo in Columnenſi.*

Cæſenæ. *Quæ apud Franciſcanos.*

Cremonæ. *Quæ apud Auguſtinianos.*

Rhegienſis. *Quæ apud virum Religioſum.*

IN HELVETIA.

Abbatiæ Sancti Galli.

IN POLONIA.

Varmiæ *in Pruſſia,* & Heilsbergæ *in eadem.*

IN ANGLIA.

Oxonij, & Cantabrigiæ.

HI DVO CATALOGI QVI HOS SVBSEQVVNTVR, IN HAC VLTIMA EDITIONE ACCESSERVNT.

Nempe

Catalogus ex Oriente miſſus, & de libris Græcis m. ss. Sacris qui Theodoſiæ, hoc eſt, Caffæ in Taurica Cherſoneſſo inuenti ſunt, & ex Græco in Latinum translatus.

Item

Librorum qui reperti ſunt in Bibliotheca Metropolitanæ Eccleſiæ Cameracenſis, omnes ſunt manuſcripti, præter eos, qui impreſſi hic nominantur.

Digitized by Google

ROMANARVM ALIQVOT BIBLIOTHECARVM CODICES GRAECAE M. S.

LYON *1895*

SPECTANTES AD RES SACRAS ET ECCLESIASTICAS.

HOc primò sciendum est, nos in Romanis aliquibus Catalogis (Græcorum præcipuè Codicum m.s.) subiiciendis, non Alphabeti seriē sequi, quod ad Bibliothecarum Nomina pertinet, sed à Vaticana, vtpotè celeberrima inchoasse: deinceps è reliquis si minus integrū librorum numerum eiusmodi haud posuimus, id factū, ne nimis hæc Appendix excresceret, quodque in iis plerique sunt eorundem, quorum exemplaria in Vaticana asseruantur. Quo autem adhuc planius cognoscas Vaticanæ Bibliothecæ dignitatem, apponimus hic quæ Sixto V. Pont. Max. eidem insculpta est Tabula, qua sequentia continentur:

SIXTVS V. PONT. MAX.

BIBLIOTHECAM APOSTOLICAM A SANCTISS. PRIORIBVS ILLIS PONTIFICIBVS, QVI B. PETRI VOCEM AVDIVERVNT IN IPSIS SVRGENTIS ECCLESIAE PRIMORDIIS INCHOATAM, PACE ECCLESIAE REDDITA LATERANI INSTITVTAM, A POSTERIORIBVS DEINDE IN VATICANO, VT AD VSVS PONTIFICIOS PARATIOR ESSET, TRANSLATAM, IBIQ. A NICOLAO V. AVCTAM; A SIXTO IV. INSIGNITER EXCVLTAM, QVO FIDEI NOSTRAE, ET VETERVM ECCLESIASTICAE DISCIPLINAE RITVVM DOCVMENTA OMNIBVS LINGVIS EXPRESSA, ET ALIORVM MVLTIPLEX SACRORVM COPIA LIBRORVM CONSERVARETVR, AD PVRAM, ET INCORRVPTAM FIDEI VERITATEM PERPETVA SVCCESSIONE DERIVANDAM, TOTO TERRARVM ORBE CELEBERRIMAM, CVM LOCO DEPRESSO, OBSCVRO, ET INSALVBRI SITA ESSET, AVLA PERAMPLA; VESTIBVLO, CVBICVLIS, CIRCVM, ET INFRA; SCALIS, PORTICIBVS, AEDIFICIO A FVNDAMENTIS EXTRVCTO, SVBSELLIIS, PLVTEISQ. DIRECTIS, LIBRIS DISPOSITIS IN HVNC EDITVM, PERLVCIDVM, SALVBREM, MAGISQ. OPPORTVNVM LOCVM EXTVLIT, PICTVRIS ILLVSTRIBVS VNDIQVE ORNAVIT, LIBERALIBVSQ. DOCTRINIS, ET PVBLICAE STVDIORVM VTILITATI DICAVIT.

ANNO DO. M. D. LXXXIII. PONT. III.

Digitized by Google

Vaticanæ Bibliothecæ Codices Græcè m. s.

AD ABGARVM, Græcè Ἄγαρον, transmissa à Domino Iesu Christo, imago sui ἀχειροποίητος, non manufacta, & Constantinopolim translata. Historia inter Vitas SS. siue in Menologio Symeonis Metaphrastis, mense Augusto.

ACEPSIMAE, & Acyndini martyria ex eodem, mense Nouembris.

AGAPETI Diaconi capita adhortatoria ad Iustinianum Imp.

ALEXANDRI monachi sermones historici viuificæ Crucis, in quibus vera Theologia, & diuinæ dispensationis Confessio sine errore, & Encomium in venerabilem Crucem.

ANASTASII Abbatis contra Iudæos dissertatio.

ANASTASII episcopi Antiochiæ sermones de rectis dogmatibus, De incircumscripto, De diuina œconomia, siue dispensatione, De passione, & Apathia, De resurrectione.

ANASTASII monachi Montis Sancti capita quædam.

ANDREAE Cretensis sermo, qui extat in Menologio Simeonis Metaphrastis, mense Augusto.

ANDREAE Cretensis Hierosolymitæ sermo, in quatriduanum Lazarum. Alter εἰς τὰ βάια, ac deinceps aliorum Festorum Homiliæ.

ANDREAE Rhodi archiepiscopi Apologia demonstratiua, ex commentarijs beatissimi Thomæ, (puto Aquinatis) ad Bessarionem Metropolitam Nicænum, De diuina essentia, & energia.

ANONYMI Sermones, & Monita, siue Hortamenta Ecclesiastica.

ANONYMI De Incarnati dispensatione Domini nostri Iesu Christi.

ANONYMI continentis Vitas plurium martyrum.

ANONYMI octoginta octo Homiliæ, fortassis Io. Chrysostomi in Euang. D. Ioannis.

ANONYMI continentis plura, & diuersa argumenta Ecclesiastica magnorum & eximiorum sanctorum, & ad hos epistola Theophylacti episcopi Bulgariæ.

ANONYMI sermones, & Monodiæ diuersæ, ac quædam verba Ecclesiastica.

ANSELMI Cantuarienſis archiepiscopi dialogi, cur Deus homo. Non Demetrij Cydonij.

ANTIOCHI monachi Pandecta, πανδέκτη.

ARCANI impij disceptatio cum orthodoxo. Altera item.

ARCHIPPI enarratio, & reuelatio ad monasterium venerabilis Aedis Archiducis Michaelis in Chones. extat in Metaphraste, mense Nouembris.

ARISTODVLI monachi sermones sex contra Iudæos, bis.

ASTERII episcopi Amasiæ in sanctum Christi martyrem Phocam, extat in Metaphraste, mense Septembris.

ATHANASII dissertatio διάλεξις ad Apollinarium.

ATHANASII magni Alexandriæ sermones aduersus Arium, & alios cacodoxos, id est, prauè sentientes.

ATHANASII sermones triginta duo.

AVGVSTINI Hipponensis episcopi quindecim Libri de Trinitate Græcè redditi à Maximo Planude. Ex eiusdem item sermonibus capita Græcè versa à Demetrio Cydonio.

B.

BASILII, vt puto, Epistolæ, & Sermones diuersi. Eiusdem Ascetria. Item eiusdem sermo de Vera incorruptione in Virginitate. Alia quoque Ascetica. Epistolæ in Hexaemeron in illud: *In principio fecit Deus Cœlum, & Terram.* Eiusdem super illud: *Erat Terra inuisibilis, & incomposita*, siue *inanis & vacua.* Et de primis rebus genitis. Et de congregatione aquarum. Et de germinatione terræ. Et de generatione syderum. Et de reptilibus. Et de volucribus, ac piscibus. Et de terrestribus. Homiliæ 44. ac deinceps Sermones varij ad Arianos. Rursus Homiliæ in primum Psalmum. Encomium in S. martyrem Gordium. In Christi Domini Natiuitatem. Adhortatoria ad sanctum baptisma. Homilia de ieiunio. Rursus altera de eodem ieiunio. Sermo contra ebriosos. Alter contra iracundos. Alij, de Inuidia, de Eucharistia. In S. martyrem Iulittam. In sanctos 40. martyres. Encomium in S. Barlaam. Homiliæ in sextum & quartumdecimum Psalmos, contra fœneratores. In vigesimum, & in vigesimum sextum, & in 29. In 32. & 33. & 37. & in 43. & in 45. & in 48. & in 59. & in 61. & in 114. & in 115. Et Homiliæ, Quod Deus non est auctor malorum. Super illud: *Attende tibi ipsi.* Super illud Lucæ cõtra auaros: *Ad eos, qui diuites fieri volunt.* In principium Prouerbiorum. Homilia habita in Lacizis, de illo: *In principio erat Verbum.* Homilia tempore pestilentiæ, & siccitatis. Et alia quæ in alijs libris extant.

Eiusdem, & Libanij epistolæ.

Rursus in Psalterium interpretatio.

Rursus Ascetica. Et ipsius Sermones, atque Homiliæ diuersæ.

Liber continens Ethica, sancti & magni Basilij.

Sermones eiusdem vnà cum sermonibus Ioan. Chrysostomi.

Rursus interpretatio in prophetam Esaiam.

Et Homiliæ in Psalmos inuentos, & in diuersa capita Theologica etiam aduersus hæreticos.

Rursus Basilij magni, & ὅτω ὀφαντόρῳ in omnes Psalmos.

Liber alius eiusdem continens diuersos Sermones.

Eiusdem epistola ad Gregorium Theologum.

Liber,

Digitized by Google

Liber, qui continet Quęstiones, & solutiones Scripturarum è variis libris ab Origine elucubratis collectas à Basilio, & Gregorio Theologo.
Sermo adhortatorius ad baptisma, extat in Metaphraste, mense Octobris.
BASILII Episcopi Seleuciæ Sermo in sanctos infantes ab Herode interfectos.
Eiusdem Protheoria in Acta sacra Apostolæ, & Protomartyris Theclæ, charactere historico.
BESSARIONIS Physicæ Demonstrationes de Deo, ad Gemistum. Epistolæ mutuæ.
BIBLIORVM accuratus Index.
AD BIBLIA, siue ad sacram Scripturam Quęstiones 65. pertinentes de diuersis. Dubijs ad Thalassium.
BOETII De Consolatione Philosophiæ Græcè versus Maximo Planude. bis.
Eiusdem de sancta Trinitate.

C.

CALLISTI Protheoria, Liber Melenceotæ continens sermones triginta.
CALLISTRATI, & aliorum sociorum Martyrum. Extat in Metaphraste, mense Septembris.
CANONES Apostolorum, & synodorum Oecumenicarum, & particularium, & reliquorum SS. Patrum elucubrata enarratio iussu Imp. & Patriarchæ.
CANICLII Sapientissimi liber oppositus ad Plotinum De anima incorruptibili.
CANTACVZENI, hoc est Ioānis, dicti Ioasaph monachi cōtradicentis Prochorō, Cidonio, hieromonacho, de substantia, & energia. Alia item capita contra ipsum Prochorum. Alij quoq; sermones.
De CHRISTI Domini generatione secundùm carnem, ἀδήλως. Incerti.
CHRYSOSTOMI Sermo, mense Augusto, in diem S. Ioan. Baptistæ. Extat in Metaphraste.
Sermo De mundi consummatione. Alter super illud: *Nemo potest duobus Dominis seruire.*
Alius in Occursum ὑπαπαντὴν Domini, & Dei, & Saluatoris Nostri Iesu Christi.
CHRYSOSTOMI ἀπὸ μαργαρίτων in Dictum Apostoli.
Eiusdem de Iudicio, & Eleemosyna in Lazarum.
Item in Dictum sancti Euangelij. *Quecunque solueritis.*
In Filium Prodigum, De Pœnitentia.
In Seraphim, & in Conuentum, siue synaxim corporum.
Eiusdem ex Encomio in sanctum Stephanum protomartyrem, in Panegyrico.
CHRYSOSTOMI capita Theologica, vnà cum capitibus Anastasij Monachi montis sancti.
Collectio eius Sermonum triginta trium facta à Theodoro Magistro.
Homilia in Orationem. Deinceps incipit liber vsque ad trigesimam octauam homiliam.
Homilia in sancta Luminaria. Altera in Publicanum, & Pharisæum. Alia in dictum sancti Euangelij.
Alia in Petrum de mari, super illud: *Si tu es Christus, iube me venire ad te.* Alia de pauperibus, & diuitibus. Alia in annunciationem supersanctæ Deiparæ. Extant apud Metaphrasten, mense Octobri.
CHRYSOSTOMI liber secundus Hexaemeri continens 67. homilias.
Eiusdem Demonstratio, quòd vtile fuerit prophetias de Christo, & Gentibus, & de casu Iudæorum obscuras fuisse.
Sermo in Dei benignitatem: & de non conuitiando.
Commentarius in Ioannem Euangelistam, & Matthæum, Homiliæ 44.
Rursus commentarius in Matthæum, Homil. 46.
Liber secundus in Matthæi Euangelium ab homilia 46. vsque ad 90.
Alter liber continens sermones, qui inuenti fuerant, ipsius, vnà cum ijs, qui à Basilio fuerant habiti.
Expositio epistolæ ad Romanos, vsque ad Homiliam trigesimam tertiam.
Vita, & Administratio ipsius. Extat in Metaphraste, mense Nouembri.
Sermo ipsius ad Stagirium.
Rursus vita Chrysostomi, & omnium, qui secundùm Deum administrarunt.
Homilia ex Hexaemero. Nona item in illud: *Faiamus hominem.*
In Beatum Philogonium.
De Patientia, & Pœnitentia, & alia quamplurima capita.
Rursus Commentarius in D. Matthæum continens 44. Homilias.
Sermones sex de incomprehensibili. Sextus autem fuit habitus in noua Ecclesia.
Rursus interpretatio in Esaiam Prophetam.
CHRYSOSTOMI de ἀμογάμῳ muliere, ac de meretrice.
Rursus Commentarius in Ioannem Euangelistam continens Homilias octoginta octo.
Et rursus alius in Matthęum Euangelistam continens Hom. 45.
Statuæ Ἀνδριάντες liber continens vigintiquatuor Homilias.
Homiliæ morales eiusdem in Hexaemeron numero triginta.
Eiusdem in Crucis adorationem.
Homilia eiusdem in Seraphim. extat apud Metaphrasten, mense Nouembri.
CHRYSOSTOMI liber habens sermones, qui catenus fuerant inuenti, & in fine sermonē Basilij Magni.
Liber Chrysostomicus, βιβλίον χρυσοστομικὸν habens multos, & diuersos sermones de Theologia cum Scholijs.

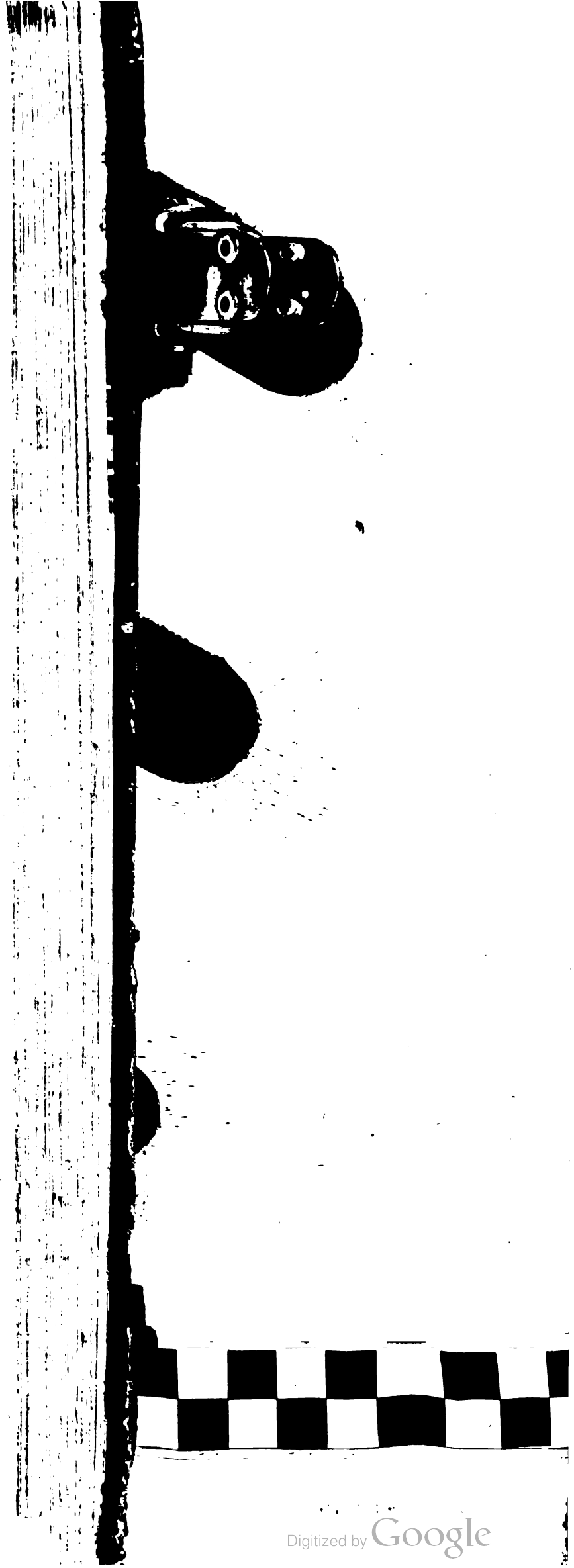

Digitized by Google

De Circuncisione Speculatio capitibus septem.

CLEMENTIS Romani Epitome Concionum Popularium D.Petri.

CLIMACHVS, qui ita dictus post sui libri conscriptionem, qui Climax, hoc est Scala, est prænotatus. Eius verò proprium nomen est, *Ioannes Scholasticus*. Liber autem continet triginta capita. Alter liber inscriptus τῆς θείας, καὶ ἱερὰς κλίμακος. Diuinæ, & sacræ scalæ.

CORANI expugnatio quem vocant Alchorantem Mahometis.

CONSTANTINOPOLITANORVM Pastorum Catalogus, & Regum Carmine conscriptus.

CONSTANTINI Harmenopuli custodis legum, & Iudicis Thessalonicæ, liber legum compendiosè ab eo collectus. Alter item Liber ipsius eiusdem Argumenti Legalis. Deinde continet Officia Palatij, & Metropoles.

CONSTANTINOPOLITANA Synodus Photio malæ fidei homine procurante, & præsente.

CONSTANTINI Magni Imperatoris Dogma, sie Decretum Regium, scriptum, factum, & traditum sacræ, & sanctæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ Romanæ.

CORNELII Centurionis Acta, & consummatio. Extat in Metaphraste, mense Septemb.

CYDONII, hoc est Demetrij Cydonij, qui Græcè vertit D. Augustini libros quindecim de Trinitate.

CYRILLI Archiepiscopi Alexandrini expositio hypomnematica in Io. Euangelistam.

Eiusdem Salutatio, siue Acclamatio ad Theodosium Regem.

Eiusdem, & aliorum diuersorum Sanctorum, sermones synoptici De sancta Trinitate, & de alijs argumentis.

Eiusdem capita contra Nestorianos.

Eiusdem aduersus eos, qui audent tueri dogmata Nestorij, ac si rectè haberent.

Capita à fraternitate addita sancto Cyrillo.

Aliæ dogmaticæ Interrogationes.

Liber Cyrilli Archiepiscopi Alexandriæ continens hæc. Quòd sempiternus, & consubstantialis sit filius Patri. Quòd ex ipso secundùm naturam genitus sit Filius. Quòd verus Deus sit Filius, æquè ac Pater. Quòd neq; creatus, neque factus sit Filius. Quòd quæ sunt Diuinitatis propria, & Gloria sint in Filio, quemadmodum, & in Patre. Quòd quæ sunt propria humanitatis, & quæ nō valdè congruè Deo dicta sunt de Filio, decent vtiq; magis Oeconomiam cum carne, & non ipsam Verbi naturam, secundùm quod intelligitur, atque est Deus. Quòd Spiritus sanctus est Deus, & ex Deo secundùm naturam.

Tamquàm in Capitibus adiecta Sermoni de Spiritu sancto, cum aliarum Notionum additione.

Eiusdem Cyrilli De Incarnatione Vnigeniti, & Quòd Christus vnus, & Dominus secundùm Scripturas. Positus est autem sermo septimus ad Hermiam.

Eiusdem, quòd vnus est Christus secundùm repugnantiam ad Hermiam.

Eiusdem Liber Thesaurorum De sancta, & Consubstantiali Trinitate.

Lexicon Cyrilli secundùm Elementa.

Eiusdem De Christi generatione.

Eiusdem ex Expositione sacri Symboli.

D.

DANIELIS Interpretatio, quam vidit in Babylone super Nabuchodonosor. Eiusdem altera in Balthasarem.

De DAVIDIS Psalmis, quorum obscura est inscriptio, expositio.

Altera item res obscura.

In DAVIDEM Thessalonices Encomium.

Liber inscriptus βασιλικὸν τῷ τεκυρίῳ διάβιδ, καὶ τῷ συνώνυμα.

DEMETRII Cydones versio Capitum aliquot Sermonum D. Augustini in Græcam linguam. Eiusdem (puto) Versio Tractatus Richardi, Ord. Prædicatorum aduersus Legem, siue Coranum Mahometis.

DEMETRII Gemisti Protonotarij magnæ Ecclesię Diaconi, Ordo Liturgiæ Patriarchæ, quomodo celebratur in magna Ecclesia: in qua, Ordo impositionis manuum, quomodo, & quando fit vnaquæque.

Collectio Operum Magni Dionysij Areopagitæ.

In Dionysij Areopagitę sancti, & sacri Martyris Martyrium sermo, in Metaphraste, mense Nouembris.

Eiusdem de Cœlesti Hierarchia, ad Timotheum Ephesi Episcopum.

Eiusdem Opera omnia, quæ inuenta sunt, cum Expositione. Rursus omnia cum scholijs.

Eiusdem, & Gregorij ad Thomam De diuersis dubijs sanctorum.

DIRECTIONVM Epitome κατορθωμάτων Ioanni Comneno Regi, & Enarratio ἀφήγησις rerum Gestarum eius Filio Regi Manueli Comneno.

DOGMATICAE Panopliæ duorum librorum, quorum Primi sunt vndecim Tituli, siue capita. Prooemium, contra Epicureos. Rursus contra ipsos. Iterum aduersus eosdem, contra alios Græcos. Adhuc contra ipsos. Rursus aduersus ipsos. Item contra ipsos. Item adhuc contra ipsos.

Titulus primus. Demonstratio Syllogistica, quòd vnus est Deus: & quòd habet Verbum sibi Consubstantiale, & Spiritum similiter, Qui sunt Filius, & Spiritus sanctus.

Tit. Secundus, De Patre, Filio, & Spiritu sancto exacta, & laude digna Theologia.

Tit. Tertius. De Deo communiter, videlicet de Diuinitate, liquet autem, quòd dicens Deum, siue Diuinitatem, siue Diuinum simpliciter, & indeterminatè, tres hypostases, siue Personas demonstrauit vna ipsorum appellatione.

Tit. Quar.

Tit. Quartus. Quòd incomprehensibilis sit Natura Diuina.
Tit. Quintus. De Dei nominibus.
Tit. Sextus. De Diuino Opificio.
Tit. Septimus. De Diuina Incarnatione.
Tit. Octauus. Contra Hebræos.
Tit. Nonus. Contra Simonem Samaritam, & Marcionem Ponticum, & Manetem Persam, & Manichæos.
Tit. Decimus. Contra Sabellium.
Tit. Vndecimus. Contra Arianos, & Eunomianos.
Hæc autem insunt in præsenti libro Expositionum S. Euangelij à quatuor Euangelistis conscripti, pertinentium ad sanctam Trinitatem.
Dorothei Doctrinarum Capita Ecclesiastica.

E.

EPIPHANII Episcopi Constantiæ Cypri De duodecim Lapidibus.
Vitam ipsius ex relatu Ioannis eius discipuli. In Metaphraste, Mense Maio.
EPHRAEM Syri, sermo De consummatione, siue Fine Mundi. Extat in Metaphraste, mense Octobri.
Eiusdem Epistola ad Ioannem monachum De Patientia, καὶ τῦ μὴ ἀπατᾶσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσεις διαφωμάτων, & de temperantia, & alia Capita varia.
Eiusdem Sermo in Transfigurationem Domini Nostri Iesu Christi. In Metaphraste, Mense Augusto.
Epistolæ ad insignes Viros.
De Epistolari Charactere liber.
Euangelistarum quatuor optima Expositio.
Liber secundus continens in Ioannis Euangelium Sermones à Quadragesimasexta Homilia, vsque ad octogesimamoctauam.
EVDOCIMI sancti, & iusti Vita, & Administratio. In Metaphraste. Mense Iulio.
EVNOMII Scholia oppugnata ab Orthodoxo.
EVPHEMIAE martyrium. In Metaphraste. Mense Septembri.
EVPHROSINAE Alexandrinæ Vita, & Administratio. In Metaphraste, mense Septemb.
EVTHYMII Zigabeni monachi encomium, in venerationem supersanctæ Deiparæ: & in Encænia sancti eius Sepulchri in Chalcopractijs.
Eiusdem in centum quinquaginta Psalmos Expositio.

F.

De FIDE Orthodoxa Liber.
FIDEI, Spei, Charitatis, & harum trium sororum Matris Sophiæ martyrium. In Metaphraste, mense Septembris.

G.

GEORGII Magnæ Ecclesiæ Carmina.
GEORGII Episcopi Nicomediæ sermo in dubitationem Ioseph, & dissertatio ad Virginem.
GEORGII Eparchi, siue Vicarij Africæ ad Moniales Alexandriæ, quæ à Catholica Ecclesia apostatauerant.
GREGORII Antiochiæ Episcopi sermo, in sanctum Pascha.
GREGORII Agragantij, siue Agrigentini Vita, Administratio, Miracula. In Metaphraste, mense Nouembris.
GREGORII Decapolitæ, Vita, & Administratio. In Metaphraste, mense Nouemb.
GREGORII Cyprij Patriarchæ Constantinopolitani Epistolæ.
GREGORII Metropolitæ Corinthi. In Canones Dormitionis Deiparæ, & Annunciationis, & in Festum τῆς κυριακῆς ἀντίποσις, & palpationem, siue attrectationem Thomæ Apostoli. In Assumptionem Magni Dei, & Saluatoris Iesu Christi. In Pentecosten. Poema in primum Festum venerandæ Dormitionis Cosmæ monachi.
GERMANI in venerationem supersanctæ Deiparç, & in sanctum eius sepulchrum in Chalcopractijs. In Metaphraste, mense Augusto.
De GRAECORVM, & Latinorum concordia sermo consultorius συμβολευτικὸς.
GREGORII Nazianzeni, & Basilij Magni Collectio quçstionum, & solutionum ex diuersis libris ab Origene elaboratis. Epistola item eiusdem Gregorij ad Theodorum tunc Episcopum Tyanæ.
Eiusdem Sermones vigintisex.
Eiusdem vniuersorum sermonum Flores, & Collectio.
Eiusdem liber alter continens Sermones vigintiquinque.
Eiusdem sermo in sanctum Pascha, & in tarditatem.
Eiusdem Sermones. In Natalem diem Domini Nostri. In Lumina. In Baptismum. In Pascha, & in tarditatẽ. In Pascha sermo. In nouam Dominicã, & Ver, & Encænia. In Pentecosten, & Spiritũ sanctum.

Eiusdem

Digitized by Google

Eiusdem de recto Ordine in disputationibus.
Eiusdem ad Arianos,& in se ipsum.
Eiusdem ad Eunomium,& Dissertatio de Theologia.
Eiusdem Sermo primus,& secundus de Filio. Sermo item de Spiritu sancto.
Eiusdem de Theologia,& de Constitutione Episcoporum.
Eiusdem in nauigationem Aegyptiorum Episcoporum.
Eiusdem de Amore erga pauperes φιλοπτωχίας.
Eiusdem Sermones duo ad Cledonium presbyterum aduersus Apollinarium.
In seipsum,& ad dicentes ipsum desiderare Constantinopolitanam Sedem.
Eiusdem in seipsum ex agro adstantis,post illa,quæ contra Maximum Conicum.
Eiusdem in Heronem Philosophum.
Eiusdem in Cyprianum martyrem.
Eiusdem in Athanasium Alexandriæ Episcopum.
Eiusdem in Machabæos.
Eiusdem aduersus Iulianum Apostatam Inuectiua,siue infamatorius Sermo.
Eiusdem in centum quinquaginta Episcoporum aduentum συναξάριον.
Eiusdem Epitaphius,hoc est in funebris Sermo in Basilium Magnum.
Rursus eiusdem in Natiuitatem Domini nostri Iesu Christi. Oratio funebris in Basilium. In Lumina. In sanctum Baptismum. In Gregorium Basilij Magni fratrem, ac deinceps reliqui inuenti eius Sermones.
Rursus alius liber continens eosdem sermones,quos ex altero obseruauimus.
Eiusdem Epigrammata vndecim in Basilij Magni sepulchrum. Ad quæ itidem Interpretatio Niceæ Philosophi.
Eiusdem sermo Actionis gratiarum.
Rursus liber in quo sermones ipsius,de quibus suprà.
Rursus liber continens sermones eiusdem vigintiquinque.
Eiusdem sermo in sanctam Christi Domini Resurrectionem.
Eiusdem sermones quindecim optima cum interpretatione.
Eiusdem sermones viginti diuersi.
Eiusdem Historiæ mythicæ in sermonem funebrem Basilij Magni.
Ad Ioannem Archiepiscopum Cyzici De diuersis dubijs Gregorij Theologi.
GREGORII Nysseni Interpretatio Ecclesiastis.
Eiusdem sermones vndecim aduersus Eunomium.
Eiusdem ex libro vndecimo controuersorum, siue Refutatoriorum. Sermo in Annunciationem superfanctæ Domini nostri Deiparæ,semper Virginis Mariæ.
Eiusdem Caput in quo particularis quædam est Mundi Physiologia: & elegans dissertatio de factis ante generationem hominis.
Eiusdem in centesimum quinquagesimum Psalmum,vnà cum Asceticis Magni Basilij.
Eiusdem Encomium in sanctum Protomartyrem Stephanum.
Eiusdem sermones Refutatorij contra impium Eunomium.
E` Libro, qui Gregorio Nysseno ascribitur, quique Διογνωσία, hoc est, *Cognitio Dei*, prænotatur, omnia quæ subijciuntur capita vsque ad Chrysostomica. At caput Quintum est Basilij Magni.
GREGORII Thessalonicæ Episcopi sermo in ingressum in Sancta Sanctorum,& Vitam in ea cœlestem omninò superfanctæ Dominæ nostræ,& semper Virginis Mariæ.
Eiusdem Homilia pronunciata circa idem festum Deiparæ in ingressum in Sancta Sanctorum.

H.

HARMENOPVLI. Vide suprà in verbo,Constantinus Harmenopulus.
HAERETICORVM Refutatio in libro,in quo disseritur de fide Orthodoxorum Christianorum. Alter item aduersus ipsos sine Auctoris nomine.
HESYCHII Presbyteri ad Theodulum Sermones ædificantes De sobrietate, atque Virtute. Summaria capita superilluminationis animæ,vera Argumenta. Dicta controuersa, & Precatoria capita ducenta.
HIPPOLITI Episcopi sermo de huius sæculi consummatione, ac de Antichristo quomodo regnaturus est in Terra,& in secundum Aduentum Domini Nostri Iesu Christi. Extat in Metaphraste, Mense Octobris.
HYMNOS varios,& Carmina continens Liber. Alter item Ecclesiasticus,dictus Triodium.
HISTORIA perutilis à principio vsque ad finem Oeconomiæ Dei erga hominem,& de Christiana Republica,quomodo constituta fuit,& contra omnes hæreticos.

I.

IACOBI monachi in Assumptionem superfanctę Deiparæ Sermo collectus è Diuinis scripturis, & de eo,quod extat in historijs duodecim Tribuum.

Digitized by Google

Eiusdem in sex Sermones distributus liber, compositos quidem in Festa superſanctæ Deiparæ. Videlicet in Assumptionem,& in Natiuitatem. In Sancta Sanctorum. In exitum è Templo, & in ea,quæ deinceps.In salutationem.In ἀποδιοσιν Purpuræ,& quæ deinceps: collectos è Diuinis Scripturis.

De D.IOANNIS Baptistæ Natiuitate, ac seceſſu, & De inuentione capitis ipsius,Sermo, extat in Metaphraste,Mense Iulio.

IOANNES Chartophylax De nuptijs,bis. Expositio item omnium Synodorum iuxta seriem temporum,quibus fuerunt habitæ. Eiusdem Epistolæ quinque inter Epistolas Libanij.

IOANNIS Cantacuzeni,Ioasaph monachi Refutationes, siue contradictiones aduersus Prochorum Cydonem.

IOANNIS Chrysostomi. Vide in verbo, Chrysostomi.

IOANNIS Damasceni. De hæresibus. Eiusdem Logica,& Philosophia.

Eiusdem de immaculato corpore Domini,quod sumimus.

Eiusdem,& Maximi diuersa capita.

Eiusdem sermo salutaris,& admirabilis ψυχωφελὴς,καὶ θαυμάσιος.

In IOANNEM Euangelistam commentarius,siue commemoratio, ὑπόμνημα.

IOANNIS Episc.& ἡσυχαςῦ τῆς λαύρας τῦ ἁββᾶ σάβα. In Metaphraste,mense Maio.

IOANNIS Metropolitæ Euchaitarum sermo in sanctos,& magnos Hierarchas Basilium, Gregorium,& Ioan.Chrysost.bis.Eiusdem diuersa carmina.Epistolæ diuersæ 77.Sermones diuersi 14.

IOANNIS Palæologi Epistola ad Patriarcham Alexandriæ.

IOANNIS sapientissimi Synopsis Philosophiæ.Etiam synopsis Theologiæ,& de Meteoris.

IOANNIS Scholastici,deinceps autem à suo Commentario vocati, *Climachi* liber continens triginta capita. Eius vita alterò in libro. Protheoria eius Scalæ in alio libro. Rursus eiusdem capita diuersa de ipsa Scala,cum Scholijs.Item eiusdem de ratione virtutis.

IOANNESII viri sancti vita. In Metaphraste,mense Nouembri.

IOBI iusti omnia continens Liber.

IOSEPHI in custodiam coniecti Sermones.

IOSEPHI,hoc est Flauij Iudæi,Iudaicæ Antiquitatis Sermones viginti. Eiusdem historia de Iudæorum captiuitate.

IOSEPHI,& Theodori Studitæ tanquàm fratrum ἀνταδέλφων Poema Triodium.

IN TERROGATIONVM multorum,ac diuersorum Patrum liber Theologicus,

ISAAC Abbatis Syri,& Anachoretæ,Episcopi Niniue, Sermones Ascetici, scripti ab ipso,proprio idiomate,expositi autem, siue translati à sanctis Patribus Abbate Patritio, & Abbate Abraamo Philosophis,& demorantibus in Laura,bis. Eiusdem(vt credo)sermo De vijs appropinquandi Deo.

Isaac monachi Argyri methodus,& Interpretatio Paschalium,& aliarum necessariarum Rerum.

Eiusdem Methodus Solarium,& Lunarium Cyclorum,& eorum,qui hosce sequuntur.

Eiusdem de Inuentione Quadrangularium laterum,eorum,qui non dicuntur quadrati numeri.

Eiusdem Methodus de Inuentione Pleniluniorum,à Regulis,quę extant in Syntaxi,translata ad Martyrologium Byzantij.

Regula,siue Canon dierum,mensium,& annorum,quibus nunc vtimur.

Regula ingressus principij Temporis,& Mensium,Arabum.

Regula longitudinis,& latitudinis insignium Vrbium Europæ,Africæ,& Asiæ.

Methodus, qua constituendus est Horoscopus,siue Astrolabium.

Regula ingressus principij Temporis, & Mensium apud Græcos, quæ & Inuentio dierum ἀμφαύρεσις dicitur. Prolegomena magnæ Syntaxeos. Contra Iudæos alicuius viri eximij ad quendam suum familiarem.

ISIDORI Archiepiscopi Thessalonicæ Homiliæ in Euangelium Lucæ.

L.

LAPIDVM duodecim pretiosorum nomina.

LATINI cuiusdam demorantis in suburbijs Parisiorum ad Manuelem Palæologum Imp. peregrinum in Gallia,per modum syllogismi capitularis Epitome de Processione Spiritus sancti.

E LATINIS allata Testimonia,& Dictiones variæ de Processione Spiritus sancti.

LEONTII Episcopi Neapolis, quæ est in Insula Cypro, vita, & administratio Abbatis Symeonis, vocati propter Christum σαλὸς. Agit autem de omnibus,quæ ad eum, & ad sanctum Ioannem pertinent. Extat in Metaphraste,mense Iulio.

LEX Synodica ὑπὲρ τῦ παλαμᾶ.

Liber in quo sunt Sermones varij.

De Matthæi vita,& seceſſu, siue renunciatione seculi.

De contractione animi,siue ægritudine.

De absentia Patriæ,siue Peregrinatione, vbi & de somnijs.

De martyrio virilis,siue fortis obedientiæ.

De Pœnitentia accurata, siue solicita, & manifesta, in qua & placens Deo est custodia sanctorum iudiciorum.

De memoria mortis.

De dolore puro,id est gratum faciente.

De non irascendo,mititate,& mansuetudine.

De obli-

Digitized by Google

De obliuione malorum.
De obtrectatione.
Περὶ πεπῆς γλώττης, καὶ πολυλογίας. De garrulitate, & multiloquio.
De mendacio.
De Acidia.
De Gula.
De Auaritia.
De Inopia.
De fornicatione, & de incorruptibili castitate, atque temperantia in obnoxijs corruptioni ex laboribus, atque sudoribus.
De insensibilitate, hoc est de mortificatione animi, & morte mentis.
De Psalmodia in concentibus.
De differentia vigiliarum.
De Timore.
De Vana gloria.
De Superbia. Vbi & de sordidis cogitationibus blasphemiæ.
De Mansuetudine, & simplicitate, & innocentia, & lassitudine κατὰ πομπίας.
De Humilitate.
De Discretione, in qua inuenies diuitias bonorum.
De quiete, & secessu, & conseruatione mentis, & de diuersis modis quietis, & de Parientia.
De quiete materiæ experte.
De Apathia.
De Amore, Spe, Fide, & Splendore, siue Dignitate, & Theologia, quodammodò.

LOGOTHETAE Magni in sacrosanctam martyrem Theodosiam Sermo. In Metaphraste. Mense Octobri.

M.

MACHABAEORVM enarratio à Iosepho, in Metaphraste prima die mensis Augusti.

MANDATVM, siue edictum Regium de transpositione Episcopi tertij in Metropolim Macedoniæ.

MANVELIS Imp. Sermo Apologeticus per 156. capita, quòd syllogismus ipsius physicus, & ordinis τάξιν ἀπάθων, quo vtuntur Theologi.

MATTHAEI Hieronomachi τῶν συντεταχότων, expositio in Diuinos Canones, & de Paschate. Eiusdem de Paschate ἐμμέθοδος αἰτιολογία.

MARCI Hieronomachi Epistola ad Metropolitam Russiæ.

MATRONAE Beatæ vita in Metaphraste, mense Nouembri.

MAXIMI Sancti ad Petrum Patritium enarratio summaria De salutari Paschæ secundùm Christum Deum nostrum, declarans descriptam Regulam.
Eiusdem Asceticus sermo per interrogationem, atque responsionem.
Eiusdem de charitate ad Elpidium presbyterum capita quadringenta.
Eiusdem de Theologia, & Oeconomia Incarnationis capita ducenta.
Eiusdem alia capita Theologica, & Oeconomica de virtute, & vitio, quingenta.
Rursus, Prologus virtutum perfectæ charitatis, & aliarum per capita expositarum ad Elpidium presbyterum.
Eiusdem Maximi De dubijs Diuinæ scripturæ.
Eiusdem rursus ad ipsum Elpidium presbyterum Hercatontas.
Eiusdem capita diuersa vnà cum Ioanne Damasceno de eodem argumento.
Eiusdem Maximi Liber continens sequentes Tractatus, qui sunt.
Adnotatio Quæstionum circa Ecclesiastica dogmata, & quæ sequuntur.
Ad Marinum presbyterum sanctiss. de naturali voluntate.
De consilio, siue consultatione. De electione. De quibus consulimus. De sententia. De potestate, siue facultate. De opinione. De prudentia, siue intelligentia.
Quòd secundùm omnem modũ non erit post Resurrectionem vna voluntas inuicem omnium Sanctorum, & Dei, quamuis in omnibus ὦν τὸ θέλημα, id est vnum velint, quemadmodum aliqui dicunt.
Quòd vna voluntas non potest in Christo dici siue physica, siue electiua sit dicta, quemadmodum aliquibus est visum.
De Actibus, & voluntatibus caput quinquagesimum.
Quod prauè Seuerus idem esse dicit natura hypostasim, & quæ sequuntur.
De eadem materia caput quinquagesimum primum.
Quòd Patres dicentes duas voluntates in Christo, physicas leges non sententias significârunt. Τοὺς θυσικοὺς νόμους, οὐ τὰς γνώμας ἐσήμαναν.
Ad Georgium sanctissimum presbyterum, & Egumenum, per Epistolam interrogantem De Mysterio Christi.
Contra eos, qui dicunt, quòd oportet vnam Christi dicere operationem ἐνεργείαν secundùm exsuperantiam κατ' ἐπικράτειαν, διὰ τὸ, ὡς ὁρᾶς ἑκατέραν τὴν θείαν αὐτοῦ κατεπικρατεῖν τῆς ἀνθρωπίνης, οὕτω χρὴ ἀπολογεῖσθαι.
Aduersus eos, qui dicunt, quòd quemadmodum organi, & mouentis vna est operatio, sic & Deitatis, & Humanitatis est vna operatio.
Aduersus eos, qui dicunt vnam compositam Christi operationem.
Tomus dogmaticus in Cypro missus ad Marinum Diaconum.
Eiusdem super illud: *Pater si possibile est; transeat à me calix iste.*

Epistola

Epistola ad Nicandrum Episcopum De duabus operationibus in Christo.
Περὶ τῶ τίνων σύμβολα τὰ κ' πὼ ἁγίαν ἐκκλησίαν ὅθι τῆς θείας σωάξεως τελούμενα κατίςικεν.
Theoriæ variæ.
Interpretatio in Psalm.58.in finem τοῖς ἁγιοις θυσομένοις, in tituli inscriptionem, ipsi Dauid, in doctrinam, & quæ sequuntur.
Eiusdem Prologus eorum, quæ posita sunt in frontibus scholiorum.
MAXIMI Planudis versio è Latino in Græcum quindecim librorum S. Aug. de Trinitate.
MELETII monachi lucubratio in Synopsim De natura hominis ex probatis, & eximijs Ecclesiæ Patribus.
MENOLOGIVM Ecclesiastici argumenti.
MERCVRII Trismegisti, Pimander. Sermo Catholicus ad Filium. Eiusdem Sermo Sacer. Crater, aut Vnitas. Quòd Deus occultus est manifestissimus. Quòd in solo Deo est Bonum; alibi autem nequaquam. Quòd maximum in hominibus malum est ignorantia Dei. Quòd nihil eorum, quæ sunt, interit: sed accepti mutationes vocant interitus, & mortes. De intellectione, ac sensu. Quòd in solo Deo pulchrum, & bonum est, alibi verò nequaquam. Mercurij clauis. Mens ad Mercurium. Eiusdem de mente, siue intellectu communi. Eiusdem in monte sermo apocryphus, siue occultus, de regeneratione, & annunciatione silentij. Hymnodia abscondita, sermo secundus. Eiusdem Asclepio rectè sapere. Termini Asclepij ad Ammonem Regem. De laude melioris, & encomium Regis. Eiusdem methodus ad omne principium idonea.
METAPHRASTES. Vide in verbo, Simeon Metaphrastes.
MICHAELIS Syngeli encomium in sanctos Archangelos, & vniuersas cœlestes potestates. In Metaphraste, mense Nouembri.
MICHAELIS Patriarchæ Ostensio ad Regem, quòd præsanctificatorum mystagogia tradita fuit antiquitus: & quonam modo huius mystica consecratio fit: & quare prohibita fuêre τὰ τίλεια in sancta Quadragesima.
MICHAEL Psellus. Vide in verbo, Psellus.
De morte sermo condolentis consolatorius.

Vide tamen in Apparatu Sacro, in verbo, Mercurius.

N.

NEOPHYTI monachi Protheoria breuis de viginti quatuor litterarum inuentione & allegoria: & cur has Deus tradidit, & quinam ipsas primum apud Græcos inuenerunt.
NICEPHORI Patriarchæ Constantinopolitani Sermo pro irreprehensibili Fide Christianorũ, & contra sentientes idola esse adoranda, cap. 79.
Procemium subiectarum χρήσεων.
Refutatio, & euersio delirationum inerudite, & cum Atheismo vanè allatarum ab impio Mamona aduersus Incarnationem salutarem Verbi Dei.
NICEPHORI Gregoræ Protheoria tamquam in forma Epistolæ in Synesij sermonem de insomnijs.
Liber alter, cuius inscriptio est, ἐξήγησις τῦ Σοφωτάτυ Γρηγορᾶ. Expositio sapientissimi Gregoræ.
Eiusdem ad quendam amicum de ijs, qui conuitiabantur Astronomiam.
Eiusdem Lepentrino in Cyprum magno Logothetæ.
Eiusdem Epistolæ, Acclamationes, & Sermones. Magno Logothetæ. Adhortatoria ad Astronomiam.
Eiusdem Monodia in Magnum Logothetam in mortem Regis Andronici Palæologi.
Altera Monodia in Magnum Logothetam.
Dialogus de curiosis, siue de conuiciatoribus.
Eiusdem alij Sermones, & Monodiæ.
Eiusdem Epistola ad quendam Iosephum.
Eiusdem Poëmata. Eiusdem rursus Dialogus.
Eiusdem de Paschate demonstratio, quomodo aberrauit ante tempora, & quonam modo facienda sit eius correctio.
Eiusdem Sermo in supersanctam Deiparam, continens Natiuitatem, & ingressum in Sancta Sanctorum, & educationem.
NICEPHORI Xanthopuli Opus elaboratum Historicum, incipiens à capta Constantinopoli.
Eiusdem de Regibus Christianorum.
NICERDI monachi liber contra Mahometum, & Sarracenos capitibus 17.
NICETAE Philosophi interpretatio Epigrammatum Gregorij Nazianzeni.
Eiusdem Nicetæ Byzantij Philosophi aduersus Mahometum.
Eiusdem expositio astruens cum demonstratione Christiani dogmatis è communibus notionibus, & Dialectica methodo, & Physicis argumentis, & Syllogistico artificio productis: & Refutatio Epistolæ missæ ab Agarenis ad Michaelem Regem filium Theophylacti super calumnia contra fidem Christianam.
Eiusdem Sermo de martyrio, Inuentione, & Translatione venerandarum Reliquiarum Sancti martyris, & Archidiaconi Stephani.
Eiusdem dicti σεβαστοῦ Cyri Nicetæ, creati autem Metropolitæ Heracleæ explanatio in sexdecim sermo-

Digitized by Google

mones Gregorij Theologi, hoc est Nazianzeni.

NICETAE magni martyris martyrium. In Metaphraste mense Septembri.

NICOLAI Myrensis in Lycia sancti vita, & administratio.

NICOLAI Cabasilæ. Qui scopus sit vniuersi sacrificij ἱερουργίας summatim.

NICOLAI Episcopi Andidorum ex progressu, & dignitate sacratissimi Episcopi Phytiæ Basilij Protheoria summaria De symbolis, atque mysterijs in Missa, siue hierurgia.

NICOLAI Thaumaturgi, & Archierarchæ vita, administratio, & particularis miraculorum enarratio. In Metaphraste, mense Octobri.

NICOLAVS Theophilus, Diaconus, & μαίστωρ Rhetorum.

O.

Ὁδηγός, siue Panoplia dogmatica de Theologia aduersus hæreticos.

ORIGENIS ex libris, quibus D. Matthæi Euangelium exposuit Tom. 10. vsque ad 11.

E diuersis Origenis libris collectio Quæstionum, & Solutionum scripturarum, à Basilio, & Gregorio Nazianzeno facta.

Eiusdem Origenis liber aduersus Celsum.

ORTHODOXI, & impij Dialogus.

ORTHODOXI Scholia aduersus Eunomium.

P.

PACHOMII vita. In Metaphraste, mense Maio.

PALAMAE errores, & Palamitarum apostasia, vide in verbo, Thomas Aquinas.

PANOPLIA contra Iudæos.

PAPIAS Nestongus, Magnus.

ad PATRIARCHAS Orientis Epistolæ missæ à Vicarijs sanctissimorum Patriarcharum.

PATRIARCHARVM Romæ, Constantinopolis, Alexandriæ, Antiochiæ, Hierosolymę, ac de metropolitis, qui ipsis subijciuntur.

PATRICII Abbatis, & Sabbæ Abbatis Philosophorum in Glaphyra commorantium interpretatio Sermonum Asceticorum Ioannis monachi.

PAVLI Apostoli epistolæ cum explanatione.

PAVLI Emesarum Episcopi homilia habita in magna Ecclesia De Christi Domini Incarnatione: & Encomium in Cyrillum.

PHILONIS historia prorsus vtilis, & salutaris, quæ de Flacco, siue de Prouidentia.

Eiusdem historia de Caio, & caussa odij Iudæorũ aduersus ipsum.

Eiusdem περὶ τὰ πρὸς δικαστὴν. De Iudice, & Testibus.

Eiusdem de ijs, quæ obtulerunt sacrificia Abel, & Cain.

Eiusdem de Agricultura.

Quòd Deus est immutabilis.

De Gigantibus.

Περὶ ἀποικίας. De sedis mutatione, siue domus propagatione.

Περὶ τῆς εἰς τὰ προπαιδεύματα συνδοῦ. De conuẽtu ad artes liberales.

De legib⁹ sacris allegoriæ, quę post Hexaemeron.

Item quæ post Hexaemeron.

Quòd à Deo immittantur Somnia.

De Sapiente per disciplinam exculto, & de legib⁹ haud scriptis.

De Circuncisione.

De Monarchia. De monarchia etiam sermo.

Quænam præmia Sacerdotum.

De animalibus ad sacrificia, & quænam sint species sacrificiorum.

De sacrificantibus.

De mutatione nominũ, & quare nomen mutatur.

De eo, quis sit rerum Diuinarum hæres: Deq; illa, æqualis, & contraria diuisionis.

De præmijs, & pœnis.

Περὶ ἀρῶν. De iustitia.

De vita Moysis.

De mundi Opificio Moyseos.

In Decalogum Moysis.

De constitutione, siue ordine Principum.

Quod omnis probus est liber.

De vita contemplatiua, & virtute supplicium.

De eo, *Non offeres mercedem prostibuli.*

De sursum latis in specie legibus in duo genera decẽ mandatorum. Sextum item, & septimũ; & quòd est contra adulteros, & omnem incõtinentem, & contra homicidas, & omnẽ vim.

Vita politica, quæ est liber de Ioseph.

Secundus Liber.

De pietate, & humanitate.

Quòd mulieres non loquantur impudenter περὶ τοῦ μὴ ἀνασχυντεῖν γυναῖκας.

De Sacerdotio.

De nobilitate.

De profugis.

De plantatione τὸ δεύτερον Noe.

De eo, *Euigilauit Noe.*

De confusione linguarum.

De incorruptione mundi.

Περὶ τοῦ τὸ χεῖρον τοῦ κρείτου ἰφιλεῖν ἐπιτίθεσθαι. Quòd peior meliori quærit imponere, siue insidiari. De ebrietate.

Quænam sint Opera sacrorum.

De animalibus pertinentibus ad sacrificia: & quęnam species sint sacrificiorum.

PHILOTHEI Patriarchæ sermo Encomiasticus in tres Hierarchas Basilium, Gregorium Theologum, Ioan. Chrysostomum.

Eiusdem in omnes sanctos: in quo libro extat etiam compendium de Oeconomia hominis Christi.

Eiusdem Encomium in magnum Christi martyrem Demetrium.

PHILOTHEI Patriarchæ Constantinopolis τῦ καινᾶ in sanctam ἀνυσίαν.

Eiusdem ad ea, quæ conscripta fuerat à Gregora Philosopho tum contra sacrum Ecclesiæ Tomum, tum contra Diuinam operationem, atque gratiam, qua vt Dij efficimur: atqui etiam contra spectatam in monte Thabor eximie Dei apparitionem, atque Diuinitatem. Ad eius sermonem primum primus refutatorius vsque ad duodecimum sermonem.

PHILOTHEI monachi Ascetica hac inscriptione: ἐκ τῦ ἀσκητικῶν τῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν φιλοθέυ μοναχῦ μονῆς ὑπεραγίας θεοτόκυ.

PHOTII epistola ad thronos Orientales.

De Processione Spiritus sancti.

De septem Synodis imperfectus, sed non credo esse ipsius.

Prophetarum liber cum expositione.

PSELLI scholia in dictum Basilij: τὸ ἐν τῷ ἀπολόγῳ τῆς ἑξαημέρυ τὸ οὕτω φάσκον, δι' ἃ τοῦτο οἱ μὲν ὕλῃ τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις κατέφυγον, τοῖς τῦ κόσμυ στοιχείοις πᾶν αἰτίαν τῦ παντὸς ἀναθέντες. καὶ τὰ ἑξῆς. Quod in Apologo Hexaemeri sic habet: Propterea qui ad materialia argumenta confugerunt, mundi elementis causam totius attribuentes, & quæ sequuntur.

Eiusdem in ἀνακομιδὴν gestationem reliquiarum. In Metaphraste, mense Augusto.

Eiusdem expositio dictorum Chaldaicorum.

Eiusdem in Leges. Alius liber de Legibus.

Collectio vtilis ex libro Parallelorum.

Eiusdem Ordo, & Canon in vitam. Metaphrastes.

R.

RICHARDI Ordinis Prædicatorum aduersus Legem Mahometis liber è Latino Græcè redditus à Demetrio quodam. bis, hoc est etiam contra legem Saracenorum.

ROMANAE Ecclesiæ testimonia de priuilegio, & amplitudine ipsius.

S.

SABAE Igumeni viri sancti, & Deum ferentis Patris Capita Ecclesiasticæ Traditionis, & consequentiæ, quæ erat Hierosolymis in sancta Laura.

SABAE Abbatis in Laura. In Metaphraste, mense Maio.

SCALAE Diuinæ, & sacræ liber. Vide item in verbo, Ioannes Climachus.

SEPTIMAE synodi Acta.

Sermones sacri sex cuiusdam anonymi, siue anepigraphi κῦ τῦ ἐξορχυμένων contra illusores.

In S. Seuerianum martyrem sermo in Metaphraste, mense Septembri.

Ex Sirach sapientia, interpretatio Danielis, de eo, quod vidit in Babylone super Nabuchodonosor. Aliud ipsius in Balthasarem.

SOZOMENI Salamini, hoc est Hermię sermo ad Theodosium Imp. & Historiarum lib. 8. in studiti monasterio capita synodica facta.

SYMEONIS in Manda Menologia, siue Tomi, quibus vitæ sanctorum, & sermones de ijs per vnumquemque mensem continentur.

SYMEONIS Stylitæ vita, in Metaphraste, mense septembri.

SYNESII Cyrenæi Episcopi Ptolemaidis epistolæ, bis. & liber de Regno ad Arcadium. Et eiusdem encomium de Caluitie. & Hymnus in Diuinum.

SYNODICVS commentarius compendiosè continens omnes à tempore sanctorum Christi Apostolorum habitas synodos Orthodoxas, & hæreticas, vsque ad octauam magnam Oecumenicam synodum.

A SYNODO congregata contra sentientes cum Barlaamo, & Acindyno Decretum, Regnantibus Cantacuzeno, & Palæologo.

In omnes synodos, sanctorum Patrum, & Canones sanctorum Apostolorum liber. Præterea diuersorũ epistolæ sanctorum.

SYNOPSIS, & collectio sex librorum Regiorum, de Fide omnes prænotati.

SYNTAXIS Ecclesiasticorum, & Philosophicorum Apophtegmatum.

T.

S. THALASII Africani Abbatis, De charitate, & temperantia, siue continentia, & spirituali regimine τῆς κῦ νοερᾶ πολιτείας ad Paulum Presbyterum Hecatontas prima, vsq; ad quartam, & aliorum sanctorum.

S. THECLAE martyrium In Metaphraste, mense septembris.

Digitized by Google

THEODORETI Episcopi Cyri Eranistes, siue Polymorphus. Et Epitome fabularũ hæreticarum.

THEODORI presbyteri Magnæ Ecclesiæ continẽs quonam tempore vestis Dei Matris in vrbem Regiam aduenit. In Metaphraste, mense Iulio.

THEODORI Prodromi expositio εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἐκτεθέντας κάνονας à sanctis & & sapientibus Poëtis Cosma, & Ioanne.

THEODORI Studiti scholia in Basilij Magni Ascetica.

THEODORI Stratelati στρατηλάτου Martyrium. In Metaphraste, mense Iunio.

THEOPISTI vnà cum Astathio & Agapito Martyrium. In Metaphraste, mense Septembr.

THEOPHANIS Metropolitæ Nicææ Epistola doctrinalis ad sacerdotes, & alios Clericos suæ Diœceseos ostendens, quodnam sit negotium sacerdotij, & qualem oporteat esse eo factum dignum. Altera item ad Nicænos, qualem deceat esse Christianum, vbi etiam docet fugiendam esse omnem cõsuetudinem eorum, qui sentiunt cum Acindyno, non minus quàm Iudæorum, missa ab ipso ἔτιοντος ὑποψηφίου ταύτης τῆς πόλεως.

THEOPHYLACTI Episcopi Bulgariæ in libro continente diuersa argumenta Ecclesiastica, magnorum, & insignium sanctorum.

D. Thomæ Aquinatis, prima secundæ reddita Græcè, & secunda secundæ.

Eiusdem contra errores Græcorum, bis. siue ter. tum partes ipsius Operis, tum integer.

Eiusdem de Veritate Catholicæ fidei, & contra hæreses, quæ ipsi Catholicæ fidei aduersantur.

TRINITATIS sanctissimæ Idiomata.

TRIODIVM Liber Ecclesiasticus.

TROPHIMI, Sabbatij, & Dorymedotis martyria. In Metaphraste, mense septembr.

V.

De sacra VIRGINITATE συνηχορία.

Z.

ZOSIMI Abbatis quædam, vnà cum sermone Isaaci Anachoretæ de vijs, quibus Deo appropinquamus.

Et horum quidem Græcè m. s. librorum Catalogum iam ante plures annos assecuti, non negamus multò plures extare in ipsa Vaticana Bibliotheca, cùm continenter summorũ Pontificum sumptibus, & aliorum, qui suos libros eidem Bibliothecæ legârunt, numerus excrescat. Quòd si dum Venetijs, vbi nunc sumus, Apparatum hunc è prelis emittentes, Romæ fuissemus, integriorem dedissemus.

SFORTIANAE BIBLIOTHECÆ IN VRBE,

APVD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. CARD. SFORTIAM,

Libri manuscripti Græci ad res sacras, & Ecclesiasticas.

In Classe Epistolarium, & Poëtarum.

Num. 29. Libanij apud Basilium, & Basilij ad eundem, & alios plerosque Epistolæ 140. Photij Episcopi Constantinopolitani epistolæ 47. Gregorij Theologi ad Basilium, & alios complures, & Basilij ad eundem epistolæ 74. Theodori Archiepiscopi Cæsariensis epistolæ 5. Symeonis magistri epistolę 19. Nicolai Patriarchæ Constantinopolitani epistolæ 7. Synisij epistolæ 14. Isidori Pelusiotæ epistolæ 59. *in membranis fol.*

In Classe Historicorum profanorum.

Num. 61. Chronica rerum gestarum ab initio mundi vsque ad mortem Romani Imperatoris. Missa Latina conuersa in Græcum, Nicolaus Cabasila super Missa. Photij Patriarchæ Constantinopolit. Compendium Conciliorum septem. De Latinorum, & Græcorum dissidio. Iustiniani sanctiones, quæ Codicem sequutæ sunt, cum tabula. *fol.*

In Classe Historicorum Ecclesiasticorum.

Num. 77. Flauij Iosephi de principio Iudæorum. *in quarto.*

Num. 78. Chronica vtriusque Testamenti. *fol.*

Num

Num. 79. Metaphraſtis Ianuarij pars prima. *in membr. fol.*
Num. 80. Metaphraſtis Ianuarij pars ſecunda. *in membr. fol.*
Num. 81. Metaphraſtis Ianuarius. *in membr. fol.*
Num. 82. Metaphraſtis Maius, Iunius, Iulius, Auguſtus. *membr. fol.*
Num. 83. Metaphraſtis Septembris pars prima. *membr. fol.*
Num. 84. Metaphraſtis Nouember, & December. *fol.*
Num. 85. Metaphraſtis December. *membr. fol.*
Num. 86. Metaphraſtis Iunius, Iulius, Auguſtus. *fol.*
Num. 87. Metaphraſtis September, October. *fol.*
Num. 88. Metaphraſtis Nouember. *fol.*
Num. 89. Martyrologium diuerſorum. *membr. fol.*
Num. 90. Martyrologium Baſij Hieroſolymitani. *membr. fol.*
Num. 91. Martyrologium diuerſorum. *membr. fol.*
Num. 92. Iſaachus Aſchetus de Virtutibus Monachorum. *membr. in quarto.*
Num. 93. Palladius Epiſcopus Cappadociæ de Vitis ſanctorum. *fol.*
Num. 94. Anonymi Vitæ ſanctorum, & epiſtolæ. *fol.*
Num. 95. Aliquot Epiſtolæ Pauli, & Vitæ ſanctorum. *membr. in quarto.*
Num. 97. Hiſtoria Eccleſiaſtica, Theodori, Anagnoſtæ, Hermij, Sozomeni, Socratis Scholaſtici. *fol.*
Num. 98. Euſebij Hiſtoria Eccleſiaſtica. *fol.*
Num. 99. Sozomeni, & Euagrij Hiſtoria Eccleſiaſtica. *fol.*
Num. 100. Photij Bibliothecæ pars prima. *fol.*
Num. 101. Photij Bibliothecæ pars ſecunda. *fol.*

In Claſſe Phyſicorum.

Num. 28. Antonij Collectanea vtilia diuerſarum rerum, videlicet: Explicationes Hymnorum, & Antiphonarum, cum Orationibus Eccleſiaſticis D. Baſilij, Ioan. Chryſoſtomi, Symeonis Metaphraſtis, Abbatis Ephræm, Io. Damaſceni. Epiſtola ſancti Nili ad Anaſtaſium, epiſtola S. Iſidori ad Zoſimum presbyterum. Andreas Epiſcopus Cappadociæ de loco Animorum poſt obitum. Clementis liber de Pane, Potu, Lancea, ex Iacobo, & alijs Apoſtolis. Gregorij Epiſcopi Theſſalonicenſis Oratio demonſtratiua de proceſſione Spiritus ſancti. *fol.*

In Claſſe Theologorum.

Num. 2. Pſalterium Dauidicum. *membr. quarto.*
Num. 3. Teſtamentum Nouum. *membr. fol.*
Num. 4. Teſtamentum Nouum. *membr. fol.*
Num. 5. Teſtamentum Nouum. *membr. quarto.*
Num. 7. Synodus ſeptima Conſtantinopolitana. Acta ſynodi Conſtantinopolitanæ ſub Photio Patriarcha. *fol.*
Num. 8. Tertia pars ſynodi contra Neſtorium Patriarcham Conſtantinop. *fol.*
Num. 9. Acta Concilij Chalcedonenſis. *fol.*
Num. 10. Synodus octaua Florentina, & poſt Synodum Oratio ſapientiſsimi Scholarij ad Græcos ſuos Florentiæ, Apologia Gregorij Monachi Patriarchæ in Epiſt. Epheſ. *fol.*
Num. 11. Acta eiuſdem Synodi octauæ Florentinæ. *fol.*
Num. 13. Decreta Eccleſiaſtica Græcorum. *fol.*
Num. 14. Theodori Diaconi Antiocheni (poſtea Patriarchæ Antiochiæ, & totius Orientis, commiſſione Regia, & Patriarchali) Sacrorum Canonum Apoſtolorum, aliarum Synodorum, & ſanctorum Patrum enarratio. Explicatio, item per eundem legum practicarum diſpoſitarum in decem titulos ad quattuor poſitos in principio Canonum. *fol.*
Num. 15. Procopij Epitome in Geneſim. *fol.*
Num. 16. Homiliæ Baſilij in Opera ſex dierum, cum ſermone Ioannis Chryſoſtomi in Exodum poſt primam Baſilij homiliam. *fol.*
Num. 17. Anonymi Homiliæ in Geneſim. *fol.*
Num. 18. Catenæ in Geneſim Tomus primus. *fol.*
Num. 19 Catenæ in Exodum, Leuiticum, & partem Numerorum, Tomus ſecundus. *fol.*
Num. 20. Catenæ in partem Numerorum, Deuteronomium, Ioſue, Iudices, & Ruth, Tomus tertius. *fol.*
Num. 21. Catenæ in Iſaiam Prophetam, Tomus quartus. *fol.*
Num. 22. Catenæ in Hieremiam, Tomus quintus. *fol.*
Num. 23. Catenæ Origenis in Ezechielem, Tom. ſextus. *fol.*
Num. 24 Catenæ in Prouerbia, Tomus ſeptimus. *fol.*
Num. 25. Catenæ in Iſaiam, Tomus nonus. *fol.*
Num. 26. Catenam in Iſaiam. *membr. quarto.*
Num. 27. Baſilij Opera. *membr. fol.*
Num. 30. Baſilius in Pſalm. *membr. fol.*

Digitized by Google

Num. 31. Anastasij Monachi Opera. *fol.*

Num. 32. Anastasius Monachus in 6. Psalmum. Hermanni Archiepiscopi Constantinopolit. Sermo in sanctissimam Deiparam. Athanasius Archiepiscopus Alexandrinus ad Antiochum Principem de multis,& necessarijs quæstionibus in diuinis Scripturis Sancti Gregorij Episcopi Neocæsarienfis Expositio Fidei. Augustinus Episcopus de tribus sanctis Hypostasibus, Sanctorum senum sermones valde vtiles. Interrogatio, & responsio sancti Anastasij. Eiusdem in Mortuos. Eiusdem sermo, de sancta Coniunctione, & non malè reminiscendo. Eiusdem confessio Orthodoxæ fidei. Chrysostomi sexdecim epistolæ Lamentationes,& ploratus Monachi peccatoris,& hospitis, Psellus de sacris Oecumenicis Synodis. Eiusdem versus in Oeconomiam carnalem, de Fide. Versus Metaphrastis secundùm Elementa. Chrysostomi sermo de Pseudoprophetis. Eiusdem ad inquirentes, cuius gratia non in medio fuit Diabolus,& quòd nihil malitia illius nobis nocuit, si nobis caueamus; & de Pœnitentia. Eiusdem Oratio de ciuilitate Deum, & interpretatio Orationis. Eiusdem, Quòd non sufficit ieiunium Quadragesimę ad communicandum, sed per virtutem primam secundùm animam,& quo pacto possibile fit non malè recordari. Andreæ Archiepiscopi Cretensis,& Hierosolymitani Oratio in Vitam humanam,& mortuos: Chrysostomi Oratio de Anima, Pietia,& Bonitate,& quòd non vehementer deplorandi sunt mortui, maximè si aliqui iuuenes, & bonis moribus ex hac vita discedant. Maximus Monachus de Dilectione. *quarto.*

Num. 33. Apollinarius,& Io. Geometra in Psalterium, *quarto.*

Num. 34. Nicephorus Blemmides in Psalmos. Gregorius Archiepiscopus Nicęnus in titulos Psalmorum. Eiusdem interpretatio in Ecclesiasten. Ioannes Sinaita de Historia Ethiopum Indorum venientium ad sanctam Ciuitatem. *fol.*

Num. 35. Beatus Theodoretus episcopus Cyrenensis in duodecim Prophetas, cum textu, & figuris aliis eorundem Prophetarum. *membr. fol.*

Num. 36. Theodoretus in Ezechielem,& Danielem. *membr. fol.*

Num. 37. Theodoretus in Psalmos, Interpretatio diuersorum expositorum in Odas Moysis Exodales. *fol.*

Num. 38. Theodoreti Dialogus,& de fabulis Hæreticorum. *fol.*

Num. 40. Theodoretus. *membr. fol.*

Num. 41. Theodoretus in Cantica Canticorum. *quarto.*

Num. 42. Chrysostomus in Psalmos. *fol.*

Num. 43. Chrysostomi sermones varij. *fol.*

Num. 44. Epiphanij,& Chrysostomi aliqua. *membr. fol.*

Num. 45. Opera Chrysostomi cum Indice. *membr. fol.*

Num. 46. Chrysostomi Sermones, cum Indice. *membr. fol.*

Num. 47. Chrysostomi homiliæ in Matthæum. *membr. fol.*

Num. 48. Chrysostomi homiliæ in Matthæum. *membr. fol.*

Num. 49. Chrysostomi homiliæ in Matthæum cum Indice. *fol.*

Num. 50. Chrysostomi homiliæ in Matthæum. *membr. fol.*

Num. 51. Chrysostomi homiliæ variæ. *membr. fol.*

Num. 52. Chrysostomi homiliæ Quadragesimales. *membr. fol.*

Num. 53. Chrysostomi homiliæ diuersæ. *membr. fol.*

Num. 54. Chrysostomi, Origenis, Gregorij, Eusebij, & aliorum, homiliarum. *membr. fol.*

Num. 55. Chrysostomi homiliæ in Euangelium Ioannis. *membr. fol.*

Num. 56. Chrysostomi homiliæ diuersæ. *membr. fol.*

Num. 57. Chrysostomi collectæ, ex diuersis Orationibus. *membr. fol.*

Num. 58. Chrysostomi Apologeticus in diuersa. *membr. octauo.*

Num. 62. Chrysostomus in epistolam ad Romanos. *membr. fol.*

Num. 63. Chrysostomi Liturgia. *quarto.*

Num. 66. Anonymus in epistolas Pauli. *membr. fol.*

Num. 67. Genealogia Mariæ,& Apocalypsis. *quarto.*

Num. 68. Palamas in aliqua Euangelij loca. *quarto.*

Num. 69. Cyri Theodori Philosophi enarrationes in Canones horis sacris Dominicis festiuis dispotos à sanctis Poëtis. *quarto.*

Num. 70. Chrysostomus in Acta Apostolorum. Anastasij Monachi homilia in Psalm. 7. Andreæ Archiepiscopi Cretensis sermo in generationem Deiparæ Virginis Mariæ. Damasceni sermo in idem festum. Martyrium Magni martyris Eustachij. Chronographia ab Adam vsque ad Constantinum. *quarto.*

Num. 71. Gregorij Theologi disticha. Chrysostomus in Demetrium. Ioannes Damascenus de Dominico corpore,& sanguine. *quarto.*

Num. 72. Expositio Nicetæ Episcopi in versus Magni Gregorij Theologi. *fol.*

Num. 73. Gregorij Theologi homiliæ. *membr. fol.*

Num. 74. Eiusdem homiliæ quædam. *membr. fol.*

Num. 75. Idem. *quarto.*

Num. 76. Eiusdem Sermones. *membr. quarto.*

Num. 77. Eiusdem nonnulla. *quarto.*

Num. 78. Eiusdem,& Chrysostomi homiliarium. *membr. quarto.*

Digitized by Google

Num.79. Gregorij Nisceni homiliæ.*quarto.*
Num.80. Cyrilli Opera.*membr.fol.*
Num.81. Eiusdem Opera.*membr.fol.*
Num.82. Eiusdem Opera.*quarto.*
Num.83. Idem in Michæam,& Amos Prophetas.*membr.quarto.*
Num.84. Dionysius Areopagita.*quarto.*
Num.85. Idem cum Commmentarijs Anonymi.*membr.fol.*
Num.86. Idem,cum Commentarijs Maximi.*fol.*
Num.87. Eusebius de Præparatione Euangelica.
Num.89. Fragmentum rerum.*membr.fol.*
Num.90. Chrysostomus de Transgressione Adami. Methodius Episcopus Patarum,& Martyr in Euangelia Ioannes Episcopus Thessalonicensis in Resurrectionem trium dierum.*membr.fol.*
Num.91. Anonymus in Euangelia.*membr.fol.*
Num.92. Theophylactus in Euangelium Lucæ.*membr.quarto.*
Num.94. Anonymus in Matthæum.*fol.*
Num.95. Anonymus in Euangelia.*membr.fol.*
Num.96. Anonymi homiliæ.*fol.*
Num.97. Anonymi homiliæ.*membr.fol.*
Num.98. Ioannis Abbatis Monachorum montis Sinai Opera.*membr.fol.*
Num.99. Athenagoras Atheniensis Philosophus Christianus de Resurrectione mortuorum. *fol.*
Num.100. Abbatis Ephræm Opera.*membr.fol.*
Num.101. Sancti Gregorij Nysseni vita Gregorij Thaumaturgi.*fol.*
Num.102. Gregorius Theologus,& Damascenus.*fol.*
Num.103. Damasceni Opera omnia.*quarto.*
Num.104. Andreas Archiepiscopus Cappadociæ in Apocalypsim Ioannis, Nicolai Cabasilæ enarratio in sacram Liturgiam. Nili Epistola ad quendam nomine *Phramaximum.quarto.*
Num.105. Andreas Archiepiscopus Cappadociæ,in Apocalypsi.*quarto.*
Num.106. Basilij Magni,Orationes tres in illud Scripturæ: *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem.* Palladius de Gentibus Indiæ,& de Brachmanibus. Niceræ Monachi de Anima liber vnus. Eiusdem de Paradiso Contemplatio. Eiusdem Epistolæ aliquot. Eiusdem de Hierarchijs. Anonymus de Eutychete, & Messalianis Hæreticis, & de operationibus Diabolicis in homine. Epistola dogmaticæ Leonis Pontificis Summi ad Flauianum Archiepiscopũ Constantinopolitanum, contra Eutychen, Epistola Ioannis Chrysostomi ad Eudoxiam Reginam. Epistola Innocentij Papæ ad Arcadium Imperatorem de S.Ioanne Chrysostomo. Epistola Honorij ad Arcadium, Ioannis Chrysostomi Oratio de futuro iudicio,& punitione. Eiusdẽ Oratio in illud Scripturę: *Cùm videritis abominationẽ*,&c.*fol.*
Num.107. Theologiæ variæ Anonymi.*fol.*
Num.108. Papæ Thomæ Patriarchæ Hierosolymitani Epistola, de recta fide ad Hæreticos Armenos. Interrogationes Græcè ad Christianos de Incorporeo, de Deo, & de Resurrectione mortuorum. Responsiones Christianæ ad prædictas Interrogationes. De Vnitate,& Incarnatione,quodque Hypostasis incarnata est, essentia verò Diuinitatis vnita humanæ naturæ. Iudicium, & reprehensio hæresis Arianæ. Theodori Dialogus inter A,& B.de Fide,& Infidelitate. Mulcæ differentiæ, Interrogationes,& Responsiones. De Schismaticis,& eorum dogmatibus. Chronographium secundùm traditionem septuaginta Interpretum. Quot Reges in Byzantio. Photij Episcopi de Voluntatibus iudicatiuis. Theologicæ figuræ.*membr.fol.*
Num.109. Epiphanij de Hæresibus Tom.1.*fol.*
Num.112. Sanctus Philotheus in Gregoram Phiosophum.*fol.*
Num.113. Nili exercitatiuum. Abbas Cassianus de regulis Monasteriorum Orientis, & Aegyptiorum, Apophtegmata Sanctorum senum.*membr.quarto.*
Num.114. Sancti Maximi Opera.*membr.fol.*
Num.115. Orationes piæ.*octauo.*
Num.116. Orationes piæ.*octauo.*

In Classe librorum Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Aethiopum.

Num.117. Biblia sacra cum breuissimis Scholijs.*membr.fol.*
Num.122. Porta Lucis in Theoriam artis Cabalisticæ.*fol.* sed qui prohibitus est.

LIBRI LATINI.

Ex Classe Grammaticorum.

Num.2. Briti Vocabularium Sacrum.*membr.fol.*

In Classe Epistolarum,& Poetarum.

Num.20. Coriolani Martirani Christus moriens.*fol.*

Digitized by Google

In Classe Historicorum Ecclesiasticorum.

Num. 33. Martyrologium. *fol.*
Num. 34. Nicolaus Aragoniæ de Vitis Romanorum Pontificum. *fol.*

In Classe Rhetorum.

Num. 39. Opusculum Rhetoricæ, Dialecticæ, & Apologeticus Tertulliani aduersus Gentes, *membr. octauo.*

In Classe Physicorum, & Moralium.

Num. 27. Laurentij Vallæ Oratio in laudem S. Thomæ, inter alia quędam Opuscula. *quarto.*

In Classe Iurisconsultorum.

Num. 2. Gregorij IX. Sextus Decretalium cum Commento. *membr. quarto.*
Num. 3. Tractatus Iuris congrui super Literis Apostolicis Sixti Papæ Quarti. De ædificijs ad decorem Vrbis construendis. *quarto.*

In Classe Theologorum.

Num. 1. Biblia sacra. *membr. fol.*
Num. 2. Psalterium Dauidicum secundùm versionem Communem, cum Scholijs varijs, Litanijs, & Orationibus ante, & post. *membr. fol.*
Num. 3. Concilium Martini Papæ ante Sextam Synodum, *fol.*
Num. 4. Synodus Chalcedonensis, Cyprianus de Sacramento dominici Calicis. *fol.*
Num. 5. Conciliorum Isidori, Pars prima, *fol.*
Num. 6. Conciliorum Isidori, Pars secunda. *fol.*
Num. 7. Concilia Gallicana. *membr. fol.*
Num. 8. Irenæus. *fol.*
Num. 9. Literæ diuersorum Pontificum ad diuersos, cum aliquibus Bullis, & sine principio. *fol.*
Num. 10. Albertus Pighius Campensis aduersus Græcos. *fol.*
Num. 11. Milleloquij S. Augustini, Pars secunda. *membr. fol.*
Num. 12. Augustinus de Ciuitate Dei. *membr. fol.*
Num. 13. Aluarus de Planctu Ecclesiæ. *fol.*
Num. 14. Gregorius in Iob. *fol.*
Num. 15. Anonymus in Psalmos.. *membr. fol.*
Num. 16. Directorium Inquisitorum compositum à Fratre Nicolao Eymerico Ordinis Prædicatorum. *fol.*
Num. 17. Petrus de Monte Venetus de summi Pontificis, Generalis Concilij, Imperialis maiestatis origine, & potestate. *membr. fol.*
Num. 18. Bernardi Opuscula de triplici ascensu ad perfectionem, de Vita Prælatorum, & Sermo de Conuersione ad Clericos. *membr. fol.*
Num. 19. Officium B. Mariæ secundùm vsum Romanum. *membr. fol.*
Num. 20. Breuiarium Romanum antiquum. *membr. quarto.*
Num. 21. Sermones B. Petri Damiani Cardin. Episcopi Ostiensis. *membr. quarto.*
Num. 22. Eiusdem liber inscriptus: *Dominus vobiscum*, cum rubricis quibusdam excusis. *quarto.*
Num. 23. Sermones varij. *quarto.*
Num. 24. Hugonis tractatus in Lamentationes Ieremiæ. *membr. quarto.*
Num. 25. Augustinus de Doctrina Christiana, cum alijs Opusculis. *membr. quarto.*
Num. 26. Augustini varia Opuscula, & Epistolæ. *quarto.*
Num. 27. Chrysostomus de Consolatione Latinè per Ambrosium Camaldulensem. *membr. quarto.*
Num. 28. Beda in Epistolam Canonicam B. Iacobi. *membr. quarto.*
Num. 29. Index Festorum, & Lectiones Breuiarij sancti Benedicti, & Regulæ Monachorum eiusdem Ordinis. *membr. quarto.*
Num. 30. Petri Blesensis Opuscula, & Epistolæ. *membr. quarto.*
Num. 31. Dialogi B. Gregorij Papæ. *membr. octauo.*
Num. 32. Allegoriæ in historias Euangelicas, *membr. octauo.*
Num. 33. Epistola Beati Ambrosij de moribus, & honesta vita. Soliloquia Magistri Hugonis. Isidorus de Summo bono. *octauo.*
Num. 34. Marij Melechini Dialogus de pingendis imaginibus aduersus hæreticos. *quarto.*
Num. 36. Eiusdem Epistola de Castitate. *fol.*
Num. 37. Anonymus in quattuor primos Psalmos Dauidicos. *quarto.*

Digitized by Google

INDEX LIBRORVM GRÆCORVM M. S.

Bibliothecæ Sanctæ Mariæ in Vallicella, in Vrbe.

EVANGELIA per annum.

Trecenta & nouem capitula Iuris Canonici, & Ciuilis cum nonnullis interpretationibus Zonaræ, Matthæi Blastarij, & Theodori Balsamonis.

Catena diuersorum Patrum, seu Collectanea & sententiæ diuersæ sanctorum Patrum contra hæreses suorum Temporum. Item varia loca Sacræ Scripturæ. Item selecta ex historia Ecclesiastica à Paulo Samosateno, vsque ad Sergium Patriarcham Constantinopolitanum.

Canones diuersorum Conciliorum, & Patrum. Item de Barlaham, & Acyndino monachis. Item sanctus Nilus contra Barlahamitas, & Acyndinianos. Item S. Ioan. Chrysost. Oratio in sanctum martyrem Babylam. Item Nicolai Cabasilæ expositio in sacram Missam. Item de gradibus Consanguinitatis.

Dicta Patrum, seu nouus Paradisus.

Martyrologium sancti Ioannis Chrysostomi. Item martyria Apostolorum. Item Andreæ Hierosolymitani, & Germani Constantinopolitani Sermones.

Catena in Hexaemeron, & nouum Testamentum.

Canones Synodici septem Conciliorum.

Ioannis Chrysostomi Homiliæ variæ. Item vita S. Catharinæ.

Theodoreti Episcopi Cyri Exegesis in diuersos Scripturæ libros.

Catena Aurea sanctorum Patrum Græcorum in Euangelium D. Ioannis.

Ptolemæi Alexandrini opera quædam. Item Canon. Synodi Antiochenæ Apostolorum.

Catena in Iob.

Catena in Psalmos.

Canones Conciliorum.

Acta Apostolorum.

Epistolæ Canonicæ, & Apocalypsis.

Quattuor Euangelia, *in 16.*

Volumen aliud quattuor Euangeliorum, *in 8.*

Volumen aliud quatuor Euangeliorum, *in 4.*

Euangelia quatuor, & Epistola D. Pauli.

Euangelia Græca, & Hebræa.

Dorothei, Maximi, Basilij, Damasceni opuscula varia.

Epiphanius in Hexaemeron.

Missa S. Ioan. Chrysostomi.

Anastasij monachi quædam.

Anastasij, Nicetæ, Damasceni de fide Orthod. Anastasij Synaitę, Epiphanij de Anima. Methodij Patriarchæ historia Poetica in Greg. Nazianzenum.

Canones Ecclesiastici, varia fragmenta Sermonum sanctorum Patrum. Item Epistolæ quædam Turcæ ad Innocentium Octauum.

Georgius Pisidius de Gestis Imperatorum Constantinopolitanorum.

Basilij Homiliæ quædam.

Palęologi Oratio funebris. Item Homilia contra Fornicatores. Item Theophylacti Epist.

Horologium, *in 8.*

Horologium; *in 16.*

Catena in Epistolas Diui Pauli.

Item S. Isacij Epistola ad Symeonem. Item Studitæ encomium de pace.

Psalterium Dauid.

Barlaam de vnione Græcorum, & Latinorum.

Damascenus, de fide Orthodoxa. Item Germani Patriarchæ Constantinopolit. quædam ex Epiphanio de hæresibus. Item Timothei presbyteri eiusdem argumenti varia. Item Diffinitiones. Item Sophronij Hierosolymitani ad Honorium. Item Maximi martyris quædam. Item Maximi ex Panoplia. Item Anastasij, & Damasceni quædam. Item Niconis Apophthegmata Philosophica.

Hesychij presbyteri Hierosolymitani Athanasij Archiepiscopi Alexandrini Procli Archiepiscopi Constantinopolitani encomia in S. Andræam.

Encomium in S. Ioannem Baptistam incerti Auctoris.

Athanasij Symbolum. Chrysostomi Orationes.

Symeon Episcopus Thessalonicensis de septem Sacramentis.

Canonem diuersorum Conciliorum, & Epistola plurimorum Doctorum.

Gregorij Taumaturgi opera.

Gregorij Nazianzeni opera.

Gregorij Nazianzeni opera cum Scholijs Nicetæ.

Isaac Syri sermones.

Dionysius Areopagita cum Scholijs, *in fol.*

Dionysius Areopagita, *in fol.*

Dionysius Areopagita, *in quarto.*

Dionysius Areopagita, *in octauo.*

Anastasij expositio Anagogica in Hexaemeron.

Ioannes Climachus.

Martyrologium.

Ioan. Chrysost. Homiliæ variæ.

Ordinarium Officij Græc.

Ioan. Chrysost. Homiliæ.

Ioan. Chrysost. super Euangelia.

Digitized by Google

Ioan. Chryſoſt. Hom. ad Populum.
Ioan. Chryſoſt. Hom. nonnullæ.
Opuſcula diuerſorum Monachorum.
Sanctus Gregorius Nyſſenus in Cantica.
B. Cæſarij fratris S. Greg. Nazianzeni opera quædam. Item Symeonis Archiepiſcopi Theſſalonicenſis. Item Concilium in Trullo.
Vitæ plurimorum martyrum ex Metaphraſte, &c.
Metaphraſtes, *in fol.* Item Euthymij, & Baſilij in Pſalmos. Item Euſebij Encomium de Conſtantino.
Dicta Patrum, ſeu Catena moralis, Nili, Chryſoſtomi, Ephrem, & Climaci. Item Diui Baſilij interrogationes regula. Canones Pœnitentiales. Item ex Epiſtola S. Symeonis Thaumaturgi, ad incluſum. Item Barſanuphij, Anaſtaſij Synaitæ, Pachomij.
Andreas Archiepiſcopus Cæſarienſis in Apocalypſin D. Ioannis.
Gregorij Nyſſeni opuſcula.
Michaëlis Glicæ. Item Hippolyti mart. Oratio. Item Euſtathij Antiocheni, Gregorij Cyprij Patriarch. Gregorij Monachi apologia. Item Collecta ex Chronico Cordini.
Metaphraſtes, *in quarto.*
Opus varium inſcriptum Dogmatica, & Sermones diuerſorum, præſertim verò Gregorij Nazianzeni, multa de Theologia.
Martyrologium.
Theodoreti Epiſcopi Cyri fragmentum. Item fragmentum aliud, quod videtur Diui Ioannis Chryſoſtomi.
Euthymij in Pſalmos. Item Euſebij Pamphili quædam de Conſtantino.
Homiliæ in quoſdam Pſalmos cum alijs Orationibus interiectis, de Ira, Inuidia, Vſura.
Theophylactus in Euangelium Matthæi.
Anaſtaſij Synaitæ quædam. Item Bacchij Iſagoge artis Muſicæ, Gregorij Nazianzeni Oratio in ſanctum Cyprianum mart.
Theodori Antiocheni expoſitio in Prophetas.
Dictionarium, *in quarto.*
Fragmenta varia. Expoſitio in Cantica incerti Auctoris. Damaſceni de Draconibus, De Strigibus, De Chryſolito, De duodecim lapidibus. Epiphanius de Paradiſo terreſtri. Hyppoliti in Cantica. Euſebij interrogatio de eo, *Sapientia ædificauit* ſibi domum. Item paræmiæ. Item ſancti Ioan. Chryſoſtom. quòd nullus læditur niſi à ſeipſo. Item de præſentatione Dominæ. Item Epiphanius preſbyter de Vita ſanctiſſima Dei Genitricis. Item fragmenta Orientalis hiſtoriæ tempore Comnenorum. Item Homerocentra Eudociæ ex Hieron. Item S. Ephrem de luctamine ſpirituali. Item Damaſceni de Triſagio. Item ſententiæ de anima. Item diuerſa opuſcula in ſacram Scripturam. Item de Diuinis Officijs. Item Oratio ſancti Gregorij Nazianzeni de Reſurrectione Domini. Item fragmentum, quod videtur Symeonis Theſſalonicenſis de myſterijs Sacræ Miſſæ. Item declarationes pro Miſſa. Item quædam breues vitæ Sanctorum. Item Oratio gratiarum actionis pro liberatione peſtis, & mortis. Item Euſebij Pamphili de Tempore Reſurrectionis Domini. Item Iſidori Peluſiotæ de triduo Domini. Eiuſdem de eodem. Item Euſebij Pamphili de Angelis in Sepulchro. Item Chryſoſtomi quando Angeli acceſſerint ad ſepulchrum Domini.
Oratio habita apud Lacyzos.
Hiſtoria Eccleſiaſtica incerti Auctoris. Item Photij quoddam fragmentum. Item Theodori Abucaræ quòd ſit Deus diſpoſitio. Item Thom. Patriarchæ Hieroſolymitani Epiſtola ad Armenos de Orthodox. in Dominum fide. Item Theodori Abucaræ diſputatio ad Neſtorianos. Item Leonis Imperatoris cognomento Sapientis de regendi animi ratione breuiter, & Aphoriſticè, libri tres. Item Photij Epiſtola circularis ad Patriarchas Orientis. Eiuſdem Epiſtol. ad Archiepiſcopum Aquiliæ. Item Nicolai Metonis Schiſmatici de Proceſſione Spiritus ſancti. Eiuſdem quomodo Spiritus ſanctus deſcendit ſuper Apoſtolos. Item Ioan. Patriarchæ Antiocheni Opuſcula quædam.
Gregorij Nyſſeni de Anima.
Ioſephi Monachi cognomento Brienerij varia, qui fuit Cabaſilæ temporibus, & illi non abſimilis.
Capita Athanaſij Scholiaſtes excepta ex C. & Sanctionibus Iuſtiniani.
Index librorum Græcorum Bibliothecæ Regis Francorum.
Damaſceni quædam, Demetrij Cydonij Epiſtola.
Dictionarium, *in quarto.*
Michaëlis Glicæ Chronicon.
Menologium Martij, & Aprilis.
Athanaſij ſolutiones Quæſtionum ſacræ ſcripturæ.
Item Gregorij Magni Dialogi.
D. Pauli Epiſtolæ, & flores legum.
Vitæ Sanctorum & Sermones Sanctorum Patrum. Item Orthodoxia ad inſtar proceſſus Bullæ Cœnæ, qui à Græcis fit prima Dominica Quadrageſimæ.
Olympiodorus in Eccleſiaſten. Item Photius de Gnom. volunt. Procli element. Phyſicum Theologicum.
Metaphraſtes. Lexicon, *in fol.*
Lexicon Cyrilli, & Methodus Singeli.

Digitized by Google

Ioan. Furnus contra Proculanum Epiſcopum Mediolanenſem. Item Euſtratius contra eundem. Item Blemmidis ſapientis pſeudepigraphus. Item S. Maximi Epiſtola ad Marinum presbyterum Cypri. Item Michaelis Cærularij Epiſtola ad Petrum Patriarcham Antiochenum.
Zonaras de Hiſtoria Eccleſiaſtica, Leo Sapiens Photius, Nicolaus Methones, Cyrilli fragmentũ ad N.

LIBRI GRAECE MANVSCRIPTI.

Quos Franciſcus Turrianus Theologus Societatis Ieſu antequàm eidem Societati nomen dediſſet, hinc inde, præſertim è magna Græcia, conquiſiuerat:

Et in eandem Societatem Romæ illatos, plures Latinitate donauit, qui extant in tribus poſtremis Tomis Antiquæ lectionis Henrici Canisij.

ANASTASII Patriarchæ Antiocheni de noſtris rectis dogmatibus veritatis oratio prima de Sancta Trinitate.
Eiuſdem oratio ſecunda de circumſcripto.
De Diuina Oeconomia, id eſt incarnatione, oratio tertia.
De Paſſione, & impaſſibilitate Chriſti, oratio quarta.
Eiuſdem de Reſurrectione, oratio quinta.
Eiuſdem contra Seuerum, & omnes Acephalos ſiue Monophyſitas capita, ſiue expoſitio rectæ cõfeſſionis.
De differentia, & quomodo oportet confiteri in Chriſto duas Naturas poſt vnionem.
Aliter de eadem re.
Quòd numerus neque diuidit, neque diuiditur, neque differentiã prorſus inducit ſecundùm propriam rationem in ea, quibus opponitur.
Quomodo ad declarandam differentiam piè numerus aſſumitur.
Quomodo oporteat intelligere dictum Cyrilli in Epiſtola ad Succenſum, & quòd non pugnat vox in duabus naturis cum his, qui dicunt vnam naturam incarnatam, niſi accipiatur, ſicut impiè videtur Neſtorio.
Quòd rerum, id eſt ſubſtantiarum, in Chriſto eſt differentia, & non qualitatum, & quòd omnis differentia neceſſariò ſecum infert eorum quantitatem, quorum omninò eſſe dicitur, quantitas autem numerum infert, quo ſignificatur, ſiue quantitas continua ſit, ſiue diſcreta.
Quòd impium eſt dicere Chriſtum eſſe vnam naturam compoſitam, & veritati repugnare.
De hypoſtaſi compoſita.
Diſſolutio breuis quæſtionis Seueri contra vocem in duabus naturis.
Expoſitio breuis vocum rectarum, quas fides Eccleſiæ catholicæ in Chriſto approbat.
De numero Commentatio magis phyſica.
De differentia, & quantitate limatius, & de pia earum vocum confeſſione.
Quòd blaſphemum eſt, dicere in Chriſto eſſe vnam naturam.
De compoſita natura limatius, ac de ratione eius, & quòd impij ſunt, qui Chriſtum dicunt vnam naturam compoſitam.
Quòd qui dicit Deum & hominem Chriſtum per vnionem, neceſſariò confitetur nominibus naturas poſt vnionem, volens rectè credere.
De voce in duabus naturis, & de vna verbi natura incarnata pia confeſſio ſecundùm Patres, & negatio vnius compoſitæ naturæ.
De hypoſtaſi compoſita, magis phyſica Commentatio, & probatio limata, non incidere in eadem abſurda eorum, qui confitentur Chriſtum vnam compoſitam perſonam, in quæ incidunt, qui dicunt vnam naturam compoſitam.
Quòd ſola vnio verbi cum carne facta eſt ſecundùm aſſumptionem, vtpote quòd prius fuit, & ad vnionem carnis exaniri voluit.
Eiuſdem de communi, & proprio, id eſt, de ſubſtantia & hypoſtaſi ad Coſmam Alexandrinæ Eccleſiæ Diaconum.
Probatio magis phyſica, nihil eſſe idem cum altero ſubſtantia, & hypoſtaſi, quia non eſt idem ſubſtantia, & hypoſtaſis, ſed potiùs quæ ſunt eadem ſecundùm ſubſtantiam, alia eſſe ſecundùm hypoſtaſim, quæ rurſus ſunt eadem ſecundùm hypoſtaſim, alia omninò eſſe ſecundùm ſubſtantiam.
Quòd Chriſtus vnitus communitatibus partium ſuarum ſecundùm ſubſtantiam cum extremis ſeruat ſaluam differentiam partium inter ſe, proprietatibus verò partium vnum & idem, ſecundùm hypoſtaſim demonſtrabat commune ambarum tanquàm totus.

Quòd

Quòd communitas quidem partium ſecundùm hypoſtaſim totum, id eſt Chriſtum diſtinguebat ab extremis, id eſt, à patre, & matre, communitas verò partium ſecundùm ſubſtantiam cum extremis copulat & ſecundùm ſubſtantiam cum extremis Chriſtum tanquàm totum.

Quòd Chriſtus perfectus Deus, & idem perfectus homo habet commune, & proprium eorum, quæ ipſe erat, quibus ſecum copulabat, & à ſe diſtinguebat extrema copulatione extremorum, fidem faciens ſeruari in ſe duas naturas, ex quibus compoſitus erat, diſtinctione verò probans ſingulare ſuæ hypoſtaſis.

De differentia breuis commentatio, qua demonſtratur quantitas ſecundùm ſubſtantiam partium vnitarum ſalua tractatione magis dilatata, & magis phyſica, de differentia, & quantitate, & de numero eas declarante.

Quòd qui non dicit idem eſſe naturam & hypoſtaſim, piè in Chriſto dicit vnionem, & differentiam, vnionem quidem ſecundùm hypoſtaſim, differentiam verò ſecundùm naturam.

Quòd Seuerus cùm ait idem eſſe naturam & hypoſtaſim, vnionem facit confuſionem, & differentiam, diuiſionem, qua ex Trinitate facit quaternitatem perſonarum, & myſterium vnitatis in duas Diuinitates ſcindit, & Chriſtum omni eſſentia ſubſtantiali blaſphemè priuat.

Expoſitio breuis cum recta defenſione veræ Confeſſionis Patrum.

Quæſtio Eccleſiæ dignitatis diſputata coram Gregorio Patritio pijſsimo in Conuentu, & conſeſſu ſanctiſſimorum Epiſcoporum, & reliquorum nobilium virorum à Pirrho Patriarcha Conſtantinopolitanno, & à Reuerendo Maximo Monacho menſe Iulio Indictione 3. Pirrho quidem nouum dogma de vna Chriſti voluntate à ſe, & à ſuo anteceſſore Sergio prauè introductum defendente, Maximo verò doctrinam Apoſtolorum, & Patrum à principio nobis traditam. Incipit: *Pirrhus.*

Eiuſdem ad Marinum Presbyterum Epiſtola.

De naturali voluntate, id eſt, appetitione.

De voluntate non ſimplici, ſed alicuius rei bona, vel mala.

De conſilio, id eſt de conſultatione. De electione.

De ſententia.

De quibus conſultamus.

De poteſtate libera, ſiue de libertate voluntatis.

De opinione. De prudentia.

Quòd omninò, vt quidam aiunt, non erit poſt reſurrectionem vna Sanctorum inter ſe, & Dei voluntas quamuis vnum velint.

Quòd non poteſt dici in Chriſto vna voluntas, ſiue naturalis, ſiue electiua, vt quibuſdam viſum eſt.

Eiuſdem de operationibus, & voluntatibus capita quinquaginta.

Eiuſdem ex eodem tractatu cap. 51. De duabus Chriſti voluntatibus.

Eiuſdem ad Georgium presbyterum, & Abbatem, qui per Epiſtolam de myſterio Chriſti interrogauerat.

Eiuſdem contra eos, qui dicunt oportere dicere vnam Chriſti operationem ſecundùm exuperantiam, quia dicunt Diuinam operationem tanquàm efficaciorem ſuperare humanam.

Contra eos, qui dicunt, quòd ſicut inſtrumenti, & mouentis vna eſt operatio, ſic Diuinitatis & humanitatis vna item eſt operatio.

Contra eos qui dicunt compoſitam Chriſti operationem.

Eiuſdem Tomus dogmatibus miſſus in Cyprum inſulam ad Maximum monachum.

Eiuſdem de eo quod ſcriptum eſt. *Pater ſi poſsibile eſt tranſeat à me Calix.*

Definitiones variæ.

Exemplum Epiſtolæ S. Maximi, ad Sanctiſſimum Epiſcopum Nicandrum de duabus operationibus in Chriſto.

Eiuſdem ad Sanctos Patres, præpoſitos, & Monachos, & populos Catholicos Inſulæ Siciliæ habitatores, contra eos, qui vnam in Chriſto operationem ponunt.

Epiſtola continens fidem Orthodoxam miſſa à Beato Thoma Patriarcha Hieroſolymitano ad hæreticos in Armenia, Arabicè dictata à Theodoro cognomento Abucara Epiſcopo Carum, & à Michaële presbytero, & Syncello Eccleſiæ Hieroſolymitanæ in Græcum Sermonem tranſlata, cum qua miſſa eſt diffinitio fidei in Chriſtum Deum noſtrum, facta in Synodo Chalcedonenſi.

Eiuſdem Theodori Epiſcopi Carum. Interrogatio contra Neſtorianos.

Alia interrogatio contra Neſtorianos.

Alia interrogatio. Alia interrogatio.

Alius Dialogus contra Neſtorianum eruditum.

Theodori interrogatio. Arabum contra Chriſtianum Interrogatio infidelis.

Interrogatio Agareni ad Theodorum Abucaram.

Diſputatio eiuſdem Theodori cum Iudæo.

Interrogatio infidelis ad Theodorum Abucaram.

Ex confutationibus Beati Theodori Epiſcopi Carum, cognomento, Abucara, Contra Sarracenos.

Aliud dogma ad confimationem Chriſtianis miſſum de vocibus humilibus prædicationis Euangelij.

Aliud dogma, quo demonſtratur panem myſtica benedictione fieri corpus Chriſti.

Aliud dogma de vna vxore.

Digitized by Google

Demonstratio contra Sarracenum habere Deum filium. Homusium eiusdem substantiæ..... & cæterarum.

Theodori cognomento Abucara Episcopi Carum, de quinque inimicis, à quibus nos Christus homo factus liberauit per interrogationem, & responsionem.

Alia Capita Syllogistica contra Iudæos eiusdem Theodori.

S. Maximi De duabus in Christo voluntatibus.

Quæstio, quare cùm dicimus vnam quamque hypostasim Sanctæ Trinitatis, & Deum, & naturam, & substantiam tres hypostases dicimus, non tres Deos, aut tres naturas, aut tres substantias dicimus.

Quæstio, quare in Christo personam dicimus compositam, sed non naturam.

Leontij Byzantij Monachi prologus.

Leontij confutatio vtriusque factionis inter se contrariæ.

Nestorij, & Eutichij circa Diuinitatem Christi, & humanitatem.

Eiusdem Leontij solutiones argumentorum Seueri.

Eiusdem dubitationes hypotheticæ, & contra eos, qui negant esse in Christo post vnionem duas veras naturas.

Eiusdem aduersus eos, qui ex nostris, se ad corruptam sententiam Aphthartodocetarum adiunxerunt.

Eiusdem Leontij Monachi contra Aphthardocetas, id est, opinatores incorruptibilitatis procemium auctoritatum.

Eiusdem contra Aphthartodocetas, qui oppugnantes Corpus Christi fuisse ante Resurrectionem incorruptibile liber tertius.

Prologus auctoritatum Theodori, & hæreticorum, & auctoritates ipsæ.

Eiusdem Leontij in eos, qui proferunt nobis quædam Apollinarij falsò inscripta nomine Sanctorum Patrum.

Eiusdem Leontij Byzantij, Apologia contra eos, qui Synodum Chalcedonensem calumniantur.

Athanasij Alexandrini ad Eustachium capita, siue Opuscula varia contra hæreticos Arianistas, qui variè Mysterium incarnationis contumelia afficiunt.

Auctoritates Sanctorum Patrum contra eos, qui diuidunt in duas naturas nostrum dominum Iesum Christum post vnionem in duas personas.

Athanasij contra Apollinarem disputatio.

Athanasij disputatio Anomæi Arianistæ contra Orthodoxum.

Eiusdem Athanasij Scholia Eunomij, & contra ea Orthodoxi.

Athanasij contra Anomæum disputatio Orthodoxi.

Athanasij liber in modum, & speciem disputationis cum Macedoniano, id est, oppugnatore Spiritus Sancti.

Eiusdem alia disputatio contra Macedonianum Apollinaristam, an Verbum Dei corpus animatum habuerit.

Eiusdem Athanasij Epistola ad Eustachium, quæ vim procemij habet, & Tragœdia in turbatione Ecclesiarum.

Idem contra eos, qui veritatem iudicant ex sola multitudine aduersus eos, qui dicunt non oportere quærere, & loqui ex Scripturis, sed sufficere fidem, quam habent apud se.

Contra eos qui malignè obijciunt, *Verbum caro factum est.*

Contra eos qui dicunt vnam naturam in Christo.

Contra eos, qui dicunt confiteri carnem naturam, nihil aliud esse, quàm prædicare quaternitatem pro Trinitate.

Contra eos, qui dicunt cognoscere Dominum Nostrum Iesum Christum secundùm hominem nihil aliud esse, quàm habere spem in homine.

Contra eos, qui dicunt passus est Deus verbum impassibile.

Contra eos, qui dicunt passus est Deus, sicut voluit.

Contra eos, qui dicunt oportere accipere voces, & non aduertere quæ per eas significata sunt, vtpotè quæ ventos exuperent.

Contra eos, qui dicunt, Iudæos esse, qui non confitentur Deum esse Crucifixum.

Contra eos, qui ad negandam veritatem Carnis Christi, obijciunt etiam Angelos pransos apud Abraham, non habuisse omninò naturam Carnis.

Contra eos, qui singula quæque miracula minuunt, negando carnem.

Aduersus eos, qui genus humanum defraudant cùm dicunt, Saluatorem nostrum non cœpisse primitias ex nostra natura.

Contra eos, qui iubent credere simpliciter, quæ ipsi dicunt, & non perspicere deceat, an non deceat.

In fine huius quaternionis, qui est septimus Athanasij hæc habentur: *Quære paginam ante Epistolam Dionysij Alexandrini contra Paulum Samosatensem.* Quapropter aliqua hic desiderari perspicuum est, cùm in fine quaternionis habeatur index, quo initium sequentis incipiebat, vsque ad verba illa, *nec tale quid.*

Basilij Episcopi Seleuciæ Demonstratio aduersus Iudæos de Christi aduentu.

Homilia 37. Theophanis Archiepiscopi Tauromenij in Sicilia, de Sanctis imaginibus, in die festo Sanctarum imaginum dicta.

ncti Patris noſtri Nicephori Patriarchæ Conſtantinopolitani, cap. 17. quibus redarguuntur Principes Apoſtaſiæ, qui in ſacram, & omni macula carentem fidem, ſe impegerunt euertentes Myſterium ſalutaris incarnationis Chriſti Domini, & Dei noſtri, vnde ſecundùm diuinos Canones, & pias leges à Catholica, & Apoſtolica Eccleſia alieni ſunt, & cum eis, nec in Eccleſia, nec in ludo communi, & populari, loqui licet.

ncti Nicephori Patriarchæ Conſtantinop. de Differentia imaginis Chriſti, & Crucis Logiſticæ demonſtrationes. Ex lib. S. Nicephori de imaginibus.

uſdem Nicephori. De Imaginibus Cherubim, & alijs factis.

uòd boni, & venerandi fuerunt Cherubini.

uòd imagines Cherubinorum ſanctæ ſunt.

ontra eos, qui dicunt, neque venereris, neque inhonores.

e cauſa & effectu in prototypo, & imagine.

e adoratione. De circumſcripto, & incircumſcripto.

icharię Epiſcopi Mitylenes diſputatio contra ea, quæ de duobus principijs à Manichęo quodam ſcripta, & proiecta in viam publicam repperit Iuſtiniano Imperatore.

heodori Hagiopolitani diſputatio de nomine Dei.

iuſdem diſputatio de Deo, & Deitate.

iuſdem Theodori diſputatio cum Neſtoriano.

xpoſitio Sanctorum Patrum noſtrorum Magni Baſilij, & Gregorij Theologi de Sancta, & Orthodoxa fide.

regorij Niſſæni Epiſtola ad Theophilum Archiepiſcopum Alexandrinum, de Incarnatione, contra Apollinarium.

heodori presbyteri Rahytenſis præparatio ad intelligendum, quomodo facta ſit Incarnatio Diuina, & quæ ab Eccleſiaſticis Patribus contra eos, qui non rectè de ea ſenſerunt, dicta ſint.

heodori Monachi Demonſtratio, quod Pater ſemper generat, Filius autem ſemper generatur.

cholium Eunomij, & diſputatio Orthodoxa contra eum: oppoſitio ex perſona Seuerianorum contra fidem Orthodoxam.

heodori cognomento Abucara Epiſcopi Carum. Explanatio vocum quibus Philoſophi vtuntur, & confutatio hæreſeos Acephalorum, Seuerianorum, id eſt Iacobitarum.

eati Theodori Epiſcopi Carum cognomento Abucara, Dialogus ad eum: qui petierat vt ratiocinatione demonſtraret Deum eſſe.

piſtola continens fidem Orthodoxam miſſa à Beato Thoma Patriarcha Hieroſolymitano ad hæreticos in Armenia, Arabicè dictata à Theodoro cognomento Abucara Epiſcopo Carum, & à Michaele presbytero, & Syncello Eccleſiæ Hieroſolymitanæ in Græcum ſermonem tranſlata, cum qua miſſa eſt definitio fidei in Chriſtum Deum noſtrum facta in Synodo Chalcedonenſi, Leontij Epiſcopi Aegyptij contra Hebræos.

Diſtinctio multiplicis vnionis.

ancti Baſilij Epiſcopi Cæſareæ Cappadociæ, rationes Syllogiſticæ quòd Deus eſt Filius, contra Arianos. Ioannis Damaſceni ex libro de hæreſibus.

Anaſtaſij Antiocheni ex ijs, quæ ſcripſit contra Ioannem Grammaticum.

Photij Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, De voluntatibus in Chriſto.

Eiuſdem Photij, quo modo dicitur eſſe Deus in omni re, & quo modo diſſolui poſſunt dubitationes, quæ à quibuſdam contra hoc obijciuntur.

Eiuſdem Photij Theologicæ hypotypoſes, id eſt informationes notionis Dei.

Eiuſdem Photij quomodo dicimus Deum vnum, & tria.

Eiuſdem, quomodo omninò poſſit cogitari Deum eſſe incarnatum.

Eiuſdem quare Deus carnem aſſumpſit. Ex Anaſtaſio Abbate contra Iudæos.

Quæ Cyrillus contra Librum Neſtorij ſcripſit quinque Tomis, quos vocauit *Pentabiblon*, id eſt librum quinque partium.

Ex Epiſtola Cyrilli, ad Succenſum Epiſcopum Diocæſarienſem in Prouincia Iſauriæ.

Epiſtola Beati Cyrilli Alexandrini ad Succenſum Epiſcopum Diocæſarienſem in Prouincia Iſauriæ De Fide.

Theophanes Epiſcopus contra Iudæos. Quid autem hiſce duobus libris contineatur, (quæ quidem digna ſunt lectu,) vide in verbo, Theophanes in Apparatu noſtro.

Titi Boſtrenſis aduerſus Manichæos, Liber tertius.

Sophronij Patriarchæ. Theodulus, ſiue Euſtachius Monachus ad Timotheum Scholaſticum, de duabus Naturis contra Seuerum.

Digitized by Google

BESSARIONIS CODICES M. S. GRÆCE,

Qui asseruantur Venetijs apud Sereniss. Rempub.

A.

ATHANASIVS Magnus, *fol. partim papyraceo pergam.*
Sermones eiusdem, *fol. pap.*
AVCTORITATES De Attributis, *quarto pap.*

B.

BASILII Moralia, & Hexaemeron, *fol. pergam.* Iterum Moralia, *fol. perg.*
Iterum Moralia, & Orationes 23. *fol. paruo, pap.* Regulæ Asceticæ, *folio pergam.* Rursus Hexaemeron, & morales, *fol. perg.* Regulæ Monasticę, *fol. perg.* Iterum *fol. perg.* Contra Eunomium, & Amphilochium, & initio Greg. Nysseni De Hominis Opificio, *fol. pergam.* Rursus Hexaemeron, & contra Eunomium, & ad Amphilochium, *fol. pergam.* Epist. 276. *quarto pergam.* & 338. vnà cum Epistol. 238. Gregorij Nazianzeni.
BASILII Magni Expositio supra Esaiam, *fol. paruo, pergam.*
BENEDICTI Abbatis Massilienſis De Fide Cathol. & potestate Ecclesiæ *quarto pap.*
BESSARIONIS Epist. ad Græcos. Et super illud. *Sic eum volo manere.*
BESSARIONIS Cardin. de Processione Spiritus sancti. Item de dogmatibus, siue de vnione. Item aduersus Maximum Planudem. Item aduersus Marcum Ephesinum eodem argumento, *quarto pap.* Eiusdem Bessarionis alia *quarto pap.*
BIBLIA tota, *fol. pergam.* Pars Bibliorum vsque ad Esther. Rursus Biblia tota *partim pergam. partim papyro, fol.* Vetus Testamentum à Genesi vsque ad Esdram inclusiuè, *fol. pergam.* Genesis, Exodus, Leuiticus, & alia, *fol. pergam.*
Liber Iob. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, & alia, *fol. pergam.*
Psalterium cum Expositione Theodoreti, *fol. pergam.* bis.
Genesis rursus, & aliqui libri Vet. Test. noua Translatio Græca. *Liber obligatus pergam.*
Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, cum Expositione, & Iustinus de Fide Catholica, & S. Basilij quædam, *fol paruo pap.*
Commentarius in librum Salomonis, *fol. pergam.*
Psalterium pulcherrimum, cum Expositione, *fol. pergam.*
Psalterium, *quarto pap.*
Alius supra Psalterium, & quædam alia, *fol. pergam.*
Theophylactus super Oseam, *fol. pap.*
Genesis, Exodus, Leuit. Numeri. Deuteronomium. Iudicum, Ruth, *fol. pergam.*
Psalterium cum Expositione Zigabeni, *quarto pap.*
Esaias cum Expositione, *fol. paruo, pergam.* bis.
S. BASILII Expositio in Esaiam Prophetam vsque ad caput 17. *quarto pergam.*
Ecclesiastes, & Canticum Canticorum cum Expositione, *quarto pergam.*
Liber Regum, Paralipomenon, Esdras, Tobias, Maechabæorum, *fol. paruo.*
Quattuor Euangeliorum, liber scitissimè descriptus. *fol. pergam.*
Matthæi Hebraicum Euangelium cum Græca Translatione, *fol. pergam.*
Quattuor Euangelia cum Expositione, *fol. pergam.*
Euangelia quotidiana more Græcorum, *fol. pergam.* Iterum Euangelia cum Expositione, *fol. magno pergam.*
Iterum quattuor Euangelia cum Expositione, *fol. pap.*
Expositio in Epistolas S. Pauli, *fol. pergam.* bis.
Expositio in Quattuor Euangelia, & in Epistolas Pauli, *fol. pap.*
Rursus Quattuor Euangelia cum Expositione, *fol. pergam.*
Totum nouum Testamentum, *fol. paruo, oblongo pergam.*
Euangelia Quattuor parua, *pergam.*
Expositio S. Lucæ. Carmina Theologica cum Expositione. Dionysius Areopagita cum Expositione. Theologia Damasceni. Expositio in Apocalypsim, & alia multa, *fol. pap.*
Matthæi Euang. cum Expositionibus, *fol. pergam.*
Acta Apostolorum. Epistolæ Ioannis, Iacobi, Petri, & Pauli, Græcæ, & Latinæ, *fol. paruo, papyro.*
Euangelia Quattuor, *in quarto pergam.*
Pauli 13. Epistolæ cum Expositionibus, *fol. pergam.*

C.

CASSIANVS, Maximus, & alia, *fol. paruo, pergam.*
CHONIATAE Historia, fol. *pap.*

Digitized by Google

CLIMACVS, cum Expositione Eliæ Cretensis, *fol. magno pap.*
CLIMACVS, & Haac, *fol. paruo, pergam.*
CLIMACHVS *in quarto, pap.*
CONCILIORVM leges, & canones, *fol. pergam.* Acta Quarti Concilij Oecumenici, *fol. pap.* Leges, & canones, *fol. pap.* Rursus Leges, & canones Conciliorum, *fol. pergam.* Rursus Acta Quarti Concilij Oecumenici, *fol. pergam.* Liber quorundam canonum, *quarto pap.* Acta 6. & 7. Concilij, *pap.* Acta octauæ Synodi contra Photium, *quarto pap.* Quædam De Disputationibus Nicæni Concilij, *quarto pap.*
Canones Conciliorum, cum Expositione *in pap. fol.* S. Cosmæ Liber.
CYRILLVS supra Ioannem, *fol. pap.* Contra Iulianum, libri duo, quorum quilibet diuiditur in quinque partes, pro defensione Euangelij, *fol. pergam.* Thesaurus, in quarto sine principio. Rursus eadem, & alia quædam, & Philocalia Origenis *fol. pap.*

D.

DAMASCENI Philosophi Quæstiones, & solutiones, *fol. paruo, pap.*
DAMASCENI Sententiæ, *quarto pap.* Eiusdem eædem, ac Logicalia, & Vocabularium, *quarto pap.* Eiusdé Damasceni sententiæ, *in octauo pergam.*
DEMETRIVS Cydonius contra Cabasilam pro S. Thoma. Et de processione spiritus sancti, *quarto pap.* Eiusdem Alter similis, *fol. paruo pap.*
DIONYSII Areopagitæ De Angelica Hierarchia. De Ecclesiastica Hierarchia. De Diuinis Nominibus. Epistolæ. De Mystica Theologia, *fol. pap.* Iterum omnia Opera, *fol. pergam.* Iterum, *fol. pergam.*
DOGMATICA Armatura, siue Panoplia, *quarto pap.*
S. DOROTHEI, Esaiæ, Marci, Prodochi, De Vita Monastica.

E.

EPHREM Orationes De Monastica Vita. Anastasij Monachi quædam, & ad finem alia, siue eiusdem, siue alterius Anastasij, *fol. pergam.* Epiphanius, *fol. pergam.*
EVSEBIVS Pamphilus, Theodoritus Cyri Episcopus. Hermias Sozomenus, Socrates, Euagrius Ecclesiastici Historici. Sex Epitome Historiarum Ecclesiasticarum Theodori Lectoris, & Philostorgij, *fol. pergam.*
EVSEBII, & Socratis Historia Eccles. *fol. pap.*
EVSEBII Pamphili Hist. Eccles. Et Clementis, atque Palladij De Vita SS. PP. *fol. perg.*
Eiusdem, de Vita Constantini Imperatoris, *quarto pap.*
EVSEBII Euangelica præparatio, *fol. paruo, pap.* Eiusdem Euangelicæ Parep. libro 5. *quarto in pergam.* Iterum, *in fol. paruo, pap.*

G.

GREGORIVS Nazianzenus, *fol. pergam.* Item, *quarto pergam.* Eiusdem Carmina cum Expositione, *fol. paruo pergam.* Item, *in quarto papir.* Epistolæ 238. cum Basilij 338. *fol. pergam.* Sermones cum Glossis Nicephori Xanthopuli, *fol. papir.* Orationes 28. cum Expositione, *quarto papir.* Eædem, *fol. parto, papir.* Orationes 51. *fol. paruo pergam.* Epistolæ, *octauo papir.* Iterum item, *in octauo papiri* Contra Eunomicum, cum Expositione & alij Sermones, *fol. papir.* Eiusdem, siue quæ ei tribuitur, Tragœdia.
GREGORII Theologi, Luciani, Libanij Epistolæ, *quarto papir.*
GREGORII Nysseni, Eusebij, Origenis, Zachariæ, Epiphanij quædam, *fol. paruo, perg.* Orationes, *octauo papir.* Iterum Orationes diuersæ, *fol. pergam.*
B. GREGORII Sermones diuersi, *fol. papir.*

H.

HISTORIA de rebus Gestis Mauritij Imp. *fol. pergam.*
HISTORICVS Liber ab Adamo vsque ad captam Constantinopolim, *fol. paruo, papir.*

I.

S. IOANNIS Chrysostomi Homiliæ supra Matthæum, & Ioannem. Et supra Lucam diuersorum Doctorum, *fol. pap.* In varias materias, homil. 28. *fol. perg.* Item diuersæ homiliæ pulchræ, *fol. pergam.* In Hexahemeron prima, & secunda Pars, *fol. pergam.* Eiusdem homiliæ pulcherrimæ, ex floribus Sermonum ipsius, *fol. perg.* Andriantes, hoc est, statuæ: bis, *fol. perg.* Iterum, bis eædem, *fol. perg.* Sermones aliqui ipsius, & Barlaam, *quarto pergam.* Orationes 60. de varijs argumentis, liber optimus, *fol. paruo, pap.* Quædam item eiusdem, *fol. pergam.* In Psalterium, ac de Virginitate, & aliæ Orationes, *fol. pergam.* Margaritæ, ter, *fol. perg.* Iterum supra primam Ioannis Euangelistæ, *fol. perg.* prima, & secunda Pars.

Iterum

Digitized by Google

Iterum secunda Pars, *fol. pergam.* Item supra secundam Partem Matthæi, ter, *fol. pergam.* super Acta Apostolorum, *fol. perg.* super Epist. ad Romanos, *fol. perg.* super Epist. ad Ephesios, Philippenses, & Colossenses, *fol. perg.* In Epist. ad Colossenses, & Thessalonicenses primam, & secundam, & ad Timoth. primam, & secundam, *fol. perg.* In Epist. primam ad Corinth. *fol. pergam.* In Epistolas ad Hebræos, & Colossenses, *fol. perg.* supra omnes Epistolas Pauli huius, *fol. perg.* Eiusdem homiliæ in diuersa loca Euangeliorum, *fol. perg.* Iterum Pars prima in Ioannem, *fol. perg.* & prima Pars in Matth. *fol. perg.* Iterum in primam Partem Matthæi. Incipit à 15. homil. cuius principium, deest, *fol. perg.*

IOAN. Damasceni Parallela, *fol. pergam.*

IOSEPHVS de bello Iudaico, ter. *fol. pergam.*

De Antiquitate Iudaica, lib. 10. & Vita eius, *fol. pergam.*

De Antiquitate item Iudaica lib. 10. *fol. pap.*

ISIDORI Peluſiotæ Epistolæ 1548. *fol. papir.*

L.

LECTIONES in Festis, *fol. paruo, pergam.*

LIBELLVS Græcus ad Constantinum Imp. corroso principio, *quarto pap.*

LIBER continens plura, & varia Ecclesiastica, *octauo, pap.*

Epitome sex Librorum Legum, per seriem Alphabeti, *fol. pergam.*

Liber Legalis, per Alphaberum, *fol. perg.* Alij similes, *fol. perg.* Authentica, *fol. perg.*

Legalis Compilatio trium Imppp. *fol. pap.*

Legalis Compilatio Harmenopuli, *fol. pap.*

Institutiones Iustiniani Græcè redditæ, *fol. pergam.*

M.

S. MARCVS Monachus. *quarto pergam.*

MAXIMI varia Opera. *octauo papyr.*

MELETIVS Monachus De Natura hominis, *quarto pap.*

MERCVRII Trismegisti, Orationes, & alia quædam, *fol. pap.*

METAPHRASTIS Vitæ Sanctorum, omnium fermè mensium Tomis 15. *fol. perg.*

MICHAELIS Gabru Epistolæ, *fol. paruo papyr.*

MICHAELIS Scycidiotis Historia. *quarto papyr.*

MISSALE Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, Græcè redditum, *quarto pap.* Alterum iterum simile.

MONASTICVS liber Antiochenus. *fol. pergam.*

N.

NICEPHORI Historia Ecclesiastica, *fol. pergam.*

NILI Orationes, & alia. *fol. pergam.*

O.

ORIGENIS Philocalia, id est flores, *fol. pap.* Eadem *fol. perg.* Eiusdem contra Celsum, lib. 8. *fol. paruo, pap.* Iterum. Rursus item, *fol. paruo pap.*

ORIGENIS Expositio Sanctorum Matthæi, & Ioannis *fol. pergam.*

P.

PANEGYRICI diuersorum. *fol. pergam.*

PHILONIS Iudæi Orationes 46. *fol. perg.* Item Orationes 30. *fol. paruo pap.* Omnia opera. *fol. perg.*

PHILONIS Orationes quædam. *fol. paruo pap.*

PHOTII Bibliotheca. *fol. magno pergam.* bis.

Q.

QVAESTIONES, & Solutiones diuersæ de rebus diuersis. *quarto pap.*

S.

SANCTORVM Patrum dicta memoratu digna. *fol. paruo pap.*

SANCTORVM auctoritates De identicate reali substantiæ, & Actus in Diuinis. *quarto pap.*

SANCTORVM aliæ Auctoritates libello paruo. *papyro.*

SANCTORVM aliquorum Vitæ. *quarto pap.*

SANCTORVM diuersorum Sermones. *fol. pergam.*

SANCTORVM Martyria. *quarto pergam.*

STVDITES. *fol. paruo pap.*

SVIDAS. *fol. pergam.*

T.

THEODORETI in Epistolas Pauli. *fol. pergam.*

THEODORI Lectoris compositio Ecclesiastica è varijs Auctoribus. *fol. pap.*

Digitized by Google

THEODORITVS Cyri Episc. & Pallad. ad Lausum De vitis SS. PP. & de Brachmanis. *fo. perg.*
S. THOMAE Aquinatis ad Cantorem Antiochenum. *fol. pap.* Eiusdem prima Pars Theologiæ, *fol. pap.* Eiusdem primus, & secundus liber contra Gentiles. *fol. paruo pap.* Eiusdem Prima pars, contra Gentiles. *fol. paruo pap.* Eiusdem Particula primi Libri de Trinitate S. Augustini, & tres libri Summæ contra Gentiles. *fol. paruo pap.*
TRACTATVS Episc. de Attributis. *quarto pap.* Contra Turcas, & Iudæos. *fol. paruo pap.*

Z.

ZONARAE Historia tota. *fol. pergam.*

MEDICEA BIBLIOTHECA
SERENISS. MAGNI DVCIS ETRVRIAE,

Florentiæ apud S. Laurentium. Græcè m. s. exceptis vno vel altero Codicis.

ACTA Apostolorum.
Basilij expositio Esaiæ.
Diui Basilij varia.
Athenagoræ Philosophi Christiani de Resurrectione.
D. Basilij sermo. consilium ad iuuenes.
Athanasius contra Idola.
Basilij Homiliæ.
Asmenij violaria compositio.
D. Anastasij responsio.
Sermones Athanasij.
D. Basilij Homiliæ.
Anastasij responsiones.
D. Basilij à Greg. Nazianzeni epistolæ.
Anastasij de rectis veritatis placitis.
Andocidi de Mysterijs.
Autoritates de Processione Spiritus sancti.
Basilij & Gregorij selectio.
Compendium librorum D. Basilij.
Basilij Homiliæ.
Basilij de Ieiunio.
D. Athanasij confessio Catholicæ fidei.
Antiochi Monachi sermones.
Andreæ Archiepiscopi Cretensis in natale die B. Mariæ Deiparæ.
Biblia.
Vetus testamentum iuxta septuaginta ex auctoritate Xisti V. Pont. Max.
Canones varij.
Cyrilli expositio Esaiæ Prophetæ.
Collectio expositorum Esaiæ Prophetæ.
Catena in quattuor maiores Prophetas.
Catena in Iob.
Clementis Sermones.
Dionysius de cœlesti Hierarchia.
Christoduli sermo contra Palamam hæreticum.
Cyrillus in Genesim.
Dauid Psalterium.
Collectio Canonum Ecclesiasticorum.
Dictionarium Ecclesiasticorum.
Dionysius de sacris nominibus.
Carmina, & Orationes Gregorij Theologicæ diuersæ.
Constructio dictionum iuxta ordinem Alphabeti ex diuersis vtriusque sacræ locis.
Psalterium.
Carmina miraculorum Christi Domini.
Dionysius Areopagita.
Psalmi.
Canones ecclesiastici diuersorum.
Compendium Synodorum.
Capita quædam Sacræ Scripturæ de quibus interrogauit quidam.
Ipatius Theodori.
Diui Cyrilli de Trinitate.
Psalterium cum expositione incerti auct.
Dauid Carmen.
Euangelia.
Euangelia cum expositione incerti Auctoris.
Euangelia secundùm Matthæum & Ioan.
Eusebij de præparatione Angelica.
Euangelia, quæ diuersis temporibus leguntur.
Euthymij Panoplia dogmatica.
Eunxomij varia.
Eusebius contra Philostratum.
Euangelia D. Pauli incerti Auctoris.
Emanuelis opera varia.
Epiphanij Epistola de fide ad monachos interrogantes.
Expositio variorum Sanctæ scripturæ.
Eusebij de præparatione Euangelica.
Eusebij Commentarium in Psalterium.
Expositiones Sacrorum Præceptorum.
Quattuor Euangeliſtæ caractere Arabo.
Gregorij Episcopi Nysseni interpretatio inscriptionis Psalmorum.
Cantici Canticorum expositio Gregorij.
Gregorij sermo de die Paschatis.
Diui Gregorij Episcopi Nysseni Opera.
Gregorij Nazianzeni Sermones in Pascha.
Gregorij Naz. in Genealogiam Iesu Christi.
Gregorij Nazianzeni varia.
Gregorij Theologi carmina.
Gregorij Theologi sermo in Pascha, & in Tarditatem.
Gregorij Theologi de Sacerdotio.
Gregorij Theologi Orationes.
Ioannis Scholastici Climax Scholastica.
Ioānis Abbatis sermo excitatorius ad monachos in monte Sina.

Digitized by Google

Diui Ignatij Epistolæ.
Ioan. Damasceni traditio Orthodoxæ fidei.
Interrogationes & responsiones de rebus sacris incerti auctoris.
Apocalypsis Ioannis Theologi.
D. Ioannis Chrysostomi Homilia.
Ioannis Damasceni dogmata.
Ioannis Chrysostomi de Sacerdotio.
Gregorij Theologi varia.
D. Gregorij Martyrium.
Georgij Ieromneumonis paraphrasis in Dionysium Areopagitam.
Georgij Diaconi Oratio.
D. Gregorij in scriptum, & vitam suam.
Gennadij de via salutis hominum.
D. Gregorij Theologi Sermones.
Georgius Scholarius de Processione Spiritus sancti.
Io. Chrysostomi Homiliarium.
Io. Chrysostomi Homiliæ.
Expositio Io. Chrysost. & aliorum in Euang.
Io. Chrysostomi Homiliæ super Genesim.
Io. Chrysostomi varia.
Tomus factus à Patriarcha Ioanne, & à synodo cõtra Barlaam.
Io. Chrysostomi orationes ad Iudæos.
Sermones Theologici incerti auctoris.
Io. Chrysostomi interpretatio epistolæ ad Thessalonicenses.
Io. Chrysostomi moralia.
Io. Chrysostomi in Acta Apostolorum.
Introductio in placita Theologorum, incerti auctoris.
Epistola Abbatis Ioannis.
Ioannis Cassiani varia.
Ioannis Scholastici varia.
D. Iacobi epistolæ.
D. Ioan. Chrysostomi Homiliæ, quæ Margaritæ dicuntur.
Expositio D. Ioan. Chrysostomi in epistolam Pauli ad Hebræos. Iterum eadem.
Ioan. Chrysostomi commentarius in Diuum Matthæum Euang.
Iob.
Ioan. Chrysostomi interpretatio in S. Euãgelium D. Ioannis. Iterum quoq; D. Ioan. Chrysostomi comment. in Euangelium D. Ioan.
Ioan. Chrysost. interpretatio in D. Matthæum.
Ioan. Damasceni varia.
Ioan. Chrysostomi de vnitate ecclesiarum.
Ioan. Chrysostomi opera varia.
Interpretatio Psalterij.
Ioan. Chrysostomi interpretatio Actuum Apostolorum.
Ioan. Chrysostomi expositio in D. Matthæum Euangelistam.
Ioan. Chrysostomi expositio in Euangelium Diui Matthæi.
Ioan. Chrysostomus, *Et accepit Sara Abraham vsque ad mortem Israel.*
Martyria diuersorum Martyrum.
Nicolai explicatio Theologicæ institutionis D. Ioan. Chrysost. de vitæ virtute, & malitia.
Ioan. Chrysost. expositio in Esaiam Prophetam.
Ioannis Scholastici scala.
Nilus monachus.
Nicephori Sermones.
Expositio Nicetæ in epistolas D. Pauli.
Nilus.
Nili monachi varia.
Diui Maximi Dictionarium.
Martyria diuersorum.
Metaphrastes in festa sanctorum, Iunij, Iulij, & Augusti.
Nicetæ collectio omnium ferè opinionum, sectarum, & historiarum sacra præcepta incerti auctoris.
Ioan. Chrysostomi orationes.
Tractatus incerti auctoris Theologici, & Philosophici.
Topographia Christiana incerti auctoris.
Homiliæ incerti auctoris.
Memoria trium sanctorum Dauid, Georgij, & Symeonis.
Leges ecclesiasticæ.
Sermones Theologici, incerti auctoris.
Sermo de immaculata Maria, incerti auctoris.
Homiliæ super Euangelia, incerti auctoris.
Orationes incerti auctoris.
Concilia. Homiliæ diuersorum.
Diui Pauli epistolæ.
Olympiodori commentarius in Ecclesiasten Paradisus.
D. Pauli epistolæ cum expositione diuersorum Prophetæ.
Philonis de vita Moysis.
Petri & Pauli sanctorum Apostolorum præcepta.
Scholia Pselli in quoddam dictum Basilij in Apologia Hexaemeron.
Preces quæ toto anno dicuntur in Ecclesia Græca.
Preces, Hymni, & Psalmi qui dicuntur in ecclesia Græca.
Poëma de Humanitate Christi.
Theodoretus de curatione Græc. affectuum.
Procli elementatio Theologica.
Thomæ Anchini confessio.
Theosili Audicentoris Instituta.
Philonij varia.
Theophylacti epistolæ.
Epistolæ, & Serm. quorundam Theolog.
Theophylacti paraphrasis in epistolas Diui Pauli.
Synodus Florentina.
Theodori senioris Tractatus Theologici & Dialectici.
Concilium Florentinum.
Sermones sacri.
Sermones diuersorum.
Horæ sacræ.
Sacra laudes diuersæ.
Selectio è beatis Patribus.
Theodoreti interpretatio Ezechielis Prophetæ.
Theodoretus in duodecim Prophetas.
Expositio Theodoreti in duodecim Prophetas.
Theodoreti expositio in Psalmos.
Theophylactus in Euangelia.
Theophylacti expositio in quattuor Euang.
Theophylacti expositio in epistolas Diui Pauli.
Theophylacti interpretatio in Euangelia D. Matthæi.

Digitized by Google

Vitæ,& Politiæ quorundam ſanctorum Patrum.
Vitæ diuerſorum Martyrum.
Vitæ, Politiæ,& Martyria ſanctorum Patrum,& Martyrum.
De vitæ virtute,& malitia.
Veſpertinæ preces.
Vita Moyſis,incerto auctore.
Verſus Sybillini.
Vita Diui Clementis Epiſcopi Romani.
Vita Diui Nicolai.
Martyria,& laudes ſanctorum Patrum quæ leguntur menſibus Septembri.
Vita & mors quorundam martyrum.
Vitæ diuerſorum martyrum.
Vita,& Politia DD.Coſmi,& Damiani.

FLORENTIÆ APVD S. MARCVM.

In Pluteo Primo.

MAGNVS Baſilius ſuper Pſalmos,vſque ad Pſalmum,*Credidi propter quod.*
Magni Baſilij Homiliæ ſuper Pſalmos.
Magni Baſilij Sermones ad Monachos.
Orationes Miſſæ ex totius Diuini officij ſecũdùm ordinationem magni Baſilij.
Baſilius minor ſuper quaſdam Orationes Gregorij Nazianzeni.
Greg.Nazianzeni Orationes 16.
Greg.Nazianzeni Sermones 26.
Greg.Nazianzeni Sermones diuerſi.
Greg.Nazianzeni Epiſtolæ, & ſententiæ quædam excerptæ ex ſermonibus eius.
Gregorij Nazianzeni ſermo in morte magni Baſilij.
Gregorij minimi Epiſcopi Nyſſeni expoſitio ſuper Canticum Canticorum.

In Pluteo Secundo.

Teſtamentum Nouum.
Quattuor Euangelia cum commentarijs diuerſorum Doctorum.
Euangelium ſancti Ioannis.
Quattuor Euangelia.
Quattuor Euangelia iterum non ſine fragmentis.
Euangelia diſtincta per totum annum, prout in Eccleſia recitantur.

In Pluteo Tertio.

S.Dionyſij Areopagitæ de Angelica, & Eccleſiaſtica Hierarchia, de myſtica Theologia, & de Diuinis nominibus.
S.Ioannes Chryſoſtomus ſuper Geneſim.
S.Ioannes Chryſoſtomus iterum ſuper Geneſim. Idem ſuper Euangelia. Idem ſuper omnes epiſtolas D.Pauli.
Interpretatio eiuſdem ſuper Euangelia.
Eiuſdem expoſitio ſuper Epiſtolam primam, & ſecundam ad Theſſalonicenſes, & primam, & ſecundam ad Timotheum. Idem rurſus ſuper Epiſtolas Pauli ad Timotheum, & ſuper Epiſtola ad Hebræos.

In Pluteo Quarto.

Rurſus S.Ioannes Chryſoſtomus ſuper Geneſim.
Eiuſdem Homiliæ, numero 5. Iterum Homiliæ, & iterum Homiliæ,& item alium Homiliæ.
Eiuſdem Sermones aduerſus Iudæos.
Expoſitiones eiuſdem ſuper diuerſa dicta ſacræ Scripturæ.
Quin & eiuſdem, ac quorundam aliorum Doctorum expoſitio ſuper epiſtolas B.Pauli.
Ioannis Chryſoſtomi Orationes quædam.
Eiuſdem & aliorum Doctorum ſuper quatuor Euangelia.

In Pluteo Quinto.

S.Athanaſius Patriarcha Alexandrinus contra Gẽtiles, & alia. Eiuſdem & aliorum expoſitiones D.Scripturæ.
Athanaſij iterum Sermones item vigintiquattuor de D.Scriptura.
Reſponſiones Athanaſij ad diuerſas interrogationes in ſacra Scriptura. Iterum item Reſponſiones eiuſdem Athanaſij ad diuerſa quæſita ſacræ Scripturæ.
Reſponſiones iterum eiuſdem ad diuerſa quæſita ſacræ Scripturæ.
Cyrilli Archiepiſcopi, & Patriarchæ Alexandrini expoſitio in Eſaiam Prophetam.
Collectio multorum Doctorum in Eſaiam Prophetam.
Cyrilli Alexandrini liber Theſauri.
Expoſitio Syneſij Epiſcopi ad quoſdam Philoſophos.
Expoſitio quædam ſuper epiſtolas B.Pauli.
Sermones quædam ſuper Euangelia.

In Pluteo Sexto.

Theodorus de quibuſdam difficilibus ſacræ Scripturæ.
Expoſitiones diuerſorum Doctorum de Quæſtionibus ſacræ Scripturæ.
S.Auguſt.de ſanctiſſima Trinitate è Latino in Græcum verſus à Maximo monacho.
Theodoretus Epiſc.Cyri ſuper Pſalmos.
Maximus de duabus naturis Ieſu Chriſti.
Theophylactus Epiſc. ſuper Matthæum.
Ioannis Archiepiſcopi Nicæni ſermones.
Sermones quidam diuerſorum ſanctorũ Patrum.
Sermones & quædam alia circa diuinũ officium.
Expoſitio diuerſorum Doctorum ſuper Actus Apoſtolorum.
An filij Epiſcopi expoſitiones quædam ad D.Scripturam.

In Pluteo Septimo.

Ioſephus de Bello Iudaico.
Ioſephus de antiquitate Iudaica.
Ioſephus de captiuitate Iudæorum.
Opuſcula quædam Ioannis Caſsiani.
Liber prænotatus Paradiſus,& quędam opuſcula.

Digitized by Google

Ioannis Caſsiani, & Meliſſæ.
Auctoritates quædam diuerſorum Doctorum, & Philoſophorum.
Symeonis opus in ſacram paginam.
Auctoritates, de proceſſione Spiritus ſancti.
Epiſtolæ, expoſitiones, & quædam opera recentiora.
Vita Ioannis Scholaſtici.
Hiſtoria de inuentione capitis S. Ioānis Baptiſtæ.
Expoſitio quædam ſuper Pſalmos.

VRBINI ET PISAVRI BIBLIOT. EIVS SER.MI DVCIS

Libri manuſcripti, qui ſpectant ad res ſacras Græcè quidem penè omnes, ſed & quidam Hebraicè, Chaldaicè, Syriacè.

TESTAMENTVM Vetus, picturis decoratum.
Teſtamentum Nouum, picturis item decoratum.
Teſtamentum Vetus, & Nouum, ſine picturis.
Leuiticus.
Pſalterium ſecundùm Hebraicam veritatem. Per Iannotium Manettum.
Pſalterium alterum.
Pſalterium Longobardum.
Iob.
Iob, cum commentarijs.
Epiſtolæ Canonicæ.
Apocalypſis, & Actus Apoſtolorum.
Salomonis parabolæ.
Eccleſiaſtes.
Sapientia.
Eccleſiaſticus.
Ptolemæi Regis, Interrogationes, & Interpretum ſeptuaginta reſponſiones.
Salomonis Prouerbia.
Eccleſiaſtes.
Cantica Canticorum.
Sapientia, & Eccleſiaſticus.
Biblia, & Breuiarium.
Breuiarium magnum Romanum.
Miſſale Ambroſianum.
Miſſale Ambroſianum alterum.
Rationale Diuinorum officiorum.
Euangeliorum, & Epiſtolarum tranſlatio ex Græco per Iannotium.
Euangelia, D. Hieronymo interprete.
Euangelia quattuor, cum Canonibus Ammonij, & Euſebij.
Concordantiæ ſacræ Scripturæ.
Concordantiæ quædam Euangeliſtarum.
Actus Apoſtolorum.
Epiſtolæ Canonicæ, & Apocalypſis.
D. Pauli Epiſtolæ cum Scholijs.
Euangeliſtarum expoſitio, lingua Gallica.
Hilarius in Matthæum.
Idem de Trinitate.
Idem in Pſalmos quinquaginta tres; De fide Catholica, contra Arianos, & Auxentium ad Conſtantium Imp. & contra eundem.
Iſidori Concilia, & epiſtolæ Pontificiæ.
Iſidori Etymologiæ, & Chronica.
Idem contra Iudæos, & de obitu ſanctorum.
Eiuſdem Soliloquia.
Proſper, de vita contemplatiua.
DD. Benedicti, Auguſtini, Pauli, Stephani, & Baſilij, Regulæ.
Baſilij Regula. Idem de excidio Conſtantinopolitano; De præſcientia Dei, De exercitatione vitæ Euangelicæ, eiuſdem liber Paſtoris, & Vita B. Mariæ.
Ioannes Chryſoſtomus, ſuper Pſalmo quinquageſimo.
Baſilius, de Deitate Filij, & Spiritus ſancti, eiuſdē Hexaemeron.
Greg. Nyſſenus, de conditione hominis.
Baſilij Homiliæ in Geneſim.
Vita S. Epiphanij.
Euodij Opera.
Dionyſij Areopagitæ Vita, & conuerſio.
Philonis in Geneſim Quæſtiones & ſolutiones.
Athanaſij, & Baſilij Opera.
Athanaſius contra Gentiles.
Ioannes Calef, aduerſus Græcos de Spiritu ſancto.
Ioannes Climax de vita Monaſtica.
D. Cypriani Opera.
Tertulliani Opera.
Cyrilli Theſauri.
Origenes, in Vetus Teſtamentum.
Origenes in Lucam, in Pſalm. Noli æmulari.
In Cantica, in Epiſtolam ad Rom. in Matthęum, in Ioannem, Homiliæ in Ieſu naue, idem contra Celſum, Periarchon.
Pamphili martyris apologia in defenſionem Origenis, licèt non ſit ipſius.
Dionyſij Areopagitæ, Hierarchiæ, & epiſtolæ quædam.
Ioannes Damaſcenus de Fide.
Clementis Itinerarium.
Beati Ignatij epiſtolæ.
Liber Paſtoris.
D. Antonij Abbatis epiſtolæ.
Caſsiodori, Eccleſiaſtica Hiſtoria.
Remigius in Pſalterium.
Caſsiodorus, de anima.
Remigius in Euangelium Matthæi.
Remigius in Apocalypſim.
Vgo de Clauſtro animæ.
Remigius de mirabilibus ſacræ Scripturæ.
Franciſcus de Mayrone in D. Auguſtinum de ciuitate Dei, & de Trinitate, ac de doctrina Chriſtiana.
Remigius in omnes epiſtolas Pauli.

Digitized by Google

Gregorij Nazianzeni Opera.
Ioannis Chryſoſtomi Opera.
Ioannis Climaci ſcala, & ſermo ad Paſtorem.
Macarij liber de Libero arbitrio, & Epiſtolæ ad Cœnobitas.
Athanaſij prologus in Pſalterium.
Baſilij Opera.
D. Hieronymi Opera.
Seueri Dialogus.
S. Martini Epiſcopi vita.
D. Auguſtini Opera.
Concilium Nicænum.
B. Epiphanij epiſtola.
Poſsidij Vita ſancti Auguſtini, & ſancti Athanaſij.
Eiuſdem Vita Gregorij Nazianzeni, Ioānis Chryſoſtomi, Baſilij, Ambroſij, Nicolai, Prothi, Hiacynthi, & Eugenij.
Hieronymi Martyrologium.
Cypriani paſsio.
Vſuardi Martyrologium.
Petri, & Pauli paſſio.
Bedæ Martyrologium.
Hieronymi tranſitus.
Ambroſij Opera.
Fr. Bartholomæi Vrbinatis Milleloquium.
Eiuſdem fragmentum ſecundæ partis Milleloquij.
Idem de re bellica ſpirituali.
D. Gregorij Opera.
Ioannis Leuitæ, Vitæ Gregorij, Bernardi Abbatis, Boëti, Barlaam, & Ioſaphat.
Beda in Euangelium Lucę, Et de temporibus. Eiuſdem computus, & excerptio ex B. Auguſtino in epiſtolas Pauli.
Beda in Marcum, in Actus Apoſtolorum, in Epiſtolas Canonicas, & in Apocalypſim.
Anſelmus de Diuinitatis eſſentia, de cōceptu beatiſs. Virginis, & de peccato Originali.
Euſebius de Euangelica præparatione, Idem de tēporibus. Eiuſdem Eccleſiaſtica hiſtoria.
Iſidorus de obitu ſanctorum, & de viris Illuſtrib.
Dialphonſus, de viris Illuſtribus.
Gennadius, de viris Illuſtribus.
Hieronymus, de viris Illuſtribus.
Matthæus, & Marcellinus, de temporibus.
Euſebij, Hieronymi, & Proſperi Chronica.
Magiſter Sententiarum in Pſalmos, idem in epiſtolas Pauli.
Eiuſdem liber Sententiarum.
Franciſcus de Mayrone, in ſecundum Sententiarum.
D. Bonauenturæ Breuiloquium, & arbor, & vita S. Franciſci.
Albertus, de Homine, & quattuor coæquæuis.
Idem de myſterio Miſſæ, & corpore Chriſti.
Idem, in Euangelium Marci, & de laudibus Virginis Mariæ.
D. Thomæ Opera.
Scotus in Magiſtrum Sententiarum.
Caſus Papales, Epiſcopales, & Abbatiales.
Thomas Anglicus, contrà Scotum in primum ſententiarum.
D. Bonauenturæ Opera.
Alexander de Ales, in quattuor libros Sententiarum.
Hugo de S. Victore, de ſacramentis.
Anſelmus, cur Deus homo.
Anſelmus, de Veritate.
Idem de caſu Diaboli, & decem præceptis.
Damaſcenus, ſiue Manſur, quòd Deus ſit incomprehenſibilis.
Hugo de S. Victore. Quid fuerit, antequam Mundus fieret. De ſeptem donis Spiritus ſancti, De amore ſponſæ, ad ſponſam, De Virginitate B. Mariæ, De Natiuitate rerum mundanarum, De Magia, & eius partibus, & alijs.
Hugo Etherianus, de Immortali Deo, & Iſidorus, de ſummo bono.
Richardus de ſancto Victore, de Trinitate, de duodecim Patriarchis, de ſtatu Interioris hominis poſt lapſum, De Tranſitu Iordanis, & de Contemplatione.
Hugo de ſancto Victore in Dionyſium de cœleſti Hierarchia, De tribus diebus, De cura animæ, De laudibus charitatis, Eiuſdem Soliloquium, & Didaſcalon.
Richardi de media Villa, in quartum Sententiarum.
Nicolaus de Lyra, in Vetus & Nouum Teſtamentum.
Nicolai de Lyra Poſtillæ in Vetus Teſtamentum.
Eiuſdem Poſtillæ in omnes libros ſacræ Scripturæ.
D. Bernardi ſermones.
Eiuſdem Opera omnia.
S. Antonini Opera.
B. Efræm ſermones.
Zenonis Epiſcopi, ſermones.
Leonis Papæ, ſermones, & epiſtolæ.
Petrus Damianus, & Petrus Kauennas.
Petri Damiani epiſtolæ, Regula Eremitica, Viarium animalium ſpiritualium, & exhortatio ad Blancam Comitiſſam.
Aimonis ſermones.
Petri Manducatoris hiſtoria Scholaſtica.
Sigiberti Monachi Vitæ ſummorum Pontificum, & Hiſtoria.
Sigobertus, & Matthæus Palmerius, de temporibus.
Ariſteas de temporibus 70. Interpretum.
Iſidori Chronica, & Vitæ ſanctorum.
D. Hieronymus, de duodecim Doctoribus.
Collectiones annorum mundi.
Aetates mundi ex Papia, & alia quædam.
Victorini Feltrenſis laudes.
Auguſtalis liber.
Benuenutus.
Omnes Papæ, & omnes Imperatores.
Nicolai Modruſienſis breuis Pſalmorum expoſitio.
Pauperis Fratris minoris Theologiæ Compendium.
Saluianus Epiſcopus de vero Iudicio, Prouidentia, & Gubernatione Dei.
Magiſter Laurentius de Pratis, de Præſcientia, & prædeſtinatione, & de libero arbitrio.
Ambroſius Camaldulenſis, de ſacerdotio Chriſti.
Ambroſius Neapolitanus, de animorum immortalitate.

Digitized by Google

Ioannes Ferrarienſis, De cœleſti vita, De animarum immortalitate,& cruciatu.
Sixti Papæ Exhortatio contra Turcas.
Sixtus Papa,de ſanguine Chriſti, de Dei potentia, & de futuris contingentibus.
Iannotius Manettus,contra Iudæos, & Gentes.
Eiuſdem vitæ Nicolai Summi Pontificis, Socratis, Dantis, Petrarchæ, Hiſtoria Piſtorienſis, & Orationes.
Idem de ſæcularibus,& Pontificalibus pompis,& de longæuis.
Meropij Paulini epiſtolæ.
Aluarus,de ſtatu,& planctu Eccleſiæ,& de eiſdem pars ſecunda.
Ioannes Angelus Terzonus de re Bellica ſpirituali.
Ceremoniale Summorum Pontificum. item alterum Ceremoniale.
Tractatus,de rerum proprietatibus,incerti auctoris,pro concionantibus.
Aeneæ Syluij Epiſtola ad Turcam, Bulla expeditionis in Turcam,Epiſtolæ, Orationes, epiſtolæ Pontificales,& Cardinales; Idem de Concilio Baſileæ,de aduentu capitis S. Andreæ, & de ſanguine Chriſti.
Fratris Bartholomæi de Piſis, prima, & ſecunda Pars Conformitatum S.Franciſci, ad Vitam Ieſu Chriſti.
Frater Bartholomæus,de caſibus conſcientiæ.

VRBINI,
GRAECE M. S.

Nicephori Monodia,& epiſtolæ.
Theophylacti epiſtolæ.
Damaſcenus.
Theophorus,in ſanctum Sabbachum, & alia quædam.
Theodoreti ſermones de rebus ad Religionem ſpectantibus.
Magni Baſilij epiſtolæ.
Philonis opera quędam,idem de Moyſe.
Gregorij Theologi quædam.
Ioſephus de Machabæis.
Baſilij magni Oratio.
Regum libri.
Pſalmorum liber.
Euangelia quattuor,à D.Hieronymo correcta.
Actus Apoſtolorum,& Pauli epiſtolæ.
Homiliæ,incerto auctore.
Gregorij Nazianzeni ſermones.

VRBINI,
HEBRAICE, CHALDAICÈ, & Syriacè, m.s.

Biblia Hebraica,& Chaldaica inſignia, cũ annotationibus.
Pentateuchum cũ vigintiquatuor Prophetis.
Pentateuchum cum Thargum.
Ioſue, Iudices,Samuel,& Reges.
Paralipome.Pſalterium Solomo. Liber Ruth, Heſter,Hierem.Daniel,& Eſaias.
Tractatus ad intelligendos numeros litterarum Legis.
Liber Lucis nominum Dei.
Declaratio Viſionis.
Throni Ezechielis.
Manuel de Pœnitentia, & Confeſſione.
Pſalterium Dauidis.
Ioſephi Hiſtoria,& Euãgelium charactere,& lingua Syriacis,

MESSANENSIS BIBLIOTHECÆ CODICES GRÆCE
M. S. AD SACRA ET ECCLESIASTICA SPECTANTES.

MESSANA inſignis in Sicilia Vrbs, habet inter alia Cœnobia, Archimandritatũ S.Saluatoris magni Phani perantiquũ.In quo cũ varios Patrum Græcorũ Codices aſſeruari audiuiſſet Pius Quartus Pontifex Max. iuſſit Ant. Franciſco, qui erat Neapoli, vt in eã Inſulam trajiciens, librorum omnium manu Græcè exaratorum Prænotationes, ſiue Inſcriptiones deſcribens ad ſe mitteret. Quæ res ab eius Sanctitate Proregi Siciliæ Ioanni de la Cerda, cùm item fuiſſet commendata, felicem,ac citum habuit exitum. Porrò confectus Meſſanæ Catalogus fuit anno 1563.menſe Auguſto, ſcriptus autem prout in ea Bibliotheca libri iacebant, hoc eſt ſine certo ordine,qualis hoc loco ſubſequitur.

Compendium hiſtoriarum incipiens ab' hæreſi Nicephori Regis vſque ad Regnum Iſacij Comneni à Ioanne Curopalata ſcriptum, Volumen ingens in folio.
Collectanea multorum ſanctorum Patrum,Baſilij,Maximi, Climachi, Theodori Peluſiotæ, Chryſoſt. & aliorum diuerſa ſacræ Scripturæ loca exponentium,in quarto,abſq; principio.
Leonis Regis cognomine Deſpotæ ſermones diuerſi,opus integrum,videlicet
In diuinam,& glorioſam aſcenſionem Dei,& Saluatoris noſtri.
In deſcenſione ignearum linguarum in ſpeciem Diuini ſpiritus ad ſanctos Apoſtolos.
In omnes Sanctos.
In magnum Apoſtolum mundi Paulum.
In glorioſam Transfigurationem Domini Noſtri Ieſu Chriſti.
Et alius in D. Transfigurationem,bis.
In aſſumptionem ſanctiſs. Dei Genitricis.
In Decollationem Præcurſoris.
In Natiuitatem immaculatæ Deiparæ.
In Exaltationem venerandæ Crucis.
In celebrem coronatum Demetrium.

Digitized by Google

Alius in lucidiſsimum Eccleſiæ Aſtrum Demetrium.
Et alius quando inter Regias domos domus eius conſecrata fuit.
Quando caſtiſsima mater in Sancta Sanctorum ingreſſa eſt.
In ſplendidiſsimam lucernam Eccleſiæ Nicolaum.
In Natiuitatem ſecundùm carnem Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Quando lumen, ſerui manu, aqua purgatum obſcurum peccatum ſubmerſit.
In Clementem Ancyræ.
In glorioſum Tryphonem.
In occurſum D.N. Ieſu Chriſti,
In principium ſanctiſſimi Ieiunij.
Alius de Ieiunio.
In admirabilem,& celebrem diſcipulum Thom.
Alius de eodem.
In celebrem Heliam.
Epiſt.ad Catholicam formam... referens.
In ingreſſum Ieiuniorum.
In Pſalmorum Dominicam diem.
In ſanctum Sabbathum.
In S.Ioannem Chryſoſtomum.
In ſanctum Paſcha.

Doctrina Sanctorum Apoſtolorum,& Oecumenicarum Synodorum, & primarum ſeptem Synodorũ in quibus & prima Nicæna ſub Conſtantino Imperatore & Sylueſtro Pontifice MAX. celebrata, in quarta parte folij.

Acta Apoſtolorum,& Epiſtolæ Catholicæ,& Epiſtolæ D.Pauli,*in folio.*

Homiliæ ſanctorum diuerſorum Patrum, vt Gregorij Nyſſeni, Theodori, MICHAELIJ, Encellij, & aliorum,*in folio.*

Chronica Conſtantini cognomento, MANASSIA, carminibus conſcripta ab initio mundi vſque ad Nicephorum ſcripta. Opus à blatis,& à tineis conſumptum, *in quarto, fol.*

Expoſitio in Geneſim,quæ in Græco exemplari non habet nomen auctoris,ſed Latinis litteris inſcribitur *Chryſoſtomus.*

Baſilij magni Dialogi 315. Eiuſdem pœnæ irrogatæ ſacerdotibus delinquentibus. Eiuſdem exercitatoriæ conſtitutiones ad eos,qui in monaſterijs viuunt, partim Dialogis conſcriptæ, partim per Epiſtolas traditæ, *in folio.*

Quattuor Euangelia in quarto mutila in principio.

Anaſtaſij archiepiſcopi montis Sinai reſponſiones ad interrogationes ei obiectas ab Orthodoxis Patribus de diuerſis capitibus libri Veteris,& Noui Teſtamenti mutilus in fine, *in quarto.*

In mundi opificium ex Geneſi,& Chronicis per ſeriem Opus collectum à Simone MAGISTRO, & Rhetorico Logothetæ,ex diuerſis Chronicis,& hiſtorijs,*in quarto.*

Liber diuinorum dogmatum,& præceptorum Gregorij Theologi,Gregorij Nyſſeni, Baſilij MAGNI, Athanaſij,Chryſoſtomi,Damaſceni,& aliorum aduerſus Philoſophos Græcos.

Euangelia,*in fol.*

Expoſitiones in Geneſim incerti auctoris fortaſſe Chryſoſtomi mutilæ in fine, *in fol.*

Sermones incerti auctoris fortaſſe Chryſoſtomi mutili in principio,& in fine,*in fol.*

In opificium mundi ex Geneſi Chronicon per ſeriem abſque nomine auctoris integrum.

Diuerſi ſermones diuerſorum ſanctorum Patrum Chryſoſtomi, Andreæ, archiepiſcopi Cretenſium, B.Effræni Proeli archiepiſcopi Conſtantinopol.Gregorij Byzantini, MONACHI, Antipatri Epiſcopi Boſtrorum.

Acta ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & quemadmodum Romæ ſub Nerone Imperatore martyrium paſſi ſunt,copioſè ſcripta.

Martyrium MAGNI martyris Panteliemonis.

Anaſtaſij monachi montis Sinai. Item Ioannis Damaſceni monachi ſer.

Homilia Chryſoſtomi in Herodiadem, & in Decollationem Præcurſoris, & de improbis mulieribus. Eiuſdem in iuſiurandum Herodiadis,& in Decollationem honorati Præcurſoris.

Euſebij Epiſcopi ſermo de memoria ſanctorum facienda.

Chryſoſtomi ſermo de Helia,& Heliſæo.

Encomium Andreæ archiepiſcopi Cretenſis in MAGNUM martyrem Panteliemonem.

Beati Effrem ſermo de transfiguratione Domini.

Martyrium ſancti Euplæ martyris.

Ioannis Damaſceni monachi ſermo de aſſumptione beatæ Virginis.

Martyrium S.Adriani martyris,& eorum,qui cum eo fuerunt.

Vita B.Virginis MACRINÆ à B.Gregorio Nyſſeno eius fratre conſcripta, ad Dierium Opus MAG. *in fol.*

Commentaria in.... incerti auctoris mutila in principio,& in fine,*in quarto.*

Sancti Patris noſtri,& Confeſſoris Theodori cognomento Studitę Catecheſis monachorum,volumen magnum, *in fol.*

Volumen mutilum abſque principio,in quo ſunt ſermones aliquot,& libri duo contra Iulianum apoſtatam fortaſſe,Cyrilli, aut Nazianzeni.

Epiſtolæ Gregorij ad diuerſos,Item METAPHRASIS in Eccleſiaſten incerti auctoris fortaſſe Gregorij.

Fragmenta cuiuſdam libri Nili,continens acta ſeptem Conciliorum, & diſputationes ſacras. Retulit autem Bartholomæus Spatafora exemplar integrum huius libri fuiſſe miſſum ab Annibale Spatafora olim Archimandrita ad Cardinalem MENDOZAM.

Gregorij Nazianzeni ſermones. Opus integrum,*in fol.*

Liber mutilus in principio abſq; nomine auctoris continens vitas ſanctarum virginum,*in quarto.*

Vita S. Simeonis habitantis in monte Thafmaſto ſcripta Nicephoro mag. Antiochiæ,*in fol.*

Liber

Digitized by Google

Liber mutilus in principio, & in fine continens ſermones in Pſalmos, & alios aliorum argumento rum.

Sermones abſque nomine auctoris mutili in principio, *in fol.* ex diuerſis Scripturæ locis.

Sermones alij continentes varias diſputationes, inter quos extant vnus de fortitudine, & robore, alte de puerorum educatione, alij aliorum argumentorum, *in fol.*

Sermones varij, & contra Eunomianos, & de laudibus D. Cypriani, & in Machabæos, Epitaphium, ſiu funebris Oratio D. Baſilij, epiſtola ad Hieronem philoſophum, funebris Oratio Cæſarij Fratris & in fine Oratio de pace ad Amphilochium, & de modo diſputandi, & quòd non ſit vniuſcuiuſq hominis, nec temporis de Deo diſputãdum, Opus grande, mutilum in principio, & in fine, in quo eſt epiſtola ad ciues Nazianzenos merentes, & ad Principem iratum, liber fortaſſes S. Gregorij antiquiſſimis characteribus conſcriptus. *in fol.*

Liber ſine principio continens vitam Pauli Anachoretæ Thebani, Vitam item D. Antonij Magni ab Athanaſio ſcriptam, & vitam S. Athanaſij.

Martyrium D. Marci Ananij presbyteri, & aliorum ſeptem militum; qui paſſi ſunt in Phenice.

Vitam D. Cathynij, & martyria Gurij, Samonæ, & Abbij, *in fol.*

Vitam S. Barlaam mutila in principio, & in fine, fortaſſe Damaſceni.

Suidæ Opus integrum charta papyracea ſcriptum antiquiſſimum, & pulcherrimum, *in fol.*

Liber declarationum abſque principio, & nomine auctoris, in quo eſt Tractatus trium paginarum, cui eſt inſcriptio, Theoria, *in quarto.*

Collectanea continens Vitas ſanctorum Patrum breuiter conſcriptas, quod Græcè appellant Synaxerion, *in fol.*

Vitæ Sanctorum Opus mag. abſque nomine auctoris, *in fol.*

Homiliæ 19. in Euangelium Matthæi, fortaſſe Chryſoſtomi, ſiue Origenis, *in fol.*

Chryſoſtomi homiliæ 32. diuerſæ, quarum prima, & conſolatoria ad Staterium Monachum à dæmone correptum, & epiſtolæ ad diuerſos, in quibus vna ad Demetrium de compunctione, liber eſt antiquiſſimus, *in fol.*

Opus abſque principio, & fine, & ſine aliqua inſcriptione præter hanc in poſtrema parte primæ pag. aliena manu additam. *Anagnoſticon*, hoc eſt *Legendarium.*

Ioannis Climachi Abbatis Montis Sinai cognomento *Scala*, Epiſtolæ & Orationes. Opus integrum *in quarto.*

Opus continens Martyrium 40. martyrum.

Oratio in ſanctam Crucem Joſephi Confeſſoris, & Archiepiſcopi Theſſalonicenſium in media Quadrageſima.

Expoſitio Ammonij Monachi de interfectis à Barbaris in monte Sinai in vrbe Praitho ſanctorum Patrum.

Gregorij Epiſcopi Neocæſareæ Oratio in Annuntiationem Beatæ Virginis.

Ioannis Chryſoſtomi ſermo in annunciatione beatæ Virginis.

Gregorij Admirabilis in annunciatione beatæ Virginis.

Theodori Abbatis Toſtudij ſermo in adorationem Crucis, in media Quadrageſima.

Andreæ Archiepiſcopi Cretenſium oratio in quatriduanum Lazarum.

Chryſoſtomi Oratio in die Palmarum.

Eiuſdem alia in Pſalmos.

Eiuſdem in pulcherrimum Ioſeph.

Eiuſdem Oratio de amore paupertatis, & in decem Virgines.

Eiuſdem in meretricem, & Phariſæum.

Aliud eiuſdem in meretricem, Phariſæum, & vnguentum.

Eiuſdem Oratio in Lauationem pedum.

Eiuſdem in prodition em Iudæ, & Latronem.

Gregorij Theologi in Paſcha, & in moram.

Eiuſdem in Paſcha. Eiuſdem in adoleſcentem Cypriacam.

Ioannis Chryſoſtomi in incredulitatem Thomæ.

Eiuſdem in mediam Pentecoſtem.

Leontij presbyteri Conſtantinopol. Oratio in mediam Pentecoſtem, & in cœcum à natiuitate, & in S. Petrum ab Herode in carcerem detruſum.

Chryſoſtomus, in aſcenſionem Domini.

Eiuſdem alia in eandem.

Cyrilli Archiepiſcopi Alex. Oratio in Aſcenſionem Domini.

Gregorij presbyteri Cæſarienſis Cappadociæ Oratio copioſa in trecentos, & decem, & octo Patres, qui in Niceæ conuenerunt.

Baſilij Epiſcopi Seleuciæ Oratio breuis in ſanctum Paſcha, *in fol.*

Baſilij Archiepiſcopi Cæſareæ Cappadociæ cognomento Mag. Exahemeron. Item epiſtolæ Gregorij Nyſſeni, ad Patrem fratrem.

Eiuſdem de mundi Phiſiologia, & de ijs, qui ante fuerunt, & de hominis generatione.

Copioſiſsima in Eſaiam Prophetam D. Baſilij Interpretatio. Opus integrum, & rarum, *in fol.*

Euangeliorum abſque principio, & fine, *in quarto.*

Sermones aliquot Chryſoſt. *in fol.* & in fine Damaſceni Oratio demonſtratiua de Sanctis, & vene-

Digitized by Google

randis imaginibus absque fine mutila.
Aliquot homiliæ, vbi vna Theodori Tostridij, in vitam Arsenij, *in fol.*
Expositio copiosa à quinto Psalmo interpolata, vsque ad 145. Referebant autem Monachi apud quos erant hi libri, eam esse Basilij, nam titulo, principio, & fine carent, sed postea facta collatione cum altero codice, cuius est prænotatio *Basilij in Psalmos*, manifestè apparuit non esse Basilij, sed alterius auctoris, *in fol.*
Canones Ioannis Damasceni, & Cosmani diuersarum rerum absque principio, *in quarto.*
Chrysostomi in Matthæum Opus absque principio, & in fine, *in fol.*
Chrysostomi in Euangelium Ioannis interpretatio. Volumen magnum, & integrum.
Chrysostomi in Paulum.
Basilij Magni Archiepiscopi Cæsareæ in Psalmos expositio, incipiens à Psalmo primo, vsque ad 117. interpolata, & sermones aliquot, de diuersis rebus, vbi sunt duo de Eucharistia. Opus corruptum in principio, & mutilum in fine.
Martyria, & vitæ diuersorum sanctorum Patrum incerti auctoris. Opus integrum vbi sunt pictæ imagines singulorum sanctorum.
Ioannis Climachi Abbatis montis Sinai cognomento *Scalæ*, alius Codex. *in quarto.*
Liber variorum sermonum incerti auctoris, Quorum primus est de pernicioſa licentia. Opus magnũ, *in fol.*
Dorothei Abbatis doctrinæ variæ. Opus corrosum.
Sermones diuersi Ioannis Chrysostomi. Quorum primus est sermo consolatorius ad quendam Staterium à dæmone correptum, & de visione, quam vidit patiens, & quòd natura etiam inimicorum dolẽtium miseremur, & Expositio de mundi Opificio, & de eximio in hominem honore, & de eo. *Faciamus hominem secundùm imaginem nostram*, & quòd eijci è paradiso vtile fuit homini, & quòd sine periculis, & angustijs non perficiuntur, & de Cain. Opus cum suo principio corrosum, & sine fine, *in fol.*
Alia expositio Psalterij absque principio, & fine, incerti auctoris, *in fol. magno.*
Vitæ sanctorum Patrum absque principio, & fine, incerti auctoris, *in fol.*
Commentaria D. Ioannis Chrysostomi in secunda epistola D. Pauli ad Corinth. Opus magnum, & perfectum, *in fol.*
Alius codex Ioannis Climachi Abbatis montis Sinai, cognomento *Scala.*
Alius Tractatus, cuius hæc inscriptio: *Capita secundùm collectionem Mosaicæ scripturæ. Collectio à Deo per legem Mosi datam Israelitis de iudicio, & iustitia Exodi.*
Alius Tractatus inscriptus: *Legales Institutiones Leonis & Constantini fidelium Regum.* vbi sunt quædam aliæ Constitutiones Irenæi Regis.
Liber magnus in quo infra scripta. Sermo D. Gregorij episcopi Neocæsareæ in Annunciationem beatæ Virginis.
Nili monachi in vitam sancti Philareti iuuenis.
Martyrium, & vita magni martyris Georgij.
De visione montis Oliueti.
Martyrium magni martyris Georgij. rursus.
Commentaria in sanctum Apostolum, & Marcum Euangelistam breuissimum.
Martyrium sancti martyris Mauri.
Martyrium sanctæ Oliuæ, & eius sociarum.
Martyrium sancti Toni, & Cononis, qui martyrium passi sunt Iconij.
Diataxis Iob. Oratio in Iob.
Leonis Centurripitæ humililoqui senis, & fortasse Grammatici, Oratio per commentarium instar panegyrici in magnum Apostolum Iacobum Zebedæi.
Acta, & peregrinationes sancti & glorioſi Apostoli Ioãnis Theologi, & Prochori eius discipuli vnius ex septuaginta discipulis copiosè scripta.
Martyrium sancti Christophori Cynocephali.
Martyrium sancti Isidori.
Vita breuiter scripta, & particularis miraculorum narratio martyris Therapontis Episcopi Cypri.
Martyrium sancti martyris Erasmi.
Martyrium sanctæ martyris Sebastianæ.
Martyrium sancti Barnabæ Apostoli. Alia eiusdem.
Martyrium sanctorum mart. Viti, Modesti, & Crescentiæ.
Vita, & administratio, & martyrium magni mart. Iuliani.
Peregrinationes sanctorum, & glorioſorum, & admirabilium medicorum absque argento, Cosmæ, & Damiani.
Exercitatio glorioſi Callinici martyris.
Martyrium sanctorum Enatoris & Azoris, & Sidiodoris, & eorum matris Dominatæ.
Martyrium sancti Athenogenis episcopi Dactenis, & decem discipulorum eius.
Vita, & administratio sanctæ matris nostræ Marinæ.
Vita sancti patris Symeonis per Christum cognomine *Italos*, & Ioannis, scripta à Leontio episcopo Neapolis Cypriorum Insulæ.

Digitized by Google

Vita sanctæ,& Apostolæ Magdalenæ.
Martyrium sancti mart. Apollinaris episcopi Rauennæ.
Martyrium sanctæ martyris Christinæ.
Petri episcopi Occidentis,expositiones in vitam,& miracula S.Fantini.
Vita,& administratio,& memoria S.Ioachim,& Annæ.
Martyrium sanctæ Paraseuæ.
Sermo B.Ioannis Chrysostomi in Transfigurationem Domini.
D.Basilij in eandem. Alius D. Chrysost.in eandem.
Vita sancti Donati ex Elura.
Acta,& martyrium sanctorum Apostolorum Matthæi, & Andreæ, qui martyrium passi sunt apud Antropophagos.
Martyrium sancti Laurentij. Martyrium sancti Callinici.
Vita,& martyrium sancti Maximi.
Sermo Andreæ Hierosolymitæ episcopi Cretensis in dormitionem B. Virginis.
Alius in eandem.
Ioannis Theologi sermo de perfectione B. Virginis.
Vita,& Institutum sancti Heliæ noui.
Martyrium sanctorum martyrum Flori,& Lauri.
Sermo laudatorius in S.Bartholomæum conditorem monasterij Promontorij Messanæ.
Vita sancti Patris nostri Bartholomæi.
Vita sancti martyris Andreæ Ducis exercituum.
Martyrium sanctæ martyris Plotinæ,cum qua locutus est Dominus apud Puteum, & eorum, qui cum ea martyrium passi sunt.
Encomium Andreæ Archiepiscopi Cretensis in sanctum Apostolum Titum Archiepiscopum Cretensem.
Encomium Theodori Abbatis monasterij Tostudij,& Sacadi in S. Bartholomæum Apostolum.
Andreæ Archiepiscopi Cretensis in decollationem sancti Ioannis.
Eusebij de profectione S.Ioan.Præcursoris ad Inferos, & de his quæ ibi sunt.
Reuelatio S.Archangeli Michaëlis facta quibusdam Episcopis in diebus Sylvestri sanctissimi & Apostolici Patriarchæ magnæ Romæ.
Vita,& exercitatio S.Lucæ episcopi Asylorum,*in fol.*
Ioan.Chrysostomi Homiliæ diuersæ vtiles animæ,*in quarto.*
Historia Ecclesiastica absq; nomine auctoris, & sine principio, incipiens à Natiuitate Saluatoris vsq; ad Imperium Theophili filij Michaëlis.fortasse cuiusdam Georgij.
Diuersi sermones exercitatorij in admonitionem monachorum Ioannis Climachi Abbatis montis Sinai,*in fol.*
Liber sanctorum Patrum,& martyria eorundem incipiens à vita & institutis B.Symeonis,*in fol.*
Interpretatio Apocalypseos Euangelistæ, & Theologi Ioannis, ab Ammonio conscripta integra,*in quarto.*
Vitæ sanctorum Patrum aliæ in principio corrosæ.
Opus continens vitas diuersorum sanctorum Patrum.quarum prima est inscripta S. Gregorij Episcopi Nysseni in vitam,& miracula S.Gregorij Episcopi Neocæsareæ, & secunda Martyrium S.mart. Platonis.Opus magnum integrum,*in fol.*
Aliud Opus magnum prænotatum:Homiliæ Chrysostomi.*in fol.*
Liber absque principio,& fine, absque Auctoris nomine, continens Tractatus quosdam, quorum primi titulus est: Quòd vtile est principum timor, & quòd qui iniustè patitur, & Deo permittente gratias agit,similis est ei,qui propter Deum patitur, & exempla rursus ex tribus pueris camini Babyloniæ,& de seruandis iuramentis.
Liber absque principio continens quædam sine inscriptione, in quo sequitur Tractatus breuis prænotatus:Expositio de miraculo facto ab Archiduce exercituum Michaële, qui erat Leonij.
Vita D.Ioan.Chrysost.copiosè scripta absque fine,*in quarto.*
Liber continens vitas,& martyria sanctorum,quorum prima est D.Clementis Pont.Rom.
Volumen magnum,& integrum,continens diuersos Serm.& Tractatus D.Ioan.Chrysost. *in fol.*
Sermones diuersi ex Interpretationibus diuersarum epistolarum D.Pauli.
D.Greg.Theologi Opus integrum & pulcherrimum continens Orationes, & sermones, quorum primus est de Pascha,& in moram,*in fol.* Aliud Opus Greg.integrum.
Basilij Mag. Homiliæ in Psalmos diuersos.Opus corrosum.
Homiliæ diuersæ in Euangelium Ioannis,absque auctore, fortasse Chrysost.*in fol.*
Interpretatio D.Ioan.Chrysost.in Euang.secundùm Matth.liber secundus.*in fol.integer.*
Homiliæ in Genesim,incerti auctoris.*in fol.*
Martyria,& vitæ diuersorum sanctorum,quorum primum est martyrium Tyrsi, Lucij, Philemonis,& Apollinis.
D.Dionysij Areopagitæ Athenienſis Episcopi Tractatio de Diuinis nominibus ad Timotheum vnà cũ scholijs in margine.Desunt vltima tria capita.
De Ecclesiastica Hierarchia vnà cum scholijs in margine.
De mystica Theologia vnà cum scholijs in margine incerti auctoris.Item eiusdem de cœlesti Hierar-

Digitized by Google

chia vnà cum ſcholijs. Item epiſt. decem ad diuerſos, vnà cum ſcholijs.
Polycratis ſucceſſoris Archiepiſcopi Epheſi ex epiſtola ad Victorem ſucceſſorem, & Archiepiſcopũ magnæ Romæ.
Philonis Tractatus de vita contemplatiua ſupplicum, *in fol.*
Liber, in quo ſunt vitæ ſanctorum Patrum, quarum prima inſcribitur certamen martyris Anthemonis Epiſcopi Nicomediæ, qui paſſus eſt ſub Maximino.
Euangeliſtarum continens Euangelia diſtincta per menſes, & dies, *in fol.*
Liber alius continens Vitas ſanctorum, quarum prima eſt D. Pancratij, *in fol.*
Liber magnus abſque nomine Auctoris, continens diuerſas Homilias in epiſtolam D. Pauli ad Romanos, *in fol.*
Homiliæ in Geneſim abſque nomine Auctoris, incipientes ab illo loco Geneſis, *Et dixit Deus, fit firmamẽtum in medio aquarum, &c. in fol.*
Alius liber continens copioſam interpretationem D. Ioannis Chryſoſtomi in Matthæum, integer. *in fol.*
Liber integer continens diuerſorum ſermones, quorum primus eſt ſermo de benè mandandis miniſterijs à Principe Canonum, & à Candelario, & hoſpitalis præfecto, in quibus eſt encomium Heſychij in S. Andream.
Georgij Grammatici encomium D. Barbaræ.
Encomium in D. Nicolaum ſcriptum à tribus ducibus exercituum.
Michaëlis Pij Archimandritæ in Vitam, & miracula D. Nicolai encomium.
In Viſiones Danielis incerti Auctoris.
D. Ioan. Chryſoſt. Homiliæ in tres pueros in camino Babyloniæ.
D. Athanaſij Patriarchæ Alexandr. in ſanctos Patres, & Prophetas, & in venerabilem Eccleſiam, & in 34. Pſalm.
Eiuſdem in deſcriptionem B. Mariæ Virg. Dei genitricis, & Ioſeph.
D. Baſilij ſermo in Natiuitatem Domini.
Chryſoſtomus in eandem. Item eiuſdem in eandem.
Procli Archiepiſc. Conſtantinop. encomium in D. Stephanum Protomartyrem.
Sermo Ioan. Monachi, & Presbyteri ex ciuitate Oeuæa in ſanctos Innocentes ab Herode interfectos, & in Rachel.
Baſilij Epiſcopi Iſauriæ in eoſdem. Item Chryſoſt. in eoſdem.
Item D. Amphilochij epiſc. Iconij copioſa hiſtoria de vita & miraculis D. Baſilij magni.
Euſebij epiſcopi ſermonem in ſanctum Silueſtrum Papam Romanum de dogmate, & in miracula, & medelas Conſtantini Imperatoris.
B. Coſmæ, cognomento in reuerſionem reliquiarum D. Chryſoſtomi.
Amphilochij epiſcopi Iconij in occurſum Domini noſtri Ieſu Chriſti, & in Annam Prophetiſſam, & Symeonem.
Beati Timothei presbyteri Hieroſolymitani in Symeonem, & in illud: *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine.*
Cyrilli in eundem occurſum. Martyrium D. Agathæ.
Vita & inſtituta Diui Leonis Archipreſulis Catanæ, & eius geſta cum Leodoro Mago Opus integrum, *in fol.* Biblia imperfecta.
Liber continens diuerſas vitas, & martyria, & encomia ſanctorum, quorum primus ſermo eſt in Reſurrectionem trium dierum Domini noſtri Ieſu Chriſti, Gregorij Nyſſeni, & multa alia, & circa finem narratio vtilis ex antiquis hiſtorijs collecta, & commemoratio declarans miraculum factum, quando Perſæ, & Barbari Conſtantinopolim obſederunt, qui diuina iuſtitia perierunt. Vrbs autem indemnis conſeruata interceſſionibus B. Virginis Mariæ, quotannis ex eo tempore agit gratias, vocans illum diem *Acathiſton*, & nonnulla alia, *in fol.*
D. Baſilij ſermones, quorum primus eſt Prologus, & Præfatio exercitatoriarum deſcriptionum. item moralia, Dialogi, & epiſtolæ.
Liber continens Homilias, quarum prima eſt Ioannis Monachi humilis de his, qui in fide dormierunt, & quomodo officia, quæ pro eis fiunt, & beneficia eos iuuant.
Chryſoſtomi ſermo in inanem mundi vitam, & in ſecundum aduentum Domini.
Euſebij epiſcopi Alexandrini in ſanctum aduentum Domini.
Beati Effræm in ſecundum aduentum Domini.
Item B. Hippolyti martyris de conſummatione mundi. De Antichriſto, & Interpretatione in Danielẽ Prophetam, quomodo vidit Regna, & in ſecundum aduentum Domini.
Beati Effræm in eos, qui dormierunt in Domino.
Chryſoſtomi in tranſgreſſionem ieiuniorum, & expulſionem Adam.
Anaſtaſij monachi montis Sinai Homilia in 6. Pſalm. & in tranſgreſsionem ieiuniorum.
Item multæ aliæ Homiliæ Chryſoſtomi.
Item Andreæ Hieroſol. Archiepiſcopi Cretenſis in quatriduanum Lazarum.
Item Epiphanij epiſcopi in Ramos palmarum.
Item Andreæ Archiepiſcopi Cretenſis in eoſdem.
Item B. Effræm in meretricem, Phariſæum, & vnguentum.
Item Procli Archiepiſcopi Conſtantinop. in Paſſionem Domini.

Digitized by Google

Item Athanasij episcopi Alexandrini in magnam,& sanctam Paraſceuem.
Item sancti Epiphanij episcopi Cypri in diuinum sepulchrum Christi Domini,& in Ioseph ab Arimathia,& in Nicodemum,& in descensum Domini ad inferos post salutiferam passionem miraculosè factam,in fine mutili,& multa alia Chrysost. *in fol.*
Chrysost.in epistolam D.Pauli ad Romanos,& in alias, *in fol.*
Liber alius magnus continens Vitas sanctorum Patrum,quarum prima est Simeonis Stylitis,*in fol.*
Liber continens diuersas Homilias absque principio,& fine,quarum prima inscribitur De incomprehensibili dicta autem in noua Ecclesia antra anomæos,& est Chrysostomi,*in fol.*
Homiliæ Chrysost.in Matthæum,& Ioan.& alia,*in fol.*
Alius codex continens Vitas sanctorum Patrum, *in fol.*
Liber alius continens Vitam B.Gregorij episcopi Agrigentini copiosè scriptam à Leontio Abbate monasterij sancti Sabæ Romæ.Vitam,& Institutа S.Patris Siluestri episc.Romani. Homiliam B.Basilij magni adhortantis ad sanctum baptisma. Sermonem S. Anastasij Abbatis montis Sinai in mortuos fratres. Chrysostomi in explosionem Adam; & in improbas mulieres. Eiusdem contra sermones Iuliani apostatæ. Vitam sacri martyris Clementis Pontificis Romani discipuli magni Apostoli Petri copiosè scriptam.Item martyrium eiusdem, & miraculum factum à Clemēte erga puerum; & scripta ab Effrem episcopo Chersonis, *in fol.*
Liber alius mutilus in principio continens Homilias diuersas, quarum prima est de oratione.
Liber *in quarto fol.* absque nomine auctoris,& sine principio, & sine fine, continens diuersa capita: De timore,ira,phantasia,sensu, ratiocinatione, memoria, de Sermone in monte prolato, de passione,de actu voluntario,& inuito,de libero arbitrio,& 34.capita de hæresibus,vnde cœperunt,& quando.
Liber mutilus in principio,continens diuersos Tractatus legales, quorum primus inscriptus est: *Principium secundæ institutionis*,& secundus *De vsufructu,in quarto.*
Liber continens Vitas sanctorum Patrum,quarum prima est Simeonis in Manda.
Liber epistolarum & sermonum,absque principio,& corrosus D. Ioan. Chrysostomi, in quo sunt duæ epistolæ ad Innocentium Pont.Max.*in fol.*
Liber alius continens homilias in Acta Apost.absque principio,& fine,incerti auctoris,*in fol.*
Liber alius continens homilias in Euang.secundùm Ioannem, *in fol.*
Vitæ,& martyria sanctorum,& sanctarum,quarum prima est B.Barbaræ.
Homilia D.Ioan.Chrysost.in Euangelium Ioannis, aliæ *in fol.*
Liber magnus continens sermones varios,& vitas,& martyria, & encomia sanctorum, in cuius principio est sermo magnæ Ecclesiæ in principium Indictionis à Procopio Chartophylace scriptus, & inter alios est sermo Leonis Ionij Siculi Grammatici encomium in S. Nectarium Patriarcham Constantinop.& multa alia,*in fol.*
Alius liber magnus continens vitas,& martyria sanctorum,& sermones aliquot,in quo prima est vita Patris Arsenij,*in fol.integer.*
Hermogenes sine principio & fine cum commentarijs, *in quarto.*
Liber alius sine principio,& corrosus in fine continens multa, & diuersa capita, quorum primum est de somnijs,secundum de beata,& semper memorabili obedientia.
Gregorij Nysseni liber cum suo principio,sed corrosus,continens sermones, quorum duo primi non possunt legi.Tertius est in illud:Beati qui lugent, & alij sermones in alias Beatitudines, & alij in diuersa Euang.loca, *in quarto.*
Liber mutilus in princ. & fine, continens expositiones in Euangelia fortasse Esychij, nam in fine legitur huius inscriptio, *in quarto.*
Alius liber sine principio,continens diuersa capita. Quorum primum est: *Quòd Episcopi sub se habere debeant Theologos ad docendum populos.* & sequens caput: *Quòd Episcopi Doctores habeant, qui doceant Clericos & alias Legales tam Canonicas quàm Ciuiles Constitutiones*,auctor est Augustus, *in quarto.*
Alius liber integer D.Ioannis Chrysost.in Euangelium D. Ioan.Euangelistæ,*in fol.*
Liber alius continens 47.homilias vsque ad 87.in Euangelium Ioannis, absque nomine auctoris, & sine fine,*in fol.*
Liber alius continens diuersas Vitas,& martyrium sanctorum,quorum prima est vita, & instituta, & & requies sanctorum mirabilium Cosmi, & Damiani, & vltimum martyrium est sanctorum trium Confessorum Gurij, Samonæ, & Abibi, & accurata narratio miraculi facti erga Eufemiam puellam,*in fol.*
Alius liber magnus cum suo principio continens diuersos sermones, quorum primus est Andreæ Archiepiscopi Cretensis in Natiuitatem B.Virginis.
Eiusdem in eandem,& Demonstratio ex veteri historia, & diuersis testimonijs,quòd ex semine Dauid oritur.
Eiusdem in eandem.
Item Pantaleonis presbyteri Monasterij Byzantinorum in exaltationem S. Crucis.
Chrysost.in eandem. Inuentio S. Crucis.
Andreæ Archiepiscopi Cretensis in eandem.
Chrysostomi in eandem.
Pantaleonis presbyteri monasterij Byzantinorum encomium in exaltationem S. Crucis.
Alexandri monachi sermo historicus de inuentione S.Crucis ad quosdam Patres,in quo est Theologia

Digitized by Google

vera,& de Diuina prouidentia certa confessio,& encomium S. Crucis copiosum.
Gesta & martyrium sancti Andreę Apostoli,item aliud eiusdem.
Athanasij episcopi Alexandrini in sanctum Andream Apostolum encomium.
Item Procli Archiepiscopi Constantinop.encomium in eundem.
Gesta sancti Nicolai.Encomium in eundem, qui superauit tres duces exercituum, qui seruati sunt per eum à Moyse.
Michaëlis Archimandritæ in S. Nicolaum encomium.
Martyrium sanctorum Eustachij,Auxentij,Eugenij,Mardarij,& Theorestis.
Gregorij Archiepiscopi Constantinopolitani in sermones,& hæresim Iuliani apostatæ.
Gregorij Theologi Nazianzeni sermo in Natiuitatem Domini,& diuinam apparitionem.
Eiusdem Oratio funebris in D.Basilium episcopum Cæsareæ Cappadociæ.
Eiusdem in diuinam apparitionem.
Eiusdem adhuc in eandem.
Eiusdem in Gregorium fratrem S.Basilij absque fine, *in fol.*

PATHMOS INSVLAE IN MARI ÆGEO, VBI D. IOANNES EVANGELISTA SCRIPSIT APOCALYPSIN,

Bibliotheca, & Codices Græcè m. s. Qui extant in Monasterio, pertinentes ad res sacras, & Ecclesiasticas.

Quorum Catalogum à Reuerendissimo Aloysio Lullino Episcopo Bellunensi sum assecutus.

PENTATEVCHVS Moysi cum expositione diuersorum.
In Octateuchum,& in Reges, atq; in libros Paralip. Dubitationes,& solutiones Theodoreti,atque ipsius expositio in duodecim Prophetas.
Basilij Metropolitæ Nouarũ Patrarum interpretatio in 16.Proph.incipit interpretatio ὁ ὑπερούσιος, καὶ ἀνενδεὴς θεός. *Supersubstantialis & nullius egens Deus.*
Leonis magistri Proconsulis Epitome expositionis dubiorũ in Genesim, & in libros sequẽtes: Incipit, οὐ προτέταγε θεολογίας. Non ante posuit Theologiam.
Eiusdem in quattuor Euangelistas,& in Epistolas Catholicas, & in Acta Apostolorum,compendiosissimæ Dubitationes è Chrysostomo,& alijs.
Theodoreti episcopi Cyri in Dubia Veteris D. Scripturæ:& libri decem de Prouidentia.
In Psalterium ab illo: *Attendite popule meus*, vsque ad finem:Expositio diuersorum.
In Iob expositio diuersorum.
In Esaiam expositio Basilij,Chrysost.Theodoreti, & aliorum,vsque ad illud: *Et nunc locutus est Dominus, dicens, in tribus annis quasi mercenarij.*
In eundem Basilij solius expositio.
In Sapientiam Salomonis expositio Matthæi Cantacuzeni Regis.
Epitome Interpretationis in Exodum ex diuersis Patribus ad Dubitationes. Incipit: πῶς νοητέον, *Quomodo intelligendum.*
In Psalterium expositio diuersorum vsque ad illud, *Attendite popule meus.*
Chrysostomi in Psalterium,vsque ad illud, *Attendite popule meus.*
Chrysostomi expositio Euangelij D. Matthæi, & D.Ioannis.
In Matthæi Euangelium expositio diuersorum tum Catholicorum, tum Hæreticorum, incipit: οὔτε πλείονα τὸν ἀριθμὸν. *Nec plura numero.*
Et in Marcum expositio Victoris cuiusdam Antiocheni Sacerdotis.Incipit, πολλῶν εἰς τὸ κατὰ ματθαῖον. *Multorum in Euangelium Matthæi.*
Titi Bostrorum Episcopi in Euangelium Lucæ.Incipit, ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ λουκᾶν. *Sciendum quòd Euangelium secundùm Lucam.*
In quattuor Euangelistas expositio synoptica, hoc est compendiosè collecta, cuius interpretatio sine inscriptione.Incipit, εὐαγγέλιον ἥδε ἡ βίβλος λέγεται. *Euang. dicitur hic liber.*
Macarij Philadelphiæ Chrysocephali in Euangelium secundùm Matthæum ab illo: *Cùm Iesus ingrederetur Capharnaum.* Incipit, δεύτερον δὴ τοῦτο βιβλίον. *Secundus sanè hic liber.*
Expositio synoptica ab illo: *Attendite popule meus*, in Psalterium.

In

In Epistolas Expositio sine principio,& fine,est autem super illud : *Debemus autem nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere.Rom.15.* Deinde & quà ad Orationem rursus adhortatur.

Chrysost.in Epistolas,& in Acta Apostolorum. Io.Damasceni expositio in Epistolas.

Athanasij Alexandriæ Episcopi,& Arij,& Apollinarij Sermones diuersi. Quorum primus sic incipit, οἱ κακοτέχνως τας θείας γραφὰς. *Qui praue Diuinas scripturas.*

Epistolæ Chrysostomi ad Olympiadem.

De Hominis Opificio,& in Beatitudines expositio,& in Orationem Dom. Greg.Nysseni.

Epistolæ Gregorij Theologi numero 273.incipit,τὶ μετοπώρω: *Si senescente Autumno.*

Isidori Peluseotæ Epist.circiter quadringentæ. Incip.à sexcentesima,vsque ad millesimam.

Epistolæ Nicolai Archiepiscopi Constantinopolitani. Quarum initium πᾶσα ἐπίγειος ἐξουσία. *Omnis terrena potestas.*

Epistola quorundam monachorum, quarum initium, ἐπιστολὴ τινὸς μιχαὴλ μοναχοῦ & διακόνου. Epist. cuiusdam Michaelis Monachi,& Diaconi,quæ incipit, οἶδα πάτερ,*cognoui Pater.*

Alexij Comneni Regis Dogmatica Panoplia collecta,ex D.Scriptura,& è quibusdã Magistris. Incipit: & πάντα μὲν κατορθώματα. *Omnia quidem rectè facta,siue heroica Gesta.*

Τοῦ ἐπὶ καισαρίας κυρίου, Io.Scylicæ varij sermones Philosophici, & alij Theologici , Quorum initium: περὶ κόσμου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν φύσεως. *De Mundo,& eius Natura.* Et quædam ipsius Epist.

Nemesij Episcopi De Natura hominis in quadraginta tribus Capitibus.Incipit.τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς. *Hominem ex anima.* & Hermiæ Philosophi irrisio Philosophorum gentilium, & sancti Hieromartyris,hoc est Sacerdotis,& Martyris Methodij Patarorum, Symposium de puritate,& diuersorum Interpretationes Scripturarum. Quarum initium.εὐκαιρότατα ἔπεσι. *Opportunissima imminent.*

Ioannis Diaconi magnæ Ecclesiæ Liber. Cuius initium, ὅτι ὁ θεὸς δι' ἀγαθότητα μόνον. *Quòd Deus per bonitatem solùm.* Diuiditur in tres libros. In primum quidem, Quis scopus Deo primæ hominis creationis,& secundæ recreationis, videlicet per filium Dei, ex diuersis testibus. In secundum autem, De secundo Adamo Christo,& de eius Vita,& administratione. In tertium De Figuris de Christo dictis.

De decem Dubijs de Prouidentia Labor Isaaci Sebastocratoris. Incipit.πάντων ἐστὶν ἡ πρόνοια. *Omnium est Prouidentia.*

Sancti Athanasij Responsiones ad aliquas ipsi factas Interrogationes.Deest initium,& incipit θεολογικὸν *Theologicum.*

Interrogationes propositæ à diuersis, Cæsario Fratri Gregorij Theologi. Quarum initium οἱ τὸν μεγάλων,καὶ εὐρύχωρον. *Qui magnam,& spatiosam.*continent autem diuersa Theologica argumenta,inter interrogationes,& Responsiones,num.221.

Gregorij Nysseni sermo de Catechesi cuius initium,ὁ τῆς κατηχήσεως λόγος. *Sermo Institutionis.*Et contra Eunomium,in Capitibus,Incipit,οὐκ ἦν ὡς ἔοικε. *Non erat, vt videtur.*

Nicetæ Serrorum Expositio in Sermones Gregorij habitos in Ecclesia.

Eiusdem Expositio in quatuor Euangelistas.

Hexaemeron Chrysostomi,& plurimi alij sermones.

Hexaemeron Basilij,& sermones alij,& Expositio in particulares Psalmos.

Dionysius de Cœlesti Hierarchia,cuius initium,πᾶσα δόσις ἀγαθὴ. *Omne donum bonum.*

Expositio in Apocalypsim S.Ioan. Interpres non est inscriptus.Scriptum est autem initio expositionis, alios quidem hãc Gregorio Nysseno,alios Andreæ Cęsareæ Cappadociæ Archiepiscopo ascribere.

Symeonis iunioris Theologi,sermones Theologici.Quorum initium, & περὶ τοῦ θεοῦ λέγειν. *De Deo dicere.* Et Hymni eiusdem diuersis metris.

Collectio Dubiorum,& solutionum excerpta breuiter ex Euang.Concordantia S.Hesychij presbyteri Hierosol.in Cap.Quorum initium,τινὶ λόγῳ ἀρξάμενος. Quodam sermone incipiens.

Disceptatio Iudæi, & Christiani habita tempore sanctissimi Cyrilli Alexandrini. Cuius initium, τῆς ἐπιφανείας. Epiphaniæ.

Regia Lex Basilij,Constantini,& Leonis. Cuius initium,τὸν μέγαν,καὶ φύσει ἀληθῆ θεὸν. *Magnum,& natura verum Deum.*

Historiæ conscriptæ à Gregorio quodam genere quidem Constantinopolitano,at Niceæ enutrito.conscripta sunt autem Acta Palæologorum Regum vsque ad Ioan.Palęologum.

Chronograhus metris politicis ab Orbe condito,Nicephori cuiusdam,cuius initium : ἡ φιλοῦσα ψυχὴ. *Anima materiam amans.*In fine autem est,τὶς διάλεξις.

Pyrrhi,& Maximi Confessoris de rectis Dogmatibus. Incipit,ἀφομοίωσις τῆς ὑμολογίας. *Adsimilatio factæ.* Euagrij Scholastici Ecclesiasticæ historiæ,valdè corrupti.

Theodoreti Ecclesiasticæ historiæ. Valdè corrupti.

Maximi Philosophi liber acephalus. Continet in principio dictiones quasdam, quas per definitiones interpretatur.In fine autem,Diuersa Theologica argumenta,& expositiones.

Marciæ sermones diuersi Ordinis Monachici.

Gregorij Dialogi,hoc est Magni,& Pont.Max. Dialogi habiti cum Petro eius discipulo Deest principium,habet à verbo,*Petrus*,ἀρέσκει ὃ λέγεις. *Placet quod dicis.* Gregorius.ἀνὴρ τὶς εὐλαβὴς. *Vir quidam pius.*

Digitized by Google

CONSTANTINOPOLITANARVM ALIQVOT BIBLIOTHECARVM GRAECE M. S. CODICES,

Qui ad res Sacras, & Ecclesiasticas pertinent.

ANTONIVS Verderius nobilis Gallus, Dominus Vallis priuatæ, cùm Supplementum Epitomes cuiusdam Bibliothecæ semotis plerisque Scriptoribus edidisset, adiecit Bibliothecam Constantinopolitanam, vt habet prænotatio, qua Antiquitates eiusdem Vrbis, & libri manuscripti Græci indicantur; Nos inde illos, qui ad Argumentum Apparatus Sacri pertinent, huc subiecimus.

IN PATRIARCHIO.

Iob explicatus Commentarijs collectis ex multis à Niceta Metropolitano Heracliæ, & habet etiam interpretationem picturis figurisque cum coloribus lazureo, & aureo toto viuidè adiectam. Sic quidem habet prænotatio, cùm ea collectio tribuatur ab alijs, Olympiodoro, de quo vide in verbo, Olympiodorus.

ctat, Græca Latina. Georgij Cedreni historia, Chronica à creatione mundi.

Theodoreti Episcopi Cyri explicatio 12. Prophetarum, Principium in Esaiam Prophetam, Michęam, Eliam, Malachiam, Aggæum, Hieremiam, Danielem, & reliquos. Habet etiam Prophetas 12. explicatos cum lazureo, & aureo per picturas, *in papyro bombycina.*

Historia Nicetæ Choniatæ.

Metropolitæ Heracleæ Nicetæ explicatio in quatuor Euangelia ex multis collecta.

Eiusdem Nicetæ Explicatio in Psalterium Dauid.

Ioannis Chrysostomi Constantinopolitani Episcopi explicatio in Euangelium secundùm Matthæum.

Eiusdem Orationes Panegyricę septuaginta.

Eiusdem Explicatio in Opus sex dierum primus liber, & secundus.

Metropolitani Nicetæ explicatio in Acta Apostolorum, & in Epistolas D. Pauli Apostoli, & præterea Iacobi, Ioannis & Iudæ.

Metropolitę Thessalonicensis Symeonis Dialogi, Septem Sacramenta Ecclesiæ, *in charta bibacina.*

Posterior liber siue secundus, Parallela Ioannis Damasceni, *in charta bibacina.*

De legibus magnum volumen habens explicationes trium Doctorum explicantium Canones, & leges Imperiales. Initium Ioannis Monachi Zonaræ: deinde Theodori Balsamonis Patriarchę Antiocheni, postremò Matthæi Blostarij, *in charta bombycina.*

Sabini Monachi Epitome omnium Synodorum, & appellatur liber de communibus magnus Nomocanon, *in charta bebraina.*

extat in Pau Epistolas antũ cætera on. Sancti Ioannis Chrysostomi explicatio in Acta Apostolorum, & in Epistolas Pauli, Iacobi, Ioannis, Iudæ, &c.

Eiusdem aliud volumen eiusdem argumenti, *in charta alia.*

Sancti Ioannis Damasceni liber Philosophicus, qui inscribitur Logica Ioannis Damasceni, cuius initium: *Deum nemo vidit vnquàm*, &c. *in charta bebraina.*

Orationes multæ Gregorij Theologi, principium: *Resurrectionis dies, in charta bebraina.*

Actiones sanctę Sextæ, & Oecumenicę Synodi Constantinopolitanę sub Constantino Pegonato.

Theodoreti Episcopi Cyri explicatio in Psalterium Dauid.

Symeonis Metaphrastis libri 12. sex menses complectentes, Septembrem, Octobrem, Nouembrem, Decembrem, Ianuarium, & Februarium.

Matthæi lex, liber continens omnes Canones Synodorum, itemque totum Nomocanonum.

Psalteria octodecim, aureis literis, *in charta bibacina.*

Psalterium explicatum Ioannis Chrysostomi, *in charta bebraina.*

Euangelia vigesimaquarta, cum aureis literis, *in charta bebraina.*

Institutiones Iudæorum, *in charta bebraina.*

Theodori Pauperis explicato libri Ioannis Damasceni, qui Octoechus vocatur.

Panegyricus totius anni, *in charta bebraina.*

Nicephori monachi, & presbyteri Blemmedæ interpretatio in Psalterium Dauid, *in charta bebraina.*

Explicatio in opus sex dierum Gregorij Archiepiscopi Nyssæ, *in charta bibacina.*

Historia Chronica Domini Magistri Seth, & est communis phrasis, siue vulgaris lingua, incipit à creatione Mundi vsque ad Imperium Constantini Ducæ, *in charta bibacina.*

Ioannes Cantacuzeni Apologiæ quatuor contra Mahometh.

Nili monachi decem Orationes contra Mahometh.

Parę-

Digitized by Google

Paræneticon, sive Adhortatorium totius Octoechi, *in charta bibacina.*
Metropolitæ Cęsareæ, Cappadociæ, D. Andreę explicatio in visiones Danielis Prophetæ.
Liturgia sancti Apostoli fratris Domini, *in charta hebraina.*
Tacticon, liber de Ordinationibus, *in charta hebraina.*
Tres Liturgiæ simul, Basilij magni, Ioannis Chrysostomi, & Gregorij Dialogi.

CONSTANTINOPOLI.

Catalogus Librorum Principis Antonij Cantacuzeni Græcè manuscriptorum.

IOANNIS Monachi Historia, Chronica.
Actiones sanctæ & Oecumenicæ tertiæ Synodi Ephesinæ primæ sub Imperio Theodosij Minoris, *in charta bibacina.*
Ioannis Cantacuzeni Iosaphat monachus, & contra Mahometh. Apologiæ quattuor.
Ioannis monachi Zonaræ explicatio in Canones libri Octoechi S. Ioan. Damasceni.
S. Cyrilli Alexandriæ Episcopi Lexicon, de legibus Matthæi Blastari, *in charta hebraina.*
Ioannes Climax explicatus, *in charta hebraina.*
S. Patris Archiepiscopi Constantinopolitani Ioannis Chrysostomi explicatio in Euangelium secundùm Matthæum, *in charta hebraina.*
Eiusdem explicatio in quatuor Euangelia liber magnus, *in charta hebraina.*
Quatuor Euangelia quotidiana, figuraea cum lazureo & aureo coloribus, *in charta hebraina.*
Ioannis Chrysostomi explicatio in Opus sex dierum, in primum & secundum librum, & in omnia dubia Diuinæ scripturæ, *in charta hebraina.*
Aurea carmina Gregorij Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi, sive Nazianzeni.
Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini liber, qui Thesaurus inscribitur.
Gregorij Metropolitæ Nicomediæ liber complectens Orationes Panegyricas centum septuaginta.
Theodori Balzamonis Patriarchæ Antiocheni in Canones, & Imperiales leges.
Oraculum Methodij Episcopi Patarensis: præterea ex visionibus Danielis Prophetæ & oraculum Cosdroæ Regis Persarum ad quendam Ducem Romanum, explicatum à Lascari, & Leonis Philosophi Imperatoris omnia: Qualia Oracula à Magno Constantino vsque ad Antichristum, & finem mundi, (cum figuris,) sed hæc omnia vt apocrypha reijcienda puto. Vide autem in verbo, Methodius in Apparatu meo sacro.
S. Ephræm Syri Orationes variæ, de Pœnitentia, Temperantia, Eleemosyna, Mansuetudine, &c. De Antichristo, & de Consummatione seculi, & de tremendo secundo Aduentu Domini Nostri Iesu Christi.
Iosephi Hebræi historia septem puerorum Machabæorum, & matris eorum Salmonæ, & Doctoris ipsorum Eleazari, & de Antiocho.
Flauij Iosephi historia de Antiquitate Iudaica *Archæologia* dicta, & de Iudaico bello.
Epiphanij Archiepiscopi Constantiæ Cypri liber, *Panarium.*
Imperatoris Io. Cantacuzeni, Iosaphat Monachus, Orationes aduersariæ contra Mahometh.
Ioannis Monachi Zonaræ historia Chronica incipiens à creatione Mundi vsque ad finem Isaaci Comneni.
Manuelis Moscopuli Grammatica, cum varijs libellis.
Historia Nicephori Gregoræ.

LIBRI CONSTANTINOPOLI GRAECE MANVSCRIPTI,

Apud Constantinum Barinum.

BASILII Cæsareæ Cappadociæ Explicatio in visiones Danielis Prophetæ.
Eiusdem magni Basilij Ethica.
Eiusdem contra Eunomium Orationes.
Agapeti Diaconi magnę Ecclesiæ, & Magistri quondam Regis Iustiniani magni ad eundem Regem Iustinianum, libri, sive sectiones 12.
Grammatica Gregorij Theologi.
Iosephi Hebræi de bello Iudaico.
Eiusdem libri de antiquitate Iudaica.
Eiusdem Historia de rege Antiocho, dicto Illustri, & captiuitate Hierosolymitana, & de Machabæis.

Digitized by Google

Symmachi Hebræi Interpretatio in Psalterium Dauid.
Eiusdem Interpretatio in omnia volumina veteris diuinæ Scripturæ.
Anastasij Synaitæ liber, qui appellatur ὁδηγὸς *Dux vitæ*, siue *præmonstrator*.
Eiusdem Anastasij liber, qui inscribitur, *Anchoratus*, fortè Epiphanij.
Nili monachi, Dogmatica Panoplia contra omnes hæreses.
Photij Patriarchæ Constantinopolitani explicatio in Canones. Theodori Prodromi *Pauperis* dicti Explicatio in iambicos Canones Dominicorum festorum.
Manuelis Matiotæ, (fortè Camariotæ) & magni Rhetoris magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Explicatio in oracula Sibyllæ Erithrææ, & de vita & conuersione ipsius.
Theodori Episcopi Amaseę Explicatio in Ecclesiasten, & Cantica Canticorum.
Eiusdem Theodori Amaseæ Dogmatica Panoplia contra Iudæos, Armenos, & Sarracenos.
Nicolai Patriarchæ Constantinopolitani Explicatio in omnia Diuinæ Scripturæ.
Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani liber magnus de Catholica Theologia, Quomodo pater ingenitus, & quomodo filius genitus, & quomodo Spiritus sanctus procedens, & quomodo tria sint, & quomodo hæc tria vnum, & rursus: Quomodo vnum tria, & quare proprietas patris alia, alia filij, alia Spiritus sancti, & quomodo in ordine Pater primus, Filius secundus, & Spiritus sanctus, tertius sit ordine.
Eiusdem Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani Explicatio de sancta Trinitate, cuius initium: *Faciamus hominem in vera imaginem, & similitudinem nostram.*
Andreæ Cretensis solutio in omnes interpretationes Diuinæ Scripturæ.
Ioannis Metropolitani Chalcedonensis Demonstratio in Synodum, quæ *Penthe*, id est, Quinisexta dicitur, & in Canones ipsius.
Ioannis Lectoris magnæ Ecclesiæ historia, & Vita Sancti Apostolisque æquali Regis Magni Constantini.
Symeonis Monachi noui Theologi explicatio de sancta Trinitate.
Gregorij Archiepiscopi Nissæ Orationes aduersariæ contra Iulianum Apostatam.
Eiusdem Gregorij Nisseni explicatio, Synoptica, siue contemplatiua, siue considerativa, in sanctam & consubstantialem, & indiuisibilem Trinitatem.
Phemarchij Paraphrasis in quatuor Euangelia.
Zachariæ Rhetoris historia Ecclesiastica.
Theodoreti Episcopi Cyri explicatio in 12. Prophetas.
Phrynichij Lexicon valdè vtile ad scientias.

EX CATALOGO LIBRORVM VARIIS in locis Constantinopoli extantium, qui sunt Græcè m.s. quique à Grammatico fuere exhibiti.

LIBER prænotatus sancti & iusti Lazari, qui quatriduo sepultus iacuit, & quonam modo excitauit illum Christus Dominus, libri quatuor, quorum tres interièrè, primum autem extitisse quoque Romæ auditum est à Cardin. sanctæ Crucis in Gallia, ita referente Antonio Verderio Domino Vallispriuatæ, qui supplementum edidit ad Epitomen Bibliothecæ cuiusdam proscripti iam à sancta Sede Apostolica Ro. quod & prodijt Lugduni anno 1581.
Procli Patriarchæ Constantinopolitani Historia de Græca Theologia.
Historicon Michaelis Pselli.
Historia Niceę Coniatæ.
Theodoreti Episcopi Cyri historia Ecclesiastica, quæ dicitur Philotheos, hoc est Dei Amantium.
Origenis liber Philocaliæ, & ipsius Libri contra Celsum.
Parallela sancti Ioannis Damasceni.
Actiones octauæ Synodi Florentinæ.
Liber Thomæ Theacini, quem scripsit contra Græcos.
Aliud de Legibus Ioannis Zonaræ.
Sibyllæ Erithręę Oracula.
Dionysius Areopagita cum Scholijs.
Explicatio S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandriæ in S. Hierotheum Areopagitam.
Aurea dicta, atque Carmina D. Gregorij Theologi Nazianzeni.
Eiusdem Gregorij Oratio, cuius initium, *Resurrectionis dies.*
Eiusdem triginta Orationes, nondum cognitæ.
Liturgia, siue missa explicata Nicolai Cabasillæ Bulgariæ Archiepiscopi.
Alia liturgia explicata à Simeone Metropolita Thessalonicensi.
Eiusdem Simeonis septem mysteria, siue Sacramenta Ecclesiæ, præterea duodecim articuli fidei.
Niceę Metropolitæ Heracleę explicatio in Iob.
Eiusdem Niceę explicatio in Psalterium Dauid.

Eiusdem

Eiuſdem explicatio in Acta Apoſtolorum, in Epiſt. Pauli Apoſt. Ioannis, Iacobi, & Petri.
Eiuſdem in duodecim Prophetas.
Eiuſdem in Quattuor Euangelia.
Eiuſdem explicatio in Eccleſiaſten, & in Canticum Canticorum.
Eiuſdem explicatio in Homilias Gregorij Nazianzeni, vbi initium: *Reſurrectionis dies.*
Theodoreti Epiſcopi Cyri in locos dubios ſcripturæ ſacræ.
Eiuſdem in duodecim Prophetas Interpretatio.
Eiuſdem Interpretatio in Pſalterium.
Eiuſdem explicatio in Acta Apoſtolorum, in Epiſt. Pauli Apoſtoli, Iacobi, Iudæ, & Petri.
Eiuſdem explicatio in quattuor Euangelia.
Eiuſdem explicatio in Prophetam Eſaiam.
Eiuſdem explicatio in Eccleſiaſtem.
Ioannis Chryſoſtomi Interpretatio Actuum Apoſtolorum, Epiſtolarum omnium Pauli, Iacobi, Ioannis, Iudæ, & Petri.
Eiuſdem Chryſoſtomi Explicatio in quattuor Euangelia.
Eiuſdem Orationes contra Iudæos.
Eiuſdem Orationes contra Arrhenos.
Eiuſdem quattuor Margaritæ.
Eiuſdem explicatio in Hexaemeron, hoc eſt, in Opus ſex dierum.
Eiuſdem explicatio in Pſalterium Dauid.
Eiuſdem explicatio in Eccleſiaſtem, & Canticum Canticorum.
Actiones ſanctæ primæ Oecumenicæ Synodi Nicænæ Imp. Conſtantino Magno.
Actiones ſanctæ ſecundæ Oecumenicę ſynodi Conſtantinopolit. Imp. Theodoſio Magno.
Actiones ſanctæ tertiæ, & Oecumenicę ſynodi Ephefinæ imperante Theodoſio minore.
Actiones ſanctæ quartę, & Oecumenicę ſynodi Chalcedonenſis Imp. Martiano.
Actiones ſanctę quintæ, & Oecumenicæ ſynodi Conſtantinopolit. Imp. Iuſtiniano Magno.
Actiones ſanctę ſextę Oecumenicę Conſtantinopolitanæ ſub Conſtantino Pogonato, ſiue Barbato.
Actiones ſanctę ſeptimę Oecumenicę ſynodi Nicęnæ, ſub Conſtantino, & Irene.
Actiones ſynodi Topicę, ſiue prouincialis Conſtantinopolitanæ ſub Macedone Imperatore, & Photio Patriarcha, quæ tamen fuêre pſeudoſynodi.
Ioannis Zonaræ explicatio in Octoechon Ioannis Damaſceni.
Sabini monachi Epitome omnium Synodorum vniuerſalium, & prouincialium.
Theodori Balſamonis Commętatio in omnes Canones Apoſtolorum, & prouincialium ſynodorum prętereà, & vniuerſalium.
Nomocanonum totum.
Andreæ Archiepiſcopi Cęſareæ Cappadociæ Commentatio, ſiue explicatio in Apocalypſin ſancti Ioannis Theologi.
Cyrilli Archiepiſcopi Alexandriæ Lexicon ſecundùm Alphabetum.
Canones Eccleſiaſtici omnes. Conſtantinopoli. m. s.
Hiſtoria Eccleſiaſtica Theodoreti Epiſcopi Syri, quæ vocatur Tomus.
Ioannis Papæ veteris Romæ explicatio in Euangelica Dominicalia totius anni.
Sancti Epiphanij Archiepiſcopi Conſtantię Cypri Panarium.
Leonis Philoſophi, & Regis Orientalis, laudationes Vitæ ſanctę, & iuſti Lazari.
Patria Conſtantinopolitana, & de ſancta Sophia, & ſiue de vrbe Conſtantinopolitana, Et vita Alexandri Regis Macedoniæ.
Gregorij Archiepiſcopi Nyſſę Hexaemeron.
Auguſtini Epiſcopi Hipponis Enchiridion Græcè verſum à Demetrio Sydone.
Homerocento piiſſimę Imperatricis Eudociæ.
Ruffini presbyteri magnę Eccleſię Hiſt. Eccleſiaſtica, incipiens ab Imp. Conſtantis Chleri.
Orationes Hiſtoricæ Ioannis Zonaręe.
Nicephori Blemmidę in Pſalterium Commentaria.
Imperatoris Ioannis Cantacuzeni contra Mahometh, Apologiæ quattuor.
Ioannis Damaſceni Orationes contra Iudæos.
Dogmatica Panoplia contra Iudæos.
Liber dictus Paradiſus. Epiſtolæ Iſidori Peluſiotæ numero mille, & duæ.
Dogmatica Panoplia contra Sarracenos Ioan. Metropolitani Eucharitarum Mabropadis.
Apollinarij explicatio in Pſalterium Carmine heroico.
Iſidori Hiſpani de Theologia Etymologicon.
Euſebij Pamphili Hiſtoria Eccleſiaſtica de Martyribus.
Eiuſdem de demonſtratione Euangelica.
S. Hieronymi de Theologia.
Damaſi Papæ Rom. de ſancta Trinitate.
Liber in quo diſputant Græci & Latini de Purgatorio igne.
S. Cyrilli Alexandrini duodecim capita, qui ſcripſit contra Neſtorium impiũ, & duodecim capita contraria Theodoreti, & duodecim Apologię Cyrilli contra Theodoretum.
Liturgiæ S. Apoſtoli Iacobi fratris Domini.

Digitized by Google

Liber sancti Hierothei, siue Dionysij Areopagitæ, Episcopi Athenienſis Theologicus, Hierarchia, & myſtica Theologia.
Sancti Cyrilli Alexandrini liber, qui Theſaurus inſcribitur.
Grammatica Gregorij Theologi Nazianzeni.
Georgij Gemiſti hiſtoria.
Hiſtoria Georgij monachi Lacapeni.
Hiſtoria Ioannis Curopalati Scitizæ vſque ad Imperium Iſaaci Comneni.
Hiſtoria Comnenorum, cuius titulus eſt, Comnena hiſtoremata.

CATALOGVS CODICVM GRÆCE M.S.

CONSTANTINOPOLI,

Apud Iacobum Marmoretam Principem.

IOANNIS Monachi Zonaræ interpretatio in omnes Canones SS. Apoſtolorum & particularium Synodorum, prætereaq; Sanctarum VII. Oecumenicarum Synodorum.
Conſtantini Harmenopuli lex Iudicum ſecundùm ordinationem Conſiſtorij, ſiue Tribunalis, ſectiones ſex.
Hiſtoria Chronica Georgij Cedreni inde à conſtitutione Mundi.
Hiſtoria Eccleſiaſtica Nicephori Gregoræ, *in charta bibacina.*
Hiſtoria Chronica Magiſtri Zeth, lingua vulgari inde à creatione Mundi.
Somniorum interpres Nicephori Patriarchæ Conſtantinopolitani iuxta Alphabetum.
Pantaleonis Diaconi, Orationes Panegyricę totius anni, ſiue duodecim menſium, in feſtos, & Dominicos dies.
Iuſtini Philoſophi & mart. explicatio in S. Dionyſium Areopagitam Epiſc. Athenienſem.
Hierarchia Eccleſiaſtica myſtica ſiue arcana Theologia, *in charta bibacina.*
Origenis explicatio in Pſalterium Dauid, & rurſus in explicationem Origenis habet ſolutionem explicationis Io. Mabropoda Metropolitanus Sanctiſſ. Metropolitæ Eccleſiæ Euchaitarum, atque ipſe Origenes, vbi habet ſuam explicationem filius eſt ſancti Hippolyti Philoſophi, & mart. *In charta bibacina.*

Hæc ſunt cõtra hiſtoriã.

Latinè extat, ſed nõ Græcè.

Eiuſdem Origenis explicatio in Acta Apoſt. & in Epiſt. Pauli Apoſtoli, *In charta bibacina.*
Gregorij Nazianzeni Theologicus liber, cuius initium. Reſurrectionis dies, *In charta bibacina.*
Niceræ Metropolitani Heracliæ explicatio in Gregorium Nazianzenum Theologum, dubitationes, & ſolutiones, *in charta bibacina.*
Nicephori Figuli, ſiue Kęramęos explicatio, & Sermones varij in ſacroſanctum Euangel.
S. Athanaſij Archiepiſcopi Alexandriæ explicatio in Pſalterium Dauid.
Eiuſdem Orationes Dialecticæ contra Arium, quibus diſputauit diſſeruitque coram amantiſſ. Chriſti amante, & Apoſtolis æquali Conſtantino magno in ſancta prima Oecumenica Synodo, ſiue vniuerſali, quæ habita fuit Niceæ in ciuitate Bithyniæ, *in charta bibacina.*
Eiuſdem Orationes Panegyricæ ſiue Conciones in 12. feſta Dominicalia, prętereà in particulares ſanctos, quorum feſta celebrantur in primum Septembris initium indicti, ſancti magnique Martyris Demetrij Myroblitæ S. Apoſtoli Philippi, & aliorum multorum Sanctorum, *in charta bibacina.*
Epiphanij Archiepiſcopi Conſtantiæ Cypri, liber Phiſiologus dictus, ſiue de rerum natura, quem collegit ex præclaro libro S. P. noſtri Baſilij magni Cęſareæ, Cappadociæ Archiep. quem is magnus vir ſcripſit in opus ſex dierum Moyſis Prophetæ, *in charta bibacina.*

CATALOGVS CODICVM GRÆCE M.S.

Apud Ioannem Suzi Conſtantinopoli.

ACTIONES ſanctæ ſeptimæ & vniuerſalis Synodi Nicenæ Imperante Conſtantino, & Irene matre ipſius, *in charta bibacina.*
Leonis Philoſophi, & Imperatoris vita ex hiſtoria in Patriarcham Abraham.
Eiuſdem Imperatoris hiſtoriæ particulares.
Zachariæ Rhetoris hiſtoria Eccleſiaſtica.
Ioannis Lectoris magnę Eccleſiæ Veteris Romæ hiſtoria, atque vita Magni Conſtantini Imperatoris Apoſtolorum æqualis.
Liber dictus Thocharas, complectens precationes ad Deum.
Sancti Auguſtini Epiſcopi Hipponis Enchiridion Græcè tranſlatum à Demetrio Cydone, de quo etiam alibi.

Geor-

Digitized by Google

Georgij Chumni Byzantini historia Rythmica ab eo dicta: *In principio creauit Deus cælum*, &c. vsque ad Imperium Dauidis, & Salomonis, *cum figuris in charta bibacina*, &c.

Apud Manuelem Eugenicum m. s Græcè.

Historia Apollonij Sapientissimi, & fortissimi viri, *cum figuris*.

Oracula omnia, cum figuris, puta principium Methodij Episcopi Patarensis, visiones Danielis Prophetæ, & Cosdroæ Regis Persarum, & Theophili presbyteri Romani, translata à Georgio Zigabeno, præteraque Leonis Philosophi, & Imperatoris.

Nouem libelli Epistolarum, quas scripsêre, primum quidem sanctus Pater Noster Gregorius Nazianzenus Archiepiscopus Constantinopolitanus, secundò Libanius Sophista, tertiò Apollinarius, quartò Michael Psellus.

Disputatio qua duo Doctores differunt de Processione Spiritus sancti, scilicet Manuel Chrysolora cum Gregorio Palama Metropolitano Thessalonicensi.

Gregorij Palamæ Metropolitani Thessalonicensis contra Io. Beccum.

Bessarionis Metropolitæ Nicæę post octauam etiam Synodum Patriarchæ Venetiæ, siue nouæ Cõstantinopolis, Cardinalisque Veteris, Romę scriptum contra Græcos.

Sancti Patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandriæ in locos dubios Diuinæ Scripturæ.

Germani Patriarchę Constantinopolitani de Processione spiritus sancti.

Item de infermentato Pane, & de Purgatorio igne, & de tribus modis administrandi sancti Baptismatis.

Sancti Patris nostri Basilij Archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ explicatio in omnes Epistolas Pauli Apostoli.

Eiusdem Basilij Cęsareę Cappadociæ explicatio in Prophetę regij Dauidis Psalterium.

S. Amphilochij Episcopi Iconij contra impium Dioscorum, & pro sancta, & Oecumenica secunda Synodo, & pro Imp. Theodosio magno.

Eiusdem Amphilochij Episc. Iconij cõtra Iudęos & Arianos, & Pneumatomachos, siue Macedonianos.

Sanctæ & Oecumenicę synodi Florentinę omnia.

Reuerendissimi Cardinalis Iuliani scriptum contra Græcos, & de sancta Oecumenica octaua synodo, & de Papa Eugenio, & de Processione Spiritus sancti.

Reuerendissimi, sanctissimi, & doctissimi viri (ita enim habet inscriptio) Fratris Ioannis Magistri Prouincialis de Diuina operatione, & de fermentato, & infermentato pane, & quòd Christus in cœna infermentatum discipulis dederit, prętereaque de Processione Spiritus sancti: quomodo idem Spiritus sanctus ex Patre filioque procedat, & quisquis non confitetur ex Patre Filioque eum procedere, in via perditionis sit.

Eiusdem Fr. Io. Magistri Prouincialis ad sanctam & Oecumenicam octauam synodum, siue etiam ad Imp. Ioannem Palęologum, & ad Beatiss. Eugenium Papam, & ad sanctam synodum, nimirum ad Archiepiscopos, & omnes quotquot inueniuntur in ipsa octaua Synodo.

Fr. Francisci Prædicatoris Magnę vrbis Romæ ad Manuelem Corinthium magnæ ecclesię Orientalis Constantinopolitanæ magnum Rhetorem epistola prima, quòd Christus infermentatum panem dederit discipulis, & non fermentatum, secunda Epistola, quòd Christus dixerit: *Baptizo ego, & ne quaquàm baptizetur.* Tertia epistola de Diuina operatione, & de creato, & increato, & de Diuino lumine, quod in monte Thabor apparuit, de eoque quòd transformatus sit Christus, de tribus Discipulis suis, & quòd splenduerit facies eius, vt sol: vestimenta autem eius facta sint alba sicut nix.

Quarta Epistola de Purgatorio igne, quòd sit ignis Purgatorius animarum.

Michaelis Psselli explicatio in Psalterium Dauid. Eiusdem Michaelis in Gregorium Nazianzenum, &c.

IN GERMANIA

VIENNÆ AVSTRIÆ.

Bibliothecæ Imperatoris, Codd. Græci Sacri manuscripti.

A.

ACOLVTHIA vniuersa Græcorum.

AMMONII loci communes sacri in Euangelia.

ANASTASII Quæsitorum, Responsorumque Sacrorum liber. iunctis Petri Damasceni fragmentis.

ANASTASII Antiochiæ Episcopi in Anagogen, & Institutionem Hexaemeri. Alij Cyrilli esse putant.

ANASTASII Antiochiæ Episcopi varia Responsa de Orthodoxa fide.

ANASTASII explicatio de Ieiunio, & Expositio in Psal. 13. iuncto Basilio de Ieiunio.
ANASTASII loci de Fide.
ANDREAE Archiepiscopi Cęsareæ Cappadociæ in Apocalypsim Interpretatio.
ANDRONICI Imperatoris disputationes contra Iudæos.
ANTONII Monachi Melissæ, Apicula, & Politia Christi.
ANTIPATRI Bostrensis Episcopi Homiliæ in Ioannem Baptistam, Zachariæ Silentium, Salutationē Angelicam.
ANTIOCHI Episcopi loci communes Sacri de Fide, Spe, Temperantia, Auaritia, de labore, &c.
APOPHTEGMATA, Quęstiones, Responsionesq; Sanctorum Patrum Chrysostomi, & Nazianzeni, De differentia & similitudine virtutum animæ; de libertate dicendi.
APOPHTEGMATA, & Sententiæ Sanctorum Patrum Theodori, Basilij de virtutibus, de Oratione & custodia cordis.
APOPHTEGMATA, & loci communes Sacri, itemque Acta aliquot de Episcopis, de disceptatione, & hæsitatione.
ATHANASII, & Patritij variæ definitiunculæ & Quæstiones.
ATHANASII Quęstiones Theologicæ, quę circumferuntur impressæ, sed principio suo mutilæ. Quidam putabat esse Harpalij auctoris.
ATHANASIVS de genealogia Melchisedech.
ATHANASIVS de libris Canonicis.

B.

BASILII Homiliæ in Psalmos aliquot, de Eucharistia, in Iulittam Martyrem, &c. In principium Euangelij Ioannis, Orationes diuersi generis, varia opuscula, in Esaiam Commentarij.
BASILII Cappadocum Episcopi Cæsareæ Hexahemeron, de imagine hominis, eiusque supplementum Gregorio auctore.
BASILII Thessalonicensis Commentarij in Nazianzenum.
BECI Opera contra Græcos in Florentino Concilio.
BESSARIONIS Cardinalis, liber de Eucharistia vna cum Apologia, de Processione Spiritus sancti, cum methodo cognoscendi quot horis singulis luna fulgeat, erudita Trinitatis explicatio. Epistola Catholica ad Græcos.

C.

CANONES, & Synodus in Trullo, hoc est palatio Constantinopolitano.
CHRYSOSTOMI Commentarij in vtramq; Epistolam Pauli ad Corinthios, ad Ephesios, & ad Timotheum. De Abrahamo concio quę nondum edita fuerat, & de edicto censuque Imperatoris Augusti. Variæ homiliæ nondum editæ.
CLEMENS Romanæ Ecclesiæ Summus Pont. de vita S. Petri.
CLIMACI interpretatio in sacram scripturam.
CODEX Græcus in quo habetur expositio nona, quomodo Patriarcha Constantinopolitanus Pontifici Romano & alijs Patriarchis scribat. Volumen ibidem continetur, in quo sunt omnes Canones ordine Alphabetico omnium Ecclesiarum ex Synodis Græcis collecti. Ibidem Zonarę Monachi expositio sacrorum Canonum, &c.
CONSTANTINI Pselli Lexicon in Euangelistas.
CONCILIVM Florentinum originale cum Scholarij Opusculis.
COSMI Poetæ in Psalmos paraphrasis.
CYRILLVS Hierosolymitanus de Antichristo, & Catechismi capita. In Esaiam item Exegesis.

D.

DAMASCENI concio de magno Sabbatho; contra Manichęos, & de virginitate.
DANIELIS & Ioannis Monachorum de monte Synai Meditationes spirituales, Decalogi Expositio.
DIADOCHI Episcopi Argumenta diuersa Ecclesiastica iuncto Opere Michaelis Glicæ in ambiguitates Sacræ scripturæ.
DIADOCHI Patriarchæ Definitiones Theologicæ.
DIONYSII Areopagitæ de Hierarchia cœlesti, liber scriptus manu Ioannis Diaconi sub Emanuele Rege & Romanorum Imperatore.
B. DOROTHEI Conciones de animi humilitate, & de miraculis Dionysij Magni.
DOROTHEI variæ homiliæ cum Anastasij Moralibus.

E.

EPHRAEM varia Opera Theologica. Additæ vitę Patrum ex Metaphraste, cum Damasceno de veneratione Sanctorum.

Digitized by Google

EPHRAEM Pisyri Theologica nonnulla, iunctis Chrysostomi Orationibus in nuntium Gabrielem, & Lazarum.
EPHRAEM de temperantia, virtutibus, de moribus & futuro iudicio. Homiliæ sacræ, de varijs Religionis capitibus, de dilectione, & pœnitentia, & Sermo φιλόσοφος de Antichristo.
EPIPHANIVS Cypri Salaminę vrbis Episcopus de morte & sepultura Christi.
EPISTOLAE Pauli, Acta Apostolorum cum Scholijs.
in EVANGELIVM Lucæ Interpretatio incerti Authoris. Euangelia 4.
EVSEBII Pamphili & Michaelis Psellí in Cantica Canticorum.
EVSEBIVS contra Iudęos.
EVSEBIVS Alexandrinus de Eleemosyna.
EVTHYMII Monachi Zigadeni Orthodoxæ Fidei Panoplia.
EVTHYMII, & Saraceni disputationes de Fide.
EXPLICATIO Canonum Resurrectoriorum, cui adiuncti sunt alij Canones cum suis quasi nexibus, conuersionibus, & Canticis.

F.

FARRAGO variorum Opusculorum, vt sunt Chronicon Christi, Epistola Eusebij Chrysostomi de bonis & malis mulieribus, &c.
FLORES diuersorum veterum Poetarum Ecclesiasticorum, & Philosophorum vt Salomonis, Philonis, Clementis, &c. de vita, virtutibus, &c.

G.

GEMISTI Platonis Epitome historiarum Sicularum.
GENNADII Scholarij Homiliæ variæ in Euangelia varia de mortalitate, & venialibus peccatis iuncto libello de pedibus, & metris, de epistolicis typis.
GEORGII Scholarij, liber secundus de Processione Spiritus sancti à Patre.
GEORGII Nicodij de Cruce.
GEORGII Methinensis de Passione Domini nostri Iesu Christi.
GERMANI Archiepiscopi Constantinopolitani Homiliæ in Virginem Mariam.
GERMANI Encomium Beatissimæ Virginis.
GRAECVS codex mutilus totus enarrationes habens in aliquot capita Geneseos.
GREGORII Archiepiscopi Constantinopolitani Orationes 14.
GREGORII Nazianzeni aliquot Homiliæ. Eius Opera de pace. Oratio in funere patris, in Machabæos, &c.
GREGORII Nazianzeni variæ Homiliæ, & Opuscula varia.
GREGORII Archiepiscopi Constantinopolitani Homiliæ: nempè in Pascha, in Mamantem martyrem, in Pentecosten.
GREGORII Archiepiscopi Metropolis Corinthi interpretatio in Canones herilium terminorum seu finitionum totius temporis τῶν τριωδίων & magnæ septimanæ complectens præcipuorum festorum totius anni explicationem.
GREGORII Nazianzeni Homiliæ sacræ cum Commentarijs eius Tragędia de Passione Domini. Item Tragędia de Christo ad exemplum Euripidis.
D. GREGORII Patriarchæ Neocæsarienſis Ponti Episcopi Epistolæ.
GREGORII Nazianzeni Iambi 10000. de Episcopis de prouidentia, &c.
GREGORII Nysseni Homiliæ variæ de Beatitudinibus super Matthæum, & de constitutione hominis, & eius opificio.
GREGORII Nazianzeni, & Nysseni varia & vetustissima scripta & Athanasij, & Basilij in sacra lumina.
GREGORII Nysseni variæ Homiliæ de Beatis & Beatitudinibus, & de Oratione, in qua est Dominicæ Orationis explicatio, de Trinitate contemplatio, & in hominis constitutionem è libris Geneseos.
GREGORII Niceæ Epistolæ de Creatione hominis.
S. GREGORII Dialogus de Vita Diui Benedicti Gręcolatinus.

H.

HARMENOPVLI de fide Orthodoxa & Nomocanones iunctis Opusculis quibusdam Sanctorum Patrum adnexo Matthæi Tractatu de gradibus consanguinitatis.
HIPPOLYTVS Episcopus, & Martyr de Mundi consummatione.
HIPPOLYTI Thebani de ortu & cognatione Beatissimæ Virginis Mariæ. Iambi de Christo. Confirmatio ex sacris literis Christum Deum esse.

I.

IESV Syrach Græcè redditus.

Digitized by Google

IOANNIS Chrysostomi Homiliæ aliquot in ficum infructuosam,& de pœnitentia, &c. In Epistolas D.Pauli ad Corinthios,& ad Philemonem.In decem item Virginum Parabolam, iuncta narratione Palladij,de obsidione Constantinopolis,& in Euangelium S.Matthęi.

Eiusdem Homiliæ in varios Sanctos & martyres: in Eulampium,item & Eulam. In Lucam Euangelistam.In Catharinam Martyrem. In S.matrem Mariam. In Pharisæum, & Publicanum interposito encomio Gregorij Rhetoris in Zachariam,& Elisabetham de sancto Ioanne Baptista.

Eiusdem contra Iudęos Homiliæ duæ: contra Eunomium quinque de Episcopalis ac Sacerdotalis muneris præstantia dissertatio,iuncta vita S.Nicolai.

Eiusdem Homiliæ plures non editæ:In Timotheum. In peregrinationem Flauiani Episcopi. De tolerantia ad fortiter ferendas minas: De non iurando: Quòd peccatum mortem,& tristitiam attulerit.In calamitatem ciuitatis Antiochiæ.

Eiusdem Homiliæ,& explicationes in Epistolas Diui Pauli.

Eiusdem Commentarij in vtramque Epistolam Diui Pauli ad Thessalonicenses, & ad Titum. Explicationes item in Euangelium S.Ioannis.

Eiusdem Homiliæ in Vetus Testamentum.

Eiusdem in Hexahemeron,siue in Genesim.

Eiusdem explicatio Orationis Dominicæ.

Eiusdem in Symeonis Canticum,& Salutationem Gabrielis.

Eiusdem duæ Homiliæ in Euangelium sancti Matthęi.

Eiusdem de Virginitate opus insigne.

Eiusdem explicationes in Diuum Matthęum.

Eiusdem sexaginta sex Homiliæ in Genesim.

Eiusdem octoginta nouem Homiliæ in Euangelium sancti Matthęi,incipientes ab eo ἔτι δὲ ἀν τοῦ λαλοῦντος,desinentes in eo ἴδον τινὲς τὰς κυςωδίας.

Eiusdem Commentarij in Genesim,iuncta explicatione Martyris Theodori in illud dictum: *Nemo potest duobus Dominis seruire.* Eiusdem in Genesim.

Eiusdem Homilię variæ in Synodum Episcoporum. In Apostolum Petrum. In Epigraphon quinquaginta Psalmorum.

Eiusdem enarratio in Euangelium Matthęi,& in Epistolam Pauli ad Romanos.

Eiusdem Summa sententiarum Theologicarum.

IOANNIS Episcopi in Acta Apostolorum.

IOANNIS Calecæ Commentarij in quatuor Euangelia.

IOANNIS Ceramei in Euangelia quatuor Conciones & Homilię.

IOANNIS Damasceni Dialectica,& libri de Orthodoxa fide.

IOANNIS Damasceni Octateuchon varia tractans Theologica, iunctis Hymnis in Resurrectionem cum vniuersa Theologia in Biblijs comprehensa.

IOANNIS Damasceni Opus de Orthodoxa fide,iuncta Epitome Chronicorum.

IOANNIS Geometræ Hymni quatuor in Beatiss. Virginem Mariam.

IOANNIS Monachi & presbyteri Damasceni expositio Orthodoxæ fidei.

IOANNIS Nesteutæ Archiepiscopi Constantinopolitani Canones Conciliorum, & Opusculum de vitijs,iuncta Acolutia.

IOANNIS Zonaræ Monachi canonum Damasceni enarratio.

ISAACI Abbatis quædam de statu animarum.

IVSTINI Philosophi & Martyris Opuscula quædam Theologica.

L.

LAMPADARII in Psalmos Dauidis Prolegomena.

LEGVM Mosaicarum ex ipso Moyse Epitome, iuncta Homilia quadam in Parasceuem, & Passionem Christi.

LEONTII Homiliæ in Euangelium S.Matthæi.

LEONTII Constantinopolitani contra Philosophum Arianum Disputatio, iuncta Ephesinæ Synodi sextæ Actorum Summa.

LIBER variarum Quæstionum Theologicarum,& demonstrationum variarum.

LITVRGIA Stridoniensis literis Illyricis constans.

LOCI communes,seu γνῶμαι ac sententiæ Sacræ,& Ethicæ siue morales: De Affectibus, De Tempore, De Pace, De Calumnia, De Inuidia, De Tabulis, De Lege, De Bello, De Philosophia, De Ira,& de alijs pluribus.

M.

MATTHAEI Patriarchæ Constantinopolitani de Institutione Monastica.

MAXIMI Planudis Eclogæ Sacræ,& alia,Cyrilli aliquot Opuscula cum Planude.

METHODII Monachi,& Episcopi in Apocalypsim.

MICHAELIS Glycę Opus varium.Eiusdem Quæstiones,& Dubitationes in Scripturam.

MICHAELIS Pselli de Synodis Tractatus.Eiusdem Epitome de libris Moysis.

MOSCOVII Canones aliquot.

NAZIANI

N.

NAZIANZENI Epitome Stylographias. Eiusdem Concio de Genealogia Christi Dom.
NECTARII Archiepiscopi de ieiunio, iuncto Ioanne Damasceno de Imaginibus.
NICETAE Scholia in Orationes Panegyricas Gregorij Nazianzeni, iuncto Gregorio Nazianzeno.
NICETAE Dandalij de mirabili Christi Iesu Resurrectione.
NICETAE Heraclij Catena Psalmorum.
NICOLAI Cabasilæ sermones varij. Eiusdem libellus de sancto Sacrificio.

O.

Ὀνηρὶς libellus habens definitiones ad disputationem Theologicam accommodatas.
ORIGENES de sacra scriptura, quomodo intelligenda. Eiusdem Psalmorum expositio.

P.

PALLADII de præcipuis Martyribus narratio.
PALLADII Episcopi Commentarius de vita Ioannis Chrysostomi.
PATRVM Sanctorum vitæ, & martyria Anonymi. Patrum sanctorum diuersæ Homiliæ. Patrum sanctorum vitæ & martyria.
PHILO Iudæus de Vita Moysis.
PISIDII Commentaria in Epistolas Diui Pauli.
PROCOPII Commentaria in Genesim.
PRODROMI Syri Canones in dies festos. Ibidem Ioannis Damasceni Canones.
PROVERBIA Salomonis.
PSALMODIAE Græco more expressæ. Psalmi Dauidis. In Psalmos incerti Auctoris Scholia, & expositio in Psalmum: *Benedic anima mea Dominum.*
PSALTERIVM Dauidis cum Commentarijs Eusebij.
PSELLI Opuscula quædam in Passionem, & sepulturam Christi.

Q.

QVAESTIONES variæ ex Theodoreto Cyro Episcopo.

S.

SARRANVS in Nazianzenum.
SIDONIVS de Spiritu sancto. Ibidem Diui Dionysij Epistolæ quædam.
SYMEONIS mystica Ecclesiastica.
SYMEONIS Mesopotami Oratio de morte spiritualiter meditanda.
SYMEONIS Thessalonicensis Archiepiscopi contra hæreses Dialogi.
SYNODVS secunda Nicæna de Imaginibus.

T.

THEOPHYLACTI Commentaria in Prophetas. Eiusdem in Epistolas D. Pauli Commentaria, bis. Eiusdem in quatuor Euangelia Commentaria. Eiusdem enarratio in Diuum Marcum, & Lucam. Eiusdem Commentaria in Acta Apostolorum. Eiusdem in Euangelium Diui Lucæ, & Epistolas Catholicas.
THEODORETI Episcopi Cyri in centum & quinquaginta Psalmos.
THEODORETI variæ Quæstiones sacræ.
THEODORI Prodromi explicatio in Canones.
THEODORETI Quæstiones Theologicæ.
THEODORETI Commentaria in Cantica.
THEODORETI Cyri Episcopi Commentaria in Psalmos. iterum.
THEODORETI Diaconi Canones Synodales.
THEODORI magistri Epitome operum Diui Chrysostomi.
THEODORI Balsamonis interpretatio vniuersalium Canonum. Sed in qua interpretatione sæpè vir schismaticus cæcutijt.
THEODORI Episcopi contra Arabas, & Acephalos.
THEOXIANI disputationes contra Acephalos.
THOMAE Anort Orationes de Incarnatione. Eiusdem quinquaginta capita de præcipuis fidei articulis.

V.

VITAE Sanctorum Patrum duobus Tomis.
VOLVMEN variarum rerum Theologicarum ex varijs sanctorum Patrum scriptis.
VOLVMEN variarum Homiliarum.

Z.

ZONARAS in Synodos, & Canones.

Digitized by Google

SERENISS. DVCIS BAVARIÆ BIBLIOTHECÆ,

Quæ Monachij extat, Catalogus Manuscriptorum Codicum Græcorum, qui ad res Sacras, & Ecclesiasticas pertinent.

IOANNES Georgius Heruardus ab Hoenburg, Bauariæ Cancellarius, Vir illustris, & eruditismus, annuente Serenissimo vtriusque Bauariæ Duce, Catalogum, & ipse m. s. Græcorum Codicum Monachiensis celeberrimæ Bibliothecæ, qui ad res sacras pertinent, edi curauit, qualem tibi hic damus, licèt in eadem Bibliotheca calamo exarati Codices Hebraici, Chaldaici, Arabici, & Latini, plurimi asseruentur, Quò autem Catalogus hic ordinatior prodiret, Primum locum Sacræ scripturæ Libris addixit. Secundum Diuinarum Literarum Interpretibus. Tertium Concionibus, & Scriptis Patrum. Quartum autem, quem Monumentis Iuridicis, Medicis, Philosophicis, & Quintum, quem Historicis, Philologis, & cæteris de genere eodem ad amæniores Musas spectantibus assignauit, nos consultò omisimus, quòd ad nostrum sacrum Apparatum hi minimè pertinerent. Vt verò beneficium esset augustius, (quò enim communius est, eò est Diuinius) id ipsum, quod de Augustanis Codicibus Marcus Velserus V.C. ante septennium fecerat, edi curauit sequentibus verbis: *Quisquis Catholica Fide præditus prodesse voles Reipublicæ Literariæ, hos m. s. Codices conferendi, interpretandi, edendi copia tibi esto, si de ijs sine noxa restituendis caueris.*

INDEX LIBRORVM CALAMO

Exaratorum Bibliothecæ Bauaricæ.

I. QVatuor Euangelistæ, Matthæus, Marcus, Lucas, Ioannes. *Cod. membr. 4.*

II. Acta Apostolorum. Epistolæ Catholicæ Iacobi, Petri, Ioannis, Iudæ. Epistolæ quatuordecim S. Pauli, Apocalysis. Addita sunt argumenta & scholia alicubi ferè deleta. Dorotheus de 70. Christi discipulis. Argumentum prioris Epistolæ ad Corinth. *membr. fol.*

III. Catena in Genesin & Exodum ex Cyrillo, Gregorio Nysseno, Gregorio Theologo, Chrysostomo, Theodoreto, Diodoro, Seueriano, & alijs. Opus fine mutilum. Aristeas de 70. interpretibus. Eiusdem Capita 72. de regno vsque ad finem incolumi conseruando. *char. fol.*

IV. Lexicon Ecclesiasticum. Collectanea quædam ex Chrysostomo, Cyrillo, & Damasceno in Genesin. *membr. 4.*

V. Scholia Polychronij in Iob ex Ioanne Chrysostomo, Euagrio, Iuliano, Methodio, Theodoreto, Eusebio, & alijs. *charta fol.*

VI. Catena in Psalmos à primo ad 64. ex Eusebio, Basilio, Origine, Asterio, Theodoreto, Didymo, Hesychio, Athanasio, Cyrillo, Theodoro Antiocheno, Gregorio Theologo, Apollinario, Chrysostomo, Victore. *charta fol.*

VII. Catena in Psalmos à Psalmo 65. vsque ad finem ex Eusebio, Basilio, Origene, &c. *Cod. fol. char.*

VIII. Catena in Iob. S. Chrysostomi Homilia de ieiunio, & quòd consideratio beneficiorum diuinorum sit maximum sacrificium. Eiusdem homilia de ieiunio in quadragesima. Eiusdem homilia deprecatione Annæ. 1. Reg. 1. Eiusdem concio in illud: *Videns Iesus turbas ascendit in montem.* Eiusdem in illud: *Quoties peccabit in me frater meus*, &c. Eiusdem homilia. Stantem non debere nimium considere, nec eum qui cecidit, desperare. Eiusdem melius esse iniuria affici, quàm iniuria afficere. Eiusdem homilia de Oratione. Alia de pœnitentia. Homilia in Deiparam & Simeonem. Homilia Gregorij Nysseni in occursum Domini, & in iustum Simeonem. Homilia eiusdem argumenti Amphilochij. Homilia eiusdem argumenti Cyrilli Hierosolymitani. Timothei presbyteri Hierosolymitani in Prophetam Simeonem, & in illud: *Nunc dimittis.* Gregorij Nysseni encomium in S. Theodorum Martyrem. Nectarij Episcopi Constantinopolitani Oratio, quare primo Ieiuniorum Sabbatho celebretur memoria magni Theodori; & de Ieiunio, & eleemosyna. Ignatij Monachi narratio de vita, & miraculis Tharasij Archiepiscopi Constantinopolitani. Eustathij Episcopi Antiocheni Commentarius in Hexaemeron, cum lacunis. *charta fol.*

IX. Catenæ in Isaiam Prophetam pars prima, auctore Nicolao Muzano, Archiepiscopo Cypri, ex Chrysostomo, Cyrillo, Basilio, Eusebio, & alijs. *chart fol.*

X. Catenæ in Isaiam Prophetam pars altera, incipiens *ab onere Damasci* vsque ad finem. *charta fol.*

XI. Catena in Euangelium S. Lucæ ex varijs Patribus, ex Chrysostomo, Gregorio Theologo, Cyrillo, &c. *charta fol.*

XII. Catena Nicetæ Serrarum Episcopi in Matthæum. *char. fol.*

XIII. Cate-

Digitized by Google

XIII. Catena eiusdem Nicetæ in Euangelium S. Ioannis, *char. fol.*

XIV. Quæstiones in Euangelium sancti Matthæi. Excerpta ex bonis interpretibus in Euangelium S. Ioannis, vsque ad locum de quinque millibus in deserto pastis. Ioan. 6. Enarratio in Euangelium D. ucæ vsque ad finem, cap. 1. *membr. fol.*

XV. Vocabula 150. Psalmorum, secundùm ordinem Alphabeti. Commentarius ex Eusebio, Cyrillo, Theodoreto, Chrysostomo, Origene, Seueriano, &c. in Canticum Moysis, & alia cantica Veteris & Noui Testamenti, *char. quarto.*

XVI. S. Cyrillus in Abacuc. Idem in Michæam, Amos, & Ioel. Leonis Imperatoris Oratio in ascẽsionem Domini. S. Cyrillus in Malachiam. Idem in prophetam Naum, Abdiam, Ionam, Aggæum & Sophoniam. Theodoretus in Oseam, cum nonnullis lacunis, *Cod. char. in fol.*

XVII. S. Cyrillus Alexandrinus in prophetam Abacuc. In Michæam, Amos, Ioel, Sophoniam, Machiam, Naum, Abdiam, Ionam, Aggæum. Theodoretus in Oseam. Narratio vtilis ex interiore Aethiopum regione, quæ India dicitur, ad sanctam ciuitatem perlata per Ioannem Archimandritam Monasterij S. Sabę: Liber hic inscribitur Barlaam, & est illa ipsa historia, quę Damasceno vulgò tribuitur, *char. fol.*

XVIII. S. Cyrillus Alexandrinus in Genesin, Exodum, Leuiticum, Numeros, Deuteronomium. Theodoretus in 150. Psalmos, *char. fol.*

XIX. Theodoretus in 14. epistolas S. Pauli, *char. fol.*

XX. Theodoretus in quinque libros Moysis, Iudicum, Ruth, Regum, Paralipomenon; Eiusdem dissertatio, sed mutila, de editionibus septuaginta Interpret. Aquilæ, Theodotionis, Symmachi, Luciani, &c.

XXI. Theodoreti in Ezech. prophetam tomi 16. Catena in Hieremiam prophetam ex Chrysostomo, Theodoreto, &c. 12. tomis distincta. Theodoretus in Danielem, *char. fol.*

XXII. Homiliarum S. Chrysostomi in Matthæum tomus 1. *Cod. fol. membr.*

XXIII. Homiliarum D. Chrysost. in Matth. tom. 2. vsque ad finem, *fol. membr.*

XXIV. Homiliæ S. Chrysostomi in Ioannem, ab illo loco Ioan. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis*, vsque ad finem, *Cod fol. membr.*

XXV. Homiliarum D. Chrysostomi in Matthæum, tomus 1. vsque ad illum locum: *Quæ est mater mea, & qui fratres mei*, *Col fol. membr.*

XXVI. Homiliarum D. Chrysost. in Matth. tom. 2. vsque ad finem, *fol. membr.*

XXVII. Homiliarum S. Chrysostomi in Genesim à principio vsque ad illum locum: *Et erat terra labij vnius. Idem Cod. sub eadem nota secundo.* Vita Mariæ Aegyptiacæ, auctore Sophronio. Andreæ Cretensis sermo in quatriduanum Lazarum, & in festum Palmarum, *fol. membr.*

XXVIII. Homiliæ S. Chrysostomi in Acta Apostolorum *fol membr.*

XXIX Chrysostomi homil. 20. in Genesin. Onomasticon Iulij Pollucis, *char. fol.*

XXX. Origenis in Matthæum tomus 11. initio mutilus. Item tomi 12. 13. 14. 15. 16. Eiusdem in Ioannẽ tom. 1. 2. 6. 13. 19. 20. 32. *char. fol.*

XXXI. S. Basilius in Isaiam. S. Chrysostomus in Isaiam. Catena in Isaiam ex Cyrillo, Theodoreto, Seueriano, Eusebio. Catena in prouerbia Salomonis ex Chrysostomo, Didymo, Olympiodoro, Origene, Eustathio, Basilio, &c. Paraphrasis in Sophisticen, seu in Elenchos sophisticos, incerto Auctore, *fol. char. fol.*

XXXII. Sancti Basilij Homiliæ nouem in Hexaemeron. Gregorius Nyssenus in Hexaemeron ad Petrum fratrem. Disputatio de anima cum sorore Macrina. Basilius de incorrupta virginitate. Gregorij Nysseni Oratio de defunctis. Opusculum de Melchisedech. Euangelium Nicodemi, fine mutilum, *char. fol.*

XXXIII. Homiliæ in Genesin, initio mutilæ, nam à 45. de discessu Loth ab Abrahamo, initium ducitur, vsque ad 68. de obitu Patriarchæ Iacob, *fol. membr.*

XXXIV. S. Basilius in Hexaemeron. Quæstiones variæ in Genesim, ex varijs auctoribus collectę, *membr. quarto.*

XXXV. S. Basilius in Isaiam. Theophylactus in Oseæ, Ionam, Naum, Michæam. Philonis de vita Ioysis libri duo. Eiusdem liber de Sacerdotio. Eiusdem liber de virtutibus, seu fortitudine, pietate, pietate, humanitate, & pœnitentia. Eiusdem liber de Iosepho, & alius de vita eius, qui eruditione perfectus est, *Cod. char. in fol.*

XXXVI. Homiliæ incerti auctoris in Psalterium vsque ad finem Psalmi 81. *membr. octauo.*

XXXVII. Argumenta, summaria, & expositiones breues in Psalmos, & inscriptiones Psalmorum ex Eusebio, Nysseno, &c. *char. quarto.*

XXXVIII. Adriani Isagoge in sacram Scripturam. Gregorij Nysseni varij sermones de diuinitate Filij, & Spiritus sancti, & in Abrahamum. In Christi natalem. In sanctum Stephanum. Funebris in Basilium fratrem. In Baptisma. In illud Domini: Quod vni ex istis minimis feciſtis, &c. In defunctos. In sanctum Theodorum. In Meletium Antiochiæ episcopum. Encomium in 40. martyres. In sanctum Pascha. De Resurrectione Domini. In ascensionem Domini. Ad Eustathium de sancta Trinitate. Ad Ablabium. Non esse dicendum, tres Deos esse in diuinis. Ad Petrum fratrem de differentia essentiæ & subsistentiæ. De infantibus præpropera morte abreptis. Ad Simplicium de fide. Ad Harmonium de nomine Christiano. In illud: Tunc & ipse filius subiectus erit. In Pulcheriam. In Placillam. In sextum Psalmum de octaua. Vita sancti Gregorij Thaumaturgi. De beatitudinibus. In Orationem Dominicam. Chrysost. explicatio in Hieremiam Prophetam. Psselli interpretatio in Cantica Canticorũ,

Digitized by Google

versibus Politicis. Eiusdem Pselli ænigmata, *char. fol.*

XXXIX. Gregorius Nyssenus, & Nilus monachus in Cantica Canticorum; catena ex vtroq; contexta. Nyssenus separatim in Cantica. Damasceni liber de Trisagio. Eiusdem Damasceni Oratio de natura composita, περὶ ἑνώσεως, contra Acephalos. Eiusdem oratio prima contra illos, qui calumniatur imagines. Vita Damasceni scripta à Ioanne patriarcha Hierosolymitano. Philothei patriarchæ Constantinopolitani encomium in Basilium magnum, Gregorium Theologum, & Ioannem Chrysostomum. Gregorij Nysseni Oratio catechetica magna. Ioannis Damasceni Introductio breuis dogmatum ad episcopum Laodicenum. Nicolai Cabasilę libri sex de vita Christiana, quòd ea comparetur beneficio Baptismatis, Confirmationis, & sacræ Communionis. Eiusdem Oratio cõtra fœneratores. Ioã. Doxipatri expositio in opus Hermogenis de generibus dicendi, *char. fol.*

XL. S. Gregorij Nysseni liber de imagine, siue creatione hominis. Commentarij Chrysost. in epist. ad Titum. Epistolæ quædam S. Basilij. Narratio de aduentu Imperatoris Græcorum in Italiam ad concilium Florentinum, *char. fol.*

XLI. Titus Bostrensis in Euangelium S. Lucæ. [S. Maximus de duabus in Christo naturis. Idem ad archiepiscopum Ioãnem, animam esse corporis expertem. Idem ad Iordanem presbyterum: Animam post separationem à corpore, actiones intellectuales exercere. Ad Antistitam de moniali profuga ex monasterio. Eiusdem breuis enarratio in Orationem Dominicam. Idem ad Ioannem Cubicularium de tristitia, quę est secundùm Deum. Eiusdem epistola ad Iordanem presbyterum. Idem ad Thalassium presbyterum. Ad Gregorium Constantinopolim nauigantem. Ad Cyrum presbyterum. Ad Ioannem Cubicularium de rectis Ecclesiæ dogmatibus, & contra Seuerum. Eiusdem rectæ fidei expositio. Continentur, & alia multa, eiusdem sancti Maximi in eodem tomo. quorum omnium numerus 186. Capita, seu, si mauis, Tractatus efficit.] Agapeti Diaconi admonitiones ad Iustinianum Imperatorem. Ioannis Damasceni introductio breuis dogmatum. Eiusdem epistola de Trisagio hymno. Eiusdem Oratio prima contra oppugnatores imaginum. Vita Damasceni per Ioannem patriarcham Hierosolymitanum. Marci Alexandrini patriarchæ interrogationes, & patriarchæ Theodori Balsamonis responsiones. Interrogationes quorundam monachorum, & ad easdem responsiones Synodi Constantinopolitanæ, tempore Alexij Comneni. Patriarchę Antiocheni responsio ad archiepiscopum Gradensem, vel Aquileiæ, Non esse tolerandum, nec prius auditum, Archiepiscopum loci illius vocari patriarcham; & de Azymis. Excerpta quædam ex Chronicis de Synodis, quę, quibus temporibus, & contra quos hæreticos sint celebratæ, *char. fol.*

XLII. Explicatio in Psalmos, & in Cantica ex Basilio, Eusebio, & alijs, *membr. octauo.*

XLIII. Andreas Cæsarienſis in Apocalypsin, *char. fol.*

XLIV. Procopij Christiani Rhetoris diuersarum expositionum in Isaiam Epitome, non sine lacunis. Scholia S. Basilij in 29. Orationes Gregorij Theologi, *char. fol.*

XLV. Theophylactus in epistolas sancti Pauli ad Romanos, in vtramque ad Corinthios; ad Hebræos; ad Galatas; ad Ephesios; ad Thessalonicenses; in vtramque ad Timotheum; ad Titum, Philemonem, *char. fol.*

XLVI. Theophylactus archiepiscopus Bulgariæ in 12. Prophetas minores, *char. fol.*

XLVII. Euthymius in Psalmos. Collectio dogmaticorum quorundam capitum, vt de Trinitate, Imaginibus, *fol. chart.*

XLVIII. Michaël Psellus in Cantica Canticorum, versibus politicis, *chart. quarto.*

XLIX. Polychronius Diaconus in Cantica Canticorum, *chart. octauo.*

L. Polychronius Diaconus in Ecclesiasten, *chart. quarto.*

LI. Cantica Canticorum cum Pselli commentarijs, politicis versibus. Georgij Pisidæ versus Iambici in Hexaemer. Constantini Manassæ Chronicon versibus politicis, *char. fol.*

LII. Philonis Iudæi Opera, quæ inueniuntur omnia, descripta ex Bibliotheca Bessarionis Cardinalis. De opificio mundi. De Decalogo. De Iudice. De Religione & humanitate. De constitutione principis. Omnem bonum virum esse liberum. De vita contemplatiua, seu de supplicum virtutibus. De mercede meretricia in templum non ferenda. Contra adulteros, omnesque intemperantes, & cõtra homicidas, omnemque violentiam. Vita politici, seu de Iosepho. De sacrificio Cain & Abelis. De Cherubim, & flammeo gladio. De agricultura. De Gigantibus. Numen esse immutabile. De colonia. De congressu quærendæ eruditionis caussa. De vita sapientis, seu legibus non scriptis. Vita sapientis doctrina perfecti, seu de diuinarũ rerũ hærede. Sõnia diuinitus immitti. De præmijs & pœnis. De execratione. De fortitudine, & religione. In Flaccũ. De virtutib⁹ & legatiõe ad Caiũ. De via Mosis. De nobilitate. De fugitiuis, seu exulibus. De plantatione Noe. De experrecto Noe. De confusione linguarum. De mundi incorruptione. Meliori insidiari deterius. De ebrietate. De colonia, seu migratione. De circumcisione. De Monarchia. De præmijs Sacerdotum. De animalibus immolandis. De sacrificãtibus. Sacrarum rerum allegoria secunda. De homicidijs. De seruorum interfectoribus. De verecundia mulierum, *char. fol.*

LIII. Acta Synodi Nicænæ primæ. Acta concilij Ephesini. Anathematismi S. Cyrilli, cũ Apologia contra Orientales; deest primus, secundus, quintus, & sextus Anathematismus, *char. fol.*

LIV. Homiliæ S. Chrysostomi ad Antiochenos, & aliæ quædam.

LV. Acta concilij primi Nicæni. Acta concilij Ephesini. Georgij Scholarij cohortatio ad pacem ineundam, opemq; patriæ ferendam, ad synodum Florentinam. Eiusdem ad eandem Synodum pro cõcordia constituenda, orationes tres. Epistola Nicolai V. ad Constantinum Palæologum Imp. Constantinop. Epistola Bessarionis ad Græcos, *char. fol.*

Digitized by Google

LVI. Acta Concilij Ephesini, *char.fol.*

LVII. Acta Concilij Ephesini sub Theodosio Imp. contra Nestorium, *char.fol.*

LVIII. Omnia acta Concilij Florentini, in quibus continentur quoque varia Bessarionis, Georgij Scholarij Protosyngeli & aliorum scripta pro Latinis, *char.fol.*

LIX. Acta & Canones sextæ Synodi habitæ Constantinopoli in Trullo. Expositio Missæ Nicolai Cabasilæ. Epistolæ 177. non adscripto auctoris nomine, *char.fol.*

LX. Concilium Lateranense sub Martino Pontifice, cum varijs epistolis, *char.fol.*

LXI. Ioannis Zonaræ commentarij in Canones Apostolorum, & Conciliorum tam vniuersalium quam prouincialium. Liber qui inscribitur: Reliqua Concilij Ephesini. In quo præter alia epistolæ nonnullæ S. Cyrilli, quæ in Tomis Concilij Ephesini extant; *Cod. char.fol.*

LXII. Ioannis Zonaræ enarratio in Canones Apostolorum & Conciliorum tam generalium, quã prouincialium, & reliquorum sanctorum Patrum, *char.fol.*

LXIII. Gregorij Theologi sermo de Natiuitate. De Incarnatione. De luminibus. Diui Chrysostomi sermo de Theophanijs. In occursum, quando à Simeone Dominus in templo exceptus est, & salutatus. In dimissionem Chananeæ. Ioannis Damasceni sermo, quidnam defunctis prosint liturgiæ & eleemosynæ. Diui Chrysostomi sermo de eiectione Adami, & de Ieiunio. Nectarij Archiepiscopi Constantinopolitani de Theodoro martyre, ieiunio, & eleemosyna. D. Ioannis Chrysostomi sermo de sancta Cruce. Andreæ Cretensis sermo de Annunciatione beatæ Virginis. Sermo de quatriduano Lazaro, & de die Palmarum. D. Chrysostomi sermo de ieiunio, & custode carceris in Actis. De ficu arefacta. De decem virginibus. De pœnitentia & eleemosyna. De Pharisæo & meretrice. De muliere vngente Christum. De mystica cœna Domini. De passione Domini, & confessione latronis. Epiphanius Archiepiscopus Cypri de sepultura Domini. Gregorij Constantinopolitani episcopi Theologi sermo primus & secundus de Paschate. Diui Ioannis Chrysostomi sermo de triduana Resurrectione Domini. Gregorij Theologi Constantinopolitani episcopi sermo de Dominica noua, & in martyrem Mamantem. D. Chrysostomi sermones. 1. De nuptijs in Cana Galilæa. 2. De hydrijs. 3. De Christi ascensu Hierosolymam. 4. De Iesu versante in Galilæa sub scenopegia. 5. De ascensu Hierosolymam. 6. In illud: *Pater diligit filium.* 7. De cœco sanato. 8. De ascensione Domini. 9. De eadem. Gregorius presbyter Cæsareæ Cappadociæ de 318. sanctis Patribus Nicææ congregatis. Andreæ Episcopi Cretensis sermo de humana vita, & de defunctis. Gregorij Theologi sermo de Pentecoste. D. Chrysostomi sermo de Pentecoste. De omnibus sanctis. Theodori presbyteri & Syncelli magnæ Ecclesiæ sermo de reuelata veste sanctæ Deiparæ. Ioan. Damasceni sermo de gloriosa Transfiguratione Domini. Andreæ Cretensis encomia duo in obdormitionem Deiparæ. Gregorij Nazianzeni Theologi adhortatio ad sanctum baptisma. Ioannis Chrysostomi de S. Philogonio. S. Ioannes Damascenus de obdormitione Deiparæ, *char.fol.*

LXIV. Gregorij Theologi sermo de Paschate. De sancto Mamante. In Pentecosten. De Machabæis. De sancto Cypriano. In Iulianum exæquatorem. De Christi Natiuitate. In magnum Basilium. Sermo in sancta Theophania. De Baptismate. De Gregorio Nysseno. De sancto Athanasio. Oratio in aduentum 150. Episcoporum. De plaga grandinis. De amandis pauperibus. Vbique addita sunt scholia Græca, *char.fol.*

LXV. Gregorij Nazianzeni Oratio de Paschate. De encænijs & mart. Mamante. In Pentecosten. De Machabæis. De S. Cypriano. In Iulianum exæquatorem. In sancta Theophania. Funebris in magnũ Basilium. In sancta lumina. In S. Baptisma. De Gregorio Nysseno. In magnum Athanasium. De amandis pauperibus. In grandinis plagam. Prima contra Iulianum. De filio sermo primus. In Heronem. Apologeticus, cum Stasimorum episcopus designaretur. Apologeticus post reditum ex fuga. Vbique addita sunt commentaria, *char.fol.*

LXVI. Gregorij Nazianzeni sermo de Paschate. De sancto Mamante. De Machabæis. De Pentecoste. Theophylacti Bulgariæ episcopi versus. Dauidis Philosophi quæstiones in philosophiam. Gregorij Cyprij fabulæ. Michaëlis Pselli de Concilijs Opusculum. Theodori Prodromi versus aliquot. Manassis fragmentum historicum. Prolegomena Rhetorica, incerti auctoris. Iambi Nicolai. Gregorij Nazianzeni elegiæ, & alia quædam lectu non prona, *fol.membr.*

LXVII. Gregorij Nazianzeni sermones duo de Paschate. In nouam Dominicam. In Pentecosten. In Machabæos. Ad Iulianum exæquatorem. In S. Basilium, *char.4.*

LXVIII. Gregorij Theologi in Encænia. In Pentecosten. In Machabæos. In S. Cyprianum. Ad Iulianum exæquatorem. In Christi natalem. Oratio funebris in magnum Basilium. In sancta lumina. In Baptisma. In Gregorium Nyssenum. In magnum Athanasium. Oratio in 150. episcoporum præsentia. De amandis pauperibus. *Cod. 4.char.*

LXIX. Gregorij Nysseni sermo de defunctis. Eiusdem sermo de Anima cum sorore Macrina. Vita Macrinæ, initio mutila. De virginitate liber capitibus 24. distinctus. Eiusdem sermo Catecheticus. De vita Mosis, seu de virtute libri duo. Apologia pro Hexaemero. Leonis Imperatoris sermones nouem. De depositione Christi de cruce, & in sepulturam eius. De Resurrectione. De Ascensione. De omnibus sanctis. De obdormitione D. Virginis. De decollatione S. Ioannis Baptistæ. De Pentecoste. De Annunciatione. In festum Palmarum. Gregorius Nyssenus ad Ablabium, nõ esse dicendum, tres deos. Eiusdem tractatus duplex in Psalmos, eorumq; inscriptiones. Andreæ Cæsariensis Archiepisc. commentarij in Apocal. *char.fol.*

LXX. Gregorij Nysseni sermo de anima & resurrectione. Non esse putandum dici debere tres deos. In inscriptiones Psalmorum Tractatus duplex. Ad Hierium, de infantibus, qui immatura morte

abri-

Digitized by Google

abripiuntur. De ſcopo & fine ſecundùm Deum, rectaque exercitatione. Adhortatio ad pœnitentiam De fato. Ad eos qui ſe reprehendi moleſtè ferunt. Ad Euſtathium de ſancta Trinitate. Ad Harmonium de Chriſtianorum nomine & progreſſione. Contra fœneratores. Adhortatio ad pœnitentiam. Ad eos, qui baptiſma differunt. Contra Apollinariſtas ad Theophilum Alexandrinum. Syllogiſmi contra Manichæos. Antiochi monachi Lauræ Abbatis Sabæ ad Euſtathium monaſterij Attalinæ ciuitatis præpoſitum capita, ſeu ſermones, centum triginta, quibus præfixa eſt epiſtola ad Euſtathium cum grandi lacuna. Scholia in Exodum, Leuiticum, Numeros, Deuteronomium, Ioſue, Iudices, Ruth, *char. fol.*

LXXI. Gregorius Nyſſenus de Anima, *char. fol.*

LXXII. Gregorius Nyſſenus de vita Gregorij Thaumaturgi. Martyrium magni martyris Platonis. Vita Amphilochij Epiſcopi Iconij. Vita Gregorij Agrigentini Epiſcopi. Martyrium ſanctæ Catharinæ. S. Clementis Romani vita. Martyrium ſancti Petri Alexandrini. Martyrium S. Mercurij. Vita S. Alypij. Martyrium S. Iacobi Perſæ. Vita S. Stephani iunioris. Commentarius de ſancto Andrea Apoſtolo, *fol. membr.*

LXXIII. Sermones 20. ſancti Athanaſij contra Macedonianos, aliosque hæreticos, nuper Græcè & Latinè editi, Tom. 2. Operum ſancti Athanaſij, fol. 222. Diſputatio Orthodoxi contra Anomœum, *char. fol.*

LXXIV. S. Cyrilli Catecheſes illuminatorum 18. Eiuſdem tres Catecheſes myſtagogicæ, & epiſtola ad Conſtantium de ſigno Crucis Hieroſolymis viſo, *char. 4.*

LXXV. Chryſoſtomi Homilia 51 ad populum Antiochenum. Eiuſdem Oratio in quadraginta martyres. Encomium ſancti Baſilij in 40. martyres. Homilia ſancti Chryſoſtomi in illud: *Tunc venit Ieſus cum illis in villam, quæ dicitur Gethſemani*, Matth. 27. Eiuſdem in illud: *Et ecce vnus ex his, qui erant cum Ieſu, extendens manum, exemit gladium*, Matth. 27. Eiuſdem in illud: *Gaudete in Domino ſemper*. Philippenſ. quarto. Sermo, incerto Auctore, de Acatiſto, hoc eſt, in feſtum, quo recolebatur memoria liberatæ vrbis Conſtantinopolitanæ, ab obſidione Perſarum. Vita Mariæ Aegyptiacæ, Auctore Sophronio Patriarcha Hieroſolymitano. Anaſtaſij Sinaitæ Oratio de ſacroſancta ſynaxi, & de non iudicando, & de obliuione iniuriarum; Homilia Andreæ Cretenſis in quatriduanum Lazarum: Homilia ſancti Chryſoſtomi in illud: *Thomas vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus*. Ioan. 20. Gregorij Theologi Oratio in nouam Dominicam. Homilia in illud: *Poſtera autem die congregati ſunt Summi Sacerdotes & Phariſæi*. Matth. 28. Homilia in illud: *Quæ cùm abiiſſent, ecce quidam de cuſtodibus venerunt in ciuitatem*. Matth. 28. Homilia in illud: *Maria ſtabat ad monumentum ploràns*. Ioan. 20. De aſcenſu Ieſu Hieroſolymam ad diem feſtum Iudæorum. Ioan. 7. De ſanato ægro ad probaticam. Ioan. 5. Sanato non eſſe denuò peccandum. Ioan. 5. De aqua vitæ. Ioan. 4. De adoratione in ſpiritu. Ioan. 4. De Samaritana prædicante Chriſtum. Ioan. 4. De Chriſto reprehenſo, quaſi Samaritanus eſſet. Ioan. 8. De cæco ſanato. Ioan. 9. Decreta Concilij Niceni contra Arium, in quibus etiam in ſpecie narratur vita Conſtantini magni. Leonis Imperatoris ſermo de aſcenſione Chriſti, *Cod. membr. fol.*

LXXVI. Sanctus Chryſoſtomus ad Theodorum lapſum. Ad Demetrium monachum de contritione. Ad Stelechium de contritione. Ad Stagirium à dæmone obſeſſum. Ad illos, qui reſiſtunt ijs, qui alios ad vitam ſolitariam inducunt. Ad infidelem patrem. Ad fidelem patrem. Ad iuuenculam viduam. Ad illos, qui concubinas habent. Ad illas, quæ concubinos habent. De Monogamia. In ſanctum martyrem Babylam. Encomium in martyrem Romanum. In beatum Philogonium, contra ethnicos, & in S. martyrem Babylam. In S. mart. Iubentinum & Maximinum, ſub Iuliano martyrio affectos. Homilia in mart. Bernicen & Prodocen virgines, & Domninam matrem earum. Encomium in mart. Aegyptios. In magnum martyrem Barlaam. In S. mart. Lucianum. In S. Ignatium. In Euſtathium epiſcopum Antiochenum. In S. Pelagiam. In magnum mart. Iulianum. Non adeunda eſſe theatra. Duo encomia in Machabæos. *Cod. fol. char.*

LXXVII. S. Chryſoſtomi homilia de Publicano & Phariſæo. Eiuſdem de filio prodigo. Narratio diſcipuli ſancti Macarij de animabus hominum. Chriſtophori Archiepiſcopi Alexandrini ſermo, cui vita humana ſit ſimilis. Ephræm Syri ſermo de timore Dei. Eiuſdem ſermo περὶ φοβίας τοῦ θεοῦ. Eiuſdem de dilectione. De illis, qui charitatem non habent. De longanimitate. De illis qui non habent longanimitatem. De patientia. De illis, qui patientiæ expertes ſunt. De vacuitate iræ. De velocitate ad iram. Eiuſdem Ephræm ſermo paræneticus. Admonitio de occurrentibus cogitationibus. Adhortatio quarta. Adhortatio ad iuniores de obedientia. De patientia adhortatio ſexta; & aliæ eiuſdem argumenti paræneſes. Eiuſdem ſermo de pœnitentia, & alij plures. Sanctus Chryſoſtomus de eleemoſyna. De illis, qui ſacros conuentus deſerunt. Eiuſdem contra diuites, & de paupertate. Ephræm de ſecundo aduentu. Hippolytus Romanus de Antichriſto. Anaſtaſij Sinaitæ homilia in ſextum Pſalmum. Vita S. Simeonis Stylitæ. Martyrium S. Niceræ. Martyrium S. Demetrij. Vita Ioannis Eleemoſynarij. Martyrium S. Barbaræ. Vita S. Nicolai, *fol. min. char.*

LXXVIII. Sermones varij ex Chryſoſtomo, Ephræm, Damaſceno, alijs. *char. 4.*

LXXIX. Sancti Chryſoſtomi homiliæ triginta duæ, quarum prima eſt mutila, in illud: *Credidi propter quod & locutus ſum.* & de eleemoſyna. 2. in illud: *Habentes eundem ſpiritum fidei: & contra Manichæos.* 3. In idem dictum, & de eleemoſyna. 4. De eodem argumento. 5. De eleemoſyna. 6. Ad illos, qui quærunt; Cur non è medio ſit ſublatus Diabolus. 7. Socordiam improbitatis, diligentiam virtutis eſſe cauſam. 8. Aduerſus eos, qui diabolum humana regere dicunt. 9. Deum conditorem eſſe lucis, & tenebrarum. 10. De ſancto Philogonio. 11. De peccatis poſt agnitam veritatem, & de Sacramentorum vſu. 12. In dimiſſionem Chananeæ. 13. De vidua deligenda. 14. De Neomenijs, ſeu Calendis.

Digitized by Google

lendis. 15. De fratribus obiurgandis. 16. De prolixitate procemiorum, & vtiles esse obiurgationes. 17. In inscriptionem Actuum Apostolicorum. 18. In eos, qui sacram Synaxim deserunt. 19. De perpetuitate suppliciorum. Et in illud: *Si quis superædificauerit super fundamentum hoc.* 20. In illud: *Contendite intrare per angustam portam.* 21. Contra illos, qui dicunt, dæmones res humanas administrare. 22. Neminem lædi nisi à se ipso. 23. In illud dictum: *Vtinam sustineretis modicum insipientiæ meæ.* 24. In illud: Siue per occasionem, siue per inuidiam Christus prædicetur; & de humilitate. 25. In illud: Salutetis mihi Priscillam. 26. Non esse maledicendum Sacerdotibus. 27. In illud; Patres nostri sub nube fuerunt. 28. In eos qui sacris conuentibus non interfunt. 29. De gloriatione in ærumnis. 30. Nō esse hominis viam eius. 31. De decem millium talentorum debitore. 32. Quàm periculosum sit ingredi theatra. *Cod. membr. fol.*

LXXX. Vita sancti Ioannis Chrysostomi 150. capitibus comprehensa, cum catalogo eorum, qui Chrysostomi vitam conscripserunt. Eiusdem Homiliæ de oratione. De pœnitentia. De ieiunio, & temperantia. De humilitate. De anima. De mysterijs ecclesiæ non contemnendis. De prouidentia. De diuitijs, & paupertate. De mulieribus & pulchritudine. De auaritia. De felicitate & infelicitate. De superbia & inani gloria. De inuidia. De odio & inimicitijs. De tristitia & deiectione animi. De patiētia, eleemosyna, & dilectione. De ira, & excandescentia. De electione. De doctrina & admonitione. De peccato, & confessione. De magistratu, & potestate. De futuro iudicio. De virtute, & malitia. De fortitudine, & iuramentis. De morte. De educatione liberorum. De bonitate & iniuriarum obliuione, *char. fol. membr.*

LXXXI. Theodori Studitæ Catecheses centum triginta quinque. Eiusdem testamentum.

LXXXII. Sancti Cyrilli Alexandrini sermones 17. Eiusdem anathematismi, cum apologia contra Orientales, *char. fol.*

LXXXIII. Philothei Constantinopolitani Patriarchæ Homiliæ in Euangelia totius anni, collectæ ex Chrysostomo, & alijs. Variæ Homiliæ Chrysostomi, Amphilochij, & aliorum, de diuersis argumentis. Basilij magni historia mystagogica & Ecclesiastica, seu expositio mystica Ecclesiæ, & partium eius, & ornamentorum Sacerdotalium. Narratio Africani de ijs, quæ Christo nato in Persia acciderunt.

LXXXIV. S. Patris nostri Simeonis iunioris capita practica & Theologica 101. Dialogus Scholastici cuiusdā ad Simeonem sanctum & Theologum. Præcepta & admonitiones à studiosis quibusdam in proprium vsum collectæ, & in 39. capita distinctæ. Ioannis episcopi Carpathi ad Monachos Indos exhortationum capita 79. τὸ δεῖον κατανυκτικὸν ordine Alphabetico Leonis Philosophi & Imperatoris, versibus Anacreonticis. Excerpta ex capitibus Theodori Edessēni. S. Maximus de Synodis. Sententiæ de humilitate, & aliæ de alijs argumentis, ex varijs auctoribus collectæ. Basilij monachi presbyteri & Præpositi lauræ Meleini de ascetica seu monastica viuendi ratione. S. Maximi de charitate ad Elpidium presbyterum prima centuria. Eiusdem centuria secunda. Eiusdem tertia, quarta, quinta, sexta centuria. Eiusdem capita 15. Eiusdem capita decem de voluntatibus & actionibus ex sanctis Patribus. Eiusdem sermo asceticus forma dialogi. Heliæ presbyteri & Ekdici florilegium ex præstantibus Philosophis. Excerpta ex sermonibus Isaiæ Anachoretæ. Eiusdem ad Abbatem Petrum discipulum suum. Abbatis Petri sermones & lamentatio. Excerpta ex varijs Patribus. Ephræm sermones varij. Ioannis Climaci sermones. S. Maximi cent. 5. & 6. & capita 15. de Deitate & Incarnatione Domini nostri Iesu Christi. *char. fol.*

LXXXV. Simeonis iunioris Theologi & presbyteri ser. 34. Eiusdem amores diuinorum Hymnorum, triplici carminis genere. Politico, Anacreontico, & Iambico. *char. fol.*

LXXXVI. Ioannis Sinaitæ Abbatis oratio Ascetica de monachorum exercitationibus sermones 30. continens, qui climaces seu gradus dicuntur. Sermo, qualem deceat esse Præpositum. Ioannis Sinaitæ Abbatis montis Sinai, cognomento Scholastici, vita breuiter scripta. Sermo de mansuetudine, simplicitate, bonitate, malitia. *Cod. fol. membr.*

LXXXVII. Ioannis Raitæ Scala, & alia opera. Vita Climacis. *char. 4.*

LXXXVIII. Dorothei Abbatis sermones, seu institutiones. Haię Abbatis presbyteri & Anachoretæ sermones 28. Marci monachi sermones 10. Diadochi Photices in veteri Epiro episcopi capita 100. de perfectione. *char. fol.*

LXXXIX. S. Basilij ascetica initio mutila. Eiusdem de vera integritate virginitatis. S. Maximus de varijs quæstionibus ex sacra Scriptura ad Thalassium, lib. 2. Opus de S. Trinitate, initio mutilum. D. Cyrilli fragmentum in Isaiam, fine mutilum. *Cod. char. fol.*

XC. Ascetica S. Ephræm initio mutila, tredecim sermonibus comprehensa. *Cod. 12.*

XCI. Ioannis Xiphilini Patriarchæ Constantinopolitani homiliæ super Euangelia totius anni. *char. fol.*

XCII. Isaacij sermo exhortatorius. Eiusdem de fornicatione & hæresi. Et περὶ ἀναστάσεως. Dubia & solutiones Gregorij Theologi per interrogationes & responsiones de Deo & Trinitate. Dogma de S. Trinitate. Gradus virtutum. *char. 12.*

XCIII. S. Basilius de virginitate. *char. 4.*

XCIIII. Philothei Patriarchæ Constantinopolitani homiliæ in Euangelia & Dominicas totius anni, & aliæ ex Chrysostomo potissimùm desumptæ. Sancti Basilij historia mystagogica, & Ecclesiastica, hoc est, mystica templi, Altaris, &c. & sacerdotalium ornamentorum explicatio. Expositio Africani rerum in Persida gestarum, tempore Natiuitatis Christi. Epistolæ quædam incerti Auctoris, *char. fol.*

XCV. Isi-

Digitized by Google

XCV. Isidori Peluſiotæ epiſtolæ 659. Eiuſdem aliæ epiſtolæ 469. S.Basilius in Esaiam Prophetam. *char.fol.*

XCVI. Synesij Episcopi epiſtolæ 157. Libanij 49. epiſtolæ. Gregorij Cyprij Patriarchæ Constantinopolitani epiſtolæ, ſed ſine titulis. Maximi Planudis epiſtolæ 92. non ſine lacunis. Eiuſdem verſus quidam & comparatio hyemis & veris. Epiſtolæ Andronici Zaridæ, & Georgij Lacapeni. Isidori Peluſiotæ epiſtolæ 489. *char.fol.*

XCVII. Nicetæ Metropolitæ Heracleæ explicationes & commentarij in Gregorium Theologū. Iuſtini martyris expoſitio fidei, de recta confeſsione, vel de Trinitate. S.Athanaſij contra Arianos oratio quinta. *char.fol.*

XCVIII. S.Athanaſij Patriarchæ Alexandrini oratio contra Gentiles ſeu idola. Eiuſdem de Incarnatione Verbi, & eius in corpore ad nos aduentu. Eiuſdem diſputatio contra Arium in Nicæno Concilio. Orationes quattuor contra Arianos. Epiſtola Encyclica ad Epiſcopos Aegypti & Libiæ contra Arianos. Eiuſdem alia oratio contra Arianos, initium: ὁι ταχοτέχνως τὰς θείας γραφὰς βυλόμενοι νοεῖν. Epiſtola ad omnes Orthodoxos, perſecutione ab Arianis excitata. Epiſtola ad Serapionem de ſancto Spiritu. Vniuerſalis epiſtola ad omnes per Aegyptum, Syriam, Ciliciam, Phœnicen & Arabiam Orthodoxos Epiſcopos. Refutatio hypocriſeos Meletij. Epiſtola ad Epictetum epiſcopum Corinthi. Oratio contra Apollinarium. De Incarnatione Chriſti, & contra Apollinarium. In dictum illud Euāgelij: *Quicunque dixerit verbum contra Filium hominis, &c.* Ad Marcellinum in Pſalmos. Teſtimonia ſacræ ſcripturæ de æqualitate Patris, & Filij cum Spiritu. Ad Antiochenum de varijs Scripturæ quæſtionibus. Symbolum Orthodoxæ fidei. *char. fol.*

XCIX. Origenis contra Celſum, lib.8. Commentarius in Cantica Canticorum ex Theodoreto, item ex tribus Patribus, Gregorio Nyſſeno, Nilo, & Maximo, collectore Pſello, *char.fol.*

C. D. Cyrilli theſaurus. Eiuſdem de recta fide capita 12. contra Neſtorium. Procopij Chriſtiani Rhetoris compendium collectaneorum in Geneſim. Chryſoſtomi epiſtolæ 142. Eiuſdem aliæ 47. epiſtolæ. Michaëlis Apoſtoli acclamatio ad Beſſarionem Cardinalem. Eiuſdem oratio ad ſuum ſocerum indignantem, quòd ad ſecundas nuptias tranſiſſet, & de tribus animi affectionibus. Eiuſdem encomium in Imperatorem Conſtantinum, qui capta vrbe occubuit. Eiuſdem profeſsio fidei. Eiuſdem epiſtola ad Beſſarionem. Epiſtola Beſſarionis ad Michaëlem Apoſtolum. Libanij epiſtolæ 107. *char.fol.*

CI. S.Cyrilli Alexandrini contra Iulianum tomi 5. Idem contra Anthropomorphitas. Primus tomus libri ſecundi contra Iulianum. Item tomus 2.3.4.5. eiuſdem libri ſecundi. Apollinarij paraphraſis poëtica in pſalterium, & Ioannis Geometræ metaphraſis Canticorum ſacræ Scripturæ verſibus iambicis. Vita S.Antonij à S.Athanaſio conſcripta. Narratio de quiete eccleſiæ conceſſa poſt perſecutionē tyrannorum, & de Licinio tyranno profligato. *char.fol.*

CII. Cæſari, fratris S.Gregorij Theologi, ſolutiones quæſtionum 195. Theologicarum, quas illi propoſuerunt Conſtantius, Theochariſtus, Andreas, Gregorius, Domnus, Iſidorus, Leontius. Epiſtolæ Manuelis Raul. Nicephori Gregoræ de Paſchate demonſtratio. Epiſtolæ variæ incertorum auctorum. Anaſtaſius Sinaites in Hexaemeron.

CIII. Origenis Philocalia, id eſt, quæſtiones variæ cum ſolutionibus ex Origenis operibus collectæ à Baſilio & Gregorio Theologo. Photius Patriarcha Conſtantinopolitanus περὶ τῆς γνωμικῶν θεωρημάτων in Chriſto. S. Martyris Clementis epiſcopi Romæ S. Petri diſcipuli narratio miſſa ad Iacobū fratrem Domini epiſcopum Hieroſolymorum. S.Baſilij epiſtolæ 174. *char.fol.*

CIV. Homiliæ quædam Ioannis Damaſceni, & Chryſoſtomi. Sermo de diſcretione. De tranquillitate corporis & animi. De Oratione. Capita centum S. Maximi. Thalaſſij Africani centuria prima de charitate & continentia ad Paulum presbyterum. Eiuſdem centuria ſecunda. Enchiridion præceptionum 27. capitibus conſtans. Simeonis iunioris Theologi 101. capita. Eiuſdem capita de Theologia 25. Eiuſdem capita Theologica practica 102. Heſichij presbyteri ſermo de ſobrietate in centum capita diſtinctus. Eiuſdem alius ſermo totidem capitibus diſtinctus. Collectanea ex Areopag. & Nyſſeno de puritate cordis, *char.4.*

CV. Theodoreti de curandis Græcanicis affectionibus. Anaſtaſij reſponſiones de diuerſis capitibus ab Orthodoxis propoſitis. Mercurij Triſmegiſti Pœmander, & alij eiuſdem ſermones, *char.fol.*

CVI. Theodoretus de curandis Græcanicis affectionibus. *char.fol.*

CVII. D.Auguſtini lib.15. de Trinitate in Græcam linguam tranſlati à Maximo Planude. Expoſitio Miſſæ Nicolai Cabaſilæ. Marci Epheſij epiſtola vniuerſalis ad omnes Chriſtianos, cum refutatione eiuſdem, edita à Gregorio Patriarcha Conſtantinopolitano. Vita & res geſtę S.Ambroſij, Epiſcopi Mediolanenſis. Vita ſancti Clementis Romani, *char.fol.*

CVIII. S. Maximus ad Gregorium presbyterum περὶ τοῦ κυ̃ χριστοῦ μυστηρίου, & alia eiuſdem ſancti Maximi opuſcula. Nicephori Blemmydæ monachi & presbyteri introductionis Dialecticæ & Phyſicæ libri duo. Eiuſdem encomium in Ioannem Euangeliſtam. Eiuſdem Oratio de anima. Eiuſdem Oratio de corpore. Eiuſdem enarrationes in aliquot Pſalmos. Eiuſdem de fide. De virtute & religioſa. *Cod.char.*

CIX. Euthymij Panoplia. Theodoreti Philotheos ſeu hiſtoria religioſa. Oratio Theodoreti de dilectione. *char.fol.*

CX. Panoplia Euthymij, ſed deſunt priores vndecim tituli. Variæ explicationes in Pſalmos, Pſalmorumq; inſcriptiones S.Ioannis Chryſoſtomi. Euſebij, S. Maximi, Nili, & aliorum, *char.fol.*

Digitized by Google

CXI. Philothei patriarchæ Constantinopolitani lib.15.contra Nicephorum Gregoram de diuin substantia,operatione,potentia,& de lumine in monte Thabor,& id genus alijs,*fol.char.*

CXII. Simeonis Archiepiscopi Thessalonicensis expositio mystica diuini Templi, & eorum, qu sunt in templo Sacerdotum,& de Diaconis,& Episcopis,& de ornatu,quo quisque illorum ornatur; I tem de diuina mystagogia ad quosdam Cretenses. Nicolai Cabasilæ expositio sacræ liturgiæ. Ioanni Zonarę cómentarij in ἀναξασίμους κανονὰς Damasceni.Eiusdem explicatio in Cantica,& Psalmos gra duum. Leonis archiepiscopi Bulgariæ epistola de Azymis & Sabbathis missa ad quendam Romanur pontificem. Mercurij Trismegisti Pœmander.Eiusdem sermo vniuersalis, sermo sacer; Crater seu vni tas.Deum obscurum,esse manifestissimum.In solo Deo esse bonum. Nullam rem perire. Ignorantian Dei esse summum malum.De motu,& sensu;& in solo Deo esse pulchrum & bonum. Clauis.De ment communi.Occultus sermo de generatione. Hymnodia occulta. Eunomij hæretici liber, quem refuta uit S.Basilius.Hermiæ irrisio Ethnicorum Philosophorum.Athanasij sermo de Incarnatione,& sanct Trinitate.initium,*ὁἱ κακοτέχνως, τὰς θείας γραφὰς*,&c. Cydonius de contemnenda morte,*char.fol.*

CXIII. Simeonis archiepiscopi Thessalonicensis Opusculum de diuino Templo, eiusque sacer dotibus & ministris. Expositio Missæ Nicolai Cabasilæ. Zonaræ enarratio in canones ἀναξασίμους Ioan nis Damasceni. Leonis archiepiscopi Bulgariæ epistola ad quendam Romanum Pontificem de azymi & Sabbathis,*char.* 4.

CXIV. Damascenus contra Manichæos. Eiusdem oratio in Natalem D.Virginis. Basilij archiepi scopi Seleuciæ Oratio in ἐυαγγελισμὸν. In excitationem Lazari Homiliæ quinque, non adscripto aucto ris nomine. S.Epiphanij archiepiscopi Cypri sermo in sepulturam Christi, & in Ioseph ab Arima thia. S. Chrysostomi sermo in Pascha. Eiusdem sermo catecheticus in Pascha. Nyssenus in Pascha. Chrysostomus in occursum Domini,& in Simeonem. Amphilochius de eodem. Cyrillus Hierosol. de eodem. Timotheus presbyter Hierosolymitanus in Prophetam Simeonem,& in: *Nunc dimittis.* Oratio Nectarij archiepiscopi Cõstantinopolitani in magnum martyrem Theodorum. S.Ephræm,vel Chry sostomus,de patientia & consummatione mundi.Et de altero Christi aduẽtu. Et de scripturarum me ditatione; & quæ sit quietis vtilitas. Hippolyti sermo de consummatione mundi. Ioannis Scholastic. sermo ad pastorem,seu institutio pastoris cum scholijs.Sophronius Archiepisc.Hierosolymitanus in Natale Domini. Eiusdem encomium Angelorum.

CXV. Bessarionis Cardinalis,& patriarchæ Constantinopolitani liber dogmaticus, seu de con cordia,in quo præcipuè de processione Spiritus sancti ex Patre & Filio. Eiusdem liber de processione sancti Spiritus ad Alexium Lascarim.Liber de processione Spiritus sancti,continens Ioannis Becci pa triarchæ Constantinopolitani Epigraphas, seu sententias pro processione Spiritus sancti ex Patre & Filio,item refutationem earundem editam à Palama, & Apologiam Bessarionis pro Becco contra Pa lamam.Bessarionis *προσφώνημα*,seu Oratio ad Concilium Florentinum.Maximi Planudis monachi syl logismi, seu Capitula de processione sancti Spiritus contra Latinos,cum Apologia Bessarionis aduer sus Planudem. Bessarionis epistola ad Theodorum Gazam. Eiusdem responsio pro Aristotele ad Ple thonis obiectiones de substantia.Sermo sancti Augustini de processione sancti Spiritus, in illud:*Nisi e go abiero, Paraclitus non veniet ad vos*:conuersus in Græcam linguam.Eiusdem sancti Augustini excerpta ex libro de cognitione veræ vitæ in Græcum translata, ab illo loco: *Quemadmodum pondus carnis ag granat animam,sic etiam carnalis cogitatio,&c.* vsque ad illud: *Sed Spiritus sanctus columbæ corpus efformauit.* Gregorij patri archæ Constantinopolitani liber ad Imperatorem Trapezuntium de processione sancti Spiritus pro Concilio Florentino.Eiusdem Gregorij Apologia contra Marci Ephesij confessionem, in qua potissi mùm de processione sancti Spiritus. Eiusdem Apologia contra epistolam à Marco Ephesino ad omnes Christianos missam.Epistolam S. Maximi ad Marinum presbyterum Cypri. Marci Ephesini Capitula syllogistica contra Latinos cum Apologia Georgij scholarij & Bessarionis pro Latinis. Catechesis, seu institutio fidei,incerto auctore.Bessarionis epistola vniuersalis ad omnes sedis Constantinopoli tanæ subditos.Epistola Nicolai V.Pont.Max.ad Constantinum Palæologum Imp.Constant.Græcè red dita.Isaac monachus de facultatibus animæ.Epistola Georgij Trapezuntij ad monachos & sacerdotes Cretæ de processione sancti Spiritus. Eiusdem cohortatio ad Ioannem Palæologum Imp. Constanti nopolitanum,vt in Italiam nauiget.Vita Ignatij patriarchæ Constantinop. auctore Niceta Paphlago ne.Excerpta ex Encomio eiusdem Ignatij, compositò à Michaële monacho, presbytero, & Syncello. Acta octauæ synodi contra Photium. Acta Pseudosynodi sub Photio contra Ignatium celebratæ.Pho tius de processione Spiritus sancti contra Latinos. *τὸ λοιπὸν τῆς ἐν ἐφέσῳ συνόδου*.Reliqua Ephesinæ sy nodi.initium,*ἃ ὃ γεγραφάμεν ὀρθῶς καὶ τῇ Νεστορίου δυσφημίᾳ*.Acyndini & Barlaami dogmata,& bla sphemiæ,cum refutatione,incerto auctore,*char.fol.*

CXVI. Theodori episcopi Cariæ, cognomento Abucaræ Dialogus, quo demonstrat, esse Deum. Eiusdem de varijs Capitibus quæstiones, & responsiones. Epistola Thomæ Patriarchæ Hierosolymi tani ad ad Armenios hæreticos. Collectanea Theodori episcopi Cariæ de varijs capitibus contra Se uerianos & Acephalos, & contra Manichæos. Metropolitani Achridenî prima & secunda *συνεφορὰ*, seu congressio cum Latinis,de processione sancti Spiritus. Nicolaus Methonæ episcopus, de proces sione sancti Spiritus contra Latinos. Andreæ Cretensis sermo in vitam humanam & in defunctos. Theophylacti Bulgariæ episcopi colloquium cum quodam de accusationibus Latinorum. Eiusdem Oratio in Alexium Comnenum Imperatorem.Commentaria Eusebij,Cyrilli, Nysseni, Chrysostomi, Theodoreti,Origenis,Eusebij,Hippolyti in cantica Moysis;Annæ matris Samuelis;Abacuc in Oratio nem Isaiæ,Ionæ,& in canticum trium puerorum,& D.Virginis, S. Chrysostomi Oratio in S.Apostolũ

Digitized by Google

Thomam. Eiusdem in S. Thomam, & contra Arianos. Eiusdem in Pentecosten. Eiusdem in Euangelismum. Eiusdem in mulierem Samaritanam. Eiusdem in illud: *Non quod volo bonum, hoc facio, &c.* Eiusdem in illos, qui Hippodromum adeunt. Et in illud: *Contendite intrare per angustam portam.* S. Maximi Ecclesiastica mystagogia, *char. fol.*

CXVII. Leontij Hierosolymitani ἀποφάσεις ad illos, qui vnam in Christo naturam asserunt. Idem cõtra illos, qui duas in Christo statuunt hypostases, cum non paucis lacunis. Et contra illos, qui nolunt D. Virginem vocare Θεοτόκον. Nicetæ Byzantini Philosophi refutatio epistolæ principis Armeniæ, pro defensione Catholicæ Ecclesiæ, & Synodi Chalcedonensis. Maximi sermones. Philothei patriarchæ Constantinop. encomium in Basilium Magnum, Gregorium Theologum, & Chrysostomum, *char. fol.*

CXVIII. Expositio rectæ fidei edita in Concilio Florentino. Epistola Michaëlis patriarchæ Constantinopolitani ad Petrum patriarcham Antiochenum. Responsio Petri ad epistolam Michaëlis. Epistola eiusdem Petri de azymis. Opusculum S. Maximi ad Marinum Cypri presbyterum. Damasceni Oratio de Orthodoxa fide, & de sancta, & consubstantiali Trinitate. Theophylacti archiepiscopi Bulgariæ expositio τῆς ἐνδόξου ἐκφωνήσεως, & alia quædam Græcorum schismaticorum, *char. 4.*

CXIX. Origenis refutatio omnium hæresum. Gennadij patriarchæ Constantinopolitani epistola Enciclyca, ad omnes Metropolitanos, & ad pontificem Romanum. Photius de episcopis & Metropolitanis. Nicetæ Choniatæ de Armeniorum hæresi tom. 17. Eiusdem tom. 18. contra Paulitianos, & 19. contra Bogomilos, & 20. contra Sarracenos. Modus recipiendi illos, qui à Sarracenis ad Christiana sacra transeunt, *char. fol.*

CXX. Andronici Sebasti Dialogus Imperatoris & Cardinalis de processione sancti Spiritus. Disputatio Imperatoris cum Doctore Armeniorum Petro de duabus in Christo naturis, & alijs quibusdam capitibus. Scriptum contra Ioannem Beccum.

CXXI. Menæum Græcorum continens mensem Aprilem. Liturgia S. Chrysostomi. Explicationes & homiliæ ex varijs auctoribus collectæ in Euangelia diebus Dominicis legi solita, *char. quarto.*

CXXII. Demetrij Chomatiani totius Bulgariæ episcopi, cap. 216. de interdictis, & concessis gradibus affinitatis, inter quæ continentur etiam Regis Seruiorum Stephani duæ quæstiones, & Chomatiani ad easdem responsa, *char. fol.*

CXXIV. Triodium Græcorum, *char. fol.*

CXXV. Consideratio plenior in Transfigurationem Domini. Palamæ, & Acindyni epistolæ. Expositio hæresum Palamæ, & Acindyni. Variæ apologiæ contra Palamam & Acindynum. Consideratio S. Maximi in Dominicam luminum, *membr. octauo.*

CXXVI. Horologium Græcè Ecclesiæ, *char. quarto.*

CXXVII. De elementis Catholicæ fidei secundùm traditionem sacræ Scripturæ, & Catholicorũ Doctorum, auctore Manuele Caleca, *chart. quarto.*

CXXVIII. Nicolai Cabasilæ interpretatio Missæ. Narratio de sancta & magna ecclesia Sophiæ, quomodo ab initio fit condita, & absoluta. Expositio historiarum, quarum meminit Gregorius Theologus in Oratione funebri in magnum Basilium. Catena in Cantica Canticorum, & Ecclesiasten à Neophyto presbytero & Incluso ex varijs patribus collecta, cum lacunis passim. Liber Sapientiæ. Andronici liber dogmaticus contra Hebræos. Basilij admonitio de instituenda iuuentute, *char. fol.*

CXXIX. Nicolai Methonensis episcopi discussio Theologicæ Institutionis Procli Platonici philosophi, ne quis probabilitate deceptus à vera fide deficiat, *char. fol.*

CXXXV. Meletij monachi compendium de natura hominis ex varijs sacris & profanis auctoribus collectum.

CXLIX. Athenagoræ philosophi Christiani legatio pro Christianis. Eunapij vitæ philosophorum & Sophistarum, *char. fol.*

CLXI. Dialectica Damasceni. Damasceni Orthodoxæ fidei expositio 103. capitibus constans, *membr. 12.*

CLXII. Synesius in Imperatorem, vel de regno. Eiusdem Dio, seu de vitæ ratione. Encomium calui tiei Aegyptij, vel de prouidentia sermones duo. Ad Pæonium περὶ τῆς δόσεως, de munere. Eiusdem hymni. Nicephori Gregorę in insomnia Synesij expositio ad Palæologinem, *fol. chart.*

CLXIII. Nicephori patriarchæ Canones, Chrysostomi sermo de consummatione mundi. Declaratio habitus monastici. De humilitate. De conscientia. Proximum non esse iudicandum. Selecta ss. Patrum ex scripturis. Ephræm de die iudicij. Vita s. Pauli primi Eremitæ. Vita s. Onuphrij. Chrysostomus de Helia propheta, & vidua. Ioannis Theologi narratio de obitu B. Virginis. Apocalypsis s. Pauli in tertium cœlum rapti. Oratio Epiphanij in sepulturam Christi. Gregorij Nazianzeni sermo de Paschate, s. Chrysostomi de ieiunio & eleemosyna, *char. octauo.*

CLXXV. Photij patriarchæ de incircumscripta filij diuinitate ex Amphilochio. Colloquium hęretici cum Orthodoxo. Theodori episcopi Cariæ, cognomento Abucaræ, Opuscula. De Dei nominib. Patrẽ semper generare, Filium semper generari. Dialogus cum Nestoriano. Dialogus cũ Iacobita. Quę sit maximè propria differentia. De tempore. Breuis doctrina de diuinis nominibus cum toti Trinitati cõmunibus, tum proprijs singularum personarum. Quæstiones Origenistarum propositæ fideli. Quæstiones ab infideli propositæ, earumq; solutiones. Musici Canonis κατατομή.

CXXCI. Vitæ sanctorum: Danielis prophetæ, s. Sebastiani martyris, s. Bonifacij, s. Ignatij, s. Iullanæ, s. Anastasiæ. Decem martyrum in Creta, s. Eugeniæ, s. Protomartyris Stephani, s. Theodori Grapti. Sanctorum decem millium martyrum, s. Indes, & Domnæ, Glycerij, Theophili, Dorothei, & comitum, s. Marcelli Archimandritæ, s. Melaniæ Romanæ, *membr. fol.*

Digitized by Google

CXXCII. Simeonis Metaphraſtæ Vitæ ſanctorum, menſe Nouembr. Vita SS. Coſmę, & Damiani. SS. Acindyni, & Pegaſij, SS. martyrum Acepſimæ, Ioſeph, & Aithalæ. Vita Ioannicij. Martyrium Galactionis & Epiſtemæ. Vita S. Pauli Confeſſoris. Martyrium S. Hieronis, S. Chryſoſtomi homilia in Seraphim. Vita S. Matronæ. Vita S. Theoctiſtæ. Martyrium S. Menæ. Vita Ioannis Eleemoſynarij. Vita S. Chryſoſtomi.

CXXCIII. Procopij Cæſarienſis hiſtoriarum primæ tetradis liber 1. & 2. Eiuſdem, ex ἀνεκδότῳ hiſtoriarum ſui temporis prima tetrade liber 3. & 4. Theophylacti Simocatæ vniuerſalis hiſtoriæ lib. 8. qui potiſſimùm agunt de Imperio Mauricij. Liber de officijs & feſtis Palatij Conſtantinop. & de coronatione Imperatoris. Itemque de deſignatione Deſpotæ & Patriarchæ, editus nuper nomine Georgij Codini Curopalatæ. Deſcriptio Byzantij, ſeu Conſtantinopolis ſub eiuſdem Codini nomine edita; Itemq; magnæ eccleſiæ Sophiæ. Catalogus Imperatorum Conſtantinop. vſque ad Manuelem Palæologum. Catalogus patriarcharum Conſtantinop. vſque ad Iſaiam, *char. fol.*

CXXCIV. Chriſtoduli hiſtoriarum libri quatuor de bellis, & controuerſijs Andronici aui & nepotis. verus auctor eſt Ioannes Cantacuzenus Imperator, *char. fol.*

CXXCV. Index Græcorum Cod. Vaticanæ. Hiſtoria Barlaami & Ioſaphat Damaſceno adſcripta, *char. fol.*

CXXCVI. Laonici Chalcocondylæ hiſtoriæ Turcicæ. Nicephori Imperatoris bellici apparatus cap. 19. *char. fol.*

CXXCVII. Laonici Chalcocondylæ hiſtoria de rebus Turcicis, *char. fol.*

CXXCVIII. Laonici Chalcocondylæ hiſtoria Turcica, *char. quarto.*

CXXCIX. Georgij Hamartoli Annales breues ex varijs ſcriptoribus collecti, ab exordio mundi vſque ad Imperium Conſtantini Leonis filij. Ioan. Cantacuzeni Imperatoris Conſtantinopolitani defenſiones contra Mahomet lib. 3. in tertio multæ ſunt lacunæ.

CXC. Annales Glycæ. Photius περὶ γραμικῶν θελημάτων ὅτι χριστός. Epiſtola Thomę patriarchæ Hieroſolymitani ad Hæreticos.

CXCI. Bibliotheca Photij, *char. fol.*

CXCII. Conſtantini Manaſſe chronicon vſque ad Imperium Nicephori Botoniatæ. Nicephori Gregoræ lib. 11, hiſtoriarum, *char. fol.*

CXCIII. Conſtantini Manaſſe chronicon ab exordio mundi vſque ad Nicephorum Botoniatam, verſibus politicis. Chriſtus patiens Tragœdia Gregorij Nazianzeni. Eiuſdem λόγοι πάντα carmine ſcripti. Eiuſdem variæ Orationes. Oracula in ſepulchro magni Conſtantini reperta, & à patriarcha Scholario explicata.

CXCIV. Vita S. Chryſoſtomi à Gregorio Alexandrino epiſcopo ſcripta. Vita S. Antonij. Vita & res geſtæ S. Euthymij, *char. fol.*

CXCV. Curopalata de officijs aulæ Conſtantinopolitanæ, & expoſitio Andronici, quæ nunc epiſcopales ſubiectæ ſint patriarchali ſede Conſtantinopolitanæ, *char. fol.*

CXCVI. Iulij Pollucis chronicon, ab initio mundi vſque ad Imperium Valentis, & Valentiniani. Eiuſdem alia quædam Opuſcula, potiſsimùm Vocabularia, & in Hexaemeron, *char. fol.*

CCI. Alexander monachus de inuentione S. Crucis. Homiliæ & encomia variorum auctorum in S. Crucem. Extant Græcè & Latinè Tom. 2. de S. cruce Iacobi Gretſeri, *char. 4.*

CCII. Acta quintæ & ſextæ Synodi, *char. fol.*

CCIII. Georgij Φαντζῆ Protoueſtiarij chronicon à Palæologis vſque ad an. 1477. *char. 4.*

CCV. Ioan. Sinaitæ hiſtoria de Ioſaphat & Barlaam, adſcribitur vulgò Damaſceno, *char. fol.*

CCVI. Ioannis Zonaræ Annalium Tom. 3. Nicetæ Choniatæ Annales à Ioanne Comneno vſque Henricum Flandrum, *char. fol.*

CCXII. Nicephori Gregoræ Orationes & encomia in varios, & epiſtolę S. Maximi de rectis eccleſiæ dogmatibus, & contra Seuerum. Dialogus S. Maximi cum Theodoſio epiſcopo. Narratio diſſidij inter S. Maximum, & Principes Palatij. Eiuſdem epiſtola ad Anaſtaſium ſuum diſcipulum. Vita & certamina S. Maximi. S. Maximus de myſterijs ſecundùm Chriſtum. Eiuſdem variæ definitiones. Idem ad Marinum. Idem ad Nicandrum epiſcopum Cypri. Ad Præpoſitos, monachos, & Orthodoxum populum in Sicilia. Eiuſdem expoſitio ex rectæ fidei confeſsione ad Ioannem Cubicularium. Eiuſdem breuis expoſitio ſyncerarum vocum de fide in Chriſtum poſt vnionem. Eiuſdem excerpta ex epiſtola ad Pyrrhum, & ex diſputatione cum Pyrrho. Eiuſdem ſcholia in epiſtolam Dionyſij Areopagitæ ad Caium, & alia quædam. Georgij Scholarij de recta in Deum fide, & de proceſſione ſancti Spiritus. Gregorij Nazianzeni Oratio de amandis pauperibus, *char. fol.*

CCXIV. Gregorij Nyſſeni, lib. 12. contra Eunomium. E commentarijs Baſilij epiſcopi in tertiam pacificam Theologi de S. Trinitate. Gregorij Nyſſeni laudatio magni Baſilij, & funebris Oratio in magnum Meletium, & Orationes tres de 40. martyribus. De vita S. Macrinæ Virginis ſororis ſuæ. Notæ ex commentarijs Baſilij in ſecundam Orationem pacificam Theologi de zelo & ſancta Trinitate. Nyſſenus de occurſu Domini. Notæ ex commentarijs Baſilij in Orationem Theologi de Magiſtratibus, & Principe iraſcente. Notæ ex commentarijs de nauigatione. De Aegyptijs aduenis. Gregorij Nyſſeni vita. Notæ ex commentarijs in Orationem Theologi de ordine, *char. fol.*

CCXXIII. Ars canendi muſicis notis diſtincta, 12. *charta.*

CCXXXV. Ioannis Metropolitæ ciuitatis Enchaitarum verſus Iambici in feſta Domini, & in alia diuerſi generis argumenta, *char. fol.*

Digitized by Google

CCXXXVI. Explicatio historiarum, quas attigit Gregorius Nazianzenus in inuectiua prima in Iulianum, *char. fol.*

CCXLI. Anastasij Sinaitæ in Spiritualem Anagogen opificij sex dierum sermones aliquot, cum lacunis, *char. fol.*

CCXLII. Basilius & S. Gregorius Nyssenus in Hexaemeron. Nyssenus in sanctum Sabbathum. *char. quarto.*

CCXLV. Lexicon ex varijs auctoribus, S. Damasceni Iambi in Natalem Domini, *chart. quarto.*

CCXLVI. Procopij Cæsarienſis historia bellorum Gothicorum, duce Belisario, in tres libros distincta. Synesij Orationes & hymni. Nicephori Gregoræ scholia in insomnia Synesij, *char. fol.*

CCL. Alexander monachus de inuentione S. Crucis, *char. quarto.*

CCLI. S. Basilius in Hexaemeron. Quæstiones variæ in Genesim ex varijs auctoribus collectæ, *membr. quarto.*

CCLII. Gregorij Theologi Oratio in S. Pascha. In Iulianum exæquatorem, in Machabæos. In sancta lumina. In plagam grandinis, & aliæ quædam, *membr. fol.*

CCLIV. Michaëlis Patriarchæ Constantinop. sermones in quædam Euangelia Dominicalia, & in Transfigurationem Domini, & in omnes Sanctos, *membr. quarto.*

CCLV. Ars canendi Græcorum, *char. 12.*

CCLVII. Varij sermones Ascetici.

CCLVIII. Selecta ex Patribus de Deo, & diuinis operationibus, *char. 4.*

CCLIX. Lexicon Cyrilli.

AVGVSTANAE VINDELICÆ REIPVBLICÆ BIBLIOTHECAE

Catalogus Græcorum manuscriptorum Codicum Sacrorum, & Ecclesiasticorum.

MARCVS Velserus Augustanæ Reipubl. dignissimus Duumuir, sed & Reip. literariæ (si quis alius) seruator, & propagator, primus è Catholicis auctor fuit, vt ex Augustana Bibliotheca secernerentur Patrum Græcorum manuscriptorũ nomina, & Inscriptiones, hæcq; in Catalogo sic proponerentur, vt impuris, ac prohibitis auctoribus semotis, tanquam gemmæ in quibus Catholica fides elucet, oculis omnium, qui Christianã Remp. sartam tectam cupiunt, obijcerentur. Neq; hoc officio contentus, Catalogo præfixit hæc animi candidissimi verba: *Quisquis Reip. Literariæ faues. horum omnium Codicum, siue interpretandi, siue cõferendi, siue edẽdi, ita tibi futura copia est, si de ijs incolumibus tibi restituendis caueris.* Vides Lector de viro isto clarissimo dictũ rectissimè fuisse, eum esse animatã quandã *Bibliothecã, & Musæum obambulãs*, βιβλιοθήκην ἔμψυχον μουσεῖον περιπατοῦν, quanquam non solùm hac ratione literariæ Reipubl. contulit, verùm etiam suis ipse scriptis accuratissimè editis, eam ornauit, & locupletauit. Quorũ & in Selecta nostra Bibliotheca, & in sacro Apparatu suis locis meminimus.

I. Procopius in Octateuchum, libros Regum, Paralipomena, *membr. fol.*

II. Iosue, Iudices, Ruth, Regum, & Paralipomenon libri, *membr. fol.*

III. Ijdem libri denuò (exceptis Paralip.) & Tobias. cum scholio Theologi de duobus Testamentis; & Maximi εἰς τὸ κατ' εἰκονα καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ad calcem, expositio paucularum vocum Biblicarum, *membr. fol.*

IV. Prophetæ maiores & minores, cum periochis Hesychij presbyteri Hierosolymitani, Theodoreti, Polyehronij, & fragmento Ioan. Chrysost. in Susannam, *membr. quarto.*

V. Iobi enarratio, incerto, eoque haud ita vetere (vt videtur) auctore, principio mutila. 2. Nazianzeni carmen χριστὸς πάσχων, cum paraphrasi. Eiusdem περὶ ἀρχῶν fragmentum. 3. Iosephus de Machabæis. 4.* Michaël Psellus de Dæmonijs, fine mutilus, *char. quarto.*

VI. Euangelia diebus sacris prælegi solita, *membr. fol.*

VII. Psalterium cum diuersorum, velut Asterij, Basilij magni, Cyrilli, Didymi, Eusebij, Theodoreti, &c. enarratione, *membr. fol.*

VIII. Psalterij eiusdem enarratio alia, & Odæ, cum diuersorum expositione. 2. Ioan. Chrysostomi Orationum catalogus. 3. Disputationis de anima fragmentum, *membr. 4.*

IX. Euangelistæ quatuor, cum Theophylacti expositione, *char. fol.*

X. Euangelium Marci & Lucæ, eodem enarratore, *membr. 4.*

XI. Lucas Euangelista, cum diuersorum expositione, Niceta collectore, *char. 4.*

XII. Ioannis Euangelistæ capitum octo, cum parte noni, expositio diuersorum, eodem Niceta auctore, *membr. 4.*

XIII. Oecumenius in Acta Apostolorum, & epistolas D. Pauli omnes, necnon in Petri, Ioannis, Iacobi, Iudæ, quas dicunt catholicas, Codex diligenter exaratus, *membr. fol.*

Extat Latinè Basileæ excusus. Extãt Romæ 1587. & alibi.

Extant, Basileæ 1544. 1555. * Extant Paris. Lat. interpretatio. Petro Morello 1577.

Editi Romæ 1542. Græcè, & Latinè, in Germania.

Editus Veronæ an. 1532.

Digitized by Google

XIIII. Basilij magni sermones 46. 1. In principium Psalmi 1. 2. in Psalmum vij. 3. in xij. 4. in eundem, & contra fœneratores. 5. in xxvij. 6. in eundem. 7. in xxix. 8. in xxxij. 9. in xxxiij. 10. in xxxvij. 11. in xliv. 12. in xlv. 13. in xlviij. 14. in xlix. 15. in lxj. 16. in cxiiij. 17. in cxv. 18. in dictum Lucæ, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας (cap. 12.) 19. πρὸς τοὺς πλουτοῦντας. 20. in martyrem Iulittam. 21. in principium Euang. Ioan. 22. De gratiarum actione. 23. Deum non esse causam malorum. 24. in præceptionē Mosis, προσεχέσθωσαν. 25. κατὰ ὀργιζομένων. 26. De inuidia. 27. ὁμιλία ἡνθεῖσα ἐν Ἀγκύρᾳ. 28. De ethnicorum scriptis cum fructu legendis. 29. ὁμιλία ἡνθεῖσα ἐν λιμῷ καὶ ἀχμῷ. 30. De Fide. 31. De ieiunio. 32. de eodem. 33. κατὰ μεθυόντων. 34. Adhortatio ad S. Baptisma. 35. in 40. martyres. 36. in Gordium martyrem. 37. in Barlaam martyrem. 38. in Natalem Christi. 39. Contra Sabellianos, Arium, & Anomœum. 40. De humilitate. hactenus edita Basileæ 1551. quę sequuntur ἀνέκδοτα. 41. ad monasterij desertricem. 42. Ad monasterij desertorem. 43. Ad calumniantes ipsum de tribus Dijs. 44. Cōtra Sabellianos, Arium, & Anomœos. 45. De ieiunio, breuis admonitio. 46. De Incomprehensibili siue mutilum, *membr. fol.*

XV. Basilij eiusdem in Esaiam ἑρμηνεία, *membr. fol.*

XVI. Basilij eiusdem, epistolę 348. *membrana, quarto.* quarum pars necdum ann. 1595. erat tradita prælo. Illarum verò seriem cum Græca prænotatione. Vide in Catalogo Augustano Græcorum Codicum, eodem anno Augustæ edito, *membr. quarto.* vnde aliquot decades, τῶν ἀνεκδότων prælo adornatæ fuerunt Aug.) *membr. quarto.* Pars extat in eius openb.

XVII. I. Basilij eiusdem in Hexaemeron homiliæ xj. quamquam in scripto hoc Codice duæ postremę Greg. Nysseno tribuantur, sed perperam, vt è sequentibus etiam liquet. 2. Gregorij Nysseni de opificio hominis. 3. Basilij M. homilia in Nat. Christi. 2. adhortatio ad S. Baptisma. 3. Oratio in 40. martyres. 4. in Gordium martyrem. 5. in Barlaam martyrem. 6. Contra ebriosos. 7. Cōtra iracundos. 8. De inuidia. 9. In dictum Mosis, *Attende tibi ipse.* 10. Oratio prima de Ieiunio. 11. Deum non esse mali authorem, *char. quarto.* diligenter exarata omnia. Editę Basileę anno 1551. Reperiuntur singula in editis, sed quæ hinc possunt emendari.

XVIII. Enarratio epistolæ D. Pauli ad Romanos, Authoribus Basilio Magno, Chrysost. Dionys. Alex. Seueriano, & alijs. *membr. fol.*

XIX. D. Ioannis Chrysost. homiliæ 35. 1. In dictum Apostoli: *Diligentibus Deum omnia cooperari in bonum*, deq; tolerantia, & quantus sit afflictionum quæstus. 2. In dictum, *Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est, Credidi, propter quod locutus sum*, & de Eleëmosyna. 3. In idem dictum, *Habentes eundem spiritum*; atque aduersus Manichæos, & omnes eos, qui vetus testamentum criminantur, idq; à nouo diuellunt, & de Eleëmosyna. 4. In idem dictum, & cur communiter omnes bona percipiant, deq; Eleëmosyna. 5. De precatione, cuius initium, ἀμφοτέρων ἕνεκα προσάπτει. 6. De eadem. 7. De peccatis fratrum non publicandis, deq; eo non esse imprecandum hosti. 8. In dictum Pauli: *Propter fornicationem autem vnusquisque suam vxorem habeat.* 9. In locum Apostoli: *Mulier alligata est legi, quanto tempore vir eius viuit, quòd si obdormierit vir eius, liberata est, nubat cui vult, tantùm in Domino. Beatior autem erit, si sic permanserit.* 10. In viduam iuniorem. 11. In eandem, de coniugio solitario (περὶ μοναδρίας) 12. Aduersus eos, qui non rectè vtuntur dicto Apostolico: *Siue per occasionem, siue per veritatem Christus annunciatur*; deque Humilitate. 13. In locum Pauli: *Nam oportet & hæreses esse inter vos: vt & qui probati sunt, manifesti fiant.* 14. In liberationem Chananeæ (εἰς τὸν θλῖψιν τῆς χαναναίας) habita post reditum eius ab exilio. 15. In dictum: *Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam.* 16. De perfecta dilectione, deque remuneratione pro dignitate, seu, merito, (τῆς καθ' ἀξίαν ἀνταποδόσεως) & de compunctione. 17. * De mortuorum resurrectione. 18. De Eleëmosyna, pronunciata, quum tempore hyemis aduentans, pauperes & mendicos in foro dispersos negligi cerneret. 19. Comparatio regiæ potentiæ, diuitiarum, & eminentiæ ad Monachum in verissima Christi philosophia acquiescentem. 20. * In Natalem diem Seruatoris nostri Iesu Christi, prius incognitum, &c. 21. In prophetam Ionam, Danielem, & tres pueros: recitata sub introitum ieiuniorum. 22. In *Adamum, priusquam comederit de arbore Scientiæ, nouisse ipsum* quid bonū, quidq; malum, & domi ea esse præmeditanda, quæ in Ecclesia dicantur. 23. *Cur lignum scientiæ boni & mali dictum sit?* & quomodo sit intelligendum, *hodie mecum eris in Paradiso?* 24. In illud, *Vtinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ!* 25. Non dicere quæ scias, neq; alijs enunciare: pauperiorē reddere, gratiamq; extinguere. & in preces quas Christus fudit. & de potestate, qua omnia facit. & de veteris Legis correctione. & assumptionē carnis, nō minuere Filij cum Patre æqualitatē, sed magis cōmendare. 26 De ieiunio, concio, Quadragesimę initio habita. & cur à cœlo & terra Moses auspicatus sit. Deq; Eleëmosyna Oratio 1. 27. Ne pudeat cōfiteri honorandam (ieu, pretiosam) crucē, per quam nos seruarit Christus, esseq; in illa gloriandū. & de virtute. & quā desideret salutem nostram, deq; Eleëmosyna, oratio 2. 28. Cur de Sole, Luna, Cœlo, alijsque dixerit *Fiat!* De homine aūt, *Faciamus!* & quid sit, *ad imaginem!* oratio 3. 29. Quid sit, *ad similitudinem!* & cur, quum Deus dixerit, *bestijs nos dominaturos*, non dominemur? esseq; hoc singularis curæ, oratio 4. 30. Peccatum, tres seruitutis formas secum tulisse. & aduersus socordes auditores, atq; eos, qui parentes nō honorāt, oratio 5. 31. Nos non propter Adamum puniri: & plura esse bona, quā ab illo mala sint introducta, modò nobis ipsi attendamus. & contra eos. qui pauperes præcereunt, oratio 6. 32. In Crucem, & confessionem Latronis, nosq; pro inimicis orare debere. recitata die Parasceues. 33. * In appellationē Cœmeterij, & in crucem Domini Dei & seruatoris N. I. Christi. 34. * In sepulturam & Resurrectionē Christi. & Mulieres aurum in ecclesia gestare non debere (χρυσοφορεῖν) 35. * In S. Pascha, *membr fol.* Rom. 8. 2. Cor. 4. Impressæ in officina Christophori Plātini, an. 1579. & Venetijs. 1. Cor. 7. Ibid. f Philip. 2. Matth. 15. Hebr. 12. * Extat Latinè. Extat, interprete Polidoro Virgilio, Basil. 1533. * Excusa Augustæ 1594. Lucæ 23. 2. Cor. 11. Asteriscis notatæ breui publicabuntur.

XX. Maximi Monachi, τοῦ ὁμολογητοῦ, opera. 1. De varijs dubijs S. Scripturæ; ad Thalassium, p. 2. 2. De varijs dubijs eorū quæ Dionys. Areop. & Greg. Naz. scripserunt; ad S. Theologum & Io. archiepiscopum Cyzici, p. 76. 81. 3. De duabus naturis in Christo, contra Arium, Nestoriū, Sabellium, & Eutychen, p. 144. 4. Ani- Numeri pagi natum respōdēt cod. m. s.

mam esse incorpoream, p. 44. ad Io. archiepisc. 5. De animæ potentia post mortem; ad Iordanem presbyterum, p. 146. 6. ad Antistitam, de monasterij desertrice pœnitente. 147. 7. Precationis dominicę breuis expositio, 148. 8. Epistola, de diuini animi dolore, περὶ τοῦ κατὰ θεὸν λύπης, 154. ad Io. Cubicularium. 9. Epist. ad Iordanem presbyterum, 155. 10. ad Thalassium presbyterum, 156. 11. ad Gregorium Eparchum, 157. 12. ad Pyrrhum sanctiss. presbyterum, 162. 13. ad Io. Cubicularium, de vero ecclesiæ Dei dogmate, & contra Seuerum, 163. 14. ad Cosmam Alexandriæ diaconum, de Essentia, & persona, 176. 15. Eiusdem dialogus contra monothelitas, 182. 16. ad Marinum, sanctiss. presbyterum, περὶ φυσικῆς θελήματος, φυλήσεως, παραιρέσεως, &c. Cap. 50. 51. contra Seuerum. 18. ad Georgium presbyterum περὶ τῆς κατ' χριστὸν μυστηρίου. 19. Tomus dogmaticus ad Marinum diaconum in Cyprum missus, 202. 20. In dictum Christi: *Pater si fieri potest, calix à me prætereat*, 206. 21. Definitiones variæ, * 206. 22. Epistola ad S. episcopum Quirinum (κῦρ ιν) Nicandrum, 207. 23. Ad S. patres, antistites & monachos insulæ Siculorum, 211. 24. De ecclesiastica mystagogia, 215. 25. Expositio Psal. 59. 227. [26. Anomæi, seu Arianistæ cum Orthodoxo colloquium, 229. 27. Aliud eorundem colloquium, 236. 28. Macedoniani cum Orthodoxo colloquium. 29. S. Athanasij aduersus Apollinarium, 248. 30. Compendium disceptationis eiusdem sectatoris Apollinaris & Gregorij episcopi Orthodoxi, 251.] 31. Quæstiones nonnullæ de anima, 254. 32. Canon paschalis, 256. 33. Ascetica, 280. 34. Ad Elpidium presbyterum, * de Dilectione Centuriæ quatuor, 290. 35. Centuriæ aliæ septem, de Theologia & mysterio incarnationis, deq; virtute & vitio, *membr. fol.*

Pars subnexa Andronico Augustæ impressio.

Extat latinè, breui ēt Græcè ꝓditurus. Hi quinque dialogi græco latini noīe Athanasij de S. Trin. editi.

XXI. Maximi monachi centuriæ de Theologia, &c. septem. Ad Elpidium de Dilectione centuriæ quatuor. 2. Ioan. Damasceni Logica. 3. Gregorij Nysseni de Anima & Resurrectione cum Macrina sorore disputatio, *char. fol.*

* Extant græcè & latinè inter orthodoxographa Basilcæ edita. Quibus asteriscus est subiectus, illæ sunt editæ.

XXII. Gregorij Nysseni opera. 1. Homilia de Filij & Spiritus sancti Deitate. * 2. de S. Christi Natiuitate. * 3. De S. Stephano protom. * 4. In laudem Basilij M. 5. In S. Baptisma. * 6. de ijs qui obdormierūt. 7. In dictum, *Quatenus feciſtis vni ex his minimis.* * 8. In S. mart. Theodorum. 9. In Meletiū Episc. Antiochiæ. 10. In 40. mart. laudem, orationes duę. 11. de S. festo Paschatis, & Resurrectione Domini, orationes tres. 12. De assumptione Domini. * 13. ad Eustathium, * κατὰ πνευματομάχων. 14. Tres dici Deos non oportere, ad Ablabium contra Sabellianos. 15. De differentia Essentiæ & personæ seu hypostaseos, quæ & ipsa in Operibus Basilij M. reperitur p. 295. 16. De Fide ad Simplicium. * 17. De infantibus qui præmaturè abripiuntur, ad Hierium. 18. De Christianismo, ad Harmonium. * 19. In dictum, *Tunc & ipse Filius subijcietur ei, qui subiecit ei omnia.* 20. In funus Pulcheriæ. 21. In 6. Psalmum de octaua. * 22. In laudem Greg. Neocæs. Thaumaturgi. 23. De beatitudinibus. 24. Orationis Dominicæ expositio, *membr. fol.*

Extant græcè & latinè Cyrilli editæ nomine, anno 1560. Viēnæ.

XXIII. Catecheticæ institutiones episcopi Hierosolymitani, quem Cyrillum esse puto, Græcæ autem ipsarum prænotationes extant in catalogo Augustano ann. 1595. Hinc chronologica sequitur annotatio hæc. Eiusdem autem autoris, & has, & quæ sequuntur, existimo. 2. Mystagogicæ Catecheses quinque. Vltimæ Catecheseos mystagogicæ finis desideratur, vt & initium epistolæ à quadam * Sancta ad Patrem quendam missæ, περὶ τῆς ἐν ὁσιότητι ἀναιρεθησάντων θεοῦ, cuius hic est epilogus: ὑγιῶς διασκεδασθήσεται. 3. Ignatij archiepiscopi Theopolitani Antiochiæ, epistolæ, *membr. fol.*

*F. ab illa Maria, ad quam extat epist. Ignatij, quæ in hoc cod proximè sequitur. Dilingæ ex hoc cod. primo omnium editæ.

XXIV. * Nemesij, Emesæ Episcopi, de *natura hominis* lib. 2. Greg. Nysseni de anima & resurrectione disputatio cum Macrina sorore. 3. Io. Damasc. oratio de defunctis, *par. membr. par. char.*

* Extat Græcolat. Latinè edita.

XXV. Basilij M. contra Eunomium ἀντιῤῥητικοί. Eiusdem Basilij ad Amphilochium Iconij episcopū de spiritu sancto. Gregorij Nysseni de dormientibus oratio, *membr. fol.*

Græcè Veronæ impressa, 1531.

XXVI. Nazianzeni Theologi homiliæ, 1. in S. Pascha duæ. 2. in Dominicam nouam. 3. In Pentecosten. 4. In Machabæos. 5. In Cyprianum martyrem. 6. Ad Iulianum tributorum exæquatorem εἰς ζῶν ἐξισωτὴν ἰουλιανὸν, καὶ εἰς τὸν ἀπογραφῶν. 7. In Christi Natiuitatem. 8. Oratio funebris in Basilium magnum. 9. In S. lumina. 10. In S. Baptisma. 11. Ad Greg. Nyssenum. 12. In S. Athanasium. 13. In præsentia 150. Episcoporum habita. 14. De amore pauperum. 15. In plagàm grandinis, cum scholijs ad marginem singularum.

Extant.

XXVII. Nazianzeni Oratio ad eos, qui ipsum initio acciuerant. 2. In Cæsarium fratrem. 3. in Gorgoniam sororem. 4. Apologeticus. 5. Funebris in patrem. 6. Ad ciues trepidantes. 7. De recta doctrinæ sententia, deque Episcopis constituendis. 8. Ad Eunomianos. 9. De Theologia. 10. De Filio. 11. De eodem. 12. De Spiritu sancto. 13. De composita differendi ratione. 14. In Heronem. 15. In episcoporum Aegyptiorum appulsum. 16. Aduersus Arianos, & de se ipso. 17. De se ipso, altera. 18. Quum rure, post Maximi tumultum, redijsset. 19. Ad Cledonium duæ epistolæ. 20. Ad Nectarium. 21. In electione Doarensium antistitis. 22. Ad Euagrium monachum de Deitate. 23. Inuectiuæ aduersus Iulianum apostatam, *membr. fol.*

Extat latinè. Editæ Latinè & Græcè, Basilcæ 1550.

XXVIII. Nazianzeni apologetica Oratio, cur in Pontum fugerit: cuius in medio paginæ duæ desunt, 2. Ad eos, qui ipsum initio acciuerant. 3. In Cæsarium. 4. In sororem suam [quæ hoc ornatur eulogio, κατων ξωσεύσην σοφρόνων Γοργονία.] 5. De pace. 6. De pace, altera. 7. Purgatoria, quum Sasimorum antistes crearetur à Basilio magno, 8. Purgatoria altera, quum iam esset creatus. 9. ad Greg. Nyssenum. 10. Ad patrem, quum Nazianzenæ Ecclesiæ curam ei commisisset. 11. In plagam grandinis. 12. Oratio funebris in patrem, cuius epilogus deest, *membr. fol.*

Extant.

XXIX. Nazianzeni in S. lumina. 2. In præsentia 150. Episcoporum, 3. De amore pauperum. 4. In plagam grandinis. 5. In S. Baptisma. 6. In Athanasium. 7. In Greg. Nyssenum. 8. In Cyprianum martyrem, cum paraphrasi, quam Nicetæ arbitror, singulæ, *membr. fol.*

Extant.

XXX. Nazianzeni in S. Pascha, & in tarditatem. 2. In Pentecosten. 3. In Christi Natiuitatem. 4. In Basilium M. 5. In S. lumina. 6. In S. Baptisma. 7. In Greg. Nyss. 8. In S. Athanasium. 9. In 150. Episcoporum

præsentia.

Digitized by Google

præsentia. 10. De amore pauperum, cum paraphrasi Nicetæ, singula. 2. Synopsis septem œcumenicorũ conciliorum. 3. Tetrasticha Nazianzeni, cum Nicetæ (qui & Dauid Philosophus) paraphrasi, sed eius in medio non pauca desunt, variatque ab illa quæ Venetijs edita est eiusdem nomine apud Franciscum Zanettum, anno 1563. 4. Nazianzeni eiusdem * Arcana, cum paraphrasi. *membr. quarto.* — Impressa est iã Augustæ.

XXXI. Cyrilli Alexandriæ Archiepiscopi Dialogi 10. de S. Trinitate. *memb. fol.* — *Excudit Fr. Raphelẽgius anno 1591.

XXXII. D. Ioan. Chrysostomi ἀπανδίσματα, id est, homiliæ; non ab ipso ita compositæ, sed è diuersis eius scriptis à Theodoro Magistro (velut arbitramur) contextæ. 1. De prouidentia. * 2. De anima. * 3. De voto. 4. De dilectione. 5. De eleemosyna. 6. De virtute & vitio. 7. De virginitate. 8. De fortitudine & robore. 9. De pœnitentia. 10. De ieiunio & temperantia. 11. De ingluuie & ebrietate. 12. De peccato & confessione. 13. De futuro iudicio. 14. De morte. 15. De tolerantia & longanimitate. 16. De malorum tolerantia. 17. De odio & inimicitijs. 18. De Fascino & inuidia. 19. De ira & furore. 20. De dolore & animi deiectione [περὶ λύπης καὶ ἀθυμίας] 21. De Ecclesia, eiusque mysterijs non contemnendis. * 22. De animi humilitate. * 23. De arrogantia & inani gloria. 24. De diuitijs & paupertate. * 25. De auaritia. * 26. De felicitate & infelicitate. 27. De silentio & arcanis. 28. De iureiurando. 29. De doctrina & admonitione. 30. De magistratu, potestate & gloria. 31. De aduersa valetudine. * 32. De mulieribus & pulchritudine. * 33. De puerorum institutione. 34. Encomium D. Pauli, è diuersis Io. Chrysostomi libris à Theodoro magistro collectum, fine mutilum. *char. fol.* — Quibus stellula subiũgitur, editæ sũt Basileæ, cum Mart. Cromeri, &c. interpretatione, sed quæ hinc possunt restitui.

XXXIII. Eadem D. Chrysostomi ἀπανδίσματα. *memb.* 4. sed alio ordine.

XXXIV. D. Ioan. Chrysostomi homiliæ septem, quum adhuc esset in Antiochia, habitæ contra Eunomianos seu Anomæos, περὶ ἀκατα λήπτου, De incomprehensibili Dei natura. 2. Homiliæ eiusdem sex, contra Iudæos. 3. Homiliæ totidem, de Sacerdotio. 4. De diuite & Lazaro homiliæ quatuor. * 5. In dictum Apostoli 1. Thess. 5. *De ijs qui obdormierunt, nolo vos ignorare fratres.* 6. In illud 1. Timoth. 5. eiusdem, *Vidua eligatur, non minor sexaginta annorum;* & de educatione liberorum, deque elemosyna. 7. Laus eorum qui Ecclesiæ interfuerunt, &c. atque in illud: *Vidi dominum sedentem in throno excelso.* 8. In illud Paralip. *Exaltatum est cor Oziæ,* & de animi humilitate, nec virtute præditum debere esse confidentem, &c. 9. In illud Esaiæ: *Factum est eo anno, quo rex Ozias mortuus est, vidi Dominum.* & Antiochiæ ciuitatis laus. & contra eos qui matrimonium prohibent. 10. In idem Esaiæ dictum, *Vidi Dominum;* & demonstratio, Oziam iure leprosum factum. *membr. fol.* — 1. Timoth. 5.

XXXV. Theophylactus Bulgariæ Archiepiscopus, in Epistolas D. Pauli omnes, excepta ad Thessalonicenses altera, & illa ad Philemonem. 2. Ioan. Chrysostomus in ficum arefactam. Expositio verborum, *Et ingressus Iesus in templum, eiecit omnes, &c.* 4. Expositio parabolæ de patrefamilias, qui plantauit vinem. 5. Expositio verborum, *Simile factum est regnum cœlorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo.* 6. Expositio parabolæ de virginibus decem; & de eo, qui peregrè profectus vocauit seruos suos. 7. Expositio verborum, *Cùm autem venerit filius hominis in gloria sua.* 8. Expositio verborum: *Cùm autem Iesus esset in Bethania, in domo Simonis leprosi.* 9. In verba: *Cæterùm prima die azymorum, accesserunt discipuli ad Iesum,* &c. 10. In verba, *Vescentibus autem eis, accepit Iesus panem, &c.* 11. In verba, *Tunc venit Iesus cum ipsis in locum Gethsemane.* 12. In verba, *Vnus eorum, qui erant cum Iesu, extensa manu,* &c. 13. In verba, *Tunc exspuerunt in faciem eius.* 14. In verba, *Iesus autem stetit ante Præsidem.* 15. In verba, *Tunc milites Præsidis suscipientes Iesum in prætorium.* 16. In verba, *A sexta autem hora.* 17. In verba, *Postero autem die, quæ sequitur parasceuen.* 18. In verba, *Quæ quum abijssent, ecce quidam è custodibus. char. fol.* diligenter exaratus. — Extat Latinè. Matth. 21. Matth. 22. Matth. 25. Ibid. Matth. 26. Matth. 27.

XXXVI. D. Ioan. Chrysost. Commentarij in Epist. ad Hebræos. *memb. fol.* codex peruetus. — Editi Veronę ann. 1529.

XXXVII. Eiusdem D. Ioan. Chrysost. hom. in Epist. ad Ephesios, & ad Titum, *membr. fol.* codex & is vetus.

XXXVIII. D. Ioan. Chrysost. hom. in Epist. ad Corinth. primam, cuius initio desiderantur homiliæ quatuor, & finis. Eiusdem in Epist. ad Galat. 2. Vita Io. Eleemonis, Alexandriæ Archiepiscopi Fortassis Patriarchæ à Leontio Neapolis Cypriæ Episc. descripta, fine mutila. *memb. fol.* — Excusæ ibid. Impressæ ibi.

XXXIX. D. Ioan. Chrysostomi interpretatio Actor. Apostol. codex notæ optimæ. *membr. fol. maiore.*

XL. D. Ioan. Chrysost. commentarij in Euang. Matthæi: homilię 45. in capita priora, vsque ad verba, *Vobis datum est nosse mysteria,* quæ vltima est homilia codicis huius.

XLI. Eædem homiliæ denuò. *memb. fol. vterque.*

XLII. D. Io. Chrysostomi homiliæ in Euang. Ioannis, à 49. vsque ad 88. initium ab eo loco, *Et ambulabat Iesus post hæc in Galilæa, nolebat enim in Iudæa,* &c. *memb. fol.* — Extant Latinè.

XLIII. D. Ioan. Chrysost. in Geneſis homiliæ 67. vltimæ textus, *Dixit autem Israel Iosepho. Tomi duo, memb. fol.*

XLIV. D. Io. Chrysostomi Commentarij in vtranque epist. ad Thessal. & in vtranque ad Timotheum, in Epist. ad Titum, Philemonem, & ad Hebræos. 2. De legibus naturæ, eodem autore. 3. Clemens de Petri præconio. 4. Martyrium Clementis. 5. Ephræmus archiepiscopus Chersonis & martyr de miraculo Clementis in puero. 6. Martyrium S. Blasij. *memb. fol.* — Editi Veronę ann. 1529.

XLV. D. Ioan. Chrysostomi commentarius in epistolam ad Romanos: initio deest pars argumenti. *memb.* 4. — Impressus Veronæ.

XLVI. D. Ioan. Chrysostomi * Statuæ (id est, homiliæ, habitæ propter tumultum multitudinis & demolitionem statuarum in foro vxoris Theodosianæ.) 1. In dictum Apostoli, *Modico vino vtere.* 2. In dictum, *Diuitibus huius sæculi præcipe, ne elato sint animo.* 3. Homilia, in abitum Flauiani Antiochiæ Episcopi habita, de precaturi culpam istam multitudinis apud Theodosium Imp. 4. Adhortatio ad tolerantiam. 5. Alia ad populum adhortatio, ne minis territetur, &c. 6. Metum Magistratus esse fructuosum. 7. Dolo — * ἀνδριάντις λόγοι. vide Zonarã, Tomo 3. pag. 30. V. 41. 1. Timoth. 5. 1. Timoth. 6.

Gen.1.& 3. rem mederi peccato; & in dictum, *In principio creauit Deus cœlum & terram*: & de quęstione: *Adam vbi es?* 8. Adhortatio ad virtutem temeritatis in iureiurando cauendæ. 9. Laus eorum, qui à iureiurando abstinent, & in dictum: *Cœli enarrant gloriam Dei.* 10. Laus eorum qui ab epulis auscultationi vacarunt, deq; Mundo; & aduersus eos, qui Creaturæ diuinitatem tribuunt, &c. 11. Gratiarum actio Deo, pro liberatione à malis, quæ seditionem videbantur secutura. 12. Alia gratiarum actio ad Deum de venia peccatorum in Imp. deque lege Naturæ, homini à Deo insita. 13. Gratiarum actio de mutata tristi rerum facie. 14. De iureiurando. 15. De timoris vtilitate; & luctum risu fructuosiorem esse; & in dictum, *Noris te in medio laqueorum ambulare.* 16. In dictum, *Paulus vinctus Iesu Christi.* 17. In Elebichum & Cæsarium à Theodosio Imp. missos, vt inquirerent in auctores destructarum statuarum. 18. De ieiunio, & in dictũ Apostoli, *Gaudete in Domino semper.* 19. Ferijs ascensionis (τῇ κυριακῇ * τῆς ἁγιασωζομένης) & de cauendo iureiurando. 20. In reditum Flauiani Episcopi, & reconciliationem Imperatoris cum ciuitate, atque in auctores demolitionis statuarum. 21. Ad illustrandos (πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι) & baptizandos. 22. de iniuriarum obliuione. 23. In parabolam de decem millibus talentis & centum denarijs, quodq; quouis peccato maior sit iniuriarum memoria. *memb. fol.* diligenter exaratus.

Sirac. 9. Phile n.1. Philip.4.

Extant quædam Latinè. Subiectũ primo Tomo synonymorũ.

XLVII. D. Ioan. Chrysostomi epistolæ ad Olympiadem 18. & aliæ ad alios. 2. Carmina quædam Greg. Nazian. nuperè partim ab H. Commelino, velut definitionum iambi, partim à Fr. Raphelengio, velut carmen cõtra Apollinarium, &c. edita, opera D. H. 3. Georgij Diaconi magnæ Ecclesiæ Pisidis, iambi in Hexaemerum. 4. Alphabetum morale Ignatij Sceuophylacis (vasorum custodis) magnæ Ecclesię. *char. fol.*

XLVIII. Theophylacti Bulgariæ Episcopi enarratio 12. prophetarum. *char. fol.* extat Lat.

XLIX. Fragmentum Epitomes Stromatum Clementis Alexandrini. *char.* 4. hinc quædam re stituta in nupera editione, quę prodit noua è typographeio H. Commelini.

L. S. Gregorij Papæ Romani dialogi quatuor, cum eorundem periochis, codex quem in vrbe Siciliæ Messana Constantinus Lascaris emptum, manu suppleuit sua, Anno I. C. 1490. *membr.* 4.

Edita Tiguri.

LI. Ἀπομνημονεύματα, dicta memorabilia, Philosophorum & Poetarum, necnon Theologorum. *char. fol.*

LII. Theodoreti, Episcopi Cyri, Therapeutica, id est, curationes Græcarũ affectionum (hinc multum adiuta est nuperrima huius editio in officina H. Commelini) 2. Boetius philosophus de arte Dialectica. 3. Fragmentum musicum, ἀκέφαλον καὶ δυσανάγνωστον. 4. Marci Abbatis ἀντίζυγα virtutum & vitiorum, cum fragmentis quibusdam alijs. *char.* 4.

Extat.

LIII. Climax, seu scala Ioannis Sinaitæ; eiusdem liber ad Pastorem. *memb. fol.*

LIV. Idem liber denuò. *in charta.*

LV. Idem auctor denuò, cum Eliæ Cretensis Episcopi expositione, sed principio & fine mutilus, carieque exesus. *char. fol.*

LVI. Πατρικὰ: quæstiones à S. Patribus explicatæ. 2. Synopsis hęreseon; Epiphanij episcopi Cypri. *char. fol. minore.* passim carie exesum.

LVII. Symeon Metaphrastes, de vitis Sanctorum, mense Maio, inter alia, de Hieremia, Zacharia, Iobo (ex Io. Chrysost.) Ioan. Euangelista, Athanasio, Epiphanio Cypri Episcopo, Germano Patriarcha Constantinop. Constantino Imp. & Helena. *memb. fol.*

LVIII. Eiusdem (vt conijcimus) Symeonis Metaphrastes September; qui continet præter alia, Andreæ Cretensis Archiepiscopi, homil. in Natiuit. Deiparæ Mariæ. 2. In eandem, Ioan. Damasceni. 3. De inuentione sanctę Crucis. 4. In conceptionem Ioan. Bapt. Antipatri Boarorum Episcopi. 5. Hypomnema in Euang. Ioannem. 6. Cosmæ Vistetoris in Mariam Deiparam, & eius parentes Ioachimum & Annam, encomium. 7. Photij, Archiepiscopi Constantinop. & Leonis, regis pijssimi, in Nat. Mariæ. 8. Ioseph Thessalonicæ Archiepiscopi, in sanctam & viuificam crucem. 2. October, qui martyrium Ananiæ Apostoli continet. 2. Cypriani, & Iustinæ. 3. Dionysij Areopagitæ. 4. Hypomnema in S. Thom. Apostolum. 5. Martyrium Luciani. 6. Longini centurionis ad Crucem Christi. 7. Hypomnema in S. Lucam & Iacobum ἀδελφόθεον.

LIX. Simeonis Metaphrastę Nouember; quo inter cętera continetur hom. D. Io. Chrysost. εἰς τὰ ἀναφορικὰ. vita Pachomij, Io. Eleemonis, Io. Chrysostomi. *membr. fol.*

LX. Vita S. Andreæ cuiusdam, fortè Cretensis illius Archiepiscopi, fine mutila, itemque vno & altero loco. *char.* 8.

LXI. Fragmenta mensis Martij, Aprilis, Maij; quo codice inter alia continentur. 1. Epiphanij Cypri Episcopi oratio in sepulturam Christi & descensum ad inferos, fine mutila. 2. Germani Patriarchæ Constantinop. oratio in S. Mariam Deiparam, quum triennis in templo sisteretur. 3. D. Io. Chrysost. homilia in natalem Christi, cuius initium, ὁπόταν ἡ ἱερὰ ἐπέλθῃ, τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα πρὸς χαρισμὸν παλινδρομεῖ. Alia eiusdem breuior, hoc exordio ὁ τῆς διαλλαγῆς ἀνέτειλε σήμερον ἥλιος, καὶ τὸν πρὶν ἀνατέλλοντα ἐκάλυψε.

Extat.

5. Nazianz. oratio in Nat. Christi. 6. Ioan. Chrysost. in Stephanum proto mart. 7. Amphilochij, de vita & miraculis Basilij magni, imperfectum, vt & fragmentum homiliæ Io. Chrysost. in Herodem & infantes, cuius initium. ὥσπερ ὁ ἡλιακὸς ἔτος πόλος. 8. Nazianzeni oratio in S. Theophania, cuius initium, πάλιν ἁγνὸς ὁ ἐμὸς. 9. Io. Chrysost. in suscitationem Lazari. 10. Amphilochij in occursum (εἰς τὸ ὑπαπάντιον) Domini nostri Iesu Christi. In eodem codice legitur Oraculum Græcum, quod ita redditum est Latinè. Id est,

Extat.

Coniecturam dixi, finem apprehendi.
Lapsæ Deæ aedes sunt, edes, dicite Regi:

Non

Non Phœbo tectum, neque laurus nuncia rerum
Quæ fiant, est iam; non fons, neque Pegasis unda. char. 4. Ἑξάτυλον *passim.* paginis alicubi transpositis.

LXII. Dogmatica Panoplia, principio, medio, & fine mutila, cæteroqui charactere eleganti scripta, in quo libro cum alia aliorum citantur scripta, Dionysij Arepag. Alexandrini, Athanasij, Basilij M. Naz. Cyrilli, Ioan. Chrysostomi, Maximi monachi, Damasceni, tum κατηχητικὸς λόγος Gregor. Nysseni, quem prælo adornamus. *char. fol.*

LXXIII. Ioannis Monachi disputatio inter corpus & animum. Eiusdem argumenti Opusculum est Lutetiæ editum nomine Gregorij Palamæ.

LXIV. Symeonis presbyteri Sermones 33. & hymni Iambici. *char. 4.*

LXV. Ecphrasis eorum quæ à Barlaamo & Acindino sunt disputata, ἑξάτυλον. 2. Opuscula Rhetorica. 3. De articulis. 4. Index Græcarum vocum alphabeticus, cum expositione passim. 5. Cyrilli lexici fragmentum. 6. Cato Planudis, cum explicatione interlineari. 7. Similitudinem, à brutorum proprietatibus, fragmentum, *char.* 8.

LXVI. Andreæ, Episcopi Cretensis, homilia in Annunciationem Beatiss. Virginis Mariæ. 2. Antipatri Episcopi Bostrensis, de eadē. 3. Greg. Archiepiscopi Cæsarienfis, Thaumaturgi, de eadem. 4. Ioannis Damasceni, in obdormitionem & translationem Beatę Mariæ. 5. Andreæ Hierosolymitani, Episcopi Cretensis, de eadem. 6. Eiusdem in Lazarum rediuiuum. 7. Eiusdem in diem Palmarum, [εἰς τὰ βαΐα, nonnusquàm Ἑξάτυλον] 8. Germani Episcopi Constantinopolitani oratio in sepulturam Christi. 9 Eiusdem in Annunciationem Beatæ Mariæ. 10. Eiusdem in primam Dominicam ieiuniorum, deque imaginum restitutione. 11. Eiusdem Κυρῦ τριμανῦ in tertiam ieiuniorum Dominicam; & de S. Cruce. 12. De veneratione S. Crucis. 13.* Eiusdem de infantibus ab Herode occisis, & in principium Euang. Marci. 14. Eiusdem in exaltationem S. Crucis, & contra Bogomilos. 15. Eiusdem in Dominicam ante Natiuitatem Christi, deque tribus alijs pueris in fornacem missis. 16.* Basilij M. hom. in Natiuitate Christi. 17. Eiusdem adhortatio ad S. Baptisma. 18 Georgij monachi & chartophylacis magnæ Ecclesiæ, Encomion in historiam de B. Maria in templum ducta Deoque consecrata. 19. Amphilochij, Episcopi Iconij, in occursum (ὑπαπάντην) deque Symeone & Anna. 20. Hesychij, presbyteri Hierosol. in occursum D.N. Iesu Christi. 21.* Io. Damasceni in Transfigurationem Christi. 22. Antipatri in natalem Ioan. Baptistæ. 23.* Io. Chrysost. in decollationem Io. Bapt. 24.* Eiusdē in saltatricem Herodiadem. 25.* In locum Euāg. *Coegerunt Iudæi Concilium.* 26.* De virginibus decem. 27.* De Maria Magdalena. 28* De proditione Iudæ, Paschate, cęnæ dominicæ institutione. 29.* In S. Parasceuem. *memb. fol.*

*Edita Augustæ cum alijs aliorum S. Patrū homilijs. Extat.

*Græcolat. Augustę edita.

Editæ ex hoc codice ibidē Anno 1587.

LXVI. Anastasij Sinaitæ c. 24. Eiusdem opus de fide Orthodoxa, ex S. literis & patribus collectum. 2. Seueriani Epis. Gabalorum, expositio dicti Apostolici: *Habitat in ipso omnis plenitudo Deitatis corporaliter.* 3. Anastasij, Theopolitani Archiepiscopi, narratio actorum in Persida. 4. Epiphanij synopsis hæreseon. 5. De 6. œcumenicis concilijs. 6. Vita Theodori Studitæ (τὸ τῶν ὑποδιωγμένων) conscripta à Theod. magistro τὸ ἀφνοπάτρ. *memb. 4.*

LXVII. Ioan. Damasceni* Logica. Eiusdem libri de Orthodoxa fide. hi extant Græcè & Latinè. *char. 4.*

*Extat Latinè.

LXVIII. Cassianus abbas, de cœnobijs in Aegypto atque Oriente, illorumque canonibus. 2. Narratio de duodecim Patribus, qui conuenerunt de suis ipsorum rectè factis. 3. Maximi monachi de *Dilectione*, centuria prima deest, & initium secundæ, vsque ad c. 7. reliquæ duæ adsunt integræ. 4.* Nili sententiæ, de octo primarijs vitijs (περὶ τῶν ὀκτὼ τῆς κακίας λογισμῶν. de octo vitiosis cogitationibus) de gula, fornicatione, auaritia, ira, tristitia, acedia, inani gloria, superbia. 5. Cassianus abbas Romanus, de ijsdem. 6. S. Nili monachi, de Precatione c. 152. 7. Eiusdem institutio iuniorum monachorum. 8. Eiusdem parœnesis ad monachos. 9. Eiusdem Epist. ad Anastasium Epis. 10. Methodius Epis. aduersus eos qui *Christi in carnem aduentum Eliæ profuisse negabant.* 11. Eiusdem de Filij Dei incarnatione & Passione. 12. Eiusdem aduersus eos, quos Crucis Christi pudet. 13. S. Cyrilli explicatio parabolæ de œconomo iniusto apud Lucam. 14. Nili monachi varia capita ad animæ custodiam. 15. Eiusdem περὶ παθῶν. 16. Eiusdem σκέμματα. 17. Eiusdem gnomæ animum à rebus caducis ad diuinas inuitantes. 18. Eiusdem definitiones affectionum animæ rationalis. 19.* Eiusdem gnomæ. 20. Eiusdem περὶ λογισμῶν. 21. Diadochi episcopi Photicæ Epiri Illyrici finitiones Fidei decem, & * centum capita illuminantia. 22. Io. Carpathij ad duodecim Indiæ monachos. 23. Eiusdem capita 117. quo haud scio an referenda quæ sequuntur de *Dilectione & Continentia.* 24. Ad Paulum presbyterum, capitum centuriæ 4. 25. Chilonis consilium, de vita accurata, & secundùm virtutem instituenda. 26. Vitæ quorundam Sanctorum I. Lycopolitani, Didymi, Paphnutiorum, Apollo, Coprę, Patermathij, Melanarum, &c. Hippolyti narratio de quadam virgine conseruata. 27. Doctrina Patrum, de peccatorum confessione. 28. Canones Ecclesiastici Apostolorum, 6. Synodorum, & sanctorum Patrum, hactenus manu exarata veteri, sequentia recentiore. 29. συμβολία νοὸς ἑκάστου πρὸς τὴν ἰδιαν ψυχήν. 30. Præceptiones sanctorum Patrum animæ vtiles. 31. Hieronymi narratio. 32. De virginitate, deque Matrimonio. 33. Dionysius Areopagita de Hierarchia Ecclesiastica ad Timotheum, de Baptismate, de Synaxi. Eiusdem laus S. Trinitatis. 34. Symeonis metropolitani Euchaitarum epist. ad Io. monachum & Eucleistum, αὕτη δὲ ἁρμόζει καὶ παντικιλλίῳ. 35. Basilij homilia de nuntio vitæ remittendo, deque perfectione. *memb. 4.*

*Extant Latinè typis Plantini.

LXIX. Sibyllina carmina: extant primo omniū ex hoc Codice edita Basileæ. 2. De selectis D. Scripturę quæstionibus ambiguis, B. Theodoreti, in Pentateuchum, Iosuam, iudices. *char. fol.*

Parisijs impressa.

LXX. Philonis Iudæi opera. Quorum extant Græcè prænotationes in Catalog. Augustt. *memb. fol.*

Ibidem edita Græcolat. Anno 1558.

LXXI. B. Theo-

Digitized by Google

LXXI. B.Theodoreti, Episcopi Cyri interpretatio Psalmorum 93.cum initio 94. 2.Expositio Cantici Mosis,diuersorum auctorum,fine mutila.*char.fol.*

Extat Latinè. LXXII. S.Andreæ Archiepiscopi Cæsareę Cappadociæ interpretatio Apoc.Euang. Io.*char.* 8.

LXXIII. Michaelis Pselli Dioptra,seu Sermones 4. quibus disputatio inter animum & corpus continetur,allatis diuersorum sanctorum Patrum testimonijs, ad calcem locus Nicolai Episcopi Methonæ de S.Trinitate,item alius Greg.Thaumaturgi.*char.quarto.*

Extat Latinè inter opera Gr. Naz. Basileæ edita, Anno 1571. *Græcolat. ibidem editę. LXXIV. Cæsarij,fratris Greg.Naz.explicatio quæstionum à Constantino, Theocharisto, Andrea, Gregorio,Domno,Isidoro,Leontio præpositorum. 2. Diadochi Photicæ Epiri Episc.centum capita illuminantia. 3. Palæologi Imp.*admonitiones ad filium.*char.fol.*

LXXV. Michaelis Glicæ explicatio obscurorum locorum sacræ Scripturæ.*charta fol.*

LXXVI. Ioan.Damasceni de hęresibus: eius initium idem quod Synopseos Epiphanij. 2. è Theodoreto,de Massilianis. 3. Timothei presbyteri Ecclesiæ magnæ Constantinop. *De discrimine eorum qui fidem Christianam recipiunt.* 4. de hæresibus & hæresiarchis,è Synodico Sophronij Archiepiscopi Hierosolymit. 5. De natura & hypostasi, Seueri opinio,è quarta oratione arbitraria (ἐκ τοῦ Λ'. λόγου τοῦ διαιτητοῦ) Ioannis Grammatici Tritheitæ. 6. De Ecclesia,& Ecclesiastica successione,expositio. 7. Ioannis monachi, τοῦ νηστευτοῦ, Canon de diuersis perturbationibus, quæ incidere possunt. 8. fragmentum è Constitutionibus Ecclesiasticis, S. Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani, & aliorum Patrum. *char.* 4.

LXXVII. Athanasij Archiepiscopi Alexandrię,ad Antiochum Principem,Explicatio dubiarum quęstionum in sacris literis, ψευδεπίγραφον esse,vel inde constat, quod Chrysostomus,Scala Ioannis,Maximus,Nicephorus,& alij,in illo citantur.*char.quarto.*

LXXVIII. Dauid Monachi historia succincta de hæresi Barlaami & Acindini. 2. Sermones dogmatici aduersus eosdem scripti à Philotheo Heracleę Metropolitano & ab hagioritis Hierosolymam missi. 3.Gregorij Palamæ Thessalonicæ Metropolitani expositio fidei orthodoxæ. 4. Confessio fidei, exposita ab Heracleæ Metropolitano Philotheo. 5. Ex actis sexti Oecumenici Concilij. 6. Matthęus monachus & presbyter Thessalonicæ,Isaaci illius admirandi monachi, Discipulus de Diuina gratia, Deique lumine,aduersus eos,qui creaturam dixêre. 7. Qui spuria & aliena nunc in Ecclesia doceant. *char.quarto.*

* S. monachos intelligo, quos D. Chrysostomus quoque τοὺς ἐν ὄρει vocat.

LXXIX. Ioannis monachi (ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐναρέτου μονῆς τῆς ἁγίας σάββα) historia interioris Indorum Aethiopiæ,continens vitam Barlaami, & Ioasaphi, alicubi mutilum. 2. de miraculosa imagine ad S.Puteum,& de Patricio philochristo Notario. 3. Martyrium S.Catharinæ [τῆς ἁγίας αἰκατερίνης] *membr.quarto.*

LXXX. Michaelis Glicæ Annales.*char.fol.*

Extant Latinè. LXXXI. Georgij monachi, & Syncelli Chronicon, è diuersis Chronographis & interpretibus collectum,ab exordio mundi,vsque ad Heraclonam Heraclij F.*charta fol.*

LXXXII. Georgij Pachimeræ [τοῦ πρωτοσεβάστου καὶ διηγοφύλακος] Chronica,seu historiarum lib. 12.fine mutilum & pagellis non nusquàm exesis.

LXXXIII. Niceræ Choniatæ Annales μιξοβάρβαροι, hos Alexander Chartophylax, Byzantinus, Græcè descripsit;primi libri initium deest,& vltimi paginæ extremæ.*char.* 4.

LXXXIV. Annæ Alexij Comneni F.syntagma historicum, Alexias ab ea nuncupatum, non absq; lacunis,cęteroqui diligenter exaratum.*chart.fol.*

XC. Liber Synodicus,varia Conciliorum fragmenta continens.*char.fol.*alicubi arrosus.

Parisijs,Venetijs & Basileę Græcè & Latinè nonnulla edita. Græcè & Lat. impressa, interprete G. Cantero. Parisijs impressa 1553. apud Andr. Turnebum. *Ibidē edita, Extant Græcolat. XCI. Synesij Cyrenæi Oratio de Regno, seu Imperatoris officio. 2. Dion, siue de suæ vitæ ratione. 3. Constitutio κατάστασις.4. Homilia, cuius initium ἐβουλόμην πάνυ πρὶν ἄρχεσθαι. 5. alia, νύξ ἱερὰ, φῶς ἐνεργὸν τοῖς κατηραμένοις. 6. Caluitij laus. 7. Epistola ad Hypatiam. 8. ad Theophilum. 9. ad eundem. 10. ad Anastasium. 11. ad eundem. 12. Aristidis Oratio panarbenaica, olim ab Aldo, pòst Florentiæ edita β 3. Niceræ Dadybri, Λαδίκου, pro quo in editis libris τοῦ Λαοδ legitur, Paphlagonis serui Iesu Christi,& Philosophi, paraphrasis versuum Gregor.Nazianzeni in obitum Basilij Mag. *char.quarto.*

XCII. Synesij,Cyrenæi Philosophi,Caluitij laus. 2. Dion, seu de vitæ suæ ratione. 3. Aegyptius, seu de Prouidentia Orationes duę. 4. De dono ad Pæonium, quod erat Astrolabium. 5. De insomnijs. 6* Ad Imperatorem Arcadium Theodosij F. de Regno. 7. Homilia. 8. alia, νὺξ ἱερὰ, φῶς &c. 9. Constitutio. 10.Hymni matrici. 2. Synesij eiusdem Epist.*char.* 4. 3 Amasidis Regis Aegypti Epistolæ 2. 4.Pythagoræ carmina. 5. Phocylidis Carmina.*char.quarto.*

XCIX. Dictionarium sacrarum & profanarum literarum. 2. Expositio vocum in Epistolis D. Pauli occurrentium,& duodecim prophetis. 3.Expositio quarundam vocum medicarum & herbarum. 4. Catalogus Patriarcharum,& Metropolitarum atque Archiepiscoporum. 5. Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani Chronographia ἐν συντόμῳ. 6. Reges Christiani,& hęretici, Constantinopolitani. 7 Episcopi Romani à Christi,& Apostolorum tempore.*char.quarto.*

Digitized by Google

HEIDELBERGENSIS BIBLIOTHECÆ
AVCTORVM GRAECE M. S.

Qui ad res Sacras, & Ecclesiasticas pertinent, Catalogus.

HEIDELBERGA, qua voce Germanicè designatur Gentilis, siue Gentium mons, Fe
dum est ab Episcopatu Vormacien si, (vt inquit ipsemet Sebastianus Munsterus) quem
admodum & alia quædam oppida, quæ supra illam vsque ad Obricken iuxta Necca
rum fluuium constructa visuntur. Est autem Rhenani Palatinatus Electoralis primari
Ciuitas, siue Metropolis, aucta quondam à Conrado Palatino Rheni, ann. circiter 118
dum ex Oppido exiguo prolatis mœnibus, & munitione Arcis, eam egregiam, & sple
didiorem fecit. At posteà creuit adhuc Ann. Domini 1346. à Roberto seniore Palatino, cùm in ipsi
Catholicum fundasset Gymnasium, & Academiam, in qua procedente tempore, insignes Theologi
& disciplinarum aliarum Professores eximij docuère, nisi quòd peccatis, & socordia pleraque Ciui
tates inuadens, Lutheri hæresis, deinde item aliæ ex alijs, (vt fit, nisi initio eradicentur,) antiquum ni
torem verarumque scientiarum, præcipuè Theologiæ abstulerunt, seseque cum monstris opinionum
atquæ captiuæ libertatis illhuc intruserunt. Ac tamen Sapientia Diuina, vt suo tempore iustificare
tur, fecit, ne Templa, & ipsius Academiæ Bibliotheca celebris interirent, sed ad posteros vsque serua
rentur. In ea verò Bibliotheca quinam Auctores, tamquàm Catholicæ Doctrinæ columina, extite
rint, quove studio Episcopi, & Principes Catholici eos conquisierint, constabit è Catalogo sequent
Codicum m. s. Græcè. Qui licèt eos tantùm contineat, qui ad nostrum Apparatum sacrum perti
nent, nimirum sacros, & Ecclesiasticos, sunt nihilominùs eiusmodi, vt soli ipsi iudices stent aduersu
Nouatores, faciemque exprimant eius, quæ semper fuit, atque erit vsque ad consummationem seculi
Ecclesia Catholica. Nos hunc Catalogum nacti per Iacobum Gretserum Theologum nostræ Societati
(de quo suprà locuti sumus) à Ioanne Heruardo ab Hoenburg, Bauariæ Cancellario, V.C. eum, cùn
nunquàm euulgatus fuisset, hic tibi Amice Lector damus, paucis sublatis scriptoribus, qui Orienta
lium quorundam errores cùm fouissent, iampridem à Sacrosanctis Synodis Oecumenicis (vt initio hu
ius Appendicis diximus) fuêre damnati.

1 Martyrologium Mensis Septembris, in quo vita Symeonis Stylitæ.
Martyrium Manantis, Anthimi, Babilæ. Michaelis Archangeli miraculum.
Eudoxij, Romuli, Zenonis, & Macarij martyrium.
Sozontis martyrium. Seueriani martyrium.
Menodoræ, Nymphiodoræ, & Metrodoræ martyrium.
Theodoræ Alexandrinæ vita. Autonomi martyrium.
Cornelij Centurionis actiones, obitus, & consummatio.
Nicetæ martyrium. Euphemiæ Virginis martyrium.
Pisteos, Elpidos, Agapes, & matris earum Sophiæ martyrium.
Trophimi, Sabbatij, & Dorymedontis martyrium.
Eustathij, Theopistæ vxoris eius, filiorumque Agapij, & Theopisti martyrium.
In Phocæ martyrium sermo Astorij Amasiensis Episcopi.
Teclæ martyrium; Euphrosinæ Alexandrinæ Vita.
Io Ioannem Apostolum, Euangelistam, & Theologum Commentariolus.
Callistrati & Sociorum eius martyrium.
Charitonis Confessoris Vita. Cyriaci Eremitæ Vita.
Gregorij Armeniæ maioris Episcopi, Cainæque, & Rhipsimæ, ac sociarum Virginum Vita, & marty
rium.

III. Martyrologium Mensis Decembris; in quo martyrium Thyrsi, Lucij, Callinici, Philemonis, &
Apollonij. 2 Eleutherij.
3 In Danielem Prophetam, & tres pueros Ananiam, Azariam, & Misaelem commentariolus.
4 Bonifacij Romani martyrium.
5 Sebastiani, sociorumque Zoæ, Tranquillini, Nicostrati, Claudij, Castoris, Tyburtij, Castuli, Marcel
lini, & Marci martyrium.
6 Ignatij Theophori martyrium. 7 Iulianæ Nicomedensis martyrium.
8 Anastasiæ martyrium. 9 Decem in Creta martyrum martyrium.
10 Eugeniæ, & parentum eius Vita, & martyrium.
11 Theodoreti Grapti, seu picti, & Theophanis fratris vita.
12 Indi, & Domnæ marty & 20. millium, qui Nicomediæ martyrio vitam clauserunt.
13 Marcellini (in Somnium Archimandritæ) vita.
14 Melanæ Romanæ vita.

IV. Vitæ Sanctorum, martyria & alia.
1 Mariæ Aegyptiæ vita.
2 Anastasij Abbatis in monte Sinæ: Sermo in 6. Psalmum.
3 Placidi (qui posteà nominatus est Eustathius) vxorisque, ac liberorum vita.

Digitized by Google

4 Eustratij, Auxentij, Eugenij, Mardarij, & Orestij martyrium.
5 Aretæ, & Sociorum eius martyrium.
6 Anastasij Episcopi Theopolitani narratio de rebus in Persida gestis.
7 Basilij Cæsarienſis in Cappadocia Episcopi Encomium in 40. Martyres.
8 Nicetæ in Theodorum Martyrem Encomium.
9 Xenophontis & Sanctorum eius vita.
10 De Artemio martyre Commentariolus, seu natrratio à Ioanne Monacho collecta ex Ecclesiastica historia Philostorgij, & alijs. 11 Marinæ martyrium.
12 Ioannis Calisbetæ (id est in tugurio degentis) vita.
13 Anatolij, Eustathij, & Thespesij martyrium.
14 Catherinæ Virginis martyrium. 15 Iacobi Persæ martyrium.
16 Andreæ Apostoli Acta. 17 Febroniæ martyrium.
18 XLII. Callinicorum martyrium à Sophronio Hierosolymitano Archiepiscopo conscriptum.
19 Akindymi, Pegasij, & Anempodisti martyrium.

V. Euangelium Matthæi, & Marci cum breui Commentariolo.

VIII. E Basilicῶν LX. libris electa secundùm Alphabeti ordinem ab A. vsque ad ω, præpositus in initio titulorum index, & ipse Alphabeticus.
2 Nouellæ Imp. Romani Senioris. 3 Nouellæ Constantini Porphyrogeniti.
4 Nouellæ Nicephori. 5 Nouella Romani Senioris.
6 Cosmæ magistri sententia de paræcis.
7 De præscriptione temporum vsque ad centum annos.
8 Romani Nouellæ decem. 9 Nicephori nouellæ quinque.
10 Leonis nouellæ 54. 11 Nouellæ Basilij Porphyrogeniti.
12 Sisinij Archiepiscopi Constantinopolitani sermo de incestis nuptijs Conciliorum decreto prohibitis.
13 De rebus priuatis, seu actionibus in res priuatas. Eadem num. 13. addditis ibi quibusdam. Eadem rursus num. 36. sed fine mutila.

IX. Martyrologium initio mutilum in quo primum Eustrathij vita, vt videtur.
2 Anastasij presbyteri montis Synai, sermo de ijs, qui in Christo obdormierunt.
3 Ioannis monachi Damasceni sermo de ijs, qui obdormierunt in fide; quomodo Liturgijs, & beneficijs, quæ pro ipsis fiunt, adiuuentur.
4 Pauli Confessoris vita.
5 De Michaelis Archãgeli miraculis narratio Pantoleontis Diaconi & Chartophylacis magnæ Ecclesiæ.
6 De Menæ martyris miraculis narratio Timothei Archiepiscopi Alexandrini.
7 Ioannis Eleemonis Archiepiscopi Alexandrini vita.
8 Ioannis Chrysost. vita & miracula à Georgio Archiepiscopo Alexandrino conscripta.
10 Pauli Apostoli Epistolæ ad Romanos, ad Corinthios ambæ, ad Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, ambæ, ad Thessalonicenses, ad Timotheum ambæ, ad Titum, Philemonem, Hebræos, cum singularum argumentis, scholijs, marginalibus ex Theodoreto, Gennadio, Isidoro, Eusebio, Ioanne Chrysostomo, Cyrillo, Seuerino, Gregorio Nysseno, Dionysio Alexandrino, Oecumenio, & alijs. Præfixum in initio est Procœmium de S. Paulo, de eiusdem peregrinatione, & martyrio.
12 Ioannis Chrysostomi Constantinopolitani Commentarius in acta Apostolorum 55. homilias continens; quibus plerunque est additum τὸ ἐποικοδομητικὸν, id est Admonitio ad mores formandos.

XIII. S. Basilikῶν LV. libris electa secundùm Alphabeti ordinem, ab ω, scilicet vsque ad ω, præpositus ab initio titulorum Index & ipse alphabeticus.
3 Nouellæ Constantini Imp. Porphyrogeniti tres.
3 Nicephori nouellæ tres. 4 Cosmæ Magistri sententia de paræcis.
5 De præscriptione temporum vsque ad centum annos.
6 De diuersitate lectionum, seu lecturarum. 7 Nouella Romani Imp.
8 Nouellæ Constantini vndecim. 9 Nouellæ Nicephori quinque.
10 Leonis nouellis excerptiones V. 11 Basilij Porphyrogeniti nouæ leges.
12 Sisinnij Archiepiscopi Constantinopolitani sermo de incestis nuptijs Conciliorum decreto prohibitis.
13 De actionibus in res priuatas. 14 Mensuræ Geometricæ.
15 Gregorij Theologi, siue Nazianzeni Testamentum.
16 De bisexto. 17 De generatione hominis.
18 De Istro fluuio. 19 De actione in personam.

Eadem numero, quæ vetustiora, vt apparet, *folei.*

XIV. Iosephi Iudaicarum antiquitatum libros 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. desunt aliquot folia in initio, & fine, deest etiam initium decimiseptimi, in initio 181. Vita est Iosephi, ab ipsomet conscripta.

XV. Ioannis Chrysostomi de comprehenso (ἀκατάληπτος) libri octo, & nonus eadem de re aduersus Iudæos.
2 Aduersus Iudæos libri 6. 3 Laus eorum qui conciones frequentant.
4 De ordine in celebratione nominis Diuini. Sermo in illud Paralip. *Elatum est cor Oziæ.*

Digitized by Google

5 Sermo in istud Esaiæ: *Vidi Dominum*, & Demonstratio: *Iustè Oziam lepra percussum esse*, qui suffire ausus sit, cùm id solis Sacerdotibus conueniret.
6 Homilia in Seraphinos. 7 De Sacerdotio libri 6.
XVI. Gregorij Nazianzeni sermones 15. per μίμησιν & ἐμμέλειαν.
1 In S. Pascha.
2 Sermo in nouam Dominicam, & in Manantem martyrem.
3 Sermo in Pentecosten. 4 Sermo in Machabæos.
5 Sermo in Cyprianum martyrem.
6 Sermo in verba, seu in Iulianum exæquatorem, Dominica ante natalitia saluatoris.
7 Sermo in Natiuitatem Christi. 8 Sermo in sepultura Basilij Magni.
9 Sermo in S. Lumina. 10 Sermo in idem Festum.
11 Sermo in Gregorium Nyssenum Episcopum, & Magni Fratrem.
12 In Athanasium Alexandrinum Archiepiscopum.
13 In CL. Episcoporum conuentum.
14 De studio paupertatis.
15 In patrem silentem ad calamitatem ex grandinis ictu perceptam.
16 Basilij magni homilia in natiuitatem Christi.
17 Eiusdem homilia exhortatoria in S. Baptisma.
XVII. Marci monachi narratio de vita, & miraculis Gregorij Agrigentini Episcopi.
2 Athanasij Archiepiscopi Alexandrini sermo de miraculo in hominis imagine facto apud Berythios.
3 De miraculo facto in tetrastylo, de quo Theodorus & Abramius.
4 Gregorij Thaumaturgi vita, & martyrium.
5 Aretæ & Sectatorum eius martyrium in Aethiopiæ vrbe Nigra.
6 S. Ephraim sermo de consummatione, de Antichristo, de Charitate.
7 Confessio & precatio Asenethæ filiæ Pontephri sacerdotis ex Genesi.
8 Philareti Eleemonis vita.
9 Andreæ Hierosolymitani sermo in vitæ huius inanitatem, & in defunctos.
10 Eiusdem sermo in annunciationem B. Virginis fine mutilus. *folio.*
XX. Euangelium Lucæ cum expositione SS. Patrum cum aliorum, tum Origenis, Clementis Alexandrini, Athanasij, Cyrilli, Basilij, Gregorij Nazianzeni Theologi, Gregorij Thaumaturgi, Chrysostomi, Theodoreti, Theodoreti Mopsuestienſis, Iouij, Titi, Titi Bostrensis Episcopi, Victoris, Seueri, Maximi, Eusebij, Isidori, Cæsarij fratris Gregorij Theologi Apollinaris, Photij, Hirenij, Methodij Patarensis Episcopi, Irenæi Lugdun. Episcopi, Anastasij, Anastasij presbyteri, Nili, Damasceni, Amphilochij, Modesti Hierosolymitani Episcopi, Eulogij Alexandrini Episcopi, initio mutilatum bis. Addita etiam scholia prolixa, sed in pauca duntaxat capita.
XXI. Canones Apostolorum, Conciliorumque vniuersalium, & particularium, tum etiam SS. Patrum partim Canones, partim Epistolæ Canonicæ, cũ enarratione Ioannis Zonaræ. vide & nu. 55.
XXIV. Gregorij Nazianzeni Orationes 19.
1 In Pascha, seu Resurrectionem Domini.
2.3. In Pascha, & in tarditatem.
4 In nouam Dominicam. 5 In Pentecosten.
6 In verba, seu in Iulianum exæquatorem.
7 In Theophania.
8 In Basilium Magnum Oratio funebris. 9 In sancta lumina.
10 Ioannis Damasceni sermo, quomodo venerandæ sint sanctæ, venerabilesque imagines, qualisque cultus, & honor eis tribuendus.
XXV. Gregorij Nazianzeni Orationes 27.
1 Post reditum è Ponto, qualem esse oporteat Episcopum.
2 Ad eos, qui ab initio presbyterum vocarant, nec in conciones venerant in Pascha.
3 In Cæsarium fratrem Oratio funebris. 4 In Gorgoniam Oratio funebris.
5 In Gregorium patrem Oratio funebris.
6 In seipsum & in patrem suum, cùm ei Nazianzenæ Ecclesiæ curam committeret.
7 In se, in patrem, & in Basilium. 8 De dogmate, & creatione Episcoporum.
9 In seipsum, & in eum, qui Constantinopolitanam sedem ab eo affectari dixerat.
10 In Neronem Philosophum, & martyrem.
11 In Politicos anxios, & Principem irascentem.
12 In Doarensium electionem homilia data Eulalio Episcopo.
13 Ad Euagrium monachum de Deitate.
14 Ad Eunomianos dissertationis præludium, seu non vbique nec semper de Deo disputandum esse.
15 In Euangelicam piscationem hominum. 16 De Theologia.
17 De filio sermones duo. 18 De Spiritu sancto.
19 De ordine in Dissertationibus obseruando. 20 Ad Arianos, & in seipsum.
21 De suo aduentu, post res cum maximo transactas.
22 Ad Cledonium Epistolæ duæ.
23 Ad Nasianzenum Episcopum Constantinopolitanum.

Digitized by Google

24 Ad nauem reducem, seu in eos, qui ex Aegypto aduenerant.
25 Ad Virginem Exhortatio. 26 In Ecclesiasten Metaphrasis.
27 Contra Græcos, & contra Iulianum publicè affixæ Orationes duæ.

XXVI. Ioannis Chrysostomi in Genesin Homiliæ 29. primo & vltimo folio mutilatæ, primum folium suppleri potest ex Cod. 8.

XXVII. Martyrologium, seu Vitæ Patrum in quo.

1 Ieremiæ Prophetæ mors. 2 Athanasij Alexandrini Vita.
3 Germani Patriarchæ Constantinop. Vita. 4 Alexandri Romani Martyrium.
5 Hesperi, Zoes, & filiorum martyrium.
6 Timothei Anagnostæ, & Mauræ martyrium.
7 Petri Argiui Episcopi Vita. 8 Irenes martyrium.
9 Nicephori Meidicien sis præsulis Vita. 10 Pelagię Marty. in Cilicia Vrbe Tharso.
11 Olbiani, & Sectatorum eius martyrium. 12 In Iobum sermo Ioannis Chrysostomi.
13 De Crucis signo in cœlo exhibito. Epistola Cyrilli Hierosolymitani Episcopi ad Constantium Imp.
14 In Ioannem Apostolum, & Euangelistam cognomine Theologum, Ioānis Chrysostomi Encomium geminum.
15 Arsenij Magni vita. 16 Arsakij Martyrium.
17 De Esaiæ prophetia, morte, sepultura. bis.
18 Christophori Martyrium.
19 Alphij, Philadelphi, Quirini, & sociorum Martyrium.
20 Epimachi Aegyptij Martyrium. 21 Mokij Martyrium.
22 Epiphanij Constantien sis in Cypro Episcopi Vita.
23 De Hieremia propheta fragmentum.

XXVIII. Ioannis Chrysostomi in Matthæi Euangel. Homiliæ 42.

XXIX. Ioannis Chrysostomi in Matthæi Euangelium pars altera, ab homilia 46. vsque ad homiliam 90. inclusiuè.

XXXII. Ioannis Chrysostomi in Ioannnis Euangelium Homiliæ 68. quarum postrema in fine truncata.

XXXIII. Euthymij Figabeni Panoplia dogmatum è SS. Patribus, cuius titulus primus est de Deo.

2 De Patre, Filio, & Spiritu sancto.
3 De Deo communiter loquendo.
4 De Diuinæ naturæ Incomprehensibilitate.
5 De Dei nominibus, seu appellationibus.
6 De Dei opificio. 7 De Dei inhumanatione.
8 Contra Hebræos.
9 Contra Simonem Samaritanum, Marcionemque Pontificem, & Manetem Persam, sectamque Manichæam. 10 Contra Sabellianos.
11 Contra Arianos. 12 De Spiritu sancto.
13 De Spiritus sancti processione.
14 Contra Apollinarem. 15 Contra Nestorianos.
16 Contra Monophysitas, Eutychem sc. & propugnatorem eius Dioscorum.
17 Contra Aphthartodocetas.
18 Contra eos, qui verbum absque passione (ἀπαθῶς) passum esse dicebant.
19 Contra Agnoitas, qui filium Dei velut Patrem inferiorem, diem, & horam huius sæculi ignorare aiebant.
20 Contra Origenem.
21 Contra Monothelitas Sergium, Pyrrhum, & Paulum, qui vnam solummodò voluntatem, actionemque in Christo statuebant.
22 Contra Iconomachos ex Photio, Nicephoro, & Theodoro Studita.
23 Contra Armenios.
24 Contra Paulicianos. 25 De Cruce.
26 Contra Massalianos. 27 Contra Bogomicos.
28 Contra Ismaelitas, seu Sarracenos.
29 Paratithlos Photij Patriarchæ de septem Oecumenicis Concilijs ex Epistola ad Bulgarorum Principem.
30 Testimonia sacræ Scripturæ De Trinitate, cæterisque Christianæ religionis Capitibus præcipuis, cum breui explanatione.
31 Stephani Ephesini Episcopi Canonica Synopsis, in qua Canones Apostolorum, Concilij Nicæni, & Ancirani.

Eadem in Codice 200. exceptis postremis duobus titulis, & 274. & 375.

XXXV. Festales sermones diuersorum.

1 Ioannis Apostoli & Euangelistæ Periadi, seu peregrinationes à Prochoro discipulo eius cõscriptæ.
2 In Christi Natiuitatem sermo Ioannis Monachi Damasceni.
3 De ijs, qui obdormierunt in fide, quomodo Liturgijs, seu officijs, & beneficijs, quæ pro ipsis fiũt, adiuuentur, sermo eiusdem.

Digitized by Google

4 Chryſanti & Daniæ Martyrium.
5 De paupertatis ſtudio, ſeu amore erga pauperes Oratio Greg. Nazian. initio mutilata.
6 In CX. Epiſcoporum conuentum, Oratio eiuſdem.
7 Defunctos Eleemoſynis, precibus, & oblationibus, quæ pro eis fiunt magnoperè iuuari, Dialogi exhortatorij Papę Romani.
8 Pelagiæ vita, quæ ex meretricia vita ſe ad Chriſtianę ſanctitatis exercitium conuertit.
9 In Ebrioſos, & Ganeones. Quodque de diſcipulis etiam immorigeris doctori deſperandum non ſit, & in Lazarum mendicum, ſermo Ioan. Chryſoſtomi.
10 In Lazarum ſermo eiuſdem alter, quodque animę violenta morte decedētium non fiant Dæmones, & de iudicio, atque Eleemoſyna.
11 De Michaelis Archangeli miraculis narratio Pantaleontis Archidiaconi, & Chartophylacis magnæ Eccleſiæ.
12 In Ioannis pręcurſoris decollationem, & Herodiadis ſaltationem ſermo Io. Chryſoſtomi.
13 In Stephanum Protomartyrem Oratio.
14 In Chriſti transformationem apud Matthęum Euangeliſtam ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
15 In idem Feſtum ſermo Cyrilli Epiſcopi.
16 In eandem transformationem ſermo Procli Archiepiſcopi Conſtantinopolitani.
17 In idem Feſtum ſermo Chryſoſtomi alius.
18 In Mariæ Virginis obitum ſermo Andreæ Hieroſolymitani, Epiſcopi Cretenſis.
19 In idem Feſtum ſermo Germani Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, & quidem geminus.
20 In idem Feſtum ſermo Andreæ Hieroſolymitani, alius.
21 In ſanctæ Crucis inuentionem ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
22 De eadem Encomium Hiſtoricum Alexandri Monachi Horiographi.
23 In Mariæ Deiparę oblationem qua ſc. à parentibus templo triennis oblata eſt, ſermo Germani Conſtantinopolitani Archiepiſcopi fine mutilatus. *fol. paruo.*

XXXVI. Theodoreti Eccleſiaſtica Hiſtoria, manca à cap. 11. lib. 2. vſque ad 9. libri quinti.

2 E Baſilicon ſexaginta libris electa ordine Alphabetico ab, a, vſque v. *folio paruo.* eadem electa pleniora, & integriora, nu. 8. & 13.

XXXVII. Vitæ Sanctorum III. Mariæ Aegyptiæ, Ioannis Euangeliſtæ, & Baſilij Magni: quarum prima extat etiam num. 4. altera num. 35. poſtrema fine mutila eſt.

XXXVIII. Apoſtolorum Acta cum breui capitum expoſitione. Addita eſt ab initio Pauli Apoſtoli peregrinatio, & martyrium, & de cęteris Apoſtolis breuis narratiuncula.

2 Epiſtola Canonica, Iacobi, Petri, Ioannis, Iudæ: tum Pauli ad Romanos, ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicenſes, ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebręos. Pręmiſſa primùm generalis prefatio in vniuerſum, deinde ſingularum argumenta & capita. *quarto.*

XXXIX. Dionyſij presbyteri de Cœleſti Hierarchia,
2 De Hierarchia Eccleſiaſtica. De Diuinis nominibus.
4 De Hierothei ex Theologicis elementis.
5 Eiuſdem Hierothei ex hymnis Eroticis.
6 Dionyſij hymnus heroicis verſibus conſcriptus.
7 Eiuſdem myſtica Theologia. 8. Epiſtolæ diuerſæ eiuſdem.
9 Ad Titi Epiſtolam reſponſio de Sapientię domo, cratere, cibo, potu, omnia cum ſcholijs marginalibus.
10 Michaelis Pſelli reſponſiones ad diuerſas quęſtiones ac dubitationes Theologicas. *fol. paruo.*

XLI. Palladij Helenopolitani Epiſcopi de Sanctorum vitis, ad Lauſoucm prępoſitum hiſtoria, in qua vitę 101. horum videlicet: Iſidori Xenodochi, Dorothei, Potamienę, Alexandræ, Virginis pecuniarum cupidę, Macarij presbyteri, Nitrianorū, Arſilij, Amunis, Oris Abbatis, Pambonis, Pioris, Ammonij, Beniamini, Apollonij, Paiſij, eius qui cędem inuoluntariā patrarat, Nathanaelis, Macarij Aegyptij, Macarij Alexādrini, Marci, Moyſis Aethiopis, Pauli Fermani, Eulogij & Mutilati, S. Antonij narratio, Pauli Simplicis, Pachomis, Stephani, Valentis, 30. Neronis, Ptolemęi, Virginis Hieroſolymitanę, Heliæ, Dorotheī, Piamunis Virginis, Tabenneſiotarū, fatuitatem ſimulātis, Piturimis, Ioannis Lycopolitani, Poſidonij, Serapionis, Manichęi cuiuſdam, Domnini, Virginis cuiuſdam Romanę, Pioris, Moyſis, Afri, Eliraimi, Paulæ, Euſtochię, Veneriæ, Theodorę, Vſiæ, Adoliæ, Baſinillę, Photinæ, Sabinianę, Aſellę, Abrittæ, Iuliani, Adolij, Innocentij, Philoromi, Melanię, Rufini, Chronij, Iacobi, Paphnutij Elpidij, Siſinnij, Gaddanæ, Heliæ, Sabbatij, Abrahamij. Melanę iterum, Saloiæ, Olympiadis, Candidæ, Athanaſiæ, Antinoopolitanorum, Salomonis, Dorothei Dioclis, Capitonis, Eremitę inani gloria ducti, Amatalidis, Oris Virginis, Virginis cuiuſdam & Colluthi, Melanę iunioris, Piniani, Pammachij, Macarij, Virginis quę Athanaſium ſuſcepit; Iuliani, Hyppoliti Apoſtolis noti & familiaris narratio, Magiſtriani cuiuſdam adoleſcentis, Seueriani, Magnę, Ancyrani cuiuſdam religioſi, Virginis deceptæ, & pœnitentia tactę. Agnoſtæ à puella vitiata falsò accuſati, fratris cum ipſo conuerſati.
2 Aegyptiorum Monachorum hiſtorię eiuſdem, horum videlicet: Ioannis Lycopolitani, Oris Abbatis, Ammonis, Abbabæ, Oxyrynchi, Theonis, Helię, Apollinis, Capri, Abbaſuris, Ellæ, Abbatis, Appellis, Paphnutij, Pytirionis, Elogij, Iſidori, Serapionis, Apollonij Martyris, Dioſcoris, Macarij. Amunis, Macarij Politici. Pauli, Ammonę. Ioannis.

Digitized by Google

3 Cassiani Abbatis descriptio regularum, quæ ab Aegyptijs, & Orientalibus cœnobijs obseruantur, eorumque vita.
4 Nili de precatione capita 63. *quarto.*
XLIV. Psal.150.breui paraphrasi explanati,breuibusque argumentis illustrati. *quarto.*
XLIX. Ioannis Scholastici Abbatis in monte Sina Sermones 30. de totidem virtutibus, ceu gradibus quib⁹ ad cœlũ ascenditur,præmissa eiusdẽ Ioan. vita à Daniele monacho Rhaitino cõscripta.
2 Maximi de Charitate ad Elpidium presbyterum hecatontades, seu centuriæ quatuor.
3 Eiusdem Maximi monachi capita 25.
4 Eiusdem sermo asceticus per interrogationem,& responsionem. Iidem in Cod,79.principio mutili. *fol.paruo.*
LV. Basilij,Leonis,& Alexandri Imperatorum Promptuarium, seu Epitome Iuris vtriusque illustriori forma digesti titulisque 40.comprehẽsi,quorum titulorum primus est de lege, & Iustitia, postremus de pœnis.
6 E Concilijs excerpta varia,cum expositione.
7 Apostolorum Canones cum Ioannis Zonaræ expositione.
8 Canones sanctorum Patrum Basilij, septimi Concilij Oecumenici, & Carthaginensis cum expositione.
9 Legum seu Iuris epitome à Leone, & Constantio Impp. selecta ex Institutis, Digestis,Codice,Nouellisque Iustiniani,& titulis LXIII. comprehensa : quorum vltimus est de Pactis & Conuentis,cui cum alia subiuncti sunt, tum capita quædam de Connubijs, & de consecratis, tum personis,tum rebus.
11 Repetiti Apostolorum Canones,& alia quædam Iuris Canonici inter quæ de Patriarchalium sedium ordine.
12 Mosaicæ legis capita.
13 De Episcopis,Clericis,rebusque Religiosis:tum & de Iudęis atque hæreticis Collectanea ex Codice, Digestis,Nouellis.
14 De duobus Casibus matrimonialibus quæstio,& responsio ex iure.
LIX. 2.Cyprij Patriarchę Constantinop.oratio in Georgium martyrem,in Dionysium Areopagitam,in Marinam, in Euthymium Episcopum Madytensem : in Mare seu in vniuersam aquæ naturam encomium,in Andronicum Palęologum oratio:in Ioannem Baptistam.
3 Canonum Astronomicõn fragmentum.
4 Barlaami liber,seu de rebus in India gestis à Barlaamo & Iosaphato,Io.Damasceni.
5 Synesij Episcopi,& Philosophi liber de Caluitie; Dion, id est, Dionysij Chrysostomi vita Aegyptij,seu de prouidentia:De regno(κατάσεως)& duæ homiliæ:de domo ad Pæonium: De insomnijs, cum enarratione Nicephori Gregoræ.
LXVIII. Festales Sermones diuersi.
1 De Andreæ Apostoli vita.
2 In Herodiadis saltatricem,& Ioannis Baptistæ Decollationem,Io.Chrysostomi.
3 Quæstiones & Responsiones Anepigraphæ, quæ aliqua ex parte leguntur in Ephraimi Sermone de consummatione & charitate.
4 De animæ salute,præsentia & gratiarum actione Io.Chrysostomi.
5 De Io.Eleemonis reliqua vita sermo Leontij Epis.Neapol.in Cypro.
6 In infantulos morientes sermo,initio mutilus.
7 De pœnitentia sermo Ephraismi Syri.
8 Decessus nostri diem semper in animo habendam esse,sermo eiusdem Ephraimi.
9 In sancta Dominica post dimissam concionem sermo Eusebij Epis.ad Alexandrum.
10 De Io.Baptistæ consummatione,seu obitu.
11 Exhortatoria Homilia Basilij Magni.
12 In Christi Natalitia sermo Procli Archiepiscopi Constantinopolitani.
13 S.Parasceues martyrium.
14 De Christi imagine narratio,initio mutila.
15 In Psalmum sextum enarratio Anastasij monachi Sinaitæ.
16 In Psalmi dictum istud: *Eripe me Domine ab homine malo.* sermo Io.Chrysost.
17 De S.Crucis inuentione.
18 Cypriani,& Iustinæ acta.
19 Theclæ martyrium.
20 Simeonis Stilitæ vita.
21 De pœnitentia sermo Chrysostomi.
22 Acindini,Pegasij,Aphthonij & Anempodisti martyrium.
23 Eustratij,Auxentij,Eugenij,Mardatij,& Orestij martyrium fine mutilum. *quarto.*
LXIX. Athanasij Alexandrini Quæstiones & responsiones 139.ex Sacris literis desumptæ,& ad dubitantium vtilitatem explicatæ.
2 De Concilijs Oecumenicis(quinque duntaxat)breuis narratio.
3 Dorothei Abbatis Sermones 22.ad discipulos suos.
4 Gregorij Papæ Romani de vita diuersorum Patrum,qui in Italia excelluerunt Dialogi historici ad Petrum Archidiaconum Ecclesiæ Romanæ,in quatuor libros distincti.
5 Ex Ioannis Chrysost.enarrationibus in Psalmos Dauidis, & alios Prophetas excerptas. pag. 174. perperàm tertio,Gregorij libro pręposita.

Digitized by Google

6 Ex Basilij enarrationibus in 15. Psalmos excerpta sine mutila. *fol.*

V. E Constātinopolitano Chronico (quod τὰ κονσταντινοπόλεως πατρία quibusdam dicitur) excerpta Georgij Cedreni: in quibus præter alia sunt etiam Palatina officia, & qui eis subsunt, ac singulorum gestamina; tum festa eorumque solemnia: Imperatorum Constantinop. Catalogus vsque ad captam à Turcis Vrbem, cum breui annorum ab orbe condito vsque ad ipsum tempus supputatione. Patriarcharum Catalogus iambico metro pertextus S. Sophiæ ędificatio.

LXXII. Ioan. Chrysostomi de sacerdotio liber quartus (folijs aliquot initio mutilatus) quintus, & sextus.

2 Eiusdem de incomprehenso (περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου) libri nouem, quorum vltimus aduersus Iudæos est, cæteri aduersus τοὺς ἀνομαίους est autem vltimus sermo folijs aliquot mutilatus, & supplendus è volum. 15.

3 Fragmenta tria, primum ex Sermone de pœnitentia, secundum ex Serm. de S. Seraphinis, tertium ex defensione Chrysost. aduersus Theodorum Diaconum Romæ.

4 E' quatuor Sermonibus in Oziam habitis lib. primus, in quo laudatio eorum, qui cōciones adeunt, & de ordine in Diuini nominis celebratione obseruando; tum in dictum istud: *Vidi Dominum sedentem in throno alto, & elato.*

5 E quatuor Serm. in Oziam habitis secundus, contra eos, qui connubia soluunt.

6 Sermonum in Oziam habitorum tertius.

7 In Oziam habitus sermo quartus super illo. 1. Paralip. *Elatum est cor Oziæ.*

8 Sermo. in S. Seraphinos, in quo & de pœnitentia. *quarto.*

LXXV. Gregorij Nazianzeni Orationes 25.

1 Apologeticus de fuga sua & reditu ob presbyterij electionem, in quo de sacerdotij officio, & qualem esse oporteat Episcopum.

2 In se & patrem cum. Nazianzenæ Ecclesiæ cura ei ab illo committeretur.

3 Apologia pro Patre, cùm Sasimorum Episcopus ab eo legeretur.

4 In se ipsum, in patrem, & in Basilium cùm post reditum à fuga Sazimorum Episcopus esset eligēdus.

5 In Gregorium Nyssenum Episcopum, Basilij fratrem; cùm post electionem aduenisset.

6 Ad eos, qui vocârant, nec ad concionem venerant in die Paschæ.

7 In verba & in Iulianum exæquatorem condiscipulum olim suum.

8 Ad Nazianzenos ciues anxios, & magistratum irascentem.

9 In grandinis ictum, & patrem ea de causa tacentem.

10 In Cæsarium fratrem sepulchralis oratio.

11 In sororis suæ Gorgoniæ sepultura oratio.

12 In Patris sepultura oratio, præsente Basilio.

13.14.15. εἰρηνικοὶ, seu de pace ob factam vnionem monachorum, Doctorum, & populi dissidentis.

16 In Christi Natalitia.

17 In sancta lumina. 18 In Baptismum.

19.20. In Pascha & in tarditatem.

21 In nouam Dominicam, Mamantemque martyrem, cuius memoria eo die Cæsareæ celebratur: & de Encænijs.

22 In Pentecosten, & Spiritum sanctum.

23 De dissertationis, siue disceptationis ordine; nec à quocunque, aut quocunque tempore de Deitate disserendum esse.

24 Ad Arianos, & in seipsum.

25 Ad Eunomianos, & præludium dissertationis de Theologia.

26 Gregorij Theologi vita à Gregorio Nysseno cōscripta. Addita passim in margine scholia. Versuum quoque numerus in fine plerunque adnotatus, & repetita inscriptio.

LXXVI. Maximi monachi definitiones variæ.

2 Arriani Orthodoxi concertatio.

3 Eunomij scholia, & Orthodoxi responsio.

4 Macedoniani Pneumatomachi, & Orthodoxi Disputatio.

5 Athanasij cum Apollinari Disputatio.

6 Apollinariani repetitio, & Gregorij Episcopi responsio.

7 Maximi libellus de anima.

8 Maximi ad Siculos libellus, potissimùm de sancta Trinitate.

9 Maximi disputatiuncula de numero, an scilicet diuisionem aut faciat, aut patiatur, aut introducat.

10 Maximi Epistola ad Pyrrhum.

11 Ioannis Abbatis elementarium dogmatum cap. 10. prædicamentorum & prædicabilium vocabulis exposita ad Io. Laodicensem Episcopum.

12 Ex Augustini Hipponensis Soliloquijs familiaria ad Deum alloquia 32.

13 De Dei prouidentia, hominis impotentia, & Diaboli tentationibus, ex eisdem, vt videtur, Augustini soliloquijs.

14 Maximo Simeniotæ nuncupatus libellus de conditione, seu statu hominis, ante & post lapsum. Sequuntur aliæ Quæstiones 54. circiter, de varijs cum Veteris tum Noui Testamenti locis: imò & Philosophicæ de Cælo & Astrologia; disputationesque non contra Iudęos tantùm, sed & de pane azymo in cœna, & de Processione Spiritus sancti. Nuncupatę nō tantùm Abbatibus, & monachis

Vide cōfutationem errorum istorum in Gēnadio,

in Concilio Florentino, & in alijs plerisq; Catholicis Patribus atq; Doctoribus.

Alypio, Esaiæ, Leontio, Nilo, Onufrio, Stephano, Ioanni Aspiotæ, Gregorio Acropolitæ, Meletio Critopulo: sed etiam Augustis personis, Ioanni Duci, Manueli Comneno, Constantino Palæologo, Andronico Palæologo.

15 Fragmentum principio & fine carens de peccato originali, & actuali, *fol.*

Ioannis Scholastici Abbatis in monte Sina, Sermones 30. de totidē virtutibus, quibus ceu gradibus ascenditur in cœlum; dimidia parte mutilati, nempè à 17. vsque ad finem. Integri extant in Volum. 49. *fol. paruo.*

LXXX. Io. Chrysostomi vita per Georg. Alexandrinum Archiepiscopum conscripta.

2 Matronæ Bizantinæ vita.

3 Initio est Basilij Magni vita primis foliis mutilata.

LXXXI. Io. Chrys. in Genesim Hom. 12. & 13. pars, tria scilicet folio cum dimidio.

LXXXVI. Cæsareæ, seu Imperatoriæ historiæ Epitome à Iulio Cæsare vsq; ad Romanum Imp. Constantinopolitanum incerto Auctore. A Constantini temporibus aliquantum se diffundit, stilo tamen parum bello.

2 Clementis Alexandrini Pædagogus tribus lib. constans *fol.*

LXXXVII. Psalmi Dauidis 150 Addita verò in fine cantica Moysis, Annæ, Baruchi, trium puerorum, & similia. Deest primum fol. & vlt. vnum etiam in medio. *quarto oblongo.*

LXXXVIII. S. Georgiæ in Helenam encomium. Desunt aliquot fol. in medio. *quarto.*

LXXXIX. Euangelia quatuor Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis cum argumentis singulorum, & capitum indice à vulgatis editionibus diuerso. Initio Lecturarum Index est, quo scilicet ordine legantur Euangelistæ, & quo tempore cuiusque Euangelistæ caput. Adhęc Menologium, quo Sanctorum lectiones per vnumquemque mensem exponuntur. *quarto paruo.*

XC. Gregorij Nazianzeni poemata heroico, & elegiaco metro conscripta: eadem, quæ in Basileēsi editione, sed numero pauciora.

2 Nonni Panoplitani poetæ Metaphrasis Euangelij secundùm Ioannem. *quarto.*

3 XCI. Ioannis Scholastici Abbatis in monte Sina, Sermones 30. de totidem virtutibus Christianis, quibus ceu gradibus in cœlum ascēditur, cum eiusdem vita; ad eundem ibidem prœmissa est Epistola Io. Abbatis Rhętini.

2 Apophthegmata, & responsa collocāda post Petri Abbæ dicta, decimoquinto loco in hoc ipso libro posita.

3 S. Ephraimi Sermones, seu prœceptiones breues ad animę salutem perutiles.

4 De virtutibus, & affectibus animi, vtilis, & doctus libellus.

5 Ioannis Episcopi Carpathij ad Indiæ monachos capita exhortatoria.

6 Leonis Imp. cognomento Philosophi Odarium compunctiuum Anacreonto metro scriptum.

7 Ex Theodori Edessēni capitibus excerpta quædam.

8 Maximi Confessoris de septem Synodis breuissima narratio, & quęstiones quędam.

9 Basilij Abbatis Lauræ sermo de ascetica hypotyposi.

10 Maximi Confessoris de charitate ad Elpidium presbyterum centuriæ quatuor. Eiusdem centuria quinta de Theologia, & Incarnatione filij Dei. Eiusdem centuria sexta.

1 Eiusdem Maximi 15. c. & 10. capita de voluntatibus, & actionibus seu perpetrationibus.

2 Eiusdem sermo asceticus per Dialogum.

13 Anthologium gnomicum è probationibus Philosophis collectum ab Elia presbytero.

14 Esaiæ Anachoretæ seu Eremitæ sermones diuersi admodum vtiles. Eiusdem de virtutibus pauci Aphorismi. Eiusdem dicta seu Apophthegmata. Eiusdem de Humilitate, & pœnitentia libellus. Eiusdem libellus ad Petrum Abbatem discipulum suum.

15 Petri Abbæ dicta ab eodem Esaia excerpta, & literis mandata.

16 Simeonis Theologi capita Theologica, & practica 98.

17 Dialogus Scholastici cuiusdam cum eodem Simeone Theologo.

18 Præcepta, quæ Institutionis gratia quidam sibi conscripserunt, & Enchiridij nomine appellarunt 35. capitibus comprehensa. *Quarto oblongo.*

XCIII. Ioannis Damasceni de Corpore, & Sanguine Domini.

2 Ex Basilij Magni Asceticis, & Ethicis.

3 Definitiones ordine alphabetico, ab ἀγαθὸν vsque ad πνεῦμα. *fol. paruo.*

CV. Iulij mensis hemerologium continens Odas, quæ singulis diebus eius mensis in Ecclesia decantari solebant. *quarto.*

CVI. Ioannis Damasceni Philosophia Christiana 150. capitibus comprehensa: quorum primum de ente, postremum de resurrectione.

2 Eiusdem libellus de Symbolo Apostolico ad Iordanem Archimandritam.

3 De Trinitatis vna voluntate, & actione testimonia Basilij, Gregorij, & aliorum Patrum Veterum. *quarto.*

CVII. Psalmi Dauidis 150. cum alijs Veteris & Noui Testamenti canticis, & precationibus, lacera prima sex. *fol. quarto.*

CX. Cantiones & preces ad Deum & Sanctos eius: quarum quędam cōpositę à Ioanne Mauropode. Eiusdem argumenti liber est 10. & 138.

CXI. Constantinopolitanum Chronicon. *quarto.* Idem liber Georgio Codino tribuitur in Cod. 70. ex quo etiam supplenda, quæ hic desunt.

Digitized by Google

CXXIII. Dionysij presbyt. ad Timotheum presbyterum de Cælesti, & Eccles. Hierarchia.
2 De mystica Theologia.
3 Epistolæ 10. ad diuersos: prima ad Caium, vltima ad Ioannem Theologum, & Euangelistam.
4 De diuinis nominibus: vbi & Hierothei quædam ex Theologicis elementis, & amatorijs hymnis citantur cum scholijs perpetuis, *quarto*.

CXXIV. Constantini Manassis chronica Synopsis ab Orbe condito, vsquè ad Nicephorum Botoniatem, politicis Iambis scripta.
2 Particularis commentatiuncula de anima, quomodo à corpore disiungatur, & vbi sit vsque ad cõmunem Resurrectionem.
3 Capita aliquot de libero arbitrio, de natura rerum, de precibus, & charitate.

CXXVI. Constantini Imp. ad Romanum filium suum liber de vtriusq; Imperij Orientalis scil. & Occidentalis gubernatione. Et citata in cod. Theophanis chronographia.
5 Bessarionis Card. ad Michaëlem Apostolium epistola.
6 Nicolai Secundini ad Andronicum epistola de Michaëlis Apostolij aduersus Theod. Gazam libello, Viterbij scripto num. 1462. stylo sat eleganti, *quarto*.

CXLI. 2. Petri & Pauli Apostolorum encomium: Diomedis item martyris.
3 Metrica, videlicet Elegia in nouercam suam. Canon in S. Demetrium: Elegia in Templum S. Andreæ. Precatio ad Deum. Iambi funebres.
4 In Christi sepulturam, & matris lamentationem Oratio.
13 De cognationis gradibus Scriptum Chumni metropolitani Thessalonicensis.
14 De Testamentis, & deuotione spiritualium.
16 Anastasij demonstratio Christum esse verum Deum.
19 Monitiones quædam Christianæ.
20 Anastasij monachi Sinaitæ, sermo in defunctos.
21 Eiusdem de sanabilibus, & insanabilibus peccatis.
23 In Gregorium Nazianzenum, expositiones quædam.
24 Basilij & Gregorij Colloquium de Sacerdotibus, & Ecclesia.
28 Officij magnæ Ecclesiæ. 30 Basilij ad Iulianum Apologia.
33 De S. Trinitatis proprijs pariter & communibus nominibus, *quarto*.

CXLVII. Synesij Cyrenei philosophi, & Oratoris encomium Caluitiei.
2 De Regno seu Imperio ad Imperatorem Arcadium.
3 De insomnijs cum interlineari Metaphrasi, & Exegesi, Nicephori Gregoræ, sed manca, 4.

CLII. Philonis Iudæi de mundi Opificio, de vita Moysis, de meretricis mercede non recipienda in templum Dei. De Gigantibus. De immutabilitate diuini Numinis; In Decalogum Moysis. Diuinarum rerum allegoria secunda, fine mutila. 2. Isaaci Syri sermo de silentio, & quiete.
4 Cassiani Rom. liber de discretione ad Leontium, & de Abbatis Sereni pijs exercitijs.
5 Sacræ scripturæ quot fuerint editiones, & quot interpretes, *quarto*.

CLVI. 3. Eugenij Papæ ad Ioannem Palæologum epistola, Græcè, ac Latinè, cui additum exemplũ excommunicationis Græcorum facta tempore Nicolai Papæ, *quarto*.

CLXXI. Noui Testamenti omnia: nempe, Euangelium secundùm Matthæum. Euangelium secundùm Marcum. Euangelium secundùm Ioannem. Euangelium secundùm Lucam. Actus Apostolorum. Epistolæ Canonicæ Iacobi: Petri duæ, Ioannis tres: Iudæ, tum Pauli ad Romanos, ad Corinthios, duæ. Ad Galatas. Ad Ephesios. Ad Philippenses. Ad Colossenses. Ad Thessalonicenses duæ. Ad Timotheum duæ: Ad Titum. Ad Hebræos. Apocalypsis Ioannis Theologi. In hoc Codice nulla est capitum distinctio, *folio*.

CLXXXIII. Philonis Iudæi libri 38. *folio paruo*.

CLXXXIX. Euangelia quatuor, Matthæi. *Sedecimo*.

CC. Barlaami liber, seu de rebus à Barlaamo, & Iosaphat gestis.

CCI. Euthymij monachi Panoplia dogmatica in 29. titulos distincta: in qua variæ refutantur hæreses, partim Scripturæ, partim SS. PP. testimonijs, *quarto*.

CCII. Ioannis Zonaræ pars ea, quæ est de Cæsarea, siue Impp. historia ab Augusto vsque ad Ioannem Comnenum, *folio*.

CCIII. Aristeæ historia de 72. interpretibus.
2 Theodoretus in dubia, & difficilia Scripturæ loca ad Hypatium, *folio*.

CCIV. Pauli Apostoli Epistolæ. Prochori de vita S. Ioannis Apostoli, & Euangelistæ, tantùm folia præfixa Volumini 204. in quo sunt Pauli Epistolæ cum veterum Patrum scholijs, rursum duo alia folia in fine.

CCV. Ioannis Chrysostomi homiliæ aliquot. In istud Pauli ad Timotheum: *Vino pauco vtere propter stomachum*. item in eos, qui iustorum aduersis, & improborum secundis rebus offenduntur, tum aduersus eos qui blasphemare audent.
2 Homilia quam in vetere ecclesia presbyter habuit Antiochiæ super euersis Theodosij Imp. statuis à populo, & in illud Apostoli: *Diuitibus præcipe in hoc sæculo*.
3 Homilia in abitum Flauiani episcopi Antiocheni.
4 Exhortatio ad tolerantiam, & patientiam ab exemplo Iobi, & trium puerorum, item dehortatio a iuramentis.
5 Ad populum de fortiter ferendis minis, non morte metuendam esse, sed peccatum, & quid sit mal

Digitized by Google

malè mori: Iuramenta omni ſtudio vitanda: & In terræ motum.

6 Magiſtratus metum eſſe vtilem. Narratio caſuum, quos in via experti ſunt, qui ſeditionis nuncium Imperatori tulerunt. Eum qui patitur iniurias, & Deo pro ijs agit gratias, parem eſſe illi, qui propter Deum talia patitur. Iuramenta religiosè cauenda eſſe.

7 Dolorum paſſionem ad peccatorum ſummotionem conferre, conſolationis materiam ampliſſimam præbere mundi opificium, in illud: *Adam vbi es?* ibiq; de cauendo iureiurando.

8 Exhortatio ad virtutis ſtudium, in illud: *Ambulabat Deus ſub Veſpera in Paradiſo.* Iuramenta religiosè vitanda.

9 Laudatio eorum, qui iuramentum ſummo ſtudio vitant, non verendum eſſe, quo minus poſt conuiuium ad verbi diuini auditionem accedas. Sacræ ſcripturæ cur longo poſt tempore datæ ſint, in illud Pſalmi: *Cæli enarrant gloriam Dei.* Phyſiologia mundi.

10 Laudatio eorum, qui poſt conuiuium ad verbi auditionem venerant, Phyſiologia mundi, contra eos, qui creaturam deificant, non imitandum eſſe.

11 Gratiarum actio ad Deum pro auerruncatione malorum, quæ ex ſeditione expectabantur: eorum, quæ tunc acciderant, repetitio, ſeu in memoriam reuocatio, contra eos, qui corpus noſtrum traducunt. De hominis opificio, ſeu creatione. Non iurandum eſſe.

12 Iterata gratiarum actio pro condonatione delictorum in Imp. commiſſorum. Phyſiologia creaturæ. Deum, qui hominem fecit, naturalem ei legem dediſſe. A iuramentis abſtinendum.

13 Iterum gratiarum actio ad Deum pro triſtitiæ tranſmutatione. Rememoratio eorum, qui ob ſeditionem tracti, & puniti fuerant. Repetitio de hominis opificio, quòd homo naturalem legem acceperit. Iuramentum fugiendum.

14 Ad populum, qui vix mœrore poſito, nouis rumoribus conſternatus fuerat. Hortatio ad abſtinentiam iuriſiurandi.

15 In Antiochiæ vrbis calamitatem. Metum vbiq; vtilem eſſe. Luctum riſu magis prodeſſe, in illud: *Agnoſce te in medio laqueorum ambulare.* Ad iuramentum adigere peius eſſe, quàm occidere.

16 Homilia cùm de prædationis rumore ſparſo, cunctisq; de fuga cogitantibus, præfectus populi hortandi gratia in Eccleſiam veniſſet. Non eſſe iurandum. In illud Apoſtoli: *Paulus vinctus Ieſu Chriſti.*

18 Ad præfectos, ſeu magiſtratus à Theodoſio Imperatore miſſos Ellebichum ducem, & Cæſarium magiſtrum, tum in eorum, qui deliquerant, inquiſitionem, & examinationem ob euerſas Imperatoris ſtatuas.

18 De ieiunio, & in illud Apoſtoli: *Gaudete in Domino ſemper.*

19 Homilia in Dominica ἐπὶ σωζομένοις, ſeu conſeruatæ ad eos, qui ex agro circumuicino confluxerant, & non iurandum eſſe.

20 In Flauiani Epiſcopi reditum, Imperatoriſque cum Ciuitate reconciliationem, & ad eos, qui ſtatuarum ſubuerſione deliquerant.

21 Catecheſis, ſeu catechetica concio ad baptizandos. De muſieribus, quæ implicaturis, & auro ſe ornant, deq; ijs, quæ hominibus (ſeu Diuinaculorum reſponſis) amuletis & incantationibus vtuntur, quæ omnia ſunt à Chriſtianiſmo aliena.

22 In parabolam de eo, qui cùm decem millia talentorum deberet, centum denarios repoſcebat, & quòd mali illati memoriam retinere, omni peccato peius ſit, *quarto.*

5 Ex Origene de fato, quæ dicuntur etiam ſacrarum Scripturarum teſtimonijs coargui.

CCIX. Baſilij epiſtolæ 46. quarum quædam ad Baſilium ſunt ſcriptæ.

2 Eiuſdem Oratio ad iuuentutem, quomodo è Græcorum, ſeu paganorum libris proficere queant.

10 Ex Philone, veteribusque Iudæorum philoſophis de virtute.

11 Græcos, quicquid habuerunt vtile, à Barbaris accepiſſe.

12 Ex Clemente, Græcos, quicquid habuerunt vtile, à Barbaris accepiſſe.

15 Pſellus de Angelis, cur forma humana, alati, coronati, globumque manibus ferentes, pingantur, curque memoria eorum fiat.

16 Ex Metaphraſte ſententiæ aliquot. 17 Iſidori ſententiæ aliquot.

18 Athanaſij archiepiſcopi Alexandrini tractatus de Melchiſedeco, cur patrem, matrem, & Genealogiam non habere dicatur.

19 Ex Cyrillo de S. Trinitate. 20 E Pſelli Phyſicis de anima & mente.

21 E Gregorij Nyſſeni ad Letoium epiſtola Canonica.

22 Anaſtaſij patriarchæ Antiocheni homilia in illud Geneſeos: *Faciamus hominem ad imaginem.*

23 E Ioanne Chryſoſt. hominē etiam ante pomum malum deguſtatū, ſcientiam habuiſſe boni & mali, tum ex homilia in Euangelicum, de Iudice impio.

24 E Cyrillo in illud Chriſti: *Iacite rete in dextram nauigij partem.*

25 Galli Cæſaris ad Iulianum fratrem epiſtola.

26 Gregorij Theologi epiſtolæ quinque, prima ad Iulianum exæquatorem, & vltima ad Euagrium.

27 Pſelli ſermo in Theologicum iſtud dictum: μονὰς ἀπιὰρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη. Imperfectus.

31 Ex Origene in Sacræ Scripturæ lectione non deſpondendum eſſe animum, etiamſi obſcura ſint ænigmata, & parabolæ: cùm 22. ſint ſacræ Diuinitusque inſpiratæ Scripturæ libri. Deum Scriptura & ſpiritu ceu inſtrumentis vti, de ijs, quæ in ſacra Scriptura offendiculi quidpiam habere

viden-

Digitized by Google

videntur. Nutricatoria Scripturæ dicta conſectanda eſſe, quæ verò ab hæreticis turbata ſunt, ſcopulorum in modum eſſe fugienda. Contra Græcorum Philoſophos, qui ſacræ Scripturæ vtilitatem traducebant: cur clauſa & obſignata ſit Scriptura ſacra.

32 Kalendæ, Paſcha, Carniſpriuium, & ſimilia inueniri vt poſſint.

33 Chriſtianæ fidei, & hæreſeon breuis expoſitio, *quarto*.

CCX. Petri Damaſceni cognomento τακτικὸν meditationes, & precationes.

2 In Chryſoſtomi Aſcetica enarratio. 3 De animæ tribus facultatibus Epitome.

4 Aſcetarum veterum aliquot exempla, dicta ſcilicet, & facta, quibus oſtenderunt, quantoperè Deũ abdicato mundanarum rerum ſtudio coluerint, *octauo*.

CCXII. In Demetrium martyrem cognomento Myropliten Encomium.

2 S. Theodoræ Vita, & miracula. De eiuſdem reliquijs tranſlatis, narratio. In eandem encomium, *quarto*.

CCXVI. Baſilij magni aduerſus Eunomium libri tres: *primo folio mutilati*.

2 Metrophanis archiepiſcopi Smyrnenſis de recens exorta Manichęorum hæreſi, breuis & luculenta narratio.

3 Ex eiuſdem Metrophanis diuerſis contra eoſdem Manichæos homilijs excerpta.

4 Contra Manichæorum recens prognatum errorem ſecunda editio ad Antonium Metropolitam Cyzicenum.

5 Eiuſdem Metrophanis liber de Spiritus ſancti myſtagogia, & quòd quemadmodum Filius è ſolo Patre genitus dicitur ſacris Oraculis, ſic etiam Spiritus ſanctus ex eadem cauſa procedere Theologicè dicatur; Filij autem eſſe dicatur, quia conſubſtantialis illi ſit, & per eum mittatur.

Sanè latini, cùm à Patre, & Filio aiunt ſpiritum Sanctũ procedere, nõ tanquã à duobus principijs, ſed ab vno principio procedere docent.

6 Baſilij magni ſermo in Barlaam martyrem, poſtremo folio mutilatus, *quarto*.

CCXVII. Gregorij Theologi Orationes 36.

1 Apologeticus ſuper fuga in Pontum, in quo & de Sacerdotio.

2 In ſeipſum, & in patrem, cùm Nazianzenæ Eccleſiæ curam ei committeret.

3 Apologia in eoſdem cùm Saſimorum epiſcopus electus eſſet.

4 In ſeipſum, in patrem, & in Baſilium magnum, poſt reditum à fuga.

5 Ad eos, qui vocarant initio, nec venerant poſtquam creatus eſſet presbyter.

6 Ad Nazianzenos anxios, & Magiſtratum iratum.

7 In Cæſarium fratrem funebris Oratio.

8 In Gorgoniam ſororem encomium funebre.

9 In patrem ſepulchralis Oratio.

10.11.12. Pacificæ Orationes tres.

13 De ordine in diſputationibus ſeruando, & non eſſe cuiuſuis, vel hominis, vel temporis, de Deitate diſſerere.

14 In Arianos & ſeipſum.

15 Ad Eunomianos, & præludium diſſertationis de Theologia.

16.17 De Filio. 18 De Spiritu ſancto.

19.20 De Theologia, & Epiſcoporum conſtitutione, ſeu creatione.

21 In Aegyptios epiſcopos naui aduectos.

22.23 Ad Cledonium contra Apollinarem.

24 Ad eos, qui Conſtantinopolitanam Sedem ab illo affectari dicebant.

25 In ſe ipſum ex agro reuerſum poſt res cum Maximo geſtas.

26 In Neronem philoſophum ab exilio reuerſum.

27.28 Contra Iulianum inuectiuæ publicè affixæ.

29 In illud Euangelij: *Cùm abſoluiſſet Ieſus ſermonem, tranſijt à Galilæa, & venit in fines Iudææ*.

30 Ad Nectarium contra Apollinarem hæreticum.

31 In Doarenſium electionem homilia data Eulalio epiſcopo.

32 Ad Virginem exhortatio. 33 Ad Euagrium Monachum de Deitate.

34 In Eccleſiaſten Metaphraſis.

35 In martyres, & contra Arianos.

36 Collectio & narratio hiſtoriarum, quarum Gregorius in vtroque aduerſus Iulianum Steliteutico meminit: fine mutila, *quarto*.

CCXVIII. Gregorij Theologi Orationes 36.

1 Apologia ſuper fuga in Pontum: principio mutila.

2. 3 In Iulianum, & paganos Inuectiuæ.

4 Ad eos, qui vocarant initio, nec venerant poſtquam creatus eſſet presbyter in Paſchate.

5 In patrem ſuum & Baſilium magnum cùm eum Saſimorum epiſcopum electuri eſſent.

6 In eoſdem poſt electionem.

7 In patrem ſuum, cùm ei Nazianzenæ Eccleſiæ curam committeret.

8.9.10 Pacificæ Orationes tres.

11 In Cæſarium fratrem parentibus adhuc ſuperſtitibus mortuum.

12 In Gorgoniam ſororem funebris.

13 In patrem ſuum ſepulchralis, & ad Nonnam matrem conſolatoria.

14 Ad Nazianzenos ciues anxios, & Magiſtratum iratum.

15 De dogmate, & conſtitutione, ſeu creatione Epiſcoporum.

Digitized by Google

16 Ad Eunomianos disputationis præludium, seu non cuiuslibet, vel hominis, vel temporis esse de Deo differere.
17 De Theologia Oratio altera. 18. 19 De Filio.
20 De Spiritu sancto. 21 De ordine in disputationibus seruando.
22 Ad Neronem philosophum ab exilio reuersum.
23 In episcopos ab Aegypto naui aduectos. 24 Ad Arianos, & in seipsum.
25 Ad eos, qui Constantinopolitanam sedem ab ipso affectari dixerant.
26 In seipsum ex agro reuersum post res cum Maximo gestas.
27.28 Ad Cledonium epistolæ duæ.
29 Ad Nectarium episcopum Constantinopolis.
30 In Doarensium electionem homilia data Eulalio episcopo.
31 Ad Euagrium monachum de Deitate.
32 In illud Euangelij: *Cùm absoluisset Iesus sermonem, &c.*
33 Ad virginem exhortatio. 34 Doxologia breuis.
35 Notatio in Ezechielem. 36 Metaphrasis in Ecclesiasten, *quarto.*

CCXIX. Timothei episcopi Alexandrini Responsiones canonicæ ad Quæstiones ab episcopis, & clericis in Constantinopolitana synodo ei propositas.

2 E Nicephori archiepiscopi Constantinopolitani, & aliorum patrum ecclesiasticis congregationibus Canones.
3 Ioannis Chrysostomi canonica quædam capita, quomodo peccantibus irrogandæ sint pœnæ.
4 Sisinnij patriarchæ Oecumenici, & aliquot aliorum Metropolitarum canones.
5 Michaëlis Cumni Metropolitæ Thessalonicensis scriptum de cognationis gradibus.
6 Canones Apostolorum, Conciliorumq; tam particularium, quã Oecumenicorum, tum etiam sanctorum patrum, cum enarratione Ioannis Zonaræ. Memorantur autem ibi præter septem Oecumenica Concilia, Antiochense in Syria, Laodicense in Phrygia, Sardicense, Carthaginense. Patres verò quorum epistolæ post concilia particularia subijciuntur, sunt hi: Dionysius Alexandrinus archiepiscopus, Petrus Alexandrinus archiepiscopus, Gregorius Thaumaturgus, Athanasius, Basilius magnus, & cæterorum quidem singulæ ponuntur epistolæ, Athanasij binæ, Basilij septem.

CCXX. Euangelia quatuor, Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis, cum indicatione capitum, paragraphorum, & lecturarum sollemnium, adiectis item in margine scholijs, rarioribus tamen in Marco, & Luca, ab initio præfixa Hebraicorum nominum expositio, & Eusebij decem canones, quibus exponitur quid commune, quid item peculiare habeant Euangelistæ. Euangelio Matthæi subiuncti sunt Eusebij Euangelicarum Quæstionum libri duo, in quibus etiam caput ex Africano de Genealogia in sacris Euang.

CCXXI. Ioannis Xiphilini archiepiscopi Constantinopolitani sermones in Euangelia Dominicalia, *quarto.*

CCXXV. Psalmi Dauidis, & cetera Cantica sacra, à principio duobus in locis mutila, *in 8.*

CCXXVI. S. Augustini Soliloquia 37. Quibus præmissa incerti auctoris in Constantinopolitani Templi incendium lamentatio.

2 In Gregorij Theologi dicta quædam de Christi Incarnatione, Oratio.
4 De concilio Græcorum, & Latinorum, ad componendam fidei controuersiam, narratio imperfecta.
5 In concilio Græcorum, & Latinorum ad concordiam ineundam habita exhortatio.
6 In Constantinopolitanum Imp. & in Constantinopolim ipsam Encomium panegyricum, in quo præter cætera, quòd Imperator, periclitante à Turcis vrbe, ipse, ad petenda ab Italis, Germanis, cæterisq; in Occidente Christianis auxilia, profectionem susceperit.
7 In Constantinopolitanum Imperatorem encomium, in quo præter alia, quòd cùm Occidentalem Ecclesiam tres Papæ distraherent, ipse Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, cæterosq; Reges ad Ecclesiam pacandam exhortatus, effecerit vt indicta Constantiæ Synodo, vnum Occidentalis Ecclesiæ caput legeretur, & pristina concordia restitueretur.
8 Ad Latinæ Ecclesiæ legatos Episcopum Sudensem, & Doctorem Albertum, Græci Oratoris pro ineunda cum Græcis concordia exhortatio.
9 Ad Constantinopolitanum patriarcham Episcopi depositi Apologetica epistola.
10 Ad eundem Patriarcham & Episcoporum concilium super iniqua sui depositione Oratio eiusdē Episcopi Mainos, *quarto.*
12 Ex Augustino & Hieronymo quædam de sancta Trinitate.
13 Ex Thoma, & Cyrillo de sancta Trinitate.
14 Maximi ad Marinum presbyterum Cypri epistola.
15 Ex Cyrillo & Theodoreto de Patre ac Filio.
16 Charisij presbyteri ad Synodum contra Nestorium expositio.
17 In Latinorum & Græcorum colloquio proposita quædam, vt videtur, ex Græcis patribus plerique.
18 Ad Synodum Græcorum, & Latinorum Oratio, *quarto.*

CCXXVII. Euangelia quatuor Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis, cum capitum & paragraphorum indicatione aureis literis exarata, *quarto.*

CCXXVIII. Ioannis Chrysostomi Orationes, & epistolæ.

Digitized by Google

1 Ad viduam iuuenculam.
3 Ad Innocentium Episcopum Romanum. 2.
4 Ad Cyriacum Episcopum. 2.
5 Ad Stagirium à Dæmonio vexatum consolatio. 3.
6 Ad Theodorum, qui à virtutis via exorbitârat, exhortatio. 2.
7 De patientia. 8 De imperio & potestate fragmentum.
9 Agapeti Diaconi ad Iustinianum Imp. præcepta de Imperio piè administrando, fine mutilata. Ab initio est Chrysostomi precatio, qua vti solitus est, cùm ad lectionem accederet, *quarto*.

CCXXIX. Euangelia quatuor, Matthęi, Marci, Lucæ, Ioannis, cum capitum, paragraphorum, & lecturarum sollemnium indicatione.

2 In fine seorsum Euangeliorum, quæ singulis Dominicis cæterisque festis sollemnibus leguntur, indicatio.
3 Lecturarum sollemnium per totum anni circuitum, indicatio.
4 Menologium, in quo sanctorum memoriæ per singulos menses, & quæ illarum singulis legi soleant, à mense Septembri vsque ad Septembrem reuertentem, *quarto*.

CCXXX. Iob cum veterum patrum enarratione, Origenis, Athanasij, Cyrilli, Basilij, Gregorij Theologi, Ioannis Chrysostomi, Clementis, Polychronij, Dionysij, Didymi, Olympi, Nili, Ephraim, Iuliani, Euagrij, Apollinaris, Seueri, Isidori, Methodij, Alexandri, Theophylacti, aliorũ. Citatur ibi etiam versio Aquilæ, Theodotionis, Symmachi, maximè autem in præfatione commendatur versio 70. Interpretum, *quarto*.

CCXXXIII. Ordinationes Ecclesiasticæ.

1 De Theodotiana hæresi.
2 De ijs qui à Moamedica, seu Sarracenica religione ad Christianam fidem sese conferunt.
3 De iudicis officio. Idem in procœmio Hexabibli, seu Promptuarij legalis Constantini Harmenopuli. 256.
4 Iuris tituli 8. de lege & iustitia, de Imperatore, de Patriarcha, de Ordine & Præfecto Vrbis, de Quęstore, & Magistratibus in genere.
5 Absque muneribus & dolis creandos esse Magistratus, nec iudicia pecunijs esse corrumpenda.
6 Rusticæ leges. 7 Connubiales leges ex vtroque iure.
7 Πρόχειρον νόμος, Promptuarium legum 39. titulis constans, quorum primus de consensu & approbatione sponsalium, vltimus de desperatione.
8 Ab hæresibus ad sanctam & Apostolicam Dei ecclesiam accedentes, quomodo accipiendi sint, ac primum qui à Manichæa hæresi se conuertunt, deinde qui à Iudaismo, precationes quoque pro ijs, qui errore, aut vi ad paganismum deuoluti, ad S. Dei ecclesiam redeunt. Ibidem Methodij patriarchæ Constitutio de ijs, qui diuerso modo, vel ætate se conuertunt.
9 De S. Trinitate, & Filij humanatione, seu incarnatione excerpta è veteri Testamento argumenta.
10 Methodij monachi collecta è diuersis Synopticis scriptis demonstratio, Laicos ab antistitibus, seu episcopis suis, qui Orthodoxi sunt, scindi, seu diuelli non debere, si per criminalem aliquam circumstantiam eorum procedat electio, vbi etiam Zonaræ Chronicon citatur, & Synodicon.
11 Christianæ fidei breuis & plana editio.
12 De nuptijs vetitis, seu connubijs prohibitis, vbi & de graduum diuersitate.
13 Ab Iacobitarum & Catzitzariorum hæresi ad Christianam fidem sese conferentes, quas hæreses, & quomodo anathematizẽt, qui à Manichæa, Iudaica, Sarracenica, seu Mahometica hæresi, itemque à Paganismo, ad Christianismum accedunt, quarum anathematizationum singulæ singulis hæresibus subijciuntur formulæ. Codex madore passim corruptus, *quarto*.

CCXXXIX. Euangelia Dominicalia 29. cum expositione anonyma: secunda tamen homilia eadẽ cum decima omnes Xiphilini in eo volumine, quod numero 221. est insignitum. Est autem prima huius Cod, Dominica, Publicani, & Pharisæi: vltima nona post Pentecosten. sed deest tertia homilia cum initio quartæ, *quarto*.

CCXLI. Cantiones & lecturæ Dominicis cæterisq; festis vsitatæ, initio facto à Pascha.
2 Menologium, in quo quæ mensibus singulis memoriæ SS. quæ item in singulis cantiones, & lecturæ, fusius quàm in cæteris Menologijs.

Initio fragmentum de Menæ martyrio, *quarto*.

CCXLII. Ioannis Damasceni Logica seu Dialectica in 60. capitibus: quorum primum de Philosophia: postremum de definitione, propositione, & syllogismo.
2 De Orthodoxa fide capita centum, quorum primum, incomprehensibilem esse Deitatem, vltimũ de Imaginibus.
3 Capita duo de hypostasi & cognitione: item ex Gregorio Nysseno de S. Trinitate consubstantiali, & individua. De vnione caput supernumerarium in fine Logices.

CCXLIII. Cantiones, & preces Ecclesiasticæ cum musicis notis peculiaribus pro sonorum diuersitate distinctæ. soni autem præcipuè nominantur primus, secundus, tertius, grauis, antiquus, nouus. Seorsim πολυέλεος seu magnæ misericordiæ, cum veteribus, & nouis Alleluia. item magnę vesperæ à diuersis Poëtis veteribus, & recentibus compositæ.
7 Georgij Acropolitæ interpretatio Theologicorum istorum dictorum, ἔστι καὶ τὸ ἐν σχετικῶς πρὸς ἑαυτὸ πολλὰ γίνεσθαι. & μονὰς εἰς διάδα κινηθεῖσα τριάδος ἔστιν. id est: Potest etiã vnũ si à seipso dissideat,

multa

multa fieri. &, Vnitas in binarium promota, in ternario consistit.

8 E Ioanne Damasceno de Corpore Domini.
9 Gregorij Theologi liber ad Euagrium de Deitate, & notatio in Ezechielem.
10 Basilij & Libanij epistolę mutuæ.
11 Apophthegmata & sententiæ notabiles è sacris & profanis auctoribus, *quarto.*

CCXLV. Festales homiliæ à mense Nouembris vsque ad Iunium inclusiuè. in quibus Basilij Cæsarienſis Cappadociæ episcopi sermo in Barlaam martyrem, & in illud apud Lucam; *Destruam apothecas meas, & maiores ædificabo.*

2 Ioannis Chrysostomi dehortatio à theatris, & laudatio in Abrahamum. Eiusdem Oratio in Philogonium episcopum ex causidico factum, in quo est: nihil æquè ad existimationem apud Deum facere atque prospicere publicę vtilitati, & negligentem ad sanctorum accessum grauissimas afferre pœnas, etiam si semel in anno id facere audeamus.
3 Basilij Oratio in Christi Natiuitatem, & de hæreticis.
4 Gregorij Nysseni encomium in Stephanum protomartyrem.
5 Basilij sermo in Gordium martyrem. Sermo in Baptismum exhortatorius.
6 Ioannis Chrysostomi sermo in præsentationem Saluatoris, & Deiparæ Virginis, & in Simeonem.
7 Basilij sermo ad diuites. 8 Maximi confessoris vita.
9 Ioannis Chrysostomi sermo in Publicanum & Pharisæum.
10 Basilij de Ieiunio sermones duo.
11 Nectarij Constantinopolitani archiepiscopi narratio, cur primo sacrorum Ieiuniorum sabbatho Theodori martyris memoria solemni festo celebratur: de Eleemosyna, & Ieiunio.
12 Gregorij Nysseni encomium in Theodorum martyrem.
13 Narratio de imagine Christi, seu de miraculo per eam facto in Theodoro negotiatore Christiano, & Abramio Iudæo.
14 Ioannis Chrysostomi sermo de pretiosa Cruce, non verendam esse illius Confessionem: deq; virtute & Eleemosyna: sermo de pœnitentia, & compunctione: vbi & de historia Raab. sermo de pœnitentia, vbi de Achabo Rege, & Iona propheta.
15 Anastasij Abbatis Sinaitæ sermo de sacra Synaxi, & deponenda offensionum memoria.
16 Ioannis Chrysostomi sermo in quatriduanum Lazarum: sermo de offensionum memoria, de pœnitentia, fugiendoq; summoperè iuramento.
17 Andreæ Hierosolymitani archiepiscopi Cretensis sermo in quatriduanum Lazarum: sermo in Dominicam Palmarum.
18 Epiphanij archiepiscopi Cypri, sermo in Christi sepulturam, & descensum ad inferos.
19 Gregorij Antiochensis episcopi sermo in Christi sepulturam, & triduanam Resurrectionem.
20 Ioannis Chrysostomi sermo de Thomæ incredulitate, pariter de fide.
21 Athanasij Alexandrini archiepiscopi sermo in Christi ascensionem.
22 Ioannis Chrysostomi sermo in Pentecosten: & cur nunc non fiant signa: quodq; ea, quæ à nobis aguntur, sursum scribantur: sermo in Pentecosten alter.
23 Gregorij Nysseni sermo in Spiritum sanctum.
24 Ioannis Chrysostomi sermo in omnes Sanctos.
25 Ephraimi sermo in omnes Sanctos; *folio.*

CCXLVII. In Psalmos Dauidis 75. enarratio è veterum Patrum scriptis collecta per Nicetam Heracleæ Metropolitanum: in 19. præfatione quædam de 5. Bibliorum versionibus & Philone Iustino, & alijs. Veteres autem in ista enarratione ab eo citantur hi. Philo, Dionysius Areopagita, Clemens, Origenes, Basilius, Athanasius, Cyrillus, Gregorius Theologus, Gregorius Nyssenus, Chrysostomus, Theodoretus, Epiphanius, Eusebius, Dorotheus, Isidor, Macarius, Ephraim. Nilus, Damascenus, Cassianus, Nicetas ipse, *folio.*

CCXLVIII. Philonis Iudæi Opuscula.
1 De Moysis vita libri tres.
2 De mundi Opificio Mosaico.
3 De decalogo, seu decem præceptis, quæ præcipuè legum capita, scilicet quinquaginta quatuor. De Iudicis officio.
5 De Magistratuum creatione.
6 Omnem virtutis & honestatis studiorum esse liberum.
7 De vita contemplatiua.
8 Meretricis mercedem recipiendam non esse in templum Dei.
9 De ijs, quæ ad sextum, & septimum præceptum Decalogi referuntur; nempe de Mœchis, & omni intemperantia. De homicidio, & omni vi.
10 Vita politica, seu de Iosepho.
11 De sacrificio Abelis, & Caini.
12 De Cherubinis. De Ense flammeo; & de prima hominis prole Caino.
13 De agricultura.
14 De vitis plantatione per Noe facta.
15 De immutabilitate diuini Numinis.
16 De ebrietate.

Digitized by Google

17 De precatione & imprecatione quam resipiscens à vino Noe fecit.
18 De linguarum confusione.
19 Vita sapientis è legum non scriptarum doctrina consummati, seu de Abrahamo.
20 Flacci vituperatio.
21 De virtutibus, ac primum de iustitia, & pietate: seu de sua ad Caium Imperatorem legatione.
22 De fortitudine, pietate, & pœnitentia.
23 De humanitate. 24 De nobilitate.
25 De fuga, & inuentione.
26 De rerum diuinarum hærede; deque sectione in æqualia, & secùs.
27 De condescensu ad prima Institutionis præludia.
28 Somnia diuinitùs immitti.

CCXLIX. E Basilicon sexaginta libris ἐκλογὴ ordine Alphabetico: nisi quòd titulus περὶ πίστεως ad Orthodoxæ religionis venerationem est in fronte positus. Additæ singulis titulis suæ allegationes. Titulus primus de angarijs. postremus περὶ ὡρείων, ἢ ὡριαρίων, addita etiam nonnunquam scholia in margine.

2 Nouellæ Romani Imperij octo.
3 Nouellæ Constantini Imperatoris quatuor.
4 Nicephori Imperatoris noua legum latio.
5 Romani aliæ Nouellæ quatuor.
6 De præscriptione temporum à momento vsque ad annos 500.
7 Romani Imperij alia Nouella contra emptiones diuitum.
8 Constantini Nouellæ vndecim.
9 Nicephori Nouellæ sex: quarum prima de locis Armenicis.
10 E Leonis Nouellis excerptio, titulos habens vltra 60. *fol.*

CCL. Gregorij Theologi Orationes viginti.

1 In patrem cùm sileret in calamitate per grandinem facta.
2 In Pascha & in tarditatem. 3 In Pascha sermo alius.
4 In nouam Dominicam, & Mamantem martyrem.
5 In Pentecosten. 6 In Cyprianum martyrem.
7 In Machabæos.
8 In verba seu Iulianum exæquatorem, suum quondam condiscipulum.
9 In Christi natalitia.
10 In Basilium magnum sepulchralis Oratio.
11 In lumina. 12 In baptismum.
13 In Athanasium Alexandrinum sepulchralis Oratio.
14 In centum quinquaginta Episcoporum cœtum exhortatoria Oratio.
15 De amore erga pauperes.
16 Apologia post reditum à Ponto, & de Sacerdotio.
17 In Gregorium Basilij fratrem, cùm altero post electionem die aduenisset.
18 De ordine in disputationibus obseruando.
19 Ad Arianos, & in se ipsum.
20 Ad Eunomianum fine mutil. *fol.*

CCLVI. 4. Constantini Harmenopuli Hexabiblos, seu promptuarij legalis libri sex, quorũ primus titulus De legibus & iudiciorum constitutione, vltimus de infantibus seu qui fiãt infantes. Additi præterea hi tituli de dignitatibus, & regulis diuersis, de significatione nominum, De Episcoporum electione: vbi de Sacerdotibus & clericis, cæterisq; rebus Ecclesiasticis.

5 De Romano Papa sanctio Constantini.
6 Philothei Patriarchæ Anathematismorum sub Constantino Porphyrogeneta & duobus alijs Imperatorum latorum euersio, seu confutatio.
7 Leges Rusticæ ex Digesto Iustiniani.
8 Canonici seu Ecclesiastici iuris Epitome, cuius prima pars de Episcopis, altera de presbyteris, tertia de clericis, quarta de monachis, & monasterijs, quinta de laicis, vltimus titulus, de mulieribus, confecta & ipsa per eundem Harmenopulum.
9 Eiusdem de Orthodoxa fide, & hæreticorum dogmatibus Epitome.
10 Officia Palatina: Officia magnæ Ecclesiæ.
11 Leonis philosophi & Imp. Constitutio de ordine Thronorum Ecclesiasticorum, qui Constantinopolitano Patriarchæ sunt subiecti.
12 Metropoles, quæ sub Andronico II. Palæologæ familiæ, Constantinopolitanæ Diœceseos fuerunt.
15 Ex Anastasio de humanatione, seu Incarnatione Verbi Diuini.
16 Nicolai Cabasilæ de sacra Stola, & sacræ Liturgiæ ritu.
17 Ecclesiasticarum aliquot Quæstionum, præsertim de S. Sacramentis, solutio per Chartophylacem, & Diaconum magnæ ecclesiæ cum Appendice de Patriarchis.
18 De nuptijs prohibitis, & cognationis gradibus, *folio paruo.*

CCLVII. Ioannis Chrysostomi in Matthæi Euangelium homiliæ 42. nempe in 12. priora capita. Codex vetus in vno loco adustus, in alio lacer, *folio.*

Digitized by Google

CCLVIII. Pauli Abbatis collectanea Sacra; seu doctrinæ, & historiæ è S. Patrum scriptis collectæ, & in duos libros æquales quinquagenorum scilicet capitum, distributæ, absolutissimum religiosæ ac monasticæ præsertim vitæ speculum, primus initio de pœnitentia, de mortis, & futuri iudicij meditatione assidua, de difficultatibus, quas animæ ex hac vita emigrantes experiuntur, de earundem post hanc vitam conditione, de vitæ monasticæ præludijs, tum quotidianis, ac perpetuis exercitijs tam corporalibus, quàm spiritualibus. Auctores ibi citantur hi, Palladius, Ephraimus, Gregorius Papa in dialogis, Diadorus, Barsanuphius, Maximus, Antiochus Pandectos, Clemens in itinerario S. Petri, Esaias Eremita, Anastasius, Nilus, Ioannes Carpathi Episcopus. Abbates item Isaias, Marcus, Isaac, & interdum cum cognomento Isaac Syrus, Cassianus, Ioannes cognomento pastor, Zosimas. Item Nomocanon, Philotheos historia, Theodoreti Opus, Geronticon: Itinerarium seu peregrinationes Apostolorum Petri, Ioannis, Thomæ. Item vitæ Sanctorum Iacobi fratris Domini, Antonij, Ioannis Eleemonis, Danielis Stylitæ, Pachomij, Pauli Thebani, Euthymij, Abbadarum fratrum, Alypij, Simeonis Mandritæ, Iannicij, Theodosij cœnobiarchæ, Antonij iunioris, Ephraimi, Arsenij, Gregorij Thaumaturgi, Marcelli, Luciani martyris, Lucæ iunioris, Charitonis, Mariani, Spiridionis, Euthymij iunioris, Abrahami Episcopi, & sanctarum Syncleticæ, Theodoræ, Melanæ, Comanæ, Pelagiæ.
Denique martyria 40. martyrum, Menæ, Longini Centurionis, Nicephori.

CCLIX. Ioannis Chrysostomi homilia initio Quadragesimæ.

2 In Genesim homiliæ 29. quarum vltima fine mutila, *folio parvo.*

CCLXV. Horologium, id est, quæ quibus horis preces, aut qui hymni mane, post meridiem, & à cœna vsurpentur, tam ieiunij tempore, quàm extra ieiunium, *sextodecimo.*
Ad Chalcondelen Epistola Michaëlis Apostolij 40. volum. 257.

CCLXVIII. Eusebij de Constantini Imp. vita, libri quinque.

2 In Constantini tricennalia panegyricus, *quarto.*

CCLXIX. Ephraimi Syri sermones tres: primus de charitate, deque consummatione huius seculi, & futuro iudicio: alter, de compunctione cordis: tertius, de patribus in Domino defunctis.

2 Symeonis archiepiscopi Thessalonicensis quæstiones Ecclesiasticæ variæ, circiter octuaginta, & ad easdem responsiones, quarum prima: Quomodo Angelus humana forma sæpè appareat: vltima, si Sacerdos in Liturgia sacra vnionem facere sit oblitus.

3 Ioannis Damasceni sermo de sacra Synaxi, de Christi Saluatoris Resurrectione, de nõ iudicando, nec retinenda offensionis memoria.

4 Euangelium à Michaële Archangelo missum (vt præfert inscriptio) ad Iosephum, & Nicodemũ. Sed apocryphum censendum est.

5 Gregorij Nysseni sermo in magno Sabbatho.

6 Ioannis Chrysostomi sermo in Annunciationem Deiparæ factam.

7 Marci Euangelistæ martyrium.

8 Ioannis Chrysostomi homilia in Euangelium de prodigo. Sermo in sancta Theophania.

9 Epiphanij episcopi Cypri sermo in Ramalia, seu festum palmarum; imperfectus.

10 Sancti Macarij vita à Theophilo, Sergio, & Hygino monachis conscripta.

11 Discretio naturæ rerum, seu Quæstiones aliquot Theologicæ, potissimùm de rebus supernaturalibus: inter quas de Angelis, De anima.

13 Gregorij Quæstiones, & Basilij responsiones de Temporibus, locis, personis, & similibus, quorum nomina in Sacris literis non sunt expressa, tantis nominibus haudquaquam indignæ, *quarto.*

CCLXXI. Ioannis Zonaræ chronicon, folijs aliquot mutilatum, & madore multis in locis obliteratum; vetus alioquin, & bonæ notæ, *fol.*

CCLXXII. 2. Michaëlis Apostolij responsio ad eos, qui Occidentales Orientalibus præcellere dixerant in philosophia æquè atque in Theologia; inprimis Scotum: vbi & de modo primæ generationis Filij, & de processione Spiritus sancti, sed schismaticè.

3 Eiusdem Apostolij ad Fridericum Imper. Oratio Aristonymi Byzantini rogatu, scripta, imperfecta, *folio parvo.*

CCLXXIII. Cyrilli enarratio in Prophetas minores, Abacuc, Michæam, Amos, Ioël, Sophoniam, Malachiam, Naum, Abdiam, Ionam, Aggæum.

2 Theodoretus Cyri Episcopus in Oseam propheram.

3 In principio, & fine folia sunt enarrationis in duo priora capita Lucæ, ex veteribus patribus Cyrillo, Chrysostomo, Seuero, & alijs, eaque à tineis arrosa, *fol.*

CCLXXIV. Euthymij Zigabeni Panopliæ dogmaticæ Tomus primus, continens vndecim titulos priores: quorum vltimus contra Arianos, & Eunomianos. Integra Panoplia num. 33. & 200. & 345.

CCLXXV. Michaëlis Apostolij pro Plethone aduersus Theodori Gazæ reprehensiones Apologia, contra Aristotelem de substantia.

Eiusdem Apostolij Meneſenus, Dialogus de Trinitate.

Eiusdem oratiunculæ sex, & epistolæ 65. inter quas aliquot ad Bessarionem Cardinalem, & προσφωνία alloquium ad eundem.

4 Bessarionis ad eundem pro Gaza responsio.

Totum volumen eiusdem Apostolij manu conscriptum, *fol.*

Digitized by Google

CCLXXVIII. 7 Ad Deiparam virginem precatio.
8 In illud Christi: *De die autem illa & hora, ne filius quidem hominis quicquam nouit.*
9 Funebris epistola de Papæ nescio cuius obitu, *quarto.*
CCLXXIX. V. concilij Constantinopolitani sub Iustiniano Imp. celebrati, acta contra Seuerum & Zooram, Petrumque & Anthimum hæreticos.
2 Theodori presbyteri Rhetini præludium de modo Incarnationis Christi; quæque erroribus de illa iam olim sparsis opponenda sint: cuius primum caput de Manetis opinione; postremum de relatis.
2 Origenis sermo de catechesi, *fol. paruo.*
CCLXXXI. Ex Leone de hypostasi, & Enypostato.
3 Ex Amphilochijs (id est Amphilochij scriptis) de duarum naturarum in Christo vnione, & communione, excerptio Photij patriarchæ, cap. 38.
4 De Deo, & Deitate disputatio Hæretici & Orthodoxi.
5 Theodori Abucaræ episcopi Carum libellus de Dei nominibus. Disputatio probans patrem semper gignere, & filium semper gigni. Disputatio cum Nestoriano. Disputatio cum Iacobita. De differentia proprijssima. De tempore. De diuinis nominibus, deque vnicuique Trinitatis personæ peculiaribus; Disputatio cum Origenista. De Dei omnipresentia.
CCLXXXIV. Iosephi captæ Iudææ libri 7. sex ab initio, & vno in calce fol. mutili, veteres alioquin, nec malæ notæ, *quarto.*
CCLXXXV. VIII. concilij Oecumenici Florentiæ celebrati præsente Ioanne Palæologo Imp. Constantinopol. acta, in quibus superiorum conciliorum breuis ἀνακεφαλαίωσις, *folio paruo.*
CCLXXXVIII. Psalmi Dauidis cum cæteris canticis sacris.
2 Precationes aliquot publicæ ac priuatæ, quarum vna Chrysostomi nomen præfert.
3 Ordo & sequela magnarum horarum, & intermediarum.
4 Menologium, quo, quæ mensis cuiusque die celebrentur sanctorum memoriæ singulatim exponitur, interpositis alicubi precum formulis.
CCXCVII. 6. Gregorij Scholarij quædam fidei cõfessio: cum Appendice de Sacramentis & Arabum fide, *quarto.*
13 Tarasij episcopi Constantinop. canon de ecclesiasticarum personarum electione.
14 Ioan. Damasceni de virtutibus, & vitijs breuis expositio, *quarto.*
CCXCVIII. Ioan. Chrysostomi Andriantes. 1 Orationes habitæ super euersis Theodosij Augusti apud Antiochiam populi seditione statuis.
2 Eiusdem Catecheticus sermo ad baptizandos: item de mulieribus, quæ implexis crinibus, & auro se exornant: contra eas, qui hominibus amuletis, & incantationibus vtuntur, quæ omnia à Christiana religione sunt aliena, *fol.*
CCXCIX. Nicephori Gregoræ Orationes 8. quarum prima Dialogum continet Theotimi, & Agathangeli; vltima ad Imperatoris concionem de Fortuna & fato responsio est. Romanæ historiæ liber 29.
3 Narratio colloquij, quod cum Palama coram Ioanne Palæologo Imp. Constantinopolitano habuit: in tres libros diuisa, quorum vltimus imperfectus, *fol.*
CCC. Dionis Chrysost. de Regno, seu Imperio orationes quatuor, *fol.*
CCCI. E Constantinopolitano chronico, quod τὰ κονσταντινοπόλεως πάτρια inscribitur à quibusdam excerpta Georgij Codini: in quibus præter alia de officijs Palatinis, eorumque gestaminibus & ministris, de festis: De Imperatoris ornatu. Breuis annorum ab orbe condito & Imperatorum à Constantino magno vsque ad captam ab Agarenis vrbem recensio patriarcharum Catalogus. De templo S. Sophiæ, *fol.*
CCCII. Constantinopolitanæ antiquitates: in quibus memorabilium locorum, & ædificiorum enarratio; cum appendice de Imperatoribus & Patriarchis.
3 Hæresiarcharum præcipuorum descriptio: quorum primus Simon Magus, 27. Noetus & Nauatus.
4 E Clementis Stromate, & Pædagogicis libris excerpta, *fol.*
CCCIII. 2 In Gregorij Theologi funebrem de Athanasio orationem anonyma. *fol.*
CCCVIII. Martyrologium mensis Ianuarij, vel potius eius pars à 20. eius die vsque ad finem; in quo Euthymij vita, initio mutila: de Timotheo Apostolo commentarius Athanasij Persæ vita, & martyrium.
Neophyti martyrium, principio, & fine mutilum: Clementis Ancyrani martyrium: Eysebiæ vita, quæ mutato nomine Xene, seu peregrina dicta est.
Gregorij Theologi seu Nazianzeni ad 150. Episcoporum cœtum Oratio de concordia: Eiusdem Gregorij vita, *fol.*
Ephraimi Syri vita, Cyri, & Ioannis martyrium.
2 Quadragesimales sermones 8. nempe Ioannis Chrysostomi in illud Pauli, *De ijs autem, qui obdormierunt, nolo vos ignorare, fratres.* Gregorij Theologi sermo de amore erga pauperes.
Eiusdem Gregorij sermo ad patrem ob calamitatem è grandine silentem.
Ioannis Chrysostomi sermo in Ionam, Danielem, ac pueros tres; deque pœnitentia, & Ieiunio.
Anastasij Sinaitæ sermo in fratres nos morte prægressos.

Basilij Cæsarienſis archiepiſcopi de ieiunio, ſermones duo.
Ioannis Chryſoſtomi ſermo initio Quadrageſimæ.
Gregorij Nyſſeni Encomium in Theodorum martyrem. Eiuſdem Theodori martyrium.
Gregorij Papæ Romani ad Leonem Iconomachum Imperatorem Conſtantinopolitanum epiſtolæ duæ, *fol.*
CCCIX. Gregorij Thaumaturgi ad Origenem Oratio valedictoria, cùm poſt diuturnam apud eũ doctrinæ, pietatisq; exercitationem è Cæſarea Palæſtina rediturum in patriam pararet.
Origenis contra Celſi ἀληθῆ λόγον, id eſt veram orationem, lib. 8. *fol.*
CCCXI. Philonis Opuſcula 47. *fol.*
CCCXVII. Martyria & Feſtales ſermones varij.
Theodori martyrium, initio mutilum.
In Ioannis præcurſoris natiuitatem ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
Febroniæ vita & martyrium, vno folio mutilum.
In Petrum & Paulum Apoſtolos, Ioan. Chryſoſtomi Encomium.
Petri, & Pauli Apoſtolorum Acta, eorundemque in vrbe Roma ſub Nerone martyrium, vno folio mutilum.
In Coſmam & Damianum anargyros, (id eſt pecuniarum expertes) Encomium Petri epiſcopi Argiui.
Mariæ matris Domini veſtis quomodo inuenta, & quomodo Conſtantinop. tranſlata.
Cyriacæ martyrium.
In Procopium martyrem Encomium Procopij diaconi, & chartophylacis.
Ceryci & Iulittæ martyrium. 11 Marinæ martyrium.
In Petrum, & Eliam ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
Panteleemonis martyrium.
In S. Annam Encomium Petri epiſcopi Argiui.
In Machabæos fratres Encomium Gregorij Theologi.
In Archangelorum Synaxin ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
Stephani Protomartyris reliquiarum reditus.
In Chriſti Saluatoris transformationem ſermo Ephraimi.
In eandem ſermo Andreæ Hieroſolymitani archiepiſcopi Cretenſis.
Eupli martyrium. 21 In Mariæ matris Domini obitum.
Andreæ Hieroſolymitani archiepiſcopi Cretenſis ſermones duo.
In eandem Deiparæ obdormitionem ſermo Germani archiepiſcopi Conſtantinopol.
In Ioan. Baptiſtæ decollationem ſermo Andreæ Hieroſol: fine mutilus.
Xenophontis & Ioannis atque Arcadij filiorum eius vita.
Tryphonis martyrium.
In Domini præſentationem (ὑπαπαντὴν) Annamque & Simeonem, ſermo Amphilochij Epiſcopi Iconienſis.
In idem Feſtum ſermo Methodij Epiſcopi Parenſis, fine mutilus, *folio.*
CCCXVIII. Maximi confeſſoris ſeptima, (vt puto) centuria, initio mutila.
Eiuſdem ſermo aſceticus forma Dialogi, qui idem in vol 91. cum ſex eiuſdem centurijs.
Anaſtaſij Monachi parallela, ſeu conſona ſcripturæ, & Patrum teſtimonia de aliquot præcipuis quæſtionibus, *folio.*
CCCXX. Agapeti Diaconi ad Iuſtinianum Imper. Paræneſis de recta Imperij adminiſtratione, cũ enarratione anepigrapha, *quarto.*
CCCXXV. Ioannis Chryſoſtomi in priorem epiſtolam ad Timotheum homiliæ, in principio, & medio aliquot folijs mutilatæ.
In Barnabam Apoſtolum Alexandri Monachi Encomium, in quo & de inuentis eiuſdem Barnabæ reliquijs.
In Ioannis Baptiſtæ decapitationem ſermo Andreæ Hieroſolymitani.
In beatiſs. Virginis Mariæ Conceptionem ſermo Georgij Metropolitani Nicomedienſis: in quo & de duodecim tribubus Iſraelis.
In idem Feſtum alius eiuſdem ſermo.
In Lazari reſuſcitationem ſermo acephalus.
In ſanctam Quintam, & in Lauacrum ſermo Ioannis Chryſoſtomi.
In myſticam cœnam, & in Lauacrum ſermo Cyrilli Alexandrini epiſcopi in eadem ſancta Quinta: vno folio mutilus.
In 318. ſanctos Patres, & pijſſimum Imperatorem Conſtantinum Encomium Gregorij presbyteri Cæſarienſis è Cappadocia.
Ex Euſtrathij martyrio fragmentum.
Ex Aretæ martyrio fragmentum.
Ex Ioan. Chryſoſtomi vitæ fragmentum.
CCCXXVI. Patricij presbyteri de Chriſti Incarnatione, Vita, morte, reſurrectione, Poëmation, Homericis verſibus, & ſemiverſibus concionatum. ὁμηρόκεντρα vulgò dictum, cum Eudociæ Auguſtæ in eadem ὁμηρόκεντρα Epigrammate, ſed mutilatus in fine libellus, *quarto.*
CCCXXVII. Basilij Magni in hexaemeron homiliæ 9. aliquot folijs mutilæ.

Digitized by Google

2 Gregorij Nysseni de hominis Opificio tractatus, Hexaemeri quoddam complementum duobus quaternionibus mutilum.
3 Eiusdem pro Basilij fratris Hexaemero Apologia imperfecta.
4 Quæstiones Theologiæ variæ.
5 Gregorij Nazianzeni sermo in annunciationem beatiss. Mariæ Virginis factam.
6 In Christi Natalem sermo adespotos.
7 In palmarum festum, & pueros.
8 Catalogus patriarcharum, initio mutilus.
9 De connubiorum gradibus quæ scilicet licita sint, quæ non, *quarto*.

CCCXXVIII. Constantinopolitanæ antiquitates: inter quas & de templo S. Sophiæ. Item Catalogus Impp. & Patriarcharum, mutilæ, integriores in volum. 320.

2 Collectanea quædam de Constitutione hominis, De computo ecclesiasticoꝝ & similib.
3 Sententiæ ex sacris pariter & profanis scriptoribus, mutilæ & ipsæ, *octauo vetus*.

CCCXXXIII Officia sacri Palatij Constantinopolitani, eorumque ordo, & gestamina, præsertim festis diebus, tum de coronatione Imperatoris, & patriarchæ creatione, alijsq; ritibus consimilibus, *quarto*. Eadem ferè in 70. 301. & 111.

CCCXXXIV. Ioannis Damasceni de Orthodoxa fide cap. 103. quorum primum. Incomprehensibile est Numen diuinum: vltimum ad eos, qui quærunt sub continuamne quantitatem, an sub discretam referantur duæ illæ Christi naturæ, sed alius in alijs codicibus est capitum ordo. Codex hexadio integro, & aliquot insuper voluminibus mutilatus, *quarto*.

CCCXXXVII. Iob, Salomonis Prouerbia cum eiusdē Salomonis in discretis per Ezechiæ Regis amicos conscriptis: Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia Salomonis, Sapientia Iesu Siracidæ, cuius posterior pars inscribitur λόγοι παρ' Ἑλλῆσι aliquot foliis mutila, *quarto, vetus*.

In hoc volumine distincti sunt versus & initia minio insignita.

CCCXXXIX. Cyrilli Alexandrini pro Christiana religione aduersus Iuliani, & paganorum nugas lib. 5.

2 Eiusdem aduersus Antropomorphitas, & alios eiusdem farinæ hæreticos quæstionum 27. solutio, *fol*.

CCCXLII. Leontij Hierosolymitani disputationes aduersus aliquot hæreses.

1 Aduersus eos, qui dicunt vnam in Christo esse naturam compositam, cui annexa multa veterum testimonia, & Latinorum.
2 Contra eos, qui & duas personas, seu subsistentias in Christo statuunt, nec qualemcunque in eo compositionem admittunt.
3 Aduersus eosdem, dum duas & non vnam personam in mirifica verbi Incarnatione aiunt.
4 Contra tertiam eorum impietatem, dum duos filios in incarnationis mysterijs videri volunt.
5 Quartæ illorum impietatis confutatio dum D. Virginem Deiparam appellare recusant.
6 Quintæ impietatis eorum demonstratio, dum Christum hominem diuino Spiritu instinctum θεοτόκον, & non Deum in humanam naturam ingressum ἐνανθρωπήσαντα contendunt.
7 Sexta illorum impietatis demonstratio, dum naturalem Christi Deitatem negant.
8 Septimæ impietatis eorum confutatio, dum illos reprehendunt, qui vnam S. Trinitatis personam carne passam dicunt. Patres autem qui à Leontio citantur, sunt hi: Athanasius, Basilius, Gregorius Theologus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Cyrillus, Chrysostomus, Iustinus, Ephraem Syrus, Isidorus Pelusiota, Paulus Emesenus, Theodorus Antiochenus, Cyrillus Hierosolymitanus, Petrus Alexandrinus, Seuerianus Gabalensis, Proclus Constantinopolitanus, Hippolytus, Amphilochius Iconiensis, Amphilochius Sidensis, Flauianus Antiochensis, Euthius Antiochensis. Item Latini, Iulius & Syluester Pontifices Maximi, Ambrosius, Augustinus, Hilarius Pictauiensis, nec non & hæretici Seuerus Mixophysita, Timotheus Aelurus Monophysita, *fol*. sed hi tres, vt confutentur.

CCCXLV. Euthymij Zigabeni monachi Panoplia dogmatica aduersus præcipuas hæreses ex priscis patribus collecta, & in 30. titulos distincta. Paratitlos Photij tractatulus de 8. Oecumenicis Concilijs ex epistola ad Bulgarorum principem, *fol*.

CCCXLVI. Andreæ Cæsarienſis apud Cappadocas archiepiscopi Interpretatio in Ioannis Theologi Apocalypsim, *fol*.

CCCXLIX. Martyrologium, in quo vita sancti Nicolai.

2 Menæ, Hermogenis, & Eugraphi martyrium.
3 Eustrathij, Auxentij, Eugenij, Mardarij, & Orestis martyrium.
4 In Milogonium ex Causidico factum episcopum, sermo Ioan. Chrysostomi, in quo & de cura Reipubl. diligentique, ac religioso sacramentorum vsu.
5 Eleutherij martyrium. 6 Ignatij martyrium imperfectum.
7 Theodotæ, & Anastasiæ martyrium, initio mutilatum.
8 In Christi Natiuitate sermo Gregorij Theologi.
9 De Basilij Cæsarienſis vita, & miraculis narratio Amphilochij Iconiensis episcopi, in qua & de Iuliani apostatæ intentu narratio. Cæterùm Basilij vita mutila est, *fol*.

CCCLI. Nili Eremitæ narratio de interemptis in monte Sina monachis, & Theoduli filij sui captiuitate, *quarto*.

CCCLV. Cosmæ & Ioannis Damasceni Odæ Iambicæ in præcipua anni festa, cum enarratione

Digitized by Google

grammatiça,& hiſtorica,initio & fine mutilæ. Prima eſt S. Crucis celebratio, poſtrema Canon in Deiparæ Virginis obitum,*quarto*.

CCCLVI.6 Gregorij Theologi epiſtolæ Laconicæ,ſeu breuiores:prima Nicobulo inſcripta,cæteræ verò omnes anepigraphæ.

7 Baſilij epiſtolæ circiter 12.prima ad Litanium,vltima ad Theodotum epiſc. Berroenſem.

12 Syneſij epiſtolæ 16.quarum vltima ad Dionyſium.

13 Pſelli epiſtolæ circiter 33:

17 Chryſoſtomi epiſtolæ tres,& vna Metaphraſte.

18 Baſilij, & Gregorij epiſtolæ aliquot.

19 Agapeti diaconi Paræneticapræcepta de rectè adminiſtrando Imperio, ad Iuſtinianum Imperatorem.

20 Aurearum bullarum aliquot formulæ ex antiquis exemplaribus.

21 De triperſoni τριϑυποστάτῳ Deitate pauculi aphoriſmi,& Gregorij Theologi quæſtiones, ac reſponſiones.

22 De Spiritus ſancti proceſsione teſtimonia ſacræ Scripturæ,& Patrum veterum, etiam Latinorum, cum appendice eorum quæ ſuperioribus aliquo modo refragari videntur.

26 Capitum magis neceſſariorum collectio è diuerſis Patribus per Zigabenum monachum, excerpta (Panopliæ ſcilicet Euthymianæ epitome) in cuius fine copioſius contra Iconomachos & contra Hebræos cum Chryſoſtomi ſententia de ijs, qui conuerſantur & comedunt cum ijs, qui diuerſam doctrinam ſequuntur. Item Armeniæ hæreſeos capita 300. cum deteſtando Artziburtzij Ieiunio.

27 De Petro Fullone,ἀναφῶ narratio.

28 De Triſagio,ſeu cantu illo *Sanctus,Sanctus,Sanctus*.

29 De Iacobitarum hæreſi breuis expoſitio Demetrij Metropolitani Cyziceni, in qua & de Chatzizarijs.

30 De VII.Oecumenicis concilijs.

37 E ſacra Scriptura veteris pariter,& noui Teſtamenti electum per S. Patres Compendium.

40 Regum,& principum Chronica Synopſis ab Adamo vſque ad Comnenos Inipp.

41 Theodori Prodromi carmen Iambicum in Abrahamum Patriarcham,qui S. Trinitatem conuiuio excipiebat.

42 Aenigmata Iambico metro elata,eiuſdem,vt videtur.

43 Epiphanij libellus de 18.lapidibus,qui in Sacerdotis Rationali, ſeu pectorali infixi erant.

44 De planetarum ſitu,& Zodiacorum ſignorum per menſes curſu,tum de Indictionis initio.

45 Athanaſij de temperatura hominis.

46 Gregorij Theologi de viſione,ſeu aſpectu cum quodam animi affectu coniuncto.
Eadem de re Nili,Athanaſij,aliorumque Patrum,quin & ſacræ Scripturæ Dicta.
Addita etiam alia quædam Aſcetica capita breuia ex eiſdem.

47 De Spiritu ſancto problema per eos,qui Papæ à reſponſis erant,Græcis propoſitum, cum eorundē Græcorum reſponſione,veterumq; Patrum auctoritatibus,ſeu teſtimonijs.

48 Symonis Sethi Phyſicorum & philoſophicorum dogmatum florilegium ſynopticum,4.

CCCLVII. Antiochi monachi Pandectes,ab alio poſt monacho interpollatus, & Diuinorū mandatorum ſumma capita,& Myſtica Theologia inſcriptus,& in 63. capita, ſeu titulos digeſtus, in quo Dei mandata & explicantur,& conſonis Patrum doctrinis illuſtrantur. Tractantur in eo volumine pleraque omnia Decalogi præcepta, & præter cæteros hi quoque loci communes:De ſeceſſu in vitam ſolitariam relictis mundanis:De ſcandalis: De Doctorum differentia & officio: De obedientiâ,eleëmoſynis,precatione, & pœnitentia & confeſſione, Feſtis & ieiunijs, De lectione,& depoſitione clericorum.

Patres in eo Pandecte citantur,Chryſoſtomus,Anaſtaſius Sinaita,Theodoretus, Maximus, Baſilius,Athanaſius, Iſaacus Syrus, Ioannes Climacis auctor, Marcus eremita, Ignatius, Gregorius Theologus,Dorotheus,Symeonis epiſtolæ,Agatho,Macarius,Gregorij Papæ dialogi,Oriſius, S. Paſtor,Diadochus,Caſſianus,Nilus,Marcianus,Philo,Clemens Romanus,& Clementinæ P. conſtitutiones,Iſidorus,Ephraim,Barſanuphius,Ammonius presbyter,Studites, & Theodorus Studites,Dionyſius Areopagita,Petrus Alexandrinus,Eſaias abbas, Taraſij epiſtola ad Arianum Papam Romanum,Gennadius patriarcha,Iſidorus Peluſiota, Didymus, Methodius Conſtantinopolitanus,Epiphanij Panarium,Euſebius Pamphilus, Ioānes Damaſcenus, Athanaſij Syntagma, Timothei Alexandrini reſponſa Canonica, Nicephorus archiepiſcopus Conſtantinopolitanus, Dionyſius Alexandrinus, Gregorius Thaumaturgus. Item hiſtoria Theodoreti, & Euthymiaca hiſtoria.

Vitæ quoque ſanctorum patrum Pachomij,Ioannis Eleemonis,Sabæ,Philæmonis, Charitonis,Ioannis Heſychaſtæ,Macarij,Antonij,Ioannis Chryſoſtomi,Symeonis Thaumaturgi,Ioannicij,Paeſij,Theodori.Martyrium Anaſtaſiæ,& Dionyſij Areopagitæ,Teſtamentum Studitæ: item Geronticon,Limonarion patericon.

Typicon Hieroſolymitanum,Typicon montis Sinai, Typicon veterum Monaſteriorum.

Præterea Canones Apoſtolorum & Conſtitutiones, ſeu διατάξις Apoſtolorum: Concilia vniuerſalia, & particularia pleraque omnia. Nomocanon Ioannis Ieiunatoris, leges ciuiles, ſeu Ius ciuile.

Digitized by Google

2 Fidei Confessiones aliquot in principio & in fine.
3 Hæreseon præcipuarum, è quibus ceu matricibus prognatæ sunt cæteræ. Catalogus ex Epiphanio & Ioanne Damasceno, non procul ab initio.
4 Epiphanij Panarium; seu hæresium omnium ex Epiphanij Panario breuis expositio.
5 Menologium in titulo 57. vbi de festis agitur. *folio vetus.*

CCCLIX. Gennadij Scholarij Patriarchæ Constantinopolitani De processione Spiritus sancti libri sex. *quarto.*

CCCLXI. 1 De Spiritus sancti causa libellus, principio & fine mutilus.
4 De Iudæorum captiuitate, seu disputatio contra Iudæos de vana ipsorum expectatione, libellus fine mutilus.
5 Ioannis Patriarchæ Hierosolymitani disputatio cum Latino quodam de Azimis.
6 De Spiritus sancti processione Dialogus Latini & Græci.
7 De Azymo disputatio Latini & Græci.
8 Euthymij Zigabeni Tractatulus Christum magna quinta cum Discipulis suis legale Pascha celebrasse.
11 Fidei expositio per Gregorium Neocæsarienſem.
12 De sancta Trinitate excerpta ex Greg. Nysseno, Augustino Hipponense, & Nilo.
13 Quæstiones à quodam malè sentiente propositæ magno illo Dionysio, cum quæstionibus Antiochi ad magnum Athanasium.
14 Discretio naturæ rerum, vbi & de animæ facultatibus.
15 Ex Basilij Asceticis de statu solitario, seu qualem Canones requirant monachum cum appendice de animæ diuisione, virtutibusque & vitijs.
16 In vetus Testamentum allegoriæ aliquot ex Theodoreto, Basilio, Athanasio, Cyrillo, Theophilo, Seueriano, Serapione.
17 De zeo, seu calidæ ad crama Eucharistiæ admixtione Dialogus Latini, & Græci.
20 Ex Nicephoro Patriarcha & Theodoro Studita excerpta contra Iconomachos, seu Imaginum oppugnatores.
21 Ex Cyrillo & Gregorio Theologo contra Sabellianos, & Arianos.
22 Pselli disquisitio super causis incarnati Dei verbi.
23 Ex Chrysostomo de scientia boni & mali. *octauo.*

CCCLXII. Nicolai Cabasilæ enarratio in sanctam Liturgiam, seu Missam, cuius primum caput: Cur non ab initio pretiosa dona imponantur altari. 46. de precationibus, quæ in fine Liturgiæ fiunt, cum alijs eiusdem argumenti quęstionibus octo. *quarto.*

CCCLXIII. Basilij quæstiones de Sacerdotio & Sacramentis, cum Gregorij Theologi responsionibus.
2 Athanasij Patriarchę Alexandrini quæstiones, seu ad varias quæstiones responsiones.
3 De Danielis extrema visione.
4 Michaelis Syncelli expositio Orthodoxæ fidei.
7 In Beatiſſ. Virginis Mariæ Salutationem Angelicam meditatio triplex: quarum duæ ordine alphabeti pertextæ.
8 Gregorij Tauromenitani Episcopi homilia de metu mortis.
9 Ioannis Chrysostomi sermo de squalore, seu ariditate.
11 De Christi Incarnatione, Morte, Resurrectione, Aduentuque secundo, testimonia ex sacris literis.
17 Epiphanij Cyprij Physiologia cuiusque animalis.
18 Quæstiones aliquot ex nouo Testamento.
19 Iudæi cum Archiepiscopo colloquium, seu disputatio.
20 A Megarismo ad Ecclesiam, sese conuertentes quomodo accipi soleant.
21 Menologium Septembris, Octob. & Nouembris, in quo narrationes aliquot de sanctis.
22 Macharij Alexandrini narratio de defunctis.
23 Precationis Dominicæ Explicatio. 24 E Barlaam historia excerpta.
25 Athanasij ad Antiochum prȩfectum quæstiones aliquot vtiles.
29 Homiliæ Euangeliçæ octo.
30 Canones aliquot, id est Cantiones sacræ Iambico carmine cum interpretatione: quales Cosmæ, & Damiani.
31 Ephraim Ascetæ sermo in formosum Ioſephum. *quarto.*

CCCLXIV. De SS. Trinitate, & allegorijs eo pertinentibus, liber principio mutilus, cuius postremum caput de Pascha.
2 Precationum formulæ variæ, pro varijs, scilicet hominum & Ecclesiæ totius necessitatibus.
3 Athanasij Symbolum.
4 Ephraimi Syri homilia de compunctione cordis.
5 Anastasij Theopolitani Persic. seu Narratio, de rebus quæ in Perside contigerunt super Dionysaro & Philippo Historiographis inter Christianos & paganos.
6 Epistolæ Anonymi cuiusdam.
7 Ephraimi sermo in meretricem, quæ pretioso vnguento Domini pedes vnxit.
8 Epiphanij Cyprij sermo in Christi sepulturam, & descensum ad Inferos mirificum.
11 Miraculum Carthagine factum in Africa.

Digitized by Google

12 Syneſij Epiſtolæ,de Euagrio Philoſopho,& 300.auri libris narratio imperfecta.
13 Precationes duæ ad Deiparam Virginem,quarum poſterior politicis Iambis conſcripta.
14 De Euphemiano & Alexio filio eius narratio.
15 Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ Apocalypſis.
16 Nicolai miracula per quinque annos poſt obitum eius facta.
17 De Chriſtiano Hebræum vicinum ſuum fraudante pecunijs depoſitis.
18 Timothei Alexandrini Epiſcopi narratio de S.Menæ miraculis.
19 S.Theodoræ Vita.
20 Taiſæ Vita.
21 Nathanaelis monachi Sermunculi duo.
22 Ex Ioannis Chryſoſtomi ſermonibus ſuper viſionibus Danielis de Conſtantinopoli, de cõſummatione mundi,de Antichriſto.
24 Georgij Martyris miracula.
25 Andreæ Cretenſis Archiepiſcopi Sermo in exaltatione S. Crucis.
26 Conſtantini Imp.viſio,& S.Crucis inuentio.
27 De humilitate & obedientia narratio.
28 Athanaſij Alexãdrini Archiepiſcopi narratio de miraculo apud Berytios in imagine Chriſti facto.
29 Demetrij martyrium.
30 Homilia in magnam Paraſceuen.
31 Hieroſolymitanæ antiquitates,ſeu de viſu dignis ibi priſci temporis reliquijs.
32 Ex hiſtorijs veteribus piæ aliquot relationes.
33 Io.Chryſoſtomi homilia de Spiritu ſancto.
34 Ex Chryſoſtomo excerpta de Ioanne præcurſore.
35 Fidei confeſſio cum aliquot quæſtionum appendice.
36 Salomonis Canticum Canticorum politicis verſibus expreſſum à Pſello.
37 Aſinethæ filiæ Pentephri Aegyptij vita,confeſſio,& cum formoſo Ioſepho coniugium.
38 Iuliani Imp.ad Baſilium Theologum Epiſtola,cum Baſilij reſponſione.
39 Pachomij viſio. *quarto.*

CCCLXVII. Sophronij Hieroſolymitani de fide Chriſtiana libellus.
4 Liturgiæ ceremoniarum omnium,ſeu omnium, quæ in Diuino ſacrificio peraguntur, etiam minutiſſimorum Eccleſiaſtica narratio.
5 Paſſionis Dominicæ dramatica repræſentatio,veluti in ſcena,fortè illa,quæ cum Nazianzeni Operibus iuncta.
6 Ioannes Damaſcenus de ignis Lumine, ac fiderijs luminaribus Solis, Lunæ,Stellarum. Item de Reſurrectione.
7 Ex Andrea Cretenſi Archiepiſcopo de effigie Domini.
8 Anaſtaſij quæſtiones aliquot,cum excerptis ex Agathone,Maximo,Baſilio,Chryſoſtomo.
9 Ex Phyſiologo de natura & ſpecie animalium,ac primum de Elephanto,poſtremum de Hyæna.
10 Armeniorum hæreſeos confutatio.
11 Sarracenorum,ſeu Iſmaelitarum confutatio.
12 Logicæ,ſeu Logiſticæ methodi Compendium.
13 Paſchale feſtum,carniſpriuium,nouilunia,& ſimilia,qua methodo inuenias.
14 Examen modij marini, menſuræ, item olei, vini, ſalis campani, ac demùm etiam nauium capacitatis.
15 Teſtamenti formula.
16 Geometriæ compendium.
17 Epiſtolarum formulæ,qua ſcilicet formula epiſtolæ ad ſublimioris, & inferioris ordinis homines exarari ſoleant,tam in Eccleſiaſtico,quàm in politico regimine.
18 Patris ad filium monita,verſibus politicis,& alia eiuſdem generis.
19 Anaſtaſij Sinaitæ ſermo de diuerſis modis ſalutis & pœnitentiæ.
20 Epiſtolarum formulæ aliæ.
21 Officia magnæ Eccleſiæ.
22 Epiſtolica rurſus alia,in rebus præſertim Eccleſiaſticis.
23 Inſtitutionum Iuſtiniani octo priores tituli, & noni initium, De nuptijs,cætera deſunt. *quarto, vetus.*

CCCLXVIII. Barlaami Ioaſaphi vita, hiſtoria ex anteriori Aethiopum ſeu Indorum regione in ſanctam Vrbem tranſlata per Ioannem monachum de contubernio S.Sabbæ.
2 Athanaſij Alexandrini Epiſcopi ad Antiochum liber de quæſtionibus Chriſtiano maximè vtilibus, ac neceſſarijs ex Sacra ſcriptura deſumptis.
3 Chronographion per epitomen,præſertim de Chriſto,& Eccleſia ex S.Scriptura.
4 Filium ante ſæcula genitum eſſe.
5 Ioannis Chryſoſtomi ſermo in Iordanem.
6 Athanaſij Sinaitæ homilia in ſextum Pſalmum.
7 Baſilij Magni ſermo de vitæ huius deſertione,& ſpirituali conſummatione.
8 Io.Chryſoſtomi Oratio in Philogonium ex cauſidico Epiſcopum ; in qua de cura Reipub.& de religioſo,& crebro Sacramentorum vſu.

Digitized by Google

Ephraimi Paræneſis, cum Appendice de ijs, qui affectibus indulgent, vanamque gloriam & honores quærunt, & de ijs, qui cum ſua ipſorum incuria exorbitēt; alijs prætextibus peccata ſua excuſant.

o Eiuſdem ſermo de patientia, de conſummatione huius ſæculi, & ſecundo Aduentu Domini, perpetuoque iuſtorum regno, & ſceleratorum ſupplicio.

Exhortatio item ad meditationem S. Scripturæ, quibus compendijs, & artibus inimicus vti ſoleat. De precum vtilitate. De quieto virtutis, & probitatis ſtudio.

11 De ſeptem Concilijs Oecumenicis ſuccincta narratio. *quarto vetus.*

CCCLXIX. Conſtantini Harmenopuli Hexabiblos, ſeu promptuarij legalis libri ſex: quorum primus titulus de legibus; vltimus de Infantibus, ſeu qui infamentur.

Initio præmiſſa monitio de Iudicis officio.

Deinde ſexto libro adiecti inſuper tituli quatuor de dignitatibus, de diuerſis regulis, de verborum ſignificatione, De Epiſcoporum electione, vbi & de Presbyteris, clericis, alijsque rebus Eccleſiaſticis.

Ibidem etiam Conſtantini ſanctio de Summi Pontificis auctoritate.

Philothei patriarchæ anathematiſmorum quorundam ſuperiori ſeculo editorum euerſio.

Ruſticæ leges ex Iuſtiniano.

2 Eiuſdem Harmenopuli ſacrorum Canonum, ſeu ſacri iuris Epitome: cuius primo libro tractatur de Epiſcopis, Synodisque, ac prouincijs; altero de Presbyteris & Diaconis, tertio de Clericis, quarto de Monachis, & monaſterijs, quinto de Laicis, cuius appendix de Mulieribus.

Ab initio partitio eſt Canonum & Conciliorum; tum Conciliorum vtriuſque generis, vniuerſalium ſcilicet & particularium, breuis hiſtoria.

3 Eiuſdem de Orthodoxa fide libellus, cum præcipuarum hæreſium breui expoſitione.

4 Officia Palatij, & magnæ Eccleſiæ.

5 Eccleſiaſticarum Sedium, quæ Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubiecta ſunt Ordo.

6 Petri Carthophylacis & Diaconi Magnæ Eccleſiæ Quæſtiones Eccleſiaſticæ, præſertim de Sacramentis.

7 De connubijs vetitis & cognationis gradibus.

8 In Epiſcopi electione ordo, qui ſeruetur.

10 Theodoti Prodromi tetraſticha heroica, quibus primum quatuor Euangeliſtarum ſumma capita, deinde Veteris quoque Teſtamenti præcipuæ hiſtoriæ exprimuntur. *fol. paruo.*

CCCLXXI. E Leonis Imp. vtriuſque Iuris Epitome tituli 9. tertius videlicet & qui ſequuntur vſque ad 12. primus cum ſecundi parte, duodecimus item, & qui deinceps ſequuntur, deſunt, petendi ex cod. 19. & 55.

2 Imperatoriarum legum tituli 36. quorum primus de ſponſalium conſtitutione; vltimus de Hæreticis; & ne Chriſtianus habeat mancipium Iudæum, vel hæreticum.

3 Excerpta quędam: quorum primum caput de raptis ſeu raptu ablatis rebus; vltimum de expoſitis, & humi repertis infantulis.

4 E Moſaicis legibus excerpta quædam.

6 Apoſtolorum conſtitutiones.

7 Theodori Studitæ reſponſum ad Naucratij Quæſtionem, an coronandi ſint digami.

8 De connubijs vetitis propter cognationem.

9 De ſacerdotali ſtatu, nec contemnendam eſſe S. Liturgiam.

10 Alexij Comneni Nouellæ duæ.

11 Io. Patriarchę decreta de connubijs prohibitis, collecta per Nicolaum Carthophylacem.

12 E Baſilicis excerpti tituli aliquot: quorum primus de ſtatu hominum, & diuiſione perſonarum ac rerum; vltimus de vi priuata, vbi & caput de Abigeis imperfectum. *octauo.*

CCCLXXII. Anaſtaſij Sinaitæ in Hexaemeron, & quæ deinceps ſequuntur in Geneſi vſque ad coriaceas veſtes Adamo & Euæ datas, homilię 12. *quarto.*

CCCLXXIII. Io. Chryſoſt. in Io. Apoſtoli Euangelium Homiliæ 88. quarum vltima definit in illo Ioannis vltimo, Simon Iona amas me plus iſtis? *fol. vetus.*

CCCLXXIV. Syneſij Philoſophi Epiſcopi Ptolemaidos, ſeu Cyrenes oratio de Calui tie, Dion ſeu de vita Dionis Sophiſtæ Aegyptij, ſeu de prouidentia, lib. 11. De regno Homiliolæ duæ: altera in Poculum myſticum, altera in Paſcha, ad Pęonium de dono, de inſomnijs cum Nicephori Gregoræ enarratione, Epiſtola ſine inſcriptione.

3 Cyprij Patriarchę Conſtantinopolitani oratio in Georgium martyrem, in Dionyſium Areopagitam, in Marinam martyrem, in S. Euthymium, in mare ſeu aquæ vniuerſam naturam encomium, in Andronicum Palæologum Imp.

4 Theodori Metochitę encomium in Marinam martyrem.

3 In Ioannem Baptiſtam Oratio anepigrapha, & fine mutila. *fol. paruo.*

CCCLXXVI. Canones Apoſtolorum.

2 Canones Conciliorum; Niceni videlicet, Ancyrani, Neocęſarienſis, Gangrenſis, Antiocheni, Laodicenſis in Phrygia, Conſtantinopolitani, Epheſini, Chalcedonenſis, Sardicenſis. In his poſterioribus Acta fere integra foliis tamen aliquot mutilata. Carthaginenſis, Conſtantinopolitani ſecundi in Trullo, Niceni Secundi, Conſtantinopolitani tertij & quarti.

3 Canonicæ Epiſtolæ Patrum, Dionyſij Alexandrini, Petri Alexandrini, Gregorij Neocæſarienſis, ſeu Thaumaturgi, Athanaſij, Baſilij, Gregorij Nyſſeni, Gregorij Theologi ſeu Nazianzeni, Amphilochij

philochij Iconiensis, Timothei Alexandrini responsa canonica, Theophili Alexandrini Commentariolus, Cyrilli Epistolæ duæ, Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani Epistola encyclica, Constantinopoli ad Martyrium Antiochenum scripta epistola, Athanasij Alexandrini Epistola.

4 E Iustiniani nouellis excerpta; quæ scilicet Sacros Canones non tantùm sequuntur, sed etiam confirmant & cum legali additamento auctoritatem eis adstruunt: quæ item ad sacrarum Personarum priuilegia & vitam Ecclesiasticam disciplinam, & bona item Ecclesiastica pertinent.

5 E Pandectis & Codice excerpta eadem de re. Codex vetus & bonus, sed in medio pariter & fine foliis integris, & semifolijs mutilatus, à madore quoque passim corruptus. *fol.* Confer cum cod. 21. & 55.

CCCLXXVII. E Basilij scriptis consuti Sermones, siue Homiliæ 14. hæ nempè De virtute & vitio. De doctrina, & admonitione. De dilectione Dei, & proximi. De Eleemosyna. De diuitijs, & paupertate. De auaritia. De peccato. De pœnitentia. De precatione. De Ieiunio. De morte. De dolore ac tristitia. De patientia & longanimitate. De futuro iudicio. De imperio & potestate. De ingluuie seu gula & ebrietate. De ira & inimicitijs. De inuidia & fascino. De temperantia. De humilitate & vana gloria. De fortunæ prosperitate & aduersitate. De prouidentia. De anima. De honore parentum. De que senectute, ac iuuentute. Hæ omnes editæ à Morelio Græcè ann. 1556. qui collectorem vocat Simonem Magistrum.

2 E Ioannis Chrysostomi scriptis consarcinati Sermones 33. hi, De patientia, & longanimitate. De eleemosyna. De dilectione, seu charitate. De doctrina & admonitione. De peccato & Confessione. De Imperio & potestate. De futuro Iudicio. De virtute, & vitio. De liberorũ educatione. De mali illati offensorum obliuione, & memoria. De precatione. De pœnitentia. De ieiunio & temperantia. De humilitate. De non contemnenda Dei Ecclesia & Sanctis Sacramentis.

10 De prouidentia. De diuitijs, & paupertate. De ingluuie atque ebrietate, de inualetudine, ac medicis, de mulieribus, ac pulchritudine, de auaritia, de fortunæ prosperitate & aduersitate, de arrogantia, & vana gloria, de inuidia, de odio & inimicitijs.

30 De dolore & tristitia, de ira & excandescentia, de silentio, taciturnitate & secretis, & 33. Pauli Apostoli encomium è diuersis Chrysostomi orationibus contextum per Theodorum Magistrum. *fol. vetus.*

CCCLXXVIII. Ioannis Chrysostomi in Genesim Homiliæ 30. quarum vltima fine mutila, desinit in principio capitis 11. de confusione linguarum. *fol. vetus.*

CCCLXXIX. Io. Chrysost. in Genes. Homiliæ sequentes à 31. vsque ad 67. quæ mutila est, extrema tamen vt videtur. *fol. vetus interpolatus.*

CCCLXXX. Ioannis Scholastici Abbatis in monte Sina, Climax, seu de 30. Christiani virtutibus, quibus ceu scala ad cœlos ascenditur, cum libello ad Pastorem. *fol. parvo.*

CCCLXXXI. Psalmi Dauidis 150. cum cæteris canticis & precationibus Veteris pariter, ac Noui Testamenti. *fol.*

CCCLXXXII. Io. Chrysost. in Matthæi Euangelistæ 20. priora capita Homiliæ 44. *fol. vetus.*

CCCLXXXIII. Nicolai Muzalonis fugæ suæ, recusatiq; Episcopatus defensio, metro Iambico.

2 Patritij Homerocentra, seu Christias ex Iliade & Odyssea Homerica.

3 In Psalmos & Psalmorum inscriptiones versus Politici, initio mutilati.

4 Fidei expositio & septem Conciliorum historiola; itidem versibus politicis.

5 Michaelis Pselli doctrina omnifaria 194. capitibus comprehensa, & Michaeli Ducæ Imper. dedicata.

6 Eiusdem Pselli Physicæ quæstiones, seu physicarum quæst. compendiosæ solutiones.

7 Christophori Patritij Mitylenęi Iambicum Poema, Sanctorum historiam per totum anni circulum breuiter exponens, à Septembri vsque ad Augustum extremum.

8 Theodoreti Ecclesiasticę historiæ Tomi 5. cuius in fine catalogus præcipuorum in ea nominatorum Episcoporum Romæ, Antiochiæ, Alexandriæ, Hierosolymorum, Constantinopolis.

9 Eiusdem Theodoreti de prouidentia duo tantùm folia. cætera desunt. Quarto vetus, madore vitiatus.

CCCLXXXIV. In Canones Apostolorum, & Conciliorum cum vniuersalium tum particularium, necnon & in Canonicas Patrum Epistolas, enarratio Theodori Balsamonis Nomophylacis & Cartophylacis, magnæ Ecclesiæ.

Quibus præmissi tituli 14. de agentibus & non agentibus Episcopis, & horum initio caput de Orthodoxa fide, Canonibus, & electionibus.

Particulares enim Synodi citantur ibi Ancyrana, Neocæsarienſis, Gangrensis, Antiochenæ, Laodicensis in Phrygia, Sardicensis, Carthaginensis vtraque, quarum prior omnes antecessisse dicitur.

Patres verò quorum Canonicæ allegantur Epistolæ, sunt hi: Dionysius Alexandrinus, Petrus Alexandrinus, Gregorius Neocæsarienſis seu Thaumaturgus, Athanasius, Basilius, Gregorius Nyssenus, Timotheus Alexandrinus, Cyrillus, Gregorius Theologus, Ioannes Ieiunator, Nilus, Ioan. Chrysost. Folio vetus & madore vitiatus.

CCCLXXXVII. Iustiniani, Iustini, & Leonis Impp. Nouellæ constitutiones, cum Iustiniani edictis. Exemplar quod in sua editione secutus est, Henricus Stephanus, & passim interpolauit: duobus foliis mutilatum. *f. l.*

CCCXCIV. Ioannis Siculi Chronicon ab orbe condito vsque ad Imp. Michaelem Theophili F. præcipuas historias complectens. Meminerunt eius Zonaras & Cedrenus.

Additum

Digitized by Google

Additum in fine ἕως τὰ χρονικὰ γεωργίου, καὶ τοῦ λογοθέτου, *fol.*

CCCXCV. Georgij monachi Chronographica epitome à Iulio Cæsare vsque ad Diocletianum Imperatorem.

2 Eiusdem continuatio à Diocletiano vsq; ad Michaelem, & Theophylactum filium eius anno Christi Do.805. per Theophanem monachum. *fol.*

CCCXCVII. Constantini Manassis Chronica Synopsis ab orbe condito vsque ad Nicephorum Botoniatem versibus politicis.

CCCC. 9 Meletij monachi libellus de natura hominis.

CCCCI. Gregorij Theologi Sermones 10. hi nempè, In Pascha, & in tarditatem. In Pentecosten. In Christi Saluatoris natiuitatem. In Basilium Magnum. In S. Lumina. In Baptismum. In Gregorium Nyssenum Episcopum, & de amicitia. In Athanasium. In 150. Episcoporum cætum, & de Concordia ad Constantinopolitanos, de amore erga Pauperes.

2 In Gregorij Theologi Tetrasticha gnomica, Nicetæ philosophi Enarratio.

3 In eiusdem Gregorij, ἀπόρρητα, seu arcana Enarratio anepigraphos, & fine mutila.

4 Septem Conciliorum Oecumenicorum breuis historiola.

5 Inter Gregorij tertium, & quartum sermonem inter serta ex Maximo quędam homiletica, nempè in illud; *Deum nemo vidit vnquàm*; Dei posteriora quæ; Magni Consilij Angelus; seu nuncius, qui apud Esaiam.

Item ex Gregorio Nysseno in illud; *Non poteris faciem meam videre. fol.*

CCCCII. Gregorij Theologi Sermones seu libri, hi nempè. In Pascha, & in tarditatem, in Pascha iterum, in nouam Dominicam, in Pentecosten, in Machabæos, in Cyprianum martyrem, in verba & in Iulianum exæquatorem, in Theophania seu Christi natalitia, in Basilium funebris oratio.

10 In S. Lumina, in Baptismum, in Gregorium Nyssenum Basilij fratrem, cùm post electionem adueniisset; in Athanasium Alexandrinum, in 60. Episcoporum cætum conciliatoria oratio, De pauperibus alendis, in Patrem ob calamitatem è grandine tacentem. Ad Arianos & in seipsum, de dogmate & Episcoporum statu seu de Theologia, ad Eunomianos disputationis præludia, & quòd non sit cuiusuis hominis, aut cuiusuis temporis ac loci de Deo disserere.

20 De Theologia sermo alter: de filio Sermones duo, de Spiritu Sancto, aduersus Iulianum, & Paganos alij duo, in Euangelij dictum illud: *Cùm absoluisset Iesus sermones istos*, ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum Epistola. In Doarensium electionem homilia, Eulalio Episcopo data, ad Virginem exhortatorius libellus.

30 Apologia de sua in Pontum fuga: in Patrem cùm is Nazianzenæ Ecclesiæ curam ipsi commendaret.

Apologia in Patrem Gregorium cum præsente Basilio Sasimorum Episcopus electus esset.

Apologia post reditum à fuga. Ad eos, qui cùm eum principio vocassent postquàm creatus esset presbyter, in Pascha non aduenerant. Ad ciues Nazianzenos anxios, & magistratum irascentem. In Cæsarium fratrem funebris oratio. Ad Euagrium de Deitate, in Ezechielem notæ. In Ecclesiasten Metaphrasis.

XL. Ad Cledonium contra Apollinarem Epistolæ duæ: in seipsum, & ad eos quos Constantinop. Sedem affectasse dicebatur: in seipsum ex agro reuersum post res super Maximo gestas: in Heronem Philosophum ab exilio reuersum; pacificatoriæ tres. De ordine in disputationibus seruando; & quòd non cuiusuis hominis, aut cuiusuis temporis est de Deo disserere. In Gorgoniam sororem funebris oratio.

50 In Aegyptiacam classem, quæ cum frumento appulerat. In patrem suum funebris oratio præsente Basilio dicta. In martyres contra Arianos.

2 In Gregorium Encomium Ioannis Geometræ.

3 Eiusdem gratulatio super læto nuntio ad Mariam Deiparam perlato.

4 Eiusdem in seipsum cùm electus esset presbyter.

5 Gregorij Theologi vita.

6 Pselli ad Vestarchum de Theologico charactere responsio. Gregorianis addita passim in margine scholia literis minutissimis. Quarto, vetus, & bonus liber.

8 Ioannis Papæ Romani ad Photium Patriarcham Constantinop. Epistola. *quarto.*

Digitized by Google

FONTIS BELLI, SIVE BELLÆI REGIÆ IN GALLIA NON PROCVL PARISIIS BIBL.

Index Librorum m. s. Græcorum ad Sacras, & Ecclesiasticas res pertinentium.

SANCTI Anastasij Antiochiæ Episcopi Opera, & de Synaxi.
Andreæ Episcopi de Resurrectione Domini liber.
Andreæ Archiepiscopi Cæsareæ Interpretatio in D. Io. Apocalypsim.
Andreas Archiepiscopus in partum Deiparæ.
Andreæ Hierosolymitæ Sermo in Euangelium.
Armenopuli liber de Orthodoxa fide.
Antiochi de diuersis argumentis Ecclesiæ admonitiones.
Aristęi Epistola, de interpretibus Bibliorum. S. Arsenij Oratio.
Athanasius Alexandrinus Archiepiscopus.
Athenagoras de Resurrectione: quamuis autem liber impressus sit Græcè & Latinè: extat tamen versio Perionij m.s. qui etiam vertit eius auctoris legationem pro Christianis.
Diadochi Episcopi argumenta diuersa Ecclesiastica.
Demetrij Tomei de Spiritu sancto liber.
Dorotheus hoc est Sermones, & lib. quomodo Apostolorum vnusquisque mortuus sit.
Euthymius monachus in Psalmos. Eiusdem de Hęresibus, lib.
Abbatis Ephraim Sermo de Meretrice, & Opusculum ad Monachos, quomodo ad Deum accedendum sit media nocte.
Gennadius Scholarius Constantinop. Patriarcha, qui scripsit Refutationem erroris Iudaici, & lib. de fide in forma Dialogi.
Georgij Camariothæ encomium in tres Hierarchias: Basilium, Gregorium, & Chrysost.
Germani Archiepiscopi Constantini Encomium Deiparæ.
Gregorij Theologi Sermo in sanctam Domini Resurrectionem.
Gregorij Nissæ Oratio contra Eunomium.
Hermiæ Sozomeni Ecclesiasticę historiæ Tomi 8.
Hesychij presbyteri Commentaria in Leuiticum impr. eius verò Orationes, liber de quiete animæ, & corporis, lib. de Oratione m.s.
Ioannis Papæ Romani Epistola ad Photium Patriarcham Constantinopolitanum.
Macaritæ Metropolitę Nicęæ contra Iudæos, Orationes sex.
Marci Eremitæ, lib. de Pœnitentia.
Manuelis Chrysostomi oratio demonstratiua, quòd Deipara magis honoranda sit quàm Cherubim.
Abb. Marci lib. De Paradiso, & lege paterna. Respõsio ad dubitantes de Baptismate, & alia Opuscula.
Matthæi Monachi aduersus Iudæos Orationes 5. & lib. Quid velit coctum appositum frumentum in monumentis Choo, & in sacris sanctorum.
Maximi Epistola ad Marinum Cypri Sacerdotem.
Methodij λόγος εἰς τὰ βαΐα, & alia.
Michaelis Pselli Comment. in Cantica Canticorum.
Nicephori Archiepiscopi Constantinop. de fide lib. 2. & contra Hæreses, lib.
Nicetæ interpretatio in Orationes Gregorij Nazianzeni.
Nicephori Chumni Orationes in Metamorphosim Christi.
P. Nonni collectio & expositio Historiarum ex Gregorio.
Palladius Episcopus in Vitas Sanctorum.
Pantaleonis Magnæ Dei Ecclesiæ Diaconi sermones de Domino Nostro Iesu Christo, & S. Ioanne prę cursore. Et narratio in miracula Archiducis Michaelis.
Petrus Epistola ad Iacobum Episcopum Hierosolymorum.
Petrus Latinus De Spiritu sancto.
Sophronij Patriarchę, lib. de Adoratione Crucis.
Symeonis recentis Theologi, de differentia τῆς προσοχῆς, καὶ προσευχῆς, liber.
Thalasij Libyci de Charitate, & Continentia centones 4. Et de diuersis argumentis Ecclesiasticis. lib.
Thaddæi Peluſiotæ contra Iudæos, lib. Tatiani Oratio ad Græcos.
Thecaræ Hymni, Orationes, Odæ.
Theodori Prochodromi Opera Theologica, vt de festo Domini. Quòd nos causa sumus peccati, non natura. De esu carnium. De vitæ termino.
Theodori Metochitæ de Deo, Virgine Maria districha heroica. De Spiritu sancto contra Planudem.
Theodori Abucaræ, lib. Quid sit Deus etiam argumento & Syllogismo. De lucta Christi cum Diabolo. Quòd panis benedictus sit corpus Christi. Quòd Christus Deus sit, etiam si factus sit homo. Contra Nestorianos Dialogi.

Digitized by Google

S. Theodori Cyroei Martyrium.
Theodori Monoremitæ sermo in Euangelium.
Theophili Alexandrini Paschales 4. D. Hieronymo interprete, & lib. De Vita humana.
Theophili Antiochensis Episcopi contra Gentes.
Zachariæ Scholastici Episcopi Mitylenes dissertatio, Mundum non esse cum Deo Aeternum, sed eius opificium esse.

APPENDIX.

Expositiones Psalmorum ex diuersis Auctoribus.
Hymnus Eucharisticus post sacram Communionem.
Hymni triodici.
Interpretationes diuersorum Auctorum in Genesim.
Metaphrastes, in quo continentur Vitæ sanctorum per menses.
Narratio de Iesu Christo.
Narratio explicans historico modo scripturam antiquam.
Narratio sanctarum Imaginum.
Scholia in partem noui Testamenti.
Interpretationes in Esaiam ex diuersis Auctoribus.
Sermones diuersi multorum Sanctorum.
Triodion, quod in Græcorum Templis decantatur.
Vitæ sanctorum.

SCORIACI IN HISPANIA,
BIBLIOTHECAE
CATHOLICI REGIS PHILIPPI II.
Codices Græci manuscripti, & alij.

Quorum Indices, eodem Rege annuente, Reuerendiss. Guilelmus Lindanus exscripsit ann. 1579. die 16. Septembris.

A. *Biblia Sacra Græcè manuscripta, in folio.*

SAPIENTIA Salomonis cum Commentario.
Euangelia Græcè, & Latinè.
Epistolæ D. Pauli, & Acta Apostolorum cum antiquis Commentarijs.

A. *Biblia SS. Græcè manuscripta, in quarto.*

Nouum Testamentum cum scholijs in margine.
Quatuor Euangelia scripta anno 522.
Liber integer habet tabulam Euangeliorum per Dominicas anni.

Apparatus ad Sacram Scripturam Græcè manuscr.

Anastasij Episcopi Quæstiones ex diuersis Doctoribus.
Lexicon Psalmorum per versus.
Maximi monachi de diuersis Quæstionibus sacræ scripturæ.
Lexicon Græcum sacræ scripturæ.

B. *Bibliorum Commentaria.*

Catena in Psalmos Auctorum viginti quinque in
Basilius in Esaiam cum Commentarijs.
Cyrilli, & Theodoriti Cyri, libri.
Hierarchia Eusebij Cæsar. Seueri Cæsarienſis.
Chrysostomus in sacra Biblia. Explicatio in Ioannem cum Additionibus marginalib. Ex S. Cyrillo Isychio. Origene & alijs.
Cyrilli in Esaiam, & Danielem.

- Prouerb. Salomonis.
- Cant. Cantic.
- Epistolas Pauli.
- Quatuor Euangelia.

Digitized by Google

Marcellini Catena in Geneſim,& Leuit.
Neopoyti presbyteri in Cantic. Cantic. Olympiodori & aliorum in Ioannem.
Procopij Sophiſtæ Catena in Eſaiam. Epitome in Eſaiam. in Geneſ.
Theodoreti in Ezechiel.& Daniel. 12. prophet. in Pſalm.
Titi Epiſcopi Boſtrenſis,& aliorum in Lucam,& Iſychius in Matthæum.
Catena 12. expoſitionum in Pſalmos.
Chryſoſtomi in Eſaiam,& Ierem. Euſebius in Prophetas.

Canones,& Concilia Græcè manuſcr. in fol.

Canonum Conciliorum omnium collectio.
Canonum Apoſtolicorum & Synodicorum Interpretatio.
Canones Apoſtolorum,& Conciliorum,cum Comment.

Decreta,& Epiſtolæ Sanctorum Patrum.

Concilij tertij contra Neſtorium Acta à Cyrillo collecta.
Conſtitutiones synodales Conſtantinopolitanæ.
Acta VIII. Concilij Conſtantinopolitani.
Conſtantinopolitanum Concilium ſub Photio.
Epheſinum Concilium integrum.
Athanaſij ordinatio in Concilio Nicæno.
Matthæi Blaſtiæ Canones omnium Conciliorum.
Canones,& Concilia manuſcr. Græcè in quarto.
Synodorum Epitome. Acta Synodi quintæ.
Liturgiæ Chryſoſtomi,& Diui Iacobi Apoſtoli.
Matthæi monachi Canones Sacri.
Canones,& Concilia Græcè manuſcript. *in octauo.*
Orationes,benedictiones,exorciſmi,& cęremoniæ, quibus vtuntur in Sacramentis Baptiſmi Pœnitentiæ,ac Matrimonij,in adoptione filiorum.
Doctores integri Græcè manuſcripti. *in folio.*
Anaſtaſius Epiſcopus de Orthodoxa fide.
Chryſoſtomi Epiſtola ad Olympiadem de exilio.
Ex Origenis ſcriptis,Ecloga. Doctores integri Græcè m.s. *in quarto.*
Cyrillus Alexandrinus ad Theodoſium,antiquiſſimus Græcè.
D. Homiliæ,& Orationes diuerſorum PP.
Chryſoſtomi Homiliæ de vita Beata. 41.
Epiſtola ad Eudoxiam. Eiuſdem Homiliæ 12. In quibus de defunctis potiſſimùm agitur.
Andreæ Archiepiſcopi de Purgatorio orationes.

E. *Doctrinales.*

Anaſtaſius Nyſſenus de Orthodoxa fide. Item de nouo Paradiſo.
Michaelis Anchiali Dialogus de Primatu Romanæ Eccleſiæ.
Anaſtaſij Confeſſoris fidei Catholicæ, & Epiſtola ad Serapionem de Spiritu ſancto. Canones Apoſtolorum.

E. *De reconditis quæſitorum Abbatis Eccleſiæ Sermones.*

Baſilius de imagine Chriſti,& De adoratione imaginùm, De Conſtantino à Syluestro baptizato.
De Agareno in Sanctorum imagines impio. Vita Conſtantini.
Cyrilli de SS. Trinitate Catecheſes illuminatorum.
Ioannis Tap. Archiepiſcopus Conſtant. de vnitate & pacificatione Eccleſiæ Græcę,& Romanæ.

Apologeticæ diſputationes.

Theodoreti Archiceti Apologia in Philippum Argyropilum de Chriſti Sacerdotio ſecundùm Iudæos.
Magni Athanaſij Dialogus cum Ario. Athanaſij declaratio contra Iudæos.
Nicolai Epiſcopi Methonæ contra Sacramentarios.
Theophilus contra Iudæos.

Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ manuſcr. in fol.

In quarto ab origine Mundi vſque ad Gratianum.
Martyres ſub Melaſio,& Euſebio. Petri,& Pauli.
Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ,manuſcr. *in octauo.* S. Theclæ vita ab Athanaſio.

SCORIA-

Digitized by Google

SCORIACI CODICVM REGIS CATHOLICI, INDEX ALTER COPIOSIOR.

EXPOSITIO variorum in Geneſim, per Marcellinum.
Item diuerſorum in omnes Epiſtolas.
Item in Iob & alios aliquot.
In Leuiticum variorum Expoſitio per Marcellinum.
Diuerſorum in Iob.
Ioannis Monachi Expoſitio de ſancto Barlaam, & Ioſaphat.
Quatuor Euangelia cum ſcholijs.
Variorum Expoſitio in quatuor Euangelia, & Acta.
D. Baſilij in Hexaemeron, & Eſaiam.
D. Chyſoſt. in Matth. Tomus ſecundus.
Item in Gen. primam ad Corinthtios. In Matth. & in ſecundam ad Corinth.
Chryſoſt. in Epiſtolas aliquot Pauli, & Ioan. Euangeliſta 2. Tom. in Matth.
Item in Hexaemeron. Euthymius in Pſalmos.
Euſebius Pamphili περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου.
Niceph. Xantopuli in Pſalmos.
Gregorij Nyſſeni in Hexaemeron, in Eccleſiaſten, in Cantica Canticorum.
Procopij Epitome in Geneſim, & in Eſaiam.
Theodoreti Cyri in Cantica Canticorum, in Pſal. in Epiſtolas D. Pauli.
Eiuſdem, & aliorum in Veterem Scripturam. Eiuſdem in 12. Prophetas.
Theophylactus in Euang. Matth. & Ioan. Eiuſdem in 10. Prophetas, & in Io. Euang.
Titus Boſtrenſis, in Euan. Lucæ. Chryſoſtomi in Ioannem.
Olympiodori in Eccleſiaſten. Scholia in Iob. Variorum in Pſalmos.
Viſio Eſaiæ. Vita Simeonis Stylitæ. Baſilij, & aliorum in Parabolas.
Baſilij in Hexaemeron, & Nazianzeni Orationes.
Chryſoſtomus in Eſaiam, & Hieremiam.
Cyrilli in Eſaiam, Danielem, Ezechielem, & Hieremiam.
Ioannes Eubæi Oratio hiſtorica in Chriſti Natiuitatem.
Euſebij in Pophetas.
Gregorij Niſſeni, in Eccleſiaſten, in Pater Noſter, & in Beatitudines.
Ioannis Monachi Metaphraſis ſacri Symboli.
Nicephorus Blemmidæ in Pſalmos.
Theophylactus in 4. Euang. Athanaſij in Pſalmos.
Paraphraſis in Pſalmos vtcumque, mutila. Greg. Nyſſ. in hominis conſtitutionem.
Expoſitio Synodicorum Canonum.
Barlaam monachi Expoſitio, in Canones Apoſtolorum.
De Paſchate, & de Canone Patrum de Paſchate iuxta cuiuſque ætatem.
Synagoge ex Clementinis Stromatibus. Clementis Pædagogus.
Practica Quintæ in Conſtantinop. Synodi. Methodij de Paſchatis inuentione.
Canones Apoſtolorum, & alia multa Eccleſiaſtica.
Procli Conſtantinopolitani. Acta ſextæ ſynodi.
Canones, & Conſtitutiones variorum argumentorum, Eccleſiaſticorum, & alia multa.
Conciones variorum in D. Noſtrum Ieſum Chriſtum, & in ſanctam Dei Genitricem.
Chryſoſtomi Liturgia.
Coſmæ monachi in Canones Domini Patriarchæ.
Gregorius Nyſſenus.
Quæſtiones de Canonibus Marci Alexandrini, & ad eas reſponſio Balſamonis.
Nicolai Cabaſilæ in ſacram Liturgiam.
Photij Conſtantinopolitani de ſeptem Oecumenicis ſynodis.
Ioannis Damaſceni de ſacroſanctis imaginibus.
Synodus Theſſalonicenſis de diuino templo, & eius Sacerdotibus, & Diaconis.
Theodorus Prodromus de Canonibus Dominicorum feſtorum.
Ioan. Eubœus de Natiuitate. Practica Concilij Florentini.
Beſſarionis Cardinalis Theologica.
Ioannis Climaci omnes Aſceticæ, & alia Baſilij Aſcetica.
Cyrilli Alexandrini de adoratione in ſpiritu, & veritate.
Gregorij Theologi Orationes, & Epiſtolæ cum ſcholijs.
Syneſij omnia.
Dionyſij Areopagitæ cum vocum interpretatione.
Variæ ſequuntur homiliæ, vt Photij Conſtantinopolitani.
Ad Nicephorum ab hæreſi Manichæorum, ſiue Linianorum reuerſum.
Variæ horum duorum, & homiliæ. Baſilij de Virginitate.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

Digitized by Google

Eiusdem Orationes variæ.
Bessarionis Cardinalis Epistola Catholica ad Græcos.
Chrysostomi Epistolæ. Basilij homiliæ. Chrysostomi homiliæ.
Chrysostomi Ethica, quibus vsus est in finibus Expositionum, & homiliarum in Epistolas Pauli.
Chrysostomi in Psalmos. Eiusdem Orationes.
Epistolæ ab exilio ad Olympiadem.
Clementis Epitome de Diui Petri peregrinationibus.
Item ad Iacobum Epistola.
Ephrem Syri, & aliorum homiliæ, & adhortationes.
Idem de vita Andronici, & Athanasiæ.
Epiphanij Cypri Oratio in sepulturam Domini.
Eusebij Pamphili de Resurrectione Domini.
Orationes Gregorij Theologi. Orationes cum scholijs.
Eadem cum scholijs Nicetæ Serron.
Paraphrases in Orationes Gregorij Theologi.
Isidori Pelusiotæ de Resurrectione Domini.
Idem de triduo sepulturæ Domini.
S. Petri Apostoli Epistola ad Iacobum Episcopum Hierosolymitanum.
Philothei Constantinop. homiliæ singulis Dominicis.
Theodori Studitæ Orationes Paræneticæ.
Theodosij Apologia 9. Chrysost. in Hexaemeron.
Gregorij Cypri, & aliorum Epistolæ. Basilij, & Gregorij Theologi Dialogi.
Eiusdem contra Græcos in S. Martyrem Babylam, & de Ieiunio.
Cyrilli Alexandrini de Incarnatione Domini Nostri Iesu Christi.
Iustini Philosophi de sancta Triade, & Verbi Incarnatione.
De Balaam Vate.
Anastasij montis Synai Responsa à Catholicis de varijs capitibus proposita.
Cyrilli Alexandrini de Trinitate.
Cypariſſiotæ de Symbolica & Apodictica Theologia.
Gennadij homilia de fide Christianorum.
Gregorij Theologi ad Euagrium de Diuinitate.
Nicetæ Monachi de Paradiso.
Eiusdem de cœlesti, & Ecclesiastica Ierarchia.
Gregorij Nyssæ Oratio Catholica.
Photij Constantinopolitani de Spiritu sancto Mystagogia, an à solo Patre procedit.
De honore atque adoratione SS. Imaginum. Vita Constantini, ex Oecumenica Synodo.
Athanasij Alexandrini quæstiones ad Antiochum.
Athenagoræ Athenienſis de Resurrectione mortuorum.
Bessarion de sacræ Eucharistiæ mystico.
Ioannis Cantacuseni contra Iudæos. Idem contra Arabes, & Agarenos. Idem contra Mahomet & eius legem. Demetrij Cyxisij de Iacobitis, & alijs hæreticis.
Athanasij Expositio fidei.
Eunomij Impij Apologeticus, quem refutauit D. Basilius.
Eusebij Cæsarienſis contra Philostratum.
Nicolaus Methoneus contra Sacramentarios.
Theodoriti Eranistes siue Polymorphus. Theophili contra Iudæos.
Georgij Trapezuntij contra Græcos. Ex Practicis octauæ Synod.
Vitæ Sanctorum aliquot Simeonis Mandritæ.
Martyrium Apostoli Ananiæ, & aliorum Martyrium.
Sanctæ Anastasiæ, aliorumque Vitæ, ac Martyria.
Vitæ sancti Antonij, S. Babylæ Antiocheni, S. Barbaræ, & Iulianæ, & S. Clementis Rom.
Practica Synodi Constantinop. sub Photio super vnienda Ecclesia.
Practica octauæ Synodi Constantinopolitanæ.
Martyrium sancti Dionysij Areopagitæ, & aliorum.
Euagrij Scholastici historia.
Vita, & Encomium S. Euphrosinij & aliorum. S. Magni Euthymij, & aliorum.
Practica Synodi per Hadrianum contra Photium.
Nicephori Xanthopuli Collectanea ex historia Ecclesiastica.
Ex practicis Synodi Nicolai Ro. Epistolæ. Theodori Lectoris.
Gregorij Nysseni in vitam, & miracula sancti Gregorij Thaumaturgi Neocæsarienſis, & aliorum Martyria.
Photij Patriarchæ Epitome ex historijs Ecclesiasticis.
Vita sancti Simeonis Stylitæ, aliorumque Martyria.
Sancti Magni martyris Poliechij, & aliorum.
Hermiæ Salamini historia Ecclesiastica.
Theodoreti Philotheos historia.

Eusebij

Euſebij hiſtoria Eccleſiaſtica & eiuſdem ſcriptum in S. Silueſtrum, & Conſtantinum Imp. & vita & martyrium ſanctorum.
Hiſtoria Eccleſiaſtica Amorionis.
Vitæ ſanctorum, & Sophronij Orationes pareneticæ.
Ex Euſebio Pamphili de ſanctis Martyribus.
Euſebius Pamphili de martyribus è Cęſarea Palæſtina ſub Diocletiano, & Maximino.
Gregorij Cypri Conſtantiæ in ſanctum Martyrem Georgium.
Hiſtoria eorum, quæ Gregorius Theologus meminit in Epitaphio Baſilij.
Vita Euphraſini Magni.
Ex vita ſancti Syluestri, qui baptizauit Conſtantinum.

Libri Hebraici.

Bibliorum tomi duo, quæ fuerunt exemplaria Complutenſis edonnis.
Geneſis cum interlineari interpretatione.
Pars magna à Ioſue vſque ad Heſter.

E Scriptura ſacra in quarto.

Pars Pentateuchi litteris prouenzalibus.
Eliæ filij Tamex homiliæ in Leuiticum.
Gerundenſis in Iob, & fragment. Commentaria in Pentateuchum.

E Scriptura O Arabicè.

Liber Orationum ac Hymnorum impreſſus Gandaui, num. 1514.
Moyſis Pentateuchus, Pſalterium, Euangelia. *quarto.*
D. Theclæ Iconienſis à Paulo conuerſæ Vita.

Initio.

Hiſtorici in folio manuſcripti.
Hiſtoria Sueuorum & Wandalorum deſcripta ex libro Gothico Eccleſiæ Ouetenſis Iſidori Bibliotheca.
Beati Iſidori Chronicon.
Alphonſi Palent. Regij hiſtorici tria volumina. Hiſtoria Latina manuſcripta. *in quarto.*
Anaſtaſij Bibliothecarij Chronicon.
Hieronymi, Gennadij, & Iſidori Chronicon de Viris Illuſtriſſimis.

B. *Bibl. Commentaria.*

Sancti Aprigij Interpretatio in Apocalypſim.
Frater Io. de Hiſduno, Ord. Hieroſolymitarum in Epiſtolas Pauli, & Apoſtilla in Apocalyp.
D. Iſidorus ſuper Pentateuchum, cum alijs.
B. Monachus in Apocalypſim.
Ioan. Conſtan. & Hippolyt. in ſomnium Nabuchodonoſoris.
Iſidorus in Prouerbia.
Origenis, & Hippolyti expoſitio de Suſanna hiſtoria, & Iſidorus in Prouerbia.
Dydimus in Epiſtolam beati Iacobi.

Canones & Concilia in folio Latina.

Codex Conciliorum Gothicis litteris à beato Georgio Boreta miſſus.
Variorum Conciliorum farrago.
Codex magnus Conciliorum litteris Gothicis.
Decretum Conciliorum ex Codice vetuſto monaſterij ſancti Geminiani.
Alphabeticus ordo Canonum Conciliorum per Matthæum.
Epheſini, & Conſtantinopolitani Concilij tranſlatio cum alijs.
Epheſinum Concilium primum optimis characteribus.
Chalcedonenſe Concilium Impreſſum.
Concilium nationale Valliſoletanum tempore Alphonſi XI. Gulielmo Cardin. ſanctæ Sabinæ habitum 1322.
Concilia aliquot Prouincialia, aliaq; multa exquiſita ex Codice magno Conciliorum Aemiliani della Cogolla Epiſtolæ 242. & quæ geſta ſunt inter Tyberium & Felicem Epiſcopum.

Digitized by Google

Canones & Concilia in quarto.

Deficientia in Tomis Conciliorum excusis passioni Domini.
Constantinopolitana Synodus sub Ioanne octauo Latinè.
Concilij 6. Constantinopolitani fragmentum litteris Gothicis.

C. *Doctores integri.*

Anastasij Bibiothecarij Comment. in Opera D. Dionysij.
Fantini Archiepiscopi opus ad Eugenium IV.
Ignatij Achiepiscopi Rhemensis Opera.
D. Cypriani de voluntate Dei, & morte nostra.
Inter Tiberium & Felicem Epistolæ.
Basilij Epistolæ de vita solitaria.
Expositio Missæ secundùm Isidorum.
Isidori liber Sententiarum.

F. *Apologia & contentiones Latinæ in quarto.*

Nicolaus de Alua contra Iudæos.

a. *Historia Ecclesiastica Latinè in folio.*

Gesta inter Tiberium, & Felicem, & alia similia.
Compostellana historia Diui Iacobi cum alijs, & Eutropij Martyris vita per Dionysium Areopagitam.
D. Hieronymi de vita sancti Moysis Aethiopis.

φ. *Historia Græcè in fol.*

Eusebij Pamphili de laudibus Constantini, & de vita Georgij monachi Chronicon.
Georgij Oecumenici Chronicon.
Singelli Chronologia.
Simocari historiæ œcumenicæ.
Simeonis Theologi historia.

φ. *Historia Græca in quarto.*

Historia generalis anonymos à mundi exordio, & desinit in Nicephorum Botomiatam Imperatorem.
Michaelis Kaliotæ Chronicon.
Nonnus Abbas de narrationibus Græcorum.
Pselli Apoteleſma de Francis, & reliquis Latinis.

EX CATALOGO LIBRORVM CARDINALIS SIRLETI,

Qui sunt in Bibliotheca Illustriss. Cardin. Ascanij Columnæ m. s.

ANDREAE Scoccares Tractatus contra Græcos de Processione Spiritus sancti, & de animabus Defunctorum, de azimo, & fermentato, & de obedientia Ecclesiæ Romanæ m. s.
Andreæ Episcopi Megarensis Tractatus de Græcis errantibus, & eorum erroribus m. s.
Fantini Vallaresſi Tractatus circa vnionem Græcorum cum Latina dispositione, & colloquia tam publica, quàm priuata Concilio. *in papyro.*
Incerti auctoris de expetenda magis animi sanitate, quàm corporis, & de vitandis sortilegis.
Processus Inquisitorum ad reuelandos hæreticos, & libros ipsorum.
Ordo celebrandi Concilium cum correctionibus Anselmi Episc. lib.
Consilij Galli de Sacramentis in genere.
Eckij obseruationes in aliqua scripta Erasmi.
Septima, & octaua Synodus Anastasij multò copiosior, quàm impressa, *in papyro.*
Priuilegia Romanæ Ecclesiæ.
Ludouici Treuetri expositio in Psalterium.
Petri filij Martini de Guinzoribus apparatus super plurimis & diuersis scripturis & historijs descriptis, & repertis pro diuersis temporibus, & per diuersa tempora recepta.

Proceſ-

Digitized by Google

Processus sub Benedicto Papa XIII. ac Rege Ferdinando ad refrænandos errores Iudæorum asserentium nondum venisse Messiam, ad quod specialiter deputauit Hieronymum de sancta fide, in quo processu agitur de 16. martyrijs.

Ioannes de Ragusa, Ordin. Prædicatorum tenor responsionum per Concil. Basileense De articulo communionis sub vtraque specie per Ioannem Rotizanum in eodem Concilio propositi, & disputati. Beati Amodæi raptus.

Tractatus contra quatuor articulos Hussitarum.

Antonij Messanæ contra errores Græcorum.

Fantini Valeressi contra obtrectatores vnionis Græcorum, *in papyro.*

Pij II. epistolæ ad Mahumetem. S. Anselmi de Grammatico.

Bernardini de Rosergio de potestate Cardinalium, *in papyro.*

Gasparis Contareni de officio Episcopi, libri duo, *in papyro.*

Pontificale S. de Ordinatione, & officio Episcopi, & collatione ordinum.

Liber de sacris Ordinibus conferendis.

Pauli Quarti pro Petri principis Apostolorum Basilicæ, eiusque sacerdotum principatu Commentarius.

Epistola Domini nostri super altare S. Petri in Hierusalem reperta, vt præfert titulus.

Gubernaculum Conciliorum per Andream Episcopum Megarensem ad Basileense Concilium transmissum, *in papyro.*

Gregorij Nysseni ad Philippum monachum de oppositionibus Arianorum epistola.

Elucidationes in Concil. Tridentinum congregat. Cardin. *in papyro.*

Petri Damiani liber contra quadrimodam carnalis cognationis pollutionem seu Gomorrianos, *in papyro.*

Sancti Bernardi exhortatoria ad milites, & in decem versus Psalmi 90. flores collecti ex eiusdem S. Bernardi operibus in decem lib. diuisi.

Eiusdem epistolæ ad diuersos, & diuersorum ad Cyprianum.

Parua expositio super sacramento Eucharistiæ, & de modo consecrandi hostiam.

Confessionale lingua Arabica.

Officium beatiss. Virginis idiomate Abyssino.

Miracula beatissimæ Virginis lingua Abyssina.

Cardinalis Sabinensis Constitutiones, Vicarij regni Siciliæ, citra.

De paupertate, quàm mala bonis. Anconæ vrbis bellum.

Lini historici chronica de Ancona. Nicolai Sangudini epistolæ ad diuersos.

De optimo Imperatore, eiusq; officio per eundem è Græco traductus.

Notabilia collecta ex libello Leonardi Aretini, de modo studendi, excerpta ex libro Alexandri Magni.

Marsilij Ficini Comment. in lib. Mercurij Trismegisti.

Bernardi Iustiniani oratio pro militia.

Guarini Veronensis leges municipales Vicentinorum.

Caroli Quarti Bulla aurea. Chronica de translatione Imperij.

Baptistæ Candelari de vetusta Normaniæ, vrbisque Rothomagi nuncupatione.

Ricobaldi de historia Romana, & de alijs orig. compendio à mundi principio.

Tractatus de modo disputandi anno 1528. *in papyro, & pergam.*

Pontificum epistolæ non impressæ, plurimæ earum agunt de Græcis.

Aeneæ Syluij epistolæ pontificales non impressæ 151.

Sancti Cypriani epistolæ multæ, & aliquot Opuscula eiusdem vitæ.

Compendium Theologicæ veritatis, attributum Gulielmo Edon anno 1466. Adaptatio thematum prædicabilium per totum annum ad materias compendij Theologicæ veritatis.

Determinationes quorundam Doctorum de differentia inter Papam Eugenium, & Concilium Basileense.

Expositio vestimentorum Sacerdotalium, & Missæ, & horarum Canonicarum, sacramentorum, & virtutum.

Regulæ monachorum & Fratrum, & aliquot constitutiones eorundem, cum eorundem declarationibus, & Mare magnum, & epistola, & sermones SS. Bernardi, Ambrosij.

Friderici Nauseæ consultatio pro Imperatore Ferdinando, de reconciliandis in Religione Christiana dissensionibus.

Bernardi de conscientijs, aliter quàm in impressis.

Ioannis Longiaci Lemouicensis oratio in laudem Clementis VII. *in pergam.*

Relationes minimorum Archimandritarum, & cæterorum monachorum secundæ Syriæ.

Francisci Nauseæ de modo, ordine, processu componendi inter Catholicos, & schismaticos in causa Religionis consultatio.

Bessarionis ad Græcos epistola exhortantis eos ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ, & sustentationem Synodi Florentini, & de electione sui in patriarcham Constantinopolitanum, quã etiam ipsemet è Græca Latinam fecit.

Tractatus de tribus de Papatu contendentibus, quem mater Ecclesia ipsis de Papatu contendentibus tã quam filijs abortiuis scripsit, & specialiter de fuga Ioan. olim Papæ.

Digitized by Google

Libri in lingua Armenica.

Acta Apostolorum scripta. 1301. Epistolæ Catholicæ.
Canon lotionis pedum in feria 5. hebdomadæ sanctæ, sine fine.
Liber de duabus naturis Christi in confirmationem concilij Chalcedonensis, & contra errores prædictæ nationis Armeniorum, sine principio, & fine.
Professio fidei Catholicæ scripta à D. Narsete Catholico Armeniorum precibus & intuitu Imperatoris Græcorum, & Emanuelis patriarchæ Constantinopol.
Locorum aliquot obscuriorum explicationes editæ à Vartano Doctore Armeniæ, precibus Aitonis Regis Armeniorum.

CAESENATIS BIBLIOTHECÆ CODD. LATINE ET GRAECE M. S.

CAESENA in Italiæ Regione, quæ Flaminia dicitur, sita, Bibliothecam habet non incelebrem manuscriptorum Codicum. Ex his Indicem huc adnectimus illorum, qui pertinent ad Sacrum Apparatum. Et licèt plerique omnes prodierint è prælis, ij tamen vsui esse possunt & ad recudendos emendatius Auctores, & ad astruendam veritatem, si qua labes in impressos irrepsisset. Porrò in adornando breui hoc Indice secuti sumus non alphabeti seriem, neque præstantiores D. Scripturæ materias, sed locos ipsos eiusdem Bibliothecæ, quibus quisque sub proprio numero locati, facilè possint inueniri. Omisimus autem Tractatum quendam nescio cuius Moysis circa Thalmud, & Incerti Auctoris librum alterum Hebraicè scriptum, eas ob causas, quas in Apparatu nostro Sacro in verbo Thalmud attulimus.

Num. I.
Decretum cum Glossa.
Decretales Gregorij.
Bonifacij textus cum Glossa Ioannis Andreæ.
Guido de Baisio super sextum Decretalium.

II.
Innocentius in lib. Decretal.
Bernardus Compostellanus.
Guidonis de Buisio tractatus, de hæresibus.
Abbatis distinctiones.
Bartholomæi Brixiensis summa.
Raimundi summa.

III.
Gulielmi Durandi speculum Iuris.
Summa Pisanella.
Summa Monaldi.
Gotfredi Summa.
Confessionale Ioan. Theutonici.

XI.
Eusebij Cæsarienſis Ecclesiastica historia, & de temporibus.
Paulinus Puteolanus de historia ab origine mundi.

XV.
Historia Ecclesiastica.

XVI.
Egesippus Hierosolymitanus.

XXVIII.
Quæstiones Theologales incerti Auctoris.

XXIX.
Biblia Hebræa.
Pentateuchus Moysis.

XXX.
Gregorij Nazianzeni Opera sacra Græcè.
Euangelia Græca.
Basilij Opera Græca.
Idem super Psalmos, & Euangelia. Græcè.
Ioannes Chrysostomus in Psalmos.
Gregorij magni Theologi Homiliæ Græcè.
Aegidius de regimine Principum.

XXXI.
Iacobus Mazzonus Cæsennas de triplici hominũ vita.
Sanctus Hieronymus de viris illustribus Ecclesiasticis.
S. Ambrosius de mysterijs & sacramentis.
Nicolaus de Lyra in Psalmos.

XXXIX.
Legendæ sanctorum.
Sermones festiui Virginum.

XLI.
Gulielmi Guare primus, secundus, tertius, & quartus liber.
Quodlibeta Richardi de Media Villa.
Diui Bonauenturæ tertius sententiarum.
Abbreuiatio supra tribus libris sancti Bonauenturæ.
Summa D. Thomę de causis Dei contra Pelagium.
Quodlibeta Henrici de Gandauo.
Scoti primum, secundum, tertium, & quartũ scriptum in Magistrum Sent. & Quodlibeta.
Lectura Francisci, Ord. Minorum.

XLIII.
Tertia pars Summæ D. Thomæ.
Idem super secundum Sentent.
Eiusdem Summa contra Gentiles.
Henrici de Gandauo decem Quodlibeta.
Eiusdem disputationes à sexta vsque ad decimam octauam.

XLIIII.
Alexander de Ales, super quatuor libros Sent. super primum & secundum Sent.
D. Bonauentura super tertium, & quartum Sententiarum.

Digitized by Google

D.Thomæ prima pars, secunda secundæ.

XLV.

Lactantij institutiones.
Boëtius de consolatione Philosophiæ cum commento.
Textus Magistri sententiarum.
Alexandri de Ales prima pars summæ, & super primum sent. & eiusdem tertia pars summæ.

XLVI.

D.Bernardus ad Eugenium.
Eiusdem epistolæ, & Liber meditationum.
Breuiloquium S.Bonauenturæ.
Isidorus Hispalensis de nouo & veteri Testamento.
Epistola Samuelis.
Cassiodori epistolæ ad diuersos.
Idem in lib.de Anima.
Eiusdem Soliloquia.
Vbertinus de Casale super arbore crucifixi.

XLVII.

Dionysius de Angelica Hierarchia.
De Ecclesiastica hierarchia.
De diuinis nominibus.
De mystica Theologia.
Sermones Leonis Papæ.
Eiusdem Epistolæ.
Sermones Petri Rauennatis.
Eusebius de præparatione Euangelica.
Cypriani Epistolæ.
Hilarius de Trinitate.

XLVIII.

D.Hieron.prima pars & secunda epistolarum.
Eiusdem Symbolum de fide.
D.Ambrosij sermones, cum multis epistolis eiusdem.
Augustini liber locutionum.
Beda super Prouerbia Salominis.
D.Ambrosius super Cantica.
S.Ioannes Chrysostomus de laudibus D.Pauli.
S.Augustinus contra Faustum, & alios.
Idem de secta Donatistica contra partem Donati.
Eiusdem Enchiridion.
Sermones ad Eremitas.
Contra Iulianum, & alios.
Liber Confessionum.

L.

Sanctus Augustinus de Ciuitate Dei.
Eiusdem sermones de verbis Domini.
Idem de moribus Ecclesiæ.
Eiusdem liber de Trinitate.
Epistolarum liber.

LI.

Sancti Hieronymi Altercationes contra Luciferianos.
S. Gregorius Papa super Euangelia.
Postilla super epistolas Pauli.
Postilla super Psalterium.

LII.

Postilla magistrales super Iob.
Postillæ magistrales super quatuor Euangelia.
Postilla Michaëlis super Psalterium.
Postilla super Lucam.
Postilla magistralis super Salomonem, & Ecclesiastes.

LIII.

Cyrillus super Euangelium Ioannis.
Nicolaus de Lyra, super Pentateuchum, & Iosue.
Idem super Isaiam, Hieremiam, Ezechiam, Danielem, lib.Regum, & Iob.
Postilla magistralis super Isaiam.

LIIII.

S.Ambrosius in Lucam.
S.Gregorij homiliæ diuersæ.
Sancti Ioannis Chrysostomi prima pars in Matthæum.
Remigius in epistolas Pauli.
Gregorij Papæ, lib.35.
Hieronymus in Matthæum.

LV.

Hieronymus in Isaiam.
Super Hieremiam.
Super duodecim Prophetas minores.
Ambrosius super Beati immaculati.

LVI.

Augustini prima pars super Psalmos, à Psalmo 77. vsque ad 150.
Eiusdem sermones 128.
Idem in epistolam Ioannis.
Origenis Breuiarium à sancto Hieronymo translatum.
Hieronymus super Psalmos centum & quinquaginta.

LVII.

Prima pars Pentateuchi.
Concordantia Bibliæ.
Augustinus super Genesim.
Eiusdem prima pars super Psalmos à primo vsq; ad 49.
Eiusdem secunda pars à Psalmo quinquagesimo, vsque ad 76.

LVIII.

Biblia Latina.
Pentateuchus, & libri, Iosue, Iudicum, Regum.
Libri Regum tres.
Libri duo Paralipomenon, Esdræ, Tobias, Iudith, Esther, & Iob.
Parabolæ Salomonis, Ecclesiastes, Cantica, Sapientia, Isaias, Hieremias, Baruch, Ezechiel, Daniel, Hur.
Duo libri Machabæorum.
Quatuor Euangelistæ, epistolæ Pauli, Acta Apostolorum, epistolæ Canonicæ, Apocalypsis.

Digitized by Google

CREMONENSIS BIBLIOTHECÆ CELEBRIS,

Quæ extat apud Patres Ord. D. Augustini Libri manuscripti Latinè.

BEATVS Simon de Cremona Ordinis Eremitanorum in quatuor sententiarum libros.
Eiusdem Lectura super textum Magistri. Tractatus de Indulgentia Assisij.
Eiusdem secundum & tertium Opus Quadragesimale.
Eiusdem Opus prædicabile in epist. per totum annum Dominicales.
Eiusdem sermones Dominicales per totum annum.
Eiusdem sermones de sanctis per totum annum.
Vgolinus de Vrbe Veteri Ordinis Eremitarum in quatuor Sententiarum.
Eiusdem Tractatus de Deo trino, simul cum Tractatu de communicatione idiomatum in Christo.
Magist. Nicolai Horini Ordin. Eremitarum.
Augustinus de Ancona, super *Missus est*.
Eiusdem Quæstiones variæ super Euangelia.
Idem super epistolas Canonicas. Idem de amore Spiritus sancti.
Postillæ super Lucam, & continuatio in Cant. Canticorum Card. Aegidij Romani cum expositionibus procemiorum Bibliæ.
Idem in librum de Bona fortuna.
Augustinus de Esculo Ord. Eremitarum in Euangelia totius anni.
Ioannis de Persico Cremonensis Ord. Eremitarum Historia scholastica, & aliæ expositiones super Biblia, & contra Iudæos, & contra errorem rebellium Ecclesiæ.
Eiusdem Postillæ super Euangelia Dominicalia totius anni.
In Dialecticam item Petri Hispani, & S. Thomæ librum fallaciarum.
Richardi Quæstiones disputatæ.
Sermones de S. Odone de Castro Gandulfi, Episcopi Tusculani.
Eiusdem sermones Dominicales.
Polieraton, siue Ciuitatis Dominium D. Policrati.
Sententiæ ex Doctoribus ad materias applicatæ.
Gulielmus de Lignago, Ordinis Eremitarum in quatuor libros Sentent.
Tertia pars libri qui dicitur *Egredimini*. F. Albertini de Mantua Ord. Eremitarum.
Eiusdem Quadragesimale incompletum, & Quæst. de Cælo, & Mundo.
Distinctiones F. Nicolai de Biardo Ordinis Eremitarum.
Sermones Mag. Iacobi de Viterbio Ordinis Eremitarum.
Idem de Regimine Christiano ex quibusdam Postillis in Genesim.
Alexander de S. Clepidio Ordinis Eremitarum de Ecclesiæ potestate, vnitate, paupertate ad summum Pontificem.
Postillæ in epistolas D. Pauli à Petro de Tarantasia conscriptæ.
Liber Fontis vitæ, siue de Intelligentijs Auicebron cum pluribus Opusculis sine nomine.
Conclusiones Henrici Doctoris Theologi archiepiscopi Magdeburgensis, & Legati in Concilio Basileensi.
Exempla S. Scripturæ ad diuersas materias F. Nicolai de Hamapis patriarchæ Hierosol.
Summa Mag. Præpositiui cum multis alijs Tractatibus sine nomine.
Almansor Abubetri filij Zachariæ translatus de Arabico in Latinum per Magistr. Gerardum Cremonensem Ord Eremit.
Summa casuum F. Brocardi Theutonici Ordinis Prædicatorum, & Summa de septem vitijs capitalibus sine nomine.
Sermones prædicabiles Danielis Patriarchæ.
Sermones prædicabiles Magistri Augustini de Cremona Ordinis Eremitani.
Sermones prædicabiles Petri de Cremona, Ord. Eremitarum.
Manipulus florum Magistri Thomæ de Hibernia, & socij Sorbonici.
Abbreuiatio Ocham de Hæresi, & de Hæreticis per Henricum Zemeren Theolog. Licentiatum.
Fantinus Valaresso Cretensis archiepiscopus, & Eugenij Quarti Pont. Max. Legatus ad insulam Cretè sem de rebus Fidei.
Ioannis Bellethi summa de Diuinis Officijs, & sermones prædicabiles.
Petrus de Candia in primum Sententiarum.
Figuræ Vet. & Noui Testamenti per Fratrem Franciscum Ord. Eremitarum.
Sermones Dominicales & Festiui, per totum annum Magistri Gerardi Doctoris Theologi, & tunc Lectoris Parisijs.
Summa copiosa Quæst. casuum conscientiæ Fratris Ioannis Ord. Eremitarum.

Sermones

Sermones prædicabiles,& pro mortuis Fratris Albertini de Cremona,Ord.Eremitarum.
De Teſtamentis & Codicillis Martini de Fano,Ordinis Prædicatorum.
Summa collationum Mag.Ioan.Galenſis,& Io.Vaſienſis de Vita dictis moribusque philoſophorum,& ſcriptum in lib.Ethic.incompleta.
Sermones Feſtini Fratris Antonij Bacalaurei.
Sermones Feſtiui incompleti Mag.Gregorij de Cremona Ordinis Eremitarum.
Summa Virtutum,& Vitiorum,Theophili Bacalaurei Ord. Minorum.
Sermones prædicabiles,& quædam alia Mag.Petri Hiſpani.
Sermones Fratris Antonij de Peruſio.
Summa de Virtutibus & vitijs,& de ſacramentis Iacobi de Neapoli Ord.Eremitarum.
Abbas Ioachim in Hier iam.
Ioannes Saracenus in librum de Cæleſti Hierarch.Dionyſij Areopagitæ ad Mag. Ioan.de Sacaberijs.
B.Iſaac Syrus de contemplationis perfectione.
Sermones ſuper epiſtolas totius anni Fr.Bartholomæi de Bononia Ordinis Eremitarum.
Bartholomæus Anglicus de rerum proprietatibus.
Sermones Prædicatorum Magiſtri Nicolai de Cremona Ordinis Eremitarum.
Thomas Anglicus in B.Auguſtinum de Ciuitate Dei.
Expoſitio in epiſtolas Pauli ex diuerſis lib.S.Auguſtini collecta.
Scriptum in Quartum ſententiarum ſine nomine.
Scriptum in Tertium ſententiarum ſine nomine.
Item ſuper Primum ſententiarum ſine nomine.
Summa Theologiæ ſine nomine.
Sermones ad diuerſos ſtatus ſpectantes,& de aliquibus Feſtis.
Summa extracta ex ſumma Manaldi. ſermones Dominicales.
De illuminatione animæ & eius ſalute ſecundùm auctoritates diuerſorum doctorum.
Plures lib. Veteris & noui Teſtamenti cum gloſſis.
Opus ſuper Cantica Canticorum.
Acta & geſta ſanctorum à S.Andrea vſque ad Feſtum Aſſumptionis incluſiuè.
Poſtillæ ſuper Matthæum.
De rerum proprietatibus ferè totum collectum ex ſententijs ſancti Auguſtini.
Sermones per totum annum. ſuper Euangelium Ioannis.
Liber dictus ſumma collectionum,cum libro dicto *Oculus Moralis*.
In lib.Eccleſiaſtici.
In Pſalmos expoſitio copioſa.
Poſtillæ in Pſalmos copioſæ.
Alphabetum narrationum.
Sermones Dominicales,& Feſtiui per totum annum.

PISAVRI BIBLIOTHECAE EIVS SERENISS. DVCIS CODD. M. S. LATINI ET ITALICI.

FRATRIS Antonini Rauennatis,Dialogus de merito ſanctorum Operum,& de Chriſtiana religione.
Aeneæ Picolhominei Cardinalis aſſertio contra Martinum Meierum.
Angeli Sangrini,poëſis Chriſtiana,Actiones Curiæ Romanæ.
Fr.Aug.de Aniona ſuper Apocal.& contra Diuinatores & Somniatores.
Frater Antonius de Lauilla De Pramilio,De ſacerdotalibus veſtimentis,& de miſeria hominis.
D. Auguſtinus de doctrina Chriſtiana,& Caſſiodorus de Lectione,& Ordine Diuinarum inſtitutionū. Eiuſdem epiſtolæ,& ſeptem miracula mundi.
Alexandri Quinti Pont.in primum ſententiarum Lectura.
Auguſtini Valerij Cardinalis Veronæ Quæſtio de fugiendis honoribus ad Fed. Cardinalem Borromæum.
Apocaliſſi col Commento.
Antonio Galli d' Vrbino,traduttione d' alcuni ſalmi di Dauid.
Bernardinus Falconius de miraculis B.Mariæ de Laureto.
Frater Bartholomæus Anglicus,de proprietatibus rerum.
Biblia.S.Bernardini ſenenſis vita.Rabbi ſamuelis tract.contra Hebræos,Ingerti Contareli diſputatio cum Iudæis.Lucidarium,& Itinerarium quoddam rerum ſanctæ Promiſſionis.
Benedicti Pererij Quæſtiones de angelis ſuper primam partem D. Thomæ, Quæſtiones de Incarnatione,De ſacramentis in communi,& de Baptiſmo,ſupra tertiam partem D.Thomæ.
Cardinalū collegij Cōſtitutiones.Cæſar Nuptius de Pont.Max.electione,& de officio optimi Prælati.

Com-

Digitized by Google

Commentarius supra Orationem Dominicam,& sermo de Conceptione Virginis Mariæ.
Compendium de pœnis Inferni & Purgatorij.
Euangelia,Græcè,& Latinè.
Franciscus Sarmentus de consuetudine circa concilium Tridentinum.
Francisci Mileti Quadriuium Temporum Prophetarum,col suo Conuiuio de Secreti del la Scrittura santa. Flos Elucidarij.
Francesco Almerici da Pesaro, dell Isole Filippine.
Francesco Toledo,Prediche Tomo secundo.
Iannottius Mannettus de Vita & moribus Papæ Nicolai Quinti.
Ioannis Andreæ Palatij,Vbaldus,siue de laudibus D.Vbaldi,carmine Heroico.
Laurentius Vallensis,de professione religiosorum.
Ludouico de gli Agostini da Pesaro del Viaggio al santissimo Sepolchro.
Il medesmo,ragionamento Christiano sopra la peste.
De nequitia inexcusabili peccatoris.
Nicolaus Burgensius de D. Catherinæ Senensis Vita.
Officium S.Ioannis Baptistæ.
Paris de Crassis,de Pontificijs ceremonijs.
Fratris Petri Bertani episcopi Fanensis Archilogia.
Petri Damiani monachi sermones.
Prædica à Papa Gregorio Terzodecimo.
Proteo,Egloga Piscatoria,sopra la vita & morte di Christo.
Quadragesimale de Flagellis,iam compositum per quendam Fratrem Generalem Ordinis Prædicatorum,& scriptum fuit à Fratre Michaële Ferrariensi Ordinis Seruorum.
Quæstiones super 4.lib.Sententiarum.
Aliæ Quæstiones in eosdem libros. Rosarij odor vitæ. Item Poëfia della natura delle cose.
Sermones Quadragesimales.
Synodi Rauennatis Decreta. Theologiæ naturalis liber.
Vita B.Leonis,& B.Marini.
Vincentio Pier Paoli da Pesaro sopra la Profetia di Giacob.
Vita di Christo,e della Vergine,composta dall' alto Re,in ottaua rima.
Francesco Racogli delle stigmate de S.Francescó.

RHEGIENSIS BIBLIOTHECÆ CODD. LATINAE M. S.

Apud Eucherium Bonettum Ordinis Prædicatorum.

EVCHERIVS Bonettus Ord. Præd. Vir vt doctrina, sic humanitate præstans, sequentem m. s. Latinè,Scriptorum, qui sunt apud ipsum, Catalogum misit: Quem propterea,licèt breuem,hic libenter subijcimus.

Collationes de Sanctis Fratris Michaëlis de Furno, Ord.Præd.
Sermones de Sanctis Fr.Iacobi de Perusio,Ord.Præd.
Opus Galli,quod inquit esse pulcherrimum.
Bartholomæus de Anglia,qui etiam dicitur Magister Proprietatum rerum.
Fratris Guidonis Gallici Ord.Prædicatorum,sermones de Tempore,& de sanctis.
Fratris Iacobi de Lausanna,Ord.Præd.sermones de Tempore,& de sanctis.
Magistri Petri de Capua,Summa.
Fratris Ioannis de Rupella,Ord. Minorum de Sanctis.
Fr. Beltrami,Ord. Minorum,Postillæ super epistolas totius anni.
Vmberti Generalis,Ord Præd.sexta pars sermonum.
Fr. Thomæ de Cospis,Bononiensis,Ord.Præd.sermones. Moralitates item alio in libro.
Fr.Thomæ Antonij Senensis, Ord. Prædicatorum De veritate stigmatum S. Catherinæ Senensis, tertij Ordinis Prædicatorum.
Sententia de imagine S.Catherinæ Senensis à P.Iustiniano Latinè scripta, sed à Bonetto Fratre Eucherij Bonetti Italicè reddita.
Ioan. de Turre Cremata, Ord. Prædicatorum Opusculum de nuptijs Spiritualibus animæ. Tractatus item de Aquabenedicta.
Bartholomæus Ferrariensis Ord. Præd. Concio de veritate stigmatum S.Catherinæ senensis.
Donni Brunonis Signiensis episcopi de laudibus Ecclesiæ.
Fratris Arnoldi,Ord. Minorum,archiepiscopi Salernitani distinctiones.
Ioannis è sancto Geminiano Ord. Prædicatorum distinctiones.
Cordiale de quatuor Nouissimis.Ord. Prædicarorum.

Theophili

Theophili Patauini, Ord. Prȩd. Compendium omnium Operum Hieronymi Sauonarolę, Ordinis Prædicat. Sed vide in Apparatu noſtro Sacro, quæ de eodem Hieronymo diximus in verbo, Hieronymus Sauonarola.

Cenſura in Catechiſmum Bartholomæi Caranzæ, Ordinis Prædicatorum, qui poſtea fuit Toletanus Archiepiſcopus.

Gazophylacium Sanctorum Patrum.

Antonij Ricij, Ord. Carmelitani Collectanea de Purgatorio. Altera de cultu Imaginum.

Leonardi Statij, Florentini, Generalis Ord. Præd.

Nicolai Eſculani, ſiue de Eſculo, Ord. Præd. Sermones funebres.

Hugonis e Prato florido, Sermones ſuper Symbolum Apoſtolorum, Orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam.

Cæterùm ipſe Eucherius Bonettus iam ſcripſit librum, quem (forſan inquit) prænotabo: *Anthologiam*, hoc eſt, *Florigeram Meſſem ſimilium rerum, & exemplorum.* Cogitat hoc fore ſupplementum Operis eiuſdem argumenti, quod Ioan. à S. Geminiano poſteritati reliquit. Alterum item librum cõfecit idem Eucherius: quem cogitabat inſcribere, *Aerarium Exemplorum.*

MONASTERII S. GALLI IN HELVETIA CELEBERRIMI,

Catalogus Auctorum manuſcriptorum.

IACOBVS Gretſerus Societatis noſtræ Theologus inſignis, Antiquitatis ſedulus indagator, & hęreſum acerrimus expugnator, cùm varias Germanię Bibliothecas obiuiſſet, ad eam ſe contulit, quæ inter Heluetios primatum tenet in monaſterio ſancti Galli. Inde igitur penè (nam non omnem) Catalogum ſequentem Scriptorum, qui eatenus in lucem haud prodierant, manu ſua ſcriptum (ne & hoc eius diligentiæ, atque charitati deeſſet) ad me miſit. Ac etſi deinceps opera Henrici Caniſij V. C. inter Tomos antiquæ lectionis plerique eorum fuerunt emiſſi apud Angermarium Ingolſtadij, eos tamen hic numerandos cenſuimus, vt ſcires vbinam & eorum Autographa extent, & Catholicorum labores vnoquoque ſæculo extitiſſent, qui ſartam tectam Religionem Catholicam conſeruârunt.

Halitgarij Epiſcopi Cameracenſis de octo vitijs principalibus, ac virtutibus libri quinq; ad Ebbonem Archiepiſcopum Rhemenſem.

Ruricij Epiſcopi Lemouicenſis epiſtolarum ad diuerſos libri duo, de hoc Ruricio Sidonius, Venantius, & alij.

Deſiderij Epiſcopi Cadurceni Epiſtolarum liber vnus. Variorum ad eundem Deſiderium liber Epiſtolarum vnus.

Iuonis Abbatis Cluniacenſis Hiſtoria figuralis.

Cicardi Abbatis Chronicon.

Innominati Auctoris Chronologia ab Adam vſque ad Carolum Magnum.

Kemmingij Præpoſiti S. Galli ab anno 808. ad 826. Geſta Francorum excerpta.

Ferij Hilperici Hiſtoria de Carolo Magno, & Leone Pontifice.

Ioannis Vitodurani Chronicon.

Audoeni Rothomagenſis Epiſcopi de vita S. Remigij liber vnus.

Teonis monachi de virtutibus & miraculis S. Othmari, lib. 1.

Notkeri Balbuli de vita S. Galli lib. 3. Idem Martyrologium per totum annum. De expoſitionibus ſacrę Scripturæ, lib. 1. De Muſica, lib. 1. Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1. Litaniæ. Carmina. De vita S. Fridolini Abbatis, liber vnus.

Theodori, qui diſcipulus fuit S. Galli, de vita D. Magni liber vnus.

Hepidamni Monachi de vita S. Vviboradæ Virginis, libri duo.

Hermanni Contracti de Vita S. Magni, lib. 1.

Eiuſdem de vita Vviboradæ, lib. 1.

Ratperti Monachi de caſibus, ſeu Chronicon Monaſterij S. Galli lib. 1. Edidit etiam Litaniam carmine. Fecit etiam verſus ad proceſſiones, Hymnos de S. Gallo. De S. Othomaro.

Anonymi cuiuſdam monachi de caſibus continuatio.

Ekkehardi de vita B. Notkeri Balbuli, lib. 1.

Regula à S. Columbano ſcripta. Eiuſdem Epiſtola de miſeria vitæ humanæ.

S. Galli Abbatis Oratio habita coram Epiſcopo Conſtantienſi de forma gubernandi Eccleſiam. Vvalafridi Strabi de vita S. Galli libri duo, ligata Oratione. Eiuſdem liber de S. Othomaro Abbate. Eiuſdem varia poëmata. 1. De vita & fine S. Mammæ monachi cum Hymno. 2. De carnis peculiaritia. 3. ad Prudentium. 4. Ad Carolum filium Auguſtum. 5. In Natalem Chriſti. 6. De cultura hortorum. 7. Ad Modoinum. 8. Epitaphium Vvolphardi Abbatis. 9. Ad Ludouicum Imperatorem. 10. Hym-

Digitized by Google

nus de S. Gallo. 11. Visio S. Vvettini, lib. 2. 12. De vita S. Leudegarij libri duo. 13. De vita S. Blaethmęs. 14. De eminentia vnitatis. 15. Epitaphium Geroldi Comitis. 16. Epitaphium Constantij. 17. De lætitia. 18. Hymnus de Natali Domini. 19. Ad Vvaldrichum Monachum. 20. Hymnus de sanctis, Sergio & Baccho. 21. Multa Epigrammata in variam suam supellectilem. 22. Vita Vverdonis Abbatis. Reliqui autem licèt manuscripti extant iam editi in lucem ab Henrico Canisio inter Tomos Antiquæ Lectionis.

VARMIENSIS ET HEILBERGENSIS IN BORVSSIA POLONIAE BIBLIOTHECA M. S. Latini Libri.

Et primò in Bibliotheca Varmiensi.

EXPLICATIONES de anima.
Explicat. super Euang. Lucæ.
Dialogus inter Saulum & Paulum B. Gregorij Papæ X.
Liber de Seculo & Religione.
Speculum puritatis.
Epistolæ Ecclesiasticæ cum quibusdam operibus.
Bertrandus de Turri per Aduentum.
Tabula auctoritatum & sententiarũ Bibliorum.
Gorram super Ioannem.
Gemma animæ.
Tractatus Theologicus.
Ecclesiasticæ Constitutiones.
Concordantiæ scriptorum Theolog.
Explicationes Sacræ scripturæ.
De Confessione & Sacramento Eucharistiæ.
Gertrandus.
Summa Rolandini.
Summæ Henrici.
Biblia in pergameno.
Biblia vsque ad Paralip.
Biblia vsque Iob.
Biblia, cum expositione continua.
Nouum Testamentum in pergameno scriptum.
Liber S. Aug. de spiritu & Anima, *in perg.*
Tertia pars D. Thomæ.
Dicta D. Thomæ super Ioan.
D. Thomas de veritate, *in perg.*
Moralia S. Gregorij. *in perg.*
Aptationes sermonum, *in perg.*
Secunda pars Homiliarum, *perg.*
Sermones de sanctis.
Sermones Dominicales.
Postilla Iordani super Euang. hyemalia.
Tractatus de dicendis choris.
Sermones super Epist. per annum, *in perg.*
Sermones Quadragesimales.
Sermones sanctorum, *in membrana.*
Sermones de sanctis.
Sermo de nouo sacerdote, *in membrana.*
Postilla Ruberti Holcoth super Sapient.
Philippi de monte Calerio.
Sermones Innocentij III. *in perg.*
Sermones super Euangel. Dominicalia, *in membr.*
Conciones incerti Auctoris.
Explicationes Psalmorum.
Lyræ scripta, *in membr.*
Lyra super Psalmos, *in charta.*
Postilla eiusdem super Euang. *in papyro.*
Glossa super Genesim.
Diuersæ allegationes, *in membr.*
Breuiarium, *in membr.*
Quæstiones Richardi de S. Victore, *in membr.*
Glossa super Epist. Pauli, *in membr.*
Summa de decem præceptis.
Liber ff. Infortiatum.
Nouella sexti.
ff. Vetus, *in papyro.*
Liber Infortiatum.
Codex, *in membr.*
ff. Nouum, *in membr.*
Nouella super 6.
Instituta, *in membr.*
Decretum.
Sextus Decretalium, *in membr.*
Decretales.
Clementinæ.
Summa Decretalium.
Summa Gotfridi super Decretales.
Apparatus Clementinianus.
Glossa Decretalium.
Archidi. super sexto.
Panormit. super Gloss.
Speculum Durandi, *in membr.*
Additiones speculi in Par.
Xapi.
Dominicus super sexto.
Recollecta super tertio & sexto.
Repertorium Iuris Canonici.
Imola in secundam partem noui.
Imola.
Imola in secundam partem Decretalium.
Imola in primum Decretalium.
Nouella de summa Trinitate.
Nouella sexti.
Nouella Ioan. Andr. super 2. Decretalium.
Additiones Ioan. Andr. super Decret.
Ioan. Andreæ super primo Decretalium.
Codex.
Decretorium Iuris.
Glossa Decretalium.
Distinct. Ioannis Galderici.
Lectura super 3. 4. & 5.
Lectura Clement. cum Repertorio.
Summa Azonis.
Explicatio Rosarij.

Practica

Practica aurea.
Summa quarti Decretalium.
Gloſſa ſexti Decretalium.
Henricus Bohich ſuper quarto Decretalium.
Prima primæ Antonij de Butrio.
Concordantiæ Decretalium.
Lectura Antonij de Butrio.
Tractatus de vſura.
Dicta Doctor. ſuper 2. Decretal.
Dicta Doctorum, in ff. Vetus.
Recollectiones in ſextum Decretal.
Lectura ſuper Decretal.
Decretales.
Lectura Ioan. Andreæ.
Raufridus.
Sextus Decretalium.
Repertorium Decretalium.
Mamotrectus.
Variorum Auctorum quæſtiones.
Dicta Doctorum.
Tabula Decretorum.
Formulare de proceſſu.
Baldus, Eiuſdem repertorium.
Baldus ſuper ſextum Codicis.
Baldus ſuper 10. collect.
Lectura Bartholi ſupra ſecunda parte digeſti.
Bartholi in primam partem Infortiati.
Bartholi in ff. Vetus.
De vita & honeſtate clericorum.
Lectura ſuper quarto, & quinto Decretalium.
Repertorium D. de B. V.
Lectura Decretalium.
Tractatus de ſeptem vitijs capitalibus.
Libellus de alteratione Inquiſitionis, & denu ciationis.
Deciſiones Rotæ.
Decretales.
Conſilia.
Regulæ collectoriæ.
Speculum hiſtoriale.
Iuſtinus.
Farrago de ſanctis.
Egeſippus, & Florus.
Legenda, *in membr.*
Vitæ Pontificum.
Paſtorale D. Gregorij.
Paſſionale, *in membr.*
Ioannes Bouatius de Claris mulieribus.
Hiſtoria Eccleſiaſtica.
Liber de Regibus.
Vitæ SS. Fr. Petri Ord. Præd.
Caſſiodorus.

CATALOGVS LIBRORVM M. S. HEILSBERGENSIS BIBLIOTH.

EXPEDITIONES Eraſmi Eiſlek Epiſcopi Plocenſis ad Leonem X. Pont. Max. nomine Regis Poloniæ.
Franciſ. Petrarch. de vita ſolitaria
Vocabula Canonum, & Legum.
Summa Reimundi.
Chron. Polon. annaliſom.
Chronica Polonorum Ioannis Dlugoſchi, Secundus ſomus.
Pruſſicæ hiſtoriæ Secundus Tomus.
Guilielmi Horbork deciſiones duæ Rotæ.
Prima pars D. Thomæ de Aquino.
Tilemanus Ghiſius de Regno Chriſti.
Moralia D. Gregorij.
Sermones ſuper epiſtolas Matthiæ de Ligniz.
Gregorius ſuper Ezechielem.
Tabula ſuper libros D. Auguſtini.
Pontificale Romanum.
D. Thomæ ſecunda ſecundæ.
Aimandus in Epiſt. ad Romanos.
Quadrageſimale eiuſdem.
Tabula figurarum de auctoritate Bibliorum.
Anſelmus.
Hiſtoria Bibliorum incerto Auctore.
Franciſcus Petrarcha de viris illuſtribus.
Lactantius.
Fratris Bartholomæi Conſtant. cõtra errores Græcorum. Vitæ Patrum.
Concordantiæ Bibliorum Auctore Buchinio.
Decreta, & conſtitutiones Concilij Baſileenſis, Auctore Buchonio.
Epiſtolarum Dominicalium explicatio Mechlinij.
Sermones Mechlinij de ſanctis.
Anſelmus in contrapoſitorum librum.
Nicolaus de differentia tranſlationis.
Super Euangelia Ioannis, incerti Auctoris.
Henricus Bodnius ſuper omnia voluminaDecretorum.
Diſcordantium, & concordantium Canonum decreta.
Inuentarium Speculi iudicialis Berengarij.
Inuentarium Iuris Canonici eiuſdem.
Lappi allegationes ad Nouellas.
Repetitiones & Quæſtiones Ioan. Calderini de Erde.
Inſtitutum Ionglani cum gloſſis.
Iuſtinianus de ritu Clericorum.
In ius Canonicum incerti Auctoris.
Summa M. Gotfridi de iure naturali.
Gulielmi de monte Laus ſuper Clementem.
Tractatus Iagellonis contra Cruciferos.
Tractatus Franciſci Padauillę de modo ſtudendi
Conſilia D. Chriſtophori Donoi de moribus.
Samſon de Caluo monte de iure naturali.
Oculus ſiue Summa Hoſtienſis.
Petri de Anchorano Inſtitut. & regulæ de iure.
Canonici iuris, liber ſextus.
Aegidius Romanus de Regimine Principum.
Polycratus de cunabulis & veſtigijs Philoſophorum.

Digitized by Google

Memoriale Iacobi Card. de Columna.
De prærogatiua Romani Imperij.
De rebus Orientalibus.
Ecclesiastica historia Ruffini Presbyteri.
De rebus Sueticis & Gotthicis.
Alexandri vita, & variæ historiæ simul.
Florus de Fortuna vtriusque Iuris.
Laurentij Rochij de vero bono.
Cicero de Viatore.
Ciceronis Orator.
Franciscus Petrarcha de remedijs vtriusque Fortunæ.
Bucolicorum liber eiusdem.
Senecæ liber de Quæstionibus naturalibus.

OXONIENSIVM, ET CANTABRIGIENSIVM IN ANGLIA BIBLIOTH.

Codices m.s. qui ad res Sacras, atque Ecclesiasticas pertinent.

PRODIIT anno 1600. Londini in Anglia Opus hac inscriptione: *Ecloga Oxonio Cantabrigiensis tributa in Libros duos, quorum Prior continet Manuscriptorum in illustrissimis Bibliothecis, duarum florentissimarum Academiarum Oxoniæ, & Cantabrigiæ. Posterior Catalogum eorumdem distinctum, & dispositum secundùm quatuor facultates, observato tam in nominibus, quàm in Operibus ipsis, Alphabetico literarum ordine. Ostensum est præterea in hoc secundo libro, quid à quoquo viro scriptum sit, quo tempore, ac postremò quot eiusdem libri Exemplaria, quibusque in locis habeantur.* De quo toto labore, quid sentiendum sit, paulò post agemus. Porrò libro secundo præfixa est tabula Chronographica, cum sequenti Prænotatione, atque Auctorum nominibus.

Tabula Chronographica, succincta breuitate ostendens seriem temporum, in quibus doctissimi viri inferius in hoc libro memorati scripserunt, à nato Christo ad annum Domini 1440. quo primùm tempore inuenta est Ars Typographica.

Dionysius Areopagita.	96	Proterius.	460	Lanfredus.	980
Iosephus de bello Iudaico.	99	Gennadius.	460	Abbo Floriacensis.	1004
Clemens.	103	Leo Papa I.	461	Fulbertus.	1010
Ignatius.	121	Fulgentius.	500	Osbernus.	1020
Polycarpus.	140	Gildas Abbas.	512	Haymo.	1054
Tertullianus.	200	Iordanus.	530	Berengarius.	1060
Cyprianus.	240	Iuuencus.	530	Guitmundus.	1060
Methodius.	255	Arator.	560	Lanfrancus.	1060
Origenes.	260	Cassiodorus.	575	Leodiensis.	1060
Macharius.	305	Gildas Badonicus.	580	Marianus.	1062
Eusebius Pamphili.	320	Paterius.	600	Thomellius.	1070
Lactantius.	320	Turonensis Gregorius.	600	Anselmus.	1080
Gregorius Nazianz.	369	Gregorius.	605	Hildebertus.	1090
Athanasius.	370	Isidorus.	630	Iuo Carnotensis.	1090
Damasus.	370	Cæsarius.	670	P. Alphonsus.	1100
Hilarius.	371	Adhelmus.	680	Zach. Chrysopolit.	1100
Cyrillus.	380	Smaragdus.	680	Richardus Præmonstratensis.	1100
Ambrosius.	389	Beda.	693		
Prudentius.	380	Sedulius.	714	Gocelinus.	1110
Basilius.	380	Felix Croulandius.	730	Anselmus Laud.	1110
Ephræm.	380	Etheluuoldus.	750	Gilbertus Vvestmonasterienſis.	1110
Gregorius Nyssenus.	380	Albinus.	780		
Ruffinus.	400	Paulus Diaconus.	780	Sigebertus.	1113
Orosius.	401	Claudius.	800	Calixtus Papa II.	1120
Chrysostomus.	405	Hamularius.	813	Eadmerus.	1121
Eusebius Emissenus.	420	Strabus.	840	Rupertus.	1124
Hieronymus.	422	Freculphus.	840	Hugo Victor.	1130
Augustinus.	430	Rabanus.	856	Nic. Triuet.	1135
Philippus Presbyter.	430	Remigius.	880	Osbertus.	1136
Cassianus.	435	Asserius Meneuens.	890	Petrus Lombardus.	1140
Sedulius.	450	Theophylactus.	900	Robertus Lincolnienſis.	1140
Prosper.	454	Radulphus.	910	Gilbertus Porretanus.	1140
Paschasinus.	456	Hilduinus.	920	Robetus Pulcyn.	1146
Bacharius.	460	Odo Cluniac.	920	H. Huntingdon.	1148

Digitized by Google

Berenguuiddus. 1150
Gualfredus Monumethenſis. 1152
Laur.Dunelmenſis. 1160
Arnaldus Bonauen. 1160
Guil.Gemeticenſis. 1160
Serlo. 1160
P.Comeſtor. 1160
P.Bleſenſis. 1160
Geruaſius Chicheſt. 1160
Odo Cantuarienſis. 1160
Simon Dunelmenſis. 1164
Athelredus. 1166
Io.Beleth. 1166
Io.Cornubienſis. 1170
Clemens Langhton. 1170
Petrus Riga. 1170
Euthymius. 1170
Hildegardis. 1180
Odo de Cerit. 1180
Balduinus. 1190
Ric.Diuiſienſis. 1190
Ricard. Hanguſtaldienſis. 1190
Galfredus Vines. 1199
P.Cluniacenſis. 1200
Io.Burgenſis. 1200
Geruaſ.Dorob. 1200
Ric.Canonicus. 1200
P. Cantor. 1200
Innocentius III. 1200
Ioachimus. 1200
Rogerius Houeden. 1204
Radulphus de Diceto. 1210
Geruaſius Tilber. 1210
Alex.Necham. 1210
Adamus Barking. 1216
Galfr.Couent. 1216
Simon Tornacenſis. 1216
Rad.Niger. 1217
Iac.Vitriacus. 1220
Alex.Elpid. 1220
Alex.Ales. 1228
Sreph.Langhton. 1228
Guil.Aluern. 1230
Io.Pariſienſis. 1230
Durandus. 1236
Rob.Conuton. 1240
Io.Rupeſciſſa. 1240
Vincent.Bellouacen. 1240
Gilb.Torrenus. 1242
Io.Rupella. 1250
Mich.Cornubienſis. 1250
Io.Vallenſis. 1260
Hugo Card. 1262
Tho.Docking. 1270
Guil.Tornad. 1270
Guil.Tripol. 1270
Aquinas. 1273
P.Tarentinus. 1275
Kiluuarbius. 1279
Aegidius Rom. 1280
Albertus. 1280
Bonauentura. 1283
Rich.Chapuuel. 1286
T.Hibernicus. 1290
Ric.Mediauill. 1290
T.Surton. 1290
Sim.Gand. 1298
H.Gandauenſis. 1299
Ioannes Papa XXII. 1308
Io.Scotus. 1308
Iac.Viterb. 1310
Guil.Riſcang. 1312
Chabham. 1316
Aquauillacenſis. 1317
Rad.Arton. 1320
Odoricus. 1320
Auguſt.Ancon. 1320
Nicolaus Lyranus. 1320
Franciſcus Mayro. 1320
Richardus Nottinghamus. 1326
Occham. 1330
Io.Vvaldeby. 1330
Elpidius. 1330
Richardus Fishacre. 1330
Ludolphus. 1330
Io.Rideuall. 1330
Sym.Boraſton. 1336
H.Coſteſey. 1336
D.Calderinus. 1340
Lapus Caſtel. 1340
Io.Lotterell. 1340
Gulielmus Lyſſouius. 1340
Bernard.Parant. 1340
Gerard.Sen. 1340
Philip.Caler. 1344
Gualt.Hemingford. 1347
Holcot. 1349
Greg.Ariminenſis. 1350
Mich.Maſſa. 1350
P.Thomas. 1350
Ric.Ciceſtrius. 1351
Sym.Heſton. 1358
Rogerius Compot. 1360
Rog.Conuuay. 1360
Alex.Eſſeb. 1360
Barth.Glanuile. 1360
Ran.Higden. 1363
Sim.Iſlep. 1365
Io.Tinmouth. 1366
Io.Grandiſon. 1369
Bertrandus. 1370
Thomas Ringſted. 1370
Io.Mandeuile. 1372
Gu.Torne. 1380
Sim.Alcoch. 1380
Vthredus. 1380
T.Vvintertoin. 1382
Sim.Bredon. 1386
Guil.Rubroch. 1386
Io.Broomyard. 1390
Ric.Vvyche. 1390
Rog.Dymoch. 1390
Shrarpe. 1390
Iac.Tharamus. 1390
Io.Taſſington. 1392
Gu.Vvodeford. 1399
Rob.Alington. 1400
T.Anglicus. 1400
T.Vercellenſis. 1400
Paulus Ven. 1400
Nic.Gorham. 1400
Io.Lillushull. 1400
Ric.Scroope. 1405
Io.Rocheford. 1406
P.Floreff. 1409
Gu.Butler. 1410
Nic.Bayard. 1410
P.Candiac. 1410
Alex.Carpent. 1410
Vvalleys. 1410
P.Alliacenſis. 1416
Ant.Ianuenſ. 1418
Leon.Aretin. 1420
Io.Palmer. 1420
Io.Puruey. 1421
Io.Gerſon. 1419
Ric.Hampole. 1430
Guualt.Hilton. 1430
Ric.Vlerſton. 1430
Tho.Vvaldenſis. 1430
P.Harentalis. 1436
Io.Felton. 1440
Tho.Vvalſingham. 1440

Iudicium, & cautio de Ecloga, ſiue de Catalogis Oxonio — Cantabrigienſibus Londini editis.

Hactenus Tabula Chronologica Oxonio — Cantabrigienſis, quam hic libuit intexere, tanquam breuiſſimam; tum quòd antequam Ecloga illa prodiret, iam plerorumque omnium eorum Auctorum ſcripta à nobis vel expenſa, vel indicata in Apparatu noſtro fuerãt: tum quòd noſtri conſilij fuit potiùs manu exaratos Codices Græcos Apparatui noſtro adijcere, quàm alios omnes, quos penè innumeros Eccleſiæ Catholicæ filij, & horum Officinæ, atque Bibliothecæ paſſim ſuppeditant.

Ac tamen ex eadem Tabula Chronologica eraſimus ſi non omnia, certè aliqua damnatæ memoriæ Nomina Scriptorum: Quid enim tenebris illis cum lumine Catholicorum? Nam & Collector nõ diſſitetur Petrum Abelardum, ſiue Alardum, ſiue Abailardum fuiſſe hæreticum. Miſcere autem nomina Ioannis Vvicleſi, Nicolai de Claymangijs, Petri Vineæ, atque ſimilium cũm Patribus, & alijs Eccleſiæ columnis, ecquid aliud eſt, quàm cœlum cum Inferno coniungere? Sanè cùm Collector præter Patres,

Digitized by Google

& Scholasticos alios Doctores, meminerit Thomæ Vvaldensis, vnus hic poterat satis esse, quo intelligeret, neminem sacris esse literis tinctum, quin cerneret Scripta omnia Vviclefi, & Petri Vineæ, ac reliquarum pestium ab eodem Thoma Vvaldensi, & quidem Anglo, viro verè doctissimo, & sancto fuisse omninò euersa. Quamobrem per viscera misericordiæ Christi obsecro Anglos, qui specie aliqua decepti sunt hactenus, vt ipsius Thomæ Vvaldensis Opus perlegant quod prænotatum est: *Doctrinale Antiquitatum Fidei, & Ecclesiæ Catholicæ, tres in Tomos distributum.* In quorum primo agitur de Deo, Christo, Petro, Ecclesia, Religiosis. In secundo, De Sacramentis. In tertio, De Sacramentalibus aduersus Vviclefistas, Hussitas, eorumque recentiores asseclas. Perlegant item eiusdem Commentaria in plerosque Diuinæ Scripturæ Codices. Librum inscriptum: *Fasciculus zizianiarum Vviclefi.* Sermones ad Clerum Oxoniensem. Libros varios de Religione perfectorum. De veritate Euangelica. De Corpore Christi Domini. De Diuinatione. De præscientia, & Prædestinatione. De Fide. Librum quoque ad Constantiense Concilium, Defensorium pacis. De Indulgentijs. De Sacramentis. De paupertate. ne quid dicam de Commentarijs in quatuor libros Sententiarum Magistri; & vt omittam, quæ in Aristotelem scripsit.

Porrò sciant ab ipsa Academia Oxoniensi per publicum duodecim electissimorum virorum Decretum, plusquam ducentarum hæresum dogmata Vviclefi fuisse damnata, & huius Codices concrematos. Quin & in Concilio Constantiensi confirmatum est Decretum verorum Archiepiscoporum Cantuariensis, & Eboracensis in Anglia, & Pragensis in Boëmia; itemque Patrum Concilij Romani paulò ante Constantiense Concilium celebrati, à quibus interdicta fuerat lectio librorum Ioan. Vviclefi. Extat Diploma Martini V. Pont. Max qui denuò eosdem libros Vviclefi proscripsit. Historiam præterea serpentis huius cancri scripserunt Nauclerus Generatione 47. Aeneas Syluius, qui postea fuit Pont. Max. cap. 35. Historiæ Boëmicæ. Cochlæus lib. 1. histor. Hussitarum. Iacobus Picolhomineus lib. 6. suorum Comment. Thomas Vvaldensis ante istos Tom. 2. suę Doctrinalis, Dubranius lib. 23. hist. Boem. Quorsum igitur ista hypersarcomata iampridem recisa inseras in corpus Ecclesiæ mysticum, quę pyram non Bibliothecas merentur?

Cæterùm & ex ipsa Ecloga, siue Catalogis Oxonio — Cantabrigiensibus eradenda sunt, quæcunq; Collector de suo inseruit in Epistola dedicatoria, atque ad Primi libri finem adiecit. Nam dum timuit, ne Catholicus existimaretur, qui tot Catholicos Patres è Catholicis Bibliothecis diuinitùs asseruatos proferret in lucem, fecit, quod Harpyiæ faciunt, lautè enim (si tamen lautè) epulatus, quæ sibi superfuêre putore detractionis inquinauit. At vtinam epulas eorundem Patrum in ipsis fontibus degustasset. forsan putores suo labori nullos inhalasset. Et verò verè putidum est, Illyrici Apostatæ, & hæretici iudicio Catholicâ Christi Ecclesiam metiri, damnatos ab eadem Auctores, & ab Anglis eximijs Theologis sexcenties profligatas, & eiectas Gulielmi de sancto Amore, & aliorum hæreticorum quisquilias obtrudere, seque censorem constituere, cùm tamen diffiteri non potuit, quin hinc inde Catalogos Catholicorum olim collegiorum dum colligebat, id sine eorum lectione, certè sine intellectione plura malitiosè pronunciauerit. *Liber* (inquit) *Aegidij de Fœno, quem scripsit contra Flagellatores, sine dubio est liber bonus, & dignus luce. Laudat Illyricus, vti ego conijcio, nam ista omnia sine, & absque libris refero, necessitate coactus ita facere. Quamobrem si minus rem aliquando assequar, esto, sit ἁμάρτημα μνημονευτικὸν* (dicendum erat μνημονικὸν) *ignoscant viri docti defectus meos, & cogitent me ista scribere Londini inter strepitus, & clamores vulgi, non Oxoniæ quietè inter libros.* Deinde post pauca subdit: *Libros ipsos habetis, accipite, legite, plura de hac re additurus eram, sed dictanti mihi instabat Typographus, vt ei chartas meas ministrarem, ne cogerentur sui in damnum suum feriari, & alieno planè tempore Saturnalia agere.* Vides Lector partum præproperum, ne dicam abortum, & monstrum.

Atqui in Appendice, libro eius Eclogæ secundo, inserta, post verbum Augustinus, sequentia leguntur: *Præter hos, & alios manu exaratos Codices in Operibus Diui Augustini extant in celeberrima Bibliotheca Collegij Mertonensis Oxoniæ nouem Volumina, vnde peti possunt exemplaria, si quibus otium sit, & volunt versare scripta tam præclari, ac planè Diuini Patris tam negligenter (vt ne quid grauius dicam) à Louanienſibus edita. Accedunt præterea manuscripti Codices in priuatorum hominum manibus, qui huic tam pio, & publico operi libros suos affatim subministrare possunt, & benignè (nisi fallor) impertire volunt: sed vt idem Pater alicubi dicit: Multa præterea, quia multum festino.* Hæc quidem ibi. At ô bone vir, serio ne loqueris, cùm diuum Augustinum tam præclarum, ac planè diuinum Patrem appellas? Non opinor, nec enim forsan eum qua decet ratione decurristi vnquam. Quidni in quam si perlegisses detestareris omnes hæreses, quæ hoc æuo à vestris Symmistis excitatæ, olim ab ipso fuêre, & indicatæ, ac condemnatæ. Perlege eius librum ad Quoduultdeum. Quidni Petri Apostoli successorum Pontificum Maxx. successio te reuocasset ad Ecclesiam Catholicam? Notissima sunt, quæ ille scripsit hac de re contra Adimantum Manichęum. Quę certè successio tenebat Augustinum in Ecclesia Catholica. Quidni hæresum scholas secerneres ab vna Catholica Ecclesia, si eius librum de moribus Ecclesiæ æstimares? Quidni, (ne longum faciam) quæcunque ipse de septem Sacramentis, de legitimis Episcoporum ordinatione, de schismate Donatistarum, deque omnibus dogmatibus doctissimè disseruit, amplectereris? Cuncta hæc nisi cernis in Academijs, in suggestibus, in scriptis Catholicorum semper ex Augustino doceri, aut cæcutis, aut cæcus esse vis, dum ambulas cum cæcis. Et verò Magistri Sententiarum libri, quos candidati Theologiæ manibus terunt à trecentis plus annis, nimirùm è D. Augustini sententijs concinnati, D. Thomæ Summa, quæ Doctrinam eiusdem Patris vbique spirat, quęve Augustiniana Confessio accuratissimè collecta est ac sæpè euulgata à Hieronymo Torrensi nostro, fidem huius veritatis etiam perfidis faciunt.

Sed subdis. Scripta D. Augustini: *Negligenter (vt ne quid grauius dicas) à Louanienſibus edita fuisse.* Hic etiam amabò te, putas ne intelligis, quæ dicis? non puto. Quis enim tam esset excors, qui si antiquiores editiones ipsius Operum Augustini contulisset cum Louanienſium Recognitione, hosce non suspiceret. qui eadem, vt in Apparatu sacro diximus, cum ducentis Codicibus contulerant? Id si tu minimè feci-

sti, qui

sti, qui ex aliorum ore (ne quid grauius & ipse de te iustius dicam) loqueris, vide saltem in Apparatu nostro Sacro, quid de Augustino, deque perspicaci Louanienſium diligentia in plurimorum collatione Codicum scripsi. Semihoræ spatium qui in id impenderit, squamæ, spero, ex eius oculis (si qua vis cernendi in ijs restat, vt iam non palpet in meridie.

Veruntamen affers in celeberrima Bibliotheca collegij Mertonensis Oxoniæ nouem extare volumina D Augustini, vnde peti possunt exemplaria, è quibus edita repurgentur. Quidni igitur vos tertij Catones è cœlo delapsi (si Deo placet) hactenus non præstitistis, quod præstitêre Louanienses? Cur Patres, quod semper fecêre Catholici, Londini haud edidistis? Ecquis autem nouem illa volumina cum vniuersa Bibliotheca reliquit Oxonienſibus, nisi Angli Catholici, & Patrum vestrorũ maiores à quibus degenerastis? licèt non degenerârunt alij plurimi, qui corde, ore, scriptis, sanguine inter ipsos equuleos fidem Orthodoxam professi, ac plurimi identidem professuri sunt, si de sua fide interrogati fuerint.

Sanè ego (inquis) *Spicilegium D. Augustini, hoc est libri de fide ad Petrum Diaconũ cum antiquissimis duobus m. s. & postremis, ac vltimis editionib. excusis tam Basileensi, quàm Parisiensi diligenter collegi, ac castigaui: quã diligentiam (addis) & vtilissimum laborem indicant variæ lectiones, quæ succinctæ brevitate sunt annotatæ.* Esto: eas legimus, nec laborẽ improbamus. Sed hoc quid inter tantos? Louanienſibus consilium fuit vniuersa D. Augustini Opera conferendi, & recognoscendi; quod in Fulgentio, cuius (non Augustini) liber ille est, non extat, quòd tã soliciti essent, vt facerent, dum plerosque alios Auctores continenter expurgârunt.

Denique ais deesse vobis operarios, quod (vt inquis) *cum gemitu, & dolore scribis, quia nemo illos conducit.* Quin igitur accedis (quod tot Angli summa cum laude faciunt) eò, vbi nec desunt Operarij; ac quotidie emergunt vineæ nouę etiam in remotissimis Indijs, quas ijdem Operarij excoluntemissi nimirùm ab vna Catholica Ecclesia in omnem Terram, dum isthic stertitis, & (vt tu dicis) otiamini, atq; adeò inter vos ipsos digladiamini Lutherani, Caluiniani, Puritani, & qui non?

Sed & de nescio quo vestro Pseudomartyrologio quod iactas desine ijs mẽdacijs fucum facere plebi. Habet enim Anglia Roberti Personij nostri censuram, qua impostura Foxij, in eo condendo, aperuit, dum & nunc, quæ superaddita sunt, pergit detegere, vt ne qui glorietur eos esse in cœlis, qui à legitimis, & Catholicis Magistratibus puniti, æternùm apud Inferos cruciantur.

Quod autem doles proscribi ab Ecclesia Catholica hæreticorum libros; scilicet res noua est, cùm & semper curæ fuit Spiritui sancto, vt id fieret; ac perneceſſarium sit venenatas hæreses hoc antidoto restinguere. Legat, qui temeritatem istorum reclamantium vel compescere, vel sanare cupit, quid Gabriël Putherbæus Turonicus tribus libris hac de tota re vberrimè, ac verè disseruit, qui etiam Germanicè sunt versi. Quod cùm antea Ioan. Gerson libro contra Romantium de Rosa, Alphonsus de Castro de iusta hæreticorum punitione, Bellarminus Card. Ioannes Capetius lib. de modo coërcendi hæreticos, Petrus Binsfeldius Comment. ad l. culpa, C. de maleficis, & Mathematicis feciſſent, subsecutus nouissimè Iacobus Gretserus noster librum fide, & ingenio tanto dignum edidit de iure & modo prohibendi, expurgandi, & abolendi libros hæreticos, & noxios. Quo quidem ante omnia egit quomodo Lutherani Caluinianorum, hi Lutheranorum, reliqui hæretici sibi aduersantium hæreticorum scripta proscribunt, atque comburunt, & quod dixit Lutherus de Erasmi scriptis, ea Deæ Cloacinæ, & Stercucutio destinant.

Quod reliquum est, mirari possem, cur in ista Ecloga nulla sit facta mentio legitimarum Synodorum, è quibus & faciem Ecclesiæ, & doctrinæ Catholicæ medullam licet intueri, nisi quòd ea luce facilimè cæcitas vestræ chimeræ detegeretur, qua tot populorum ingenia, mentesq; conuoluitis: dum interim nouam (nomine tenus) Ecclesiam, & eam quidem in varias sectas dissectam, putatis extruere: dum inquam noua quoque exposcitis Concilia, qui nulla legitima antiqua, ne ea quidem, quæ in vestra Anglia legitimè fuêre celebrata, admittitis.

CATALOGVS EX ORIENTE MISSVS DE LIBRIS GRÆCIS M. SS. SACRIS, QVI THEODOSIAE (HOC EST) Caffæ Taurica Cherſoneſſo inuenti ſunt, ex Græco in Latinum translatus, & antehac nunquam editus.

CATALOGVS PRIMI LIBRI.

ORATIO PRIMA

BEATI Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio de Seraphinis, cuius est initium: *Vix tandem secundùm Oziam, enauigauimus pelagus.*

II. Historia miraculi, à militiæ principe Michaële facti, quæ sic incipit: *Et de sanctis alijs narrare, & rerum ab illis gestarum memoriam colere, non modò pium est.*

III. B. Patris nostri Andreæ archiepisc. Cretẽsis Hierosol. oratio in Natalitium sanctis-

Digitized by Google

simæ Virginis Deiparæ, cuius exordium: *Si metiamur terram spithama, & funiculo determinatur ambitus maris.*

III. Beati Patris nostri, Ioannis Damasceni, oratio in augustissimam Natiuitatem sacratissimæ Dominæ nostræ Deiparæ, & semper Virginis Mariæ, cuius est principium: *Huc agite, omnes gentes, omne genus hominum, & lingua, & ætas omnis.*

IV. Beati Patris nostri, Andreæ, archiepiscopi Cretensis, Hierosolymitæ, oratio in Exaltationem pretiosæ & viuificæ Crucis, quæ sic orditur: *Crucis solemnitatem agimus, & Ecclesia illustratur omnis plenitudo.*

VI. Beati Patris nostri, Sophronij Hierosolymorum, oratio in Exaltationem venerandæ Crucis, & sanctam Resurrectionem, cuius est initium: *Crucis festivitas, & quis non exultet? Resurrectionis præconium: & quis non rideat?*

VII. Res gesta perfectioque Cornelij Centurionis, hoc exordio: *Post salutarem Verbi in terram aduentum, voluntariamq; crucem, & pro nobis, &c.*

VIII. Martyrium sancti magnique martyris Eustathij, Theopistæ, eiusq; filiorum, Agapij, & Theopisti, quod inchoatur: *Cùm Traianus Romanorum teneret Imperium, & Idololatricus furor orbem terrarum, &c.*

IX. Martyrium sanctæ & glorioſæ, primæq; martyris, & cõparandarum Apostolis, Theclæ, cuius hoc principium: *Nunc magni veritatis Euangelistæ & præconis.*

X. Vita & politia sanctæ Euphrosynes Alexandrinæ, cuius initium: *Iam Theodosio, Arcadij filio, Romani imperante.*

XI. Commentarius in sanctum Apostolum & Euangelistam Ioannem Theologum, qui incipit: *Quòd non multùm distet ab Angelis homo, sicut loquitur diuinus Danid.*

XII. Vita & politia, & martyrium sancti Gregorij, maioris Armeniæ, cuius principium: *Persarum imperio in Parthos dissoluto.*

XIII. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in conceptionem sancti Ioannis Præcursoris & Baptistæ, quæ orditur: *Opportuna dies, læta festivitas, publicum gaudium.*

XIV. Martyrium sancti Apostoli & martyris Ananiæ, quod incipit: *Luciani impij de partibus ad Orientem in Bethagare.*

XV. Vita & politia, & martyrium sanctorum, Cypriani & Iustinæ, hoc principio: *Multa & magna post obitum Antiochi excitant admirationem.*

XVI. Martyrium S. Dionysij Areopagitæ, cuius hoc initium: *Antiquum quidem in figuris & ænigmatibus occultabatur, quæ fidei sunt, & veritatis lux.*

XVII. Commentarius in sanctum & glorioſum Christi Apostolum Thomam, sic incipiens: *Olim in terris morum conuersationemq; habentes Apostoli.*

XVIII. Martyrium sancti & glorioſi martyris Longini centurionis, quod incipit: *Verbi Dei, propter pœnam ex inobedientia nobis inflictam.*

XIX. Commentarius in S. Apostolum & Euangelistam Lucam, cuius hoc principium: *Etsi iusti memoriam cum laudibus celebrari, vir quidam diuinus & sapiens.*

XX. Martyrium sancti magniq; martyris, Artemij, quod sic inchoatur: *Post Domini & Seruatoris nostri in cœlos assumptionem, &c.*

XXI. Commentarium in sanctum Iacobum Apostolum, & fratrem Dei, cuius hoc initium: *Nihil tam suaue studioso virtutis, etiam satietate nulla vitiatum.*

XXII. Martyrium sanctorum martyrum, Marciani & Martyrij notariorum, quod sic incipit: *Et quidem iam primùm in regione versabatur Arianorum dogma.*

XXIII. Certamen sancti & glorioſi, magnique martyris Demetrij, hoc principio: *Tenebat quidem Romanorum sceptra Maximianus Herculius.*

XXIIII. Martyrium sancti magniq; martyris, Arethæ, sanctorumque martyrum vnà cum illo passorum: & historia rerum tunc in locis illis gestarum, cuius hoc initium: *Annus quidem iam quintus imminebat Pio Iustino, Romani Imperij sceptra, &c.*

XXV. Vita & politia sancti patris nostri Abramij, cuius principium: *Virorum virtuti deditorum vita, eorumque politiæ enarratio.*

XXVI. Vita & politia sanctorum, & miraculorum citra pecuniam operatione glorioſorum, Cosmæ & Damiani, hoc principio: *Iam pietate refulgente, & Euangelico præconio omnem, &c.*

XXVII. Certamen sanctorum & glorioſorum Christi martyrum, Acindyni, Pegasij, Anempodisti, Aphthonij, & Elpidifori, quod sic inchoatur: *Etsi primi Perſæ Christum ex virgine natum adorauerunt.*

XXVIII. Vita & politia, & certamina sancti Patris nostri Ioannicij, hoc exordio: *Viam, quæ ducit ad virtutem, asperam esse & arduam, ac difficilem.*

XXX. Vita & politia sancti Patris nostri, Pauli Confessoris, hoc initio: *Quando Constantius, magni Constantini tertius filius.*

XXX. Vita & politia, & religioſa exercitatio sanctæ Matronæ, tali principio: *Vitæ victusq; temperantia & virtutum studio ornatos, pro viribus laudare.*

XXXI. Vita & politia sanctæ, semperque memorandæ Theoctistæ Lesbiæ, cuius hoc principium: *Imagines, & cippi, & statuæ, propter hoc omninò ad nostrum, &c.*

XXII. Commentarius in sanctum Apostolum Christi, Philippum, incipiens hoc modo: *Dei Dei*

Verbum

Verbum, ab æterno existens vna cum Patre, & expers temporis, accepit, &c.

XXXIII. Martyrium sanctorum trium Confessorum, Guziæ, Samonæ, & Abibi, quod incipit: *Annu quidem ab Alexandri Macedonis imperio.*

XXXIV. Commentarius in sanctum Apostolum, & Euangelistam Matthæum, cuius illud exordium *Iam quidem ab eo, qui finxit nos, datam, &c.*

XXXV. Georgij, qui fuit Episcopus Nicomediæ, oratio de beatissima Deipara Virgine, quando trimu la in templo à suis parentibus est præsentata, quæ incipit: *Egregia nobis argumentorum principia, festiuita hæc præsens ostendit.*

XXXVI. Vita & politia sancti patris nostri, Gregorij, olim Agrigentinorum Episcopi, hoc initio *Pulcherrima quædam res est, Virtus: & quantam gloriam in mundo, tam terreno, quàm cæleſti, &c.*

XXXVII. Martyrium sanctæ & victoriosæ, magnæque martyris AEcatarinæ, tali principio: *Regnant impijssimo Maxentio, vniuersum Romanorum imperium, &c.*

XXXVIII. Concionum Petri in populo suo habitarum, Clementis compendium, cuius hoc initium *Clemens Iacobo, domino & Episcopo, & Episcoporum Episcopo.*

XXXIX. Martyrium sancti Clementis, quod incipit: *Hæc igitur, quæ plena est superna gratiæ, principis Apostolorum, Petri.*

XL. Vita & politia sancti Patris nostri Alipij, hoc principio: *Pulchra quidem & martyrum certamina, & qui multum possunt virtuti deditis, &c.*

XLI. Martyrium sancti, magniquemartyris, Iacobi Persæ, quod inchoatur: *Arcadio Romanorum sceptra gu bernante, cui pater quidam erat Theodosius.*

CATALOGVS LIBRI SECVNDI.

ORATIO I. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, Homilia priùs habita Antiochiæ, cùm presbyter esset ipse in veteri Ecclesia, in illud Apostoli dictum *Vino modico vtere propter stomachum tuum*, & quæ sequuntur:

deest ***

Et aduersus audentes blasphemare, cuius principium: *Audiuistis Apostolicæ vocis tubam.*

II. Eiusdem Homilia, dicta in veteri, quam appellant, Ecclesia, cùm esset presbyter, in turbulenta euersione statuarum Theodosij, pij Regis, & magni. Et in dictum illud Apostoli: *Diuitibus huius seculi præcipe.* Et contra auaritiam, quod incipit: *Quid dicam, & quid loquar? Lacrymarum præsens est occasio, non verborum.*

III. Eiusdem de peregrinatione, quam obiuit Episcopus Antiochiæ, Flauianus, pro ciuitatis negotio legatus ad Regem Theodosium, propter admissam in statuas contumeliam. Et quòd apud Deum regno maior est Sacerdotij dignitas: ideoque propter hoc esse confidendum. Et quodnam verum sit ieiunium. Et qua de causa Niniuitæ bestias ieiunare ordinauerint. Et quòd, quàm humano vesci corpore, sit peius detrahere. Tum ad finem, de mactatis. Et aduersus accusatores, quòd multi innocentes capti sunt, hoc principio: *Cùm in Sedem hanc intueor solitariam, & vacuam Doctore.*

IV. Eiusdem exhortatio ad populum, de tolerantia & patientia, ab exemplis Iobi, ac trium puerorum. Deque iuramentorum fuga, cuius hoc est initium: *Benedictus Deus, qui doloribus afflictos, nostras consolatus est animas.*

V. Adhuc eiusdem exhortatio ad populum, de incumbentibus minis generosè ferendis, exempla multa continens eorum, quæ tum Iobo, tum Niniuitis acciderunt: non formidandam esse mortem sed peccatum. Et quid sit infeliciter mori. Et omni conatu abstinendum à iureiurando. Item de terræ motu, hoc principio: *Trium puerorum, & Babylonicæ fornacis enarratio, mediocri quodam modo.*

VI. Quòd metus Principum sit vtilis. Et historia, quænam in via contigerint illis, qui ad Regem sedi tionis famam attulerunt. Et quòd, qui iniustè patitur, Deoque illud permittenti, gratias agit, si æqualis propter Deum patienti. Et exempla rursus à tribus pueris, & fornace Babylonica petuntur. Item de fuga iurisiurandi, sic est initium: *Multos quidem consumpsimus dies, dum vestram dilectionem cõsolantes exhortamur.*

VII. Eiusdem, quòd mœroris affectus, ad peccati profit abolitionem. *In principio creauit Deus cælum & terram.* Et quod magnum sit consolationis argumentum, opificij mundani structura. Deq; Adamo vbinam ille sit. Denique iurandum non esse, quod sic incipit: *Multa quidem, & de multis hesterna die, coram vestra disserui dilectione.*

VIII. Eiusdem exhortatio ad virtutem. Et in illud: *Deambulabat Deus post meridiem in Paradiso.* Ac de fugiendo iureiurando, principium est: *Cognouistis paulò antè, quomodo omnis Scriptura consolationem affert.*

IX. Eiusdem laudatio, eorum qui iurandi explent continentiam. Et quòd neminem dubitare oporteat post conuiuium se cõferre ad Ecclesiam, ad audiendum diuini verbi oracula. Et quamobrem multo tandem pòst tempore, sacræ nobis traditæ sunt Scripturæ. Tum in illud: *Cæli enarrant gloriam Dei.* Et Physica de mundo tractatio. Et abstinendum à iurando, sic incipit: *Et nuper ad vos, & iterum nunc ad vos dico: vtinam verò etiam semper.*

X. Eiusd

Digitized by Google

. Eiusdem laudatio, post epulas ad concionis auscultationem congregatorum. Physica item disputatio de mundo. Et aduersus eos, qui creaturam pro Deo habent. Et rursus de non iurando. Cuius initium: *Gaudeo & gratulor vobis omnibus, quòd admonitionem nostram, &c.*

I. Eiusdem gratiarum actio ad Deum, de liberatione à metu impendentium ex tormentis malorum. Et in memoriam veterum euentorum reuocatio. Præterea aduersus eos, qui corpus nostrum calumniantur. Adhæc de hominis fabrica. Et iterum, quòd iurandum non sit, cuius hoc principium: *Post quam sensero præteritam tempestatem.*

II. Eiusdem gratiarum actio ad Deum, de gratia facta ipsis, qui in Regem deliquerant. Et Physica de creatura disceptatio. Et quòd, cùm formasset hominem Deus, imbuit ipsum lege naturali. Et omni studio cauendum esse à iureiurando, quod incipit: *Et hesterna luce dixi, Benedictus Deus: & hodie rursus hoc idem dicam.*

III. Eiusdem gratiarum ad Deum actio, de mutatione tristium. Et commonefactio de illis, qui propter seditionem abrepti sunt, & supplicio affecti. Similiter autem rursus explicatio de hominis creatione, & quòd lege naturali præditus est. Et de explenda iurandi continentia, cuius initium: *Ab eodem exordio, ijsdemq; præfationibus, quas heri & nudiustertius, &c.*

IV. Eiusdem, populo à trepidatione liberato, & iam securo: Quidam ciuitatem rumoribus iterum formidandis commouerunt. Ad hoc igitur hæc instituta est Homilia. Et de iuramentorum fuga, exhortatio, cuius principium tale: *Nos vulgarem in modum ciuitatem nostram diabolus heri conturbauit, sed, &c.*

V. Eiusdem, Rursus de aduerso ciuitatis Antiochenæ casu. Et quòd vtilis est vbique metus. Quodque risu luctus est vtilior. Et in dictum, quod ait: *Agnosce, per medium tendiculorum te transfire.* Et quòd Sacramento adigere, deterius sit, quàm homicidium perpetrare, quod sic incipit: *Oportebat & hodie, & priore Sabbatho, de ieiunio mouere, &c.*

VI. Eiusdem, Rumore de præda vsque ad principem vulgato, omnisque iam de fuga consultantibus; cùm Princeps in ecclesiam ingressus esset, vsusque exhortatione, dicta præsens est homilia. Præterea de non iurando. Et in dictum Apostoli: *Paulus vinctus Iesu Christi*, cuius hoc initium: *Principem quidē laudaui de sua solicitudine, quòd perturbatum ciuitatem conspicatus, & omnes, &c.*

VII. Eiusdem, In principes à Rege Theodosio legatos, Ellibichum militiæ ducem, & Cæsarium Magistrum. Et de tormentaria quæstione reis, propter statuarum euersionem, adhibita. Cuius illud initium: Opportunè cecinimus omnes communiter hodie, *Benedictus Dominus, &c.*

VIII. Eiusdem de ieiunio. Et in dictum Apostoli: *Gaudete in Domino semper.* Hoc principio, *Multos vidi gaudentes, & qui inter se dicerent, vicimus.*

IX. Eiusdem, Domino, seruatæ, ad Indigenas. Et quòd non sit iurandum, cuius hoc initium: *Petulanter sanctis martyribus insultastis.*

X. Eiusdem, de reditu Episcopi Flauiani, & reconciliatione Regis cum ciuitate, & illis, qui deliquerant in statuarum euersione, quod incipit: *A dicto, à quo semper præter occasionem periculorum, &c.*

XI. Eiusdem, elementaria institutio, ad illustrandos Baptismi lumine. Deque mulieribus obtorto capillitio sese, & auro exornantibus. Ac de illis, qui ominationibus vtuntur, amuletis & incantamentis, cuiusmodi omnia à Christianæ religionis professione sunt aliena. Hoc principio: *Eorum, quæ ad vestram dilectionem, antea dicta sunt, primùm fructus, &c.*

XII. Eiusdem, de iniuriarum memoria, siue ira. Et quòd omni diligentia fugiendum sit iuramentum. Quod sic incipit; *Ad finem nobis quòd reliquum est ieiunij, tempus vrget. Quamobrem & nos, &c.*

XIII. Eiusdem, de parabola decem talentorum millia debentis, & centum denarios à conseruo exigentis. Et quòd omni peccato deterius est, iniuriarum meminisse. Cuius hoc principium: *Tanquam ex longa peregrinatione reuersus ad vos, ita, &c.*

XIIII. Eiusdem oratio, habita in magnam hebdomadem, vbi docetur, quamobrem magna dicatur hebdomas. Et in istud: *Lauda anima mea Dominum.* Præterea magnum bonum esse, in precationibus non deficere. Cuius initium est: *Absolnimus ieiunij nauigationem, & ad portum, &c.*

CATALOGVS LIBRI TERTII.

ORATIO I. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in faustam Annunciationem sanctæ Virginis Deiparæ, cuius principium: *Rursus gaudij læta nuncia, rursus, &c.*

I. Theodoti minimi Monachi, oratio in lætam Annunciationem sanctæ Virginis Deiparæ, quæ incipit: *Quando hybernus idololatriæ & caliginosus transieris ambitus, &c.*

II. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in quatriduanum Lazarum. Quæ sic inchoatur: *Hodie excitatus Lazarus, multorum ac diuersorum, &c.*

III. Hesychij Presbyteri Hierosolymorum Oratio in quatriduanum Lazarum. Habet hoc initium:

initium: *Amo Ecclesiæ agrum, spiritualem hunc mihi, &c.*

V. Ioannis Archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in Ramos, hoc principio: *Ex miraculis ad miracula, &c.*

VI. Beati Patris nostri, Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in S. sabbatū cuius hoc initium; *Vidistis heri latronis equitatem, & Iudæorum, &c.*

VII. Eiusdem sancti Ioannis Chrysostomi, archiepiscopi Constantinopolitani, oratio de Paschate, qu sic incipit: *Benedictus Deus, Opportunum est hodie nos omnes clamare, &c.*

VIII. Beati patris nostri Gregorij Episcopi Nazianzeni Theologi, oratio de sancto Paschate. Item d tarditate, & segnitie. Cuius hoc est principium: *Resurrectionis dies, & initium felix, &c.*

IX. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio de Thom Apostolo. Cuius hoc exordium: *Ecce iterum festinitas, ecce iterum salus animarum. Venio debitum reddi tum, &c.*

X. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in mediam Pentecosten, hoc principio: *Vbicunque Dominus Christus, veluti fons vitæ corporaliter transit, &c.*

XI. Leontij Episcopi Neopolitani, oratio in mediam Pentecosten. Quæ sic incipit: *Amantibus Dominum festinitatis nunquam deest occasio.*

XII. Beati Patris nostri Antipatri, oratio in Natalitium sancti Ioannis præcursoris & Baptistæ. Princi pio tali: *Inter natos mulierum, neminem Ioanne maiorem, Seruator, &c.*

XIII. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in assum ptionem Domini. Quæ incipit: *Benedictus Deus, Opportunum etiam nos hodie omnes, &c.*

XIV. Eiusdem beati Chrysostomi, oratio in assumptionem Domini. Quæ sic inchoatur: *Letum mihi ec clesiæ theatrum, &c.*

XV. Beati Patris nostri Gregorij, Episcopi Nazianzeni, Theologi, oratio in sanctam Pētecosten. Cuius hoc initium: *De festo paucis disseramus, & spiritualiter, &c.*

XVI. Beati Patris nostri Procli, archiepiscopi Constantinopolitani, oratio in Transfigurationem Hoc initio: *Huc adeste amici etiam hodie. Res Euangelicas gnauiter apprehendamus.*

XVII. Beati Patris nostri Cyrilli, archiepiscopi Alexandrini, oratio in Transfigurationem Seruato ris nostri Christi. Hoc principio: *Gnari quidem certandi, spectatorum, &c.*

XVIII. Beati Patris nostri Andreę, archiepiscopi Cretensis, oratio in augustissimam obdormitionem sanctissimæ Virginis Deiparæ. Sic inchoata: *Mysterium præsens hæc solennitas, &c.*

XIX. Eiusdem beati Andreæ, archiepiscopi Cretensis oratio in summè venerandam obdormitionem sanctæ Virginis Deiparæ. Hoc initio: *Quicunque venerabile hoc Virg. Deiparæ, &c.*

XX. Sancti Patris nostri Andreæ, archiepiscopi Cretensis, oratio in Natalitium sanctissimæ Virginis Deiparæ. Cuius hoc initium: *Principium quidem festinitatum præsens hæc est solennitas. Prima ve ro, &c.*

XXI. Eiusdem sancti Patris Andreæ, archiepiscopi Cretensis, in Natalitium sanctæ Virginis Deiparę cum Demonstratione ex veteri historia, quòd ex semine Dauidis vsque deducatur. Cuius exor dium: *Rursus festum & solennitas est, & rursus ego scitus egregiúque connumerator, in celebri conuentu concionem habens.*

XXII. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, in Exaltation pretiosæ Crucis. Hoc initio: *Rursus exaltatur Crux, rursus exultat Creatura, rursus exaltatur, &c.*

CATALOGVS DVORVM MINORVM.

Prioris.

I. Beati Patris nostri Ioannis Chrysostomi, oratio in illud: *Excepto quòd perturbatur omnis homo viuens.* Cu ius est initium: *Piscatorem simus profundus incitat, quando iacto reti, &c.*

II. Eiusdem oratio, in diuitem & Lazarum. Hoc principio: *Non vulgariter nobis profuit illa de Lazaro para bola, &c.*

III. Eiusdem, de illis qui obdormierunt: *Nolo vos ignorare fratres, vt ne tristemini.* Quod incipit: *Quatuor die impendiuus, de Lazaro parabolam, &c.*

IV. Sancti & diuini Patris nostri, Ephraim Syri, oratio de Antichristo. Hoc initio: *Quomodo ego pec cator? &c.*

V. Beati Patris nostri Cyrilli, archiepiscopi Hierosolymitani, oratio in occursum Domini nostri. Qu sic incipit: *Gaude multùm filia Sion. Prædica gaudium filia.*

VI. Beati Patris nostri Ioannis, archiepiscopi Constantinopolitani, Chrysostomi, oratio in Nata litium honorandi Præcursoris. Hoc principio: *Benedictus Deus, ecce enim in operibus, &c.*

VII. Eiusdem sancti Chrysostomi, oratio in Decollationem, & Herodiadem. Cuius hoc initium: *Rur sus Herodias insanit, rursus perturbatur.*

VIII. Eiusdem Chrysostomi, in illud: *Quòd ornata virtutibus vita, præstantior sit miraculis.*
Et de Abrahamo, Quod incipit: *Consuetudo pictoribus est, quando ad similitudinem sunt expressuri aliq. &c.*

IX. Eiusdem, Quando extra gremium Ecclesiæ prehensus Eutropius, auulsus est &c. Et de Paradiso

Digitized by Google

ac scripturis. Quodque Scripturarum lectio sit vtilis. Et quòd Paradiso Scripturæ sint anteferendæ. Tum, quòd Ecclesia sit omnium pretiosissima. Et in illud: *Astitit Regina à dextris tuis in vestimento deaurato.* Principium est tale: *Iucundum quidem pratum est & paradisus, longè verò iucundior diuinarum lectio Scripturarum.*

X. Eiusdem Chrysostomi, in illud: *Quomodo Adamus animam acceperit, quando formatus est.* Et in passionem Seruatoris interpretatio. Et de vulnerato latere. Tali principio: *Pulchri sunt perseuerantiæ labores, & pulcherrimus fructus, &c.*

XI. Eiusdem in Petrum Apostolum, & Eliam Prophetam, quod incipit: *Pauci nobis præsentes hodie, &c.*

Posteriores.

I. Pantoleontis Diaconi, magnæ Ecclesiæ Chartarum Præfecti, enarratio miraculorum summi & gloriosissimi principis militiæ, Michaëlis. Hoc initio: *Magnæ & multæ, variæque, eius quæ sit incorporea, &c.*

II. Narratio, differens de sanctis & venerandis imaginibus. Tum quomodo, & quam ob causam Ecclesia Catholica per traditionem acceperit, imaginum celebrandam erectionem, prima Dominica iuniorum, in memoriam fidei Orthodoxæ. Cuius hoc principium: *Idololatriæ caligine depulsa, & DEI cognitione, &c.*

INDEX LIBRORVM QVI REPERTI SVNT IN BIBLIOTHECA METROPOLITANAE ECCLESIAE Cameracensis, omnes sunt m.s. præter eos, qui impressi hic nominantur.

In primo pulpito sunt sequentes libri sex voluminibus comprehensi.

Dextræ partis

PRIMVM volumen continet libros S. Scripturæ vulgatæ editionis, Regum quatuor in quibus distinguuntur capita aliter quàm in impressis. Item duos d' abreiarin 1. Paralipomenon, qui sunt aliter diuisi per capita, quàm impressi. Item Esdræ, cuius capiti 6. præscribuntur verba Nehemiæ filij Helciæ; sic vnicum facit librum Esdræ & Nehemiæ in 12. capita distinctum.

II. Volumen habet libros Prouerbiorum, Ecclesiastis, Canticum Canticorum, Sapientiæ Ecclesiastici, siue Iesu filij Syrach, quandam expositionem dictorum Salomonis. Item aliam expositionem de tribus quæ dixit Salomon se non intelligere posse, librum Tobiæ, Iudith, Esther, quos libros sequitur quidam Canon Scripturarum, vel qui sit sacrorum voluminum numerus, deinde scribuntur duo libri Machabæorum, Passio Machabæorum, cuius initium est: Principium meum Philosophico quidem sermone, sed Christiano exemplo capitur. Denique habentur in eodem volumine Prophetiæ Isaiæ & Ieremiæ Prophetarum, posteriorisq; lamentationes.

III. Volumen complectitur Prophetias Ezechielis, Danielis, & duodecim minorum Prophetarum, librum Iob, Acta Apostolorũ, Epistolas Canonicas 7. Apocalypsin, Epistolas Pauli Apostoli quatuordecim, ante quas sunt carmina Damasi Papæ, de laude Pauli Apostoli. Nota aliud volumen deesse, vt notatur chartula pulpito affixa. Secundò nota, ante singulos fermè libros scribi vnum aut plures Prologos, seu Præfationes, aut argumenta.

IV. Volumen est secunda pars Bibliæ, continens textum Scripturæ sacræ à libro Prouerbiorum vsque ad Apocalypsin inclusiuè.

V. Continet omnes libros Scripturæ sacræ in parua forma benè scriptos.

VI. Continet concordantias integras, totam Bibliam quæ dicuntur concordantiæ S. Iacobi.

Est præterea in eodem primo pulpito tabula continens auctoritates & sententias Bibliorum in compilationibus Decretorum & Decretalium citatas. D. Ioannis Calderini Decretorum Doctoris: in eodem volumine continetur Manipulus, quem tabellam moralem cupit auctor vocari, secundùm ordinem Alphabeticum redactus.

In secundo pulpito sunt volumina.

I. Continet Postillas seu expositiones super libros Sacræ scripturę à Genesi ad Psalterium inclusiuè editas à Fratre Nicolao de Lyra, de ordine fratrum Minorum, S. Theol. venerabili Doct.

II. Continet reliquos Veteris Testamenti libros inclusiuè, vbi habetur liber Iudith per eundē exposi-

tus

Digitized by Google

tus & liber 2. Esdræ, qui in altero volumine non erant. In fine habetur Actum Parisijs anno Dom. M. CCC. XXXI. xiij. Kal. Aprilis.

III. continet Commentaria eiusdem Doctoris super totum Nouum Testamentum.

IV. Volumen videtur Exodi liber glossatus.

V. Leuiticus glossatus. Cuius autoris sint hi postremi libri non patet; in illis tamen citantur sæpè Hesychius, Origenes, Isidorus, Gillebetus, Rabanus, Augustinus, & alij.

In tertio pulpito sunt sequentes Libri.

1 Leuiticus glossatus & superior.
2 Libri sunt similes Expositiones super librum Numeri.
3 Libri sunt similes Expositiones super librum Deuteronomij.
4. 5. Liber Iob glossatus.
6 Liber Iosue & Iudicum cum glossis similibus.
7 Libri quatuor Regum glossati.
8 Liber continet expositiones super libros duos Paralip. Ruth, Tobiæ, Iudith, Hester, libros Esdræ duos.
In 9. Volumine sunt similiter expositiones super parabolas Salomonis, Ecclesiasten, Canticum Canticorum.
In 10. Expositiones Origenis super librum Iesu Naue, Iudicum, & partem primi Regum, Item epistola quædam Domini Aldredi Abbatis Rieuallen. ad G. Landonienſem Episcopum, quam epistolam sequuntur sermones vndecim in Aduentu Domini de oneribus duodecim, in quo libro sunt 32. super Astitit Regina à dextris. Denique Sermo in vigilia S. Andreæ Apostoli in natali eiusdem, & de S. Ioanne Baptista: & Libellus de amicitia Spirituali.
11 Expositiones Origenis in librum Iesu filij Naue Iudicum, & librum Regum. Idem in Isaiam, Hieremiam, Ezechielem eiusdem Commentaria, quæ in priori libro non reperiuntur; sicut in hoc, Epistola, Sermones non extant.

In quarto pulpito sunt sequentes libri.

1 Habet expositiones similes prædictis super librum Prouerbiorum, Ecclesiastis, Cantici Canticorũ librum, item Sapientiæ, & Ecclesiastici.
2 Liber Expositiones Origenis super Canticum Canticorum. Commentaria Hieronymi super Marcum Euangelistam.
3 Explanationes Bedæ Presbyteri de gratia Dei contra Iulianum, liber vnus. Item libri sex in Canticum Canticorum domini Bedæ, in sexto citantur expositiones super librum Iob B. Gregorij, & expositiones super Ezechielem Prophetam eiusdem Gregorij Papæ.
4 Explanationes Bedæ Presbyteri de gratia Dei contra Iulianum, & super Canticum Canticorum.
5 Isaias glossatus videtur, in quo præcipuè citatur Hieronymus.
6 Sunt libri Ezechielis & Danielis glossati eo modo quo cæteri.
In 7. sunt expositiones Hieronymi super Isaiam à decimo libro vsque ad decimumoctauum inclusiuè.
8 Hieremias glossatus cum lamentationibus, similiter cum alijs.
9 Commentaria Hieronymi super Danielem, Osee, Ioelem, Amos, Abdiam, Ionam, Nahum, Michæam, Habacuc ad Pammachium.

In quinto pulpito sunt sequentes Libri.

1 Continet Commentaria Hieronymi super sex Prophetas minores.
2 Incipit, Glossa M. Stephani Cantuarienſis Archiepiscopi in 12. minores Prophetas.
3 Habet glossas similes superioribus super Osee vsque ad Malachiam minores Prophetas inclusiuè.
4 Biblia metricè conscripta quæ Bibliotheca Petri Rigæ vocatur, Epistolæ Pauli sed Canonicæ non sunt comprehensæ.
5 Continet Commentaria B. Augustini Hipponenſis Episcopi super primum Psalmum: Beatus vir qui non abijt, &c. vsque ad 35. inclusiuè.
6 Incipit tractatus primus super Psalmum 36. & alios vsque ad 50. inclusiuè, & alios vsque ad Misericordias & iudicium cantabo tibi, &c. id est, centesimum.
8 Continet Commentaria D. Augustini super Psalm. Domine exaudi orationem meam, & clamor, &c. qui Psalmus est vsque ad Psalm. 105. inclusiuè, & supra plura Cantica.
9 Commentaria S. Ambrosij super Psalmum, Beati immaculati in via, &c.
10 Liber Sapientiæ & Ecclesiastici cum Glossis, vt suprà.
11 S. Gregorius super Cantica Canticorum.
12 Liber de exemplis S. Scripturæ compositus à F. Nicolao de Hanaps Ordinis Prædicatorum Patriarcha Hierosolymitanus.
Insuper in septimo libro huius pulpiti continentur expositiones Fulconis super Psalm. 51.

In sexto pulpito sunt sequentes libri.

1 Liber magni Aurelij Cassiodori Senatoris iam Domino præstante conuersi super Psalmum, Beatus vir qui non, & alios vsque ad partem Psalm. 83. inclusiuè, reliqua sunt lacerata.
2 Psalterium similiter glossatum in minori forma.
3 Psalterium glossatum, in quo sæpè citantur Augustinus, Cassiodorus, Remigius.

Digitized by Google

4 Matthæi & Marci Euangelia gloſſata, vbi citatur ſæpè Hieronymus.
5 Habet Expoſitiones Hieronymi ſuper Matthæum in lib. quatuor, aliam expoſitionem ſuper quædã capita Matthæi, Ioannis, item epiſtolas plures B. Hieronymi.
6 Homiliæ B. Ioannis oris aurei, id eſt Chryſoſtomi, in Euangelium S. Matthæi.
7 Sunt gloſſulæ ſuper Pſalterium collectæ de dictis Patrum à quodam Catholico ſuper quinquaginta Pſalmos primos, incluſiuè.
8 Habet Poſtillas ſuper Pſalterium à F. Nicolao de Gouam, vbi inuenitur admonitio ad Sacerdotes, cuius initium eſt: Viri venerabiles Sacerdotes: ſequuntur quædam ſuperſtitioſa de arte medendi Gallicè ſcripta, ex quibus notaui vnum quòd ſequitur: *Femme qui trauaille d'enfant : Lopez cet eſcrit ſur le ventre : Maria peperit Chriſtum, Anna Mariam, Elizabeth Edina Remigium tenet opera rotas.*
9 Pſalterium gloſſatum ſicut ſuprà.
10 Expoſitiones M. Stephani Cantuarienſis Archiepiſcopi in duodecim minores Prophetas, & aliæ ſupra 5. pulpito.

In ſeptimo pulpito ſunt libri ſequentes.

1 Lucas ſimiliter gloſſatus.
2 Lucas & Ioannes gloſſati.
3 Iterum Lucas gloſſatus.
4.5.6. Marcus gloſſatus.
7.8. Matthæus gloſſatus.
9 Expoſitiones ſuper Lucam, non ſimiles ſuperioribus, plures etiam in illis citantur Autores, velut Origenes, Baſil. Ambr. Aug. Cyril. Greg. Athanaſ. Greg. Nyſſ. Nazianzenus, Beda, &c.
11 Beda humilis presbyter in Lucam, cui præſcribitur quædam epiſtola Acca ad Bedam, & ad Epiſcopum Acca.
11 Sunt Matthæus & Marcus gloſſati, vt ſuprà.
12 Ioannes gloſſatus vt ſuprà.

In octauo pulpito ſunt libri ſequentes.

1 Habet præfationem Victoris Epiſcopi Capuæ in quatuor Euangeliſtas. Sunt concordantiæ Euangeliorum.
2.3 Euangelium S. Ioannis gloſſatum, vt ſuprà.
4.5.6. Epiſtolæ B. Pauli Apoſtoli gloſſatæ, vbi citantur Ambroſius, Origenes, Auguſtinus.
7 Tractatus ſuper paſſionem, Ante diem feſtum Paſchæ, vſque ad verba: Sequere me. Item Auguſt. de ſermone Domini in monte, incipit per diem.
8 Libri duo de munditia cordis, vbi habetur expoſitio orationis Dominicæ. Epiſtolæ Pauli Apoſtoli cum gloſſis grauium Autorum qui citantur, vt Orig. Auguſt. Ambroſ. Hieronymus, ſine Autore, niſi frater Vvarnerus Beluacenſis ſcripſit.
9 Epiſtolæ Hieronymi. Item decem Canones Euangeliorum. Item quatuor Euang. textus.

In nono pulpito ſunt libri ſequentes.

1 Habet epiſtolas Canonicas gloſſatas. 2. Expoſitionem Bedæ in Apocalypſim.
3 Volumen habet libros Auguſt. Epiſcopi ad Aurelium 15. De Trinitate Dei, vbi eſt aliquid laceratũ.
4 Continet libros Hilarij de Trinitate duodecim.
5 Complectitur libros de ciuitate Dei valde laceratos.
6 Sunt Epiſtolæ B. Hieronymi. Item deflorationes quædam de lib. Pſalmorum Richardi de S. Victore. Item Quæſtiones B. Auguſtini ſuper Leuiticum, librum Numeri, vſque ad librum Iudicum incluſiuè. Item ſuper Matthæum, Lucam, S. Auguſt.
7 Volumen continet quatuor libros B. Auguſtini de doctrina Chriſtiana. Item epiſtolas B. Hieronymi ad Paulinum presbyterum de inſtitutione Clericorum.
8 Liber eſt Apocalypſis cum imaginibus depictis.

In decimo pulpito ſunt libri ſequentes.

1 Volumine Auguſtinus de ciuitate Dei lib. 22.
2 Auguſtini Doctoris Hipponenſis Epiſcopi de ciuitate Dei lib. 22. Item de Trinitate Dei lib. 13. & 9. ad Marcellinum contra Paganos.
3 Auguſtini de ciuitate Dei lib. 13. contra Paganos.
4 Hilarij Epiſcopi numero 12. libri de fide Catholica contra hæreſes ſunt 13. libri. Epiſtola S. Hilarij. Diſputatio Catholicæ fidei Athanaſij Epiſcopi contra Arrium Presbyterum peruerſi dogmatis, Sabellium & Photinum, audiente Probo iudice.
5 Expoſitio ſeu Poſtilla F. Thomæ de Aquino Angeli Doctoris Ordinis Prædicatorum ſuper 10. lib. de ciuit. Dei B. Auguſtini, vbi ſunt quatuor tabulæ antepoſitæ.
6 Quæſtiones de potentia Dei 83. Item quæſtiones de malo, vltima deficit. Item quæſtiones de ſpiritualibus creaturis 2. Item quæſtiones de virtutibus in genere 41. Quæſtiones de anima 21. Fratris Thomæ de Aquino. Liber ſecundus Fratris Bonauenturæ ſuper ſecundum librum Magiſtri Sent.
8 Liber eſt Commentariorum F. Richardi de media villa ſuper quatuor libros magiſtri Sent.
9 Volumen continet quæſtiones in duobus libris, in 1. de Chriſto, & eius Oeconomia ad quæſt. 11. incluſiuè à 12. quæſt. 39. incluſiuè de legibus. Item de gratia, & virtutibus in genere, in quo Volumine

habe-

habetur Index de Sacramentis, de quibus tamen ibi non habetur tractatus. Item exponuntur symbola Apostolorum, Patrum,& Athanasij.

10 Liber est tertius F. Thomæ de Aquino Ord. Præd. super 3. lib. Magistr. Sent.

11 Liber vt præfertur 2. continens varias Quæstiones de malo, scilicet peccato, & remedijs sine Autore.

In pulpito vndecimo sunt libri sequentes.

1 Liber fratris Thomæ de Aquino super primum librum sententiarum, quem dedit Petrus de Alliaco, cuius Epitaphium pag. vlt. describitur.

2 Liber F. Thomæ de Aquino super secundum librum Sententiarum.

3 Liber F. Thomæ de Aquino super Sententias.

4 Textus Petri Lombardi M. Sentent. 3. & 4. omninò laceratis.

5.6 Liber primus F. Thom. de Aquino Ord. Præd. Summæ Theolog. habens quæst. 119.

7 Prima pars libri 2. Summæ Theolog. edita à F. Th. de Aquino Ord. Præd. habens quæst. 114.

8.9 Continuatio libri præcedentis ad sequentem 1. 2. pars libri 2. Summæ Theolog. F. Thom. de Aquino habens 189. quæstiones.

10 Tertius liber, siue 3 pars B. Thomæ de Aquino.

11 Liber de veritate Catholicæ fidei contra errores infidelium quatuor libris distinctus à F. Thoma de Aquino Ord. Præd.

In duodecimo pulpito sunt sequentes libri,

1 Liber Anselmi Episcopi Cantuariensis, Cur Deus homo.

2 Continet Quodlibeta Henrici de Gandauo 93. Item Gotefridi 61. & aliorum, quorum index prima pagina est scriptus.

3 Summa Theologiæ per magistrum Præpositiuum. Item tractatus de Sacramentis.

4 Liber primus Summæ Theologicæ Alexandri ab Hallis integer.

5 Liber quartus Summæ Theologicæ Alexandri ab Hallis de Sacramentis.

6 Continet primam partem libri secundi eiusdem Alexandri, qui est laceratus.

7 Continet Dialogum Christiani & Iudæi de Sacramentis. Item multa carmina de diuersis, qui fuit Iacobi de Vitriaco curati de Vvasiers.

9 Continet 1. & 2. Summæ Theologicæ H. Altisiodorensis.

9 Continet Summam Altisiod. de redempt. & virtutibus vsq; ad quæst. de ordine recipiendi, reliqua lacerata.

In decimotertio pulpito sunt sequentes libri.

1 Habet plura Opuscula Bedæ presbyteri, quæ secunda pagina notantur.

2 περὶ ἀρχῶν Origenis.

3 Continet 3. & Summæ Theologicæ Altisiodorensis.

4 Liber. Primus magistri Hugonis de Sacramentis Christianæ fidei.

5 Liber. Duo libri magistri Hugonis de Sacramentis.

6 Continet tractatum magistri Hugonis de S. Victore, qui obijt 3. Idus Febr. de Arca Noe. Item 8. Apologeticus Gregorij Nazianzeni de Græco in Latinum translatus, à Rufino Philosopho. Item tractatum de Sacramento Altaris, de quadratura circuli.

7 Continet Quodlibeta edita à F. Aegidio de Roma, de Ord. FF. Eremitarum S. August. in quæst. 142. Item alia Quodlibeta quorum non notatur auctor.

8 Continet primam partem in septem libros diuisam. Secundam partem, tertiam partem in tres libros distinctam Dialogorum Ockam.

9 Reuerendis in Christo Patribus, videlicet Archiepiscopo Manesgadiensi, ac fratri Ioanni clerico Richardus Adulphi Archiepiscopus Clatensis, maioris Armeniæ primus, de quæstionibus Armenorum m.s. in pergameno, in nouendecim libris finitus 1403. mensis Iulij 24. cum duabus tabulis.

In decimoquarto pulpito sunt libri sequentes.

1 Continet libros Recognitionum Clementis sine principio & fine. Item Epistolas eiusdem ad Iacobum fratrem Domini.

2 Volumen incipit: Sermo Ambrosij Episcopi de corporis & animæ misera vita. Item alius sine titulo incipit: In vos impletur Propheticum, vbi habetur Hymnus de S. Lamberto. Item Ambrosij lib. de bono mortis. Item libellus Martini Episcopi ad Muronem Regem de quatuor virtutibus Cardinalibus. Item sermo Ambr. Auberti presbyteri de cupiditate. Item 12. abusiua sæculi Cypriani martyris. Item libellus B. Augustini de disciplina Christianorum. Sermo S. Episcopi de patientia & gratiarum actione. Item tractatus S. Cypriani Carthaginensis Episcopi & martyris de oratione Dominica. Item tractatus de conflictu vitiorum, & virtutum. Tractatus S. Augustini Episcopi de oratione Dominica. Item de symbolo Apostolorum. Item tractatus de instrumentis bonorum operum. Item Iuliani Pomerij libri tres de vita contemplatiua. Incipit Prologus libri Prosperi ad Iulianum presbyterum.

3 Est rationale diuinorum officiorum.

4 Volumine sunt inprimis distinctiones super Psalmos omnes. Item exceptiones super 2. 3. 4. Sent. Item Morale Philosophiæ. Item liber Lucij Annei Senecæ ad Gallionem de remedijs fortuitorum.

Digitized by Google

Item tractatus sic incipit: Tria sunt opera, opus Dei, opus Naturæ, opus Artificis. Item epistola Isidori ad Orosium. Item libellus de mysticis significationibus Veteris & Noui Testamenti. Item carmina de raptu Helenæ, & Troiana destructione per Bernardum de Patricida. Item quædam apocripha carmina de tribus maritis B. Annæ. Item Epitaphium Senecæ, alia carmina sine autore, nisi quod scriptum sit alio charactere in margine superiori, A Ianus hoc metrum composuit. Exceptiones quędã Prouerb. Alexandri quidam sermones. Epistola pro Lucerienſi Abbate ad Eccleſię filios. Tractatus M. Alexandri Nequam super Symbolum Athanasij, Quicunque vult saluus esse, &c.

5 Incipit 2. liber litteræ F. Hugonis ordinis FF. Minorum suppletus ab eodem super secundum Mag. Sententiarum.

6 Habet Commentaria Philippi Parisiensis super Iob.

7 Incipit liber B. Augustini de Ecclesiasticis dogmatibus, in quo habetur etiam epistola Hispalensis Episcopi ad Landefridum Cordenẽsem Episcopum. Item Synodus Ephesina prima 200. Episcopp. Item Imp. Aug. Petro de dispensatione, & priuilegijs, & alijs. Epistola Anastasij Papæ vrbis Romæ ad Anastasium Imperatorem.

8 Explanationem habet in Nouum Testamentum, vbi citantur graues Autores, vt videre in Prologo est, & F. Vvarnerus scripsit. Item scribitur liber Canonicorum Ecclesiæ S. Nicolai Marchadio Radulphi.

9 Continet plura Opuscula Bedæ, sed quędam lacerata. Est epistolarium Henrici de Arena Canonici Cameracensis, & Domini Papæ Clementis VII. Secretarij. 1379.

10 Tres epistolæ ad diuersos manuscriptæ, quarum tabula scribitur in prima pagina manuscripta in Pergameno.

In decimoquinto pulpito sunt libri sequentes.

1 Martyrologium Vsuardi. 2. Sermones de Dominicis per annum.

3 Conclusiones F. Humberti Citherienſis Abbatis super 4. Sententiarum, 1294.

4 Tractatus M. Gulielmi de Auuernia Episcopi Parisiensis de Sacramentis, Tractatus quadripartitus de pœnitentia ab eodem. Item tractatus de claustro animæ ab eodem Episcopo Parisiensi.

5 Sermones vulgares, iste liber est magistri Stephani Renensis Archidiaconi Meldensis scriptus anno Domini 1292. Item prouerbia Gallica ad loca Scripturæ sacræ accommodata.

6 Habet distinctiones F. Nicolai Viardi.

7 Habet tractatus tres de Sacramentis, de Trinitate, de Notionibus.

8 Est ille qui scriptus est quartus in pulpito 14.

9 Sermones sine autore, continet & quædam Grammaticalia.

10 G noto solitos, Arnoldus de Hollandia de Roterodamo Decretorum Doctor professus in monasterio Viridis vallis Canonicorum Regularium Ordinis D. Augustini in Zonia sylua Cameracensis diœcesis: in prima parte agitur de legibus & statutis, de peccatis mortalib⁹ manuscriptus 1423. 26. Maij. In secunda parte agitur de excommunicatione, & alijs censuris, continens rubricas 15. finita ipso die S. Seruatij Tungrensis Episcopi 1424. ex dono Petri de Rota Canonici Niuellensis.

11 Sermones habet de Sanctis, quorum tabula habetur.

In decimosexto pulpito sunt libri sequentes.

1 Incipit compendium Philosophiæ, vbi est etiam compendium Theologiæ.

2 De temporum rationibus. 3 De vitijs & remedijs.

4 De pluribus, vbi agitur de peccatis, & pœnitentia, & tractatus de diuersis, sine autore.

5 Liber de Exemplis. 6 Les Chroniques de France, Gallicè.

7 Summa Monaldi ordinis S. Francisci. 8 Liber oculi Moralis.

9 Sunt sermones antiqui 121. in decem sermones alij.

11 Compendium Theologiæ.

12 Impressus continet libros Decadum Titi Liuij Patauini historici.
Præter hæc, Leonardi Aretini in libros Morales Aristotelis. Isagogicum ad Galeotium, impressum Louanij 1475. in quarto. Item sporta fragmentorum consultationum magistri Aegidij Carlerij sacræ Theologiæ Professoris, Decani Ecclesiæ Cameracensis impress. Bruxellis 1478. Secunda pars impressa 1479. Idem quædam scripta à D. Ioanne Eront, S. Theol. Professore, Thesaurario Insulensi, & à Domino Gregorio Nicolai Iuris vtriusque Licentiato, Officiali Cameracensi. Item rationes M. Andreæ Carnificis Ord. Præd. Sacræ Theologiæ Professoris contra transubstantiationem corporis Ioannis Euangelistæ in corpus Iesu Christi.

In decimoseptimo pulpito sunt libri sequentes.

1 Scripta est vita Christi in maximo folio per Ludolphum Carthusiensem de Saxonia Argentinæ Profess. impressus 1478.

2 Psalterium glossatum manuscriptum in magno volumine.

3 Summa Pisanella impressa 1478.

4 Fortalitium Fidei per quendam Doctorem eximium Ordinis Minorum 1459.
Item totum opus Euangeliorum per F. Simonem de Cassia ordinis FF. Eremitarum anno 1338. qui non
ab autore impress. 1485.

5 Conradus de contractibus in foro conscientiæ & Theologiæ impress. 1513.

Digitized by Google

6 Summæ Alexandræ lib.8.
7 Platina de vitis Pontificum perfectus ab Onuphrio impressus 1593. datus huic Bibliothecæ per Ioannem Noreau Canonicum Cameracensem Theol.

INDEX LIBRORVM QVI REPERTI SVNT IN BIBLIOTHECA ECCLESIAE METROPOLITANÆ CAMERACENSIS.

In primo pulpito sunt sequentes libri septem voluminibus comprehensi.

SINISTRAE PARTIS

PRIMVM Volumen, 2.3.4.& 5.complectitur Decretum. Sextum volumen est Repertorium Gulielmi Duranti 5. libris diuisum.
Septimum est Rosarium Guidonis Archidiaconi Bon. super Decreto inscriptum Parisijs 1303.

In secundo pulpito sunt libri sequentes.

In 1.volumine habetur Decretum scriptum 1518.
In 2.prima pars Decretalium, id est 1.& 2.liber ex dono Domini Radulphi Archidiaconi Hannoniæ.
In 3.secunda pars Decretalium, id est 2.3.4.5.liber.
In 4.habetur liber 6 Decretalium Domini Bonifacij Papæ VIII. cum rubricis. Item post regulas iuris, textus Extrauagantium sexti Decretalium, in cuius fine explicatur textus Constitutionum Clementis Papæ V.
In 5. Liber 6. Decretalium, quæstiones 9. Domini Gregorij Papæ in Concilio generali Lugdunensi factæ.
In 6.Notabilia & casus super libros Decretalium magistri Bernardi quinq; libris contenta.
In 7.Nouella D.Ioannis Andreæ super 1.& 2.libros Decretalium epistolarum prima pars.
In 8.eiusdem Domini Ioannis Andreæ super 3. 4. 5. libros Decretalium 2.pars.

In tertio pulpito sunt Libri sequentes.

In 1.volumine continetur Lectura Domini Ostiensis super librum primum Decretalium.
In 2.eiusdem Lectura super 2.lib.Decretalium.
In 3.Lectura eiusdem super 3.lib.Decretal.
In 4.Lectura eiusdem Domini Ostiensis super 4.& 5.Decretalium.
In 5.habentur glossæ Gulielmi de monte Lauduno.

In quarto pulpito sunt libri sequentes.

In 1.Prima pars Lecturæ Antonij de Butrio super 2.Decretal.de iudicijs rubrica.
In 2.secunda pars Ant.de Butrio super 2.Decretalium.
In 3.Liber 1.& 2.distinctionum magistri Henrici Borcher super Decretales.
In 4.continetur 2 pars eiusdem, librorum trium posteriorum super 3.4.5.Decretalium libros.
In 5. Apparatus Decretalium domini Innocentij IV.
Sextum volumen est prorsus simile præcedenti, licèt habeat indicem, quem alter non habet.

In quinto pulpito sunt sequentes Libri.

In 1.Innocentius supra Decretales.
In 2.Repertorium Domini Petri de Braco scriptum anno 1383.
In 3.Prima pars repertorij de viridi Valle.
In 4.Pars secunda repertorij de viridi Valle manuscripta in charta anno 1429.
In 5. Tertia pars eiusdem repertorij de viridi Valle.
In 6.habetur Speculum iudiciale à Magistro Gulielmo Duranti compositum, quatuor libris distinctũ, impressum Argentinæ 1473.
In 7.Item speculum eiusdem iudiciale, impressum Argentinæ 1473.
In 8.Lectura Ioannis Andreæ super Speculum iuris similiter impressum.
In 9.Repertorium Berengarij Episcopi Tuscularum manuscriptum in charta.
Præterea additiones Ioannis Andreæ supra Speculum iuris in fol. impress.antiquissimæ.

In sexto pulpito sunt sequentes libri.

Primum volumen habet Digestum vetus 1.libris 24.distinctum, in pergameno.
2 Volumine Lectura Domini Bartoli de Saxo-ferrato legum Doctoris super prima parte Digesti veteris. Item recollecta supra ff.veteris libros 9. & 22. per eximium vtriusque Iuris Doctorem Florianum de S. Petro ciuem Bononiensem.

Digitized by Google

3 Lectura Bartoli super secunda parte Digesti veteris.
4 Lectura super Codicem per D. Bartolum de Saxoferrato famosissimum legum Doctorem scripta 1425.
5 Lectura Domini Bartholomæi de Saliceto super 1. 2. 3. libros Codicis impress.
6 Eiusdem lectura super 4. 5. 6. Codicis.
7 Lectura eiusdem super libros Codicis 7. 8. 9.
8 Lectura Pauli de Castro in 6. Codicis impressa 1477.
Præterea 1. & 3 pars Repertorij Bertachini duobus voluminibus.
Iudicialis Practica moderna famosi legum Doctoris eximij Ioannis de Ferrarijs de Papia impress. in folio. Venetijs 1478. Idibus Iunij.

In septimo pulpito sunt libri sequentes.

In primo habetur Digestum nouum duodecim floris distinctum, in pergameno.
In 2. Lectura primæ partis Domini Bartoli famosissimi legum Doctoris supra Digestum nouum in charta scriptum 1424.
In 3. Lectura eiusdem super secunda parte Digesti Noui.
In 4. Infortiatum scribitur ex dono Domini Nicolai Buller.
In 5. Lectura primæ partis Infortiati edita per D. Bartolum.
In 6. Lectura super secunda parte Infortiati per D. Bartolum.
7 Repertorium Ioannis Bertachini V. I. D. secunda pars impress.
Commentum singulare in 6. Cod. Pauli à Castro, summi vtriusque iuris interpretis impress. in fol Brixiæ per M. Henricum de Colonia 9. Calend. Aprilis 1477. de dono Generosi D. Philippi de Breme, huius insignis Ecclesiæ Canonici & Præpositi. Item Repertorium Gulielmi Duranti, quod aureũ gemmatum nuncupatur, impress. in fol.
In alio volumine secunda pars Speculi Gulielmi Duranti cum additionibus Ioannis Andreæ, & Baldi, cum alijs additionibus multis, vsque ad tit. de salarijs.
Secunda pars Speculi Gulielmi Duranti cum eisdem additionibus ad tit. de pœna temerè litig.
Tertia eiusdem ad tit. de abolitione & purgatione. Item 4. pars vsque de sententia excommunicationis, impressionis antiquissimæ. In eodem pulpito prima pars Panormitani supra 1. Decretalium cum additionibus multis impressa 1513. 24. Ianuarij. Secundò eiusdem secunda pars impressa 1512. 3. Februarij, Lugduni.
Prima pars supra 2. Decretal. eiusdem 1512. 12. Augusti. 2. pars eiusdem 1513. impress. die 24. Septembr. 3. pars eiusdem supra 2. Decretal. 1513. die 22. Septembr.
Lectura insignis Doctoris super 3. Decretal. impress. Lugduni 1513. Item vltima pars super 4. & 5. Decretal. impress. Lugduni 1513. 24. Septembris. dati fuerunt hi libri à M. Philippo Balicque Aduocato fabricæ Ecclesiæ pro amortizatione duorum mencaldorum terræ apud Font-Anuers 1526.
Prima pars Consiliorum per D. Nicolaum de Sicilia Abbatem Monacensem Decretorum Doctorem subtilissimum, 1425.
Secunda pars Consiliorum per D. Nicolai de Tudescis Abbatis Monacẽsis Siculi Panormitani impress. Lugduni 1512. 9. Februarij. Subtilissimæ disputationes & allegationes domini Nicolai Abbatis Siculi Lugduni 1512. 3. Martij.
Tractatus Nicolai de Tudescis Abbatis Panormitani super Concilio Basileensi, & de eius potestate & Papæ. Item Repertorium Iuridicum domini Antonij Torseti Siculi in Abbatem Panormitanum, Lugduni 1514. 27. Ianuarij.
Repertorium siue tabula quæst. argumentorum, dictorum de omnibus his, quæ ex copiosissimè dictis Doctorum, præcipuè domini Nicolai Archiepiscopi Panormitani antiquissimæ impress. Philippus le men dedit.

In octauo pulpito sunt libri sequentes.

In 1. Lectura domini Bartoli super tribus libris Cod. Item Baldus super feudorum vsibus, & consilijs Bartoli.
In 2. Epistolæ Ioannis XXII. Papæ super Constitutionibus in Concil. Viennensi editis, missæ Parisiensium scholaribus & magistris.
3 Est volumen primum quod vocauit, id est, Institutiones Iuris.
In 4. Est tractatus Augustini de Ancona de potestate Ecclesiastica, Ord. FF. Eremitarum S. Augustini.
In 5. Tractatus S. Ambrosij de Officijs. Item de pœnitentia libri duo. Item Sermo qui pastoralis dicitur eiusdem Marci Archiepiscopi. Item sermo de obitu Theodosij. Item epistolæ ad diuersos eiusdem. Item epistolæ Concilij Aquileiæ ad Imperatores Gratianum, Valentinum & Theodosium, & ad eosdem eiusdem Conc. Relatiuum. Item Ambrosij expositio super Psal. 118 Item de bono mortis.
In 6. Eximij Theologiæ professoris magni Philosophi Gulielmi de Anuernia quondam Parisiensis Episcopi pars 2. principalis sui magisterij, sapientialis, quæ de vniuerso nuncupatur.

In nono pulpito sunt libri sequentes.

In 1. Historia mystica Ecclesiæ Catholicæ S. Maximi, quam transtulit Anastasius. Item historia Francorum. Item epistolæ Anastasij Abbatis, & Sedis Apostolicæ Bibliothecarij ad Principem & dictatorem Carolum. Item alia historia mystica vt fertur S. Germani Constãtinopolitani Episcopi. Item epistola S. Nili ad Menarium Scholasticum.

In

In 2. Homiliæ & lectiones prout leguntur in Dominicis diebus & solemnibus.
In 3. Passiones, vitæ & sermones de multis sanctis, quorum tabula est prima pagina descripta.
In 4 Homiliæ & sermones in Dominicis & solemnibus diebus.
In 5 Sermones & passiones vitæ S S. multorum.
In 6. Homiliæ & sermones sanctorum super Euangelia Quadragesimæ.
In 7. Sermones antiqui. Item liber expositionis officij Missæ. Item de diuinis officijs per anni circulũ. Item Epistolæ Honorij Cenonensis Episcopi, posteà Turonensis. Item Micrologus de Ecclesiasticis obseruationibus.
In 8. Tabula originalium siue manipulus florum secundùm ordinem Alphabeticum extracta ex lib. 36. authorum, edita à M. Thoma de Hibernia, socio de Narbona.

In decimo pulpito sunt libri sequentes.

In 1. Sermones sunt quidam S Bernardi per annum.
In 2. Liber ex opusculis B. Gregorij super Nouum Testamentum.
In 3. Anselmus Episcopus Cantuariensis de Conceptione virginali, & peccato originali. Item quædam ex Augustino. Item Hieronymi de iudicio Salomonis quædam ex Chrysostomo. Liber S. Augustini ad Eutropium & Paulum Episcopos de definitionibus quæ dicuntur. Haymo in epistolam ad Corinth. quædam alia Anselmi. Sermo super *Intrauit Iesus quoddam castellum.*
4 Liber venerabilis fratris Simonis de Cassia Ord. FF. Heremitarum S. Augustini, Corpus Euangelij deficiente 15. libro, qui intitulatur De iustitia Christiana.
5 Augustinus de Concordia Euangelistarum. Item sermonem de verbis Domini. Item supra Canonicam Ioannis. Item suprà Ioannem.
6 Liber 13. B. Aurelij Augustini Confessionum. Item Isidorus de summo bono. Item alia opera diui Augustini de Spiritu & litera Enchiridion, &c. Item liber de Ordine.
7 Computus Ecclesiasticus. Item liber pastoralis S. Gregorij plurima verba Christi.

In pulpito vndecimo sunt libri sequentes.

1 Plura Augustini & Anselmi opuscula. Item Damasceni libri quatuor.
2 Commentum S. Ioannis Chrysostomi in epistolam ad Hebræos.
3 Anselmi opera quædam. Item diui Bernardi ad Eugenium. Item tractatus de Trinitate, & doctrina Christiana, de Confessione, & alia quædam.
4 Historiæ Ecclesiasticæ libri vndecim per Rufinum translatæ.
5 Lactantij Firmiani diuinarum Institutionum aduersus gentes.
6 Liber 7. Item liber Petri Alphonsi contra Iudæos. Gulielmi Parisiensis de virtutibus.
7 Petrarcha de remedijs vtriusque fortunæ.

In duodecimo pulpito sunt sequentes libri.

1 Historiæ Pauli Orosij presbyteri contra Paganos.
2 Sunt libri quatuor Hegesippi, libro quarto incompleto.
3 Epistolæ Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum, & liber Senecæ epistolarum ad Lucilium. Item Senecæ de beneficijs, & eiusdem de alijs, eiusdem Tragœdiæ.
4 Epistola Francisci Petrarchæ.
5 Quædam opera Senecæ & Ciceronis.
6 Epistolæ Iuonis Carnotensis Episcopi.
In 7. & 8. Epistolæ 176. & Summa dictaminis M. Petri Blæsensis Archidiaconi Bathoni.
9 Sunt 19. libri Bartholomæi Anglici ex Ordine Minorum de proprietatibus rerum.
10 Policraton Ioannis Salesberiensis Carnotensis, id est de nugis Curialium, & vestigijs Philosophorum scriptum 1460.

In decimotertio pulpito sunt sequentes libri.

In 1. Tractatus de concordantia discordantium Astronomicorum, recollectus à Petro de Aliaco Cardinali Cameracensi 1415 & alia eiusdem.
2 Liber dietarum vniuersalium Isaac. In 3. Auicennæ liber 5.
4 Compendium medicinæ libris septem diuisum à magistro Gilberto Anglico.
5 Liber etymologiarum Isidori Hispalensis Episcopi. 20.
6 Liber introductionis iudiciorum apotelesmaticon Ptolomæi.
7 Claudij Ptolomæi Cosmographiæ libri 8. quibus præscribitur epistola Iacobi Anglici ad Alexandrum Quintum.
8 Quidam liber in medicina.

In decimoquarto pulpito sunt libri sequentes.

1 Liber est Arithmeticæ artis Domino Patricio Symmacho, Boëtius magnus, liber Almagesti.
2 Ptolomæus in Almanachum.
3 Introductionis liber ad iudicia stellarum & astrorum editus à Guidone Bonato de Forliuio.
4 Lectura domini Despars super fen, primi Canonis Auicennæ.
5 Lectura eiusdem fen octauæ tertij Canonis Auicennæ.
6 Tractatus de hora solida à M. Ioanne Halebeke Flandro. & alia plurima.
7 Liber Haly filij Halchains Hebraim in electionibus horarum, & de magnis coniunctionibus Al-

Digitized by Google

bumasar. Item liber horum de Imbribus.
8 Tractatus de Astronomia à Stephano Philippo translatus.
9 Liber Albumasar.
10 Tabula ad habendum verum locum Planetarum in charta.
11 Alia tabula similiter in pergameno. Alia tabula Ioannis de vallibus de lineis, & oxonia. Canones Ptolomæi de Astronomia, in tabulis Ptolomæi Astronomiæ.

In decimoquinto pulpito sunt libri sequentes.

1 De Ethicis lib. 10. de Politicis lib. 8. Magna moralia. Item liber de Problematibus Aristotelis.
2 Ethicæ lib. 10. Magna moralia. Rhetoricæ libri tres. Politicæ.
3 Psalterium glossatum.
4.5.6. Expositiones à M. Petro Despars, aliàs Dexpais super 1. fen. 4. Canonis 4. super fen ibid. 17. 18. 13. Canonis, super fen 14. 15. Auicennæ.
7.8 Duo volumina Galeni impressa 1490.
9 De historijs animalium lib. 5. Libri problematum Aristotelis.
10 Liber Galeni de morbo & accidenti. Item de criticis diebus eiusdem. Item 11. liber de animalibus.
12 Logica F. Gulielmi Ockam Ord. Minor. S Th Doct.
12 Multiloquium Philosophi, siue Manipulus moralis Philosophiæ.

In decimosexto pulpito sunt libri sequentes.

In 1. & 2. voluminibus multa sunt de diuersis collecta.
3 Theorica Linconis de Planetis, cum alijs.
4 Historiæ scriptæ libris sex.
In 5. & 6. Iosephi Iudaicarum Antiquitatum lib. 20. & de bello Iudaico prius scriptum, posterius impressum.
7 Rapsodia in volumine paruo malè scripta. Item tractatus de sphæra, & interpretationes nominum Hebraicorum.
8 Liber Canonis 3. de particularibus in 3. Canonem Auicennæ expositio cum textu impresso Venenetijs 1482.
9 Fen expositio primi Canonis Auicennæ à M. Iacobo Despars.
10 Eiusdem in fen 23. Canonis in xj. lib. de medicis.
11 Philostrati opus luculentum de vita Apollonij Philosophi Pythagorici 8. libb. diuisum, castigatũ à Philippo Beroaldo, impress. Bononiæ anno 1501. Item diuersa opuscula.
12 Multa carmina de Grammaticalibus multis.
13 Logica Alberti Episcopi Ratisbonensis lib. 1. de vniuersalibus.
14 Quæstio de anima, & super Metaphysica.
15 Liber Chronicarum, ab initio mundi vsque ad annum impress. 1493. cum imaginibus & picturis, est Hermannus Scedel.

In decimoseptimo pulpito sunt libri sequentes.

1 Distinctiones F. Mauritij Ord. Fratrum Minorum secundum ordinem Alphab.
2 Augustini quædam fragmenta.
3 Liure de Iean Bocace de cas des nobles hommes & femmes illustres translaté du Latin en Francois 1409.
4 Liure des Problemes d' Aristotele translaté en Francois par M. Eurard de Courhy Iadis Physicien du Roy Charle de V.
5 Quæstiones in libros decem Ethicorum Aristotelis. Item flores extracti de libris B. Augustini à magistro Francisco à Mayoroins.
Item quæstiones disputatæ per D. Petrum Bertrandi Episcopum Eduensem de iurisdictione.

Finis ad maiorem Dei gloriam.

Errata

Errata, siue item prætermissa, quæ sunt corrigenda, siue addenda in hoc secundo Tomo.

Pag.1.lin.21.à fine. Ordinis Minorum, dele.
pag.3.lin.34.præseferendæ, præferendæ. lin.36.succesiuarum, subcesiuarum.
pag.4.lin.35.Tractat.bus, Tractatibus Iuris.
pag.5.lin.6.Commentarios, Commentarium.
pag.7.lin.6.Editionem, Editionem Venetijs ann.1585.
pag.7.lin.3.à fin.Logisti, logistæ
pag.8.lin.1.&, lin.10.à fin. λατίνε, λατίνου lin.9.à fine. ἐκπορεύ, ἐκπορεύ. et paulo ante: πνούματ☉, πνεύματ☉.
pag.12..in.23.à fin.Scolia, scholia.
pag.13.lin.28.Lubeccensis, Lubecensis. pag.19.lin.22.Monachum, dele.lin.30.αχimitas, αχymitas.
pag.23.lin.4.à fin.tamen, etiam. 27.lin.6.à fine.cessent, essent. 29.lin.21.perlegat, perlege.
pag.39.lin.16.à fin Hispanum, Latinum.
pag.40.lin.2.à fin.Lugduni, Lugduni verò hic. 42.lin.8. à fin.præstiterit, adde, Denique à Paulo V. Pont.Max.in Card.numerum cooptatus, operam suam Ecclesiæ vniuersæ non cessat impendere.
pag.45.lin.vlt.à fin.scripsit, adde, in Martyrologio. 48.lin. 27.Gerionides, Gorionides. lin.36.Serarius, Serrarius. lin.42.Serarius, Serrarius. lin.46.Serarius, Serrarius.
pag.55.lin.24.si recudantur, postea recusa. 56.lin.6.impetrauit, imperauit.
pag.67.lin.22.à fin. quinquaginta nouem, plus quàm sexaginta.
pag.73.lin.12.Areopagitæ, adde, De Diuinis nominibus. lin. 6.à fin.quo, quæ.lin.3.à fine.Vulcanius Brugensis, adde, (sed qui proscriptus est ab Ecclesia)
*pag.75.*MARTINVS *Bracharensis, adde ad fin.Vide infra in verbo, Martinus Dumiensis.*
pag.76..in.S.Funcio, Funccio. lin.14. συνίλιτούργκαν, συνλειτούργκαν. ibid. lin.17.à fin. φιλὸν, φυλὸν. lin.12.à fin.Vtuelo, Vide. lin.7.à fin.& Spiritus, & negatam Spiritus. 77.lin.2.τῆς, τῆς. 78.lin.38.1598.adde, qui recusi sunt Lugduni apud Horatium Cardonem, ann.1607 79.lin.26.numerat, adde, in Scholijs ad Martylogium.
pag.80.lin.25.Oetingæ, Oetingæ. 81.lin.31.adde ad fin.Martini Laternæ. Neque verò ita multò post, homini captiuo apud Tartaros, viro sanè pio, apparuit ingenti circumfusus luce, num vellet liberari, interrogãs. At ille annuens, ilicò vinculis nec sua, neque alterius opera solutis in Russia mirabiliter statim fuit, procul à Tabernaculis Tartarorum, vbi in carcere detinebatur, 50.circiter leucas. Hic deinceps Romã peregrè profectus religiõis ergo, sæpè hoc piè ac constãter Matthæo Pacoff Polono Sacerdoti Societatis Iesu, eidemque Pœnitentiario apud D.Petrum retulit.
pag.83.lin.9.Normannus, Normanus. lin.18.Rainaldus, siue Reginaldus. 86.lin.17.prædicaret, prædicarent. 88.lin. 19.à fin.Hippolytam, Hippolytum.
pag.95.lin.16.Hybernicus, Hibernicus.
pag.103.lin.10.à fin.Decembris, Decembrem.
pag.111.li.16.Indultu, indulto. 112.lin.10.Lochonaier, Lochmaier.
MICHAEL *Syngelus, adde ad finem. Atqui licèt Michael Syngelus libellum quoque scripsit de Orthodoxa fide, ac sub Theophilo Imp. Iconoclasta interfectus, ita vt à Græcis fuisse Martyr existimetur, sciendum est tamen, hunc schismatis fuisse labe pollutum. Nam & vbi de laudibus S.Dionysij Areopagitæ egit, disertè asseruit Spiritum sanctum à solo Patre procedere.*
pag.133. adde suo in loco. MVTINENSIVM *Episcoporũ Catalogus, & Vitæ. Vide in verbo,* GASPAR *Sillingardus. ibid.lin.38. Auctographo, autographo. ibid.lin.2. Nisseno, Nysseno. 136.lin.15.Atare, Altare. 139.lin.40. 41.42.43. dele cum citatione in margine.*
pag.140.lin.27. adde, - Cæterùm quod Baronius Card. obcit Nicephoro (lib.8,cap.18.illius historiæ) eum non rectè tradidisse, Helenam fuisse Bithynam, non autem Britannam, defenditur Nicephorus à Iusto Lipsio lib.4. de Magnitudine Vrbis, & Ecclesiæ Romanæ, cap.11.in Romana editione anni 1600. Et quidem ita vt vix ambigi queat, haud veram eo in loco fuisse Nicephori historiam. Quippè hic ita lib.7.cap.18. habet: Nam Patrem eius Constantium (nempè Constantini) cùm ad Persas Legatus iret, Drepanum Bithyniæ venisse, diuertisse, Helenam hospitis sui filiam nouisse, Constantinum genuisse. *Accedit vetus testis, & sanè ab ipso Constantini æuo, Iulius Firmicus, qui Matheseos libros scripsit, in quibus hæc ipsa sunt verba:* Dominus & Augustus noster, ac totius Orbis Imperator, ac prouidus Princeps, Constantinus scilicet Maximus D. Constantij filius, Augustæ, ac ac venerandæ memoriæ Principis, qui ad liberandum Orbem à Tyrannicis immoderationibus, & ad comprimenda domestica mala fauore propitiæ Maiestatis electus est, apud Tharsum genitus, à primo ætatis gradu gubernacula Imperij retinens, quæ prosperis nactus fuerat auspicijs, Romanum Orbem salubri gubernationis moderamine sustentat. *Improbat autem idem Lipsius: Si quis hoc, quod Iulius Firmicus inquit, velit intelligi de Constantino Magni Constantini filio. Nam hic non vniuersum Orbem sed Gallias tantùm, Hispanias, & Britannias habuit. Firmicus autem disertè appellat Constantinum Max. Principem, & eius inuictissimos liberos, Dominos, & Cæsares. Ad Tharsum quod attinet, ea non est, quæ nobilis est in Cilicia ciuitas: sed quæ est in Bithynia. Stephanus enim de Vrbibus, Nicetas item, ac Porphyrogeneta* TARSVM *hanc (ita scribunt sine aspirante litera) in Bithynia signatè ponunt iuxta Nicomediam ipsam.* Ego verò aio (*inquit Lipsius*) & infero eandem cum Drepana esse, quòd Nicephorus nominauit. Quo argumento? Quod apud Nicomediam sinus, & curuatura maris est, quæ loca talia communi nomine Drepana Græci, quasi falces à similitudine vocârunt. Inde passim Drepani hoc nomen in maritimis. Et Ortelium nostrum vide. At proprium eius loci, oppidique nomen, & magis restrictum Tarsus fuit. *Deinde subdit post pauca idem Lipsius:* Pro nobis etiam valde facit, quòd ipsum istud Drepanum appellatum posteà in honorem matris, HELENOPOLIS, & Pontus vicinus Polemoniacus, HELENOPONTVS. Sed & sedes Imperij in viciniam translata: Ipsum denique æuum Constantini adiuuat, si consideras eum circa annum millesimum vigesimum tertium Vrbis conditæ. Quo tempore quieta adhuc Britannia, & turbæ post motæ, & Pater ad eas sedandas missus. Itaque nec Cedreno fides habenda, qui facit Constantinum circa Daciam natum, nec alijs, qui post Iulium Firmicum, & Nicephorum extitêre.

Digitized by Google

Pag.147. lin.10. à fin. NICOLAVS *Dinckespuel, adde ad fin. Vide in verbo, Nicolaus Tinchespuel. 148. lin.19. prodijt, prodijt ab eo.*

pag.155. lin.13. à fin. Indicio, indico. 156. lin.35. miam, mam. 158. lin.11. Si quæ, si qua. 159. lin.14. à fin. tamen, dele.

pag.160. lin.26. à fin. adde, sed vide omninò supra in verbo, Nicolaus Dischenpule. 163. lin. 33. κατέκρυψε, *adde, id est, abscondit. lin.40. exundans, adde, euomuit.*

pag.181. lin.22. adtexta, adtexti. 182. lin.26. vera, veram.

pag.190. lin.2. Originis, Origenes. 192. lin.16. Genesios, Genesim.

pag.217. lin.34. tutatæ, tutati.

pag.223. lin.33. Beluacensis, Belouacensis. 224. post lin.18. post verbum Asterius, interpone, Benedictus Pererius. 226. lin.23. Longobardorum, Langobardorum. 227. lin. 5. Picenus, Picens. lin.14. sepultus, adde, Vide in verbo, Lucas Camaldulensis Hispanus.

pag.230. lin.20. rediens. Obijt, rediens obijt. 231. lin.8. Aluerus, Aluarus.

pag.247. lin.27. à fin. Fridrico, Friderico.

pag.254. lin.3. à fin. in lucem edidit, dele. 255. lin.4. omnia Romæ in lucem emissa, dele, & pone tantùm, Romæ.

pag.264. lin.9. à fin. Pfortze, Pfortzein. 265. lin.13. Opus, adde, Flores Sanctorum inscriptum.

pag.280. lin.19. à fin. ipso, ipse. 288. lin. vlt. à fin. amulecta, amuleta.

pag.290. lin.2. à fin. concessu, consessu. 291. lin. 7. Acoltus, adde, sed & vberiorem, ac valde accuratam Io. Ant. Gabutius Nouariensis Presbyter Congregationis clericorum Regularium S. Pauli, Romæ ann. 1605. apud Aloysium Zannettum. 293. lin. 19. Paschatæ, Paschate. 297. pone post verbum, PRAXAGORAS, *& quæ sequuntur:* PRAEPOSITVS *Ecclesiæ S. Ambrosij Mediolanensis. Vide in verbo, Io. Ant. de S. Georgio.*

pag.308. lin.16. dele à voce, scripserit, *vsque ad verbum,* explanans, *inclusiuè: & loco illorum versuum pone,* ijsdem, quæ Vvimpfelingius attulerat, addidit sequentia verba, *Quo ego opere, &c. 309. lin.3. eorum, qui eorum. lin.4. secuti, sunt secuti.*

pag.311. lin.40. à fin. improbat, adde, Vehementer (inquit) miratus sum virum eloquentem præter ineptias sensuum cæterorum, Tharsis putasse esse vrbem Tarsum, in qua Paulus natus sit, & aurum Ophaz Petrum significare, quia Cephas in Euangelio idem Petrus sit appellatus. 314. lin.31. à fin. conscriptas, adde, Vide autem omninò suprà in verbo, Radbodus.

pag.369. lin.2. Suffridius, Suffridus.

pag.378. lin.22. Salutator, lege, Saluator.

pag.383. lin.10. Gottum, adde, vti & in Gallijs Gallicè à viro pio, & nobili Gualtero, redditus.

pag.388. SARAPION, *adde ad fin. Vide verò de hoc, ac de sequenti, in verbo,* SERAPION. *389. post lin.2. adde, Sardiniæ Insulæ sanctorum Chronicon. Vide in verbo, Dimas Serpius.*

pag.401. SIBRANDVS, *pone ante verbum,* SIBYLLA.

Reliqua sunt emendata, & suis locis restituta.

Finis Erratorum Tomi Secundi.

BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE LYON 1895

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google